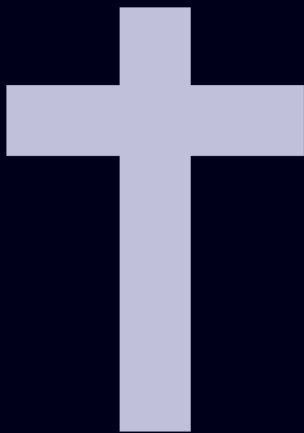

Yennu Gbouŋ Mɔɔr

Bimoba: Yennu Gbouŋ Mɔɔr Bible

Yennu Gbouj Mɔɔr
Bimoba: Yennu Gbouj Mɔɔr Bible

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bimoba

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
00d89ba0-4677-52d9-9bc5-aa3d7c5c966d

Contents

Pinpiik	1
Nyinu	62
Liifai teeb	114
Nikant	148
Sennu	195
Joosua	236
Barbuura	264
Ruf	293
1 Samuel	297
2 Samuel	335
1 Kpanbara	369
2 Kpanbara	407
1 Barkperii	443
2 Barkperii	484
Esra	528
Nehemaya	542
Estaa	564
Job	574
Yan	604
Barjokit	728
Banntoo	759
Yankpanjii	769
Aisaya	777
Jeremaya	843
Fabinii	911
Esekiel	919
Daniel	978
Hosea	997
Joel	1008
Amos	1014
Obadia	1023
Jona	1025
Maika	1028
Nahum	1034
Habakuk	1037
Sefania	1041
Hagai	1044
Sekaria	1047
Malakai	1059
Matiu	1063
Mak	1114
Luk	1145
Joonn	1196

Toona	1232
Rom Teeb	1279
1 Korint teeb	1298
2 Korint teeb	1316
Galasia teeb	1329
Efesus teeb	1336
Filipi teeb	1342
Kolosa teeb	1347
1 Tesalonika teeb	1352
2 Tesalonika teeb	1356
1 Timoti	1359
2 Timoti	1365
Taitus	1369
Filemonn	1372
Hiibru teeb	1374
Jeems	1389
1 Piita	1394
2 Piita	1399
1 Jõonn	1403
2 Jõonn	1409
3 Jõonn	1410
Juud	1411
Fiitu	1413

PINPIIK

Ki jiin Pinpiik gbouj na po

Gbouj na beerit durinya na pinpiik nan nisaarii pinpiik nan Israel teeb pinpiik poe. Linba kur ki Yennu din nan na din ñan. Gbouj na beerit biañinba ki yanbømm baar durinya na nie. Baatusir ni, bi yi gbouj manje Jenesis.

Biañinba ki Yennu din nan durinya

¹ Pinpiik ni dinn ki Yennu nan sanpaak nan tinj. ² Ki tinj na din ki mək ninnauj, ki bonfoor kaa. Li din tee bunbõnne, ki nyun gbee li munn po, ñaan ki Yennu manj Seek* be nyun na paapo. ³ Ki ñoo Yennu yet a, “Ñaan ki yentu-ii be.” Ki yentu din be. ⁴ Ki u din la ki yentu na ñan. Ki u bokit yentu nan bunbõnn. ⁵ Ñoo Yennu din pur yentu na “Yonnu” ni, ki pur bunbõnn na mun “Nyiok.” Ki nyiok bõnn ki li yent, sinsinn daar.

⁶ Ki Yennu yet a, “Ñaan sanpagbouj n dɔɔr nyun nba be sanpaapo na, nan nyun nba be tinj ni na sinsuuk ni.” ⁷ Ki ñoo Yennu te ki sanpagbouj dɔɔr ki bokit nyun nba be sanpagbouj louj ni na, nan nyun nba be sanpagbouj paapo na, ⁸ ki yiin yiar na “Sanpaak.” Ki nyiok bõnn, ki li yent, daa ñanlee.

⁹ Ki Yennu yet a, “Ñaan nyun nba be sanpagbouj louj ni na n taan kii be yennkɔɔ boor, ki ñaan ki tinkooj n dɔɔr.” Ki li din teen nna. ¹⁰ Ki u din yiin tinkooj na “Tingbouj,” ki yiin nyun nba taan be boyennkɔɔ na “Məkir,” ki la ki li ñan. ¹¹ Ki ñoo Yennu yet a, “Ñaan ki tinj na n pɔt nan bonpiyat kur, linba mək bin, nan tiinii nba pia ki loon loona kur, nan tiik loonbooru kur, ki loonn kur nan u tiik-ii be tingbouj na paak.” Ki li din teen nna. ¹² Ki tingbouj na din pɔt nan mɔbooru kur, nan tiloonbooru kur, nan binbooru kur, nan tiik nba loon loona ki bin be lej kur, ki ñoo Yennu la ki li ñan. ¹³ Ki nyiok bõnn, ki li yent, daa ñantaa.

¹⁴ Ki Yennu yet a, “Ñaan yentu-ii be yiar nba be sanpaapo na ni, ki bokit yonnu ni nan nyiok, kii tee nyina, kii want daa nan ñmaarii nan bina nan marint saka. ¹⁵ Ñaan ki bii be sanpaapo kii teen tinj yentu.” Ki li din teen nna. ¹⁶ Ki ñoo Yennu nan yentii bongbeja ñanlee, a yentu nba yab-ii dia yonnu ni, ki yentu nba waar-ii munii dia nyiok; ki u bia nan ñmaabira, ¹⁷ ki teem sanpaapo, a bii teen tingbouj yentu, ¹⁸ kii dia yonnu ni nan nyiok, ki bia bokit yentu nan bunbõnn. Ki ñoo Yennu la ki li ñan. ¹⁹ Ki nyiok bõnn, ki li yent, daa ñanna.

²⁰ Ki Yennu yet a, “Ñaan nyun na n pɔt nan bonfoa, ki tingbouj na n mun pɔt nan bon-yuyukit nba sii yuuk sanpaapo.” ²¹ Ki ñoo Yennu nan bonfogbeja nba be nyun ni, nan linba kur mək manfoor ki lin nyun ni, bonfoor kur nan u booru, bonyuyuk kur nan u booru, ki la ki li ñan. ²² Ki ñoo Yennu teen piisin bi paak, ñaan yet a, “Ii mar man, ki pɔt gbeen nyun, ki bon-yuyukit na n pɔt tingbouj na paak.” ²³ Ki nyiok bõnn ki li yent, daa ñanmu.

²⁴ Ñanne ki Yennu yet a, “Ñaan ki tingbouj na n pɔt nan bonfoa nba sii lin, li bonkobit nan bonbubokit, nan muuk ni bonkobit nan bi booru.” Ki li din teen nna. ²⁵ Nnae ki ñoo Yennu nan muuk ni bonkobit kur, bonkobit

* 1:2 1.2 Seek koo wouj. Bi maan ni, “seek” nan “wouj” mɔbona tee yomme.

nan bi booru, nan bonbubokit kur nba bōok tij paak nan bi booru, ki la ki li ŋan.

²⁶ Ŋanne ki Yennu yet a, “Ŋaant man ki ti nan nisaarii[†] ki bii tee nan timm na, kii naant, ki ŋaan ki bii mōk paŋ kii dia jani nba be nyun ni, nan bon-yuyukit nba yuuk sanpaapo, nan bonkobit nba somm, nan bonbubokit nba bōok tij na paak.” ²⁷ Ki ŋoo Yennu nan nisaarii ki bi tee nan u mōŋ na. Yennu ninnaun nie ki u nan nisaarii, joo nan poo, ²⁸ ki teen piisin bi paak, ŋaan yetib a, “Ti pōt man ki nōbir, ki gbeen tingbouŋ na ki yentir. Ii mōk jani nba be nyun ni na paŋ, nan bon-yuyukit nba yuuk sanpaapo, nan bonfoa nba kur be tij ni na paŋ,” ²⁹ ki bia yet a, “N turi bonbuburit kur nan li bin nba be tingbouŋ na paak, nan tiinii kur nan bi loona, lii tee i jeet. ³⁰ Ŋaan bonkobit kur nba be tingbouŋ na paak, nan bon-yuyukit kur nba yuuk, nan bonbubokit kur nba bōok tingbouŋ na paak, linba kur mōk manfoor, n jii mōot kur ki turib, ki li tee bi jeet.” Ki li din teen nna. ³¹ Ki ŋoo Yennu la linba kur ki u nan na, ki li ŋan bonchiann. Ki nyiok bōnn, ki li yent, daa ŋanloob niŋe na.

2

¹ Li yoo na, ki sanpaak nan tij, nan linba kur be li ni na naamii gbenn. ² Daa ŋanlore daar ki soo Yennu gbenn u naamii toona kura, ki ji foi daa ŋanlore daar maŋ ni, ki ki tun naamii toonn, ³ ki teen piisin daa ŋanlore daar maŋ paak, ki teenir daganjir, kimaan li daar na ki soo ki u gbenn u namii toonawa.

Ki jii Edenn kpaab na po

⁴ Bianjiba ki Yennu din nan durinyae na: Waa din nan durinya na, ⁵ bonbubursiar daa din ki be, ki bonpipiasiar mun daa din ki pia, kimaan ŋoo Yennu daa din ki te saak baa tij na paaki, ki nisaarik bia din kaa ki saa ko tij na, ⁶ ŋaan nyun din tuu nyi tij nie ki maant tij na.

⁷ Ki ti Yomdaano Yennu maŋ jii tant tij^{*} ni, ki nan niro, ki foont manfoor foon ki teen u manbona ni, ki niro na piin ki fo, ki tee nisaarik.

⁸ Ki ti Yomdaano Yennu ŋamm kpaab yondopo, ki bi yi lej Edenn. Leje ki u din jii nisaarik nba ki u namo na ki teeno. ⁹ Tij maŋ nie ki u din nan tibooru kur nba ŋan, ki bia loon loonŋana nba tee jeet. Kpaab maŋ sinsuuk nie ki manfoor tiik din be, nan tiik nba teen yan nba bokitir bonŋann nan bonbiir na.

¹⁰ Mōkir din nyi Edenn ni ki maant kpaab na. Edenn tij po, mōkir maŋ din bokite ki tee mōka ŋanna. ¹¹ Ki sinsinn mōkir na tee Pisonn, li din puub lintir yent nba ki bi yi Hafila nae, yent nba mōk salima na. ¹² Ki yent maŋ ni salima ŋan, ki bia din mōk tulaarii nba nubir fanu, nan tanbinyinyira nba daauk paar. ¹³ Ki mōkir nba pukin ŋanlee na sann tee Gihonn. Li mun puub lintir yent nba sann tee Kus nae. ¹⁴ Mōkir nba pukin ŋantaa tee Tigris. Li mun puub ki jir Asiria yondopoe. Ki mōkir nba pukin ŋanna tee Yufrates.

¹⁵ Ki ti Yomdaano Yennu jii kpaab nba be Edenn na ki guun nisaarik, a wuu gorii, kii biaki ŋamii, ¹⁶ ki beto a, “A mōk yaak ki saa di tiik nba kur be kpaab na ni, ¹⁷ ŋaan a daa di tiik nba teen bannu ki gaan bonŋann nan bonbiir po na. Daar nba ki a dii, a saa kpo nnae.”

[†] 1:26 1.26 Nisaarii koo Adam. Adam paake tee “nisaarii.” ^{*} 2:7 2.7 Bi maan ni, “niro” nan “tij” mōbona naane.

18 Njanne ki ti Yomdaano Yennu yet a, “Li ki njan joo-ii be u kuukoo. N saa nan sooe ki wuu tee u sommitoo nba jan nano.” 19 U din jii tante ki nan bonkobit kur, nan noonii kur, ki baar namm nisaarik Adam† boor, a wun purib sana. Ki sann nba kur Adam pur, njanne tee bi sana. 20 U din pur bonkobit man kur sana, nan bon-yuyukit kur, nan muuk ni bonkobit nba be tingbounj na paak kur. Njan Adam din ki la sommitoo nba jan nano.

21 Ki ti Yomdaano Yennu te ki goochionj soor Adam, ki u door goon, ki Yennu jii Adam man kapiru,‡ njan loon lej nan nant, yoo nba ki u doo goont na. 22 Kapiru§ nba ki ti Yomdaano Yennu nyinnir joo ninj na, ki u jiiir ki nan poo, ki jiiu kubin Adam man. 23 Njanne ki u yet a, “Kpabir nba tee n kpabir, nan gbanant nba tee n gbanante na.

U sanne sii tee poo,* kimaan u nyii joo nie.”

24 Li paake, joo tuu nyik u baa nan u naa, njan koon u poo, ki bi niib banlee n taan ki teen gbananyennkoo.

25 Bi kur din somm yanne, joo nan u njapoo, ki ki mi fei.

3

Ki jiin nisaarii moyetuk po

1 Waauko din tee wunba mok kpinckpannii yan ki gar bonkobit nba kur ki Yennu nan. Njanne ki wauk man din tan boi poo na a, “Yennu set beti a i daa di tisiak loona kpaab na ni-i?”

2 Ki poo na jiin a, “U yaa tii di tiloona kur nba be kpaab na ni, 3 njan tiik nba see kpaab sinsuuk ni na, Yennu yet a ti daa di tiik man loona, a ti-i siir gbaa njan see ki ti kpo.”

4 Ki wauk man yet poo na a, “Li ki tee monii kaa. I kan kpo, 5 kimaan Yennu mi nan daar nba ki i dii tiik na loona, i numpo saa yente, ki i ji tee nan Yennu man na, ki sii mok yan nba bokitir bonnjann nan bonbiir.”

6 Ki poo na la ki tiik na njan nan dinu, ki u numm gboo tiik man, ki u mok noonj nan wun di loona na kii sub. Ki u poor tiik na loona ki dii, ki bia tur u soro, ki u mun dii. 7 Li yoo na ki bi kur numpo yent, ki bi ji bann nan bi somm yanae. Ki bi ji koon faat ki nyaa bi toona po.

8 Ton, li poorpo ki bi gbat ki Yennu somm kpaab na ni, daajoouk. Ki bi ji tiin borii bi monj tiinii ni, kpaab na ninj, ki ki loon Yennu n labi. 9 Njan ki Yennu yiin Adam a, “A be lee?”

10 Ki Adam jiin a, “N gbat a sommire kpaab na ni, ki janmaanii mokin, ki n borii, kimaan n be yanne.”

11 Ki Yennu boio a, “Nmee beta nan a be yanni? A dii loona nba ki n beta nan a daa di na amii?”

12 Njanne ki Adam jiin a, “Poo nba ki a turin a min nan noo-ii be na, noo turin loona man, ki n dii.”

13 Ki noo Yennu boi poo na a, “Bee ki a tun nna?”

Ki u jiin a, “Wauk nae kpannin, ki n dii.”

Bianjinba ki Yennu sat buut nisaarik paak

14 Ki noo Yennu bet wauk na a, “Motont be a paak, linba na paak, bonkobit kura, njan a kuukoo paake ki motont be. Laa nyii dinna ki saa, a sii book a poor paake, ki sii moo tant, a manfoor ni kur. 15 N saa teen

† 2:19 2.19 Bi maan ni, Adam paake tee “nisaarik.” ‡ 2:21 2.21 Kapiru: Bi maan ni, bi sob a “joo na lokir waan.” § 2:22 2.22 Kapiru, koo lokir waan. * 2:23 2.23 Bi maan ni, “joo” nan “poo” mabona naane.

dataar fin nan poo na sinsuuk ni, ki a yaaboona nan u yaaboona sii tee datai. U yaaboonn saa mat a yur, ki a mun saa jun u yaaboonn taagbinn.”

¹⁶ U din yet poo na mun a, “N saa tura daamii, poor sooru ni, nan matuk tonu. Linba na kur lek, a bia sii nian a sɔɔɔ, ki u sii tee a yomdaano,” ¹⁷ ki bia yet joo na mun a, “A gbiint a ɲaapoo mɔmaame, ki dii tiik lɔɔna nba ki n daan yet maa a daa di na. Faa tun nna na, mɔtont waa-a tiɲ na paak, a tuu saa tun bonchiannewa ki tan la jeet ki di. ¹⁸ Li tuu saa pia mɔbiit nan kunkoniie, a bia sii di faate. ¹⁹ A tuu saa tume bonchiann ki nyi naauka ki tiɲ n fit nan jeet, nan faa tan saa ɲmat tant nba ki a nyii na ni. Tante ki n jii nama, a bia tan saa ɲmat kɲant tant mane.”

²⁰ Tɔn, ki Adam pur u ɲaapoo sann Iif,* kimaan ɲɔɔe tee nisaarii kur naa. ²¹ Ki ti Yomdaano Yennu jii bonkobit gbant ki ɲammir bongbabkaa, ki tur Adam nan u ɲaapoo, ki bi gbab.

Biaɲinba ki Yennu nyinn Adam nan Iif kpaab na ni

²² Ki ti Yomdaano Yennu yet a, “Mɔtana, nisaarik tee nan timm nae, ki mɔk yan nba bɔkitir bonɲann nan bonbiir. ɲaant ki u daa di manfoor tiik na lɔɔna, kii be mɔkmɔk nan mɔkmɔki.” ²³ ɲanne ki ti Yomdaano Yennu ber nyinno Edenn kpaab na ni, ɲaan te ki u ko kpaab, tiɲ nba ki ɲɔɔ Yennu jii namo na paak. ²⁴ ɲanne ki Yennu te ki bonfoa nba mɔk kpinkpant† be Edenn kpaab na yondopo, ki mɔk jukbanjiak, ki li tee nan muu na, ki ɲmantir ki guu sɔnu nba saa manfoor tiik na boor.

4

Ki jiin Keenn nan Abel po

¹ Ki Adam dɔɔr nan u ɲaapoo, ki u soor poor ki mar bik, ki purɔ Keenn,* ki yet a, “Yennu sommir paake ki n la joo.” ² Li poorpo ki u mar u waaro Abel. Ki Abel din goon pei, ɲaan ki Keenn tee kpakooro. ³ Ki dasiar Keenn tan jii u kpaab jeet ki baar nann, a wun tur Yennu. ⁴ Ki Abel mun jii u sinsinn bonkobit matii yemm nant nba ɲan ki tur Yennu. Ki Yennu numm gboo Abel nan u piinii, ⁵ ɲaan ki u numm ki gboo Keenn piinii. Ki Keenn wutoor doo bonchiann, ki u numpo biir. ⁶ Ki Yennu boi Keenn a, “Bee ki a wutoor doo? Bee ki a numpo bi? ⁷ A-i bonni tun linba ɲan, n bo kan gaarani-i? ɲaan faa tun linba ki ɲan na, bonbiir dɔɔ a tɔɔnn po, ki teen siir ki guu, ɲaan a yabir ki nyanno.”

⁸ Ki Keenn pak nan u waaro Abel a, (“ɲaant ki tin saan muuk ni.”) Baa saan ki be muuk ni yoo nba, ki Keenn wor u waaro Abel ki kpiiu.

⁹ Ki Yennu boi Keenn a, “A waaro Abel be lia?”

Ki u jiin a, “N ki mi. Mine tee n waaro guuto-ɔ?”

¹⁰ Ki Yennu yet a, “Bee ki a tun nna? Gbiintir, a waaro sɔn yikin, ki nyi tiɲ ni ki baatin. ¹¹ Mɔtana, a be mɔtont nie, ki ji kan fit ko tiɲ nba yaat u mɔb ki gaan a waaro sɔn, wunba ki a kpiiu na. ¹² Li-i tee ki a koo kpaab, li ji kan nan jeet ki turani, ki a sii tee niyann nan nilinlinjir tingboun na paak.”

¹³ Keenn din yet Yennu a, “N tubdatu saa gar n paɲ terika. ¹⁴ Dinna daar nba na, a beerin ki nyintin tiɲ na niɲ, ki n sii lin bakii, ki ki laata, ki sii tee nilinlinjir tingboun na paak, ki wunba kur lan, u saa kpime.”

* **3:20** 3.20 Bi maan ni, “Iif” nan “manfoor” mɔbona naane, ki bi bia yi nisaarii “manfoa.” Siab mun yiu Hawa. † **3:24** 3.24 Bi maan ni, bi yib “cherubim.” Bi nyii Yennu boore. * **4:1** 4.1 Bi maan ni, “Keenn” nan “la” mɔbona naane.

¹⁵ Ki Yennu yeto a, “Li ki tee nna. Wunba kur kpil fin Keenn, biak be li daano paak, u saa la tubdatu taar munlore.” Nanne Yennu tur Keenn dok, a wunba kur lau, u daa kpiu. ¹⁶ Ki Keenn nyii Yennu boor, ki saan kar tin nba sann tee Nod,[†] ki li be Edenn yondo po na.

Ki jiin Keenn yaaboona po

¹⁷ Keenn din door nan u nyaapoo. Ki u soor poor, ki mar Enok. Keenn daa din maa dooe, ki din pur doo man sann ki gaan nan u bik Enok. ¹⁸ Enok din mar Irad, ki Irad mar Mehujael, ki Mehujael din mar Metusael, ki Metusael mar Lamek. ¹⁹ Ki Lamek koon poob banlee. Poo yeno sann din tee Ada, ki loo sann mun tee Sila. ²⁰ Ki Ada din mar Jabal: hooe tee binba poon lanbont[‡] ki koo ki bia goon bonkobit na baa. ²¹ Ki u waaro sann din tee Jubal: hooe din tee binba peeb naatuna nan naagbai na baa. ²² Sila mun din mar bik, ki puro Tubal Keenn, ki u kur saauk. Tubal Keenn waarpook din tee Naama.

²³ Lamek din yet u nyaapoo Ada nan Sila a:

“N nyaapoo, gbintir man, n kpil naasimo, kimaan u turin danj.

²⁴ Li-i tee tubdatu nanlore saa pa Keenn kpinu paak,

nan li-i tee wunba kpil min Lamek,

tubdatu piinlore nan nanlore-e saa nyi pa n paak.”

Ki jiin Sef nan Enos po

²⁵ Ki Adam door nan u nyaapoo biak, ki u mar bik, ki yet a, “Yennu turin bik ki senn Abel, wunba ki Keenn kpil na taar niwa.” Li paak, ki u puro Sef.[§] ²⁶ Sef mun din mar bik ki puro Enos. Li yooe ki bi din piin ki dont* Yennu sann.

5

Laa nyii Adam ki saan tuu Nowa

(1 Barkperii 1.1-4)

¹ Biarjinba ki li sob wann Adam maarue na: Yennu nba din nan nisaarik, u din namo ki u tee hoo Yennu ninnauno. ² U din nan joo nan pooe, ki teen piisin bi paak, ki purib “Nisaarii.”* ³ Yoo nba ki Adam la bina kobik nan piintaa, ki u mar bik ki u tee u ninnaun, ki u puro Sef. ⁴ Adam nba din mar Sef, nan u din dii bina kobii nanniin, ki mok bonjai nan bonpoi. ⁵ Bina nba Adam din dii u manfoor ni tee kobii nanyia nan piintaae, ki kpo.

⁶ Ki Sef dii bina kobik nan nanjmu ki mar Enos. ⁷ Sef nba din mar Enos, li poorpo u din dii bina kobii nanniin nan bina nanlore, ki mok bonjai nan bonpoi. ⁸ Sef din dii bina kobii nanyia nan piik nan nanlee-e, ki kpo.

⁹ Enos nba din dii bina piinyia na, ki u mar Kenann. ¹⁰ Enos nba din mar Kenann, li poorpo ki u ji tee bina kobii nanniin nan piik nan nanjmu, ki mok bonjai nan bonpoi. ¹¹ Enos din dii bina kobii nanyia nan nanjmue, ki kpo.

¹² Ki Kenann dii bina piinlore ki mar Mahalalel. ¹³ Kenann nba din mar Mahalalel na, li poorpo ki u ji tee bina kobii nanniin nan piinna, ki mok bonjai nan bonpoi. ¹⁴ Kenann din dii bina kobii nanyia nan piike, ki kpo.

[†] 4:16 4.16 Ki Nod paak tee “niiinliinjir.” [‡] 4:20 4.20 Bi din jii bonkob-gbante ki poon bi lanbont.

[§] 4:25 4.25 Bi maan ni, “Sef” nan “tur” mabona naane. * 4:26 4.26 Dont, koo mointir. * 5:2

5.2 Bi maan ni, nisaarik paake tee “Adam.”

15 Ki Mahalalel dii bina piinloob nan njanjmu ki mar Jared. 16 Mahalalel nba din mar Jared na, li poorpo ki u ji tee bina kobii njanjin nan piintaa, ki mok bonjai nan bonpoi. 17 Mahalalel din dii bina kobii njanjin nan piinyia nan njanjmue, ki kpo.

18 Ki Jared dii bina kobik nan piinloob nan njanlee, ki mar Enok. 19 Jared nba din mar Enok, li poorpo ki u ji tee bina kobii njanjin ki mok bonjai nan bonpoi. 20 Jared din dii bina kobii njanjin nan piinloob nan njanlee-e, ki kpo.

21 Ki Enok dii bina piinloob nan njanjmu ki mar Metusela. 22 Enok nba din mar Metusela, li poorpo ki u be nan Yennu fanu, ki dii bina kobii njanjin ki mok bonjai nan bonpoi. 23 Enok din dii bina kobii njanjin nan piinloob nan njanjmu. 24 Enok din waa Yennu fanu, ki bi din tan ki lau, kimaan Yennu-e din jiu.

25 Ki Metusela dii bina kobik nan piinniin nan njanlore ki mar Lamek. 26 Metusela nba din mar Lamek, li poorpo ki u ji tee bina kobii njanlore nan piinniin nan njanlee ki mok bonjai nan bonpoi. 27 Metusela din dii bina kobii njanjin nan piinloob nan njanjin, ki kpo.

28 Ki Lamek dii bina kobik nan piinniin nan njanlee ki mar bik, 29 ki yet a, "Tij na nie ki Yennu sat motont, bik nae saa baar nan foon ti toona ni." Li paak, ki u pur bik man sann Nowa.† 30 Lamek nba din mar Nowa, li poorpo ki u ji tee bina kobii njanjmu nan piinyia nan njanjmu, ki mok bonjai nan bonpoi. 31 Lamek din dii bina kobii njanlore nan piinlore nan njanlore-e, ki kpo.

32 Ki Nowa dii bina kobii njanjmu, ki mar bonjai bantaa, ki bi sana tee Sem nan Ham nan Jafef.

6

Ki jijn nisaarii tonu po

1 Yoo din tan baar, ki niib pot durinya ni ki maar bonpoi. 2 Ki nijaana* din laat nisaarii bonpoi na ki bi fan bonchiann, ki bi gani koot. 3 Ki Yennu yet a, "N foon kii be niro ni yoo kuri, n kan sak ki niro-ii be mokmok nan mokmoki, kimaan u kpan tee nisaarike, u bina sii tee kobik nan piinlee-e." 4 Nifopaarit din be tingbouj na ni, yoo man nan li poorpo, yoo nba ki nijaana din koon nisaarii bonpoi, ki din mar waas na. Bi waas manje din tee nijaana nan paarib nba mok sann.

5 Ki Yennu la nisaarik tonu nba yabit tingbouj na ni, nan u dudukit kur nba tee bonbiir bianjinba, 6 ki li biir u par, ki u mo koo nan waa nan nisaarik tingbouj na ni na. 7 Nanne ki u yet a, "N saa biir nisaarik nba ki n namo tingbouj na nin nawa, li niib nan bonkobit nan bonbubokit nan bon-yuyukit, kimaan n mo koo nan maa namm nawa." 8 Njan Yennu numm din gboo Nowa, ki u tinoo ninbaauk.

Ki jijn Nowa po

9 Nowa labaare na: Nowa din tee ninjanoe ki be nan Yennu fanu. Njoo kooe din tee ninjanoo li yoo. 10 Nowa din mok bonjai bantaa, ki bi sana tee Sem nan Ham nan Jafef. 11 Tingbouj na niib din biir, ki be nan njabir nan mukisuk. 12 Ki Yennu got tingbouj na, ki la ki li bi, kimaan nisaarii kur din be jakint nie.

† 5:29 5.29 Bi maan ni, "foon" nan "Nowa" mobona naane. * 6:2 6.2-4 Nijaana, koo yennii bonjai, ki li paake tee "niib nba naan yennii."

¹³ Ki u yet Nowa a, “N saa boont nisaarii kur tingboun na niwa. N saa biirib, kimaan bi toonbiit nan mukisuk paake te ki n yaa n biir namm nan tingboun na. ¹⁴ Jiin taabnana ki kpa a njarun, ki teen diit li ni, ki taan nɔɔk ni nan poorpo nan kɔtaar. ¹⁵ Kpaan, ki li fɔkint tinj nin-ii tee taabana kobii nanna nan piinɔmu, ki li yarimu-ii tee taabana piinlore nan njanɔmu, li fɔkint sanpaapo-ii tee taabana piinna nan njanɔmu. ¹⁶ Fi-i kpa a, fan pin njarun na yur paak, njan nyik yar taabann nan bonjinn lokir ni maar paak. Teent tammɔkɔkɔkir lokir ni, njan teen ditɔɔtii njanlee. ¹⁷ N yaa n baar nan nyungbeeuko tingboun na ni, ki lin di bonfoor kur. Linba kur mɔk manfoor tingboun na ni saa kpo, ¹⁸ njan n sii dia n molor nana. A saa kɔɔ njarun na ni, fin nan a waas nan a njaapoo nan a sipoi, kii be lej. ¹⁹⁻²⁰ Bonkob-booru kur banlee-lee, jɔɔ nan poo, nan bon-yuyukit booru kur banlee-lee, jɔɔ nan poo, nan bonbubɔkit booru kur banlee-lee, jɔɔ nan poo, saa baar a boor, a bin foor, ki a kɔɔmm njarun na ni, ki bin foor. ²¹ Ki a saa jii jeet nba ki i sii di, ki taan bekir li kur njarun na ni, ki li sii tee fin nan namm jeet.” ²² Ki Nowa tun nan Yennu nba wannɔ bianjinba na.

7

Ki jiin nyungbeeuk na po

¹ Ki Yennu yet Nowa a, “Kɔɔn njarun na ni, fin nan a njaateeb kura, kimaan n la nan a kuukɔɔe tuun fanu tingboun na ni. ² Jiin bonkobit booru nba kur ki tee kɔɔr, bonjai banlore-lore, nan bonnaanii banlore-lore, ki bia jii bonkobit booru nba kur tee kɔɔr, banlee-lee, bonjak nan bonnaan, ³ ki bia jii bon-yuyukit booru kur bonjai banlore-lore, nan bonnaanii banlore-lore, ki njan bi booru kur-ii fo ki pɔt tingboun na ni. ⁴ Daa njanlore poorpoe ki n saa te ki saak n baa tingboun na paak, yonnu ni piinna, nan nyiɔk piinna, ki li saa biir bonfoor kur nba ki n din nan na.” ⁵ Ki Nowa tun linba kur ki Yennu wannɔ.

⁶ Nowa din mɔk bina kobii njanloobe, yoo nba ki nyun dii tingboun na na. ⁷ Ki nɔɔ Nowa nan u bonjai, nan u njaapoo, nan u sipoi kɔɔ njarun na ni, kimaan nyungbeeuk na paak. ⁸ Ki bonkobit nba ki kɔɔr, nan binba kɔɔ, nan bon-yuyukit, nan linba kur bɔɔk tinj na paak ⁹ mun bia kɔɔ Nowa boor njarun na ni banlee-lee, bonjak nan bonnaan, nan bianjinba ki Yennu wann Nowa na. ¹⁰ Ki daa njanlore na poorpo, ki saak baa tingboun na paak.

¹¹ Binn nba pukin ki teen Nowa bina kobii njanloob na ni, li njaarii njanlee ni, daa piik nan njanlore daar nae, ki tingboun na lokir kur po put nan jinjabii, ki sanpagboun loot, ¹² ki saak baa tingboun na paak yonnu ni piinna, nan nyiɔk piinna. ¹³ Daar manj niɔe ki Nowa nan u bonjai Sem nan Ham nan Jafef, ki pukin u njaapoo nan u sipoi bantaa, ki bi kɔɔ njarun na ni. ¹⁴ Bi din kɔɔ nan muuk ni nan njaak ni bonkobit booru kur, nan bonfoor nba kur bɔɔk tinj na paak booru kur, nan nɔɔnii booru kur, nan bonfoa nba yuuk booru kur. ¹⁵ Bonfoa kur din tɔk banlee-lee, bonjak nan bonnaan, ki baar Nowa boor, ki kɔɔ njarun na ni. ¹⁶ Bonfoor booru kur din kɔɔ, nan Yennu nba senn Nowa bianjinba na. Nanne ki Yennu loon gann Nowa paak.

¹⁷ Ki saak baa dapiinna tingboun na paak, ki nyun tan gbee ki yabit, ki njarun na pukit. ¹⁸ Ki nyun na pukin bonchiann tingboun na paak, ki njarun na din puuk nyun na paak, ki lin purin. ¹⁹ Nyun na din pukin bonchiann tingboun na ni, ki jɔɔt nan kunkona kur din piin. ²⁰ Nyun na din doo ki

gar joot nan kunkona na, ki li gar taabatii piinleewa, ²¹ ki bonfoa kur nba din be tij na paak kpo kpo, li noonii, nan njaak ni nan muuk ni bonkobit, nan bonbubokit kur nba book tij na paak, nan nisaarii kur. ²² Linba kur foi, ki din be tinkooj na paak, ki li kpo. ²³ Ki Yennu boont bonfoor kur nba be tingbouj na ni, nisaarii nan bonkobit, nan bonfoa nba book tij na paak, nan noonii nba yuuk sanpaapo, see Nowa nan binba kur be njaruj nij na kuukooe din biar. ²⁴ Nyun na din yent tingbouj na, daa kobik nan piinjumue.

8

Ki jiin nyungbeeuk na gbennu po

¹ Yennu din ki tamm Nowa nan bonkobit nba kur be njaruj ni na po, ki din te ki wouj da tingbouj na paak, ki nyun na foor, ² ki soo nyuntona nba nyi tij ni, nan linba nyi sanpaapo na kur loona, ki saak bia nyik baanuwa. ³ Nyun na din warie waan waan ki saa tuu daa kobik nan piinjumu. ⁴ Nmaarii njanlore ni, li daa piik nan njanlore daar, ki njaruj na din saa set joofook ki bi yir Ararat na paak. ⁵ Nyun na din waabite nan laa din tan baar nmaarii piik ni, li pinpiindaar, ki kunkona nan joot yura paak nyoot.

⁶ Li daa piinna poorpo, ki Nowa loot njaruj na takorbonn, ⁷ ki nyinn kinkaaok, ki u ji ki jen Nowa boor, njaan yuuk lin nan nyun nba tan foor ki gbenn. ⁸ Nowa ji din nyinn lanjerike, a wun laan nyun na foor gbenna-a. ⁹ Njan nyun na daa din be tij paak, ki lanjerik na koj waa saa set sian, ki yukir nmat njaruj na boor. Ki Nowa tant nuu ki sooroo koon njaruj na ni, ¹⁰ ki din guur daa njanlore ki pukin, ki namm nyinn lanjerik na biak. ¹¹ Ki lanjerik na tan jen u boor daajoouk, ki bab olif tutuuk. Ki Nowa ji bann nan nyun na foora. ¹² Ki u namm guur daa njanlore ki pukin, ki bia nyinn lanjerik na. Waa nyii, u ji ki jeni.

¹³ Nowa bina kobii njanloob nan yennkoo ni, li nmaasinsinn pinpiindaare, ki nyun na foor gbenn. Ki Nowa bakit linba baak yiar nba be maar paak na, ki got lint, ki la na nan tij na koote. ¹⁴ Nmaarik nba pukin njanlee na, li daa piinlee nan njanlore, ki tij koor ki gbenn.

¹⁵ Ki Yennu bet Nowa a, ¹⁶ "Nyimin njaruj na ni, fin nan a njaapoo, nan a bonjai, nan a sipoi. ¹⁷ Nyimin nan bonfoa kur, li bon-yuyukit, nan bonkobit nan bonbubokit nba kur be a boor, ki bin pot kii be tingbouj na kur po." ¹⁸ Ki Nowa nan u bonjai, nan u njaapoo, nan u sipoi din nyii njaruj na ni. ¹⁹ Bonkobit kur, nan bonbubokit kur, nan bon-yuyukit kur, bonfoor booru kur nan u loo din nyii njaruj na nij.

Bianjinba ki Nowa mann maruj

²⁰ Ki Nowa maa maruj binbintir ki tur Yennu, ki din nyinn bonkobit nba ki koo na booru kur ni siab, nan bon-yuyukit nba ki koo na booru kur ni siab, ki mann mujoonu maruj, binbintir na paak. ²¹ Maruj na nubiru din nubir koo Yennu, ki manjo, ki u yet u manjo a, "N lek mi nan laa nyii nisaarik bisin niwa, u dudukit tee biite, njaan n ji kan ban mo tingbouj na motont, u biit paaki. N ji kan ban biir bonfoor kur nba be, nan maa tun motana na. ²² Nan durinya nba sii be na, burint yoo sii be, ki jaanu yoo be, ki waat yoo sii be, ki naauk yoo sii be, ki siok nan piar sii be, ki yonnu ni nan nyiok sii be."

9

Ki jiin Yennu molor po

¹ Yennu din teen piisin Nowa nan u bonjai paak ki yet a, “Ii mar man waas bonchiann, ki pot gbeen tingbouŋ na. ² Ki bonkobit nan bon-yuyukit, nan nyun ni bont kur sii tiini jaŋmaanii, ki i sii diab, ki mək yiikoo bi paak. ³ Bonfoor kur nba be, i saa jjiir ki lii tee i jeet, nan bonbuburit kur nba ki n turi. ⁴ Naaan bonyennkɔɔe ki i daa di, ŋanne tee nant nba ki u sɔn biar u ni, kimaan bonfoor manfoor be u sɔn nie. ⁵ Ki wunba nyinn nirɔ manfoor, n tan saa boio manfoor maŋ powa, ki bonkobuk nba nyinn nirɔ manfoor, n tan saa boio li powa. ⁶ Wunba nyinn nirɔ manfoor, nirɔe mun bia tan saa nyinn u manfoor, kimaan min Yennu ninnauŋo ki n nan nisaarik.

⁷ “Yimm ŋarin, ii mar ki pot bonchiann. Ii mar ki pot gbeen tingbouŋ na.”

⁸ Ki Yennu ŋamm pak Nowa nan u bonjai a, ⁹ “Mɔtana, n sent n molor nan yimm, nan i yaaboona nba tan saa wei i poorpo, ¹⁰ nan bonfoa kur nba be nani, li bon-yuyukit nan bonkobit kur nba nyii ŋaruŋ na ni na, ¹¹ n sent n molor maŋ nan yimme, a n ji kan ban biir bonfoor kur nan nyungbeeuku. N bia kan ban ki biir tingbouŋ na nan nyumi. ¹² Molor nba ki n teen yimm nan bonfoor kur nba be i boor, ki li sii tee molor yaayoo nan yaayoo na nyinne na: ¹³ N saa bɔɔn naatooruk sanpaapo, ki li sii tee min nan tingbouŋ na molor na nyinn. ¹⁴ Ki li-i tee saak yin sanpagbant ni, ki naatooruk bɔɔn, ¹⁵ n saa tiar n molor nan yimm, nan bonfoor booru kur, ki nyun ji kan ban di boont bonfoor kuri. ¹⁶ Li-i tee naatooruk bɔɔn sanpagbana ni, n saa la, ki tiar molor kangbennuk nba be min Yennu nan bonfoor booru kur nba be tingbouŋ na paak sinsuuk ni. ¹⁷ Molor nba ki n senn min nan bonfoor kur nba be tingbouŋ na paak sinsuuk ni na nyinne na.”

Ki jiin Nowa bonjai po

¹⁸ Nowa bonjai nba din nyii ŋaruŋ ni na tee Sem nan Ham nan Jafef. (Ham-e din tee Keenann baa.) ¹⁹ Nowa bonjai bantaa nae tee durinya niib kur yeejamm.

²⁰ Nowa din tee kpaarɔe, ŋɔɔe din tee sinsinn nirɔ nba bur daan tilontii. ²¹ Ki u din nyuu u tilɔɔna maŋ daan, ki yib, ki yokit dɔɔ yann, u lanbouŋ* ni. ²² Yoo nba ki Ham, wunba tee Keenann baa na la ki u baa dɔɔ yann, ki u nyii ki saa kumii u ninjamm banlee na, Sem nan Jafef. ²³ Ki Sem nan Jafef jii chinchenn ki paan bi bɔpiat paak, ŋaan somm kɔɔ lanbouŋ na ni potuntuna, ki saa bakin bi baa. Bi din ki jiant, bi din tor numme ki ŋmat nyii, ki ki la bi baa fei. ²⁴ Nowa nba din tan yerik u dayibint ni, ki bann u bijoontik na nba tun bianinba, ²⁵ ki u yet a:

“Mɔtont be Keenann paak,

ki u sii tee daaba daabir u yɔɔrib peŋ.

²⁶ Dontir be Yennu nba tee Sem Yennu na paak,
ki Keenann sii tee u daabir.

²⁷ Yennu saa tant Jafef yent,
ŋɔɔ nan Sem sii mək mɔtaauk,
ki Keenann sii tee Jafef daabir.”

* 9:21 9.21 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

28 Tɔn, nyungbeeuk na poorpo, Nowa din dii bina kobii ɣantaa nan piinɣmue. 29 U din be u manfoor ni bina kobii ɣanyia nan piinɣmue, ki tan kpo.

10

Ki jiiin Nowa yaaboona po

1 Binba nae tee Nowa bonjai, Sem nan Ham nan Jafef. Nyungbeeuk na poorpo, bonjai man mun din mar bi bonjai.

Ki jiiin Jafef yaaboona po

2 Jafef bonjai din tee Gomer, nan Magog, nan Madai, nan Jafann, nan Tubal, nan Mesek, nan Tiras. Nɔmme ki bi yaaboona pur bi booru sana ki gaan namm na. 3 Gomer bonjai din tee Askenas, nan Rifaf, nan Togarma. 4 Jafann bonjai din tee Elisa, nan Speenn, nan Saiprus, nan Rodes. 5 Nɔmme din tee boorganu nba koo mɔkɣbianu, nan tiɣ nba nyun lintir na ni yeejamm. Bi kura din tee Jafef yaaboona, soo kur nan u naakuuk, nan u danmaan, nan u tiɣ.

Ki jiiin Ham yaaboona po

6 Ham bonjai din tee Kus nan Ijpt nan Libia nan Keenann. Nɔmme ki bi yaaboona pur bi booru sana ki gaan namm. 7 Kus bonjai din tee Seba, nan Hafila, nan Sabta, nan Raama, nan Sab-teka. Raama bonjai din tee Seba nan Dedann. 8 Kus-e din tee Nimrod baa. Ki Nimrod din fiir ki tee kunkɔnkɔnwakitir tingboun na ni. 9 U din tee waarcheenne Yennu sommir paak. Li paak ki bi yeen a, "Ki tee nan Nimrod na, wunba tee waarcheenne, Yennu sommir paak na." 10 Sinsinn, u yent din tee Babilonn, nan Erek, nan Akad, nan Kalne: li kur be Babilonn tingboun ni. 11 U din nyii yent man niɣe ki saan Asiria, ki saa sibir Ninefe, nan Rehobof Ir, nan Kala doi, 12 nan Resenn doo nba be Ninefe nan Kala sinsuuk ni na. Kala din tee digbansaakare.

13 Ki Ijpt din mar Lidia teeb, nan Anam teeb, nan Lehab teeb, nan Naftu teeb, 14 nan Patrus teeb, nan Kaslu teeb, nan Kret teeb. (Kret teeb nie ki Filistia teeb nyii.)

15 Keenann bonjaie din tee Sidonn nan Hef. Sidonn-e din tee u bikperik. Nɔmme ki bi yaaboona pur bi booru sana ki gaan namm. 16 Keenann yaaboona din tee Jebus teeb, nan Amor teeb, nan Girgas teeb, 17 nan Hif teeb, nan Aak teeb, nan Sinn teeb, 18 nan Afad teeb, nan Semar teeb, nan Hamaf teeb. Ki boorganu nba tee Keenann teeb na yat, 19 ki bi kpaar nyii Sidonn diitu po, ki saa tuu Gerar, doo nba kpia Gasa na, ki saa yondopo ki saa tuu Sodom, nan Gomora, nan Adma, nan Seboyim, ki li kpia Lasa. 20 Booru na tee Ham yaaboona, soo kur nan u naakuuk, nan u danmaan, nan u tiɣ.

Ki jiiin Sem yaaboona po

21 Ki Sem, wunba tee Jafef waaro* na, u yaaboona tee Eber teeb. 22 Sem bonjai din tee Elam, nan Asur, nan Apaksad, nan Lud, nan Aram. Nɔmme ki bi yaaboona pur bi booru sana ki gaan namm na. 23 Ki Aram yaaboona boorue tee niib nba din be Us, nan Hul, nan Geter, nan Mesek na. 24 Apaksad-e din tee Sela baa, ki u mun tee Eber baa. 25 Eber din mɔk bonjai banlee. Yenɔ sann yi Peleg, kimaan u mimmar binne ki durinya

* 10:21 10.21 Li saa fit tee u waaro koo u yooɔ.

ni niib din bokit. Ki loo na sann tee Joktann. ²⁶ Joktann yaaboona din tee Almodad, nan Selef, nan Hasar-mafef, nan Jera, ²⁷ nan Hadoram, nan Usal, nan Dikla, ²⁸ nan Obal, nan Abimael, nan Seba, ²⁹ nan Ofir, nan Hafila, nan Jobab. Bi kur yeejae din tee Joktann. ³⁰ Tij nba ki bi koo na nyii Mesa, ki lat saan tuu Sefar kunkona nba be yondo po na. ³¹ Booru nae tee Sem yaaboona, soo kur nan u naakuuk, nan u danmaan, nan u tij.

³² Binba na kur din tee Nowa yaaboona, booru booru, soo kur nan naakuuk nba ki u nyii. Nyungbeeuk na poorpo, nibooru kur nba be tingboun na ni tee Nowa bonjai na yaaboona.

11

Bianjinba ki mabooru booru tan be

¹ Sinsinn, durinya niib kur din piak mabooryennkooe. Maganii din kaa ki pukin maan nba ki bi piak man po. ² Baa din somm ki saa yondo po, bi din saa la paanu nba yab bonchiann, digbann nba ki bi yi Babilonn na yent ni. ³ Nanne ki bi pak nan bi leeb a, "Baat man, naant tin fib birikii ki pur birikii man ki lin koor wakir kenkema." Bi din ki jii tana nan tantaakit kaa, naan jii birikii nan kpabounjo ki saa maa. ⁴ Baa teen siir gbenn yoo nba, ki bi yet bi leeb a, "Naant man ki ti maa nasaakak, ki naak man-ii fok bonchiann kii sakii tuut sanpagbana. Li saa te ki tin taan kii be yomm, kii mok sanjaann."

⁵ Naan Yennu din sik tan la bi doo nan bi nasaakak nba ki bi daa maa na, ⁶ ki yet a, "Li-i tee ki nibooryen nba piak mabooryen na piin tuun linba na, siar sii kaa ki bi saa gbar tumu. ⁷ Baat man, naant ti sik ki saa nmat bi maan nba ki bi piak na, ki bi soo ji daa gbia u loo maame." ⁸ Nanne ki Yennu sik ki tan nmat bi maan man, ki yatib tingboun na kura po, ki bi ji gbar bi doo man maanu. ⁹ Nanne teen ki bi din pur doo man sann Babel,* kimaan leje ki Yennu din nmat tingboun na ni niib kur maan. Laa din nyii len, Yennu din yat niib nae ki koomm tingboun na kur po.

Ki jii Sem yaaboona po

(1 Barkperii 1.24-27)

¹⁰ Sem yaaboona: Bina nanlee nba din gar nyungbeeuk na poorpo, ki Sem ji mok bina kobik, ki mar Apaksad. ¹¹ Waa mar Apaksad, ki u dii bina kobii nanjmu ki pukin, ki mok bonjai nan bonpoi.

¹² Apaksad nba dii bina piintaa nan nanjmu na, ki u mar Sela. ¹³ Waa mar Sela, ki u dii bina kobii nanjaana nan bina nantaa, ki mok bonjai nan bonpoi.

¹⁴ Sela nba dii bina piintaa, ki u mar Eber. ¹⁵ Waa mar Eber, ki u dii bina kobii nanjaana nan bina nantaa, ki mok bonjai nan bonpoi.

¹⁶ Eber nba di bina piintaa nan nanjaana, ki u mar Peleg. ¹⁷ Waa mar Peleg, ki u dii bina kobii nanjaana nan piintaa, ki mok bonjai nan bonpoi.

¹⁸ Peleg nba di bina piintaa, ki u mar Reu. ¹⁹ Waa mar Reu, ki u dii bina kobii nanlee nan bina nanyia, ki mok bonjai nan bonpoi.

²⁰ Reu nba dii bina piintaa nan nanlee, ki u mar Serug. ²¹ Waa mar Serug, ki u dii bina kobii nanlee nan bina nanlore, ki mok bonjai nan bonpoi.

²² Serug nba dii bina piintaa, ki u mar Nahor. ²³ Waa mar Nahor, ki u dii bina kobii nanlee, ki mok bonjai nan bonpoi.

* **11:9** 11.9 Bi maan ni, "Babel" nan "nmatir" mobona naane.

²⁴ Nahor nba dii bina piinlee nan npanyia, ki u mar Tera. ²⁵ Waa mar Tera, ki u dii bina kobik nan bina piik nan npanyia, ki mək bonjai nan bonpoi.

²⁶ Tera nba dii bina piinlore, ki u mar Abram, nan Nahor, nan Harann.

Ki jiiin Tera yaaboona po

²⁷ Tera, wunba din tee Abram nan Nahor nan Harann baa na yaaboona na: Harann din mar Lot. ²⁸ Li poorpo, ki u din tan kpo u dandoo nba ki li sann tee Ur, ki li be Babilonn yent ni na, njaan ki u baa Tera daa fo. ²⁹ Abram nan Nahor kura din koon poob, ki Abram njaapoo sann tee Sarai, ki Nahor njaapoo sann mun tee Milka. Milka man nan Iska din tee Harann waase. ³⁰ Sarai din tee kanmatire.

³¹ Li yoo na, ki Tera jii u bija Abram nan u yaaboonn Lot, wunba tee Harann bija na, nan u sipook Sarai, wunba tee Abram njaapoo na, ki nyii namm Ur, Babilonn tin ni, ki saa namm Keenann, njaan baa baar doo nba ki bi yi Harann na ki bi kar lej. ³² Tera din dii bina kobii njanlee nan bina njanmue, ki kpo, Harann tin man ni.

12

Bianjinba ki Yennu yiin Abram

¹ Yennu din pak Abram a, "Nyin a tin ni, nan a niib, nan a baa njaateeb kura ni, kii saa tin nba ki n saa wanna na ni. ² N saa tura yaaboona bonchiann, ki bi tan sii tee boorgbenjir. N saa teen a sann sangbenjir, ki a sii tee piisin daano.

³ Binba kur teena piisin, n mun sii teemm piisin, njaan binba waanta mɔbiit, n mun sii waantib mɔbiit, ki a yaa paak, n saa teen piisin nisaarii kur paak."

⁴ Ki Abram yaat saan nan Yennu nba wanna bianjinba na; ki Lot weiɔ. Abram nba din nyii Harann yoo nba na, u din mək bina piinlore nan bina njanmue. ⁵ U din jii u njaapoo Sarai, nan u ninja Harann bija Lot, nan bi niib nba ki bi mək, ki pukin bi məkint kur, ki yaat saa Keenann nan baa saa baar lej.

⁶ Abram din somm tin man ni nan waa saa baar tisaakak nba see siaminba ki bi yi Mɔre, ki lej tee Sekem tin kasii boor na. Li yoo na ki Keenann niib daa be tin man ni. ⁷ Yennu din dokit Abram paak, ki pako nan u tan saa jii tin man ki teen nɔɔ Abram yaaboona nuu ni. Nanne ki Abram maa marun binbintir lej, ki jiant Yennu nba dokit u paak man. ⁸ Waa nyii lej, u din saan siaminba po ki kunkona be na, digbann nba ki bi yi Betel na yondo po, ki saa chaan lanbouɔ,* Betel nan Ai sinsuuk ni, ki Betel be yonbaa po, ki Ai mun be yondo po. Lej man u bia din maa marun binbintir ki jiant Yennu. ⁹ Li poorpo, ki nɔɔ Abram namm tukin u sommir, ki took tin nba be diitu po, ki bi yi Negef na.

Bianjinba ki Abram saan Ijpt tin ni

¹⁰ Kon din tan baa bi doo na ni bonchiann. Nanne ki Abram fiir saan Ijpt, a wun saa kar lej waan, kimaan kon na din tee konnaadaake. ¹¹ Waa saa per Ijpt yoo nba, ki u pak u njaapoo Sarai a, "N mi nan a tee poofanje. ¹² Li-i tee ki Ijpt niib la-a, bi saa yet a, 'U njaapooe na.' Li paak nna bi saa kpime, njaan fan biar. ¹³ Bi-i boia, fan yetib nan n waarɔe teea. Nanne ki bi kan kpimi, ki a yaa paak n saa la manfoor, ki bi bia saa dian fanu."

* 12:8 12.8 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

¹⁴ Baa baar Ijpt yoo nba, ki leŋ niib na set la Sarai nba fan bianŋinba.

¹⁵ Kpanbar Faaro saakab nba la nan Sarai fan na, ki bi piak u fant po ŋɔɔ kpanbar Faaro boor. Faaro nba tan gbat, ki u te ki bi baar nana u ŋaak ni.

¹⁶ Sarai paak, Faaro din dia Abram fanu, ki turo nei, nan pei, nan bonii, nan laagumiinba, nan daabjai, nan daabpoi.

¹⁷ Naaŋ Sarai paak ki Yennu te ki yiarii baa kpanbar Faaro nan u ŋaateeb paak bonchiann. ¹⁸ Nanne ki kpanbar Faaro yiin Abram ki tan boiɔ a, “A teen bee ki turin na? Bee ki a ki pakin nan Sarai tee a ŋaapoɔe,

¹⁹ ŋaan yet a u tee a waarɔe, ki te ki n jiuu kun nanɔ n ŋaak ni maa n kɔɔɔɔ? Mɔtana, a ŋaapoɔe na. Jiimɔ kii saa.” ²⁰ Li yoo na ki Faaro tur u niib sennu ki jiin Abram po, ki bi chabɔ yaak, ki u jii u ŋaapoo nan u mɔkint kur ki yaat.

13

Bianŋinba ki Abram nan Lot yat leeb

¹ Li yoo na ki Abram nyii Ijpt ki saan Keenann tiŋ diitu po. U din jii u ŋaapoo nan linba kur tee u yar, ki Lot weiɔ ki saan. ² Abram din mɔkit bonchiann. U din mɔk bonkobit nan likirii nan salima, ki li kaa mɔbu. ³ Ki u nyii leŋ, ki somm loon digbana nan waa saa baar Betel, ki kɔɔ Betel nan Ai sinsuuk ni, siaminba ki u din chaan lanbouŋ,* ⁴ ki bia maa maruŋ binbintir na. Leŋ maŋe ki u jiant Yennu.

⁵ Lot, wunba din waa Abram ki bi lin na mun din mɔk bonkobit nan niib. ⁶ Naaŋ baa lakin be na paak, tiŋ na ji din pɔɔribe, kimaan bi bonkobit na din yabit paak nan bin lakin kii bewa. ⁷ Nanne ki kunkɔnn tan baar Abram bonkob-kpaarii nan Lot bonkob-kpaarii sinsuuk ni. Li yoo na ki Keenann niib nan Peris niib kura be tiŋ na ni.

⁸ Nanne ki Abram yet Lot a, “Ti tee ninjanne. Li ki ŋan ki ti bonkob-kpaarii-ii kɔn nan leebi. ⁹ Tiŋ na kura ki be a nuu ni kaa-a? Naaŋ ti yat leeb. Li-i tee ki a gaar gaŋ po, man gaar diitu po. Li-i muni tee ki a gaar diitu po, man gaar gaŋ po.”

¹⁰ Lot nba got lint tiŋ na, ki u la ki Jɔɔdann paaun na ŋan bonchiann, ki naan nan Yennu kpaab na, koo Ijpt paaun nba dɔɔ ki jiin Soann po na. (Li yoo na, ki sɔɔ ki Yennu daa din ki joo Sodom nan Gomora† muu.) ¹¹ Ki Lot gaar Jɔɔdann paaun na kur ki teen u yar, ki fiir saan yondo po, Jɔɔdann paaun maŋ ni. Nnae ki bi jab banlee na din yat leeb. ¹² Abram din be Keenann-e, ki Lot mun chaan u lanbouŋ Jɔɔdann paaun na ni, ki kpian Sodom. ¹³ Sodom niib na din tee nɔɔnbiit damme, ki tuun bonbilankant ki teen Yennu.

¹⁴ Lot nba yaat, li poorpo ki Yennu pak Abram a, “Jiantir got tɔɔnn, nan poor, nan gaŋ, nan diitu. ¹⁵ Tiŋ nba kur ki a laat na, min Yennu saa jii ki tura. Ki li sii tee fin Abram nan a yaaboona yar yaayoo. ¹⁶ N saa te ki a yaaboona sii yab ki tee nan tanbiinii na, ki wunba fit kan tanbiinii, wun mun fit kan a yaaboona. ¹⁷ Saant ki ŋmaa tiŋ maŋ, kimaan n jikitir ki teen fine.” ¹⁸ Ki Abram chaat u lanbouŋ, ki saan chaan kpian Mamre tijakpera nba be Hebronn na, ki maa maruŋ binbintir ki tur Yennu.

14

Bianŋinba ki Abram nyinn Lot mudinu ni

* **13:3** 13.3 12, 18 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont. † **13:10** 13.10 Sodom nan Gomora din be Jɔɔdann paaun nie.

¹ Li yoo na ki Babilonn bat Amrafel, nan Elasar bat Ariok, nan Elam bat Kedolaomer, ² nan Goyim bat Tidal din faa tob ki took Sodom bat Beera, nan Gomora bat Birsá, nan Adma bat Sinab, nan Seboyim bat Semeber, nan Bela (koo Soar) bat. ³ Batnba na kur din piin konn Sidim yakir nie, linba tee Yaarin Mokgbenjir motana na. ⁴ Bina piik nan njanlee nba din gar na, bat Kedolaomer-e din tuu diab. Njan binn nba ji saa pukin piik nan nantaa na ni, ki niib na ji yeto. ⁵ Binn nba wei piik nan nanna ni na, ki bat Kedolaomer nan u bat leeb saan faa tob ki nyann Refa teeb, binba be Asterof Kanaim yent ni, nan Susi teeb, binba be Ham yent ni, nan Em teeb, binba be Kiriataim paanu ni, ⁶ nan Hor teeb, binba be Edom joot paak na, ki gar saa baar siaminba ki bi yi Elparann, ki li kpia nan kunkoouk na. ⁷ Li yoo na ki bi nmat saan En-mispat (ki bi bia yir Kades), ki kon nyann Amalek teeb nan Amor teeb yent ni kur, binba kur din be Hasasonn Tamar yakir ni na.

⁸ Nanne ki Sodom bat, nan Gomora bat, nan Adma bat, nan Seboyim bat, nan Beera bat nyii ki taan bi jab, ki teen siir Sidim baauk ni ⁹ a bin took Elam bat Kedolaomer, nan Goyim bat Tidal, nan Babilonn bat Amrafel, nan Elasar bat Ariok, batnba banna, ki bi tookit batnba banjmu. ¹⁰ Sidim baauk na mun din gbee nan kpabouj bootite, ki Sodom nan Gomora batnba nba chiar na sik kpabouj bootit na ni, njan ki leeb na chiar ki doo kunkona. ¹¹ Batnba banna na din fat Sodom nan Gomora bonjana, nan bi jeet kure, ki yaat. ¹² Bi bia din yent Lot, wunba tee Abram yooɔɔ bik na, nan u mokint kur, kimaan waa din be Sodom na.

¹³ Soɔ din nyii tob manj ni, ki tin paak ki tan baar Abram, wunba tee Hiibru nirɔ na boor, ki wannɔ linba kur tun tob na ni. Li yoo na ki Abram daa koo ki kpia tijakpera nba tee Amor nirɔ Mamre yar na. Mamre nan u ninjamm Eskol nan Aner din tee Abram tob faarae. ¹⁴ Abram nba gbat nan tob na jii u ninja Lot na, u din gann u tob kaanj ni kunkonkonna kobii nantaa nan piik nan banniime, ki bi wei batnba banna na, ki saa baar doo nba ki bi yi Dann na. ¹⁵ Leje ki u bokit u jab manj, ki bi fiir nyioɔ ki sar bi datai na, ki weib halii nan Hoba nba be Damaskus niiganj po na. ¹⁶ U din fat Lot nan u mokint na kura. U bia din fat baa jii doo na ni mokint nba kur, nan poob, nan nisiab biak.

Bianjmba ki bat Melkisedek teen piisin Abram paak

¹⁷ Abram nba din kon ki nyann bat Kedolaomer nan u bat leeb, ki ji kpent na, ki Sodom bat cheto. U din cheto baauk nba ki bi yi Kpanbar Baauk (koo Safe Baauk) na nie. ¹⁸ Nanne ki Salem bat Melkisedek baar nan jeet nan daan. U din tee Yabint Yennu manntooe. ¹⁹ Li yoo na ki u teen piisin Abram paak, ki yet a, “Yabint Yennu, wunba nan sanpaak nan tij na n teen piisin fin Abram paak. ²⁰ Njooe tee dontir Yennu, wunba jii a datai ki kubin a nuu ni na.” Ki Abram jii bona nba ki u fat u datai boor ni na kur bokitu piik ni yenn ki turo.

²¹ Nanne ki Sodom bat na yet Abram a wun jii niib na ki turo, njan yent mokint na.

²² Njan ki Abram jiino a, “N ponj senn masonn ki tur Yabint Yennu, wunba nan sanpaak nan tij ²³ nan n kan gaar siar a boori, nan gungunja gbaa ki boi taasaat nmiuk. Nanne ki a tan kan fit yet a fine te ki Abram moki. ²⁴ N kan gaar siar a boor, see linba ki n poorpo joomu dii na, nan linba tee bi tora. Ton, Mamre nan Aner nan Eskol njan, a yabir ki njamm n la bi tora.”

15

Bianjinba ki Yennu senn mɔsonn ki tur Abram

¹ Linba na poorpoe ki Yennu mɔmaan baar Abram, yirintu ni. Yennu maŋ din yeto a, “Abram, daa tiin jaŋmaanii. N saa nyinna ninmɔnn ni, ki bia tura paab bonchiann.”

² Ŋaan Abram din jiin a, “Paŋ daano Yennu, a paab maŋ nyoot poŋ sii tee bee ki turimi, maa kaa bik ki u tan saa di n faar, see Elieser, wunba tee Damaskus nirɔ nae kaa? ³ A ki turin bik ki u tan saa di n faari, n ŋaadaaba yenoɔ tan saa teen n fadiiro.”

⁴ Ŋanne ki Yennu yeto a, “Ŋoo maŋ kaa saa di a faari, ŋaan wunba saa di a faar saa nyi fin Abram tiɔŋ tiɔŋ gbanant niŋe.” ⁵ Yennu maŋ din jiiu ki nyii nanao nanyer, ki saa pako a wun got sanpaapo ki kan ŋmaabira na, a li-i tee ki u saa fit kan ŋmaabira maŋ, a ŋaan ŋoo Abram yaaboona tan sii tee nnae.

⁶ Abram din teen Yennu yadae, ki u yada maŋ paak ki Yennu jiiu ki u tee niŋano u toonn.

⁷ Yennu din pako a, “Min Yennu-e nyinna Ur doo ni, Babilonn tiŋ ni, maa n tura tiŋ na ki lii tee a yent.”

⁸ Ki Abram jiin a, “N saa teen nlee ki bann nan li set sii tee n yenti?”

⁹ Ŋanne ki Yennu yeto a wun baar nan naasar, nan buuk, nan pejak, bi kur-ii tee bina ŋantaa-taa, ki bia pukin lanjerik nan ŋmann. ¹⁰ Ki Abram baar nan bonkobit maŋ Yennu boor, ki tan bokit bokit bonkobit na, ki jii bi boka na ki bir bokin bokin lia, ŋaan bon-yuyukit na, u din ki bokitibi.

¹¹ Juut din sik a bin di nant na, ŋaan ki Abram berib.

¹² Yonnu nba tan siik naanunmɔnn yoo nba, ki Abram door goon, ki bunbɔnchiɔŋ nan jaŋmaansooruk baar u paak. ¹³ Ki Yennu yeto a, “Bant nan a yaaboona tan sii tee saamm digbangann ni. Bi tan sii tee yommii, ki bi saa diab gbaka gbaka, bina kobii ŋanna. ¹⁴ Ŋaan li poorpo n saa dat binba diab maŋ tuba, ki tiŋ na damm saa turib yaak ki bin nyi tiŋ maŋ ni nan mɔkint bonchiann. ¹⁵ Fin Abram ŋarin, a saa di bina bonchiann ki kpet haliiewa, ki tan kpo, ki bin piia. ¹⁶ A yaaboona mun yaa yaaboonae tan saa tunn ki jen nna, kimaan n daa kan biir Amor teebi; bi biit daa ki jaŋ nan man dat bi tuba.”

¹⁷ Ki yonnu nba tan baa ki li piin bonnu yoo nba, ki munyuuk nan mupeenu baar ki gar nant na sinsuuk ni. ¹⁸ Li yoo maŋ ki Yennu senn mɔsonn ki tur Abram. U din yet a, “N jikit tiŋ na ki teen a yaaboona, laa nyii Ijpt mɔkir paak, ki saa tuu Yufrates mɔkir: ¹⁹ Laa jii Kenn teeb, nan Kenis teeb, nan Kadmonn teeb, ²⁰ nan Hef teeb, nan Peris teeb, nan Refa teeb, ²¹ nan Amor teeb, nan Keenann teeb, nan Girgas teeb, nan Jebus teeb kura tiŋ na sii be a nuu ni.”

16

Ki jiin Hagar nan u bija Ismael po

¹ Abram nan u ŋaapoo Sarai din daa ki mɔk bik nan yenoɔowa, ŋaan Sarai maŋ din mɔk daabpook, ki u tee Ijpt bik, ki u sann tee Hagar. ² Sarai din pak Abram a, “Yennu nba ki turin bik na, doot nan n daabir Hagar. Li ki gar wun mar bik ki turimi.” Ki Abram sak Sarai mɔb. ³ Ki Sarai jii u daabir maŋ ki tur ŋoo Abram, ki u koɔno. (Abram nba baar Keenann li bina piik niŋe ki linba na din tun.) ⁴ Abram nba door nan Hagar yoo nba,

ki u soor poor. Hagar nba bann nan u mək poor na, ki u ji dont u mən, ɲaan sian u daano Sarai.

⁵ ɲanne ki Sarai yet Abram a, “Fine baar nan biit nba ki n di li fara na. Mine jii n daabir ki teen a nuu ni, ki mətana, waa bann nan u mək poor na, ki u ji yisimin. Yennu-e saa bu min nan fin buut.”

⁶ Ki Abram jiin a, “A daabir be a nuu ni. Fi-i dakin bianɲinba, ki a tumo nna.” Ki Sarai ji din dia Hagar gbaka gbaka nna, ki u tan chɪar yaat.

⁷ Yennu malaka din tan la Hagar bunbunn boor ni, fɔɔr niwa. Bunbunn na din kpia nan sɔnu nba saa digbann nba ki bi yi Sur nae. ⁸ Ki malaka na yet a, “Hagar, Sarai daabir, a nyii lee ki saa lia?”

Ki Hagar jiin a, “N tiin yaatir n daano Sarai boore.”

⁹ Ki malaka na yeto a wun ɲmat kun u daano Sarai boor, ki saa sikin u mən ki turɔ. ¹⁰ Malaka na bia din yeto a, “N saa tura yaaboona bonchiann, ki bi tan kii mək kanni. ¹¹ A poɲ mək poore na ki saa mar bonjak. A purɔ

Ismael,* kimaan Yennu gbat faa di biak ki mək ninbaauk bianɲinbawa. ¹² A bik maɲ binbeɲ sii tee nan boɲ binbeɲ nae. Dataar sii be ɲɔɔ nan nisaarii kur sinsuuk ni, u kii loon niib maami. Ki ɲɔɔ nan nisaarik kan taan benu.”

¹³ Hagar din tur Yennu nba pak nana na sann nba tee, “Yennu nba laatin,” kimaan u din yet a, “N la Yennu nba laatin.” ¹⁴ ɲanne teen ki bi yi bunbunn nba be Kedes nan Bered sinsuuk ni maɲ “Manfoor Daano Yennu nba laatin na Bunbunn.”

¹⁵ Hagar din mar Abram bonjak maɲ, ki ɲɔɔ Abram pur u sann Ismael.

¹⁶ Abram din mək bina piinniin nan ɲanloobe, ki Hagar mar Ismael.

17

Ki jiin molor na nyinn po

¹ Abram nba din mək bina piinyia nan ɲanyia yoo nba, ki Yennu baar u boor ki tan yeto a, “Mine tee Yabint Yennu. Ii saak n mɔb, ki daa mək siara biiti. ² N saa gbeen min nan fin molor na ki nɔbin a yaaboona.” ³ Abram din baa fabin tiɲ ni, ki Yennu yeto a, ⁴ “Min ɲarin, min nan fin mɔlore na: Niib bonchiann baee sii teea. ⁵ Sɔɔ ji kan yiina Abram-i. A sann ji sii tee Abraham-e, kimaan n te ki a ji tee nibur baee. ⁶ N saa tura yaaboona bonchiann, ki siab sii tee kpanbara. A sii mək yaaboona bonchiann, ki bi tan sii tee booru booru.

⁷ “Ki mɔsonn nba ki n senn ki tur fin nan a yaaboona na, n saa diar mək mək nan mək mək. Mine sii tee fin nan a yaaboona Yennu. ⁸ N saa jii tiɲ nba ki a be leɲ ki tee saamo na, ki tur fin nan a yaaboona. Keenann tingbouɲ na kur sii tee fin nan a yaaboona yente, ki mine sii tee bi Yennu.”

⁹ Ki Yennu ɲamm pak Abraham a, “Li kpaa talase ki fin nan a yaaboona n sak kii dia n molor na. ¹⁰ Fin nan a yaaboona kur n sak kii porii i bonjai puna. ¹¹⁻¹² Laa nyii dinna ki saa, i-i mar bonjak, yin tuu pot u punn, daa ɲanniin daar. Daaba nba ki bi marib i ɲei ni, nan daaba nba ki i daab siar po na kur, ii tuu pot bi puna. Linba nae saa wann nan molor be min nan yimm sinsuuk ni. ¹³ See ki sɔɔ kur pot u punn, ki lii tee nyinn nba see paanu ni nan n molor na sii tun be nani. ¹⁴ Wunba ki pot u punn, u kan pukin n nigannkab na po, kimaan u ki dia n molor na.”

¹⁵ Yennu bia din yet Abraham a, “Laa nyii dinna ki saa, a ji daa yi a ɲaapoo Sarai, ɲaan u sanne tee Sara.* ¹⁶ N saa teen piisin u paak, ki saa

* **16:11** 16.11 Bi maan ni, Ismael paake tee “Yennu gbat.” * **17:15** 17.15 Bi maan ni, Sara paake tee “kpanbar bipoo.”

te wun mar bonjak ki tura. N saa teen piisin u paak, ki u yaaboona tan sii tee booru booru, ki u yaaboona man yemm tan sii tee kpanbarae.”

¹⁷ Abraham din baa fabin tinj ni, ki laa, naan yeen a, “Joo nba dii bina kobika saa piin nleewa ki tan mar biki? Ki Sara nba dii bina piinyiawa na ji saa fit mar bika-a?” ¹⁸ Nanne ki u boi Yennu a bee ki u kan te Ismael n teen joo Abraham fadiiro.

¹⁹ Ki Yennu jiin a, “Aaii. A naapoo Sara saa mar bonjak, ki a saa pur u sann Aisak. N molor sii tun be joo nan u yaaboona kur sinsuuk ni. Li molor sii tun bee yoo kur. ²⁰ N gbat a fabinii nba jiin Ismael po nawa. N saa teen piisin u paak, ki turo waas nan yaaboona bonchiann. U sii tee kpanbara piik nan banlee baae, ki u yaaboona tan sii tee boorgbenjir. ²¹ Naan n molor na narin sii be nan Aisak-e, wunba ki Sara saa maro binn po, nna yoo na.” ²² Yennu nba faa u labaar nan Abraham ki gbenn yoo nba, ki u yaat nyik Abraham.

²³ Li daar manj ki Abraham sak Yennu mab, ki pot u bija Ismael punn, nan jab nba kur be u naak ni na. Daaba nba ki bi marib u naak ni na, nan binba ki u daab na kur, u din pot bi punae. ²⁴ Abraham din mok bina piinyia nan nanyiae ki pot u punn, ²⁵ ki u bija Ismael mun mok bina piik nan nantaa. ²⁶ Bi banlee kur din pot bi puna dayennkooe, ²⁷ ki kpb nan Abraham daaba na kur.

18

Bianjinba ki Yennu senn masonn ki tur Abraham

¹ Yennu din baar Abraham boor, siaminba kpia nan Mamre tijakpera nae. Dasiar yenlekire ki Abraham kar u lanbouj* tammab boor, ² ki tan jiant ki la jab bantaa, ki bi see ki ki fok nana. Waa lab yoo nba, ki u tin chetib ki saa baa fabin bi tounn, ³ naan yet a, “N yomdamm, daa gaar mani, n be nna ki saa sommi. ⁴ Naant ki n turi nyun ki yin wuur i taapant, ki kar tiinii na maasu, ki foi waan. ⁵ N bia saa turi jeet waan ki yin di ki tukin panj, ki lian fit gar. Yaa baar n naak ni na, i turin baakira, li paak, naant man sommi.”

Ki bi jiin a, “Ti saka, gaat niipoouk.”

⁶ Li taakpaak ni ki Abraham koo lanbouj ni, ki saa pak u naapoo Sara a, “Kakitir, jiin botoouk nba ki li yon nan fanuwa, ki teen boroboro.” ⁷ Li yoo na ki Abraham saan u nei boor, ki saa soor naabir nba mok gbanant fanuwa, ki tur u toontunno, ki u kpii u naammo yiama. ⁸ Baa teen jeet na ki gbenn, ki u jii naabikpan nan naabiin, ki pukin nant na po, ki tur jab manj. U tioro din jii jeet manj ki saan tiinii na maasu, ki saa turib ki bi di, naan ki u see kpiab.

⁹ Li poorpo ki bi boio a u naapoo Sara be lia. Abraham din jiin a u be lanbouj na ni. ¹⁰ Saamm† manj yeno din yet a, “Binn po, nna yoo, n saa jen, ki Sara sii mok bonjak.”

Sara mun din biak lanbouj na tammokpianue naan gbiin. ¹¹ Abraham nan Sara kur din kpet bonchiann, ki Sara ponj ji ki siik pookpenue kaawa. ¹² Sara din laae, naan dukin a, “Maa kpet ki jooa na, n saa la parpeenn manja-a? Ki jenna, n soro mun bia kpet.”

¹³ Nanne ki Yennu boi Abraham a, “Bee ki Sara laa naan yet a waa tan kpet na, u saa fit mar bikaani? ¹⁴ Siar be ki min Yennu kan fiti-i? Nan

* **18:1** 18.1 6, 9, 10 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont. † **18:10** 18.10 Saamm manj yeno na din tee Yennu-e.

maa kpan pak bianjinba na, binn po, nna yoo, n saa jen, ki Sara sii mək bonjak.”

¹⁵ Janmaanii din soor Sara, ki u ji noi a u ki laa. Njaan ki Yennu yeto a, “Barmonii, a laawa.”

Bianjinba ki Abraham barin Yennu, Sodom paak

¹⁶ Jab na nba din fiir, ki Abraham chiantib a wun chabib; ki bi numm paan Sodom paak. ¹⁷ Yennu din dukin u par ni a, “N kan bər Abraham maa yaa n tun linba na. ¹⁸ U yaaboona tan sii tee boorgbenjire, ki u yaa paak, n saa teen piisin booru kur paak. ¹⁹ N ganno a wun pak u waas nan u yaaboona, ki bin sak n mɔb, ki bia tun linba njan ki took. Bi-i tun nna, n saa tun linba kur ki n senn mɔsonn nan n saa tun ki turɔ na.”

²⁰ Nanne ki u yet Abraham a, “Niib monii nan fabinii baar n boor bonchiann, ki jiin Sodom nan Gomora bichion na po. ²¹ N yaa n saan leje, ki laan maa gbat bianjinba ki jiin bi toonbiit man po na, li tee monii amii faake.”

²² Ki jab banlee na seet ki saa Sodom po, njaan ki Yennu nan Abraham biar. ²³ Abraham din chat nakin Yennu ki boio a, “A set yaa a kpbab nibiit nan niɲamm kur ki biiribe-e? ²⁴ Li-i tee ki niɲamm baar niib piinɲmu doo man ni, a saa biirira-a? A kan nyik doo man biiru ki tinn niɲamm piinɲmu na-a? ²⁵ A kan sak biir niɲamm nan nibiit kur yommi. Li paar nan ki a tun nna. A kan teen nna. Li-i tee ki a teen nna, niɲamm nan nibiit na kur saa di biak yomme. Li paaka. Tingboun na kur barbuurɔ tee wuu tuun bona fanue.”

²⁶ Ki Yennu jiin a, “Mi-i la niɲamm piinɲmu doo na ni, n kan biir doo man, kimaan bi paak.”

²⁷ Ki Abraham yet a, “N Yomdaano, nyikin chabin nan maa mək par ki piak nana na. N tee nisaarike, n ki mək yaak nba ki n sii piak nanani. ²⁸ Njaan li ki gar fan la niɲamm ki bi ki baar piinɲmu, njaan tee piinna nan banɲmu. A saa biir doo na kimaan niib banɲmu nba pɔt na paaka-a?”

Ki Yennu jiin a, “Mi-i la niɲamm piinna nan banɲmu, n kan biir doo manji.”

²⁹ Abraham din ɲamm yet a, “Li ki gar fan la niɲamm piinna.”

Ki Yennu jiin a, “Mi-i la niɲamm piinna, n kan biir doo na.”

³⁰ Abraham fan ɲamm yet a, “N Yomdaano, daa dont wutoor n paaki, n saa ɲamm paka, li-i tee ki a la niɲamm piintaa doo man ni, a saa biirira-a?”

Ki Yennu yet nan u-i la niɲamm piintaa, u kan biir doo manji. ³¹ Abraham din yet a, “N Yomdaano, n barimae, nyikin chabin nan maa mək par nba ki tukin piak nana na. Li-i tee ki a la niɲamm piinleeie-e?”

Ki u jiin a u-i la piinlee, u kan biir doo na.

³² Abraham din ɲamm yet a, “N Yomdaano, daa dont wutoor n paak, ki man pak yomkɔɔ pukin. Li-i tee ki a la niɲamm piik kuukɔɔ doo na ni, a saa biir doo manja-a?”

Ki Yennu jiin a, “Li-i tee ki n la niɲamm piik leje, n kan biir doo na.”

³³ Yennu nba faa nan Abraham labaar ki gbenn yoo nba, ki u yaat, njaan ki Abraham mun ɲmat kun u njaak ni.

19

Ki jiin Sodom nan Gomora biit po

¹ Malakanba banlee na nba baar Sodom yoo nba, ki soɔ Lot kar doo man tammɔb ni. Waa lab na ki u fiir chetib sɔnu paak. U din baa fabin tinj nie,

ɲaan yet a, ² “N be nna ki saa sommi. ɲaant tin saan n ɲaak ni, yin la nyun wuur i taapant, ki dɔɔr lin fann. Li-i yent sanyioɔk, yin ji fiir gar.”

Ki bi jiin a, “Aaii. Ti saa dɔɔr nanyer poe, doo na ni.”

³ Lot din ɲamm pak namm halii nan baa tan too ki wei saan u ɲaak ni. U din pak u ɲaatoontunna ki bi teen boroboro nba ki datinɲ kaa lenɲ, ki teen jaamm ki turib. Ki saamm maɲ dii jeet na.

⁴ Saamm na nba ɲmantir saa dɔɔr yoo nba, ki Sodom doo maɲ ni jab tikir ki tan loon ɲaak na. Doo na ni jab kurewa din tikir, jakpera nan naasimm kur. ⁵ Jab na din yiin Lot ki boio a, “Saamm nba baar a ɲaak nna a bin dɔɔr na be lia? Nyin namm.” Sodom jab na din loon bin dɔɔ nan saamm nae.

⁶ Lot din nyii ɲaan loon gann saamm maɲ paak, ⁷ ki yet doo maɲ ni jab na a, “N yooɔnba, n barimie, daa tuun nɔɔntont toonn na booru. ⁸ Gotirii, n mɔk sapaanmuna banlee, bi daa ki mi dɔɔr nan joo kaawa. ɲaant man nyinnib turi ki yin tumm yaa loon bianɲba. ɲaan i daa tee jab na siari. Bi tee n ɲaasaamme, ki li kpaa talas man nyinnib biak ni.”

⁹ ɲanne doo maɲ ni jab na jiin a, “Seetir nna, fin digbangann niro na. A mun tee ɲmee ki saa wannit taa sii tuun bianɲba? Botir nna na, nna-i kaa, ti saa tuma bonbiir nba gar taa bo saa tun saamm na linba.” Li yoo na ki bi tut Lot ki bakino, ɲaan ji yaa bin biir gann na. ¹⁰ Saamm banlee na din dɔɔnte ki soor Lot ki dat kooɔno ɲaak na ni, ɲaan loon gann. ¹¹ Li yoo na ki bi te ki jooɔsin baa jab nba see nanyer na kur paak, ki bi jooɔn, ki ji ki fit la gann nba be sian.

Bianɲba ki Lot nyii Sodom doo ni

¹² Jab banlee na din pak Lot a li-i tee ki u mɔk u diammm, koo u ɲaajab, koo u bonpoi, koo u nikpiimm, wun te bin nyi doo na ni, ¹³ kimaan bi yaa bin biir doo maɲe, a Yennu gbat doo na biit nba jan bianɲbawa, ki tumm a bin baar biir doo maɲ.

¹⁴ ɲanne ki Lot saan jab nba ki u waas yaa bin kumm na boor, ki saa pakib a bin teen yian ki nyi doo na ni, kimaan Yennu yaa wun biir doo maɲe. ɲaan bi din dukii nan Lot kpanne.

¹⁵ Ki laa tan yentir na, malakanba na din loon bin somm Lot ki wun nyi doo na ni yian. Bi din yeto a, “Kakitir. Jiin a ɲaapoo nan a bonpoi banlee na ki chiat. Chiat man, ki doo na biiru tan saa mann kpabi ki yin kpo.”

¹⁶ Lot din taantire. Yennu din mɔk ninbatinu Lot paak, ki malakanba na soor Lot nan u ɲaapoo nan u bonpoi banlee na nii, ki dat nyinnib doo na ni. ¹⁷ Ki malaka yeno betib a, “Ii tiin man ki fat i manfoor. I daa jiantir, i bia daa see soɲjot ni. Chiat saan kunkona na boor man, ki la manfoor.”

¹⁸ Lot din jiin a, “Aaii. Chanbaa, n barimae, daa te ki ti tuun nna.

¹⁹ A sommin bonchiann ki nyinnin kuun niwa. ɲaan kunkona na fokita. Wahala na saa baarit ki ti daa ki baar kunkonn maɲ boori. ²⁰ A la digbanbik nba nawa-a? ɲanne kpiat. ɲaant man saan lenɲ. A la nan li tee digbanmintik nnae. N saa saan lenɲe ki fat n manfoor.”

²¹ Malaka na din jiin a, “N saka, n kan biir digbanbik maɲi. ²² Saant lenɲ yian, kimaan n kan teen siar see ki a saa baar digbanbik maɲ niwa.”

Lot nba yiin doo maɲ digbanbik na paak, ki bi ji yir Soar.*

Ki jiin Sodom nan Gomora biiru po

²³ Yonnu din doe miia nna ki Lot baar Soar. ²⁴ Li yoo na ki Yennu te ki sarwuuta nan muu baar baa Sodom nan Gomora doi ni. ²⁵ Ki doi na kur

* **19:22** 19.22 Soar paake tee “bonbik.”

dii muu: Niib, nan linba be lej kur, nan li bonpipiat kur din dii muue.
²⁶ Tɔn, ki Lot ɲaapoo din jiant got doo na, ki kpant yaatann ki see.

²⁷ Laa fant sanyiok, ki Abraham fiir ki saan siaminba ki ɲɔɔ nan Yennu won see na. ²⁸ Waa got Sodom nan Gomora nan baauk na kur, ki u la ki munyuuk do jukjuk, ki naan nan baa tuu joo datuna ki li di bianjinba na. ²⁹ Yennu nba din biir Sodom nan Gomora, ɲaan u din tian Abraham po, ki nyinn Lot.

Laa teen bianjinba ki Moab teeb nan Amonn teeb tan be

³⁰ Lot din tiin janmaanii nan Soar benue, li paak ki ɲɔɔ nan u bonpoi banlee na yaat doo kunkonn paak, ki saa kɔɔ wontu ni. ³¹ Dasiar ki bonposaakak na tan yet u waarɔ a, “Ti baa kpet gbenna, ti mun bia kan la jab nba saa kɔɔnti. ³² Li paak, ɲaant tin tur ti baa daan wun nyu yib, ki tin dɔɔ nanɔ, ki mar waas.” ³³ Li daar nyiok ki bi yibin, ki bonposaakak na dɔɔ nanɔ. Waa yib ki li saa gar na, u din ki banni.

³⁴ Laa yent sanyiok, ki saakɔɔ na yet u waarɔ a, “N won dɔɔ nanɔ wonna. ɲaant ti yaan yibinɔ ki fan mun dɔɔ nanɔ, ki ti kura n mar ti baa waas.” ³⁵ Li daar nyiok ki bi ɲamm yibin bi baa, ki waarɔ po na mun dɔɔ nanɔ. Waa bia mantik yib na, u yaan din ki banni. ³⁶ Li din teen nnae ki Lot tur u waas na kur poa. ³⁷ Bonposaakak na din mar bonjak ki pur u sann Moab.† ɲɔɔe din tee booru nba ki bi yi Moab na yeeja. ³⁸ Bonbik po na mun din mar bonjak ki pur u sann Benami.‡ ɲɔɔe mun din tee booru nba ki bi yi Amonn na yeeja.

20

Ki jiin Abraham nan bat Abimelek po

¹ Abraham din fiir Mamre ki saan Keenann yent tin po, ki saa kar Kades nan Sur sinsuuk ni. Li poorpo, yoo nba ki u ji din be digbann nba ki bi yi Gerar na, ² ki u yet nan u ɲaapoo Sara tee u niipooe. ɲanne ki bat Abimelek te ki bi jii Sara ki baar nanɔ u ɲaak ni. ³ Daasiar nyiok ki Yennu tan dokit Abimelek paak, damiit ni, ki yetɔ a, “A saa kpo nnae, kimaan faa jii poo na na paak. U poɲ kun jɔɔwa.”

⁴ ɲaan Abimelek din daa ki nakin Sara. ɲanne ki u yet a, “N Yomdaanɔ, n ki mɔk biiti. A saa biir min nan n niiba-a? ⁵ Abraham mɔɲe yet nan Sara tee u niipooe, ki ɲɔɔ Sara mun bia pak nnae. N tun linba na nan n popeenne, n ki mɔk siara biiti.”

⁶ Ki Yennu jiin damiit na ni a, “N mi nan a tun nan popeenne, ɲanne teen ki n gɔɔra ki a ki siiu ki tun biit ki turin. ⁷ Mɔtana, jiint poo man ki tur u sɔɔɔ. U tee min Yennu sɔkiniie, ki saa miar min Yennu ki tura, ki a kan kpo. ɲaan n kpaanae, fi-i kii jiinɔ, see ki a kpo, fin nan a niib kur.”

⁸ Laa yent sanyapob ni, ki Abimelek yiin u saakab kur, ki wannib linba kur tun. Ki janmaanii soorib bonchiann. ⁹⁻¹⁰ Li yoo na, ki Abimelek yiin Abraham ki tan boiɔ a, “A tun bee ki turit na? N biira bee ki a tan yaa a baar nan wahala na ki tur min nan n niibi? Linba na ki tee linba ki sɔɔ saa mi tun turin kaa. Bee ki a tan tun nna?”

¹¹ Ki Abraham jiin a, “N dukin nan sɔɔ sii kaa doo na ki tee Yentinnɔe, ki bi tan saa mann kpin, ɲaan yent n ɲaapoo man. ¹² U set tee n niipooe. U tee n baa bike, ɲaan u ki tee n naa bik kaa, ki n kɔɔnɔ. ¹³ Li paak, Yennu nba nyinnin n baa tin ni ki baar nanin digbansaann na ni, n pakɔ a, ‘Sɔɔ

† 19:37 19.37 Moab paake tee “nyii n baa boor.” ‡ 19:38 19.38 Benami paake tee “n niib bija.”

kur-i boia, fan yet nan n niipooe tee-a, ki lin wann nan a set mok lomm nanin.' "

¹⁴ Li yoo na, ki Abimelek jii Sara ki jiin tur Abraham, njaan bia pukino pei, nan nei, nan daaba, ¹⁵ njaan pak Abraham a, "N yente doo na kur. Karin faa loon sian." ¹⁶ Abimelek din yet Sara nan u teen u ninja Abraham salimpeenbina tusire, ki li tee nyinn, a niib nba be lej na kur n bann nan njo Sara ki tun siara biiti.

¹⁷⁻¹⁸ Ton, Abraham njaapoo Sara paak, ki Yennu din te ki poob nba be Abimelek njaak ni kur ki maari. Nanne ki Abraham miar Yennu, ki u teb Abimelek, ki bia teb u njaapoo nan u daabpoi kura, ki bi matuk ji loot.

21

Baa mar Aisak bianjinba

¹ Li poorpo Yennu din teen piisin Sara paak, nan waa senn mosonn bianjinba na. ² Ki u soor poor ki mar bonjak, yoo nba ki Abraham poq kpeta na. Bi din mar bik man sakir nba ki Yennu senn mosonn nan bi tan saa maro nae. ³ Ki Abraham pur bik na sann Aisak. ⁴ Waa din dii daa njanniin na, ki Abraham pot u punn, nan Yennu nba wann bianjinba na. ⁵ Baa din mar Aisak yoo nba na, ki soo Abraham mok bina kobik. Nanne ki Sara yet a, ⁶ "Yennu turin parpeenn nan laata.* Wunba kur gbat li po saa taanin tin lawa," ⁷ ki bia namm yet a, "Nmee bo saa mi ki yet Abraham nan Sara tan saa mar biki? Naa n mar bonjak ki tur njo jakper nae na."

⁸ Aisak nba tan tukit biir daar nba, ki Abraham teen jaangbenjir.

Ki jiin Hagar nan u bik Ismael po

⁹ Daasir ki Ismael, wunba ki Ijpt bik Hagar din mar tur Abraham na tan jerin nan Sara bija Aisak. ¹⁰ Sara nba lab na ki u pak Abraham a, "Nyint daabpook nan u bija na njaak na ni. Poo na bik kan di a faar nba tee n bija Aisak yar na nan waama." ¹¹ Li din biir Abraham par bonchiann, kimaan Ismael mun bia tee njo Abraham bijae. ¹² Naa ki Yennu pak Abraham nan u daa biir u par ki jiin u daabpook Hagar nan u bija na po, a, "Tumin linba kur ki Sara wanna, kimaan Aisak nie ki n yaa n tura yaaboona bonchiann nba ki n senn mosonn nan n saa tura na. ¹³ N bia saa tur daabpook bija na waas bonchiann, ki bi mun tan sii tee boorgbenjir, kimaan u mun bia tee a bijae."

¹⁴ Laa yent sanyapob ni ki Abraham jii jeet ki tur Hagar, ki bia liak nyun wajakoruk ni ki barimob, ki bia jii bik na ki pukino, ki nyinnib u njaak ni. Hagar din yaat ko muuko, ki saa lin Beerseba foor ni. ¹⁵ Nyun na nba tan ghenn yoo nba, ki u jii bik na ki kaano tituuk nyakir, ¹⁶ njaan nyat saan waama ki saa kar. U din pak tur u moj a, "N kan fit kii gorii n bik na nan waa tan saa kpo-o." U ji din jak moniie ki mo, waa kar siaminba man.

¹⁷ Yennu din gbat bik na monii, ki u malaka pak Yendouj niwa ki tur Hagar a, "Hagar, bee paake te ki a biir a pari? Daa tiin janmaanii. Yennu gbat bik na moniwa. ¹⁸ Fiit, saan jii bik man ki korimo. N saa te ki u yaaboona-ii tee digbanjaanne." ¹⁹ Li yoo na ki Yennu te ki Hagar numpo yent, ki u la bunbunn, ki jii koruk na saan luun nyun ki tan wat tur bik na. ²⁰ Yennu din be nan bik na u kpaatu ni. Ki bik na be Parann foor ni ki tan subir, ki tee wunba mi waaruk bonchiann. ²¹ Li yoo na, ki u naa kpaan Ijpt bik ki turo ki u koon.

* 21:6 21.6 Bi maan ni, Aisak paake tee "u laa."

Ki jiin Abraham nan bat Abimelek molor po

²² Li yoo na ki bat Abimelek jii u lanjimanba yudaano, ki bi yiu Fikol, ki bi saan Abraham boor, ki saa pakɔ a, "Yennu be nanae linba kur ki a tuun ni. ²³ Li paak, porin nan a kan mi kpann min nan n waas nan n yaaboona kura. Sent mɔsonn nan a binbeɲ sii ŋan ki tur min nan n tiɲ nba ki a be leɲ na, nan n binbeɲ nba ŋan ki tura bianɲinba na."

²⁴ Ki Abraham jiin a, "N senn mɔsonna." ²⁵ Abraham din wann Abimelek bunbunn nba ki ŋɔɔ Abimelek toontunna fat na po. ²⁶ Ki Abimelek jiin a, "N ki mi wunbae tun nna. A ki pakin li po kaawa. Mɔtanae ki a kpan daa piakin na." ²⁷ Ki Abraham paat pei nan nei ki tur Abimelek, ki bi banlee lakin taan ki lor molor nan bi sii man nan leeb. ²⁸ Nanne ki Abraham gann pei banlore u pei ni. ²⁹ Ki Abimelek boio a, "Bee ki a tee nna?"

³⁰ Abraham fan jiin a, "Gaat pei banlore na ki lin wann nan mine gbiir bunbunn maɲ." ³¹ Ki bi din pur leɲ Beerseba,[†] kimaan leɲe ki bi banlee lor molor.

³² Baa senn mɔsonn maɲ ki gbenn na, ki Abimelek nan Fikol ji ŋmat kun Filistia doo ni. ³³ Li poorpo ki Abraham bur tisiak nna leɲ, ki jiant Yennu, wunba tee yaayoo nan yaayoo Yennu na. ³⁴ Abraham din kar Filistia tiɲ ni ki yukir bonchiann.

22

Bianɲinba ki Yennu bikin Abraham

¹ Sian yoo ki Yennu din tan bikin Abraham. U din yiinoe a, "Abraham," ki Abraham toon a, "Mine na."

² Ki Yennu yeto a, "Jiin a bija, a biyemmir Aisak, wunba ki a loono bonchiann na, kii saa Moria tiɲ ni. Leɲ, n saa wanna kunkonn nba paak ki a saa jiiu ki mann muujoonu maruɲ ki turin."

³ Laa yent sanyioɲ ki Abraham jii daat waan a wun saa mann mannu maɲ. U din lor jika boɲ paak, ki jii Aisak nan u toontunna banlee ki pukin, ki bi gaar sonu ki saa siaminba ki Yennu wannɔ na. ⁴ Daa ŋantaa daar, ki Abraham la leɲ, ki li be banfokira. ⁵ Nanne ki u yet u toontunna na a, "Ii be nna nan boɲ na man, ki min nan Aisak n saan saa jiant Yennu ki jen." ⁶ Nanne ki Abraham jii maruɲ daat na ki jinn Aisak, ŋaan ki u moɲ jii jukbik nan musankoonn nba ki u saa joo muu. Baa lakin tok saa na, ⁷ ki Aisak saa yet a, "N baa."

Ki u jiin a, "N bik, n gbiin."

Ki Aisak boio a, "N la daat nan muuwa, ŋaan peeuk nba ki a saa mann maruɲ be lia?"

⁸ Ki Abraham jiin a, "Yennu saa tur peeuk." Ki bi banlee seet saa.

⁹ Baa saa baar siaminba ki Yennu wannɔ na, ki Abraham maa maruɲ binbintir, ki konn daat na paan li paak, ki soor Aisak ki lor u nii nan u taa, ki paano daat nba ki u bo paan binbintir na paak na, ¹⁰ ki jii juk na a wun koto. ¹¹ Ki Yennu malaka be Yendoɲ niwa ŋaan tian yiino a, "Abraham, Abraham."

Ki u jiin a "Mine na."

¹² Ki malaka na yeto a, "Ii mi ki fan tur bik maɲ daɲ. Mɔtana, n bann nan a tiin Yennu, kimaan faa ki wuuno, a biyemmir na."

¹³ Abraham din jiant ki soɔ ki pejak see, ki jagotuk lok u yina. Ki u saan lokito, ki baar nano, ki tan mann mannu tur Yennu, ki li set u bija Aisak

[†] 21:31 21.31 Beerseba paake tee "molor bunbunn."

taaboouk ni. ¹⁴ Abraham din pur leŋ a, “Yennu teen.” Hali nan dinna, niib yeen a, “Yennu kunkonn paak, u teen.”

¹⁵ Njanne ki Yennu malaka na ŋamm yiin Abraham yendouŋ niwa ki yet a Yennu yet a, ¹⁶ “N por nan n moŋa nan n saa teen piisin bonchiann a paak, kimaan faa tun linba, ki ki minnin a biyemmir na paak, ¹⁷ n sent moŋonn nan n saa tura yaaboona bonchiann, ki bi tan sii tee nan ŋmaabira nba tee bianjinba sanpaapo nae, koo moŋgbianu paak tanbiuŋ nba tee bianjinba na. A yaaboona tuu tan saa kɔn nyann bi datai. ¹⁸ Li saa nyi a yaaboona nie ki n teen piisin digbana kur paak, kimaan faa sak n moŋ na paak.” ¹⁹ Li poorpo ki Abraham nan Aisak ŋmat jen u toontunna na boor, ki bi tɔk kun Beerseba doo ni. Ki Abraham ji din kar Beerseba.

Ki jiin Nahor yaaboona po

²⁰ Li poorpo ki Abraham gbat nan u baa bik Nahor nan u ŋaapoo Milka mar bonjai banniin. ²¹ U bikperik sann din tee Us-e, ki Bus waa u paak, ki Kemuel, wunba din tee Aram baa na waa u paak, ²² ki pukin Kesed, nan Haso, nan Pildas, nan Jidlaf, ²³ nan Betuel, wunba din tee Rebeka baa na. Milka din mar bonjai banniin nae ki tur Abraham ninja Nahor. ²⁴ Nahor ŋaapoo bik Ruma mun din mar Teba, nan Gaham, nan Tahas nan Maaka.

23

Ki jiin Sara kuun po

¹ Sara din dii bina kobik nan bina piinlee nan ŋanlore-e ki kpo. ² U din kpo Hebronn doo nie, Keenann tiŋ ni, ki Abraham bui u kpemɔnii.

³ Li poorpo ki Abraham nyik Sara gbanant ki li doo, ŋaan ki u saan Hef niib boor ki saa yet a, ⁴ “N tee saamoɛ ki be i boor ni na. Nmitir tiŋ waan ki kɔi turin, ki man pii n ŋaapoo.”

⁵ Ki bi jiin a, ⁶ “Gbiintir; chanbaa. Fine tee ti tɔondaano, piin a ŋaapoo kaauk nba ki a numm gboo ni. Ti kura na teen siir nan tin tura tiŋ ki fan pii a ŋaapoowa.”

⁷ Njanne ki Abraham gbaan bi tɔonn ŋaan yet a, ⁸ “Li-i tee ki i too nan yin set turin tiŋ man pii n ŋaapoo, yin pak nan Efronn bija Sohar; ⁹ ki wun kɔi-n tanfiɔk nba be Makpela ki kpia nan u kpaab na. Pakimo ki wun wannin li daajar i numm ni na, ki man daar kii pii n niib.”

¹⁰ Efronn maŋ mun din be leŋ. Li din tee doo tammɔb nie, siaminba ki bi kaar ki lorin lora na. Ki u pak soo kur numm ni a, ¹¹ “Chanbaa, gbiintir; n saa tura tiŋ maŋ kur ki kpab nan tanfiɔk na. N ninjamm na numm ni, n saa tura tiŋ na ki fan pii a poo maŋ.”

¹² Njan ki Abraham bia gbaan bi tɔonn ¹³ ki pak Efronn, ki loon soo kur n gbat a, “Dimin sukuru ki gbiint. N saa daa tiŋ na kur. Gaat n likirii maŋ, ŋaan ki man yent tiŋ na ki pii n poo.”

¹⁴ Efronn din jiino a, ¹⁵ “Chanbaa, tiŋ daauk tee salimpeenbina kobii ŋanna, ki linba na tee bee ki tur min nan fini? Piin a ŋaapoo.”

¹⁶ Abraham din sak nna, ki jii likirii nan Efronn nba wann bianjinba na, niib na numm ni, salimpeenbina kobii ŋanna, nan kpinkpenta nba kaan likirii bianjinba na, ki turo.

¹⁷ Li din tun nnae ki Efronn tiŋ nba be Makpela ki kpia Mamre na ji teen Abraham yar. Li din kpab tiŋ na, nan tanfiɔk nba be tiŋ na ni, nan tiinii nba be tiŋ maŋ ni ki saa tuu tiŋ maŋ paak. ¹⁸ Hef niib nba kur din be tintaanu na ni ji din mi nan tiŋ na tee Abraham yare.

¹⁹ Li yoo na ki Abraham pii u ɲaapoo Sara leɲ, Keenann tiɲ ni. ²⁰ Hef teeb tiɲ na nan tanfiok na ji din tee Abraham yente, ki u pii kuun leɲ.

24

Bianjinba ki Aisak koon Rebeka

¹ Abraham ji din tee jakpere, ɲaan soɔ ki Yennu teen piisin u paak, bont kur niwa. ² Dasiar ki Abraham tan pak u ɲaatoontunna saakoɔ, wunba ki u jii u ɲaak nan li bona kur yaak ki teen u nuu ni na, a, “Jiin a nuu ki sakin n pana ni, ɲaan por mɔpor. ³ N loon fan por mɔpor Yennu nba nan sanpaak nan tiɲ na sann ni, nan a kan jii Keenann tiɲ na ni sapaamo ki tur n bija ki wun kooni. ⁴ ɲaan a saa ɲmat saan n tiɔɲ dandoo, siaminba ki bi din marin na, ki saa jii leɲ sapaamo ki tan tur n bija Aisak ki wun koon.”

⁵ Ki u daabir maɲ ɲmat boio a, “Li-i tee ki n la sapaamo, ɲaan ki u ki sak saa baar nna, n saa teen nlee? N saa te ki a bija Aisak maɲ n ɲmat kun a doo maɲ ni amii?”

⁶ Abraham din jiin a, “Ii mi ki a saa te ki wun ɲmat leɲ. ⁷ Yennu, wunba tee yendouɲ ni Yennu-e nyinnin n chanbaa ɲaak, n dandoo ni, ki senn mɔsonn nan u saa jii tiɲ na ki teen min nan n yaaboona nuu ni. U saa te ki u malaka n gar a tɔonn, ki a saa la sapaamo leɲ ki tur n bija ki wun koon. ⁸ Li-i tee ki a la sapaamo, ɲaan ki u yêtu a weiu, a ki mok siara biit ki jiin a mɔpor na po. ɲaan ii mi ki a saa mann te ki n bija n ɲmat leɲ.”

⁹ ɲanne ki Abraham daabir na jii nuu ki sakin Abraham pana ni, ɲaan por ki senn mɔsonn nan u saa tun Abraham nba wannɔ bianjinba na.

¹⁰ Li poorpo, ki daabir maɲ, wunba ki Abraham jii u mɔkint yaak kur ki teen u nuu ni na, jii Abraham laagumiinba piik ki saan doo nba ki bi yi Mesopotamia na paapo, siaminba ki Nahor din tuu be na. ¹¹ Waa baar leɲ yoo nba, ki u te ki laagumiinba na sik gbaan tiɲ ni, bunbunn boor, doo na kpɲɲ. Li din tee daajoyonmaasire, yoo nba ki poob tuu lu nyun na. ¹² Daabir na din miar Yennu a, “Yabint Yennu, fin nba tee n chanbaa Abraham Yennu, turin nyannu dinna, ki gbeen a mɔsonn nba ki a senn tur n chanbaa na. ¹³ Bunbunn boore ki n be na, ki sapaamm sii baat lu nyun. ¹⁴ N saa yet bi yeno a, ‘N barimae, sikint a soɔr ki dur nyun turin ki man nyu.’ Li-i tee ki u yet a, ‘Gaat ki nyu, ɲaan man bia dur tur a laagumiinba ki bin mun nyu,’ fan ɲaan ki wuu tee sapaamo nba ki a gann a wun teen a daabir Aisak ɲaapoo. Linba na-i tun, n set mi nan a dia a mɔsonn nba ki a senn tur n chanbaa Abraham na.”

¹⁵ Ki u saa gbent Yenmiaru na, ki soɔ Rebeka dokita, ki jii soɔr. U din tee Betuel bipooe, ki Betuel mun tee Abraham baa bik nba ki bi din yiu Nahor na, nan u ɲaapoo Milka bija. ¹⁶ Rebeka din tee sapaanfaje, ki bia daa ki mi kpian joo. U din sik ki luun nyun ki ɲmat do, ¹⁷ ki daabir na chiar cheto ki yet a, “N barimae, turin nyun man nyu.”

¹⁸ Ki u jiin a, “Chanbaa, tan nyun,” ɲaan kakit ki jikit ki teeb ɲaan ki u nyu. ¹⁹ Waa nyuu gbenn ki Rebeka yeto a, “N saa ɲmat luun ki tan tur a laagumiinba na, ki bin nyu ki saa jan baa loon bianjinba.” ²⁰ Li yoo na ki u but nyun na, ki teen baa tee nyun siaminba ki bonkobit nyu na, ɲaan chiar sik ki saa ɲamm luun. U lu nnae nan laagumiinba na nba tan nyuu gboo. ²¹ Daabir na din see-e soon nna, ɲaan diis a wun laan Yennu turo nyannuwa-a.

²² Rebeka nba tun nna ki gbenn, ki daabir na nyinn salima tutuuta nba yaa daauk paar bonchiann ki turo, ki bia turo salima banii ɲanlee, ²³ ɲaan

boio a, "A tee n̄mee bipooe? Diiuk sii be i n̄aak ni ki min nan n niib na saa d̄oor nyiok na-a?"

²⁴ Ki u jiin a, "N baa sanne Betuel, wunba tee Nahor nan Milka bija na. ²⁵ Bonkobit jeet, nan linba ki bi saa d̄oor li paak, be ti n̄aak ni, ki yiar bia be ki i saa d̄oor."

²⁶ Nanne ki daabir na gbaan tij ni ki jiant Yennu, ²⁷ n̄aan yet a, "N piak Yennu, wunba tee n chanbaa Abraham Yennu ki dia u m̄osonn nba ki u senn tur n chanbaa na. Yennu-e kpan jiin ki saan nanin Abraham nikpiimm boor."

²⁸ Li taakpaak ni, ki sapaam̄o na chiar kun u naa n̄aak, ki saa kumii linba kur tun. ²⁹ Rebeka din m̄ok naa bik, ki u sann tee Labann, ki u nyii chiar saan bunbunn na boor, siaminba ki Abraham daaba be na, ³⁰ kimaan Labann din la tutuuta nan banii na, ki bia gbat linba kur ki Rebeka pak ki jiin j̄oo maŋ powa. N̄anne ki u saan Abraham daabir maŋ boor, bunbunn na peŋ, ki s̄oo ki u see nan u laagumiinba. ³¹ Ki u yeto a, "Ti waa ki tin kun n̄aak ni. A tee daans̄oo nba ki Yennu teen piisin a paake, ki bee teen ki a tan see muuk ni na? N m̄ok diiuk, n̄aak ni, ki saa tura, yiar bia be ki a laagumiinba saa d̄oor."

³² Nanne ki daabir na wei saa k̄oo n̄aak na ni, ki Labann lot jika nba bo lor laagumiinba na paak na, n̄aan jii jeet ki tur laagumiinba na, nan linba ki bi saa d̄oor li paak. U bia din finn nyun ki tur Abraham daabir na, nan u toknanleeb, ki bi wuur bi taapant. ³³ Baa teen jeet gbenn ki jii baar nann yoo nba, ki Abraham daabir na yet a u kii pak linba be u par ni ki wannib, u kan di jeet na. Ki Labann jiin a, "Ti piak."

³⁴ Ki u piin paku a, "N tee Abraham daabire. ³⁵ Yennu teen piisin n chanbaa paak bonchiann, ki teeno m̄okit̄oo. Yennu tur̄o pei, nan buunii, nan nei, nan likirii, nan salima, nan daabjai, nan daabpoi, nan laagumiinba, nan bonii. ³⁶ Sara, wunba tee n chanbaa n̄aapoo na din mar̄o bik yen̄ok̄ooe, bonjak, ki poŋ s̄oo ki Sara k̄peta. Ki n chanbaa jii u m̄okint kur ki tur u bonjak maŋ. ³⁷ N chanbaa te ki n senn m̄osonne nan n saa sak u m̄ob. U yetin a, 'Daa jikit sapaam̄o Keenann tij na ni ki teen n bija na. ³⁸ N̄aan saant n t̄ioŋ dandoo ni, n niib boor, ki saa kpaan poo, ki tan tur̄o ki wun k̄oon.' ³⁹ Nanne ki n boio nan li-i tee ki sapaam̄o maŋ ȳet wun weimi, n saa teen nlee. ⁴⁰ Ki u jiin a, 'Yennu nba ki n saak u m̄ob na saa tun u malaka ki wun gar a t̄oonn ki tura nyannu. A saa la sapaam̄o n dantij ni, n niib boor. ⁴¹ Bonyenn k̄oo nba saa te ki a nyi m̄osonn na ni tee, fi-i saan n niib boor ki bi ȳetiie, a nyii a m̄osonn maŋ nie na.'

⁴² "Maa baar bunbunn boor dinna, n miar Yennu ki yet a, 'Yennu, fin nba tee n chanbaa Abraham Yennu, dimin sukuru ki turin nyannu, linba ki n tuun na ni. ⁴³ Bunbunn boore ki n be na. Li-i tee ki sapaam̄o baar a wun luun nyun, n saa miar̄o ki wun jii nan u s̄oor ki turin man nyu. ⁴⁴ Li-i tee ki u sak ki turin nyun, ki bia luun nyun ki tur n laagumiinba na, n̄aant n̄ooe-i tee sapaam̄o nba ki a gann a wun teen n chanbaa bija n̄aapoo.' ⁴⁵ N tan gbent n miaru na, ki s̄oo Rebeka d̄okita, ki jii u s̄oor, ki saan bunbunn boor ki luun nyun. Nanne ki n pak̄o a, 'Dimin sukuru ki turin nyun man nyu.' ⁴⁶ Ki u kakit ki jikit u s̄oor maŋ, ki yet a, 'Nyumin, n̄aan man bia luun ki tur a laagumiinba ki bin nyu.' Maa gaar nyuu gboo yoo nba, ki u bia luun ki tur n laagumiinba na ki bi nyuu. ⁴⁷ Nanne ki n boio a, 'A tee n̄mee bipooe?' Ki u jiin a, 'N baa sanne Betuel, wunba tee Nahor nan Milka bija na.' Nanne ki n jii tutuuta nan banii ki tur̄o, ⁴⁸ n̄aan gbaan tij ni ki jiant Yennu. N dont Yennu nba tee n chanbaa Abraham

Yennu ki gar n toonn, ki saan nanin Abraham niro boor, siaminba ki n la u bipoo ki saa tur n chanbaa Abraham bija na. ⁴⁹ Mótana, li-i tee ki a loon fan tun a toonn ki jiin n chanbaa po, ki diau nan lomm, fan pakin. A mun-i kan tun nna, fan bia pakin ki man dukin maa saa tokin bianjinba.”

⁵⁰ Nanne ki Labann nan Betuel jiin a, “Maan na nba nyii Yennu boor na, timm narin kan fit pak siari. ⁵¹ Rebeka-e kar na. Jiimō kii kun. Naant wun teen a chanbaa Abraham bija njaapoo, nan Yennu tōŋ nba pak bianjinba na.” ⁵² Abraham daabir na nba gbat linba na, ki u baa fabin tinj ni, ki jiant Yennu. ⁵³ Li poorpo, ki u nyinin tiat nan piinii nba ki bi jii salimmōna nan salimpeena ki teen na, ki tur Rebeka. U bia din jii bona nba yaa daauk paar ki tur Labann nan u naa.

⁵⁴ Li yoo ki Abraham daabir na nan u toknanleeb ji dii ki nyuu, ki door ki li yent. Laa yent sanyiok ni, ki u yet a, “Naant man nmat kun n chanbaa boor.”

⁵⁵ Naan ki Rebeka naa bik na nan u naa yet a wun njan ki Rebeka n biar bi boor, ki di daa nanniin amii dapiika, ki lian fit wei. ⁵⁶ Ki daabir na jiin a, “Daa goiti. Yennu tur nyannu n sonu na niwa, njaant man nmat kun n chanbaa boor.”

⁵⁷ Ki bi yeto a, “Naant tin yiin bonpook manj ki laan u mok lann ki saa paki.” ⁵⁸ Ki bi yiin Rebeka ki tan boio a, “A loon fan wei joo na ki kuni-i?”

Ki u jiin a, “Nn, n loon.”

⁵⁹ Ki bi chab Rebeka, ki njo nan poo nba din yoooro na wei Abraham daabir na nan u toknanleeb ki kun. ⁶⁰ Bi din teen piisin Rebeka paak ki yet a,

“Ti niipoo, a tan sii tee niib tusbamm naae.
A yaboona tuu tan saa kon ki nyann bi datai.”

⁶¹ Li yoo na ki Rebeka nan u sapaanleeb teen siir ki jak laagumiinba na, ki wei Abraham daabir na, ki bi kur yaat saan.

⁶² Aisak din be bunbunn nba ki bi yi “Manfoor Daano Yennu nba latin Bunbunn” na foor ni-e, ki li be Keenann tinj diitu po. ⁶³ U din tan nyii dasiar daajomaasir, a wun lin somm somm, ki ji din la ki laagumiinba somm baat. ⁶⁴ Rebeka nba la Aisak yoo nba, ki u jakit u laagumii paak ki sik set tinj ni, ⁶⁵ njan boi Abraham daabir na a, “Jalanopoe saa somm ki che timm na?”

Ki daabir na jiin a, “N chanbaae.” Nanne ki Rebeka jii saarik ki yir, ki dokin u numpo.

⁶⁶ Nanne ki Abraham daabir na pak wann Aisak linba kur ki njo daabir tun. ⁶⁷ Ki Aisak jii Rebeka ki koooro diiuk nba ki u naa din tuu be lej na, ki u ji teen u njaapoo. Aisak din mok lomm nan Rebeka bonchiann, ki li te ki u naa kuun daamiiu nyii u ni.

25

Ki jiin Abraham yaaboonlia po

¹ Abraham din jiin namm koon pooloo, ki u sann tee Ketura. ² Ketura manj din mar Simrann, nan Joksann, nan Medann, nan Midiann, nan Isbak, nan Sua. ³ Joksann mun din mar Sieba nan Dedann. Ki Dedann yaaboona tee Asur teeb nan Letus teeb, nan Leumm teeb. ⁴ Midiann waas mun din tee Efa, nan Efer, nan Hanok, nan Abida, nan Eldaa. Bi kura na din tee Ketura yaaboona.

⁵ Abraham din jii waa mok linba kur ki teen Aisak nuu nie. ⁶ Naan waa daa din be u manfoor ni na, u din mok piinii ki piin u waas nba ki

u pooleeb mar na. Li poorpo ki u te ki bi fiir saan ki saa kar tij nba be yondo po na ni, ñaan nyik Aisak.

Ki jiin Abraham kuun po

⁷⁻⁸ Abraham din kpet tingbouŋ na ni bonchiann, u din dii bina kobik nan bina piinlore nan ñanŋmuewa ki lian kpo. ⁹ Ki u waas Aisak nan Ismael piii kaauk nba be Makpela, ki kpia Mamre, ki din tuu tee Soha bija Efronn yar na ni. ¹⁰⁻¹¹ Li tiŋe ki ñɔɔ Abraham din daa Hef teeb peŋ na. Bi din pii ñɔɔ nan u ñaapoo Sara kur leŋe. Abraham kuun poorpo, Yennu din teen piisin Aisak paak bonchiann, ki u din be ki kpia nan bunbunn nba ki bi yir “Manfoor Daano Yennu nba laatin Bunbunn” na.

Ki jiin Ismael yaaboona po

¹² Abraham bija Ismael nba ki Sara daabir Hagar nba tee Ijpt bik mar na yaaboonae na: ¹³ Bi sana sob ki wei baa din marib bianŋinbae: Nebayof, nan Kedar, nan Adbeel, nan Mibsam, ¹⁴ nan Misma, nan Duma, nan Masa, ¹⁵ nan Hadad, nan Tema, nan Jetur, nan Nafis, nan Kedema. ¹⁶ Ñamme din tee booru piik nan ñanlee na yeejamm, ki bi jii bi sana ki pur bi digbana, nan bi kinkaanboa kura. ¹⁷ Ismael din dii bina kobik nan bina piintaa nan ñanlore-e ki kpo. ¹⁸ Ismael yaaboona din kar Sur nan Hafila doi sinsuuk nie, Ijpt yondopo, ki jiin Asiria sɔnu po. Ñamm nan Abraham yaaboonlia na din kar jiak jiake, kimaan bi din ki man nan leebi.

Bianŋinba ki bi mar Esɔɔ nan Jakɔb

¹⁹ Abraham bija Aisak labaae na: ²⁰ Aisak din mok bina piinnae ki kɔɔn Rebeka, wunba tee Betuel bipoo. (Betuel din tee Aram booru ni nirɔe, ki nyii Mesopotamia.) Rebeka din tee Labann waarɔe. ²¹ Rebeka din ki mari. Li paak ki Aisak miar Yennu u paak. Yennu din gbat u miaru na, ki Rebeka soor poor. ²² U din yaa wun mar jaasinbae, ki waas na be u poor ni, ñaan kɔn nan leeb ki kutib. Ki u yet a, “Bee ki linba na tan tuun ki teenimi?” Ñanne ki u saan a wun boi Yennu ki bann li paak.

²³ Yennu din yetɔ a, “Booru ñanlee-e be a poor ni. Niib banlee saa nyi a poor ni, ñaan bi kii taa mɔbu. Yeno sii paar loɔ, ki saakɔɔ po tan sii tee waarɔ po na jiamɔ.”

²⁴ Rebeka matuk daar din baar, ki u mar jaasinba, bonjai. ²⁵ Saakɔɔ na din tee nimɔŋe, ki u gbanant tee kobit jukiriku nan bonkobuk yar na. Ki bi purɔ Esɔɔ.* ²⁶ Wunba din joont nyii na din waa dia Esɔɔ taagbinne, ki u sann mun tee Jakɔb.† Yoo nba ki Rebeka din marib na, ki Aisak mok bina piinloob.

Bianŋinba ki Esɔɔ kɔi u matuk saakatuk

²⁷ Waas na nba din tan kpaat, ki Esɔɔ mi waaruk bonchiann, ki loon muuk ni halii, ñaan Jakɔb ñarin din tee jaŋminŋminn nba ki kɔɔ muuko. ²⁸ Aisak yan din be Esɔɔ nie, kimaan Esɔɔ nba kpi muuk ni bonkobit ki u di kpint na, ñaan u ñaapoo Rebeka mun din loon Jakɔb-e.

²⁹ Dasiar ki Jakɔb tan kar ki ñaa kpint, ki Esɔɔ nyii muuk ni ki kpen. Kon mun din mɔkɔ halii. ³⁰ Ñanne ki u yet Jakɔb a, “Kon yaa lin saan nanima, turimin a kpinmɔŋ marj waan.” Li paak, ki bi din yiu Edom.‡

³¹ Ki Jakɔb jiin a, “Li-i tee ki a saa turin a saakatuk na ñarin, n mun saa tura kpint nawa.”

* **25:25** 25.25 Bi maan ni, “Esɔɔ” nan “kobit” mɔbona naane. † **25:26** 25.26 Bi maan ni, “Jakɔb” nan “taagbinn” mɔbona naane. ‡ **25:30** 25.30 Bi maan ni, “Edom” nan “bonmɔŋ” mɔbona naane.

³² Ki Esoo yet a, “Ton, kon nba ponj yaa lin kpima na, saakatuk nyoot tee bee ki turimi?”

³³ Ki Jakob jiin a, “Sinsinn, porin mopor nan a saa turin a saakatuk man.” Ki Esoo por mob ki jii u saakatuk na ki tur Jakob. ³⁴ Nanne ki Jakob jii jeet nan kpint na ki turo, ki u dii ki nyuu, ki fiir yaat. Esoo yaa dudukit kuri na ki jiin u saakatuk po.

26

Bianjinba ki Aisak kar Gerar

¹ Kon bia din tan namm baa. Li ki tee kon nba din baa ki soo Abraham daa be na kaa. Ki Aisak saan Filistia teeb kpanbar Abimelek boor, Gerar yent ni. ² Ki Yennu tan baar Aisak boor ki yeto a, “Daa saa Ijpt, ii be siaminba ki n wanna na. ³ Ii be nna, ki n saa teen piisin a paak. N saa jii digbana na kura ki tur fin nan a yaaboona. N sii dia mosonn nba ki n senn tur a baa Abraham na. ⁴ N saa tura yaaboona, ki bi yabint tan sii tee nan nmaabira nba tee bianjinba sanpaapo na, ki n saa turib tij na kur. Li saa nyii a yaaboona nie ki n teen piisin digbana kur paak. ⁵ N saa teen piisin a paak, kimaan a baa Abraham din sak n mob ki dia n sennu fanu.”

⁶ Aisak din tukin ki be Gerar yent ni. ⁷ Lej niib nba din tan boi u nrapoo po yoo nba, u din jiin a u tee u waaroe. U din ki sak yet nan Rebeka tee u nrapoo, kimaan u din tiin janmaani nan wu pak nna, bi saa kpiue njan yent u nrapoo man, kimaan u nrapoo man din fan bonchiann. ⁸ Aisak nba kar lej waan amii, ki dasiar bat Abimelek tan doont u takorbonn ni, ki la ki Aisak barin Rebeka paak. ⁹ Nanne ki bat na tun yiin Aisak ki tan boio a, “U tee a nrapooe. Bee ki a daan yaa u tee a waaroe?”

Ki Aisak jiin a, “N tiin nan mi-i yet a u tee n nrapoo, bi saa kpime.”

¹⁰ Abimelek din yeto a, “A tun bee ki turit na? N niib na soo bo saa kpet doo nan, ki li ki paari. Njan li-i bonni tun nna, biit na kur bo sii jii a yur paake.” ¹¹ Abimelek din kpaan u niib, a wunba dinn joo na biak, koo ki dinn u nrapoo biak, see ki u te ki bi kpiiu.

¹² Li binn ni, Aisak nba koo kpaab, u jeet din nan bonchiann, kimaan Yennu piisin be u paak. ¹³ U toona din saa fanu, ki u mokit yiama. ¹⁴ Filistia teeb na ji din mok funfunne nan, kimaan u din mok pei nan nei nan daaba bonchiann. ¹⁵ Li paak ki bi piin piin bunbuna nba kur ki Abraham din gbiir, yoo nba ki u din be u manfoor ni na.

¹⁶ Nanne ki Abimelek yet Aisak a, “Nyin ti doo na ni, kimaan a panj ji gar ti yara.” ¹⁷ Ki Aisak nyii ki saan saa be Gerar baauk nna ni daann. ¹⁸ U din piit bunbuna nba ki Abraham din gbiir njan kpo ki Filistia teeb piin na. U din yi bunbuna man sana nba ki u baa Abraham ponj din purir nae.

¹⁹ Aisak daaba din gbiir bunbunn baauk na ni, ki baar nyun. ²⁰ Ki Gerar pekpaarii kon nan Aisak pekpaarii, ki yeen a, “Nyun na tee ti yare.” Nanne ki Aisak pur bunbunn na “Kunkonn.”

²¹ Aisak daaba bia din namm gbiir bunbunleer, ki bi bia yaan kon li paak. Ki Aisak purir “Dataar.” ²² U din fiir nyat waama ki bi saa gbiir bunbunn. Konsiar din kaa li bunbunn paaki. Nanne ki u pur bunbunn man “Yamani.” U din yet a, “Yennu te ki ti be ti yamanie tij na ni, ki sii makitir.”

²³ Li poorpo ki Aisak fiir saan Beerseba. ²⁴ Li daar nyiok ki Yennu baar u boor ki tan yeto a, “Mine tee a baa Abraham Yennu. Daa tiin janmaani, kimaan n be nana. N saa teen piisin a paak ki tura yaaboona bonchiann, kimaan maa din senn mosonn nba ki tur n daabir Abraham na paak.”

25 Ki Aisak maa maruŋ binbintir leŋ ki jiant Yennu. Li poorpo ki u chaan lanbouŋ,* ki bi be leŋ, ŋaan ki u daaba gbiir bunbunleer.

Bianjinba ki Aisak nan Abimelek lor molor

26 Dasiar ki Abimelek nan u saakoo nba teeno kpaanii, ki pukin u lanjimanba saakoo Fikol, tan baar a bin la Aisak nan pinpakit. 27 Ki Aisak boib a, “Bee teen ki i ji baat a i lami, ŋaan poŋ din ki loon n maan, ki te ki n nyii i doo ni?”

28 Ki bi jiin a, “Ti la nan Yennu be nana, ki ti dukin nan li ŋan turit nan fin nan timm n taan mob. 29 Ti loon fan senn masonn nan a kan teent tont, nan taa ki teena tont bianjinba na. Ti din dia-a nan baakire, ki a tan nyii ti doo ni nan parmaasir. Motana, soo kur laat nan Yennu teen piisin a paaka.” 30 Ki Aisak teemm saauŋ, ki bi dii ki nyuu. 31 Laa yent sanyioŋ, ki soo kur por ki senn masonn. Li poorpo ki bi chab leeb nan naasinyooŋ, ki jab na yaat kun.

32 Li daar maŋ ki Aisak daaba baar tan pakoo bunbunn nba ki bi gbiir na po, ki yeto a, “Ti gbiir ki baar nyuma.” 33 Ki u pur bunbunn maŋ “Molor.” Li din teen nnae ki digbann na la li sann, Beerseba.†

Ki jiin Esoo boorganu poob po

34 Esoo nba din dii bina piinna yoo nba, ki u koon Hef booru ni waas banlee, ki yeno sann tee Judif, wunba tee Beeri bipoo, ki loo sann mun tee Basemaf, ki u tee Elon bipoo. 35 Bi binbeŋ din te ki Aisak nan Rebeka be nan parbiire yoo kur.

27

Bianjinba ki Aisak teen piisin Jakob paak

1 Aisak din kpet bonchiann ki ji tan jooŋ. Dasiar ki Aisak tun yiin Esoo ki tan yeto a, “N bija.”

Ki u jiin a, “N gbia.”

2 Ki u pakoo a, “A la nan n kpeta, n kuun ji ki fokii. 3 Jiin a torbann nan peenii ki saan muuk ni ki saa kpi bonkobuk ki turin. 4 Teent jemant nba ki n loon, ki turin. Mi-i dii gbenn, n saa teen piisin a paake ki lian kpo.”

5 Aisak nba din piak nan Esoo na, ki Rebeka gbiin. Esoo nba saan muuk ni a wun saa waar nant yoo nba, 6 ki Rebeka pak Jakob a, “N gbat ki a baa piak Esoo a, 7 ‘Saant kpi bonkobuk ki teen jeet turin man diwa, ki teen piisin a paak, Yennu tooŋŋ, ŋaan lian kpo.’ ” 8 Nanne Rebeka tukin a, “N bija, gbiintir, mi-i pak linba tura, fan gaar ki tun nna. 9-10 Saant bulook ni, ki saa soor bukamma banlee, ki baar nann, ki man teen jeet nba ki a baa loon na, ki fan jii koo ki saa turo, ki wun diwa, ki tura u piisin ŋaan lian kpo.”

11 Naan ki Jakob jiin a, “A mi nan Esoo mok kobit u gbanant paak, ki n gbanant mun tee gbananjiŋar. 12 N baa-i siin, u saa banna, u mun-i bann nan n kpannoe, u saa turin mopore, li ji kii tee piisin kaa.”

13 Ki u naa jiin a, “N bija, ŋaant mopor nba bo saa weia kur n baa n paak, fin n tun linba ki n wanna na. Saant ki saa soor buunii maŋ turin.”

14 Ki u saan soor buunii na ki tan tur u naa, ki u teen jeet nba ki u baa loon maŋ. 15 Li yoo ki Rebeka jii tiat nba tee Esoo takpantii ki be ŋaak ni na, ki lann Jakob, 16 ki jii bonkobit na gbant ki pin Jakob bopiat nan u nii,

* 26:25 26.25 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont. † 26:33 26.33 Beerseba paake tee “molor bunbunn.”

siaminba ki mək kobit na. ¹⁷ Li yoo ki u jii nant na, nan jeet nba ki u teen na, ki tur Jakob. ¹⁸ Ki Jakob saan u baa boor ki saa yiin a, "N baa."

Ki u baa toon ŋaan boi a, "N bilanɔpoe?" ¹⁹ Ki Jakob jiin a, "Min, a bija saakɔ Esɔɔ-e. N tun faa wannin bianjinba nawa. Fiit kar, ki di jeet nba ki n baar nann na, ki ji turin a piisin na." ²⁰ Aisak din jiin a, "N bik, a piin nlee ki tun linba na yian yian nna?"

Ki Jakob yet a, "A Yennu-e sommin ki n lar yiama."

²¹ Ŋanne ki Aisak yetɔ a, "Nakint n boor ni, ki man bara. A set tee Esɔɔ-ee?" ²² Ki Jakob nakin, ki u bar barɔ ŋaan yet a, "A kunkɔr naan Jakob kunkɔre, ŋaan ki a nii mun naan Esɔɔ nii." ²³ U din ki bann Jakob-i, kimaan Jakob nii paak din tee kobite nan Esɔɔ nii paak na. Ki u ji din loon wun turɔ piisin, ²⁴ ŋaan ŋamm boiɔ a, "A set tee Esɔɔ-ee?"

Ki u jiin a, "Nn."

²⁵ Ki Aisak yetɔ a wun jii jeet na ki turɔ, ki wun diwa, ki turɔ piisin na. Ki Jakob jii jeet maŋ turɔ, ki bia jii tilontii daan waan ki turɔ a wun nyu.

²⁶ Li yoo na ki u yetɔ a wun nakin u boor ni ki mɔɔɔɔ.* ²⁷ Jakob nba nakin ki mɔɔɔɔ yoo nba, ki Aisak nub u tiat, ŋaan turɔ piisin, ki yet a, "N bija nubiru man nan Yennu nba teen piisin tiŋ nba paak ki li nubiru man nae.

²⁸ Yennu saa sikin marin a tiŋ paak, ki a tiŋ saa kɔɔ koorin. Yennu saa tura dii nan tilɔɔna daan bonchiann. ²⁹ Nibooru bonchiann sii tee a jiamm, ki niib sii gbaant a tɔɔnn ki jiantira. Fine tan sii tee a nikpiimm kpanbar, ki a naa yaaboona tan saa gbaan ki jianta. Mɔpor sii be daansiab nba waanta moi paak; ki piisin mun sii be daansiab nba waanta piisin na paak."

Bianjinba ki Esɔɔ miar Aisak piisin

³⁰ Aisak nba din teen piisin Jakob paak ki gbenn ki Jakob seet nyi yoo nba, Esɔɔ mun din nyii muuk ni ki baar kɔɔ li yooe. ³¹ U mun din teen jemant ki kɔɔ nann, ki yet a, "N baa, fiit ki di jeet nba ki n baar nann nawa, ki ji turin piisin na."

³² Ki Aisak boi a, "Ŋmee?"

Ki u jiin a, "Min, a bijakpere."

³³ Ki Aisak yan ŋmat, ki u gbanant kur ji jekir, ki u boi a, "Ŋmee bo kpii bonkobuk ki teen jeet turin na? N bo dii jeet maŋa. N bia bo turɔ n piisin kura, ki li ji sii tun tee u yare."

³⁴ Esɔɔ nba gbat nna, ki u bui sanpaapowa, ŋaan yeen a, "N baa, mun turimin a piisin."

³⁵ Ki Aisak yet a, "A waarɔ baar kpannin, ki n jii piisin nba bo tee a yar na ki turɔwa."

³⁶ Ki Esɔɔ yet a, "U diin taar munlee-e na. U sann Jakob na kuncɔwa. U daan gaar n saakatuk yaaka, ki bia gaar n piisin na. A ki tenn piisin waan ki saa turimi-i?"

³⁷ Ki Aisak pakɔ a, "N teenɔ a chanbaawa, ki teenɔ u nikpiimm kur yudaanowa. N turɔ dii nan tilɔɔna daama. N bija, siar ji kaa ki n saa tun turani."

³⁸ Ki Esɔɔ ŋamm barin u baa ki boiɔ a, "N baa, a kpan mək piisin yennkɔɔe-e? N baa, mun teent piisin n paak." Li yoo na ki Esɔɔ mɔ sanpaapo.

³⁹ Ki Aisak yetɔ a,

"Marin kan nyi sanpaapo ki baa a tiŋ ni.
A tiŋ sii tee tinfukirike.

* **27:26** 27.26 Bi binbeŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

⁴⁰ A jukbanjiak nae sii dia-a,
ki a sii tee a waarɔ yommik,
ɲaan fi-i tarjɔ yêt, a saa nyi u yiiikoo ni.”

⁴¹ Esɔɔ din ki loon Jakɔb maan, kimaan u baa nba tur Jakɔb piisin na paak. ɲanne ki Esɔɔ dukin a, “N baa poŋ ji ki fɔk nan kuumi. Wuu kpo, n ji saa kpi Jakɔb-e.”

⁴² ɲaan Rebeka nba gbat Esɔɔ lor maŋ yoo nba, ki u tun ki yiin Jakɔb ki tan yetɔ a, “Gbiintir, a yɔɔɔ Esɔɔ loon wun la yiare ki kpia. ⁴³ N bik, mi-i wanna bianjinba, fan tun nna. Chiat ki saan n yɔɔɔ Labann boor, Harann doo ni, ⁴⁴ kii saki be u boor ki lin weiwa ki a yɔɔɔ wutoor n maak, ⁴⁵ ki wun tamm linba ki a tun turɔ na. Li poorpo, n saa tun toomu ki wun jen nana. Bee ki n waas banlee tan saa kpo daar yennkɔɔ?”

⁴⁶ ɲanne Rebeka pak Aisak a, “N bak nan Esɔɔ ɲaapoob nba tee boorganu waas nawa. Li-i tee ki Jakɔb mun bia kɔɔn Hef booru ni bik, n poŋ ji saa kpo.e.”

28

¹ Aisak din yiin Jakɔb ki tan foonto parmaasir foontii ɲaan yetɔ a, “Daa kɔɔnt Keenann tinj ni na biki, ² ɲaan saant Mesopotamia tinj ni, a yeeja Betuel doo ni, ki saa jii lej bik, a yia Labann bipoo, ki tan kɔɔn. ³ Yabint Yennu n teen piisin a pookɔnt maŋ paak, ki tura waas bonchiann, ki a yaaboona tan sii tee boorii bonchiann. ⁴ Yennu n teen piisin fin nan a yaaboona paak, nan waa din teen piisin Abraham paak na, ki a tan yent tinj nba ki a kar lej na, tinj nba ki u din jii ki tur a yeeja Abraham na.” ⁵ Ki Aisak te ki Jakɔb saan Labann boor, Mesopotamia tinj ni. Labann baa din tee Betuel-e. Betuel mun din tee Aram booru ni nirɔe. Labann-e bia din tee Rebeka yɔɔɔ na. Rebeka-e mun din tee Esɔɔ nan ɲɔɔ Jakɔb naa.

Bianjinba ki Esɔɔ kɔɔn poolɔɔ

⁶ Li poorpo ki Esɔɔ gbat nan Aisak teen piisin Jakɔb paak, ki te ki u saan Mesopotamia a wun saa lon bi booru ni bik ki tan kɔɔn. U bia din gbat nan u baa teen piisin Jakɔb paak, ki kpaanɔ nan u daa kɔɔnt Keenann booru ni biki. ⁷ Li yoo ki u ji bann nan Jakɔb sak u baa nan u naa mɔbe ki saan Mesopotamia, ⁸ ki li yent u numpo nan u baa Aisak numm ki gboo Keenann bonpoi na. ⁹ ɲanne ki u saan saa kɔɔn Abraham bija nba ki bi yiu Ismael na bipoo, ki u sann tee Mahalaf, ki u tee Nebayof niipoo.

Ki jiin Jakɔb damiit po

¹⁰ Jakɔb din nyii Beerseba, ki gaar Harann poe. ¹¹ Yonnu din saa siik naanummɔnne, ki u baar siar boor ki biar lej. U din doɔr ki kpakin u yur tann paak, ki gɔɔn, ¹² ki damii, ki damiit maŋ ni ki u la banlaanu ki li tii tinj na ni ki saa tuu Yendɔuŋ ni. Ki malakanba ɲmaan li paak ki do Yendɔuŋ ni, ki bia ɲmat siik tingbouŋ na ni. ¹³ Li yoo na ki u la ki Yennu see ki kpiau. Ki Yennu yet a, “Mine tee Yennu, wunba tee Abraham nan Aisak Yennu. N saa jii tinj nba ki a doɔ li paak na, ki tur fin nan a yaaboona. ¹⁴ A yaaboona tan sii yab ki tee nan tanbiinii nae. Bi tan saa pot ki kar lokir kur po, ki fin nan a yaaboona paak, n saa teen piisin niibooru kur paak. ¹⁵ I mi nan n sii be nana faa saa saan siaminba kur, ki saa nyinna bonbiir ni, ki tan tann jen nana nna. N kan nyikaani, see ki n tan tun linba kur ki n senn mɔsonn nan n saa tun na.”

¹⁶ Jakɔb nba fiir gɔɔn ni yoo nba, ki u yet a, “Yennu be nna. U be siaminba na, ɲaan ki n ki mi.” ¹⁷ Janmaanii din soorɔ bonchiann, ki u

yet a, “Nna tee yanputuk boore. Li tee Yennu n̄aake, Yendɔɔn̄ tammɔbe na.”

¹⁸ Laa yent, ki Jakob fiir sanyapob ni, ki jii tann nba ki u yur won kpaak na, ki chaan, ki li tee tiarin. Li poorpo ki u jii kpan ki mɔɔn li paak, ki li ji teen Yennu yar, ¹⁹ n̄aan pur leŋ Betel.* Doo maŋ sann din tuu tee Lus-e. ²⁰ N̄anne ki Jakob por senn mɔsonn ki yet Yennu a, “Li-i tee ki a sii be nanin ki nyinnin bonbiir ni, sɔnu nba ki n somm na ni, ki bia turin bondikar nan bonliakar, ²¹ ki n tan n̄mat jen n baa tiŋ na ni nan laafia, fin kuukɔɔe sii tee n Yennu. ²² Tann nba ki n chaan ki li tee tiaru na sii tee a jiantu boor, ki linba kur ki a turin, n tuu saa nyinn li bɔkitu piik niŋ yenn ki tura.”

29

Bianjinba ki Jakob baar Labann n̄aak

¹ Jakob din tukin u sɔnu ki saa baar digbansiar nna, ki li be yondo po. ² Li yoo na ki u la bunbunn ki li be doo kpin, ki pei koonn muntaa dɔɔ bunbunn na boor. Bi din lu nyun bunbunn na nie ki nyunt pei maŋ, ki tangbenjir bii li mɔb paak. ³ Pei maŋ-i nakin bunbunn na boor yoo nba, pekpaarii na din tuu biit tann nae, ki nyunnib. Bi-i nyuu gbenn, bin jiin tann na ki biin.

⁴ Jakob din boi pekpaarii maŋ a, “N yɔɔsnba, i nyii lee?”

Ki bi jiin a, “Ti nyii Harann-e.”

⁵ Ki u bia boib a, “I mi Nahor bija Labann-ii?”

Ki bi yet a, “Ti miu.”

⁶ Ki u bia boib a, “Li manɔ-ɔ?”

Ki bi yet a, “Li manɔ. Gotir, u bipoo Rachel-e baat nan u pei na.”

⁷ Li poorpo ki Jakob yetib a, “Laa daa ki jaŋ nan yin kɔɔn pei maŋ na, yii bonni nyunnib n̄aan n̄mat namm muuk ni.”

⁸ Ki bi jiin a, “Ti kan fit teen nna, see ki pei na kur tikir nna, ki sɔɔ biit tann nawa, ki ti lian nyunnib.”

⁹ Jakob kpan piak gbente, ki Rachel baar nan u pei. ¹⁰ Jakob nba la Rachel baat nan u yia Labann pei yoo nba, ki u saan bunbunn na boor, ki saa biit tann na, ki nyunn pei maŋ. ¹¹ Li poorpo ki u mɔɔt* Rachel tankpinn, n̄aan ji bui sanpaapowa, kimaan u par nba penn ki li saa gar na. ¹² U din yet Rachel a, “N tee a baa nikpiimɔe, n naae tee Rebeka.” Ki Rachel chiar kun a wun saa kumii u baa. ¹³ U baa nba gbat u yia Jakob labaar maŋ na, ki u chiar chet ki tan puur lorɔ ki mɔɔt† u tankpinn, n̄aan jiiu ki kun nanɔ n̄aak ni. Jakob nba pak wann Labann linba kur tun, ¹⁴ ki u jiin a, “Nn, barmɔnii, a tee n gbanant nan n some.” Jakob din be Labann n̄aake ki saa kp̄ii n̄maarik.

Bianjinba ki Jakob kɔɔn Lea nan Rachel

¹⁵ Labann din yet Jakob a, “Daa tuumin yann, a faa tee n nikpiimɔ na paaki. A loon ki n pa-a yinn̄ae?” ¹⁶ Labann din mɔk bonpoi banlee, ki saakɔɔ po sann tee Lea, ki bonbik na sann mun tee Rachel. ¹⁷ Lea din mɔk ninbina fant, ki Rachel mun mɔk gbananfant, ki bia tee sapaanfaŋ.

¹⁸ Li paak, Jakob din loon Rachel-e. U din yet Labann a, “Li-i tee ki a saa turin Rachel ki man kɔɔnɔ, n bo saa tuma bina n̄anlore.”

* **28:19** 28.19 Betel paake tee “Yennu n̄aak.” * **29:11** 29.11 Bi binbeŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm. † **29:13** 29.13 Bi binbeŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

¹⁹ Ki Labann jiin a, “Mi-i jiiu ki tura, li chee man jiiu ki tur sɔɔ. Ii be n ɲaak nna.” ²⁰ Rachel paak, ki Jakɔb tun Labann bina ɲanlore, ɲaan ki li naan nan daa ɲanlee-e na, kimaan waa loon Rachel na paak.

²¹ ɲanne ki Jakɔb tan pak Labann a, “Yoo na baara. ɲaant man koon a bipoo maɲ.” ²² Ki Labann teen pookɔont jaamm, ki yiin niib bonchiann. ²³ ɲaan nyiok nba boonn ki Labann nyik Rachel, ɲaan jii Lea ki tur Jakɔb, ki Jakɔb koonɔ. ²⁴ (Labann din jii u daabpook Silpa-e ki tur Lea, a wuu sommitɔ.) ²⁵ Sanyiook din fannewa, ki Jakɔb ji bann nan li tee Lea-e. Li yoo na ki u saan saa boi Labann a, “Bee ki a teenin nna? N tuma Rachel paake. Bee ki a kparimi?”

²⁶ Ki Labann yet a, “Ti kaar ki tee tin jii bik ki turo jab ɲaan ki u yɔɔɔ daa kari. ²⁷ Ii tee soon ki pookɔont daaɲanlore maruɲ na n gara, ki fi-i sak ki saa ɲamm tumin bina ɲanlore, n bo saa tura Rachel.”

²⁸ Ki Jakɔb sak, ki pookɔont daaɲanlore maruɲ nba gar yoo nba, ki Labann jii Rachel ki pukin Jakɔb, ki u koonɔ. ²⁹ (Labann din jii u daabpook Bilha ki tur Rachel, ki u tee u sommtɔ.) ³⁰ Ki Jakɔb koon Rachel ki pukin. U din loon Rachel-e ki gar Lea. Li poorpo, ki Jakɔb tun Labann bina ɲanlore biak.

Ki jiin Jakɔb waas po

³¹ Yennu nba la nan Jakɔb ki loon Lea fanu na, ki u tur Lea matuk, ɲaan ki Rachel ɲarin ji tee kanmatir. ³² Lea din soor poor ki mar bonjak. U din yet a, “Yennu la n daamiiuwa, ki motana, n sɔɔɔ ji sii loonin.” Li paak ki u pur bik maɲ Rubenn.† ³³ U bia din ɲamm soor poor ki mar bonjak, ki yet a, “Yennu-e bia turin bik na, kimaan u gbat nan bi tuu ki loonimi.” Ki u pur bik maɲ Simeonn.‡ ³⁴ Li poorpo ki u bia soor poor ki mar bonjak. U din yet a, “Motana, n sɔɔɔ ji kan kpiatimi, kimaan n marɔ bonjai bantaae na.” Li paak ki u pur bik maɲ Liifai.* ³⁵ U din jen soor poor ki bia mar bonjak, ki yet a, “Motana, n saa dont Yennu-e.” Li paak, ki u purɔ Juda,† ɲaan ki u matuk daa jit.

30

¹ ɲaan Rachel din ki mari; li paak, ki u ji din mɔk funfunn nan u yɔɔɔ, ki yet Jakɔb a, “Turimin waas, ɲaan li-i kii tee nnai kaa, n saa kpoe.”

² Jakɔb par din biir Rachel paak bonchiann, ki u yet a, “N kan fit kpant Yennu. ɲɔɔe te ki a ki maari.”

³ Ki Rachel yet a, “N daabpook Bilha-e na. Dɔɔt nanao ki wun mar bik turin. Li-i tun nna, u paak, n mun saa kpant binaa.” ⁴ ɲanne ki u jii Bilha ki tur u sɔɔɔ, ki u dɔɔr nanao. ⁵ Bilha din soor poor ki mar bonjak. ⁶ Ki Rachel yet a, “Yennu kɔn n paaka. U gbiint n fabinii ki turin bika.” Ki u pur u sann Dann.* ⁷ Bilha din bia soor poor ki mar bonjak. ⁸ Ki Rachel yet a, “N kɔn kɔnpaarir nan n niipoo ki nyanna.” Ki u pur bik na Naftali.†

⁹ Ki Lea nba bann nan u ji ki maar na, ki u jii u daabpook Silpa ki tur u sɔɔɔ Jakɔb, ki u koonɔ. ¹⁰ Ki Silpa soor poor ki mar bonjak. ¹¹ Ki Lea yet a, “N mɔk yumann.” ɲanne ki u pur bik maɲ Gaad.‡ ¹² Silpa bia din

‡ 29:32 29.32 Bi maan ni, “Rubenn” nan “gotir, bonjak” mɔbona naane. § 29:33 29.33 Bi maan ni, “Simeonn” nan “gbat” mɔbona naane. * 29:34 29.34 Bi maan ni, “Liifai” nan “taabin” mɔbona naane. † 29:35 29.35 Bi maan ni, “Juda” nan “dontir” mɔbona naane. * 30:6 30.6 Bi maan ni, “Dann” nan “kɔn n paak” mɔbona naane. † 30:8 30.8 Bi maan ni, “Naftali” nan “kɔnn” mɔbona naane. ‡ 30:11 30.11 Bi maan ni, Gaad paake tee “yumann.”

mar bonjaleek. ¹³ Ki Lea yet a, “N mək parpeenn bonchiann. Poob sii yin parpeendaanə.” Nanne ki u pur bik na Aser.[§]

¹⁴ Ki jeet jaanu yoo nba baar, ki Rubenn saan muuk ni, ki saa la loonsiar nna, ki li teen poob matuk, ki u jii kpen nann ki tan tur u naa Lea. Nanne ki Rachel pak Lea a, “Dimin sukuru ki turin a bija loona manj waan.”

¹⁵ Ki Lea jiin a, “Faa fat n sɔɔ na, li ki janani-i? Mətana, ki a bia loon ki a fat n bik loona.”

Ki Rachel yetə a, “Fi-i turin a bija loona na, fin nan Jakəb-e bo saa dɔɔr dinna nyiək.”

¹⁶ Ki Jakəb nba tan nyii kpaab ki kpent yoo nba, ki Lea chet ki pakə a, “Min nan fine saa dɔɔr nyiək na, kimaan n jii n bija loona ki pa a paaka.” Jakəb din dɔɔr nanə li daar nyiək.

¹⁷ Ki Yennu gbiint Lea fabinii, ki u soor poor ki mar bonjak, ki pukin maaru munjmu. ¹⁸ Lea din yet a, “Yennu turin nyɔɔta, kimaan maa jii n daabpook ki tur n sɔɔ na.” Li paak, ki u pur bik manj Isakar.* ¹⁹ Lea bia din njamm soor poor ki mar bonjak, ki pukin maaru munloob, ²⁰ ki yet a, “Yennu turin piinjanna. Mətana, n sɔɔ par sii peen n paak, kimaan n marə bonjai banlooba.” Nanne ki u purə Sebulunn.† ²¹ Li poorpo ki u mar bonpook ki purə Daina.

²² Tɔn, Yennu din dukiin Rachel po, ki gbiint u fabinii ki turə matuk. ²³ Ki u soor poor ki mar bonjak ki yet a, “Yennu turin bik ki nyinnin fei niwa.

²⁴ Wun njamm turin bonjak.” Nanne ki u pur bik na Joosef.‡

Bianjinba ki Jakəb fir Labann boor

²⁵ Joosef maaru poorpoe ki Jakəb yet Labann a, “Turimin yaak ki man njmat kun n tiɔn doo ni. ²⁶ Jiin n poob nan waas nba ki n tuma ki la na ki turin, ki man kun. A mi maa tuma fanu bianjinba.”

²⁷ Ki Labann jiin a, “Naant ki n pak siar: N la jabaat ni nan a paake ki Yennu teen piisin n paak. ²⁸ Wantin a nyɔɔt nba tee bianjinba ki man pa-a.”

²⁹ Ki Jakəb yetə a, “A mi maa tuma bianjinba, nan maa bia got a bonkobit ki bi pət bianjinba. ³⁰ Waan nba ki a din məkə ki n baar, li yabit ki kaa kanni. Mi-i saan siaminba kur, Yennu tuu teen piisin a paake. Tɔn, li jan nan man lon n mɔj yara.”

³¹ Ki Labann boiə a, “N saa pa-a bee?”

Ki Jakəb jiin a, “N ki loon paatii kaa. Fi-i sak dudukit nba ki n loon man wanna na, n bo sii gorii a bonkobit na. ³² Naant man kɔɔ a bonkob-look ni dinna, ki gann peeuk kur nba mək lakbɔnii, nan pebira nba tee pebonii kur, nan buunii kur nba mək lakbɔnii, ki bii tee n yab. Paatii nba ki n loon kure ki n wanna na. ³³ Naaan sianyoo a tan saa bann maa tee niɔnə nan maa ki tee niɔnə. Fi-i tanj kɔɔ n bonkob-look ni ki la peeuk nba ki tee pelakii koo ki ki tee pebɔn, ki bia la buuk nba ki tee bulakii, fan bann nan u tee nanyukbonte.” ³⁴ Ki Labann jiin a, “N saka. Faa dukiin bianjinba na, ti saa tun nnae.” ³⁵ Li daar ki Labann gann bujai nba mək lakii na, nan bunaanii nba mək lakii na, nan pebonii na, ki te ki u waas guu bonkobit manj. ³⁶ Ki u tan jiiib ki somm namm daa njantaa. Ki Jakəb biar ki gorii njɔɔ Labann bonkobit nba tenn na.

§ 30:13 30.13 Bi maan ni, Aser paake tee “parpeenn.” * 30:18 30.18 Bi maan ni, “Isakar” nan “nyɔɔt” mɔbona naane. † 30:20 30.20 Bi maan ni, “Sebulunn” nan “piinii” mɔbona naane.

‡ 30:24 30.24 Bi maan ni, “Joosef” nan “pukin” mɔbona naane.

³⁷ Nanne ki Jakob choo tisiak nna yinmaata, ki pukit yenn-nba dapokii ki li ji peen. ³⁸ Ki u jii yinii na ki bir bonkobit na tounn po, baa nyu nyun siaminba na. U din teen nna, kimaan bonkobit na-i sik nyun nyunu, bi tuu do leebe. ³⁹ Ki buunii na-i doo leeb lej, bi tuu mar bubilakii nan bonpuporii nan bontommiee.

⁴⁰ Ki Jakob bokit pei nan buunii na, ki tokimm Labann bonkob-bonii nan bontommii na po. U din maa u tiow bonkob-looke, naan nyik Labann bonkob-look na.

⁴¹ Yoo nba ki bonkob-paarit na do leeb na, Jakob tuu jii yinii nae ki bir bi tounn po, bi nyunyu boor, a bii do leeb yinii man boor. ⁴² Naan u din ki birin yinii na bonkob-butimii na tounni. Li din ki wei kaawa, ki Labann bonkobit kur tee bonbutimii, naan ki Jakob yab tee bonpaarit. ⁴³ Li din teen nnae ki Jakob mokit yama. U din mok pei, nan buunii, nan daaba, nan laagumiinba, nan bonii.

31

Bianjinba ki Jakob nyii Labann naak

¹ Ki Jakob gbat nan Labann bonjai yeen a, "Jakob jii linba tee ti baa bont kura. U faar kur nyii ti baa mokint nie." ² U bia din la nan Labann ji ki man nan na waa tuu man nan na. ³ Ki Yennu yeto a, "Nmatir kun a baanba doo ni, nan a nikpiimm boor. N sii be nana."

⁴ Ki Jakob tur mob a Rachel nan Lea n cheto, u bonkobit nba be sian na. ⁵ U din yetib a, "N la nan i baa ji ki loon n maan nan waa tuu loon n maan na; naan n baanba Yennu be nanin. ⁶ Bant nan n jii n pan kure ki tun ki tur i baa. ⁷ Naan u bia nmabime, ki lebit n paauk taar piik, naan Yennu ki te ki u turin danj. ⁸ Yoo kur nba ki Labann yet a, 'Bupuporii na sii tee a yabe,' buunii na kur tuu mar bupuporiee. Wuu yet a, 'Bulakii na kur sii tee a yabe,' buunii na kur tuu mar bubilakiee. ⁹ Yennu-e jii i baa bonkobit ki turin.

¹⁰ "Bonkobit mimmar yoo, n damii, ki damiit na ni ki n la ki bujai nba do bunaanii na kur tee bonlakii, nan bonpuporii, nan bontommii. ¹¹ Yennu malaka pak nanin damiit ni ki yetin a, 'Jakob,' ki n jiin a, 'Mine na.' ¹² Ki u namm yet a, 'Bujai nba do bunaanii na tee bonlakii, nan bonpuporii, nan bontommiee; n te ki linba na tuun, kimaan n la linba kur ki Labann tuun ki teenawa. ¹³ Mine tee Yennu nba din dokit a paak Betel na, siaminba ki a din chaan tann, ki moon kpan li paak, ki teenir tiaru tann, ki bia por mob ki turin na. Motana, teent siir ki nmat kun tin nba ni ki bi din mara na.' "

¹⁴ Ki Rachel nan Lea yet Jakob a, "Sara faar kaa ki ti saa di ti baa boori. ¹⁵ U diat nan ti tee saamm nae. U kootite, ki motana u bia dii likirii nba kur ki u daan kootit ki gaar nawa. ¹⁶ Mokint nba kur ki Yennu jii ti baa boor ki tura na tee timm nan ti waas yare. Tumin linba kur ki Yennu wanna."

¹⁷⁻¹⁸ Ki Jakob teen siir a wun nmat kun u baa boor, Keenann tin ni, ki jii u waas nan u naapoob ki jakimm laagumiinba paak, naan kpakir u bonkobit kur ki gaan tounn po, nan linba kur ki u la Mesopotamia tin ni.

¹⁹ Ki Labann saan a wun koor u pei. Ki waa kaa na, ki Rachel koo jan u baa man naak pata. ²⁰ Jakob din kpar Labann, ki u ki bann nan u saa yaati. ²¹ Ki Jakob jii waa mok linba kur ki yaat yama. U din poot Yufrates mokir, ki saa tin nba mok kunkona, ki bi yir Gilead na.

Bianjinba ki Labann wei tokii Jakob taa

22 Daa nantaa daare ki Labann gbat nan Jakob chiara. 23 Ki u jii u jab, ki wei dinn Jakob paak daa nanlore, nan waa saa baarɔ tɪŋ nba mək kunkona ki bi yir Gilead na ni. 24 Li daar nyɔk ki Yennu baar Labann boor damiit niŋ ki yetɔ a, “Ii mi ki a teen siar ki jeen Jakob.” 25 Jakob din teen u kaarj Gilead tɪŋ nba mək kunkona na ni, ki Labann mun teen u kaarj lej, ɲɔɔ nan u jab.

26 Ki Labann boi Jakob a, “Bee ki a kpannin ki jii n bonpoi ki yaat namm, nan baa tuu soor niib nba tɔb ni na? 27 Bee ki a kpannin ki mir bot, ɲaan ki ki chabimi? Fi-i bonni chabin, n bo saa chaba nan kpinkpammuko nan bonmumɔot. 28 A poŋ ki te ki n chab n yaaboona ki mɔot* bi tankpina, a daan tun jat-toonna. 29 N bo mək yaak ki saa teena dan, ɲaan wonn nyɔk, a baa Yennu won yakii nanin, a mii mi ki man teen siar ki jeena. 30 N mi nan a daan yaat, kimaan a yan tunn a ɲaak niwa, ɲaan bee ki a jan n pata?” 31 Ki Jakob jiin a, “N daan dukin nan mi-i chaba, a saa fat a waase. 32 Li-i tee ki a la sɔɔ nna ki u dia a pata man, bin kpi li daanɔ. Ti jab na sii tee siara damm ki fan got nna ki laan a bonlannpoe be-e, ki fan jii.” Jakob din ki mi nan Rachel jan Labann pata na.

33 Ki Labann saan ki saa fiitir Jakob lanbouɲ,† ki li poorpo ki u kɔɔ Lea lanbouɲ ni ki fiitir, ki bia kɔɔ poobis banlee na lanbont ni ki fiitir, ɲaan ki ki la u pata manji. Li poorpo ki u kɔɔ Rachel lanbouɲ ni. 34 Rachel din jii pata nae ki wuun laagumii kaanu tɪŋ po, ɲaan kar li paak. Labann din fiitir lanbouɲ na kur po, ɲaan din ki la pata na. 35 ɲanne ki Rachel yet u baa a, “N baa, daa dont wutoor nanin, kimaan n kan fit fiir set a numm ni na, n be nan poote.” Ki Labann lon u pata na hali, ɲaan ki ki la.

36 Ki Jakob wutoor ji doo, ki u boi nan wutoor a, “N tun toonbilanne? N biir sennlanupoe ki li tura yaak ki a waan na? 37 Faa fiitir n ɲaak na ki saa gbenn na, a ɲaak ni bonlannpoe ki a la? Jiin li bont ki bir paanu ni, ki a jab nan n jab na kura n la ki wann min nan fin wunba mək monii. 38 N kar a boor bina piinlee-e na, ki a pei nan a buunii maar ki pɔt. ɲaan n ki ban ɲman a pejaki. 39 Bonkob-susoouk nba din tuu soor a bonkobuk, li pann din tuu jii n yur paake. N din ki jikit li nanchiat ki baat nann a boor ki lin wann nan li ki tee n biiti. Linba kur ki bi jan yonnu ni, koo nyɔk, a din tuu te ki man pa li paake ki tura. 40 Yoo bonchiann ki n dii fara nan woruk yonnu ni, ki bia dii fara nan waat nyɔk; n din ki fit gɔɔnti. 41 Li din tee nnae bina piinlee nba ki n din be a ɲaak ni na kur. N din jii bina piik nan ɲannae ki tun, a bonpoi banlee na paak, ki bia tun bina ɲanloob, a bonkobit paak. Li kura na ɲaan a bia tan lebit n paauko taar piik. 42 Li-i bonni tee ki n baanba Yennu, wunba tee Abraham nan Aisak Yennu na bo ki be nanin, a din bo nyinnin nan niikooniiwa man. ɲaan Yennu la n fara nan toonn nba ki n tun nawa, ki gɔɔr ki a ki tun nna.”

Ki jiin Jakob nan Labann mɔlor po

43 Ki Labann jiin Jakob a, “Poob na tee n waase, bi waas tee n yabe, ki bonkobit na bia tee n yabe. Barmonii, linba kur ki a la na tee n yare. ɲaan maa kan fit teen siar ki yent n waas nan bi waas na, 44 n teen siir nan man lor mɔlor nana. ɲaant ki tin tikir tana ki poon, ki lii tee tiarin ki jiin ti mɔlor man po.”

45 Ki Jakob jii tann ki chaan, ki li tee tiarin, 46 ɲaan yet u jab na a bin tikir tana ki poon. Li poorpo ki bi dii jeet, tankoruk nba ki bi poon na

* 31:28 31.28 Bi binbeɲ ni, bi din tee nnae ki want lomm. † 31:33 31.33 34 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

boor. ⁴⁷ Ki Labann pur leŋ Jegar Sahaduta,‡ ki Jakɔb mun purir Galeed. §
⁴⁸ Ki Labann yet Jakɔb a, “Tankɔruk na sii tee tiarime ki tur ti banlee na.”
 Nanne ki bi pur leŋ Galeed. ⁴⁹ Labann bia din yet a, “Yennu numm sii
 paa ti paak, yoo nba ki ti yat leeb.” Li paak ki bi bia pur leŋ Mispa.* ⁵⁰ Ki
 Labann bia namm yet a, “Li-i tee ki a dia n bonpoi na diabiik, koo ki a
 kɔɔn poob ki pukin, maa lek ki mi li po na, nnaan tiat nan Yennu goriiit.
⁵¹ Tanae ki n poon ti sinsuuk ni na, ki tiaru tanne na biak. ⁵² Tankɔruk na
 nan tiaru tann na kura tee linba sii tianite. N kan ban yakir tankɔruk na
 paak ki worani, ki a mun kan ban yakir tankɔruk nan tiaru tann na paak
 ki worimi. ⁵³ Abraham nan Nahor Yennu-e saa bu ti buut.” Ki Jakɔb por
 u baa Aisak Yennu sann ni nan u kan ban biir molor manj. ⁵⁴ Nanne ki
 u kɔt bonkobuk ki mann maruŋ ki tur Yennu, kunkonn na paak, ki yiin
 u jab na, a bin di jeet na. Baa dii ki gbenn, ki bi dɔɔr kunkonn na paak
 nyiok manj. ⁵⁵ Laa yent sanyapob ni, ki Labann mɔɔt† u yaaboona nan u
 waas tankpina ki chabib, nnaan nmat kun.

32

Jakɔb nba tee siir a wun chet Esɔɔ bianjinba

¹ Jakɔb nba din yaat ki saa yoo nba, ki malakanba chetɔ. ² Waa lab na
 ki u yet a, “Yennu kaanje na,” ki pur leŋ Mahanaim.*

³ Nanne ki Jakɔb tun toonii u ninja Esɔɔ boor, Edom tinj ni. ⁴ U din yet
 toonii na a bin saan ki saa pak u ninja Esɔɔ a, “Chanbaa, min Jakɔb, a
 daabir nba mɔk mɔsaku, piak fin n chanbaa Esɔɔ nan n daan tuu be nan
 Labann-e, ki ki jen yian ki tan tuu dinna, ⁵ ki mɔk nei nan pei nan buunii
 nan daaba. Chanbaa, n teena mɔbe maa n laan a saa sommimii.”

⁶ Toonii na nba tan jen Jakɔb boor yoo nba, ki bi yetɔ a, “Ti saan a ninja
 Esɔɔ boor ki sɔɔ ki u tee siire a wun cheta. U poorpoɔɔmu tee jab kobii
 nanna.” ⁷ Ki janmaanii soor Jakɔb bonchiann. Ki u bokit niib nba be u
 boor ni na, nan u pei nan buunii nan nei nan laagumiinba na taar munlee.
⁸ U din dukin a, “Li-i tee ki Esɔɔ chet ki wor koonyenn, koonn nba biar na
 saa fit bɔr.”

⁹ Jakɔb din miar Yennu ki yet a, “N yeeja Abraham nan n baa Aisak
 Yennu, gbiintir n miaru. Yennu, a pakin nan n nmat ki kun n dantiŋ ni,
 nan n nikpiimm boor ni, a ki a saa te ki bona kur n saan fanu ki turin.

¹⁰ N ki jan nan namm, nan mamɔmm nba ki a tuun ki teen min nba tee a
 daabir na. Maa din poot Joɔdann mɔkir na, n din ki mɔk siar ki pukin n
 patu po, nnaan mɔtana ki n jent nan koonn munlee. ¹¹ N meia nan a nyinnin
 n ninja Esɔɔ nuu ni. N tiin janmaanii nan u saa baar ki tan lekit ki biirrit,
 ki kpab poob nan waas na kura. ¹² Tiat nan a senn mɔsonn nan a saa te
 ki bona kur n saan fanu ki turin, a ki a bia saa turin yaaboona bonchiann,
 ki sɔɔ kan fit ki kammi, ki bi kann yabint sii tee nan mɔkgbianu tanbiuuŋ
 nae.”

¹³⁻¹⁵ Jakɔb nba dɔɔr leŋ ki li yent, ki u gann bonkob-siat u bonkobit ni, a
 wun pi Esɔɔ: Bunaant kobii njanlee, nan bujai piinlee, nan penaant kobii
 njanlee, nan pejai piinlee, nan laagumiinba piintaa nan bi bonbis, nan
 naanaanii piinna, nan naajai piik, nan bonnaanii piinlee, nan bonjai piik.

‡ 31:47 31.47 Labann maan ni, Jegar Sahaduta paake tee “tankɔruk nba tianit.” § 31:47 31.47

Jakɔb maan ni, Galeed paake mun tee “tankɔruk nba tianit.” * 31:49 31.49 Bi maan ni, Mispa
 paake tee “boor nba ki bi sii be nnaan gorii.” † 31:55 31.55 Bi binben ni, bi din tee nnae ki want

lomm. * 32:2 32.2 Mahanaim paake tee “kaana njanlee.”

16 U din bokitib koonn koonne, ki jii u daaba ki waan koona man, ñaan yetib a, "Ii gar n tōonn po man, kii tōk koonn koonn, ki dōnn nan leeb waan waama." 17 U din yet daabir nba gar na a, "Li-i tee ki n ninja Esōō cheta ki boia a, 'Ñmee tee a chanbaa? A saa lee? Ñmee bonkobite be a tōonn po na?' 18 fan yetō a, 'A daabir Jakob bonkobite. U jiiib a wun pi u chanbaa Esōō-e. Jakob man mōj waa ki per na.' " 19 U bia din pak nnae ki tur koona nba waa na kur daaba, a, "Ii saa pak nnae ki tur Esōō; yoo nba ki u cheti, 20 ii kpan yetō a, 'Nn, a daabir Jakob waa, ki per na.' " Jakob din dukin ki tur u mōj a, "N saa jii piinii nae ki nyanno, ki mi-i chetō yoo nba, li ki gar wun nyik chabin." 21 U din gaan piinii nae, ñaan biar ki dōor kaan na ni li daar nyiok.

Bianjinba ki Jakob gbaa gbigbaar Peniel doo ni

22 Li daar nyiok, ki Jakob jii u ñaapoob banlee na, nan u poobis banlee na, nan u waas piik nan yenō na, ki poomm Jabok mōkir. 23 Waa din poomm na, ki u bia poon linba kur ki u mōk, 24 ñaan biar u kuukōō. Ki jasōō baar ki gbaa nanao ki tan tuu sanyafaar. 25 Ki jōō na nba la nan u kan nyann gbigbaar man na, ki u faa Jakob kpeeruk ki kpet. 26 Jōō na din yet a, "Ñaant ki man saan, kimaan sanyiok yentire na."

Ki Jakob jiin a, "Fi-i kii teen piisin n paak, n kan chaba ki fin saani."

27 Ñanne ki jōō na boi Jakob a, "A sann-i?"

Ki Jakob jiin a, "N sanne tee Jakob."

28 Ki jōō na yetō a, "A sann ji kii tee Jakob kaa, ñaan a sann ji sii tee Israel-e,† kimaan a gbaa nan Yennu, ki bia gbaa nan nisaarii ki nyanna."

29 Ki Jakob yetō a, "Wantin a sann."

Ki u jiin a, "Bee ki a loon fan bann n sann-i?" Li poorpo ki u teen piisin Jakob paak.

30 Ki Jakob yet a, "N la Yennu nan n ninbina, ñaan bia mōk manfoor," ki din pur lej sann Peniel.‡ 31 Yonnu din doe, ki Jakob mun nyi Peniel, ñaan u din durie, kimaan u kpeeruk na din yiarōe. 32 Halii nan motana, ñaan Israel teeb ki ñman kpeeruk boor nanti, kimaan Jakob kpeeruk boor ni nant marje ki malaka na din faa.

33

Bianjinba ki Jakob chet Esōō

1 Ki Jakob la ki Esōō baat nan u jab kobii ñanna na, ñanne ki u chent u waas na ki tur u ñaapoob Lea nan Rachel nan u poobis banlee na. 2 U din gaan poobis nae nan bi waas, ki waan Lea nan u waas, ñaan ji joont Rachel nan u bija Joosef poorpo. 3 Jakob din gar bi tōonn po, ki waa saa baar u ninja boor yoo nba, ki u gbaan ki tibin ki u yugbia siit tin, taar munlore.

4 Ñaan ki Esōō chier ki chetō, ki puur lorō, ñaan mōot* u tankpinn. Ki bi banlee kur bui. 5 Ñanne ki Esōō jiant got ki la poob nan waas na, ki boi a, "Lamme waa-a na?"

Ki Jakob jiin a, "Chanbaa, Yennu nan u ñant ni, waa turin niib nbae na."

6 Ki Jakob poobis na nan bi waas baar ki tan gbaan; 7 ki Lea nan u waas mun baar ki tan gbaan; ki Rachel nan u bija Joosef mun joont baar ki tan gbaan.

† 32:28 32.28 Bi maan ni, "Israel" nan "u gbaa nan Yennu" mōbona naane. ‡ 32:30 32.30 Bi maan ni, "Peniel" nan "Yennu numpo" mōbona naane. * 33:4 33.4 Bi binben ni, bi din tee nnae ki want lomm.

⁸ Nanne ki Esɔɔ boi a, “Ki koonn nba ki n chet na muni, li paak mun bo tee bee?”

Ki Jakɔb jiin a, “N bo loon man maan a pare.” ⁹ Nnaan ki Esɔɔ jiin a, “N naa bik, n mɔkint janjima, ii dia njann.”

¹⁰ Ki Jakɔb jiin a, “Aaaii, chanbaa, li-i tee ki a par mei n paak, fan gaar n piinii na. Maa la a numpo na, li teen nan n la Yennu numpo nae, kimaan a gaarin nan parmaasira. ¹¹ Chanbaa, gaat n piinii nba ki n baar nann, maa n tura na. Yennu dian fanu ki turin linba kur ki n loona.” Jakɔb din tukin ki barimɔe nan waa tan gaar piinii manj.

¹² Nanne ki Esɔɔ yet a, “Njaant ki tin teen siir ki saan. N saa gar a tɔɔnn.”

¹³ Ki Jakɔb jiin a, “A mi nan waas na banja, ki li bia tee man dukin bonkobit nan bi waas na poe. Bi-i somm namm yian yian daar yennkɔɔ ki pukin, bi saa kpowa. ¹⁴ Chanbaa, garin tɔɔnn po, ki n sii waa waan waan, bianjinba ki bonkobit na, nan waas na saa fit somm, nan maa tan saa wei ki baara, Edom tinj ni.”

¹⁵ Ki Esɔɔ yet a, “Njann njarin, njaaant ki man nyik n jab na siab a boor.”

Nnaan ki Jakɔb jiin a, “Linba na ki tee daamii, kimaan min kpan bo loon man maan a pare.” ¹⁶ Li daar ki Esɔɔ njmat gaar sɔnu ki kun Edom. ¹⁷ Nnaan ki Jakɔb saan doo nba ki bi yi Sukof na, ki saa maa njaaak lej, ki bia teen maasu lej ki kɔont u bonkobit. Li paak ki bi pur lej Sukof.†

¹⁸ Jakɔb nba din nyii Mesopotamia ki kun na, u din saa baar Sekem doo nba be Keenann tinj ni na, nan laafia, ki teen u kaanj, doo na kpinj. ¹⁹ U din daa tinj na Sekem bija Hamor yaaboona boore, ki pa salimpeebina kobik. ²⁰ U din maa maruj binbintir lej, ki purir “Yennu nba tee Israel teeb Yennu na.”

34

Ki jiin Daina fatu po

¹ Daasiar ki Daina, wunba tee Jakɔb nan Lea bipoo na tan saan a wun foont Keenann teeb poob na. ² Ki Hamor nba tee Hif booru ni nirɔ, ki bia tee yent manj ni bat na bija, wunba sann tee Sekem na, din lau ki muko ki dɔɔ nana. ³ U nian din kɔɔ Daina ni bonchiann, ki u loon wun dak ki nyanno, ⁴ ki yet njɔɔ Sekem baa a, “N loon fan gaar sapaamɔ nae ki turin ki man kɔɔnɔ.”

⁵ Ki Jakɔb gbat nan bi dinn u bipoo Daina feiwa, njaaan u bonjai nba be muuk ni ki gorii bonkobit na, u din ki tun siari nan baa tan kpen. ⁶ Ki Sekem baa Hamor saan Jakɔb boor, a wun saa pak nana ki jiin li po. ⁷ Ki sɔɔ Jakɔb bonjai na mun kpan daa nyii muuk ni ki baate na. Baa gbat linba na yoo nba, ki bi yan yêt, ki bi wutoor doo nan Sekem nba tun linba ki sukir Israel teeb na, kimaan waa muk Jakɔb bipoo ki dɔɔ nana. ⁸ Tɔn, Hamor din yet Jakɔb a, “Chanbaa, n bija Sekem niɔnj kɔɔ a bipoo niwa, dimin sukuru ki chabɔ ki wun kɔɔnɔ. ⁹ Njaant ki ti taan mɔb, ki sak nan ti sii kɔont leeb waas. ¹⁰ Ki a sii be ti tinj na ni; a saa fit kar faa loon siaminba, kii kpentir kpinkpouj a yan ni, ki mɔk mɔkint.”

¹¹ Ki Sekem pak Daina baa nan u ninjamm a, “Turin sommira na, njaaan ki man turi linba kur ki i loon. ¹² Wantin piinii nba kur ki i loon, ki bia jaar sapaamɔ paak paatii, ki lin janj yaa loon bianjinba. Li-i tee ki i saa chabin ki man kɔɔnɔ, n saa turi linba kur ki i loon.”

† 33:17 33.17 Sukof paake tee “maasu.”

13 Sekem nba dinn bi niipoo Daina fei na paak, ki Jakɔb bonjai na kpann ɲɔɔ nan u baa Hamor. 14 Bi din yetib a, “Ti kan chab ti niipoo ki wun kun ʒɔɔ nba ki u punn ki poti. Li sii tee feie ki turit. 15 Li-i tee ki i saa too ki pot i bonjai kur puna, kii tee nan timm na, ti bo saa sak ki fan kɔɔnɔwa. 16 Nnae ki ti bo saa sak ki ti kɔɔnt leeb waas. Ki ti bo saa kar i doo na ni, ki timm nan yimm-ii tee niibooryen. 17 Nnaan li-i tee ki i kan sak ti mɔbona na ki pot i bonjai puna, ɲann ɲarin ti saa jiiue ki yaat.” 18 Mɔbona na din ɲan ki tur Hamor nan u bija Sekem. 19 Ki Sekem ki taantir baa wannɔ linba na tumu, kimaan u din loon Jakɔb bipoo na bonchiann. U din tee bi ɲaak ni nijaanne. 20 Hamor nan u bija Sekem din saan doo tintaanu boor, doo na tammɔb ni, ki saa pak nan bi leeb nba be a, 21 “Niib na benu tee naasinyɔɔsire. Nɲaantib ki bii be tiɲ na ni nan timm, kii lin bi yamani. Tiɲ na yaba, ki mun bia saa janjiba. Ti sii teemm ti waase ki bi kɔɔnt, ki bi mun teent bi waas. 22 Li-i tee ki ti sak ki pot ti bonjai puna nan baa porii nae, ki jab na saa sak ki kar nan timm kii tee niibooryen nant. 23 Bi bonkobit kur, nan linba kur ki bi mɔk bo kii tee ti yar kaa-a? Li paak, ɲaant na man ki tin chabib ki bin kar ti tiɲ na ni.” 24 Ki doo na ni niib kur sak gaar linba ki Hamor nan u bija Sekem pak na, ki pot bi jab kur puna.

25 Ki daa ɲantaa daar, ki sɔɔ ki bi daa be nan fiat na, ki Jakɔb bonjai banlee, Simeonn nan Liifai, binba tee Daina naa waas na, fiir ki jii bi saata, ki bɔr kɔɔ doo na ni, ki kpai jab na kur, 26 ki pukin Hamor nan u bija Sekem. Li poorpo, ki bi jii Daina ki nyinnɔ Sekem ɲaak ni, ki yaat. 27 Baa kpaiib ki gbenn yoo nba, ki Jakɔb bonjalei na jii doo na ni bona, ki li tee baa dinn bi niipoo fei na paak. 28 Bi din jii pei, nan nei, nan bonii, nan linba kur be doo na ni, nan tiɲ na munn po. 29 Bi din jii linba kur mɔk nyɔɔte, ki soor poob nan waas kur, ki bia jii linba kur be ɲei ni.

30 Nanne ki Jakɔb yet Simeonn nan Liifai a, “I baar nan ninmɔnne n paak na. Motana, Keenann teeb nan Peris teeb nan niib nba be tiɲ na ni kur ji sii namime. N ki mɔk jab saamii; li-i tee ki bi taan mɔb ki lekin, bi saa boont ti ɲaateeb kure.” 31 Nnaan ki bi jiin a, “Ti kan sak ki wuu dia ti niipoo nan u tee jantonn na.”

35

Bianjinba ki Yennu teen piisin Jakɔb paak

1 Ton, ki Yennu yet Jakɔb a, “Li saa Betel jian, ki saa kɔɔ leɲ. A saa maa maruɲ binbintir leɲ ki tur min Yennu nba din lekit a paak, yoo nba ki a din tiin ki yaatir, ɲaan nyikin a ninja Esɔɔ na.”

2 Ki Jakɔb yet u ɲaateeb nan binba kur be u boor a, “Nyikin man pata nba ki i mɔk na. Wuut i mɔɲ ki lia tapaant. 3 Ti nyi nnae ki saa Betel, siaminba ki n saa maa maruɲ binbintir ki tur Yennu, wunba sommitin wahala yoo, ki be nanin siaminba kur ki n saa.” 4 Ki bi tur Jakɔb bi pata nba kur ki bi mɔk, nan bi tutuuta* nba ki bi tuu. Ki u piir tiɲ ni, tijakper nyakir, ki li kpia Sekem.

5 Yoo nba ki Jakɔb nan u waas piin ki nyi na, ki janmaani soor digbana nba kpiab na niib, ki bi ki fit wei bi poori. 6 Ki Jakɔb nan u niib kur baar Lus, doo nba ki bi yir Betel mɔtana, ki li be Keenann tiɲ ni na, 7 ki maa maruɲ binbintir leɲ, ki pur leɲ sann Betel Yennu, kimaan Yennu fiit u mɔɲ ki wannɔ leɲe, yoo nba ki u din tiin ki nyikin u ninja na. 8 Ki Deboora,

* 35:4 35.4 Li pasiar li din tee guuna tutuutae.

wunba din yoo Rebeka na kpo, ki bi piuu tijakper nyakir, ki li jir Betel niidiitu po, ki bi pur tiik na “Mōnii Tiik.”

⁹ Jakob nba din nyii Mesopotamia ki jen, ki Yennu dokit u paak ki turo piisin, ¹⁰ ki yeto a, “A sanne tee Jakob, ŋaan laa nyii dinna ki saa, a sann ji sii tee Israel-e.” Nnae ki Yennu puro Israel. ¹¹ Ki Yennu yeto a, “Mine tee Yabint Yennu. Ii mək waas bonchiann. A maaru sii tee booru bonchianne, ki kpanbara saa nyi a maaru ni. ¹² Tinj nba ki n jii ki tur Abraham nan Aisak na, n bia saa jiri ki tur a yaaboona nba saa wei a poor na.” ¹³ Li yoo na ki Yennu ji nyiko. ¹⁴ Ki Jakob chaan tann, siaminba ki Yennu pak nana na, ki mōon daan nan kpan li paak, ki li tee maruj, ¹⁵ ki pur lenj sann Betel.

Ki jiin Rachel kuun po

¹⁶ Tōn, ki Jakob nan u ŋaateeb nyii Betel. Baa paa sōnu paak ki li tenn waan nan bin baar Efrac, ki yoo baar nan Rachel n mar bik. Ki u matuk maŋ din paar hei. ¹⁷ Ki u matuk tonu nba din pukii na, ki maannaa na beto a, “Rachel, daa tiin janmaanii, li tee bonjaleeke.” ¹⁸ ŋaan ki Rachel kpenna. Waa kpenn yoo nba, ki u pur bik na Benoni, ŋaan ki u baa puro Benjamins.†

¹⁹ Rachel nba kpo yoo nba, ki bi piuu ki kpian sōnu nba saa Efrac na. (Mōtana, Efrac sanne tee Betlehem.) ²⁰ Ki Jakob chaan tiaru tann lenj, ki li dək ji tee Rachel kaauk nan dinna. ²¹ Ki Jakob chat ki chaan u kaan yakleer nba be Eder joonfoouk po na.

Ki jiin Jakob bonjai po (1 Barkperii 2.1-2)

²² Jakob nba daa din be tinj maŋ ni na, ki Rubenn dōo nan Bilha, wunba tee u baa ŋaapoob na yeno. Jakob din gbat li po, ki u wutoor doo bonchiann.

Tōn, Jakob din mək bonjai piik nan banlee-e. ²³ Lea bonjai din tee Rubenn, wunba tee Jakob bikperik na, nan Simeonn, nan Liifai, nan Juda, nan Isakar, nan Sebulunn. ²⁴ Ki Rachel bonjai tee Joosef nan Benjamins. ²⁵ Ki Bilha, wunba tee Rachel biyōōō na bonjai tee Dann nan Naftali. ²⁶ Ki Silpa, wunba tee Lea biyōōō na bonjai tee Gaad nan Aser. Jakob din mar bonjai na Mesopotamia-e.

Ki jiin Aisak kuun po

²⁷ Ki Jakob saan u baa Aisak boor, Mamre doo ni, siaminba kpia nan Hebronn, ki Abraham nan Aisak din kōo na. ²⁸ Ki Aisak dii bina kobik nan piinniin, ²⁹ ki kpo, ki tee nikpermōnn. Ki u bonjai Esōō nan Jakob piuu.

36

Ki jiin Esōō yaaboona po (1 Barkperii 1.34-37)

¹ Esōō, wunba ki bi yiu Edom na yaaboona na: ² Esōō din kōon Keenann booru ni waase. U poob maŋ yeno tee Ada, wunba baa tee Hef booru ni nirō Elonn na, ki lōō tee Oholibama, ki u baa tee Ana, ki Ana baa mun tee Sibeonn, wunba tee Hif booru ni nirō. ³ U bia din kōon Basemaf, wunba tee Ismael bipoo na, ki Basemaf ninja tee Nebayof. ⁴ Ada din mar Elifas,

† 35:18 35.18 Benoni paake tee, “n daamiiu bik,” ki Benjamins mun yaa paake tee, “n niidiitu bik.”

ki Basemaf mar Rewel, ⁵ ki Oholibama mar Jeus nan Jalam nan Kora. Bi din mar bonjai na kur Keenann tij ninje ki tur Esɔɔ.

⁶ Ki Esɔɔ jii u poob, nan u bonjai, nan u bonpoi, nan niib nba kur be u ɲaak ni, ki pukin u bonkobit kur, nan u mɔkint nba kur ki u kpaan Keenann tij ni, ki nyik u ninja Jakob, ɲaan saan tinganj ni. ⁷ U din nyii leɲ, kimaan tij nba ki ɲɔɔ nan Jakob kɔɔ na ki janjibi. Bi din mɔk bonkobit bonchiann, ki ji ki fit lakin be ki li mani. ⁸ Ki Esɔɔ saan ki kɔɔ Edom kunkona tingboun na ni.

⁹ Esɔɔ, wunba tee Edom teeb yeeja na yaaboona na: ¹⁰⁻¹³ Esɔɔ ɲaapoo Ada din marɔ bonjak yenɔkɔɔ, ki u tee Elifas, ki Elifas mɔk bonjai banɲmu: bi tee Temann, nan Omar, nan Sefo, nan Gatam, nan Kenas. Ki u poolɔɔ Timna mun mar bonjayemmir, ki u sann tee Amalek. Esɔɔ ɲaapoo Basemaf din marɔ bonjak, Rewel, ki Rewel mar bonjai banna: bi tee Nahaf, nan Sera, nan Sama, nan Misa.

¹⁴ Esɔɔ ɲaapoo Oholibama bonjaie na: Poo marɲ din mar Jeus nan Jalam nan Kora ki tur Esɔɔ. Oholibama baae din tee Ana, ki Ana baa tee Sibeonn.

¹⁵ Boorunba nae nyii Esɔɔ maaru ni. Esɔɔ bijakper tee Elifas, ki u tee boorunba na yeeja: Temann, nan Omar, nan Sefo, nan Kenas, ¹⁶ nan Kora, nan Gatam, nan Amalek. Binba na kur tee Esɔɔ ɲaapoo Ada yaaboona.

¹⁷ Esɔɔ bija Rewel-e tee boorunba na yeeja: Nahaf, nan Sera, nan Sama, nan Misa. Binba na kur tee Esɔɔ ɲaapoo Basemaf yaaboona.

¹⁸ Binba biar na kur tee boorunba nba nyii Esɔɔ nan u ɲaapoo Oholibama nie. Oholibama baa din tee Ana-e. Ki ɲɔɔ Oholibama bonjai din tee Jeus, nan Jalam, nan Kora. ¹⁹ Booru na kur din nyii Esɔɔ nie.

Ki jiin Seir yaaboona po

(1 Barkperii 1.38-42)

²⁰⁻²¹ Binba din yen Edom tij din bɔkite booru booru. Bi yeeja din tee Seir-e, ki u tee Hor booru ni niro. Namme tee Lotann, nan Sobal, nan Sibeonn, nan Ana, nan Disonn, nan Eser, nan Disann. Bi kura din tee Hor booru ni batnbae.

²² Lotann-e din tee Hori nan Hemann naakuut yeeja. (Lotann din mɔk niipoo, ki bi yiu Timna.)

²³ Sobal-e din tee naakuut na yeeja. Namme tee Alfann, nan Manahaf, nan Ebal, nan Sefo, nan Onam.

²⁴ Sibeonn din mɔk bonjai banlee, Aya nan Ana. Ana-e din tee wunba la nyuntona nba mɔk nyuntomm, muuk ni, yoo nba ki u din kpaar u baa bonii na. ²⁵⁻²⁶ Ana-e din tee Disonn baa. Nɔɔe din tee naakuut na yeeja: Hemdann, nan Eshann, nan Itrann, nan Kerann. Ana bia din mɔk bonpook, ki bi yiu Oholibama.

²⁷ Eser-e din tee naakuut na yeeja, ɲamme tee Bilhann, nan Saafann, nan Akann.

²⁸ Disann-e din tee naakuut na yeeja, ɲamme tee Us nan Arann.

²⁹⁻³⁰ Hor teeb nba be Edom tij ninje na: Lotann, nan Sobal, nan Sibeonn, nan Ana, nan Disonn, nan Eser, nan Disann.

Ki jiin Edom batnba po

(1 Barkperii 1.43-54)

³¹⁻³⁹ Batnba nae din tuu dia Edom tij. Yenɔ-i tani kaa ki lɔɔ n gaar, ki sɔɔ kpanbar daa kaa Israel tij ni. Baa din gaan ki waa leeb bianjinbae na: Bela, ki u tee Beor bija, ki nyii Dinhaba; nan Jobab, ki u tee Sera bija, ki nyii Bosra; nan Husam, ki u nyii Temann yent ni;

nan Hadad, ki u tee Bedad bija, ki nyii Afif,
 (u din kɔn ki nyann Midiann teeb tɔb ni, Moab yent ni);
 nan Samla, wunba nyii Masreka na;
 nan Sowul, wunba nyii Rehobof ki li be mɔkir po;
 nan Baal Hanann, wunba tee Akbor bija na;
 nan Hadad, ki u nyii Pau (u ŋaapoee din tee Mehetabel,
 wunba tee Matred bipoo ki bia tee Mesahab yaaboonn na.)

⁴⁰⁻⁴³ Esɔɔ-e din tee Edom teeb na yeeja: Timna, nan Alfa, nan Jetef, nan Oholibama, nan Ela, nan Pinonn, nan Kenas, nan Temann, nan Mibsar, nan Magdiel, nan Iram. Yent nba kur ki niib na din kɔɔ na, bi din dia bi booru sanee ki yi bi yent maŋ.

37

Ki jiin Joosef nan u ninjamm po

¹ Jakob bia daa din kɔɔ Keenann tinj ni, siaminba ki u baa din tuu kɔɔ na. ² Jakob nan u ŋaateeb labaae na: Joosef din tee naasinbike, ki mɔk bina piik nan ŋanlore, ki kpaar pei nan buunii, ŋɔɔ nan u yɔɔrib, binba din tee u baa poob Bilha nan Silpa waas na. Ki Joosef jent nan lababiuk ki teen u baa, linba kur ki u yɔɔrib tuun.

³ Jakob din loon Joosef ki gar u bonjai kur, kimaan u din kpetewa ki maro. U din nyar liatfoouk ki li mɔk jabit, ki tur Joosef. ⁴ U yɔɔrib nba la nan bi baa loon Joosef ki gar waa loomm na, ki bi nan bi waarɔ Joosef, ki kpan kan pak nana nan lomm sɔnu ni.

⁵ Dasiar nyiɔk ki Joosef damii damiit. Waa yet u yɔɔrib damiit maŋ, ki nanj ŋamm pukin. ⁶ U din yetib a, “Gbiintir man daamiit nba ki n damii na. ⁷ N damii ki ti saaka be ki jaan jeet ki bobint, ki n yar tan fir set, ki i yar mun set gungourj ki lint n yar, ŋaan gbaan ki tibin n yar na tɔɔnn.”

⁸ Ki u yɔɔrib na boio a, “A dukii nan a saa di naan kii diat amii?” Ki bi ji ŋamm namo bonchiann, kimaan u damiit na paak, nan linba ki u yet ki gaan bi po na.

⁹ Ki Joosef bia ŋamm damii damileet, ki yet u yɔɔrib a, “N bia damii damiit, li ni ki n la yonnu nan ŋmaarik nan ŋmaabira piik nan yenn, ki bi gbaan n tɔɔnn po.” ¹⁰ Ki u bia bet u baa damiit maŋ. Ki u baa yakii nana a, “Damiboorbee na? A dukii nan a naa, nan a yɔɔrib, nan min tan saa baar ki gbaan ki tibin ki ti yugbia siit tinj a tɔɔnn amii?” ¹¹ Joosef ninjamm din mɔk funfunn nana, ŋaan ki u baa ŋarin din dukiie ki jiin li po.

Bianjinba ki bi koi Joosef

¹² Dasiar ki Joosef yɔɔrib saan Sekem a bin kpaar bi baa pei. ¹³ Ki Jakob yet Joosef a, “N loon ki fin saan Sekem, siaminba ki a yɔɔrib kpaar pei na.” Ki Joosef jiin a, “N teen siira.”

¹⁴ Ki Jakob yeto a, “Ii saa ki saa got ki laan a yɔɔrib mɔk laafia-a, nan bonkobit laafia po, ki jen ki tan betin.” Nnae ki u baa din tumo, ki u soor sɔnu ki nyii Hebronn baauk ni, ki saa baar Sekem, ¹⁵ ki ji lin lintir, ki jasoo tan lau ki boio a, “A loon bee?”

¹⁶ Ki u jiin a, “N loon n yɔɔribe, binba kpaar pei na. A saa fit wannin baa be siami-i?”

¹⁷ Ki joo na yeto a, “Bi doŋ saana. N bo gbat ki bi yeen a bi saa Dotann-e.” Ki Joosef wei tokii u yɔɔrib taa, ki saa lab Dotann.

¹⁸ Ki bi lau banfokira; nan waa tan baar bi boor na, ki bi lor baa saa teen bianjinba ki kpiuwa. ¹⁹ Bi din yet bi leeb a, “Damiit damiitoo nae baat na.

20 Naant man ki tin kpiu, ki lu u gbanant bunbunkoona na yenn ni, n̄aan yet a muuk ni bonkobuko sooro, ki tin ji la u damiit na nba tee linba.”

21 Ki Rubenn gbat baa yeen, ki koor a wun tinn Joosef, ki yet a, “Ti daa te ki ti kpiu. 22 Kpan lumo bunbunn na ni, muuk ni na, n̄aan daa teeu danj.” U yet nna, ki koor a wun fat Joosef manfoore u ninjamm boor, ki jiiu ki n̄mat kunnɔ u baa boor. 23 Joosef nba baar u yoorib penj yoo nba, ki bi liat u liatjabkir na, 24 n̄aan jiiu ki lu-u bunbunkoonn ni.

25 Baa di jeet yoo nba, ki bi la Ismael teeb ki bi yaba, ki tee kpinkpenta, ki nyii Gilead ki saa Ijpt. Ki bi laagumiinba jii tulaarii nan kpanunubit. 26 Ki Juda yet u ninjamm a, “Li-i tee ki ti kp̄ii ti waarɔ na n̄aan bia dɔkin u kuun, nyolannpoe ki ti saa la? 27 Naant ki tin kɔiɔ ki tur Ismael teeb na. N̄anne saa te ki ti kan turɔ danj, li kura n̄aan u poŋ tee ti waarɔe, ti tiɔŋ sɔn.” Ki u ninjamm na sak. 28 Li yoo na ki Ismael kpinkpenta na siab gaar, ki Joosef yoorib datɔ ki donno bunbunn ni, ki kɔiɔ salimpeen̄kuna piinlee ki tur Ismael teeb, ki bi jiiu ki saan nana Ijpt.

29 Rubenn nba jen bunbunn na boor yoo nba, ki u la nan Joosef kaa lenj, ki u pat u tiat nan parbiir, 30 ki n̄mat u ninjamm boor ki yet a, “Bik na kaa lenj. N saa teen nlee?”

31 Nanne ki bi kp̄ii buuk, ki gbar Joosef liatir sɔn na, 32 n̄aan jii liatir na ki kun nann bi baa penj ki saa yet a, “Ti tɔkir linba nae, li tee a bik yare-e?”

33 Ki bi baa bannir ki yet a, “Nn, li tee u yare. Muuk ni bonkobuk-siɔko kp̄iiu. Muuk ni bonkobuk na pat n bik Joosef buri buriwa.” 34 Ki Jakob pat u liant nan parbiir, n̄aan lia bɔtoliant, ki bui fabin u bik kuun, ki li wei bonchiann. 35 Ki u bonjai nan bonpoi kur baar ki tan barimɔ, ki u yɛt baruŋ na, n̄aan yetib a, “N tan saa sik ki baar kpeentiŋ, n̄aan bia daa mɔ ki fabin n bik na paak.” Ki u bia n̄ammit mɔ ki fabin u bik Joosef paak.

36 Ijpt tingbounj niŋe ki Ismael teeb mun din kɔi Joosef ki turɔ Potifar, wunba din tee kpanbar na lanjimanba saakab na yeno. N̄ɔɔe din tee kpanbar n̄aaguura yudaano.

38

Ki jiin Juda nan Tamar po

1 Li yoo mane ki Juda din nyik u ninjamm, n̄aan yaat ki saan kɔɔ nan jasɔɔ ki bi yiu Hira, ki u mun din nyii doo nba tee Adulam. 2 Leŋe ki Juda la Keenann sapaamo, wunba ki u baa tee Sua. Ki Juda kɔɔɔɔ. 3 Ki u marɔ bonjak, ki u purɔ Er; 4 ki u bia n̄amm soor poor, ki mar bonjak ki purɔ Onann, 5 ki bia n̄amm mar bonjak, ki purɔ Sela. Yoo nba ki u din mar bik maŋ na, Juda din be Aksib-e.

6 Juda din la sapaamo, ki u sann tee Tamar, ki u jiiu ki turɔ u bijakper Er. 7 Er binberj ni din ki n̄an, ki li ki maŋ Yennu, li paak ki Yennu kp̄iiu. 8 Ki Juda yet Er waarɔ Onann a, “Faat a yoorɔ pakɔɔk, ki gbeen ti kaar nana nan a tee u soro waarɔ, ki te ki a yoorɔ-ii mɔk tennin.” 9 N̄aan ki Onann mi nan waas na kii tee u yabi. Li paak, yoo nba ki u dɔɔ nan u yoorɔ pakɔɔk na, u tuu n̄aan ki jan na n kpaar ki mɔɔn tiŋ nie, a lin te ki u yoorɔ daa mɔk waasi. 10 Linba ki u tuun na din ki maŋ Yennu, ki u bia kp̄iiu. 11 Ki Juda yet u sipook Tamar a, “N̄matir ki kun a baa n̄aak, kii daa kii tee pakɔɔk nan n bija Sela nba tan saa kpaat.” U din yet nna, kimaan u din tiin janmaaniie nan Sela saa kpo nan u yoorib nba kpo na. Li paak, ki Tamar n̄mat kun.

¹² Ki li jii yoo waan ki Juda n̄aapoo kpo. Waa m̄o ki fabin gbenn yoo nba, ki n̄oɔ nan u yooɔ Hira, wunba nyii Adulam na saan Timna, leje ki bi din koor u pei. ¹³ Ki s̄oɔ bet Tamar nan u sipojak saa Timna a wun saa koor u pei. ¹⁴ Ki u lebit u pakoliant nba ki u tuu lia na, n̄aan yir saarik u numpo, ki ji kar Enaim kpinj, ki li tee doo nba ki Timna s̄onu gaar lej. U din tun nna, kimaan u mi fanu nan Juda bijoontik Sela ji kpaata, ki bi mun bia daa ki jiiu ki turɔ ki bi k̄oon leebi.

¹⁵ Yoo nba ki Juda lau, ki u mi a u tee poochonchonne, kimaan u d̄okin u numpowa. ¹⁶ Ki u saan u boor s̄onjokpinj na, ki yet a, “N̄aant ki min d̄oo nana. A gaan yinn̄ae?” (U din ki mi nan u sipook nae.)

Ki Tamar boiɔ a, “A saa turin bee?”

¹⁷ Ki u jiin a, “N saa soor bupanj n bulook ni ki tura.”

Ki Tamar yeto a, “Li-i tee ki a saa turin siar motana ki mii dia, ki lii tee nyinn nan faa tan saa tur buuk na, li n̄an.”

¹⁸ Ki Juda boiɔ a, “N saa tura bee ki lii tee nyinni?”

Ki u jiin a, “A ban nba m̄ok d̄ok, nan li gbann na, nan a patu nba ki a somm nann na.” Ki Juda jiir ki turɔ. Ki bi ji taan d̄oonu, ki u soor poor.

¹⁹ Ki Tamar n̄mat ki kun n̄aak ni, ki d̄okit saarik na, n̄aan n̄amm gbab pakoliant.

²⁰ Li poorpo ki Juda tun u yooɔ Hira nan buuk, a wun saan ki saa tur poo na, n̄aan gaar u bona nba bo tee nyinn na. N̄aan ki Hira saan ki saa lomɔ, ki ki lau, ²¹ ki boi jasiab Enaim doo ni a, “Poochonchonn na be lee, wunba daan be s̄onu na ni na?”

Ki bi jiin a, “Poochonchons̄oɔ daa ki ban be nna.”

²² Ki u n̄mat Juda penj ki saa yeto a, “N kpaan poo na ki ki lau. Jab nba k̄oo lej na yaa poochonchonn daa ki ban be lej.”

²³ Ki Juda yeto a, “N̄aant ki wuu dia bona na. Ti ki loon niib-ii tanj laati. N yabir man pauwa, n̄aan ki a kpaano, ki ki lau.”

²⁴ N̄maarii n̄antaa poorpo, ki s̄oɔ yet Juda a, “A sipook Tamar tun bonchonchontoonawa, ki motana u ji m̄ok poor.”

Ki Juda yet a, “Sootɔ ki nyi nano, ki joou mur, ki kpiu.”

²⁵ Baa sooro ki nyi nano yoo nba, ki u tur m̄ob a bin yet u sipook na a, “Joo nba yen bona nae turin poor. Gotirii, ki laan ban nan li gbann nan patu na tee n̄mee yare na.”

²⁶ Ki Juda bannir, ki yet a, “U m̄ok m̄onii. N gbar man gbeen n m̄obonawa. N daan bo saa jiiue ki turɔ n bik Sela ki wun k̄oonɔ.” Ki Juda ji din ki ban ki d̄oo nano.

²⁷ Laa din tan jan nan wun mar yoo nba, ki bi bann nan u yaa wun mar jaasinbae. ²⁸ Waa kar matdaanj paak, ki bi yeno tut nuu ki nyinn. Ki maannaa na soor n̄aan lor gungun-m̄onj ki lintir, ki yet a, “Wunba nae ki bi maro sinsinn.”

²⁹ Ki bik na f̄oo u nuu ki jiin, n̄aan ki bi mar u loo na sinsinn. Ki maannaa na yet a, “Bianinba ki a lon s̄onu ki nyiie na.” Ki bi ji din purɔ Peres. * ³⁰ Ki li poorpo ki bi mar u ninja na, ki gungun-m̄onj lor u nuu paak. Ki bi purɔ Sera.†

39

Ki jiin Joosef nan Potifar n̄aapoo po

* **38:29** 38.29 Bi maan ni, “Peres” nan “lootu” m̄obona naane. † **38:30** 38.30 Sera paake tee “yeeuj.”

¹ Tɔn, ki Ismael teeb na jii Joosef ki saan nana Ijipt, ki saa kɔɔ ki tur Potifar, ki u tee kpanbar Faaro lanjimanba saakab yeno, ki din tee kpanbar ɲaaguura saakɔ. ² Ki Yennu be nan Joosef, ki u laat nyannu, ki kɔɔ u chanbaa, Ijipt niro na ɲaak. ³ Ki u chanbaa na la nan Yennu be nan Joosef, ki linba kur ki u tun, ki li pukiio nyɔɔt. ⁴ Potifar din mɔk parpeenn nana, ki jiiu teeno u mɔɲ ɲaak guutoɔ, ki din te ki u gorii u ɲaak nan linba kur ki u mɔk. ⁵ Laa nyii ki saa, ki Yennu teen piisin Ijipt niro Potifar paak, nan linba kur be u ɲaak ni, nan u kpaab ni, kimaan Joosef paak. ⁶ Ki Potifar jii linba ki u mɔk ki pet Joosef. Ki u baka kaa siar kur ni, see jeet nba ki u saa di na. Joosef din nɔr ki bia ɲan. ⁷ Ki li jii yoo waan, ki Potifar ɲaapoo piin ki nian Joosef, ki beto a wun ɲaan ki bin doɔ nan leeb. ⁸ Ki Joosef ki saki, ɲaan yeto a, “Gotirii, n chanbaa baka kaa linba kur be ɲaak na ni po, kimaan n be nna. U jii linba ki u mɔk ki guun mine. ⁹ N mɔk paɲ nan yiiikoo ɲaak na ni, nan waa mɔk nae. Ki u ki wuunin siari see fin kɔɔ. Ki nlee ki n saa tun bonchonchonn toonn na ki biir Yennu?” ¹⁰ ɲaan ki u kpan boi Joosef daar n tuu daar, ɲaan ki Joosef tuu yet.

¹¹ Tɔn, dasiar ki Joosef biar ɲaak ni, u kuukɔɔ, a wun tun u toona. Ki daaba nba be ɲaak ni na sɔɔ ki be. ¹² Ki poo na soor Joosef chinchenn ɲaan yet a, “Baat ki doɔ nanin.” Ki u fat chiar ki nyii nanyer, ɲaan nyik u chinchenn maɲ* poo na nuu ni. ¹³ Poo na nba la nan Joosef nyik u chinchenn ɲaan chiar ki nyii na, ¹⁴ ki u yiin u ɲaatoontunna, ki yet a, “Gotir na man. Hiibru niro na, wunba ki n sɔɔ baar nana ɲaak na nin na sukiite. U kɔɔ n diiuk ni a wun jan ki doɔ nanin, ki n tant ki yikin sanpaapo. ¹⁵ Waa gbat ki n yikin, ki u chiar ki nyii nanyer, ɲaan nyik u chinchenn n boor.” ¹⁶ Poo na din bɔr chinchenn nae nan u chanbaa nba tan kpen. ¹⁷ Ki u bia wannɔ li bannu, ki yet a, “Hiibru daabir nba ki a daan baar nana nna na kɔɔ n diiuk ni ki sukirin. ¹⁸ Maa yikin yoo nba, ki u chiar nyii nanyer, ɲaan nyik u chinchenn n boor.”

¹⁹ Ki Joosef chanbaa wutoor doo. ²⁰ Ki u te ki bi soor Joosef ki kɔɔɔ dansarik. Ki u be siaminba kpanbar dansarii be na. ²¹ ɲaan ki Yennu be nan Joosef ki teen piisin u paak, ki te ki dansarguuro na par mei u paak. ²² Ki u te ki Joosef tee dansarkɔɔra na kur saakɔɔ, ki bia te ki u mɔk yiiikoo ki gorii linba kur tuun dansarik na ni. ²³ Dansarguuro na baka din kaa linba kur ki u pet Joosef na po, kimaan Yennu din be nan Joosef, ki te ki u laat nyannu toonn nba kur ki u tuun ni.

40

Bianjinba ki Joosef kpint dansarkɔɔra damiit

¹ Ki yoo saan waan, ki Ijipt tin kpanbar daɲaara saakɔɔ nan boroboro teera saakɔɔ tun biir kpanbar. ² Ki kpanbar na wutoor doo bi saakab banlee na paak. ³ Ki u kɔɔmm dansarik, u ɲaaguura saakɔɔ na ɲaak ni, ki teemm siaminba ki bi kɔɔn Joosef na. ⁴ Ki bi wei bonchiann dansarik na ni. Ki kpanbar ɲaaguura saakɔɔ jii Joosef ki teeno dansarii banlee na toontunno.

⁵ Ki dasiar nyiɔk, daɲaara nan boroboro teera saakab na damii damiit, dansarik na ni, sɔɔ kur nan u damiit, ki li paak be jiaak jiaak. ⁶ Ki Joosef baar bi boor sanyiɔk ni, ki gɔmm, ki la ki bi tee soon nna. ⁷ Ki u boib a, “Bee ki i gorii ninbaatir dinna?”

* **39:12** 39.12 Bi binben ɲi, daaba yoont naan mɔkuurue.

⁸ Ki bi jiin a, “Ti damii damiite, ki soo kaa nna na ki saa kpint damiit man paak ki turiti.”

Ki Joosef yetib a, “Yennu-e tee wunba kpintir damiit. Betirin i damiit man.”

⁹ Ki danjaara saakoo na yet a, “N damiit ni, n la ki tilontik see n toonn. ¹⁰ Ki tiik man mok yiinii nantaa, ki li ki yanni ki li tutuut tuk, ki yinn puuk, ki lon ki monn. ¹¹ Ki n dia kpanbar danman, ki jii tiloona na, ki nmakir li nyun danman na ni, ki turo.”

¹² Ki Joosef yet a, “Li paak nba tee-e na: yiinii nantaa na tee daa nantaee. ¹³ Daa nantaa ni, kpanbar na saa nyinna, ki nyik chaba, ki jiina a toonn ni. Ki a saa turo u danman nan faa din tuu teeno, yoo nba ki a tuu tee u naadajaara saakoo na. ¹⁴ Naan tiat n po, yoo nba ki bont kur somm fanu nana, ki teen a burchint, ki tiar n po kpanbar na boor, ki sommin ki n nyi dansarik na ni. ¹⁵ Mamomm, bi din jamime Hiibru teeb* tinj ni; ki nna gbaa, Ijpt tinj ni na, n ki tun biir ki li jan nan min koo dansariki.”

¹⁶ Boroboro teera saakoo na nba la nan danjaara saakoo damiit na njan na, ki u yet Joosef a, “N mun bia damii, ki n jii boroboro kpanchibit nantaa n yur paak. ¹⁷ Kpanchibuk nba joont paapo na, ki boroboro booru booru be lej ki tee kpanbar na yar, njan ki noonii di boroboro man n yur paak.”

¹⁸ Ki Joosef yet a, “Li paak nba tee-e na: kpanchibit nantaa na tee daa nantaee. ¹⁹ Daa nantaa ni, kpanbar na saa nyinna ki pot a yur, njan jii a ghanant ki lor tabin daauk paak, ki noonii saa di a ghanant.”

²⁰ Ki daa nantaa daar baar, ki kpanbar tiar u maaru daar ki teen jaamm ki tur u naasaakab, ki nyinn u naadajaara saakoo, nan boroboro teera saakoo na dansarik ni, ki jii baar namm u saakab boor, ²¹ ki jiin u naadajaara saakoo na u toonkper ni, ²² njan kpil boroboro teera saakoo na. Ki li kur tun nan Joosef nba daan kpint bi damiit na. ²³ Njan danjaara saakoo na ki ban dukin Joosef burchint po. U din tamm Joosef powa.

41

Bianjinba ki Joosef kpint kpanbar damiit

¹ Ki bina njanlee nba gar, ki Ijpt kpanbar damii ki u see Nail mokir paak, ² ki la naagbenja banlore, ki bi nyirii pir pir, ki nyii nyun na ni, ki piin njan moot. ³ Ki naalei banlore mun bia nyii nyun na ni, ki koon bak-baka, ki set nakin naalei na kpengbion. ⁴ Ki naakoonii na nak naagbenja na. Ki kpanbar na ji yerik goon ni, ⁵ ki njam doro ki bia damii taar munlee ni, ki karwantdaauk see ki taab karwanta njanlore, ki mok bin ki bia chee fanu. ⁶ Ki karwanta njanlore tuk, bonmirimii mirimii nba ki woruk koorira. ⁷ Ki karwant-mirimii na nak karwant-gbenja na. Ki kpanbar na fiir goon ni, ki ji bann nan u bo damiie. ⁸ Ki sanyiok fant, ki li daamiio, ki u tun ki bi yiin nyokdamm nan yan damm nba kur be Ijpt, ki betib u damiit na, njan ki soo din kaa ki fit wann damiit na paaki.

⁹ Nanne ki danjaara saakoo na yet kpanbar na a, “See ki n kat n mon sariya nan n tun biira. ¹⁰ A din donn wutoor min nan boroboro teera saakoo paak, ki din koot dansarik, a naaguura saakoo njaak ni. ¹¹ Ki dasiar nyiok ki ti kura damii damiit, ki damiit man paak be jiaak jiaak. ¹² Ki Hiibru naasimo din be nant, ki tee a naaguura saakoo na naadaabir. Ki

* 40:15 40.15 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

ti beto ti damiit man, ki u kpintir turit. ¹³ Ki bona kur tun nan waa betit na: ki a jiinin n toonn ni, njan kpii boroboro teera saakoo na.”

¹⁴ Ki kpanbar na tun yiin Joosef, ki bi nyinnoo dansarik ni, ki baar nanoo yian. Ki u koor u yut, ki bia lebit u liant, ki ji baar kpanbar penj. ¹⁵ Ki kpanbar na yeto a, “N damii damiite, ki soo ki fit kpint ki turimi. Ki bi betin nan fine fit kpintir damiit.”

¹⁶ Ki Joosef jiin a, “Chanbaa, n kan fiti, njan Yennu-e saa tur parmaasir kpintu.”

¹⁷ Ki Faaro yet a, “N damii ki n see Nail kpengbiioj, ¹⁸ ki la naagbeja banlore, ki bi nyirii pir pir, ki nyii nyun na ni, ki piin nman moot. ¹⁹ Ki naalei banlore mun bia nyii nyun na ni, ki koon bak-baka, ki tee naabutimii nba ki n ki ban la bi booru siar boor Ijpti tij ni na. ²⁰ Ki naakoonii na nak naagbeja na, ²¹ njan soo kan bannib nan bi dii siari, kimaan bi bia tee nan sinsinn baa bo tee bianjinba nae. Ki n yerik, ²² ki bia namm damii, ki la karwanta njanlore ki li taab karwantdaauk paak, ki mok bin, ki bia chee fanu. ²³ Ki karwanta njanlore tuk bonmirimii mirimii nna, ki woruk koorira. ²⁴ Ki karwant-mirimii na nak karwant-gbeja na. Ki n wann nyokdam damiit man, njan ki soo ki fit wannin li paaki.”

²⁵ Ki Joosef yet Faaro a, “Damiit njanlee na paak tee yomme. Yennu beta waa loon ki wun tun bianjinbawa. ²⁶ Naagbeja banlore na tee bina njanlore-e, ki karwant-gbeja njanlore na tee bina njanlore, li kura paak tee yomme. ²⁷ Naakoonii banlore nba baar poorpo na, nan karwanta njanlore nba tuk bonmirimii ki woruk koorira na, want nan kon saa baa bina njanlore. ²⁸ Li kpan tee nan maa beera nae. Yennu wanna waa loon wun tun bianjinbawa. ²⁹ Jeet saa nan bonchiann bina njanlore na ni, Ijpti tij kur po. ³⁰ Ki li poorpo, kon saa baa bina njanlore, ki i saa tamm bina nba ki i tuu laat na po, kimaan kon saa yokit tingbounj nawa. ³¹ I saa tamm yoo nba ki i tuu laat jeet na poe fas fas, kimaan kon nba baat na sii paar bonchiann. ³² Ki a damiit man nba tee taar munlee na want nan Yennu-e senn, ki u saa te ki lin tun nna ki li kan wei.

³³ “Tɔn, li njan ki a nyinn jasoo, wunba mok yanfoon nan bannu, ki te ki wuu gorii tij na. ³⁴ Ki a bia saa gann saakasiab, ki wannib ki bi sii gaan jeet bokitu munjmu ni yenn koo, bina njanlore nba sii tee gboor bina na ni. ³⁵ Turimm yiikoo ki bi sii gaan jeet kur binjana nba baat na ni, ki bia turib panj ki bii bekii jeet digbana ni kii guu. ³⁶ Ki jeet na-i tee bonbekirkaa kii guu tij na, bina njanlore nba ki kon saa baar Ijpti tingbounj na paak na. Nnae saa te ki niib na kan kpo komi.”

Bianjinba ki bi jii Joosef ki teeno Ijpti yudaano

³⁷ Ki Faaro nan u saakab kur sak lor na. ³⁸ Ki u yetib a, “Ti kan ban la soo ki wun gar Joosef-i, joo nba ki Yennu Seek be u ni na.” ³⁹ Ki kpanbar na yet Joosef a, “Yennu-e wanna linba na kura, ki li want nan fine mok yanfoon nan bannu nba yab ki gar soo kur nba be. ⁴⁰ N saa jii ki guuna n doo, ki n niib kura sii saak a sennu, see min kooe sii mok yiikoo ki gara. ⁴¹ Motana, n kaanta, ki a sii tee yudaano Ijpti kur po.” ⁴² Ki kpanbar pit banj nba pir u niibir ni ki mok yiikoo dok na, ki pirin Joosef niibir, njan lanno liatnjann, ki bia lanno salima laamm, ⁴³ ki turo burchintaamm nan toruk nba waa u yar paak, ki Joosef kar toruk na ni, ki lanjimanba liit u toonn, njan tantir kunkopaara a, “Turimo sonu, turimo sonu.” Nnae ki bi din teen Joosef yudaano, Ijpti tij kur po. ⁴⁴ Ki kpanbar na yeto a, “Mine

tee kpanbar, ki li-i kii tee fini kaa tur yiikoo, soɔ kaa ki saa donn u nuu koo ki lakit u taar, Ijpt tij na ni.” ⁴⁵⁻⁴⁶ Ki Faaro pur Joosef Ijpt teeb booru ni sann, ki yiu Safenaf Panea, ki bia turɔ poo, ki bi yiu Asenaf, ki u tee Potifera, wunba tee manntɔɔ ki kɔɔ Heliopolis doo ni na bipoo.

Joosef din mɔk bina piintaee ki piin tuun teen Ijpt kpanbar. U din nyi kpanbar ɲaak, ki lin gont Ijpt tij kur. ⁴⁷ Bina ɲanlore niɲ nba din tee gboor na, ki tij na nan jeet bonchiann, ⁴⁸ ki Joosef taan li kur ki bekir digbana ni. Joosef din tuu taant digbana kur jeet, ki bekii li digbana yent niɲe. ⁴⁹ Jeet din be bonchiann, ki Joosef ji nyik ki ki bikii, li din tee nan mɔktant nae.

⁵⁰ Kon na nba din tan baat yoo nba, ki soɔ Joosef nan Asenaf mar bonjai banlewa. ⁵¹ Ki u yet a, “Yennu te ki n tamm n wahala kur, nan n baa ɲaateeb kura powa,” ki ji pur u bisinsinn Manase.* ⁵² Ki u bia yet a, “Yennu turin waas, tij nba ki n la wahala na niwa,” ki bia pur u bik nba pukin banlee na Efrain.†

⁵³ Bina ɲanlore nba tee gboor yoo ki Ijpt teeb be bi yamani na din gar, ⁵⁴ ki bina ɲanlore nba sii tee kon na piin, nan bianɲinba ki Joosef din yet na. Kon din be tinlia kur ni, ɲaan jeet ɲarin din be Ijpt tij kur po. ⁵⁵ Kom-i soor Ijpt teeb na, bi tuu mɔ nan kpanbar nae, jeet po. U din tuu ɲmakitibe a bin saan Joosef boor, ki saa tun Joosef nba saa wannib bianɲinba. ⁵⁶ Kon na din paakit ki pukii, ki saa gbenn Ijpt kur po. Ki Joosef loot jeet diit kur, ki kɔi jeet ki teen Ijpt teeb. ⁵⁷ Ki niib nyi durinya na kur po ki baat Ijpt a bin daa jeet Joosef boor, kimaan kon na din paar bonchiann lokir kur po.

42

Bianɲinba ki Joosef ninjamm saan Ijpt a bin daa jeet

¹ Yoo nba ki Jakob gbat nan jeet be Ijpt na, ki u boi u bonjai a, “Bee ki i kar ki gorii leebi? ² N gbat nan jeet be Ijpt. Ii saa man leɲ, ki saa daa, ki ti daa kpenn kon.” ³ Ki Joosef ninjamm piik fiir ki saan Ijpt a bin saa daa jeet. ⁴ Naan Benjamm, wunba tee Joosef naa bik na, Jakob ki too ki u wei saani, kimaan u mɔk jijeet nan ninbɔɲ saa mann baarɔ.

⁵ Ki Jakob bonjai nan leeb baar Ijpt a bin daa jeet, kimaan kon din be Keenann tij ni. ⁶ Ki Joosef tee Ijpt tingbourɲ yudaano, ɲɔɔ marɲe bia din kɔi jeet ki teen tij marɲ ni niib, nan binba nyi banfɔka. Ki Joosef ninjamm na baar ki tan gbaan u tɔɔnn, ki tibin bi yura tij ni. ⁷ Joosef nba la u ninjamm na, ki u bannib, ɲaan teen nan u ki bannib na, ki tian bi paak a, “I nyii lee?”

Ki bi yet a, “Ti nyii tij nba tee Keenann na nie a ti daa jeet.”

⁸ Joosef ɲarin din bann u ninjamm marɲa, ɲaan ɲamm din ki banno. ⁹ Ki Joosef tiar damiit nba ki u poɲ din damii ki jiin bi po na, ki yetib a, “I tee doonii teebe, ki baar a yin la ti doo na fei boor.”

¹⁰ Ki bi jiin a, “Aaai, chanbaa, a daaba baar a bin daa jeete. ¹¹ Ti kura tee jayenɔkɔɔ waase. Ti tee niburchimme, ti ki tee doonii teeb kaa.”

¹² Ki u bia betib a, “Barmɔniie, i baar a yin tan la ti doo na fei boore.”

¹³ Ki bi jiin a, “A daaba tee ninjamm piik nan banlee-e, ki tee jayenɔkɔɔ waas, Keenann tij ni. Yenɔkɔɔ kpowa, ɲaan ki sanbian biar nan ti baa.”

* **41:51** 41.51 Bi maan ni, “Manase” nan “tamm” mɔbona naane. † **41:52** 41.52 Bi maan ni, “Efrain” nan “tur waas” mɔbona naane.

14 Ki Joosef betib a, “Li paak ki n beeri maa i tee doonii teeb na. 15 Maa saa bikini bianjinbae na: n por tij na kpanbar sann ni, nan i kan nyi ki kuni, see ki i waarɔ na tan baar. 16 I yencɛ saa ŋmat kun ki saa jii i waarɔ na ki baar nanɔ. Ŋaan binba saa biar na sii be dilooore nan barmɔnii nba tan saa nyi. Nna-i kaa, n por kpanbar nba fo na sann ni, i tee doonii teebe,” 17 ŋaan loomm diloor, daa ŋantaa. 18 Ki Joosef tan yetib daa ŋantaa daa a, “N tee Yentinnɔe, li paak, tumin nna man, ki la laafia. 19 Yi-i tee burchimm nan mɔnii, ŋaant ki i yencɛ n biar dansarik diiuk ni, ŋaan ki yimm nba biar na n kun nan jeet ki saa dinn i niib. 20 Ti jen nan i waarɔ na ki tan turin. Ŋanne saa wann nan i piak barmɔnii, ki i ji kan kpo.”

Ki bi sak ki tun nna. 21 Li yoo na ki bi piin nyiir leeb a, “Motana ti di wahala ti biit paake, linba ki ti din tun ki tur ti ninja na. Ti din la fabinii nba ki u din fabin a ti nyikɔ, ŋaan ki ti din ki gbiint ki turɔ, ŋanne teen ki ti ji be daamii na ninj motana na.”

22 Ki Rubenn yet a, “N din beti maa i daa tee bik na danj, ŋaan i din ki gbiint ki turimi. Motana, Yennu jiint ki pat u kuun paake na.” 23 Ki Joosef gbiin bi pinpakit na, ŋaan ki bi ki mi a u gbia bi maami, kimaan u din tuu piak Ijipt teeb maame, ki bi kpintir. 24 Ki Joosef nyikib ŋaan bakin ki bui. Waa bui ki janj u mɔŋ yoo nba, ki u jen bi boor; ki nyinn Simeonn, ki te ki bi lor u nii, bi kura numm ni.

Bianjinba ki Joosef ninjamm ŋmat kun Keenann

25 Joosef din tur u toontunna mɔb, a bin gbeen u ninjamm bɔtoot jeet, ki bia jiin sɔɔ kur likirii ki wuun jeet na ni, ŋaan nyar li paak, ki bia turib jeet nba ki bi sii di sɔnu ni. Ki bi tun linba na kur. 26 Ki u ninjamm na din lor bi jeet nba ki bi daa na bi bonii paak, ki soor sɔnu ki kun. 27 Baa saa baar siaminba ki bi saa dɔɔr, ki bi yencɛ lot u botoouk a wun jii jeet ki dinn u bonj, ki la likirii nba ki u bo pa jeet paak na, ki li wuu u botoouk ni. 28 Ki u yet u ninjamm a, “Bi jiin n likiriiwa, ŋanne be n botoouk ninj na.” Ki bi yan put, ki janmaanii soorib. Ki bi jiant leeb paak, ŋaan yet a, “Bee bonte na ki Yennu tun ki turiti?”

29 Baa din kun ki baar bi baa Jakob boor, Keenann tij ni na, ki bi wannɔ linba kur teenib. Bi din yet a, 30 “Jɔɔ nba tee tij na yudaanɔ na pak nant nan wutoore, ki yaa ti tee doonii teeb kaa, 31 ŋaan ki ti betɔ nan ti tee niburchimme, ti ki tee doonii teeb kaa, 32 ti tee ninjamm piik nan banlee-e, jayencɔkɔɔ waas, yencɔ ki be nant, ki sanbian na biar nan ti baa, Keenann tij ni. 33 Ki jɔɔ maŋ betit a waa saa teen bianjinba ki bann nan ti tee niburchimme na, a ‘li saa nyik i ninja yencɛ, ki wun biar nanin, ŋaan ki yin kun nan jeet ki saa tur i niib nba be kon na. 34 Ki yi-i kun, yin saa jii i baa sanbian na ki jen nanɔ n boor, ki n ji bann nan i ki tee doonii teeb kaa, ŋaan i tee niburchimme, ki n saa jiin i ninja ki turi, ki i ji saa fit kii kpentir tij na ni.’ ”

35 Baa sut bi jeet yoo nba, ki sɔɔ kur la likirii nba ki u bo pa jeet paak na, ki li be u botoouk ni. Ŋamm nan bi baa nba la likirii na yoo nba, ki janmaanii soorib. 36 Bi baa Jakob din yetib a, “I boont n waasa. Joosef ji ki be, Simeonn mun bia kaa, ki motana i loon ki yin yaat nan Benjamm, ki n ji biar kii di fara.”

37 Ki Rubenn bet u baa a, “Li-i tee ki n ki jen nanɔ, fan kpi n waas banlee. Jiimɔ ki kubin n nuu ni, ki n saa jen nanɔ ki tura.”

38 Ki u yet a, “N bik kan saan nanani, kimaan u yɔɔrɔ kpowa, ki u biar u kɔɔe. Li-i tee ki ninbonj baarɔ sɔnu nba ki i somm na ni, maa tee jakper na, i saa te ki ninbaatir n kpime yama.”

43

Bianjinba ki Joosef ninjamm nmat Ijpt nan bi waarɔ Benjaminn

¹ Kon din pukiie Keenann tinj ni. ² Baa din dii jeet nba ki bi nyii nann Ijpt ki gbenn na, ki bi baa yetib a, “Nmatir man ki daa jeet waan, ki jen nann.” ³ Ki Juda yetɔ a, “Jɔɔ na kpaant a ti kan la u numpo see ki ti waarɔ pukin ti po. ⁴ Fi-i saa sak ki ti waarɔ n wei, ti saa saan ki saa daa jeet ki tan tura. ⁵ Fi-i kan sak ki ti waarɔ n wei, ti mun kan saani, kimaan jɔɔ na yet nan ti kan la u numpo, see ki ti waarɔ pukin ti po.”

⁶ Ki Jakɔb yet a, “Bee teen ki i baar nan daamii ki turimi, ki pak jɔɔ na nan i mɔk waarɔ ki u biari?”

⁷ Ki bi jiin a, “Jɔɔ nae boi ki fiitit ti mɔɔj po nan ti niib po, ki yaa ti baa be u manfoor ni-i? a ti mɔk waarɔ ki u be-e? Ki ti jiin u buboit maɔj soon nna. Nnaan ti saa teen nlee ki bann nan u saa yet a ti baar nan ti waarɔ u boor ni?”

⁸ Ki Juda yet u baa a, “Nnaant ki a bik na n wein ki tin saan yomm. Nnanne saa te ki timm nan fin nan ti waas n la manfoor ki kon kan kpiti. ⁹ N mɔɔj sii gorii u laafia ni. Ki li-i tee ki n ki jen nana, fan soor n turu ni, ki n saa gaar nyiiruk kur nan n manfoor terik. ¹⁰ Laa ji tee nna na, ti-i bonni kii biir yoo nna man ti bo saan ki bia jen taar munlewa.”

¹¹ Ki bi baa yetib a, “Li-i saa tumi, teent nna man. Jiin tinj na ni bonjana ki wuun botoot ni, kii dia ki saa tur jɔɔ maɔj, ki lii tee piinii. Jiin kpanunubit waan, nan siat waan, nan baarii, nan sinbooru booru. ¹² Pukint man likirii yabint taar munlee, kimaan ii saa nmat nan likirii nba ki bi daan jiin ki wuun i botoot ni nae. Li pasiar bi daan kpete teen. ¹³ Jiin i waarɔ kii saa man yian. ¹⁴ Yabint Yennu n te ki jɔɔ na-ii mɔk ninbatinu nani, ki jiin i ninja lɔɔ na nan Benjaminn. Min narin, mi-i saa kɔɔj n waas, n saa kɔɔjibe.”

¹⁵ Ki bi jii piinii nan likirii yabint taar munlee, ki soor sɔnu ki saan Ijpt, namm nan Benjaminn, ki saa jii bi mɔɔj ki wann Joosef. ¹⁶ Yoo nba ki Joosef la Benjaminn ki u be namm na, ki u bet u nɔadaaba na yɔɔ a, “Jiin niib na kii saa namm n nɔak ni. Min nan namm saa di yonsuukin na. A kpi bonkobuk ki teen jeet.” ¹⁷ Ki daabir na tun nan waa betɔ na, ki jii jab na, ki saan namm Joosef nɔak ni.

¹⁸ Ki jab na mɔk janmaanii, kimaan baa kɔɔ namm Joosef nɔak ni na, ki bi dukin a, “Bi kɔɔ nant nɔak na ninj, kimaan likirii nba daan jiin ki wuun i botoot ni sinsinn na paak amii. Bi saa jii naje ki lekit, ki teent daaba, ki bia fat ti bonii.” ¹⁹ Ki bi chat nakin Joosef daabir na tammɔkpianu, ki betɔ a, ²⁰ “Chanbaa, ti ban baar nna yomm ki daa jeet. ²¹ Nnaan taa soor sɔnu ki kun yoo nba, ti saa kar siar boor ki loot ti botoot, ki sɔɔ kur la likirii nba ki u pa jeet paak na, ki li wuu u botook ni. Nnanne ki ti jen nann a tin jiin. ²² Ki ti bia dia likgani, a ti daa jeet. Ti ki mi wunba daan jiin ti likirii ti botoot ni.” ²³ Ki daabir na yet a, “I daa te ki li daamiini. I daa tiin janmaanii. Li pasiar i Yennu nba tee i baa Yennu nae sii wuun likirii na i botoot ni. Min narin daan gaar i likiriiwa.” Li poorpo ki u nmat jii Simeonn ki tan turib.

²⁴ Nnanne ki daabir na jii jab na, ki kɔɔ namm Joosef nɔak ni, ki turib nyun ki bi wur, ki bia dinn bi bonkobit. ²⁵ Ki bi gbat nan bi saa di jeet nan Joosef, yonsuuk ni. Li paak, ki bi tee siir nan piinii nba ki bi yaa bin turo na. ²⁶ Joosef nba tan kɔɔ nɔak na ni, ki bi baar nan piinii na, ki gbaan u

tóonn ki tibin bi yura tinj ni. ²⁷ Ki u boib bi laafia po, ki yet a, “Li man i baa, jakper nba ki i daan betin u po na-a? U bia daa be u manfoor ni-i?”

²⁸ Ki bi jiin a, “A daabir, wunba tee ti baa, bia daa be u manfoor ni, ki li manó.” Ki bi gbaan u tóonn, ki turo baakir.

²⁹ Waa gokit u yur ki la u naa bik Benjaminn, ki u yet a, “I baa bijoontik nba ki i betin u po nae na-a? N bik, Yennu n teen piisin a paak,” ³⁰ ñaan fiir yiama, ki kóó u diiuk ni ki saa bui. Waa loon u waaro bonchiann na paak, ki u bo yaa wun kpir bui bi tóonn. ³¹ Ki li poorpo ki u maan u par, ki yibir u numpo, ki nyii kar, ñaan te ki bi biit jeet. ³² Ki bi biit jeet na ki senn Joosef yar li kóó, nan u ninjamm yara mun li kóó, ki Ijpt teeb nba be na, bi yara mun li kóó. Li din tee kóore ki tur Ijpt teeb nan bin taan di nan Hiibru niró. ³³ Ki Joosef ninjamm na kar ki tookó, ki kar saakatuk, laa nyii bikperik ki saa tuu sanbian. Ki li jaar litib nan waa kaanib bianjinba na. ³⁴ Bi din biitir jeet na, ki nyi nann Joosef boore ki teemm, ñaan Benjaminn ñarin din gaar tor taar munñmu ki gar leeb nba be na. Ki bi dii ki bia nyuu nan Joosef tee-e nan baa tan gboo.

44

Ki jiin nyubitik nba bot na po

¹ Ki Joosef tur daabir nba be u ñaak ni na mób a, “Gbeent jab na bótoot nan jeet bianjinba ki bi saa fit jii, ki bia jiin wuun sóó kur nan u likirii bótoot na ni. ² Wuunt n salimpeena nyubitik, bijoontik na bótoouk yur paak, ki bia pukin likirii nba ki u pa jeet paak na.” Ki daabir na tun nan Joosef nba wannó bianjinba na. ³ Sanyapob ni ki bi nyinn u ninjamm na nan bi bonii, ki bi gaar sónu. ⁴ Baa nyii doo na ni ki somm waan, ki Joosef bet daabir nba be u ñaak ni na a, “Wein ki baar jab na yian. Li-i tee ki a baarib, fan boib a, ‘Bee ki i jii biit ki pa ñamm paaki?’ ⁵ Bee ki i jan n chanbaa salimpeena nyubitiki? Li tee linba ki u dia nyue, ki bia tee linba ki u dia ki buntir. I tun ki biir bonchiann.’ ”

⁶ Daabir na nba wei ki baarib yoo nba, ki u sókin móbona na. ⁷ Ki bi jiino a, “Chanbaa, barboorbee ki a piak nna na? Ti por nan ti ki tun li bonbooru. ⁸ A mi nan ti jen nan likirii nba ki ti daan la ti bótoot ni Keenann nawa. Bee ki ti ji saa jan salimpeena koo salimmóna a chanbaa ñaaki? ⁹ Chanbaa, li-i tee ki a la wunba boor, yin kpiu, ñaan timm nba biar, tin teen i daaba.”

¹⁰ Ki u yet a, “N saka, ñaan see wunba jii nyubitik nae saa teen n daabir, ñaan yimm nba biar man ñaai.” ¹¹ Ki bi sikin bi bótoot yiama tinj ni, ki sóó kur loot u bótoouk. ¹² Ki Joosef daabir na fiitir fanu, ki piin bikperik, ki saa joont sanbian, ki ji saa la Benjaminn bótoouk ni. ¹³ Ki u ninjamm na kur pat bi tiat nan yanputuk, ki jiin paan bi jika bonii paak, ki ñmat doo ni.

¹⁴ Juda nan u ninjamm nba baar Joosef ñaak, ki sóó ki u daa be, ki bi gbaan u tóonn, ki tibin bi yura tinj ni. ¹⁵ Ki Joosef boib a, “I tun bee na? I ki mi nan nijaann nan min nna saa fit ki bunt buntiri-i?”

¹⁶ Ki Juda jiin a, “Chanbaa, ti ji saa yet a bee? Ti saa teen nlee ki nci? Ti saa teen nlee ki pak nyinn ti mój-i? Yennu bakit ti feiwa. Ti kura ji tee a daabae. Ñaan li ki tee wunba ki a la nyubitik u boor na kóó kaa.”

¹⁷ Ki Joosef yet a, “Aaii. N kan ban teen nna. See wunba boor ki n la nyubitik na, ñóóe saa teen n daabir. Yimm nba biar na saa ñmat kun nan laafia, ki saa tuu i baa.”

Bianjinba ki Juda barin Benjaminn paak

¹⁸ Ki Juda fiir ki doo Joosef boor ki beto a, “Chanbaa, turimin yaak ki min pak nana soon nna. A daa dont wutoor nanin. A tee nan kpanbar tjon nae.

¹⁹ Chanbaa, a daan boit a, ‘I ki mok baa koo ninja soo ki u biari-i?’ ²⁰ Ki ti jiin a, ‘Ti baa be, njan u tee jakpere, ki ti baa sanbian mun bia be, wunba ki u kpeta ki maro. Ki sanbian man yooo kpowa, njan tenn u kuukoee u naa nook ni. Ki u baa loono hei.’ ²¹ Chanbaa, ki a betit a ti baar nana nna, ki a tan lau. ²²⁻²³ Ki ti beta nan sanbian na kan fit nyik u baa, li-i tee ki u nyiko, u baa na saa kpowa. Ki a yet nan ti ji kan ban baar a pej see ti baa sanbian na baar a boor.

²⁴ “Taa nmat ki kun ti baa boor, ki ti wanno linba kur ki a betit, ²⁵ ki u jiin betit a tii nmat ki daa jeet waan. ²⁶ Ki ti yet a, ‘Ti kan fit nmati, joo na kan sak ki gaariti, see ki sanbian na wei ki pukin. Li-i tee ki sanbian na saa saan nant, ti saa nmata.’ ²⁷⁻²⁸ Ki ti baa betit a, ‘I mi nan n njaapoo Rachel marin bonjai banlee kooe. Ki yeno don bot njan nyikin. Li pasiar muuk ni bonkob-biit din sii pat patowa, kimaan n ji ki lau nan dinna. ²⁹ Li-i tee ki i jii wunba na n boor, ki siar teeno, ninbaauk nba ki i saa te ki lin baarin tan saa kpima, kimaan maa kpet bianjinba na.’

³⁰⁻³¹ “Chanbaa, motanara, li-i tee ki n nmat ki kun n baa boor, njan ki sanbian na kaa, waa saa lat ki sanbian kaa yoo nba, u saa kpoe. U manfoor be sanbian laafia nie. Ki waa kpet bianjinba na saa te ki yanputuk n kpiuwa, ki li sii tee biite ki waan. ³² Linba pukin tee nnae: N pet n manfoore ki tur n baa, bik na paak. N beto nan li-i tee ki n ki jen nan bik na ki tur, min la nyiiruk nan n manfoor gbennu. ³³ Ki motana, chanbaa, mine saa biar nna na kii tee a daabir, bik na paak, njan ki a te ki wun nmat ki kun nan n ninjamm. ³⁴ Li-i tee ki bik na ki weimi, n saa teen nlee ki nmat kun n baa boori? N kan fit kii gorii darj na booru ki lii baat n baa.”

45

Bianjinba ki Joosef wann u ninjamm waa tee wunba

¹ Joosef din ki fit soor u moj, u toontunna toonni. Ki u din ber bi kur, ki bi nyii nanyer. Toontunna na soo ji din ki biar diiuk na ni, ki Joosef bet u ninjamm waa tee wunba. ² U din bui nan panewa, ki li te Ijpt teeb na gbat. Ki li moamaan moont ki baar kpanbar njaak. ³ Joosef din yet u ninjamm a, “Mine tee Joosef. N baa daa bee u manfoor ni-i?” Njan u ninjamm na nba gbat nna man, ki janmaani soorib, ki bi ki fit jiin gatu. ⁴ Ki Joosef bia betib a, “N ninjamm, nakintin.” Ki bi nakin. Ki u yet a, “Mine tee i ninja Joosef, wunba ki i din kai ki tur Ijpt teeb na. ⁵ Motana, i daa biir i para, koo ki nyiir i moj nan i din koin ki tur tinj na ni niibi. Yennu-e din tumin, a min gar i toonn ki tinn niib manfoa. ⁶ Bina njanlee kooe na daann, ki ti be kon ni. Njan li tenn bina njanmu ki soo kan ko kpaab, koo ki jaami. ⁷ Yennu-e tumin i toonn po a wun turi bakitnaunj sommir na, ki yimm nan i yaaboona-ii be manfoa ni. ⁸ Li paak, li din ki tee yimm kaa tumin nna, njan Yennu-e tumin. U te ki n teen kpanbar na saakab yudaano, ki gorii u tinj na kur. Mine dia Ijpt tingbouj.

⁹ “Motana, nmatir man yian n baa boor, ki saa beto a linba nae ki u bik Joosef yaa: ‘Yennu teenin Ijpt tinj kur diatooe. Baat yian, ki daa taantir. ¹⁰ Yimm, nan i waas, nan i yaaboona, nan i pei, nan i buunii, nan i nei, nan linba kur ki i mok saa fit koo kar Gosenn yiar ni, siaminba ki i sii kpian.

11 Li-i tee ki i be Gosenn, n saa fit ki gotiwa. Li tenn bina njanjmu ki kon sii be; ki n ki loon yimm nan i njei nan i bonkobit n kpo komi.”

12 Ki Joosef bia pak pukin a, “Mɔtana, i kura, nan fin Benjaminn, i saa fit ki la nan n tee Joosef nan monii. 13 Betir n baa nan n mɔk parj bonchiann Ijpt tin na ni, ki bia beto linba kur ki i la, njan kakit ki baar nanɔ nna.”

14 Ki Joosef jii u nii ki lor u waarɔ Benjaminn, njan piin mɔ. Ki Benjaminn mun mɔ njan lorɔ. 15 U kpan mɔ nnae, njan tuu saan ki lor u ninjamm na, yeno yeno, ki bia mɔɔtir* bi tankpina. Ki li poorpo ki u ninjamm na ji piin ki piak nanɔ.

16 Labaar nba mɔont ki baar kpanbar njaak nan Joosef ninjamm baar yoo nba, ki li manj kpanbar nan u saakab na. 17 Ki u bet Joosef a, “Yetir a ninjamm ki bin jii bi jika ki paan bi bonii paak, ki nmat Keenann tin ni. 18 Njaant ki bin jii bi baa nan bi njaateeb ki jen nna. N saa turib tin nba kpai, Ijpt na ni, ki bi sii laat linba janjitib. 19 Yetirib ki bin jii torit Ijpt tin na ni, ki saa kɔɔn bi poob nan bi waas nan bi baa, ki baar namm. 20 Bi daa biir bi para nan baa saa nyik bi mɔkint na. Bonjana nba be Ijpt tin na ni sii tee bi yare.”

21 Ki Jakɔb njaajab tun nan baa wannib na. Ki Joosef turib torit nan kpanbar na nba yet na, nan jeet nba ki bi sii di sɔnu ni, 22 ki tur sɔɔ kur liant, njan tur Benjaminn salinkuna kobii njaataa, nan liant fuunu munjmu, 23 ki turib bonii piik, ki bi jii bonjana nba be Ijpt tin ni, a bin saa tur u baa, ki bia jii bonii piik, ki bi jii jebooru booru nan boroboro, a u baa-ii di sɔnu ni, 24 ki chian u ninjamm manj, ki saa nyikib sɔnu ni, njan betib a, “I daa kɔn man sɔnu ni.”

25 Ki bi nyii Ijpt ki nmat kun bi baa Jakɔb boor, Keenann tin ni, 26 ki beto a, “Joosef be u manfoor ni. Nɔɔe tee Ijpt tin kur diatɔɔ.” Ki Jakɔb yan put ki nmat, ki u daa ki teemm yada.

27 Njan baa wannɔ linba kur ki Joosef yet, ki u bia la torit nba ki Joosef tur a bin jiiu ki baar nanɔ Ijpt na, ki u yan jen li bannu ni, 28 ki u yet a, “Joosef be u manfoor ni. Li janja. See ki n saan ki saa lauwa, ki fit lian kpo.”

46

Bianjinba ki Jakɔb nan u njaateeb saan Ijpt

1 Ki Jakɔb lor u jika kur njan saan Beerseba, ki saa mann maruj ki tur Yabint Yennu, wunba ki u baa Aisak din jiantirɔ na. 2 Ki Yennu pak nanɔ nyiok, yirintu ni, ki yiino a, “Jakɔb, Jakɔb.”

Ki u toon a, “Mine na.”

3 Ki Yennu yet a, “Mine tee Yennu, ki tee a baa Yennu. Daa tiin janjmaanii nan fin saan Ijpt tin ni. N saa te ki a yaaboona n pot tin manj ni. 4 N sii be nana ki a saan Ijpt, ki n bia tan saa jen nan a yaaboona tin na ni. Joosef sii be nana, nan faa tan saa kpo yoo nba.”

5 Ki Jakɔb soor sɔnu ki nyii Beerseba. Ki u waas jiiu, nan bi waas nan bi poob, ki kɔɔnib torit nba ki Ijpt kpanbar tur na ni. 6 Ki bi jii bi bonkobit, nan bi mɔkint nba ki bi kpaan Keenann, ki fiir saan Ijpt. 7 Ki Jakɔb jii u bonjai, nan yaabonjai, nan u bonpoi, nan yaabonpoi, nan u maaru kur, ki saan namm.

* 45:15 45.15 Bi binbej ni, bi din tee nnae ki want lomm.

⁸ Tɔn, ki Jakɔb nan u waas saan Ijpt. U waas marj sanæ na: Rubenn, wunba tee Jakɔb bijakper, ⁹ nan Rubenn bonjai, binba tee Hanok nan Palu nan Hesronn nan Karmi. ¹⁰ Simeonn nan u bonjai, binba tee Jemuel, nan Jaminn, nan Ohad, nan Jakinn, nan Sohar, nan Sawul, wunba naa tee Keenann booru ni bik. ¹¹ Liifai nan u bonjai, binba tee Gersonn, nan Kohaf, nan Merari. ¹² Juda nan u bonjai, binba tee Sela nan Peres nan Sera (Juda bonjalei, binba tee Er nan Onann din kpo Keenann-e.) Ki Peres bonjai tee Hesronn nan Hamul. ¹³ Isakar nan u bonjai, binba tee Tola nan Pua nan Jasub nan Simronn. ¹⁴ Sebulunn nan u bonjai, binba tee Sered nan Elonn nan Jaleel. ¹⁵ Bonjai nba nae ki Lea mar ki tur Jakɔb, Mesopotamia tinj ni, ki pukin u bipoo Daina. Jakɔb nan Lea maaru kur taan ki tee piintaa nan bantaa.

¹⁶ Gaad nan u bonjai, binba tee Sefonn, nan Hagi, nan Suni, nan Esbonn, nan Eri, nan Arod, nan Areli. ¹⁷ Aser nan u bonjai, binba tee Imna, nan Isfa, nan Isfi, nan Beria, nan bi niipoo Sera. Ki Beria bonjai tee Heber nan Malkiel. ¹⁸ Silpa, wunba din tee Lea biyɔɔɔ, ki Labann din jiuu ki tur na waas nan yaaboona din tee piik nan banloobe Jakɔb boor.

¹⁹ Jakɔb ŋaapoo Rachel din marɔ bonjai banlee, ŋamme tee Joosef nan Benjaminn. ²⁰ Joosef din mar bonjai banlee, Ijpt tinj ni. Ŋamme tee Manase nan Efraim. Ki bi naa tee Asenaf ki tee Potifera bipoo, wunba tee manntɔɔ ki be Heliopolis doo ni na. ²¹⁻²² Benjaminn bonjai tee Bela, nan Beker, nan Asbel, nan Gera, nan Naamann, nan Ehi, nan Ros, nan Mupim, nan Hupim, nan Ard. Rachel waas nan yaaboona din tee piik nan bannæ Jakɔb boor.

²³ Dann nan u bija Husim. ²⁴ Naftali nan u bonjai Jaseel, nan Guni, nan Jeser, nan Silem. ²⁵ Bilha, wunba ki Labann din jiuu ki tur u bipoo Rachel a wuu tee u biyɔɔɔ na, waas nan yaaboona din tee niib banlɔre-e Jakɔb boor.

²⁶ Binba din tee Jakɔb maaru chib chib ki u nyii ki saan namm Ijpt, tee piinloob nan banloob, ki u bonjai poob ki pukin. ²⁷ Joosef mun din mar bonjai banlee, Ijpt tinj ni. Ki bi kur tee piinlore, ki tee Jakɔb maaru nba saan lej.

Bianjinba ki Jakɔb nan u ŋaateeb din be Ijpt

²⁸ Ki Jakɔb tun Juda a wun liit ki saa bet Joosef ki wun cheto Gosenn. Baa baar lej yoo nba, ²⁹ ki Joosef jii u taamm nan toruk ki saan Gosenn, a wun took u baa. Baa chet leeb, ki Joosef jii u nii ki kakin u baa turu ni, ŋaan bui ki li weiwa. ³⁰ Ki Jakɔb yet Joosef a, “Motana, mi-i kpo, n sii mɔk parpeenn, kimaan maa ji la-a, ki mi nan a be a manfoor ni na.”

³¹ Ki Joosef yet u yɔɔrib nan u baa ŋaateeb kur a, “See ki n ŋmat ki saan bet kpanbar a n ninjamm nan n baa ŋaateeb kur, binba tuu be Keenann na baar n boora. ³² N saa betɔ nan i tee bonkob-goonteebe, ki bia baar nan i bonkobit kurawa, nan linba kur tee i yar. ³³ Li-i tee ki kpanbar na yiini ki boi i toona nba tee linba, ³⁴ ii tiar man ki beto nan i goon bonkobite laa nyii i bisin niŋa, nan i yeejamm nba tuu tuun na. Ŋanne saa te ki wun sak ki yin kar Gosenn yiar ni.” Joosef yet nna, kimaan Ijpt teeb din ki yi bonkob-goonteeb siari.

47

¹ Ki Joosef nyinn u ninjamm na bannŋmu ki saan namm kpanbar na boor, ki yet a, “N baa nan n ninjamm nyii Keenann ki baar nan bi bonkobit nan

linba kur ki bi moka. Motana bi be Gosenn yiar ni,"² njaan jii u ninjamm na ki wann kpanbar na. ³ Ki kpanbar na boib a, "I toona tee bee?"

Ki bi jiin a, "Chanbaa, ti tee bonkob-goonteebe nan ti yeejamm nba din tee na. ⁴ Ti baar a ti kar doo na ni, kimaan kon baa Keenann doo ni bonbiir, ki moot ji kaa siar boor ki ti saa kpaar ti bonkobiti. Chanbaa, sakin ki gaarit ki tin kar Gosenn." ⁵ Ki kpanbar na yet Joosef a, "Motana, a baa nan a ninjamm baar na. ⁶ Ijpt tinj tee bi yare. Njaant ki bin kar Gosenn yiar ni, tinjan nba pukin doo na tinii po. Ki li-i tee bonkob-kpaarjani be bi ni, fan guumm n bonkobit."

⁷ Ki Joosef baar nan u baa Jakob ki tan wanno kpanbar na. Ki Jakob teen piisin kpanbar na paak. ⁸ Ki kpanbar na boio a, "A tee bina njannae?"

⁹ Ki Jakob jiino a, "N manfoor nba ki n be nan linluj wei nan bina kobik nan piintaa nawa. Bina manj waar ki paar ki gar n yeejamm bina nba din tuu yab ki bi lin na." ¹⁰ Ki Jakob tur kpanbar na chabitii piisin, njaan fiir. ¹¹ Nanne ki Joosef kaan u baa nan u ninjamm Ijpt tinj ni, ki turib tinj na bokir nba kpai, ki be tinj nba kpia Rameses doo na, nan kpanbar nba wann bianjinba na. ¹² Ki Joosef tur u baa, nan u ninjamm, nan u baa njateeb kur, nan binba tee bonbis na kur jeet.

Ki jiin kon biuk na po

¹³ Kon na din paar bonchiann, ki jeet ji ki be siar boori, ki kon din banj Ijpt nan Keenann teeb. ¹⁴ Baa daa jeet na ki Joosef taant likirii na kur, ki saa nann kpanbar njaak. ¹⁵ Ijpt nan Keenann teeb nba daa jeet, ki bi likirii gbenn yoo nba, ki Ijpt teeb baat Joosef penj ki yeen a, "Turint jeet. A daa te ki ti kpenn. Teent siar. Ti likirii kur gbenna."

¹⁶ Ki Joosef betib a, "Li-i tee ki i likirii gbenn, baat nan i bonkobit, ki n saa kpenti jeet." ¹⁷ Ki bi baat nan bi bonkobit ki teen Joosef, li taanii, nan pei, nan buunii, nan nei, nan bonii, ki u teemm jeet li paak. Binn manj ni ki u turib jeet, njaan gaar bi bonkobit kur.

¹⁸ Binn nba waa na ki bi baar u boor ki yet a, "Chanbaa, ti kan bora ti barmonii nan ti likirii kur gbenna. Ki ti bonkobit bia tee a yare. Siar ji ki biar ki ti saa tura, see ti ghanant nan ti tinii. ¹⁹ A daa te ki ti kpenn. Teent siar. A daa te ki ti tinj biat yanni. Daan timm nan ti tinj, njaan turit jeet, ki ti sii tee kpanbar na daaba, ki u sii yen ti tinj. Turint jeet nba saa diat ki tii mok manfoor, ki bia turit bonboorii ki tin bur ti kpaant ni."

²⁰ Ki Joosef daa Ijpt tinj kur ki tur kpanbar na. Li din tee mukire ki tur Ijpt niro kur nan wun koi u tinj, kimaan kon na din paar bonchiann. Ki tinj na kur din kpant kpanbar na faar. ²¹ Ki Joosef te Ijpt teeb kpant daaba lokir kur po. ²² Tinj nba biar ki u din ki daa tee mannteeb yar na kooe. Bi din ki koi bi tinj, kimaan kpanbar na din teemm jeet, ki bi fit be. ²³ Ki Joosef yet niib na a, "I lawa-a? Motana, n daa yimm nan i tinii ki tur kpanbar-a. Bonboorii na ki i saa bur i kpaant ni. ²⁴ Jinjaan-yoo ki yin tur kpanbar yaa jaan linba na bokitu munjmu ni yennkoo, njaan jii linba biar na ki lii tee bonboorii nan i jeet, yimm nan i njateeb."

²⁵ Ki bi jiin a, "Chanbaa, a tinn ti manfoora; a njan ki turit, ki ti sii tee kpanbar na daaba." ²⁶ Ki Joosef baar nan sennu Ijpt tingboun ni, nan wunba jaan jeet, bokitu munjmu ni yennkoo tee kpanbar yare. Ki sennu na bia daa see ki tuun nan dinna. See mannteeb tinj na kooe ki tee kpanbar faar.

Ki jiin Jakob buboijoontik po

²⁷ Ki Israel teeb na kar Ijpt tij ni, Gosenn yiar ni, siaminba ki bi məkıt, ki bia mək waas bonchiann na. ²⁸ Jakəb din kar Ijpt bina piik nan ɲanlore, ki ji din mək bina kobik nan piinna nan ɲanlore. ²⁹ Yoo nba din tan nakin nan u kuun na, ki u yiin u bija Joosef ki betə a, “Jiin a nuu ki sakin n pana ni, ɲaan por kat nan a tan kan piin Ijpt tij na ni. ³⁰ N loon ki yin piin n baanba nba dɔɔ siame. Jiimin ki nyi nanin Ijpt, ki piin n baanba nba pii sian.”

Ki Joosef jiin a, “N saa tun nan faa yet na.”

³¹ Ki Jakəb yet a, “Satir mək nan a saa tun.” Ki Joosef sat mək, ki Jakəb dɔɔ u dɔɔnu na paak, ki tur Yennu niipoouk.

48

Bianjınba ki Jakəb teen piisin Efraim nan Manase paak

¹ Yoo din gar waan, ki bi bet Joosef nan u baa yiar. Ki u jii u waas banlee, Manase nan Efraim, ki saan namm a wun foont u baa. ² Baa yet Jakəb nan u bik Joosef baat a wun foontə, ki u paan u mɔɲ ki kar u dɔɔnu paak. ³ Jakəb din yet Joosef a, “Yabint Yennu dəkıt n paak Lus, siaminba tee Keenann tij ni, ki teen piisin n paak. ⁴ U betin a, ‘N saa tura waas bonchiann, ki te ki a maaru n yabit, kii tee booru bonchiann. N saa jii tij na ki tur a maaru, ki lii tee bi yar mək mək nan mək mək.’ ” ⁵ Ki Jakəb ɲammit piak a, “Joosef, a waas banlee, binba ki a din marib Ijpt, ki sɔɔ ki n daa ki baar na, bi tee n yabe. Efraim nan Manase tee nan n waas Rubenn nan Simeonn nae. ⁶ Li-i tee ki a mək walei ki pukini, n kan jii ɲamm ki teemm n yabi; ki faar nba ki bi saa la saa nyi Efraim nan Manase nie. ⁷ N tee nna, kimaan a naa Rachel paake. Maa din nyii Mesopotamia ki jente, ki u kpo Keenann tij ni, ki li ki fək nan Efrac, ki n piiu Efrac sɔɲjokpij. N din mək parbiir bonchiann.” (Efrac, ɲanne tee Betlehem.)

⁸ Jakəb nba la Joosef bonjai na, ki u boi a, “Walante na?”

⁹ Ki Joosef jiin a, “Bi tee n waase, binba ki Yennu turin Ijpt tij na ni.”

Ki Jakəb yet a, “Baat namm n peɲ, ki min teen piisin bi paak.” ¹⁰ Jakəb ninjiinii din baɲa, kimaan u kpetuk paak. U din ki fit laat fanu, ki Joosef baar nan waas na u boor. Ki u lorib ɲaan mɔɔ* bi tankpina. ¹¹ Ki Jakəb yet Joosef a, “N bo ki dukii nan n saa ban ki la-ani, ɲaan mɔtana Yennu te ki n fit la a waas gbaa.” ¹² Ki Joosef wokıtib Jakəb pana paak, ɲaan gbaan ki tibin u yur tij ni, u tɔɔnn po.

¹³ Li poorpo ki u jii Efraim ki sennɔ Jakəb niigaɲ po, ki jii Manase ki sennɔ niidiitu po. ¹⁴ ɲaan ki Jakəb punn u nii, ki jii u niidiitu ki paan Efraim yur paak, ɲaan ki u lek tee waarɔ po, ki jii u niigaɲ ki paan Manase yur paak, wunba din tee bisaakak, ¹⁵ ɲaan teen piisin Joosef paak ki yet a: “Ti Yennu, wunba ki n baanba Abraham nan Aisak din jiantir na, teent piisin waas na paak.

Yennu, wunba dia n manfoor ki tan tuu dinna na, teent piisin waas na paak.

¹⁶ Malaka nba nyinnin ninbɔɲ kur ni, teent piisin waas na paak, ki ɲaan n sann nan n baanba Abraham nan Aisak sana-ii be waas na paak, ki ɲaan bii mək waas nan yaaboona bonchiann.”

* 48:10 48.10 Bi binben ni, bi din tee nnae ki want lomm.

¹⁷ Ki li biir Joosef par nan waa la ki u baa paan diitu nuu Efraim yur paak na. Ki u soor u baa nuu a wun paat Efraim yur paak, ki saan paan Manase yur paak, ¹⁸ ki bet u baa a, "N baa, nna kaa. Wunba nae tee bikperik. Jiin a niidiitu ki paan u yur paak."

¹⁹ Ki u baa ki saki, naan yet a, "N mi, n bija, n mi. Manase maaru mun saa fiir ki tee nijaanae. Naan u waarɔ sii tee nijaann ki garɔ, ki u maaru sii tee boorgbenir."

²⁰ Ki u teen piisin bi paak li daar, ki yaa, "Israel teeb sii dia i sanae ki sat piisin. Bi tuu saa yet a, 'Naant Yennu n teena nan Efraim nan Manase na.' " Nna bannue ki Jakob jii Efraim ki gaan Manase tɔɔnn.

²¹ Ki Jakob yet Joosef a, "Faa kpan gorii na, n yaa man kpoe na, naan Yennu sii be nana, ki u saa jii-i ki nmat nani, i yeejamm tinj na ni. ²² N jikit tinj nba yab ki gar a ninjamm yar ki teena, tinj nba ki n din fat Amor teeb boor nan n jukbanjiak nan n tɔrbann na."

49

Ki jiin Jakob mɔbonjoontii po

¹ Ki Jakob yiin u bonjai, ki yet a, "Setir ki lintin, ki man paki linba saa baari dasiar:

² Yimm Jakob waas, baat ki lakin man, ki gbiint. Gbiintir i baa Israel.

³ "N bisinsinn Rubenn, fine tee n panj, ki tee n bikperik, n naasintuk ni, ki mɔk parbifaant nan kpabir ki gar n waas kur.

⁴ A tee nan nyunmɔnn nba gaar nae, naan fin kaa sii tee wunba kpaa talasi, kimaan a dɔɔ nan n naapoowa, ki dinn min a baa fei.

⁵ "Simeonn nan Liifai tee naanɔke, bi jikit bi jatiat ki nyint sɔn.

⁶ N kan pukin bi bunbɔri pinpakit ninji, koo ki pukin bi labafaant ni, kimaan bi wutoor nba din doo, bi din kpai niib, ki bia wab naajai, naan ki li kaa paaki.

⁷ Mɔpor be bi wutoor paak, kimaan li mɔk jat, ki bi dudukit ni bi bonchiann. N saa yatib Israel tinj kur po, ki bɔkitib bi tinj niib ni.

⁸ "Juda, a ninjamm saa dont a sann. A dia a datai turu ni.

A ninjamm saa gbaan a tɔɔnn.

⁹ Juda tee nan yanbɔr nba tuu soor u jeet, naan nmat u liar ni ki tantir u mɔn, ki dɔɔ tinj ni nae. Ki sɔɔ ki mɔk par nan wun daamiɔ.

¹⁰ Juda-e saa dia doo dammir, ki u maaru sii yɔɔ dia tingbourj.

Ki dighana sii jiantirɔ, ki gbaa u tɔɔnn nan mɔsaku.

¹¹ Ki u sii lorin u bonbik, daan tilontii nba nan ni, ki wu u tiat tilontii daan nba mɔn nan sɔn na ni.

¹² Ki u ninbina tuu tan saa mɔnn, daan nyunu ni, ki u nyana n penn, naabiin nyunu ni.

¹³ "Sebulunn sii kɔɔ ki kpia mɔkir.

Ki u gbingbann sii tee ɲarunj sinsetboor.
Ki u yent saa fɔkit ki baar Sidonn.

¹⁴ "Isakar binberj kan gar boj yari,
boj nba tuu dɔɔr tant u mɔj
ki bontanpaati paa u paak,

¹⁵ ɲaan laat nan u funfoiboor ɲan,
ki bia bant nan tinj na ɲan,
ki ji tuu nii u bɔɔnn ɲaan jii jika,
ki bi mukisirɔ ki u tuun nan daabir na.

¹⁶ "Dann-e sii dia u niib,
ki bi tee nan boorleeb nba tee Israel teeb na.

¹⁷ Dann sii tee waauko ki be sɔnjokpinj,
ki tee waauk nba mɔk lɔbii ki be gingarboor,
ki junt taanii taagbina,
ki te ki taanjakira baa yinyana.

¹⁸ "Yennu, n guu a fatu.

¹⁹ "Fat-teeb saa lek Gaad,
ɲaan u tan saa ɲmant ki berib.

²⁰ "Aser tinj saa nan jejant,
ki u sii mɔk jeet nba ɲan nan kpanbar.

²¹ "Naftali tee nan piarɔ nae,
ki tiin nantaar u yamani,
ki maar waas nba ɲan.

²² "Joosef tee nan bɔj nba tuu be nyuntonn boor nae,
ki tee nan bɔnbik nba be kunkonn po na.

²³ Ki u datai tuu leko nan ninbinmonii,
ki wei berɔ nan bi tɔrbana nan peenii,

²⁴ ɲaan u tɔrbann tuu biar ki waki,
ki u kpinkpant bia daa tuu mɔk paɲ.
Yabint daano nba tee u baa Jakɔb Yennu-e teenɔ paɲ,
ki li nyii ɲɔɔ Yennu,
wunba tee Israel teeb gɔɔrtɔɔ,
ki diab nan pekpaarik na boor.

²⁵ A baa Yennu-e sommita,
Yabint Yennu nba teena piisin nba te ki saak nyi sanpaapo,
ki bia te ki nyun nyi tinj pɔɔr ni,
nan piisin nba teen bonkobit nan waas bonchiann,

²⁶ piisin nba teen jeet nan tipuuk,
piisin nba nyi yaayoo ni jɔɔt paak,
nan bonjana nba nyi kunkon-kangbennuk ni,
ɲaant piisin na kur-ii be Joosef paak,
ki kpaɔ ɲɔɔ Joosef nba ki bɔkitu be
ɲɔɔ nan u ninjamm sinsuuk ni na.

²⁷ "Benjamin si tee nan naamusootuk nae.
Sanyiok nan daajoouk, ki u kpi ki bia pat."

²⁸ Booru piik nan banlee nba tee Israel teebe na. Linba ki bi baa yete
na, ki pak mɔbonjana ki turib, bik kur nan u mɔmaan.

Ki jiin Jakɔb kuun nan u piinu po

²⁹ Ki Jakɔb tur u waas sennu a, "Mɔtana, n yaa man pukin n niib poe
kuun ni. Piimin n baanba boor ni, tanfiok ni, linba be Efronn, wunba
tee Hef booru ni nirɔ sarwaauk ni na, ³⁰ ki be Makpela doo ni, Mamre

yondo po, Keenann tij ni. Abraham din daa tanfiok maŋ nan sarwaaok na Efronn boore, a lii tee u niib pinpiiboor. ³¹ Leje ki bi pii Abraham nan u ŋaapoo Sara; leje ki bi pii Aisak nan u ŋaapoo Rebeka; leje ki n pii Lea. ³² Sarwaaok nan tanfiok maŋ, Abraham din daa Hef teeb boore. Piimin lej.” ³³ Jakob nba pak ki tur u bonjai ki gbenn yoo nba, ki u ŋamm door ki ji kpo.

50

¹ Ki Joosef tibin ki mootir* u baa numpo ŋaan mo. ² Li poorpo ki u tur moɔ a bin nunn u baa gbanant nan nyoku, ki li daa bati. ³ Bi din jii daa piinnae ki teen bianjinba ki li kan bati. Ki Ijipt teeb mo ki fabin Jakob paak daa piinlore.

⁴ Kuun fabinii nba gbenn na poorpo, ki Joosef yet kpanbar ŋaasaakab a, “Chanbaanba, jiin maan na ki saan wann kpanbar a: ⁵ ‘N baa nba daan yaa wun kpo, u daan te ki n sat moɔ ki turɔ nan n saa piuu kaauk nba ki u ŋammir Keenann tij ni nae. Li paak, chanbaa, ŋaant ki min saan ki pii n baa, ki mi-i piuu, n saa jen.’ ”

⁶ Ki kpanbar na jiin a, “Ti saa ki pii a baa, nan faa sat moɔ a a saa tun na.”

⁷ Ki Joosef saa a wun pii u baa. Ki kpanbar ŋaasaakab, nan nijaana kur, nan doo saakab nba be Ijipt, ki bi tok nan Joosef, ⁸ ki pukin u ŋaateeb, nan u ninjamm, nan u baa ŋaateeb nba be, ki bi kura saan. See bi waas nba tee bonbis, nan bi pei, nan bi buunii, nan bi nei-e din biar Gosenn yent ni. ⁹ Jab nba koɔ taanii torit, nan jab nba jak taanii paak, ki bi kur saan nano, ki tee nichioŋ.

¹⁰ Baa saa baar jarii nba be Atad, Joɔdann moƙir yondo po na, ki bi biar lej ki mo fabin, ki li wei halii. Ki Joosef mo ki tootir kpemonii toota daanlore. ¹¹ Keenann teeb nba gbat ki niib na mo ki fabin, Atad boor na, ki bi yet a, “Ninbamonjaann boorbee ki Ijipt teeb moƙ na?” Njanne teen ki bi pur lej Abel Misraim.†

¹² Ki Jakob waas tun nan waa sennib bianjinba na. ¹³ Bi din jii u gbanant ki saan nann Keenann, ki saa piuu tanfiok nba be Makpela, ki li be Mamre yondo po na, tij nba ki Abraham din daar Efronn boor, wunba tee Hef booru nirɔ na, a lii tee u niib pinpiiboor. ¹⁴ Joosef nba pii u baa ki gbenn yoo nba, ki ŋoo nan u ninjamm, nan binba kur saan nano kupiinu na ŋmat Ijipt.

Bianjinba ki Joosef ŋamm ki chekin u ninjamm

¹⁵ Bi baa kuun poor poe ki Joosef ninjamm yet a, “Li-i tee ki Joosef nant, ki dukii a wun tun jiint taa din tun ki biiro na paak, ti saa teen nlee?” ¹⁶ Ki bi tun toomu Joosef boor a, “Ti baa nba daan yaa wun kpo na, ¹⁷ u betit a tin yeta a, ‘Chanbaa, nyikin ki chab a ninjamm linba kur ki bi din tun ki biira na.’ Moƙana, chanbaa, nyikin ki chab biit nba ki timm, a baa Yennu daaba tun.” Ki Joosef bui yoo nba ki u gaar laabaar maŋ.

¹⁸ Ki u ninjamm baar bi tioŋ ki tan gbaan u toonn, ki tibin bi yura tin ni. Bi kur din yet a, “Timme na, ti be a toonn ki tee a daaba.”

¹⁹ ŋaan ki Joosef betib a, “I daa tiin janmaanii. N kan fit jii n moŋ ki senn Yennu seenu ni. ²⁰ I din lor lorbiite n paak, ŋaan ki Yennu ŋmantir ki teen bonjann, a lin te ki man tinn nichioŋ, binba be bi manfoor ni dinna

* **50:1** 50.1 Bi binben ni, bi din tee nnae ki want lomm. † **50:11** 50.11 Bi maan ni, “Abel Misraim” nan “Ijipt teeb fabinii” moɔbona naane.

daar nba na, kimaan linba tun na paak. ²¹ I daa tiin janmaanii. N saa got yimm nan i waas.” Ki u namm chekimm nan parmaasir mɔbona, linba maan bi para.

Ki jiin Joosef kuun po

²² Ki Joosef tukiin ki be nan u baa n̄aateeb Ijpt tinj ni. U din dii bina kobik nan bina piike ki kpo. ²³ U din be u manfoor ni ki la Efraim waas nan u yaaboona. U bia din be ki la Makir, wunba tee Manase bik na waas, ki pukimm u n̄aateeb ni. ²⁴ U din bet u ninjamm a, “N yaa min kpoe na, n̄aan Yennu lek saa goti, ki nyinni, ki saan kɔɔni tinj nba ki u sat mɔb ki tur Abraham nan Aisak nan Jakɔb na ni.” ²⁵ Ki Joosef te ki u niib na sat mɔb ki tur Yennu nan li-i tee ki Yennu n̄makitib ki bi saan doo manj ninj, bi saa jii u gbanant ki saan nanna. ²⁶ Li poorpo ki Joosef kpo Ijpt tinj ni, ki tee bina kobik nan piik. Ki bi nunn u gbanant a li daa bati, ki teen kuun lakir ni.

NYINU

Ki jiin Nyinu gbouj na po

Gbouj na beerit bianjinba ki Yennu fat u niib Israel teeb, ki nyinnib yommisin ni, Ijpt tinj nie. Baatusir ni, bi yi gbouj manje Eksodus.

Bianjinba ki Israel teeb dii biak Ijpt tinj ni

¹ Jakɔb bonjai nba din weiɔ ki saan Ijpt na, soɔ kur nan u ɲaateebe na, bi din tee: ² Rubenn, nan Simeonn, nan Liifai, nan Juda, ³ nan Isakar, nan Sebulunn, nan Benjaminn, ⁴ nan Dann, nan Naftali, nan Gaad, nan Aser. ⁵ Jakɔb waas nan u yaaboona manj kur kann din tee piinlore-e. U bija Joosef ɲarin poɲ din gar be Ijpt-ewa. ⁶ Ki li din jii yoo ki Joosef nan u ninjamm nan binba tee u waakir na kur kpo, ⁷ ɲaan bi yaaboona nba tee Israel teeb na din mar waas ki pɔt yabit, ki bia mɔk paɲ bonchiann ki gbee Ijpt kur po.

⁸ Ton, jasɔɔ mun din dii naan, ɲaan tee wunba ki mi siar ki jiin Joosef po. ⁹ U din yet u niib na a, "Israel teeb na mantik pɔt yabit ki bia mɔk paɲ bonchiann, ki bi benu ji mɔkit janmaanii. ¹⁰ Li ki kɔɔ tɔb n tan baar ki bin taan ti datai po ki kɔn nant, ɲaan chiar nyi tinj na ni. Li tee tin lon sonsaue ki te ki bi daa pɔt ki yabitiri." ¹¹ ɲanne ki Ijpt teeb na jiib ki teemm daaba, ki bi be guuteeb nuu ni, a bin diab nan toonpaara ki lin ɲmat bi yan. Ijpt teeb na din te ki Israel teeb na maa doi ɲanlee-e, ki li tee Pitom nan Rameses, ki tee kpanbar na bona binbirboor. ¹² Ijpt teeb na nba lek din dia Israel teeb manj nan tonu na, ɲaan Israel teeb na bia din pɔte ki pukii, ki gbeet tinj na. Ijpt teeb na yan ji din pute, ¹³⁻¹⁴ ki bi ji tonj Israel teeb na benu, ki te ki bi di biak bonchiann, bi daabisin ni. Bi din te ki Israel teeb na tuun bi tanmaanu toona nan bi kpaant toona kur, ki ninbatinu kaa bi paaki.

¹⁵ ɲanne ki Ijpt kpanbar na pak tur Israel maannaanba banlee nba tee Sifra nan Pua, ki din tuu sommit Israel poob ki bi maar na a, ¹⁶ "Li-i tee ki i somm Israel poo ki u mar, ki bik na tee bonjak, yin kpiu, ɲaan wuu tee bonpooki, yin nyiko." ¹⁷ ɲaan maannaanba na din tee yentinnae. Li paak bi din yet kpanbar na mɔbe, ɲaan nyikin bonjai na ki bi be. ¹⁸ ɲanne ki kpanbar na tun ki yiin maannaanba na ki tan boib a, "Bee ki i tuun nna? Bee ki i nyikit bonjai na?"

¹⁹ Ki bi jiin a, "Israel teeb na poob ki tee nan Ijpt teeb poob na kaa; bi matuk ki paari, li paak bi tuu marewa, ki tin tan baar leɲ." ²⁰⁻²¹ Yennu par din mei maannaanba na paak, ki u turib niib, kimaan baa din tiino na paak. Israel teeb na din ɲammit maar ki pɔt pukii, ki mɔk paɲ. ²² Ki li joontu, Ijpt kpanbar na ji din tan senn sennue ki tur u niib kur a, "Jiin Israel bonjabik kur ki lu-u Nail mɔkir ni, ɲaan nyik bonpoi na ki bii be."

2

Bianjinba ki bi mar Moses

¹ Li yoo na, jasɔɔ din be ki tee Liifai naakuuk ni niro, ki kɔɔn u booru ni sapaamo, ² ki u marɔ bonjak. Waa la ki bik na fan bonchiann na, ki u boro ɲmaarii ɲantaa. ³ Li poor po u ji din kan fit bɔr bik na, ɲanne ki u jii naamɔnsai kpanchibuk, ki jii kpabouj ki pɔr li fɔnii na, a nyun

daa fit koo, ki jii bik na ki kpeenɔ chibuk na ni, ki saan buunir mofokit ni nyunkpin, Nail mɔkir ni. ⁴ Sanpantik na yooɔ bonpook din chat waame ki saa see njaan gorii a wun la linba saa teen bik na.

⁵ Tɔn, kpanbar na bipoo mun din sik mɔkir na ni a wun wur, njaan ki u daabpoi mun somm ki kook kpengbiɔn. Li yoo na ki u la kpanchibuk na gur mofokit na ni, ki u tun u daaba na yencɔ ki u saan jii. ⁶ Kpanbar bipoo na din biit kpanchibuk na ki la sanpantik, ki u tee bonjak. Bik na din mɔe, ki ninbaauk sooro, ki u yet a, “Hiibru* sanpantii na yencɔ na.”

⁷ Ki sanpantik na niipoo boio a, “N saan yiin Hiibru poosoo ki wun tan wubiro turani-i?”

⁸ Ki kpanbar bipoo na jiin a, “Nn.” Nanne ki sapaamɔ na saan yiin sanpantik na tiɔn naa, ki u baar. ⁹ Ki kpanbar bipoo na yet poo na a, “Wubit sanpantik na ki turin, njaan ki n pa-a.” Ki poo na jii sanpantik na ki wubiiɔ. ¹⁰ Li poor po, bik na nba tan tukit biir, ki u jiiu saan turo kpanbar bipoo na. Ki u gaaro, ki teenɔ u bija. U din pak ki tur u mɔn a, “N nyinno nyun niije, li paak ki n puro Moses.”†

Bianjinba ki Moses saan bɔr Midiann yent ni

¹¹ Moses nba din tan subir, u din saan a wun gon u nikpiimm, ki saa la Ijpt teeb na miamm ki bi tuun toonpaara. U din la ki Ijpt niro boɔ Israel niro, wunba tee nɔɔ Moses booru ni niro na. ¹² Ki Moses jiant ki got lint ki la nan soo ki gorii, ki u kpai Ijpt niro na, ki jii u ghanant ki bɔr buun tin ni. ¹³ Laa yent sonyiok, ki u bia nmat ki saa la ki Hiibru booru ni jab banlee kon. Ki u boi wunba mɔk kaat na a, “Bee ki a boɔ a booru ni niro?”

¹⁴ Nanne ki joo na jiin a, “Soo ki teena ti diaroo koo ti barbuuro. A yaan loon ki a kpin nan faa won kpai Ijpt niro nae-e?” Nanne ki janmaanii soor Moses, ki u yet u mɔn a, “Niib bann maa tun linbawa.” ¹⁵⁻¹⁶ Kpanbar na nba gbat linba kur tun yoo nba, ki u ji loon wun te ki bin kpi Moses, ki Moses chiar ki saan Midiann tin ni.

Dasiar ki Moses saan kar bunbunn boor, ki Jetro, wunba tee Midiann doo manntoo na sapaamm banlore tan baar a bin luun nyun ki kpaar siaru ni, ki bi baa pei nan buunii n nyu. ¹⁷ Njaan ki pekpaarsiab beer Jetro sapaamm man, ki Moses saan somm bonpoi na ki nyunn bi bonkobit na. ¹⁸ Baa nmat kun bi baa boor yoo nba, ki bi baa boib a, “Bee ki i jen yian dinna nna?”

¹⁹ Ki bi jiin a, “Ijpt niroe sommit ki fatit pekpaarii na nuu ni, ki bia luun nyun ki nyunn ti bonkobit ki turit.”

²⁰ Ki bi baa boib a, “U be lia? Bee ki i nyik joo man lenji? Saant man ki saa yiino ki timm nan nɔɔ n tan lakin di jeet.”

²¹ Nanne ki Moses sak ki biar Jetro boor, ki Jetro turo u bipoo Sipora, ki u kɔnɔ, ²² ki mar bonjak. Moses din yet a, “N tee boorganue tin na ni, li paak ki n puro Gersom.”‡

²³ Li din dii nan bina nannaa naewa, ki Ijpt kpanbar kpo, njaan Israel teeb na din daa be bi daabisin ni, ki mɔ fabin loon sommɔr, ki bi mɔn na doo Yennu boor, ²⁴ ki u gbat bi fabinii, ki tiar u mɔsonn nba ki u din senn ki tur Abraham nan Aisak nan Jakob na. ²⁵ U din la Israel teeb daabisin na, ki u baka be bi ni.

* **2:6** 2.6 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb. † **2:10** 2.10 Bi maan ni, “Moses” nan “nyinno” mobona naane. ‡ **2:22** 2.22 Bi maan ni, “Gersom” nan “boorganu” mobona naane.

3

Bianjinba ki Yennu yiin Moses

¹ Dasiar ki Moses kpaar u diamn Jetro, wunba tee Midiann manntɔɔ na pei nan buunii, ki jii bonkobit na ki gar tinkorik, ki saan Sainai jojaann nba tee Yennu jɔɔr na boor. ² Ki Yennu malaka dɔkit u paak lej, ki tee nan muu na ki nyi tibik paak. Moses din la nan muu be tibik na paak, njan ki tibik na bia ki di boontiri. ³ Ki u dukin a, "Linba na tee bonsaanne, li teen nlee ki tibik na ki di boontiri? N saa chat nakine ki got."

⁴ Yennu nba la nan Moses baat lej yoo nba, ki u be tibik na sinsuuk ni, njan yiinɔ ki yet a, "Moses, Moses."

Ki u jiin a, "N gbia. Mine na."

⁵ Ki Yennu yeto a, "Daa baat nakii. Pitir a taasaat, kimaan siaminba ki a see na tee kasii boore. ⁶ Mine tee a yeejamm Yennu, Abraham nan Aisak nan Jakob Yennu." Ki Moses dɔkin u numpo, kimaan u tiin janmaanii nan wun la Yennu.

⁷ Njanne ki Yennu yet a, "N la Ijpt teeb nba dint n niib biak bianjinba, Ijpt tin niwa. N gbat ki bi mɔ ki loon sommir a bin nyi bi yomdamm nii ni. N mi bi fara kur dinu po. ⁸ Njanne ki n sik maa n nyinnib Ijpt teeb nuu ni, ki saan namm tinjan ni, tin nba yab ki bia mɔk koorin, tin nba ni ki Keenann teeb nan Hef teeb nan Amor teeb nan Peris teeb nan Hif teeb nan Jebus teeb be mɔtana na. ⁹ N setik gbat n niib monii, ki la Ijpt teeb na nba dintib biak bianjinbawa. ¹⁰ Mɔtana, n tuumae Ijpt teeb kpanbar boor, a fan jii n niib na ki nyi namm u tinjan ni."

¹¹ Ki Moses yet Yennu a, "N ki tee siari, ki n saa teen nlee ki saan kpanbar na boor ki saa nyinn Israel teeb man Ijpt tin ni?"

¹² Ki Yennu yeto a, "N sii be nana, ki fi-i nyinn niib man Ijpt tin ni yoo nba, i saa jiantin jɔɔr na paak. Njanne sii tee nyinn ki wann nan mine set tuma."

¹³ Njan ki Moses jiin a, "Mi-i saan Israel teeb na boor ki saa yetib a, 'I yeejamm Yennu nae tumin i boor,' bi saa boin a, 'U sanni-i?' n saa pakib a bee?"

¹⁴ Ki Yennu yeto a, "N tee maa tee wunbae. Li kpaal talas fan pak linba na ki turib a wunba sann yi 'MINE TEE' nae tumin i boor. ¹⁵ Pakin Israel teeb na nan min Yennu, wunba tee bi yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakob Yennu nae tuma bi boor. N sanne na yaayoo nan yaayoo. Sann nae ki nibooru nba waa kur sii yin. ¹⁶ Saant ki saa tikir Israel saakab na, ki betib nan min Yennu, wunba tee bi yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakob Yennu-e dɔkit a paak. Pakimm nan n baar bi boor ki la Ijpt teeb na nba tuun bianjinba ki teemma. ¹⁷ N dukin nan man nyinnib Ijpt tin man ninje, siaminba ki Ijpt teeb dintib biak na, ki saan namm tin nba njan, ki bia mɔk koorin ni, tin nba ki Keenann teeb nan Hef teeb nan Amor teeb nan Peris teeb nan Hif teeb nan Jebus teeb be na.

¹⁸ "N niib na saa gbiint faa saa pak linba ki turib. Ki fin nan Israel saakab na n saan Ijpt kpanbar na boor ki saa yeto a, 'Yennu nba tee timm Hiibru teeb* Yomdaano nae fiit u mɔn ki turit. Turint yaak ki tin somm daa nantaa kunkoouk paak, ki saa mann marun ki turo.' ¹⁹ N mi nan Ijpt kpanbar na kan sak ki yin nyi, see ki n tan miauwa ki u sak. ²⁰ Njan n saa jii n yiikoo ki tun baktinaun nan yaarlituk toona ki dat Ijpt teeb tuba. Li poor po u saa chabi ki yin nyi.

* 3:18 3.18 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

21 “N saa te ki Ijpt teeb na n turi baakir, ki yoo nba ki n niib na nyi, Ijpt teeb na kan te ki bin nyi niikoonii. 22 Ki Israel poo kur saa saan u loo nba tee Ijpt poo boor, koo Ijpt poo nba koo u njaak ni, ki boio a wun turɔ tiat nan likirii nan salima. Israel teeb na saa jii bona manj ki tur bi bonjai nan bi bonpoi, ki bin jii Ijpt teeb faar na ki yaat nann.”

4

Bianjinba ki Yennu tur Moses bakitnaunj yiiikoo

1 Ki Moses yet Yennu a, “Njaan li-i tee ki Israel teeb na ki teenin yada, ki yet n maan manj gbiintu, ki yet nan a ki dokit n paaki, n saa teen nlee?”

2 Ki Yennu boio a, “A dia bee na?”

Ki u jiin a, “Patue.”

3 Ki Yennu yeto a, “Lumin tinj ni.” Ki Moses lur tinj ni, ki li kpant waauk, ki Moses chiar nyikir. 4 Nanne ki Yennu pak Moses a, “Boont ki soor u joor ki tokiro.” Ki Moses boon ki sooro, ki u nmat kpant patu biak. 5 Ki Yennu yeto a, “Tumin nna ki lin wann Israel teeb na nan bi yeejamm Yomdaano Yennu nba tee Abraham nan Aisak nan Jakob Yennu nae dokit a paak.”

6 Nanne ki Yennu bia namm pak nan Moses a, “Kooont a nuu a liatir ni.” Ki Moses koon. Waa nyinn u nuu yoo nba, ki li yiar, ki gbee nan nara, ki peen nan wunn na. 7 Ki Yennu yeto a, “Nammit koon a nuu a liatir ni.” Ki u tun nna, ki waa nyinn u nuu yoo nba, ki li mok laafia, ki tee nan u gbananlia na. 8 Ki Yennu yeto a, “Li-i tee ki bi kan teena yada nan a sinsinn nyinn na, bi saa teena yada nyinn na niwa. 9 Li-i tee nyina na kur ni ki bi kan teena yada, ki bia yet bin gbiint faa piak linba ki teemmi, fan jii Nail mokir ni nyun ki moon kunkonn. Nyun na saa kpant son.”

10 Njaan ki Moses yet a, “Aaii, Yennu, a daa tummin, n poj tuu ki fit piak fanu, ki faa bia piin ki piak nanin na, njaan n lek daa ki fit pak fanu. N tee wunba ki fit piak fanue, ki mei nan paku, ki bia bitin.”

11 Ki Yennu boio a, “Nmee teen nirɔ mɔbi? Nmee tee nirɔ tuukpaar koo muuki? Nmee tee nirɔ jooj koo ninnyooontoo? Li tee min Yennu-e. 12 Ii saa. N saa somma ki fan pak, ki bia wanna faa saa pak linba.”

13 Njaan ki Moses jiin a, “Aaii, n Yomdaano, tumin soo.”

14 Li yoo na ki Yennu wutoor doo Moses paak, ki u yeto a, “Ki a yoooro Aaroon, wunba tee Liifai nirɔ na muni-i? N mi nan u fit piak fanu. Barmonii u baat a wun cheta, li sii manɔ bonchiann wuu la-a yoo nba. 15 A pak nano ki wanno waa saa pak linba. N saa somm i banlee kur ki yin pak, ki n bia saa wann i banlee na yaa saa tun linba. 16 Nɔɔe sii tee a barpaktoɔ, ki saa pak nan niib na ki tura. Ki a sii tee nan Yennu nae, ki wanto waa saa pak linba. 17 Jiin patu na kii dia, kimaan a sii dia njanne ki tuun bakitnaunj toona.”

Bianjinba ki Moses nmat saan Ijpt

18 Nanne ki Moses nmat u diammm Jetro boor ki saa yeto a, “N barimae, dimin sukuru ki njaan man nmat kun n nikpiimm boor, Ijpt tinj ni, ki saa laan li mammii.” Ki Jetro sak ki chabo.

19 Moses nba daa din be Midiann tinj ni na, ki Yennu yeto a, “Nmatir kun Ijpt, kimaan binba din loon bin kpia na kur kpowa.” 20 Ki Moses jii u njaapoo nan u waas ki jakimm bonj, ki saa namm Ijpt, ki bia dia patu nba ki Yennu pako a wun jii na.

²¹ Yennu bia din yeto a, “Faa saa Ijpt na, a saa yabir tun baktinaun toona nba ki n tura yiikoo maa a tun na kpanbar na boor, ñaan n saa teen kpanbar mañ tubkangbatir, ki u kan sak ki n niib na n nyi. ²² Ki fan pako nan min Yennu-e yet a, ‘Israel teeb tee min Yennu bija sinsinne. ²³ Ki n paka nan a te ki n bija mañ n saan ki fit jiantin, ñaan ki a yêt. Tòn, n yaa n kpi a bijakpere.’ ”

²⁴ Ki Yennu din saa loon wun kpi Moses,* Ijpt sònu ni, siaminba ki Moses mañ din teen u kinkaanboor na. ²⁵⁻²⁶ Ki ñoo Moses ñaapoo Sipora jii tanchetiñ ki pot u bija punn, ki jii sòn ki suu Moses taapant. Ki punpotu na paak ki u yet Moses a, “A tee sòn sòrøe ki turin.”† Nñanne ki Yennu din nyik Moses kpinu.

²⁷ Li yoo na ki Yennu poñ døj pak nan Aarònn ki yeto a, “Saant kunkoouk paak ki saa chet a waarø Moses.” Ki u saan Yennu jøor na boor a wun chetø, ki waa chetø yoo nba, ki u møot‡ u tankpinn. ²⁸ Nñanne ki Moses wann Aarònn linba kur ki Yennu pakø, yoo nba ki ñoo Yennu betø nan wun ñmat Ijpt na, ki bia yet Aarònn baktinaun nyina nba kur ki Yennu betø a wun saa tun na. ²⁹ Ki Moses nan Aarònn saan Ijpt ki saa taan Israel teeb tøndamm na kur. ³⁰ Ki Aarònn pak wannib linba kur ki Yennu pak Moses, ki Moses mun tun baktinaun nyina nba kur ki Yennu wannø na, niib na kur numm ni, ³¹ ki bi teen yada. Ki baa gbat nan Yennu baar bi boor ki la baa di biak bianjinba na, ki bi gbaan ki jianto.

5

Bianjinba ki Moses nan Aarònn saan Ijpt kpanbar boor

¹ Ki Moses nan Aarònn saan Ijpt kpanbar na boor ki yeto a, “Timm Israel teeb Yomdaanø Yennu yet a, ‘Ñaant ki n niib na n nyi ki saan kunkoouk paak ki teen jaamm ki baakin.’ ”

² Ki kpanbar na boib a, “Nmee tee Yennu? Bee ki n saa gbiint u maan ki te ki Israel teeb n nyi? N ki mi Yennu mañ, li paak, n kan sak Israel teeb na n nyi.”

³ Ki Moses nan Aarònn jiin a, “Timm Hiibru teeb* Yennu nae fiit u møj ki wannit. Turint yaak ki tin jii daa ñantaa ki somm kunkoouk paak, ki saa mann maruñ ki tur ti Yomdaanø Yennu mañ. Ti-i kii tun nna, u saa kpit tobii nie, koo wun te ki yiarii n baar ki kpit.”

⁴ Nñanne ki kpanbar na jiin a, “I want a bee ki saa te niib na n nyik toontumu? Ii te ki niib na n ñmat kii be bi toona ni. ⁵ Yimm Israel teeb na pot ki yabit gar Ijpt teeba, ki mótana ki i bia loon yin nyik toontumu.”

⁶ Li daar mañ ki kpanbar na yet Ijpt daabguura na, nan Israel teeb toonn saakab na a, ⁷ “I ji daa teemm møot ki bi ñmat nan tant ki chibin birikii. Ñaant bin tuu saan ki lon møot ki tan chib. ⁸ Ñaan bin bia tuu chib birikii mañ nan baa daan tuu chibin ki li yab bianjinba na, ki nan yenna daa pøori. Bi toonn na ki janjibi, ñanne teen ki bi boin yoo nan yoo a n chabib ki bin nyi ki saan kunkoouk paak ki saa mann maruñ ki tur bi Yennu. ⁹ Ii te ki bi numm-ii møn ki bii tuun toonpaara, ñanne saa te ki bi kan la yaak ki gbiintir faak nba jan na.”

¹⁰ Nñanne ki daabguura na nan Israel teeb toona saakab na nyii ki saan pak Israel teeb na a, “Kpanbar yet a u ji kii teeni møoti, ¹¹ a ii ji tuu saan

* 4:24 4.24 Yennu din loon wun kpi Moses, li pasiar waa ki pot u bija punn nae. † 4:25-26 4.25-26 Søn sòrø: Søn nae din tinn Moses manfoor. ‡ 4:27 4.27 Bi binbeñ ni, bi din tee nnae ki want lomm. * 5:3 5.3 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

ki lon moot ki tan chib, njaan ii bia tuu chib birikii manj ki lii yab nan yaa tuu chibin bianjinba na.” ¹² Ki niib na lin Ijipt tinj kur po ki loon moot na. ¹³ Ki daabguura na miamm a bii chibin birikii na, ki li yabint-ii tee nan baa daan tuu teemm moot ki bi chibin bianjinba na. ¹⁴ Ki Ijipt daabguura na boo Israel toona saakab nba ki bi jii toonn ki teen bi nuu ni na. Bi din boib a, “Bee ki i ki chibin ki li yab nan sinsinn na?”

¹⁵ Ki toona saakab na saan kpanbar na boor ki saa nyiirɔ a, “Chanbaa, bee ki a tun nna ki turiti? ¹⁶ Motana bi ki teent moot, njaan bia miant a tii chibin birikii, ki bia boot, njaan li biit tee a niib na yare.”

¹⁷ Ki kpanbar na jiin a, “I tee gbannyakdamme ki ki loon toontumu, njaane teen ki i yeen a n chabi ki yin saan ki mann maruj ki tur Yennu.

¹⁸ Nmatir toonn ni man. Bi kan turi mooti, njaan ii bia sii chibin nan yaa daan tuu chibin bianjinba nae.” ¹⁹ Ki toona saakab na bann nan bi be mukir nie, kimaan waa pakib nan bi tee sii chibin nan baa daan tuu chibin nae daar kur, nan yenna kan pot na.

²⁰ Baa ji nyii a bin kun na, ki bi la Moses nan Aarɔnn nba poŋ bo guuba na, ²¹ ki yetib a, “Yennu la yaa tun linbawa, ki saa dat i tuba nan yaa te ki kpanbar nan u njaasaakab nant na. I turib sonu nba ki bi saa kpite na.”

Bianjinba ki Moses nyiir Yennu

²² Ki Moses nmat saan Yennu boor ki saa yet a, “N Yomdaano, bee ki a dint a niib na biaki? Bee ki a tumin nna na? ²³ Laa nyii li piinu niwa, mi-i saan pak nan kpanbar manj faa wannin linba, u tuu njam dinn niib na biake. A mun bia ki tun siar ki sommibi.”

6

¹ Nanne ki Yennu pak Moses a, “Motana a saa la maa saa tun linba ki tur kpanbar manj. N saa miau ki wun te ki n niib n nyi. Barmonii, n saa miau ki wun te ki bin nyi u tinj ni.”

Bianjinba ki Yennu yiin Moses

² Ki Yennu yet Moses a, “Mine tee Yennu. ³ N dokit Abraham paak, nan Aisak paak, nan Jakɔb paak, ki tee Yabint Yennu-e, njaan n ki wann n moŋ ki turib nan n kasii sann nba tee Yennu na. ⁴ N bia lor n molor namm ki senn nan n saa turib Keenann tinj, tinj nba ki bi din tee saamm lej na. ⁵ Motana, n gbat Israel teeb, binba ki Ijipt teeb diab daabisin ni na fabiniwa, ki tiar n molor na. ⁶ Li paak, pakin Israel teeb man nan n piakib a, ‘Mine tee Yabint Yennu, n saa nyinni daabisin nba ki i be Ijipt teeb nuu ni na. N saa jii n panchioŋ ki baar nan tubdatu bi paak ki tinni. ⁷ N saa teeni n tioŋ niib, ki sii tee i Yennu. Ki i saa bann nan mine tee i Yomdaano Yennu, yoo nba ki n nyinni daabisin ni, Ijipt tinj ni na. ⁸ N saa jii-i ki baar nani tinj nba ki n por senn nan n saa tur Abraham nan Aisak nan Jakɔb na ni, ki set saa jii tinj manj ki turi, ki li sii tee i faar. Mine tee Yennu.’ ” ⁹ Ki Moses pak li kur ki tur Israel teeb, njaan ki bi ki gbiint, kimaan bi para poŋ doŋ biir nan biak nba ki bi di, bi daabisin ni nawa.

¹⁰ Nanne ki Yennu pak Moses a, ¹¹ “Saant ki pak Ijipt teeb kpanbar na a wun te Israel teeb na n nyi u tinj na ni.”

¹² Njaan ki Moses jiin a, “Israel teeb na poŋ ki gbiintir n maan kaawa, ki tan boi Ijipt teeb kpanbar manj? N ki fit piak fanu.”

¹³ Ki Yennu yet Moses nan Aarɔnn a, “Pakin Israel teeb nan Ijipt teeb kpanbar na, a mine turi moɔ a yin nyinn njam Israel teeb na Ijipt tinj ni.”

Ki jiin Moses nan Aarɔnn ɲaateeb sana po

¹⁴ Rubenn, wunba tee Jakob bijakper na, din mɔk bonjai bannae, ki bi tee Hanok nan Palu nan Hesronn nan Karmi; ɲamme tee yeejamm nba ki bi naakuut sana gaa namm na. ¹⁵ Simeonn din mɔk bonjai banloobe, ki bi tee Jemuel nan Jaminn nan Ohad nan Jakinn nan Sohar, nan Sawul, ki u naa nyii Keenann booru ni, ɲamme tee yeejamm nba ki bi naakuut sana gaa namm na. ¹⁶ Liifai mun din mɔk bonjai bantaae, ki bi tee Gersonn nan Kohaf nan Merari, ɲamme tee yeejamm nba ki bi naakuut sana gaa namm na. Liifai din dii bina kobik nan piintaa nan ɲanlore-e ki kpo. ¹⁷ Gersonn din mɔk bonjai banlee-e, ki bi tee Libni nan Simei, bi din mɔk yaaboona bonchiann. ¹⁸ Kohaf din mɔk bonjai bannae, ɲamme tee Amram nan Isar nan Hebronn nan Usiel. Kohaf din dii bina kobik nan piintaa nan ɲantaae ki kpo. ¹⁹ Merari din mɔk bonjai banlee-e, ɲamme tee Mali nan Musi. ɲamme tee Liifai naakuut nan bi yaaboona.

²⁰ Ki Amram kɔɔn u baa niipoo Jokebed, ki mar Aarɔnn nan Moses. Amram din dii bina kobik nan piintaa nan ɲanlore-e ki kpo. ²¹ Isar din mar bonjai bantaae, ɲamme tee Kora nan Nefeg nan Sikri. ²² Ki Usiel mun mar bonjai bantaa, ɲamme tee Misael nan Elsafann nan Sitri.

²³ Ki Aarɔnn kɔɔn Aminadab bipoo Eliseba, ki u tee Nasonn niipoo, ki mar Nadab nan Abihu nan Eleasar nan Itamar. ²⁴ Kora din mɔk bonjai bantaae, ɲamme tee Asir nan Elkana nan Abiasaf, ki bi tee Kora naakuut na yeejamm. ²⁵ Ki Aarɔnn bija Eleasar kɔɔn Putiel bipoo yenɔ, ki mar Finehas. Binba nae din tee Liifai booru ni naakuut yudamm.

²⁶ Aarɔnn nan Moses-e din tee binba ki Yennu yetib a, “Nyint Israel teeb na Ijpt tij ni.” ²⁷ ɲamme din tee jab nba pak Ijpt kpanbar na a wun ɲaa Israel teeb na.

Bianjinba ki Yennu pak nan Moses nan Aarɔnn

²⁸ Yennu nba pak nan Moses, Ijpt tij ni na, ²⁹ u din yetɔ a, “Mine tee Yennu. Betir Ijpt kpanbar linba kur ki n paka na.”

³⁰ ɲaan ki Moses jiin a, “A mi nan n ki fit piak fanu, bee saa te ki kpanbar na n gbiint ki turimi?”

7

¹ Ki Yennu yetɔ a, “N saa te ki a tee nan Yennu nae kpanbar na boor, ki a ninja Aarɔnn sii tee a sokinii ki piak teenɔ. ² Pakin Aarɔnn linba kur ki n wanna, ki u saa pak kpanbar na ki wun chab Israel teeb na ki bin nyi u tij ni. ³ ɲaan n saa teen kpanbar na tubkangbatir, ki u kan gbiint ki turi, halii mi-i leki tun jaarlituk toona bianjinba Ijpt tij ni. ⁴ Li paak, ki n saa baar nan tubdatu nba kaa paak Ijpt, ki nyinn Israel teeb nba tee n yab na Ijpt tij ni. ⁵ Ijpt teeb na saa bann nan mine set tee Yabint Yennu, yoo nba ki n jii n paɲ ki wannib, ki nyinn Israel teeb na bi tij ni.” ⁶ ɲanne ki Moses nan Aarɔnn tun bianjinba ki Yennu wannib na. ⁷ Moses din tee bina piinniime, yoo nba ki bi din pak nan kpanbar na, ki Aarɔnn mun tee bina piinniin nan ɲantaa.

Ki jiin Aarɔnn patu na po

⁸ Ki Yennu yet Moses nan Aarɔnn a, ⁹ “Li-i tee ki kpanbar na yet a yin tun bakitnauy toonn ki wann i mɔnje, fan bet Aarɔnn ki wun lu u patu na tij ni, kpanbar na numm ni, ki patu na saa kpant waauk.” ¹⁰ Ki Moses nan Aarɔnn saan kpanbar na boor ki saa tun nan Yennu nba wannib bianjinba

na. Ki Aarɔnn lu u patu na tinj ni, kpanbar nan u saakab na numm ni, ki li kpant waauk. ¹¹ Nanne ki kpanbar na yiin u subindamm nan nyɔkdamm, ki bi jii bi nyɔkii na ki mun tun nna. ¹² Bi din lu bi patiie, ki li mun kpant wai. Naan ki Aarɔnn patu na nak bi patii na. ¹³ Kpanbar na lek din dia u tubkangbatin nae, ki ki gbiint linba ki Moses nan Aarɔnn pakɔ na, nan Yennu nba pak bianjinba na.

Bianjinba ki biiru baar Ijpt paak

Sɔn

¹⁴ Nanne ki Yennu pak Moses a, “Kpanbar na mantik teen tubkangbatire, ki yêt wun chab niib na ki bin nyi. ¹⁵ Saant ki chetɔ sanyiɔk ni, yoo nba ki u siik Nail mɔkir na ni. Jiin patu nba daan kpant waauk na, ki sik guuro mɔkir maɲ kpɪɲ, ¹⁶ ki yetɔ a, ‘Timm Hiibru teeb’* Yomdaano Yennu nae tumɪn a n paka ki fan te ki u niib na n nyi, ki saa jiantɔ muuk ni. Naan li jii yoowa, nan mɔtana, a ki gbiinti. ¹⁷ Tɔn, chanbaa, Yennu yet nan a set saa bann waa tee wunba, kimaan waa yaa wun tun linba ki tura na. Gotirii, n yaa n jii patu nae ki faa nyun na, ki li saa kpant sɔn. ¹⁸ Janii nba be nyun na ni kur saa kpo, ki nyun na sii nubir bonchiann, ki Ijpt teeb na kan fit nyu nyun maɲ.’ ”

¹⁹ Ki Yennu pak Moses a wun bet Aarɔnn ki wun jii u patu na ki tantir kpenii na kur paak, nan bunii na kur paak, nan nyunbua kur paak, Ijpt tinj kur po. Nyun na saa kpant sɔme, ki tinj na kur po saa gbee nan sɔn, bi kunkoa nan soa kur saa gbee nan sɔme.

²⁰ Ki Moses nan Aarɔnn tun nan Yennu nba wannib bianjinba na. Aarɔnn din jii u patu nae ki faa mɔkir maɲ nyun, kpanbar nan u saakab na kura numm ni, ki nyun na kur kpant sɔn. ²¹ Janii nba din be nyun na ni kur din kpoe, ki nyun na poi bonchiann, ki sɔɔ kan fit nyu. Ijpt tinj kur po din tee sɔme. ²² Ki kpanbar na nyɔkdamm mun tun nna, ki u bia namm teen tubkangbatir, ki ki gbiint Moses nan Aarɔnn nba piak linba, nan Yennu nba yet bianjinba na. ²³ Kpanbar na din nmat kun u njaak nie, ki u baka poɲ ki be linba kur tun na ni. ²⁴ Ijpt teeb na kur din gbii mɔkgbiante, ki loon nyun bin nyu, kimaan bi din ki fit nyu mɔkir na ni nyumi.

²⁵ Yennu nba din biir nyun maɲ, daa njanlore-e din gar.

8

Pɔnta

¹ Ki Yennu yet Moses a, “Saant ki yet kpanbar na a Yennu yet a, ‘Naant ki n niib na n saan ki jiantin. ² Li-i tee ki a yêt, n saa dat a doo na tubir, ki te pɔnta n gbee a tingboun na. ³ Nail mɔkir na saa gbee nan pontae, ki bi tan saa do ki baar a njaak ni, ki kɔɔ a didɔɔtuk ni, ki do a dɔɔnu paak, ki kɔɔ a saakab nɛi ni, nan a niib nɛi ni, haliu nan a diit ni, nan a jeteenbona ni. ⁴ Bi tan sii yuuk do a paak, nan a niib paak, nan a saakab paak.’ ”

⁵ Yennu din namm yet Moses a, “Pakin Aarɔnn ki wun jii u patu na ki tant kpenii paak, nan bunbunii paak, nan nyunbua paak, ki te pɔnta n nyi ki gbee Ijpt tingboun.” ⁶ Ki Aarɔnn jii u patu na ki tant nyun na kur paak, ki pɔnta nyii nyun maɲ ni ki piin Ijpt tinj kur po. ⁷ Naan nyɔkdamm na mun din jii bi nyɔkii ki teen nnae, ki te pɔnta doo tinj na paak.

* 7:16 7.16 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

⁸ Ki kpanbar na yiin Moses nan Aarɔnn ki yetib a, “Miat Yennu ki wun boon pɔnta na, ki n saa chab niib na ki bin nyi, ki saan mann maruŋ ki tur Yennu.”

⁹ Ki Moses jiin a, “N par sii man nan man miar Yennu tura. Want yoo nba ki n saa miar ki tur fin nan a niib nan a saakab, ki pɔnta na saa bot, ki nan yenokɔwa kan biari, see Nail mɔkir ni.”

¹⁰ Ki kpanbar na jiin a, “A won miar ki turin wonn.”

Ɗanne ki Moses yet a, “N saa tun nan faa loon bianjinba na, ki fan bann nan yensiar kaa ki tee nan ti Yomdaano Yennu na. ¹¹ Pɔnta na saa bot fin nan a niib nan a saakab boor, ki nan pɔntira kan biar see mɔkir ni kuukɔ.”

¹² Ki Moses nan Aarɔnn seet kpanbar na boor, ki Moses miar Yennu a wun boon pɔnta nba ki u te ki bi baar kpanbar paak na. ¹³ Ki Yennu tun nan Moses nba miar bianjinba na, ki te pɔnta nba be ŋei ni nan nanyera ni, nan tiŋ na kur po kpo. ¹⁴ Doo na ni niib din bakir pɔnta maŋ ki poon poon, ki tiŋ na kur po tan gbee nan pɔntkpeka, ki nubir poi. ¹⁵ Kpanbar na nba la nan pɔnta na kpo yoo nba, ki u ŋamm teen tubkangbatir nan Yennu nba pak na, ki yɛt wun gbiint Moses nan Aarɔnn nba pak linba na.

Kobiaba

¹⁶ Ki Yennu yet Moses a, “Pakin Aarɔnn ki wun jii u patu na, ki faa tiŋ, ki Ijpt tiŋ kur po tanbiinii saa kpanbar kobiaba.” ¹⁷ Ki Aarɔnn jii u patu na ki faa tiŋ, ki Ijpt kur po tanbiinii kpanbar kobiaba, ki junt niib nan bonkobit kur. ¹⁸ Ki nyokdam na mun yabir a bin jii bi nyokii ki te kobiaba n baar, ŋaan bi din gbara. Kobiaba din bee Ijpt tiŋ na kur po, ¹⁹ ki nyokdam na yet kpanbar na a, “Yennu-e tun linba na.” Ŋaan ki kpanbar na teen tubkangbatir nan Yennu nba yet bianjinba na, ki ki gbiint Moses nan Aarɔnn nba piak linba na.

Kpajuut

²⁰ Ki Yennu yet Moses a, “Wonn sanyiok ni, a won saan chet kpanbar na, yoo nba ki u siik mɔkir, ki pakɔ nan Yennu yet a, ‘Ŋaant ki n niib na n saan ki jiantin. ²¹ N kpaanae nan fi-i kii te ki bi nyii, n saa baar nan kpajuut i paak, ki dat fin nan a saakab nan a niib tuba. Ijpt teeb ŋei saa gbee nan kpajuut, ki tiŋ na kur po saa gbee namm. ²² Ŋaan n saa te ki kpajuut maŋ kan baar Gosenn yent ni, siaminba ki n niib be na. N saa tun linba nae ki yin bann nan min Yennu tuun siar tiŋ na ni. ²³ N saa te ki bokitu be n niib nan a niib sinsuuk ni. Bakitnaur toonn na won saa tun wonne.’ ” ²⁴ Ki Yennu tun kpajuut bonchiann kpanbar na ŋaak ni, nan u saakab na ŋei ni, ki kpajuut na biir Ijpt tiŋ kur.

²⁵ Ɗanne ki kpanbar na tun yiin Moses nan Aarɔnn ki yetib a, “Saant man ki saa mann maruŋ ki tur i Yennu, Ijpt tiŋ na ni.”

²⁶ Ki Moses jiin a, “Li ki took nan tin tun nna. Ti-i jii bonkobit ki mann maruŋ ki tur ti Yomdaano Yennu, li saa donn Ijpt teeb na wutoawa. Ti-i jii bonkobit na ki mann maruŋ siaminba ki Ijpt teeb saa lat, bi saa donn wutoae ki jaatit tana kpit. ²⁷ Li tee tin somm daa ŋantaee ki saan kunkoouk paak ki saa mann maruŋ ki tur ti Yomdaano Yennu, nan waa wannit bianjinba na.”

²⁸ Ki kpanbar na jiin a, “Li-i tee ki i kan saan fokit, n bo saa chabi, ki yin saan muuk ni ki saa mann maruŋ ki tur i Yomdaano Yennu-wa. Miato ki turin.”

²⁹ Ki Moses jiin a, “Mi-i nyii nna na, n saa miar Yennu, ki wonn kpajuut na won sii kaa, fin nan a saakab nan a niib boor. Njaan a ji daa kpannit, ki goi niib na ki bi daa saa mann maruɲ ki teen Yennu.”

³⁰ Ki Moses seet kpanbar na boor, ki miar Yennu, ³¹ ki Yennu tun nan Moses nba miar bianjinba na. Ki kpajuut na yaat kpanbar na boor, nan u saakab nan u niib na kur boor; ki kpajuuk nan yenokɔɔwa ki biari. ³² Njaan kpanbar na bia din namm teen tubkangbatire, ki poɲ ki sak ki niib na n saani.

9

Bonkob-kuuk

¹ Ki Yennu pak Moses a, “Saant ki yet kpanbar na a timm Hiibru teeb* Yomdaano Yennu na yet a, ‘Njaant ki n niib na n saan ki jiantin. ² Fi-i yaanni yêf fan te ki bin nyi saan, ³ n saa dat a tubir, ki baar nan yiaru a bonkobit kur paak, a taanii nan bonii nan laagumiinba nan nei nan pei nan buunii kur. ⁴ N saa te ki bokitu be Israel teeb bonkobit nan Ijipt teeb bonkobit sinsuuk ni, ki Israel niro bonkobuk kan kpo. ⁵ Min Yennu senn wonne ki li tee daar nba ki n saa tun linba na.’ ”

⁶ Ki li yent sanyiok, ki Yennu tun nan waa yet na, ki Ijipt teeb na bonkobit ji kpenn, njaan ki Israel teeb na bonkobit nan yenokɔɔwa ki kpo. ⁷ Ki kpanbar na boi linba tun na po, ki bi pakɔ nan Israel teeb na bonkobit nan yenokɔɔwa ki kpo. Njaan ki u bia teen tubkangbatir, ki yêf wun chab niib na ki bin saan.

Mora

⁸ Njanne ki Yennu yet Moses nan Aarɔnn a, “Fint mutunn ni tanpent niipuk munɲaa nna, ki Moses n saa lur sanpaapo kpanbar na boor. ⁹ Li saa yat sanpaapo ki tee nan tangbiruɲ nae Ijipt tin kur po, ki lokir kur po, li sii baat nan mora niib paak, nan bonkobit paak, ki chat tee fiat.” ¹⁰ Ki bi jii tanpent na ki saan set kpanbar na tɔɔnn po, ki Moses lur sanpaapo, ki li baar nan mora niib na paak, nan bonkobit na paak, ki chat teen fiat. ¹¹ Nyokdamm na ji din ki fit baar Moses boori, kimaan bi moɲ gbanant kur din tee mora, nan Ijipt nilee na gbanant nba tee mora bianjinba nae. ¹² Njaan Yennu din teen kpanbar na tubkangbatire, nan ɲɔɔ Yennu nba pak na, ki kpanbar na ki gbiint Moses nan Aarɔnn nba piakɔ linba na.

Sakaana

¹³ Ki Yennu bia yet Moses a, “A won chet kpanbar na wonn sanyapob ni, ki pakɔ nan yimm Hiibru teeb† Yomdaano Yennu yet a, ‘Njaant ki n niib na saan ki saa jiantin. ¹⁴ Fi-i kii te ki bi saan, n ji kan dat a saakab nan a niib kuukɔɔ tuba kaa, njaan n saa dat a moɲ tubira, ki fan bann nan soɔ kaa tingbouɲ na ni ki tee nan min na. ¹⁵ Mi-i bonni yaa man wokit n nuu ki baar nan yiaru fin nan a niib paak, i bo saa kpo gbenna. ¹⁶ Njaan maa loon man wanna n yiikoo nae, ki n te ki a fo, a lin te ki n sann n tant tingbouɲ na kur po. ¹⁷ Njaan ki a teen garuk ki yêf fan chab n niib ki bin nyi saan. ¹⁸ Wonn nna yoo, n won saa tun sakaangbeɲa nba daa ki mi baar Ijipt tingbouɲ na ni, durinya pinpiik niwa. ¹⁹ Motana, turin mɔb ki bin kɔɔn i bonkobit nan linba kur be nanyer po, ki bii be loor ni. Sakaangbeɲa saa baar niib nan bonkobit nba kur be nanyer, ki siar ki dookib na paak, ki bi kur saa kpo.’ ” ²⁰ Kpanbar saakab na yemm din tin jaymanii nan Yennu

* **9:1** 9.1 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb. † **9:13** 9.13 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

nba yet linba maŋ, ki loon bi daaba nan bi bonkobit diit ni, a lin gɔɔrib. ²¹ Naan leeb ŋarin din ki gbiint Yennu maan na, ki nyik bi bonkobit nan bi daaba nanyer po.

²² Ki Yennu yet Moses a, “Dont a nuu sanpaapo ki tokin sanpagbou, ki sakaangbeŋa saa baa Ijptiŋ kur po, niib paak, nan bonkobit paak, nan bonbuburit kur nba be tiŋ na ni paak.” ²³ Ki Moses donn u patu na sanpaapo, ki satianii nan sanyikintii nan sakaangbeŋa baar, ki damm tiŋ na. ²⁴ Yennu din tun sakaangbeŋa, nan satianii nan sanyikintii, ki li nyii lokir kur po. Li din tee sakaangbeŋa nba ki Ijptiŋ teeb daa ki ban la pinpiik niwa. ²⁵ Ijptiŋ kur po, sakaangbeŋa na din kp̄ii bont kur, li niib nan bonkobit nba be yeenin ni. Li din kɔnn bonbuburit nan tiinii kure. ²⁶ Naan Gosenn yent ni, siaminba ki Israel teeb be na kɔɔe, ki sakaana na din ki baari.

²⁷ Ki kpanbar na yiin Moses nan Aarɔnn, ki tan yetib a, “Mɔtana n tun biira, Yennu mɔk mɔnii, ki min nan n niib mɔk kaat. ²⁸ Miat Yennu. Saatianii nan sakaangbeŋa na jaŋita. N senn mɔsonn nan n saa chabi yin nyi saan, li ki tee yii ji kii taantir kaa.”

²⁹ Ki Moses yetɔ a, “Mi-i nyii doo na ni yoo nba, n saa donn nii sanpaapo ki miar Yennu, ki satianii na saa gbenn, ki sakaangbeŋa ji kan baa, ki fan bann nan tingbou na tee Yennu yare. ³⁰ Naan n mi nan fin nan a saakab ki tiin Yomdaano Yennu.”

³¹ Linba naan gungunt ki bi yi flakis, nan jeet nba ki bi yi baale na din biire, kimaan baale din beera, ŋaan ki flakis ŋarin yiin puuk. ³² Naan jeet nba ki bi yi wiit* na ŋarin din ki biir, kimaan ŋann ki beet li yoo.

³³ Ki Moses fiir kpanbar na boor ki nyii doo na ni, ki saa donn nii sanpaapo ki miar Yennu, ki satianii nan sakaangbeŋa nan saak na kur ji din gɔɔr. ³⁴ Kpanbar na nba la linba kur tun na, ki u bia tun ki biir, ki ŋɔɔ nan u saakab na teen tubkangbatin, nan sinsinn na. ³⁵ U din ki chab ki Israel teeb na nyii saani, nan Yennu nba din yet ki Moses sokin na.

10

Naasuut

¹ Ki Yennu yet Moses a, “Saant ki saa la kpanbar na. N teen ŋɔɔ nan u saakab na kur tubkangbatae, a lin te ki man fit tun bakiŋnaun toona na bi boor ni, ² ki lin bia te ki yin tan fit pak i waas nan i yaaboona maa laŋ Ijptiŋ teeb bianinba, yoo nba ki n tun bakiŋnaun toona na. I kura na saa bann nan mine tee Yabint Yennu.”

³ Ki Moses nan Aarɔnn saan kpanbar na boor ki saa yetɔ a, “Timm Hiibru teeb* Yomdaano Yennu yet a, “Taar munŋaae ki a saa yêf fan sikin a mɔŋ ki turimi? Chabin n niib ki bin saan ki jiantin. ⁴ Fi-i yêf bi chabu, n won saa baar nan naasuut a tiŋ na paak. ⁵ Bi sii yab bonchiann ki piin tiŋ na kur po. Bi saa ŋman linba kur tenn, ki sakaangbeŋa na ki biiri, nan tiinii nba daan biar nawa. ⁶ Bi saa gbee fin kpanbar ŋaak, nan a saakab ŋei, nan a niib na kur ŋei. Bi sii yab ki gar linba kur ki i yeejamm mi la.’ ” Ki Moses yaat saan.

⁷ Nanne ki kpanbar ŋaasaakab yet ŋɔɔ kpanbar a, “Jɔɔ na mantik turit woribuk bonchiann. Naant ki Israel teeb na n nyi ki saan ki saa jiant bi Yomdaano Yennu na. A ki bann nan Ijptiŋ boontire-e?”

‡ 9:32 9.32 Wiite ki bi dia tee boroboro.

* 10:3 10.3 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

⁸ Nanne ki bi yiin Moses nan Aarɔnn ki jen namm kpanbar boor, ki u tan yetib a, “I saa fit saan ki saa jiant i Yabint Yennu na, n̄aan lamme tee bin saani?”

⁹ Ki Moses jiin a, “Ti kura saa saane, ti waas nan ti saakab kura. Ti saa jii ti bonjai nan ti bonpoi, nan ti pei nan ti buunii nan ti nei, kimaan li tee tin teen jaamme ki baak Yennu.”

¹⁰ Ki kpanbar na yet a, “N por Yennu nan n kan sak ki yin jii i poob nan i waasi. Li want nan i lorin yin kɔn nante. ¹¹ Aaii. Li-i tee ki i loon yin jiant Yennu-ie, jab na kɔɔe saa saan.” U din pak nnae, n̄aan ber Moses nan Aarɔnn ki nyinnib.

¹² Nanne Yennu yet Moses a, “Tantir a nuu Ijpt tingbouŋ paak, ki lin te naasuut n baar. Bi saa baar ki tan n̄man linba kur pia, nan linba kur ki sakaangberja daan ki biirir-i.” ¹³ Ki Moses donn u patu na sanpaapo, ki Yennu te wouŋ nyii yondo po ki da tin na paak, li daar yonnu nan nyiɔk kur. Li tan yentir na, ki sɔɔ wouŋ na baar nan naasuut nawa. ¹⁴ Bi din baar naasubure, ki be tin na kur po. Li naasuut din yab ki gar naasuut nba kur mi baar, ki bia yab gar naasuut nba kur saa mi baara. ¹⁵ Bi din piin tin nae, ki tin na ji tan bon nan n̄amm kuukɔɔ, ki bi n̄man linba kur ki sakaangberja na daan tenn, nan tilɔɔna kur nba be tiinii paak. Famaatir din ki tenn tisiak, koo bonpipiasiɔk paak, Ijpt tin ni.

¹⁶ Ki kpanbar na yiin Moses nan Aarɔnn yiama ki tan yetib a, “N tun ki biir i Yomdaano Yennu, ki bia tun biiriwa. ¹⁷ Mɔtana, nyikin chabin n biit biak, n̄aan miar i Yomdaano Yennu, ki wun nyinnin tubdatchiɔŋ na ni.”

¹⁸ Ki Moses fiir nyii ki saa miar Yennu. ¹⁹ Ki Yennu tunn wouŋ nba bo nyii yondo po na, ki li ji nyii yonbaa po ki daa saa yondo po, ki tee wonpaaruk, ki jii naasuut na ki saan sikimm mɔkɔgbenjir nba ki bi yi Mɔkmun na ni.

²⁰ Ki naasuuk nan yenɔkɔɔwa din ki biar tin na paaki. N̄aan Yennu din teen kpanbar na tubkangbatire, ki u ki chab Israel teeb na ki bi nyii.

Bunbɔnchiɔŋ

²¹ Ki Yennu yet Moses a, “Dont a nuu ki tokin sanpaak, ki bunbɔnchiɔŋ saa dɔkin Ijpt tin.” ²² Ki Moses donn u nuu ki tokin sanpaak, ki bunbɔnchiɔŋ baar Ijpt, daa n̄antaa. ²³ Ijpt teeb na ji din ki laat bi leebi, ki li daa ni, sɔɔ ki nyii u n̄aak ni ki saan siari. N̄aan yentu din be Israel teeb na boor.

²⁴ Ki kpanbar na yiin Moses ki yetɔ a, “Ti saa ki jiant Yennu, i poob nan waas kura n wei-i ki saan. N̄aan i pei nan i buunii nan i nei n̄arin saa biar nnae.”

²⁵ Ki Moses jiin a, “N̄ann n̄arin, a saa turit bonkobit nba ki ti saa mann maruŋ, nan binba ki ti saa teen mujoonu piinii ki tur ti Yomdaano Yennu-e. ²⁶ Aaii, ti saa jii ti bonkobite, nan yenɔkɔɔwa kan biari. Timme kpan saa gann bonkobit nba ki ti saa jii ki jiant ti Yomdaano Yennu. Ti-i kii baar leŋ, ti kan bann bonkobit nba ki ti saa mann maruŋ ki turo.”

²⁷ Yennu din teen kpanbar na tubkangbatir, ki u ki chab ki bi saan.

²⁸ Kpanbar na yet Moses a, “Botir nna na. Ii mi ki n ji la-a. Mi-i la-a daar nba, a saa kpoe.”

²⁹ Ki Moses jiin a, “A mɔk mɔnii. A ji kan mi lami.”

11

Bianjinba ki Moses pak bijakpera kuun po

¹ Nanne ki Yennu yet Moses a, “N saa n̄amm tun tubdatu yenn kɔɔe Ijpt kpanbar nan u niib paak. Li poor po ki u saa chab ki yin nyi ki saan.

Barmōnii, u saa ber i kur ki nyinni nnawa. ² Yetir Israel teeb na, a bin boi Ijpt teeb nba tee bi leeb, ki gaar likirii nan salima bona." ³ Yennu din te ki Ijpt teeb na tur Israel teeb na baakir. Barmōnii, saakab na nan niib na kur din mi nan Moses tee nijaanne.

⁴ Ki Moses yet kpanbar na a, "Yennu yet a, 'Tansuunii, n saa lin Ijpt kur po, ⁵ ki bikperik nba tee bonjak kur Ijpt tinj na ni saa kpo, laa nyii kpanbar bijakper; wunba bo tan saa di u baa naan, ki saa tuu daabpook nba tee ninnannɔ na bijakper. Bonkobit bonjasinsina kur bia saa kpowa.

⁶ Kpēmōnii sii be Ijpt kur po bonchiann, ki li kpēmōnii booru daa ki mi baar Ijpt, ki bia ji kan mi baari, ⁷ ŋaan nan bɔka gbaa kan gbekin Israel teeb, koo bi bonkobiti. Ŋanne ki i saa bann nan min Yennu teen bɔkitu, Israel teeb nan Ijpt teeb sinsuuk ni.' " ⁸ Ki Moses pak joont a, "I saakab kur tan saa baar ki gbaan n tɔɔnn, ki barimin a n jii n niib kur kii nyi kii saa. Li poor poe ki n saa yaat saan." Ŋanne ki Moses fiir nan wutochiɔŋ, ki nyii ŋaan nyik kpanbar na.

⁹ Yennu poj din pak Moses a, "Kpanbar na kan gbiint a maami, ki lin te ki man tun bakitnaurj toona bonchiann, Ijpt tinj na ni." ¹⁰ Moses nan Aarōnn din tun bakitnaurj toona na kura, kpanbar na boor ni, ŋaan Yennu din teen kpanbar na tubkangbatir, ki u ki chab Israel teeb na ki bi nyii Ijpt tinj ni.

12

Ki jiin yukitgar jaamm po

¹ Ki Yennu pak Moses nan Aarōnn, Ijpt tinj ni a, ² "Binn kur ni, ŋmaarik nae sii tee i ŋmaasinsinn. ³ Jiin mōmaan na ki tur Israel teeb na kur a: Ŋmaarik na dapiik daar, sɔɔ kur n jii pegann koo bugann ki ŋɔɔ nan u ŋaateeb n ŋman. ⁴ Li-i tee wunba yaa ŋaateeb ki yab, ki kan fit ŋman bonkob-munn gbenn, wun te ki ŋɔɔ nan u ŋakpiak n chent bonkobuk na, bianjɔnba ki bi ŋei niib yabint tee, nan bianjɔnba ki sɔɔ kur saa fit ŋman. ⁵ I saa fit gann peeuk koo buuk, ŋaan li kpaa talase ki bonkobuk na-ii tee bonjak, kii bia kii tee wunba dii binn yennkɔɔ, ki bia daa mɔk daŋ u gbanant paaki. ⁶ Ki ŋmaarik na dapiik nan ŋanna daar daajoouk, Israel teeb na kur n kpi bonkobit na. ⁷ Niib na n jii sɔn na waan, ki lia bi ŋei nba ni ki bi yaa bin ŋman nant na tammɔkpianii, nan tammɔi yura paak. ⁸ Li daar nyiɔko ki i saa pur nant na, ki ŋman nan titutont, nan boroboro nba ki datinj kaa lej. ⁹ I daa yak, koo ki ŋman kaati, ŋaan ii pur ki ŋman, li yur nan biana nan nɔɔk ni nant kur. ¹⁰ I daa tent siar ki li yentir sanyioku. Siar-i tenn ki li yent sanyioɔk, yin kabinir. ¹¹ Li tee yin dir yian yiame, kimaan i saa teen sommri siirewa, ki i taasaat be i taa ni, ki i patii be i nii ni. Li tee yukitgar jaamm ki teen min Yennu baakir.

¹² "N saa lin li daar nyiɔk Ijpt kur po, ki kpi bonjakperii kur, li niib nan bonkobit kur, ki dat yennii nba kur ki Ijpt teeb jiantir na tuba. Mine tee Yabint Yennu. ¹³ Son nba be tammɔi paak nae sii tee nyinn, ki want yaa be ŋei nba ni. Mi-i la sɔn na, n saa yukir gare, ki kan paanii daŋ, yoo nba ki n daar Ijpt teeb tuba na. ¹⁴ Ii tuu tiar daar na ni, ki di jaamm, ki lii tiani min Yabint Yennu nba tun linba. Ii di jaamm marj binn kur."

Ki jiin boroboro nba ki mɔk datinj jaamm po

¹⁵ Ki Yennu yet a, "I daa di boroboro nba ki datinj be lej, ki saa tuu daa ŋanlore. Ii di boroboro nba kaa datinj. Sinsinn daar na ni, ii nyinn datinj kur nba be i ŋei ni, kimaan wunba dii boroboro nba mɔk datinj,

daa ñanlore mañ ni, n ji kan pukinɔ n niib po. ¹⁶ Sinsinn daar na, nan daanjanlore daar na ni kur, ii tuu taan leeb ki jiantin. Sɔɔ daa tuun toonn li daa ni, ñaan i tuu saa fit teen jeet. ¹⁷ Ii dia jaamm na, kimaan li daar niñe ki n nyinn i booru na Ijpt tij ni. Binn kur, ii tuu teen jaamm daar na ni. ¹⁸ Laa nyii ñmaasinsinn na dapiik nan ñanna daar daajoouk, ki saa tuu li dapiinlee nan yenn daar daajoouk, sɔɔ daa di boroboro nba mɔk datinji. ¹⁹⁻²⁰ Li saa jii daa ñanlore ki sɔɔ daa kɔɔ nan datinj u ñaak ni, laa lek tee doo bik koo boorganu-i dii boroboro nba mɔk datinj, n ji kan pukinɔ n niib po.”

Sinsinn yukitgar jaamm

²¹ Ki Moses yiin Israel teeb tɔondamm kur ki yetib a, “Sɔɔ kur n gann jejagann koo bujagann ki kpiu, ki u ñaateeb n di yukitgar tiaru jaamm. ²² Patir dufatlai ki sikin ñmañ nba see nan bonkobit sɔn na ni, ki lia lia sɔn na i ñei tammɔkpianii nan tammɔi yura paak. Sɔɔ daa nyi u ñaak ni nan laa tan saa yent. ²³ Yennu-i lin Ijpt a wun kpi Ijpt teeb na, u saa la sɔn nae i tammɔkpianii nan i tammɔi yura paak, ki u kan te ki kuun malaka na n kɔɔ i ñei ki kpiini. ²⁴ Yimm nan i waas na tee yin gaar sennu nae kii dia bina kur. ²⁵ Yi-i kɔɔ tij nba ki Yennu senn mɔsonn a wun turi na ni yoo nba, li kpaal talas yin mann maruñ na. ²⁶ Li-i tee ki i waas boi-i a, ‘Maruñ na paaki-i?’ ²⁷ yin jiin a, ‘Li tee yukitgar tiaru maruño ki baakit Yennu, kimaan u din yakir Israel teeb ñeie, Ijpt tij ni, ki kpii Ijpt teeb na, ñaan nyikit.’ ”

Ki Israel teeb na gbaan ki jiant Yennu. ²⁸ Li poor po ki bi saan ki tun linba ki Yennu wann Moses nan Aarɔnn a bin tun na.

Ki jiin bijakpera kuun po

²⁹ Ki tansuuni nba tan baar, ki Yennu kpii bijakpera na kur Ijpt tij ni, laa nyii kpanbar bijakper, wunba tee u naan fadiiro, ki saa tuu dansarkɔɔɔ nba be dansarik ni bijakper, ki bonkobit na wakperii kur kpo. ³⁰ Li nyiɔk ki kpanbar na, nan u saakab, nan Ijpt niib na kur yerik. Ijpt kur po din gbee nan kpemɔniie, kimaan ñasiak din kaa ki bonjak ki kpo-o. ³¹ Li nyiɔk na ki kpanbar na tun yiin Moses nan Aarɔnn ki tan yetib a, “Ii nyi man, yimm nan i niib Israel teeb. Nyimin n tij na ni, kii saa ki saa jiant Yennu nan yaa pak bianjinba na. ³² Jiin i pei nan i nei nan i buunii kii nyi. Ii bia miar Yennu ki wun turin piisin.”

³³ Ki Ijpt teeb na korin Israel teeb na a bin teen yian yian ki nyi, ki yeen a, “I-i kii nyii, ti kur saa kpowa.” ³⁴ Ki Israel teeb na jii boroboro yonmaatuk nba ki datinj kaa lenj, ki teen bi jeteenbona ni, ki jii pobin bi kaliit ni, ki buk. ³⁵ Israel teeb mañ din tun nan Moses nba pakib bianjinba nae, ki boi bi leeb nba tee Ijpt teeb na salima nan likiri nan laanii nan liant po. ³⁶ Yennu din te Ijpt teeb na teen Israel teeb na baakir, ki turib linba kur ki bi boi na po. Li din teen nnae, ki Israel teeb na jii Ijpt teeb gor ki yaat nann.

Bianjinba ki Israel teeb nyii Ijpt tij ni

³⁷ Ki Israel teeb na nyii Ijpt ki somm taatinj, ki nyii Rameses ki saa Sukof. Jab kann din tee nan tusaa kobii ñanloob nae, ki poob nan waas kann ki pukin lenji. ³⁸ Ki nilee bonchiann din weib ki saan, ki pukin pei nan buunii nan nei. ³⁹ Bi din jii boroboro yonmaatuk nba ki datinj kaa lenj, ki bi nyii nann Ijpt nae ki paa, kimaan Ijpt teeb na din nyinnib berike, ki bi din ki mɔk yaak nba saa teen bi jeet siir, koo ki teen boroboro nba mɔk datinj.

⁴⁰ Israel teeb na din kar Ijpt tin ni bina kobii nanna nan bina piintaee.
⁴¹ Daar nba ki bina kobii nanna nan bina piintaa gbenn na, ki Yennu niib man booru kur nyii Ijpt. ⁴² Nyiɔko ki Yennu din guur ki nyinnib Ijpt tin ni, ki nyiɔk mane ki bi jii tur Yennu, ki li tee nyiɔk nba kpaa talas ki tur Israel teeb, ki bi tuu sii nyɔɔn binn kur.

Ki jiin yukitgar tiaru jaamm sennii po

⁴³ Ki Yennu yet Moses nan Aarɔnn a, “Yukitgar tiaru jaamm senniie na: Boorganu kan di yukitgar tiaru jaamm na. ⁴⁴ Naan daabir nba ki i daau saa fit di jaamm na, li-i tee ki i dɔɔn pot u punn. ⁴⁵ Wunba tee boorganu-i baar ki kan kar, koo wunba ki i jiiu ki u tuun toonn ki gaan paauk, ki bia ki tee Israel nirɔ kan diri. ⁴⁶ Yaa teen jeet na nɔak nba ni na, ii di leɔ, i daa nyi nann nanyer. I bia daa yee bonkobuk na kpaba. ⁴⁷ Li kpaa talas ki Israel niib kur-ii di jaamm na, ⁴⁸ naan wunba ki bi ki pot u punn, nɔɔ kan di. Boorganu-i kɔɔ nani ki tan loon wun di jaamm na ki baakit Yennu, yin sint pot nɔɔ nan u naabonjai kura puna, ki u ji sii tee nan Israel teeb matik na, ki saa fit pukin jaamm na ni. ⁴⁹ Sennboor-yenne dia yimm Israel teeb nan boorganu nba baar kɔɔ nani na.” ⁵⁰ Ki Israel teeb na sak ki tun linba kur ki Yennu wann Moses nan Aarɔnn na. ⁵¹ Li daar ki Yennu nyinn Israel teeb booru kur Ijpt tin ni.

13

Biaɔinba ki bi jikit bi bijakpera ki teen Yennu

¹ Li poorpo ki Yennu yet Moses a, ² “Ii jiin i matsinsina bonjai kur ki turin, kimaan Israel teeb bikperik kur nba tee bonjak, nan bonkobit sinsinn matii nba tee bonjai tee n yabe.”

Ki jiin boroboro nba kaa datin jaamm po

³ Ki Moses yet niib na a, “Tiat dinna daar nba na man, daar nba ni ki i nyii Ijpt, siaminba ki i din tee daaba na. Daar na nie ki Yennu jii u panchiɔn ki nyinni. Sɔɔ daa di boroboro nba ki datin be li ni. ⁴ I nyii Ijpt daar na nie, nmaasinsinn nba tee Abib na ni. ⁵ Yennu por kat nan u saa tur i yeejamm tin nba ki Keenann teeb nan Hef teeb nan Amor teeb nan Hif teeb nan Jebus teeb be leɔ na. Li-i tee ki u baar nani tinɔan nba mɔk koorin na ni, li kpaa talas yii di jaamm na, binn kur nmaasinsinn ni. ⁶ Ii tuu di boroboro nba kaa datin na ki saan tuu daa nɔlore, ki daanɔlore daar na, yin di jaamm na ki baakit Yennu. ⁷ Jiin daa nɔlore na ki daa di boroboro nba mɔk datin, kimaan datin, koo boroboro nba mɔk datin ki tee lii be siar boor, i tin ni. ⁸ Jaamm na-i piin yoo nba, yin pak wann i waas nan yaa tuun linba na kur paak tee Yennu nba din tun linba ki turi, yoo nba ki u nyinni Ijpt tin ni nae. ⁹ Jaamm na dinu sii tee tiarime, ki tee nan bont nba sii pir i nii ni, koo ki taab i yugbia paak na, li tuu saa tiari ki yin yet ki bia tumii Yennu sennu, kimaan Yennu jii u panchiɔn nae ki nyinni Ijpt tin ni. ¹⁰ Ii tuu di jaamm na, yoo nba ki n senn na, binn kur ni.

Ki jiin bijakpera po

¹¹ “Yennu saa jii-i ki baar nani Keenann teeb tin nba ki u por kat nan u saa jii tur yimm nan i yeejamm na ni. Wuu jii tin na ki turi yoo nba, ¹² li kpaa talas ki yin jii i matsinsina nba tee bonjai kur ki tur Yennu. I bonkobit matsinsina nba tee bonjai kur tee Yennu yabe. ¹³ Naan li kpaa talas yin jii pejabir ki pa Yennu, naan gaar boɔn sinsinn matik nba tee bonjak kur. Yi-

kii loon yin pa ki gaarɔ, yin ŋman kɔnn u turu. Li kpaa talas yin tuu ŋmat daa i bijakpera kur Yennu boor. ¹⁴ Li-i tee ki i bonjak tan boi-i maruŋ na paak, yin pakɔ a, 'Yennu jii u panchiɔŋo ki nyinnit Ijpt tin ni, siaminba ki ti din tee daaba na, ¹⁵ yoo nba ki kpanbar na din tee tubkangbatir ki yɛt wun chabit ki tin nyi na, Yennu din kpɔi bonjakperik kure Ijpt tin ni, li nisaarii nan bonkobit kur, ŋanne teen ki ti tuu jii bonkobit bonjakperii kur ki mann maruŋ ki tur Yennu, ŋaan ŋmat daa ti bijakpera na Yennu boor. ¹⁶ Maruŋ na tee tiarue ki turit, ki tee nan bont nba sii lor nirɔ nuu ni, koo ki taab u yugbiar paak na. Li saa tiarit nan Yennu jii u panchiɔŋo ki nyinnit Ijpt tin ni.' "

Ki jiin sanpagbouŋ nan mutootir po

¹⁷ Ijpt kpanbar nba chab Israel teeb na ki bi nyii yoo nba, Yennu din ki jiib ki tɔkin sɔnu nba kook mɔkɔbenjir ki saa Filistia tin ni na kaa, ŋaan sɔnu maŋe din tee sɔnjinjir. Yennu din duka a, "N ki loon niib na n tan lebit bi dudukit ki ŋmat Ijpt, li-i tee ki bi bann nan bi tan saa kɔnewa."

¹⁸ U din tɔkin namm sɔngɔntiie ki gaar kunkoouk po ki took Mɔkmuŋ na. Ki Israel teeb na dia bi jatiat ki teen siir nan tɔb.

¹⁹ Moses din jii Joosef kpaba, nan Joosef nba din te ki Israel teeb por senn nan bi saa tun bianjinba na, kimaan Joosef din yet a, "Yennu-i nyinni, yin jii n kpaba ki saan nann."

²⁰ Israel teeb na din fiir Sukof ki saan kar Etam-e ki kpian kunkoouk na.

²¹ Yonnu ni, ki Yennu gar bi tɔɔnn, ki be sanpagbouŋ ni ki wantib sɔnu, ki nyiɔk mun ki u gar bi tɔɔnn ki tee nan mutootir na ki teemm yentu, a bii fit kii somm yonnu nan nyiɔk. ²² Sanpagbouŋ na din tun be-e bi tɔɔnn yonnu ni, ki mutootir na mun be nyiɔk.

14

Ki jiin Mɔkmuŋ na pootu po

¹ Ki Yennu pak Moses a, ² "Betir Israel teeb na ki bin tunn saan kar Pi Hahirof nba be Migdol nan Mɔkmuŋ sinsuuk ni, ki kpia Baal Sefonn na.

³ Kpanbar na saa dukin nan Israel teeb na lin turime yent na ni, ki kpaan sɔnu nba ki bi saa nyi kunkoouk na ni. ⁴ N saa teenɔ tubkangbatir ki u saa wei beri, ki maa saa nyann kpanbar na nan u lanjimanba na, li saa turin baakir. ŋanne saa te Ijpt teeb na n bann nan mine tee Yennu." Ki Israel teeb tun nan Yennu nba wannib bianjinba na.

⁵ Ijpt kpanbar na nba gbat nan niib na chiara na, ki ŋɔɔ nan u saakab lebit bi dudukit ki yet a, "Ti tun bee na? Ti ŋaan Israel teeb na saana, ti kɔŋ daabawa." ⁶ Ki kpanbar na teen siir nan u kunkɔnn taantorit nan u lanjimanba.

⁷ U din teen siir nan u kunkɔntaantorit kur, ki taantorit kobii ŋanloob nba ŋan bonchiann na be lej, ki bi ŋmakit-teeb ŋmakitrib.

⁸ Yennu din teen kpanbar na tubkangbatir, ki u wei ber Israel teeb nba nyii nan parcheenn na. ⁹ Ijpt lanjimanba na, nan bi taanii nan taantorit nan li ŋmakit-teeb na, din wei baarib bi kaar ni, ki li be Mɔkmuŋ na boor, ki kpia nan Pi Hahirof nan Baal Sefonn.

¹⁰ Israel teeb na nba la kpanbar na nan u lanjimanba baat bi boor yoo nba, ki janmaanii soorib, ki bi yikin yi Yennu a wun sommib, ¹¹ ki ŋmat nyiir Moses a, "Li tee fan baar nant muuk na nie ki tin tan kpo-o? Kaat daan kaa Ijpt-ee? Bee ki a nyinnit Ijpt tin ni? ¹² Ti daan paka nan linba na tan saa tumewa ki fit nyii. Ti daan yeta nan a nyikit ki tii be Ijpt tin

ni, kii tee bi daaba. Ti-i bonni be lej ki tee daaba, li bo so nan taa tan saa kpo muuk na ni na."

¹³ Ki Moses jiin a, "I daa tiin janmaanii. Setir i taajaa paak man, ki la linba ki Yennu saa tun ki tinni dinna. I ji kan ban la Ijipt teeb na. ¹⁴ Yennu saa kon turi, li ki tee yin tun siar kaa."

¹⁵ Ki Yennu pak Moses a, "Bee ki i mo ki loon sommiri? Pakin niib na ki bii saa toonn po. ¹⁶ Dont a patu kii diar sanpaapo ki tokin mokgbenjir na, ki nyun na saa bokit, ki Israel teeb na saa somm mokgbenjir na ni tinkoon, ki poot. ¹⁷ N saa teen Ijipt teeb na tubkangbata, ki bi saa wei-i ki sik, ki n saa la baakir, kimaan maa mok nyannu Ijipt kpanbar nan u lanjimanba nan taantorit nan li nmakit-teeb paak na. ¹⁸ Mi-i nyannib yoo nba, Ijipt teeb na saa bann nan mine tee Yennu."

¹⁹ Ki Yennu malaka nba gar Israel teeb lanjimanba toonn na seet ki nmat bi poor, ki sanpagbounj na seet tee-e nan waa tan set ²⁰ Israel teeb nan Ijipt teeb na sinsuuk ni. Sanpagbounj na din teen bunbonne Ijipt teeb na po, njan tur yentu Israel teeb na po, ki lanjimanba na ji ki fit nakin leeb, nyamunn.

²¹ Ki Moses tant u nuu mokgbenjir na paak, ki Yennu te wonpaaruk nyii yondo po ki da nyun na paak, ki li bokit. Wouj na din da nnae nan tin na nba tan koor. Nyun na din bokite, ²² ki Israel teeb somm tinkoon, mokgbenjir na ni, ki poot, njan ki nyunjoona see gar nan diitu po kura. ²³ Ki Ijipt teeb na weib ki sik mokgbenjir na ni, namm nan bi taanii nan bi taantorit nan nmakit-teeb na kur. ²⁴ Laa per sanyafaar, ki Yennu be sanpagbounj nan mutootir na ni, njan got Ijipt teeb lanjimanba na ki koomm janmaanii. ²⁵ U din te bi taantorit na fia fere, ki bi ji ki fit saa yian yiami. Ki Ijipt teeb na yet a, "Yennu-e sommit Israel teeb na ki kon nant. Naant ki tin nmat man."

²⁶ Yennu din yet Moses a, "Wokitir a nuu ki tokin mokgbenjir na, ki nyun na saa jen ki piin Ijipt teeb na, nan bi taantorit nan li nmakit-teeb na."

²⁷ Ki Moses tant nuu mokgbenjir na paak, ki li tan yentir sanyok na, ki soo nyun gbee ki jen li bannuwa. Ijipt teeb na din loon bin chiar ki nyi nyun na nie, njan ki Yennu te ki nyun na mubimm. ²⁸ Ki nyun na jen ki piin taantorit na nan li nmakit-teeb na, nan Ijipt tobfaara nba bo waa beer Israel teeb ki sik mokgbenjir ni na, nan bi yenokowa din ki tinni. ²⁹ Ki soo Israel teeb na narin somm tinkoon ki poota, ki nyunjoona be gar nan diitu kur po.

³⁰ Li daar nie ki Yennu fat Israel teeb ki nyinnib Ijipt teeb nuu ni, ki Israel teeb na la Ijipt teeb na doo doo mokgbianu ki kpowa. ³¹ Israel teeb na nba la nan Yennu jii u panchion nae ki nyann Ijipt teeb na, ki bi tin Yennu janmaanii, ki ji teen njo Yennu nan u toontunno Moses yada.

15

Moses yan

¹ Li poor poe ki Moses nan Israel teeb na yin yan na ki tur Yennu a:

"N saa yin ki tur Yennu,

kimaan u nyann baakir nyannuwa.

U lu taanii nan taanjakira, mokgbenjir niwa.

² Yennu-e tee panj daano nba kon n paak.

Nooe tee wunba tinnin.

Nooe tee n Yennu, ki n saa donto,

njoe tee n baa Yennu, ki n saa yin yan ki jiin u yabint po.

- 3 Yennu tee kunkonkonnɔe, u sanne tee Yabint Yennu.
 4 “U lu Ijpt lanjimanba nan bi taantorit mɔkgbenjir ni. Bi saakajaana na kp̄ii Mɔkmuɔj niwa.
 5 Mɔksunsuɔj na piimma, ki bi kp̄ii sik tinj po nan tann na.
 6 “Yennu, a niidiitu mɔk jaarlituk paɔe, ki but dataak buri buri nna.
 7 A nyannchiɔj nie ki a tuu ber fiin a datai. A wutoor tuu yinne ki dib nan kinkauk na.
 8 A da mɔkgbenjir paake, ki nyun gɔab ki set sunsonn nan joonjouk na, ki mɔkgbenjir tinj po nyɔɔnt.
 9 Ki datai na yet a, ‘Ti saa wei beribe ki soorib, ki bokit bi mɔkint na ki gann taa loon linba. Ti saa nɔɔt ti jukbanjaie ki jii baa mɔk linba kur.’
 10 Naan fin Yennu foont a foon yommo, ki Ijpt teeb na kur dii nyun, ki kp̄ii nan tann na nyunchiɔj na ni.
 11 “Yennu, yenlanɔpoe tee nan fin na? Nj̄mee tee nan fin nba tee kasii yaa kasii na? Nj̄mee saa fit tun jaarlituk nan paɔj toona nan fin na?
 12 A tant a niidiitue, ki tingbouɔj na nak ti datai.
 13 A dia a mɔsonn, ki gar a niib nba ki a fatib na tɔɔnn.
 14 Niib gɔate, ki jaɔmaanii jekib, jaɔmaaniie yent Filistia teeb na.
 15 Yanputuko jek Edom tɔɔndamm. Moab nipaarit na jekire, ki Keenann teeb na ji ki mɔk parcheenni.
 16 Yanputuk nan jijeet baar bi paaka. Yennu, bi la a paɔe, ki jaɔmaanii mɔkib, ki bi see soon nna, nan a niib nba tan somm gar, niib nba ki a nyinnib daabisin ni na.
 17 A baar namme ki tan maamm a kunkonn paak, siaminba ki fin Yennu gann ki li tee a doo na, jiantu n̄asaakak nba ki a tianj maa na boor.
 18 Yennu, fine sii tun tee kpanbar yaayoo nan yaayoo.”

Miriam yaɔj

- 19 Israel teeb na din somm tinkooj paake, mɔkgbenjir na ni, ki poot. Naan ki Ijpt teeb na, nan bi taanii, nan bi taantorit, nan li nj̄makit-teeɔ na nba sik mɔkgbenjir ni yoo nba, ki Yennu jiin nyun na, ki li piimm.
 20 Ki Yennu sokinii Miriam nba tee Aarɔnn niipoo na jii u bonfifaauk, ki pooleeb na wei u poor po, ki bi faa bonfifaat ki waa. 21 Ki Miriam yiin ki teemm a:
 “Yinin yaɔj ki tur Yennu, kimaan u nyann nyannjaann ki lu taanii nan taanjakira mɔkgbenjir niwa.”

Ki jiin nyuntɔj po

- 22 Ki Moses jii niib na mɔkgbenjir na boor, ki saan namm kunkoouk nba ki bi yir Sur na ni. Bi din somm kunkoouk na ni daa nj̄antaa, nj̄aan ki ki la nyumi, 23 ki din tan baar siaminba ki bi yir Mara na, nj̄aan lej̄ nyun na din

tone, ki bi ki fit nyuu. Nanne teen ki bi pur leŋ sann Mara.* ²⁴ Ki niib na din nyiir Moses ki boio a, “Ti saa nyu bee?” ²⁵ Nanne ki Moses miar Yennu nan u par kur, ki Yennu wannɔ dagbir, ki u jii lu nyun na ni, ki nyun na manj.

Leŋe ki Yennu turib sennu nba sii diab, ŋaan bia bikimm. ²⁶ U din yetib a, “Li-i tee ki i saa sak n mɔb fanu kii tuun linba ŋan, ki bia dia n sennii na, n kan jii yiarii nba ki n din jii ki dat Ijpt teeb tuba na nan yenna ki dat i tuba. Mine tee Yennu, wunba teeni laafia.”

²⁷ Li poor po, ki bi baar Elim, siaminba ki bunbuna piik nan ŋanlee be, ki kaatii piinlore bia be na, ki bi kar leŋ, ki kpian nyun.

16

Ki jiin jeet nba ki bi yi mana na nan pinpara po

¹ Ki Israel teeb na kur fiir Elim ki gaar sɔnu, ki baa nyii Ijpt, li ŋmaarii ŋanlee ni, dapiik nan ŋanŋmu daar, ki bi baar Sinn kunkoouk paak, ki li be Elim nan Sainai sinsuuk ni. ² Leŋe ki bi kur nyiir Moses nan Aarɔnn, ³ ki yeen a, “Ti sunman ki Yennu daan bo kpiit Ijpt tiŋ niwa. Leŋe ti daan tuu ŋman nant, ki bia di jeet nba ki ti loon, ŋaan ki i baar nant nna, a ti be kon ki tan kpo.”

⁴ Ki Yennu yet Moses a, “N saa te ki jeet n nyi sanpaapo ki baa, ki i kura n di. Niib na kur n tuu nyi sanyiɔk ni, ki tɔkir linba ki bi saa di li daar. Nna bannue ki n saa bikimm, ki bann baa saa wei n sennu, nan baa kan weiri. ⁵ Daa ŋanloob daar bin tuu tɔkir, ki li yabint-ii tee nan baa tuu tɔkii na fuunu munlee, ki ŋammir.”

⁶ Ki Moses nan Aarɔnn yet Israel teeb na a, “Dinna daajoouk na, i saa bann nan Yennu-e daan nyinni Ijpt tiŋ ni. ⁷ Sanyiɔk ni, i won saa la yabint Yennu yentsaakar. U gbat yaa nyiirɔ bianjinbawa. Nn, i nyiir ŋɔɔe, kimaan timm kpan tee u masɔkinteebe. ⁸ Yennu-e saa turi nant daajoouk ki yin ŋman, ki bia turi boroboro sanyiɔk ni, yaa loon bianjinba, kimaan u gbat yaa nyiirɔ bianjinbawa. I-i nyiirit yoo nba, i ki nyiir timm kaa, ŋaan i nyiir Yennu-e.”

⁹ Ki Moses yet Aarɔnn a, “Pakin niib na kur ki bin baar ki tan set Yennu tɔɔnn, kimaan u gbat bi nyiiruka.” ¹⁰ Aarɔnn nba pak niib na kur yoo nba, ki bi ŋmant bi numm kunkoouk na po, ki li taakpaak ni ki Yennu manj yentchiŋɔ dɔkit sanpagbour ni. ¹¹ Nanne ki Yennu yet Moses a, ¹² “N gbat Israel teeb nyiiruk nawa. Yetirib nan daajoouk kur bi saa la nant ki ŋman, ki sanyiɔk kur bi bia saa la boroboro, baa loon bianjinba, ki bann nan min Yennu-e tee bi Yennu.”

¹³ Daajoouk nba tan baar, ki pinparbur yukir baar baa, ki gbee kaan na kur po. Ki sanyiɔk ni ki marin bia baa ki lint kaan na kur po. ¹⁴ Marin na nba kpaar yoo nba, ki bi la ki bonciar be kunkoouk na paak, ki tee bonfarimii bonŋinara nna. Li din ki paar nan yeeru. ¹⁵ Israel teeb na nba lar, ki bi ki bannir, ki boi bi leeb a, “Bee bonte na?”

Ki Moses yetib a, “Jeet nba ki Yennu turi a yin die na. ¹⁶ Yennu wann nan sɔɔ kur n tuu tɔkir bianjinba saa janɔ, ki u ŋaateeb sɔɔ kur n gaar bɔrik-gbinn.”

¹⁷ Ki Israel teeb na tun nna, ki siab tɔkir saama, ki siab mun tɔkir waan waan nna. ¹⁸ Baa bikin yoo nba, ki wunba bo tɔkir bonchiann na, u din ki dii tenni; ki wunba tɔkir waaminna na, li ki pɔtɔ, sɔɔ kur din tɔkir bianjinba saa janɔe. ¹⁹ Ki Moses yetib a, “Sɔɔ daa tɔki ki guunt wonni.”

* **15:23** 15.23 Bi maan ni, Mara paak tee “ton.”

²⁰ Naan siab din ki gbiint ki tur Moses-i, ki tenn waan ki guun wonn. Laa tan yent, ki sɔɔ li kɔɔ nanwubawa, ki pɔɔk ki ji nubir. Ki Moses wutoor doo bi paak. ²¹ Sanyiok kur, sɔɔ kur din tuu saane ki saa tɔkir ki jaŋ u mɔŋ, ŋaan yonnu-i toŋ yoo nba, linba tenn tiŋ ni na, lin mann ki bot.

²² Daa ŋanloob daar na, ki bi tɔkir, ki li yabint fuunu munlee-lee, sɔɔ kur yar bɔrik-ghina ŋanlee-lee. Ŋanne ki Israel tɔondamm na baar Moses boor ki tan pakɔ li po, ²³ ki u pakib a, “Yennu wann nan wonn tee foon daare, ki tee ŋɔɔ Yennu daar. Purin linba ki i saa pur dinna, ki bia ŋaa linba ki i saa ŋaa dinna. Linba tenn, yin bɔr ki guun wonn.” ²⁴ Ki bi bɔr linba tenn na nan Moses nba wannib bianjinba na, ki li yent sanyiok, ki li ki biir ki bia ki kɔɔ nanwuba. ²⁵ Ŋanne ki Moses yetib a, “Dimin na dinna man, kimaan dinna tee foon daare, daar nba tee Yennu daar, i kan la jesiat kunkoouk na paaki. ²⁶ Li tuu saa tɔkir jeet na daa ŋanloobe, ŋaan daa ŋanlore daar nba tee foon daar na, i kan la jeet ki tɔkir kunkoouk na paak.”

²⁷ Daa ŋanlore na ni, ki siab saan muuk ni a bin tɔkir jeet, ŋaan bi din ki la siari. ²⁸ Ŋanne ki Yennu yet Moses a, “Taar munŋaae ki yimm niib na ki sak n sennu? ²⁹ Tiat nan min Yennu-e turi foon daar, ŋanne teen ki daanloob daar kur, ki n tuu turi jeet ki lin jaŋ daa ŋanlee dinu. Daanloore daar na, sɔɔ kur-ii be u ŋaak ni, ki daa nyi saa siari.” ³⁰ Tɔn, ki niib na ki tuun siar daanloore daar kur.

³¹ Israel teeb na din yi jeet na manae.* Li din tee nan binpeenii nae, ŋaan marii nan baa tuu jii siat ki teen lilaat na. ³² Moses din yetib a, “Yennu wannit nan ti tenn mana na ki bɔr ki tan wann ti yaaboona, ki bin la jeet nba ki ŋɔɔ Yennu din teenit kunkoouk paak, waa din nyinnit Ijipt tiŋ ni yoo nba na.” ³³ Moses din yet Aarɔnn a, “Jiin sɔɔr ki wuun mana bɔrik-ghinn leŋ, ki sennir Yennu tɔonn, ki lii bɔr, kii guu ti yaaboona.”

³⁴ Ki Aarɔnn jiir ki senn mɔlor lakir na boor, nan Yennu nba senn Moses bianjinba na, a lii bɔr. ³⁵ Ki Israel teeb na din dii mana maŋ ki saa tuu bina piinna, nan baa tan baar Keenann tiŋ ni, siaminba ki bi kar na. ³⁶ (Li yoo, baa din dia linba ki bikii bona na saa kɔɔ bɔrik-ghinn piike.)

17

Ki jiin nyun nba nyii tann ni na po

¹ Li poor po ki Israel teeb na fiir Sinn kunkoouk paak, ki somm kaar waan waan, nan Yennu nba wannib bianjinba na. Bi din chaan bi kaan Refidim-e, ŋaan nyun din kaa leŋ ki bi sii nyu. ² Ki bi nyiir Moses ki yeen a, “Turit nyun ki tin nyu.”

Ki Moses jiin a, “Bee ki i nyiirimi? Bee ki i bikii Yennu?”

³ Naan nyunnyukuru din soorib bonchiann, ki bi ŋamii nyiir Moses. Bi din yeen a, “Bee ki a daan nyinnit Ijipt-i? A loon ki nyunnyukuru n tan kpi timm nan ti waas nan ti bonkobite-e?”

⁴ Ŋanne ki Moses miar Yennu nan u par kur ki yet a, “N saa teen niib na nlee? Bi poŋ ji loon bin jaatin tanae.”

⁵ Ki Yennu yet Moses a, “Jiin Israel tɔondamm na ki pukin a po, ki yin gar niib maŋ tɔonn. Jiin patu nba ki a daan faa Nail mɔkir na kii dia. ⁶ N saa set tann paak, a tɔonn, Sainai jɔɔr paak. A faa tann na, ki nyun saa nyi tann na ni, ki niib na n nyu.” Ki Moses tun nna, Israel teeb tɔondamm

* **16:31** 16.31 Bi maan ni, “mana” nan “bee na” mɔbona naane.

na boor, ⁷ ki din pur lej sann Masa,* nan Meriba,† kimaan Israel teeb na din nyiir Yennu ki bikinɔ, yoo nba ki bi boi a, “Yennu be nant koo u kaa nanti-i?”

Bianjinba ki Israel teeb faa tɔb nan Amalek teeb

⁸ Li poor po ki Amalek teeb baar Refidim doo ni, ki wor Israel teeb na nan kɔnn. ⁹ Ki Moses yet Joosua a, “Nyint jasiab ki bin won saan kɔn nan Amalek teeb na. N won sii tɔɔ jɔɔr yur paake ki dia patu nba ki Yennu te ki n jii na.” ¹⁰ Ki Joosua tun bianjinba ki Moses wanno na, ki saan a bin kɔn nan Amalek teeb na, ɲaan ki Moses nan Aarɔnn nan Hur saan doo jɔɔr na paak. ¹¹ Moses-i donn u nii sanpaapo yoo nba kur, Israel teeb na tuu nyante, ɲaan wuu sikin u nii, ki Amalek teeb na mun laat nyannu. ¹² Moses nii nba tan bak yoo nba, ki Aarɔnn nan Hur jii tann ki turɔ, ki u kar li paak, ɲaan ki bi see ki tia u nii, ki diar fanu nan yonnu nba tan baa. ¹³ Li din teen nnae ki Joosua nyann Amalek teeb na.

¹⁴ Li poor po ki Yennu yet Moses a, “Sɔbin nyannu na mɔmaan, ki niib-ii tian li po. Pakin Joosua nan n saa biir Amalek teeb na kura.” ¹⁵ Ki Moses maa maruɲ binbintir ki pur li sann a, “Yennu-e tee n nyannu dɔk,” ¹⁶ ki yet a, “Dont Yabint Yennu nyannu dɔk na sanpaapo. Yennu saa tukin ki kɔn nan Amalek teeb na yaayoo siiyoo.”

18

Bianjinba ki Jetro gɔn Moses

¹ Ki Jetro, wunba tee Moses dianjak, ki bia tee Midiann tinj ni manntɔɔ na, din gbat linba kur ki Yennu tun ki tur Moses nan Israel teeb, yoo nba ki u gar bi tɔɔnn ki nyinnib Ijipt tinj ni na. ² Li paak ki u baar Moses boor, ki bia dia Moses ɲaapoo Sipora, wunba daan biar u ɲaak ni na, ³ nan Gersom nan Elieser, Moses ɲaapoo bonjai. Moses poɲ din yet a, “N tee boorganue digbangann na ni.” Li paak ki u pur bonjayey Gersom.*

⁴ U bia din yet a, “N baa Yennu sommin ki tinnin, ki Ijipt kpanbar ki fit kpiimi,” ki pur bonjaleek na Elieser.† ⁵ Jetro din baar nan Moses ɲaapoo nan u bonjai banlee na kunkoouk paak, Yennu jɔɔr nba ki Moses din kar na boor. ⁶ U poɲ din gaan mɔb ki tur Moses-ewa nan bi baat, ⁷ ki Moses saan ki cheto, ki gbaan u tɔɔnn, ki mɔɔt‡ u tankpinn. Li poor po ki bi boi leeb bi laafia po, ɲaan ji saan Moses lanbouɲ§ ni. ⁸ Ki Moses wanno linba kur ki Yennu tun ki tur Ijipt kpanbar nan u niib, a wun fit nyinn Israel teeb na Ijipt tinj ni. U bia din wanno biak nba ki Israel teeb na dii sɔnu ni, nan Yennu nba tinnib bianjinba. ⁹ Jetro nba gbat linba na kur, ki li maɲɔ bonchiann, ¹⁰ ki u yet a, “Ii dont Yennu sann, wunba tinni ki nyinni Ijipt kpanbar nan u niib nuu ni na. Ii dont Yennu sann, wunba nyinn u niib daabisin ni na. ¹¹ Mɔtana, n mi nan Yennu-e tee Yenjaann ki gar yennii nba kur be, kimaan u tun linba na, yoo nba ki Ijipt teeb dia Israel teeb nan nɔɔntont nae.” ¹² ɲanne ki Jetro jii bonkobit nba ki bi saa mann ki joo li kur muu, nan piinlia nba ki bi saa pi Yennu na, ki Aarɔnn nan Israel tɔɔndamm na weio, ki saan a bin di kasiɲ jeet nba tee Yenjiantu maruɲ na.

* **17:7** 17.7 Bi maan ni, Masa paak tee “bikinu.” † **17:7** 17.7 Bi maan ni, Meriba paak tee “nyiiuruk.” * **18:3** 18.3 Bi maan ni, “Gersom” nan “boorganu” mɔbona naane. † **18:4** 18.4 Bi maan ni, “Elieser” nan “Yennu sommin” mɔbona naane. ‡ **18:7** 18.7 Bi binbey ni, bi din tee nnae ki want lomm. § **18:7** 18.7 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

*Ki jiin barbuura gannu po
(Sennu 1.9-18)*

¹³ Laa yent sanyiok, ki Moses ηamii binba mək kɔna nan leeb na maan, ki gorii maan maŋ ni sanyiok ni ki tan tuu nyiok. ¹⁴ Ki Moses diamm Jetro nba la linba kur ki Moses tuun na, ki u boio a, “Linba na kur tee bee ki a tuun ki teen niib na? Bee ki a tuun na kur a kuukoo, ki niib see nna sanyiok niwa ki tan tuu nyiok na ki loon bin pak nanani?” ¹⁵ Ki Moses jiin a, “Li kpa a talase ki man tun nna, kimaan niib na baat n boor a bin tumii Yennu loomme. ¹⁶ Niro nan u loo-i mək gammuk, bi tuu baar n boore ki man wannib wunba mək mɔni, ŋaan tumiib Yennu mɔmaan nan u sennu.”

¹⁷ Ki Jetro yeto a, “A ki tuun li bannu kaa na. ¹⁸ A bakint a mɔŋe, ki bia bakint niib na. Linba na yabit nan fii tuun a kuukooɔwa. ¹⁹ Ŋaant ki n tura kpaanŋanii, ki Yennu sii be nana. Li ŋan fii tee niib na taatar Yennu boor, kii baat nan bi kunkɔna maan u boor. ²⁰ Ii tumiib Yennu sennii, kii wantib baa sii tuun linba, nan baa sii be bianjinba. ²¹ Ŋaan a gann jab nba tee nichinchiba, ki teemm niib na tɔondamm; yemm-ii dia niib tusir tusir, ki yemm-ii dia niib kobik kobik, ki yemm-ii dia niib piinŋmu-ŋmu, ki leeb-ii dia niib piik piik. Tɔondamm maŋ-ii tee binba tiin Yennu, ki jaŋ nan niib n teemm yada, ki bia kii tee binba ki niib kan fit kooɔb nan likirii. ²² Ŋaant ki bii tee niib na barbuura nba sii tun be. Bin tuu baar nan barii nba paar ki tura, ŋaan kii bu barbisi na ŋarin. Bi-i chent a toonn na nna, ŋanne saa tura woruku waan. ²³ Fi-i tun nna, ki Yennu saki, a kan mantik bakin a mɔŋi, ki niib na maan bia tuu saa pakewa bin fit kun.”

²⁴ Ki Moses gaar Jetro kpaanii na, ²⁵ ki gann jab nba tee nichinchiba Israel teeb na ni, ki teemm tɔondamm, ki bi siab dia tusir tusir, ki siab dia kobik kobik, ki siab dia piinŋmu-ŋmu, ki siab mun dia piik piik. ²⁶ Ŋamme din tee barbuura nba sii bu niib na maan yoo kur, ki baat nan bargbenja na Moses boor, ŋaan bu barbisi na bi tiɔŋ. ²⁷ Li poor po ki Moses chab Jetro, ki u ŋmat kun u doo ni.

19

Israel teeb benu Sainai jɔjaann boor

¹⁻² Ki Israel teeb na fiir Refidim. Baa nyii Ijpt li ηmaarii ŋantaa, dasinsinn daar, ki bi baar Sainai kunkoouk paak, ki chaan bi kaan Sainai jɔjaann na nyakir ni, ³ ki Moses doo jooɔr na paak a wun chet Yennu. Ki Yennu be jooɔr na paak ŋaan yiin Moses, ki yeto a wun pak Israel teeb, Jakob yaaboona na a: ⁴ “I la min Yennu nba tun linba ki tur Ijpt teeb, ki baar nani nna na, nan bianjinba ki baakir tuu jii u waas ki saan namn na. ⁵ Motana, li-i tee ki i saa sak n mɔb ki dia n molor na, i sii tee n niibe. Tingbouŋ na kur tee n yare, ŋaan yimme sii tee n nigannkab, ⁶ niib nba tee n kuukoo niib, ki sii tee mannteeb ki tuun teenin.” ⁷ Ki Moses ηmat sik ki saa yiin Israel tɔondamm na, ki lakimm, ki wannib linba kur ki Yennu pako. ⁸ Ki niib na kur jiin nan kunkoyenn a, “Linba kur ki Yennu wannit, ti saa tuma.” Ki Moses yet Yennu linba kur ki niib na pak.

⁹ Ki Yennu yet Moses a, “N sii be sanpagbougbenjir nie ki baar a boor, ki niib na n gbat ki n piak nana, ki bi ji saa teena yada, laa nyii motana ki saa.”

Ki Moses pak Yennu linba ki niib na jiin. ¹⁰ Ki Yennu yeto a, “Saant ki saa yet niib na ki bin jii dinna nan wonn ki ηamm bi mɔŋ ki teen siir nan jiantii. Li kpa a talas bin wuur bi liant, ¹¹ ki teen siir kii guu daarpo. Li

daar, n saa sik Sainai jojaann paak, siaminba ki niib na kur saa fit lan. ¹² Chaant terik ki lint joor na ki niib na daa pootiri, ki betib ki bi daa baat joor na boor kaawa, ki ji boi bin do-o. Niro-i lakit u taar ki nmaa joor na paak, bin kpiu. ¹³ Bin jaato tana koo ki yekito peenii ki kpiu, ki soo daa noobii u nuu ki siito. Sennu na tee niib nan bonkobit kur yare, ki bin kpib. Naaan bi-i peb naatunn na yoo nba, niib na n do joor na paak.”

¹⁴ Ki Moses nyii joor na paak, ki sik ki tan pak niib na, a bin teen jiantii siir. Ki bi wuur bi liant. ¹⁵ Ki Moses yetib a, “Ti tee siir kii guu daarpo, soo daa doo nan poo daanni.”

¹⁶ Ki daanjantaa man daar sanyiook ni, ki saak nyikint ki tian, ki sanpagbounbenjir nna dookit joor na paak, ki bi gbat naatunn bui sanpaapowa, ki janmaanii soor binba be lej na kur, ki bi jekir.

¹⁷ Ton, ki Moses nyii namm kaan na ni, ki saan namm a bin chet Yennu, ki bi saa biar set joor na loon ni. ¹⁸ Sainai joor na kur po din loo nan munyuute, kimaan Yennu din sik nan muu, joor man paake. Munyuut na din doo sanpaapo, ki tee nan mutunn munyuut nae, ki joor na damm bonchiann. ¹⁹ Naatunn na monii din nammit do sanpaapo. Ki Moses pak, ki Yennu jiin satianii ni. ²⁰ Ki Yennu sik Sainai joor na paak ki yiin Moses a wun do joor man paak. Ki Moses doo. ²¹ Ki Yennu yeto a, “Sikin ki kpaan niib na ki bi daa yaak terik na ki baat a bin lami. Bi-i teen nna, bi bonchiann saa kpowa. ²² Nan mannteeb nba lek nakiin na gbaa, naan bi-i kii nammi bi moj, n saa dat bi tubawa.”

²³ Nanne ki Moses yet Yennu a, “Niib na kan fit do-o, kimaan a turit sennu a ti jii joor na ki lii tee kasii, ki chaan terik ki lintir.”

²⁴ Ki Yennu jiin a, “Nmatir ki saa jii Aaronn ki baar nana, naan mannteeb na nan niib na narin daa yaak terik na ki do n boor na, nna-i kaa, n saa dat bi tubawa.” ²⁵ Li poor po ki Moses nmat sik niib na boor, ki saa yetib linba kur ki Yennu pako.

20

Ki jiin Yennu sennii piik na po (Sennu 5.1-21)

¹ Yennu din pak, ki u mabona mane na a: ² “Mine tee i Yomdaano Yennu, wunba nyinni Ijipt tir ni, siaminba ki i daan tee daaba na.

³ “Daa jiantir yensau ki pukin n po.

⁴ “Daa naan ninnansiar ki teen i moj, linba be sanpaapo, koo tingboun na ni, koo nyun ni. ⁵ Daa gbaa patsiar boor koo ki jiantiro, kimaan mine tee i Yomdaano Yennu, ki ki saak mii mok loo. N daar binba namin na tuba, nan bi waas tuba, ki saa tuu bi yaaboontaa koo bi yaaboona nanna ni, ⁶ naan want n lomm ki teen binba loonin ki saak n mob na yaaboona tusaa tusaa.

⁷ “Daa yi n sann ki tuun biit, kimaan min i Yomdaano Yennu saa dat wunba yiin n sann yann yann tubira.

⁸ “Tiat foon daar kii diar kasii. ⁹ A mok daa nanloobe ki saa jii tun a toona, ¹⁰ naan daanjalore daar na tee foon daare, ki tee n daar. Li daar man ni, soo daa tuun toonn: fin nan a waas nan a daaba nan a bonkobit nan boorganu nba kur koo a doo ni na. ¹¹ Daa nanloobe ki min Yennu jii ki nan tingboun nan sanpaak nan mokbeja nan linba kur be li ni, naan ki daa nanlore daar na ki n foi. Nanne ki min Yennu teen piisin foon daar man paak, ki teenir kasii.

12 “Turin a baa nan a naa baakir, ki a manfoor saa fokit tin nba ki n teena na ni.

13 “Daa kpi niro.

14 “Daa chommi.

15 “Daa jaami.

16 “Daa di faak siara ki biir a loo.

17 “Daa mok niɔŋ nan a loo ŋaak. Daa mok niɔŋ nan a loo ŋaapoo, koo u daaba, koo u nei, koo u bonii, koo linba tee u yar kur.”

Ki jiin niib na jaŋmaanii po

(Sennu 5.22-33)

18 Niib na nba gbat satianii nan naatunn na monii, ki bia la sanyikintii, nan munyuut nba piin jooɔ na yoo nba, ki jaŋmaanii jekib, ki bi set banfokira. 19 Li yoo ki bi yet Moses a, “Fi-i pak turit, ti saa gbiinta, ŋaan ti tiin jaŋmaanii nan Yennu-i pak turit, ti saa kpowa.”

20 Ki Moses jiin a, “Daa tiin jaŋmaanii. Yennu baar a wun bikinie ki lin te yii yoo kii saak u mɔb, ki daa tuun biiti.” 21 Niib na din see banfokirewa, ŋaan ki Moses kuukoo saan nakin sanpabouŋ nba ki Yennu be li ni na.

Sennii ki jiin maruŋ binbinta po

22 Ki Yennu wann Moses a wun pak Israel teeb na a, “I la min Yennu nba be sanpaapo ŋaan pak nani bianjiba. 23 I daa jikit salimpeena koo salimmɔna ki naan yennii ki jiantir ki pukii n po. 24 Jiin tant ki maa maruŋ binbintir ki turin, kii paa i pei nan i nei li paak, ki lii tee maruŋ nba ki i saa kabin li kur, nan weinanleeb piinii na. Siaminba kur ki n gann a yii jiantirin na, n saa baar leŋ ki teen piisin i paak. 25 Li-i tee ki i jii tana ki maa n maruŋ binbintir, i daa yakitir tana maŋ, kimaan yi-i jii sirik ki yakit tana, i biir tana maŋe na, ki li ji kii ŋan nan lin tun n toonni. 26 I daa maa n maruŋ binbintir ki tee taanmaata nba sii ŋmaan do li paaki. Yi-i teen nna, i sii dint i mɔŋ feie, yoo nba ki i ŋmaan taanmaata na ki do.

21

Baa sii dia daaba bianjiba

(Sennu 15.12-18)

1 “Want Israel teeb sennii na: 2 Li-i tee ki a daa a booru Hiibru* niro, li tee wun tun a toonn bina ŋanloobe. Bina ŋanlore nani, fan ŋaau yann, ki u daa pa siari. 3 Li-i tee ki u ki mok poo yoo nba ki a daau na, fii ŋaau yoo nba, wun nyi yann ki daa jikit poo. ŋaan li-i tee ki u bo kooɔn poeewa ki a daau, fi-i ŋaau yoo nba, wun jii u poo kii saa. 4 Li-i tee ki u chanbaa turo poo ki u kooɔɔ ki mar waas, poo na nan u waas na tee u chanbaa na yabe, daabir na saa nyi u kuukooe. 5 ŋaan li-i tee ki daabir na wann nan u loon u chanbaa na nan u ŋaapoo nan u waas na, ki ki loon bin ŋaau, 6 ŋann ŋarin u chanbaa na n jiiu ki saan nano Yenjiantu boor. Leŋe ki u saa sennɔ ki kpianɔ gann, koo tammokpianu, ŋaan fut u tubir. Li poor po ki u ji sii tee u daabir nan u manfoor gbennu.

7 “Li-i tee ki joo kɔi u bipoo ki bi teenɔ daabir, ŋoo ki tee bin tan ŋaau nan daabjak na kaa. 8 Li-i tee ki bi kooɔɔ ki tur wunba loon wun tan kooɔie, ŋaan ki u ji tan ki loonɔ, ŋann ŋarin, wun kooɔɔ ki jiin tur u baa. Li ki tee u chanbaa na n kooɔɔ ki tur boorganu, kimaan waa dia bonpook na diabiik na paak. 9 Li-i tee ki joo daa daabpook a wun tur u bija, li tee wun

* 21:2 21.2 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

diau nan u tiɔŋ bipoo nae. ¹⁰ Li-i tee ki joo na koon poo ki pukin u poo sinsinn nba ki u daau na paak, li kpaa talas ki joo na-i teen u poo sinsinn na jeet nan tiat, ki lii jan nan waa daan tuu teeno bianjinba sinsinn na, ki wuu biaki mok yaak nan waa daan tuu mok yaak bianjinba na. ¹¹ Joo na-i kii tun linba na ki tur poosaakoo na, li kpaa talas wun nyik poo na ki wun yaat, ki daa te ki u pa siari.

Sennii nba jiin kunkona po

¹² “Wunba faa nirɔ ki kpui, li tee bin mun kpiue. ¹³ Li-i tee ki u kpet faau-ie, u saa fit chiar ki saan siaminba ki n saa wannii na, ki leje ki u saa foor. ¹⁴ Naaan li-i tee ki nirɔ miwa naan faa u loo tonu ki kpiiu, li tee yin kpiue, u lek-i chiar saan n maruj binbintir paak ki loon manfoor, naan yin kpiu.

¹⁵ “Wunba faa u baa koo u naa, li tee yin kpiue.

¹⁶ “Wunba soor nirɔ a wun kooto, koo a wun teeno u daabir, yin kpiu.

¹⁷ “Wunba sat motont u baa koo u naa paak, yin kpiu.

¹⁸ “Li-i tee ki niib kon, ki yeno jii tann koo u niikur ki faa loo na, naan ki u ki kpo, i daa daar u tubir. Naaan li-i tee ki wunba ki u faa-u na door baat diiuk, ¹⁹ ki li poor po, ki u tan fiir ki jii patu ki li sommito ki u somm nanyer poi-e, joo nba faau nae saa pa, u yoo nba biir na paak, naan bia goto ki saa tuu yoo nba ki u saa la laafia.”

²⁰ “Li-i tee nirɔ jii lanbann ki boo u daabjak, koo u daabpook, ki u kpo li yoo na, li tee yin dat joo na tubire. ²¹ Naaan li-i tee ki daabir na ki kpo dayenn, koo daa nanlee ni, i daa daar joo na tubir, waa kon u daabir na tee tubdatu nba janoe.

²² “Li-i tee ki jasiab kon ki tan kpet faa poo nba mok poor, ki u poor na biir, naan ki u ji ki la dansiak ki pukin, nan narin li tee yin nmaar wunba faau na panne, nan poo na sooro nba saa wann bianjinba, ki barbuura na n got li ni. ²³ Naaan li-i tee ki poo na tiɔŋ la dan nba paar, li tubdatu sii tee manfoor n pa manfoor paake, ²⁴ ki ninbinn n pa ninbinn paak, ki nyann n pa nyann paak, ki niipaun n pa niipaun paak, ki taapaun n pa taapaun paak, ²⁵ ki mudinu n pa mudinu paak, ki dan n pa dan paak, ki kpinn n pa kpinn paak.

²⁶ “Li-i tee ki nirɔ faa u daabjak, koo u daabpook ninbinn ki li biir, u daano na n chabo ki wun saan, ki lin teen ninbinn na paak paatii. ²⁷ Li-i tee ki u faa u nyann ki fokit, wun chabo ki wun saan, ki lin teen nyann na paak paatii.

Ki jiin bondamm po

²⁸ “Li-i tee ki naab nyiar nirɔ ki kpiiu, bin jaat naab man tana ki kpiu, ki soo daa nman u nanti. Naaan soo daa daar naab na daano tubiri. ²⁹ Naaan li-i tee ki naab na yoo nya niib, ki bi yeen u daano naan ki u ki loro, ki naab na tan nyiar nirɔ ki kpiiu, bin jaat naab man tana ki kpiu, naan bia kpi u daano na. ³⁰ Li-i tee ki bi sak a naadaano na n pa likirii u manfoor paakie, wun pa baa saa jiaro bianjinba kur. ³¹ Li-i tee ki naab na kpui naasimo, koo sapaamo, sennu nae bia see. ³² Li-i tee ki naab nyiar soo daabjak koo daabpook, naadaano na n pa salimpeena kuna piintaa† daabir na paak, naan bin jaat naab na tana ki kpiu.

³³ “Li-i tee ki nirɔ biit bootuk ki yaan, koo ki gbiir bootuk naan ki ki piin, ki soo naab koo bonj baa bootuk na ni, ³⁴ li tee wun pa bonkobuk na paake.

† 21:32 21.32 Salimpeena kuna piintaa din tee daabir daauko.

Wun pa likirii na ki tur bonkobuk na daanoŋ ŋaan yent bonkob-kpeenn na. ³⁵ Li-i tee ki niroŋ naab kp̄ii u looŋ naab, bi jab banlee n koot naab nba fo na, ki chent li likirii, ki bia chent naakpeenn na nant. ³⁶ Ŋaan li-i tee ki naab na yoo tuun nna ki bi piak u daanoŋ, ŋaan ki u ki lor naab na, li tee wun jii naafooke ki pa naadaanoŋ na, ŋaan gaar naakpeenn na.

22

Sennii nba jiin pann panu po

¹ “Li-i tee ki niroŋ jan naab koo peeuk ki kp̄iiu, koo ki kooto, li tee wun pa nei banŋmue naab na paak, koo pei banna peeuk na paak. ²⁻⁴ Li tee wun pa waa jan linba na paake. Li-i tee ki u ki mok siar, bin kooto ki teeno daabir, ki lii tee paatii, waa jan linba na paak. Li-i tee ki bi la waa jan bonkobuk nba na foot u boor, li-i tee naab koo peeuk koo boŋ, wun pa banlee, yenoŋ paak.

“Li-i tee ki nanyukoŋ loot diiuk nyioŋ ki koo a wun jan, ki bi sooroŋ ki kp̄iiu, wunba kp̄iiu na ki tun nikpinu biiti. Ŋaan li-i tee yonnu ni-ie, u tun nikpinu biita.

⁵ “Li-i tee ki niroŋ lu u bonkobit ki bi lin muuk ni, koo ki bi lin tilontii kpaab ni ki ŋman, ki tan saan koo soo kpaab ni ki ŋman jeet nba ki u bur na, li kpaab talas bonkobdaanoŋ na n jii u kpaab ni jeet, koo u tilontii loona, ki pa jeet nba ki u bonkobit ŋman na paak.

⁶ “Li-i tee ki niroŋ fia u kpaab, ki li dii muuk ki saa loor u loo kpaab, ki dii u jeet nba ki u bur na, koo jeet nba ki u jaan bir na, wunba fia muu na tee wun pa linba kur biir na paake.

⁷ “Li-i tee ki niroŋ sak ki dia u loo likirii, koo u bona nba mok nyooŋ, ki nanyukoŋ tan jan bona na u ŋaak ni, ki bi sooroŋ, nanyukoŋ na n pa fuunu munlee. ⁸ Ŋaan li-i tee ki bi ki la nanyukoŋ na, ŋann ŋarin bin saan nan joo nba tuu dia bona na, Yenjiantu diiuk ni, ki wun saa por nan ŋoo kaa jan bona manji.

⁹ “Maan nba kur tee gammuk ki jiin bona po, laa tee nei paak, koo bonii paak, koo pei paak, koo tiat paak, koo bont nba kur bot, jab banlee nba yaa bi yen bont manŋ na n baar Yenjiantu boor. Yennu-i tur wunba kaat, wun pa taar munlee ki tur looŋ na.

¹⁰ “Li-i tee ki joo sak ki dia u loo boŋ, koo naab, koo peeuk, koo bonkob-booru nba kur ki u turoŋ, ki bonkobuk na tan kpo, koo ki la dan, koo ki bi fatoŋ ŋaan ki siara daanoŋ kaa, ¹¹ joo na n saan Yenjiantu diiuk ni, ki saa por nan u ki jan u loo na bonkobuk na. Li-i tee ki u ki jan bonkobuk naie, bonkobdaanoŋ na n sak nan u bote, ki u loo na daa pau siari. ¹² Ŋaan li-i tee ki u jan bonkobuk naie, joo na n pa bonkobdaanoŋ na. ¹³ Li-i tee muuk ni bonkobukue sooroŋ ki kp̄iiu, joo na n baar nan nanchiat na ki lii tee siara; li ki tee wun pa linba ki muuk ni bonkobuk sooroŋ na paaki.

¹⁴ “Li-i tee ki niroŋ kpent u loo bonkobuk, ki bonkobuk na tan la dan koo ki kpo, ki bonkobdaanoŋ na kaa li yoo, joo na tee wun pa li paake. ¹⁵ Ŋaan li-i tee ki li tun nna ki bonkobdaanoŋ be li yooie, joo na daa pa siari. Li-i tee ki bonkobuk na tuun toonn ŋaan ki u pa likiriie, likirii nae saa pa bonkobuk na paak.

Sennii ki jiin nisaarik binbeŋ nan Yenjiantu po

¹⁶ “Li-i tee ki joo kpar sapaanmunn nba ki tee soo sarkpenŋ ki doo nanaŋ, wun pa pookooŋt paatii ŋaan kooŋo. ¹⁷ Ŋaan li-i tee ki sapaamoŋ na baa

yêṭ wun chab ɔ̀ɔ na u bipoo na, ɔ̀ɔ na n pa likirii ki lii jan nan baa saa pa sapaanmunn paak bianjinba na.

18 “Niro nba kur tee jabaabuuro,* yin kpiu.

19 “Niro nba kur doo nan bonkobuk, yin kpiu.

20 “Wunba kur mann maruɲ ki tur yenbik, ki li ki tee min Yennu, yin kpiu.

21 “I daa dint boorganu biak, koo ki diau diabiiuku. Ii tiar nan yimm Israel teeb mun din tee boorganue, Ijpt tinj ni. 22 I daa dint pakoo koo kpeebik biaki. 23 Yi-i tun nna, ki bi mo ki yiinin ki loon sommir, min Yennu saa turib gatu, 24 ki n wutoor saa do, ki n kpi-i tob ni, ki i poob saa teen pakoi, ki i waas n koɲ baanba.

25 “Li-i tee ki a kpent likirii ki tur n niib nba ki mok na yeno, a daa tee nan binba kpentir niib likirii na, ki waau a wun paan nyooti. 26 Fi-i gaar niro liant ki li tee mosonn nan u saa pa-a pann, fan jiin liant manja ki yonnu n baa, 27 kimaan nanne tee linba ki u saa lia ki dokin waat. Fi-i kii turɔ, u ji saa lia bee ki doori? Li-i tee ki u bui fabin ki yiinin ki loon sommir, n saa gat ki turɔwa, kimaan n mok ninbatinu.

28 “I daa piak biit ki teen min Yennu, ki bia daa mo i niib toondaansoo motonti.

29 “Ii turin i dii nan i daan nan i kpan piinii, yoo nba jan nan turu.

“Ii jii i bijakpera ki turin. 30 Ii jii i nei nan i pei matsinsina nba tee bonjara ki turin. Naant matsinsinn nba tee bonjar na-i be nan u naa daa njanlore, njan daa nanniin daan na, yin jiiu ki turin.

31 “Ii tee n niibe, li paak, i daa nman bonkobuk nba ki muuk ni bonkobuk sooro ki kpai,† njan ii tuu jii ki tur boi.

23

Ki jiin mamomm nan binbenjan po

1 “Daa moontir faak, ki bia daa di faak siara ki sommit wunba mok kaati.

2 Daa taa binba yab, yoo nba ki bi tuun biit, koo ki bi teen siara nba boont barmonii na po. 3 Daa want lukitin ki teen tarik, u buut yoo.

4 “Fi-i la a dataak naab koo u boɲ ki u tiin boor, fan sooro ki turɔ. 5 Fi-i la a loo nba nama ki u boɲ baa nan jika, fan taano ki yin fiino, njan daa gaar ki nyikito.

6 “Tarik-i baar buut boor ki a la nan u mok monii, fan turɔ u monii.

7 Daa nyir niro kaati, a bia daa kpi niro kaati, kimaan wunba tun nna, n saa biir li yooɔwa. 8 Daa gaan monyat, kimaan monyat tee niib joonii, ki bi ki fit laat barmonii, ki bia biir nijamm barri.

9 “Daa dia boorganu diabiiki. I mi laa ton bianjinba, li-i tee ki a tee boorganu, kimaan i din tee boorganue Ijpt tinj ni.

Ki jiin bina njanlore ni nan daanjanlore daar na po

10 “Ii tuu jii bina njanloob, kii buur i kpaant kii jaan i jeet, 11 njan bina njanlore na ni, ii njan ki tinj na n foi, ki i daa jaan jeet nba pia lenj. Tarii nae sii di linba pia lenj na, ki muuk ni bonkobit na n bia di linba tent na. Ii bia teen daan tilontii nan kpan tiinii kpaant nna.

12 “Ii tuu jii daa njanloob ki tun i toona, njan daanjanlore daar, yin foi, ki te i daaba nan boorganu nba tuun i toona na, nan i bonkobit n foi.

* 22:18 22.18 Li paake tee niro nba dia narinbiit paɲ ki tuun tooni, koo ki mok li bannu. † 22:31 22.31 Kimaan u son nba ki nyii na paak.

13 "Ti gbiint linba kur ki min Yennu piaki na. I daa mei yenbis, i ponj daa puur bi sana kaawa.

Ki jiin jaangbeɲa ɲantaa na po
(Nyinu 34.18-26; Sennu 16.1-17)

14 "Ti tuu di jaangbeɲa ɲantaa binn nɔɔk ni ki turin baakir. 15 Nmaarik nba ki bi yir Abib ki i din nyii Ijipt na niɲe, ki ii tuu saa di boroboro nba ki mɔk datin jaamm, nan maa wannii bianjinba na. I daa di boroboro nba ki datin be leɲ, laa saa jii daa ɲanlore nba ki i di boroboro nba ki mɔk datin jaamm maɲ na. Ii mi ki yin baar n boor a yin jiantin ɲaan ki ki dia piinii.

16 "Yoo nba ki i piin i jeet jaanu, yin teen jaanu jaamm.

"Ti tuu di lanbont jaamm sakoouk, yoo nba ki i po i kpaant ni tiloona.

17 Jaangbeɲa ɲantaa na ni binn kur, li kpaat talas i jab n tuu baar ki jiant min i Yomdaano Yennu.

18 "I daa teenin boroboro nba ki datin be leɲ, yoo nba ki i jii bonkobuk ki mann maruɲ ki turin na. I-i tuu kii jii bonkobuk ki mann maruɲ ki turin, jaamm na yoo, yaa daa te ki li kpan na yentir sanyioku.

19 "Binn kur, ii tuu baar nan i sinsinn jeet nba ki i jaan na, min i Yomdaano Yennu ɲaak na ni.

"I daa yak pebik koo bubik, u naa biin ni.*

Ki jiin mɔsona nan wannu po

20 "N saa te ki malaka n gar i tɔonn, ki guuri i sommir ni, ki tan baar nani siaminba ki n ɲamm guuni na. 21 Gbiintir u maan ki sak u mɔb. I daa yeen u maan ki kon nano, kimaan mine tumo, ki u kan nyik chab i moyetuku. 22 Naan li-i tee ki i sak u mɔb, ki sak linba kur ki n wannu, n saa kon nan i datai kur. 23 N malaka saa gar i tɔonn ki saan nani Amor teeb, nan Hef teeb, nan Peris teeb, nan Jebus teeb, nan Keenann teeb, nan Hif teeb tin ni, ki n saa biirib. 24 I daa gbaant bi tingbana tɔonn, koo ki jiantirib, ki bia daa gaan bi jiantu marima. Ii biir bi tingbana na, ki bia yeer bi jiantu tanchaaka na. 25 Li-i tee ki i jiantir min, i Yomdaano Yennu, n saa teen piisin i paak, ki turi jeet nan nyun, ki bia nyinn yiarbooru kur i ni. 26 I tin ni, poosoɔ poor kan biir, ki pookanmatir bia sii kaa i tin na ni. N saa turi manfofook.

27 "N saa te ki niib nba nami na-ii tiinin janmaanii. N saa baar nan ɲmatir, niib nba ki i kon namm na sinsuuk ni, ki bia te ki i datai kur n chiar ɲaan nyiki. 28 N saa te ki yanputuk n baar i datai. N saa ber nyinn Keenann teeb nan Hif teeb nan Hef teeb na, yoo nba ki i chari nakiib. 29 N kan ber bi kur binyennkoɔ niɲ kaa, kimaan mi-i teen nna, tin na saa doɔr yanne, ki muuk ni bonkobit n pot ki gbee leɲ, ki yin gbar koonu. 30 Naan n sii beer nyintibe waan waan, nan yaa tan saa pot ki jan nan yin koɔ gbee tin maɲ ni ki yentir. 31 N saa tant i tin kpaar ki lin nyi Akaba mɔkgbianu ki saa tuu Sinsuuk ni mɔkgbenjir, ki nyi tin nba ki siar ki pia na ni, ki saa tuu Yufrates mokir. N saa teen tin na niib i nuu ni, ki i sii beerib ɲaan koɔ. 32 I daa lorin siara lor namm, koo nan bi tingbana. 33 I daa te ki niib maɲ kaar i yent ni, li-i teen nna, bi saa te ki yin tun ki biirime. Yi-i jiant bi tingbana na, li sii tee baruk nba gbeɲe ki turi."

* 23:19 23.19 Li pasiar Keenann teeb din tee nnae ki li tee nyoku.

24

Biajinba ki bi loon molor na

¹ Yennu din yet Moses a, “Baat n boor, jɔjaann na paak, fin nan Aarɔnn nan Nadab nan Abihu nan Israel tɔɔndamm piinlore, ki yi-i tan per n boor, yin gbaan ki jiantin. ² Sɔɔ ki tee saa baar ki nakin n boor, see fin kuukɔɔ. Israel nileeb na poɔ ki tee bin do jɔɔr na paak kaawa.”

³ Ki Moses saan saa wann niib na Yennu sennu nan u wannu kur, ki niib na kur jiin nan kunkɔyenn a, “Ti saa tun linba kur ki Yennu yeta.”

⁴ Ki Moses sɔb Yennu sennii kur. Laa fann sanyapob ni, ki u maa maruɔ binbintir, jɔɔr na nyakir ni, ki chaan tana piik nan njanlee, ki li see Israel teeb booru piik nan njanlee na taar ni, booru kur nan li tann. ⁵ Li poor po ki u tun naasinsiab, ki bi saan mann maruɔ ki joo muu ki tur Yennu, ki bia jii naajai ki mann tur Yennu, ki li tee weinanleeb piinii. ⁶ Ki Moses jii bonkobit na sɔn waan ki teen senii ni, njan linba tenn na, ki u mɔɔn maruɔ binbintir na paak. ⁷ Nanne ki u jii molor gbouɔ nba ki Yennu sennii sɔb leɔ na, ki karin sanpaapowa ki tur niib na. Ki bi kur jiin a, “Ti saa sak Yennu mɔb ki tun linba kur ki u senna.”

⁸ Ki Moses jii sɔn na ki mii mii niib na paak njan yet a, “Linba nae tee sɔn nba gbeen molor nba ki Yennu lor nani, yoo nba ki u turi u sennii na.”

⁹ Nanne ki Moses nan Aarɔnn nan Nadab nan Abihu nan Israel tɔɔndamm piinlore na doo jɔɔr na paak, ¹⁰ ki saa la Israel teeb Yennu na. U taa nba din see linba paak na din naan linba ki bi jii tanbinyinyira nba ki li daauk paar na ki sere, ki li nyirii nan mianu na, ki tee bonbɔnwuwur nan sanpagbouɔ na. ¹¹ Yennu din ki paan Israel tɔɔndamm na danɔi, bi din la Yennu, ki dii ki bia nyuu.*

Ki jiin Moses jɔɔr donu po

¹² Li poor po ki Yennu yiin Moses a, “Domin n boor, jɔɔr na paak, ki n saa tura tanpatlai njanlee, ki sennii nba tee wannu ki tur n niib na sɔb li paak.” ¹³ Ki Moses nan u sommtɔɔ Joosua teen siir, ki Moses piin ki do jɔɔr man a wun took Yennu. ¹⁴ Moses din yet tɔɔndamm na a, “Ti guut kaan na ni nan yoo nba ki ti tan saa jen. Aarɔnn nan Hur be i boor, ki wunba la maan ki loon li njamu, wun saan bi boor ni.”

¹⁵ Ki Moses doo Sainai jɔɔr na, ki sanpagbouɔ dɔkin jɔɔr na. ¹⁶⁻¹⁷ Ki yabint Yennu yentsaakar yent ki nyii jɔɔr na paak ki sik, ki li wann nan jɔɔɔ Yennu be leɔ. Israel teeb na din laat yeeɔn na, ki li naan muue di jɔɔr na paak. Sanpagbouɔ na din dɔkin jɔɔr na daa njanloobe, ki daa njanlore daar ni, ki Yennu be sanpagbouɔ na ni njan yiin Moses. ¹⁸ Ki Moses chat doo jɔɔr na, ki kɔɔ sanpagbouɔ na ni. U din be leɔ damuna piinnae.

25

Ki jiin Yennu lanbouɔ na piinii po (Nyinu 35.4-9)

¹ Ki Yennu yet Moses a, ² “Betir Israel teeb ki bin baar nan piinii ki turin. Wunba kur par lakib ki u baar nan piinii a wun turin, fan set ki gaar n paak. ³ Faa saa gaar piinii nba bi boore na, li salimmona, nan salimpeena, nan kutmɔnt, ⁴ nan chabɔnann, nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔnɔ, nan chabir nba ki bi luur nan buuk kobit, ⁵ nan pejai gbouɔnfabirmɔnt, nan jangbenjir gbouɔ, nan naajik

* **24:11** 24.11 Bi din mi nan niro-i la Yennu, li daano saa kpoe. A karin Nyinu 33.20.

taabii, ⁶ nan olif tiinii kpan* nba sii liakit fita ni, nan bonnunubit nba sii nmat kpan nba nammit na, nan bonnunubit nba nubiru man, ⁷ nan tanbinyinyira nba daauk paar ki bi yi onik na, nan tanbinyinyiria nba daauk paar, ki li sii taab mannteeb yudaano na liatjak, nan parbiir paak chabir na paak. ⁸ A te niib na n namm kasii lanbouj, ki n sii be namm lej. ⁹ Ii namm lanbouj nan bona nba kur sii be lej, ki lii tee nan maa saa wanna bianjinba na.

Ki jiin molor lakir na po
(Nyinu 37.1-9)

¹⁰ "Ii jii naajiik taabii ki kpaal lakir, ki li fokint-ii tee taabatii nantaa nan bonjinn, ki li yarimu-ii tee taabatii njanlee nan bonjinn, kii dokii taabatii njanlee nan bonjinn, ¹¹ ki por lakir na nok ni nan li poor po salima nba njan, ki bia por salima li mogbankookii, ¹² ki namm salima banii nanna, ki tabin lakir na lotii nanna na taa, ki gaan banii njanlee chinchianyen, ki bia gaan njanlee leer po, ¹³ ki namm naajiik dasoorkara njanlee nba sii jikit lakir na, ki por salima li paak, ¹⁴ ki tuun dasoorkara njanlee na banii nba gaa lakir na loka ni. ¹⁵ Dasoorkara na sii tun tuue lakir na ni, bi daa nyinti. ¹⁶ Ki tanpatlai njanlee nba ki n sob sennii piik li paak ki tura na, a jii kpeen lakir na ni, ¹⁷ ki jii salima nba njan ki teen li biitir, ki li fokint-ii tee taabatii nantaa nan bonjinn, kii yarin taabatii njanlee nan bonjinn, ¹⁸ ki jii salima nba njan ki nan bona nba mok kpinkpant banlee,† ¹⁹ ki tabin yeno lakir na biitir kpin-yen, ki tabin loo kpinleek po. Nammit bona banlee man ki bii taab ki kpab nan biitir na, kii tee bonyenn, ²⁰ ki te bona man-ii took leeb kii gorii lakir na biitir, ki bi kpinkpant n pobit kii baak lakir na biitir paak. ²¹ Tanpatlai njanlee nba ki n sob n sennii li paak na, i kpeen lakir na ni, njan biin salima biitir na li paak. ²² Bona banlee nba be molor lakir paak na, n sii be li sinsuuk nie, ki teena sennii nba ki Israel teeb sii waa.

Ki jiin teebul nba ki bi sii paa boroboro ki teen Yennu na po
(Nyinu 37.10-16)

²³ "A jii naajiik taabii ki kpaal teebul, ki li fokint-ii tee taabatii nantaa, ki yarimu-ii tee taabatu nan bonjinn, kii dokii taabatii njanlee nan bonjinn, ²⁴ ki jii salima nba njan ki por li kur po, ki por salima nba njan ki lint li mogbankookii, ²⁵ ki teen guunu ki lii kpakii nan niibifoouk fokint na, ki lintir. Ki salima nba njan bonkokitir-ii kook li yur paak, ²⁶ ki namm salima banii nanna ki gaan teebul na loka ni, ki lii be teebul na taa nba be siaminba na, ²⁷ kii kpia kpini, ki tuun dasoorkara njanlee na, ki lin tuu fit wokit teebul na. ²⁸ A jii naajiik daat ki namm dasoorkara ki porir salima ki lii wokitir teebul na, ²⁹ ki jii salinjana ki maa saanjmanii nan senii, ki bia maa soborii nan nyubitii, ki bii dia kii mann daan marun. ³⁰ Ii tuu paan kasii boroboro nba ki i teenin yoo kur na, teebul paak, n toon.

Ki jiin fitsentir na po
(Nyinu 37.17-24)

³¹ "Jiin salima nba njan ki kur fitsentir. A kur fitsentir na musur nan li nyakir. Li salima tipuuk-ii tee yomm nan fitsentir na. ³² Gbata njanloob-ii gaa ki pukin sinsuuk ni yar na paak, ki gbata nantaa-ii be chianyen, ki nantaa-ii be leer po. ³³ Ki gbata njanloob na kur-ii mok salima tipuuk nan

* **25:6** 25.6 Olif tiinii kpan njan, ki li daauk bia paar. † **25:18** 25.18 Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, njan mok kpinkpant.

wooka ɲantaa-taa, ki lii naan toorik puuk. ³⁴ Ki fitsentir na nyakir-ii mək salima tipuuk nan wooka ɲanna, ki lii naan toorik puuk. ³⁵ Ki wookir yenn-ii be gbata ɲanlee kur sinsuuk ni. ³⁶ A jii salima nba ɲan ki kur fitsentir nan li gbata nan li wooka, ki lii tee bonyenn. ³⁷ A kur salima fita ɲanlore ki tɔɔn fitsentir na paak, ki li-i tuu kii joo yoo nba, lin tur yentu tɔɔn po. ³⁸ A jii salima nba ɲan ki kur li fita babitii nan sipai. ³⁹ Salinɲana nba saa kur fitsenta nan li bona kur na kpaiu-ii tee nan sinpeenii bɔrik-gbina piik nan ɲanlore kpaiu na. ⁴⁰ Ki a kurir ki lii tee nan maa wanna bianɲinba, jɔɔr paak na.”

26

Ki jii Yennu lanbouɲ na po (Nyinu 36.8-38)

¹ Ki Yennu ɲamm yet Moses a, “Nammit lanbouɲ na nɔɔk ni nan chabɲana piik nba ki bi luur nan pekob-bɔnwuwur nan pekobmɔnwuwur nan pekobmɔnt, ki luu bona nba mək kpinkpant* li paak, ² ki ɲamm chabir kur ki li fɔkint-ii tee taakaabii piik nan ɲanna, ki yarimu-ii tee taakaabii ɲanlee. ³ Ki a kpab nyar chaba ɲanɲmu ki lii tee yenn, ki bia kpab nyar chaba ɲanɲmu nba tenn na ki lii munii tee yenn, ⁴ ki jii tanbɔnwuwur ki teenir nan banii na ki nyar tabin poor po mɔgbankooku, ki bia nyar nna leer na po, ⁵ ki teen banii piinɲmu chabgbenyenn mɔgbankooku, ki bia nyar piinɲmu chabgbenleer na paak, ki lii yeek leer, ⁶ ki ɲamm salima lokita piinɲmu ki gaan chabgbenyenn nan leer na, ki lii jik-ii tee yennkɔɔ.

⁷ “A luu bukobit, ki lii tee chaba piik nan yenn, ki paan lanbouɲ na paak. ⁸ Chaba nba sii tee bɔka piik nan yenn na, li kur-ii tee yomm, ki li fɔkint-ii tee taakaabii piik nan ɲanɲmu, kii yarin taakaabii ɲanlee. ⁹ Ki a nyar chaba ɲanɲmu ki tukin leer paak, ki lii tee bɔkyenn, ki bia nyar chaba ɲanloob nba biar na ki tukin leer paak, ki lii munii tee bɔkleer, ki a pɔbin chinchenbinn nba pukin ɲanloob ni na taar munlee, ki paan lanbouɲ na tɔɔn po, ¹⁰ ki nyar kparchant banii piinɲmu chinchenyenn mɔgbankooku, ki bia nyar kparchant banii piinɲmu ki gaan chinchenleer na mɔgbankooku, ¹¹ ki ɲamm kutmɔnt lokita piinɲmu ki gaan chinchena ɲanlee na, ki lii tee yenn. ¹² Jɔnt chinchenbinn nba tenn na lanbouɲ na poor po, ki lii sɔɔn. ¹³ Nyikin chinchen nba tenn ki tee taabatu nan bonjinn na, ki lii sɔɔn kpini kii dɔɔkir.

¹⁴ “A ɲamm bondɔkinkara ɲanlee, yenn-ii tee pejak gbounfabirmɔnt, ki leer na-ii tee jangbenɲir gbouɲ, ki lii tee lanbouɲ na bondɔkinkara.

¹⁵ “Nammit naajiki daat ki teen lanbouɲ na taabii. ¹⁶ Ki taabu kur fɔkint sanpaapo-ii tee taabatii piik nan ɲanɲmu, ki yarimu-ii tee taabatii ɲanlee nan waan. ¹⁷ Ki a kpeer taabii na gbata ɲanlee-lee, ki lii yeek nan leer, bianɲinba taabii na saa fit tukin leer paak. Taabii na kur tee lii mək gbata nae. ¹⁸ A ɲamm taabii piinlee ki chaanir lanbouɲ na diitu po, ¹⁹ ki ɲamm salimpeena ki teenir boota ki tuun taabii na salimpeena boota na ni, ki taabu kur-ii be boota ɲanlee ni, ²⁰ ki ɲamm taabii piinlee, ki chaan lanbouɲ na niigan po, ²¹ ki bia ɲamm salimpeena boota pinna, ki taabu kur-ii be boota ɲanlee ni, ²² ki ɲamm taabii ɲanloob ki chaan lanbouɲ na yonbaa po, ²³ ki bia ɲamm taabii ɲanlee, linba sii be yonbaa po lotii na

* 26:1 26.1 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ɲaan mək kpinkpant.

ni. ²⁴ Lotii ñanlee na dachaata na kur-ii tee dakpaabaa, ki nyi tiñ ni ki saa do paapo. Dachaata ñanlee nba sii be lotii ni na, a ñammir nna. ²⁵ Tɔn, taabii na sii tee ñanniime, ki salimpeena boota na tee piik nan ñanloob, ki taabu kur tuu boota ñanlee kur ni.

²⁶ “A bia jii naajjik dafoot ñanñmu, ki lin pɔnn lanbouj na lokyenn po, ²⁷ ki bia jii dafoot ñanñmu ki lin pɔnn leer po, ki jii daat ñanñmu ki lin pɔnn yonbaa po lokir na ni. ²⁸ Dafoot nba saa kpar sinsuuk ni na, lin bokit taabii na binbeuj ni ki saan tuu lanbouj na kpɛj leer po, ²⁹ ki pɔr taabii na salima, ki ñamm salima banii ki gaan taabii na paak, ki lii dia dapɔnnkara na, ki bia pɔr salima dapɔnnkara na paak. ³⁰ Chaant lanbouj na nan maa wanna bianjinba, jɔɔr paak na.

³¹ “A ñamm chinchenn ki jonn ki lin bokit kasii boor nan kasii yaa kasii boor. A jii chabñann gunguj ki luu ñmat pekob-bonwuwur nan pekobmɔnwuwur nan pekobmɔnt, ki luur chabñann, ki nan bona nba mɔk kpinkpant† li paak, ³² ki chaan naajjik gansenta ñanna nba ki bi pɔr salima ki gann salima lɔkita na, salimpeena boota na ni, ki jonn chinchenn mañ li paak. ³³ A jonn chinchenn dachaata na paak, ñaan senn mɔlor lakir na kasii yaa kasii boor, chinchenn na tɔɔnn. Jinjɔj nae saa bokit kasii boor nan kasii yaa kasii na boor. ³⁴ A paan biitir na mɔlor lakir na paak, ³⁵ ki senn teebul na kasii boor lanbouj na ni niiganj po, ki bia senn fitsentir na li niidiitu po.

³⁶ “A ñamm jinjɔj ki dɔkin lanbouj na tammɔb. A jii chabñann gunguj ki ñmat pekob-bonwuwur nan pekobmɔnwuwur nan pekobmɔnt ki luur, ki jab bonninnant li paak, ki lii tee linba saa jonn lanbouj na tammɔkɔkir, ³⁷ ki ñamm naajjik gansenta ñanñmu, ki pɔr salima ki gaan salima lɔkita dachaata mañ paak, ki chaanir kutmɔnt boota ñanñmu na ni, ki jii chinchenn na ki jonn li paak.”

27

Ki jiin maruj binbintir na po (Nyinu 38.1-7)

¹ Yennu ñamm yet Moses a, “Jiin naajjik taabii ki kpa a maruj binbintir, ki li fɔkint-ii tee kpinkpondukina ñanñmu, kii yarin kpinkpondukina ñanñmu, kii dokii kpinkpondukina ñantaa, ² ki tabin gbata ñanna paapo lotii na kur paak, ki te binbintir nan gbata na-ii taab kii tee yomm, ki a pɔr kutmɔnt, binbintir na kur po, ³ ki jii kutmɔnt ki ñamm binbintir na bona kur nba tee kutsɔnt, ki bi sii wo tanpent nan li sofira, nan kutsɔnt nba ki bi sii diar ki jikin son, nan diitmɔyaarii nba sii lot nant, nan kutsɔnt nba ki i sii mɔi muu, ⁴ ki jii kutmɔnt, ki teen kutlaana, ki luur tiak ki ter binbintir na sinsuuk ni, ki gaan kutmɔnt banii lotii ñanna na kur po, ⁵ ki teen kutmɔnt kutlaana yekitik, binbintir na sinsuuk ni, ⁶ ki jii naajjik daat ki pɔrir kutmɔnt, ki lii tee dasoorkara, ⁷ ki jii dasoorkara mañ ki tuun banii nba gaa binbintir loka ni na, ki lin tuu fit kii wokitir, ⁸ ki kpa a binbintir na, ki lii naan lakir, kii mɔk foolin, nan maa wanna bianjinba jɔɔr paak na.”

Ki jiin gungouj nba lint Yennu lanbouj na po (Nyinu 38.9-20)

† 26:31 26.31 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ñaan mɔk kpinkpant.

⁹ Ki Yennu namm yet a, “Kpaan gungouŋ ki loon lanbouŋ na. Ki li jinjɔŋ niidiitu bɔkir fɔkint-ii tee taakaabii piinŋmu, ¹⁰ ki jɔnn chabŋann jinjɔŋ na, dachaata piinlee nba ki a pɔr kutmɔnt na paak, ki tuunir kutmɔnt boota piinlee na ni, ki gaan salimpeen-lɔkita ki tuun kutlaana dachaata na paak. ¹¹ Ki niigaŋ po bɔkir fɔkint-ii tee taakaabii piinŋmu, ki a jɔnn chabŋann dachaata piinlee nba pɔr kutmɔnt na paak, ki tuun kutmɔnt boota piinlee na ni, ki gaan salimpeena lɔkita ki tuun li kutlaana dachaata na paak. ¹² Ki li yonbaa po bɔkir na yarimu-ii tee taakaabii piinlee nan ŋanŋmu, leje ki a saa jɔnn chabŋann dachaata piik nba pɔr kutmɔnt na paak, ki lii tuu kutmɔnt boota piik na ni. Ki a gaan salimpeena lɔkita, ki tuun li kutlaana yur paak. ¹³ Ki gungouŋ na tɔɔnn po nba tee yonput po na-ii munii tee taakaabii piinlee nan ŋanŋmu. ¹⁴ Ki tammɔkɔɔkir gaŋ po yiar na, li chinchenjɔnnkar fɔkint-ii tee taakaabii ŋanlore nan waan, kii mɔk dachaata ŋantaa nan li boota ŋantaa. ¹⁵ Ki diitu po na-ii munii biaki mɔk chinchenjɔnnkar, ki li fɔkint-ii tee taakaabii ŋanlore nan waan, kii mɔk dachaata piintaa nan li boota piintaa. ¹⁶ A jii chabŋann nba ki bi jii pekob-bɔnwuwur, nan pekobmɔnwuwur, nan pekobmɔnt, ki luur tammɔb na jinjɔŋ, ki li fɔkint-ii tee taakaabii piik, ki a nan bonninnant li paak, ki lii gaa gansenta ŋanna nba be boota ŋanna ni na. ¹⁷ Dachaata nba saa lint dindonjouk na, li kur-ii pɔr salimpeena nan li lɔkita. Daat na-ii tuu kutmɔnt boota ni. ¹⁸ Dindonjouk na fɔkint-ii tee taakaabii piinŋmu, ki yarimu-ii tee taakaabii piinlee nan ŋanŋmu, ki a namm jinjɔŋ ki lii tee chabŋann, kii fɔk paapo taakaabii ŋanlee nan waan. Ki dachaata na kur-ii mɔk li boota. ¹⁹ Bona nba kur tee lanbouŋ na yar, nan lanbouŋ na kpai, nan gungouŋ na kpai, a jii kutmɔnte ki nammir.”

*Ki jii fitir gotu po
(Liifai teeb 24.1-4)*

²⁰ Ki Yennu namm yet Moses a, “Betir Israel teeb na ki bin baar nan olif tiinii kpan* ki tura, ki a teen fitir ni, ki tuu joor daajouk kur. ²¹ A te Aarɔnn nan u bonjai na-ii jokin fitir na, jinjɔŋ nba dɔɔk mɔlor lakir na tɔɔnn po, lanbouŋ na ni, siaminba ki n be na, ki lin tuu di ki tan yent sanyiɔk. Li tee sennu nba ki Israel teeb sii diae, kii tuun nna, nan bi yaaboona kur nba waa.”

28

*Ki jii mannteeb liant po
(Nyinu 39.1-7)*

¹ Ki Yennu namm yet Moses a, “A tun yiin a ninja Aarɔnn, ki wannɔ nan ŋɔɔ nan u bonjai nba tee Nadab nan Abihu nan Eleasar nan Itamar-e tee binba ki n gannib Israel booru ni, a bii tee mannteeb. ² Nyarin mannteeb liant ki tur a ninja Aarɔnn, ki lin turɔ baakir nan fant. ³ A yet gbanjabira nba ki n turib yanfoon na, ki bin nyar liant marj ki turɔ, ki a kaanɔ ki wuu tee manntɔɔ. ⁴ Liant nba ki bi saa nyare na: Li parbiir paak chab-bɔɔrik, nan liatjak, nan liatfoouk, nan liatir nba ki bi nan bonninnant li paak, nan yufintu, nan tanbobitir. I saa nyar linba nae ki lii tee Aarɔnn nan u bonjai liant, ki lin te ki bi tee mannteeb ki tuun n toonn. ⁵ A te ki bin jii salima gunguŋ, nan pekob-bɔnwuwur, nan pekobmɔnwuwur, nan pekobmɔnt, nan chabŋann, ki luu liant na.

* 27:20 27.20 Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

6 “Bin jii pekob-bonwuwur, nan pekobmɔnwuwur, nan pekobmɔnt, nan salima gungun, nan chabɔann, ki luu liatjak, ki jab bona li paak, 7 ki nyar chaba ɔanlee ki tabin bɔpiat na paak. 8 Bin jii chab-booru nba ki bi jii pekob-bonwuwur, nan pekobmɔnwuwur, nan pekobmɔnt, nan chabɔann, ki luu ɔmat salima gungun li ni, ki teen gbanboobir, ki lii taa yomm nan liatjak na. 9 Jiin tannyinyira nba daauk paar na ɔanlee, ki sob Jakob bonjai na sana, 10 ki sob bonjai banloob sana, ki lii be tanyenn paak, ki banloob sana-ii munii be leer na paak, kii waa leer saakatuk saakatuk. 11 Gbanjabiro nba mi jabit fanu n sob Jakob bonjai na sana tannyinyira ɔanlee na paak, ɔaan kokin salima li kpini, 12 ki lor tana na ki tabin liatjak na bɔpiat paak, ki lii see Israel booru piik nan ɔanlee na taar ni. Nna bannue ki Aarɔnn sii jikin Israel booru sana na, u bɔpiat paak. ɔanne saa te ki min Yennu kan tamm n niib po. 13 Gbanjabira na n jii salima bona ɔanlee, 14 ki luu salinɔann ɔmipiana ɔanlee ki lii naan jaruk, kii taab salima bona nba gaa na paak.”

Ki jiin manntɔɔ parbiir paak chab-bɔɔrik na po
(Nyniu 39.8-21)

15 Ki Yennu ɔamm yet a, “Jiin chabɔann ki nyar parbiir paak chab-bɔɔrik, ki tur mannteeb yudaano, ki wuu dia kii bant maa loon bii tuun bianɔnba. A te lii naan liatjak nba ɔmat salima, ki luu nan pekob-bonwuwur, nan pekobmɔnwuwur, nan pekobmɔnt, nan chabɔann. 16 Ki li fokint-ii tee nuubatu, ki yarimu-ii bia kii tee li bannu, ki lii pɔɔb. 17 Ki a ji tabin tanbinyinyira nba daauk paar na li paak, ki teen chaabii ɔanna. Ki sinsinn chaabu na, a tabin tanbinyinyira nba ki bi yir rubi nan topas nan beril na. 18 Ki chaabu nba pukin munlee ni-ii tee tanbinyinyira nba ki bi yir emeral nan safir nan takus. 19 Ki chaabu nba pukin muntaa ni-ii tee tanbinyinyira nba ki bi yir jasint nan agat nan ametis. 20 Ki chaabu nba pukin munna ni-ii tee tanbinyinyira nba ki bi yir krisolat nan oniks nan jaspas. Ki a kokin li kur salima. 21 Tanbinyinyira na sii tee piik nan ɔanlee-e, ki see Jakob bonjai piik nan banlee na paak, ki Israel* booru piik nan ɔanlee na sana yenn yenn-ii be tann kur paak. 22 A pian salinɔann jarit, ki lii tee nan ɔmipiana na, kii gaa parbiir paak chabir na paak, 23 ki ɔamm salima banii ɔanlee, ki gaan parbiir paak chabir maɔ paapo mɔgbankpini, 24 ki ji gaan salima ɔmipiana ɔanlee na salima banii ɔanlee na paak, 25 ki bia soor ɔmipiana ɔanlee na mɔi nba tenn soɔn na, ki lor salima bona ɔanlee paak, ki lin fit tur nan liatjak na bɔpiat paak tɔɔn po, 26 ki teen salima banii ɔanlee ki gaan parbiir paak chabir na tinj po kpini, ki lii bɔɔk liatjak na. 27 ɔammit salima banii ɔanlee biak, ki gaan liatjak na bɔpiat ɔmii na tinj po, ki kpian gbanboobir na. 28 A jii gungunbonwuwur ki kpab lor banii nba gaa parbiir paak chabir na paak, nan liatjak banii na, gbanboobir na paapo, ki li daa te parbiir paak chabir na lian ki nyi liatjak na boori.

29 “Yoo nba kur ki Aarɔnn saa kɔɔ kasii boor na, u sii lia chabir nba ki Israel booru piik nan banlee sana sob li paak na, u parbiir paak, ki n kan ban tamm n niib po. 30 A bia wuun tana ɔanlee nba ki bi yir Yurim nan Tumim† na parbiir paak chab-bɔɔrik na ni, ki li tuu sii be Aarɔnn parpaak, yoo nba ki u kɔɔ kasii boor na. ɔanne ki Aarɔnn tuu sii dia ki bant min Yennu loomm ki gaan n niib Israel teeb po.

* 28:21 28.21 Jakob sanleere din tee Israel. † 28:30 28.30 Bi din dia bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim nae ki bant Yennu loomm.

*Ki jiin mannteeb liant nba pukin na po
(Nyinu 39.22-31)*

³¹ “Bin luu liatfoouk nba ki bi tuu saa liawa n̄aan paan liatjak na nan gungunbonwuwur, ³² ki nyik yur kunkɔɔ boor, ki gɔab turu na ki nyar, ki li daa pari. ³³⁻³⁴ Pɔbint gungunbonwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔŋ, ki lii naan punpoa, ki gaan liatfoouk na tin po mɔgbana, ki bia jonn salima gbekirii, ki foon li sinsuuk ni yenn yenn. ³⁵ Aarɔnn tuu saa lia liatfoouk maruŋ, yoo nba ki u tuu yaa wun mann maruŋ nae. Ki wuu kɔɔ kasii boor yoo nba, gbekirii na tuu sii mɔe, wuu biaki nyi ki li mɔ, n̄anne saa te ki u kan kpo.

³⁶ “Jiin salinnann ki n̄ammir bonpatiliak, ki sɔb li paak a, ‘Yennu yar,’ ³⁷ ki jii gungunbonwuwur ki lor tabin yufintu na yugbiar paak. ³⁸ Aarɔnn tuu saa yir u yugbiar paake, ki lin te min Yennu n gaar piinii nba ki Israel teeb teenin na, li-i lekii tee niib na mann maruŋ ki kpet.

³⁹ “Luun chabnann liatir, nan chabnann yufintu, nan gbann, ki jabir, ki jii tur Aarɔnn.

⁴⁰ “A nyar liata nan gbana nan fokirii ki tur Aarɔnn bonjai, ki lin turib fant nan baakir. ⁴¹ A jii liant maruŋ ki lann a ninja Aarɔnn nan u bonjai, ki mɔɔn olif tiinii kpan‡ bi paak, ki kaamm ki bii tee mannteeb kii tuun n toonn. ⁴² Nyarin chabnann kurtajina, ki lin nyi siak ni ki dian duna, ki turib, ki lin te ki bi daa lubin bi mɔŋi. ⁴³ Aarɔnn nan u bonjai na sii tun ki yokinire, yoo nba kur ki bi saa kɔɔ kasii lanbouŋ na ni, koo ki nakin maruŋ binbintir na, a bin mann maruŋ kasii boor, ki tan kan lu bi mɔŋ ki kpo li paaki. Linba na tee sennu nba ki Aarɔnn nan u yaaboona sii tun diae mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

29

*Sennii nba saa dia Aarɔnn nan u bonjai ki bii tee mannteeb
(Liifai teeb 8.1-36)*

¹ “Faa saa tun bianjinbae na ki kaan Aarɔnn nan u bonjai, ki bii tee mannteeb ki tuun n toonn: Jiin naajapaŋ nan pejai banlee ki bi daa mɔk dan bi gbanant paak, ² ki jii boroboro yon nba n̄an, ki teen boroboro nan olif tiinii kpan, ki bia teen boroboro leer ki daa n̄mat olif tiinii kpan li ni, ki bia lo lilaat ki mirir kpan, n̄aan daa tee datin li kura ni, ³ ki kpeenir kpanchibuk ni, ki jii turin, yoo nba ki a saa mann naajak nan pejai banlee maruŋ na, ⁴ ki baar nan Aarɔnn nan u bonjai, n lanbouŋ na tammɔb ni, ki te bin wur n̄amm bi mɔŋ. ⁵ Ki a ji lann Aarɔnn manntɔɔ liant na, wun lia chabnann liatir ki paan liatfoouk nba ki liatjak sii paa li paak na, ki ji paan liatjak na, nan parbiir paak chab-bɔɔrik na, nan gb̄anbobinkar na, ⁶ ki yirimɔ yufintu na, n̄aan lor tabin bonpatiliak nba ki li paak sɔb a, ‘Yennu yar’ na li paak, ⁷ ki ji jii kpan nba saa kaano na, ki mɔɔn u yur paak.

⁸ “Baat nan u bonjai ki lannib liata, ⁹ ki bobin gbana bi sai ni, ki bia yirimir fokirii. Faa saa teen bianjinbae na ki kaan Aarɔnn na u bonjai, ki n̄amm nan bi yaaboona sii tuun n toonn, ki tee mannteeb yoo kur.

¹⁰ “Jiin naajak ki baar nano lanbouŋ na tɔɔnn, ki yet Aarɔnn nan u bonjai na ki bin paan bi nii naajak na yur paak. ¹¹ Ki a kpi naajak na n tɔɔnn, lanbouŋ na tammɔb boor, ¹² ki suunt a niibir sɔn na ni, n̄aan suu suu maruŋ binbintir na gbata na paak, ki ji kpaar sɔn nba tenn na ki mɔɔn

‡ 28:41 28.41 Olif tiinii kpan n̄an, ki li daauk bia paar.

lint maruŋ binbintir na nyakir ni. ¹³ Li poor po ki a bia jii kpapana nba taab nɔɔk ni bona paak na, nan kparib nba lint pɔɔr na, nan yaanninbina ŋanlee na, nan kpapana nba taab li paak, ki joor muu, maruŋ binbintir na paak, ki lii tee maruŋ ki turin, ¹⁴ ki joo naab na nant nan u gbouŋ nan u nɔɔnii muu, kaan na kpiŋ, ki lii tee maruŋ nba saa nyinn mannteeb na yanbomm.

¹⁵ “Jiin pejai na yeno ki yet Aarɔnn nan u bonjai na ki bin paan bi nii pejak na yur paak. ¹⁶ A kpiu, ki jii u sɔn ki lia maruŋ binbintir na loka ŋanna na kur po. ¹⁷ Potir pejak na nant buri buri, ki wuur u nɔɔk ni bona nan u nanii, ki paanir u yur nan nanleet na paak, ¹⁸ ki joo li kur muu, binbintir na paak, ki lii tee jeet piinii, ki jeet maŋ nubiru saa maŋin.

¹⁹ “A yet Aarɔnn nan u bonjai ki bin paan bi nii pejaleek nba kii turin na yur paak. ²⁰ A kpiu, ki jii u sɔn waan ki suu suu Aarɔnn nan u bonjai na diitu tublon, nan bi niidiitu niibijaba, nan diitu taabijaba, ki jii sɔn nba tenn na ki lia binbintir na loka ŋanna na kur po. ²¹ Jiin sɔn nba be binbintir paak na waan, ki bia jii kpan nba saa kaamm na, ki mii Aarɔnn nan u bonjai na paak, nan bi liant paak. Aarɔnn nan u bonjai nan bi liant na sii tee n yare.

²² “A ŋmaar peeuk na kpapana, nan jokpikir, nan kpapana nba taab nɔɔk ni bona paak na, nan kparib nba lint pɔɔr, nan yaanninbina ŋanlee na, nan li kpapana, nan diitu po nan na. Pejak na tee kaanu pejake. ²³ A nyinn boroboro booru muntaa nba be kpanchibuk ni, ki tee n yar, ki datirŋ kaa li ni na, yenn yenn, linba ki olif tiinii kpan* be li ni, nan linba olif tiinii kpan kaa leŋ, nan linba ki a teenir nan lilaauk na. ²⁴ Jiin jeet na kur ki kubin Aarɔnn nan u bonjai, ki betib ki bin jii turin, ki lii tee burchinpiinii. ²⁵ Ki a gaarir bi boor ki joor muu, binbintir na paak, ki wat mujoonu piinii na paak, ki lii tee jeet piinii kii teenin, ki jeet maŋ nubiru saa maŋin.

²⁶ “A jii pejak na kubitir ki turin, ki lii tee burchinpiinii, ŋaan kubitir maŋ sii tee a yare.

²⁷ “Li-i tee ki i kaan manntɔɔ, ki kpaii pejak ki jii u kubitir nan nan ki lii tee burchinpiinii ki teenimi, a jiir ki lii tee mannteeb yar. ²⁸ Yoo nba kur ki n niib baar nan weinanleeb piinii ki teenin, a jii bonkobuk maŋ kubitir nan nan, ki lii tee mannteeb tor, ŋanne tee Israel teeb piinii nba ki bi teen min Yennu. Sennu na tee linba ki n kan ban lebitire.

²⁹ “Aarɔnn-i tani kpo yoo nba, fan jii u manntɔɔ liant ki tur u bonjai, ki bi-i kaamm, bin ji tuu liar. ³⁰ Aarɔnn bonjak nba saa set u seenu ni, kii tee manntɔɔ, ki tuu saa kɔɔ n lanbouŋ na ni, ki tuun kasii boor na, tuu saa lia liant maŋ daanjanlore-e.

³¹ “Faa saa kaan Aarɔnn nan u bonjai ki kpi pejak nba na, a yakin u nant kasii boor na. ³² Aarɔnn nan u bonjai na saa ŋman pejak na nant, nan boroboro nba be kpanchibuk ni na, lanbouŋ na tammɔɔb nie. ³³ Bi tuu saa ŋman pejak nba ki bi kpaii ki kaamm ki bia wuur bi biit na. Bi kɔɔe tuu saa ŋmamir, kimaan li tee kasii. ³⁴ Li-i tee ki nant na tenn, koo boroboro na siar biar ki li yent sanyɔku, bi daa ŋmami, bin joor muu, kimaan lii tee kasii.

³⁵ “A jii daanjanlore ki mann maruŋ, ki kaan Aarɔnn nan u bonjai, nan maa wanna bianjinba na. ³⁶ Daar nɔɔk ni, a tuu kpi naajak ki mann maruŋ ki lin te yin la nyikin chab i biit paak, linba nae saa ŋamm maruŋ binbintir na. A jii olif tiinii kpan ki ŋamm binbintir na, ki lii tee kasii. ³⁷ A jii

* 29:23 29.23 Olif tiinii kpan ŋan, ki lii daauk bia paar.

daanjaanlore ki wuur ɲamm binbintir na, ki te binbintir na-ii tee kasii. Wunba kur saa siir, wuu tee kasii, koo linba kur saa siir, lii tee kasii.

*Ki jiin daar kur Yenpiinii po
(Nikant 28.1-8)*

³⁸ “A tuu mann maruɲ daar nɔɔk ni ki kpi pei banlee, binba dii binn binn, binbintir na paak. ³⁹ A tuu kpi peyeuɲ sanyioɔk ni, ki tan kpi loɔ na daajoouk. ⁴⁰ Sinsinn peuk nba ki a saa kpi na, a jii boroboro yonɲanin bɔrik-gbinjinn, ki ɲmat olif tiinii kpan salena ɲanlee nan waan, ki bia moɔn daan salena ɲanlee nan bonjinn, ki lii tee piinii, ⁴¹ ki tan kpi peleeuk na daajoouk ki mann maruɲ, ki jii yon nan olif tiinii kpan nan daan, ki lii tee nan sanyioɔk ni yar na, ki tur min Yennu, ki lii tee jeet piinii, ki li nubiru saa maɲin. ⁴² Mujoonu piinii na, ii sii tun tuun nnae, n lanbouɲ tammɔb ni, ki teenin, maaru n tuu maaru. Leɲe ki n sii be nan n niib ki piak nana. ⁴³ Leɲe ki n saa took Israel teeb maɲ, ki n yentsaakar na sii be bi boor, ki ɲamm leɲ, ki li sii tee kasii. ⁴⁴ Ki n saa ɲamm lanbouɲ na nan maruɲ binbintir na. Ki n saa gann Aarɔnn nan u bonjai, ki bi sii tee mannteeb ki tuun n toona. ⁴⁵ Ki n sii be nan Israel teeb maɲ ki tee bi Yennu. ⁴⁶ Ki bi saa bann nan mine tee bi Yomdaano Yennu nba nyinnib Ijpt tiɲ ni, a mii be namm. Mine tee bi Yomdaano Yennu.

30

*Ki jiin bonnunubit maruɲ binbintir na po
(Nyinu 37.25-28)*

¹ “A jii naajiik taabii ki kpaa maruɲ binbintir ki bii jokin bonnunubit li paak. ² Li fɔkint-ii tee niibatii ɲanlee, kii yarin niibatii ɲanlee, kii dokii paapo niibatii ɲanna, ki gbata nba chaa binbintir na lotii ɲanna ni na, ɲann nan lakir na kur-ii tur yomm. ³ A por salinɲann li paapo nan loka ɲanna na, nan li lotii na gbata, ki teen salima guunu ki lintir, ⁴ ki ɲamm salima banii ɲanna ki gaan binbintir na binbeuɲ ni, ki ɲanlee-ii be yenn po, ki ɲanlee-ii be leer na po, ki lin tuu fit tuun dafoot kii jikin. ⁵ A jii naajiik daat ki ɲamm dafoot ɲanlee na, ki pɔrir salima. ⁶ A kɔɔn binbintir na ki senn chinchenn nba doɔk mɔlor lakir na tɔɔnn po. Leɲe tee siaminba ki n saa tooka. ⁷ Aarɔnn tuu sii jokin bonnunubit binbintir na paake, sanyioɔk kur, yoo nba ki u baar a wun ɲamm fita na. ⁸ U bia tuu saa tun li bannue, li-i tee ki u joo fita na daajoouk. Ii jokin bonnunubit na yoo kur, ki daa nyikin. ⁹ A daa ban jikin bonnunubit nba kɔɔ, koo bonkobuk piinii, koo jeet piinii ki jokin binbintir na paak, ki bia daa mo daan piinii li paaki. ¹⁰ Aarɔnn tuu saa mann maruɲ na binn nɔɔk ni yomkɔɔe ki ɲamm binbintir na. Ii tuu saa jii bonkobuk nba ki i kpɔii ki li tee biit paak na some, ki teen binbintir na gbata ɲanna na paak. Binbintir na sii tee kasii ki tee min Yennu yar.”

Lampo nba jiin Yennu lanbouɲ na po

¹¹ Yennu din ɲamm yet Moses a, ¹² “Yoo nba ki i saa kan Israel teeb nikant na, wunba kur ki i kano, li daano saa pa likiriie ki turin, u manfoor paak, ɲanne saa te ki bonbiir kan baaro, nikant na yoo. ¹³ Wunba kur ki bi kano nikant, wun pa nan bianɲinba ki saakab saa wann na. Soɔ kur saa pa likirii nba na, ki lii tee n yar. ¹⁴ Joɔ nba kur ki bi kano nikant na, ki u baar bina piinlee koo ki gar nna, saa pa likirii maɲ. ¹⁵ Yoo nba ki bi saa pa likirii bi manfoa paak na, mɔkitɔɔ daa pa ki li gaar, ki nandaano mun

daa pa ki li pɔɔr. ¹⁶ A saa gaar likirii na Israel teeb boor, ki daa lanbouŋ na ni bonloŋa. Lampo na paatii sii tee n niib na manfoa paake, ki n sii tian bi po ki guub.”

Ki jiin kutmɔnt kutsɔŋ po

¹⁷ Ki Yennu ŋamm yet Moses a, ¹⁸ “Ŋammit kutmɔnt kutsɔŋ nan kutmɔnt kantu, ki sennir lanbouŋ nan maruŋ binbintir na sinsuuk ni, ki teen nyun kutsɔŋ na ni. ¹⁹ Aarɔnn nan u bonjai tuu saa nit nyun maŋe, ki bia wuur bi taapant, ²⁰ ki fit lian kɔɔ lanbouŋ na ni, koo ki mann jeet, maruŋ binbintir na paak, ki ji kan kpo. ²¹ Li kpaɔ talas ki bin wuur bi nii nan taapant. Ŋanne saa te ki bi kan kpo. Linba na tee sennu nba ki ŋamm nan bi yaaboona sii tun diae maaru n tuu maaru.”

Ki jiin kpan nba ŋammit na po

²² Ki Yennu yet Moses a, ²³ “Jiin bonnunubit nba ŋan ki bi yir mir, ki li kpaɔu-ii tee nan sinpeenii bɔrik-gbina ŋantaa kpaɔu na, nan bonnunubit nba ki bi yi sinamɔnn na, ki li kpaɔu-ii tee nan sinpeenii bɔrik-gbinn nan waan na, nan kinkaka nba nubiru man, ki li kpaɔu-ii tee nan sinpeenii bɔrik-gbinn nan waan na, ²⁴ nan bonnunubit nba ki bi yi kasia na, ki li kpaɔu-ii tee nan sinpeenii bɔrik-gbina ŋantaa na, kii tee nan baa bikii biaŋinba Yennu lanbouŋ ni na, ki jii olif tiinii kpan* salena ŋanloob ki ŋmat li kur, ²⁵ ki lii tee kpanunubit nba tee Yennu yar ki saa ŋamm bona. ²⁶ A jiir ki lin ŋamm n lanbouŋ nan mɔlor lakir na, ²⁷ nan teebul nan li bona kur, nan fitir nan li bona kur, nan binbintir nba ki bi jokin bonnunubit li paak na, ²⁸ nan binbintir nba ki bi jokin piinii li paak na, nan li bona kur, nan kutsɔŋ na nan li kantu. ²⁹ A jii bona na ki tun li bannu ki ŋamm tur min Yennu, ki li saa teen kasii, ki wunba kur saa siir, wuu tee kasii, koo linba kur saa siir, lii tee kasii. ³⁰ A jii kpanunubit maŋ ki ŋamm Aarɔnn nan u bonjai ki kaamm, ki bii tee manteeb kii tuun n toonn. ³¹ Betir Israel teeb na nan kasii kpanunubit nba sii ŋammit niib nan bona na, bii dia kii tuun n toona yoo n tuu yoo. ³² I tuu daa mɔ nyana paaki; sɔɔ ji daa jikit li bona ki naan li kpanunubit booru. Li teen kasiiwa, ki yin bann nan li tee kasii. ³³ Wunba kur teen kpanunubit maŋ booru, koo ki jii kpanunubit maŋ ki mɔɔn nirɔ paak, ŋaan ki u ki tee manntɔɔ, n saa nyinnɔ n niib niwa.”

Ki jiin bonnunubit po

³⁴ Ki Yennu ŋamm yet Moses a, “Jiin bonnunubit nba na janŋanbii, ŋanne tee suun nba ki li nubiru man, nan kunkoonwakii nba nubiru man, nan tutubira suun nba nubiru man, nan suun nba nubiru man ki bi yi frankinsens na, ³⁵ ki ŋmat teen bonnunubit. A pukiŋ yaarin ki te ki lii ŋan, kii tee kasii. ³⁶ A jiir waan ki nann ki lii tee yon, ki a kɔɔ nann n lanbouŋ na ni, ki pukir mɔlor lakir na tɔɔnn po. Li jii bonnunubit na ki lii tee kasii nan barmɔnii. ³⁷ I daa ban ŋmat bonnunubit na booru ki teen i mɔŋi. Li jiir ki lii tee kasii bont, kii teen min Yennu. ³⁸ Li-i tee ki sɔɔ ŋamm bonnunubit nba na booru ki lii tee u mɔŋ yar, n saa nyinnɔ n niib niwa.”

31

Ki jiin Yennu lanbouŋ na po
(Nyinu 35.30–36.1)

* **30:24** 30.24 Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

¹ Ki Yennu yet Moses a, ² “N gann Besalel, wunba tee Hur yaaboonn, ki u baa tee Uri ki nyii Juda booru ni na, ³ ki gbeeno n Seyeenja. N turo bannu nan yangorikin nan nuu toonbooru kur dudukita, ⁴ ki te ki u saa fit jii salimmona nan salimpeena nan kutmont ki nannir ki nan bonjana, ⁵ kii jabii tanbinyinyira nba daauk paar, kii kokintir salima, kii kpee taabii, kii biaki tuun nuu toona kur. ⁶ N bia gann Oholiab, wunba tee Ahisamak bija ki nyii Dann booru ni na, a bii lakin kii tuun. N bia tur nuu toontunna kur yangorikima, ki bi saa fit namm linba kur ki n wanna na: ⁷ Nanne tee n lanbouj na, nan molor lakir nan li biitir, nan lanbouj na ni bonmimaat kur, ⁸ nan teebul nan li bona kur, nan fitsentir nba ki bi jii salinjana ki nan, nan li bona kur, nan maruj binbintir nba ki bi jokin bonnunubit li paak na, ⁹ nan maruj binbintir nba ki bi jokin piinii nan li bona kur, nan kutsɔɲ nba ki bi sii fobitir nan li kantu, ¹⁰ ki bia pukin mannteeb liant nba mok fant, ki Aaronn nan u bonjai tuu sii lia ki tuun mannteeb toona, ¹¹ nan kpan nba saa namm niib, nan bonnunubit nba nubiru man ki tee kasii boor yar na. Ki bin fit namm linba na fanu, li njan ki bin weir fanu nan maa wanna bianjinba na.”

Ki jiin foon daar po

¹² Ki Yennu namm yet Moses ¹³ a wun pak Israel teeb a, “Ii dia foon daar na, kimaan li tee molori ki tur min nan yimm, yoo nba waa kur; a lin wann nan min Yennu-e teenii n tɔɲ niib. ¹⁴ Li kpaa talas ki yin dia foon daar na, kimaan li tee kasii daare. Wunba kur ki diar njan tuun toonn daar man ni, yin kpiu. ¹⁵ N turi daanjaanloobo a yin tun i toona, njan daanjaanlore daar na tee min Yennu daare, ki wunba kur tun toonn li daar, yin kpiu. ¹⁶ Israel teeb-ii dia daar man ki lii tee molor nyinn. ¹⁷ Li tee yoo kur molor nyinne ki tur yimm Israel teeb nan min, kimaan min Yennu-e nan sanpaak nan tin, daa njanloob na ni, njan nyik toonn ki foi daanjaanlore daar.”

¹⁸ Yennu nba din pak nan Moses ki gbenn yoo nba, Sainai jɔɔr paak na, ki u ji turo tanjabirkara njanlee nba ki nɔɔ Yennu sɔb u sennii li paak na.

32

Ki jiin salima naajabik po (Sennu 9.6-29)

¹ Israel teeb nba din la nan Moses doo Sainai jɔjaann na paak ki wei nan jenu na, ki bi taan leeb ki baar Aaronn boor ki yeto a, “Ti ki mi linba teen Moses-i, wunba nyii nant Ijpt na, li paak, a maa yenbik ki turit, ki wuu nmakitirit.”

² Ki Aaronn betib a, “Tuutir salima tutuuta nba ki i poob nan i bonjai nan i bonpoi tuu na, ki baar nann ki turin.” ³ Nanne niib na kur tuut bi salima tutuuta ki tur Aaronn, ⁴ ki u gaar salima tutuuta na ki nannir, ki maar salima naajabik, ki niib na yet a, “Israel teeb, ti Yennu-e na, wunba nyi nant Ijpt na.”

⁵ Ki Aaronn ji maa maruj binbintir ki li be salima naajabik na tɔɔnn, ki ji yet niib na a, “Wonn, ti saa teen jaamm ki baakit Yennu.” ⁶ Ki li yent sanyapob ni, ki niib na baar nan bonkobit, ki kpaii mann mujoonu maruj, ki bia kpaii bonkob-lia a bin di, ki lii tee weinanleeb Yenpiinii. Ki niib na kar ki dii, ki nyuu, ki ji fiir ki doo nan leeb.

⁷ Ki Yennu yet Moses a, “Nmatur sik yian, kimaan a niib nba ki a nyii namm Ijpt na yetin ki tun yanbomma. ⁸ Bi doɲ yet sɔnu nba ki n wannib maa bin wei nawa. Bi nann salimae ki maa naajabik, ki mann maruj ki

jiantiro, ki yeen a bi yenbik nba nae nyii namm Ijipt. ⁹ N bann niib na tubkangbatin nba teewa. ¹⁰ A daa koor a fan goorin motana. N wutoor doo bi paaka, n yaa man biiribe, njan n saa te ki fin nan a yaaboona n teen digbanjaann."

¹¹ Njan ki Moses barin u Yomdaano Yennu ki yet a, "Yennu, bee paake ki a mantik donn wutoor a niib nba ki a jii a panchian nan yiikoo ki nyinnib Ijipt na? ¹² Ti ki loon Ijipt teeb na-ii fit kii yeen a a nyinn a niib Ijipt tin ni njan lor fan kpib kunkona ni, ki boontib fas fasi. Nyikin wutoor, njan lebit a dudukit, ki daa baat nan bonbiir a niib paakii. ¹³ A tiar a toontunna Abraham nan Aisak nan Jakob po. Tiat molor nba ki a lor namm, nan a saa te ki bi yaaboona n pot, kii tee nan nmaabira nba be sanpaapo na, ki bia yet nan a saa tur bi yaaboona tin na kur, ki lii tee bi faar mokmok nan mokmok." ¹⁴ Nanne ki Yennu lebit u dudukit, ki ji ki baar nan bonbiir u niib paak, nan waa bo yaa wun tun na.

¹⁵ Ki Moses nyii joor na paak ki nmat sik, ki dia tanjabirkara njanlee nba ki Yennu sob u sennii li paak, li kur po na. ¹⁶ Yennu moje jabir tana na ki sob sennii man li paak.

¹⁷ Ki Joosua gbat niib na yikin ki fu fuut, ki u yet Moses a, "Tob fuur be kaan na ni."

¹⁸ Ki Moses jiin a, "Fuut na ki naan nyannu fuuti, li bia ki naan fabinii fuuti, li tee yanii fuute."

¹⁹ Moses nba somm ki nakin kaan na yoo nba, ki la salima naajabik, ki bia la niib na waa waak na, ki u wutoor doo bonchiann. Ki u set joor na nyakir ni, njan lu tana njanlee nba ki u bo dia u nuu ni na, ki li yeer, ²⁰ ki jii salima naajabik nba ki bi nan na, ki nannir ki li kpant yon, ki u nmat nan nyun, ki te Israel teeb na nyuur, ²¹ njan yet Aaronn a, "Niib na tun bee ki tura, ki a te ki bi tun yanbonboorik na?"

²² Ki Aaronn jiin a, "A daa dont wutoor nanimi, a mi niib na nba loon yanbomm tumu bianjinba. ²³ Bi betin a, 'Ti ki mi linba teen Moses, wunba nyii nant Ijipt na. Li paak, a maa yenbik ki wuu nmakitirir.' ²⁴ Ki n wannib maa bin baar nan salima tutuuta, ki binba mok baar nann ki turin. Ki n jii lu muu ni, ki li nann ki ti jii nan naajabik na."

²⁵ Ki Moses la nan Aaronn-e te ki niib na paako, ki tuun jat-toona, ki dint bi moje fei, bi datai numm ni. ²⁶ Ki Moses set kaan na tammob po njan tant ki yet a, "Wunba kur taa Yennu po, wun nakinin." Nanne Liifai teeb kur baar ki linto. ²⁷ Ki u betib a, "Timm Israel teeb Yomdaano Yennu yet a sob kur n jii u jukbanjiak, ki piin tammob na ni, ki somm lin kaan na kur po, ki kpi u ninjamm nan u yoonsba nan u nikpiimm." ²⁸ Ki Liifai teeb na sak, ki kpil jab nan tusaa nantaa nawa li daar. ²⁹ Ki Moses yet Liifai teeb na a, "Dinna nba na, Yennu nammii ki teenii u yab, yaa fit kpil i bonjai nan i ninjamm na paak. Li paak ki Yennu teen piisin i paak."

³⁰ Laa yent sanyiook ki Moses yet niib na a, "I mantik tun yanbongbenjira, njan n saa nmat saan Yennu boore, joor na paak, ki miaro. Li pasiar wun nyik chab i yanbomm." ³¹ Ki Moses nmat Yennu boor ki saa yet a, "Niib na tun yanbongbenjira. Bi jii salima ki nann ki maa yenbik, ki jiantirir. ³² Li paak, n barimae, nyikin chab bi yanbomm. Li-i tee ki a kan nyik chabibi, njan fan nyinn n sann, gbouj nba ki a sob a niib sana na ni."

³³ Ki Yennu yet Moses a, "Niib nba tun ki biirin na, njamme ki n saa nyinn bi sana n gbouj ni. ³⁴ Motana, nmatir ki nmakit niib na ki bin saan

siaminba ki n wanna na. N saa te ki n malaka n liit i tɔɔnn, yoo baate ki n tan saa dat niib na tuba, bi yanbomm paak.”

³⁵ Yennu din te ki yiarbiiuk soor niib na, kimaan baa te ki Aarɔnn ɲamm salima naajabik na paak.

33

Biaɲinba ki Yennu te ki Israel teeb nyii Sainai jɔɔr boor

¹ Ki Yennu yet Moses a, “Nyimin nna man, fin nan niib nba ki a nyii namm Ijpt tiɲ ni, ki baar namm na, kii saa tiɲ nba ki n sat mɔb ki tur i yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakob nan bi yaaboona na ni. ² N saa te ki n malaka n liit i tɔɔnn, ki ber Keenann teeb nan Amor teeb nan Hef teeb nan Peris teeb nan Hif teeb nan Jebus teeb na. ³ I saa tinɲaɲ nba tee tinkpiasir na ni, ɲaan n mɔɲ kan tɔk ki saan nani, kimaan i tee tubkangbata damme, li pasiar ki n tan mann boonti sɔɲjouk ni.”

⁴ Niib na nba gbat maan na yoo nba, ki bi bui fabin, ki ji ki lia salima tuliati nan li tutuuta, ⁵ kimaan Yennu-e poɲ din te Moses pak ki turib, ki betib a, “I tee tubkangbata damme, li-i bonni tee ki n yaa n saan nani waamii, n bo saa boonti faba. Mɔtana, liatir i tuliati na, ki n ji dukin maa saa tun linba ki turi.” ⁶ Tɔn, Israel teeb nba din nyii Sainai jɔɔr boor, bi ji din ki ban lia tuliati koo tutuuta.

Ki jiin Yennu lanbouɲ na po

⁷ Yoo nba kur ki Israel teeb na chaan bi kaanɲi, Moses din tuu chat waamewa, ki fit chaan kasii lanbouɲ na, kaanɲi na kpiɲ. Bi din yir Yennu lanbouɲo, ki wunba loon wun bann Yennu loomm, wun saan leɲ. ⁸ Moses-i saan a wun kɔɔ kasii lanbouɲ na ni yoo nba, niib na tuu set bi lanbont tammɔi nie, ki goriiɔ nan waa tan saa kɔɔ kasii lanbouɲ na ni. ⁹ Ki Moses-i kɔɔ lanbouɲ na ni ki gbenn yoo nba, sanpagbouɲ na tuu sike ki be lanbouɲ na tammɔb ni, ki Yennu n ji pak nan Moses sanpagbouɲ na ni. ¹⁰⁻¹¹ Niib na-i la ki sanpagbouɲ na sik ki be lanbouɲ na tammɔb ni yoo nba, bi tuu gbaan tiɲ nie. Yennu tuu tor ki pak nan Moses, nan nirɔ nba tuu tor ki pak nan u yɔɔk biaɲinba nae. Ki Moses tuu ɲmat kɔɔ kaanɲi na ni, ɲaan u sommtɔɔ Joosua, wunba tee Nunn bija ki tee naasimɔ na, tuu biare lanbouɲ na ni.

Yennu senn mɔsonn nan u sii be u niib boor

¹² Ki Moses yet Yennu a, “Li tee barmɔniie ki a betin nan mii dia niib na ki saan namm tinɲaɲ na ni, ɲaan a ki wannin wunba saa tɔk nanin ki tin saani. A yet nan a min fanu, ki a numm gbooma. ¹³ Mɔtana, li-i setiki tee ki a par mei n paak, fan wannin a dudukit nba tee, ki lin te min fit tun a toona ki a par-i mei. Tiat nan booru nba nae ki a gannib ki bi tee a tiɲ niib.”

¹⁴ Ki Yennu yet Moses a, “Mine saa tɔk saan nana, ki te fan nyann.”

¹⁵ Ki Moses jiin a, “Li-i tee ki a kan tɔk saan nanti, a daa te ki ti nyi nna na. ¹⁶ Li-i tee ki a ki tɔk saan nanti, nlee ki sɔɔ saa bann nan a par mei min nan a niib paaki? A benu nante saa te ki tii mɔk bɔkitu nan durinya ni teeb nba biar na.”

¹⁷ Ki Yennu yet Moses a, “N saa tun nan faa boi biaɲinba nawa, kimaan n mia fanu, ki n par mei a paak.”

¹⁸ Nanne Moses ɲamm boi a, “Chanbaa, ɲaant ki min la a baakir, yentsaakar na ni.”

¹⁹ Ki Yennu yet a, “N saa te ki n baakir ŋant na n gar a boor, ŋaan ki man wanna n sann. Min Yennu sii mək ninbatinu niib nba ki n gannib na paak, ²⁰ ŋaan n kan te ki a la n numpo, kimaan niro kaa ki saa la n numpo ŋaan be u manfoor ni.” ²¹ Yennu din ŋamm yet a, “A saa set tanpiiuk nba kpian na paake, ²² ki n baakir yentsaakar na-i tanji gaar yoo nba, n saa kooŋa tanfiok na ni, ki bakin n nuu a paak, nan maa tan saa gaar gbenn, ²³ ki ji bakit n nuu a paak, ki te ki a la n poor po, ŋaan kan la n numpo.”

34

Ki jiin tanjabirkara taar munlee na po

(Sennu 10.1-5)

¹ Yennu din yet Moses a, “Jabit tanpatlai ŋanlee, ki lii tee nan sinsinn yar na, ki n saa sob n mɔbona nba daan be sinsinn yar nba ki a daan yeer na paak. ² Teent siir wonn sanyiok ni, ki won do nann Sainai jojaann, ki chetin li yur paak. ³ A daa te ki soɔ waa a poor, niro bia daa be siar boor, jooɔ na paak, ki bia daa te ki bi kpaar bonkobit, jooɔ na nyakir ni.” ⁴ Ŋanne ki Moses jabir tana ŋanlee, ki doŋ fiir sanyapob ni, ki jiir doo nann Sainai jooɔ paak, nan Yennu nba wanno bianjinba na.

⁵ Ki Yennu koo sanpagbouŋ ni ki sik u boor, ki mɔont u kasii sann a, Yennu, ⁶ ki gar Moses toonn po ki mɔont a, “Min Yennu-e tee Yennu nba mək ninbatinu nan sukuru nan n niib, ki n lomm yab bonchiann, ki n niib saa fit teenin yada. ⁷ N mək lomm nba kaa gbennu ki teen niib tusaa tusaa, ki nyikin chabin tondamm nan moyɛtdamm nan biit damm; ŋaan n kan nyik biit damm tubdatu: n saa dat bi tuba, nan bi waas, nan bi yaaboona, nan bi yaaboona nba saa wei muntaa nan munna na ni, bi baanba biit paak.”

⁸ Ki Moses gbaan yiama ki tibin ki u yugbia siit tin ni, ki jiant Yennu, ⁹ ki yet a, “N Yomdaano, li-i tee ki a numm gboomi, ŋann fan tok saan nan. Niib na lek tee tubkangbatae, ŋaan a nyik chab ti toonbiit nan ti yanbomm, ki gaarit ki tii tee a tiɔŋ niib.”

Ki jiin Yennu molor na ŋammu munlee po

(Nyinu 23.14-19; Sennu 7.1-15; 16.1-17)

¹⁰ Ki Yennu yet Moses a, “N yaa man lor mɔlore nan Israel teeb. Bi numm nie ki n saa tun toonjaana nba ki n daa ki ban tun ki tur boorsiar durinya na ni. Niib nba koo kpiai na saa la nan bi ninbina, toonjaana nba ki min Yennu saa tun, kimaan n yaa man tun jaarlituk toonae ki turi.

¹¹ Ii sak sennii nba ki n teeni dinna na. Ki n saa ber nyinn Amor teeb nan Keenann teeb nan Hef teeb nan Peris teeb nan Hif teeb nan Jebus teeb nba be i toonn po na. ¹² Ii mi, ki daa mək lor nan niib nba ki i saa koo kar bi doi ni na; nna-i kaa, bi sii tee tangbiatkarae i toonn. ¹³ Ii bet bet bi maruŋ binbinta, ki yeer yeer bi jiantu tanchaaka, ki choo choo bi chicherpook Asera na.

¹⁴ “I daa jiantir yensau, kimaan min Yennu nba tee i Yomdaano na tee funfunn daano. ¹⁵ Ii mi man ki daa mək lor nan digbana na ni niibi, kimaan li-i tee ki bi mann bi pata yoo nba, bi saa baanti ki i pukimm ki di jeet nba ki bi mannir pata nawa. ¹⁶ Ki i bonjai na-i tanji koon bi bonpoi yoo nba, ŋamme saa ŋmakit bonjai na ki bin yetin, ŋaan jiant bi pata.

¹⁷ “I daa jikit kut ki naan bonnaŋa ki jiantiri.

18 “Ii tuu di boroboro nba ki mək datinj na jaamm. Ii tuu di boroboro nba ki mək datinj jaamm maŋ daanjanlore, ŋmaarik nba tee Abib na ni, nan maa wanni bianjinba na, kimaan li ŋmaarik nie ki i din nyii Ijijt.

19 “I bijakpera, nan i bonkobit sinsinn matii nba tee bonjara, tee min Yennu yare. 20 Ii tuu ŋmat daa boŋ nba ki bi sint maro, ki jii pebik ki senn u seenu ni, ki lii tee piinii. Yi-i kii ŋmat daau, yin ŋman kɔnn u turu. Ii tuu ŋmat daa i bijakper kur.

“Soo daa baat n boor niikoonii, ii tuu baar nan piinii.

21 “N turi daanjanloobe a yin tun i toona, ŋaan i daa tuun daa ŋanlore daar, li-i lekii tee kunkoyoo koo dijaan-yoo, ŋaan ii foi li daar.

22 “Ii tuu di jeet jaanu jaamm, yoo nba ki i sint jaan jeet, ii bia tuu di lanbont jaamm, yoo nba ki i po i tilɔna.

23 “I jab kur n tuu baar taar muntaa binn nook ni, ki jiant min nba tee yimm Israel teeb Yomdaano Yennu na. 24 Ki mi-i ber nyinn digbana nba ki i tookitib na niib, ki yarik i tin, soo kan bikin wun kɔn nyanni, yoo nba ki i di jaamm muntaa na.

25 “Li-i tee ki i yaa yin mann bonkobuk maruŋ ki turimi, i daa pukii boroboro nba ŋmat datinji. I tuu daa tent bonkobuk nba ki i kpiiu yukitgar tiaru jaamm na nant ki li yentir sanyioku.

26 “Binn nook ni, ii tuu baar nan jeet nba ki i jaan sinsinn na, min Yennu ŋaak ni.

“I tuu daa yak pebik koo bubik, u naa biin ni.”*

27 Yennu din ŋamm yet Moses a, “So bin mɔbona nba na, kimaan n set li paa ke ki lor molor nan fin nan Israel teeb.” 28 Moses din be nan Yennu-e, joor paak, yontunmuna piinna nan nyotunmuna piinna, ki ki dii jeet, ki bia ki nyuu nyun. U din sob tanpatlai ŋanlee na paak, mɔbona nba tee molor ki tee sennii piik na.

Bianjinba ki Moses nyii Sainai joor paak ki sik

29 Moses nba din nyii Sainai joor paak ki dia sennii piik ki siik yoo nba na, ki u numpo nyirii, kimaan u daan piak nan Yennu-e, ŋaan ki u ki mi nan u numpo nyirii. 30 Ki Aarɔnn nan Israel teeb na kur la nan Moses numpo nyirii, ki janmaanii soorib, ki bi gbar bin nakinɔ. 31 ŋaan ki Moses yimm, ki Aarɔnn nan Israel toondamm na ji saan Moses boor, ki u saa pak namm. 32 Israel teeb na din lakin Moses boore, ki u turib sennii nba ki Yennu turɔ, Sainai joor paak na. 33 Moses nba din pak namm ki gbenn yoo nba, u din jii chinchenne ki dokin u numpo. 34 Ki li-i tee Moses koɔ Yennu lanboun yi, a wun pak nan Yennu, u din tuu pint chinchenn nae. Ki u tar-i nyii yoo nba, wun ji bet Israel teeb linba kur ki Yennu wanno a wun pakib, 35 ki bin ji la Moses numpo nyirii, ki Moses n ŋamm dokin u numpo nan chinchenn, ki guu yoo nba ki u yaan tan saa ŋmat a wun pak nan Yennu.

35

Sennii nba jiin foon daar po

1 Ki Moses yiin Israel teeb na kur ki taamm boyennkoɔ, ki yetib a, “Linba nae ki Yennu loon yin tun. 2 I mək daa ŋanloobe ki saa tun i toona, ŋaan daa ŋanlore daar, ii jiir ki lii tee kasii ki tur min Yennu. Ii foi li daar. Ki

* 34:26 34.26 Li pasiar Keenann teeb din tee nnae ki li tee nyoku.

wunba tun toon daar marj ni, ii kpiu. ³ Foon daar na ni, i daa jokin muu i ŋei ni gbaa.”

Ki jiin Yennu lanbouj na piinii po
(Nynu 25.1-9)

⁴ Ki Moses yet Israel teeb kur a, “Yennu nba senn linbae na. ⁵ Ii tur Yennu piinii, ki damm nba para lakib nan bin tur Yenpiinii, bin baar nan salimpeena, koo kutmɔnt, ⁶ koo chabɔnann, koo gungunbɔnwuwur, koo gungun-mɔnwuwur, koo gungun-mɔŋ, koo chabir nba ki bi luur buuk kobit; ⁷ koo peeuk gbounfabirmɔŋ, koo jangbenjir gbouj, koo naajiik taabii; ⁸ koo olif tiinii kpan* nba sii liakit fita ni, koo bonnunubit nba ki bi sii ŋmat kpan nba ŋammit na ni, nan bonnunubit nba ki bi saa nann ki jokit, ⁹ koo tanbinyinyira nba daauk paar ki bi yir onik, koo tanbinyinyirlia nba daauk paar, ki i sii tabint mannteeb yudaano liatjak, nan parbiir paak chabir na paak.

Ki jiin Yennu lanbouj na ni bona po
(Nynu 39.32-43)

¹⁰ “Nuu toontunna kur nba be, bin baar ki tan ŋamm toona nba ki Yennu wann na. ¹¹ Lanbouj marj bona tee li sinsinn bonpinkara nan linba waa li paak, nan kutlɔkita, nan taabii nan dapɔnnkara, nan dachaata nan li boota, ¹² nan mɔlor lakir nan dasoorkara nan li biitir nan chinchenjɔnnkara; ¹³ nan teebul nan li dasoorkara nan li bona kur, nan boroboro nba teen Yennu; ¹⁴ nan fitsentir nan li bona, nan fita nan li kpan; ¹⁵ nan maruj binbintir nba ki bonnunubit sii jokin li paak nan li dasoorkara, nan kpan nba tuu saa ŋamm nirɔ nan li bona, nan bonnunubit nba nubiru man, ki bi sii jokit, nan chinchenjɔnnkara nba sii dook lanbouj na tammɔb; ¹⁶ nan maruj binbintir nba ki bi sii jokit Yenpiinii, ki pukin li kutmɔnt tiak, nan li dasoorkara, nan li bona kur, nan tatilaauk nba sii be nan nyun ki bi fobitir, nan li kantu, ¹⁷ nan gungouj nan li chinchenjɔnnkara, ki pukin li dachaata nan li boota, nan gungouj na tammɔkɔɔkir chinchenjɔnnkar, ¹⁸ nan lanbouj na kpai nan li ŋmiit, nan gungouj na ŋmiit, ¹⁹ nan chinchenluuka liant nba ki mannteeb tuu saa lia, yoo nba ki bi tuun n toona, kasii boor na. Nanne tee kasii liant nba ki manntɔɔ Aarɔnn nan u bonjai na tuu saa lia.”

Bianjɔnba ki Israel teeb baar nan bi Yenpiinii

²⁰ Israel teeb na kur seet Moses boore, ²¹ ki damm nba para lakib na kur baar nan piinii ki tur Yennu, a lin chaan Yennu lanbouj, ki bia baar nan piinii nba kur ki bi sii dia jiantir Yennu, nan chinchena nba saa nyar mannteeb na liant. ²² Ki jab nan poob nba ki bi para lakib na baar nan salinjana kur nba tee jabaabii, nan tutuuta, nan banii, nan laanii, nan salima bonjana kur ki tur Yennu. ²³ Niib nba kur mɔk chabɔnann, nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔŋ, nan chabir nba ki bi luur buuk kobit, nan pejak gbanfabirmɔnt, nan jangbenjir gbouj, ki bi baar nan li kur. ²⁴ Niib nba kur din mɔk li salimpeena, koo kutmɔnt na din baar nann ki tur Yennu, ki binba kur mɔk naajiik taabii mun baar nann, ki li saa ŋamm lanbouj na. ²⁵ Poob nba din mi nuu toona kur din baar nan chabjana gungunt, nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔnt nba ki bi takir, ²⁶ bi bia din jii buuk kobit ki takir gungunt. ²⁷ Tɔɔndamm na din baar nan tanbinyinyira nba daauk

* 35:8 35.8 Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

paar ki bi yi onik na, nan tanbinyinyir booru nba ki bi saa tabin liatjak, nan parbiir paak chabir na paak, ²⁸ nan bonnunubit nan kpan nba sii liakit fita ni, nan kpan nba tuu saa namm nirɔ, nan bonnunubit bonbuk nba ki bi sii wubint. ²⁹ Ki Israel teeb, li jab nan poob nba para lakib na kur baar nan bi piinii ki tur Yennu, a lin tun toonn nba ki Yennu wann Moses na.

Ki jiin nuu toontunna nba saa chaan Yennu lanbouj na po
(Nyinu 31.1-11)

³⁰ Ki Moses yet Israel teeb a, “Yennu gann Besalel-e, wunba tee Uri bija, ki u yeeja tee Hur, ki nyii Juda booru ni na. ³¹ Yennu turɔ u Seyeen, ki bia turɔ yanfoon nan dudukit nan bannu, ki u saa fit tun nuu toona kur. ³² Ki u tuu saa dukin ki jii salimmona, nan salimpeena, nan kutmɔnt ki namm bonloja, ³³ ki bia jabir tanbinyinyira nba daauk paar, ki kpeer taabii, ki bia jab jabit booru kur. ³⁴ Yennu gann nɔɔe nan Oholiab, wunba tee Ahisamak bija, ki nyii Dann booru ni na. U turib yan nba ki bi saa tumii leeba. ³⁵ U turib yan nba ki bi saa fit tun nuu toonna kur, li bonjijabit, nan bonninnant, nan chabjana, nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔnt, nan chinchenbooru kur luunu. Ki bi mɔk yan ki fit tuun nuu toona kur nan li bonninnant.

36

¹ “Besalel nan Oholiab nan niib nba kur ki Yennu turib nuu toonn yanfoon nan bannu, a bin fit chaan u lanbouj na, saa tun toona na nan Yennu nba sennib bianjinba nae.”

Bianjinba ki niib na baar nan bi Yenpiinii ki li yab

² Ki Moses tun yiin Besalel nan Oholiab nan nuu toontunna nba kur ki Yennu turib yanfoon, ki bi bia mɔk nirɔɔ nan bin tun Yennu toona na. ³ Nuu toontunna maɔ din gaar piinii nba ki Israel teeb baar nann ki tur Moses a wun chaan Yennu lanbouj na. Israel teeb na din nammii baat nan bi piiniie sanyiɔk ni kur, ki teen Moses. ⁴ Ki nuu toontunna nba chaant Yennu lanbouj na ⁵ tan saan yet Moses a, “Piinii nba ki Yennu wann niib na a bin baar nann ki lin chaan lanbouj na yabit paak niwa.” ⁶ Nanne Moses tur mɔb ki bi lin kaan na kur, ki yet niib na a sɔɔ ji daa baat nan Yennu lanbouj na piinii ki pukii. Li paak niib na ji din ki baar nan siar ki pukini, ⁷ kimaan niib na nba baar nan piinii nba na din yab ki saa tun lanbouj na toona njan tenna.

Ki jiin Yennu lanbouj na po
(Nyinu 26.1-37)

⁸ Toontunna na ni, binba din mi nuu toona din luu lanbouj na chinchenae. Bi din jii chabjanne ki luu nmat nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔn, ki li tee chaba piik, ki nan bona nba mɔk kpinkpant* li paak. ⁹ Chaba na kur din tee yomme, li fokint din tee taakaabii piik nan nanna, ki yarin taakaabii nanlee. ¹⁰ Bi din jii chaba na njanɔmue ki kpab nyar ki teen jinjɔɔ yenn, ki jii chaba njanɔmu nba biar na ki bia teen nna. ¹¹ Bi din jii tanbɔnwuwure ki teenir nan banii na ki nyar tabin poor po mɔgbankooku, ki bia nyar nna leer na po. ¹² Bi din nyar banii piinjmu chabgberiyenn mɔgbankooku, ki bia nyar

* **36:8** 36.8 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, njan mɔk kpinkpant.

piinŋmu chabgbenleer na paak, ki li yeek leer. ¹³ Bi din ŋamm salima lokita piinŋmue ki tuu saa gaan jinjonii ŋanlee na, ki li tee yennkoo.

¹⁴ Tɔn, ki bi luu buuk kobit chaba piik nan yenn a bin lat lanboun na paak. ¹⁵ Bi din luu li kur ki li jame, ki li fokint tee taakaabii piik nan ŋanŋmu, ki yarin taakaabii ŋanlee, ¹⁶ ki nyar chaba ŋanŋmu ki tukin leer paak, ki li tee bokyenn, ki bia nyar chaba ŋanloob nba biar na ki tukin leer paak, ki li tee bokleer; ¹⁷ ki nyar kparchant banii piinŋmu, ki gaan chinchenyenn mɔgbankooku, ki bia nyar kparchant banii piinŋmu, ki gaan chinchener na mɔgbankooku, ¹⁸ ki ŋamm kutmɔnt lokita piinŋmu ki gaan chinchena ŋanlee na, ki li kur ji tee yomm, ¹⁹ ki bia ŋamm bondokinkara ŋanlee ki pukin, ki yenn tee pejak gbounfabirmont nan jangbenjir gboun, ki li tee lanboun na bondokinkara, ²⁰ ki jii naajjik daat ki ŋamm lanboun na taabii, ²¹ ki taabu kur fokint tee taabatii piik nan ŋanŋmu, ki yarin taabatii ŋanlee nan waan, ²² ki kpeer gbata ŋanlee-lee ki li yeek nan leer; bianjiba ki taabii na saa fit tukin leer paak. Ki taabii na kur mɔk gbata na. ²³ Ki bi ŋamm taabii piinlee a bin chaan lanboun na diitu po, ²⁴ ki ŋamm salimpeena boota piinna, ki tuun taabii na salimpeena boota na ni, ki taabu kur be boota ŋanlee ni.

²⁵ Ki bi ŋamm taabii piinlee a bin chaan lanboun na niigan po, ²⁶ ki ŋamm salimpeena boota piinna, ki taabu kur be boota ŋanlee ni. ²⁷ Ki bi ŋamm taabii ŋanloob a lin chaan lanboun na yonbaa po, ²⁸ ki ŋamm taabii ŋanlee a lin chaan yonbaa po lotii na ni. ²⁹ Lotii ni taabii na din tee dakpaabae, ki nyii tin ni ki doo paapo. Taabii ŋanlee nba be lotii ni na, bi din ŋammir nna bannue. ³⁰ Tɔn, bi din ŋammir taabii ŋanniime, nan salimpeena boota piik nan ŋanloob, ki taabu kur tuu boota ŋanlee ni.

³¹ Ki bi ŋamm naajjik dafoot piik nan ŋanŋmu, ki li tee taabii na dapɔnnkara, a bin pɔnn ŋanŋmu lanboun na lokyenn ni, ³² ki pɔnn ŋanŋmu lokleer ni, ki ŋanŋmu na n pɔnn yonbaa po lokir na ni. ³³ Sinsuuk ni dapɔnnkara na bokit taabii na binbeur nie, ki piin mɔgban-yenn po ki saan tuu mɔgbanleer po, ³⁴ ki pɔr taabii na nan salima, ki gaan salima banii, taabii na paak, a lii dia dapɔnnkara na, ki bia pɔr salima dapɔnnkara na paak, ³⁵ ki jii chabŋann gungun ki luu ŋmat pekob-bɔnwuwur, nan pekobmɔnwuwur, nan pekobmɔnt, ki luu chabŋann ki nan bona nba mɔk kpinkant li paak, ki li tee jinjon, ³⁶ ki jii naajjik taabii ki ŋammir dachaata ŋanna ki pɔr salima, ki ŋamm salima lokita ki jonn chinchenn li paak, ki ŋamm salimpeena boota ŋanna nba ki dachaata ŋanna na tuu saa tuun leŋ, ³⁷ ki jii chabŋann gungun ki ŋmat pekob-bɔnwuwur nan pekobmɔnwuwur nan pekobmɔnt ki luur, ki jab bonninnant li paak, ki li tee lanboun na tammɔb jinjon. ³⁸ Tammɔkɔokir na ni ki bi ŋamm dachaata ŋanŋmu ki gaan lokita, ki li dia chinchenjonnkar na, ki pɔr dachaata na yura nan li dapantii nan salima, ki ŋamm kutmɔnt boota ŋanŋmu, a bii sent dachaata na li ni.

37

Ki jii mɔlor lakir na po (Nyinu 25.10-22)

¹ Ki Besalel jii naajjik taabii ki kpaa mɔlor lakir, ki li fokint tee taabatii ŋantaa nan bonjinn, ki yarin taabatii ŋanlee nan bonjinn, ki dokii taabatii ŋanlee nan bonjinn, ² ki pɔr lakir na nɔok ni nan li poor po salima nba ŋan, ki bia pɔr salima li mɔgbankookii, ³ ki ŋamm salima banii ŋanna,

ki tabin lakir na lotii ɲanna na taa, ki gaan banii ɲanlee chianyen, ki bia gaan ɲanlee, leer na po.

⁴ Ki u ɲamm naajiik taabfoot ɲanlee ki pɔr salima li paak, ⁵ ki tuun taabfoot ɲanlee na, banii nba gaa molor lakir loka ni na, ⁶ ki jii salinɲana ki teen li biitir, ki li fɔkint tee taabatii ɲantaa nan bonjinn, ki yarin taabatii ɲanlee nan bonjinn, ⁷ ki jii salima ki nan bona nba mɔk kpinkpant* ɲanlee, ⁸ ki tabin yenɔ lakir na biitir paak chianyen, ki tabin lɔɔ na leer po, ki bi taab nan biitir na, ki tee yomm. ⁹ Ki bona nba mɔk kpinkpant maɲ took leeb ki gorii lakir na biitir, ki bi kpinkpant pɔbit ki baak lakir na biitir paak.

Ki jii teebul nba ki bi sii paa boroboro ki teen Yennu na po
(Nyinu 25.23-30)

¹⁰ Ki u jii naajiik taabii ki kpaa teebul, ki li fɔkint tee taabatii ɲantaa, ki yarin taabatu nan bonjinn, ki dokii taabatii ɲanlee nan bonjinn, ¹¹ ki jii salima nba ɲan ki pɔr li kur po, ki pɔr salima nba ɲan ki lint li mɔgbankookii, ¹² ki teen guunu ki li kpakii nan niibifoouk fɔkint na ki lintir, ki salima bonkokitir kook li yur paak, ¹³ ki ɲamm salima banii ɲanna ki gaan teebul na loka ni, ki li be teebul taa nba be siaminba na, ¹⁴ ki gaan banii teebul na kpini a bin tuun dasoorkara ɲanlee, ki lii fit kii wokitir teebul na, ¹⁵ ki jii naajiik daat ki ɲamm dasoorkara, ki pɔr salima ki li wokitir teebul na, ¹⁶ ki jii salinɲana ki maa bona ki bi sii tɔɔ teebul na paak. ɲanne tee sɔborii, nan senii, nan siarii, nan saanmanii, nan nyubitii nba ki bi sii dia mɔ daan.

Ki jii fitsentir na po
(Nyinu 25.31-40)

¹⁷ Ki u jii salima ki kur fitsentir, ki fitsentir na musur nan li nyakir tee salima tipuuk, ki tee yomm nan fitsentir na. ¹⁸ Ki gbata ɲanloob gaa ki pukin sinsuuk ni yar na paak, gbata ɲantaa be chianyen, ki ɲantaa be leer po. ¹⁹ Ki gbata ɲanloob na kur mɔk salima tipuuk nan wooka ɲantaa-taa, ki li naan toorik puuk. ²⁰ Ki fitsentir na nyakir mɔk salima tipuuk nan wooka ɲanna, ki li naan toopuuk, ²¹ ki wooyenn be gbata ɲanlee kur sinsuuk ni, ²² ki jii salima ki kur fitsentir nan li gbata nan li wooka, ki li tee bonyenn, ²³ ki jii salima ki kur fita ɲanlore, a bin tɔɔn fitsentir na paak, ki bia kur li babitii nan li sipai, ²⁴ ki jii salima ki li kpaiu tee nan sinpeenii bɔrik-gbina piintaa nan ɲanna kpiau na, ki kur fitsenta nan li bona kur.

Ki jii bonnunubit maruɲ binbintir na po
(Nyinu 30.1-5)

²⁵ Ki u jii naajiik taabii ki kpaa maruɲ binbintir ki bi sii jokin bonnunubit, ki li fɔkint tee niibatii ɲanlee, ki bia yarin niibatii ɲanlee ki dokii paapo niibatii ɲanna, ki gbata nba chaa binbintir na lotii ɲanna ni na, ki ɲann nan lakir na kur tee yomm. ²⁶ Ki u pɔr salinɲana li paapo, nan loka ɲanna na kur, nan li lotii nan gbata na, ki teen salima guunu ki lintir, ²⁷ ki ɲamm salima banii ɲanna ki gaan binbintir na binbeuɲ ni. Ki ɲanlee be yennpo, ki ɲanlee be leer na po, a lin tuu fit tuun dafoot ɲanlee kii jikin, ²⁸ ki jii naajiik daat ki ɲammir dafoot ɲanlee na ki pɔrir salima.

* 37:7 37.7 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ɲaan mɔk kpinkpant.

*Ki jiin kpan nba ɲammit, nan bonnunubit na po
(Nyinu 30.22-38)*

²⁹ Besalel din ɲamm Yennu kpan nba ɲammit, nan bonnunubit nba nubiru man, ki bi wubint ki teen Yennu na.

38

*Ki jiin maruɲ binbintir na po
(Nyinu 27.1-8)*

¹ Ki Besalel jii naajiik taabii ki kpaɔ maruɲ binbintir, ki bi sii jokin maruɲ bona, ki li fɔkint tee kpinkpondukina ɲanɲmu, ki yarin kpinkpondukina ɲanɲmu, ki dokii kpinkpondukina ɲantaa. ² Ki u tabin gbata ɲanna paapo lotii na kur paak, ki te binbintir nan gbata na kur taab ki tee bonyenn. Ki u pɔr kutmɔnt binbintir na kur po, ³ ki jii kutmɔnt ki ɲamm binbintir na bona kur, li kutsont nba sii wo tanpent, nan li sofira, nan kutsont nba ki bi dia jikin sɔn, nan diit mɔyaarii nba sii dia lot nant, nan kutsont nba ki bi sii mɔi muu, ⁴ ki jii kutmɔnt ki teen kutlaana ki luu tiak, ki ter binbintir na sinsuuk ni, ⁵ ki gaan kutmɔnt banii ɲanna lotii na kur po, a lii tuunt dasoorkara nba sii jikinin, ⁶ ki jii naajiik daat ki pɔrir kutmɔnt, ki li tee dasoorkara, ⁷ ki jii dasoorkara maɲ ki tuun banii nba gaa binbintir loka ni na, ki kpaɔ binbintir na, ki li naan lakir ki mɔk foolin.

*Ki jiin kutmɔnt kutsɔɲ po
(Nyinu 30.18)*

⁸ Ki u jii poob nba tuun Yennu lanbouɲ tammɔb ni na mianii,* ki kur kutsɔɲ nan li kantu.

*Ki jiin gungouɲ nba lint Yennu lanbouɲ na po
(Nyinu 27.9-19)*

⁹⁻¹⁰ Li poor po ki u chaan gungouɲ ki lint lanbouɲ na. Ki li niidiitu bɔkir fɔkint tee taakaabii piinɲmu. Ki bi jɔnn chabɲann kutmɔnt dachaata piinlee na paak, ki dachaata maɲ tuu kutmɔnt boota piinlee ni, ki salimpeen-lɔkita gaa li paak, ki kutlaana paa dachaata maɲ paak. ¹¹ Ki li niigaɲ po bɔkir mun bia tee taakaabii piinɲmu, ki mɔk kutmɔnt dachaata piinlee, ki tuu kutmɔnt boota piinlee ni, ki gaan salimpeen-lɔkita, ki kutlaana paa dachaata na paak.

¹² Ki li yonbaa po bɔkir na yarin taakaabii piinlee nan ɲanɲmu, ki jɔnn chabɲann kutmɔnt dachaata piik na paak, ki dachaata maɲ tuu kutmɔnt boota piik na ni, ki salimpeen-lɔkita gaa dachaata na paak, ki li kutlaana paa dachaata na paak. ¹³ Ki gungouɲ na tɔɔnn po nba tee yonput po na, mun tee taakaabii piinlee nan ɲanɲmu. ¹⁴ Ki tammɔkɔɔkir gaɲ po yiar na chinchenjɔnnkar fɔkint tee taakaabii ɲanlore nan waan, ki mɔk dachaata ɲantaa nan li boota ɲantaa. ¹⁵ Ki diitu po na mun bia mɔk chinchenjɔnnkar, ki li fɔkint tee taakaabii piik nan ɲanlore nan waan, ki mɔk dachaata ɲantaa nan li boota ɲantaa. ¹⁶ Chinchenjɔnnkara nba jɔon ki lint gungouɲ na kur tee chabɲanne. ¹⁷ Ki u jii kutmɔnt ki ɲamm dachaata na boota, ɲaan jii salimpeena ki ɲamm li lɔkita nan li kutlaana, ki pɔr dachaata na yura paak nan salimpeena. Bi din jii kutlaanae ki paan dachaata na paak. ¹⁸ Ki u jii chabɲann gunguɲ ki luu ɲmat gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔɲ,

* 38:8 38.8 Bi mianii din tee kutmɔnte.

ki nan bonninnant li paak, ki li fokint tintann paak tee taakaabii piik, ki fok paapo taakaabii njanlee nan bonjinn, ki tee nan gungoun jinjonii na. ¹⁹ Ki u namm kutmɔnt dachaata njan na nan li boota njan na, ki jii salimpeena ki namm dachaata na lokita, ki pɔr dachaata na yura paak nan salimpeena, ki jii salimpeena ki teen li kutlaana, ki jonɔn jinjon marj tammɔb dachaata njan na paak. ²⁰ Bi din jii kutmɔnt ki namm Yennu lanbouɔn na kpai, nan li gungoun na kpai.

Ki jiin kut bona nba ki bi chaan Yennu lanbouɔn na po

²¹ Kut bona nba ki bi din jii chaan Yennu lanbouɔn na yabinte na, ki tanjabirkara njanlee nba ki Yennu sennii piik sɔb li paak na din be lanbouɔn na ni. Moses din yet Liifai teeb na a bin sɔb li yabint nba tee, ki Itamar, wunba tee manntɔ Aarɔnn bija na, wannib baa saa tun bianjinba.

²² Ki Besalel, wunba tee Uri bija ki bia tee Hur yaaboonn, ki nyii Juda booru ni na, namm bont kur nan bianjinba ki Yennu wann Moses na.

²³ U sommtɔɔ din tee Oholiab-e, ki Oholiab baa tee Ahisamak, ki nyii Dann booru ni. U din tee saauk daano nan gbanjabirɔe, ki fit jaab ki naan bonninnant, nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔɔ, ki tee li chabjana.

²⁴ Salima nba ki bi din tur a lin chaan Yennu lanbouɔn na, din tee nan sinpeenii bɔrik-gbina tusir kpai nae, ki li bikinu tee nan baa din tuu bikii bona, Yennu lanbouɔn ni bianjinba na. ²⁵ Salimpeena likirii nba ki jab nba ki bi din kamm nikant din tur na, li yabint din tee nan sinpeenii bɔrik-gbina tusaa njan na nan kobii njan na, ki li bikinu tee nan baa bikii bona, Yennu lanbouɔn ni bianjinba na. ²⁶ Jab nba din dii bina piinlee-lee, koo ki gar nna, ki bi kamm nikant na, din pa likirii nba nae deede, ki li kpai tee nan baa bikii bianjinba na. Jab na kur din tee tusaa kobii njanloob nan tusaa njan na nan kobii njanmu nan piinmu. ²⁷ Ki salimpeena tee nan sinpeenii bɔrik-gbina tusaa njan na nan kobii njan na kpai na, ki bi din jii ki namm lanbouɔn na nan jinjon na dachaata boota kobik, ki bootir kur dii salimpeena, ki li tee nan sinpeenii bɔrik-gbina piintaa nan njan na kpai na. ²⁸ Ki Besalel jii salimpeena nba biar na, ki li kpai tee nan sinpeenii bɔrik-gbina piinlee nan njanmu kpai na, ki namm dachaata na lokita nan kutlaana, ki bia pɔr dachaata na yura paak.

²⁹ Kutmɔnt nba ki bi din tur Yennu na kpai din tee nan sinpeenii bɔrik-gbina tusaa njanlee nan kobii njanloob kpai nae. ³⁰ Bi din jii njanee ki namm Yennu lanbouɔn na tammɔb dachaata boota, nan li kutmɔnt maruj binbintir, nan li kutmɔnt tiak, nan binbintir na bona kur, ³¹ nan li gungoun dachaata boota, nan li tammɔb dachaata boota, nan lanbouɔn nan gungoun na kpai.

39

Ki jiin mannteeb na liant po

(Nyinu 28.1-14)

¹ Ki bi jii gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔɔ ki luu mannteeb liant nba ki bi tuu saa lia ki tuun kasii boor, ki bia luu manntɔɔ liant ki tur Aarɔnn, nan Yennu nba wann Moses bianjinba na. ² Bi din jii chabjanne, nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔɔ, ki nmat salima gungun, ki luu liatjabik na. ³ Bi din jii salimae ki boor tantir, ki bɔɔrir ki li tee kut gungun, ki jii nmat gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔnt na ni, ki luu chabjann, ⁴ ki nyar chaba njanlee ki tabin liatjabik na bɔpiat paak, ki sikin loka ni, ki

saa dian siak ni, a lin tuu lor. ⁵ Chabir nba ki bi luur liatjabik na, bi jii ñanne ki luu gbanboobir ki tabin, ki ñann nan liatjabik na kur taan ki tee yomm, nan Yennu nba wann Moses bianjinba na, ⁶ ki ñamm tanbinyinyira nba daauk paar na ñanlee, ki kokinir salima, ki sɔb Jakob bonjai piik nan ñanlee na sana li paak, ⁷ ki nyar tana na ki tabin liatjabik na bɔpiat paak, ki li see Israel* booru piik nan ñanlee na taar ni, nan Yennu nba wann Moses bianjinba na.

Ki jiiin manntɔɔ parbiir paak chabir na po
(Nynu 28.15-30)

⁸ Gbanjabira na din jii gungunbooru nba ki bi luu liatjabik nae ki luu parbiir paak chabir na, ki bia nan bonninnant na, ki li tee booryen. ⁹ Ki li fɔkint tee nuubatu, ki bia yarin li bannu, ki bi pɔbinir, ¹⁰ ki tabin tanbinyinyira nba daauk paar na guunii ñanna li paak, ki tabin sinsinn guunu na tanbooru nba ki bi yir rubi nan topas nan beril na; ¹¹ ki guunu nba pukin munlee ni tee emeral nan safir nan takus; ¹² ki guunu nba pukin muntaa ni na tee jasint nan agat nan ametis; ¹³ ki guunu nba pukin munna na tee krisolat nan onik nan jasper, ki kokin li kur salima.

¹⁴ Tanbinyinyira na kur din tee piik nan ñanlee-e, ki tanyenn kur see Jakob bonjai piik nan banlee na yeno paak, ki sɔb Israel booru piik nan ñanlee na sana yenn yenn, tann kur paak, ¹⁵ ki pian salinñann, ki teenir jarit, ki gaan parbiir paak chabir na paak, ¹⁶ ki ñamm salima banii ñanlee, nan salima bona ñanlee, ki gaan parbiir paak chabir na paapo mɔgbankpinii, ¹⁷ ki gaan salima jarit ñanlee na, salima banii ñanlee na paak, ¹⁸ ki bia soor jarit ñanlee mañ mɔi nba tenn sɔɔn na, ki lor salima bona ñanlee na paak, ki fit gaan liatjabik na, bɔpiat paak tɔɔnn po, ¹⁹ ki ñamm salima banii ñanlee, ki gaan parbiir paak chabir na kpiniitij po, ki li bɔɔk liatjabik na, ²⁰ ki bia ñamm salima banii ñanlee, ki gaan liatjabik na bɔpiat ñmii na, tij po, tɔɔnn po, ki kpian gbanboobir na, ²¹ ki jii gungunbɔnwuwur ki kpab lor banii nba gaa parbiir paak chabir na, nan liatjabik banii na gbann na paapo, a li daa te parbiir paak chabir na lian ki nyi liatjabik na boor, ki ñammir nan Yennu nba wann Moses bianjinba na.

Ki jiiin mannteeb liant nba pukin na po
(Nynu 28.31-43)

²² Ki bi luu gungunbɔnwuwur liatfoouk nba ki bi tuu saa lia, ñaan paan liatjabik na, ²³ ki luu tann ki kokin turu ni, a li daa pat, ²⁴⁻²⁶ ki pɔbin chabñann gungun, nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔn, ki li naan punpoa, ki gaan liatfoouk na tij po mɔgbana, ki bia jonn salima gbekirii ki foon li sinsuuk ni yenn yenn, nan Yennu nba wann Moses bianjinba na, ²⁷ ki jii chabñann ki nyar liata ki tur Aarɔnn nan u bonjai, ²⁸ nan bi yufintii, nan fokirii, nan kurtajina, ²⁹ nan gbanbooba nba ki bi jii chabñann ki luu ñmat nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔn, ki nan bonninnant li paak, nan Yennu nba wann Moses bianjinba na, ³⁰ ki jii salinñann ki ñammir bonpatliak ki sɔb li paak a, “Yennu yar,” ki li tee kasii dɔk ki want nan bi tee Yennu yabe, ³¹ ki jii gungunbɔnwuwur ki lor tabin yufintu na yugbiar paak, nan Yennu nba wann Moses bianjinba na.

* 39:7 39.7 Jakob sanleere tee Israel.

Ki jiin Yennu toona na gbennu po
(Nyinu 35.10-19)

³² Tɔn, ki Israel teeb tun nan Yennu nba wann Moses bianjinba na. Ki Yennu lanbouɔ na toona kur gbenn. ³³ Ki bi baar nan Yennu lanbouɔ na, nan li bona kur, Moses boor. Ki bona na tee li kutlokita, nan li taabii, nan dapɔnnkara, nan li dachaata nan li boota; ³⁴ nan bonpinkara nba tee pejai gbanfabirmɔnt, nan bonpinkara nba tee jangbenjir gbouɔ, nan chinchenjɔnnkara; ³⁵ nan mɔlor lakir nba ki tanpatlai ŋanlee be li ni na, nan li dasoorkara, nan li biitir; ³⁶ nan teebul nan li bona kur, nan boroboro nba ki bi jikin teen Yennu; ³⁷ nan li fitsentir nba ki bi jii salinjann ki ŋammir, nan li fita nan li bona kur, nan fita na kpan; ³⁸ nan li salima maruɔ binbintir, nan kpan nba tuu sii ŋammit, nan bonnunubit nba nubiru man ki bi sii jokin, nan lanbouɔ na tammɔb chinchenjɔnnkara; ³⁹ nan kutmɔnt maruɔ binbintir, nan li kutmɔnt tiak, nan li dasoorkara, nan li bona kur, nan kutsɔɔ nba ki bi sii fobitir li ni, nan li kantu; ⁴⁰ nan gungouɔ na chinchenjɔnnkara nan li dachaata nan li boota, nan gungouɔ na tammɔkɔɔkir chinchenjɔnnkara nan li ŋmiit, nan lanbouɔ na kpai, nan bona nba kur ki bi sii dia tuun toonn lanbouɔ na ni; ⁴¹ nan taɔant nba tee mannteeb liant, li kasii liante ki manntɔɔ Aarɔnn nan u bonjai tuu saa lia, ki kɔɔ kasii boor. ⁴² Israel teeb na din tun toona nba kur ki Yennu wann Moses a sii tun na. ⁴³ Ki Moses lin gɔn lanbouɔ na bona kur, ki la nan bi tun bianjinba ki Yennu wann nawa. Li paak ki Moses miar Yennu ki teen piisin bi paak.

40

Ki jiin lanbouɔ maɔ chaanu po

¹ Ki Yennu yet Moses a, ² “Binn pinpiindaar, a chaan lanbouɔ na ki turin. ³ A kɔɔn mɔlor lakir nba ki sennii piik be li ni na, ki senn chinchenn nba jɔn ki dɔɔk kasii boor na poor po. ⁴ Kɔɔnt teebul na ki paan li bona li paak, ki bia kɔɔn fitsentir na, ki tɔɔn fita li paak, ⁵ ki senn salima binbintir nba ki bi sii wubint bonnunubit na, mɔlor lakir na tɔɔn po, ki jɔn jinjɔn lanbouɔ na tammɔb paak, ⁶ ki senn binbintir nba ki bi sii jokin maruɔ bona na, lanbouɔ na tɔɔn po, ⁷ ki senn kutmɔnt kutsɔɔ nba ki i sii fobitir na, lanbouɔ nan binbintir na sinsuuk ni, ki gbeenir nyun. ⁸ Chaant gungouɔ ki lint lanbouɔ na, ŋaan jɔn chinchenn li tammɔkɔɔkir ni. ⁹ “Jiin kpan nba ŋammit na, ki mii lanbouɔ na, nan li bona kur paak, ki lii tee kasii, ¹⁰ ki bia jii kpan maɔ, ki mii maruɔ binbintir na, nan li bona kur, ki lii tee kasii, ¹¹ ki bia mii ŋamm kutsɔɔ nba ki i sii fobitir na, nan li kantu.

¹² “A te ki Aarɔnn nan u bonjai na n baar lanbouɔ na tammɔb boor, ki wur ŋamm bi mɔɔ. ¹³ Lant Aarɔnn manntɔɔ liant, ki jii kpan nba ŋammit na ki mɔɔn u yur paak, ki kaanɔ ki wuu tee manntɔɔ kii tuun kii teenin. ¹⁴ A te ki u bonjai na n baar, ki a lannib li liata. ¹⁵ A jii kpan nba ŋammit na ki mɔɔn bi yura paak, nan faa teen bi baa bianjinba na, ki lin te bii tee mannteeb. Bi paak ŋammu maɔ saa te ki bi tuunin ki tee mannteeb, yoo nba kur baat.”

¹⁶ Ki Moses tun bona na kur nan bianjinba ki Yennu wannɔ na. ¹⁷ Tɔn, baa din nyii Ijiipt bina ŋanlee ni, li sinsinn ŋmaarik pinpiindaar, ki bi chaan Yennu lanbouɔ na. ¹⁸ Moses din bir salimpeena boota, ki chaan li taabii, ki pɔnn li dapɔnnkara, ki bia chaan li dachaata na, ¹⁹ ki lat

bonpinkar lanbouŋ na paak, ki bia paan leer li paak, nan Yennu nba wannɔ bianjinba na, ²⁰ ki jii tanpatlai ŋanlee nba sennii piik sob li paak na, ki kpeen mɔlor lakir na ni, ki tuun dasoorkara na banii nba gaa lakir paak na ni, ki ji biin lakir na biitir, ²¹ ki kɔɔn lakir na lanbouŋ na ni, ki jɔnn chinchenn ki dɔkinir, nan Yennu nba wannɔ bianjinba na, ²² ki senn teebul na lanbouŋ na nɔɔk ni, niigan po, jinjɔŋ nba dɔɔk kasii boor na tɔɔnn, ²³ ki paan boroboro nba ki bi jikit teen Yennu na li paak, nan Yennu nba wannɔ bianjinba na, ²⁴ ki senn fitsentir na, lanbouŋ na nɔɔk ni, niiditu po, ki li took teebul na, ²⁵ ki ji joo fita na Yennu tɔɔnn, nan Yennu nba wannɔ bianjinba na. ²⁶ U din senn salima binbintir na lanbouŋ na nɔɔk nie, ki li be jinjɔŋ na tɔɔnn, ²⁷ ki ji wubin bonnunubit nba ki li nubiru man na, nan Yennu nba wannɔ bianjinba na, ²⁸ ki jɔnn chinchenn lanbouŋ na tammɔb ni, ²⁹ ki senn mujoonu binbintir na, jinjɔŋ na tɔɔnn po, ki ji mann mujoonu maruŋ nan jeet maruŋ, nan Yennu nba wannɔ bianjinba na, ³⁰ ki senn kutsɔŋ nba ki bi sii fobitir na, lanbouŋ nan binbintir na sinsuuk ni, ki gbeenir nyun. ³¹ Moses nan Aarɔnn nan u bonjai din tuu nit bi nii ki bia wu bi taapant, kutsɔŋ na nyun nie. ³² Bi din tuu wuur bi taapant nan niie, yoo nba kur ki bi kɔɔ lanbouŋ na ni, koo bi-i yaa bin nakin maruŋ binbintir na, nan Yennu nba wannɔ bianjinba na. ³³ Moses din chaan gungouŋ nae ki lint lanbouŋ na, ki senn maruŋ binbintir, ki bia jɔnn jinjɔŋ gungouŋ na tammɔb paak. Nnae ki Moses ji gbenn lanbouŋ na toona kur.

Ki jiin sanpagbouŋ nba dɔɔk Yennu lanbouŋ na po
(*Nikant 9.15-23*)

³⁴ Nanne ki sanpagbouŋ dɔkin lanbouŋ na, ki yabint Yennu yentsaakar gbee lanbouŋ na ni. ³⁵ Li paake teen ki Moses din ki fit kɔɔ lanbouŋ na ni. ³⁶ Israel teeb na din tuu chaat bi kaanje ki saan kar leer po, yoo nba kur ki Yennu dɔkit sanpagbouŋ na. ³⁷ Sanpagbouŋ na-i be lanbouŋ na paak yoo nba, bi ki chaatir bi kaanji, see daar nba ki u tan saa dɔkit, ki bin ji fiir leŋ. ³⁸ Niib na linluŋ kur ni, Yennu din tuu be namme, ki bi laat sanpagbouŋ yonnu ni, ki li be lanbouŋ na paak, ki nyiɔk mun ki li tee mutootir, ki teemm yentu.

LIIFAI teeb

Ki jiin Liifai teeb gbouj na po

Liifai teeb na din tee Israel booru piik nan njanlee na yenne. Yennu din gann njamme ki bi tee toontunna nba sii mann maruŋ ki teeno. Mannteeb na din tee Liifai teebe. Gbouj na beerit Liifai teeb toona poe. Baatusir ni, bi yi gbouj mane Lefitikus.

Ki jiin maruŋ nba ki bi jokit munn na po

¹ Ki Yennu yiin Moses, ki pak nana, joo Yennu lanbouj na ni, ² ki turo sennu nba ki Israel teeb tuu sii waa, yoo nba ki bi yaa bin mann bi maruŋ.

Li-i tee ki bi soo yaa wun jii u bonkobuk ki mann maruŋ ki tur Yennu, li daano n baar nan u nei ni yeno, koo u pei ni yeno, koo u buunii ni yeno.

³ Li-i tee ki u jikit u nei na yenoie ki saa joo muu ki mann maruŋ, wun jii naajak nba ki mok daŋ u gbanu paak. U saa baar nann Yennu lanbouj na tammob nie, ki Yennu n fit gaaro. ⁴ Li joo saa paan u nii naab na yur paak. Ki Yennu saa gaar naab na, ki lii tee maruŋ nba saa wuur joo na biit. ⁵ Bi saa kpi naab na leŋ, ki mannteeb nba tee Aaronn bonjai na saa jii son na ki tur Yennu, njan jii ki lia maruŋ binbintir lotii nanna nba be lanbouj tammob ni na. ⁶ U saa nya bonkobuk na ki pato. ⁷ Ki mannteeb na saa paan daat binbintir na paak njan fia muu. ⁸ Ki bi saa paan bonkobuk na nant muu na paak, ki pukin u yur nan u kpapana. ⁹ Joo na saa wuur bonkobuk na nook ni nant nan u nanii taa, ki manntoo na n joo li kur muu maruŋ binbintir na paak. Ki Yenpiinii man nubiru saa man Yennu.

¹⁰ Li-i tee ki joo na jikit u pei ni yeno, koo u buunii ni yeno a wun mann maruŋ, lii tee bonjak, ki daa mok daŋ. ¹¹ U saa kpiu maruŋ binbintir na diitu po, ki manntoo na saa jii u son ki lia binbintir na lotii nanna na. ¹² Joo na-i pat pat ki gbenni, manntoo na saa jii nant na ki paan muu na paak, ki bia pukin yur nan kpapana. ¹³ Joo na saa wuur bonkobuk na nook ni nant, nan u nanii taa, ki manntoo na n jii ki tur Yennu, ki joo li kur muu, binbintir na paak. Ki Yenpiinii man nubiru saa man Yennu.

¹⁴ Li-i tee ki joo na jikit bonyuyukue a wun joo muu ki mann maruŋ, wun jii lanjerik koo nmann. ¹⁵ Ki manntoo na saa jii ki baar nann binbintir na boor. U saa fokit u yur, ki joor muu, binbintir na paak, ki u som-ii toot binbintir na loka ni. ¹⁶ U saa liar u gbalinfiar nan linba be li ni, ki lu yondo po, siaminba ki tanpent doo na, ¹⁷ ki soor u kpinkpant ki litoo, njan daa tabitir u kpinkpant man, ki ji joo muu, binbintir na paak. Ki Yenpiinii man nubiru saa man Yennu.

¹⁴ Li-i tee ki joo na jikit bonyuyukue a wun joo muu ki mann maruŋ, wun jii lanjerik koo nmann. ¹⁵ Ki manntoo na saa jii ki baar nann binbintir na boor. U saa fokit u yur, ki joor muu, binbintir na paak, ki u som-ii toot binbintir na loka ni. ¹⁶ U saa liar u gbalinfiar nan linba be li ni, ki lu yondo po, siaminba ki tanpent doo na, ¹⁷ ki soor u kpinkpant ki litoo, njan daa tabitir u kpinkpant man, ki ji joo muu, binbintir na paak. Ki Yenpiinii man nubiru saa man Yennu.

2

Ki jiin jeet Yenpiinii po

¹ Li-i tee soo baar nan jeet ki li tee Yenpiinii ki teen Yennu, li kpa talas ki lii tee yonjanin, ki moon kpanjanin nan bonnunubit li paak, ² njan ki baar nann mannteeb nba tee Aaronn bonjai na boor. Ki manntoo na saa finn yon nba nmat kpan na niipuk, ki bia jii bonnunubit na kur, ki joor muu, maruŋ binbintir na paak, ki lin wann nan bi jii li kur ki tur Yennu-wa. Ki jeet Yenpiinii man nubiru saa man Yennu. ³ Ki jeet nba tenn na ji

sii tee manntoo yar. Li jeet tee kasiie, kimaan linba ki bi bo mann maruŋ na, li waame na.

⁴ Yenpiinii na-i tee boroboro nba ki bi pur li diiuk niŋ, i daa pukii datin leŋi. Ii ŋaan ki lii kpakii, ki ŋmat yon nan kpanŋanin, koo ki teen lilaat ki mir kpanŋanin.

⁵ Li-i tee ki Yenpiinii na tee boroboro nba siin sipiok niŋje, lin ŋmat yon nan kpanŋanin ki sinnir; ŋaan daa tee datin leŋi, ⁶ ki potir buri buri, ki kpaar kpan li paak, ki jii pi.

⁷ Li-i tee ki Yenpiinii na tee boroboro nba siin seŋ niŋje, lin ŋmat yon nan kpanŋanin. ⁸ Jiin ki baar nann ki tan tur manntoo ki lii tee Yenpiinii, ki manntoo na saa saan nann, maruŋ binbintir na boor; ⁹ ki bokitir waan, ki lin wann nan bi jii li kur ki tur Yennu-wa. Ki u saa joor muu binbintir na paak. Ki jeet Yenpiinii maŋ nubiru saa maŋ Yennu. ¹⁰ ŋaan jeet nba saa biar na sii tee mannteeb yar; li jeet tee kasi, kimaan linba ki bi bo mann maruŋ na, li waame na.

¹¹ Jeet nba tee Yenpiinii ki i jikit ki teen Yennu na, datin daa pukii leŋ. I daa ban jikit datin, koo siat, ki pukii jeet po ki teen Yennu. ¹² Japaant nba ki i tuu saa jaan sinsinn, binn kur ni na, ii tuu jii ki tur Yennu, ŋaan i tuu daa jokitir muu binbintir na paaki. ¹³ Ii tuu teen yaarin, jeet nba tee Yenpiinii kur ni, kimaan yaarime see molor nba be yimm nan Yennu sinsuuk ni na taar ni. Ii tuu teen yaarin, jeet Yenpiinii kur ni. ¹⁴ I-i tuu kii jii i sinsinn japaant, ki yaa yin tur Yennu, yin pur ki tur. ¹⁵ Ii tuu pukin kpanŋanin nan bonnunubit li paak. ¹⁶ Ki manntoo na saa jii jeet nan kpan na waan ki joo muu, ki lin wann nan li kur tee Yennu yare, ki bia joo bonnunubit na kur muu, ki lii tee jeet piinii ki tur Yennu.

3

Ki jiin weinanleeb Yenpiinii po

¹ Li-i tee ki i soo yaa wun pi u bonkobuk ki lii tee weinanleeb Yenpiinii, lii tee naajak koo naasar; ŋaan daa mok danj. ² Li daano n paan u nii bonkobuk na yur paak, ŋaan kpiu, Yennu lanbouŋ tammob ni. Ki mannteeb nba tee Aaronn bonjai na saa jii u son na, ki lia maruŋ binbintir lotii ŋanna na kur po, ³ ŋaan jii u nant na, ki lii tee jeet piinii ki tur Yennu: Kpapana nba kur be u nook ni, ⁴ nan yaanninbina nan kpapana nba taab li paak, nan pɔɔɔ. ⁵ Ki manntoo na saa joo linba na kur muu, maruŋ binbintir na paak, ki bia pukin linba kur jokin muu. Ki jeet Yenpiinii maŋ nubiru saa maŋ Yennu.

⁶ Li-i tee ki i jii peeuk koo buukuie, ki saa teen weinanleeb piinii, u saa fit kii tee bonjak koo bonsar; ŋaan daa mok danj. ⁷ Li-i tee ki joo piin u peeuk, ⁸ wun paan u nuu peeuk na yur paak, ŋaan kpiu lanbouŋ na tammob ni. Ki manntoo na saa lia u son, maruŋ binbintir lotii ŋanna na kur po, ⁹ ŋaan jii nant na, ki lii tee jeet Yenpiinii ki tur Yennu: li kpapana, nan li jokpikir, ki lin ŋmaar nyi boonkoruŋ ni, nan kpapana nba kur taab nook ni bona paak, ¹⁰ nan yaanninbina nan kpapana nba taab li paak, nan pɔɔɔ. ¹¹ Ki manntoo nba tuun li yoo na saa joo li kur muu, maruŋ binbintir na paak. Ki li sii tee jeet Yenpiinii ki teen Yennu.

¹² Li-i tee ki joo piin u buuk, ¹³ wun paan u nuu buuk na yur paak ŋaan kpiu, lanbouŋ na tammob ni. Ki manntoo na saa lia u son, maruŋ binbintir lotii ŋanna na kur po, ¹⁴ ŋaan jii nant na ki lii tee jeet Yenpiinii ki tur Yennu: kpapana nba kur taab nook ni bona paak, ¹⁵ nan yaanninbina

nan kpapana nba taab li paak, nan pɔɔr. ¹⁶ Ki manntɔɔ saa joo li kur muu, maruŋ binbintir paak, ki li sii tee jeet Yenpiinii nba saa marŋ Yennu. Kpapana na kur sii tee Yennu yare. ¹⁷ Israel nisɔɔ daa di bonkobuk kpapana koo u sɔmi. Linba na tee kɔɔre ki tur Israel teeb, baa lek be siaminba kur mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

4

Ki jiin Yenpiinii nba saa piin biit nba ki nirɔ kpet tun po

¹ Ki Yennu yet Moses ² a wun pak ki tur Israel teeb nan wunba tun yanbɔmm ki biir Yennu sennu, ŋaan bo ki mi li po, waa saa teen bianjinbae na ki nyi biit ni.

³ Li-i tee mannteeb yudaano-e tun biit, ki baar nan jakint niib paaki, u saa baar nan naajabir nba ki mɔk danji, ki mann maruŋ ki tur Yennu, u biit paak. ⁴ U saa baar nan naajak na, lanbouŋ tammɔb ni, ki paan u nuu naajak na yur paak, ŋaan kpiu Yennu tɔɔnn. ⁵ Ki mannteeb yudaano na saa jii naajak na sɔn waan, ki kɔɔ nann lanbouŋ na ni. ⁶ U saa suunt u niibir sɔn na ni, ki set kasii chinchenn nba jɔɔn na tɔɔnn po, ŋaan mii taar munlore, ⁷ ki bia saa mii sɔn na, bonnunubit binbintir na yina paak, linba be lanbouŋ na nɔɔk ni na. U saa kpaar sɔn nba biar na, binbintir nba ki bi tuu jokin maruŋ bona li paak na nyakir ni, ki li be lanbouŋ tammɔb boor. ⁸ U saa jii naajak na kpapana kur, nan nɔɔk ni bona kpapana, ⁹ nan yaanninbina, nan kpapana nba taab li paak, nan pɔɔr. ¹⁰ Manntɔɔ na saa jii kpapana na ki joor muu, maruŋ binbintir nba ki bi jokit muu li paak na, ki tun nan bianjinba ki u tuu jikit weinanleeb Yenpiinii bonkobit kpapana ki tuun na. ¹¹ U saa jii u gbouŋ, nan u nant kur, nan u yur, nan u taa, nan u nɔɔk ni bona kur, ki pukin u nɔɔnni, ¹² ki nyi nann kaan na kpinj, siaminba teen kasii, ki tee siaminba ki bi mɔ tanpent, leŋe ki u saa joor, daat muu ni.

¹³ Li-i munii tee ki yimm Israel teeb kurie tun yanbɔmm ki biir Yennu sennu, ŋaan bo ki mi li po, ¹⁴ yoo nba ki i tan bann i biit na, i kur n baar nan naajabir, ki lii tee yanbɔmm Yenpiinii. Bi saa baar nana Yennu lanbouŋ boore. ¹⁵ I saakab saa paan bi nii naajabir na yur paak, ŋaan kpiu leŋe. ¹⁶ Mannteeb yudaano na saa wat sɔn na waan, ki kɔɔ nann lanbouŋ na ni, ¹⁷ ki suunt u niibir sɔn na ni, ki set chinchenn nba jɔɔn na tɔɔnn po, ŋaan mii taar munlore, ¹⁸ ki bia mii sɔn na bonnunubit binbintir na yina paak, linba be lanbouŋ na nɔɔk ni na. U saa kpaar sɔn nba biar na, binbintir nba ki bi tuu jokin maruŋ bona na nyakir ni, ki li be lanbouŋ na tammɔb boor. ¹⁹ Ki u saa jii kpapana na kur ki joor muu, maruŋ binbintir na paak. ²⁰ U saa jii naajak na, ki tun nan waa tuu jikit naajak nba tee yanbɔmm Yenpiinii ki tuun bianjinba nae. Nnae ki u saa tun ki lin wuur niib na biit, ki Yennu saa nyik chabib. ²¹ Ki u saa jii naajak na ki nyi nana kaan kpinj, ki saa joo muu nan bianjinba ki u tuu joo naajak nba ki bi kpiu, ŋɔɔ manntɔɔ biit paak na. Maruŋ marŋ boorue saa nyinn niib bi biit ni.

²² Ki li-i tee doo tɔɔndaanoie tun biit, ki biir Yennu sennu, ŋaan bo ki mi li po, ²³ yoo nba ki li tan fiit ki wannɔ nan waa tume na, wun baar nan u Yenpiinii, ki lii tee bujak nba ki mɔk danji. ²⁴ U saa paan u nuu bujak na yur paak, ŋaan kpiu, maruŋ binbintir tɔɔnn po, siaminba bi tuu kpi Yenpiinii bonkobit nba ki bi tuu jokit muu na. Yenpiinii na maruŋo saa nyinn niib bi biit ni. ²⁵ Manntɔɔ na saa suunt u niibir bonkobuk na sɔn ni, ki suu suu maruŋ binbintir na yina paak, ŋaan kpaar mɔɔn sɔn nba biar na,

binbintir na nyakir ni, ²⁶ ki ji joo kpapana na kur muu, binbintir na paak, nan waa tuu joo weinanleeb Yenpiinii bonkobit kpapana muu bianjinba na. Nna bannue, ki manntoo na saa mann maruŋ, ki li tee tooŋdaano biit paak. Ki Yennu saa nyik chabo.

²⁷ Li-i munii tee niib na yenoie bo kpet tun yanbomm ki biir Yennu sennu, ²⁸ yoo nba ki li tan fiit ki wanno, li tee wun baar nan bunaaje, wunba ki mok danj, ki mann maruŋ. ²⁹ U saa paan u nuu buuk na yur paak, ŋaan kpiu, maruŋ binbintir na ganj po, siaminba ki bi tuu kpi Yenpiinii bonkobit nba ki bi jokit muu na. ³⁰ Manntoo na saa suunt u niibir bonkobuk na son ni, ki suu suu maruŋ binbintir na yina paak, ŋaan kpaar moon son nba biar na, binbintir na nyakir ni, ³¹ ki paat kpapana na kur, nan waa tuu paatir weinanleeb Yenpiinii bonkobit kpapana bianjinba na, ki joor muu, maruŋ binbintir paak, ki li nubiru saa manj Yennu. Nna bannue ki manntoo na saa mann maruŋ, ki li tee joo na biit paak, ki Yennu saa nyik chabo.

³² Li-i tee ki joo baar nan peeuk a lii tee u yanbomm paak Yenpiinii, Yenpiinii manj sii tee penaauno, ŋaan daa mok danj. ³³ U saa paan u nuu peeuk na yur paak, ŋaan kpiu, maruŋ binbintir na ganj po, siaminba bi tuu kpi Yenpiinii bonkobit nba ki bi tuu jokit muu na. ³⁴ Manntoo na saa suunt u niibir bonkobuk na son ni, ki suu suu maruŋ binbintir na yina paak, ŋaan kpaar moon son nba biar na, binbintir na nyakir ni, ³⁵ ki paat kpapana na kur, nan waa tuu paatir weinanleeb Yenpiinii bonkobit kpapana bianjinba na. Ki u saa joor muu, maruŋ binbintir paak, ki pukin jeet nba tee Yenpiinii ki tur Yennu. Nna bannue ki manntoo na saa mann maruŋ, ki li tee joo na biit paak, ki Yennu saa nyik chabo.

5

Ki jiin yanbomm Yenpiinii po

¹ Bariii nba na boorue kpaat talas nan yanbomm Yenpiinii.

Li-i tee ki bi yiin sooo, a wun tur siara ki jiin linba ki u la, koo ki bia gbat buut ni, ŋaan ki u yet wun pak linba ki u ninbinn la, ki u tubir bia gbatii, wun la tubdatu li paak.

² Li-i tee ki sooo kpet sii linba ki tee kasii, nan bonkob-kpeenn nna, u be jakint ni ki mok biit yoo nba ki u bann waa tun linba na.

³ Li-i tee ki sooo kpet sii jakint nba nyii nisaarik ninj, ki tee bonbiir, laa lek tee linba kur, daano manj be jakint ni, yoo nba ki u bann waa tun linba na.

⁴ Li-i tee ki sooo tur moosonn jatii, laa tee bonnann koo bonbiiri, ŋaan yoo nba ki u bann nan u sat mob na jatiwa na, li tee biite.

⁵ Ki li-i tee linba na kur ki niro tumi, wun fiit u moŋ yanbomm. ⁶ U biit paak, wun baar nan penaaunj koo bunaauŋ, ki lii tee piinii ki tur Yennu, ki manntoo na saa jii ki mann maruŋ, ki li tee joo na biit paak.

⁷ Li-i tee ki joo na namii ki kan la peeuk koo buuk u biit paak, ŋann wun baar nan ŋmana banlee koo lanjerii banlee, yeno-ii tee u yanbomm Yenpiinii, ki loo na mun-ii tee maruŋ nba jokit muu Yenpiinii. ⁸ Ki u saa baar nann ki tur manntoo, ki wun sint jii yanbomm ŋmann koo lanjerik na ki mann maruŋ. U saa ŋman konn ŋmann na turu, ŋaan nyik yur na ki daa fokitir. ⁹ U saa mii li son waan maruŋ binbintir na loka ni, ŋaan son nba biar na saa lo sik binbintir na nyakir ni. Maruŋ nba nae saa nyinn biit. ¹⁰ Ki u bia saa jii ŋmanleer koo lanjerleek na ki mann maruŋ, ki li sii tee maruŋ nba jokit muu nan bianjinba ki Yennu wann na. Nna bannu ki

manntoo na saa mann maruŋ, ki lii tee joo na biit paak, ki Yennu saa nyik chabo.

¹¹ Li-i tee joo na kan fit la ŋmana banlee koo lanjerii banlee, ŋann wun baar nan yon borik-gbinn, ki lii tee u biit Yenpiinii. U daa ŋmat kpan li ni koo ki tee bonnunubit, kimaan li tee yanbomm Yenpiinii maruŋo, li ki tee jeet Yenpiinii maruŋ kaa. ¹² U saa baar nann manntoo boor, wunba saa finn yon na nan u niipaun, ki li saa wann nan li kur jii ki tur Yennu-wa. Ki manntoo na saa joor muu, maruŋ binbintir na paak, ki lii tee jeet Yenpiinii maruŋ. Ki li sii tee Yenpiinii nba saa nyinn biit. ¹³ Nna bannue ki manntoo na saa mann maruŋ ki li tee joo na biit paak, ki Yennu saa nyik chabo. Ki yon nba biar na sii tee manntoo yar, nan jeet Yenpiinii maruŋ nba tuu tee manntoo yar na.

Ki jiin Yenpiinii pann panu po

¹⁴ Ki Yennu tur Moses sennii na: ¹⁵ Li-i tee ki soo kpet tun biit, nan waa ki tur Yennu linba tee u yar na, u saa baar nan pejak koo bujak nba ki mok danj, ki tur Yennu. Ki bonkobuk na pann sii tee nan baa tuu jiar nirɔ paatii bianjamba na. ¹⁶ Ki u saa pa linba tee Yennu yar na, ŋaan bia pa li bokitu munŋmu ni yennkoo ki pukin, ki jii tur manntoo. Ki manntoo na saa jii bonkobuk na ki mann maruŋ, ki li sii tee joo na biit paak, ki Yennu saa nyik chabo.

¹⁷ Li-i tee ki soo kpet ki tun biit ki biir Yennu sennii na yenn, u mok biit ki saa la tubdatu li paak. ¹⁸ U saa baar nan pejak koo buuk nba ki mok danj ki tur manntoo, ki bonkobuk na pann sii tee nan waa bo saa pa biit Yenpiinii bianjamba na. Ki manntoo na saa jii ki mann maruŋ, ki li sii tee joo nba tun ki biir ŋaan ki ki mi na paak, ki Yennu saa nyik chabo. ¹⁹ Ki li sii tee biit nba ki u tun ki biir Yennu na paatii.

6

¹ Yennu din tur Moses sennii nae: ² Li-i tee ki i soo tun ki biir Yennu, ki yet wun jiin linba ki u loo Israel nirɔ bo nyik u boor, koo ki jan u loo, koo ki ŋmab u loo, ³ koo ki tokir u loo bont ŋaan noi ki por nan u ki lar, ⁴⁻⁵ li-i tee ki i soo tun biit na booru, li ŋan ki wun jiin linba kur ki u dii fobit na, ki bia pukin li bokitu munŋmu ni yennkoo ki tur bondaanɔ, daar nba ki u biit nyii paanu na. ⁶ U saa baar nan pejak koo bujak nba ki mok danj, ki tur manntoo ki lii tee u paatii ki teen Yennu. Bonkobuk na janjir sii tee nan waa bo saa pa u biit Yenpiinii bianjamba nae. ⁷ Ki manntoo na saa mann maruŋ, ki lii tee joo na biit paak, ki Yennu saa nyik chabo.

Ki jiin maruŋ nba ki bi jokin muu munn na po

⁸ Ki Yennu pak nan Moses ⁹ a wun tur Aaronn nan u bonjai sennu nba jiin Yenpiinii maruŋ joonu po. Yenpiinii nba ki bi sii jokin na sii biat maruŋ binbintir paake nyotunmun, ŋaan ki muu kpan di. ¹⁰ Ki manntoo nba sii lia liatfook nan kurtajinn na sii nyint tanpent nba biat maruŋ binbintir na paak, kii birin kii bokint binbintir na. ¹¹ Wun ŋamm ki lebit u liant, ŋaan nyinn tanpent na kaaŋ na kpiŋ, siaminba tee kasii boor. ¹² Muu nba be binbintir paak na kpan sii die, ki daa kpeenti. Ki sanyiok kur manntoo na tuu saa paan daat li paak, ki ŋamm bir maruŋ nba saa joo muu na, ki ji joo kpapana nba tee weinanleeb Yenpiinii. ¹³ Muu na-ii kpanj di ki daa kpeenti.

Ki jiin jeet Yenpiinii po

¹⁴ Linba nae tee sennu ki jiin jeet Yenpiinii po: Aarönn bonjai-e tuu saa jii jeet Yenpiinii na, ki tur Yennu, maruñ binbintir na tóonn po. ¹⁵ U saa finn yon nan kpan na, nan u niipauñ, ki bonnunubit na sii paa yon na paak, ki joor muu binbintir na paak, ki lin wann nan li kur jii ki tur Yennu-wa. Ki jeet Yenpiinii mañ nubiru saa mañ Yennu. ¹⁶⁻¹⁷ Jeet nba biar na, mannteeb na saa di li kur. Bin tuu teenir boroboro ñaan daa ñmat datin leñ, ki dir siaminba tee kasii boor, Yennu lanbouñ dindouñ ni. Yennu-e tur mannteeb na, a lii tee bi jeet Yenpiinii tor. Li tee kasii nan yanbómm Yenpiinii nan biit pann panu Yenpiinii nba tee kasii bianinba nae. ¹⁸ Aarönn yaaboona nba tee bonjai kur tuu saa di Yenpiinii nba ki bi jikit ki teen Yennu na. Bi sii tun mok bi tore, Yenpiinii nba kur teen Yennu na ni. Wunba kur saa siir, see ki u tee kasii.

¹⁹ Yennu-e tur Moses sennii nba na: ²⁰ Daar nba ni ki bi saa móon kpan Aarönn nan u bonjai yura paak, ki kóomm Yennu toona ni, daar mañ nie ki bi saa tur Yennu piinii, ki lii tee yon borik-gbinn, kii tee nan daar kur jeet piinii na. Bi tuu saa bokitir waan sanyiok ni, ki tan tontir daajook. ²¹ Bin tuu ñmat nan kpan ki sinnir sipiok ni, ki ñmit-ñmitir, ki jii tur Yennu, ki li tee jeet Yenpiinii, ki jeet mañ nubiru saa mañ Yennu. ²² Aarönn yaaboona ni, wunba tee mannteeb yudaano, sii yoo mann Yenpiinii maruñ nae, yoo nba baat kur. Bin tuu joo li kur muu, ki li tee maruñ ki teen Yennu. ²³ Jeet Yenpiinii nba kur ki manntoo tur, soo daa dir; ii tuu joo li kur muu.

Ki jiin yanbómm Yenpiinii po

²⁴ Ki Yennu yet Moses ²⁵ a wun tur Aarönn nan u bonjai sennu ki jiin yanbómm piinii po: Bonkobuk nba tee yanbómm Yenpiinii maruñ yar, yin kpiu maruñ binbintir tóonn po, siaminba ki i tuu kpi bonkobit nba jokit muu na. Linba na tee kasii maruño. ²⁶ Mannteeb nba mann bonkobit mañ maruñ na n tuu ñman nant na, kasii boor, Yennu lanbouñ na dindouñ ni. ²⁷ Wunba koo linba kur saa siir, see ki bi tee kasii. Li-i lekii tee liant tarin bonkobuk na sön, yin wuurir kasii boor. ²⁸ Li-i tee ki i yakin nant mañ yokbobir ninjie, yin yeer bobir mañ. Li-i munii tee kutbobir ninjie, yin sokirir fanu, ki garintir. ²⁹ Bonjai nba kur nyii mannteeb maaru ni saa fit ñman maruñ na nant, kimaan li tee kasiie. ³⁰ Naan li-i tee ki i jii bonkobuk na sön ki koo lanbouñ na ni, ki mann maruñ ki nyinn biit, ñann i daa ñman bonkobuk mañ nant, ii joor muu.

7

Ki jiin Yenpiinii pann panu po

¹ Sennu nba nae tee yaa sii pa i biit paak Yenpiinii. Piinii mañ set tee kasiie. ² Ii kpi Yenpiinii bonkobuk na, maruñ binbintir na tóonn po, siaminba ki i kpi bonkobit nba ki bi jokin muu na. Ii jii u sön ki lia binbintir na loka ñanna na, ³ ki nyinn u kpapana na kur ki mann maruñ binbintir na paak: Li jokpikir nan kpapana nba taab nook ni bona paak, ⁴ nan li yaanninbina nan kpapana, nan pöör, ii nyinn li kur ki mann maruñ. ⁵ Ki manntoo na saa jii kpapana na kur ki joo muu, binbintir na paak, ki li sii tee jeet piinii ki teen Yennu, ki bia tee biit panu Yenpiinii. ⁶ Bonjai nba kur nyii mannteeb maaru ni saa fit di li jeet, ñaan ii tuu dir kasii boor, kimaan jeet na set tee kasiie.

⁷ Senn yennkooe be ki kpab dia yanbómm Yenpiinii nan biit panu Yenpiinii. Ki manntoo nba mann li maruño yen li nant. ⁸ Manntoo nba mann bonkobuk nba jokin muu na maruñ, li gbouñ tee u yare. ⁹ Jeet

piinii nba kur ki i purir boroboro diiuk ni, koo ki sinnir sipiok niŋ, li tee manntoo nba jii ki tur Yennu na yare, ¹⁰ ŋaan jeet piinii nba tee jekaata, li-lekii ŋmat nan kpan koo bonyanni, li tee Aaroon bonjai nba tee mannteeb na yare, bin biitir deedee bi ŋamioŋ ni.

Ki jiin weinanleeb Yenpiinii po

¹¹ Linba nae tee sennu ki jiin weinanleeb Yenpiinii nba ki i saa jii ki tur Yennu na po. ¹² Li-i tee ki soo mann maruŋ na booru, ki li tee niipoturu, wun baar nan bonkobuk nan boroboro nba ki ŋmat datin. Li-i tee boroboro nba ŋmat kpan ki kpakii, koo lilaata nba ki bi far kpan, koo lilaata nba ki bi jii yon nba ŋmat kpan ki sinnir, ¹³ ki bia pukin boroboro nba ŋmat datin. ¹⁴ Ki manntoo na saa nyinn kunn kunn li kur ni, ki mann maruŋ. Ki li sii tee piinii nba be li kuukoŋ ki teen Yennu. Li tee manntoo nba jii bonkobuk na son ki mii binbintir paak na yare. ¹⁵ Li ŋman bonkobuk na nant daar nba ki i mann maruŋ na, ki daa tent u nant ki li yentir sanyioku.

¹⁶ Li-i tee ki i soo baar nan u weinanleeb Yenpiinii a wun gbeen u masonn, koo ki li tee u yanboo Yenpiinii, li ki tee sennu kaa nan yin di li kur daar nba ki i mann maruŋ na, ŋaan linba biar, i saa fit dir li sanyafannuk. ¹⁷ Nant nba kur tenn ki saa tuu daa ŋantaa, yin joor muu. ¹⁸ Li-i tee ki soo ŋman nant maŋ daa ŋantaa daar, Yennu kan gaar daano maŋ piinii, li kan pukino siari; nant na sii tee jakinte, ki wunba ŋmamir saa la tubdatu li paak. ¹⁹ Li-i munii tee ki nant na sii linba ki tee kasii, soo daa ŋman, ii joor muu.

Daano nba be fanu saa fit ŋman maruŋ na nant. ²⁰ ŋaan wunba ki tee kasii-i ŋmami, u ji kii tee Yennu niib na yeno. ²¹ Ki wunba mun bia sii linba ki tee kasii, ŋaan ŋman maruŋ na nant, laa tee nisaarik jakint koo bonkobuk yarie, u ji kii tee Yennu niib na yeno.

²² Yennu tur Moses sennii nba waa nae ²³ a wun yet Israel teeb a: Soo daa ŋman naab koo peuk soo buuk kpapana. ²⁴ Bonkobuk nba kpo u tioŋ, koo muuk ni bonkobuk sooro, bi daa ŋman u kpapana. Bi saa fit jiir ki tun nan siar, ŋaan daa ŋman. ²⁵ Bonkobuk nba ki bi mann maruŋ, ki li tee jeet Yenpiinii ki teen Yennu, daano nba ŋman li kpapana, u ji kii tee Yennu niib na yeno. ²⁶ Siaminba kur ki Israel niib be, bii mi ki bin di bonyuyuk koo bonkobuk son. ²⁷ Wunba kur biir sennu na, u ji kii tee Yennu niib na yeno.

²⁸ Ki Yennu ŋamm tur Moses sennii nba waa na ²⁹ a wun yet Israel teeb a: Wunba kur baat nan weinanleeb Yenpiinii, wun nyinn u piinii maŋ ni waan ki tur Yennu. ³⁰ Wun diar u moŋ nuu ni, ki lii tee jeet Yenpiinii ki tur Yennu. Wun baar nan bonkobuk na kpapana nan kubitir, ki tur Yennu, ki lii tee burchinpiinii. ³¹ Ki manntoo na saa joo kpapana na, maruŋ binbintir paak, ŋaan ki kubitir na sii tee mannteeb yar. ³² Bi saa jii bonkobuk na diitu naŋ, ³³ ki tur manntoo nba jii son nan kpapana ki mann maruŋ, ki li tee weinanleeb Yenpiinii na. ³⁴ Bonkobuk na kubitir nan u diitu naŋ na tee burchinpiinii, ki Yennu nyinnir Israel teeb boor ki tur mannteeb. Linba nae ki Israel teeb kur sii teen mannteeb mokmok nan mokmok. ³⁵ Jeet Yenpiinii bokitir nba nae ki bi din senn a lii tee Aaroon nan u bonjai yar, daar nba ni ki bi nyinnib a bii tee mannteeb na. ³⁶ Daar maŋ niŋe ki Yennu din senn Israel teeb a bii teen mannteeb Yenpiinii bokitir na. Ki li sii yoo tee bi tor, maaru kur nba baat ni.

³⁷ Sennii nba nae dia mujoonu Yenpiinii, nan yanbomm Yenpiinii, nan biit Yenpiinii, nan mannteeb gannu Yenpiinii, nan weinanleeb Yenpiinii.
³⁸ Sennu nba nae ki Yennu tur Moses, Sainai joor paak, kunkoouk na paak, daar nba ni ki u wann Israel teeb a bii baat nan bi Yenpiinii kii teeno na.

8

Aaronn nan u bonjai-e sii tee mannteeb (Nyiinu 29.1-37)

¹ Ki Yennu yet Moses a, ² “Jiin Aaronn nan u bonjai ki baar namm n lanbouj tammob ni, kii dia mannteeb liant nan kpan nba nammitt na, nan naajapan nba sii tee yanbomm Yenpiinii na, nan pejai banlee, nan boroboro nba ki nmat datinj, li mun kpanchibuk, ³ ki bia taan Israel teeb kur lej.”

⁴ Ki Moses tun nan Yennu nba wanno na. Niib na nba taan boyennkoo boor ki gbenn, ⁵ ki u yetib a, “Maa yaa man tun linba na tee linba ki Yennu wannin a man tume.”

⁶ Ton, ki Moses nyinn Aaronn nan u bonjai na, niib na toonn po, ki wurib, ⁷ ki lann Aaronn liatbik nan liatfoouk, ki bia bobin gbanboobir u siak ni, ki lanno liatjabik ki li sik baar u siak ni, nanne ki bi yir efod, ki bia bobin li gbanluukir u siak ni, ⁸ ki jii jafagbenjir ki lur tabin u parbiir paak, ki wuun bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim* jafaa manj ni, ⁹ ki yirimu yufintu, ki tabin kasii salinbann, yufintu na paak, toonn po, nan bianjinba ki Yennu wannu na.

¹⁰ Moses din jii kpan nba nammitt nae ki mii mii Yennu lanbouj na ni, nan bona nba be lej kur paak. Nna bannue ki u teen li kur Yennu yar, ¹¹ ki jii kpan na waan ki mii maruj binbintir nan li bona kur nba paa li paak, nan kutsorj nan linba ki li sii too li paak, taar munlore, ki teen nna, a wun teen li kur Yennu yar, ¹² ki moon kpan manj Aaronn yur paak, ki li wann nan u tee Yennu yooe. ¹³ Li poor po ki Moses yiin Aaronn bonjai na ki bi baar u toonn. Ki u lannib liata, ki bobin gbanbooba bi sai ni, ki bia yirin fokirii bi yura paak, nan bianjinba ki Yennu wannu na.

¹⁴ Ton, ki Moses jii naajapan nba tee yanbomm Yenpiinii na, ki te Aaronn nan u bonjai paan bi nii naab na yur paak. ¹⁵ Ki Moses kpiiu ki jii u son, ki suu u niibir son na ni, naan suu suu maruj binbintir yina nanna na, a wun teenir Yennu yar, ki kpaar son nba biar na ki moon binbintir na nyakir ni. U tun nna bannue a lii tee kasii, ki bia tee Yennu yar. ¹⁶ Ki Moses tabit kpapana nba kur taab nook ni bona paak, nan poor paak, nan yaanninbina nan li kpapana kur, ki joor muu, maruj binbintir na paak, ¹⁷ ki jii naajak na bonlia nan u gbouj nan nant ki joor muu, kaan na kpinj, nan bianjinba ki Yennu wannu na.

¹⁸ Ki Moses bia baar nan pejak, ki li tee mujoonu Yenpiinii, ki Aaronn nan u bonjai paan bi nii peeuk na yur paak. ¹⁹ Ki Moses kpiiu ki lia u son maruj binbintir loka nanna na kur po, ²⁰⁻²¹ ki pot pejak na buri buri, ki jii nyun ki wuur nook ni bona nan nanii, naan joo yur muu nan kpapana nan nant nba kur biar binbintir na paak, nan bianjinba ki Yennu wannu na. Mujoonu maruj na din tee jeet Yenpiiniie, ki li nubiru manj Yennu.

²² Ki Moses bia namm baar nan pejak, ki li tee linba ki u saa jii ki kaan Yennu mannteeb. Ki Aaronn nan u bonjai paan bi nii peeuk na yur paak.

²³ Ki Moses kpiiu ki jii u son waan, ki suu Aaronn niidiitu tublon, ki bia

* 8:8 8.8 Bi din dia bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim nae ki bant Yennu loomm.

suu u diitu niibijabir, nan u diitu taabijabir, ²⁴ ki bia yiin Aarõnn bonjai na u boor, ki jii sõn na waan ki suu bi diitu tublõna, ki suu bi diitu niibijabaa, nan diitu taabijaba, ñaan kpaar sõn nba biar na ki lia binbintir na loka ñanna na ni, ²⁵ ki jii kpapana na nan jokpikir nan nõok ni bona kpapana kur, nan põor, nan yaanninbina nan li kpapana, nan diitu nan, ²⁶ ki nyinn boroboro kunn kpanchibuk nba ki bi teen boroboro nba ki mæk datinj li ni ki jii tur Yennu na, nan boroboro nba ki bi ñmat kpan na yenn, nan lilaauk, ki paan li kur kpapana nan diitu nan na paak. ²⁷ Moses din jii jeet nba na kur ki kubin Aarõnn nan u bonjai nuu nie, ki bi jii tur Yennu ki li tee burchinpiinii. ²⁸ Ki Moses gaar jeet na bi boor, ki joor muu binbintir na paak, ki pukin maruj nba jokit muu na paak, ki li tee mannteeb kaanu maruj. Linba na tee jeet Yenpiinii marujo, ki li nubiru man Yennu. ²⁹ Ki Moses jii kubitir na, ki li tee burchinpiinii ki tur Yennu. Li din tee Moses tore. Moses din tun bont kur nan bianjinba ki Yennu wannõ nae.

³⁰ Ki Moses jii kpan nba ñammit na waan, nan sõn nba bo be binbintir paak na waan, ki mii Aarõnn bonjai nan bi liant paak, ki jii Aarõnn nan u bonjai nan bi liant ki tur Yennu, ³¹ ki yet Aarõnn nan u bonjai a, “Jiin nant na kii saa nann Yennu lanbouj tammõb ni, ki yakin lej, ki ñman nan boroboro nba be kpanchibuk nba bo tee mannteeb kaanu Yenpiinii yar na, nan bianjinba ki Yennu wannin na. ³² Nant koo boroboro nba kur biar, yin joor muu. ³³ Ii be man lanbouj na tammõb ni daa ñanlore, ki saa tuu yoo nba ki i kaanu na maruj tan saa gbenn. ³⁴ Yennu-e sennit a ti tun linba ki ti tun na dinna, a lin nyinn i biit. ³⁵ See ki i biar lanbouj tammõb ni yontunmuna ñanlore, nan nyõtunmuna ñanlore, kii tuun linba ki Yennu wannit. I-i kii tun, i saa kpoe. Linba nae ki Yennu wannin.” ³⁶ Ki Aarõnn nan u bonjai na tun nan bianjinba ki Yennu wann Moses ki u wannib na.

9

Bianjinba ki mannteeb na piin bi toona

¹ Li daananniin daar ki Moses yiin Aarõnn nan u bonjai nan Israel saakab na kur, ² ki bet Aarõnn a, “Jiin naajapañ nan pejak, binba ki mæk dan, ki mann maruj ki tur Yennu. Naab na sii tee yanbõmm Yenpiinii, ki peeuk na mun tee mujoonu Yenpiinii, ³ ki yet Israel teeb na ki bin jii bujak ki kpi, ki lii tee yanbõmm Yenpiinii, ki jii naab nba dii binyennkõõ, nan peeuk nba dii binyennkõõ, binba ki mæk dan, ki lii tee mujoonu Yenpiinii. ⁴ Bin bia ñamm baar nan naajak nan pejak ki lii tee weinanleeb Yenpiinii. Bin jiib ki mann maruj ki tur Yennu, ki pukin jeet Yenpiinii nba ñmat kpan li ni. Bin tun nna kimaan Yennu saa dõkit bi paak dinna.”

⁵ Ki bi taan linba kur ki Moses wann na ki baar nann, Yennu lanbouj tammõb ni, ki niib na kur lakin lej ki set Yennu tõonn. ⁶ Ki Moses yetib a, “Linba nae ki Yennu senn a yin tun, ki u yentu saa dõkit i paak.” ⁷ Nanne ki u yet Aarõnn a, “Ii saa binbintir na boor ki saa mann yanbõmm Yenpiinii maruj nan mujoonu Yenpiinii maruj, ki lin nyinn a biit, ki bia nyinn niib na bi biit ni. Mant niib na maruj, ki lin nyinnib bi biit ni, nan bianjinba ki Yennu senn na.”

⁸ Ki Aarõnn saan binbintir na boor ki saa kpai naapañ na, ki li tee u mõj yanbõmm Yenpiinii maruj. ⁹ Ki u bonjai jii sõn na ki turõ, ki u suunt u niibir li ni, ki suu suu binbintir yina na, ki kpaar sõn nba biar na binbintir na nyakir ni, ¹⁰ ki joo kpapana na nan yaanninbina nan põor na binbintir na paak, ki tun nan bianjinba ki Yennu wann Moses na, ¹¹ ñaan jii li nant nan gbouj ki joo muu kaan na kpinj.

¹² U din kp̄ii bonkobuk nba tee u m̄ɔŋ mujoonu Yenpiinii na, ki u bonjai jii s̄ɔn na ki turo, ki u lia lia maruŋ binbintir loka ŋanna na kur po. ¹³ Ki bi jii yur nan bonkobuk na nanleet na ki turo, ki u joor muu binbintir na paak, ¹⁴ ki bia wuur nook ni bona nan nanii, ki paan marunleer nba jokin muu na paak, ki joo muu.

¹⁵ Li poor po ki Aarɔnn ji baar nan niib na Yenpiinii, ki jii buuk nba saa mann niib yanbɔmm paak na, ki kp̄iiu, ki mann maruŋ ki tun nan bianjinba ki u bo teen u m̄ɔŋ yanbɔmm maruŋ paak na, ¹⁶ ki bia baar nan Yenpiinii bonkobuk nba jokin muu na ki mann nan bianjinba ki sennu wann na, ¹⁷ ki jii jeet Yenpiinii na ki finn li yon nan niipaun ki joor muu, binbintir na paak. Linba na din pukin daar kur mujoonu maruŋ ni. ¹⁸ Ki u kp̄ii naajak nan pejak na, ki li tee niib na weinanleeb Yenpiinii. Ki u bonjai jii s̄ɔn na ki turo, ki u lia lia maruŋ binbintir loka ŋanna na kur po. ¹⁹ Ki Aarɔnn jii naajak nan pejak na b̄ɔka nba m̄ɔk kpapana, ²⁰ ki paan bonkobit na kubitir paak, ki saan nann binbintir na boor, ki joo kpapana na muu, binbintir na paak, ²¹ ki jii kubitir nan diitu nanii na, ki li tee burchinpiinii ki tur Yennu, ki tee mannteeb yar, nan bianjinba ki Moses wann na.

²² Yoo nba ki Aarɔnn mann maruŋ ki gbenn na, ki u ji donn nii ki teen piisin niib na paak, ki nyii binbintir na paak ki sik. ²³ Ki Moses nan Aarɔnn koo Yennu lanbouŋ na ni. Baa nyii yoo nba, ki bi teen piisin niib na paak. Ki Yennu maŋ yentsaakar dokit niib na kur paak. ²⁴ Ki li taakpaak ni ki Yennu te ki muu nyii sanpaapo ki sik binbintir na paak, ki dii mujoonu maruŋ nan kpapana na. Niib na nba la nna, ki bi yikin nan parpeenn, ŋaan gbaan ki tibin ki bi yugbia siit tiŋ.

10

Ki jiin Nadab nan Abihu yanbɔmm po

¹ Tɔn, ki Aarɔnn bonjai nba tee Nadab nan Abihu na jii senderik ki teen musankɔna li ni, ki bia pukin bonnunubit li paak, ki jii tur Yennu. ŋaan ki muu na ki tee kasii muu, kimaan Yennu ki wannib nan bin tun nna. ² Ki li taakpaak ni ki Yennu te ki muu sik ki dii kp̄iib ŋoo Yennu tɔonn po. ³ Ki Moses yet Aarɔnn a, “Linba na boorue ki Yennu bo beerit na, ki yaa, ‘Daanɔ nba kur jiantirin, wuu baakitin nan barmɔnii, kimaan n tee kasiie. See ki n niib kur turin baakir.’ ” Ki Aarɔnn ki jiin siari.

⁴ Ki Moses yiin Misaal nan Elsafann, binba tee Usiel bonjai, ki Usiel mun tee Aarɔnn baa naa bik na, ki yetib a, “Baat man ki tan jii i ninjamm gbanankpeena Yennu lanbouŋ boor, ki nyi namm ki birib kaan na kp̄in.”

⁵ Ki bi baar ki tan kpab soorib nan bi liant ki nyii namm kaan na kp̄in, nan bianjinba ki Moses wannib na.

⁶ Tɔn, ki Moses yet Aarɔnn nan u bonjai Eleasar nan Itamar a, “I daa nyikin i yut ki ki saatir, koo ki pat i liant, a lin want nan i m̄ɔk parbiiri. Li-i tee ki i tun nna, i saa kpowa, ki Yennu wutoor bia saa do niib na kur paaka. ŋaan i nikpiimm, Israel niib kur, saa fit m̄ɔ ki fabin niib banlee nba ki Yennu te ki muu diib na kuuma. ⁷ I daa nyikin Yennu lanbouŋ tammɔb na. I-i nyik, i saa kpoe, kimaan bi sennii ki m̄ɔɔn Yennu kpan nba ŋammit i paaka.” Ki bi tun nan bianjinba ki Moses wannib na.

Sennu nba dia mannteeb

⁸ Ki Yennu yet Aarɔnn a, ⁹ “Fin nan a bonjai daa koo n lanbouŋ ni, li-i tee ki i nyuu daan. I-i tun nna, i saa kpowa. Linba na mun bia tee sennu nba ki i yaaboona sii diae m̄ɔkm̄ɔk nan m̄ɔkm̄ɔk. ¹⁰ Ii tuu fit bann ki b̄okit

linba tee Yennu yar nan linba tee sɔɔ kur yar, ki bia bokit linba kɔɔ nan linba ki kɔɔ. ¹¹ Ii wann Israel teeb kur sennu nba ki n tur Moses maa wun wann na.”

¹² Ki Moses yet Aarɔnn nan u bonjai banlee nba biar na, ɲamme tee Eleasar nan Itamar a, “Jiin i jeet Yenpiinii nba ki i mann maruɲ ki tur Yennu ɲaan ki li tenn na, ki teenir boroboro nba ki mɔk datin, ki di maruɲ binbintir na boor, kimaan Yenpiinii na tee kasiie. ¹³ Ii dir siaminba tee kasii, kimaan jeet manj tee fin nan a bonjai yare, ki nyii jeet nba ki i mann maruɲ ki tur Yennu na ni, linba ki Yennu wannimi na. ¹⁴ Naan yimm nan i ɲaateeb saa fit ɲman kubitir nan nanii taa nba ki bi tur, ki li tee burchinpiinii ki teen Yennu, ki tee mannteeb yar na, i saa fit ɲmamir siaminba kur tee kasii boor. Yennu-e jii piinii na ki tur yimm nan i waas. Li tee i tore ki saa nyi Israel teeb weinanleeb Yenpiinii ni. ¹⁵ Bi saa baar nan nanj taar nan kubitir na, yoo nba ki bi jikit kpapana ki li tee jeet piinii ki teen Yennu na. Li bokir na sii tee yimm nan i waas nba ki i maar na tor, yoo nan yoo, nan bianjinba ki Yennu senn na.”

¹⁶ Ki Moses boi buuk nba tee yanbɔmm Yenpiinii na po, ki gbat nan bi poɲ joor muuwa. Ki u wutoor doo Eleasar nan Itamar paak, binba tee Aarɔnn bonjai nba biar na. Ki u boib a, ¹⁷ “Bee teen ki i ki dii yanbɔmm Yenpiinii na kasii boori? Li tee kasiie ki Yennu jii ki turi, a lin nyinn niib na yanbɔmm. ¹⁸ Li sɔn na nba bo ki kɔɔ Yennu lanbouɲ ni na, i bo saa ɲman li maruɲ nant leɲe, nan bianjinba ki n wannii na.”

¹⁹ Ki Aarɔnn gat a, “Li-i bonni tee ki n dii yanbɔmm Yenpiinii na dinna, Yennu par bo sii peena-a? Niib na baar nan bi yanbɔmm piinii ki tur Yennu dinna, ki bia baar nan bi mujoonu piinii, ɲaan ki bonbilankant na bia tun ki turin.” ²⁰ Moses nba gbat nna ki u par ji maak.

11

Ki jiin bonkobit nba ki kɔɔ ɲmamu na po (Sennu 14.3-21)

¹ Ki Yennu tur Moses nan Aarɔnn sennu nba na ² a bin wann Israel teeb a, “Bonkobit nba nae ki i sii ɲman: ³ Bonkobit nba ki bi taawoka bokit ki bi ɲman mɔɔt ki wukitir. ⁴⁻⁶ Naan i daa ɲman laagumii nan lunlona koo wenii. Bi tee kɔɔre ki turi, kimaan bi ɲman mɔɔt ki wukitir ɲaan bi taawoka ki bokiti. ⁷ I daa ɲman doorik, u tee kɔɔre. U taawoka bokita ɲaan u ki di jeet ki wukitiri. ⁸ I daa ɲman bonkobit na koo ki siin bi gbanankpeena gbaa, kimaan li tee kɔɔre ki turi.

⁹ “I saa fit ɲman janj nba kur mɔk kpinkpant nan wakii, ¹⁰ ɲaan bonfoor nba kur be nyun ni ki ki mɔk kpinkpant ki bia ki mɔk wakii, yaa daa ɲmami. ¹¹ Li bonfoor booru, ii jiiu ki lii tee kɔɔr ki turi. I daa ɲman koo ki siit bi gbanankpeena gbaa. ¹² I daa ɲman bonfoor nba kur be nyun ni ɲaan ki mɔk kpinkpant nan wakii.

¹³⁻¹⁹ “I daa ɲman nɔɔnbooru nba na: Konbiat booru kur, nan juut booru kur, nan bankatuk booru kur, nan kpeen-nɔɔnii booru kur, nan kinkaata booru kur, nan kpikjabalii booru kur, nan nanjɔnt booru kur, nan fiit booru kur, nan janbɔɔnlot booru kur.*

²⁰ “Bonbubokit nba kur yuuk tee kɔɔre ki turi, ²¹ see linba mobit kuukɔɔ. ²² I saa fit ɲman li naasuut nan paanii, nan lankpant, ²³ ɲaan bonfoi nba mɔk kpinkpant ɲaan bɔɔk, ii jiir ki lii tee kɔɔre.

* **11:13-19** 11.13-19 Nɔɔnii na yenn nba, ti ki bann fanu.

24-28 “Wunba kur sii bonkpeena na sii be jakint ni nan yonbaak: Bonkobit nba kur mək taawoka, li-i tee ki bi taawoka na ki bokit, ki bi bia ki nman moot ki wukitir, nan bonkobit nba kur mək taa nanna nan taanyarit, wunba kur sii li bonkpeenn, wun wuur u tiat, ki sii be jakint ni ki tan tuu daajouuk.

29-30 “Li naasoorii nan dayuut nan lanpora nan dabuna, ii jiiir ki lii tee koor ki turi. ³¹ Wunba kur siib, koo bi gbanankpeena gbaa, sii be jakint nie nan yonbaak. ³² Ki bi gbanankpeena-i baa linba paak, li mun sii be jakint ni. Li-i lekii tee daaukue koo tiat koo bonkobuk gboun koo botoouku, baa lek diar ki tuun linba kur, bin suuntir nyun ni, ki li sii be jakint ni nan yonbaak. ³³ Li-i munii tee ki bi gbanant baa yokbobir ni, linba kur be bobir man ni sii tee jakinte, ki i saa yeer bobir man. ³⁴ Jeet nba kur tee bondikar nnaan ki i finn nyun bobir man ni ki wuurir, jeet man tee koor. Linba kur tee bonnyuukir ki be bobir man ni tee koor. ³⁵ Linba kur ki bonkpeena man gbanant baa li paak, li be jakint nie, laa tee daantana paak, koo boroboro diiuku, ii yeerir. ³⁶ Linba kur ki bonkpeena na gbanant siir, li sii tee jakinte, see nyuntonn koo nyunbuur kuukoo. ³⁷ Li-i tee ki bonkpeena na yenn nba baa bonboorii nba saa bur paak, bonboorii man sii nan. ³⁸ Nnaan li-i tee ki bonboorii na woon nyun ninje, ki bonkpeenn na siar baa li paaki, nann li ji be jakint nie.

³⁹ “Li-i tee ki bonkob-nman na yeno kpo u kuukoo, ki wunba kur siir, u sii be jakint ni nan yonbaak. ⁴⁰ Li-i munii tee soo nman bonkobuk man nant, wun wuur u tiat nnaan kii be jakint ni nan yonbaak; ki wunba jii bonkob-kpeenn na gbanant mun saa wuur u tiat, ki mun bia sii be jakint ni nan yonbaak.

⁴¹ “I daa nman bonbubokit nba book tin ni na, ⁴² li-i tee linba book, koo ki somn taa nanna paak, koo ki mək taa bonchianni, ⁴³ i daa nman ki tee i mən jakinti. ⁴⁴ Mine tee i Yomdaano Yennu, li nan ki yii tee kasii, kimaan n tee kasiie. ⁴⁵ Mine tee Yennu nba nyinnii Ijijt tin ni, a mii tee i Yennu. Li paak, li kpaal talas ki yii tee kasii, kimaan n tee kasiie.

⁴⁶ “Ton, linba nae tee sennu nba jiiin bonkobit, nan noonii, nan bonfoor nba kur be nyun ni, nan linba kur book tin na paak. ⁴⁷ Ii mi man, kii bokitir linba koo nan linba ki koo, nan bonkobit ni linba ki i sii nman, nan linba ki i kan nman.”

12

Biajinba ki poob saa namm bi mən, matuk poor po

¹ Ki Yennu tur Moses sennii na ² a wun yet Israel teeb a: “Li-i tee ki poo mar bonjak, li daa nanlore nin, u daa be nan jakinte, nan waa tuu siik nmaarik nmaarik ki be nan jakint na. ³ Li daananniin daar, bin pot bik na punn. ⁴ Poo na saa guur daa piintaa nan nantaa ki pukin, ki u saa namm teen kasii ki nyi u nyint ni. U daa siin linba tee kasii, koo ki saa jiantu boori, nan yoo nba ki u tan saa namm u mən ki gbenn.

⁵ “Li-i tee ki poo mar bonpookie, li daa piik nan nanna nin u daa be nan jakinte, nan waa tuu siik nmaarik nmaarik ki be nan jakint na. Wun guur daa piinloob nan daa nanloob ki u saa namm teen kasii ki nyi u nyint ni.

⁶ “Li-i tee ki u namm u mən ki gbenn yoo nba, bonjak koo bonpook matukie, wun jii peeuk nba dii binn ki baar nann Yennu lanboun tammob ni, ki lii tee mujoonu Yenpiinii, ki jii nmann, koo lanjerik, ki lii munii tee yanbomm Yenpiinii. ⁷ Ki manntoo na saa gaar ki mann marun ki tur

Yennu. Ki maruŋ na saa nyinnoŋ jakint ni, ki u ji sii yeen. Linba nae ki poob sii tuun matuk poor po.

⁸ “Li-i munii tee ki poo na kan la peeukue, wun baar nan lanjerii banlee koo ŋmana banlee, ki yeno-ii tee mujoonu Yenpiinii, loo na-ii munii tee yanboŋm Yenpiinii, ki manntoo na saa mann maruŋ ki lin nyinnoŋ jakint ni, ki u ji sii yeen.”

13

Sennu nba jiin gbanant paak yiarii po

¹ Ki Yennu tur Moses nan Aarɔnn sennu na a, ² “Li-i tee ki i soo mok nar u gbanu paak, koo bonmɔrkar, koo tana nba saa kpant gbanant paak yiar yoonn, ii baar nana manntoo Aarɔnn, koo u bonjai nba tee mannteeb na boor. ³ Ki manntoo na saa fiit nar na ki got, li-i tee nar na ni kobit lebit ki peenii, ki nar na bia lukir ki sunji, li tee gbanant paak yiar yoonne. Manntoo na saa mɔont nan u tee jakint daano. ⁴ Naan li-i tee ki nar na peen, ki ki lukir sumii ki gar gbananboŋi, ki li ni kobit bia ki peenii, manntoo na saa gooro ki u be u kuuko daa ŋanlore. ⁵ Ki manntoo na saa ŋamm fiito daa ŋanlore daar na ni. Ki li-i tee ki u la nan nar na bia tee li bannu ki ki pukii, wun bia gooro, ki wuu be u kuuko daa ŋanlore biak. ⁶ Manntoo na saa ŋamm ki fiito daa ŋanlore daar na ni, ki li-i tee nar na waab, ki bia ki pukii gbanant paak, ŋann wun mɔont nan u ŋan, li tee nar yanne. Daano maŋ saa wuur u tiat, ki ji tee kasii. ⁷ Naan li-i tee ki manntoo na fiit nar maŋ, ki mɔont nan li ŋan, ki li poor po ki li ŋamm yiti, wun jen manntoo na peŋ biak. ⁸ Manntoo na saa ŋamm ki bia fiito, li-i tee ki li yit, wun mɔont nan u mok jakint; li tee gbanant paak nar yoonn nae.

⁹ “Wunba kur mok nar yoona, yin jiiu ki baar nana manntoo boor, ¹⁰ ŋooe saa fiito. Li-i tee nar na nan kobit nba be lej na peen, ki bia pir moti, ¹¹ li tee nar kperena, ki manntoo na saa mɔont nan u mok jakint. I daa bokitiro ki u be u kuuko, kimaan u jakint na be paanu ni. ¹² Li-i muni tee ki nara na be daano maŋ gbanant kur po, laa nyii u yur ki tan tuu u taapant, ¹³ manntoo na saa ŋamm fiito. Li-i tee ki u la nan li set gbenn u gbanant kuri, wun mɔont nan u yeen. Li-i tee ki u gbanu kur peeni, u kaa jakint. ¹⁴ Naan li-i tee ki nar nba nyi nyun sooro, u be jakint ni. ¹⁵ Li-i tee ki manntoo la nar nba nyi nyun, wun mɔont nan daano maŋ be jakint nie. Nar nba nyi nyun kur tee gbanant paak nar yoonn nae, ki daano maŋ sii be jakint ni. ¹⁶ Nar na-i bonni buurie, ŋaan ki lej peen, daano maŋ n saan manntoo peŋ. ¹⁷ Ŋooe saa fiito biak. Ki li-i tee nar na lebit ki peeni, daano maŋ yeen, ki manntoo na saa mɔont nan u yeen.

¹⁸ “Wunba kur mok mɔra ki li buur, ¹⁹ ŋaan ki li poor po laa bo mɔr siaminba na faant ki pent, koo ki mok bonmɔntommii tommii, wun wann u moŋ ki tur manntoo. ²⁰ Ki manntoo na saa fiitir, ki li-i tee ki li sumii gar gbananboŋ na, ki li ni kobit peeni, manntoo na n mɔont nan u mok jakint. Li tee gbanant paak nar yoonn nae, ki put nyii siaminba bo mɔr na. ²¹ Naan li-i tee ki manntoo na fiitir ki got, ki ki la kobit peen li ni, ki li bia ki sumii ki gar gbananboŋi, ki bia mɔni, ŋann manntoo na n gooro ki wuu be u kuuko daa ŋanlore. ²² Li-i muni pukii u gbanant paaki, manntoo na n mɔont nan u mok jakint, ki li tee yiaru nba loe. ²³ Naan li-i tee nar na be li bannu ki ki pukii, ŋann li tee mɔra na niame, ki manntoo na saa mɔont nan u ki mok jakint.

24 “Li-i tee ki i joo mək mufiok u gbanu paak, ki li mufiok pent, koo ki tee bonmɔnwuwur nna, 25 manntoo na n fiitir. Li-i tee ki li ni kobit lebit ki peeni, ki bia sumii gar gbananbɔɔɔ, li tee gbanant paak nar yoonn nae ɲaan nyii mufiok na ni, ki manntoo na saa mɔɔnt nan u mək jakint. 26 ɲaan li-i tee ki li ni kobit ki lebit ki peeni, ki bia ki sumii gar gbananbɔɔɔ, ɲaan mɔn waan, manntoo na n gɔɔɔ ki wuu be u kuukoo daa ɲanlore. 27 Manntoo na saa ɲamm ki fiito daa ɲanlore daar na ni, li-i tee ki nar na pukii, ɲann li tee gbanant paak nar yoonne na, ki manntoo na saa mɔɔnt nan u mək jakint. 28 ɲaan li-i tee nar na be li bannu ni, ki ki pukii ɲaan mɔni, li ki tee gbanant paak nar yona kaa, manntoo na saa mɔɔnt nan u yeen, kimaan li tee mufiok na niame.

29 “Li-i tee ki i joo koo poo mək nar u yur paak koo u yiaki, 30 manntoo na n fiitir. Li-i tee ki li sumii gar gbananbɔɔɔ na, ki li ni kobit tee bonmɔnpupuka, ki bia tee bonmirimii nna, li tee gbanant paak nar yoonne, wun mɔɔnt nan daano maɲ mək jakint. 31 Yoo nba ki manntoo na fiito, ki nar na ki sumii gar gbananbɔɔɔ, ɲaan ki li ni kobit ki mək paɲi, manntoo na n gɔɔɔ ki wuu be u kuukoo daa ɲanlore. 32 Ki manntoo na saa ɲamm ki fiit nar na daa ɲanlore daar na ni, ki li-i tee ki li ki pukin, ki ki mək kobmɔnpupuka li ni, ki bia ki sumii gar gbananbɔɔɔ, 33 daano maɲ n koor u kobit ki saa tenn siaminba ki nar be na kuukoo. Manntoo na saa ɲamm gɔɔɔ daa ɲanlore ki pukin ki wuu be u kuukoo. 34 Li daa ɲanlore daar ni, manntoo na saa ɲamm fiit nar na, li-i tee ki li ki pukini, ki bia ki suɲ gar gbananbɔɔɔ, u saa mɔɔnt nan u yeen. Ki daano maɲ saa wuur u tiat ki yeen. 35 Li-i tee ki bi mɔɔnt nan u yeen, ɲaan li poor po ki nar na yiti, 36 manntoo na n ɲamm fiitir. Li-i tee ki li pukini, u ji daa yaa wun diit ki la kobmɔnpupuka. Daano maɲ poɲ mək jakint. 37 ɲaan li-i tee manntoo na dukin nan nar na ki pukini, ki li ni kobit fiir ki mək paɲ, nar na buure na, manntoo na saa mɔɔnt nan u yeen.

38 “Joo koo poo-i mək tanpeena u gbanu paaki, 39 manntoo n fiit daano maɲ, ki tann maɲ-i tee bonpeenkpriarir, li tee tanne ki nyii gbanant paak, daano maɲ yeen.

40-41 “Li-i tee ki joo yut kokir yur sinsuuk ni, koo yugbiar paaki, linba na ki teenɔ jakint. 42 ɲaan li-i tee ki nar piin ki tee bonpeenmɔna nna yugbiar paak koo yur sinsuuk ni, ɲann li tee gbanant paak nar yoonne. 43 Manntoo na saa fiito, ki li-i tee nar na tee bonpeenmɔna, 44 manntoo na saa mɔɔnt nan u mək jakint, kimaan gbanant paak yiar yoonn be u yur paak.

45 “Wunba kur mək gbanant paak nar yoonn, wuu lia liatchiat, kii nyikin u yut, ki daa saatir, ki pii u mɔb ɲaan kii yikin a, ‘Jakint, jakint.’ 46 Ki u saa biar kii tee jakint nna, yoo nba kur ki gbanant paak nar yona be u paak na. U sii koo kaan na kpɔɲ ki be u kuukoo.

Sennii ki jiin wunn po

47 “Li-i tee ki wunn koo liant paak, laa tee bonkobit kobit liant koo gungunt lianti, 48 koo li-i koo gungunt kparchant paaki, koo bonkobit kobit kparchant paaki, koo bonkobit gbant paaki, koo linba kur ki bi jii bonkobit gbant ki ɲammiri, 49 ki wunn maɲ-i bon nan mɔɔt na, koo ki tee bonmɔnpriarir nna, ɲann li tee wunn nba saa pote, ki ii jiir ki wann manntoo. 50 Ki manntoo na saa fiitir ɲaan bɔr bont maɲ daa ɲanlore. 51 Ki daa ɲanlore daar na ni, u saa ɲamm ki fiitir, ki li-i tee wunn na poti, ɲann

bont na mək jakint. ⁵² Ki manntɔɔ na saa joor muu, ki boontir, kimaan li tee wunn nba pote.

⁵³ “Naan li-i tee manntɔɔ na fiitir, ki la wunn na ki pɔt bont na paak, ⁵⁴ wun te ki bin wuur ɲaan ki wun bɔrir daa ɲanlore biak. ⁵⁵ Ki u bia saa fiitir, ki li-i tee wunn na ki lebit ninnaunɔ, laa lek ki pukin na ɲaan li mək jakint; yin joo bont maɲ muu, wunn na-i lekii be nɔɔk ni koo poor po. ⁵⁶ Naan li-i tee ki manntɔɔ na fiitir, ki la wunn na kpiar, wun pat wunn maɲ bɔkir ki nyinn. ⁵⁷ Li-i biaki tee ki wunn na ɲamm ki jeni, ɲann li pɔte na biak, li bondaano n joor muu. ⁵⁸ Li-i tee ki u wuurir ki wunn maɲ boti, wun bia ɲamm ki wuur, ki li ji kii mək jakinti.”

⁵⁹ Tɔn, linba nae tee sennu nba jiin wunn nba koo liant paak, laa lek tee bonkobit kobit liant, koo gungunt liant, koo ki tee gungunt kparchant, koo linba kur tee bonkobuk kobit kparchanti, koo bonkob-gbant bona, nnae ki i saa bann bont nba yeen, nan bont nba ki yeeni.

14

Nirɔ nba saa ɲamm u mɔɲ bianɲinba, gbanant paak yiar yoonn gbennu poor po

¹ Ki Yennu tur Moses ² sennu na ki jiin daano nba ki gbanant paak yiar yoonn sooro, ki tan gbenn, waa saa ɲamm u mɔɲ bianɲinba: Daar nba ki bi saa mɔont nan u ji yeen na, ii jiuu ki baar nana manntɔɔ boor. ³ Ki manntɔɔ na saa jiuu ki nyi nana kaan na kpinj ki fiitɔ. Li-i tee ki yiaru na gbenni, ⁴ manntɔɔ na n te ki bin baar nan ɲmana banlee, nan tiik nba ki u nubiru man daauk, nan ɲmimɔɲ nan dufatlai. ⁵ Ki manntɔɔ na saa te ki bin kpi ɲmanyenn yɔkbobir nba see nan nyunɲanin na paak. ⁶ Ki u saa jii ɲmanleer na ki durɔ sinsinn ɲmann na sɔn ni, ki kpab nan daauk maɲ nan ɲmimɔɲ na nan dufatlai na, ⁷ ki jiir nan sɔn na ki mii wunba yiar ki loon wun nyi jakint ni na paak taar munlore, ki ji mɔont nan u yeen, ɲaan ɲaa ɲman nba fo na, ki wun yukir yaat. ⁸ Daano maɲ saa wuur u tiat, ki bia koor u yut kur ɲaan wur, ki ji sii yeen. Ki u ji saa fit koo kaan na ni, ɲaan see ki u be u ɲaak nanyer daa ɲanlore. ⁹ Ki daanlore daar u bia saa ɲamm koor u yut nan tian nan ninkaant nan kobit kur nba be u gbanant paak, ki saa wuur u tiat ki bia wur, ki ji sii yeen.

¹⁰ Ki daananniin daar wun ji baar nan pejai banlee nan pesar, binba dii binyennkɔɔ ki bia ki mək dan, nan yon nba ɲmat kpan, ki lii tee bɔrik-gbina ɲanlee nan kpan kparibjinn. ¹¹ Ki manntɔɔ na saa jii joo maɲ nan Yenpiinii na ki saan nam Yennu lanbouɲ tammɔb ni. ¹² Ki manntɔɔ na saa jii pejai na yeno nan kpan na ki mann maruɲ ki lii tee biit paak maruɲ. Manntɔɔ na saa jii tur Yennu ki lii tee burchinpiinii, ki tee manntɔɔ yar. ¹³ Manntɔɔ na saa kpi peeok na kasii boor nba ki bi kpi bonkobit nba tee yanbɔmm Yenpiinii nan mujoonu Yenpiinii na. Wun tun nna kimaan biit paak Yenpiinii tee nan yanbɔmm paak Yenpiinii nae, ki sii tee manntɔɔ yar, ki tee kasii. ¹⁴ Manntɔɔ na saa jii pejak na sɔn waan, ki suu joo na diitu tublɔn, nan diitu niibijabir, nan diitu taabijabir, ki lin wann nan u ji yeen. ¹⁵ Manntɔɔ na saa jii kpan na waan, ki kpaar teen u mɔɲ gan niipauɲ ni, ¹⁶ ɲaan nɔɔb u diitu niibir ki suu kpan na, ki mii ler, Yennu tɔɔnn, taar munlore. ¹⁷ U saa jii kpan nba be u niipauɲ ni na waan, ki bia jii pejak na sɔn waan, ki ɲmat suu joo na diitu tublɔn nan u diitu niibijabir nan u diitu taabijabir. ¹⁸ Kpan nba biar u niipauɲ ni na, u saa kpaar joo na yur paak. Nna bannue ki manntɔɔ na saa tun ki ɲamm joo na.

¹⁹ Ki manntoo na saa mann yanbomm maruj, ki namm daano nba be jakint ni, ki li poor po wun kpi bonkobuk nba tee mujoonu Yenpiinii maruj na, ²⁰ ki pukin jeet maruj na po, binbintir na paak. Nna bannue ki manntoo na saa tun ki namm joo na, ki u sii tee kasii.

²¹ Li-i tee ki joo na namii ki kan fit la bonloja na kuri, nann wun kpaan pejak ki lii tee biit paak maruj, ki tee burchinpiinii ki teen Yennu, ki tee manntoo yar. Wun baar nan yon nba nmat nan kpan borik-gbinn, nan kpan kparibjinn ki lii tee jeet maruj. ²² Wun bia baar nan lanjerii banlee koo nmana banlee, ki yeno-ii tee yanbomm Yenpiinii, ki loo na mun-ii tee mujoonu Yenpiinii. ²³ Daa nanniin daar nba ki bi saa nammoo na, wun baar nann, ki tan tur manntoo, lanbourj tammob ni, ²⁴ ki manntoo na saa jii pejak na nan kpan na, ki lii tee burchinpiinii ki teen Yennu, ki tee manntoo yar. ²⁵ U saa kpi peeuk na, ki jii u son na waan, ki suu joo na diitu po tublon, nan u diitu niibijabir, nan u diitu taabijabir. ²⁶ Manntoo na saa jii kpan na waan, ki kpaar u moj niipauj ni, ²⁷ nann noob u diitu niibir ki suu kpan na, ki mii lej Yennu toonn, taar munlore. ²⁸ U saa jii kpan nba be u niipauj ni na waan, ki suu wat pejak son nba ki u bo suu joo na diitu tublon na paak, nan u diitu niibijabir, nan u diitu taabijabir na paak. ²⁹ Kpan nba biar u niipauj ni na, u saa kpaar joo na yur paak. Nna bannue ki manntoo na saa tun ki namm joo na. ³⁰ Ki manntoo na saa jii lanjerik koo nmanyenn, ³¹ ki mann, ki lii tee yanbomm Yenpiinii, ki loo na munii tee mujoonu Yenpiinii, ki pukin jeet Yenpiinii na po. Nna bannue ki manntoo na saa tun ki namm joo na. ³² Sennu nba nae dia daano nba ki ghanant paak yiar yoonn sooro, nann ki u kan fit la bonloja nba saa nammoo na kuri.

Ki jiin dijon po

³³ Yennu tur Moses nan Aaronn ³⁴⁻³⁵ sennu nba nae jiin nei nba mok dijon ki li pot na po. Israel teeb saa dia sennu na, yoo nba ki bi saa koo Keenann tinj ni ki kar na, tinj nba ki Yennu jikit ki teemm, ki li sii tee bi yar na. Li-i tee ki i soo tan la ki Yennu te ki dijon be u nnaak paaki, wun saan yet manntoo li po. ³⁶ Manntoo na saa te ki bin nyinn bont kur nnaak na niewa, ki wun fit koo ki fiit dijon na. Nna-i kaa, u saa yet nan linba kur be nnaak na ni mok jakint. Bi-i nyinn bont kur yoo nba, wun koo nnaak na ni, ³⁷ ki fiit dijon na. Li-i tee ki li bon nan moot na, koo ki tee bonmonkpiarir, ki koo dikpina niwa, ³⁸ wun nyik nnaak na, ki loonir, ki lii loo daa nannlore. ³⁹ Li daa nannlore daar, u saa nmat namm fiitir. Li-i tee ki dijon na poti, ⁴⁰ wun te bin nyinn nnaak na tana nba ki dijon baa li paak na, ki lu doo kpiij, siaminba tee jakint boor. ⁴¹ Li poor po, manntoo na n te ki bin pokit diit nook ni tintaauk na kur, ki lu siaminba tee jakint boor, ki be doo kpiij na, ⁴² ki ji lon tangana ki koon linba bo nyii na fona ni, nann bia taan dikpina manj.

⁴³ Li-i tee dijon manj bia namm ki nyii nnaak nba ki bi bo nyinn tana nba kur bo baa dijon na, ki bia bo pokit li tintaauk, ki jiin tangana ki bia bo namm taan tintaauk na ni, ⁴⁴ nann manntoo na n saan nnaak manj ni ki saa fiit got, li-i tee ki dijon na pukii, nnaak na mok jakint. ⁴⁵ Yin toor nnaak manj ki sikin tinj ni, ki jii li tana nan yooka na manj tintaauk ki nyi nann doo kpiij, siaminba tee jakint boor. ⁴⁶ Bi-i loon nnaak nba mok dijon tammob, ki wunba loot koo, daano manj sii be jakint ni nan yonbaak. ⁴⁷ Wunba door koo ki dii nnaak manj ni saa wuur u tiat.

⁴⁸ Naan li-i tee ŋaak maŋ bo taan tintaauka, ki manntoo baar ki tan fiit got, ki ki la ki diŋ pɔti, wun mɔont nan ŋaak na ŋan, kimaan diŋ na kur gbenna. ⁴⁹ Ki lian ŋamm ŋaak na, see ki u lon ŋmana banlee, nan tiik nba nubiru man daauk, nan ŋmimɔŋ nan dufatlai, ⁵⁰ ki manntoo na saa kpi ŋmanyenn yɔkbobir nba see nan nyunŋanin na paak. ⁵¹ Ki u saa jii tiik nba nubiru man daauk, nan dufatlai nan ŋmimɔŋ, nan ŋmann nba tenn na, ki kpab li kur ki suunt sinsinn ŋmann na sɔn ni, nan nyunŋanin na ni, ŋaan jii ki mii ŋaak na paak, taar munlore. ⁵² Nna bannue ki manntoo saa jii ŋmann sɔn nan nyunŋanin, nan ŋmanfook, nan tiik nba nubiru man daauk, nan dufatlai, nan ŋmimɔŋ, ki ŋamm ŋaak na, ⁵³ ŋaan nyik ŋmanfook na, ki ŋaau doo kpɪŋ ki wun yukir yaat. Nna bannue ki u saa tun ŋamm ŋaak na, ki li ji sii yeen.

⁵⁴ Sennu nba nae jiin gbanant paak yiarii po, ⁵⁵⁻⁵⁶ li nara, nan mɔra, nan gbanant paak yiar yoona; ki bia jiin wunn, nan diŋ nba koo tiat nan ŋei po. ⁵⁷ Sennu nba nae want bont nba ŋan nan linba ki ŋan.

15

Ki jiin wunba somm ki li luun po

¹ Ki Yennu tur Moses nan Aarɔnn sennii na ² a wun yet Israel teeb a, “Li-i tee ki jasoo be ki nyunpeeuj nyi u ni, li booru saa kɔɔɔɔ jakinte. ³ Li-i lekii tee ki u punn na toot ki ki gbenti, koo ki loon ki ji kan fit nyi, li mɔk jakint. ⁴ Gado nba paak ki joo maŋ kar koo ki doori, li mɔk jakint. ⁵ Wunba kur sii gado maŋ, ⁶ koo ki kar linba kur paak ki joo maŋ kari, see ki u wuur u tiat ki bia wur, ŋaan sii be jakint ni nan yonbaak. ⁷ Wunba kur sii daano nba ki nyunpeeuj nyi u ni na, wun wuur u tiat ki bia wur, ŋaan sii be jakint ni nan yonbaak. ⁸ Daano nba ki nyunpeeuj nyi u ni na, wu-u siir mɔsant daano nba tee kasii paak, li yoo n wuur u tiat ki bia wur, ŋaan sii be jakint ni nan yonbaak. ⁹ Bonpaati koo kaanu nba paak ki daano nba ki nyunpeeuj nyi na kar, li mɔk jakint. ¹⁰ Wunba sii linba kur ki joo maŋ kar li paak, u sii be jakint ni nan yonbaak. Wunba jii linba kur ki joo na kar li paak, wun wuur u tiat ki bia wur, ŋaan sii be jakint ni nan yonbaak. ¹¹ Li-i tee daano nba ki nyunpeeuj nyi u ni na ki nit u nii ŋaan sii soɔ, wunba ki u siiu na n wuur u tiat ki bia wur, ki sii be jakint ni nan yonbaak. ¹² Yɔkbobir nba kur ki joo maŋ sii, ii yeerir, koo tikpeet nba kur ki u sii, ii sokir nan nyun.

¹³ “Ki li-i tee ki joo na teb, ki u yiaru na gbenni, wun guur daa ŋanlore, ki wuur u tiat ki bia wur nyunŋanin, ki ji nyi jakint ni. ¹⁴ Ki daananniin daar, wun baar nan lanjerii koo ŋmana banlee, Yennu lanbouj tammɔb ni, ki tur manntoo. ¹⁵ Ki manntoo na saa jii yeno ki mann maruj, ki li sii tee yanbomm Yenpiinii, ki loo na maruj mun sii tee mujoonu Yenpiinii. Nna bannue manntoo na saa mann ki nyinn joo na jakint ni.

¹⁶ “Li-i tee ki jasoo kpaar u jan ki mɔon, wun wur, ki sii be jakint ni nan yonbaak. ¹⁷ Linba kur ki jan na sii, laa tee kparchant koo bonkobuk gbounfabirkari, ii wuurir nan nyun, ki li sii be jakint ni nan yonbaak. ¹⁸ Li-i tee ki joo nan poo taan doonu, li poor po bi kur n wur, ŋaan sii be jakint ni nan yonbaak.

¹⁹ “Li-i tee ki poo sik pookpenu, u be jakint nie daa ŋanlore. Ki wunba siiu mun sii be jakint ni nan yonbaak. ²⁰ Linba kur paak ki u door koo ki kar yoo nba ki u bo be nan poot na be jakint nie. ²¹⁻²³ Wunba kur sii poo na doonu, koo ki sii linba kur ki poo na kar li paaki, wun wuur u tiat ki

bia wur, ki sii be jakint ni nan yonbaak. ²⁴ Li-i tee ki jasoo doo nan poo man, yoo nba ki u daa be nan poot na, joo na sii be jakint ni daa njanlore, ki doonu nba paak ki u door na mok jakint.

²⁵ "Poo-i siik njan ki li ki baat u siku yoo, ki jikit daa bonchiann, ki li ki gbenti, u be jakint ni, ki li sii tee nan yoo nba ki u daan siik pookpenu nae. ²⁶ Doonu nba paak ki u door koo linba kur paak ki u kar, yoo nba ki u be nan poot na, li bont mok jakint. ²⁷ Ki wunba kur siir saa wuur u tiat ki bia wur, ki sii be jakint ni nan yonbaak. ²⁸ Li-i tee ki u poot na gbenn, wun guur daa njanlore, ki ji sii kaa jakinti. ²⁹ Daananniin daar wun baar nan lanjerii banlee koo nmana banlee Yennu lanbouy tammob ni ki jii tur manntoo. ³⁰ Ki manntoo na saa jii yeno ki mann maruj ki li sii tee yanbomm Yenpiinii, ki loo na maruj mun sii tee mujoonu Yenpiinii. Nna bannue ki manntoo na saa tun ki nyinnoo jakint ni."

³¹ Yennu yet Moses a wun kpaan Israel teeb bi jakint po, ki bi daa koont Yennu lanbouy nba be bi kaan sinsuuk ni na jakinti. Bi-i tun nna, bi saa kpoe.

³² Sennii man dia joo nba kpaan u jan ki jaar, koo wunba ki nyunpeey nyi u ni, ³³ ki bia dia poo nba siik pookpenu, koo joo nba doo nan poo njan ki u poot daa ki ghenne.

16

Ki jiin biit piinu daar po

¹ Aaronn bujai banlee nba din mann maruj nba ki took na kuun poor poe, ki Yennu pak nan Moses, ² ki yet a, "Betir a naa bik Aaronn ki u daa koo kasii boor nba ki chinchenn dook na yoo kuri, kimaan leje ki n dokitir sanpagbouy ni, molor lakir na biir paak. Li-i tee ki u mok moyetuk ki jiin li po, u saa kpoe. ³ Li-i tee ki u baar nan naajabir ki li tee yanbomm Yenpiinii, nan pejak nba tee mujoonu Yenpiinii maruj, li poorpo u tuu saa fit koo kasii boor na."

⁴ Ton, ki Yennu tur sennu na, a Aaronn n tuu fit koo kasii boor na ni, see ki u wur ki bia lia mannteeb liant: li liatfoouk nan kurtajinn nan gbanbobinkar nan yufintu.

⁵ Ki Israel teeb saa tur Aaronn bujai banlee, ki li sii tee yanbomm Yenpiinii, nan pejak, ki li mun sii tee mujoonu Yenpiinii maruj yar. ⁶ U saa jii naajak na ki mann maruj ki lin nyinn joo nan u njaateeb jakint ni, ⁷ njan jii bujai banlee na ki baar namm Yennu lanbouy tammob ni. ⁸ Leje ki u saa jii tana njanlee, ki dok yenn "Yennu yar," ki dok leer na mun "Asasel yar," ki to tiatia nann. ⁹ Ki Aaronn saa jii buuk nba ki tann gannoo ki u tee Yennu yar na, ki mann maruj, ki lii tee yanbomm Yenpiinii maruj; ¹⁰ njan buuk nba ki tann gann ki u tee Asasel* yar na, u saa jiiu foot ki tur Yennu, ki saa njaau muuk ni, ki wuu tee Asasel yar, njanne saa nyinn niib na biit.

¹¹ Yoo nba ki Aaronn saa jii naajak ki mann maruj ki li tee joo nan u njaateeb yanbomm Yenpiinii maruj na, ¹² wun jii sipiok nan musankonna, maruj binbintir na paak, ki yann bonnunubit niipauy munlee, ki baar nann, kasii yaa kasii na boor. ¹³ Leje ki u saa teen bonnunubit na muu ni Yennu toonn, ki bonnunubit na munyuuk saa dokin molor lakir na biitir. Njanne saa te ki u kan la lakir na ki kpo. ¹⁴ U saa jii naajak na son waan

* **16:10** 16.10 Motana ti ki mi "Asasel" paak nan barmonii. Li pasiar, li paake tee "wunba jii u loo biit."

nan u niibir, ki mii biitir na paak, ki bia mii sɔn maŋ waan, molor lakir na tɔɔnn po, taar munlore.

¹⁵ Ki li poor po wun ji kpi buuk nba tee niib na yanbɔmm Yenpiinii na, ki jii u sɔn ki kɔɔ nann kasii yaa kasii boor na ni, ki mii biitir na paak nan molor lakir na tɔɔnn po, nan bianjinba ki u bo jii naajak sɔn ki teen na. ¹⁶ Nna bannue ki manntɔɔ saa mann maruŋ ki ɲamm kasii yaa kasii boor na, ki li saa nyinn Israel teeb jakint, nan bi biit kur. Wun tun nna ki tur lanbouŋ na, kimaan li see kaan nba mɔk jakint sinsuuk nie. ¹⁷ Laa saa jii yoo nba ki Aarɔnn saa kɔɔ kasii yaa kasii boor a wun mann maruŋ ki wuur biit nan waa tan saa nyi yoo nba, sɔɔ daa be lanbouŋ na ni. Wu-u mann maruŋ nba saa ɲamm u biit nan u ɲaateeb nan Israel teeb kur biit ki gbenn yoo nba, ¹⁸ wun ɲmat nyi binbintir na boor, ki mann mujoonu maruŋ ki ɲammir. Wun jii naajak na sɔn waan, nan bujak na sɔn waan, ki lia maruŋ binbintir yina na kur paak, ¹⁹ ki suunt u niibir sɔn na ni, ki mii binbintir na paak taar munlore. Nna bannue ki u saa mann ki ɲamm binbintir na ki teenir kasii, ki nyinnir Israel teeb biit ni.

Ki jiin sarik buuk po

²⁰ Yoo nba ki Aarɔnn mann maruŋ ki ɲamm kasii yaa kasii boor na nan Yennu lanbouŋ na kur po nan binbintir na paak, wun ji jii baa bo gann buuk nba tee Asasel yar na foot, ki tur Yennu. ²¹ U saa paan u nii buuk na yur paak, ɲaan kat wann Israel teeb biit kur, nan yanbɔmm kur, nan tubkangbatin kur, ki gaan bi biit kur ki tur buuk na, ɲaan te ki sɔɔ n pianɔ ki kɔɔnn muuk. ²² Buuk na saa gaar bi kura biit ki ji yaat kɔɔ nann muuk, siaminba ki niro ki kɔɔ.

²³ Tɔn, ki Aarɔnn saa kɔɔ lanbouŋ na ni, ki saa liat mannteeb liant nba ki u bo liawa ki fit kɔɔ kasii boor ni na, ki nyikir leŋ. ²⁴ U saa wur, kasii boor, ki lia u mɔŋ tiat. Li poor po ki wun ɲmat nyi ki saa mann mujoonu maruŋ, ki ɲamm u mɔŋ biit nan u niib biit. ²⁵ U saa jii yanbɔmm Yenpiinii bonkobuk na kpapana, ki joor muu, maruŋ binbintir na paak. ²⁶ Jɔɔ nba bo peen buuk na ki kɔɔnɔ muuk ki u tee Asasel yar na, saa wuur u tiat ki bia wur, ki ji lian kɔɔ kaan na ni. ²⁷ Ii nyinn yanbɔmm Yenpiinii naajak na, nan buuk nba sɔn bo kɔɔn kasii boor a lin nyinn biit na, kaan na kpɪŋ ki joo muu. Ii joo bonkobit maŋ gbant nan li nant nan nɔɔnii muu. ²⁸ Daanɔ nba saa joor muu na n wuur u tiat ki bia wur, ki ji lian kɔɔ kaan na ni.

Ki jiin biit piinu daar dianu po

²⁹ Ii tuu kii tian man ki tun sennii nba na kur yoo nan yoo: Nmaarii ɲanlore ni, li dapiik daar, ki Israel teeb nan boorganii nba kɔɔ namm na n tuu lor mɔi, ki daa tuun toonn, daar maŋ ni. ³⁰ Li daar, bin tuu mann kaar maŋ maruŋ, ki nyinn yanbɔmm, ki lin te bii yeen. ³¹ Li daar sii tee kasii, ki tee foon daar, ki tee daar nba ki bi saa lor mɔi ki kan tun toonn faba. Ii dia man sennu nba na, yoo nan yoo. ³² Mannteeb yudaanɔ nba set u baa seenu ni, ki bi mɔɔn kpan u paak fanu, wun tun linba saa piin yanbɔmm na. Wun tuu lia mannteeb liant nawa, ³³ ki mann maruŋ nba saa ɲamm kasii yaa kasii boor, nan Yennu lanbouŋ, nan maruŋ binbintir, nan mannteeb, nan Israel teeb kur ki bii tee kasii. ³⁴ Ii tuu kii tian man kii tuun sennu nba na kur, yoo nan yoo. Ii tuu mann maruŋ na binn kur, ki lin nyinn Israel teeb kur yanbɔmm.

Ki Moses tun nan bianjinba ki Yennu wanno na.

17

Kɔɔr nba jiin sɔn dinu po

¹ Ki Yennu yet Moses ² a wun pak wann Aarɔnn nan u bonjai nan Israel teeb kur sennii na. ³⁻⁴ Israel nirɔ nba kpɔi naab, koo peeuk, koo buuk siar po, ki li tee piinii ki teen Yennu, ɲaan ki li ki tee Yennu lanboun tammɔb na ni, li yɔɔ biir Yennu sennuwa. U nyinn sɔma, ki ji kan pukin Yennu niib po. ⁵ Ki sennu na tee nnae: Israel teeb ji tuu saa baar nan bonkobit nba ki bi tuu kpi muuk ni nae ki tur Yennu. Bin ji tuu baar namm Yennu lanboun tammɔb ni ki tur manntɔɔ, ki wun kpib, ki lii tee weinanleeb Yenpiinii. ⁶ Manntɔɔ na saa jii sɔn na ki lia maruɲ binbintir nba be lanboun tammɔb ni na loka ni, ki joo li kpapana muu, ki li nubiru n marɲ Yennu. ⁷ Israel teeb ji daa ban tee tubkangbata ki yeen Yennu mɔb, ki kpi bi bonkobit muuk ni, ki mann maruɲ ki teen narinbiiti. Israel teeb kur-ii dia sennu na kii tuun yoo nan yoo.

⁸ Israel nirɔ nba kur, koo boorganu nba kur kɔɔ i kaann ni, wunba mann mujoonu maruɲ, koo ki mann maruɲ nba kur, ⁹ ki li tee Yenpiinii ki teen Yennu siar boori, ɲaan ki ki tee lanboun na tammɔb ni, u ji kan ban pukin Yennu niib na po.

¹⁰ Li-i tee Israel nirɔ nba kur, koo boorganu nba kɔɔ i kaann ni na ɲman nant nan li sɔmi, Yennu saa lek u numm daano marɲ paaka, ki ji kan ban jiiu ki pukinɔ u niib po. ¹¹ Bonfoor kur manfoor be u sɔn nie, ki li paak teen ki Yennu senn nan ti tuu kpaar sɔn kur ki mɔɔn binbintir paak, ki lin nyinn niib na yanbɔmm. Sɔn tee manfoore, ki nyint niib yanbɔmm. ¹² Li paak teen ki Yennu bet Israel teeb a bii mi bi sɔɔ, koo boorganu nba kɔɔ bi kaann ni na n ɲman nant nan li sɔn.

¹³ Li-i tee ki Israel nirɔ, koo boorganu nba kɔɔ namm na soor bonkobuk, koo nɔɔɲ nba yeen, wun kpaar u sɔn ki mɔɔn tinɲ ni ki piin tant. ¹⁴ Bonfoor kur manfoor be u sɔn nie, li paak teen ki Yennu bet Israel teeb nan bi daa ɲman sɔn, a ki wunba tun nna ji kan ban pukin ɲɔɔ Yennu niib na po.

¹⁵ Wunba kur tee Israel nirɔ, koo boorganu nba ɲman bonkobuk nba kpo, koo ki muuk ni bonkobuk soorɔ, wun wuur u tiat ki bia wur, ɲaan guur nan yonbaak, ki ji sii yeen. ¹⁶ Wu-u kii wuur u tiat ki bia ki wur, u saa la tubdatuwa.

18

Ki jiin kɔɔr nba be nyabint ni

¹ Ki Yennu yet Moses ² a wuu pak Israel teeb a, “Mine tee i Yomdaano Yennu. ³ I daa tuun nan Ijɔpt teeb nba tuun bianjinba Ijɔpt tinɲ ni, siaminba ki i tuu be na, ki bia daa tuun nan Keenann teeb nba tuun Keenann tinɲ ni, siaminba ki n saa nani na. I daa waa bi marima. ⁴ Ii sak n sennu kii tuun maa wanni bianjinba. Mine tee i Yomdaano Yennu. ⁵ Wein man n sennu nan n kaar nba ki n teenii na. Li-i tee ki i sakir, i saa tinn i manfoawa. Mine tee Yennu.”

⁶ Ki Yennu tur sennu na a: I sɔɔ daa dɔɔ nan u nikpiimɔ. ⁷ A daa dint a baa fei ki dɔɔ nan a naa, a bia daa dint a naa fei ki dɔɔ nanɔ. ⁸ A daa dint a baa fei ki dɔɔ nan u poo sɔɔ. ⁹ A daa dɔɔ nan a naa bik koo a baabik nba ki bi wubirɔ i ɲaak ni, koo li-i leki kii tee i ɲaak ni gbaa. ¹⁰ A daa dɔɔ nan a yaaboanni, li sii tee fei-e ki teena. ¹¹ A daa dɔɔ nan a baa poo sɔɔ bipoo, wunba ki a baa marɔ; u tee a niipoo-e. ¹²⁻¹³ A daa dɔɔ nan a baa niipoo, koo a naa niipoo; bi tee a nikpiimme. ¹⁴ A daa dɔɔ nan a baa waar

ɲaapoo, u tee a naa yantɔɔe. ¹⁵ A daa dɔɔ nan a sipook, ¹⁶ koo a ninja ɲaapoo. ¹⁷ A-i dɔɔ nan poo nba, a ji daa dɔɔ nan u bipoo koo u yaaboonn, bi tee a waase; li paak, li tee yanbomme. ¹⁸ A daa jikit a ɲaapoo niipoo ki teuu a poo ki dɔɔ nana, yoo nba ki a poo maɲ daa be u manfoor ni na.

¹⁹ A daa dɔɔ nan poo, yoo nba ki u be poot ni, kimaan u be nan jakinte. ²⁰ A daa dɔɔ nan jasoo ɲaapoo, ki li saa kɔɔna jakint. ²¹ A daa jikit a bisiak ki mann maruɲ ki teen yenbik Molek; a daa tuun nna ki biir min Yennu sanni. Mine tee Yennu. ²² A daa dɔɔ nan a jalɔɔ nan jɔɔ nba tuu dɔɔ nan poo na. Li tee bonbilankante. ²³ Jasoo koo poosoo daa dɔɔ nan bonkobuk, ki li saa kɔɔno jakint ni.

²⁴ A daa tee a maɲ jakint nan linba na booru, kimaan linba na boorue ki niib nba ki i yaa yin lekib na tuun, ki be biit ni. Yennu saa ber niib maɲ tiɲ nba ki bi be na ni ɲaan nɔɔb ki turi. ²⁵ Yennu saa dat tiɲ na tubir, ki te lin yet niib nba koo leɲ na, kimaan bi binberɲ jakin tiɲ nawa. ²⁶⁻²⁷ Bi tuun bonbiir na boorue ki jakin tiɲ na, ɲaan yimm ɲarin daa tuun nna. I kura, faa lek tee Israel niro koo boorganii nba koo nani, li kpaa talas ki yin dia Yennu sennu nan wannu na. ²⁸ Li-i tee ki i jakin tiɲ na, li saa siiriwa, nan laa siir niib nba bo koo i liik leɲ na. ²⁹ I mi nan wunba kur tun bonbiir na booru ji kan ban pukin Yennu niib po.

³⁰ Ki Yennu yet a, “Sakin sennu nba ki n teenii na, ɲaan daa tokii niib nba bo koo leɲ i sinsinn na marima, ki daa tee i maɲ jakint ki tuun linba na nba. Mine tee i Yomdaano Yennu.”

19

Sennu nba jiin kasii nan barmɔnii po

¹ Ki Yennu yet Moses ² a wun bet Israel teeb a, “Ii tee kasii man, kimaan min, i Yomdaano Yennu tee kasiie. ³ Sɔɔ kur n baakit u naa nan u baa, kii biaki tian foon daar po. Mine tee i Yomdaano Yennu.

⁴ “I daa nyikitin ɲaan jiantir pata. I daa jikit kut ki naanir pata ki jiantiri. Mine tee i Yomdaano Yennu.

⁵ “Yoo nba ki i mann maruɲ ki kpai bonkobuk ki li tee weinanleeb piinii ki teen min Yennu, yin tun bianinba ki n wannu na, ki n saa gaar i maruɲ.

⁶ Ii tuu ɲman bonkobuk maɲ nant li daar, koo li sanyafannuk, ɲaan nant nba kur biar ki saa tuu daa ɲantaa daar, ii joor muu. ⁷ Wunba ɲman nant man daa ɲantaa daari, n kan gaar u maruɲ, kimaan nant na ji ki ɲani.

⁸ Wunba ɲman nant maɲ saa la tubdatu li paak, kimaan u jii min Yennu bont nba tee kasii ki kɔɔn jakinta, ki ji kan pukin n niib po.

⁹ “Li-i tee ki i jaan jeet i kpaant ni, i tuu daa jaan ki kpit nan i kpakpini, koo ki ɲmat lei bonlɔɔtkara na. ¹⁰ I daa ɲmat i tilontii kpaab ni ki tokii tilɔɔna nba ki i lɔɔt, koo linba joontir baa na. Ii nyikir, ki talas damm nan boorganii n tokirir. Mine tee i Yomdaano Yennu.

¹¹ “I daa jaan lɔɔ bont koo ki ɲmab leeb koo ki fa faak. ¹² I daa jikit n sann ki sent faak mɔsonni ki saa biir n sann. Mine tee i Yomdaano Yennu.

¹³ “A daa fiar koo ki ɲmab lɔɔ. Daa ɲmab wunba tun a toonn ki kan pau u likirii, a daa dia u likirii ki li yentir sanyioku. ¹⁴ A daa sarikit tuukpadaano, koo ki birin siar jooɲ tɔɔnn po ki u jarimi. Sakin n mɔb, kimaan mine tee i Yomdaano Yennu.

¹⁵ “Ii piak barmɔnii i maan bunu ni; i daa mɔk ninfamm nan talas damm ɲaan sommit paaribi. ¹⁶ A daa lin fa faak ki tabint leeb, ki li-i tee sɔɔ be

maan ni ki kɔn u manfoor paak, ki li tee a siara saa fit sommo, fan pak a barmonii. Mine tee Yennu.

¹⁷ “A daa nan soɔ a para ni, ɲaan yakii nanao bannu nba took, ki tan daa laat nyiiruk u biit ni. ¹⁸ A daa jikit biit ki pa biit paaki, ki bia daa nan a loɔ, ɲaan kii loon a loɔ nan faa loon a moɲ bianjinba na. Mine tee Yennu.

¹⁹ “Sakin kii dia n sennu. I daa ɲmat bonkobit nba ki taa nan leeb ki bi maar, i daa buur bonboorii nba ki taa nan leer boɲennkoɔ boori. I daa lia tiat nba kparchant ki taa booru.

²⁰ “Li-i tee ki jasoo doɔ nan loɔ sarkpeɲ nba tee daabir ki bi daa ki pa u daabisin paaki, bin soor jananyukoɔ na nan sapaamo na ki dat bi tuba, ɲaan daa kpibi, kimaan waa tee daabir na paak, u ki yen u moɲ. ²¹ Ki joo na saa baar nan pejake, n lanbouɲ tammob ni, ki lii tee u biit piinii ki teen min Yennu. ²² Ki manntoo na saa noɔb biit piinii peeuk na, ki mann maruɲ ki nyinn u biit, ki min Yennu saa nyik chabo.

²³ “I-i koo Keenann tiɲ ni ki bur tilontik nba kur, li-i piin lomm, ii jii li lomm na ki lii tee koo ki turi bina ɲantaa, ki daa di li loona. ²⁴ Ki bina ɲanna na ni, ii jii li loona kur ki turin, ki lii tee piinii ki wann i niipoturu. ²⁵ ɲaan li bina ɲanɲmu na ni, yin ji di li loona. I-i tun nna, i tiinii kur saa lon loona bonchiann. Mine tee i Yomdaano Yennu.

²⁶ “I daa ɲman nansiat nan li soɔ. I daa tuun nyoku nan ninnyoontoona. ²⁷ I daa kokitir i yura koo ki koor i tianii, ²⁸ koo ki teen i moɲ dokit ki li tee kaar, koo ki ɲma i moɲ kuun paaki. Mine tee Yennu.

²⁹ “A daa dint a bonpook fei, ki jikito ki u tee bonchonchonn. Li-i tee ki a tuun nna, a saa ɲmante ki jiant pata, ki a tiɲ tan sii tee bonchonchonn, ki gbee nan noontont. ³⁰ Ii tian n foon daar po, kii baakit siaminba tee n jiant boor. Mine tee Yennu.

³¹ “I daa saa laat jabaabuura nan ninnyodamm. I-i tun nna, i sii be biit nie. Mine tee i Yomdaano Yennu.

³² “Yii baakit nikpera kii teemm jirima, kii saak n moɔb nan janmaanii. Mine tee Yennu.

³³ “I daa tee siar ki ɲmanit boorganu nba koo i tiɲ ni na. ³⁴ Ii tuun kii ɲamiib nan yaa ɲamii i leeb Israel niib na, kii loomm nan yaa loon i moɲ bianjinba na. Ii tian man nan i din tee boorganue Ijijt tiɲ ni. Mine tee i Yomdaano Yennu.

³⁵ “I daa dia faak jaɲa ki ɲmab leeb, laa tee i bona fokint ni, koo li kpiasu, koo li yabint ni. ³⁶ Ii bikii barmonii janir, nan barmonii kpaiu. Mine tee i Yomdaano Yennu, ki nyinni Ijijt tiɲ ni. ³⁷ Sakin man n sennu nan n wannu kur. Mine tee Yennu.”

20

Ki jiin moyêtuk tubdatu po

¹ Ki Yennu yet Moses ² a wun bet Israel teeb a, “Li-i tee ki i soɔ, koo boorganii nba koo nani na jii u bik ki mann maruɲ ki tur yenbik Molek, yin kpiu. I doo na ni niib kur n jaato tana ki kpiu. ³ Li-i tee ki i soɔ jii u biyeɲ ki tur Molek ki biir n kasii lanbouɲ ki bia dinn n sann fei, u saa teen n dataak, ki n ji kan jiiu ki pukin n niib po. ⁴ ɲaan li-i tee ki doo na ni niib baka kaa nan joo nba jii u waas ni yeno ki tur Molek na, ki ki kpiiu, ⁵ ɲann mine saa ɲmant u paak, ki biirɔ nan u ɲaateeb kur nan binba kur koo nanao ki jiantir yenbik Molek na. Ki n saa nyinnib n niib ni.

⁶ “Li-i tee ki i soɔ saan jabaabuuro koo ninnyodaano boor, n saa lek n numm daano maɲ paaka, ki ji kan pukino n niib po. ⁷ Ii tee kasii, kimaan

mine tee i Yomdaano Yennu. ⁸ Sakin n sennu, kimaan mine tee Yennu ki te ki i tee popeendamm.”

⁹ Ki Yennu tur sennu nba na: “Wunba kur porintir u baa koo u naa mɔpora, yin kpiu; ηjɔe bann u kuun.

¹⁰ “Li-i tee ki i jasɔɔ dɔɔ nan u lɔɔ Israel nirɔ pɔoi-e, yin kpi jɔɔ nan poo na. ¹¹ Jɔɔ nba dɔɔ nan u baa ηaapoo yeno, u dinn u baa feiwa. Yin kpi li jɔɔ nan poo na. Njamme bann bi kuun. ¹² Li-i tee ki jasɔɔ dɔɔ nan u sipooki, yin kpi bi kura. Bi tun fei bonta, ηjamme bann bi kuun. ¹³ Li-i tee ki jasɔɔ dɔɔ nan u jalɔɔ, bi kur tun fei bonta, yin kpi bi kura. Njamme bann bi kuun. ¹⁴ Li-i tee ki jasɔɔ kɔɔn poo nan u biki, yin joo niib bantaa maɲ kur muu ki kpiɓ, kimaan fei bont nba ki bi tun na paak. I daa saak ki li bonbooru tuun i ni. ¹⁵ Li-i tee ki jasɔɔ dɔɔ nan bonkobuk, yin kpi ηjɔɔ nan bonkobuk maɲ. ¹⁶ Li-i muni tee ki pɔosɔɔ dɔɔ nan bonkobuku, yin kpi ηjɔɔ nan bonkobuk maɲ. Njamme bann bi kuun.

¹⁷ “Li-i tee ki jasɔɔ kɔɔn u niipoo, laa lek tee u baa bipoo koo u naa bipoo, bi tun fei bonta. Bin dinnib fei ki ber nyinnib bi niib ni, ki bin di fara bi biit paak. ¹⁸ Li-i tee ki jasɔɔ dɔɔ nan poo ηaan ki u daa be nan pooti, yin ber nyinn bi banlee na kur bi niib ni, kimaan bi biir sennu nba jiin jakint po nawa.

¹⁹ “Li-i tee ki jasɔɔ dɔɔ nan u baa niipoo, koo u naa niipoo, bi tun fei bonta, bin la tubdatu li paak. ²⁰ Li-i tee ki jasɔɔ dɔɔ nan u baa naa bik ηaapoo, u dinn u baa naa bik feiwa, li jɔɔ nan poo na n la tubdatu, ki bi nyenɔkɔɔ gbaa kan mari. ²¹ Li-i tee ki jasɔɔ fat u naa bik poo, u dinn u ninja feiwa, ki sii be jakint ni. Bi banlee tan saa kpoe yann, ki kii mɔk tennin.”

²² Ki Yennu yet a, “Sakin ki dia sennu nan wannu na kur, ηanne saa te ki Keenann tinj nba ki n teenii na tan kan siirini. ²³ I daa tokii niib nba kɔɔ lej na kaar. N beer niib maɲe ki nyintib, ηaan saa te ki yin kɔɔ kar lej. Bi nɔɔntont toona na te ki bi nubir poie n boor. ²⁴ N sat mɔɓ nan n saa jii tinkpiasir nba tee mɔkint tinj na ki turi, ki li sii tee i faar. Mine tee i Yomdaano Yennu, ki n ganni ki i sii be i kɔɔ nan boorleeb. ²⁵ Li kpaɔ talas yin tuu bokit bonkobit nan bon-yuyukit nba kɔɔ nan binba ki kɔɔ. I daa ηman bonkobit koo bon-yuyukit koo bonbubokit nba kɔɔ na. N kat wann nan bi kɔɔwa. Li paak, i-i ηmami, i sii be jakint nie. ²⁶ Ii tee kasii man, kii tee n yab, kimaan mine tee Yennu ki tee kasii, ki n ganni a yii be i kuukɔɔ, ki daa taa nan leeb, ηaan kii tee n yab.

²⁷ “Jɔɔ koo poo nba kur tee jabaabuuro koo ninnyodaano, yin jaato tana ki kpiu. Wunba tun nna, ηjɔe bann u kuun.”

21

Mannteeb nba sii tee kasii bianjinba

¹ Ki Yennu yet Moses a wun bet mannteeb nba tee Aarɔnn bonjai na a, “Manntɔɔ daa be kuun marima ni ki tee u mɔɲ jakint, yoo nba ki u nikpiimɔ kpo, ² see ki li tee u naa, koo u baa, koo u bija, koo u bipoo, koo u ninja, ³ koo u niipoo nba daa ki kun jɔɔ, wunba ki u kɔɔ nana ηayenɔkɔɔ ni. ⁴ U daa tee u mɔɲ jakint, kimaan ηjɔe tee u niib tɔɔndaano.*

⁵ “Manntɔɔ daa koor u yur, koo ki pɔɔn u tianj, koo ki ηma u mɔɲ a lin wann nan u be parbiir ni. ⁶ Wuu tee popeendaano ki daa dint n sann fei. Waa mann jeet Yenpiinii maruɲ ki teenin na, li kpaɔ talas ki wuu tee

* 21:4 21.4 Bi maan ni, maan na paak bannu paar.

popeendaano. ⁷ Manntoo daa kooŋt poo nba bo tee bonchonchonn koo wunba ki tee poomunn, koo poo nba ki u soro yeto, kimaan mannteeb tee popeendamme ki teen min Yennu. ⁸ Niib na kur-ii chorin manntoo nan u tee popeendaano, kimaan u tuu jii jeet piinii ki mann maruŋ ki turin. Mine tee Yennu. N tee kasiie, ki te ki n niib tee kasii. ⁹ Li-i tee ki manntoo bipoo kpant bonchonchonni, u dinn u baa feiwa, yin joo bonpook maŋ muu ki kpiu.

¹⁰ “Baa mooŋn kpan nba ŋammit na mannteeb yudaano yur paak, ki turo yaak nan wuu lia mannteeb liant na, li paak u daa nyikin u yut ki kan saat, koo ki pat u liant ki lin wann nan u be parbiir ni. ¹¹⁻¹² Bi jiiu ki turima, u daa tee u moŋ jakinti, koo ki biir kasii lanbouŋ na ki nyi ki koo siaminba ki niro kpo doo, li-i lekii tee u baa koo u naa. Mine tee i Yennu. ¹³ Wun kooŋn poomunn, ¹⁴ ŋaan daa kooŋt pakook, koo poo nba ki u soro yeto, koo poo nba ban chomm. Wun kooŋn poomunn, u booru ni. ¹⁵ Nna-i kaa, u waas nba bo sii tee kasii na sii moŋ jakint. Mine tee Yennu, ki ganno maa wuu tee mannteeb yudaano.”

¹⁶ Ki Yennu pak nan Moses ¹⁷ a wun yet Aaroon a: “Laa nyii motana nan i maaru nba saa wei poor, wunba kur moŋ danŋ u gbanant paak kan mann jeet piinii maruŋ ki turimi. ¹⁸ Joo nba kur moŋ danŋ u gbanant paak kan mann maruŋ: wunba kur tee jooŋ, koo wabik, koo wunba gbanant siar po moŋ danŋ, koo ki ki be fanu, ¹⁹ koo wunba ki u taayenn tee diaŋ, koo kpinkponkpeenn, ²⁰ koo wunba tee waagorik, koo wunba tee dekir, koo wunba ki u ninbinn yiar, koo wunba moŋ gbanant paak yiaru, koo wunba tee jatookir. ²¹ Aaroon maaru ni, wunba kur moŋ danŋ u gbanant paak kan mann jeet piinii maruŋ ki turimi. ²² Li ni booru saa fit di jeet piinii nba ki bi jikit ki teenin na, laa tee kasii jeet, koo jeet nba mantik tee kasii na, ²³ ŋaan waa moŋ danŋ u gbanant paak na, u daa nakii kasii boor na, koo binbintir na boori. U daa kooŋt kasii bona maŋ jakint, kimaan mine tee Yennu, ki teenir kasii.”

²⁴ Linba nae ki Moses yet Aaroon nan Aaroon bonjai nan Israel niib kur.

22

Bianjiba ki Yenpiinii tee kasii

¹ Ki Yennu yet Moses ² a wun bet Aaroon nan u bonjai a, “I daa dint n kasii sann na fei, li paak ii baakit kasii piinii nba ki Israel teeb jikit ki teenin na. Mine tee Yennu. ³ Li-i tee ki a maaru na ni ki bi soo be nan jakint ŋaan nakin siaminba tee n kasii piinii nba ki Israel teeb teenin na, u ji kan ban mann binbintir na paak, laa jii motana nan yoo nba baat. Mine tee Yennu.

⁴ “Aaroon maaru na ni, wunba-i moŋ gbanant paak yiaryoonn koo ki u gbanant nyi nyun, u kan fit di kasii piinii na, see yoo nba ki u tan sii yeen. Ki manntoo nba sii linba moŋ jakint, u mun sii be jakint ni, waa sii kuumie, koo u jan yaari, ⁵ koo li-i tee ki u sii bonkobuk nba koo, koo niro nba moŋ jakint. ⁶ Ki manntoo nba sii linba moŋ jakint maŋ mun sii be jakint ni nan yonbaak. U ji daa di kasii piinii maŋ, see ki u tan wur. ⁷ Yonnu-i baa yoo nba, u ji sii yeen ki saa fit di kasii piinii maŋ, kimaan li tee u jeete. ⁸ U daa ŋman bonkobuk nba kpo u tior, koo ki muuk ni bonkob-sioŋ kpiiu; ki li saa te ki u be jakint ni. Mine tee Yennu.

⁹ “Mannteeb kur n tiar ki dia sennu nba ki n teen na. Nna-i kaa, bi saa koo biit nie ki kpo kpo, kimaan baa yet n kasii sennu na paak. Mine tee Yennu, ki te ki bi tee kasii.

10 “See binba nyii mannteeb maaru ni nae saa di kasii piinii maŋ, li-lekii tee manntoo ŋaasaamo koo u ŋaatoontunno, u daa di. 11 Ŋaan li-tee ki manntoo na daa daabir ki pa likiriie, koo bi-i mar daabir maŋ u ŋaak ninje, u saa fit di jeet nba ki manntoo gaan na. 12 Manntoo bipoo-i saan kun joo nba ki tee manntoo, bonpook na kan fit di kasii jeet na. 13 Ŋaan li-i tee ki manntoo bipoo soro kpo, koo ki u soro yeŋo, ki u ki mok biki, ki jen u baa ŋaak, nan waa din tee bik na, u saa fit di u baa jeet. Nigano nba ki nyii manntoo maaru ni kan di jeet maŋ.

14 “Wunba kur kpet dii kasii piinii jeet maŋ, see ki u pa li mob, ki bia pukin siar li paak, li bokitu munŋmu ni yennkoo. 15 Manntoo na daa biir kasii piinii, 16 ki te binba ki kpiin nann na dir, ki saa baar nan biit ki tur bi moŋ, ki la tubdatu li paaki. Mine tee Yennu, ki teen piinii na kasii.”

17 Ki Yennu yet Moses 18 a wun wann Aaronn nan u bonjai nan Israel teeb kur sennu na a: “Li-i tee ki Israel niro, koo boorganii nba koo Israel tij ni na baar nan mujoonu Yenpiinii, laa lek tee ki u gbeent moŋsonnie, koo u yanboo Yenpiinii, bonkobuk na daa mok daŋ. 19 Yennu kan gaar u piinii maŋ, see ki u baar nan bonkobjak nba ki mok daŋ, li nei koo pei koo buunii. 20 I daa baat nan bonkobuk nba mok daŋ; Yennu kan gaari. 21 Li-i tee ki i soo baat nan weinanleeb Yenpiinii, a wun tur Yennu, ki loon Yennu n gaarir, li-i tee ki u gbeent moŋsonnie koo ki teen yanboo Yenpiinii, bonkobuk na daa mok daŋi. 22 I daa jikit bonkobjooŋ, koo wunba wob, koo ki u gbanant siar boor ŋmit, koo wunba mok fakperuk, koo ki mok gbanant paak yiaru ki baat nann binbintir paak, a lii tee jeet Yenpiinii. 23 Li-i tee yanboo Yenpiinii, i saa fit baar nan naab koo peeuk nba tee gbananwaarik, koo ki u gbanant ki ŋan fanu, ŋaan li-i tee ki i gbeent moŋsonnie, Yennu kan gaarir. 24 I daa baat nan bonkobuk nba ki bi too, koo ki nyinno, ki teen Yennu. I daa tuun nna, i tij ni.

25 “I mun bia daa gaan bonkobit, boorganu nuu ni, ki jikit teen Yennu ki li tee Yenpiinii. Li bonkobuk booru mok daŋ.* Yennu kan gaarir.

26-27 “Li-i tee ki bi mar naabik koo pebik koo bubik, i daa nyinto u naa boor daa ŋanlore na ni. Li-i tee ki li daa gari, i ji saa fit jiuu ki li tee Yenpiinii, ki joou muu ki tur Yennu. 28 I daa jikit naab nan u bik, koo peeuk nan u bik, koo buuk nan u bik ki mann maruŋ dayenn koo ni. 29 Li-i tee ki i yaa yin mann maruŋ ki lii tee niipoturu ki tur Yennu, yin wei u sennu na, ki u saa gaar i maruŋ. 30 Ii tuu ŋman li nant kur, ki daa tent siar ki li yentir sanyaleeuku.”

31 Yennu din ŋamm yet a, “Sakin n sennu man. Mine tee Yennu. 32 I daa dint n kasii sann na fei; Israel teeb kur n bann nan n tee kasiie. Mine tee Yennu ki te ki i tee popeendamm. 33 Ki n nyinnii Ijijt tij ni, a miu tee i Yomdaano. Mine tee Yennu.”

23

Ki jiin jiantii jaamm po

1 Ki Yennu tur Moses 2 sennu nba sii dia jiantii jaamm, yoo nba ki Israel teeb kur saa taan a bin jianto a: 3 “I mok daanjanloobe ki sii tuun i toona. Ŋaan daa ŋanlore daar tee foon daare, ki i saa foi. Daar maŋ ni, i daa tuun siari, ii tuu taan leeb ki jiant Yennu. Yaa lek be siaminba kur, ŋaan

* 22:25 22.25 Boorganu din tuu too bi bonkobite.

foon daar na tee Yennu yare. ⁴ Li tuu mōont Yenjiantu jaamm na, li yoo-i baar.

*Yukitgar tiaru nan boroboro nba ki mək datinj jaamm
(Nikant 28.16-25)*

⁵ “Yennu yukitgar* tiaru jaamm na piint ηmaasinsinn, li daa piik nan ηanna daar, daajobonne. ⁶ Li daa piik nan ηanηmu daar, ki boroboro nba ki ηmat datinj na jaamm piint. Laa saa nyi li daar ki saa tuu daa ηanlore, sōo kan di boroboro nba mək datinji. ⁷ Li pinpiik daar na ni, ii tuu taan leeb ki jiant Yennu, ηaan daa tuun siar daar maη ni. ⁸ Ii tuu nōōb i jeet piinii ki tur Yennu, daa ηanlore nōōk ni. Ki daa ηanlore daar, yin taan leeb ki jiant Yennu, ηaan daa tuun siar, daar maη ni.”

⁹ Ki Yennu yet Moses ¹⁰ a wun yet Israel teeb a, “Yoo nba ki i kōō tinj nba ki n jikit ki teenii na ni, ki jaan i jeeti, yin jii sinsinn jeet na ki tur manntōō. ¹¹ Ki u saa jiir ki tur Yennu ki li tee burchinpiinii, ki lin tee wun gaari. Ki manntōō na saa jiir ki pi Yennu, li foon daar sanyafannuk. ¹² Daar nba ni ki i saa pi i jeet piinii na, ii bia kpi li maruη pejak nba dii binyennkōō, ki ki mək daη, ki lii tee mujoonu Yenpiinii maruη, ¹³ ki jii yon nba ηmat nan kpanηanin bōrik-gbina ηanlee ki pukin jeet Yenpiinii paak. Ki li nubiru saa maη Yennu. Ii bia tuu pukin tilōōna dasōō Yenpiinii maη po. ¹⁴ I tuu daa di japaant maη, laa tee jekaat koo li boroboro purika, see ki yin baar nan i piinii na ki tur Yennu-wa. I maaru kur n tuu tiar sennu na kii tuun yoo nan yoo.

*Jeet jaanu jaamm
(Nikant 28.26-31)*

¹⁵ “Ii tuu piin foon daar nba ki i jikit i sinsinn jeet ki teen Yennu na, li sanyafannuk, ki kan bakoi muna ηanlore. ¹⁶ Ki dapiinηmu daar, li foon dajoontik sanyafannuk, ii tuu tur Yennu japaant piinii. ¹⁷ Naak kur n tuu baar nan boroboro kuna ηanlee ki tur Yennu, ki lii tee burchinpiinii. Ii tuu jii yon bōrik-gbina ηanlee ki ηmat datinj ki ηamm boroboro kun-yennkōō, ki ji jii tur Yennu, ki li sii tee sinsinn jeet nba ki i jaan. ¹⁸ Ii tuu jii pei banlore, binba dii binyenn yenn, nan naajak, nan pejai banlee, binba ki mək daη, ki pukin boroboro na po, ki tur Yennu. Ki i saa jii mann ki joo muu, ki li tee piinii ki teen Yennu, ki kpab nan jeet Yenpiinii nan daan Yenpiinii na, ki piinii maη nubiru saa maη Yennu; ¹⁹ ki ji kpi bujak, ki li tee yanbōmm Yenpiinii, nan pejagana banlee binba dii binn binn, lii muni tee weinanleeb Yenpiinii. ²⁰ Ki manntōō na saa jii sinsinn jeet boroboro nan pegana banlee na, ki lii tee burchinpiinii ki teen Yennu, ki tee manntōō yar. Yenpiinii na teen kasiie. ²¹ Daar maη ni, i daa tuun i mōη toonsiar, ηaan taan ki jiant Yennu. I maaru kur n tuu tiar sennu na kii tuun yoo nan yoo, baa lek be siaminba kur.

²² “Yoo nba ki i tuu jaan i jeet na, i tuu daa jaan i kpakpini, koo ki ηmat lei yaa bo jaan siami. Ii nyikir ki tur talasdamm nan boorganii. Yennu-e tee i Yomdaano.

*Binpaann jaamm
(Nikant 29.1-6)*

²³⁻²⁴ “Nyamaarii ηanlore ni, li pinpiindaar, ii tiar daar maη ki lii tee burchindaar nba tee foon, ki taan bōyennkōō boor ki jiant Yennu, yoo

* 23:5 23.5 Yennu malaka din kpii Ijipt teeb bijakpera, ηaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

nba ki i gbat naatunn mɔ. ²⁵ Ii jii jeet Yenpiinii ki joo muu ki tur Yennu, n̄aan daa tuun i mɔj toonn li daari.”

Biit n̄ammir daar

(Liifai teeb 16.2-34; Nikant 29.7-11)

²⁶ Ki Yennu yet Moses a, ²⁷ “N̄maarii n̄anlore ni, li daa piik daare tee biit n̄ammir daar. Ki i saa mann maruj ki nyinn niib bi biit ni. Daar marj ni, i daa di siar faba. Ii taan leeb ki jiant min Yennu, n̄aan jii i piinii ki joo muu ki tur min Yennu. ²⁸ I daa tuun i mɔj toonn li daar, kimaan li daare ki i saa mann maruj ki nyinn biit. ²⁹ Wunba dii jeet daar marj ni, n̄ ji kan ban pukinɔ n̄ niib po. ³⁰ Ki li-i tee wunba mun tun u mɔj toonn daar marj ni, min Yennu ticɔɔ saa kpiu. ³¹ I kpan daa tuun toonn nan waama. Ki sennu nba na tee linba sii tun be-e ki tee yimm nan i yaaboona yar, yaa lek kɔɔ siaminba kur. ³² Laa nyii n̄maarik marj ni daa n̄anyia daajobɔnn, ki saa tuu dapiik daar daajobɔnn, ii tiar man nan li tee burchindaare, ki tee foon daar ki turi, sɔɔ daa di jeet daar marj ni.”

Lanbont jaamm

(Nikant 29.12-40)

³³ Ki Yennu yet Moses ³⁴ a wun bet Israel teeb a: “N̄maarii n̄anlore ni, li dapiik nan n̄anɔmu daare ki Yennu lanbouj jaamm piint, ki saa dian daa n̄anlore. ³⁵ Ki daa n̄anlore na sinsinn daar, ii taan leeb ki jiant Yennu, n̄aan daa tuun i mɔj toonn li daar. ³⁶ Li daa n̄anlore marj, ii tuu jii jeet piinii ki joo muu ki tur Yennu daar kur, ki daan̄anniin daar, yin taan leeb ki jiant Yennu, ki bia jii jeet piinii ki turɔ. Li daar tee jiantu daare, i daa tuun i mɔj toonn daar marj ni.

³⁷ “Linba na n̄bae tee Yenjiantu jaamm nba ki Yennu senn ki i sii baakitɔ, yoo nba ki i taant leeb ki jiantirɔ, ki teenɔ i jeet piinii, nan mujoonu piinii, nan bonkobit piinii, nan daan piinii, nan bianjinba ki li kpaa talas ki i saa baar nann, daar kur nook ni na. ³⁸ Marint nba na pukin foon daar kur piinii, nan i yoo kur piinii, nan i Yenpiinii nba ki i gbeent i mɔsona, nan i yanbɔɔ piinii nba ki i jikit ki teen Yennu na po.

³⁹ “Yoo nba ki i jaan i jeet ki gbenn, yin tiar ki di jaamm na, ki saa tuu daa n̄anlore. Ii tuu piin n̄maarii n̄anlore ni, daa piik nan n̄anɔmu daar. Sinsinn daar na sii tee burchindaar, ki tee foon daar, ki daa n̄anniin daar bia tee foon daar. ⁴⁰ Li sinsinn daar na, ii tuu gann tilɔɔna nba n̄an i tiinii paak, ki bia chɔɔ kaatfaat nan tiik yiinii nba mɔk faat, ki piin kii kpamm nan parpeenn, kii baakit Yennu, ki saa tuu daa n̄anlore. ⁴¹ Ii tuu tiar ki mann maruj na daa n̄anlore, binn kur ni. Li tee i maarue-ii dia sennu na, mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ⁴² Israel teeb kur tuu sii dɔɔ lanbont nie daa n̄anlore marj ni, ⁴³ ki lin te ki i yaaboona n̄ bann nan Yennu bo te yimm Israel teeb kɔɔ lanbont ni, yoo nba ki u nyinni Ijipt tinj ni na. N̄ɔɔe tee i Yomdaano Yennu.”

⁴⁴ Nna bannue ki Moses din tur Israel teeb sennu na a bin tuu tiar Yenjiantii jaamm na ki baakit Yennu.

24

Ki jii fita gotu po
(Nyinu 27.20-21)

1 Ki Yennu yet Moses ² a wun tur Israel teeb sennu nba na: li baar nan olif tiik kpan, * ki lin te ki i fita na-ii di yoo nan yoo, lanbouŋ na ni. ³ Ki daajouk kur Aarɔnn tuu saa joor, ki lin di ki yent sanyiok, Yennu tɔɔnn, siaminba ki chinchenn dɔɔk na, molor lakir na boor, siaminba tee kasii yaa kasii. Li tian man sennu na yoo nan yoo. ⁴ Aarɔnn tuu sii gorii fita nba see salinjana senta paak na, ki tuu sii diitir ki li di yoo nan yoo, Yennu tɔɔnn.

Ki jiin boroboro nba tee Yennu yar na po

⁵ Jiin yon bɔrik-gbina piik nan ŋanlee ki teen boroboro kuna piik nan ŋanlee ki pur, ⁶ ki paan boroboro kuna maŋ chaabu munlee, teebul nba ki bi taanir nan salima na paak, ki paanir ŋanloob-loob, ki lii be Yennu tɔɔnn, ⁷ ki tɔɔn bonnunubit nba ŋan ki yekin nan chaabu kur, ki lii see boroboro seenu ni nan li tee piinii ki teen Yennu. ⁸ Foon daar kur ii tuu saan nan boroboro na ki paan Yennu tɔɔnn. Li tee Israel teeb toonne yoo nan yoo. ⁹ Boroboro na tee Aarɔnn nan u maaru yare, ki bi saa dir kasii na boor, kimaan li tee kasii yaa kasii jeet nba ki bi tur Yennu-e, ki tee mannteeb yar.

Ki jiin daano nba tun ki chirin ki bi jaato tana na po

¹⁰ Jasɔɔ din be ki u baa tee Ijɔpt nirɔ ŋaan ki u naa tee Israel nirɔ. Ki u naa sann tee Selomif ki tee Dibri bipoo ki nyii Dann maaru ni. ¹¹ Ki bi be kaan ni ki joo na tan kon nan Israel nirɔ. Konn na niŋe ki u sat mɔtont ki tur Yennu. Ki bi jiiu ki baar nanaɔ Moses boor. ¹² Ki u te ki bi kɔɔɔ loor ni, ŋaan guu yoo nba ki Yennu tan saa wannib baa saa teenɔ bianjinba.

¹³ Ki Yennu yet Moses a, ¹⁴ "Jiin joo na ki nyinnɔ kaan na kpɔŋ. Ki wunba kur gbat ki u sat min Yennu mɔtont, wun paan u nii joo na yur paak, ki lin wann nan u tun biira. Ki niib na kur n jaato tana ki kpiu, ¹⁵ ŋaan yet Israel teeb kur nan wunba sat mɔtont ki tur min Yennu, li daano saa la tubdatu li paaka, ¹⁶ ki bi saa kpiu. Israel nirɔ koo boorganii nba kur koo Israel tiŋ ni ŋaan sat mɔtont ki tur min Yennu, bin kpiu. Niib kur nba be kaan ni n jaato tana ki kpiu.

¹⁷ "Wunba kur nyinn nisaarik manfoor, yin kpiu. ¹⁸ Wunba kur kpɔii u loɔ bonkobuk, yin te ki wun pa li paak. Li sennu tee manfoor-i nyii, manfoore n pa li paak.

¹⁹ "Li-i tee ki nirɔ tur u loɔ daŋ, laa tee linba kur, yin mun teen nna ki turɔ. ²⁰ Li-i tee ki u jint kpabirie, yin mun jint u kpabir. Li-i tee ki u kpakir ninbinnie, yin mun kpakir u ninbinn. Li-i tee ki u faa fokit nyannie, yin mun fokit u nyann. Daŋ nba kur ki nirɔ tur u loɔ, yin mun tun nna ki turɔ. ²¹ Wunba kur kpɔii bonkobuk, yin te ki wun pa li paak, ŋaan wunba kpɔii nirɔ, yin mun kpiu. ²² Sennu na dia i kure, yimm Israel teeb nan boorganii nba koo nani na, kimaan mine tee i Yomdaano Yennu."

²³ Yoo nba ki Moses yet nna maŋ ki tur Israel teeb na, ki bi jii joo na ki nyii nanaɔ kaan na kpɔŋ, ki saa jaato tana ki kpɔiiu. Nna bannue ki Israel teeb tun, nan bianjinba ki Yennu wann Moses a bin tun na.

25

*Bina ŋanlore ni tee foon binne
(Sennu 15.1-11)*

* 24:2 24.2 Olif tiik kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

¹ Ki Yennu pak nan Moses, Sainai jooɔr paak ² a wun tur Israel teeb sennu na a, “Yoo nba ki i kooɔ tinj nba ki Yennu teenii na ni, yin baakit Yennu, ki daa ko kpaant bina njanlore kur ni. ³ Ii tuu ko ki bur i kpaant ki bia njam tilontii, njan kii taant i jeet, bina njanloob, ⁴ njan bina njanlore na ni-ii tee foon ki tur tinj na, ki tee binn nba tee Yennu yar. I daa buur i kpaant, koo ki njamii i tilontii. ⁵ I daa jaan jeet nba ki soo ki bur, njan ki li pia li tjoɔɔ ki nami; i bia daa tikii tilontii nba ki i ki njammir na loona. Li tee foon binne ki tur tinj na. ⁶ Yaa lek ki koo tinj na binn man ni na, njan tinj na saa nan jeet ki turi, ki lin jan yimm nan i njaadaaba, nan i njaatoontunna, nan boorganii nba koo nani na, ⁷ nan i bonkobit, nan muuk ni bonkobit. Ki linba kur nan, yin jii di.

Ki jiin faar jiinu po

⁸ “Kanin bina njanlore li taar munlore, ki bina na kur sii tee bina piinna nan njanya. ⁹ Ton, ki njaarii njanlore ni, li dapiik daar tee biit njammir daare. Fan tun soo ki wun lin tinj na kur po kii peeb naatunn. ¹⁰ Nna bannue ki a saa nyinn binn nba pukin piinjumu na ki li be li koo, ki ji moont ki tur soo kur yent man ni nan woruku be. Binn man ni sarwaat nba bo koi, bi saa jiin ki tur bondamm koo bi maaru, ki wunba kur ki bi bo koo, ki u tee daabir, u saa nmat kun u njaaniib boor. ¹¹ I daa buur i kpaant koo ki jaan jeet nba pia li tjoɔɔ, koo ki po tiinii nba ki i ki njam na loona. ¹² Binn man kur sii tee kasiie ki turi. I sii di jeet nba ki tinj na name.

¹³ “Nyikinchab binn na ni, soo kur sarwaauk saa nmat u boor. ¹⁴ Li-i tee ki i soo bo koi tinj ki tur u booru ni niroie, koo ki daa tinj, u booru ni niro boori, i daa nmab leebi. ¹⁵ Ii got ki laan tinj man nba saa nan jeet bina bianjinba, ki saa tuu nyikinchab binleer nba baat na, ki yin di li daauk nna. ¹⁶ Li-i tee ki bina na yabi, fan pukin daauk, li-i muni tee ki bina na waari, fan wat daauk, kimaan linba ki u koi na tee bina nba ki li bo saa nan jeete. ¹⁷ I daa nmab i leeb. Ii mok man yentinu. Mine tee i Yomdaano Yennu.

Ki jiin bina njanlore na ni jeet po

¹⁸ “Sakin ki wei Yennu sennu nan wannu, ki i sii be i yamani tinj man ni. ¹⁹ Ki tinj man sii naan li jeet, ki i sii laat di linba kur ki i loon, ki sii be i yamani.

²⁰ “Njan ki i saa boi a, “Ti saa di bee binn nba pukin bina njanlore na ni, li-i tee ki ti ki bur ki bia ki jaan jeeti?” ²¹ Yennu saa teen piisime tinj na paak, binn nba pukin njanloob na ni, ki te jeet n nan ki lin fit dinnii ki jan bina nanta. ²² Yaa tan sii buur bina njaniiin ni na, njan i sii di jekperit nba ki i din koo ki jaan bina njanloob ni nae, ki i sii mok jeet bonchiann ki di, nan yaa tan saa jaan li binn jeet.

Ki jiin sarwaat jiinu po

²³ “I daa koi tinj ki chabini, kimaan i ki yen, li tee Yennu yare, ki i tee nan saamm na, ki u turi, ki i tuun nann toonn.

²⁴ “Li-i tee ki soo koi tinj, u mok yaak ki tan saa nmat daa. ²⁵ Li-i tee ki talas koo Israel niro, ki li mabo, ki u koi u tinj ki tur soo, u ninyiar n tan daa ki jiino. ²⁶ Li-i tee ki wunba ki mok nikpiimo ki u saa daa ki jen nanni, li-i tee ki u tan mokit yoo nba, u saa fit daa tinj man u tjoɔɔ. ²⁷ U saa bikin bina nba biar nae ki saan tuu nyikinchab binn, ki bann joo na nba bo saa la nyoot bianjinba, ki pau likirii li bannu, ki ji yent u tinj. ²⁸ Njan li-i tee

ki u ki mək likirii saan ki saa pa ki gaar linba ki u bo koi na, lin kpakin wunba bo daa na boor ki saa tuu nyikinçhab binn. Ki binn maŋ ni lın jiin tur wunba bo koi na.

²⁹ “Li-i tee ki jasoo koi u ŋaak, ki li be doo nba ki bi maa joonn ki lint ni-ie, u mək yaak nan wun ŋmat daa, laa jii daar nba ki u koi na ki tan tuu binyennkoo. ³⁰ Ŋaan li-i tee ki li binn gar ki u ki fit daa u ŋaak maŋi, wun koŋ, ŋaan ki lın kpakin daaro na peŋ, ki ji sii tee ŋoo nan u maaru faar, ki u ji daa jiint nyikinçhab binn ni. ³¹ Ŋaan ŋei nba be doi nba niŋ ki li ki maa joona na, ii jiir ki lii tee nan sarwaat na; binba bo yenir na mək yaak nan bin ŋmat daa bi ŋei; ŋaan li-i tee ki bi ki fit daa, ii tuu jiinir nyikinçhab binn ni. ³² Liifai booru ŋarin tuu saa fit ŋmat daa bi ŋei yoo nba kur, linba be bi doi ni ki bo tee bi yara. ³³ Li-i tee ŋaak nba be doi maŋ ni, ki Liifai booru ni niro bo koi, ŋaan ki ki fit daari, bin tan jiino nyikinçhab binn na ni, kimaan ŋei nba ki Liifai teeb yen bi doi niŋ na tee bi tiŋ faare, Israel teeb sinsuuk ni. ³⁴ Ŋaan tiŋ nba kook Liifai doi, ki bi joon bonkubit li ni na, soo daa koiri. Li tee ŋamm Liifai teeb faare mək mək nan mək mək.

Ki jiin kpentu po

³⁵ “Li-i tee ki i loo Israel niro koo ki kpia-i, ki talas koo, ki u kan fit somm u moŋi, yin somm nan yaa bo saa somm boorganu niro koo saamo biaŋinba na, ki lın te wun fit kii be nani. ³⁶ I daa gaan nyoot linba ki i turo kur paaki, kii mək yentinu ki te ki i loo Israel niro-i be nani. ³⁷ I daa te ki u pa nyoot, likirii nba ki i kpento na paak, ki bia daa pukii nyoot, jeet nba ki i koi na paaki. ³⁸ I Yomdaano Yennu, wunba nyinni Ijijt a wun turi Keenann tiŋ, kii tee i Yennu na sennue na.

Ki jiin daaba ŋaanu po

³⁹ “Li-i tee ki a loo Israel niro koo kpia-a, ki talas koo, ki u koi u moŋ ki tura, a wuu tee daabiri, a daa te ki u tuun nan daabir na. ⁴⁰ Wuu koo nana nan joo nba saa tun ki a pau na, kii tuuma, ki saa tuu nyikinçhab binn. ⁴¹ Sakir maŋ ni, a saa ŋaa ŋoo nan u waas, ki wun ŋmat kun u ŋaak ni, nan u yeejamm faar boor. ⁴² Israel teeb tee Yennu daabae, ki u din nyinnib Ijijt. Soo ji kan koi bi ki be daabisin ni. ⁴³ I daa diinib kenken, ŋaan kii mək yentinu. ⁴⁴ Li-i tee ki i loon daaba, yin saan ki daab niib nba koo ki lintii na boor. ⁴⁵ I bia saa fit daa boorganii nba koo nani na waas. Wabooru nba ki bi marib i tiŋ ni na saa fit kpant i faar, ⁴⁶ ki i saa jiib ki tur i waas ki bii tee i waas faar. Ki bi sii tuumm nan bi kuun. Ŋaan i daa diin i loo Israel nisoo kenkemi.

⁴⁷ “Li-i tee nan boorganu koo nani ki tan mokit, ŋaan ki talas koo i loo Israel niro, ki u koi u moŋ nan daabir na ki tur boorganu na, koo boorganu maŋ nikpiinsoo, ⁴⁸ waa lek koi u moŋ na, ŋaan u mək yaak nan wun jen. U ninjam yeno saa fit daau ki jen nana ŋaak ni, ⁴⁹ koo u baa naa bik, koo u baa naa bik bija, koo u ninyiar, saa fit daau ki jen nana; koo u moŋ-i tuun ki laat likirii ki li jaŋito, u saa fit daa u moŋ. ⁵⁰ U saa yet wunba daau na ki bin kan bina nba ki u bo koi u moŋ ki turo na, ki saa tuu nyikinçhab binn nba baat na. Likirii nba ki u saa pa ŋaan bin ŋaan na, sii tee nan baa tuu jii niro ki pau biaŋinba nae. ⁵¹⁻⁵² U saa got bina nba tenne, ki pa jiin li likirii ki turo. ⁵³ Bin diau nan baa tuu jii toontunno binmunn biaŋinba na, ki saa tuu li bina. Ii got ki u chanbaa daa diino kenkemi. ⁵⁴ Li-i lekii tee ki u ki la u moŋ ŋmakita na ni, ŋaan bi saa ŋaa ŋoo nan u waas nyikinçhab

binn nba baat na. ⁵⁵ Israel niro kii fit tee daabir yoo kuri, kimaan yimm Israel teeb tee Yennu daabae. Nɔɔe nyinni Ijpt tiŋ ni, ki tee i Yomdaano Yennu.”

26

Ki jiin mɔsaku piisin po (Sennu 7.12-24; 28.1-14)

¹ Ki Yennu yet a, “I daa ŋamii pata koo ki sent siara ninnaunu, koo tanchaaka, koo tanjabirkara, ki jiantiri. Mine tee i Yomdaano Yennu. ² Ii dia n foon daar na, kii baakit siaminba ki i jiantirin na. Mine tee Yennu.

³ “Li-i tee ki i gaar n sennii ki bia saak n wannu na, ⁴ n saa te saak n baa li binbaayoo, ki lin te tiŋ n nan jeet, ki tiinii n mun lon loona. ⁵ Ki i bonbuburit saa nan bonchiann, ki i kpan sii jaan jeete ki saa tuu tiloona punpɔɔr yoo. Ki i bia sii pɔ tiloona ki saa tuu jeet bunburyoo. Ki i sii laat ki di linba kur ki i loon, ki bia sii be i yamani, i tiŋ ni.

⁶ “N saa turi parmaasir i tiŋ ni, ki i sii fit dɔɔ goont, ki kii tiin sɔɔ jaŋmaani. N saa nyinn bonkob-susoot nba be tiŋ na ni, ki tobii ji sii kaa. ⁷ Ki i saa kon ki nyann i datai. ⁸ Ki i jab banŋmu saa fit kon nyann i datai kobik, ki i jab kobik saa fit kon ki nyann i datai tusaa piik. ⁹ N saa teen piisin i paak, ki turi waas bonchiann; n sii dia n molor nani. ¹⁰ Ki i saa jaan jeet bonchiann, ki lin fit dia-i binmun, ki i tuu tan saa nyinn jekperit na ki bakin, ŋaan kon jepaant. ¹¹ N sii be nani n kasii lanbouŋ na ni, n kan ban ŋaaini. ¹² N sii be nani, ki tee i Yennu, ki i mun tee n niib. ¹³ Mine tee i Yomdaano Yennu, wunba nyinni Ijpt tiŋ ni, a i ji daa ban ki tee daaba, ki biir paŋ nba din sikinti tiŋ ni na, ŋaan te ki i somm ki i yura goon.”

Ki jiin mɔyɛtuk tubdatu po (Sennu 28.15-68)

¹⁴ Ki Yennu ŋamm yet a, “Li-i tee ki i ki sak n sennii, i saa la tubdatu. ¹⁵ Li-i tee ki i ki saak n sennii nan n wannu, ki biir molor nba ki n senni na, ¹⁶ n saa dat i tubawa, ki baar nan bonbilankant i paak, yiaru nba saa te ki i koot nan gbanantouŋ, linba saa jɔɔni, ki bia biiri, ki yin tan kpo. Ki i saa bur i bonboorii, ŋaan li sii tee yanne, kimaan i datai saa nyanni ki di linba kur ki i bur. ¹⁷ N saa lek n numm, ki lin te bin nyanni, ki binba ki loon i maan na, ŋamme sii dia-i ki ŋmaŋ. Ki i tan sii tiin, ŋaan ki sɔɔ ki waa beeri.

¹⁸ “Ki li-i lekii tee linba na kur tun, ŋaan ki i ki sak ki gaar n sennu, n saa ŋamm pukin i tubdatu taar munlore, i biit paak. ¹⁹ N saa gɔɔr i karinbaan-tubkpaasuk na; ki saa te saak kan ban baa, ki i tiŋ saa koore ki wakir nan kut na. ²⁰ Ki i toontunchioŋ na sii tee yanne, kimaan i tiŋ na kan nan jeet, ki i tiinii mun bia kan lon loona.

²¹ “I-i biaki ŋamm ki yɛtin ki ki saak n sennu, n bia saa ŋamm pukin i tubdatu fuunu munlore, nan bianinba ki i toonbiit jaŋir tee na. ²² N saa tun bonkob-susoot bin lekii, ki kpi i waas, ki boont i bonkobit, ki yin tenn waaminna, ki lin te ki i sɔɔnii n biar yann.

²³ “Ki li-i tee tubdatu na kur baari, ŋaan ki i yɛtin, ki ki gbiint ki wei n sennu, ²⁴ ŋann n bia saa ŋamm dat i tuba taar fuunu munlore ki lin gar sinsinn yar na. ²⁵ N saa te ki tobii n faai ki lin dat i tuba, kimaan i biir min nan yimm molor nawa, ki yi-i tanji saan doi ni a yin paaki, n saa te yiarkanbant n baa i paak, ki li saa mukisi ki yin jii i moŋ ki tur i datai. ²⁶ N

saa waan i jeet turu, ki lin te ki i poob piik tuu saa taan ki pur boroboro diiuk yennkoo ni, ki i tuu saa biit jeet waan waan ki tur leeb. Ki i saa di li kur njaan ki kon bia mokii.

²⁷ “Ki li-i lekii tee linba na kur tun njaan ki i ki sak gaar n sennu, ²⁸ n sii be wutoor ni, ki nmant i paak, ki te ki i tubdatu n pukin taar fuunu munlore ki gar sinsinn yar na. ²⁹ Ki kon tan saa paak nii, ki lin te ki yin nman i waas. ³⁰ N saa biir i tingbana nba be kunkona ni, ki bet i bonnunubit binbinta, ki lu i gbanankpeena na, i pata nba baa na paak. Ki i sii nubir n boor. ³¹ N saa te ki i doi n kpant langbent, ki biir i jiantboa, ki yet i maruj. ³² N saa biir i tiije fas fas, ki lin bakit i datai nba saa koo lej na nan li biiru. ³³ N saa te ki tobii n faai, ki yati, ki yin koo digbangana ni, ki i tiniin n biar yann, ki i doi n kpant langbent. ³⁴⁻³⁵ Ki i tij na saa la foon, bina nba ki i bo ki turu foon na; ki li doo yann ki foi, njaan ki i be daabisin ni, i datai tij ni.

³⁶ “N saa te ki jijeet n koo yimm nba be datai tij ni na, ki li-i lekii tee ki wouj da tutuuk paaki, njaan ki yin chiar. I saa chiare nan bi waa beeri tob nij na, ki saa baa tij ni, njaan ki dataak ki kpiaini. ³⁷ I saa liat leeb, njaan ki soo ki waaini. Ki i ji tan kan fit kon nan i datai. ³⁸ I tan saa kpo datai tij nie, ki i datai tij saa boonti. ³⁹ I waaminna nba saa tenn ki mok manfoor i datai tij ni na tan saa di fara, kimaan i yanbomm paak, nan i yeejamm yanbomm paak.

⁴⁰ “Njaan li-i tee ki i yaaboona kat wann bi moj yanbomm nan bi yeejamm yanbomm, binba din yetin ki biirin, ⁴¹ ki te ki n donn wutoor bi paak, ki te ki bi saan daabisin ni, bi datai tij ni na, li-i tee ki i maaru sakin bi moj, baa la tubdatu bi yanbomm nan tubkpaasuk paak na poor po, ⁴² n saa tiar n molor nba ki n lor nan Jakob nan Aisak nan Abraham nawa, ki namm pant n mosonn nba ki n senn maa n tur n niib tij na. ⁴³ Sinsinn daann, see ki tij na biar li kuuko, ki lin te ki wun la u foon, ki bin mun pa paatii nan baa yetin ki ki gaar n sennu nan n wannu na. ⁴⁴ Njaan baa lek daa be bi datai tij ni na, n kan nyikib yann, koo ki boontibi. Ki li saa te n molor namm n pot. Mine tee bi Yomdaano Yennu. ⁴⁵ N saa namm pant n molor nba ki n din lor nan bi yeejamm nawa, yoo nba ki n din wann digbana kur n pan nba tee, ki nyinn n niib Ijipt tij ni, a mii tee bi Yomdaano Yennu na.”

⁴⁶ Linba na kur tee sennu nan wannu nba ki Yennu tur Moses, Sainai joo paak, a wun wann Israel teeb nae.

27

Sennu nba dia Yenpiinii

¹ Ki Yennu tur Moses ² sennu nba waa na, a wun wann Israel teeb: Li-i tee ki bi soo sat mob a u saa jii niro ki tur min Yennu, wuu tanj loon niro man, wun pa likirii ki tur min Yennu njaan gaar. ³⁻⁷ Ki paatii na n jan u kpetuk nba tee bianjiba:

Joo nba dii bina piinlee ki saan tuu binpiinloob,

u paatii sii tee salinkuna piinjumue.

Poosubirtoo paatii sii tee salinkuna piintaee.

Naasimoo nba dii bina njanjmu ki saa tuu piinlee-e,

u paatii sii tee salinkuna piinlee.

Sapaamoo paatii sii tee salinkuna piike.

Waas nba tee bonjai ki daa ki dii bina njanjmu,

bi paatii sii tee salinkuna njanjmu.

Waas nba tee bonpoi, bi paatii sii tee salinkuna n̄antaae.

Joo nba gar bina piinloob,

u paatii sii tee salinkuna piik nan n̄an̄m̄ue.

Ki poo nba gar bina piinloob, u paatii sii tee salinkuna piike.

⁸ Li-i tee ki joo nba sat m̄ob na nami, ki kan fit pa paatii na, wun baar nan daano maŋ manntoo boor, ki manntoo na saa wat u paatii ki lin jaŋ bianjinba ki joo na saa fit pa.

⁹ Li-i tee ki m̄osonn na gaan bonkobuk nba n̄an nan Yenpiinii, li bonkobuk tee Yennu yare, ¹⁰ ki joo nba bo sat m̄osonn na ji kan pa bonkobloo n̄aan gaaro, li-i tee ki u tun nna, n̄ann bi banlee kura tee Yennu yabe.

¹¹ N̄aan li-i tee ki m̄osonn na gaan bonkobuk nba koo, linba kan fit mann maruŋ ki tur Yennu, joo na n̄ jii bonkobuk na ki saan nann manntoo boor, ¹² ki manntoo na saa senn li paatii, ki jaŋ li n̄ant nan li biit. Waa saa yet linba, n̄anne sii see. ¹³ Ki li-i tee joo na loon wun n̄mat ki daaie, wun pa li daauk, ki bia pukin likirii li bokitu mun̄m̄u ni yennkoo.

¹⁴ Li-i tee ki soo jii u n̄aak, ki yaa li tee Yennu yare, manntooe saa senn li n̄ant nan li biit daauk. Ki manntoo nba saa senn linba kur, n̄anne sii see. ¹⁵ Ki li-i tee daano nba jikit ki teen Yennu na, ki u bia loon wun n̄mat daaie, wun pa li daauk, ki bia pukin likirii li bokitu mun̄m̄u ni yennkoo.

¹⁶ Li-i tee ki jasoo jii u tin bokir ki tur Yennu, bin senn li daauk, ki lin jaŋ nan bonboorii bianjinba saa bur li yiar ni, ki lii tee salinkuna piik bokir-gbinn kur paak. ¹⁷ Li-i tee ki u jii tin na ki tur Yennu nyikinhab binn na ninje, li daauk sii tee li m̄obe. ¹⁸ N̄aan li-i tee ki nyikinhab binn gar ki gbenniewa, manntoo na saa bikin ki got bina nba tenn ki saa tuu nyikinhab binn nba waa na, ki ji senn tin na daauk ki lii waar. ¹⁹ Ki li-i tee joo nba jii tin na ki tur Yennu na loon wun n̄mat daaie, wun pa li daauk ki bia pukin likirii li bokitu mun̄m̄u ni yennkoo. ²⁰ Li-i tee ki tin daano na ki n̄mat daa tin na Yennu boorii, n̄aan koi ki tur soo-ie, wu-u tanj loonir, u ji kan fit daa. ²¹ Ki nyikinhab binleer nba waa na, bi saa nyinn tin na paanu ni, ki li sii tee kasii, ki tee Yennu faar, ki mannteeb sii yen.

²² Li-i tee ki jasoo jii u tin nba ki u daa, a wun tur Yennu, ²³ manntoo na n bikin li daauk, laa nyii li yoo na, nan bina nba biar ki saa tuu nyikinhab binn, ki joo na saa pa li likirii daar maŋ ni; ki likirii na sii tee Yennu yar. ²⁴ Nyikinhab binn na ni, bi saa jii tin na ki tur wunba bo koi na, koo u maaru.

²⁵ Bona kur daauk sii tee yomm nan bianjinba ki yudamm wann nae.

²⁶ Bonkobit kur sinsinn matii sii tee Yennu yare. Ki soo daa ban jikitir ki teen Yennu, ki yaa li tee yanbooo Yenpiinii. Laa tee li naabik, koo pebik, koo bubiki, li tee Yennu yare. ²⁷ N̄aan bonkobit nba koo, li sinsinn matii, i saa fit daab, ki pa li daauk nba see, ki bia pukin likirii li bokitu mun̄m̄u ni yennkoo. Li-i tee bondaano ki n̄mat daau, manntoo na saa fit koi ki tur soo, ki wun pa li daauk nba tee bianjinba.

²⁸ Soo kan ban koi koo ki n̄mat daa linba kur ki u chab Yennu, laa tee li nisaarik, koo bonkobuk, koo tin, li kpant Yennu yara. ²⁹ Li-i leki tee nisaarik gbaa, wunba ki bi jiiu chab Yennu, i ji daa n̄mat daau, bin kpiu.

³⁰ Li jii i bonbuburit piik ni yennkoo ki tur Yennu, laa tee jebin koo tilooa, li tee Yennu yare. ³¹ Ki li-i tee ki jasoo loon wun n̄mat ki daaie, wun pa li daauk nba see, ki bia pukin likirii li bokitu mun̄m̄u ni yennkoo.

³² N̄aak ni bonkobuk booru kur kann piik ni yennkoo tee Yennu yare.

³³ Bonkobuk daano na daa lukitir ki gani bonkob-butimii, n̄aan nyikin

bonkob-gberɛ, wu-u yakir ki jii bonbutimii na ki li tee piik ni yennkɔɔ, ɲaan bonkobit banlee maɲ kur tee Yennu yabe, u bia ji kan fit ɲmat daab.

³⁴ Sennu nba nae ki Yennu tur Moses, Sainai jɔɔr paak, a lii dia Israel teeb.

NIKANT

Ki jiin Nikant gbouj na po

Gbouj na beerit Israel teeb nba din somm kunkoouk paak bina piinna na poe, yoo nba ki bi din nyii Ijpt tinj ni ki saa Keenann tinj ni na. Kunkoouk paak, saak ki baa, ki nyun kaa, ki moot bia ki pia, ki jeet kaa. Bi yi gbouj na Nikant, kimaan li want bianjinba ki Moses din kan Israel teebe. Baatusir ni, bi yi gbouj manje Numbers.

Ki jiin Israel teeb sinsinn nikant po

¹ Moses din be Yennu lanbouj na ni, Sainai kunkoouk paak, bina njanlee ninj nba ki Israel teeb din nyii Ijpt na, li njaariii njanlee sinsinn daar, ki Yennu yeto a, ² “Fin nan Aaronn n kan Israel teeb nikant. Ii kan naakuuk naakuuk nan njaak njaak. Ii sob joo kur sann, ³ jab nba dii bina piinlee koo binba gar nna, ki janj nan bin saan tob. ⁴ Njaant ki naakuuk toondaano n nyi booru kur ni ki sommi.” ⁵⁻¹⁵ Jab nba saa sommi na, bi sanae na:

Booru	Naakuuk saakoo
Rubenn	Elisur, ki u tee Sedeur bija
Simeonn	Selumiel, ki u tee Surisadaï bija
Juda	Naasonn, ki u tee Aminadab bija
Isakar	Netanel, ki u tee Suar bija
Sebulunn	Eliab, ki u tee Helonn bija
Efraim	Elisama, ki u tee Amihud bija
Manase	Gamaliel, ki u tee Pedasur bija
Benjaminn	Abidann, ki u tee Gideonni bija
Dann	Ahieser, ki u tee Amisadaï bija
Aser	Pagiel, ki u tee Okrann bija
Gaad	Eliasaf, ki u tee Dewel bija
Naftali	Ahira, ki u tee Enann bija

¹⁶ Jab nba nae ki bi din gannib niib na ni, ki bi tee saakab nba be bi naakuut ni, ki bia nyii bi booru ni, njamme din tee Israel naakuut saakab. ¹⁷ Jab piik nan banlee na sommire din te ki Moses nan Aaronn ¹⁸ fit yiin ki taan niib na kur, njaariii njanlee ni sinsinn daar, ki kamm naakuuk naakuuk nan njaak njaak. Jab nba kur dii bina piinlee koo ki gar piinlee, ki bi kamm ki sob bi sana, ¹⁹ nan bianjinba ki Yennu wann Moses na. Moses din kamm Sainai muuk nie.

²⁰⁻⁴⁶ Ki jab nba kur dii bina piinlee-lee, koo binba gar nna, ki janj nan bin saan tob, ki bi sob bi sana nan bi booru nan nei nba ki bi nyii, ki piin Rubenn, wunba tee Jakob bikperik na booru. Binba ki bi din kamm manj tee nnae:

Booru	Kann
Rubenn	tusaa piinna nan njanloob nan kobii njanjmu
Simeonn	tusaa piinjmu nan njanjia nan kobii njanjaa
Gaad	tusaa piinna nan njanjmu nan kobii njanloob nan piinjmu
Juda	tusaa piinlore nan njanja nan kobii njanloob
Isakar	tusaa piinjmu nan njanja nan kobii njanja
Sebulunn	tusaa piinjmu nan njanlore nan kobii njanja
Efraim	tusaa piinna nan kobii njanjmu
Manase	tusaa piintaa nan njanlee nan kobii njanlee
Benjaminn	tusaa piintaa nan njanjmu nan kobii njanja
Dann	tusaa piinloob nan njanlee nan kobii njanlore
Aser	tusaa piinna nan yenn nan kobii njanjmu
Naftali	tusaa piinjmu nan njanjaa nan kobii njanja,

ki bi kur taan ki tee tusaa kobii njanloob nan tusaa njanjaa nan kobii njanjmu nan piinjmu.

⁴⁷ Bi din ki kan Liifai teeb na, ⁴⁸ kimaan Yennu din yet Moses a, ⁴⁹ “A daa kaan Liifai booru, koo ki pukiib nikant ni, yoo nba ki a kaan Israel jab nba janj nan bin saan tob na. ⁵⁰ Njaan a guun Liifai teeb ki bii gorii kii nammit n lanbouj nan linba kur be li ni, kii tuun lej, ki faa bi lanbont ki lintir. ⁵¹ Ki li-i tee ki i tuu chat kinkaanboor, Liifai teebe saa chaat n lanbouj marj ki saa chaan binbenpaanj boor. Ki wunba kur ki pukin bi po, njan nakin n lanbouj na boor, bin kpiu. ⁵² Ki Israel teeb nba biar na saa chaan bi lanbont kaann kaann, soo kur nan u bokitu nan li farinj. ⁵³ Njaan ki Liifai teeb n chaan kii kor n kasii lanbouj, kii guu ki daa te ki soo baat ki nakii ki tan saa mann donn n wutoor ki n biir Israel teeb.” ⁵⁴ Ki Israel teeb tun linba kur ki Yennu wann Moses na.

2

Booru kur nba saa chaan bi kaanj bianjinba

¹ Ki Yennu tur Moses nan Aaronn momaan na a, ² “Li-i tee ki Israel teeb yaa bin chaan bi kaanii, bin chat Yennu lanbouj na boor waama, ki chaan lintir, soo kur nan u booru farinj nan u naakuuk farinj.”

³⁻⁹ Li yondo po, binba tee Juda booru na, bii be nan bi farinj, kii be kaann kaann nan bi saakab. Baa sii kaar bianjinbae na:

Juda booru ni saakoo tee Nasonn, ki u tee Aminadab bija, ki bi kann tee jab tusaa piinlore nan njanja nan kobii njanloob.

Ki Isakar booru ni saakoo tee Netanel, ki u tee Suar bija, ki bi kann tee jab tusaa piinjmu na njanja nan kobii njanja.

Ki Sebulunn booru ni saakoo tee Eliab, ki u tee Helonn bija, ki bi kann tee jab tusaa piinjmu nan njanlore nan kobii njanja.

Ki bi kur taan ki tee jab tusaa kobik nan piinniin nan njanloob nan kobii njanja. Juda booru paabue sii be liik.

¹⁰⁻¹⁶ Binba tee Rubenn booru na-ii be li diitu po nan bi farinj, kii be kaann kaann nan bi saakab. Baa sii kaar bianjinbae na:

Rubenn booru ni saakoo tee Elisur, ki u tee Sedeutur bija, ki bi kann tee tusaa piinna nan njanloob nan kobii njanjmu.

Ki Simeonn booru saakoo tee Selumiel, ki u tee Surisadai bija, ki bi kann tee tusaa piinjmu nan njanjia nan kobii njanjaa.

Ki Gaad booru ni saakoo tee Eliasaf, ki u tee Dewel bija, ki bi kann tee tusaa piinna nan njanjmu nan kobii njanloob nan piinjmu.

Bi kur taan ki tee jab tusaa kobik nan piinjmu nan yenn nan kobii njan na nan piinjmu. Rubenn booru paabue sii waa munlee.

¹⁷ Ton, sinsinn booru munlee nan booru munlee nba joont na sinsuuk nie ki Liifai teeb sii somm nan Yennu lanbouj na. Ki booru kur sii somm ki waa nan bianjinba ki bi chaant bi kaani na, ki soo kur be chaabu chaabu nan u farinj.

¹⁸⁻²⁴ Li yonbaa po, binba tee Efraim booru na, bii be nan bi farinj, kii be kaann kaann nan bi saakab. Baa sii kaar bianjinbae na:

Efraim booru ni saakoo tee Elisama, ki u tee Amihud bija, ki bi kann tee tusaa piinna nan kobii njanjmu.

Ki Manase booru ni saakoo tee Gamaliel, ki u tee Pedasur bija, ki bi kann tee tusaa piintaa nan njanlee nan kobii njanlee.

Ki Benjaminn booru ni saakoo tee Abidann, ki u tee Gideoni bija, ki bi kann tee tusaa piintaa nan njanjmu nan kobii njan na.

Ki bi kur taan tee jab tusaa kobik nan tusaa njanini nan kobik. Efraim boorue sii waa muntaa.

²⁵⁻³¹ Li niiganj po, binba tee Dann booru na, bii be nan bi farinj kii be kaann kaann nan bi saakab. Baa sii kaar bianjinbae na:

Dann booru saakoo tee Ahieser, ki u tee Amisadai bija, ki bi kann tee tusaa piinloob nan njanlee nan kobii njanlore,

ki Aser booru ni saakoo tee Pagiell, ki u tee Okrann bija, ki bi kann tee tusaa piinna nan yenn nan kobii njanjmu.

Ki Naftali booru ni saakoo tee Ahira, ki u tee Enann bija, ki bi kann tee tusaa piinjmu nan nantaa nan kobii njan na.

Bi kur taan ki tee jab tusaa kobik nan piinjmu nan njanlore nan kobii njanloob. Dann boorue saa joont.

³² Israel teeb kur nba ki bi din kamm booru booru nan kaann kaann din taan ki tee jab tusaa kobii njanloob nan tusaa nantaa, nan kobii njanjmu nan piinjmu. ³³ Bi din ki kan Liifai teeb ki pukin, nan bianjinba ki Yennu wann Moses na.

³⁴ Ki Israel teeb tun nan bianjinba ki Yennu wann Moses a bin tun na, ki chaan lanbont ki be kaann kaann, soo kur nan u farinj, ki bia somm koonn koonn, naakuuk naakuuk nan bi njaateeb.

3

Ki jiin Aaronn bonjai po

¹ Aaronn nan Moses maarue na, yoo nba ki Yennu din pak nan Moses, Sainai joor paak na. ² Aaronn din mok bonjai banna, ki Nadab tee u bikperik, nan Abihu nan Eleasar nan Itamar. ³ Bi din kaamm ki moon kpan nba nammit bi paak, a bii tee Yennu mannteeb. ⁴ Naaan Yennu din kpil Nadab nan Abihu, yoo nba ki bi mann maruj nba ki took ki turo, Sainai kunkoouk paak na, ki bi soo daa ki mok biki; ki Eleasar nan Itamar ji din tee mannteeb, yoo nba ki bi baa Aaronn daa be u manfoor ni na.

Bianjinba ki bi nyinn Liifai booru ki bi tee mannteeb

⁵ Ki Yennu yet Moses a, ⁶ Nyint Liifai booru ki sennib ki bii tee manntoo Aaronn somtmeb, ⁷ ki bi sii tuun ki namii n lanbouj na, ki bia kii tuun mannteeb toona, nan niib na paak toona. ⁸ Ki bi sii gorii ki namii linba kur be lanbouj manj ni, ki bia namii Israel teeb kur paak namma. ⁹ Jiin Liifai teeb ki turib Aaronn nan u bonjai, ki li saa kpaal Liifai teeb talas ki bin tun

ki turib. ¹⁰ A kaan Aarönn nan u bonjai ki bii tuun mannteeb toona, ñaan wunba kur ji bikin nan wun tun li toonn, bin kpiu.”

¹¹ Ki Yennu bia yet Moses a, ¹²⁻¹³ “Liifai teeb ji sii tee n yabe. Yoo nba ki n din kpai Ijpt teeb bijakpera kur na, ñaan n din nyik Israel teeb bijakpera kur, nan bi bonkobet sinsinna matii kur, ki bi tee n tönj yab. Maa din gann Israel teeb bijakpera ki bi tee n yab na, motana n ji gann Liifai teebe a bii see bijakpera na seenu ni, ki tee n yab. Mine tee Yennu.”

Ki jün Liifai booru nikant po

¹⁴ Yennu pak nan Moses, Sainai kunkoouk paak, ¹⁵ a wun kan Liifai booru naakuuk naakuuk nan ñaak ñaak, ki kan ki sob bonjak nba kur dii ñmaarik koo ki gar nna sann, ¹⁶ ki Moses tun nna. ¹⁷⁻²⁰ Liifai din mək bonjai bantaae, ki bi tee Gersonn nan Kohaf nan Merari, ñamme tee yeejamm nba ki bi naakuut gaa nan bi sana. Gersonn din mək bonjai banlee, ñamme tee Libni nan Simej; ki Kohaf mək bonjai banna, bi mun tee Amram nan Isar nan Hebronn nan Usiel; ki Merari mək bonjai banlee, ki bi tee Mali nan Musi; ñamme tee yeejamm nba ki bi naakuut gaa nan bi sana.

²¹ Gersonn naakuuk niñe ki Libni nan Simej ñei nyii. ²² Bonjai nba din dii ñmaarik koo ki gaar nna, bi kur kann din taan ki tee tusaa ñanlore nan kobii ñanñmue. ²³ Booru na din saan chaan bi kaan Yennu lanbouj na lanpoor, yonbaa po, ²⁴ ki jii Eliasaf, wunba tee Lael bija na, ki u tee naakuuk na niñ saakö. ²⁵ Ñamme din gorii Yennu lanbouj na, nan li ñöök ni bondökinkara, nan chinchenn nba sii döök tammöb, ²⁶ nan chinchenn nba sii döök lanbouj na gungouj, ki lint lanbouj nan maruj binbintir na kur po, nan li chinchenjönkkara nba jöön tammöb ni, nan li ñmiit, nan li toona kur.

²⁷ Kohaf naakuuk niñe ki Amram nan Isar nan Hebronn nan Usiel ñei nyii. ²⁸ Bonjai nba din dii ñmaarik koo ki gar nna kur kann din taan ki tee tusaa ñanniin nan kobii ñanloobe. ²⁹ Naakuuk na din saan chaan bi kaan Yennu lanbouj na niidiitu poe, ³⁰ ki jii Elisafann, wunba tee Usiel bija na, ki u tee naakuuk na saakö. ³¹ Ñamme din gorii molor lakir, nan teebul, nan fitsentir, nan maruj binbinta, nan bona nba ki mannteeb tuu sii dia ki tuun toonn kasii boor, nan chinchenn nba jöön kasii yaa kasii tammöb na. Ñamme din tuu gorii linba kur kpiin nan li toona.

³² Manntö Aarönn bija Eleasar-e din tee Liifai booru kur saakö. Ñööe din gorii damm nba kur tuun kasii boor na.

³³ Merari naakuuk niñe ki Mali nan Musi ñei nyii. ³⁴ Bonjai nba din dii ñmaarik ñmaarik koo ki gar nna, bi kur kann din taan ki tee jab tusaa ñanloob nan kobii ñanlee. ³⁵ Naakuuk na din saan chaan bi kaan Yennu lanbouj na niigan poe, ki jii Suriel, wunba tee Abihail bija na, ki u tee naakuuk na saakö. ³⁶ Ñamme din gorii Yennu lanbouj na dachaata nan dafoot nan daat nba mək boota, nan lanbouj manj bona kur. ³⁷ Ñamme bia din gorii ki ñamii gansenta na kpai, nan ñmiit nba tee gungouj nan li lanpoor bonsoorkara.

³⁸ Moses nan Aarönn, nan Aarönn bonjai ñarin din tee bin chaan bi kaan Yennu lanbouj na yondo poe. Ñamme din gorii ki ñamii kasii lanbouj na Israel teeb paak. Wunba kur ki kpiin nann ñaan bikin ki tun nna din tee bin kpiue. ³⁹ Liifai booru ni bonjai nba kur din dii ñmaarik koo ki gar nna, ki Moses kamm nan Yennu nba wannö na. Bi kur din taan ki tee jab tusaa piinlee nan ñanlee-e.

Bianjinba ki Liifai teeb set bijakperii yiar ni

⁴⁰⁻⁴¹ Ki Yennu yet Moses a, "Israel bonjai kur nba tee bisinsina tee n yabe, li paak kanin waas nba kur dii nmaarik koo ki gar nna ki bia sob bi sana. N nyinn Israel teeb bijakperii nae, njaan senn Liifai teeb ki bi teen n yab. N bia nyinn Israel teeb bonkobit sinsinn matii, njaan senn Liifai teeb bonkobit bi yiar ni. Mine tee Yennu." ⁴² Ki Moses sak ki kan Israel bonjai nba tee bikperii, ki bia sob bi sana, ⁴³ bonjai nba dii nmaarik nmaarik koo ki gar nna, ki bi kur taan ki tee jab tusaa piinlee nan njanlee nan kobii njanlee nan piinlore nan bantaa.

⁴⁴ Ki Yennu yet Moses a, ⁴⁵ "Jiin Liifai teeb ki bii tee n yab, ki set Israel teeb bijakperii seenu ni, ki bia jii Liifai teeb bonkobit ki turin, ki bin set Israel teeb bonkobit sinsinn matii seenu ni. ⁴⁶ Israel teeb bijakperii na nba yab ki gar Liifai jab kobii njanlee nan piinlore nan bantaa na, li paak, ii daa bijakperii manj ki yentib. ⁴⁷ Ii pa bijajakper kur paak likbina njanjmu, nan baa bikii likirii bianjinba na, ⁴⁸ ki jii likirii manj ki tur Aaronn nan u bonjai." ⁴⁹ Ki Moses sak, ki gaar likirii manj niib na boor, ⁵⁰ ki li tee likbina tusir nan kobii nantaa nan piinloob nan njanjmu, ⁵¹ ki jiiir tur Aaronn nan u bonjai na.

4

Ki jiin Kohaf naakuuk ni niib toona po

¹ Ki Yennu yet Moses ² a wun kan Liifai teeb nba tee Kohaf naakuuk ni niib na nikant, maaru maaru, nan njaak njaak, ³ ki sob jab nba kur dii bina piintaa ki saa tuu bina piinjmu, ki janj nan saa tun Yennu lanbouj ni toona. ⁴ Njamme sii gorii kasii bona nba be lanbouj na ni.

⁵ Ki Yennu tur Moses moomaan nba na a: Li-i tee ki yoo janj nan bin chaat kaanj na, Aaronn nan u bonjai n koo lanbouj na ni, ki jont chinchenn nba dook molor lakir na, ki noob chinchenn manj ki pobin molor lakir na. ⁶ Bin jii gbounfabirkar ki paan, ki bia pukin chinchenbonwuwur li paak, ki ji koon dasoorkara nba saa jiiir.

⁷ Bi bia saa lat chinchenbonwuwur teebul nba ki bi paa boroboro nba teen Yennu na paak. Bin toon kut sonii, nan bonnunubit senii, nan Yenpiinii senii, nan Yenpiinii dasoo na li paak. Boroboro-ii tuu kii paa teebul na paak yoo kur. ⁸ Bin jii bakin chinchenmoy linba na kur paak, ki bia pukin gbounfabirkar li paak, njaan ji tuun dasoorkara na.

⁹ Bin jii chinchenbonwuwur ki pin fitsenta na, nan li fita nan linba namii fita na, nan li tatilatintant, nan linba kur ki bi tee olif tiinii kpan* li ni.

¹⁰ Bin jii gbounfabirkar ki pobin bona manj, ki toonir lianj paak, ¹¹ ki bia lat chinchenbonwuwur, salima binbintir na paak, ki bia pukin gbounfabirkar li paak, njaan ji tuun dasoorkara. ¹² Bin jii bona nba kur ki bi dia ki tuun nann toonn kasii boor na, ki pobinir chinchenbonwuwur ni, ki bia pukin gbounfabirkar, ki jii toon lianj paak. ¹³ Bin wot tanpent nba be maruj binbintir paak na, njaan lat chinchenmowuwur li paak, ¹⁴ ki paan tiat nba kur ki bi dia ki tuun nann toonn na li paak, li musipiat, nan kpalokitii, nan sofira, nan tatilaat, ki bakin gbounfabirkar, njaan tuun dasoorkara. ¹⁵ Li-i tee ki yoo janj nan yin chaat kaanj, Kohaf naakuuko tuu saa baar ki tan jii kasii bona na, yoo nba ki Aaronn nan u bonjai pin ki gbenn na. Kohaf naakuuk daa siin kasii bona manj; bi-i sii, bi saa kpowa.

* **4:9** 4.9 Olif tiinii kpan njan, ki li daauk bia paar.

Kohaf naakuuk nba sii tuun toona nbae na, yoo nba kur ki bi chaat lanbouu na.

¹⁶ Ki Eleasar, wunba tee manntoo Aaronn bija na, hooe sii gorii lanbouu na kur, linba kur ki bi jii ki tur Yennu ki li be lanbouu na ni, li kpan nba sii tee fita ni, nan bonnunubit nan jeet Yenpiinii, nan kpan nba nammit.

¹⁷ Ki Yennu nammet yet Moses nan Aaronn a, ¹⁸ "I daa te ki Kohaf naakuuk ¹⁹ nakii kasii bona na boor, ki bi saa kpo. Ki yin fit goor bi kuun, see ki Aaronn nan u bonjai saan ki saa wann soo kur waa saa tun toonn nba, ki bia wann waa saa jii linba. ²⁰ Li-i tee ki Kohaf naakuuk ni soo koo n lanbouu na ni, ki la mannteeb ki bi namii kasii bona na, yoo nba ki bi tee siir nan kaan chaatu na, u saa kpoe."

Ki jiin Gersonn naakuuk po

²¹ Ki Yennu yet Moses ²² a wun kan Liifai teeb nba tee Gersonn naakuuk ni niib na nikant, maaru maaru, nan nyaak nyaak, ²³ ki sob jab nba kur dii bina piintaa ki saan tuu bina piinymu, ki jaŋ nan saa tun Yennu lanbouu ni toona. ²⁴ Namme tuu sii jikit linba na nba: ²⁵ Lanbouu nan li nook ni bondokinkara, nan li lanpoor bondokinkara, nan gbounfabirkar nba paa lanbouu na paak, nan chinchenn nba jont tammob ni, ²⁶ nan chinchennjonnkara nba tee lanbouu nan maruŋ binbintir na yara, nan chinchenn nba jont tammob nba koo gungouŋ ni na, nan nmiit, nan li bona nba kur ki mannteeb dia ki tee lanbouu na. Ki Gersonn naakuuk na tuu saa tun linba kur kpaa talas ki jiin bona nba na po. ²⁷ Baa sii tuun linba kur, laa tee bona jiinu, koo toonn nba kur, nyaan Aaronn nan u bonjaie tuu saa nmakitib, ki bi tuun, ki wannib linba kur ki bi sii jikit ki li tee bi toona. ²⁸ Gersonn naakuuk nba sii tuun toona nbae na n lanbouu ni. Itamar, wunba tee manntoo Aaronn bija nae tuu saa nmakitib bi toona ni.

Ki jiin Merari naakuuk toona po

²⁹ Ki Yennu yet Moses a wun kan Liifai teeb nba tee Merari naakuuk ni niib na nikant, maaru maaru, nan nyaak nyaak, ³⁰ ki sob jab nba kur dii bina piintaa ki saan tuu bina piinymu, ki jaŋ nan saa tun Yennu lanbouu na ni toona. ³¹ Namme tuu sii jikin li liandaat, nan dasenta, nan dachaata, nan lanbouu senta, ³² nan dasenta nba kur kokint lanbouu na, nan li bonkparkara, nan lanbouu kutokita, nan nmiit, nan linba kur kpiin nann, ki bi dia ki chaat lanbouu na. A wann joo kur linba ki u sii jikit. ³³ Merari naakuuk nba sii tuun toona nbae na Yennu lanbouu ni. Itamar, wunba tee manntoo Aaronn bija nae tuu saa nmakitib bi toona ni.

Ki jiin Liifai teeb nikant po

³⁴⁻⁴⁸ Ki Moses nan Aaronn nan Israel saakab kan Liifai naakuut nantaa nba tee Kohaf naakuuk, nan Gersonn naakuuk, nan Merari naakuuk. Bi diin kamm nyaak nyaak, ki bia sob jab nba kur dii bina piintaa ki saan tuu bina piinymu, ki jaŋ nan saa tun Yennu lanbouu ni toona. Naakuut man jab kanne na:

Naakuuk	Kann
Kohaf	tusaa njanlee nan kobii njanlore nan piinymu.
Gersonn	tusaa njanlee nan kobii njanloob nan piintaa.
Merari	tusaa nantaa nan kobii njanlee.

Bi kur taan ki tee jab tusaa ḡanniin nan kobii ḡanḡmu nan piinniin.

⁴⁹ Bi din sɔb jɔɔ kur nan bianjinba Yennu wann Moses nae. Yennu din wann Moses, ki u ḡmakit ki bia senn niib na, sɔɔ kur nan waa sii tuun ki bia jikit linba Yennu lanbouḡ na ni.

5

Ki jiiḡ binba ki bi saa nyinnib kaan na ni po

¹ Ki Yennu yet Moses a, ² “Want Israel teeb na ki bin nyinn daano nba ki gbanant paak yiaryoonn sooro kaan na ni, koo wunba ki u gbanant nyi nyun, koo wunba sii kuun ki koon u moḡ jakint. ³ Nyint jɔɔ koo poo nba be jakint ni, ki u daa biir kaan nba ki n be nan n niib na ni.” ⁴ Ki Israel teeb na sak, ki nyinn bi kur kaan na ni.

Ki jiiḡ binba tuun ki biir na po

⁵ Yennu din yet Moses ⁶ a wun pak tur Israel teeb a: Li-i tee jɔɔ koo poo tun siar ki biir u loo, li tee biite Yennu boor. ⁷ Daano man n pak ki kat u moḡ biit, ki pa biit paatii nba tee, ki bia pukin li bokitu munḡmu ni yenn koo, ki tur wunba ki u biiro na. ⁸ Naan li-i tee daano nba ki bi tun biiro na kpoie, ki ki mok nikpiimo nba ki bi saa paatii ki turɔ, yin ji pa ki tur Yennu, ki li sii tee manntoo yar. Paatii na pukin pejak nba ki i tuu saa jii ki ḡamm biit daano na ḡammir po. ⁹ Israel teeb nba saa baar nan kasii pukinn nba kur ki teen Yennu, li sii tee manntoo nba saa gaar ki tur Yennu na yare. ¹⁰ Manntoo nba gaar Yenpiinii nba kur ki tur Yennu, li tee u yare.

Bikinu ki jiiḡ poo nba ki u soro biriso po

¹¹ Ki Yennu yet Moses ¹² a wun pak tur Israel teeb ki yetib a: Li-i tee jɔɔ nba ki u ḡaapoo lin yana yana, ki ki tee burchimo ki turɔ, ¹³ ki doo nan jaganɔ, ḡaan ki li bor u soro, ki u jakint toona man sɔɔ ki mi, siara bia kaa ki saa biiro, ki sɔɔ bia ki lau li toonbooru ni, ¹⁴ li-i tee ki birisuk nan funfunn tan koo poo man soro ki jiiḡ poo na binben po, nan poo na teen u moḡ jakinti, koo birisuk nan funfunn koo u soro, ḡaan ki u ki tuun jakint toonn ki biir u moḡji, ¹⁵ jɔɔ na n jii u poo na, ki saan nano manntoo boor, kii dia dii yon borik-gbinn, ki daa ḡmat olif tiinii kpan,* koo ki tee bonnunubit li ni, kimaan laa tee jeet Yenpiinii ki gaan funfunn paak na; bi saa mann li maruḡ ki nyinn barmonii yeenin ni.

¹⁶ Manntoo na saa te poo na n baar, ki set Yennu toonn, maruḡ binbintir na boor. ¹⁷ Manntoo na saa kpaar kasii nyun yokbobir ni, ki wot tant waan Yennu lanbouḡ ni ki teen nyun na ni, ki nyun na n toḡ. ¹⁸ Poo na-i see maruḡ binbintir na boor yoo nba, manntoo na n lot poo man yut ki ḡaa, ki jii Yenpiinii yon na ki tebinɔ, ki manntoo na mun sii dia bobir nan nyun nba ton ki tee motont nyun na. ¹⁹ Manntoo na saa te ki poo na n sak moḡor nba ki manntoo na saa yet na a, “Li-i tee ki a ki tun bonchonchonsin ki biir a moḡji, a kan la daamii nba ki motont nyun na saa baar nann na. ²⁰ Naan li-i tee ki a tun bonchonchonn toonni, ki doo nan jaganɔ ki u ki tee a soro, ²¹ Yennu n sat motont a sann paak, a niib sinsuuk ni. Wun te ki a yaaka niḡ n pab, ki a poor n bia moḡ. ²² Nyun nba tee motont nyun na, lin sik a nook ni, ki te ki a poor n moḡ, ki a yaaka niḡ n bia pab.”
Ki poo na saa toon a, “N saka. Yennu n te ki lin tun nna.”

* 5:15 Olif tiinii kpan ḡan, ki li daauk bia paar.

²³ Ki manntoo na saa sob motont na gbouj paak, ki wuur gbouj na sobinii ki sikin nyun nba ton na ni. ²⁴ Ki wun fit te poo na n nyu nyuntoj nba teen motont, ki saa fit turɔ daamii nba sii ton bonchiann na, ²⁵ manntoo na saa gaar yon Yenpiinii nba tee funfunn paak na poo na nii ni, kii dia kii ɲaantir maruj binbintir paak, ki li tee u teen Yennu-e, ki ji tan paan maruj binbintir na paak. ²⁶ Manntoo na saa finn jeet Yenpiinii na nan u niipaun, ki joor muu maruj binbintir na paak, ki li sii tee tiarin Yenpiinii, ki ji te poo na n nyu nyun na. ²⁷ Li-i bonni tee ki u tun bonchonchonn toonniie, ɲaan ki bi te ki u nyuu nyuntoj nba teen motont na, ki li sik u ɲook ni, li saa turɔ daamii bonchiann; u poor saa more, ki yaaka ninj n bia pab, ki u sann sii be nan motont u niib sinsuuk ni. ²⁸ Li-i muni tee ki poo na ki tun biir u moj, ki tee kasii, u kan la li daamii, ki bia saa fit mar waas.

²⁹⁻³⁰ Sennu nae jiin joo nba ki birsuk nan funfunn saa koo ki gaan u ɲaapoo binbej po, nan u tun bonchonchonsin. Manntoo na n te ki poo na n set maruj binbintir na toonn po, ɲaan wun tun linba na kur. ³¹ Poo soɔ na kii be biit ni, ɲaan li-i tee ki poo na biiri, u saa la tubdatu bonchiann.

6

Ki jiin Nasar niib po

¹ Ki Yennu wann Moses ² a wun tur Israel teeb sennii nba na a: Li-i tee ki joo koo poo senn moɔonn ki tur Yennu nan u saa nyinn u moj ki teen Nasar* nirɔ, ki jii u moj ki tur Yennu, ³ wun koo u moj daan kur, ki bia daa nyu daamiituk nba mok datij. U daa nyu tilooɔna nba ki bi dia ki tee daan na nyun, ki bia daa moɔ li loɔna. ⁴ Waa daa tee Nasar nirɔ na, u daa di linba kur nyii daan tiik paak, laa lek tee li bin koo li wakii.

⁵ Waa nyinn u moj ki daa tee Nasar nirɔ na, u daa poɔn u yut koo ki koor u tianj, wun ɲaan ki u yut nan tianj n kpaat kii mun, ki u sii tee kasii ki saa tuu yoo nba ki u senn moɔonn ki tur Yennu na. ⁶⁻⁷ U yut nae tee nyinn ki want nan u jii u moj ki tur Yennu. U daa siin kuun ki tee u moj jakint, li-i lekii tee u baa, koo u naa, koo u ninja, koo u niipoo gbanankpeenn gbaa.

⁸ Laa saa jii yoo nba kur ki u tee Nasar nirɔ na, u sii tee Yennu yooe.

⁹ Li-i tee soɔ tan kpir kpo Nasar nirɔ na numm ni, li kooɔo jakinte na, wun guur daa ɲanlore ki ji koor u yut nan tianj na; ki ji sii yeen. ¹⁰ Li daa ɲanniin daar wun baar nan lanjerii banlee koo ɲmana banlee, ki tan tur manntoo, Yennu lanbouj tammob ni. ¹¹ Manntoo na saa jii lanjeryej koo ɲmanyey, ki li tee yanboomm Yenpiinii, ki jii loɔ na mun ki li tee mujoonu Yenpiinii, ki mann maruj ki ɲamm Nasar nba ki nirɔ kpo u numm ni na, ki li sii tee daar nba ninj ki Nasar na ɲamm jii u yut ki tur Yennu, ¹² ki u bia saa ɲamm jii u moj ki tur Yennu nan u tee Nasar nirɔe. U daa kaan yoo nba ki u bo doj jii u moj ki tur Yennu na ki pukii, kimaan yut nba ki u bo jii tur Yennu na koo jakinta. Ki wun ɲamm wuur u biit, li tee wun baar nan peuk nba dii binne.

¹³ Sennu nba waa nae dia Nasar nirɔ nba senn yoo ki jii u moj ki tur Yennu. Li-i tee yoo na paak jii, wun mann maruj na. Bin baar nano lanbouj tammob na ni. ¹⁴ Leje ki u saa jii u Yenpiinii bonkobit bantaa nba ki mok dan. Yeno sii tee pejabir nba dii binn ki li tee mujoonu Yenpiinii, loɔ mun sii tee pesar nba dii binn ki li tee yanboomm Yenpiinii, loɔ na mun sii tee pejak ki tee weinanleeb Yenpiinii yar. ¹⁵ U bia saa baar nan jeet Yenpiinii,

* 6:2 6.2 Nasar nirɔ tee wunba sat mob ki jii u moj ki tur Yennu.

ki li sii tee boroboro nba ki ŋmat datin li ni kpanchibuk, nan lilaat nba ki bi far olif tiinii kpan,[†] nan boroboro nba ki bi jii yon nan olif tiinii kpan ki teenir ki li kpakii, ki pukin Yenpiinii nba tee dii nan daan.

¹⁶ Manntɔɔ na saa jii linba na kur ki tur Yennu, ki ŋamm yanbɔmm Yenpiinii nan mujoonu Yenpiinii ŋamma. ¹⁷ U saa jii boroboro nba ki mɔk datin, ki be nan kpanchibuk na nan pejak na, ki mann maruŋ, ki li sii tee weinanleeb Yenpiinii ki tur Yennu, ki bia pukin dii Yenpiinii nan daan Yenpiinii na. ¹⁸ Yennu lanbouŋ tammɔb na nie ki Nasar nirɔ na saa koor u yut nba ki u bo jii ki tur Yennu na, ki jii yut na ki teenir muu nba di weinanleeb Yenpiinii na ni.

¹⁹ Li-i tee ki Nasar nirɔ na koor u yut nba ki u bo jii tur Yennu na ki gbenni, manntɔɔ na saa jii pejak nba ki bi yakin na boouk taar, nan boroboro nba kpakii yennkɔɔ, nan lilaauk nba be kpanchibuk na ni, ki li kura daa mɔk datin, ki tebin Nasar nirɔ na nii ni. ²⁰ Ki manntɔɔ na saa jii ki ŋaant, ŋaan tur Yennu, ki li tee burchinpiinii ki teen Yennu, ki sii tee kasii jeet ki tee manntɔɔ yar, ki bia jii pejak na kar nan nan ki tur Yennu, ŋaan ki li tee manntɔɔ yar. Li poorpo Nasar nirɔ na ji saa fit nyu tilɔɔna daan.

²¹ Nasar niib senniie na. Li-i tee ki Nasar nirɔ senn mɔsonn nan u saa tur Yennu piinii, ki senn ki li gar waa bo tee saa tur bianjinba, li ŋan ki wun tun gbeen u mɔsonn nba ki u sat na.

Ki jiin mannteeb piisin turu po

²² Yennu yet Moses ²³ a wun pak tur Aarɔnn nan u bonjai a, “Yaa tuu saa yet piisin bianjinbae na ki tur Israel teeb a:

²⁴ Yennu n teen piisin i paak, kii biaki gorii-i.

²⁵ Yennu-ii mɔk burchint nani, kii biaki looni.

²⁶ Yennu-ii gorii-i nan ninkpabaun, ki bia turi parmaasir.”

²⁷ Ki Yennu ŋamm yet a, “Li-i tee ki bi sat piisin n sann ni ki tur Israel teebi, n saa teen piisin bi paaka.”

7

Ki jiin saakab Yenpiinii po

¹ Daar nba ki Moses chaan Yennu lanbouŋ ki gbenn na, ki u jii kpan ki ŋammir, nan linba kur be li ni, nan maruŋ binbintir, nan bona nba kur kpiin nann, ki jii tur Yennu. ² Ki naakuut saakab nba tee Israel booru ni tɔondamm, ki bia bo tee saakab nikant yoo na, ³ ki bi baar nan bi piinii ki tur Yennu, ki li tee naatorit ŋanloob nan naajai piik nan banlee, ki saakab banlee kur tur naatoruk yenn, ki saakɔɔ kur tur naajak. Baa tur bi Yenpiinii maŋ ki gbenn na, ⁴ ki Yennu yet Moses a, ⁵ “Gaat piinii na bi boor, kii dia kii tuun lanbouŋ na ni toona. Jiin bona maŋ ki tur Liifai teeb na, ki bi saa tun nann, nan sɔɔ kur toonn nba tee.” ⁶ Ki Moses jii naatorit nan naajai na ki tur Liifai teeb na; ⁷ ki u jii naatorit ŋanlee nan naajai banna ki tur Gersonn naakuuk, ⁸ ki jii naatorit ŋanna nan naajai banniin ki tur Merari naakuuk. Aarɔnn bija Itamar-e din tuu ŋmakitir sɔɔ kur ki bi tuun bi toona. ⁹ ŋaan Moses din ki tur Kohaf naakuuk naatorit koo naajai, kimaan kasii bona nba ki bi din gorii na tee bii tuu kii bukin bi bɔpiat paake.

¹⁰ Baa ŋamm maruŋ binbintir na ki gbenn yoo nba, ki saakab na baar nan bi Yenpiinii a bin mann maruŋ, binbintir na paak. Baa teen siir nan bin tur bi piinii yoo nba, ¹¹ ki Yennu yet Moses a, “Betir saakab na nan daar

[†] 6:15 Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

kur ni, saakoo yeno n tuu baar nan u piinii ki turin, ki saa tuu daapiik nan njanlee, ki lin njanm maruñ binbintir na.”

¹²⁻⁸³ Baa din tur bi Yenpiinii ki wei leeb paak daar daar bianjinbae na:

Sinsinn daar, Juda booru, ki bi saakoo tee Nasonn,

ki u tee Aminadab bija.

Daanjanlee daar, Isakar booru, ki bi saakoo tee Netanel,

ki u tee Suar bija.

Daanjantaa daar, Sebulunn booru, ki bi saakoo tee Eliab,

ki u tee Helonn bija.

Daanjanna daar, Rubenn booru, ki bi saakoo tee Elisur,

ki u tee Sedeur bija.

Daanjanmu daar, Simeonn booru, ki bi saakoo tee Selumiel,

ki u tee Surisadai bija.

Daanjanloob daar, Gaad booru, ki bi saakoo tee Eliasaf,

ki u tee Dewel bija.

Daanjanlore daar, Efraim booru, ki bi saakoo tee Elisama,

ki u tee Amihud bija.

Daanjaniiin daar, Manase booru, ki bi saakoo tee Gamaliel,

ki u tee Pedasur bija.

Daanjanjia daar, Benjaminn booru, ki bi saakoo tee Abidann,

ki u tee Gideoni bija.

Daapiik daar, Dann booru, ki bi saakoo tee Ahieser,

ki u tee Amisadai bija.

Daapiik nan yenn daar, Aser booru, ki bi saakoo tee Pagiel,

ki u tee Okrann bija.

Daapiik nan njanlee daar, Naftali booru, ki bi saakoo tee Ahira,

ki u tee Enann bija.

Saakab na kur nba din tur bi piinii bianjinbae na: Salimpeena kut sont, ki li kpaiu tee nan simpeenii borik-gbinn na, nan salimpeena tatilabik, ki li kpaiu tee nan simpeenii borik-gbinjinn na, ki tee bianjinba ki bi senn; ki li kur gbee nan yon ki nmat kpama, ki tee jeet Yenpiinii; nan salima senii, ki li kpaiu tee nan janii borik-gbinjinn na, ki bonnunubit gbee li ni; nan naajabir nan pejak nan pegann nba dii binn, ki li tee mujoonu Yenpiinii; nan buuk, ki li tee yanbomm Yenpiinii; nan naajai banlee nan pejai banjmu nan buunii banjmu nan pei banjmu, binba dii binn binn, ki li tee weinanleeb Yenpiinii.

⁸⁴⁻⁸⁸ Yenpiinii nba ki saakab piik nan banlee na din taan ki baar nann a bin jii ki njanm maruñ binbintir na, ki tur Yennu din tee:

salimpeena kutsonii piik nan njanlee, nan salimpeena tatilaat piik nan njanlee, ki li kur kpiasu taan ki tee nan simpeenii borik-gbina piinlee nan njanlore na;

nan salima senii piik nan njanlee ki li kpiasu taan ki tee nan simpeenii borik-gbinn na, ki gbee nan bonnunubit,

nan naajai piik nan banlee, nan pejai piik nan banlee, nan pegana piik nan banlee nba di binn binn, nan jeet Yenpiinii, ki li kura tee mujoonu Yenpiinii,

nan buunii piik nan banlee, ki li tee yanbomm Yenpiinii;

nan naajai piinlee nan banna, nan pejai piinloob, nan buunii piinloob, nan pegana piinloob nba dii binn binn, ki li tee weinanleeb Yenpiinii.

⁸⁹ Moses nba koo lanbouñ na ni a wun pak nan Yennu yoo nba, ki u gbat ki Yennu pak nana molor lakir na biitir paapo, ki be bonninnant njanlee nba mok kpinpkant* na sinsuuk ni.

* **7:89** 7.89 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, naan mok kpinpkant.

8

Ki jiin fita sinsenboa po

¹ Ki Yennu yet Moses ² a wun bet Aarönn nan li-i tee ki u joo fita ñanlore na, wun senn fitsentir paak, ki li yentu na-ii yeen töönn po. ³ Ki Aarönn sak, ki tun nan waa wannö na. ⁴ Bi din boor salimae ki nan fitsenta na, laa nyii li yur po ki tan sik musur ni, ki li tee salima kuuköö, ki tee nan bianjinba ki Yennu wann Moses na.

Ki jiin Liifai teeb gannu po

⁵ Ki Yennu yet Moses a, ⁶ "Bökitor Liifai teeb ki bin nyi Israel teeb kur ni, ki ñammib. ⁷ Faa saa tun bianjinbae na, a mii nyun nba ñammit na bi paak, ki koor bi gbanant paak kobit, ki bia te ki bin wuur bi tiat, ki bi ji sii yeen.

⁸ Ñaant ki bin jii naajapan, nan dii yon nba ñmat olif tiinii kpan* li ni, ki a mun saa jii naajapanleek, ki lii tee yanbömm Yenpiinii, ⁹ ki a yiin Israel teeb kur, ki taamm böyenn köo boor, ki te ki Liifai teeb na n set n lanbouñ tammöb ni, ¹⁰ ñaan te Israel teeb na n paan bi nii Liifai teeb yura paak.

¹¹ Ki Aarönn saa jii Liifai teeb ki turin, ki li sii tee Israel teeb burchinpiinii ki teen min Yennu, ki lin fit te bin tun n toona. ¹² Liifai teeb na saa paan bi nii naajai banlee na yura paak, ki i saa jii naajayeno ki mann yanbömm maruñ, ki jii naajaleek ki mann mujoonu maruñ ki tur min Yennu, ki lin nyinn Liifai teeb bi biit ni.

¹³ "A te ki Liifai teeb n set Aarönn nan u bonjai numm ni, ki bin jiib ki tur min Yennu. ¹⁴ Nna bannue ki a saa bökitor Liifai teeb ki bin nyi Israel teeb ni; ki Liifai teeb sii tee n yab. ¹⁵ Li-i tee ki a ñamm Liifai teeb ki bia jiib ki turin ki gbenn yoo nba, bi ji saa fit tun bi toona, min Yennu lanbouñ na ni. ¹⁶ N gannib, ki bi see Israel teeb bijakperii nba ki bi marib na seenu ni. ¹⁷ Maa din kpil Ijpt teeb bijasinsina na, ñaan n din gann Israel teeb bijasinsinae, nan bi bonkobit sinsinn matii, ki bi tee n yab. ¹⁸ N ji jikit Liifai teeb ki sentib Israel bijasinsina seenu ni. ¹⁹ N nyinn Liifai teeb na Israel booru ni ki tur Aarönn nan u bonjai, ki li tee piinii, ki bi sii tuun min Yennu lanbouñ na ni, ki guu Israel teeb na ninböñ nba saa baarib, li-i tee ki bi nakin kasii na boor."

²⁰ Ki Moses nan Aarönn nan Israel teeb kur jii Liifai teeb na ki tur Yennu, nan bianjinba ki Yennu wann Moses na. ²¹ Ki Liifai teeb wuur bi tiat ki ñamm bi möñ, ki Aarönn jiib ki tur Yennu, ki li tee burchinpiinii, ki bia ñamm bi paak ñamma. ²² Li poorpo ki Liifai teeb na baar Yennu lanbouñ na ni, ki Aarönn nan u bonjai ñmakitib ki bi tun bi toona. Israel teeb na din tun ki tur Liifai teeb nan bianjinba ki Yennu wann Moses nae.

²³ Ki Yennu yet Moses a, ²⁴ "Liifai joo nba kur dii bina piinlee nan ñanñmu koo ki gar nna, u saa fit köo min Yennu lanbouñ ni ki tun toona. ²⁵ Ñaan wunba dii bina piinñmu, wun kar kii foi. ²⁶ Bi tuu saa fit somm bi ninjamm ki bin tun lanbouñ na ni toona, ñaan bi daa tuun toona mañ bi töñu. Faa saa wann Liifai teeb ki bi tuun bi toona bianjinbae na."

9

Ki jiin yukitgar jaamm munlee na po

¹ Ki Yennu pak nan Moses, Sainai kunkoouk paak, bina ñanlee niñ nba ki Israel teeb din nyii Ijpt na, li sinsinn ñmaarik ni ki yet a, ²⁻³ "Ñmaarik

* **8:8** 8.8 Olif tiinii kpan ñan, ki li daauk bia paar.

manɔ dapiik nan nanna daar daajoouk, Israel teeb n piin ki di yukitgar* tiaru jaamm na, nan li sennii nan nɔmakita nba tee bianjinba na.”⁴ Ki Moses yet Israel teeb a bin di yukitgar tiaru jaamm na.⁵ Li nmaasinsinn dapiik nan nanna daar daajoouk, ki bi tun nna, Sainai kunkoouk paak. Niib na din tun linba kur ki Yennu wann Moses nae.

⁶ Naan bi jasiab din be ki ki fit dii yukitgar tiaru jaamm na li daar, kimaan bi din sii kuuma, ki li koomm jakint. Ki bi saan Moses nan Aarɔnn boor,⁷ ki saa yet a, “Ti mɔk jakint, kimaan ti sii kuuma, bee saa teen ki ti kan pukin Israel teeleb po ki tur Yennu ti piinii?”

⁸ Ki Moses jiin a, “Ti guur ki njan ki min la gatu Yennu boora.”

⁹ Ki Yennu yet Moses¹⁰ a wun bet Israel teeb a, “Li-i tee ki bi sɔɔ koo bi yaaboona sii kuun ki be jakint ni, koo ki bi sɔɔ be digbann banfɔkira, njan loon wun di yukitgar tiaru jaamm manɔ,¹¹ li daano saa fit di nmaarii njanlee ni, li dapiik nan nanna daar daajoouk. Bi saa nman peeuk na nant, nan boroboro nba ki mɔk datin nan tututont.¹² I tuu daa nyikin li jesiat ki tent ki li yentir sanyiɔku; i bia tuu daa yee bonkobuk manɔ kpaba. I tuu tiar ki di yukitgar jaamm na nan bianjinba ki sennu tee na.¹³ Wunba ki mɔk jakint, ki bia ki nyii saan sɔnu, njan yet ki ki tiar dii yukitgar jaamm na, u ji kan pukin n niib po, kimaan u ki jii u piinii ki turin daar nba ki n gann na, ki u saa la tubdatu, u yanbomm paak.

¹⁴ “Li-i tee boorganu nba kɔɔ nani na loon wun di yukitgar tiaru jaamm na, u saa fit wei sennu nan wannu nba tee bianjinba, ki di. Sennu na dia sɔɔ kure, laa tee doo yɔɔ, koo boorganu nba kur.”

Bianjinba ki sanpagbouɔ dɔkin Yennu lanbouɔ (Nyinu 40.34-38)

¹⁵⁻¹⁶ Daar nba ni ki bi chaan Yennu lanbouɔ na ki gbenn, ki sanpagbouɔ dɔkit ki piinir, ki naan nan muu na nyiɔk.¹⁷ Yoo nba kur ki sanpagbouɔ dɔkit Yennu lanbouɔ na paak, Israel teeb na tuu fiin bi kaan nae, ki saan chaan siaminba ki sanpagbouɔ na set.¹⁸ Israel teeb din tuu dia Yennu sennue nan waa wantib bianjinba na, ki chaatir bi kaan ki chari, ki bia njammit chaant. Sanpagbouɔ na nba tuu baak Yennu lanbouɔ na paak ki wei bianjinba, nnae ki Israel teeb mun tuu wei ki be bi kaan ni.¹⁹ Li-i tee ki sanpagbouɔ na jii daa bonchiann ki baak Yennu lanbouɔ na paaki, Israel teeb na din tuu sak Yennu sennue, ki biar be lej.²⁰ Sanpagbouɔ na din tuu bakin lanbouɔ na paak daa waaminnae yenn yoo. Ki bi saak Yennu mɔk ki chaatir bi lanbont ki bia njammit chaant.²¹ Yenn yoo sanpagbouɔ na din tuu bakin lanbouɔ na paak daajoouko ki tan yent sanyiɔk, li sanyiɔk ni wun dɔkit Yennu lanbouɔ na paak, bin fiir li kaan ni. Laa lek tee yonnu ni koo nyiɔkue ki sanpagbouɔ na dɔkit, bi tuu fiire.²² Sanpagbouɔ na nba sii baak Yennu lanbouɔ na paak yoo bianjinba kur, laa lek tee daa njanlee, koo nmaarik, koo binn, koo ki wei gar nna, njan sanpagbouɔ na nba sii baak lanbouɔ na paak ki wei bianjinba, nnae ki bi sii be bi kaan ni. Wuu tanɔ dɔkit Yennu lanbouɔ na paak yoo nba, bin mun chaat bi kaan.²³ Israel teeb din tuu saak Yennu mɔbe ki chaant bi lanbont, ki bia chaatir bi lanbont. Bi din mɔk mɔsaku nan sennu nba ki Yennu tur Moses ki u ji wannib na.

10

Ki jiin salimpeena naatuna po

* 9:2-3 9.2 Yennu malaka din kpɔi lɔipt teeb bijakpera, njan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

¹ Ki Yennu yet Moses a, ² “Jiin salimpeena ki kur naatuna ŋanlee kii dia kii yi kii taant Israel teeb, ki bia tuu te ki bin lee kaan. ³ Ki li-i tuu kii tee ki niib na gbat naatuna ŋanlee na mōnii, bi tuu saa taan kii be a tōonn, min Yennu lanbounj tammōb na ni. ⁴ Li-i tuu kii tee ki bi gbat naatunn yennkōō mōnii, bi naakuut saakab na n tuu taan kii be a tōonn. ⁵ Li-i tuu kii tee ki bi gbat naatunn mōnii bonjinii jinii nna, booru nba kar yondo po na, bin nyi ki liit tōonn. ⁶ Bi-i gbat naatunn mōnii bonjinii taar munlee ni, booru nba kar niidiitu po na n nyi ki wei paan. Naatunn na mōnjinjiniie sii tee nyinn ki want bi nyinu. ⁷ Ii tuu peb naatuna na ki lin wei ki yiin Israel teeb kur. ⁸ Aarōnn bonjai nba tee mannteeb nae tuu saa peb naatuna na, ki li sii tee kaar ki tur yimm nan i yaaboona nba saa fiir.

⁹ “Li-i tuu kii tee ki i be i tinj ni, ki i datai leki, ki kōn nani, yin tuu peb naatuna na, ki lii tee nyinn nan i be tōb ni, ki min i Yomdaano Yennu saa sommi ki nyinni i datai manj nuu ni. ¹⁰ Li-i biaki tee ki i be i yamani, ki di i ŋmaapaan jaamm, koo i jiantu jaamm nba kuri, yin tuu peb naatuna na yoo nba ki i tuu jikit i mujoonu piinii nan weinanleeb piinii ki teen min Yennu na, ki li sii tee tiarin nan n be nani. Mine tee i Yomdaano Yennu.”

Bianjinba ki Israel teeb nyii Sainai kunkoouk paak

¹¹ Israel teeb nba din nyii Ijpt bina ŋanlee ni, ŋmaarii ŋanlee, dapiinlee daar, ki sanpagbounj na dōkit Yennu lanbounj na paak, ¹² ki Israel teeb soor sonu ki nyii Sainai kunkoouk paak ki somm, ki sanpagbounj na saa sik ki jōon lanbounj na paak, Parann kunkoouk paak.

¹³ Ki bi piin ki somm nan bianjinba ki Yennu wann Moses na. ¹⁴ Yoo nba kur ki bi chat ŋaan bi din tuu somm maaru maarue. Binba din tee Juda booru na din liie nan bi farinj, ki saak koonn koonn, ki Nasonn, wunba tee Aminadab bija na, tee bi tōondaano, ¹⁵ ki Netanel, wunba tee Suar bija na tee Isakar booru ni tōondaano, ¹⁶ ki Eliab, wunba tee Helonn bija na tee Sebulunn booru ni tōondaano.

¹⁷ Ki bin ji chaat Yennu lanbounj na, ki Gersonn nan Merari naakuut jikin ki somm nann.

¹⁸ Binba din tee Rubenn booru na din tuu nyie nan bi farinj, ki saak koonn koonn, ki Elisur, wunba tee Sedeur bija na tee bi tōondaano, ¹⁹ ki Selumiel, wunba tee Surisadai bija na tee Simeonn booru ni tōondaano, ²⁰ ki Eliasaf, wunba tee Dewel bija na tee Gaad booru ni tōondaano.

²¹ Ki naakuuk nba tee Kohaf ki nyii Liifai booru ni na tuu jii Yennu kasii bona na, ki nyi wei. Niib na din tuu chaat Yennu lanbounj ki gbennewa ki bin fit baar.

²² Binba din tee Efraim booru na din tuu nyie nan bi farinj ki wei, ki saak koonn koonn, ki Elisama, wunba tee Amihud bija na tee bi tōondaano, ²³ ki Gamaliel, wunba tee Pedasur bija na tee Manase booru ni tōondaano, ²⁴ ki Abidann, wunba tee Gideon biija na tee Benjamin booru ni tōondaano.

²⁵ Binba joont din tee Dann boorue, ki tuu nyi nan bi farinj ki saak koonn koonn, ki Ahieser wunba tee Amisadai bija na tee bi tōondaano, ²⁶ ki Pagiell, wunba tee Okrann bija na tee Aser boor ni tōondaano, ²⁷ ki Ahira, wunba tee Enann bija na tee Naftali booru ni tōondaano. ²⁸ Israel teeb nba din tuu saak bianjinbae na, yoo nba kur ki bi fiir kaan ni.

²⁹ Ki Moses yet u siini Hobab, wunba tee Rewel bija, ki u tee Midiann booru ni nirō na a, “Ti ji yaa tin kōō siaminba ki Yennu yet a u saa turit nae, siaminba ki u senn mōsonn ki tur timm Israel teeb a tin mōkit na, li paak, ii waa na ki tin biit ti mōkint manj.”

³⁰ Ki Hobab jiin a, “Aaii, n ηmat kun n damm tin ηie.”

³¹ Ki Moses yeto a, “N siini, a daa nyikinti. A mi taa sii kaar sian, kunkoouk na ni, ki a sii tee ti sonηmakit-too. ³² Li-i tee ki a wei ki saan nanti, timm nan fine saa biit bonηana nba kur ki Yennu saa turit.”

Biaηinba ki niib na nyii soor sōnu

³³ Yoo nba ki niib na nyii Yennu joor Sainai boor na, ki bi somm daa ηantaa, ki Yennu molor lakir na be bi tōonn po, ki kpaan siaminba ki u saa te ki bin chaan bi kaanη. ³⁴ Baa din tuu fiir ki chaat kaanη na, ηaan Yennu sanpagbounη na din tuu dook bi paake, yonnu ni.

³⁵ Yoo nba kur ki bi din tuu liit nan Yennu molor lakir na, Moses din tuu yete a, “Yennu, fiit, ki ber a datai ki yatib, ki te binba nama na n chiar.”

³⁶ Ki li-i tee yoo nba kur ki lakir na set, u tuu yet a, “Yennu, jenin Israel teeb nba tee tusbamm na boor.”

11

Ki jiin Tabera sann puru po

¹ Ki niib na piin piak ki want bi fara nba tee, ki teen Yennu. Yennu nba gbat bi pinpakit maη, ki u donn wutoor bi paak, ki te muu gaar bi kaanη na kpιη. ² Ki niib na bui fabin ki tur Moses ki loon sommir. Ki Moses miar Yennu, ki muu na kpeen. ³ Li paak ki bi pur leη sann Tabera, kimaan leηe ki Yennu din te ki muu dii bi boor ni.*

Biaηinba ki Moses gann tōndamm piinlore

⁴ Boorganu din pukin Israel teeb po, ki niaru din tan mōkib ki bi loon nant, ki Israel teeb na gbaa din fabin nant po ki yaa a “Li-i bonni tee ki ti saa la nant, ti bo saa ηmama. ⁵ Taa din be Ijipt tin ηi, ti din ηman janiη nba kur ki ti loon, ti din ki pa siar li paak. Ti tian li kana nan naapera nan gab nan kpιnfaat nba kur ki ti din laat. ⁶ Mōtana ti ji ki laat li siari, see mana kuukoō, ki tankpiηiη ji mōkit.”

⁷ Mana na din tee bin peenpupuka nnae, ⁸⁻⁹ ki ηann nan marin tuu baa nyiok, kaanη na ni, ki li-i yent sanyiok ni, niib na tuu lin kaanη na nie, ki tōkirir. Bi din tuu nannire koo ki toorir ki lin kpant yon, bin ji yakin ki teen nan lilaat na. Ki li man nan bi ηmat boroboro nan olif tiinii kpame† ki pur na.

¹⁰ Ki Moses gbat niib na nba see koonn koonn, ki burin bi lanbont tammōi ni na, ki li biir u par, kimaan Yennu wutoor doo bi paaka. ¹¹ Ki Moses boi Yennu a, “Bee teen ki a baar nan parbibooru na a daabir paaki? N tun bee ki li ki maηa, ki a jii niib na kur jika ki jinnimi? ¹² Mine namm koo ki maribi-i? Bee teen ki a yaa n diab n nii ni nan biaηinba ki binaa tuu dia u bik na, ki saan namm tin ηba ki a senn mōsonn ki tur bi yeejamm na ni. ¹³ N saa la nant lee ki tur niib na kuri? Bi ηammit fabine ki boin nant po. ¹⁴ N kan fit jii niib na kur jika n kuukoō, li saa yabit ki paakima. ¹⁵ Li-i tee nna bannue ki a yaa diamii, ηann fii mōk ninbatinu nanin ki kpιn mōtana, ηaan daa te ki n laat n mōη joontu ki li tee yanni.”

¹⁶ Ki Yennu yet Moses a, “Gant niburchimm piinlore, binba ki bi niib miη nan bi tee tōndamm, ki baar namm min Yennu lanbounη tammōb ni, ki te bin set leη ki kpiana. ¹⁷ N saa sik leη ki pak nana, ki jii Seek nba ki n tura na mun ki turib, ki bi saa somma ki jii niib na jika, ki a ji kan jii a kuukoō.

* **11:3** 11.3 Bi maan ni, Tabera nan “mudinu” mōbona naane. † **11:8-9** 11.8 Olif tiinii kpan ηan, ki li daauk bia paar.

18 Yetir niib na a bin n̄amm bi m̄oŋ fanu ki teen siir; ki wonn bi saa n̄man nant, a Yennu gbat baa m̄o fabin ki yaa bi nian nant nawa, ki yaa baa din be Ijipt na din s̄o nan nna na, a m̄otana Yennu saa turib nant, ki bin n̄man. 19 Bi kan n̄man nant maŋ dayenn k̄oo kaa, koo daa n̄anlee kaa, koo daa n̄an̄n̄mu kaa, koo dapiik kaa, koo dapiinlee kaa, 20 n̄aan bi saa n̄man n̄maamunne nan laa tan sii n̄yi bi miana ni, ki bi saa miat. Linba na saa tun kimaan baa ȳet min Yennu, wunba be namm, ki m̄o fabin, ki yaa bi-dinji be Ijipt-e s̄o na paak.”

21 Ki Moses yet Yennu a, “Mine na, ki n be niib tusaa kobii n̄anloob sinsuuk ni ki somm namm, ki a yet nan a saa turib nant ki bin n̄man ki jaŋ n̄maarik. 22 Nei nan pei be ki saa jaŋiba-a? Janii kur nba be nyun ni saa jaŋiba-a?”

23 Ki Yennu jiin Moses a, “Min Yennu paŋ ki yabi-i? M̄otana, a ji saa la nan linba ki n yet na saa teen m̄onii koo li kan tumi.”

24 Ki Moses nyii nanyer ki saa bet niib na linba ki Yennu yeto. Moses din taan t̄oondamm piinlore na, ki bi set lint Yennu lanbouŋ na. 25 Ki Yennu d̄okit sanpagbouŋ ni ki pak nan Moses, ki jii Seek nba ki u tur Moses na mun, ki tur t̄oondamm piinlore na. Seek na nba baa bi paak yoo nba, ki bi piin piak nan s̄okiniinba na, n̄aan ki ki pak wei.

26 T̄oondamm banlee din biar bi kaan ni, ki ki baar Yennu lanbouŋ na boor. Bi din tee Eldad, nan Medad-e, ki Yennu Seek sik bi paak, kaan na ni, ki bi yikin ki piak nan Yennu s̄okiniinba na. 27 Ki naasins̄oɔo chiar nyii ki tan yet Moses a Eldad nan Medad biar kaan na ni, ki s̄okint Yennu maan.

28 Ki Joosua, wunba tee Nunn bija, ki be nan Moses ki sommito u bisiniŋa na yet Moses a wun bet jab na ki bin n̄min.

29 Ki Moses jiin a, “N paake ki li m̄oka funfunni-i? N sunman ki Yennu n bo jii u Seek ki tur u niib kure, ki te ki bi kur-ii piak nan s̄okiniinba na.”

30 Moses nan Israel t̄oondamm piinlore na ji din n̄mat kaan na nie.

Biaŋinba ki Yennu turib nant

31 Ki Yennu te wouŋ da ki pebir pinpara, ki bi nyii m̄okgben̄ir ni, ki yuuk ki diab nan tin̄ nan taabana n̄antaa na, ki din baa kaan na kur po, ki saa dian siaminba ki niro saa fit somm daar sommir. 32 Ki yonnu nan nyioɔk kur; ki saa tuu daleer na kur; niib na din tuu so pinparae, s̄oɔo din ki so ki li ki baat b̄otoouku. Bi din tuu latibe kaan na kur po, a lin koor. 33 Nant bonchiann daa din biar ki bi saa n̄man, ki Yennu din donn wutoor niib na paak, ki te yiarbiiuk baa kaan na kur po. 34 Leŋ maŋ bi din purir Kibrof Hatafa (ki li paak tee “nianbiiuk kaat”), kimaan baa din pii binba m̄ok nianchiŋ leŋ na.

35 Niib na din fiir Kibrof Hatafa-e ki saan Haserof, ki saa chaan bi kaan leŋ.

12

Biaŋinba ki Miriam la tubdatu

1 Moses din k̄oɔn poo, ki u tee Kus booru ni bonpook, ki Miriam nan Aar̄onn pak ki sariko ki jiin poo maŋ po. 2 Bi din yet a, “Yennu kpan piak nan Moses kuuk̄oɔe-e? U ki pak nan timm n̄arimi-i?” Ki Yennu gbat linba kur ki bi yet na. 3 (Moses din tee sikin-n-m̄oŋ daano, ki gar s̄oɔo kur tingbouŋ na ni.)

4 Li taakpaak ni, ki Yennu yet Moses nan Aar̄onn nan Miriam a, “N loon i bantaa na n nyi ki baar n lanbouŋ tamm̄ob ni.” Ki bi saan, 5 ki Yennu sik ki be sanpagbouŋ ni, ki set u lanbouŋ tamm̄ob na ni, ki yiin Aar̄onn nan

Miriam. Ki bi banlee chat ki set tōonn po. ⁶ Ki Yennu yet a, “Gbiintir linba ki n yaa n beti na: Li-i tee ki n sōkiniinba be nani, n fiitir n mōj ki teemm yirintu ni, ki bia piak namm damiit ni. ⁷ Ki li be li kōō nan bianjinba ki n piak nan n toontunnō Moses; n jiiu, ki te ki u guu Israel teeb kuraewa. ⁸ Li paak n tuu pak nanō yeenin ni, ki li ki tee buntir ni kaa, u laa n ninnaun. Bee ki i ki tiin nan yin pak ki biir n toontunnō Moses-i?”

⁹ Ki Yennu wutoor nba doo bi paak na ki u yaat nyikib, ¹⁰ ki sanpagbouj na yaat lanbouj na paak. Li taakpaak ni ki yiaryoonn soor Miriam gbanant kur po, ki peen nan gbent na. Ki Aarōnn jiant ki gotō ki la ki gbanant paak yiaryoonn na soorōwa. ¹¹ Ki Aarōnn yet Moses a, “Chanbaa, a daa te ki ti jat-yanbōmm nba ki ti tun na n biiriti. ¹² A daa te ki Miriam tee nan sanpantik nba ki bi tuu marō, ki sōō ki u kpo ki bat chianu, u naa poor niwa na.”

¹³ Ki Moses miar Yennu nan kunkōpaarir a, “Yennu, turimō laafia.”

¹⁴ Ki Yennu jiin Moses a, “Li-i tee ki u baa bo siir mōsant u numpo, u bo saa di feie daanjanlore. Ii ŋaan ki wuu be u kuukōō, kaan na kpinj daanjanlore, li poorpo ki yin jen nanō kaan na ni.” ¹⁵ Ki Miriam be u kōō, kaan na kpinj daanjanlore. Niib na din ki lebit kaan nan waa din tan jen kaan na ni.

¹⁶ Li poorpo ki niib na fiir Haserof, ki saan ŋamm chaan bi kaan Parann kunkoouk paak.

13

Ki jiin dobie teeb po (Sennu 1.19-33)

¹ Ki Yennu yet Moses a, ² “Gant saakab ki bin nyi booru kur ni yeno yeno, ki tumm ki bin saan fiitir Keenann tinj nba ki n jikit ki teen Israel teeb na.”

³⁻¹⁵ Ki Moses sak Yennu mōb, ki tun saakab na, a bin nyi Parann kunkoouk paak ki saan Keenann tinj ni, ki saa chekit ki got. Binba din saane na:

Booru	Saakōō
Rubenn	Sammua, ki u tee Sakur bija
Simeonn	Safat, ki u tee Hori bija
Juda	Kaleb, ki u tee Jefune bija
Isakar	Igal, ki u tee Joosef bija
Efraim	Hosea, ki u tee Nunn bija
Benjaminn	Palti, ki u tee Rafu bija
Sebulunn	Gadiel, ki u tee Sodi bija
Manase	Gadi, ki u tee Susi bija
Dann	Amiel, ki u tee Gemali bija
Aser	Setur, ki u tee Maikel bija
Naftali	Nabi, ki u tee Fofsi bija
Gaad	Gewel, ki u tee Maki bija

¹⁶ Jab nba ki Moses din tumm a bin saan ki fiit Keenann tinje na. U din lebit Hosea sann, wunba tee Nunn bija na ki purō Joosua.

¹⁷ Moses nba tuunib yoo nba, ki u yetib a, “Ii saa man niiganj po ki saa baar Keenann niidiitu po, kii saa kunkona tinii po, ¹⁸ ki laan digbanboorik nbae ki li tee, ki la niib na yabint, nan baa mōk panj bianjinba. ¹⁹ Ii fiitir ki got ki la bi tinj na nba ŋan nan laa ki ŋan, ki laan lej niib na kōō doyaana nie koo bi maa joona ki lintu. ²⁰ Ii fiitir ki laan lej tinj kpai koo li mōk tiuku,

ɲaan yabir ki pɔɔr leɲ tilɔɔna ki jen nann.” (Li sakir din tee daan tilɔɔna mummɔnn yooe.)

²¹ Jab na din nyii saan niigan po, ki saa kɔɔ Sinn niidiitu po kunkoouk paak na, ki saa baar Rehob, ki jiin Lebo Hamaf niigan po, ²² ki saan tin man diitu po, ki bia saa baar Hebronn, ki li tee siaminba ki Ahimann nan Sesai nan Talmi naakuut ni niib kɔɔ na, ki tee niwakita nba ki bi yib Anak teeb na yaaboona. (Baa din sibir Hebronn doo li bina ɲanlore poorpoewa ki bi tan sibir Soann doo nba be Ijpt na.) ²³ Baa din tan baar Eskol baauk na ni, ki bi chɔɔ daan tilɔɔnsɔkitir nan yiinu, ki li kpai, ki jab banlee tuun daauk ki buk. Bi bia din pɔɔr tilɔɔnli nba man ki pukin. ²⁴ (Bi din pur leɲ man Eskol baauk, kimaan Israel teeb nba din chɔɔ daan tilɔɔna yiinu leɲ na paak.)*

²⁵ Jab na din jii dapiinnae ki fiit Keenann tin na, ki ɲmat jen ²⁶ Moses nan Aarɔnn nan Israel teeb kur boor, Kades doo ni, ki li be Parann kunkoouk paak. Bi din pakib linba kur ki bi la, ki bia wannib tilɔɔna nba ki bi nyii nann tin man ni. ²⁷ Bi din bet Moses a, “Ti saan fiit tin nawa, ki la nan li kpai, ki bia mɔk mɔkint. Leɲ tilɔɔnae na. ²⁸ ɲaan niib nba be leɲ na mɔk panii bonchiann, ki maa joona ki lint bi doi, ki bi doi na mun bia yab. Ki ti bia la niwakita nba tee Anak teeb yaaboona na leɲ. ²⁹ Amalek teeb kɔɔ niidiitu po yiar na nie, ki Hef teeb nan Jebus teeb nan Amor teeb mun kɔɔ kunkona tinii na ni, ki Keenann teeb mun kɔɔ ki kpia mɔkgbenjir nba ki bi yir Sinsuuk ni mɔkgbenjir, nan Joɔdann mɔkir na.”

³⁰ Ki Kaleb te Israel niib nba burin ki biir Moses na ɲmin, ɲaan ki u yet a, “ɲaant ki tin lek niib man ki gaar tin na, kimaan ti mɔk panj ki saa fit kɔn nyinniba.”

³¹ Ki jab nba daan saan nan Kaleb na yet a, “Aaai, ti ki mɔk panj nba saa lek niib na, ki kɔn nammii; niib na mɔk panj ki garita.” ³² Ki jab na ji piak linba ki took ki teen Israel teeb ki jiin tin nba ki bi saan fiit na po, ki yet a, “Tin nba ki ti saan fiit na ki mɔk jeet nba ki leɲ niib di gbooti. Binba ki ti lab na kur tee nifokite. ³³ Ti bia la niwakita leɲ, ki bi tee Anak teeb yaaboona, ki ti got ti mɔɲ ki ti naan nan naasulankpant na bi boor, ki bi mun gorii ki ti naan nna.”

14

Niib na nba mɔk bunburimii bianjinba

¹ Li daar nyiɔk ki niib na kur bui nan parbiir, ² ki nyiir Moses nan Aarɔnn ki yet a, “Li din bo sii ɲan ki tin kpo Ijpt, koo tin kpo kunkoouk na paak.

³ Bee ki Yennu jikitit ki saa nant tin nba na ni. Bi saa kpit tɔb niwa, ki soor ti poob nan ti waas. Ti-i bonni ɲmat Ijpt, li bo kii sɔ-ɔ?” ⁴ Ki bi pak nan leeb a, “ɲaant ki tin gann tɔɔndaano ki ɲmat Ijpt.”

⁵ Ki Moses nan Aarɔnn gbaan ki tibin niib na tɔɔnn, ki bi yugbia siit tin, a bin barin Yennu. ⁶ Ki toomii nba banlee nba din tee Joosua, ki u tee Nunn bija na, nan Kaleb, ki u mun tee Jefune bija na, mun pat bi liant nan parbiir, ⁷ ki yet niib na kur a, “Tin nba ki ti saan fiit na tee tinɲaje.

⁸ Li-i tee ki Yennu par peen ti paaki, u saa jiit ki tin kɔɔ ki yent tinkpiasir nba tee mɔkint tin maɲa. ⁹ I daa piak ki biir Yennu, i bia daa tiin niib nba kɔɔ leɲ na janmaanii, kimaan ti saa kɔn ki nyannib dafure. Yennu be nant, ki poɲ kɔn ki nyann tingbana nba guub nawa. Li paak, i daa tiimm

* **13:24** 13.24 Eskol paak tee “daan tilɔɔnsɔkitir.”

janmaanii.” ¹⁰ Ki niib na dukii nan bin jaatib tana ki kpib; ki li taakpaak ni ki Yennu maŋ yentsaakar dokit bi kur boor, u lanbouŋ na paak.

Biaŋinba ki Moses barin Yennu, Israel teeb na paak

¹¹ Ki Yennu yet Moses a, “Taar munŋaae ki niib na saa yêtimi? Taar munŋaae ki bi saa yêti ki kan teenin yada, nan maa lek tun bakitnaunŋ toona bi sinsuuk niwa na? ¹² N saa tun yiarkanbant ki boontib, ŋaan fiina, ki teena digbanjaann, ki a sii yab, ki bia mok paŋ ki garib.”

¹³ Ki Moses bet Yennu a, “A nyinn niib na Ijpt tiŋ ni nan a panchioŋo. Li-i tee ki Ijpt teeb gbat faa tun linba ki tur a niibi, ¹⁴ bi saa wann niib nba koo tiŋ na ni nae. Niib na poŋ gbat nan fin Yennu be nant, nan a dokitir ti paak, ki ti laat a numpo, ki a sanpagbouŋ dook ti paak, ki a be ti tooŋn sanpagbouŋ ni ki somm nant yonnu ni, ki be muu ni nyiook ki somm nant.

¹⁵ Motana, li-i tee ki a kpîi a niib na kur, digbana nba bo gbat a toonjaana nba ki a tun na saa yet ¹⁶ nan a ki fit jii a niib ki koo namn tiŋ nba ni ki a senn moŋonn nan a saa turib na, ŋaan kpiib muuk ni. ¹⁷ Li paak, Yennu, n meia, a wannit a paŋ nba tee, ki tun nan faa din senn moŋonn ki yaa, ¹⁸ ‘Min Yennu ki dont wutoor yian yian; n bia teen n lonchioŋ nan barmonii, ki nyikin chabit yanboomm nan moyêtdamm, ŋaan n kan nyik ki kan dat binba biir tuba. Yeejamm nba din tun biit na, n saa dat bi waas nan bi yaaboona tuba li paak, ki saa tuu yaaboonna.’ ¹⁹ Yennu, a lomm nba yab, ki a bia ki lebitir biaŋinba na, n meia, nyikin chab niib na yanboomm nan faa din nyik chabib biaŋinba, yoo nba ki bi nyii Ijpt ki tan tuu motana na.”

²⁰ Ki Yennu jiin a, “N nyik chabib nan faa barin nawa, ²¹ ŋaan n por kat nan barmonii nan maa fo na, ki n yabint paŋ gbee tingbouŋ na na, ²² nan niib na, bi soo kii be u manfoor ni, ki tan koo tiŋ maŋ ni. Bi tee damm nba la n yentsaakar nan bakitnaunŋ toona nba ki n tun Ijpt nan kunkoouk paak nawa, ŋaan yêti ki ki sak n mob, ki bikinin taar piik. ²³ Bi soo nan yenoŋkooŋa gbaa kan la tiŋ nba ki n senn moŋonn ki tur bi yeejamm na. Wunba kur yêtin kan la tiŋ maŋ. ²⁴ Naan n toontunno Kaleb dudukit be li koo, ki u waan nan barmonii. Li paak, n saa baar nano tiŋ nba ki u saan ki fiit na ni, ki u yaaboona saa yent tiŋ na. ²⁵ Ŋanne tee baat nba ki Amalek teeb nan Keenann teeb koo li ni motana na. Wonn, a won ŋmat a poorpo kii saa kunkoouk po, kii took Mokmuŋ.”

Biaŋinba ki Yennu dat niib na tuba

²⁶ Ki Yennu yet Moses nan Aaronn a, ²⁷ “Li saa wei nlee ki nitont na sii nyiirimi? N gbat bonchiann nan baa pak ki biirin nawa. ²⁸ Betirib a, ‘N sent moŋonjaann nan n saa tun turi nan biaŋinba ki i boi nawa. Min Yennu-e pak na. ²⁹ Yaa nyiirin na paak, i saa kpo kunkoouk na paak, ki i gbanant saa yat ki doo kunkoouk na kur po. Wunba kur gar bina piinlee, u kan koo tiŋ maŋ ni. ³⁰ N din sat mob nan n saa te ki yin koo kar tiŋ maŋ ni, ŋaan i soo ji kan koo li ni, see Kaleb, wunba tee Jefune bija, nan Joosua ki u mun tee Nunn bija na kuukoo, ³¹ ŋaan i waas nba ki i yaa bi saa soorib tob niŋ na, n saa jiib ki koomm tiŋ nba ki i yêti koonu na ni, ki li sii tee bi doo. ³² I saa kpo nnae kunkoouk na paak. ³³ I waas sii yirib kunkoouk na paak ki di biak bina piinna, kimaan i yada kanpoona paak, ki tan tuu yoo nba ki i kur saa kpo gbenn. ³⁴ I saa di biak bina piinna, i biit paak, ki binyennkoo kur sii see dayennkoo paak, dapiinna nba ki i fiit tiŋ na; ki i saa bann nan i-i kon nanin, li tee bonbiir nba kaa paake. ³⁵ N

por nan n saa tun linba na ki tur nitont nba taant leeb ki piak ki nyiirin nawa. Bi saa la bi joontu kunkoouk na paak. Bi saa kpowa. Min Yennu-e pak na.' "

³⁶⁻³⁷ Jab nba ki Moses tumm a bin saan fiit ki got tij na din jen nan faak bariie, ki te niib na nyiir ki biir Yennu, ki Yennu te ki yiaryoona baa jab man paak ki kpiib.

³⁸ Toonii piik nan banlee nba ki Moses din tumm a bin fiit ki la tij na, Joosua nan Kaleb kuukooe din tenn ki mok manfoor.

Baa sint bikin bianjinba a bin koo tij na ni
(Sennu 1.41-46)

³⁹ Moses nba wann Israel teeb linba ki Yennu beto na, li yooe ki bi bui fabin nan ninbaatir, ⁴⁰ ki yet a, "Ti tun yanbomma, see ki ti saan siaminba ki Yennu sennit na." Ki li yent sanyapob ni, ki bi fiir saan kunkona tini po.

⁴¹ Ki Moses yet a, "Bee ki i yeen Yennu sennu? I kan nyanni. ⁴² I daa saa man; i datai saa kon nyanniwa, kimaan Yennu ki be nani. ⁴³ Yaa saa took Amalek teeb nan Keenann teeb tob ni na, i saa kpowa. Yennu kii be nani, kimaan yaa yet ki ki wei u sennu na."

⁴⁴ Ki bi bia lek yet ki saan kunkona tini na po, rjaan ki Moses nan Yennu molor lakir na lek ki chat ki nyii kaan na ni. ⁴⁵ Ki Amalek teeb nan Keenann teeb nba koo joot tiinii man ni na tookib, ki kon nyannib, ki berib ki saa koomm Horma.

15

Sennii ki jiin maruj po

¹ Ki Yennu yet Moses ² a wun pak ki tur Israel teeb ki yet a: Li-i tee ki i tan koo tij nba ki n jikit ki teeni ki li tee i doo na ni, ³ i saa fit jii naajak koo pejak koo peeuk koo buuk ki mann maruj ki joo muu ki tur Yennu, koo li-i tee ki i yaa yin mann maruj ki gbeen moosonn, koo li-i tee yanboo Yenpiinii, koo ki tee i Yenpiinii nba ki i sii yoo mann ki li tee jiantii maruj, ki Yenpiinii man nubiru saa man Yennu. ⁴⁻⁵ Daano nba jikit peeuk koo buuk ki li tee mujoonu piinii ki teen Yennu, wun pukin bonkobuk na paak yon borik-gbinn, ki rmat olif tiinii kpan* salena rjanlee, ki lii tee jeet Yenpiinii, ki pukin tiloona daan salena rjanlee. ⁶ Li-i munii tee ki i jikit pejakie ki li tee Yenpiinii, yin pukin yon borik-gbina rjanlee, ki rmat olif tiinii kpan salena rjantaa, ki jii tur ki lii tee jeet Yenpiinii, ⁷ ki pukin tiloona daan salena rjantaa, ki Yenpiinii maruj man nubiru saa man Yennu. ⁸ Li-i munii tee ki i jikit naajakie ki li tee mujoonu Yenpiinii, koo ki i gbeent moosonn, koo ki li tee weinanleeb Yenpiinii, ⁹ yin pukin yon borik-gbina rjantaa, ki rmatir nan kpan salena rjanna, ki jii tur ki lii tee jeet Yenpiinii, ¹⁰ ki pukin tiloona daan salena rjanna, ki maruj man nubiru saa man Yennu.

¹¹ Yaa sii dia naajak koo peeuk koo buyenokoo ki mann maruj bianjinbae na. ¹² Li-i tee ki i mann maruj ki li gar bonkob-yenokoo, yin tun bonkobuk kur nan u maruj nba tee. ¹³ Wunba kur tee Israel son saa tun bianjinba na, li-i tee ki u baar nan mujoonu Yenpiinii, ki jeet man nubiru saa man Yennu. ¹⁴ Boorganu nba koo nani na, waa saa koo nani yoo waame, koo waa sii be yoo kure, wuu yaa wun jii u maruj ki tur Yennu yoo nba kur, wun tun

* 15:4-5 15.4 Olif tiinii kpan rjan, ki li daauk bia paar.

nan yaa tuun bianjinba na, ki jeet maŋ nubiru saa maŋ Yennu. ¹⁵ Yoo nba baat kur, sennu na sii tee kaare ki tur yimm nan boorganu nba koo nani na. Yimm nan boorganu na sii tee yomm Yennu boor. ¹⁶ Senn-yennkooe dia yimm nan boorganu nba koo nani na.

¹⁷ Ki Yennu yet Moses ¹⁸ a wun pak Israel teeb a: Li-i tee ki i koo tin nba ki n jikiti ki saa nani na ni, ¹⁹ tin maŋ-i nan jeet ki i saa di, yin bokit jeet maŋ waan ki lii tee i burchinpiinii ki tur Yennu. ²⁰ Yaa saa jaan i sinsinn jeet ki pur li sinsinn boroboro nba na, ii jii tur Yennu, ki lii tee burchinpukinn. li jii burchinpukinn na ki tur Yennu nan yaa tuu boor dii ki tur bianjinba na. ²¹ I maaru nan maaru nba baat, i tuu saa jii piinii na booru, ki lii tee i sinsinn jeet nba ki i jaan ki tur Yennu.

²² Li-i tee ki soo ki mi, ki ki wei Yennu sennii nba ki u tur Moses na yenn-nba, ²³ koo ki lii tee sianyoo ki niib na ki wei sennii nba ki Yennu tur Moses na, ²⁴ ki toonkpeta maŋ tuun, ki lii tee niib na ki mi lii poie, ŋann niib na kur saa baar nan naajake ki lin joo muu, ki lii nubiru saa maŋ Yennu, ki bia pukin jeet nba tee li maruŋ jeet nan daan Yenpiinii, ki bia pukin bujak, ki lii tee yanbomm Yenpiinii. ²⁵ Manntooe tuu saa ŋamm Israel teeb kur paak ŋammir, ki bin la nyikin chab, kimaan bi bo ki mie ki tun kpet, ki ji baar nan bi Yenpiinii nba jokin muu ki teen Yennu, bi biit paak, ki lii tee yanbomm Yenpiinii. ²⁶ Israel teeb nan boorganu nba koo namn na saa la nyikin chab, kimaan soo kur bo pukin toonkpeta maŋ niwa.

²⁷ Li-i tee ki i yeno kpet tun yanbomm, wun baar nan busar nba dii binyennkoo, ki lii tee yanbomm Yenpiinii. ²⁸ Ki manntoo saa ŋamm daano nba tun yanbomm na, maruŋ binbintir na boor; li-i tee ki bi ŋamm u paak ki gbenn, u saa la nyikin chab. ²⁹ Sennu na dia wunba kur kpet tun yanbomme, waa lek tee Israel niro koo boorganu nba koo nani.

³⁰ Naan wunba miwa ŋaan tun yanbomm, waa lek tee Israel niro koo boorganu, u tun ki yisin Yennu-wa. Bin kpiu, ³¹ kimaan u yet Yennu mob, ki bia biir u sennuwa. Ii nyinn daano maŋ Yennu niib ni. Njooe lon u kuun.

Ki jiiŋ daano nba biir foon daar sennu po

³² Israel teeb nba din daa be kunkoouk paak na, ki bi din tan la jasoo ki u yi daat foon daar. ³³ Binba din lau ki u yi daat foon daar na din baar nanao Moses nan Aaronn nan Israel teeb kur boor, ³⁴ ki bi kooŋo dipabik ni ŋaan guu-u, kimaan bi daa din ki mi baa saa teeno bianjinba. ³⁵ Ki Yennu yet Moses a, “Joo na tee wun kpoe. Niib na kur n jaato tana ki kpiu kaan na kpinj.” ³⁶ Ki niib na jiiu ki nyii nanao kaan na kpinj, ki jaato tana ki kpiiu, nan bianjinba ki Yennu wann Moses na.

Ki jiiŋ liant mɔgbankookii po

³⁷ Ki Yennu yet Moses ³⁸ a wun pak tur Israel teeb a: “Yimm nan maaru nba saa wei tuu saa nyar chab-bonwuwura gbenta i liant mɔgbankookii paak. ³⁹ I tuu saa got ki la i liant mɔgbankookii gbenta na, ki lii sii tee tiarin ki turi, ki i sii dia n sennii kii saakir, ki lii saa te ki i ji kan nyikin ŋaan tun i yanbootoona. ⁴⁰ Liant mɔgbankookii gbenta na tuu sii tee tiarin ki turi, ki i saa dia n sennii na fanu, ki i sii tee n niib nan barmonii. ⁴¹ Mine tee i Yomdaano Yennu, ki tee wunba nyinni Ijpit tin ni, a mii tee i Yennu.”

1-2 Ki Kora, wunba tee Isar bija, ki nyii Liifai booru nba tee Kohaf naakuuk na ni, nan Rubenn booru ni niib nba tee Datann nan Abiram, ki tee Eliab bonjai na, nan Onn, ki u mun tee Pelef bija, ki bi fiir yê Moses saakatuk paak. Jab kobii ñanlee nan piinŋmu din pukin bi po, ki tee saakab nba ki Israel teeb din gannib ki bi tee tɔɔndamm, ³ ki bi kur taan ki baar Moses nan Aarɔnn boor, ki yetib a, “I donn i mɔŋ bonchiann. Niib na kur tee kasiie, ki Yennu be namm. Moses, bee teen ki i donn i mɔŋ Yennu niib na boori?”

⁴ Moses nba gbat nna maŋ, ki u baa fabin tiŋ ni, ki miar Yennu, ⁵ ñaan yet Kora nan u poorpojoɔmu a, “Wonn sanyioɔk ni, Yennu won saa fiit ki wannit binba tee u niib ki tee kasii. Ki wunba tee u niɔ ki u ganno na, u saa te wun nakino, maruŋ binbintir na boor. ⁶⁻⁷ Wonn sanyioɔk ni, fin Kora nan a poorpojoɔmu, ii won jii sipiat ki teen musankɔɔna nan bonnunubit li ni, ki baar nann maruŋ binbintir na boor, ki ti won saa la daano nba ki Yennu ganno. Yimm Liifai teebe tee damm nba donn i mɔŋ.”

⁸ Ki Moses bia ñamm pak nan Kora a, “Gbiintir man, yimm Liifai teeb. ⁹ I dukii nan li tee toonbike ki Israel teeb Yennu bokiti ki nyinni Israel teeb ni, ki baar nani u lanbouŋ ni, a yin tuu set ki mann maruŋ ki turɔ, niib na paaki-i? ¹⁰ U te ki yimm nan Liifai teeleb kur mɔk baakir na, ki mɔtana ki i bia loon yin gaar mannteeb yudantuk na. ¹¹ Li-i tee ki i pak biir Aarɔnn, ñann fin nan a poorpojoɔmu maŋ pak ki biir Yennu-e.”

¹² Ki Moses tun yiin Datann nan Abiram, binba tee Eliab bonjai na. Ki bi jiin a, “Ti kan baari. ¹³ Faa nyinnit Ijipt tiŋ nba ni ki siat nan naabiin puub, a a tan kpit kunkoouk na paak na ki janani-i? Ki a bia loon ki a diat nan daaba na-a? ¹⁴ A ki baar nant tiŋ nba puub siat nan naabiin na ni, koo ki turit tiŋ nba kpai ki mɔk tilontii ki li sii tee ti faari. Ki mɔtana ki a ji loon ki a kpannit. Ti kan baarii.”

¹⁵ Ki Moses wutoor doo, ki u yet Yennu a, “A daa gaan jab na piinii nba ki bi saa baar nann. N ki fat bi soɔ bonji; n bia ki biir bi soɔ siari.”

¹⁶ Ki Moses yet Kora a, “Fin nan a poorpojoɔmu nba tee jab kobii ñanlee nan piinŋmu na, ii won baar Yennu lanbouŋ tammɔb ni; Aarɔnn mun bia won sii be leŋ. ¹⁷ Soɔ kur won sii dia u sipiak nan muu, ki teen bonnunubit li ni, ki jii baar nann maruŋ binbintir na boor. Ki Aarɔnn mun won saa baar nan u musipiak nan bonnunubit.” ¹⁸ Ki joɔ kur jii u sipiak ki teen musankɔɔna nan bonnunubit li ni, ki saan set ki kpian Moses nan Aarɔnn, Yennu lanbouŋ tammɔb na ni. ¹⁹ Ki Kora taan niib na kur, ki bi set ki took Moses nan Aarɔnn, Yennu lanbouŋ tammɔb ni. Li taakpaak ni ki Yennu maŋ yentsaakar yent niib na paak. ²⁰ Ki Yennu yet Moses nan Aarɔnn a, ²¹ “Ñmatir i poorpo ñaan nyik niib na, ki n boontib yiama.”

²² Ki Moses nan Aarɔnn gbaan ki tibin, ki bi yugbia siit tiŋ, ki yet a, “Yennu, fin Yennu nba tee nisaarii kur daano, li-i tee ki niyenokɔɔ biir, a saa donn wutoor niib kur paake-e?”

²³ Ki Yennu yet Moses a, ²⁴ “Betir niib na ki bin seet Kora nan Datann nan Abiram lanbont boor.”

²⁵ Ki Israel teeb saakab wei Moses poor, ki bi saan Datann nan Abiram lanbouŋ ni. ²⁶ Ki Moses yakii nan niib na, ki yet a, “Seetir man nifobii na lanbont boor. I daa siit bont nba kur tee bi yar, nna-i kaa, i saa kpab namm ki boonta, kimaan bi biit paak.” ²⁷ Ki niib na seet Kora nan Datann nan Abiram lanbont boor.

Ki Datann nan Abiram poŋ nyii ki see bi lanbont tammɔi boor, ñamm nan bi poob nan bi waas. ²⁸ Tɔn, ki Moses yet Israel teeb na a, “Yaa saa bann

biañinbae na nan Yennu-e set tumin a min tun toona nba na kur, ñaan li ki tee n tiõj dudukit kaa, ²⁹ li-i tee ki niib na kpo Yenñaak kuun ñaan ki ki la Yennu tubdatu, ñann li ki tee Yennu kaa tumin. ³⁰ Ñaan li-i tee ki Yennu tun bonsaann, ki tingbounj na bokit ki nak niib na nan bi mokit kur, ki bi sik foot kaat ni, ñanne ki i saa bann nan jab na tun ki biir Yennu-wa.”

³¹ Waa pak nna ki gbenn yoo nba, ki siaminba Datann nan Abiram see na bokit, ³² ki yaat mob, ki nak ñamm nan bi ñaateeb nan bi mokit kur, ki pukin Kora nan u joomu nan bi mokit kura; ³³ ki bi kura sik foot kaat ni nan bi mokit kur, ki tingbounj na mubin bi paak. Ki bi bot niib na sinsuuk ni ki kpakin yann. ³⁴ Bi monii nan wuyikinii din te ki Israel teeb na kur tiin, ki yikin wuyikinii a, “Ii tiin man, tingbounj yaa wun nakite mun.”

³⁵ Ki Yennu bia tun muu ki li sik ki tan dii jab kobii ñanlee nan piinjmu nba bo dia bi bonnunubit ki teen ñoo Yennu na.

Ki jiin musipai po

³⁶ Ki Yennu yet Moses a, ³⁷ “Betir Eleasar, wunba tee manntoo Aaronn bija na, a wun saan jii jab nba dii muu na musipai, ki yat sankoonna na siar po banfokira, kimaan musipai na tee kasiie. ³⁸ Li bo teen kasii yoo nba ki bi bo jikit ki tur Yennu maruj binbintir na boor. Jiin jab nba kpo bi biit paak na musipai, ki faa tant, ki lii tee kutsontiantii bontintana, kii tee maruj binbintir na bondokinkar, ki li sii tee nyinn ki tur Israel teeb.” ³⁹ Ki manntoo Eleasar jii kutmont musipai nba ki jab nba dii muu bo baar nann na, ki faa tantir; ki teenir maruj binbintir na bondokinkar ⁴⁰ nan bianjinba ki Yennu te Moses wannoo a wun tun na. Linba na din tee kpaaniie ki teen Israel teeb, nan bi soo daa baat maruj binbintir na boor ki jikin bonnunubit ki teen Yennu, see wuu tee Aaronn maaru ni niro; nna-i kaa, u saa kpoe, nan Kora nan u poorpojoomu na.

Bianjinba ki Aaronn tinn niib na

⁴¹ Laa yent sanyiok ki Israel teeb na kur piak ki biir Moses nan Aaronn, ki yeen a, “I kpai Yennu niib na siaba.” ⁴² Ki bi kur taan ki piak biir Moses nan Aaronn, ñaan ñmant ki took Yennu lanbounj, ki la ki sanpagbounj dokintir; ki Yennu marj yentsaakar na dokitir. ⁴³ Ki Moses nan Aaronn saan set Yennu lanbounj na tooonn po, ⁴⁴ ki Yennu yet Moses a, ⁴⁵ “Nyimin niib na sinsuuk ni, ki n boontib yian.”

Ki bi banlee gbaan ki bi yugbia tibin tij ni; ⁴⁶ ki Moses yet Aaronn a, “Jiin a musipiak ki moor muu nba be maruj binbintir paak na ki teen li ni, ki bia pukin bonnunubit li ni, ki chiar saan nann niib na perj, ki saa ñamm niib na ki bin nyi biit ni. Teent yian, ki Yennu wutoor piin donu, ki yiaryoonn nyiiwa.” ⁴⁷ Ki Aaronn sak ki jii u musipiak ki chiar saan niib na sinsuuk ni. Waa saa la nan yiaryoonn na piin ki sob na, ki u jii bonnunubit na, ki ñamm niib na biit. ⁴⁸ Linba na din goor yiaryoonn na, ki Aaronn ji biar see footib nan kpeemm sinsuuk ni. ⁴⁹ Niib nba din kpo tee tusaa piik nan ñanna nan kobii ñanlore; binba din kpo Kora-nba moyetuk ni, ki pukin kann marj ni. ⁵⁰ Yiaryoonn marj nba din gbenn yoo nba, ki Aaronn ñmat Moses boor, Yennu lanbounj na tammob ni.

17

Ki jiin Aaronn patu po

¹ Yennu din yet Moses a, ² “Pakin Israel teeb ki bin tura patii piik nan ñanlee, booru saakoo kur saa tur patu, ki a sob joo kur sann u patu paak,

³ ki sob Aaronn sann Liifai patu paak, ki te ki booru saakoo kur-ii mok patu, ⁴ ki a jii koo nann n lanbouy ni, ki bir n molor lakir na toonn po, siaminba ki n tuu cheti na, ⁵ ki mi-i gann joo nba patu, li saa tuk tutuut. Nna bannue ki n saa boon mabiit nba ki Israel teeb piak ki biiri na.”

⁶ Ki Moses pak tur Israel teeb, ki bi booru ni saakoo kur turo patu, ki li see u booru sann ni, ki taan ki li tee patii piik nan njanlee, ki Aaronn patu be lej. ⁷ Ki Moses bir patii na molor lakir na toonn po, Yennu lanbouy na ni.

⁸ Laa yent sanyiook ni, ki Moses koo lanbouy na ni, ki la ki Aaronn patu nba see Liifai teeb seenu ni na tuk tutuut, ki yinn puuk, ki lon tiloona nba tee liabir loona na, ki monn. ⁹ Ki Moses nyinn patii na kur Yennu lanbouy na ni, ki jii wann Israel teeb, ki bi la linba tun. Ki soo kur jii u patu. ¹⁰ Ki Yennu yet Moses a, “Jiint Aaronn patu na ki lii be molor lakir na toonn po. Li sii be leje ki tee kpaanii ki teen Israel teeb nba tee kpikpiruk damm na, nan bi-i kii nyikii, see ki bi kpo.” ¹¹ Ki Moses tun nan bianjinba ki Yennu wann na.

¹² Ki Israel teeb yet Moses a, “Li-i tee nna, nann ti saa kpowa. ¹³ Li-i tee ki wunba kur lek nakin Yennu lanbouy na see ki u kpoi-e, ti kur saa kpowa.”

18

Ki jiin mannteeb nan Liifai teeb toona po

¹ Ki Yennu yet Aaronn a, “Lanbouy na ni biit nammir nyiiruk sii jii fin nan a bonjai nan Liifai teeb na yura paake, njan fin nan a bonjai kooe sii jii mannteeb toona paak nyiiruk. ² Baat nan a nikpiimm nba tee Liifai teeb na, ki bii tuun kii sommita, ki fin nan a bonjai na-ii tuun lanbouy na ni toona. ³ Ki bi sii tuun toona nba ki a saa wannib lanbouy na ni. Bi daa siit min Yennu bona nba tee kasii, koo ki nakii n maruj binbintir na. Li-i tee ki bi sii bona man, yimm nan namm saa kpowa. ⁴ Bi saa pukin i po kii gorii ki nammitt n lanbouy na. Daano nba ki jan nann, i daa te ki u tuun nani. ⁵ Fin nan a bonjai kooe sii tuun ki namii kasii boor nan maruj binbintir boor. Nanne saa te ki min Yennu wutoor kan do Israel teeb paak. ⁶ Min tiojo gann i nikpiimm Liifai teeb a bin nyi Israel teeb ni, kii tee piinii ki turi. Bi tee min Yennu yabe, ki saa fit tun lanbouy na ni. ⁷ Fin nan a bonjai kooe sii tee mannteeb, ki namii namma nba kur be maruj binbintir na paak, nan bona nba be kasii yaa kasii boor na. N jii mannteeb toonn na ki turi, ki li tee piinii. Wunba kur nakin kasii boor na, njan ki jan nann, see ki bi kpiiu.”

Ki jiin mannteeb tor po

⁸ Ton, ki Yennu yet Aaronn a, “Min tiojo senna, a fii gorii piinii nba ki bi jikit ki teenin na; piinii nba kur tee kasii ki Israel teeb teenin na, n jii tur fin nan a bonjai ki lii tee i biitir, ki tee i tor yoo kur. ⁹ Ki kasii yaa kasii piinii nba kur tuu kan joo muu maruj binbintir paak na tee i yare: li jeet piinii nan yanbomm piinii nan pann panu piinii. Linba kur ki bi jii turin, ki li tee kasii piinii, sii tee fin nan a bonjai yare. ¹⁰ Ii tuu di jeet man kasii boor. Jab kuukooe tuu saa di; ii jiir ki lii tee kasii.

¹¹ “Linba kur ki Israel teeb nyinn senn ki li tee burchinpukinn ki teenin na sii tee i yare. N jiir ki tur fin nan a bonjai nan a bonpoi, yoo nan yoo nba baat kur ni. Wunba kur nyii a maaru ni ki be fanu saa fit di jeet man.

12 “N teenii sinsinn jerjant nba kur ki Israel teeb tuu saa baar nann binn kur ni ki teenin, ki li tuu sii tee i yar, li olif tiinii kpan* nan tiloona daan, nan jeet. 13 Li kur sii tee i yar. Wunba kur nyii a maaru ni, ki be fanu, saa fit dir.

14 “Linba kur be Israel tij ni ki bi jii tur min Yennu tee i yare.

15 “Sinsinn matik, li-i tee niro koo bonkobuk ki Israel teeb jii ki turin sii tee i yare, njaan ii tuu te ki bidaano n pa ki gaar bisinsinn kur. Bonkobuk daano n tuu nmat daa bonkob-sinsinn matik nba ki yeen. 16 I tuu saa fit nmat daa bik nba dii nmaarik, ki u daauk sii tee salinkuna njanjmu, nan baa janjit likirii bianjinba na. 17 Njaan i daa te ki niib na nmat daa nei nan pei nan buunii sinsinn matii, kimaan bi tee n yabe, ki i saa jii ki mann maruj. Ii jii bi son ki lia maruj binbintir na, ki jii bi kpapanana ki joo muu, ki li nubiru saa man min Yennu. 18 Ki li nant sii tee i yar, nan bianjinba ki kubতির nan diitu nan nba tee burchinpiinii tee i yar na.

19 “Linba kur ki Israel teeb nyinn ki senn ki teenin ki li tee kasii, n jii tur fin nan a bonjai nan a bonpoi ki li sii tee i tor yoo kur. Linba na tee molor nba kan ban lote ki n senn ki tur fin nan a yaaboona.”

20 Ki Yennu namm yet Aaronn a, “I kan ban la tij faar koo ki la tor Israel teeb boori. Mine tee i tor nan i faar Israel teeb boor.”

Ki jiin Liifai teeb tor po

21 Ki Yennu yet a, “N jii Israel teeb bona piik ni yennkoo nba ki bi teenin na ki tur Liifai teeb, ki li sii tee baa tuun toona nba n lanbouj ni na paatii.

22 Laa nyii motana ki saa, Israel teeb daa nakii n lanbouj na. Bi-i nakin, bi saa la tubdatu li paak, ki kpo. 23 Liifai teebe tuu sii tuun n lanbouj na ni toona, ki bia tuu saa gaar lej nyiiruk. Linba na tee sennu nba sii tun be-e ki dia maaru nan maaru nba baat. Bi kii mok bi tior faar Israel tij ni. 24 Li paak ki n jii Israel teeb bona piik ni yennkoo nba ki bi teen min Yennu na ki turib, njanne teen ki n pak jiin bi po, nan bi kii mok faar Israel tij ni.”

Ki jiin Liifai booru po

25 Ki Yennu yet Moses 26 a wun pak tur Liifai teeb, ki yet a, “I-i tuu kii gaar Israel teeb bona piik ni yennkoo nba ki n jii turi ki li tee i faar na, ii mun jii bona man piik ni yennkoo, ki lii tee i piinii ki tur min Yennu. 27 I piinii tuu sii tee nan bianjinba ki niib na tuu teen jeet piinii nan tiloona daan piinii nae, 28 ki i mun bia tuu saa jii li bannue ki lin nyi bona piik ni yennkoo nba ki i gaar na, ki saa tur min Yennu ki li tee i piinii. Bona piik ni yennkoo na, i saa jii min Yennu yar na ki tur manntoo Aaronn. 29 Bi-i tuu kii turi linba kur, ii tuu jii bonjana nan linba teen kasii ki tur min Yennu. 30 Yi-i tuu kii nyinn bonjana ki tur min Yennu, njaan linba tenn na sii tee i yar nan bianjinba ki kpaaroo tuu nyinn ki tur min Yennu, ki linba biar tee u yar na. 31 Yimm nan i njaateeb saa di linba biar na, siaminba kur ki i be, kimaan li tee toona nba ki i tuun lanbouj ni na paatii. 32 Yaa saa jii bonjana nba ki tur min Yennu na, yi-i jikii dii linba biar na, i kan koo biit ni. Njaan ii mi man, ki daa biir Israel teeb kasii piinii na, ki jikit piinii man ki di, njaan daa ki jii bonjana na ki tur min Yennu. Li-i tee ki i tun nna, i saa kpowa.”

* 18:12 18.12 Olif tiinii kpan nan, ki li daauk bia paar.

19

Ki jiin naamɔŋ tanpent po

¹ Yennu din yet Moses nan Aarɔnn ² a bin tur Israel teeb sennu nba na. Betir Israel teeb na ki bin baar nan naasarmɔŋ nba ki mɔk daŋ ki turi, ki wuu biaki tee wunba ki ban tun toonn, ³ ki i saa jiiu ki tur manntɔ Eleasar; ki bi saa nyinn naab na kaan na kpɛŋ, ki sɔɔ saa kpi naab na, u numm ni. ⁴ Ki ŋɔɔ manntɔ Eleasar saa jii u niibir ki pak sɔn na waan, ki mii lanbouŋ na tɔonn po taar munlore. ⁵ Manntɔ na sii see ki gorii, ŋaan ki bin joo naab na kur muu, li gbouŋ, nan nant, nan sɔn, nan u nɔɔnii kur. ⁶ Manntɔ na saa jii kpek daauk nan dufatlai nan gungun-mɔŋ ki lu muu nba di naab na ni. ⁷ Li poorpo, manntɔ na saa wuur u tiat, ŋaan wur, ki ji kɔɔ kaan na ni, kii be jakint ni nan yonbaak. ⁸ Ki jɔɔ nba saa joo naab na saa wuur u tiat, ŋaan wur, kii muni be jakint ni nan yonbaak. ⁹ Ki jɔɔ nba yeen saa wot naab na tanpent, ki saan teen siaminba tee kasii ki be kaan na kpɛŋ, ki bi tuu sii dia tanpent na, ki ŋamii nyun nba sii wu Israel teeb yanbɔmm. ¹⁰ Jɔɔ nba saa tikin ki wot naab na tanpent mun saa wuur u tiat, kii be jakint ni nan yonbaak. Sennu nba nae sii yɔɔ dia Israel teeb nan boorganu nba kɔɔ namm.

Ki jiin kuun siinu po

¹¹ Daanɔ nba sii kuun sii be jakint ni daanjanlore. ¹² U saa wur ŋammir nyun na, daa ŋantaa daar, ki daanjanlore daar wun bia ŋamm wur, ki ji sii yeen. U kii wur ŋamm u mɔŋ daanantaa daar nan daanjanlore daar na ni, u kii yeeni. ¹³ Wunba kur sii kuun, ki yɛt wun ŋamm u mɔŋ, sii be jakint ni; i daa pukiɔ Yennu niib na po, kimaan u ki wur ŋammir nyun na, ki saa biir Yennu lanbouŋ.

¹⁴ Li-i muni tee ki niro kpo lanbouŋ ni, ki sɔɔ be li yoo, koo wunba kɔɔ kuun na paak, sii be jakint ni daanjanlore. ¹⁵ Bobir koo sɔɔr nba ki mɔk biitir, ki be lanbouŋ maŋ ni, mɔk jakint. ¹⁶ Li-i tee sɔɔ sii niro nba ki bi kpɛŋ, koo wunba kpo yenjaakuun, koo wunba sii nisaarik kpabir, koo kaauk, u sii be jakint ni daanjanlore.

¹⁷ Ki jakint daanɔ na n lian wur ki nyi biit ni, see ki ii jii naasarmɔŋ nba ki i joou muu na tanpent waan, ki teenir bobir ni, ki pukin nyunŋamm li paak. ¹⁸ Ki jɔɔ nba yeene saa jii dufatlai ki suunt nyun na ni, ki mii mii lanbouŋ na nan linba kur be li ni, nan niib nba be li ni. Wun bia mii daanɔ nba sii nisaarik kpabir, koo kaauk, koo niro nba ki sɔɔ kpɛŋ, koo wunba kpo yenjaakuun paak. ¹⁹ Jɔɔ nba yeen na saa mii nyun na jɔɔ nba mɔk jakint na paak, daanantaa daar nan daanjanlore daar; ki daanjanlore daar u saa ŋammɔ. Daanɔ nba ki bi ŋammɔ na saa wuur u tiat ki bia wur, ki li daar daajoouk u sii yeen.

²⁰ Naan li-i tee wunba ki yeen, ki bia ki ŋamm u mɔŋ, u be jakint ni; i daa pukiɔ Yennu niib po, kimaan u ki wur ŋammir nyun na, ki saa biir Yennu lanbouŋ. ²¹ Linba na tee sennu nba sii tun be-e, ki bi diar. Jɔɔ nba mii nyun ki ŋamm wunba be jakint ni na mun saa wuur u tiat, ki wunba sii ŋammir nyun na sii be jakint ni nan yonbaak. ²² Linba kur ki jakint daanɔ sii, li mun sii tee jakint, ki wunba kur sii bont maŋ, li daanɔ mun sii be jakint ni nan yonbaak.

20

*Bianjinba ki nyun nyii tanpiiuk ni
(Nyinu 17.1-7)*

¹ Israel teeb kur din baar Sinn kunkoouk paak, sinsinn n̄maarik na ni, ki chaan bi kaan̄ Kades. Leɲe ki Miriam kpo, ki bi piiu.

² Nyun din kaa siaminba ki bi chaan kaan̄ na, ki niib na kur tikir Moses nan Aarōnn boor, ³ ki kōn nan Moses ki yeen a, “Ti-i bonni kpo Yennu tōōnn, yoo nba ki ti ninjamm din kpo na, li bo sii sō. ⁴ Bee ki a baar nant kunkoouk na paak a timm nan ti bonkobit n kpo nna na? ⁵ Bee ki a nyii nant Ijpt ki tan baar nant ninbaatir boor nba ki siar ki pia na, siaminba ki jeet kaa, ki tilontii kaa na? Ki nyun bia kaa ki ti saa nyu.” ⁶ Ki Moses nan Aarōnn nyii niib na ni, ki saan Yennu lanbouɲ tammōb na ni, ki saa gbaan ki tibin, ki bi yugbia siit tiɲ; ki Yennu maɲ yentsaakar dōkit bi paak.

⁷ Ki Yennu yet Moses a, ⁸ “Jiin patu nba be mōlor lakir tōōnn po na, ki fin nan a yōōō Aarōnn n yiin niib na kur ki taamm, ki a pak tur tanpiiuk na bi numm ni, ki nyun saa nyi tanpiiuk na ni. Nna bannue ki a saa nyinn nyun tanpiiuk ni ki tur niib na, ki n̄amm nan bi bonkobit n nyu.” ⁹ Tōn, ki Moses jii patu na mōlor lakir na boor, nan bianɲinba ki Yennu wannō na.

¹⁰ Ki n̄ōō nan Aarōnn taan niib na kur, tanpiiuk na boor. Ki Moses maɲ yetib a, “Gbiintir man, yimm kpikpiruk damm na. Ti nyinn nyun tanpiiuk na niɲ ki turi ni-i?” ¹¹ Moses din jii patu na ki donn sanpaapo, ki faa tann na taar munlee. Ki nyunchiōɲ nyii, ki niib na nan bi bonkobit kur nyuu.

¹² Ki Yennu yakii nan Moses nan Aarōnn ki yet a, “Yaa ki mōk yada nanin, ki ki baakit n kasii paɲ niib na numm ni na, n beeri nan i kan jii niib na ki kōō namm tiɲ nba ki n sat mōb nan n saa jii ki turib na ni.”

¹³ Linba na din tun Meriba-e, siaminba ki Israel teeb pak ki biir Yennu na, leɲe ki u din wannib nan u tee kasii Yennu.

Bianɲinba ki Edom kpanbar ki sak Israel teeb n gar

¹⁴ Ki Moses tun toonii ki bi nyii Kades ki saan Edom kpanbar boor, ki saa yetō a, “A ninjamm Israel boorue tunt nan mōmaan na. A mi fara kur nba baarit. ¹⁵ Ti yeejamm din saan Ijpt ki kōō leɲ ki li wei bonchiann; ki Ijpt teeb na daamii ti yeejamm, ki bia tan daamiit. ¹⁶ Ki ti fabin tur Yennu ki boi sommir po, ki u gbat ti fabinii, ki tun malaka ki u nyii nant Ijpt tiɲ ni. Mōtana ti ji be Kades-e, ki li tee doo nba kpia a tiɲ kpaar. ¹⁷ Chanbaa, sakin ki tin gar a tiɲ ni. Timm nan ti bonkobit kan nyik sōnu tōkinu, n̄aan somm i kpaant ni, koo ki somm i tilontii nyaka. Ti bia kan nyu i bunbuna ni nyun. Ti saa somm sōnu ni kōōe, nan taa tan saa nyi a tiɲ ni.”

¹⁸ Ki Edom teeb na jiin a, “Ti yēta. Ti kan sak ki yin gar ti tiɲ ni. Li-i tee ki i bikini, ti saa nyie ki tooki nan jatiat.”

¹⁹ Ki Israel teeb na yet a, “Ti sii somm sōnu ni kōōe, n̄aan li-i tee ki ti nyuu i nyun, koo ki ti bonkobit nyuu, ti saa pa li paaka. Ti kpan loon ki tin tōkin sōnu ni kōōe ki gar, siar ki pukini.”

²⁰ Ki Edom teeb na bia n̄amm jiin a, “Ti yēta,” n̄aan te ki bi kunkōnkōnna nyii ki yaba, ki saa a bin took Israel teeb. ²¹ Edom teeb nba poɲ yet nan Israel teeb kan gar bi tiɲ ni na, ki Israel teeb lōk ki gar gann po.

Ki jiin Aarōnn kuun po

²² Israel teeb kur din nyii Kades ki saan Hor jōōr boor. ²³ Baa be Hor jōōr nba kpia Edom tiɲ na, ki Yennu yet Moses nan Aarōnn a, ²⁴ “Aarōnn kan kōō tiɲ nba ki n jikt ki teen Israel teeb na ni. U saa kpoa, kimaan i banlee na yēt n mōb, Meriba nyun boora. ²⁵ Jiin Aarōnn nan u bija Eleasar ki saan namm Hor jōōr paak, ²⁶ ki saa liat Aarōnn liant leɲ ki lann u bija Eleasar, kimaan Aarōnn saa kpo leɲe.” ²⁷ Ki Moses tun bianɲinba ki Yennu wannō na. Ki bi fiir niib na kur numm ni, ki doo Hor jōōr paak. ²⁸ Ki Moses

liat mannteeb liant na Aarōnn paak, ki lann u bija Eleasar. Aarōnn din kpo jōor na paake. Ki Moses nan Eleasar sik jōor na, ki jen niib na boor. ²⁹ Niib na kur nba gbat nan Aarōnn kpowa na, ki bi bui fabin u kuun po daapiintaa.

21

Biajinba ki bi kōn nyann Keenann teeb

¹ Arad kpanbar, wunba tee Keenann nirō na, ki kōō Keenann niidiitu po na, nba gbat nan Israel teeb tōk sōnu ki saa Atarim, ki u lekib, ki soor bi siab. ² Ki Israel teeb tur Yennu mōsonn a, “Li-i tee ki a saa te ki tin nyann niib na, ti saa biir bi doiwa.” ³ Ki Yennu gbat ki sommib, ki bi kōn nyann Keenann teeb na, ki boontib, ki bia biir bi doi; ki pur lej sann Horma.*

Ki jiin kutmōnt waauk na po

⁴ Israel teeb na din fiir Hor jōor boor, ki soor sōnu nba saa Mōkmun po, a bin kokin lint Edom tiŋ. Bi sommir ni ki niib na ki la sukuru, ⁵ ki piak biir Yennu nan Moses ki yeen a, “Bee ki i jiit ki nyii nant Ijpt, a tin tan kpo kunkoouk na paaki, siaminba ki jeet kaa, ki nyun bia kaa? Ti miat jebiit nawa.” ⁶ Ki Yennu te ki waalabirii kōō bi ni, ki junt niib na, ki bi bonchiann kpo. ⁷ Ki niib na tan baar Moses boor, ki yet a, “Ti tun yanbōmm, yoo nba ki ti bo pak ki biir Yennu nan fin nawa. Miat Yennu ki wun nyinn wai na ti ni.” Ki Moses miar Yennu niib na paak. ⁸ Ki Yennu yet Moses a, “Jiin kutmōnt ki nan waauk, ki lakino dachaatir paak; ki wunba kur waauk jumō, wun gokit got ki la laafia.” ⁹ Ki Moses jii kutmōnt ki nan waauk, ki lakin dachaatir paak. Wunba kur ki waauk jumō, ki u gokit got kutmōnt waauk na, wun la laafia.

Biajinba ki bi nyii Hor jōor boor ki saan Moab tiŋ ni

¹⁰ Ki Israel teeb na fiir ki saan chaan bi kaan Obof, ¹¹ ki fiir Obof ki saan chaan bi kaan Abarim langbent ni, kunkoouk paak, ki jir Moab tiŋ yondo po, ¹² ki tan nyii lej ki saan chaan bi kaan Sered baauk ni, ¹³ ki fiir lej ki saan chaan bi kaan Arnōnn mōkir gan po, kunkoouk nba jiin Amor teeb kpaar po na. Arnōnn mōkire tee Moab tiŋ nan Amor tiŋ kpaar. ¹⁴ Li paake teen Yennu tōbii gboŋ na piak li po ki yaa, “Waheb doo be Sufa yent ni nan li baat, nan Arnōnn mōkir, ¹⁵ nan baat nba tant ki saan tuu Ar doo, ki bia jir Moab kpaar po na.”

¹⁶ Ki Israel teeb nyii lej ki saan siaminba ki bi yi Bunbunn. Leŋe ki Yennu yet Moses a, “Taant niib na ki baar namm, ki n turib nyun.” ¹⁷ Li yoo manje ki Israel teeb yin yaŋ na a:

“Bunbunn, putir man nyun, ki ti saa foontir nan yaŋ.

¹⁸ Li tee bunbunn nba ki nijaana nan niib na tōōndamm gbiire, ki bi jii kpanbar dammir nan patii ki gbiire.”

Ki bi fiir kunkoouk na paak ki saan Matana, ¹⁹ ki nyii Matana ki saan Nahaliel, ki nyii Nahaliel ki saan Bamof, ²⁰ ki nyii Bamof ki saan baauk nba be Moab teeb yent ni, ki kpia Pisga jōor nba be kunkoouk boor na.

Biajinba ki bi kōn nyann kpanbar Sihonn nan kpanbar Og

(Sennu 2.26–3.11)

²¹ Tōn, ki Israel teeb tun toonii, ki bi saan Amor teeb kpanbar Sihonn boor, ki saa yetō a, ²² “Naant ki tin somm gar a tiŋ ni. Timm nan ti bonkobit kan

* **21:3** 21.3 Horma paak tee “biiru.”

nyik sɔnu tɔkinu, ɲaan somm i kpaant ni, koo ki somm i tilontii nyaka, ti bia kan nyu i bunbuna ni nyun. Ti saa somm sɔnu ni kɔɔe, nan taa tan saa nyi a tij ni.” ²³ ɲaan kpanbar Sihonn ki sak Israel teeb n tɔkin gar u tij ni, ki yiin u kunkɔnkɔnna kur ki saan namm Jahas nba be kunkoouk paak na, ki saa kɔn nan Israel teeb. ²⁴ Ki Israel teeb kpɛi bi datai maɲ bonchiann tɔb na ni, ki fat bi tini, laa nyii Arnonn mɔkir niigaɲ po, ki saa tuu Jabok mɔkir nba tee Amonn kpaar, kimaan Amonn teeb din guu bi doo fanu. ²⁵ Ki Israel teeb fat Amor doi kur, ki kar li ni, ki bia fat Hesbonn doo nan digbana nba kpiar, ki kɔɔ li ni. ²⁶ Hesbonn din tee Amor teeb kpanbar Sihonn digbansaakare, ki u din kɔn nan Moab teeb kpanbarkperɔ ki fat u tij kur ki saa tuu Arnonn mɔkir. ²⁷ Li paake teen ki bi yeen barnar na a: “Baat Hesbonn man, ki te ki lin ɲamm maa. ɲaant ki kpanbar Sihonn doo maɲ n ɲamm maa.

²⁸ Kpanbar Sihonn kunkɔnkɔnna din nyii u digbangbenjir nba tee Hesbonn na ni,

ki naan nan muu nba tuu di na,
ki dii Moab doo nba tee Ar na,
ki bia dii niib nba be Arnonn kunkona paak na.

²⁹ Li sii paar ki tur yimm Moab teeb.
Yimm nba jiantir yenbik nba tee Kemos na,
i kpakin yanne na.

U te ki i jab chiar,
ki i poob teen yommii ki tur Amor teeb kpanbar Sihonn.

³⁰ ɲaan mɔtana bi yaaboona ji boonta,
ki ti biir Hesbonn ki saan tuu Dibonn.
Ti bia biir Nasim ki saan tuu Nofa, ki li kpia Medeba.”

³¹ Ki Israel teeb kar Amor teeb yent ni. ³² Ki Moses tun doonii teeb a bin saan ki got laan baa saa teen bianjinba ki kɔɔ Jaser doo na ni ki lekib. Ki Israel teeb kɔn ki fat doo maɲ nan digbana nba kpiar, ki ber Amor teeb nba be lej na.

³³ Tɔn, ki Israel teeb ɲmant soor sɔnu ki saa Basann; ki kpanbar Og, wunba tee Basann kpanbar na fiir nan u kunkɔnkɔnna a bin tookib, Edrei doo ni.

³⁴ Ki Yennu yet Moses a, “A daa tiin janmaanii, kimaan n jiiu ki kubin a nuu niwa, ɲɔɔ nan u niib nan u tij. Teentɔ nan faa din tun bianjinba ki tur Amor teeb kpanbar Sihonn, wunba din kar Hesbonn na.” ³⁵ Israel teeb din kpɛi kpanbar Og nan u bonjai nan u jab kur, ki ki tenn bi sɔɔ ki u mɔk manfoor, ɲaan ji kar tij na ni.

22

Bianjinba ki Moab kpanbar tun ki boi Balam po

¹ Ki Israel teeb fiir ki saan chaan bi kaan Moab yent ni, ki li be Jɔɔdann mɔkir yondo po, Jeriko yakleer na po.

² Yoo nba ki Sipur bija Balak, wunba tee Moab kpanbar na gbat linba ki Israel teeb tun ki tur Amor teeb, nan bianjinba ki Israel teeb yabint tee na,

³ ki janmaanii soor ɲɔɔ nan u niib kur. ⁴ Ki Moab teeb na yet Midiann teeb saakab a, “Niburchiɔɲ na saa boont linba kur lintit mɔfanawa, nan naajak nba tuu ɲman mɔɔt muuk ni bianjinba na.” Li paak ki kpanbar Balak ⁵ tun toomii a bin saan ki yiin Balam, wunba tee Beor bija, ki kɔɔ Petor, ki kpia Yufrates mɔkir, ki li be u dandoo nba tee Amau na. Ki bi baar nan mɔmaan, ki li nyii Balak boor, ki yet a, “N loon ki a bann nan digbanmunni niib nyii Ijɛpt ki baar, ki niib maɲ tant loka kur po, ki loon

bin fat ti yent. ⁶ Bi yab garita, li paak, baat ki tan sat mōtont bi paak ki turin; li pasiar tin ji nyannib, ki ber nyinnib tiŋ na ni. N mi nan binba ki a sat piisin bi paak, bi tuu la piisime, ki binba ki a satib mōtont ki lin biirib.”

⁷ Ki Moab saakab nan Midiann saakab na jii likirii nba saa pa jabaat na paak, ki fiir saan Balam boor, ki saa yeto Balak mōmaan maŋ. ⁸ Ki Balam yetib a, “Ti dōor dinna nyiok na, ki n won saa turi jinu nba ki Yennu saa turin.” Ki Moab teeb na ji biar u boor.

⁹ Ki Yennu tan baar Balam boor ki boio a, “Jalame be nana na?”

¹⁰ Ki Balam jiin Yennu a, “Sipor bija Balak, wunba tee Moab kpanbar nae tun toonii n boor nan mōmaan na, ¹¹ a niib nyii Ijipt tiŋ ni ki tan koo yat ki be tiŋ kur po, ki u loon ki min sat mōtont bi paak, ki wun fit kōn namm, ki ber nyinnib.”

¹² Ki Yennu yet Balam a, “A daa tokii nan niib na; a bia daa sat mōtont Israel teeb paaki, kimaan n piisin be bi paak.”

¹³ Laa tan yent sanyiok ni, ki Balam fiir ki saan Balak toonii na boor ki saa yet a, “Li ŋmat kii kun man i doo ni, kimaan Yennu ki sak nan man tok nani.” ¹⁴ Ki bi ŋmat Balak boor ki saa yet nan Balam yet a u kan baari.

¹⁵ Ki Balak ŋamm tun saakab nba yab, ki bia tee nijaana ki gar sinsinn yab na. ¹⁶ Ki bi saan Balam boor ki yeto mōmaan nba ki Sipor bija Balak yet na a, “A daa te ki siar goi-a ki a kan fit baar n boori, ¹⁷ kimaan n saa pa paatii nba kpai ki tura, ki bia tun linba kur ki a loon min tun. Baat ki tan sat mōtont niib na paak.”

¹⁸ Ki Balam yetib a, “Li-i lekii tee ki Balak saa jii lik-kut nan salima nba kur be u ŋaak ni na ki turin, ŋaan n kan yēt Yennu mōb nan bonmintika.

¹⁹ ŋaan biat ki dōor dinna nyiok na, nan bianjinba ki sinsinn yab daan teen na, ki n laan Yennu saa betin siari.”

²⁰ Li daar nyiok ki Yennu baar Balam boor ki yeto a, “Niib na nba sat baar a boor, ki yaa a saan namm na, a wei ki saan, ŋaan a tun linba ki n saa wanna kuukoo.” ²¹ Ki li yent sanyiok, ki Balam fiir jii u boŋ, ki tok namm ki saan.

Ki jiin Balam nan u boŋ na po

²² Ki Yennu wutoor doo nan Balam nba saa na. Balam nba jak u boŋ paak, ki u toontunna banlee pukin, ki bi somm na, ki Yennu malaka tan set soŋjouk ni ki loon soŋu. ²³ Boŋ na nba la malaka see soŋu ni ki dia jukbanjiak na, ki boŋ na nyik soŋu ŋaan bot ki tokin muuk; ki Balam faa boŋ na, ki u ŋmat jen soŋu ni. ²⁴ Ki malaka na set soŋ-yebik ni, kpaant ŋanlee terik paak, siaminba ki tanjagbent ŋanlee book leer na sinsuuk ni.

²⁵ Boŋ na nba la Yennu malaka na, ki u bokin tanjagbouŋ na, ki Balam taar faa tann maŋ, ki u bia ŋamm faa boŋ na. ²⁶ Ki Yennu malaka na chat ki saan toonn, ki saa set soŋjoyebik ni, ki leŋ ji ki mōk wun lek ki tokin diitu koo gaŋ po. ²⁷ Boŋ na nba la Yennu malaka na yoo nba, ki u baa dōor. Ki Balam wutoor doo, ki u jii u patu ki jak boou. ²⁸ Ki Yennu tur boŋ na mapaku yiikoo, ki u yet Balam a, “N teena bee? Bee paake ki a boon taar muntaa na?”

²⁹ Ki Balam yet boŋ na a, “Kimaan faa te ki n wutoor do na. Mi-i bonni dia jukbanjiak, n bo saa kpiae yama.”

³⁰ Ki boŋ na yet a, “Min kaa tee a boŋ nba ki a yoo jakitin ki tan tuu dinna daar nba na-a? N ban tun nna ki turani-i?”

Ki Balam jiin a, “Aaii.”

³¹ Ki Yennu te ki Balam la malaka na see leŋ, ki dia jukbanjiak; ki Balam baa fabin tinj ni. ³² Ki Yennu malaka na boio a, “Bee paake ki a boo a boŋ taar muntaa na? Mine baar ki tan loon sonu na, kimaan li ki tee ki fin saan sonu manji. ³³ Boŋ na bo la mine ki lek taar muntaa na. U bonni kii lek ki koo muuku nna man n bo kpiaawa, ŋaan tinn boŋ na manfoor.”

³⁴ Ki Balam yet Yennu malaka na a, “N tun yanbomma. N bo ki mi a fine see sonu ni a fan berimi. Li-i tee ki a ki loon nna, n saa ŋmat kune.”

³⁵ Ki malaka na yeto a, “Saant nan niib na, ŋaan a pak maan nba ki n wanna kuukoo.” Ki Balam wei kpanbar Balak tontii na ki saan.

Biaŋinba ki Balak gaar Balam saauŋ

³⁶ Kpanbar Balak nba gbat nan Balam baat yoo nba, ki u saan a wun cheto doo nba tee Ar na ni, ki li be Arnonn mokir nba tee Moab kpaar na boor.

³⁷ Ki kpanbar Balak yet Balam a, “Bee bo teen ki n tun ki yiina sinsinn, ki a ki baari? A bo dukii nan n kan fit pa-a paatii ki lin janjae-e?”

³⁸ Ki Balam yeto a, “Motana n ji baar a boora, ŋaan n saa fit pak maan kurawa-a? N saa pak linba ki Yennu jii teen n mob ni kooe.” ³⁹ Ki Balam wei kpanbar Balak, ki bi saan Husof doo ni. ⁴⁰ Leŋe ki kpanbar Balak saa kpia nei nan pei, ki jii li nant waan ki tur Balam nan saakab nba be nano na.

Ki jii Balam sinsinn masokinkar po

⁴¹ Ki li yent sanyioŋ ni, ki kpanbar Balak jii Balam, ki bi saan Bamof Baal, siaminba ki Balam fit la Israel nisiab.

23

¹ Ki Balam yet kpanbar Balak a, “Maan maruŋ binbinta ŋanlore nna ki turin, ki bia baar nan naajai banlore nan pejai banlore.”

² Ki kpanbar Balak tun nan biaŋinba ki u wanno na, ki ŋoo nan Balam jii naajak nan pejak ki mann maruŋ, binbintir kur paak. ³ Ki Balam yet kpanbar Balak a, “Ii see nna kii kpia a mujoonu Yenpiinii, ŋaan ki n saan ki laan Yennu saa chetimi. Linba kur ki u fiit ki wannin, n saa betawa,” ŋaan saan u kuukoo ki doo jooŋ na yur paak. ⁴ Ki Yennu cheto. Ki Balam yet a, “N maa maruŋ binbinta ŋanlore nawa, ki mann naajak nan pejak, binbintir kur paak.”

⁵ Ki Yennu wann Balam waa saa pak linba, ki te ki u ŋmat kpanbar Balak boor, a wun saa turo u momaan. ⁶ Ki u ŋmat ki saa la Balak nan Moab saakab, ki bi see kpia u mujoonu Yenpiinii na.

⁷ Ki Balam ji yet masokinkara na a:

“Balak, wunba tee Moab kpanbar nae nyii nanin Siria yent ni, ki li be yondo po kunkona paak, ki yet a, ‘Baat ki tan pak turin. Satir motont ki teen Israel teeb paak.’

⁸ Nlee ki n saa sat motont ki teen binba paak
ki Yennu ki sat motonti,
koo ki pak biir binba ki Yennu ki biiri?

⁹ N be tanpigbent na paak ki laatib;
n be jokunkonn na paak ki bariib.
Bi tee digbann nba koo bi kuukooe;
bi mi nan piisin be bi paak, ki chee digbanlia.

¹⁰ Israel maaru na tee nan tanbiinii nae,
bi yab ki kaa kanni.

Ŋaant ki n tan joont nan Yennu niib na;
ŋaant ki min kpo nan parmaasir nan niŋamm na.”

¹¹ Ki kpanbar Balak yet Balam a, “A tun bee na ki turimi? N jiia ki baar nana nna, maa a sat mɔtont ki teen n datai paak, ki a ki tun nna, ŋaan sat piisin ki teen bi paak.”

¹² Ki Balam jiin a, “N daa piak linba ki Yennu wukin n mɔb ni-i?”

Ki jiin Balam masɔkinkar munlee po

¹³ Tɔn, ki kpanbar Balak yet Balam a, “Ii waa ki tin saan siaminba ki a saa fit la Israel teeb na siabe, ki a set leŋ ŋaan sat mɔtont bi paak ki turin.”

¹⁴ Ki u jii Balam ki saan nano Sofim muuk ni, ki li be Pisga kunkonn paak. Leŋ maŋ ki u maa maruŋ binbinta ŋanlore, ki jii naajak nan pejak, ki mann maruŋ binbintir kur paak.

¹⁵ Ki Balam yet kpanbar Balak a, “Ii see nna, kii kpia a mujoonu Yenpiinii, ŋaan ki n saan ki chet Yennu nna po.”

¹⁶ Ki Yennu chet Balam, ki wukino linba ki u saa yet, ki te ki u ŋmat kpanbar Balak boor a wun saa turɔ u mɔmaan. ¹⁷ Ki u ŋmat ki saa la Balak nan Moab teeb saakab, ki bi daa see kpia u mujoonu Yenpiinii na; ki Balak boio linba ki Yennu wannɔ. ¹⁸ Ki Balam yet masɔkinkar na a:

“Baat na, Balak, fin nba tee Sipor bija,
ki tan gbiint linba ki n yaa man paka.

¹⁹ Yennu ki tee nan niro na kaa, ki saa faar faaki,
koo ki tee nan nisaarik bik na, ki saa lebit u dudukiti.
Linba kur ki u senn mɔsonn, u tuu tume. U yeen, ki li tuun.

²⁰ Yennu wannin a man sat piisin,
ki wunba Yennu teen piisin u paak, n kan fit lebiti.

²¹ N laat ki ninbɔnsiar kan baar Israel maaru paak,
ki bi kan di fara. Bi Yomdaano Yennu be namm,
ki bi mɔontir ki yaa ŋɔɔe tee bi kpanbar.

²² Yennu-e nyinnib Ijijit,
ki kɔn bi paak nan mɔnaab nba tuu kɔn na.

²³ Jabaabusiar ki be ki saa fit biir Israel maaru,
koo nyɔksiar ki be ki saa fit biir Israel teeb maŋ.
Ki niib tan saa yet a,
‘Gotir linba ki Yennu tun ki somm Israel teeb.’

²⁴ Israel teeb tee nan yanbɔr nba mɔk paŋ,
ki ki foi see ki u tan pat pat, ki dii,
ki bia nyuu linba kur ki u kpia na sɔn nae.”

²⁵ Ki kpanbar Balak yet Balam a, “A yɛt nan fin sat mɔtont ki teen Israel teeb paaka, ŋaan a mun daa sat piisin ki teenib.”

²⁶ Ki Balam jiin a, “N ki beta nan see ki n yet linba kur ki Yennu wannimi-i?”

Ki jiin Balam masɔkinkar muntaa po

²⁷ Ki kpanbar Balak yet Balam a, “Ii waa ki tin saan leer po. Li pasiar leŋ ŋarin, Yennu sii loon ki a sat mɔtont bi paak ki turin.” ²⁸ Ki kpanbar Balak jii Balam ki saan nano Peor jɔɔr paak, siaminba ki bi laat kunkoouk na.

²⁹ Ki Balam yet kpanbar Balak a, “Maan maruŋ binbinta ŋanlore nna ki turin, ki bia baar nan naajai banlore nan pejai banlore.” ³⁰ Ki kpanbar Balak tun nan Balam nba wannɔ bianŋinba na, ki mann naajak nan pejak maruŋ binbintir kur paak.

24

1 Yoo nba na ki Balam ji bann nan Yennu loon wun teen piisin Israel teeb paaake, li paak ki u ji ki boi jabaabunu po nan sinsinn yara na. Ki u njmant u numm ki tokin kunkoouk na po, ² ki la Israel teeb, ki bi kar kaanj na ni booru booru. Ki Yennu Seek sik u paak, ki u sokin Yennu maan, ³ ki yet a: “Balam, wunba tee Beor bija na masokinkare na, mɔmaan na tee joo nba ki u ninbina laat fanu na yare, ⁴ ki tee daano nba gbia Yennu mɔmaan na masokinkar, daano nba laat Yabint Yennu yirintu, ki tee daano nba tuu baa ki faab tij ni, njaan ki u ninbina nyoon.

⁵ Israel teeb lanbont njan bonchiann, ki tee bi binbeboor,

⁶ ki lat tee nan baat na, ki tee nan kpabis nba kpia mokir na, ki tee nan tebuk tutuuk nba ki Yennu burɔ na, ki tee nan kpek nba see kpia nyun na.

⁷ Ki bi saa la saak bonchiann, ki saa bur bi bonbuburit siaminba kur mok maatuk, ki bi kpanbar sii mok yikoo ki gar Agag, ki bi yent sii yarin ki bia fok.

⁸ Yennu-e nyinnib Ijipt, ki kon bi paak nan monaab nba tuu konna, ki bi tuu kon nyann bi datai, ki jintir bi kpaba buri buri, ki jikit bi peenii ki yekitib.

⁹ Ki Israel booru marj tee nan yanbor wokitik na, ki li-i tee ki u goonti, soo ki mok par nba saa fiino. Wunba sat piisin Israel teeb paak mun saa gaar piisin, ki wunba mun sat motont Israel teeb paak mun saa gaar motont.”

¹⁰ Ki kpanbar Balak njmaan u nii nan wutoor, Balam paak, ki yet a, “N yiina maa a tan sat motont n datai paak, njaan taar muntaa na, a sat piisime bi paak. ¹¹ Fiit motana kii kun. N bo yet nan n saa pa paatii ki tura, njaan Yennu bera ki a kan gaar paatii marji.”

¹² Ki Balam yeto a, “N bo bet toonii nba ki a tumm n boor ni na nan ¹³ li-i lekii tee ki Balak saa turin lik-kut nan salimmona nba be u njak ni kur, njaan n kan yet Yennu mob ki tun n moj nba loon bianjinba, n saa pak linba ki Yennu turin kooe.”

Balam masokinu munna ni

¹⁴ Ki Balam yet kpanbar Balak a, “Motana, n njmat n niib boore na. Njaant ki n kumii linba ki Israel teeb saa tun ki tur a niib, yoo nba baat.” ¹⁵ Ki Balam ji yeen masokinkar na a:

“Min nba tee Beor bija na masokinkare na, mɔmaan na tee joo nba ki u ninbina laat fanu na yare, ¹⁶ daano nba gbia Yennu mɔmaan na masokinkare na, ki tee daano nba ki u bannu nyi Yabint Yennu boor, ki tee daano nba laat Yabint Yennu yirintu, ki tee daano nba tuu baa ki faab tij ni, njaan ki u ninbina nyoon.

¹⁷ N gorii yoo nba baat, ki laat Israel teeb kpanbar nba tee nan njaaajar na, ki nyi niib na ni. Dammir saa nyi Israel teeb ni; ki u saa yakit Moab saakab yura, ki faa bir Sef niib kur.

18 U saa kɔn nyann u datai, Edom tinj ni,
ki jii bi tinj ki lin kpant u faar,
ki Israel teeb sii yoo mɔk paŋ.

19 Israel niib saa biirib,
ki boont binba biar be bi manfoor ni, doo maŋ ni na.”

20 Balam yirintu ni ki u la Amalek teeb, ki yet masɔkinkar na a:
“Amalek teebe din mɔk paŋ ki gar soɔ kur,
ɲaan bi tan saa boont, ki ji kan ban fiiri.”

21 U yirintu maŋ ni ki u la Kenn teeb, ki yet masɔkinkar na a:
“A binbeboor na ɲan,

ki li bɔr nan nɔɔɲ tiɔk nba be tanfiɔk ni na,

22 ɲaan yimm Kenn teeb, i saa boonta,
yoo nba ki Asiria teeb tan saa soori na.”

23 Ki Balam ɲamm yet masɔkinkar na a:

“Nj mee saa tinni, li-i tee ki Yennu lor linba na?”

24 Fat-teeb saa nyi Kitim ki baar nan burgbeta;

bi saa kɔn nyann Asiria nan Eber tinii,
ɲaan bi mɔŋ tan saa boonte ki kpakin yann.”

25 Tɔn, ki Balam fiir ki ɲmat kun u doo ni, ki kpanbar Balak mun gaar u
sonu.

25

Linba ki Israel teeb tun Peor doo ni

1 Israel teeb nba din be bi kaan ni, Akasia* baauk ni yoo nba, ki bi jab na
piin ki doo nan Moab poob nba koo leŋ na. 2 Poob na din poib bi tingbann
jaamm marujo, siaminba ki Moab teeb jiantir bi tingbann na; ki Israel
teeb na dii li jeet, ki bia jiant tingbann maŋ. 3 Israel teeb din pukin niib na
po, ki bi jiant Peor yenbik nba tee Baal na, ki Yennu wutoor doo bi paak.

4 Ki u yet Moses a, “Soot Israel saakab na kur, ki kpib yeenin ni, n tɔɔnn,
ki n wutoor n maak Israel teeb paak.” 5 Ki Moses yet tɔɔndamm na a, “Soɔ
kur n kpi u mɔŋ booru jab kur nba jiant Peor yenbik Baal.”

6 Ki Israel jasoo jii Midiann poo ki koo nanc u lanbouŋ ni, ki li tee Moses
nan niib na kur numm ni, ki tee yoo nba ki bi kur mo fabin, Yennu lanbouŋ
tammɔb ni na. 7 Ki Finehas, wunba tee Eleasar bija, ki bia tee manntoo
Aaronn yaaboonn na, nba la nna yoo nba, ki u kakit ki nyii niib na ni, ki
jii kpann, 8 ki wei Israel joo na, ki koo lanbouŋ na ni, ki saa yek kpann na
ki saar bi kur. Waa din tun nna na, ki li goor yiaryoonn nba yaa lin boont
Israel teeb na. 9 ɲaan yiaryoonn na din doŋ kpui niib tusaa piinlee nan
ɲannawa.

10 Ki Yennu yet Moses a, 11 “Finehas, wunba tee Eleasar bija, ki bia tee
manntoo Aaronn yaaboonn na, maan n wutoor nba bo do Israel teeb paak
nawa, kimaan u numm mon n baakir paak bi sinsuuk ni, nan n numm
nba mon bianjinba nae, li paak, n ki boontib nan n wutoori. 12 Li paak,
yetiro nan n lorin molor nba tee gbananmaasu nanc. 13 N senn mɔsonn
nanc nan u maarue sii tun ki tuun mannteeb toona, kimaan u numm mon
min Yennu baakir paak, ki u tun linba wuur Israel teeb yanbomm.”

14 Israel joo nba ki bi din sooro nan Midiann poo ki kpui na sanne tee
Simri, ki u tee Salu bija, ki tee Simeonn booru ni saakoo. 15 Ki Midiann

* 25:1 25.1 Akasia tee tiik nba yiin puuke.

poo nba ki u din kpiiu na sann tee Kosbi, ki u tee Sur bipoo, ki Sur tee Midiann naakuuk saakoo.

¹⁶ Ki Yennu yet Moses a, ¹⁷ "Ti lek Midiann teeb na ki boontib, ¹⁸ kimaan bi din tun bonbiir ki turi, ki kpanni Peor doo ni, nan bi niipoo Kosbi, wunba din tee Midiann saakoo yeno bipoo, ki Finehas kpiiu, yoo nba ki yiaryoonn baa Peor doo ni na paak."

26

Ki jiin nikant munlee po

¹ Yennu din yet Moses nan Eleasar, wunba tee manntoo Aaronn bija na, yiaryoonn nba din baa na poorpo a, ² "Kanin nyaak nyaak nikant, ki lii tee Israel jab nba kur dii bina piinlee koo ki gar nna, ki jan nan bin saan kunkonn." ³⁻⁴ Ki Moses nan Eleasar sak ki yiin soo kur, joo nba kur baar bina man, ki bi taan Moab paanu ni, ki li be Joodann mokir yakleer nba jiin Jeriko po na.

Israel teeb nba din nyii Ijpt-e na: ⁵ Rubenn booru (Rubenn-e din tee Jakob bikperik,) ki bi tee Hanok nan Palu, ⁶ nan Hesronn nan Karmi naakuut. ⁷ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinna nan nantaa nan kobii njanlore nan piintaa. ⁸ Palu bija din tee Eliab, ⁹ ki Eliab bonjai tee Nemuel nan Datann nan Abiram. (Datann nan Abiram nba nae ki niib na din gannib ki bi tee bi tooondamm. Ki bi din tun kpikpiruk ki tur Moses nan Aaronn, ki din pukin Kora po ki bi yet Yennu sennu. ¹⁰ Tin din bokite ki nakib, ki bi kpo, namm nan Kora, wunba ki muu din dii u niib kobii njanlee nan piinjmu na. Namme din tee kpaanii ki teen Israel teeb. ¹¹ Naaan Kora waas narin din ki kpo.)

¹² Simeonn booru ni naakuute na: namme tee Nemuel nan Jaminn nan Jakinn ¹³ nan Sera nan Sawul naakuut. ¹⁴ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinlee nan njanlee nan kobii njanlee.

¹⁵ Gaad booru ni naakuute na: namme tee Sefonn nan Hagi nan Suni, ¹⁶ nan Osni nan Eri, ¹⁷ nan Arod nan Areli naakuut. ¹⁸ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinna nan kobii njanjmu.

¹⁹⁻²¹ Juda booru ni naakuute na: namme tee Sela nan Peres nan Sera nan Hesronn nan Hamul naakuut. (Juda bonjai banlee nba din tee Er nan Onann din kpo Keenann tin ninje.) ²² Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinlore nan njanloob nan kobii njanjmu.

²³ Isakar booru ni naakuute na: namme tee Tola nan Pua, ²⁴ nan Jasub nan Simronn naakuut. ²⁵ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinloob nan nanna nan kobii nantaa.

²⁶ Sebulunn booru ni naakuute na: namme tee Sered nan Elonn nan Jaleel naakuut. ²⁷ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinloob nan kobii njanjmu.

²⁸ Joosef, wunba din mar bonjai banlee, ki bi tee Manase nan Efraim na boorue na.

²⁹ Manase boorue na: Makir, wunba tee Manase bija na mun din mar Gilead. Gilead naakuute na: ³⁰ namme tee Yeser nan Helek ³¹ nan Asriel nan Sekem, ³² nan Semida nan Hefer naakuut. ³³ Ki Selofehad, wunba tee Hefer bija na din ki mok bonjai, u din mok bonpoi koo; bi sana din tee Mala nan Nowa nan Hogla nan Milka nan Tirsas. ³⁴ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinjmu nan njanlee nan kobii njanlore.

³⁵ Efraim booru ni naakuute na: ñamme tee Sutela nan Beker nan Tahann naakuut. ³⁶ Erann naakuuk ni niib nyii Sutela maaru nie. ³⁷ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piintaa nan ñanlee nan kobii ñanñmu.

Naakuut na niib nyii Joosef niñe.

³⁸ Benjamminn booru ni naakuute na: ñamme tee Bela nan Asbel nan Ahiram ³⁹ nan Sefufam nan Hufam naakuut. ⁴⁰ Ki Ard nan Naamann naakuut ni niib nyii Bela maaru ni. ⁴¹ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinna nan ñanñmu nan kobii ñanloob.

⁴² Dann boorue na: Bi kur din tee Suham naakuuk ni niibe, ⁴³ ki bi kann tee jab tusaa piinloob nan ñanna nan kobii ñanna.

⁴⁴ Aser booru ni naakuute na: ñamme tee Imina nan Isifi nan Beria naakuut. ⁴⁵ Ki Heber nan Malkiel naakuut ni niib nyii Beria maaru ni.

⁴⁶ Ki Aser mok bonpook ki bi yiu Sera. ⁴⁷ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinñmu nan ñantaa nan kobii ñanna.

⁴⁸ Naftali booru ni naakuute na: ñamme tee Jaseel nan Guni ⁴⁹ nan Jeser nan Silem naakuut. ⁵⁰ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinna nan ñanñmu nan kobii ñanna.

⁵¹ Israel jab kur din taan ki tee tusaa kobii ñanloob nan yenn nan kobii ñanlore nan piintaa.

⁵² Ki Yennu yet Moses a, ⁵³ “Bokitir tiñ na kii teen booru booru na, kii janit bi yabint nba tee, ki lii tee bi faar. ⁵⁴⁻⁵⁶ Bokitir tiñ na kii gani kii teemm. A tuu jii tiñ nba yab ki tur booru nba yab, ki jii tiñ nba waar ki tur booru nba waar.”

⁵⁷ Liifai booru nba ki bi din kamm naakuuk naakuuke na: ñamme tee Gersonn nan Kohaf nan Merari naakuut. ⁵⁸ Naakubis na nyii bi maaru nie: ñamme tee Libni nan Hebronn nan Mali nan Musi nan Kora naakuut. Kohaf-e din tee Amram baa, ⁵⁹ ñooe din koon Liifai bipoo nba tee Jokebed, ki bi din maro Ijijt na; ki Jokebed maro bonjai banlee nan bonpook, ki bi sana tee Aaronn nan Moses nan Miriam. ⁶⁰ Aaronn din mar bonjai bannae, ki bi tee Nadab nan Abihu nan Eleasar nan Itamar. ⁶¹ Yennu din kpai Nadab nan Abihu, yoo nba ki bi mann mujoonu maruñ nba ki took ki turu nae. ⁶² Bi din kan Liifai bonjai nba dii ñmaarik koo ki gar nna, ki bi tee jab tusaa piinlee nan ñantaa. Bi din ki kamm ki pukin Israel teleeb ni, kimaan ñamm din ki gaar tiñ faari.

⁶³ Israel naakuut nba nae ki Moses nan manntoo Eleasar din kamm nikant, yoo nba ki bi be Moab paanu ni, ki li be Joodann mokir yakleer nba jiin Jeriko po na. ⁶⁴ Jab nba ki Moses nan Aaronn din kamm sinsinn nikant, Sainai kunkoouk paak na, bi soo ki biar nan yenokooowa, ⁶⁵ see Kaleb, wunba tee Jefune bija, nan Joosua, ki u mun tee Nunn bija na kuukoo, kimaan Yennu din yet nan bileeb kur saa kpo kunkoouk na paaka.

27

Ki jiin Selofehad bonpoi po

¹ Mala nan Nowa nan Hogla nan Milka nan Tirsa din tee Selofehad bonpoie, ki Selofehad baa tee Hefer, ki Hefer baa tee Gilead, ki Gilead baa tee Makir, ki Makir baa tee Manase, ki Manase baa tee Joosef. ² Ki bonpoi na saan Yennu lanbouñ tammoñ ni, ki set Moses nan manntoo Eleasar nan saakab nan Israel teeb kur toonn, ki yet a, ³ “Ti baa din kpo kunkoouk paaka, ñaan u din ki pukin Kora poorpoweiteeb nba din pak ki biir Yennu na po. U din kpo u moñ yanbomm paake. U din ki mar bonjaki. ⁴ Bee ki ti baa sann

saa piin, kimaan waa ki mək bonjak na paaki? Ii turit tinj ki lin nyi ti baa nikpiimm yent ni.”

⁵ Ki Moses jii bi barii maŋ ki baar nann Yennu boor. ⁶ Ki Yennu yetə a, ⁷ “Linba ki Selofehad bonpoi yeen na tee mōniie. Ii turib tinj ki lin nyi bi baa nikpiimm yent ni, kii tee bi faar, ki ŋaan bi baa faar n ŋmat bi boor. ⁸ Betir Israel teeb nan li-i tee ki jasəə kpo ŋaan ki ki mək bonjaki, yin jii u məkint na ki tur u bonpoi. ⁹ Li-i tee ki u bia ki mək bonpookie, u naa waas n di faar maŋ. ¹⁰ Li-i tee ki u ki mək naa waas, yin jii u faar na ki tur u baa naa waas. ¹¹ Li-i tee ki u baa ki mək naa waas, yin jii u faar na, ki tur u ninyar nba be u yeeja naakuuk ni, ki u saa di faar na ki yentir. Israel teeb tuu sii yəə ki dia sennu nae, kii tuun nan bianjinba ki min Yennu jikit ki teena na.”

Bianjinba ki bi gann Joosua (Sennu 31.1-8)

¹² Ki Yennu yet Moses a, “Saant ki do Abarim kunkona na yenn paak, ki got lint tinj nba ki n jikit ki teen Israel teeb na. ¹³ Ki li-i tee ki a la tinj maŋ, li poor po a saa kpo, nan a ninja Aarənn nba kpo nae, ¹⁴ kimaan i banlee kur din yēt n sennu, Sinn kunkoouk paaka, yoo nba ki niib na kur din piak ki biir n sann, Meriba nyun boor na; i din yēt yin wann n kasii paŋ bi numm niwa.” (Meriba nyun din be Kades-e, ki be Sinn kunkoouk paak.)

¹⁵ Ki Moses miar Yennu a, ¹⁶ “N Yomdaanə Yennu, wunba tee manfoor kur daanə, n mela, a gann jəə niib na sinsuuk ni, ki wun liit bi təənn, ¹⁷ kii biaki ŋmakitirib tobii ni, ki li kan te ki a niib-ii tee nan pei nba ki mək pekpaarik na.”

¹⁸ Ki Yennu yet Moses a, “Gant Joosua, wunba tee Nunn bija na, ki tee jəə nba ki n Seek be u ni, ki paan a nii u yur paak. ¹⁹ Ŋaant ki wun set manntəə Eleasar nan Israel teeb kur təənn, ki fan məənt nan ŋəəe saa gaar a seenu. ²⁰ Turimə a yiikoo na waan, ki lin te Israel teeb na ki n sak u məb. ²¹ Ki u sii maa manntəə Eleasar paak, ki Eleasar tuu sii jikit bont nba ki bi yir Yurim nan Tumim na, ki bant n dudukit. Nna bannue ki manntəə Eleasar tuu saa ŋmakit Joosua nan Israel teeb kur, bi toona ni.” ²² Ki Moses tun nan Yennu nba wannə bianjinba na, ki te ki Joosua set manntəə Eleasar nan niib na kur təənn. ²³ Ki u paan nii Joosua yur paak, ŋaan məənt nan ŋəəe saa gaar ŋəə Moses seenu. U din tun bianjinba ki Yennu wannəe.

28

Ki jiin daa kur Yenpiinii po (Nyinu 29.38-46)

¹ Ki Yennu yet Moses ² a wun wann Israel teeb a: “Ii tuu baar nan jeet piinii nba ki bi saa joo muu na ki tur min Yennu, yoo nba ki n senn na, ki li nubiru saa maŋ min Yennu.

³ “Yetirib a mujoonu piinii nba nae ki i saa jii ki tur min Yennu: Pejai banlee nba dii binn binn ki ki mək daŋ; ⁴ ki i saa mann pejayenə maruŋ sanyiok ni, ki tan mann peleeuk na maruŋ daajoouk. ⁵ Ii tuu mann maruŋ kur nan jeet piinii nba tee yon bərik-gbinn, ki ŋmat nan olif tiinii kpan* salena ŋanlee. ⁶ Linba na tee daakur piinii nba ki i tuu saa joo li kur muue, ki li sii tee nan baa din sint ki mann maruŋ Sainai jəəə paak na;

* 28:5 28.5 Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

ki jeet na nubiru saa maŋ min Yennu; ⁷ ki tuu pukin daan salena ŋanlee, sinsinn pejak maruŋ na ni, ki moon maruŋ binbintir na paak, ⁸ ki bia tan mann daajoouk pejak maruŋ nan sanyioŋ ni maruŋ na, ki pukin li daan mun biak. Ki li sii tee jeet piinii, ki li nubiru saa maŋ min Yennu.

Ki jiin foon daar Yenpiinii po

⁹ “Foondaar, ii jii pejai banlee, binba dii binn ki ki moŋ daŋ, nan yon nba ŋmat olif tiinii kpan boŋrik-gbina ŋanlee, nan li maruŋ daan, ki mann maruŋ. ¹⁰ Linba na tee foon daar mujoonu piinii; li pukin daar kur piinii nan li daan po.

Ki jiin ŋmaarik kur pinpiik daar Yenpiinii po

¹¹ “Ŋmaarik kur sinsinn daar, ii tuu baar nan mujoonu maruŋ piinii, lii tee naajabira banlee, nan pejak, nan pejabira banlore nba dii binn ki bia ki moŋ daŋ. ¹² Naajak kur piinii maruŋ ni, ii tuu pukin yon boŋrik-gbina ŋantaa, ki ŋmat olif tiinii kpan li ni; pejak na piinii maruŋ ni, ii tuu pukin yon boŋrik-gbina ŋanlee ki ŋmat olif tiinii kpan li ni. ¹³ Ki pejabir kur piinii maruŋ ni, ii tuu pukin yon boŋrik-gbinn ki ŋmat olif tiinii kpan li ni. Sennu na tee mujoonu piinii yare, ki li mujoonu piinii nubiru saa maŋ min Yennu. ¹⁴ Naajak kur piinii maruŋ ni, ii tuu pukin tiloona daan salena ŋanna li ni; pejak na piinii maruŋ ni, ii tuu pukin tiloona daan salena ŋantaa li ni; ki pejabira kur maruŋ ni, ii tuu pukin tiloona daan salena ŋanlee. Sennu na tee mujoonu piinii nba ki i sii tun tuune ŋmaarik kur sinsinn daar, binn kur ni. ¹⁵ Ki pukin i daar kur mujoonu piinii nan li daan po, ii tuu jii bujak ki mann maruŋ ki lii tee yanboomm piinii ki tur min Yennu.

Ki jiin yukitgar tiaru jaamm po (Liifai teeb 23.5-14)

¹⁶ “Ŋmaa sinsinn dapiik nan ŋanna daar, ii tuu tiar ki di yukitgar tiaru jaamm, ki baakit Yennu. ¹⁷ Li ŋmaarik dapiik nan ŋanŋmu daar, ii tuu piin kii di jaamm ki saa tuu daa ŋanlore. Ii tuu pur boroboro nba ki i sii di na, ŋaan daa tee datij li ni. ¹⁸ Ii tuu taan leeb sinsinn daar na ni, kii jiantir min Yennu, ki daa tuun toonn daar maŋ ni, ¹⁹ ki jii naajabira banlee nan pejak nan pejagana banlore nba dii binn binn, ki ki moŋ daŋ, ki mann mujoonu maruŋ, ki lii tee piinii ki tur min Yennu. ²⁰ Naajak piinii maruŋ kur ni, ii tuu jii yon nba ŋan boŋrik-gbinn nan waan, ki ŋmat kpan li ni, ki pejak na piinii maruŋ ni, ii jii yon boŋrik-gbinn. ²¹ Ki pejagana banlore na maruŋ kur ni, ii jii yon boŋrik-gbinjinn jinn ki ŋmat kpan, ²² ki bia jii bujak ki mann maruŋ, ki wuur i biit, ²³ ki mann maruŋ na ki pukin sanyioŋ ni mujoonu piinii maruŋ na po. ²⁴ Nna bannue ki i tuu saa mann jeet piinii maruŋ nba sii jokin muu, ki saa tuu daanlore, ki jeet piinii maŋ nubiru saa maŋ min Yennu. Ii tuu mann linba na ki pukin daar kur mujoonu piinii nan daan piinii po. ²⁵ Ii tuu taan leeb ki jiant min Yennu daanlore daar, ŋaan daa tuun i moŋ toona.

Ki jiin jeet jaanu jaamm po (Liifai teeb 23.15-22)

²⁶ “Jaanu jaamm na, sinsinn daa nba ni ki i jikit i sinsinn jeet nba ki i jaan ki teen min Yennu na, ii taan leeb ki jiant min Yennu, ŋaan daa tuun toonn li daar, ²⁷ ki jii naajabira banlee, nan pejak, nan pejagana banlore nba dii binn binn, ki ki moŋ daŋ, ki mann maruŋ, ki li nubiru saa maŋ min Yennu. ²⁸ Naajak kur piinii maruŋ ni, ii tuu pukin yon boŋrik-gbina ŋantaa ki ŋmat

olif tiinii kpan li ni; pejak na piinii maruŋ ni, ii tuu pukin yon b̄orik-gbina ŋanlee ki ŋmat olif tiinii kpan li ni; ²⁹ ki pejegana banlore na maruŋ kur ni, ii jii yon b̄orik-gbinn yenn yenn; ³⁰ ki bia jii bujak ki mann maruŋ, ki lii tee i yanb̄omm piinii ki wuur i biit. ³¹ Ii tuu mann maruŋ nba na nan li daan piinii, ki pukin daar kur mujoonu piinii, nan li jeet piinii po.

29

Ki j̄iin binpaann jaamm po

¹ “Ii tuu taan leeb ŋmaarii ŋanlore ni sinsinn daar, ki j̄iant min Yennu, ŋaan daa tuun toonn li daar. Daar maŋ niŋe ki i saa peb naatuna, ² ki jii naajabir, nan pejak, nan pejegana banlore nba dii binn binn, ki ki m̄ok daŋ, ki mann maruŋ ki tur min Yennu. Ki maruŋ maŋ nubiru saa maŋ min Yennu. ³ Naajak na piinii maruŋ ni, ii jii jeet nba ŋan yon b̄orik-gbinn nan waan, ki ŋmat kpan li ni; pejak piinii maruŋ ni, ii jii yon b̄orik-gbinn; ⁴ ki pejegana banlore na maruŋ kur ni, ii jii yon b̄orik-gbinjinn jinn, ⁵ ki bia jii bujak ki mann maruŋ ki lii tee yanb̄omm piinii, ki wuur i biit. ⁶ Ii tuu mann maruŋ na ki pukin ŋmaasinsinn pinpiindaar, nan daar kur mujoonu piinii, nan li jeet piinii, nan li daan piinii po; ki jeet maruŋ na nubiru saa maŋ min Yennu.

Ki j̄iin yanb̄omm wuuru daar na po

(Liifai teeb 23.26-32)

⁷ “Ŋmaarii ŋanlore na ni, li dapiik daar, ii tuu taan leeb ki j̄iant min Yennu, ki daa di jeet, ki bia daa tuun toonn. ⁸ Ii tuu baar nan naajabir, nan pejak, nan pejegana banlore nba dii binn binn, ki ki m̄ok daŋ, ki lii tee mujoonu maruŋ ki tur min Yennu, ki li nubiru saa maŋ min Yennu. ⁹ Naajak piinii maruŋ ni, ii pukin yon b̄orik-gbinn nan waan, ki ŋmat olif tiinii kpan* li ni; pejak na piinii maruŋ ni, ii pukin yon b̄orik-gbinn, ki ŋmat olif tiinii kpan li ni, ¹⁰ ki pejegana banlore na maruŋ kur ni, ii tuu pukin yon b̄orik-gbinn jinn, ki ŋmat olif tiinii kpan li ni, ¹¹ ki bia jii bujak ki mann maruŋ, ki lii tee yanb̄omm piinii, ki pukin daar kur mujoonu piinii nan jeet piinii nan daan piinii na po, li ki saa wuur i biit.

Ki j̄iin lanbont jaamm Yenpiinii po

(Liifai teeb 23.33-44)

¹² “Ŋmaarii ŋanlore na ni, li dapiik nan ŋanŋmu daar, ii tuu taan leeb ki j̄iant Yennu. Ii di jaamm na kii baakit Yennu, ŋaan daa tuun toonn daa ŋanlore maŋ ni. ¹³ Sinsinn daar, ii tuu baar nan naajabira piik nan bantaa, nan pejai banlee, nan pejegana piik nan banna nba dii binn binn, ki ki m̄ok daŋ, ki lii tee jeet piinii, ki joo muu ki tur min Yennu, ki li nubiru saa maŋ min Yennu. ¹⁴ Naajak piinii maruŋ kur ni, ii tuu ŋamm jeet nba ŋan yon b̄orik-gbinn nan waan, ki ŋmat olif tiinii kpan li ni; pejak piinii maruŋ ni, ii jii yon b̄orik-gbinn; ¹⁵ pejegana maruŋ kur ni, ii jii yon b̄orik-gbinjinn jinn, ki pukin nan li maruŋ daan, ¹⁶ ki bia jii bujak ki mann, ki lii tee yanb̄omm piinii maruŋ, ki pukinir daar kur mujoonu piinii ni, nan jeet piinii ni, nan li daan piinii maruŋ ni.

¹⁷ “Daanjanlee daar, yin baar nan naajabira piik nan banlee, nan pejai banlee, nan pejegana piik nan banna nba dii binn binn, ki bi kur daa m̄ok

* 29:9 29.9 Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

daŋ, ¹⁸⁻¹⁹ ki jiiḅ ki mann maruḅ ki pukin sinsinn daar piinii maruḅ na kur po.

²⁰ “Daan̄antaa daar, yin baar nan naajabira piik nan yeno, nan pejai banlee, nan pejegana piik nan banna nba dii binn binn, ki bi kur daa m̄ok daŋ, ²⁴⁻²⁵ ki jiiḅ ki mann maruḅ ki pukin sinsinn daar piinii maruḅ na kur po.

²³ “Daan̄anna daar, yin baar nan naajabira piik, nan pejai banlee, nan pejegana piik nan banna nba dii binn binn, ki bi kur daa m̄ok daŋ, ²⁴⁻²⁵ ki jiiḅ ki mann maruḅ ki pukin sinsinn daar piinii maruḅ na kur po.

²⁶ “Daan̄an̄mu daar, yin baar nan naajabira banyia, nan pejai banlee, nan pejegana piik nan banna nba dii binn binn, ki bi kur daa m̄ok daŋ, ²⁷⁻²⁸ ki jiiḅ ki mann maruḅ ki pukin sinsinn daar piinii maruḅ na kur po.

²⁹ “Daan̄anloob daar, yin baar nan naajabira banniin, nan pejai banlee, nan pejegana piik nan banna nba dii binn binn, ki bi kur daa m̄ok daŋ, ³⁰⁻³¹ ki jiiḅ ki mann maruḅ ki pukin sinsinn daar piinii maruḅ na kur po.

³² “Daan̄anlore daar, yin baar nan naajabira banlore, nan pejai banlee, nan pejegana piik nan banna nba dii binn binn, ki bi kur daa m̄ok daŋ, ³³⁻³⁴ ki jiiḅ ki mann maruḅ ki pukin sinsinn daar piinii maruḅ na kur po.

³⁵ “Ki daan̄anniin daar, yin taan leeb ki jiant min Yennu, ŋaan daa tuun toonn li daar, ³⁶ ki jii naajabir, nan pejak, nan pejegana banlore nba dii binn binn, ki bi kur daa m̄ok daŋ, ki jii bi kur ki joo muu, ki lii tee jeet piinii, ki li nubiru saa maŋ min Yennu, ³⁷⁻³⁸ ki mann maruḅ na ki pukin sinsinn daar piinii maruḅ na kur po.

³⁹ “Sennu nba nae sii dia-i ki jiiin i mujoonu piinii po, nan jeet piinii po, nan daan piinii po, nan weinanleeb piinii nba ki i sii jikit ki teen min Yennu, i jaangan̄a ni. Linba na pukin piinii nba ki i sii jikit ki gbeent i m̄osona, nan i yan̄boḅ piinii nba ki i teen min Yennu na po.”

⁴⁰ Ki Moses bet Israel teeb sennu kur nba ki Yennu wann̄o na.

30

Sennii nba jiiin m̄osona po

¹ Ki Moses bet Israel teeb saakab a linba ki Yennu wanne na: ² Li-i tee ki i jas̄oḅ senn m̄osonn nan u saa tur Yennu siar, koo ki por kat ki k̄oon u m̄oḅ bonsiari, u daa biir u m̄osonn maŋi, wun tun gbeen u m̄osonn maŋ.

³ Li-i tee sapaam̄o daa be u baa ŋaak, ŋaan senn m̄osonn nan u saa tur Yennu siar, koo ki por kat ki k̄oon u m̄oḅ bonsiari, ⁴ li ŋan ki wun tun gbeen u m̄osonn maŋ, li-i tee ki u baa gbat u m̄osonn maŋ po, ŋaan ki ki ȳeti. ⁵ Li-i tee ki u baa gbat m̄osonn maŋ po, ki ȳet, u daa diar u par ni. Yennu saa nyik ki chab̄owa, kimaan u baee ki sak nan wun diar.

⁶ Li-i tee ki poo daa ki kun jab, ŋaan senn m̄osonn koo ki u m̄oḅ fat̄o ki u k̄oon u m̄oḅ bonsiari, ŋaan tan kun j̄oḅ, ⁷ u s̄oḅ-i gbat m̄osonn maŋ, ŋaan ki ki yet̄o siari, ŋann u m̄osonn koo m̄oḅor na sii see-e. ⁸ Li-i muni tee ki u s̄oḅ gbat m̄osonn nba ki u bo sat, koo ki u m̄oḅ fat̄o na, ki ȳetir, poo na daa diar. Yennu saa nyik chab̄owa.

⁹ Li ŋan ki pak̄oḅk koo poo nba ki u s̄oḅ nyik̄o n gbeen m̄osonn koo m̄oḅor nba ki u sat ki k̄oon u m̄oḅ bonsiar na.

¹⁰ Li-i tee ki ŋapoo senn m̄osonn koo ki por kat ki k̄oon u m̄oḅ bonsiar, ¹¹ wun tun gbeen u m̄osonn maŋ, n̄okira u s̄oḅ gbat u m̄osonn maŋ koo m̄oḅor na ki ȳet. ¹² Li-i tee ki u s̄oḅ gbat m̄osonn maŋ ki ki sak wun gbeeni, u daa diari. Yennu saa nyik chab̄owa, kimaan u s̄oḅe ki sak wun

gbeen u mōsonn manj. ¹³ U sōrō mōk yīikoo nan wun piin mōsonn koo mōpor nba kur ki u sat. ¹⁴ Li-i tee ki u sōrō gbat mōsonn na ki ki yet siar ki saa tuu wonleer, wun gbeen u mōsonn manj. U sōrō na sak nan wun gbeen u mōsonae, ki ki yet siari daar nba ki u gbat na. ¹⁵ Li-i muni tee li poorpowa ki u sōrō tan piin mōsonn na, ŋaan ki li ki tee yoo nba ki u bo gbat mōsonn na po, u saa la tubdatu, poo na-i kii gbeen mōsonn na koo mōpor manj.

¹⁶ Sennu nba nae ki Yennu tur Moses, ki jiin jōō nan u ŋaapoo sinsuuk ni, ki bia jiin jōō nan u bipoo nba ki u kōō nano po.

31

Ki jiin kunkōnjaann nba ki Midiann teeb took na po

¹ Ki Yennu yet Moses a, ² “Datir Midiann teeb tuba nan baa tun linba ki tur Israel teeb na paak. Bi tubdatu manj poorpo, ki a saa kpo.”

³ Ki Moses yet Israel teeb na a, “Teent siir nan tōb, ki saan lek Midiann teeb na, ki dat bi tuba nan baa tun linba ki biir Yennu na paak. ⁴ Ii gann kunkōnkōnna tusir tusir Israel booru kur ni.”

⁵ Ki bi gann jab tusir tusir booru kur ni. Ki bi taan ki tee jab tusaa piik nan ŋanlee, ki teen siir nan tōb. ⁶ Ki Moses te Finehas, wunba tee manntōō Eleasar bija na, teen bi tōōndaano, ki gorii kasii bona, nan naatuna nba teen nyina na. ⁷ Ki bi lek Midiann teeb nan Yennu nba wann Moses biaŋinba nae, ki kp̄ii bi jab kur. ⁸ Ki Midiann batnba banŋmu pukin binba ki bi kp̄iib na po, batnba manj tee Efi, nan Rekem, nan Sur, nan Hur, nan Reba. Bi bia din kp̄ii Balam wunba tee Beor bija nawa.

⁹ Ki Israel jab soor Midiann poob nan waas, ki jii bi nei nan pei nan bi mōkint, ¹⁰ ki joo bi doi kur nan bi kaan kur muu. ¹¹ Bi din jii yommii nba kur ki bi soorib nan li bonkobit nan mōkint na ¹² ki baar namm Moses nan manntōō Eleasar nan Israel teleeb boor, ki bi be bi kaan nba be Moab paanu ni, ki li be jōōdann mōkir pootleer nba jir Jeriko po na.

Ki jiin kunkōnkōnna jenu po

¹³ Ki Moses nan manntōō Eleasar nan Israel saakab nyii kaan na kp̄in a bin tookib; ¹⁴ ki Moses donn wutoor kunkōnkōnna saakab nba gorii koonn tusir tusir nan koonn kobik kobik ki nyii tōb ni ki jen na paak, ¹⁵ ki u boib a, “Bee ki i te poob na kur be bi manfoor ni? ¹⁶ Ii tiar man nan poob mane din sak gaar Balam kpaanii, ki tee binba din ŋmant Israel teeb yan ki bi nyik Yennu, ki jiant yenbik Peor, ki li te ki yiaryoonn soor Yennu niib na.

¹⁷ Li paak, kp̄imin bonjak kur, ki bia kpi poo nba kur dōō nan jōō. ¹⁸ ŋaan tenn bonpoi nba kur biar ki daa ki mi dōō nan jōō. ¹⁹ Mōtana, wunba kur kp̄ii nirō koo ki sii kuun, wun biar kii be kaan na kp̄in daa ŋanlore, ki daanantaa daar nan daa ŋanlore daar, yimm nan yommii nba ki i soorib na n wur ki ŋamm i mōj. ²⁰ Ii bia wuur ki ŋamm i liant nba kur ki i mōk, nan linba kur ki bi jii bonkobuk gbounj ki ŋammir, koo ki li tee buuk kobit, koo ki li tee tikpeet.”

²¹ Ki manntōō Eleasar yet kunkōnkōnna nba saan tōb ki jen na a, “Yennu nba tur Moses sennu nbae na: ²²⁻²³ Bona nba kur kan fit di muu: salimmōna nan salimpeena nan kutmōnt nan chent nan kutleernba, ii pur muu ni, ki ŋammir. Linba kur biar, ii wuurir nan nyun ki lii ŋan. ²⁴ Ki daanŋanlore daar yin wuur i tiat; ki i sii yeen ki ji saa fit kōō kaan na ni.”

Ki jiin datai tiat na biitu po

²⁵ Ki Yennu yet Moses a, ²⁶ “Fin nan manntɔɔ Eleasar nan Israel saakab kur n kan linba kur ki i nyii nann tɔb ni, li yommii nan li bonkobit, ²⁷ ki bɔkit linba kur ki bi jen nann na taar munlee, ki yenn-ii tee kunkonkɔnna na yar, ki leer na mun-ii tee Israel teleeb na yar. ²⁸ Tor nba tee kunkonkɔnna yar na, ii nyinn bona kobii ŋanŋmu kur ni yennkɔɔ, ki lii tee Yennu yar, laa lek tee niib, koo nei, koo bonii, koo pei, koo buunii, ²⁹ ki a jii ki tur manntɔɔ Eleasar, ki lii tee burchinpiinii ki teen Yennu. ³⁰ Ki bɔkleer nba tee Israel teleeb yar na, ki a nyinn bona piinŋmu kur ni yennkɔɔ, laa lek tee niib, koo nei, koo bonii, koo pei, koo buunii, koo bonkob-lia nba kur be, ki a jii tur Liifai teeb; ŋamme tee damm nba gorii Yennu lanbouŋ na.”

³¹ Ki Moses nan manntɔɔ Eleasar tun nan Yennu nba wannib bianjinba na.

³²⁻³⁵ Linba ki kunkonkɔnna din nyii nann tɔb ni ki jen nann na: Ki pei nan buunii tee tusaa kobii ŋanloob nan tusaa piinlore nan ŋanŋmu, ki nei tee tusaa piinlore nan tusaa ŋanlee, ki bonii tee tusaa piinloob nan yenn, ki bonpoi nba tee poomuna na tee tusaa piintaa nan ŋanlee.

³⁶⁻⁴⁰ Kunkonkɔnna na tor din tee pei nan buunii tusaa kobii ŋantaa nan piintaa nan tusaa ŋanlore nan kobii ŋanŋmu, ki bi nyinn pei nan buunii kobii ŋanloob nan piinlore nan banŋmu, ki li tee Yennu yar. Kunkonkɔnna na tor din tee nei tusaa piintaa nan ŋanloob, ki bi nyinn nei piinlore nan banlee ki li tee Yennu yar; kunkonkɔnna na tor bia din tee bonii tusaa piintaa nan kobii ŋanŋmu, ki bi nyinn piinloob nan yenn, ki li tee Yennu yar. Kunkonkɔnna na tor din tee poomuna tusaa piik nan ŋanloob, ki bi nyinn piintaa nan banlee ki bi tee Yennu yab. ⁴¹ Ki Moses jii linba ki bi nyinn na, ki tur manntɔɔ Eleasar, ki li tee burchinpiinii ki teen Yennu, nan Yennu nba wannɔ bianjinba na.

⁴²⁻⁴⁶ Israel teleeb na tora din tee deede-e nan kunkonkɔnna yar na. Ki pei nan buunii tee tusaa kobii ŋantaa nan piintaa nan tusaa ŋanlore nan kobii ŋanŋmu, ki nei tee tusaa piintaa nan tusaa ŋanloob, ki bonii tee tusaa piintaa nan kobii ŋanŋmu, ki poomuna tee tusaa piik nan ŋanloob.

⁴⁷ Ki Moses nyinn yommii piinŋmu kur ni, nan bonkobit piinŋmu kur ni yenɔkɔɔ, ki tun nan Yennu nba wannɔ bianjinba na, ki jii tur Liifai teeb; ŋamme tee binba gorii Yennu lanbouŋ na.

⁴⁸ Ki kunkonkɔnna saakab nba guu koonn tusir tusir na, nan binba guu koonn kobik kobik na baar Moses boor, ⁴⁹ ki yet a, “Chanbaa, ti kan jab nba kur be ti nuu niwa, ki sɔɔ ki boti. ⁵⁰ Li paak ti baat nan salima bona nba ki sɔɔ kur nyii nann kunkon na nie, a tin tur Yennu, ti manfoor paak, ki lin te wuu guut: li nii ni banii, nan siak ni laanii, nan banii, nan tutuuta, nan tuliati.” ⁵¹ Ki Moses nan Eleasar gaar bona nba kur ki bi ŋammir nan salima. ⁵² Salima bona nba kur ki Moses nan Eleasar gaar kunkonkɔnna saakab boor ki jii tur Yennu na, taan ki tee salinkuna tusaa piik nan ŋanloob nan kobii ŋanlore nan piinŋmu. ⁵³ Jab nba din ki tee kunkonkɔnna saakab na ŋarin din yent linba ki bi jii. ⁵⁴ Ki Moses nan manntɔɔ Eleasar jii salima na ki saan nann Yennu lanbouŋ ni, a lii tee tiarin ki Yennu-ii guu Israel teeb.

32

*Ki jiin booru nba be Jɔɔdann mɔkir yondo po na
(Sennu 3.12-22)*

¹ Rubenn nan Gaad booru din mɔk bonkobit bonchiann, ki bi la nan Jaser nan Gilead tij ŋan nan bonkobit joonn, ² ki bi baar Moses nan manntɔɔ Eleasar nan Israel saakaleeb boor ki yet a, ³⁻⁴ “Yent nba ki Yennu somm

Israel teeb ki bi gaar, ki li tee Atarof nan Dibonn nan Jaser nan Nimra nan Hesbonn nan Eleale nan Sibma nan Nebo nan Beonn doi na njan nan bonkobjoonn, ki ti mun mok bonkobit bonchiann. ⁵ Chanbaa, li-i tee ki li saa gboo a nummi, turint tinj manj ki lii tee ti faar, ki daa te ki ti pootir Jooddann mokir ki kaar lenji.”

⁶ Ki Moses bet Gaad nan Rubenn booru na a, “I loon ki yin biar nnae, njan ki i ninjamm Israel teleeb n saan tɔbi-i? ⁷ Bee teen ki i biir Israel teleeb para, ki bi kan fit koo tinj nba ki Yennu jikit ki teemm na ni? ⁸ Linba ki i baanba din tume na, yoo nba ki ti din be Kades Banea, ki n tumm a bin saan fiit ki got tinj na. ⁹ Baa saan Eskol baauk na ni ki la tinj na, ki bi jen ki tan pak biir Israel teleeb para nan bi kan fit koo tinj nba ki Yennu jikit ki teemm na ni. ¹⁰ Ki Yennu wutoor doo daar manj ni, ki u sat motont na a, ¹¹ ‘Niib na nba ki wein nan bi para kur na, n por nan bi jab nba dii bina piinlee koo ki gar nna, ki n nyinnib Ijpt tinj ni na, kan la tinj nba ki n sat mɔb nan n saa tur Abraham nan Aisak nan Jakob na.’ ¹² Yennu din yaa bi soɔ kan lar see Kaleb, wunba tee Jefune bija, nan Joosua, ki u mun tee Nunn bija, kimaan njamme waa Yennu nan bi para kur. ¹³ Yennu wutoor din doo Israel teeb paak, ki u te ki bi lin yirib kunkoouk paak bina piinna, nan nikpera manj nba tan kpo ki gbenn. ¹⁴ Ki motana, i tee nipaaunj ki see i baanba seenu ni, ki tee yanbondamm, ki teen siir nan yin te Yennu wutoor n do Israel teeb paak. ¹⁵ Li-i tee ki yimm Gaad nan Rubenn booru ki sak weɔ motana, u saa namm nyik niib na kur ki bin biar kunkoouk na paak, ki i sii tee damm nba ki bi saa nyiiri bi biiru paak.”

¹⁶ Ki bi nakin Moses boor ki yeto a, “Naant ki tin maa bonkobloi ki koon ti bonkobit, ki bia maa lint ti doi ki tur ti poob nan waas, ¹⁷ njan ji teen siir nan ti jatiat ki chian Israel teleeb, ki saa dian baa saa kar siaminba. Ti poob nan waas saa biar kii be doi nba ki ti maa lint na nie, ki sii be bi yamani. ¹⁸ Ki ti ji kan njmat kun ti njei ni, see ki Israel niro kur tan gaar u moɔj faar. ¹⁹ Ti kii mok fasiar bi boor Jooddann mokir pootleer po, kimaan ti mok faar ki li be Jooddann mokir yondo po.”

²⁰ Ki Moses yetib a, “Li-i tee yaa yeen linba na tee monii, njann teent siir man Yennu numm ni na, ki saan tɔb. ²¹ I kunkonkonna kur saa poot Jooddann mokir, ki lek i datai, nan Yennu nba wann bianjinba na tee-e nan Yennu nba tan saa nyannib ki turi, ²² ki yin gaar tinj na, ki li poorpo ki i saa fit njmat, kimaan i gbeen i mɔsonn nan Yennu-wa, ki bia gbeen i mɔsonn nan Israel teleeba, ki Yennu sii mi nan tinj na tee i faare. ²³ Njan li-i tee ki i ki gbeen i mɔsonni, i sii tun biire Yennu boor, ki i biite tan saa nyinni paanu. ²⁴ Tɔn, ii maa doi ki koon i poob nan waas, ki maa bonkobloi ki koon i bonkobit, njan tun fanu nan yaa sat mɔb bianjinba na.”

²⁵ Ki Gaad booru nan Rubenn booru yet Moses a, “Chanbaa, ti tee a toontunnae, ti saa tun bianjinba ki a wannawa. ²⁶ Ti poob nan waas nan ti bonkobit kur saa biar Gilead doi na ni, ²⁷ njan ti jab kur teen siir nan tin saan tɔb, nan Yennu nba wann bianjinba na. Ti saa poot Jooddann mokir ki kon nan faa yet na.”

²⁸ Ki Moses yet manntoo Eleasar nan Joosua, wunba tee Nunn bija na, nan Israel saakaleeb na a, ²⁹ “Li-i tee ki Gaad booru nan Rubenn booru poot Jooddann mokir ki teen siir nan bi jatiat, nan Yennu nba wann bianjinba na, ki sommi ki i kon ki nyann ki gaar tinj na, yin njan ki Gilead tinj na-ii tee bi yar. ³⁰ Njan li-i tee ki bi ki jii bi jatiat ki poot Jooddann mokir ki kon sommi, yimm nan njamm n biit faar Keenann tinj ni.”

³¹ Ki Gaad booru nan Rubenn booru jiin a, “Chanbaa, ti tee a toontunna ki saa tun nan Yennu nba wann bianjinba nawa. ³² Nan waa wann bianjinba na, ti saa teen siir nan jatiat ki koo Keenann tinj ni, ki ji fit yent ti faar nba be Joodann mokir yondo po na.”

³³ Ton, ki Moses jii kpanbar Sihonn, wunba tee Amor teeb kpanbar na yent kur, nan kpanbar Og, ki u mun tee Basann teeb kpanbar na yent kur, nan doi nan kpaant nba kur kpiab, ki tur Gaad booru nan Rubenn booru, nan Manase booru bokir. ³⁴ Ki Gaad booru namm maa Dibonn nan Atarof nan Aroer, ³⁵ nan Atrof nan Sofann nan Jaser nan Jogbeha, ³⁶ nan Bef Nimra nan Bef Harann doi nan li joona ki lint, ki bia maa bi bonkobloi ki kooant bi bonkobit. ³⁷ Ki Rubenn booru mun namm maa Hesbonn nan Eleale nan Kiriataim, ³⁸ nan Nebo nan Baal Meonn nan Sibma doi. Doi nba ki bi namm maa na, bi din lebit bi sanae ki ji pur sangana.

³⁹ Manase bija nba tee Makir na, u naakuuk ni niib din saan Gilead ki saa ber Amor teeb nba koo lej na, ki kar li ni. ⁴⁰ Ki Moses jii Gilead tinj ki tur Makir naakuuk, ki bi koo lej. ⁴¹ Ki Jair, wunba nyii Manase booru ni na, mun lek ki fat digbanlia, ki pur doi manj Jair doi. ⁴² Ki Noba mun lek ki fat Kenaf nan li doi nba kpiar, ki namm purir Noba, ki gaan nan u sann.

33

Bianjinba ki Israel teeb nyii Ijpt ki saan Moab

¹ Moses nan Aaronn-e din tee Israel teeb toondamm. Baa din nyii Ijpt ki somm kaar kaann kaann na, ² ki Moses sob kaann kaann nba ninj ki bi kar sana, nan Yennu nba wanno na.

³ Israel teeb din nyii Ijpt binn pinpiik nmaasinsinn dapiik nan njanjmu daare, ki li tee sinsinn yukitgar tiaru jamm sanyafannuk. Yennu din guub ki bi nyii Ijpt tinj ni, ki Ijpt teeb kur goriib, ki bi nyii nan parcheenn. ⁴ Ki Ijpt teeb na gbaa nan bi bijakpera nba ki Yennu kpiib na piinu. U din tun nna, a lin wann nan u mok parj ki gar Ijpt tingbana.

⁵ Israel teeb din nyii Ijpt tinj ni ki saan chaan bi kaanj Sukof-e; ⁶ kaanj nba din pukin munlee na tee Etam, ki li be kunkoouk na kpinj; ⁷ ki bi nyii Etam, ki nmant saan Pi Hahirof, ki li be Baal Sefonn yondo po, ki chaan bi kaanj ki kpian Migdol; ⁸ ki nyii Pi Hahirof, ki poot Mokmu, ki saa baar Sur kunkoouk paak, ki somm daa nantaa ki din saa chaan bi kaanj Mara; ⁹ ki nyii Mara ki saan Elim. Leje ki bi din chaan bi kaanj, kimaan nyuntona piik nan njanlee nan kaatii piinlore din be lej.

¹⁰ Bi din nyii Elim, ki saan chaan bi kaanj ki kpian Mokmu, ¹¹ ki nyii Mokmu na boor ki saan chaan bi kaanj Sinn kunkoouk paak, ¹² ki nyii Sinn kunkoouk paak ki saan chaan bi kaanj Dofka, ¹³ ki nyii Dofka ki saan chaan bi kaanj Alus, ¹⁴ ki nyii Alus ki saan chaan bi kaanj Refidim. Lej din ki mok nyun nba ki bi saa nyu.

¹⁵⁻³⁷ Ki bi nyii Refidim ki saan Hor joor boor, ki saa chaan bi kaanj boa boa nba na ni: Sainai kunkoouk paak, nan Kibrof Hatafa (ki li paak tee Niarbiuk Kaat), nan Haserof, nan Ritma, nan Rimonn Peres, nan Libna, nan Risa, nan Kehelata, nan Sefer joor boor, nan Harada, nan Makelof, nan Tahas, nan Tera, nan Mitka, nan Hasmona, nan Moserof, nan Bene Jaakann, nan Hor Hagid-gad, nan Jot-bata, nan Abrona, nan Esion-geber, nan Sinn kunkoouk paak (ki li tee Kades), nan Hor joor nba be Edom tinj kpinj na boor.

38-39 Manntoo Aaronn din doo Hor joor paak, nan Yennu nba wann bianjinba na, ki kpo lej. U din mok bina kobik nan piinlee nan ntanae ki kpo. Li din tee binpiinna nij nba ki Israel teeb nyii Ijpt na, li njmaarii njannmu sinsinn daare.

40 Arad kpanbar nba koo Keenann garj po na din gbat nan Israel teeb baat. 41-49 Ki Israel teeb nyii Hor joor boor ki saan Moab yiar ni, ki saa chaan bi kaan boa boa na ni: Salmona, nan Punonn, nan Obof, nan Abarim langbent ni, ki li be Moab yent ni, nan Dibonn Gaad, nan Almonn Diblataim, nan Abarim kunkona nba kpia Nebo kunkonn na, nan Moab paanu nba yakir Joodann mokir ki saa Jeriko po, ki be Bef Jesimof nan Akasia baauk sinsuuk ni na.

Baa saa tun linba Keenann tij ni

50 Moab paanu nba kpia nan Joodann mok-pootir nba jir Jeriko po na nife, ki Yennu yet Moses ⁵¹ a wun pak Israel teeb a, "Li-i tee ki i poot Joodann mokir ki koo Keenann tij ni, ⁵² yin ber niib nba kur koo tij manj ni na. Ii biir tana nan kut pata nan bi jinjiantboa kur. ⁵³ Ii yent bi tij ki kar li ni, kimaan mine jikit ki teeni. ⁵⁴ Ii to naatoot ki fit biit tij na, i booru nba tee bianjinba. Ii jii tij nba yab ki tur naakuuk nba yab, ki jii tij nba waar ki tur naakuuk nba waar. ⁵⁵ Li-i tee ki i ki ber niib nba koo tij manj ni na, binba ki i nyikib manj sii tee peeniie ki chokit i ninbina ni, ki bia tee kunkonii ki be i loka ni. Bi saa turi daamii ki kon nani, tij nba ki i saa koo ki kar na ni. ⁵⁶ Li-i tee ki i ki ber nyinnibi, n saa biirie nan maa bo loon ki man biirib bianjinba na."

34

Ki jii Keenann tij kpaar po

1 Ki Yennu tur Moses ² sennu nba na, a wun yet Israel teeb a, "Li-i tee ki i koo Keenann tij nba ki n teeni na ni, soo kur nan u yent kpaar nba sii tee-e na. ³ I niidiitu po yent saa nyi Sinn kunkoouk ki saan tuu Edom kpaar, ki nyi yondo po ki saan tuu Mok-kpeenn na diitu po, ⁴ ki njmant ki jir niidiitu po bokir ki saan Akrabim sonu po, ki njamm tukin saan Sinn ki saa tuu Kades Banea niidiitu po, ki njmat nyi niiganj po ki saan Hasar Adar ki saa tuu Asmonn, ⁵ ki njmant ki took baauk po ki jir Ijpt terik po, ki saa joont Sinsuuk ni mokgbenjir boor.

⁶ "I yonbaa po terik sii tee Sinsuuk ni mokgbenjir nae.

⁷ "Ki niiganj po terik saa sont ki nyi Sinsuuk ni mokgbenjir na, ki saan tuu Hor joor, ⁸ ki nyi lej ki gar saan Hamaf sonu. Ton, kpaar na bia saa gar saan Sedad, ⁹ ki bia toot saan Sifronn ki saa joont Hasar Enann. Linba nae sii tee garj po yent terik.

¹⁰ "Ki yondo po kpaar saa sont ki nyi Hasar Enann ki saan tuu Sefam, ¹¹ ki njmat saan diitu po ki saa tuu Harbel, ki li be Ainn doo yondo po, ki toot do kunkona nba be yondo po na, ki tokin saan Galilii mokir po. ¹² Kpaar na saa nyi Joodann mokir ki saa sik Mok-kpeenn.

"Linba nae sii te i tij kpaar terii njanna."

¹³ Ki Moses yet Israel teeb na a, "Tij nba ki i saa to naatoot ki fit koo li nife na, tij nba ki Yennu jikit ki teen i booru munyia nan boorjinne na,

¹⁴ kimaan Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bokir daj gaar bi faar, ki biit nan bi naakuut nba tee bianjinbawa. ¹⁵ Booru munlee nan boorjinn na gaar bi tij faar, ki li be Joodann mokir yondo po, ki jir Jeriko po."

Tɔɔndamm nba sii biitir tiŋe na

¹⁶ Ki Yennu yet Moses a, ¹⁷ “Manntɔɔ Eleasar nan Joosua, wunba tee Nunn bija nae saa biit tiŋ na ki tur niib na, ¹⁸ ki bia nyinn saakɔɔ yeno yeno naakuuk kur ni, ki bin somm ki biit tiŋ na.” ¹⁹⁻²⁸ Jab nba ki Yennu din gannibe na:

Booru	Naakuuk saakɔɔ
Juda	Kaleb, ki u tee Jefune bija
Simeonn	Selumiel, ki u tee Amihud bija
Benjaminn	Elidad, ki u tee Kislonn bija
Dann	Buki, ki u tee Jogli bija
Manase	Haniel, ki u tee Efod bija
Efraim	Kemuel, ki u tee Siftann bija
Sebulunn	Elisafann, ki u tee Parnak bija
Isakar	Paltiel, ki u tee Asann bija
Aser	Ahitud, ki u tee Selomi bija
Naftali	Pedahel, ki u tee Amihud bija

²⁹ Jab nba nae ki Yennu din gannib a bin biit Keenann tiŋ ki tur Israel teeb.

35

Ki jiin doi nba tee Liifai teeb yar na po

¹ Moab paanu nba kpia nan Joɔdann mɔk-pootir nba jir Jeriko po nae, ki Yennu yet Moses a, ² “Want Israel teeb na ki bin tur Liifai teeb doi ki bii kɔɔ, nan bonkobit joonboa ki lin lint doi na, ki lin nyi tiniu nba ki bi biit ki li tee bi faar na ni. ³ Ki doi maŋ sii tee Liifai teeb yar, ki bi sii kɔɔ li ni, ki bi bonkobit joonboa na sii tee bi bonkobit kur yar. ⁴ Bonkobit joonboa nba ki i saa tur Liifai teeb ki lin lint bi doi na, li fɔkint saa nyi doo na joonn boor, kii tee taakaabii kobii ŋanŋmu-ŋmu loka kur po. ⁵ Ii bikin doo nanyer po ki lii tee taakaabii tusir ki jiin yondo po, ki bikin taakaabii tusir ki jiin gaŋ po, ki bikin taakaabii tusir ki jiin yonbaa po, ki bikin taakaabii tusir ki jiin diitu po, ki doo na-ii be sinsuuk ni. Ki bi sii mɔk yiar maŋ, ki li tee bi bonkobit joonboa, doo kur ni. ⁶ Ii jii doi ŋanloob-loob ki tur Liifai teeb, ki lii tee sindant doi. Li-i tee ki jasɔɔ tan kpet kpui u lɔɔ, u saa fit bɔr doi maŋ ni, ki bia pukimm doi piinna nan ŋanlee, ⁷ ki li kur saa taan ki tee doi piinna na ŋanniin, nan li bonkobit joonboa. ⁸ Doi nba ki Israel teeb saa tur Liifai teeb bi tiniu ni na, booru kur n got u yabint nan tiŋ bianŋinba ki u mɔk ki fit turib. Booru nba mɔk doi bonchiann, ii nyinn doi saama, ki booru nba ki mɔk doi saami, ii nyinn waaminna.”

*Ki jiin sindant doi po
(Sennu 19.1-13; Joosua 20.1-9)*

⁹ Tɔn, ki Yennu yet Moses a ¹⁰ wun pak Israel teeb a, “Li-i tee ki i poot Joɔdann mɔkir, ki kɔɔ Keenann tiŋ ni, ¹¹ yin gann sindant doi, ki li-i tee sɔɔ tan kpet kpui lɔɔ, u saa fit bɔr doi maŋ ni. ¹² Leŋe ki u saa foor, li-i tee ki kpeemmɔ na nkpiimɔ bo loon wun kpui, sindant boa sii be-e, ki li-i tee sɔɔ tan kpet ki kpui u lɔɔ, bi daa kpui, ŋaan ki wun set niib na kur tɔonn ki bin bu u buut; ¹³ ki doi ŋanloob nba ki i saa tur na sii tee i sindant boa. ¹⁴ Ii nyinn doi ŋantaa Joɔdann mɔkir yondopo, ki nyinn doi ŋantaa Keenann yent ni, ki lii tee sindant doi. ¹⁵ Doi ŋanloob na sii tee yimm Israel teeb,

nan boorganu nan nileeb nba sii koo nani na sindant boae, ki li-i tee soo tan kpet kpui u loo, u saa fit bor doi man ni.

¹⁶ “Li-i tee ki soo jii kut lanbann ki faa u loo ki u kpo, li daano tee nikpiiruko; ii mun kpi nikpiiruk man. ¹⁷ Koo li-i tee ki soo jii tann nba saa fit kpi niru, ki jaar u loo ki kpuii, li daano tee nikpiiruko, ii mun kpi daano man. ¹⁸ Koo li-i tee ki soo jii daauk nba saa fit kpi u loo, ki faa soo ki u kpo, li daano tee nikpiiruko, ii mun kpui. ¹⁹ Li tee kpeemmo na nikpiimoo toonne ki wun kpi daano nba kpui u niru na. Li-i tee ki u lau, wun kpui.

²⁰ “Li-i tee ki soo nan u loo ki nyiau tin ni ki kpuii, koo ki jii siar ki luuru, ²¹ koo ki faau niikur ki u kpo, li daano tee nikpiiruko, ii mun kpui. Li tee kpeemmo na nikpiimoo toonne ki wun kpi daano nba kpui u niru na. Li-i tee ki u lau, wun kpui.

²² “Naan li-i tee soo ki nan u loo, naan tan kpet kpuii, laa lek tee ki u nyiau tin ninje, koo ki jaar siarie, ²³ koo li-i tee ki u ki mi a niru be ki jaar tann ki li kpuii-ie, ki u ki tee u dataak koo wunba ki u namo, ²⁴ doo saakab n got li maan booru ni, ki pak somm wunba kpui u loo na, ki daa te ki kpeemmo na nikpiimoo kpui. ²⁵ Doo na saakab n guur wunba kpet ki kpui loo na, ki te ki wun nmat sindant doo nba ki u bo saan na ni, ki daa te ki kpeemmo na nikpiimoo jiiintoo panni. Wun biar kii be doo man ni tee-e nan mannteeb yudaano nba ki bi moon nammir kpan u yur paak ki u be li yoo, nan waa tan saa kpo yoo nba. ²⁶ Li-i tee ki nikpiiruk na tan kpet ki nyii sindant doo nba ki bi jiiino na ni, ²⁷ ki kpeemmo na nikpiimoo lau ki kpuii, pann na booru ki tee nikpinu kaa. ²⁸ Joo nba kpet ki kpui u loo na daa sii be sindant doo na nie. Li-i tani tee ki mannteeb yudaano na kpo, u ji saa fit nmat kun u doo ni. ²⁹ Sennu nba nae ki i sii diar, siaminba kur ki i be, yimm nan i yaaboona nba saa wei.

³⁰ “Wunba kur kpui u loo, ki siara damm fit teen banlee koo ki gar nna ki la, ki pak biiru, yin kpui, naan daano nba kpui u loo ki siara daano tee yenokoo, i daa kpi daano man, kimaan yenokoo siara ki jan nan wun kpo.

³¹ Ii kpi nikpiiruk na, u kan fit pa likirii ki turi ki lin nyinno kuun na ni.

³² I daa te ki daano nba kpui niru ki chiar saan sindant doo ni na pa paatii a lin te ki wun fit jen u naak ni, yoo nba ki mannteeb yudaano daa be u manfoor ni na. ³³ Li-i tee ki i tun linba na, i saa biir tin nba ki i be nawa. Nikpinu biir tinje, li-i kii tee ki i mun kpui daano nba kpui u loo na-i kaa, siar kaa ki i saa fit jii ki namm tin nba ki bi kpui niru na. ³⁴ I daa biir tin nba ki i be li ni na, kimaan mine tee Yennu, ki be nan n niib Israel teeb.”

36

Ki jiiin Selofehad bonpoi po (Nikant 27.1-11)

¹ Gilead din tee Makir bijae, ki bia tee Manase yaaboonn, ki Manase mun tee Joosef bija, ki Gilead naakuuk ni saakab baar ki yet Moses nan Israel saakab a, ² “Yennu wannu nan ii to naatoot ki biit tin na ki tur Israel teeb, ki bia beti nan ii jii ti nikpiimoo Selofehad faar ki tur u bonpoi. ³ Tiat man, li-i tee ki u bonpoi na kun jab naakugan ni, bi faar saa biar naakuuk man ninje, ki linba bo sii tee ti faar na ji saa waabe. ⁴ Li-i tee ki Israel teeb ghoor binn na baar, ki tee yoo nba ki mokint kur bo koi, ki bondamm saa nmat ki gaar linba kur ki bi bo koi na, Selofehad bonpoi na faar saa biar naakuuk nba ki bi kumm na boore, naan ki tin baa.”

⁵ Ki Yennu yet Moses a wun tur Israel teeb sennu na a, “Joosef naakuuk nba yet maan nba na tee moniie. ⁶ Sennu nba ki Yennu tur Selofehad bonpoie na: Bi saa fit ki kun jab nba ki bi loon, ñaan ki lii tee bi naakuuk ni kuukoo. ⁷ Faar nba tee Israel niro yar, lin tuu biar kii be u naakuuk ni. Israel niro kur tuu sii dia tin faar nba ki u dii u yeejamm boore. ⁸ Bonpook nba kur dii Israel tin faar, wun kun joo ki wuu tee u baa naakuuk ni niro. Nna bannue saa te ki Israel niro kur n di u yeejamm faar, ⁹ ki li bia kan fit te ki naakugan n di loo faar, ki naakuuk kur sii fit di bi faar ki lont bi waas.”

¹⁰⁻¹¹ Ki Selofehad bonpoi nba tee Mala nan Tirsa nan Hogla nan Milka nan Nowa na tun nan Yennu nba wann Moses na, ki kun jab, bi baa naakuuk ni. ¹² Bi din kun jab Manase booru nie, wunba tee Joosef bija na, ki bi faar kpakin bi baa naakuuk ni.

¹³ Yennu nba din tur Moses sennu nan wannu nbae na, a wun yet Israel teeb, yoo nba ki bi be Moab paanu nba poot Joodann mokir, ki jir Jeriko po na ni.

SENNU na turu munlee ni

Ki jiin Sennu gbouj na po

Gbouj na beerit bianjinba ki Moses din namm wann Israel teeb Yennu sennu nawa ki kpoe. Li yoo manj, Israel teeb na din yaa bin poot Joodann mäkire ki koo Keenann tinj ni. Baatusir ni, bi yi gbouj manje Duteronomi.

¹ Mōmaan nae ki Moses pak ki tur Israel teeb, yoo nba ki bi be kunkoouk nba be Joodann mäkir yondo po, paanu nba be ki kpia Suf ki foo ki Parann be chianu, ki Tofel nan Labann nan Haserof nan Disahab mun be chianu na. ² Seir joor sōnu nba nyi Horeb na, li jikit dapiik nan yenne ki bi somm baat Kades Banea. ³ Baa nyii Ijijt binpiinna ni, nmaarii piik nan yenn dapinpiik, ki Moses pak mōmaan ki tur Israel teeb sennu nba ki Yennu yaa wun wannib. ⁴ Waa din kōn ki nyann bat Sihonn, wunba tee Amor teeb bat, ki din koo Hesbonn doo ni na, nan bat Og, wunba tee Basann bat ki koo Astarof, Edrei tingbouj ni na poor poe, ki Moses pak mōmaan manj. ⁵ Moab yent nba be Joodann mäkir yondo po na, lenje ki Moses wann Israel teeb sennu na, ki yet a:

⁶ “Ti Yomdaano Yennu pak nant Horeb joor paak, ki yaa, ‘I wei bonchiann joor na paaka. ⁷ Tootir man, ki soor sōnu kii saa Amor teeb kunkona doi ni, ki bia saan niib nba kpia na boor, li Joodann mäkir baauk ni, nan kunkona po, nan paanu ni, nan li tinj po yent ni, nan li mōkgebenjir gbianu po, ki bia saan Keenann teeb tiniu po, nan Lebanonn jojaana po ki saa tuu Yufrates mäkir. ⁸ Gotirii, n jii tinj nae ki turi. Ii saa man ki saa koo yent tinj manj, tinj nba ki min Yennu senn mōsonn ki tur i baanba Abraham nan Aisak nan Jakob nan bi maaru kur nba saa wei bi poor na.’ ”

Ki jiin saakab gannu po (Nyinu 18.13-27)

⁹ Moses din namm yet Israel teeb a, “Li yoo manj ki n beti a, ‘I kpiasu yabit nan min jii-i n kuukoowa. ¹⁰ I Yomdaano Yennu te ki i pōta, li paak, dinna i yabint tee nan nmaabira nba be sanpaapo nae. ¹¹ I Yomdaano Yennu, wunba tee i baanba yoo na, wun teeni yabint tusaa ki gar yaa tee bianjinba, ki teen piisin i paak nan waa senn mōsonn bianjinba na. ¹² Nlee ki n kuukoo saa jii i daamii nan i jika kii pat i kunkona? ¹³ Gant subindamm nba gbia maan paak ki mōk jirima, ki bin nyi booru kur ni, ki n teemm yudamm ki bii gorii-i.’ ¹⁴ Ki i jiin ki yet a maa yaa min teen bianjinba na njan. ¹⁵ Nanne ki n jii i booru ni saakab nba tee subindamm ki mōk jirima, ki sennib a bii mōk yiikoo i paak. Ki bi siab-ii gorii koonn tusir tusir, siab kobik kobik, siab mun piinṅmu-ṅmu, siab mun piik piik, ki siab mun tee booru booru yiikoo damm. ¹⁶ Ki n tur barbuura na yaak ki yaa, ‘Gbiintir man i ninjamm maan, kii bu bi barii fanu, soo kur nan u ninja nan boorganu nba be namm na. ¹⁷ I daa mōk ningannii i maan bunu ni, njan kii gbiintir tarii nan nijaana maan; i daa tiin nisaarik numpo, kimaan buut na tee Yennu yare. Njan barii nba paaki, yin baar nann n boor, ki n saa gbiint ki bu turi.’ ¹⁸ Ki li yoo na ki n beti linba kur ki i saa tun.

Ki jiin doonii teeb na po (Nikant 13.1-33)

19 “Ki ti tun nan ti Yomdaano Yennu nba wann bianjinba na, ki nyii Sainai joor boor, ki tokin koo kunkoouk nba yarin ki mok janmaanii, ki saa Amor teeb kunkona doi na, ki saa baar Kades Banea. 20 Li yoo ki n yeti a, ‘I baar Amor teeb kunkona doiwa, linba ki ti Yomdaano Yennu, wunba tee ti yeejamm Yennu na jikit ki teent na. 21 Gotirii, Yennu turi tinj nawa. Ii saa man ki saa yentir, nan Yennu nba yet bianjinba na. Daa tiin janmaanii, i bia daa mok birsuku.’

22 “Naaan ki i kur baar n boor ki betin a ti saa tun toomiie ki bin saan ki pikii njmaa tinj na ki jen betit taa saa paan sian, nan taa saa koo digbana nba ninj. 23 Ki maan na manjin, ki n gann niib piik nan banlee, booru kur ni niro yenokoo. 24 Ki bi yaat saan kunkona po, ki saa sik baar baauk nba ki bi yi Eskol na, ki fitir fanu, 25 ki poor lej tiinii loona ki jen nann, ki bia yaa tinj nba ki ti Yomdaano Yennu teent na tee tinjaje.

26 “Naaan ki i yeti i Yomdaano Yennu sennu. Li paak ki i ki koo tinj man ni. 27 Ki i burin nan i leeb i jei ni, ki yaa ‘Yennu ki loon ti maan, li paak ki u nyinnit Ijpt tingbourj ni, a wun jiit ki kubint Amor teeb nuu ni ki bin boontit. 28 Bee saa teen ki tin saan leji? Janmaanii mokit. Ti ninjamm nba ki ti tumm na kooant birsuka. Bi yaa niib nba be lej na tee niwakita ki garita, ki bi doi joona bia fok ki saa tuu sanpagbant, ki bia yaa niib na tee nipaarit ki mok panj ki garit.’

29 “Nanne ki n beti a, ‘I daa tiin niib manj janmaanii. 30 Ti Yomdaano Yennu saa liit i toonn, ki saa kon ki turi, nan waa tun bianjinba Ijpt na, 31 nan kunkoouk paak na, siaminba ki u sommi nan baa nba tuu somm u bik na, sonu nba kur ki i tokin, nan yaa tan baar nna.’ 32 Naaan linba kur ki n yeen na, i lek ki teen Yennu yada, 33 nan waa lek gar i toonn po ki wanti yaa sii doo sian, ki teeni muu nyok, ki bia te ki sanpagbant wanti yaa saa tokin sian yonnu ni nawa.

*Ki jiin Yennu nba dat Israel teeb tuba po
(Nikant 14.20-45)*

34 “Yennu gbat i bunburimii ki donn wutoor, ki yet a, 35 ‘Monii, i soo kan nyi maarbiuuk na ni ki tan koo tinj nba ki n tur i yeejamm na ni, 36 see Kaleb, wunba tee Jefune bik na kooe saa koo lej, ki n saa turo tinj manj, kimaan u waan nan u par kur. Ki n saa tur joo nan u yaaboona tinj nba ki u tokii ki la na.’ 37 I paake te ki Yennu donn wutoor nanin ki yet a, ‘Fin Moses gbaa, a kan koo tinj manj ni. 38 Naaan Joosua, wunba tee Nunn bija, ki tee a sommtoo na, a turo kpanj-n-moj, kimaan jooe saa jii Israel teeb ki bin koo ki yent tinj manj.’

39 “Ki Yennu yet ti kur a, ‘I waas nba tee nipaauj ki ki mi bonjann nan bonbiir bokitu, ki i yaa bi tan saa jiib ki teen daaba na, njamme ki n saa turib tinj na ki bin koo. 40 Naaan yimm njarin, njmatir man kii saa yiar nba tee kunkoouk ki jir Mokmuuj po na.’

41 “Ki i jiin a, ‘Moses, ti biir Yennu-wa, njaan motana ti saa took ti dataie nan ti Yomdaano Yennu nba sennit bianjinba na,’ ki soo kur teen siir nan konn, ki dukii nan li sii tee dafure nan kunkona doi manj leku.

42 “Ki Yennu betin a, ‘Yetirib ki bi daa koni, kimaan n kii be nammi. Bi datai saa nyanniba.’ 43 Li paak ki n beti, njaan ki i ki gbiinti, ki yet Yennu sennu nan karinbaanii, ki soor sonu ki took doi manj. 44 Ki Amor teeb nba koo kunkona doi manj ni na nyii ki pikini nan sapook na, ki wei-i halii ki saa tuu Horma, ki saa nyanni Edom kunkona doi na ni, 45 ki i bui fabin ki tur Yennu ki loon u sommir, njaan u ki gbiint koo ki gat ki turini. 46 Ki li poor po, ki i kar Kades ki wei bonchiann.

2

Bina nba ki Israel teeb kar kunkoouk paak

1 “Ki ti ηmat tōkin sōnu ki do kunkoouk ki took Mōkmuη po, nan Yennu nba wannit bianj̄nba na. Ki ti jii daa bonchiann ki lin lintir kunkona nba be Edom yent ni na.

2 “Ki Yennu pak nanin, ki yet a, 3 ‘I jii yoo bonchiann ki lin lintir kunkona na. Mōtana, ηmatir kii saa i gaη po. 4 Want niib na sennu na: I per i ninjamm Esōo maaru nba kōō Edom na doo kpaara. Bi sii tiini jaηmaaniie. 5 N̄aan i daa piint kunkonn nammii, kimaan n ki yaa min ηmit bi tiη na ki turini, koo taanmaatir gbaa n kan turini. N jii Edom yent na ki tur Esōo yaaboonawa. 6 Ii sii daa jeet nan nyun bi boore.’

7 “Tiat nan i Yomdaano Yennu teen piisin linba kur ki i tuun paak, ki goti fanu, yoo nba ki i lintir kunkoouk nba yab paak na. U din be-e nani bina piinna, ki i laat linba kur ki i loon.

8 “Ki ti tan baar ki gar ti ninjamm Esōo yaaboona yent na ni. Ki ti nyik Araba sōnu, linba nyi Elaf nan Esion-Geber na, ηaan tōkin sōnu nba saa Moab. 9 Ki Yennu betin a, ‘I daa daamii Moab niibi, bi tee Lot yaaboonae, i daa kōn nammii. N jii Ar tiη na ki turiba. N ki yaa min ηmit bi tiη na ki turini.’ ”

10 (Em teeb din tuu kōō Are. Bi din tee niib nba mōk panii ki bia yabe. Bi bia din fōk nan Anak teeb nae. 11 Bi din tee niwakita nan Anak teeb nae. Moab teeb ηarin din yib Em teebe. 12 Hor teebe din kōō Edom, ki Esōo yaaboona tan berib ki nyinnib. Bi din kpiibe ηaan kōō bi doi ni, nan bianj̄nba ki Israel teeb din tan ber bi datai ηaan kar tiη nba ki Yennu turib na ni.)

13 “Ki Yennu yetit a, ‘Mōtana, fiit ki poot Sered baauk na.’ Ki ti poot baauk maη. 14 Li din tee bina piintaa nan ηanniime, taa nyii Kades Banea na poor po. Binba din tee li yoo kunkonkōonna din kpo ki gbenna, nan Yennu nba din yet bianj̄nba na. 15 N̄ōō Yennu din biiribe nan waa tan boontib.

16 “Bi kur nba din tan kpo ki gbenn yoo nba, 17 ki Yennu yetit a, 18 ‘Dinna daar nba na, i saa gar Moab kpaar paak ki tōkin nyi Ar. 19 I-i saa kii per Amonn teeb, binba tee Lot yaaboona na yent, i daa daamiib koo ki piint kunkona nammii, kimaan n ki yaa min ηmit tiη nba ki n turib na ki turini.’ ”

20 (Yent maη, bi din tuu yi niwakita yente, kimaan niwakitae din tuu kōō leη. N̄aan ki Amonn teeb din yib Samsu teeb. 21 Niib nba din tee nikakira, ki fōk nan Anak teeb na, ki bia yab, ηaan Yennu din boontiba, ηaan ki Amonn teeb kar bi yent maη ni. 22 U din tun nnae ki tur Esōo yaaboona nba din kōō Edom na. Waa din boont Hor teeb na ki Esōo yaaboona gaar bi yent ki kar leη nan dinna. 23 Niib nba din kar Kret mōkgbenj̄ir kunkonn paak na, ηamme ji kōō tiη nba kook Sinsuuk ni mōkgbenj̄ir na. Bi din boont Af teeb nba din kar leη sinsinn nae, ki bia fat yent maη ki saa tuu Gasa doo.)

24 “Tōn, taa gar Moab kpaar, li poor po ki Yennu yetit a, ‘Fiit man ki soor sōnu kii saa ki saa poot Arnonn mōkir, kimaan n jikit Sihonn, wunba tee Amor teeb bat, ki kōō Hesbōnn na, nan u tiη ki kubinti. Fiit ki leko kii fiar u yent. 25 Laa nyii dinna ki saa, n saa te ki niib-ii tiini siar kur po, ki sōō kur nba gbat i sann, jaηmaanii saa kōōu.’

Biaŋinba ki Israel teeb kɔn ki nyann bat Sihonn
(Nikant 21.21-30)

²⁶ “Ki ti be Kedemof kunkoouk paak, ki n tun toonii ki bi saan Hesbonn, bat Sihonn boor, nan mɔmaan nba maant par a, ²⁷ ‘N̄aant ki tin gar a yent ni. Ti saa tɔkin sunsonne, ti kan kɔɔ kpaant ni. ²⁸ Ti saa pa jeet nan nyun nba ki ti saa di ki bia nyu na paaka, n̄aan taa loon tin tun biaŋinba tee tin somm ki gar a yent nie, ²⁹ nan taa tan saa poot Jɔɔdann mɔkir ki kɔɔ tin nba ti Yomdaano Yennu teent na ni. Esɔɔ yaaboona nba kɔɔ Edom, nan Moab teeb nba kɔɔ Ar, bi sak ki ti gar bi yent niwa.’

³⁰ ‘N̄aan bat Sihonn ki too ki tin gar u yent ni. Ti Yomdaano Yennu-e te ki u tee tubkangbatir nan mɔyɛtuk daano, ki te ki ti kɔn nyanno, ki fat u yent siaminba ki ti be na.

³¹ “Ki Yennu betin a, ‘Mɔtana, n yaa n jii bat Sihonn nan u tinje ki tura. Kɔɔn ki yent u tinj maŋ.’ ³² Ki Sihonn nan u jab kur nyii a bin took ki kɔn nant, Jahas doo ni. ³³ Ki Yennu kubino ti nuu ni, ki ti kp̄iiu nan u jab kur, ³⁴ ki nyann ki biir u doi kur li yoo na, ki kp̄ii jab nan poob nan waas, ki ki nyik sɔɔ ki u biari, ³⁵ see bonkobit nan mɔkint nba be doi maŋ ni na, ki ti jii ki li tee ti yar. ³⁶ Ti Yomdaano Yennu sommit ki ti kɔn ki nyann doi maŋ, laa nyii Aroer doo nan doi nba be Arnonn mɔkir baauk mɔgbann, nan doo nba be baauk na sinsuuk ni, ki tɔkin saa tuu Gilead. Doo din ki biar ki li joona wakii ki gariti. ³⁷ N̄aan ti din ki nakin Amonn teeb yent ni, koo ki nakin Jabok kp̄engbiɔŋu, koo ki nakin kunkona doi na po, koo siaminba kur po ki ti Yomdaano Yennu sennit a ti daa saa.

3

Biaŋinba ki Israel teeb kɔn ki nyann bat Og
(Nikant 21.31-35)

¹ “Li poorpo ki ti chat ki saan tɔɔnn po ki tɔk Basann sɔnu. Ki bat Og nan u jab kur nyii tookit, Edrei doo ni, a bin kɔn nant. ² N̄aan ki Yennu betin a, ‘Daa tiino janmaanii. N yaa n jii n̄ɔɔ nan u jab nan u yent kure ki kubin a nuu ni, ki a tun nan faa tun biaŋinba ki tur bat Sihonn, wunba din tee Amor teeb bat ki kɔɔ Hesbonn na.’

³ “Ki Yennu bia din kubin Basann bat Og nan u jab kur ti nuu ni. Ki ti kp̄ii bi kur, sɔɔ din ki tenn. ⁴ Ti bia din fat u doi kur li yoo maŋ, ki doo ji din ki biar ki ti ki fat u boori. Argob yent kur din tee digbana piinloob ki Basann bat Og dia. ⁵ Bi din maa joonfoote ki lint doi maŋ. Li tammɔi din tuu looe nan kutlaana. Digbana bonchiann bia din be, ki ki maa joona. ⁶ Ki ti biir bi doi maŋ kur, ki kp̄ii jab nan poob nan waas, nan taa din tun Hesbonn bat Sihonn biaŋinba na. ⁷ Ti din jii bonkobit nan mɔkint nba be doi maŋ nie ki yent.

⁸ “Li yoo ki ti fat Amor teeb batnba banlee na tiniu nba be Jɔɔdann mɔkir yondo po na, ki nyii Arnonn mɔkir ki saa tuu kunkonn nba fɔk ki bi yir Hermonn na. ⁹ (Sidonn teeb din yi Hermonn jɔɔr na Sirionn-e. Ki Amor teeb mun yir Senir.) ¹⁰ Ki ti fat Basann bat Og yent kur, doi nba din be kunkona paak, nan Gilead nan Basann yent, ki saan banfɔkir ki saa tuu Saleka doo nan Edrei doo yondo po.”

¹¹ (Basann bat Og kɔɔe din tee niwakitir nba din tenn, ki u gado tee kut, ki li fɔkint tee kp̄inkpouŋ fɔkint munyia, ki yarimu tee kp̄inkpeŋ fɔkint n̄anna. Li be Amonn teeb doo nba tee Raba nae nan dinna.)

*Booru nba kar Joodann mækir yondo po na labaar
(Nikant 32.1-42)*

¹² “Taa fat yent manj ki gbenne, ki n jii tinj nba be Areor ganj po ki kpia Arnonn mækir na ki tur Rubenn nan Gaad booru, ki pukimm Gilead yent nba mækir kunkona na waan, nan doi nba be lej na. ¹³ Ki Gilead bökleeer na nan Basann yent kur ki n jii tur Manase booru bökir, siaminba ki bat Og din yen na, ki li tee Argob yent kur.”

(Basann tinj na, bi din yir niwakita yente. ¹⁴ Ki Manase yaaboonn nba tee Jair na gaar Argob yiar kur nba ki bi bia yir Basann na, ki saa tuu Gesur nan Maaka kpaar paak, ki pur doi manj ki gaan nan u sann, ki tan tuu dinna bi mir Jair digbanae.)

¹⁵ “Ki n jii Gilead ki tur Makir naakuuk nba nyii Manase booru ni na, ¹⁶ njaan tur Rubenn nan Gaad booru tinj nba nyii Gilead ki saa tuu Arnonn mækir. Mækir na sinsuuk nie tee bi niidiitu po terik, njaan paapo terik mun tee Jabok mækir. Ki li bökleeer tee Amonn kpaar. ¹⁷ Li yonbaa po bi kpaar tant ki saa tuu Joodann mækir, laa nyii Galilli mækigbenjir ganj po ki saa tuu Mæk-kpeenn, niidiitu po, ki bia saa dian Pisga jöör, yondo po.

¹⁸ “Li yoo manj ki n turib kpaanii a: ‘Ti Yomdaano Yennu turi tinj nba be Joodann mækir yondo po na a yii yen. Motana, barint i jab kunkontiat ki tumm ki bin poot Joodann, ki gar i naa waas Israel teleeb toonn, ki sommib ki bin gaar yiar ki yent. ¹⁹ See i poob nan i waas nan i bonkobite saa biar doi nba ki n turi na ni. N mi nan i mækir bonkobit bonchiann. ²⁰ Sommit i naa waas Israel teleeb ki bin gaar tinj nba Yennu turib, ki li be Joodann mækir yonbaa po na, ki yabir nan Yennu nba tan saa te ki bin kar nan laafia, nan waa tun bianjinba ki turi nna na. Li poor po ki yin jen tinj nba ki n turi na ni.’

²¹ “Li yoo na ki n yet Joosua a: ‘A la bianjinba ki i Yomdaano Yennu tun ki tur batnba banlee nba tee Sihonn nan Og nawa. Ki u bia saa tun soö kur nnae, tinj nba kur ki i lek. ²² I daa tiimm janmaanii, kimaan i Yomdaano Yennu-e saa kon ki turi.’

Bianjinba ki Moses kan köö Keenann

²³ “Li yoo na ki n miar Yennu nan n par kur ki yet a, ²⁴ ‘Yabint daano Yennu, n mi nan a fiit ki wannin a toongbenja nan bakitnaunj toona nba ki a yaa a tuma. Yensau kaa sanpaapo koo tingbounj na ni ki saa fit tun a panj toona na leere. ²⁵ Yennu, n meia, njaant ki min gar ki poot Joodann mækir, ki la tinjanj nba be bökleeer po na, tinjanj nba mækir kunkona na, ki bia la kunkona nba fok ki be Lebanonn tinj na ni.’

²⁶ “Njaan i paake te ki Yennu donn wutoor n paak ki ki gbiint turin. Ki u yet a, ‘Li jan nawa. A ji daa piak nna ki teenimi. ²⁷ Saant ki do Pisga jöör paak, ki got toonn nan poor, nan diitu po nan ganj po, ki got linba ki a la fanu, kimaan a kan ban poot Joodann mækiri. ²⁸ Chekint Joosua nan kpaanii na, ki kpanjo, kimaan njooe saa gar niib na toonn, ki poot namm, ki gaar tinj nba ki a saa la na.’

²⁹ “Ki ti biar baauk ni ki kpia doo nba tee Bef-peor na.”

4

Bianjinba ki Moses kpaan Israel teeb a bii mækir mäsaku

¹ Ki Moses njamm yet Israel teeb a, “Sakin man sennii nba kur ki n wanti, ki i sii mækir manfoor, ki kar doo nba ki i Yomdaano Yennu nba tee i baanba yoo na jikit ki teeni na ni. ² I daa pukii siar linba ki n teeni na po, ki bia

daa nyint siari. Sakin man i Yomdaano Yennu sennii nba ki n wanti na. ³ I mɔŋ la linba ki Yennu tun, Peor jɔɔr boor nawa. U din biir sɔɔ kur nba jiantir yenbik Baal leŋ. ⁴ Nnaan i siab nba din be fanu nan i Yomdaano Yennu na bia daa be i manfoa ni dinna.

⁵ N wanni sennii na kura, nan bianjinba ki n Yomdaano Yennu betin a n tun na. Sakin sennii man, yoo nba ki i be tin nba ki i yaa yin lek na ni.

⁶ Sakin ki weir man fanu, njanne saa wann boorganu nba kpia-i na nan i sub. Ki bi-i gbat sennii na kur, bi saa yet a, 'Yanfoon nan bann boorbee na ki niib na mɔkii?'

⁷ "Digbansiar kaa, li-i tee ki u yabint tee bianjinba, njan u ki mɔk Yennu nba naako nan ti Yomdaano Yennu nba be nant na. Yoo nba kur ki ti miarɔ, u tuu gat ki turite. ⁸ Digbansiar kaa, li-i tee ki u yabint tee bianjinba, njan u ki mɔk sennii nba tee fanu nan linba ki n wanti dinna na. ⁹ Ii mi ki daa tammit linba ki i la nan i ninbina, yaa daa be i manfoor ni na, ki tan wann i waas nan i yaaboona ¹⁰ ki gaan daar nba ki i daan set i Yomdaano Yennu tɔɔnn, Sainai jɔɔr boor, ki u betin a, 'Taant niib na boyennkɔɔ boor. N loon ki bin gbiint maa yaa n pak linbae. Ki bi saa tumii kii saak n mɔb, baa daa be bi manfoor ni na, ki tan fit wann bi waas ki bii mɔk mɔsaku.'

¹¹ "Betir i waas bianjinba ki i din saan set jɔɔr nba ki munyuuk doo ki tee nan sanpagbouŋ ki dɔkin, ki muyerpeeun do sanpaapo na. ¹² Betirib bianjinba ki Yennu pak nani muu na ni, nan bianjinba ki i gbat ki u piak nani, njan ki i ki laat ninnaun siar nan waama. ¹³ Ki u wanni linba ki i saa tun ki gbeen u molor nba ki u senn nan yimm. Ii mɔk man mɔsaku nan sennii piik nba ki u sɔb teen tanpatlai njanlee paak na. ¹⁴ Yennu betin a min wanni sennii na kur, ki yin sak gaarir tin nba ki i yaa yin lek ki fat kar na ni.

Kpaanii ki jiin patmannu po

¹⁵ "Yoo nba Yennu pak nani, muu ni, Sainai jɔɔr paak na, i din ki la ninnaun siari. Li paak, ii mi man, ¹⁶ ki daa tuun biit ki maa patsiar ki teen i mɔŋi, laa tee jɔɔ koo poo, ¹⁷ koo bonkobit koo nɔɔnii, ¹⁸ koo bonbubɔkit koo janiin ninnaun. ¹⁹ I daa te ki sɔɔ kpanni nan yin gbaan ki jiant linba ki i laat sanpaapo na, laa tee yonnu koo njanrik koo njanabira. Ti Yomdaano Yennu jiir ki tur nilee nba tenn nae, a bii jiantir. ²⁰ Nnaan yimme tee niib nba ki u nyinni Ijijit, waruk ni na. U nyinni, a wun jii-i ki teeni u niibe nan yaa tee bianjinba dinna daar ni na. ²¹ I paake teen ki ti Yomdaano Yennu din donn wutoor nanin, ki por kat nan n kan poot jɔɔdann mɔkiri ki kɔɔ tinŋan nba ki u teeni na ni. ²² N saa kpo tin na niŋe, n kan gar yakir jɔɔdann mɔkiri, njan yimm njanin saa gar ki loora, ki gaar tinŋan na. ²³ Ii mi man, ki daa tammit i Yomdaano Yennu molor nba ki u lor nani na po. Sakin u mɔb, ki daa naan siar ki li tee patiri, ²⁴ kimaan i Yomdaano Yennu tee nan muyeruk nae. U tee funfunn Yennu-e.

²⁵ "I-i lekki wei tin man ni bianjinba, ki mar waas nan yaaboona, njan i daa tuun biit, ki maa patsiar ki teen i mɔŋ. Li tee bonbiire Yennu tɔɔnn, ki saa donn u wutoor. ²⁶ N yiin sanpaak nan tingbouŋ a bin di n siara dinna. Li-i tee ki i yê n mɔb, i saa boonte yiama tin na ni. I kan wei i manfoor ni, tin nba ki i yaa yin kɔɔ jɔɔdann mɔk-pootir po na, i saa boonte yiama. ²⁷ Yennu saa yati digbana kur po, siaminba ki i waaminnae saa tenn ki mɔk manfoor. ²⁸ Leŋe ki i sii jiantir yennii nba ki niib naan nan bi nii, yennii nba tee tikpeet nan tana, yennii nba ki laat, ki ki gbia, ki ki di, ki bia ki gbia nubiru. ²⁹ Leŋe ki i saa lon i Yomdaano Yennu. Li-i tee ki i lomo

nan i par kur, i saa lauwa. ³⁰ Li-i tee ki i be daamii ni nan linba kur baati, yin ji n̄mant Yennu paak, ki sak u m̄ob. ³¹ U tee ninbatinu Yennu-e. U kan nyiki yann, koo ki biirini. U bia kan tamm m̄olor nba ki u m̄oj lor nan i yeejamm na.

³² “Boin ki fiit yoo nba gar, yoo nba ki bi daa ki mari, ki n̄mat poor po ki saa tuu yoo nba ki Yennu nan nisaarik tingbouŋ na paak. Fiitir tingbouŋ na kur po, ki laan bonjaann na booru ban tuma-a, koo s̄o ban gbat li booruwa-a, ³³ koo siab ban gbat ki Yennu* be muu ni ki piak namm, n̄aan ki bi fo, nan yaa gbia bianjinba nawa-a? ³⁴ Yensau ban bikin nan wun saan digbansar ki saa nyinn boorsau ki teemm u yab, nan i Yomdaano Yennu nba tun ki turi Ijpt nawa-a? I ninbina nie ki u jii u pangarisuk nan yiikoo ki baar nan yiarii nan tobii, ki tun yaarlituk nan baktinauŋ toona, ki te ki janmaanbona tun. ³⁵ Yimme ki u tun ki turi a lin wannu nan u k̄oe tee Yennu, ki s̄o ji ki be ki tee nan n̄o na. ³⁶ U te ki i gbat u kunkor ki li nyii yendouŋ ni, a lin te wun fit kpaani. Tingbouŋ na paak u din te ki i la u kasii muu, ki u pak nani muu maŋ ni. ³⁷ Kimaan waa loon i yeejamm na paak ki u ganni, ki jii i panchiŋ ki nyinni Ijpt tiŋ ni. ³⁸ Yoo nba ki i nyarii k̄o na, ki u ber digbanjaana nba m̄ok panii ki gari, a wun k̄oni bi tinii ni ki lii tee i yar. Tiŋ maŋe tee i yar dinna na. ³⁹ Bant dinna daar nba na, ki daa ban tammit nan Yennu-e tee Yomdaano, yendouŋ ni nan tingbouŋ na ni, ki yensau ji ki be. ⁴⁰ Sakin u sennu kur nba ki n teeni dinna daar na, ki bont kur saa somm fanu ki tur yimm nan i yaaboona, ki i saa tukin kii be tiŋ nba ki i Yomdaano Yennu turi na ni, ki li sii tee i yar m̄okm̄ok nan m̄okm̄ok.”

Ki jiin sindant digbana nba be J̄odann m̄okir yondo po

⁴¹ Ki Moses gann digbana n̄antaa J̄odann m̄okir po, ki jiin yondo po, ⁴² siaminba ki nir̄o saa fit b̄or, li-i tee ki u kpet kp̄ii s̄o, wunba ki tee u dataaki. U saa b̄or digbana n̄antaa na yennu nie ki bi ji daa kp̄iu. ⁴³ Rubenn booru ni, bi digbann tee Beser, ki li be dokitir paak, kunkoouk. Gaad booru ni, digbann tee Ramof, ki li mun be Gilead tiŋ ni. Ki Manase booru ni digbann tee Golann, ki li mun be Basann tiŋ ni.

Ki jiin Yennu sennu po

⁴⁴ Ki Moses tur Israel teeb Yennu sennii nan wannu. ⁴⁵ Linba nae tee sennii nba ki Moses pak tur Israel teeb, yoo nba ki bi din nyii Ijpt tiŋ ni, ⁴⁶ ki din be baauk nba be J̄odann m̄okir yondo po ki kp̄ia Bef-peor, ki li be Amor teeb bat Sihonn tiŋ ni na. N̄oe din k̄o Hesbann, ki Moses nan Israel teeb k̄on ki nyanno, yoo nba ki bi nyii Ijpt na. ⁴⁷ Bi din yent u tiŋe, nan Basann bat Og tiŋ. N̄amme din tee Amor teeb batnba banlee, ki k̄o J̄odann m̄okir yondo po na. ⁴⁸ Li tiŋ tant ki nyii Aroer doo nba be Arnann kp̄engbiŋ ki t̄ok n̄a gaŋ po ki saa tuu Sirionn kunkonn, n̄anne tee Hermonn kunkonn, ⁴⁹ ki bia pukin yent nba be J̄odann m̄okir yondo po na, ki sik diitu po ki saa tuu M̄ok-kpeenn, ki bia jir yondo po ki saa tuu Pisga j̄or na.

5

Ki jiin sennii piik na po (Nyinu 20.1-17)

* 4:33 4.33 Yennu koo yennii.

1 Ki Moses yiin Israel teeb kura, ki betib a, "Israel teeb, gbiintir sennii nba kur ki n teeni dinna na, ki tumii kii diar kii mək məsaku. 2 Sainai jɔɔr paake ki ti Yomdaano Yennu lor molor. 3 U ki lor molor na ti baanba kuukoo paak kaa, ɲaan nan timm nba kur be manfoor ni dinna na paak. 4 Nɔɔ Yennu din be muu ni, jɔɔr paak, ki pak nani u tiɔɲ. 5 Ki n set yimm nan Yennu sinsuuk ni li yoo na, maa n wannɪ linba ki u yet, kimaan i tiin muu na janmaaniie, ki ki sak nakin jɔɔr na.

6 "Yennu yet a, 'Mine tee i Yomdaano Yennu, wunba nyinni daabisin ni, Ijpt tingbouɲ ni.

7 " 'I daa jiantir yensau ki pukin n po.

8 " 'I daa naan ninnaunɲ siar ki teen i mɔɲ ki li tee linba be sanpaapo, koo tingbouɲ na ni, koo nyun ni, koo tinpɔɔr ni. 9 I daa baakit koo ki jiantir patsiari, kimaan mine tee i Yomdaano Yennu, ki tee funfunne Yennu. N baat nan tubdatu ki teen binba namin, nan bi maaru, ki saa tuu bi yaaboontaa nan yaaboonna ni. 10 ɲaan n mək ninbatinu ki teen yaaboona tusaa tusaa nba saa wei ki loonin ki dia n sennu.

11 " 'Daa yi n sann ki tuun biit, kimaan min, a Yomdaano Yennu saa dat wunba yiin n sann yann yann tubira.

12 " 'Ti dia foon daar na fanu, ki lii tee kasii, nan min, a Yomdaano Yennu nba wanna na. 13 A mək daa ɲanloobe ki saa jii ki tun a toona, 14 ɲaan daanlore daar tee foon daare ki turin. Daar maɲ, sɔɔ daa tuun toonn, laa tee fin, koo a waas, koo a daaba, koo boorganii nba koo a doo ni, koo a bonkobit. A daaba n foi nan fin na. 15 Tiat nan a din tee daabire Ijpt tiɲ ni, ɲaan min, a Yomdaano Yennu-e fata nan n yiikoo, nan n pangarisuk. Li paak teen ki n yaa maa a dia foon daar maɲ fanu.

16 " 'Turin a baa nan a naa baakir nan min, a Yomdaano Yennu nba senna bianjinba na, ki bont kur saa somm fanu nana, ki a saa wei bonchiann a manfoor ni, tiɲ nba ki n teena na ni.

17 " 'Daa kpi niro.

18 " 'Daa chommi.

19 " 'Daa jaami.

20 " 'Daa di faak siara ki biir a loo.

21 " 'Daa nian a loo poo, koo ki nian a loo ɲaak, koo a loo tiɲ, koo u ɲaadaabir, koo u bonkobit, koo linba kur tee a loo yari.'

22 "Sennu nba nae ki Yennu tur i kura, yoo nba ki i din taan be Sainai jɔɔr boor na. U din be muu ni nan sanpagbouɲ nba bɔn bonchiann ni, ki pak nani nan kunkɔpaarir, ki ji ki pukin siari, ɲaan sɔbir tanpatlai ɲanlee paak ki jii turin.

Ki jiin niib na janmaanii po

(Nyinu 20.18-21)

23 "Yoo nba ki jɔɔr na kur di muu ki i gbat kunkɔr, ki li nyii bunbɔnn na sinsuuk ni, ki i booru kur saakab nan tɔondamm baar n boor, 24 ki yet a, 'Ti Yomdaano Yennu fiit u yentchiɔɲ nan u yabint, ki ti gbat u kunkɔr ki li nyii muu sinsuuk ni. Ki ti la dinna daar nba na, nan Yennu fit piak nan niro, ɲaan ki u be u manfoor ni. 25 Ki mɔtana, bia paake ki ti saa kpo? Li-i tee ki ti Yomdaano Yennu ɲamm pak nant, ti saa kpo nnae. Muchiɔɲ na saa dite. 26 Nisaarik ban gbat ki Yennu nba fo na be muu ni ki pak nano, nan taa gbat na, ɲaan bia be u manfoor ni-i? 27 Moses, ɲmatir ki saa gbiint linba kur ki ti Yomdaano Yennu saa yet, ki jenna ki tan wannit linba ki u yet, ki ti saa gbiint kii mək məsaku.'

28 “Ki Yennu gbat mōmaan na, ki betin a, ‘N gbat linba kur niib na yet nawa, bi mōk mōnii linba kur bi yet na ni. 29 Li-i tee ki bi sii mōk dudukbooru na yoo kur, ki baakitin, ki saak n sennu kur, ḡann bont kur saa somm fanu namm nan bi waas, mōkmōk nan mōkmōk. 30 Saant ki betib ki bin ḡmat kōō bi diit ni. 31 Naan fin Moses, setir nna kii kpian, ki n saa wanna n sennu kur. Wantib sennu maḡ, ki bi saa sakir, tiḡ nba ki n teemm na ni.’

32 “Israel teeb, ii cheḡ fanu, ki tun linba kur ki i Yomdaano Yennu wanni. I daa yēen sennii na nan yenna. 33 Ii wei sennu nba kur ki i Yomdaano Yennu wanni, ki i sii mōk manfoor, ki bont kur saa teen fanu ki turi. Ki i bina saa pukin, tiḡ nba ki i yaa yin kar na ni.

6

Ki jiin sennjaann na po

1 “Sennii nae ki i Yomdaano Yennu wannin, a min jii ki tumii-i. Ii sakir, tiḡ nba ni ki i saa kōō ki yent na. 2 I manfoor niḡ kur, yimm nan i waas nan i yaaboona-ii baakit i Yomdaano Yennu, kii saak u sennu nba ki n teeni na, ki i saa wei bonchiann tiḡ maḡ ni. 3 Gbiintir man, Israel teeb, ki sakir, ki bont kur saa somm fanu nani, ki i sii tee digbanjaann, ki kōō mōkint nan tinkpiasir maḡ ni, nan bianjinba ki i Yomdaano Yennu nba tee i yeejamm yōō na senn u mōsonn na.

4 “Israel teeb, gbiintir man: ti Yomdaano Yennu tee Yen-yenōkōōe. 5 Ii loonō nan a par kur, nan a seek kur, nan a paḡ kur. 6 Daa tammitt sennu nba ki n teeni dinna daar nba na. 7 A tumii a waas fanu. A ḡamm tiarir yoo nba ki a be ḡaak ni, nan yoo nba ki a somm sōnu ni, nan yoo nba ki a foi, nan yoo nba ki a tuun toona. 8 A lor tabinir a nii ni, ki tabin a yugbiar paak, ki lii tiana. 9 A sōbir a diit tammōi paak, nan a ḡaak tammōb paak.

Ki jiin moyētuk kpaanii po

10 “Ti Yomdaano Yennu saa turi tiḡ nba mōk digbanjaana nba mōk mōkint, nan doi nba ki i ki maa, nan bianjinba ki u senn mōsonn ki tur ti yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakōb na. 11 Li ḡei sii gbee nan bonḡana nba ki i ki kōōne, ki bunbuna bia sii be leḡ, linba ki i ki gbiir, nan jeburkat nan tilontii nba ki i ki bur. Li-i tee ki Yennu baar nani tiḡ maḡ ni yoo nba, i sii mōk linba kur ki i loon yii di. 12 Li yoo maḡ, i daa tammitt Yennu nba nyinni Ijpt tiḡ ni, siaminba ki i din tee daaba na po. 13 A baakit a Yomdaano Yennu kii jiantir u kuukōō, kii sent a mōsona u kuukōō sann ni. 14 A daa jiantir niib nba kpia-i na yennii. 15 Li-i tee ki i jiantir yensau, Yennu wutoor saa baar i paak nan muu nae, ki saa di-i ki boonti yiama, kimaan i Yomdaano Yennu, wunba be nani na, tee funfunn Yennu-e.

16 “I daa bikii i Yomdaano Yennu, nan yaa din bikini Masa tiḡ ni na. 17 Ii dia sennu kur nba ki i Yomdaano Yennu turi na fanu. 18 Ii tuun linba kur ki u yet a li ḡan ki bia took na fanu, ki bont kur saa somm fanu ki turi, ki i saa fit ki yent tinkpiasir nba Yennu senn mōsonn nan i yeejamm nan u saa turib na. 19 Ki i saa ber i datai nan waa senn mōsonn bianjinba na.

20 “Yoo baat ki i waas tan saa boi-i a, ‘Bee ki ti Yomdaano Yennu yet nan tii saak sennu na kuri?’ 21 yin betib a ‘Ti din tee daaba kpanbar Faaro yent ni, Ijpt tiḡ ni, ki Yennu nyinnit nan u pangarisuk, 22 ki tun bakitnaḡ nan yaarlituk toona, nan jarḡmaansooruk bona, Ijpt teeb nan bi kpanbar nan u tiḡ saakab kura paak, ki ti la nan ti ninbina. 23 Ki u nyinnit Ijpt tiḡ ni, a wun baar nant ki tan turit tiḡ na, nan waa senn mōsonn ki tur ti

yeejamm ki yaa u saa tun na. ²⁴ Ki ti Yomdaano Yennu sennit a tii saak kii tuun sennu na kur, kii biaki baakitō. Ki ti-i tuun nna, u sii guu ti yent, ki tin mōkit. ²⁵ Li-i tee ki ti mōk mōsaku fanu Yennu sennu kur ni, u sii mōk parpeenn nant.'

7

Ki jiin Yennu tiōj niib po (Nyinu 34.11-16)

¹ "I Yomdaano Yennu saa baar nani tin nba ki i saa kar na ni. Ki u saa ber nyinn booru bonchiann tin man ni. Yaa saa na, u saa ber digbanjaana ŋanlore, binba mōk panii ki gari. Ŋamme tee Hef teeb, nan Girgas teeb, nan Amor teeb, nan Keenann teeb, nan Peris teeb, nan Hif teeb, nan Jebus teeb. ² Ki li-i tee i Yomdaano Yennu jii niib na ki kubin i nuu ni, ki i nyannib yoo nba, yin kpi bi kura. I daa lorin namm mōlor siari, koo ki timm ninbaauk. ³ I daa kōont bi bonpoi, ki i bonpoi mun bia daa kummi. ⁴ Li-i tee ki i kōont leeb, bi tan saa lebiti, ki i kan jiant Yennu, ŋaan jiant yenbis, ki Yennu saa donn wutoore ki biiri yiama. ⁵ Ŋaan yaa saa tun bianjinbae na ki turib: Ii bet bet bi maruj binbinta, ki yeer yeer bi jiantu tanchaakaa, ki chōō chōō bi chicherpook Asera na, ki joo bi pata muu, ⁶ kimaan i tee kasii damme ki tur i Yomdaano Yennu. Ŋōōe ganni durinya ni booru kur ni, a yii tee u niib nba be i kōō, ki gar sōō kur tingbouj na ni.

⁷ "Yennu ki looni ki ganni yabint paak kaa. Yimme waar gar booru kur tingbouj na ni. ⁸ Ŋaan Yennu looni, ki bia saa gbeen u mōsonn nba ki u senn i yeejamm na. Li paak ki u nyinni nan u panj, daabisin ninj, kpanbar Faaro nuu ni, Ijpt tingbouj ni. ⁹ Ii mi man nan i Yomdaano Yennu kōōe tee Yennu, ki tee barmonii daano, ki dia u mōlor nan u ninbatinu ki teen binba loono mōtana, nan yaaboona nba saa wei tusir. ¹⁰ U ki taantir nan wun dat binba namō tuba. U saa pa sōō kur u biit paaka. ¹¹ Li paak, gaat linba ki n tumii-i na, kii mōk mōsaku nan sennu nba kur ki n teeni dinna na.

Ki jiin mōsaku piisin po (Sennu 28.1-14)

¹² "Li-i tee ki i gbiint sennu na ki sakir fanu, ŋann i Yomdaano Yennu saa tukin nan u mōlor, ki bia wannu u lomm nba yōō be na, nan waa senn mōsonn tur i yeejamm na. ¹³ U sii looni, ki teen piisin i paak, ki te ki yin pot kii mōk waas bonchiann. Ki u saa teen piisin i tinj paak, ki i sii mōk jeet nan tilōna daan nan kpan nan bonkobit bonchiann. U saa turi piisin na kur, tinj nba ki u senn mōsonn ki tur i yeejamm a li sii tee i yar na ni. ¹⁴ Sōō kaa durinya na ni ki saa la piisingbenjir nan yimm na. Sōō kaa ki sii tee jōō koo poo ki tee kanmatir, koo bonkobit ni ki tee bonjiritii. ¹⁵ Yennu saa nyinn yiarii kur i ni, ki kan ban teen Ijpt yiarmoora na i paaki, ŋaan u saa baar nann, i datai kur paak. ¹⁶ Ii boont booru kur nba ki i Yomdaano Yennu saa jiib ki kubini. I daa tiimm ninbaauk. I daa jiantir bi tingbana, kimaan ŋamme saa turimi.

¹⁷ "I daa dukii nan niib na yabint gari, ki i kan fit beribi. ¹⁸ I daa tiimm janmaanii, tiat linba ki i Yomdaano Yennu tun ki tur kpanbar Faaro nan Ijpt teeb na. ¹⁹ Tiat man yaa la yiarkanbant nan pangarisuk nan yiikoo nan baktinauj toona nba ki i Yomdaano Yennu tun ki nyinni. Nnae ki u bia saa tun tur binba ki i tiimm janmaanii na. ²⁰ U saa baar nan yanputuk bi paak, ki bia boont binba kur saa chiar ki bor na. ²¹ Li paak, i daa tiin

niib maŋ, kimaan i Yomdaano Yennu be nani. U tee Yenjaanne, ki tee wunba ki i sii tiino ki teeno baakir. ²² Njooe sii beer binba ki i saa bi doi ni na waan waan. I daa boontirib yommi. Li-i tee ki li tun nna, njann muuk ni bonkob-susoot saa yabite ki tee daŋ ki turi. ²³ Njoo Yennu saa jii i datai ki kubin i nuu ni, ki bi sii lin turin nan yaa tan saa boontib. ²⁴ U saa jii bi batnba ki kubini, ki i saa kpiib. Ki bi sana ji kii taan tingboun na ni. Ki soo kan fit goori, ki i saa kpi soo kur. ²⁵ Ii joo bi pata muu, ki daa koont i niŋŋ salima nan likirii nba paa li paak na. I daa jikit ki li tee i yari. Li-i tee ki i jiir, njann li saa biiriwa, kimaan Yennu ki loon patmannu. ²⁶ I daa jikit pata maŋ ki koont i nei ni, nna-i kaa, li motont booru saa baa i paak nan laa be li paak bianjinba nae. Ii yet ki sarik pata maŋ, kimaan li be Yennu motont nie.

8

Ki jiin tinŋaŋ nba ki bi saa gaar na po

¹ “Sakin man fanu, sennu nba kur ki n teeni dinna na, ki i sii mok manfoor, ki saa pot bonchiann, ki koo yent tinŋ nba ki Yennu senn moosonn ki tur i yeejamm na. ² Tiat bianjinba ki i Yomdaano Yennu njmakiti sonfoouk nba ki i tokin bina piinna nba gar, kunkoouk paak na, ki baar nan wahala ki bikini, ki loon lin fiit i para, ki wun bann yaa saa sak ki dia u sennu na koo yaa kan dia. ³ U te ki kon soori, ki bia dinni mana,* jeet nba yimm nan i yeejamm daa din ki ban dii na. U din teen nna a wun wanni nan nisaarik daa maa jeet kuukoo paak kaa, njann kii maa moosonn nba kur saa nyi njoo Yennu moob ni paak. ⁴ Bina piinna na ni, njann i liant ki kpet, koo ki i taa faanti. ⁵ Tiat man, i Yomdaano Yennu-e njmakitiri, ki bia daar i tuba nan bianjinba ki baa tuu dat u bik tubir na. ⁶ Li paak, ii sak i Yomdaano Yennu sennu, kii somm u sonu ni fanu nan janmaanii, ⁷ kimaan u koonti tinŋaŋ nie, tinŋ nba mok nyuntona nan kpenii, nan moktona ki li puub saa baat nan kunkona nyaka ni, ⁸ tinŋ nba naan jeet bonchiann, ki mok tilontii bonchiann nan olif tiinii kpan† nan siat, ⁹ tinŋ nba ni ki i sii mok jeet ki kan ban koŋ siar, tinŋ nba ki li tana mok kut, ki li joot niŋe ki i saa gbiir ki nyinn kutmankpiara. ¹⁰ I tan saa di gboo, ki tur i Yomdaano Yennu niipoouk nan tinkpiasir nba ki u turi na.

Kpaanii nba jiin tintammii po

¹¹ “Ii mi man ki yin tamm i Yomdaano Yennu po. I daa yeen u sennu nba ki n teeni dinna daar na ni dianu nan waama. ¹² Yoo nba ki i mok jeet nba kur ki i saa di, ki bia maa njanii ki koo, ¹³ ki i bonkobit kur pot, ki i salima nan i mokint kur nobir, ¹⁴ njann ii mi man ki daa mok karinbaanii ki tammii i Yomdaano Yennu po, wunba nyinni Ijipt, siaminba ki i din tee daaba na. ¹⁵ Njooe gar i tcoonn foonbiiuk nba mok wai nan nanii lobii kuukoo, nan tinkoonin, siaminba ki nyun kaa, njann ki u te ki nyun nyii tana ni ki turi na. ¹⁶ Kunkoouk paake ki u dinni mana, jeet nba ki i yeejamm din ki ban dii, ki baar nan bikina bonchiann a wun bikini, ki li-i tee ki i sakin i moŋ, u saa teen piisin i paak, ki turi bonjana. ¹⁷ Li paak, daa ban dukii nan i tioŋ paŋ nan yikoo nie ki i mokiti. ¹⁸ Njann ii tiar nan i Yomdaano Yennu-e teeni paŋ ki i mokitir. U tuun nna, kimaan u see fanu nan u molor nba ki u din lor nan i yeejamm na. ¹⁹ I daa tammii i Yomdaano Yennu po, koo

* **8:3** 8.3 Mana tee jeet nba ki Yennu din turib kunkoouk paak nae. † **8:8** 8.8 Olif tiinii kpan njan, ki li daauk bia paar.

ki jiantir yensau. N kpaani dinna nan li-i tee ki i tun nna, i saa boonte ki kpakin. ²⁰ Li-i tee ki i ki sak Yennu maŋ sennu, i saa boonte nan booru booru nba ki u saa biirib i tɔɔnn po na.

9

Ki jiin Israel teeb moyêtuk po

¹ “Israel teeb, gbiintir man, i per Jɔɔdann mɔkir pootuwa, ki saa kɔɔ kar tinj nba ki lej niib yabi ki bia mɔk paŋ ki gari. Ki bi doi yab, ki li joona fɔk ki saa tuu sanpagbant. ² Ki niib na mɔŋ fɔk ki mɔk panii. Bi tee niwakitae. Ki i gbat bi yeen bi po nan sɔɔ kan fit tookibi. ³ Njan matana i saa la nan i ninbina nan i Yomdaano Yennu saa liit i tɔɔnn nan muyeruk na. U saa nyannib yoo nba ki i saa na. Ki i saa berib ki boontib yiama, nan waa senn bianjinba na.

⁴ “I Yomdaano Yennu nba saa berib ki turi na, i daa yeen i para ni nan i toonjana paake ki Yennu kɔɔni doo na ni, njan bi toonbiit na paake te ki ηɔɔ Yennu berib ki nyinnib doo na ni. ⁵ Li ki tee i toonjana nan yaa tuun linba took paak kaa ki Yennu saa turi tinj na, njan u saa ber nyinnib kimaan bi biit paak, nan waa loon ki wun gbeen u mɔsonn nba ki u sat nan ti yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakɔb na. ⁶ Ii bann nan Yennu ki teeni tinkpasisir na i toonjana paak kaa. Aaii, i tee tubkangbatae.

⁷ “Tiat, ki daa tammit bianjinba ki i te i Yomdaano Yennu donn wutoor kunkoouk paak na. Laa nyii daar nba ki i nyii Ijpt ki tan tuu daar nba ki i baar nna na, ki i yêen Yennu mɔb. ⁸ Sainai jojaann na boor gbaa ki i donn u wutoor, ki u par bee, ki u yaa wun boonti. ⁹ Maa doo jɔɔr maŋ paak maa n gaar tanpatlai nba ki Yennu sɔb u mɔlor li paak ki turi na, ki n saa be lej yontunmuna piinna nan nyɔtunmuna piinna, ki ki dii ki bia ki nyuu. ¹⁰ Ki Yennu turin tanpatlai njanlee nba ki u sɔb nan u mɔŋ nuu, mɔbona nba ki u din pak turi, ki li nyii muu ni daar nba ki i taan be jɔɔr peŋ na. ¹¹ Barmonii, yonnu ni piinna nan nyiɔk piinna na poor poe ki Yennu turin tanpatlai njanlee nba ki u sɔb u mɔlor li paak na.

¹² “Ki Yennu betin a, ‘Fiit ki sik jɔɔr na yian, kimaan niib nba ki a nyii namm Ijpt na, bi mɔk tonu ki biir bi mɔŋa. Bi doŋ yêet sennu nba ki n wannib maa bii dia nawa, ki maa bi mɔŋ yenbik.’

¹³ “Ki Yennu bia namm betin a, ‘N mi niib na nba tee tubkangbata bianjinba. ¹⁴ A daa biki a gɔɔrimi. N saa biiriba, ki sɔɔ ji kan ban tiar bi po. N saa fiina, ki fi tee digbansaakar nba sii mɔk paŋ ki garib.’

¹⁵ “Ki n ηmat sik jɔɔr na paak, ki tanpatlai njanlee nba ki sennu sɔb li paak na be n nuu ni, ki jɔɔr na gaar muu. ¹⁶ Ki n la nan i tun ki biir i Yomdaano Yennu-wa, ki maa naabik ninnauŋ. I nyik ηɔɔ Yennu sennu nba ki u wanni nae yiama. ¹⁷ I numm niŋe ki n jii tanpatlai njanlee na ki lu, ki li but but. ¹⁸ Ki n yaan baa fabin Yennu tɔɔnn, yontunmuna piinna nan nyɔtunmuna piinna, ki ki dii, ki bia ki nyuu. N tun nna kimaan i tun biir Yennu, ki u wutoor doowa. ¹⁹ Ki janmaanii mɔkin nan Yennu parbiir nan wutoor nba ki u bo yaa wun boonti na, njan ki u namm gbiint ki turin. ²⁰ Ki ηɔɔ Yennu bia donn wutoor Aarɔnn paak ki yaa wun kpiu, li yoo na ki n bia miar Aarɔnn paak. ²¹ Ki n nyinn yanbɔnbont nba ki i nan nan salima ki li tee naabik ninnauŋ na, ki joor muu, ki nannir ki li tan tenn waamina ki tee nan tant na. Ki n lu tant maŋ kpenu nba puub ki nyi jɔɔr ni na.

²² “I donn i Yomdaano Yennu wutoor, yoo nba ki i be Tabera nan Masa nan Kibrof Hatafa na. ²³ Ki u tumi ki i nyii Kades Banea, ki yeti a ii saa ki koo tij nba ki u teeni na ni. Ki i yet u maan, ki ki teeno yada, ki ki sak u mab. ²⁴ Maa banniwa, i tee moyetdamme ki tur Yennu.

²⁵ “Li paak ki n baa fabin Yennu toonn, daa piinna nan nyiok piinna, kimaan n bann nan u yaa wun boontie. ²⁶ Ki n miaro ki yet a, ‘Yabint Yennu, daa boontir a tiow niibi, niib nba ki a nyinnib Ijpt nan a panchiow nan a yiikoo nuu na. ²⁷ Tiat a daaba Abraham nan Aisak nan Jakob po, njan daa gbiin tubkangbata nba tee tondamm nan biit damm na po. ²⁸ Nna-i kaa, Ijpt teeb saa yet nan a ki fit jii a niib ki koo namm tij nba ki a senn masonn ki yaa a saa turib na ni. Bi saa yet nan a jii a niib ki saan namm kunkoouk paak a a saa kpibe, kimaan a ki loon bi maan. ²⁹ Li kura njan bi tee a niibe, ki tee a faar, ki tee binba ki a nyinnib Ijpt nan a yabint panj.’

10

Bianjinba ki Moses namm gaar sennu na (Nyinu 34.1-10)

¹ “Ki Yennu betin a, ‘Jabit tanpatlai njanlee ki lii tee nan sinsinn yar na, ki kpaa taabii lakir ki teenir lej, ki baar nann joor na paak. ² Ki n saa sob tana man paak mabona nba ki n daan sob sinsinn yar nba ki a yeer na paak na, ki a saa jii ki teen lakir na ni.’

³ “Ki n jii kpek taabii ki nammir lakir, ki jabir tanpatlai njanlee ki lii tee nan sinsinn yar na, ki jii doo nann joor na paak. ⁴ Ki Yennu sob tana man paak mabona nba ki u daan sob sinsinn yar paak na, sennii piik nba ki u din turi, waa din pak nani muu ni, daar nba ki i din taan leeb ki be joor pej na. ⁵ Ki n nyii joor na paak ki sik, ki jii tanpatlai njanlee na ki koon lakir nba ki n namm na ni, nan Yennu nba wann bianjinba na. Ki li be lej nan dinna.”

⁶ (Ki Israel teeb soor sonu ki nyii bunbuna nba tee Jaakann teeb yar na boor, ki saan Mosera. Leje ki Aaronn kpo, ki bi piuu, ki u bija Eliasar set u seenu ni ki tee manntoo. ⁷ Ki bi nyii lej ki saan Gud-goda, ki nyii Gud-goda ki saan Jot-bata, tij nba mok nyun bonchiann na. ⁸ Joor man peje ki Yennu bokit Liifai maaru, a bii guu molor lakir na, ki bia kii tee mannteeb, kii sat piisin u sann ni. Nanne tee bi toona nan dinna. ⁹ Li paak, Liifai booru ki mok tij faar nan boorlia nba mok na. Bi mok yaak nan bii tee Yennu mannteeb nan joo i Yomdaano Yennu nba sennib bianjinba na.)

¹⁰ Ki Moses bia namm yet a, “N biar joor na paak yonnu ni piinna nan nyiok piinna nan sinsinn na. Ki Yennu bia gbiint ki turin, ki sak nan u kan biiri, ¹¹ ki betin a, ‘Fiit, ki jii niib na ki bin saan gaar tij nba ki n senn masonn ki tur bi yeejamm na.’

Yennu nba loon linba

¹² “Israel teeb, gbiintir man linba ki i Yomdaano Yennu loon i boor. Ii jiantoo kii saak u sennu nba kur ki u teeni, kii loono, kii jiantiro nan i para kur, ¹³ kii mok mosaku nan u sennii kur nba ki n teeni dinna na, ki lin sommi. ¹⁴ Li sanpaak, nan tingbounj, nan linba kur be li ni tee Yennu yare. ¹⁵ Njan Yennu nba din loon i yeejamm bonchiann na paak ki u ganni ki gar nibooru nba kur be. Ki i bia daa tee u nigannkab. ¹⁶ Li paak, laa nyii motana ki saa, ii mok mosaku nan Yennu, njan daa tee tubkangbata, ¹⁷ kimaan i Yomdaano Yennu-e tee Yennu nba gar yennii kur, ki bia gar

panii kura. U gbenj ki mok panchionj ki tee bii tiino. U ki mok ningannii, u bia ki gaan fobit. ¹⁸ U te ki kpeebii nan pakoi laat bi barmonii, ki loon boorganii nba koo nant na, ki teemm jeet nan liant. ¹⁹ Li paak ii loon boorganii na, kimaan i moŋ din tee boorganue Ijpt tinj ni. ²⁰ Sakin kii jiantir i Yomdaano Yennu kuukoo, kii be fanu nana, kii sent i masona u kuukoo sann ni. ²¹ Ii dont u sann, hooe tee i Yennu. Ki i la nan i ninbina toonjaana nan jaarlituk bona nba ki u tun ki turi. ²² Yoo nba ki i yeejamm saan Ijpt na, bi din tee niib piinlore kooe. Naaan motana i Yomdaano Yennu te ki i nobir ki tee nan njaabira nba be sanpaapo nae.

11

Ki jiin Yennu paŋ po

¹ “Li paak, ii loon i Yomdaano Yennu, kii saak u sennii yoo kur. ² Tiat dinna daar nba na linba ki i tumii ki jiin Yennu po, linba ki u tun ki turi na paak. Li din ki tee i waas kaa la linba ki u tun na, naan yimme din la u yabint nan u panchionj nan bakitnaunj toona. ³ Ki i la linba ki u tun ki tur Ijpt kpanbar Faaro nan u niib kura. ⁴ Ki i la bianjba Yennu boon Ijpt kunkonkonna nan bi taanii nan torit, ki dinnib nyun, Mokmuŋ ni, yoo nba ki bi din beeri na. ⁵ Ki i mi linba ki Yennu tun ki turi kunkoouk na paaka, ki i fit lian baar nna. ⁶ I tiar linba ki u tun ki tur Datann nan Abiram, nba tee Eliab waas ki nyii Rubenn booru ni. Soo kur numm niŋe ki tingbounj bokit ki mubin njam, nan bi njaateeb, nan bi ŋei, nan bi daaba, nan bi bonkobit kur paak. ⁷ Barmonii, yimme tee damm nba la bakitnaunj toona kur nba ki Yennu tun.

Piisin nba be tingannkar na ni

⁸ “Li paak, ii sak sennu nba kur ki n teeni dinna daar na, ki i sii mok paŋ ki fit poot mokir na, ki koo yent tinj nba ki n teeni na. ⁹ Ki i manfoa saa fokit tinj nba ki Yennu din senn masonn a u saa tur i yeejamm nan bi yaaboona na, tinj nba ki siat nan naabiin puub na ni. ¹⁰ Tinj nba ki i saa koo ki yent na ki tee nan Ijpt tinj nba ki i din be ki ko kpaant ki maant i bonburkara nyun na kaa. ¹¹ Naaan tinj nba ki i tee siir ki saa koo na tee tinj nba mok kunkona nan baate, ki tee tinj nba ki saak baa, ¹² tinj nba ki i Yomdaano Yennu guu, ki u ninbina kpaal li paak yoo kur, laa nyii binn pinpiik ki saa tuu li joontu.

¹³ “Li paak, sakin sennu nba ki n teeni dinna na. Ii loon i Yomdaano Yennu kii jiantiro nan i para nan i sei kura. ¹⁴ Li-i tee ki i tun nna, u saa te saak n baa i tinj paak kpafuur ki saa tuu sakoouk, ki i saa la jeet nan tilona daan nan kpan. ¹⁵ Ki moot saa kpaat, ki i bonkobit nman, ki i sii di gboot. ¹⁶ Ii mi man, ki daa gaan kpinkpanii, kii tan saa mann nyik Yennu jiantu naan wei ki jiant pata. ¹⁷ Li-i tee ki i tun nna, Yennu saa donn wutoore i paak, ki soor saak, ki i tinj saa koor, ki bonburkara n koor, ki yin kpo yian lej, naan ki li lek tee tinjane ki u jii ki turi.

¹⁸ “Ii tian man sennu na i para nan i dudukit ni. Lorin i nii paak, ki tabin i yugbia paak, ki lii tiani. ¹⁹ Ii tumii i waas sennii na, kii piak li po i ŋei ni, nan sonii ni, nan toona ni, nan i foon yoo. ²⁰ Ii sobir i diit tammoo paak nan i ŋei yaŋa paak. ²¹ Nanne saa te ki yimm nan i waas n wei bonchiann tinj nba ki i Yomdaano Yennu senn masonn ki tur i yeejamm na ni. Sanpaak nba tun jooŋ bianjba na, i mun sii tun be lej nnae.

²² “Li-i tee ki i saa sak ki dia sennii nba ki n teeni na kur, kii loon i Yomdaano Yennu, kii somm u sonu kur ni, kii naako, ²³ nann Yennu saa ber niib nba ki i baatib, ki bi yabi ki mok panii ki gari na, ki i saa koo ki yent bi tinj manj. ²⁴ Tinj nba ki i saa nmaa kur sii tee i yare, ki i kpaar saa nyi kunkoouk ki saa tuu Lebanonn jojaana boor, ki bia nyi Yufrates mokir ki saa tuu Sinsuuk ni mokgbenjir. ²⁵ Ki siaminba kur ki i saa tokin tinj na ni, i Yomdaano Yennu saa te ki niib na tiini janmaanii, nan waa senn mosonn bianjina na, ki soo kan fit goori.

²⁶ “Dinna daar nba na, ii gann piisin koo motont. ²⁷ Piisin tee, li-i tee ki i sak gaar i Yomdaano Yennu sennu nba ki n teeni dinna na. ²⁸ Ki motont mun tee, li-i tee ki i yet sennu nba na nnaan nman jiantir tingbana nba ki i ki ban jiant. ²⁹ Li-i tee ki Yennu baar nani tinj nba ki i saa koo kar na ni, yin moont piisin, Gerisim joor paak, nnaan moont motont, Ebal joor paak. ³⁰ Joot njanlee na be Joodann mokir yonbaa poe, ki be Keenann teeb nba koo Joodann baauk ni na yent ni. Joot manj jir yonbaa poe, ki kpia nan More tiinii nba tee tijakpera na, ki ki fok nan Gilgal doo. ³¹ I per Joodann mokir pootuwa, ki saa koo tinj nba ki i Yomdaano Yennu teeni na, ki kar lej. ³² Yoo nba ki i kar lej, li kpaal talas ki yii mok mosaku nan sennii nba ki n teeni dinna daar na.

12

Boyennkoo nba tee jiant boor

¹ “Sennii nba ki i sii mok mosaku nanne na, yoo nba ki i be tinj nba ki i Yomdaano Yennu nba tee i yeejamm yoo na jikit ki teeni na. Gbiintir man. ² Tinj nba ni ki i saa koo kar na, ii bet bet bi tingbana jinjiantboa, li kunkona nba fok nan kunkonlia paak, nan li tiinii nyaka. ³ Ii bet bet bi maruj binbinta, ki yeer yeer bi jiantu tanchaakaa, ki joo bi chicherpook Asera muu, ki bia biir bi pata nan siaminba ki bi jiantir kur, ki niib na ji daa ban ki jiantir lej.

⁴ “I daa jiantir i Yomdaano Yennu nan bianjina niib na jiantir bi yennii na. ⁵ I booru kur nba be yent kur po, nnoo Yennu saa gann boyennkoo boor nba ki i sii jiantiroe. ⁶ Leje ki ii sii jikit i maruj nba ki bi sii jokitur muu, nan marunlia, nan i bona piik ni yenn, nan i piinii nba ki i senn mosonn ki saa tur Yennu, nan i yanboo piinii, nan i nei nan pei sinsinn matii. ⁷ Leje ki i sii be i Yomdaano Yennu toonn, wunba teen piisin i paak na, yimm nan i waas sii di ki mok parpeenn linba kur ki i tun paak.

⁸ “Li yoo-i baar, i ji daa tuun nan yaa tuu tuun ki soo kur jiantir waa loon bianjina, ⁹ kimaan i daa ki koo tinj nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na ni, siaminba ki i sii be nan parpeenn. ¹⁰ Yoo nba ki i poot Joodann mokir, Yennu saa te ki yin koo ki kar tinj manj ni; u saa goor i datai ki i sii be laafia ni. ¹¹ Yennu saa gann boyennkoo nba ki i sii jiantiroe. Leje ki i saa baar u boor nan linba kur ki n wannii na: I maruj nba kur saa joo muu, nan marunlia, nan i bona piik ni yenn, nan i Yenpiinii, nan i piinii nba kur ki i senn mosonn ki saa tur Yennu. ¹² Ki i sii mok parpeenn u toonn po, yimm nan i waas nan i daaba nan Liifai teeb nba koo i doi ni na. Ii tian man nan Liifai booru kii mok bi tinj tinj. ¹³ I daa mann maruj siaminba kur ki i la, ¹⁴ nnaan ii mann boyennkoo boor nba ki Yennu saa gann i booru ni yeno yent ni. Lej kuukooe ki i sii mann i maruj nba saa joo muu, ki bia tun linba kur ki n wannii na.

¹⁵ “Njaan yaak be ki turi ki i saa fit kpi ki nman i bonkobit siaminba ki i be na. I saa fit kpi ki nman linba kur Yennu turi na. I kura, wunba tee kasii koo wunba ki tee kasii, i saa fit nman nan bianjinba ki i tuu nman muuk ni bonkobuk na. ¹⁶ Njaan i daa jikit bi son ki li tee jeeti. Ii tuu moon son na tij ni, nan nyun na. ¹⁷ Siar kaa ki i saa mann maruj ki tur Yennu njaan bia dir i njei ni, laa tee i dii bokitu piik ni yenn, koo tiloonna daan, koo kpan, koo nei nan pei sinsinn matii, koo piinii nba ki i senn moosonn nan i saa tur Yennu, koo i yanbooo piinii, koo piinii nba kur be. ¹⁸ Yimm nan i waas, nan i daaba, nan Liifai teeb nba kur be i doi ni n di maruj na, i Yomdaano Yennu toonn, boyennkoo boor nba ki u gann na. Ki ii sii mok parpeenn toonn kur nba ki i tuun paak. ¹⁹ Ii yabir man ki daa tammit Liifai teeb na po, yaa saa wei tij man ni bianjinba.

²⁰ “Li-i tee ki i Yomdaano Yennu tant i yent nan waa senn moosonn bianjinba na, i saa fit nman nant, yoo nba kur ki i loon. ²¹ Li-i tee ki boyennkoo jiantu boor na fok nani, nann i saa fit kpi nei koo pei nba Yennu turi na, ki nman i njei ni nan maa beti bianjinba na. ²² Sooo kur, wunba tee kasii, koo wunba ki tee kasii, saa fit nman nant man, nan waa saa fit nman muuk ni bonkobuk nant bianjinba na. ²³ Njaan i daa nman bonkobuk nan u somi, kimaan manfoor be son na nie. Ki li paak, i daa kpaab manfoor nan nant ki nmami. ²⁴ I daa jikit son na ki li tee jeeti, njaan ii kpaar moon tij ni nan nyun na. ²⁵ Li-i tee ki i sak gaar sennu na, Yennu sii mok parpeenn, ki bont kur saa somm fanu nani nan i yaaboona. ²⁶ Jiin man i piinii nan moosona nba ki i senn ki tur Yennu na, kii saa nann boyennkoo nba tee jiant boor na. ²⁷ Leje ki i saa mann maruj, ki joor muu, Yennu maruj binbintir na paak, ki bia mann maruj nba ki i saa nman li nant na, njaan kpaar son na moon, maruj binbintir na paak. ²⁸ Sakin man fanu linba kur ki n wanni na, ki bont kur saa somm fanu nani nan i yaaboona mokmok nan mokmok, kimaan i sii tuun linba took, nan linba sii pent i Yomdaano Yennu pare.

Kpaanii ki jiin patjiantu po

²⁹ “I Yomdaano Yennu saa biir digbana nba ki i saa lek na niib, ki yin koo yent bi tini. ³⁰ Li-i tee ki Yennu biir doi man, ii mi man ki i saa tokii ki jiant bi yennii, ki bia daa fiitir ki boi a yin bann baa jiantir bi yennii bianjinba, ki i tan saa mann ki yet a i saa tun nnae, ki li saa biiri. ³¹ I daa jiantir i Yomdaano Yennu nan baa jiantir bi yennii bianjinba na, kimaan bi yenjiantii niye ki bi tuun linba ki njan ki biir Yennu par. Bi fit kpi bi waas ki jokitib muu, bi maruj binbinta paak.

³² “Tumin linba ki n wanti na; i daa pukii siar li paaki, i bia daa nyint siar li ni.

13

¹ “Sookinii koo damiit buntitoo saa fit ki paka baktinauj koo chinj chinj maan, ² a wun kpanna ki a jiant yennii nba ki a ki ban jianti. Li-i tee maan nba ki u yet set tan gbeeni, ³ njaan a daa gbiin. Yennu-e jiiu a wun bikina, ki laan a loon nooo Yennu nan a par kurii. ⁴ Wein man Yennu kii baakitoo, ki sak kii dia u sennu, kii jiantiroo, kii waa nooo kuukoo. ⁵ Njaan faa kpi damiit buntitoo, koo ninnyoon daano nba beeri a i yet Yennu, wunba nyinni Ijipt tij ni, siaminba ki i din tee daaba na. Li nibooru tee nibiiuko, ki koor a wun nyinni binbenjan nba ki Yennu senni a yii be li ni na. Ii kpiu man, ki fit lian fat i mooj binbenbiik na ni.

⁶ “Li-i tee ki a ninja gbaa, koo a bija, koo a bipoo, koo a njaapoo nba ki a loono fanu, koo a yonanmōno korima a fan jiant tingbana nba ki fin nan a yeejamm ki ban jianti, daa saaki. ⁷ Bi yeno saa korimi kii jiant niib nba kpia-i na yennii, koo niib nba be banfōka na yennii, ⁸ njaan i daa te ki u kpanni, i daa gbiintir u maan, i daa tiino ninbaauk, i bia daa dok u paak, ⁹ ii kpiu. Ii tee binba saa jaarō tann sinsinn, ki bia te ki soō kur n jaato. ¹⁰ Ii jaato tana ki kpiu, kimaan waa koor a wun turimi ki i daa jiantir i Yomdaano Yennu nba nyinni Ijpt tij ninj, siaminba ki i din tee daaba na paak. ¹¹ Ki binba tee Israel teeb kura saa gbat linba tun, ki janmaanii sii mōkib, ki soō ji kan ban tun li bonbiir booru.

¹² “Yoo nba ki i kōo doi nba ki i Yomdaano Yennu teeni na ni, i saa gbat ¹³ nan niyoonsiab be i niib ni ki kpann bi doi niib, ki bi jiantir yennii nba ki i ki ban jianti. ¹⁴ Li-i tee ki i gbat maan man booru, yin boi ki fitir fanu; li-i tee barmōnii nan bonbibooru man tumiie, ¹⁵ yin kpi niib nba kur be doo man ni, nan bi bonkobit kura. Ii biir doo man, ¹⁶ ki taan niib na mōkint kur doo na sinsuuk ni, ki joo doo man nan linba kur be lenj, ki lii tee maruj ki tur i Yomdaano Yennu. Li saa nyinte ki kpant langbent, ki ji daa ban tee doo. ¹⁷⁻¹⁸ I daa jikit siar, linba bo tee ki yin biir, ki Yennu saa lebit u wutoor ki tini ninbaauk. Li-i tee ki i gbiint ki sak Yennu sennu nba ki n wanti dinna na, ki tun linba njan, u saa tini ninbaauk ki te yin pot nan waa senn mōsonn ki tur i yeejamm na.

14

Kōor nba be kuun marima ni

¹ “Yimme tee i Yomdaano Yennu niib. Li-i tee ki i mō ki fabin kuun paak, njaan i daa njaan i mōj, koo ki koor i yugbia, nan nileebe nba tuun bianjinba na, ² kimaan yimme tee i Yomdaano Yennu niburchimm nba ki u gann, a yii tee u mōj niib ki gar niib nba kur be tingbourj na ni.

Bonkobit nba kōo nan binba ki kōo (Liifai teeb 11.1-47)

³ “I daa njan nant nba ki Yennu nyinnir ki yaa li kōo na. ⁴ I saa fit njan bonkobit na: nei nan pei nan buunii, ⁵ nan piarii booru booru. ⁶ I saa fit njan bonkobit nba ki bi taawoka bokit, ki bi bia njan mōot ki wukitir. ⁷ Njaan daa njan bonkobuk kur nba ki u taawoka ki bokit, ki u bia ki njan mōot ki wukitir. I daa njan laagumii nan wonii nan lunlona, kimaan bi njan mōot wukitir njaan mōk taawokmuna. Ii jii ki bii tee kōor ki turi. ⁸ I daa njan doorik, kimaan u taawoka bokita njan ki u ki wukitir. I daa njan nant na booru koo ki siit bi gbanankpeena. Jiin ki lii tee kōor.

⁹ “I saa fit njan jan booru kur nba mōk kunkonii loka ni, nan wakii, ¹⁰ njaan linba kur be nyun ni njaan ki mōk kunkonii nan wakii, i daa njan, li tee kōore ki turi.

¹¹ “I saa fit njan nōonii nba kur ki kōo. ¹²⁻¹⁸ Njaan nōonbooru nba nae ki i daa njan, li kōnbiat nan bi booru, nan juut nan li booru, nan njanantakarit nan bi booru, nan kpeen-nōonii nan bi booru, nan fiit nan bi booru, nan kinkaant nan bi booru, nan baakaa nan bi booru, nan nanjont nan bi booru, nan janbōonlot nan bi booru.

¹⁹ “Bonbubōkit nba kur yuuk tee kōore, i daa njan, ²⁰ njaan i saa fit njan bonbubōkit nba ki kōo.

²¹ “I daa nman bonkpeena. Naan binba tee boorganu i doi nin saa fit nman, koo yin koi ki tur boorganu nba be digbanlia ni. Naan yimm tee i Yomdaano Yennu yabe ki tee u niib. I daa nja pebik koo bubik u naa biin ni.

Ki jiin bona piik ni yenn sennu po

²² “Nyint bona piik ni yenn linba kur ki a tun ki la binn nook ni, ²³ ki saan nann boyennkoo boor nba ki i Yomdaano Yennu gann a lii tee u jiantboor na. Leje ki i saa di u toonn po, i jeet, bona piik ni yenn, nan i tiloona daan, bona piik ni yenn, nan i kpan, bona piik ni yenn, nan i nei nan pei sinsinn matii. Tumin nna, njanne saa te ki yin tumii bianjinba ki i sii baakit i Yomdaano Yennu yoo kur. ²⁴ Li-i tee boyennkoo nba tee jiantboor na fok nan i nei, ki i kan fit dia i bona nba ki Yennu sommi ki i la na li piik ni yenn ki saan nanni, ²⁵ njan ii koi bona piik ni yenn man kur; ki jii li likirii ki saan nann boyennkoo jiantboor man, ²⁶ ki daa linba kur ki i loon, li naanant nan pei nant, nan tiloona daan, ki di i Yomdaano Yennu toonn. Yimm nan i waas saa di kii mok parpeenn.

²⁷ “I daa tammit Liifai teeb nba koo i doi ni na, kimaan bi ki mok faar nba tee bi tioon yari. ²⁸ Bina nantaa joontik kur, ii baar nan i jeet nba tee piik ni yenn kur ki bekirir i doi ni. ²⁹ Jeet mane sii tee Liifai teeb yar, kimaan bi ki mok faari; ki bia sii tee boorganu nan kpeebii nan pakoi nba koo i doi ni na yar, ki bi kur saa baar ki tan gaar linba kur ki bi loon. Tumin nna, ki i Yomdaano Yennu saa teen piisin linba kur ki i tun paak.

15

Ki jiin binn nba pukin njanlore na po (Liifai teeb 25.1-7)

¹ “Bina njanlore gbennu kur, yin tuu nyik chab i pandiira kur nba dia i likirii. ² Yaa tuu saa teen bianjinbae na: Wunba kur kpent likirii ki tur u ninja Israel niro, wun nyik ki piin pann man, ki daa gaan likirii man, kimaan Yennu piin pann man panuwa. ³ I tuu saa fit gaar linba ki boorganu kpent na, njan i daa gaan linba ki i ninjamm kpentii.

⁴ “I Yomdaano Yennu saa teen piisin i paak, tij nba ki u teeni na ni. Ki i soo tan kii tee nandaano. ⁵ Li-i tee ki i mok mosaku ki bia wei linba kur ki n wanti dinna na fanu, ⁶ Yennu saa teen piisin i paak nan waa senn bianjinba na, ki i tan sii kpentir likirii ki teen digbana bonchiann niib, njan i tan kan saan ki kpent soo boori. I tan sii dia doi bonchiann ki njanakitirib, njan dosau tan kii njanakitiri ni.

⁷ “Li-i tee ki a ninja Israel niro be doi nba be tij nba ni ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na, ki namii, a daa mok jawuuk ki miino, ⁸ njan te ki a nuu-ii yaa, ki kpentoo linba kur ki u loon. ⁹ A daa yeen nan fin kpentoo siari, njan yaa pann piinu binn per na. I daa te ki dudukbiit man koo i yur ni. Li-i tee ki a yet nan fin kpentoo, u saa fabine ki lin baar Yennu, ki fin koo biit ni. ¹⁰ Turin nan a par kur njan daa mok jawuuk, ki Yennu saa teen piisin linba kur ki a tuun paak. ¹¹ Israel tesiab sii tun be talase, ki namii, li paak ki n beeri maa i daa mok jawuuku.

Bianjinba ki i saa dia daaba (Nyinu 21.1-11)

¹² “Li-i tee ki a loo Israel niro, joo koo poo, koi u moŋ ki tura nan daabir na, wun tun a toona bina njanloob; bina njanlore na ni, fin ji nyiko ki wuu saa. ¹³ Li-i tee ki a nyiko, daa te ki u saa niipia, ¹⁴ njan nyinn siar, linba

kur Yennu tura na ni ki turo, li pei nan li jeet nan li tiloona daan. ¹⁵ Li tiar nan i din tee daabae Ijpt tinj ni, ki i Yomdaano Yennu nyinni ki nyaai yann. Nanne teen ki n teeni sennu na.

¹⁶ “Nnaan a nyaadaabir-i kii loon ki wun nyi, kimaan u loon fin nan a nyaateeb maan, ki u benu man, ¹⁷ fan jiiu ki saan nakino a nyaak gann boor, ki fut u tubir, ki u ji sii tee a daabir nan u kuun. A bia teen a nyaadaab-pook li bannu. ¹⁸ A daa te ki li tona nan faa saa nyik daabir yann na paaki, kimaan waa tuma toona bina njanloob na, nnaan li gar faa saa jii niro ki wun tuma bina piik nan njanlee ki a pau bianjinbawa. Tumin nna, ki i Yomdaano Yennu saa teen piisin linba kur ki a tuun paak.

Ki jiin bonkobit sinsinn matii po

¹⁹ “Nyint i bonkobjara nba tee sinsinn matii, li nei koo pei koo buunii, ki lii tee i Yomdaano Yennu yar. I daa jikit nei manj ki tuun namm toona, koo ki pori pei na kobit. ²⁰ Binn kur, yimm nan i nyaateeb tuu saa nman bonkobit manj, Yennu toonn, siaminba tee boyennkoo jiantboor na. ²¹ Nnaan li-i tee ki siar daamii bonkobit manj: Bi-i tee taakperii, koo ki joon, koo ki mok danj bi gbanant paaki, i daa mann marujj ki teen i Yomdaano Yennu. ²² Ii kpi bonkobit manj booru i njei ni ki nman, i kura, wunba tee kasii nan wunba ki tee kasii. Ii nmamir nan yaa nman muuk ni bonkobit bianjinba na. ²³ Nnaan i daa jikit bi son ki li tee jeet ki turi, nnaan ii tuu kpaar moon tinj ni, nan nyun na.

16

Ki jiin yukitgar tiaru jaamm po

(Nyinu 12.1-20)

¹ “Ii baakit i Yomdaano Yennu, kii di yukitgar tiaru jaamm na, nmaarik nba ki bi yir Abib na ni; nmaarik manj dasiar nyiooko ki u din nyinni Ijpt. ² Saant man boyennkoo boor nba tee Yenjiantboor na, ki kot peeuk koo naab lej, ki lii tee yukitgar* tiaru jaamm, ki baak i Yomdaano Yennu. ³ I daa dir nan boroboro nba nmat datinji. Ii di boroboro nba kaa datinj ki saa tuu daanlore, nan yaa din tun bianjinba ki nyii Ijpt nan kakisn na. Ii di boroboro na, ki li sann sii tee wahala boroboro, ki i manfoor kur ni ki i sii tian daar nba ki i nyii Ijpt, siaminba tee wahala boor na. ⁴ Soo daa dia datinj i yent ni ki saa tuu daanlore. Bonkobit nba ki i kpui sinsinn daar daajoouk na, ii nman nant na kur li daar nyiook.

⁵ “Ii kot yukitgar tiaru jaamm bonkobit na boyennkoo boor nba tee Yenjiantboor na. Li daa tee siar boor tinj nba ki i Yomdaano Yennu saa turi na ni, ⁶ nnaan kii tee siaminba ki i Yomdaano Yennu saa gann ki lii tee u binbeboor na. Lej kooe ki i saa mann yukitgar tiaru jaamm marujj, daajoouk po, ki lii tee yoo nba ki i din nyii Ijpt na. ⁷ Ii pur nant na ki nman siaminba ki i Yomdaano Yennu saa gann ki lii tee jiantboor na. Ki lii yent sanyiook ni, yin nmat kun i njei ni. ⁸ Laa jii daanloob, ii kpanj-ii di boroboro nba ki mok datinji, nnaan daa njanlore daar yin taan boyennkoo ki jiant i Yomdaano Yennu, ki daa tuun toonn, daar manj ni.

Ki jiin jaanu jaamm po

(Nyinu 34.22; Liifai teeb 23.15-21)

⁹ “Piint yoo nba ki i piin dijaanu na ki kan bakoi njanlore, ¹⁰ ki ji di dijaanu jaamm ki lin baak i Yomdaano Yennu, ki bia baar nan i yanbo

* **16:2** 16.2 Yennu malaka din kpui Ijpt teeb bijakpera, nnaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

piinii ki turo, nan waa teen piisin i bona kur paak bianjinba na. ¹¹ Ii mok man parpeenn Yennu boor, yimm nan i waas nan i daaba nan Liifai teeb nan boorganu nan kpeebii nan pakoi nba be i yent ni na. Tumin nna boyennkoo nba tee jiantu boor na. ¹² Ii mi man fanu ki sak sennu na, ki daa tammit nan i din tee daabae Ijijt tij ni.

*Ki jiin lanbont jaamm po
(Liifai teeb 23.33-43)*

¹³ “Li-i tee ki i boor i jeet kur, ki bia nmakir i daan tiloona nyun ki gbenn, yin di lanbont jaamm daa njalore. ¹⁴ Ii di nan i waas nan i daaba nan Liifai teeb nan boorganu nan kpeebii nan pakoi nba be i doi ni na. ¹⁵ Baakit i Yomdaano Yennu ki di jaamm na daanjalore, boyennkoo nba tee jiantboor na, kii mok parpeenn, kimaan Yennu teen piisin i toona nan i jaauj paaka.

¹⁶ “Jab nba be i doo ni kur saa baar ki tan jiant Yennu taar muntaa binn nook ni, siaminba tee boyennkoo jiantboor na, li yukitgar tiaru jaamm, nan dijaanu jaamm, nan lanbont jaamm. Joo kur tuu saa baar nan piinii ¹⁷ waa fit bianjinba kur, ki li tee i Yomdaano Yennu nba teen piisin u paak bianjinba.

Ki jiin barbuura po

¹⁸ “Gant barbuura nan saakab ki bii be doi kur ni, doi nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na. Jab man-ii bu niib buut fanu. ¹⁹ Bi daa mok burkoknu koo ningannii bi buut bunu ni. Bi bia daa gaan fobit piinii, kimaan li piinboorik te ki yandamm nan niburchimm ki fit piak barmonii, ki te ki bi piak makpeta. ²⁰ Njaant ki barmonii-ii waa yoo kur, ki yin fit koo kar tij nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na ni, ki i sii be lej nan i kuun.

²¹ “Li-i tee ki i maa maruj binbintir ki teen i Yomdaano Yennu-ie, i daa sent chicherpook Asera na ki bokintir, ²² ki bia daa chaant jiantu tanchaakaa. Li tee bonbiire ki tur i Yomdaano Yennu.

17

¹ “I daa jikit naab koo peeuk nba mok dan u gbanu paak ki mann maruj ki teen i Yomdaano Yennu. Li tee bonbiire ki turo.

² “Li-i tee ki i gbat nan i doi ni joo koo poo tun siar ki kpet Yennu sennu, ³ ki li tee mannu, koo ki jiantir tingbanaie, koo yenbis koo nmaarik koo yonnu, koo nmaabira, linba ki Yennu yet nan i daa tuun na, ⁴ yin boi fiitir fanu. Li-i tee monii nan li toonbiit tun Israel tij ni, ⁵ njann yin jii daano man ki nyi nana doo kpij ki jaato tana ki kpiu. ⁶ Li-i tee ki siara damm teen banlee koo ki gar nna, ki pak biiro, yin kpiu, njann siara daano-i tee yenokoo, i daa kpiu. ⁷ Siara damm nae saa jaato tana sinsinn, ki niib nba biar na n wei ki jaato pukin. Nna bannue ki i saa boon toonbiit manj.

⁸ “Li pasiar mayenn nba sii paar ki tur doi ni buut teeb na. Li yenn nba sii tee nan faar paak, koo gbanant paak dan, koo nikpinu maan; li-i tee ki linba na teeni, saant boyennkoo nba tee Yenjiantboor na, siaminba ki i Yomdaano Yennu gann, ⁹ ki tur mannteeb nan Liifai teeb nan barbuuro nba tuun li toonn li yoo manj na boor, ki njann bin gbiint maan manj. ¹⁰ Ki bi-i tura gatu, fan tun nan baa wanna bianjinba na. ¹¹ Gaat bi wannu, ki wei bi kpaanii nyik nyik. ¹² Wunba kur ki mok mosaku nan mannteeb koo barbuteeb nba tuun bi toonn, bin kpiu. Nna bannue ki i saa fit nyinn

toonbiit na Israel tinj ni. ¹³ Ki soɔ kur saa gbat li po, ki tin janmaanii, ki ji kan ban tun li booru.

Kpaanii nba jiin kpanbara po

¹⁴ “Yoo nba ki i koo kar tinj nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na ni, li yooe ki i tan saa dukin a i loon bat, nan digbanlia nba kpia-i na. ¹⁵ Ii mi man nan wunba ki i saa ganno ki u tee i bat na, nɔɔe tee wunba ki Yennu ganno. I saa gann i tɔɔɔ niroe. I daa gani boorganu ki u tee i bati. ¹⁶ Bat na daa mɔk taanii bonchiann ki teen u kunkonkonna, u bia daa tuun niib ki bi saa Ijpt ki saa daa taanii, kimaan Yennu yet nan u niib ji daa ban saa lej. ¹⁷ Bat na daa kooɔt poob ki pukii, kimaan li boorue saa nmant u yan ki u kan jiant Yennu. U bia daa pukii u likirii mɔkint koo salima mɔkinti. ¹⁸ Li-i tee ki u dii ki kar u naan kok paaki, u saa soɔ Yennu sennu nan wannu gbouj nba ki Liifai mannteeb dia na ki lonn leeb na, ki lii be u boor. ¹⁹ U sii mɔk gbouj manj ki li kpiau, ki u sii karin yoo kur. Nanne saa tumiio ki wun baakit Yennu, ki bia sii mɔk mɔsaku nan linba kur be li ni, ²⁰ ki li saa gɔɔɔ ki u kan donn u mɔɔɔ nan u chee u leeb Israel teeb, ki bia kii mɔk mɔyɛtuk nan Yennu sennu. Ki u saa fit dia doo bina bonchiann, ki u waas saa dia Israel teeb paabu nan paabu nba baat.

18

Ki jiin mannteeb tor po

¹ “Mannteeb nba tee Liifai booru na daa gaan tinj bokitir tor Israel teeb boor, njaan bi sii di Yenpiinii nan maruj nba jikit ki teen Yennu nae. ² Bi daa mɔk tinj faar nan boorlia nba mɔk na. Bi tor tee baa mɔk yaak ki sii tee Yennu mannteeb nae, nan nɔɔ Yennu nba senn mɔsonn bianjinba na.

³ “Yoo nba kur ki i mann maruj ki kpai naab koo peuk, li tee yin jii boouko nan yiak nan nɔɔk ni nant ki tur mannteeb na. ⁴ Njamme tuu saa gaar sinsinn jeet nba ki i jaan, nan tilɔɔna daan, nan kpan, nan sinsinn pekobit nba ki i koor. ⁵ I booru nba kur be, njaan Yennu nyinn Liifai teeb kooe, a bii tee u mannteeb mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

⁶ “Wunba kur tee Liifai niro ki nyii Israel doo nba ni ki saan boyennkoo nba tee Yenjiantu boor na, ⁷ u saa fit teen Yennu manntoo, nan Liifai leeb nba mann lej na, ⁸ ki sii gaan jeet na deedee nan mannteeb na, njaan u tuu saa gaar linba ki u jaateeb baar nann na ki yent.

Kpayakit ki jiin binba ki waa Yennu na marima po

⁹ “Li-i tee ki i baar tinj nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na ni, i daa waa niib nba be doo manj niij na marinbiiti. ¹⁰ I daa jikit i waas ki mann maruj i binbinta paak ki jokitib muu, ki bia daa te ki i niib tokii ki di nyokii, koo ki lor niibi, ¹¹ koo ki di bandaknyoku, koo ki tee jabaabuuro, koo ninnyodaano, koo ki piak nan kpeemmi. ¹² I Yomdaano Yennu ki loon niib nba tuun bonbiir na booru. Li paak teen ki u saa ber nyinn niib manj doi nba ki i saa na ni. ¹³ Yi-i waa Yennu fanu nan i par kur.”

Mɔsonn nba jiin Yennu sokinii baaru po

¹⁴ Ki Moses namm yet a, “Tinj nba ni ki i saa koo na, lej niib waa ninnyodamm ki bia bu jabaat, njaan i Yomdaano Yennu ki sak yin tun nna. ¹⁵ Nɔɔ Yennu saa turi sokinii, ki u sii tee nan min na, ki saa nyi i booru ni. Ii sak u mɔb man.

¹⁶ “Daar nba ki i din taan leeb ki be Sainai jooɔ boor na, i din barin ki yaa i ji ki ban loon yin gbat Yennu kunkor, koo ki la u muyeruku, kimaan

i din tiin jarjmaaniie a i saa kpo. ¹⁷ Li paak ki Yennu betin a, 'Niib na boi linba ñan poe. ¹⁸ N saa turib sokinii nba sii tee nan fin na, ki u saa nyi bi booru ni. N saa wannō linba ki u saa pak, ki u saa bet niib na n sennu kur. ¹⁹ U saa pak n sann nie, ki n saa dat wunba kur yêt gbiintu tubir. ²⁰ Naan sokinii nba jerintir ki pak n sann ni, maan nba ki n ki wannō, u saa kpo nnae li paak, koo wunba kur pak yenbis nba yaa sann ni, see ki li sokinii kpo li paak.'

²¹ "Li ki gar yin dukin ki yaa 'Nlee ki ti saa bann nan mōmaan na ki nyii Yennu boori?' ²² Li-i tee ki sokinii pak Yennu sann ni, ki linba ki u pak na ki tumii, ñann li ki tee Yennu mōmaan kaa. Sokinii manj pak u mōj yiikoo nie, i daa tiinō jarjmaanii.

19

Ki jiiin sindant doi na po

(Nikant 35.9-34; Joosua 20.1-9)

¹ "Yoo nba ki i Yomdaano Yennu biir niib nba ki u jikit bi tij ki teeni na, ki i kōō kar bi doi nan bi ñei ni, ²⁻³ yin bokit yent manj taar muntaa ki gann yent kur sinsuuk ni doo, ki li-i tee sōō kp̄ii lōō, u saa fit chiar bōr li doi yenn ni. ⁴ Li-i tee ki niro kpet kp̄ii lōō nba ki tee u dataaki, u saa fit chiar ki bōr doi nba na ni yenn ki la manfoor. ⁵ Ti bikin nan li-i tee jab banlee saan muuk ni a bin saa chōō daat, ki yeno saan chōōn tiik a wun lu, ki pajar na fokit ki saan lia lōō na ki u kpo, wunba chōōn na saa fit chiar ki kōō doi na yenn niñ, ki la manfoor. ⁶ Li-i bonni tee doyennkōōie, li bo sii fōk bonchiann nan wun baar yian, ki kpeemmō na nikpiimm bo saa donn wutoore ki soorō ki kpiu yian, ñaan ki li bo daa ki jarj nan wun kpo, u bo kpete ki kp̄ii lōō na, ñaan bi bo ki kōn kaa. ⁷ Li paake teen ki n yaa maa ii nyinn doi ñantaa.

⁸ "Li-i tee i Yomdaano Yennu yabin i yent nan waa senn mōsonn ki tur i yeejamm bianjinba na, ki turi yent na kur nan waa yet na, ⁹ ñann i bia saa gann doi ñantaa ki pukin. Li-i tee ki i sak ki tun maa beeri sennu nba dinna na, ki loon i Yomdaano Yennu, ki bia dia u wannu fanu, u saa jii tij na ki turi. ¹⁰ Tumin nna man, ki binba ki tee bin kpo na daa kpenn yann yanni, ki i mun daa laat nyiiruk bi kuun paak, tij nba ki Yennu jikit ki teeni na ni.

¹¹ "Naan li-i tee ki niro lor ki kp̄ii u lōō, ki chiar kōō doi manj ni a wun tinn u manfoori, ¹² ñann u doo niñ saakab n lon u boor. Bi-i lau, bin jiiu kubino jōō nba ki u kp̄iiu na niib, ki bin kpiu. ¹³ Bi daa tiinō ninbaauk. Nyint Israel teeb nikpiibooru na ni, ki bont kur saa somm fanu nani.

Ki jiiin yaayoo ni kpateri po

¹⁴ "I tan daa chari i leeb kpateri nba bōōr yaayoo niwa, tij nba i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na ni.

Ki jiiin siara dinu po

¹⁵ "Niyenkōō-i dii siara a lin soor wunba tun toonbiit kan janj, see banlee koo bantaae saa di siara, ki lin lian fit soor wunba tun toonbiit na. ¹⁶ Li-i tee ki sōō loon wun biir u lōō, ki dii faak siara nan u biir toonn, ¹⁷ ñann bi banlee n saan boyennkōō nba tee Yenjiantboor na, ki mannteeb nan barbuura nba tuun toonn li yoo na n bu li buut. ¹⁸ See ki barbuura fiit maan manj ni fanu. Li-i tee ki jōō manj dii faak siaraie ki tur u lōō Israel niro, ¹⁹ u saa gaar u lōō nba ki u bo dii faak siara nan u tun toonbiit na

tubdatue. I-i tuun nna, nne saa boon bonbiir i ninj. ²⁰ Nanne saa te ki soɔ kur n gbat linba tun. Ki bi sii tiin janmaanii, ki soɔ ji kan ban tun li bonbibooru. ²¹ Li maan booru, i daa tiin ninbaauk. Li tubdatu tee, fi-nyinn a loɔ manfoor bin mun nyinn a yar; fi-i kpakir loɔ ninbinn bin mun kpakir a yar; fi-i fokit loɔ nyann bin mun fokit a yar; fi-i kɔnn loɔ nuu bin mun kɔnn a yar; fi-i kɔnn loɔ taar bin mun kɔnn a yar.

20

Ki jiin tɔb faanu po

¹ “Li-i tee ki i nyii a yin faa i datai tɔb ki la bi taanii nan bi torit nan kunkɔnkɔnna yab ki garini, nne i daa tiimm janmaanii. I Yomdaano Yennu, wunba nyinni Ijpt tinj ninj na sii be nani. ² Ki yin fit piin kɔnn, see ki manntɔ set kunkɔnkɔnna na tɔonn ki betib a, ³ ‘Israel teeb, gbiintir man. Dinna daar nba na ni, i tookit tɔbe. I daa tiin i datai janmaanii, koo ki biris, koo ki i yan puti, ⁴ kimaan i Yomdaano Yennu saa saan nani, ki saa turi nyannu.’

⁵ “Ki kunkɔnkɔnna saakab na saa boi jab na a, ‘Soɔ be nna ki maa njaak nne daa ki jii tur Yennu-u? Li-i tee ki soɔ be, li daano n nmat kun njaak ni. Nna-i kaa, bi-i kpiiu tɔb ni, soɔe tan saa jii u njaak na ki tur Yennu. ⁶ Soɔ be nna ki koo kpapaan nne daa ki la yaak ki jaani-i? Li-i tee ki soɔ be, li daano n nmat kun njaak ni. Nna-i kaa, bi-i kpiiu tɔb ni, soɔe tan saa di u kpaab na jeet. ⁷ Soɔ be nna ki bo tee siir a wun kɔon sarkpenji-i? Li-i tee ki soɔ be, li daano n nmat kun njaak ni. Nna-i kaa, bi-i kpiiu tɔb ni, soɔe tan saa kɔon u sarkpenj na.’

⁸ “Ki kunkɔnkɔnna saakab bia saa namm ki boi jab na a, ‘Soɔ be nna, ki u yan put, ki janmaanii mɔkɔ-ɔ? Li-i tee ki soɔ be, li daano n nmat kun njaak ni. Nna-i kaa, u saa nmat leeb yama.’ ⁹ Yoo nba ki kunkɔnkɔnna saakab na pak ki tur jab na ki gbenn, bin gann yudamm nba sii gorii kaann kaann.

¹⁰ “Li-i tee ki i saan a yin lek doo, ii sint tur lej niib yaak ki bin njak faauk. ¹¹ Bi-i loot bi tammɔi ki njak faauku, yin soor bi kura ki bii tee i yommii, kii tuun mukir toona kii teeni. ¹² Nne doo nba ninj niib ki sak faauk njaku, nne sak ki gaari kɔnni, yin jii i kunkɔnkɔnna ki lintib. ¹³ Yoo nba ki i Yomdaano Yennu te ki i kɔn ki nyannibi, yin kpi joo nba kur be lej, ¹⁴ nne i saa fit jii poob nan waas nan bonkobit nan linba kur be doo man ni. I saa fit jii linba kur tee i datai yar. Yennu-e jiiir turi. ¹⁵ Yaa saa tun bianjinbae na ki tur doi nba fok nan tinj nba ki i saa kar li ni na.

¹⁶ “Nne yi-i kɔn ki nyann doi nba be tinj nba ni ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na, yin kpi soɔ kur, ¹⁷ ki boont soɔ kur nba be lej, nan njoo Yennu nba wann na: Li Hef teeb, nan Amor teeb, nan Keenann teeb, nan Peris teeb, nan Hif teeb, nan Jebus teeb. ¹⁸ Kpimin bi kur. Nna-i kaa, bi saa tumii-i ki yin wei bi sennii nba ki nne nae, ki jiant bi tingbana, ki tun bir Yennu.

¹⁹ “Li-i tee ki i gbaa a i kɔn nyann doo nba, i daa choon li tilontii, li-i lekii tee ki kɔnn na wei bianjinba. Ii di man li loona, nne i daa choon tiinii na, tiinii na ki tee i datai kaa. ²⁰ I saa fit choɔ tiinii nba ki loon loona ki bir dakpeka ki diin doo na joona, kii nne kii doo nan yaa tan saa nyann.

21

Ki jiin kuun nba doɔ ki soɔ ki mi wunba kpai po

¹ “Li-i tee ki bi kp̄ii s̄oo t̄inj nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na ni, ki i ki mi wunba kp̄iiu, ² i saakab nan barbuura n nyi ki saan bikin kpeemmo na nba d̄oo sian nan doi nba naak nann. ³ Ki doo nba naak nan kpeemmo na, li saakab saa gann naasar nba daa ki ban tun toonn. ⁴ Ki bi saa jii ki sik nanao kpenu nba ki koot, baauk nba ki bi daa ki ban ki koo ni, leje ki bi saa faa naasar na turu ki konn. ⁵ Liifai mannteeb na mun bia saa saan lej, kimaan n̄amme saa pak ki n̄amm maan nba tee konn maan kur. I Yomdaano Yennu-e gannib a bii mann, ki bia kii sat piisin u sann ni. ⁶ Ki saakab nba kur be doo nba ni ki kpeemmo kp̄ia na, saa nit bi nii naab na paak, ⁷ n̄aan yet a, ‘Ti ki kp̄ii niro na, ti bia ki mi wunba kp̄iiu. ⁸ Yennu, nyikin chab a niib Israel tee, binba ki a nyinnib Ijipt t̄inj ni na. Nyikin ki chabit, ki daa daar ti tuba, wunba ki biir siar na kuun paaki.’ ⁹ Yaa tun Yennu nba loon bianj̄inba, n̄ann u kan dat i tuba kuun na paaki.

Ki jiin poob nba ki bi saa soorib tobii ni po

¹⁰ “Li-i tee ki i Yomdaano Yennu sommi ki i kon nyann tobii ki soor yommii, ¹¹ li ki gar ki i s̄oo n la poofan nba ki u loon wun k̄oon, ¹² wun jiiu ki kun nanao u n̄aak ni. Leje ki poo na saa koor u yut, ki bia diat u niinyarit, ¹³ ki bia lebit u liant. U sii be joo na n̄aak nie, ki daa mo fabin u nidamm po n̄maarik, li poor po ki joo na n lian k̄oono. ¹⁴ Li-i tanj̄i tee ki joo na ki loonoie, wun nyiko ki wuu saa yann, kimaan joo na mukiso ki k̄oono, u ji kan fit diau nan daabir na ki tan k̄oi-o.

Ki jiin bikperik faar dinu po

¹⁵ “Li-i tee ki joo mok poob banlee, ki bi kura maro bonjai, n̄aan ki u bijakper na ki tee u poolonj̄ir biki, ¹⁶ ki joo na dukin nan wun biit u mokint ki tur u bonjai man, u daa mok ningannii ki jiin u poolonj̄ir bik po, ki jikit u bikperik tor ki teen poolonj̄ir biki. ¹⁷ Li loon ki wun biit u faar na ki tur bikperik na tor munlee, wu-u leki kii tee poolonj̄ir biki. Li n̄an ki joo n bann u bikperik, ki jii linba tee bikperik yar ki turo.

Ki jiin bik nba mok moyetuk po

¹⁸ “Li-i tee ki joo mok bonjak ki u tee tubkangbatir, ki bia mok moyetuk, ki bi-i lekii dat u tubir gb̄aa, n̄aan ki u ki saak u damm mob, ¹⁹ u nidamm n jiiu ki saan nanao doo na saakab boor, doo na tammob ni, ²⁰ ki yetib a, ‘Ti bik na tee tubkangbatire, ki bia mok moyetuk, ki ki saak ti mobi, ki biir likirii, ki bia tee danyuuruk.’ ²¹ Ki doo na ni jab kur saa jaato tana ki kp̄iu. Nnae ki i saa nyinn bonbiir man booru i ni. Ki wunba kur be Israel t̄inj ni saa gbat linba kur tun, ki sii tiin janmaanii.

Ki jiin sennu booru booru po

²² “S̄oo-i biir, ki bi kp̄iiu ki tabino daauk paaki, ²³ u gbanant daa biat daauk na paak ki li yentiri. Bin piu daar man ni, kimaan gbanant na-i joo daauk paaki, li baat nan Yennu motonte t̄inj na paak. Piin gbanant na, ki li daa tonj̄it t̄inj nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na.

22

¹ “Li-i tee ki a la a loo Israel niro naab koo peeuk tiin boor, a daa nyikino, sooto ki jiin turo. ² N̄aan li-i tee ki bondaano na koo banfokirie, koo ki a ki mi bondaano, fan sooro ki kun nanao. Ki bondaano na-i tanj̄i kpaan, fan jii turo. ³ Li-i bia kii tee bon, koo chinchenn, koo linba kur tee a loo Israel niro bont ki li bot, fan tun nna.

4 “Li-i tee ki a loo Israel niro boŋ koo naab baa tij ni, a daa nyikino. Sommito ki wun fiin bonkobuk na.

5 “Poob daa lia jab tiat, ki jab mun daa lia poob tiati. I Yomdaano Yennu ki loon niib nba tuun nna.

6 “Li-i tee ki a la noontiok ki li be tiik paak, koo ki li be tij ni, ki noonnaauŋ waak jena paak, koo noonbira paaki, a daa jikin noonnaauŋ na. 7 A saa fit jii noonbira na, ŋaan nyik noonnaauŋ ki wuu saa. Ŋanne saa te ki a wei a manfoor ni ki mokit. 8 Li-i tee ki a maa ŋapaan, teent joonjij ki lint maaru na paak,* ki tan daa laat nyiiruk, li-i tee ki soo nyii li paak ki baa kpo.

9 “A daa buur siar ki ŋmat nan tilontii boyennkoo ni. A-i tun nna, ŋann a koo fin di tilontii na, koo bonbuburleer nba ki a bur leŋ na.

10 “A daa kpaab ki yokint boŋ nan naajak a bii ko kpaabi.

11 “A daa lia liant nba ki bi ŋmat pekobit nan gungunt ki luu.

12 “Nyarin gbenta ki gaan a liant mogbana ŋanna na paak.

Sennu ki jiin pookoot po

13 “Li-i tee ki joo koon poo, ŋaan ki li poor po ki u tan ki loono, 14 ki ji baat nan barnaŋi nan u bo ki tee poomunn kaa ki bi koon leebi, 15 ŋann bonpook na nidamm n jii doonu nba ki bi daan ter doo ki koon leeb, ki soŋ too li paak na, ki wann doo na saakab, ki lin wann nan bonpook na daan tee poomunne. 16 Bonpook na baa saa bet saakab na a, ‘N jii n bipoo ki tur joo na, ki u koono, ŋaan motana u ji ki loono, 17 ki jikit barnaŋi ki paau, ki yaa u bo ki tee poomunn kaa, yoo nba ki u koono na, ŋaan linba nae want nan n bipoo bo tee poomunne, gotir soŋ nba too pookoot doonu paak na.’ 18 Ki doo na ni saakab saa soor bonpook na soŋo ki boo u, 19 ki bia wanno paatii salimpeena kobik, ki gaar likirii maŋ ki tur bonpook na baa, kimaan joo na bo yaa wun dinn Israel bonpook na fei-e. Ŋaan u bia sii yoo tee joo na pooe, ki u kan ban nyiko yaayoo siyoo.

20 “Ŋaan li-i tee ki pootuk na tee moŋii, ki siara bia kaa nan bonpook na bo tee poomunni, 21 ŋann bin jiiu ki nyi nana u baa ŋaananyer, siaminba ki u doo ni jab saa jaato tana ki kpiu, kimaan u tun fei bont Israel teeb sinsuuk niwa, ki doo nan joo, yoo nba ki u daa be u baa ŋaak ki daa ki kun jab na. Nna bannue saa te ki yin boon bonbiir na booru.

22 “Li-i tee ki bi soor joo ki u doo nan u loo ŋaapoo, yin kpi bi kura. Nna bannue saa te yin boon bonbiir na booru.

23 “Li-i tee ki bi soor joo ki u doo nan sapaamo doo nook ni, ki u tee u loo sarkpenj, 24 yin jiiib ki nyi namm doo kpinj ki jaatib tana ki kpiib. Bonpook na saa kpo, kimaan u ki yikin ki boi sommir po, ŋaan ki li lek tee doo niŋe, bi bo saa gbat u wuyikiniwa. Ki joo na mun saa kpo, kimaan waa doo nan soo sarkpenj na. Nna bannue ki i saa boon bonbiir na booru.

25 “Li-i tee ki joo soor soo sarkpenj muuk ni ki doo nana, ŋann yin kpi joo na kuukooe. 26 I daa tee bonpook na ŋarin siari, kimaan u ki tun bonbiir nba jaŋ nan kuumi. Maan na booru tee nan joo nba saa lek u loo muuk ni ki kpiu nae. 27 Joo maŋ bib sapaamo nae muuk ni ki doo nana, wu-u leki boŋi yikin ŋaan soo bo ki be leŋ ki saa fato.

28 “Li-i tee ki bi soor joo ki u doo nan sapaamo nba ki mok soŋo, 29 li tee wun pa salimpeena piinjmue, bianjinba ki bi pa sapaamo paak, ki tur sapaamo na baa, ŋaan ki wuu tee u ŋaapoo, kimaan u mukisoe ki tan doo nana. U ji kan ban nyiko yaayoo siyoo.

* 22:8 22.8 Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.

30 “Jasoo daa ban dint u baa fei ki doo nan u baa poo soo.

23

Ki jiin binba kan fit pukin Yennu niib po

1 “Jatookir koo wunba ki bi jiar u punn kur, u kan pukin Yennu niib po.

2 “Kpiabir koo yaaboona nba nyii u maaru ni, li-i lekii tee yaaboona piik ni gbaa, bi daa pukiib Yennu niib po.

3 “Amonn booru koo Moab booru nirɔ, koo bi yaaboona, li-i lekii tee yaaboona piik ni gbaa, bi daa pukiib Yennu niib po. 4 Bi din yet bin turi jeet nan nyun, yoo nba ki i din nyii Ijpt ki paa sɔnu paak na, ki din jɔɔn Balam, wunba tee Beor bija, ki nyii Petor ki li be Mesopotamia tinj ni na, a wun moi motont. 5 Njaan i Yomdaano Yennu din ki gbiint ki tur Balam njaan nmant motont manj ki li teen piisin, kimaan waa looni na paak. 6 Nan yaa tee digbann na, i daa tuun siar ki li sommit Amonn booru nan Moab booru, koo ki te ki bi mokitiri.

7 “I daa yeen Edom teeb na; bi tee i nikpiimme. I bia daa yeen Ijpt teeb na, kimaan i ban koo bi tinj niɲa. 8 Laa nyii bi yaaboona muntaa ni, i saa fit pukin bi maaru, Yennu niib na po.

Bianjinba ki jakint sii kaa tob kaan na ni

9 “Li-i tee ki i be kaan ni ki li tee tob yooie, i daa tuun siar ki li saa kooni jakint ni. 10 Li-i tee ki i jab ninj yeno dami damiit nyiok ki kpaar u jan ki mooni, u be jakint niɲe na. Wun nyi nanyer ki daa be kaan na ni. 11 Ki li-i tee daajoouk tan baati, wun wur nyun, ki yonnu-i tanj baa, wun jen koo kaan na ni.

12 “Li sii mok boyennkoo boor, kaan na nanyer po, siaminba ki i sii nyann. 13 I tuu sii dia daaoko ki li tee bondiakar yena, ki li-i tee ki i yaa i saan nyarin, yin gbiir bootuk, ki nyann njaan jiin piin. 14 Njaan ki i kaan na ni daa mok jakint, kimaan i Yomdaano Yennu be nani, ki guui, ki bia saa te yin nyann i datai. Li paak, ii te ki tob kaan na-ii be kasii, ki Yennu daa laat siara biit i ni, ki lekin u numm nani.

Ki jiin sennii booru booru po

15 “Li-i tee ki daabir chiar nyii u chanbaa boor ki baar koo-a sindanti, a daa jiinto u chanbaa boori. 16 U saa fit koo doo nba ni ki u loon ki gann, njaan i daa diino.

17 “Israel joo koo poo daa jikit u mɔɲ ki tee bonchonchon, yenbik diiuk ni. 18 Ki likirii nba kur ki nirɔ kpaan sɔnbooru manj ni, i daa jikit ki baat nann i Yomdaano Yennu njaak ni a yin gbeen i mɔsona nba ki i senn na. Yennu ki loon bonchonchonsin.

19 “Li-i tee ki a kpent a loo Israel nirɔ likirii koo jeet koo linba kuri, a daa puki nyoot li paaki. 20 Li-i tee ki a kpent linba kur ki tur boorganu, a tuu saa fit pukin nyoot li paak, njaan linba ki a kpent ki tur a loo Israel nirɔ, a daa puki nyoot li paaki. Sakin sennu na, ki a Yomdaano Yennu saa teen piisin linba kur ki a tun paak, tinj nba ki a saa koo kar na ni.

21 “Li-i tee ki a senn mɔsonn nan a saa tur a Yomdaano Yennu piinii, a daa taantir nan turu. Yennu saa soora mɔsonn manj paaka. Fi-i kii tur, li sii tee biite ki waa-a. 22 Li-i tee ki a ki senn mɔsonn nan Yennu, li ki tee biit ki waa-ani, 23 Njaan li-i tee ki a senn mɔsonn a yama ninj, li njan fan gbeen.

²⁴ “Li-i tee ki a gaar nirɔ daan tilontii kpaab ni, a saa fit di tilɔɔna nba kur ki a loon ki jan a mɔɲ, ɲaan a daa jikit kun nann. ²⁵ Li-i tee ki a gaar nirɔ kpaab ni, a saa fit jii a nuu ki kɔnn jeet ki di, ɲaan daa jaan nan juki.

24

Ki jiin ki yɛt poo ɲaan bia tan kɔɔɔ po

¹ “Li-i tee ki jɔɔ kɔɔn poo, ki li poor po ki u numm ki gboo poo na, kimaan u la poo na binbenj ki man u po, ki u ji ki loonɔ, ki sɔb pooyɛtuk gbounj ki turɔ, ki nyinno u ɲaak ni, ² ki li-i tee poo na ɲamm kun jalɔɔ, ³ ki u mun bia tan dukin nan u ki loonɔ, ki sɔb pooyɛtuk gbounj ki turɔ, ki nyinno u ɲaak ni, koo li-i tee ki u sɔɔ taar munlee na kpo, ⁴ u sinsinn jɔɔ na ji kan fit jiiu ki teenɔ u ɲaapoo, kimaan poo na mɔk jakint. Li-i tee ki u ɲamm kɔɔɔ, li tee biite Yennu boor. I daa tuun na booru ki biir tinj nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni ki li sii tee i faar na.

Ki jiin sennii booru booru po

⁵ “Li-i tee ki jɔɔ kɔɔn poopaani, bi daa jikit jɔɔ na ki saa tɔbi, koo ki te ki u tuun niib ni toonsiari. Bin nyinno toona na booru ni binyennkɔɔ. Ki u sii be ɲaak ni, ki te u poo na mɔk parpeenn.”

⁶ “Li-i tee ki a kpent siar ki tur a lɔɔ, ɲaan a daa gaan u naar ki sent waa gaar linba na paaki. Nna saa te ki u ɲaateeb n kɔɲ linba ki bi saa jii teen jeet ki di ki la manfoor.

⁷ “Bi-i soor wunba ki u jan u lɔɔ Israel nirɔ, ki teenɔ yommik, koo ki kɔɔ, bin kpi nanyukɔ man. ɲanne saa te ki yin boon bonbiir na booru i sinsuuk ni.

⁸ “Ii mi man, li-i tee ki gbanant paak yiaryoonn soor sɔɔ, yin sak ki tun nan bianjinba ki Liifai mannteeb saa wannu na. Wein man sennii nba ki n jii turib na. ⁹ Tiat man linba ki i Yomdaano Yennu din tun ki tur Miriam, yoo nba ki i din nyii Ijpt ki baat na.

¹⁰ “Li-i tee ki a kpent siar ki tur a lɔɔ, ɲaan a daa kɔɔ u ɲaak ni ki gaan u chinchenn ki sent li paaki. ¹¹ Setir nanyer po ki ɲaan wun nyi nann, u tɔɲ. ¹² Wu-u tee nandaanoie, a daa beki u chinchenn ki li baat nyiɔku. ¹³ A tuu jiin turɔ daajoouk kur ki wun dɔɔr ki pin, ki u sii mɔk parpeenn nana, ki Yennu par mun sii mei a paak.

¹⁴ “A daa ɲmab daabir nba tee nandaano nan fara daano, waa tee a lɔɔ Israel nirɔ, koo boorganu nba kɔɔ i doi yenn ni. ¹⁵ Daar n tuu daar, pamɔ u daar toonn paaka ki yonnu n baa. U loon likirii marje ki gaa li paak. Li-i tee ki a ki pau, u saa fabine tur Yennu, ki a sii be biit ni.

¹⁶ “I daa kpi bibaanba bi waas toonbiit paaki, ki bia daa kpi waas, bi baanba toonbiit paaki; ɲaan sɔɔ kura saa kpo u mɔɲ toonbiit paake.

¹⁷ “I daa ɲmab boorganu nan kpeebii bi monii ni. Li-i tee pakɔɔk kpent siar a boori, a daa gaan u chinchenn ki sent li paaki. ¹⁸ Ii tiar man nan i din tee daabae Ijpt tinj ni, ki i Yomdaano Yennu fati ki ɲaai yann. Li paak ki n turi sennu na.

¹⁹ “Li-i tee ki i jaan i jeet, ki lɔɔt yenn nba, i ji daa ɲmat lei; nyikin ki boorganii nan kpeebii nan pakoi n leer. ɲanne saa te ki Yennu n teen piisin linba kur ki i tuun paak. ²⁰ Li-i tee ki i pɔɔr kpan tilɔɔna ɲaan lɔɔt yenn nba, i ji daa ɲmat lei linba biar na; nyikin ki boorganii nan kpeebii nan pakoi n pɔɔr. ²¹ Li-i tee ki i pɔɔr daan tilɔɔna yomm, i ji daa ɲmat li tiinii nyaka ki lei linba biar na; nyikin ki boorganu nan kpeebii nan pakoi

n pōor. ²² I daa ban tammit nan i din tee daabae Ijpt tij ni. Li paake ki n turi sennu na.

25

¹ “Li-i tee ki Israel niib banlee mōk maan nan leeb, ki saan buut, ki yeno bu ki dii mōnii, ki loo na bu ki baa, ² ki wunba baa na tubdatu-i tee bootie, barbuuro na n te ki wun door kii faab tij ni, ŋaan ki bin boou. Kpaasir kann bianjinba ki u saa gaar na saa nyi toonbiit booru nba ki u tume. ³ I saa fit boou nan kpaasir piinna na, ŋaan li daa gaar nna, kimaan li-i tee ki li gar nna, i saa dinno fei niib na ninja.

⁴ “Daa bobint naajak mōb, yoo nba ki u boo dii.*

Ki jiin kpeemmō ninja toona po

⁵ “Li-i tee ki ninjamm banlee lakin koo, ki yeno kpo ŋaan ki mōk bonjak, u pakook daa nyi nanyer ki kun joo. U soro ninja nae saa faaro ki wuu tee u poo. ⁶ Bi bija sinsinn nba ki bi saa mar na sii see kpeemmō na sann nie, ŋanne kan te ki kpeemmō na sann n bot Israel maaru ni. ⁷ ŋaan li-i tee ki kpeemmō na ninja ki loon wun faar u ninja pakooki, pakook na n saan doo na saakab toonn, ki saa yet a, ‘N soro ninja yet wun tun linba kpaau talasa; u ki sak nan u ninja-ii mōk tennin Israel booru ni.’ ⁸ Ki doo na saakab saa tikiro ki pak nano. Wu bia kii yet ki ki faaro, ⁹ ŋann u ninja pakook na n saan ki pit joo na taasaauk, saakab na numm ni, ŋaan bia sat mōsant u numm po, ki yet a, ‘Linba nae saa tun ki tur daano nba yet wun te ki u ninja-ii mōk tennin.’ ¹⁰ Ki soo kur sii mi u ŋaateeb Israel booru ni nan ‘Joo nba ki bi pit u taasaauk na ŋaateebe na.’

Sennii nba pukin

¹¹ “Li-i tee ki jab banlee kon, ki yeno poo loon wun taan u soro po, ki ji soor jaloo na kalana, ¹² i daa tiino ninbaauku, ii pot poo na nuu.

¹³⁻¹⁴ “I daa ŋmab leeb ki bikii linba yab ki li tee i yara, ŋaan teemm linba waari. ¹⁵ Ii janit barmōnii bikinu, ŋanne saa te ki yin wei, tij nba ki Yennu jikit ki teeni na ni. ¹⁶ Yennu ki loon damm nba ŋmaab.

Sennu nba jiin Amalek teeb kpinu po

¹⁷ “Tiat man linba ki Amalek teeb din tumi, yaa din nyii Ijpt ki baat na. ¹⁸ Bi din ki mōk yentinu, ki din leki yoo nba ki i bak ki choka na, ki kpii binba din biar poor na kur. ¹⁹ Li paak, yoo nba ki i Yomdaano Yennu turi tij na, ki te ki i nyann i datai nba kur koo ki kpia nani na, yin kpi Amalek teeb kur, ki soo ji daa ban tian bi po. I daa tammit linba na.

26

Ki jiin jeet jaanu piinii po

¹ “Yoo nba ki i tan koo ki kar tij nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na ni, ² soo kur saa jii sinsinn jeet nba ki u jaan na ki teen kpanchibuk ni, ki saan nann siaminba tee boyennkoo Yenjianthoor na, ³ ki saan nann manntoo nba be toonn ni li yoo na boor, ki yet a, ‘Mamōmm, n ji la dinna nan n koo tij nba ki n Yomdaano Yennu din senn mōsonn ki tur ti yeejamm nan u saa turit na niwa.’

⁴ “Ki manntoo na saa gaar jeet nan kpanchibuk na u boor; ki jii toon Yennu maruj binbintir na toonn po. ⁵ Ki Yennu toonn poe ki joo na saa

* 25:4 25.4 Bi booru ni, nei-i boo dii.

yet mɔbona na a, ‘N yeeja din tee Aram bonsunsommuko, ki din jii u ɲaateeb ki saan namm Ijpt tinj ni, ki saa kɔɔ lej. Bi din ki yab yoo nba ki bi din saan na, ɲaan ti ji yabita ki bia tee digbanjaanne. ⁶ Ki Ijpt teeb ji mukisit bonchiann, ki ti tuun nan daaba na ki teemm. ⁷ Ki ti bui fabin ki tur ti Yomdaano Yennu, wunba tee ti yeejamm yoo na. Ki u gbiint ki turit, ki la ti daamii nan ti ninbaauk. ⁸ Ki u yabint paɲ nan u yikoo niɲe ki u nyinnit Ijpt tinj ni, ki tun bakitnaunɲ nan jaarlituk nan jaɲmaansooruk toona, ⁹ ki baar nant nna, ki tan turit tinkpiasir na. ¹⁰ Li paak ki n ji baar nan n sinsinn jeet nba ki n jaan, maa n tur Yennu, ki li tee linba ki n nyii nann tinj nba ki u turin na ni.’

“Ki u saa jii ki sennir Yennu tɔɔnn, ɲaan jiantɔ lej. ¹¹ Ii mɔk parpeenn nan bonɲana nba ki a Yomdaano Yennu jii tur fin nan a waas na. ɲaant ki yimm nan Liifai teeb nan boorganii nba kɔɔ nani na n taan kii mɔk parpeenn.

¹² “Bina ɲantaa kur, ii tuu nyinn jeet bokitu piik ni yennkɔɔ, ki tur Liifai teeb nan boorganii nan kpeebii nan pakɔi. Ki li saa te ki jeet-ii be doi kur ni, ki bi kur sii di ki gboot. Li-i tee ki i tun nna ki gbenni, ¹³ yin bet Yennu a, ‘Jeet nba tee a yar na; n ki tenn siar n nuu ni. N jii li kur ki tur Liifai teeb nan boorganii nan kpeebii nan pakɔi, nan faa wannin bianɲinba a n tun nae. N ki yêt ki bia ki tamm a sennii na yenn, ki jiin n bona piik ni yennkɔɔ na po. ¹⁴ N ki dii li yenn, yoo nba ki n fabin kuun fabinii na, n ki nyii nan li siar n ɲaak ni yoo nba ki n ki be kasii na, ki n bia ki jii li siar ki tur piinii a lii teen kpeemmi. Yennu, n sak a mɔba; n tun linba kur ki a yaa man tun ki jiin bona piik ni yenn po nawa. ¹⁵ I be yendɔun ni, siaminba tee a kasii boor na, ɲaan got a niib Israel teeb ki teen piisin bi paak. Bia teent piisin tinkpiasir na paak, linba ki a jii turit na, nan bianɲinba ki a senn mɔsonn ki tur ti yeejamm na.’

Ki jiin Yennu tiɔɲ niib po

¹⁶ “Dinna daar nba na ni, i Yomdaano Yennu beeri a yii mɔk mɔsaku nanao nan u sennii kurawa; li paak, sakin man nan i para kur nan barmonii. ¹⁷ I sak dinna daar na niwa nan Yennu-e tee i Yomdaano, ki i sii mɔk mɔsaku nanao, nan u sennii kur; ki bia saa tun linba kur ki u wannii. ¹⁸ Yennu gaari dinna nan i tee u tiɔɲ niibe, nan bianɲinba ki u senn mɔsonn, ki yeti a yii saak u sennii kur na. ¹⁹ U saa te ki yin teen digbanjaann ki gar binba kur ki u namm. Ki i saa tur u sann dontir nan baakir, kii tee u tiɔɲ niib nan waa senn na.”

27

Ki jiin Yennu sennu nba sɔb tana paak na po

¹ Tɔn, ki Moses nan Israel saakab pak tur niib na, ki yet a, “Sakin man sennii nba kur ki n teeni dinna na. ² Daar nba ki i tan saa poot Joɔdann mɔkir ki kɔɔ tinj nba ki i Yomdaano Yennu teeni na, yin chaan tangbenja, ki taanir tintaauk, ³ ki sɔb Yennu sennu nan wannu na kur li paak. Yoo nba ki i tan kɔɔ tinkpiasir nba ki i yeejamm Yomdaano Yennu maɲ senn mɔsonn ki turi na ni, ⁴ ki ji be Joɔdann mɔkir yakleer po na, yin chaan tana maɲ Ebal jɔɔr paak nan maa wanti dinna na, ki bia taanir, ⁵ ki maa maruɲ binbintir lej nan tana, ki tur i Yomdaano Yennu, ɲaan daa jikit kut ki yakitir tana maɲ. ⁶ I daa jikit tanjabirkara ki maa maruɲ binbintir ki teen i Yomdaano Yennu. Ii sii jikit i maruɲ nba jokit muu nae, ki jokit binbintir na paak. ⁷ Leɲe ki i saa mann i maruɲ ki bia di i weinanleeb

piinii, kii mək parpeenn i Yomdaano Yennu tōonn. ⁸ Li sɔb Yennu sennu mɔbona, tana nba ki i taanir tintaauk na paak fanu.” ⁹ Ki Moses nan Liifai mannteeb pak ki tur Israel teeb kur a, “Israel teeb, ŋminin soon nna, ŋaan gbiint ki turit. Dinna daar nba na, i ji tee i Yomdaano Yennu niibe, ¹⁰ li paak, ii sak u mɔb man, ki dia u sennu kur nba ki ti teeni dinna na.”

Ki jiin mɔtont nba be mɔyɛtuk damm paak po

¹¹ Ki Moses yet Israel teeb a, ¹² “Yoo nba ki i poot Jɔɔdann məkiri, booru nba na n set Gerisim jɔɔr paak, yoo nba ki bi sat piisin ki want niib na: Ŋamme tee Simeonn booru, nan Liifai booru, nan Juda booru, nan Isakar booru, nan Joosef booru, nan Benjaminn booru. ¹³ Ki booru nba na n mun set Ebal jɔɔr paak, yoo nba ki bi sat mɔtont ki want niib na: Ŋamme tee Rubenn booru, nan Gaad booru, nan Aser booru, nan Sebulunn booru, nan Dann booru, nan Naftali booru. ¹⁴ Liifai teeb n pak mɔmaan na nan kunkɔpaarir a:

¹⁵ “ ‘Yennu mɔtont-ii be daano nba jii tann, koo daauk, koo kut ki nan patir ki bɔri jiantir paak; Yennu ki loon patmannu.’

“Ki niib na kur saa jiin a, ‘Lii tee nna.’

¹⁶ “ ‘Yennu mɔtont-ii be daano nba ki baakit u baa nan u naa paak.’

“Ki niib na kur saa jiin a, ‘Lii tee nna.’

¹⁷ “ ‘Yennu mɔtont-ii be daano nba chat u loɔ kpaterik paak.’

“Ki niib na kur saa jiin a, ‘Lii tee nna.’

¹⁸ “ ‘Yennu mɔtont-ii be daano nba ŋmant jɔɔŋ songanu paak.’

“Ki niib na kur saa jiin a, ‘Lii tee nna.’

¹⁹ “ ‘Yennu mɔtont-ii be daano nba ŋmab boorganii, koo kpeebii, koo pakɔi, bi mɔnii ni paak.’

“Ki niib na kur saa jiin a, ‘Lii tee nna.’

²⁰ “ ‘Yennu mɔtont-ii be daano nba dinn u baa fei ki dɔɔ nan u baa ŋaapoo paak.’

“Ki niib na kur saa jiin a, ‘Lii tee nna.’

²¹ “ ‘Yennu mɔtont-ii be daano nba dɔɔ nan bonkobuk paak.’

“Ki niib na kur saa jiin a, ‘Lii tee nna.’

²² “ ‘Yennu mɔtont-ii be daano nba dɔɔ nan u baa bik, koo u naa bik paak.’

“Ki niib na kur saa jiin a, ‘Lii tee nna.’

²³ “ ‘Yennu mɔtont-ii be daano nba dɔɔ nan u diamm paak.’

“Ki niib na kur saa jiin a, ‘Lii tee nna.’

²⁴ “ ‘Yennu mɔtont-ii be daano nba bɔr ki kpai u loɔ paak.’

“Ki niib na kur saa jiin a, ‘Lii tee nna.’

²⁵ “ ‘Yennu mɔtont-ii be daano nba sak ki gaar likirii ŋaan saa kpi wunba ki biir siar paak.’

“Ki niib na kur saa jiin a, ‘Lii tee nna.’

²⁶ “ ‘Yennu mɔtont-ii be daano nba ki mək mɔsaku nan Yennu sennii nan wannu kur paak.’

“Ki niib na kur saa jiin a, ‘Lii tee nna.’

28

Piisin nba be mɔsaku ni

(Liifai teeb 26.3-13; Sennu 7.12-24)

¹ “Li-i tee ki i mək mɔsaku nan i Yomdaano Yennu fanu, ki dia sennii nba kur ki n teeni dinna na, u saa te ki yin teen digbanjaann ki gar sɔɔ

kur tinj na paak. ² Ii mək məsaku nan i Yomdaano Yennu, ki piisin na kur sii tee i yar.

³ “Yennu saa teen piisin i doi nan i kpaant paak.

⁴ “Yennu saa teen piisin i paak, ki i sii mək waas nan jeet nan bonkobit bonchiann.

⁵ “Yennu saa teen piisin i bonbuburit nan jeet nba kur ki i di paak.

⁶ “Yennu saa teen piisin linba kur ki i tun paak.

⁷ “Yennu saa kən nyann i datai, li-i tee ki bi leki. Ki bi saa nyi lokyennkoo poe ki leki, njaan tan saa chiar loka kur po.

⁸ “I Yomdaano Yennu saa teen piisin i toona paak, ki gbeen i naapaat nan jeet. U saa teen piisin i paak, tinj nba ki u teeni na ni.

⁹ “Li-i tee ki i mək məsaku nan i Yomdaano Yennu, ki tun linba kur ki u wannu, u saa teeni u tiəŋ niib, nan waa senn mōsonn bianjinba na. ¹⁰ Ki niib kur tingbouj na ni saa bann nan Yennu-e ganni a yii tee u tiəŋ niib, ki bi sii tiini janmaanii. ¹¹ Yennu saa turi waas nan bonkobit bonchiann, nan jeburuj, tinj nba ki u senn mōsonn tur i yeejamm nan u saa turi na ni.

¹² U sii teeni saak siək kur, ki lin nyi u sanpagbounkpiasir nba mək nyun na ni, ki teen piisin i toona kur paak. Ki i saa fit kpent jeet ki tur digbana bonchiann. Njaan yimm kii loon siar soo boori. ¹³ I Yomdaano Yennu saa te ki yii tee yudamm digbana bonchiann ni, njaan i kii tee binba waa leeb poor kaa, i sii mək tire yoo kur, i kii kəŋit siar, li-i tee ki i mək məsaku fanu nan u sennii nba ki n teeni dinna na. ¹⁴ Njaan i daa yēen sennu man, koo ki jiantir ki bia baakit yensau.

*Ki jiin tubdatu nba be moyētuk ni
(Liifai teeb 26.14-46)*

¹⁵ “Njaan li-i tee ki i ki mək məsaku nan i Yomdaano Yennu fanu, ki ki dia u sennu nan u wannu kur nba ki n teeni dinna na, bonbiir nba na kur saa baariwa.

¹⁶ “Yennu saa sat mətont i doi nan i kpaant paak.

¹⁷ “Yennu saa sat mətont i bonbuburit nan li jeet nba kur ki i jikit ki di paak.

¹⁸ “Yennu saa sat mətont i paak, ki turi waas waaminna, ki jeet kan nan fanu, ki i bonkobit kii yabi.

¹⁹ “Yennu saa sat mətont linba kur ki i tuun paak.

²⁰ “Li-i tee ki i tuun bonbiir njaan yēt Yennu sennu, u saa baar nan parbiir i paak, nan kikipiruk nan daamuk linba ki i tuun kur ni tee-e nan i kur nba tan saa boont. ²¹ U saa tun yiarbooru booru i paak, ki li saa soor i kur; ki soo tan kan tenn ki koo tinj nba ki u jikit ki teeni na ni. ²² Yennu saa beri nan yiarkanbant nan gbanantouj nan mōra. U saa turi yonkoonin nan wōruk ki lin biir i bonbuburit. Bonbiir na booru sii be nani halii nan yaa tan saa kpo. ²³ Saak kan ban baa, ki i tinj saa koor wakit nan kut na. ²⁴ Saak nba bo saa baa na, njaan Yennu saa tun tangbirujo, ki li sii baa i paak, halii nan yaa tan saa boont.

²⁵ “Yennu saa tur i datai paŋ ki bin nyanni. Ki i saa nyi lokyennkoo poe ki lekib, njaan tan saa chiar loka kur po. Ki tingbouj na niib kur tan sii mi i po, ki i tee janmaankōontuk ki turib. ²⁶ Ki li-i tee ki i kpo, nōonii nan muuk ni bonkobite tan saa di i gbanant, ki soo kii be ki beribi. ²⁷ Yennu tan saa te ki mōra n baa i paak nan waa din te ki li baa Ijijpt teeb paak bianjinba na. Tana nan fiat saa soor i gbanant kur po ki i kpai, ki li sii kaa tebuk. ²⁸ Yennu saa te ki i yura n labir, u saa te yin jōon, ki bia nmat i

dudukit. ²⁹ Ki i sii lin turin yonnu ni nan jooṅ nba tuu turin bianṅinba na. Ki i saa lon i sonu ki koṅ. Ki i kan mokit toona nba kur ki i tuun ni. Ki i datai kpan sii diini ki bia fiari. Ki soṅ kii be ki sommitini.

³⁰ “Ki a sii mok sarkpeṅ, ṅaan soṅe tan saa koṅo; ki i saa maa ṅei, ṅaan kan koṅ li ni. Ki i saa bur tilontii ṅaan tan kan di li loṅa. ³¹ I numm niṅe ki bi tan saa kot i bonkobit, ṅaan i kan ṅman bi nanti. Ki bi saa dat i bonii ki yaat namm, ṅaan ki i gorii, ki bi bia kan jen namm ki turi ni. Ki i datai saa gaar i pei, ṅaan soṅ kii be ki sommini. ³² Ki bi saa jii i bonjai nan bonpoi ki tur boorganu, ki bin teemm bi yommii, ṅaan ki i gorii. Ki i tuu sii gorii daa kur, i waas jenu po, ki i nunii n tan koor, ṅaan i kan labi. ³³ Tingaṅ niibe tan saa di i jeet kur nba ki i koo nan ninbinmōnii na, i kan gaar siari see mukisuk nyoo nyoo. ³⁴ I nabsuk saa te ki i yura n labr. ³⁵ Yennu saa te ki mōra n gbar gbar i taa, li bia saa soor i yura ki saa sikin taapant, ki li sii ton bonchiann, ṅaan i kan la li tebuku.

³⁶ “Yennu saa jii yimm nan i kpanbar ki yaat saan nani tingaṅ ni, siaminba ki yimm koo i yeejamm ki ban koṅ. Leṅe ki i saa sii jiantir yennii nba ki bi jii daat nan tana ki namir na. ³⁷ Tiṅ nba ki Yennu saa yati ki saan nani na, li saa bakit leṅ niib nan linba tumi na. Ki bi saa sariki, ki bia dinni butinn.

³⁸ “I tuu saa bur bonboorii saama, ṅaan tan saa jaan jeet waaminnae, kimaan naasuut tuu saa ṅman ki kokii i bonbuburita. ³⁹ I tuu saa wuu daan tilontii, ki bia gotib fanu ki bin teen tiinii, ṅaan i kan poṅ li loṅa ki moṅ, koo ki nyu li daami, kimaan dundura saa moṅ li nyakawa. ⁴⁰ Kpan tiinii sii be-e i tiṅ kur po, ṅaan i kan la li kpami, kimaan li loṅa saa siir bonporbiite. ⁴¹ Ki i sii mok bonjai nan bonpoi, ṅaan bi kii tee i yabi, datai sii sobe ki teeb yommii. ⁴² Bonṅmiṅmabite sii ṅman i tiinii nan bonbuburit kur.

⁴³ “Boorganii nba koṅ i tiṅ ni na sii laat yiikoṅe ki gaari, ṅaan ki i yar warii yoo kur. ⁴⁴ Ki bi sii mok likirii ki kpentir teeni, ṅaan ki yimm kii mok siar ki kpentir ki teemmi. Ki li joontu bi tan sii diai, ki i baakitib.

⁴⁵ “Mōtont na kur tan saa baar i paake tee-e nan yaa tan saa boont, kimaan i ki sak ki gaar i Yomdaano Yennu sennii nba ki i turi na. ⁴⁶ Ki li tan sii tee Yennu buut tubdatu nyinn ki tur yimm nan i yaaboona mokmok nan mokmok. ⁴⁷ Yennu teen piisin i bont kur paak, ṅaan i ki jianto nan parpeenn nan i para kuri. ⁴⁸ Li paak, i saa tun tur i datai nba ki Yennu jikiti ki teemm nae. Ki i saa koṅ bont kur; kon saa soori, ki nyunnyukuru sii moki, ki i bia saa somm yann ki kan yoo siari. Yennu saa te ki bi diini nan yaa tan saa boont. ⁴⁹ Yennu saa nyi nan nisiab banfokira, niib nba ki i ki mi bi maami, ki bi saa lan i paak nan konbakper na. ⁵⁰ Ki bi baka kii be soṅ po, bi kii mok ninbatinu nan soṅ, laa tee bik koo nikperi. ⁵¹ Ki bi saa ṅman i bonkobit nan i bonbuburit, ki i saa kpo kon. Ki bi kan tenn i jeet koo tiloṅa daan koo kpan koo nei koo pei, ki i saa kpo. ⁵² Bi saa lek doi kur, tiṅ nba ki Yennu jikit ki teeni na ni, ki i joonjaana nba linti, ki i maa bi paak na saa baa tiṅ ni.

⁵³ “Li-i tee ki i datai koṅ liak i doi, kon saa baa i paak bonbiir, ki i poṅ jii tan sii ṅman waas nba ki i Yomdaano Yennu turi nae. ⁵⁴⁻⁵⁵ Ki jaburchimo nba nyii mokita ṅaak ni gbaa tan saa ṅman u tiṅṅ bik, sakir nba ni ki fara maṅ tan saa baar na, kimaan u ji ki mok jesiat. U tan kan sak ki ṅmit u bisiak nant ki tur u ninja, koo u poolonjir, koo waas nba biar, ki bin ṅmami. ⁵⁶⁻⁵⁷ Ki pooburchimo nba nyii mokita ṅaak ni gbaa, ki tuu mok bonchiann, ki ki saak wun somm ki saan siar, mun bia tan saa tun nnae, yoo nba ki

datai na tan saa liak doo na. U tan saa ñakit jeet paak, ki tan saa bɔr ki ñman u sanpantik nan bar. U tan kan biit ki tur u sɔrɔ nba ki u loonɔ na, koo u waas nba biar na siari.

⁵⁸ “Li-i tee ki i ki wei Yennu sennu nba sɔb gbouŋ na niŋ fanu, ki bia ki baakit i Yomdaano Yennu bakitnaun sanjaann na, ⁵⁹ u saa tur yimm nan i yaaboona yiarii nba kaa tebuk, nan yiarlɔrkar nba ki i kan fit teb. ⁶⁰ U saa te yiarkanbant nba ki i bo tiinir Ijipt na ki lin soori, ki i kan la laafia. ⁶¹ U saa turi yiarlɔrkara, nan yiarbooru nba kur be, ñaan ki li sana ki taa Yennu sennu nan wannu gbouŋ na ni, ki lin boonti. ⁶² Yi-i lekii pɔt ki tee nan ñmaabira na, ñaan i waaminnae tan saa tenn, kimaan i ki mɔk mɔsaku nan i Yomdaano Yennu. ⁶³ Nan laa man Yennu ki u te ki i mɔkit ki bia pɔt na, ñaan li bia saa manɔ nnae ki u saa te yin boont. Ki u saa ñabiri tij nba ki i koo a yin kar na ni.

⁶⁴ “Yennu saa yati digbana kur po, tingbouŋ na paak, ki leŋe ki i saa sii jiantir yennii nba ki bi jii daat nan tana ki nan, yennii nba ki yimm koo i yeejamm ki ban jiantir. ⁶⁵ Ki i kan ban la parmaasir siar boor, ki bia kan ban la tij nba sii tee i yari. Ki Yennu saa te ki i yura n gbee nan dukukit, ki i sii be parbiir ni, ki bia kii mɔk dindanni. ⁶⁶ Ki i manfoor sii laŋ, ki i be nan janmaanii yonnu nan nyiɔk kur. Ki i sii yoo mɔk jijeet kuun po. ⁶⁷ Ki i yan paak sii put linba kur ki i laa; ki li-i yent sanyiɔk ni, i tuu sii sunman daajoouk baara; ki daajoouk mun biak, ki i sunman ki li yenta. ⁶⁸ Yennu saa kooni ñaringbeŋa ni ki yin ñmat Ijipt. Ñaan ki li tee sɔnu nba ki Yennu din yet nan i bo kan ban somme. Leŋe ki i saa yabir a yin koi i mɔŋ ki tur i datai, a bin daa-i ki i sii tee bi daaba, ñaan bi sɔɔ kan daa-ini.”

29

Ki jiin Yennu molor nan Israel teeb, Moab tij ni po

¹ Mɔbona nba nae tee molor nba ki Yennu tur Moses a wun wann Israel teeb, Moab tij ni; linba na kur pukin molor nba ki Yennu din turib, yoo nba ki bi be Sainai jooor boor na.

² Ki Moses yiin Israel teeb kura, ki yetib a, “I mɔŋ la nan i ninbina, linba ki Yennu tun ki tur Ijipt kpanbar nan u saakab nan u tingbouŋ kur. ³ I la yiarbiuk nan yaarlituk toona nba ki Yennu tun nawa. ⁴ Ñaan nan dinna Yennu ki te ki i bann fanu linba tuun na paak. ⁵ Li jii bina piinnae ki Yennu somm nani kunkoouk paak, ñaan ki i chinchena nan i taasaat ki chati. ⁶ I ki la boroboro ki ñman, ki bia ki nyuu daan koo dapaarimi, ñaan Yennu-e teeni linba kur ki i loon. U tun nna a yin bann nan ñooe tee i Yennu. ⁷ Taa tan baar nna, ki bat Sihonn, wunba tee Hesbonn bat, nan bat Og, wunba mun tee Basann bat na fiir ki tookit ki kɔn nant. Ñaan ki ti kɔn nyannib, ⁸ ki fat bi tini ki biit ki tur Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bɔkir. ⁹ I mɔk mɔsaku fanu nan mɔbona nba be molor na ni, ñanne saa te ki yin la nyannu, linba kur ki i tuun ni.

¹⁰ “Dinna daar nba na, i kura see i Yomdaano Yennu tɔonne: I tɔondamm, nan i saakab, nan i jab, ¹¹ nan i poob, nan i waas, nan boorganii nba kur be nani ki choon daat ki bia lu nyun ki teeni. ¹² I be nna dinna na, a yin koo molor nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni, a yin gaarir ki sakir fanu na nie. ¹³ Ñanne saa te ki ñoo Yennu n gbeen u mɔsonn mɔtana, nan i tee u niib, ki u mun tee i Yennu, nan waa senn yimm nan i yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakɔb bianinba na. ¹⁴ Yimm kuukoɔ kaa ki Yennu

jikut u molor nan u sennu ki teen a yin weir fanu, ¹⁵ u teen ti kura nba see u tōonn dinna daar nba nae, nan ti yaaboona nba ki ti saa marib.

¹⁶ “I tian binbej nba ki i din be Ijipt, nan bianjinba ki i din somm loon digbangana na ni. ¹⁷ I din laat bi yennii nba ki bi namir nan daat nan tana nan salimpeena nan salimmōna, linba ki Yennu ki loon na. ¹⁸ Ii mi man ki i joo, koo poo, koo i ŋaateeb, koo i booru niŋ nba see nna dinna na, ki wun yēt ti Yomdaano Yennu, ŋaan jiant digbanlia yennii. Li-i tun nna, li sii tee nan lobuk nba tuu pia, ki u kur tee lobii nae. ¹⁹ Ii mi man, i kur nba be nna dinna, ki gbat sennu na. Sōo daa kpann u moŋ nan li-i tee ki u tun u yanboō, bont kur saa somm fanu ki turō. Li toonbooru saa biir i kur nba tee niŋamm nan nibiit nawa. ²⁰ Yennu kan nyik chab li daano, ŋaan u wutoor saa doe daano maŋ paak, ki bonbiir nba kur sob gbouŋ na ni saa baa u paak, ki di boonto. ²¹ Yennu saa te ki li daano-ii tee nyinn ki tur Israel booru kur, ki ŋōō Yennu saa te parbiir nan mōtont nba kur be molor nba sob u sennu gbouŋ na ni n baa li daano paak.

²² “I yaaboona nba saa fiir ki tee nipaauŋ, nan boorganii nba saa nyi digbanbanfōka na, saa la nabsuk nan biiru nba ki Yennu jii tur i tiŋ. ²³ Ki i sarwaat saa saate, ki ji gbee nan sarwuuta nan yaarin; ki i kan fit bur siari, mōot gbaa kan pia leŋ. Ki i tiŋ ji sii tee nan Sodom nan Gomora nan Adma nan Seboyim doi nba ki Yennu biirir, yoo nba ki u wutoor din doo na. ²⁴ Ki durinya teeb kur ji sii boi a, ‘Bee ki Yennu tun nna ki tur tiŋ na? Li paak tee bee ki u wutoor doo?’ ²⁵ Li jiinu sii tee nnae, ‘Yennu niib na biir molor nba ki ŋōō Yennu, wunba tee bi yeejamm Yennu na lor namn, yoo nba ki u din nyinnib Ijipt nawa. ²⁶ Bi ji jiantir yennii nba ki bi ki ban jiante. Yennu ki sak a bii jiantir yennii, ²⁷ ŋanne te ki u wutoor doo niib na paak, ki u lu mōtont nba kur sob gbouŋ na ni, bi tiŋ paak. ²⁸ Yennu wutoor doo bonchiann, ki u wutoor donu maŋ niŋe ki u ŋabirib bi tiŋ ni, ki saan lub tingaŋ ni, siaminba ki bi ji be mōtana.’

²⁹ “Ti Yomdaano Yennu bōr mayena nbae ki li be woonin ni, ŋaan fiit u sennu ki turit, a timm nan ti yaaboona n weir mōkmōk nan mōkmōk.

30

Baa saa teen bianjinba ki la piisin

¹ “Tōn, mōtana n teeni gannue ki jiin piisin nan mōtont po. Li-i tee linba na kur baari, ki i ji be tiŋ nba ki i Yomdaano Yennu yati na ni, ki i saa tiar linba ki n wanni na. ² Li-i tee yimm nan i yaaboona saa ŋmant Yennu paak, ki sak gaar nan i para kur sennu nba ki n teeni dinna na, ³ ŋann ŋōō i Yomdaano Yennu sii mōk ninbatinu i paak, ki u saa nyinni tiŋ nba ki u yati ki i be na, ki jen nani, ki te yin mōkit biak. ⁴ Li-i lekii tee ki i yat ki saa be durinya kpiniŋ po, ŋaan i Yomdaano Yennu saa tikiri ki jen nani boyennkōō boor, ⁵ ki yin bia yent tiŋ nba ki i yeejamm din kōō na. Ki u saa te yin mōkit ki bia pot bonchiann ki gar i yeejamm nba din be na. ⁶ I Yomdaano Yennu saa tur yimm nan i yaaboona mōsaku par. Ki li saa te ki i loono nan i para munn, ki i sii fit be tiŋ na ni. ⁷ Ki u saa lebit mōtont na kur ki lin baa i datai paak, binba ki loon i maan ki bia diini na. ⁸ Ki i bia saa ŋamm sak ki dia u sennii kur nba ki n teeni dinna na. ⁹ Yennu saa te ki yin mōkit toona nba kur ki i tuun ni. Ki i sii mōk waas nan bonkōbit bonchiann, ki i tiŋ saa nan jeet bonchiann. Ki u sii mōk parpeenn nan wun te ki yin mōkit, nan waa din mōk parpeenn nan i yeejamm n mōkit

bianjinba na. ¹⁰ Nnaan see ki i sak ki dia u sennu nan u wannu nba sob gbound na ni na. Li tee ki yin gaaroe nan i para kur.

¹¹ "Sennu nba ki n teeni dinna na ki paari, li bia kan gar i paŋ teriki.

¹² Li ki be sanpagbant ni kaawa ki i sii yaa, 'Nmee saa do sanpagbant ni ki saa jiir ki tan turit, ki tin gbiint ki ji sakiri?' ¹³ Koo li ki be mok-pootir, ki i sii yaa, 'Nmee saa poot mokgbenjir maŋ ki saa jiir ki tan turit, ki tin gbiint ki ji sakiri?' ¹⁴ Aaii, mōmaan na be i boor ni. I mir ki bia saa fit tiara. Li paak, sakin man.

¹⁵ "Dinna daar nba na, n teeni gannue, ii gann manfoor nan bonjann, koo kuun nan bonbiir. ¹⁶ Li-i tee ki i sak ki gaar i Yomdaano Yennu sennu nba ki n teeni dinna na, ki loono, ki sak u mob, ki wei u sennu kur, ŋann i saa mokite, kii tee digbanjaann. Nōo Yennu saa teen piisin i paak, tiŋ nba ki i yaa yin koo na ni. ¹⁷ Nnaan li-i tee ki i ki sak yin gbiinto, ki ŋmant ki jiantir yennii, ¹⁸ dinna daar na ni, n kpaaniie, i saa boonta. I kan wei i manfoor ni, tiŋ nba ki i saa poot Joōdann mokir ki koo kar na ni. ¹⁹ Mōtana n teeni yaaake ki i gann manfoor koo kuun; i gann Yennu piisin koo Yennu mōtont. N yi sanpaak nan tiŋ maa bin di siara nan linba ki i gann. Gant manfoor. ²⁰ Lomin i Yomdaano Yennu kii mok mōsaku nano fanu, ki yimm nan i yaaboona saa wei, tiŋ nba ni ki u din senn mōsonn a u saa tur i yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakob na."

31

Bianjinba ki Joosua set Moses seenu ni

¹ Ki Moses ŋammit piak teen Israel teeb a, ² "Mōtana n dii bina kobik nan piinleewa, ki ji kan fit teen i tōondaano. Ki linba pukin na po tee nnae, Yennu betin nan n kan poot Joōdann mokir. ³ I Yomdaano Yennu tiŋo saa liit i tōonn ki biir digbana nba be leŋ na, ki lin fit te yin kar bi tiŋ ni. Ki Joosua sii tee i tōondaano nan Yennu nba yet bianjinba na. ⁴ Yennu saa biir niib maŋa, nan bianjinba ki u din kōn ki nyann Amor teeb batnba Sihonn nan Og, ki biir bi doi na. ⁵ Yennu saa te yin nyannib, kii diab nan maa wanni bianjinba na. ⁶ Ii wakii man, ki chee i para. I daa tiimm jaŋmaanii. I Yomdaano Yennu tiŋo sii be nani. U kan ŋaai, u bia kan nyikini."

⁷ Ki Moses yiin Joosua ki tan pak nano Israel teeb kur tōonn a, "Ii wakii ki bia chee a par; fine tee daano nba saa gar niib na tōonn ki bin koo kar tiŋ nba ki Yennu senn mōsonn a u saa tur bi yeejamm na ni. ⁸ Yennu tiŋo saa liit a tōonn, ki sii be nana, u kan ŋaa-a, u bia kan nyikaani. Li paak, a daa tiin jaŋmaanii, cheen a par."

Ki jiin sennu na karuŋ po

⁹ Ki Moses sob Yennu sennu na ki jii tur Liifai teeb nba tee mannteeb na, binba din gorii Yennu molor lakir na, nan Israel teeb saakab, ¹⁰ ki yetib a, "Bina ŋanlore gbennu kur, yoo nba tuu tee pana piinu yoo na, ii karin sennu na sanpaapo, lanbont jaamm ni. ¹¹ Ii karin sennu maŋ ki tur Israel teeb, yoo nba ki bi baar a bin jiant i Yomdaano Yennu boyennkoo boor na ni. ¹² Ii yiin ki taan jab, nan poob, nan waas, nan boorganu nba koo i doi niŋ na kur. Nanne saa te ki soo kur n gbat ki tumii bianjinba ki u saa baakit i Yomdaano Yennu, ki bia sak gaar u wannu fanu. ¹³ Nnae saa te ki i yaaboona nba ki ban gbat i Yomdaano Yennu sennu na saa gbat, ki tumii, ki sii mok mōsaku nano, baa saa wei bianjinba, tiŋ nba ki i saa poot Joōdann mokir ki kar na ni."

Yennu pinpakjoontik nan Moses

¹⁴ Tɔn, ki Yennu yet Moses a, “A ji ki mɔk yoo saan ki sii be a manfoor ni. Yiint Joosua ki kɔɔ nanɔ n jiantu lanbounj ni, ki min pak nanɔ.” Ki Moses nan Joosua kɔɔ lanbounj manj ni. ¹⁵ Ki Yennu dokit bi paak, ki be sanpagbounj nba see lanbounj na tammɔb ni.

¹⁶ Ki Yennu yet Moses a, “A saa kpo mɔtana, ŋaan a kuun poor po, niib na kii jiantirin, bi saa biir n molor nba ki n lor namm nawa. Bi saa nyikin, ŋaan jiant yennii nba be tiŋ nba ki bi yaa bin kɔɔ kar na ni. ¹⁷ Li-i tee ki li tun nna, n wutoor saa do bi paake, ki n nyikib ki bin boont. Bonbilankant booru booru saa baarib. Ki bi ji saa bann nan bonbibooru na kur baat bi paak kimaan min Yennu ji ki be namm. ¹⁸ N saa yête, ki kan sommib, kimaan bi tun bonbiir nba tee yenbis jiantiwa.

¹⁹ “Tɔn, sɔbin yaŋ na. Jiin ki tumii Israel teeb, ki li sii be ki tee siara ki teemm. ²⁰ Ki n saa jiib ki saan namm mɔkint nan tinkpiasir nba ki n senn mɔsonn a n saa tur bi yeejamm na ni. Leŋ bi sii laat jeet nba kur ki bi loon, ki sii be bi yamani. Ŋaan bi saa ŋmante ki jiantir yenbis, ki yêtin ki biir n molor. ²¹ Ki bonbilankant bonchiann saa baarib. Ŋaan bi bia sii tian ki yiin yaŋ manj, ki li sii tee siara ki teemm. Mɔtana gbaa, n mi bi dudukit nba tee linba ŋaan daa ki jiib ki saan namm tiŋ nba ki n senn mɔsonn maa n saa turib na ni.”

²² Moses din sɔb yaŋ na daar manj niŋe, ki jii tumii Israel teeb.

²³ Ki Yennu pak nan Joosua, wunba tee Nunn bija, ki yet a, “Ti wakii ki bia chee a par. A sii be Israel teeb tɔonn, ki jiib, ki saan namm tiŋ nba ki n senn mɔsonn maa n saa turib na ni, ki n sii be nana.”

²⁴ Ki Moses mint sɔb Yennu sennu ki teen gbounj ni, ki ki nyik siari. ²⁵ Waa gbenn yoo nba, ki u yet Liifai mannteeb nba gorii ŋɔɔ Yennu molor lakir na a, ²⁶ “Jiin gbounj nba tee Yennu sennu gbounj na ki kpeen molor lakir nba tee ŋɔɔ Yennu yar na ni, ki li sii be leŋ ki tee tiarin ki tur u niib. ²⁷ N mi bi tubkpaasin nan mɔyêtuk nba tee bianjinba. Bi yêt Yennu mɔb yoo nba ki n be n manfoor ni nawa, ki bi bia sii mɔk mɔyêtuk bonchiann, n kuun poor po. ²⁸ Yiint ki taan i booru yudamm kur nan bi saakab ki bin baar n tɔonn, ki n betib linba na kur. N saa yiin sanpaak nan tiŋ ki bi sii tee siara ki turib. ²⁹ N mi nan n kuun poor po, niib na sii mɔk tonu, ki bia saa yêt linba ki n tumiib nawa. Ŋaan li kan yukiri ki bonbilankant saa baarib, kimaan bi saa tun linba ki Yennu yaa bi daa tuume, ki li saa te ki u wutoor n do.”

Moses yaŋ

³⁰ Ki Moses pak yaŋ na mɔbona kur, ki Israel teeb kur gbiin. Li mɔbonae na:

32

- 1 “Sanpaak nan tiŋ, gbatir n mɔmaan, gbiintir fanu linba ki n yeen.
- 2 N wannu sii toot nan saak nba tuu toot nae, ki saa baa tiŋ na paak nan marin na. N mɔmaan saa baa nan nyun nba ki bi tuu maant bonbuburit nae, ki sii tee nan samimmiuk nba tuu baa mɔot paak na.
- 3 N saa dont Yennu sanne, ki u niib saa wann u yabint nba tee bianjinba.
- 4 “Yennu-e tee i guutoɔ nba yab, ki tee kasii nan barmɔnii u sɔnu kur ni.

- I Yomdaano be fanu nan barmonii,
 ki tuun linba kur ñan fanu.
- 5 Ñaan i ki be fanu, ki ki jar nan wun yiini u niibi.
 I tee nibiit nan kpinkpannii damme.
- 6 Yimm jatit nan yankaarin damm na,
 yaa saa dia Yennu bianjinbae na-a?
 U tee i baa nan i naamii daano, ki nami ki i tee digbann.
- 7 “Tiat man linba gar yaayoo niwa;
 boin i baanba ki bin wannu linba din tun.
 Boin nikpera ki bin wannu linba gar.
- 8 Yabint daano tur digbann kur li yente,
 ki bokit nibooru kur nan bi kpaar,
- 9 ñaan gann Jakob yaaboona ki bi tee u moŋ niib.
- 10 “U lab muuk ni, ki bi lin yirib siaminba tee kunkoouk
 ki wouŋ da yoo kur,
 ki u guub ki goriib fanu, nan waa saa got u moŋ bianjinba na.
- 11 Nan baakir nba tuu tumii u bonbira yukiru bianjinba,
 ki goib ki tiab nan u kpinkpant na,
 nnae ki Yennu guur Israel teeb ki bi ki baa.
- 12 Yennu kooe dia u niib, ñaan ki boi yensau sommir po.
- 13 “U te ki bi gorii tingbouŋ na, ki di linba kur pia kpaant ni,
 ki laat siat tanfiat ni, ki bi kpan tilontii pia tansakirii ni.
- 14 Ki bi nei nan buunii teemm biin bonchiann.
 Ki bi mok peñanii nan buñanii nan naañanii,
 ki mok jeet nba ñan, nan dañanii.
- 15 “Yennu niib kpaatir nan mokint, ñaan mok moyêtuk;
 ki gbenjit ki nor nan jeet, ki nyik Yennu, bi naamii daano,
 ki yêt bi yabint tinntoo.
- 16 Ki bi yenbis jiantu na koon Yennu funfunn,
 ki toonbiit nba ki bi tun na donn u wutoor.
- 17 Ki bi jiantir narinbiit nba ki tee Yennu
 nan yenbis nba ki bi yeejamm din ki mi,
 yennii nba ki Israel teeb din ki sakir.
- 18 Bi din tamm Yennu po,
 wunba tee yabint tinntoo ki turib manfoor na.
- 19 “Yennu nba din la nna na, ki u wutoor doo;
 ki u yêt u bonjai nan u bonpoi,
- 20 ki yet a, ‘N ji kan ban sommib, ñaan la linba saa baarib,
 damm nba tee tubkangbata ki ki waan fanu na.
- 21 Bi patmannu nae donn n wutoor.
 Li mokin funfunn nan bi yenbis na; yensau kaa ki mok nyooti.
 N saa jii digbanñmanjire ki donn bi wutoor,
 n saa jii digbanliiñ nnae ki koomm funfunn.
- 22 N wutoor saa doe nan muyeruk na,
 ki di linba kur be tij na paak.
 Li saa di ki baar tinpoor ni, ki bia di kunkona nba fok fiaka.
- 23 “ ‘Ki n saa te ki bonbiir n baarib ki sii kaa gbennu.
 Ki n saa to n peenii kur bi paak.
- 24 Ki kon nan gbanantouŋ nan yiarbiit saa kpib.
 N saa tun bonkob-susoot ki bin lekib, nan waatont ki bin juntib.
- 25 Ki tobii saa faa ki kpi niib, doi sonjot ni;

- ki jaŋmaanii saa soor niib, ŋei ni.
 Naasimm nan sapaamm saa kpo;
 li sanpantii koo nikpera gbaa kan tenni.
- 26 N bo saa biiribe fas fas, ki soo kii tian bi po,
 27 ŋaan n ki loon ki bi datai n donn bi moŋ nan ŋamme kɔn
 'ki nyann n niib na, ŋaan ki li tee n moŋe biiribi.'
- 28 "Israel teeb tee digbann nba ki mɔk yame;
 bi ki mɔk yanfoon nan waama.
- 29 Bi ki bann linbae teen ki bi datai nyannib.
 Bi kan fit bann linba tumi.
- 30 Nlee ki yeno kɔn ki nyann bi tusiri,
 ki banlee kɔn ki nyann bi tusaa piiki?
 Linba na tun kimaan bi Yomdaano Yennu nyikiba.
 Bi Yabint Yennu jiib ki turib bi dataiwa.
- 31 Bi datai na mi nan bi moŋ yennii na ki mɔk paŋi,
 ki ki tee yenjaana nan Israel teeb Yennu na.
- 32 Ki bi datai na tuun ki biir nan Sodom nan Gomora teeb na,
 ki tee nan tilontii nba tuu lon loona ki li ton ki tee lobii na,
 33 ki tee nan daan nba ki bi jii walabiri lobii ki ŋaa na.
- 34 "Yennu tian linba ki bi datai tun na po.
 U guue a li yoo n baara ki wun dat bi tuba.
- 35 Yennu saa ŋmant bi paak ki dat bi tubawa;
 yoo baate ki bi saa ŋat baa, bi biiru daar per na.
- 36 Yennu saa fat u niib, yoo nba ki u la ki bi paŋ gbenn.
 U sii mɔk ninbatinu nan damm nba jiantiro na,
 yoo nba ki u la baa chɔk bianjinba.
- 37 Yennu saa boi u niib a, 'Yenbis nba ki i teemm yada na be lee?
 38 I jii i bonkob-kpamma ki mann maruŋ ki turib,
 ki bia moon tiloona daan bi paak a bin nyu.
- ŋaant ki bin baar ki tan fati motana,
 ŋaant ki bin chiar ki tan sommi.
- 39 " 'Bant motana nan min kuukooe tee Yennu,
 yensau kaa ki tee barmɔnii Yennu.
- Min Yennu kpi, ki bia teen manfoor,
 n teen dan, ki bia teen laafia,
 ki soo ki be ki saa fit fati n nuu ni.
- 40 Barmɔnii nan maa tee Yennu nba tun be na,
 n donn n nuu sanpaapoe ki por
 41 nan n saa ŋat n jukbanjiak ki tun buut toonn.
- N saa ŋmat took n dataiwa, ki dat binba ki loonin na tuba.
- 42 N saa te ki n peenii n nyu bi son,
 ki n jukbanjiak na saa kpi wunba kur biirin.
 N kan nyik bi soo nba kɔn nanin.
 Binba la danii nan yommii na kur saa kpowa.'
- 43 "Digbana teeb, ii dont Yennu niib,
 Yennu saa dat binba kpib na kur tuba.
 U tuu dat u datai tubae, ŋaan nyik chab u niib bi biit."
- 44 Ki Moses nan Joosua, wunba tee Nunn bija na ŋamm yet yar na
 moɓona, a Israel teeb na n gbat.

Ki jiin Moses kpaanjoontii po

⁴⁵ Moses nba wann niib na Yennu sennu na ki gbenn yoo nba, ⁴⁶ ki u yetib a, “Ti bann i yan ni man, ki sak wei sennu nba ki n teeni dinna na kur fanu. Ii jiir ki wann i waas ki bii dia Yennu sennii maṛ kur. ⁴⁷ Wannu na ki tee mɔbonkoona kaa, li tee i manfoore. Ii mɔk mɔsaku nann, ki i saa wei tiṇ nba be jɔɔdann mɔk-pootir, ki i saa kɔɔ kar na ni.”

⁴⁸ Daar maṇ niṇe ki Yennu yet Moses a, ⁴⁹ “Ti saa Abarim kunkona peṇ, linba be Moab tiṇ ni, ki yeek nan Jeriko doo na. Domin Nebo kunkonn ki got diit Keenann tiṇ, linba ki n jikit ki teen Israel teeb ki li sii tee bi yent na. ⁵⁰ Ki a saa kpo kunkonn maṇ paak, nan a ninja Aarɔnn nba din kpo Hor jɔɔr paak bianṇinba na, ⁵¹ kimaan i banlee na ki sak n mɔb, Israel teeb tɔɔnn, yoo nba ki i din be Meriba nyun boor, ki kpia Kades doo, Sinn kunkoouk paak na, ki i ki baakitin niib na tɔɔnn. ⁵² A saa la tiṇ maṇ banfɔkɪra, ṇaan a kan kɔɔ tiṇ maṇ ni, tiṇ nba ki n jikit ki teen Israel teeb na.”

33

Bianṇinba ki Moses sat piisin Israel teeb paak

¹ Piisin nba ki Moses, wunba tee Yennu niro na sat ki tur Israel teeb ṇaan kpoe na:

² Yennu nyii Sainai jɔɔr paak ki dɔkit Edom tiṇ paak
nan yonnu nba tuu do na,
ki nyii Parann jɔɔr po, ki nyikint u niib paak.

Ki malakanba tusaa piik be nano;
ki u dia muyeruk nan mulanbaabii u niidiitu.

³ Yennu loon u niib, ki guu binba tee u yab,
ki ti gbaant u tɔɔnn ki saak u sennu.

⁴ Ti saak sennu nba ki Moses turit na,
linba tee ti tiṇ burchinmɔkint na.

⁵ Yennu teen kpanbar ki tur u niib Israel teeb,
yoo nba ki bi booru booru nan bi saakab taan ki be na.

⁶ Ki Moses yet ki jiin Rubenn booru po a,
“Rubenn booru daa ban kpenn ki boontiri,
ṇaan u niibe lek waar.”

⁷ Ki u yet jiin Juda booru po a,
“Yennu, gbiintir bi fabinii ki sommib,
turimm mɔtaauk nan bi boorleeb na.
Yennu, kɔnin ki turib, ki bia somm ki fatib bi datai nuu ni.”

⁸ Ki u yet ki jiin Liifai booru po a,
“Fin Yennu, jiin a bona nba ki bi yi Yurim nan Tumim na
ki fiit a loomm ki wann Liifai teeb nba ki a bikimm Masa doo ni,
ki kat wann bi mɔnii nba tee bianṇinba, Meriba nyun boor;

⁹ ki bi set a poor po ki gar baa bo saa set bi damm
nan bi ninjamm nan bi waas poor po na.
Bi sak ki gaar a sennu nan a mɔlor kura nan bi para munn.

¹⁰ Bi saa wann a niib ki bin sak a sennuwa.
Bi saa mann maruṇ, a maruṇ binbinta paaka.

¹¹ Yennu, sommit bi booru ki turib paṇ,
yii mɔk parpeenn nan linba ki bi tuun.
Faan kɔnn bi datai kur, ki daa te ki bi ji mɔk manfoori.”

¹² Ki u yet jiin Benjaminn booru po a,
“Booru nba nae ki Yennu loomm ki bia guub;

u goriib daar kur ni, ki be bi sinsuuk ni.”

13 Ki u yet jiin Joosef booru po a,
“Yennu n teen piisin bi tiŋ paak, ki te ki saak-ii baa,
ki bia te ki nyun-ii nyi tinpɔɔr ni.

14 Naant ki piisim-ii be bi tiŋ paak, ki yonnu-ii nyikintir,
ki lii loon loonɲana, loonɲana nba sii yab bonchiann li loona yoo.

15 Naant ki yaayoo ni kunkona na n gbee nan jegaŋa.

16 Naant ki bi tiŋ na n gbee nan bonɲana kur.

Yennu nba din be moyeruk ni,
jagotuk paak na n teen piisin bi paak.

Naant ki piisin nae-ii be Joosef booru paak,
kimaan u din tee u ninjamm yudaanɔe.

17 Joosef booru paŋ tee nan naajak paŋ nae,
ki u yiikoo tee nan naajakookir yina na.

Ki u saa jii ŋanne ki tut nyinn niib ki saan namm banfɔka.
Ki u paŋ tee Manase maaru tusaa tusaa
nan Efraim maaru tusaa piik piik.”

18 Ki u yet jiin Sebulunn nan Isakar booru po a,
“Sebulunn saa mɔkit, mɔkgbenjir paak kpinkpourŋ nie,
ɲaan ki Isakar gor saa pukiŋ ŋaak ni.

19 Bi saa poi boorganii ki bin baar bi kunkonn ni,
leŋe ki bi saa mann barmɔnii maruŋ.
Bi sii laat bi mɔkint, mɔkgbenjir na nie
nan tanbiinii nba kook mɔk-kpiŋ na ni.”

20 Ki u yet jiin Gaad booru po a,
“Pakin Yennu, wunba te ki bi yent yarik.
Gaad booru dɔɔ ki guue nan yanbɔr nba tuu guu
ki teen siir nan wun tabit boouk koo yur na.

21 Bi gann tinɲaŋe ki tur bi mɔŋ;
bi jii tɔɔndamm tor ki turib.
Bi sak gaar Yennu wannu nan sennu, yoo nba
ki Israel tɔɔndamm taan ki be boyennkɔɔ boor na.”

22 Ki u yet jiin Dann booru po a,
“Dann booru tee yanbɔr paŋe,
ki yuuk mobit Basann yent ni.”

23 Ki u yet jiin Naftali booru po a,
“Yennu teen piisin Naftali booru paak bonchiann.
Ki bi yent nyii Galilii mɔkgbenjir boor ki siik niiditu po.”

24 Ki u yet jiin Aser booru po a,
“Aser booru la piisin ki gar boorleeba.
Naant ki u ninjamm numm n gboou,
ki u tiŋ-ii kpai kii mɔk kpan tiinii,
25 ki te ki u doi tammɔi-ii loo kut gana
ki wuu yɔɔ kii be u yamani.”

26 Israel teeb, yensau ki tee nan i Yennu na,
wunba purin sanpaapo nan u bonɲana,
ki bia purin sanpagbant ni ki teen siir nan i sommir.

27 Yennu nba tun be na yɔɔ tee i sindant boore,
ki u nuu yɔɔ teebi.

Ki u saa ber i datai ki bin fɔkit ŋaan nyiki,
ki beti a yin biir bi kur.

28 Jakɔb maaru be parpeenn ni, ki be bi yamani

tiŋ nba gbee nan jeet nan tilɔɔna daan na ni,
siaminba ki marin nyi sanpaapo ki baa maant leŋ tiŋ na.

²⁹ Israel teeb, i mɔk parpeenne.

Sɔɔ ki be ki tee nan yimm na.

I tee digbann nba ki Yennu tinnie.

Nɔɔe tee i naagbankɔŋir nan jukbanjiak,

ki guu-i ki bia saa turi nyannu.

Ki i datai tan saa baar i boor ni ki barimi a yin nyikib,

ki i tan saa ŋmaatib tiŋ ni.

34

Ki jiin Moses kuun po

¹ Ki Moses nyii Moab paanu ni ki saan Nebo kunkonn paak, ki saa doo porii Pisga jɔɔr nba be Jeriko yondo po na. Leŋe ki Yennu wannɔ tiŋ na kur, ki li tee Gilead yent, ki fɔkit jir niiganɔ po ki saa tuu Dann doo, ² laa nyii Naftali yent kur, nan Ephraim nan Manase yent, nan Juda yent ki fɔkit ki jir yonbaa po ki saa tuu Sinsuuk ni mɔkgbenjir, ³ laa nyii Juda niidiitu po; nan paanu nba be Soar ki saa tuu Jeriko nba mɔk kaatii na po. ⁴ Ki Yennu yet Moses a, "Tiŋ nba nae ki n senn mɔsonn ki tur Abraham nan Aisak nan Jakob nan n saa tur bi yaaboona na. N te ki a la tiŋ maŋa, ŋaan n kan te ki a taar n ŋmaa leŋi." ⁵ Yennu toontunnɔ Moses din kpo Moab tiŋ nie, nan bianjinba ki Yennu yet a u saa kpo na. ⁶ Ki ŋɔɔ Yennu piiu, Moab baauk ni, ki li be Bef-peor doo bɔkleer po, ŋaan nan dinna, sɔɔ ki mi Moses kakur boor. ⁷ Moses nba din kpo yoo nba na, u din tee bina kobik nan bina piinlee-e; ŋaan u din daa paar bonchiann, ki bia laat fanu. ⁸ Israel teeb din mɔ ki fabin u kuun, daa piintaae, Moab tiŋ ni.

⁹ Joosua, wunba tee Nunn bija din gbee nan yanfoon, kimaan Moses paan nii u paak a wun gaar u seenu, u kuun poorpo. Ki Israel niib kur din sak Joosua mɔb, ki wei sennu nba ki Yennu din tur Moses a wun turib na.

¹⁰ Sokinii daa ki ban be Israel tiŋ ni ki tee nan Moses na; ki Yennu pak nanɔ numm nan numm ni. ¹¹ Sokinii sɔɔ daa ki ban tun bakitnaunɔ nan chinɔchinɔ toona nan bianjinba ki Yennu din te ki Moses tun ki tur Ijpt kpanbar; nan u saakab, nan u tiŋ kur na. ¹² Sɔɔ daa ki ban tun toonjaana nan jaarlituk toonbooru nba ki Moses din tun, Israel teeb nunii ni na.

JOOSUA labaar

Ki jiin Joosua gbouj na po

Gbouj na beerit bianjinba ki Israel teeb din poot Joodann mækir ki koo Keenann tij ni, ki kòn nyann niib bonchiann nba be lej nae. Joosua-e din tee Israel teeb tóondaano li yoo manj.

Bianjinba ki Joosua kòn nyann Keenann teeb

¹ Moses nba din tee Yennu toontunno na kuun poor poe ki Yennu pak nan Joosua, wunba tee Nunn bija ki tee Moses sommtoo na, ² ki yeto a, “N toontunno Moses kpowa. Motana, fin nan Israel teeb na kur n teen siir ki poot Joodann mækir, ki koo tij nba ki n teeni na ni. ³ N tur fin nan n niib manj tij na, siaminba kur ki i taar saa nmaa, nan bianjinba ki n yet Moses na. ⁴ I tij terii saa nyi kunkoouk na paak niidiitu po, ki saan tuu Lebanonn jojaana na niiganj po, ki nyi Yufrates mækir na yondo po, ki nyi Hef teeb yent na, ki baar Sinsuuk ni mækgbenjir na yonbaa po. ⁵ Joosua, soo kan ban nyanna. N sii be nana nan maa din be nan Moses bianjinba na. N sii be nanae yoo kur, ki kan ban nyika. ⁶ Ii mæk panj nan parcheenn, kimaan fine sii tee niib na tóondaano, ki kòn nyann tij nba ki n sat mób ki tur bi yeejamm na. ⁷ Ii kpanji mæk panj ki chee par, ki yabir sak sennii nba kur ki n toontunno Moses daan wanna na fanu. A daa yéen sennii na nan waama, njanne saa te ki a nyann, siaminba kur ki a saan. ⁸ Yabit ki tuu te sennu gbouj na-ii karin jiantii ni yoo kur. A tumii gbouj manj yonnu nan nyiok kur, ki sak linba kur sob gbouj na ni, njanne saa te ki a mækit ki bia nyann. ⁹ Tiat nan n daan beta a ii mæk panj nan parcheenn. A daa tiin janmaanii koo ki njan tama, kimaan min a Yomdaano Yennu be nana siaminba kur ki a saa saan.”

Bianjinba ki Joosua tur niib na nmakita

¹⁰ Njanne Joosua wann tóondamm na ¹¹ a bin lin kaanj na ni ki bet niib na na, “Lomin jeet man ki teen siir, kimaan daanjantaa sinsuuk ni, i saa poot Joodann mækir ki koo tij nba ki i Yomdaano Yennu teeni na ni.”

¹² Ki Joosua yet Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bækir a, ¹³ “Tiat man Yennu toontunno Moses nba daan beti nan i Yomdaano Yennu yet a u saa turi tij nba be Joodann mækir yondo po na, ki li sii tee i yent na. ¹⁴ I poob nan waas nan bonkobit saa biar nna, njan ki i kunkonkonna nba mæk jiatat na saa gar poot ki somm bi leeb Israel teeb na, ¹⁵ nan baa tan saa koo kar tij nba ki i Yomdaano Yennu turib, ki li be Joodann mækir yonbaa po na. Wu-u tanj tur Israel booru kur nyannu yoo nba, yin jen kar i mæn tij nba ki Yennu toontunno Moses turi, ki li be Joodann mækir yondo po na ni.”

¹⁶ Ki bi yet Joosua a, “Ti saa tun linba kur ki a wannit, ki bia saan siaminba kur ki a tunta. ¹⁷ Ti saa sak a mób nan taa din saak Moses mób bianjinba nae. A Yomdaano Yennu-ii be nana nan waa din be nan Moses bianjinba na. ¹⁸ Wunba kur pak biit ki jiin a tóondantuk na po, koo ki yêt a sennii na yenn, bin kpi li daano. Ii mæk panj nan parcheenn.”

2

Bianjinba ki Joosua tun doonii teeb Jeriko doo ni

¹ Tɔn, ki Joosua tun doonii teeb banlee, ki bi nyii Akasia* kaan ni, a bin saan fiit Keenann tinj, mantik Jeriko doo. Baa baar doo na ni yoo nba, ki bi saan koo poo jantonn nba ki bi yiu Rahab na njaak ni. ² Ki Jeriko bat gbat nan Israel tesiab koo doo na ni nyiok, a bin fiit tinj na. ³ Nanne ki u tun toonii Rahab boor ki yeto a, "Jab nba be a njaak ni na baar a bin fiit tinj na kure. Jiimm ki baar namm."

⁴⁻⁶ Ki Rahab jiin a, "Jasiab baar n boora, njaan n ki mi baa nyii siaminba, bi bo nyii doo na ni ki yonnu daa ki baa, ki doo na gann bia daa bo ki looni. N bo ki boi bann baa saa siaminba, li-i tee ki i wei berib motana, i saa sooriba." Li yoo na ki soo ki Rahab jii jab banlee na, ki doo namm u njaak yur paak† ki saa jii kinkaka ki bakin bi paaka. ⁷ Ki bat na te jab nyii doo na ni, njaan ki bi loon gann. Ki bi lin lon Israel doonii teeb na, ki saan tuu siaminba ki sonu pootir Joodann mokir na.

⁸ Laa tan bonn, ki doonii teeb na yaa bin door yoo nba, ki Rahab doo njaak na yur paak, ⁹ ki saa yetib a, "N mi nan Yennu jii tinj na turiwa, wunba kur be tinj na ni, li ji moko janmaaniie, kimaan i paak. ¹⁰ Ti mi gbat Yennu nba din te ki Mokmuɔɔ foor i numm ni, yoo nba ki i din nyii Ijiipt nawa. Ti bia ban gbat bianjinba ki i din kpaii bat Sihonn nan bat Og, Amor teeb batnba banlee nba din be Joodann mokir yondo po nawa. ¹¹ Taa din tan gbat li po na, janmaanii din soorite, ki ti kura ji ki mok parcheenn, kimaan i paak. I Yomdaano Yennu-e yen sanpaak nan tinj. ¹² Motana, ii sat mob Yennu sann ni nan i tan saa dia n njaateeb nan burchint, nan bianjinba ki n dia-i na, ki bia turin nyinsiar ki n teeni yada. ¹³ Ii sat mob nanin nan i saa tinn n baa nan n naa, ki bia tinn n ninjamm nan n niipoob nan bi njaateeb kurawa. I daa te ki bi kpiti."

¹⁴ Ki jab banlee na jiin a, "Yennu n nyinn ti manfoor, li-i tee ki ti ki tun nan taa saa paka bianjinba na. Li-i tee ki a kan kumii soo taa lorin bianjinba, ti sat mob nan Yennu-i jii tinj na ki turiti, ti saa dia-a fanuwa."

¹⁵ Rahab njaak din taab doo na joonne, li paak ki u nyinn nmiuk takorbonn ni, ki jab na soor sik. ¹⁶ Njaan soo ki Rahab yetib a, "Ti saa man kunkona na ni, ki bor kii be lej daanjantaa, nan yoo nba ki jab na tan saa jen nna. Li poor po ki ii ji soor i sonu kii saa, nna-i kaa, bat na jab saa sooriwa."

¹⁷ Ki Israel jab banlee na yeto a, "Ti saa dia molor nba ki a te ki ti lor nawa. ¹⁸ Faa saa tun linbae na: Yoo nba ki ti saa lek doo na na, lorin nmimɔɔ na takorbonn nba ki a nyinnit li ni na paak, ki yiin a baa nan a naa nan a ninjamm nan a baa njaateeb kur, ki taamm a njaak ni. ¹⁹ Ki wunba nyii njaak na nanyer po, wu-u kpo, li sii tee u biite, ki ti kan la nyiiruk. Li-i munii tee binba be nana na soo la dan, njann li nyiiruk sii tee ti yare. ²⁰ Li-i tee ki a kumii soo taa lorin linba na, njann ti kan fit dia molor nba ki a te ki ti lor na." ²¹ Ki Rahab sak, njaan nyinnib. Baa nyii yoo nba, ki u jii nmimɔɔ na ki lor takorbonn na paak.

²² Ki doonii teeb na saan ki bor kunkona na ni, ki bat jab na lin ki kpaanib tinj na kur po daanjantaa, njaan ki ki labi, ki ji nmat jen Jeriko. ²³ Ki doonii teeb banlee na nyii kunkona na ni, ki poot mokir na, ki nmat Joosua boor, ki saa beto linba kur tun, ²⁴ ki bia yet a, "Ti mi nan Yennu jii tinj na kur ki turita. Niib nba kur be lej na tiinɔɔ janmaaniie."

* 2:1 2.1 Akasia tee tiik nba yiin puuk. † 2:4-6 2.4-6 Bi jei yura paak, bi din tuu sere.

3

Bianjinba ki Israel teeb poot Joodann mōkir

¹ Laa yent sanyio̯k, ki Joosua nan Israel teeb kur dōŋ fiir, ki nyii Akasia kaan na ni, ki saan Joodann mōkir boor. Leŋe ki bi teen bi kaan ŋaan guu bin poot. ² Daa ŋantaa gare, ki tōondamm na lin kaan na kur po, ³ ki yet niib na a, “Li-i tee ki i tan la mannteeb jii i Yomdaano Yennu mōlor lakir na yoo nba, yin fiir kii waab. ⁴ I ki ban baar nna na, li paak bi saa wanni sonu ki yin tōkin. Naan i daa nakii mōlor lakir na; lii fōk nani nan maar jinn nawa.”

⁵ Ki Joosua yet niib na a, “Ŋammit i mōŋ man, kimaan Yennu won saa tun bakitnaunŋ toona i sinsuuk ni,” ⁶ ki ji yet mannteeb na a bin jii mōlor lakir na ki gar niib na tōonn. Ki bi tun nan waa wannib bianjinba na.

⁷ Ki Yennu bet Joosua a, “Maa saa tun linba dinna nae saa te ki Israel teeb kur n piin kii baakita nan a tee nijaanne, ki bia bann nan min Yennu be nana nan maa din be nan Moses bianjinba na. ⁸ Yetir mannteeb nba jii mōlor lakir na, nan li-i tee ki bi baar mōkir na boori, bin sik nyun na ni kii see.”

⁹ Ŋanne ki Joosua yet niib na a, “Baat nna man, ki tan gbiint linba ki i Yomdaano Yennu saa yeti. ¹⁰ Yaa saa na, u set saa ber nyinn Keenann teeb nan Hef teeb nan Hif teeb nan Peris teeb nan Girgas teeb nan Amor teeb nan Jebus teeb nawa. ¹¹ I saa bann nan Yennu nba fo na be nani, yoo nba ki ŋōō Yennu nba yen tingbounŋ kur na mōlor lakir na gar i tōonn, ki poot Joodann mōkir. ¹² Tōn, yin ji gann jab piik nan banlee, yenōkōō kur n nyi Israel booru kur ni. ¹³ Li-i tee ki mannteeb nba jikin Yennu nba yen tingbounŋ kur na mōlor lakir tan ŋmaa Joodann mōkir na ni, li nyun saa jite, ŋaan taant poo boyennkōō ni.”

¹⁴⁻¹⁵ Li din tee jejaan-yooe, ki mōkir na gbee muu.

Niib na nba din nyii kaan na ni, ki saa a bin poot Joodann mōkir yoo nba, ki mannteeb na jii mōlor lakir na, ki gar bi tōonn. Mannteeb na taa nba kpan ŋmaa mōkir na ni yoo nba, ¹⁶ ki nyun na jit, ki taant poo, ki kpia nan doo nba ki bi yir Adam, ki li kpia Saretann doo na. Ki mōkir manŋ nyun nba tuu puub ki siik Mōk-kpeenn ni na jit, ki li te niib na fit somm poot, siaminba naak Jeriko na. ¹⁷ Niib na nba somm tinkooŋ paak ki pootir yoo nba, ki mannteeb nba jii Yennu mōlor lakir na see Joodann mōkir na sinsuuk ni, tinkooŋ manŋ paak, nan niib na kur nba tan poot gbenn.

4

Ki jiin tantiarkara na chaanu po

¹ Niib na kur nba poot Joodann mōkir ki gbenn yoo nba, ki Yennu pak nan Joosua a, ² “Gant jab piik nan banlee, ki yenō yenō n nyi booru kur ni, ³ ki wannib ki bin tōkir tana piik nan ŋanlee, Joodann mōkir sinsuuk ni, siaminba ki mannteeb bo see na. Betirib ki bii dia tana manŋ kii somm nann, ki tuu tan bir siaminba ki bi chaan kaan, a bin dōor nyio̯k.”

⁴ Tōn, ki Joosua yiin jab piik nan banlee nba ki u gann na, ⁵ ki yetib a, “Ii saa man Joodann mōkir ni, ki liit kii be Yennu mōlor lakir na tōonn, ki jōō kur-ii buk tann u bōpiōk paak, ki tann kur-ii see Israel booru yenn kur paak. ⁶ Tana manŋ tuu saa tiar niib na linba ki Yennu tun na poe. Ki li-i tee dasiar ki i waas tan boi-i a tana manŋ paak tee bee, ⁷ i saa betib nan Joodann mōkir ni nyun din jite, yoo nba ki Yennu mōlor lakir pootir mōkir manŋ na. Tana nba na tuu sii tian Israel teeb linba tun nna na poe.”

⁸ Ki jab na gaar Joosua wannu na, ki tøkir tana piik nan ñanlee, Joodann mækir sinsuuk ni, ki yennkoo kur see Israel booru yenn kur paak, ki bi jii saan nann kaan na boor, ki saa bir leñ, nan bianjinba ki Yennu pak nan Joosua na. ⁹ Joosua din chaan tana piik nan ñanlee nba bo be Joodann mækir sinsuuk ni, siaminba ki mannteeb nba jii molor lakir bo set na. Tana manj bia daa be leñ nan dinna. ¹⁰ Mannteeb na din see Joodann mækir sinsuuk ni nnae, nan bont kur nba tan tun gbenn nan Yennu nba yet Joosua ki u wann niib na, a bin tun na. Linba nae ki Moses din wannib.

Niib na din kakite ki poot mækir na. ¹¹ Niib na kur nba poot mækir yoo nba, ki mannteeb nba dia Yennu molor lakir na gar niib manj tóonn. ¹² Ki Rubenn booru ni jab nan Gaad booru ni jab nan Manase booru bøkir jab nba teen siir nan tób na, gar Israel teleeb na tóonn, ki poot mækir, nan bianjinba ki Moses din wannib na. ¹³ Jab na kur din tee nan tusaa piinna naewa, ki teen siir nan tób, ki Yennu be namm, ki bi poot be paanu nba naak Jeriko na ni. ¹⁴ Linba ki Yennu din tun li daar na te Israel teeb na bann nan Joosua tee nijaanne. Bi din baakit u manfoor kur ni, nan bianjinba ki bi din baakit Moses na.

¹⁵ Tón, ki Yennu ji yet Joosua ¹⁶ a wun wann mannteeb nba jikit molor lakir na, ki bin fiir yaat Joodann mækir. ¹⁷ Ki Joosua tun nna. ¹⁸ Yoo nba ki mannteeb na poot gbenn, ki mækir na ñamm puub, ki tan gbee ki muu.

¹⁹ Niib na din poot Joodann mækir, ñmaasinsinn na ni dapiik daare, ki chaan bi kaan Gilgal, ki li be Jeriko yondo po. ²⁰ Leñe ki Joosua chaan tana piik nan ñanlee nba ki bi jii Joodann mækir ni na. ²¹ Ki u ji yet Israel teeb na a, “Li-i tee dasiar ki i waas tan boi-i tana na paak nba tee, ²² i saa betib bianjinba ki yimm Israel teeb din poot Joodann mækir tinkoone. ²³ Ii betib nan i Yomdaano Yennu-e din te ki Joodann mækir nyun na jit, ki i fit somm poot, nan waa din bokit Møkmurj ki turit bianjinba na. ²⁴ Linba nae saa te soo kur nba be tingbouñ na paak n bann Yennu bakitnaurj yiiikoo nba tee bianjinba, ki i ji sii baakit i Yomdaano Yennu møkmoek nan møkmoek.”

5

¹ Amor batnba, binba din be Joodann mækir yonbaa po na kur, nan Keenann batnba, binba din be ki kook Sinsuuk ni møkgebenir na nba gbat nan Yennu te ki Joodann mækir jit, ki Israel teeb poot ki tan gbenn na, ki janmaanii soorib, ki bi ji ki møk siara parcheenn, kimaan Israel teeb na paak.

Ki jiin punpotu po Gilgal doo ni

² Ñanne ki Yennu yet Joosua a, “Kpeet tana ki lii di nan barii na, ki pot Israel teeb puna.” ³ Ki Joosua tun nan Yennu nba wannoo na, ki pot Israel teeb na kur puna, siaminba ki bi yi Punpotu Joor na paak. ⁴⁻⁶ Israel teeb nba din nyii Ijijit yoo nba na, jab na kur poñ din pot bi punaewa, ñaan bina piinna nba ki bi ji din be kunkoouk na paak ki somm saa na, bonjai nba ki bi din maarib na puna din ki poti, ki bia jenna, jab nba din jan nan bin saan tób binn nba ki bi din nyii Ijijit na kur ji din kpowa, kimaan bi din yêt Yennu mabe. Nan Yennu nba por na, yaak din ki chabib nan bin la tinñaj nba kpai ki Yennu din senn masonn nan u saa jii ki tur bi yeejamm na. ⁷ Jab na bonjai manj puna din ki poti. Nipaañ manje ki Joosua din pot bi puna.

⁸ Punpotu na nba gbenn yoo nba, niib na din biar be kaan na nie nan fiat na nba tan buur. ⁹ Ki Yennu yet Joosua a, “Yaa din tuu be Ijijit ki tee

yommii na, li din tuu tee fei-e ki turi, n̄aan m̄otana n nyinni fei marj niwa.” N̄anne teen ki bi din pur leŋ Gilgal,* bi bia daa yi leŋ nnae.

¹⁰ Yoo nba ki Israel teeb daa din be Gilgal paanu nba kpia nan Jeriko na, bi din dii yukitgar† tiaru jaamm, n̄maarik na ni, li dapiik nan n̄anna daar daajouoko. ¹¹ Li daar sanyafannuko, ki bi din sint dii jeet nba bur Keenann tiŋ ni, li jepurkit nan boroboro nba ki datin kaa leŋ. ¹² Li yoo na jeet nba ki bi yi mana na ji din ki nyi sanpaapo baa, ki Israel teeb na ji din ki m̄ok li jeeti. Laa din nyii li yoo ki saa, Israel teeb ji din di jeet nba buur Keenann tiŋ nie.

Ki jiin Joosua nan j̄oɔ nba dia jukbanjiak na po

¹³ Yoo nba ki Joosua din per Jeriko na, ki u la jas̄oɔ see u t̄oɔnn ki dia jukbanjiak. Ki Joosua saan u boor ki saa boiɔ a, “A tee ti jab na yeno amii a tee ti dataake?”

¹⁴ Ki j̄oɔ na jiin a, “N ki tee i jab na yeno kaa, n bia ki tee i dataak kaa, min n̄arin tee Yennu kunkonkonna n̄makit-t̄oɔe.”

Ki Joosua baa fabin ki jiant̄o, n̄aan yet a, “Chanbaa, n tee a toontunn̄o. A loon ki n tun bee ki turani?”

¹⁵ Ki Yennu kunkonkonna n̄makit-t̄oɔ na yeto a, “Pitir a taasaat, kimaan a see kasii boore.” Ki Joosua tun nan waa wann̄o na.

6

Ki jiin Jeriko biiru po

¹ Jeriko teeb din loon bi doo ganae ki kpar, ki bia guu, a Israel teeb na daa k̄oɔ. S̄oɔ din kan fit k̄oɔ, koo ki nyi doo na ni. ² Ki Yennu yet Joosua a, “N jikit Jeriko digbann nan li kpanbar nan li kunkonkonna na kur ki tee a nuu ni. ³ Fin nan a kunkonkonna tuu saa somm ki lint doo na taar yomk̄oɔe, daar kur ni, ki saa tuu daa n̄anloob. ⁴ Mannteeb banlore-e tuu saa gar m̄olor lakir na t̄oɔnn, ki s̄oɔ kur-ii dia naatunn. Ki daa n̄anlore daar na, fin nan a jab na n somm ki lint doo na taar munlore, ki mannteeb na-ii peeb naatuna na. ⁵ Li poor po bin pebir ki lin wei. Yi-i gbat nna yoo nba, ki i jab na kur n yikin nan kunkop̄aara, ki doo na joonjot na saa baa. Ki i jab na kur n k̄oɔ doo na ni.”

⁶ Ki Joosua yiin mannteeb na ki yetib a, “Jiin m̄olor lakir na man, ki i banlore n gar t̄oɔnn po kii dia naatuna.” ⁷ Li poor po ki u te ki u jab na piin somm ki lintir doo na, n̄aan s̄oɔ jab nba dia jatiat na siab ponj doŋ gar m̄olor lakir na t̄oɔnn powa.

⁸ Joosua nba pak nan niib na ki gbenn yoo nba, ki mannteeb banlore nba dia naatuna n̄anlore na gar t̄oɔnn po, ki peeb naatuna na, ki bi waa nan Yennu m̄olor lakir na poor po. ⁹ Ki jasiab dia jatiat ki gar mannteeb nba peeb naatuna na t̄oɔnn, ki jab nba biar na ji waa m̄olor lakir na poor po. Yoo nba na kur ki naatuna kpan duune. ¹⁰ Ki Joosua pak nan niib na, a bi daa hooti ki bia daa piak, ki tan tuu yoo nba ki u saa chabib yaak ki bin ji hoot. ¹¹ Ki u pak niib na a bin jii Yennu m̄olor lakir na, ki somm lint doo na taar yomk̄oɔe, li poor po bin ji n̄mat kaan na ni ki d̄oor.

¹²⁻¹³ Laa yent, ki Joosua fiir sanyapob ni, ki mannteeb nan kunkonkonna na n̄amm somm lint doo na nan baa won tun na. Ki kunkonkonna na siab gar t̄oɔnn, ki mannteeb banlore na waa ki peeb naatuna n̄anlore, ki mannteeb nba jii Yennu m̄olor lakir na waa bi paak, ki kunkonkonna nba

* **5:9** 5.9 Bi maan ni, Gilgal nan “bi nyinn” m̄obona naane. † **5:10** 5.10 Yennu malaka din kp̄ii Ij̄ipt teeb bijakpera, n̄aan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

biar na ji joont. Linba na kur tuun ŋaan ki naatuna na kpan duune. ¹⁴ Daa ŋanlee daar maŋ ni, bi din somm lint doo na yomkɔɔe, ŋaan ŋmat saan bi kaan ni. Bi din tun nnae ki saa tuu daa ŋanloob.

¹⁵ Ki daa ŋanlore daar na ni, ki bi fiir sanyiok ni, ki ji somm lint doo na taar munlore. Li daar kɔɔe ki bi din lint taar munlore. ¹⁶ Lintu nba saa pukin munlore na ni, ki mannteeb yaa bin pebir naatuna na, ki Joosua chab u jab na yaak a bii hoot, ki yetib a, “Yennu jii doo na ki teen i nuu niwa. ¹⁷ Doo na nan linba be lej kur tee lin biire, kii tee piinii ki tur Yennu, ŋaan jantonn nba tee Rahab nan u ŋaateeb kɔɔe saa tinn, kimaan waa daan bɔr ti doonii teeb na paak. ¹⁸ Yaak ki chab nan yin jii linba bo tee yin biir na nan li yennkɔɔwa. Li-i tee ki i tun nna, i saa baar nan wahala nan biiru Israel teeb kaan niwa. ¹⁹ Linba kur ki bi jii salimmɔna, koo likkut, koo kutmɔnt, koo salimpeena ki nan, li tee Yennu yare, ki tee lin saan Yennu bekir ni.”

²⁰ Ki mannteeb na peb naatuna na, ki jab na nba gbat naatuna na yoo nba, ki bi hoot, ki doo na joonjot na kur baa. Li yoo na ki kunkɔnkɔnna na doo jɔɔr na paak, ki kɔɔ doo na ni ki nyannir. ²¹ Bi din jii bi jukiie ki kpɔi doo na niib kur, li jab nan poob, nan waas nan nikpera kur, ki bia kpɔi nei nan pei nan bonii.

²² Ki Joosua yet jab banlee nba daan chekit doo maŋ na a, “Saant jantonn na ŋaak ni ki saa nyinn ŋɔɔ nan u ŋaateeb, nan yaa daan senn mɔsonn bianjinba na.” ²³ Ŋanne ki bi saan nyinn Rahab nan u baa, nan u naa, nan u ninjamm, nan u ŋaateeb nba be kur, ki jii u ŋaateeb nan daaba kur ki saan namm sindandiiuk boor, ki li kpia Israel teeb kaan na. ²⁴ Li poor po ki bi joo doo na ki li dii li munn po ki boont, ki kpab nan linba kur be doo na ni, ŋaan jii salimmɔna, nan kut, nan kutmɔnt, nan salimpeena ki teen Yennu bekir ni. ²⁵ Ŋaan Joosua din tinn jantonn Rahab nan u ŋaateeb kur, kimaan waa daan bɔr doonii teeb banlee nba ki ŋɔɔ Joosua daan tumm Jeriko na paak. Ŋɔɔ Rahab yaaboona daa be Israel tinj ni nan mɔtana.

²⁶ Yoo nba na paak ki Joosua tur kpaanii nba ki tee sii jerimi a, “Wunba kur bikin a wun ŋamm ki maa Jeriko doo, u sii be Yennu mɔtont ni. Wunba kur fɔkin li fiakir, u bijakper saa kpoe, wunba kur maa li tammɔkɔɔka, u sanbian saa kpoe.”

²⁷ Ki Yennu be nan Joosua, ki Joosua sann tant tinj na kur po.

7

Ki jiin Akann biit po

¹ Niib na din ki dia Yennu sennu nba ki u din sennib, a bi daa jikit linba ki u yet a bin biir Jeriko doo ni na. Jasɔɔ din be ki bi yiu Akann, u din ki dia sennu maŋi. Li paak ki Yennu wutoor doo Israel teeb paak bonchiann. Akann din tee Karmi bijae ŋaan tee Sabdi yaaboonn, ki nyii Sela naakuuk ni, ŋaan tee Juda booru.

² Ki Joosua tun jasiab ki bi nyii Jeriko ki saan Ai, doo nba be Betel yondo po, ki kpia nan Betafenn na. U din turib mɔbe a bin saan ki ŋmaa tinj na. Baa tun nna ki gbenn, ³ ki bi ŋmat ki saa wann Joosua baa la bianjinba a, “Li poŋ ki kpaa talas ki ti kur n saan ki lek Ai. Tumin jab tusaa ŋanlee koo ŋantaa. A daa tuun kunkɔnkɔnna na kur a bin saan ki kɔni, li ki tee doo nba yab kaa.” ⁴ Ŋanne Israel teeb na tee nan tusaa ŋantaa na ki saan lek doo na, ŋaan bi din tan ŋmat chiare, ⁵ ki Ai doo ni jab na weib, ki ber nyinnib doo na ni, ki fɔkit namm ki saa baar siaminba ki bi koi tana na. Ai jab na din kpɔi Israel jab nan piintaa nan banloob nae, yoo nba ki bi

siik joor na. Janmaanii din soor Israel teeb na bonchiann, ki bi ji ki mok parcheenn.

⁶ Li yoo na ki Joosua nan Israel toondamm na pat pat bi liant nan yanyetuk, ki baa faab tij ni Yennu molor lakir na boor, njan pukin bi yura tant, ki saa tuu daajouk, ki li want bi para nba biir bianjiba. ⁷ Ki Joosua tan yet a, "Yabint Yennu, bee ki a daan jiiit ki poont Joodann mokir ki baar nant nna? A daan loon fan tan jiiit ki tur Amor teeb ki bin biirite-e? Bee teen ki ti daan bo kii be Joodann mok-pootir na po? ⁸ N Yomdaano, n saa pak a bee motana nba ki Israel teeb datai tan weib ki bi njmat chiar na? ⁹ Keenann teeb nan binba kur be tij na ni saa gbat linba nawa. Bi saa tikir ki loonte ki kpi ti kur. Li saa teen nlee ki a sann n la baakiri?"

¹⁰ Nanne Yennu yet Joosua a, "Fiit. Bee teen ki a doo tij ni nna? ¹¹ Israel teeb tun biire. Bi biir lor nba ki n daan senniib maa bii dia nawa. Bi jii bona nba ki n daan yet maa bin biir na yenn nbawa. Bi jame, ki faar faak ki jiiin bona man po, ki jiiir ki pukin bi tiat ni. ¹² Nanne teen Israel teeb na ki fit took bi datai. Bi chiar bi datai boor, kimaan bi moj ji tee man biiribe. Yi-i kii biir linba kur ki n daan senni nan i daa jikit njan ki i tan jii na, n kii be nanini. ¹³ Fiit. Nammit niib na ki teemm siir ki bin baar n boor. Yetirib ki bin won teen siir, kimaan min Israel teeb Yomdaano Yennu yaa man pakib linba nae a, 'Israel teeb, linba ki n daan senni nan i biir na yenn nba be i mokint ni. I kan fit took i datai, see ki i tan nyinn bona man.' ¹⁴ Li paak, yetirib nan wonn, bin won baar n boor, booru booru. Booru nba ki n gann, njamme saa baar toonn po, naakuuk naakuuk. Ki naakuuk nba ki n gann, njamme saa baar toonn po, njak njak. Ki njak nba ki n gann, njamme saa baar toonn po, jayeno yeno. ¹⁵ Joo nba ki n ganno ki la bona nba ki n daan yaa bin biir na u boor, bi saa joo joo nan u njateeb nan bona nba kur ki u mok muue, kimaan u baar nan fei Israel teeb paaka, ki bia biir n molor nawa."

¹⁶ Ki li yent sanyapob ni, ki Joosua te Israel teeb booru booru baar, ki Yennu tan gann Juda, ¹⁷ ki u te Juda booru na baar naakuuk naakuuk, ki Yennu gann Sera naakuuk na, ki u te Sera naakuuk na baar njak njak, ki Yennu gann Sabdi njak, ¹⁸ ki u te Sabdi njak na baar jayeno yeno, ki Yennu gann Akann, wunba tee Karmi bija, njan tee Sabdi yaaboonn na. ¹⁹ Nanne ki Joosua yeto a, "N bija, pakin mamomm kur, Israel teeb Yomdaano Yennu boor ni na, ki wann a biit. Pakimin linba kur ki a tun. A daa boriin siari."

²⁰ Ki Akann jiiin a, "Li tee moniie. N tun ki biir Israel teeb Yomdaano Yennu-wa. Linba ki n tun tee nnae. ²¹ Bona nba ki ti daan fat na ni, n daan la Babilonn doo liant ki li njan, ki bia la salimpeena, ki li kpaiu sii tee nan sinpeenii borik-gbina njanee na, nan salimmona laaku, ki li kpaiu tee nan sinpeenii borik-gbinn kpaiu na. N nijon daan be lej bonchiann, ki n jiiir. Li pii n lanbouj* ni, ki salimpeena na be tij po."

²² Ki Joosua tun jasiab, ki bi chiar saan Akann lanbouj ni, ki saa la linba ki Yennu daan yaa bin biirir na, ki li set pii lej, ki salimpeena na be tij po. ²³ Ki bi jiiir ki saan nann Joosua nan Israel teeb na kur boor, ki saa birir Yennu toonn. ²⁴ Ki Joosua nan Israel teeb na kur soor Akann, ki jii salimpeena nan salimmona laaku na, ki pukin u bonjai, nan u bonpoi, nan u nei, nan u bonii, nan u pei, nan u lanbouj, nan linba kur ki u mok, ki saan namm Ninmonn Baauk ni. ²⁵ Ki Joosua saa yet a, "Bee ki a baar nan ninmonnboorik na ti paaki? Yennu saa te ninmonn n baara motana." Ki

* 7:21 7.21 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

niib na kur jaat Akann tana ki kpiiu; ki bia jaat u njaateeb ki kpiib, ki joo namm nan bi mokint kur muu, ²⁶ ki kpekin tankoruk u paak, ki li kpek lej nan dinna. Njanne teen ki bi bia daa yi lej Ninmonn Baauk.

Ki Yennu wutoor ji maak.

8

Ki jiin Ai nyannu nan biiru po

¹ Ki Yennu yet Joosua a, "Jiin kunkonkonna na kur ki saan namm Ai doo ni. A daa tiin jaijmaanii, koo ki mok gbananchokinti. N saa te ki a nyann Ai bat, ki u niib nan u doo nan u tin na kur sii tee a yar. ² A saa teen Ai nan li bat nan faa teen Jeriko nan li bat bianinba nae, njan ii jii li faar nan li bonkobot ki teen i yar. Teent siir ki nyi doo na poor powa ki tan lekib."

³ Ki Joosua teen siir ki jii u kunkonkonna kur ki lek Ai. U din jii jab nba mi konn fanu tusaa piintaae ki gaamm nyiok ⁴ nan mabona na a, "Ii bor i mɔɔ doo na yakleer po, njan daa fok nan doo manj, ki teen siir nan leku. ⁵ Min nan n jab saa lek doo na. Ki Ai jab-i nyii ki tookit, ti saa nmat chiare nan taa daan chiar sinsinn na. ⁶ Bi saa weite nan taa tan saa nyi doo na kpin. Bi sii dukii nan ti yaan tiine. ⁷ Li yoo na yin laat i bora ni, ki nyann doo na. I Yomdaano Yennu-e saa jii doo na ki turi. ⁸ I-i yent doo na yoo nba, yin joor muu, nan Yennu nba wann na. Sennii nba ki u turie na." ⁹ Njanne Joosua te ki bi nyii saan bi bunbor boor, Ai yonbaa po, ki li be Ai nan Betel sinsuuk ni, ki saa guu. Joosua din biar kaan na nie nyiok manj.

¹⁰ Laa tan yent sanyapob ni, ki Joosua lakin kunkonkonna na, ki nɔɔ nan Israel tondamm na saan namm Ai. ¹¹ Kunkonkonna na nan Joosua din saan doo na tammɔjar poe, ki teen bi kaan Ai niiganj po, ki baauk na be namm nan Ai sinsuuk ni. ¹² Joosua porj din dorj jii jab nan tusaa njanjmu naewa, ki bi bor muuk ni, Betel nan Ai sinsuuk ni, doo na yonbaa po. ¹³ Bi din te ki kunkonkonna na set bi seenii nie, binba be kaan ni na din set ki jiin ganj po, ki binba be bor ni na set ki jiin yonbaa po. Nyiok manj ki Joosua sik baauk na ni. ¹⁴ Ai bat nba gbat nna na, ki nɔɔ nan Ai jab kur fiir sanyiok ni a bin took Israel teeb nan konn, siaminba ki fok nan Joodann mokir baauk na. Njan u din ki mi nan jab dɔɔ muuk ni ki guu-u, doo na poor po. ¹⁵ Joosua nan Israel teeb kur din tiine ki nmat poor, ki do kunkoouk paak. ¹⁶ Ki Ai teeb yiin bi leeb kur a bin wei Israel teeb. Ki bi din wei Joosua nan u jab ki fokit namm doo na. ¹⁷ Ai nan Betel jab kur din wei Israel teeb nae. Bi din yaan bi dooe, ki sɔɔ ki biar guu, njan waa Israel teeb.

¹⁸ Njanne ki Yennu yet Joosua a, "Jiin kpann nba be a nuu ni na ki tekin Ai po, kimaan n saa jii doo manj ki teen a nuu niwa." Ki Joosua tant u kpann na ki tekin Ai po. ¹⁹ Waa teen nna yoo nba na, ki jab nba bo bor muuk ni na fiir bi bora ni yiana, ki kakit ki kɔɔ doo na ni ki nyannir, ki joor muu. ²⁰ Ki Ai jab na jiant ki la bi doo di muu, ki munyuuk do sanpaapo, njan yiar din kaa nan bin tokin siar po ki paaki, kimaan Israel teeb nba ki bi din waab ki saa kunkoouk po na bia ji nmant bi paake, ²¹ kimaan Joosua nan Israel teeb na nba la nan binba bo laa muuk ni na yent doowa, ki munyuut do na, bi din nmant ki wor Ai jab nae nan konn. ²² Ki jab nba bo laa na mun nyii doo na ni ki bia worib. Ki Israel teeb be tɔɔnn nan poor kur, ki bi ji be sinsuuk ni. Ki Israel teeb na kpii bi kur, ki bi sɔɔ ki fit chiari, koo ki be u manfoor ni. ²³ Njan bi din soor Ai bat na foote, ki baar nano Joosua boor.

²⁴ Ki Israel teeb kp̄ii Ai teeb na kpaant ni, nan kunkoouk na paak, baa weib ki saan sian na, ki ŋmat koo doo ni ki kp̄ii binba be leŋ kur. ²⁵ Jab nan poob tusaa piik nan ŋanlee-e din kpo li daar, ki tee Ai niib kur. ²⁶ Joosua din teek u kpann nae nan yoo nba ki bi tan biir Ai teeb ki gbenn. ²⁷ Ki Israel teeb na ji jii doo na ni bonkubit nan bonjana nba be, ki yent, nan Yennu nba wann Joosua na. ²⁸ Ki Joosua joo Ai, ki li yoo tee langbent nan dinna. ²⁹ U din jonn Ai bat na kpeente tiik paak nan daajoouk. Yonnu nba tan baa na, ki Joosua tur mɔb a bin jont u gbanant na tiik paak, ki saan bir doo na tammɔb ni. Ki bi teen nna ki tikir tana ki poon u paak, ki li tankoruk daa be nan dinna.

Ki jiin sennu na nba karin Ebal jɔɔr paak na po

³⁰ Li poor po ki Joosua maa maruŋ binbintir, Ebal jɔɔr paak, ki tur Israel teeb Yomdaano Yennu, ³¹ nan Yennu maŋ toontunno Moses nba din senn Israel teeb bianjinba na. U din maar nan Moses sennu gbouŋ ni nba sob ki wann nae, ki li tee binbintir nba ki bi ki jii kut ki kpeer li tana. Bi din jikit mujoonu piinii nan weinanleeb piinii maruŋ ki teen Yennu li paake. ³² Ki Joosua ŋamm sob sennu nba ki Moses din sob na, tana paak, Israel teeb na kur numm ni. ³³ Israel teeb kur: doo yab, nan boorganu, nan saakab, nan toondamm, nan barbuura na din see Yennu molor lakir na loka kur poe, ki took binba jikin molor lakir na. Ŋamme tee mannteeb ki tee Liifai booru na. Niib na bokir din see Gerisim jɔɔr toonn poe, ki bokleer na mun see Ebal jɔɔr toonn po, nan Yennu toontunno Moses nba poŋ din doŋ wannib bianjinba, yoo nba ki u din yetib a bii tee piisin Israel teeb paak na.

³⁴ Li poor po ki Joosua karin Yennu maan na kur, li piisin nan motont na kur, nan laa kpan sob sennu gbouŋ ni na. ³⁵ Joosua din karin Moses sennu na kure ki tur Israel teeb na kur, li poob nan waas nan boorganu nba koo nan Israel teeb na.

9

Bianjinba ki Gibeonn teeb kpann Joosua

¹ Yoo nba na, ki batnba nba be Jɔɔdann mɔkir yonbaa po na kur gbat Israel teeb nyannu na po, binba be kunkona doi ni, nan li kunkonbis doi ni, nan binba be Sinsuuk ni mɔkɔgbenjir gbianu na, ki saan ki saa tuu Lebanonn tingbouŋ, ŋamme din tee Hef teeb bat, nan Amor teeb bat, nan Keenann teeb bat, nan Peris teeb bat, nan Hif teeb bat, nan Jebus teeb bat. ² Ki bi taan mɔb, ki jii bi kunkonkonna a bin kon nan Joosua nan Israel teeb na.

³ Ŋaan ki Gibeonn niib nba tee Hef teeb na gbat Joosua nba tun Jeriko nan Ai bianjinba, ⁴ ki bi lor a bin kpanno. Bi din kpaan jesiata, ki wuun bɔtochiat ni, ki bia jii daan ki liak dalenkpera ni, ki jinn bi bonii. ⁵ Bi din lia tachiate, ki bia pir taasachiat, ki bi jeet nba ki bi dia na koor ki nyiit nyana. ⁶ Ŋanne ki bi fiir saan Joosua nan Israel teeb kaan na ni, Gilgal doo ni, ki saa yet ŋoo nan Israel teeb na a, "Ti nyii digbanbanfokirewa, ki baar a timm nan fin n taan mɔb."

⁷ Ŋaan ki Israel jab na yet a, "Bee saa teen ki timm nan yimm n taan mobi? Li ki gar i doo kpia nnae." ⁸ Ŋanne ki bi yet Joosua a, "Ti tee a daabae."

Ki Joosua boib a, "I tee lamme? I nyii lee?"

⁹ Ki bi pako a, "Chanbaa, ti nyii digbanbanfokirewa, kimaan ti gbat a Yomdaano Yennu poe. Ti gbat linba kur ki u tun Ijpti tinj ni, ¹⁰ nan waa tun linba ki tur Amor batnba banlee nba be Jɔɔdann mɔkir yondo po na,

ɲamme tee Hesbonn bat Sihonn, nan Basann bat Og, ki u din be Astarof doo ni. ¹¹ Ti tɔɔndamm nan binba kur be ti tinj ni betit a ti kpaan jeet ki teen sɔnu siir ki baar tan pak nana. Bi betit a ti jii ti mɔɲ ki tura ɲaan pak nana, ki fan taan mɔb nant. ¹² Gotir ti jeet, taa daan nyii ti tinj ni yoo nba ki baat a tin tan la-a na, ti jeet na daan tone, ɲaan gotir, li maake ki koor nyiit nyana. ¹³ Yoo nba ki ti wuun daan dalena na ni, li daan tee bonpaanae, ɲaan gotir, li yeer yeera. Sɔnu na fɔkinte te ki ti taasaat nan ti tiat pat ki gbenn.”

¹⁴ Ki Israel jab na ki boi Yennu, ɲaan gaar bi jeet na waan. ¹⁵ Ki Joosua taan mɔb nan Gibeonn teeb maɲ ki soorib yɔɔs, ki chabib a bii be. Ki Israel teeb tɔɔndamm na senn mɔsonn nan bi saa dia naasinyɔɔsir na.

¹⁶ Bi naasinyɔɔsir mɔsonn na daanantaa daare, ki Israel teeb na gbat nan niib maɲ nba kɔɔ sian na ki fɔk nan waama. ¹⁷ Ki Israel jab na fiir gaar sɔnu, ki daanantaa daar ki bi baar Gibeonn teeb maɲ nba kɔɔ sian, ki bi digbana tee Gibeonn nan Kefira nan Beerof nan Kiriaf Jearim. ¹⁸ Israel teeb na din ki fit kpiib, kimaan bi poɲ din dɔɲ jii Yennu sann ki senn mɔsonn ki turiba, ki Israel teeb na ji nyiir bi tɔɔndamm na. ¹⁹ ɲaan ki bi jiin a, “Ti jii timm Israel teeb Yomdaano Yennu sann ki senn mɔsonn ki turiba, mɔtana ti kan fit paamm danji. ²⁰ Ti mɔsonn na paak, li kpaalalase ki tin nyikib ki bii be, ɲaan ti-i teemm siar, Yennu saa dat ti tubawa. ²¹ ɲaantib ki bii be, ɲaan bi sii chɔɔn daate ki lu nyun ki teent.” Tɔɔndamm na nba ji din lore na.

²² Ki Joosua tur mɔb ki bi baar nan Gibeonn niib na u boor, ki u boib a, “Bee ki i kpannit a i nyii banfɔkirewa, ɲaan ki i doo kpia nna? ²³ Linba ki i tun na paak, Yennu biiriwa. I niib sii yɔɔ tee daabae, ki chɔɔn daat, ki bia lu nyun ki baat nann Yenjiantu ɲaak ni.”

²⁴ ɲanne ki bi jiin a, “Chanbaa, ti tun nna kimaan ti gbat a li tee barmɔniie nan a Yomdaano Yennu din tur u toontunno Moses mɔb a wun jii tinj na kur ki turi ki yin kpi leɲ niib na, ɲaan kii tantir kii saa. Ti tun nna kimaan janmaaniie soorit; ti jee ti tiɔɲ manfoor paake. ²⁵ Mɔtana ti be a nuu nie, jiin timm ki tun faa loon bianjinba.” ²⁶ Linba Joosua din tume na, u din gaaribe, ki ki sak ki Israel teeb kpiibi, ²⁷ ɲaan teenib daaba, ki bi chɔɔn daat, ki bia lu nyun ki teen Israel teeb na, ki bia saa nann Yennu maruɲ binbintir boor. Nan mɔtana, ɲaan bi bia tuun nnae, siaminba ki Yennu gann ki li tee jiantu boor na.

10

Bianjinba ki yonnu set ki biar see

¹ Jerusalem bat Adonisedek din gbat nan Joosua lek Ai ki biirir, ki bia kpii leɲ bat, nan waa biir Jeriko ki bia kpii leɲ bat bianjinba na. U bia din gbat a Gibeonn teeb taan mɔb nan Israel teeb, ki bi lakin kɔɔ. ² Jerusalem teeb yan din ɲmat bonchiann, kimaan Gibeonn tee digbann nba yarin bonchianne nan digbana nba mɔk batnba na. Li din yab ki gar Ai, ki li jab na bia mi kunkɔnn fanu. ³ Ki bat Adonisedek tun toonii Hebronn bat Hohamm boor, nan Jarmuf bat Piramm boor, nan Lakis bat Jafia boor, nan Eglonn bat Debir boor, ki yetib a, ⁴ “Baat man ki tan sommin ki man lek Gibeonn teeb, kimaan leɲ niib saan ki taan mɔb nan Joosua nan Israel teeba.” ⁵ Ki Amor batnba banɲmu nba tee Jerusalem bat, nan Hebronn bat, nan Jarmuf bat, nan Lakis bat, nan Eglonn bat na taan kunkɔnkɔnna ki ɲaa lint Gibeonn digbann ki lekir.

⁶ Ki Gibeonn jab na tun toonii Joosua boor, Gilgal kaan ni, ki yet a, “Chanbaa, daa tammit ti po. Baat yama ki tan sommit. A tinnit. Amor batnba nba be kunkonn paak doi ni na taan kunkonkonnae ki baar lekit.”

⁷ Ki Joosua nan u kunkonkonna kur, ki pukin u kunkonkonna nba mi konn fanu, din nyii Gilgal ki saa. ⁸ Ki Yennu yet Joosua a, “Daa tiimm janmaani. N pon tura nyannuwa. Nan bi yenokowa kan fit kon nana.”

⁹ Ki Joosua nan u jab na somm nyotunmunn ki saan Gibeonn, ki saa lek Amor teeb na, ki li yaar litib. ¹⁰ Ki Yennu te ki janmaanii soor Amor teeb, yoo nba ki bi la Israel teeb na. Ki Israel teeb na kpiib Gibeonn doo ni, ki ber tokimm kunkonn loonu ki sikimm ki gar Bef-horonn, ki weib nna ki fokit ki saa baar Aseka nan Makeda. ¹¹ Ki Israel teeb kunkonkonna nba waa Amor teeb, ki bi tiin siik na, ki Yennu te sakaangbenja baa ki jaat Amor teeb man nan baa saa baar Aseka. Sakaana na din kpii Amor teeb na ki gar Israel teeb kunkonkonna nba kpiib bianjnbawa.

¹² Daar nba ki Yennu te Israel teeb nyann Amor teeb na, ki Joosua miar Yennu, Israel teeb na numm ni, ki yet a,

“Yennu, a te ki yonnu-ii see nna, Gibeonn doo yur paak, ki te ki nmaarik mun-ii see nna, Aijalonn baaok yur paak.”

¹³ Ki yonnu biar set, ki nmaarik mun ji ki chat, ki tan tuu yoo nba ki Israel teeb na nyann bi datai, nan laa sob Jasar gbouj ni. Ki yonnu set yonsuuk ni boyennko boor, ki ki nyat damunn, ¹⁴ Li din ki ban tun nna durinya pinpiik niwa, ki bia ki ban tun nna li poor po, ki Yennu gbiint nisaarik mob nna. Yennu din kon ki taan Israel teeb poe.

¹⁵ Baa kon konn na ki gbenn, ki Joosua nan u kunkonkonna na nmat kun bi kaan ni, Gilgal doo ni.

Bianjinba ki Joosua nyann Amor teeb batnba banjmu na

¹⁶ Amor teeb batnba banjmu na din mir bote ki saan bor Makeda tanfiok ni. ¹⁷ Ki Joosua jab na siab lab, ki pako baa bor siaminba. ¹⁸ Ki u yet a, “Birintir tangbenja ki dokin tanfiok man mob, ki te siab-ii guu, ¹⁹ njan i kur daa biat lenji. Ii waa datai na ki lekib poor po. I daa te ki bi koo bi doi ni. I Yomdaano Yennu nyannib ki turiwa.”

²⁰ Ki Joosua nan u jab kpiib, njan siab lek din bor ki chiar koo bi doi nba ki bi maa joona nae, ki bi ki fit kpiib. ²¹ Li poor po ki Joosua jab na kur nmat jen u boor, Makeda kaan ni, nan laafia.

Tin na ni, soo din ki ban pak siar ki biir Israel teebi.

²² Ki Joosua yet a, “Lootir tanfiok na ki nyinn batnba banjmu na ki turin.” ²³ Ki bi loot ki nyinn Jerusalem bat nan Hebronn bat nan Jarmuf bat nan Lakis bat nan Eglonn bat na, ²⁴ ki saan namm Joosua boor, ki u ji yiin Israel jab na kur, ki bi baar u boor. Ki u yet u kunkonkonna saakab nba bo weio ki saan tob na, a bin baar ki tan jii bi taa ki nmaa batnba na turi ni. Ki bi tun nna. ²⁵ Ki Joosua yet u saakab man a, “I daa tiin janmaanii, koo ki mok gbananchokinti. Ii mok dindann nan parcheenn, kimaan nnae ki Yennu yaa wun tun ki tur i datai kur.” ²⁶ Ki Joosua kpii batnba na, ki jonnib tiinii njanjmu paak, ki bi gbanant joon lej ki tan tuu daajoouk. ²⁷ Ki yonnu tan siik, ki Joosua tur mob ki bi joint batnba na gbanant, ki saan lu tanfiok nba ki bi bo chiar saan bor na ni. Bi din jii tangbenjae ki loon li mob, ki tana man bia daa be lej nan dinna.

Bianjinba ki Joosua nyann Amor teeb doi ki pukin

²⁸ Ki Joosua kɔn nyann Makeda nan li bat, li daar. U din kpɔi doo na niib kure; sɔɔ din ki biar ki mɔk manfoori. U din teen Makeda bat nan waa teen Jeriko bat bianjinba nae.

²⁹ Li poor po ki Joosua nan u jab nyii Makeda ki saan Libna, ki saa lek lej niib. ³⁰ Ki Yennu tur Israel teeb na nyannu, ki bi nyann doo na nan li bat. Bi din kpɔi lej niib na kure, nan yenɔkɔɔwa din ki tenni. Bi din teen lej bat na nan baa teen Jeriko bat bianjinba nae.

³¹ Li poor po ki Joosua nan u jab nyii Libna ki saan Lakis, ki saa ɲaa lint ki lekir. ³² Ki Yennu tur Israel teeb nyannu, ki bi kɔn nyann Lakis teeb daa ɲanlee daar. Bi din ki tenn nirɔ nan yenɔkɔɔwa, bi din kpɔi doo na ni niib kure nan baa tun bianjinba Libna doo ni na. ³³ Ki Geser bat Horam baar a wun somm Lakis teeb, ɲaan ki Joosua kɔn nyann ɲɔɔ nan u jab kur, ki ki tenn nan yenɔkɔɔwa.

³⁴ Li poor po ki Joosua nan u jab nyii Lakis, ki saan Eglonn, ki saa ɲaa lint ki lekir. ³⁵ Li daar nie ki bi din nyann Eglonn ki kpɔi lej niib kur, nan baa tun bianjinba Lakis doo ni na.

³⁶ Li poor po ki Joosua nan u jab nyii Eglonn ki doo kunkona paak, ki saan Hebronn doo ni ki lekir ³⁷ ki nyannir. Bi din kpɔi lej bat nae nan niib na kur, ki kɲab nan doi nba kpia lej na niib kur. Joosua din biir doo nae perrr, nan waa biir Eglonn bianjinba na. Sɔɔ din ki biar doo na ni ki mɔk manfoori.

³⁸ ɲanne ki Joosua nan u jab ɲmat saan lek Debir. ³⁹ U din nyann doo na nan li bat, nan doi nba kpia na kur, ki kpɔi lej niib kur. Joosua din tun Debir nan li bat na nan waa tun Hebronn nan Libna nan bi batnba bianjinba nae.

⁴⁰ Joosua din nyann tiɲ na kure. U din nyann batnba nba be kunkona paak doi na ni, nan binba be sinsikir ki jiin yondo po na, nan binba be kunkonbis ni ki jiin yonbaa po na, nan binba be kunkoouk paak ki jiin niidiitu po nawa. U din ki nyik nirɔ nan yenɔkɔɔwa; u din kpɔi bi kure, kimaan Israel teeb Yomdaano Yennu-e turɔ mɔb a wun tun nna. ⁴¹ Joosua din kɔn ki nyii Kades Banea, niidiitu po, ki saan tuu Gasa, ki li kpia mɔkɲbianu, ki kɲab nan Gosenn yiar na, ki fɔkit doo niigan po ki saan tuu Gibeonn. ⁴² Joosua din nyann batnba na, nan bi tiɲ kur, tɔb yennkɔɔ niɲe, kimaan Israel teeb Yomdaano Yennu-e kɔn ki tur Israel teeb na. ⁴³ Linba na kur poor po ki Joosua nan u jab ɲmat kun bi kaan ni, Gilgal doo ni.

11

Bianjinba ki Joosua nyann bat Jabinn nan u poorpojɔɔmu

¹ Yoo nba ki Hasor bat Jabinn gbat nan Israel teeb laat nyannu tɔbii ni na, ki u tun toonii Madonn bat Jobab boor, nan Simronn nan Aksaf batnba boor, ² nan batnba nba be kunkona doi ni ki jiin niigan po na, nan batnba nba be ɲɔɔdann mɔkir baauk ni, Galilii mɔkɲbenir niidiitu po na, nan batnba nba be kunkonbis ni, nan batnba nba be mɔkɲbianu ki kpia Dor, ³ ki bia tun toomu Keenann teeb nba be ɲɔɔdann mɔkir bɔka ɲanlee kur po na boor, nan Amor teeb boor, nan Hef teeb boor, nan Peris teeb boor, nan Jebus teeb nba be kunkona doi ni na boor, nan Hif teeb nba kɔɔ Hermonn ɲɔɔr lɔɲ ni, Mispa tiɲ ni na boor. ⁴ Ki bi baar nan bi kunkɔnkɔna kur, ki bi jab na yab nan tanbiinii na. Bi bia din mɔk taanii nan taantorit bonchiann. ⁵ Batnba na kur din taan bi jab, ki bi baar kar Merom kpenu boor a bin faa Israel teeb tɔb.

⁶ Ki Yennu yet Joosua a, “Daa tiimm janmaanii, li won sii tee nna yoo na, ki sɔɔ ki n poŋ kp̄ii bi kur ki tur Israel teeba. A te ki bi taanii n wab, ki joo bi taantorit na muu.” ⁷ Nanne Joosua nan u jab saan kpir lekib, Merom kp̄enu na boor, ⁸ ki Yennu te Israel teeb na nyannib; ki Israel teeb na lekib ki weib, ki bi ch̄iar saan niiganj po ki saa baar Misrefof m̄okir, nan Sidonn digbana ni, ki bia ch̄iar f̄okit yondo po ki saa baar Mispa baauk ni. K̄onn na din tukin nnae nan Israel teeb nba tan kp̄ii bi datai na ki gbenn, ki nan yenɔkɔɔwa ki biari. ⁹ Ki Joosua teemm nan Yennu nba turɔ m̄ob bianjinba na. U din wab bi taaniie ki joo bi taantorit kur muu.

¹⁰ Li poor po ki Joosua n̄mat u poor, ki nyann Hasor doo ki kp̄ii lej bat na. (Li yoo na Hasor-e din tee doo nba m̄ok paŋ ki gar digbanlia yent na kur ni.) ¹¹ Ki bi kp̄ii niib na kur ki nan yenɔkɔɔwa ki foori, ki bia joo doo na muu.

¹² Joosua din nyann doi na kur nan li batnba, ki kp̄ii sɔɔ kur, nan bianjinba Yennu toontunnɔ Moses din tur m̄ob na. ¹³ Naan Israel teeb na din ki joo doi nba be dokita paak na muu, see Hasor kuukɔɔe, ki Joosua din joor muu. ¹⁴ Israel teeb na din jii bonjana nan bonkobit nba be doi na ni ki teen bi yar, n̄aan kp̄ii niib na kur, ki sɔɔ ki foori. ¹⁵ Yennu din tur u toontunnɔ Moses m̄ob, ki Moses mun jii ki tur Joosua, ki Joosua dia fanu. U din tun linba kur ki Yennu wann Moses-e.

Ki jiin yent nba ki Joosua gaar na po

¹⁶ Ki Joosua nyann yent na kur: Kunkona paak digbana nan li kunkonbis ni, niiganj nan niidiitu po kur, nan Gosenn yiar ni kur, nan kunkoouk paak tinj nba be li niidiitu po na, nan J̄odann m̄okir baauk na. ¹⁷⁻¹⁸ Yent na din tant ki nyii Halak kunkonn boor niidiitu po, ki kp̄ia Edom doo ki f̄okit ki baar Baalgad doo niiganj po, ki li be Lebanonn baauk ni, Hermonn kunkonn niidiitu po. Joosua din k̄on nan yent na batnba ki li jiiu yoo bonchiann, n̄aan u din tan nyann bi kur ki kp̄iiba. ¹⁹ Doo nba din taan m̄ob nan Israel teeb din tee Gibeonn doo kɔɔe, ki tee siaminba ki Hif teeb na siab din be. Naan doi nba tenn na kur, Joosua din nyanniba. ²⁰ Yennu-e din te ki bi yabir k̄on nan Israel teeb, a Israel teeb n kp̄ib ki daa tiimm ninbaauk, ki bin boont gbenn. Yennu nba din senn Moses bianjinbae na.

²¹ Li yoo na ki Joosua saan ki saa biir jafopaarit booru nba ki bi yib Anak teeb, ki bi k̄ɔɔ kunkona paak doi nba tee Hebronnan Debir nan Anab doi, nan kunkona paak doi nba be Juda nan Israel tinj ni na. Joosua din biir niib nae nan bi doi kur. ²² Anak teeb na din ki tenn nan yenɔkɔɔwa Israel tinj ni, bi banja nnae din tenn Gasa nan Gaaf nan Asdod doi ni.

²³ Joosua din nyann yent na kur, nan Yennu nba wann Moses bianjinba na. Ki Joosua jii yent manj ki tur Israel teeb, ki li tee bi yar, ki chentib booru kur nan bi yent.

Ki niib na ji foi nan tɔb.

12

Ki jiin batnba nba ki Moses nyannib na po

¹ Israel teeb poŋ din k̄on nyann ki kar yiar nba be J̄odann m̄okir yondo po nawa, laa nyii Arnonn m̄okir baauk ki saa tuu J̄odann m̄okir baauk, ki n̄mat niiganj po ki saan tuu Hermonn kunkonn. Bi din nyann batnba banlee-e. ² Yenc̄e tee Amor teeb bat Sihonn, wunba din kar Hesbonn doo ni na. Gilead b̄ok̄yenn din pukin u yent ni, laa nyii Aroer, Arnonn m̄okir baauk m̄ogbann, nan doo nba be baauk na sinsuuk ni na, ki saan tuu

Jabok məkir nba tee Amonn teeb tij kpaar paak; ³ ki pukin Joodann məkir baauk, ki nyii Galilii məkgebəŋir niidiitu po ki saa baar Bef Jesimof, ki li be Mək-kpeenn na yondo po, ki saan Pisga jəlonj po.

⁴ Bi bia din kən nyann Basann bat Og, wunba din tee Refa niwakita nba joont na yenə, ki din kar Atarof nan Edrei doi ni na. ⁵ U yent din tee Hermonn kunkonn nan Saleka nan Basann kur; ki saan saa baar Gesur nan Maaka kpaar, nan Gilead bəkyenn, ki saan ki saa baar Hesbonn bat Sihonn yent ni.

⁶ Moses nan Israel teebe din kən ki nyann batnba banlee na. Nəɔ Moses nba tee Yennu toontunnə na din jii tij na ki tur Rubenn booru nan Gaad booru, nan Manase booru bəkire, a lii tee bi yent.

Ki jiin batnba nba ki Joosua kən nyannib na po

⁷ Joosua nan Israel teeb din kən nyann batnba nba be yent nba jiin Joodann məkir yonbaa po na kure, laa nyii Baalgad nba be Lebanonn baauk ni na, ki saan tuu Halak kunkonn niidiitu po, ki li kpia Edom tij na. Joosua din chent tij nae ki tur Israel booru na, ki li teen bi yent yaayoo siiyoo. ⁸ Yiar na din kpaab nan kunkonn paak digbann na, nan yonbaa po kunkonbis na, nan Joodann məkir baauk na, nan li kunkonbis, nan sinsikir nba be yondo po na, nan kunkoouk nba be niidiitu po na. Tij na din tee Hef teeb, nan Amor teeb, nan Keenann teeb, nan Peris teeb, nan Hif teeb, nan Jebus teeb yente. ⁹ Israel teeb nba din kən nyann batnba nba na doie na: Jeriko nan Ai, ki li kpia Betel, ¹⁰ nan Jerusalem nan Hebronn ¹¹ nan Jarmuf nan Lakis ¹² nan Eglonn nan Geser ¹³ nan Debir nan Geder ¹⁴ nan Horma nan Arad ¹⁵ nan Libna nan Adulam ¹⁶ nan Makeda nan Betel ¹⁷ nan Tapua nan Hefer ¹⁸ nan Afek nan Lasaronn ¹⁹ nan Madonn nan Hasor ²⁰ nan Simronn Meronn nan Aksaf ²¹ nan Taanak nan Megido ²² nan Kedes nan Jokneam, ki li be Kamel, ²³ nan Dor, ki li be məkgbianu, nan Goyim, ki li be Galilii, ²⁴ nan Tirsas. Bi kur din tee batnba piintaa nan yenəkəɔe.

13

Ki jiin tinii nba ki bi daa ki fat na po

¹ Tən, Joosua ji din kpeta, ki Yennu yetə a, “A kpet bonchiann, ŋaan tij nba tee lin fat na biar yaba. ² Nanne tee Filistia nan Gesur yent na kur, ³ nan Afim yent na kur, ki jiin niidiitu po na. (Tij nba nyii Sihor kpenbik po, ki jiin Ijpt tij kpaar po, ki saan ganj po ki saa baar Ekronn kpaar na, din tee Keenann teeb yente; ki Filistia batnba be Gasa, nan Asdod, nan Askelonn, nan Gaaf, nan Ekronn.) ⁴ Keenann teeb tij mun bia be, nan Meara, linba tee Sidonn teeb yar, ki saan saa tuu Afek, ki li be Amor teeb kpaar boor, ⁵ nan Gebal teeb tij, nan Lebanonn tij kur, ki li be yondo po, ki nyii Baalgad nba be Hermonn kunkonn niidiitu po, ki saan tuu Hamaf jəɔr loonu. ⁶ Sidonn teeb yent kur din pukin leŋ, Sidonn teeb nba din be Lebanonn kunkona nan Misrefof məkir sinsuuk ni na. N saa ber nibooru na kur ki nyinnib, yoo nba ki Israel teeb chari ki baat nae. Li kpaas talas fan chent tij na ki tur Israel teeb na, nan maa wanna bianjinba na. ⁷ Motana, chentir tij na ki tur booru ŋanyia nba tenn na, nan Manase booru bəkir nba tenn na, ki lii tee bi yar.”

Ki jiin Joodann məkir yondo po tij na chentu po

⁸ Rubenn booru, nan Gaad booru, nan Manase booru bɔkir poŋ din gaar tiŋ nba ki Yennu toontunno Moses turib nawa, ki li be Jɔɔdann mɔkir yondo po. ⁹ Bi yent na din tant ki saan tuu Aroer, ki li be Arnonn mɔkir baauk mɔgbann, nan doo nba be baauk maŋ sinsuuk ni na, ki kpab nan paanu na kur, ki nyii Medeba ki saan tuu Dibonn. ¹⁰ Li din fɔkit ki saa tuu Amonn kpaar nan doi nba kur ki Amor teeb bat Sihonn nba din kar Hesbonn din dia na, ¹¹ ki pukin Gilead nan Gesur nan Maaka yentnba, nan Hermonn kunkonn kur, nan Basann yent kur, ki tant ki saan tuu Saleka, ¹² ki li tee bat Og yent, wunba tee Refa booru niŋoontik, ki din dia Astarof nan Edrei doi na. Moses din nyann niib na kure ki ber nyinnib. ¹³ Naan Israel teeb lek din ki ber Gesur nan Maaka teeb na; bi bia daa kɔɔ Israel tiŋ ni.

¹⁴ Moses din ki tur Liifai booru na tiŋi. Nan Yennu nba din pak Moses na, bi din tee bii gaan bi tor mujoonu maruŋ nba ki bi sii mann binbintir paak ki teen Israel teeb Yomdaano Yennu nae, ki li tee bi yent.

Ki jiin Rubenn yent po

¹⁵ Moses poŋ din jii tiŋ na bɔkir ki tur Rubenn booru naakuute, a lii tee bi yent. ¹⁶ Bi yent na din tant ki saan tuu Aroer, ki li be Arnonn mɔkir baauk mɔgbann, nan doo nba be baauk na sinsuuk ni, ki kpab nan paanu nba lint Medeba na, ¹⁷ ki kpab nan Hesbonn, nan doi nba be paanu na ni kur, li Dibonn, nan Bamof Baal, nan Bef Baalmeonn, ¹⁸ nan Jahas nan Kedemof nan Mefaf, ¹⁹ nan Kiriataim, nan Sibma, nan Seref Sahar, kunkonn paak, baauk na ni, ²⁰ nan Bef-peor nan Pisga jɔɔr sinsika, nan Bef Jesimof. ²¹ Li din kpab nan paanu doi na kura, nan Amor bat Sihonn, wunba din dia Hesbonn doo na yent kur. Moses din kɔn nyann ŋɔɔ nan Midiann batnba na: ki bi tee Efi nan Rekem nan Sur nan Hur nan Reba. Bi kur na din dia tiŋ na ki sommit bat Sihonn-e. ²² Jabaabuuro Balam, wunba tee Beor bija na, din pukin niib nba ki Israel teeb kpiib na ni. ²³ Jɔɔdann mɔkire din tee Rubenn booru yent na yonbaa po kpaar. Doi nan digbanbis nba ki bi din tur Rubenn booru naakuut, ki li tee bi yare na.

Ki jiin Gaad booru yent po

²⁴ Moses bia din jii tiŋ na bɔkir ki tur Gaad booru naakuut ki li tee bi yent. ²⁵ Bi yent na din kpab nan Jaser nan Gilead doi kur, nan Amonn tiŋ bɔkir, ki saan Aroer, ki li be Raba yondo po; ²⁶ Bi tiŋ na din tant ki nyii Hesbonn ki saan tuu Ramaf Mispe nan Betonim, ki nyii Mahanaim, ki saan tuu Lodebar kpaar. ²⁷ Jɔɔdann mɔkir baauk ni mun, ki li kpab Bef Haram nan Bef Nimra nan Sukof nan Safonn, ki kpab nan Hesbonn bat Sihonn yent kur. Ki yonbaa po kpaar tee Jɔɔdann mɔkir, ki doo niigaŋ po ki saa tuu Galilii mɔkgebenir. ²⁸ Doi nan digbanbis nba nae ki bi din jii tur Gaad booru naakuut, ki li tee bi yent.

Ki jiin Manase booru nba be yondo po na yent po

²⁹ Moses din jii tiŋ na bɔkire ki tur Manase booru bɔkir na naakuut, a lii tee bi yent. ³⁰ Bi yent din tant ki saa tuu Mahanaim ki kpab nan Basann yent kur, ki li tee bat Og nba din dia Basann na yent, nan Jair digbanbis piinloob Basann yent ni, ³¹ ki kpab nan Gilead bɔkir nan Astarof nan Edrei, ki li tee Og digbangbeŋa nba din be Basann. Bi din jii yent na kure ki tur Manase bija Makir yaaboona naakuut na bɔkir.

³² Bianjinba nae ki Moses din biit tiŋ nba be Jeriko nan Jɔɔdann mɔkir yondo po, yoo nba ki u din be Moab paanu ni na. ³³ Naan Moses din ki

tur Liifai booru na tiŋi. U din yetib a bi tor sii nyi Yenpiinii nba ki bi sii gaan ki teen Israel teeb Yomdaano Yennu na nie.

14

Ki jiin Joɔdann mɔkir yonbaa po tiŋ na chentu po

¹ Linba waa na tee bianjinba ki bi biit Keenann tiŋ nba be Joɔdann mɔkir yonbaa po na ki tur Israel teebe. Eleasar, wunba din tee manntɔɔ na, nan Nunn bija Joosua, nan Israel booru booru naakuut tɔɔndamme, din taan ki chent tiŋ na ki tur Israel teeb. ² Booru ŋanyaia nan booru bɔkir nba be Joɔdann mɔkir yonbaa po nae din tɔ tiatia ki biit tiŋ na, nan Yennu nba wann Moses bianjinba na. ³⁻⁴ Moses poŋ din jii tiŋ nba be Joɔdann mɔkir yondo po na ki tur booru ŋanlee nan booru bɔkir nawa. (Joosef maaru din bɔkit ki tee booru munlee-e, ŋamme tee Manase booru nan Efraim booru.) Moses din ki tur Liifai booru na tiŋi, ŋaan bi din gaar doi ki koo, ki bia mɔk yiar ki kpaar bi bonkobit. ⁵ Israel teeb din chent tiŋ na nan Yennu nba wann Moses bianjinba nae.

Bianjinba ki bi jii Hebronn doo ki tur Kaleb

⁶ Dasiar ki nisiab nyii Juda booru ni ki baar Joosua boor, Gilgal. Bi yeno sann din tee Kaleb ki u tee Jefune nba tee Kenis nirɔ na bija. U din yet Joosua a, “A mi Yennu nba din pak linba ki jiin min nan fin po ki tur Moses nba tee ŋoo Yennu nirɔ na, Kades Banea doo ni. ⁷ N din mɔk bina piinnae, ki Yennu toontunno Moses tumin ki n nyii Kades Banea ki baar a n tan pikii tiŋ na. N din jen nan barmɔnii gatue u boor. ⁸ Jab nba ki min nan ŋamm din tɔk saan na ŋarin din jen ki tan koon ti niib jarmaaniie, ŋaan min din wei n Yomdaano Yennu mɔbe fanu. ⁹ Maa tun nna na, li paak ki Moses din senn mɔsonn nan min nan n waas saa gaar tiŋ nba ki n ŋmaa na, ki lii tee ti yar. ¹⁰ Mɔtana, gotir, Yennu nba din pak nna ki tur Moses, li ji baar bina piinna nan ŋanŋmuwa. Li din tee yoo nba ki Israel teeb somm kunkoouk paak nae, ŋaan Yennu nba senn mɔsonn bianjinba na, ki u tinnin ki tan tuu mɔtana. Gotirin, n bina piinniin nan ŋanŋmue na, ¹¹ ŋaan ki n bia daa mɔk paŋ ki tee nan yoo nba ki Moses din tumin na. N bia daa mɔk paŋ ki saa fit saan tɔb, koo ki tun linba kur be. ¹² Mɔtana, turimin tiŋ nba mɔk kunkona ki Yennu din senn mɔsonn nan u saa turin, daar nba ki min nan n leeb din jen ki tur gatu na. Ti din pak nan niwakita booru nba ki bi yib Anak teeb na be doo nba ki bi maa ŋonjot ki loon na ni. Li ki gar Yennu n taan n po ki man ber nyinnib, nan ŋoo Yennu nba yet bianjinba na.”

¹³ Ki Joosua teen piisin Jefune bija Kaleb paak, ŋaan turo Hebronn doo ki li teen u yar. ¹⁴ Hebronn lek bia daa tee Kenis nirɔ Jefune bija Kaleb yaaboona yare, kimaan waa din sak Israel teeb Yomdaano Yennu mɔb fanu na paak. ¹⁵ Sinsinn, Hebronn sann din tee Arba dooe. (Arba-e din tee nijaann Anak booru ni.)

Li poor po parmaasir ji din be tiŋ na ni.

15

Ki jiin Juda booru yent po

¹ Juda booru ni naakuut nba din gaar tiŋ nbae na:

Tiŋ na din tant ki saan niidiitu po, ki saa tuu kunkoouk nba ki bi yi Sinn na niidiitu po, Edom kpaar paak. ² Tiŋ po kpaar na din nyii Mɔk-kpeenn na kpɪŋ poe ki sik, ³ ki saa nyii Akrabim loonu ki saan tuu Sinn, ki sik

Kades Banea diitu po, ki gar Hesronn, ki baar Adar, ki n̄mat Karka po, ⁴ ki saan Asmonn, ki waa Ijipt kpaar paak kpenbik na, ki saa baar Sinsuuk ni m̄okgbenjir na, siaminba ki kpaar na dian. N̄anne tee Juda diitu po kpaar.

⁵ Ki yondo po kpaar mun nyii M̄ok-kpeenn na ki saan tuu siaminba ki J̄odann m̄okir puub ki taant nan M̄ok-kpeenn na.

Ki gar̄ po kpaar mun piin lēj, ⁶ ki tant saan Bef Hogla, ki doo gar̄ po ki gar J̄odann m̄okir baauk na, ki doo nna ki saa baar Bohann tann, (Bohann din tee Rubenn bija), ⁷ ki nyii Ninm̄onn Baauk ki saan tuu Debir, ki n̄mant gar̄ po ki took Gilgal ki li yeek nan Aduminn lōonu, baauk na diitu po, ki saan nna ki saa baar En Semes nyuntona, ki saan tuu En Rogel, ⁸ ki gar Hinom baauk ki saan niidiitu po sinsikir nba ki Jebus teeb doo Jerusalem be na. Kpaar na din gaar nnae ki doo kunkonn na paak, Hinom baauk na yonbaa po, ki jiin Refaim baauk na niigar̄ po kp̄in. ⁹ Laa nyii lēj, ki li saan ki baar Neftoa nyuntona, ki gar saan doi nba kp̄ia nan Efronn kunkonn na, ki ji n̄mat saan Baala (koo Kiriaf Jearim), ¹⁰ ki kook Baala yonbaa po, ki saa kunkona paak digbann nba ki bi yi Seir na, ki doo Jearim kunkonn niigar̄ po (koo Kesalon), ki sik baar Bef Semes, ki gar baar Timna. ¹¹ Ki kpaar na bia doo kunkonn na po, Ekronn niigar̄ po, ki n̄mant Sikeronn po ki gar Baala kunkonn, ki saa baar Jamnia, ki saan dian Sinsuuk ni m̄okgbenjir, ¹² ki li teen yonbaa po kpaar.

Yiar na nie ki Juda booru naakuut niib din kar.

Bianjinba ki Kaleb k̄on nyann Hebronn nan Debir doi (Barbuura 1.11-15)

¹³ Joosua din jii Juda yent waan ki tur Jefune bija Kaleb, wunba tee Juda booru ni nir̄o na, nan Yennu nba wann̄o bianjinba na. U din gaar Hebronne, doo nba tee Anak baa Arba yar na. ¹⁴ Ki Kaleb ber Anak yaabona nba tee Sesai n̄aateeb, nan Ahimann n̄aateeb, nan Talm̄ai n̄aateeb na, ki nyinnib doo na ni. ¹⁵ U din nyii leje ki saan lek Debir teeb. (Bi din tuu yi doo manje Kiriaf Sefer.) ¹⁶ Ki Kaleb yet a, “N saa jii n bipoo Aksa-e ki tur j̄o nba fit k̄on nyann Kiriaf Sefer, ki wun k̄ōo.” ¹⁷ Ki Otniel, wunba tee Kaleb ninja Kenas bija na, k̄on nyann doo na, ki Kaleb jii u bipoo Aksa ki tur̄o, ki u k̄ōo. ¹⁸ Aksa yunyoodaar ki Otniel yet̄o a wun boi u baa ki wun tur̄o tin̄. Aksa nba jakit u bon̄ paak ki sik yoo nba, ki u baa Kaleb boīo a, “A loon ki n tun bee ki turani?” ¹⁹ Ki u jiin a, “N loon nyuntonae. Tin̄ nba ki a turin na ki m̄ok nyume.” Ton, ki Kaleb tur̄o paapo nan tin̄ po nyuntona.

Ki jiin Juda doi po

²⁰ Tin̄ nae ki Juda booru naakuut din gaar ki li tee bi yent. ²¹ Doi nba tant saan diitu po ki tee bi yar, nan linba din kp̄ia Edom kpaar ki tee Kabseel nan Eder nan Jagur, ²² nan Kina nan Dimona nan Adada ²³ nan Kedes nan Hasor nan Itmann ²⁴ nan Sif nan Telem nan Bealof ²⁵ nan Hasor Hadata nan Kiriof Hesronn (koo Hasor) ²⁶ nan Amam nan Sema nan Molada ²⁷ nan Hasar Gada nan Hesm̄onn nan Bef-pelet ²⁸ nan Hasar Sual nan Beerseba nan Bisiotia ²⁹ nan Baala nan Iim nan Esem ³⁰ nan Eltolad nan Kesil nan Horma ³¹ nan Siklag nan Madmana nan Sansana ³² nan Lebaof nan Silhim nan Ayinn nan Rimonn: Ki li tee digbana piinlee nan n̄anya, ki pukin doi nba kookir na.

³³ Kunkonbis ni kunkona doi na mun din tee Estaol nan Sora nan Asna ³⁴ nan Sanoa nan En-ganim nan Tapua nan Enam ³⁵ nan Jarmuf nan Adulam nan Soko nan Aseka ³⁶ nan Saraim nan Aditaim nan Gedera nan

Gederotaim: Ki li tee digbana piik nan nanna ki pukin doi nba kook ki lintir na.

³⁷ Doi nba na bia din pukin: Senann nan Hadasa nan Migdal-gad ³⁸ nan Dileann nan Mispa nan Jakteel ³⁹ nan Lakis nan Boskof nan Eglonn ⁴⁰ nan Kabonn nan Lamam nan Kitlis ⁴¹ nan Gederof nan Bef-dagonn nan Naama nan Makeda: Ki li tee digbana piik nan njanloob ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁴² Ki pukin Libna nan Eter nan Asann ⁴³ nan Ifta nan Asna nan Nesib ⁴⁴ nan Keila nan Aksib nan Maresa: Ki li tee digbana nyanzia ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁴⁵ Ekronn doo din be nan li digbangbenja nan li digbanbis, ⁴⁶ nan doi nba din kpia Asdod, ki nyii Ekronn ki saan tuu Sinsuuk ni mɔkgbenjir na.

⁴⁷ Asdod nan Gasa din be nan bi digbangbenja nan digbanbis, ki nyii Ijpt kpaar paak kpenbik na, ki saan tuu Sinsuuk ni mɔkgbenjir na kpij.

⁴⁸ Tinj nba ki kunkona be bonchiann na doi mun din tee Samir nan Jatir nan Soko ⁴⁹ nan Dana nan Kiriaf Sefer (koo Debir), ⁵⁰ nan Anab nan Estemoa nan Anim ⁵¹ nan Gosenn nan Holonn nan Gilo: Ki li tee digbana piik nan yenn, ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁵² Ki bia pukin Arab nan Duma nan Esann ⁵³ nan Janim nan Bef Tapua nan Afeka ⁵⁴ nan Humta nan Hebronn nan Sior: Ki li tee digbana nyanzia, ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁵⁵ Ki bia pukin Maonn nan Kamel nan Sif nan Juta ⁵⁶ nan Jesreel nan Jokdeam nan Sanoa ⁵⁷ nan Kainn nan Gibeana nan Timna: Ki li tee digbana piik, ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁵⁸ Ki bia pukin Halhul nan Bef-sur nan Gedor ⁵⁹ nan Maaraf nan Betanof nan Eltekonn: Ki li tee digbana njanloob, ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁶⁰ Ki bia pukin Kiriaf Baal (koo Kiriaf Jearim), nan Raba: Ki li tee digbana njanlee, ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁶¹ Ki bia pukin kunkoouk na paak digbana, ki li tee Bef Araba nan Midinn nan Sekaka ⁶² nan Mibsann nan Yaarin Doo nan Engedi: Ki li tee digbana njanloob, ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁶³ Naan Juda teeb na din ki fit ber Jebus teeb nba din be Jerusalem na ki nyinnibi. Jebus teeb man nan Juda teeb bia daa lakin koo.

16

Ki jii Efrain nan Manase booru bokleer na tinj yent po

¹ Tinj kpaar nba be niidiitu po ki bi din jii tur Joosef yaaboona na piin Joodann mɔkir boore, ki li kpia Jeriko nyuntona na kpij, yondo po, ki saa baar kunkoouk. Li din nyii Jeriko ki saan doo tinj nba mɔk kunkona ni, ki fokit ki saa tuu Betel. ² Laa nyii Betel ki li saan tuu Lus ki gar baar Atarof Adar, siaminba ki Ark teeb din be na, ³ ki nmat saan yonbaa po ki saa baar Jaflet teeb koonn, halii ki saa baar Bef Horonn nba be tinj po na. Li din nyii leje ki saa baar Geser, ki dian Sinsuuk ni mɔkgbenjir na.

⁴ Joosef yaaboona nba tee Efrain nan Manase bokleer na din gaar tinj manje, ki li tee bi yent.

Ki jii Efrain yent po

⁵ Efrain naakuut yente na, bi kpaar din nyii Atarof Adar yondo poe, ki saa baar Bef Horonn nba be paapo na, ⁶ ki nyii lej ki saan tuu Sinsuuk ni mɔkgbenjir na, ki Mikmetaf be bi ganj po, ki li yondo po kpaar na gont ki

saan Taanaf Siilo, ki gar li yondo po ki saa baar Janoa, ⁷ ki nyii Janoa ki sik baar Atarof nan Naara, ki fiar Jeriko ki saan tuu Joodann mōkir. ⁸ Kpaar na din nyii Tapua ki saan yonbaa po ki saa baar Kana kpenbik, ki saan dian Sinsuuk ni mōkgbenjir na. Tinj maŋe bi din jii tur Efraim booru naakuut, ki li tee bi yent, ⁹ ki kpbā nan digbangbeŋa nan digbanbis nba be Manase yent ni, ŋaan tee Efraim teeb yar na. ¹⁰ Ŋaan bi din ki ber Keenann teeb nba koo Geser na, ki Keenann teeb maŋ bia daa lakin koo nan Efraim teeb, ŋaan Efraim teeb na miamme ki bi tuun nan daaba na.

17

Ki jiin Manase booru bōkleer nba be yonbaa po na tinj yent po

¹ Tinj na chianu nba jiin Joodann mōkir yonbaa po na din tee Joosef bijakper Manase ŋateeb yare. Gilead baa Makir-e din tee Manase bijakper, ki bia tee kunkonkonna yudaano, li paak ki bi jii Gilead nan Basann yentnba ki teen u nuu ni, ki li be Joodann mōkir yondo po. ² Tinj nba be Joodann mōkir yonbaa po na, bi din tur Manase ŋateeb nba tenn nae. Ŋamme tee Abieser nan Helek nan Asriel nan Sekem nan Hefer nan Semida. Joosef bija Manase yaaboonjaie na, ki bi tee naakuut yudamm. ³ Ŋaan Manase bija Makir, u mun yaa bija Gilead, u mun yaa bija Hesar, u mun yaa bija Selofehad din ki mōk bonjai, u waas kur din tee bonpoie. Bi sanae tee Mala nan Nowa nan Hogla nan Milka nan Tirsa. ⁴ Ŋanne ki bi tan saan manntoo Eleasar nan Nunn bija Joosua nan tōondamm na boor ki yet a, “Yennu din senn Moses a wun mun turit tinj nan ti ninjamm nba gaar tinj bianjinba na, ki lii tee ti yar.” Ki bi turib tinj nan baa tur bi ninjamm na, nan Yennu nba senn bianjinba na. ⁵ Manase din la chentu piik ki pukin Gilead nan Basann nba be Joodann mōkir yondo po na, ⁶ kimaan u yaaboonpoi nan u yaaboonjai nba din gaar tinj tora na paak. Bi din jii Gilead tinj ki tur Manase yaaboonlia nae.

⁷ Manase yent din nyii Aser ki saan baar Mikmetaf, ki li be Sekem yondo po. Kpaar na din saan diitu poe ki kpbā nan En Tapua* teeb. ⁸ Tinj nba lint Tapua na din tee Manase yaaboona yente, ŋaan Tapua doo nba din kpia kpaar na tee Efraim yaaboona yare. ⁹ Ki kpaar na sik baar Kana kpenbik, ki digbana nba be kpenbik maŋ diitu po na tee Efraim yar, ŋaan be Manase yent ni. Ki Manase kpaar tōkin saan kpenbik na gaŋ po, ki saan dian Sinsuuk ni mōkgbenjir na. ¹⁰ Efraim yent din saan diitu poe, ki Manase yent saan gaŋ po, ki Sinsuuk ni mōkgbenjir na tee bi yonbaa po kpaar. Aser booru yent din be gaŋ poe ki jiin yonbaa po, ki Isakar booru yent mun be gaŋ po ki jiin yondo po. ¹¹ Isakar nan Aser yent ni, Manase din yen Bef-sann nan Ibleam, ki kpbā nan doi nba kookir, nan Dor (linba din be mōk-kpij na,) nan Endor nan Taanak nan Megido ki pukin doi nba kookir na. ¹² Manase booru na din ki fit ber niib nba be doi maŋ ni ki nyinnibi, li paak Keenann teeb na din tukin koo leŋe. ¹³ Israel teeb na nba lek din tan koo paŋ na, ŋaan bi din ki ber Keenann teeb na ki nyinnib, bi din miamme ki bi tuun toonpaara.

Bianjinba ki Efraim nan Manase booru bōkir bia loon tinj

¹⁴ Ŋanne ki Joosef yaaboona yet Joosua a, “Bee ki a turit tinj na bōkyennkoo a lii tee ti yari? Ti yab bonchiann, kimaan Yennu teen piisin ti paaka.”

* 17:7 17.7 En Tapua paake tee Tapua nyuntonn

¹⁵ Ki Joosua jiin a, “Li-i tee ki i yab bonchiann, ki Efraim kunkona yent waabi, yin koo foor ni ki saa choo Peris teeb nan Refa teeb tij na ni ki teen i yar.”

¹⁶ Nanne ki bi jiin a, “Kunkona paak tij na ki janjiti, njaan Keenann teeb nba be paanu ni na mok kut taantorite, binba be Bef Sann nan li digbankpinii na, nan binba be Jesreel baauk ni na.”

¹⁷ Ki Joosua pak tur Efraim booru nan Manase booru nba be yonbaa po na a, “I yab ki bia mok paj bonchiann. Li njan ki i tor n gar yennkoo.

¹⁸ Kunkona paak tij na sii tee i yare. Laa lek tee foor na njaan i saa chooe ki yentir, laa nyii li kpinj ki saa tuu li kpinleer. Keenann teeb na njarin, i saa fit ber nyinniba, nan baa lek mok kut taantorit, ki mok paj nawa.”

18

Ki jiin tij nba tenn na chentu po

¹ Baa kon ki yent tij na yoo nba, ki Israel teeb taan leeb Siilo ki chaan Yennu lanbouj. ² Israel teeb na booru munlore din tenn, ki bi daa ki turib tiji. ³ Nanne ki Joosua yet Israel teeb man a, “Nlee yooe ki i yaa yin saan gaar tij nba ki Yennu, wunba tee i yeejamm Yomdaano na jii ki turi na? ⁴ Gant jab bantaa-taa booru kur ni, ki te bin nyi ki nmaa tij na ki dok yent nba ki bi sii loon bii yen. Li poor po bin nmat jen n boor. ⁵ Tij na sii tee chentu munlore-e ki tee bi yar. Juda booru sii be u yent nie diitu po, ki Joosef booru be u yent ni ganj po. ⁶ Sobin chentu munlore na bibiuk ki turin. Li poor po, n saa to naatoot ki boi ti Yomdaano Yennu ki turi. ⁷ Liifai teeb na njarin kaa tor tij chentu ni, kimaan bi tor sii tee baa tee Yennu mannteeb nae, njaan Gaad booru nan Rubenn booru nan Manase booru nba be yondo po na njarin poj la bi torawa, ki li be Joodann mokir yondo po, linba ki Yennu toontunno Moses din turib na.”

⁸ Joosua nba pakib ki gbenn, ki bi yaat saan a bin saa dok tij na, nan Joosua mabona nba tee bianjinba na a, “Saant tij na kur po ki dokir, ki jen n boor, ki man to naatoot Siilo doo na ni, ki boi Yennu ki turi.” ⁹ Nanne ki jab na kak lin tij na kur po, ki dok tij na, ki sob baa chent tij na taar munlore bianjinba, ki bia sob doi na sana. Li poor po ki bi nmat jen Joosua boor, kaañ nba be Siilo na ni. ¹⁰ Ki Joosua to naatoot ki boi Yennu ki chent tij na ki tur Israel booru nba biar na.

Ki jiin Benjaminn yent po

¹¹ Benjaminn booru ni, njaak njaake din sint la tij tor chentu na ni. Bi tij manj din be Juda booru tij nan Joosef booru tij sinsuuk nie. ¹² Bi kpaar din piin Joodann mokir paake ki jiin ganj po, ki doo gar Jeriko ganj po, ki saan yonbaa po ki saa baar kunkona paak tij na, ki saa baar Betafenn kunkoouk na paak. ¹³ Kpaar na din sik Lus diitu po (Lus sanleere tee Betel), ki sik baar Atarof Adar, ki li be kunkonn na paak, ki jiin tij po Bef Horonn diitu po. ¹⁴ Ki kpaar na bia gont, ki nyii kunkonn na yonbaa po, ki saa diitu po nan Kiriaf Baal po (bi bia yir Kiriaf Jearim-e), ki li tee Juda booru yent. Nanne din tee yonbaa po kpaar. ¹⁵ Diitu po kpaar din piin Kiriaf Jearim kpinje ki saan ki saa baar Neftoa nyuntona, ¹⁶ ki sik fiar kunkonn nba tor Hinom baauk na, ki li be Refaim baauk diitu po na, ki nmat sik tij po ki gar Hinom baauk na, Jebus doo kpinj diitu po, ki saan En Rogel po, ¹⁷ ki nmant ganj po ki baar En Semes, ki gar baar Gellilof, ki li yeek nan Aduminn loonu. Kpaar na din nmat sik ki saa baar Bohann Tann, (Bohann din tee Rubenn bijae), ¹⁸ ki gar doo ganj po joor na paak ki fiar Joodann

mokir baauk, ki ηmat sik baauk na ni, ¹⁹ ki gaar Bef Hogla sinsikir gaη po, ki saan tuu Møk-kpeenn gaη po, siaminba ki Joodann møkir nyun siik ki taant na. Diitu po kpaare na dinn. ²⁰ Joodann møkire din tee yondo po kpaar. Tiη terii nba nae ki Benjaminn booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

²¹ Benjaminn boorue din yen doi nba tee Jeriko nan Bef Hogla nan Emek Kesis ²² nan Bef Araba nan Semaraim nan Betel ²³ nan Afim nan Para nan Ofra ²⁴ nan Kefaramoni nan Ofni nan Geba: Ki li tee digbana piik nan ηanlee, ki pukin doi nba kook lintir na. ²⁵ Digbana nba na bia din pukin: Gibeonn nan Rama nan Beerof ²⁶ nan Miswa nan Kefira nan Mosa ²⁷ nan Rekem nan Ir-peel nan Tarala ²⁸ nan Sela nan Haelef nan Jebus (bi bia yir Jerusalem-e), nan Gibeana nan Kiriaf Jearim: Ki li tee digbana piik nan ηanna, ki pukin doi nba kook lintir na. Tiη nba nae ki Benjaminn booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

19

Ki jiin Simeonn booru yent po

¹ Tiη tor nba din wei munlee ni tee Simeonn booru ni naakuut yente. Bi yent maη din tant ki saan koo Juda booru yent nie. ² Li din kpaη nan Beerseba nan Sieba nan Molada ³ nan Hasar Sual nan Bala nan Esem ⁴ nan Eltolad nan Betul nan Horma ⁵ nan Siklag nan Bef Maakabof nan Hasar Susa ⁶ nan Bef Lebaof nan Saruhenn: Ki li tee digbana piik nan ηantaa, ki pukin doi nba kook lintir na.

⁷ Digbana nba na bia din pukin; ηamme tee Ayinn nan Rimonn nan Eter nan Asann: ki li tee digbana ηanna, ki pukin doi nba kook lintir na. ⁸ Linba na din kpaη nan doi nba kur lint digbana nae ki saa baar Baalaf Beer (bi bia yir Rama-e), ki li be diitu po. Tiη nba nae ki Simeonn booru naakuut din gaar ki li tee bi yent. ⁹ Juda yent nba din yab ki gar baa loon bianjiba na, bi din ηmit tiη maηe waan ki tur Simeonn booru.

Ki jiin Sebulunn booru yent po

¹⁰ Tiη tor muntaa ni din tee Sebulunn booru naakuut yare. Tiη nba ki bi din gaar na din saan ki saa baar Sarid. ¹¹ Kpaar na din nyii leη ki saan yonbaa po ki saa baar Mareal, ki saa fiar Dabesef nan Jokneam yondo po kpenbik na. ¹² Sarid bokleer na, kpaar maη din saan yondo po, ki saa baar Kislof Tabor, ki ηmat saan Daberaf ki doo baar Jafia. ¹³ Li din nyii leη ki saan yondo po ki saa baar Gaaf Hefer nan Ef-kasinn ki ηmat Nea yakir ki jiin Rimonn sonu po. ¹⁴ Ki gaη po kpaar mun ηmant ki took Hanatonn po, ki saan dian If-tahel baauk. ¹⁵ Li din pukin Kataf nan Nahalal nan Simronn nan Idala nan Betlehem: Ki li tee digbana piik nan ηanlee, ki pukin doi nba kook ki lintir na. ¹⁶ Digbana nba na nan li doie ki Sebulunn booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

Ki jiin Isakar booru yent po

¹⁷ Tiη tor munna ni din saan Isakar booru naakuut boore. ¹⁸ Bi yent na din tee Jesreel nan Kesulof nan Sunem ¹⁹ nan Hafaraim nan Sionn nan Anaharaf ²⁰ nan Rabif nan Kisionn nan Ebes ²¹ nan Remef nan Enganim nan En-hada nan Bef-pases. ²² Kpaar maη din saan baar Tabor nan Sahasuma nan Bef Semes ki saan dian Joodann møkir: Li din tee digbana piik nan ηanloobe, ki pukin doi nba kook ki lintir na. ²³ Digbana na nan li doie ki Isakar booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

Ki jiin Aser booru yent po

²⁴ Tinj tor nba pukin munḡmu ni din tee Aser booru naakuut yente. ²⁵ Bi yent din tee Helkaf nan Hali nan Betenn nan Aksaf ²⁶ nan Alam Melek nan Amad nan Misal. Li yonbaa po ki li fiar Kamel nan Sihor Libnaf. ²⁷ Laa ḡmant yondo po, ki kpaar na saan baar Bef-dagonn, ki gar saan Sebulunn nan Ifta-el baauk, ki tōkin saan gaḡ po ki baar Betemek nan Neyel. Li din tukin gaḡ po ki saa baar Kabul ²⁸ nan Ebronn nan Rehob nan Hamonn nan Kana, ki saan ki saa baar Sidonn, ²⁹ ki ḡmat saan Rama, ki gar baar digbann nba mōk joonjouk, ki bi yir Taya na, ki ḡmat saan Hosa ki saa dian Sinsuuk ni mōkgbenḡr na. Li digbana din tee Mahalab nan Aksib ³⁰ nan Yuma nan Afek nan Rehob: Ki li tee digbana piinlee nan ḡnanlee, ki pukin doi nba kook ki lintir na. ³¹ Digbana nba na nan li doie ki Aser booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

Ki jiin Naftali booru yent po

³² Tinj tor nba pukin munloob ni din tee Naftali booru naakuut yente. ³³ Li kpaar din nyii Helef ki saan baar tijakper nba din be Sananim na, ki gar baar Adami-nekeb nan Jamnia, ki saan ki saa baar Lakum, ki saan dian Jōdānn mōkir. ³⁴ Kpaar na din ḡont leḡ ki saan yonbaa po ki baar Asnof Tabor, ki nyii leḡ ki baar Hukok ki gar fiar Sebulunn booru tinj niidiitu po, ki saan yonbaa po ki baar Aser booru tinj yonbaa po, ki ḡmant yondo po ki baar Jōdānn mōkir. ³⁵ Digbana nba ki bi maa joona ki lint na din tee Sidim nan Ser nan Hamaf nan Rakaf nan Kineref ³⁶ nan Adama nan Rama nan Hasor ³⁷ nan Kedes nan Edrei nan En-hasor ³⁸ nan Yironn nan Migdal-el nan Horem nan Bef Anaf nan Bef Semes-e; ki li tee digbana piik nan ḡnyia, ki pukin doi nba kook lintib na. ³⁹ Digbana nba na nan li doie ki Naftali booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

Ki jiin Dann booru yent po

⁴⁰ Tinj tor nba pukin munlore ni din tee Dann booru naakuut yente. ⁴¹ Li yent din tee Sora nan Estaol nan Ir-semes ⁴² nan Saalbim nan Aijalonn nan Ifta ⁴³ nan Elonn nan Timna nan Ekronn ⁴⁴ nan Elteke nan Gibetonn nan Baalaf ⁴⁵ nan Jehud nan Bene-berak nan Gaf-rimonn ⁴⁶ nan Me-jarkonn, nan Rakonn, ki pukin yent nba kook Jōpa na. ⁴⁷ Naan Dann booru nba din koḡ tinj na, ki bi saan lek Lais, ki nyannir, ki kpī leḡ niib, ḡaan yent doo maḡ. Bi din kar leḡ ki lebit li sann ki yir Dann ḡaan piin Lais. Bi din purir ki gaan nan bi yeeja Dann-e. ⁴⁸ Digbana nba na nan li doie ki Dann booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

Ki jiin tinj na tor joontik po

⁴⁹ Israel teeb nba chent tinj na ki ḡbenn yoo nba, bi din tur Nunn bija Joosua tinj na waan ki li tee u yent. ⁵⁰ Bi din turō doo nba ki u ganne, nan Yennu nba din senn na. Li sann din tee Timnaf Sera, ki li be Efraim booru kunkona yent na ni. U din ḡamm maa digbann maḡe ki kar leḡ.

⁵¹ Manntō Eleasar, nan Nunn bija Joosua, nan Israel booru na naakuut saakab din be Siloe, Yennu lanbouḡ tammōb ni, ki boi Yennu ḡaan tō naatōt ki chent tinj na. Nna bannue ki bi din chent tinj maḡ ki ḡbenn.

20

Ki jiin sindant doi po

(Nikant 35.9-34; Sennu 4.41-43; 19.1-13)

¹ Nanne Yennu yet Joosua ² a wun pak Israel teeb na a, “Gant sindant doi nba ki n wann Moses maa wun paki li po na. ³ Nirɔ nba tan kpet kpɪi u lɔɔ saa fit chiar ki saan leŋ ki saa bɔr, ki wunba loonɔ a wun kpiu ki jiin pann na daa laato. ⁴ U saa fit chiar ki saan doi na yenn ni, siaminba ki bi bu buut, doo na tammɔb boor, ki wann tɔɔndamm na linba teen. Li poor po bi saa chabɔ ki wun kɔɔ doo na ni, ki bin turɔ binbeboor ki u be. ⁵ Li-i tee ki wunba waau a wun kpiu ki jiin pann na wei baar doo maŋ ni, doo na ni niib daa jikitɔ ki kubint wunba waau na nuu ni. Li tee bii guu-ue, kimaan u ki mie ki kpɪi u lɔɔ na, u wutoor kaa doo, ki u kpiiu. ⁶ Li tee wuu be doo na nie nan baa tan saa bu u buut, nan mannteeb yudaanɔ nba be li yoo na nba tan saa kpo. Li poor po ki nirɔ na n ji ŋmat kun u tiɔŋ doo nba ki u daan chiar nyi ki baar na.”

⁷ Jɔɔdann mɔkir yonbaa po ki bi gann Kedes, ki li be Galilii tiŋ ni, ki tee Naftali booru yent nba mɔk kunkona na ni, nan Sekem, ki li be Efraim booru yent nba mɔk kunkona na ni, nan Hebronn, ki li be Juda booru yent nba mɔk kunkona na ni. ⁸ Kunkoouk paanu nba be Jeriko yondo po ki jir Jɔɔdann mɔkir yondo po, ki bi gann Beser, ki li be Rubenn booru yent ni, nan Ramof, ki li be Gilead tiŋ ni, ki tee Gaad booru yent, nan Golann, ki li be Basann tiŋ ni, ki tee Manase booru yent. ⁹ Sindant doi nae ki bi din gann ki tur Israel teeb kur nan boorganu nba kɔɔ namm, a wunba kur kpet kpɪi u lɔɔ wun chiar saan leŋe ki saa bɔr, ki bi kan fit kpiu, see ki bi sint bu u buut, ki la waa mɔk mɔnii nan waa ki mɔka.

21

Ki jiin Liifai booru doi po

¹ Li poor po ki Liifai booru naakuut saakab saan manntɔɔ Eleasar nan Nunn bija Joosua nan Israel booru naakuut saakab boor, ² Siilo doo ni, ki li be Keenann tiŋ ni, ki yetib a, “Yennu senn sennu ki tur Moses a li tee bin turit doie, ki tii kɔɔ, ki bia turit tiŋ ki tii kpaar ti bonkobit.” ³ Ki Israel teeb na tur Liifai booru na digban-yena, nan bonkobit kpaar boa, bi tiɔŋ tɪni na ni, nan Yennu nba senn na.

⁴ Liifai teeb nba tee Kohaf naakuuk nae din sint gaar tiŋ tor. Aarɔnn yaaboona naakuut din gaar doi piik nan ŋantaae, ki li nyii Juda yent ni, nan Simeonn yent ni, nan Benjaminn yent ni. ⁵ Kohaf naakuuk ni, binba tenn na din gaar doi piike, ki li nyii Efraim booru nan Dann booru nan Manase booru bɔkir nba be yonbaa po na yentnba ni.

⁶ Gersonn naakuuk din gaar doi piik nan ŋantaae, ki li nyii Isakar booru nan Aser booru nan Naftali booru, nan Manase booru bɔkleer nba be yondo po na yentnba ni.

⁷ Ki Merari naakuuk mun gaar doi piik nan ŋanlee, ki li nyii Rubenn booru nan Gaad booru nan Sebulunn booru yentnba ni.

⁸ Israel teeb na din tɔ naatɔɔte ki chent doi na, nan li bonkobit kpinkpaar boa, ki tur Liifai teeb, nan Yennu nba din senn Moses bianjinba na.

⁹ Digbana nba ki bi din nyinn Juda booru nan Simeonn booru yentnba ni, ¹⁰ ki tur Aarɔnn maaru nba nyii Kohaf naakuuk ni, ki tee Liifai yaaboona na. Namme din sint gaar tiŋ tor. ¹¹ Bi din turib Arba doie, (Arba din tee Anak baae), bi ji yi doo maŋ Hebronn-e, ki li be Juda yent nba mɔk kunkona na ni, nan bi bonkobit kpinkpaar boa, ki li lintir. ¹² Digbann na tɪni nan li doi poŋ din tee Kaleb, wunba tee Jefune bija na yarewa.

¹³ Digbanlia din be ki pukin Hebronn nba tee sindant doo na po. Digbana nba nae ki bi din tur Aaronn nba tee manntoo na yaaboona, ñanne tee Libna ¹⁴ nan Jatir nan Estemoa ¹⁵ nan Holonn nan Debir ¹⁶ nan Ayinn nan Juta nan Bef Semes nan bi bonkobit kpinkpaar boa, ki tee digbana ñanyia, ki nyii Juda booru nan Simeonn booru yentnba ni. ¹⁷ Benjaminn booru yent ni, bi din nyinn doi ñannae, ki li tee Gibeonn nan Geba ¹⁸ nan Anatof nan Almonn nan bi bonkobit kpinkpaar boa ki turib. ¹⁹ Doi piik nan ñantaae ki bi din tur mannteeb nba tee Aaronn yaaboona, nan bi bonkobit kpinkpaar boa.

²⁰ Liifai yaaboona nba tee Kohaf naakulia nba tenn na, din la tij tor Efraim booru yent nie. ²¹ Bi din gaar doi ñannae, ki li tee Sekem, nba be Efraim booru kunkona tij ni, ki tee sindant doi na yenn, nan Geser, ²² nan Kibsaim, nan Bef Horonn, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ²³ Dann booru yent ni, bi din nyinn doi ñannae; ki li tee Elteke nan Gibetonn ²⁴ nan Aijalonn nan Gaaf Rimonn, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ²⁵ Ki Manase booru bokir nba be yonbaa po na, ki bi nyinn doi ñanlee; ki li tee Taanak nan Gaaf Rimonn nan li bonkobit kpinkpaar boa. ²⁶ Kohaf naakuuk niib mañ nba din gaar doi nba tee piike nan li bonkobit kpinkpaar boa.

²⁷ Liifai booru ni siab, binba tee Gersonn naakuuk na din gaar doi ñanlee-e, ki li nyii Manase booru bokleer nba be yondo po na yent ni, ki tee Golann, ki li be Basann tij ni (ki tee sindant doi na yenn), nan Be Estera, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ²⁸ Isakar booru yent ni, bi din nyinn doi ñannae; ki li tee Kisionn nan Daberaf ²⁹ nan Jarmuf nan Enganim, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ³⁰ Aser booru yent ni, bi din nyinn doi ñannae: Ki li tee Misal nan Abdonn ³¹ nan Helkaf nan Rehob, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ³² Naftali booru yent ni, bi din nyinn doi ñantaae; ki li tee Kedes, ki be Galilii tij ni, (ki tee sindant doi na yenn), nan Hamof Dor nan Kartann, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ³³ Gersonn naakuut nba din gaar doi nba tee piik nan ñantaae, nan li bonkobit kpinkpaar boa.

³⁴ Liifai booru nba biar ki tee Merari naakuuk na din gaar doi ñannae, ki li nyii Sebulunn booru yent ni, ki tee Jokneam nan Karta ³⁵ nan Dimna nan Nahalal, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ³⁶ Rubenn booru yent ni bi din nyinn doi ñannae; ki li tee Beser nan Jahas ³⁷ nan Kedemof nan Mefaf, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ³⁸ Gaad booru yent ni bi din nyinn doi ñannae; ki li tee Ramof ki be Gilead tij ni, (ki li tee sindant doi na yenn), nan Mahanaim ³⁹ nan Hesbonn nan Jaser, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ⁴⁰ Merari naakuuk din gaar doi piik nan ñanlee-e.

⁴¹⁻⁴² Tij nba ki Israel teeb din yent na ni, bi din nyinn doi piinna nan ñanniime, nan li bonkobit kpinkpaar boa, ki tur Liifai booru.

Bianjinba ki Israel teeb yent tij na

⁴³ Ton, ki Yennu tur Israel teeb tij nba kur ki u senn mozonjaann ki tur bi yeejamm nan u saa turib na. Baa yentir yoo nba ki bi kar lej, ⁴⁴ ki Yennu turib parmaasir tij na kur po, nan waa senn mozonn bianjinba ki tur bi yeejamm na. Bi datai na kur nan yenoowa din ki fit nyannib, kimaan Yennu-e din tur Israel teeb na nyannu bi datai kur paak. ⁴⁵ Yennu din dia u mozona kur nba ki u senn ki tur Israel teeb nae.

¹ Nanne Joosua yiin Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bökir nba nyii yondo po na, ki taamm, ² ki yetib a, “I tun linba kur ki Yennu toontunno Moses wanni, ki bia sak n möba. ³ Yoo na kura, i ki yêt i leeb Israel teeb sommiri. I chek ki saak i Yomdaano Yennu möb. ⁴ I Yomdaano Yennu tur i leeb Israel teeb parmaasir nan waa senn mösonn bianjinba nawa. Ii nmat kii kun tij nba ki i gaar ki li tee i yar na ni man, tij nba be Joodann mäkir yondo po, ki i din boi, ki Yennu toontunno Moses turi na. ⁵ Ii yabir kii dia sennu nba Moses din turi na, kii loon i Yomdaano Yennu, kii tuun u loomm, kii saak u sennu, kii be fanu nanao, ki gaaro nan i para na i sei kur.” ⁶⁻⁸ Joosua din jii piisin möbona nae ki kunnib a: “I tee mökitaë, ki nmat kun na, ki dia bonkobit bonchiann nan salimmona nan salimpeena nan kutmönt nan kutlia nan liant. Ii saa biit linba ki i fat i datai boor na ki tur i ninjamm.” Li yoo na ki bi soor sönu ki kun.

Moses din tur Manase booru bökyenn, tij nba be Joodann mäkir yondo po nae, naan bökleer na narin, Joosua-e din turib tij, Joodann mäkir yonbaa po, siaminba ki u tur boorlia na.

⁹ Booru nba din kun Joodann mäkir yondo po na din tee Rubenn boorue, nan Gaad booru, nan Manase booru bökir. Bi din nyik Israel teeb nba tenn na kur Siilo-e, ki li be Keenann tij ni, naan gaar sönu ki saa bi tij ni, ki li tee Gilead tij nba ki bi din gaar yent, nan Yennu nba din pak nan Moses, ki u wannib bianjinba na.

Ki jiin maruñ binbintir nba be Joodann mäkir boor na po

¹⁰ Rubenn booru, nan Gaad booru, nan Manase booru bökir nba be yondo po na nba baar Gelilof yoo nba, ki lek daa be Joodann mäkir yonbaa po na, ki bi maa maruñ binbintir nba yab bonchiann, ki bia fan, ki kpian mäkir na. ¹¹ Li yoo na ki bi pak Israel booru nba tenn na a, “Gbiintir man. Rubenn booru, nan Gaad booru, nan Manase booru bökleer nba nyii yondo po na niibe maa binbintir nba be Gelilof doo ni, ki kpian Joodann mäkir na.” ¹² Israel teeb na nba gbat nna, ki bi taan ki baar Siilo, a bin faa tob nan booru nba be yondo po maruñ.

¹³ Nanne ki Israel teeb tun Finehas, wunba tee manntoo Eleasar bija na, a wun saan Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bökir nba be yondo po, Gilead tij ni na boor. ¹⁴ Ki saakab piik chian Finehas ki saan, ki nyii booru kur nba be yonbaa po na yeno yeno, ki tee naakuut nan nei saakab. ¹⁵ Ki bi baar Gilead tij ni, Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bökir nba be yondo po na boor, ¹⁶ ki piak Yennu niib na kur paak, ki yetib a, “Bee ki i tun bonbiir na ki tur Israel teeb Yennu? I yêt Yennu möbe ki maa maruñ binbintir ki tur i möñ. I poñ ji ki waa. ¹⁷ Ii tiar biit nba ki ti tun Peor tij ni na, yoo nba ki Yennu din jii yiarbiik ki dat ti tuba na. Li paake ki ti bia daa di fara na. Biit maruñ din ki jañe-e? ¹⁸ I loon yin yêt u weiuë motana-a? I-i yêt Yennu möb dinna, wonn na, u wutoor saa do Israel teeb kur paake. ¹⁹ I tij na-i kii njan nan yin jianto, yin baar njoö Yennu tij ni, siaminba ki u lanbouñ be na. Gaat yiar waan man ti boor, naan daa yéen Yennu möb, koo ki maa maruñ binbintir ki pukii binbintir nba tee ti Yomdaano Yennu yar na po, ki li saa te ki ti tee möyêtuk damm. ²⁰ Tiat bianjinba ki Sera bija Akann din yêt sennu nba jiin linba ki Yennu biirir na po; Israel teeb kur din gaar tubdatue li paak, Akann koo kaa din kpo u biit paaki.”

²¹ Ki Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase yondo po booru bökir na kur din yet yonbaa po booru nei saakab na a, ²² “Yabint daanoe tee Yennu, njoöe tee ti Yomdaano. Yabint daanoe tee Yennu, njoöe tee ti

Yomdaano. U mi linba paak ki ti maa maruŋ binbintir na, ŋanne teen ki ti loon yin mun bann. Li-i tee ki ti yêť ki ki dia Yennu fanu, i daa te ki ti be ti manfoor ni. ²³ Li-i tee ki ti yêť Yennu mɔbie ki maa ti yur po binbintir, a tii jokit maruŋ li paak, koo kii mann jeet Yenpiinii maruŋ, koo weinanleeb Yenpiinii maruŋ, Yennu tɔŋ n dat ti tuba. ²⁴ Aaii. Linba te ki ti tun na tee nnae, ti tiine nan i yaaboona tan saa yet ti yaaboona a, 'I mɔk kpilanne nan Israel teeb Yomdaano Yennu na?' ²⁵ U jii Joɔdann mɔkire ki teen timm nan yimm nba tee Gaad booru nan Rubenn booru na kpaar. I ki mɔk siara kpiir nan Yennu;' ki i yaaboona tan saa te ki ti yaaboona n nyik Yennu jiantu. ²⁶ Ŋanne te ki ti maa binbintir, ki li ki tee ti yaa tii mann maruŋ kii jokit muu, koo kii piin Yenpiinii li paak kaa, ²⁷ ŋaan ti loon lii tee nyinne ki tur ti niib nan i niib nan nipaauŋ nba saa wei ti poor na, nan ti din tuu jiantir Yennu u kasii lanbouŋ na nie, ki teen ti Yenpiinii ki bi jokit muu, nan ti marint nan weinanleeb Yenpiinii. Ti tun nna a lin te ki i yaaboona daa fit yeen a ti yaaboona ki kpiin nan Yennu-e. ²⁸ Li tee ti dudukite nan li-i tee ki li tun nna, ti yaaboona saa fit yet a, 'Gotirii, ti yeejamm din maa binbintir, ki li tee nan Yennu yar na. Li din ki tee bi jokit piinii koo ki mann maruŋ li paak kaa, ŋaan li din tee nyinne ki tur i niib nan ti yab.' ²⁹ Ti kan ban nyik Yennu jiantu, koo ki yêť u mɔb, ki li tee ti maa binbintir ki jokit Yenpiinii li paak, koo ki teen jeet Yenpiinii maruŋ li paaki. Ti kan maa binbintsiar ki pukin ti Yomdaano Yennu binbintir nba be u lanbouŋ boor na po."

³⁰ Ki manntɔ Finehas, nan saakab piik nba tee Israel saakab ki be nano, ki tee ŋei saakab nba nyii booru kur nba be yonbaa po na gbat maan nba ki Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bɔkir nba be yondo po pak na, ki bi para maak. ³¹ Ki manntɔ Eleasar bija Finehas yetib a, "Mɔtana ti ji bann nan Yennu be nant. I ki yêť u mɔbi, i tinn Israel teeb, ki nyinnib Yennu tubdatu niwa."

³² Li poor po ki Finehas nan saakab na nyik Rubenn booru nan Gaad booru na, Gilead tinj ni, ŋaan ŋmat kun Keenann tinj ni, Israel teleeb na boor, ki saa wannib baa la bianjinba. ³³ Ki li marŋ Israel teeb na, ki bi dont Yennu. Bi ji din ki ban dukin nan bin saan ki faa tɔb nan Rubenn booru nan Gaad booru, ki biir bi tinj nba ki bi kar lej na.

³⁴ Rubenn nan Gaad booru na din yet a, "Maruŋ binbintir na tee siarae, ki beerit nan Yennu-e tee ti Yomdaano." Li paake te ki bi purir "Siara."

23

Ki jiin Joosua chabitii mɔmaan po

¹ Yennu nba din nyinn Israel teeb bi datai nuu ni, ki bi la fat-n-mɔŋ na, ki soɔ Joosua kpet bonchiann. ² Ŋanne ki u yiin Israel teeb kur, li saakab nan tɔondamm nan barbuura nan ŋmakit-teebe kura, ki tan yetib a, "Mɔtana n kpet bonchiann. ³ I la linba kur ki i Yomdaano Yennu tun ki tur digbana kurawa, kimaan i paak. I Yomdaano Yennu tuu kɔn i paake. ⁴ N jii tinj na ki chent i booru kur, ki li tee i faar, ki bia jii boorlia nba tenn, nan binba ki n kɔn nyannib, ki li foo Joɔdann mɔkir nan Sinsuuk ni mɔkgebenjir nba jiin yonbaa po na, ki li tee i yar. ⁵ I Yomdaano Yennu saa te ki bin ŋmat chiar ŋaan nyiki, ki u sii beerib kii chari nakii. I saa yent bi tinj, nan i Yomdaano Yennu nba senn mɔsonn bianjinba na. ⁶ Li paak, ii chek man, kii dia ki bia tun linba kur sɔb Moses sennu gbouŋ ni na. Ii mi ki i saa nyik li yenn. ⁷ I daa jikit i mɔŋ ki ŋmat nan niib nba biar ki be nani na, ki yi bi pata sana, koo ki jii li sann ki por senn mɔsona, koo ki jiantib, koo ki

gbaan bi boori, ⁸ ɲaan kii waa Yennu fanu nan yaa tuu be bianjinba ki tan tuu motana na. ⁹ Yennu-e ber digbanjaana nba mək paŋ ɲaan ki i koo, ki bi soo daa ki fit set ki kɔn nani. ¹⁰ I yenokoo saa fit te ki jab tusir n chiara, kimaan i Yomdaano Yennu-e kɔn teeni, nan waa senn mɔsonn bianjinba na. ¹¹ Li paak, ii chek man, kii loon i Yomdaano Yennu. ¹² Li-i tee ki i mək moyetuk, ki bia taan nan boorlia nba tenn na ki i kɔont leeb waas, ¹³ ii mi nan i Yomdaano Yennu ji kan ber digbana na ki nyinnib ɲaan yin koo. Bi sii tee daŋe ki turi, ki tee nan baruk koo bootuk na, ki bia ton nan lanbanne siik i boona ni, koo kunkoniie be i ninbina ni na. Ki li sii tee nna ki wei halii nan yoo nba ki i kur saa kpo gbenn, ki nan i yenokoo wa kan tenn tinŋaj nba ki i Yomdaano Yennu turi na ni.

¹⁴ “Motana, n kuun yoo baara. I kura mi i para ni, nan i sei ni, nan i Yomdaano Yennu turi bonɲana nba kur ki u din senn mɔsonn nan u saa turi nawa. U dia u mɔsonn nba kur ki u senne; nan li yennkoo wa ki teen yanni. ¹⁵ Waa dia u mɔsona nani bianjinba na, nnae ki u bia saa dia u ninmɔnn nani. ¹⁶ Li-i tee ki i ki dia molor nba ki i Yomdaano Yennu senn a yii dia na, ɲaan gaar yenbis ki jiantir, u wutoor saa doe, ki wun dat i tuba, ki li kan yann kaawa, ki i soo kan biar tinŋaj nba ki u turi na ni.”

24

Bianjinba ki Joosua pak nan Israel teeb, Sekem doo ni

¹ ɲanne Joosua taan Israel booru na kur, Sekem doo ni. U din yiin saakab nan tɔondamm nan barbuura nan ɲmakit-teeb, ki bi kur baar Yennu tɔonn. ² Ki Joosua pak ki tur niib na kur a, “Linba nae ki Yennu nba tee Israel teeb Yomdaano na loon wun pak: ‘Bina nba gar, i yeejamm din koo Yufrates mokitir yakeer poe, ki jiantir yenbis. Yeejamm maŋ yenɔe tee Tera, wunba tee Abraham nan Nahor baa na. ³ Ki n tan jii Abraham, Yufrates kpenpootir po tin na ni, ki somm nana Keenann tin na kur po. N turɔ yaabooa bonchiann. N turɔ Aisak, ⁴ ki tur Aisak mun Jakɔb nan Esoo, ki tur Esoo kunkona tin nba tee Edom na, ki li tee u yent, ɲaan ki i yeeja Jakɔb nan u waas saan Ijipt. ⁵ Li poor po ki n tan tun Moses nan Aarɔnn, ki te wahala bonchiann baar Ijipt teeb paak, ɲaan nyinni Ijipt tin maŋ ni. ⁶ N din nyinn i yeejamm Ijipt tin ni, ki Ijipt teeb na wei dinn nan taantorit nan taanjakira. Ki Israel teeb na nba baar Mɔkmun boor yoo nba, ⁷ ki bi fabin yiinin, ki n te bunbɔnn dɔɔr ɲamm nan Ijipt teeb sinsook ni, ki te məkgeŋir na mubin Ijipt teeb paak ki diib. I mi linba ki n tun ki tur Ijipt teeb.

“ I din be muuk nie ki li wei bonchiann. ⁸ Li poor po ki n jii-i ki baar nani Amor teeb nba be Jɔodann mokitir yondo po na tin ni. Bi din kɔn nanie, ɲaan ki n te ki i nyannib. I din gaar bi tinje, ki n biirib, ɲaan ki i kar leŋ. ⁹ Ki Sipor bija Balak, wunba din tee Moab teeb kpanbar na, kɔn nani. U din tur Beor bija Balam mɔb, a wun mɔi mɔtont, ¹⁰ ɲaan n din ki sak ki tur Balam yaak. N din te ki u teen piisime i paak, ki nyinni Balak nuu ni. ¹¹ Ki i poot Jɔodann mokitir ki koo Jeriko, ki Jeriko teeb kɔn nani, ki Amor teeb nan Peris teeb nan Keenann teeb nan Hef teeb nan Girgas teeb nan Hif teeb nan Jebus teeb mun bia kɔn nani, ɲaan ki n te ki i nyann bi kura. ¹² Yaa din chari koo, n din te ki bi yan pute a man fit ber Amor teeb kpanbara banlee na. I jukbanjai nan i torbana kaa tun linba na. ¹³ N turi tin nba ki i ki ban koee, nan doi nba ki i ki maa. Motana i koo leŋe na, ki mɔo loona nba ki i ki bur li tiinii, ki bia po kpan tiinii nba ki i ki bur.’ ”

¹⁴ Nanne ki Joosua namm tukin u labaar a, "Ti baakit Yennu man, kii jiantirɔ nan barmonii, ki teenɔ yada. Nyikin yenbis nba ki i yeejamm din tuu jiantir Mesopotamia tinj ni, nan Ijijpt tinj ni na, nnaan jiant ɲɔɔ Yennu kuukɔɔ. ¹⁵ Li-i tee ki i ki loon yin jiantɔ, yin dukin dinna yaa sii jiantir wunba, laa tee yenbis nba ki i yeejamm din jiantir Mesopotamia naie, koo Amor teeb nba ki i kar bi tinj ni na yenbisie, nnaan min nan n njaateeb narin sii jiantir Yennu-e."

¹⁶ Ki niib na jiin a, "Ti kan ban nyik Yennu nnaan jiant yenbis. ¹⁷ Ti Yomdaano Yennu-e nyinn timm nan ti baanba daabisin ni, Ijijpt tinj ni, ki ti la yaarlituk toona nba ki u tun, ki diat fanu siaminba kur ki ti gar, ki li tee niibooru kur boor. ¹⁸ Taa chari kɔɔ tinj na ni, Yennu-e ber nyinn Amor teeb kur nba tuu kar tinj na ni. Li paak, ti mun saa jiant Yennu-e, kimaan ɲɔɔe tee ti Yomdaano."

¹⁹ Ki Joosua yet niib na a, "I ki fit jiant Yennu, u tee kasii Yennu-e, li paak u kan nyik chab i biit, u ki loon yensau n pukin u po. ²⁰ Li-i tee ki i nyiko nnaan jiantir yenbis, u saa nmanant i paake ki dat i tuba, waa lek tuu njan ki turi na, nnaan u saa biiriwa."

²¹ Ki niib na yet Joosua a, "Aaii, ti saa jiant Yennu-e."

²² Nanne ki Joosua yetib a, "Yimme di i mɔɲ siara nan i gann ki saa jiant Yennu-e."

Ki bi jiin a, "Nn, ti dii ti mɔɲ siarawa."

²³ Ki Joosua betib a, "Ti lu boorganu pata nba ki i dia na, nnaan senn mɔsonn nan i saa jiant timm Israel teeb Yomdaano Yennu na kuukɔɔe."

²⁴ Ki niib na yet Joosua a, "Ti saa jiant ti Yomdaano Yennu-e. Ti saa sak u sennuwa."

²⁵ Ki Joosua lor mɔlor li daar ki tur niib man, ki bia turib sennii nan nmakita, Sekem doo na ni, a bii waa. ²⁶ Joosua din sob sennu nae, Yennu sennu gbouɲ ni. Li poor po ki u jii tangbenjir ki chaan tijakper nyakir, ki li kpia Yennu kasii boor. ²⁷ U din pak tur niib na kur a, "Tann nae sii tee ti siara. Ti gbat mɔbona nba kur ki Yennu pak ki turita. Li paak, li sii tee siarae ki turi ki guuri, ki i daa yeen Yennu mɔbi." ²⁸ Li poor po, ki Joosua chab niib na, ki bi yaat, ki sɔɔ kur kun u njaak ni.

Ki jiin Joosua nan Eleasar kuun po

²⁹ Linba na poor po, ki Yennu toontunnɔ Joosua, wunba tee Nunn bija na kpo, ki tee bina kobik nan piik. ³⁰ Ki bi piuu, u tinj tinj ni, Timnaf Sera doo ni, ki li be Efraim kunkona yent ni, ki jiin Gaas kunkonn na niigan po.

³¹ Joosua nba daa din be u manfoor ni, Israel teeb na din tuu jiantir Yennu-e. Waa bia din tan kpo nnaan saakab biar ki tee binba din la linba kur Yennu tun ki tur namm Israel teeb na, Israel teeb man bia din tukin ki jiantir Yennu-e.

³² Joosef gbanant nba ki Israel teeb din jii Ijijpt tinj ni, ki baar nann na, bi din piir Sekem-e, yiar nba ki Jakob din daa Hamor nba sibir Sekem doo na bonjai boor na ni. U din daa tinj na likbina kobike. Joosef yaaboonae din dii tinj na faar.

³³ Aaronn bija Eleasar din kpo, ki bi piuu Gibea, ki li be Efraim kunkona yent ni. Bi ponj din jii doo man ki tur u bija Finehas-ewa.

BARBUURA

Ki jiin Barbuura gbouj na po

Gbouj na beerit Israel teeb tɔɔndamm poe, laa nyii Joosua yoo ki tan tuu yoo nba ki Yennu din gann kpanbar ki turib. Tɔɔndamm man, bi din yib barbuurae. Baatusir ni, bi yi gbouj mane Jaajes.

Baa kɔn nyann bat Adoni-besek bianjinba

¹ Joosua kuun poor poe ki Israel teeb boi Yennu a, “Boorlannpoe saa liit ki kɔn nan Keenann teeb ki turiti?”

² Ki Yennu jiin a, “Juda boorue saa liit. N jikit tinj na ki kubint bi nuu ni.”

³ Ki Juda booru na yet bi ninjamm Simeonn booru a, “Naant ki timm nan yimm n saan ki kɔn nan Keenann teeb nba ki Yennu jii bi tinj ki turit na. Ki ti mun n tan saan kɔn taani tinj nba ki bi jii ki turi na ni.” Tɔn, ki Simeonn ⁴ nan Juda booru lakin saan tɔb na, ki Yennu te ki bi kɔn nyann Keenann nan Peris teeb, ki kpiib tusaa piik, Besek tinj ni. ⁵ Leje ki bi din la Adoni-besek ki kɔn nana. ⁶ Ki u din tan chiar, ki bi weiɔ ki saa sooro, ki pot u niibijaba nan u taabijaba. ⁷ Ki Adoni-besek yet a, “Batnba piinlore tuu be n teebul loj ni,* ki bi niibijaba nan taabijaba pota, ki bi tɔkii jebura; motana Yennu jiintin linba ki n bo tun ki turib nae.” Ki bi din jiiu ki saan nana Jerusalem, ki u saa kpo lej.

Bianjinba ki Juda booru kɔn nyann Jerusalem nan Hebronn teeb

⁸ Ki Juda jab lek Jerusalem, ki kɔn fatir, ki kpil lej niib, ki bia joo doo man muu. ⁹ Ki li poorpo ki bi bia saan ki kɔn nan Keenann teeb nba kɔɔ tinj nba mɔk kunkona na ni, nan yonbaa po kunkonbis ni, nan kunkoouk doi nba be niidiitu po na, ¹⁰ ki wei Keenann teeb nba kɔɔ Hebronn doo ni, ki bi tuu yir Kiriaf Arba na. Ki Juda teeb bia kɔn nyann Sesai nan Ahimann nan Talmai naakuu.

Bianjinba ki Otniel kɔn nyann Debir doo (Joosua 15.13-19)

¹¹ Li poorpo, ki Juda teeb bia lek Debir jab, li yoo bi din tuu yir Kiriaf Sefer-e, ¹² ki jasoo be bi ni, ki bi yiu Kaleb, ki u yet a, “N saa jii n bipoo Aksa-e ki tur joo nba fit kɔn nyann Kiriaf Sefer, ki wun kɔɔnɔ.” ¹³ Ki Otniel, wunba tee Kaleb waarɔ Kenas bija na, kɔn nyann doo na, ki Kaleb jii u bipoo Aksa ki turo, ki u kɔɔnɔ. ¹⁴ Aksa yunyoodaar ki Otniel yetɔ a wun boi u baa ki wun turo tinj. Aksa nba jakit u boj paak ki sik yoo nba, ki u baa Kaleb boiɔ a, “A loon ki n tun bee ki turani?” ¹⁵ Ki u jiin a, “N loon nyuntanae. Tinj nba ki a turin na ki mɔk nyume.” Tɔn, ki Kaleb turo paapo nan tinj po nyuntana.

Ki jiin Juda nan Benjaminn booru nyannu po

¹⁶ Ki Kenn nirɔ nba tee Moses diammm yaaboonn na lakin nan Juda teeb, ki nyii Jeriko, doo nba mɔk kaatii na, ki saan kunkoouk nba be Arad diitu po, Juda yent ni na. Leje ki bi kar, namm nan Amalek teeb. ¹⁷ Ki Juda nan Simeonn jab lakin saan ki kɔn nyann Keenann teeb nba kɔɔ Sefaf doo ni na, ki biir doo na fanu, ki pur doo man sann Horma.† ¹⁸⁻¹⁹ Ki Yennu

* **1:7** 1.7 Li pasiar, “teebul loj ni” paake tee bi mei nɔɔe jeet ki di. † **1:17** 1.17 Horma paake tee “biiru.”

somm Juda teeb, ki bi fat kunkona tiŋ na. Njaan bi din ki fit nyann Gasa nan Askelonn nan Ekronn doi nan bi digbana nba kpiab. Niib na din koo mɔkɔgbiante, ki mɔk kut taantorit. Li paak teen ki Juda teeb din ki fit ber leŋ niib. ²⁰ Bi din jii Hebronn ki tur Kaleb-e, nan Moses nba senn na, ki Kaleb ber nyinn naakuut ŋantaa nba tee Anak yaaboona ki be leŋ na. ²¹ Benjaminn booru ni niib din ki fit ber nyinn Jebus teeb nba koo Jerusalem na. Jebus teeb nan Benjaminn teeb bia daa koo leŋ nan dinna.

Biaŋinba ki bi kɔn nyann Betel doo

²²⁻²³ Yennu din somm Efraim booru nan Manase booru ki bi kɔn nyann Betel. Li yoo maŋ bi din tuu yir Lus-e. Bi din tun chekit teebe, ki bi saan doo maŋ ni, ²⁴ ki saa la jasoo nna, ki u nyii doo maŋ ni, ki bi yeto a, "Wantit taa saa teen biaŋinba ki koo doo na ni, ki ti saa dia-a fanu." ²⁵ Ki u wannib, ki Efraim booru nan Manase booru kpɛi soo kur, doo maŋ ni, ki tan tenn joo na nan u ŋaateeb kuukoo. ²⁶ Ki joo na nyii ki saan Hef teeb tiŋ ni, ki saa sibir doo leŋ ki purir Lus, ŋanne tee doo maŋ sann ki tan tuu dinna.

Ki jiin niib nba ki Israel jab din ki ber na po

²⁷ Manase booru din ki ber nyinn niib nba din koo Bef-sann nan Taanak nan Dor nan Ibleam nan Megido doi, nan digbana nba kpiab na. Ki Keenann teeb tukin ki kar leŋ. ²⁸ Yoo nba ki Israel teeb din tan la paŋ ki pukin na, ki bi mukis Keenann teeb, ki te ki bi tuun toona ki teemm, ŋaan bi bia din ki ber nyinnibi.

²⁹ Efraim booru mun din ki ber Keenann teeb nba koo Geser na, ki Keenann teeb maŋ ŋamm koo namm.

³⁰ Sebulunn booru mun din ki ber Keenann teeb nba koo Kitronn nan Nahalal doi ni na, bi din mukisibe ki te ki bi tuun toona ki teemm, ki Keenann teeb na tukin ki koo namm.

³¹ Aser booru mun din ki ber Keenann teeb nba koo Akoo nan Sidonn nan Alab nan Aksib nan Helba nan Afek nan Rehob doi ni na. ³² Aser booru din ki ber Keenann teebi, li paake ki bi lakin koo namm.

³³ Naftali booru mun din ki ber Keenann teeb nba koo Bef-semes nan Bef-anaf doi ni na. Naftali niib na din koo nan Keenann teeb nae, ki mukisib ki bi tuun toona ki teemm.

³⁴ Amor teeb din mukis Dann boorue, ki bi doo tiŋ nba mɔk kunkona na ni, bi din ki te ki bi sik paanu ni. ³⁵ Amor teeb na din tukin ki koo Aijalonn nan Saalbim doi ni, nan Heres kunkonn paake. Yoo nba ki Efraim booru nan Manase booru paŋ din tan pukin na, ki bi mukisib, ki te ki bi tuun toona ki teemm.

³⁶ Amor teeb tiŋ terik din nyii Akrabim loonu, ki saan Sela, ki bia gaar saa.

2

Yennu malaka nba baar Bokim biaŋinba

¹ Ki Yennu malaka nyii Gilgal ki saan Bokim, ki saa yet Israel teeb a, "N nyinni Ijpt tiŋ ni ki baar nani tiŋ nba ki n sat mɔb nan n saa tur i yeejamm na ni, ki yet a, 'N kan ban biir n molor nan yimmi. ² Ki i mun daa lorin i molor nan tiŋ na ni niibi. Ii bet bi pata.' Ki i yêŋ ki ki tun nan maa wanni biaŋinba na. Ki i tunn ki tuun maa ki wanni linba. ³ Li paak ki n beeri mɔtana nan n ji kan sommi ki yin ber niib nba ki i saa a yin lekib na. Ki bi sii tee nan kunkonii na, ki be i loka ni, ki bi pata saa soori nan barit na." ⁴ Yennu malaka na nba pak linba na ki gbenn yoo nba, ki Israel teeb

na kur bui nan kunkoƿaara. ⁵ Ki bi pur leŋ sann Bokim.* Leŋe ki bi mann maruŋ ki tur Yennu.

*Ki jiin Joosua kuun po
(Joosua 24.29-31)*

⁶ Joosua nba yat Israel teeb yoo nba, soƿo kur din saane ki jii tiŋ nba tee u faar. ⁷ Joosua nba daa din be u manfoor ni na, Israel teeb din jiantir Yennu, ki u kuun poor po, bi bia din jiantir Yennu, yoo nba ki saakab nba din la Yennu toonjaana nba ki u tun ki tur Israel teeb na daa be bi manfoa ni. ⁸ Yennu toontunno Joosua, wunba tee Nunn bija na, din dii bina kobik nan piike, ki kpo. ⁹ Bi din piuu u tiŋ tiŋ nba tee Timnaf Sera doo na nie, ki li be Efraim yent nba moƿ kunkona ni, Gaas kunkonn na gaŋ po. ¹⁰ Nighbouŋ maŋ kur din tan kpoewa, ki nighbounleer fiir, ŋamm din ki mi Yennu, koo waa tun linba ki tur Israel teebi.

Bianjinba ki Israel teeb nyik Yenjiantu

¹¹ Ki Israel teeb tun ki biir Yennu, ki jiantir tingbana nba tee Baal nba na. ¹² Bi din nyik ki ki jiantir bi Yomdaano Yennu, wunba tee bi yeejamm yoo, ki nyinnib Ijpt tiŋ ni na, ŋaan jiantir niib nba koƿo lintib na tingbana, ki gbaant ki jiantir tingbana maŋ, ki li donn Yennu maŋ wutoor. ¹³ Baa din nyik Yenjiantu ŋaan jiantir tingbana nba tee Baal nan Astarte nba nae, ¹⁴ ki Yennu wutoor ŋamm doo Israel teeb paak, ki u te fat-teeb lekiƿ ki fat bi moƿ, ki jiib ki koib tur bi datai. Ki Israel teeb ji din ki fit goi bi moƿ. ¹⁵ Yoo nba kur ki Israel jab saan kunkonni, Yennu din tuu tookibe, ki bin baa nan waa din yet a u saa tun bianjinba na. Ki bi ji be parbiir ni.

¹⁶ Yennu din tur Israel teeb na saakab, binba din nyinnib fat-teeb nuu ni. ¹⁷ Israel teeb din ki gbiint ki tur saakab na, ki nyik Yennu jiantii, ŋaan jiantir tingbana. Bi yeejamm din moƿ moƿaku nan Yennu, ŋaan nighbouŋ na ŋarin nyik ŋoo Yennu jiantiiwa. ¹⁸ Yennu din tuu tur Israel teeb na saakoƿe, ki bia din tuu somm saakoƿo maŋ, ki bia tinn u niib bi datai nuu ni, yoo nba ki saakoƿo na daa be u manfoor ni. Yennu din tuu moƿ ninbatinu namm, yoo nba ki bi fabin nano, bi mukisuk nba ki bi datai tuu mukisib na po. ¹⁹ Li-i tee ki Israel teeb maŋ saakoƿo kpo, bi ji din tuu ŋmat binbenkperik na nie. Ki bi marima bi, ki gar bi baanba marima. Bi din tuu waa jiantir tingbanae, ki tee tubkangbata, ki tuun bi dudukiit nba wantib linba. ²⁰ Yennu din tuu donn wutoor Israel teeb paak, ki yet a, “Kimaan digbann na nba biir moƿor nba ki n lor nan bi yeejamm, ki bia ki gbiint ki turin na, ²¹ n ji kan sommib ki ber digbana nba ki Joosua nyik ŋaan kpo na. ²² N saa jii digbana maŋe kii bikii Israel teeb, ki laan bi saa wei n sennu ki bia somm li ni nan bi yeejamm nba din tuu waa nawa.” ²³ Yennu din te ki digbana maŋ biare. U din ki jii digbana maŋ ki tur Joosua ki u nyanni. Joosua kuun poorpo, Yennu bia din ki berib yiami.

3

Ki jiin digbana nba biar tiŋ na ni po

¹ Toŋ, Yennu din tenn digbansia tiŋ na ni, a lii bikii Israel teeb nba din ki la tobi nba faa Keenann tiŋ ni na. ² U din tun nna a lin tumii Israel nighbouŋ na ki jiin tobi poe, mantik binba ki ban saan toƿ. ³ Binba din biar tiŋ na ni din tee Filistia teeb doi ŋanŋmue, nan Keenann teeb kur, nan Sidonn teeb, nan Hif teeb nba koƿo Lebanonn kunkona nba foƿ ni na,

* 2:5 2.5 Bokim paake tee “binba bui.”

ki jir Baal Hermonn kunkonn po, ki saan tuu Hamaf loonu. ⁴ Dighana manj din biare a lii bikii Israel teeb, ki laan bi saa wei sennu nba ki Yennu din tur Moses a wun wann bi yeejamm nawa. ⁵ Israel teeb din koo nan Keenann teeb nan Hef teeb nan Amor teeb nan Peris teeb nan Hif teeb nan Jebus teebe. ⁶ Bi din koon niib manj bonpoi, ki jii bi moŋ bonpoi ki tur niib manj bonjai, ki bia jiantir bi tingbana.

Ki jiin Otniel po

⁷ Israel teeb din tun ki biir Yennu, ki tamm bi Yomdaano Yennu manj powa, ki jiantir tingbana nba tee Baal nan chicherpook Asera ninnant. ⁸ Ki Yennu wutoor di nan muu na, Israel teeb paak. Ki u te ki Mesopotamia teeb bat nba sann tee Kusann Risataim na kon ki nyannib, ki diab, ki bi tuun u toona ki saa tuu bina nanniin. ⁹ Yoo nba ki Israel teeb na tan bui fabin ki tur Yennu na, ki Yennu nyinn soo ki u tee bi tinntoo, ki u tinnib. Daano manje din tee Otniel, ki tee Kaleb waaroo Kenas bija. ¹⁰ Yennu Seek din sik u paak, ki u teen Israel teeb saakoo, ki saan tob, ki Yennu te ki u kon nyann Mesopotamia bat. ¹¹ Ki parmaasir ji be tij na paak bina piinna, nan Otniel nba tan kpo.

Ki jiin Ehud po

¹² Ki Israel teeb bia tun ki biir Yennu. Baa din tun ki biir na paake teen ki Yennu tur Moab bat Eglonn manj ki gar Israel teeb. ¹³ Ki bat Eglonn taan Amor teeb nan Amalek teeb po, ki bi kon nyann Israel jab, ki fat Jeriko, doo nba mok kaatii na. ¹⁴ Ki Israel teeb teen bat Eglonn yommii ki saa tuu bina piik nan nanniin.

¹⁵ Ki Israel teeb bui fabin ki tur Yennu. Ki u turib tinntoo. Daano manje din tee Ehud, ki u tee ganj, ki tee Gera bija, ki nyii Benjamin booru ni. Ki Israel teeb din tumo nan piinii a wun tur Moab bat nba tee Eglonn na. ¹⁶ Ehud din kur jukbanjiak nba fokint tee kpinkpandukinne, ki jii bokin u pann, liatir ni, niidiitu po, ¹⁷ ki ji jii piinii na ki saan nann Moab bat Eglonn boor. ¹⁸ Ehud nba din tur piinii na ki gbenn yoo nba, ki u yet jab nba bo jii piinii na a bii nmat kii kun. ¹⁹ Naan ki Ehud nyii Gilgal tangbenja na boor ki nmat koo u kuukoo, bat Eglonn boor ki yeto a, "Chanbaa, n mok bunbori maan ki loon man beta."

Li paak ki bat na yet u toontunna a, "Nyimin man njaan nyik ti kuukoo." Ki bi kur nyii.

²⁰ Ton, bat na nba ji biar ki kar dimaatuk ni, u binbintir paak, u kuukoo na, ki Ehud nakin u boor, ki yet a, "N dia Yennu momaame ki yaa man tura." Ki bat na fir set. ²¹ Ki Ehud jii u niiganj ki saat jukbanjiak nba be diitu po na, ki nmuu bat na poor paak. ²² Ki jukbanjiak na kur kpaii nan li sunsoorboor kur, ki kpapana piinir. Ehud din ki nyinn juk na, bat na poor ni, ki li din gar pont u poor poe. ²³ Ki Ehud nyii njaan loon gann, ki bia kpar u paak, ²⁴ ki yaat. Ki bat na toontunna baar ki tan la gann na kpara, ki bi dukii a bat na daa nyanne. ²⁵ Ki bi guur ki li wei bianjinba ki bi dukin nan bi saa guur. Baa ji ki la ki u lootir gann na, ki bi jii li peenu ki loot, ki ji la bi bat doo lej ki kpowa.

²⁶ Yoo nba ki bi bo guu bat na lootu na, ki Ehud bakin gar tangbenja na boor, ki chiar saan Seir-a. ²⁷ Waa saa baar Efraim, yent nba mok kunkona na ni, ki u peb naatunn, ki yiin Israel jab a bin teen siir nan tob, ki liit bi toonn, ki sik namm kunkona na paak, ²⁸ ki betib a, "Ii waan maa. Yennu te ki i nyann i datai nba tee Moab teeb nawa." Ki bi wei Ehud poor, ki sik ki saa guur siaminba ki Moab jab chiar a bin saa poot Joodann mokir na.

Bi din ki te ki niyenokoo gbaa pooti. ²⁹ Li daar bi din kpil Moab jab nba tee kunkonkonjaana nan tusaa piik na. Bi soo din ki chiar paaki. ³⁰ Israel teeb din nyann Moab teeb daar man ni. Ki parmaasir ji be tinj man paak ki saa tuu bina piinniin.

Ki jiiin Samgar po

³¹ Saakoo nba din wei paan Ehud paak din tee Samgar-e. U din tee Anaf bijae, ki mun bia din tinn Israel teeb. U din jii gbjare ki kpil Filistia teeb kobii njanloob.

4

Ki jiiin Deboora nan Barak po

¹ Ehud kuun poor poe ki Israel teeb bia din tun ki biir Yennu, ² ki Yennu te ke Keenann bat Jabinn kon ki nyannib. U din kar Hasor doo ni, ki Sisera tee u kunkonkonna saakoo, ki koo Harosef Hagoyim. ³ Jabinn din mok taantorit kobii npanyia, ki dia Israel teeb ki nmanitib, ki saa tuu bina piinlee, ki Israel teeb ji bui fabin ki boi Yennu sommir po.

⁴ Ki Lapidof njaapoo Deboora, wunba tee Yennu sokinii na, njoee bia din tee Israel teeb saakoo yoo man. ⁵ U din tuu kaar kaatik nna nyakire ki bu maan, ki li foo Rama nan Betel sinsuuk ni, ki be Efraim, yent nba mok kunkona na ni. Ki Israel teeb tun baat u boor, ki u bu bi maan. ⁶ Dasiar ki u tan tun yiin Barak, wunba tee Abinoam bija, ki koo Kedes doo ni, ki li be Naftali booru yent ni na, ki yeto a, "Timm Israel teeb Yomdaano Yennu-e tura sennu na a, 'Jiin kunkonkonna tusaa piik, ki bin nyi Naftali booru nan Sebulunn booru ni, ki saan namm Tabor kunkonn boor. ⁷ N saa te ki Jabinn kunkonkonna nan bi saakoo Sisera n cheti nan bi taanii nan torit, Kisonn mokir ni, ki kon nani, ki i saa kon nyannib.' "

⁸ Ki Barak yet Deboora a, "Li-i tee ki a saa tok ki saan nanin, n saa saana, njan fi-i kan saan, n mun kan saani."

⁹ Ki Deboora yet a, "Li njan, n saa saana, njan faa tuun bianinba na, li-i tee ki ti kon nyann Sisera, baakir na kii tee a yari, kimaan Yennu saa jii Sisera ki tur poee, ki wun kpiu." Ki Deboora fiir soor sonu, ki saa Kedes, njoee nan Barak. ¹⁰ Ki Barak yiin Naftali booru nan Sebulunn booru, ki kunkonkonna tusaa piik wei u poor, ki Deboora saan nano.

¹¹ Ton, ki Heber, wunba tee Kenn booru ni niro, ki tee Moses siinii Hobab maaru ni niro na, din nyii u booru Kenn teeb nba be sian na, ki saan chaan u lanbouj* tijakper nyakir, Sananim doo ni, ki li kpia Kedes.

¹² Ki Sisera gbat nan Barak, wunba tee Abinoam bija na doo Tabor kunkonn paaka, ¹³ ki Sisera taan u kut taantorit kobii npanyia, nan u kunkonkonna kur, ki nyii namm Harosef Hagoyim, ki saan namm Kisonn mokir ni.

¹⁴ Ki Deboora yet Barak a, "Ii saa, Yennu be a toonn. Dinna daar nba na, u te ki a kon nyann Siserawa." Ki Barak jii u kunkonkonna tusaa piik ki sik namm Tabor kunkonn. ¹⁵ Barak nan u kunkonkonna nba lek yoo nba, ki Yennu te ki nmatir baar Sisera nan u taantorit nan u kunkonkonna sinsuuk ni. Ki Sisera sik u taantoruk paak ki chiar taatinj ki yaat. ¹⁶ Ki Barak wei ber taantorit nan bi kunkonkonna ki saa tuu Harosef Hagoyim doo. Bi din kpil Sisera jab kur, ki bi joo nan yenowa ki biari.

* 4:11 4.11 17, 18, 20, 22 Bi din dia bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

¹⁷ Sisera din chiah taatiŋe ki saan Jael lanbouŋ boor; wunba tee Heber ŋaapoo, ki u tee Kenn booru ni nirɔ na, kimaan naasinyɔɔs kpiir be Hasor bat nba sann tee Jabinn na, nan Kenn teeb nba tee Heber naakuuk ni niib na sinsuuk ni. ¹⁸ Ki Jael din chet Sisera ki yetɔ a, “Chanbaa, ii saana. Kɔɔn n lanbouŋ ni. Daa tiin janmaanii.” Ki Sisera koo poo maŋ lanbouŋ ni, ki u boro chinchendokitor ni. ¹⁹ Ki Sisera yet a, “Channaa, nyunnyukuru mokin, turin nyun ki man nyu.” Ki Jael saan biit bujakor, ki naabiin be li ni, ki u jii turo ki u nyuu, ki bia ŋamm boro. ²⁰ Ki Sisera yet a, “Saant set lanbouŋ na tammob ni, ki li-i tee soɔ tan baar ki boia a, ‘Soɔ be nna-a?’ fan yet a, ‘Aaii.’ ” ²¹ Sisera din bak bonchiann, ki goon kpo. Ki Jael jii jaar nan kpaar ki saan u boor soon nna, ki saa kpaar u yur, ki li gar pont ki kpiiu. ²² Barak nba din tan baar ki kpaan Sisera na, ki Jael nyii chet ki yetɔ a, “Baat nna, ki n saa wanna joo nba ki a kpaano na.” Ki u din koo nanao lanbouŋ na ni. Leŋe ki Sisera doo ki kpowa, ki kpaar kpaar u yur ki saara.

²³ Yennu din te ki Israel jab nyann Keenann bat Jabinn daar maŋ ni.

²⁴ Israel jab din weiɔ nan berike nan baa ji din tan biiro.

5

Ki jiin Deboora nan Barak yaŋ po

¹ Ki Deboora nan Barak, wunba tee Abinoam bija na, din yin yaŋ na li daar a:

² Pakin Yennu man. Israel jab bo teen siir nan kunkonn,
ki niib na nyinn bi moŋ a bin kon.

³ Gbiintir man, yimm batnba, gbiintir, yimm doo diara.
N saa yin yaŋ ki tur Yennu.

N saa yin yaŋ nan kunkomann ki tur Yennu,
wunba tee Israel teeb Yomdaano na.

⁴ Yennu, yoo nba ki a din nyii Seir joot paak,
siaminba tee Edom teeb yent na,
ki tingbouŋ damm, ki saak nyii sanpaapo ki baa tiŋ na ni.
Barmoniie, nyun din nyii sanpagbouŋ ni ki sik.

⁵ Kunkona nba fok na din jekir,
Yennu nba din sik nan satianii Sainai joor paak na toonn.
Nooe tee Israel teeb Yomdaano Yennu.

⁶ Samgar, wunba tee Anaf bija na daar ni, nan Jael daar ni,
ki sonjot biar yann, ki sunsomm teeb tokin sonbuka.

⁷ Doo binberŋ nba tuu be Israel tiŋ ni bot,
ki bot tee-e nan min Deboora nba tan fiir,
ki tee nan naa na ki tur Israel teeb.

⁸ Yoo nba kur ki Israel teeb wei pata, tobii din tuu faae doi ni,
ŋaan a din kan la kpann koo naagbankonjir ki li be
Israel jab nba din tee nan tusaa piinna ni.

⁹ N par mei Israel toondamm paak
nan niib nba nyinn bi moŋ ki tun toona. Pakin Yennu.

¹⁰ Moontir man, yimm nba jakit bonpeenii ki kaar bonkokit paak na nan
damm nba somm sonii ki saa siaminba ki i saa na.

¹¹ Gbiintir kunkora nba yiin bunbuna boor na.

Li want Yennu nyannu nan Israel teeb nyannu poe.

Ŋanne ki Yennu niib nyii bi doi ni ki yet a:

¹² Fiit, Deboora, fiit. Fiit ki yin yaŋ.

Fiit Barak, wunba tee Abinoam bija na, ki jii binba ki a nyannib.

- 13 Ki binba tuun toonjana baar bi tɔɔndamm boor.
 Ki Yennu niib na baar u boor, ki teen siir nan kunkɔnn.
- 14 Bi siab nyii Efrain booru yent ni,
 linba din tuu tee Amalek yent na.
 Ki Benjaminn booru ni jab wei pukin,
 ki kunkɔnkɔnna saakab nyii Makir,
 ki binba dia saakab patii na nyii Sebulunn booru ni.
- 15 Ki Isakar booru ni saakab tɔk nan Deboora.
 Nn, ki Isakar booru be nan Barak, ki bi weiɔ ki saan baauk ni.
 Naan ki mɔniɔk kɔɔ Rubenn booru ni, ki bi ki fit dukin ki wei.
- 16 Bee teen ki bi biar be nan pei a bin gbiint pekpaarii
 nba sii yi bi pei?
 Nn, Rubenn booru mɔk mɔniɔk, bi ki fit dukin ki wei.
- 17 Ki Gaad booru biar Joɔdann mɔkir yondo po,
 ki Dann booru mun biar be burgbeta ni.
 Ki Aser booru mun biar be mɔkgbiant ki kpakin lej.
- 18 Ki Naftali booru nan Sebulunn booru chibin bi saanjanii
 ki be tɔb ni.
- 19 Ki Keenann batnba baar ki kɔn kɔnn, Taanak doo ni,
 ki li kpia Megido mɔkir, naan bi ki jii salima ki kun nanni.
- 20 Ki nmaabira nba chari ki saa na kɔn tur Israel jab,
 ki kɔn nan Sisera.
- 21 Ki Kisonn mɔk-kper dii u jab ki saan namm.
 See ki n somm nan parj ki saan.
- 22 Ki taanii tiin yian yian ki chibit bi taawoka nan tinj.
- 23 Yennu malaka yet a, “Satir mɔtont Meros paak.
 Satir mɔtont u niib paak nan ninbinmɔni,
 kimaan bi ki baar ki somm Yennu,
 bi ki baar ki kɔn nan u datai ki turɔ.”
- 24 Poo nba mantik mɔk yumann poob ni tee Jael-e,
 ki u tee Kenn booru ni nirɔ nba sann tee Heber na naapoo.
 U mɔk yumann ki gar poob nba kɔɔ lanbont* ni kur.
- 25 Ki Sisera boi nyun po, naan ki u turɔ naabiin.
 Nyubitik nba ki niburchimm nyu na nie
 ki u teen naabijerikin ki baar turɔ,
- 26 ki nɔɔ Jael soor kpaar niijen, ki bia soor toontunno jaar niileer,
 ki kpaas Sisera, ki yakit u yukpabuk ki gar saar.
- 27 Sisera din gbaane ki baa dɔɔ kpia Jael taapant po ki kpowa.
- 28 Ki nɔɔ Sisera naa got takoru ni ki set takoru fɔna ni,
 ki boi sanpaapo a,
 “Bee teen ki u taantoruk wei ki ki baati?
 Bee teen ki u taamm mei ki ki jenti?”
- 29 Ki poob nba tee subindamm na turɔ gatu
 ki u bia namii piak nan u mɔn a,
- 30 “Bi lek ki kpaan bona kaa a bin fat ki biiti-i?
 Kunkɔnkɔnno kur sii mɔk sapaan-yeno koo banlee,
 ki Sisera sii mɔk taɔant nba saa kɔɔ u naapoo turu ni.”
- 31 “Yennu, naant ki a datai kur n kpakin yann,
 ki naan binba loona na, bii nyirii nan yonkpana na.”
 Li poor po parmaasir ji din be tinj na paak, bina piinna.

* 5:24 5.24 Bi din dia bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

6

Ki jiin Gideonn po

¹ Ki Israel teeb bia namm tun ki biir Yennu, ki u te Midiann teeb diab ki saa kpaan bina njanlore. ² Midiann teeb na din mək panii ki gar Israel teeb, ki Israel teeb din tuu tiimm ki bəri tanfiat ni, nan siaminba kur tee gungurboa kunkona na ni. ³ Yoo nba kur ki Israel teeb tuu bur bi bonburkara, Midiann teeb, nan Amalek teeb, nan niib nba koo kunkoouk paak na din tuu baare ki tan lekib. ⁴ Bi din tuu chaan bi kaaje tij na ni, ki biir bonburkara na, laa nyii niidiitu po yent ki saan tuu Gasa. Bi din jikit Israel teeb pei nan nei nan bonii, ki ki tent siar ki Israel teeb sii di ki be. ⁵ Bi din tuu baare ki dia bi bonkobit nan lanbont* bondokinkara, ki tan mirib nan naasuut na, namm nan laagumiinba din tuu yab ki kaa kann. Bi din tuu baare ki tan kokir tij na. ⁶ Midiann teeb na din butin Israel teeb, ki bi tan bui fabin ki tur Yennu ki loon u sommir.

⁷ Yoo nba ki Israel teeb din bui ki fabin ki tur Yennu a wun fatib Midiann teeb nuu ni na, ⁸ ki Yennu turib sokinii. Sokinii man din yet a, "Momaan nae ki timm Israel teeb Yomdaano Yennu yet a: 'Mine nyinni daabisin ni, Ijijt tij ni, ⁹ ki fati Ijijt teeb nuu ni, nan niib nba bo kon nani, tij na ni na. Yoo nba ki i din lekib na, ki n ber nyinnib, nnaan jii bi tij ki turi. ¹⁰ Ki n beti nan mine tee i Yomdaano Yennu, ki i daa jiantir Amor teeb tingbana, binba yaa tij ki i koo motana na, ki i ki gbiint ki turin.' "

¹¹ Ki Yennu malaka baar Ofra doo ni, ki kar tijakper nba tee Joas yar na nyakir, wunba tee Abieser naakuuk ni niro, leje ki u bija Gideonn din bor ki boo dii, siaminba ki bi nmakii daan tiloona na, a Midiann teeb na daa laato. ¹² Ki Yennu malaka na dokit Gideonn paak lej ki yet a, "Yennu be nana, fin parcheenn daano nba tee nijaann na."

¹³ Ki Gideonn yet malaka na a, "Chanbaa, li-i tee ki Yennu be nant, bee teen ki linba na kur baat ti paaki? Yennu nba ki ti baanba tuu yaa wu tuun bakitnauj toona ki teemm na ji gaar lia? Yennu man kaa nyii nant Ijijt ki tan baar nant nna na-a? Yennu nyikit motanawa, ki jiit ki teen Midiann teeb nuu ni."

¹⁴ Ki Yennu beto a, "I saa tinn Israel teeb, ki fatib Midiann teeb nuu ni nan pan nba ki a mək na. N moje tuuma."

¹⁵ Ki Gideonn jiin a, "N Yomdaano, nlee ki n saa tinn Israel teebi? Ti naakuuk niije ki mək pan ki be Manase booru ni, ki n mun bia ki tee soo ti njaak ni."

¹⁶ Ki Yennu yeto a, "A saa fit tuma, kimaan n saa somma, ki a saa biir Midiann teeb yian, ki li sii tee nan niyenokooe na."

¹⁷ Ki Gideonn jiin a, "Li-i setiki tee ki a mək parpeenn nanin, fan tun nyinn ki lin wann nan fine tee Yennu ki piak nanin na. ¹⁸ Chanbaa, a daa saa siari, ki man baar nan jeet piinii ki tan tura."

Ki Yennu yeto a, "N saa biar kii be nan faa tan saa jen."

¹⁹ Ki Gideonn koo u njaak ni, ki kpaii bupanj ki njaau, ki bia jii yon borik-gbinn ki teen boroboro, ki ki teen datij li ni, ki jii nant na ki kpeen kpanchibuk ni, ki jii kpinnyun na ki teen bobir ni, ki ji jii ki baar nann, ki tur Yennu malaka, tijakper na nyakir. ²⁰ Ki malaka na yet Gideonn a, "Paant nant nan boroboro na tanpiuk na paak, ki kpaar kpinnyun na li paak." Ki Gideonn tun nna. ²¹ Ki Yennu malaka jii dammir nba ki u dia na, ki tant li jook po ki sii nant nan boroboro nba ki nmat datij na, ki

* 6:5 Bi din dia bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

muu nyii tanpiiuk na ni ki dii nant nan boroboro na. Ki Yennu malaka na ji bot.

²² Ki Gideonn ji bann nan Yennu malakae ki u bo lau na. Ki u yikin nan yanputuk ki yet a, “Yabint Yennu, n la a malaka nan moniiwa.”

²³ Ki Yennu beto a, “Parmaasir be. A daa tiin janmaanii. A kan kpo.”

²⁴ Ki Gideonn maa maruj binbintir lej ki tur Yennu, ki purir, “Yennu tee parmaasir.” Ki li daa see Ofra doo nba tee Abieser naakuuk ni teeb yar, nan dinna.

²⁵ Ki Yennu yet Gideonn li daar nyiok a, “Jiin a baa naajanjan wunba waa banlee ni, wunba dii bina njalore, ki bet Baal maruj binbintir nba ki a baa maa na, ki bia choo sikin chicherpook Asera nba be li boor na, ²⁶ ki ji maa maruj binbintjann, dokitir man paak, ki tur min a Yomdaano Yennu, ki ji naajak man ki mann maruj, ki ji chicherpook Asera nba ki a choo na, ki joor muu, ki lii tee mujoonu piinii.” ²⁷ Ki Gideonn jii u jaatoontunna piik ki tun bianjinba Yennu wanno na. Waa din tiin u jaaniib nan doo ni niib janmaanii na paak, ki u ki mann maruj na yonnu ni. U din mann maruj na nyioko.

²⁸ Laa yent sanyiok ni, ki doo na ni niib fiir, ki la ki Baal maruj binbintir nan chicherpook Asera na biira, ki bia la ki naajanjan nba pukin banlee na, ki bi manno maruj ki joou muu, binbint-paann nba maa na paaka na, ²⁹ ki bi boi leeb a, “Njeme tun na?” ki boi fiitir fanu ki tan bann nan Gideonn, wunba tee Joas bija nae tun. ³⁰ Ki doo na ni jab yet Joas a, “Baat nan a bija Gideonn ki tin kpiu, kimaan u bet tingbann Baal maruj binbintir, ki bia choo chicherpook Asera nba bo be li boor nawa.”

³¹ Ki Joas yet damm nba kur baat u boor ki boio Gideonn po na a, “I noi taant Baal poe-e? I koor a yin tinnoe-e? Wunba kon u paak, li sii baat wonn sanyiok ni na ki bi kpiiuwa. Li-i tee ki Baal tee Yennu-ie, ii njan ki wun kon u moŋ paak, kimaan u maruj binbintire ki bi bet.” ³² Laa nyii li daar ki niib na pur Gideonn sann a, “Jerubaal,”† kimaan Joas yet a, “I njan ki Baal n kon u moŋ paak; u binbintire ki bi bet.”

³³ Ton, ki Midiann teeb, nan Amalek teeb, nan boorii nba be kunkoouk na paak kur taan bi kunkonkonna, ki somm poot Joodann mokir, ki chaan bi kaan Jesreel baauk ni. ³⁴ Ki Yennu Seek sik Gideonn paak, ki u peb naatunn ki yiin Abieser naakuuk ni jab a bin weio, ³⁵ ki tun toonii a bin saan Manase booru yent kur po, ki yiimm ki bin baar tan kon ki sommo, ki bia tun toonii a bin saan Aser booru yent kur po, nan Sebulunn booru yent kur po, nan Naftali booru yent kur po, ki bi kur baar ki pukin.

³⁶ Ki Gideonn yet Yennu a, “A yet nan a saa jii mine ki tinn Israel teeb.

³⁷ Li njan, n yaa man bir gbente siaminba ki ti boo dii na, ki li-i yent sanyiok ni, ki marin be gbent na paak njan kaa tij ni, njann n saa bann nan a loon ki a jii mine ki n tinn Israel teeb.” ³⁸ Ki Gideonn fiir sanyiok ni ki la ki li set tun nna, ki u njmakir gbent na ki marin nyii li ni ki saa gbee njanja. ³⁹ Ki Gideonn yet Yennu a, “A daa dont wutoor n paaki, njant ki man barima yomkoo ki pukin. Njant ki man jii gbent na ki njamm bikin yomm, yoo nba na njant ki gbent na-ii koon, njan ki marin n matik tij kuukoo.” ⁴⁰ Ki Yennu te ki li tun nna li daar nyiok. Gbent na kooe din koon, njan tij na kur din matik nan marime.

7

Bianjinba ki Gideonn kon nyann Midiann jab

† 6:32 6.32 Jerubaal paak tee, “Njant ki Baal n kon u moŋ paak.”

¹ Ki li yent sanyiok, ki Gideonn nan u kunkonkonna kur fiir ki saan chaan bi kaan j k pian Harod nyuntonn. Ki Midiann jab kaan be bi niigan po, baauk nba naak nan More joo na.

² Ki Yennu yet Gideonn a, "Jab nba ki a mok na yabit nan min jii Midiann jab ki yin kon nyanniba. Bi tan saa dukin nan bi tionj pañ nie ki bi kon nyann, ki kan turin baakiri. ³ A moont ki tur niib na a, 'Wunba kur tiin janmaani, wun nmat kun, naan ki tin biar nna Gilead kunkonn na paak.' " Ki jab tusaa piinlee nan njanlee nmat kun, ki tusaa piik biar ki be.

⁴ Ki Yennu bia yet Gideonn a, "Jab na bia yabita. Jiimm ki sik namm kpenu ni, leje ki n saa bokitib ki tura. Li-i tee ki n yet nan wunba na saa saana, naant ki wun saan, naan mi-i yet nan wunba na kan saani, u daa saa." ⁵ Ki Gideonn jii jab na ki sik namm kpenu ni, ki Yennu beto a, "Bokitir wunba kur nyuu nan bok na, nan wunba kur gbaan ki nyuu." ⁶ Ki jab kobii nantaa kabii nyun nan bi nii ki nyu. Ki binba biar na kur gbaan tij ni ki nyuu. ⁷ Ki Yennu yet Gideonn a, "Jab kobii nantaa nba kabir nyun nan bi nii ki nyuu na, a saa jii namme ki bin kon nan Midiann teeb na, ki a saa nyannib. Yetir wunba biar kur, wun nmat kun." ⁸ Ki Gideonn te ki Israel jab na kun bi njei ni, naan nyik jab kobii nantaa. Ki jab kobii nantaa na gaar binba nmat ki kun na tiat nan bi naatuna. Ton, ki Midiann teeb kaan be baauk na ni.

⁹ Ki Yennu pak Gideonn li daar nyiok a, "Fiit ki lek kaan na, n jikit ki teena ki a saa kon nyannib. ¹⁰ Li-i munii tee ki a tiin janmaani nan fin lekib, fan sik Midiann teeb kaan na ni, fin nan a toontunno Pura, ¹¹ ki a saa gbat baa yeen linba, ki li saa chekina, ki a fit lekib." Ki Gideonn nan u toontunno Pura fiir sik, ki saa kpian datai na kaan. ¹² Ki Midiann teeb, nan Amalek teeb, nan kunkoouk na paak nibooru kur yat baauk na kur po, ki mirib nan naasuut na, ki mok laagumiinba, ki bi yab kaa kann, ki tee nan mokgbenjir ni tanbiinii na.

¹³ Gideonn nba baar lej, ki u gbat jasoo yeen u yook u damiit a, "N damiit damiit, ki dii boroboro kunn koo ti kaan ni ki jirintir, ki tan jaar lanbouj.* Laa jaar lanbouj na nan pañ na, ki lanbouj na baa tij ni."

¹⁴ Ki u yook na jiin a, "Linba na ki tee siar ki gar Gideonn, wunba tee Joas bija, ki tee Israel niro na jukbanjiaki. Yennu jii Midiann teeb nan bi kaan kur ki kubin u nuu niña."

¹⁵ Gideonn nba gbat ki bi yet damiit na, ki bia wann li paak yoo nba, ki u gbaan tij ni ki jiant Yennu, ki fiir nmat Israel jab na boor, ki saa yiin bi kur ki yet a, "Fiit man. Yennu jii Midiann teeb ki kubin i nuu niña." ¹⁶ Ki u bokit u kunkonkonna kobii nantaa na, ki bi tee koonn muntaa, ki kubin joo kur naatunn nan soborik, ki muu be li ni, ¹⁷ ki yetib a, "Li-i tee ki n baar Midiann teeb kaan na, yii goriin kii biaki tuun linba ki n tuun. ¹⁸ Li-i tee koonn nba be nanin na peb naatuna, yin mun peb i naatuna kaan kur po, naan yikin ki yet a, 'Konin tur Yennu, ki bia kon tur Gideonn.' "

¹⁹ Ki Gideonn nan u kunkonkonna nba tee kobik na baar kaan na kpinj, ki li yann waaminna ki tansuunii baar, yoo nba ki bi lebit binba guu kaan na, ki bi peb bi naatuna, ki bia yeer soborii nba be bi nii ni na. ²⁰ Ki koonn munlee na mun bia peb bi naatuna ki bia yeer soborii nba be bi nii ni na. Ki bi kur dia mulanbaabii gan nii, ki soor naatuna nba ki bi saa peb na diitu nii, naan yikin ki yet a, "Jukbanjiak nba tee Yennu yar nan Gideonn yar." ²¹ Ki Gideonn kunkonkonna na biar see bi seenu ni ki lint kaan na, ki Midiann teeb na kur tiin nyi, naan yikin. ²² Gideonn kunkonkonna kobii

* 7:13 7.13 Bi din dia bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

ɲantaa na nba peb bi naatuna yoo nba, ki Yennu te ki bi datai na took bi leeb nan bi jukbanjai. Ki bi kunkɔnkɔnna na chiar saan Saretann, ki saa gar saan Bef-sita, ki bia saa baar digbann nba tee Abel Mehola, ki kpia Tabaf na kpaar paak.

²³ Israeɓ kunkɔnkɔnna na din nyii Naftali booru nie, nan Aser booru ni, nan Manase booru kur, ki bi kur baar ki ber Midiann teeb na. ²⁴ Gideonn din tun toomiie ki bi saan Efraim, yent nba mɔk kunkona na doi kur po, ki yetib a, “Baat na ki kɔn nan Midiann teeb, ki fat Joɔdann mɔkir nan li kpenii nba be, ki saan tuu Bef-bara, ki lin goɔr Midiann teeb ki bi ji daa pootiri.” Ki bi yiin Efraim booru na, ki bi baar ki tan fat Joɔdann mɔkir nan li kpenii nba be ki saan tuu Bef-bara. ²⁵ Bi din soɔr Midiann kpanbara banlee nba tee Oreb nan Seeb, ki kpai Oreb, Oreb tanpiit boor, ki kpai Seeb, siaminba ki bi yir Seeb tilontii daan ɲminɲmakir boor. Bi din ber Midiann teeb na, ki jii Oreb nan Seeb yura ki baar nann Gideonn boor; li yoo ki u daa be Joɔdann mɔkir yondo po.

8

Biaɲinba ki bi kɔn nyann Midiann teeb ki joont

¹ Tɔn, ki Efraim booru ni niib yet Gideonn a, “Bee teen ki a yaa kɔn nan Midiann jab, ɲaan ki bet timmi? Bee ki a tun nna?” ki piak nyiirɔ.

² Ki u jiin a, “Linba ki n fit tun, li kan fit yekin nan linba ki i tun na. Waaminna nba ki yimm Efraim booru tun na yab ki gar n naakuuk kur nba tun linba. ³ Li kur ɲaan Yennu paɲ niɲe ki i kpai Midiann batnba banlee nba tee Oreb nan Seeb na. N tun bee ki li saa yekin nan linba na?” Waa yet nna maɲ, ki bi ji ki donn wutoa.

⁴ Yoo nba na ki Gideonn nan u kunkɔnkɔnna kobii ɲantaa na ji baar Joɔdann mɔkir ki bia poot mɔkir maɲa, bi din bak bonchiann, ɲaan bia daa waa beer bi datai na. ⁵ Baa din saa baar Sukof, ki Gideonn yet doo na ni niib a, “Chanbaanba, tur n jab na jeet. Bi bak bonchiann; n waa beer Midiann teeb kpanbara banlee nae, ɲamme tee Seba nan Salmuna.”

⁶ Ki Sukof saakab na jiin a, “Bee saa teen ki tin tur a kunkɔnkɔnna jeeti? I daa ki fit nyann Seba nan Salmuna daanni.”

⁷ Ki Gideonn yet a, “Tɔn, li ɲan. Li-i tee ki Yennu te ki n nyann Seba nan Salmuna, n saa jii jagotuk kunkoniie ki booi.” ⁸ Ki Gideonn bia saan Penuel, ki saa boi sommir maɲ po. Ki Penuel niib na jiin nan Sukof teeb nba yet biaɲinba na. ⁹ Ki Gideonn yetib a, “Mi-i saan ki kɔn nyanni, n saa jen ki bet i joonfoouk na.”

¹⁰ Yoo nba na paak, ki Seba nan Salmuna ji be Kakor doo nie nan bi kunkɔnkɔnna tusaa piik nan ɲanɲmu, ɲamme ji din biar ki tee kunkoouk na paak kunkɔnkɔnna. ɲaan ki bi kpai bi jab tusaa kobik nan tusaa piinlee.

¹¹ Ki Gideonn tɔkin bonkob-kpaarii sɔnu nba be Noba nan Jogbeha yondo po na, ki saa lek u datai na, ki li bakitib. ¹² Ki Midiann kpanbara banlee nba tee Seba nan Salmuna na chiar, ki u wei berib ki saa nyannib, ki bi kunkɔnkɔnna na ji turin.

¹³ Gideonn nba nyii kunkɔn ki tɔkin Heres loonu ki ɲmat kun yoo nba, ¹⁴ ki u soor naasimɔ ki u nyii Sukof, ki u boio saakab nba be Sukof na po, ki naasimɔ na sɔb saakab piinlore nan banlore nba be Sukof na sana, ki tur Gideonn. ¹⁵ Ki Gideonn saan Sukof saakab boor ki yetib a, “Tiat man yoo nba ki i daan yɛt yin sommin na. I daan yet nan i kan sommin nan jeet ki n tur n kunkɔnkɔnna nba bak bonchiann na, a n daa ki kɔn nyann

Seba nan Salmuna. Mōtana, ŋamme na jik.” ¹⁶ Ki Gideonn ji jii jagotuk kunkonii ki boo Sukof saakab na, ¹⁷ ki bia bet Penuel joonfoouk ki sikin, ki kpii doo na ni jab.

¹⁸ Li poorpo ki u boi Seba nan Salmuna a, “Niboorbee ki i din kpiib Tabor-i?”

Ki bi jiin a, “Bi din naan fine, ki bi sōō kur tee nan bat bija na.”

¹⁹ Ki Gideonn yet a, “Bi din tee n ninjamme, ki tee n naa waas. N por kat nan i bonni kii kpiibi, n bo kan kpiini,” ²⁰ ŋaan ŋmant ki yet u bijakper Jeter a, “Ii saa ki kpiib.” Ki bik na ki saat u jukbanjiaki, kimaan u daa din tee bike ki tiin janmaanii.

²¹ Ki Seba nan Salmuna yet Gideonn a, “Baat ki tan kpit a tiorŋ. Jōō fit ki tuun jōō toonn.” Ki Gideonn saan kpiib, ŋaan jii tuliati nba be bi laagumiinba turi ni na.

²² Li poor po ki Israel teeb yet Gideonn a, “Ii tee ti diatōō. Fin nan a bija nan a yaaboonae sii yōō diat, kimaan a fatit ki tinnit Midiann teeb nuu niŋa.”

²³ Ki Gideonn jiin a, “N kan teen i diatōō, koo n bik gbaa kan teen i diatōō. Yennu-e sii tee i diatōō,” ²⁴ ki bia yet a, “N mōk maan ki yaa man beti. Sōō kur n turin tutuuta nba ki i gaar Midiann teeb boor na.” Tutuuta din tee Midiann teeb nan boorlia nba kōō kunkoouk paak na kaare.

²⁵ Ki Israel teeb jiin a, “Ti sii mōk parpeenn nan tin tura.” Ki bi lat chinchenn tij ni, ki sōō kur jii tutuuta nba ki u bo jii tōb ni na, ki lu chinchenn na paak. ²⁶ Salima tutuuta nba ki Gideonn gaar na taan, ki li kpiasu tee nan salinkuna piik nan ŋanlore nae. Midiann batnba salima tuliati nan bi chinchenmōnwuwura din ki pukin salinkuna kpiaw na kann ni, koo salima banii nba din tuu be bi laagumiinba turi ni na din ki pukin.

²⁷ Gideonn din jii salima tutuuta na ki nann ki ŋammir tingbann ki sennir u doo ni, Ofra. Israel teeb kur din nyik Yennu-e ŋaan saan jiantir tingbann maŋ. Li din tee baruko ki tur Gideonn nan u ŋaateeb.

²⁸ Israel jab nba din kōn nyann Midiann jab na, bi ji din ki daamiib. Ki tij na be parmaasir ni, ki saa tuu bina piinna, nan yoo nba ki Gideonn din tan kpo.

Ki jiin Gideonn kuun po

²⁹ Ki Gideonn, wunba tee Joas bija na ŋmat kun ŋaak ni ki saa be. ³⁰ U din mar bonjai piinlore, kimaan u din kōōn poob bonchiann. ³¹ Ki u poobik nba din nyii Sekem na, mun marō bonjak, ki u purō Abimelek. ³² Gideonn, wunba tee Joas bija na, din tan tee nikpermōnnewa ki kpo. Ki bi piiu u baa Joas kaauk ni, ki li be Ofra nba tee Abieser naakuuk ni doo na ni.

³³ Gideonn din kpo, ki li ki wei kaawa ki Israel teeb din ki be fanu nan Yennu, ki ŋmat jiantir tingbana nba tee Baal na, ki maa tingbann nba sann tee Mōlor Baal na, ki li tee bi yennii, ³⁴ ki ji ki jiantir bi Yomdaano Yennu nba din fatib datai nba din lintib na nuu ni na. ³⁵ Bi bia din ki tun burchint ki tur Gideonn ŋaateeb, ki jiin ŋamm nba kur ki Gideonn tun ki turib na po.

9

Ki jiin Abimelek po

¹ Ki Gideonn bija Abimelek din saan Sekem doo ni, siaminba ki u naa nikpiimm kur be na, ² ki saa boi Sekem teeb a, “Lanne sii ŋan ki turini, i sii loon Gideonn bonjai piinlore nae-ii dia-i, koo jōō yenōkōō-ii dia-i ni?”

Ii tiar man nan min Abimelek tee i tɔŋ gbanant nan some.” ³ Ki u naa ninjamm pak nan Sekem teeb na ki jiin u po, ki Sekem teeb sak ki waa ŋɔɔ Abimelek, kimaan bi din yaa u tee bi nikpiimɔe. ⁴ Bi din jii lik-lukuna piinlore, bi tingbann Mɔlor Baal jiantu diiuk ni ki turɔ, ki u gaar lik-kuna na ki jɔɔn jab nba ki mɔk yura, ki bi tee u poorpoweiteeb. ⁵ Ki u fiir kun u baa doo nba tee Ofra na, ki saa kpɔi u ninjamm piinlore nba tee Gideonn bonjai na, tanyennkɔɔ paak. Naaŋ ki Gideonn bijoontik nba tee Jotam na bɔr, ki u ki kpɔiu. ⁶ Tɔn, ki Sekem nan Bef-milo niib kur lakin saan tijakper nba be Sekem na nyakir, ki saa dinn Abimelek naan.

⁷ Jotam nba gbat linba tun na yoo nba, ki u saan set Gerisim jɔɔr paak, ki pak nan kunkɔpaarir a, “Yimm Sekem teeb, gbiintir ki turin, ki Yennu mun saa gbat turi. ⁸ Yosauɔe din be, ki tiinii tan taan leeb ki yet nan bi yaa bin gann bi bate. Ki bi yet kpai saan a, ‘Ii tee ti bat.’ ⁹ Ki kpai saan na jiin a, ‘Ki mi-i tee bat ki dia-i, n saa fit nyik loona nba ki n tuu loon ki bi tee kpan nawa-a? Bi tuu dia kpan nae ki baakit yennii nan niib.’ ¹⁰ Ki tiinii ŋamm yet kinkan a, ‘Fine saana ki tan teen ti bat.’ ¹¹ Ki kinkan na betib a, ‘Mi-i tee bat ki dia-i, n saa fit nyik loonmana nba ki n tuu loon nawa-a?’ ¹² Ki tiinii na bia ŋamm yet daan tilontik a, ‘Ii saana ki tan teen ti bat.’ ¹³ Ki daan tiik na betib a, ‘Mi-i tee bat ki dia-i, n saa fit nyik loona nba ki n tuu loon ki tee daan nawa-a? Daan nae tuu maant yennii nan niib para.’ ¹⁴ Ki tiinii na kur ji joont ki yet baankunkon a, ‘Ii saana ki tan teen ti bat.’ ¹⁵ Ki baankunkon na yetib a, ‘Li-i tee ki i set loon min teen i bat kii dia-i, ŋann yin baar ki tan set n maasu, nna-i kaa, muu saa nyi n kunkonii nie ki di larin Lebanonn kpekii kur.’ ”

¹⁶ Ki Jotam ŋammit piak a, “Yoo nba na paak, i tee niŋamm nan burchimme ki jii Abimelek ki teenɔ bat na-a? I tiar ki chorin Gideonn ŋaateeb nan waa bo tun linba ki turi nawa-a? ¹⁷ Ii tiar man nan n baa bo kɔn ki turi, ki chibin u saanman ŋaan kɔn ki fati Midiann teeb nuu ni. ¹⁸ Ki dinna nba na, ki i ji ŋmat n baa ŋaateeb paak ki kpɔi u bonjai piinlore tanyennkɔɔ paak, ki dinn Abimelek nba ki u naa bo tee n baa poobik na naan, kimaan u naa nba tee i niipoo na paak, ki i dinnɔ a wuu dia yimm Sekem teeb. ¹⁹ Mɔtana, linba ki i tun ki tur Gideonn nan u ŋaateeb dinna na, li-i ŋan nan barmɔnii, ŋann yii mɔk man parpeenn nan yaa dinn Abimelek ki u tee i bat na, ki u mun-ii biaki mɔk parpeenn nani. ²⁰ Naaŋ li-i kii tee nnai kaa, muu n nyi Abimelek boor ni ki di boont Sekem teeb nan Bef-milo teeb, ki bia nyi Sekem teeb nan Bef-milo teeb boa ki di boont Abimelek.” ²¹ Jotam nba din tiin u ninja Abimelek jarŋamaanii na paak, ki u chiar saan Beer ki saa kɔɔ lej.

²² Abimelek din dia Israel teeb bina ŋantaɔe. ²³ Ki Yennu te ki sebiik kɔɔ Abimelek nan Sekem teeb sinsuuk ni, ki bi yɛt a bi kan weio. ²⁴ Yennu din te ki linba na tun, a lin te Abimelek nan Sekem teeb nba din te ki u kpɔi Gideonn bonjai piinlore n la tubdatue li paak. ²⁵ Sekem teeb nba din ki loonɔ na din tuu do kunkona paake ki saa bɔr muuk ni, ki fiar songata nba kur tɔkin bi boor. Ki Abimelek din tan gbat linba tuun na.

²⁶ Tɔn, ki Gaal, wunba tee Ebed bija na baar Sekem, ki tɔk nan u ninjamm, ki Sekem teeb niɔŋ kɔɔ u ni, ki bi loon u maan. ²⁷ Ki bi kur tan saan kpaant ni ki saa pɔɔr tiloona ki ŋaa daan ki dii jaamm, ki kɔɔ bi tingbann jiantdiiuk ni. Baa di ki bia nyu yoo nba, ki bi ji piak ki sarikit Abimelek. ²⁸ Ki Gaal yet a, “Ti tee niiboorbee ki kɔɔ Sekem-i? Bee paake ki ti sii baakit Abimelek-i? U tee ŋmee? Gideonn bija-a? Sebul kaa waa paa u paaki-i? Bee paakie ki ti sii waa Abimelek-i? Ii baakit Hamor, wunba

tee Sekem baa na n̄aateeb. ²⁹ Li-i bonni tee niib na saa gbat n m̄ob, n bo saa ber Abimelek-a, n saa beto ki wun nyi nan kunkonkonna ki tin kon.”

³⁰ Ki Sebul, wunba tee doo na guuro na gbat Gaal nba pak maan nba na, ki u wutoor doo, ³¹ ki u bor ki tun toonii Abimelek boor, ki bi saan Aruma ki saa yet a, “Gaal, wunba tee Ebed bija na koo Sekem doo ni, ki tok nan u ninjamm, ki biir niib nan bi daa waa-ani. ³² Li paak, fin nan a kunkonkonna na n fiir ki somm nyiook ki tan laa kpaant ni, ³³ ki li-i wonni yent sanyiook ni ki yonnu do, yin ji lek doo na. Ki li-i tee Gaal nan u kunkonkonna na fiir a bin tooki, yin jii linba kur be i nuu ni ki faab.”

³⁴ Ki Abimelek nan u kunkonkonna fiir ki somm nyiook, ki baar bor Sekem doo kp̄in, ki bokit doo koonn munna. ³⁵ Yoo nba ki Abimelek nan u kunkonkonna na Gaal nyii set doo tammob ni na, ki bi laat bi lia ni, ³⁶ ki Gaal lab ki yet Sebul a, “Gotirii. Niibe nyii kunkona yur paak ki somm baat na.”

Ki Sebul jiin a, “Li ki tee niib kaa, li tee kunkona na yunyunte.”

³⁷ Ki Gaal bia n̄amm yet a, “Gotirii. Niibe nyii kunkonn paak ki baat na. Koonn yenne nyii jabaabuura tijakper na po na.”

³⁸ Ki Sebul beto a, “A japamaan na ji be lia motana? Fine daan yeen nan bee paake ki i sii waa Abimelek-i. Niib nba ki a daan piak ki biirib nae na. Nyimin motana ki kon namm.” ³⁹ Ki Gaal taan Sekem jab, ki bi kon nan Abimelek. ⁴⁰ Ki Abimelek berɔ, ki u chiar, ki niib bonchiann la danii konn na ni, nan binba be doo tammob ni na gbaa. ⁴¹ Ki Abimelek daa biar Aruma, n̄aan ki Sebul wei Gaal nan u ninjamm ki nyinnib Sekem, ki bi ji ki fit koo li ni.

⁴² Laa yent sanyiook ni ki Abimelek gbat nan Sekem teeb lorin nan bin saan kpaant ni. ⁴³ Li paak ki u bokit u kunkonkonna na taar muntaa, ki bi laa muuk ni ki guub. Waa tan la ki Sekem teeb nyii doo na ni ki baat, ki u laat u bor ni a wun kpib. ⁴⁴ Abimelek nba be nan koonn nba na din chiare ki saa guur doo na tammob, n̄aan koonn munlee nba biar muuk ni na wor Sekem teeb na ki kp̄ii bi kur. ⁴⁵ Daar man ni ki Abimelek kon nan doo na ni niib ki saa baa yonnu ki kp̄ii lej niib, ki fat doo na, ki yeer li n̄ei, n̄aan yar yaarin doo man ni.

⁴⁶ Sekem doo yudamm nba gbat linba tun na, ki bi saan bor n̄agbenjir nba kp̄ia tingbann Molor Baal diiuk na ni. ⁴⁷ Ki Abimelek gbat nan bi be lej. ⁴⁸ Ki u jii u jab ki doo namm Salmonn kunkonn paak, ki saa jii pajar ki choo tiik yiinu, ki paan u b̄opiok paak, ki yet u niib na a bin teen yian ki tun li bannu. ⁴⁹ Ki jab na kur choo yiini ki wei Abimelek poor, ki saa bir lint n̄agbenjir na, ki ji joo muu, n̄aan ki niib na be li nook ni. Niib nba be n̄aak man ni na, li jab nan poob teen nan tusir nawa, ki bi kur kpo.

⁵⁰ Li poor po ki Abimelek saan Tebes doo ni ki nyannir. ⁵¹ Ki n̄agbenjir be lej, ki bi maa ki donn sanpaapo, ki doo man ni jab nan poob kur, nan yudamm kur tin ki koo li ni, ki kpar gann bi moɗ paak, n̄aan doo ki saa be maaru na joontik paak. ⁵² Yoo nba ki Abimelek baar a wun biir n̄afoouk na, ki saan li tammob boor a wun saa joor muu na, ⁵³ ki poo lu naar, ki li sik u yur paak ki put. ⁵⁴ Ki Abimelek kakit ki yiin naasimo nba dia u kunkontiat na, ki yeto a, “Saatir a jukbanjiak ki kp̄in. N ki loon bin tan yet nan poee kp̄iimi.” Ki naasimo na n̄muu ki saaro, ki u kpo. ⁵⁵ Yoo nba ki Israel teeb gbat nan Abimelek kpowa na, ki bi kur n̄mat ki kun bi doo ni.

⁵⁶ Nnae ki Yennu pa ki jiin Abimelek, u biit nba ki u din tun ki tur u baa, ki kp̄ii u ninjamm piinlore na. ⁵⁷ Yennu bia din te ki Sekem teeb dii biak

bi tonu paak, ki li tun nan Gideonn bija Jotam nba din yet a bi saa di biak, yoo nba ki u din sat motont bi paak na.

10

Ki jiin Tola po

¹ Abimelek kuun poor poe ki jasoo nyii Isakar booru ni, ki u sann tee Tola, ki u tee Pua bija, ki Pua mun tee Dodo bija, ki u fiir a wun tinn Israel teeb. U din koo Samir-e, ki li be kunkona tij nba tee Efraim yent na ni.

² U din dia Israel teeb bina piinlee nan nantaae ki kpo, ki bi piuu Samir.

Ki jiin Jair po

³ Tola kuun poor poe ki Jair lekit. U din nyii Gilead-e, ki dia Israel teeb bina piinlee nan nantaa. ⁴ U din mok bonjai piintaa, ki bi tuu jakit bonii piintaa. Bi din mok doi piintaa, Gilead tij ni, ki bi daa yir Jair doi nan dinna. ⁵ Jair din kpo, ki bi piuu Kamonn-e.

Ki jiin Jefta po

⁶ Ki Israel teeb bia namm tun ki biir Yennu, ki jiantir tingbana nba tee Baal nan Astarte na, ki bia jiantir Siria teeb tingbana, nan Sidonn teeb tingbana, nan Moab teeb tingbana, nan Amonn teeb tingbana, nan Filistia teeb tingbana, naan nyik Yennu jiantu. ⁷ Li paak ki Yennu wutoor doo Israel teeb paak, ki u te ki Filistia teeb nan Amonn teeb kon ki nyannib. ⁸ Bi din dia Israel teeb bina piik nan nanniin, ki diimm nan mukisuk. Namme tee Israel teeb nba koo Amor yent nba be yonput po, ki jir Joodann mokir po ki be Gilead na. ⁹ Amonn teeb na gbaa din fit poot Joodann mokir ki kon nan Juda booru, nan Benjaminn booru, nan Efraim booru. Namm Israel teeb din be parbiir nie.

¹⁰ Ki Israel teeb manj din fabin ki tur Yennu, ki yet a, "Ti tun biirawa, ki nyik fin Yennu jiantii, naan jiantir tingbana nba tee Baal."

¹¹ Ki Yennu turib gatu na a, "Ijpt teeb, nan Amor teeb, nan Amonn teeb, nan Filistia teeb, ¹² nan Sidonn teeb, nan Amalek teeb, nan Maonn teeb nba din diini ki mukisi, ki i fabin nanin na, n din ki fati ki nyinni bi nii niiji-i? ¹³ Naan ki i yetin ki nmat ki jiantir tingbana; n ji kan sommini. ¹⁴ Ii saa man ki saa fabin ki tur tingbana nba ki i gann na. Ii naan ki bin sommi, i daamii na."

¹⁵ Ki Israel teeb na bia namm yet Yennu a, "Ti tun yanbomma. Chanbaa, tumin faa loon bianjinba ki turit, naan tinnit dinna." ¹⁶ Ki bi lu tingbana nba kur ki bi jiantir na, naan jiant Yennu. Li din daamii Yennu nan Israel teeb nba be parbiir ni na.

¹⁷ Ton, ki Amonn kunkonkonna teen siir nan tob, ki chaan bi kaan Gilead, ki Israel jab mun taan leeb ki chaan bi kaan Mispa, ki li be Gilead yent ni. ¹⁸ Ki Israel jab nan bi yudamm kur kar lej ki boi leeb a, "Nmee saa liit ti toonn ki tin kon nan Amonn teeb na? Wunba liit ti toonn ki ti kon nammi, jooe tan sii tee ti yudaano, Gilead yent kur ni."

11

¹ Jefta din tee tobfaaroe, ki u baa tee Gilead, ki u naa tee jantonn. ² Ki u baa Gilead nan u naapoo mar bonjai ki pukin. Bonjai na nba din tan kpaat yoo nba, ki bi ber Jefta ki nyinnoo bi naak ni. Bi din yeto a, "A kan di faar ti naak na ni, kimaan a tee pooganoo bike." ³ Ki Jefta nyik u ninjamm

na, ɲaan saan koo Tob tinj ni. Leɲe ki niyana nna tan baar u boor ki waa u poor.

⁴ Li din yann waamewa ki Amonn teeb na fiin tob nan Israel teeb. ⁵ Laa din teen nna maɲ, ki Gilead teeb saakab saan a bin saa jii Jefta, Tob tinj ni, ki jen nana. ⁶ Bi din beto a, “Ti saa na ki tan liit ti tooonn, ki tin kon nan Amonn teeb.”

⁷ Ki Jefta jiin a, “I bo ki namin kaa ki ber nyinnin n baa ɲaaki-i? Bee ki i ji baat n boor motana na ki yaa i be mukir ni?”

⁸ Ki bi yeto a, “Ti la nnawa, ɲaan ti ji baar a boor motana, a fan tok nante ki tin kon nan Amonn teeb, ki a sii tee ti yudaano, Gilead yent kur po.”

⁹ Ki Jefta yetib a, “Li-i tee ki n ɲmat nani ki saa kon nan Amonn teeb, ki Yennu sommin ki n nyannib, i set saa tee ki man teen i doo diarowa-a?”

¹⁰ Ki bi jiin a, “Ti saka. Yennu-e tee ti siara.” ¹¹ Ki Jefta fiir wei Gilead saakab na, ki niib na saa teeno bi diaroo nan tooondaano. Ki Jefta ɲamm ki pak u momaan ki turib, Yennu boor, Mispa doo ni.

¹² Ton, ki Jefta tun toonii Amonn bat boor ki boi a, “Bee paake ki a kon nanti?”

¹³ Ki Amonn bat na jiin Jefta toonii na a, “Yoo nba ki Israel teeb din nyii Ijijpt, bi din gaar n tinj, ki li nyii Arnonn mokir ki saan tuu Jabok mokir. Jiint ki turin soon nna.”

¹⁴ Ki Jefta bia ɲamm tun toonii, ki bi ɲmat Amonn bat boor ¹⁵ ki saa yet a, “Li ki tee monii nan Israel teeb din gaar Moab tinj, koo Amonn tinj.

¹⁶ Linba teene na, Israel teeb nba din nyii Ijijpt na, bi din somm ki gar kunkoouk paak, ki saa baar Mokmun, ki bia gar ki saa tuu Kades. ¹⁷ Ton, ki Israel teeb tun toonii, ki bi saan Edom bat boor, a wun sak ki bin somm ki gar u tinj ni, ki Edom bat din ki sak nna. Ki bi bia tun toonii ki bi saan Moab bat boor, ki u mun bia saa yet, ki Israel teeb ji biar ki kar Kades.

¹⁸ Ki bi ji din tan fiir ki somm kunkoouk na paak, ki kook ki lintir Edom tinj nan Moab tinj, nan baa tan baar Moab tinj yondo po, ki kar Arnonn mokir yakleer na po. Bi din ki koo Moab tinj ni, kimaan Moab kpaar din ter nan Arnonn kpaare. ¹⁹ Ton, ki Israel teeb tun toonii ki bi saan bat Sihonn boor, wunba tee Amor teeb bat ki koo Hesbonn na, ki saa yet a wun sak

ki bin somm ki gar u tinj ni, ki fit koo bi yar ni. ²⁰ Ki Sihonn ki teen Israel teeb yada, ki din ki sak nan bin gar u tinj ni, ki taan u kunkonkonna kur, ki saan chaan u kaaj Jahas, ki ji kon nan Israel teeb. ²¹ Ki Israel teeb Yomdaano Yennu ɲamm tur Israel jab paɲ, ki bi kon nyann Sihonn nan u kunkonkonna, ki fat tinj nba ki Amor teeb din koo na, ²² ki yent Amor tinj kur, laa nyii Arnonn mokir niigan po ki saan tuu Jabok mokir, niiditu po, ki bia nyii kunkoouk, yondo po, ki saan tuu Joodann mokir, yonbaa po. ²³ Israel teeb Yomdaano Yennu-e din ber ki nyinn Amor teeb ki tur u niib Israel teeb na. ²⁴ A loon ki a yabir ki gaare-e? A saa fit kii dia linba ki a tingbann Kemos tura na. Linba mun ki Yennu turit na sii tee ti yar.

²⁵ A dukii nan fine chee Sipor bija Balak nba din tee Moab bat na-a? U din ban pakir nan Israel teeb, koo ki kon nammi-i? ²⁶ Bina kobii ɲantaee na ki Israel teeb kar Hesbonn, nan Aroer, nan doi nba kpiab na, nan digbana nba kur kook Arnonn mokir na. Bee teen ki a tuu ki gaanir yoo nba gar na? ²⁷ N ki tun biira, ɲaan a biirime na, ki lorin fan faan tob na. Naant ki Yennu-ii tee ti butoo, wun gat Israel teeb nan Amonn teeb sinsuuk ni.”

²⁸ Ki Amonn bat na ki fiint momaan nba ki Jefta tun toonii ki beto na po.

²⁹ Ki Yennu Seek sik Jefta paak, ki u fiir ki gar Gilead nan Manase yentnba ni, ki nmat jen Mispa, Gilead yent ni, ki nyii lenj ki ji took Amonn teeb.

³⁰ Jefta din senn mɔsonn ki tur Yennu a, “Li-i tee ki a jii Amonn teeb na ki kubin n nuu ni, ³¹ ki n kɔn nyann ki nmat kun, ki wunba nyii n njaak ni ki tookin sinsinn, li daano sii tee fin Yennu yooe. N saa jiiu ki mann mujoonu maruŋ ki tura.”

³² Tɔn, ki Jefta fiir ki poot mɔkir na a wun kɔn nan Amonn teeb, ki Yennu turo nyannu. ³³ U din biir digbana piinlee, laa nyii Aroer ki saan tuu Minif, ki bia gar baar Abel Keramim. Ki jab bonchiann kpo, ki Israel jab nyann Amonn jab na.

Ki jiin Jefta bipoo po

³⁴ Jefta nba nmat ki kun Mispa na, ki u bipoo nyii njaak ni, ki waa waak, ki bia njakin siiyak, ki tookito. U kuukooe din tee u bik. Nɔo-i kaa, u ji ki mɔk bonjak, koo bonpooki. ³⁵ Waa la u bipoo yoo nba, ki u pat u liant nan parbiir, njaan yikin a, “N bipoo, a turin parbiira. Bee ki a te ki li tonjin nna? N senn mɔsonn ki tur Yennu-wa, n kan fit biirir.”

³⁶ Ki u bipoo na yet a, “N baa, li-i tee ki a senn mɔsonn ki tur Yennu, teentin nna, kimaan Yennu-e te ki a nyann a datai Amonn teeb na.” ³⁷ Ki u bipoo na bia yet a, “N mei bonyennkooe, a turin njaarii njanlee, ki min nan n sapaan-yoosnba n saan muuk ni, ki lin kunkona ni, ki bui fabin, kimaan n kan kun jabi.” ³⁸ Ki u baa yeto a, “A saa fit kii saa,” ki te ki u yaat njaarii njanlee, ki nɔo nan u bonpolei saan muuk ni, ki saa lin kunkona paak ki fabin, kimaan waa kan kun jab, ki bia kan mar bik njaan kpo na paak. ³⁹ Njaarii njanlee na poor po, ki u jen u baa boor, ki u jiiu ki tun nan waa sat mob ki tur Yennu biarjinba na, ki u tee sapaanmunn.

Li nyii leje ki li teen Israel teeb kaar, ⁴⁰ nan binn nɔok ni, Israel sapaamm tuu saa nyi ki koo muuk daanjanna, ki fabin ki tiar Gilead niro nba tee Jefta bipoo na po.

12

Ki jiin Jefta nan Efraim booru po

¹ Ki Efraim booru kunkɔnkɔnna teen siir nan tɔb, ki poot Jɔodann mɔkir, ki saan Safonn, ki saa boi Jefta a, “Bee teen ki a saan ki kɔn nan Amonn teeb njaan ki yiint, ki timm nan fin n bo saani? Ti saa joo a njaak muuwa.”

² Ki Jefta jiin a, “Min nan n niib bo kɔn nan Amonn teeb, ki n yiini, ki i ki baar ki tan sommimi. ³ Maa la nan i kan baar na, ki n chibin n saanmanj ki poot kpaar ki kɔn namm, ki Yennu te ki n nyannib. Bee teen ki i ji baat a yin kɔn nanin dinna?” ⁴ Ki Jefta yiin ki taan Gilead jab kur, ki bi kɔn nan Efraim jab ki nyannib, kimaan Efraim teeb na din yet a, “Yimm Gilead yent ni niib nba kaa nyooɔ na yet Efraim nan Manase booruwa, ki bokit i moŋ.” ⁵ Ki Gilead jab guu sonii nba pootir Jɔodann mɔkir ki saa Efraim tij ni na, ki li-i tee Efraim joo nba tinn ki baar betib a, “Naant ki min poot,” Gilead jab na tuu boice a, “A tee Efraim booru ni nirɔe-e?” wun yet a, “Aaii,” ⁶ bin namm ki beto a wun yiin “Shibolef,” wun yiin “Sibolef,” kimaan waa ki fit yiinir fanu na, bin ji sooro Jɔodann mɔkir punpootboor manj, ki kpiu. Bi din kpui Efraim booru ni jab tusaa piinna nan njanlee li yoo.

⁷ Jefta din dia Israel teeb binmuna njanloob ki tan kpo, ki bi piiu Gilead, u dandoo ni.

Ki jiin Ibsann nan Elonn nan Abdonn po

⁸ Jefta kuun poor po, ki Ibsann nba nyii Betlehem na dia Israel teeb. ⁹ U din mar bonjai piintaa nan bonpoi piintaa, ki jii u bonpoi piintaa na ki tur naakugant ki bi koomm, ki gaar naakugant man sapaamm piintaa ki tur u bonjai na, ki bi mun koomm. Ibsann din dia Israel teeb bina njanlore, ¹⁰ ki tan kpo, ki bi piuu Betlehem.

¹¹ Ibsann kuun poor po, ki Elonn, wunba nyii Sebulunn booru ni na dia Israel teeb bina piik, ¹² ki tan kpo, ki bi piuu Aijalonn, ki li be Sebulunn yent ni.

¹³ Elonn kuun poor po, ki Hilel bija nba sann tee Abdonn, ki nyii Piratonn na, din dia Israel teeb. ¹⁴ U din mar bonjai piinna ki mok yaaboonjai piintaa, bi tuu jakit bonii piinlore. Abdonn din dia Israel teeb bina njanniin. ¹⁵ Ki Abdonn, wunba tee Hilel bija man kpo, ki bi piuu Piratonn, ki li be Efraim yent ni, kunkona tin nba din tee Amalek teeb yar na ni.

13

Ki jiin Samsonn matuk po

¹ Israel teeb bia din njamm tun ki biir Yennu, ki Yennu te ki Filistia teeb diab bina piinna.

² Li yoo man ki jasoo din be ki bi yiu Manoa, ki u koo Sora doo ni. U din tee Dann booru ni niroe, ki u njapoo ki ban mar biki. ³ Ki Yennu malaka tan dokit poo na paak ki yet a, "A daa ki ban mar biki, njaan li kan wei ki a saa soor poor ki mar bonjak. ⁴ Li mi ki a nyu dabooru kur, koo ki di jeet nba koo. ⁵ Ki a tanji mar bonjak na, a daa te ki bi koor u yut, kimaan daar nba ki a saa maro na, u sii tee Yennu yooe, ki tee Nasar niru.* Ki u saa tinn Israel teeb Filistia teeb nuu ni."

⁶ Ki poo na saan ki saa bet u soro a, "Yennu niru baar n boor, ki naan nan Yennu malaka, ki mok janmaansooruk. N ki boio waa nyii siami, ki u mun bia ki betin u sanni. ⁷ Njaan u betin nan n saa soor poor ki mar bonjak, ki betin nan n daa nyu dabooru kur, ki daa di jeet nba koo, kimaan bonjak na sii tee Yennu yooe, ki tee Nasar niru nan u manfoor gbennu."

⁸ Ton, ki Manoa miar Yennu ki yet a, "N Yomdaano, njaant ki joo nba ki a bo tumo na n jen ki tan wannit taa sii dia bonjak nba ki ti saa maro na bianjiba."

⁹ Ki Yennu gbat Manoa miaru, ki te ki u malaka jen poo na boor, yoo nba ki poo na be kpaab ni, njaan ki u soro Manoa ki be leji. ¹⁰ Ki poo na chiar yian ki saa yet u soro a, "Gotirii, joo nba daan dokit n paak na bia njamm jenna."

¹¹ Ki Manoa fiir ki wei u njapoo poor, ki saa baar joo na boor ki yet a, "Fine tee joo nba pak nan n njapoo na-a?"

Ki joo na jiin a, "Nn, mine."

¹² Ki Manoa yeto a, "Ton, yoo nba ki a momaan na tan gbee, bik man binber nan u toonn sii tee bee?"

¹³ Ki Yennu malaka na jiin a, "Li njan ki a njapoo n sak tun linba kur ki n wannu na. ¹⁴ U daa di tiloona nba kur ki bi tee daan na, u daa nyu dabooru kur, koo ki di jeet nba koo. Wun sak wei sennu nba kur ki n wannu na."

* **13:5** 13.5 7 Nasar niru tee niru nba senn mosonn a u kan nyu dabooru kur, koo ki koor u yut, koo ki sii nikpeenn.

¹⁵⁻¹⁶ Ki Manoa daa ki bann nan joo na tee Yennu malakae, ki yeto a, “Chanbaa, a daa saa daanni, nyaant ki tin kpi bupanj ki teen jeet tura.”

Ki malaka na yet a, “Li-i tee ki n biar, nyaan n kan di i jeet. Li-i tee ki i nammir, yin jii ki joor muu, ki lii tee piinii ki tur Yennu.”

¹⁷ Ki Manoa bia yet a, “A sanni, ki tin tan fit ki baaka, yoo nba ki a momaan na gbee?”

¹⁸ Ki malaka na boi a, “Bee ki a loon ki a bann n sanni? Li tee bakitnaun sanne.”

¹⁹ Ki Manoa jii bupanj nan jeet waan, ki mann maruj tanpiiuk paak ki tur Yennu. Ki Yennu tun bakitnaun toonn, ki Manoa nan u nyaapoo gorii.

²⁰⁻²¹ Muu nba put tanpiiuk paak ki di na, ki Manoa nan u nyaapoo la Yennu malaka na tokin muyeruk na ni ki doo yendouj ni, ki Manoa ji bann nan joo na bo tee Yennu malakae. Ki njoo nan u nyaapoo baa ki fabin tinj ni. Bi ji din ki la malaka na.

²² Ki Manoa yet u nyaapoo a, “Ti saa kpowa, kimaan ti la Yennu-wa.”

²³ Ki u nyaapoo jiin a, “Li-i bonni tee ki Yennu loon wun kpiti, u bo kan gaar ti mujoonu nan jeet piinii nba ki ti turu na, ki bia bo kan wannit koo ki betit linba na kuri.”

²⁴ Li poor po, poo na din mar bonjak ki puru Samsonn, ki Yennu teen piisin u paak, ki u din kpaat. ²⁵ Yennu Seyeen din piin ki teeno panj, yoo nba ki u be Dann kaanj ni, ki li be Sora nan Estaol sinsuuk ni na.

14

Ki jiin Samsonn pookoont po

¹ Dasiar ki Samsonn tan saan Timna, ki saa la Filistia booru ni sapaamo, ² ki njmat kun nyaak ni ki saa yet u baa nan u naa a, “N la Filistia bonposiak, ki u be Timna, ki n numm gboou. Saant ki gaaro turin, ki man koono.”

³ Ki u baa nan u naa boio a, “Bee ki a saa loon poo, Filistia teeb nba tee patmannteeb na boori? A kan la poo nba saa gboo a numm ti booru ni, koo ti nikpiimm ni ki kooni-i?”

Ki Samsonn bet u baa a, “Njooe njan nanin, ki n loon ki a gaaro ki turin. N loon njooe.”

⁴ Ki u baa nan u naa ki mi nan Yennu-e njmakitir Samsonn ki u tuun nna. Li din tee yoo nba ki Filistia teeb dia Israel teeb nae, ki Yennu din kpaan sonu nba ki u saa kon nan Filistia teeb.

⁵ Ki Samsonn sik Timna, ki tok nan u baa nan u naa. Baa saa baar Timna kpaant ni, ki yanbor paanj fiir ki beet baat u boor. ⁶ Ki Yennu Seek sik Samsonn paak, ki u la panj, ki soor yanbor na nan u nii, ki pat pato nan u tee bubike na, nyaan u din ki yet u baa nan u naa linba ki u tun na.

⁷ Li poor po ki u saan pak nan sapaamo manj, ki loono. ⁸ Ki daa gar waan, ki Samsonn tan njmat a wun saa koon poo na. U saanu niye ki u saa bot muuk, a wun got yanbor nba ki u daan kpiiu na, ki saa la sai ki bi luu siat, ki be yanbor kpeenn na ni, ki li bakito. ⁹ Ki u liar siat na nan u nii ki ji somm di. Waa saa wei baar u baa nan u naa, ki u jii siat na ki turib ki bi dii, nyaan u ki betib nan u nyinn siat na yanbor kpeenn gbanant niye.

¹⁰ Ki u baa saan bonpook na nyaak, ki Samsonn saa teen jaamm lej, nan pookoont kaar nba tee bianjinba na. ¹¹ Filistia teeb nba lau na, ki bi te jab piintaa biar ki be nano. ¹² Ki Samsonn yetib a, “Nyaant ki min tan tianbukitkara. N yaa man pooni poote, li-i tee ki i fit bukit poochiann jaamm daanjaanlore na sinsuuk ni, n saa turi chinchennana piintaa, nan

liant nba njan piintaa. ¹³ Li-i tee ki i ki fit wannin li paak, njan yimme saa turin chinchena piintaa nan liant piintaa.”

Ki jab na yet a, “Betirit tianbukitkar man ki tin gbatir.”

¹⁴ Ki Samsonn yet a,

“Siar nyii bondiirɔ ni ki tee dinu,
ki siar nyii paarɔ ni ki man.”

Daanjantaa gar, ki bi ki fit turɔ li bukitir.

¹⁵ Daanjanna daar ki bi yet Samsonn njaapoo a, “A saan ki korin a sɔrɔ ki wun wannit tianbukitkar na paak. Nna-i kaa, ti saa joo a muue, ki kpab nan a baa njaak. A yiint jaamm na ni, a fin tan njamab tee?”

¹⁶ Ki poo na saan u sɔrɔ Samsonn boor nan monii, ki yeen a, “A namime, a ki loonin nan monii. A tur n doo ni niib tianbukitkar, njan ki ki wannin li paak nba tee.”

Ki Samsonn yet a, “Gotirii, n ki wann n baa nan n naa gbaa, ki nlee ki n saa betani?” ¹⁷ Ki poo na bui ki saan tuu daa njanlore na, ki daar nba pukin njanlore na ni, ki Samsonn ji betɔ tianbukitkar na paak, kimaan poo na nba daamiio nyɔɔ nyɔɔ na.

Ki poo na mun saan ki wann Filistia teeb na tianbukitkar na paak. ¹⁸ Ki daanjnlore daar na daajooouk, ki doo na ni niib ji baar Samsonn boor ki tan yetɔ a,

“Bee man ki gar siati?

Bee mɔk pan ki gar yanbɔri?”

Ki Samsonn jiin a,

“Li-i bonni kii tee ki i yokin ki ko nan n naabi kaa,
i bo kan bann tianbukitkar na paaki.”

¹⁹ Li taakpaak ni ki Yennu Seek sik u paak, ki turɔ pan, ki u saan Askelonn ki saa kpai jab piintaa, ki jii bi tanant na ki tur jab nba fit bunt buntir na. Li poor po ki u nmat kun nan wutoor bonchiann, linba tun na paak. ²⁰ Ki bi jii Samsonn poo na ki tur u pookɔnt naasinyɔk na.

15

¹ Ki li yann waan, ki Samsonn saan a wun gɔn u njaapoo dijaan-yoo, ki dia bupan, ki yet u dianjak a, “N loon ki man kɔɔ n njaapoo diiuk niye.”

Ki u diamm na ki sak nan wun kɔɔ diiuk na ni, ² ki yetɔ a, “N bo dukin nan a ki loonɔe, ki n jiiu turɔ a naasinyɔk, njan u waarɔ na ki njan ki garɔɔ? A saa fit jii u waarɔ na ki kɔɔn.”

³ Ki Samsonn yetib a, “Motana, mi-i tun siar ki biir Filistia teeb, n kan la nyiiruku.” ⁴ Ki Samsonn nyii yaat, ki saa soor lunlona kobii nantaa, ki taamm banlee lee, ki lor bi joa nan mulanbaabii, ⁵ ki fia mulanbaabii nba be lunlona joa paak na muu, njan nyikib ki bi kɔɔ Filistia teeb kpaant ni. Waa teen nna na, ki muu na dii jeet nba ki bi jaan bir, nan jeet nba daa see kinkauk paak, nan daan tilontii nan olif kpan tiinii na. ⁶ Ki Filistia teeb na boi a, “Nmee tun linba na-a?” Ki bi yet a, “Samsonn, wunba diantir nan Timna nirɔ nae tun, kimaan jɔɔ na jii Samsonn njaapoo ki tur u jalɔɔ.” Ki Filistia teeb na saan ki joo poo na nan u baa njaateeb muu ki kpiib.

⁷ Ki Samsonn betib a, “Yaa tun bianjinba na, n pora, n kan nyikini see ki n jiin pann,” ⁸ ki pikib nan kɔnn, ki kpiib bonchiann, njan chian saan Etam ki saa be jɔyirin, tanfiɔk ni.

Bianjinba ki Samsonn kon nyann Filistia teeb

⁹ Tɔn, ki Filistia teeb na fiir, ki saan chaan bi kaan Juda booru yent ni, ki tan saan ki lek Lehi doo. ¹⁰ Ki Juda jab na boib a, “Bee ki i baar a yin tan kon nanti?”

Ki Filistia teeb na jiin a, “Ti baar a tin soor Samsonn-e, ki teeno nan waa tun bianjinba ki turit na.” ¹¹ Ki Juda jab tusaa nantaa nyii ki saan tanfiok nba be Etam na, ki saa yet Samsonn a, “A ki mi nan Filistia teebe diati-i? Bee ki a teen nna?”

Ki u yetib a, “Baa tun linba ki turime ki n tun jiimm.”

¹² Ki bi bet Samsonn a, “Ti baar a tin soora ki lorae, ki jiia kubin Filistia teeb na.”

Ki Samsonn yetib a, “Ti sat mob nan i kan kpin i tiɔɔ.”

¹³ Ki bi sak a, “Ti saa lora kooe, ti kan kpiani.” Ki bi sooro, ki jii nmpaant nanlee ki lora, ki nyii nana tanfiok na ni.

¹⁴ Baa saa per Lehi, ki Filistia teeb na tiin ki che njaan yikin, ki tantir u paak. Ki li taakpaak ni ki Yennu Seek sik u paak ki turo paɔ, ki u cheer njii nba lor u nii nan u kpinkpant na, ki li naan nan muu nba tuu gabir gungunt na.

¹⁵ Ki Samsonn la boɔ yiak, ki li tee boɔ nba kpo ki li daa ki yukiri. Ki u tokir ki kpil Filistia teeb tusir. ¹⁶ Li paak ki Samsonn yin yaɔ na a:

“N jii boɔ yiak ki kpil niib tusir.

N jii boɔ yiak ki poomm tuna tuna.”

¹⁷ Li poor po ki u lu yiak na. Siaminba ki linba na tun na, bi yi leɔe Ramaf Lehi.*

¹⁸ Ki nyunnyukuru sooro, ki u yikin ki tur Yennu a, “A tur a daabir nyannuwa, ki motana ki n ji yaa man kpo nyunnyukuru, ki koo patmannteeb na nuu ni-i?” ¹⁹ Ki Yennu loot nyuntonn, Lehi doo ni, ki nyun nyii leɔ, ki Samsonn nyuu, ki u paɔ njamm jen, ki u foor. Ki bi pur nyuntonn maɔ sann Hakore,† ki li bia daa be Lehi nan dinna.

²⁰ Yoo nba ki Filistia teeb din dia tin na, ki Samsonn tee Israel teeb toondaano bina piinlee.

16

Samsonn nba tun linba Gasa

¹ Dasiar ki Samsonn tan saan Filistia teeb doo nba ki bi yir Gasa na, ki saa la jantonni ki doo nana. ² Ki Gasa teeb na bann nan Samsonn be leɔ, ki bi kaan lint njaak nba ki u be na, ki guur doo na tammob nyotunmunni, ki be soon nna, ki yeen leeb a, “Li saa yentewa, tin kpiu.” ³ Ki Samsonn doo ki li tan baar tansuunii, ki u fiir ki soor doo na ganjara, ki kpab nan tammob na gansenta nanlee, ki konni ki fukit li kur nan li gankpata, ki wokit paan u bopiok paak, ki saan nann, kunkonni nba tor Hebronni na paak.

Ki jiin Samsonn nan poo nba ki bi yiu Delila po

⁴ Linba na poor poe ki Samsonn niɔɔ din koo poo nba koo Sorek baauk ni, ki bi yiu Delila na ni. ⁵ Ki Filistia teeb batnba banjmu baar poo na boor ki yeto a, “A korin Samsonn ki wun wanna waa tee bianjinba ki mok paɔ, ki tin fit sooro, ki lora ki teeno yann. Ki ti kur na saa tura salimpeena kuna piik nan yenn yenn.”

* **15:17** 15.17 Bi maan ni, Ramaf Lehi paak tee “yak jooɔ.” † **15:19** 15.19 Hakore paak tee “yiintoo.”

⁶ Ki Delila yet Samsonn a, “Betirin faa tee bianjinba ki laaṭ paṇ, ki li-i tee ki soṵ yaa wun lora, ki teena yann, u saa teen nlee?”

⁷ Ki Samsonn jiin a, “Li-i tee ki bi fit lorin nan tɔrbann ḡmimaata ḡnanlore nba ki denn, n ji saa baṇe ki tee nan jaleeb na.”

⁸ Ki Filistia teeb batnba na lon tɔrbann ḡmimaata ḡnanlore nba daa ki denn ki tur Delila, ki u jii ki lor Samsonn, ⁹ ki te ki jasiab bɔr ki guu digauṇ ni. Ki u ji tant ki yiin a, “Samsonn, Filistia teebe baat na.” Ki Samsonn dat cheer tɔrbann ḡmiit na, ki li tee nan muu nba tuu gabir gungunt ki lin cheer na. Ki bi bia ki fit bann Samsonn paṇ na nba nyi siaminba.

¹⁰ Ki Delila yet Samsonn a, “A tun kpannime ki ki piakin barmɔnii. Chanbaa, betirin bianjinba ki soṵ saa fit lora.”

¹¹ Ki Samsonn beto a, “Li-i tee ki soṵ fit lorin fanu nan ḡmipaant nba daa ki ban lor siar, n saa baṇe ki tee nan jaleeb na.”

¹² Ki Delila lon ḡmipaant ki loro, ki te ki jasiab bɔr guu digauṇ ni. Ki u ji tant ki yiin a, “Samsonn, Filistia teebe baat na.” Ki u dat cheer ḡmiit na u nii ni, ki li tee nan gungunt na.

¹³ Ki Delila yet Samsonn a, “Li daamiima nan mɔtana ki a tun kpannin ki ki piakin barmɔnii. Betir bianjinba ki soṵ saa fit lora.”

Ki u beto a, “Li-i tee ki a fit taanin n yut firta ḡnanlore na, ki jii gungunt ki kpab pian nann ki dat ḡnaan kpaar kpaak, n saa baṇe ki tee nan jaleeb na.”

¹⁴ Ki Delila te ki Samsonn doṵr goṵn, ki u soor u yut firta ḡnanlore na, ki kpab nan gungunt ki pianir, ki dat ḡnaan kpaar ki li soor. Ki u ji tant yiin a, “Samsonn, Filistia teebe baat na.” Ki Samsonn fiir goṵn ni, ki dat u yut, ki li pit nyii kpaar na ni.

¹⁵ Ki Delila yeto a, “Nlee ki a yaa a loonin ḡnaan ki ki piakin barmɔnii? Taar muntaae na ki a kpannin, ki ki wannin a paṇ nba nyi siami.” ¹⁶ Ki poo na ḡnammit boi Samsonn daa kur, ki u tan miat nan buboit, ¹⁷ ki ji tat yeto barmɔnii, ki yaa, “Barik daa ki ban doo n yur paak ki koor. Baa marin sanpantika, bi jiime ki tur Yennu nan n tee Nasar nirɔe.* Li-i bonni tee ki bi koor n yut, n paṇ bo saa nyie. N bo saa baṇe ki tee nan jaleeb na.”

¹⁸ Yoo nba na ki Delila bann nan u ji pako barmɔniie, ki u tun toonii a bin saan Filistia teeb batnba boor ki yetib a, “Ii jent na man, u pak barmɔnii ki turima.” Ki batnba na jen, ki dia likirii na. ¹⁹ Ki Delila te Samsonn kpakin u pana paak ki goṵn; ki u yiin jasɔɔ ki u tan koor Samsonn yufirtaa ḡnanlore na. Ki Delila ji nukir Samsonn, kimaan u paṇ na nyiiwa. ²⁰ Ki Delila ji tant yiin a, “Samsonn, Filistia teeb na baat.” Ki Samsonn fiir goṵn ni ki dukii a, “N saa fat n mɔṇe kii be n yamani nan maa tuu tee na,” ḡnaan ki ki mi a Yennu ji ki be nano. ²¹ Ki Filistia teeb na sooro, ki kpakir u ninbina, ki jiiu ki saan nano Gasa, ki saa baano jarmɔṇ dansarik ni, ki te ki u naan dii leṇ. ²² Waa koṵ leṇ nan yupaanu na, ki u yut na piin ki pia.

Ki jiin Samsonn kuun po

²³ Tɔn, ki Filistia batnba taan leeb, a bin di jaamm ki mann maruṇ ki tur bi tingbann nba tee Dagonn na, ki yiin yaṇ ki yaa, “Ti tingbann te ki ti nyann ti dataak Samsonn na.” ²⁴ Niib na nba lau, ki bi yiin ki dont bi tingbann, ki yaa, “Ti tingbann te ki ti nyann ti dataaka; joṵ na kpiiit bonchiann, ki ti tinṇ teen langbent.” ²⁵ Ki bi kur kpamm, ki yikin nan paṇ ki yeen a, “Nyint Samsonn na ki wun tan jerin turit.” Ki bi nyinno dansarik

* **16:17** 16.17 Nasar nirɔe tee nirɔe nba senn mɔsonn a u kan nyu dabooru kur, koo ki koor u yut, koo ki sii nikpeenn.

ni, a wun jerin ki turib, ki sennɔ diiuk na ni, jaantarii ŋanlee sinsuuk ni. ²⁶ Ki Samsonn yet bik nba dia u nuu na a, “Ŋaant ki man soor jaantarii ŋanlee nba dia diiuk na, ki denn.” ²⁷ Li yoo na ki diiuk na ji gbee nan jab nan poob, ki Filistia batnba banŋmu na kur mun bia be leŋ. Ki jab nan poob teen nan tusaa ŋantaa nawa, ki be diiuk na yur† paak, ki ji gorii Samsonn nba yaa wun jerin bianŋinba.

²⁸ Tɔn, ki Samsonn miar Yennu a, “Yabint daano Yennu, tiat n po, turimin paŋ yomkoo ki pukin, ki min jii niikur yenn, ki jii pa Filistia teeb nba nyinn n ninbina na paak.” ²⁹ Ki Samsonn jii u nii ki soor jaantarii ŋanlee nba dia diiuk na, ki tutir, ³⁰ ŋaan yikin ki yet a, “Ŋaant ki min kpo nan Filistia teeb na,” ki tut nan u paŋ kur, ki diiuk na baa, batnba banŋmu na paak, nan wunba kur be leŋ. Samsonn din kpɔi niib bonchiann u kuun yoo, ki gar waa din be u manfoor ni.

³¹ Ki u ninjamm nan u baa nikpiimm baar ki tan jii u gbanant, ki ŋmat ki saa piuu, u baa Manoa kaaok ni, ki li be Sora nan Estaol sinsuuk ni. Samsonn din tee Israel tɔndaanoɛ ki diab bina piinlee.

17

Ki jiin Maika pata po

¹ Jasoo din be, ki u sann tee Maika, ki u koo kunkonn doo nba be Efraim yent ni na, ² ki din tan yet u naa a, “A salimpeenkuna tusir nan kobik nba ki soo daan jan na, n gbat ki a sat motont ki waan nanyuko na. Likirii na be n boor. Mine jii.”

Ki u naa jiin a, “N bik, Yennu n teen piisin a paak.” ³ Ki Maika jiin likirii na ki tur u naa. Ki u naa na yet a, “Ki man fit nyinn motont na fin n bik paaki, n moŋe jikit likirii na ki teen Yennu. N saa jiir ki ŋamm chicherike ki tabin salimpeena li kura po. N saa jii salimpeena na ki jiin tura.” ⁴ Ki Maika jii likirii na ki tur u naa, ki u naa jii salima kobii ŋanlee ki tur saauk daano, ki u kpee daauk chicherik, ki nann salimpeena maŋ ki por li kura po, ki bi jii koon Maika ŋaak.

⁵ Maika din mok poochianfeek, ki din maa patlia, ki bia ŋamm manntoo liatjabik, ki koon li ni, ki din te ki u bonjai na yeno tee manntoo. ⁶ Li yoo maŋ bat soo daa din kaa Israel tiŋ ni; ki soo kur tuun waa loon bianŋinba.

⁷ Ki Liifai naasimo nna din nyii Betlehem, ki li be Juda tiŋ ni, ki u din koo nan Juda booru, ⁸ ki din nyii doo maŋ ni, ki lin kpaan waa saa kar sian. U sommir ni ki u din tan baar Maika ŋaak nba be Efraim, yent nba mok kunkona na ni. ⁹ Ki Maika boio a, “A nyii lee?”

Ki u jiin a, “N tee Liifai nirɔɛ ki nyii Betlehem nba be Juda tiŋ ni. N loon kinkarboore man kar.”

¹⁰ Ki Maika yeto a, “Ii be nanin, kii tee n kpaantoo nan manntoo, ki n sii teena salimpeena kuna piik binn nook ni, nan liant, nan jeet nba ki a sii di.” ¹¹ Ki Liifai naasimo na sak ki biar be nan Maika, ki Maika diau nan u bonjai na yeno na. ¹² Maika din kaanoɛ ki u tee manntoo, ki be u ŋaak ni. ¹³ Ki ŋoo Maika tan yet a, “Motana nba ki n mok Liifai nirɔ ki u tee n manntoo na, n mi nan Yennu saa te ki bont kur n somm fanu ki turima.”

18

Ki jiin Maika nan Dann booru ni niib po

† 16:27 16.27 Bi diit yur din tee sere.

1 Bat sɔɔ din kaa Israel tiŋ ni li yoo, ki Dann booru ni niib lin ki loon baa saa kar sian, ki lii tee bi yar, kimaan bi daa din ki mɔk tiŋ, Israel teeb biitir ni. 2 Dann teeb na din gann pardamm banŋmu, ki bi nyii naakuuk kur nba be Dann booru ni, ki tumm ki bi nyii Sora nan Estaol doi ni, a bin fiitir tiŋ na ki got. Ki bi saan ki saa baar kunkona tiŋ nba tee Efraim yent na, ki kɔɔ Maika ŋaak ni. 3 Baa din kɔɔ Maika ŋaak ni na, ki bi diit ki bann Liifai nirɔ na kunkɔr, ki saan u peŋ ki saa boiɔ a, “Ŋmee baar nana nna? A tuun bee nna? A toonn tee bee?”

4 Ki u jiin a, “Maika-e jɔɔnin ki n tee u manntɔɔ, ki u teenin paauk.”

5 Ki bi yetɔ a, “Chanbaa, boin Yennu ki laan taa saa na, ti saa nyanna-a?”

6 Ki manntɔɔ na jiin a, “Siar kaa ki saa daamiini. Yennu-e sii gorii-i sɔnu maŋ ni.”

7 Ki jab banŋmu na nyikib, ŋaan gar saan Lais, ki saa la nan leŋ niib na guu bi mɔŋ fanu nan Sidonn niib nae, ki be soon nna, nan parmaasir, ki ki mɔk mɔniɔk nan sɔɔ, ki laat linba kur ki bi loon, ki mɔk mɔkint, ki kɔɔ ki fɔk nan Sidonn teeb, ki bia ki mɔk kpiir nan sɔɔ. 8 Jab banŋmu maŋ nba din tan jen Sora nan Estaol na, ki bi ninjamm na boib baa saan ki la linba. 9 Ki bi betib a, “Ti waa na man, ki tin lek Lais. Ti saan la tiŋ na ŋan. I daa be nna ki ki tuun siari; teent yian, kii saa ki saa gaarir. 10 I-i sakii baar leŋ, i saa la nan leŋ niib ki dukii nan siar be. Li tee digbanjaanne, ki mɔk bont kur nba ki nisaarik sii loon. Yennu jii yent na ki turiwa.”

11 Ki Dann booru ni kunkɔnkɔnna kobii ŋanloob nyii Sora nan Estaol, ki teen siir nan tɔb, 12 ki saan bi tɔɔnn po waan, ki chaan bi kaŋŋ Kiriaf Jearim yonbaa po, Juda tiŋ ni. Li paak ki bi yi leŋ Dann kaan nan dinna.

13 Ki bi fiir leŋ ki saa baar Maika ŋaak, ki li be Efraim kunkona tiŋ na ni.

14 Ki jab banŋmu nba daan saan ki fiit la Lais na yet bi leeb a, “I mi nan daauk chicherik be ŋaak na ni, ki bi pɔr salimpeena li kur po-o? Pata nan manntɔɔ liatjabik bia be leŋ. I dukin ti saa teen nlee?” 15 Ki bi kɔɔ Maika ŋaak, saminba ki Liifai nirɔ be na, ki saa boiɔ nan u benu leŋ maɔ.

16 Ki Dann booru ni kunkɔnkɔnna kobii ŋanloob na see doo na tammɔb ni, ki teen siir nan tɔb. 17 Ki pikii teeb banŋmu na kɔɔ ŋaak na ni, ki saan jii daauk chicherik nba ki bi pɔr salimpeena li kur po na, nan patlia, nan manntɔɔ liatjabik na, ki manntɔɔ nan kunkɔnkɔnna kobii ŋanloob na biar see doo na tammɔb ni.

18 Yoo nba ki jab na kɔɔ Maika ŋaak ki jii jiantu bona na, ki manntɔɔ na boib a, “I tuun bee na?”

19 Ki bi betɔ a, “Ŋminin soon nna, a daa yeen siar. Wein ti poor kii tee ti kpaantɔɔ nan manntɔɔ. A kii loon ki fii tee Israel booryennkɔɔ manntɔɔ, ki chee fii tee ŋayenjkɔɔ manntɔɔ-ɔ?” 20 Ki mɔmaan na maŋ manntɔɔ na, ki u jii jiantu bona na ki weib saan.

21 Ki bi jii bi waas nan bonkobit nan bi mɔkint ki yaat. 22 Baa nyii Maika ŋaak ki fɔkit waan, ki Maika yiin u ŋakpiasnba, a bin teen siir nan tɔb, ki bi ber baar Dann booru na, 23 ki tantir ki yib. Ki Dann boor na jiant ki boi Maika a, “Bee baari, ki a tan tɔk nan niburchiɔŋ na?”

24 Ki Maika jiin a, “Bee ki i jii n manntɔɔ nan pata nba ki n ŋamm na, ki yaat nanni? N ji biar nan lanne? Nlee ki i bia boin a bee baari?”

25 Ki Dann boor na yetɔ a, “A daa nɔi nanti, ki niib na siab wutoa saa do ki bin leka, ki fin nan a ŋaaniib kur saa kɔŋ i manfoa.” 26 Dann booru na soor sɔnu ki saae, ki Maika gotib ki bann nan bi paarɔ, ki u ŋmat ki soor u ŋaak sɔnu.

Biaŋinba ki Dann booru kar Lais doo ni

²⁷ Tɔn, Dann booru nba jii bona nba ki Maika ŋamm na, nan u manntɔɔ na poor poe, ki bi saan ki kɔn nan Lais teeb nba ki loon maan, ki tee binba ki dukii nan siar be na, ki kpɛi doo na ni niib, ki bia joo doo na muu. ²⁸ Soɔ din kaa ki saa fatib, kimaan Lais doo din fɔk nan Sidonn, ki bi bia din ki mɔk kpiir nan soɔ. Lais doo din be baauk nba ki Bef Rehob be na nie. ²⁹ Ki Dann booru ŋamm maa Lais doo, ki kar li ni, ki lebit li sann, ki pur Dann, ki gaan nan bi yeeja Dann, wunba ki Jakɔb din marɔ na. ³⁰ Ki Dann booru na fikin pata na leŋ ki jiantir. Ki manntɔɔ Jonatann, wunba tee Gersom bija, ki Gersom mun tee Moses bija na, ki ŋɔɔ Jonatann nan u yaaboona din tee Dann booru ni mannteeb, ki tan tuu yoo nba ki bi datai soorib ki teemm yommii na. ³¹ Ki Maika patir na din biar ki be leŋ yoo nba kur ki Yennu lanbounj be Sillo doo ni, ki bi din tuu jiantir patir manj.

19

Ki jiin Liifai nirɔ nan u poobik po

¹ Liifai jasɔɔe din kɔɔ Efraim yent nba mɔk kunkona na ni, ki din mɔk u poobik ki u nyii Betlehem, ki li be Juda tinj ni. Israel teeb din ki mɔk bat li yoo. ² Poo na wutoor din tan doo u paak, ki u nyiko ŋaan chɛi ŋmat u baa ŋaak Betlehem, Juda tinj ni, ki din saa be leŋ ŋmaarii ŋanna. ³ Ki u sɔrɔ din tan wei baar a wun kun nanɔ, ki tɔk nan u ŋaatoontunno nan bonii banlee. Ki poo na saan nanɔ u baa boor, ki u baa saa la joo na, ki gaarɔ nan parpeenn. ⁴ U baa na din goɔr joo manj, ki u doɔr daa ŋantaa, ki di ki bia nyu. ⁵ Ki daananna daar, ki bi fiir sanyapob ni a bin kun, ki poo na baa yet u diamm a, “Gaat siar ki di, ki a gbanant n maak, ki a fit kun.”

⁶ Ki bi jab banlee lakin kar, ki dii ki bia nyuu, ki li poor po ki poo na baa yetib a, “Biat man ki doɔr nyiɔk na ki nian i mɔŋ.”

⁷ Ki Liifai nirɔ na fiir a wun kun, ki u diamm na goɔrɔ, ki u tat doɔr.

⁸ Laa yent sanyiɔk daanannmu daar ki u fiir a wun kun, ki poo na baa bia goɔrɔ ki yet a, “Dimin, ki bia nyu. Guut ki tan kun yenlekir.” Ki bi jab banlee lakin dii ki bia nyuu.

⁹ Ki joo na nan u ŋaapoo nan u ŋaatoontunno na nba fiir a bin kun yoo nba, ki poo na baa yet a, “Gotirii, li bonna, yoo gara, doɔt man, ki nian i mɔŋ, ki won fiir kun sanyiɔk ni.”

¹⁰ Ki joo na ji ki loon wun biar ki doɔr. Ki ŋɔɔ nan u poo na, nan bi ŋaatoontunna na fiir, ki soor sɔnu nan bi bonii banlee, ki took Jerusalem.

¹¹ Baa saa per Jerusalem, ki yonnu siik joo, ki daabir na bet u chanbaa a, “Ŋaant ki tin biar ki doɔr Jebus teeb doo na ni.”

¹² Ki u chanbaa na yet a, “Aaii, ti kan kɔɔ booru nba ki tee Israel teeb doo ni. Ti saa saan Gibeae-e,” ¹³ ki bia yet pukin a, “Ii waana, yabit ki tin baar Gibeae koo Rama, ki doɔr digbana manj yenn ni nyiɔk na.” ¹⁴ Ki bi somm gar Jerusalem, ki saa per Gibeae, Benjaminn booru yent ni, ki li bont. ¹⁵ Ki bi ŋaa sɔnu ŋaan saan doo ni, a bin saa doɔr, ki saan kar doo sinsuuk ni, ki soɔ ki jiib ki gaarib saauŋu.

¹⁶ Laa bont yoo nba, ki jakper nna nyii u kpaab ni ki kun, ŋaan u din nyii Efraim kunkona tinj na nie, ki kɔɔ Gibeae doo ni. Doo na niib din tee Benjaminn boorue. ¹⁷ Ki jakper na got ki bann nan sunsommtɔɔe kar doo sinsuuk ni na, ki u boio a, “A nyii lee, ki saa lia?”

18 Ki Liifai niro na jiin a, “Ti nyii Betlehem-e, Juda yent ni, ki motana ti saa kunkona doo Efraim-e. Leje tee n doo. Soɔ lek ki fit gaarit saauŋ u ŋaak ni. 19 Ti mok kaka nan moot ki saa tur ti bonii, ki timm nan ti daabir mok jeet nan tiloona daan ki saa di ki nyu. Min nan n ŋaapoo nan n daabir ji kii loon siari.”

20 Ki jakper na yet a, “N saa gaari n ŋaak ni. N saa goti fanu; i kan fit door doo sinsuuk ni na,” 21 ki jiiib, ki kun namm u ŋaak ni, ki saa dinn bi bonii, ki turib nyun ki bi wur, ki bia dii jeet.

22 Baa yaa bin foi yoo nba, ki jasiab nna tee nitont ki nyii doo na ni, ki baar lint ŋaak na, ki boo yanir gann, ki beer jakper na a, “Jiin joo nba be nna na ki turit ki tin doo nano.”

23 Ki jakper na nyii nanyer ki yetib a, “Aaii, n yoonsba, i daa tuun bonbibooru na. Joo manj tee n ŋaasaamo na, i daa tuun fei bont na. 24 Gotirii, n sapaanmunne na, nan joo manj poee na. N saa nyinnib ki turi ki yin doo namm, ki bia teemm linba kur ki i loon, ŋaan joo na ŋarin, i daa tuun fei bont na ki teeno.” 25 Doo na nin jab na din ki gbat ki tur jakper na. Ki Liifai joo na nyinn u poo na, ki turib nanyer, ki jab na fato, ki doo nanao nyiook na kur, ki li tan yent.

26 Li sanyafaar, poo na nyii ki ŋmat u soro nba be ŋaak nba na ni, ki baa li yanir tammob ni, ki li tan yento. 27 Ki poo na soro fiir li sanyiook ni, ki loot gann a wun nyi saan u sonu, ki la u poo na doo ŋaak na nanyer po, ki u nii tant ki saa yaa lin sii tammokor. 28 Ki joo na yet u poo na a, “Fiit, ki tin saan.” Ki poo na ki jiin siar. Ki joo na jiiu ki paano boj na paak, ki soor sonu ki kun. 29 Baa saa baar ŋaak, ki u jii jukbik, ki pot u poo na gbanant kuna piik nan ŋanlee, ki jii kunn kunn ki tur Israel booru piik nan ŋanlee na. 30 Niib na kur nba la nna na, ki bi yet a, “Ti daa ki ban gbat linba na boorik tumii, laa nyii yoo nba ki Israel teeb din nyii ljipt nawa. Ti dukin fanu ki jiin li po. Ti saa teen nlee?”

20

Bianjiba ki Israel jab teen siir nan tob

1 Israel jab kur, laa nyii Dann booru nba be niiganj po, ki saan tuu Beerseba, li niidiitu po, ki bia pukin yondo po tin nba tee Gilead yent na, ki bi taan leeb Mispa doo ni, ki teen moyomm, Yennu toonn. 2 Israel booru saakab kur din be Yennu niib tituk kaann na ni, ki kunkonkonna tee tusaa kobii ŋanna, ki somm taatinj. 3 Ton, ki Benjaminn booru ni niib gbat nan Israel jab kur taan leeb ki be Mispa.

Ki Israel jab na yet Liifai niro na a, “Betirit laa piin bianjiba ki bonbibooru na tan tun.” 4 Ki Liifai niro manj, wunba ki bi kpui u ŋaapoo na jiin a, “Min nan n ŋaapooe saan Gibeaa, a tin saa door, ki li be Benjaminn yent ni, 5 ki Gibeaa doo ni jab tan baar ki lint ŋaak na nyiook, a bin soorin, ki lor nan bin kpui, ki mia n ŋaapoo ki doo nanao ki u tan kpo. 6 Ki n jii n ŋaapoo manj gbanant ki potir kunn kunn, ki jii kunn kur ki tur Israel booru piik nan ŋanlee na, kimaan niib na tun bonbilankant nan fei toonn ki tur Israel teeba. 7 I kura nba be nna tee Israel teebe. Ti saa teen nlee?”

8 Ki niib na kur fiir set ki yet a, “Ti soo kan ŋmat kun u ŋaak ninj, koo ki koo u lanbounj* ni. 9 Taa saa tun linba ki tur Gibeaa teebe na: Ti saa to naatote ki gann niib nba saa lek Gibeaa doo. 10 Timm Israel teeb kur bokitu piik ni, ti saa nyinn yennkooe, ki bii tee binba sii teen kunkonkonna

* 20:8 20.8 Bi din dia bonkob-gbante ki faa bi lanbounj.

na jeet, ki binba biar na n saan ki subin Gibeaa teeb nba koo Benjaminnt yent ni na, nan bonbilankant nba ki bi tun ki biir Israel teeb na.” ¹¹ Ki Israel jab na kur taan leeb nan dudukyennkoo, a bin kon nan doo man.

¹² Ki Israel jab man tun toomii, ki bi saan Benjaminnt booru yent kur ni ki saa yet a, “Bonbilankant boor bee ki i tun na? ¹³ Soot nitont nba be Gibeaa na ki turit, ki tin kpiib ki nyinn biit nba be Israel teeb sinsuuk ni na.” Ki Benjaminnt teeb na ki fiint bi leeb Israel teeb nba pak linba na po. ¹⁴ Benjaminnt jab nba be doi nba ni kur din taan bi leeb Gibeaa, a bin kon nan Israel jab. ¹⁵ Li taakpaak ni ki Benjaminnt niib na taan bi kunkonkonna, ki bi tee tusaa piinlee nan njanloob, ki nyii bi doi kur ni, ki Gibeaa kuukoo gann kunkonkonna kobii njanlore, ki bi tee ganii, ¹⁶ ki bi kur na saa fit jii naaluubuk ki jaar tann, ki lin soor yukubuk ki kan noti. ¹⁷ Israel teeleeb din taan be kunkonkonna tusaa kobii njanlae.

Bianjinba ki bi faa Benjaminnt teeb tob

¹⁸ Ki Israel jab saan Betel, doo nba ki bi tuu jiantir Yennu na ni. Leje ki bi saa boi Yennu a, “Naakulanne saa liit ki kon nan Benjaminnt teebi?”

Ki Yennu jiin a, “Juda teebe saa liit.”

¹⁹ Ki li sanyafannuk ki Israel jab saan chaan bi kaaj ki kpian Gibeaa, ²⁰ ki senn bi kunkonkonna koonn koonn ki bi took doo na, a bin kon nan Benjaminnt teeb. ²¹ Ki Benjaminnt jab na nyii bi doo ni ki kpai Israel kunkonkonna tusaa piinlee nan njanlee li daar. ²²⁻²³ Ton, ki Israel jab na saan Yenjiantboor; ki saa bui fabin ki tur Yennu, ki yonnu tan baa, ki bi boi Yennu a, “Ti nmat kon nan ti ninjamm Benjaminnt teeb na-a?”

Ki Yennu jiin a, “Nn.”

Ki Israel jab chee para, ki namm senn bi kunkonkonna koonn koonn, nan sinsinn konn, baa bo senn na. ²⁴ Ki Israel jab na somm ki nakin Benjaminnt kunkonkonna taar munlee ni. ²⁵ Ki Benjaminnt jab nyii Gibeaa doo ni, ki kon namm, ki kpai Israel jab tusaa piik nan nanniin. ²⁶ Ki Israel jab na kur nmat saan Betel ki saa bui fabin, ki kar Yennu toonn, ki mann maruj, ki teen mujoonu piinii nan weinanleeb piinii ki tur Yennu. ²⁷⁻²⁸ Yennu molor lakir na din be Betel-e bina man ni, ki Finehas, wunba tee Eleasar bija, ki bia tee Aaronn yaaboonn nae din guu molor lakir na. Ki Israel jab boi Yennu a, “Ti saan ki kon nan ti ninjamm Benjaminnt teeb amii ti daa saa?”

Ki Yennu betib a, “Ti saa kon namm, wonn n saa jiib ki kubin i nuu ni.”

²⁹ Ki Israel jab na door lint Gibeaa doo. ³⁰ Ki daa nantaa daar, ki bi lek Benjaminnt kunkonkonna, ki senn bi jab koonn koonn, ki bi took Gibeaa nan baa daan teen sinsinn na. ³¹ Ki Benjaminnt jab na nyii doo na ni a bin kon nan Israel jab, njan yaan doo na. Ki bi piin ki teen Israel jab danii, nan baa daan tun sinsinn na, ki kpiib nan jab piintaa nawa. Ki siab doo muuk ni, nan sonii nba saa Betel nan Gibeaa na ni. ³² Ki Benjaminnt jab na ji yeen a, “Ti nyante na, nan sinsinn yar na.”

Ki Israel jab na mun yeen a, “Nnant ki bin berit ki nyi doo na ni kii be sonii niwa.” ³³ Ton, ki Israel kunkonkonna na seet baa be sian na, ki lebit ki saan set Baal Tamar, ki bi siab nba laa Gibeaa yonbaa po na ji laat. ³⁴ Ki Israel kunkonkonna tusaa piik saan ki lek Gibeaa doo. Konn na din paar bonchiann, ki Benjaminnt jab na ki bann nan biiru baatibi. ³⁵ Yennu din te ki Israel jab na nyann Benjaminnt jab. Israel jab din kpai Benjaminnt kunkonkonna tusaa piinlee nan njanmu nan kobik, binba din dia jatiat, daar man ni. ³⁶ Ki Benjaminnt jab na ji din bann nan Israel jab nyanniba.

Israel jab nba din nyann bianjinba

Ki Israel jab na ji din nmat poor Benjaminn jab tɔɔnn, kimaan bi din maa bi leeb nba biar ki laa Gibeaa muuk ni na paake. ³⁷ Ki Israel kunkonkonna nba laa muuk ni na laat ki took Gibeaa teeb, ki yat doo na kur po, ki kpɛi sɔɔ kur. ³⁸ Israel jab nba din kɔn na, bi din nak nan binba laa nae, ki tur nyinn nan yoo nba ki bi tan la munyuuk nyii doo na ni ki doo sanpaapo, ³⁹ Israel jaleeb nba be tɔb tɔɔnn na n nmat kii tookitib.

Yoo nba na paak, ki Benjaminn teeb dɔɔ kpɛi Israel jab piintaawa, ki yet bi mɔɔ a, “Ti nyannib nan sinsinn nawa.” ⁴⁰ Tɔn, ki nyinn na lekit, ki tee munyuuk ki do doo na ni, ki Benjaminn jab na jiant ki la muyeruk di doo na kur po, ki munyuuk do sanpaapo. ⁴¹ Ki Israel jab na nmat bi paak, ki janmaani soor Benjaminn jab na, kimaan bi bann nan bi yaa bin boonte na. ⁴² Ki bi chiar Israel jab tɔɔnn ki saan kunkoouk po, njan bi din ki fit chiar paaki. Benjaminn jab na din be Israel kunkonkonna nba tookitib nan binba nyii doo na sinsuuk nie, ki bi kpɛib. ⁴³ Bi din wei berib ki jiin Gibeaa yondo poe ki waa kpib. ⁴⁴ Bi din kpɛi Benjaminn kunkonkonjaana tusaa piik nan njanin. ⁴⁵ Ki binba biar chiar ki saan Rimonn tanpiiuk nba be kunkoouk paak na boor. Ki bi kpɛib tusaa njan nmu sɔnu ni. Ki Israel jab na wei ber binba biar na ki saan Gidom, ki saa kpɛib tusaa njanlee. ⁴⁶ Israel jab din kpɛi Benjaminn jab tusaa piinlee nan njan nmu li daar. Binba ki bi din kpɛib na kur din tee pardamme.

⁴⁷ Njan jab kobii njanloob din fit chiar saan Rimonn tanpiiuk boor, kunkoouk paak, ki saa kar lej njaarii nanna. ⁴⁸ Ki Israel jab na nmat ki kpɛi Benjaminn niib nba biar na, li jab nan poob nan waas nan bi bonkobit kur, ki joo doi na kur muu, yent man ni.

21

Bianjinba ki Benjaminn jab la poob

¹ Israel jab nba taan leeb Mispa yoo nba ki bi por mɔb a, “Ti sɔɔ kan jii u bonpook ki tur Benjaminn niro ki wun kɔɔni.” ² Ki Israel jab na saan Betel ki saan kar Yennu tɔɔnn ki mɔ ki yikin, ki yonnu tan baa, ³ ki yeen a, “Yennu nba tee timm Israel teeb Yomdaano, bee teen ki linba na tumi? Bee teen ki booryenn kaa Israel teeb sinsuuk ni dinna nba na?”

⁴ Ki li yent sanyiok ni, ki niib na maa maru binbintir lej, ki jii mujoonu piinii nan weinanleeb piinii ki tur Yennu, ⁵ ki boi a, “Naakulanne tee Israel teeb njan ki baar Yennu tɔɔnn, Mispa na?” (Njan sɔɔ bi dɔɔ por nan wunba ki saan Mispa, bin kpi li daano.) ⁶ Tɔn, ki ninbaauk ji soor Israel teeb, bi ninjamm Benjaminn booru paak, ki bi yet a, “Dinna, booryenn kaa Israel teeb sinsuuk ni. ⁷ Ti saa teen nlee ki lon poob ki tur ti ninjamm Benjaminn booru nba biar na? Ti pon por ki kat ki tur Yennu nan ti kan turib ti bonpoi ki bin kɔɔni.”

⁸ Baa boi a, “Naakulanne tee Israel teeb njan ki lakin Mispa na?” ki bi got ki la nan Jabes naakuuk nba be Gilead na ki pukin bi po. ⁹ Ki bi kan niib na, ki yiin bi sana ki saa ki gbat ki sɔɔ toon Jabes naakuuk ni. ¹⁰ Ki bi kur taan ki tun jab nba tee pardamm, tusaa piik nan njanlee, ki betib a, “Ti saa man ki kpi wunba kur be Jabes doo ni, Gilead yent ni, ki kpi li poob nan waas. ¹¹ Li kpi jab kur nan poob nba ki tee poomuna.” ¹² Ki bi saan Jabes ki la poob nba tee poomuna kobii nanna, ki jiib ki baar namm, bi kaan nba be Siilo ki be Keenann tij ni na.

¹³ Ki Israel niib na kur tun toonii, ki bi saan Benjaminn jab nba be Rimonn tanpiiuk boor na, nan kunkomann, ki yet nan kɔnn ji kaa bi

sinsuuk ni. ¹⁴ Ki Benjaminn jab na jen Israel teeb boor li yoo, ki bi jii poomuna nba ki bi daan nyikib, ki nyii namm Jabes doo ni, Gilead tinj ni na, ki turib, ki bi koon, njaan poob na din ki jan jab nba tee bianjinba.

¹⁵ Ninbaauk din soor Israel teeb na, Benjaminn booru paak, kimaan Yennu din te ki booryennkoo kaa bi sinsuuk ni. ¹⁶ Ki Israel saakab na yet a, "Benjaminn poob nba kpo ki gbenn na, ti saa teen nlee ki la poob ki tur jab nba biar na?" ¹⁷ Ki bi yet a, "See ki siab tenn Benjaminn booru ni. Nanne kan te ki naakusiok n tan boont Israel teeb ni. ¹⁸ Ti mun bia kan fit jii ti bonpoi ki turib ki bin kooni, kimaan timm Israel teeb por ki kat a biak be daano nba jii u bonpook ki tur Benjaminn niro ki u koon paak."

¹⁹ Ki bi kur yet a, "Gotirii, Yennu binn kur jaamm nba di Siilo na baate daa na ni." (Siilo be Betel niiganj poe, ki be sonu nba nyi Betel ki saa Sekem yondo po na, ki bia be Lebona diitu po na.) ²⁰ Ki bi yet Benjaminn jab a, "Saant man ki bor daan tilontii kpaant ni ²¹ kii guu. Yoo nba ki Siilo sapaamm tan saa nyi a bin waa waak jaamm na ni, yin laat kpaant na ni, ki soo kur n soor sapaamo ki mabo, ki chiar saan nanao yimm Benjaminn teeb yent ni. ²² Ki li-i tee ki bi baanba, koo bi ninjamm baar ki boi, ti saa betib a, 'Dimin sukuru ki te bin koomm, kimaan tob nba faat na ti ki la poob ki turibi, ki i mun bia ki mok biit, kimaan i ki jii i bonpoi ki turib ki biir i mopor na.' "

²³ Benjaminn jab nba din tume na. Siilo sapaamm nba waa waak yoo nba, ki soo kur soor sapaamo ki chiar nanao, ki nmat kun bi dantiñ ni, ki saa maa bi doi ki kar li ni. ²⁴ Li yoo mane ki Israel jab kur fiir lenj, ki soo kur kun u booru tinj ni, nan u baa njaniib nba be sian, nan u faar nba be siaminba.

²⁵ Bat soo daa din kaa Israel tinj ni, yoo manji, ki soo kur tuun waa loon bianjinba.

RUF labaar

Ki jiin Ruf gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit poo nba ki bi din yiu Ruf na poe. U din nyii Moab tinj ni ki saan Israel tinj ni, ki saa kun Israel nirɔ, ki marɔ bonjak, ki u tan tee Defid yeeja.

Ki jiin Nawomi nan Ruf po

¹ Bina nba ki Israel teeb daa din ki mɔk kpanbar, ŋaan ki bi doo diara tee barbuura na, kon din tan baa bi tinj ni bonchiann. Jasɔɔ din be, ki u sann tee Elimelek. Nɔɔ nan u ŋaateeb din tee Efrat naakuuk ni niibe, ki be Betlehem, Juda yent ni. Nɔɔ nan u ŋaapoo nan u bonjai banlee din nyii Betlehem ki saan kar Moab tinj ni. ² Jɔɔ man ŋaapoo sann din tee Nawomi, ki u bonjai na sana mun tee Maalonn nan Killionn. ³ Leŋe ki Nawomi sɔɔɔ Elimelek kpo, ŋaan nyikɔ nan u bonjai banlee na. ⁴ U bonjai manj din tan kɔɔn Moab booru bonpoie. Yeno sann din tee ɔpa, ki loɔ na sann mun tee Ruf. Li din dii nan bina piik nae ⁵ ki Maalonn nan Killionn mun bia kpo ŋaan nyikib. Nawomi ji din biar be-e, u sɔɔɔ kpowa-a, u waas bia kpowa.

⁶ Nawomi nba din tan gbat nan Yennu somm u niib, ki bi jeet nan bonchiann na, ŋɔɔ nan u sipoi banlee na din teen siire a bin ŋmat kun u doo ni. ⁷ Bi din lakin tɔk sɔnu nba saa Juda nae, ⁸ ki Nawomi tan yetib a, “Ŋmatir kun i naanba boor man kii sakii be. Yennu n dia-i nan yaa din dia min nan i sɔrib nba kpo na fanu bianjinba na. ⁹ Yennu n sommi ki yin la sɔrib ki la kinkarboor.”

Ŋanne ki Nawomi mɔot bi tankpina,* ŋaan chabib. Li yoo na ki bi ji mɔ, ¹⁰ ŋaan yeen a, “Aaii, ti saa weiae ki saan a niib boor.”

¹¹ Ki Nawomi jiin a, “N waas, bia po? Ŋmatir kii kun man. I dukin nan n saa mar bonjai ki bin tan kɔɔniwa-a? ¹² Ii kun man, kimaan n kpet gar nan jakunta. Mi-i lekii dukin nan dindann be ki n kun jɔɔ nyiɔk na ki mar bonjai, ¹³ ŋaan i saa sak guur ki tan kumma-a? Linba na saa fit gɔɔri ki i daa kun jaba-a? Aaii, n sipoi, i mi nan li paar. Yennu-e teenin nna. N tuu dukin i po ki li daamiin.”

¹⁴ Ŋanne ki bi ŋamm jak mɔnii. Li poor po ki ɔpa mɔot u sipook Nawomi tankpinn ki chabɔ, ŋaan ŋmat kun. Ŋaan ki Ruf yêť ŋmatu ki lor u sipook Nawomi ki diau. ¹⁵ Ŋanne ki u yetɔ a, “Ruf, a yantɔɔ ŋmat kun u damm nan u yennii boora. Ii waau kii kun.”

¹⁶ Ki Ruf jiin a, “Daa yeenin nan n nyikaani. Ŋaant man weia. Siaminba kur ki a saa, n saa saan; siaminba kur ki a be, n mun sii be leŋe. A niib sii tee n niibe, ki a Yennu tee n Yennu. ¹⁷ A kpo sian, n mun saa kpo leŋe, ki bi bia saa piin leŋe. Yennu n dat n tubir, li-i kii tee kuumi kaa ŋaan ki n kpiat a boor.”

¹⁸ Nawomi nba bann nan Ruf lor wun set weioe na, ki u ji biar ŋmin.

¹⁹ Bi ji din yaate ki saa baar Betlehem. Baa baar Betlehem, ki leŋ niib na ji kpamm, ki poob yeen a, “Nawomi-e na-a?”

* 1:9 1.9 Bi binbeŋ ni, bi din tee nnae ki want lomn.

²⁰ Ki u jiin a, “Daa yin Nawomi[†] mani, ii yin Mara,[‡] kimaan yabint daano Yennu te ki n binben toja. ²¹ Maa din nyii doo na ki saa, n din moke, rjaan Yennu tan jen nanin yanne. Bee ki i yin Nawomi, yabint daano Yennu nba biirin ki nyikin nan farawa na?”

²² Bianjinba ki Nawomi nan u sipook na din jene na. U sipook manj din tee Moab booru ni bike. Bi din jen jeet nba ki bi yi baale na jinjaan-yoode.

2

Bianjinba ki Ruf la Boas

¹ Jasoo din be, ki u sann tee Boas. U din tee Nawomi soro Elimelek ninjae. Boas manj din tee nijaanne, ki u nuu bia kpai. ²⁻³ Nanne dasiar ki Ruf tan yet u sipook Nawomi a, “Njaant ki n saan kpaant ni, mi-i sakii la wunba mok ninbatinu nanin, mii waa kii lei baa jaan rjaan lootir jeet nba na.”

Ki Nawomi jiin a, “N bipoo, ii saa.”

Ki Ruf saan soo kpaab ni ki bi saa jaan, ki u waa lei baa lootir linba na, rjaan ki ki mi a u lei jeet manj u sipook Nawomi nikpiimo Boas kpaab nie.

⁴ Li din ki yann kaawa ki Boas manj nyii Betlehem ki baar. Waa baar yoo nba ki u tur binba jaan jeet na niipoouk, rjaan yetib a, “Yennu-ii be nani.” Ki bi mun jiin a, “Yennu n teen piisin a paak.”

⁵ Boas din boi jejaanteeb saakoo na a, “Poopaan na nyii lee?”

⁶⁻⁷ Ki joo na jiin a, “U tee saamo, joo nan Nawomi-e daan nyii Moab yent ni ki tok jen. U barimime a n chabo yaak ki wuu lei jeet nba ki bi lootir na. Sanyiok niwa, u waa leie. Motanae ki u tan kar maasu a wun foi waan.”

⁸ Boas din yet Ruf a, “N bipoo, gbiintir, daa saa soo kpaab ni, a bia daa yaatir saa siar po. Ii be poob na boor kii lei. ⁹ Ii gorii baa jaan siaminba po, kii waa kii lei. N pak naasimm na nan bi daa daamii. Nyunnyukuru-i soora, fan saan finn nyun nba see nan soor na ki nyu.”

¹⁰ Waa pak nna gbenn ki Ruf baa fabin, rjaan yeto a, “Li teen nlee ki a baka be n po, ki a dia min saamo na nna?”

¹¹ Ki Boas jiin a, “N gbat a soro nba kpo rjaan ki a biar dia a sipook bianjinba nan dinna, nan faa nyik a naa nan a baa nan a doo, rjaan baar tan be saanjaak na bianjinba. ¹² A toonjana paak, Yennu saa donna. Timm Israel teeb Yomdaano Yennu nba ki a baar u boor, a wun somma na, saa tura nyoot bonchiann.”

¹³ Ki Ruf jiin a, “A dian fanuwa, chanbaa. N leeb ki tee a toontunna na, rjaan faa pak nanin bianjinba na, li manjin bonchiann.”

¹⁴ Jedyoo nba tan baar, ki Boas yet Ruf a wun baar tan gaar jeet, ki kpinnubirii. Ki u baar kar jejaanteeb na kpinj, ki Boas turo jeet ki u dii ki saa dian u poor bannu, rjaan ki jeet na tenn. ¹⁵⁻¹⁶ Ruf nba din fiir rmat leeru, Boas din yet u toontunna na a bin rjaan ki Ruf-ii waa kii lei nan siaminba ki jeet poo poo nawa, a bi bia daa piako maan nba saa bero, a rjaan paat jeet tina na ni ki bir ki wuu tokii.

¹⁷ Ruf din leer jeet na ki saa tuu daajoouk. Waa boor yoo nba ki li be nan tatilaauk. ¹⁸ Ki u jii kun nann ki saa wann u sipook. U bia din jii jeet nba ki u dii kpaab ni rjaan tenn na ki kun nann ki saa tur u sipook na. ¹⁹ U sipook Nawomi din boio a, “A leer rmeee kpaab niije? Yennu saa teen piisin daano nba somma na paak.”

Ki Ruf jiin nan u leer joo nba ki u sann tee Boas na kpaab nie.

[†] 1:20 1.20 Nawomi paake tee “manu.” [‡] 1:20 1.20 Mara paake tee “ton.”

²⁰ Ki Nawomi yet a, “Yennu n teen piisin Boas paak. Nɔɔ Yennu mək ninbatinu, footib nan kpeemm paak.” Nawomi bia din yet a, “Jɔɔ manj tee ti nikpiimɔe, li tee wun gotite.”

²¹ Ruf din pak Nawomi a, “Linba pukin tee nnae, jɔɔ na betin nan mii lei u kpaab ni nan u jejaanteeb nba tan saa jaan jeet na ki gbenn.”

²² Nawomi nba gbat nna, ki u jiin a, “N bipoo, li njan fii tuun nan Boas toontunna nba tee poob na, u kpaab ni. Fi-i saan sɔɔ kpaab ni, bi tan saa kpet daamiiawa.” ²³ Ruf din tukin ki lei Boas kpaab nie nan baa tan jaan jeet manj ki gbenn, ki u be nan u sipook Nawomi.

3

Ki jiin Ruf jakunt po

¹ Daa njanɲaa nna nba din gar, ki Nawomi yet Ruf a, “N saa lon jɔɔ ki tura, ki fii mək a yur po njaak. ² Bant nan Boas tee ti nikpiimɔe, wunba yaa njaateeb ki a daan tuu tuun namm na. Gbiintir, daajoouk na u sii boo jeet. ³ Li paak, wurin ki sɔɔr tulaarii ki lia a tanant. A teen nna gbenn, fan saan waa boo jeet sian na. Njan a daa te ki u bant nan a be, ki wun di ki bia nyu ki gbenna. ⁴ Yabit ki bann waa saa dɔɔr sian. Wu-u gɔɔn yoo nba, fan saan bakit u bonpinjir na, ki kɔɔ dɔɔr u taa poo. U saa wanna faa saa teen bianjinba.”

⁵ Ki Ruf jiin a, “Linba ki a wannin na kur, n saa tuma.”

⁶ Li yoo na ki Ruf teen siir ki saan jarik paak, ki saa tun bianjinba ki u sipook wannɔ na. ⁷ Boas nba dii ki nyuu gbenn yoo nba, u ji din be u yamanie, ki saan dɔɔr kpian jekpekir ki gɔɔnt. Ki Ruf lomii ki baar tan dekin bakit u bonpinjir na, njan dɔɔr bɔkin u taa po. ⁸ Ki Boas tan yerik nyiɔk na ki labir, ki la ki poo dɔɔ bɔkɔ, ki li yaar litɔ. ⁹ Ki u boi a, “Nmee na?”

Ki Ruf jiin a, “Min Ruf, a daabire. Li tee fine-ii goriin, kimaan a tee Elimelek nikpiimɔe. Li paak, yabit ki faarin.”

¹⁰ Ki Boas jiin a, “N bipoo, Yennu n teen piisin a paak. Bannu nba ki a tuun mɔtana na, a wann kpiir ki li ponj gar faa din be nan a sipooka. A bo saa fit lin lon naasimɔ, waa mək, koo waa ki mɔki, ki kuncɔ, njan a ki teen nna. ¹¹ Ruf, a daa biir a pare. Faa loon bianjinba kur, n saa tuma. Doo na niib kur mi nan a tee niɲanɔe. ¹² Li tee moniie nan n tee i nikpiimɔe, ki bia tee mii gorii-i, njan jasɔɔ be ki mantik kpiin nani. ¹³ Dɔɔt, ki sanyioɔk ni tin won laan u saa sak kii goriia, koo u kan saki. Li-i tee ki u sak, li njan. Njan li-i tee ki u yêt, n por Yennu nan n saa gotawa. Dɔɔt ki lin yenta.”

¹⁴ Ki Ruf dɔɔr Boas taa po, ki li tan yentir ki u fiir. Li din ki yent gbenn kaawa ki u fiiri, kimaan Boas din ki loon niib n bann nan u won dɔɔr u boori. ¹⁵ Waa fiir yoo nba ki Boas pakɔ nan wun yit u saarik ki lat tin ni. Ki u teen nna, ki Boas teen jebin ki li tee nan tatilaauk na, ki lor jinno, ki u kun nann. ¹⁶ Waa baar njaak ki u sipook boiɔ a, “N bipoo, a la nlee?”

Ki u wannɔ Boas nba tun bianjinba ki turɔ. U bia din betɔ a, ¹⁷ “U yet a n kan nmat a boor niipia, ki turin jeet na.”

¹⁸ Nawomi din pak Ruf a, “Ruf, maakit a mɔɔj ki tin la laa saa dɔɔr bianjinba. Boas kan kar dinna, see ki u yabir namm maan na kur.”

4

Bianjinba ki Boas kɔɔn Ruf

¹ Boas din saan doo na tammɔb nie, baa kaar siaminba ki piak maan ki bia so sooru na, ki saa kar. Ki Elimelek nikpiimɔ nba ki Boas pak u po na tan baar gaar. Ki u yiinɔ a, “N yɔɔk, baat ki tan kar nna.” Ki u baar kar. ² Waa kar yoo nba ki Boas yiin saakab piik ki bi baar kar pukin. ³ Ki Boas yet u nikpiimɔ na a, “Nawomi nyii Moab tij ni ki jenna. U loon wun kɔot ti ninja Elimelek tij nae. ⁴ Nanne ki n loon man wanna, ki fii mi tij maɲ kɔotu po. Li-i tee ki a saa daa tij maɲ, fan pak, ki saakab nba kar nna na n gbat, ŋaan li-i tee ki a mun bia ki loon, fan bia pak, kimaan fine yen li daanu yaak sinsinna, ki n lian waa.”

Jɔɔ na din jiin a u saa daa tij maɲa.

⁵ Ki Boas yet jɔɔ na a, “Li-i tee ki a saa daa tij na, a saa kpab daa nan Ruf, Nawomi sipook nba ki u sɔrɔ din kpo nae, ki tij na-ii be kpeemmɔ na ŋaateeb nuu ni.”

⁶ Boas nba yet nna, ki jɔɔ na jiin a, “Li-i tee nnaie, n saa jii tij na daanu yaak ki tura, ki fan daa tij maɲ, kimaan li want nan mi-i daa tij na ŋaan tan kpo, n waas kii mɔk yaak nba saa yent tij maɲi. Daan tij maɲ, min ŋarin kan daa.”

⁷ Tɔn, li bina ni li din tee bi kaare nan nirɔ-i yaa wun kɔot siar, wun pit u taasaat ki tur wunba yaa wun daa na. Nanne want nan u turɔ yaaka.

⁸ Jɔɔ na nba chab Boas a wun daa tij na yoo nba, u din pit u taasaate ki turɔ. ⁹ Ki Boas pak saakab nan binba kur be leɲ na a, “I teen siara damm nan dinna n daa linba kur tee Elimelek yar, nan u bonjai Kilionn nan Maalonn yar, Nawomi boora. ¹⁰ N bia daa Maalonn pakɔɔk Ruf, wunba tee Moab booru ni bik nawa, ki u ji tee n ŋaapooe. Nanne saa te ki Ruf sɔrɔ sann kan bot, ki faar na bia tan sii tee Ruf nba saa mar waas nba na yar. Ki u sann sii yɔɔ be u niib ni nan u doo ni. Yimme tee siara damm dinna.”

¹¹ Saakab na, nan binba din be leɲ na kura din jiin a, “Nn, ti teen siara damma. Yennu n teen piisin a ŋaapoo Ruf paak, ki wuu tanji tee nan Rachel nan Lea, binba din tee Jakɔb ŋaapoob ki din marɔ waas bonchiann na. A tan sii tee niyikire Efrata niib booru ni, ki bi sii tun tian a sann Betlehem. ¹² Waas nba ki Yennu saa tur fin nan Ruf na sii tee nan Juda nan u ŋaapoo Tamar bija Peres waas nae.”

Ki jiin kpanbar Defid yaadindoun po

¹³ Boas din kɔɔn Ruf, ki Yennu teen piisin u paak, ki u soor poor ki mar bonjak. ¹⁴ Ki leɲ poob na ji yeen Nawomi a, “Dontin Yennu, u tura yaabonjak dinna ki u tan saa gota. U tan sii tee nijaanne, Israel niib booru ni. ¹⁵ A sipook loona bonchiann. Waa tun linba tura, li gar bonjai banlore paaka. Mɔtana u bia mara yaaboonn na, wunba saa tura binbenpaan, a kpetuk ni, ki a bia ji sii be a yamani.” ¹⁶ Ki Nawomi ji din dia bik maɲ ki goriɔ nan waa tan subir.

¹⁷ Bi ŋakpias poob din pur bik maɲ sann Obed, ŋaan ji din kumii niib nan Nawomi la yaaboonn na.

Obed din tan mar Jese, ki Jese mun mar Defid.

¹⁸ Laa nyii Peres ki tan tuu Defid: Peres bijae din tee Hesronn, ¹⁹ ki Hesronn bija mun tee Ram, ki Ram bija mun tee Aminadab, ²⁰⁻²¹ ki Aminadab bija mun tee Nasonn, ki Nasonn bija mun tee Salmonn, ki Salmonn bija mun tee Boas, ki Boas mun ji din mar Obed, ²² ki Obed-e din mar Jese, ki Jese mun mar Defid.

SAMUEL sinsinn labaar

Ki jiin 1 Samuel gbowj na po

Gbowj na beerit Samuel nba din tee Yennu sokinii na poe. U bia din tee Israel teeb tɔndaanjaanne, ki sommib ki bi kɔn nyann bi datai.

Biaŋinba ki Elkana nan u ŋaateeb jiantir Yennu, Siilo doo ni

¹ Jasɔɔ nnae din be, ki bi yiu Elkana, ki u tee Efraim booru ni nirɔ, ki din kɔɔ Rama doo nba be Efraim, yent nba mɔk kunkona na. U din tee Jeroham bijae, ki tee Elihu yaaboonn, ki bi nyii Tohu maaru ni, ki tee Suf yeeja ŋaak bɔkir. ² Elkana din kɔɔn poob banlee, ki bi yi yeno Hana, ki yi lɔɔ Penina. Penina din mɔk waas, ŋaan ki Hana ŋarin ki mɔki. ³ Binn n tuu binn, Elkana din tuu nyi Rama-e ki saan Siilo, ki saa jiant ki bia mann maruj ki tur Yabint Yennu. Leje ki Eli nba tee Yennu manntɔɔ na bonjai banlee nba tee Hofni nan Finehas na din tee Yennu mannteeb. ⁴ Yoo nba kur ki Elkana mann maruj, u din tuu tur Penina nan u waas kur nantorae. ⁵ Waa din mantik loon Hana bonchiann na paak, ki u tuu turɔ tor nba mɔk jirima, ŋaan Yennu din soor u matuk ki u ki maar. ⁶ Ki Penina, wunba tee u yantɔɔ na din tuu sarikitɔe, ki bia nyikitiro, kimaan Yennu nba din ki turɔ bik na paak. ⁷ Li din tuun nnae binn n tuu binn, yoo nba ki bi saan Yennu ŋaak na ni. Penina din tuu daamii Hana-e, ki Hana n tan bui ki yɛt jeet dinu. ⁸ Ki u sɔɔ Elkana tuu boio a, “Hana, bee teen ki a bui? Bee teen ki a ki di jeeti? Bee ki a tun ki be parbiir ni? N ki chee waas piik a boori-i?”

Ki jiin manntɔɔ Eli nan Hana po

⁹⁻¹⁰ Dasiar, baa dii jeet ki gbenn Yennu ŋaak nba be Siilo doo ni na, ki Hana fiir saan set, ki u par biir, ki u bui fabin, ki mei Yennu. Ki manntɔɔ Eli kar u kok paak, Yennu ŋaatammɔb ni. ¹¹ Ki Hana senn mɔsonn ki yet a, “Yabint Yennu, gotir a daabir nba be ninbaatir, a daa tammit n po, ii tian n po. N senn mɔsonn nan li-i tee ki n mar bonjak, n saa jiiu ki pi fin Yennu nan u manfoor gbennu, ki bia kan ban te barik n do u yur paaki.”*

¹² Hana din tukin ki mei Yennu ki li wei bonchiann, ki Eli gorii ki diitir u mɔgbana. ¹³ Hana din mei u par nie, ki u mɔgbana damm, ŋaan ki kunkɔr ki do. ¹⁴ Ki Eli tan boio a, “A jia saa yib ki lin wei nlee? Nyikin a danyuutir maŋ.”

¹⁵ Ki Hana jiiin a, “Li ki tee nna kaa, chanbaa, n tee poo nba be parbiir nba kaa bikinu niŋe. N ki nyuu daan kaa, n mei Yennu-e ki nyint n daamii ki teenɔ. ¹⁶ A daa dukii nan n tee poo nba ki mɔk nyɔɔte. N tun mei nnae kimaan n be parbiir nie.”

¹⁷ Ki Eli yet a, “Ii saa nan parmaasir. Yennu nba tee Israel teeb Yennu na n tura linba ki a boi li po na.”

¹⁸ Ki Hana yet a, “Ii tun kii dukii bonŋann ki jiin n po,” ki seet saan ki dii jeet, ki ji ki be parbiir ni.

Samuel matuk nan baa jiiu ki tur Yennu biaŋinba

* 1:11 1.11 Baa kan koor u yut na want nan bi jiiu ki tur Yennu-e.

¹⁹ Laa yent, ki Elkana nan u ɲaateeb fiir sanyapob ni ki jiant Yennu, ki li poor po, ki bi ɲmat kun bi doo ni Rama. Ki Elkana dooɔr nan u ɲaapoo Hana, ki Yennu gbat u miaru, ²⁰ ki u soor poor, ki mar bonjak, ki puro Samuel, ki yet a, “N boi Yennu-e u po.”

²¹ Yoo bia din tan jan nan Elkana nan u ɲaateeb n ɲmat Siilo ki saa mann binn kur maruɲ, ki bia gbeen u mɔsonn. ²² Hana din ki saan. U din bet u soɔɔ a, “Bik na-i chekit, n saa jiiu ki saan nano Yennu ɲaak ni, ki u sii be lej nan u manfoor gbennu.”

²³ Ki Elkana jiin a, “Li ɲan, tumin faa loon bianɲinba, biat ki got a bik wun chekit. Yennu n ɲaan ki a mɔsonn n gbee.” Ki Hana biar ɲaak ni ki gorii u bik. ²⁴ Hana nba got bik na, ki u chekit yoo nba, ki u jiiu, ki dia naajak nba dii bina ɲantaa, nan yon boɔrik-gbina piik, nan tilooɔna daan ki li gbee bujakɔra, ki saan nano Yennu ɲaak nba be Siilo na. ²⁵ Baa saa kpai naajak na ki gbenn, ki bi ji jii bik na ki saan nano Eli boor. ²⁶ Ki Hana yet Eli a “Chanbaa, a bannima-a? Mine tee poo nba din see nna, ki a lan ki n mei Yennu na. ²⁷ N miar Yennu bik na paak, ki u turin linba ki n boi nawa. ²⁸ Li paak, n jikit bik na ki teen Yennu. Waa sii be u manfoor ni ki wei bianɲinba, u sii tee Yennu yooe.”

Ki bi jiant Yennu lej.

2

Ki jiin Hana Yenmiaru po

¹ Ki Hana miar Yennu ki yet a:
“Yennu turin parpeenna.

Li maɲin bonchiann nan waa tun linba turin na.
N laa n dataie, ki bia mɔk parpeenn,
kimaan Yennu sommima.

² “Soo ki be ki tee kasii nan Yennu na;
soo kaa ki tee nan ɲoo na,
soo ki be ki tee guutoo nan ti Yennu na.

³ Nyikin dont-n-moɲ pinpakit na.
A daa te ki a mɔb piak li karinbaanmaan,
kimaan Yennu tee Yennu nba mi,
ki saa bu niib nba tuun linba kur buut.

⁴ Kunkonkɔnpaara toɔbana cheene,
ɲaan binba ki paar na laat paɲe ki pukii.
⁵ Niib nba bo laat ki di gboot na, ɲamme ji lin ki mei jeet,
ki binba kon bo mɔkib na, ki bi di gboot.
Ki poo nba bo tee kanmatir na mar waas banlore,
ɲaan ki wunba bo mɔk waas bonchiann na biar yann.

⁶ Yennu-e kpi ki bia teen manfoor,
u te ki niib saa kpeentiɲ, ki bia te ki bi jent bi manfoa ni.

⁷ U te ki siab namii, ki siab mun mokitir.
U sikint siab, ɲaan tee siab niijaana.

⁸ U fiint talasdamm nba doo tant ni,
ki bia fiint binba namii ki doo tanpenkpeka paak na,
ki te ki bi toonii nan nadiira, ki gaan naan baakir.

Tingbouɲ na fiakir tee Yennu yare,
ki fiakir na paake ki u toon durinya.

⁹ “U guu niɲamm manfoa,
ɲaan te ki nibiit na kpakin bunboon ni.

Nirɔ paŋ kaa te ki u laat nyannu.

¹⁰ Binba tee Yennu datai na, u saa biiriba.

U saa te ki satianii n nyi sanpaapo ki tian bi paak.

Yennu saa bu durinya niib kur buut.

U saa jii paŋ ki tur u kpanbar;

ki te ki u kpanbar ganntɔɔ maŋ n nyann.”

¹¹ Tɔn, ki Elkana ŋmat kun Rama ŋaan ki Samuel biar Siilo, manntɔɔ Eli boor, ki tuun Yennu toona.

Ki jiin Eli bonjai po

¹² Eli bonjai din tee wayoona, bi din ki gaan Yennu kpaanii, ¹³ koo sennii nba jiin bona nba ki mannteeb tuu wann niib ki bi baat nann na. Ŋaan li-i tee sɔɔ baar ki mann maruŋ, manntɔɔ Eli waas na tuu tun toomue, ki u dia diitik nba mɔk mɔyaarii ŋantaa. Yoo nba ki nant na daa yaak muu paak na, ¹⁴ u tuu tun bobir na nie ki ŋmuu lot nant, ki yet a li tee manntɔɔ yare. Israel teeb kur nba din tuu baat Siilo ki mann maruŋ na, bi din tuun nnae ki teemm. Bi-i ŋmuu ki soor linba kur, bin jii. ¹⁵ Baa daa tuu ki joo kpapana na muu ki tur Yennu yoo nba na, manntɔɔ toomu na bia tuu baar wunba mann maruŋ na boore, ki yetɔ a, “Ŋmitir nant na waan ki tin tur manntɔɔ ki wun pur, u kan gaar nanyakinkar i boor, see nankaat.”

¹⁶ Ki li-i tee wunba mann na jiin a, “Ŋaant ki tin tun linba took ki joo kpapana na muu sinsinna ŋaan ji nyinn linba ki i loon na,” manntɔɔ toomu na tuu yet a, “Aaii, turimin mɔtana. Nna-i kaa, n saa jii nan mabire.”

¹⁷ Eli waas binbenbiit na booru din tee yanbɔngbenjire Yennu tɔɔn, kimaan bi din ki chɔrin piinii nba ki niib teen Yennu na.

Ki jiin Samuel benu Siilo doo ni po

¹⁸ Li yoo maŋ ki Samuel ŋammit tuun Yennu toona, ki lia kasii liatjabik.

¹⁹ Ki binn kur, u naa tuu nyar liatire; wuu tanji chian u sɔɔɔ Elkana a wun saa mann binn maruŋ, wun jii liatir maŋ ki tur Samuel. ²⁰ Tɔn, Eli din tuu teen piisime Elkana nan u ŋaapoo paak, ki yet Elkana a, “Yennu n tur fin nan a poo na waas ki pukin, ki bin tan set bik nba ki i jiiu ki jiin tur Yennu na taar ni.”

Bi-i mann maruŋ ki gbenn, bin ji ŋmat kun.

²¹ Yennu set din teen piisin Hana paak, ki u mar bonjai bantaa nan bonpoi banlee ki pukin, ki bonjabik Samuel kpaatir nan Yennu toona.

Ki jiin Eli nan u bonjai na po

²² Yoo nba na, Eli ji din kpeta. U din tuu gbia linba kur ki u bonjai tuun ki teen Israel teeb na, nan baa dɔɔ nan poob nba tuun Yenjiantu lanbouŋ tammɔb boor na. ²³ Li paak, ki u boib a, “Bee ki i tuun toonbiit nba na? Sɔɔ kur yeenin toonbiit nba ki i tuun na po. ²⁴ Nyikin man, n waas. Li tee bonbilankant nba ki Yennu niib piak li poe. ²⁵ Li-i tee ki nirɔ biir u loɔ, Yennu saa nyik chabɔwa, ŋaan li-i tee ki nirɔ tun biir Yennu, ŋmee saa kon u paaki?”

Waas na lek din ki gbiint bi baa kpaanii, kimaan li din tee Yennu loomme nan wun kpib.

²⁶ Samuel din ŋammit ki kpaatir, ki mɔk binbenŋaŋ, ki li gboot Yennu nan nisaarii numm.

Yennu masɔkinkar nba jiin Eli ŋaak po

²⁷ Yennu sokinii din baar Eli boor, ki yetɔ a, “Linba nae ki Yennu yet a: Yoo nba ki a yeeja Aaronn nan u ŋaateeb din tee yommii ki be Ijipt na, n din fiit n mɔŋ ki turɔ. ²⁸ Israel booru ni kur, n gann u ŋaateeb kɔɔe a bii

tee mannteeb, kii tuun maruŋ binbintir na boor, kii wubint bonnunubit, ki bia kii lia mannteeb yudaano liatjabik na, kii boi n ɲmakita po. Ki n turib yaak nba ki bi sii mɔk tor, piinii maruŋ nba ki Israel teeb tuu saa joo muu binbintir paak na ni. ²⁹ Bee teen ki i mɔk jawuuk nan maruŋ nan piinii nba ki n yaa n niib n jii ki turin na? Eli, bee teen ki a baakit a bonjai ki garin, ki te ki bi di nanjant nba ki n niib mann maruŋ ki teenin na, ki gbenjiti? ³⁰ Min Yabint daano nba tee Israel teeb Yennu, mine bo senn moosonn sianyooowa, nan i ɲaateeb nan i naakuuk ni niibe sii tee mannteeb ki tuun mannteeb toona yoo n tuu yoo, ɲaan mɔtana n ji kan chabi yaaki. N sii baakit binba baakitime, ɲaan kii yisin binba yisimin na. ³¹ Gbiintir, yoo baat ki n tan saa kpi i ɲaanaasimm kur, nan i yeeja ɲaanaasimm kur, ki li saa te i ɲaak ni, soɔ kan kpet kaawa ki tan kpo. ³² Ki li saa daamiia, ki a sii gorii, ki funfunn mɔka nan piisin nba ki n saa teen Israel teleeb paak na, ɲaan soɔ kii be a ɲaak ni ki saa kpeti ki kpo. ³³ ɲaan n lek saa tenn a maaru ni soɔ ki wuu mɔk manfoor, u sii tee n manntooe, ɲaan u sii mɔe yoo kur, ki ji kii mɔk dindann, ki a maaru ni leeb na saa kpo jat kuume. ³⁴ Yoo nba ki a bonjai banlee Hofni nan Finehas tan saa lakin ki kpo dayenn koo na, ɲanne saa wann nan linba kur ki n yet na saa teen moniiwa. ³⁵ N saa gann manntoo nba sii tee niɲano n boor, ki bia tuun linba kur ki n tuu sii loon wun tun ki turin. N saa turɔ yaaboona, ki bi sii yoo ki jiantirin, n kpanbar ganntoo na boor. ³⁶ Ki a maaru ni, wunba tan saa tenn ki mɔk manfoor na, tan saa saan manntoo marj boor, ki miar likirii nan jeet, ki tuu saa barin manntoo na a wun te ki wun tun ki tur mannteeb na ki fit la jeet ki di.”

3

Bianjinba ki Yennu dokit Samuel paak

¹ Bina nba niŋ ki Samuel din be Eli boor ki tuun Yennu toona na, yirintu nan Yennu masokinkar din waar li yoo. ² Dasiar nyɔk ki Eli, wunba ki u ninjiinii din baŋ ki u ki nyooon fanu na din doɔ u diiuk ni ki goont, ³ ki Samuel mun doɔ kasii boor nba ki molor lakir be na ki goont, li kojomooɔk, ki soɔ fitir daa di, ⁴ ki Yennu yiin Samuel, ki u toon a, “Mine na,” ⁵ ɲaan chiar ki koo Eli boor, ki saa yet a, “Faa yiinin na, mine na.”

Ki Eli jiin a, “N ki yiinani. Ii ɲmat ki saa doɔr.” Ki Samuel ɲmat ki saa doɔr.

⁶⁻⁷ Ki Yennu ɲamm yiin Samuel, ki Samuel ki bann nan Yennu-e yiu, kimaan Yennu daa ki ban pak nano. Li paak, ki u fiir ki saan Eli boor ki saa yet a, “Faa yiinin na, mine na.”

Ki Eli jiin a, “N bik, n ki yiina. Ii ɲmat ki saa doɔr.”

⁸ Ki Yennu yiin Samuel taar muntaa ni, ki u fiir ki saan Eli boor ki saa yet a, “Faa yiinin na, mine na.”

Li yooe ki Eli ji bann nan Yennu-e yi bik na. ⁹ Ki u bet Samuel a, “Ii ɲmat ki saa doɔr. Li-i tee ki u ɲamm yiina, fan yet a, ‘Yennu, ii piak, a daabir gbiin.’ ” Ton, ki Samuel ɲmat ki saa doɔr.

¹⁰ Ki Yennu baar ki set len, ki yiin nan waa bo yi bianjinba na a, “Samuel, Samuel.”

Ki Samuel jiin a, “Ii piak, a daabir gbiin.”

¹¹ Ki Yennu yeto a, “Dasiar, n yaa man tun siara bonbilankante, ki tur Israel teeb, ki wunba kur tan gbatir, waat saa sooro. ¹² Daar marj ni, n tan saa baar nan biiru nba kur ki n senn nae ki tur Eli nan u ɲaateeb, ki li siar kan tenni. ¹³ N poj betowa nan n saa dat u ɲaateeb tuba, halii nan

yoo nba kaa paak, kimaan u bonjai tun yanbõmm ki biirima. Ki Eli mi nan bi tuun bonbiir maŋ, ŋaan ki u ki gõõribi. ¹⁴ Li paak, ki n por kat nan marunsiar koo piinsiar kaa ki saa fit nyinn Eli ŋaateeb biit na tubdatu ni.”

¹⁵ Ki Samuel biar ki dõõ u dõõnu paak, ki li tan yent sanyio̯ok, ki u fiir ki loot Yennu ŋaak tammõ, ŋaan ki janmaanii moko nan wun bet Eli, Yennu nba betõ linba, yirintu na ni. ¹⁶ Ki Eli yiinõ a, “N bija Samuel.”

Ki Samuel toon a, “Mine na.”

¹⁷ Ki Eli boio̯ a, “Yennu yet a bee? A daa bõriin siari. Yennu saa dat a tubir bonbiir, li-i tee ki a ki pakin maan nba ki u yeta na kuri.” ¹⁸ Tõn, ki Samuel yetõ maan na kur, ki ki bõõõ siari. Ki Eli yet a, “Nõõõ tee Yennu, u saa fit tun linba kur ŋan nano.”

¹⁹ Ki Yennu be nan Samuel ki u kpaatir, ki te linba kur Samuel yet, tan gbee. ²⁰ Tõn, ki Israel teeb kur, laa nyii bi tinj bõkir yenn po, ki saa tuu leer po, ki sõõ kur mi nan Samuel tee Yennu sõkinii nan barmõnii. ²¹ Ki Yennu ŋammit ki fiitir u mõŋ ki teen Samuel, Siilo doo ni, siaminba ki u lekit ki pak nano na. Ki yoo nba kur ki Samuel pak, Israel teeb kur tuu gbiinte.

4

Bianjinba ki Filistia teeb fat molor lakir na

¹ Li yooe ki Filistia teeb taan leeb ki nyii a bin kõn nan Israel teeb. Tõn, ki Israel teeb mun nyii a bin took ki kõn namm. Ki Israel teeb na chaan bi kaan Ebeneser, ki Filistia teeb mun chaan bi kaan Afek. ² Ki Filistia teeb na lek Israel teeb ki kõn namm nan ninmõn, ki nyann Israel teeb maŋ, ki kpii nan tusaa ŋanna na tõb maŋ ni. ³ Israel kunkõnkõnna nba din tenn na din ŋmat bi kaan ni, ki bi tõõndamm na boi bi leeb a, “Bee teen dinna Yennu te Filistia teeb na nyanniti? Njaant ki tin saan Siilo ki saa jii Yennu molor lakir na, ki lin te ki wuu be nant kii sommitit, ki tin nyann ti datai.” ⁴ Ki tõõndamm na nyinn jab ki tumm Siilo, ki bi saan jii Yabint Yennu molor lakir na ki jen nann. Ki ŋõõ Yennu be bona nba mõk kpinkpant* banlee na sinsuuk ni. Ki Eli bonjai banlee nba tee Hofni nan Finehas na baar nan molor lakir na.

⁵ Yoo nba ki Yennu molor lakir na kõõ Israel teeb kaan na ni, ki Israel teeb maŋ mõk parpeenn ki ji hoot nan kunkõpaara, ki li te tinj jek. ⁶ Ki Filistia teeb na gbat hootii na, ki yet a, “Hoot boor bee be Hiibu teeb† kaan ni na? Li paak tee bee?” Baa gbat nan Yennu molor lakir na kõõ Hiibu teeb kaan ni na, ⁷ ki janmaanii kõõ Filistia teeb na, ki bi yaa, “Yennu sik bi kaan niwa, ti be maan nie, linba na booru daa ki ban tun ti boor ni. ⁸ Bonbiir be ti paak, ŋmee saa fit nyinnit tingbanpaara na nuu ni? Bi tee tingbana nba din kpi Ijpt teeb kunkoouk paak nae. ⁹ Filistia teeb, cheen i para man, ii kõn nan i tee jab na, nna-i kaa, ti saa teen Hiibu teeb yommii nan taa diab ki bi tee yommii bianjinba na. Li paak, ii kõn nan jab na.”

¹⁰ Ki Filistia teeb na kõn nan paŋ ki tan nyann Israel teeb, ki bi chiar yarik yarik, ki kun bi ŋei ni. Israel teeb bonchiann din kpo. Bi din kpii Israel kunkõnkõnna tusaa piintaa. ¹¹ Bi din fat Yennu molor lakir nae, ki bia kpii Eli bonjai banlee na, ŋamme tee Hofni nan Finehas.

Ki jii Eli kuun po

* **4:4** 4.4 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ŋaan mõk kpinkpant. † **4:6** 4.6-9 Israel teeb sanleere tee Hiibu teeb.

12 Jasooe din be ki tee Benjaminn boor ni niro, ki din chiar tob na ni, ki saan Siilo doo ni, li daar, ki pat u tiat, ki bia puk tanpent a lin wann nan u be parbiir ni. 13 Waa baar lej yoo nba, ki soo Eli kar sonjokpin, kok paak, ki gorii, kimaan u yan din put Yennu molor lakir na paake. Joo na nba koo doo na ni, ki yet linba tun tob ni yoo nba, ki doo na niib kur faa wuyikinii. 14 Ki Eli gbat wuyikinii na ki boi a, "Wuyikinii na paak tee bee?" Ki joo na kakit saan Eli boor ki saa yeto labaar man. 15 Eli din mok bina piinyia nan nanniime, ki u ninjiinii ji ban ki u ki nyoon fanu. 16 Joo man din yet Eli a, "N nyii tob na ni dinnae ki chiar baar."

Ki Eli boio a, "N bija, bee baari?"

17 Ki joo na jiin a, "Israel teeb chiar ki nyik Filistia teeba. Li tee kunkonbiire, jab bonchiann kpo. Linba pukin, a bonjai banlee nba tee Hofni nan Finehas na kpowa, ki bi bia fat Yennu molor lakir nawa."

18 Yoo nba ki joo na taa Yennu molor lakir sann na, ki Eli nyii kok paak ki baa yinyann, tammob na boor. U din gbenj ki bia kpet bonchiann, li paak, waa baa na ki u turu konn, ki u kpo. U din tee Israel teeb toondaano bina piinnae.

Ki jiin Finehas pakook kuun po

19 Eli sipook, wunba tee Finehas njaapoo na din mok poore, ki jan maaruwa. Yoo nba ki u gbat nan bi fat Yennu molor lakir na, ki u sipojak nan u soro bia kpowa na, ki u mo matyiaru, ki mar, njaan matuk na din daamiio bonchiann. 20 Waa kpenn yoo nba, ki maannaanba nba be nana na yeto a, "Cheen a par, a mar bonjake." Njan ki matnaa na din ki fiini. U din ki jiimm siari. 21 Matnaa na din pur bik na sann Ikabod-e,‡ ki yet a, "Yennu baakir nyii Israel teeb boora." Ki li gaan nan Yennu molor lakir nba ki bi fat na, nan u sipojak nan u soro kuun paak. 22 Poo man din yet a, "Yennu baakir nyii Israel teeb boora, kimaan bi fat Yennu molor lakir nawa."

5

Biajinba ki Yennu molor lakir be Filistia teeb boor

1 Filistia teeb nba nyann ki fat Yennu molor lakir na, li poor po ki bi jiiir Ebeneser ki saan nann Asdod doo ni, 2 ki saa koon bi tingbann nba ki bi yir Dagonn na diiuk ni, ki bir kpian tingbann nba ki bi maa ki senn man. 3 Ki li yent sanyiok, ki Asdod teeb la bi tingbann Dagonn man baa ki faab tij ni, Yennu molor lakir na toonn. Ton, ki bi fiino ki njam senn waa tuu see sian. 4 Laa bia yent sanyaleeuk, ki bi la tingbann Dagonn na baa ki doo tij ni, Yennu molor lakir na toonn. Njan narin ki u yur nan u kpinkpant pota ki saa kpaak tammokor, njaan nyik gbanant ki li doo li koo. 5 Li paak, ki Dagonn mannteeb nan u jiant-teeb kur nba be Asdod doo ni, ji ki nmaan li tammokor paak nan dinna.

6 Yennu din dat Asdod teeb tuba bonbiir, ki koomm janmaanii, ki dat njam nan binba kur kpiab na tuba, ki te mora* soorib. 7 Niib na nba la linba ji teeb na, ki bi yet a, "Israel teeb Yennu nae daar timm nan ti tingbann Dagonn tuba. Ti ji kan njaan ki Yennu molor lakir na n biar nanti." 8 Li paak, ki bi tun toomii ki bi lin yiin Filistia teeb batnba banjmu na, ki tan boib a, "Ti saa teen Israel teeb Yennu molor lakir na nlee?"

‡ 4:21 4.21 Ikabod paake tee "baakir kaa." * 5:6 5.6 Bi yaa li din tee yiarbiuk nba nyii loorii nie, ki baat nan mora niib paak, ki kpi yian yian.

Ki bi jiin a, "Ti jii Israel teeb Yennu molor lakir na ki saan nann Gaaf." Tɔn, ki bi jii Yennu molor lakir na ki saan nann Gaaf. Li mun bia din tee Filistia teeb doi na yenne. ⁹ Baa jii ki saan nann doo na ni yoo nba, ki Yennu par bee doo maɲ paak, ki u dat bi tuba ki te ki mɔra soor bi nipaauɲ nan nikpera kur, ki li te jaɲmaanii soorib. ¹⁰ Tɔn, ki bi nyinin Yennu molor lakir na ki saan nann Ekronn, ki li mun bia tee Filistia teeb doo. Njan molor lakir na nba baar leɲ yoo nba ki niib na faa wuyikiɲ ki yaa, "Bi baar nan Israel teeb Yennu molor lakir doo na ni, a bin kpi ti kure." ¹¹ Li paak, ki bi yiin Filistia yudamm kur, ki tan yetib a, "Nyint Israel teeb Yennu molor lakir na ti peɲ. Njaant ki lin ɲmat laa tuu be sian, nna-i kaa, li saa kpi timm nan ti niib gbenna." Bi yet nna kimaan Yennu-e din daar bi tuba bonbiir, ki li te jaɲmaanii soorib bonchiann. ¹² Niib nba lek din ki kpo na, njan mɔra din soorib bonchiann, ki bi fabin ki yi bi yennii a bin sommib.

6

Bianɲinba ki Yennu molor lakir jen Israel teeb boor

¹ Yennu molor lakir na nba be Filistia yent ni ɲmaarii ɲanlore na poor poe, ² ki Filistia teeb yiin mannteeb nan nyokdamm ki tan boib a, "Ti saa teen Yennu molor lakir na nlee? Li-i tee ki ti saa jiir ki jiin laa nyii sian, ɲann ti saa jiin nan bee?"

³ Ki bi yet a, "Li-i tee ki i yaa yin ɲmat nan Israel teeb Yennu molor lakir na, see ki i saan nann nan piinii ki saa turɔ, ki lin pa i yanbɔmm paak. I daa jiint Yennu molor lakir na yanni. Jiintir nan piinii. Nanne saa te ki yin la tebu, ki i bia saa la linba paak ki u daar i tuba."

⁴ Ki Filistia teeb na boi a, "Piinboor bee ki ti saa saan nanni?"

Ki bi jiin a, "I saa saan nan mɔra salinkuna ɲanɲmue nan lanpora salinkuna ɲanɲmu, ki Filistia batnba banɲmu na saa tur yenn yenn, kimaan li yiar boorike bo baa yimm nan i batnba banɲmu na paak. ⁵ Mɔra nan lanpora nba biir i tiɲ na, li ɲamm li ninnauɲ, ki tur Israel teeb Yennu choruɲ. Li pasiar u saa nyik ki ji kii nabis yimm nan i tingbana nan i tiɲi. ⁶ Bee ki i tee tubkangbata nan Ijpt kpanbar nan u niib nba din tee na? Yennu nba din ɲmakirib kenken na, bi din ki ɲaa Israel teeb kaa ki bi nyii Ijpt tiɲ ni-i? ⁷ Li paak, ii lon naatoruk nan nei banlee, binba mɔk naabis, ki bi daa ki ban yokin yokit bi turi ni, ki gaamm nan toruk na, njan loon naabis na naaloor ni, ⁸ ki jii Yennu molor lakir na ki paan toruk na paak, njan boninnant nba tee piinii ki saa nyinni biit ni na, ii teenir lakir ni, ki senn kpian molor lakir na, ki ɲmant toruk na, ki te ki lii saa li kuukɔɔ, ⁹ njan kii gorii. Li-i tee ki li saa took Israel teeb doo Bef Semes-ie, li want nan Israel teeb Yennu-e te ki yiar kanbant soorit. Li-i muniɲ tee ki li ki tɔkin li po, ɲɔɔ kaa tun yiar yoona na, njan li kpan tan baee."

¹⁰ Ki bi tun nan baa wannib bianɲinba na, ki jii nei banlee ki gaamm toruk na, njan loon naabis na naaloor ni, ¹¹ ki paan Yennu molor lakir na toruk na paak, ki pukin lakir nba ki bi ɲamm salima mɔrkuna nan salima lanpora ki teen li ni na. ¹² Tɔn, ki nei na soor sɔnu ki took Bef Semes, ki ki bot muuk nan waama, ki mɔ saa, ki Filistia batnba banɲmu na waa bi poor ki saa baar Bef Semes kpaar paak.

¹³ Bef Semes teeb din jaan jeete baauk ni, ki tan la Yennu molor lakir na, ki ji mɔk parpeenn ki kpamm. ¹⁴ Toruk na din baar ɲɔɔ nba ki bi yiu Joosua ki u kɔɔ Bef Semes na sarwauk niɲe, ki set leɲ ki kpian tanpigbenɲir, ki leɲ niib na chɔɔ taabii toruk maɲ ki teen daat, ki kpai nei na, ki joob muu,

ki li tee mujoonu maruḡ ki tur Yennu. ¹⁵ Ki soḡ Liifai teeb wokit Yennu molor lakir na, nan lakir nba ki salima bonninnant be li ni na, ki paanir tanpigbenir na paaka. Li daar maḡ ki Bef Semes teeb mann mujoonu maruḡ nan marunlia ki tur Yennu. ¹⁶ Filistia batnba banḡmu na din la baa tun linba na kurewa, ki ji ḡmat kun Ekronn li daar.

¹⁷ Filistia teeb salinkuna ḡanḡmu na din tee piinii ki teen Yennu, a lin pa bi biit paak. Salinkunn kur din see doyenn paake. Ki doi maḡ tee Asdod nan Gasa nan Askelonn nan Gaaf nan Ekronn. ¹⁸ Bi bia din tur salima lanpora, ki salinkunn kur see batnba banḡmu nba dia Filistia teeb doi ḡanḡmu na yenn kur paak, li digbangbeḡa nba mək joona nan digbanbis nba ki mək joona kur. Tangbenir nba ki bi paan Yennu molor lakir li paak na daa tee siara ki jiin linba din tun na po nan dinna, ki be Joosua sarwaauk ni, Bef Semes doo ni.

¹⁹ Yennu din kp̄ii Bef Semes jab piinlore, kimaan baa got molor lakir na noḡk ni na, ki niib na ji din bui fabin, kimaan Yennu te ki nikuuk koḡ bi niwa.

Biaḡinba ki Yennu molor lakir na be Kiriaf Jearim

²⁰ Tḡn, ki Bef Semes teeb boi a, “ḡmee saa fit set Yennu nba tee kasii na tḡonni, ḡmee doo niḡe ki ti saa saan nan molor lakir na ki lin fokit nanti?” ²¹ Ki bi tun toomii, ki bi saan Kiriaf Jearim niib boor, ki yetib a, “Filistia teeb jiin Yennu molor lakir nawa. Baat man, ki tan gaar ki kun nann.”

7

¹ Tḡn, ki Kiriaf Jearim teeb saan gaar ki saan nann joḡ nba koḡ kunkonn paak ki bi yiu Abinadab na ḡaak ni, ki ḡamm kaan u bija nba ki bi yiu Eleasar na, a wuu goiriir.

Biaḡinba ki Samuel teen Israel teeb diarḡḡ

² Yennu molor lakir na din be Kiriaf Jearim, ki dii nan bina piinlee nawa, yoo nba na kur ki Israel teeb kura mḡ, ki yi Yennu a wun sommib.

³ Ki Samuel yet Israel teeb na a, “Li-i tee ki i loon yin ḡmat kii be Yennu boor, see ki i nyik tingbanmannu nan tingbann nba tee Astarte na ninnant jiantii. Jiin i mḡḡ ki tur Yennu nan barmḡnii, kii jiantir ḡḡḡ kuukḡḡ, ki u saa nyinni Filistia teeb nuu ni.” ⁴ Tḡn, ki Israel teeb nyik tingbana nba tee Baal nan Astarte na mannu, ḡaan jiantir Yennu kuukḡḡ.

⁵ Ki Samuel yiin Israel teeb na kur a bin chet Mispa, ki betib nan u saa miar Yennu bi paak leḡ. ⁶ Tḡn, bi kur nba taan leeb Mispa yoo nba ki bi luun nyun ki mḡḡn, ki li tee piinii ki teen Yennu, ki lor mḡi li daar maḡ, ki pak kat bi yanbḡmm ki yet a, “Ti tun biir Yennu-wa.” (Mispa-e ki Samuel din bu Israel teeb maan.)

⁷ Yoo nba ki Filistia teeb gbat nan Israel teeb taan ki be Mispa na, ki Filistia batnba banḡmu na tikir bi kunkḡnkḡnna, a bin lek Israel teeb. Ki Israel teeb na gbat nna maḡ, ki jaḡmaanii koḡb. ⁸ Ki bi yet Samuel a, “Ti kpaḡ-ii mei ti Yomdaano Yennu ki wun tinnit Filistia teeb nuu ni.” ⁹ Ki Samuel kp̄ii pebik ki joo u kur muu, ki li tee mujoonu piinii maruḡ ki teen Yennu, ki miarḡ a wun somm Israel teeb, ki u gat u miaru maḡ. ¹⁰ Yoo nba ki Samuel daa mann maruḡ na, ki Filistia teeb na nakin waan a bin leḡib. Li taakpaak ni, ki Yennu te saak tian sanpaapo, ki yaar litib, ki ḡmat bi yan, ki bi ch̄iar nan jaḡmaanii. ¹¹ Ki Israel teeb nyii Mispa ki berib, ki kpiib soḡnu ni ki saa baar Bef Kar.

¹² Tɔn, ki Samuel jii tann ki chaan Mispa nan Senn doi sinsuuk ni, ki yet a, “Yennu-e sommit nan mɔtana,” ki purir Ebeneser,* ¹³ Tɔn, ki Israel teeb nyann Filistia teeb, ki Yennu gɔɔr Filistia teeb, ki bi ji din ki fit kɔɔ Israel tiŋ ni, yoo nba ki Samuel daa din be na. ¹⁴ Doi nba ki Filistia teeb din fat ki li be Ekronn nan Gaaf sinsuuk ni na, Israel teeb din gaara. Tɔn, bi din ŋmat gaar bi yent kurawa, ki parmaasir ji be Israel nan Keenann teeb sinsuuk ni.

¹⁵ Samuel-e din tee Israel teeb diaroɔ, yoo nba ki u din be u manfoor ni na. ¹⁶ Binn kur, u din tuu lin Betel nan Gilgal nan Mispa-e ki kaar bu maan. ¹⁷ U din tuu tan ŋmat kun Rama, u doo ni, ki bia din tuu tee barbuuroɔ leŋ, ki din maa Yennu maruŋ binbintir leŋ.

8

Bianjinba ki Israel teeb loon kpanbar

¹ Yoo nba ki Samuel din tan kpet na, u din te ki u bonjai nae tee Israel teeb barbuura. ² U bijakper sann din tee Joel-e, ki bonbik sann tee Abija. Bi din tee barbuurae ki be Beerseba. ³ Ŋaan Samuel bonjai na din ki tee nan bi baa nba tee bianjinba na. Bi baka din be lik-kpaann nie, ki bi gaan fobit ki ki bu maan fanu.

⁴ Tɔn, ki Israel saakab kur taan leeb, ki saan Samuel boor Rama, ⁵ ki saa yeto a, “Gotirii, a kpeta, ki a bonjai na mun ki tee nan fin na. Li paak, a nyinn soɔ ki wuu tee ti kpanbar kii diat nan digbanlia nba mɔk kpanbara bianjinba na.” ⁶ Samuel par din biir bi paak nan baa yaa bi loon bi tiɔŋ kpanbar nawa, ki u miar Yennu. ⁷ Ki Yennu beto a, “Gbiintir maan nba ki niib na beera na. Li ki tee fin kaa ki bi yêeni, bi yêen mine nan n ki tee bi kpanbari. ⁸ Laa nyii daar nba ki n din nyinnib Ijpt nawa, bi din yêtime, ŋaan ŋmat ki jiantir pata, ki mɔtana, bi bia teea nan baa din tuu teen bianjinba nae. ⁹ Li paak, gbiintir ki turib, ŋaan turib kpaanjara, ki wannib kpanbar na nba saa diab bianjinba.”

¹⁰ Ki Samuel yet niib nba baar u boor ki yaa wun turib kpanbar na mɔmaan nba ki Yennu beto a wun yetib. ¹¹ Ki Samuel ŋamm fiit ki wannib a, “I kpanbar na nba saa dia-i bianjinbae na: U saa jii i bonjai siab ki teemm kunkɔnkɔnna, siab mun sii tee u tɔb taantorit ŋmakit teeb, ki bi siab tee u tɔb taanjakira, ki leeb mun tee binba tuu saa liita ki u taanii n wei. ¹² U saa nyinn bi siab ki bi tee tɔondamm, kii gorii koonn jab tusir tusir, ki leeb mun gorii jab piinŋmu-ŋmu. I bonjai sii ko u kpaab ki jaan li jeet, ki siab mun kur u jatiat, ki bia ŋamii u torit. ¹³ Ki i bonpoi sii ŋamii tulaarii ki teenɔ, ki tee u jeet, ki bia pur u boroboro. ¹⁴ U saa jii i sarwaat nba kpai na, ki bia jii i tilontii nan olif kpan tiŋanii na ki tur u toontunna saakab na. ¹⁵ U saa gaar i jeet nan i tilontii piik ni yennkɔɔ ki tur u ŋaasaakab nan toontunna saakab. ¹⁶ U tan saa gaar i ŋei toontunna, nan i nei nba ŋan, nan i bonii nba ŋan ki te ki bi tuun u toona. ¹⁷ U saa gaar i bonkobit piik ni yennkɔɔ, ki i mɔŋ saa teen u daaba. ¹⁸ Li yoo-i tanj baar, i saa mɔ kɔɔ bonchiann, kpanbar nba ki i gannɔ na paak, ŋaan Yennu tan kan gbat i fabinii.”

¹⁹ Ŋaan ki niib na yêet bin gbiint Samuel maan na, ki yet a, “Aaii, ti loon kpanbare ki wuu diat. ²⁰ Ti sii mɔk ti tiɔŋ kpanbare ki u diat, ki li saa te ki ti mun tee nan digbanlia na. U tuu saa gar ti tɔonne ki tin faa tɔb.” ²¹ Ki

* 7:12 7.12 Ebeneser paake tee “Sommir tann.”

Samuel gbiint linba kur ki bi yet, ki n̄mat wann Yennu. ²² Ki Yennu jiin a, “Tumin nan baa loon bianjinba na, ki turib kpanbar.” Tɔn, ki Samuel yet Israel jab maɲ kur a bin n̄mat kun bi n̄ei ni.

9

Bianjinba ki Samuel la Sɔɔl

¹ Benjaminn booru ni niro nnae din be, ki tee mokitɔɔ, ki bia mɔk yiikoo, ki u sann tee Kis. U din tee Abiel bijae, ki u mun tee Seror bija, ki Seror baa tee Bekoraf, ki Bekorof baa tee Afia, ki Afia mun tee Benjaminn booru ni niro. ² Kis din mɔk bonjak, ki u sann tee Sɔɔl. Sɔɔl din tee naasinɲaɲe, ki u lɔɔ din ki be. U din fɔk ki gar Israel teeb na kura, ki bia n̄an bonchiann ki gar sɔɔ kur.

³ Kis din mɔk bonii, ki bi siab tan bot. Ki u yet Sɔɔl a, “Jiin toontunna na yeno, ki fin nan n̄ɔɔ n saan ki lon bonii na.” ⁴ Ki bi saan ki lin kunkona doi nba be Efraim nan Salisa yent ni kur, n̄aan bi din ki la bonii na. Tɔn, ki bi bia saan Saalimm yent ni, ki bonii na bia kaa leɲ. Ki bi lin Benjaminn yent kura ni, n̄aan bia ki lab. ⁵ Yoo nba ki bi din tan baar Suf yent ni, ki Sɔɔl yet u toontunno na a, “N̄aant ki tin n̄mat kun n̄aak ni, nna-i kaa, n baa saa nyik bonii na dudukite, n̄aan ji duki ti po.”

⁶ Ki u toontunno na betɔ a, “Gotirii, Yennu niro be doo nba na ni, ki niib chɔrimɔ, kimaan linba ki u yet, li tuu tan teen mɔniie. N̄aant ki tin saan u boor. Li pasiar u saa fit wannit taa saa lon bonii na siaminba ki laba.”

⁷ Ki Sɔɔl boio a, “Li-i tee ki ti saani, ti saa tur jɔɔ maɲ bee? Ti jeet gbenn paka niɲa, ti ki mɔk piinsiari. Ti mɔk bee ki saa tur Yennu niro na?”

⁸ Ki toontunno na jiin a, “N mɔk likbinn nna. N saa jiiir ki turɔ ki wun ji wannit taa saa lon bonii na sian.”

⁹⁻¹¹ Ki Sɔɔl yet a, “Li tee dudukɲante, n̄aant ki tin saan.” Ki bi saan doo nba ki Yennu niro be na ni. N̄aan baa daa somm kunkonn paak ki saa doo na ni na, ki bi took sapaamm ki bi nyii doo na ni a bin luun nyun, ki bi boi sapaamm na a, “Ninnyɔɔn daano be doo na ni-i?”

(Bina maɲ ni bi din tuu yi Yennu sɔkinii ninnyɔɔn daano. Li paak, li-i tee ki sɔɔ loon wun boi Yennu siar, u tuu yet a, “N̄aant ki tin saan ninnyɔɔn daano boor.”)

¹²⁻¹³ Ki sapaamm na jiin a, “Nn, u be. Barmɔnii, u be i tɔɔnn po. Li-i tee ki i kakit, i saa baarowa. I-i kɔɔ doo na ni, i saa lauwa. U kɔɔ doo ni dinnae, kimaan niib na yaa bin saan kunkonn paake ki saa mann maruɲ, binbintir nba be leɲ na paak. Niib nba ki bi yiimm na daa kan piin dinu, see ki u tan baar, kimaan u saa teen piisin jeet na paakewa ki bin di. Li-i tee ki i saan mɔtana, i saa lauewa ki wun fit do kunkonn na paak ki di jeet.” ¹⁴ Tɔn, ki Sɔɔl nan u toontunno na saan doo na ni. Baa kɔɔ leɲ yoo nba, ki bi la Samuel baat a wun saan kunkonn na paak, ki saa jiant Yennu.

¹⁵ N̄aan sɔɔ wonn, Yennu won yet Samuel a, ¹⁶ “Wonn nna yoo, n saa tun jasɔɔ, ki u tee Benjaminn booru ni niro, ki a mɔɔn kpan u paak ki dinnɔ naan, ki wuu dia n niib Israel teeb. N̄ɔɔe saa fatib Filistia teeb nuu ni. N la n niib na daamiiwa, ki bia gbat fabinii nba ki bi fabin ki turin nawa.”

¹⁷ Yoo nba ki Samuel ninbina paan Sɔɔl paak na, ki Yennu betɔ a, “Jɔɔ nba ki n beta u po nae na, n̄ɔɔe saa dia n niib.” ¹⁸ Ki Sɔɔl wei baar Samuel, doo na tammɔb ni, ki boio a, “Chanbaa, a saa fit wannin ninnyɔɔn daano na nba be siami-i?”

¹⁹ Ki Samuel jiin a, “Mine tee ninnyɔɔn daano maɲ. Liitir n tɔɔnn, kii saa Yenjiantboor, kimaan dinna min nan fine saa lakin di. Wonn sanyiok

ni, n won saa tura a buboit jiinu, ñaan te ki a kun. ²⁰ Bonii nba daan bot daar powa na, a daa te ki li daamiia li po. Bi laba. Ñaan ñmee ki Israel teeb mantik loono? Li tee fin nan a baa ñaaniib kure.”

²¹ Ki Sool jiiin a, “N tee Benjaminn booru ni nirɔe, timme tee booru nba waar Israel teeb ni, ki ti naakuuk bia ki kpaal talas. Ki bee ki a piak maan nba na ki teenimi?”

²² Tɔn, ki Samuel jii Sool nan u toontunno na, ki bi saan koo digbenjir na ni, ki u te ki bi kar jirima kaanii ni, ki saamm nba ki bi yiimm na kar, ki teen nan piintaa nawa. ²³ Ki Samuel yet jeteentoo na a, “Baat nan nant nba ki n bo tura, maa a teen li kuukoo na.” ²⁴ Tɔn, ki jeteentoo na jii nangannkar nba tee narj na, ki baar paan Sool tɔonn. Ki Samuel yet a, “Nantor na tee a yare ki n bo bor. Ñmamin. N bo bor maa a ñmamir motanae, niib nba ki n yiimm na tɔonn.”

Tɔn, ki Sool nan Samuel lakin dii, daar marj ni. ²⁵ Baa tan nyii Yenjiantoor ki sik doo niñ yoo nba, ki bi ñamm gado ki senn ñaak yur paak,* ki tur Sool, ki u doo door lej.

Bianjinba ki Samuel mɔon naandinu kpan Sool paak

²⁶ Sanyafaar ki Samuel yiin Sool, ki yeto a, “Fiit ki teen siir ki n chiana ki a kun.” Ki Sool teen siir, ki ñoo nan Samuel tok saa. ²⁷ Baa saa baar doo kpɔn yoo nba, ki Samuel yet Sool a, “Betir a toontunno na ki wun gar ti tɔonn, ñaan fan biar waan, ki n beta mɔmaan nba ki Yennu yet.” Ki toontunno na gar.

10

¹ Tɔn, ki Samuel jii olif tiinii kpan, ki li be salenn ni, ki mɔon Sool yur paak, ki puur lurɔ ki mɔot u tankpinn,* ñaan yeto a, “Yennu-e dinna naan ki teena Israel teeb nba tee u niib na diatoo. Fine sii dia u niib, ki sii guub ki bin nyi bi datai kura nuu ni. Linba nae tee sira nan Yennu-e ganna, a fi tee u niib diatoo. ² Min nan fin-i nyik leeb dinna, a saa took jab banlee, Rachel kaauk nba be Selsa na boor, ki li be Benjaminn kpaar paak. Bi saa paka nan bonii nba ki a lin kpaamm na, bi laba, ki motana a baa ji ki dukii bi po. A poe ki li ji daamiio, ki u boi yoo kur a, ‘N saa teen nlee bik na po?’ ³ Ki a saa nyi lej ki saan tee-e ki saa baar tijakper nba be Tabor na. Leje ki a saa chet jab bantaa, ki bi saa a bin mann maruj ki tur Yennu, Betel doo ni. Niib bantaa marj ni, yeno sii kpakii bupanii bantaa, ki loo sii jii boroboro ñantaa, ki loo na mun sii dia tilɔna daan ki li gbee bujakora. ⁴ Bi saa foonta ki tura boroboro ñanlee, ki a gaar. ⁵ Ki li poor po ki a saa saan Yennu kunkonn nba be Gibeana na boor, leje ki Filistia teeb teen bi kaan. A sakii koo doo na tammob ni, a saa chet Yennu sokiniinba, ki bi yaba, ki nyii maruj binbintir nba be kunkonn paak na, ki faa gingana nan biat, ki peeb naatuna nan yerii, ki waa ki yikin wuyikini. ⁶ Li taakpaak ni, Yennu Seek saa koo a ni, ki a saa taamm nan bi jiantii waak nan wuyikini marj, ki a binberj saa lebit, ki ji be li koo. ⁷ Yoo nba ki linba na kur baara, fan tun nan Yennu nba saa wanna bianjinba na. ⁸ A saa gar n liik ki saan Gilgal. Leje ki n saa wei baara ki tin mann mujoonu Yenpiinii maruj, nan weinanleeb Yenpiinii maruj. A guurin daa ñanlore, ki n tan baar ki wanna faa saa tun linba.”

⁹ Yoo nba ki Sool ñmantir a wun saan ñaan nyik Samuel na, ki Yennu turɔ binbenpaan, ki maan nba ki Samuel bo doñ beto na set tun nna daar

* **9:25** 9.25 Bi ñei yura paak, bi din tuu sere.

* **10:1** 10.1 Bi binberj ni, bi din tee nnae ki want lomn.

manj ni. ¹⁰ Yoo nba ki Sool nan u toontunna baar Gibea na, ki Yennu sokiniinba yaba ki tooko, ki li taakpaak ni ki Yennu Seek sik u paak, ki u saan pukin bi jiantii waak nan wuyikini na ni. ¹¹ Niib nba tuu miuwa na nba la ki u tuun nna manj, ki bi boi bi leeb a, "Bee baar Kis bija na paaki? Sool ji tee Yennu sokiniie-e?" ¹² Ki jasoo koo kpia lej, ki boi a, "Sokiniinba na narimi, bi baanba tee lamme?" Ki li ji teen barnar a, "Sool mun ji tee Yennu sokiniie-e?" ¹³ Sool nba nyik u jiantii waak nan wuyikini na poor poe, ki u saan maruj binbintir nba be kunkonn paak na.

¹⁴ Ki u baa naa bik la hoo nan u toontunno, ki boib a, "I bo saan lee?" Ki Sool jiin a, "Ti bo lin kpaan boniie. Taa ki lab na, ki ti saan a tin la Samuel."

¹⁵ Ki Sool baa naa bik na boi a, "U beta bia?"

¹⁶ Sool jiin a, "U betit nan i la bonii nawa," naan u ji ki yet u baa naa bik maan nba ki Samuel wanno ki jiin u naandinu po na.

Sool nba dii naan bianjinba

¹⁷ Ki Samuel yiin Israel teeb, ki bi baar ki taan leeb Yenjiantu boor, Mispa, ¹⁸ ki u yetib a, "Momaan nba nae ki ti Yomdaano Israel teeb Yennu yet a, 'Mine nyinni Ijpt tinj ni, ki fati Ijpt teeb nuu ni, nan nilee nba din diini na nuu ni. ¹⁹ Mine tee Yennu nba nyinti wahala nan daamii ni, naan motana i yetima ki ji beerin a n turi kpanbar. Li nan, ii taan i moj kii be Yennu toonn, kii kar booru booru nan naakuuk naakuuk.' "

²⁰ Ton, ki Samuel te booru kur nyii, ki Yennu saa gann Benjaminn booru.

²¹ Ki Samuel bia te ki Benjaminn booru nyii naakuuk naakuuk, ki u bia saa gann Matri naakuuk, ki Matri naakuuk nyii set, ki u gann Kis bija Sool, ki bi lomoo, ki ki lau. Baa ki lau na, ²² ki bi namm boi Yennu a, "Daano manj be nna-a?"

Ki Yennu jiin a, "Gotir, hooe gur jika ninj na."

²³ Ki bi chiar ki saan jiiu ki baar nana niib na ni. Waa set yoo nba, ki bi la nan u fok wunba be lej kur. ²⁴ Ki Samuel yet niib na a, "Joo nba ki Yennu gannoo na. Soo ki be ti sinsuuk ni na ki tee nan hoo na."

Ki niib na kur yikin sanpaapo ki yet a, "Manfofoouk tee kpanbar na yare."

²⁵ Ki Samuel namm fiit ki wann niib na naan chakita nba tee bianjinba, ki sobir ki teen gbounj ni, ki birir Yenjiantu boor. Li poor po ki Samuel ji yat niib na, ki soo kur kun u naak ni. ²⁶ Ki Sool mun nmat kun Gibea, ki jajaana nba Yennu sii bi para na chiano. ²⁷ Ki siab be ki tee niyoona, ki yet a, "Joo na yaa wun tun bee ki tinniti?" ki yisimo, ki ki baar nan piinii ki turo, naan ki Sool nmina.

11

Bianjinba ki Sool kon nyann Amonn teeb

¹ Nmaarik poorpoe, ki Amonn teeb bat Nahas din jii u kunkonkonna a bin lek ki biir Jabes, ki li be Gilead yent ni. Ki Jabes jab yet bat Nahas a, "Naant ki timm nan fin-ii mok lor, ki ti saa sak nan fii tee ti kura bat."

² Ki Nahas jiin a, "N saa sak ki i mok lor nani, li-i tee ki i saa sak ki min nyinn soo kur diitu ninbinn, ki lin dinn Israel teeb kur fei."

³ Ki Jabes toondamm na yeto a, "A turit daanalore ki tin wann Israel teeb kur. Li-i tee ki ti ki la soo ki u saa sommiti, nann ti saa jii ti moj ki tura."

⁴ Yoo nba ki maan na baa Gibeaa, siaminba ki Sool be na, ki niib na piin ki mo fabin. ⁵ Ki soo Sool nyii u kpaab ni nan naakookii, ki boi a, "Bee baari? Bee teen ki soo kur mo?" Ki bi wannoo labaar nba nyii Jabes na. ⁶ Yoo nba ki Sool gbat maan man, ki Yennu Seek sik u paak, ki u wutoor doo bonchiann. ⁷ Ki u jii naakookii banlee ki potib buri buri, ki jii bura man, ki tun toomii nann, a bin lin wann Israel teeb kur, ki li tee kpaanii nan wunba ki wei Sool nan Samuel ki saan tobi, baa saa teen li daano naajai bianjinbae na.

Ki Israel teeb ji din tin janmaanii nan linba Yennu saa tun ki turib. Ki bi kur nyii taan moyomm, ki soo ki tenni. ⁸ Ki Sool taamm ki bi be Besek. Tusaa kobii nantaade din nyii Israel booru ni, ki tusaa piintaa mun nyii Juda booru ni. ⁹ Ki bi yet Jabes teeb toomii na a, "Ti nmat ki saa yet i niib nan li won sii baat yonsuuk ni na, ki bi la fatuwa." Yoo nba ki Jabes teeb na gaar moamaan na, ki bi ji kpaamm. ¹⁰ Ki bi ji yet bat Nahas a, "Wonn ti won saa jii ti moŋ ki turi, ki yin ji teent yaa loon bianjinba."

¹¹ Li daar nyiok ki Sool bokit u jab na koonn muntaa, ki li tan yentir, ki bi saan koo Amonn teeb kaan na ni, ki lekib, ki li tan per yonsuuk na, ki bi kpiib bonchiann. Amonn teeb nba din tenn ki mok manfoor na din chiare, ki yat yarik yarik.

¹² Ki Israel teeb na boi Samuel a, "Niib nba yaa Sool kan teen ti kpanbar na be lee? Jiumm ki turit ki tin kpib."

¹³ Ki Sool yet a, "Soo kan kpo dinna, kimaan dinna nba nae ki Yennu fat Israel teeb." ¹⁴ Ton, ki Samuel yet niib na a, "Baat man ki tin saan Gilgal ki saa namm gbeen nan Sool-e tee ti kpanbar." ¹⁵ Ki bi kur saan Gilgal ki saa gbeen Sool naan, Yenjiantu boor. Leŋe ki bi mann weinanleeb Yenpiinii maruŋ, Yennu toonn. Ki Israel teeb kur dii li jaamm ki mok parpeenn.

12

Ki jiin Samuel chabiti kpaanii po

¹ Ki Samuel yet Israel teeb na a, "N tun linba ki i loon man tun ki turiwa. N turi kpanbara, ki u sii dia-i. ² Ki motana i ji mok kpanbar, ki u sii tee i toondaano. Min narin kpet ki yur penna, ki n bonjai be nani. Maa fiir n bisin nija, mine tee i toondaano nan motana. ³ Mine see i toonn na, li-i tee ki n tun biir siar, yin wannin motana na, Yennu nan kpanbar nba ki u ganno na toonn. N fat soo naabi-i? N fat soo bonji-i? N nmab soo, koo ki mia soo-so? N gaar fobit piinii soo penji-i? Li-i tee ki n bo tun linba na nba, n saa pae ki jiin li damm maa bo gaar linba."

⁴ Ki niib na jiin a, "Aaai, a ki nmab ti soo, koo ki mia ti soo. A ki gaar siar soo penji."

⁵ Ki Samuel yet a, "Yennu nan kpanbar nba ki u ganno ki turi na dii siara dinna nan n ki mok biit i boori."

Ki niib na jiin a, "Nn, Yennu set tee siara."

⁶ Ki Samuel tukin ki yet niib na a, "Yennu-e din gann Moses nan Aaronn, njooe bia din nyinn i yeejamm Ijpt tiŋ ni. ⁷ Motana, ii see yaa be siaminba na man, kimaan n yaa min tiari toonjaana nba ki Yennu din tun ki tinn yimm nan i yeejamm nae, ki lin wann i biit. ⁸ Yoo nba ki Jakob nan u njaateeb din saan Ijpt, ki Ijpt teeb miamm na, bi din bui fabine ki tur Yennu, ki Yennu tun Moses nan Aaronn, ki bi nyinnib Ijpt tiŋ ni, ki kaamm tiŋ na ni. ⁹ Naan niib na din tamm bi Yomdaano Yennu poe. Li paak ki u din te Sisera, wunba tee Hasor doo kunkonkonna saakoo na, nan

Filistia teeb, nan Moab bat, kon namm ki nyannib. ¹⁰ Ki bi din bui fabin ki tur Yennu ki boi sommir po, ki yet a, 'Ti tun yanbomma, kimaan ti nyik fin Yennu-wa, njaan nmat jiantir tingbana nba tee Baal nan Astarte nae. Motana, fi-i fatit ki ti nyii ti datai nii ni, ti saa jiantawa.' ¹¹ Ki Yennu tun Gideonn nan Barak nan Jefta, ki tan joont min Samuel. Ti kura na fati i datai nii niwa, ki i ji be i yamanie. ¹² Njaan yoo nba ki i la nan Amonn teeb bat Nahas yaa wun kon nani na, ki i yet nan Yennu ki tee i kpanbare, njaan betin a, 'Ti loon kpanbare ki wuu diat.'

¹³ "Motana, kpanbar nba ki i ganno nae na, yimme boi u po, ki Yennu jiiu ki turi. ¹⁴ Bont kur saa somm fanu nani, li-i tee ki i chorin i Yomdaano Yennu, ki jiantiro, ki gbiin u kpaanii, ki bia saak u wannu, ki li-i bia kii tee yimm nan kpanbar na wauu, li sii njan, ¹⁵ njaan li-i tee ki i ki gbiint Yennu sennu, ki yetiri, u wutoor saa do i paake nan laa din doo i yeejamm paak bianjinba na. ¹⁶ Li paak, ii see yaa be sian na man, ki i saa la toonjaann nba ki Yennu saa tun. ¹⁷ Motana ti be piare, li ki tee nna kaa-a? njaan n saa miar Yennu ki wun te saak n baa nan satianii. Li-i tee ki linba na tumi, i saa bann nan i tun yanbongbenjir ki tur Yennu, yoo nba ki i bo boi a i loon kpanbar nawa."

¹⁸ Ton, ki Samuel miar Yennu. Li daar man ki Yennu tun saak nan satianii, ki janmaanii soor niib na kur, ki bi tin Yennu nan Samuel. ¹⁹ Niib na kur din yet Samuel a, "Miat a Yomdaano Yennu ki turit, ki ti daa kpenni. Motana ti ji bann nan taa boi a ti loon kpanbar na, li tee yanbomme ki pukin biit nba ki ti tuu tuun na po."

²⁰ Ki Samuel jiin a, "I daa tiin janmaanii. Yaa lek tun yanbonboorik na, i daa nyikin Yennu, njaan jianto nan i para kur. ²¹ I daa lin kpaan yennii nba ki tee Yenmonii na, bi kan fit sommini, ki bia kan fit tinni, kimaan bi ki fo. ²² Yennu senn masonjaann nan u kan ban nyikini, kimaan u lor nan u saa jii-i, ki i sii tee u tiorj niib. ²³ Min njarin, Yennu n bor ki n daa tuun yanbomm ki nyikin i paak Yenmiaru, njaan n sii wanti linba njan ki bia tooke. ²⁴ Ti mok mosaku nan Yennu, kii tuun u toonn nan barmonii nan i para kur. Ii tiar toonjaana nba ki u tun ki turi na po. ²⁵ Li-i tee ki i nmii tuun yanbommi, yimm nan i kpanbar na saa kpoe."

13

Bianjinba ki Samuel yakii nan Sool

¹ Sool din tee bina piintaee ki dii naan, ki dia Israel teeb bina piinna nan njanlee. ² U din tan gann Israel jab tusaa nantaa, ki din be nan jab tusaa njanlee, Mikmas doo ni, nan kunkona nba kpia Betel doo na ni, njaan te ki u bija Jonatann jii jab tusir ki saan namm Gibe, ki li be Benjaminn booru yent ni. Jab nba biar na, ki Sool te ki bi kun.

³ Jonatann din kpai Filistia teeb kunkonkonna saakoo, Geba doo ni, ki Filistia teeb kur gbat. Ton, ki Sool te ki u toonii peb naatuna, ki yiin Hiibru teeb* digbana kur ni a bin tikir ki saan tob. ⁴ Israel teeb kur din gbat nan Sool kpai Filistia kunkonkonna saakoo nawa, li paak ki Filistia teeb ji ki loomm. Ton, ki niib na gbat yiinii na, ki baar Gilgal, Sool boor.

⁵ Filistia teeb na din taan leeb a bin kon nan Israel teeb. Bi din mok kunkontorit tusaa piintaee, nan taanjakira tusaa njanloob, nan jab nba tee kunkonkonna, ki bi yab nan moktanbiinii na, ki bi saan Mikmas, ki li be Betafenn yondo po, ki chaan bi kaanj. ⁶ Ki bi ji sar Israel teeb nan konn, ki

* **13:3** 13.3 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

Israel teeb nba la nan kɔnn na paar na, ki bi siab gur tanfiat nan fɔrii ni, ki siab mun bɔr bootit nan bunbuna ni, ⁷ ki siab mun tin ki poot Jɔɔdann mɔkir ki saa kɔɔ Gaad nan Gilead yentnba ni.

Sɔɔl lek daa din be Gilgal-e, ki janmaanii soor niib nba be nana na, ki bi jekir. ⁸ Sɔɔl din guur Samuel daanlore, nan waa din wannɔ bianjinba na, njan ki Samuel lek bia daa ki baar Gilgal-i, ki Sɔɔl jab na piin ki yat. ⁹ Tɔn, ki u yetib a, “Baat nan mujoonu Yenpiinii nan weinanleeb Yenpiinii na.” Ki u mann mujoonu maruj. ¹⁰ U mann ki gbente, ki Samuel baar. Ki Sɔɔl nyii a wun tookɔ ki gaarɔ saauj, ¹¹ njan ki Samuel boiɔ a, “A tun bee na?”

Ki Sɔɔl jiin a, “Yoo nba ki a wann nan a saa baar na, n ki la-ani, ki jab na piin ki yat, ki jenna, Filistia teeb na tikii leebe, ki be Mikmas. ¹² Li paak teen ki n dukin nan Filistia teeb na baat a bin lekime Gilgal na, njan ki n daa ki boi Yennu sommir po, njanne teen ki n dukin nan n saa mann marujo ki turɔ.”

¹³ Ki Samuel yetɔ a, “A tun jatiwa. A ki dia sennu nba ki a Yomdaano Yennu tura na. Li-i bonni tee ki a mɔk mɔsaku, u bo saa te ki fin nan a maarue-ii dia Israel teeb mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ¹⁴ Mɔtana, a naan na kan wei, kimaan a ki mɔk mɔsaku nana. Yennu saa lon jɔɔ nba ki u par mei u paake, ki dinno naan marj, ki u sii dia u niib.”

¹⁵ Ki Samuel nyii Gilgal, ki yaat saan Gibeaa, ki li be Benjaminn yent ni. Ki Sɔɔl kan jab nba be nana na, ki bi tee nan kobii njanloob na. ¹⁶ Ki Sɔɔl nan u bija Jonatann nan jab nba tee u yab na kar Geba, ki li be Benjaminn yent ni, ki Filistia jab mun kar Mikmas. ¹⁷ Ki Filistia kunkɔnkɔnna na bɔkit koonn muntaa, ki lin fiar. Ki koonyenn gaar Ofra po, ki li be Sual yent ni, ¹⁸ ki koonleer gaar Bef Horonn po, ki koonleer na mun tɔkin ki jir kpaar po, ki took kunkoouk nba be Seboyim baauk po na.

¹⁹ Saauk damm din kaa Israel tinj ni, kimaan Filistia teeb din wuun Hiibru teeb† a bi daa kur jatiat. ²⁰ Njanne te ki Israel teeb din tuu saan Filistia jab boor ki saa tai bi koa nan pai nan gɔtit. ²¹ Li paatii din tuu tee likbinne, li-i tee ki a yaa a tiar piak, koo ki njam peenii, njan sɔuk koo kuur paatii tee likbina njanlee-e. ²² Tɔn, ki daar nba tan tee tɔb daar na, ki Israel jab na, bi sɔɔ ki mɔk jukbanjiak koo kpanni, see Sɔɔl nan u bija Jonatann kuukɔɔ.

²³ Ki Filistia jab na te ki bi kunkɔnkɔnna koonn saan a bii sakii guu Mikmas lɔɔnu na.

14

Ki jiin Jonatann partoonn po

¹ Dasiar ki Sɔɔl bija Jonatann tan yet naasimo nba jikit u jatiat na a, “Njanne ki tin lɔɔr kɔɔ Filistia jab kaan na ni.” Njan Jonatann din ki yet u baa. ² Sɔɔl din kar tilontik nna nyakire, ki li be Migronn, ki ki fɔk nan Gibeaa doo. U din be nan jab kobii njanloobe. ³ Njan Ahija-e din lia manntɔɔ liatjak na. Nɔɔ Ahija din tee Ahitub bike, ki Ahitub tee Ikabod ninja, ki bia tee Finehas bija, ki u mun tee Eli bija, wunba din tee Yennu manntɔɔ ki be Siilo na. Sɔɔl jab marj, bi sɔɔ din ki mi nan Jonatann yaati.

⁴ Sɔnu nba ki Jonatann din koor a wun tɔkin ki kɔɔ Filistia jab kaan na, jɔkunkona njanlee din be li sɔnu ni. Yenn sann din tee Boses, ki leer sann tee Sene. ⁵ Yenn din be niidiitu poe, ki took Mikmas, ki leer na mun be niiganj po ki took Geba.

† 13:19 13.19 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

⁶ Ki Jonatann yet naasimɔ nba jikit u jatiat na a, “Ŋaant ki tin loor koo Filistia jab nba ki waa Yennu na kaan ni. Li pasiar Yennu saa sommita. Li-i tee ki u sommiti, siar kaa ki saa dokin ki ti kan nyanni. Taa lek ki yab na, ŋaan li kan biir siar.”

⁷ Ki naasimɔ na jiin a, “Teent linba kur ki a loon, n sii be nana.”

⁸ Ki Jonatann yet a, “Li ŋan, ti saa loore ki ŋaan Filistia jab na n lat.

⁹ Li-i tee ki bi betit a, ‘Biat lej ki tin baar i boor,’ ŋann ti saa biar kii see-e ki ji kan saan bi boori, ¹⁰ ŋaan li-i tee ki bi yet a, ‘Ii do na man,’ ŋann ti saa doe, kimaan ŋanne sii tee nyinn ki turit nan Yennu jiib ki kubin ti nii niwa.”

¹¹ Ki bi kur lekit, ki Filistia jab na lab, ki yet a, “Gotirii, Hiibru teebe* nyii tanfiat nba ki bi tuu bor li ni ki ji baat na.” ¹² Ki bi yiin Jonatann nan naasimɔ nba jikit u jatiat na ki yet a, “Ii do na man ki tin beti siar.”

Ki Jonatann yet naasimɔ na a, “Ii waan. Yennu tur Israel teeb nyannuwa.” ¹³ Ki Jonatann bok ki doo jokunkonn na, ki naasimɔ na waa u poor po. Ki Jonatann lek Filistia jab na ki faa faab bir, ki naasimɔ na kpiib. ¹⁴ Sinsinn leku man ni, Jonatann nan naasimɔ na din kpai nan jab piinlee nawa, taabana piintaa nan ŋanŋmu sinsuuk ni. ¹⁵ Ki janmaanii soor Filistia jab nba be yent na ni na, li jab nba lin fiar nan jab nba be kaan ni ji jekir, ki tiŋ damm, ki ŋmatir be bonchiann, kimaan Yennu-e teen nna.

Bianjamba ki Israel jab nyann Filistia jab

¹⁶ Ki Sool jab nba be Gibeaa doo ni, ki li be Benjamins yent ni na, la nan ŋmatir baar Filistia jab, ki bi tiin. ¹⁷ Ton, ki Sool yet u jab na a, “Kanin kunkonkonna na ki laan lamme kaa.” Ki bi kan jab na ki saa ki la Jonatann nan naasimɔ nba jikit u jatiat na. ¹⁸ Ki Sool yet manntoo Ahija a, “Baat nan Yennu molor lakir na.” Li yoo man, li din tuu be Israel teeb boore. ¹⁹ Sool nba daa piak nan manntoo na, ki ŋmatir na ŋammit pukii Filistia kaan na ni. Ki Sool bet manntoo na a yoo ji kaa nan bin boi Yennu. ²⁰ Ki Sool nan u jab saan lek Filistia jab nba kon bi tanmion ni na. ²¹ Ki Hiibru jasiab nba pon tuu be nan Filistia jab ki koo bi kaan ni na, lebit bi sinsetboa, ki saan taan Sool nan Jonatann. ²² Ki leeb nba tuu bor Efraim kunkona ni na gbat nan Filistia jab na tiine, ŋanne ki bi mun koon bi mon tob na ni ki wei Filistia jab na. ²³ Ton, ki Yennu somm Israel teeb li daar, ki bi kon halii ki saa gar Betafenn.

Ki jiin Jonatann siat dinu po

²⁴ Kon din soor Israel jabe daar man, ki bi ban, kimaan Sool din senn sennue ki por kat a, “Mi-i kii boont n datai dinna nba na daann, ŋaan ki wunba dii jeet, motont sii be u paak.” Li paak, soo din ki lemm jeet li daari. ²⁵ Ki kunkonkonna na kur koo tiuk ni, ki la siat, ki li be tiŋ na kur po. ²⁶ Tiuk na din gbee nan siate, ŋaan bi soo din ki lemni, kimaan bi kur din tiin janmaaniie Sool mopor na po. ²⁷ Jonatann ŋarin din ki gbat mopor nba ki u baa por ki tur jab na, li paak ki u din jii u patu ki tuu sagboun, ki ji dii, ki u kon soob li taakpaak ni. ²⁸ Ki kunkonkonna na yeno beto a, “A baa por kat nan motont sii be daano nba dii jeet dinna paak. Li paak teen ki kon ban jab na.”

²⁹ Ki Jonatann jiin a, “Danboor-bee ki n baa tur niib na? Gotir maa dii siat na ki li soobin bianjamba. ³⁰ Li bo sii tee nlee dinna, li-i bonni tee ki bi

* **14:11** 14.11 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

dii jeet nba ki bi fat bi datai boor na? Dukint ki laan bi bo saa kpi Filistia jab bianjinba ki pukin?"

³¹ Li daar manj ki Israel jab kon nyann Filistia jab, ki kpiib, laa nyii Mikmas, ki saa tuu Aijalonn. Yoo nba na ki kon soor Israel jab, ki bi banj. ³² Ton, ki bi ji chiar saan bonkobit nba ki bi fat datai boor na penj, ki saa jii li pei nan nei ki kpiib tin-yann ni, ki nman li nant nan son. ³³ Soɔ din saan ki bet Soɔl a, "Gotirii, niib na tun ki biir Yennu-wa, bi nman nante nan li son."

Ki Soɔl yet a, "I tee niyoonae. Biringtir tangbenjir ki baar nann n numm ni." ³⁴ Ki u ji yetib a, "Nyimin man ki yet soɔ kur ki bin baar nan bi nei nan pei ki tan kpiib tann na paak ki nman. I daa tuun ki biir Yennu ki nman nant nan li somi." Ton, ki soɔ kur din baar nan bonkobuk nyioɔk manj, ki kpiiu tann na paak. ³⁵ Soɔl din maa maruj binbintir lej ki tur Yennu, njanne din tee sinsinn binbintir nba ki u maa.

³⁶ Soɔl din yet u jab na a, "Naant ki tin saan Filistia jab boor nyioɔk, ki saa lekiɔ ki lin tan yent sanyioɔk, ki kpi bi kur."

Ki bi jiin a, "Tumin faa loon bianjinba."

Ki manntoo na yet a, "Njaant ti sint boi Yennu-wa."

³⁷ Ton, ki Soɔl boi Yennu a, "N saan lek Filistia jab na-a? A saa turit nyannuwa-a?" Naan Yennu ki turo gatu li daari. ³⁸ Ki Soɔl namm yet kunkonkonna saakab na a, "Baat man ki tin fiit ki laan yanbomm nba ki ti tun dinna. ³⁹ N por nan Yennu nba fo ki teen Israel teeb nyannu na, nan wunbaie tun yanbomm na, bin kpiu, li-i lekii tee n bija Jonatann gbaa," njan ki bi soɔ ki yet siari. ⁴⁰ Ki Soɔl bia yet Israel teeb na kur a, "Yimm-ii see nna po, njan ki min nan Jonatann-ii see nna na."

Ki jab na jiin a, "Tumin faa loon bianjinba."

⁴¹ Ki Soɔl miar Yennu nba tee Israel teeb Yomdaano na a, "Bee ki a ki turin gatu dinna? Yennu nba tee Israel teeb Yomdaano, turimin gatu, a tana nba tee Yurim nan Tumim na ni. Li-i tee n bija Jonatann koo n biitie, fan gat tann nba tee Yurim na ni, njan li-i muni tee a niib Israel teebiie, fan gat tann nba tee Tumim† na ni." Ki li soor Soɔl nan Jonatann, njan nyik niib na. ⁴² Ki Soɔl yet a, "Want min nan n bija Jonatann sinsuuk ni." Ki tann na soor Jonatann. ⁴³ Ki Soɔl boi Jonatann a, "A tun bee na?"

Ki Jonatann jiin a, "N jii patu nba ki n bo dia nae ki lemm siat. Mine na, n teen siir nan kuuma."

⁴⁴ Ki Soɔl yeto a, "Yennu n kpin, li-i tee ki n ki te ki bi kpiiani."

⁴⁵ Njan ki jab na yet Soɔl a, "Jonatann nba te ki Israel teeb la nyannjaann na saa kpowa-a? Aaai, ti por senn nan Yennu nba fo na, nan u yur paak kobuk gbaa kan njabiri. Waa tun linba daar na ni, li tee Yennu sommir nie ki u tun." Ki jab na fat Jonatann manfoor, ki bi ji din ki kpiiu.

⁴⁶ Njanne ki Soɔl ji nyik Filistia jab weiu, ki Filistia jab na nmat saan bi yent ni.

Ki jiin Soɔl doo dianu nan u njaateeb po

⁴⁷ Soɔl nba dii Israel naan, li poor poe ki u kon nan bi datai lokir kur po: Li Moab teeb nan Amonn teeb, nan Edom teeb, nan Soba batnba, nan Filistia teeb. Ki wuu kon nan siaminba kur, u tuu nyanne. ⁴⁸ Ki u kon nan parcheenn ki nyann Amalek teeb na gbaa, ki fiar Israel teeb na, bi datai-i lekib yoo nba.

† 14:41 14.41 Bi din dia bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim nae ki bant Yennu loomm.

⁴⁹ Sool bonjai din tee Jonatann nan Isifi nan Malkisua. U bipoo nba tee saakoo din tee Merab, ki wunba joont tee Mikal. ⁵⁰ U naapoo din tee Ahinoam, ki tee Ahimaas bipoo, ki hoo Sool kunkonkonna saakoo din tee Abner, wunba tee Sool baa naa bik Ner bija na. ⁵¹ Sool baa Kis nan Abner baa Ner din tee Abiel waase.

⁵² Sool nba din be u manfoor ni ki wei bianinba na, u din kon nan Filistia jab bonbiir, u-u din-i la joo nba Israel teeb ni, ki u mok pan ki bia mok par, u din tuu pukinoe ki u ji tee u kunkonkonna na yeno.

15

Bianinba ki Sool kon nyann Amalek teeb

¹ Ki Samuel yet Sool a, "Mine tee daano nba ki Yennu tumin a min dinna naan, ki fii tee Israel teeb kpanbar. Gbiintir linba ki Yabint Yennu yet. ² U yaa u saa dat Amalek teeb tuba, kimaan bi yeejamm din lek Israel teeb, yoo nba ki bi din nyii Ijipt ki baat na. ³ Ii saa ki lek Amalek teeb na, ki biir linba kur ki bi mok. I daa nyikitib. Ii kpi bi kur, li jab nan poob nan waas nan sanpantii, nan li nei nan pei nan laagumiinba nan bonii."

⁴ Ki Sool tikir u jab na Telem, ki bi be boyennkoo ni, ki kamm. Ki Israel jab tee tusaa kobii njanlee, ki Juda jab mun tee tusaa piik. ⁵ Ton, ki Sool nan u jab na saan Amalek teeb doo ni, ki saa laa kpenkoouj ni, ⁶ ki tun toomii ki bi saan Kenn teeb boor, binba din tun burchint ki tur Israel teeb, yoo nba ki bi din nyii Ijipt na, ki betib a, "Ii nyi Amalek teeb na ni, nna-ika, ti tan saa mann kpib ki kpab nani." Li paak ki Kenn teeb na din nyii njan nyik Amalek teeb.

⁷ Ki Sool kon nan Amalek teeb, ki lekib Hafila, ki nyannib ki weib halii ki saa diam Sur, ki li be Ijipt yondo po. ⁸ Sool din soor Amalek teeb bat Agag, ki ki kpiiu, njan kpui u niib kur. ⁹ Sool nan u kunkonkonna na din ki nyinn bat Agag manfoor, ki bia ki kpui bi bonkob-kpamma, li pei nan nei nan li naabigbekita, nan pebigbekita, linba kur din njan, bi din nyike. Bi din kpui ki bia biir linba ki mok nyooto.

Bianinba ki Yennu yet Sool

¹⁰ Ki Yennu yet Samuel a, ¹¹ "N mo koo nan maa teen Sool kpanbar na, kimaan u yetima, ki ki mok mosaku nan n sennu." Li din daamii Samuel, ki u fabin li daar nyiok kur ki tur Yennu. ¹² Laa yent sanyapob ni, ki Samuel fir saan a wun la Sool. Ki bi yeto nan Sool saan Kamel, siaminba ki u te bi maa siar ki senn u sann ni na, ki li poor po ki hoo Sool bia yaat saan Gilgal. ¹³ Yoo nba Samuel baaro, ki Sool foonto njan yeto a, "Yennu teen piisin a paaka. N sak Yennu maba."

¹⁴ Ki Samuel boio a, "Bee teen ki n gbia nei nan pei monii?"

¹⁵ Ki Sool jiin a, "N kunkonkonna nae fatib Amalek teeb boor. Bi tenn pekamma nan naakpammae, a bin mann maruj ki tur a Yomdaano Yennu, njan binba biar na, ti kpiiba."

¹⁶ Ki Samuel bet Sool a, "Teent soon ki min beta linba ki Yennu won wannin nyiok."

Ki Sool yet a, "Betirin."

¹⁷ Ki Samuel yet a, "A lek din got a moj ki a ki tee siar, njan fin kaa tan tee Israel teeb yudaano na-a? Yennu-e dinna ki a tee Israel teeb kpanbar, ¹⁸ ki tuma, a fan saan ki tun u toona, ki kpi nitont nba tee Amalek teeb na. U yeta nan a kon konn na, halii nan faa tan saa kpi bi kur. ¹⁹ Ki bee

teen ki a ki sak u mōbi? Bee ki a kakit ki fat bona, ki bia tun linba ki mar Yennu?"

²⁰ Ki Sool jiin a, "N sak Yennu mōba. N saan tun toonn nba ki Yennu wannin nawa. N kp̄ii Amalek teeb kura, ŋaan nyik Agag-e, wunba tee bi bat na. ²¹ N kunkonkonna nae jii pekpamma nan naakpamma nba ki bi soor tōb ni na, ki baar namm Gilgal na, a bin mann maruŋ ki tur a Yomdaano Yennu."

²² Ki Samuel yeto a, "Yennu loon bee? U loon mōsaku amii ti mann maruŋ ki turō? Li ŋan ki tii mōk mōsaku ki gar taa saa jii pekpamma ki mann maruŋ turo. ²³ Mōyētuk tee yanbomme ki naan soouk, ki gotkangboouk tee bonbiir nan patmannu na, kimaan faa yēt ki ki wei Yennu sennu na, u yētawa, ki a ji kii tee kpanbar."

²⁴ Ki Sool jiin a, "Barmōnii, n tun yanbomma. N ki sak ki gaar Yennu sennu nan a wanno nba ki a turin na. N bo tin n jab nae janmaanii, ki tun baa loon bianjinba, ²⁵ ŋaan mōtana, n barimae ki a nyik chab n yanbomm, ŋaan ŋmat nanin ki n fit jiant Yennu."

²⁶ Ki Samuel jiin a, "N kan ŋmat nanani. A yēt Yennu sennuwa, ki Yennu mun yēta, nan a kii tee Israel teeb kpanbari."

²⁷ Samuel nba ŋmant a wun seet, ki Sool soor u liatir mōgbann, ki li pat.

²⁸ Ki Samuel beto a, "Dinna nba na, Yennu gaar Israel tingbouŋ a boora, ki jiir ki tur a ninja nba ŋan gara. ²⁹ Yennu nba tee Israel teeb baakir na ki fa faak, u bia ki lebitir u dudukit. U ki tee nisaarik kaa ki saa lebit u dudukiti."

³⁰ Ki Sool jiin a, "N tun biita, ŋaan turimin chōruŋ Israel saakab tōonn nan Israel teeb kur tōonn. A ŋmat nanin ki n fit jiant a Yomdaano Yennu."

³¹ Tōn, ki Samuel ŋmat nan Sool, ki u saa jiant Yennu.

³² Ki Samuel ji yeto a, "Baat nan Agag, wunba tee Amalek teeb bat na." Ki Agag baat u boor, ŋaan ki u yan put, ki u dukii u mōŋ benu po, nan li tee bontonne nan nirō n kpo. ³³ Ki Samuel yeto a, "A jatiok nba te ki binaanba kōŋ bi waas na, nnāe mun ki a naa saa kōŋ u waas," ŋaan kp̄ii Agag, ki potō buri buri, maruŋ binbintir nba be Gilgal na tōonn po.

³⁴ Tōn, ki Samuel yaat saan Rama, ki Sool mun ŋmat kun u doo ni Gibea.

³⁵ Samuel manfoor ni kur ŋaan u ji din ki ban la kpanbar Sool. Samuel din tun fabin Sool poe. Yennu din mō kōō nan waa dinn Sool naan ki u tee Israel teeb kpanbar nawa.

16

Bianjinba ki Yennu gann Defid a wuu tee kpanbar

¹ Ki Yennu yet Samuel a, "A saa fabin Sool po ki lin wei nlee? N yētōwa nan u ki tee Israel teeb kpanbar jikii. Mōtana, lom̄in olif tiinii kpan, ki wuun yinn ni, kii saa Betlehem, jōō nba ki bi yiu Jese na boor, kimaan n gann u waas na yēnoe ki u sii tee kpanbar."

² Ki Samuel boi a, "Nlee ki n saa saani? Li-i tee ki Sool gbat, u saa kp̄ima."

Ki Yennu yet a, "Jiin naasar kii saa nann, ki yet nan a yaa a mann maruŋo ki tur min Yennu, ³ ki yiin Jese ki wun baar maruŋ na boor, ki n saa wanna faa saa teen bianjinba. A mōōn kpan jōō nba ki n saa wanna na paak, ki dinnō naan."

⁴ Ki Samuel tun nan Yennu nba wanno bianjinba na, ki fiir saan Betlehem. Waa saa baar leŋ yoo nba, ki janmaanii soor doo na ni saakab, ki bi tooko ki boi a, "Chanbaa, a baar parmaasir baarue-e?"

⁵ Ki Samuel jiin a, “Nn, parmaasire. N baar maa n mann maruŋo ki tur Yennu. Njammit i moŋ man ki wein saan.” Ki u bia bet Jese nan u bonjai na a bin ŋamm bi moŋ, ki yiimm a bin baar maruŋ na boor.

⁶ Baa baar leŋ yoo nba, ki Samuel la Jese bija Eliab, ki yet u moŋ nan joo nba see Yennu toonn na, ŋooe ki Yennu sii ganno. ⁷ Nnaan ki Yennu yet Samuel a, “A daa bikii joo na ŋant koo u fokinti. N ki ganno, kimaan n ki gani nan nisaarik na kaa. Nisaarik gorii gbanante, ŋaan min ŋarin gorii nisaarik par nie.”

⁸ Ton, ki Jese yiin u bija Abinadab ki baar nanao Samuel boor. Nnaan ki Samuel yet a, “Aaii, Yennu ki ganno.” ⁹ Ki Jese bia baar nan Sama, ki Samuel yet a, “Aaii, Yennu bia ki ganno.” ¹⁰ Nna bannue ki Jese din yiin u bonjai banlore na ki baar namm Samuel boor. Ki Samuel yeto nan Yennu ki gann bi soo. ¹¹ Ki Samuel ŋamm boi Jese a, “A bonjai kure na-a?”

Ki Jese jiin a, “Sanbian biar, ŋaan ŋoo ŋarin kpaar pei-e.”

Ki Samuel yeto a, “Yiinto ki wun baar. Ti kan mann maruŋ na see ki u tan baar.” ¹² Ki Jese tun ki boi Defid po. U din tee naasinŋaje, ki mok laafia, ki u ninbina nyirii ki ŋan. Ki Yennu yet Samuel a, “Joo marje na. Fiit ki moon kpan u paak.” ¹³ Ton, ki Samuel jii kpan na ki moon u paak, u ninjamm toonn. Laa nyii li daar ki Yennu Seek sik Defid paak nan yiikoo. Samuel ji din ŋmat kun Rama-e.

Biaŋinba ki Defid be Sool ŋaak ni

¹⁴ Ki Yennu Seyeen nyii Sool ni, ki Yennu te sebiik baar ki daamiio. ¹⁵ Ki Sool ŋaatoontunna yeto a, “Gotirii, sebiik nba nyii Yennu boore daamiia na. ¹⁶ Chanbaa, ŋaant ki tin kpaan wunba saa fit faa konn, ki li-i tee yeto nba sebiik na sik a paaki, li daano saa faa konn na, ki lin ji werika.”

¹⁷ Ki Sool yetib a, “Lomin joo nba saa fit faa konn fanu ki baar nanao.”

¹⁸ Ki u toontunna na yeno beto a, “N la Jese nba nyii Betlehem na bija, ki u tee wunba saa fit faa konn fanu. U mok par, ki tee kunkonkonn, ki piak ki ki bitin, ki bia tee naasinŋaŋ, ki Yennu be nanao.”

¹⁹ Ton, ki Sool tun toonii, a bin saan Jese boor ki saa yeto a, “A turin a bija nba ki bi yiu Defid ki u kpaar pei na.” ²⁰ Ki Jese te Defid saan Sool boor, ki dia bupaŋ nan boŋ, ki boŋ na jii boroboro nan bujakor, ki li gbee tiloona daan. ²¹ Ki Defid saan Sool peŋ, ki teen u toontunna. Ki Sool loon u maan bonchiann, ki te ki u gorii u jatiat. ²² Ki Sool tun toonii ki bi ŋmat Jese boor ki saa yeto a, “N numm gboo Defid-a, ŋaant ki wun biar nna kii tuun n boor.” ²³ Laa nyii li daar, yoo nba kur ki Yennu tun sebiik na ki li sik Sool paaki, Defid tuu jii u konn nae ki faa, ki sebiik na n nyi Sool ni, ki lin ji weriko, ki u mok laafia.

17

Biaŋinba ki Goliaf fo konfoot ki teen Israel teeb

¹ Filistia jab din teen siir nan tob, ki tikir leeb, ki be Juda doo nba tee Soko na ni, ki chaan bi kaŋ siaminba ki bi yi Efes Damim, ki li be Soko nan Aseka sinsuuk ni na. ² Ki Sool nan Israel jab tikir leeb ki chaan bi kaŋ Ela baauk ni. Leŋe ki bi teen siir nan bin kon nan Filistia jab. ³ Ki Filistia jab set kunkon-yenn paak, ki Israel jab mun set kunkonleer paak, ki baauk ji foo bi sinsuuk ni.

⁴ Ki jasoo nyii doo nba ki bi yir Gaaf na, ki u sann tee Goliaf, ki u nyii Filistia jab kaŋ na ni, ki lekit set a wun fo konfoot nan Israel jab. U fokint

din gar taakaabii njantaawa. ⁵ Ki u din yir kut fokirik, ki bia lia kutmɔnt liatir, ki li kpiasu tee nan naasingann kpaiu na, ⁶ ki u taafintii tee kutmɔnt, ki u buk kut kpanporuŋ. ⁷ U kpandaauk na gbeŋ nan daauk nba tuu pɔɔn ki bi dia luu tana na, ki li kpann yur kpaiu tee nan jaar nba gbeŋ kpiasu na, ki kunkɔnkɔnno lii u tɔɔnno po ki dia naagbankɔnjir. ⁸ Ki Goliaf set njan tant Israel jab paak ki yet a, "Yimm Sɔɔl yommii na, bee ki i nyii ki teen siir nan tobi? N tee Filistia nirɔe. Ii gann jɔɔ yenɔkɔɔ ki wun tookin ki kɔn nanin. ⁹ Ki li-i tee ki u fit kɔn nanin ki kpiiimi, timm Filistia teeb saa kpant i yommii, ki mi-i muni fit kpiiui, njann yimm Israel teeb saa kpant timm Filistia teeb yommii. ¹⁰ Dinna nba na, n pakir nan yimm Israel jab na. Ii gann jɔɔ yenɔkɔɔ, ki min nan njɔɔ n kɔn." ¹¹ Ki Sɔɔl nan Israel jab nba gbat Filistia nirɔ na mɔbona man, ki janmaanii soorib.

Linba ki Defid tun Sɔɔl kaan ni

¹² Defid din tee Jese bijae, ki tee Efrat naakuuk ni nirɔ, ki nyii Betlehem, ki li be Juda yent ni. Jese din mɔk bonjai banniime, ki ponj ji din tee jakpere yoo nba ki Sɔɔl tee kpanbar na. ¹³ Jese bonjasaakai bantaa din wei Sɔɔl ki saan toba. Bikperik din tee Eliab, ki wunba waa u paak tee Abinadab, ki wunba wei paan bantaa ni, ki bi yiu Sama. ¹⁴ Defid-e din joont ki tee sanbian. Wakperii bantaa nba din wei Sɔɔl ki saan toba na, ¹⁵ njann Defid din tuu njmat kun Betlehem-e, ki saa gon u baa pei.

¹⁶ Ki Filistia jab na fo kɔnfɔot Israel jab paak dapiinna, li nyiok nan yonnu ni kur.

¹⁷ Dasiar ki Jese yet u bija Defid a, "Jiin disinja nba sii tee tatilabik, nan boroboro piik na, ki saan nann ki saa tur a yoorib, toba kaan ni, ¹⁸ ki bia jii naabijerikin kuna piik, ki saa tur kunkɔnkɔnna saakɔɔ. A saa got, ki la a yoorib nba be bianjinba, ki jen nan bi siara ki betin. ¹⁹ Kpanbar Sɔɔl nan a yoorib nan Israel jaleeb kur be Ela baauk ni, ki kɔn nan Filistia jab."

²⁰ Ki Defid guun sɔɔ ki u kpaar pei na, njann fiir sanyapob ni ki jii jeet na, ki yaat saan nan u baa Jese nba wannɔ bianjinba na. U saa baat kaan na nine, ki sɔɔ Israel jab nyi, a bin saan kɔn, ki yeentir toba yeentii. ²¹ Ki Filistia nan Israel kunkɔnkɔnna kur set, ki teen siir nan toba, ki took leeb. ²² Ki Defid jii jeet na ki tur saakɔɔ nba gorii Israel jab jeet na, njann chiar saan baa kɔn siaminba na, ki baar u yoorib boor, ki foontib. ²³ Waa baar ki piak namm yoo nba, ki Goliaf nyii set ki pak butin Israel jab nan waa ponj tuu piak bianjinba na. Ki Defid gbat u pinpakit na. ²⁴ Yoo nba ki Israel jab la Goliaf, ki janmaanii soorib, ki bi chiar, ²⁵ ki ji yeen bi leeb a, "Gotirɔ, gbiintir u garuk maan nba ki u piak na. Ki kpanbar Sɔɔl senn mɔsonn nan jɔɔ nba fit kpaii Goliaf, u saa tur li daano piinii nba yab, ki bia turo njɔɔ kpanbar bipoo ki wun kɔɔn, ki bia nyinn u baa njateeb ki bi kan pa lampo."

²⁶ Ki Defid boi jab nba see ki kpaiu na a, "Li-i tee ki wunba fit kpaii Filistia jɔɔ na, ki nyinn Israel teeb fei na ni, bi saa turo bee? Njan Filistia nirɔ nba ki waa Yennu na mun tee njmee ki saa fit pak biir Yennu nba fo na kunkɔnkɔnna?" ²⁷ Ki bi njamm wannɔ baa saa teen linba ki tur jɔɔ nba fit kpaii Goliaf.

²⁸ Yoo nba ki Defid yoorikper Eliab gbat ki Defid piak nan jab na, ki u wutoor doo Defid paak, ki u yet a, "A tuun bee nna na? Njnee gorii a pei nba be kunkoouk paak na? A tee dont-n-mɔn daano, ki bia mɔk buksin. Li paak ki a baar a tan barii toba na."

²⁹ Ki Defid boio a, “N biir bee? N ki mok yaak ki saa paki-i?” ³⁰ Ki Defid nmat jiant jaloo nna paak, ki bia boi li buboit. Ki wuu boi wunba kur, bi tuu turo jiinu ki li tee yomme.

³¹ Ki jasiab gbat Defid nba piak maan nba na, ki bi saan wann Sool, ki Sool yiino. ³² Ki Defid bet Sool a, “Chanbaa, soo daa tiin Filistia niro na. N saa saan ki kon nanowa.”

³³ Ki Sool yeto a, “Aaai, a saa teen nlee ki kon nan joo na? A daa tee bike, naan joo na narin tee kunkonkonnoe u bisin niina.”

³⁴ Ki Defid bia lek yet Sool a, “Min a toontunno tuu kpaar n baa pei-e, ki li-i tee yanbor koo naamuuk tan baar ki soor pei na, ³⁵ n tuu wei bero ki saa faau, ki fat peek na u mob ni, ki li-i tee ki u nmant n paaki, n tuu soor u turue ki faa kpii. ³⁶ Min a daabir ban kpii yanbora nan naamuuta, ki Filistia niro nba ki waa Yennu na sii tee nan bi yeno nae, kimaan u butin Yennu nba fo na kunkonkonnawa. ³⁷ Yennu nba nyinnin yanbora nan naamuut moi ni na, njooe bia saa te ki man nyi Filistia niro na nuu ni.”

Ki Sool bet Defid a, “Ii saa, ki Yennu-ii be nana.” ³⁸ Ton, ki Sool jii u tion jatiat ki lann Defid: U lanno kut liatir, ki bia yirimo u kut fokirik. ³⁹ Ki Defid noon Sool jukbanjiak, kut liatir na paak; ki koor a wun somm, naan gbar sommir, kimaan u ki liar ki li maani. Ki u yet Sool a, “N kan fit jii linba na nba ki kon konni. N ki lia tiat nba na ki li maani.” Li paak ki u liat li kur, ⁴⁰ naan jii u pekpaargbiak, ki gann tanjijara njannmu, kpenu ni, ki wuun u pakir ni, ki kub naaluubuk u nuu ni, ki ji saan a wun took Goliaf.

Bianjinba ki Defid nyann Goliaf

⁴¹ Ki Filistia niro Goliaf chari ki nakii Defid, ki joo nba dia u naagbankonjir na somm u nuntoor ni, ki chari nakii. ⁴² Yoo nba ki Goliaf tan nakin Defid ki lau fanu na, ki u yisimo kimaan u la nan Defid tee bike ki bia tee naasinjan. ⁴³ Ki u boi Defid a, “N tee boke, ki a dia lanbann ki baat n boori-i?” Ki u ji yi u tingbana sana, ki sat motont Defid paak, ⁴⁴ ki yet a, “Baat nna, ki min jii a gbanant ki tur noonii nan muuk ni bonkobit, ki bin njama.”

⁴⁵ Ki Defid jiin a, “A tookitin nan takoobuko nan kpann nan kpanporun, naan min narin tookita nan Yabint daano sann nie, wunba tee Israel kunkonkonna Yennu nba ki a sarikito na. ⁴⁶ Dinna nba na, Yennu saa jiaa, ki kubin n nuu ni, ki n saa nyanna ki pot a yur, naan jii Filistia kunkonkonna nba biar na gbanant ki tur noonii nan muuk ni bonkobit ki bin njman, ki durinya na kur saa bann nan Israel teeb mok Yennu, ⁴⁷ ki soo kur nba be nna saa la nan Yennu ki kpaan kpama nan takoobii kaawa, ki fit tint u niibi. Tob na tee Yennu yare, ki u saa nyann, ki jii i kur ki kubin ti nuu ni.”

⁴⁸ Goliaf nba chari ki nakii Defid na, ki Defid chiar yian ki cheto, ⁴⁹ ki tun pakir na ni ki jii tann, ki wuun naaluubuk na ni, ki fuun jaar Goliaf, ki tann na soor u yugbiar ki put u yukpabir, ki u baa ki fabin tin ni.

⁵⁰ Ton, ki Defid ki mok jukbanjiaki, naan nyann Goliaf, ki kpiiu nan naaluubuk tann. ⁵¹ Ki Defid chiar saan u boor, ki saa njama, naan saat njoo Goliaf jukbanjiak, ki pot u yur, ki u kpo.

Yoo nba ki Filistia jab na bann nan bi yudaano kpowa na, ki bi ji chiar. ⁵² Ki Israel jab nan Juda jab ji yikin ki waab, ki weib halii ki saa diamm Gaaf, ki bia saa baar Ekronn doo tammoi boor, ki kpiib, ki bi gbanankpeena

doo sonii ni, laa nyii sonu nba saa Saaraim, ki saan tuu Gaaf nan Ekronn na. ⁵³ Israel jab nba wei Filistia jab ki jen yoo nba, ki bi saat Filistia jab kaan na. ⁵⁴ Ki Defid jii Goliaf yur ki saan nann Jerusalem, njaan bir Goliaf jatiat na njo Defid lanboun ni.

Bianjinba ki bi jii Defid ki baar nana Sool boor

⁵⁵ Yoo nba ki Sool bo la Defid ki u saa a wun kon nan Goliaf na, ki Sool boi Abner, wunba tee kunkonkonna saakoo na a, "Nmee bike na?"

Ki Abner yeto a, "Chanbaa, n ki mi."

⁵⁶ Ki Sool yet a, "Boin ki laan nnee bike."

⁵⁷ Ton, Defid nba kpai Filistia niro na ki jen yoo nba, ki Abner jiuu ki baar nana Sool boor, ki Defid bia daa dia Goliaf yur, u nuu ni. ⁵⁸ Ki Sool boi Defid a, "Naasimo, a tee nnee bike?"

Ki Defid jiuu a, "N tee a toontunoo nba ki bi yiu Jese, wunba nyii Betlehem na bijae."

18

¹ Defid nba pak nan Sool ki gbenn na poor poe, ki Sool bija Jonatann niwo koo Defid ni, ki u loono nan waa loon u mojo bianjinba na. ² Laa nyii li daar, ki Sool dia Defid, ki ki te ki u nmat kun u baa njaaki. ³ Ki Jonatann por kat nan Defid sii tee u yooke, kimaan u loon Defid maan nan u mojo nae. ⁴ Ki Jonatann liat liatir nba ki u bo lia na ki tur Defid, ki bia pukino kunkonliatir nan u jukbanjiak nan torbann nan gbanbobinkar. ⁵ Siaminba kur ki Sool din tuu tun Defid, u tuu saan ki nyanna. Li paak, ki Sool jiuu ki teeno u kunkonkonna saakab yeno. Linba na din man Sool jab nan bi saakab kur.

Sool nba mok funfunn nan Defid bianjinba

⁶ Defid nba din kpai Goliaf na poor poe, ki jab na ji din nmat kun bi doi ni, ki Israel doi kur ni, poob nyii a bin took kpanbar Sool, ki yiin parpeenn yanii ki waa waak, ki njakin siiyakii, ki bia faa kona. ⁷ Poob na nba kpamm nae ki bi yiin yan na a, "Sool kpai tusire, njaan ki Defid kpai tusaa piik piik."

⁸ Ki Sool ki loon nna, ki u wutoor doo bonchiann, ki u yet a, "Bi dontir Defid ki teeno tusaa piik piik, njaan teen min tusir. U ji saa gaar bee, li-i kii tee naangboun na kaa-a?" ⁹ Laa nyii li daare ki Sool koo funfunn, ki ji gorii Defid ninbiik.

¹⁰ Laa yent sanyok, ki sebiik nyii Yennu boor ki koo Sool ni ki mukisiro, ki u be u njaak ni ki piak nan waato na. Defid din faa konne nan waa tuu faa daar kur bianjinba na. Sool din dia kpanne u nuu ni, ¹¹ ki yet u mojo a, "N saa yekoe ki saar tabino nan dikpinn," njaan yek Defid kpann na taar munlee, ki Defid lii li kurawa.

¹² Sool ji din tiin Defid janmaaniie, kimaan Yennu din be nana, njaan nyik njo Sool. ¹³ Li paak ki u ji din te Defid bokit u mojo nana, ki turo kunkonkonna tusir. Ki Defid jii jab man ki saan namm tob. ¹⁴ Ki linba kur Defid tun, u din tuu nyanne, kimaan Yennu be nana. ¹⁵ Sool din diit ki la Defid nyannu nba tee, ki janmaani namm koo. ¹⁶ Ki binba kur be Israel nan Juda tij ni din loon Defid maan, kimaan u din tee toondaano nba laat nyannue.

Bianjinba ki Defid koon Sool bipoo

¹⁷ Tɔn, ki Sɔɔl yet Defid a, “N bipoo Merab-e na. N saa jiiu tura ki a kɔɔnɔ, li-i tee ki a sii tuunin ki mɔk par ki bia taa n po, ki fit kɔn tɔb nba tee Yennu yar na.” (Sɔɔl din dukin nan u saa teen nnae ki Filistia teeb na n kpi Defid, njan ki u daa kpiu u tɔɔɔu.)

¹⁸ Ki Defid jiin a, “N tee n̄mee, koo n naakuuk ni niib tee lamme, ki n tan sii tee kpanbar diammi?” ¹⁹ Tɔn, laa din tan jan nan Sɔɔl n jii u bipoo ki tur Defid na, ki bi ji din kpint ki jiiu tur jɔɔ nba ki bi yiu Adriel, ki u nyii Mehola na.

²⁰ Sɔɔl bipoo bonbik po Mikal niɔɔɔ din kɔɔ Defid ni, ki bi yet Sɔɔl ki jiin li po, ki Sɔɔl mɔk parpeenn, ²¹ ki din dukin ki tur u mɔɔɔ a, “N saa jii Mikal ki tur Defid ki u sii tee baruk ki soorɔ, ki Filistia jab na n ji tan kpiu.” Tɔn, taar munlee niɔe ki Sɔɔl bet Defid a, “A ji sii tee n diamme.” ²² Ki Sɔɔl yet u toontunna saakab a bin bɔr pak nan Defid, ki yet a, “Kpanbar mɔk parpeenn nana, ki u saakab mun loon a maan, ki mɔtana li ji tee yoo nba nane nan fin kɔɔn u bipoo.”

²³ Saakab na din n̄amm pak mɔbona maɔ ki tur Defid. Ki Defid yet a, “I dukii nan li tee jeruko nan nirɔ-i tee kpanbar diammi, ki n namii, ki bia ki tee nijaann.”

²⁴ Ki Sɔɔl toontunna na saan ki wann Sɔɔl maan nba ki Defid yet. ²⁵ Ki Sɔɔl yet a, “Betir Defid nan kpanbar na ki loon poo diiuk, see Filistia kpeena punjoot ghananbɔɔɔ kobik, ki lin te ki wun fit pa jiin n̄ɔɔ Sɔɔl datai.” Sɔɔl nba din lor bianinbae na, a lin te Filistia teeb na n kpi Defid. ²⁶ Ki Sɔɔl toontunna na yet Defid maan nba ki Sɔɔl pak. Ki Defid ji din mɔk parpeenn nan waa sii tee kpanbar diamn na. Pookɔɔnt daar nba din per na, ²⁷ ki Defid nan u jab nyii ki kp̄ii Filistia jab kobii njanlee ki pot bi punjoot na, ki saan nann kpanbar na boor, ki saa kan li kur u numm ni, a lin te wun teen kpanbar diamm. Ki li te Sɔɔl jii u bipoo Mikal ki turɔ.

²⁸ Ki Sɔɔl ji bann fanu nan Yennu be nan Defid, ki bia bann nan u bipoo Mikal loon Defid. ²⁹ Ki janmaanii n̄amm kɔɔ Sɔɔl, ki u tiin Defid, ki ji din tee u dataak nan n̄ɔɔ Sɔɔl kuun.

³⁰ Filistia kunkɔnkɔnna din tuu baare ki kɔn namm, njan tɔb kur ni Defid din tuu nyanne ki gar Sɔɔl kunkɔnkɔnna saakab kur. Li paak ki Defid sann din doo.

19

Sɔɔl nba din koor bianinba a wun kpi Defid

¹ Sɔɔl din yet u bija Jonatann-e nan u kunkɔnkɔnna saakab kur a bin kpi Defid, njan Jonatann din loon Defid maan, ² ki din kumiɔ, ki yet a, “N baa kpaan sɔniie a wun kpiia. Ii guu a mɔɔɔ wonn sanyiɔk ni, ki saan bɔr siar po, kii be leɔ. ³ N saa nyi ki saan set kpian n baa, muuk ni, ki lii tee siaminba ki a bɔr na, ki n saa pako ki jiin a po. Ki mi-i la linba kur, n saa te ki a bann.”

⁴ Ki Jonatann pak ki dont Defid, Sɔɔl numm ni, ki yet a, “Chanbaa, a daa biir a toontunno Defid. U ki ban tun siar ki biirani. Waa tun linba kur, li tura sommire. ⁵ U din chibin u saanmaɔe, yoo nba ki u din kp̄ii Goliaf na, ki Yennu te Israel teeb kur la nyannu. Faa din la nna na, ki a mɔk parpeenn, ki bee teen ki a loon fan kpi niɔanɔ Defid, ki li ki mɔk paak nan waama?”

⁶ Sɔɔl din gbiint Jonatann pinpakit na, ki por kat, ki yet a, “N por Yennu nba fo na sann ni, n kan kpi Defid.” ⁷ Tɔn, ki Jonatann ji yiin Defid ki

wanno maan na kur, ñaan jiiu ki saan nanno Sool boor, ki Defid ji tuun Sool toona nan waa porj tuu tuun na.

⁸ Li poor po ki tob ñamm fiir, ki Defid saan ki kon nan Filistia jab na, ki nyannib, ki bi chiar.

⁹ Dasiar ki sebiik nba nyii Yennu boor na koo Sool ni, ki mukisiro. U din kar u ñaak nie ki dia kpann u nuu ni, ki Defid mun be lej ki faa konn.

¹⁰ Ki Sool koor a wun yek Defid kpann na ki saar tabino nan dikpinn, ki Defid lii, ñaan kpann na saan yek dikpinn, ki Defid chiar bor.

¹¹ Li daar nyiok ki Sool tun nisiab, a bin saan guur Defid ñaak, ki won kpiu sanyiok ni. Ki Mikal, wunba tee Defid ñaapoo na kumiio a, "Li-i tee ki a ki yaat nyiok na a manfoor paaki, bi won saa kpia wonna." ¹² Ki Mikal nyinn Defid takoru ni, ki u chiar bot. ¹³ Ki Mikal jii ñaak patir, ki paan gado paak, ki bir yukupakir nba ki bi jii buunii kobit ki wuunir na, ki li doo yur po, ñaan pinnir chinchenn. ¹⁴ Yoo nba ki Sool toonii baar a bin soor Defid na, ki Mikal yetib a, "Defid yiare." ¹⁵ Ki Sool ñamm tun toonii na a bin ñmat ki saa la Defid nan bi numm, ki bia yetib a, "Ii jiiu nan u doonii ki baar nanno, min tan kpiu." ¹⁶ Ñaan jab na nba koo diiuk na ni, ki bi la patir na paa gado paak, ki buunii kobit yukupakir na be li yur po.

¹⁷ Ki Sool boi Mikal a, "Bee ki a kpannin ki te ki n dataak boti?"

Ki Mikal beto a, "U yaa mi-i kii sommoo ki u chiari, u saa kpime."

¹⁸ Ki Defid chiar saan Samuel boor, Rama doo ni, ki saa wanno linba ki Sool tun turo. Ki Defid nan Samuel saan Nayof ki saa be lej. ¹⁹ Ki bi din tan bet Sool nan Defid be Nayof nba be Rama doo ni na. ²⁰ Ton, ki u din tun jasiab a bin saan soor Defid. Ki jab na la Yennu sokiniinba ki bi waa waak ki yikin, ki Samuel be namm ki tee bi toondaano. Ki Yennu Seek sik Sool jab na paak, ki bi mun jak waak ki yikin ki hoot. ²¹ Sool nba gbat nan bi tun nna na, ki u ñamm tun toonii, ki bi mun bia saa jak waak ki yikin ki hoot. Ki Sool ñamm tun toonii taar muntaa ni, ki li bia saa baarib nna. ²² Ki u moj fiir ki soor Rama senu. Yoo nba ki u saa baar bunbungbenjir nba be Seku na, ki u boi Samuel nan Defid nba be sian, ki bi beto nan bi be Nayof. ²³ Waa saa ki saa per yoo nba, ki Yennu Seek sik u pak mun, ki u ji waa waak ki yikin ki hoot ki saa Nayof, ²⁴ ki liat u liant ki waa ki yikin Samuel toonn, ki doo yann tinj ni, li daar nan li nyiok kur. Li paak teen ki niib yaa, "Sool mun ji tee Yennu sokiniie-e?"

20

Jonatann nba somm Defid bianjinba

¹ Ton, ki Defid nyii Nayof nba be Rama na, ki saan Jonatann boor ki saa boio a, "N tun bee? N tun bonbilanne? N tun ki biir a baa bee, ki u loon wun kpimi?"

² Ki Jonatann yet a, "Yennu n bor, a kan kpo. N baa ki tuun siar ki borii, laa tee toongbenjir koo toonbiki, ki nlee ki u saa borin linba na? Li ki tee nna kaa."

³ Ki Defid yet a, "A baa mi fanu nan a loon n maan, ki u ji lor nan u kan wanna waa dukii wun tun linba, kimaan li saa daamiwa. N por nan Yennu nba fo na nan n ji ki fok nan kuumi."

⁴ Ki Jonatann yet Defid a, "Linba kur ki a loon ki min tun, n saa tun ki turawa."

⁵ Ki Defid yeto a, "Gotirii, wonne tee ñmaapaan jaamm, ki li tee min won di nan kpanbar na, ñaan li-i tee ki a sak nna, n won saa gare ki saan

bör ki saa tuu daarpo daajoouk. ⁶ Li-i tee ki a baa ki lan jeet dindiboori, fan beto nan n miar sönü ki saan Betlehem, n dandoo niwa, kimaan yoo jan nan n ñaateeb n di binn maruñ jaamma. ⁷ Li-i tee ki u yet a, 'Li ñan,' ñann n saa tinna. U wutoor-i muni doo, a ji saa bann nan u lor a wun kpime. ⁸ Fin n tun a lomm ki wann min a yook, kii dia molor nba ki a sat nanin na, ñaan li-i tee ki n mök biit, fan kpin a tjoñ. Bee ki a saa jiin ki tur a baa ki wun kpimin?"

⁹ Ki Jonatann jiin a, "A daa ban dukii nna. Li-i bonni tee ki n mi fanu nan n baa loon wun kpiiani, n bo kan betani-i?"

¹⁰ Ki Defid boi a, "Nmee saa kumiimi, li-i tee ki a baa jiin nan wutoori?"

¹¹ Ki Jonatann yet a, "Baat ki tin saan muuk ni." Ki bi kur lakin saan.

¹² Ki Jonatann bet Defid a, "Yabint daano nba tee Israel teeb Yennu na-ii tee ti siara nan daar po nna yoo, n saa boi n baa. Ki li-i tee ki u binberj ñani, n saa tura möb. ¹³ Li-i muni tee ki n baa lor a wun kpiia, ñaan ki n ki wanna ki te ki a chiari, Yennu n faa kpin. Yennu-ii be nana, nan waa din be nan n baa bianjinba na. ¹⁴ Li-i tee ki n mök manfoori, fii dia molor nba ki a lor nanin na, kii man nanin; ñaan li-i tee ki n kpo, ¹⁵ fan dia molor man nan n ñaateeb ki saa tuu yoo nba kaa gbennu. Yoo nba ki Yennu tan boont a datai kuri, ¹⁶ ñaan molor nba ki ti sat nan leeb na daa biir. Li-i tee ki a biirir, Yennu saa dat a tubir."

¹⁷ Ki Jonatann bia ñamm te Defid sat möb nan u sii loon u maan yoo kur, kimaan Jonatann loon Defid nan u mōñ nae. ¹⁸ Ton, ki Jonatann yeto a, "Wonn nba tee ñmaapaan jaamm na, bi won saa la nan a kaa, kimaan a kaanu won sii döo yanne. ¹⁹ Ki daar po bi bia saa ñamm la nan a kaa. Li-i baat yenlekir po, fan saan siaminba ki a daan bör na, ki bör tana nba poo na poor po. ²⁰ Ki n saa yekir tōrbann peenii ñantaa, ki li-i tee nan poot na, ²¹ ki n saa yet n ñaatoontunno ki wun saan ki kpaanir, ki li-i tee ki n yeto a, 'Gotirii, peenii na be a poor po, jiin ki baar nann nna na,' ki li saa wann nan a tinna, ki a ji nyi. N por Yennu nba fo na nan a kan köo darj ni. ²² Ñaan li-i tee ki n beto a, 'Peenii na be a tōonno po,' fan nyi yaat, kimaan Yennu loon fan yaate. ²³ Ñaan molor nba ki ti sat nan leeb na, Yennu-e saa te ki tin diar nan yoo nba kaa gbennu."

²⁴ Ki Defid bör muuk na ni. Ki yoo nba tan jan nan ñmaapaan jaamm na dinu, ki kpanbar Soöl baar a wun di jeet, ²⁵ ki saan kar waa tuu kaar siaminba, ki li kpia dikpinn. Ki Abner kar ki kpiano, ki Jonatann kar ki took u baa. Ki Defid yiar döo yann. ²⁶ Ki Soöl ki yet siar li daar, kimaan u dukin nan siare sii teeno ki u ki be fanu. ²⁷ Ki li yent sanyiook ñmaapaan daanjanlee ni, ki Defid yiar bia döo yann, ki Soöl boi Jonatann a, "Bee teen Defid ki baar jeet na dinu li wonn, koo dinna?"

²⁸ Jonatann jiin a, "Defid miar sönue a wun saan Betlehem, ²⁹ ki yet a, 'Chanbaa, ñaant ki min saan, kimaan ti ñaateeb yaa bin mann maruño doo na ni, ki n yōro yiin a mii be leñ. Li paak, li-i tee ki a tee n yooki, ñaant ki min saan ki saa gon n nikpiimm.' Nanne teen ki u ki be u kaanu ni."

³⁰ Ki Soöl wutoor doo Jonatann paak, ki u yeto a, "Fin nba tee nan poo moyëtuk daano nba kan pak monii na, motana n ji bann nan a mök lor nan Defid. A ki mi nan a dint a mōñ nan poo nba mara na feie-e? ³¹ A ki mi nan Defid-i be u manfoor ni, a kan ban di doo na naami-i? Ii saa motana ki saa lommō ki baar nanō nna, kimaan li tee wun kpoe."

³² Ki Jonatann boi u baa a, "Bee paake ki u saa kpo? U biir bee?"

³³ Li yoo na ki Sool yek Jonatann kpann a wun kpiu, ki Jonatann ji bann nan u baa set lor a wun kpi Defid-e. ³⁴ Ki Jonatann wutoor doo, ki u fiir yiama u kaanu ni, ki ki dii siar li daar. Ki li daar tee nmaapaanj daanjanlee daar. Ki u par biir nan linba saa baar Defid na paak, kimaan u baa dinn Defid feiwa. ³⁵ Laa yent sanyiok, ki Jonatann saan muuk ni a wun took Defid, nan baa won lor bianjinba na, ki jii naasinbik ki saan nana, ³⁶ ki yet naasinbik na a, "Chiat ki saan kpaan peenii nba ki n yaa man yek na." Bik na chiar, ki Jonatann yek peenu, ki li gar liit bik na. ³⁷ Yoo nba ki bik na saa baat siaminba ki peenu na baa na, ki Jonatann tant u paak a, "Peenu na yakir faa be sian nawa. ³⁸ A daa kpan see lenji. Ii kakii." Ki bik na tokir peenu na, ki jen nann u chanbaa boor, ³⁹ njan ki mi li paak nba tee linba, see Jonatann nan Defid kooe mi. ⁴⁰ Ki Jonatann jii u jatiat ki tur naasinbik na, ki yeto a, "Jiin kii nmat nann doo ni."

⁴¹ Naasinbik na nba yaat saan yoo nbae, ki Defid fiir tankoruk na niiganj po, ki gbaan taar muntaa, Jonatann toonn, ki u numm tiib tij ni. Ki Defid nan Jonatann kur mo njan moctir leeb tankpina.* Defid par din biir ki gar Jonatann yara. ⁴² Ki Jonatann yet Defid a, "Ti be nan parmaasir, kimaan ti por kat nan leeb, Yennu sann niwa. Yennu sii be min nan fin sinsuuk ni, ki bia sii be n yaaboona nan a yaaboona sinsuuk ni, ki te ki bin dia molor nba ki ti sat nan leeb Yennu sann ni na." Ki Defid yaat, ki Jonatann mun nmat saan doo ni.

21

Bianjinba ki Defid chiar Sool boor ki saan Nob

¹ Ki Defid saan Nob, manntoo Ahimelek boor, ki Ahimelek gbanu jek, waa lau yoo nba, ki boio a, "Bee ki a somm a koo, ki ki tok nan soo?"

² Ki Defid jiin a, "Kpanbare tumin nan momaan, njan yaa n daa te ki soo bant waa yaa n tun linba. N jab narin, n betib maa bin chetin siar po.

³ Ton, a mok bee a nuu ni? Turimin boroboro kuna njanjmu, koo linba kur ki a mok."

⁴ Ki manntoo na yet Defid a, "N ki mok boroboro yanni, njan n mok Yennu boroboro kooe. A saa fit gaarir, li-i tee ki a jab na ki doo nan poob daanjanlee nna."

⁵ Ki Defid yet a, "Barmonii, bi ki nakin poobi. N jab na tuu soor bi moje ki be fanu, li-i lekii tee ki bi gorimi, nma ji boi dinna sommir nba be li koo na."

⁶ Ki manntoo na tur Defid Yennu boroboro na, kimaan njanne din tenn ki tee boroboro nba ki u jikit ki teen Yennu. Bi din nyinn Yennu boroboro nba tuu paa kasii sentir paak nawa, njan toon boroboro paann.

⁷ Ki Sool pekpaarbat, wunba ki bi yiu Doeg, ki u nyii Edom na be lenj li daar, a wun njamm u moj.

⁸ Ki Defid yet Ahimelek a, "A ki mok kpann koo jukbanjiak nna ki turimi-i? Kimaan kpanbar na tontii te ki n nyii yiama, n ki la yoo ki jii n jukbanjiak koo jatioko."

⁹ Ki Ahimelek jiin a, "N mok Goliaf, wunba din tee Filistia niro ki a din kpiiu Ela baauk ni na jukbanjiake. Li be manntoo liat jabik na poor po, ki poob chinchenn ni. Li-i tee ki a loon, fan jii, njanne tee jatiok nba be nna."

Ki Defid yet a, "Jiin turin, jatiok ji ki be siar boor ki gar na."

* 20:41 20.41 Bi binben ni, bi din teen nnae, ki li want lomm.

¹⁰ Ki Defid yaat lej ki saan Gaaf, ki saa be bat Akis boor, kimaan Sool paak. ¹¹ Ki bat Akis saakab na yeto a, "Defid nba na kaa tee kpanbar u tinj ni na-a? Joo nae ki poob yiin yanii ki waa waak, ki yaa Sool kpai tusire, nnaan ki Defid kpai tusaa piik piik na."

¹² Bi mobona na din daamii Defid bonchiann, ki janmaanii sooro, ki u tiin bat Akis. ¹³ Li paak, yoo nba kur ki Defid be nammi, u tuu tee nan u yur labir nae, ki bii koor a bin dijo ki u tee nan waato na, ki bo booni doo na tammoi nan gana paak, ki sut mosant ki lant u tianj. ¹⁴ Ki bat Akis yet u naasaakab a, "Gotirii, joo na waate. Bee ki i baar nano ki turimi?" ¹⁵ Waatib ki janime-e? Bee ki i baar nan loo ki u daamiin nan u waat marima n naak na ninji?"

22

Bianjamba ki Defid be Adulam nan Mispaa doi ni

¹ Defid din nyii Gaaf doo ni, ki yaat saan koo tanfiok nba kpia Adulam doo na. Ki u yoorib nan u naateeb nba din tan gbat nan u be lej na, ki bi saan pukino. ² Binba kur din be ninbaatir ninj, nan binba ki pana soorib, nan binba be parbiir ni, ki bi saan u boor. Bi kur din teen nan niib kobii njanna nawa, ki u tee bi toondaano.

³ Defid din nyii lej ki saan Mispaa, ki li be Moab booru yent ni, ki saan yet Moab bat a, "Chanbaa, a kan te n baa nan n naa n baar kii tanji be a boor ni, ki saa tuu yoo nba ki n tan saa bann linba ki Yennu saa tun turimi-i?" ⁴ Ton, ki Defid nyik u damm, ki bi biar be Moab bat boor, yoo nba kur ki Defid din bor tanfiok ni na.

⁵ Yennu sokinii Gaad din baar Defid boor ki yeto a, "A daa be tanfiok na ninji. Fiit yiama ki saan Juda tinj ni." Ki Defid nyii li ni ki saan Heref foor ni.

Bianjamba ki Sool kpai manteebe, Nob doo ni

⁶ Dasiar ki Sool be Gibeaa, ki kar naan tiik nyakir, ki li be kunkonn paak, ki dia kpann u nuu ni. Saakab kur din see u boor ki lintowa. Bi din tan bet Sool nan bi la Defid nan u jab nba be siama. ⁷ Ki Sool yet u saakab na a, "Gbiintir man, yimm Benjaminn jab, Defid saa fit tur i kur sarwaat nan tilontii kpaanta-a? U saa fit teeni u kunkonkonna saakaba-a?" ⁸ Li paake ki i lora a yin biirimi-i? I soo ki ban betin nan n tiorj bik mok lor nan Defid-i. I soo baka kaa n po, ki ki fit betin nan n bija lor nan Defid, a wun kpaan sonii ki kpai, nan waa tun bianjamba dinna na."

⁹ Ki Edom niro nba ki bi yiu Doeg na see nan Sool saakab, ki yet a, "N la Defid yoo nba ki u saa Ahimelek boor, wunba tee Ahitub bija ki be Nob na. ¹⁰ Ki Ahimelek boi Yennu, Defid nba saa tun linba po, ki bia tur Defid jeet nan Goliath nba din tee Filistia niro na jukbanjiak."

¹¹ Ki kpanbar Sool te ki bi saan yiin manntoo Ahimelek nan u naateeb kur nba tee manteebe ki be Nob na, ki bi kur baar u boor. ¹² Ki Sool yet Ahimelek a, "Gbiintirii, Ahimelek."

Ki Ahimelek jiin a, "N gbiin, chanbaa."

¹³ Ki Sool boio a, "Bee ki fin nan Defid lora a yin kpimi? Bee ki a turo jeet nan jukbanjiak, ki bia boi Yennu waa saa tun linba? Motana u njmant n paake, ki kpaan sonii a wun kpai."

¹⁴ Ki Ahimelek jiin a, "Defid kooe tee a nimono ki gar saakab nba ki a mok na, u tee a tiorj diamme, ki tee binba guua na saakoo, ki binba kur be a naak na ni chorimo. ¹⁵ Nn, n boi Yennu ki turowa. N daa ki piin kaa

na, n̄aan chanbaa, a daa biirin koo n n̄aasɔɔ a ti lorin tin kpiiani, kimaan n ki mi maan na po.”

¹⁶ Ki kpanbar na yet a, “Ahimelek, a saa kpo nnae, fin nan a nikpiimm kur.” ¹⁷ Ki kpanbar na yet binba guu-u ki see kpiuu na a, “Kpimin Yennu mannteeb na, kimaan bi mun bia lor nan Defid-a. Bi mi nan u yaatir ki nyikinime, n̄aan ki bi ki betimi.” Ki kpanbar n̄aasaakab na ki loon bin jii bi nii ki sii Yennu mannteeb na. ¹⁸ Tɔn, ki Sɔɔl yet Doeg a, “Fin n kpib.” Ki Doeg kp̄ii bi kur. Li daar ki u kp̄ii mannteeb piinniin nan ban̄nmu, binba saa fit lia parbiir paak liatjabik. ¹⁹ Ki Sɔɔl bia te ki bi kp̄ii niib kur nba be Nob, ki li tee mannteeb doo na: Li jab nan poob nan waas nan sanpantii nan nei nan bonii nan pei, ki bi kp̄ii bi kura.

²⁰ Ki Ahimelek bija nba ki bi yiu Abiatar na bot, ki saan taan Defid, ²¹ ki betɔ bianjinba ki Sɔɔl kp̄ii Yennu mannteeb. ²² Ki Defid yetɔ a, “Daar nba ki n la Doeg ki u be lerj na, ki n mi nan u saa yet Sɔɔl-a. N paake ki bi kp̄ii a nikpiimm kur. ²³ Ii be n boor ki daa tiin jan̄maanii. Sɔɔl loon wun kp̄i min nan fine; a be n boor, a saa tinna.”

23

Bianjinba ki Defid tinn Keila doo

¹ Defid din gbat nan Filistia teeb tuu lek Keila dooe, ki fiar bi japaant nba ki bi jaan na. ² Ki u boi Yennu a, “N saan ki lek Filistia teeb na-a?”

Ki Yennu jiin a, “Nn, ii saa ki lekib, ki tinn Keila doo.”

³ N̄aan Defid jab na betɔ a, “Taa be Juda tinj ni na, ti mɔk jan̄maanii, ki ti-i ji kii saan Keila doo ni ki kɔn nan Filistia teeb na, li saa pukine.” ⁴ Ki Defid bia n̄amm boi Yennu, ki Yennu betɔ a, “Ii saa Keila, kimaan n saa te ki a nyann Filistia teeb nawa.” ⁵ Tɔn, ki Defid nan u jab saan Keila ki saa lek Filistia teeb, ki kp̄iib bonchiann, ki jii bi bonkobit, ki tinn Keila niib.

⁶ Yoo nba ki Ahimelek bija Abiatar din bot ki saan taan Defid, Keila doo ni na, u din jii mannteeb liatjabik nae ki saan nann.

Bianjinba ki Sɔɔl waa beer Defid

⁷ Bi din bet Sɔɔl nan Defid saan Keila-wa, ki Sɔɔl yet a, “Yennu jii Defid ki kubin n nuu nīja. Defid soor u mɔɔj baruk, kimaan u kɔɔ doo nba ki bi maa joona ki lintu, ki li tammɔi mɔk gankparkara.” ⁸ Ki Sɔɔl yiin u kunkɔnkɔnna kur, ki bi teen siir nan bin faa tɔb, ki saan Keila doo ni a bin saa soor Defid nan u jab.

⁹ Yoo nba ki Defid gbat nan Sɔɔl lorin a wun lekɔ na, ki u yet manntɔɔ Abiatar a, “Baat nan manntɔɔ liatjabik na.” ¹⁰ Ki Defid yet a, “N Yomdaano, Israel teeb Yennu, n gbat nan Sɔɔl lorin a wun baar Keila na ki tan biirir; min yaa paak. ¹¹ Keila doo ni niib na saa jiin ki kubin Sɔɔl-aa? Sɔɔl set saa baar nan maa gbat nawa-a? N Yomdaano, Israel teeb Yennu, n barimae, a turin gatu.”

Ki Yennu jiin a, “Sɔɔl saa baara.”

¹² Ki Defid n̄amm boi a, “Keila doo ni jab saa jii min nan n jab ki kubin Sɔɔl-aa?”

Ki Yennu yetɔ a, “Bi saa teena.”

¹³ Ki Defid nan u jab tee nan kobii n̄anloob na, ki nyii Keila doo ni yiama, ki somm kaar. Yoo nba ki Sɔɔl gbat nan Defid nyii Keila doo nīja na, ki u ji ki saan lerji.

Ki jiin Defid benu, kunkona tinj na ni po

¹⁴ Defid din bɔr kunkona tinj nie, ki li be kunkoouk nba kpia Sif na. Sɔɔl lek din koor a wun lon u boore, ɲaan Yennu din ki jii Defid ki turɔ. ¹⁵ Defid din la nan Sɔɔl yaa wun kpiue.

Ki Defid be Hores, kunkoouk nba kpia Sif na. ¹⁶ Ki Jonatann saan u boor lej, ki saa turɔ chekinii ki jiin Yennu sommir po, ¹⁷ ki beerɔ a, “A daa tiin janmaani. N baa Sɔɔl kan fit kpiiiani, u mi fanu nan fine sii tee Israel teeb kpanbar, ki n sii waa a paak.”

¹⁸ Ki bi niib banlee na sat mɔb ki tur Yennu, nan bi naasinyɔɔsir sii tun be-e. Ki Defid biar Hores, ɲaan Jonatann mun ɲmat kun u doo ni.

¹⁹ Ki nisiab nyii Sif ki saan Sɔɔl boor. Gibea doo ni, ki saa yetɔ a, “Defid bɔr ti yent nie, Hores doo nba be Hakila kunkonn paak na, ki li be niiganj po, Judea muuk ni. ²⁰ Chanbaa, ti mi faa loon ki a soorɔ bianjinba. Baat ti yent ni, yoo nba kur ki a loon, ki tin somma ki a soorɔ.”

²¹ Ki Sɔɔl jiin a, “Yennu n teen piisin i paak nan yaa loon n maan na. ²² Ii saa man ki saa ɲamm fiit fanu, ki bann Defid nba be siaminba, nan waa gorin sian, nan wunba lau. N gbat nan u sub halii. ²³ Ii lomɔ fanu, siaminba ki u kpan bɔr, ɲaan yabir jen na, ki tan kumiin yiama, ki min nan yimm n saan. Li-i tee ki u be yent na ni, mi-i lekii saa lomɔ Juda tinj kur po, see ki n lau.”

²⁴ Tɔn, ki bi ɲmat saan Sif ki liit Sɔɔl. Defid nan u jab din be Maonn muuk ni, ki li be baauk nba dɔɔ yann na ni, Judea muuk nba be niiganj po na. ²⁵ Ki Sɔɔl nan u jab piin ki kpaan Defid. Yoo nba ki bi yet Defid li po na, ki u saan kɔɔ jokunkonn nba be Maonn kunkoouk paak na. Sɔɔl nba gbat nan u be lej na, ki u saan Moann ki waa beerɔ. ²⁶ Sɔɔl nan u jab din be kunkonn na bɔkire, ki Defid nan u jab mun be bɔkleer, ki koor a bin nyi Sɔɔl nuu ni. Sɔɔl nan u jab nba nakii Defid nan u jab a bin soorib yoo nba, ²⁷ ki toonii baar yet Sɔɔl a, “Jenin yian na, ki Filistia teeb yaa bin kɔɔ ti tinj nie.” ²⁸ Ki Sɔɔl nyik ki ji ki waa Defid, ɲaan ɲmat ki saa kɔn nan Filistia teeb na. Li paak teen ki bi yi lej Bɔkitu Kunkonn. ²⁹ Defid din nyii leɲe ki saan En-gedi yent ni, ki saa bɔr li tanfiat ni.

24

Bianjinba ki Defid nyik ki ki nyinn Sɔɔl manfoor

¹ Sɔɔl nba din saan kɔn nan Filistia teeb ki jen yoo nba, ki bi betɔ nan Defid be En-gedi kunkoouk paak. ² Ki Sɔɔl jii Israel kunkonkɔnjaana tusaa ɲantaa ki saan namm yondopo, ki jiin piarii tanpiit na po, a wun kpaan Defid nan u jab, ³ ki saa baar tanfiɔk nna boor, ki li be sonjokpinj ki kpia peloi, ki u kɔɔ tanfiɔk na ni a wun fat u mɔɲ, ɲaan sɔɔ Defid nan u jab dɔɲ kɔɔ tanfiɔk maɲ niwa, ki be li linn po. ⁴ Ki Defid jab na yet a, “Daar nba nae ki Yennu din paka nan u saa jii a dataak ki kubin a nuu ni, ki a saa fit teenɔ faa loon bianjinba.” Ki Defid bɔk soon nna ki saa bɔkin, ki pot Sɔɔl liatir mɔgbann, ki Sɔɔl ki banni. ⁵ Li poor poe ki Defid yan ɲmat nan waa pot Sɔɔl liatir mɔgbann na. ⁶ Ki u bet u jab na a, “Yennu n bɔr ki n daa nyint n chanbaa manfoori, koo ki jii n nuu ki siino, kimaan ɲɔɔe tee wunba ki Yennu ganno ki teenɔ kpanbar na.” ⁷ Defid jii mɔbɔna nae ki yakii nan u jab, a bii mi ki bin lek Sɔɔl.

Ki Sɔɔl nyii tanfiɔk na ni ki soor sɔnu ki saa. ⁸ Ki Defid nyii ki wei Sɔɔl poor ki yiino a, “N kpanbar.” Ki Sɔɔl jiant ki got, ki Defid baa fabin tinj ni nan jirima, ⁹ ki yetɔ a, “Bee teen ki a gbia niib nba yeena nan n koor a n

kpiiani? ¹⁰ Dinna daar nba na, a la nan a numm, bianjinba ki Yennu jiia ki kubin n nii ni, tanfiok na ni, ki n jab na siab yaa min kpiia, n̄aan ki ninbaauk soorin nana, ki n yet a, 'N kan ban jii n nuu ki sii fin chanbaa, kimaan fine tee daano nba ki Yennu gann, a fii tee kpanbar.' ¹¹ Gotir, n baa. A la a liatchabir nba ki n dia nawa. N bo saa fit kpiia, ki n nyika, n̄aan pot a liatir mogbann. Motana, a ji bann nan n ki dukii bonbiir ki jiin a po, n bia ki yeen a mob. N ki biir a siar, n̄aan ki a waa beerin a fan kpin. ¹² Yennu n bu min nan fin buut, ki wann wunba biir loo. Yennu n te linba ki a tun turin na, ki lin jir a paak, kimaan n kan ban jii n nuu ki siiani. ¹³ A mi barnar na, nan baa yaa, 'Toonbiit nyi nibiuk nie.' Li paak ki n kan jii n nuu ki siia. ¹⁴ Gotir, Israel kpanbar nba koor a wun kpi bona nba na. Gotir bona nba ki u waa beer. Li tee bokpeenne, koo biabike-e? ¹⁵ Yennu-e saa bu ti buut ki wann daano nba biir loo. Yennu n got maan man ni ki kon n paak, ki te man nyi a nuu ni."

¹⁶ Defid nba pak ki gbenn yoo nba, ki Sool yet a, "Fin n bija Defid-ee?" ki piin bui sanpaapowa, ¹⁷ ki yet Defid a, "A mok monii, mine mok biit. A tun ki n̄ammima, n̄aan ki min tuun biira. ¹⁸ Motanae ki a wannin faa tun ki n̄ammin bianjinba. Yennu-e jiin ki kubin a nuu ni, n̄aan ki a ki kpiimi. ¹⁹ Taar munnae ki niro saa soor u dataak ki n̄aau yann ki kan turo dani? Yennu saa teen piisin fanu a paak, nan faa tun linba ki turin dinna na. ²⁰ N mi nan a set saa di Israel naama, ki naangbouy na saa wei a dianu yoo. ²¹ N̄aan satir mob ki turin, Yennu sann ni, nan a saa nyik n maaru ki bii be, ki lin te ki n sann nan n baa n̄aateeb sana daa boori." ²² Ki Defid sat mob ki tur Sool.

Ki Sool ji n̄mat kun u n̄aak ni, ki Defid nan u jab mun n̄mat saan bi bunbor boor.

25

Ki jiin Samuel kuun po

¹ Ki Samuel kpo, ki Israel teeb kur taan ki bui fabin u po, n̄aan piuu u n̄aak ni, Rama doo ni.

Bianjinba ki Abigail somm Defid

Li poor po ki Defid saan Parann kunkoouk paak. ²⁻³ Jasoo nnae din be, ki tee Kaleb booru ni niro, ki u sann tee Nabal, ki nyii Maonn doo ni, ki din mok tinsiar, ki li kpia doo nba ki bi yi Kamel na. U din tee jakpaatire, ki mok pei tusaa n̄antaa nan buunii tusir. U n̄aapoo Abigail din fan, ki bia mok yan honchiann, n̄aan ki n̄oo Nabal tee jawudaano ki bia tee nitoun. U din be Kamel ki koor u pei.

⁴ Ki Defid nba din be kunkoouk paak na gbat li po, ⁵ ki tun toonii, ki bi tee jab piik, a bin saan Kamel ki saa lon chanbaa Nabal boor, ki turo foontii, ⁶ ki beto a, "A yook Defid teena foontii, u foont fin nan a n̄aateeb ki teen linba kur be a n̄aak ni na laafia foontii. ⁷ U gbat nan a koor a peie, ki u loon fan bann nan a pekpaarii nba din be ti boor na siar din ki daamii. Yoo nba kur ki bi din be Kamel na, bi siar din ki bot. ⁸ Fin n boi a toontunna na, ki bi saa beta. Ti baar a jaamm daare, ki a bija Defid yet nan a gaarit saauy fanu, ki turit linba kur ki a saa fit tur."

⁹ Yoo nba ki Defid jab na baar Nabal boor, ki yeto Defid moomaan na, n̄aan guur waan. ¹⁰ Ki Nabal jiin Defid toonii na a, "N̄mee tee Defid-i? N daa ki ban gbat u sanni. Daan̄anlee na, digbann na ji gbeen nan daaba nba nyikin bi chanbaanbae. ¹¹ N ki yaa man jii n boroboro nan nyun nan

bonkobot nba ki n kpiib ki bo yaa man tur binba koor pei na, ki tur jab nba ki n ki mi baa nyii sian.”

¹² Ki Defid jab na nmat u boor ki saa kumiiɔ linba ki Nabal yet. ¹³ Ki Defid yet u jab na a, “Jiin i jukbanjai man.” Ki jab na jii bi jukbanjai, ki Defid mun jii u jukbanjiak. Ki Defid fiir yaat nan jab kobii nanna, nnaan nyik jab kobii njanlee ki bi guu bi tiat.

¹⁴ Ki Nabal njaatoontunyeno yet Nabal njaapoo Abigail a, “A gbat maan nawa-a? Defid tun toonii ki bi nyii kunkoouk paak ki baar a bin foont chanbaa, nnaan ki u jak sukiib. ¹⁵ Niib na tuu njan ki turit. Bi tuu ki diat yana yana, ki yoo nba kur ki ti be muuk ni na, ti siar bia ki ban boti. ¹⁶ Ki bi tuu guut yonnu nan nyiok kur, yoo nba ki ti tuu be namm ki kpaar pei na. ¹⁷ Ti naa, tiat linba na po, nnaan dukin faa saa teen bianjinba. Linba na saa fit biir ti chanbaa nan u njaateeb kur. U tee nitoun nba kan sak ki gaar kpaaniie.”

¹⁸ Ki Abigail kakit yian ki taan boroboro kuna kobii njanlee, nan tiloona daan bujakora njanlee, nan pepurika banjmu, nan dibinsija tati-lanmanbana njanlee, nan tiloonkoonsokita kobik, nan tiloonkoonsokitia kobii njanlee, ki jii li kur ki paan bonii paak, ¹⁹ nnaan bet u toontunna a, “Yimm n liit kii gaar, ki n saa wei,” nnaan u din ki yet u soro Nabal-i.

²⁰ Abigail nba jak u boj ki lintir kunkonn na, li taakpaak ni ki u took Defid nan u jab, ki bi baat. ²¹ Ki Defid dukii a, “Bee paake ki n daan gorii niro nba na faar kunkoouk na paaki, ki u siar bonmintik nna gbaa ki boti, waa ji tun linbae na ki pa jiinir sommira nba ki n sommo na paak? ²² Yennu n faa kpin, li-i tee ki li yent, ki n ki kpii njoɔ nan u jab kuri.”

²³ Yoo nba ki Abigail la Defid na, ki u kakit ki sik u boj paak yama, ki baa fabin tinj ni, Defid toonn, ²⁴ ki yeto a, “Chanbaa, gbiintir ki turin. Nnaant nyiiruk na-ii be n paak. ²⁵ A daa fiin Nabal” po, nifoyann nba ki mok nyooɔ na, u kpan tee-e nan u sann nba tee na, jatuk. Chanbaa, n daan ki be yoo nba ki a toonii baar na. ²⁶ Yennu-e te ki a ki lek ki kpii a datai na, ki motana, n por kat nan Yennu nba fo na sann ni, a datai nan binba kur biira saa la tubdatu nan Nabal na. ²⁷ Chanbaa, gaat piinii nba ki n baar nann maa min tura, ki fan tur a jab na. ²⁸ Chanbaa, nyikin chab n biit nba kur ki n tun biira. Yennu saa dinna naan, ki bia tan dinn nan a yaaboonawa, kimaan a kon u kona, ki kan tun bonbisar nan faa tan saa kpo. ²⁹ Li-i tee ki wunba kur tan leka, a wun kpiia, nnaan ti Yomdaano Yennu-e saa tinna, ki guura nan joo nba tuu guu u mokint na. A datai narin, u saa lube nan joo nba tuu jii tann ki teen naaluubuk ni ki luur na. ³⁰ Ki li-i te yoo nba Yennu tan tun bonjana nba ki u sat mob nana na ki gbenni, ki dinna Israel naami, ³¹ a par sii mei nan faa ki kpii binba ki biir a siar, koo ki pa jiinib na. Chanbaa, yoo nba Yennu tan teen piisin a paaki, fan tiar n po.”

³² Ki Defid yet Abigail a, “Pakin Yennu, wunba tee Israel teeb Yennu, ki tuma a fan chetin dinna na. ³³ Yennu n gaar niipoouk nan a yan nba ki a mok, nan linba ki a tun dinna ki goorin, ki n ki nyinn son daar na ni ki jiin pann na. ³⁴ Yennu-e goorin ki n ki turi daji, nnaan n por nan Yennu nba fo ki tee Israel teeb Yomdaano na, nan fi-i bonii kii kakit ki tookin yiami, li won bo tan sii yentir na, ki Nabal koo u jasoo ji ki biar be u manfoor ni.” ³⁵ Ton, Defid nba gaar piinii na yoo nba, ki u yeto a, “Ii kun nan parmaasir, n gbat a motaama. N saa tun faa loon bianjinba.”

* 25:25 25.25 Nabal paake tee “jatuk.”

³⁶ Yoo nba ki Abigail ηmat Nabal boor na, ki Nabal di jaamm nan u tee kpanbar na, ki nyuu yib, ki ji tan ki mi u mɔŋ boor. Li paak ki Abigail din ki fit pakɔ siar nan laa tan yent. ³⁷ Li sanyioɔk ni nba ki Nabal numpo yent na, ki u ηaapoo ji pakɔ linba tun, ki u yan put, ki u gbanant kpo. ³⁸ Li din jii nan daapiik naewa, ki Yennu faa ηɔɔ Nabal ki kpii.

³⁹ Yoo nba ki Defid gbat nan Nabal kpowa na, ki u yet a, “Pakin Yennu man, wunba bu Nabal buut nan waa sukiin na paak, ki bia gɔɔrin ki n ki tun bonbiir na. Yennu-e te ki Nabal biit ηmat u paak.”

Ki Defid ji tun bet Abigail a wun sak kii tee u ηaapoo. ⁴⁰ Ki u toontunna na saan Abigail boor, Kamel doo ni, ki saa yetɔ a, “Defid-e tunt a tin baar jii a ki wun kɔɔna ki fii tee u poo.”

⁴¹ Ki Abigail baa fabin tiŋ ni, ηaan yet a, “N tee u daabire, ki teen siir nan min wuur u toontunna taawa.” ⁴² Ki Abigail fiir yiama ki jak u boŋ, ki u daabpoi banηmu wei ki chianɔ, ki bi tɔk nan Defid toomii na ki saan, ki Abigail saa teen Defid poo.

⁴³ Defid din kɔɔn Ahinoam wunba nyii Jesreel naewa, ki Abigail tan kunɔ. ⁴⁴ Naan sɔɔ Sɔɔl din jii u bipoo Mikal, wunba ki Defid kɔɔnɔwa na, ki tur Lais bija Palti, wunba nyii Galim doo ni na.

26

Bianjinba ki Defid ki nyinn Sɔɔl manfoor taar munlee ni

¹ Ki jasiab nyii Sif ki saan Sɔɔl boor, Gibea tiŋ ni, ki saa yetɔ a, “Defid bɔr Hakila kunkonn, tanfiioɔk ni, ki li kpia Judea kunkoouk.” ² Sɔɔl din fiire yiama, ki jii Israel kunkɔnkɔnjaana tusaa ηantaa, ki saa namm Sif kunkoouk paak, a bin saa kpaan Defid, ³ ki saan chaan bi kaaj sɔnjokpiŋ, ki li kpia Hakila kunkonn. Defid lek daa din be kunkoouk na niŋe, ηaan yoo nba ki u gbat nan Sɔɔl baar ki kpaanɔ na, ⁴ ki u tun dobiiteeb, ki bi saan dooii ki la nan Sɔɔl set baar leŋa. ⁵ Ki ηɔɔ Defid saan yiama ki saa got la siaminba ki Sɔɔl nan Ner bija Abner, wunba tee Sɔɔl kunkɔnkɔnna saakɔ na dindɔɔr boor. Sɔɔl din dɔɔ kaaj na niŋe, ki u kunkɔnkɔnna na dɔɔ ki lintɔ.

⁶ Ki Defid boi Ahimelek, wunba tee Hef booru ni nirɔ na, nan Joab naa bik nba ki bi yiu Abisai, ki bi naa tee Seruya na a, “I banlee na ηmee ki min nan ηɔɔ saa saan Sɔɔl kaaj ni?”

Ki Abisai yet a, “N saa saana.”

⁷ Tɔn, li daar nyioɔk, ki Defid nan Abisai kɔɔ Sɔɔl kaaj na ni, ki la Sɔɔl dɔɔ gɔɔnt kaaj na sinsuuk ni, ki u kpann chaa, ki kpia u yur, ki Abner nan kunkɔnkɔnna na dɔɔ ki lintɔwa.

⁸ Ki Abisai yet Defid a, “Yennu jii a dataak ki kubin a nuu ni dinna nyioɔk nawa, mɔtana ηaant man ηmuu-u nan u kpann na yomkɔɔ, ki tabino nan tiŋ, ki daa pukii munlee.” ⁹ Ki Defid yet Abisai a, “A daa teeu danj. Nmee saa jii u nuu ki sii Yennu niganntɔ na, ηaan kan kɔɔ biit ni?” ¹⁰ Ki Defid tukin ki yet a, “Barmonii nan Yennu nba fo na, n mi nan Yennu tiɔŋɔ saa kpi Sɔɔl. Laa sii tee u yooe tan saa baar ki wun yiar ki kpo, koo u tan saa saan tɔbe ki saa kpakin li ni. ¹¹ Yennu n bɔr ki n daa jikit n nuu ki siin Yennu niganntɔ na. Naant ki tin jii u kpann nan u nyun lenn nba see ki kpia u yur na, ki yaat nann.” ¹² Ki Defid jii kpann nan nyun lenn nba see ki kpia Sɔɔl yur na, ki bi yaat nann. Ki sɔɔ ki bann koo ki la linba tumi, koo ki bi sɔɔ fit fiiri. Ki bi kur gɔɔnt, kimaan Yennu-e te ki bi gɔɔn kpo.

¹³ Tɔn, ki Defid loor baauk na bokleer po, ki doo joor na paak, ki chat fokit waama, ¹⁴ n̄aan tant yiin Sool kunkonkonna nan Ner bija Abner a, “Abner, a kan tooni-i?”

Ki Abner yet a, “A tee n̄mee ki tantir ki fiint kpanbari?”

¹⁵ Ki Defid jiin a, “Abner, a ki tee nijaann kaa Israel tingbouŋ na ni-i? Ki bee teen ki a ki guu a chanbaa kpanbar na? Motamotanae, ki soo koo kaarj na ni, a wun kpi a chanbaa kpanbar na. ¹⁶ Abner, a gbar a toonna. N por Yennu nba fo na sann ni nan fin nan a niib kur tee yin kpoe, kimaan i ki fit guur i chanbaa nba ki Yennu ganno ki teeno kpanbar na. Gotirii, kpanbar kpann na be lia? Ki u nyun lenn nba bo see kpia u yur na be lia?”

¹⁷ Ki Sool bann Defid kunkor, ki boi a, “N bija Defid, li tee fine-e?”

Ki Defid jiin a, “Nn, mine, kpanbar,” ¹⁸ ki bia yet pukin a, “Bee ki n yomdaano waa beer min u daabiri? N tun bee? N tun bonbilanne?”

¹⁹ Kpanbar, gbiintir maa saa yet linba na. Li-i tee Yennu-e n̄manta ki yaa a tookimii, Yenpiiniie ki ti saa jii turɔ ki lebit u dudukit; n̄aan li-i tee nisaariee tun nna, n̄ann Yennu motont n baa bi paak, kimaan bi ber nyinnin Yennu tinj na niwa, ki yetin a, ‘Saant ki jiant pata.’ ²⁰ I daa te ki bi kp̄in tinj gar nba fok nan Yennu boori. Bee paake ki Israel kpanbar baar a wun kpi min biabik na? Bee paake ki u saa wei berin nan kpanyuur na?”

²¹ Ki Sool jiin a, “N tun yanbomma. I jent na, n bija Defid, n kan ban tura danj, kimaan a ki nyinn n manfoor nyiook na. N tuu tee jatuko, ki tun kpet bonchiann.”

²² Ki Defid yeto a, “Bat kpanne na, n̄aant jab na yeno n baar ki tan gaar.

²³ Yennu pa paatii ki teen damm nba tee nimomm ki tee kasiie. Yennu jiia ki kubin n nuu ni dinna nba na ni, n̄aan ki n ki jii n nuu ki sii fin nba ki Yennu gann ki teena kpanbar na. ²⁴ Nan maa ki nyinn a manfoor dinna bianjinba na, Yennu n mun tun nna ki turin, ki te ki min nyi daamii kura ni.”

²⁵ Ki Sool yet a, “Yennu saa teen piisin fin n bija Defid paak. A saa tun toongbeja ki set nyann.”

Ton, ki Defid soor u sɔnu, ki Sool mun n̄mat kun.

27

Bianjinba ki Defid be Filistia teeb boor

¹ Defid dukin ki tur u moŋ a, “Sool saa kp̄in daa na niwa. Maa saa tun linba ki lin werikin tee man bot ki saan Filistia teeb boore, ki Sool saa nyik ki kii kpaanin Israel tinj ni, ki n ji saa la laafia.” ² Li paak ki Defid nan u kunkonkonna kobii n̄anloob nyii yiama ki saan Maok bija Akis boor, wunba tee Gaaf bat na. ³ Ki Defid nan u kunkonkonna nan bi n̄aateeb kur saan kar Gaaf. Defid din mok poob banlee, ki bi be u boor. Bi tee Ahinoam, ki u nyii Jesreel, nan Abigail ki u mun saan Nyii Kamel, ki tee Nabal pakook. ⁴ Yoo nba ki Sool gbat nan Defid chiar saan Gaaf-a na, ki u ji nyik, ki ki kpaan u boori.

⁵ Ki Defid yet Akis a, “Li-i tee ki a tee n yook, n̄aant ki min gaar digbanbik kii kar lerj. Li ki kpaa talas ki min nan fin n lakin kii be digbansaakar na ni.” ⁶ Ki Akis jii Siklag doo ki turɔ, ki li ji teen Juda teeb tinj nan dinna.

⁷ Defid din kar Filistia teeb yent ni n̄maarii piik nan n̄anloobe.

⁸ Li yoo maŋ Defid nan u kunkonkonna din tuu lek Gesur teeb nan Girsi teeb nan Amalek teebe, binba din be yent maŋ ni sianyooowa na, ki saan sik baar Sur doo nan Ijpt tinj. ⁹ Yoo nba kur ki Defid saan lek yent nba

ni, u din tuu kpi li jab nan poobe, ñaan jii li pei nan nei nan bonii nan laagumiinba nan li chinchena, ki ji ñmat jen bat Akis boor. ¹⁰ Akis-i tanj boi yoo nba kur a, “A saan lee ki fat bona dinna?” Defid tuu yet nan u saan Juda yent niidiitu poe, koo u saan Jerameel booru yent nie, koo Kenn teeb nba kaa sian na. ¹¹ Defid din tuu kpi sɔɔ kure, li jab nan poob, ki li te sɔɔ ki saa Gaaf ki want bat Akis linba ki Defid nan u jab tuun na. Defid nba din tun toona nbae na, yoo nba ki u din be Filistia yent ni na. ¹² Akis din teen Defid yada, ki yet u mɔɔŋ a, “Defid tiɔŋ niib Israel teeb yêtoɔwa, li paak, li kpaal talas ki wuu tuunin nan u kuun.”

28

¹ Binn maŋ ni ki Filistia teeb taan bi kunkonkonna a bin kon nan Israel teeb. Ki Akis yet Defid a, “Li loon ki fin bann nan fin nan a jab saa pukin ti po, ki tin saan toɔb na.”

² Ki Defid jiin a, “Li kpan tee nnae. N tee a toontunnɔe. A saa la maa saa tun linba ki tura.”

Ki Akis yetɔ a, “Li ñan, n saa te ki fii guun yoo kur.”

Bianjinba ki kpanbar Sɔɔl saan ninnyodaano boor

³ Li yoo maŋ ki sɔɔ Samuel kpo, ki Israel teeb kur bui ki fabin u kuun po, ki piiu u doo ni, Rama-wa. Sɔɔl din ber jabaabuura nan ninnyodamm ki nyinnib Israel tiŋ ni.

⁴ Ki Filistia teeb taan leeb ki chaan bi kaanŋ ki kpian Sunem doo, ki Sɔɔl mun taan Israel jab kur, ki bi chaan bi kaanŋ Gilboa kunkonn paak. ⁵ Yoo nba Sɔɔl la Filistia jab na, ki janmaanii sooro. ⁶ Ki u boi Yennu waa saa teen bianjinba, ñaan Yennu ki turɔ gatu damiit ni, koo ki sokin ki tur sokiniinba ni, koo tana nba ki bi yir Yurim nan Tumim* na ni. ⁷ Ki Sɔɔl yet u toontunna na a, “Ti kpaan poo nba tee ninnyodaano, ki min saan u boor ki saa bu.”

Ki bi yetɔ a, “Yeno be Endor doo ni.”

⁸ Ki Sɔɔl lebit u liant a lin te ki bi daa bantɔ. Li daar ki ñɔɔ nan jab banlee fiir nyiok ki saan poo na boor, ki saa yetɔ a, “N loon fan boi kpeemme ki turin, ki bin wannin linba saa tun. A yiin kpeemmɔ nba ki n saa tura u sann.”

⁹ Ki poo na yetɔ a, “Barmonii, a mi toonn nba ki Sɔɔl tun. U mukis jabaabuura nan ninnyodamm, ki bi nyii Israel tiŋ ni. Bee ki a yaa a piin baruk, ki bin kpimi?”

¹⁰ Ki Sɔɔl por kat ki tur Yennu a, “Sɔɔ kan dat a tubir, li-i tee ki a yiin kpeemmɔ.”

¹¹ Ki poo na boi a, “Nmee ki n saa yiino turani?”

Ki Sɔɔl jiin a, “Yiint Samuel.”

¹² Poo na nba la Samuel yoo nba, ki u yikin kunkopaarir ki yet Sɔɔl a, “Bee ki a kpanniami? Fine tee kpanbar Sɔɔl.”

¹³ Ki kpanbar Sɔɔl yet poo na a, “A daa tiin janmaanii, a la bee?”

Ki poo na jiin a, “N la kpeemmɔe, ki u nyii tiŋ ni.”

¹⁴ Ki kpanbar na boi a, “A la ki u tee nlee?”

Ki poo na jiin a, “N la jakpere, ki u nyii tiŋ ni ki do, ki lia baauŋ.”

Ki Sɔɔl bann nan li tee Samuel-e, ki u gbaan nan chorunŋ, ki u numm faab tiŋ ni.

¹⁵ Ki Samuel yet Sɔɔl a, “Bee ki a daamiin, ki fiinimi?”

* 28:6 28.6 Bi din dia bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim nae ki bant Yennu loomm.

Ki Sool jiin a, “N be parbiir nie. Filistia teeb nyii a bin faan tōbe, ki Yennu mun nyikima, u ji ki gat teenin ki li nyi u sokiniinba masokinkar, koo damiit ni. Li paake teen ki n yiina, maa a wannin maa saa teen bianjinba.”

¹⁶ Ki Samuel yet a, “Bee teen ki a yiinin, ŋaan Yennu nyikawa, ki tee a dataake? ¹⁷ Yennu tun toonn nba ki u din wannin, ki n beta nae. U nyinn naangboun na a nuu niwa, ki jii tur a loo Defid, ¹⁸ kimaan faa ki sak Yennu mōb ki ki kp̄ii Amalek teeb kur, ki bia ki biir linba kur ki bi mōk na paake, ki Yennu ji tuun linba na kur ki teena. ¹⁹ U saa jii fin nan Israel teeb ki tur Filistia teeb. Wonn, fin nan a bonjai won sii be n boor. Yennu bia saa jii Israel kunkōnkōna ki tur Filistia jab.”

²⁰ Li taakpaak ni, ki Sool baa ki tant tinj ni, ki jek, nan maan nba ki Samuel yet na. U din baje, kimaan u din ki dii jesiat li yonnu ni nan li nyiok kur. ²¹ Ki poo na saan u boor ki saa la nan janmaanii sooro bonchiann. Ki u yeto a, “Chanbaa, n chibin n saanmaŋe ŋaan tun faa boin bianjinba. ²² Li paak, tumin maa saa wanna linba. Ŋaant ki man senna jeet. See ki a dii, ki la paŋ ki fit saan sōnu na.”

²³ Ki Sool yēt jeet na dinu ŋaan yet a, “N kan di.” Ŋanne ki Sool jab banlee na beto a wun di jeet na. Ki u ji sak ki fiir tinj ni, ki kar kok foouk paak. ²⁴ Ki poo na kakit ki soor naagann nba ki u tuu goon na, ki kp̄iiu, ki jii yon ki ŋammir, ki pur boroboro ki ki teen datinj li ni, ²⁵ ki jii jeet na, ki senn Sool nan u jab banlee na tōonn, ki bi dii. Li daar nyiok ki bi fiir yaat.

29

Bianjinba ki Akis ŋaan Defid ŋmat Siklag doo ni

¹ Ki Filistia teeb na taan bi kunkōnkōna kur, ki bi be Afek, ki Israel jab mun chaan bi kaan ki kp̄ian nyuntonn nba be Jesreel baauk ni na.

² Filistia batnba banŋmu nba nyii nan bi jab ki somm namm koonn kobik kobik nan tusir tusir na, ki Defid nan u jab lakin ki somm nan bat Akis, ki waa bi poor po. ³ Ki Filistia saakab na lab ki boi a, “Hiibru teeb* na tuun bee nna na?”

Ki Akis jiin a, “Li tee Defid-e. U din tee Israel teeb kpanbar Sool ŋaasaakayenoe. U be n boor ki li gar binn na, ŋaan waa nyii Sool boor ki baar nna na, n ki la bisiat u ni.”

⁴ Ki Filistia kunkōnkōna saakab na wutoor doo Akis paak, ki bi yet a, “Joo na n ŋmat doo nba ki a turo na ni. A daa te ki u waat ki saa tōbi. U tan saa ŋmant ti paake tōb nani. Sonjouk lannpoe ki u saa jii ki maan u chanbaa pari, li-i kii tee ki u kp̄ii ti niib kaa-a? ⁵ Defid nba ki bi jiiu sann ki yin yanii ki waa waak na, ki yiin a, ‘Sool kp̄ii tusire, ki Defid kp̄ii tusaa piik na.’ ”

⁶ Tōn, ki Akis yiin Defid ki yeto a, “N por nan Israel teeb Yennu nba fo na sann ni nan a tee nimōnōe, ki li bo sii manin, li-i tee ki a pukin n kunkōnkōna na po. Laa nyii daar nba ki a baar n boor ki tan tuu dinna na, n ki la bisiat a ni, ŋaan doo na kunkōnkōna saakab ki sak nana. ⁷ Li paak, ŋmatir kii kun nan parmaasir. A daa tuun siar ki li saa biir Filistia saakab na para.”

⁸ Ki Defid yeto a, “Chanbaa, bonbilann poe ki n tumi? Li-i tee nan faa yet nan a ki la bisiat n ni, laa nyii daar nba ki n tuun a toona ki tan tuu dinna, bee ji saa teen ki n kan saan nan fin nba tee n chanbaa, ki bia tee n bat na, ki kōn nan a datai?”

* **29:3** 29.3 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

⁹ Ki Akis yeto a, “N saka. Barmōnii, n numm gbooa nan a tee Yennu malaka nae, ḡaan Filistia saakab nae yet nan fin Defid kan tōk ki saan nant tōbi. ¹⁰ Li paak, Defid, fin nan a jab nba kur din nyik Sool ḡaan baar n boor ni na, li ḡan ki yin won fiir sanyapob ni, ki yaat.”

¹¹ Tōn, ki Defid nan u jab dōḡ fiir sanyapob ni, ki ḡmat saan Filistia yent ni, ki Filistia jab na mun saan Jesreel.

30

Biaḡinba ki Defid faa tōb nan Amalek jab

¹ Daanjanlee poor poe ki Defid nan u jab baar Siklag, ki soo Amalek jab saan lek Juda teeb nba be niidiitu po na, nan Siklag doo, ki joo Siklag doo muu, ² ki soor doo maḡ poob nan waas kur. Bi din ki kp̄ii bi soo, bi din ji bi kure ki yaat saan namm. ³ Yoo nba ki Defid nan u jab jen Siklag na, ki bi la Siklag dii muuwa, ki bia ki la bi poob nan waas, ki siab sooriba. ⁴ Tōn, ki Defid nan u jab na bui, hali ki paḡ ji tan kaa nan mōni. ⁵ Defid poob banlee nba tee Ahinoam ki u nyii Jesreel na, nan Abigail, ki u mun tee Nabal pakōok ki nyii Kamel na gbaa, bi din sooriba.

⁶ Defid ji din be parbiir nie, kimaan u jab na para din biir nan baa kōḡ bi bonjai nan bonpoi na, ki bi ji piak nan bin jaat Defid tana. Ki ti Yomdaano Yennu chee Defid par. ⁷ Ki Defid yet manntōo Abiatar, wunba tee Ahimelek bija na a, “Jiin manntōo liatjabik na ki baar nann n boor.” Ki u jii baar nann. ⁸ Ki Defid boi Yennu a, “N wei ber fat-teeb na-a? N saa sooriba-a?” Ki u jiin a, “Wein. A saa sooriba, ki fat niib nba ki bi soorib na.”

⁹ Ki Defid nan u jab nba tee kobii ḡanloob na nyii soor sōnu, ki saa baar Besor kp̄enu ni, ki siab biar lej. ¹⁰ Ki Defid jii jab kobii ḡanna ki yaat namm, ḡaan nyik kobii ḡanlee na, kimaan bi din bak, ki kan fit poot kp̄enu na. Ki Defid nan jab kobii ḡanna maḡ wei ber datai na. ¹¹ Ki jab nba tōk nan Defid na saa la Ij̄ipt naasinbik muuk ni, ki jiiu baar nano Defid boor, ki turō nyun nan jeet nan tilōnkōona, ¹² ki u dii ki nyuu foor, kimaan u din ki dii jeet, ki bia ki nyuu nyun yontunmuna ḡantaa nan nyōtunmuna ḡantaa. ¹³ Ki Defid boio a, “A yomdaano tee ḡmee? ki a nyii lee?”

Ki u yet a, “N tee Ij̄ipt niroe, ki tee Amalek niro daabir. N daan yiare, ki n chanbaa nyikin daanantaa nba gar na. ¹⁴ Ti daan lek Cheref teeb nba be Juda niidiitu po na, nan Kaleb booru ni yent, ki bia joo Siklag doo muu.”

¹⁵ Ki Defid boio a, “A saa fit wannin sōnu, ki n saan fat-teeb na boori-i?”

Ki u jiin a, “N saa fit wanna, li-i tee ki a saa por kat nan Yennu nan a kan kp̄imi, koo ki kan jiin ki kubin n chanbaa.” ¹⁶ Ki u ḡmakit Defid sōnu, ki bi saan Amalek teeb boor.

Amalek teeb maḡ din yate ki be lokir kur po, ki di, ki nyu, ki kp̄amm, kimaan tiat bonchiann nba ki bi fat Filistia nan Juda tin ni na paak. ¹⁷ Ki li tan yentir sanyafaar na, ki Defid leki ki kōn namm yonnu tan baa. Bi soo din ki biari, see jab kobii ḡanna nba din jak laagumiinba nae din chiar yaat. ¹⁸ Ki Defid fat niib nan tiat nba kur ki Amalek teeb jan na, u poob banlee na din pukin. ¹⁹ Bi siar din ki boti, Defid din wei gaar u kunkōnkōnna na bonjai nan bonpoi nan mōkint nba kur ki Amalek teeb nyiar na. ²⁰ U bia din gaar bonkobit na kura, ki u jab na piamm ki liimm, ḡaan waa ki yeen a, “Linba na tee Defid yare.”

²¹ Tōn, ki Defid tan jen jab kobii ḡanlee nba bo bak ki ki fit wei ki saan nano, ḡaan biar Besor kp̄enu ni na boor, ki bi nyii a bin chet Defid nan jab nba be nano na. Ki Defid saan bi boor ki saa foontib fanu. ²² ḡaan

jab nba waa Defid poor na, bi siab tee noontont nan kpiikipiruk damm, ki bi yet a, “Jab kobii njanlee nba biar na, bi kan la tiat na tori, kimaan bi ki wei saani. Baa saa gaar bi poob nan bi waas na, li saa janjiba.”

²³ Ki Defid jiin a, “Aaai, n ninjamm, i kan fit jii linba ki Yennu turit na ki teen nna. Yennu-e guut, ki te ki ti nyann binba lekit ki fatit na. ²⁴ Soɔ kaa ki saa sak linba ki i yeen na. I kur saa biite deedee, wunba kur biar ki guu tiat saa gaar tor deedee nan wunba saan tob na.” ²⁵ Defid din jii ki li tee sennue, ki li bia daa be nna Israel tin ni, ki tan tuu dinna.

²⁶ Yoo nba ki Defid din tan nmat Siklag na, u din jii tiat nba ki u fat na waan, ki tur u yɔɔsnba nba tee Juda booru saakab na, nan moomaan na a, “Piinii na tee tiat nba ki ti fat Yennu datai boor nae.” ²⁷ U din jii piinii man, ki bi saan nann Betel niib boor, nan Rama niib nba be Juda niidiitu po na, ki bia saan nann niib nba be Jatir ²⁸ nan Aroer nan Sifmof nan Estemoa ²⁹ nan Rakal doi ni na, ki bia tur Jerameel booru nan Kenn teeb, ³⁰ nan niib nba kɔɔ Horma nan Borasann nan Atak ³¹ nan Hebronn. U din jii piinii na ki te ki bi saan nann, doi nba kur ki nɔɔɔ nan u jab din tuu lin na ni.

31

Ki jiin Soɔl nan u waas kuun po (1 Barkperii 10.1-12)

¹ Filistia jab din faa tob nan Israel jab, Gilboa kunkonn paak. Bi din kpai Israel jab bonchiann leɲ. Ki kpanbar Soɔl nan u bonjai nan Israel jab nba biar na chiar. ² Nnaan Filistia jab na din wei soor Soɔl bonjai bantaa ki kpiib, njamme tee Jonatann nan Abinadab nan Malkisua. ³ Tob na din paar ki tur Soɔl, ki u datai piinii sooro ki turɔ dan. ⁴ Ki u yet naasimo nba dia u jatiat na a, “Saatir a jukbanjiak ki nmuu kpin, ki daa te ki Filistia jab nba ki waa Yennu na dintin biak ki kpimi.” Nnaan ki janmaanii soor naasimo na, ki u ki fit tun nna. Nnanne Soɔl jii u moɲ jukbanjiak ki chaan nnaan baa li paak. ⁵ Ki naasimo na la nan Soɔl kpowa, ki u mun jii u jukbanjiak ki chaan nnaan baa li paak, ki lakin kpo nan Soɔl. ⁶ Soɔl nan u bonjai bantaa nan u jatiat jikiro na, nan u jab kur lakin ki kpo dayenn kɔɔ. ⁷ Israel teeb nba din kɔɔ Jesreel baauk ni, nan binba din be Joɔdann makir pootir yondo po na nba la nan Israel jab chiara, ki Soɔl nan u bonjai mun kpowa na, ki bi nyik bi doi nnaan chiar. Nnanne Filistia teeb baar ki kɔɔ bi doi man ni.

⁸ Tob na sanyafannuko, ki Filistia jab saan a bin jii nikpeena na tiat, ki la Soɔl nan u bonjai bantaa na ghanant, ki li doɔ Gilboa kunkonn paak. ⁹ Ki bi pot Soɔl yur, ki bia liat u jatiat, nnaan tun toonii ki bi lin Filistia tin kur po, ki moont labamann man ki tur bi pata nan bi niib na, ¹⁰ ki kɔɔn Soɔl kunkonliatir na, tingbann nba tee Astarte nasaakak ni, ki kpaa Soɔl gbanant ki tabin Bef-sann doo dikpinn.

¹¹ Jabes doo niib nba be Gilead yent ni na nba gbat Filistia teeb nba tun Soɔl bianinba na, ¹² ki bi pardamm fiir ki somm nyiok ki saan Bef-sann, ki saa jont Soɔl nan u bonjai gbanant Bef-sann doo dikpinn paak, ki nmat jen nann Jabes, ki joor muu leɲ, ¹³ ki jii bi kpaba ki pii naantiik nyakir, ki li see doo na ni, nnaan lor moi daanalore.

SAMUEL labaar munlee

Ki jiin 2 Samuel gbouj na po

Gbouj na beerit Israel teeb kpanbar Defid binbeɲ poe. Bi yi gbouj na Samuel gbouj ɲanlee, kimaan Samuel gbounsinsinn nan Samuel gbouj ɲanlee din tee gboun-yemmire, ki bi tan bokit ki li tee gbant ɲanlee.

Biaɲinba ki Defid gbat Sool kuun po

¹ Sool kuun poor poe, ki Defid nyii Amalek tob nba ki u nyann na ni, ki kun kar Siklag daaɲanlee. ² Daaɲantaa daar, ki naasinsoo nyii Sool kaan ni, ki u pat u liant, ki puk tanpent u yur paak, a wun wann u parbiir nba tee, ki baar Defid boor, ki baa fabin tiɲ ni ki pukiiɔ. ³ Ki Defid boio a, “A nyii lee?”

Ki u jiin a, “N nyii Israel teeb kaan niɲe ki chiar bot.”

⁴ Ki Defid boio a, “Bee baari? Betirin.”

Ki u yet a, “Ti kunkonkonna na chiar ki nyii tob niɲa, ki bi kpai ti niib bonchiann, ki Sool nan u bija Jonatann kpowa.”

⁵ Ton, ki Defid boi naasimo maɲ a, “A teen nlee ki bann nan Sool nan u bija Jonatann kpowa?”

⁶ Ki naasimo yet a, “N bo be Gilboa kunkonn paake, ki la Sool wook u kpann paak, ki taantoruk nan taanjakira nakinowa. ⁷ Ki u jiant ki lan, ki yiinin, ki n toon a, ‘Chanbaa, mine na.’ ⁸ Ki u boi a n tee ɲmee, ki n beto maa n tee Amalek nirɔe. ⁹ Ki u yetin a, ‘Baat ki tan kpai. Bi turin daɲ bonchiann, ki n yaa man kpoe.’ ¹⁰ Li paak ki n saan u boor ki saa kpaiu, kimaan n bann nan waa baa na, u ji kan tinni. Ki n yit naan fokirik nba yir u yur paak na, nan baɲ nba pir u nuu ni na, ki baar nann maa n tan tura, chanbaa.” ¹¹ Ki Defid nan niib nba be u boor na para biir; ¹² ki bi pat bi liant, ki bui fabin, ki lor moi ki yonnu tan baa, ki jiin Sool nan u bija Jonatann nan Israel kunkonkonna nba tee Yennu niib na kuun po, kimaan niib bonchiann din kpo tob na ni.

¹³ Ki Defid boi naasimo nba baar nan labaar na a, “A nyii lee?”

Ki u jiin a, “N tee Amalek nirɔe, ki koo a tiɲ ni.”

¹⁴ Ki Defid boio a, “Bee teen ki a ki tin janmaanii ɲaan jii a nuu ki kpai Yennu niganntoo na?” ¹⁵ Ton, ki Defid yiin u kunkonkonna na yeno, ki beto a, “Baat ki kpi naasimo na.” Ki kunkonkonna na baar ki kpaiu nan u jukbanjiak. ¹⁶ Ki Defid yet Amalek nirɔ na a, “Fine te linba na baara, kimaan a pak ki biir a moɲ, yoo nba ki a bo yet nan fine kpai daano nba ki Yennu ganno ki teeno kpanbar na.”

Biaɲinba ki Defid bui fabin Sool nan Jonatann kuun po

¹⁷ Ki Defid yin fabinii yaɲ na ki jiin Sool nan u bija Jonatann kuun po, ¹⁸ ki senn nan bin tumii Juda teeb, (ki yaɲ maɲ sob Jasar gbouj ni) a:

¹⁹ “Israel kunkona paake ki ti yudamm kpo.

Ti kunkonkonna nba tee pardamm kpowa.

²⁰ I daa moontir li maan Gaaf doo ni koo Askelonn sonjot ni.

I daa te ki Filistia poob mok parpeenni.

I daa te binba ki waa Yennu na bonpoi kparami.

²¹ “Saak koo marin daa baa Gilboa kunkonn paaki,

- ki li tinj daa ban naan jeeti,
 kimaan leje ki kunkonkwakita jatiat kpakin nan fei,
 ki sool naagbankonjir ji ki ban soor kpami.
- 22 Jonatann torbann din tuu paar bonchiann,
 ki sool jukbanjiak ki mok ninbatinu,
 ki faa bonpaarit ki birin, ki kpi datai.
- 23 "Sool nan Jonatann din nan, ki niib loomm.
 Baa be bi manfoor ni, ki bia tan kpenn, bi ki bokit leeb.
 Bi tuu kakii ki gar baakir, ki bia paar ki gar yanborawa.
- 24 "Israel poob, ii bui ki fabin sool kuun po.
 Nɔɔe ghabini tiat nba daauk paar,
 ki yonni laanii nba tee salima.
- 25 "Kunkonkonna nba tee pardamm na kpowa.
 Bi kpiib tob nie. Jonatann kpo ki doo kunkonn paak.
- 26 "N ninja Jonatann, n par biir a kuun paaka;
 n tuu niana bonchiann.
 Faa tuu loonin bianjinba na gar poo nba tuu loon u jooɔwa.
- 27 "Kunkonkonna nba tee pardamm na kpowa.
 Bi jatiat biare ki ki mok nyooti."

2

Bianjinba ki bi dinn Defid naan ki teeno Juda teeb kpanbar

- 1 Linba na poor poe ki Defid boi Yennu a, "N saan Juda doi na yenn ni-i?"
 Ki Yennu yeto a, "Ii saa."
 Ki Defid bia boi a, "Mii saa digbanlann ni?"
 Ki Yennu jiin a, "Ii saa Hebronn." 2 Ton, ki Defid fiir nan u poob banlee
 na, Ahinoam, wunba nyii Jesreel na, nan Abigail, ki u mun nyii Kamel ki
 tee Nabal pakook. 3 Defid bia din jii jab nba be nana na nan bi nateeb, ki
 bi saan kar Hebronn nan li digbanbis ni. 4 Ton, ki Juda teeb baar Hebronn
 ki tan dinn Defid naan, ki u tee Juda teeb kpanbar.
 Defid nba din tan gbat nan Gilead teeb nba koo Jabes nae din pii sool
 na, 5 ki u tun toonii ki bi saan Jabes niib na boor, Gilead yent ni, ki saa
 yet a, "Yennu n teen piisin i paak nan yaa wann i baakir nan i kpanbar
 sool ki piiu na. 6 Motana, Yennu n ji tinii ninbaauk, ki dia-i nan burchint,
 ki n mun saa dia-i fanu, kimaan yaa tun linba na paak. 7 Sool nba tee i
 chanbaa na kpowa, ki Juda teeb dinnin naan, a mii tee bi kpanbar, li paak,
 ii wakii ki chee i para."

Bianjinba ki bi dinn Isbofef naan ki teeno Israel teeb kpanbar

- 8 Sool kunkonkonna saakoo nba tee Abner, ki tee Ner bija na, jii sool bija
 Isbofef ki chiar loor joodann mokir, ki saan Mahanaim. 9 Leje ki Abner
 saa dinn Isbofef naan, ki u tee Gilead yent ni nan Aser yent ni nan Jesreel
 yent ni nan Efraim yent ni nan Benjaminn yent ni nan Israel teleeb kur
 kpanbar. 10 U din tee bina piinnae ki dii Israel naan ki diab bina nanlee.
 Juda teeb din sak gaar Defid fanu, 11 ki u din kar Hebronn doo ni, ki dia
 Juda teeb bina nanlore nan bonjinn.

Bianjinba ki tob fiir Israel nan Juda teeb sinsuuk ni

- 12 Ki Abner nan bat Isbofef saakab nyii Mahanaim ki saan Gibeonn doo
 ni, 13 ki Joab, wunba naa tee Seruya na, nan Defid saakaleeb, took Abner
 nan u jab gbeek boor. Leje ki yemm kar gbeek na chianu ki leeb kar

bokleer. ¹⁴ Ki Abner yet Joab a, “N̄aant ki tin nyinn naasinyemm, ki bin jii jatiat ki k̄on ti numm ni na.”

Ki Joab yet a, “Li n̄an, n̄aant ki bin teen nna.”

¹⁵ Ki bi fiimm ki gann jab piik nan banlee, ki bi see Benjaminn nan Isbofē taar ni, ki gann piik nan banlee, ki bi see Defid taar ni. ¹⁶ Ki j̄oo kur took u l̄oo, ki saat bi jukbanjai ki n̄muu leeb loka ni ki saar saar, ki bi niib piinlee nan banna lakin baa ki kpo. Li paak, bi yi leŋ Jukbanjai Tiŋe, ki li be Gibeonn doo ni.

¹⁷ Li yoo na ki kunk̄onjaann fiir leŋ maŋ, ki Defid jab nyann Abner nan Israel jab na. ¹⁸ Seruya bonjai bantaa din be leŋ, ki tee Joab nan Abisai na Asahel. Asahel din fit tiin ki gar k̄ook, ¹⁹ ki u din chiar ki wei ber Abner, ki saa per̄o. ²⁰ Ki Abner jiant ki got, n̄aan yet a, “Fin Asahel-e na-a?”

Ki u jiin a, “Nn, mine.”

²¹ Ki Abner yet̄o a, “Nyikin ki daa waan, n̄matir wei kunk̄onk̄onna na yeno, ki fat waa dia linba na.” N̄aan Asahel bia lek waa. ²² Ki Abner n̄amm yet̄o a, “Nyikimin weiu. Bee ki a mukisin a min kpiani? Nlee ki n saa fit took a ninja Joab-i?” ²³ N̄aan ki Asahel ki nyikii. T̄on, ki Abner nan n̄muu kp̄ann u poor paak, ki kp̄ann na saar Asahel poor, ki nyii poor po, ki u baa kpo, ki binba kur baar waa d̄oo sian na set, ki biar see leŋ.

²⁴ Ki Joab nan Abisai wei ber Abner, ki daajoouk ki bi tan baar Ama kunkonn, ki li be Gia yondopo, ki be Gibeonn kunkoouk s̄onu po. ²⁵ Ki Benjaminn jab taan leeb ki set lint Abner, kunkonn na yur paak. ²⁶ Ki Abner yiin Joab ki yet a, “Ti sii fit k̄on m̄okm̄ok nan m̄okm̄oka-a? A ki la nan li joontu tan kii m̄ok siar see parbiire-e? Ti tee ninjanne. Bia yoee ki a tan saa ḡoor a jab na ki bin nyik ti weiu?”

²⁷ Ki Joab jiin a, “N por Yennu nba fo na, li-i bonni kii tee a paki kaa, n jab na bo saa wei ki berie halii nan wonn sanyiōk ni.” ²⁸ Ki Joab ji p̄eb naatunn ki li tee nyinn, ki want u jab a bin nyik Israel jab weiu, ki k̄onn na gbenn.

²⁹ Ki Abner nan u jab na somm J̄oodann m̄okir baauk ni li daar nyiōk kur, ki poot J̄oodann m̄okir, ki somm li daar sanyiōk ni kur, ki n̄mat jen Mahanaim.

³⁰ Joab nba nyik Israel jab weiu yoo nba, ki u taan u jab kur ki kamm, ki la nan jab piik nan banyia kaa, ki pukin Asahel. ³¹ Defid jab din kp̄ii Benjaminn booru ni jab nba ki Abner diab na kobii n̄antaa nan piinloob.

³² Ki Joab nan u jab na jii Asahel gbanant ki pii, u baanba kaat nba be Betlehem na, ki somm li daar nyiōk, ki li tan yentir ki bi baar Hebronn doo ni.

3

¹ S̄ool jab nan Defid jab k̄onn din wei bonchiann. Defid naan yent din laat paŋe ki puki, n̄aan ki S̄ool naan yent banjit.

Ki jiin Defid bonjai po

² Bonjai banloob nba na be saakatuk saakatuko, ki Defid din marib Hebronn. Bikperik tee Amnonn, ki u naa sann tee Ahinoam, ki u nyii Jesreel; ³ ki Chileab waa paa, ki u naa tee Abigail, ki tee Nabal pak̄ook, n̄aan nyii Kamel; ki paan Absalom, ki u naa tee Maaka, ki tee bat Talm̄ai bipoo, ki k̄oo Gesur; ⁴ ki Adonija waa paa, ki u naa tee Hagif; ki paan Sefatia, ki u naa tee Abital; ⁵ nan Itream, ki u naa tee Egl̄a. Bonjai na kur, Defid din marib Hebronn-e.

Bianjinba ki Abner pukin Defid po

⁶ Sool jab nan Defid jab kunkona yoo na, Abner din be Sool jab poe ki laat parj ki gaar Sool kunkonkonna na kur.

⁷ Ki dasiar Isbosef, wunba tee Sool bija na tan kpir Abner, a u doo nan Sool pakoo nba tee poobik ki bi yiu Rispa, ki u tee Aya bipoo na. ⁸ Ki Abner wutoor doo nan Isbosef nba yet maan nba na. Ki Abner yet a, "A dukii nan n saa fit nyi Sool poora-a? A set dukii nan n tuun ki teen Juda kpanbare-e? Pinpiik niwa, n bo tuun fanu ki teen a baa Sool nan u ninjamm nan u yoo snba, ki bo goi, ki ki te Defid jab fit nyanti, ki dinna ki a tan laat n biit poo paakii. ⁹⁻¹⁰ Yennu sat mob nan Defid, nan u saa liat Sool nan u maaru naan, ki dinn Defid ki wuu tee Israel nan Juda teeb kpanbar, lokir kur po. Motana, Yennu n faa kpin, li-i tee ki n ki somm ki li tun nna." ¹¹ Janmaanii din soor Isbosef bonchiann, ki u ki fit jiin Abner mobonni.

¹² Ton, ki Abner tun toonii ki bi saan Defid boor, li yoo ki u daa din be Hebronn, ki bi saa boio a, "Nmee yen tin na? Lorin nanin ki min somma, ki a dia Israel niib kur ki pukiin a yab po."

¹³ Ki Defid yet a, "Li njan, n saa lor nanawa, njan n sii loon bonyennkooe a boor. A daa kan la n numm po, see ki a baar nan Mikal wunba tee Sool bipoo na." ¹⁴ Ki Defid tun toonii ki bi saan Isbosef boor, ki saa yeto a, "Jiin n poo Mikal ki turin, wunba ki n din kpil Filistia jab kobik ki paa u paak a man koono na." ¹⁵ Ton, ki Isbosef tur mob, ki bi saan ki nyinno u soro Paltiel, wunba tee Lais bija na boor. ¹⁶ Bi din saa nano, ki u soro Paltiel waae ki mo, ki saa baar Bahurim. Ki Abner yeto a, "Ii nmat kii kun njaak ni." Ki u ji nmat.

¹⁷ Ki Abner saan Israel saakab boor ki saa betib a, "Li wei bonchiann ki i tuu loon Defid-i tee i kpanbar, ¹⁸ Motana i yooe na, teent nna man, kimaan Yennu-e sat mob ki lor nan Defid a, 'N saa jii n toontunno Defid ki fat n niib Israel teeb, ki bin nyi Filistia teeb nan bi datai kur nuu ni.' "

¹⁹ Abner bia din tor ki pak nan Benjaminn booru kur, ki fiir saan Hebronn, a wun saa bet Defid linba kur ki Israel teeb nan Benjaminn teeb lor a bin tun.

²⁰ Abner din tok nan jab piinlee, ki bi saan Hebronn, Defid boor, ki Defid teemm jaamm. ²¹ Ki Abner yet Defid a, "Chanbaa, njaant ki min nmat yian ki saa tikir Israel teeb ki tura, ki bi saa sak ki a sii tee bi kpanbar, ki a saa dia bi kur nan faa tuu loon bianjinba na." Defid din chab Abner, ki u nmat nan parmaasir.

Bianjinba Joab kpil Abner

²² Li poor poe ki Joab nan Defid saakaleeb nyii siar po, ki jen nan mokint bonchiann nba ki bi saan fat na, njan soo Abner ji ki be Defid boor, Hebronn doo ni, kimaan Defid doj chab Abner, ki u yaat nan parmaasira.

²³ Joab nan kunkonkonna na kur nba jen yoo nba, ki bi beto nan Abner, wunba tee Ner bija na baar kpanbar Defid boor, ki Defid chabo, ki u nmat nan parmaasira. ²⁴ Ki Joab saan kpanbar na boor ki saa boio a, "A tun bee na? Abner baar a boor, ki bee ki a te ki u nmat nna? ²⁵ U baar nna na a wun tan kpannae, ki diit ki bann faa tuun linba, ki bia tokii bann a sonii. A ki mi nna-a?"

²⁶ Joab nba nyii kpanbar Defid boor yoo nba, ki u tun toonii a bin wei yiin Abner. Ki bi wei, ki saa baaro Sira bunbunn boor ki jen nano. Ki Defid ji ki mi labaari. ²⁷ Abner nba jen Hebronn yoo nba, ki Joab jiuu ki saan

nanɔ doo tammɔb po, ki teen nan u loon wun bɔr pak nanɔe na, ɲaan ɲmuu u poor paak, ki u kpo. Tɔn, Joab din kpɛii Abner, kimaan u mun din kpɛii Joab naa bik Asahel. ²⁸ Defid nba din tan gbat labaar na yoo nba, ki u yet a, “Yennu mi nan min nan n saakab ki mi Abner kpinu po. ²⁹ U kpinu tubdatu n ɲmat baa Joab nan u ɲaateeb kur paak, ki u maaru kur ni jasɔɔ tuu sii be bi ni, ki mɔk fɔk nba luun chɔun, koo sɔɔ sii mɔk gbanant paak yiarbiiuk, koo sɔɔ sii be ki tuun poob toona kuukɔɔ, koo bin kpi sɔɔ tɔb ni, koo sɔɔ sii be ki kii laat di ki li janitɔ.” ³⁰ Tɔn, linba na paak ki Joab nan u ninja Abisai kpɛii Abner, kimaan waa kpɛii bi ninja Asahel, tɔb nba din be Gibeonn doo ni na.

Ki jiin Abner piinu po

³¹ Ki Defid yet Joab nan niib nba kur be u boor na, a bin pat bi liant ɲaan lia bɔtoliant, ki bui fabin Abner kuun po. U piinu yoo, ki kpanbar Defid somm ki waa u kuun lakir na poor.* ³² Bi din pii Abner, Hebronn doo ni, ki kpanbar Defid bui kpemɔnii, u kaaok boor. Niib na kur mun bia din bui nnae. ³³ Defid din yin Abner kuun ninbayan na a: “Bee teen Abner tan kpo nan bonliin na?”

³⁴ Ki bi ki lor u nii ɲmiiti, ki bia ki lor u taa, ki u tan kpo nan daanɔ nba ki toonbiit damm kpɛiiu na.” Ki niib na ɲamm bui u kuun po.

³⁵ Li daar, ki niib baar ki tan korin Defid a wun di jeet, ki u por kat ki yet a, “Yennu n faa kpin, li-i tee ki n dii jeet ɲaan ki yonnu daa ki baa.”

³⁶ Niib na kur din la linba na, ki mɔk parpeenn, ki linba kur ki kpanbar tun na manjib. ³⁷ Tɔn, laa nyii li daar, Defid niib kur nan Israel teeb kur din bann nan ɲɔɔ Defid nuu kaa Abner kuun ni. ³⁸ Kpanbar Defid din yet u saakab a, “I ki mi nan Israel tɔɔndaanjaanne kpo daar nba na ni-i? ³⁹ Yennu lek gann mine ki n tee kpanbar, ɲaan n gbanant chɔke, kimaan Seruya bonjai na jatuk paakima. Yennu n dat toonbiit damm na tuba nan laa janjib bianjinba.”

4

Baa kpɛii Isbosef bianjinba

¹ Sɔɔl bija Isbosef nba din gbat nan bi kpɛii Abner, Hebronn doo ni yoo nba, ki janmaanii soorɔ, ki Israel teeb kur yan put. ² Sɔɔl bija Isbosef din mɔk saakab banlee, ki bi tee tɔɔndamm kunkonkɔnna ni. Ki bi yi yeno Baana, ki yi loɔ Rekab. Bi din tee Beerof nirɔ nba ki bi yiu Rimonn na bonjaie, ki nyii Benjaminn booru ni. (Beerof tee Benjaminn doi na yenne, ³ kimaan Beerof niib din chiar saan Gitaim-e, ki be leɲ ki tee saamm nan dinna.)

⁴ Sɔɔl bija Jonatann din mɔk bonjak, ki u tee wabik. U din tee bina ɲanɲmue, yoo nba ki bi nyii nan labaar Jesreel doo ni, ki jiin Sɔɔl nan Jonatann kuun po na, ki wunba yɔɔɔ na fir jiiu ki chiar nanɔ, ki loon yian, ki bik na fat baa ki ji wab. Ki u sanne tee Mefibosef.

⁵ Tɔn, ki Rekab nan Baana tan saan Isbosef ɲaak, ki saa baar leɲ yonsuuk ni, ki sɔɔ Isbosef dɔɔ foi. ⁶ Ki poo nba be ɲaak tammɔb ni na bakii dii ki tan gɔɔn. Tɔn, ki Rekab nan Baana bɔrint kɔɔ ɲaak na ni, ⁷ ki saan kɔɔ Isbosef didɔɔtuk ni, ki sɔɔ ki u dɔɔ gado paak ki gɔɔnt, ki bi ɲmuu u poor paak ki kpɛiiu, ki pot u yur ki jiir somm nann nyɔtunmun, ki tɔkin Joɔdann

* 3:31 3.31 Linba na want baakire.

mokir baauk na ni, ⁸ ki baar nan u yur maŋ Hebronn doo ni, ki tan tur kpanbar Defid, ŋaan beto a, “A dataak Sool nba tuu koor a wun kpia na, u bija Isbosef yure na. Chanbaa, dinna nba na, Yennu te ki a pa Sool nan u maaru bi biit paaka.”

⁹ Ki Defid jiin Rekab nan u ninja Baana a, “N por Yennu nba fo na, wunba tuu nyintin bonbiir kur ni na, nan n ki loon linba ki i tun na. ¹⁰ Toonii nba din baar n boor Siklag ki tan kumiin Sool kuun na din dukin a u teenin labamanne, ŋaan n din sooroe ki kpiiu. Kuume din tee u tankun paatii.

¹¹ Li ji sii tee bonbilankante ki tur nibiit nba saa koo niro nba ki mok biit ŋaak ni, ki saa kpiu goon ni. N saa ŋmat i paake, ki boon i sana tingbouŋ na ni, kimaan yaa kpiiu na paak.” ¹² Ki Defid chab u kunkonkonna na yaak, ki bi kpaii Rekab nan Baana, ki pot bi nii nan taa, ki jii bi ghanant ki jonŋn kpian gbueuk, Hebronn doo ni, ŋaan jii Isbosef yur na ki pii Abner kaauk ni, ki li be Hebronn doo ni.

5

Biaŋinba ki bi teen Defid, Israel nan Juda teeb kpanbar

(1 Barkperii 11.1-9; 14.1-7)

¹ Ton, ki Israel teeb kur saan Defid boor, Hebronn doo ni, ki saa yeto a, “Ti tee a tiŋŋ gbanant nan some. ² Sianyooowa dinn, ki soo Sool tee ti kpanbar na gbaa, ŋaan fine din tee daano nba ŋmakitir Israel jab tobii ni, ki Yennu din senn moosonn nan fine saa dia u niib kii tee bi kpanbar.” ³ Li paake ki Israel saakab kur din saan Defid boor, Hebronn doo ni, ki Defid soor sooru ki lor namm nan barmonii. Ki bi din moon kpan u paak, ki u ji teen Israel teeb kpanbar. ⁴ Defid din tee bina piintaee ki dii naan, ki din tee kpanbar bina piinna. ⁵ Waa din be Hebronn doo ni, u din dia Juda booru bina ŋanlore nan ŋmaarii ŋanloobe, ki be Jerusalem ki dia Israel nan Juda teeb bina piintaee nan ŋantaa.

Biaŋinba ki Defid kon nyann Jerusalem doo

⁶ Ki Defid nan u jab tan saan lek Jerusalem doo. Jebus teeb nba din koo leŋ na, din dukii nan Defid kan fit nyann ki gaar doo na. Li paak ki bi beto a, “A kan ban koo nna na. Joonii nan wabii gbaa saa berawa.” ⁷ ŋaan Defid din kon nyann bi digbanpaarir Sayonn maŋa, ki soo kur ji yir “Defid doo.”

⁸ Daar maŋ ni ki Defid boi u kunkonkonna na a, “Soo be nna na, ki nan Jebus teeb nan maa namm na ki saa kpibi-i? ŋann wuu tok nyun gaana na kii do ki saa kon nan talas damm nba tee joonii nan wabii na.” (Li paak teen ki bi yeen a, “Joonii nan wabii kan fit koo naan ŋaak ni.”)

⁹ Defid nba din fat digbanpaarir maŋ yoo nba, u din kar leŋ ki pur doo maŋ sann, “Defid doo,” ki maa ŋei ki pukii, ki piin maa ŋei siaminba ki bi piint bootit, ki li be kunkonn na yondo po na. ¹⁰ U naan din kpaatir nan paŋe yoo kur, kimaan Yabint daano Yennu din be nana.

¹¹ Taya bat Hiram din tun toomiie Defid boor, ki bi saan nan kpek taabii nan kanpintanba nan tanmaara, a bin maa Defid naan ŋaak. ¹² Ki Defid ji bann nan Yennu-e set ganno a wuu tee Israel teeb kpanbar, ki bia te ki u naangbouŋ kpiakit, kimaan ŋoo Yennu niib na paak.

¹³ Defid nba din nyii Hebronn ki saan koo Jerusalem na, u din ŋamm koon poobis ki mar bonjai nan bonpoi pukin. ¹⁴ Waas nba nae ki u din marib Jerusalem: ŋamme tee Samua nan Sobab nan Natann nan

Solomonn, ¹⁵ nan Ib-har nan Elisua nan Nefeg nan Jafia ¹⁶ nan Elisama nan Eliada nan Elifelet.

*Bianjinba ki Defid kɔn nyann Filistia teeb
(1 Barkperii 14.8-17)*

¹⁷ Filistia teeb din gbat nan bi dinn Defid naan ki teeno Israel teeb kpanbar, li paak ki bi kunkɔnkɔnna nyii a bin sooro. Defid nba din gbat nna man yoo nba, ki ɛoo nan u jab saan doo joo nba paar. ¹⁸ Filistia teeb din tan baar Refaim baauk nie ki yent lej. ¹⁹ Defid din boi Yennu a, “N saan lek Filistia teeb na-a? A saa te ki man nyanniba-a?”

Ki Yennu jiin a, “Nn, li saa ki lekib. N saa tura nyannuwa.”

²⁰ Ton, ki Defid saan Baal Perasim, leje ki u kɔn nyann Filistia teeb na, ki ji yet a, “Yennu koo n datai ni nan nyunmonn nae.” Li paak ki bi yi lej Baal Perasim.* ²¹ Filistia teeb nba din chiar yoo nba, bi din nyik bi patae, ki Defid nan u jab jiiir ki yaat nann.

²² Li poor po ki Filistia jab na ɛmat jen Refaim baauk ni, ki kar lej. ²³ Ki Defid bia ɛamm boi Yennu nan wun lekibii? Ki u jiin a, “A daa lekimm lokir na ni. Linin bi poorpo ki lekib nyankpanii na po. ²⁴ Fi-i tanj gbat fuur tiinii na niɲ, ki li naan niibe somm li ni, fan ji lekib, kimaan n sii be a toonn, ki te ki a nyann Filistia kunkɔnkɔnna na.” ²⁵ Ki Defid tun bianjinba Yennu wanno na. U din fit ber Filistia teeb na, ki nyinnib Geba, ki kpib ki saa baar Geser.

6

*Bianjinba ki bi baar nan Yennu molor lakir na Jerusalem
(1 Barkperii 13.1-14; 15.25-16.6, 43)*

¹ Defid bia din ɛamm yiin Israel kunkɔnkɔncheena tusaa piintaa, ² ki jiiib saan Baala, ki li be Juda tinj ni, a bin saa jii Yennu molor lakir nba ki ɛoo Yabint Yennu sann be li paak, ki u be bona nba mok kpinkpant* ki taab lakir man paak paapo na. ³ Ki bi jii Yennu molor lakir na, ki nyii nann Abinadab ɲaak nba be kunkonn paak na, ki paan torpaann paak; ki Usa nan Ahio, binba tee Abinadab bonjai na ɛmakitir toruk nba ki Yennu molor lakir be li paak na, ⁴ ki Ahio gar li toonn. ⁵ Defid nan Israel teeb kur din yiin yanii, ki waa waak nan bi para kur, ki baakit Yennu. Bi din faa biate nan kona nan gingana nan naamai nan siiyakii.

⁶ Baa din tan baar Nakonn jarik ni, ki nei na gbiatir, ki Usa tant u nii ki soor molor lakir na. ⁷ Li taabaak ni ki Yennu wutoor doo Usa paak, ki u kpiiu, kimaan u ki chorin lakir na. Usa din kpo ki kpia molor lakir nae. ⁸ Li paake teen nan dinna ki bi yi lej Peres Usa.† Defid din mok parbiir nan Yennu nba dat Usa tubir nan wutoor na.

⁹ Defid din tin Yennu janmaanii daar man ni, ki yet a, “Nlee ki Yennu molor lakir na saa ban baar n boori?” ¹⁰ U ji din ki loon wun jii molor lakir na ki saan nann Jerusalem-i, ɲaan ji din jii saan nann, Gaaf niro nba ki bi yiu Obed Edom na ɲaak. ¹¹ Yennu molor lakir na din be Obed Edom ɲaak ni ɲmaarii ɲantaae, ki Yennu teen piisin Obed Edom nan u ɲaateeb paak.

* **5:20** 5.20 Baal Perasim paake tee “Yomdaano koo saar”. * **6:2** 6.2 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ɲaan mok kpinkpant. † **6:8** 6.8 Peres Usa paake tee “Usa tubdatu.”

¹² Kpanbar Defid din gbat nan molor lakir na nba be Obed Edom ñaak ni na paake teen ki Yennu teen piisin Obed Edom nan linba kur ki u mək paak. Li paak ki u saan jii molor lakir na Obed Edom ñaak, ki saan nann Jerusalem nan kpinkpammuk. ¹³ Binba jii molor lakir na saan nan taabana ñanloob nae, ki kpanbar Defid te ki bi set, ki u mann maruŋ ki kp̄ii naajak nan naabikpammir. ¹⁴ Defid din lia manntɔɔ liatjake, ki waa waak nan u paŋ kur, ki baakit Yennu. ¹⁵ Tɔn, Defid nan Israel teeb kur nba jii molor lakir na, ki baat nann Jerusalem yoo nba, ki bi peeb naatuna ki hoot nan parpeenn.

¹⁶ Molor lakir na nba kɔɔ Jerusalem doo ni yoo nba, ki Defid ñaapoo Mikal, wunba tee Sɔɔl bipoo na, dɔont takoru ni. Waa la ki Defid yuuk ki waa waak, ki baakit Yennu yoo nba, ki u yisimɔ u par ni. ¹⁷ Ki bi tan baar nan molor lakir na, ki kɔɔnir lanbouŋ nba ki Defid chaan na ni, ki Defid mann mujoonu maruŋ nan weinanleeb maruŋ ki tur Yennu. ¹⁸ Waa mann maruŋ na ki gbenn yoo nba, ki u ji teen piisin niib na paak, Yabint Yennu sanni, ¹⁹ ki biit jeet ki tur bi kur, ki tur Israel jɔɔ nan poo kur boroboro kunn nan nanpurkir nan tilɔonkoona nba mari, ki niib na kur ji ñmat kun bi ñei ni.

²⁰ Defid nba kun ñaak ni a wun foont u ñaateeb yoo nba, ki u ñaapoo Mikal, wunba tee Sɔɔl bipoo na nyii chetɔ, ki yetɔ a, “Dinnae ki Israel teeb kpanbar dinn u mɔŋ fei, ki lu u mɔŋ nan jatuk na, u saakab-daabpoi tɔonn.”

²¹ Ki Defid yet Mikal a, “N bo waa ki baakit Yennu nba gannin a mii tee Israel teeb kpanbar nae; u ki gann a baa koo u ñaanisɔɔ kaa. N sii ñammit waae ki baakit Yennu, ²² ki bia ñamm dinn n mɔŋ fei ki pukin. Fin kɔɔe saa dukin nan n ki tee siari, ñaan daabpoi na ñarin saa dukin nan n tee siare.”

²³ Sɔɔl bipoo Mikal din ki ban mar bik nan waa din tan kpo.

7

Bianjinba ki Yennu lor molor nan Defid (1 Barkperii 17.1-15)

¹ Yennu din te Defid foi nan u datai; ki Defid kar naan ñaak ni, ² ki yet Yennu sokinii Natann a, “Maa kɔɔ ñaak nba ki bi jii kpek taabii ki kpaana, ñaan Yennu molor lakir na be lanbouŋ nie.”

³ Ki Natann jiin kpanbar na a, “A saa fit tun faa loon bianjinba, kimaan Yennu be nana.” ⁴ Ñaan li daar nyiɔk ki Yennu yet Natann a, ⁵ “Ti saa ki wann n toontunno Defid nan min Yennu-e yet a, ‘Fin Defid kaa saa maa ñaak ki man kɔɔ li ni. ⁶ Laa nyii daar nba ki n din nyinn Israel teeb yommisin ni, Ijpt tiŋ ni na, ki tan tuu dinna, n ki kɔɔ ñaak ni kaa. N line, ki lanbouŋ tee n binbeoor. ⁷ Yoo nba ki n tuu somm nan Israel teeb na, n ki ban yet Israel tɔondaansɔɔ nba ki n ganno, a bee ki u ki maa kpek taabii ñaak ki turimi.’

⁸ “Li paak, betir n toontunno Defid nan min Yabint Yennu yet a, ‘Mine nyinna pekpaaru ni, ki dinna naan, maa fii dia n niib Israel teeb. ⁹ N tun be nana siaminba kur ki a saa, ki a nyant a datai kur nba ki a tookitib. N saa teena yudaanjaann nan yudaanjaana nba be durinya na ni na. ¹⁰⁻¹¹ N gann binbeore ki tur n niib Israel teeb, ki kaamm lenj, ki li sii tee siaminba ki bi kɔɔ, ki sɔɔ kii diimm jikii. Yoo nba ki bi din kɔɔ tiŋ na niŋ na, niibiit din tun lekimme, ñaan mɔtana, linba na jii kan ban tumi. N sat mɔb nan n saa gɔɔr a datai ñaan tura yaaboona. ¹² Li-i tee ki a kpo ki bi piia a

yeejamm boor yoo nba, n saa nyinn a bonjai na yenœ ki dinnœ naan, ki u naangbouŋ-ii mœk paŋ. ¹³ Njœe sii tee daanœ nba saa maa ŋaak ki turin, ki n saa te ki u naangbouŋ n yukir nan yoo nba kaa paak. ¹⁴ Ki n sii tee u baa, ki u mun tee n bija, ki li-i tee ki u tun ki biiri, n saa dat u tubire nan bibaa nba tuu dat u bik tubir bianjinba na. ¹⁵ Naan n kan nyik u sommir nan maa din nyik Sœol sommir ki liato ŋaan te ki a teen kpanbar na. ¹⁶ A sii tun mœk yaaboona, ki a naangbouŋ sii be ki kan ban gbenni. A yaaboona sii tun di naan.' ”

¹⁷ Natann din wann Defid linba kur ki Yennu fiit turo.

Ki jiin Defid niipoturu Yenmiaru po

(1 Barkperii 17.16-27)

¹⁸ Tœn, ki kpanbar Defid kœœ Yennu lanbouŋ ni, ki saa kar ki miar Yennu ki yet a, "Yabint Yennu, n ki jaŋ, koo n yeeja ŋaak ki jaŋ nan mii tee daanœ nba ki a teenin na. ¹⁹ Yabint Yennu, ki a bia tuun ki li gar nna, ki senn a mœsonn ki turin ki jiin n yaaboona nba saa wei poor po. Yennu, a mantik tuun ŋant nnae, ki teen niro-œ? ²⁰ Bee biar ki n saa betani. A mi min a toontunno. ²¹ A mœbona paak nan a tiœŋ lomm nie ki a tun toonjaann na, ki fiit wannin. ²² Yabint Yennu, a tee Yenjaanne, sœœ ki be ki tee nan fin na, ki ti mi nan fin kœœ tee Yennu. ²³ Digbansiar ki be tingbouŋ na ni, ki tee nan Israel teeb nba ki a nyinnib yommisin ni, ki teemm a tiœŋ niib na. Toonjaana nan bakitnaun toona nba ki a tun ki turib na mœœnt a sann ki gbenn durinya na kur powa. A niib nba ki a fat nyinnib Ijpt tiŋ ni, a bii tee a yab na nba kœœ digbanlia tiŋ ni yoo nba, ki a ber nyinn digbanlia maŋ niib nan bi tingbana. ²⁴ Fin Yennu-e te ki Israel teeb teen a tiœŋ niib, ki a tee bi Yennu.

²⁵ "Motana, n Yomdaanœ Yennu, ii dia a mœsonn nba ki a senn nanin, nan n yaaboona na yoo kur, ki tun linba ki a yaa a saa tun na. ²⁶ A sann sii gbenj yoo kur, ki niib sii yœœ yeen a, 'Yabint Yennu-e tee Israel Yomdaanœ,' ki a tuu saa foon n maaru ki bii tee kpanbara yoo n tuu yoo. ²⁷ Yabint Yennu nba tee Israel teeb Yomdaanœ, n mœk par nba saa fit miar yenmiarboorik na ki tura, kimaan a fiit linba na kur ki turima, ki bia betin nan a sii dint n maaru naan.

²⁸ "Yabint Yennu, fine tee Yennu. A tun gbeent a mœsona, ki sat mœsonjaann na ki turin. ²⁹ N boia maa a teen piisin n maaru paak, ki lin te bii laat a sommir yoo kur. Yabint Yennu, fine sat mœb na, ki a piisin sii be n maaru paak mœkmœk nan mœkmœk."

8

Ki jiin Defid nyannu po

(1 Barkperii 18.1-17)

¹ Yoo din saan waame, ki kpanbar Defid saan ki lek Filistia jab biak, ki nyannib ki fat Meteg Ama yent bi boor.* ² Defid bia din kœn nyann Moab teeb. U din te ki bi dœœr tiŋ nie, ki u tuu kan niib bantaa ki kpi banlee, ŋaan nyik yenœ. Li paak ki Moab teeb din teen u jiamm, ki pa lampo teenœ.

³ Defid bia din kœn nyann Soba yent nan bat nba be Siria tiŋ ni na. U sann din tee Hadadeser, wunba tee Rehob bija na. Li yoo na ki Hadadeser tœk sœnu ki saa Yufrates mœkir paapo, a wun gaar u yent. ⁴ Ki Defid soor u taanjakira tusir nan kobii ŋanlore, nan kunkœnkœnna nba somm taatin

* **8:1** 8.1 Meteg Ama, koo "ki nyii bi nii ni."

na tusaa piinlee. U din nyik taanii nba daar torite kobik, njaan teen leeb na wabii.

⁵ Siria teeb nba din be Damaskus na nba din tun kunkonkonna, a bin saan somm bat Hadadeser na, ki Defid chet ki kpiib tusaa piinlee nan njanlee, ⁶ ki din chaan kunkonkonna kaanj bi yent ni, ki Siria teeb teen Defid jiamm ki pa lampo ki teeno. Yennu din te Defid nyante lokir kur po. ⁷ Defid din fat salima naagbankonjir nba ki bat Hadadeser kunkonkonna saakab din tuu dia nae, ki baar nann Jerusalem. ⁸ U bia din jii kutmont bonchiann, Beta nan Berotai doi nba ki Hadadeser yen na ni.

⁹ Hamaf bat Toi nba din gbat nan Defid kon nyann Hadadeser nan u kunkonkonna kur yoo nba, ¹⁰ ki u tun u bija Joram a wun saan foont kpanbar Defid ki kpakito, ki turɔ bona nba ki bi jii salimmona nan salimpeena nan kutmont ki nan na, kimaan bat Toi din kon nan Hadadeser nan taar munnaa naewa, njaan ki ki fit nyanno. ¹¹ Defid din jii bona nba ki Joram turɔ nae, ki pukin salimpeena nan salimmona nba ki u din fat digbanlia boor na ki tur Yennu, a bii dia kii jiantir Yennu, ¹² li digbana tee Edom nan Moab nan Amonn nan Filistia nan Amalek, ki bia tur Yennu tiat nba ki u fat Hadadeser boor na.

¹³ Defid nba din kpil Edom jab tusaa piik nan njaaniin yaarin baauk ni ki jen yoo nba, ki u sann namm mont. ¹⁴ U din chaan kunkonkonna kaanj Edom yent kur po, ki lej niib na teen u jiamm. Yennu din te ki Defid nyante lokir kur po.

*Ki jiin kpanbar Defid saakab po
(1 Barkperii 18.14-17)*

¹⁵ Defid din dia Israel teeb kur, ki tuun linba njan ki bia took ki teen u niib yoo kur. ¹⁶ Joab wunba naa din tee Seruya na, nɔɔe din tee kunkonkonna saako, ki Jehosafat, wunba tee Ahilud bija na mun gorii gbansobira paak, ¹⁷ ki Sadok, wunba tee Ahitub bija na, nan Ahimelek ki u mun tee Abiatar bija nae din tee mannteeb, ki Seraya mun tee kpanbar gbansobiro, ¹⁸ ki Benaya, wunba tee Jehoyada bija nae din tee binba guu kpanbar Defid na saako, ki Defid bonjai tee u njaasaakab.

9

Ki jiin kpanbar Defid nan Mefibosef po

¹ Dasiar ki Defid tan boi a, "Soɔ ki biar be Soɔ njaak ninji-i? Li-i tee soɔ biari, n sii loon man tun burchint ki turɔ, kimaan Jonatann paak."

² Li yoo na, Soɔ njaatoontunyeno din be, ki u sann yi Siba, ki bi jiuu ki baar nanao kpanbar Defid boor. Ki kpanbar na boio a, "Fine tee Siba-a?"

Ki u jiin a, "Nn, chanbaa."

³ Ki kpanbar na boio a, "Soɔ ki biar Soɔ njaak ninj, ki sii tee wunba ki n saa tun namm nan burchint ki turɔ, nan maa sat moɔ ki tur Yennu nan n saa tun na-a?"

Ki Siba jiin a, "Jonatann bija yeno biar, ki tee wabik."

⁴ Ki kpanbar na boio a, "U be lia?"

Ki Siba yeto a, "U be Makir, wunba tee Amiel bija ki koɔ Lodebar na njaak ni." ⁵ Ton, ki kpanbar Defid tun ki bi saan Lodebar, Amiel bija Makir njaak, ki saa jii Mefibosef ki baar nanao.

⁶ Sool yaaboonn Mefibosef, wunba tee Jonatann bija na nba baar yoo nba, ki u gbaan Defid tɔɔnn nan jirima. Ki Defid yeto a, “Mefibosef.” Ki u toon a, “Chanbaa, a toontunno be.”

⁷ Ki Defid yeto a, “A daa tiin janmaanii, kimaan a baa Jonatann paak, n saa dia-a nan burchint. N saa jiin tij nba tee a yeeja Sool yar na ki tura, ki a sii tun kaar ki di nanin.”

⁸ Ki Mefibosef namm gbaan njan yet a, “Chanbaa, bee paake ki a sii nammit min bokpeenn, ki somi?”

⁹ Tɔn, ki kpanbar na yiin Siba, wunba din tee Sool toontunno na ki yeto a, “N jikit linba kur tee a chanbaa Sool nan u njaateeb faar ki teen u yaaboonn Mefibosef-e. ¹⁰ Fin nan a bonjai nan a toontunnae sii ko u kpaab ki teeno, ki tuu saa baar nan jeet nba ki i jaan ki turɔ, ki Mefibosef, wunba tee a chanbaa yaaboonn na sii tun kaar ki di nanin.” (Siba din mok bonjai piik nan banjumue, ki u njaatoontunna tee piinlee.)

¹¹ Ki Siba jiin kpanbar na a, “Chanbaa, n saa tun bianjinba ki fin kpanbar saa wannin a n tuma.”

Tɔn, ki Mefibosef ji din kaar ki di nan kpanbar Defid, nan u tee kpanbar bike na.

¹² Mefibosef din mok bonjabike ki bi yiu Mika. Siba njaateeb kur din tee Mefibosef njaatoontunnae. ¹³ Mefibosef nba ki u taa kur din wab na din koo Jerusalem-e, ki kaar ki di nan kpanbar yoo kur.

10

Bianjinba ki Defid kon nyann Amonn nan Siria teeb

(1 Barkperii 19.1-19)

¹ Li din yann waame ki Amonn teeb bat Nahas kpo, ki u bija Hanunn gaar u naan. ² Defid din dukin a, “N saa namm wann n naasinyoosire ki tur Hanunn, nan u baa Nahas nba din tun bianjinba ki turin na.” Tɔn, ki Defid tun toonii a bin saan Hanunn boor ki saa foonto u baa kufoontii.

Defid tontii nba baar Amonn teeb tij ni yoo nba, ³ ki Amonn doo saakab na yet bat Hanunn a, “A dukii nan Defid baakit a baae ki tun jab na a bin foontani-i? Aaai, u teen toonii na doonii teebe, a bin fiit tij na, ki wun kon nant ki nyannit.”

⁴ Nanne ki bat Hanunn soor Defid toonii na, ki koor joo kur tian bokir, ki pot bi liant siak po, njan kunnib. ⁵ Fei din soorib bonchiann, ki bi gbar bin kun bi doo ni. Defid nba din gbat linba tun na yoo nba, ki u nakin ki betib a bin biar Jeriko nan bi tianii nba tan saa pia yoo nba bin fit kun.

⁶ Amonn teeb na nba bann nan bi tun dataar toonne ki tur Defid na, ki bi saan joon Siria kunkonkonna tusaa piinlee, ki bi nyii Bef-rehob nan Soba, nan kunkonkonna tusaa piik nan njanlee, ki bi nyii Tob yent ni, ki bia joon Maaka bat nan u jab tusir. ⁷ Defid din gbat nna, ki tun Joab nan u kunkonkonna na kur. ⁸ Ki Amonn jab na nyii set bi digbangbenjir nba tee Raba na nanyer po, ki Siria yent ni nan Tob yent ni jab, nan Maaka jab mun set guur muuk ni.

⁹ Joab din la nan bi datai na saa lekiɔ tɔɔnn nan poorpowa, li paak ki u din gann Israel kunkoncheena ki sennib ki bi took Siria jab na. ¹⁰ U din jii u kunkonkonna nba biar nae ki guun u ninja Abisai, ki sennib ki bi took Amonn jab. ¹¹ Ki Joab yet Abisai a, “Li-i tee ki a la ki Siria jab na nyantimi, fan baar ki tan taanin, li-i muni tee ki Amonn jab na yaa bin nyanna, n mun saa baar ki taana. ¹² Ii wakii ki chee a par. Njaant ki tin kon ti niib paak nan ninmonn, ki bia kon Yennu doi paak, ki Yennu loomm n tun.”

¹³ Ki Joab nan u jab saan a bin took Siria jab na, ki bi chiar. ¹⁴ Amonn jab nba la Siria jab tiin yoo nba, ki bi mun nyik Abisai naan chiar koo bi doo ni. Joab nan Amonn teeb konna na poor po, ki Joab ji din nmat kun Jerusalem.

¹⁵ Siria jab nba la nan Israel jab nyanniba na, ki bi yiin bi kunkonkonna na kur ki taamm. ¹⁶ Bat Hadadeser din tun ki bi yiin Siria jab nba din be Yufrates mokir yondo po na, ki u kunkonkonna saakoo nba ki bi yiu Sobak na jii jab na ki baar namm Helamm. ¹⁷ Defid nba gbat nna yoo nba, ki u taan Israel kunkonkonna kur, ki poot namm Joodann mokir ki baar Helamm, siaminba ki Siria jab na tookitib. Li yoo na ki konna na piin. ¹⁸ Israel jab din waa Siria kunkonkonna, ki bi tiin nmat poor. Defid nan u kunkonkonna din kpai Siria kunkonkonna nba be taantorit paak kobii nalore, nan taanjakira tusaa piinna, ki tur Sobak nba tee bi kunkonkonna saakoo na dan. U din kpo tob na nie. ¹⁹ Batnba nba din jiantir bat Hadadeser na nba la nan Israel jab nyanniba na, ki bi ji din man nan Israel teeb, ki teen bi jiamm. Ki Siria teeb na ji tiin janmaanii, ki ki loon bin ban somm Amonn teeb na.

11

Biajinba ki Defid tun bonchonchonsin nan Baf-seba

¹ Li din tee bi dijaan-yooe, ki tee yoo nba ki batnba nyi ki faa tobii, ki Defid tun Joab nan u saakab nan Israel kunkonkonna, ki bi saan kon ki nyann Amonn teeb, ki bia doo lint Raba doo, naan Defid tiin din biar Jerusalem-e.

² Dasiar daajouk, ki Defid nyii u diiuk ni, ki somm u naak yur paak,* ki la poo wuur. Poo na din fan bonchiann. ³ Ki Defid tun toonii a bin la waa tee wunba. Bi din beto nan u tee Eliam bipoo Baf-seba-e, ki tee Yuria nba tee Hef booru ni niro na naapoo. ⁴ Ki Defid tun ki bi saan yiino. Baa baar nana ki tur Defid yoo nba, ki u doo nana. (Naan soo ki u kpan daa sik pookpenu ki li gbenne na.) Ki poo na nmat kun. ⁵ Li poor poe ki u bann nan u seta, ki nakin ki bi yet Defid.

⁶ Ki Defid tun toonii Joab boor a, "Naant ki Yuria, wunba tee Hef niro na n jen n boor." Ton, ki Joab te Yuria nmat Defid boor. ⁷ Yuria nba baar Defid boor yoo nba, ki Defid boio a, "Li man Joab-ii? Ki kunkonkonna na be nlee, ki tob na mun tee nlee?" ⁸ Defid bia din yet a, "Sikin kii kun a naak ni ki saa foi." Ton, ki Yuria seet, ki Defid te ki bi wei nan piinii a bin turo. ⁹ Naan Yuria din ki kun u naak ni. U din doo kpanbar naatammob nie, hoo nan kpanbar nagauro. ¹⁰ Defid nba gbat nan Yuria ki kun u naak nin yoo nba, ki u boio a, "A nyii sonu nba foke, ki bee teen ki a ki kun naak ni?"

¹¹ Ki Yuria jiiin a, "Israel jab nan Juda jab yaat be tob ni, ki molor lakir na bia be namm, ki n saakoo Joab nan u saakab be muuk ni. Nlee ki min saa kun ki di ki nyun, ki bia doo nan n naapoo? N por nan n kan ban tun linba na booru."

¹² Ton, ki Defid beto a, "Nann doot nyiook yennkoo pukin, ki wonn n saa te ki a nmat." Ki Yuria biar Jerusalem li daar. ¹³ Ki daajouk ki Defid tan yiino, ki u dii nana, ki bia turo daan ki u nyuu yib. Li nyiook, Yuria bia ki kun naak ni, naan doo kuntir paak, kpanbar nagauro nba doo diiuk nba na ni.

* 11:2 11.2 Bi diit yura paak, bi din tuu sere.

¹⁴ Laa yent sanyiok ki Defid sob gbour, ki tun Yuria nann, a wun saa tur Joab. ¹⁵ Gbour man ni ki u yet a, "Gaant Yuria konn nba paar sian, ki nyiko lej, ki bi saa yeko ki kpiu." ¹⁶ Ton, Joab nan u jab nba doo lint doo na yoo nba, ki u gaan Yuria siaminba ki u mi nan konn na paar bonchiann. ¹⁷ Yoo nba ki doo na ni jab nyii ki kon nan Joab kunkonkonna na, ki Joab kunkonkonna na siab kpo, ki Yuria, wunba tee Hef niru na pukin lej.

¹⁸ Ki Joab tun toonii a bin saan wann Defid linba tun tob na ni, ¹⁹ naan wann toonii na a, "Li-i tee ki a kumii kpanbar tob na nba saa bianjinba, ²⁰ li ki gar wun donn wutoor, ki boi a, 'Bee ki i nakin doo nawa ki kon nammi? I ki mi nan bi sii be joona paak ki yekiti peenii ki kpiini-i? ²¹ I ki tian baa din kpii Gideon bija Abimelek bianjinba na-a? Li din tee Tebes doo kpije ki poo din be joonn paak ki lu naar, ki li kpiiu. Ki bee teen ki i mantik nakin joonn na?' Ki li-i tee kpanbar na boia linba na, fan bia beto nan bi bia kpii u kunkonkonna saakoo Yuria-wa."

²² Ton, ki toonii na saan Defid boor ki saa wannoo bianjinba ki Joab yet na. ²³ Toonii na din yet Defid a, "Ti datai na paakita. Bi nyii doo na ni je ki tookit nanyer po, ki ti weib ki bi koo doo na tammoi ni, ²⁴ naan ji be doo na joona paak ki to peenii, ki kpii a kunkonkonna saakasiab. Bi bia kpii a kunkonkonna saakoo Yuria-wa."

²⁵ Ki Defid yet toonii na a, "Maant Joab par, ki u daa te ki u par biiri, kimaan i bo kan fit bann wunba saa kpo tob ni. Betiro a wun namm baan ki lek doo na fanu ki nyannir."

²⁶ Baf-seba nba gbat nan bi kpii u sorowa na, ki u bui fabin u po. ²⁷ Kuun fabinii nba gbenn yoo nba, ki Defid te ki bi baar nanao u naak ni, ki u jiiu teeno u naapoo, ki Baf-seba mar bonjak. Naan Yennu par din ki penn Defid nba tun linba na paaki.

12

Bianjinba ki Natann kpaan Defid ki u lebit binbey

¹ Yennu din tun u sokinii Natann, a wun saan Defid boor. Ki u saan ki saa yeto a, "Jab banlee nnae din lakin koo digbanyennkoo ni, ki yeno tee mokitoo, ki loo na tee nandaano. ² Mokitoo na din mok bonkobit bonchiann, ³ naan ki nandaano na mok pebiyemmir nba ki u daau ki diau fanu u naak ni, ki njo nan u waas lakin be, ki u dintoo jebura, ki bia nyuntoo nyun u moji nyubitik ni, ki tuu yoooro u taa paak, ki pebik na tee nan u bipoo na. ⁴ Dasiar ki saamo tan baar mokitoo na naak, ki mokitoo na yaa wun teen jeet, naan ki loon wun kpi u moji bonkobit na yeno, ki ji soor nandaano pebik na, ki kpiiu ki teen jeet ki tur saamo na."

⁵ Ki Defid wutoor doo mokitoo na paak. Ki u bet Natann a, "N por Yennu nba fo na sann ni, joo nba tun nna man, li tee wun kpoe. ⁶ Li nan ki wun pa pebik na paak taar munnae, kimaan waa tun bonbilankant nba, ki ki mok ninbatinu na paak."

⁷ Ton, ki Natann yet Defid a, "Fine tee daano man. Linba ki timm Israel teeb Yomdaano Yennu yete na a, 'Mine dinna naan, a fii tee Israel teeb kpanbar, ki bia fat nyinna Sool nuu ni, ⁸ ki jii u naangbour nan u poob ki tura, ki teena Israel nan Juda teeb kpanbar. Linba na-i bonni kan jani, n por bo saa pukina bonchiann. ⁹ Bee ki a yet min Yennu maami? Bee ki a tun yanbomm na, ki te ki Amonn teeb kpii Yuria, tob ni; ki a koon u naapoo? ¹⁰ Motana, a maaru nba saa fiir kur ni, bi siab sii kpenn jat kuume, kimaan faa yet n mob, naan koon Yuria poo na paak. ¹¹ Linba nae

ki min Yennu yet, n saa te ki soo n nyi a nyaak niib niŋ ki tura daamii. A saa la nan a numm ki man jii a poob ki tur a nikpiimɔ, ki u saa doo nan poob maŋ yonsupeeŋ ni. ¹² Fin bore ki tun yanboomm na, nyaan min saa te ki lin tun yonsupeeŋ nie, ki Israel teeb kur n la.' "

¹³ Ki Defid bet Natann a, "N tun biir Yennu-wa."

Ki Natann jiin a, "Yennu nyik chabawa, a kan kpo, ¹⁴ nyaan faa tun linba na, li te ki Yennu datai sarikooŋwa. Poo na nba mar bik nba ki tura na saa kpowa."

Ki jiin Defid bija maŋ kuun po

¹⁵ Natann nba nmat kun na poor poe, ki Yennu te yiaru soor bik nba ki Yuria nyaapoo mar ki tur Defid na. ¹⁶ Defid din miar Yennu a wun te bik na n la laafia. U din lor mobe, ki nyiok kur wun koo diiuk ni ki doo tiŋ ni. ¹⁷ U nyaatoontunna saakab din tuu baare ki barimɔ a wun fiir, ki wun yet, ki bia kan di jeet. ¹⁸ Li daaŋanlore nie ki bik na kpo. Jaŋmaanii din soor Defid toontunna na, ki bi gbar bin turɔ labaar nan bik na kpowa, ki yet leeb a, "Bik na nba bo mok manfoor ki ti pak nan Defid nyaan ki u ki gbiint ki turit na, ti ji saa teen nlee ki beto nan bik na kpowa? Li pasiar wun tur u moŋ daŋ."

¹⁹ Ki Defid la u toontunna na burin nan leeb, ki u bann nan bik na kpoe, ki u boib a, "Bik na kpoe-e?"

Ki bi jiin a, "Nn, u kpowa."

²⁰ Ton, ki Defid fiir tiŋ ni ki wur, ki saat u yut, ki lebit u liant, ki saan Yennu nyaak ki saa jiantɔ. Waa jen u nyaak ni yoo nba ki u boi jeet po, ki bi turɔ ki u dii.

²¹ Ki toontunna na yetɔ a, "Ti ki bann a marima na paaki, bik na nba bo fo yoo nba, a bo moe ki lor mob, nyaan waa kpo yoo nba, ki a fiir ki dii jeet."

²² Ki Defid jiin a, "Nn, bik na nba bo mok manfoor, n bo lor mobe ki bia mo u paak, ki dukin nan Yennu saa tinin ninbaauk, ki kan te bik na n kpo.

²³ Nyaan motana nba ki u kpo na, bee paake ki n ji saa lor mobi? N saa fit te bik na n jen u manfoor niŋa-a? Dasiare ki n tan saa wei baarɔ, nyaan nɔɔ ji kan fit jen n boori."

Baa mar Solomonn biaŋinba

²⁴ Ton, Defid din maan u nyaapoo Baf-seba par, ki door nanɔ, ki u mar bonjak, ki Defid purɔ Solomonn, ki Yennu nian bik na, ²⁵ ki wann u sokinii Natann a wun pur bik na sann Jedidia. Li paak tee "Yennu nianɔ."

Biaŋinba ki Defid nyann Raba doo

(1 Barkperii 20.1-3)

²⁶ Joab bia din tukin ki kon nan Raba, ki li tee Amonn teeb digbansaakar. Li din kaa waan nan wun nyann. ²⁷ Joab din tun toomii Defid boor ki yet a, "N lek Raba-wa, ki fat bi nyunyuboawa. ²⁸ Motana, taant kunkonkonna nba tenn na kur, ki baar door lint doo na ki nyannir a tiɔŋ. Nna-i kaa, mi-i nyann doo maŋ, li sii tee n baakire." ²⁹ Li paak ki Defid taan kunkonkonna na kur ki saan namm Raba, ki saa lek ki nyannir. ³⁰ Defid din jii fokirik nba yir Amonn teeb tingbann nba ki bi yir Molek na yur paak, ki bi jii salima ki nammir, ki li kpaiu tee nan salinkuna piintaa nan njanjmu nawa. Ki tann nba daauk paar na be li ni, ki u jii tann maŋ ki koon u moŋ fokirik ni. U bia din fat tiat bonchiann doo na ni, ³¹ ki soor niib nba be leŋ na ki miamm ki bi choon naajikoona, ki ko kpaant, ki bia chibin birikii. Defid

bia din tun nnae ki tur Amonn dolia na kur niib, ki ηοο nan u jab kur ji ηmat Jerusalem.

13

Ki jiin Amonn nan Tamar po

¹ Li poorpo ki Defid bija Amonn niηη koo Tamar ni, wunba tee Absalom naa bik ki fan na. Absalom mun din tee Defid bijae. ² Amonn din mantik loon Tamar bonchiann, ki li din tan teeno baatuk. Li din paar bonchiann nan wun lau, kimaan Tamar din tee sapaanmunne, ki bi din ki saak ki u tokii nan bonjai. ³ Naan Amonn din mok nasinyook ki u sann yi Jonadab, ki tee Defid naa bik nba ki bi yiu Sama na bija. Jonadab din tee selinboηe, ⁴ ki boi Amonn a, "A tee kpanbar bijae, ki bee teen daar kur ki n laat ki a be parbiir ni? Bee daamiiani?"

Ki u jiin a, "N mantik nian Tamar-e, wunba tee n baa bik, ηaan tee Absalom naa bik na."

⁵ Ki Jonadab yeto a, "Teent a moηη nan a yiare na, kii doo gado paak, ki li-i tee ki a baa baar a wun gonani fan beto a, 'Chanbaa, ηaant ki n niipoo Tamar n baar ki dinnin jeet. N loon ki wun baar teen ηeηante n boor, ki mii goriiη, ki di u nuu ni.'" ⁶ Toη, ki Amonn teen nan u yiare na, ki koo doo gado paak.

Ki kpanbar Defid saan a wun gono. Ki Amonn yeto a, "Chanbaa, ηaant ki n niipoo Tamar n baar ki teen chinchaa siaminba ki n sii laato, ki wun tan turin ki min di."

⁷ Ki Defid tun toomii Tamar boor, naan ηaak, ki yeto a, "Ii saa a ninja Amonn boor ki saa teen jeet ki turo." ⁸ Ki Tamar saan Amonn ηaak ki saa lau, ki u doo gado paak. Ki Tamar jii yon ki lo chinchaa, ki Amonn goriiη. ⁹ Waa lo chinchaa na ki gbenn yoo nba, ki u lotir sipiok ni ki jii turo a wun ηman; ki u yet ηmam, ηaan yet a, "Naant soo kur n nyi diiuk na ni." Ki soo kur nyii. ¹⁰ Ki Amonn ji yet Tamar a, "Jiin jeet na ki koo nann n didootuk ni na, ki min gaar a nuu ni ki di." Ki Tamar jii jeet nba ki u teen na ki koo nann u ninja Amonn diiuk ni. ¹¹ Naan waa koo ki baar nann u boor yoo nba, ki Amonn bibo, ηaan yet a, "N niipoo, baat ki n doo nana."

¹² Ki Tamar jiin a, "Aaii, n yooηo, a daa mabin. Li fei toonn ki tee saa tun Israel tingbouη na ni. A daa tuun noontont toonn na. ¹³ N saa ban teen nlee ki donn n yur niib niηi? Ki a mun bia saa di fei bonchiann Israel tiη na ni. N barimae, yetir kpanbar, ki u saa sak ki jiin ki turawa." ¹⁴ Naan Amonn ki gbat turo. Amonn paη nba gar Tamar yar na, ki u mabo ki fato.

¹⁵ Li yooe ki Amonn niηη saat, ki u ji nan Tamar ki li gar waa bo niano biaiηinba sinsinn na, ki yet Tamar a, "Fiit kii nyii."

¹⁶ Ki Tamar jiin a, "Aaii, fi-i nyinnin nna, li tee bonbilankant ki gar faa tun linba ki turin na."

Naan ki Amonn ki gbat turo, ¹⁷ ki yiin u moηη ηaatoontunno, ki yeto a, "Nyint poo na nna, ηaan kpar gann." ¹⁸ Ki toontunno na nyinn poo na, ηaan kpar gann.

Tamar din lia liatfoouko, ki li tee kpinkpanfokit ki bia yarin, ki tee kpanbar bipoo nba daa ki kun jab liant bina maη ni. ¹⁹ Tamar din puk tanpent u yur paak, ηaan pat pat liant nba ki u lia na, ki yir nii ki mo saa. ²⁰ U naa bik Absalom nba lau yoo nba ki u boio a, "N niipoo, Amonn biirae-e? A daa te ki li daamiia bonchianni, u tee a baa bike, a daa yeen

sɔɔ.” Tɔn, ki Tamar ji be u naa bik Absalom n̄aak ni, ki tee soon nna nan parbiir.

²¹ Kpanbar Defid nba gbat linba tun na yoo nba, ki u wutoor doo. ²² Ki Absalom par bee Amnonn paak bonchiann nan waa fat u naa bik Tamar ki dɔɔ nanɔ na, ki u kpan ji kan pak nanɔ.

Biajinba ki Absalom kp̄ii Amnonn

²³ Bina n̄anlee poor poe ki Absalom din koor u pei Baal Hasor, ki li kp̄ia Efraim doo. U din poi kpanbar bonjai kur a bii be lej. ²⁴ U din saan kpanbar Defid boor ki saa betɔ a, “Chanbaa, n poi pekoorue, ki n loon fin nan a saakab-ii be ki di li jaamm.”

²⁵ Ki kpanbar na jiin a, “Aaii, n bija, ti kur kan fit saan, ti sii tee jikire ki tura.” Ki Absalom n̄amii barin, ki kpanbar na ȳet, n̄aan teen piisin u paak.

²⁶ Ki Absalom bia yet a, “Li-i tee ki a kan fit baari, n̄ann a te ki n ninja Amnonn n baar.”

Ki kpanbar na boi a, “Bee paake ki u saa saani?” ²⁷ Ki Absalom n̄amii barin, ki kpanbar na tan te ki Amnonn nan n̄ɔɔ kpanbar bonjalei na kur wei saan.

²⁸ Ki Absalom yet u n̄aatoontunna na a, “Gbiintir man, ii diitir kii gorii yoo nba ki Amnonn tan saa nyu daan ki lin gaarɔ, mi-i tan̄i turi mɔb, yin kp̄iu. I daa tiin janmaanii. Mine saa gaar li jikir. Li chee i para, ki daa f̄orii.” ²⁹ Tɔn, ki Absalom n̄aatoontunna na sak ki kp̄ii Amnonn, ki kpanbar bonjai na kur fiir ki jii bi bontaanii ki chiar.

³⁰ Bi daa be sɔnu paake ki kun, ki kpanbar gbat nan Absalom kp̄ii n̄ɔɔ kpanbar bonjai na kura, a ki bi sɔɔ ki biar. ³¹ Ki kpanbar na fiir set ki pat pat u liant nan parbiir, n̄aan baa ki dɔɔ tin̄ ni. Ki toontunna nba be nanɔ na mun bia pat pat bi liant. ³² N̄aan ki Jonadab, wunba tee Defid naa bik Sama bija na yet a, “Chanbaa, bi ki kp̄ii a bonjai na kuri. Amnonn kuukɔɔe kpo. Absalom tun lorime a wun tun linba na, laa nyii yoo nba ki Amnonn bo fat u niipoo Tamar ki dɔɔ nanɔ nawa. ³³ Li paak, a daa tee labaar na yada nan bi kp̄ii a bonjai na kura; Amnonn kuukɔɔe kpo.”

³⁴ N̄aan sɔɔ Absalom chiar yaata.

Li yoo na ki guurɔ na la nibur tɔk Horonaim sɔnu ki nyii kunkonn paak ki siik. Ki guurɔ na saan kpanbar boor ki saa yet a, “N la jab tɔk Horonaim sɔnu ki nyii kunkonn paak.” ³⁵ Ki Jonadab bet kpanbar na a, “A bonjai nae baat na, nan maa wanna bianjinba na.” ³⁶ U kpan pak gbenne, ki kpanbar Defid bonjai na kɔɔ, ki piin mɔ kp̄emɔnii. Ki Defid nan u saakab mun mɔ ki fabin.

³⁷⁻³⁸ Ki Absalom chiar saan Gesur bat, wunba tee Amihud bija ki bi yiu Talmi na boor, ki saa be lej bina n̄antaa. Defid din bui fabin u bija Amnonn kuun paak, ki li wei bonchiann. ³⁹ Kpanbar na nba bui fabin u bik Amnonn kuun paak ki u par tan maak yoo nbae, ki u lomm tunn Absalom po.

14

Biajinba ki Absalom jen Jerusalem

¹ Ki Joab, wunba tee Seruya bija na nba bann nan kpanbar Defid lomm tunn Absalom po na, ² n̄anne ki u tun ki bi saan yiin poo nba sub ki be Tekoa na, ki u baar. Ki Joab betɔ a, “Teent nan a be nan kuume na, ki lia kuun tiat, ki daa saatir a yut, ki te ki a marima-ii tee nan poo nba be kuun

ni ki li wei na, ³ ki ji saan kpanbar boor, ki saa pako maan nba ki n yaa man tura na." Ki Joab jii wukin poo na mɔbona na.

⁴ Poo nba nyii Tekoa na nba saan kpanbar Defid boor yoo nba, ki u baa fabin tij ni u tɔɔnn, ki li tee baakir ki teeno, ki yet a, "Chanbaa, sommitin."

⁵ Ki kpanbar na boio a, "Bee daamiiani?"

Ki poo na jiin a, "N tee pakotariki, n soro kpowa. ⁶ Chanbaa, n din mok bonjai banlee-e, ki dasiar ki bi tan kon muuk ni, siaminba soo kaa ki saa patibi, ki yeno tan kpui u loo. ⁷ Ki motana n naak niib kur fiir n paak, a man jii bileek na ki turib ki bin kpui, kimaan u ninja nba ki u kpui na paak. Ki bi-i tun nna, n ji kii mok biki. Ki bi saa boont n dindann nba joonte, ki bia nyik n soro ki u kii mok tennimi."

⁸ Ki kpanbar na jiin a, "Ii nmat kii kun ki man got a maan man ni."

⁹ Ki poo na yet a, "Chanbaa, bi-i nyiira faa bu bianinba, naant li nyiiruk-ii be min nan n naak niib paak, naan daa te ki nyiiruk na be fin kpanbar nan a naak niib paaki."

¹⁰ Ki kpanbar na jiin a, "Li-i tee ki soo daamiia, fan jiu baar nanao, ki u ji kan ban daamiia."

¹¹ Ki poo na yet a, "Chanbaa, miat a Yomdaano Yennu, ki u daa te ki n nikpiimm nba ki li kpaab nan bin kpi n bik ki jiin pann na tuun bonbilankant na."

Ki Defid yet a, "N por nan Yennu nba fo na, nan siar kan damm a bija na nan waama."

¹² Ki poo na namm yet a, "Chanbaa, naant ki min pak siar ki pukin."

Ki kpanbar na yet a, "Ii piak."

¹³ Ki poo na yet a, "Bee teen ki a tun bonbiir man booru ki tur Yennu niibi? A ki te ki a tiorj bik nba chiar na jen a naak ni, li paak, faa pak maan nba na, li nmat soor fine. ¹⁴ Ti kur saa kpowa. Ti tee nan nyun nba tuu yat tij ni, ki ji kan fit wot nae. Yennu ki nyint niib nba ki u loon manfoori, naan u tuu lon sonie, ki niro nba ki bi berɔ na n jen. ¹⁵ Ton, chanbaa, n niib na daamiime. Li paak teen ki n dukin nan n saa baar ki wannae, ki daan nan a saa tun maa wanna bianinba nawa. ¹⁶ N dukin nan a saa gbiint ki turin, ki fat nyinnin daano nba yaa wun kpi min nan n bik ki boontit tij nba ki Yennu tur u niib na nuu niwa. ¹⁷ N yet n moj nan a mɔsonn na saa tinnima, kimaan fin kpanbar tee nan Yennu malaka nae, ki fit bant bonjann nan bonbiir. Yabint daano Yennu-ii be nana."

¹⁸ Ki kpanbar Defid yet poo na a, "N yaa man boia buboite, ki a pakin barmoni ki daa borin siari."

Ki poo na yet a, "Chanbaa, pakin."

¹⁹ Ki kpanbar na boi a, "Joab-e tumani-i?"

Ki poo na yet a, "Chanbaa, n pora, siar kaa ki saa berin ki n kan tura gatu. Barmoni, a kunkonkonna saako Joab-e wannin maa saa teen bianinba, ki bia wukin mɔbona na. ²⁰ Joab-e tun linba na, a lin namm maan man. Chanbaa, a mok yanfoon nan Yennu malaka nae, ki bia mi linba kur tuun tij na paak."

²¹ Li poor po, ki kpanbar na yet Joab a, "Li nan, n saa tun faa loon bianinbawa, ii saa ki jii Absalom ki baar nanao."

²² Ki Joab baa fabin tij ni, kpanbar na tɔɔnn, ki li tee baakir, naan yet a, "Chanbaa, Yennu n teen piisin a paak. Motana, n ji mi nan a par mei nanin, kimaan faa tun linba ki n loon ki turin na." ²³ Ton, ki Joab ji fiir saan Gesur, ki saa jii Absalom ki baar nanao Jerusalem. ²⁴ Ki kpanbar na tur mɔb nan Absalom daa koo hojo kpanbar naak na ni, ki yet a, "N ki loon

min lau.” Li paak ki Absalom din be u tɔŋ ŋaak ni, ki ki nakii kpanbar na boor.

Biaŋinba ki Defid nyik chab Absalom ki gaarɔ

²⁵ Sɔɔ din kaa Israel tingbouŋ ni ki fan nan Absalom na. Laa nyii u yur ki sik u taabira, li din kaa kpetiri. ²⁶ U din tee yumunte, ki tuu potir binn kur; kimaan li din tuu kpaate ki kpai. U din tuu bikinire, ki li kpiasu tee nan dii bɔrik-gbinn na. ²⁷ Absalom din mar bonjai bantaae nan bonpook. Bonpook na sann din tee Tamar; ki u din tee sapaanfanj.

²⁸ Absalom din kɔɔ Jerusalem bina ŋanlee, ŋaan ki la kpanbar na nan u ninbinn. ²⁹ Ki u din tun yiin Joab a wun tumɔ kpanbar boor, ŋaan Joab din yɛt u boor baaruwa. Ki u bia ŋamm tun tontii, ki Joab bia yɛt baaru. ³⁰ Absalom din yet u ŋaatoontunna a, “Gotirii, Joab kpaab kpia n yare, u mɔk jeet ki li be lej. Ii saa man ki saa fiar muu.” Ki bi saan joor muu.

³¹ Tɔn, ki Joab ji saan Absalom ŋaak ni ki saa boiɔ a, “Bee teen ki a toontunna fia n kpaab muu?”

³² Ki Absalom yet Joab a, “Gotir, n tun toonii a boor ki yet a fan baar n boor, ki man tuma kpanbar boor, ki a boiɔ a, ‘Bee paake ki n nyii Gesur ki baar nna na? Mi-i bonni be lej, li bo sɔ ki turin.’ N loon ki a tɔkin sɔniie ki min la kpanbar, ki li-i tee ki n biir siarie, wun kpɔn.”

³³ Li paak ki Joab saan kpanbar Defid boor ki saa wannɔ linba ki Absalom yet. Ki kpanbar na tun ki yiin Absalom. Ki u baar ki tan baa fabin tinj ni, ŋɔɔ kpanbar tɔɔnn, ki kpanbar na gaarɔ ki mɔɔt u tankpinn.*

15

Biaŋinba ki Absalom baar nan kpikpiruk

¹ Linba na poor poe ki Absalom din lon u mɔŋ taantorit nan taanii, nan jab piinɔmu ki bi somm nana. ² U din tuu fiir sanyapob nie, ki saan set doo na tammɔb ni, ki li-i tee sɔɔ baar lej ki mɔk maan ki loon kpanbar n ŋamm maan manj, Absalom tuu yiin daanɔ manje ki boiɔ waa nyii sian. Li-i tee ki li daanɔ wannɔ booru nba ki u nyii ni, ³ Absalom tuu yete a, “Gotirii, fine mɔk mɔnii, ŋaan sɔɔ kaa kpanbar ŋaak ki saa bu a maan na,” ⁴ ki bia ŋamm pukin a, “N sunman ki n bo tee barbutɔɔe, ki wunba kur mɔk maan ki baar nann n boor, man turɔ mɔnii.” ⁵ Niro-i baar Absalom boor yoo nba kur, ki gbaan u tɔɔnn, Absalom tuu puur wɔbɔe, ki mɔɔt u tankpin.* ⁶ Absalom din tuun nnae ki teen Israel teeb kur nba mɔk maan ki baar nann kpanbar boor a wun turib mɔnii, ki lebitir bi dudukit, ki bi loon u maan.

⁷ Bina ŋanna poor poe ki Absalom yet kpanbar Defid a, “Chanbaa, ŋaant man ŋmat Hebronn, ki saa gbeen n mɔsonn nba ki n sat tur Yennu na. ⁸ Yoo nba ki n din be Gesur, Siria yent ni na, n din senn mɔsonn nan li-i tee ki Yennu jen nanin Jerusalem-i, n saa jiantɔ, Hebronn doo ni.”

⁹ Ki kpanbar na yeto a, “Ii saa nan parmaasir.” Ki Absalom ji saan Hebronn, ¹⁰ ŋaan bɔr tun tooniie Israel booru kur ni ki yet a, “Li-i tee ki i gbat naatuna mɔnii, yin hoot ki yet a, ‘Absalom dii naan ki be Hebronn.’ ” ¹¹ Jab kobii ŋanlee-e ki bi din poiɔ, ki bi nyii Jerusalem ki wei Absalom poor. Bi din ki mi Absalom lor na po, ŋaan din saan nan yada. ¹² Absalom nba din yaa wun mann maruŋ yoo nba, u din tun boi Ahitofel poe, wunba

* **14:33** 14.33 Bi binbeŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm. * **15:5** 15.5 Bi binbeŋ ni, bi din tuu tee nnae ki want lomm.

tee Defid kpaantoo, ki nyii Gilo doo ni na. Absalom joomu din yabitor ki pukiie, ki u lor nba saa kpir kpanbar na laat paŋ.

Bianjinba ki Defid chiar nyii Jerusalem

¹³ Toonii din baar yet Defid nan Israel teeb kur baakit Absalom-e, ki taa u po.

¹⁴ Ton, ki Defid yet saakab kur nba be u boor Jerusalem na a, "Baat man, ki tin nyi yian chiar. Nna-i kaa, ti soo kan nyi Absalom nuu ni; u saa koo doo na ni motana ki soorit, ki kpi ti kur."

¹⁵ Ki kpanbar naasaakab na yet a, "Chanbaa, nn, ti teen siir nan tin tun linba ki a wannita." ¹⁶ Nanne ki kpanbar na nyii chiar yaat, hoo nan u naateeb kur nan u naasaakab kur, naan te ki u poobis piik biar, a bii guu u naak.

¹⁷ Naan kpanbar nan u niib na kur nba yaa bin nyi doo na ni yoo nba, ki bi taan set naak nba joont ki be kpin na boor. ¹⁸ Kpanbar naasaakab na kur din sete ki bokino, ki kunkonkonna nba tun guu-u, ki tee Keref teeb nan Pelef teeb ki pukin Gaaf teeb nba tee kobii nanloob, ki nyii Gaaf ki wei u poor na, somm gar kpanbar na toonn po. ¹⁹ Ki kpanbar na yet Itai, wunba tee Gaaf jab saakoo na a, "Bee teen ki a tok nanti? Nmatir kii be nan kpanbar Absalom. A tee saamoe, ki nyik a tin ki baar nna, ²⁰ ki tee wunba baar daanjanlee-lee nna. Nlee ki n saa te ki a lin yirib nanimi, naan ki n daa ki mi maa saa sian na? Nmatir kii be nan a doo ni niib. Yennu n naan ki u burchint nan nant-ii be nana."

²¹ Naan ki Itai jiin kpanbar na a, "Chanbaa, n por Yennu sann ni ki teena nan n sii tun be nana, siaminba kur ki a be. Li-i lekii tee kuumi, naan n sii be lej."

²² Ki Defid yet a, "Li nan, ii somm." Ki Itai ji somm nan u jab kur nan bi maaru. ²³ Defid joomu nba din yaat ki saa yoo nba, ki niib na mo sanpaapowa. Kpanbar na din poot Kidronn kpenue, ki u niib na kur waa u poor, ki bi kur somm saan kunkoouk po.

²⁴ Sadok, wunba tee manntoo na, din be lej. Ki Liifai teeb nba din jii Yennu molor lakir na mun be lej. Bi din senn molor lakir nae, ki Abiatar mann maruj nan niib na kur nba tan nyii doo na ni ki gbenn.

²⁵ Ki kpanbar na ji bet Sadok a, "Jiin Yennu molor lakir na ki nmat nann doo ni, ki li-i tee Yennu numm gboon, u tan saa te ki min jen dasiar ki lar, ki bia laa be siaminba. ²⁶ Naan li-i tee ki u numm ki gboomi, nann wun jiin ki teenin waa loon bianjinba." ²⁷ Kpanbar na din namm yet Sadok, wunba tee manntoo na a, "A ki tee Yennu sokinii kaa-a? Jiin a bija Ahimaas, nan Abiatar bija Jonatann kii nmat doo na ni nan parmaasir. ²⁸ Naan n daa sii guua mokir na punpootboor, muuk na ni, ki gbiin nan fan turin labaar."

²⁹ Nanne ki Sadok nan Abiatar jii Yennu molor lakir na ki nmat Jerusalem, ki saa be nann lej.

³⁰ Defid din tukin ki saa Olif Tiinii kunkonn paake, ki mo naan saa. U din somm taa yanae, ki dokin u yur kur, ki li want nan u be parbiir ni. Niib nba kur din waa u poor mun din dokin bi yurae naan mo. ³¹ Defid nba din gbat nan Ahitofel pukin Absalom kpikpiruk lor po yoo nba, ki u miar Yennu ki yet a, "Chanbaa Yennu, naant Ahitofel kpaanii n teen yann."

³² Yoo nba ki Defid tan doo kunkonn na paak, ki baar siaminba ki paanu be, ki bi jiant Yennu, ki u yonanmoy Husai, wunba tee Ark booru ni niro na cheto lej, ki u liant pat pata, ki tanbiinii yir u yur paak. ³³ Ki Defid yeto a, "Li-i tee ki a waan n poor, a kii mok nyosiati, ³⁴ naan a saa fit sommin,

li-i tee ki a ηmat doo na ni, ki saa bet Absalom nan a sii waau kii jiantiro fanu, nan faa din jiantir u baa bianjinba na. Njaan yabir a mɔŋ paak, ki tuu yēt kpaanii nba kur ki Ahitofel saa tur Absalom. ³⁵ Mannteeb nba tee Sadok nan Abiatar sii be lej, ki a tuu wannib linba kur ki a gbat kpanbar ŋaak. ³⁶ Bi be nan bi bonjai Ahimaas nan Jonatann lej, ki i tuu saa fit tumm nan labaar nba kur ki i gbat, ki bin tan wannin."

³⁷ Nanne ki Husai, wunba tee Defid yɔɔk na ηmat Jerusalem, ki sɔɔ Absalom daa baat doo na ni.

16

Ki jiin Defid nan Siba po

¹ Defid nba somm kunkonn na paak waan, ki u took Siba, wunba tee Mefibosef toontunno na, ki u dia bonii, ki bi jii boroboro kuna kobii ŋanlee, nan tilɔɔnkoonsoƙita kobik, nan tilɔɔnsɔƙitlia kobik, nan tilɔɔna daan ki li gbee bujakɔr. ² Ki kpanbar Defid boio a, "Linba kur ki a dia na, a yaa fan teenir bee?"

Ki Siba jiin a, "Chanbaa, a ŋaateebe sii jakit bonii na kur, ki boroboro nan tilɔɔna na tee jab na jeete, ki daan na mun, li-i tee ki bi tan bak muuk ni, bin nyu."

³ Ki kpanbar na boio a, "Ki Mefibosef, wunba tee a chanbaa Sɔɔl yaaboonn na be lia?"

Ki Siba jiin a, "U be Jerusalem, kimaan u dukin nan Israel teeb saa jiin turo u yeeja Sɔɔl naan nawa."

⁴ Ki kpanbar na yet Siba a, "Linba kur tee Mefibosef yar na ji sii tee a yare."

Ki Siba jiin a, "Chanbaa, n tee a toontunnɔe, n loon ki mii tuun kii pent a pare yoo kur."

Ki jiin Defid nan Simeɪ po

⁵ Kpanbar Defid nba kɔɔ Bahurim doo ni yoo nba, ki jasɔɔ nna tee Sɔɔl naakuuk ni niro, ki bi yiu Simeɪ, ki u tee Gera bija, ki nyii a wun tookɔ. Waa tookit Defid yoo nba ki u ji waantɔ mɔɔbonbiit, ⁶ ki jaat Defid nan u saakab tana, ŋaan kunkonkonna nba guu Defid na lek din be u garɲ nan diitu po kur. ⁷ Simeɪ din waantɔ mɔtonte ki yeen a, "Nyimin nna, nyimin nna, fin nikpiiruk na, sɔn niro na. ⁸ Yennu-e jiint ki paa-a sɔn nba ki a nyinn Sɔɔl ŋaak ni na, ki bia fat Sɔɔl naan yent ki dia na paak. Yennu jii naan yent maɲ ki tur a bija Absalom-a, u liatawa, kimaan a tee nikpiiruko."

⁹ Ki Abisai, wunba naa din tee Seruya na, yet kpanbar na a, "Chanbaa, bee ki a te bɔk na waanta mɔtonti, ŋaant ki min baarɔ lej ki pot u yur."

¹⁰ Ki kpanbar na yet Abisai nan u naa bik Joab a, "Li ki tee i toonn kaa. Li-i tee Yennu-ei yaa wuu waantin mɔtont manji, ηmee saa fit boio a bee teen ki u tee nna?" ¹¹ Ki Defid yet Abisai nan u saakab kur a, "N tiɔŋ bike koor a wun nyinn n manfoor, ki bee teen ki li bakitii nan Benjaminn booru ni niro na. Nyikin man, ŋaant ki wuu waantin mɔtont, kimaan Yennu-e yaa wuu tee nna. ¹² Li pasiar u sii tee nnae ki Yennu n la n ninbaatir ki teen piisin n paak, ŋaan nyinn mɔtont nba ki n gaan na." ¹³ Tɔn, ki Defid nan u niib bia somm sɔnu na ni, ki Simeɪ bia bɔɔkib kunkonleer na po, ki waant mɔtont, ki jaat tana, ki bia lubin tant bi paak. ¹⁴ Ki kpanbar nan u niib na kur nba baar Jɔɔdann mɔkir boor yoo nba, ki bi bak, ki ji kar lej a bin foi.

Ki jiin Husai nan Ahitofel kpaanii po

¹⁵ Li yoo manje ki Absalom nan Israel teeb nba kur be u boor na baar Jerusalem, ki Ahitofel be namm. ¹⁶ Defid yook Husai nba din took Absalom yoo nba, ki u yet sanpaapo a, “Kpanbar na manfoor-ii fok, kpanbar na manfoor-ii fok.”

¹⁷ Ki Absalom boio a, “Bee teen ki a ki waa a yook Defid-i? Bee teen ki a ki be nan?”

¹⁸ Ki Husai jiin a, “Nlee ki n saa teen nna? N saa wei daano nba ki Yennu ganno, ki niib na ganno, ki Israel teeb kur bia ganno. Fine ki n sii be nana.

¹⁹ Ki nmee ki n saa jianto, li-i kii tee n chanbaa bijai kaa? Maa din tuun ki teen a baa bianjinba na, nnae ki n sii tuun ki teena motana biak.”

²⁰ Ki Absalom nmat jiant Ahitofel paak ki yet a, “Motana, taa ji be nna na, turint kpaanii taa saa teen bianjinba.”

²¹ Ki Ahitofel yeto a, “Saant ki doo nan a baa poobis nba ki u nyikib a bii guu u njaak na, ki li saa te soo kur n bann Israel tin ni nan a baa tee a dataak, ki bia kpanj a poorpojoomu ki bii waa-a.” ²² Li paak ki bi chaan lanbouj,* njaak na yur paak† ki tur Absalom. Ki Absalom koo doo nan u baa poobis na, Israel teeb kur numm ni.

²³ Kpaanii nba ki Ahitofel tur bina manj ni, bi din gaarire nan li tee Yennu mobe, ki Absalom waar nan u baa Defid nba din weir na.

17

Ki jiin Husai kpaanii nba boon Absalom na po

¹ Li din ki weie, ki Ahitofel bet Absalom a, “Njaant ki min gann jab tusaa piik nan njanlee ki bin wei ber Defid, nyiok na. ² Yoo nba ki u bak ki banj na, man ji lek. U sii jekir nan janmaanii, ki u niib na kur saa chiar ki nyiko, ki man kpi njo kpanbar kuukoo, ³ njaan baar nan u jab na kur ki tan tura, nan pooyookir nba tuu jen u soro boor bianjinba na. Joo nba ki a kpaano na, wu-u kpo, njanne saa te niib na kur n jen, ki bia kan la danj.”

⁴ Linba na din tee nan kpaanjanii nae ki tur Absalom nan Israel saakab kur.

⁵ Ki Absalom yet a, “Yiint Husai ki wun baar motana, ki tin gbiint waa saa betit linba.” ⁶ Husai nba baar yoo nba, ki Absalom yeto a, “Ahitofel nba turit kpaanii nbae na, ti tun waa yet bianjinba na amii ti nyiki. A wannit taa saa teen bianjinba.”

⁷ Ki Husai jiin a, “Ahitofel nba tur kpaanii nba na ki nani. ⁸ A mi nan a baa Defid nan u jab tee kunkonkondee nae ki ton nan naamuuk nba ki bi tuu soor u bik na. A baa tee kunkonkonno nba sube, u kan sak ki lakin doo nan u jab nyioku. ⁹ Motana gbaa, li pasiar u laa wontu ni, koo u bor siar po na. Li-i tee ki njo Defid lek a jab sinsinn, wunba kur saa gbat saa yet nan bi nyannawa, ¹⁰ ki li saa te kunkonkonna nba mok para nan yanbora na, janmaanii n soorib, kimaan Israel teeb kur mi nan a baa tee kunkonkonjaanne, ki u jab na bia mok para. ¹¹ N kpaanii tee nnae: A yiin Israel teeb kur nba be lokir kur po, ki bi yabint tee nan tanbiinii na, ki taamm boyennkoo, ki a moj n jiib ki saan namm tob, ¹² ki saa wor Defid siaminba kur ki ti lau, ki u kan banni, ki njo koo u jasoo kan biar ki mok manfoori. ¹³ Ki li-i tee ki u chiar ki koo doo ni, ti niib na kur saa jii nmiite ki dat doo na sikin baauk ni, ki tanyennkoo gbaa kan tenn kunkonn na paaki.”

* **16:22** 16.22 Bi din jii bonkob-gbante ki chaan lanbont. † **16:22** 16.22 Bi diit yura paak, bi din tuu sere.

14 Ki Absalom nan Israel niib na kur yet a, “Husai kpaanii nae ŋan ki gar Ahitofel yar,” kimaan Yennu-e din te ki bi yêt Ahitofel kpaanii na, a lin biir Absalom.

Biaŋinba ki Husai ŋmaa Defid taar ki u bɔr

15 Tɔn, ki Husai wann mannteeb Sadok nan Abiatar kpaanii nba ki ŋɔɔ Husai tur Absalom nan Israel saakab, nan kpaanii nba ki Ahitofel din turib.

16 Ki Husai ŋamm yet a, “Kakitir man yian ki saan wann Defid ki u daa dɔɔ Jɔɔdann mɔkir nna na pootir nyiɔk na, ŋaan poot yيامa ki lin te ki bi daa so ŋɔɔ nan u jab ki kpibi.”

17 Ki Jonatann, wurba tee Abiatar bija na, nan Ahimaas nba mun tee Sadok bija na bɔr ki guu En Rogel nyuntona boor, ki li be Jerusalem doo kpɪŋ, kimaan bi din jee nan niib na sii laatib ki bi kɔɔ Jerusalem. Daabpooke din tuu saan ki wannib maan, ki bin mun saan ki wann kpanbar Defid. 18 Ŋaan dasiare ki bonjabik nna tan lab, ki saan wann Absalom. Ki Jonatann nan Ahimaas kakit yian ki saan bɔr jasɔɔ nna ŋaak, ki li be Bahurim. Ki jɔɔ maŋ mɔk bunbunn, ki li be dindoun sinsuuk ni, ki bi sik li ni. 19 Ki jɔɔ na ŋaapoo jii bont ki bakin bunbunn na, ŋaan denn jeet li paak, ki sɔɔ ki fit bann nan bi be li ni. 20 Ki Absalom kunkɔnkɔnna na baar ŋaak na ni ki boi poo na a, “Ahimaas nan Jonatann be lia?”

Ki poo na jiin a, “Bi poot kpennuwa.” Ki jab na kpaanib ki ki labi, ki ji ŋmat Jerusalem. 21 Jab na yaatewa, ki Ahimaas nan Jonatann nyii bunbunn na ni, ki saan pak kpanbar Defid labaar na ki wannɔ biaŋinba ki Ahitofel lor u paak, ki yet a, “Teent yian ki lɔɔr mɔkir na.” 22 Ŋanne ki Defid nan u jab na piin ki pootir mɔkir na, ki li tan yentir sanyiɔk ni na, ki sɔɔ bi kur poot gbenna.

23 Ahitofel nba tan bann nan bi ki gaan u kpaanii yoo nba na, ki u jii u boŋ ki jak kun u doo ni, ki saa chakit ŋaak chakita, ŋaan jonn u mɔŋ ki kpo, ki bi piuu u baanba kaat ni.

24 Yoo nba ki Absalom nan Israel jab kur poot Jɔɔdann mɔkir na, ki sɔɔ Defid baar kɔɔ Mahanaim doo niwa. 25 Absalom din nyinn Amasa-e ki sennɔ Joab seenu ni, ki u tee kunkɔnkɔnna saakɔɔ. Amasa din tee Jeter bijae, ki u tee Ismael booru ni niro, ŋaan kɔɔn Abigail, ki u tee Nahas bipoo. Ki Abigail niipoo tee Seruya, ki Seruya tee Joab naa. 26 Absalom nan u jab din chaan bi kaanŋ Gilead yent nie.

27 Yoo nba ki Defid din baar Mahanaim na, ki Nahas bija Sobi tookɔ. Sobi din nyii Raba doo nba be Amonn yent ni nae. Ki Amiel bija Makir nba nyii Lodebar, nan Barsilai ki u mun nyii Rogelim, ki li be Gilead yent ni na, mun bia din tookɔ. 28-29 Bi din dia senii nan yɔk boba nan dɔɔnii, ki bia dia jeet a bin tur Defid nan u jab. Bi din mi nan Defid nan u jab saa bak, ki kon nan nyunnyukuru saa soorib muuk niwa. Li paak ki bi din dia boroboro yon, nan dibooru kur yon, nan dipurikii, nan toa, nan sinpeenii, nan siat, nan naabiin, nan naabikpan, nan pei, ki tan turib.

18

Biaŋinba ki bi nyann Absalom ki kpɪuu

1 Kpanbar Defid din taan u jab boyennkɔɔ ni, ki bɔkitib tusir tusir nan kobik kobik, ki nyinn kunkɔnkɔnna saakab, ki bi ŋmakitirib. 2 U din bɔkitib koonn muntaae, a bin saan faa tɔb, ki te Joab ŋmakitir koonyenn, ki Joab naa bik Abisai, ki u bia tee Seruya bija na ŋmakitir koonleer na,

ki Itai, wunba tee Gaaf booru ni nirɔ na n̄makitir koonleer mun. Kpanbar Defid din yet kunkɔnkɔnna na nan u saa tɔk saan namm.

³ Ki jab na yet a, “A kan tɔk saan nanti. Li-i tan̄i paakit ki ti n̄mat chiari, datai na baka kii be ti po. Bi-i lekii fit kp̄ii ti bɔkiri, n̄aan bi baka kii be. Fin kɔɔe ki bi mantik loon bin kpi. Fin kpanbar kɔɔ chee ti tusaa piik. Li bo sii n̄an ki fin biar doo ni, kii teent sommir.”

⁴ Ki kpanbar na jiin a, “N saa tun bian̄inba ki i dukin li n̄ane.” U yet nnae n̄aan saan set doo na yan̄ir boor, ki jab na nyi koonn koonn, li tusir tusir nan kobik kobik. ⁵ Kpanbar na din tur Joab nan Abisai nan Itai mɔb a, “N yaa paak, ii mi ki yin tur n bik Absalom dan̄j.” Kunkɔnkɔnna na kur din gbat Defid nba beer kunkɔnkɔnna saakab maan nawa.

⁶ Defid kunkɔnkɔnna na din nyii saan muuk nie, ki saa kɔn nan Israel teeb, Efraim muuk ni. ⁷ Defid jab din nyann Israel kunkɔnkɔnna na, ki Israel jab tusaa piinlee kpo li daar. ⁸ Tɔb na din yat tin̄ na kur poe, ki jab bonchiann kpo muuk ni ki chee binba ki bi kpiib tɔb na ni.

⁹ Li yoo man̄e ki Absalom tookit Defid jab na siab, ki jak bontaamm, ki bontaamm na nba yaa wun gar tijakper nyakir, ki Absalom yut lɔk tiik na yiinii, ki bontaamm na saan, n̄aan ki Absalom biar jɔɔn sanpaapo. ¹⁰ Ki Defid jab na yenɔ lau, ki saan wann Joab a, “Chanbaa, n la Absalom, ki u jɔɔn tijakper loj ni.”

¹¹ Ki Joab jiin a, “A-i bonni lau, bee teen ki a ki kp̄iiu li boori. N mɔn̄e bo saa tura salinkuna piik nan tɔb faarɔ gbann.”

¹² Ki jɔɔ na jiin a, “A lekii bonni saa turin salinkuna tusir, n̄aan n bo kan jii n nuu ki sii kpanbar bik na. Ti kura bo gbat kpanbar nba bo yeen fin nan Abisai nan Itai bian̄inbawa, nan u yaa paak, sɔɔ daa tee u bija Absalom dan̄j. ¹³ Mi-i bonni yêt kpanbar mɔb n̄aan kp̄ii Absalom, kpanbar na bo tan saa gbata, kimaan u gb̄ia bont kur, ki a bo kan fit pak ki sommimi.”

¹⁴ Ki Joab yet a, “N ki yaa man biir yoo bonchiann nana ni,” n̄aan jii kp̄ana n̄antaa ki saan n̄muu Absalom parbiir, yoo nba ki u daa fo ki jɔɔn tijakper paak na. ¹⁵ Ki Joab kunkɔnkɔnna piik lint Absalom, ki n̄muu kp̄iiu.

¹⁶ Ki Joab ji peb naatunn ki gɔɔr tɔb na, ki u kunkɔnkɔnna na nyik Israel teeb weiu, n̄aan n̄mat jen u boor. ¹⁷ Bi din jii Absalom gbanant ki lu bootsunsun̄ nba be muuk na nie, ki piin tanjagbent u paak, ki Israel teeb na kur chiar kun bi n̄ei ni.

¹⁸ Absalom nba daa din be u manfoor ni yoo nba na, u din maa joonfook ki senn kpanbara baauk ni, ki li tian u sann, kimaan u din ki mɔk bik ki u sii see u sann ni. Li paak ki u din pur joonn man̄ ki gaan nan u sann, ki bi bia daa yir Absalom Tiaru nan dinna.

Defid nba gbat Absalom kuun ki bui fabin bian̄inba

¹⁹ Li taakpaak ni ki Ahimaas, wunba tee Sadok bija na, yet Joab a, “N̄aant ki man chiar nan labamann na, ki saa wann kpanbar nan Yennu nyinno u datai nuu nīja.”

²⁰ Ki Joab yeto a, “Li ki tee fin kaa saa saan nan labaar na dinna. A tan saa saan nan labaganne dasiar, n̄aan li ki tee dinna kaa, kimaan kpanbar bik kpowa,” ²¹ n̄aan tun u n̄aatoontunno, wunba tee Itiopia nirɔ na a, “Ti saa ki wann kpanbar faa la linba.” Ki toontunno na gbaan tin̄ ni nan baakir, n̄aan fiir chiar saan.

²² Ki Sadok bija Ahimaas yet Joab a, “Li-i lekii tee bian̄inba, n baka kaa nan linba saa baari, chanbaa, n̄aant ki man saan nan labaar na ki saa wann kpanbar.”

Ki Joab boio a, “N bik, bee teen ki a loon ki a saan ki saa yeti? A kan la paatii li paaki.”

²³ Ki Ahimaas bia namm yet a, “Li-i lekii tee bianjinba, nnaan n loon ki min saane.”

Ki Joab yeto a, “Nann ii saa.” Ton, ki Ahimaas chyar tokin Joodann mokir baauk po, ki don baar kpanbar Defid boor.

²⁴ Defid din kar doo na nanyer po tammob, nan nook ni tammob sinsuuk nie, ki guura na yeno doo difootii na yur paak, ki saa set tammob na yur paak. Waa got nanyer po, ki u la jasoo tiin ki baat, u kuukoo. ²⁵ Ki u tant ki yet kpanbar waa la linba. Ki kpanbar na yet a, “Li-i tee niyeno kooie, u baat nan labamanne.” Ki nantatinno na tiin ki baat.

²⁶ Ki guuro na bia la jaloo ki u tiin baat u kuukoo, ki u yet tammoguro na a, “Gotirii, jalooe tiin u kuukoo ki baat na.”

Ki kpanbar na yet a, “U mun bia baat nan labamanne.”

²⁷ Ki guuro na yet a, “Sinsinn yoo na tiin nan Ahimaas nae.”

Ki kpanbar na yet a, “U tee ninjanoe, ki baat nan labamann.”

²⁸ Ki Ahimaas baar kpanbar na boor, ki baa fabin tin ni, u toonn, ki foonto, nnaan yet a, “Pakin a Yomdaano Yennu wunba te ki a nyann jab nba baar nan moyetuk a naangbouj paak na.”

²⁹ Ki kpanbar na boi a, “Li man n bija Absalom-ii?”

Ki Ahimaas jiin a, “Chanbaa, yoo nba ki a kunkonkonna saakoo Joab bo tumin na, n bo la nmatir be, nnaan n ki fit bann laa bo tee linba.”

³⁰ Ki kpanbar na beto a, “Ii saa ki set nna po.” Ki u saan set li po.

³¹ Nanne ki Itiopia joo na baar ki tan yet kpanbar a, “Chanbaa, n mok labamanne ki yaa n wanna. Dinna, Yennu te ki a nyann binba kur yet a mob nawa.”

³² Ki kpanbar na boi a, “Li man n bija Absalom-ii?”

Ki Itiopia joo na jiin a, “Chanbaa, n sunman linba teeno na, lin mun bia teen a datai na kurawa, nan binba kur yet a mob na.”

³³ Ki kpanbar na gbanu jek, ki u fiir doo diiuk nba be tammob na yur paak, ki saa bui. Waa do yoo nba nae ki u yeen a, “N bija, n bija Absalom. N bija Absalom, mi-i bonni gaar a paak ki kpo, nnaan ki a be, li bo sii so. N bija Absalom, n bija.”

19

Joab nba tur Defid kpaanii bianjinba

¹ Bi din kumii Joab nan kpanbar Defid mo fabin Absalom kuun paak.

² Ki Defid kunkonkonna nba din mok parpeenn li daar, nyannu paak na la parbiir, kimaan bi din gbat li daar nan kpanbar Defid bui fabin, u bija Absalom kuun paak. ³ Kunkonkonna na din nmat koo doo ni soon nnae, nan kunkonkonna nba ki bi tuu nyannib ki bin chyar koo doo ni nan fei bianjinba na. ⁴ Kpanbar na din pin u numpoe nnaan bui sanpaapowa, ki yeen a, “N bija, n bija Absalom. Absalom, n bija.”

⁵ Ki Joab saan kpanbar na nnaak ki saa yeto a, “Dinna nba na, a dinn a jab feiwa, jab nba fat a manfoor, nan a bonjai nan bonpoi, nan a poob nan a poobis manfoa na. ⁶ Ki a ki loon binba loona maan, nnaan ji loon binba nama. A fiit paanu ni nan a kunkonkonna na ki tee siar a boori. N bann nan ti kur-i bonni kpo, nnaan ki Absalom be, li bo sii mana. ⁷ Motana, ii saa ki saa korin a kunkonkonna na. N por Yennu sann ni nan li-i tee ki a ki tun nna, li won sii baat wonn sanyiok na, ki bi soo ki biar a boori. Nanne

ji sii tee bonbiir nba ki a daa ki ban la a bisin niṣa.” ⁸ Ki kpanbar na fiir saan kar doo na yanjir boor, ki u jab na gbat nan u be lej, ki bi kur saan taan ki linto.

Bianjinba ki Defid ḡmat Jerusalem

Tɔn, ki soɔ Israel teeb na kur kun bi ḡei niwa. ⁹ Israel booru ni kur, niib na din nɔi nan leeb mɔniate ki yaa, “Kpanbar Defid-e fatit ki nyinnit ti datai nuu ni, ki bia nyinnit Filistia teeb nuu ni. Motana, u chiar nyik digbann nawa, kimaan Absalom paak. ¹⁰ Absalom nba ki ti dinno naan a wuu diat na kpakin tob niwa. Bee teen ki i ki piak siar ki jiin yin jen nan kpanbar Defid-i?”

¹¹ Ki maan nba Israel teeb kur piak na baar kpanbar Defid. Tɔn, ki u tun mannteeb Sadok nan Abiatar, a bin saan boi Juda saakab a, “Bee teen ki i mei nan yin jiinin n ḡaak ni? ¹² Yimme tee n nikpiimm, ki tee n tiɔḡ booru niib, ki bee ki i ki kakii nan yin jen nanin n ḡaak ni?” ¹³ Defid bia din betib a bin wann Amasa a, “Fine tee n ninyiar, ki n jikita ki sent Joab seenu ni. Laa nyii dinna ki saa, ki a sii tee kunkɔnkɔnna saakɔɔ. Li-i tee ki n ki tun nna, Yennu n faa kpɔn.” ¹⁴ Kpanbar Defid mɔmaan na din maḡ Juda teeb kur, ki bi tun toomii u boor, a wun ḡmat jen nan u saakab kur.

¹⁵ Defid din jente, ki chet Juda teeb nba din baar Gilgal a bin sommo ki poono Jɔɔdann mɔkir na. ¹⁶ Li yoo maḡe ki Gera bija Simei, wunba tee Benjaminn booru ni niro, ki nyii Bahurim na kakit ki baar Jɔɔdann mɔkir boor, a wun chet kpanbar Defid, ḡɔɔ nan Juda teebe din tɔk. ¹⁷ U din be nan jab tusire, ki bi tee Benjaminn booru ni niib. Ki Siiba nba tee Soɔl ḡaatoontunno na mun din baar nan u bonjai piik nan banḡmu, nan u ḡaatoontunna piinlee, ki bi baar kpanbar Defid boor, Jɔɔdann mɔkir ni. ¹⁸ Bi din poot mɔkir nae a bin jii kpanbar nan u ḡaateeb ki poomm, ki bia tun waa loon bianjinba.

Defid nba tun ḡamm ki tur Simei bianjinba

Defid nba yaa wun poot mɔkir na yoo nba, ki Gera bija Simei baa fabin tij ni, u tɔonn, ¹⁹ ki yet a, “N yomdaano, a nyik chabin biit nba ki n daan tun tura, daar nba ki a daan nyii Jerusalem na. Kpanbar, a nyinnir a yur ni, ki daa tian li po. ²⁰ Chanbaa, n mi nan n tun biira, li paake ki n tee sinsinn niro nba nyii Israel booru ni ki baar maa min chet fin n yomdaano dinna nba na.”

²¹ Ki Seruya bija Abisai yet a, “Li ḡan ki tin kpi Simei, kimaan u daan sat motont ki tur daano nba ki Yennu ganno a wuu tee ti kpanbar nawa.”

²² Ki Defid jiin Abisai nan u naa bik Joab a, “Li lai lee. Dinna nba na, i tee n dataie. Li ḡan ki niro n kpo Israel tij na ni dinna nba na-a? Min kaa tee Israel kpanbar dinna nba na-a?” ²³ ḡanne ki u yet Simei a, “N pora, a kan kpo.”

Defid nba tun ḡamm ki tur Mefibosef bianjinba

²⁴ Ki Mefibosef, wunba tee Soɔl yaaboonn na mun sik a wun chet kpanbar na, ḡaan ki ki wuur u taa, ki bia ki saat u tianḡ, ki bia ki wuur u liant, laa nyii daar nba ni ki kpanbar na nyii Jerusalem, ki tan tuu waa nyann yoo nba ki ji kunt. ²⁵ Mefibosef nba din nyii Jerusalem ki baar a wun chet kpanbar na yoo nba, ki kpanbar na boio a, “Mefibosef, bee teen ki a bo ki wein saani?”

²⁶ Ki u jiin a, “N yomdaano kpanbar, a mi nan n tee wabike. N daan yet nan n saa jak n bonje ki wei n kpanbar poor, ḡaan ki Siba, wunba tee n toontunno na kpannin. ²⁷ U daan faar faak ki tura ki jiin n po, ḡaan a

tee nan Yennu malaka nae. Li paak, tumin linba ki a mi nan li ŋan. ²⁸ N yomdaano, min nan n yeeja ŋaateeb kur bo jaŋ nan ki a kpita, ŋaan ki a daan te ki ti kaar ki di nana. N ki ŋan nan man boia sommir po jikii.”

²⁹ Ki kpanbar na yet a, “A daa yeen siar jikii. N lor nan fin nan Siiba-e saa biit Sool faar.”

³⁰ Ki Mefibosef jiin kpanbar a, “Ŋaant ki Siiba n gaar li kur. N yomdaano, faa jen ŋaak ni nan laafia na, li jaŋjama.”

Defid nba tun ŋamm ki tur Barsilai bianjinba

³¹ Ki Barsilai, wunba tee Gilead niro na mun nyii Rogelim, ki baar a wun tan somm kpanbar na, ki poono Joɔdann mɔkir. ³² Barsilai din tee nikpere, ki dii bina piinniin. U din tee gordaano, ki tuu teen kpanbar Defid jeet, yoo nba ki u daan be Mahanaim na. ³³ Ki kpanbar na tan yeto a, “Weimin ki tin saan Jerusalem ki mii saa kii dia-a.”

³⁴ Ki Barsilai jiin a, “N manfoor ji kan wei bonchianni, ki bee saa teen ki man weia ki saan Jerusalem-i? ³⁵ N poŋ ji tee bina piinniime na, ki siar ki teenin manti. Mi-i dii ki bia nyuu linba kur, n ki bant li mant. Yanyinna na-i yiin, n bia kan gbat. N kpan sii tee jikir koɔe ki teen fin n yomdaano kpanbar. ³⁶ N ki ŋan nan paatii. Li paak, n saa chiana ki gar Joɔdann mɔkir waaminnae, ³⁷ ŋaan ŋmat kun n dandoo ni ki saa kpo. Leje kpia n baa nan n naa kaat. N bija Kimham-e na, jiimo ki wuu sii tuun toonn ki teena, ki a saa ŋammo faa loon bianjinba.”

³⁸ Ki kpanbar na jiin a, “N saa jii Kimham, ki u sii be nanin, ki n saa ŋammo faa loon bianjinba. Linba kur ki a loon, n bia saa tun ki tura.”

³⁹ Ŋanne ki Defid nan u jab na kur poot Joɔdann mɔkir, ki Defid moot Barsilai tankpin,* ki teen piisin u paak, ki Barsilai ŋmat kun u dandoo ni.

Bianjinba ki Juda jab nan Israel jab kon, kpanbar Defid paak

⁴⁰ Kpanbar na nba din poot mɔkir na ki baar Gilgal yoo nba, ki Kimham poot ki be u boor. Juda jab kur nan Israel jab bokire din somm ki poono.

⁴¹ Li din ki weie, ki Israel jab na kur baat kpanbar na boor ki yeen a, “Bee teen ki ti ninjamm nba tee Juda teeb na dukii nan li kpa a ŋamme nan bin somm ki jii fin nan a ŋaateeb nan a jab kur ki pooni Joɔdann mɔkiri?”

⁴² Ki Juda jab na kur jiin a, “Ti tun nna, kimaan kpanbar na mantik kpiin nante. Bee teen ki i para bee linba na paaki? U ki pat jeet paaki, u bia ki turit siari.”

⁴³ Ki Israel jab na ŋamm yet Juda jab a, “Kpanbar Defid lek tee i nikpiimoe, ŋaan ti kpiin nana taar piik ki gari. Bee teen ki i ki goriit ki gbooti? I daa tammit nan timme tee binba bo sint yet nan ti jen nan kpanbar na.”

Ŋanne Juda jab na ŋammit want nidantuk nan ninbinmonii, ki gaar Israel jab na.

20

Ki jiin Seba moyetuk po

¹ Kpikpiruk daano nnae din be Gilgal, ki u sann tee Seba, ki tee Bikri bija, ki nyii Benjamin naakuuk ni. U din peb naatunn ki yiin Israel jab ki yet a, “Defid ki tee ti yoo. Ti kan weio. Ŋaant ki tin kun man.” ² Li paake

* **19:39** 19.39 Bi binbeŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

ki Israel jab na ji din yê Defid weiu, ñaan wei Seba. Juda jab na ñarin din sak ki biar waa Defid-e, laa nyii Joodann mokir ki tan tuu Jerusalem.

³ Defid nba din tan baar u ñaak ni Jerusalem yoo nba, u din jii poobis piik nba ki u guumm u ñaak nae ki koomm ñaagan, ñaan te ki u kunkonkonna na guub. U din teemm jeete nan bi bonloja, ñaan u ji din ki ban dɔɔ nammi, ki bi tee nan pakoi na ki be ñaak na ni nan bi kuun.

⁴ Kpanbar na din yet Amasa a, “Yiint Juda jab na kur, ki fin nan ñamm n baar n boor; daanjantaa sinsuuk ni.” ⁵ Amasa din saan a wun yiinibe, ñaan ki jen yoo nba kpanbar wannɔ na. ⁶ Tɔn, ki kpanbar na yet Abisai a, “Mɔtana, Bikri bija Seba saa daamiit ki gar Absalom nba bo daamiita. Jiin kunkonkonna ki wei bero; nna-i kaa, u saa kɔɔ doi nba mɔk joonpaara na ni, ki botita.” ⁷ Tɔn, ki Joab jab nan Keref booru ni jab, nan Pelef booru ni jab, nan kunkonkondeena na kur nyii ki saan, ki Abisai tee bi saakɔ. Bi din nyii Jerusalem-e ki wei ber Bikri bija Seba. ⁸ Baa din tan baar tanjagbouj nba be Gibeonn na yoo nba, ki Amasa chetib. Joab din lia jatiate ki teen siir nan tɔb. U din mɔk jukbanjiak, ki li be took ni ki gaa gbann paak u siak ni. Waa saan tɔɔnn yoo nba ki u jukbanjiak na tɔ nyii, ⁹ ki u yet Amasa a, “N yɔɔk, li manani-i?” ñaan jii u niidiitu ki soor Amasa tian, ñaan yaa wun mɔɔt u tankpin.* ¹⁰ Amasa din ki guu u mɔj nan jukbanjiak nba ki Joab soor u niileu na. Ki Joab ñmuu u poor paak, ki u nɔɔt nyii. U din kpo li taakpaak nie, ki Joab ji ki ñmuu pukini.

Tɔn, ki Joab nan u naa bik Abisai ji din wei ber Bikri bija Seba. ¹¹ Joab kunkonkonna na yeno din biar set Amasa gbanant boor ñaan yet a, “Wunba kur taa Joab po, nan wunba kur tee Defid jɔɔ, wun wei Joab.” ¹² Amasa din dɔɔ sɔnu sinsuuk nie, ki sɔn pubir ki lintɔ. Joab jɔɔ na din la nan kunkonkonna na, wunba kur baar lej, din biat see-e, ki u din fuuro ki kɔɔɔ muuk, ki jii chinchenn ki pinɔ. ¹³ Amasa gbanant nba din kɔɔ muuk yoo nba, sɔɔ kur ji din waa Joab poore, ki bi wei ber Seba, wunba tee Bikri bija na.

¹⁴ Seba din chiar ki gar Israel teeb yent kur ni, ki din tan baar Abel Bef Maaka doo ni, ki Bikri yeeja ñaateeb kur lakin ki weiɔ, ki bi kɔɔ doo na ni. ¹⁵ Joab jab na din gbat nan Seba be doo na ni, ki bi saan a bin loon doo na. Bi din maa dindenne ki lint doo na joonfoouk, ñaan piin gbii joonn na nyakira a bin lu tin ni. ¹⁶ Poo nba sub din be doo na ni, ki dɔɔnt joonn na paak, ñaan tant a, “Gbiintir man, gbiintir man, betir Joab ki wun baar nna. N loon ki min pak nanɔe.” ¹⁷ Joab din saan, ki poo na boio a, “Fine tee Joab-ii?”

Ki Joab yet a, “Nn, mine na.”

Ki poo na yet a, “Chanbaa, gbiintir maa yaa n paka linba na.”

Ki Joab yet a, “N gbiin.”

¹⁸ Ki poo na yet a, “Sian yoo bi din tuu yeen a, ‘Li-i tee ki a loon yan gatu, fan saan Abel doo ni.’ Baa set din tuu tee-e na. ¹⁹ Ti doo tee digbanjaanne, li tee Israel mɔsaku nan parmaasir doi na yenne. Bee ki i koor a yin bitiri? I loon yin biir linba tee Yennu yare-e?”

²⁰ Ki Joab jiin a, “Aaai, n kan ban bit koo ki biir i doo. ²¹ Ti lor ki tee nna kaa. Jasɔɔe be ki bi yiu Seba, ki u tee Bikri bija, ki nyii Efraim yent nba mɔk kunkona na ni, ki piin kpikpiruk ki ki sak kpanbar Defid mɔb. Jiin jayenokɔɔ man ki turin, ki man nyi doo na ni.”

Ki poo na jiin a, “Ti saa jii u yur ki lu gaan joon na paak.” ²² Poo na ji din lin niib na boor, doo na ni, ki lor namm, ki bi pot Seba yur ki lu joonn

* **20:9** 20.9 Bi binberj ni, bi din tee nnae ki want lomm.

na paak ki tur Joab. Ki Joab ji peb naatunn, ki te ki u jab na nyii doo na ni, ki sɔɔ kur kun u n̄aak ni. Ki Joab mun n̄mat saan Jerusalem, kpanbar na boor.

Ki jiin Defid saakab po

²³ Joab-e din tee Israel kunkonkonna saakɔɔ; ki Jehoyada bija Benaya din n̄makitir Keref booru nan Pelef booru nba guu kpanbar Defid na. ²⁴ Adoniram-e din gorii mabir toontunna. Ahilud bija Jehosafat-e din tee doo na gbounsɔbirɔ, ²⁵ ki Sefa tee kpanbar gbounsɔbirɔ, ki Sadok nan Abiatar tee mannteeb, ²⁶ ki Ira, wunba din nyii Jair doo ni na mun bia tee Defid mannteeb na yeno.

21

Baa kp̄ii Sɔɔl yaaboona bianjinba

¹ Defid nba din tee kpanbar yoo nba nae, ki kon baa u yent ni binmuna n̄antaa. N̄anne ki Defid miar Yennu, ki Yennu jiin a, “Sɔɔl nan u n̄aateeb biir nan baa kp̄ii Gibeonn teeb ki nyinn sɔn nawa.” ² (Gibeonn teeb din ki tee Israel booru kaa. Bi din tee Amor booru nie, ki tee waaminna, ki tee binba ki Israel teeb din senn m̄sonn nan bi sii guub, n̄aan ki Sɔɔl koor a wuu boontib, kimaan waa loon Israel niib nan Juda niib na paak.) ³ Tɔn, ki Defid tun yiin Gibeonn teeb na, ki tan boib a, “N saa tun bee ki turini? N loon man piin bonbiir nba ki bi tun turi nae, ki yin fit teen piisin Yennu niib na paak.”

⁴ Ki Gibeonn teeb na yetɔ a, “Likirii nan salima kan fit n̄amm timm nan Sɔɔl n̄aateeb maami, ti mun bia ki loon ki tin kpi Israel nisɔɔ.”

Ki kpanbar Defid bia boi a, “Ki i ji loon man tun bee ki turini?”

⁵ Ki bi jiin a, “Sɔɔl nba bo loon wun boontit, ki bo kan tenn ti sɔɔ ki u m̄ɔk manfoor ki be Israel tin ni na, ⁶ a jii u yaaboona bonjai banlore ki turit, ki tin saan namm Gibeaa, Yennu niganntɔɔ Sɔɔl dandoo ni, ki saa jonnib Yennu tɔonn.”

Ki kpanbar na yet a, “N saa jiib ki turiwa.”

⁷ N̄aan Defid nba din senn m̄sonn ki tur Jonatann na paak, ki u din nyik Jonatann bija Mefibosef nba tee Sɔɔl yaaboonn na. ⁸ U lek din jii Armoni nan Mefibosef, ki bi tee bonjai banlee nba ki Aya bipoo Rispa marib ki tur Sɔɔl na. U bia din jii Sɔɔl bipoo Merab bonjai ban̄m̄mu nba ki u marib ki tur Barsilai bija Adriel, wunba din nyii Mehola na, ⁹ ki kubimm Gibeonn teeb. Ki bi lakim kp̄ii bi banlore man̄, ki jonnib kunkonn paak, Yennu tɔonn. Li din tee yoo nba ki bi piin ki jaan jeet nba tee baale nae.

¹⁰ Ki Rispa, wunba tee Aya bipoo, ki tee Sɔɔl poobik na, din jii bɔtoot ki faa u m̄ɔn lanboun̄ tanpiik paak, siaminba ki gbanankpeena na dɔɔ, ki guu yonnu ni, ki n̄ɔnni ki siimm, ki nyiɔk mun bonkobit ki fit diibi. U din be dijaan-yoobe haliu nan naalonsaak nba tan baa.

¹¹⁻¹² Filistia teeb poɔn din kp̄ii Sɔɔl nan Jonatann, Gilboa kunkonn paaka, ki jonn bi gbanant Bef-sann doo ni. Ki Jabes teeb nba be Gilead na bɔr jii bi gbanant man̄e. Tɔn, Defid nba tan gbat Sɔɔl n̄aapoo Rispa nba tun linba na, ki u saan Jabes tɔondamm boor, ki saa gaar Sɔɔl nan u bija Jonatann kpaba, ¹³ ki jii kpaba man̄, ki bia tikir jab banlore nba ki bi kp̄iib na kpaba. ¹⁴ Ki bi ji din pii bi kur kpaba, Sɔɔl baa Kis kaauk ni, ki li be Sela, ki tee Benjaminn yent ni. Bi din tun bianjinba ki kpanbar Defid wannibe. Li poor po ki Yennu gat bi miaru ki teen piisin digbann na paak.

*Bianjinba ki Defid jab faa tɔbii nan Filistia niwakita
(1 Barkperii 20.4-8)*

¹⁵ Tɔb leer bia din be Filistia teeb nan Israel teeb sinsuuk ni. Ki Defid nan u jab saan ki kɔn nan Filistia teeb na. Tɔbii man yenn nie ki Defid din bak. ¹⁶ Jawakitir nna din be, ki bi yiu Isibi-benob, ki u kpanyur nba tee kutmɔnt na kpiasu tee nan dii borik-gbina ntanta kpiasu na. Ki u bia kub takoobpaann, ki dukin nan u saa fit kpi Defid-a. ¹⁷ Njaan Abisai, wunba tee Seruya bija na, din baar ki taan Defid, ki wor jawakitir na ki kpiiu. Defid jab na ji din te ki Defid por nan u ji kan ban saan tɔbi. Bi din yet a, "Fine tee Israel dindann, ti ki loon ki a kpo."

¹⁸ Li din ki wei kaawa, ki namm nan Filistia teeb bia faa tɔb, Gob doo ni. Li yoo manje ki Sibekai, wunba nyii Husa na din kpui jawakitir nba ki bi yiu Saf na.

¹⁹ Tɔb leer bia din faa namm nan Filistia teeb man sinsuuk ni, Gob doo ni. Ki El-hanann, wunba tee Jair bija ki nyi Betlehem na, kpui jawakitir nba nyii Gaaf, ki u sann tee Goliaf na. Goliaf kpandaauk din gben nan daauk nba tuu pɔon ki bi dia luu tana nae.

²⁰ Ki tɔb leer bia faa Gaaf doo ni, ki jawakitir nna be lenj ki loon kɔnn, ki mɔk niibira ntanloob-loob, ki bia mɔk taabira ntanloob-loob, ki li kur taan tee piinlee nan ntanna. ²¹ U din pak butin Israel teeb, ki Jonatann, wunba tee Defid ninja Sama bija na kpuiiu.

²² Jawakita banna manj din tee jawakita nba nyii Gaaf na yaaboonae, ki Defid nan u jab kpuiib.

22

*Ki jiin Defid nyannu yanj po
(Yanj 18)*

¹ Yennu nba din tinn Defid ki u nyii Sɔɔl nan u datalei nuu ni yoo nba, Defid din yin yanj nae ki tur Yennu a:

² Yennu-e tee n guutɔɔ, ki tee n sommtɔɔ nan fat-tɔɔ.

³ Yennu-e tee n guutɔɔ, u nie ki n la fatu;
u guun nan naagbankɔnjir nae, u fiarin ki tintin.

Nɔɔe tee n tinntɔɔ, u guun ki nyintin bonbiir ni.

⁴ N tuu yiin Yennu nba ntan nan dontir nae,
ki u nyintin datai nuu ni.

⁵ Kuun fuunn lintima, ki biiru dɔk be n paak.

⁶ Kuun darj kaane ki lintin; ki kaaok pii u baruk ki guun.

⁷ Maa tuu be parbiir ni, n tuu boi Yennu-e sommir po.

U be u ntasaakak nie ki gbat n kunkɔr;
ki gbiint n mɔnii nba jiin sommir po na.

⁸ Yennu din donn wutoore, ki tingbouj na damm ki jekir,
ki sanpaak bia damm, ki jekir.

⁹ Munyuuk din nyii u miana nie,
ki moyeruk di mupeenu ki nyi u mɔb ni.

¹⁰ U din pat sanpagboujo ki sik, ki bunbɔncheenn be u taa po.

¹¹ U din be bona nba mɔk kpinkpant* paake,
ki li yukir yiama, ki wonpaaruk saan nano.

¹² U din jii bunbɔnne ki dɔkin u mɔj,

* 22:11 22.11 Bi maan ni, bi yib "cherubim." Bi nyii Yennu boore.

ki sanpagbounbɔnn nba gbee nan nyun linto.

- 13 Ki mupeenu nyi sanyikintii nba be u tɔɔnn po na ni.
 14 Yennu din tant Yendouŋ ni, ki ti gbat Yabint Daano maŋ kunkor.
 15 U tɔ u peenii ki yat u datai, ki jii sanyikitii ki yatib.
 16 Ki mɔkgebenir tiŋ po ji dɔɔ yann,
 ki tingbouŋ na fiakir nyɔont,
 yoo nba ki Yennu yakii nan u datai
 ki tantir bi paak nan wutoor na.
 17 Yennu tant u nii ki sikin ki nyinnin nyunsunsuŋ ni.
 18 U fatin n datai nba paar
 nan binba namin, ki bi paŋ garin na nuu ni.
 19 Daar nba ki n be parbiir ni na ki bi worin,
 ŋaan Yennu-e din guurin.
 20 Yennu din sommime, ki n nyii ninbɔŋ ni,
 u din tinnin, kimaan u par mei n paak.
 21 Yennu teenin paatii, kimaan n tuun linba ŋan.
 U teenin piisin, kimaan n ki mɔk bisiat.
 22 N din mɔk mɔsaku nan Yennu sennii,
 ki ki tun bonbiir ki turo.
 23 N sak ki wei u sennii na kurawa. N ki yêt u wannu na.
 24 U mi nan n ki mɔk bisiat u boori,
 ki soor n mɔŋ ki ki tun biiti.
 25 Yennu pan paatii, n par nba yeen na paak,
 kimaan u mi nan n ki mɔk bisiat u boor.
 26 Yennu, a loon binba loona nae,
 ki tuun ŋant ki teen binba kaa biit na.
 27 A ŋan ki tur binba para yeen, ŋaan kɔn nan biit damm.
 28 A tuu tinn damm nba sikin bi mɔŋe,
 ŋaan sikint damm nba donn bi mɔŋ.
 29 Yennu, fine tee n fitir, ki te bunbɔnn kphantir yentu ki teenin.
 30 Fine teenin paŋ, ki n tuu lek n datai,
 ki teenin yiikoo, ki n tuu nyann bi paŋ.
 31 Yennu ŋarin, u sɔnu ŋane, ki u mɔmaan tee barmonii,
 u tee nan naagbankɔŋir nae ki tur binba kpaano sommir po.
 32 Yennu kɔɔe tee Yomdaano, Yennu kɔɔe tee ti guutoo.
 33 Yennu-e teenin paŋ, ki te ki n sɔnu ŋan.
 34 U te ki n tiin fanu nan piaro na,
 u guun fanu, kunkona nba fok na paak.
 35 U tumiin maa saa kɔn bianjinba, ki n saa fit tɔ kut tɔrbann.
 36 Yennu, fine guun ki tuu tinnin;
 a sommire teenin nijaann.
 37 Fine guun, ki bi ki fit nyannimi, ki te ki n ki ŋat baa.
 38 N wei ber n datai ki nyannib,
 ki n ki nyikitib nan maa tuu tan biirib,
 39 N faa ki biribe tiŋ ni, ki bi ji kan fit fiir,
 ki n nyannib, ki bi dɔɔ n tɔɔnn.
 40 Fine turin paŋ nba ki n kɔn kɔnn na,
 ki te ki n nyann n datai na.
 41 Fine te ki n datai na chiar ki nyikin
 ki n biir binba namin na.
 42 Ki bi yikin ki loon sommir, ŋaan sɔɔ kaa ki saa fatib,

- ki bi yi Yennu, njaan ki u ki teemm gatu.
 43 Ki n nannib ki bi tan tee nan tanbiinii na;
 ki n njaamat bi paak nan sonjouk ni tant na.
 44 Fine fat nyinnin niib nba lekin na nuu ni,
 ki njaamm njakitin, ki n dia n niib,
 ki niib nba ki n ki mib na kpant n jiamm.
 45 Ki boorganu gbaa n tɔɔnn;
 bi-i gbat n kunkɔr, ki bi saak n mɔb.
 46 Bi yan put njamate ki bi nyi bi digbanpaara ni,
 ki baat njaan jekir.
 47 Yennu fo. Pakin n fat-tɔɔ Yennu,
 ki mɔɔnt njɔɔ nba paar ki tinnin na po.
 48 Yennu-e te ki n nyann n datai,
 ki sikin niib na kur, ki bi be n lɔɔ ni.
 49 Yennu-e nyintin n datai nuu ni, ki te ki n paar n datai,
 ki guun, ki n nyi biit damm nuu ni.
 50 Li paak, n saa pak u sanne, niib sinsuuk ni,
 n saa yin yaniie ki pak u sann.
 51 Yennu-e teen min kpanbar Defid nyannjaann,
 ki jikit u lomm nba kaa paak na,
 ki teen min nba ki u gannin na,
 nan n yaaboona, ki saa tuu yoo nba kaa paak.

23

Ki jii Defid mɔbonjoontii po

- 1 Defid tee Jese bijae, njɔɔe ki Yennu din teenɔ nijaann, ki u tee wunba
 ki Jakob* Yennu man gannɔ ki dinno naan. Njɔɔ mane din yin yanmanii
 ki tur Israel teeb. Defid mɔbonjoontkaa mane na a:
 2 Yennu Seek te ki n pak, ki u mɔbona be n jerin paak.
 3 Israel teeb Yennu-e pak, wunba guu Israel teeb nae betin a:
 "Kpanbar nba dia u niib nan barmɔnii, ki bia diab nan Yentinu
 4 tee nan yonnu nba tuu nyikintir sanyioɔk ni,
 daar nba ki sanpagbant kaa nae,
 ki bia tee nan saak nba tuu baa gbenn,
 ki yonnu n nyi ki nyirikit mɔɔt nae."
 5 Nna bannue ki Yennu saa teen piisin n maaru paak,
 kimaan u lor mɔlor nba kaa gbennu nanima,
 ki li tee lor nba kan ban biir, ki tee mɔsonn nba kan ban lebit.
 Maa loon linba kure na, njanne sii tee nyannu,
 ki Yennu set saa te ki lin teen mɔnii.
 6 Binba ki mi Yennu njarin tee nan kunkonii nba ki bi tuu lu nae;
 sɔɔ kan fit siir nan niyani.
 7 Nirɔ n fit sii kunkonii see ki li daano jii kut daauk
 koo kpann. Bi saa joo kunkonii na muue ki lin di boont.

Ki jii Defid kunkɔnkɔnwakita po (1 Barkperii 11.10-41)

- 8 Defid kunkɔnkɔnwakita sanae na: sinsinn kunkɔnkɔnwakitir tee Joseb
 Basebef, ki u nyii Takemonn, njɔɔe din tee tɔɔndaano, jab bantaa na ni. U
 din jii kpanne ki kɔn nan jab kobii njanniin, ki kpai bi kur, tɔb yennkɔɔ ni.

* 23:1 23.1 Jakob sanleere tee Israel.

⁹ Wunba din pukin banlee ni ki tee kunkonkwakitir bantaa man ni sann tee Eleasar, ki u tee Dodo bija, ki nyii Aho naakuuk ni. Dasiar hoo nan Defid din pakir nan Filistia teeb nba taan leeb ki teen siir nan tob, ki be Pas Damim na, ki Israel jab chiar, ¹⁰ haaan ki hoo set ki kon nan Filistia teeb na tee-e nan u nii nba tan kar, ki u ki fit kubit u jukbanjiaki. Yennu din tur nyannjaann li daar. Laa din gar nna, ki Israel jab na hmat jen Eleasar nba be siaminba na, ki liat nikpeena na kunkontiat.

¹¹ Wunba din pukin kunkonkwakita bantaa na ni sann tee Sama, ki u tee Agee bija, ki nyii Harar. Ki Filistia jab din taan be Lehi, siaminba ki toa kpaab be na. Ki Israel jab na din chiar, ¹² haaan ki Sama set kpaab man ni ki kon nan Filistia jab ki kpiib. Yennu din tur nyannjaann li daar.

¹³ Laa din tan jan nan bin piin jeet jaanu na, kunkonkwakita bantaa din nyii kunkonkwakita piintaa ni ki saan Defid boor, Adulam tanfiok na ni, ki Filistia jab na taan be Refaim baauk ni. ¹⁴ Li yoo man Defid daa din be jojaann paake, haaan soo Filistia jasiab yent Betlehem-a. ¹⁵ Nyunnyukuru din soor Defid, ki u yet a, "N sunman ki soo n saan bunbunn nba kpia Betlehem tammob na ki finn nyun turin, man nyu." ¹⁶ Ki kunkonkwakita bantaa na yabir ki koo Filistia jab kaan na ni, ki saa finn nyun, bunbunn nba kpia Betlehem tammob na ni, ki tan tur Defid. Ki Defid ki nyuu, haaan kpaar moon tin ni, ki li tee piinii ki teen Yennu, ¹⁷ haaan yet a, "Yennu, n kan fit nyu nyun nba na. Mi-i nyuu, li sii tee nan n nyuu jab bantaa nba chibin bi saanmanii na son nae," ki yet nyunu.

Linba nae din tee toonjaana nba ki kunkonkwakita bantaa na tun.

¹⁸ Joab naa bik nba tee Abisai, ki bi naa tee Seruya na, hooe din tee kunkonkwakita piintaa na toondaano. U din jii u kpann ki kon nan jab kobii hantaa ki kpai bi kur. Bi piintaa na ni, u sanne din woot ki gar leeb na kur. ¹⁹ Hooe din tee kunkonkwakitir nba ki u sann doo piintaa na ni, ki bi teeno bi toondaano, haaan u sann din ki wokit ki baar kunkonkwakita bantaa na.

²⁰ Benaya, wunba tee Jehoyada bija ki nyii Kabseel na, mun din tee kunkonkwakitire. U din tun par toona bonchiann. U din kpai Moab kunkonkwakita banlee. U ban sik bootuk ni samaatuk daar, ki kpai yanbor, ²¹ ki bia kpai Ijpt niwakitir. Ijpt niro na din kub kpanporon, haaan ki Benaya woro nan gbajar, ki fat kpann na u nuu ni, ki kpaii nan kpann man. ²² Par toona nba ki Benaya, wunba din pukin jab piintaa na ni tume na. ²³ U sann din woot ki gar bi kur, haaan u sann din ki woot baar kunkonkwakita bantaa na. Defid din te ki u tee u guura saakoo.

²⁴⁻³⁹ Binba nae din tee kunkonkwakita piintaa na:

Asahel, ki u tee Joab naa bik,
 nan El-hanann, ki u tee Dodo bija ki nyii Betlehem,
 nan Sama nan Elika ki bi nyii Harod,
 nan Heles, ki u nyii Pelet,
 nan Ira, ki u tee Ikes bija ki nyii Tekoa,
 nan Abieser, ki u nyii Anatof,
 nan Mebunnai, ki u nyii Husa,
 nan Salmonn, ki u nyii Aho,
 nan Mahari, ki u nyii Netofa,
 nan Heleb, ki u tee Baana bija ki nyii Netofa,
 nan Itai, ki u tee Ribai bija ki nyii Gibeab nba be Benjaminn yent ni na,
 nan Benaya, ki u nyii Piratonn,
 nan Hidaai, ki u nyii baat nba kpia Gaas na ni,

nan Abialbonn, ki u nyii Araba,
 nan Asmafef, ki u nyii Bahurim,
 nan Eliaba, ki u nyii Saalbonn,
 nan Jasenn bonjai,
 nan Jonatann,
 nan Sama, ki u nyii Harar,
 nan Ahiam, ki u tee Sarar bija ki nyii Harar,
 nan Elifelet, ki u tee Ahasbai bija ki nyii Maaka,
 nan Eliam, ki u tee Ahitofel bija ki nyii Gilo,
 nan Hesro, ki u nyii Kamel,
 nan Paarai, ki u nyii Arab,
 nan Igal, ki u tee Natann bija ki nyii Soba,
 nan Bani, ki u nyii Gaad,
 nan Selek, ki u nyii Amonn,
 nan Naharai, ki u nyii Beerof ki tee Joab jatiat diarɔɔ,
 nan Ira nan Gareb, ki bi nyii Jatir,
 nan Yuria ki u tee Hef booru nirɔ.
 Defid kunkɔnkɔnwakita din taan tee piintaa nan banlore-e.

24

Defid nba kan nikant bianjinba (1 Barkperii 21.1-27)

¹ Yennu wutoor din doo Israel teeb paak sakyenn ni, ki u te Defid daamiib. Yennu din yet Defid a, “Saant kan Israel teeb nan Juda teeb.”

² Tɔn, ki Defid yet Joab, wunba tee kunkɔnkɔnna saakɔɔ na a, “Jiin a kunkɔnkɔnna saakab na, ki lin namm Israel tij kur po, laa nyii ganj po ki saa tuu diitu po, ki kan kunkɔnkɔnna na. N loon man bann baa tee bianjinbae.”

³ Ki Joab yet Defid a, “Chanbaa, njaant ki a Yomdaano Yennu n te ki Israel teeb n pot taar kobik ki gar baa tee bianjinba motana, faa daa be a manfoor ni na. Chanbaa, bee ki a loon ki a kan nikanti?” ⁴ Njaan ki kpanbar Defid te Joab nan u kunkɔnkɔnna saakab na sak u mɔb. Ki bi nyii u boor, ki saan a bin kan Israel teeb nba tee kunkɔnkɔnna na.

⁵ Bi din poot Jɔɔdann mɔkir ki chaan bi kaan Aroer niidiitu po, ki li be baauk na sinsuuk ni, ki tee Gaad yent, ki nyii lej ki saan niiganj po ki saa baar Jaser, ⁶ ki bia saan Gilead, ki tɔɔt baar Kades, Hef booru yent ni. Bi bia din saan Dann, ki nyii Dann, ki ji saan yonbaa po ki jiin Sidonn po. ⁷ Bi bia din saan doo nba ki bi maa lintir ki li tee Taya nae, ki bia saan Hif booru doi nan Keenann booru doi kur, ki tan joont baar Beerseba, ki li be Juda niidiitu po. ⁸ Bi din jii njaariii npanyia nan daapiinlee-e ki lin digbana na kur po, ki nmat jen Jerusalem. ⁹ Joab din jen ki tan wann kpanbar man binba jan nan bin saan tɔb. Ki Israel booru ni tee jab tusaa kobii njanniin, ki Juda booru ni mun tee jab tusaa kobii njanjmu.

¹⁰ Njaan Defid nba din kan niib na ki gbenn yoo nba, u par din biire, ki u yet Yennu a, “Yennu, n biir nan maa tun linba nawa. Nyikin n biit ki chabin. N tun jatiwa.”

¹¹⁻¹² Yennu din pak nan u sokinii Gaad, wunba tee kpanbar Defid ninnyɔdaano na a, “Ii saa pak Defid nan n saa wanno tubdatu booru muntaae, ki wun gann yennkɔɔ, ki n saa tun linba ki u gann man.” Defid nba fiir sanyiok ni yoo nba, ¹³ ki Gaad saan u boor ki saa wanno linba ki Yennu yetɔ, ki boi Defid a, “A loon ki kome n baa a tij ni bina nantaa,

koo a loon ki a datai n wei bera ki a chiar ki nyikib n̄maarii n̄antaa, koo a loon yiarbiiuko n baa a tiŋ ni daan̄antaa? M̄otana, dukint li po, ki turin gatu, ki man fit n̄mat wann Yennu.”

¹⁴ Ki Defid yet Gaad a, “Barm̄onii, n be daamii nie. N ki loon niib n dat n tubiri. N̄aant Yennu m̄nje n dat n tubir, kimaan u m̄ok ninbatinu.”

¹⁵ N̄anne ki Yennu te yiarbiiuk baa Israel teeb paak, li daar sanyiok ni ki tan tuu yoo nba ki n̄oɔ Yennu senn na. Ki Israel teeb tusaa piinlore kpo, laa nyii gaŋ po, ki tan tuu diitu po. ¹⁶ Yennu malaka nba din tant u nuu a wun biir Jerusalem yoo nba, ki ninbaauk soor Yennu nan waa daar niib na tuba na, ki u yet malaka nba kpi niib na a, “Nyikin, nna jaŋa.” Malaka na din be Jebus nir̄o nba ki bi yiu Arauna na jarik nie.

¹⁷ Yoo nba ki Defid la malaka nba kpi niib na, ki u yet Yennu a, “Mine tee daan̄o nba biira, mine tun ki kpet. Tatimm na biir bee? A dat min nan n n̄aateeb tuba.”

¹⁸ Li daar manje ki Gaad saan Defid boor ki saa yeto a, “Saant Arauna jarik ni ki saa maa maruŋ binbintir leŋ ki tur Yennu.” ¹⁹ Defid din gaar Yennu wannu nba ki Gaad beto na, ki fiir saan. ²⁰ Arauna din got ki la kpanbar Defid nan u saakab baat u boor, ki u baa fabin tiŋ ni, Defid toɔnn, ²¹ n̄aan boi a, “Chanbaa, bee paake ki a baat n boori?”

Ki Defid jiin a, “N baat maa n daa a jarik nae, ki maa maruŋ binbintir ki tur Yennu, ki lin te Yennu n ḡoɔr yiarbiiuk nba kpi niib na.”

²² Ki Arauna yet Defid a, “Chanbaa, yentir tiŋ na, ki mann maruŋ ki tur Yennu nan faa loon bian̄inba. Naajai nba ki a saa joob muu ki mann maruŋ binbintir paake na, yokit nan diboolanbanae na ki a jii joo muu.”

²³ Arauna din jii li kur ki tur kpanbar Defid n̄aan yeto a, “A Yomdaan̄o Yennu n gaar a maruŋ.”

²⁴ Ki kpanbar na yeto a, “Aaii, n saa pa bona maŋ paaka. N kan jii linba ki n ki pa li paak ki tur n Yomdaan̄o Yennu, ki li tee maruŋu,” n̄aan daa jarik nan naajai na, salimpeenkuna piin̄mu, ²⁵ ki maa binbintir leŋ ki tur Yennu, ki mann maruŋ, ki li tee mujoonu Yenpiinii nan weinanleeb Yenpiinii, binbintir na paak. Ki Yennu gaar u miaru, ki yiarbiiuk nba kpi Israel teeb na gbenn.

KPANBARA sinsinn labaar

Ki jiin 1 Kpanbar gbouj na po

Gbouj na beerit kpanbar Defid bina nba din tan joont na poe, nan kpanbar-lia nba din dii naan u poor po. Li bia beerit bianjinba ki Israel naan yent din bokit munlee, ki bokyenn be tin na gan po, ki bi yir Israel naan yent, ki bokleer na be tin na diitu po, ki bi yir Juda naan yent. Baatusir ni, bi yi gbouj mane 1 Kins.

Ki jiin kpanbar Defid kpetuk po

¹ Ton, kpanbar Defid ji din kpet bonchiann, ki u rjatoontunna lek tuu pinɔ chinchena, rjan ki waat bia mɔkɔ. ² Nanne ki u rjaasaakab na tan yetɔ a, "Chanbaa, rjaant ki tin lon poobik ki wuu sommita. Wun tuu doɔr kpiana ki a gbanu-ii ton." ³ Ki bi din lin Israel yent kur po ki loon sapaanfan, ki din saa la sapaanfan Sunem doo ni, ki u sann tee Abisak, ki baar nanao ki tan tur kpanbar Defid. ⁴ U din fan bonchiann, ki dia kpanbar Defid ki goriio, rjan kpanbar Defid din ki kɔɔno.

Bianjinba ki Adonija loon naan

⁵⁻⁶ Absalom din kpoe, ki Adonija ji biar ki tee Defid nan u rjaapoo Hagif bonjasaakak nba be u manfoor ni. U mun din tee naasinfaje. Defid din ki kpaano, ki u nunii mun din mon nan wun di naan. Ki u kpaan taanii nan taantorit ki bia kpaan jab piinjmu a bin chiano. ⁷ Ki u din pak nan Joab, wunba naa tee Seruya na, nan Abiatar wunba din tee manntɔɔ na, ki bi sak a bi saa sommo. ⁸ Naan manntɔɔ Sadok, nan Jehoyada bija Benaya, nan Yennu sokinii Natann, nan Simei nan Rei nan Defid guuteeb na rjarin din ki taa Adonija po.

⁹ Dasiar ki Adonija mann maruj ki kpai pei nan naajai nan naajabik-pamma, siaminba ki bi yi Waauk Tann, ki li kpia nan En Rogel nyuntona na. U din yiin kpanbar Defid bonjalei nae nan kpanbar saakab nba nyii Juda na, a bin baar u mannu jaamm man. ¹⁰ Naan u din ki baant u baa bik nba tee Solomonn na, nan Natann, wunba tee Yennu sokinii na, koo Benaya, koo Defid guuteeb na.

Bianjinba ki Solomonn dii naan

¹¹ Ki Natann saan Solomonn naa Baf-seba boor ki saa boio a, "A ki gbat nan Hagif bija Adonija dinn u moɔr naami-i? Kpanbar Defid ki mi siar ki jiin li po nan waama. ¹² Li-i tee ki a loon fan tinn a manfoor ki bia tinn a bija Solomonn manfoor, n kpaanae ¹³ ki fan saan kpanbar Defid boor ki saa boio a, "Chanbaa, a ki senn mɔsonjaann nan n bija Solomonn-e tan saa gaar a naami-i? Ki li teen nlee ki Adonija ji tan gaar naan manj?" ¹⁴ Natann bia din yetɔ a, "Fi-i boio yoo nba, n saa koo ki pak gbeen a maan manj."

¹⁵ Nanne ki Baf-seba koo kpanbar Defid didɔokauk ni a wun lau. U din kpet bonchiann, ki sapaamo nba tee Abisak, ki nyii Sunem nae din goriio. ¹⁶ Ki Baf-seba gbaan kpanbar na tɔonn. Ki rjoo kpanbar boi Baf-seba a, "A loon bee?"

¹⁷ Ki u jiin a, "Chanbaa, a turin mɔsonn, a Yomdaano Yennu sanni, nan n bija Solomonn-e tan saa gaar a naan, ¹⁸ rjan Adonija poɔr dii naan

nawa, ki a ki mi siar ki jiin li po. ¹⁹ U mann marujo ki kpaii pei nan naajai nan naajabikpamma, ki yiin a bonjai nan manntoo Abiatar nan a kunkonkonna saakoo Joab a bin baar jaamm man, rjaan ki yiin a bija Solomon-i. ²⁰ Chanbaa, Israel teeb kur goriiiae a bin la wunba saa gaar a naan na. ²¹ Fi-i kii tun siar motana rjaan tan kpo, bi sii dia min nan n bija Solomon nan ti tee nikpiira nae."

²² U daa ki pak gbenn kaawa, ki Natann wei baar kpanbar rjaak na ni. ²³ Ki bi yet kpanbar na nan Yennu sokinii na be. Ki Natann koo ki baa fabin tij ni, kpanbar tooon, ²⁴ ki yet a, "Chanbaa, a yet nan Adonija-e saa gaar a naami-i? ²⁵ Dinna daar na ni, u saan mann marujo ki kpaii naajai nan pei nan naajabikpamma bonchiann. U yiin a bonjai kure, nan a kunkonkonna saakoo Joab, nan manntoo Abiatar, ki motana bi be lej ki di jaamm, ki hoot a, 'Kpanbar Adonija manfoor n fokit.' ²⁶ Chanbaa, u ki yiin min rjaimi. U bia ki yiin manntoo Sadok koo Benaya koo Solomon-i. ²⁷ Chanbaa, a sak linba na rjaan ki ki wann a saakab wunba yaa wun gaar a naami-i?"

²⁸ Ki kpanbar Defid yet a, "Yiint Baf-seba ki wun jen koo." Ki u koo ki tan set kpiano. ²⁹ Ki u yeto a, "N sat mob Yennu nba fo na sann ni, wunba nyinnin n daamii kur ni, ³⁰ nan dinna n saa dia msonn nba ki n jii Israel teeb Yomdaano Yennu sann ki senn ki tura nan a bija Solomon-e saa gaar n naan na."

³¹ Ki Baf-seba baa fabin tij ni, kpanbar na tooon, rjaan yet a, "N Chanbaa kpanbar na manfoor n fokit."

³² Ki kpanbar Defid tun ki yiin Sadok nan Natann nan Benaya. Baa koo yoo nba ³³ ki u yetib a, "Jiin n saakab ki te ki n bija Solomon n jak n tion bontaamm ki yin saan nana Gihonn nyuntonn boor. ³⁴ Lej marje, Natann nan Sadok saa dinno Israel naan. Li poor po yin pebir naatunn ki hoot a, 'Kpanbar Solomon manfoor n fokit,' ³⁵ ki yimm nan rjoo n tok jen ki wun tan kar n naan binbintir na paak. Njooe saa gaar n naan, kimaan n gann rjooe maa wuu tee Israel teeb nan Juda teeb kpanbar."

³⁶ Ki Benaya jiin a, "Li saa tuma, ki a Yomdaano Yennu n gbeener. ³⁷ Nan Yennu nba be nana bianinba na, u bia kii be nan Solomon nna, ki rjaan ki u naan n tant ki gar a yar."

³⁸ Ki Sadok nan Natann nan Benaya nan kpanbar guuteeb na jii Solomon, ki kaano kpanbar bontaamm na paak, ki saan nana Gihonn nyuntonn na boor. ³⁹ Ki Sadok jii kpan nan sej nba ki u bo nyii nann kasii lanbour ni na, ki moon Solomon paak. Ki bi pebir naatunn na, ki niib na kur hoot a, "Kpanbar Solomon manfoor n fokit." ⁴⁰ Li poor po ki bi kur waau ki kun, rjaan hoot nan parmaasir, ki faa bonmumoot, ki fu fuut nba nik tij.

⁴¹ Ki Adonija nan u saamm na nba gbenn bi jaamm yoo nba, ki bi gbat fuut na. Joab nba gbat naatunn monii yoo nba ki u boi a, "Fuut nba fu doo ni na paak tee bee?" ⁴² U saa piak ki gbent na, ki soo manntoo Abiatar bija Jonatann dokita. Ki Adonija yeto a, "Koon, a tee ninjanoe, a sii baat nan barjaniie."

⁴³ Ki Jonatann jiin a, "Aaii, ti yomdaano kpanbar Defid dinn Solomon naama. ⁴⁴ U te Sadok nan Natann nan Benaya nan kpanbar guuteeb nae chiano. Bi jakino kpanbar tion bontaamme; ⁴⁵ ki Sadok nan Natann dinno naan, Gihonn nyuntonn boor. Li poor po ki bi koo doo ni ki ji hoot nan parmaasir, ki niib na ji yuuk mobit. Li fuute ki i gbia na. ⁴⁶ Solomon-e ji tee kpanbar. ⁴⁷ Linba bia pukin, kpanbar saakab saan a bin foont ti

yomdaano kpanbar Defid, ki yet a, 'Chanbaa, Yennu n tant Solomonn sann ki lin gar a yar, ki Solomonn naam-ii kpai ki gar a yar.' Ki kpanbar Defid gbaan u doonu paak, ki jiant Yennu ⁴⁸ naan miar a, 'Naant ki tin dont Israel teeb Yomdaano Yennu, wunba te ki n waas na yeno gaar n naan ki lia, ki nso Yennu te ki n mok manfor ki tan la nna.' "

⁴⁹ Ton, janmaanii ji din soor Adonija saamm nae, ki bi yat, ki soo kur soor u sonu. ⁵⁰ Ki Adonija mun ji tiin Solomonn janmaanii, ki saan koo Yennu lanbour ni, ki soor maru binbintir na kpini. ⁵¹ Kpanbar Solomonn din gbat nan Adonija tinso janmaanii ki saan soor maru binbintir na kpini ki dia, naan yet a, "Sinsinn, n loon kpanbar Solomonn-e n por ki turin nan u kan te ki bin kpimi."

⁵² Ki Solomonn jiin a, "Li-i tee ki u sikin u moŋ ki waan, u yut nan yennkoo wa kan guti; naan wu-u kii sikin u moŋ, u saa kpowa." ⁵³ Li poor po ki kpanbar Solomonn te ki bi baar nan Adonija, ki Adonija tan gbaan u boor, ki Solomonn yeto a, "Ii kun."

2

Defid kpaanjoontik nba ki u tur Solomonn

¹ Defid nba ji din yaa wun kpo yoo nba, ki u yiin u bija Solomonn ki turo u kpaanjoontik a: ² "N kuun yoo baara. Ii mok parcheenn kii wakii, ³ ki tun linba ki a Yomdaano Yennu wanna. Sakin u sennii kur nan laa sob Moses gbou ni na. Ki fi-i saan siaminba kur, a sii doe bont kur ni. ⁴ Li-i tee ki a sak Yennu mob, u saa dia masonn nba ki u senn, yoo nba ki u pakin nan n yaaboona saa dia Israel teeb nan yoo nba kaa paak, li-i tee ki bi saak u mob, ki dia u sennu fanu nan bi para kur nan bi dudukit kur.

⁵ "Siar bia be ki pukin. I tian linba ki Joab din tun ki turin na, ki kpai Israel kunkonkonna saakab banlee, ki bi tee Ner bija Abner, nan Jeter bija Amasa na. I tian waa din kpiib bianjinba, ki soo ki tob ji kaa, ki jiin pann baa din kpai niib nba tob yoo na. U din kpai niib nba ki mok biite, ki motana mine jii li jikir, ki di li biak. ⁶ A mi faa saa teen bianjinba. Daa te ki u kpenn u Yennaak kuumi.

⁷ "Naan a dia Barsilai nba nyii Gilead na waas fanu kii goriib, kimaan bi din dian fanu, yoo nba ki n din tiin ki borii a yoo Absalom na.

⁸ "Ki pukin Gera bija Simei, ki u nyii Bahurim doo ni, Benjamins booru ni, u din porin mopora bonchiann, daar nba ki n din saan Mahanaim na, naan waa din tan chetin Joodann mokir ni yoo nba, n din jii Yennu sann ki senn masonjaann ki turo nan n kan kpiu. ⁹ Naan a daa te ki u konjit tubdatu. A mi faa saa teen bianjinba. A te bin kpiu."

Ki jiin Defid kuun po

¹⁰ Defid din kpo, ki bi piuu doo nba ki bi yi Defid doo na ni. ¹¹ U din dii Israel naan ki kar bina piinnae; u din kar Hebronn bina njanlore-e, ki bia kar Jerusalem bina piintaa nan nantaa. ¹² Ki Solomonn gaar u baa naan na, ki u naan man kpaat bonchiann.

Ki jiin Adonija kuun po

¹³ Ki Hagif bija Adonija saan Solomonn naa Baf-seba boor, ki Baf-seba man boio a, "A foontii na tee manu foontie-e?"

Ki u jiin a, "Nn," ¹⁴ naan yet a, "N mok siar ki loon ki n boia." Ki poo na jiin a, "Bia?"

¹⁵ Ki u yet a, “A mi nan n bo tee saa di Israel naame, ki sɔɔ kur daan loon nnae, ɲaan li tan tune ki n waarɔ dii naan na, kimaan li tee Yennu loomme. ¹⁶ Ki mɔtana, bonyenn kɔɔe ki n yaa man miar, ki a di sukuru, ki daa miinimi.”

Ki Baf-seba boio a, “Bia bonti?”

¹⁷ Ki u jiin a, “N barimae ki a boi kpanbar Solomonn, n mi nan u kan yêt a mɔbe, ki wun turin Abisak, wunba nyii Sunem na, ki man kɔɔɔ.”

¹⁸ Ki poo na jiin a, “Li ɲan, n saa pak nan kpanbar ki somma.”

¹⁹ Ki Baf-seba kɔɔ kpanbar boor a wun saa pak ki somm Adonija. Ki kpanbar na fiir set a wun foont u naa, ki gbaan u tɔɔnn. Li poor po ki u ɲmat kar u kok paak, ɲaan te ki bi jii kaanu ki tur u naa; ki u naa kar u niidiitu po. ²⁰ Ki u naa yet a, “N loon sommire waan a boor ki yaa n boia; dimin sukuru ki daa yêeni.”

Ki u boi a, “Li tee bee, n naa, n kan yêti.”

²¹ Ki u naa jiin a, “Njaant ki a ninja Adonija n gaar Abisak ki kɔɔɔ.”

²² Ki kpanbar na boio a, “Bee ki a beerin nan n jii Abisak ki turɔ? A bia tan saa pakin nan n jii naan na ki turɔwa. U poɲ tee n yɔɔrɔe, ki manntɔɔ Abiatar nan Joab poɲ taa u poe.” ²³ Njanne ki Solomonn jii Yennu sann ki sat mɔb a, “Yennu n faa kpın, li-i tee ki n ki te ki Adonija jii u manfoor ki pa waa boi linba po na paaki. ²⁴ Yennu-e kaanin fanu n baa Defid naangbouɲ na paak; u dia u mɔsonn ki jii naan na ki tur min nan n yaaboona. N sat mɔb, Yennu nba fo na sann ni, nan Adonija saa kpo dinnae.”

²⁵ Njanne ki kpanbar Solomonn tur Benaya yaak, ki u nyii ki saa kpıi Adonija.

Ki jiin Abiatar beru nan Joab kuun po

²⁶ Li poor po ki kpanbar Solomonn yet manntɔɔ Abiatar a, “Ti kun a dandoo Anatof. A tee fan kpoe, ɲaan n kan te ki bin kpia mɔtana, kimaan yoo nba ki a din be nan n baa Defid na, a din tee wunba gorii Yennu molor lakir na-e, ki fin nan n baa din chentir n baa ninmɔnn kur.” ²⁷ Li yoo na ki Solomonn ber Abiatar ki nyinnɔ Yennu mannteeb toona ni, ki li te Yennu nba din pak linba Siilo doo ni, ki jiin mannteeb yudaano Eli nan u yaaboona po na teen monii.

²⁸ Li yoo na ki Joab gbat linba tun na, (u din somm Adonija-e ɲaan ki somm Absalom-i), ki chiar saan Yennu lanbouɲ ni, ki saa soor maruɲ binbintir na kpınii. ²⁹ Ki labaar maɲ nba baar kpanbar Solomonn nan Joab chiar ki saan kɔɔ Yennu lanbouɲ ni, ki be maruɲ binbintir na boor yoo nba, ki Solomonn tun toomu a wun saan ki saa boi Joab ki laan bee ki u chiar saan binbintir boori. Ki Joab jiin a, “N chiar saan Yennu boor, kimaan n tiin Solomonn-e.” Njanne ki kpanbar Solomonn tun Benaya a wun saan kpi Joab. ³⁰ Ki u saan kɔɔ Yennu lanbouɲ ni ki yet Joab a, “Kpanbar yet a fan nyi.”

Ki Joab jiin a, “Aaai, n saa kpo nnae.”

Ki Benaya ɲmat kpanbar boor ki saa wannɔ Joab nba pak bianjinba.

³¹ Ki Solomonn jiin a, “Tumin nan ɲɔɔ Joab nba pak bianjinba na. Kpımɔ ki piıu, ki sɔɔ ji daa ban nyiir min koo Defid yaaboonsɔɔ, Joab nba din kpıi niib nba kaat na paaki. ³² Yennu saa dat Joab tubir, niib maɲ kpınu paaka, kimaan u din kpıib, ki n baa Defid ki mi li po. Joab din kpıi jab banlee nba ki bi binberɲ ɲan ki gar u yar. Njamme tee Abner, wunba din tee Israel kunkɔnkɔnna saakɔɔ na, nan Amasa, wunba din tee Juda kunkɔnkɔnna saakɔɔ na. ³³ Bi kuun tubdatu saa baa Joab nan u yaaboona

paake yaayoo nan yaayoo. N̄aan Yennu sii tun teen Defid yaaboona nba sii kaar u naangbouŋ na paak nyannu.”

³⁴ Ki Benaya saan koo Yennu lanbouŋ ni ki kp̄ii Joab, ki bi piiu u doo ni, kunkoouk na paak. ³⁵ Kpanbar ji din senn Benaya-e Joab taar ni, ki u tee kunkonkonna saakoo, ki jii Sadok nba tee manntoo na ki senn Abiatar taar ni.

Ki jiin Simei kuun po

³⁶ Li yoo na ki kpanbar tun ki yiin Simei ki yeto a, “Maan a n̄aak Jerusalem na, kii be leŋ ki daa saa siar. ³⁷ Fi-i yaat ki chat gar Kidronn kpenu na, a saa kpoe, n̄aan fine bia sii mok biit.”

³⁸ Ki Simei jiin a, “Chanbaa, li n̄an. N saa tun faa yet linba na.” Simei ji din kar Jerusalem-e.

³⁹ Bina n̄antaa poor po ki Simei daaba banlee chiar saan Gaaf bat Akis, wunba tee Maaka bija na boor. Ki Simei nba gbat nan bi be Gaaf na, ⁴⁰ ki u jak u boŋ ki saan bat Akis boor, Gaaf doo ni, ki lon u daaba, ki saa lab ki jen namm. ⁴¹ Ki Solomonn nba gbat linba ki Simei tun na, ⁴² ki u tun yiino ki tan yeto a, “N daan te ki a senn m̄osonn Yennu sann ni nan a kan nyi Jerusalem-i, ki n daan kpaana nan fi-i tanji tun nna, a saa kpoe. A daan ki sak kaa ki yetin nan a saa wei n m̄obi-i? ⁴³ Bee teen ki a ji tan biir m̄osonn na ki yet n sennu? ⁴⁴ A mi biit nba kur ki a tun ki tur n baa Defid. Yennu saa dat a tubir li paak. ⁴⁵ N̄aan u saa teen piisime n paak, ki te Defid naam-ii kpai yaayoo nan yaayoo.”

⁴⁶ Li poor po ki kpanbar tur Benaya m̄ob, ki u nyii ki saa kp̄ii Simei. Yiikoo kur ji din be kpanbar Solomonn nuu nie.

3

Bianjiba ki Solomonn miar Yennu yanfoon po (2 Barkperii 1.3-12)

¹ Solomonn din koon Ijpt kpanbar bipooe ki taan m̄ob nan Ijpt kpanbar na. U din jii sapaamo nae ki baar nano, ki u be Defid doo ni nan waa tan maa u n̄aak, ki maa Yenjiantu n̄asaakak, ki bia maa joonjouk ki lint Jerusalem ki gbenn. ² Yenjiantu n̄asaakak daa din kaa, ki niib mann marint binbinta paak jiaak jiaak. ³ Solomonn din loon Yennu, ki gaar u baa Defid kpaanii na, n̄aan u mun bia din kp̄ii bonkobit ki mann marint binbinta jiaak jiaak paaka.

⁴ Sian yoo ki u tan saan Gibeonn, ki saa mann maruŋ, kimaan maruŋ binbint-gbenir din be leŋe. Yoo nba gar, u din mann mujoonu maruŋ kobii kobii leŋ. ⁵ Li daar nyiok ki Yennu dokit u paak damiit ni, ki boio a, “A loon bee ki man turani?”

⁶ Ki Solomonn jiin a, “A tun a lonchiŋ ki tur a toontunno, n baa Defid, yoo nba gar, ki u din n̄an, ki mok m̄osaku nan baakir, fin nan n̄oo binber ni, ki a tukin ki wanno a lonchiŋ nba kaa paak, ki turɔ bonjak ki u kar u naan binbintir paak dinna na. ⁷ N Yomdaano Yennu, maa lek tee bik ki kan fit dia niib na, n̄aan a te ki n dii n baa naame ki ji tee kpanbar. ⁸ Mine ji be niib nba ki a gannib ki teemm a yab na sinsuuk ni na, ki niib na yab ki kaa kanni. ⁹ Li paak, turimin yanfoon nba ki n saa fit dia a niib maŋ nan barmonii, ki bia fit bann bonn̄ann nan bonbiir bokitu. Nna-i kaa, n saa teen nlee ki fit dia a niib nba kaa kann na?”

¹⁰ Li din man Yennu bonchiann nan Solomonn nba boi yanfoon po na; ¹¹ ki u yeto a, “Faa ki boi a tione manfofoouk po, ki bia ki boi mokint po, koo a datai kuun po, nnaan boi yanfoon nba ki a saa fit dia niib fanu na, ¹² n saa tun linba ki a boi nawa. N saa tura yanfoon nan bannu bonchiann nba ki soo daa ki mi mok li booru, koo ki soo bia kan mi la li booru. ¹³ N bia saa tura linba ki a ki boi li po. A manfoor ni kur a sii mok mokint, ki niib teena baakir ki gar kpanbara kur. ¹⁴ Li-i tee ki a sak n mob ki wei n sennii, nan a baa Defid nba din tuun na, n saa tura manfofoouk.”

¹⁵ Ki Solomonn yerik goon ni, ki bann nan Yennu-e pak nanao damiit ni. Ki u saan Jerusalem ki saa set Yennu molor lakir na toonno po, nnaan mann mujoonu maruj nan weinanleeb maruj ki tur Yennu. Li poor po ki u teen jaamm ki tur u toontunna saakab kur.

Biajinba ki Solomonn bu barii nba paar

¹⁶ Dasiar ki poochonchona banlee baar kpanbar Solomonn boor nan maan. ¹⁷ Ki yeno yet a, “Chanbaa, min nan poo na be nayan koo nie, ki n mar bonjak ki soo ki u be. ¹⁸ Li daa nantaa daar ki u mun mar bonjak. Ti banlee na kooe daan be nnaak na ni, soo daan kaa ki pukin ti po. ¹⁹ Dasiar nyiok ki u tan kpet labir ki nyakin u bik na, ki u kpo. ²⁰ Ki u fiir nyiok na ki wokit n bifook na, ki soo ki n goona, ki u saan biru u doonu paak, nnaan wokit u bipseenn na ki baar biru n doono paak. ²¹ Laa yent sanyiok ki n fiir man moon n bik yoo nba, ki soo ki li tee bipseenne, ki n namm got bik na, ki soo ki li ki tee n bik na kaa.”

²² Nanne poo loo na yet a, “Aaai, bik nba fo nae tee n bik, ki bipseenn na mun tee a yoo.”

Ki wunba pak sinsinn na mun yet a, “Aaai, bik nba fo nae tee n bik, nnaan ki bipseenn na tee a yoo.”

Ki bi noi nan leeb kpanbar Solomonn numm ni.

²³ Ki kpanbar Solomonn tan yet a, “Yeno yaa bifook na tee u yooe, nnaan bipseenn na ki tee u yoo, ki loo mun yaa bifook na tee u yooe, nnaan bipseenn na ki tee u yoo.” ²⁴ Nanne ki u te ki bi koo ki saa jii saatir. Baa baar nann yoo nba, ²⁵ ki u yet a, “Potir bik nba fo na jina nandlee, ki jii jin-yenn ki tur pooyeno, ki jii leer ki tur pooloo na.”

²⁶ Ki bifook na tione naa na nba mantik loon u bik na ki li saa gar na, ki u yet kpanbar a, “Chanbaa, daa kpi bik na; jiimo ki tur pooloo na.”

Nnaan ki pooloo na jiin a, “Daa jikit bik na ki teen ti yeno; potir bik man jina nandlee.”

²⁷ Nanne ki Solomonn yet a, “Daa kpi bik na. Jiimo ki tur poo nba bo pak sinsinn na. Nooe tee bik na naa.”

²⁸ Israel niib nba gbat Solomonn dudukit na yoo nba, ki bi turo baakir bonchiann, kimaan bi bann nan Yennu turo yanfoon nba ki u sii bu barii fanuwa.

4

Ki jiin kpanbar Solomonn toontunna saakab po

¹ Solomonn-e din tee Israel teeb kur kpanbar, ² ki binba na tee u toontunna saakab:

Mannteeb yudaano din tee Sadok bija Asaria.

³ Ki gbansobira mun tee Sisa bonjai, Elihoref nan Ahija.

Ki doo gbansobiru mun tee Ahilud bija Jehosafat,

⁴ ki kunkononna saakoo mun tee Jehoyada bija Benaya,

ki mannteeb mun tee Sadok nan Abiatar.

⁵ Ki yent saakab yudaano tee Natann bija Asaria.

Ki kpanbar maaruk tee manntoo Sabud, ki u tee Natann bija.

⁶ Ki kpanbar naatoontunna saakoo tee Ahisar,

ki wunba gorii doo motaauk toonn paak mun tee Abda bija Adoniram.

⁷ Kpanbar Solomonn din nyinn jab piik nan banlee-e ki teemm yent saakab Israel tinj ni. Namme din tuu jii jeet bi yent ni, ki baar nann ki tan tur noo kpanbar nan u naateeb, ki bi di. Bi din dint kpanbar nan u naateeb nmaarik nmaarike ki lont leeb. ⁸ Yent saakab manj sanee na, nan bi yent nba ki bi gorii:

Ben-hur, ki u dia Efraim yent nba mok kunkona na.

⁹ Ben-deker, ki u dia Makas nan Saalbim nan Bef Semes nan Elonn nan Bef Hanann doi.

¹⁰ Ben-hesed, ki u dia Arubof nan Sokof nan doi nba kur be Hefer yent ni.

¹¹ Ki Ben-abinadab, wunba din koon Solomonn bipoo Tafaf na mun dia Dor yent kur.

¹² Ki Ahilud bija Baana mun dia Taanak nan Megido nan yent nba kur kpia Bef Sann, ki li kpia Saretann doo nba be Jesreel niiganj po, ki saan saa baar Abel Mehola doo, nan Jokmeam doo.

¹³ Ki Ben-geber mun dia Ramof nba be Gilead tinj ni na, nan doi nba be Gilead ki tee Jair booru ni yent na, (ki Jair mun tee Manase yaaboonn), ki be Argob yent ni ki li be Basann tinj ni. Li din tee digbangbeja piinloobe, ki bi maa joojot, ki loon doi manj kur, ki jii kutmont ki teen li tammoi gankpata.

¹⁴ Ido bija Ahinadab mun din dia Mahanaim yent.

¹⁵ Ki Ahimaas, wunba din koon Solomonn bipooloo Basemaf na mun dia Naftali yent.

¹⁶ Ki Baana din tee Husai bija wunba mun din dia Aser yent nan Bealof doo na.

¹⁷ Ki Parua bija Jehosafat mun dia Isakar yent.

¹⁸ Ki Ela bija Simei mun dia Benjaminn yent.

¹⁹ Ki Uri bija Geber mun dia Gilead yent. Amor teeb bat Sihonn nan Basann bat Og-e din tuu dia yent nba na.

Saakab piik nan banlee na, naan saakoo yenoakooe din be ki tee bi kura saakoo, ki gorii Israel tingbounj kur paak.

Bianjinba ki Solomonn mokint tant

²⁰ Israel nan Juda niib din yab ki tee nan mookgbianu tanbiinii nae, ki di, ki nyu ki mok parpeenn. ²¹ Solomonn yent din nyii Yufrates mokir ki saan tuu Filistia nan Ijpt teeb kpaar. U yent niib kur din pa lampo ki teen nooe, ki tee u jiamm, u manfoor ni kur.

²² Solomonn nba din loon jeet bianjinba daar nook ni din tee yonjanin ankora piinlee nan nanlee-e, nan dii yon ankora piinna nan nanjmu, ²³ nan nei nba ki bi joomm naak ni piik, nan nei nba ki bi kpaarib muuk ni piinlee, nan pei kobik, ki pukin piarii booru booru nan korii.

²⁴ Solomonn din dia tinj nba be Yufrates mokir yonbaa po na kure, laa nyii Tifsa doo ni ki saan yonbaa po ki saa baar Gasa doo. Batnba nba din be Yufrates mokir yonbaa po na kur din be u nuu nie. Noo nan digbana nba kook lint na kur din tee yooose. ²⁵ U manfoor ni kur, Israel nan Juda niib kur din be bi yamanie, soo kur nan u kpaab nan u tilontii.

²⁶ Solomonn din mək taanii nba daar torit taanloa tusaa piinnae, nan taanjakitii taanloa tusaa piik nan ŋanlee. ²⁷ Ki u yent saakab piik nan banlee na, sɔɔ kur nan u ŋmaarik, ki u baat nan jeet nba ki kpanbar nan u ŋaak kur saa di. Bi din tuu baat nan linba kur ki kpanbar na loone. ²⁸ Bi din tuu baat nan dimɔnii nan kinkaka, siaminba ki bi sii loone, yent kur ni saakɔɔ nan u daar, ki bi dint taanii nba daar taantorit na, nan bonkobit nba tuun toona na.

²⁹ Yennu din tur Solomonn yanfoon nan sukuru nan bannu, ki li kaa bikinu. ³⁰ Solomonn din sub ki gar yandamm nba din nyii yondo po nawa, ki bia sub ki gar Ijpt tiŋ ni subindamm kura. ³¹ Nɔɔe din sub ki gar nisaarii kur. U din sub ki gar Esra nirɔ Etann, nan Mahol waas nba tee Hemann nan Kalkol nan Darda na, ki u sann tant digbanlia kur po. ³² Solomonn din pak bardindena tusaa ŋantaa, ki u yanii gar tusira. ³³ U din pak tiinii nan bonpipiat po, laa jii Lebanonn kpekii nan bonpipiat nba pia dikpina paak, ki bia pak bonkobit nan nɔɔnii nan bonbubokit nan janii po. ³⁴ Batnba nba be durinya kur po din gbat u yanfoon maŋ po, ki tun toonii a bin gbiint u mɔmaan maŋ.

5

Bianjinba ki Solomonn teen siir a wun maa Yenjiantu ŋasaakak (2 Barkperii 2.1-18)

¹ Taya kpanbar Hiram poŋ din tuu tee kpanbar Defid yɔɔkewa. Waa tan gbat nan Solomonn dii u baa Defid naan yoo nba, ki u tun u taatara Solomonn boor. ² Ki Solomonn jiin mɔmaan na ki tur Hiram a: ³ “A mi nan kunkɔna nba ki n baa Defid din kɔn nan datai doi nba kook lint na paake teen ki u ki fit maa jiantu ŋasaakak ki tur u Yomdaano Yennu, halii nan Yennu nba din tan nyann u datai maŋ kur. ⁴ Nnaan mɔtana n Yomdaano Yennu tur parmaasir doo kur powa. N ki mək datai, ki jaŋmaanii kaa ki jiin kpikipiruk po. ⁵ Yennu din senn mɔsonn ki tur n baa Defid a, ‘A bija nba ki a tan sii kaa a manfoor ni ki man jii a naan ki turɔ nae tan saa maa jiantu ŋaak ki turin.’ Mɔtana n loon man maa jiantu ŋaak nba ki bi sii jiantir n Yomdaano Yennu leje. ⁶ Li paak, tumin a jab Lebanonn ki bin saa chɔɔ kpekii turin. Namm nan n jabe sii lakin tuun, ki fii loon man pa bianjinba ki tura, n saa pa li bianje. A mi nan n jab ki mi tichɔɔnu nan a jab nba mi bianjinba na.”

⁷ Hiram nba din gbat Solomonn maan maŋ, u paar din maŋ bonchiann, ki u yet a, “Pakin Yennu man nan waa tur Defid bonjak nba sub bonchiann, ki u gaar u naan ki ji tee digbanjaann na kpanbar na.” ⁸ Nanne ki Hiram tur Solomonn mɔmaan na a, “N gbat a mɔmaan nawa, ki teen siir nan man tun linba kur ki a loon, ki saa tur kpekii nan naajii. ⁹ N jab saa jii daat maŋ Lebanonn ki saan nann məkgebŋir paak, ki saa lor lor ki pukin məkgebŋir maŋ paak, ki lin tɔkin nyun ki sik baar faa loon sian. Li-i baar len, n jab na saa lotir ki jii tur a jab na. A toonn sii tee fii teen n jab na jeete.”

¹⁰ Hiram din tur Solomonn kpekdaat nba ki u loon kur; ¹¹ ki Solomonn mun tur Hiram dii nba ki bi dia tee boroboro na, ki li tee baajii tusaa piinna nan ŋanna, ki bia turɔ olif tiinii kpan, ki li tee galint tusaa kobik nan piik, ki u dint u jab binn kur.

¹² Yennu din dia u mɔsonn na ki tur Solomonn yanfoon. Manu din be Solomonn nan Hiram sinsuuk ni; ki bi senn mɔsona ki tur leeb.

¹³ Kpanbar Solomonn din nyinn jab tusaa piintaa Israel tinj ni, ki teemm mukir toontunna, ¹⁴ ki jii Adoniram ki teeno bi saakoo. U din bokitib koonn muntaae tusaa piik piik, ki koonn kur tuu di njaarik Lebanonn, njaan jen ki tan di njaarii njanlee njaak ni. ¹⁵ Solomonn bia din mok jab tusaa piinniin, ki bi be joot paak ki koi tana, ki tusaa piinlore mun jikit, ¹⁶ ki jab tusaa nantaa nan kobii nantaa mun tee toonn toondamm, ki gorii toonn na. ¹⁷ Kpanbar Solomonn din tur mob, ki bi kpeer tangbenja nba njan, ki li tee Yenjiantu nasaakak na fiakir yar. ¹⁸ Solomonn toontunna, nan Hiram toontunna, nan Biblos doo ni niibe din njamm tana nan daat nba saa maa jiantu nasaakak na.

6

Bianjinba ki Solomonn maa Yenjiantu nasaakak na

¹ Israel teeb nba din nyii Ijijt na, li bina kobii njanna nan piinniin poor po, ki tee Solomonn nba din dii Israel naan li bina njanna njaarii njanlee ni, ki bi yi njaarik manj Sif, ki Solomonn piin Yenjiantu nasaakak na maanu. ² Li nook ni fokint din tee taakaabii piintaa, ki li yarimu tee taakaabii piik, ki li sanpaapo fokint mun tee taakaabii piik nan njannmu. ³ Kunkoo boor diiuk na din tee taakaabii njannmu, ki tur nan nasaakak na, ki li yarimu tee taakaabii piik. Li yarimu manj nan diiuk na tinj din jame. ⁴ Dikpina na din mok fona loka ni, ki li waar nanyer po njaan yab nook ni. ⁵ U bia din maa ditootii, ki li deen Yennu nasaakak na loka ni nan lanpoor po dikpina, ki ditootuk kur fokint sanpaapo tee taakaabii njanlee, ⁶ ki tinj po diit na kur yarimu tee taakaabii njanlee, ki sinsuuk ni yara na yarimu tee taakaabii nantaa, ki linba joont na yarimu tee taakaabii nantaa nan waan. Nasaakak na paapo maarii din farin ki gar tinj po maarii, a lin te ditootii na n fit toon njaan ki li yokaa daa koo dikpinn na ni.

⁷ Tana nba ki bi din jii maa jiantu nasaakak manj na, bi din njammir tankpeer-boorewa, a lin te ki jaar nan pai nan kut fuut daa be siaminba ki bi maa njaak manj na.

⁸ Tinj po diiuk na tammob din be jiantu nasaakak na diitu poe, ki taanmaata be ki do diiuk nba waa njanlee na ni nan nantaa na ni.

⁹ Kpanbar Solomonn din gbenn jiantu nasaakak na maanu, ki jii kpek taabii ki pin njaak manj. ¹⁰ Ki ditootii nantaa nba ki li kur fokint sanpaapo tee taakaabii njanlee na, bi din maar ki dennir jiantu nasaakak na nanyer po dikpinne, ki jii kpek taabii ki turir.

¹¹ Ki Yennu yet Solomonn a, ¹² "Li-i tee ki a sak n sennii nan n wannu, n saa tun mason nba ki n din senn ki tur a baa Defid na ki tura. ¹³ N sii be nan n niib Israel teeb, jiantu nasaakak nba ki a maa na ni, ki n bia kan ban nyikib."

¹⁴ Ki Solomonn gbenn Yenjiantu nasaakak na maanu.

Ki jiin nasaakak na nook ni njammu po (2 Barkperii 3.8-14)

¹⁵ Bi din jii kpek taabiie ki piin nook ni dikpinn na, laa nyii li tinj po ki saa tuu paapo, ki jii naajiik taabii ki njamm diiuk na tinj ni. ¹⁶ Diiuk nba be nook ni ki bi yi kasii yaa kasii boor na, bi din maar jiantu nasaakak na linn poe. Li fokint din tee taakaabii piike, ki bi jii kpek daat ki chaan ki bokitir, ki daat na nyii paapo ki saa tuu tinj. ¹⁷ Diiuk nba din be kasii yaa kasii diiuk na toonn po na fokint din tee taakaabii piinlee-e. ¹⁸ Kpek taabii

nba din chaa ki tee dikpina na, bi din jab daat na paake, ki li naan tipuuk nan lena. Bi din jii kpek taabiie ki piin njaak na nɔɔk ni dikpina kur, ki li te tana na ji ki nyɔɔni.

¹⁹ Ki kasii yaa kasii diiuk nba ki bi njam njaak na nɔɔk ni na tee siaminba ki bi sii sent mɔlor lakir na. ²⁰ Diiuk na fɔkint din tee taakaabii piike, ki li yarimu tee taakaabii piik, ki li fɔkint sanpaapo tee taakaabii piik, ki bi taan li kur po nan salima. Bi din jii kpek taabiie ki piin maruɲ binbintir na. ²¹ Bi din jii salimae ki taan jiantu njaakak na nɔɔk ni, ki jii salima jarit ki jonn nɔɔk ni diiuk na tammɔb paak, ki nɔɔk ni diiuk marɲ mun bia taan nan salima. ²² Jiantu njaakak na nɔɔk ni kur, nan maruɲ binbintir nba be kasii yaa kasii diiuk ni na din taan nan salimae.

²³ Bi din jii Olif daate ki nan bona nba mɔk kpinkpant banlee, ki teemm kasii yaa kasii diiuk na ni, ki bi paapo fɔkint tee taakaabii njanɲmu. ²⁴⁻²⁶ Bi din jame ki bia naan. Bi din mɔk kpinkpant njanlee-lee, ki kpinkpouɲ kur fɔkint tee taakaabii njanlee nan waan. Ki kpinkpouɲ kpɲɲ nan kpinkponleeuk kpɲɲ fɔkint tee taakaabii njanɲmu. ²⁷ Bi din sennib kasii yaa kasii diiuk na nie, ki bi bɔɔk leeb, ki bi kpinkpant nba tian njanlee na chet leer, diiuk na sinsuuk ni, ki njanlee na mun siit dikpina. ²⁸ Ki bi jii salima ki taan bona nba mɔk kpinkpant na.*

²⁹ Jiantu njaakak na nɔɔk ni dikpina nan nɔɔk ni diiuk na dikpina, bi din nan bona nba mɔk kpinkpante, nan kaatii, nan tipuuko li paak. ³⁰ Nan sakii paaka din tee salimae.

³¹ Bi din jii olif taabiie ki kpaan gankpaaba, ki kɔɔn kasii yaa kasii diiuk na tammɔb, ki tammɔb na yur paak tee bonporɲɲ. ³² Bi din fanɲ gana na nan bonninnant nba tee bona nba mɔk kpinkpante, nan kaatii, nan tipuut, ki jii salima ki taan gana na, nan bona marɲ, nan kaatii na. ³³ Tammɔb nba kɔɔ jiantu njaakak ni na, bi din jii olif daate ki teen li ganchaata bonpaba. ³⁴ Bi din jii naajiik daate ki kpaan ganpɔbinkara njanlee, ³⁵ ki nan kaatii nan tipuut nan bona nba mɔk kpinkpant li paak, ki taanir nan salima.

³⁶ Bi din njam dindouɲo jiantu njaakak na tɔɔnn po, ki maa joona ki loon; joona marɲ, bi din tuu teen tanchaabii nantaape, njan wei nan kpek daat chaabu.

³⁷ Bi din fɔkin njaak na njaamarik nba waa njanlee ni ki bi yir Sif na nie, Solomonn naan bina nanna ni. ³⁸ Ki njaarii nanniin ni, li njaarike ki bi yi Bul, Solomonn naan bina piik nan yenn ni, ki bi gbenn Yenjiantu njaakak na maanu toona kur, nan baa din lor na. Solomonn din jii bina njanlore-e ki maa jiantu njaakak marɲ.

7

Ki jiin Solomonn njaak maanu po

¹ Solomonn din jii bina piik nan nantaape ki maa u tiɔɲ njaak. ²⁻³ Ki digbenɲir nba ki bi din jii Lebanonn fɔɔr ni daat ki maa na fɔkint tee taakaabii piinɲmu, ki li yarimu tee taakaabii piinlee nan njanɲmu, ki li fɔkint paapo tee taakaabii piik nan njanɲmu. Li din mɔk kpek dachaata chaabii nantaape, ki chaabu kur tee dachaata piik nan njanɲmu, ki kpek dapaatii bia paa li paak. Bi bia din jii kpek daate ki pin, ki li tant ki baar bonbibirit diiuk nba ki dachaata diar na. ⁴ Ki dikpinjara njanlee na din

* **6:28** 6.28 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, njan mɔk kpinkpant.

mək takorbona chaabii ɲantaa-taa. ⁵ Ki ganchaata nan takorbonchaata na tee bonpaba, ki takorbona nba be chaabii na took leer.

⁶ U din teen kinkarboor, ki li fəkint tee taakaabii piinlee nan ɲanɲmu, ki li yarimu tee taakaabii piik nan ɲanɲmu. U din maa dibik li tɔɔnn po, ki dachaata dia dibik na ki li pin.

⁷ Bi din maa naakuuk, ki li tee siaminba ki u naan gbant be, ki u kaar bu maan, ki bi yir Buut Diiuk. Bi din jii kpek taabiie ki senn dɔkin li dikpina, ki piin tin po ki saa tuu yɔkaa.

⁸ Ki Solomonn didɔɔtuk nba be barbudiuk na poor po na, u din maar nan baa maa dileet nae. U bia din maa li ɲaaboore ki tur u ɲaapoo nba tee Ijpt kpanbar bipoo na.

⁹ Maarii na kur, ki kpbab nan ɲaak na dindongbenir, bi din jii tanɲanae ki maa, laa nyii li fiakir ki saa tuu li paapo. Bi din ɲamm tana maɲ ʒɔɔr paakewa. ¹⁰ Bi din bikine, ki jii sirik ki kpeer ɲamm li nɔɔk ni nan li nanyer po kur. ¹¹ Bi din ɲamm tangbenja na ʒɔɔr paake ki jii teen li fiakir, ki tanyena fəkint tee taakaabii ɲanna-na, ki leer nba mun tee taakaabii ɲanɲmu-ɲmu. ¹² Bi din bikin ki ɲamm tanliae ki paan li paak, nan kpek daat. ¹³ Kpanbar ɲaadindoun nan Yenjiantu ɲasaakak nɔɔk ni dindoun, nan jiantu ɲasaakak na tammɔkɔkir na maarii kur, bi din tuu teen tana guunu muntaa ki paan kpek daat chaabu.

Ki jiin Huram toonn po

¹³ Ki kpanbar Solomonn tun ki yiin Huram, wunba tee sauk daano, ki be Taya doo ni, ki din mi kutmɔnt toonn bonchiann na. ¹⁴ U baa din nyii Taya-e, ɲaan li yoo maɲ u baa din kaa u manfoor ni, u mun bia din tuu tee wunba mi kutmɔnt toonne. U naa mun din tee Naftali booru ni nirɔe. Huram din tee sauk toontunnɔ nba mək yame, ki bia mək bannu, ki u din sak Solomonn yiinii na, ki sii tee sakurteeb kur saakɔ.

Ki jiin kutmɔnt toota ɲanlee na po

(2 Barkperii 3.15-17)

¹⁵ Ki Huram ɲamm kutmɔnt toota ɲanlee, ki li fəkint sanpaapo tee taakaabii ɲanyia, ki gben taakaabii ɲanloob, ki jiiir senn kpian Yenjiantu ɲaak na tammɔb. ¹⁶ U bia din jabir kutmɔnt ɲanlee ki yirin dachaata ɲanlee nba kpia tammɔb na, ki li fəkint tee taakaabii ɲanlee nan waan waan. ¹⁷ U din nan jarite ki li tuuk leer dachaata na paak, ¹⁸ ki jii kutmɔnt ki ɲamm tilɔɔna ki tabin yenn kɔɔ kur paak.

¹⁹ U din jii kutmɔnt ki jabir, ki li naan tipuuk, ki li fəkint tee taakaabii ɲanlee, ²⁰ ki jii tɔɔn dachaata nba ki li yura tee bonkunkuna na paak. U din jii kutmɔnt tilɔɔna nba ki u ɲamm nae ki tɔɔnir, chaabu kur kobik kobik dachaatir kur paak.

²¹ Huram din jii kutmɔnt dachaata na ki sennir jiantu ɲasaakak na tammɔb boore. Linba din be diitu po na sann tee Jakinn,* ki linba be gan po na sann mun tee Boas.† ²² Ki kutmɔnt nba ki u ɲammir ki li naan tipuuk na mun tɔɔ dachaata na paak.

† Ki dachaata na toonn ji gbenn.

Ki jiin kutmɔnt nyunbuuk po

(2 Barkperii 4.2-5)

* **7:21** 7.21 Bi maan ni, Jakinn nan “u sent” mɔbona naane. † **7:21** 7.21 Bi maan ni, Boas nan “u paɲ paak” mɔbona naane.

²³ Huram din maa kutmɔnt nyunbuuk ki li tee bonkunkunn, ki li sumiiu tee taakaabii ŋanlee nan waan, ki yarimu nɔɔk ni tee taakaabii ŋanŋmu, ki li loka ni yarimu tee taakaabii piik nan ŋanŋmu ki lint. ²⁴ Li nanyer po mɔgbana paak, ki u nan kutmɔnt lena ki sennir chaabii ŋanlee, ki li kur nan nyunbuuk na tee yomm. ²⁵ Nyunbuuk na din tɔɔ kutmɔnt naajai piik nan banlee yur paake. Bantaa din tor bi numm niigaŋ poe, ki bantaa tor yonbaa po, ki bantaa tor niidiitu po, ki bantaa tor yondo po. ²⁶ Nyunbuuk maŋ kpakiiu din tee nan niibifoouk fɔkint nae, ki li mɔgbana tee nan buuk yar nba tee bianŋinba na, ki li mɔgbankookii naan tipuuk. Nyunbuuk maŋ kɔɔ nyun nan bokit tusaa ŋanlee nawa.

Ki jiin kutmɔnt torit po

²⁷ Huram bia din nan kutmɔnt torit piik. Li kur fɔkint din tee taakaabii ŋanlee-lee, ki li yarimu tee taakaabii ŋanlee-lee, ki li fɔkint paapo tee taakaabu nan waan. ²⁸ Bi din jii dapabae ki kpa a tukin leer paak ki teenir torit. ²⁹ Ki yanbɔra ninnant nan naajai ninnant nan bona nba mɔk kpinkpant ninnant be linba ki bi jii teen torit na paak. Bonninnant na paapo nan li tiŋ po, bi din nan bonninnanliae. ³⁰ Toruk kur din mɔk kutmɔnt fiia ŋanna na kutmɔnt aksir. Li lɔtii ŋanna na, kutmɔnt guuta din be ki guu kutsɔŋ na, ki guuta na paak ki bi nan bonninnant. ³¹ Toruk kur din mɔk kantue, ki kutsɔŋ saa fit tɔɔn li paak. Kantu na dokiiu din tee taanmauŋ nan bonjinne, ki li tiŋ po tee niibatu. Bi din nan bonninnante ki lint. ³² Li fiia kpakiiu din tee taanmant ŋanlee-e. Li din be torit na lɔŋ nie, ki li aksir tur nan toruk na. ³³ Li fiia na din naan taantorit fiiae, ki li aksir nan sipukis nan li tukinya kur tee kutmɔnt. ³⁴ Toruk kur din mɔk dabɔɔna nba diar ŋanna tiŋ po lɔtii na ni, ki ŋann nan toruk na tur leer. ³⁵ Bonsiar din be li yur paak, ki li yarimu tee nuubatu, ki linba diar ki lintir na, li bondiakara na nan daat na tur nan torit na yomm. ³⁶ Bi din nan bona nba mɔk kpinkpante bondiakara nan daat na paak, nan yanbɔra nan kaatii siaminba kur ki yiar be, ki bia jab jab li kpini. ³⁷ Nna bannue ki bi din nan torit na, bi kur din jame ki naan, ki bia taa booru.

³⁸ Huram bia din nan tatiŋmanbana piik, ki toruk kur mɔk tatiŋmanbann. Ki li yarimu tee kpinkpandukina ŋanna na, ki kɔɔ nyun bokit piinna na. ³⁹ U din senn torit ŋanŋmue niidiitu po, ki senn ŋanŋmu nba biar na niigaŋ po, ki jii nyunbuuk na ki senn niidiitu po ki jiin yondo po.

Bona nba din be Yenjiantu ŋasaakak na nie na (2 Barkperii 4.11-5.1)

⁴⁰⁻⁴⁵ Huram bia din ŋamm boba nan sofira nan senii. U din gbenn toonn kur nba be Yennu ŋasaakak na ni, ki kpanbar Solomonn wannɔ a wun tun na. Waa din tun linba maŋe na:

Toota ŋanlee

nan li bona nba naan ŋmanii ki be toota na paak,

nan jarit nba ki bi luur ki li tuuk leer na,

ki paan dachaatir kur paak nan kutmɔnt tilɔɔna kobii ŋanna,

ki li kur tɔɔ chaabii ŋanlee-lee, ki lint dachaatir kur,

nan torit piik

nan tatiŋmanbana piik

nan nyunbuuk

nan naajai ninnant piik nan banlee, ki bi deen nyunbuuk na,

nan boba nan sofira nan senii.

Huram din jii kutmõnte ki n̄amm bona nba na kur ki tur kpanbar Solomonn, a lii be Yenjiantu n̄asaakak na ni. ⁴⁶ Kpanbar na din te ki bi n̄amm li kur, yõkboouk nba be Sukof nan Saretann doi sinsuuk ni, jõodann mõkir baaug ni na. ⁴⁷ Solomonn din ki te ki bi bikin kutmõnt na yabinti, kimaan li din yab bonchiann, li paak, bi ki bann laa tee bianjinba.

⁴⁸ Solomonn bia din te ki bi teen salima bona na, Yenjiantu n̄asaakak na ni: li maruŋ binbintir, nan teebul nba ki bi paa boroboro nba ki bi teen Yennu na, ⁴⁹ nan fitsenta piik nba see kasii yaa kasii boor ni na, ki n̄an̄mu be niidiitu po ki n̄an̄mu be niigan̄ po, nan tipuuk, nan fita, nan mubabti, ⁵⁰ nan nyubitii, nan fita bon̄makint kara, nan senii, nan senii nba ki bi sii jokit bonnunubit lej, nan sipai nba ki bi mõi muu, nan kasii yaa kasii diiuk na gantabita, nan Yenjiantu n̄asaakak na nanyer po gantabita. Bi din n̄amm linba na kur nan salimae.

⁵¹ Yoo nba ki kpanbar Solomonn gbenn Yenjiantu n̄asaakak na ni toona, u din jii linba kur ki u baa Defid din jii ki tur Yennu nae, ki kõõn bonbibirit diit na ni, li salimpeena nan li salimmõna nan bona nba kur be.

8

Bianjinba ki bi baar nan molor lakir na Yenjiantu n̄asaakak na ni (2 Barkperii 5.2-6.2)

¹ Ki kpanbar Solomonn yiin Israel booru saakab nan naakuut saakab kur a bin baar u boor Jerusalem, ki tan jii Yennu molor lakir na, Sayõnn nba tee Defid digbann na ni, ki saan nann Yenjiantu n̄asaakak na ni. ² Ki bi kur tikir lanbont jaamm na sakir ni, n̄maarii n̄anlore nba ki bi yi Etanim na ni. ³ Tõõndamm na kur nba tikir yoo nba, ki mannteeb na wokit molor lakir na, ⁴ ki jii saan nann n̄asaakak na boor. Ki Liifai teeb nan mannteeb na bia jii Yennu lanbour na nan li bona kur, ki saan nann jiantu n̄asaakak na boor, ⁵ ki kpanbar Solomonn nan Israel niib na kur lakin molor lakir na boor, ki mann maruŋ, ki kp̄ii pei nan nei bonchiann, bonkobit na din kaa kann. ⁶ Li poor po, ki mannteeb na jii molor lakir na ki kõõn n̄asaakak na ni, ki saa bir kasii yaa kasii na ni, bona nba mõk kp̄inkpant na loun ni, ⁷ ki bi kp̄inkpant piin lakir na, nan daat nba ki bi puun lakir na ki jii na. ⁸ Wunba kur set ki yekin tammõb ki took kasii yaa kasii boor na saa fit la daat na joot po, n̄aan wunba set gann po n̄arin kan fit la. (Daat maŋ bia daa be lej nan dinna.) ⁹ Siar din kaa molor lakir na ni ki pukin tanpatlai n̄anlee nba ki Moses din kpeen Sainai jõõr boor na, siaminba ki Yennu din lor molor nan Israel teeb, yoo nba ki bi din nyii Ijipt na.

¹⁰ Yoo nba ki mannteeb din nyii jiantu n̄asaakak na ni, ki sanpagbouŋ gbee yent diiuk na, ki nyirii, kimaan Yennu baakir be u n̄aak ni. ¹¹ Ki mannteeb ji gbar bin n̄mat kõõ ki saa tun bi toona. ¹² Solomonn din miar Yennu a:

“Fin Yennu-e jii yonpeeuŋ na ki teenir sanpagbouŋ ni,
n̄aan ki a loomm ni ki a gann ki be sanpagbant ni nan bunbõnn ni.

¹³ Mõtana, n maa jiantu n̄asaakak nba yabe ki tura,
siaminba ki a sii be yaayoo siiyoo.”

Bianjinba ki Solomonn pak maan ki tur niib na (2 Barkperii 6.3-11)

¹⁴ Niib na nba see lej na, ki kpanbar Solomonn n̄mant u numm ki torib, n̄aan miar Yennu piisin bi paak. ¹⁵ U din yet a, “Pakin Israel teeb Yomdaano Yennu. U dia u mõsonn nba ki u din senn ki tur n baa Defid,

yoo nba ki u din yet a, ¹⁶ ‘Laa nyii yoo nba ki n din nyinn n niib Ijpt tin ni na, n din ki gann digbansiar Israel tin na ni ki li tee siaminba ki bi saa maa nasaakak kii jiantirimi, njaan n gann fin Defid-e maa fii dia n niib.’ ”

¹⁷ Solomonn din njaan yet a, “N baa Defid din lor nan wun maa nasaakake ki bii jiantir Israel teeb Yomdaano Yennu lenj. ¹⁸ Njaan ki Yennu yeto a, ‘A mok monii nan faa loon fan maa jiantu njaak ki turin na, ¹⁹ njaan a kan ban maari. A tiorj bijae tan saa maa n jiantu njaak manj.’

²⁰ “Ki motana, Yennu dia u mosonn manj. Mine gaar n baa ki tee Israel teeb kpanbar, ki bia maa jiantu boor ki tur Israel teeb Yomdaano Yennu.

²¹ N bia njaan siar boor Yenjiantu nasaakak na ni, ki li tee molor lakir na nba be sian, molor lakir nba ki tanpatlai njanlee be li ni na, ki tee linba ki bi din sob molor nba ki Yennu lor nan ti yeejamm, yoo nba ki u din nyinnib Ijpt na.”

*Ki jiin Solomonn Yenmiaru po
(2 Barkperii 6.12-42)*

²² Niib na numm ni ki Solomonn saan set binbintir na toonn po, ki donn nii ²³ njaan miar Yennu a, “Israel teeb Yomdaano Yennu, yensau ji kaa sanpaapo koo tingbouj na ni, ki tee nan fin na. A dia a molor nan a niib, ki bia wantib a lomm, yoo nba ki bi sak a mob nan bi para kura. ²⁴ A dia a mosonn nba ki a din senn ki tur n baa Defid na, kimaan dinna a mobonn kur teen moniiwa. ²⁵ Ki motana, Israel teeb Yomdaano Yennu, n meia nan a bia dia mosonleer nba ki a din senn ki tur n baa, ki yet nan yoo kur u yaaboonne sii yoo tee Israel kpanbar, li-i tee ki bi yoo saak a mob nan waa din saak bianinba na. ²⁶ Li paak, Israel teeb Yennu, njaan ki bont kur n tun nan barmonii nan faa senn ki tur n baa Defid, wunba din tee a toontunno na.

²⁷ “Njaan Yennu, a set saa fit kii be tingbouj na paaka-a? Sanpaak na kur gbaa ki yarin ki janj nan fii be lenj, ki nlee nasaakak nba ki n maa na sii yarin ki janjani? ²⁸ N Yomdaano Yennu, n tee a toontunnoe. Gbiintir n miaru, ki tun maa mei ki loon linba dinna na. ²⁹ Ii guu nasaakak na yonnu nan nyiok kur, li tee siaminba ki a gann, a bii jiantirae. Mi-i set tor nasaakak na yoo nba ki miara, fan gbiint n miaru. ³⁰ A gbat n miaru nan a niib miaru yoo nba ki bi set tor njaak na po ki miara. Faa be a binbeboor yendouj ni na, a gbat ti miaru ki nyik chab ti biit.

³¹ “Li-i tee ki bi yet a niro tun ki biir u loo, ki bi baar nana a maruj binbintir boor, nasaakak na ni, a wun por mob nan u ki biir siar, ³² Yennu, faa be yendouj ni na, a gbiint ki bu ki tur a daaba. A dat wunba mok biit na tubir ki lin janj, njaan nyik wunba mok monii na.

³³ “Li-i tee ki a niib Israel teeb datai nyannib, kimaan baa tun ki biira na paak, ki bi jen a boor ki baar nasaakak na ni, ki miara nan sikin-n-moj ki loon nyikin chab, ³⁴ faa be yendouj ni na, a gbat bi miaru manj. Nyikin chab a niib ki jen namm tin nba ki a din jii ki tur bi yeejamm na ni.

³⁵ “Li-i tee ki a niib tun ki biira, ki a soor saak, ki bi nyik bi yanbomm ki set tor nasaakak na ki miara nan sikin-n-moj, ³⁶ faa be yendouj ni na, a gbiint bi miaru, ki nyik chab bi kpanbar yanbomm nan njaan Israel teeb yanbomm, ki wannib ki bii tuun linba njan. Li poor po ki fin Yennu n te ki saak n baa a tingbouj na paak, tingbouj nba ki a tur a niib ki li yoo tee bi faar na.

³⁷ “Li-i tee ki kon baa tin na paak, koo ki yiarbiuk baar, koo ki woruk baar ki koor bonbuburit, koo ki naasuut baar, koo ki a niib datai worib,

koo ki yiarrii nan baatuk baar bi sinsuuk ni, ³⁸ fan gbiint bi miaru. Li-i tee ki a niib Israel teeb yeno dudukit daamiio, ki u be parbiir ni, ki bi tant bi nii jiantu nasaakak na po ki miara, ³⁹ fan gbiint bi miaru man. Faa be a binbeboor yendouj ni na, a gbiint bi miaru, ki nyik chabib, njan sommib. Fin kooe mi nisaarik yan nan u dudukit. A teen soo kur linba janitoe, ⁴⁰ ki li te ki a niib saak a mob yoo kur nba ki bi be tij nba ki a din tur ti yeejamm na ni.

⁴¹⁻⁴² “Li-i tee ki digbangann niro nba be banfokira gbat a sanjaann na po, nan toonjaana nba ki a tun ki tur a niib, ki baar a wun jianta ki miara, a jiantu nasaakak na boor, ⁴³ fan gbiint u miaru. Faa be Yendouj ni na, a gbat u miaru ki tun linba ki u loon, ki nibooru kur nba be tingbouj na ni saa banna, ki sak a mob, nan a niib Israel teeb nba tuun na. Nanne ki bi saa bann nan jiantu nasaakak nba ki n maa nae set tee siaminba ki bi sii jiantira.

⁴⁴ “Li-i tee ki a yet a niib a bin saan kon nan bi datai, ki bi miara, baa lek be siaminba kur, njan set tor digbann nba ki a gann na po, nan jiantu nasaakak nba ki n maa ki tura na, ⁴⁵ fan gbiint bi miaru. Faa be yendouj ni na, a gbat bi miaru ki turib nyannu.

⁴⁶ “Li-i tee ki a niib tun biit ki jiin a po, soo poŋ kaa ki ki tuun biiti, ki a wutoor doo, ki a te ki bi datai nyannib, ki teemm yommii, ki saan namm digbangann ni, digbann na-i lekii be banfokira, ⁴⁷ fan gbiint a niib miaru. Baa be tij na ni, bi-i nyik bi yanbomm, njan miara ki fiit bi biit nan baa tee noontont nan yanbondamm bianjinba, Yennu, fan gbat bi miaru. ⁴⁸ Li-i tee ki bi mo koo bi biit paak nan barmonii, tij man ni, ki set tokin tij nba ki a din tur bi yeejamm na, nan digbann nba ki a gann na, nan njaak nba ki n maa ki tura na, ⁴⁹ fan gbiint bi miaru. Faa be a binbeboor yendouj ni na, a gbat bi miaru, kii mok ninbatinu namm. ⁵⁰ A nyik chab bi biit nan bi moyetuk, ki njan bi datai-ii be namm binben nba nan. ⁵¹ Bi tee a tior niibe, niib nba ki a din nyinnib Ijpt, siaminba ki biak bonchiann be na.

⁵² “Yabint Yennu, ii mok ninkpabaun yoo kur, a niib Israel teeb nan bi kpanbar paak, kii gbia bi miaru yoo nba kur ki bi yiina ki loon sommir. ⁵³ Fine gannib booru kur sinsuuk ni, a bii tee a niib nan faa din pak a toontunno Moses ki u pakib, yoo nba ki a din nyinn ti yeejamm Ijpt tij ni na.”

Miarjoontik

⁵⁴ Solomon nba miar Yennu ki gbenn, ki u set maruj binbintir na toonn po, siaminba ki u bo gbaan njan donn u nii sanpaapo na, ⁵⁵ ki pak nan kunkosaakar, ki teen Yennu piisin niib nba kur lakin lej na paak. U din yet a, ⁵⁶ “Pakin Yennu nba tur u niib parmaasir nan waa din pak a u saa tun na. U dia u masonjana nba ki u din tur u toontunno Moses na. ⁵⁷ Ti Yomdaano Yennu-ii be nan timm, nan waa din be nan ti yeejamm bianjinba na. U daa ban nyikitit koo ki tammit ti po; ⁵⁸ wun te ki tii saak u mob, ki lin te ki tii be nan waa loon tii be bianjinba na, kii dia u sennii nan u wannu nba ki u din tur ti yeejamm na. ⁵⁹ Ti Yomdaano Yennu-ii yoo kii tian miaru nan baruŋ nba ki n turo na, kii mok ninbatinu nan Israel teeb nan bi kpanbar yoo kur, nan baa sii loon linba daar kur, ⁶⁰ ki tingbouj na niib kur n bann nan Yennu kooe tee Yennu, ki soo kaa ki pukin. ⁶¹ Yimm nba tee u niib na, yii yoo kii saak u mob, kii saak u sennii nan u wannu nan yaa tuun bianjinba motana na.”

Bianjinba ki bi jii jiantu nasaakak na ki tur Yennu
(2 Barkperii 7.4-10)

⁶² Tɔn, ki kpanbar Solomonn nan niib na kur mann maruŋ ki tur Yennu. ⁶³ U din kp̄ii nei tusaa piinlee nan n̄anlee, nan pei tusaa kobik nan piinlee, ki li tee weinanleeb Yenpiinii. Nna bannue ki kpanbar na nan niib na kur din jii jiantu nasaakak na ki tur Yennu. ⁶⁴ Li daar maŋ ki u bia n̄amm dindonjouk na sinsuuk ni nan jiantu nasaakak na tɔonn po. Leŋe ki u mann maruŋ nba jokit muu munn na, nan jeet Yenpiinii nan bonkobit kpapana, ki li tee weinanleeb Yenpiinii ki tur Yennu. U din mann maruŋ maŋ leŋ, kimaan kutmont maruŋ binbintir nba ki u maa na din waab nan Yenpiinii na kura n paana.

⁶⁵ Ki Solomonn nan niib na kur dii lanbont jaamm, jiantu nasaakak na boor daa n̄anlore. Nibur din lakin leŋ, ki nyii Hamaf loɔnu nba be niigaŋ po na, nan Ijpt kpaar nba be niidiitu po na. ⁶⁶ Daarjanniin daar ki Solomonn kunn niib na, ki bi kur dontir Yennu ki kun, kimaan piisin nba ki Yennu teen u toontunno Defid nan u niib Israel teeb paak na.

9

Bianjinba ki Yennu n̄amm dokit Solomonn paak
(2 Barkperii 7.11-22)

¹ Kpanbar Solomonn nba maa Yenjiantu nasaakak, nan naan n̄aak, nan linba kur ki u loon wun tun na ki gbenn yoo nba, ² ki Yennu n̄amm dokit u paak nan waa din tun bianjinba Gibeonn na, ³ ki yeto a, “N gbat a miaru nawa. N n̄amm jiantu nasaakak nba ki a maa na, ki li tee siaminba ki bi sii jiantirin yaayoo nan yaayoo. N sii goriir ki guur yoo kur. ⁴ Li-i tee ki a saa jiantin nan barmonii nan yanjanin nan a baa Defid nba din tee na, ki saa dia n sennii ki tun linba kur ki n wanna, ⁵ n saa dia moɔonn nba ki n din senn ki tur a baa Defid, yoo nba ki n din yeto nan u yaaboona sii yoo dia Israel teeb na. ⁶ N̄aan li-i tee fin koo a yaaboona na yet n weiu, koo li-i tee ki a yet n sennii nan n moɔb nba ki n tura na, n̄aan jiantir yenbis, ⁷ n̄aan n̄arin n saa nyinn n niib Israel teeb tin nba ki n teemm na nie, ki bia nyik jiantu nasaakak nba ki n n̄ammir ki li tee n jiantu boor na. Tingbouŋ na ni nisaarii kur saa yisin Israel teeb, ki diab nan noontont. ⁸ Jiantu nasaakak na saa kpant langbenn, ki wunba gar leŋ kur, li saa yaar lito, ki u gbanant saa jek ki wun boi a, ‘Bee ki Yennu tun nna ki tur tin na nan jiantu nasaakak na?’ ⁹ Ki niib saa jiin a, ‘Kimaan bi nyik bi Yomdaano Yennu nba din nyinnib Ijpt ki baar namm nna nae. Bi baakit yenbise ki jiantirib. N̄anne teen ki Yennu baar nan biak na bi paak.’ ”

Ki jiin Solomonn nan Hiram molor po
(2 Barkperii 8.1-2)

¹⁰ Solomonn din jii bina piinlee-e ki maa Yenjiantu nasaakak nan u naan n̄aak na. ¹¹ Ki Taya kpanbar Hiram turɔ kpek nan naajik daat nan salima nba kur ki u din jii ki tun n̄ei na toona. Laa din gbenn yoo nba ki kpanbar Solomonn jii doi piinlee, ki li be Galilii tin ni, ki tur Taya kpanbar maŋ. ¹² Ki Hiram saan ki saa la doi na, n̄aan u din ki loon doi maŋi. ¹³ N̄anne ki u yet Solomonn a, “N ninja, doi nae ki a turimi-i?” Li paak ki bi yi doi maŋ Kabul.* ¹⁴ Hiram din tur Solomonn salinkuna ki li per bootoot kobika.

* **9:13** 9.13 Bi maan ni, Kabul nan “yann” mobona naane.

Linba ki Solomonn tun pukin

(2 Barkperii 8.3-18)

¹⁵ Kpanbar Solomonn din jii ninmønne, ki toontunna maa jiantu nasaakak nan naan njaak na, ki bia jii tant ki gbeen baauk nba be Jerusalem yondo po na, ki bia maa doo manj joonjouk. U bia din te ki bi njam maa doi nba tee Hasor nan Megido nan Geser. ¹⁶ Ijpt kpanbar ponj din wor Geser ki nyannir ki kpii lej niib, ki joor muuwa. Li poor po, ki u jii doo manj ki tur u bipoo, ki li tee u poochianpiinii, yoo nba ki u bipoo manj din kun Solomonn na. ¹⁷ Ki Solomonn tan njam maa doo na. U bia din jii ninmønne ki maa Bef Horonn nba be tinj po na, ¹⁸ nan Baalaf nan Tamar, ki li be Juda muuk ni, ¹⁹ nan doi nba ki u birin u jeet, nan doi nba ki u taanii nan u taantorit be na, ki bia maa linba kur ki u loon, Jerusalem nan Lebanonn nan siaminba kur tee u yent. ²⁰⁻²¹ Solomonn din mian Keenann teeb nba ki Israel teeb ki kpiib yoo nba ki bi din gaar bi tinj na yaaboonae. Nanne din tee Amor teeb nan Hef teeb nan Peris teeb nan Hif teeb nan Jebus teeb. Bi yaaboonae tee yommie nan dinna. ²² Solomonn din ki jii Israel teeb na ki teemm yommii; bi din tee u kunkonkonnae nan saakab nan nmakit-teeb nan taantorit saakab nan taanjakira.

²³ Saakab kobii njanjmu nan piinjmue din dia niib nba tuun miar toonn nba tee Solomonn tanmaanu na.

²⁴ Solomonn njaapoo nba tee Ijpt kpanbar bipoo na nba din nyii Defid doo ni ki baar naan njaak nba ki Solomonn maa ki turo na ni, li poor poewa ki Solomonn din jii tant ki gbeen baauk nba be Jerusalem yondo po na.

²⁵ Binn nook ni Solomonn din tuu mann mujoonu maruj nan weinan-leebe maruj taar muntaae, binbintir nba ki u maa ki tur Yennu na paak; u bia din jokit bonnunubit ki teen Yennu. Nna bannue ki u din gbenn Yenjiantu nasaakak na maanu.

²⁶ Kpanbar Solomonn bia din kpaar njarint, Esion-geber doo ni, ki li kpia Elaf, ki be Akaba mok-kpinj, Edom tinj ni. ²⁷ Ki kpanbar Hiram tuun binba tuun mokgbenjir paak toonn ki mok li yan na, a bin saan kii tuun nan Solomonn jab nba tuun mokgbenjir paak toona na. ²⁸ Ki bi saan nan njaruj ki saa baar Ofir tinj ni, ki jen nan salinkuna, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii kobik nan piinloob nawa, ki tan tur Solomonn.

10

Bianjinba ki Sieba poobat saan Solomonn boor

(2 Barkperii 9.1-12)

¹ Ki Sieba poobat gbat Yennu nba te ki Solomonn sann doo bianjinba, ki baar Jerusalem a wun tan boi Solomonn buboit nba paar, ki bikino.

² U din tok nan niib bonchiann nan laagumiinba, ki bi jii bonnunubit, nan tanbinyinyira nba daauk paar, nan salima bonchiann. Waa baar Solomonn boor yoo nba, ki u boi Solomonn buboit nba kur ki u dukin. ³ Ki Solomonn jiin u buboit na kur. Siar din kaa ki paar nan Solomonn n wann li paaki.

⁴ Ki Sieba poobat na bann Solomonn yanfoon nba tee, ki bia la naan njaak nba ki u maa na. ⁵ U bia din la baa teen jeet nba ki senn ki bi saa di na, nan saakab binbeboor nba ki Solomonn maa, nan waa nmakitir u njaatoontunna benu bianjinba, nan tiat nba ki bi lia na, nan toontunna nba baat nan jeet na liant, nan maruj nba ki u mann Yenjiantu nasaakak ni na, ki li yaar lito, ki u gbar foon. ⁶ Nanne ki u yet kpanbar Solomonn a, "Maa gbat linba n tiorj doo ni ki jiin a po nan a yanfoon po na, li set tee barmonie. ⁷ N daan ki teen yada, njan maa baar n tiorj ki tan la nan n

ninbina nae, ki n ji sak, n̄aan n daan poŋ ki gbat li b̄okiri; a yanfoon nan a m̄okint na yab ki gar maa daan gbat linbawa. ⁸ A n̄aapoob yura man bonchiann; ki a toontunna yura bia man nan baa yoo be nana, ki m̄ok yaak ki gbiintir a yanfoon maan na. ⁹ N piak dont a Yomdaano Yennu, kimaan u wanna u par nba peen a paak bianbawa, li paak, ki u nyinna ki a tee Israel teeb kpanbar. U lomm nba be Israel teeb paak na kaa gbennu, li paak ki u teena bi kpanbar, a fii diab fanu kii bu barmonii buut.”

¹⁰ Li yoo na ki u jii piinii nba ki u dia na ki tur kpanbar Solomonn: ki salinkuna gar baajii kobika, ki bonnunubit nan tanbinyinyira nba daauk paar mun bia yab halii. Poo na nba din tur Solomonn bonnunubit nba, li din yab ki gar Solomonn nba mi gaar bonnunubit nba kur niib boora.

¹¹ (Ki bat Hiram n̄arint nba din jii salima nba Ofir tiŋ ni ki baar nann na, mun din jii langber daat nan tanbinyinyira nba daauk paar ki tan tur̄o.

¹² Ki Solomonn jii daat na ki teen jaantarii, Yenjiantu n̄asaakak na ni, nan naan n̄aak na ni, ki bia jii teen bonmumoo na tee kona nan duuntii ki tur yanyinna. N̄anne mantik din tee langber danant nba ki bi mi baar nann Israel tiŋ ni. Soo bia ji din ki ban la li booru.)

¹³ Solomonn din tur Sieba poobat na linba kur ki u loon ki boi li po, ki linba tee kaar piinii ki u piu na daa ki pukin leŋ. Li poor po ki poobat na nan u poorpo joomu n̄mat kun Sieba.

*Ki jiiŋ kpanbar Solomonn m̄okint po
(2 Barkperii 9.13-28)*

¹⁴ Binn kur ni Solomonn tuu la nan salinkuna baajii kobii n̄an̄mu na, ¹⁵ ki pukin lampo nba ki kpinkpenta pa na po, nan kpinkpouŋ nyoo, nan Arabia tiŋ ni kpanbara nba pa linba ki teeno u yent paak, nan Israel tiŋ ni yentnba saakab nba pa linba ki teeno.

¹⁶ Solomonn din kur naagbankoŋgberja kobii n̄anlee, ki tuu jii nan salinkuna n̄anlore nawa ki taan naagbankoŋjir yennkoo paak. ¹⁷ U bia din kur naagbankoŋbis kobii n̄antaa, ki tuu jii salinkuna n̄anlee ki taan naagbankoŋ yenn. U din jii li kur na ki teenir n̄aak nba ki bi jii Lebanonn tiŋ ni daat ki maa na nie.

¹⁸ U bia din te ki bi n̄amm naan kok-gbenjir, ki jii loobnyana ki n̄amm chianyeŋ, ki jii salima ki n̄amm chianleer na. ¹⁹⁻²⁰ Naan kok na din m̄ok taanmaata n̄anloobe ki bi n̄maat ki do li paak, ki bi bia kpeer yanbora ninnant ki senn taanmaatir kur kpiŋ, ki yanbora ninnant maŋ tee piik nan n̄anlee. Bi din nan naajak yure naankok na poor po, ki nan yanbora naankok na gaŋ po nan diitu po. Bi ki mi n̄amm naan kok maŋ booru siar po, tingbouŋ na ni.

²¹ Bi din jii salimae ki n̄amm Solomonn nyunnyubona kur, ki jeteenbona nba be Lebanonn tiŋ ni daat digbenjir ni na kur tee salima bona. Bi din ki jii salimpeena ki nan siari, kimaan salimpeena din ki tee siar Solomonn yoo na. ²² U din m̄ok n̄arint, ki u n̄arint nan bat Hiram n̄arint lakin tuun. Ki bina n̄antaa kur n̄arint na din tuu jen nan salimm̄ona nan salimpeena nan loobnyana nan kpataa nan waaniie.

²³ Kpanbar Solomonn din m̄ok yanfoon, ki bia m̄ok m̄okint ki gar kpanbara kur, ²⁴ ki tingbouŋ na niib kur din tuu loon bin baar ki tan gbiint yanfoon nba ki Yennu tur̄o na. ²⁵ Ki wunba kur baat din tuu dia piinii, li salimpeena nan salimm̄ona nan liant nan jatiat nan bonnunubit nan taanii nan bontaanii. Li din yoo tuun n̄nae binn kur.

²⁶ Solomonn din m̄ok taantorit tusir nan kobii n̄anna, nan taanii nba ki bi jakit tusaa piik nan n̄anlee. U din te ki yemm be Jerusalem-e, ki leeb

mun be digbanlia ni. ²⁷ U naan yoo na, salimpeena din nyor Jerusalem nan tana nba nyor bianjinba nae, ki kpekii bia gbee ki yab nan sinsabii nba be Juda yent ni kunkonbis paak bianjinba na. ²⁸ Kpanbar na toontunnae din gorii ki nmakitir taanii nba nyi Musri nan Silisia ki koo u doo ni, ²⁹ nan taantorit nba din nyi Ijpt ki koo na. Ki bi din kai Hef nan Siria kpanbara taanii nan taantorit, ki taantoruk daauk tee likbina kobii njanloob, ki taamm daauk mun tee likbina kobik nan piinjumu.

11

Bianjinba ki Solomonn nyik Yenjiantu

¹ Solomonn din koon boorganu waas bonchiann. U din koon Hef teeb bonpoi nan Moab teeb bonpoi nan Amonn teeb bonpoi nan Edom teeb bonpoi nan Sidonn teeb bonpoi ki pukin Ijpt kpanbar bipoo na po. ² U din tan kootib na, njaan soo Yennu pon pakibewa nan bi daa koot nibooru manj bonpoi, a bi tan saa te ki njam Israel teeb n jiant bi pata na. ³ Solomonn din koon batnba bonpoi kobii njanlore-e, ki bia koon poobis kobii njaataa ki pukin, ki poob na benu te ki u nyik Yenjiantu, ⁴ ki u din tan kpet na, ki soo ki bi pon te ki u jiantir patae, linba din tee boorganu na yenbis. U din ki waa u Yomdaano Yennu fanu nan u baa Defid nba din waa na. ⁵ U din jiantir Sidonn teeb yenbik Astarte, nan Amonn teeb yenbibiiuk nba tee Molek nae. ⁶ U din tun ki biir Yennu-e, ki ji ki wauu fanu nan u baa Defid nba din wauu na. ⁷ U din maa jiantboor, kunkonn paak, Jerusalem yondo po, a bii jiantir Moab teeb yenbibiiuk nba tee Kemos na, ki bia maa leer a bii jiantir Amonn teeb yenbibiiuk nba tee Molek na. ⁸ U bia din maa siar boor ki li tee siaminba ki u poob nba tee boorganu bonpoi na sii jokit bonnunubit ki bia mann maruj ki teen bi tjon yenbis.

⁹⁻¹⁰ Israel teeb Yomdaano Yennu nba lek din dokit taar munlee Solomonn paak, ki yakii nana a u daa jiantir boorganu yenbis na, njaan Solomonn din ki sak Yennu mabi, u din yet Yennu jiantue. Li paak, ki Yennu wutoor doo Solomonn paak, ¹¹ ki u yeto a, "Kimaan faa miwa, njaan yet ki biir molor nba ki a din lor nanin na, ki bia biir n sennu na, n sent msonn nan n saa jii a naangbouj na ki tur a saakab na yeno. ¹² Njaan a baa Defid paak, n kan tun linba na yoo nba ki a daa be a manfoor ni na, njaan n saa tumir yoo nba ki a bija tan saa gaar naan nae. ¹³ N kan gaar a naangbouj na kur u boori, n saa tennoo booru yennkooe, kimaan n toontunno Defid paak, nan Jerusalem doo nba ki n gann ki li tee n yar na paak."

Ki jiin Solomonn datai po

¹⁴ Nanne Yennu te ki Hadad, wunba nyii Edom teeb naan njaak ni na kon nan Solomonn. ¹⁵⁻¹⁶ Bina nba din gar na, Defid din kon nyann Edom, ki Joab, wunba tee u kunkonkonna saakoo na saan lenj a wun saa pii bi niib. Njoo nan u jab din biar lenj njaarii njanloob, ki li yoo marj bi din kprii joo nba be Edom yent ni kur, ¹⁷ see Hadad nan u baa toontunna nba tee Edom teeb, ki chiah saan Ijpt tij ni na. (Li yoo na Hadad din tee bike.) ¹⁸ Bi din nyii Midiann ki saan Parann ki jaleeb chet, ki taamm lenj. Li yoo na ki bi somm ki saan Ijpt, ki baar kpanbar na boor. U din tur Hadad tij nan njaak nan jeet. ¹⁹ U din soor kpanbar na yooe, ki kpanbar na turu u siinii nba tee u njaapoo Tapenes waaru na, ki u koono, ²⁰ ki mar bonjak, ki u sann tee Jenubaf, ki Tapenes manj dia bik na kpanbar njaak, ki njoo nan kpanbar na njaawaas lakin be.

²¹ Ki mɔmaan nba tan kɔɔ Hadad tubir ni, Ijipt tir ni, nan kpanbar Solomonn kpowa, ki kunkɔnkɔnna saakɔɔ Joab bia kpowa na, ki Hadad yet kpanbar na a, “Naant ki man ɣmat kun n doo ni.”

²² Nanne ki kpanbar na boio a, “Bee? N minna siare ki a loon fan ɣmat kun a doo ni-i?”

Ki Hadad jiin a, “Fin n ɣaan ki man kun.” Li yoo na ki u kun u doo ni.

Hadad nba din tee Edom teeb kpanbar na paak, u din tee Israel teeb databiiuko.

²³ Yennu bia din te ki Eliada bija Resonn kɔn nan Solomonn. Resonn din chiar ki nyii u chanbaa Soba bat Hadadeser-e boore, ²⁴ ki ji teen u mɔɣ kangaarnba tɔndaano. (Linba na din tun, ki sɔɔ Defid kɔn nyann Hadadeser-a, ki kpɔi u jab nba nyii Siria na kur.) Resonn nan u niib din saan kar Damaskus-e, ki u niib na dinno Siria naan. ²⁵ U din tee Israel teeb dataake, yoo nba ki Solomonn din be u manfoor ni na.

Biaɣinba ki Yennu tur Jeroboam mɔsonn

²⁶ Jalɔɔ nba bia kɔn nan Solomonn tee u ɣaasaakab yenɔe, Nebat bija, ki u sann tee Jeroboam, ki u nyii Sereda, ki li be Efraim tir ni. U naa din tee pakɔɔke, ki u sann tee Serua.

²⁷ Mɔyɛtuk maɣ labaare na: Solomonn din jikit tant ki gbeent baauk nba be Jerusalem yondo po nae, ki bia ɣamii maa doo na joonjouk.

²⁸ Jeroboam mun din tee naasimɔ nba mɔk paɣe, ki Solomonn bann nan u tuun fanu, ki jiiu teenɔ ninmɔnn toontunna na saakɔɔ, Manase nan Efraim booru yent ni kur. ²⁹ Dasiar ki Jeroboam tan nyii Jerusalem ki paa sɔnu, ki Yennu sɔkinii Ahija, wunba nyii Siilo na chetɔ, u kuukɔɔ, sɔnu paak, muuk niwa. ³⁰ Nanne ki Ahija liat u liatpaann nba ki u lia na, ki pat patir chaba piik nan ɣanlee, ³¹ ɣaan yet Jeroboam a, “Jiin chaba piik ki teen a yar, kimaan Israel teeb Yomdaano Yennu piak a, ‘N saa fat naan na Solomonn boore ki tura booru piik. ³² Solomonn saa biar nan booru yennkɔɔ, kimaan n toontunno Defid paak, nan Jerusalem nba ki n gannir ki li tee n tiɔɣ doo Israel tingbouɣ kur ni na paak. ³³ N tuun linba na, kimaan Solomonn nba yɛtin, ɣaan jiantir boorganu yenbis nba tee Sidonn poochiankerik Astarte, nan Moab teeb tingbann Kemos, nan Amonn teeb tingbann Molek na paak. Solomonn yɛt n mɔba. U tun biit ki turima, ki ki dia n sennii nan n ɣmakita, nan u baa Defid nba din dia na. ³⁴ Nnaan n kan fat naan na kur Solomonn boori, n saa te ki wuu mɔk yiiikoo u manfoor ni kur. N saa tun linba na kur, kimaan n toontunno Defid nba ki n ganno ki u dia n sennu nan n ɣmakita fanu na paak. ³⁵ N tan saa fat naan na Solomonn bija boore, ki tura booru piik. ³⁶ Nnaan n saa te ki Solomonn bija-ii dia booru yennkɔɔe, ɣanne saa te ki mii mɔk Defid yaaboonn yoo kur, ki u dia Jerusalem doo nba ki n gann ki bi jiantirin lej na. ³⁷ Jeroboam, n saa dinna Israel naan, ki a sii dia yent maɣ kur, faa loon biaɣinba. ³⁸ Li-i tee ki a sak n mɔb fanu ki waa n sennu ki tuun linba saa maɣin, ki li-i tee ki a tuun linba ki n wanna, nan n toontunno Defid nba din tuun na, n sii yɔɔ be nanae. N saa dinna Israel naan, ki te ki a yaaboona-ii yɔɔ kii di Israel naan, nan maa tun biaɣinba ki tur kpanbar Defid na. ³⁹ Solomonn biit paake ki n saa dat Defid yaaboona tuba, ɣaan li bia kii tee yoo kur kaa.’”

⁴⁰ Nanne ki Solomonn ji loon wun kpi Jeroboam, ki u chiar ki saan bɔr Ijipt kpanbar Sisak boor, ki be lej nan yoo nba ki Solomonn tan kpo.

*Ki jiin Solomonn kuun po
(2 Barkperii 9.29-31)*

⁴¹ Linba kur ki Solomonn din tun pukin, u binberj nan u yanfoon po, li sɔb ki be ɲɔɔ Solomonn Barkperii gbouj ni. ⁴² U din tee kpanbar, ki be Jerusalem ki dia Israel tingbouj bina piinna. ⁴³ U din tan kpo, ki bi piuu Defid doo nie, ki u bija Rehoboam gaar u naan.

12

*Ki jiin booru nba be ganj po na moyêtuk po
(2 Barkperii 10.1-19)*

¹ Nanne ki Rehoboam saan Sekem, siaminba ki Israel teeb nba be ganj po na tikir a bin dinno naan. ² Yoo nba ki Nebat bija Jeroboam, wunba din chiar saan Ijpt ki saa bor, a kpanbar Solomonn daa laato na nba tan gbat nna man, ki u nyii Ijpt ki jen. ³ Nanne booru nba be ganj po na tun ki yiin Jeroboam, ki bi kur tok saan Rehoboam boor ki saa yeto a, ⁴ "A baa Solomonn din diat nan tonue, ki jintit jik-kpiata. Li-i tee ki a saa sak ki jika manj n fukit, ki binberj-ii ban ki turit, ti bo sii tee a jiamme, ki baakita."

⁵ Ki u yetib a, "Ii jen daa ɲantaa daar ni, ki n saa turi gatu." Ki bi yaat kun.

⁶ Ki kpanbar Rehoboam pak nan saakab nba tuu ɲmakitir u baa, kpanbar Solomonn na a, "Kpaanlanne ki n saa jiin tur niib na?"

⁷ Ki bi turɔ gatu a, "Li-i tee ki a loon fan dia niib na fanu, turimm gatjanu, ki jiin bi loomm po, ki bi sii waa-ae yoo kur."

⁸ Nnan u din yêt saakab kpaanii nae, ɲaan saan u leeb nba tee u waakir, ki bia ji tee u ɲmakit teeb na boor, ⁹ ki boib a, "I saa kpaanin ki man tun nlee? N saa pak nlee ki tur niib nba yaa man ɲaan ki bi jika-ii fukii na?"

¹⁰ Ki bi jiin a, "Linba ki a saa pakibe na: 'N niibisiikpatik gberj ki gar n baa siak,' ¹¹ ki bia wannib a: 'N baa din jinti jik-kpiatae, ɲaan min ɲarin saa jinni linba kpai ki gar nna. U din dia mimmiinne ki booi, ɲaan min ɲarin sii dia gbanne ki booi.' "

¹² Daa ɲantaa daar ni ki niib na nan Jeroboam jen kpanbar Rehoboam boor, nan waa daan sennib bianjinba na. ¹³ Ki kpanbar Rehoboam yêt nikpera kpaanii na, ɲaan pak nan niib na kunkochiok. ¹⁴ U din gaar naasimm na nba wannɔ bianjinba nae, ki yet a, "N baa din jinti jik-kpiatae, min saa ɲamm pukin jika na kpiasue. U din booi mimmiinne, ɲaan min sii booi naagbanne." ¹⁵ Li din tee Yennu loomme, nan wun tun linba ki u din te ki u sokinii Ahija, wunba nyii Siilo na, pak ki tur Nebat bija Jeroboam na. Nanne din teen ki kpanbar na ki gbiint niib nba loon linba na.

¹⁶ Ki niib na nba la nan kpanbar na kan sak ki turib na, ki bi gaan jat ki yeen a, "Defid nan u ɲaateeb n sik tirj ni. Bi ban tun lanne ki turiti? Israel teeb, ɲaant ki tin kun man, ɲaant ki Rehoboam-ii dia u moyj."

Li yoo na ki Israel teeb na yêt Rehoboam, ¹⁷ ki nyikɔ, ki u ji dia niib nba be Juda yent ni na kuukɔ.

¹⁸ Nanne ki kpanbar Rehoboam tun Adoniram, wunba din tee ninmonn toona saakɔ na Israel teeb boor, ɲaan bi din jaato tanae ki kpiiu. Li yoo na ki Rehoboam kakit ki kɔɔ u taantoruk ni, ki chiar saan Jerusalem. ¹⁹ Laa nyii li yoowa, Israel digbana nba be ganj po na niib ji tee moyêtdamme ki tur Defid naangbouj.

²⁰ Israel teeb na nba gbat nan Jeroboam nyii Ijpt ki jen na, ki bi yiino bi tintaankaanu ni, ki dinno Israel naan. Juda booru ni kooe din biar ki waa Defid yaaboona.

*Ki jiin Semaya nba buntir Yennu maan na po
(2 Barkperii 11.1-4)*

²¹ Rehoboam nba din baar Jerusalem yoo nba, ki u yiin jab nba mi konn fanu, tusaa kobik nan piinniin, ki bi nyii Juda booru nan Benjamins booru ni. U din loon wun faa tobe, ki la nyannu ki gaar Israel teeb yent nba be gan po na. ²² Nanne Yennu yet u sokinii Semaya ²³ a wun pak momaan na ki tur kpanbar Rehoboam, nan Juda booru kur, nan Benjamins booru kur a, ²⁴ "I daa kon nan i tion ninjamm nba tee Israel teeb na. I kur-ii kun man. Linba tun na tee n loomme." Ki bi sak Yennu mob ki ji nmat kun.

Bianjinba ki Jeroboam yet Yennu mob

²⁵ Israel booru kpanbar Jeroboam din namm Sekem doo, ki li be Efrain yent nba tee kunkona na ni, ki kar lej waan. Li poor po ki u fiir lej ki saan namm Penuel doo. ²⁶⁻²⁷ U din pak ki tur u moy a, "Laa tee bianjinba motana na, li-i tee ki n niib na saan Jerusalem ki saa mann maruŋ ki tur Yennu, jiantu nasaakak ni, bi saa jii baakir na ki tur Juda kpanbar Rehoboam-e, njan kpin."

²⁸ Waa dukin nna ki u jii salima, ki maa naajabis banlee, ki yet u niib na a, "Li paar ki turi nan yii tuu kii saa Jerusalem kii jiantir Yennu. Israel teeb, i yennii nba nyinni Ijpt nae na." ²⁹ U din senn salima naajabis na yeno Betel-e, ki senn loo na Dann. ³⁰ Ki niib na saa jiantir naajabis man, Betel nan Dann doi ni, ki li tee biit. ³¹ Jeroboam bia din maa jiantboa kunkona paak, ki gann niib nba ki tee Liifai booru ki teemm mannteeb.

Ki jiin Betel doo ni jiantu biiru po

³² Jeroboam bia din nyinn jiantu jaamm daar, ki li baat nmaarii nanniin, dapiik nan nannmu daar, ki li tee nan Juda jaamm na. U din tuu mann maruŋ, binbintir nba be Betel na paak, ki tur salima naajabis nba ki u maa na, ki jii mannteeb ki kaamm Betel man, ki bi tuun mannu boa nba ki u maa na ni. ³³ Ki nmaarii nanniin ni, dapiik nan nannmu daar, daar nba ki u tion gann na, ki u saan Betel man ki saa mann maruŋ binbintir na paak, ki li tee jaamm nba ki u senn ki tur Israel teeb na.

13

¹ Ki Yennu te ki u sokinii nyii Juda ki saan Betel ki saa baar soo Jeroboam see binbintir na boor, a wun mann maruŋ. ² Sokinii na din sak Yennu mob ki pak biir maruŋ binbintir na a, "Binbintir, binbintir, Yennu nba yet linbae na: Bi saa mar bik Defid njaak ni, ki u sann sii tee Josaya. Mannteeb nba tuun tingbandiit na ni, ki mann maruŋ a paak na, u tan saa kpib a paake, ki joo nisaarii kpaba a paak." ³ Sokinii na bia din yet a, "Binbintir na saa bet ki baa, ki tanpent nba be li paak na saa yat. Nnae ki i saa bann nan Yennu-e pak." ⁴ Kpanbar Jeroboam nba gbat nna yoo nba, ki u wannoo nuu njan yet a, "Soot joo na man." Li taakpaak ni ki kpanbar na nuu kpo, ki u gbar poru. ⁵ Li yoo na ki binbintir na pat, ki baa baa, ki tanpent na yat, nan Yennu sokinii na nba bunt bianjinba, Yennu sann ni na. ⁶ Nanne ki kpanbar Jeroboam yet Yennu sokinii na a, "Dimin sukuru ki miar a Yomdaano Yennu na ki turin, ki pako ki wun teb n nuu na."

Ki Yennu sokinii na miar Yennu, ki kpanbar na nuu na ji por. ⁷ Nanne kpanbar na yet Yennu sokinii na a, "Baat n ɲaak ni ki la jeet ki di. N saa pa-a linba ki a tun na paaka."

⁸ Ki Yennu sokinii na jiin a, "Li-i lekii tee ki a yaa fan turin a mokint na bokir gbaa, ɲaan n kan weia, koo ki di, koo ki nyu siar nana. ⁹ Yennu sennin nan n daa di koo ki nyu siar, a n bia daa tokii sonu nba ki n bo tokin na ki jenti." ¹⁰ Li paak, u din ki tokin sonu nba ki u bo tokin na kaa ki ɲmati, ɲaan u din tokin songanue.

Ki jiin Yennu sokinii per nba be Betel na po

¹¹ Li yoo na ki Yennu sokinii jakper sɔɔ be Betel. Nanne ki u bonjai baar, ki tan yeto linba ki Yennu sokinii nba nyii Juda na tun Betel doo ni li daar, nan waa pak linba ki tur kpanbar Jeroboam. ¹² Ki u boi waas na a, "U bo yaat tokin lia poe?"

Ki bi wannɔ sɔɔ na. ¹³ Ki u yetib a bin baan u boɲ ki turo. Ki bi baanɔ, ki u jak ¹⁴ ki tokin sonu na, ki waa Yennu sokinii nba nyii Juda na, ki saa lau ki u kar naantiik nyakir. Ki u boio a, "Fine tee Yennu sokinii nba nyii Juda na-a?"

Ki joo na jiin a, "Mine na."

¹⁵ Ki u yeto a, "Baat n ɲaak ni, ki min nan fin n di jeet."

¹⁶ Ki Yennu sokinii nba nyii Juda na jiin a, "N kan weia ki saan a ɲaak ni, koo ki gaar a saauɲ. N bia kan di koo ki nyu siar nana nna, ¹⁷ kimaan Yennu betin nan n daa di koo ki nyu siari, ki bia daa tokii sonu nba ki n bo tokin na ki ɲmati."

¹⁸ Ki Yennu sokinii jakper nba nyii Betel na yeto a, "N moɲ mun tee Yennu sokinii nan faa tee bianjinba na. Yennu-e te ki malaka pak nanin a n jiia ki saan nana n ɲaak ni, ki saa teena saauɲ." Naan Yennu sokinii jakper maɲ din faare.

¹⁹ Nanne ki Yennu sokinii nba nyii Juda na wei Yennu sokinii jakper na, ki saan u ɲaak ni, ki saa dii jeet nanɔ. ²⁰ Baa kar jeet paak yoo nba, ki Yennu moɲmaan baar sokinii jakper na, ²¹ ki u yikin ki yet sokinii nba nyii Juda na a, "Yennu yet nan a ki sak u mɔbi, ki bia ki tun linba ki u senna na. ²² A ɲmate ki saa dii jeet siaminba ki u wanna nan a daa di na. Linba na paak, a saa kpo, ki a gbanant kan pii a niib kaat ni."

²³ Baa dii ki fiir yoo nba, ki Yennu sokinii jakper na baan boɲ ki tur sokinii nba nyii Juda na, ²⁴ ki u jak ki soor sonu. Ki yanbɔr cheto sonu ni ki kpiau. Ki u gbanant doo sonu ni, ki boɲ na nan yanbɔr na see ki kpiau. ²⁵ Ki siab gaar ki la u gbanant na doo, ki yanbɔr na see ki kpiau. Ki bi saan Betel ki saa wann baa la linba.

²⁶ Yennu sokinii jakper na nba gbat nna yoo nba, ki u yet a, "Sokinii nba yet Yennu mob nae na. Ki Yennu tun yanbɔr ki u sooro ki kpiau, nan ɲoo Yennu nba yet a u saa tun na." ²⁷ Nanne ki u yet u waas a, "Baant n boɲ ki turin." Ki bi baan boɲ na ki turo, ki u jak saan ki saa la Yennu sokinii na gbanant doo, ki boɲ nan yanbɔr na see ki kpiau. ²⁸ Yanbɔr na din ki ɲman Yennu sokinii na gbanant, koo ki soor boɲ na. ²⁹ Ki Yennu sokinii jakper na jii gbanant na ki paan boɲ na paak, ki baar nann Betel, a bin tan mo u kpemɔnii ɲaan piiu. ³⁰ U din piiu u ɲaakaauk nie, ɲaan ki ɲoo nan u bonjai na mo u kpemɔnii ki yeen a, "N ninja, n ninja." ³¹ Baa piiu gbenn yoo nba, ki Yennu sokinii jakper na yet u bonjai na a, "Mi-i kpo yoo nba, yin piin kaauk maɲ ni, ki bir n gbanant ki kpian u yar. ³² Yennu nba

wanno maan nba ki u pak ki biir maruŋ binbintir nba be Betel na, nan tingbandiit nba be Samaria doi ni na saa teen barmōniwa.”

Ki jiiŋ Jeroboam biit po

³³ Israel kpanbar Jeroboam lek din ki nyik u biit tumu, ŋaan ŋamm tukin ki gani mannteeb ki nyi namm binba ki tee mannteeb ŋei ni, ki te ki bi mann maruŋ, binbinta nba ki u maa na boor. Wunba kur loon wun teen manntoo, u din tuu gannoe ki teeno manntoo. ³⁴ U tiŋ biit nae din baar nan u naan yiikoo biiru chain chain.

14

Ki jiiŋ Jeroboam bija kuun po

¹ Li yoo na ki kpanbar Jeroboam bija Abija yiar. ² Ki Jeroboam yet u ŋaapoo a, “Fiit lia tayana ki soo daa banta, ki fan saan Siilo, siaminba ki Yennu sokiniŋ Ahija be na. Ŋooe din yet nan n tan saa di Israel naan na. ³ Jiiŋ boroboro kuna piik, nan chinchaa waan, nan siatbobir ki saa turo. A boio ki laan bee yaa lin teen ti bija na, ki u saa wanna.”

⁴ Ki u saan Ahija ŋaak, Siilo doo ni. Kpetuk din jooŋ Ahija-wa. ⁵ Yennu din doŋ pakoo nan Jeroboam ŋaapoo baat a wun boio ki jiiŋ bi bija nba yiar na po. Yennu din wann Ahija waa saa pak linbawa.

Jeroboam ŋaapoo nba koo yoo nba, ki u kpant u moŋ niganoo. ⁶ Ŋaan Ahija nba gbat ki u koo tammob ni na, ki u yet a, “Kooŋ. N mi nan a tee Jeroboam ŋaapooe. Bee ki a loon fan kpant a moŋ niganoo? N mok lababiiuko ki yaa n wanna. ⁷ Ii kun ki saa wann Jeroboam nan linba nae ki Israel teeb Yomdaano Yennu piak ki teeno a, ‘Mine ganna niib sinsuuk ni, ki teena n niib Israel teeb kpanbar. ⁸ N fat naan na Defid yaaboona boore ki tura. Ŋaan a ki tee nan n toontunno Defid, wunba din waan fanu, ki saak n sennu ki bia tuun linba ki n loon na. ⁹ A tun biit ki gar binba din dia naan na ki a tan gaar nawa. A yetime ki donn n wutoor, kimaan faa ji kut ki nan tingbana ki jiantir na. ¹⁰ Linba na paak, n saa baar nan biiru a naan paak, ki kpi a yaaboona nba tee bonjai na, li waas nan nikpera na kur. N saa boont a ŋaak, ki wouŋ n piarib nan moot na. ¹¹ A ŋaak niro nba kpo doo ni, boie saa ŋmamoo, ki wunba kpo muuk ni, juute saa diu. Min Yennu-e pak na.’ ”

¹² Ki Ahija bia yet Jeroboam ŋaapoo na a, “Ii kun. Fi-i baar doo yoo nba, a bik na saa kpo li yooe. ¹³ Ki Israel teeb kur saa mo u kpemōniŋ, ki piuu, ŋoo kooe sii tee Jeroboam ŋaak ni niro nba ki bi saa piuu fanu, kimaan u kooe ki Israel teeb Yomdaano Yennu par mei u paak. ¹⁴ Yennu yaa wun dinn kpanbar, Israel tiŋ ni, ki wun biir Jeroboam naan na. ¹⁵ Yennu saa dat Israel teeb tubir, ki bi saa niŋ nan kaar nba tuu niŋ kpenu ni na. U saa ŋabir Israel teeb, tinŋaŋ nba ki u jii tur bi yeejamm na ni, ki saa yatib ki poonib Yufrates mok-pootir, kimaan bi donn u wutoor nan baa kpeer chicherpook Asera ninnaun nawa. ¹⁶ Yennu saa yet Israel teeb, kimaan Jeroboam tun biit, ki koomm biit niwa.”

¹⁷ Ki Jeroboam ŋaapoo ŋmat kun Tirsa. Waa koo u ŋaak ni yoo nba, ki u bik na kpo. ¹⁸ Ki Israel teeb mo u kpemōniŋ ŋaan piuu, nan Yennu nba pak bianjinba, ki li nyii u toontunno nba tee sokiniŋ Ahija mob ni na.

Ki jiiŋ Jeroboam kuun po

¹⁹ Linba pukin ki kpanbar Jeroboam din tun, tobii nba ki u faa, nan waa dia doo bianjinba, li kur na sob ki be Israel kpanbara barkperii gbouŋ ni.

²⁰ Jeroboam din dii naan ki kar gbant paak, bina piinlee nan njanlee-e. U din kpo ki bi piiu, ki u bija Nadab dii naan manj.

*Ki jiin Juda kpanbar Rehoboam po
(2 Barkperii 11.5–12.15)*

²¹ Solomonn bija Rehoboam din mɔk bina piinna nan yenne, ki dii Juda naan, ki be Jerusalem ki dia Juda yent bina piik nan njanlore. Jerusalem-tee siaminba ki Yennu gann Israel tingboun ni kur, a bii jiantiro. Rehoboam naa sanne tee Naama, ki u nyii Amonn.

²² Juda teeb na din tun bonbilankant ki tur Yennu, ki u donn wutoor bi paak, ki li gar bi yeejamm nba din tuma. ²³ Bi din maa jiantu boae ki tur pata, ki bia chaan jiantu tanchaakaa nan chicherpook Asera ninnant, ki jiantir kunkona paak nan tiinii nyaka. ²⁴ Li bonbilankant mantik din tee baa jii jab nan poob ki teemm patjiantu boa jantona nae. Juda teeb na din tun fei marima nba kur ki niib nba ki Yennu berib njan te ki namm Juda teeb gaar bi tinj na tuu tuune.

²⁵ Kpanbar Rehoboam naan bina njanjmu ni, ki Ijpt kpanbar Sisak wor Jerusalem. ²⁶ U din jii bonjana nba be Yenjiantu nasaakak ni kur, nan linba be kpanbar njaak na, ki kpab nan salima naagbankonjir nba ki Solomonn kur na. ²⁷ Rehoboam din kur kutmont naagbankonjae ki senn li fonni ni, ki li be saakab nba guu kpanbar njaatammɔb na nuu ni. ²⁸ Yoo nba kur ki kpanbar kɔɔ Yenjiantu nasaakak na ni, guuteeb na din tuu jii naagbankonja nae ki chiano jiantu njaak na ni, njan tan nmat jiin njaak nba ki bi guu na ni.

²⁹ Linba kur ki kpanbar Rehoboam din tun ki pukin, li sɔb ki be Juda kpanbara barkperii gbounj ni. ³⁰ Bina na kur ni, kpanbar Rehoboam nan kpanbar Jeroboam din yɔɔ faa leeb tɔbiie. ³¹ Rehoboam din tan kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Abija dii u naan na.

15

*Ki jiin Juda kpanbar Abija po
(2 Barkperii 13.1–14.1)*

¹ Israel kpanbar Jeroboam nba dii naan, u bina piik nan njanniin nije, ki Abija dii Juda naan, ² ki kar Jerusalem bina njantaa. U naa sann din tee Maaka, ki u tee Absalom bipoo. ³ Nɔɔ Abija mun din tun biit nan u baa nae, ki din ki jii u monj ki tur Yennu fanu, nan u yeeja Defid nba din tun na. ⁴ Njan Defid paak, ki u Yomdaano Yennu tur Abija bonjak nba tan saa gaar Jerusalem naan, ki dia Jerusalem fanu, u baa kuun poorpo. ⁵ Yennu din tun linba na, kimaan Defid din ki yɛt u mɔb, njan tuun linba manɔ, ki saak nɔɔ Yennu sennu, see Hef niro Yuria maan na kuukɔɔ. ⁶ Tɔb nba din piin Rehoboam nan Jeroboam sinsuuk ni na din tukin nnae, Abija manfoor ni kur. ⁷ Linba kur ki Abija tun, li sɔb ki be Juda kpanbara barkperii gbounj ni.

⁸ Abija din kpo, ki bi piiu Defid doo ni, ki u bija Asa dii u naan na.

*Ki jiin Juda kpanbar Asa po
(2 Barkperii 15.16–16.6)*

⁹ Israel kpanbar Jeroboam nba dii naan li bina piinlee nie, ki Asa dii Juda naan, ¹⁰ ki dia Jerusalem bina piinna nan yenn. U yaae din tee Maaka, wunba tee Absalom bipoo na. ¹¹ Asa din tuun linba mei Yennu par, nan u yeeja Defid nba din tuun na. ¹² U din ber jab nan poob nba

tee bonchonchona, ki be patjiantboa nae, njaan biir pata nba ki u baa din maa na. ¹³ U din liat u yaa nba tee u baa naa na saakatuku, kimaan nɔɔe din kpeer chicherpook Asera ninnaun nba tee matuk chicherik na. Asa din pot pot chicherik maɲe ki joor muu, Kidronn baauk ni. ¹⁴ Asa lek din ki biir tingbanjiant boa na kur tin na ni, njaan u din waa Yennu fanu, u manfoor ni kur. ¹⁵ U din jii bona nba kur ki u baa jii tur Yennu nae, ki kɔɔn Yenjiantu nasaakak ni, ki kpab nan bona nba tee salimmona nan salimpeena, ki u mɔɔn jii ki tur Yennu na.

¹⁶ Juda kpanbar Asa nan Israel kpanbar Baasa din yɔɔ kɔne, yoo nba ki bi din tee kpanbara na. ¹⁷ Baasa din saan lek Juda teebe, ki piin ki njamii Rama doo, a wun gɔɔr binba kɔɔ Juda yent ni, nan binba nyi li ni. ¹⁸ Njanne ki kpanbar Asa jii likirii nan salima nba kur be Yenjiantu nasaakak ni, nan kpanbar njaak ni na, ki tun u saakab Damaskus doo ni, Siria kpanbar Ben-hadad nba tee Tab-rimonn bija na boor, ki u yeeja tee Hesionn na, nan mɔmaana a, ¹⁹ “Naant ki tin taan leeb nan bianjinba ki ti baanba din be na. Salimpeena nan salimmona nba na tee piiniie ki n teena. Motana, potir fin nan kpanbar Baasa mɔtaauk na, ki lin te ki wun nyinn u kunkonkonna na n tin ni.”

²⁰ Ki kpanbar Ben-hadad sak u dudukit maɲ, ki tun u kunkonkonna saakab nan bi kunkonkonna, ki bi saan wor Israel digbana. Bi din nyann Aijonn nan Dann nan Abel Bef Maaka, nan yiar nba kpia Galilii mɔkgbenjir nan, nan Naftali yent kur. ²¹ Baasa nba gbat linba tun na, ki u nyik Rama nammu, njaan saan Tirsa doo ni.

²² Njanne ki kpanbar Asa tur mɔb Juda kur po, a sɔɔ kur n somm ki bin jii tana nan taabii nba ki bi dia maa Rama na, ki yaat nann. Asa din jii tana nan taabii maɲe ki maa Mispa nan Geba nba be Benjaminn yent ni.

²³ Linba kur ki kpanbar Asa din tun, u par toona, nan doi nba ki u namm ki li wakii, li kur sɔb ki be Juda kpanbara barkperii gbouɲ ni. Njaan u kpetuk ni, yiaru din soor u taa, ki u wɔb. ²⁴ Nɔɔ Asa din kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Jehosafat gaar u naan.

Ki jiin Israel teeb kpanbar Nadab po

²⁵ Kpanbar Asa nba din dii naan li bina njanlee ni, ki kpanbar Jeroboam bija Nadab mun dii Israel naan, ki kar gbant paak bina njanlee. ²⁶ U din tun ki biir Yennu-e, ki kɔɔn Israel teeb biit ni, nan u baa nba din tun bianjinba na.

²⁷ Ahija bija Baasa nba din tee Isakar booru ni nirɔ na din lor ki kɔn nan Nadab, ki kpuii yoo nba ki Nadab maɲ nan u jab din kɔn nan Gibetonn doo nba be Filistia yent ni na. ²⁸ Linba na din tun ki sɔɔ Juda kpanbar Asa nba kar gbant paak li bina njanlee na. Baasa din dii Nadab naan na ki teen Israel kpanbar. ²⁹ Li taakpaak ni ki u piin ki kpi Jeroboam njaateeb, nan Yennu nba din te ki u sokinii Ahija, wunba nyii Siilo, pak na. Bi din kpui Jeroboam njaateeb kure, ki nan yenokɔɔwa ki tenni. ³⁰ Linba na din tun, kimaan Jeroboam din tun biit ki kɔɔn Israel teeb biit ni, ki li donn Israel teeb Yomdaano Yennu wutoor.

³¹ Linba kur ki Nadab din tun ki pukin, li sɔb ki be Israel kpanbara barkperii gbouɲ ni. ³² Juda kpanbar Asa nan Israel kpanbar Baasa din yɔɔ faa leeb tobe, yoo nba ki bi din be bi naan ni na.

Ki jiin Israel kpanbar Baasa po

³³ Juda kpanbar Asa naan bina n̄ntaa niŋe ki Ahija bija Baasa dii Israel kur naan, ki kar Tirsa, bina piinlee nan n̄anna. ³⁴ U mun bia din tee nan kpanbar Jeroboam nae, ki tun biir Yennu, ki k̄oon Israel teeb biit ni.

16

¹ Yennu din pak nan Hanani bija Jehu, wunba tee n̄oo Yennu s̄okinii nan m̄omaan na, a wun yet kpanbar Baasa a, ² “A din ki tee siar, n̄aan ki n̄ jii Israel naan ki tura, ki m̄otana ki a tun biir nan Jeroboam na, ki k̄oon Israel teeb biit ni. Bi biit maŋ donn n̄ wutoora, ³ ki n̄ saa boon fin nan a n̄aateeb, nan maa tun bianjinba ki tur Jeroboam na. ⁴ A n̄aanir̄o nba kur kpo doo ni, b̄oie saa n̄mam̄o, ki wunba mun kpo muuk ni, juut n̄ diu.”

⁵ Linba kur ki kpanbar Baasa tun ki pukin, nan u par toona kur s̄ob ki be Israel kpanbara barkperii gbouŋ ni. ⁶ Baasa din kpo, ki bi piiu Tirsa doo ni, ki u bija Ela dii u naan na.

⁷ Yennu din jii maan nba jii Baasa nan u n̄aateeb po ki tur s̄okinii Jehu, kimaan Baasa nba din tun biit nba ki tur Yennu na. Li ki tee waa din tun biit nba nan kpanbar Jeroboam na k̄oo kaa donn Yennu wutoori, n̄aan waa din kp̄ii Jeroboam n̄aateeb kur na paak.

Ki jii Israel kpanbar Ela po

⁸ Juda kpanbar Asa naan bina piinlee nan n̄anloob niŋe, ki Baasa bija Ela dii Israel naan, ki kar Tirsa bina n̄anlee. ⁹ N̄anne ki Simri, wunba tee u toontunna saakayeno, ki gorii kpanbar taantorit b̄okitu munlee ni yenn na, din lor bonbiir u paak. Dasiar ki kpanbar Ela be Tirsa doo ni, Arsa n̄aak, ki nyuu yib. Arsa-e din tee wunba gorii naan n̄aak na. ¹⁰ Ki Simri k̄oo ki kp̄ii Ela, n̄aan gaar u naan na. Linba na din tun Juda kpanbar Asa naan bina piinlee nan n̄anlore nie.

¹¹ Yoo nba ki Simri dii naan na, ki u kp̄ii Baasa n̄aateeb kur. U bia din kp̄ii Baasa naasinyoosnba nan u nikpiimm nba tee jab kur. ¹² Simri din kp̄ii Baasa n̄aateeb kure, nan Yennu nba pak s̄okinii Jehu bianjinba ki u pak biir Baasa na. ¹³ Bi patmannu nae din te ki Israel teeb k̄oo biit ni. Baasa nan u bija Ela din donn Israel teeb Yomdaano Yennu wutoore. ¹⁴ Ela nba tun linba ki pukin, li s̄ob ki be Israel kpanbara barkperii gbouŋ ni.

Ki jii Israel kpanbar Simri po

¹⁵ Juda kpanbar Asa naan bina piinlee nan n̄anlore nie ki Simri dii naan, ki kar Tirsa ki dia Israel teeb daa n̄anlore. Li yoo na ki Israel kunkonkonna wor Gibetonn doo, Filistia tinj ni. ¹⁶ Baa gbat nan Simri lor ki kp̄ii kpanbar na yoo nba, ki bi kur nyinn bi t̄oondaano Omri, ki teeno kpanbar, Israel tinj ni. ¹⁷ Li poor po ki Omri nan u jab nyii Gibetonn ki saan wor Tirsa. ¹⁸ Simri nba la na bi nyann doo nawa na, ki u ch̄iar k̄oo naakutok ni, ki joo naakutok maŋ muu, ki li diiu, ki u kpo. ¹⁹ Biit nba ki u tun ki tur Yennu na paake din te ki linba na tun. U mun din tee nan kpanbar Jeroboam nae ki biir Yennu par, kimaan u t̄ioŋ biit, nan waa te ki Israel teeb tun biit na paak. ²⁰ Linba kur ki Simri tun ki pukin, nan u lorbiik nba ki u lor na, li kur s̄ob ki be Israel kpanbara barkperii gbouŋ ni.

Ki jii Israel kpanbar Omri po

²¹ Israel teeb na din b̄okite: siab din loon bin dinn Ginaf bija Tibni-e naan, ki leeb mu loon Omri. ²² Li joontik ni, binba din loon Omri nae din dii, ki Tibni kpo, n̄aan ki Omri dii naan na. ²³ Juda kpanbar Asa naan bina piintaa nan yenn ni, ki Omri dii Israel naan ki kar bina piik nan n̄anlee.

Sinsinn bina ñanloob na u din kar Tirsae, ²⁴ ki din daa Samaria kunkonn na likbina tusaa ñanloob, joo nba ki bi yiu Semer na boor. Omri din maa doo, kunkonn manj paak, ki te ki li wakii, ki purir Samaria, kimaan wunba tuu yen kunkonn na sanne tee Semer.

²⁵ Omri din tun ki biir Yennu par ki gar Israel kpanbara nba din dii u liik kur. ²⁶ Nan Jeroboam nba din tee na, Omri din donn Israel teeb Yomdaano Yennu wutoor halii, kimaan u tiɔŋ biit paak, nan waa te ki Israel teeb tun biit ki bia mann pata na paak. ²⁷ Linba ki Omri tun ki pukin, nan toonjaana nba ki u din tun na, li sob ki be Israel kpanbara barkperii gbourj ni. ²⁸ Ki Omri kpo, ki bi piuu Samaria, ki u bija Ahab gaar u naan na.

Ki jiin Israel kpanbar Ahab po

²⁹ Juda kpanbar Asa naan bina piintaa nan ñanniin niije, ki Omri bija Ahab dii Israel naan, ki din kar Samaria bina piik nan ñanlee. ³⁰ U din tun biir Yennu ki gar Israel kpanbara nba dii u liik kura. ³¹ Waa din tun biit nba nan Jeroboam nba din tun na ki jarj; ki u koon Sidonn kpanbar Et-baal bipoo Jesebel, ki jiant tingbann nba ki bi yi Baal na. ³² U din maa Baal jiantu diiuk, Samaria yent ni, ki maa maruj binbintir ki tur Baal, u jiantu diiuk manj ni. ³³ U bia din kpeer chicherpook Asera ninnaunj ki jiantiro, ki tun bona bonchianj ki li donn Israel teeb Yomdaano Yennu wutoor, ki gar Israel teeb kpanbara nba din dii u liik nawa. ³⁴ Waa din tee kpanbar yoo nba nae ki Hiel, wunba nyii Betel na din ñamm maa Jeriko. Nan Yennu nba din doŋ yet bianjinba, ki li nyii Nunn bija Joosua ni na, Hiel bijakper Abiram din kpoe, yoo nba ki u din fokin Jeriko fiakir na, ki u sanbian Segub mun tan kpo, waa maa Jeriko tammoi ki gbenn yoo nba.

17

Ki jiin Elaija nan yonkoonin po

¹ Yennu sokinii nba sann tee Elaija, ki u nyii Tisbe, Gilead yent ni na, din pak kpanbar Ahab a, "Israel teeb Yomdaano Yennu nba fo, ki n jiantiro na sann ni, n piaka nan marin koo saak kan baa bina ñanlee koo ñantaa, nan maa tan saa yet ki saak n baa."

² Ñanne ki Yennu yet Elaija a, ³ "Nyimin nna ki saan yondo po, ki saa bor a moŋ Kerif kpenbik nba be Joodann mokir yondo po na ni. ⁴ A sii laat nyun leje ki nyu, ki n bia pak kinkaata, ki bi sii baat nan jeet ki teena."

⁵ Ki Elaija sak Yennu mob, ki saan ki saa be Kerif kpenbik na ni. ⁶ U din nyu leje, ki kinkaata baat nan jeet nan nant ki teeno sanyok kur, nan daajoouk kur. ⁷ Li poor po, ki nyun na foor, kimaan saak nba ki baa na paak.

Ki jiin Elaija nan Sarefaf doo ni pakook po

⁸ Ñanne ki Yennu pak Elaija a, ⁹ "Ii saa Sarefaf, doo nba kpia Sidonn yent na, kii be lej. N pak pakooŋ lej maa wuu teena jeet." ¹⁰ Ki Elaija saan Sarefaf. Waa baar lej yoo nba, ki u chet pakook ki u yi daat. Ki u yeto a, "Yabit ki turin nyun." ¹¹ Pakook na nba saa a wun finnn nyun na, ki u bia yeto a, "Ki bia turin jeet waan."

¹² Ki pakook na jiin a, "N por a Yomdaano Yennu nba fo na nan n ki mok jeet nan waama. Linba ki n mok kur tee yon niipuko, ki li be ñmanj ni, nan olif tiinii kpaliari, n kpasirik ni. N baar nna man yir daate, ki kun ki saa tont linba tenn manj ki teen ki min nan n bik n di. Ñanne sii tee ti jejoontik nba ki min nan n bik saa di, ñaan ji pab kon ki tan kpo."

¹³ Ki Elaija yeto a, “A daa te ki li daamiia. Ii kun ki saa teen a jeet, n̄aan sinsinn, a jii yon maŋ waaminna ki lo chinchaar ki baar nann ki turin, n̄aan ji teen linba biar na ki fin nan a bik n di. ¹⁴ Kimaan Israel teeb Yomdaano Yennu yet a, ‘Yon na kan gbenn yonfanmaŋ na ni, koo kpan na kan gbenn kpasirik na ni kaawa, ki min Yennu n tur saaki.’ ”

¹⁵ Ki pakooƙ na tun nan Elaija nba wanno na, ki bi kura din laat jeet ki di ki gboot yoo kur. ¹⁶ Yon na din ki gbent n̄maŋ na ni, ki kpan na mun bia ki gbent kpasirik na ni, nan Yennu nba din senn moosonn bianjinba ki tur Elaija, ki u pak pakooƙ maŋ na.

¹⁷ Li poor po ki pakooƙ na bija na tan yiar, ki yiaru na pukii nan waa tan kpo. ¹⁸ Ki pakooƙ na yet Elaija a, “Yennu nirɔ, bee ki a tun nna ki turimi? A baar nna a fan tiar Yennu n biit poe, ki te ki n bik n kpo-o?”

¹⁹ Ki Elaija yeto a, “Jiin bik maŋ ki turin.” Ki Elaija gaar bik na ki doo nanao ditooƙii paak, ki saa koo nanao diiuk nba ki u be na ni, ki paano gado paak, ²⁰ ki miar Yennu nan kunkosaakar a, “N Yomdaano Yennu, bee ki a tun bontonn na ki tur pakooƙ na? U tee ninjanoe ki goriin, ki a ji kpui u bik na.” ²¹ N̄anne ki Elaija tant u moŋ taar muntaa bik na paak, n̄aan miar Yennu ki yet a, “N Yomdaano Yennu, jiint bik na manfoor ki koon u ni.” ²² Ki Yennu gbat Elaija miaru, ki bik na piin ki foi, ki jen u manfoor ni.

²³ N̄anne ki Elaija jii bik na, ki n̄mat sik nanao u naa boor, ki saa yet a, “Gotir, a bik mok manfoor.”

²⁴ Ki pakooƙ na yet a, “Mɔtana n mi nan a tee Yennu nirɔe, ki Yennu set piak nana.”

18

Ki jiin Elaija nan Baal sokiniinba po

¹ Yonkoonin na bina n̄antaa ni, ki Yennu yet Elaija a, “Saant ki wann a moŋ kpanbar Ahab, ki n saa tun saak.” ² Ki Elaija fiir ki saan.

Kon maŋ din paar bonchiann, Samaria yent ni. ³ Ki kpanbar Ahab yiin Obadia, wunba tee u naan n̄aak yudaano na. (Obadia din tee wunba waa Yennu fanue. ⁴ Ki Jesebel nba din kpi Yennu sokiniinba na, ki Obadia jii sokiniinba kobik ki saan namm ki bokitib paabu munlee, ki borib tanfiat ni piinn̄mu-n̄mu, ki teemm jeet nan nyun.) ⁵ Ahab din pak Obadia a, “N̄aant ki tin saan ki saa got nyuntona kur boa, nan kpenbis ni, ki laan ti saa la moot ki tur ti bonkobiti-i. Li pasiar li ji kii kpaal talas ki tin kpi ti bonkobuku.” ⁶ Ki bi kur sak, soo kur nba saa tokin chianu nba, ki bi yaat ki tokin jiak jiak.

⁷ Ki Obadia nba saa na, ki u chet Elaija. U din banno ki baa fabin n̄aan boio a, “Chanbaa, fine setiki-i?”

⁸ Ki u jiin a, “Nn, min Elaija-e. Ii saa ki saa pak a chanbaa kpanbar nan n be nna.”

⁹ Ki Obadia jiin a, “N tun bee ki a loon fan koonin daŋ ni, ki kpanbar Ahab n kpimi? ¹⁰ A Yomdaano Yennu nba fo na sann ni, n por nan kpanbar na loma digbann kur ni tingbouŋ na kur powa. Tɔondaano nba kur yet nan a kaa u doo ni, kpanbar Ahab tuu te ki tɔondaano maŋ n pore nan u ki ban la-a u doo ni. ¹¹ Mɔtana ki a loon man saan yet kpanbar na nan a be nna-a? ¹² Li-i tee ki n yaat n̄aan ki Yennu Seek jiia ki saan nana siaminba ki soo ki mi, n saa teen nlee? Li-i teen nna, ki n pak Ahab nan a be, n̄aan ki bi loma ki tan ki la-a, u saa kpime. Tiat nan n tee wunba jiantir Yennu fanue, n bisin niwa. ¹³ A ki gbat nan Jesebel nba din kpi Yennu sokiniinba

na, n din bɔr sɔkiniinba kobik, ki bɔkitib koonn munlee, ki kɔomm tanfiat ni piinɔmu-ɔmu, ki teemm jeet nan nyumi-i? ¹⁴ Ki nlee ki a saa pakin a man saan ki yet kpanbar nan a be nnae? U saa kpima.”

¹⁵ Ki Elaija jiin a, “N por Yabint Yennu nba fo, ki n waau na, nan n saa jii n mɔɔj ki wann kpanbar na dinna.”

¹⁶ Ki Obadia saan kpanbar Ahab boor, ki saa wannɔ, ki u fiir ki tookit Elaija. ¹⁷ Ahab nba saa cheto yoo nba, ki u yetɔ a, “Fine na, fin nba baat nan daamii nba kaa gbennu, Israel teeb paak.”

¹⁸ Ki Elaija jiin a, “Min kaa tee wunba baat nan daamii. Fine baat nan daamii, fin nan a baa. A yɛen Yennu mɔbe ɲaan jiantir Baal tingbana. ¹⁹ Pakin Israel teeb kur ki bin chetin Kamel kunkonn boor. A bia baar nan Baal sɔkiniinba kobii ɲanna nan piinɔmu na, nan chicherpook Asera sɔkiniinba kobii ɲanna nba ki bat ɲaapoo Jesebel see bi siak po na.”

²⁰ ɲanne ki Ahab yiin Israel teeb kur nan Baal sɔkiniinba na, ki bi baar Kamel kunkonn boor. ²¹ Ki Elaija baar niib na boor ki yet a, “Li saa jii-i yoo nlee ki yin dukin ki gann wunba ki i saa jianto? Li-i tee ki Yennu tee Yomdaano, yin jianto, ɲaan Baal-ie mun bia tee Yomdaano, yin jianto.” ɲaan niib na din ki jiin siari. ²² ɲanne ki Elaija yet a, “Min kɔɔe tee Yennu sɔkiniinba nba tenn. ɲaan Baal sɔkiniinba tee kobii ɲanna nan piinɔmu. ²³ Baat nan naajai banlee, ki ɲaan Baal sɔkiniinba na n jii yeno ki kpi ki pot potɔ ki paan daat paak, ɲaan daa tee muu lenji. N mun saa jii naajaleek na ki teen nna. ²⁴ ɲaant Baal sɔkiniinba na n miar bi yenbik Baal, ki man mun miar Yennu. Ki wunba gat ki tun muu, ɲɔɔe tee Yenmɔnu.”

Ki niib na sak nan kunkɔsaakar.

²⁵ ɲanne ki Elaija pak Baal sɔkiniinba na a, “Yimm nba yab na, ii sint jii naajak ki kpi, ki miar i yenbik Baal, ɲaan i daa jokit daat na muu.”

²⁶ Ki bi jii naajak nba ki bi turib na, ki kpil ki ɲammɔ, ki miar Baal tee-e ki tan tuu yonsuuk ni. Bi din hoote ki yeen a, “Baal, turint gatu.” Bi din waae ki lintir maruj binbintir nba ki bi maa na, ɲaan bi din ki la gatu.

²⁷ Yonnu nba set yonsuuk yoo nba, ki Elaija piin ki laab ki yeen a, “Ii mei sanpaapowa man. U tee yenbike. Li ki gar u dukii dudukite, koo u tuun toonne, koo u saan sɔnue, koo u gɔɔnte ki yin fiino.” ²⁸ Ki sɔkiniinba na miar nan kunkɔpaara, ki ji saa ɲma bi mɔɔj jukii, nan bi maruj nba wantib bianɲina na, ki sɔn tan nyi. ²⁹ Bi din yikin sanpaapo nnae nan yenlekir, ɲaan bi din ki la gatu, siar din ki teen nan waama.

³⁰ ɲanne Elaija yet niib na a, “Baat ki nakinin man.” Ki bi nakino, ki u piin ki ɲamii Yennu maruj binbintir nba bet bet na. ³¹ U din jii tana piik nan ɲanlee-e, ki tann kur see booru piik nan ɲanlee nba tee Jakob yaaboona na seenu ni. ɲɔɔ Jakob-e ki Yennu din pak nana a, “A sann sii tee Israel-e.” ³² Elaija din jii tana mane ki ɲamm maa maruj binbintir ki tur Yennu, ki teen gbeek ki lint binbintir na, ki li yarin ki saa kɔɔ nyun nan galonn munna nawa, ³³ ki ji paan daat na binbintir na paak, ki pot naajak na nant buri buri ki paan daat na paak, ɲaan yet a, “Gbeent nyun kunkoa ɲanna, ki kpaar maruj nan daat na paak.” Ki bi tun nna. ³⁴ Ki u yet a, “ɲammit teen nna man.” Ki bi ɲamm pukin. Ki u bia yet a, “Teent ki pukin man.” Ki bi teen pukin, ³⁵ ki nyun na gbee ki lint binbintir na.

³⁶ Ki yenlekir maruj yoo baar, ki Elaija saan binbintir na boor ki miar a, “Yennu, fin nba tee Abraham nan Aisak nan Jakob Yennu, want a mɔɔj motana nan a set tee Israel teeb Yennu-e, ki n tee a toontunno, ki fine yetin a man tun linba na kur. ³⁷ Turimin gatu. Yennu, turimin gatu, ki niib na n

bann nan fin Yennu-e set tee Yennu, ki bia bann nan a jent namm a tior boore.”

³⁸ Ki Yennu tun muu, ki li nyii sanpaapo ki sik, ki tan dii maruṅ nant na, nan daat na, nan tana na, ki tiṅ na kab, ki nyun na foor gbueuk na ni. ³⁹ Niib na nba la linba na yoo nba, ki bi baa fabin tiṅ ni ṅaan yikin a, “Yennu-e set tee Yennu, Yennu kooe tee Yennu.”

⁴⁰ Ki Elaija tur mob a, “Soot Baal sokiniinba na man. I daa te nan bi yenokowa tiin paakiti.” Ki niib na soor bi kur; ki Elaija jiiḅ ki saan namm Kisonn mokir ni, ki saa kpil bi kur.

Ki jiin yonkoonin na gbennu po

⁴¹ Li poor po ki Elaija pak kpanbar Ahab a, “Ii saa di jeet. N gbat saak fu ki baat.” ⁴² Yoo nba ki Ahab saan a wun di na, ki Elaija doo Kamel kunkonn paak ki saa boon, ki u yur be u duna ni, ⁴³ ki yet u toontunno na a, “Saan ki saa got mokgbenjir po.”

Ki u toontunno na saan ki tan jen ki yet a, “N ki la siar.” Elaija din te ki u saan taar munlore ki saa got. ⁴⁴ Taar munlore ni ki u jen ki yet a, “N la sanpagbouṅo ki li tee bonbik nna, li gberju tee nan nisaarik nuu nae, ki do mokgbenjir na paak.”

Ki Elaija bet u toontunno na a, “Saant ki saa pak kpanbar Ahab, a wun koo u taantoruk kii kun, ki saak daa sou sonu ni.”

⁴⁵ Laa yann waan, ki sanpagbanbont piin sanpaak, ki wonpaaruk fukit, ki saak baar. Ki Ahab koo u taantoruk ni ki kun Jesreel. ⁴⁶ Nanne ki Yennu yiikoo baar Elaija paak, ki u soor u tiat ki lor siak ni, ṅaan chiar ki liit Ahab, ki saa baar Jesreel.

19

Ki jiin linba tun Sainai joor paak na po

¹ Nanne ki kpanbar Ahab wann u ṅaapoo Jesebel linba kur ki Elaija tun, nan waa kpil tingbann Baal sokiniinba na. ² Ki poo na tur mob ki yet Elaija a, “Li-i tee ki li won tan baar nna yoo ki n ki teena nan faa teen sokiniinba bianinba na, ṅann ṅarin yenbis na n faa kpin.” ³ Ki janmaanii soor Elaija, ki u chiar a wun tinn u manfoor; ki jii u toontunno ki saan nanoo Beerseba doo ni, Juda tiṅ ni.

Elaija din nyik u toontunno na leṅe, ⁴ ṅaan somm datunmunn ki koo muuk. U din saa kar tiik maasue ki sun wun kpo. U din miar Yennu ki yet a, “Yennu, li gar n paṅ terika. Nyint n manfoor, kimaan n tee nisaarike nan n yeejamm nba din tee na.”

⁵ U din door tiik na boore ki goon. Li yoo na ki malaka siu ṅaan yet a, “Fiit ki di jeet.” ⁶ Ki u got ki la boroboro kunn nan nyun, ki li see nan soor; ki kpia u yur; ki u dii ki nyuu ki ṅamm door. ⁷ Ki Yennu malaka na jen ki tan fiino munlee ni, ki yeto a, “Fiit ki di, nna-i kaa, sonu na saa paakawa.” ⁸ Ki Elaija fiir, ki dii ki nyuu; ki jeet na turoo paṅ nba ki u saa somm dapiinna, ki saan Sainai joor nba tee Yennu joor na boor. ⁹ Leṅe ki u din saa koo tanfiiook ni ki door li daar nyiook.

Li nyiooko ki Yennu pak nanoo a, “Elaija, a tuun bee nna na?”

¹⁰ Ki u jiin a, “Yomdaano, Yabint Yennu, yoo kur n jiantir fine, fin kuukooe ki n jiantir, ṅaan Israel teeb na biir molor nba ki a lor namm nawa, ki bit a maruṅ binbinta, ki bia kpil a sokiniinba. Min kooe tenn, ki bi bia loon bin kpin.”

¹¹ Ki Yennu yeto a, “Nyimin ki do joo na paak ki saa set n tooon po.” Ki Yennu gar ki baar nan wonpaaruk nba bokit joo ki yeer tana, naan Yennu din kaa wouj na ni. Li poor po ki wouj na maak, naan ki tinjekiruk baar. Yennu bia lek din kaa tinjekiruk na ni. ¹² Tinjekiruk na poor poe ki muu baar, naan Yennu din kaa muu na ni. Ki muu na poor po ki kunkor lokin soon nna.

¹³ Elaija nba gbat nna man ki u jii u liatir ki dokin u numpo, naan nyii ki saa set tanfiok na tammob ni. Ki kunkor na yeto a, “Elaija, a tuun bee nna?”

¹⁴ Ki u jiin a, “Yomdaano, Yabint Yennu, yoo kur n jiantir fine, fin kuukooe ki n jiantir, naan Israel teeb na biir molor nba ki a lor namm nawa, ki bit a maruj binbinta, ki bia kpai a sokiniinba. Min kooe tenn, ki bi bia loon bin kpai.”

¹⁵ Ki Yennu yeto a, “Nmatir saan Damaskus muuk ni, ki koo doo na ni, ki moon kpan Hasael yur paak, ki u sii tee Siria teeb kpanbar. ¹⁶ ki moon kpan Nimsi bija Jehu yur paak, ki u sii tee Israel teeb kpanbar, ki moon kpan Safat bija Elaisa yur paak, wunba nyii Abel Mehola na, ki u sii tee n sokinii ki gaara. ¹⁷ Niro nba nmiat ki Hasael ki fit kpai, naan Jehu-e saa kpai, ki wunba nmiat ki Jehu ki fit kpai, naan Elaisa-e saa kpai. ¹⁸ Naan n nyik niib tusaa nanlore Israel tin ni, ki bi sii mok manfoor. Bi tee binba waan fanu ki ki ban jiant tingbann Baal.”

Ki jiin Elaisa yiinii po

¹⁹ Ki Elaija yaat ki saa la Elaisa ki u dia naajai banlee ki ko tammoon. Naajai banlee-lee nan naasokit piik nan yenne din gar u tooon, ki u joont poor ki ko. Ki Elaija liat u liatir ki lann Elaisa. ²⁰ Nanne ki Elaisa nyik tammoon na naan chiar wei Elaija, ki yeto a, “Naant man chab n naa nan n baa, naan ji weia ki saan.”

Ki Elaija jiin a, “Li nan, n kan goorani. Ii nmat.”

²¹ Ki Elaisa saan saa kpai u naajai banlee na, ki jii naayokit na, ki joo muu, ki yakin naajai na nant. U din jii nant na ki tur niib nae, ki bi nman. Li poor po ki u wei Elaija ki tee u sommtoo.

20

Bianjinba ki Siria teeb nan Samaria teeb faa leeb tob

¹ Ki Siria teeb kpanbar Ben-hadad taan u jab, ki digbana piintaa nan nanlee batnba nan bi taanii nan taantorit sommo, ki bi saan set ki lint Samaria doo ki lek doo na. ² U din tun toomii, ki bi koo doo na ni ki pak Israel kpanbar Ahab a, “Kpanbar Ben-hadad loon ³ ki fan jii a salimpeena nan a salimmona nan a poob nan a waas nba mok pan, ki teen u nuu ni.”

⁴ Ki Ahab jiin a, “A pak n chanbaa Ben-hadad nan n saka; wuu yenin, kii biaki yen linba kur ki n mok.”

⁵ Li poor po ki kpanbar Ben-hadad namm tun toonii kpanbar Ahab boor ki yeto a, “N tura mob nan a turin salimmona nan salimpeena nan a poob nan a waas. ⁶ Motana see ki n tun saakab ki bin saat a naak, nan a saakab nei, ki jii linba kur mok nyoot. Wonn nna yooe ki bi saa baar.”

⁷ Ki kpanbar Ahab yiin Israel tingbouj na tooondamm kur ki tan yetib a, “I la nan joo na loon wun biirite. U tur mob nan u loon n poob nan n waas, nan n salimpeena nan salimmona na, ki n sak.”

⁸ Ki tooondamm nan niib na jiin a, “Daa gbiin u po, daa saki.”

⁹ Njanne ki Ahab jiin Ben-hadad toonii na a, "Ii pak n chanbaa kpanbar na nan n sak u sinsinn loomm nawa, njaan n kan fit sak u joontik loomm na."

Ki toonii na njmat Ben-hadad boor. ¹⁰ Ki Ben-hadad njamm ki tumm nan momaleer a, "N saa baar nan jab bonchiannewa ki tan biir a doo na, ki bi sii yab ki fit jii li tangbiina bi nii ni. Mi-i kii tun nna, yenbis n faa kpin."

¹¹ Ki kpanbar Ahab jiin a, "Ii yet kpanbar Ben-hadad nan tob faarɔ nan barmonii tuu faa tobewa ki fit faa parbiir, njaan li ki tee u tuu faa parbiir kaawa ki tan faa tobi."

¹² Yoo nba ki Ben-hadad gbat Ahab maan na, ki soɔ njoo nan batnba nba tee u sommteeb na kar bi lanbont ni ki nyu daan. Ki u pak u jab a bin teen siir ki saan lek doo man. Njanne ki bi fiir bi taajai paak.

¹³ Njaan soɔ Yennu sokinii poɔ saan ki saa wann Ahab nan Yennu yet a u daa tiin janmaanii nan Ben-hadad kunkonkonna nba yab bonchiann na, a u saa te ki Ahab n nyannib dinna, ki Ahab saa bann nan njooɛ set tee Yennu.

¹⁴ Njanne ki Ahab boi a, "Njmeɛ saa gar toonn, tob na faanu ni?"

Ki Yennu sokinii na jiin a, "Yennu wann nan kunkonkonnaanii nba be yent saakab nuu ni nae saa liit."

Ki kpanbar na boi a, "Njmeɛ sii njmakitir kunkonkonna na tɔnju?"

Ki Yennu sokinii na jiin a, "Fin."

¹⁵ Ki kpanbar na yiin kunkonkonnaanii nba be yent saakab nuu ni na, ki bi kann tee kobii njanlee nan piintaa nan banlee. Li poor po ki u yiin Israel kunkonkonna na, ki bi kann tee tusaa njanlore.

¹⁶ Konn na din piin yonsuuk nie, yoo nba ki kpanbar Ben-hadad nan u sommteeb nba tee batnba piintaa nan banlee na piin dayibu, bi lanbont ni na. ¹⁷ Ki kunkonkonnaanii na gar toonn. Ki Ben-hadad toonii na jen ki pakɔ nan kunkonkonna nyii Samaria doo ni ki baat. ¹⁸ Ki u tur mɔb a, "Baa baat a bin faa tob koo ki barimie, njaan yimm n soorib foot."

¹⁹ Ki kunkonkonnaanii na gar toonn, ki Israel kunkonkonnaanlee na waa, ²⁰ ki soɔ kur din kpɔi dataak nba ki u kon nanɔ. Ki Siria teeb na chiar, ki Israel kunkonkonna na waa nan ninmɔnn, njaan ki Ben-hadad jak taamm, ki taanjakira chianɔ, ki u chiar bot. ²¹ Ki kpanbar Ahab wei berib ki saa soor bi taanii nan taantorit ki nyann Siria teeb man, ki tumm bontonn.

²² Njanne Yennu sokinii na saan kpanbar Ahab boor ki yet a, "Ii kun ki saa njamm a kunkonkonna na ki lor subinii lora, kimaan Siria kpanbar na saa njamm leka, siok nba baat nawa."

Siria teeb nba njamm lek Israel teeb bianjinba

²³ Ki kpanbar Ben-hadad saakab na yeto a, "Israel teeb yenbis na tee kunkona ni yenbise, njanne teen ki Israel teeb daan nyann tumm, njaan li-i tee ki ti kon namm paanu ni, ti saa nyanniba. ²⁴ Tɔn, nyint batnba piintaa nan banlee na, njaan jii kunkonkonna toondaanlee ki senn bi taar ni. ²⁵ Li poor po, fan yiin kunkonkonna, ki bi kann-ii yab nan binba daan chiar na, ki taanii nan taantorit kann-ii munii tee nna. Ti saa kon nan Israel teeb na paanu nie, ki motana ti saa nyanniba."

Ki kpanbar Ben-hadad sak ki wei baa wannɔ bianjinba na. ²⁶ Siok nba tan baar yoo nba, ki u yiin u jab, ki bi somm ki saan Afek doo ni, a bin lek Israel teeb. ²⁷ Ki kpanbar Ahab yiin Israel teeb na ki teemm siir. Ki bi somm ki saan kar paabu munlee, ki took Siria teeb na. Israel teeb na din waar ki naan nan bulobis njanlee buunii nae, njaan ki Siria teeb na mirib yent na ni.

²⁸ Nanne ki Yennu sokinii na saan kpanbar Ahab boor ki yeto a, “Yennu yet a, ‘Siria teeb nba pak nan n tee kunkona ni Yennu-e, njan ki ki tee paanu ni yoo na, li paak, n saa tura nyannu ki fan nyann bi kunkonkonna nba yab na, ki fin nan a niib saa bann nan mine tee Yennu.’ ”

²⁹ Siria teeb nan Israel teeb na din be bi kaanii nie daanjanlore ki gorii leeb. Ki daanjanlore man daar, ki bi piin konn, ki Israel teeb na kpui Siria teeb tusaa kobik. ³⁰ Ki binba tenn na chiah ki koo Afek doo ni, ki Afek joojouk baa ki nyak bi jab tusaa piinlee nan njanlore.

Kpanbar Ben-hadad mon din chiah ki koo doo na nie, ki bor nsiak nna ni. ³¹ Nanne ki u saakab tan koo u boor ki yeto a, “Ti gbat nan Israel kpanbara na mok ninbatinu. Turint yaak ki tin lia nmiit ti turi ni, ki gbab botoot ti sai ni, ki saan Israel kpanbar boor, li ki gar wun chaba, ki fan foori.” ³² Nanne ki bi gbab botoot bi sai ni, ki lia nmiit bi turi ni, ki saan Ahab boor ki saa yet a, “A daabir Ben-hadad meia a fan nyik u manfoor.”

Ki Ahab jiin a, “U be u manfoor ni-i? Li njan. U ji tee nan n ninja nae.”

³³ Ben-hadad toonii na din cheje, a bin la nyinn nba njan. Ki Ahab nba yet a, “Ninja” na, ki bi gaar yiama ki yet a, “Faa yet bianjinba na, Ben-hadad tee a ninjae.”

Nanne ki Ahab yet a, “Baat nana n boor.” Ki Ben-hadad nba baar yoo nba, ki Ahab yiino a wun koo ki kar u boor, taantoruk ni. ³⁴ Ben-hadad din yet a, “N saa jiin doi nba ki n baa din gaar a baa boor na ki tura, ki a saa fit loot kpinkpouj boor, Damaskus doo ni, ki tur a mon, nan n baa nba din teen bianjinba Samaria doo ni na.”

Ki Ahab jiin a, “Msonn nba na nie ki n saa nja-a.” Ki u din lor molor nana, njan njaau, ki u yaat.

Bianjinba ki Yennu sokinii pak ki biir Ahab

³⁵ Yennu din yet u sokiniinba yeno a wun yet u loo ki wun faau. Ki u loo na yet. ³⁶ Nanne ki sokinii man yeto a, “Faa yet Yennu mob na paak, yanbor saa soora ki kpia, yoo nba ki a saa seet n boor ki saa na.” Waa seet yoo nba, li taabaak ni ki yanbor cheto ki kpui.

³⁷ Ki li sokinii bia saan jaloo boor, ki saa yeto a wun faau. Ki joo na faau nan panja ki turo dan. ³⁸ Ki sokinii na jii tann ki fin u numpo, a bi daa banto, ki saan ki saa see sonu ni, ki guu Israel kpanbar Ahab nba saa gar yoo nba. ³⁹ Kpanbar na nba tan gaar yoo nba, ki sokinii na yiino ki yeto a, “Chanbaa, n bo kon konne tob ni, ki kunkonkonna na baar nan dataak nba ki bi nyanno, ki tan turin, njan yetin a, ‘Ii guu joo na, li-i tee ki u bot, a manfoore saa pa u paak, nnae kaa, a saa pa salimpeena tusaa nantaae.’” ⁴⁰ Njan n nunii nba tan monn bonlia paak yoo nba, ki joo na chiah bot.”

Ki kpanbar Ahab jiin a, “A pon bu a mon buuta. Li tee fan gaar li tubdatue.”

⁴¹ Li yoo na ki sokinii na pat tann nba boob u numpo na, ki kpanbar na ji banno nan u tee Yennu sokiniinba na yeno. ⁴² Ki sokinii man ji yet kpanbar na a, “Yennu momaame na; faa nyik joo nba ki n yet maa a kpui, ki u bot na, a ticoj manfoore saa pa li paak, ki a kunkonkonna bia saa kpo, kimaan baa nyik u kunkonkonna ki bi chiah na.”

⁴³ Ki kpanbar Ahab nmat kun Samaria nan wutoor nan parbiir.

¹ Jasoo din be ki bi yiu Nabof, ki u tilontii kpaab be Jesreel ki kpia nan kpanbar Ahab nyaak. ² Dasiar ki Ahab tan yet Nabof a, “Nyaant ki man gaar a kpaab na, kimaan li kpia nan n nyaake, ki n loon man bur kpint lenj. N saa tura tinnyaj li paak, koo li-i tee ki a loon, n saa pa-a likirii nba yab.” ³ Ki Nabof jiin a, “N dii kpaab na faar, n yeejamm boore. Yennu ki sak nan man te fan yenti.”

⁴ Ki kpanbar Ahab kun nan wutoor nan parbiir; Nabof nba jiino bianjinba na paak, ki koo doo; ki nmant u numm ki tor dikpinn, ki yet wun fiir ki di jeet. ⁵ Nanne ki u nyaapoo Jesebel tan koo u boor ki boio a, “Bee ki a par mantik biir nna? Bee ki a kan di jeeti?”

⁶ Ki u jiin a, “N lor man daa Nabof kpaab nae, koo li-i tee ki u loon, man turo tij siar po li paak, nyaan ki u pakin nan n kan la.”

⁷ Ki Jesebel jiin a, “A tee kpanbar; koo a ki tee? Fiit doonu paak, ii mok parpeenn ki di jeet. N saa gaar Nabof kpaab na ki tura.”

⁸ Li poor po ki u sob gbansiat, ki joont nan Ahab sann, ki jii njo Ahab dintir ki dinn li paak, ki tur toondamm nan saakab nba be Jesreel doo ni. ⁹ U din sob a, “Ii moont moloru daar; ki yiin niib kur; ki kaan Nabof baakir kaanu paak. ¹⁰ Ii lon nibiit banlee ki bin tan pak ki biir Nabof nan u daan por Yennu nan kpanbar na mopora. Li poor po, yin jiuu ki nyi nana doo kpini, ki saa jaato tana ki kpui.”

¹¹ Ki Jesreel doo saakab nan toondamm na tun nan Jesebel nba wannib bianjinba na. ¹² Bi din moont moloru daar; ki taan niib na, ki tur Nabof baakir kaanu. ¹³ Ki nibiit banlee na set paanu ni, ki pak biir Nabof nan u daan por Yennu nan kpanbar Ahab mopora. Ki bi jiuu ki nyii nana doo kpini ki saa jaato tana ki kpui.

¹⁴ Maan na din baar Jesebel boor a, “Bi kpui Nabof-a.”

¹⁵ Jesebel nba gbat maan na yoo nba, ki u pak Ahab a, “Nabof kpowa. Ton, saant ki saa yent kpaab nba ki u daan yet wun koi a na.” ¹⁶ Li yoo na ki Ahab saan kpaab na ni, a wun saa yent.

¹⁷ Nanne ki Yennu pak nan Elaija, wunba tee u sokinii ki nyii Tisbe na a, ¹⁸ “Saant Samaria doo ni, kpanbar Ahab boor. A saa lau Nabof kpaab ni; u yaa wuu yent kpaab manje. ¹⁹ Pakimo nan min Yennu yeno a, ‘A kpui joo wa nyaan bia yaa fan jii u faari-i?’ Pakimo nan maa yet linba tee nnae: ‘Siaminba ki boi lenn Nabof son na, lenje ki boi mun bia saa lenn a son.’ ”

²⁰ Ahab nba la Elaija yoo nba ki u yet a, “N dataak, a wei baarima-a?”

Ki Elaija jiin a, “Nn. Fin kpan nyinn a monj ki tuun linba bi Yennu boor kooe. ²¹ Li paak Yennu yet a, ‘N saa baar nan biak a paak. N saa boona, ki boon bonjak nba kur nyii a nyaak ni, naasimm nan subirteeb kur. ²² A nyaak tan sii tee nan kpanbar Jeroboam nba tee Nebat bija nyaak nae, ki bia tee nan kpanbar Baasa nba tee Ahija bija nyaak na, kimaan faa koon Israel teeb biit ni na, a donn n wutoora.’ ²³ Ki jiin Jesebel po mun, Yennu yet a boie saa nman u gbanant, Jesreel doo ni. ²⁴ I niro nba kur kpo doo ni, boie saa nman u gbanant, ki wunba kpo muuk ni, juut n diu.”

²⁵ (Soo din kaa ki nyinn u monj ki tun biit Yennu toonn nan Ahab na, nyaan u nyaapoo Jesebel-e din te ki u tun biit manj. ²⁶ U din tun bonbilankant ki jiantir tingbana, nan Amor teeb nba din tuun na, namm Amor teeb nba ki Yennu din ber nyinnib, yoo nba ki Israel teeb din nyarii ki baat na.)

²⁷ Elaija nba pak gbenn yoo nba, ki Ahab pat u liant ki liat, nyaan lia botoot liant. U din lor mabe, ki doo nan botoot liant na soon nna nan parbiir.

²⁸ Ki Yennu yet u sokinii Elaija a, ²⁹ “A la Ahab nba sikin u moŋ bianŋinba ki turima-a? Waa tun nna na, n kan baar nan biak na u paak, yoo nba ki u daa be u manfoor ni. Li tan sii tee u bija manfoor niewa ki n saa baar nan biak maŋ u ŋaateeb paak.”

22

Bianŋinba ki Yennu sokinii Mikaya kpaan nan Ahab (2 Barkperii 18.2-27)

¹ Manu din be Siria teeb nan Israel teeb sinsuuk ni, bina ŋanlee nba wei na, ² ŋaan binn nba wei ŋantaa na ni, ki Juda kpanbar Jehosafat saan ki foon Israel kpanbar Ahab.

³ Ki Israel kpanbar Ahab boi u saakab a, “Bee ki ti ki tun siar ki gaar Ramof nba be Gilead yent ni na Siria kpanbar boori? Li tee ti yente.”

⁴ Nanne Ahab boi Jehosafat a, “A saa chianin ki man saan wor Ramof-aa?”

Ki Jehosafat jiin a, “Yoo nba kur ki a teen siir, n mun teen siira, min nan n kunkonkonna nan n taanjakira. ⁵ Naan ŋaant ki tin boi Yennu sinsinna.”

⁶ Li yoo na ki Ahab tun yiin yenbis sokiniinba, ki bi tee nan kobii ŋanna nawa, ki tan boib a, “N saan wor Ramof amii n daa saa?”

Ki bi jiin a, “Saant ki saa worir, Yomdaano saa tura nyannuwa.”

⁷ Naan ki Jehosafat boi a, “Sokinii soɔ ji kaa ki ti saa fit te wun boi Yennu ki turiti-i.”

⁸ Ki Ahab jiin a, “Yenokoo biar, ŋooe tee Mikaya, ki tee Imla bija, ŋaan n namoe, kimaan u ki mi sokin barnani ki jiin n po; u yoo sokint bonbiire ki jiin n po.”

Ki Jehosafat jiin a, “A daa yeen nna.”

⁹ Nanne ki Ahab yiin u ŋaatoontunna saakoo, ki tumo a wun saan yiin Mikaya ki baar nanao yian.

¹⁰ Ki kpanbara banlee maŋ lia bi naan liant ki kar bi gbant paak, jarik ni, doo na nanyer po, ki kpia Samaria doo maŋ tammob, ki yenbis sokiniinba na be leŋ, ki sokint maan bi toonn. ¹¹ Ki sokiniinba maŋ yeno, wunba sann tee Sedekaya, ki u baa tee Kenaana na, din jii kut ki nan yina ki yet Ahab a, “Yennu nba pak linba na: A saa jii nae ki kon nan Siria teeb na ki biirib chain chain.” ¹² Ki sokiniinba na kur mun bia yet nna, a wuu somm kii took Ramof po, ki u saa nyannira, a Yennu saa turo nyannuwa.

¹³ Naan soɔ toontunna saakoo nba saan a wun saa yiin Mikaya na poŋ saa yeto a, “Sokiniinba kur pak linba ŋane ki jiin kpanbar na po, li ŋan ki fan mun tun nna.”

¹⁴ Naan ki Mikaya jiin a, “N por Yennu nba fo na sann ni nan linba ki u wannin kooe ki n saa pak.”

¹⁵ Waa dokit kpanbar Ahab paak yoo nba, ki kpanbar na boio a, “Mikaya, min nan kpanbar Jehosafat n saan wor Ramof amii ti daa saa?”

Ki Mikaya jiin a, “Saant ki wor. A saa nyanna. Yennu saa tura nyannuwa.”

¹⁶ Ki Ahab yet a, “Li-i tee ki a piak nanin Yennu sann ni, fan pak barmonii. Taar munŋaee ki n saa paka linba na?”

¹⁷ Ki Mikaya jiin a, “N la Israel kunkonkonna lin kunkona paak, ki tee nan pei nba ki mok pekpaarik na, ki Yennu yet a, ‘Jab na ki mok toondaano. Naant ki bin kun nan parmaasir.’ ”

¹⁸ Ki Ahab yet Jehosafat a, “N ki paka nan u ki ban pak siar ki li tee bonŋann ki jiin n po-o? U yoo piak bonbiire ki jiint n po.”

¹⁹ Ki Mikaya ηamii yeen a, “Tɔn, gbiintir linba ki Yennu piak. N la ki Yennu kar u binbintir paak Yendouŋ ni, ki u malakanba see u boor ni. ²⁰ Ki Yennu boi a, ‘Nmee saa saan ki kpann Ahab ki wun saan Ramof, ki bin saa kpiu?’ Ki malakanba na yemm tuu bikin yenn, ki leeb n mun bikin leer, ²¹ nan seek nba tan baar ki yet Yennu a, ‘Min saa kpannowa.’ ²² Ki Yennu boio a, ‘A saa kpanno nlee?’ Ki seek na jiin a, ‘N saa saane ki te Ahab yenbis sokiniinba na kur n faar faak.’ Ki Yennu yet a, ‘Ii saa ki saa kpanno. A saa nyanna.’ ”

²³ Li yoo na ki Mikaya ηamm pak a, “Linba tume na. Yennu te ki a yenbis sokiniinba na faare ki tura. Njaan u moŋ ηarin senn nan biirue saa baar.”

²⁴ Li yoo na ki sokinii Sedekaya saan Mikaya boor ki saa pebo, ηaan boio a, “Nlee yooe ki Yennu Seek nyii n boor ki baar tan pak nanani?”

²⁵ Ki Mikaya yeto a, “A tan saa bannir, yoo nba ki a gar lanpoor po diiuk na ni a fan bor nae.”

²⁶ Ki kpanbar Ahab tur u saakayeno mob a, “Soot Mikaya ki saan nana Amonn boor, wunba tee doo yudaano na, nan n bija Joas boor. ²⁷ A betib ki bin koono dansarik kii teeno jarpeenn nan nyun kuukoɔ nan yoo nba ki n tan saa jen nan laafia.”

²⁸ Ki Mikaya jiin a, “Li-i tee ki a jen nan laafia, ηann ηarin li wann nan Yennu ki pak nanime na,” ki bia yet a, “Soɔ kur n gbiint linba ki n piak na.”

*Ki jiin Ahab kuun po
(2 Barkperii 18.28-34)*

²⁹ Tɔn, ki Israel kpanbar Ahab nan Juda kpanbar Jehosafat saan a bin lek Ramof nba be Gilead yent ni na. ³⁰ Njaan soɔ Israel kpanbar Ahab por yet Jehosafat a, “Taa saa tob na, n saa lia tayanae, ηaan fin n lia naan liant.” Ki Israel kpanbar manj lia tayana ki saan tob.

³¹ Njaan soɔ Siria kpanbar na doŋ tur u taantorit ηmakit-teeb saakab nba tee piintaa nan banlee na mob nan bi daa loon soɔ bin kpi, see Israel kpanbar na kuukoɔ. ³² Baa la kpanbar Jehosafat yoo nba, ki bi kur mi a ηooe tee Israel kpanbar na, ki bi ηmant a bin leko, ηaan waa yikin yoo nba, ³³ ki bi bann nan ηoo kaa tee Israel kpanbar na, ki ji nyiko, ³⁴ ki taan soɔ Siria kunkonkonna manj yeno yek peenu, ki li soor kpanbar Ahab manj tobliatir nba tee kut na tintaamboor, ki gar soor u par paak, ki u mo nan wunba ηmakitir u taantoruk na a, “N la daŋa. Nmantir ki nyi tob na ni.”

³⁵ Yoo nba ki tob nunii mon na, ki Ahab ji kar deen taantoruk na ni, ki took Siria teeb na. Waa la darj na, ki son nyii ki wakim ki lint toruk na tinj po, ki daajoouk tan baar ki u kpo. ³⁶ Yonnu nba tan siik naanunmonn yoo nba, ki mo maan lint Israel kunkonkonna kur boor a, “Joɔ kur n ηmat kun u yent ni nan u doo ni.”

³⁷ Nna bannue ki kpanbar Ahab din kpo, ki bi jii u gbanant ki saan nann Samaria, ki saa pii. ³⁸ Bi din saan nan u taantoruk na ki saa wuur Samaria nyundoɔkar nie, siaminba ki bonchonchona wuur na, ki boi lenn u son, nan Yennu nba daan yet bianjina na.

³⁹ Linba kur pukin ki kpanbar Ahab tun, nan waa din jii loobnyana ki fanj u naan ηaak na, nan doi nba ki u maa kur, li sob ki be Israel kpanbara barkperii gbant ni. ⁴⁰ U kuun poor po ki u bija Ahasia gaar u naan na.

*Ki jiin Juda kpanbar Jehosafat po
(2 Barkperii 20.31-21.1)*

⁴¹ Kpanbar Ahab naan bina nanna nie ki Asa bija Jehosafat dii Juda naan, ⁴² ki soɔ ki u daa tee bina piintaa nan njanɲmu, ki kar Jerusalem bina piinlee nan njanɲmu. U naa sann din tee Asuba ki tee Sili bipoo. ⁴³ U din tee nan u baa Asa nba din tee bianɲinba nae, ki tun linba njan Yennu toɔnɔn; njan ki yeer patmannboa, ki niib na njanii mann maruɲ ki jokin bonnunubit leɲ. ⁴⁴ Jehosafat din soor Israel kpanbar yɔɔs.

⁴⁵ Linba kur pukin ki Jehosafat din tun, laa tee u partoonn nan toɔ faanu, li soɔ ki be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ⁴⁶ U din ber jab nan poob nba tee bonchonchona ki tuun pata binbinta paak ki poɲ din be u baa Asa naan yoowa na.

⁴⁷ Edom tinɲ din ki mɔk kpanbari; Juda kpanbare din nyinn u taatar ki u dia Edom tinɲ.

⁴⁸ Kpanbar Jehosafat din kpeer narinɲte, a bii saa Ofir tinɲ ni, kii jikit salima, njan bi njarint maɲ din biire mɔkgbenɲir ni, Esion-geber boor, ki gbar saanu. ⁴⁹ Ki Israel kpanbar Ahasia loon ki u jab nan Jehosafat jab-ii lakin kii tuun nan njarint na, njan ki Jehosafat ki saki.

⁵⁰ Jehosafat din tan kpo, ki bi piii kpanbara kaat ni, Defid doo ni. Ki u bija Jehoram gaar u naan na.

Ki jiin Israel kpanbar Ahasia po

⁵¹ Juda kpanbar Jehosafat naan bina piik nan njanlore nie, ki Ahab bija Ahasia dii Israel naan, ki kar Samaria bina njanlee. ⁵² U din tun ki biir Yennu, ki wei u baa Ahab taaboot, nan u naa Jesebel taaboot, nan kpanbar Jeroboam nba din kɔɔn Israel teeb toonbiit ni na taaboot, ⁵³ ki din waa tingbann nba ki bi yiu Baal na ki jiantiro, ki donn Israel teeb Yomdaano Yennu wutoor, nan u baa nba din teen bianɲinba na.

KPANBARA labaar munlee

Ki jiin 2 Kpanbar gbouj na po

Gbouj na beerit Israel naan yent nan Juda naan yent poe, ki tan tuu yoo nba ki Yennu te ki bi datai kon nyann yent njanlee man, ki soor li niib ki yaat saan namm tinganii ni, kimaan bi din yoo jiantir yenbise, ki ki waa Yennu kuukoo. Kpanbara sinsinn gbouj nan kpanbara gbouj njanlee din tee gboun-yemmiere, ki bi tan bokit ki li tee gbant njanlee. Baatusir ni, bi yi gbouj mane 2 Kijs.

Ki jiin Elaija nan kpanbar Ahasia po

¹ Israel kpanbar Ahab kuun poor poe ki Moab teeb yet Israel teeb jiantu.

² Israel kpanbar Ahasia din nyii u njaak paak, Samaria doo ni, ki tan baa ki la dan bonchiann, ki din tun siab a bin saan la Baal-sebub, wunba tee Filistia teeb doo Ekronn yenbik na, a ki laan u saa la laafiawa-a? ³ Naan ki Yennu malaka pak Elaija, wunba tee Yennu sokinii ki nyii Tisbe na, a wun chet kpanbar Ahasia toonii na ki boib a, "Bee ki i saa a yin la Baal-sebub, wunba tee Ekronn yenbik na? I dukii a Yennu kaa Israel tinj na nie-e? ⁴ Ii pak kpanbar na a Yennu yet a, 'A kan la laafia a dan na ni. A saa kpowa.'

Ki Elaija tun nan Yennu nba wanno bianjinba na. ⁵ Ki toonii na nmat kpanbar na boor, ki kpanbar na boib a, "Bee ki i nmat jeni?"

⁶ Ki bi jiin a, "Jasoo nna chetit ki yetit a ti jen ki tan paka nan Yennu piak ki teena a, 'Bee ki a tun toonii a bin saan ki la Baal-sebub nba tee Ekronn doo yenbik na? A dukii nan Yennu kaa Israel tinj na nie-e? A kan la laafia a dan na ni. A saa kpowa.' "

⁷ Ki kpanbar na boib a, "Joo man ninnaunj tee nlee?"

⁸ Ki bi jiin a, "U bo lia bonkobit gbant liatfouuko, ki bia boob bonkobuk gbann."

Ki kpanbar na yet a, "Li tee Elaija-e."

⁹ U din tun tooondaano nan u jab piinnyu, a bin saan ki jen nan Elaija. Ki tooondaano na saan la Elaija, ki u kar jokunkonn paak. Ki u yet Elaija a, "Yennu niro, kpanbar na yeena a fan sik."

¹⁰ Ki Elaija jiin a, "Mi-i tee Yennu niro, muu n nyi sanpaapo ki sik tan di fin nan a jab na." Li yoo na ki muu nyii sanpaapo ki sik tan dii tooondaano na nan u jab na.

¹¹ Ki kpanbar na bia tun tooandaanoo nan u jab piinnyu, ki bi doo ki saa yet Elaija a, "Yennu niro, kpanbar na yeena a fan sik motana."

¹² Ki Elaija jiin a, "Mi-i tee Yennu niro, muu n nyi sanpaapo ki sik ki tan di fin nan a jab na." Li yoo na ki Yennu te muu nyii sanpaapo ki sik tan dii tooondaano na nan u jab na.

¹³ Ki kpanbar na bia namm tun tooondaano nan u jab piinnyu. Ki tooondaano na doo jokunkonn na paak, ki saa gbaan duna paak Elaija tooon, njaan fabin nan Elaija a, "Yennu niro, ii mok ninbatinu min nan n jab na paak. A tinn ti manfoa. ¹⁴ Muu nyii sanpaapo ki dii tooondamm banlee nan bi jab nawa, njaan yabit kii mok ninbatinu nanin."

¹⁵ Ki Yennu malaka na pak Elaija a, "Fin nan hoo-ii siik. A daa tiin janmaanii." Ki Elaija nan tooondaano na tok ki sik kpanbar na boor. ¹⁶ Ki

Elaija saa yet kpanbar na a, “Yennu nba piaka linbae na, ‘Faa tun toonii a bin saan la Baal-sebub nba tee Ekronn doo yenbik na, ki li tee nan Yennu kaa Israel tij ni ki a bo saa lau na, a kan la laafia. A saa kpowa.’ ”

¹⁷ Kpanbar Ahasia din kpo nan bianjinba ki Yennu te Elaija pak nae. Ahasia din ki mok bonjak, li paak, ki u ninja Joram gaar u naan. Li din tee Juda kpanbar Jehosafat bija Jehoram naan bina njanlee nie.

¹⁸ Linba kur ki kpanbar Ahasia din tun pukin, li sob Israel kpanbara barkperii gbant ni.

2

Bianjinba ki Yennu jii Elaija ki doo nana yendouj ni

¹ Yoo din baar nan Yennu n jii Elaija sajaperinn ni ki donno yendouj ni. Elaija nan Elaisa din saa Gilgal, ² ki Elaija saa yet Elaisa a, “Ti bee nna; Yennu wannin a man saan Betel.”

Naan ki Elaisa jiin a, “Fin nan Yennu nba be na sann ni, n kan nyika.” Ki bi tok saan Betel.

³ Ki Yennu sokiniinba nba be Betel na baar Elaisa boor ki boio a, “A mi nan Yennu saa jii a chanbaa ki yaat nana dinna-a?”

Ki Elaisa jiin a, “Nn, n mi, njan i daa te ki ti piak li po.”

⁴ Ki Elaija yet Elaisa a, “Ti be nna. Yennu wannin a n saan Jeriko.”

Naan ki Elaisa jiin a, “Fin nan Yennu nba be na sann ni, n kan nyika.” Ki bi tok saan Jeriko.

⁵ Ki Yennu sokiniinba nba be lej na boio a, “A mi nan Yennu saa jii a chanbaa ki yaat nana dinna-a?”

Ki Elaisa jiin a, “Nn, n mi, njan i daa te ki ti piak li po.”

⁶ Ki Elaija yet Elaisa a, “Ti be nna. Yennu wannin a man saan Joodann mokir boor.”

Naan ki Elaisa jiin a, “Fin nan Yennu nba be na sann ni, n kan nyika.” Ki bi tok saan. ⁷ Ki Yennu sokiniinba na piinjmu weib ki saan Joodann mokir boor. Ki Elaija nan Elaisa saan set kpian mokir na, njan ki sokiniinba na see ki fok namm waama. ⁸ Ki Elaija liat u liatfoouk ki pobinir, njan jiir ki faa nyun na, ki nyun na bokit, ki njo nan Elaisa somm tinkoon paak ki poot. ⁹ Leje ki Elaija pak Elaisa a, “Wantin faa loon man tun linba ki turawa, ki Yennu n jiin ki yaat nanin.”

Ki Elaisa jiin a, “Naant ki man gaar a yiikoo na bokitu taar munlee, linba saa te ki n teen a gaarto.”

¹⁰ Ki Elaija jiin a, “Linba ki a boi li po na turu paar, njan li-i tee ki a lan yoo nba ki Yennu jiin ki yaatir nanin a boor na, a saa gaarira; njan fi-i kii lan, a kan gaariri.”

¹¹ Ki bi piak njan saa; ki li taakpaak ni, ki taantorit nba ki muu di, nan taanii nba ki muu di na daarir na baar bi sinsuuk ni, ki sajaperinn jii Elaija ki doo nana yendouj ni. ¹² Ki Elaisa lar, ki yikin, ki pak tur Elaija a, “N baa, n baa, Israel teeb fat-tojaann, a saana.” U ji din ki mi la Elaija.

Elaisa par din biir, ki u pat u liatfoouk na chena njanlee. ¹³ Li poorpo ki u tokir Elaija liatfoouk nba baa na, ki nmat set Joodann mokir boor, ¹⁴ ki jii Elaija liatfoouk na ki faa nyun na, njan yet a, “Elaija Yomdaano Yennu na be lia?” njan namm faa nyun na, ki li bokit, ki u somm ki poot. ¹⁵ Ki Yennu sokiniinba piinjmu nba nyii Jeriko na lau, ki yet a, “Elaija yiikoo na be Elaisa paak,” ki saan a bin cheto, ki baa fabin tij ni, u toonn, ¹⁶ ki yet a, “Ti tee piinjmue nna na, ki tee pandamm. Naant ti saan ki lon a

chanbaa. Li ki gar Yennu Seeke jiiu ki yaat nanao ki saa nyiko kunkonn nba fok na paak, koo baasiok ni.”

Ki Elaisa jiin a, “Aaii, i daa saa.”

¹⁷ Nnaan ki bi nunii mon nan waa tan tat chabib ki bi saan. Sokiniinba piinjmu na din saa lon Elaija, gan nan diitu po, ki saa jan daa nantaa, nnaan bi din ki lau. ¹⁸ Li poorpo ki bi jen Elaisa nba be Jeriko ki guub na boor. Ki u yetib a, “N daan ki paki nan i daa saa-a?”

Ki jiin Elaisa bakitnauf toona po

¹⁹ Ki Jeriko jasiab saan Elaisa boor ki saa yeto a, “Chanbaa, a ponj mi doo na tee doo nba fane, nnaan li nyun na ki nani, li te bona ki poti.”

²⁰ Ki Elaisa yetib a, “Teent yaarin senpaan ni ki baar nann ki tan turin.” Ki bi baar nann turo. ²¹ Ki u saan nyuntonn boor, ki lu yaarin na nyun na ni, nnaan yet a, “Linba nae ki Yennu piak a, ‘N teen nyun na kasii, ki li ji kan kpi kuun, koo ki biir poa.’ ” ²² Ki nyun na din yoo tee nyunjanin nan Elaisa nba yet a li sii tee na.

²³ Elaisa din nyii Jeriko ki saa Betel, ki bonjasai nyii dosau ni ki cheto sonu paak, ki laau ki yeen a, “Yukokirikuk na, nyimin nna.”

²⁴ Ki Elaisa nmant ki gotib, nnaan jii Yennu sann ki mo motont, ki naamunaant banlee nyii tiinii ni, ki pat pat bonjai na piinna nan banlee.

²⁵ Ki Elaisa ji saan Kamel kunkonn paak, ki li poorpo ki u nmat saan Samaria.

3

Bianjinba ki Israel jab nan Moab jab faa tob

¹ Juda kpanbar Jehosafat naan bina piik nan nanniin nie, ki Ahab bija Joram dii Israel naan, ki kar Samaria bina piik nan njanlee. ² U din tun biit ki tur Yennu, nnaan u din ki mantik tee nibiuk nan u baa, koo u naa Jesebel na; u din bet Baal tingbann nba ki u baa din maa ki jiantir nawa.

³ Nnaan u din tee nan Nebat bija kpanbar Jeroboam nba din gar ki u wei nae, ki koon Israel teeb biit ni, ki ponj ki sak wun nyik u toonbiiti.

⁴ Moab kpanbar Mesa din joon pei, ki binn kur u din tuu pa pegana tusaa kobik, nan pei tusaa kobik kobit, ki teen Israel teeb kpanbar, ki li tee u pann. ⁵ Nnaan Israel kpanbar Ahab nba kpo yoo nba, Mesa ji din mok moyetuko nan Israel teeb. ⁶ Ki kpanbar Joram nyii Samaria ki taan u kunkonkonna yama. ⁷ U din tur Juda kpanbar Jehosafat mob a, “Moab teeb kpanbar yet n moba, a kan sommin ki man faau tobi-i?”

Ki kpanbar Jehosafat jiin a, “Nn, n saa saka. N be a nuu ni, ki n jab nan n taanii kur bia be a nuu ni. ⁸ Ti saa tokin nlee ki woribi?”

Ki Joram jiin a, “Ti saa tokin sonfoouk nae, ki gar Edom kunkoouk paak.”

⁹ Ki kpanbar Joram nan Juda nan Edom kpanbara nyii tokin sonu. Baa somm daa njanlore na ki bi nyun gbenn, ki nan nyun tiintika kaa ki jab na saa nyu, koo ki bi bonkobit saa nyu. ¹⁰ Ki Israel kpanbar na yet nan kunkopaarir a, “Bee na? Yennu nyinn timm kpanbara bantaa na a wun tan jiit ki teent Moab jab nuu nie-e?”

¹¹ Ki kpanbar Jehosafat boi a, “Yennu sokinii be nna ki ti saa lau ki wun pak nan Yennu turiti-i?”

Ki kpanbar Joram kunkonkonna saakoo jiin a, “Safat bija Elaisa be nna. U din tee Elaija sommtooe.”

¹² Ki kpanbar Jehosafat gat a, “U tee Yennu sokiniie nan monii.” Nnanne ki kpanbara bantaa na saan Elaisa boor.

¹³ Ki Elaisa yet Israel kpanbar na a, “Bee paake ki n saa sommani? Ii saa ki pak nan yenbis sokiniinba nba ki a baa nan a naa din piak namm na.”

Ki Joram jiin a, “Aaii, Yennu jii timm kpanbara bantaa na ki teent Moab teeb kpanbar nuu niwa.”

¹⁴ Ki Elaisa jiin a, “Manfoor Yennu nba ki n jiantiro na sann ni, n por nan mi-i bonni kii teen a loo Juda kpanbar Jehosafat baakir; n bo kii mok siar ki saa tun tura. ¹⁵ Yiint bafaaro ki turin.”

Ki bafaaro na nba faa biok yoo nba, ki Yennu yiikoo sik Elaisa paak,

¹⁶ ki u yet a, “Yennu nba pak linbae na; ‘Lukit bunbuna baauk na kur po.

¹⁷ Yaa lek kan la saak koo wouj na, njan baauk na saa gbee nan nyume, ki yimm nan i bonkobit sii mok nyun bonchiann ki nyu.’ ” ¹⁸ Ki Elaisa bia yet a, “Njan linba na tee bonbike ki Yennu saa tun, u bia saa turi nyannu Moab jab boor.

¹⁹ I saa nyann bi digbannana nba tee digbanpaara na, ki choo bi tilontii, ki saa jit bi nyuntona, ki bia gbeen bi tinjar na tana ki biirir.”

²⁰ Laa fant sanyaleeuk, ki jar nan yoo nba ki bi tuu mann sanyiook ni maruj na, ki nyun pubir ki nyii Edom po ki baar piin tin na.

²¹ Moab jab nba gbat nan kpanbara bantaa na baar a bin lekib na, ki bi jab nba saa fit dia jatiat kur, laa nyii nikpera ki saan tuu nipaaun, bi din nyinnibe ki bi saan be kpaar paak. ²² Laa fant sanyiook ki bi fiir, ki yonnu nyikit nyun na paak, ki li mon ki naan son. ²³ Ki bi pak nan kunkopaara a, “Li tee some. Kpanbara bantaa na kunkonkonnae sii kon ki kpui bi leeb. Ii njan ti saan ki saa jii bona nba be bi kaaj ni na.”

²⁴ Njan baa baar kaaj na ni yoo nba, ki Israel jab na worib ki ber jimm. Israel jab na din waa Moab jab na ki kpib, ²⁵ ki biir bi doi. Israel jab na-i gar kpaab nba mok koorin ni, soo kur tuu jii tanne ki lu lej, nan tin na nba tan saa gbee nan tana; bi bia din biir bi nyuntona nan bi tilontiiwa. Ki li joontik digbansaakar nba tee Kir Heres nae tan biar, ki tanluur-teeb na bia gob ki worir.

²⁶ Ki Moab kpanbar na nba bann nan u kan nyann na, ki u jii jab kobii njanlore nba kon nan takoobii, a wun yabir gar u datai na sinsuuk ni ki chiar, njan u din ki fiti. ²⁷ Ki u jii u bijakper, wunba tan saa gaar naan, ki kpuii ki mann maruj doo na joojook paak ki tur Moab teeb yenbik. Janmaani din soor Israel jab na, ki bi nyii doo na ni ki nmat kun bi tior doo ni.

4

Bianjinba ki Elaisa somm pakotalas daano

¹ Ki Yennu sokiniinba na yeno pakook nyi saan Elaisa boor ki yeto a, “Chanbaa, n soro kpowa. Barmonii, u tuu tee wunba waa Yennu-e, njan tuu dia jasoo pann, ki joo na baar a wun soor n bonjai banlee ki teemm daaba, pann na paak.”

² Ki Elaisa boio a, “A loon man tun nlee ki turani? A mok bee njaak ni?”

Ki u jiin a, “N ki mok siar ki pukin olif tiinii kpan ki li be kpasobik ni.”

³ Ki Elaisa beto a, “Saant a leeb boor ki kpent kpasokoona ki lii yaba. ⁴ Li poorpo fin nan a bonjai na n koo diiuk ni ki loon tammob, njan kii liakit kpan na kpasoa man ni. Soor nba tuu gbee, yin jii ki bakin kpin.”

⁵ Ki poo na nan u bonjai na koo diiuk ni ki loon tammob, njan jii kpasobik nba be nan olif tiinii kpan na, ki u kpaan kpan na ki liakit soa na ni, ki u waas na jikit sokoona na ki teeno. ⁶ Baa gbeen soa na kur, ki u boi ki laan solia bee. Ki u bonjai na yeno yet a, “Li kuri na.” Ki olif tiinii kpan

na ji nyik nyinu. ⁷ Ki poo na nmat Yennu sokinii Elaisa boor, ki u yeto a, “Koin olif tiinii kpan manj ki pa a pana kur, njan likirii bia saa tenn ki yaba, ki fin nan a bonjai na sii di.”

Bianjinba ki Elaisa somm Sunem poo

⁸ Dasiar ki Elaisa saan Sunem, siaminba ki pookpaatir nna be. Ki poo na gaar Elaisa saauj, ki wuu jikii baar Sunem yoo nba kur, u tuu di, poo na njaake. ⁹ Ki poo na tan pak u soro a, “N dukin joo nba yoo baat nna na tee Yennu niroe. ¹⁰ Njaant ki ti maa dibik ti njaak yur paak,* ki koon doonu nan kok nan teebul nan fitir lej, ki yoo nba kur ki u tuu baar, wun doer lej.”

¹¹ Dasiar ki Elaisa jen Sunem ki koo u diiuk ni a wun foi. ¹² U din tun u toontunno Gehasi a wun saan yiin poo na. Waa baar yoo nba ¹³ ki Elaisa pak Gehasi a, “Boimo ki laan n tun bia ki turo, kimaan waa di wahala nba ki tuun taa loon linba na paak. Li ki gar u loon man saan kpanbar boor, koo lanjimanba saakoo boor, ki saa pak mabonjansiar ki jiin u po.”

Ki poo na jiin a, “N be n niib boore ki laat linba kur ki n loon.”

¹⁴ Ki Elaisa boi Gehasi a, “N saa tun bee ki turo yenni?”

Ki Gehasi jiin a, “Ton, u yen ki mok bonjaki, ki u soro bia kpeta.”

¹⁵ Ki Elaisa yet a, “Pakimo ki wun baar nna.” Ki u baar ki tan set tammob boor. ¹⁶ Ki Elaisa pako a, “Binn po, nna yoo, a sii dia bonjak a nuu ni.”

Ki u jiin a, “Chanbaa, daa fa ki teenin. A tee Yennu niroe.”

¹⁷ Nan Elaisa nba yet na, binn po li yoo nba baar, ki u mar bonjak.

¹⁸ Laa teen bina njanjaa nna ki dijaan-yoo, bik na tan saan u baa boor kpaab ni, sanyok ni, ki soo ki u baa nan dijaanteeb be. ¹⁹ U din tan yikin ki yiin u baa a, “N yur yiare, n yur yiare.”

Nanne ki u baa yet toontunna na yeno a, “Jiin bik na ki kun turo u naa.”

²⁰ Ki u kun nanao ki saa turo u naa, ki u naa diau pana paak, ki saa tuu yonsuuk ni, ki bik na kpo. ²¹ Ki u jiuu ki doo nanao Elaisa diiuk na ni, ki saa biro doonu paak, njan nmat nyii ki loon tammob. ²² Li poorpo ki u yiin u soro ki pako a, “A te ki a toontunna na yeno n baar nan boj nna. N loon man saan Yennu sokinii Elaisa boore. N saa jen motana.”

²³ Ki u soro boio a, “Bee teen ki a loon fan saan dinna? Li ki tee foon daar, li bia ki tee nmaapaan jaamm daari.”

Ki u jiin a, “Daa te ki li daamiia.” ²⁴ Nanne ki poo na te ki bi lor bonkokit, ki u yet toontunno na a wun te boj na-ii saa yian yian, ki daa dirjit, li-i kii tee ki u tan wannoo nna-i kaa. ²⁵ Ki u yaat saan Kamel kunkonn paak, siaminba ki Elaisa be na.

Waa daa be banfokira na ki Elaisa lau, ki yet u toontunno Gehasi a, “Gotir, Sunem poo nae baat na. ²⁶ Kakitir ki cheto, ki laan bont kur njan ki tur hoo nan u soro nan u bija-a.”

Ki u bet Gehasi a bont kur njan, ²⁷ njan waa baar Elaisa boor, ki u gbaan Elaisa toonn ki soor Elaisa taa. Ki Gehasi yaa wun tuto, njan ki Elaisa pak Gehasi a, “Nyikimo. A ki la nan u be yanyetuk nba yab nie-e? Njan Yennu ki pakin siar ki jiin li po.”

²⁸ Ki poo na yet Elaisa a, “Chanbaa, n din boia bonjak po-o? N din ki paka nan a daa fiint n dindanni-i?”

²⁹ Ki Elaisa nmat Gehasi paak ki yeto a, “Kakitir: Jiin n patu kii saa. A daa see sonu ni ki foont wunba kur ki a chet, ki wunba chet ki foonta, a

* 4:10 4.10 Bi nei yura paak, bi din tuu sere.

daa biir yoo ki gaan u foontii. Ii saa ki saa koo nyaak na ni, ki donn n patu na kii goon bik na paak.”

³⁰ Ki poo na yet Elaisa a, “N por fin nan Yennu nba be na sann ni nan n kan nyika.” Njanne ki bi banlee soor sonu ki nmat. ³¹ Ki Gehasi gar ki saa goon Elaisa patu na, bik na paak. Njan siar din ki damm, koo nyinsiar din kaa ki jiin manfoor po. Ki u nmat took Elaisa ki yeto a, “Bik na ki fiiri.”

³² Elaisa nba baar yoo nba, ki u koo siaminba ki bik na doo kpeent na, u kuukoo, ki la ki bik na doo doonu paak kpeent. ³³ Ki u loon gann njan miar Yennu. ³⁴ Li poorpo ki u fabin bik na paak, ki u mɔb nan u ninbina nan nii took nan bik na mɔb nan ninbina nan nii. Waa doo njan tant bik na paak yoo nba, ki bik na gbanant piin ki tonjit. ³⁵ Ki Elaisa fiir ki somm somm diiuk na ni, njan nmat ki yaan tant u moɔj bik na paak. Ki bik na chisin taar munlore, njan munt. ³⁶ Ki Elaisa yiin Gehasi a wun yiin bik na naa. Waa koo yoo nba ki Elaisa yeto a, “A bijae na.” ³⁷ Ki poo na baa fabin tinj ni, Elaisa toonn. Li poorpo ki u jii bik na ki nyii.

Ki jiin bakiinauy nyina njanlee po

³⁸ Kon din baa tinj na kur po binsiar, ki Elaisa nmat saan Gilgal. Waa want Yennu sokiniinba Yennu maan yoo nba, ki u pak u toontunno a wun yakin bob-gbenjir muu paak, ki nja kpinat ki turib. ³⁹ Ki bi yeno saan muuk ni a wun jii kpinfaat, ki saa la tunpori, ki poor bonchiann ki kun nann, ki tan biir biir ki teen kpinat na ni, njan u din ki mi laa tee linba. ⁴⁰ Baa bat kpinat na, a bin di, ki lemm yoo nba, ki bi yet Elaisa a, “Li tee lobiie,” ki yet dinu. ⁴¹ Ki Elaisa boi yon waan po, ki jii lu kpinat na ni, njan yet a, “Njammit bat ki turib.” Li yoo na ki bi la kpinat na ji man.

⁴² Li poorpo ki jasoo nyii Baal Salisa, ki baar nan boroboro kuna piinlee, ki li tee sinsinn dii nba ki bi jaan li binn ni na boroboro, nan karwant-paana, a wun tur Elaisa; ki Elaisa pak u toontunno a wun jiir ki dinn Yennu sokiniinba na. ⁴³ Njan ki u boi Elaisa a, “A dukin nan linba na saa jaj jab kobika-a?”

Ki Elaisa jiin a, “Turimm ki bin di, kimaan Yennu yet a bi saa di ki tan gooe.” ⁴⁴ Njanne ki toontunno na chent jeet na ki turib. Jab na din dii jeet manj ki saa gooe, nan Yennu nba yet bianjinba na.

5

Bianjinba ki kunkonkonna saakoo Naamann la laafia

¹ Naamann din tee Siria kunkonkonna saakooe, ki Siria kpanbar teeno baakir nan choruj bonchiann. Yennu din somm Naamann, ki njo nan u kunkonkonna na laat nyannu. U din tee yudaanjaanne, njan ki njauk* be u paak bonchiann. ² Njam nan Israel jab din kon nan leeb, ki bi soor Israel sapaanbik ki kun nana, ki u teen Naamann njaapoo yommik. ³ Dasiar ki yommik na tan yet Naamann njaapoo a, “N sunman ki n chanbaa n saan Yennu sokinii nba be Samaria na boore. U bo saa te ki u yiaru na n gbenna.” ⁴ Naamann nba gbat nna, ki u saan yet kpanbar na linba ki sapaanbik na pak. ⁵ Ki kpanbar na jiin a, “Ii saa Israel kpanbar boor nan gbouj na.”

Ki Naamann jii likbina tusaa piintaa nan salinkuna tusaa njanloob nan chichenjana piik. ⁶ Gbouj nba ki Naamann din dia na sob a, “Gbouj

* 5:1 5.1 Bi maan ni, njauk paak tee gbanant paak yiar yoonne.

nae saa wanna nan kunkonkonna saakoo Naamann-e na. N loon ki fan te ki u nyaauk na n gbenne.”

⁷ Israel kpanbar nba karin ghouj man, ki u pat u tiat nan yanyetuk, nyaan pak sanpaapo a, “Nlee ki Siria kpanbar saa dukin nan man te ki joo na n la laafia? U dukii nan n tee Yennu-e, ki mok manfoor nan kuun panji-i? Li want nan u loon wun bannin nan konne.”

⁸ Ki Yennu sokinii Elaisa nba gbat linba tun na, ki u tur kpanbar na mob a, “Bee ki a yan mantik puti? A te joo na n baar n boor, ki n saa wannoo nan Yennu sokinii be Israel tin ni.”

⁹ Ki Naamann jii u taanii nan taantorit ki saan ki saa set Elaisa nyaak tammob ni. ¹⁰ Ki Elaisa tun u toontunoo a wun pak Naamann ki wun saan Joodann mokir ni, ki saa kpil nyun na ni taar munlore, ki u nyaauk saa gbenn. ¹¹ Nyaan ki Naamann jia seet nan wutoor ki yeen a, “Min bo dukii nan u saa nyi baar n boore, ki miar u Yomdaano Yennu, ki yak u nuu fiat na paak ki man la laafia. ¹² Ki jenna, Abana mokir nan Farpar mokir nba be n doo ni Damaskus na ki chee Israel moka kuri-i? N daan bo saa kpil leje ki la laafia.”

¹³ Ki u toontunna nakin u boor ki yet a, “Chanbaa, Yennu sokinii na-i bonni wanna bonpaarir, a bo saa tuma. Bee ki a kpan kan kpil nan waa yeta na ki la laafia?” ¹⁴ Ki Naamann saan Joodann mokir ni, ki sik kpil taar munlore, nan Elaisa nba wannoo bianjinba na, ki u nyaauk na gbenn fas, ki u gbanant narik ki fan, ki naan bik gbanant. ¹⁵ Ki joo nan u jab kur nmat Elaisa boor ki yeto a, “Motana, n mi nan Yennu kaa siar boor, see Israel teeb Yennu na kuukoo; li paak, chanbaa, gaat n piinii na.”

¹⁶ Ki Elaisa jiin a, “N por Yennu nba fo, wunba ki n jiantiro na sann ni, nan n kan gaar piinii.”

Ki Naamann gbaa a Elaisa n gaar, nyaan ki Elaisa yet. ¹⁷ Ki Naamann yet a, “Li-i tee ki a kan gaar n piinii, nyaan fan chabin ki man jii tin na tant ki lii tee bonii banlee jika, ki kun nann, kimaan laa nyii motana ki saa, n kan mann maruj, koo mujoonu piinii ki tur yensiar see Yennu koo. ¹⁸ N mok dindann nan Yennu saa nyik chabin, li-i tee ki n chian n kpanbar ki saan tingbann Rimonn jiantu diiuk ni, linba tee Siria teeb yar na, ki gbaan u toonn, Yennu n nyik chabin.”

¹⁹ Ki Elaisa yeto a, “A kun manuwa.” Ki Naamann yaat kun.

U din saan waaminnae, ²⁰ ki Elaisa toontunoo Gehasi yet u moj a, “N chanbaa te ki Naamann yaat nyaan ki pa siar. U bo saa gaar linba ki Siria niro man turu nae. Yennu nba fo na sann ni, see ki n chiar wei gaar siar u boor.” ²¹ Nanne ki u wei dinn Naamann paak. Naamann nba la ki niro waa tiin na, ki u jakit taantoruk paak ki sik cheu, ki boio a, “Labaari-i?”

²² Ki Gehasi jiin a, “Siar kaa, nyaan n chanbaae tumin a man paka nan Yennu sokiniinba banlee nyii Efraim teeb kunkona tin na ni ki baar motana, ki u loon fan turib likbina tusaa nantaa nan chinchennana njanlee.”

²³ Ki Naamann yeto a, “Gaat likbina tusaa njanloob.” Ki Naamann gbaa a Gehasi n gaar, ki jii likirii na wuun botoot njanlee ni ki lor, ki pukin chinchennana njanlee na po, ki tur u toontunna banlee, ki bi jii gar Gehasi toonn. ²⁴ Baa baar kunkonn paak, siaminba ki Elaisa be na, ki Gehasi gaar botoot na ki koo nann nyaak ni, nyaan chab Naamann toontunna, ki bi nmat Naamann boor. ²⁵ Li poorpo ki u koo nyaak na ni. Ki Elaisa boio a, “A bo saan lee?”

Ki u jiin a, “Chanbaa, n ki saan siari.”

²⁶ Naan ki Elaisa yeto a, “N seek bo kaa a boor yoo nba ki joo na jakit u taantoruk paak ki cheta na-a? Yoo na kaa tee sii gaan likirii nan chinchena nan kpan tilontii, nan daan tilontii kpaant, nan pei nan nei, koo toontunna. ²⁷ Motana, Naamann njaauk na saa baa a paak, ki fin nan a yaaboona kur sii joo be nan njaauk.”

Ki njaauk baa Gehasi paak, ki u nyii. U gbanu din penn nan gbent nae.

6

Bianjinba ki bi la pabin nba bot

¹ Dasiar ki Yennu sokiniinba nba ki Elaisa tee bi saakoo na pak Elaisa a, “Taa be siaminba na waabita. ² Turint yaak ki tin saan Joodann mokir boor ki saa choo tiinii ki tan chaan binbeboor kii be.”

Ki Elaisa jiin a, “Ti saa man.”

³ Ki bi yeno yet a Elaisa n chianib. Ki Elaisa too, ⁴ ki bi tok saan. Baa baar Joodann mokir boor, ki bi piin toonn. ⁵ Bi yeno nba choon tiik na, ki u pabin tan fokit ki baa nyun ni; ki u yet Elaisa a, “Chanbaa, n saa teen nlee? Li tee pakpentkare.”

⁶ Ki Elaisa boi a, “Li baa lee?”

Ki joo na wannoo laa baa sian, ki Elaisa choo lanbann, ki lur nyun na ni, ki li te pabin na pukit paan. ⁷ Ki u yet a, “Jiin.” Ki joo na boon jii.

Bianjinba ki bi nyann Siria kunkonkonna

⁸ Siria kpanbar din faa tob nan Israel jab. U din pak nan u saakab ki gann waa saa teen u kaan sian. ⁹ Naan Elaisa din tur Israel kpanbar mob ki kpaano a u daa nakii len, kimaan Siria jab na laa muuk nie. ¹⁰ Nanne ki Israel kpanbar kpaan u jab nba be li po na ki bi teen siir. Linba na din tun fuunu munjaawewa.

¹¹ Siria kpanbar wutoor din doo bonchiann, ki u yiin u saakab ki boib a, “I ni na, nmee see Israel kpanbar poorpo?”

¹² Ki yeno yet a, “Chanbaa, ti soo ki see u poorpo. Yennu sokinii Elaisa-e piak Israel kpanbar na linba ki a bor pak a diiuk ni gbaa.”

¹³ Ki kpanbar na tur mob a bin lon Elaisa, ki wun te bin sooro.

Baa pako nan Elaisa be Dotann na, ¹⁴ ki u tun kunkonkonna saama nan taanii nan taantorit. Bi din baar doo na ni nyioko ki nja loonir. ¹⁵ Laa yent sanyapob ni, ki Elaisa toontunno fir ki nyii, ki la Siria kunkonkonna nan bi taanii nan taantorit, ki bi nja loon doo nawa. Ki u nmat koo Elaisa boor ki yeto a, “Chanbaa, ti koo biak niwa. Ti saa teen nlee?”

¹⁶ Ki Elaisa jiin a, “Daa tiin janmaanii. Binba be nante yab ki gar binba be namm na.” ¹⁷ Nanne ki Elaisa miar Yennu a, “Yennu, muntir u ninbina ki njaan wun la.” Ki Yennu gat Elaisa miaru, ki u toontunno na gokit got kunkonn na paak ki la ki li gbee nan taanii nan taantorit nba tee muu ki lint Elaisa.

¹⁸ Siria jab nba worib na, ki Elaisa miar Yennu a, “Yennu, a te ki jab na n joon.” Ki Yennu gat u miaru ki te jab na joon. ¹⁹ Ki Elaisa saan bi boor ki yetib a, “I tok songanue na; doo nba ki i loon na kaa na. Ii waan man, ki man saan nani joo nba ki i loono na boor,” ki jiib ki saan namm Samaria.

²⁰ Baa koo doo na ni yoo nba, ki Elaisa miar Yennu a, “Yennu, muntir bi ninbina ki te bin la.” Ki Yennu gat u miaru na, ki munt bi ninbina, ki bi la nan bi be Samaria doo nie.

²¹ Israel kpanbar nba la Siria jab man, ki u boi Elaisa a, “Chanbaa, n kpibi-i? N kpib amii?”

²² Ki u jiin a, “Aaai. Fi-i soor kunkonkonna tob ni gbaa, a kan kpibi. Turimm jeet nan nyun ki bin di ki nyu, ki nmat kun bi kpanbar boor.”

²³ Ki Israel kpanbar teen jaamm ki turib. Baa dii ki nyuu na ki u kunnib ki tur Siria kpanbar. Laa nyii lej, Siria jab ji ki kon nan Israel jabi.

Ki jiin Samaria leku po

²⁴ Li poorpowa ki Siria kpanbar Ben-hadad din tan jii u kunkonkonna kur, a bin kon nan Israel jab, ki doo lint Samaria doo. ²⁵ Baa doo guu na paak, ki jeet din poor doo na ni bonchiann, ki bi kai bonyur likbina piinniin, ki noo-*naatoa* waaminna tee likbina njanmu.

²⁶ Nanne ki Israel kpanbar somm doo joonjouk paak, ki poosoo yikin a, “Sommitin, chanbaa.”

²⁷ Ki u jiin a, “Li-i tee ki Yennu kan somma, n saa tura bee? N mok dii, koo daami-i? ²⁸ Bee daamiiani?”

Ki u jiin a, “Wonn, poo na won yet a ti nman n bik, a ki li-i yent, tin nman u yoo. ²⁹ Ki ti yakin n bik ki nman. Laa yent, ki n pakoo nan ti nman u bik na, ki u jii u bik na ki bor.”

³⁰ Kpanbar nba gbat nna ki u pat u tiat nan yanyetuk, ki binba kpia lej la ki u lia botoot liatir u tiat tin po. ³¹ Kpanbar na din pak nan kunkopaarir a, “Yonnu-i baa dinna ki n daa ki kpai Elaisa, Yennu n faa kpin.” ³² Li yoo na ki u tun toomu a wun baar nan Elaisa.

Ki soo ki Elaisa be naak ni nan saakasiab nba baar a bin foonto. Kpanbar toomu din tan koo na, ki soo Elaisa yet saakab na a, “Nikpiiruk na tun soo a wun kpin. Wu-u nakin, yin loon gann ki daa te ki u koo. Kpanbar na moon sii be u poorpo.” ³³ U ki pak gbenn kaawa, ki kpanbar na tioon dokit ki yet a, “Yennu-e baar nan daamii na ti paak. Bee ki n saa guur ki wun tun siari?”

7

¹ Ki Elaisa jiin a, “Gbiintir linba ki Yennu piak: Wonn nna yoo, i won saa daa boroboro yonnan yonnann nman muntaa, koo yonlia yonnann nman munloob salimpeann yennkooe.”

² Ki kpanbar naasaakoo nba be nana na yet Elaisa a, “Yennu tioon-u lekii loot Yendoun gana taakpaak nna, naan linba na kan tun.”

Ki Elaisa jiin a, “A saa la ki lin tun, naan a kan di jeet manji.”

Ki jiin Siria kunkonkonna na yaatu po

³ Jab banna din yiar naauk ki be Samaria doo na nanyer po, ki tan yet bi leeb a, “Bee ki ti sii be nna ki tan kpo yanni? ⁴ Ti-i koo doo ni, li ki mok nyoot, kimaan kome saa kpit; naan ti-i biaki be nna, ti bia saa kpowa. Naant ki tin saan Siria jab kaan na ni. Baa saa tun bontonn nba mantik ki turint tee bin kpote; naan li ki gar bin nyik ki tinn ti manfoa.” ⁵ Ton, laa piin bonnu yoo nba, ki bi saan Siria jab kaan na ni, naan baa baar lej na, ki bi ki la soo. ⁶ Yennu bo te ki Siria kunkonkonna na gbat fuur, ki li naan nan kunkonkonna bonchianne baat nan taanii nan taantorit na, ki Siria jab na dakin a Israel kpanbar sii jii Hef nan Ijipt kpanbara nan bi kunkonkonna, ki bi baat a bin worib. ⁷ Li daajoouk ki Siria jab chiar a bin tinn bi manfoa, naan nyik bi lanbont nan bonii nan taanii, ki nyik bi kaan na nan laa tuu tee na.

⁸ Ki jab banna na nba baar kaan na ni, ki bi koo lanboun ni, ki dii ki nyuu linba be lej, ki jii likirii nan salima nan liant nba ki bi la, ki saan borir. Li poorpo ki bi jen ki koo lanbonleer ni ki tun nna, ⁹ ki ji yet bi leeb a, “Ti daa tuun nna. Ti mok labamann, ti daa diar ti kuukoo. Ti-i guur a lin

yenta tin kumii, ti saa la tubdatuwa. Njaant ti saan yian ki wann kpanbar njaasaakab." ¹⁰ Ki bi nyik Siria jab kaan na, njaan saan Samaria, ki saa yet binba guu tammob na a, "Ti saan Siria jab kaan ni ki ki la soo, koo ki gbat siari. Taanii nan bonii ki loti, kaan na bia tee nan Siria jab nba yaat njaan ki li tee bianjinba nae."

¹¹ Ki tammoguura na moont maan man, ki li baar kpanbar njaak. ¹² Li lek din daa tee nyioko, njaan ki kpanbar na fiir doonu paak ki yet u saakab a, "N saa wannii linba ki Siria jab lorin. Bi mi doo na kon po, li paak ki bi yaat a bin saan bor doo kpın. Bi dukii a ti saa nyik ti dooe njaan saan kpakin jeet lomu ni, bin soorit foot ki nyann ti doo."

¹³ Ki u saakab na yeno yet a, "Niib nba be doo na ni pon koo biiru niwa, nan binba kpo na. Li paak, njaant ki ti tun jasiab nan taanii nba biar na banjmu, ki bann linba baar." ¹⁴ Ki bi gann jasiab; ki kpanbar na tumm nan taantorit njanlee, a bin saan Siria jab kaan na ni, ki saa laan bee baar Siria kunkonkonna. ¹⁵ Ki jab na saan ki saa baar Joodann makir, ki laat tiat nan liant nba ki Siria jab tiin lubin na sonu ni. Li poorpo ki bi jen ki tan wann kpanbar na. ¹⁶ Ki Samaria niib chian saan ki jii bona Siria jab kaan na ni. Boroboro yonjanin yonnann njan muntaa, koo yonlia yonnann njan munloob din daa salimpeenn yennkooe nan Yennu nba daan yet na.

¹⁷ Ton, ki Israel kpanbar na jii u saakoo nba be nana na, ki teeno doo tammoguura na saakoo, ki niib na din njaant saakoo man paak len, ki u tan kpo, nan bianjinba ki Elaisa bunt buntir, yoo nba ki kpanbar na din baar a wun lau na. ¹⁸ Elaisa din pak kpanbar na a wonn nna yoo boroboro yon yonnann njan muntaa, koo yonlia yonnann njan munloob saa daa salimpeenn yennkooe, Samaria doo ni, ¹⁹ ki saakoo na din jii a, "Li-i lekii tee ki Yennu loot yendouj gana taakpaak na ni, njaan li kan tun." Ki Elaisa jii a, "A saa la ki lin tun, njaan a kan di li jeet." ²⁰ Li kpan din tun nnae ki turu. Niibe din njaant u paak, doo na tammob ni, ki u tan kpo.

8

Ki jii Sunem poo na jenu po

¹ Elaisa din pak Sunem poo nba ki u din fiin u bija kuun ni na, a Yennu saa te kon n baa doo na ni bina njanlore, a ki wun nyi nan u niib ki saan digbansiar. ² Ki poo na sak Elaisa kpanii na, ki saan nan u niib Filistia tin ni bina njanlore.

³ Bina njanlore na poorpo ki u jen Israel tin ni, ki saan kpanbar na boor a wun boi u njaak nan u tin po, ki bin jii turu. ⁴ U din baar ki soo kpanbar na piak nan Elaisa toontunoo Gehasi-e. Kpanbar na din loon wun bann siar ki jii Elaisa jaarlituk toona po. ⁵ Yoo nba ki Gehasi want kpanbar bianjinba ki Elaisa fiin kpeemmoo kuun ni na, ki poo na baar nan u baruj kpanbar boor. Njanne ki Gehasi yet kpanbar na a, "Chanbaa, poo na bonjake ki Elaisa din fiinoo kuun ni na. U bonjak manje na biak." ⁶ Kpanbar na din boi poo na li po, ki u wann nan li tee harmoniie. Ki kpanbar na yii u saakoo ki pako a wun te bin jii linba kur tee poo na yar ki turu, nan jeet nba ki tin na nan bina njanlore nba kur ki poo na tuu kaa na.

Ki jii Elaisa nan Siria kpanbar Ben-hadad po

⁷ Elaisa din saan Damaskus, yoo nba ki Siria kpanbar Ben-hadad yiar na. Baa pak kpanbar nan Elaisa be yoo nba, ⁸ ki u pak u saakab na yeno, wunba ki bi yiu Hasael na a, "Jiin piinii ki saan Yennu sokinii na boor ki saa turu, ki wun boi Yennu ki laan n saa la laafia amii n kan la laafia." ⁹ Ki

Hasael jii laagumiinba piinna nan bonɲana booru booru nba be Damaskus ki saan Elaisa boor. Hasael nba baar Elaisa boor yoo nba ki u yet Elaisa a, “A daabir kpanbar Ben-hadad-e tumin a man boia ki laan u saa la laafiaa koo u kan la.”

¹⁰ Ki Elaisa jiin a, “Yennu fiit wannin nan u saa kpowa, ɲaan ɲmatir kun ki saa pakɔ nan u saa la laafiawa.” ¹¹ Li yoo na ki Elaisa kpaa u ninbina Hasael paak halii nan fei nba tan sooro. Ki Elaisa ji piin ki mo. ¹² Ki Hasael boio a, “Chanbaa, bee ki a mo?”

Ki Elaisa jiin a, “N mi bontona nba ki a saa tun tur Israel teeb. A saa joo bi ɲapaara muuwa, ki kpi bi naasinfanii, ki fibir bi waas ki kpib, ki pit bi podamm poa.”

¹³ Ki Hasael boio a, “Nlee yooe ki n mun tan saa la paɲ na booru? N ki tee soo.”

Ki Elaisa jiin a, “Yennu wannin nan a tan saa di Siria naama.”

¹⁴ Ki Hasael ɲmat kpanbar Ben-hadad boor; ki u boio a, “Elaisa yet a bia?”

Hasael din jiin a, “U yet nan a saa la laafiawa.” ¹⁵ ɲaan laa yent sanyiok, ki Hasael jii kuntir ki suunt nyun ni, ki dokin kpanbar na numpo, ki u gbar foon ki kpo.

Li poorpo ki Hasael gaar Ben-hadad naan ki teen Siria kpanbar.

*Ki jiin Juda kpanbar Jehoram po
(2 Barkperii 21.1-20)*

¹⁶ Ahab bija Joram nba dii Israel naan, li bina ɲanɲmu ni, ki Jehosafat bija Jehoram dii Juda naan, ¹⁷ ki moƙ bina piintaa nan ɲanlee, ki kar Jerusalem bina ɲanniin. ¹⁸ U ɲaapoo din tee Ahab bipooe, li paak, ki ɲoo Jehoram tuun Israel kpanbara biit na booru, nan Ahab ɲaateeb nba din tuun na. U din tun biit ki tur Yennu, ¹⁹ ɲaan Yennu din ki loon wun biir Juda, kimaan u din senn moƙsonni ki tur u toontunno Defid nan u yaaboonae sii yoo dia u niib.

²⁰ Jehoram nba din tee Juda kpanbar yoo nba na, ki Edom teeb yet bin weio, ɲaan dinn bi tiɔɲ kpanbar. ²¹ Ki Jehoram jii u taantorit ki saan Sair doo ni. Waa baar leɲ yoo nba ki Edom kunkonƙonna ɲaa loon ɲoo nan u kunkonƙonna. Nyioƙ na ki ɲoo nan u taantorit ɲmakit-teeb gbaa ki saa nyii bot, ki u kunkonƙonna na mun yat ki kun bi doi ni. ²² Edom ji din nyii Juda yent nie li yoo na. Li yoo maɲe ki Libna doo mun bia yet Juda weiu.

²³ Linba kur ki Jehoram din tun, li soƙ be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ²⁴ Jehoram din kpo, ki bi piuu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Ahasia dii naan.

*Ki jiin Juda kpanbar Ahasia po
(2 Barkperii 22.1-6)*

²⁵ Ki Ahab bija Joram nba tee kpanbar ki dia Israel teeb, li bina piik nan ɲanlee nie, ki Jehoram bija Ahasia dii Juda naan, ²⁶ ki tee bina piinlee nan ɲanlee, ki kar Jerusalem binyennkoo. U naa din tee Atalia, ki tee kpanbar Ahab bipoo, ki tee Israel kpanbar Omri yaaboonn. ²⁷ Ahasia diammm nba din tee Ahab na, u din tun ki biir Yennu nan Ahab ɲaateeb nba din tun nae.

²⁸ Kpanbar Ahasia din taan Israel kpanbar Joram po, ki bi faa toƙ ki took Siria kpanbar Hasael. Kunkonƙonna na din took leeb, Ramof doo nba be Gilead tiɲ ni na, ki Joram la daɲ toƙ na ni. ²⁹ U din jen Jesreel doo nie a wun teb u moɲ, ki Ahasia saan leɲ a wun foonto.

9

Bianjinba ki bi dinn Jehu naan

¹ Yennu sokini Elaisa din yiin sokinpaanii na yeno ki yeto a, “Teent siir ki saan Ramof doo nba be Gilead tin ni na. Jiin olif tiinii kpan soor, ² ki fi-i baar len, fan lon Jehu boor, wunba tee Jehosafat bija, ki tee Nimsi yaaboonn na. Nyinto u leeb boor ki koo nanao diiuk ni, i banlee, ³ ki kpaar olif tiinii kpan na u yur paak, naan yeto a, ‘Yennu yeen nan u dinta Israel naan.’ Li poor po fan yaat yama.”

⁴ Ki Yennu sokiniipaari na saan Ramof, ⁵ ki saa la kunkonkonna saakab mok tintaanu. Ki u yet a, “Chanbaa, n mok nakinii ki loon man wanna.”

Ki Jehu boio a, “A piak nan ti nme?”

Ki u jiin a, “Chanbaa, n piak nan fine.” ⁶ Ki bi banlee koo diiuk ni, ki sokiniipaari na kpaar olif tiinii kpan na ki moon Jehu yur paak, naan yeto a, “Yennu nba tee Israel teeb Yomdaano na yeen a, ‘N dinna naan, ki a teen n niib Israel teeb kpanbar dinna. ⁷ A kpi a chanbaa kpanbar, wunba tee Ahab bija na, ki man fit dat Jesebel tubir, kimaan waa din kpai sokiniinba nan n toontunia na paak. ⁸ Ahab naateeb nan u yaaboonna kur tee bin kpoe; see ki n boon u booru ni jab kur, saakab nan waas kur yomm. ⁹ N saa tun u naateeb nan maa tun Israel kpanbara nba tee Jeroboam nan Baasa naateeb bianjinba nae. ¹⁰ Bi kan pii Jesebel. Boie saa di u gbanant, Jesreel yent ni.’” Sokiniipaari na nba pak gbenn, ki u nyii chiar.

¹¹ Jehu din nmat u saakaleeb na boor; ki bi boio a, “Labaarii? Waato man yaa bee a boori?”

Ki Jehu jiin a, “I mi waa loon linba.”

¹² Ki bi yet a, “Aaii, ti ki mi. Pakin timm waa yet linba.”

Ki u jiin a, “U pakin nan Yennu yeen a u dinnin Israel naama.”

¹³ Li yoo na ki Jehu saakaleeb na lat bi liata taanmaata paak, a Jehu n set li paak, ki peeb naatuna ki hoot a, “Jehu-e tee kpanbar.”

Ki jiin Israel kpanbar Joram kpinu po

¹⁴⁻¹⁵ Jehu din lor bonbiir ki jiin Joram po, ki soo ki Joram be Jesreel, ki teeb u dan nba ki u din la tob ni, Ramof, yoo nba ki bi kon nan Siria kpanbar Hasael na. Jehu din yet u saakaleeb a, “Li-i tee ki i see n poorpo, yii mi ki soo saa nmat ki nyi Ramof ki saan kpaan binba be Jesreel na.”

¹⁶ Waa yet nna, ki u koo u toruk ni ki saa Jesreel. Joram din daa ki la laafia, ki Juda kpanbar Ahasia be len ki foonto.

¹⁷ Guutoo nba be toonn ni, difoouk paak, Jesreel na, din la Jehu nan u jab baat. Ki u yet a, “N la jasiab baat.”

Ki Joram jiin a, “Tumin taanjakiro ki wun saan laan bi tee yoonsba amii datale.”

¹⁸ Ki toomu na jak u taamm ki saan yet Jehu a, “Kpanbar na loon wun bann faa baat naasinyoosir koo dataare.”

Ki Jehu jiino a, “Li ki tee a toonn kaa. Ii waa n poor.”

Ki guutoo nba be difoouk paak na yet a toomu na baar niib nawa, naan u ki jenti. ¹⁹ Ki bi namm tun toomu, ki u saan boi Jehu li buboit booru; ki Jehu jiin a, “Li ki tee a toonn kaa. Ii waa n poor.”

²⁰ Ki guutoo na namm yet a toomu na baar niib nawa, naan u ki jenti; a wunba gar toonn na nmakitir u toruk nan u tee waato nae, nan Jehu nba nmakitir bianjinba na.

²¹ Ki kpanbar Joram tur mob a bin teen u taantoruk siir. Ki bi teen siir, ki hoo nan kpanbar Ahasia koo, soo kur nan u toruk, ki saan a bin chet

Jehu. Bi din saa chetɔ Nabof sarwaaok nie. ²² Ki Joram boio a, “A baat manu baaru amii?”

Ki Jehu jiin a, “Manu saa piin nlee ki be, yoo nba ki jabaabunu nan patmannu nba ki a naa Jesebel din piin na bia daa be na?”

²³ Ki Joram pak nan kunkɔsaakar a, “Ahasia, nabiiuk, nabiiuk.” U yet nnae, ɲaan ɲmant u taantoruk ki chiar. ²⁴ Ki Jehu jii u tɔrbann nan peenu ki tɔ soor Joram bɔpiat ni, ki li saar u wub, ki u baa u taantoruk ni ki kpo. ²⁵ Ki Jehu pak Bidkar, wunba tee u sommtɔɔ na a, “Jiin u gbanant na ki lu Nabof sarwaaok na ni. Tiat nan min nan fin nba daan waa kpanbar Joram baa Ahab poorpo na, Yennu daan pak mɔbona nae ki tur Ahab a, ²⁶ ‘N won la Nabof nan u bonjai kpinu, ki senn nan n mun saa dat a tubir sarwaaok na nɲe.’ ” Ki Jehu pak u sommtɔɔ Bidkar a, “Jiin Joram gbanant ki lu Nabof sarwaaok na ni, ki lin gbeen Yennu mɔsonn na.”

Ki jiin kpanbar Ahasia kpinu po

²⁷ Kpanbar Ahasia nba la linba tun na, ki u be u taantoruk paak ki chiar saan Bef Hagann, ki Jehu waa beerɔ. Jehu din pak u jab a, “Kpin u mun man.” Ki bi paanɔ dan, yoo nba ki u be u taantoruk paak ki tɔk sɔnu nba saa Gur, ki li kpia nan lbleam doo na, ɲaan u din yabir ki saan ki saa baar Megido dooewa, ki ji kpo. ²⁸ U saakab din jii u gbanant ki kpeen toruk ni, ki kun nann Jerusalem, ki saa pii kpanbara kaat ni, Defid doo ni.

²⁹ Ahab bija Joram nba din dii Israel naan, li bina piik nan yenn nie, ki Ahasia dii Juda naan.

Ki jiin kpanbar ɲaapoo Jesebel kpinu po

³⁰ Jehu din baar Jesreel. Jesebel din gbat linba tun kur, ki lon chɔrɔ, ki ɲamm u yut, ki ji be kpanbar ɲaadiiuk ni sanpaapowa, ɲaan dɔɔn takorbonn ni, ki gorii sɔnu paak. ³¹ Ki Jehu nba tan baar kɔɔ doo na tammɔb na, ki Jesebel yikin ki yetɔ a, “Fin nba tee a tɔɔndaanɔ kpiirɔ nan Simri nba din tee bianjinba na, a loon bee nna?”

³² Ki Jehu gokit got ɲaan tian a, “Nmee taa n po?” Ki kpanbar ɲaasaakab banlee koo bantaa dɔɔnt takorbonn ni ki got Jehu. ³³ Ki Jehu yetib a, “Lumin poo maɲ tinj ni na man.” Ki bi jiiu ki lu-u; ki u sɔn put ki lann dikpinn nan taanii na. Ki Jehu jii u taanii nan taantorit ki ɲmaa u gbanant, ³⁴ ki gar kɔɔ kpanbar ɲaak ki dii jeet. Li poor poe ki u yet a, “Jiin poo nba ki mɔtont waa u na ki piiu, kimaan u tee kpanbar bipooe.” ³⁵ ɲaan binba din sik a bin jiiu ki pii na din ki la u gbananti, see yukpabuk kuukɔɔ, ki pukin u nii nan u taa kpaba. ³⁶ Baa wann Jehu linba na ki u yet a, “Yennu nba wann nan linba saa tume na, yoo nba ki u din te ki u toontunno Elaija pak a, ‘Boie saa ɲman Jesebel gbanant, Jesreel yent ni. ³⁷ U gbanant saa biar dɔɔ nan naabint nae, ki sɔɔ kan fit yet a, Jesebel gbanante na.’ ”

10

Ki jiin Ahab yaaboona kpinu po

¹ Ahab yaaboona din tee piinlore-e, ki kar Samaria doo ni. Jehu din sɔb gbant ki tur doo na diateeb nan tɔɔndamm, nan Ahab waas got-teeb. ² Gbounj maɲ mɔmaan din tee a: “Kpanbar yaaboona na be i nuu nie, ki taanii nan taantorit nan jiatat nan digbanpaara na bia be i nuu ni. Li paak, yi-i la gbounj na yoo nba, ³ yin nyinn kpanbar yaaboona na ni wunba janj, ki dinno naan, ki tuu kɔn sommo.”

⁴ Jarjmaanii din soor Samaria doo diara na, ki bi piak a, “Ti saa teen nlee ki kon nyann Jehu? Kpanbar Joram nan kpanbar Ahasia gbaa din ki fit kon nyanno.” ⁵ Ki saakoo nba gorii kpanbar nyaak na nan saakoo nba gorii doo na paak, nan toondamm nan kpanbar waas got-teeb na kur taan ki tur Jehu mob nba na a, “Ti tee a toontunnae, ki teen siir nan tin tun linba kur ki a wann. Njan ti kan dinn soo naami. Tumin linba kur ki a loon.”

⁶ Ki Jehu namm sob gboun ki yetib a, “Li-i tee ki i mi nan i see n poor ki teen siir nan yin tun linba kur ki n wann, wonn nna yoo, ii won baar nan kpanbar Ahab yaaboona yura ki turin, Jesreel doo ni.”

Ahab yaaboona piinlore na din be Samaria toondamm na nii nie, ki bi wubiib. ⁷ Baa la Jehu gbounleer na yoo nba, ki bi kpai Ahab yaaboona piinlore na kur, ki jii bi yura kpeen kpanchibit ni, ki saan tur Jehu, Jesreel doo ni.

⁸ Ki Jehu nba gbat nan bi baar nan Ahab yaaboona yura na, ki u yetib a bin poonir kpeka ranlee, doo na tammob ni, ki lii doo ki saa tuu sanyaleeuk. ⁹ Laa yent sanyiok, ki u baar tammob na ni ki tan pak niib nba be lej na a, “Mine din lor bonbiir kpanbar Joram paak, ki kpaiu. Li biit ki waa i soo; njan lamme kpai niib na kuri?” ¹⁰ Nae want nan Yennu nba din pak linba kur ki jii Ahab yaaboona po na saa mann monii. Yennu tun linba ki u din senn masonn ki te ki u sokinii Elaija pak nawa.” ¹¹ Li yoo ki Jehu kpai binba kur din tee Ahab nikpiimm, ki be Jesreel doo ni na kur, nan u toona saakab, nan u yooosnba, nan u patmannteeb kur. Nan yenokooa din ki biari.

Ki jii kpanbar Ahasia nikpiimm kpaiu po

¹² Ki Jehu nyii Jesreel ki saa Samaria, ki saa baar siaminba ki bi yi “Pekpaarii Kaan” na, ¹³ ki chet Ahasia nba din tee Juda kpanbar na nikpiimm, ki boib a, “I tee lamme?”

Ki bi jii a, “Ti tee kpanbar Ahasia nikpiimme. Ti saa Jesreel-e a ti saa fount kpanbar nyaapoo Jesebel waas, nan binba tee naan diira na.” ¹⁴ Ki Jehu yet u jab na a, “Sootib foot.” Ki bi soorib, ki u kpai bootuk nba be lej na boor. Bi kur din tee niib piinna nan banlee-e. Nan yenokooa din ki biar.

Ki jii Ahab nikpiimm nba biar na kpaiu po

¹⁵ Jehu din namm soor sonu ki saa ki saa chet Jonadab, ki u tee Rekab bija. Jehu din founto njan yet a, “Min nan fin dudukit tee yommo. A saa set n poora-a?”

Ki Jonadab jii a, “N saa set a poora.”

Ki Jehu ji yet a, “Tantir a nuu.” Ki u tant u nuu, ki Jehu dato ki donnor toruk na paak, ¹⁶ ki yeto a, “Baat ki tan la nan a ninbinn maa jii n moj ki tur Yennu bianinba.” Ki bi kur jak toruk na ki saan Samaria. ¹⁷ Baa baar lej yoo nba ki Jehu kpai Ahab nikpiimm kur, ki nan yenokooa ki biari. Yennu din poj pak Elaija nan linba na tan saa tuma.

Ki jii tingbann Baal jiant-teeb kpaiu po

¹⁸ Ki Jehu yii Samaria niib kur ki yetib a, “Kpanbar Ahab din jiant tingbann Baal na waame, njan min Jehu saa jianto bonchiann. ¹⁹ Yiint Baal sokiniinba na kur, nan u jiant-teeb kur, nan u mannteeb kur, ki bin lakin. Soo daa biati; n yaa n mann marunjaanne ki tur Baal, ki wunba ki baar lej, see ki bi kpaiu.” (Jehu din teen selimiie, a wun kpi Baal jiant-teeb na kur.) ²⁰ Li poorpo ki Jehu yet a, “Sent Baal jiantu daar man, ki lin tur Baal baakir.” Ki bi mon daar man, ²¹ ki Jehu tur mob Israel kur po.

Binba din jiantir Baal na kur din baare; nan yenokowa din ki biar. Ki bi kur koo Baal jiantu diiuk na ni, ki gbee li kur po. ²² Li yoo na ki Jehu pak manntoo nba gorii Baal jiantu liant paak na, a wun baar nann, ki tan tur Baal jiant-teeb na. ²³ Li poor po ki Jehu nan Rekab bija Jonadab koo Baal jiantdiiuk ni, ki pak niib na a, "Naant man ki binba jiantir Baal na kuukooe-ii be nna. I daa te ki binba jiantir Yennu na pukii nna." ²⁴ Ki ɲoo nan Jonadab koo a bin mann maruɲ, ki joo piinii ki tur Baal, ɲaan soo ki u senn jab piinniin nanyer ki yetib a, "Ii kpi niib na kur; wunba ɲaan ki bi yenokoo paak, li daano manfoore saa pa wunba chiar na paak."

²⁵ Jehu nba jii piinii nan maruɲ na ki tur Baal ki gbenn, ki u yet guuteeb nan toona saakab na a, "Koon man ki kpi bi kur. I daa te ki bi soo paakiti." Ki bi noot bi jukbanjai ki koo kpai bi kur, ki nyinn bi gbanant nanyer. Li poorpo ki bi koo nook ni diiuk na ni, ²⁶ ki nyinn tingbann Baal na ki joor muu, ²⁷ ki biirir nan u jiantu diiuk na, ki kpint jiantu diiuk na ki teenir baanjira; li daa tee baanjira nan dinna.

²⁸ Jehu din teen nnae ki piin Baal jiantu, Israel tin ni. ²⁹ ɲaan u din tokii kpanbar Jeroboam, wunba din koon Israel teeb biit ni, ki bi jiantir salima naajabis nba ki u din senn Betel nan Dann doi ni na. ³⁰ Ki Yennu yet Jehu a, "Linba kur ki n loon fan tun ki tur Ahab maaru, a tuma. Li paak n sent moosonn ki teena, nan a yaaboona ki saa tuu yaaboonna ni, bi sii tee Israel kpanbarae." ³¹ ɲaan Jehu din ki sak Israel teeb Yomdaano Yennu na moɓ nan u par kur; u din tokii Jeroboam nba din koon Israel teeb biit ni na marimae.

Ki jii Jehu kuun po

³² Li yoo Yennu din piin ki waant Israel teeb yente. Siria kpanbar Hasael din kon nyann Israel yent ³³ nba be Joodann mokir yondo po na, ki saan diitu po ki saa baar Aroer doo nba be Arnonn mokir po na. Linba na din kpan nan Gilead nan Basann yent, siaminba ki Gaad nan Rubenn nan Manase booru yent din be na.

³⁴ Linba kur ki Jehu tun ki pukin, nan u par toona, li sob be Israel kpanbara barkperii gbant ni. ³⁵ U din kpo, ki bi piiu Samaria, ki u bija Jehoahas gaar u naan. ³⁶ Jehu din dii Israel naan ki kar Samaria bina piinlee nan ɲanniime.

11

Ki jii Juda poobat Atalia po (2 Barkperii 22.10–23.15)

¹ Yoo nba ki kpanbar Ahasia naa Atalia gbat u bija kpinu man po na, ki u tur moɓ a bin kpi niib nba kur tee naan ɲaateeb na. ² Ahasia bija Joas kooe din tan tinn. Bi din yaa bin kpi ɲoo nan leeb nae, ɲaan ki u pooro Jehoseba tinn. Jehoseba din tee kpanbar Jehoram bipooe, ɲaan tee Ahasia niipoo. U din jii ɲoo nan wunba yooe nae ki koomm didootuk ni, Yenjiantu ɲasaakak na ni, ki boɓo, ki Atalia ki kpiiu. ³ Jehoseba din boɓo bina ɲanloobe ki gorii, ki u be Yenjiantu ɲasaakak na ni, li yoo na ki Atalia tee poobat.

⁴ ɲaan bina ɲanlore ni ki Yennu manntoo Jehoyada tun boi kpanbar guuteeb, nan kpanbar ɲaak guuteeb saakab po, ki pakib nan bin baar Yenjiantu ɲasaakak boor. Leɲe ki u te ki bi por ki lor molor nan bi saa sak waa yaa wun tun linba na. U din wannib kpanbar Ahasia bija Joas, ⁵ ɲaan turib sennu na a: "Yi-i baar toonn jiantu daar, i bokitu muntaa ni

yenn sii guu kpanbar ñaake, ⁶ ki bokleer na guu Sur tammob, ki bokir nba biar na mun guu tammob nba be guuteeb poorpo na. ⁷ Koonn munlee nba foi jiantu daar na tee bii guu kpanbar Joas-e, Yenjiantu ñasaakak na boor. ⁸ Li tee yin nyinn i jukbanjaie kii guu kpanbar na, siaminba kur ki u saa. Li kpi wunba kur nakini.”

⁹ Ki saakab na sak Jehoyada mob, ki baar nan bi jab u boor, binba foi jiantu daar marj nan binba tuun toonn kur. ¹⁰ U din jii kpana nan naagbankonja nba tee kpanbar Defid yar, ki din tuu be Yenjiantu ñasaakak ni na ki turib, ¹¹ ki senn jab na nan bi saata Yenjiantu ñasaakak na toonn po, a bin guur kpanbar na. ¹² Ki Jehoyada nyinn kpanbar Joas nanyer, ki jii naan fokirik ki yirimö, ki jii gbourj nba ki mōmaan nba ñmakitir naan be lej na ki turö. Li yoo ki bi kaan Joas naangbant paak, ki mōont, ki niib na poi niipoot ki hoot a, “Kpanbar na manfoor n fokit.”

¹³ Ki poobat Atalia gbat fuut nba ki guuteeb nan niib fu na, li paak ki u kakit saan Yenjiantu ñasaakak na boor, siaminba ki nibur tikir na. ¹⁴ Leje ki u la kpanbarpaanj marj see ki kpia jiantu ñasaakak na kunköo boor, nan bi kaar nba tee na. Saakab nan naatunpebira din see ki lintöwa, ki niib na yikin nan kpinkpammuk, ki peeb naatuna. Atalia wutoor din doo, ki u pat u tiat ñaan tantir a, “Nabiiuk, nabiiuk.”

¹⁵ Jehoyada din ki loon bin kpi Atalia Yenjiantu ñasaakak na boori. Ñanne ki u yet kunkonkonna saakab na a, “Jiimö ki gar nana guuteeb na sinsuuk ni. Wunba loon wun tinnö, yin kpi li yoo.” ¹⁶ Ki bi sooro ki saan nana kpanbar ñaak, ki saa kpiu taamm tammob na ni.

Bianinba ki Jehoyada lebit niib na binbenj

(2 Barkperii 23.16-21)

¹⁷ Ki manntöo Jehoyada te kpanbar Joas nan niib na lor molor nan Yennu, a bi sii tee Yennu niib; u bia din te ki kpanbar na nan u niib lor molora ki tur bi leeb. ¹⁸ Ñanne niib na saan yeer tingbann Baal jiantu diiuk na, ki bet maruj binbinta nan pata, ki kpai Baal manntöo Matann, binbinta na toonn po.

Jehoyada din senn guuteeb, Yenjiantu ñasaakak na boore, ¹⁹ ñaan ki ñoo nan kunkonkonna saakab na, nan kpanbar guuteeb na, nan kpanbar ñaak guuteeb na chian kpanbar na, ki nyii nana Yenjiantu ñasaakak ni, ki saan nana u ñaak ni, ki niib na wei saan. Joas din köo guuteeb tammob na ni, ki kar naan gbant paak. ²⁰ Niib na kur din gbee nan parpeenne, ki doo na ñmin, kimaan bi kpai poobat Atalia, naan ñaak niwa.

²¹ Joas din mok bina ñanlore-e ki dii Juda naan.

12

Ki jiin Juda kpanbar Joas po

(2 Barkperii 24.1-16)

¹ Israel kpanbar Jehu naan bina ñanlore nie, ki Joas dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinna. U naa sann din tee Sibia-e, ki nyii Beerseba.

² Joas manfoor ni kur, u din tuun linba mei Yennu par, kimaan manntöo Jehoyada-e din köontö yan, ³ ñaan u din ki biir patmannboa na, ki niib na din man maruj ki jokit bonnunubit lej.

⁴ Ki Joas tun yin mannteeb na, ki tan betib a bii börii likirii nba ki bi gaan ki jiin Yenjiantu ñasaakak maruj po, linba ki niib na pa ki li tee yoo kur maruj, nan yanböo piinii po na. ⁵ Manntöo kur tee sii dia waa

mann binba maruŋ na likiriie, bi sii dia likirii maŋe ki ŋammi Yenjiantu ŋasaakak na, laa kpaal talas bianjinba na.

⁶ Naan mannteeb na din ki ŋamm siar, Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki saa tuu Joas naan bina piinlee nan ŋantaa ni. ⁷ Nanne ki kpanbar na yiin Jehoyada nan mannteeb ki boib a, "Bee ki i ki ŋamm jiantu ŋasaakak na? Laa nyii motana ki saa, i ji kan dia likirii maŋ, ii jii tur, ki bii ŋamii jiantu ŋasaakak na." ⁸ Ki mannteeb na sak maan na, ki bia sak nan bi kan ŋamm siar bi tiorj jiantu ŋasaakak na ni.

⁹ Ki Jehoyada jii lakir ki fut fonn li yur paak, ki sennir maruŋ binbintir na boor, jiantu ŋasaakak na tammob diitu po, ki mannteeb nba guu tammob boor na jii likirii nba ki jiant-teeb tur na kur, ki teen lakir na ni. ¹⁰ Yoo nba kur ki likirii na yabit lakir na ni, kpanbar ŋaagbansobiro nan mannteeb yudaano na tuu baare, ki kan likirii na ki wuun botoot ni. ¹¹ Bi-i sob li mob yoo nba, bin jii ki tur binba gorii jiantu ŋasaakak ŋammu toona na, ki bin pa kanpintanba na, nan tanmaara na, ¹² nan tankpeerteeb na, ki bia daa taabii nan tana nba ki bi saa jii ŋamm ŋasaakak na, ki bia pa panlia nba be. ¹³ Bi din ki nyint likirii maŋ ni ki naan nyubitii, koo kutsonii, koo naatuna, koo fita bona, koo salimpeena koo salimmona bonsiari. ¹⁴ Bi din dia li kur ki pa toontunna nae, ki bia daa Yenjiantu ŋasaakak na ŋammu bona. ¹⁵ Binba din gorii toonn na paak na din tee nimomme, li paak li din ki kpaal talas ki bin wann saakab na baa jii likirii na ki tun toona bianjinba. ¹⁶ Likirii nba ki niib tur ki li tee pann panu piinii, nan biit paak Yenpiinii na, bi din ki tee ŋann lakir na ni; ŋann tee mannteeb na yare.

¹⁷ Li yoo na, kpanbar Hasael nba tee Siria kpanbar na lek Gaaf doo ki nyannir. Li poor po ki u lor a wun lek Jerusalem. ¹⁸ Ki Juda kpanbar Joas jii piinii nba kur ki kpanbara nba din gar, ki tee Jehosafat nan Jehoram nan Ahasia na, din tur Yennu na, ki puki u piinii nan salima nba kur be Yenjiantu ŋasaakak ni, nan kpanbar ŋaak, ki turir ki li tee piinii ki teen kpanbar Hasael. Li yoo na ki kpanbar Hasael jii u kunkonkonna ki nyii namm Jerusalem.

¹⁹ Kpanbar Joas nba tun linba kur ki puki, li sob be Juda kpanbara barkperii gbant ni.

²⁰⁻²¹ Kpanbar Joas saakab din lor bonbiir ki jiin u po, ki bi ni banlee nba tee Simeaf bija Josakar, nan Somer bija Jehosabad din kpiiu, ŋaak nba ki bi maa tir nba ki bi din gbeen na ni, ki li be Jerusalem yondo po, ki kpia sonu nba saa Sila na. Bi din pii Joas kpanbara kaat nie, Defid doo ni, ki u bija Amasia gaar u naan.

13

Ki jiin Israel kpanbar Jehoahas po

¹ Ki Ahasia bija Joas nba dii Juda naan li bina piinlee nan ŋantaa nie, ki Jehu bija Jehoahas dii Israel naan, ki kar Samaria bina piik nan ŋanlore.

² U din tee nan kpanbar Jeroboam nba gara ki u wei nae, ki tun biir Yennu ki koon Israel teeb biit ni; u din ki nyik u yanbontoona. ³ Li paak ki Yennu wutoor doo Israel teeb paak, ki u te ki Siria kpanbar Hasael nan u bija Ben-hadad kon ki nyant Israel teeb yoo nan yoo.

⁴ Ki Jehoahas miar Yennu, ki Yennu nba la Siria kpanbara dia Israel teeb nan biak na, ki u gbat u miaru. ⁵ Yennu din tur Israel teeb tondaano, ki u nyinnib Siria teeb nuu ni, ki Israel teeb na ji din be bi yamani nan sinsinn na. ⁶ Naan bi din ki nyik bi biit nba ki kpanbar Jeroboam din koomm

li ni na, ki tukin tee biit damm, ki te chicherpook Asera ninnaun na be Samaria.

⁷ Jehoahas kunkonkonna nba din tenn na tee taanjakira piinɔmɔe, nan taantorit piik, nan kunkonkonna tusaa piik nba somm taatin, kimaan Siria kpanbar din kpɔi binba biar na kura, ki nmaa yotib nan tant na.

⁸ Linba kur ki kpanbar Jehoahas tun pukin, nan u par toona kur sob be Israel teeb barkperii gbant ni. ⁹ U din kpo, ki bi piuu Samaria, ki u bija Jehoas gaar u naan.

Ki jɔin Israel kpanbar Jehoas po

¹⁰ Juda kpanbar Joas naan bina piintaa nan njanlore nie, ki Jehoahas bija Jehoas dii Israel naan ki kar Samaria bina piik nan njanloob. ¹¹ U mun bia din tun biir Yennu, ki wei kpanbar Jeroboam nba din kon Israel teeb biit ni na taa. ¹² Linba ki kpanbar Jehoas tun, ki pukin u parcheenn konn nba ki u din kon nan Juda kpanbar Amasia na, li sob be Israel kpanbara barkperii gbant ni.

¹³ Jehoas din kpo, ki bi piuu kpanbara kaat ni Samaria, ki u bija Jeroboam nba pukin banlee na gaar u naan.

Ki jɔin Elaisa kuun po

¹⁴ Yarjaann din soor Elaisa, ki waa doo ki tee saa kpo na, ki Israel kpanbar Jehoas baar a wun foonto, ki mo njan yeen a, "N baa, n baa. Fine tuu tee Israel fat-too nba paar."

¹⁵ Ki Elaisa yeto a, "Lomin torbann nan peenii waan." Ki Jehoas lon. ¹⁶ Ki Elaisa yet a wun teen siir nan tonu, ki kpanbar na teen nna, ki Elaisa jii u nii ki paan kpanbar na nii paak. ¹⁷ Kpanbar na din wei Yennu sokinii na nba wannɔ bianjinba ki loot takorbonn nba took Siria po na, ki Elaisa yeto a, "Ton peenu maɲ." Kpanbar na nba to peenu na yoo nba ki Elaisa pak nan kunkosaakar a, "Fine tee Yennu peenu nba ki u saa jii ki nyann Siria teeb. A saa kon nan Siria jab na Afek doo ni nan yoo nba ki a tan saa nyannib."

¹⁸ Elaisa din yeto a wun jii peenii nba biar na ki faa tin. Ki kpanbar na jii faa tin taar muntaa njan nyik. ¹⁹ Ki Elaisa wutoor doo, ki u yet kpanbar na a, "A bo saa faa munɔmu koo munloobo, ki a bo saa nyann Siria jab fas fas, njan a ji saa nyannib muntaa kooe."

²⁰ Elaisa din kpo, ki bi piuu.

Binn kur, Moab jab din kon nan Israel jabe. ²¹ Dasiar ki Israel teeb tan yaa bin pii niro, ki la Moab jab na baat a bin leki, ki bi jii kuun na ki lu Elaisa kaauk ni, njan chiar, ki kpeemmo na gbanant nba sii Elaisa kpaba yoo nba, ki kpeemmo na yeent ki fiir kuun ni ki see.

Ki jɔin Israel nan Siria tob po

²² Kpanbar Jehoahas naan yoo, Siria kpanbar Hasael din tuu dia Israel teeb diabiike, ²³ njan Yennu din njan ki bia mok ninbatinu namm. Yennu din ki chab ki Siria teeb biirib, njan u din sommitibe, kimaan u molor nba ki u lor nan Abraham nan Aisak nan Jakob na paak. U din ki ban tamm u niib po.

²⁴ Siria kpanbar Hasael kuun poorpo, u bija Ben-hadad-e din gaar u naan. ²⁵ Ki Israel kpanbar Jehoas kon nyann Ben-hadad taar muntaa, ki fat doi nba ki Ben-hadad din gaar, yoo nba ki Jehoas baa Jehoahas dia Israel yent na.

14

Ki jiin Juda kpanbar Amasia po (2 Barkperii 25.1-24)

¹ Jehoahas bija Jehoas nba dii Israel naan bina njanlee ni, ki Joas bija Amasia dii Juda naan, ² ki tee bina piinlee nan njanjmu. U din kar Jerusalem bina piinlee nan njanjia. U naa din nyii Jerusalem-e, ki u sann tee Jehoaddin. ³ U din tuun linba gboot Yennu numm, njaan u din ki tee nan u yeeja kpanbar Defid na; u din tun linba ki u baa Joas din tun na boorue. ⁴ U din ki bet patjiantboa na, ki niib na tukin ki mann maruj lej, ki jokit bonnunubit.

⁵ Amasia nba gaar yiikoo ki gbenn na, ki u kpai kpanbar njaasaakab nba din kpai u baa na. ⁶ U din ki kpai bi waasi. U din tun nan Yennu nba wann Moses sennu ni nae a, "Wadam ki tee bin kpo bi waas toonbiit paaki; ki waas mun ki tee bin kpo bi baanba toonbiit paaki, nisaarik tee wun kpo toonbiit nba ki u moŋ tun paake."

⁷ Amasia din kpai Edom kunkonkonna tusaa piik, Yaarin Baauk ni. U din nyann Sela doo toɓ ni, ki purir Jokteel, ki li tee li sann nan dinna.

⁸ Amasia din tun toomii Israel kpanbar Jehoas boor, ki loon bin kon. ⁹ Naan ki kpanbar Jehoas jiin moɓ a, "Sianyoo ki Lebanonn kunkonn paak kunkon tun toomu kpek boor a, 'Jiin a bipoo ki tur n bija ki wun koɔn;' ki muuk ni bonkobuk gaar ki nmaa kunkon na ki kpai. ¹⁰ Ton, fin Amasia nyann Edom jaba, ki ji moɓ parbifaant. Njaant ki a japaat man n janja, ki fii be njaak ni. Bee ki a kpaan biak nba saa di fin nan a niibi?"

¹¹ Naan Amasia din ki sak gbiinti, ki kpanbar Jehoas jii u jab ki saan kon nanɔ, Bef-semes, Juda tin ni. ¹² Bi din nyann Amasia jab na, ki u jab man kur chiar kun bi doi ni. ¹³ Jehoas din soor Amasia, ki koɔ Jerusalem, ki bet joonjouk na, laa nyii Efraim Tammɔb boor ki saa tuu Lotik Tammɔb boor, ki li fokint tee taakaabii kobii njanlee. ¹⁴ U din jii likirii nan salima nba ki u la kur, nan Yenjiantu nasaakak ni bona kur, nan kpanbar njaak ni moɓint kur, ki kun nann Samaria, ki bia soor siab ki kun namm.

¹⁵ Linba kur pukin ki kpanbar Jehoas din tun, ki kpab nan u partɔb nba ki u faa Juda kpanbar Amasia na, li kur soɓ be Israel kpanbara barkperii gbant ni. ¹⁶ Jehoas din kpo, ki bi piuu kpanbara kaat ni, Samaria doo ni, ki u bija Jeroboam gaar u naan.

Ki jiin Juda kpanbar Amasia kuun po (2 Barkperii 25.25-28)

¹⁷ Ki Israel kpanbar Jehoas kuun poorpo, Juda kpanbar Amasia din dii bina piik nan njanjmu. ¹⁸ Linba kur pukin ki kpanbar Amasia din tun, li soɓ be Juda kpanbara barkperii gbant ni.

¹⁹ Jerusalem teeb din lor a bin kpi Amasia, ki u chiar ki saan Lakis, njaan ki u datai na wei lej ki saa kpai. ²⁰ Bi din paan u gbanant taamm paake, ki nmat nann Jerusalem, ki saa piuu kpanbara kaat ni, Defid doo ni. ²¹ Ki Juda teeb dinn u bija Yusia naan, ki soɔ ki u tee bina piik nan njanloob. ²² Yusia baa kuun poorpo, u din namm fat Elaf ki namm maar.

Ki jiin Israel kpanbar Jeroboam-koɔ na po

²³ Ki Joas bija Amasia nba dii Juda naan bina piik nan njanjmu ni, ki Jehoahas bija Jeroboam dii Israel naan, ki kar Samaria bina piinna nan yenn. ²⁴ U din tun ki biir Yennu, ki wei kpanbar ton Jeroboam nba tee Nebat bija ki din koɔn Israel teeb biit ni na taatok. ²⁵ U din kon fat yent

nba kur tuu tee Israel teeb yar sinsinn na, laa nyii Hamaf gaanu gaŋ po, ki saa tuu Mɔk-kpeenn na diitu. Linba nae ki Israel teeb Yomdaano Yennu din senn mɔsonn ki te ki u toontunnɔ Jona, wunba tee u sɔkiniɩ na pak. Jona baa din tee Amitai-e, ki nyii Gaaf Hefer.

²⁶ Yennu din la Israel teeb nba di biak bonchiann bianɩnba, ki sɔɔ din kaa ki saa sommibi. ²⁷ Naan li din ki tee Yennu lor kaa nan wun biir Israel teeb chain chaini. Li paak ki u te ki kpanbar Jeroboam nba tee Jehoas bija na nyinnib biak maŋ ni.

²⁸ Linba ki Jeroboam maŋ din tun ki pukin, u partɔbii nba ki u faa, nan waa din fat Damaskus nan Hamaf doi ki tur Israel teeb na, li kur sɔb be Israel kpanbara barkperii gbant ni. ²⁹ Jeroboam din kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, ki u bija Sekaria gaar u naan.

15

Ki jiin Juda kpanbar Yusia po

(2 Barkperii 26.1-23)

¹ Israel kpanbar Jeroboam-ɔɔ na naan bina piinlee nan ŋanlore niŋe, ki Amasia bija Yusia dii Juda naan, ² ki mɔk bina piik nan ŋanloob, ki kar Jerusalem bina piinɩmu nan ŋanlee. U naae din tee Jekolia, ki nyii Jerusalem. ³ Yusia din tuun toonɩana Yennu tɔɔonn nan u baa nba din tuun nae. ⁴ Naan u din ki biir tingbann jiant boa na, ki niib na tukin ki mann maruŋ leŋ, ki jokit bonnunubit. ⁵ Yennu ji din te ŋaauk baa Yusia paak, ki saa tuu u kuun. U din kɔɔ u kɔɔe, ki bi bia te ki u nyik toona kur, ŋaan ki u bija Jotam ji dia tiŋ na.

⁶ Linba kur ki Yusia tun ki pukin, li sɔb be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ⁷ Yusia din kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, Defid doo ni; ki u bija Jotam gaar u naan.

Ki jiin Israel kpanbar Sekaria po

⁸ Juda kpanbar Yusia naan bina piintaa nan ŋanniin niŋe, ki Jeroboam-ɔɔ na bija Sekaria dii Israel naan, ki kar Samaria ŋmaarii ŋanloob. ⁹ U din tee nan kpanbara nba gar ki u wei nae, ki tun biir Yennu. U din tokii Nebat bija kpanbar Jeroboam nba din kɔɔn Israel yanbɔmm ni na toonbiite. ¹⁰ Jabes bija Salum din lor biit ki jiin Sekaria po, ki kpuii Ibleam doo ni, ŋaan gaar u naan.

¹¹ Linba kur ki Sekaria tun, li sɔb be Israel kpanbara barkperii gbant ni.

¹² Ki Yennu nba din senn mɔsonn nba tur Jehu na gbee. U din yet a, "A yaaboona ki saa tuu maaru munna ni sii yɔɔ di Israel naame."

Ki jiin Israel kpanbar Salum po

¹³ Juda kpanbar Yusia naan bina piintaa nan ŋanya niŋe, ki Jabes bija Salum dii Israel naan ki kar Samaria ŋmaayerɩkɔɔ.

¹⁴ Gadi bija Menahem din nyii Tirsa ki saan Samaria ki kpuii Salum, ŋaan gaar u naan. ¹⁵ Linba kur ki kpanbar Salum tun ki pukin, u lorbiit nba jiin kpanbar Sekaria po na sɔb be Israel kpanbara barkperii gbant ni. ¹⁶ Menahem nba din nyii Tirsa ki saa na, ki u biir Tapua doo na fas fas, nan li niib nan yent nba lintir kur, kimaan doo maŋ niib din ki jii bi mɔŋ ki turo. U bia din pit poob nba mɔk poa nae.

Ki jiin Israel kpanbar Menahem po

¹⁷ Juda kpanbar Yusia naan bina piintaa nan ŋanya niŋe, ki Gadi bija Menahem dii Israel naan, ki kar Samaria bina piik. ¹⁸ U din tun biir Yennu,

kimaan u tokii Nebat bija kpanbar Jeroboam nba din koon Israel teeb biit ni na toonbiite nan u kuun. ¹⁹ Asiria kpanbar Tiglaf Pileser din lek Israel, ki Menahem turo salimpeena ankora piintaa nan nanniin, a wun turo sommir, ki hoo Menahem-ii mok yiikoo tinj na paak. ²⁰ Menahem din mia Israel mokitae, ki soo kur pa salimpeena kuna piinjmu-ymu. Ki Tiglaf Pileser ji nmat kun u doo ni.

²¹ Linba kur ki Menahem din tun ki pukin, li sob be Israel kpanbara barkperii gbant ni. ²² U din kpo, ki bi piiu, ki u bija Pekahia gaar u naan.

Ki jiin Israel kpanbar Pekahia po

²³ Juda kpanbar Yusia naan bina piinjmu niye, ki Menahem bija Pekahia dii Israel naan, ki kar Samaria bina nanlee. ²⁴ U din tun biir Yennu, ki tokii Nebat bija kpanbar Jeroboam nba din koon Israel teeb biit ni na toonbiit. ²⁵ Pekahia kunkonkonna saakoo nba ki u sann tee Peka, ki u baa sann tee Remalia na, din lor nan Gilead jab piinjmu, ki kpai Pekahia, naan naak dipaaruk na ni, Samaria doo ni, naan gaar u naan.

²⁶ Linba kur ki Pekahia din tun ki pukin, li sob be Israel kpanbara barkperii gbant ni.

Ki jiin Israel kpanbar Peka po

²⁷ Juda kpanbar Yusia naan bina piinjmu nan nanlee niye, ki Remalia bija Peka dii Israel naan, ki kar Samaria bina piinlee. ²⁸ U din tun ki biir Yennu, ki wei Nebat bija kpanbar Jeroboam nba din koon Israel teeb biit ni na toonbiit.

²⁹ Yoo nba ki Peka din tee kpanbar nae, ki Asiria kpanbar Tiglaf Pileser kon nyann Ijonn nan Abel Bef Maaka nan Janoa nan Kedes nan Hasor doi, nan Gilead nan Galilii nan Naftali yentnba, ki jii niib na ki saan namm Asiria, ki teenib yommii.

³⁰ Juda kpanbar Yusia bija Jotam naan bina piinlee niye, ki Ela bija Hosea lor lorbiuk, ki kpai kpanbar Peka, naan gaar u naan. ³¹ Linba kur pukin ki Peka tun, li sob be Israel kpanbara barkperii gbant ni.

Ki jiin Juda kpanbar Jotam po

³² Israel kpanbar Remalia bija Peka naan bina nanlee niye, ki Yusia bija Jotam dii Juda naan, ³³ ki tee bina piinlee nan nanjmu, ki kar Jerusalem bina piik nan nanloob. U naae din tee Jerusa, ki u tee Sadok bipoo. ³⁴ Jotam din wei u baa Yusia binbene, ki tun linba nan Yennu toonn. ³⁵ Naan u din ki bet tingbann jiant boa na; ki niib na tukin ki mann maruj, ki jokit bonnunubit lej. Jotam-e din namm maa Yenjiantu nasaakak ganj po tammob na.

³⁶ Linba kur ki Jotam tun ki pukin, li sob be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ³⁷ Waa din tee kpanbar yoo nba nae, ki Yennu sint tun Siria kpanbar Resinn, nan Israel kpanbar Peka, ki bi saan wor Juda. ³⁸ Jotam din tan kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Ahas gaar u naan.

16

Ki jiin Juda kpanbar Ahas po

(2 Barkperii 28.1-27)

¹ Israel kpanbar Remalia bija Peka naan bina piik nan nanlore niye, ki Jotam bija Ahas dii Juda naan, ² ki tee bina piinlee, ki kar Jerusalem bina piik nan nanloob. U din ki tuun u yeeja kpanbar Defid toonjana na booru,

ɲaan tuun linba ki mei Yennu par, ³ ki tokii Israel kpanbara toonbiit. U din fit kp̄ii u tiɔŋ bija ki mann mujoonu maruɲ ki tur tingbann, ki tokii marinbiit nba ki niib na tuun. Niib marje ki Yennu din ber nyinnib tiɲ na ni, ɲaan ki Israel teeb kɔɔ na. ⁴ Tingbann jiant boa kur, li kunkona paak nan tijakpera nyaka, Ahas din mann maruɲo ki jokit bonnunubit.

⁵ Siria kpanbar Resinn nan Israel kpanbar Peka din ɲaaloon Jerusalem ki lekir, ɲaan bi din ki nyann Ahas-i. ⁶ (Li sakir niɲe ki Edom kpanbar din ɲmat fat Elaf doo yiikoo, ki ber nyinn Juda teeb nba kɔɔ leɲ na. Edom teeb na din kɔɔ Elaf-e, ki bia daa be leɲ.) ⁷ Ahas din tun toonii Asiria kpanbar Tiglaf Pileser boor nan mɔmaana na a, “N tee a daabire nan a bija. Baat ki tan fatin Siria nan Israel kpanbara nba lekin na nuu ni.” ⁸ Ahas din jii likirii nan salima nba be Yenjiantu ɲasaakak ni na, nan kpanbar ɲaak beka ni, ki tur kpanbar na, ki li tee piinii. ⁹ Tiglaf Pileser din tun Ahas loomm na, ki jii kunkɔnkɔnna ki lek Damaskus, ki nyannir, ki kp̄ii kpanbar Resinn, ki soor u niib ki teemm yommii, ki saan namm Kir.

¹⁰ Ki kpanbar Ahas nba saan Damaskus a wun chet kpanbar Tiglaf Pileser na, ki u la maruɲ binbintir leɲ, ki tun toonii nan li ninnauɲ ki wann manntɔɔ Yuria laa naan bianjinba chib chib. ¹¹ Ki Yuria maa maruɲ binbintir nba tee nan ɲann na, ki gbennira ki Ahas fit jen. ¹² Ahas nba nyii Damaskus ki jen, ki u la nan bi maa binbintir nawa, ¹³ ki u joo bonkobit maruɲ nan jeet piinii li paak, ki bia mɔɔn daan piinii nan weinanleeb piinii maruɲ na sɔn li paak. ¹⁴ Kutmɔnt binbintir nba ki bi din jii tur Yennu na din see binbint-paann na nan Yenjiantu ɲasaakak na sinsuuk nie, ki Ahas chatir ki senn binbint-paann na gaɲ po. ¹⁵ Li poorpo ki u tur Yuria mɔb a, “Ii mann sanyɔk ni mujoonu maruɲ, nan daajooɲk jeet maruɲ, nan mujoonu piinii, nan jeet piinii nba tee kpanbar yar, nan niib na yar, nan niib na daan piinii, n binbint-gbenjir na paak. A jii bonkobit nba kur ki a kɔtib na sɔn ki mɔɔn li paak. ɲaan a nyik kutmɔnt binbintir na ki lii tee buntir.” ¹⁶ Ki Yuria tun nan kpanbar nba wannɔ na.

¹⁷ Kpanbar Ahas din tukit tukit kutmɔnt torit nba be na, ki jii kutsɔnt nba tuu be li paak na. U bia din tɔɔt kutmɔnt nyunbuuk nba tɔɔ kutmɔnt naajai piik nan banlee poorpo na, ki sennir tana fiakir paak. ¹⁸ Ahas nba bia din loon wun maan Asiria kpanbar par na, ki u nyinn naan binbintir taanmaata nba be Yenjiantu ɲasaakak ni na, ɲaan loon kpanbar yur po tammɔkɔɔkir nba kɔɔ Yenjiantu ɲasaakak ni na.

¹⁹ Linba kur ki kpanbar Ahas din tun, li sɔb be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ²⁰ Ahas din kpo, ki bi piuu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Heskia gaar u naan.

17

Ki jii Israel kpanbar Hosea po

¹ Juda kpanbar Ahas naan bina piik nan ɲanlee niɲe, ki Ela bija Hosea dii Israel naan ki kar Samaria bina ɲanyaia. ² U din tun biir Yennu-wa, ɲaan u biit na din ki baar kpanbara nba din dia Israel teeb sinsinn na yari. ³ Asiria kpanbar Salmaneser din faa kpanbar Hosea tɔb, ki Hosea jii u mɔŋ ki chabɔ, ki teenɔ jioŋ binn kur. ⁴ ɲaan binsiar Hosea din tun toonii Ijpt kpanbar nba ki bi yiu So na boor, ki boi sommir po, ki ji nyik binn kur jioŋ nba ki u tuu pa teen kpanbar Salmaneser na. Yoo nba ki Salmaneser bann linba na, ki u te ki bi soor Hosea ki kɔɔnɔ dansarik.

Ki jii Samaria baak po

⁵ Salmeneser din wor Israel ki ñaa loon Samaria. Waa ñaa loon na, li bina ñantaa ni, ⁶ ki li tee Hosea naan bina ñanyia ni, ki Asiria kpanbar Salmeneser nyann Samaria, ki soor Israel teeb na ki teenib yommii, ki kun namm Asiria yent ni, ki saa kaan siab Hala doo ni, ki kaan siab ki kpian Habor mōkir ki li be Gosann yent ni, ki kaan leeb Media doi ni.

⁷ Samaria din baa, kimaan Israel teeb tun ki biir bi Yomdaano Yennu nba din fatib Ijpt kpanbar boor, ki nyinnib Ijpt tinj ni nawa. Bi din jiantir patae, ⁸ ki waa niib nba ki Yennu ber nyinnib ñaan ki bi koo na marinbiit, ki bia waa marinbiit nba ki Israel kpanbara tuun na. ⁹ Israel teeb na din tuun linba ki bi Yomdaano Yennu yet nan li ki ñan nae. Bi din maa tingbana jiant boae bi doi kur ni, laa nyii li digbanbis ki saa tuu li digbangbeja. ¹⁰ Joor kur paak nan tijakper kur nyakir ni, bi din chaan jiantu tanchaakaa, nan chicherpook Asera ninnant, ¹¹ ki jokit bonnunubit, tingbana maruj binbinta paak, ki waa niib nba ki Yennu ber nyinnib na marinbiit. Bi toonbiit na din donn Yennu wutoore. ¹² Bi din yet Yennu sennu nba yaa bi daa jiantir yenbis nawa.

¹³ Yennu poj din tun u toonii nan u sokiniinba a bin kpaan Israel nan Juda teeb na a, “Nyikin i toonbiit na, ñaan sak n sennii nba ki n din tur i yeejamm, ki tan gaan tur n toontunna nba tee sokiniinba, ki bi turi na.”

¹⁴ Ñaan bi din ki saki, ki tee tubkangbata nan bi yeejamm nba din tee, ki ki teen bi Yomdaano Yennu yada na. ¹⁵ Bi din yet Yennu wannue, ki ki dia molor nba ki Yennu lor nan bi yeejamm na, ki ki fiin u kpaanii na po. Bi din jiantir yenbise, linba kaa nyooti, ki bi moŋ tan kaa nyooti, ki waa niib nba koo kpiab na taa, ki yet Yennu sennu nba ki u yet a bi daa tokii leeb na. ¹⁶ Bi din biir bi Yomdaano Yennu sennii kur, ñaan nan kur naajabis banlee, ki bia kpeer chicherpook Asera ninnaun, ki jiantir ñmaabira nan tingbann Baal. ¹⁷ Bi din kpi bi bonpoi nan bonjaie ki li tee mujoonu maruj ki teen tingbana. Bi din saa tanbiinpoorii nan ninnyoon damm boa, ki tuun toona nba ki mei Yennu pari, ki u wutoor doo. ¹⁸ Yennu maŋ wutoor din doo ñamm Israel teeb paak, ki u ber yatib u boor, ñaan nyik Juda booru koo.

¹⁹ Ñaan Juda teeb na mun bia din ki sak bi Yomdaano Yennu mōbi, bi din tokii Israel teeb marimae. ²⁰ Ki Yennu yet Israel teeb na kur, ki dat bi tuba, ki jiib kubin databiit nuu ni, nan waa tan boontib ki gbenn fas fas.

²¹ Yennu nba din bokit Israel teeb ki nyinnib Juda teeb ni na, ki Israel teeb jii Nebat bija Jeroboam ki teeno bi kpanbar. Jeroboam din te ki bi yet Yennu, ki te ki bi koo yanbongbenir ni. ²² Bi din wei Jeroboam, ki tun biit nba kur ki u tun na, ²³ ki tan tuu yoo nba ki Yennu yat bi kur fas fas; nan waa din kpaanib bianjinba, ki li nyii u toontunna nba tee sokiniinba na mōi ni, a u saa teemm na. Ki Asiria jab soor Israel teeb na, ki saan namm yommisin ni, ñamm Asiria teeb tinj ni, siaminba ki bi daa be na.

Bianjinba ki Asiria teeb kar Israel tinj ni

²⁴ Asiria kpanbar din nyinn niib Babilonn nan Kuf nan Ifa nan Hamaf nan Sefarfaim doi ni, ki kaanib Samaria doi ni, ki bi set Israel teeb nba ki bi nyinnib na taar ni. Bi din yent doi na ki koo leŋ. ²⁵ Baa din sint kar leŋ na, bi din ki jiantir Yennu, ki ñoo Yennu tun yanbora, ki bi kpil niib maŋ siab. ²⁶ Asiria kpanbar na din gbat nan niib nba ki u kaamm Samaria doi ni na ki mi tinj na tingbann sennii, a li paak ki tingbann na tun yanbora ki bi kpil niib maŋ, ²⁷ ñanne ki kpanbar na tur mōb a, “Mannteeb nba ki ti baar namm, ki bi tee yommii na, yii te bi yeno n ñmat leŋ, kii tumiib tinj na tingbann sennii.” ²⁸ Ki Yennu mannteeb nba ki bi din soorib Samaria

ki yaat namm na yeno nmat saan kar Betel, ki tumii niib na bianjinba ki bi sii jiantir Yennu.

²⁹ Naan niib nba be Samaria na din tukin maa yenbis ki sent jiantu diit nba ki Israel teeb din maa na ni, ki kaann kur niib maa bi yenbis, doi nba ki bi koo na ni: ³⁰ Babilonn teeb din maa bi tingbann Sukof Benof yenbik ninnauj nie, ki Kuf teeb maa bi tingbann Nergal yenbik ninnauj ni, ki Hamaf teeb maa bi tingbann Asima yenbik ninnauj ni, ³¹ ki Ifa teeb maa bi tingbana Nibas nan Tartak yenbis ninnant ni, ki Sefarfaim teeb kpi bi waas ki mann mujoonu maruj ki teen bi yenbis Adra-melek nan Ana-melek. ³² Niib na bia din jiantir Yennu, ki gann bi ni booru booru ki teemm mannteeb, tingbann jiantu boa, a bii mann maruj lej kii teemm. ³³ Bi din jiantir Yennu, naan bia jiantir tingbana, nan bi digbana nba ki bi nyii na kaar nba tee.

³⁴ Bi bia daa dia bi kaar man nan dinna. Bi ki jiantir Yennu, bi bia ki dia u sennu nan u wannu nba ki u din tur Jakob nba ki u purɔ Israel na yaaboona na. ³⁵ Yennu din lor moloro nan Israel teeb ki yetib a: “I daa jiantir pata. I daa gbaant bi tɔɔnn koo ki jiantib, koo ki mann maruj ki teemm. ³⁶ Li tee yin sak min Yennu mɔbe. Mine nyinni Ijpt tin ni nan yiikoo nan panchioj; li tee yin jiant mine ki mann maruj ki turin. ³⁷ Yoo kur, ii saak n sennu nan n mɔmaan nba ki n sob turi na. I daa jiantir yenbis. ³⁸ I daa tammit molor nba ki n lor nani na. ³⁹ Ii saak min i Yomdaano Yennu mɔb man, ki n saa nyinni i datai nuu ni.” ⁴⁰ Naan boorganu nba kar Israel tin ni na din ki gbiinti, naan waa bi moj kaar.

⁴¹ Niib manj din jiantir Yennu naan bia jiantir yenbis; ki bi yaaboona bia daa tuun nna nan dinna.

18

Ki jiin Juda kpanbar Hesekia po (2 Barkperii 29.1-2; 31.1)

¹ Ela bija Hosea nba din dii Israel naan bina nantaa niye, ki Ahas bija Hesekia dii Juda naan, ² ki mok bina piinlee nan nanjmu, ki kar Jerusalem bina piinlee nan nanyia. U naa sanne tee Abija, ki tee Sekaria bipoo. ³ U din wei u yeeja kpanbar Defid taar, ki tun linba nan Yennu boor. ⁴ U din biir tingbann jiant boa, ki yeer tanchaakaa na, ki bia biir chicherpook Asera ninnant na. U bia din biir kutmont wauuk nba ki Moses nan, ki li sann tee Nehustann na. Li yoo manj niib bia din jokit bonnunubit ki teenir baakir. ⁵ Hesekia din teen Israel teeb Yomdaano Yennu yada. Juda teeb ki mi la kpanbar ki u tee nan Hesekia na, waa din daa ki dii naan, nan u naan poorpo kurawa. ⁶ U din saak Yennu mɔb ki gaan u maan, ki dia sennii nba kur ki Yennu tur Moses na fanu, ki ki ban yet Yennu mɔb. ⁷ Ki Yennu be nana, ki u laat nyannu linba kur ki u tuun ni. U din kon nan Asiria kpanbar ki yet u mɔb. ⁸ U din nyann Filistia teeb ki saat bi kaan kur, laa nyii digbanbis ki saan tuu digbangbeja, ki kpad Gasa nan li yent kur.

⁹ Hesekia naan bina nanna ni, Hosea nba din dii Israel naan bina nanlore niye na, ki Asiria kpanbar Salmaneser wor Israel tin ki naa loon Samaria. ¹⁰ Baa naa loonir li bina nantaa nie, ki bi nyannir. Hesekia naan bina nanloob niye na, ki li mun tee Hosea naan bina nanyia ni. ¹¹ Asiria kpanbar na din soor Israel teeb ki teenib yommii, ki saan namm Asiria, ki saa kaan siab Hala doo ni, ki kaan siab ki kpian Habor mokir ki li be Gosann yent ni, ki kaan leeb Media doi ni.

¹² Samaria doo din baa, kimaan Israel teeb na din ki sak bi Yomdaano Yennu mɔb, ɲaan biir molor nba ki u lor namm na, ki bia yêť sennii nba ki Yennu toontunnɔ Moses turib na. Bi din ki gbiint, ki bia ki sakiri.

*Bianɲinba ki Asiria jab yaa bin lek Jerusalem
(2 Barkperii 32.1-19; Aisaya 36.1-22)*

¹³ Kpanbar Hesekia naan bina piik nan ɲanna niɲe, ki Asiria kpanbar Senakerib lek Juda doi nba ki bi maa joona ki lint na, ki nyannib. ¹⁴ Ki Hesekia tur Senakerib mɔb, Lakis doo ni a, “N tun biira, nyiƙin kɔnn na, ki n saa pa-a linba kur ki a loon.” Kpanbar na gatu din tee a Hesekia n turo salimpeena tusaa piik, nan salimmɔna tusir. ¹⁵ Hesekia din turo likirii nba kur be Yenjiantu ɲasaakak ni, nan u naan likborboor. ¹⁶ U bia din jii salimmɔna nba ki u tiɔɲ din teen gana nan ganchaata paak, Yenjiantu ɲasaakak ni na ki tur Senakerib. ¹⁷ Ki Asiria kpanbar na nyinn kunkɔnkɔnna bonchiann, ki bi nyii Lakis, ki saan wor Hesekia, Jerusalem doo ni. Ki u saakajaana bantaa nba ɲmakitir kunkɔnkɔnna na nba baar Jerusalem yoo nba, ki bi yent sɔnu nba ki tanluura be, ki li kpia bunbuɲ nba ki nyun tɔkii ki nyi paapo nyundoɔnn ni na. ¹⁸ Ki bi tun ki yiin kpanbar Hesekia, ki u saakab bantaa chetib. ɲamme tee Eliakim, ki u te Hilka bija ki gorii kpanbar na ɲaak paak; nan Sebna, ki u tee kpanbar na gbansɔbiro, nan Asaf bija Joa, wunba sɔbin naan maan na. ¹⁹ Asiria saakab na yeno din yetib nan kpanbar na loon wun bann linbae tur Hesekia parcheenn nna. ²⁰ U din yet a, “I dukin nan mɔbona saa fit set tɔb yan nan tɔb paɲ niwa-a? I dukii ɲmee saa taani ki yin kɔn nan Asiria teeb? ²¹ I dukii nan Ijpt-e saa taani; ɲann sii tee nan niro nba saa jii mɔonpeenn ki teen patu nae; li saa jinte ki sɔr li daano nuu. Ijpt kpanbar tee nnae ki tur wunba kur maa u paak.”

²² Asiria tɔɔndaano na din ɲamm yet a, “Koo i saa fit pakin nan i jii i mɔɲ ki gaan i Yomdaano Yennu paake-e? Yenjiantu diif nan u maruɲ binbintae ki Hesekia din biir, yoo nba ki u yet Juda nan Jerusalem teeb a bii jiantir Yennu, maruɲ binbintir nba be Jerusalem na kuukɔɔ boor. ²³ N saa jii kpanbar na sann ni ki pooni. N saa turi taanii tusaa ɲanlee, li-i tee ki i saa fit la jab ki bin jakib. ²⁴ I poɲ kan fit ɲmaa Asiria saakɔɔ nba joont taar ni, ɲaan loon Ijpt teeb n turi taantorit nan taanjakira. ²⁵ I dukin nan Yennu kaa sommin ki n kɔn nyann i tiɲ na-a? Yennu tiɔɲo pakin nan man lek i tiɲ na ki biirir.”

²⁶ Ki Eliakim nan Sebna nan Joa pak tɔɔndaano na a, “Chanbaa, pakin Aram teeb maan ni ki turit. Ti gbia li maan. Daa piak Hiibru teeb maami, niib nba kur be joonjouk paak na gbiine.”

²⁷ Ki tɔɔndaano marɲ jiin a, “I dukii a yimm nan kpanbar kuukɔɔ paake te ki kpanbar na tumin a man tan pak linba na ki turini-i? Aaii. N bia piak ki teen binba kar joonjouk paak nae; bi tan saa di bi tiɔɲ bint ki nyu bi tiɔɲ nyarin, nan yaa tan saa di i bint ki bia nyu i nyarin bianɲinba.”

²⁸ Li poorpo ki tɔɔndaano marɲ fiir set, ɲaan pak Hiibru maan ni nan kunkɔsaakar a, “Gbiintir linba ki Asiria kpanbar piakii na. ²⁹ U kpaani nan i daa te ki kpanbar Hesekia kparimiini. Hesekia kan fit tinni. ³⁰ I daa te ki u daaki ki i maa Yennu paaki. I daa dukii nan Yennu saa tinni, ki ber Asiria kunkɔnkɔnna ki bi kan kɔn nyann i doo. ³¹ I daa gbiin Hesekia maami. Asiria kpanbar piaki a yin nyi doo na ni, ki jii i mɔɲ ki turo. U bo saa chabi ki yin di i tiinii loona, ki bia nyu i bunbuna ni nyun, ³² ki tan tuu yoo nba ki kpanbar marɲ saa kaani tiɲ nba tee nan i yar na, siaminba ki daan tiinii kpaant be, ki i sii laat daan, ki boroboro dii be, ki i sii tee

boroboro; li tee tin nba gbee nan kpan tiiniie, kpan nan siat be lej. Li-tee ki i tun linba ki u wannu na, i kan kpo, n̄aan i sii be-e. I daa te ki Hesekia kpanni ki i dukii nan Yennu saa tinni. ³³ Digbansiar tingbann mi tinnir Asiria kpanbar nuu ni-i? ³⁴ Hamaf nan Arpad tingbana na be lia m̄otana? Sefarfaim nan Hena nan Ifa tingbana na be lia? Bi s̄oo din tinn Samaria-waa? ³⁵ Nlee yooc ki digbana na kur tingbana din ban tinnib, ki nyinnib ti kpanbar na nuu ni? Ki bee teen ki i dukii nan Yennu saa fit tinn Jerusalem-i?”

³⁶ Niib na din n̄mine, nan kpanbar Hesekia nba wannib na, ki ki pak nan m̄obona. ³⁷ Eliakim nan Sebna nan Joa din pat bi tiate nan parbiir, n̄aan saan ki wann kpanbar Hesekia linba kur ki Asiria t̄oondaano na pak.

19

Bianjinba ki kpanbar na boi Aisaya kpaanii po (Aisaya 37.1-7)

¹ Kpanbar Hesekia nba gbat maan na yoo nba, ki u pat u tiat nan parbiir, n̄aan lia b̄otoouk liatir,* ki saan k̄oo Yenjiantu n̄asaakak ni. ² U din tun Eliakim, wunba tee u n̄asaak̄oo; nan Sebna nan mannteeb saakab, a bin saan Amos bija Aisaya, wunba tee Yennu s̄okinii na boor. Bi mun bia din lia b̄otoot liatae. ³ Waa din turib m̄ob nba a bin tur Aisaya-e na a: “Dinna tee biak daare; bi dat ti tuba, ki ti dii feiwa. Ti tee nan poo nba tuu yaa wun mar, n̄aan paj kaa nan matuk nae. ⁴ Asiria kpanbar tun u saakawakitire, ki u baar sukii Yennu nba fo na. A Yomdaano Yennu n gbat sukut na, ki dat binba sukii na tuba. Li paak, a miar Yennu ti niib nba tinn na paak.”

⁵ Aisaya nba gbat kpanbar Hesekia m̄ob na, ⁶ ki u tur gat u na a, “Yennu beera nan a daa te ki Asiria jab na jeenta, nan baa yee na n̄oo Yennu kan fit tinna na. ⁷ Yennu saa te ki kpanbar man n gbat biyaa maan, ki n̄mat kun u t̄oɔɔ doo ni, ki n̄oo Yennu n te ki bin kpiu lej.”

Ki jiin jeenu munlee na po (Aisaya 37.8-20)

⁸ Asiria t̄oondaano na din gbat nan kpanbar na nyii Lakis-a, ki k̄on nan doo nba kpia nan Lakis, ki bi yir Libna nae; ki u saan lej a wun pak n̄ano. ⁹ M̄omaan din baar Asiria jab na, a Sudann kpanbar Tirhaka gar Ij̄ipt kunk̄onk̄onna t̄oonn, ki baat a bin worib. Kpanbar na nba gbat nna, ki u tur Juda kpanbar Hesekia gbouɔ, ¹⁰ ki yet̄o a, “Yennu nba ki a teeno yada na paka nan a kan baa n nuu ni, n̄aan a daa te ki li kp̄annani. ¹¹ A gb̄ia linba kur ki Asiria kpanbar tuun ki teen digbann nba kur ki u dukin a wun biirir. A dukii nan a saa fit mir bota-a? ¹² N yeejamm din biir Gosann nan Harann nan Resef doi, ki kp̄ii Bef-edenn niib nba din be Telasa na, ki bi tingbana din ki fit tinnibi. ¹³ Doi nba tee Hamaf nan Arpad nan Sefarfaim nan Hena nan Ifa na bat nba be lia?”

¹⁴ Ki kpanbar Hesekia gaar gbouɔ na toomii na boor ki karin. Li poorpo ki u saan Yenjiantu n̄asaakak ni, ki saa paan gbouɔ na Yennu t̄oonn, ¹⁵ n̄aan miar Yennu a, “Yennu nba tee Israel teeb Yennu, fin nba kar a naan binbintir paak, bona nba m̄ok kp̄inkpant† na paapo, fin k̄oo tee Yennu, ki dia durinya na digbana kur. Fine nan tingbouɔ nan sanpaak. ¹⁶ Yennu, gotir linba tuun ki teent m̄otana na. Gbiintir linba ki Senakerib

* **19:1** 19.1 Li want nan u m̄ok parbiire. † **19:15** 19.15 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, n̄aan m̄ok kp̄inkpant.

piak ki sukii fin Yennu nba fo na. ¹⁷ Yennu, ti kur mi nan Asiria kpanbara maŋ biir digbana bonchiann, ki yaan li doi, ¹⁸ ki joo bi tingbana nba tee bonninnant nan tikpeet nan tana ki nisaarii teen, ki li kaa nyɔt na. ¹⁹ Ti Yomdaano Yennu, nyintit Asiria jab na nuu ni, ki tingbounj na ni digbana kur n bann nan fin Yennu kɔɔe tee Yennu.”

*Ki jiin kpanbar Senakerib baak po
(Aisaya 37.21-38)*

²⁰ Ki Aisaya nakin ki pak kpanbar Heseikia a Yennu yet a, “N gbat a miaru ki jiin kpanbar Senakerib powa. ²¹ Min Yennu yeen a: Jerusalem doo la fin Senakerib-e ki yisima. ²² A dukii a tuu sukii ki fiakit ŋmee na? A ki tur min Israel teeb kasii Yennu baakiri. ²³ A tun toonii a bii dont bi mɔŋ n boor, nan fin nan a taantorit kɔn nyann Lebanonn jojaana. A want a mɔŋ nan a chɔɔ leŋ kpek-foot nan leŋ tiŋanii, ki kɔɔ ki saa baar tiuuk na sinsuuk ni. ²⁴ A want a mɔŋ nan a gbiir bunbuna digbangana ni, ki nyuu li nyun, a ki a kunkɔnkɔnna taa tɔŋ Nail mɔkir nyun, ki fɔɔrir.

²⁵ “A ki mi gbat nan n lor linba na sianyooewa-a? Ki mɔtana ki n ji tumir. Mine tura yiikoo, ki a tunn dojaana ki teenir langhent. ²⁶ Binba din kɔɔ leŋ na din kaa paŋ. Bi din tiin janmaaniie ki yorib. Bi din tee nan kpaab ni mɔɔt nae, koo mɔɔt nba pia mɔpinn paak na, ki wɔruk baar koorib.

²⁷ “Naaan n mi a benu kur, faa tuun linba nan faa saa sian. N mi faa donn wutoor n paak bianinba. ²⁸ N gbat labaar ki jiin a wutoor nan a parbifaant maŋ powa, ki mɔtana n saa tuun janpeenu a miar ni, ki kɔɔn garika a mɔb ni, ki tɔkin nana sɔnu nba ki a tɔkin baar na, ki jiina.”

²⁹ Ki Aisaya yet kpanbar Heseikia a, “Linba saa tun na sii tee nyinne. Binn na nan binn nba waa na, i daa sii di muuk ni bonpipiate. Naaan binn nba ji saa wei na, i saa bur i dii ki jaanir, ki bur tiinii ki di li loona. ³⁰ Binba tinn ki be Juda na sii bintir nan tiik nba jiina tuu sik tinpɔɔr ni ki u loon loona nae. ³¹ Niib sii be Jerusalem nan Sayonn kunkonn paak ki tee binba tinn, kimaan Yennu loon linba na n tume.

³² “Yennu nba pak linba ki jiin Asiria kpanbar na poe na: ‘U kan kɔɔ doo na ni, koo ki tɔ peenu ki jiin li po. Kunkɔnkɔnna nba lia naagbankɔŋa kan nakin doo na, koo ki maa tɔb taanmaata ki lintiri. ³³ Sɔnu nba ki u bo tɔkin baar na, u saa ŋmat tɔkin li sɔnue ki kun, ki poŋ kan kɔɔ doo ni kaawa. Min Yennu-e pak na. ³⁴ N saa kɔn doo na paak, ki saa tekirir, kimaan n tiɔŋ baakir paak, nan mɔsonn nba ki n senn ki tur n toontunno Defid na paak.’ ”

³⁵ Li daar nyiok ki Yennu malaka saan Asiria jab kaan na ni, ki saa kpɔii kunkɔnkɔnna tusaa kobik nan piinniin nan ŋanŋmu. Li tan yent sanyiok, ki bi dɔɔ kpowa. ³⁶ Ki Asiria kpanbar Senakerib chiar saan Ninefe. ³⁷ Dasiar ki u tan jiantir u tingbann Nisrok, li jiantu diiuk ni, ki u bonjai banlee nba tee Adra-melek nan Sareser na jii bi takoobii ki kpiiu, ŋaan chiar saan Ararat tiŋ ni. Ki u bonjaleek, wunba sann tee Esar-hadonn na gaar u naan.

20

*Ki jiin Heseikia baatuk nan u paaku po
(Aisaya 38.1-8, 21-22; 2 Barkperii 32.24-26)*

¹ Yoo na ni ki kpanbar Heseikia dɔɔ nan baatuk, ki ki fɔk nan kuun. Ki Amos bija Aisaya, wunba tee Yennu sɔkinii na saan a wun lau, ki yeto a,

“Yennu piaka nan li tee fan n̄makit bont kur fanue, kimaan a kan paaki. Teent siir nan kuun.”

² Ki Hesehia n̄mant u numm ki tor dikpinn, n̄aan miar Yennu a, ³ “Yennu, tiat nan n waa-a fanu nan baakir, ki yiab yoo kur a man tun linba ki a loon.” Li yoo na ki Hesehia piin ki m̄o nan parbiir.

⁴ Ki Aisaya yaat kpanbar na boor, nan waa tan gaar kpanbar n̄aasinsuuk ni dindoun̄ na, ⁵ ki Yennu pak̄o a wun n̄mat Hesehia, wunba dia n̄oo Yennu niib na boor, ki pak̄o a, “Min Yennu nba tee a yeeja Defid Yennu na gbat a miaru, ki bia la a ninnyuut nawa. N saa tura laafia, ki daa n̄antaa ni a saa saan Yenjiantu n̄asaakak ni. ⁶ N saa te ki a manfoor n fokit ki pukin bina piik nan n̄an̄mu. N saa tinn fin nan Jerusalem doo na, Asiria kpanbar nuu ni. N saa k̄on doo na paak, kimaan n t̄ion̄ baakir, nan m̄osonn nba ki n senn tur n toontunn̄o Defid na paak.”

⁷ Ki Aisaya pak kpanbar n̄aatoontunna na a bin jii kinkana ki nann ki p̄or u fiok na, ki u saa la laafia. ⁸ Ki kpanbar Hesehia boi a, “Lanne sii tee nyinn ki wann nan Yennu saa turin laafia, ki daa n̄antaa ni n saa saan Yenjiantu n̄asaakak ni?”

⁹ Ki Aisaya jiin a, “Yennu saa tura nyinn ki lin wann nan u saa dia u m̄osonn. T̄on, a loon ki taan̄maata yunyun̄ n saan t̄oonn piik koo ki n̄mat poor piike?”

¹⁰ Ki Hesehia jiin a, “Li ki paar nan taan̄maata yunyun̄ n saan t̄oonn piiki, n̄aant lin n̄mat poor piik.”

¹¹ Ki Aisaya miar Yennu, ki u te ki taan̄maata nba ki Ahas n̄maa na yunyun̄ n̄mat poor piik.

*Ki jiin toonii nba nyii Babilonn na po
(Aisaya 39.1-8)*

¹² Li sakir ni ki Babilonn kpanbar Merodak Baladann, wunba tee Baladann bija na, gbat nan Hesehia kaa laafia, ki u turo gboun̄ nan piinii.

¹³ Hesehia din gaar toonii na, ki wannib u m̄okint, nan likirii nan salima nan bonnunubit nan tulaarii, nan u jiat kur, siar din ki biar u bonbibekit diit ni, koo u yent ni, ki u ki wannibi. ¹⁴ Ki Yennu s̄okinii Aisaya baar u boor ki boio a, “Jab na nyii lee, ki bi pak bee ki turani?”

Ki Hesehia jiin a, “Bi nyii Babilonn-ewa.”

¹⁵ Ki Aisaya boio a, “Bi la bee fin kpanbar n̄aak na ni?”

Ki Hesehia yet a “Bi la bont kura. Siar ki tenn bonbibekit diit na ni ki n ki wannibi.”

¹⁶ Ki Aisaya pak kpanbar na a, “Yennu piak ¹⁷ nan yoo baat ki linba be a n̄aak na ni, linba ki a yeejamm din b̄or ki tan tuu dinna, Babilonn jab tan saa jiir ki kun nann. Siar tan kan biar. ¹⁸ Bi tan saa jii a t̄ion̄ yaaboona na siab ki saan namm Babilonn, ki bi tan sii tee jat̄oka, Babilonn kpanbar n̄aak.”

¹⁹ Hesehia din bann maan man̄ paak, ki mi nan parmaasir nan manu sii be yoo nba ki u be u manfoor ni na, n̄anne ki u jiin a, “Maan nba ki Yennu paka ki a wannin na n̄an.”

*Ki jiin Hesehia naan joontu po
(2 Barkperii 32.32-33)*

²⁰ Linba kur pukin ki kpanbar Hesehia din tun, u par toona, nan waa din bir nyunbuur ki bia bir nyunl̄oonu ki k̄oon doo na ni, li kur s̄ob be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ²¹ Hesehia din kpo, ki u bija Manase gaar u naan.

21

*Ki jiin Juda kpanbar Manase po
(2 Barkperii 33.1-20)*

¹ Manase din mɔk bina piik nan ŋanlee-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinŋmu nan ŋanŋmu. U naa sanne din tee Hefsiba. ² Manase din wei niib nba ki Yennu ber nyinnib tiŋ maŋ ni ŋaan ki u niib kar na toonbilankante, ki tun biir Yennu. ³ U din ŋamm maa tingbana jiantboa nba ki u baa Heskia din bet na; u din maa tingbann Baal maruŋ binbinta, ki kpeer chicherpook Asera ninnaun, nan Israel kpanbar Ahab nba din tun na. Manase bia din jiantir ŋmaabirae. ⁴ U din maa tingbana maruŋ binbintae, Yenjiantu ŋasaakak ni, siaminba ki Yennu wann nan bii jiantiro na. ⁵ Yenjiantu ŋasaakak dindont ŋanlee na ni, u din maa ŋmaabira jiantu binbintae. ⁶ U din kpui u bija ki li tee mujoonu maruŋ. U din waa tanbiinpoori nan nyɔkdamm, ki saa jabaabunu nan kpinkpaarii damm boa. U din biir Yennu bonchiann ki donn u wutoor. ⁷ U din senn chicherpook Asera ninnaun, Yenjiantu ŋasaakak ni, siaminba ki Yennu pak ki tur Defid nan u bija Solomonn a, "Jerusalem, jiantu ŋasaakak na nie, ki n gann Israel booru piik nan ŋanlee na yentnba ni, ki li tee n jiantu boor. ⁸ Li-i tee Israel teeb na saa sak n maan, ki dia n sennii kur nba ki n toontunno Moses turib na, n bo kan te ki siab n berib ki nyinnib tiŋ nba ki n tur bi yeejamm na ni." ⁹ ŋaan Juda teeb na din ki sak Yennu mɔb, ki Manase bia te ki bi tun toonbiit nba gar niib nba ki Yennu din ber nyinnib ŋaan te ki u niib kɔɔ na yar.

¹⁰ Yennu din te ki u sokiniinba pak niib na a, ¹¹ "Kpanbar Manase tun bonbilankanta, ki li gar Keenann teeb nba din tun linba nawa, ki jiant yenbis ki kɔɔn Juda teeb biit ni. ¹² Li paak, min Israel teeb Yomdaano Yennu saa baar nan biak Jerusalem nan Juda paak, ki wunba kur gbat li po saa wɔb nii. ¹³ N saa dat Jerusalem teeb tuba nan maa dat Samaria teeb tuba na, nan maa bia dat Israel kpanbar Ahab nan u yaaboona tuba na. N saa piar Jerusalem niib nan baa tuu sokir saanmaŋ ki fiar chibin nae. ¹⁴ N saa yêť niib nba tinn na, ki jiib kubin bi datai nuu ni, ki bin nyannib ki yent bi tiŋ. ¹⁵ N saa tun linba na ki tur n niib kimaan bi tun biirin, ki donn n wutoor, yoo nba ki bi yeejamm din nyii Ijipt nawa ki tan tuu motana."

¹⁶ Manase din kpui niib bonchiann, binba ki mɔk biit, ki Jerusalem sonii ji tan puub nan son. U din tun nna ki pukin waa kɔɔn Juda teeb yenbis jiantu ni, ki te ki bi tun biir Yennu.

¹⁷ Manase nba din tun linba, ki pukin u biit nba ki u tun na po, li sob be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ¹⁸ Manase din kpo, ki bi piuu naan kpabik nba tee Usa yar na, ki u bija Amonn gaar u naan.

*Ki jiin Juda kpanbar Amonn po
(2 Barkperii 33.21-25)*

¹⁹ Amonn din mɔk bina piinlee nan ŋanlee-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina ŋanlee. U naae din tee Mesulemef, ki tee Harus bipoo, ki nyii Jotba doo ni. ²⁰ U din tun biir Yennu nan u baa Manase nae. ²¹ U din gaar u baa marimae, ki jiantir yenbis nba ki u baa din jiantir na. ²² U din yêť u yeejamm Yomdaano Yennu nae, ki bia yêť u sennii.

²³ Amonn saakab din lor biit ki jiin u po, ki kpui naan ŋaak na ni. ²⁴ Juda niib na din kpui u nikpiirit na kure, ŋaan jii u bija Josaya ki dinno naan.

²⁵ Linba kur ki Amonn tun, li sɔb be Juda kpanbara barkperii gbant ni.
²⁶ Bi din pii Amonn, Usa kpbik nie, ki u bija Josaya gaar u naan.

22

Ki jiin Juda kpanbar Josaya po (2 Barkperii 34.1-2)

¹ Josaya din mɔk bina nanniime ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piintaa nan yenn. U naa sanne din tee Jedida, ki u tee Adaya bipoo, ki nyii Boskaf doo ni. ² Josaya din tuun linba njan Yennu boor. U din waa u yeeja kpanbar Defid binbeɲ, ki saak Yennu sennii fanu fanu.

Ki jiin sennu gbouɲ na lanu po (2 Barkperii 34.8-28)

³ Kpanbar Josaya naan bina piik nan nanniin niɲe ki u tun u njaagbansɔbiriɔ Safann, wunba tee Asalia bija, njan tee Mesulam yaa-boonn na, Yenjiantu nasaakak ni nan mɔmaan na a: ⁴ “Saant mannteeb yudaanɔ Hilkiã boor, ki saa di labaar ki jiin likirii nba ki mannteeb nba be toonn ni gaan niib boor, Yenjiantu nasaakak tammɔb boor na po. ⁵ A pakɔ ki wun jii likirii maɲ ki tur binba gorii Yenjiantu nasaakak nammu paak toona na. Li tee bin pa ⁶ kanpintanba nan maara nan serteeb nae, ki bia daa taabii nan tana nba ki bi saa jii namm njaak na. ⁷ Jab nba gorii toonn maɲ paak na tee nimomme. Li paak, li ki kpaã talas ki bin te bin wann baa jii likirii na ki tun nann toonn bianjinba.”

⁸ Safann din saan nan kpanbar mɔmaan na ki tur Hilkiã. Ki Hilkiã beto nan u la Yennu sennu gbouɲ na, Yenjiantu nasaakak na ni. Hilkiã din jii gbouɲ na ki tur Safann, ki u karin. ⁹ Li poorpo ki u nmat kpanbar na boor ki yetɔ a, “A toontunna jii likirii nba be Yenjiantu nasaakak ni na ki tur binba gorii li nammu toona paak nawa,” ¹⁰ ki bia yet a, “Hilkiã turin gbouɲ, ki n dia nna,” njan karin gbouɲ maɲ ki wann kpanbar na.

¹¹ Kpanbar na nba gbat gbouɲ na mɔmaan, ki u yan put, ki u pat u tiat, ¹² njan jii mɔmaan na ki tur manntɔ Hilkiã nan Safann bija Ahikam nan Mikaya bija Akbor, nan Safann, wunba tee naan gbansɔbiriɔ, nan Asaya, wunba tee kpanbar nasaakak a: ¹³ “Saant man ki pak nan Yennu, n paak nan Juda teeb kur paak, ki jiin gbouɲ na tumiiu po. Yennu wutoor doo ti paake, kimaan ti yeejamm din ki tun linba ki gbouɲ na want na.”

¹⁴ Ki Hilkiã nan Ahikam nan Akbor nan Safann nan Asaya saan a bin la poo nba ki u sann tee Hulda, ki u tee Yennu sokinii, ki kɔɔ Jerusalem bɔk-paann po na. (U sɔrɔ din tee Salum, ki tee Tikfa bija, njan tee Harhas yaaboonn. U sɔrɔ maɲe din gorii Yenjiantu nasaakak ni liant paak.) Bi din wann poo na linba tun, ¹⁵ ki u yetib a bin nmat ki saa pak kpanbar na ¹⁶ mɔmaan nba nyii Yennu boor na a: “N yaa n dat Jerusalem nan li niib kur tubae, nan laa sɔb sennu gbouɲ ni bianjinba ki kpanbar karin na. ¹⁷ Bi yêtime, njan man maruɲ ki teen tingbana, ki donn n wutoor nan linba ki bi tun kur. N wutoor doo Jerusalem paaka, ki kan maaki. ¹⁸ Kpanbar na tiɔɲ narin, min Israel teeb Yomdaanɔ Yennu yeen a: A gbiint linba sɔb gbouɲ na ni, ¹⁹ ki lebit, ki mɔ kɔɔ biit maɲ paak, ki sikin a mɔɲ n boor, ki pat a tiat njan bui, yoo nba ki a gbat maa lor man dat Jerusalem nan li niib tuba bianjinba na. N saa teenir boor nba sii mɔk yanputuko, ki nisaarii saa jii boor maɲ sann ki teen mɔtont. Njan fin narin, n gbat a miaruwa, ²⁰ ki tubdatu nba ki n saa baar nann Jerusalem paak na kan

baar motana. A saa kpoewa ki lin tan baar. N saa te ki fan tan kpo nan parmaasire.”

Ki jab na jii mōmaan na ki nmat nann kpanbar Josaya boor.

23

Bianjiba ki Josaya biir tingbann jiantu boa (2 Barkperii 34.3-7, 29-33)

¹ Kpanbar Josaya din tun yiin Jerusalem nan Juda saakab kur, ² nan mannteeb, nan Yennu sokiniinba, nan niib nba be kur, li paarib nan tarii, ki bi saan Yenjiantu nasaakak ni. Kpanbar manj din karin gbouj nba ki bi lar Yenjiantu nasaakak ni na mōmaan kur, niib na kur numm ni. ³ U din set naan tootir boore, njan senn mōsonn ki tur Yennu nan u saa sak Yennu mōb, ki dia u sennu nan u wannu na, nan u par nan u seek kur, ki saa tun linba ki molor na wann, nan laa sob gbouj manj ni na. Ki niib na kur senn mōsonn nan bi saa dia molor na.

⁴ Ki Josaya yet mannteeb yudaano Hilkia, nan mannteeb nba waa u paak, nan guuteeb nba be toonn ni, Yennu nasaakak tammōb boor na, a bin nyinn tingbann Baal jiantu bona, nan chicherpook Asera jiantu bona, nan nmaabira jiantu bona nba be Yenjiantu nasaakak ni na. Kpanbar na din joo bona manj kure doo na nanyer po, ki li kpia nan Kidronn baauk, ki jii li tanpent ki saan nann Betel. ⁵ U din ber mannteeb nba ki Juda kpanbara kaanib ki bi mann maruj tingbann binbinta paak, Juda doi ni, nan boa nba kpia Jerusalem nae, njamme tee mannteeb nba kur mann maruj ki teen tingbann Baal, nan yonnu nan nmaarik nan nmaajara nan nmaabira. ⁶ U din jii chicherpook Asera ninnauj Yenjiantu nasaakak na ni, ki nyii nann doo kpinj ki saa joor muu Kidronn kpenu baauk ni, ki nann li tanpent ki li ban dok dok, ki u jii ki yatir kaat ni. ⁷ U din yeer didootuk nba be Yenjiantu nasaakak ni, ki tingbann jiantu bonchonchona be lej na. (Leje ki poob din luu tiat nba ki bi lia ki jiantir chicherpook Asera na.) ⁸ U din jii mannteeb nba tuu be Juda doi ni na ki baar namm Jerusalem, ki biir digbann na munn po binbinta nba ki niib na din tuu mann maruj li paak na. U bia din yeer binbinta nba ki bi maa ki tur narinbiit, ki li kpia tammōb nba ki Joosua, wunba tee doo yudaano na din maa, ki li be ganj po na, li-i tee ki a koo doo na ni. ⁹ U din ki sak ki mannteeb manj ji tuun toonn Yennu nasaakak ni, njan bi din mōk yaak ki saa di boroboro nba kaa datinj, ki tee mannteeb yar na.

¹⁰ Kpanbar Josaya bia din biir tingbann jiantu boor nba be Hinom baauk ni, ki bi yir Tofef na, a soo daa fit kpi u bija koo u bipoo ki li tee mujoonu piinii ki teen tingbann Molek. ¹¹ U bia din nyinn taanii nba ki Juda kpanbara jii tur, ki li tee yonpeeu jiantu taanii na, ki joo torit nba ki bi dia jiantir na. (Linba na din be Yenjiantu nasaakak dindouj na nie, ki kpia tammōb, ki bia ki fok nan Natann Melek nba tee saakoo na diiuk.) ¹² Kpanbar Josaya din bet binbinta nba ki Juda kpanbara maa kpanbar naayur paak, ki li be kpanbar Ahas diiuk yur paak* na, ki kpab nan kpanbar Manase nba maa binbinta nba ki li be Yenjiantu nasaakak dindont njanlee ni na. U din yeer binbinta na ki lur Kidronn baauk ni. ¹³ Josaya din biir tingbana binbinta nba ki kpanbar Solomonn maa, ki li be Jerusalem yondo po, njan tee Olif tiinii kunkonn diitu po na. Li din tee tingbanbiit na jiantu yare. Njamme tee Sidonn tingbanpook Astarte, nan Moab teeb tingbann Kemos, nan Amonn teeb tingbann Molek. ¹⁴ Kpanbar

* 23:12 23:12 Bi diit yura paak, bi din tuu sere.

Josaya din fukit tanchaaka na ki yeerir, ki choo choo chicherpook Asera ninnant na ki lu, ki jii nisaarii kpaba ki gbeen laa tuu see siaminba na. ¹⁵ Njoo Josaya bia din biir Nebat bija Jeroboam nba din maa tingbann jiantu boor nba Betel doo na. Jeroboam manj din koon Israel teeb bit ni. Josaya din biir tingbann maruj binbintir na, ki yeer li tana na buri buri, ki nannir yon, ki bia joo chicherpook Asera ninnaur na muu. ¹⁶ Li poorpo ki u jiant ki la kaat kunkonn paak, ki te ki bi nyinn kpaba kaat manj ni, ki joor muu tingbann na maruj binbintir paak. U din teen nnae ki biir tingbann binbintir na, nan bianjiba ki Yennu sokinii din wann, yoo nba ki kpanbar Jeroboam din see ki kpia binbintir manj, jaamm yoo na. Kpanbar Josaya din nmant ki la Yennu sokinii nba din bunt maan manj na kaauk, ¹⁷ ki boi a, “Nmee kaauko na?”

Ki Betel teeb na jiin a, “Sokinii nba din nyii Juda ki bunt linba kur ki a tun ki tur binbintir na na kaauko.”

¹⁸ Ki Josaya yet a, “Nyikin ki lii tee nna, soo daa nyint u kpaba.”

Bi din ki nyinn u kpaba, ki bia ki nyinn Yennu sokinii nba din nyii Samaria na kpaba.

¹⁹ Israel doi kur po, Josaya din biir tingbann jiantu boa na kure, linba ki Israel kpanbara din maa ki li donn Yennu wutoor na. U din biir binbinta manj nan waa biir Betel binbinta nae. ²⁰ U din kpai tingbann mannteeb na kur, binbinta nba ki bi tuu mann maruj na paake, ki joo nisaarii kpaba binbinta manj paak. Li poorpo ki u nmat Jerusalem.

Bianjiba ki Josaya dii yukitgar tiaru jaamm

(2 Barkperii 35.1-19)

²¹ Kpanbar Josaya din wann niib na a bin di yukitgar tiaru jaamm na ki baak bi Yomdaano Yennu, nan laa sob molor gbouj ni na. ²² Israel kpanbara koo Juda kpanbara ki mi dii yukitgar[†] tiaru jaamm na booru, laa nyii yoo nba ki barbuura din dia doo nawa. ²³ Josaya naan bina piik nan nanniin nie, ki bi dii yukitgar tiaru jaamm na, Jerusalem doo ni.

Ki jiin bonlia nba ki Josaya lebit po

²⁴ Kpanbar Josaya nba din loon waa saa teen bianjiba ki niib n dia sennu nba be gbouj nba ki mannteeb yudaano Hilkia la Yenjiantu nasaakak ni na, ki u boon jabaabuura nan kpinkpaarii damm nan njaak yenbis nan tingbana nan yenbis jiantbona kur, Jerusalem nan Juda dolia ni.

²⁵ Kpanbar soo din ki mi kar ki wei Yennu nan u par kur nan u seek kur nan u panj kur, nan Josaya na. U din saak Moses sennii kur. Li poorpo, kpanbar soo din kaa ki tee nan njoo na.

²⁶ Naan Yennu wutochiog ponj din doo Juda paak, ki daa ki maak, kimaan kpanbar Manase nba din tun linba na paak. ²⁷ Yennu din yet a, “N saa tun ki tur Juda nan maa din tun bianjiba ki tur Israel nae. N saa ber Juda niib n boor, ki saa yet Jerusalem doo nba ki n din gann na, nan jiantu nasaakak nba ki n yet a bii jiantirin lej na.”

Ki jiin Josaya naan joontu po

(2 Barkperii 35.20-36.1)

²⁸ Linba kur ki kpanbar Josaya din tun pukin, li sob be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ²⁹ Yoo nba ki Josaya din tee kpanbar na, Ijpt kpanbar Neko din jii u kunkonkonna, ki bi saan Yufrates mokir boor a bin somm Asiria kpanbar. Kpanbar Josaya din yabir a wun goor Ijpt kunkonkonna

[†] 23:22 23.22 Yennu malaka din kpai Ijpt teeb bijakpera, njan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

na Megido, ñaan ki bi kpii u tɔb na ni. ³⁰ U saakab din kpeen u gbanant toruk ni, ki kun nann Jerusalem, ki saa piuu kpanbara kaat ni.

Juda teeb na din gann Josaya bija Joahas-e ki dinnɔ naan.

Ki jiin Juda kpanbar Joahas po

(2 Barkperii 36.2-4)

³¹ Joahas din mɔk bina piinlee nan ñantaae ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem ñmaarii ñantaa. U naa sanne din tee Hamutal, ki u tee Jeremaya bipoo, ki nyii Libna. ³² Joahas din wei u yeejamm taatoke ki tun biir Yennu. ³³ U naan din gbenn, yoo nba ki Ijpt kpanbar Neko teeno yommik, Ribla doo, Hamaf tinj ni, ki te ki Juda teeb pa salimpeena tusaa ñantaa nan kobii ñanna, nan salimmɔnkuna piintaa nan ñanna, ki li tee jion nae. ³⁴ Kpanbar Neko din dinn Josaya bija Eliakim-e Juda naan, ki u gaar u baa Josaya, ki Neko lebit Eliakim sann ki li tee Jehoyakim. Kpanbar Neko din jii Joahas ki saan nanɔ Ijpt, ki u saa kpo lej.

Ki jiin Juda kpanbar Jehoyakim po

(2 Barkperii 36.5-8)

³⁵ Kpanbar Jehoyakim din gaar niib na lampo ki jan nan bi mɔkint nba tee bianjinba, a bin fit la likirii ki pa naan jion nba ki Ijpt kpanbar jiarib na.

³⁶ Jehoyakim din mɔk bina piinlee nan ñannmue ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piik nan yenn. U naa sann din tee Sebida, ki u tee Pedaya bipoo ki nyii Ruma doo ni. ³⁷ Jehoyakim din wei u yeejamm taaboote ki tun biir Yennu.

24

¹ Yoo nba ki Jehoyakim din tee kpanbar na, ki Babilonn kpanbar Nebukanesar lek Juda, ki mia Jehoyakim, ki u teeno jion ki saa tuu bina ñantaa, ñaan li poorpo ki u ji yɛt wun turo jion. ² Ki Yennu te ki kunkɔnkɔnna bonchiann nyii Babilonn nan Siria nan Moab nan Amonn, a bin kɔn nan Jehoyakim ki biir Juda tinj, nan ñoo Yennu nba din te ki u toontunna nba tee sokiniinba pak na. ³ Yennu-e din te ki linba na tun, a wun ber Juda niib na u boor, kimaan kpanbar Manase nba din tun ki biirɔ na paak, ⁴ mantik nan waa din kpil nikaat nba na, Yennu din ki fit nyik chab Manase li paaki.

⁵ Linba ki kpanbar Jehoyakim din tun, li sob be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ⁶ Jehoyakim din kpo, ki u bija Jehoyachinn gaar u naan.

⁷ Ijpt kpanbar nan u kunkɔnkɔnna ji din ki ban kɔn kɔnni, kimaan Babilonn kpanbare ji din dia yent nba tuu tee Ijpt kpanbar yar, ki nyii Yufrates mɔkir ki saa tuu Ijpt ganj po kpaar na.

Ki jiin Juda kpanbar Jehoyachinn po

(2 Barkperii 36.9-10)

⁸ Jehoyachinn din mɔk bina piik nan ñanniime ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem ñmaarii ñantaa. U naa sanne din tee Nehusta, ki u tee El-natann bipoo, ki nyii Jerusalem. ⁹ Jehoyachinn din wei u baa marima ki tun biir Yennu.

¹⁰ U naan sakir niɛe ki Babilonn kunkɔnkɔnna nba ki kpanbar Nebukanesar kunkɔnkɔnna saakab din ñmakitirib na baar, ki ñaa lint Jerusalem. ¹¹ Li leku niɛe, ki Nebukanesar tinj din baar Jerusalem. ¹² Ki kpanbar Jehoyachinn nan u naa nan u waas nan u saakab nan u nijaana kur jii bi mɔɔ ki chab Babilonn jab na. Nebukanesar naan bina ñanniin nie

ki u soor kpanbar Jehoyachinn, ¹³ ki jii məkint nba be Yenjiantu n̄asaakak ni, nan linba be kpanbar n̄aak ni kur; ki saan namm Babilonn. Nan Yennu nba din pak na, Nebukanesar din jii salima bona nba ki kpanbar Solomonn din kōon Yenjiantu diiuk ni ki bi dia tuun toona na kure. ¹⁴ Nebukanesar din soor Jerusalem niib nae ki teemm yommii, n̄amme tee kpanbar na nijaana kur nan tōondamm na, ki bi tee tusaa piik, ki kpb̄an nan binba mi nuu toona na, nan binba kur saauk kur, n̄aan nyik binba kan fit teen siar na kōo Juda tiŋ ni.

¹⁵ Nebukanesar din soor Jehoyachinn ki teeno yommik, ki kpb̄an u naa nan u n̄aapoob nan u saakab nan Juda tōondamm kur; ki saan namm Babilonn. ¹⁶ Nebukanesar din jii nijaana na kure ki saan namm Babilonn; bi kur din tee tusaa n̄anlore; nan binba mi toona, nan binba kur saauk mun tusir; ki bi kur na tee pandamm nba saa fit saan tōb.

¹⁷ Nebukanesar din dinn Jehoyachinn baa naa bik Matania-e Juda naan, ki lebit u sann, ki purō Sedekaya.

*Ki jiiŋ Juda kpanbar Sedekaya po
(2 Barkperii 36.11-12; Jeremaya 52.1-3a)*

¹⁸ Sedekaya din mək bina piinlee nan yenne ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piik nan yenn. U naa sanne din tee Hamutal, ki tee Jeremaya bipoo, ki u nyii Libna. ¹⁹ Kpanbar Sedekaya din tun ki biir Yennu nan Jehoyakim nba din tun na. ²⁰ Yennu wutoor din doo Jerusalem teeb nan Juda teeb paak bonchiann, ki u din berib u boor ni.

25

*Ki jiiŋ Jerusalem baak po
(2 Barkperii 36.13-21; Jeremaya 52.3b-11)*

¹ Kpanbar Sedekaya din yēt Babilonn kpanbar Nebukanesar weiu, ki Nebukanesar baar nan kunkōnkōnna, ki wor Jerusalem, Sedekaya naan bina n̄anyia ni, li n̄maarii piik, dapiik daar. Bi din teen bi kaaj doo na nanyer poe, ki maa taanmaata ki lint doo na, ² ki n̄aa loonir ki saa tuu Sedekaya naan bina piik nan yenn ni. ³ Binn maŋ ni, n̄maarii n̄anna ni, daa n̄anyia daar, ki sōo kon din be bonchiann, ki niib ki laat jeet ki di na.

⁴ Ki kunkōnkōnna na yeer doo na joonjot. Babilonn kunkōnkōnna na nba lek loon doo maŋ na, n̄aan ki Sedekaya kunkōnkōnna na kur chiar ki nyii nyiok. Bi din tōkin naan kpb̄an na poe, ki yaat ki tōkin doo tammōb nba ki joonjot n̄anlee na che leer na, ki chiar tōkin jōodann mōkir baauk po.

⁵ N̄aan Babilonn kunkōnkōnna na din wei ber kpanbar Sedekaya, ki saa sooro paanu nba kpia Jeriko na ni, ki u kunkōnkōnna na chiar n̄aan nyiok.

⁶ Bi din jii kpanbar Sedekaya ki saan n̄ano Nebukanesar boor, Ribla doo ni; ki Nebukanesar bu u buut leŋ. ⁷ Sedekaya numm niŋe ki bi din kp̄ii u bonjai. Li poorpo ki Nebukanesar te ki bi kpb̄an Sedekaya ninbina, ki baano bant, ki saan n̄ano Babilonn.

*Ki jiiŋ Yenjiantu n̄asaakak biiru po
(Jeremaya 52.12-23)*

⁸ Babilonn kpanbar Nebukanesar naan bina piik nan n̄anyia ni, li n̄maarii n̄an̄mu daa n̄anlore daare, ki Nebusaradann, wunba tee kpanbar na n̄makit-tōo, ki bia tee kunkōnkōnna n̄makit-tōo na din kōo Jerusalem. ⁹ U din joo Yenjiantu n̄asaakak na muu, nan kpanbar n̄aak nan Jerusalem nijaana kur n̄ei. ¹⁰ Ki u kunkōnkōnna bet doo na joonjot. ¹¹ Li poorpo ki Nebusaradann soor niib nba biar doo na ni, nan nuu toontunna,

nan binba jii bi moŋ ki tur Babilonn kunkonkonna na kur, ki saan namm Babilonn, ¹² ŋaan nyik nandamm nba ki moƙ faar na Juda, ki te ki bi gorii daan tiinii ki tuun kpaab toona.

¹³ Babilonn jab na din yeer kutmɔnt toota nan torit nba be Yenjiantu ŋasaakak ni na, ki kpaab nan kutmɔnt nyunbuuk na, ki jii kutmɔnt maŋ ki saan nann Babilonn. ¹⁴ Bi bia din yaat nan sofira nan tanpent sipiat nba ki bi tuu dia ŋamii maruŋ binbintir nae, nan baa dia linba ki ŋamii fita na, nan baa dia senii nba ki tekint maruŋ bonkobit sɔn na, nan baa tee bonnunubit senii nba ni ki jokit na, nan kutmɔnt bona nba kur ki bi dia ki tuun Yenjiantu ŋasaakak ni toona. ¹⁵ Bi din jii linba kur tee salimpeena koo salimmɔna bont ki kpaab nan senbis nan sipiat nba ki bi moƙ muu na. ¹⁶ Kutmɔnt bona nba ki kpanbar Solomonn din kur ki teen Yenjiantu ŋasaakak ni na, ki li tee toota ŋanlee, nan torit, nan nyunbuuk na din kpaai paak nan bikinuwa. ¹⁷ Toota ŋanlee na din jame. Yenn kur foƙint sanpaapo din tee taabatii piinlee nan ŋanlore, ki kutmɔnt bont be li yur paak, ki li foƙint tee taabatii ŋanna nan bonjinn sanpaapo, ki bi faŋir nan kutmɔnt bonluluut nan kutmɔnt bona nba naan loona.

*Biaŋinba ki bi soor Juda teeb ki saan namm Babilonn
(Jeremaya 52.24-27)*

¹⁸ Kunkonkonna ŋmakit-too Nebusaradann din soor mannteeb yudaano Seraya, nan Sefania, ki u tee wunba waa Seraya paak, nan tammoguura bantaa na, ki yaat namm. ¹⁹ U bia din soor wunba ŋmakitir kunkonkonna na, nan kpanbar kpaanteeb bannmu nba biar be doo na ni, nan wunba waa paa ŋmakit-too na paak ki gorii kunkonkonna gbant paak na, ki pukin nijaana piinloob doo na ni. ²⁰ Nebusaradann din jii niib na ki saan namm Babilonn kpanbar boore, Ribla doo ni, ²¹ ki li be Hamaf yent ni. Leŋe ki kpanbar na te ki bi kpiib.

Nna bannue ki bi din jii Juda teeb ki yaat namm ki teemm yommii.

*Biaŋinba ki Gedalia tee Juda yudaano
(Jeremaya 40.7-9; 41.1-3)*

²² Li porpo ki Babilonn kpanbar Nebukanesar jii Gedalia, wunba tee Ahikam bija, ŋaan tee Safann yaaboonn na, ki teeno Juda yudaano, ki jii binba ki u din ki saan namm Babilonn na ki teen u nuu ni. ²³ Ki Juda kunkonkonna saakab nan kunkonkonna nba din ki jii bi moŋ chab Nebukanesar na nba gbat linba na, ki bi baar Mispa ki pukin Gedalia po. Namme din tee Netania bija Ismael, nan Karee bija Johanann, nan Tanhumef bija Seraya, ki u nyii Netofa, nan Jesania ki u nyii Maaka. ²⁴ Gedalia din yetib a, “N teeni moƙonn nan i daa tiin Babilonn saakabi. Karin tiŋ na ni man, kii tee Babilonn kpanbar jiamm, ki bont kur saa saan fanu ki turi.”

²⁵ Naan binn maŋ ŋmaarii ŋanlore ni, ki Ismael, wunba tee Netania bija ŋaan tee Elisama yaaboonn, ki tee kpanbar nikpiimo na, jii jab piik ki saan Mispa ki saa lek Gedalia ki kpiiu. U bia din kpii Israel jab nan Babilonn jab nba koƙ leŋ na. ²⁶ Li yoo na ki Israel teeb na, paarib nan tarii kur, ki kpaab nan kunkonkonna saakab na, din yaat ki saan Ijpt, kimaan bi tiin Babilonn jab na.

*Biaŋinba ki bi nyinn Jehoyachinn dansarik ni
(Jeremaya 52.31-34)*

²⁷ Binn nba ki Efil Merodak dii Babilonn naan na, u din wann Juda kpanbar Jehoyachinn lomm ki nyinnɔ dansarik ni. Linba na din tun

Jehoyachinn dansarik koonu bina piintaa nan njanlore ni, li njaarii piik nan njanlee, dapiinlee nan njanlore daare. ²⁸ Efil Merodak din dia Jehoyachinn nan lomm, ki turo baakir nba gar kpanbarlia nba ki bi mun din soorib ki saan namm Babilonn nawa. ²⁹ Jehoyachinn ji din liat u dansarik liant nae ki lia tarant, ki bia kar nan kpanbar na ki di jeet daar kur, u manfoor ni kur. ³⁰ Daar kur bi din teeno u bonlorae, u manfoor ni kur.

Kpanbara sinsinn BARKPERII

Ki jiin 1 Barkperii gbouj na po

Gbouj na beerit Israel teeb barkperii bonchiann nba be, ki namm want mayena nba sob Kpanbara sinsinn gbouj ni nan Kpanbara gbouj njanlee ni nae. Gbouj na bia mok Israel teeb yeejamm sana, laa nyii Adam ki tan tuu kpanbar sool. Baatusir ni, bi yi gbouj manje 1 Kronikils.

*Laa nyii Adam ki tan tuu Abraham
(Pinpiik 5.1-32; 10.1-32; 11.10-26)*

¹ Adam-e din tee Sef baa, ki Sef tee Enos baa, ki Enos tee Kenann baa, ² ki Kenann tee Mahalalel baa, ki Mahalalel tee Jared baa, ³ ki Jared tee Enok baa, ki u mun tee Metusela baa, ki Metusela tee Lamek baa, ⁴ ki u mun din tee Nowa baa; ki Nowa mar bonjai bantaa, ki bi tee Sem nan Ham nan Jafef.

⁵ Jafef bonjai din tee Gomer nan Magog nan Madai nan Jafann nan Tubal nan Mesek nan Tiras: namme tee yeejamm nba ki bi booru sana gaa namm na. ⁶ Gomer yaaboonae tee Askenas nan Rifaf nan Togarma teeb. ⁷ Ki Jafann yaaboonae tee Elisa nan Speenn nan Saiprus nan Rodes teeb.

⁸ Ham yaaboonae tee Kus nan Ijijpt nan Libia nan Keenann: namme tee yeejamm nba ki bi booru sana gaa namm na. ⁹ Ki Kus yaaboonae tee Seba nan Hafila nan Sabta nan Raama nan Sab-teka teeb. Ki Raama yaaboonae tee Sieba nan Dedann teeb. ¹⁰ (Kus din mok bonjak, ki bi yiu Nimrod, hooe din fiir ki tee sinsinn nipaaruk.) ¹¹ Ijijpt din tee Lidia nan Anam nan Lehab nan Naftu ¹² nan Patrus nan Kaslu booru yeeja, ki pukin Kret, wunba tee Filistia teeb yeeja na. ¹³ Keenann-e din tee Sidonn nan Hef baa, ki Sidonn tee u bikperik: namme din tee yeejamm nba ki bi booru sana gaa namm na. ¹⁴ Keenann-e bia din tee booru nba na yeeja: namme tee Jebus teeb nan Amor teeb nan Girgas teeb ¹⁵ nan Hif teeb nan Ark teeb nan Sinn teeb ¹⁶ nan Arfad teeb nan Semar teeb nan Hamaf teeb.

¹⁷ Sem bonjaie tee Elam nan Asur nan Arpaksad nan Lud nan Aram: namme tee yeejamm nba ki bi booru sana gaa namm na. Ki Aram bonjai tee Us nan Hul nan Geter nan Mesek: namme tee yeejamm nba ki bi booru sana gaa namm. ¹⁸ Ki Arpaksad tee Sela baa, ki u mun tee Eber baa.

¹⁹ Ki Eber mar bonjai banlee, bi din yi yeno Peleg,* kimaan li yoo manje ki durinya na niib din piin bokitu, ki bonjaleek sann mun tee Joktann.

²⁰ Joktann yaaboonae tee Almodad nan Selef nan Hasar-mafef nan Jera ²¹ nan Hadoram nan Usal nan Dikla ²² nan Ebal nan Abimael nan Sieba ²³ nan Ofir nan Hafila nan Jobab.

²⁴ Laa nyii Sem yaaboonae ki tan tuu Abram-e tee Sem nan Arpaksad nan Sela ²⁵ nan Eber nan Peleg nan Reu ²⁶ nan Serug nan Nahor nan Tera ²⁷ nan Abram (hooe bia tee Abraham).

*Ki jiin Ismael yaaboonae po
(Pinpiik 25.12-16)*

* **1:19** 1.19 Bi maan ni, "Peleg" nan "bokitu" mobona naane.

²⁸ Abraham din mar bonjai banlee, ki yeno sann tee Aisak, ki loo sann tee Ismael. ²⁹ Ismael bonjai tee piik nan banlee. Njamme tee booru piik nan banlee na yeejamm. Nebayof tee bikperik, ki paan Kedar nan Adbeel nan Mibsam ³⁰ nan Misma nan Duma nan Masa nan Hadad nan Tema, ³¹ nan Jetur nan Nafis, ki joont Kedema.

³² Abraham din mok poobik, ki u sann tee Ketura, ki njo nan Abraham mar bonjai banloob, ki bi sana tee Simrann nan Joksann nan Medann nan Midiann nan Isbak nan Sua. Ki Joksann bonjai tee Sieba nan Dedann. ³³ Ki Midiann bonjai tee Efa nan Efer nan Hanok nan Abida nan Eldaa. Binba na kur tee Ketura maarue.

*Ki jiin Esoo yaaboona po
(Pinpiik 36.1-19)*

³⁴ Abraham-e din tee Aisak baa, ki Aisak bonjai tee Esoo nan Jakob. ³⁵ Esoo bonjai din tee Elifas nan Rewel nan Jeus nan Jalam nan Kora. ³⁶ Elifas-e din tee booru nba na yeeja: Njamme tee Temann nan Omar nan Sefi nan Gatam nan Kenas nan Timna nan Amalek. ³⁷ Ki Rewel tee booru nba na yeeja: Njamme tee Nahaf nan Sera nan Sama nan Misa.

*Ki jiin sinsinn niib nba din be Edom na po
(Pinpiik 36.20-30)*

³⁸⁻⁴² Niib nba din sibir Edom tinj din tee Seir yaaboona. Seir biyenj din tee Lotann, ki u tee Hori nan Homam naakuut yeeja. Ki Lotann niipoo be, ki bi yiu Timna. Ki u bileek tee Sobal, ki u tee naakuut na yeeja: Njamme tee Alfann nan Manahaf nan Ebal nan Sefi nan Onam. Ki Seir bileek tee Sibeonn, ki u mok bonjai banlee: njamme tee Aya nan Ana. Ana din tee Disonn baa, ki Disonn tee naakuut na yeeja: Njamme tee Hamrann nan Esbann nan Itrann nan Kerann. Ki Seir bileek tee Eser, ki u tee naakuut na yeeja: njamme tee Bilhann nan Saafann nan Jaakann. Ki bileek tee Disann, ki u tee naakuut na yeeja: njamme tee Us nan Arann.

*Ki jiin Edom batnba po
(Pinpiik 36.31-43)*

⁴³⁻⁵⁰ Kpanbara nae din tuu dia Edom tinj ki waa leeb paak, ki soo kpanbar soo daa kaa Israel tinghourj ni: Bela, ki u tee Beor bija ki nyii Dinhaba. Bela nba kpo yoo nba, ki Jobab, wunba tee Sera bija ki nyii Bosra na dii naan. Jobab nba kpo yoo nba, ki Husam, wunba nyii Temann yent ni na dii naan. Husam nba kpo yoo nba, ki Bedad bija Hadad nba din kon nyann Midiann teeb nba din koo Moab tinj ni na dii naan, ki u doo sann tee Affif. Hadad nba din tan kpo yoo nba, ki Samla, wunba nyii Masreka na dii naan. Samla nba din kpo yoo nba, ki Sawul, wunba din nyii Rehobof, ki li be mokir paak na dii naan. Sawul nba tan kpo yoo nba, ki Baal Hanann, wunba tee Akbor bija na dii naan. Baal Hanann nba din tan kpo yoo nba, ki Hadad dii naan, ki u doo tee Pau, ki u njaapoo sann tee Mehetabel, ki tee Matred bipoo, ki Matred tee Mesahab bipoo. Ki bat Hadad mun tan kpo.

⁵¹ Edom naakuute na: Njamme tee Timna nan Alfa nan Jetef ⁵² nan Oholibama nan Ela nan Pinonn ⁵³ nan Kenas nan Temann nan Mibsar ⁵⁴ nan Magdiel nan Iram. Njamme din tee Edom naakuut.

2

Ki jiin Jakob bonjai po (Pinpiik 35.23-26)

¹ Jakob bonjai piik nan banlee na: Njamme tee Rubenn nan Simeonn nan Liifai nan Juda nan Isakar nan Sebulunn, ² nan Dann nan Joosef nan Benjamins nan Naftali nan Gaad nan Aser.

Ki jiin Juda bonjai po (Ruf 4.18; Matiu 1.3-6)

³ Juda din mok bonjai banjmue, ki u njaapoo tee Keenann booru ni nirɔ, ki bi yiu Baf-sua, ki u marɔ bonjai bantaa: njamme tee Er nan Onann nan Sela. U bikperik din tee Er-e, ki u tee nitouŋ, ki Yennu kpiiu. ⁴ Ki Tamar, wunba din tee Juda sipook na, ki nɔɔ nan Juda man mar bonjai banlee, njamme tee Peres nan Sera.

⁵ Peres din mar bonjai banlee, njamme tee Hesronn nan Hamul. ⁶ Ki Peres naa bik Sera mar bonjai banjmu, njamme tee Simri nan Etann nan Hemann nan Kalkol nan Darda. ⁷ Ki Karmi bija Akann tee Sera yaaboonn, ki u din jii linba ki bi tur Yennu, ki li baar nan biiru Israel teeb paak.

⁸ Etann din mar bonjayeŋe, ki u sann tee Asaria.

Ki jiin Defid yeeja njaak po

⁹ Bonjai nba ki Hesronn din maribe na: Njamme tee Jerameel nan Ram nan Kaleb.

¹⁰ Ram-e din tee Aminadab baa, ki Aminadab tee Naasonn baa; nɔɔe din tee Juda teeb tɔɔndaano. ¹¹ Ki Naasonn tee Salmonn baa, ki Salmonn tee Boas baa, ¹² ki Boas tee Obed baa, ki Obed tee Jese baa.

¹³ Jese din mar bonjai banlore: njamme waa leeb paak saakatuk saakatuk na: Eliab nan Abinadab nan Sama ¹⁴ nan Netanel nan Radai ¹⁵ nan Osem nan Defid. ¹⁶ Jese bia din mar bonpoi banlee, njamme tee Seruya nan Abigail.

Jese bipoo Seruya din mar bonjai bantaae: Njamme tee Abisai nan Joab nan Asahel. ¹⁷ Jese bipoolɔɔ Abigail din kunn Jeter-e, ki u tee Ismael booru ni nirɔ, ki bi din mar bonjak ki purɔ Amasa.

Ki jiin Hesronn yaaboona po

¹⁸ Hesronn bija Kaleb din kɔɔn Asuba, ki u marɔ bonpook, ki u sann tee Jeriof. Asuba din mar bonjai bantaa ki tur Kaleb: Njamme tee Jeser nan Sobab nan Ardonn. ¹⁹ Asuba kuun poor poe ki Kaleb kɔɔn Efrac, ki u din mar bonjak, ki bi purɔ Hur. ²⁰ Hur din tee Uri baa, ki Uri tee Besalel baa.

²¹ Hesronn nba din dii bina piinloob yoo nba, ki u kɔɔn Makir bipoo, wunba din tee Gilead niipoo na; ki poo na din mar bonjak, ki bi purɔ Segub. ²² Ki Segub tee Jair baa. Jair-e din dia digbana piinlee nan njaantaa nba bin ee Gilead yent ni na. ²³ Njan Geser nan Aram batnba din kɔn nyann Jair doo, ki pukin Kenaf nan digbanbis nba kook ki lintir na. Doi na kur din tee piinloobe. Li kura na din tee Makir yaaboona doie; nɔɔe din tee Gilead baa na. ²⁴ Hersronn nba din kpo na poor poe, ki u bija Kaleb

faar Efrac, u baa pakoo, ki mar bonjak, ki u sann tee Asur; hooe din sibir Tekoa doo.

Ki jiin Jerameel yaaboona po

²⁵ Jerameel-e din tee Hesronn bikperik, ki u din mar bonjai banjmu, ki Ram tee u bikperik, ki paan Buna nan Orenn nan Osem nan Ahija. ²⁶⁻²⁷ Ram din mar bonjai bantaae: namme tee Maas nan Jaminn nan Eker. Jerameel bia din koon pooloo pukin, ki u sann tee Atara, ki bi din mar bonjak, ki puroo Onam. ²⁸ Onam din mar bonjai banlee, namme tee Samai nan Jada; Samai mun din mar bonjai banlee, namme tee Nadab nan Abisur.

²⁹ Abisur din koon poosoo, ki bi yiu Abihail, ki u mar bonjai banlee, namme tee Abann nan Molid. ³⁰ Abisur naa bik Nadab mun din mar bonjai banlee, namme tee Seled nan Apaim; ki Seled kpo naan daa ki mok biki. ³¹ Apaim-e din tee Isi baa, ki Isi tee Sesann baa, ki Sesann tee Alai baa.

³² Jada nba din tee Samai naa bik na din mar bonjai banlee, namme tee Jeter nan Jonatann; ki Jeter kpo naan daa ki mok biki. ³³ Jonatann din mar bonjai banlee, namme tee Pelef nan Sasa. Binba na kur tee Jerameel yaaboona.

³⁴ Sesann din ki mar bonjaki, u din mar bonpoi kooe. U din dia Ijpt niro, ki u tee u naatoontunno, ki bi yiu Jarha. ³⁵ Hooe ki u din turo u bipoo yeno, ki u koon, ki bi din mar bonjak ki puroo Atai. ³⁶ Atai-e din tee Natann baa, ki Natann tee Sabad baa, ³⁷ ki Sabad tee Ef-lal baa, ki Ef-lal tee Obed baa, ³⁸ ki Obed tee Jehu baa, ki Jehu tee Asaria baa, ³⁹ ki Asaria te Heles baa, ki Heles tee Eleasa baa, ⁴⁰ ki Eleasa tee Sismai baa, ki Sismai tee Salum baa, ⁴¹ ki Salum tee Jekamia baa, ki Jekamia tee Elisama baa.

Ki jiin Kaleb yaaboonlia po

⁴² Kaleb nba tee Jerameel naa bik na bikperik sanne tee Mesa. Mesa-e din tee Sif baa, ki u mun tee Maresa baa, ki Maresa tee Hebronn baa. ⁴³ Hebronn din mar bonjai banna: namme tee Kora nan Tapua nan Rekem nan Sema. ⁴⁴ Ki Sema tee Raham baa, ki Raham tee Jorkeam baa, ki Rekem nba tee Sema naa bik na din tee Samai baa, ⁴⁵ ki Samai bik tee Maonn, ki Maonn tee Bef-sur baa.

⁴⁶ Kaleb din koon poobik, ki u sann tee Efa, ki mar bonjai bantaa ki pukin: namme tee Harann nan Mosa nan Gases. Harann mun din mar bonjak ki puroo Gases.

⁴⁷ Jasoo din be ki bi yiu Jadai, ki u mok bonjai banloob, namme tee Regem nan Jotam nan Gesann nan Pelet nan Efa nan Saaf.

⁴⁸ Kaleb bia din koon poobileek, ki bi yiu Maaka, ki Maaka maroo bonjai banlee: namme tee Seber nan Tirana. ⁴⁹ Li poor poe ki Maaka bia maroo bonjai banlee ki pukin. Yeno sann tee Saaf, hooe din sibir Madmana. Ki loo sann tee Sefa, ki u mun sibir Mak-bena nan Gibea doi.

Kaleb bia din mar bonpook, ki bi yiu Aksa.

⁵⁰ Niib nba sana waa na bia pukin ki tee Kaleb yaaboona:

Hur-e din tee Kaleb nan u naapoo Efrac bikperik. Hur bija Sobal-e din sibir Kiriaf Jearim doo. ⁵¹ Ki Hur bik nba pukin banlee ni sann tee Salma, ki u sibir Betlehem doo; ki bik nba pukin bantaa ni sann tee Haref, ki u mun sibir Bef-gader doo.

⁵² Sobal nba din sibir Kiriaf Jearim doo na, hooe din tee Haroe booru nan niib nba koo Menuhof na bokir yeeja, ⁵³ nan niib nba koo Kiriaf Jearim na

yeeja: njamme tee Itri teeb nan Puf teeb nan Sumaf teeb nan Misra teeb. (Niib nba koo Sora nan Estaol na tee naakuut na ni niibe.)

⁵⁴ Ki Salma, wunba din sibir Betlehem doo na, njoee din tee Netofaf booru yeeja, nan niib nba koo Atrof Bef Joab, nan Sor niib yeeja: njamme tee booru nba din pukin ki be Manahaf.

⁵⁵ Booru nba nae din fant gbour sobu, ki be Jabes doo ni: njamme tee Tiraf teeb nan Simeaf teeb nan Sukaf teeb. Njamme tee Kenn teeb nba ki namm nan Rekab teeb din kooont leeb na.

3

Ki jiin kpanbar Defid waas po

¹ Defid nba din be Hebronn ki mar waas nbae na, ki bi waa leeb paak saakatuk saakatuk:

Amnonn-e din tee bikperik, ki u naa tee Ahinoam, ki nyii Jesreel. Daniel, ki u naa tee Abigail, ki nyii Kamel.

² Absalom, ki u naa tee Maaka, ki Maaka tee bat Talmai bipoo, ki nyii Gesur.

Adonija, ki u naa tee Hagif.

³ Sefatia, ki u naa tee Abital.

Itream, ki u naa tee Egl.

⁴ Defid din mar bonjai banloob na kur Hebronn-e. U din marib bina njanlore nan njanmaarii njanloob nba ki u kar u naan kok paak lej nae.

Defid din koo Jerusalem ki tee kpanbar ki dii bina piintaa nan njanntaae ⁵ ki mar waas bonchiann lej.

U njanpoo Baf-seba, wunba tee Amiel bipoo na din maro bonjai banna: njamme tee Simea nan Sobab nan Natann nan Solomonn.

⁶ Defid bia din mar bonjai banyia ki pukin, njamme tee Ib-har nan Elisua nan El-pelet ⁷ nan Noga nan Nefeg nan Jafia ⁸ nan Elisama nan Eliada nan Elifelet. ⁹ Defid poobis na bia din mar waalei ki pukin. U bia din mar bonpook, ki bi yiu Tamar.

Ki jiin kpanbar Solomonn yaaboona po

¹⁰ Kpanbar Solomonn yaaboona na: Solomonn-e din mar Rehoboam, ki Rehoboam mar Abija, ki Abija mar Asa, ki Asa mar Jehosafat, ki Jehosafat mar Jehoram, ¹¹ ki Jehoram mar Ahasia, ki Ahasia mar Joas, ki Joas mar Amasia, ¹² ki Amasia mar Yusia, ki Yusia mar Jotam, ki Jotam mar Ahas, ¹³ ki Ahas mar Heskia, ki Heskia mar Manase, ki Manase mar Amonn, ¹⁴ ki Amonn mar Josaya. ¹⁵ Josaya din mar bonjai bannae: Njamme tee Johanann nan Jehoyakim nan Sedekaya nan Joahas. ¹⁶ Ki Jehoyakim mar bonjai banlee: Njamme tee Jehoyachinn nan Sedekaya.

Ki jiin kpanbar Jehoyachinn yaaboona po

¹⁷ Binba na nbae tee kpanbar Jehoyachinn yaaboona. Njoee ki Babilonn teeb din sooro ki teeno yommik na. Jehoyachinn din mar bonjai banlore: Njamme tee Sealtiel ¹⁸ nan Malkiram nan Pedaya nan Senasar nan Jekamia nan Hosama, nan Nedabia. ¹⁹ Ki Pedaya mar bonjai banlee: Njamme tee Serubabel nan Simei. Ki Serubabel mar bonjai banlee: Njamme tee Mesulam nan Hanania nan bonpook, ki bi yiu Selomif. ²⁰ U bia din mar bonjai banjmu ki pukin: Njamme tee Hasuba nan Ohel nan Berekia nan Hasadia nan Jusab Hased.

²¹ Hanania din mar bonjai banlee: Njamme tee Pelatia nan Jesaya. Ki Jesaya tee Refaya baa, ki Refaya tee Arnann baa, ki Arnann tee Obadia baa, ki Obadia tee Sekania baa, ²² ki Sekania mar bonjayenn, ki u sann tee Semaya, nan yaaboona banjmu: Njamme tee Hatus nan Igal nan Baria nan Nearia nan Safat. ²³ Ki Nearia mar bonjai bantaa: Njamme tee Eliwenai nan Hiskia nan Asrikam. ²⁴ Ki Eliwenai mar bonjai banlore: Njamme tee Hodafia nan Eliasib nan Pelaya nan Akub nan Johanann nan Delaya nan Anani.

4

Ki jiin Juda yaaboona po

¹ Juda yaaboon-yemme na: Njamme tee Peres nan Hesronn nan Karmi nan Hur nan Sobal. ² Ki Sobal tee Reaya baa, ki Reaya tee Jahaf baa, ki Jahaf tee Ahumai nan Lahad baa. Njamme tee niib nba koo Sora na yeejamm.

³⁻⁴ Hur-e din tee Kaleb nan u njaapoo Efrac bikperik, ki u yaaboonae din sibir Betlehem doo. Hur din mar bonjai bantaae: njamme tee Etam nan Penuel nan Eser. Ki Etam mar bonjai bantaa: njamme tee Jesreel nan Isma nan Id-bas nan bonpook, ki bi yiu Hasel-elponi. Penuel-e din sibir Gedor doo, ki Eser mun sibir Husa doo.

⁵ Asur, wunba din sibir Tekoa doo na, din koon poob banlee; bi sana tee Hela nan Naara. ⁶ Asur nan Naara din mar bonjai banna: njamme tee Ahusam nan Hefer nan Temeni nan Haahastari. ⁷ Ki Asur nan Hela mar bonjai bantaa: njamme tee Seref nan Isar nan Et-nann.

⁸ Kos-e din tee Anub nan Sobeba baa, ki bia tee naakuut nba tee Harum bija Ahar-hel yaaboona na yeeja.

⁹ Jasoo nna din be, ki bi yiu Jabes; bi din chorimo ki gar u ninjamm kur. U naa din puro Jabes, kimaan u matuk din ton bonchiann.* ¹⁰ Ki Jabes miar namm Israel teeb Yennu, ki yet a, "Yennu, teent piisin n paak, ki te n yent-ii yab; naant ki a nuu-ii paa n paak, kii guun, ki bonbiir daa baatin, ki mii fok nan tont." Ki Yennu gat turo linba ki u miar na.

Yaaboona nba pukin sanae na

¹¹ Kaleb nba ki u naa bik tee Suha na din tee Mehira baa, ki Mehira tee Estonn baa. ¹² Estonn din tee Bef-rafa nan Pasea nan Tehina baa. Tehina-e din sibir Nahas doo. Jab nba na yaaboonae koo Reka doo ni.

¹³ Kenas din mar bonjai banlee: njamme tee Otniel nan Seraya. Otniel mun din mar bonjai banlee: njamme tee Hataf nan Meonotai. ¹⁴ Meonotai din tee Ofra baee.

Seraya din tee Joab baa. Joab-e din sibir Gbanjabira Baauk. Bi din pur lej sann nna, kimaan lej niib din tee gbanjabirae.

¹⁵ Kaleb nba tee Jefune bija na din mar bonjai bantaa: njamme tee Iru nan Ela nan Naam; ki Ela tee Kenas baa.

¹⁶ Jehalelel din mar bonjai banna: Njamme tee Sif nan Sifa nan Tiria nan Asarel.

¹⁷⁻¹⁸ Esra din mar bonjai banna: njamme tee Jeter nan Mered nan Efer nan Jalonn. Ki Mered koon Bitia; u din tee Ijpt kpanbar bipooe. Bi din mar bonpook, ki bi yiu Miriam, nan bonjai banlee, ki bi yib Samai nan Isba. Isba-e din sibir Estemoa doo. Mered bia din koon poo soo, ki u tee Juda booru ni niro, ki bi din mar bonjai bantaa. Yeno tee Jered; njooe din

* 4:9 4.9 Bi maan ni, "Jabes" nan "ton" mobona naane.

sibir Gedor doo; nan Heber, ki u din sibir Soko doo, nan Jekutiel, ki u mun sibir Sanoa doo.

¹⁹ Hodia din koon Naham niipooe. Bi yaaboonae tee Garim naakuuk, ki bi koo Keila doo ni, nan Maakaf naakuuk, ki bi koo Estemoa doo ni.

²⁰ Simonn din mar bonjai bannae: namme tee Amnonn nan Rina nan Ben-hanann nan Tilonn.

Isi din mar bonjai banlee: Namme tee Sohef nan Ben-sohef.

Ki jiin Sela yaaboona po

²¹ Sela din tee Juda bonjai na yenoe. U yaaboonn yenoe tee Er, ki u din sibir Leka doo. Loo tee Laada, ki u sibir Maresa doo; bi naakuuko din luu chaba, bi din koo doo nba ki bi yi Bef Asbea nae. ²² Ki leeb tee Jokim nan niib nba din koo Koseba doo ni na; nan Joas nan Saraf, wunba din koon Moab bonpoi ki saan kar Betlehem na. Barii na tee yaayoo niwa maame. ²³ Namme din tuu tee kpanbar yokmaara, ki koo Netaim nan Gedera doi ni.

Ki jiin Simeonn yaaboona po

²⁴ Simeonn din mar bonjai banmmue: Namme tee Nemuel nan Jaminn nan Jarib nan Sera nan Sawul. ²⁵ Ki Sawul tee Salum baa, ki Salum tee Mibsam baa, ki Mibsam tee Misma baa, ²⁶ ki Misma tee Hamuel baa, ki Hamuel tee Sakur baa, ki Sakur tee Simeil baa. ²⁷ Ki Simeil mar bonjai piik nan banloob, nan bonpoi banloob, naan u ninjamm na din ki mar waas ki bi yabe. Li paak Simeonn booru din ki fit pot nan Juda booru na.

²⁸ Laa nyii li yoo ki tan tuu kpanbar Defid yoo, Simeonn maaru din koo doi na nie; nanne tee Beerseba nan Molada nan Hasar-suwal, ²⁹ nan Bilha nan Esem nan Tolad, ³⁰ nan Betuel nan Horma nan Siklag, ³¹ nan Bef Markabof nan Hasar-susimm nan Bef-biri nan Saaraim. ³² Bi bia din koo digbana nanmmu na ni; nanne tee Etam nan Ayinn nan Rimonn nan Tokenn nan Asann, ³³ nan digbana nba kook lintir, ki saan diitu po ki saa baar Baalaf doo. Bi din sob barkperii nba nae, ki li tee bi yeejon ni niib sana, nan digbana nba ki bi din kar.

³⁴⁻³⁸ Jab nba waa nae din tee bi naakuut ni saakab: Namme tee Mesobab nan Jamlek nan Josa, ki u tee Amasia bija; nan Joel, nan Jehu, ki u tee Josibia bija, ki Josibia tee Seraya bija, ki Seraya tee Asiel bija; ki pukin Eliwenai nan Jaakoba nan Jesohaya nan Asaya nan Adiel nan Jesimiel nan Benaya, nan Sisa, ki u tee Sifi bija; ki Sifi tee Alonn bija, ki Alonn tee Jedaya bija, ki Jedaya tee Simri bija, ki Simri tee Semaya bija.

Ki bi booru nammit pot. ³⁹ Bi din tante ki jir yonbaa po ki saa tuu Gerar, ki kpaar bi pei yondo po baauk nba ki Gerar doo be lej na. ⁴⁰ Bi din la bonkob-kpaar boor nba yab, ki bia kpai, ki tee tin nba ki daamii kaa, ki tee parmaasir boor. Niib nba din doj kar lej na tee Ham teebe.

⁴¹ Kpanbar Hesekia din tee Juda kpanbar yoo nba ki niib nba sana sob na, din saan Gerar ki saa biir Ham teeb nba koo lej na lanbont, nan bi dindoboo, ki ber nyinnib, naan kar tin na ni, kimaan bonkob-kpaar boor din be lej bonchiann ki bi sii kpaar. ⁴² Simeonn booru ni nilee kobii nanmmu mun bia din nyii ki saan Edom yondo po. Bi saakab din tee Isi bonjaie. Ki bi sana tee Pelatia nan Nearia nan Refaya nan Usiel. ⁴³ Bi din kpai Amalek teeb nba biar lej na, naan kar nan dinna.

5

Ki jiin Rubenn yaaboona po

¹ Niib nba nae tee Rubenn yaaboona; ¹ηοοε din tee Jakob bikperik, ηaan u din δοο nan u baa Jakob poobik, li paak ki u din κοη u saakatuk baakir, ki baakir marj saan Joosef boor. ² Juda boorue din paar ki gar boor leeb na kur, ki dint kpanbara ki bi dia bi kur. ³ Ki Rubenn, wunba tee Jakob bikperik na mar bonjai banna: ηamme tee Hanok nan Palu nan Hesronn nan Karmi.

⁴⁻⁶ Joel yaaboonae na, laa nyii maaru ki tuu maaru: Semaya mar Gog, ki Gog mar Simei, ki Simei mar Maika, ki Maika mar Reaya, ki Reaya mar Baal, ki Baal mar Beera. Asiria kpanbar Tiglaf Pileser din soor Beera, wunba tee booru na τοondaαο, ki yaat nano.

⁷ Rubenn booru saakab nba ki bi din σοβ bi sana paabu paabue na: Jeyel, ki u tee bi yudaαο, nan Sekaria, ⁸ nan Bela, ki u tee Asas bija, ki Asas tee Sema bija, ki Sema tee Joel bija. Booru na din kar Aroer nan yent nba be li garj po, ki saan tuu Nebo nan Baal Meonn na. ⁹ Bi din mαk bonkobit bonchiann Gilead tij ni; li paak ki bi din gaar lej tij, ki saan tuu yondo po kunkoouk nba tant ki tuu Yufrates mαkir na.

¹⁰ Kpanbar Sool yoοe, ki Rubenn booru din faa Hagar teeb τοβ, ki kpiib, ηaan yent bi tini ki kar li ni; ki li be Gilead yondo po bαkir.

Ki jiin Gaad yaaboona po

¹¹ Gaad booru din kar Rubenn booru yent niigajj poe, ki li be Basann tij ni, ki saan yondo po ki tuu Saleka. ¹² Joel naakuuko din tee naakujaann nba gar, ki Safam naakuuk wei paan. Ki Janai nan Safat naakuut wei ki be Basann. ¹³ Jab banlore nba nae tee bi naakuut saakab: ηamme tee Maikel nan Mesulam nan Sieba nan Jorai nan Jakann nan Sia nan Eber. ¹⁴ Bi din nyii Abihail yeeja ηaake; ki Abihail baa tee Huri, ki Huri baa tee Jaroa, ki Jaroa baa tee Gilead, ki Gilead baa tee Maikel, ki Maikel baa tee Jesisai, ki Jesisai baa tee Jaado, ki Jaado baa tee Bus. ¹⁵ Ahi-e din tee naakuut na saakoo; ki ηοο Ahi tee Abdiel bija, ki Abdiel tee Guni bija. ¹⁶ Bi din kar Basann nan Gilead yent niηe, ki koo li doi ni nan li bonkob-kpaar boa nba be Saronn na. ¹⁷ Sana nba na din σοβ Juda kpanbar Jotam nan Israel kpanbar Jeroboam-λoo na yoοe.

Ki jiin kunkonkonna nba be yondo po na po

¹⁸ Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase bαkleer nba be yondo po na din tumii bi kunkonkonna, ki bi mi konn fanu, ki tee tusaa piinna nan ηanna nan kobii ηanlore nan piinloobe, ki saa fit jii naagbankoηa nan takoobii nan τοrbana ki kon konn. ¹⁹ Bi din saan τοbe ki kon nan Hagar teeb nba tee Jetur booru nan Nafis booru nan Nodab booru na. ²⁰ Bi din teen Yennu yada, ki miarο sommir po; ki Yennu sommib, ki bi nyann Hagar teeb nan bi yooσnba nba kon taamm na. ²¹ Bi din fat Hagar teeb laagumiinba tusaa piinηmu, nan pei tusaa kobii ηanlee nan piinηmu, nan bonii tusaa ηanlee, ki soor niib tusaa kobik τοβ na ni, ki teemm yommii. ²² Bi din kpiib bi datai na bonchiann, kimaan Yennu-e din kon sommib; ki bi din kar tij na ni, nan Asiria jab nba din tan soorib yoo nba.

Ki jiin Manase booru bαkir nba be yondo po na po

²³ Manase booru bαkir nba be yondo po na din kar Basann tij nie, ki tant jir niigajj po, ki saan tuu Baal Hermonn nan Senir nan Hermonn kunkonn. Bi din pot bonchiann. ²⁴ Jab nba nae din tee bi naakuut saakab: ηamme tee Efer nan Isi nan Eliel nan Asriel nan Jeremaya nan Hodafia nan Jadiel.

Bi din tee kunkonkwakita nba niib mi bi poe, ki bi tee naakuut na saakab.

Ki jiin yondo po booru nba ki bi soorib na po

²⁵ Niib na din ki waa Yennu; bi din yet bii jiantir bi yeejamm Yennu mane, njaan jiantir niib nba ki Yennu ber nyinnib tin na ni tingbana. ²⁶ Li paa ke ki Yennu te Asiria kpanbar Pul (bi yi nɔɔe Tiglaf Pileser na) lek Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bokir, ki soorib saan kaamm Hala nan Habor nan Hara, ki kpian siab Gosann mokir, ki bi daa koo lej nan dinna.

6

Ki jiin Liifai yaaboona po

¹ Liifai din mar bonjai bantaae: Njamme tee Gersonn nan Kohaf nan Merari.

² Ki Kohaf mar bonjai banna: Njamme tee Amram nan Is-har nan Hebronn nan Usiel.

³ Ki Amram mar bonjai banlee: Njamme tee Aaronn nan Moses nan bonpook, ki u sann tee Miriam.

Aaronn din mar bonjai bannae: Njamme tee Nadab nan Abihu nan Eleasar nan Itamar.

⁴ Eleasar yaaboona nba nyii maaru ki tuu maarue na: Eleasar-e din te Finehas baa, ki Finehas tee Abisua baa, ⁵ ki Abisua te Buki baa, ki Buki tee Usi baa, ⁶ ki Usi tee Serahia baa, ki Serahia tee Merayof baa, ⁷ ki Merayof tee Amaria baa, ki Amaria tee Ahitub baa, ⁸ ki Ahitub tee Sadok baa, ki Sadok tee Ahimaas baa, ⁹ ki Ahimaas tee Asaria baa, ki Asaria tee Johanann baa, ¹⁰ ki Johanann tee Asaria baa, (nɔɔe din tee manntoo, Yenjiantu nasaakak nba be Jerusalem ki Solomon din maa na ni.) ¹¹ Asaria din tee Amaria baa, ki Amaria tee Ahitub baa, ¹² ki Ahitub tee Sadok baa, ki Sadok tee Salum baa, ¹³ ki Salum tee Hilkia baa, ki Hilkia tee Asaria baa, ¹⁴ ki Asaria tee Seraya baa, ki Seraya tee Jehosadak baa. ¹⁵ Yennu din te ki kpanbar Nebukanesar soor Jehosadak-e nan Juda nan Jerusalem teeb, ki yaat namm.

Ki jiin Liifai yaaboonlia po

¹⁶ Liifai din mar bonjai bantaae, njamme tee Gersonn nan Kohaf nan Merari. ¹⁷ Bi bantaa na kur mok waas. Gersonn-e din tee Libni nan Simej baa, ¹⁸ ki Kohaf tee Amram nan Is-har nan Hebronn nan Usiel baa, ¹⁹ ki Merari mun tee Mali nan Musi baa.

²⁰ Gersonn yaaboona nba nyii maaru ki tuu maarue na: Gersonn-e din tee Libni baa, ki Libni tee Jahaf baa, ki Jahaf tee Sima baa, ²¹ ki Sima tee Joa baa, ki Joa tee Ido baa, ki Ido tee Sera baa, ki Sera tee Jeaterai baa.

²² Kohaf yaaboona nba nyii maaru ki tuu maarue na: Kohaf-e din tee Aminadab baa, ki Aminadab tee Kora baa, ki Kora tee Asir baa, ²³ ki Asir tee Elkana baa, ki Elkana tee Ebiasaf baa, ki Ebiasaf tee Asir baa, ²⁴ ki Asir tee Tahaf baa, ki Tahaf tee Uriel baa, ki Uriel tee Yusia baa, ki Yusia tee Sawul baa.

²⁵ Elkana din mar bonjai banlee-e: Njamme tee Amasai nan Ahimof. ²⁶ Ahimof yaaboona nba nyii maaru ki tuu maarue na: Ahimof din tee Elkana baa, ki Elkana tee Sofai baa, ki Sofai tee Nahaf baa, ²⁷ ki Nahaf tee Eliab baa, ki Eliab tee Jeroham baa, ki Jeroham tee Elkana baa, ki Elkana tee Samuel baa.

²⁸ Samuel din mar bonjai banlee-e: Njamme tee Joel, ki u tee bikperik, nan Abija, ki u joont.

²⁹ Merari yaaboona nba nyii maaru ki tuu maarue na: Merari din tee Mali baa, ki Mali tee Libni baa, ki Libni tee Simej baa, ki Simej tee Usa baa, ³⁰ ki Usa tee Simea baa, ki Simea tee Hagia baa, ki Hagia tee Asaya baa.

Ki jiin Yenjiantu nasaakak ni yan-yinna po

³¹ Jab nba nae ki kpanbar Defid din jiiib ki sennib yan-yinu ni, a bii be Yenjiantu boor Jerusalem, yoo nba ki bi din jii molor lakir ki saan nann lej na. ³² Bi din tuu yiin yanii, Yennu lanbouj nba be Jerusalem na nie, ki soo kpanbar Solomonn daa ki maa Yenjiantu nasaakak na. Bi din tuu tuun bi toona nan sennu nba wann nae. ³³ Jab nba din tuu tuun yanii toona na maarue na:

Kohaf naakuuk ni, Hemann-e din tee sinsinn yan-yinna motaaug na saakoo. U din tee Joel bijae. U yeeja njaak nyii Jakob maaru nie. Hemann baa din tee Joel, ki Joel baa tee Samuel, ³⁴ ki Samuel baa tee Elkana, ki Elkana baa tee Jeroham, ki Jeroham baa tee Eliel, ki Eliel baa tee Toa, ³⁵ ki Toa baa tee Suf, ki Suf baa tee Elkana, ki Elkana baa tee Mahaf, ki Mahaf baa tee Amasai, ³⁶ ki Amasai baa tee Elkana, ki Elkana baa tee Joel, ki Joel baa tee Asaria, ki Asaria baa tee Sefania, ³⁷ ki Sefania baa tee Tahaf, ki Tahaf baa tee Asir, ki Asir baa tee Ebiasaf, ki Ebiasaf baa tee Kora, ³⁸ ki Kora baa tee Is-har, ki Is-har baa tee Kohaf, ki Kohaf baa tee Liifai, ki Liifai baa tee Jakob.

³⁹ Asaf-e din tee yan-yinna motaaug nba waa munlee ni saakoo. U yeeja njaak nyii Liifai maaru nie. Asaf baa din tee Berekia, ki Berekia baa tee Simea, ⁴⁰ ki Simea baa tee Maikel, ki Maikel baa tee Baaseya, ki Baaseya baa tee Malkija, ⁴¹ ki Malkija baa tee Etni, ki Etni baa tee Sera, ki Sera baa tee Adaya, ⁴² ki Adaya baa tee Etann, ki Etann baa tee Sima, ki Sima baa tee Simej, ⁴³ ki Simej baa tee Jahaf, ki Jahaf baa tee Gersonn, ki Gersonn baa tee Liifai.

⁴⁴ Etann, wunba nyii Merari naakuuk ni na, njoee din tee yan-yinna motaaug nba wei muntaa ni na saakoo. U yeeja njaak nyii Liifai maaru nie. Etann baa din tee Kisi, ki Kisi baa tee Abdi, ki Abdi baa tee Maluk, ⁴⁵ ki Maluk baa tee Hasabia, ki Hasabia baa tee Amasia, ki Amasia baa tee Hilikia, ki Hilikia baa tee Amsi, ⁴⁶ ki Amsi baa tee Bani, ki Bani baa tee Semer, ⁴⁷ ki Semer baa tee Mali, ki Mali baa tee Musi, ki Musi baa tee Merari, ki Merari baa tee Liifai.

⁴⁸ Bi din biit toona nba biar Yennu lanbouj ni nae ki tur bi leeb nba tee Liifai booru na.

Ki jiin Aaronn yaaboona po

⁴⁹ Aaronn nan u yaabooanae din tuu jikit bonnunubit Yenpiinii nan mujoonu Yenpiinii ki jokit muu maruj binbintir paak. Li din kpaa njamme nan bii mann maruj kur kasii yaa kasii boor na, nan maruj nba saa tee Yennu n nyik chab njamm Israel teeb yanbomm. Bi din tuu tuun linba na nan bianjinba ki Yennu toontunnoo Moses wannib nae. ⁵⁰ Ton, Aaronn yaabooanae na: Aaronn din tee Eleasar baa, ki Eleasar tee Finehas baa, ki Finehas tee Abisua baa, ⁵¹ ki Abisua tee Buki baa, ki Buki tee Usi baa, ki Usi tee Serahia baa, ⁵² ki Serahia tee Merayof baa, ki Merayof tee Amaria baa, ki Amaria tee Ahitub baa, ⁵³ ki Ahitub tee Sadok baa, ki Sadok tee Ahimaas baa.

Ki jiin siaminba ki Liifai teeb koo na po

⁵⁴ Tiŋ nba nae ki bi din biit tur Aaronn yaaboona nba nyii Kohaf naakuuk ni na. Namme din gaar sinsinn tor nba ki bi biit tur Liifai teeb na. ⁵⁵ Bi din gaar Hebronn doo nba be Juda yent ni, nan li bonkobit kpinkpaar boor nba kook lintir nae. ⁵⁶ Doo na foor nan li digbanbis nba kpiar na, bi din biit tur Kaleb-e, wunba tee Jefune bija na. ⁵⁷⁻⁵⁹ Doi nba nae ki bi din jii tur Aaronn yaaboona: Hebronn, ki li tee sindant doo, nan Jatir nan Libna nan Estemoa nan Hilenn nan Debir nan Asann nan Bef Semes doi, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ⁶⁰ Bi bia din tur Aaronn yaaboona doi nba nae, nan bi bonkobit kpinkpaar boa, Benjaminn booru yent ni. Nanne tee Geba nan Alemef nan Anatof doi. Li din taan tee doi piik nan ntantaae, ki namm nan bi ntantaae saa fit koo kar. ⁶¹ Bi din nyinn doi piike Manase booru bokir nba be yonbaa po yent na ni, ki to naatoot ki biit tur Kohaf naakuuk nba biar na, ntak ntak.

⁶² Bi din nyinn doi piik nan ntantaae, Isakar nan Aser nan Naftali booru yentnba ni, nan Manase booru bokir nba be yondo po na, Basann yent ni, ki biit tur Gersonn naakuuk, ntak ntak. ⁶³ Bi bia din biit doi piik nan ntantaae-e, Rubenn yent ni, nan Gaad yent ni, nan Sebulunn yent ni, ki biit tur Merari naakuuk, ntak ntak. ⁶⁴ Nna bannue ki Israel teeb din biit doi nan bi bonkobit kpinkpaar boa nba lint doi na, ki tur Liifai teeb ki bi koo. ⁶⁵ Doi nba be Juda booru, nan Simeonn nan Benjaminn booru yentnba ni, ki ti doŋ taa bi sana na, bi bia din to naatoot ki biit doi maŋ.

⁶⁶ Bi bia din tur Kohaf naakuuk ni ntasai doi nan bi bonkobit kpinkpaar boa, ki li be Efraim booru yent ni. ⁶⁷ Doi maŋ din tee Sekem, kunkonn doo nba be Efraim yent ni, ki tee sindant doo na, nan Geser, ⁶⁸ nan Jokmeam, nan Bef Horonn, ⁶⁹ nan Aijalonn nan Gaaf Rimonn, ⁷⁰ ki bia nyinn doi Manase booru bokir yent nba be yonbaa po na, ki li tee Aner nan Bileam doi nan li bonkobit kpinkpaar boa, ki tur Kohaf naakuuk ni niib maŋ.

⁷¹ Bi din tur Gersonn naakuuk ni niib doi nba nae nan li bonkobit kpinkpaar boa.

Bi din nyinn doi Manase booru bokir nba be yondo po na, ki li tee Golann doo nba be Basann tiŋ ni, nan Astarof doo nan li bonkobit kpinkpaar boa.

⁷² Ki Isakar yent ni, ki bi nyinn Kedes nan Daberaf ⁷³ nan Ramof nan Anem.

⁷⁴ Ki Aser yent ni, ki bi nyinn Masal nan Abdonn, ⁷⁵ nan Hukok nan Rehob.

⁷⁶ Ki Naftali yent ni, ki bi nyinn Kedes, ki li be Galilii tiŋ ni, nan Hamonn nan Kiriataim doi.

⁷⁷ Ki Merari naakuuk ni niib nba biar na, ki bi turib doi nba waa na nan li bonkobit kpinkpaar boa.

Ki Sebulunn yent ni, ki bi nyinn Rimono nan Tabor.

⁷⁸ Ki Rubenn yent nba be Joodann mokir yondo po, ki yeek nan Jeriko na, ki bi nyinn Beser doo nba be kunkoouk paak na, nan Jaasa, ⁷⁹ nan Kedemof nan Mefaf doi.

⁸⁰ Ki Gaad yent ni, ki bi nyinn Ramof nba be Gilead tiŋ ni na, nan Mahanaim, ⁸¹ nan Hesbonn, nan Jaser doi, nan li bonkobit kpinkpaar boa.

¹ Isakar din mar bonjai bannae: ɲamme tee Tola nan Pua nan Jasub nan Simronn.

² Ki Tola mar bonjai banloob, ɲamme tee Usi nan Refaya nan Jeriel nan Jamai nan Ibsam nan Semuel. Bi din tee Tola naakuuk ni ɲei saakabe, ki tee kunkonkonwakita nba ki niib mi bi po. Kpanbar Defid yoo na ki bi kur taan ki tee jab tusaa piinlee nan ɲanlee nan kobii ɲanloob.

³ Usi din mar bonjayenne, ɲɔɔe tee Israhia, ki Israhia mar bonjai banna: ɲamme tee Maikel nan Obadia nan Joel nan Isia, bi kura din tee ɲei saakabe. ⁴ Bi din mɔk poob nan waas bonchiann, ki li te bi maaru mɔk jab nba saa fit saan tob, ki tee tusaa piintaa nan ɲanloob.

⁵ Isakar maaru ni jab nba din be ki jan nan bin saan tob din tee tusaa piinniin nan ɲanlore.

Ki jiin Benjaminn nan Dann yaaboona po

⁶ Benjaminn din mar bonjai bantaae: ɲamme tee Bela nan Beker nan Jedia-el.

⁷ Ki Bela mar bonjai banɲmu: ɲamme tee Esbonn nan Usi nan Usiel nan Jerimof nan Iri. Bi din tee naakuuk na ni ɲei saakabe, ki bia tee kunkonkonwakita nba ki niib mi bi po. Bi din taan tee jab tusaa piinlee nan ɲanlee nan jab piintaa nan banna, ki tee binba jan nan bin saan tob.

⁸ Beker din mar bonjai banyia: ɲamme tee Semira nan Joas nan Elieser nan Elenai nan Omri nan Jeremof nan Abija nan Anatof nan Alemef. ⁹ Bi din taan tee jab tusaa piinlee nan kobii ɲanlee, ki tee binba jan nan bin saan tob. Bi kur sana be bi yeeja ɲaak gbouɲ ni.

¹⁰ Jedia-el din mar bonjayenne, ki u sann tee Bilhann, ki Bilhann mar bonjai banlore: ɲamme tee Jeus nan Benjaminn nan Ehud nan Kenaana nan Setann nan Tarsis nan Ahisahar. ¹¹ Bi din tee naakuuk na ni ɲei saakabe, ki tee kunkonkonwakita nba ki niib mi bi po. Bi din taan tee jab tusaa piik nan ɲanlore nan kobii ɲanlee, ki tee binba jan nan bin saan tob. ¹² Sup niib nan Hup niib din tee Ir yaaboona.

Hus niib din tee Aher yaaboona.*

Ki jiin Naftali yaaboona po

¹³ Naftali din mar bonjai bannae: ɲamme tee Jasiel nan Guni nan Jeser nan Salum. Bi din tee Jakob poobik Bilha yaaboona.

Ki jiin Manase yaaboona po

¹⁴ Manase din koon Aram sapaamɔe, ki u marɔ bonjai banlee: ɲamme tee Asriel nan Makir. Ki Makir tee Gilead baa. ¹⁵ Makir din lon poob ki tur Hupim nan Supim. Ki Makir niipoo sann tee Maaka; ki Makir bonjaleek sann tee Selofehad. Selofehad din mar bonpoi kɔɔe.

¹⁶ Makir ɲaapoo Maaka din mar bonjai banlee-e, ki pur bi sana Peres nan Seres. Peres din mar bonjai banlee: ɲamme tee Ulam nan Rakem. ¹⁷ Ki Ulam mar bonjayenn ki purɔ Bedann. Binba na kur tee Gilead yaaboona. Gilead baa din tee Makir, ki Makir baa tee Manase.

¹⁸ Gilead niipoo Hamolekef din mar bonjai bantaae: ɲamme tee Isod nan Abieser nan Mala. ¹⁹ Semida din mar bonjai bannae: ɲamme tee Ahiann nan Sekem nan Liki nan Aniam.

Ki jiin Efraim yaaboona po

* **7:12** 7.12 Koo: Hupim nan Supim din tee Ir yaaboona. Husim din tee Aher yaaboona.

²⁰ Efraim yaaboona nba nyii maaru ki tuu maarue na: Efraim-e tee Sutela baa, ki Sutela tee Bered baa, ki Bered tee Tahaf baa, ki Tahaf tee Eleada baa, ki Eleada tee Tahaf baa, ²¹ ki Tahaf tee Sabad baa, ki Sabad tee Sutela baa. Efraim bia din mar bonjai banlee pukin Sutela po: ñamme tee Eser nan Elead, ki bi din tan kpiib yoo nba ki bi yaa bin jan Gaaf niib bonkobit na. ²² Bi baa Efraim din bui fabin bi kuun po bonchiann; ki u nikpiimm tan baar ki maan u par. ²³ Ki Efraim dɔɔr nan u ñaapoo biak, ki u soor poor, ki mar bonjak, ki u puro Beria, kimaan parbiir nba kɔɔ ñaak na paak.†

²⁴ Efraim din mɔk bonpook, ki bi yiu Seera, ki u din sibir paapo nan tinj po Bef Horonn doi, nan Usenn Seera doo.

²⁵ Efraim bia din mɔk bonjak, ki bi yiu Refa; ñɔɔe tee niib nba waa na yeeja: Refa din mar Resef, ki Resef mar Tela, ki Tela mar Tahann, ²⁶ ki Tahann mar Ladann, ki Ladann mar Amihud, ki Amihud mar Elisama, ²⁷ ki Elisama mar Nunn, ki Nunn mar Joosua.

²⁸ Baa din gaar tinj yent nba ki kar li ni din tee Betel, nan doi nba kook ki lintir, ki tant saan Naarann nba be yondo po, nan Geser nba be yonbaa po, nan doi nba lint Geser na. Sekem nan Aya nan li digbanbis din pukin lej.

²⁹ Manase yaaboonae din kar digbana nba tee Bef-sann nan Taanak nan Megido nan Dor, nan digbanbis nba kookib.

Doi nba na kur tee siaminba ki Joosef, wunba tee Jakob bija na yaaboona din kɔɔe.

Ki jiin Aser yaaboona po

³⁰ Aser yaaboonae na: U din mar bonjai banna: ñamme tee Imna nan Isifa nan Isifi nan Beria, nan bonpook ki bi yiu Sera.

³¹ Beria din mar bonjai banlee: ñamme tee Heber nan Malkiel. Malkiel-e din sibir Birsaf doo.

³² Heber mun din mar bonjai bantaa: ñamme tee Jaflet nan Somer nan Hotam, nan bonpook ki bi yiu Sua.

³³ Jaflet din mar bonjai bantaa: ñamme tee Pasak nan Bimhal nan Asfaf.

³⁴ Ki u naa bik Somer mun mar bonjai bantaa: ñamme tee Roga nan Jehuba nan Aram.

³⁵ Ki u naabileek Hotam mun mar bonjai banna: ñamme tee Sofa nan Imna nan Seles nan Amal.

³⁶ Sofa yaaboonae tee Sua nan Harnefer nan Sual nan Beri nan Imra

³⁷ nan Beser nan Hod nan Sama nan Silsa nan Itrann nan Beera.

³⁸ Ki Jeter yaaboona tee Jefune nan Pispaa nan Ara. ³⁹ Ki Ula yaaboona tee Ara nan Haniel nan Risaa.

⁴⁰ Niib na kur din tee Aser yaaboonae. Bi din tee ñei saakab nba yiabe, ki tee kunkɔnkɔnwakita, ki niib mi bi po. Aser yaaboona nba din jan nan bin saan tob din tee jab tusaa piinlee nan ñanloob.

8

Ki jiin Benjaminn yaaboona po

¹ Benjaminn din mar bonjai banñmue: ñamme paa leeb paak saakatuk saakatuk na. Bi tee Bela nan Asbel nan Ahara, ² nan Noha nan Rafa.

³ Ki Bela yaaboona tee Adar nan Gera nan Abihud, ⁴ nan Abisua nan Naamann nan Ahoa, ⁵ nan Gera nan Sefufann nan Huraam.

† 7:23 7.23 Bi maan ni, "Beria" nan "parbiir ni" mɔbɔna naane.

⁶⁻⁷ Ehud yaaboonae tee Naamann nan Ahija nan Gera. Bi din tee ñei saakab nba be Geba-e. Bi datai din miabe ki bi nyii saan koo Manahaf. Ki Gera, wunba te Usa nan Ahihud baa nae din jiiib ki saan namm.

⁸⁻⁹ Saharaim din ber u ñaapooob banlee: ñamme tee Husim nan Baara. Li poor poewa ki u din tan koo Moab tin ni na. Ki u koon Hodes, ki bi din mar bonjai banlore: ñamme tee Jobab nan Sibia nan Mesa nan Malkam, ¹⁰ nan Jeus nan Sakia nan Mirma. U bonjai na kur din tee ñei saakabe.

¹¹ Noo nan u ñaapoo Husim poñ din mok bonjai banlee-ewa: ñamme tee Abitub nan Elpaal.

¹² Elpaal din mar bonjai bantaa: ñamme tee Eber nan Misam nan Semed. Semed-e din sibir Ono nan Lod doi nan digbanbis nba kook ki lintir na.

Ki jiiin Benjaminn niib nba be Gaaf nan Aijalonn na po

¹³ Beria nan Sema-e din tee naakuut na saakab nba kar Aijalonn doo ni, ki din ber niib nba koo Gaaf doo ni na. ¹⁴ Beria yaaboonae tee Ahio nan Sasak nan Jeremof, ¹⁵ nan Sebadia nan Arad nan Eder, ¹⁶ nan Maikel nan Ispaf nan Joha.

Ki jiiin Benjaminn niib nba be Jerusalem na po

¹⁷ Elpaal yaaboonae tee Sebadia nan Mesulam nan Hiski nan Heber, ¹⁸ nan Ismerai nan Islia nan Jobab.

¹⁹ Simei yaaboonae tee Jakim nan Sikri nan Sabdi ²⁰ nan Elienai nan Siletai nan Eliel, ²¹ nan Adaya nan Beraya nan Simraf.

²² Sasak yaaboonae tee Ispann nan Eber nan Eliel, ²³ nan Abdonn nan Sikri nan Hanann, ²⁴ nan Hanania nan Elam nan Antotija, ²⁵ nan Ifdeya nan Penuel.

²⁶ Jeroham yaaboonae tee Samserai nan Seharia nan Atalia, ²⁷ nan Jaaresia nan Elaija nan Sikri.

²⁸ Niib na kur din tee naakuut saakabe, ki ñamm nan bi yaaboonkpera be Jerusalem, ki bi sana sob gbounj na ni.

Ki jiiin Benjaminn niib nba be Gibeonn nan Jerusalem na po

²⁹ Jeyel-e din sibir Gibeonn doo ki kar lej, ki u ñaapoo sann tee Maaka, ³⁰ ki bi bijakper sann tee Abdonn, ki wei paan Sur nan Kis nan Baal nan Ner nan Nadab, ³¹ nan Gedor nan Ahio nan Sekaria, ³² nan Miklof, wunba din te Simea baa na. Bi din koo Jerusalem-e ki kpia bi naakuut ni niib.

Ki jiiin kpanbar Sool ñaateeb po

³³ Ner-e din tee Kis baa, ki Kis tee kpanbar Sool baa. Sool din mar bonjai banna: ñamme tee Jonatann nan Malkisua nan Abinadab nan Esbaal. ³⁴ Ki Jonatann tee Meribaal baa, ki Meribaal tee Maika baa.

³⁵ Maika din mar bonjai banna: ñamme tee Pitonn nan Melek nan Tarea nan Ahas. ³⁶ Ki Ahas tee Jehoadaa baa. Jehoadaa din mar bonjai bantaa: ñamme tee Alemef nan Asmafef nan Simri. Simri-e din tee Mosa baa, ³⁷ ki Mosa tee Binea baa, ki Binea tee Rafa baa, ki Rafa tee Eleasa baa, ki Eleasa tee Asel baa.

³⁸ Asel din mar bonjai banloob: ñamme tee Asrikam nan Bokeru nan Ismael nan Searia nan Obadia nan Hanann. ³⁹ Asel naa bik Esek din mar bonjai bantaa: ñamme tee Ulam nan Jeus nan Elifelet.

⁴⁰ Ulam bonjai din tee tob faarae; bi din mi torbantou fanu. Ki u waas nan u yaaboonaa din yab bonchiann. Bi kur kann din tee niib kobik nan piinmu. Niib na kur din tee Benjaminn yaaboonae.

9

Ki jiin Israel teeb nba din nyii Babilonn ki jen na po

¹ Bi din sob Israel niib kur sanae, nyaak n tuu nyaak, ki teen bi kpanbara gbounj ni.

Bi din soor Juda teebe ki saan namm Babilonn, kimaan baa yet Yennu mob na paak. ² Niib nba din sint jen bi dandoo ni na din tee Israel nilee nan mannteeb nan Liifai teeb nan Jiantu Nasaakak ni toontunnae. ³ Booru nba na niibe din saan Jerusalem ki saa kar lej: njamme tee Juda booru nan Benjaminn booru nan Efraim booru nan Manase booru.

⁴ Juda booru naakuut saakab nba din jene na:

Utai nan u naakuuk ni niib. Utai baa din tee Amihud, ki Amihud baa tee Omri, ki Omri baa tee Imri, ki Imri baa tee Bani, ki Bani mun tee Peres yaaboonn, ki Peres baa tee Juda.

⁵ Asaya nan u naakuuk ni niibe na: Asaya yeeja din tee Sela, ki Sela baa tee Juda.

⁶ Jewel nan u naakuuk ni niibe na: Jewel yeeja din tee Sera. Ki Sera baa tee Juda.

Juda booru ni niib nba din kar Jerusalem din tee kobii njanloob nan piinyiae.

⁷⁻⁸ Ton, Benjaminn booru naakuut saakab nba din jen ki kar Jerusalem na, njamme tee:

Salu, ki u tee Mesulam bija, ki Mesulam tee Hodafia bija, ki Hodafia tee Hasenua bija;

ki pukin Ibneya, ki u tee Jeroham bija;

ki pukin Ela, ki u tee Usi bija, ki Usi tee Mikri bija;

ki pukin Mesulam, ki u tee Sefatia bija, ki Sefatia tee Rewel bija, ki Rewel tee Ibnija bija.

⁹ Benjaminn booru ni jei din taan tee kobii njanya nan piinjmu nan njanloobe. Niib nba sana be na tee bi naakuut saakabe.

Ki jiin mannteeb nba jen ki koo Jerusalem na po

¹⁰ Mannteeb nba nae din koo Jerusalem, njamme tee:

Jedaya nan Jehoyarib nan Jakinn

nan Asaria wunba tee Hilkiya bija na. U din tee Yenjiantu Nasaakak na ni toontunna saakooe. ¹¹ Hilkiya baa din tee Mesulam, ki Mesulam baa tee Sadok, ki Sadok baa tee Merayof, ki Merayof baa tee Ahitub;

¹² nan Adaya, ki u baa tee Jeroham, ki Jeroham baa tee Pasur, ki Pasur baa tee Malkija;

nan Masai, ki u baa tee Adiel, ki Adiel baa tee Jasera, ki Jasera baa tee Mesulam, ki Mesulam baa tee Mesilemif, ki Mesilemif baa tee Imer.

¹³ Mannteeb nba din tee jei saakab din tee niib tusir nan kobii njanlore nan piinloob. Bi din mi Yenjiantu Nasaakak ni toona fanu.

Ki jiin Liifai teeb nba jen kar Jerusalem na po

¹⁴ Liifai teeb nba nae din jen kar Jerusalem:

Semaya, ki u baa tee Hasub, ki Hasub baa tee Asrikam, ki Asrikam baa tee Hasabia; ki bi tee Merari naakuuk ni niib;

¹⁵ ki pukin Bak-bakar nan Heres nan Galal

nan Matania, ki u baa tee Maika, ki Maika baa tee Sikri, ki Sikri baa tee Asaf;

¹⁶ ki pukin Obadia, ki u baa tee Semaya, ki Semaya baa tee Galal, ki Galal baa tee Jedutunn;

ki pukin Berekia, ki u baa tee Asa, ki Asa baa tee Elkana. Njamme din koo doo nba be Netofa teeb yent ni na.

Tammɔguura nba din jen kar Jerusalem-e na

¹⁷ Niib nba nae din tee Yenjiantu Nasaakak tammɔguura, ki kar Jerusalem: Salum nan Akub nan Talmonn nan Ahimann nan bi ninjamm. Ki Salum tee bi saakoo. ¹⁸ Laa nyii sian yoowa, bi naakuuk ni niibe din guu Kpanbar Tammokookir nba be yondo po na. Bi din tuu tee tammɔguurae, ki be tammoi nba saa Liifai teeb kaanj na ni.

¹⁹ Salum baa din tee Kore, ki Kore baa tee Ebiasaf, ki Ebiasaf baa tee Kora. Salum nan u njaateebe din tee binba guu Yennu lanbounj tammob, nan bi yeejamm nba din tuu guu Yennu lanbounj manj tammob bianjinba na. ²⁰ Sianyoo Finehas, wunba tee Eleasar bija nae din tuu njmakitir tammɔguura, ki Yennu be nana.

²¹ Sekaria nba ki u baa tee Meselemia na mun din guu Yennu lanbounj na tammob.

²² Bi din gann jab kobii njanlee nan piik nan banlee, ki bi kur tee binba guu yanja nan tammokooka. Bi din sob bi sana ki waan baa koo doi nbae. Kpanbar Defid nan Yennu sokinii Samuel-e din tur bi yeejamm toonjaann na. ²³ Njam nan bi yaaboonae din tee binba sii tun guu Yennu nasaakak tammoi. ²⁴ Tammɔguura manj din be loka njanna na kur po, li yondo po nan yonbaa po nan niiganj po nan niidiitu po. ²⁵ Tammɔguura na nikpiimm din tuu nyi digbanbis nie, ki baat ki lebitirib daa njalore ni kur. ²⁶ Tammɔguura saakab banna na din tee Liifai teebe. Bi din mok bi yur paak toonjaanne ki tuun; njanne tee Yennu njadiit nan tiat binbir boa gotu. ²⁷ Bi din tun guu Yenjiantu Nasaakak nae yonnu nan nyiok, kimaan li din tee bi toonne. Njamme din dia Jiantu Nasaakak na peenii, ki tuu loot sanyiok ni kur.

Ki jiin Liifai teeb nba biar na toonn po

²⁸ Liifai teleeb nba biar nae din tuu gorii bona nba ki bi dia ki jiantir Yennu na. Yoo nba kur ki bi yaa bin tun nann toona, bi din tuu kane ki tur, ki bi-i gbenn, bin bia gaar ki kan. ²⁹ Bi din te bi siab gorii kasii bona nba be Yennu nasaakak ni na, nan li yon nan tiloona daan nan olif tiinii kpan nan bonnunubit nan li tulaarnba. ³⁰ Njan mannteeb toonne din tee bin tuu jii tulaarnba na ki njmat.

³¹ Ki Liifai niro nba ki bi yiu Matitia, ki u tee Salum bikperik, ki nyii Kora naakuuk ni na, njoe din yen boroboro nba teen Yennu na puru. ³² Kohaf naakuuk ni siabe din tee binba sii pur kasii boroboro nba sii toont teebul paak, jiantu daar kur.

³³ Liifai njasaie din yen Yenjiantu Nasaakak ni yan-yinu. Niib manj saakabe din tuu be Yenjiantu nasaakak diit na ni. Bi din ki pukimm toonlia ni, kimaan bi din tuu be bi toona nie, yonnu nan nyiok kur.

³⁴ Niib nba sana sob na din tee Liifai booru ni naakuut saakabe, ki li sob waan bi yeejamm nba tee bianjinba. Njamme din tee saakab nba kar Jerusalem.

*Ki jiin kpanbar Sool yeejamm nan u yaaboon po
(1 Barkperii 8.29-38)*

³⁵ Jeyel-e din sibir Gibeonn doo, ki kar li ni. Ki u njapoo sann tee Maaka. ³⁶ Jeyel bikperik din tee Abdonn-e, ki u bonjalei tee Sur nan Kis nan Baal

nan Ner nan Nadab ³⁷ nan Gedor nan Ahio nan Sekaria nan Miklof, ³⁸ ki Miklof tee Simea baa. Bi mun din koo ki kpia bi nikpiimme, Jerusalem.

³⁹ Ner-e din tee Kis baa, ki Kis tee Sool baa. Sool din mar bonjai banna: njamme tee Jonatann nan Malkisua nan Abinadab nan Esbaal.

⁴⁰ Jonatann-e din tee Meribaal baa, ki Meribaal tee Maika baa. ⁴¹ Ki Maika mar bonjai banna: njamme tee Pitonn nan Melek nan Tarea nan Ahas. ⁴² Ki Ahas tee Jara baa. Ki Jara mar bonjai bantaa: njamme tee Alemef nan Asmafef nan Simri; ki Simri tee Mosa baa, ⁴³ ki Mosa tee Binea baa, ki Binea tee Refaya baa, ki Refaya tee Eleasa baa, ki Eleasa tee Asel baa.

⁴⁴ Asel din mar bonjai banloob. Bi sanae na: Asrikam nan Bokeru nan Ismael nan Searia nan Obadia nan Hanann.

10

Ki jii kpanbar Sool kuun po (1 Samuel 31.1-13)

¹ Filistia jab din faa tob nan Israel jab, Gilboa kunkonn paak. Bi din kpai Israel jab bonchiann len, ki kpanbar Sool nan u bonjai nan Israel jab nba biar na chyar, ² njan Filistia jab na din wei kpai Sool bonjai bantaa: njamme tee Jonatann nan Abinadab nan Malkisua. ³ Tob na din paar Sool boor, ki u datai peenii sooro, ki turu dan. ⁴ Ki u yet naasimo nba dia u jatiat na a, "Saatir a jukbanjiak ki nmuu kpin, ki daa te Filistia jab nba ki waa Yennu faba na dintin biak ki kpimi." Njan ki janmaanii soor naasimo na, ki u ki fit tun nna. Njanne ki Sool jii u moŋ jukbanjiak ki chaan, njan baa li paak. ⁵ Ki naasimo na nba la nan Sool kpowa na, ki u mun jii u jukbanjiak ki chaan, njan baa li paak, ki kpo. ⁶ Ki Sool nan u bonjai bantaa lakin kpo, ki u maaru ni soo ji ki ban dii naan. ⁷ Israel teeb nba din koo Jesreel baauk ni na nba tan gbat nan bi kunkonkonna na chyar, ki Sool nan u bonjai na kpo yoo nba, ki bi nyik bi doi njan chyar. Njanne ki Filistia jab baar ki koo bi doi ni.

⁸ Tob na sanyafannuko, ki Filistia jab saan a bin jii nikpeena na tiat, ki la Sool nan u bonjai bantaa na gbanant, ki li doo Gilboa kunkonn paak, ⁹ ki bi pot Sool yur, ki bia liat u jatiat, njan tun toomii, ki bi lin Filistia tin kur po, ki moont labamann man, ki tur bi tingbana nan bi niib na. ¹⁰ Bi din jii u jatiat nae ki koonir bi poochianfei na yenn ni, njan jonnn Sool yur na, bi tingbann Dagonn diiuk ni. ¹¹ Jabes doo niib nba be Gilead yent ni na nba gbat Filistia teeb nba tun Sool bianjinba na, ¹² ki bi pardamm fiir saan, ki saa jii Sool nan u bonjai gbanant, ki baar nann Jabes, ki piib naantiik nyakar, njan lor moŋ daa njanlore.

¹³ Sool din kpo, kimaan u ki mok mosaku nan Yennu. U din yet Yennu moŋbe, njan yabir ki kpaan ninyodaano a wun nmakitoo, ¹⁴ ki ki boi Yennu sommir po. Yennu din kpaiu, njan jii u naangbouŋ ki tur Defid, wunba tee Jese bija na.

11

Bianjinba ki bi dinn Defid naan ki teeno Israel nan Juda teeb kpanbar (2 Samuel 5.1-10)

¹ Israel teeb kur din saan Defid boor, Hebronn doo ni, ki saa yeto a, "Ti tee a tinŋ gbanante nan son. ² Sianyooowa dinn ki soo Sool daa din tee ti kpanbar na gbaa, njan fine din tee daano nba nmakitir timm Israel jab

tobii ni, ki a Yomdaano Yennu senn moosonn nan a saa dia u niib, kii tee bi kpanbar.” ³ Li paake ki Israel saakab kur din saan Defid boor, Hebronn doo ni. Ki Defid din soor sooru ki lor namm nan harmooni, ki bi moon kpan u paak ki dinno naan, ki Defid ji tee Israel teeb kpanbar nan bianjinba ki Yennu din pak ki tur Samuel na.

⁴ Kpanbar Defid nan Israel jab kur din tan saan lek Jerusalem doo. Bi din yir Jebus-e li yoo. Jebus teeb nba din tee tinj na damm na, daa din koo li ni. ⁵ Jebus teeb na din bet Defid a, “A kan ban koo doo na ni,” njaan Defid din nyann ki fat Sayonn digbanpaarir nawa, ki soo kur ji din yir Defid doo. ⁶ Defid din yet a, “Wunba fit kpil Jebus nirɔ sinsinn, njoɔe sii tee n kunkonkonna na saakoo.” Ki Joab, wunba ki u naa tee Seruya na saan ki lek sinsinn. Li paak, njoɔe din gaar saakatuk na. ⁷ Defid nba din saan kar digbanpaarir manj ni na, li paak ki bi ji din yir Defid doo. ⁸ Defid din namm maa njei doo na ni, ki piin maa njei siaminba ki bi piint bootit, ki li be kunkonn yondo po na, ki Joab mun namm maa doo na bokleer na. ⁹ Defid din njamii laat panje, kimaan Yabint Yennu din be nanao.

*Ki jiin Defid kunkonkwakita po
(2 Samuel 23.8-39)*

¹⁰ Defid kunkonkwakita sanae na. Namm nan Israel teleeb na din sommo ki u dii naan, nan Yennu nba din senn bianjinba na. Ki bi din sommo, ki u naangbourj na mok panj.

¹¹ Sinsinn niwakitir din tee Jasobeam-e, ki u nyii Hakmonn naakuuk ni, njoɔe din tee saakoo, jab bantaa na ni. U din jii kpanne ki kon nan jab kobii nantaa, ki kpil bi kur, tob yennkoo ni. ¹² Wunba pukin banlee, niwakita “bantaa” na ni, din tee Eleasar-e, ki u tee Dodo bija, njaan nyii Aho naakuuk ni. ¹³ U din kon taan Defid-e, Pas Damim doo ni. Ki Filistia teeb taan leeb lej, a bin kon nan Israel teeb. Eleasar din be jeet kpaab nie, ki Israel teeb piin ki tiin. ¹⁴ Nanne Eleasar nan u jab set kpaab na sinsuuk ni, njaan kon nan Filistia teeb na. Yennu din turɔ nyannnbenjir.

¹⁵ Dasiar kunkonkwakita piintaa na ni jab bantaa din saan tanpiiuuk nba ki Defid be na boor, ki li kpia Adulam tanfiok na, njaan soo ki Filistia jab yaba, ki be Refaim baauk ni; ¹⁶ li yoo manj Defid din be jojaann paake, njaan soo Filistia jasiab yent Betlehem-a. ¹⁷ Nyunnyukuru din soor Defid, ki u yet a, “N sun ki soo n saan bunbunn nba kpia Betlehem tammob na boor, ki finn nyun man nyu.” ¹⁸ Ki kunkonkwakita bantaa na yabir ki koo Filistia kaan na ni, ki saa finn nyun bunbunn nba kpia Betlehem tammob na ni, ki tan tur Defid. Ki Defid yet nyunu, njaan kpaar moon tinj ni, ki li tee piinii ki teen Yennu, ¹⁹ njaan yet a, “Yennu, n kan fit nyu nyun nba na. Mi-i nyuu, li sii tee nan n nyu jab bantaa nba chibin bi saanmanii na some,” ki yet nyun na nyunu. Linba nae tee toonjaana nba ki kunkonkwakita bantaa na din tun.

²⁰ Joab naa bik Abisai-e din tee kunkonkwakita piintaa na saakoo. U din jii u kpanne ki kon nan jab kobii nantaa, ki kpil bi kur. Bi piintaa na ni, u sanne din wokit ki gar leeb na kur. ²¹ Njoɔe din tee kunkonkwakitir nba ki u sann doo piintaa na ni, ki bi teenɔ bi toondaano, njaan u sann din ki wokit ki baar kunkonkwakita bantaa na.

²² Benaya, wunba tee Jehoyada bija, ki nyii Kabseel na mun din tee kunkonkwakitire. U din tun partoona bonchiann: U din fit kpil Moab kunkonkwakita banlee. U ban sik bootuk ni samaatuk daar ki kpil yanbor. ²³ U bia din kpil Ijpt niwakitir, ki u fokint tee taakaabii njanlee nan bonjinn. Ijpt nirɔ na din kub kpanporuɔ, njaan ki Benaya worɔ nan

gbajar, ki fat kpann na Ijipt niro na nuu ni, n̄aan kp̄iiu nan kpann maŋ.
²⁴ Par toonn nba ki Benaya, wunba din pukin niib piintaa na nba din tume na.
²⁵ U sann din wokit ki pukin bi po, n̄aan u sann din ki wokit ki baar kunkonkɔnwakita bantaa na. Ki Defid te ki u tee u guuteeb saakoɔ.

²⁶ Jab nae tee kunkonkɔnwakitlia na:

Asahel, ki u tee Joab naa bik,
 nan Elanann, ki u tee Dodo bija, ki nyii Betlehem,

²⁷ nan Samof, ki u nyii Harod,
 nan Heles, ki u nyii Pelet,

²⁸ nan Ira, ki u tee Ikes bija, ki nyii Tekoa,
 nan Abieser, ki u nyii Anatof,

²⁹ nan Sebekai, ki u nyii Husa,
 nan Ilai, ki u nyii Ahoo,

³⁰ nan Maharai, ki u nyi Netofa,
 nan Heled, ki u tee Baana bija, n̄aan nyii Netofa,

³¹ nan Itai, ki u tee Ribai bija, ki nyii Gibeaa,
 ki li be Benaminn yent ni,

nan Benaya, ki u nyii Piratonn,
³² nan Hurai, ki u nyii baat nba kpia Gaas na,
 nan Abiel, ki u nyii Arba,

³³ nan Asmafef, ki u nyii Bahurum,
 nan Eliaba, ki u nyii Saalbonn,

³⁴ nan Hasem, ki u nyii Gisonn,
 nan Jonatann, ki u tee Sagee bija, ki nyii Harar,
³⁵ nan Ahiam, ki u tee Sakar bija, n̄aan nyii Harar,

nan Elifal, ki u tee Ur bija,
³⁶ nan Hefer, ki u nyii Mekera,
 nan Ahija, ki u nyii Pelonn,

³⁷ nan Hesro, ki u nyii Kamel,
 nan Naarai, ki u tee Esbai bija,

³⁸ nan Joel, ki u tee Natann naa bik,
 nan Mibar, ki u tee Hagri bija,

³⁹ nan Selek, ki u nyii Amonn,
 nan Naharai, ki u nyii Beerof, ki tee Joab jatiat jikiro,

⁴⁰ nan Ira nan Gareb, ki bi nyii Jatir,
⁴¹ nan Yuria, ki u tee Hef niro,
 nan Sabad, ki u tee Ahalai bija,

⁴² nan Adina, ki u tee Sisa bija, ki nyii Rubenn booru ni; n̄ooe din tee Rubenn booru ni yudaano. U din moƙ u tiɔŋ jab ki bi tee piintaa ki be u boor;

⁴³ nan Hanann, ki u tee Maaka bija,
 nan Josafat, ki u nyii Mitann,

⁴⁴ nan Yusia, ki u nyii Astera,
 nan Sama nan Jeyel, ki bi tee Hotam bonjai ki nyii Aroer,

⁴⁵ nan Jedia-el nan Joha, ki bi tee Simri bonjai ki nyii Tis,
⁴⁶ nan Eliel, ki u nyii Mahafa,

nan Jeribai nan Josafia, ki bi tee Elnaam bonjai,
 nan Itma, ki u nyii Moab,

⁴⁷ nan Eliel nan Obed nan Jaasiel, ki bi nyii Soba.

12

Bianjinba ki kunkonkonna baar pukin Defid po

¹ Defid din koo Siklag-e, leje ki u din saan ki bor kpanbar Sool, wunba tee Kis bija na, ki kunkonkonna nba mi konn fanu din baar ki be u boor. Bi din sommoe ki kon konn. ² Bi din bar torbanae, ki saa fit to peenii, ki bia fit luur naaluubuk niidiitu nan gar kur. Bi din tee kpanbar Sool ninjamme, ki nyii Benjaminn booru ni. ³ Ahieser nan Joas nba ki bi baa tee Semaa, ki bi nyii Gibeaa na, jamme din tee bi saakab.

Kunkonkonna nba pukin tee:

Jesiel nan Pelet, ki bi baa tee Asmafef,
nan Beraka nan Jehu, ki bi nyii Anatof,

⁴ nan Ismaya, ki u nyii Gibeonn ki din tee kunkonkonna saakooe,
ki u sann doo; ki bia tee kunkonkonnwakita piintaa na ni yeno, hooe
din tee bi saakoo,

nan Jeremaya nan Jahasiel nan Johanann nan Josabad,
ki bi nyii Gedera,

⁵ nan Elusai nan Jerimof nan Bealia nan Semaria nan Sefatia,
ki u nyii Haruf,

⁶ nan Elkana nan Isia nan Asarel nan Jo-eser nan Jasobeam,
ki bi nyii Kora naakuuk ni,

⁷ nan Joela nan Sebadia, ki bi tee Jeroham bonjai,
ki nyii Gedor.

Gaad booru ni niib nba baar ki pukin Defid po

⁸ Sana nba na tee niib nba nyii Gaad booru ni, ki din baar pukin Defid po, yoo nba ki u din be tanfiok ni, kunkoouk paak nae. Kunkonkonna na din kakii, ki fit kon nan naagbankonja nan kpana, ki bi jatuk tee nan yanbora yar na, ki bia kakii nan piaroo nba be joofoouk paak na. ⁹ Bi din waa leeb paak saakatuk saakatuko, ki Eser tee bi saakoo, ki Obadia waa paa; nan Eliab, ¹⁰ nan Mis-mana nan Jeremaya, ¹¹ nan Atai nan Eliel, ¹² nan Johanann nan Elsabad, ¹³ nan Jeremaya nan Mak-banai.

¹⁴ Gaad booru ni niib na din tee kunkonkonna saakabe, ki bi siab gorii koonn kobik kobik, ki leeb mun gorii tusir tusir. ¹⁵ Ki binn yennkoo na ni, li sinsinn njaamarik ni, yoo nba ki joodann mokir gbee yat nan li gbinghana, ki bi din poot mokir na, ki ber niib nba koo baat na ni, nan li yondo po, nan mokir na yonbaa po.

Benjaminn nan Juda booru ni niib nba baar ki pukin Defid po

¹⁶ Ki Benjaminn nan Juda booru ni nisiab din baar Defid boor, tanfiok na ni. ¹⁷ Defid din tookib ki yet a, "Li-i tee ki i baat parpeenn baaruie, a yin sommin, n teen siir nan min gaariwa, njaan li-i tee ki i baat a yin la n boorie ki wann n datai, njaan ki n lek ki dukin nan man biirini, njann ti yeejamm Yennu na n bann ki dat i tubir."

¹⁸ Nanne ki Yennu Seyeen koo bi yenkoo nba ki bi yiu Amasai na ni, wunba din tan tee niib piintaa na ni saakoo na, ki u yet a,
"Jese bija Defid, ti tee a yabe.

Nyannu tee a yare nan binba saa somma na yar,
kimaan Yennu saa sommawa."

Ki Defid gaarib, ki teenib kunkonkonna saakab.

Bianjinba ki Manase booru ni siab baar pukin Defid po

19 Manase booru ni siab din saan taan Defid po, yoo nba ki u nyii nan Filistia teeb a bin kɔn nan kpanbar Sool na. Barmonii, Defid din ki somm Filistia teebi, kimaan Filistia batnba na din mɔk janmaaniie, a u tan saa tukin ɲamm nan Sool, li paak ki bi din te ki u ɲmat Siklag. 20 Kunkɔnkɔnna din nyii Manase booru ni, ki saan taan Defid, yoo nba ki u din jent na: ɲamme tee Adna nan Josabad nan Jedia-el nan Maikel nan Josabad, nan Elihu nan Siletai. ɲamme din tee binba gorii kunkɔnkɔnna tusir tusir, Manase booru ni. 21 Bi din tee pardamme, ki tee Defid kunkɔnkɔnna saakab. Li poor po ki u tan jiiib ki teemm Israel kur kunkɔnkɔnna saakab. 22 Daar kur; niib din tuu baate ki pukii Defid kunkɔnkɔnna po, ki li din te ki u kunkɔnkɔnna yab ki kaa kanni.

Nisiab nba baar ki pukin Defid po, Hebronn doo ni

23 Defid nba din be Hebronn yoo nba nae, ki kunkɔnkɔnna bonchiann nba la tumiiu din baar a bin liat Sool naan, ɲaan dinn Defid, nan bianjinba ki Yennu yet na.

24 Juda booru ni jab nba din dia naagbankɔɲa nan kpama, ki teen siir nan tɔb, tee jab tusaa ɲanloob nan kobii ɲanniin.

25 Ki Simeonn booru ni jab tee tusaa ɲanlore nan kobik.

26 Ki Liifai booru ni jab tee tusaa ɲanna nan kobii ɲanloob,

27 nan Jehoyada, ki u tee Aarɔnn naakuuk ni saakɔɔ, ki mɔk jab tusaa ɲantaa nan kobii ɲanlore,

28 nan Sadok, wunba tee kunkɔnkɔn-naasimɔ ki kɔn kɔnn fanu na, mɔk kunkɔnkɔnna saakab piinlee nan banlee.

29 Ki Benjaminn booru ni, Sool naakuuk ni jab tee tusaa ɲantaa. Bi siab din biar be Sool ɲaak nie nan li yoo manɲ.

30 Ki Efraim booru ni jab tee kunkɔnkɔnna nba mɔk para, ki bi sann doo bi ɲaak ni, ki bi tee jab tusaa piinlee nan kobii ɲanniin.

31 Ki Manase booru bokir nba be yonbaa po na, ki bi gannib a bin saan ki saa dinn Defid naan, ki bi tee jab tusaa piik nan ɲanniin.

32 Ki Isakar booru jab nba mi yoo janɲir nan Israel teeb nba saa tun toonn nba, ki bi mɔk saakab kobii ɲanlee, ki bi nikpiimm tee bi tɔɔndamm.

33 Ki Sebulunn booru ni jab tee tusaa piinɲmu, ki bi tee kunkɔnkɔnna nba teen siir nan kɔnn, ki bi tumiib, ki bi saa fit jii jatiɔk kur ki kɔn.

34 Ki Naftali booru ni kunkɔnkɔnna saakab tee jab tusir, ki pukin binba dia naagbankɔɲa nan kpama, ki bi tee tusaa piintaa nan ɲanlore.

35 Ki Dann booru ni jab tee tusaa piinlee nan ɲanniin nan kobii ɲanloob.

36 Ki Aser booru ni kunkɔnkɔnna nba teen siir nan kɔnn tee tusaa piinna.

37 Ki booru nba be Jɔɔdann mɔkir yondo po, ki tee Rubenn nan Gaad nan Manase booru bokleer na bar jatiat nba kur saa fit kɔn kɔnn, ki tee jab tusaa kobik nan piinlee.

38 Niib nba na kur din tee kunkɔnkɔnna nba teen siir nan tɔbe, ki saan Hebronn ki loon bin dinn Defid naan, ki wuu tee Israel teeb kur kpanbar. Israel niib na kur mun bia din mɔk dudukyennkɔɔe nan bin dinn Defid naan. 39 Niib na kur din be Defid boor daanantaae, ki di jeet, ki bia nyu bonnyunyut nba ki bi niib teemm ki baar nann ki tan turib na. 40 Bi nikpiimm din nyii banfɔka, ki tee Isakar booru nan Sebulunn booru nan Naftali booru, bi kur din paant jeete bonii nan laagumiinba nan bontaanii nan naajai paak, ki baat nann: li yon nan kinkana nan tilɔɔnkoona nan tilɔɔna daan nan olif tiinii kpan. Bi bia din baar nan nei nan pei a bin kpi ki ɲman. Linba na kur din want nan bi mɔk parpeenne, Israel tiɲ kur po.

13

Biaŋjinba ki Yennu molor lakir na nyii Kiriaf Jearim (2 Samuel 6.1-11)

¹ Kpanbar Defid din pak nan kunkonkonna saakab nba kur gorii niib kobik kobik nan tusir tusir na, ² ki yiin Israel teeb kur ki yet a, “Li-i sii ŋan i po, koo li-i tee Yennu loomm, yin ŋaan ki tin tun yiin Israel teeb nba kur be banfoka, nan binba naakit, nan mannteeb, nan Liifai teeb nba koo ti doi ni, ki bin baar taant, ³ ki tin saan jii Yennu molor lakir nba ki bi din nyik kpanbar Sool yoo na.” ⁴ Niib na kur din mok parpeenne, ki sak nan bin saan jii molor lakir na.

⁵ Nanne ki Defid din taan Israel teeb doo na kur po, laa nyii Sihor mokit nba be Ijpt niidiitu po, ki saan tuu Lebo Hamaf, ki li be niigan po, a bin saan Kiriaf Jearim ki saa jii Yennu molor lakir na, ki baar nann Jerusalem. ⁶ Defid nan Israel niib nba din be nana na kur din fiir saan Baala doo nie, ŋanne tee Kiriaf Jearim, ki li be Juda yent ni, a bin saa jii Yennu molor lakir nba ki ŋoo Yennu be li bona nba mok kpinkpant* na paapo na. ⁷ Bi din saan Abinadab ŋaake ki saa jii molor lakir na, ki nyii nann, ki paan naatoruk paann paak, ki Usa nan Ahio ŋmakitir toruk na. ⁸ Ki Defid nan Israel teeb kur jerin ki kparam nan bi para kur ki teen Yennu. Bi din yiin yaniie, ki faa bonmumoot, li biat nan gingana nan siiyakii nan naatuna nan naamai.

⁹ Baa din tan baar Kidonn jarik ni, ki nei na gbiatir, ki Usa tant u nuu ki soor molor lakir na. ¹⁰ Li taakpaak ni ki Yennu wutoor doo Usa paak, ki u kpii, kimaan waa sii molor lakir na paak. Usa din kpo leŋe, Yennu toonn. ¹¹ Li paake teen nan dinna ki bi yi leŋ Peres Usa. Defid din mok parbiir nan Yennu nba dat Usa tubir nan u wutoor na.

¹² Ki Defid tin Yennu janmaanii li daar maŋ ni, ki din yet a, “Nlee ki Yennu molor lakir saa ban baar n boori?” ¹³ Defid din ki jii molor lakir na ki saan nann Jerusalem-i, ŋaan jii ki saan nann Gaaf doo ni nirɔ nba ki bi yiu Obed Edom na ŋaak ni. ¹⁴ Yennu molor lakir na din be Obed Edom ŋaak ni ŋmaarii ŋantaae, ki Yennu teen piisin u ŋaateeb paak, nan linba kur tee u yar.

14

Ki jiin Defid nan u ŋaateeb po

¹ Ki Hiram wunba tee Taya bat na din tun toonii Defid boor, ki turo kpek taabii nan tanmaara nan kanpintanba, a bin maa ŋaak ki tur Defid. ² Nanne Defid ji bann nan Yennu-e kaano a wuu tee Israel teeb kpanbar, ki te niib na sommito ki u naangbouj na kpaatir pukii.

³ Defid nba din be Jerusalem doo ni na, u din koon poob ki pukin, ki mar bonjai nan bonpoi ki pukin. ⁴ Waas nba ki u din marib Jerusalem sanae na: Samua nan Sobab nan Natann nan Solomonn, ⁵ nan Ib-har nan Elisua nan El-pelet, ⁶ nan Noga nan Nefeg nan Jafia, ⁷ nan Elisama nan Beeliada nan Elifelet.

Biaŋjinba ki Defid nyann Filistia teeb (2 Samuel 5.17-25)

* **13:6** 13.6 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ŋaan mok kpinkpant.

⁸ Filistia teeb nba din gbat nan bi dinn Defid naan ki teeno Israel kpanbar na, ki bi kunkonkonna nyii a bin sooro. Defid nba din gbat nna man yoo nba, ki u doo josiir paak.

⁹ Filistia teeb din tan baar Refaim baauk ni, ki lin kpaano. ¹⁰ Nanne Defid boi Yennu a, "N saan ki lek Filistia teeb na-a? A saa te ki min nyanniba-a?"

Ki Yennu jiin a, "Nn, ii saa ki lekib. N saa tura nyannuwa."

¹¹ Ton, ki Defid nan u jab ji saan lekib Baal Perasim, ki kon nyannib, ki u yet a, "Yennu turin pan, ki n koo saar n datai nan nyunmonn na." Nanne teen ki bi yi lej Baal Perasim.* ¹² Filistia teeb nba din chiar yoo nba, bi din nyik bi yenbise, ki Defid tur mob a bin joor muu.

¹³ Filistia teeb bia din namm jen baauk na nie, ki fiar bona. ¹⁴ Li paak Defid bia din namm boi Yennu. Ki Yennu yeto a, "A daa piint nna na ki lekimmi, nnaan linin bi poorpo, ki ji lekib lokleer nba kpia nyankpanii na po. ¹⁵ Fi-i tani gbat fuur tiinii na nin, ki li naan niibe somm li ni yoo nba, fan ji lek, kimaan n sii be a toonn, ki te fan nyann Filistia kunkonkonna na." ¹⁶ Ki Defid tun bianinba ki Yennu wannoo na. U din fit ber Filistia teeb na ki nyinnib Gibeonn, ki fokit namm ki saa baar Geser. ¹⁷ Nanne teen ki Defid sann din doo tinj kur po, ki Yennu te digbana kur tiino janmaanii.

15

Baa teen siir bianinba a bin jii molor lakir na

¹ Defid nba din maa u moŋ kunkoo boor Jerusalem doo ni ki gbenn yoo nba, u bia din namm lanbouŋo, ki li tee molor lakir na nba sii be siaminba.

² Ki Defid ji yet a, "Liifai teebe sii jikin Yennu molor lakir na, kimaan namm kooe ki Yennu gannib a bii jikin, kii bia kii tuun ŋoo Yennu toona yoo n tuu yoo." ³ Nanne Defid ji taan Israel teeb kur Jerusalem, a bin fit saan ki jii Yennu molor lakir na, ki baar nann siaminba ki u nammir a wun koon na.

⁴ U bia din yiin Aaronn maaru, nan Liifai teeb ki pukin. ⁵ Liifai teeb nba din nyii Kohaf maaru ni na din tee niib kobik nan piinlee, ki Uriel tee bi ŋaasaakoo; ⁶ ki Merari naakuuk ni, ki bi tee niib kobii ŋanlee nan piinlee, ki Asaya tee bi ŋaasaakoo; ⁷ ki Gersonn naakuuk ni, ki bi tee kobik nan piintaa, ki Joel tee bi ŋaasaakoo; ⁸ ki Elisafann naakuuk ni, ki bi tee niib kobii ŋanlee, ki Semaya tee bi ŋaasaakoo; ⁹ ki Hebronn naakuuk ni, ki bi tee niib piinniin, ki Eliel tee bi ŋaasaakoo; ¹⁰ ki Usiel naakuuk ni, ki bi tee kobik nan niib piik nan banlee, ki Aminadab tee bi ŋaasaakoo.

¹¹ Defid din tun ki yiin mannteeb Sadok nan Abiatar nan Liifai teeb banloob, nammee tee Uriel nan Asaya nan Joel nan Semaya nan Eliel nan Aminadab, ¹² ki yetib a, "Yimme tee Liifai booru ni saakab, yimm nan i Liifai leeb, ii namm i moŋ ki saan jii Israel teeb Yennu molor lakir na, ki baar nann, ki tan koonir siaminba ki n namm na. ¹³ Yimm Liifai teeb nba din ki jii molor lakir na sinsinn na paake, ki Yennu donn wutoor ti paak, ki dat ti tuba, kimaan ti ki jiantiro nan taa bo sii jiantiro bianinba na."

¹⁴ Nanne ki mannteeb nan Liifai teeb namm bi moŋ a bin saan jii Israel teeb Yennu molor lakir na. ¹⁵ Liifai teeb na din kpar daate ki jii Yennu molor lakir na, ki paan bi bopiat paak, nan Yennu nba din senn Moses ki wannib na.

¹⁶ Defid din yet Liifai naakuuk ni saakab nae, a bin gann bi ninjamm nba sii tee yanyinna, ki bii yiin parmaasir yanii, kii faa bonmumoot, li kona nan

* 14:11 14.11 Baal Perasim paake tee "Yomdaano koo saar".

yerii nan gingana. ¹⁷ Ki Liifai teeb gann Hemann, wunba te Joel bija na, nan Asaf, ki u mun tee Berekia bija, ki nyii Merari naakuuk ni, nan Etann, ki u tee Kusaya bija: ñamme din sii peeb naagbanaauj. ¹⁸ Bi bia din gann niib nba na, a bii sommitib kii faa linba jat: Ñamme tee Sekaria nan Jaasiel nan Semiramof nan Jehiel nan Uni nan Eliab nan Benaya nan Maaseya nan Matitia nan Elifelehu nan Mikneya nan Asasia, nan tammõguura nba tee Obed-Edom nan Jeyel. ¹⁹ Yanyinna nba tee Hemann nan Asaf nan Etann-e din tee binba peeb naagbai, ²⁰ ki Sekaria nan Asiel nan Semiramof nan Jehiel nan Uni nan Eliab nan Benaya nan Maaseya tee binba peeb naagbajai ki jat.

²¹ Ki Matitia nan Elifelehu nan Mikneya nan Obed-Edom nan Jeyel nan Asasia faa konnaant.

²² Ki Kenania, wunba tee Liifai teeb saakoo na gorii yanyinna na; ñanne din tee u toonn, kimaan u mi li ñmakitu. ²³ Berekia nan Elkana-e din tee tammõguura, ki guu molor lakir na. ²⁴ Ki Sebania nan Josafat nan Netanel nan Amasai nan Sekaria nan Benaya nan Elieser nba tee mannteeb na, din peeb naatuna, ki be Yennu molor lakir na tõonn po. Ki Obed-Edom nan Jehia mun din tee Yennu molor lakir na tammõguura.

Biañinba ki molor lakir na nyii ki saan Jerusalem

²⁵ Tõn, ki kpanbar Defid nan Israel saakab nan kunkõnkõnna saakab ji saan Obed-Edom ñaak ni, a bin saa jii Yennu molor lakir na, ki jerin ki mok parpeenn. ²⁶ Bi din kpil naajai banlore-e nan pei banlore ki mann maruñ, a lin te Yennu n somm Liifai teeb na ki bin fit jii molor lakir na. ²⁷ Defid din lia liant nba ki li gungunt ñane. Ki Liifai teeb nba din jii molor lakir, nan yanyinna na kur, nan Kenania, wunba tee yan-yinna mõtaauk saakoo na mun lia li biañ. Defid bia din lia kasii liatjak. ²⁸ Ki Israel teeb kur ji din jii Yennu molor lakir na, ki saan nann Jerusalem nan parpeenn nan tintantpaarii, ki peeb pejai yina nan naatuna nan naagbai nan yerii ki faa biat.

²⁹ Baa din tan baar Jerusalem, ki koo nan molor lakir na, ki Sool bipoo Mikal got takoru ni ki la kpanbar Defid waa waak, ki yuuk nan parpeenn, ki Mikal yisimo u par ni.

16

¹ Bi din jii Yennu molor lakir na ki baar koon lanbouñ nba ki Defid ñamm na nie, ki ji mann mujoonu maruñ nan piinii maruñ ki tur Yennu. ² Defid nba din mann maruñ na ki gbenn yoo nba, ki u sat piisin ki teen niib na paak Yennu sann ni, ³ ki ji biit jeet ki tur bi kur. U din tor Israel joo nan poo kur boroboro kunn kunn, nan nanpurikir nan tilõonkoona.

⁴ Defid din gann Liifai teebe ki bi tuu set Yennu molor lakir na tõonn ki ñmakitirib, ki bi yiin yanii ki dontir Israel teeb Yennu. ⁵ U din gann Asaf-e ki u te bi saakoo, ki Sekaria waa paa u paak, ki wei paan Jeyel nan Semiramof nan Jehiel nan Matitia nan Eliab, nan Benaya nan Obed-Edom nan Jeyel. Ñamme din tee binba peeb naagbajai ki faa kõna. Asaf-e din tee wunba faa duunu, ⁶ ki Benaya nan Jahasiel nba tee mannteeb na peeb naatuna yoo kur, Yennu molor lakir na tõonn. ⁷ Li daare ki Defid din sint senn Asaf nan u leeb Liifai teeb, a bii tuu kii yiin dontir yarñ nba na kii teen Yennu.

*Dontir yarj**(Yanii 105.1-15; 96.1-13; 106.1, 47-48)*

- 8 Turin Yennu niipoouk, kii mɔontir u sann,
kii want niib toona nba ki u tun.
- 9 Yinin yarj ki pak u sann,
ki wann u bakitnaurj toona nba ki u tun.
- 10 Ii mɔk parpeenn man, nan ti tee u yabe,
ki te niib nba kur jiantirɔ-ii kpamm.
- 11 Saant Yennu boor ki la sommir,
kii biaki jiantirɔ nyɔɔ nyɔɔ.
- 12 Ii tiar bakitnaurj nan yaar lituk toona nba ki u tun,
nan buut nba ki u bu,
- 13 yimm nba tee Yennu toontunno Jakob yaaboona,
ki tee Israel yaaboona ki Yennu ganni na.
- 14 Nɔɔe tee ti Yomdaano Yennu,
ki u sennii be tirj na kur po.
- 15 I daa ban tammit Yennu mɔlor nba ki u lor,
ki li sii be yaayoo siiyoo na,
- 16 mɔlor nba ki u din lor nan Abraham,
nan mɔsonn nba ki u din senn nan Aisak na.
- 17 Yennu din lor mɔlor nan Jakob,
ki li tee mɔlor nba kaa gbennu,
- 18 ki yet a, "Fine ki n saa tura Keenann tirj,
ki li sii tee faar nba ki a saa di."
- 19 Yennu niib din ki yabi, ki tee saamm ki be Keenann tirj ni.
- 20 Bi din lin yiribe ki tuu saan doyenn ni ki nmat saan leer ni,
ki bia nyi tinyerj ni, ki nmat kɔɔ leer ni.
- 21 Yennu din ki te sɔɔ diimmi;
bi yaa paak ki u yakii nan kpanbara a,
- 22 "I daa siin n nigannkab na,
i bia daa tee n sɔkiniinba na danj."
- 23 Tingbourj na kur n yin yarj ki tur Yennu,
kii mɔontir u tinnu labamann na po, daar n tuu daar.
- 24 Ii mɔont u baakir ki tur digbana,
ki wann u toonjaana ki tur niib kur.
- 25 Ti Yennu-e tee yabint daano, ki njan nan tin pako;
ki njan ki tii tiino ki gar yennii kur,
- 26 kimaan digbanlia yenbis na kur tee yanne,
njan Yennu-e nan sanpaak,
- 27 ki baakir nan dontir tee u yar,
ki panj nan parpeenn be u njaak ni.
- 28 Pakin Yennu man, niib nba kur be tingbourj na ni,
ki pak dont u yabint baakir nan panj nba tee.
- 29 Pakin ki dont Yabint Yennu panj.
Baat nan piinii ki kɔɔ nann u njaak ni.
Ii gbaan ki jiant kasii daano manj, wuu lekit yoo nba.
- 30 Tingbourj na niib kur-ii be u tɔɔnn, kii jekir.
Tingbourj na see kenken, ki kan mi chati.
- 31 Ii njan ki sanpaak nan tirj-ii mɔk parpeenn,
kii kpamm ki te niib na kur n yet a,
"Yennu deen u naan kok paak."
- 32 Ii njan mɔkgbeja nan bonfoa nba kur be li ni na n dun;

ɲaant fɔɔr nan bonfoa nba kur be li ni-ii kpamm,

33 ki lin te tiinii nba be fɔɔr ni na n yin yanii.

Bi saa yin yanii nan parpeenɛ ki tur Yennu,
kimaan u baat a wun bu tingbouɲ na buute.

34 Turin Yennu niipoouk, kimaan u ɲan;
ki u lomm kaa gbennu.

35 Ii yikin man ki yet a, “Ti tinntɔɔ Yennu, a tinnit,
a taant boɲennkɔɔ ni, ki fatit tingbouɲ na niib nuu ni,
ki lin te tin fit tur a kasii sann niipoouk,
ki dont a kasii sann na.”

36 Pakin ki dont Yennu, wunba tee Israel teeb Yomdaano na.

Ii pako mɔtana, nan yoo nba kaa gbennu.

Ki niib na kur ji yet a, “Li-i tee nna,” ki pak Yennu.

Biaɲinba ki bi jiant Yennu, Jerusalem nan Gibeonn doi ni

37 Kpanbar Defid din senn Asaf nan u leeb Liifai teeb, a lii tee bi toonn
yoo kur, ki bii be Yennu mɔlor lakir tɔɔnn, kii ɲmakitir, ki bi jiantir daakur.

38 U bia din senn Obed Edom nba tee Jedutunn bija na, nan u naakuuk ni
niib piinloob nan banniin, a bii sommitib. Nɔɔ Obed Edom nan Hosa-e din
tee tammɔguura.

39 Defid bia din senn manntɔɔ Sadok-e nan u mannteleeb, a bii gorii
jiantii nba be Gibeonn na. 40 Sanyiɔk ni nan daajoouk kur, bin tuu mann
mujoonu piinii, maruɲ binbintir na paak, ki tur Yennu, nan biaɲinba ki li
sob sennu gbouɲ nba ki Yennu din tur Israel teeb na ni. 41 Bi din be nan
Hemann nan Jedutunn nan leeb nba ki bi din gannib, a bii yiin donta yaɲ
kii teen Yennu nae, kimaan u lomm kaa gbennu. 42 Hemann nan Jedutunn-
e bia din tuu gorii naatuna nan duunii nan bonmumɔɔt nba kur ki bi tuu
dia peeb, yoo nba ki bi yiin donta yanii. Jedutunn naakuuk ni niibe din
tee binba guu tammɔi.

43 Niib na kur ji din yaate ki kun bi ɲei ni, ki Defid mun ɲmat kun u
ɲaak ni, a wun saa nian u ɲaateeb.

17

Ki jiin Yennu mɔlor nan Defid po

(2 Samuel 7.1-17)

1 Kpanbar Defid nba din kun kar u ɲaak ni na, li poor poe, ki u tun ki
yiin Yennu sokinii Natann, ki yetɔ a, “Mine dɔɔ kpek taabii ɲaak ni na,
ɲaan ki Yennu mɔlor lakir dɔɔ lanbouɲ ni.”

2 Ki Natann jiin a, “Tumin linba kur ki a dukin, kimaan Yennu be nana.”

3 Li daar nyiɔko, ki Yennu pak nan Natann ki betɔ a, 4 “Ii saa ki wann
n toontunno Defid nan min Yennu-e yet a, ‘Fin Defid kaa saa maa ɲaak ki
man kɔɔ li ni. 5 Laa nyii daar nba ni ki n din nyinn Israel teeb Ijiipt tinɲ
ni na, ki tan tuu dinna, n ki kɔɔ ɲaak ni kaa. N tuu line, ki lanbouɲ tee n
binbeboor. 6 Yoo nba ki n tuu somm nan Israel teeb na, n ki ban yet Israel
tɔɔndaansɔɔ nba ki n ganno, a bee ki u ki maa kpek taabii ɲaak ki turimi.’

7 “Li paak, betir n toontunno Defid nan min Yabint Yennu yet a, ‘Mine
nyinna pekpaaru ni, ki dinna naan, maa fii dia n niib Israel teeb. 8 N
tun be nana siaminba kur ki a saa, ki nyant datai kur nba tookita. N saa
teena yudaanjaann nan yudaanjaana nba be durinya na ni na. 9-10 N gann
binbeboor ki tur n niib Israel teeb, ki kaamm lenɲ, ki li sii tee siaminba
ki bi kɔɔ, ki sɔɔ kii diimm jikii. Ki yoo nba ki bi din kɔɔ tinɲ na
niɲ na, nibiit din tun lekimme, ɲaan mɔtana, linba na ji kan ban tumi. N sat mɔb

nan n sii guu a datai, n̄aan tura yaaboona. ¹¹ Li-i tee ki a kpo ki saan a yeejamm boor yoo nba, n saa nyinn a bonjai na yenc̄e ki dinno naan, ki te ki u naangbouŋ-ii paar. ¹² N̄oc̄e sii tee daano nba saa maa n̄aak ki turin, ki n saa tee ki u naangbouŋ-ii be nan yoo nba kaa paak, ¹³ ki n sii tee u baa, ki u mun sii tee n bik. N kan ban nyik n sommir n̄ano, nan maa din nyik S̄oc̄ol bianjinba na, wunba ki n din nyinno, n̄aan te ki a tee kpanbar na. ¹⁴ N saa kaano ki wuu gorii n niib nan n naangbouŋ na, ki saa tuu yoo nba kaa paak. Ki u naangbouŋ kii m̄ok gbennu.’”

¹⁵ Natann din wann Defid m̄omaan nba kur ki Yennu fiit ki turo.

Ki jiin Defid niipoturu Yenmiaru po

(2 Samuel 7.18-29)

¹⁶ T̄on, ki kpanbar Defid k̄oc̄ Yennu lanbouŋ ni, ki saa kar ki miar Yennu, ki yet a, “Yabint Yennu, n ki jan nan linba ki a tun ki turin na, koo n n̄aateeb gbaa ki jan nann. ¹⁷ N Yomdaano Yennu, ki a bia tuun nna ki pukiin, ki pak a m̄osonn ki turin ki jiin n yaaboona po. Ki a tuun nna ki teenin nan n tee nijaanne na. ¹⁸ Bee biar ki n saa betani? A mi min, a toontunno, n̄aan lek ch̄orimin. ¹⁹ A m̄obona paak, nan a tiŋŋ loomm nie, ki a tun toonjaann na ki fiit wannin. ²⁰ Yennu, n̄mee tee nan fin na? Ti ponj mi nan fin k̄oc̄e tee Yennu. ²¹ Digbann siar ki be tingbouŋ na ni ki tee nan Israel teeb nba ki a nyinnib yommisin ni, ki teemm a tiŋŋ niib na. Toonjaana nan baktinauŋ toona nba ki a tun ki turib na m̄oc̄ont a sann, ki gbenn durinya kur powa. A niib nba ki a fat nyinnib Ijpt tiŋ ni, baa yaa bin k̄oc̄ bi tiŋ ni na, ki a ber nyinn digbanlia na niib. ²² Fin Yennu-e te ki Israel teeb tee a tiŋŋ niib, ki a tee bi Yomdaano.

²³ “M̄otana, Yennu, a set gbeen a m̄osonn nba ki a senn nanin nan n yaaboona na, ki tun linba ki a yaa a saa tun na, ²⁴ ki a sann sii gberj yoo kur, ki niib sii ȳoc̄ yeen a, ‘Yabint Yennu-e tee Israel teeb Yennu,’ ki a tuu saa tenn n maaru ki bii tee kpanbara yoo n tuu yoo. ²⁵ Yennu, n m̄ok par nba saa fit miar Yenmiarboorik na ki tura, kimaan a fiit linba na kur ki turima, ki bia betin nan a sii dint n maarue naan. ²⁶ Yennu, fine tee n Yomdaano, ki sat m̄osonjaann na ki turin. ²⁷ N boia maa a teen piisin n maaru paak, ki lin te ki bii tuun linba saa gboo a numm. Yabint Yennu, fine sat m̄ob nan a piisin sii be n maaru paak m̄okm̄ok nan m̄okm̄ok.”

18

Ki jiin Defid nyannu po

(2 Samuel 8.1-18)

¹ Yoo din saan waame, ki kpanbar Defid saan ki lek Filistia jab biak, ki nyannib, ki fat Gaaf doo nan digbanbis nba kook lintir. ² U bia din k̄on nyann Moab teeb, ki bi teen u jiamm, ki pa lampo ki teeno.

³ Defid bia din lek Hadadeser, wunba tee Soba bat na, ki li kpia Hamaf yent, kimaan Hadadeser din koor a wun fat yent nba be Yufrates m̄okir paapo na. ⁴ Defid din soor taantorit tusir, nan taanjakira tusaa piinlee. U din gann taanii nba saa fit ȳokin taantorit kobik, n̄aan w̄ob binba biar na taa.

⁵ Siria teeb nba din be Damaskus na nba tun kunk̄onk̄onna a bin saan somm Hadadeser na, ki Defid chet ki kpiib tusaa piinlee nan n̄anlee, ⁶ ki chaan kunk̄onk̄onna kaanj bi yent ni, ki Siria teeb teen Defid jiamm, ki pa lampo teeno. Yennu din te Defid nyante siar kur po. ⁷ Defid din fat salima naagbank̄onja nba ki Hadadeser kunk̄onk̄onna saakab din tuu dia nae, ki

baar nann Jerusalem. ⁸ Defid bia din fat kutmønt bonchiann, Tib-haf nan Kunn doi ni, ki li tee doi nba ki Hadadeser dia. Solomonn din tan jii li kutmønte ki nannir ki ñamm kutbuuk, ki bia ñamm toota, nan kutmønt bondiakara, ki li be Yennu ñasaakak ni.

⁹ Hamaf bat Toi nba din gbat nan Defid køn nyann Hadadeser nan u kunkønkønna kur yoo nba, ¹⁰ ki u tun u bija Joram a wun saan ki foont kpanbar Defid ki kpakito, nan waa nyann Hadadeser nba ki ñoo bat Toi din køn nanø nan taar munña nawa, ñaan ki ki fit nyannø na. Joram din baar nan piinii ki tur Defid, ki li tee salimmona nan salimpeena nan kutmønt. ¹¹ Bona nba ki Joram din tur Defid na, ki Defid jii bona manj ki pukin kutmønt nan salima nba ki u din fat digbanlia boor na ki tur Yennu, a bii dia kii jiantir Yennu. Li digbana din tee Edom teeb nan Moab teeb nan Amonn teeb nan Filistia teeb nan Amalek teeb.

¹² Ki Abisai, wunba naa din tee Seruya* na, din køn nyann Edom teeb, Yaarin Baauk ni, ki kpiib tusaa piik nan ñanniin. ¹³ U din chaan kunkønkønna kaaj ki lint Edom tinj kur po, ki Edom tinj ni niib kur teen kpanbar Defid jiamm. Yennu din te Defid nyante siar kur po.

¹⁴ Defid din dia Israel teeb kur ki tuun linba ñan ki bia took, ki teen u niib yoo kur. ¹⁵ Abisai naa bik Joab, wunba naa tee Seruya nae din tee kunkønkønna saakoo. Ki Jehosafat, wunba tee Ahilud bija na gorii gbant sobu paak. ¹⁶ Ki Sadok, wunba tee Ahitub bija, nan Ahimelek, ki u mun tee Abiatar bija na, tee mannteeb; ki Seraya tee kpanbar gbounsøbirø. ¹⁷ Ki Benaya, wunba tee Jehoyada bija na, tee binba guu Defid na saakoo. Ki ñoo kpanbar Defid bonjai tee u toontunna saakab.

19

Bianjinba ki Defid køn nyann Amonn nan Siria teeb (2 Samuel 10.1-19)

¹ Li din yann waan, ki bat Nahas, wunba din tee Amonn teeb bat na kpo, ki u bija Hanunn gaar u kok. ² Ki kpanbar Defid dukin a, “N saa ñamm ki wann n naasinyøosir ki tur Hanunn, nan u baa Nahas nba din tun bianjinba ki turin na.” Tøn, ki Defid tun toonii ki bi saan Hanunn boor ki saa foonto, u baa kufoontii.

Defid toonii nba baar Amonn tinj ni yoo nba, ³ ki Amonn doo saakab na yet bat Hanunn a, “A dukii nan Defid baakit a baee, ki tun jab na a bin foontani-i? Aaai, u teen toonii na doonii teebe, a bin fiit tinj na, ki wun køn nant ki nyannit.”

⁴ Li paak ki bat Hanunn soor Defid toonii na, ki koor joo kur tianj bøkir, ki pot bi liant siak po, ñaan kunnib. ⁵ Fei din soorib bonchiann, ki bi gbar bin kun bi doo ni. Defid nba din gbat linba tun na yoo nba, ki u nakin ki betib a bin biar Jeriko nan bi tianii nba tan saa pia yoo nba, ki bin fit kpen.

⁶ Bat Hanunn nan Amonn teeb nba bann nan bi tun dataar toonne ki tur Defid yoo nba, ki bi saan jooñ Siria kunkønkønna, ki pa likirii nba tee salimpeenn kuna tusaa piintaa nan ñanna ki turib, ki bi nyii Mesopotamia nba be paapo na, nan Siria teeb nba be Maaka nan Soba yent ni na, ki baar nan taantorit nan li ñmakit-teeb. ⁷ Taantorit tusaa piintaa nan ñanlee nba ki bi din saan jooñ na, nan Maaka bat kunkønkønna na nyii ki chaan bi

* **18:12** 18.12 Seruya din tee kpanbar Defid niipooe.

kaan ki kpian Medeba-e. Ki Amonn teeb na mun nyii bi doi kur ni, ki teen siir nan bin kon.

⁸ Defid nba gbat linba tuun na yoo nba, ki u tun Joab nan u kunkonkonna na kur. ⁹ Ki Amonn jab na nyii set bi digbangbenir nba tee Raba na tɔonn po; ki batnba nba baar a bin taamm na, mun set digbann na kpjin.

¹⁰ Joab din la nan bi datai na saa lekiɓ tɔonn nan poor powa, ɲanne ki u gann Israel kunkonkonna nba mi konn fanu, ki sennib ki bi took Siria jab. ¹¹ U din jii kunkonkonna nba biar nae ki guun u naa bik Abisai, ki sennib ki bi took Amonn jab. ¹² Ki Joab yet Abisai a, “Li-i tee ki a la Siria jab na nyantimi, fan baar ki taanin. Li-i muni tee ki Amonn jab na yaa bin nyannani, n mun saa baar ki taana. ¹³ Ii wakii ki chee a par. Naant ki tin kon ti niib paak nan ninmonn, ki bia kon Yennu doi paak, ki Yennu loomm n tun.”

¹⁴ Ki Joab nan u jab saan a bin took Siria jab na, ki bi chiar. ¹⁵ Amonn jab nba din la Siria jab tiin yoo nba, ki bi mun seet Abisai boor ki chiar koɔ doo ni. Ki Joab ji ɲmat saan Jerusalem.

¹⁶ Siria teeb nba la nan Israel jab nyannib na, ki bi saan jii kunkonkonna nba be Siria doi nba be Yufrates mɔkir yondo po na, ki tan guumm Sobak, wunba din tee Hadadeser kunkonkonna saakoɔ, ki be Soba na. ¹⁷ Defid nba din gbat nna yoo nba, ki u taan Israel kunkonkonna kur, ki poot namm Joɔdann mɔkir, ki saan sennib ki bi took Siria jab. Li yoo na ki konn na piin. ¹⁸ Ki Israel jab wei Siria kunkonkonna na ki jiumm poor. Defid nan u jab din kpjii Siria taanjakira tusaa ɲanlore, nan kunkonkonna nba somm taatinii tusaa piinna. Bi bia din kpjii Siria kunkonkonna saakoɔ Sobak-a. ¹⁹ Kpanbara nba din jiantir Hadadeser na nba la nan Israel jab nyanniba na, ki bi ji maɲ nan Defid, ki teen u jiamm. Siria jab na ji din ki ban loon bin taan Amonn teeb.

20

Bianɲinba ki Defid nyann Raba doo (2 Samuel 12.26-31)

¹ Li din tee piare, ki tee yoo nba ki batnba tuu faa tobi; ki Joab jii kunkonkonna ki bi saan lek Amonn tin, ki gar saan koɔ Raba doo ki biirir, ki li kpant langbent. Naan ki Defid biar be Jerusalem. ² Amonn teeb din mɔk tingbann, ki bi yir Molek, ki li yir salima fokirik, ki li kpaiu tee nan salinkuna piintaa nan ɲanna na, ki tanbinyinyir nba daauk paar be fokirik maɲ paak. Ki Defid nyinnir ki tabin u moɲ fokirik paak. U bia din fat tiat bonchiann doo maɲ ni, ³ ki soor doo maɲ niib ki te ki bi tuun nan kanpinta jukii, nan pajara, nan koa. U bia din soor niib nba koɔ Amonn digbanlia ni ki teemm nna. Li poor po ki ɲoɔ nan u jab na kur ji ɲmat saan Jerusalem.

Bianɲinba ki Defid jab faa tobiɓii nan Filistia niwakita (2 Samuel 21.15-22)

⁴ Linba na poor poe, ki toɓ faa Filistia teeb, Geser doo ni, ki tee yoo nba ki Sibekai, wunba nyii Husa na, din kpjii niwakitir nba ki bi yiu Sipai na, ki bi ji nyann Filistia teeb.

⁵ Toɓleer bia din be, ki faa Filistia teeb; ki El-hanann, wunba tee Jiar bija na, din kpjii niwakitleer, ki bi yiu Lami, ki u tee Goliaf naa bik, ki nyii Gaaf. Ki u kpanbin kpakiiu tee nan daauk nba ki bi dia luu tana na.

⁶ Toɓleer bia din faa Gaaf. Ki niwakitir nna be leɲ, ki mɔk niibira ɲanloob-loob, nan taabira ɲanloob-loob. U din tee niwakita nba din be

yaayoo niwa na yaaboonne. ⁷ U din sukii Israel teeb na, ki Defid naa bik Sama bija Jonatann kpiiu.

⁸ Niib bantaa nba ki Defid nan u jab din kpiib na din tee Gaaf niwakita na yaaboonae.

21

Defid nba kan nikant bianjinba (2 Samuel 24.1-25)

¹ Sintaanii din loon wun baar nan daamii Israel teeb paak, ki te Defid dukin a wun kan Israel teeb nikant. ² Li paak Defid din yet Joab nan kunkonkonna saakab a, “Saant Israel tij kur po, laa nyii Beerseba ki saan tuu Dann booru, ki yin kan kunkonkonna na. N loon ki man bann baa tee bianjinbae.”

³ Ki Joab yeto a, “Yennu n te Israel teeb n namm pot taar kobik ki gar baa tee bianjinba motana. Chanbaa kpanbar, bi ki tee a jiamm kaa-a? Bee teen ki a loon ki a tun linba na, ki baar nan biit Israel teeb paaki?” ⁴ Kpanbar na din te Joab sak u momaan nae. Joab din nyii ki lin Israel tij kur poe, ki tan nmat jen Jerusalem, ⁵ ki wann kpanbar Defid jab nba jan nan bin saan tob, ki bi tee jab tusbamm nan tusaa kobik ki be Israel tij ni, ki Juda tij ni mun tee tusaa kobii nanna nan piinlore. ⁶ Joab din ki pukin Liifai booru nan Benjaminn booru na nikant ni, kimaan kpanbar nba din wanno bianjinba na ki nan turo.

⁷ Yennu par din ki man nan baa tun bianjinba na, li paak ki u dat Israel teeb tuba. ⁸ Ki Defid yet Yennu a, “Yennu, n biir nan maa tun linba nawa. Nyikin n biit ki chabin, n tun jatiwa.”

⁹ Yennu din pak nan Gaad, wunba tee nɔɔ Yennu sokinii na ki yet a, ¹⁰ “Ti saa pak Defid nan n saa wanno tubdatu booru muntaae ki wun gann yennkoɔ, ki n saa tun linba ki u gann.”

¹¹ Ki Gaad saan Defid boor, ki saa wanno Yennu nba yet linba, nnaan boio a, “A loon ki wun tun lanne ki turani? ¹² A loon ki kome n baa a tij ni bina nantaa amii a loon ki a dataie n wei bera nmaarii nantaa, ki a chyar ki nyikib, koo a loon yiarbiiuko n baa a tij ni daanjantaa, ki u malaka n lin Israel tij kur po ki kpi-ini? Turimin gatu, ki man nmat wann Yennu.”

¹³ Defid din jiin Gaad a, “N be parbichion nie. N ki loon man koɔ niib nuu ni; nnaant Yennu tiono n dat n tubir, kimaan u mok ninbatinu.”

¹⁴ Nanne Yennu din te ki yiarbiiuk baa Israel teeb paak, ki kpiib tusaa piinlore. ¹⁵ Yennu din tun malakae, a wun biir Jerusalem, nnaan malaka na nba yaa wun biir na, ki Yennu lebit u dudukit, ki yet malaka na a, “Nyikin, nna jaja.” Malaka na din be Jebus nirɔ nba ki bi yiu Arauna na jarik nie.

¹⁶ Defid din gokit got paapo ki la Yennu malaka na see sanpagbouj nan tingbouj sinsuuk ni, ki dia jukbanjiak u nuu ni, ki teen siir nan wun biir Jerusalem. Ki Defid nan Israel saakab lia botoliant, ki baa fabin tij ni. ¹⁷ Defid din miar Yennu ki yet a, “Yennu, mine tun yanbomm na, mine te ki bi kan nikant na, ki tatimm na mun tun bia? N Yomdaano Yennu, datir min nan n nateeb tuba, nnaan nyik niib na.”

¹⁸ Yennu malaka na din yet Gaad a wun wann Defid ki wun saan Arauna jarik boor, ki saa maa maruj binbintir ki tur Yennu. ¹⁹ Defid din sak Yennu wunu nba ki Gaad beto na, ki fiir saan. ²⁰ Jarik na boore, ki Arauna nan u bonjai banna be ki boo dii. Baa la malaka na yoo nba, ki bonjai na chyar ki saan bor. ²¹ Li yoo mane ki Arauna la kpanbar Defid baat, ki u seet jarik na boor, ki baa fabin tij ni. ²² Ki Defid yeto a, “Koin a jarik na ki turin,

ki man maa maruŋ binbintir ki tur Yennu, ki lin te yiarbiiuk nba be niib paak na n gbenn. Koin ki turin, li daauk nba tee bianjinba.”

²³ Ki Arauna yet Defid a, “Kpanbar, yentir tiŋ na, ki mann maruŋ ki tur Yennu nan faa loon bianjinba na; naajaie na ki a saa jii ki joob muu, ki lii tee mujoonu Yenpiinii, ki diboolanbanae na ki a kuun muu; diie na, ki n teena; li kur tee piiniie.”

²⁴ Naan ki Defid jiin Arauna a, “Aaai, n saa pa li daauk nba tee bianjinbae. N kan jii linba tee a yar ki tur Yennu ki li tee Yenpiinii, koo ki ji linba tee dafur ki mann mujoonu maruŋo.” ²⁵ Nanne Defid pa Arauna salimmɔna likbina kobii ŋanloob, jarik na paak, ²⁶ ki maa maruŋ binbintir lenj ki tur Yennu, ki mann mujoonu Yenpiinii nan weinanleeb Yenpiinii maruŋ. U din miar Yennu-e, ki Yennu turo gat u ki te ki muu nyii sanpaapo ki tan dii maruŋ nba be binbintir na paak.

²⁷ Yennu din bet malaka na a wun jiin u jukbanjiak na li toouk ni, ki u sak. ²⁸ Li yoo maŋe ki Defid la nan Yennu gat u miaruwa, li paak ki u ji mann maruŋ Arauna jarik boor. ²⁹ Yennu lanbouŋ nba ki Moses din ŋammir kunkoouk paak na, nan binbintir nba ki bi din tuu jokit maruŋ li paak na din be jiant boor, Gibeonn, li yoo maŋ. ³⁰ Naan Defid din ki fit saa lenj ki jiantir Yennu, kimaan u din tiin Yennu malaka jukbanjiak nae.

22

¹ Tɔn, ki Defid yet a, “Ti Yomdaano Yennu ŋasaakak na sii be nna nae. Binbintir nba nae ki Israel teeb sii mann mujoonu maruŋ li paak.”

Ki jiin Yennu ŋasaakak maanu siir po

² Nanne Defid tur mɔb, ki bi taan boorganu nba koo Israel tiŋ ni na, ki turib toonn, ki te bi siab koi tana nba saa maa Yennu ŋasaakak na. ³ U din turib kut ki li yab bonchiann, ki saa ŋamm kpai nan ganlokita, nan kutmɔnt ki li yab ki kaa bikinu. ⁴ U din te ki Taya nan Sidonn teeb baar nan kpek taabmuna, ki li yaba, ki tan turo. ⁵ Ki Defid yet a, “Yennu ŋasaakak nba ki n bija Solomonn tan saa maa na sii yab ki bia ŋan, ki mɔk sann tiŋ kur po, ŋaan n bik Solomonn daa ki mɔk yan nba saa fit maa. Li paak, n daa sii tee siire.” Nanne Defid tur bonmaakara ki li yaba, yoo nba ki u daa bi u manfoor ni na.

⁶ Defid tun yiin u bija Solomonn, ki tan beto a wun maa ŋasaakak ki tur Israel teeb Yomdaano Yennu. ⁷ Defid din yeto a, “N bik, n loon ki n maa jiantu ŋasaakake ki baakit n Yomdaano Yennu, ⁸ ŋaan Yennu betin nan n kpai niib ki bia faa tobii bonchiann; li paak son bonchiann nba ki n nyinna, u kan te ki n maa jiantu ŋasaakak ki turo; ⁹ ŋaan u turin mɔsonn a, ‘A saa mar bik; ŋooe saa dia doo, ki parmaasir nan foon sii be, kimaan n saa te ki wun la parmaasir nan foon, u datai kur boor. U sann sii tee Solomonn,* kimaan n saa te Israel teeb para-ii mei u naan yoo. ¹⁰ Nɔooe tee daano nba saa maa ŋaak ki turin. Ki u sii tee n bik, ki n mun sii tee u baa. Ki n saa kaan u maaru, ki bi sii dia Israel teeb nan yoo nba kaa paak.’ ”

¹¹ Defid bia din ŋamm tukin ki yet a, “Mɔtana, n bija, a Yomdaano Yennu-ii be nana, ki te ki a nyann ki fit maa ŋasaakak ki turo, nan waa senn bianjinba na. ¹² A Yomdaano Yennu n tura yanfoon nan bannu, ki lin te ki a fit dia Israel teeb nan u sennu nba tee bianjinba na. ¹³ Li-i tee ki a sak sennii nba kur ki Yennu din tur Moses a lii tee Israel teeb yar na, ŋann a

* 22:9 22.9 Solomonn paake tee “parmaasir nan foon.”

saa nyanna. Cheen a par, kii see kenken. A daa tiin jaŋmaanii ki biir a pari. ¹⁴ Ki jiin Yennu ŋasaakak na maanu po, n yabir ki lon salimmōna kuna tusaa kobik, nan salimpeena kuna tusbamm nawa, ki bia pukin kutmōnt nan kutlia nba be ki li ki mōk kann, ki bia teen siir nan taabii nan tanawa, ŋaan a lon ki pukin. ¹⁵ A mōk toontunna bonchiann: Niib be ki sii koi tana; ki maara nan kanpintanba be, ki siab be ki fit tuun toona kur, ¹⁶ ki tuun nan li salimmōna nan salimpeena nan kutmōnt nan kutlia. A ji piin toonn mar, ki Yennu sii be nana.”

¹⁷ Defid din wann Israel saakab kur a bin somm u bija Solomonn. ¹⁸ U din betib a, “I Yomdaano Yennu be nani, ki turi foon lokir kur po. U te ki n kon nyann niib nba tuu koo tir na ni na, ki bi ji tee yimm nan Yennu jiamme. ¹⁹ Mōtana, ii jiant i Yomdaano Yennu nan i para nan i sei kur. Piint kii maa Yennu ŋasaakak na, ki koon Yennu molor lakir nan kasii bona nba tee Yennu yar li ni, ki bi sii dia ki jiantir Yennu, ŋasaakak nba ki i saa maa ki tur ŋoo Yennu na ni.”

23

Ki jiin Liifai teeb toona po

¹ Defid nba din tan kpet yoo nba, u din dinn u bija Solomonn naame, ki teeno Israel teeb kpanbar.

Ki jiin Liifai teeb toona po

² Kpanbar Defid din yiin Israel saakab, nan mannteeb, nan Liifai teeb kur, ki taamm. ³ Liifai jab nba din dii bina piintaa koo ki gar nna, u din kamm nikante, ki bi kur taan tee tusaa piintaa nan ŋanniin. ⁴ Defid din gann tusaa piinlee nan ŋanna, a bii ŋmakitir Yennu ŋasaakak ni jiantii toona, ki gann tusaa ŋanloob, a bii gorii gbant paak, kii bia kii bu barii; ⁵ ki gann tusaa ŋanna, a bii tee tammōguura yonnu nan nyiok kur, ki bia gann tusaa ŋanna, a bii dia bonmumoot nba ki kpanbar na jii tur a bii yiin yanii kii dontir Yennu na.

⁶ Defid din bokit Liifai teeb na paabu muntaae, nan Liifai bonjai nba tee bianjinba na: ŋamme tee Gersonn nan Kohaf nan Merari.

⁷ Gersonn din mar bonjai banlee-e: Ŋamme tee Ladann nan Simej; ⁸ ki Ladann mar bonjai bantaa: Ŋamme tee Jehiel nan Setam nan Joel; ⁹ ŋamme din tee naakuut nba nyii Ladann maaru ni saakab. (Ki Simej mar bonjai bantaa: Ŋamme tee Selomof nan Hasiel nan Harann.) ¹⁰⁻¹¹ Li poor po ki Simej mar bonjai banna ki pukin: Ŋamme tee Jahaf nan Sina nan Jeus nan Beria, ki bi waa leeb paak saakatuk saakatuk. Jeus nan Beria maaru din ki yabi, li paak ki bi din taan bi kur ki bi tee naakuyenn.

¹² Kohaf din mar bonjai banna: Ŋamme tee Amram nan Is-har nan Hebronn nan Usiel. ¹³ U bijakper Amram-e din tee Aarōn nan Moses baa. Aarōn nan u yaaboona na, Yennu din bokitib bi kooe, ki bi gorii kasii bona, ki jokin bonnunubit Yenjiantu yoo, ki ŋamii Yennu ŋasaakak ni jiantii, ki sat piisin niib na paak, Yennu sanni, mōkmōk nan mōkmōk.

¹⁴ Yennu toontunno Moses bonjai din pukin Liifai teeb poe. ¹⁵ Moses din mar bonjai banlee-e: Ŋamme tee Gersonn nan Elieser. ¹⁶ Ki Gersonn yaaboona ni, Sebuel-e din tee bi saakoo. ¹⁷ Ki Elieser mar bonjayemmir, ŋooe tee Rehabia, ŋaan Rehabia din mōk yaaboona bonchiann.

¹⁸ Kohaf bija nba wei banlee ni tee Is-har-e, ki u mar Selomif, ŋooe din tee naakuuk na saakoo. ¹⁹ Ki Kohaf bija nba wei bantaa ni tee Hebronn, ki u din mar bonjai banna: Ŋamme tee Jeria nan Amaria nan Jasiel nan

Jekameam. ²⁰ Kohaf bija nba wei banna ni tee Useil-e, ki u mar bonjai banlee: Nämme tee Maika nan Isia.

²¹ Merari din mar bonjai banlee-e: Nämme tee Mali nan Musi; ki Mali mun mar bonjai banlee: Nämme tee Eleasar nan Kis. ²² Ki Eleasar kpo, ñaan ki mək bonjaki, see bonpoi kuukoo. U bonpoi na din kun bi baa waar Kis waase. ²³ Merari bija nba wei banlee ni tee Musi-e. U din mar bonjai bantaae: Nämme tee Mali nan Eder nan Jeremof.

²⁴ Niib nba nae din tee Liifai yaaboona, ki tee naakuuk naakuuk nan ñaak ñaak. Bi din kan bi kur ki sɔb bi sana. U yaaboona maŋ, wunba kur din dii bina piinlee koo ki gar nna din mək toonne ki tuun Yennu ñasaakak ni.

²⁵ Defid din yet a, “Timm Israel teeb Yomdaano Yennu tur u niib parmaasira, ki u moŋ saa koo Jerusalem mək mək nan mək mək. ²⁶ Ki Liifai teeb ji kii jikin Yennu lanbouŋ nan bona nba kur ki bi dia jiantir na.”

²⁷ Nan Defid sennu joontik na nba tee na, bi din kan Liifai teeb nba dii bina piinlee, koo ki gar nna, a bii tuun toona. ²⁸ Liifai teeb maŋ toonn din tee bii sommit Aaronn yaaboona, Yennu ñasaakak ni, kii gorii ñasaakak na dindouŋ nan li diit, kii ñamii kasii bona nan toonlia nba be ñasaakak na ni.

²⁹ Nämme din gorii ki ñamii boroboro nba ki bi jikit teen Yennu, nan yon nba tee jeet Yenpiinii, nan boroboro nba ki ñmat datin, nan boroboroleer nba pur, nan yon nba ñmat olif tiinii kpan* na kur; ki bi tuu bikii ki janjit Yennu ñasaakak ni piinii, ³⁰ ki bia tee bin set ki tur Yennu niipoouk, ki pako sanyiok ni nan daajoouk kur, ³¹ nan yoo nba ki bi jikit piinii ki jokit muu ki teen Yennu, li jiantu daar, koo ñmaapaan jaamm daar, koo jaanlia daar. Sennu din bee ki wann Liifai teeb kan nba sii tee bianinba, ki bi tuun toonn na yoo kur. Bi din tur Liifai teeb nae Yenjiantu toona, ki li tee bi toonn yoo kur. ³² Li din kpaab talase nan bii ñamii Yennu lanbouŋ nan kasii bona nba ki bi dia jiantir Yennu na, kii bia kii sommit bi nikpiimm nba tee Aaronn yaaboona na, Yenjiantu ñasaakak ni.

24

Ki jiin toona nba tee mannteeb yar po

¹ Aaronn yaaboona bokitu nba tee-e na. Aaronn din mar bonjai bannae: Nämme tee Nadab nan Abihu nan Eleasar nan Itamar. ² Ki Nadab nan Abihu kpo bi baa liik, ñaan ki mək waasi, ki bi ninjamm Eleasar nan Itamar biar tee mannteeb. ³ Kpanbar Defid din bokit Aaronn maarue koonn koonn, ki wann sɔɔ kur toonn nba tee. Ki Sadok, wunba tee Eleasar yaaboonn, nan Ahimelek, ki u tee Itamar yaaboonn nae, din tee u sommteeb, yoo nba ki u bokitir niib na ki teemm bi toona. ⁴ Bi din bokit Eleasar yaaboona koonn piik nan ñanloobe, ñaan bokit Itamar yaaboona koonn munniiin. Bi din tun linba na, kimaan jab nba tee ñei saakab na din yab Eleasar maaru nie. ⁵ Bi din to naatooote ki fit biit toona na deede, kimaan Yennu ñasaakak na ni saakab, nan Yennu toontunna saakab din be Eleasar nan Itamar yaaboona kura ni. ⁶ Eleasar nan Itamar naakuute din to naatoot maŋ, ki lebitir leeb.* Ki gbounsɔbirɔ Semaya, wunba tee Netanel bija, ki tee Liifai niɔ nae, din sɔb bi sana. Ki kpanbar nan u saakab nan manntoo Sadok, nan Ahimelek, ki u tee Abiatar bija, nan Liifai teeb saakab kur, nan mannteeb saakab kur dii siara.

* **23:29** 23.29 Olif tiinii kpan ñan, ki li daauk bia paar. * **24:6** 24.6 Koo: Bi din gann ñayenn-yenn Eleasar nan Itamar naakuut ni.

7-18 Baa din biit koonn piinlee nan nanna naakuuk na ni bianjinbae na, ki bi waa leeb paak, soo kur nan u toonn:
 Naatoot na din sint baa Jehoyarib paake,
 ki taar munlee ni, ki li baa Jedaya paak,
 ki Harinn wei muntaa ni, ki Seorim wei munna,
 ki Malkija wei munmu, ki Mijaminn wei munloob,
 ki Hakos wei munlore, ki Abija wei munniin,
 ki Jesua wei munyia, ki Sekania wei piik,
 ki Eliasib wei piik nan yenn,
 ki Jakim wei piik nan munlee,
 ki Hupa wei piik nan muntaa,
 ki Jesebeab wei piik nan munna,
 ki Bilga wei piik nan munmu,
 ki Imer wei piik nan munloob,
 ki Hesir wei piik nan munlore,
 ki Hapises wei piik nan munniin,
 ki Petahia wei piik nan munyia,
 ki Jeheskel wei piinlee,
 ki Jakinn wei piinlee nan yenn,
 ki Gamul wei piinlee nan munlee,
 ki Delaya wei piinlee nan muntaa,
 ki Maasia wei piinlee nan munna.

19 Bi din sob niib na sanae, nan toona nba ki bi turib, Yennu nasaakak ni, nan Israel teeb Yomdaano Yennu nba din senn bi yeeja Aaronn, ki u wannib bianjinba na.

Liifai teeb sanae na

20 Liifai booru nei saakaleeb sanae na:

Jedeya, ki u baa tee Sebuell, ki u yeeja tee Amram,

21 Isia, ki u yeeja tee Rehabia,

22 Jahaf, ki u baa tee Selomif, ki u yeeja tee Isar,

23 Hebronn bonjai, ki bi tee Jeria nan Amaria nan Jehasiel nan Jekameam, ki bi paa leeb paak saakatuk saakatuk,

24 Samir, ki u baa tee Maika, ki u yeeja tee Usiel,

25 Sekaria, ki u baa tee Isia, ki u yeeja tee Usiel, ki tee Maika ninja.

26 Merari yaaboona, ki bi tee Mali nan Musi, nan Jaasia. 27 Ki Jaasia mar bonjai bantaa, namme tee Soham nan Sakur nan Ibri. 28-29 Mali mar bonjai banlee, ki bi tee Eleasar nan Kis. Eleasar din ki mar bonjaki, nnaan ki Kis mar bonjayenn, ki u sann tee Jerameel. 30 Musi din mar bonjai bantaa: Namme tee Mali nan Eder nan Jeremof.

Liifai teeb maarue na.

31 Bi mun bia din to naatoote ki gann toona, nan bi ninjamm nba tee Aaronn yaaboona ki tee mannteeb na nba din tun bianjinba na, ki kpanbar Defid nan Sadok nan Ahimelek nan mannteeb nei saakab nan Liifai teeb nei saakab kur be ki dii siara. Bi din tun nnae ki tur soo kur ki li ki mok saakoo ki boi biki.

25

Ki jiin yanyinna nba be Yenjiantu nasaakak ni na po

1 Kpanbar Defid nan Liifai saakab din gann Liifai naakuut nae, a bin tuu liit kii nmakতির Yenjiantii toona: Namme tee Asaf nan Hemann nan Jedutunn naakuut. Namme sii sokint Yennu maan, kii biaki faa kona nan

duunii. Sana nba waa na tee niib nba ki bi din gannib a bin tuu liit jantii nae, nan toona nba ki koonn kur saa tun:

² Asaf bonjai bannae na: Sakur nan Joosef nan Netania nan Asarela. Asaf nba din sokint Yennu maan yoo nba kur ki kpanbar wannɔ nae din ηmakitirib.

³ Ki Jedutunn bonjai tee banloob, ηamme tee Gedalia nan Seri nan Jesaya nan Simeï nan Hasabia nan Matitia, ki bi baa Jedutunn tee bi ηmakit-ɔɔ, ki bi sokint Yennu maan ki bia faa kɔna ki dontir Yennu, ki teenɔ niipoouk.

⁴ Hemann bonjai din tee piik nan bannae: ηamme tee Bukia nan Matania nan Usiel nan Sebuël nan Jerimof nan Hanania nan Hanani nan Eliata nan Gidalti nan Romamti Eser nan Josbekasa nan Maloti nan Hotir nan Mahasiof. ⁵ Hemann nba din tee Yennu sokinii ki tur kpanbar na, ki Yennu turɔ bonjai piik nan banna, nan bonpoi bantaa, nan ηɔɔ Yennu nba din senn mɔsonn a u saa tun ki tur Hemann paη na. ⁶ Hemann bonjai na kur din tuu faa duunii nan kɔnae, ki bi baa Hemann ηmakitirib jantii yoo, Yennu ηsaakak ni. Asaf nan Jedutunn nan Hemann din tuu gaan ηmakita kpanbar boore.

⁷ Jab piinlee nan banna na kur din tumiie ki mi yanyinu nan bona faanu fanu, ki bi leeb Liifai teeb mun tumii li bian. Bi kur din taan ki tee jab kobii ηanlee nan piinniin nan banniime.

⁸ Ki bin fit bann toonn nba ki sɔɔ kur saa tun, bi din tuu ɔ naatɔɔte, faa lek tee nipaηη koo nikperi, faa lek tee wanntɔɔ koo tumiitɔɔe.

⁹⁻³¹ Jab kobii ηanlee nan piinniin nan banniin na, bi din bokitibe ηaak ηaak, koonn piinlee nan ηanna, ki koonn kur mɔk niib piik nan banlee, ki bi yeno tee bi saakɔɔ. Baa din waa leeb paak bianjinbae na ki tuun bi toona:

Sinsinn nirɔ din tee Joosef-e, ki u nyii Asaf naakuuk ni,
 ki Gedalia waa banlee ni, ki Sakur waa bantaa,
 ki Seri waa banna, ki Netania waa banηmu,
 ki Bukia waa banloob, ki Asarela waa banlore,
 ki Jesaya waa banniin, ki Matania waa banyia,
 ki Simeï waa piik, ki Usiel waa piik nan yeno,
 ki Hasabia waa piik nan banlee,
 ki Sebuël waa piik nan bantaa,
 ki Matitia waa piik nan banna,
 ki Jerimof waa piik nan banηmu,
 ki Hanania waa piik nan banloob,
 ki Josbekasa waa piik nan banlore,
 ki Hanani waa piik nan banniin
 ki Maloti waa piik nan banyia,
 ki Eliata waa piinlee,
 ki Hotir waa piinlee nan yeno,
 ki Gidalti waa piinlee nan banlee,
 ki Mahasiof waa piinlee nan bantaa,
 ki Romamti Eser wei piinlee nan banna.

26

Ki jiin Yennu ηasaakak na tammɔguura po

¹ Bi din gann Liifai teeb nba nae, a bii tee Yennu ηasaakak na tammɔguura: Meselemia, ki u nyii Kora naakuuk ni, ki u baa tee Kore, ki Kore tee Asaf bonjai na yeno. ² Meselemia din mar bonjai banlore, bi sanae waa leer paak saakatuk saakatuk na: Sekaria din tee bikperik, ki

Jedia-el waa, nan Sebadia nan Jatniel, ³ nan Elam nan Jehohanann nan Eliehoenai.

⁴ Ki Yennu teen piisin Obed Edom paak, ki u mar bonjai banniin, bi sanae waa leer paak saakatuk saakatuk na: Semaya nan Jehosabad nan Joa nan Sakar nan Netanel, ⁵ nan Amiel nan Isakar nan Peuletai.

⁶⁻⁷ Ki Obed Edom bikperik Semaya mar bonjai banloob, ñamme tee Otni nan Refael nan Obed nan Elsabad nan Elihu nan Semakia. Bi din tee niyuraa bi naakuuk ni, kimaan bi din mi toona bonchiann, ñaan Elihu nan Semakia din mantik mi toona ki gar bi kura.

⁸ Obed Edom bonjai nan bi nikpiimm kur din taan tee niib piinloob nan banlee. Bi din fit bi mɔŋ, ki mɔk paŋ nan bin tun toonn na.

⁹ Meselemia ñaateeb kur din taan tee piik nan banniime, ki fit bi mɔŋ nan toonn na.

¹⁰ Hosa nba nyii Merari naakuuk ni na din mar bonjai banna: Namme tee Simri, (ki u baa teenɔ saakɔɔ, ñaan ñɔɔ kaa din tee u bikperiki,) ¹¹ nan Hilikia nan Tebalia nan Sekaria. Hosa ñaateeb kur din tee niib piik nan bantaae, ki bi kur tee Yennu ñasaakak na tammɔguura.

¹² Yennu ñasaakak tammɔguura na, bi din bokitibe ñaak ñaak, ki bi be koonn koonn, ki wann sɔɔ kur u toonn ñasaakak na ni, nan baa wann Liifai boorleeb bianinba na. ¹³ Liifai maaru kur din tuu tɔ naatɔɔte ki gann tammɔb nba ki bi sii guu, ki li ki mɔk binba yab koo binba waari. ¹⁴ Selemia din tɔ ki gaar yondo po tammɔkɔɔkir; ki u bija Sekaria, wunba din tuu teen niib kpaanjanii na, tɔ ki gaar gaŋ po tammɔkɔɔkir, ¹⁵ ki Obed Edom tɔ ki gaar diitu po tammɔkɔɔkir; ki u bonjai tɔ ki gaar jeet diit guunu na. ¹⁶ Supim nan Hosa din tɔ ki gaar yonbaa po tammɔb nan Salekef tammɔb, ki li be paapo sɔnu na ni. Bi din tuu bokitir guuteebe, ki bi gaan leeb yoo kur. ¹⁷ Niib banloobe din tuu guu yondo po tammɔkɔɔkir na daar nɔɔk ni, ki niigaŋ po tammɔguura tee niib banna, ki niidiitu po tammɔguura tee niib banna. Ki jeet diit guura tee niib banna, daar kur ni, ki niib banlee guu diiuk kur. ¹⁸ Yonbaa po dindouŋ na, guura bannae din guu sɔnu nba gaar kɔɔ li ni na, ki guura banlee mun guu li nɔɔk ni. ¹⁹ Toona nba nae ki bi din bokit ki tur tammɔguura nba tee Kora nan Merari yaaboona.

Ki jiin Yennu ñasaakak na ni toonlia nba pukin po

²⁰ Liifai booru ni siab mun din tuu guu Yennu ñasaakak likirii diit, nan piinii nba ki bi jii tur Yennu na diit. ²¹ Ladann, wunba din tee Gersonn bonjai na yenɔe din tee naakuut bonchiann yeeja, ki pukin u bija Jehiel naakuuk. ²² Ladann bia din mar bonjai banlee pukin, ki bi sana tee Setam nan Joel, ñamme din tuu guu Yennu ñasaakak likirii diit nan jeet diit na.

²³ Bi bia din bokit toona ki tur Amram yaaboona nan Is-har yaaboona nan Hebronn yaaboona nan Usiel yaaboona.

²⁴ Ki Sebucl, wunba tee Gersom yaaboonn, ki u mun tee Moses bija nae, din tee binba gorii Yennu ñasaakak likirii na saakɔɔ. ²⁵ Li din nyii Gersom baa bik Elieser-e ki Gersom kpiin nan Selomif. Elieser din tee Rehabia baae, ki Rehabia tee Jesaya baa, ki Jesaya tee Joram baa, ki Joram tee Sikri baa, ki Sikri tee Selomif baa. ²⁶ Selomif nan u ñaateebe din gorii Yenpiinii nba ki kpanbar Defid, nan ñei saakab, nan naakuut saakab, nan kunkonkonna saakab jii ki tur Yennu na. ²⁷ Bi din jii tiat nba ki bi fat tɔb ni nae ki tur Yennu, a bii dia kii tuun nann toonn, Yennu ñasaakak ni. ²⁸ Selomif nan u ñaateebe din tee binba gorii bona nba ki Yennu sɔkinii

Samuel jii ki tur Yennu, nan kpanbar Sool nba tur linba, nan Ner bija Abner nba tur linba, nan Seruya bija Joab nba tur linba, nan linba kur ki niib tur Yennu, a bii dia kii tuun toona, jiantu njasaaak na ni.

Ki jiin Liifai teleeb toona po

²⁹ Is-har yaaboona nba tee Kenania nan u bonjai nae, ki bi din turib baatutoonn, njamme din tuu soobin gbant, ki bia bu Israel teeb maan.

³⁰ Ki Hebronn yaaboona tee Hasabia nan u nikpiimm, ki bi tee tusir nan kobii njanlore, ki tee nijaana, njamme din gorii Yenjiantii maan nan bat na maan, nan maan nba kur be Israel tij ni, Joodann mokir yonbaa po na. ³¹ Jeria din tee Hebronn yaaboonsaakar. Kpanbar Defid nba din dii naan, li bina piinna nie, ki bi din fiit la Hebronn yeeja njaak, ki la nan kunkonkonjaana nyii naakuuk na ni, ki koo Jaser, ki li be Gilead yent ni.

³² Jeria nan u nikpiimm kur din tee niib tusaa njanlee nan kobii njanlore, ki saa fit tun toona kur, ki tee nei saakab. Ki kpanbar Defid din gannib a bii be Rubenn booru ni, nan Gaad booru ni, nan Manase booru bokir nba be Joodann mokir yondo po na, kii njamii Yenjiantii maan nan bat njaamaan kur.

27

Ki jiin kunkonkonna toona bokitu po

¹ Israel teeb saakab sana na nan bi naakuut saakab nan kunkonkonna saakab nba din dia tingboun na toonae na. Njaarik kur, binn nook ni, jab tusaa piinlee nan njanlae din tuu be toona ni ki gaan leeb koonn koonn. Ki saakab nba njamakirib na mun gaan leeb njaarik kur.

²⁻¹⁵ Saakab nba nae din tuu tuun njaarik kur ni:

Sinsinn njaarik saakoo din tee Jasobeam-e, ki u tee Sabdiel bija, ki nyii Peres naakuuk ni, ki Peres naakuuk nyii Juda booru ni. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanlae.

Njaarik nba pukin munlee tee Dodai yar, ki u tee Ahohi yaaboonn. Ki Miklof tee wunba waa u paak. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanlae.

Ki njaarii njanlae ni tee Benaya yar, ki u tee manntoo Jehoyada bija, njooe din tee nijaana piintaa na saakoo, ki u bija Amisabad gaar u setu. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanlae.

Njaarii njanlae ni tee Asahel yar, ki u tee Joab naa bik, ki u bija Sebadia gaar u setu. U koonn tee jab tusaa piinlee nan njanlae.

Njaarii njanmu ni tee Samhuf yar, ki u tee Is-har yaaboonn. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanlae.

Njaarii njanloob ni tee Ira yar, ki u tee Ikes bija, ki nyii Tekoa. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanlae.

Njaarii njanlore ni tee Heles yar, ki u tee Efraim booru ni niru, njan nyii Pelonn. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanlae.

Njaarii njaniiin ni tee Sibekai yar, ki u nyii Husa doo ni, njan tee Sera naakuuk nba nyii Juda booru ni na niru. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanlae.

Njaarii njanya ni tee Abieser yar, ki u nyii Anatof, ki li be Benjaminn booru yent ni. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanlae.

Njaarii piik ni tee Maharai yar, ki u nyii Netofa. U din nyii Sera naakuuk nie. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanlae.

Njaarii piik nan yenn ni tee Benaya yar, ki u nyii Piratonn ki li be Efraim booru yent ni. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanlae.

Ŋmaarii piik nan ŋanlee ni tee Heldai yar, ki u nyii Netofa, (u din tee Otniel yaaboonne), ki u koonn mun tee jab tusaa piinlee nan ŋanna.

Ki jiin Israel booru saakab po

16-22 Sana nba nae tee Israel booru piik nan ŋanlee na tɔondamm:

Booru	Tɔondaano
Rubenn	Elieser, ki u tee Sikri bija;
Simeonn	Sefatia, ki u tee Maaka bija;
Liifai	Hasabia, ki u tee Kemuel bija;
Aaronn	Sadok;
Juda	Elihu, ki u tee kpanbar Defid ninja;
Isakar	Omri, ki u tee Maikel bija;
Sebulunn	Ismaya, ki u tee Obadia bija;
Naftali	Jeremof, ki u tee Asriel bija;
Efraim	Hosea, ki u tee Asasia bija;
Manase	yonbaa po bokir Joel, ki u tee Pedaya bija,
Manase	yondo po bokir Ido, ki u tee Sekaria bija;
Benjamin	Jaasiel, ki u tee Abner bija;
Dann	Asarel, ki u tee Jeroham bija;

²³ Kpanbar Defid din ki kan naasinpaauŋ nba ki baar bina piinlee na nikanti, kimaan Yennu din senn mɔsonn nan u saa te Israel teeb n pot nan ŋmaabira nba be sanpaapo nae. ²⁴ Ki Joab, wunba naa tee Seruya na din piin ki kaan nikant, ŋaan u din ki gbenn kaawa. Ki Yennu dat Israel teeb tuba, nikant na paak, li paak, niib na munn kann din ki sob teen kpanbar Defid gbounsaakauk ni.

Ki jiin saakab nba din gorii naan mɔkint paak na po

²⁵ Niib nba din tee saakab ki gorii naan mɔkint paak na sanae na:

Asmafef, wunba tee Adiel bija nae din gorii tiat diit nba be naan ŋaak, ki Jonatann, wunba tee Yusia bija na gorii tiat diit nba be digbangbenja nan li digbanbis ni, tiŋ na kur po.

²⁶ Ki Esri, wunba tee Kelub bija na gorii kpaant toona paak.

²⁷ Ki Simej, wunba din nyii Rama na, gorii daan tilɔna kpaant.

Ki Sabdi, wunba din nyii Sefam na, gorii tilɔna daan toona paak.

²⁸ Ki Baal Hanann, wunba din nyii Geder na, gorii kpai saanii nan tilontii nba be yonbaa po kunkonbis po na.

Ki Joas mun gorii olif tiinii kpan diit.

²⁹ Ki Sitrai, wunba nyii Saronn na din gorii bonkob-kpaarii nba kpaar bonkobit, Saronn paanu ni na.

Ki Safat, wunba tee Adlai bija na din gorii bonkob-kpaarii nba kpaar bonkobit baat ni na,

³⁰ Ki Obil, wunba nyii Ismael booru ni na din gorii binba kpaar laagumiinba na.

Ki Jedeya, wunba nyii Meronof na din gorii binba kpaar bonii.

³¹ Ki Jasis, wunba nyii Hagar booru ni na, din gorii binba kpaar pei nan buunii.

Ki jiin Defid kpaanteeb po

³² Jonatann, wunba tee kpanbar Defid baa waar na din tee kpaantɔ nba mɔk yame, ki bia tee gbounsobirɔ. Ki Jehiel, wunba tee Hakmoni bija

na din tuu tumii kpanbar na bonjai. ³³ Ahitofel-e din tuu tee kpanbar kpaantoo; ki Husai, wunba nyii Ark na din tee kpanbar na yook nan u maaruk. ³⁴ Ahitofel nba din kpo na poor poe, ki Abiatar nan Jehoyada, wunba tee Benaya bija na, ji din teen kpanbar na kpaan teeb. Joab-e din tee kunkonkonna saakoo.

28

Ki jiin Yenjiantu nasaakak na maanu po

¹ Kpanbar Defid din tun yiin Israel saakab kur, a bin taan Jerusalem: namma tee saakab nba gorii booru kur paak, nan saakab nba gorii tingbour na toona paak, nan saakab nba gorii naakuut paak, nan saakab nba gorii mokint nan bonkubit nba tee kpanbar nan u bonjai yar, ki pukin kpanbar nasaakab kur nan kunkonkonna saakab nan nijaana kur, ki bi taan leeb Jerusalem.

² Kpanbar Defid din fiir set bi tooonne ki yet a, "N naa waas nan n niib, gbiintir ki turin. N loon ki n maa njaake ki lii tee ti Yomdaano Yennu molor lakir nba tee u taakpakitir na dindoooor. N teen siir nan min maa njaak ki baakowa, ³ njaan Yennu man betin a min kaa saa maa njaak ki turo, kimaan n tee kunkonkonnoe, ki kpai niib bonchiann. ⁴ Timm Israel teeb Yomdaano Yennu-e gannin n baa njaateeb ni, a min nan n yaaboonae saa dia Israel teeb nan yoo nba kaa gbennu. U din nyinn Juda boorue a bii tee tooondamm, ki Juda njaak ni ki u gann n baa njaateeb. Njaak na teeb kura, njaan u par din peen nan wun gannin ki teenin Israel teeb kur kpanbar. ⁵ Yennu turin bonjai bonchiann; bi kur man, njaan Yennu gann Solomonn-e a wuu tee daano nba saa di Israel naan nba tee njo Yennu yar na.

⁶ "Yennu betin a, 'A bija Solomonn-e saa maa n njaak. N gann njo ki u sii tee n bik, ki n mun tee u baa. ⁷ N saa te ki u naangbour n wei, li-i tee ki u dia n wannu nan sennu nan waa diar motana bianjinba na.'

⁸ "Li paak, n niib, i be Yennu nan Israel teeb kur tooonne na. N beeri maa yii koo i Yomdaano Yennu sennii nba ki u wannit na fanu, ki lin te ki i fit koo tinjan na ni yoo kur, ki tan gaan tur i yaaboonae nba saa wei poor na."

⁹ Ki Defid yet Solomonn a, "N bija Solomonn, n beera nan ii mi a baa Yennu, kii jiantiro nan a par munn nan a yan kur. U mi ti dudukit nan taa loon linba kur. Fi-i baar u boor, u saa gaarawa, njaan fi-i turo kpinkpaar, u saa nyikae fas fas. ¹⁰ Li njan ki fan bann nan Yennu-e ganna, a fan maa u kasii njaak. Li paak, ii wakii ki maa nan parcheenu."

¹¹ Defid din wann u bija Solomonn bianjinba ki u saa maa Yennu nasaakak na, nan li tiat binbeboor, nan dileet nba pukin, nan Kasii yaa Kasii Boor, siaminba ki Yennu sii nyikin chabin yanbomm. ¹² U bia din turo lora nba kur ki u mok u dudukit ni, ki jiin dindont nan diit nba kur lintir, nan diit nba ki Yennu naatiat nan piinii nba ki bi teen Yennu na sii bi li ni. ¹³ Defid bia din wanno bianjinba ki u saa taan mannteeb nan Liifai teeb ki wannib baa tuu sii tuun bi toona bianjinba, Yennu nasaakak na ni, nan baa bia sii namii Yenjiantu toontunbona bianjinba. ¹⁴ Defid din wann salimpeena nan salimmona bianjinbae ki bi saa jii ki namm jiantu toontunbona man, ¹⁵ nan bianjinba ki bi saa jii namm fitir kur, nan fitsenta, ¹⁶ nan salimpeena teebula, nan salimmona teebula nba ki bi tuu saa jii boroboro kuna ki paan li paak ki tur Yennu. ¹⁷ U bia din wannib baa saa jii salinjana ki li yab bianjinba, ki namm li diitmooyarii nan senii nan boba, nan baa bia saa jii

salimpeena nan salimmōna ki li yab bianjinba ki ṛamm senii, ¹⁸ nan baa bia saa jii salinṛana ki li yabint tee bianjinba ki ṛamm binbintir nba ki bi sii dia bonnunubit ki jokin muu li paak. U din wannib baa saa teen bianjinba ki nan salima toruk ki tur bona nba mōk kpinkpant* nba lat Yennu mōlor lakir na paak. ¹⁹ Kpanbar Defid din yet a, “Linba na kur tee ṛmakita nba ki Yennu mōṛ din wannime ki n sob.”

²⁰ Kpanbar Defid din ṛamm yet u bija Solomonn a, “Ii wakii ki chee a par. Piint toonn na kii tuun, ki daa te sōṛ goi-ani, ki ti Yomdaano Yennu nba ki n jiantirō na sii be nana. U kan nyikaani, ṛaan u sii be nana nan faa tan saa gbenn jiantu ṛasaakak na paak toona. ²¹ Mannteeb nan Liifai teebe yen toona nba sii tuun Yennu ṛasaakak na ni. Toontunna be, ki sōṛ kur fit tuun toonn nba ki u tumii, ki teen siir nan bin somma; saakab nan niib na kur be a nuu ni.”

29

Ki jiin piinii nba ki bi saa jii maa Yennu ṛasaakak na po

¹ Kpanbar Defid din yet niib na kur a, “N bija Solomonn-e tee daano nba ki Yennu ganno, ṛaan u pōta ki daa ki mōk yami. Toonn nba tee lin tun na paar bonchiann, kimaan ṛasaakak na ki tee nisaarik yar kaa, ṛaan li tee ti Yomdaano Yennu yare. ² N yabir bonchiann ki lon tiat nba saa maa Yennu ṛasaakak nawa, li salimmōna, nan salimpeena, nan kutmōnt, nan kutlaana, nan taabii, nan tanbinyinyira nba daauk paar, nan tanjabirkara, nan tanpeena, nan tanbooru kur, ki li yab bonchiann. ³ Maa lek lon linba na, ṛaan n bia nyinn salimpeena nan salimmōna n tior jafaa ni ki pukin, kimaan n mōk lomm nan Yennu ṛasaakak na paak. ⁴ N tur salima nba ṛan, kuna tusaa kobik, nan salimpeena kuna tusaa kobii ṛanlee nan piinna, a lin jii ṛamm Yennu ṛasaakak dikpina, ⁵ nan salimmōna nan salimpeena nba ki toontunna saa jii ki nan bona. I ṛmee mun teen siir nan wun jii u piinii ki tur Yennu dinna?”

⁶ Ṽanne ki naakuut saakab, nan booru na saakab, nan kunkōnkōnna saakab, nan saakab nba gorii kpanbar mōkint na, tur nan bi para kur. ⁷ Bi din tur linba nae, a lin maa Yennu ṛasaakak, salimmōnkuna tusaa kobik nan piinlore, nan salimpeenkuna tusaa kobii ṛantaa nan piinna, nan kutmōnt kuna tusaa kobii ṛanloob nan piinlee, nan kutlaana tusbamm ṛantaa nan kobii ṛanna. ⁸ Binba din mōk tanbinyinyira nba daauk paar na din jii tur wunba gorii Yenjiantu ṛasaakak likiriie, ki bi yiu Jehiel, ki u tee Liifai booru, ki nyii Gersonn naakuuk ni na. ⁹ Niib na din tur nan bi para kure, ki mōk parpeenn, linba ki bi tur Yennu ki li yab na paak. Kpanbar Defid mun bia din kparamme.

Bianjinba ki Defid pak Yennu

¹⁰ Niib na kur tōonne ki kpanbar Defid din pak Yennu, ki yet a, “Yennu nba tee ti yeeja Jakob Yomdaano na, dontir tee a yare mōkmōk nan mōkmōk. ¹¹ Yennu, fine tee Yenjaann, ki mōk yiikoo, ki a baakir yab, ki a mōk nyannu nan ṛant bonchiann. Fine yen tingboun nan sanpaak kur, ki tee kpanbar gbenjir nba dia bona kur. ¹² Mōkint nan sanṛann kur nyi a boore, ki a dia bona kur nan a paṛ nan yiikoo; ki a fit dont niro ki u tee nijaann, ki mōk paṛ. ¹³ Mōtana, Yennu, ti teena niipoouk, ki dontir a sann nba tee baakir na.

* **28:18** 28.18 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ṛaan mōk kpinkpant.

14 “Min nan n niib kan fit tura siari, kimaan bona kur tee piiniie ki nyii a boor, ki ti jiin tura linba tee a yara. 15 Yennu, a mi nan ti manfoor na ni, ti tee nan saamm nae tingbouj na ni, nan ti yeejamm nba din tuu tee na. Ti tee nan yunyurj nba tuu gar nae, ki ti kan fit lok kuumi. 16 Ti Yomdaano Yennu, ti baar nan mokint na kur, a tin maa a jiantu njaake ki baakit a kasii sann, njaan li kur lek nyii a boor nie, ki bia tee a yar. 17 N mi nan fin Yennu bikint soɔ kur par, ki mok parpeenn nan binba mok binbenjanj. Bona nba na kur, n tura nan n par kur nan barmoniie, ki motana n jii la parpeenn nba ki niib na mok nan baa tura bi piinii nan bi para kur nawa. 18 Yennu nba tee ti yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakob Yomdaano na, njaant ki lomm na booru-ii be a niib para ni mokmok nan mokmok, ki te ki bii mok mosaku nana. 19 Turin n bija Solomonn par nba ki u sii loon wuu saak sennu nba ki a turit na nan u par kur, ki bia maa njaasaakak nba ki n teen siir nanna.”

20 Tɔn, ki Defid yet niib na kur a, “Pakin i Yomdaano Yennu.” Nanne niib na kur pak ki dont Yennu, wunba tee bi yeejamm Yomdaano Yennu na, ki baa fabin tinj ni ki tur Yennu baakir, ki bia tur kpanbar na baakir.

21 Laa yent sanyiok, ki bi baar nan bonkobit ki mann maruj ki tur Yennu, ki bia turo mujoonu maruj: naajai tusir, nan pejai tusir, nan pegana tusir, nan bonnyunyut Yenpiinii, nan Yenpiinia nba be kur, ki li janj Israel teeb kur paak. 22 Li daar bi din mok parpeenn bonchiann ki dii ki bia nyuu Yennu tɔonn.

Bi din moont taar munlee-e nan Solomonn-e tee kpanbar. Yennu sannie ki bi din moon kpan u paak nan nɔɔe tee bi kpanbar, ki bia moon kpan Sadok paak ki u tee bi manntɔɔ. 23 Tɔn, ki Solomonn ji gaar u baa Defid seenu ki tee kpanbar, nan Yennu nba wann bianjinba na. U din tee kpanbar nba laat nyannue, ki Israel teeb kur saak u mob. 24 Kunkonkonna saakab kur, nan nijaana kur, nan kpanbar Defid bonjai kur, din sat mob nan bi saa sikin bi moɔj kii waa kpanbar Solomonn. 25 Yennu din te ki Israel teeb kur tiin Solomonn, ki baakitɔ ki gar kpanbara nba tuu diab nawa.

Ki jiin kpanbar Defid kuun po

26 Defid, wunba tee Jese bija na din dii naan ki dia Israel teeb 27 bina piinna. U din kar Hebronn bina njanlore-e, ki kar Jerusalem bina piintaa nan nantaa. 28 U din tan kpetewa ki kpo. U din dii manu u manfoor ni, ki mok mokint, ki bia la baakir niib boor; ki u bija Solomonn-e din gaar u setu ki dii naan. 29 Kpanbar Defid bisin ni ki tan tuu u kpetuk labaar sob Yennu sokiniinba bantaa na gbant ni, njamme tee Samuel nan Natann nan Gaad. 30 U labaar manj want waa din dia doo bianjinba, nan waa paar bianjinbae, nan linba kur baarɔ, ki bia baar Israel teeb nan digbana nba kur kpiab.

Kpanbara BARKPERII munlee

Ki jiin 2 Barkperii gbouj na po

Gbouj na tukin ki beerit Israel naan yent nan Juda naan yent poe. Barkperii gbounsinsinn nan Barkperii gbouj njanlee na din tee gbounyemire, ki bi tan bokit ki li tee gbant njanlee. Baatusir ni, bi yi gbouj mane 2 Kronikils.

Bianjinba ki kpanbar Solomonn miar Yennu yanfoon po (1 Kpanbara 3.1-15)

¹ Solomonn, wunba tee kpanbar Defid bija na din dia Israel tingbouj ki nmakitir fanu, ki u Yomdaano Yennu teen piisin u paak, ki te ki u naangbouj kpai.

² Kpanbar Solomonn din pak nan Israel teeb nba tee kunkonkonna saakab ki gorii niib tusir tusir nan kobik kobik, nan barbuura, nan Israel booru saakab, nan naakuut saakab nan nilee nba be Israel tinj ni, ³ a bin wei u poor, ki bin saan Gibeonn, kimaan Yennu lanbouj nba ki ɔɔɔ Yennu toontunno Moses nammir kunkoouk paak na din be leje. ⁴ Yennu molor lakir na din be Jerusalem-e. Li din be lanbouj nba ki kpanbar Defid din chaan, yoo nba ki u nyii nan molor lakir man Kiriaf Jearim ki baar nann na nie. ⁵ Kutmont binbintir nba ki Besalel, wunba tee Uri bija, ki u yeeja tee Hur na din nammir na mun din be Gibeonn-e, Yennu lanbouj na tɔonn. Leje ki kpanbar Solomonn nan niib na kur din jiantir Yennu. ⁶ Kpanbar Solomonn din saan Yennu lanbouj na boore, ki saa mann mujoonu Yenpiinii maruɔ, kutmont binbintir na paak, ki jiant Yennu. U din kpai bonkobit tusir ki joor muu li paak.

⁷ Li daar nyiok ki Yennu dokit Solomonn paak ki yeto a, “A loon bee ki man turani.”

⁸ Ki Solomonn jiin a, “A tun a lonchiɔɔ ki tur a toontunno, n baa Defid, yoo nba gar, ki motana ki a te ki n set u seenu ni ki dii naan. ⁹ N Yomdaano Yennu, gbeent masonn nba ki a sat ki tur n baa Defid na. Fine dinnin naan a mii dia niib nba yab ki kaa kann na. ¹⁰ Li paak, turimin yanfoon nan bannu nba ki n saa fit dia niib na. Nna-i kaa, n saa teen nlee ki dia a niburuɔ na?”

¹¹ Ki Yennu yet Solomonn a, “A gann linba nana. A bo saa fit boin mokint koo likirii po, koo yudantuk po, koo a datai n kpo po, ki bia fit boi a moɔɔ manfofoouk po, njan ki a boi yanfoon nan bannu po, a lin te ki a fit dia n niib nba ki n teena bi kpanbar na. ¹² N saa tura yanfoon nan bannu, ki bia pukina gor nan likirii nan yudantuk, ki lin gar kpanbara nba dii a liik, nan binba saa wei a poor.”

Ki jiin Kpanbar Solomonn paɔ nan mokint po (1 Kpanbara 10.26-29)

¹³ Nanne ki Solomonn nyii Yennu lanbouj nba be Gibeonn, ki li tee Yenjiantboor na, ki saan Jerusalem. Leje ki u din saa dia Israel teeb. ¹⁴ U din mok taantorit tusir nan kobii nanna, nan taanjakitii tusaa piik nan njanlee. U din te yemm be Jerusalem-e, ki leeb mun be digbanlia

ni. ¹⁵ U naan yoo, salimpeena nan salimmōna din nyor Jerusalem nan tana nba nyor bianjinba nae, ki kpekii bia gbee ki tee nan sinsabii nba be Juda yent ni kunkonbis paak bianjinba na. ¹⁶ Kpanbar na toontunnae din gorii ki n̄makitir taanii nba nyi Musri nan Silisia ki koo u doo ni, ¹⁷ nan taantorit nba nyi Ijpt ki koo na. Ki bi din koi Hef nan Siria kpanbara taanii nan taantorit, ki taantoruk daauk tee salimpeenkuna piik nan n̄an̄m̄mu, ki taamm daauk mun tee salimpeenkuna n̄anna.

2

Ki jiin Yenjiantu n̄asaakak maanu siir teenu po (1 Kpanbara 5.1-18)

¹ Kpanbar Solomonn din dukin nan wun maa n̄asaakak ki lii tee siaminba ki bi sii jiantir Yennu, ki bia maa u moŋ n̄aak. ² U din gann jab tusaa piinlore, ki bi sii jikin tanmaabona, ki gann jab tusaa piinniin, ki bi sii koi tana joot ni, ki jab tusaa n̄antaa nan kobii n̄anloob tee binba sii gorii toontunna na.

³ Solomonn din tun toonii Taya kpanbar Hiram boor ki yet a, “N̄aant ti lakin kii di daak nan faa din tuu be nan n baa Defid bianjinba ki din koo kpek taabii a wun maa u n̄aak na. ⁴ N yaa man maa n̄aake ki baakit n Yomdaano Yennu. N̄aak na sii tee kasii boor nba ki min nan n niib sii jiantir Yennu-e, ki jikit bonnunubit ki jokin, siaminba ki ti sii teeno kasii boroboro yoo kur na, leŋe ki ti sii teeno mujoonu Yenpiinii sanyiok ni nan daajoouk kur, nan li foon daar kur, nan n̄maapaan̄ jaamm kur, nan kasii daa kur, ki baakit ti Yomdaano Yennu. U wannit a tii dia sennu maŋ yoo kur. ⁵ N̄aak nba ki n yaa man maa na, li sii yab bonchiann, kimaan Yennu tee Yenjaann ki gar yennii nba be. ⁶ Soɔ kan fit maa n̄aak ki tur Yennu, kimaan sanpaak nan sanpagbant yabint n̄aan u kan fit koo li ni. Ki maa yaa n maa Yenjiantu n̄asaakak na, li tee siaminba ki n sii jokin bonnunubite ki teeno. ⁷ Ton, turimin niro nba mok yan ki saa fit jii salimmōna nan salimpeena nan kutmont nan kutlia ki tun nann toonn, ki bia jii gungunb̄onwuwur nan gungun-m̄onwuwur nan gungun-m̄oŋ ki luur. Li daano saa tun nan toontunna nba be Juda nan Jerusalem, ki n baa Defid din gannib nae. ⁸ N mi nan a jab na mi tichooonu fanu, li paak, turimin kpek nan langberj nan naaseek taabii nba be Lebanonn. N teen siir nan man te n jab na n baar ki somm a yab ⁹ ki bin choo linba sii yab, kimaan n̄aak nba ki n yaa man maa na sii yab, ki bia n̄an bonchiann. ¹⁰ N saa tura jeet nba saa dinn tichooa na, ki li tee dii nba ki bi dia tee boroboro baajii tusaa piinna nan n̄anna, nan dimonii baajii tusaa piinna, nan tilooa daan galint tusaa kobik, nan olif tiinii kpan* galint tusaa kobik.”

¹¹ Kpanbar Hiram din jiin Solomonn gbouŋ ki yet a, “Kimaan Yennu nba loon u niib na paak, ki u teena bi kpanbar. ¹² Pakin Israel teeb Yomdaano Yennu, wunba nan sanpaak nan tinj. U tur kpanbar Defid bik nba mok yanfoon, ki gbee nan bannu nan subinii, ki u dukin nan wun maa n̄aak ki tur Yennu, ki bia maa u moŋ n̄aak. ¹³ N jikit nuu toontunno nba sub, ki bia mi toonn fanu, ki bi yiu Hiram na, ki teena. ¹⁴ U naa nyii Dann booru nie, n̄aan ki u baa nyii Taya. U tumii waa saa jii salimmōna koo salimpeena koo kutmont koo kutlia koo tana koo taabii ki n̄amm bonawa. U bia saa fit jii gungunb̄onwuwur koo gungun-m̄onwuwur koo gungun-m̄oŋ koo chabn̄ann, ki tun nann toonn. U saa fit kpee ki bia jab ninnaun

* 2:10 2.10 Olif tiinii kpan n̄an, ki li daauk bia paar.

nba kur ki bi turo. Naant ki wun tun nan a nuu toontunna na, ki bia kii tuun nan binba din tuun ki teen a baa Defid na. ¹⁵ Li paak, a ji turit boroboro dii nan dimonii nan daan nan olif tiinii kpan nba ki a sat mob nan a saa turit na. ¹⁶ Ti saa choo kpekii nba be Lebanonn kunkona ni, ki a loon na kur. Ti saa taanire ki lor ki paanir mokgbenjir paak, ki lin pukit saan Jopa. Leje ki a saa jii daat manj ki saan naan Jerusalem.”

Baa piin Yenjiantu nasaakak na maanu bianjinba
(1 Kpanbara 6.1-38)

¹⁷ Kpanbar Solomonn din kan boorganu nba be Israel tij ni na nikant, ki li naan nan nikant nba ki u baa Defid din kan na. Boorganu jab din tee tusaa kobik nan piinymu nan ntantaa nan kobii ntanloob. ¹⁸ U din gann jab na ni tusaa piinlore a bii jikit ntak na maanu tiat, ki gann tusaa piinniin a bii koi tana joot ni, ki tont jab tusaa ntantaa nan kobii ntanloob na, a bii gorii toontunna na, ki toonn-ii tuun.

3

¹ Ki Kpanbar Solomonn maa Yenjiantu nasaakak na Moria kunkonn nba be Jerusalem na paak, ki tee siaminba ki Yennu din dokit u baa Defid paak na. Lej din tee Jebus booru niru nba ki bi yiu Arauna na jarike. ² U din piin maanu, u naan bina ntanna ni, li ntamarii ntanlee, daantanlee daare. ³ Nasaakak manj fiakir fokint tintann paak din tee taakaabii piintaa, ki yarin taakaabii piik. ⁴ Li naakutok din yarin taakaabii piik, ki ntak na sanpaapo fokint tee taakaabii piik.* Bi din taan salimae ntak na nook ni kur po. ⁵ Bi din kpa kpek taabiie ki dokin ntak na nook ni dikpina kur, ki taanir salinjana, ki nan kaatii nan jarit salima na paak. ⁶ Kpanbar na din ntamm Yenjiantu nasaakak na, ki li ntan bonchiann nan burchintana, nan salima nba ki u nyii nann Parfaim tij ni. ⁷ U din jii salimae ki taan ntak na dikpina, nan li yokaa, nan li tammot, nan li gana paak. Nu u toontunna na din nan bona nba mok kpinkpante† ki tabin dikpina na paak. ⁸ Li nook ni diiuk nba ki bi yir Kasii yaa Kasii boor na fokint din tee taakaabii piike, ki yarin taakaabii piik, ki li tee nasaakak na yarimu kur. U din jii salinkuna, ki li kpaui tee nan karwanta baajii kobii ntanlee nan piinymu nawa, ki taan Kasii yaa Kasii boor dikpina na, ⁹ ki jii salima ki li yabint tee nan borik gbinn na, ki ntammir kpai, ki bia taan li sanpaapo diit na nan salima.

¹⁰ Kpanbar na din tee ki u nuu toontunna na jii kut ki ntammir bona nba mok kpinkpant banlee, ki porib salima, ki toonir Kasii yaa Kasii boor. ¹¹⁻¹³ Ki bi see lej ki kpia leeb ki tor tammob. Ki yenokoo kur mok kpinkpant ntanlee, ki kpinkpoun kur fokint tee taakaabii ntanlee nan waan, ki bi kpinkpant pobit diiuk na sinsuuk ni ki siit leer, ki bia tant, ki tuu dikpina na, ki li kur taan tee taakaabii piik. ¹⁴ Chinchenn nba din joon ki bokit Kasii yaa Kasii boor na, bi din jii chabntanne nan chablia, ki jii gungunbonwuwur, nan gungunmonwuwur, nan gungun-mon, ki luu bona nba mok kpinkpant na li paak.

Ki jiiin kutmont toota ntanlee na po
(1 Kpanbara 7.15-22)

¹⁵ Kpanbar na din maa toota ntanlee, ki sennir Yennu nasaakak na toonn, ki yenn kur fokint tee taakaabii piik nan ntanlore, ki li yur fokint tee

* 3:4 3.4 Siab yaa li tee taakaabii piinloobe. † 3:7 3.7 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ntan mok kpinkpant.

taakaabii ñanlee nan waan. ¹⁶ U din nan bona nba naan jarit, nan linba naan tiik loona na, toota na yur paak. ¹⁷ U din senn toota na Yenjiantu ñasaakak tammɔb kpɛje. Linba din be niidiitu po na sann tee Jakinn, ki linba mun be niiganj po na sann tee Boas.

4

Ki jii Yenjiantu ñasaakak na tiat po (1 Kpanbara 7.23-51)

¹ Kpanbar Solomonn din jii kutmɔnte ki maa maruñ binbintir, ki li fɔkint tee taakaabii piik piik loka na kur po, ñaan dokii taakaabii ñanñmu. ² U bia din jii kutmɔnt ki maar nyunbuuk bonkunkunn, ki li sumii taakaabii ñanlee nan waan, ki yarin nɔɔk ni taakaabii ñanñmu, ki loka ni yarin taakaabii piik nan ñanñmu ki lint. ³ Bi din nan naajai ninnañjo, ki lint buuk na guunii ñanlee. ⁴ Nyunbuuk na din tɔɔ kutmɔnt naajai piik nan banlee paake, bantaa din tor bi numm niiganj poe, ki bantaa tor yonbaa po, ki bantaa tor niidiitu po, ki bantaa tor yondo po. ⁵ Nyunbuuk na kpakiiu din tee nan niibifoouk fɔkint nae, li mɔgbana din naan kɔb yare, ki yat paapo nan tipuuk nba tuu yit bianinba na. Nyunbuuk na din saa fit kɔɔ nan galint tusaa piik nan ñanñmu nawa. ⁶ Bi bia din ñamm kutsɔnt piik, a bii dia kii wu bonkobit nant nba ki bi saa joor muu ki li tee maruñ yar na, ki senn kutsɔnt ñanñmu ñasaakak na niidiitu po, ki senn kutsɔnt ñanñmu niiganj po. Nyun nba din be buuk na ni din tee mannteeb nae-ii dia kii wu bi mɔj.

⁷⁻⁸ Bi din ñamm salima fitsenta piike, nan sennu nba wann bianinba na, nan teebula piik, ki kɔɔ sennir ñasaakak na ni, ki senn fitsenta ñanñmu niidiitu po, ki bia senn fitsenta ñanñmu niiganj, ki senn teebula ñanñmu niidiitu po, ki bia senn ñanñmu niiganj po. Bi bia din ñamm salima senii kobike, ki bi sii dia mii.

⁹ Bi din ñamm nɔɔk ni dindonjouk, ki li tee mannteeb yar, ki bia ñamm nanyer po dindonjouk. Gana nba din be dindonjot sinsuuk ni na, bi din taanir kutmɔnte. ¹⁰ Bi din senn nyunbuuk na Yenjiantu ñasaakak na niidiitu po lotik nie.

¹¹⁻¹⁶ Huram mun bia din ñamm boba nan sofira nan senii. U din gbenn bona nba ki u sat mɔb ki tur kpanbar Solomonn nan u saa ñamm ki tur ñasaakak na. Li din tee:

toota ñanlee,

nan li yura ñanlee nba naan senii, ki tɔɔ toota na paak,

nan kut jarit nba ki bi luu ki paa toota yura paak,

nan kutmɔnt loona kobii ñanna, ki li kur tɔɔ chaabii ñanlee-lee, ki lint toota na yura paak,

nan torit piik,

nan tatilanmanbana piik,

nan nyunbuuk,

nan naajai ninnant piik nan ñanlee nba ki nyunbuuk tɔɔ li paak na,

nan boba nan sofira nan diitmɔyaarii.

Huram, wunba tee nuu toontunna saakɔɔ nae, din jii kutmɔnt nba ki bi ñammir ki nan bona nba na kur, nan kpanbar Solomonn nba din wannɔ a wun ñammir, ki bii diar Yenjiantu ñasaakak ni bianinba na.

¹⁷ Kpanbar na din te ki bi ñamm li kur, saauk boor nba be Sukof nan Sereda sinsuuk ni, Joɔdann mɔkir baaok ni nae. ¹⁸ Bi din ñamm bonloña bonchiann leñ, ki bi sɔɔ din kan fit bikin ki la kutmɔnt nba ki bi jii ñamm bona mañ yabint nba tee.

¹⁹ Kpanbar Solomonn din jii salimae ki nhamm bona nba be Yenjiantu nasaakak na ni: li maruɲ binbintir, nan teebul nba ki bi paa boroboro ki teen Yennu, ²⁰ nan fitsenta, nan salinɲana fita nba ki bi sii dia jokin Kasii yaa Kasii tɔɔnn, nan sennu nba wann bianɲna na, ²¹ nan tipuuk bonnankara, nan fita nan babitii, ²² nan fita bonɲmakint-kara, nan senii, nan sipiat nba sii tee bonnunubit li ni, nan tatilaat nba sii jikin musankɔɔna. Bi din jii salinɲanae ki nan linba na kur. Yenjiantu nasaakak na nanyer po gana, nan Kasii yaa Kasii boor gana na, bi din taanir salimae.

5

¹ Kpanbar Solomonn nba din tun Yenjiantu nasaakak na toona ki gbenn yoo nba, ki u ji jii bona nba ki u baa Defid din jii tur Yennu na, ki kɔɔn Yenjiantu nasaakak na ni: li salimpeena, nan salimmɔna nan bona nba kur be.

*Bianɲna ki bi baar nan mɔlor lakir na ki kɔɔn nasaakak na ni
(1 Kpanbara 8.1-9)*

² Ki kpanbar Solomonn tun yiin Israel booru saakab nan naakuut saakab a bin taan Jerusalem, ki saan Defid doo nba tee Sayɔnn na ki be Jerusalem maɲ na, ki jii Yennu mɔlor lakir na ki kɔɔn nasaakak na ni. ³ Ki bi kur tikir Lanbont Jaamm na yoo. ⁴ Israel saakab na kur nba din tikir yoo nba, ki Liifai teeb wokit Yennu mɔlor lakir na, ⁵ ki saan nann nasaakak na boor, ki mannteeb nan Liifai teeb na bia chaat Yennu lanbouɲ nan li bona kur, ki saan nann nasaakak na ni. ⁶ Kpanbar Solomonn nan Israel teeb kur din taan leeb mɔlor lakir na boor, ki kɔt pei nan nei bonchiann ki mann maruɲ. ⁷ Ki mannteeb na ji jii mɔlor lakir na ki kɔɔn nasaakak na ni, ki saa sennir Kasii yaa Kasii boor, ki li be bona nba mɔk kpinkpant na* loɲ ni. ⁸ Bona maɲ kpinkpant din lat piin mɔlor lakir nan daat nba ki bi tuu soor ki jii nawa. ⁹ Dasoorkara na nba din fok bianɲna na, nirɔ-i set kpian Kasii yaa Kasii tammɔb nae ki u saa lar, njan wuu fokit u kan lari. Daat maɲ bia daa be leɲ nan dinna. ¹⁰ Siar din kaa mɔlor lakir na ni ki pukin tanpatlai njanlee nba ki Moses din kpeen Sainai jɔɔr boor na, siaminba ki Yennu din lor nan Israel teeb, yoo nba ki bi nyii Ijpt ki baat na.

Ki yiin Yennu maɲ yentchiɔɲ po

¹¹ Mannteeb na kur din seet Kasii na boore. Mannteeb nba din be leɲ na din nhamm bi mɔɲe, ki li ki mɔk waa nyii koonn nba ni.

¹² Liifai teeb na yanyinna din tee Asaf nan Hemann nan Jedutunn nan bi bonjai nan bi nikpiimm, ki din lia tapeenii† ki saan set yondo po, binbintir na boor, ki faa duunii nan kɔna, ki mannteeb kobik nan piinlee peeb naatuna. ¹³ Ki naatunpebira nan yanyinna kur taan yomm ki yiin kunkɔyenn ki dontir, ki bia teen Yennu niipoouk. Bi din peeb naatuna nan duunii nan bonmumɔot nba kur be, ki leeb waa ki yiin ki dont bi kunkɔra ki piak Yennu, ki yeen a,
“Pakin Yennu man, kimaan u njan,
ki u lomm kaa gbennu.”

Ton, ki sanpagbouɲ gbee Yenjiantu nasaakak na ni. ¹⁴ Mannteeb na ji din ki fit tukin ki tun jiantii toona, kimaan sanpagbouɲ nba be nan yabint Yennu yentchiɔɲ ki gbee nasaakak na paak.

* 5:7 5.7 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, njan mɔk kpinkpant. † 5:12 5.12 Bi yi tiat maɲ “linenn”, ki li maakit gbanant.

6

*Bianjinba ki Solomonn pak maan ki tur niib na
(1 Kpanbara 8.12-21)*

¹ Nanne ki kpanbar Solomonn miar Yennu, ki yet a, “Yennu, fine yet nan a sii be sanpagbouj nan bunbonn nie.

² Mɔtana, n maa n̄asaakak nba n̄ane ki tura, siaminba ki a sii be yaayoo siiyoo.”

³ Ki Israel teeb na kur see lej, ki kpanbar na n̄mant u numm ki tokinib, n̄aan miar Yennu piisin bi paak, ⁴ ki yet a, “Pakin timm Israel teeb Yomdaano Yennu nba din dia u mɔsonn nba ki u senn ki tur n baa Defid, yoo nba ki u din yeto a, ⁵ ‘Laa nyii yoo nba ki n din nyinn n niib Ijijt tij ni ki tan tuu dinna na, n din ki gann digbansiar Israel tij ni, ki li tee siaminba ki bi saa maa n̄asaakak kii jiantirimi, n bia ki gann soɔ a wun dia n niib Israel teebi. ⁶ N̄aan mɔtana n ji gann Jerusalem-e, a bii jiantirin lej, ki bia gann fin Defid a fan dia n niib Israel teeb.’ ”

⁷ Solomonn din n̄amm tukin ki yet a, “N baa Defid din dukin nan wun maa n̄asaakak, ki bii jiantir timm Israel teeb Yomdaano Yennu lej, ⁸ n̄aan ki Yennu yeto a, ‘A din mɔk mɔnii nan faa loon fan maa jiantu n̄asaakak ki turin na. ⁹ N̄aan a kan ban maari. A t̄ioj bijae tan saa maar; n̄oɔe saa maa n n̄asaakak man.’

¹⁰ “Ti Yomdaano Yennu gbeen mɔsonn nba ki u senn nawa, ki mɔtana n gaar n baa setuwa ki dii Israel naan, ki bia maa n̄asaakak nba ki ti sii jiantir timm Israel teeb Yomdaano Yennu lej. ¹¹ N jii molor lakir nba ki tanpatlai be li ni, ki tee linba ki Yennu din sob u molor nba ki u din lor nan Israel teeb li paak na, ki koon n̄asaakak na niwa.”

*Ki jiin Solomonn Yenmiaru po
(1 Kpanbara 8.22-53)*

¹² Tɔn, Solomonn din set Yennu maruj binbintir na boore, Israel teeb kur tɔonn, n̄aan donn u nii ki miar Yennu. ¹³ Solomonn din n̄amm kutmɔnt binbintir nba ki bi see li paak ki piak maan na, ki bir n̄aak na dindonjouk sinsuuk ni, li fɔkint nan yarimu din tee taakaabii n̄anlee-lee nan waan, n̄aan dokii taakaabu nan waan. U din doo binbintir na paak, ki gbaan siaminba ki niib kur saa lau, n̄aan donn nii sanpaapo, ¹⁴ ki miar Yennu ki yet a, “Timm Israel teeb Yomdaano Yennu, yensau ji kaa sanpaapo nan tij na ni, ki tee nan fin na. A dia a molor nan a niib, ki bia wantib a lomm, yoo nba ki bi sak a mɔb nan bi para kur. ¹⁵ A dia a mɔsonn nba ki a din senn ki tur n baa Defid na, kimaan dinna a mɔbonn kur teen mɔniwa. ¹⁶ Mɔtana, timm Israel teeb Yomdaano Yennu, ii dia a mɔsonleer nba ki a din senn ki tur n baa ki yeto nan yoo kur u yaaboonne sii yoo tee Israel teeb kpanbar, li-i tee ki bi yoo saak a mɔb nan waa din saak bianjinba na. ¹⁷ Li paak, timm Israel teeb Yomdaano Yennu, a n̄aan ki bont kur n tun nan barmɔnii nan faa din sat ki tur a toontunno Defid na.

¹⁸ “N̄aan Yennu, a saa fit kii be nisaarii sinsuuk ni, tingbouj na paaka-a? Sanpaak na kur gbaa ki yarin jaɲ nan fii be lej, ki nlee n̄asaakak nba ki n maa na sii yarin ki jaɲani? ¹⁹ N Yomdaano Yennu, n tee a toontunnɔe, gbiintir n miaru ki tun maa mei ki loon linba dinna na. ²⁰ Ii guu n̄asaakak na, yonnu ni nan nyiok kur. A sat mɔb nan siaminba nae ki a niib sii jiantira, li paak, a gbiint ki turin yoo nba ki n tor numm n̄aak na paak ki meia. ²¹ A gbat n miaru, nan a niib Israel teeb miaru, yoo nba ki bi set

tor n̄asaakak na po, ki miara; faa be a n̄aak ni, Yendouŋ ni na, a gbat ti miaru ki nyik chab ti biit.

22 “Li-i tee ki bi yet a nirɔ tun ki biir u loɔ, ki bi baar nanɔ, a maruŋ binbintir boor n̄asaakak na ni, a wun por mɔb nan u ki biir siar; 23 Yennu, faa be Yendouŋ ni na, a gbiint ki bu ki tur a daaba. A dat wunba mɔk biit na tubir, ki lin janɔ, n̄aan nyik wunba mɔk mɔnii na.

24 “Li-i tee ki a niib Israel teeb datai nyannib kimaan baa tun ki biira na paak, ki bi jen a boor, ki baar n̄asaakak na ni, ki meia nan sikin-n-mɔŋ, ki loon nyikin chab, 25 faa be Yendouŋ ni na, a gbiint bi miaru ki nyik chab a niib bi yanbɔmm, ki jen namm tiŋ nba ki a jii tur n̄amm nan bi yeejamm na ni.

26 “Li-i tee ki a niib tun yanbɔmm ki biira, ki a soor saak, ki bi nyik bi yanbɔmm ki set tor n̄asaakak na po, ki meia nan sikin-n-mɔŋ, 27 Yennu, faa be yendouŋ ni na, a gbiint bi miaru, ki nyik chab a daaba Israel teeb yanbɔmm, n̄aan wannib ki bin tun linba n̄an, ki a te saak n baa tingboun na paak, tingboun nba ki a tur a niib, ki li tee bi faar na.

28 “Li-i tee ki kon baa tiŋ na paak, koo ki yiarlɔɔrkara baar, koo ki wɔruk baar ki koor bonbuburit, koo ki naasuut baar, koo ki datai wor a niib na, koo li-i taŋi tee yiarbiik, koo baatuk be bi sinsuuk ni, 29 fan gbiint bi miaru. Ki li-i tee a niib Israel teeb na yeno set tor n̄aak na, ki donn u nii, n̄aan miara nan fabinii, 30 fan gbat u miaru. Faa be a n̄aak ni, yendouŋ ni na, a gbiint bi miaru, ki nyik chabib. Fin kɔɔe mi soɔ kur par ni nba tee bianjinba. A teen soɔ kur linba janitɔe, 31 a lin te ki a niib n saak a mɔb, ki chorima yoo kur nba ki bi be tiŋ nba ki a din tur ti yeejamm na ni.

32 “Li-i tee ki boorganu nirɔ nba be digbangann banfɔkira, n̄aan gbat a yabint nan a paŋ nba tee bianjinba, nan faa kakii nan a toona bianjinba, li daano-i baar ki miara n̄asaakak na ni, 33 fan gbat u miaru. Faa be yendouŋ ni na, a gbiint u miaru, ki tun linba ki u loon, ki nibooru kur nba be tingboun na ni saa banna, kii saak a mɔb, nan a niib Israel teeb nba tuun na. Nanne ki bi saa bann nan n̄asaakak nba ki n maa nae tee siaminba ki bi sii jiantira.

34 “Li-i tee ki a yet a niib a bin saan kɔn nan bi datai, baa lek be siaminba kur, n̄aan set tor digbann nba ki a gann na po, nan n̄asaakak nba ki n maa ki tura na, ki miara, 35 fan gbiint bi miaru. Faa be Yendouŋ ni na, a gbat bi miaru ki turib nyannu.

36 “Li-i tee ki a niib tun biit ki tura -- soɔ poŋ kaa ki ki tun biiti -- ki a wutoor doo, ki a te ki bi datai kɔn nyannib, ki teemm yommii ki saan namm digbangann, digbann na-i lekii be banfɔkira, 37 n̄aan fan gbiint a niib miaru. Li-i tee ki bi be tiŋ maŋ ni, ki nyik bi yanbɔmm, n̄aan miara, ki fiit baa tun ki biir, nan baa tee nɔɔntont nan yanbɔndamm bianjinba, Yennu, fan gbiint bi miaru. 38 Li-i tee ki bi mɔ kɔɔ bi toonbiit paak nan barmɔnii, tiŋ maŋ ni, ki set tor tiŋ nba ki a din tur ti yeejamm na, nan digbann nba ki a gann na, nan jiantu n̄asaakak nba ki n maa ki tura na ki miara, 39 a gbiint bi miaru. Faa be a n̄aak ni yendouŋ ni na, a gbat bi miaru kii mɔk ninbatinu bi paak, ki nyik chab a niib na bi yanbɔmm kur.

40 “Yennu, n̄aan ki a ninbina-ii kpaa ti paak, ki bia gbiint taa meia nna na. 41 N Yomdaano Yennu, fiit mɔtana nan a molor lakir nba see a paŋ taar ni na, ki kɔɔ n̄asaakak na ni, kii be lej mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Teent piisin a mannteeb paak, nan toonn nba kur ki bi tuun, ki te ki a niib kur-ii mɔk parpeenn, kimaan faa n̄an ki turib na paak. 42 N Yomdaano Yennu,

a daa yêen kpanbar nba ki a ganno na. Tiat lomm nba ki a bo mok nan a toontunno Defid na.”

7

Bianjinba ki bi jii jiantu n̄asaakak na ki teen Yennu nuu ni

(1 Kpanbara 8.62-66)

¹ Kpanbar Solomonn nba din miar Yennu ki gbenn yoo nba, ki muu nyii sanpaapo ki sik tan dii Yenpiinii marint nba ki u mann na, ki Yennu maɲ yentsaakar ji gbee n̄asaakak na. ² Mannteeb na din ki fit koo n̄asaakak na ni, kimaan Yennu yentsaakar maɲ nba gbee n̄asaakak na. ³ Israel teeb nba din la ki muu nyii sanpaapo, nan yentsaakar na ki li be n̄asaakak na yur paak yoo nba, ki bi baa fabin sakii paak, ki jiantir Yennu, ki teeno niipoouk, u n̄ant nan u lomm nba kaa gbennu na paak. ⁴ Ki Solomonn nan u niib na kur mann marint ki tur Yennu. ⁵ Kpanbar Solomonn din kot nei tusaa piinlee nan banlee, ki kot pei nan buunii tusaa kobik nan piinlee, ki li tee weinanleeb Yenpiinii marint. Nnae ki Solomonn nan niib na kur ji jii jiantu n̄asaakak na ki tur Yennu. ⁶ Mannteeb na din saan set siaminba ki bi wannibe, ki Liifai teeb mun set ki tookib nan bi bonmumoot, ki faa ki yiin yanii ki dont Yennu nan bonmumoot nba ki kpanbar Defid din n̄ammir a bii kpakitir Yennu nann na, ki yiin a, “U lomm kaa gbennu,” nan Defid nba din senn bianjinba na. Mannteeb na din peeb naatunae, n̄aan ki niib na kur see.

⁷ Solomonn din n̄amm dindonjouk na sinsuuk nie, Yenjiantu n̄asaakak na toonn. Leɲe ki u din mann maruɲ nba jokit muu munn, nan jeet Yenpiinii, nan bonkobit kpapan nba tee weinanleeb Yenpiinii na. U din tun linba na, kimaan kutmont binbintir nba ki u maa na din waab nan Yenpiinii na kura n paana.

⁸ Tɔn, ki Solomonn nan Israel teeb na kur dii lanbont jaamm daanlore. Niburchioɲ din lakin leɲ, laa nyii Hamaf loonu nba be niigan po, ki saa tuu Ijpt kpaar nba be niidiitu po na. ⁹ Bi din jii daanlore ki mann marint, ki jii binbintir na ki tur Yennu, ki bia pukin daanlore ki dii jaamm. ¹⁰ Ki n̄maarii n̄anlore ni, li daapiinlee nan n̄antaa daare, ki Solomonn kunn niib na. Bi din mok parpeenn nan piisin nba kur ki Yennu tur n̄amm, u niib Israel teeb, nan Defid, nan Solomonn na paak.

Bianjinba ki Yennu n̄amm dokit Solomonn paak

(1 Kpanbara 9.1-9)

¹¹ Kpanbar Solomonn nba din maa Yenjiantu n̄asaakak nan naan n̄aak nan linba kur ki u loon wun tun ki gbenn yoo nba, ¹² ki Yennu n̄amm dokit u paak nyiok ki yeto a, “N gbat a miaru nawa, ki bia sak nan jiantu n̄asaakak na nie ki i sii mann marint ki teenin. ¹³ Ki yoo nba kur ki n soor saak, koo ki te naasuut baa tiɲ na paak ki n̄man bonbuburiti, koo ki te yiaryoonn soor niib naie, ¹⁴ ki li te ki n niib na miarin, ki mo koo bi biit paak, ki nyik bi toonbiit nba ki bi tuun na, maa be yendouɲ ni na, n saa gbat turib, ki nyik chab bi yanbomm, n̄aan n̄amm bi tiɲ ki turib. ¹⁵ N sii guu n̄asaakak na, ki teen siir nan miaru nba kur sii mei nna na, ¹⁶ kimaan mine gannir ki n̄ammir, ki li tee siaminba ki bi sii jiantirin nan yoo nba kaa gbennu. N sii goriir ki guur yoo kur. ¹⁷ Li-i tee ki a waan nan barmonii, nan a baa Defid nba din waan bianjinba na, ki mok mosaku nan n sennii, ki bia tuun linba kur ki n wanna na, ¹⁸ n sii dia moosonn nba ki n din lor nan a baa Defid, ki yet nan n saa te ki u yaaboonne yoo dia Israel teeb na.

19 Njaan li-i tee fin nan a niib na yêt, ki ki mək mɔsaku nan n sennii nan wannu nba ki n turi na, ki jiantir yenbis, ²⁰ ɲann ɲarin, n saa nyinni tiɲ nba ki n turi na ni, ki nyik jiantu ɲasaakak nba ki n ɲammir ki n niib sii jiantirin li ni na, ki li saa biar yann, ki niib nba be tingboun na kur po saa pak biirir, ki bia yisinir.

²¹ “Jiantu ɲasaakak na mək choruɲ mɔtana, ɲaan wunba kur tan saa gar leɲ, li saa yaar lito, ki wun boi a, ‘Bee teen ki Yennu tun linba na ki tur tiɲ na nan ɲasaakak na?’ ²² Niib saa jiin a, ‘Kimaan baa yêt bi Yomdaanɔ Yennu nba din nyinn bi yeejamm Ijpt tiɲ ni na mɔb na paak. Bi jikit baakir na ki teen yenbise ki jiantirib, ɲanne teen ki Yennu baar nan biak na bi paak.’ ”

8

Ki jiin Solomonn toona po (1 Kpanbara 9.10-28)

¹ Solomonn din jii bina piinlee-e ki maa Yenjiantu ɲasaakak nan u mɔɲ paak. ² U bia din ɲamm maa doi nba ki kpanbar Hiram din turɔ na, ki te ki Israel teeb saan kar li ni. ³ Solomonn din fat Hamaf nan Soba yent, ⁴ ki ɲamm maa Palmira doo nba be kunkoouk paak na, ki ɲamm maa Hamaf doi nba kur ki bi din tuu bekii jeet li ni na. ⁵ Solomonn bia din ɲamm maa doi na: li paapo Bef Horonn, nan tiɲ po Bef Horonn, ki ɲamm li joona nan li tammɔb kɔɔkaa nan gankparinkaa, ⁶ ki ɲamm maa Baalaf nan digbana nba kur ki bi bekii jeet, ki bia maa doi nba ki u taanii nan taantorit sii be. Waa din lor a wun maa linba kur Jerusalem nan Lebanonn, nan doi nba kur be u yent ni na, u din maawa. ⁷⁻⁸ Keenann teeb yaaboona nba ki Israel teeb din ki kpiib yoo nba ki bi din bi tiɲ na, Solomonn din te ki bi tuun mukir toonae. ɲamm din tee Hef teeb, nan Amor teeb, nan Peris teeb, nan Hif teeb, nan Jebus teeb. Bi yaaboonae bia tee daaba ki tan tuu mɔtana. ⁹ Solomonn din ki te Israel teeb na tuun mukir toona, u din teemm kunkɔnkonnae, nan yudamm, nan taantorit saakab, nan taanjakira. ¹⁰ Kpanbar Solomonn bia din mək toontunna saakab kobii ɲanlee nan piinɲmu nba din gorii niib nba tuun mukir toonn nba tee tanmaan u na paak.

¹¹ Solomonn din nyinn u ɲaapoo, wunba tee Ijpt kpanbar bipoo na, Defid doo ni, ki baar kɔɔɔɔ ɲaak nba ki u maa ki turɔ na ni, ki yet a, “N ɲaapoo kan kɔɔ Israel kpanbar Defid ɲaak ni, kimaan siaminba ki Yennu molor lakir din tuu be na kur tee kasii boore.”

¹² Solomonn din mann mujoonu maruɲ ki tur Yennu, binbintir nba ki u maa, ki li be ɲasaakak na tɔɔnn po na paak, ¹³ ki kasii daar kur ni ki u mann mujoonu maruɲ, nan Moses nba wann bianjinba, ki li tee Yennu sennu na: Li foon daar nan li ɲmaapaan jaamm daar, nan binn kur jaamm muntaa nba tee boroboro nba ki datin kaa li ni na jaamm, nan jeet jaanu jaamm, nan lanbont jaamm na. ¹⁴ U din wei sennu nba ki u baa Defid din senn nae, ki ɲmakit mannteeb na, sɔɔ kur nan u daar toonn, nan Liifai teeb nba sii yiin yanii, ki bia sommit mannteeb ki bi tuun bi toona. U bia din ɲmakit Yenjiantu ɲasaakak na guura, ki biitib, ki bi guu tammɔi daar kur, nan Defid, wunba tee Yennu nirɔ na nba din wann bianjinba na. ¹⁵ Toona nba kur ki Defid din biit mannteeb nan Liifai teeb, ki jiin jeet binbeboa nan toonlia na, bi din tumir fanu.

¹⁶ Laa nyii daar nba ni ki Solomonn bir Yenjiantu n̄asaakak fiakir na, bi din maare nan kakisin ki tan gbennir fanu. Yenjiantu n̄asaakak na maanu ji din gbenne na.

¹⁷ Tɔn, ki Solomonn ji saan Esion-geber nan Elaf, ki li be Akaba mɔkgbenjir kpɔn, Edom tinj ni. ¹⁸ Kpanbar Hiram din tun u toontunna nba ni mɔkgbenjir paak toonae fanu, nan n̄arint, ki n̄amm nan Solomonn toontunna lakin saan Ofir tinj ni, ki tan jen nan salinkuna, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii kobik nan piinloob nawa, ki tan tur Solomonn.

9

Ki jiin Sieba poobat baaru Solomonn doo ni po (1 Kpanbara 10.1-13)

¹ Sieba poobat din gbat kpanbar Solomonn nba la sanjaann bianjinba, ki u baar Jerusalem, a wun tan boi Solomonn buboit nba paar, ki bikinɔ. U din tɔk nan niib bonchiann, nan laagumiinba, ki bi jii bonnunubit, nan tanbinyinyira nba daauk paak, nan salima nba yab bonchiann. Waa baar Solomonn n̄aak yoo nba, ki u boi Solomonn buboit nba kur ki u dukin.

² Ki Solomonn gat u buboit na kur, siar din kaa ki paar nan Solomonn n wann li paaki. ³ Ki Sieba poobat na bann Solomonn yanfoon nba tee, ki bia la naan n̄aak nba ki u maa na. ⁴ U din la baa teen jeet nba ki tɔɔn Solomonn teebul paak, ki Solomonn saa di na, nan saakab binbeboor nba ki Solomonn maa, nan waa n̄makit u n̄aatoontunna benu bianjinba, nan tiat nba ki bi lia, nan toontunna nba baat nan jeet teebul boor na liant, nan maruj nba ki u mann, Yenjiantu n̄asaakak ni na, ki li yaar lito.

⁵ Nanne ki u yet kpanbar Solomonn a, “Maa gbat linba n tɔɔn doo ni ki jiin a po nan a yanfoon po na, li set tee barmɔniie. ⁶ N daan ki sak niib nba beerin linba na, n̄aan maa baar n tɔɔn ki tan la nan n ninbinn nae, ki n ji sak, n̄aan n daan ponj ki gbat li bɔkiri, a yanfoon na yab ki gar maa daan gbat linba ki jiin a po nawa. ⁷ Jab nba tuun ki teena, ki be a boor yoo kur, ki gbiin a yanfoon maan yoo kur na mɔk yumann. ⁸ Pakin dont a Yomdaanɔ Yennu, kimaan u wanna u par nba peen a paak bianjinbawa, li paak, ki u nyinna ki a tee Israel teeb kpanbar. Waa loon u niib Israel teeb bianjinba, ki loon bii yɔɔ kii be na paak, ki u teena bi kpanbar a fii dia popeensin nan barmɔnii.”

⁹ Li yoo na ki u jii piinii nba ki u bo dia na ki tur kpanbar Solomonn, ki salinkuna kpaiu tee nan karwanta baajii piin̄n̄mu na, ki bonnunubit nan tanbinyinyira nba daauk paar yab bonchiann, ki bonnunubiat daa ki ban jan ki tee nan linba ki Sieba poobat din tur kpanbar Solomonn na.

¹⁰ Kpanbar Hiram nan kpanbar Solomonn jab nba din saan Ofir tinj ni ki saa jii salima na bia din baar nan langbenj taabii, nan tanbinyinyira nba daauk paar. ¹¹ Solomonn din jii taabii nae ki teen n̄asaakak na tammɔn̄maataa, nan u mɔn̄ n̄aak tammɔn̄maataa, ki bia jii li daat ki n̄amm kona nan biat ki tur yanyinna. Bona manj booru, bi din daa ki ban lar Juda tinj ni.

¹² Kpanbar Solomonn din tur Sieba poobat na bona nba kur ki u loon ki boi li poe, ki kaar piinii nba ki u piu na daa ki pukin lej. Li poor po ki poobat na nan u poor po jɔɔmu na n̄mat kun Sieba tinj ni.

Ki jiin kpanbar Solomonn mɔkint po (1 Kpanbara 10.14-25)

¹³ Binn kur ni, kpanbar Solomonn tuu la salinkuna ki li kpaiu tee nan karwanta baajii kobii ñanlee nan piinnmu nawa, ¹⁴ ki pukin lampo nba ki kpinkpenta pa na po. Arabia batnba nan Israel yent yudamm mun din baat nan salimpeena nan salimmōna ki teeno. ¹⁵ Kpanbar Solomonn din jii salinkuna ñanlore-lore-e, ki nannir, ki ñamm naagbankonjbenja kobii ñanlee. ¹⁶ U bia din jii salinkuna ñantaa-taae nan waan, ki nannir, ki ñamm naagbankonjbis kobii ñantaa. U din koon li kur digbenjir nba ki bi jii Lebanonn daat ki ñamm na nie.

¹⁷ Kpanbar na bia din te ki bi ñamm naan kok gbenjir ki jii loobnyana ki por chianyerj, ki jii salima nba ñan ki ñamm chianleer na. ¹⁸ Naan kok na din mok taanmaata ñanloobe, ki bi jii salima ki ñamm kok bik nba ki taa sii too li paak. Niikpakita din taab naan kok na niidiitu nan niiganj kur po, ki yanbora ninnant be lokir kur po. ¹⁹ Yanbora ninnant piik nan ñanlee din taab kok na taanmaata paak, ki yanbor kur taab taanmaatir kpinj kur. Naan kok na booru daa din kaa siar boor tingbouj na ni.

²⁰ Bi din jii salimae ki ñamm Solomonn nyubitii kur, ki jeteenbona nba be Lebanonn daat digbenjir ni na kur tee salima nba ñan. Kpanbar Solomonn bina ni na, bi din ki jii salimpeena ki li mantik mok nyooti. ²¹ Kpanbar Solomonn ñaruj nan kpanbar Hiram ñaruj din lakin tuune ki saa banfoka. Bina ñantaa kur, ki bi jent nan salimmōna, nan salimpeena, nan loobnyana, nan kpataa, nan waanii.

²² Kpanbar Solomonn din mok mokint ki bia sub gar kpanbara nba kur be durinya na ni. ²³ Tingbouj na kpanbara kur din tuu baat kpanbar Solomonn boore ki gbiin yanfoon maan nba ki Yennu turō na. ²⁴ Ki wunba kur baat din tuu dia piinii ki tan tur Solomonn: salimpeena, nan salimmōna, nan liant, nan jatiat, nan bonnunubit, nan taanii, nan bontaanii. Li din yoo tuun nnae binn kur.

²⁵ Kpanbar Solomonn bia din mok taanloa tusaa ñanna, ki koon taanii nan taantorit, ki bia mok taanii tusaa piik nan ñanlee. U din te ki yemm be Jerusalem-e, ki leeb mun be digbanbis ni. ²⁶ Njooe din tee kpanbar jaann nba dia kpanbarleeb nba kur be Yufrates mokir po, ki saan dian Filistia nan Ijipt teeb kpaar. ²⁷ Kpanbar Solomonn naan yoo na, salimpeena din nyor Jerusalem nan tana nba nyor bianjinba nae, ki kpekii bia gbee ki yab nan sinsabii nba be Juda yent ni kunkonbis paak bianjinba na. ²⁸ Kpanbar Solomonn din nyi nan u taanii Ijipt tirj nie, nan digbanlia kur ni.

Ki jiin kpanbar Solomonn kuun po

(1 Kpanbara 11.41-43)

²⁹ Solomonn naan pinpiik ki saa tuu li joontu sob Yennu sokinii Natann barkperii gbouj ni, nan Yennu sokinii Ahija, wunba nyii Siilo na masokinkar ni, nan Yennu sokinii Ido yirintu gbouj ni. Ki Ido gbouj manj bia pak jiin Nebat bija, kpanbar Jeroboam po. ³⁰ Solomonn din kar Jerusalem ki dia Israel teeb bina piinnae. ³¹ U din kpo, ki bi piiu, u baa Defid doo ni. Ki u bija Rehoboam gaar u naan.

10

Ki jiin nibooru nba be garj po na moyetuk po

(1 Kpanbara 12.1-20)

¹ Nanne ki Rehoboam saan Sekem, siaminba ki Israel niib nba kur be garj po na tikir a bin dinno naan. ² Yoo nba ki Nebat bija Jeroboam, wunba din chiar saan Ijipt ki saa bor, a kpanbar Solomonn daa laatō na nba tan

ghat nna man, ki u nyii Ijpt ki jen. ³ Nñanne booru nba be garj po na tun ki yiin Jeroboam, ki bi kur tok saan Rehoboam boor, ki saa yeto a, ⁴ "A baa Solomonn din diat nan tonue, ki jintit jik-kpiata. Li-i tee ki a saa sak ki jika man n fukit, ki ti binben-ii ban ki turiti, ti bo sii tee a jiamme, ki baakita."

⁵ Ki Rehoboam jiin a, "Ii turin daa nñantaa ki min dukin maan manj po, ki i tan jen ki n turi gatu." Nñanne ki niib na seet.

⁶ Ki kpanbar Rehoboam pak nan saakab nba din tuu nñmakitir u baa Solomonn na a, "Kpaanlanne ki i saa turin ki man tur niib na gatu?"

⁷ Ki bi yeto a, "Li-i tee ki a sii mok burchint nan niib na ki maan bi para, bi sii waa-ae yoo kur."

⁸ U din yet saakab kpaanii nawa, nñaan boi u leeb nba tee u waakir, ki bia ji tee u nñmakit-teeb nae a, ⁹ "I saa kpaanin ki man tun nlee? N saa pak nlee ki tur niib nba yaa man nñaan ki bi jika-ii fukii na?"

¹⁰ Ki bi jiin a, "Linba ki a saa pakibe na a, 'N niibisiikpatik gbenj ki gar n baa siak,' ¹¹ ki bia wannib a, 'N baa din jinti jik-kpiatae, nñaan min nñarin saa jinni linba kpai ki gar nna. N baa din dia lanban-mimmiinae ki booi, nñaan min nñarin saa booi naagbanne.' "

¹² Daa nñantaa na poorpoe, ki Jeroboam nan niib na kur jen kpanbar Rehoboam boor, nan waa daan sennib bianjinba na. ¹³ Kpanbar na din yet nikpera na kpaaniie, nñaan pak nan niib na kunkochiok, ¹⁴ ki gaar naasimm na nba wanno bianjinba na, ki yet a, "N baa din jinti jik-kpiata, nñaan min saa nñamm pukin jika na kpiasue; u din booi lanban-mimmiinae, nñaan min sii booi naagbanne." ¹⁵ Li din tee Yennu loomme nan wun tun linba na, a lin te Siilo doo ni sokinii Ahija nba din pak maan nba ki tur Nebat bija Jeroboam na n teen barmonii, nñanne teen ki kpanbar Rehoboam din ki fiin niib na nba loon linba n tun na po.

¹⁶ Ki niib na nba la nan kpanbar na kan sak ki turib na, ki bi gaan jat ki yeen a, "Defid nan u nñateeb n sik tinj ni. Bi ban tun lanne ki turiti? Israel jab, nñaan ki tin kun man. Nñaan ki Rehoboam-ii dia u moj."

Li yoo na ki Israel teeb na yet kpanbar Rehoboam, ¹⁷ ki nyiko, ki u ji dia niib nba be Juda yent ni na kuuko.

¹⁸ Nñanne ki kpanbar Rehoboam tun Adoniram, wunba din tee ninmonn toona saako na, Israel teeb boor, ki bi saa jaato tana ki kpii. Li yoo na ki kpanbar Rehoboam kakit ki jii u taantorit ki ko li ni, ki chiar saan Jerusalem. ¹⁹ Laa nyii li yowwa, Israel digbana nba be garj po na niib ji tee moyetdamme ki tur Defid naangbounj.

11

Semaya nba bunt Yennu maan bianjinba (1 Kpanbara 12.21-24)

¹ Kpanbar Rehoboam nba din baar Jerusalem yoo nba, ki u yiin jab nba mi konn fanu tusaa kobik nan piinniin, ki bi nyii Benjaminn nan Juda booru ni. U din loon wun faa tobe, ki la nyannu ki gaar Israel teeb yent nba be garj po na. ² Nñanne ki Yennu yet sokinii Semaya ³ a wun pak moamaan na ki tur kpanbar Rehoboam, nan Juda booru, nan Benjaminn booru kur a, ⁴ "I daa kon nan i tionj ninjammi, i kur-ii kun man. Linba tun na tee n loomme." Ki bi sak Yennu mo na, ki ji ki saan kon nan Jeroboam-i.

Bianjinba ki kpanbar Rehoboam din nñamm pant Juda doi

⁵ Kpanbar Rehoboam din biar Jerusalem-e ki maa joona ki lint Juda booru nan Benjaminn booru doi na. ⁶ Doi manje tee Betlehem nan Etam nan Tekoa, ⁷ nan Bef Sur nan Soko nan Adulam, ⁸ nan Gaaf nan Maresa nan Sif, ⁹ nan Adoraim nan Lakis nan Aseka, ¹⁰ nan Sora nan Aijalonn nan Hebronn. ¹¹ U din namm pant li kur fanu, ki kaan saakab yeno yeno doi na kur ni, ki bia gbeen jeet nan olif tiinii kpan nan tilonna daan, doi man ni, ¹² ki bia koon naagbankonja nan kpana doi na ni. U din teen nnae ki fit dia Juda nan Benjaminn teeb manj.

Bianjinba ki mannteeb nan Liifai teeb baar Juda yent ni

¹³ Mannteeb nan Liifai teeb na din nyii Israel teeb yent kur ni, ki saan niidiitu po yent nba tee Juda booru yar na. ¹⁴ Liifai teeb na din nyik bi bonkobit kpinkpaar boae nan bi sarwaat, njaan saan Jerusalem, nan Juda dolia ni, kimaan Israel teeb kpanbar Jeroboam nan u bonjai din ki sak nan bii tee mannteeb kii tuun Yennu toona. ¹⁵ Jeroboam din gann mannteeb u tion, a bii tee tingbandamm, kii jiantir narinbiit nan tingbana nba ki u namm, ki li tee naajabik ninnant na. ¹⁶ Israel booru kur ni, binba ki bi para lakib nan bin jiant namm Israel teeb Yomdaano Yennu na din wei Liifai teeb, ki saan Jerusalem, a bin mann maruɲ ki tur bi yeejamm Yomdaano Yennu na. ¹⁷ Linba nae din tur Juda naan panj, ki bi jii bina nantaa ki somm kpanbar Rehoboam, wunba tee kpanbar Solomonn bija na, ki li te bi be bi yamani, nan baa din be bianjinba, kpanbar Defid nan kpanbar Solomonn naan yoo na.

Ki jiin kpanbar Rehoboam njaateeb po

¹⁸ Kpanbar Rehoboam din koon Mahalaf-e, wunba ki u baa tee Defid bija Jerimof, njaan ki u naa tee Eliab bipoo Abihail, ki Abihail tee Jese yaaboonn. ¹⁹ Bi din mar bonjai bantaa; njamme tee Jeus nan Semaria nan Saham. ²⁰ Li poor po ki Rehoboam koon Maaka, wunba tee Absalom bipoo na, ki u maro bonjai banna; njamme tee Abija nan Atai nan Sisa nan Selomif. ²¹ Rehoboam din koon poob piik nan banniime, ki u poobis tee piinloob. U din mok bonjai piinlee nan banniin, ki bonpoi tee piinloob. U poob nan u poobis na kur, njaan u din mantik loon Maaka-e. ²² Rehoboam din mantik loon Maaka bija Abija-e ki gar u bonjai na kur, ki ganno ki u tan saa set njoɔ kpanbar seenu ni ki di naan, u kuun poor po. ²³ Rehoboam din teen yan, ki tur u bonjai na yudant ki biit Juda nan Benjaminn digbanjaana na ki kaanib. U din turib bi bonlonja kur, ki bia kpaan poob bonchiann ki turib.

12

Bianjinba ki Ijpt kpanbar Sisak lek Juda teeb (1 Kpanbara 14.25-28)

¹ Rehoboam nba din dii naan ki gaar yiikoo yoo nba, ki njoɔ nan u niib na kur nyik ki ki dia Yennu sennu na. ² Rehoboam nba din dii naan bina njanjmu nie, ki Ijpt kpanbar Sisak faa Jerusalem tob, kimaan Yennu-e loon wun dat bi tuba, bi moyetuk paak. ³ Sisak din mok taantorit tusir nan kobii njanlee, nan taanjakira tusaa piinloob, nan kunkonkonna ki bi yab ki kaa kann, ki pukin Libia nan Sukof nan Sudann kunkonkonna, ⁴ ki fat digbanjaana nba be Juda, nan digbanlia nba saan tuu Jerusalem na.

⁵ Nanne Yennu sokinii Semaya fiir saan kpanbar Rehoboam, nan Juda saakab nba tin Sisak janmaanii ki saan Jerusalem na boor, ki yetib a,

“Yennu-e beeri maan na: ‘I nyikima, ñanne ki n mun jii-i ki kubini Sisak nuu ni.’ ”

⁶ Ki kpanbar na, nan tɔɔndamm na sak nan bi tun biita, ki ji yet a, “Yennu nba tuun linbae ñan.”

⁷ Yennu nba la nna yoo nba, ki u ñamm pak nan Semaya ki betɔ a, “Kimaan baa sak nan bi tun biita na, n ji kan biiribi, ki li-i tee ki Sisak faab tɔbi, bi siab lek saa tinna. N wutoor kan mantik do Jerusalem paaki,

⁸ ñaan Sisak lek saa nyanniba, ñanne saa te ki niib na n bann bɔkitu nba be, baa bo sii jiantirin, nan baa jiantir tingboun na yudamm na.”

⁹ Ki kpanbar Sisak faar kɔɔ Jerusalem, ki jii likirii nan bonjana nba kur be Yenjiantu ñasaakak na ni, nan naan ñaak na ni, ki bia jii salima naagbankɔɔna nba ki Solomonn din ñamm na. ¹⁰ Ñanne ki Rehoboam ji din jii kutmɔnt ki ñammir naagbankɔɔna ki sennir salima naagbankɔɔna na fɔnn ni. U din jii ki guun saakab nba gorii naan ñaatammɔi nae.

¹¹ Kpanbar na-i kɔɔ jiantu ñasaakak na ni yoo nba kur, guuteeb na din tuu jii naagbankɔɔna nae, ki chian kpanbar na, jiantu ñasaakak na ni, ñaan tan ñmat jiinir diiuk nba ki bi guu na ni. ¹² Kimaan Rehoboam nba din sikin u mɔɔ na paake teen ki Yennu wutoor maak, ki u ki boontib fasi, ki bont kur ñamm fanu ki tur Juda teeb.

Ki jiin Rehoboam naan joontu po

¹³ Rehoboam din kar Jerusalem, ki dia u niib, ki u naangboun panj pukiin. U din tee bina piinna nan yenne ki dii naan, ki kar Jerusalem bina piik nan ñanlore. Jerusalem-e tee doo nba ki Yennu gannir, ki nyinnir yent nba kur be Israel tinj ni, a lii tee siaminba ki bi tuu sii jiantiro. Rehoboam naa sann din tee Naama-e, ki u nyii Amonn tinj ni. ¹⁴ U din tun linba ki ñan, kimaan u din ki yabir a wuu be Yenwei-binbenji.

¹⁵ Rehoboam naan pinpiik ki saa tuu li joontu, nan u ñaateeb sana sɔb ki be Yennu sɔkinii Semaya barkperii gboun ni, nan Yennu sɔkinii Ido barkperii gboun ni. Rehoboam nan Jeroboam din kɔn nan leebe yoo kur.

¹⁶ Rehoboam din tan kpo, ki bi piuu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Abija dii u naan na.

13

Bianjinba ki Abija faa Jeroboam tɔb

(1 Kpanbara 15.1-8)

¹ Israel kpanbar Jeroboam nba dii naan, li bina piik nan ñanniin niɲe ki Abija dii Juda naan, ² ki kar Jerusalem bina ñantaa. U naa sanne din tee Mikaya, ki u tee Uriel bipoo, ki nyii Gibeaa doo ni.

Tɔb din tan fiir Abija nan Jeroboam sinsuuk ni. ³ Abija din gann u kunkɔnkɔnna tusaa kobii ñannae, ki Jeroboam tookɔ nan kunkɔnkɔnna tusaa kobii ñanniin.

⁴ Ki kunkɔnkɔnna na took leeb, Efraim kunkona yent na ni, ki Abija saan doo Semaraim kunkonn paak, ki set ñaan yiin Jeroboam nan Israel teeb na, ki yet a, “Gbiintir man. ⁵ I ki mi nan Yennu nba tee Israel teeb Yomdaano na lor nan Defid nan u yaaboona, mɔlor nba kan ban lot, ki jii Israel tinj naangboun ki tur ñɔɔ nan u yaaboona mɔkmɔk nan mɔkmɔki-i? ⁶ Jeroboam, wunba tee Nebat bija na din yɛt u tinj kpanbar Solomonn mɔba. ⁷ Li poor po, ki u taan niyoona ki lor namm, ki bi yɛt Rehoboam wunba tee Solomonn bija na. Rehoboam yan din ki chee, li paak ki u din ki fit tookibi. ⁸ Mɔtana, ki i ji loon yin kɔn nan Yennu naan yent

nba ki u tur Defid yaaboona, ki mək kunkonkonna bonchiann, ki bia mək salima naajabira nba ki Jeroboam ɲammir ki li tee i tingbana na. ⁹ Ki i ber nyinn Yennu mannteeb nba tee Aaronn yaaboona, ki bia ber nyinn Liifai teeb ɲaan gann manntesiab ki sennib bi seenu ni, nan boorlia nba tuun bianjinba na, ki wunba kur baar nan naajak koo pejai banlore saa ɲamm u mɔɲ, ki fit teen i tingbana na manntɔɔ.

¹⁰ “Naan timm ɲarin bia daa jiantir ti Yomdaano Yennu, ti ki yêto. Mannteeb nba nyii Aaronn maaru ni na, ɲamme tuun bi toona, ki Liifai teeb sommitib. ¹¹ Ki sanyiok ni nan daajoouk kur; ki bi mann bonkobit maruɲ nan bonnunubit maruɲ, ki jokit muu munn, ki jikit boroboro nba tee Yenpiinii ki paa teebul nba tee kasii na paak, ki daajoouk kur ki bi jokin muu, salima fitsenta na paak. Timm ɲarin tuun linba ki Yennu wannit a tin tume, ɲaan yimm yêt waa wanni linbawa. ¹² Yennu tiɲo tee ti tɔɔndaano, ki u mannteeb na be nant ki dia bi naatuna, ki teen siir nan bin pebir ki yiint tɔb po, ki tin kɔn nani. Israel teeb, i daa kɔn nan i yeejamm Yomdaano Yennu. I kan nyanni.”

¹³ Naan sɔɔ Jeroboam dɔɲ tun u kunkonkonna na siab, ki bi saan bɔr dɔɔr ki lint Juda kunkonkonna nawa, ki leeb set bi tɔɔnn po. ¹⁴ Ki Juda teeb na got ki la nan bi lintiba. Ki bi yikin fabin ki boi Yennu sommir po, ki mannteeb na mun pebir bi naatuna. ¹⁵ Juda teeb na din yikin nan kunkopaarire. Abija-e din tee bi tɔɔndaano, ki bi leki. Yennu din te ki Abija nan Juda teeb na nyann Jeroboam nan Israel kunkonkonna na. ¹⁶ Israel teeb na din chiare ki nyik Juda teeb. Yennu-e din te ki Juda teeb kɔn paak Israel teeb. ¹⁷ Abija nan u kunkonkonna din kɔn nyann Israel teeb bonbiir, ki Israel kunkonkonneena tusaa kobii ɲanɲmu kpo. ¹⁸ Juda teeb din paak Israel teeb, kimaan bi din maa bi yeejamm Yomdaano Yennu paake.

¹⁹ Abija din ber Jeroboam kunkonkonna nae, ɲaan gaar bi doi na yenn nba, ɲanne tee Betel nan Jesana nan Efronn nan digbanbis nba kpiab. ²⁰ Jeroboam din ki fit gaar u naan yent, yoo nba ki Abija kar u naan kok paak na. Li joontu ni, Yennu ji din faa Jeroboam-e ki u kpo.

²¹ Abija din ɲammit laat paɲe ki pukii. U din kɔɔn poob piik nan banna, ki mar bonjai piinlee nan banlee, ki bonpoi tee piik nan banloob. ²² Abija barkperii nba kur be, ki tee waa pak linba, nan waa tun linba, li be Yennu sokinii Ido barkperii gbouɲ ni.

14

Bianjinba ki kpanbar Asa kɔn nyann Sudann teeb

¹ Kpanbar Abija din kpo, ki bi piuu, u baanba kaat ni, ki li be Defid doo ni, ki u bija Asa gaar u naan. Asa naan yooc ki doo na din be parmaasir ni bina piik. ² Asa din tuun linba ɲan ki bia tooke, ki u Yomdaano Yennu par mei u paak. ³ U din biir yenbis maruɲ binbinta nan tingbanjiant boa, ki yeer yeer jiantu tanchaakaa na, ki bia chɔɔ chɔɔ chicherpook Asera na. ⁴ U din wann Juda teeb a bii tuun bi yeejamm Yomdaano Yennu loomm, kii biaki saak u wannu nan sennii na. ⁵ Kimaan waa din boon tingbana minmann boa nan li bonnunubit binbinta Juda doi ni na paak, ki u yent be parmaasir ni, u naan yoo. ⁶ U din maa joona ki lint Juda doi, u naan yoo, ki li jii bina bonchiann ki tobii ki faa, kimaan Yennu-e turɔ parmaasir. ⁷ Asa din yet Juda teeb a, “Naant ki tin ɲamm doi na, ki maa joona nan ditɔɔtii ki lintir, ki ɲamm tammɔi, ki lii fit kii loo, kii kparin. Ti mək tiɲ na yiikoo,

kimaan ti tun ti Yomdaano Yennu loomma. U guut, ki soo ki daamiiti.” Tɔn, ki bi maa lint doi na ki gbenn. ⁸ Kpanbar Asa din mɔk kunkɔnkɔnna tusaa kobii nɔntaa, ki bi nyii Juda booru ni, ki bi kur dia naagbankɔɔa nan kpaa. Ki kunkɔnkɔnna tusaa kobii nɔnlee nan piinniin nyii Benjaminn booru ni, ki mun bia dia naagbankɔɔa nan tɔrbana. Bi kura din mɔk para, ki bia mi kɔnn fanu.

⁹ Sudann nirɔ nba ki bi yiu Sera na din mɔk kunkɔnkɔnna tusaa tuisir, nan taantorit kobii nɔntaa, ki lek Juda teeb ki weib, ki bi saa baar Maresa.

¹⁰ Ki Asa nyii a wun kɔn nano, ki bi kur saan set bi sinsetboa, Sefata baauk ni, ki kpia Maresa. ¹¹ Ki Asa miar u Yomdaano Yennu, ki yet a, “Yennu, a saa fit somm kunkɔnkɔnna nba ki mɔk paɔ ki bin kɔn nyann binba mɔk paɔ. Ti Yomdaano Yennu, sommitit mɔtana, kimaan ti maa a paake, ki a sann nie ki ti nyii a tin took kunkɔnkɔnna nba yabit na. Yennu, fine tee ti Yomdaano, soo kaa ki saa fit kɔn nyanna.”

¹² Yoo nba ki Asa nan Juda kunkɔnkɔnna din took Sudann kunkɔnkɔnna na, Yennu din kɔn nyann Sudann kunkɔnkɔnna, ki bi chiar, ¹³ ki Asa nan u kunkɔnkɔnna weib, ki bi saa baar Gerar. Sudann teeb na din kpo bonchiann, ki li te bi kunkɔnkɔnna na ji ki fit kɔn kɔnn. Yennu nan u kunkɔnkɔnna na din paakibe, ki kunkɔnkɔnna na jii mɔkint bonchiann tɔb na ni. ¹⁴ Yennu din te jaɔmaanii soor leɔ niib, ki Juda kunkɔnkɔnna na fit biir doi nba kpia Gerar na, ki saat doi na kur, ki nyinn mɔkint bonchiann.

¹⁵ Bi bia din lek bonkob-kpaarii nna kaar, ki fat bi pei nan laagumiinba bonchiann, ki ji nmat kun Jerusalem.

15

Biaɔinba ki Asa te Israel teeb namm bi binben

¹ Yennu Seek din baar Asaria wunba tee Oded bija na paak, ² ki u chet kpanbar Asa, ki yeto a, “Kpanbar Asa, nan yimm Juda teeb, nan Benjaminn teeb kur, gbiintir man. Li-i tee ki i be nan Yennu, u mun sii be nani. Li-i tee ki i loono, u saa te ki yin lau, nɔan li-i tee ki i yɛto, u saa nɔaiwa. ³ Li din wei bonchiann ki Israel teeb ki waa barmonii Yennu, ki bia ki mɔk mannteeb nba sii wantib. Bi bia din ki mi Yennu sennu na. ⁴ Nɔan yoo nba ki daamii tan baarib, bi din tuu nɔmante ki kpaaan namm Israel teeb Yomdaano Yennu, ki lau. ⁵ Bina marɔ ni, soo din kaa ki saa fit saan sɔnu nan parmaasir, kimaan daamii nan kpikpiruk din be tin na kur po. ⁶ Ki digban-yenn mukis digbanleer, ki doynn mukis doleu, kimaan Yennu-e din baat nan daamii nan parbiir ki teemm. ⁷ Nɔan yimm narin, cheen i para ki daa nɔan i mɔɔ, kimaan toonn nba ki i tuun na, i saa la li paatiwa.”

⁸ Yoo nba ki Asa gbat masokinkar nba ki Oded bija Asaria pak na, ki u chee par. U din nyik tingbana nba kur be Juda yent ni nan Benjaminn yent ni, nan tingbana nba kur be doi nba ki u fat, ki li be kunkona doi nba be Efraim yent ni na. U bia din namm maa maruɔ binbintir nba din see Yenjiantu nasaakak dindonbik ni na.

⁹ Niib bonchiann din nyii Efraim nan Manase nan Simeonn yentnba ni, ki baar Asa boor, ki tan kar u naan yent ni, kimaan bi din la nan Yennu be nano. Asa din tikir niib marɔ kur, namm nan Juda teeb nan Benjaminn teeb, ¹⁰ ki bi kur lakin Jerusalem, nɔmaarii nɔntaa ni, Asa naan bina piik nan nɔnɔmu nie na. ¹¹ Li daar nie ki bi din jii bonkobit nba ki bi fat tɔb ni na, ki mann maruɔ. Ki li tee nei kobii nɔnlore, nan pei tusaa nɔnlore. ¹² Bi din mɔk molore ki sak nan bi sii jiantir bi yeejamm Yomdaano Yennu nan bi para nan seek kur, ¹³ a daano nba kur yɛt wun jiant Yennu, bin

kpiu, waa lek tee nipaaj koo nikper, koo joo koo poo. ¹⁴ Bi din taan ki yet nan kunkoparire, Yennu sann ni, nan bi sii dia molor na, naan peb naatuna sanpaapowa. ¹⁵ Li din mar Juda teeb na kur, kimaan bi lor molor na nan bi para kure. Bi din mok parpeenn nan baa jiantir Yennu na, ki u gaarib ki te parmaasir be tij na kur po.

¹⁶ Kpanbar Asa din liat u yaa Maaka saakatuku, kimaan hooe din kpeer chicherpook Asera,* ki li tee bonbilankant. Asa din choo chicherpook marje ki joor muu, Kidronn kpenu baauk ni. ¹⁷ Asa lek din ki biir tingbana jiantboa kur tij na ni, naan u din waa Yennu fanu u manfoor ni kur. ¹⁸ U din koon bona nba kur ki u baa Abija din jii ki teen Yennu nuu ni nae, jiantu nasaakak na ni, ki kpb nan bona nba tee salimmona nan salimpeena ki u moj jii ki tur Yennu na. ¹⁹ Waa din dii naan, parmaasir din be-e ki saa tuu bina piintaa nan njanmu.

16

Ki jiiin tobii nba din be Israel nan Juda teeb sinsuuk ni na po (1 Kpanbara 15.17-22)

¹ Juda kpanbar Asa nba dii naan, li bina piintaa nan njanloob nie, ki Israel kpanbar Baasa saan lek Juda teeb, ki piin namii Rama doo, a wun goor binba koo Juda yent ni, nan binba nyi li ni. ² Li paak ki Asa din jii salimpeena nan salimmona Yenjiantu nasaakak na ni, nan naan naak na ni, ki tun toomii a bin saan nann Damaskus, ki saa tur Siria kpanbar Benhadad nan moamaan na a, ³ "Naant ki tii mok lor nan leeb, nan bianbina ki ti baanba din be na, ki salimpeena nan salimmona nba na tee piiniie ki n teena. Motana, potir fin nan Israel kpanbar Baasa motaauk na, ki lin te wun nyinn u kunkonkonna na n tij ni."

⁴ Ki Benhadad sak Asa dudukit mar, ki tun u kunkonkonna saakab nan bi kunkonkonna a bin saan lek Israel digbana. Bi din nyann Aijonn nan Dann nan Abel Bef Maaka doi, nan Naftali doi nba kur ki bi birin jeet li ni. ⁵ Kpanbar Baasa nba din tan gbat linba tun na yoo nba, ki u nyik, ki ji ki namii maa Rama doo. ⁶ Ton, ki kpanbar Asa taan jab nba kur be Juda tij ni, ki te ki bi saan jii tana nan taabii nba ki Baasa tuu dia ki namii maa Rama doo na, ki bi jiiir ki saan namm maa Geba nan Mispaa doi, ki li mok panj.

Ki jiiin Yennu sokinii Hanani po

⁷ Li yoo marje ki Yennu sokinii Hanani saan kpanbar Asa boor ki yeto a, "Kimaan faa deen Siria kpanbar paak, naan ki ki deen a Yomdaano Yennu na paake teen ki Siria kunkonkonna na chiiar paaka. ⁸ Sudann teeb nan Libia teeb din mok kunkonkonna nan taantorit nan taanjakira bonchiann. Naan yaa maa Yennu paak nae teen ki u te ki i nyannib. ⁹ Yennu-e laat durinya na niib kur, ki teen binba para be nanao fanu na panj. I tun jatiwa, li paak, laa nyii motana ki saa, i sii tun be tob nie." ¹⁰ Ki moamaan na te Asa wutoor mantik doo Yennu sokinii na paak, ki u te ki bi sooro ki baano baann. Yoo nba nae ki Asa din piin ki mantik mukisir niib na siab.

Ki jiiin Asa naan joontu po (1 Kpanbara 15.23-24)

¹¹ Toona nba kur din tun Asa naan piinu ki saa tuu li joontu, li kur sob ki be Juda nan Israel kpanbara barkperii gbouj ni. ¹² Asa nba din dii naan, li

* 15:16 15.16 Chicherpook Asera din tee matuk tingbann.

bina piintaa nan npanyia nie, ki yiaru soor u taa, ki u wɔb, n̄aan u lek din ki boi Yennu sommir po, n̄aan saa tebira boor. ¹³ Bina n̄anlee poor poe ki u kpo. ¹⁴ Bi din piiu tanpiiuk kaaok nba ki u mɔŋ din lukir, ki li be Defid doo ni nae. Bi din jii bonnunubit nan kpanunubite ki n̄amm u gbanant ki piiu. Bi din joo mutunne, ki li tee u baakir.

17

Bianinba ki Jehosafat dii Juda naan

¹ Jehosafat din gaar u baa Asa seenu ki dii naan, ki chekin u niib, ki bi paar, ki saa fit kon nan Israel teeb. ² U din tun kunkonkonna, ki bi saan Juda doi nba ki bi maa joonn lint na ni, nan Juda dolia, nan doi nba ki Asa din fat ki li be Efraim yent ni na. ³ Yennu din teen piisin Jehosafat paak, kimaan u din gaar u baa Asa naan pinpiik binbeje, ki ki jiant tingbann nba tee Baal na. ⁴ U din jiantir u baanba Yennu-e, ki sak u mɔb, ki ki waa Israel teeb kpanbara nba tuun bianinba. ⁵ Yennu din tur Jehosafat paŋ, ki u fit dia Juda yent, ki niib na kur baat nan piinii ki teeno, ki li te ki u mokitir ki bia laat baakir bonchiann. ⁶ U din waa Yennu nan ninmɔnn ki biir tingbanjantboa, nan chicherpook Asera na ninnant, Juda tij ni.

⁷ Waa din dii naan bina n̄antaa niŋe ki u tun saakab nba na, a bin saan Juda doi ni, ki sakii wantib Yennu sennu: n̄amme tee Ben-hail nan Obadia nan Sekaria nan Netanel nan Mikaya. ⁸ Ki Liifai teeb banyia nan mannteeb banlee din chianib ki saan. Liifai teeb na din tee Semaya nan Netania nan Sebadia nan Asahel nan Semiramof nan Jehonatann nan Adonija nan Tobija nan Tob-adonija, ki mannteeb na mun tee Elisama nan Jehoram. ⁹ Bi din jii Yennu sennu gbouŋ na, ki lin nann Juda doi kur ni ki tumii niib na.

Ki jiin Jehosafat nijaantin po

¹⁰ Yennu din te janmaanii soor digbana nba kook na ni niib, ki bi ki faa kpanbar Jehosafat tob. ¹¹ Ki Filistia siab din baat nan salimpeena nba yab, nan piinlia, ki teeno. Ki Arab siab mun baar nan bi piinii, ki li tee pei tusaa n̄anlore nan kobii n̄anlore, ki buunii tee tusaa n̄anlore nan kobii n̄anlore. ¹² N̄anne ki Jehosafat n̄amii laat paŋ ki pukii, ki maa n̄apaara nan doi Juda tij kur po, ¹³ ki li tee siaminba ki bi din tuu bekii jeet bonchiann.

Jerusalem doo niŋe ki u din kaan kunkonkonna saakab, ¹⁴ ki bi be naakuuk naakuuk. Adna-e din tee kunkonkonna nba nyii Juda naakuut ni na saako. U din dia kunkonkonna tusaa kobii n̄antaae. ¹⁵ Wunba waa paa u paak din tee Jehohanann-e, ki u dia kunkonkonna tusaa kobii n̄anlee nan piinniin. ¹⁶ Wunba paa bantaa ni tee Amasia, ki tee Sikri bija, ki dia kunkonkonna tusaa kobii n̄anlee. N̄oo Amasia-e din nyinn u mɔŋ nan u saa tun Yennu toona. ¹⁷ Wunba din tee kunkonkonna saako nba nyii Benjamminn naakuut ni na din tee Eliada-e. U din tee kunkonkonnɔ nba yiabe, ki dia kunkonkonna tusaa kobii n̄anlee, ki bi dia naagbankoŋa nan tɔrbana. ¹⁸ Wunba din waa paa u paake tee Jehosabad, ki u dia kunkonkonna tusaa kobik nan piinniin, ki bi mɔk jatiat fanu. ¹⁹ Jab nba na kur din be Jerusalem-e ki tuun teen kpanbar na. U bia din kaan kunkonkonna, digbanjaanlia nba be Juda tij ni.

18

*Biaŋinba ki Yennu sokinii Mikaya kpaan kpanbar Ahab
(1 Kpanbara 22.1-28)*

¹ Yoo nba ki Juda kpanbar Jehosafat din mokit, ki u sann bia doo na, ki u lor pookɔɔnt, ki li tee u bija nan Israel kpanbar Ahab bipoo. ² Ki bina gar waan, ki Jehosafat tan saan Samaria doo ni, a wun foont Ahab. Ahab din loon wun teen Jehosafat nan binba waa u poor na jirima, ki kpii pei nan nei bonchiann, ki teen jaamm. U din yabir a wun korin Jehosafat ki wun sommo ki bin lek Ramof doo nba be Gilead na, ³ ki boio a, "A saa chianin ki man saan lek Ramof-aa?"

Ki Jehosafat jiin a, "Yoo nba kur ki a teen siir, min nan n kunkɔnkɔnna mun teen siira," ⁴ ki bia ŋamm yet a, "Ŋaant ki tin boi Yennu sinsinna."

⁵ Li yoo na ki Ahab tun yiin yenbis sokiniiinba, ki bi teen nan kobii ŋanna nawa, ki tan boib a, "N saan lek Ramof koo n daa saa?"

Ki bi jiin a, "Saant ki lekir. Yennu saa tura nyannuwa."

⁶ Ŋanne ki Jehosafat boi a, "Yennu sokinii sɔɔ kaa ki ti saa fit te wun boi Yennu ki turiti-i?"

⁷ Ki Ahab jiin a, "Yenɔkɔɔ be, ŋɔɔe tee Mikaya, ki tee Imla bija, ŋaan n namɔe, kimaan u ki mi sokin barŋanii ki jiin n po; u yɔɔ sɔkint bonbiire ki jiint n po." Ki Jehosafat jiin a, "A daa yeen nna."

⁸ Ŋanne ki kpanbar Ahab yiin u ŋaatoontunna saakɔɔ, ki tumɔ a wun saan yiin Mikaya ki baar nano yian.

⁹ Ki kpanbara banlee maŋ lia bi naan liant ki kar bi gbant paak, jarik ni, doo na nanyer po, ki kpia Samaria doo maŋ tammɔb, ki yenbis sokiniiinba na be leŋ, ki sɔkint maan bi tɔɔnn. ¹⁰ Sokiniiinba maŋ yeno, wunba sann tee Sedekaya, ki u baa tee Kenaana na, din jii kut ki nan yina, ki yet Ahab a, "Yennu nba pak linbae na, 'A saa jii nae ki kɔn nan Siria teeb na ki biirib chain chain.'" ¹¹ Ki sokiniiinba na kur mun bia yet nna, ki bia yetɔ a wuu somm kii took Ramof po, ki u saa nyannira, a Yennu saa turo nyannuwa.

¹² Ŋaan sɔɔ ki toontunna saakɔɔ nba saan a wun yiin Mikaya na poŋ saa yetɔ a, "Sokiniiinba kur pak nyannu poe ki tur kpanbar na, li ŋan ki fan mun tun nna."

¹³ Ŋanne ki Mikaya jiin a, "N por Yennu nba fo na sann ni, n saa pak linba ki Yennu wannin a man pake."

¹⁴ Waa dokit kpanbar Ahab paak yoo nba, ki kpanbar na boio a, "Mikaya, min nan kpanbar Jehosafat, ti saan lek Ramof koo ti daa saa?"

Ki Mikaya jiin a, "Saant ki lek, a saa nyanna. Yennu saa tura nyannuwa."

¹⁵ Ki Ahab yetɔ a, "Li-i tee ki a piak nanin Yennu sann nie, fan pak barmɔnii. Taarmunŋae ki n saa paka linba na?"

¹⁶ Ki Mikaya jiin a, "N la ki Israel teeb kunkɔnkɔnna yat kunkona paak nan pei nba ki mɔk pekpaarik na, ki Yennu yet a, 'Jab na ki mɔk tɔɔndaano, ŋaant ki bin kun nan parmaasir.'"

¹⁷ Ki Ahab yet Jehosafat a, "N ki paka nan u ki ban pak siar ki li tee bonŋann ki jiin n po-o? U yɔɔ piak bonbiire ki jiint n po."

¹⁸ Ki Mikaya ŋamii yeen a, "Gbiintir linba ki Yennu piak. N la ki Yennu kar u naan binbintir paak Yendɔur ni, ki u malakanba kur see u boor ni.

¹⁹ Ki Yennu boi a, "Ŋmee saa saan kpann Ahab ki wun saan Ramof, ki bin saa kpiu?" Ki malakanba na yemm tuu yet yenn, ki leeb mun n pak leer,

²⁰ nan seek nba tan baar ki yet Yennu a, 'Min saa kpannowa.' Ki Yennu boio a, 'A saa kpanno nlee?' ²¹ Ki seek na jiin a, 'N saa saane ki te Ahab

yenbis səkiniinba na kur n faar faak.' Ki Yennu yet a, 'Ii saa ki saa kpanno. A saa nyanna.' "

²² Li yoo na ki Mikaya namm pak a, "Linba tume na, Yennu te ki səkiniinba man faar faake ki tura, njan u mən narin senn nan biirue saa baara."

²³ Li yoo na ki səkini Sedekaya saan Mikaya boor ki saa pebo, njan boio a, "Nlee yooe ki Yennu Seek nyii n boor ki baar tan pak nanani?"

²⁴ Ki Mikaya yeto a, "A tan saa bannir yoo nba ki a gar lanpoor po diiuk ni ki saa bor nae."

²⁵ Ton, ki kpanbar Ahab yet u saakayeno a, "Soot Mikaya ki saan nanno Amonn, wunba tee doo yudaano na, nan n bija Joas boor. ²⁶ A hetib ki bin koono dansarik, kii teeno jarpeenn nan nyun kuuko, ki tan tuu yoo nba ki n tan saa jen nan laafia."

²⁷ Ki Mikaya jiin a, "Li-i tee ki a jen nan laafia, nann narin, li wann nan Yennu ki pak nanime na," ki bia yet a, "Soo kur n dok linba ki n pak na."

*Ki jiin Ahab kuun po
(1 Kpanbara 22.29-35)*

²⁸ Ton, ki Israel kpanbar Ahab nan Juda kpanbar Jehosafat fiir saan a bin lek Ramof doo nba be Gilead yent ni na. ²⁹ Njan soo ki Ahab pon yet Jehosafat a, "Taa saa tob na, n saa lia tayanae, njan fin n lia naan liant." Ki Israel kpanbar na lia tayana ki saan tob.

³⁰ Njan soo Siria kpanbar na don tur u taantorit saakab na mob nan bi daa loon soo bin kpi, see Israel kpanbar na kuuko. ³¹ Baa la kpanbar Jehosafat yoo nba, ki bi kur dukin nan hoo tee Israel teeb kpanbar, ki bi nmant a bin leko, ki Jehosafat yikin sanpaapo, ki ti Yomdaano Yennu fato, ki te leku na yakiro. ³² Ki taantorit saakab na bann nan hoo kaa tee Israel kpanbari, nanne ki bi nyik ki ji ki weio. ³³ Ki taan soo, Siria kunkonkonna yek peenu, ki li soor kpanbar Ahab man tob liatir nba tee kut na tintaamboor, ki gar soor u par paak. Ki u mo nan wunba nmakitir u taantoruk na a, "N la daja, nmantir ki nyi tob na ni." ³⁴ Yoo nba ki tob nunii mon na, ki Ahab ji kar deen taantoruk na ni, ki took Siria teeb na. Ki yonnu tan baa, ki u kpo.

19

Bianjinba ki Yennu səkini tur Jehosafat kpaanii.

¹ Juda kpanbar Jehosafat din nmat kun u njaak ni nan laafia, Jerusalem doo ni. ² Yennu səkini Jehu, wunba tee Hanani bija na, din saan kpanbar na boor, ki yeto a, "A dukin li njan nan fan somm tondamm nan binba ki loon Yennu-u? Faa tun linba na te Yennu wutoor doo a paaka. ³ Njan bonnansiar lek be a ni. A boon chicherpook Asera ninnant nba ki niib na tuu jiantir nawa, ki bia yabir tuun Yennu nba loon bianjinba."

Bianjinba ki Jehosafat te niib na namm bi mən

⁴ Kpanbar Jehosafat din koo Jerusalem-e, njan u din lin gont niib yoo kur, u yent ni, laa nyi Beerseba, niidiitu po, ki saa dian Efraim kunkona yent na pen, niigan po, a wun te niib na n jen bi yeejamm Yomdaano Yennu boor. ⁵ Kpanbar Jehosafat din gann barbuura ki bi be Juda digbanjaana na ni, ⁶ ki turib kpaanii a, "Ii mi yaa sii bu maan bianjinba. I ki dia nisaarik yiikoo kaa ki bu buuti, njan i dia Yennu yiikooe, ki u sii be nani yoo nba ki i yaa

yin pak gbint maan. ⁷ Li baakit Yennu kii tuun fanu, kimaan ti Yomdaano Yennu ki loon yii nmaab, koo kii mək lukitin, koo kii gaan mɔnyati.”

⁸ Jerusalem doo nie ki Jehosafat din gann Liifai teeb, nan mannteeb, nan tɔɔndaansiab, a bii tee barbuura, kii bu binba biir Yennu sennu na, nan doo maan. ⁹ U din turib kpaanii nba nae a: “Li kpaa talas ki yii tuun i toona kii tiin Yennu janmaanii, kii saak u mɔb nan barmɔnii, toonn nba kur ki i tuun ni. ¹⁰ Ki li-i tee yoo nba kur ki i ninjasɔɔ tan nyii doi na yenn ni, ki baar nan u maan, ki li tee nikpinu maan, koo ki tee wunba biir sennu, koo wanno na, yin wannib fanu baa saa dia bi mɔŋ bianjinba, buut yoo, ki li daa te bi ɔamii kɔɔ biit ni ki biir Yennu. I-i kii sak nna, ɔann yimm nan i ninjamm na saa te Yennu wutoor n do i paaka, ɔaan li-i tee ki i tun i toona fanu, i kan kɔɔ biit ni. ¹¹ Mannteeb yudaano Amaria-e sii mək yiikoo ki gorii Yenjiantii maan kur ni, ki Sebadia, wunba tee Ismael bija, ki tee Juda yudaano na, sii mək yiikoo ki bu maan nba biar, ki Liifai teeb toonn tee bii gorii ki tuu te maan nba ki barbuura pak na, lin tun nna. Cheen i para ki dia kpaanii na, ki Yennu saa somm binba tuun toonɔana.”

20

Bianjinba ki Edom teeb faa Juda teeb tɔb

¹ Li din yann waame, ki Moab nan Amonn kunkonkonna, ki pukin bi somm teeb nba tee Meun teeb na, ki bi lek Juda, ² ki toominba siab saan ki saa bet Jehosafat a, “Kunkonkonna nyii Edom, Mək-kpeenn na yakleer po, ki baat yaba, a bin leka. Bi dɔŋ fat Hasasonn Tamar-a.” (Doo na sanleere tee Engedi.) ³ Janmaanii din soor Jehosafat, ki i miar Yennu ki boi sommir po, ɔaan te ki bi lor mɔi digbann na kur po. ⁴ Ki Juda doi kur ni niib kakit ki saan Jerusalem a bin boi Yennu sommir po, ⁵ ki ɔamm nan Jerusalem teeb taan ki be Yenjiantu ɔasaakak dindonjopaann na ni. Ki kpanbar Jehosafat saan ki set bi tɔɔnn, ⁶ ɔaan miar Yennu sanpaapo ki yet a, “Ti yeejamm Yomdaano Yennu, fine be Yendɔuŋ ni, ki dia doi nba kur be durinya na ni. A mək paŋ nan yiikoo, ki sɔɔ kaa ki saa fit kɔn nana. ⁷ Fine tee Yennu. Yoo nba ki a niib, timm Israel teeb, din chari kɔɔ tiŋ na ni na, fine din ber nyinn niib nba din be nna na, ɔaan jii tiŋ na ki tur a yɔɔk Abraham yaaboona, a lii tee bi faar mək mək nan mək mək. ⁸ Ki bi kar tiŋ na ni, ki maa ɔasaakak nba ki bi sii baakita li ni. Ki bi mi fanu ⁹ nan li-i tee ki bonbisar baarib, ki tee tɔb, koo yiarbiiuk, koo kon, a lin dat bi tuba, bi saa fit kɔɔ ki tan set ɔasaakak na tɔɔnn po, siaminba ki bi jiantira na. Bi saa miara, yoo nba ki bi be daamii ni, ki a saa gbak ti fatib.

¹⁰ “Mɔtana, Amonn teeb nan Moab teeb nan Edom teeb lekita. Yoo nba ki ti yeejamm din nyii Ijijit na, a din ki sak ki bi kɔɔ tiŋ maŋ ninji, bi din kokin lint tiŋ maŋe ki ki biiriri. ¹¹ Baa pa ki jiintit bianjinbae na. Bi baar a bin ber nyinnit tiŋ nba ki a turit na nie. ¹² Fine tee Yennu. Datir bi tuba, kimaan ti ki mək paŋ nba saa took kunkonkonna nba yab ki saa lekit na. Ti ki mi taa saa teen bianjinba, ɔaan ti gorii fine ki loon sommir.”

¹³ Ki Juda jab na kur nan bi poob nan bi waas see Yenjiantu ɔasaakak na boor. ¹⁴ Ki Yennu Seek sik Liifai nirɔ nba pukin ki see nibur na ni paak, ki u sann tee Jahasiel, ki tee Sekaria bija, ki Sekaria tee Benaya bija, ki Banaya tee Jayel bija, ki Jayel tee Matania bija, ki bi nyii Asaf naakuuk ni. ¹⁵ Ki Jahasiel yet a, “Chanbaa kpanbar, nan yimm nba kur tee Juda teeb, nan Jerusalem teeb, Yennu yet nan i daa ɔaan tama, koo ki tiin kunkonkonna nba yab na janmaanii nan yin tookibi. Tɔb na tee Yennu yare, li ki tee i

yar kaa. ¹⁶ Ii won lekiw wonn, bi-i wonji baar Sis loonu ni yoo nba, i won saa chetib baauk nba kook kunkoouk doo na kpɪŋ, ki li kpia Jeruel na. ¹⁷ Li ki tee yimm kaa n kɔn kɔnn na, yimm n lon sinsetboa, kii guu, ki i saa la nyannu nba ki Yennu saa turi. Juda nan Jerusalem teeb, i daa taantir koo ki tiin janmaanii. Nyimin ki tookib man, ki Yennu sii be nani.”

¹⁸ Nanne ki Jehosafat baa fabin tinj ni, ki niib na kur mun baa fabin tinj ni, ki bi jiant Yennu. ¹⁹ Ki Liifai teeb nba nyii Kohaf nan Kora naakuut ni na fir set ki tant nan kunkɔpaara, ki pak namm Israel teeb Yomdaano Yennu.

²⁰ Laa yent sanyapob ni, ki niib na nyii ki saa kunkoouk nba kpia Tekoa na. Baa saa yoo nba, ki Jehosafat pak namm mɔmaan na a: “Juda nan Jerusalem teeb, teent i maalin i Yomdaano Yennu ni, ki li saa te yin set fanu. Teent yada man nan mɔmaan nba ki u sɔkɪniɪ beeri na, ki i saa la nyannu.” ²¹ Waa pak nan niib na ki gbenn yoo nba, ki u te yanyinna na lia bi liant nba ki bi lia Yenjiantii ni na, ki somm kunkɔkɔnna na tɔɔnn po, ki yiin yarj a, “Pakin Yennu man. U lomm kaa gbennu.”

²² Baa piin ki yiin yarj na yoo nbae, ki Yennu te janmaanii soor kunkɔkɔnna nba yaa bin lekiw na. ²³ Ki Amonn teeb nan Moab teeb na lek Edom kunkɔkɔnna na, ki kpiib, ki saa boontib, ki li poor po, ki bi tan nmat leeb paak nan kɔnbiir. ²⁴ Yoo nba ki Juda teeb na doo baar kunkonn nba be kunkoouk paak na, ki bi la bi datai na kur dɔɔ tinj ni ki kpowa. Ki nan yenɔkɔɔwa ki tenni.

²⁵ Ki Jehosafat nan u kunkɔkɔnna na chat ki saan a bin jii mɔkint, ki la bonkobit nan jeet nan liant, ki li yab bonchiann, nan bonlia nba be ki li daauk paar, ki bi jii daanantaa ki tikii mɔkint na. Nnaan tiat na din yab bonchiann, ki bi din ki fit jii li kuri. ²⁶ Daananna daar, ki bi taan leeb, Beraka baauk ni, ki pak dont Yennu nan waa tun linba ki turib na. Nnanne teen ki bi yi baauk marj “Beraka.”* ²⁷ Jehosafat din jii u kunkɔkɔnna na ki nmat namm Jerusalem nan parpeenn, kimaan Yennu te ki bi nyann bi datai nawa. ²⁸ Baa baar doo na ni yoo nba, ki bi somm chunchuuntuk ki kɔɔ Yenjiantu nasaakak na ni, ki yiin yanii ki faa biat, ki bia peeb naatuna. ²⁹ Ki janmaanii soor digbana nba kur gbat bianjinba ki Yennu te ki Israel teeb nyann bi datai na. ³⁰ Jehosafat ji din dia u yent na nan parmaasir, ki Yennu guu-u lokir kur po.

*Ki jiin kpanbar Jehosafat naan joontu po
(1 Kpanbara 22.41-50)*

³¹ Jehosafat din tee bina piintaa nan nanjnmue ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem doo ni bina piinlee nan nanjnmue. U naae din tee Asuba, ki tee Silhi bipoo. ³² Jehosafat din tee nan u baa Asa nba din tee bianjinba nae, u din tuun linba nan Yennu tɔɔnn, ³³ naan u din ki yeer tingbann mann boa. Niib na lek din ki lebit bi para kur a bin jiant bi yeejamm Yennu na.

³⁴ Linba kur ki Jehosafat tun, u naan pinpiik ki saan tuu li joontu, sɔb ki be Jehu nba tee Hanani bija na barkperii gbant ni, ki li tee Israel kpanbara barkperii bokir.

³⁵ Sakyenn, Juda kpanbar Jehosafat din tan mɔk lor nan Israel kpanbar Ahasia, wunba din tun toonbiit bonchiann na. ³⁶ Ki Esion-geber mɔkɔbianue ki bi din maa naringbeja. ³⁷ Nnaan Elieser, wunba tee Dodafahu bija, ki nyii Maresa na, din yakii nan Jehosafat ki yet a, “Kimaan

* 20:26 20.26 Beraka paake tee “Dontir.”

faa mək lor nan Ahasia na, Yennu saa biir linba ki a maa nawa.” Ki ɲarint na biir, ki ji ki fit somm nyun paak.

21

¹ Jehosafat din kpo, ki bi piuu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Jehoram gaar u naan na.

Ki jiin Juda kpanbar Jehoram po (2 Kpanbara 8.17-24)

² Ki Jehoram, wunba ki u baa din tee Juda kpanbar Jehosafat na, din mək ninjamm banloob. Namme tee Asaria nan Jehiel nan Sekaria nan Asariahu nan Maikel nan Sefatia. ³ Bi baa din turib piinii nba yab, ki li tee salimmona nan salimpeena nan bona nba daauk paar, ki bia kaan soɔ kur ki u gorii digbanjaana nba be Juda tij ni na yenn. Jehoram nba din tee Jehosafat bikperik na paake ki u gaar u baa setu, ki dii naan. ⁴ Jehoram nba din kar u naan kok paak ki gbenn yoo nba, ki u nyinn u ninjamm na kur; nan Israel saakasiab manfoa.

⁵ Jehoram din tee bina piintaa nan ɲanlee-e ki dii naan, ki kar Jerusalem doo ni bina ɲanniin. ⁶ U din tokii ki mək tonu nan kpanbar Ahab nan Israel kpanbarlia nae, kimaan u din kɔɔn Ahab bonpoi na yenɔe. U din tun ki biir Yennu, ⁷ ɲaan Yennu lek din ki loon wun boont Defid maaru, kimaan u din lor nan Defid a u yaaboonae sii tun di naan.

⁸ Jehoram naan yooe ki Edom teeb din yêt Juda teeb, ɲaan bokit bi naangboun. ⁹ ɲanne ki Jehoram nan u saakab fiir nan bi taantorit ki saan lek Edom. Leɲe ki Edom kunkɔnkɔnna fiir ki loon lintib, ki nyiok ki Juda teeb pat, ki chiar bot. ¹⁰ Laa nyii li yoo ki tan tuu dinna, Edom teeb bokit bi mɔɲe, ki nyii Juda teeb yiikoo ni. Li yoo manje, ki Libna doo teeb mun bia bokit bi mɔɲ, kimaan Jehoram din yêt u yeejamm Yomdaano Yennu jiantuwa. ¹¹ U bia din maa tingbanjiantboa, Juda kunkona paak, ki bia ɲmakit Juda teeb nan Jerusalem teeb ki bi tun yanbomm ki biir Yennu.

¹² Ki Yennu sɔkiiii Elaija sɔb gbourɲ ki tur Jehoram, ki yet a, “A yeeja Defid Yomdaano Yennu nae pak biira, kimaan a ki wei a baa kpanbar Jehosafat binben, koo a yeeja kpanbar Asa binbeni. ¹³ ɲaan a wei Israel kpanbara binbenje, ki ɲmakit Juda teeb nan Jerusalem teeb ki bi ki waa Yennu, nan bianɲinba ki Ahab nan binba wei u poor din ɲmakit Israel teeb ki bi ki waa Yennu na. A bia kpia a tiɔɲ ninjamm nba din tee popeendamm ki chee fin nae. ¹⁴ Li paak, Yennu saa dat a niib, nan a waas, nan a poob tuba, ki biir yaa mək linba kur. ¹⁵ A mɔɲ saa la fara nan nɔɔk ni yiarbiik, ki a nɔɔt tan saa nyi.”

¹⁶ Ki Filistia siab nan Arab teeb nba kɔɔ ki kpia Sudann teeb nba be məkgbenɲi gbianu na, ki Yennu te ki bi faa Jehoram tɔb. ¹⁷ Bi din lek Juda, ki saat kpanbar ɲaak, ki soor kpanbar poob nan bonjai na kur ki teemm yommii, ɲaan nyik Ahasia kɔɔ, wunba tee kpanbar sanbian na.

¹⁸ Tɔn, linba na kur poor poe ki Yennu te ki nɔɔk ni yiarbiik soor kpanbar na, ¹⁹ ki li jii bina ɲanlee ki yiaru na te ki u nɔɔt nyi, ki u tan kpo nan tont. Kpanbar Jehoram manɲ niib din ki joo mutunn ki turɔ baakir, nan baa din tuun bianɲinba ki teen u yeejamm na.

²⁰ Jehoram din dii naan ki tee bina piintaa nan ɲanlee-e, ki kar Jerusalem, ki dia u niib bina ɲanniin. Waa din tan kpo yoo nba, soɔ din ki mək parbiir, u kuun paaki. Bi din piuu Defid doo nie, ɲaan ki li ki tee naan kaat ni.

22

*Ki jiin Juda kpanbar Ahasia po
(2 Kpanbara 8.25-29; 9.21-28)*

¹ Jerusalem teeb din dinn Ahasia naan, wunba tee Jehoram sanbian na, ki u set u baa seenu ni, kimaan dolekteeb nan Arab niib na kɔɔ bi kaan ni, ki kp̄ii Jehoram bonjai kurawa. Nanne Ahasia, wunba tee Jehoram bija na teen Juda kpanbar, ki piin dia Juda teeb. ² Ahasia din tee bina piinlee nan njanlee-e ki dii naan, ki kar Jerusalem binyennkɔɔ ki dia niib. U naa din tee Atalia-e, ki tee kpanbar Omri yaaboonn. ³ Ahasia mun bia din gaar kpanbar Ahab n̄aateeb marimae, kimaan u naae din turimo, ki u tuun bonbiir. ⁴ U din tun ki biir Yennu, kimaan u baa kuun poor poe ki kpanbar Ahab n̄aateeb teen u kpaanteeb, ki li te ki u naan siik. ⁵ U din gaar bi kpaaniie, ki taan Israel kpanbar Joram po, ki bi faa tɔb nan Siria kpanbar Hasael. Kunkɔnkɔnna na din took leeb Ramof-e, Gilead tin̄ ni, ki Joram la dan̄ tɔb na ni. ⁶ U din n̄mat Jesreel doo nie a wun teb u mɔn̄, ki Ahasia saan leŋ a wun gɔnɔ.

⁷ Ahasia nba din gɔn Joram yoo nbae, ki Yennu dat Ahasia tubir. Ahasia nba saan yoo nba, ki n̄ɔɔ nan Joram fiir a bin chet Jehu, wunba tee Nimsi bija, ki Yennu gannɔ a wun biir kpanbar Ahab n̄aak na. ⁸ Jehu nba din sak Yennu mɔb ki saa a wun biir kpanbar Ahab n̄aateeb na, ki u din tan chet nisiab, ki bi tee Juda booru ni saakab, nan Ahasia nikpiimm nba chianto a wun gɔn Joram na, ki Jehu kp̄ii bi kur. ⁹ Bi din lin lon Ahasia-e ki tan lau ki u bɔr Samaria, ki bi jiu saan nanɔ Jehu boor, ki u saa nyinn u manfoor, n̄aan bi din pii u gbanant, kimaan u yeeja Jehosafat wunba din yiab u mɔn̄ paak ki waa Yennu na chɔrun̄ paak.

Sɔɔ din ki biar Ahasia n̄aak ni ki saa fit dia naan na.

*Ki jiin Juda poobat Atalia po
(2 Kpanbara 11.1-3)*

¹⁰ Ahasia naa Atalia nba gbat nan bi kp̄ii u bijawa na, ki u tur mɔb nan bin kpi niib nba kur nyii Juda naan n̄aak na ni. ¹¹ Ahasia din mɔk niipooɔɔ, n̄aan ki bi ki taa baa, ki bi yiu Jehoseba, ki u din kun manntɔɔ nba ki bi yiu Jehoyada na. Jehoseba din jii Ahasia bonjai na yeno, ki u sann tee Joas, ki nyinnɔ kpanbar waas nba ki bi yaa bin kp̄ib na ni, ki saan bɔr n̄ɔɔ nan poo nba wubiio na, Yenjiantu n̄asaakak didɔɔtuk ni. U din te ki u be bɔr nie, ki nyii Atalia nikpinu ni. ¹² U din biar be bɔr nie, Yenjiantu n̄asaakak na ni, bina n̄anloob, ki Atalia daa tee poobat ki dia tin̄ na.

23

*Bianjinba ki bi dinn Joas naan
(2 Kpanbara 11.4-16)*

¹ Manntɔɔ Jehoyada din guur bina n̄anloobewa ki ji dukin nan li jan wun tun siara. U din lor nan kunkɔnkɔnna saakab ban̄mu. Namme tee Asaria, ki u tee Jeroham bija, nan Ismael, ki u tee Jehohanann bija, nan Asaria, ki u tee Obed bija, nan Maaseya, ki u tee Adaya bija, nan Elisafat, ki u tee Sikri bija. ² Bi din lin Juda doi kur po ki taan Liifai teeb nan naakuut saakab kur, ki jen namm Jerusalem.

³ Ki bi kur taan be Yenjiantu n̄asaakak ni, ki lor nan Joas, wunba tee kpanbar bija na. Ki Jehoyada yetib a, "Kpanbarkperɔ na bijae na. N̄ɔɔe ji sii tee kpanbar mɔtana, nan bianjinba ki Yennu senn mɔsonn nan kpanbar

Defid yaaboonae sii diat na. ⁴ Taa saa teen bianjinbae na: Li-i tee ki mannteeb nan Liifai teeb baar toonn, foon daari, bi bokitu muntaa ni yenn saa guur Yenjiantu nasaakak na tammɔie, ⁵ ki bokitu muntaa na ni yenn saa guur kpanbar ɲaak, ki binba biar na saa guur Fiakir Tammɔb. Niib na kur saa taan leeb kii be Yenjiantu nasaakak na dindonjouk nie. ⁶ Sɔɔ kaa ki saa fit kɔɔ Yenjiantu nasaakak na ni, see mannteeb nan Liifai teeb nba be toonn ni na. Njamme saa fit kɔɔ, kimaan bi ɲamm bi mɔɲa, ɲaan niib nba biar na n sak Yennu mɔb, ki biar nanyer. ⁷ Liifai teeb na n set ki lint kpanbar na, kii guu-u, ki saat jukbanjai kii dia. Ki bi sii be nan kpanbar na, siaminba kur ki u saa. Ki wunba kur bikin a wun kɔɔ Yenjiantu nasaakak na ni, bin kpiu.”

⁸ Ki Liifai teeb nan Juda teeb tun Jehoyada nba wannib bianjinba na. Ki saakab na gɔɔr binba kaa toonn ni foon daar na, ki bi pukin binba be toonn ni na, kimaan manntɔɔ Jehoyada din ki ɲaan bi sɔɔ. ⁹ Jehoyada din tur kunkɔnkɔnna saakab kpana nan naagbankɔɲa nba din tee kpanbar Defid yar, ki bi bekir Yenjiantu nasaakak ni na. ¹⁰ U din te niib na set Yenjiantu nasaakak na tɔonne nan bi jukbanjai, a bin guur kpanbar Joas. ¹¹ Tɔn, ki Jehoyada nyii nan Joas nanyer, ki yirimɔ naan fokirik, ɲaan turɔ Yennu sennu gboun na. Li yoo na ki bi ji dinnɔ naan. Ki manntɔɔ Jehoyada nan u bonjai mɔɔn kpan Joas paak, ki sɔɔ kur pak nan kunkɔpaarir a, “Kpanbar na-ii mɔk manfofook.”

¹² Ki Atalia gbat niib na nba kpakitir kpanbar na bianjinba, ɲanne ki u kakit ki saan Yenjiantu nasaakak na boor, siaminba ki niib na tikir ki be na. ¹³ U din la kpanbar paan na see nasaakak na tammɔb ni, jaantarik nba tee kpanbara yar na boor, ki kunkɔnkɔnna saakab nan naatunpebira see ki lintɔ. Ki niib na kur yikin nan kpinkpammuk ki peeb naatuna, ki Yenjiantu nasaakak na ni yanyinna dia bi bonpipebit ki ɲmakitir niib, ki bi dontir. Ki Atalia pat pat u liant nan parbiir ɲaan yikin a, “Nabiiuk, nabiiuk.”

¹⁴ Manntɔɔ Jehoyada din ki loon bin kpi Atalia Yenjiantu nasaakak na boori. Li paak ki u yiin kunkɔnkɔnna saakab na ki yetib a, “Sootɔ ki nyinnɔ guura na sinsuuk ni, ki kpi wunba kur koor a wun fatɔ.”

¹⁵ Ki bi soorɔ ki saa nanɔ kpanbar ɲaak. Baa saa baar Taanii Tammɔb boor yoo nba ki bi kpiiu.

Bianjinba ki Jehoyada te niib na ɲamm bi mɔɲ

(2 Kpanbara 11.17-20)

¹⁶ Ki manntɔɔ Jehoyada te kpanbar Joas nan niib na kur senn mɔsonn nan bi sii tee Yennu niib. ¹⁷ ɲanne ki bi kur fiir saan tingbann Baal jiantu ɲaak, ki saa betir, ki bet bet maruɲ binbinta nan yenbis nba be lej, ɲaan kpai Matann, wunba tee Baal manntɔɔ na, binbinta na tɔonn. ¹⁸ Jehoyada din tur mannteeb nan Liifai teebe toona nba be Yenjiantu nasaakak ni na yudant. Li din tee bii tuun toona nba ki kpanbar Defid wannib nae, kii bia kii jokin piinii maruɲ nba ki bi teen Yennu na, nan bianjinba ki Moses sennu tee na. Njamme bia din gorii yanyinna, yoo nba ki bi yiin ki kpamm na. ¹⁹ Jehoyada bia din te ki guura guu Yenjiantu nasaakak na tammɔi, a bin gɔɔr wunba ki ɲamm u mɔɲ ki be jakint ni.

²⁰ Kunkɔnkɔnna saakab, nan nijaana, nan niib na saakab, nan tinɲ na niib kur din wei Jehoyada, ki bi nyii nan kpanbar na, Yenjiantu nasaakak ni, ki saan kɔɔnɔ naan ɲaak. Bi din kɔɔ tammɔɔar na nie, ki kpanbar na saan kar naan kok paak. ²¹ Niib na kur din gbee nan parpeenne, ki doo na maak, kimaan Atalia kpowa.

24

*Ki jiin Juda kpanbar Joas po
(2 Kpanbara 12.1-16)*

¹ Joas din tee bina njanlore-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem doo ni bina piinna. U naae din tee Sibia, ki nyii Beerseba doo ni. ² Joas din tun linba njan ki tur Yennu, yoo nba ki manntoo Jehoyada be u manfoor ni na. ³ Jehoyada din lon poob banlee ki tur kpanbar Joas, ki bi maro bonjai nan bonpoi.

⁴ Joas nba din dii naan ki li yann waaminnae, ki u dukin nan wun namm Yenjiantu nasaakak. ⁵ U din yet mannteeb nan Liifai teeb na a bin saan Juda doi ni, ki lin niib na kur boor, ki bin taan likirii ki namm maa Yenjiantu nasaakak na. U din yet niib na a bin teen yian, njan Liifai teeb na din mei. ⁶ Nanne ki u yiin bi tooondaano Jehoyada ki boio a, "Bee teen ki a ki te Liifai teeb na saan Juda nan Jerusalem teeb boor, ki gaar lampo nba ki Yennu toontunno Moses din yaa niib na-i pa, ki lii namii Yennu lanbouj na?"

⁷ Atalia nba tee pootouj na poorpoweiteeb biir Yenjiantu nasaakak nawa, ki jii kasii bona nba be lej na ki dia jiantir tingbann Baal.

⁸ Kpanbar na din yet Liifai teeb a bin kpaal lakir, ki sennir Yenjiantu nasaakak na tammob ni, ki bii taant likina lej. ⁹ Bi din tur mob, Jerusalem nan Juda tinj kur po, a soo kur n pa lampo nba ki Yennu toontunno Moses din gaan Israel teeb boor, kunkoouk paak na. ¹⁰ Linba na din man Israel teeb nan bi saakab, ki bi baar ki pa bi lampo, ki tan gbeen lakir na. ¹¹ Liifai teeb na din jikit lakir nae daa kur, ki teen kpanbar nasaakak nba gorii lakir manj paak na. Ki yoo nba kur lakir na gbee, kpanbar gbansobiro nan mannteeb yudaano toontunna yeno tuu nyinn likirii na lakir na ni, njan senn li sinsetboor. Nna bannue ki bi din gaar likirii bonchiann.

¹² Kpanbar na nan Jehoyada din tuu jii likirii na ki tur binba gorii Yenjiantu nasaakak na nammue, ki bin joon tana maateeb, nan kanpintanba, nan binba kur saauk, ki bin namm Yenjiantu nasaakak na. ¹³ Toontunna na kur din tun nan ninbinmoniie, ki namm Yenjiantu nasaakak na ki tan gbenn. Ki li jen li bannu ni, ki wakii, ki kaa biiru. ¹⁴ Yenjiantu nasaakak na nammu nba gbenn yoo nba, ki salimmona nan salimpeena nba tenn na, ki bi jii tur kpanbar na nan Jehoyada, ki bi jii ki namm Yenjiantu nasaakak na senii nan bonlia nba sii be li ni.

Baa lebit Jehoyada sennii bianjinba

Jehoyada nba din be u manfoor ni yoo nba, bi din tuu mann marujo, nasaakak na boor yoo kur. ¹⁵ Jehoyada din dii bina kobik nan piintaee, ki tee nikper ki ji kpo. ¹⁶ Bi din piiu kpanbara kaat nie, ki li be Defid doo ni, kimaan toonjana nba ki u din tun ki tur Israel teeb nan Yenjiantu nasaakak na paak.

¹⁷ Njan Jehoyada nba kpo yoo nba, ki Juda tooondamm nmakit kpanbar Joas dudukit, ki u gaar bi maan. ¹⁸ Nanne ki niib na nyik ki ki jiantir namm Israel teeb yeejamm Yomdaano Yennu na nasaakak ni, njan jiantir tingbana nan chicherpook Asera ninnant. Bi yanbomm na paake teen ki Yennu wutoor doo Juda nan Jerusalem teeb paak, ¹⁹ ki u tun sokiniinba a bin yakii namm ki bin jen u boor, njan niib na lek din yet, ki ki gbiint. ²⁰ Ton, Yennu Seek din sik Sekaria, wunba tee manntoo Jehoyada bija na paak. U din set siaminba ki niib na saa laue, njan yet a, "Ti Yomdaano Yennu boi a bee teen ki i ki sak u sennii, ki baat nan biiru i moj paakii. I

nyikœ, ki u mun nyiki.” ²¹ Kpanbar Joas din lor nan niib nae, ki bi piak biir Sekaria. Ki kpanbar na tan tur yaak, ki niib na jaat Sekaria tana, Yenjiantu nasaakak na dindonjouk ni, ki kpiu. ²² Kpanbar Joas din tamm Sekaria baa Jehoyada toonjana nba ki u din tun ki turœ nawa, njan te ki bi kpil Sekaria. Sekaria nba kpenn yoo nba, ki u yet a, “Yennu n la yaa tun linba na, ki dat i tuba.”

Bianjinba ki Joas naan gbenn

²³ Piar nba piat yoo nba, ki Siria kunkonkonna lek Juda nan Jerusalem teeb, ki kpil toondamm na kur, ki jii mokint bonchiann ki saan nann Damaskus.

²⁴ Siria kunkonkonna na din waar, njan Yennu-e din te ki bi nyann Juda kunkonkonna nba yab na, kimaan Juda teeb din yet bi yeejamm Yomdaano Yennu-wa. Linba na paake te ki kpanbar Joas din la tubdatu. ²⁵ Siria kunkonkonna din tan nyikin konn na, njan soœ Joas la dan bonbiir. U saakab banlee din bor lor u paak, ki kpil doonu ni, ki jiin pann, waa din kpil manntœ Jehoyada bija na paak. U din kpo, ki bi piu Defid doo ni, njan bi din ki piu kpanbara kaat ni kaa. ²⁶ Binba din lor u paak na din tee Sabab, ki u naa tee Simeaf ki nyii Amonn booru ni, nan Jehosabad, ki u naa tee Simrif, ki nyii Moab booru ni. ²⁷ Makperii na kur be kpanbara barkperii gbouj ni, ki tee kpanbar Joas bonjai labaar, nan Yennu sokiniinba maan nba kur pak ki jiin Joas po, nan bianjinba ki u namm maa Yenjiantu nasaakak. Li poor po ki u bija Amasia set u seenu ni ki dii naan.

25

Ki jiin Juda kpanbar Amasia po (2 Kpanbara 14.2-6)

¹ Amasia din tee bina piinlee nan njanmue ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinlee nan njanja. U naa din tee Jehoadinn-e ki nyii Jerusalem. ² Amasia din tuun linba njan ki teen Yennu, njan u din ki jii u par kur ki tur Yennu. ³ Amasia nba din kar u naan kok paak ki la panj ki gbenn yoo nba, ki u soor saakab nba din kpil u baa na, ki kpil. ⁴ U din ki kpil bi waas, njan tun bianjinba ki Yennu senn, ki li be Moses sennu gbouj ni na a, “Bi daa kpi bibaa, u bik toonbiit paaki, ki bia daa kpi bik, u baa toonbiit paaki; nirœ saa kpo toonbiit nba ki u mœj tun na paake.”

Bianjinba tœb faa Edom teeb (2 Kpanbara 14.7)

⁵ Ki kpanbar Amasia tikir Juda booru nan Benjaminn booru jab kur, ki taamm, ki bi tee kunkonkonna koonn koonn, nan baa nyii bi naakuut ni bianjinba na. U din gann saakab ki bi gorii koonn koonn, siab tee jab tusir tusir, ki leeb gorii jab kobik kobik. Niib na din tee binba dii bina piinlee-lee koo ki gar nnae, ki bi taan ki tee jab tusaa kobii nanta. Bi din tee kunkonkonna nba ki bi gannib, ki bi teen siir nan tœbe. U din tumii ki mi kpna nan naagbankœja dianu. ⁶ U bia din saan jœon Israel kunkonkonna tusaa kobik ki pukin, ki pa salimpeena ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piinna na bi paak. ⁷ Njan ki Yennu sokinii soœ saan kpanbar na boor ki yeto a, “Chanbaa, a daa jikit Israel kunkonkonna na ki saa nammi. Yennu ki be nan kunkonkonna nba nyii niigan po yent ni na. ⁸ A sii dukii nan bi saa taan a po ki a la panj tœb ni, njan Yennu-e mok yikoo ki te ki nirœ laat nyannu, ki bia kœjit, ki u saa te ki a datai na n nyanna.”

⁹ Ki Amasia boi Yennu sokinii na a, “N̄aan salimpeena nba ki n d̄oŋ pa Israel teeb paak na?”

Ki Yennu sokinii na jiin a, “Yennu saa fit pa jiina ki lin gar nna.” ¹⁰ N̄anne Amasia yet kunkonkonna nba ki u joomm na, a bii kun. Linba na paak ki bi n̄mat kun, n̄aan ki bi wutoa doo bonbiir Juda teeb paak.

¹¹ Amasia din chee par ki jii u kunkonkonna ki saan namm Yaarin Baauk ni. Leŋe ki bi saa kon ki kp̄ii Edom kunkonkonna tusaa piik, ¹² ki bia soor siab foot tusaa piik, ki doo namm j̄ōr nba be Sela doo ni na, ki saa tutib ki sikin j̄oyirin, ki bi baa tana paak ki kpo.

¹³ Yoo nba na paak, ki Israel kunkonkonna nba ki Amasia bo ki sak ki bi lakin saan t̄ob na lek Juda teeb doi nba be Samaria nan Bef Horonn sinsuuk ni na, ki kp̄ii niib tusaa n̄antaa, n̄aan fat m̄okint bonchiann.

¹⁴ Amasia nba kon nyann Edom teeb ki jen yoo nba, ki u jen nan bi yenbis, ki bir ki jiantirib, ki bia jokit bonnunubit ki teemm. ¹⁵ Linba nae din donn Yennu wutoor. Li paak, ki u tun u sokinii, Amasia boor, ki sokinii na saa boi a, “Bee teen ki a jiantir yennii nba bo ki fit tinn bi t̄ioŋ niib a nuu ni na?”

¹⁶ Ki Amasia jiin yiama ki yet a, “Bia yooe ki ti jiia ki a tee kpanbar kpaant̄o? N̄minin, nna-i kaa, n saa te ki bin kp̄ia.”

Ki sokinii na tan n̄mint na, n̄aan yet a, “M̄otana, n ji mi nan Yennu lor a wun biirae, kimaan faa tun linba na, ki bia ȳet n kpaanii na.”

Bianjinba t̄ob faa Israel teeb

(2 Kpanbara 14.8-20)

¹⁷ Juda kpanbar Amasia nan u saakab din lor konn nan Israel teeb. U din tun toomiie Israel kpanbar Jehoas boor, wunba din tee Jehoahas bija, n̄aan tee Jehu yaaboonn na. Amasia din f̄ō konf̄ōt, ki loon bin kon.

¹⁸ Ki Jehoas jiin m̄ōmaan na ki tur Amasia a, “Sian yoo dinn ki Lebanonn kunkona ni kunkon̄ tun toomii kpek boor, ki yet a, ‘Jiin a bipoo ki tur n bija, ki wun k̄ōō.’ Ki muuk ni bonkobuk gaar ki n̄maa kunkon̄ na ki bir tij ni. ¹⁹ M̄otana, Amasia, fine dont a m̄oŋ nan a kon nyann Edom teeb na, n̄aan n kpaana nan a biar kii be n̄aak ni. Bee teen ki a kpaan daamii nba saa baar nan biiru fin nan a niib paaki?”

²⁰ N̄aan ki Amasia ȳet ki ki gbiint turo. Li din tee Yennu lore nan Amasia n la biiru, kimaan waa din jiantir Edom teeb yenbis na paak.

²¹ N̄anne Israel kpanbar Jehoas din saan t̄ob ki kon nan Juda kpanbar Amasia. Bi din took leeb Bef Semes-e ki li be Juda tij ni. ²² Bi din nyann Juda kunkonkonna, ki bi chiar kun bi n̄ei ni. ²³ Kpanbar Jehoas din soor Amasia ki saan n̄ano Jerusalem, ki saa bet doo na joonn nba nyii Efraim Tamm̄ob boor, ki saa tuu L̄otik Tamm̄ob boor na, ki li f̄okint teen nan taakaabii kobii n̄anlee nawa. ²⁴ U din jii salimm̄ona nan salimpeena nba kur be Yenjiantu n̄asaakak na ni, nan n̄asaakak maŋ ni bona nba ki Obed Edom yaaboona din guu na, nan kpanbar n̄aak m̄okint, ki bia soor siab ki kun namm Samaria.

²⁵ Israel kpanbar Jehoas kuun poorpo, ki Juda kpanbar Amasia be u manfoor ni bina piik nan n̄an̄mu. ²⁶ Toonlia nba kur pukin ki Amasia tun, laa nyii u naan pinpiik ki saa tuu li joontu, li s̄ob be Juda nan Israel kpanbara barkperii gboun̄ ni. ²⁷ Laa nyii sakir nba ni ki Amasia din ȳet Yennu jiantii na, bi din lor lorbiuk u paak, Jerusalem doo ni. U din chiar saan Lakis, n̄aan u datai na lek din wei ki saa kp̄iiu leja. ²⁸ Bi din paan u gbanant taamm paake, ki jiiu saan n̄ano Jerusalem, ki saa piuu kpanbara kaat ni, ki li be Defid doo ni.

26

*Ki jiin Juda kpanbar Yusia po
(2 Kpanbara 14.21-22; 15.1-7)*

¹ Ton, Juda niib kur din gann Yusia-e, wunba tee binpiik nan njanloob bik, ki dinnɔ naan, ki u set u baa seenu ni. ² (Amasia kuun poor poe ki Yusia fat Elaf, ki nɔamm maa doo maɲ.)

³ Yusia din tee bina piik nan njanloobe ki dii naan, ki kar Jerusalem bina piinɲmu nan njanlee. U naa din tee Jekolia-e, ki nyii Jerusalem. ⁴ Yusia din tun linba njan, ki li penn Yennu par, nan u baa Amasia nba din tun bianɲinba na. ⁵ Yoo nba ki Sekaria din be ki wannɔ ki jiin Yenweiu po na, ki u waa Yennu fanu, ki Yennu teen piisin u paak.

⁶ Yusia din faa tɔb nan Filistia teeb, ki bet doi nba na joona: li doie tee Gaaf nan Jamnia nan Asdod. U din maa doi nba ki joona lintir na ki kpian Asdod nan Filistia dolia. ⁷ Yennu din sommɔ ki u fit nyann Filistia teeb, nan Arab teeb nba kɔɔ Gur Baal na, nan Meun teeb na. ⁸ Amonn teeb din baar nan bi jiaun ki tur Yusia, ki u la paɲ bonchiann ki li te ki u sann mɔont ki saa baar Ijipt gbaa.

⁹ Yusia din maa difoot Jerusalem doo ni, ki li be Lotik Tammɔb boor nan Baauk Tammɔb boor, nan siaminba ki joonn na gɔnt. ¹⁰ U bia din maa difoot kunkoouk paak, ki bia lukir gbeet bonchiann, kimaan u din mɔk bonkob-burun, ki bi be yonbaa po, kunkonbis ni nan paanu ni. Waa din loon kpaab maan na paake teen ki u din chekint niib na, a bii buur tilontii, kunkona tinɲ na ni, ki ko tinii nba mɔk koorin na ni.

¹¹ Nɔɔ Yusia din mɔk kunkonkɔnna nba mi kɔnn fanu, ki teen siir nan tɔb. Bi gbansɔbira din tee Jeyel nan Maaseya, nɔamme din dia bi kann gboun, ki Hanania, wunba din tee kpanbar nɔasaakab na yɛnɔ, tee bi saakɔɔ. ¹² Niib nba din tee nɛi saakab ki gorii kunkonkɔnna na din tee tusaa njanlee nan kobii njanloob. ¹³ Kunkonkɔnna nba ki nɛi saakab goriib na din tee tusaa kobii nantaa nan tusaa njanlore nan kobii njanɲmu, ki tee kunkonkɔnna nba saa fit taan kpanbar po ki kɔn nan u datai. ¹⁴ Kpanbar Yusia din tur u kunkonkɔnna naagbankɔɲa, nan kpiana, nan kutfokirii, nan tɔb liatgbakita, nan tɔrbana nan peenii, nan naaluubuk tana. ¹⁵ Ki saauk damm nba be Jerusalem doo ni nɔamm jatiat nba ki niro sii fit be difoot paak, nan doo na joona gungont paak, ki dia tɔ peenii, ki bia jaat tangbeɲa. U sann din mɔont tinɲ na kur po, ki u nɔamm la paɲ, kimaan sommir nba ki u la Yennu boor na paak.

Bianɲinba ki Yusia la tubdatu, u dont-n-mɔɲ paak

¹⁶ Yoo nba ki Yusia la paɲ na, ki u donn u mɔɲ, ki Yennu sikinɔ. U din yɛt Yennu mɔb, ki kɔɔ Yenjiantu nɔasaakak na ni ki joo bonnunubit marun binbintir na paak. ¹⁷ Ki Yennu manntɔɔ Asaria, nan mannteeb banniin, binba paar ki bia mɔk para na wei kpanbar na poor, ¹⁸ a bin gɔɔɔɔ. Bi din yetɔ a, "Yusia, a ki mɔk yiikoo nan fin joo bonnunubit ki tur Yennu, see mannteeb nba nyii Aarɔnn maaru ni na, nɔamme ki Yennu nɔammib a bii tuun nna. Seetir kasii boor nna. A tun biir ti Yomdaanɔ Yennu-wa, ki a ji kan ban la u piisin."

¹⁹ Ki Yusia see Yenjiantu nɔasaakak na ni, ki kpia bonnunubit binbintir na, ki dia sipiak a wun joo bonnunubit. U wutoor din doo mannteeb na paak, ki li taakpaak ni, ki gbanant paak yiaryoonn soor u yugbiar. ²⁰ Asaria nan mannteeb na ji biar see ki gorii kpanbar na yugbiar, ki janɲmaanii

mokib. Bi din mukiso a wun nyi Yenjiantu nasaakak na ni, ki u moŋ koor a wun nyi, kimaan Yennu dat u tubira.

²¹ Kpanbar Yusia yiaru na paak, ki u din be jakint ni nan u kuun. U ji din ki fit koo Yenjiantu nasaakak na ni. U din be u moŋ njaak nie, ki ki tuun sjar, njaan ki u bija Jotam dia digbann na.

²² Yennu sokinii Aisaya, wunba tee Amos bija na, din sob linba kur ki kpanbar Yusia tun yoo nba ki u kar naan kok paak na. ²³ Yusia din kpo, ki bi piiu baa din pii kpanbara tin nba na nie, kimaan u yiaryoonn na paak ki bi din ki fit piiu kpanbara kaat ni. Ki u bija Jotam set u seenu ni ki dii naan.

27

Ki jiin Juda kpanbar Jotam po (2 Kpanbara 15.32-38)

¹ Jotam din tee bina piinlee nan njanmue ki dii naan, ki kar Jerusalem bina piik nan njanloob. U naa sanne din tee Jerusa, ki u tee Sadok bipoo. ² Jotam din tun linba nan ki tur Yennu nan u baa Yusia nba din tun bjaninba na. Nso njarin din ki koo Yenjiantu nasaakak ni ki joo bonnunubiti. Niib na njarin lek din namii ki tuun toonbiite.

³ Jotam din namm maa Yenjiantu nasaakak niigan po tammob, ki bia tun toongbenjir ki namm Jerusalem bokir nba ki bi yi Ofel na joonn paak, ⁴ ki maa doi Juda kunkona paak, ki maa joonfoot nan difoot muuk ni. ⁵ Nso Jotam bia din kon nan Amonn kpanbar nan u kunkononna ki nyannib, ki miab ki bi pa jiaur ki teeno, ki saa tuu bina nantaa. Amonn teeb din pa salimpeena ki li kpaiu teen nan karwanta baajii piinna na, nan boroboro dii baajii tusaa piinlee nan njanmu, nan dimonii baajii tusaa piinlee nan njanmu. ⁶ Jotam din laat par ki pukii, kimaan u din gaar u Yomdaano Yennu maan fanu. ⁷ Bonlia nba puki Jotam naan yoo, ki tee u tobii nan toonlia nba ki u din tun, li sob ki be Israel nan Juda kpanbara barkperii gbouŋ ni. ⁸ Jotam din tee bina piinlee nan njanmue ki dii naan, ki kar Jerusalem bina piik nan njanloob. ⁹ Jotam din kpo, ki bi piiu Defid doo ni, ki u bija Ahas set u seenu ni ki dii naan.

28

Ki jiin Juda kpanbar Ahas po (2 Kpanbara 16.1-4)

¹ Ahas din tee bina piinlee-e ki dii naan, ki kar Jerusalem ki dia Juda tin bina piik nan njanloob. U din ki gaar u yeeja Defid binber, njaan tuun linba ki nan, ki biir Yennu, ² ki gaar Israel kpanbara binber, ki namm kutyenbis ki li tee Baal ninnaur, ³ ki jokin bonnunubit, Hinom baauk ni, ki bia fit jikit u tior bonjai ki mann mujoonu maruŋ ki teen tingbana, ki tokii niib nba ki Yennu ber nyinnib tin nba ni ki Israel teeb koo na binber. ⁴ Ahas din mann maruŋ, ki jokin bonnunubit tingbanjiantboa, nan kunkona paak, nan tiinii nyaka.

Bjaninba ki Siria teeb nan Israel teeb faa Juda teeb tob (2 Kpanbara 16.5)

⁵⁻⁶ Kpanbar Ahas nba din tun yanbomm na paake ki u Yomdaano Yennu te ki Siria kpanbar kon nyanno, ki soor Juda teeb bonchiann ki saan namm Damaskus, ki teemm yommii. Yennu bia din te Israel kpanbar Peka, wunba tee Remalia bija na, kon nyann Ahas, ki kpaii Juda kunkononna

tusaa kobik nan tusaa piinlee, dayennkoo ni. Bi yeejamm Yomdaano Yennu-e din te linba na baarib, kimaan Juda teeb na din nyik Yennu jiantiiwa. ⁷ Israel kunkonkonna nba ki bi yiu Sikri na din kpil Ahas bija Maaseya, nan kpanbar nasaakoo nba tee Asrikam, nan Elkana, wunba waa paa kpanbar paak na. ⁸ Juda teeb na lek din tee Israel nikpiimme, nnaan ki Israel kunkonkonna din soor bi poob nan bi waas tusaa kobii njanlee, ki teemm yommii, ki jiiib pukin bona bonchiann nba ki bi fat na po, ki saan namm Samaria.

Ki jiiin Yennu sokinii Oded po

⁹ Yennu sokinii din be ki bi yiu Oded, ki u koo Samaria doo ni. U din chet Israel kunkonkonna nba nmat kun Samaria nan Juda teeb nba tee yommii na, ki bi yaa bin koo doo ni, ki u yetib a, "I yeejamm Yomdaano Yennu donn wutoor Juda teeb paak, ki te ki i kon nyannib, nnaan u ji tan la yaa kpiib bonchiann bianjinbawa. ¹⁰ Ki motana ki i bia loon yin jii Jerusalem nan Juda jab nan poob ki teemm i yommii. I ki mi nan i mun bia tun biite na ki biir i Yomdaano Yennu-u? ¹¹ Gbiintir! Yommii nba na tee i ninjamm nan i niipooobe. Nnaant ki bii saa, nna-i kaa, Yennu saa donn wutoor ki dat i tuba-a."

¹² Nanne ki Israel toondamm banna nba nyii Efraim booru ni, ki tee Asaria, ki u tee Jehohanann bija, nan Berekia, ki u tee Mesilemof bija, nan Jehiskia, ki u tee Salum bija, nan Amasa, ki u tee Hadlai bija na, mun bia din ki sak linba ki kunkonkonna tun na. ¹³ Bi din yet a, "I daa baat nan yommii na doo na ni. Ti tun biir Yennu ki nnaan ki u wutoor doo ti paak, ki li jan nan wun dat ti tubawa; motana i loon yin tun biite ki pukin ti tubdatu." ¹⁴ Nanne ki kunkonkonna na jii yommii nan bona nba ki bi fat na, ki tur niib na nan bi saakab. ¹⁵ Bi din gann jab banna na, a bii teen yommii na liant ki lii nyi bona nba ki bi fat na ni. Bi din turib liant nan taasaat, ki bi lia ki bia piir, ki turib jeet nan nyun, ki bi di gboot, ki turib olif tiinii kpan ki bi maant bi fiat. Binba din ban ki kan fit somm na, bi din jakimm bonii paake, ki jii yommii na kur ki nmat namm Jeriko, ki li be Juda teeb yent ni, ki tee kaatii doo. Nanne ki Israel teeb na jii din nmat kun Samaria.

Bianjinba ki kpanbar Ahas boi Asiria teeb sommir po (2 Kpanbara 16.7-9)

¹⁶⁻¹⁷ Edom teeb din lek Juda teebe ki soor bi niib ki teemm yommii. Nanne kpanbar Ahas din boi Asiria kpanbar Tiglaf Pileses a wun sommo. ¹⁸ Li yoo ki Filistia teeb lek doi nba be yonbaa po kunkonbis paak, nan Juda niidiitu po yakir na. Bi din fat doi nba na: nanne tee Bef Semes nan Aijalon nan Gederof, ki bia fat Soko nan Timna nan Gimso doi nan bi digbanbis, ki kar len, ki li teen bi doi. ¹⁹ Juda kpanbar Ahas nba din ton nan u niib, ki bia yet Yennu sennii na paake ki Yennu te daamii baar Juda teeb paak. ²⁰ Ki Asiria kpanbar Tiglaf Pileses nba bo saa somm kpanbar Ahas na, ki u nmat u paak nan daamii. ²¹ Nanne kpanbar Ahas nyinn salima nba be Yenjiantu nasaakak ni na, nan salima nba be naan njaak, nan salima nba be niib na saakab nei ni na, ki jii tur Asiria kpanbar, nnaan linba na lek din ki sommo.

Ki jiiin kpanbar Ahas yanbomm po

²² Yoo nba ki kpanbar Ahas daamii din pukin na, nnaan u lek din namii tuun biite ki teen Yennu. ²³ U din mann maruj ki tur Siria tingbana nba din nyanno na, ki u yet a, "Siria teeb tingbana nba sommit Siria

kpanbara na, mi-i munii mann maruŋ ki turibi, bi saa sommima,” ŋaan linba nae din sikin ɲoo nan Israel teeb tin ni. ²⁴ Ahas bia din taan Yenjiantu ɲasaakak kasii bona kur ki yeer yeer, ki kpar li gana, ki bia maa tingbana binbinta sɔnjokpinii, Jerusalem doo kur po, ²⁵ ki maa tingbanjiantboa Juda digbanɲa ni, nan digbanbis kur ni, siaminba ki bonnunubit sii jokin ki teen siab yennii. U din tun linba nae, ki li te u yeejamm Yomdaano Yennu donn wutoor u paak.

²⁶ Toonlia nba ki u din tun u naan yoo, laa nyii u pinpiik ki tan tuu li joontu, sɔb ki be Juda nan Israel kpanbara barkperii ghouŋ ni. ²⁷ Kpanbar Ahas din kpo, ki bi piiu Jerusalem, ŋaan bi din ki piiu kpanbara kaat ni. Ki u bija Hesekia set u seenu ni ki dii naan.

29

Ki jiin Juda kpanbar Hesekia po (2 Kpanbara 18.1-3)

¹ Hesekia din tee bina piinlee nan ɲanɲmue, ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinlee nan ɲanyia. U naa sanne din tee Abija, ki tee Sekaria bipoo. ² Hesekia din tun linba ɲan ki penn Yennu par, nan u yeeja kpanbar Defid nba din tun bianɲinba na.

Ki jiin Yenjiantu ɲasaakak na ɲammu po

³ Binn na ni sinsinn ɲmaarik nba Hesekia din dii naan na, u din ɲamm loot Yenjiantu ɲasaakak tammɔie ki ɲammir. ⁴ U din taan mannteeb nan Liifai teebe, Yenjiantu ɲasaakak yondo po dindonjouk na ni ki pak namm, ⁵ ki yet a, “Liifai teeb, gbiintir man, ii ɲamm i mɔŋ ki bia ɲamm i yeejamm Yomdaano Yennu ɲasaakak na mɔtana, ki nyinn bona nba kur mɔk biit ki be ɲasaakak na ni. ⁶ Ti yeejamm din ki wei ti Yomdaano Yennu, ŋaan tun linba ki ɲan ki biir u par. Bi din nyikɔe, ki lek bi numm, ki tur kpinkpaar siaminba ki bi jiantirɔ na. ⁷ Bi din loon ɲasaakak na tammɔie, ki bia kpeen fita na, ki ji ki jokin bonnunubit na, ki bia ki jokin maruŋ Yenpiinii na, ɲamm Israel teeb Yenjiantu ɲasaakak na ni. ⁸ Li paak, ki Yennu wutoor doo Juda nan Jerusalem teeb paak, ki waa tun linba ki turib jek sɔɔ kur ki kɔomm ɲanmaanii, ki i mi linba na fanu. ⁹ Bi din kpaii ti yeejamm tɔb ni, ŋaan soor ti poob nan waas ki teemm yommii.

¹⁰ “Mɔtana, n ji loon mii mɔk molor nan timm Israel teeb Yomdaano Yennu-e, ki lin te ki u daa dont wutoor nanti. ¹¹ N waas, i daa biir yoo jikii. Yimme ki Yennu gann, a yii jokin bonnunubit kii teenɔ, kii bia kii ɲmakitir niib ki bii jiantirɔ.”

¹²⁻¹⁴ Liifai teeb nae din be toona maŋ ni:

Binba nyii Kohaf naakuuk ni tee Mahaf, ki u tee Amasai bija,
nan Joel, ki u mun tee Asaria bija.

Binba nyii Merari naakuuk ni tee Kis, ki u tee Abdi bija,
nan Asaria ki u mun tee Jehalelel bija.

Binba nyii Gersonn naakuuk ni tee Joa, ki u tee Sima bija,
nan Edenn, ki u mun tee Joa bija.

Binba nyii Elisafann naakuuk ni tee Simri nan Jewel.

Binba nyii Asaf naakuuk ni tee Sekaria nan Matania.

Binba nyii Hemann naakuut ni tee Jehuel nan Simei.

Binba nyii Jedutunn naakuuk ni tee Semaya nan Yusiel.

¹⁵ Jab nba nae din yiin bi ninjamm Liifai teeb, ki bi kur ɲamm bi mɔŋ. Bi din kɔɔ Yenjiantu ɲasaakak na ni ki ɲammir, nan kpanbar nba yetib,

ki li tee Yennu sennu nba wann bianjinba na. ¹⁶ Mannteeb na din koo Yenjiantu nasaakak na nie a bin nammir. Bi din nyinn bona nba kur be nasaakak na ni ki ki teen kasii, ki bir dindouj ni. Ki Liifai teeb na nyinn li kur doo na kpɪŋ, ki lu Kidronn baauk ni.

¹⁷ Bi din piin ki namii nmaasinsinn pinpiik daare, ki li tan baat daananniin daar na, ki bi namm jiantu nasaakak, nan li tammokookir niwa, ki bia jii daananniin ki namm tun nasaakak na nook ni. Ki nmaarik na daapiik nan njanloob daar, ki bi gbenn nasaakak na nammu toonn.

Baa jii jiantu nasaakak na ki jiin tur Yennu bianjinba

¹⁸ Liifai teeb na din saan nan mōmaan nae ki wann kpanbar Heskia a, “Ti namm Yenjiantu nasaakak na ki gbenna, li binbintir nba ki bi sii jokin maruj Yenpiinii, nan li bona kur, nan teebul nba ki bi sii paa kasii boroboro, nan li bona kur. ¹⁹ Ti bia namm koon bona nba ki kpanbar Ahas din nyinnir yoo nba ki u din ki waa Yennu na, ti namm jiin tur Yennu-wa. Li kur be Yennu maruj binbintir na toonn.”

²⁰ Laa yent sanyapob ni, ki kpanbar Heskia taan doo na toondamm kur, ki bi saan Yenjiantu nasaakak na ni. ²¹ Bi din baar nan naajai banlore-e, nan pejai banlore, nan pegana banlore, nan bujai banlore, a bin mann maruj ki lin nyinn kpanbar naaniib biit nan Juda teeb biit, ki bia namm nasaakak na. Kpanbar na din yet mannteeb nba tee Aarōnn yaaboona na, a bin jii bonkobit na ki mann maruj, binbintir na paak. ²² Mannteeb na din kpɪi naajai nae sinsinn, ki wei paan pejai, ki joont pegana na, ki jii maruj na kur sōn, ki mii binbintir na paak, ²³ ki tan joont jii bujai nba saa nyinn biit na, ki saan nann kpanbar na boor, nan niib na boor, ki bi paan bi nii buunii na paak. ²⁴ Mannteeb na ji din kpɪi buunii nae, ki kpaar bi sōn mōon binbintir na paak, ki li tee maruj nba saa nyinn niib na biit, kimaan kpanbar na din senn nan bin mann mujoonu maruj, nan yanbōmm maruj, ki lii tee Israel teeb kur paak.

²⁵ Kpanbar na din wei sennu nba ki Yennu tur u sokinii Gaad nan u sokinii Natann, ki bi din wann kpanbar Defid nae, ki senn Liifai teeb nasaakak na ni, ki bi dia naatuna nan duunii nan kōna. ²⁶ Bonmumoot nae, ki kpanbar Defid din te ki bi dia jiantir Yennu. Mannteeb mun bia din be lej nan bi naatuna. ²⁷ Heskia din tur mōb a bin mann mujoonu Yenpiinii maruj binbintir na paak. Yoo nba ki maruj na piin na, ki yanyinna mun yiin yanii, ki naatunpebira peeb naatuna, ki bi bia faa bonfifaat ki dontir Yennu. ²⁸ Ki binba kur be lej taan ki jiantir Yennu, ki bia yiin yanii, ki bonfifaat kur faa tee-e nan maruj na nba tan dii muu boont. ²⁹ Nanne ki Heskia nan niib na kur gbaan tiŋ ni ki jiant Yennu. ³⁰ Kpanbar Heskia nan u saakab din yet Liifai teeb a bii yiin kii dontir Yennu, donta yanii nba ki kpanbar Defid nan Yennu sokinii Asaf din sōb na. Ki sōo kur yiin nan kpinkpamjaann, ki gbaa tiŋ ni njan jiantir Yennu.

³¹ Ki Heskia yet niib na a, “Motana nba ki i ji namm i mōŋ ki yeen na, baat nan marint nan niipoturu piinii ki tur Yennu.” Niib na din sak ki baar nan marint nan niipoturu Yenpiinii, ki siab jii bi yanbōot ki baar nan mujoonu Yenpiinii ki pukin. ³² Bi din baar nan naajai piinlore, nan pei kobik, nan pegana kobii njanlee, ki li tee mujoonu piinii ki teen Yennu. ³³ Niib na bia din baar nan naajai kobii njanloob, nan pei tusaa nantaa, a bin mann maruj, ki bin di. ³⁴ Mannteeb nba din ki yab ki saa fit kot bonkobit na kur na, ki Liifai teeb sommib ki bi tun bi toona ki gbenn, ki sōo ki mannteeb mun namm bi mōŋ ki pukina. Liifai teeb na nunii din

tuu mɔn bi mɔŋ ɲammu paak ki gar mannteeb nunii nba mɔn bianjinba. ³⁵ Yenpiinii nba din tuu jokin li kur muu na, li din tee mannteeb toonne nan bin joo marint mar muu, nan kpapana nba saa nyi nant nba ki niib saa ɲman na ni, ki bia kpaar daan nba ki bi baar nann ki pukin mujoonu Yenpiinii na po ki mɔon.

Nna bannue ki Yenjiantu ɲasaakak ni jiantii ɲamm fiir. ³⁶ Kpanbar Hesekia nan niib na din mɔk parpeenn, kimaan Yennu nba sommib ki bi tun linba na yian yian na paak.

30

Ki jiin yukitgar jaamm siir teenu po

¹⁻³ Niib na din ki fit dii yukitgar* tiaru jaamm ɲmaasinsinn nba tee li sakir na ni, kimaan mannteeb nba din ɲamm bi mɔŋ li yoo din waar, ki niib bia din ki taan Jerusalem ki yabi. Li paak ki kpanbar Hesekia nan u saakab, nan Jerusalem doo ni niib kur lor nan bin di jaamm na ɲmaarii ɲanlee ni, ki kpanbar na tun toonii ki wann Israel nan Juda niib kur. U din kpaanumm Efraim nan Manase booru yentnba paake, ki turib gbant, a bin baar Yenjiantu ɲasaakak ni, ki di Yukitgar tiaru jaamm, ki baakit ɲamm Israel teeb Yomdaano Yennu. ⁴ Ki kpanbar nan niib na mɔk parpeenn nan bi lor na. ⁵ ɲanne ki bi yiin Israel booru kur, laa nyii Dann yent ki li be niigan po, ki saan tuu Beerseba ki li mun be niidiitu po, a bin baar Jerusalem, kii yab ki gar baa tuu taant bianjinba na, ki di Yukitgar tiaru jaamm, nan sennu nba tee bianjinba na. ⁶ Kpanbar na nan u saakab din tur mɔb, ki bi lin Israel nan Juda tin kur po nan gbant, ki baantib ki yet a: "Israel teeb, yimm nba nyii Asiria nikpinu na ni na, motana jenin man Yennu nba tee Abraham nan Aisak nan Jakob Yomdaano na boor, ki u saa jen i boor. ⁷ I daa tee nan i yeejamm nan i nilee Israel teeb nba tee na, binba din nyik bi Yomdaano Yennu na. U din dat bi tuba bonbiir nan yaa laat bianjinba na. ⁸ I daa tee tubkangbata nan baa din tee bianjinba na, ɲaan ii saak Yennu mɔb. Baat man Yenjiantu ɲasaakak nba be Jerusalem na ni, linba ki i Yomdaano Yennu teen kasii yaayoo siiyoo, ki jiantɔ, ki u wutoor ji daa do i paaki. ⁹ Li-i tee ki i baar Yennu boori, ɲann niib nba jii i nikpiimm ki yaat namm ki teemm yommii na, bi sii mɔk ninbatinu namm, ki ɲaan bin kun bi doo ni. I Yomdaano Yennu mɔk burchint nan ninbatinu, ki li-i tee ki i baar u boori, u saa gaariwa."

¹⁰ Toonii na din saan doi nba kur be Efraim nan Manase booru yent ni na, ki saan dian niigan po booru nba tee Sebulunn na, ɲaan niib na din tuu laabe ki sarikitib, ¹¹ ɲaan siab lek din nyii Aser nan Manase nan Sebulunn booru ni, ki sokin bi mɔŋ ki saan Jerusalem-a. ¹² Yennu bia din maan Juda teeb para, ki te bi mɔk motaauk ki saak u mɔb, ki bia gaan kpanbar nan u saakab na maan.

Ki jiin Yukitgar tiaru jaamm dinu po

¹³ Niib din yab bonchiann ki taan Jerusalem ɲmaarii ɲanlee ni, a bin di boroboro nba kaa datin na jaamm. ¹⁴ Bi din nyinn tingbann marint binbinta kur nba be Jerusalem, ki bi din tuu mann marun ki bia jokin bonnunubit li paak ki teen tingbana na, ki lu Kidronn baauk ni. ¹⁵ Ki li ɲmaarik dapiik nan ɲanna daar, ki bi kpil pegana nba tee Yukitgar tiaru marun yar, ki mannteeb nan Liifai teeb nba be jakint ni na dii fei bonchiann, ki ji din ɲamm bi mɔŋ ki saa fit mann mujoonu marun,

* **30:1-3** 30.1 Yennu malaka din kpil lijt teeb bijakpera, ɲaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

Yenjiantu n̄asaakak na ni. ¹⁶ Bi din set bi sinsetboa Yenjiantu n̄asaakak na ni, nan bianjinba ki Yennu n̄irɔ Moses sennu gbouɔ wann na. Liifai teeb na din jii maruɔ na sɔn ki tur mannteeb, ki bi mii mii binbintir na paak. ¹⁷ Niib na bonchiann nba din be jakint ni, ki ki fit kp̄ii Yukitgar tiaru jaamm pegana na, ki Liifai teeb din sommib ki kp̄ii pegana na ki tur Yennu. ¹⁸ Niburuɔ na ni siab nba tee Efraim booru, nan Manase booru, nan Isakar booru, nan Sebulunn booru na, din ki n̄amm bi mɔɔ fanu nan sennu nba wann bianjinba na, n̄aan dii Yukitgar jaamm na, ki Hesekia miar Yennu bi paak ki yet a, ¹⁹ “Yennu nba tee ti yeejamm Yomdaano, fin nba tee n̄ant daano na, nyikin chab damm nba jiantira nan bi para kur na, nan baa lek be jakint ni na gb̄aa.” ²⁰ Ki Yennu gbat Hesekia miaru, ki nyik chab niib na biit, ki ki biirib. ²¹ Israel teeb nba din taan be Jerusalem na din jii daan̄anlore ki dii boroboro nba ki mɔk datin̄ jaamm nan kp̄inkp̄ammuk, ki daar n̄ tuu daar kur ki Liifai teeb nan mannteeb tuu dont Yennu nan bi paɔ kur. ²² Hesekia din kp̄akitir Liifai teeb na kur, binba din jii duduk̄ant ki n̄makitir ki bi jiantir Yennu na. Bi din ji daa n̄anlore ki di jeet b̄okitir nba ki bi turib na, ki bia tur weinanleeb Yenpiinii, ki pak Yennu nba tee bi yeejamm Yomdaano na.

Ki jiin Yukitgar jaamm dinu munlee po

²³ Ki niib na kur lor nan bin di jaamm na daan̄anlore ki pukin. Ki bi n̄amm jii daan̄anlore ki dii jaamm na nan kp̄inkp̄ammuk. ²⁴ Kpanbar Hesekia din tur naajai tusir nan pei tusaa n̄anlore, a niib na n̄ kpi ki di, ki u saakab na mun bia tur naajai tusir nan pei tusaa piik. Mannteeb bonchiann din n̄amm bi mɔɔ ki be fanu. ²⁵ Nanne ki sɔɔ kur mɔk parpeenn; li Juda niib, nan mannteeb, nan Liifai teeb, nan niib nba nyii niigan̄ po yent, nan boorganu nba kar Israel nan Juda yent ni na. ²⁶ Jerusalem doo kur din gbee nan parpeenne, kimaan linba na booru daa ki ban teenii, laa nyii kpanbar Solomonn nba tee Defid bija na yoowa. ²⁷ Ki mannteeb nan Liifai teeb na set ki miar Yennu piisin po niib na paak, ki bi miaru na baar u boor Yendouɔ ni, ki n̄ɔɔ Yennu gaarib.

31

Bianjinba ki Hesekia n̄amm Yenjiantii binbenj

¹ Baa dii jaamm na ki gbenn yoo nba, ki Israel teeb na kur yaat saan Juda doi kur ni, ki saa yeer yeer jiantu tanchaakaa, ki chɔɔ chɔɔ chicherpook Asera ninnant na, ki bet bet maruɔ binbinta nan tingbanjiantboa. Bi din tun nnae biak Juda tin̄ kur po, nan Benjaminn nan Efraim nan Manase tiniu kur po. Israel teeb na nba bet bona mar̄ ki gbenn, ki bi ji n̄mat kun.

² Kpanbar Hesekia din n̄amm wann mannteeb nan Liifai teeb bi toona nba tee-e, sɔɔ kur nan u toonn, a bii mann mujoonu maruɔ, nan weinanleeb maruɔ kii jiantir Yennu, kii yiin yanii kii dont Yennu, kii teeno niipoouk, u n̄asaakak ni. ³ U din nyinn bonkobit, u mɔɔ bonkob-loi ni ki tur, a bii mann mujoonu marint, sanyiɔk kur nan daajoouk kur, nan linba tee foon daar maruɔ yar, nan n̄maapaan̄ jaamm yar, nan jaamm nba kur pukin ki sɔb be Yennu sennu gbouɔ ni.

⁴ Kpanbar Hesekia din yet Jerusalem teeb na, a bin baar nan Yenpiinii nba tee mannteeb nan Liifai teeb yar na ki pukin, ki lin te bin fit jii bi yoo kii be Yennu toona ni, nan sennu nba tee bianjinba na. ⁵ Mɔmaan na nba nyii yat yoo nba, li taakpaak ni ki Israel teeb baar nan bi sinsinn jeet Yenpiinii, nan tilɔna daan, nan olif tiinii kpan, nan siat, nan kpaab jeet

nba be, ki bia baar nan bona nba ki bi mək, piik ni yennkoo. ⁶ Niib nba kur din koo Juda doi ni na din baar nan bi nei nan pei, piik ni yennkoo, bi bia din baar nan piinii nba yab bonchiann, ki jii teen bi Yomdaano Yennu nuu ni. ⁷ Bi din piin piinii turu nmaarii ntaaa nie, ki tan gbenn nmaarii nlanore ni. ⁸ Yoo nba ki kpanbar Hesekia nan u saakab baar ki la baa tur ki li yab bianjinba na, ki bi pak Yennu, njaan teen piisin Israel teeb paak. ⁹ Kpanbar Hesekia din pak nan mannteeb nan Liifai teeb piinii na po, ¹⁰ ki mannteeb yudaano Asaria nba tee Sadok yaaboonn na jiin a, "Niib na nba piin ki baat nan bi piinii Yenjiantu nasaakak ni na, ti mək jeet ki di janit, ki bonchiann biat; ti di ki tent, kimaan Yennu teen piisin u niib paaka."

¹¹ Kpanbar Hesekia din te ki bi maa jeet binbir boa, Yenjiantu nasaakak na ni, ¹² ki din koon piinii na, nan piik ni yennkoo na kur ki bir, ki li be bekir man ni. Bi din kaan Liifai niro nba ki bi yiu Konania nae, a wuu goriir, ki te ki u baa bik Simej paa u paak. ¹³ Liifai teeb piike din tuun bi boor: njamme tee Jehiel, nan Asasia nan Nahaf nan Asahel nan Jerimof nan Josabad nan Eliel nan Ismakia nan Mahaf nan Benaya. Kpanbar Hesekia nan mannteeb yudaano Asaria-e din turib toona man. ¹⁴ Liifai niro nba ki bi yiu Kore, ki u tee Imna bija na, njoce din tee tammoguura nba be Yenjiantu nasaakak yonput po na saakoo, njoce din gorii binba gaan piinii nba ki niib teen Yennu na, ki bia gorii ki bi biitir. ¹⁵ Digbanlia nba ki mannteeb be na, Liifai siab din be lej ki sommit Kore fanu: njamme tee Edenn nan Miniaminn nan Jesua nan Semaya nan Amaria nan Sekania. Bi din biit jeet nae deede ki tur bi leeb Liifai teeb, ki li tee nan baa waa leeb paak toona ni na, ¹⁶ njaan li din ki waa naakuut kaa. Bi din tur bonjai nba kur dii bina piintaa-taa, koo ki gar nna, ki tee binba tuun Yenjiantu nasaakak ni toonbooru kur nba be daar kur ni. ¹⁷ Bi din biit toona na ki tur mannteeb ki waan bi naakuute, ki Liifai teeb nba dii bina piinlee-lee koo ki gar nna, ki bi biit bi toona koonn koonn, ki waan toonbooru nba kur ki bi tuun. ¹⁸ Bi din sob bi kura sanae, nan bi poob nan waas nan bi njaaniib nba kur pukin, kimaan bi mun din tuu namm bi mojewewa, ki fit tun kasii toonn yoo nba kur. ¹⁹ Mannteeb nba din koo doi nba ni ki bi din biit tur Aaronn yaaboona na, koo bonkobit kpinkpaar boa nba tee doi man nij yara na, bi din nyinn bisiaabe, ki bi tee binba biitir jeet ki teen jab nba kur be mannteeb naakuuk ni, ki bia teen binba kur ki bi sana sob Liifai naakuut gbant ni na.

²⁰ Kpanbar Hesekia din tun linba njan, Juda tin kur po, ki li gboo u Yomdaano Yennu numm. ²¹ Linba kur ki u din tun Yenjiantu nasaakak na ni, u din mək mosaku nan Yennu sennu nan wannu. U din waa Yennu-e ki tuun nan u par kur. Li paak ki u din tun laat nyannu.

32

*Asiria teeb nba yaa bin lek Jerusalem teeb bianjinba
(2 Kpanbara 18.13-37; 19.14-19, 35-37; Aisaya 36.1-22; 37.8-38)*

¹ Kpanbar Hesekia nba lek din tun linba nan u par kur ki tur Yennu na, njaan ki Asiria kpanbar Senakerib saan lek Juda. U din njaan loon doi nba mək joona ki lint na, njaan yet u kunkonkonna na, a bin yeer joona na ki koo. ² Yoo nba ki Hesekia bann nan Senakerib loon wun bia lek Jerusalem doo na, ³⁻⁴ ki njoce nan u saakab lor nan bin piin nyuntona nba be doo na kpin, ki lin fit goor Asiria teeb na, ki bi daa laat nyun, bi-i tanj nakin Jerusalem yoo nba. Saakab na din nyii nan niib bonchiann ki saa

piin nyuntona maŋ, ki li te nyun ji ki puubi. ⁵ Kpanbar na din ŋamm maa joona nba bet bet nae, ki bia ŋamm maa difoot li paak, ki bia maa nanyer po joonn, ki bia ŋamm dindenn nba gɔɔr Defid doo na. U din kur kpana ki bia ŋamm naagbankɔŋa bonchiann ki pukin. ⁶ U din gann kunkɔnkɔnna saakab ki bi gorii kunkɔnkɔnna na, ki te ki bi taan be doo na tammɔb boor, ki yetib a, ⁷ "Ti paar, ki chee i para. I daa tiin Asiria kpanbar janmaanii, koo kunkɔnkɔnna nba ki u diab na. Paŋ be ti bokire ki gar u yar. ⁸ U mɔk nisaarik paŋ kɔɔe, ŋaan timm ŋarin mɔk ti Yomdaano Yennu, ki u saa sommit ki kɔn kɔnn na ki turit." Kpanbar na mɔmaan din chekin niib na.

⁹ Linba na poorpoe ki Asiria kpanbar Senakerib, nan u kunkɔnkɔnna na kur ŋaa lint Lakis doo, a wun lekir. Ki ŋɔɔ Asiria kpanbar tun u saakab nan mɔmaan, a bin saan Jerusalem, ki saa wann Juda kpanbar Hesekia, nan Juda teeb nba kur be Jerusalem a: ¹⁰ "Mɔmaan nba ki min Asiria kpanbar yete na: I mɔk maalin bee paake nan i saa biar Jerusalem ŋaan ki n kunkɔnkɔnna ŋaa lintira? ¹¹ Yoo nba ki Hesekia bo yet a i Yomdaano Yennu saa tinni ki yin nyi min Asiria kpanbar nuu ni na, u bo kpannie, ki saa te yin kpo kon nan nyunnyukuru. ¹² Hesekia tiŋŋ kaa bet Yenjiantii boa nan binbinta, ŋaan yet Juda nan Jerusalem teeb a bii jiantir kii biaki jokin bonnunubit binbint-yennkɔɔ paak na-a? ¹³ I mi n yeejamm nan min nba tun linba ki tur digbanlia. Digbanlia tingbana ban nyinn bi niib min Asiria kpanbar nuu niŋa-a? ¹⁴ Bia yoee ki digbana na tingbana ban fat bi niib ti nuu ni? Bee mantik te ki i dukii nan i tingbann saa tinnini? ¹⁵ Mɔtana, i daa te ki Hesekia kpanni koo ki boonti nna mantiki. I daa teeu yada. Digbana na tingbansiar daa ki ban fat u niib Asiria kpanbar sɔɔ nuu ni. Li paak, i tingbann nba na kan fit fat ki nyinni ti nuu ni."

¹⁶ Asiria doo saakab din mantik pak ki biir ti Yomdaano Yennu nan Hesekia, wunba tee Yennu toontunnɔ na halii. ¹⁷ Kpanbar na bia din sɔb gbouŋ ki sukii Israel teeb Yomdaano Yennu, ki gbouŋ na mɔmaan tee, "Digbana na niŋ tingbana nba ki fit tinn bi niib, ki nyinnib n nuu ni na, li paak, Hesekia tingbann kan fit fat u niib ki nyinnib n nuu ni." ¹⁸ Asiria saakab na din pak Hiibru* maan ni, nan kunkɔpaarir ki tur Jerusalem niib nba be joonn boor na, a lin jeemm ki kɔɔmm janmaanii, ki lin ji teen dafur nan bin nyann doo na. ¹⁹ Bi din piak biir Jerusalem teeb Yennu, nan baa piak ki biir digbanlia tingbana nba ki li niib ŋammir nan bi nii nae.

²⁰ Nanne kpanbar Hesekia nan Yennu sokinii Aisaya, wunba tee Amos bija na, miar Yennu sanpaapo, ki loon sommir, ²¹ ki Yennu tun malaka ki u baar kpai Asiria kunkɔnkɔnna na, nan bi saakab. Li paak, ki Asiria kpanbar na din ŋmat kun u doo ni nan fei. Dasiar ki u tan be u tingbann ŋaak ni, ki u bonjayenii kpaii nan bi jukbanjai.

²² Nna bannue ki Yennu tinn kpanbar Hesekia nan Jerusalem teeb, ki nyinnib Senakerib, wunba tee Asiria kpanbar na nuu ni, nan bi datalia nuu ni. U din te niib na kur be parmaasir nan digbanlia nba kur kpiab. ²³ Niib bonchiann din baar Jerusalem, ki dia piinii ki teen Yennu, ki bia teen Hesekia. Laa nyii sakir maŋ ni, digbana kur din baakit Hesekia-e.

Ki jiin Hesekia dont-n-mɔŋ po

(2 Kpanbara 20.1-3, 12-19; Aisaya 38.1-3; 39.1-8)

²⁴ Yoo nba na paak ki baatuk baa Hesekia paak, ki u saa per kuun, ki miar Yennu, ki Yennu turo nyinn ki wann nan u saa la laafia. ²⁵ Nnaan

* 32:18 32.18 Hiibru din tee Israel teeb maame.

Hesekia din mək karinbaanii, ki ki tur Yennu niipoouk nan waa tun linba ki turɔ na, li paak, ki Yennu wutoor doo, ki u dat ɲɔɔ Hesekia nan Juda nan Jerusalem teeb tuba. ²⁶ Ɗanne Hesekia nan Jerusalem teeb sikin bi mɔɲ, ki li te Yennu ji ki dat bi tuba, halii ki tan tuu Hesekia kuun.

Ki jiin Hesekia məkint nan u baakir po

²⁷ Kpanbar Hesekia din mək məkint bonchiann, ki li te sɔɔ kur baakito. U din maa diit ki kɔont salimmɔna nan salimpeena, nan tanbinyinyira nba daauk paar, nan bonnunubit, nan naagbankɔɲa, nan bonlia nba daauk paar. ²⁸ U bia din maa diit ki sent jeet nan tilɔɔna daan nan olif tiinii kpan, ki bia maa bonkob-loi nan naakuut. ²⁹ Yennu bia din turɔ bonkobit nan məkint bonchiann, ki u fit maa doi bonchiann. ³⁰ Hesekia-e din kɔr Gihonn nyuntona nba be paapo, ki li nyun ji ki siik ki saa foru nba be Jerusalem joona fiakir ni, ki kɔɔ Jerusalem nɔɔk ni na. Hesekia din laat nyannue toonn nba kur ki u tun. ³¹ Ɗaan yoo nba ki Babilonn doo saakab baar ki boi ki loon bin bann jaarlituk toona nba tun tin na paak, Yennu nyiko ki u tuun waa loon bianjinba, a wun la u binber nba tee.

*Ki jiin Hesekia naan gbennu po
(2 Kpanbara 20.20-21)*

³² Toona nba kur ki Hesekia tun, nan waa jii u mɔɲ tur Yennu bianjinba, li sɔb Yennu sokinii Aisaya, wunba tee Amos bija na yirintu sɔbinii ni, ki be Juda nan Israel kpanbara barkperii gbouɲ ni. ³³ Hesekia din kpo, ki bi piuu kpanbara kaat ni, kunkonn paak. Juda nan Jerusalem teeb kur din turɔ jirinjoontik, u kuun poorpo. U bija Manase din set u seenu ni, ki dii naan.

33

*Ki jiin Juda kpanbar Manase po
(2 Kpanbara 21.1-9)*

¹ Manase din tee bina piik nan ɲanlee-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinɲmu nan ɲanɲmu. ² U din tun biir Yennu ki gaar niib nba din kar doi maɲ ni ki Yennu berib na binbenbiit. ³ U din ɲamm maa tingbanjiantboa nba ki u baa Hesekia din bet na. U din maa binbinta nba ki bi sii jiantir tingbann Baal, ki ɲamm chicherpook Asera ninnant, ki bia jiantir ɲmaabira. ⁴ Ɗɔɔ Manase din maa tingbana maruɲ binbintir, Yenjiantu ɲasaakak ni, siaminba ki Yennu yet a leɲe ki bi sii jiantirɔ nan yoo nba kaa gbennu na, ⁵ ki maa maruɲ binbinta, Yenjiantu ɲasaakak dindonjot ɲanlee na ni, a bii jiantir ɲmaabira. ⁶ U din kot u bonjai ki mann mujoonu maruɲ, Ben Hinom baauk ni. U din tuun ninnyɔɔn toona, ki saa bu jabaat, ki bia kɔɔ jabaabis. U din tun yanbɔmm bonchiann ki biir Yennu, ki li donn Yennu wutoor. ⁷ U din jii ninnauɲ nba ki u ɲamm nae ki kɔon Yenjiantu ɲasaakak nba ki Yennu yet tur Defid nan u bija Solomonn a, “Nasaakak nba be Jerusalem na nie ki n gann Israel booru piik nan ɲanlee na yent ni, ki li tee siaminba ki bi sii jiantirin. ⁸ N kan ban ber nyinn n niib Israel teeb tin nba ni ki n tur bi yeejamm na, li-i tee ki bi sak gaar sennii nan wannu nba ki n toontunnɔ Moses turib na.” ⁹ Ɗaan Manase din turin Juda nan Jerusalem teeb, ki bi tun yanbɔngberɲir ki gar digbana nba ki Yennu ber nyinn li niib tin na ni, ɲaan ki u niib kɔɔ kar nawa.

Bianjinba ki Manase ɲamm u mɔɲ

¹⁰ Yennu lek din pak nan Manase nan u niib, n̄aan ki bi yêṭ bin gbiint. ¹¹ N̄anne Yennu te ki Asiria kunkonkonna saakab lek Juda yent, ki soor Manase ki teeno yommik, ki gaan barj u miar ni, ki baano kutmont jaruk, ki jiiu saan nanao Babilonn. ¹² Ninbaatir nba ki u be na niṣe, ki u sikin u moṣj ki jen u Yomdaano Yennu boor ki barin sommir po. ¹³ Waa miar Yennu yoo nba, ki Yennu got u ninbaatir ki turo gat, ki te ki u n̄mat jen Jerusalem, ki n̄amm dia u niib. Linba na te ki Manase bann nan Yennu-e tee Yomdaano.

¹⁴ Li poor po, ki Manase n̄amm maa toon Defid doo nanyer po joonn nba be yondo po na, ki nyii kpin po baauk nba kpia nan nyuntonn nba be Gihonn niigan po na, ki saan dian Jan Tammob nan Jerusalem bokir nba ki bi yi Ofel na. U bia din kaan kunkonkonna saakab, ki bi gorii kunkonkonna koonn koonn, Juda digbanpaara ni. ¹⁵ U din nyinn siab yennii nan tingbana ninnant nba ki u din koon Yenjiantu n̄asaakak ni na, nan tingbana maruṣ binbinta nba be kunkonn nba ki n̄asaakak marj be na, nan siaminba kur ki tingbana maruṣ binbinta na be Jerusalem. U din jii bona nba na kur ki nyii nann doo na kpiṣe ki lu. ¹⁶ U din n̄amm maa maruṣ binbintir nba ki bi sii jiantir Yennu, ki mann weinanleeb maruṣ nan niipoturu maruṣ li paak, n̄aan yet Juda teeb kur, a bii jiantir n̄amm Israel Yomdaano Yennu. ¹⁷ Niib na din n̄amii mann maruṣ siaminba kur tee yenjiantboa, n̄aan bi din mann ki teen Yennu kooe.

Ki jiiin Manase naan gbennu po
(2 Kpanbara 21.17-18)

¹⁸ Toona nba kur ki Manase din tun, nan waa din miar Yennu, nan moṣmaan nba ki Yennu sokiniinba din pak nanao, Israel teeb Yomdaano Yennu sann ni na, li kur sob ki be Israel kpanbara barkperii ghouṣ ni. ¹⁹ Kpanbar na Yenmiaru, nan bianjinba ki Yennu turo gat, nan u toonbiit nba ki u tun n̄aan tan lebit na, nan noontont toona nba ki u tun, nan tingbanjiantboa nba ki u maa, nan chicherpook Asera ninnant nba ki u n̄amm, nan tingbana Inba ki u jiantir, li kur sob Yennu sokiniinba barkperii ghouṣ ni. ²⁰ Manase din kpo, ki bi piiu u n̄aak ni, ki u bija Amonn set u seenu ni, ki dii naan.

Ki jiiin Juda kpanbar Amonn po
(2 Kpanbara 21.19-26)

²¹ Amonn din tee bina piinlee nan n̄anlee-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina n̄anlee. ²² U din tun ki biir Yennu, nan u baa Manase nba din tun bianjinba na, ki mann tingbana nba ki u baa din tuu mann na. ²³ U din ki sikin u moṣj ki tur Yennu nan u baa na n̄arimi. U din tun toonbiit ki gar u baawa.

²⁴ Amonn saakab din lor u paak, ki tan kpiiu, u n̄aak ni. ²⁵ N̄anne ki Juda teeb kp̄ii niib nba kp̄ii Amonn na, n̄aan jii u bija Josaya ki dinno naan, ki u set u baa marj seenu ni.

34

Ki jiiin Juda kpanbar Josaya po
(2 Kpanbara 22.1-2)

¹ Josaya din tee bina n̄anniime ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piintaa nan yenn. ² U din tun linba n̄an, ki penn Yennu par, ki wei u yeeja Defid binbeṣ, ki moṣ moṣaku nan Yennu sennii kur.

Bianjinba Josaya biir yenbis jiantii

³ Josaya naan bina ɲanniin niɲ nba ki u daa tee naasinbik na, ki u piin jiantir u yeeja kpanbar Defid Yennu, ki bina ɲanna gar, ki u piin bet tingbanjianthoa, nan chicherpook Asera ninnant, nan tingbana nba kur be. ⁴ U din tur u niib mɔb, ki bi bet bet tingbann Baal maruɲ binbinta nan bonnunubit maruɲ binbinta nba kpiar, ki chɔɔ chɔɔ chicherpook Asera ninnant, ki yeer yeer tingbanlia kur, ki li kpant tant, ki jii li tant ki yat niib nba din tuu mannib na kaat paak, ⁵ ki jii tingbana mannteeb maɲ kpaba, ki joo muu, binbinta nba ki bi tuu mann na paak. U din tun linba nae, ki ɲamm Juda yent nan Jerusalem doo. ⁶ U din tun nna bannu digbangbeɲa nan digbanbis nba be Manase nan Efraim nan Simeonn yentnba ni, ki saan tuu niigar po yent nba tee Naftali na, ⁷ ki saan Israel teeb yent kur po, ki yeer yeer maruɲ binbinta, ki chɔɔ chɔɔ chicherpook Asera na ninnant, ki nann tingbana ki li kpant tant, ki bia bet bonnunubit maruɲ binbinta na buri buri. Li poor po ki u ɲmat Jerusalem.

*Baa la sennu gbouɲ na bianjinba
(2 Kpanbara 22.3-20)*

⁸ Josaya naan bina piik nan ɲanniin niɲ, ki sɔɔ ki u boon tingbanjiantii, ki pit ɲamm tiɲ na, nan Yenjiantu ɲasaakak nawa, ki ɲɔɔ Josaya tun jab bantaa, a bin ɲamm u Yomdaano Yennu ɲasaakak: ɲamme tee Safann, ki u tee Asalia bija, nan Maaseya, ki u tee Jerusalem doo tɔɔndaano, nan Joa, ki u tee Joahas bija, ki tee doo na gbansɔbirɔ. ⁹ Likirii nba ki Liifai teeb nba tee tammɔguura gaar niib boor na, ki bi jii tur mannteeb yudaano Hilikia. Bi din gaar likirii na Efraim nan Manase niib, nan Israel teeleb nba kur be, ki bia gaar Juda nan Benjaminn nan Jerusalem niib boor. ¹⁰ Bi din jii likirii na ki tur jab bantaa nba goriɲ Yenjiantu ɲasaakak ɲammu nae, ki bi gaar tur ¹¹ kanpintanba nan tanmaara, a bin daa ɲaak na tana nan taabii nba ki bi saa jii ki ɲamm Yenjiantu ɲasaakak nba ki Juda kpanbara din nyikir, ki li pat baa baa na. ¹² Jab nba din tun li toonn na din tee burchimme. Ki Liifai jab banna din tee saakab ki goriib: ɲamme tee Jahaf nan Obadia, ki bi nyii Merari naakuuk ni, nan Sekaria nan Mesulam, ki bi nyii Kohaf naakuuk ni. Liifai teeb kur din tee yan-yinnae. ¹³ Liifai teeb na siab din goriɲ ki bi jikin bonmaakara, ki bia goriɲ toontunna nba be toonbooru kur ni, ki siab goriɲ gbant, koo ki tee guura.

¹⁴ Baa nyint likirii, tiat diiuk na ni yoo nbae, ki manntɔɔ Hilikia la Yennu sennu gbouɲ na, sennu nba ki Yennu din tur Moses na. ¹⁵ Hilikia din yet Safann a, “N la sennu gbouɲ na, Yenjiantu ɲasaakak na ni,” ki jii gbouɲ na ki tur Safann; ¹⁶ ki Safann gaar ki saan nann kpanbar boor, ki saa yetɔ a, “Ti tun toona kur nan faa wann bianjinba nawa. ¹⁷ Ti jii likirii nba tuu bɔr ɲasaakak ni na, ki tur toontunna nan bi saakaba,” ¹⁸ ki bia yet a, “Hilkia turin gbouɲ na ki n dia,” ɲaan karin gbouɲ na kpanbar numm ni.

¹⁹ Kpanbar na nba gbat gbouɲ na mɔmaan yoo nba, ki u pat u liant nan parbiir; ²⁰ ki tun Hilikia, nan Ahikam, ki u tee Safann bija, nan Abdonn, ki u tee Mikaya bija, ki bia tur Safann, wunba tee gbansɔbirɔ na, nan Asaya, ki u tee kpanbar ɲasaakɔɔ a, ²¹ “Saant man ki boi Yennu ki turin, ki bia boi ki tur niib nba biar ki be Israel nan Juda tiɲ ni. Ii fiitir ki bann wannu nba be gbouɲ na ni. Yennu donn wutoor ti paak, kimaan ti yeejamm din ki mɔk mɔsaku nan u mɔmaan, ki ki tun nan bianjinba ki gbouɲ na yet a bin tun na.”

²² Ki Hilikia nan jab nba ki kpanbar tumm na fiir saan, a bin boi poo nba tee Yennu sɔkinii ki bi yiu Hulda, ki u tee Salum ɲaapoo na, ki Salum

tee Tokaf bija, ki Tokaf tee Hasra bija na, ki ɲoo Salum gorii Yenjiantu ɲasaakak na ni tiat. Poo na din koo Jerusalem-e, yent nba waa munlee na ni. ²³ Ki u betib a bii ɲmat kpanbar na boor ki saa yeto a, “Mɔmaan nba ki timm Israel teeb Yomdaano Yennu yete na a: Want joo nba tumii n boor ni na ²⁴ nan mɔmaan nba ki Yennu yete na a: ‘N yaa man baar nan bonbilankante Jerusalem nan li niib kur paak, ki li tee mɔtont nba sob gbouɲ na ni, ki bi bo karin Juda kpanbar numm ni na. ²⁵ Bi yetima, ɲaan jikit bi piinii ki mann tingbana. Baa tun linba kur, ki li donn n wutoor. N wutoor doo ki lint Jerusalem-a, ki li kan maak yanni. ²⁶ Mɔmaan nba ki min Israel teeb Yomdaano Yennu yete na: A gbiint linba sob gbouɲ na ni, ²⁷ ki sikin a moɲ, ki lebit a binben n boor, ki pat pat a liant ki bui fabin, yoo nba ki a gbat maa yaa n dat Jerusalem niib tuba bianɲinba. N gbat a miaruwa, ²⁸ ki tubdatu nba ki n bo yaa man baar nann Jerusalem paak na, n ji kan te lin baari, see a kuun poor po. N saa te ki a kpo nan parmaasire.’”

Ki jab na ɲmat nan mɔmaan na, ki saa wann kpanbar na.

*Bianɲinba ki Josaya lor nan u sii mɔk mɔsaku nan Yennu
(2 Kpanbara 23.1-20)*

²⁹ Kpanbar Josaya din yiin Juda nan Jerusalem saakab kure ki taamm, ³⁰ ki bi kur lakin saan Yenjiantu ɲasaakak boor, ki mannteeb pukin ɲamm nan Liifai teeb nan niib na kur, li mɔkita nan nandamm kur. Bi kur numm nie, ki kpanbar na karin molor gbouɲ nba ki bi la Yenjiantu ɲasaakak ni na sanpaapo. ³¹ Kpanbar na din set ki kpian naan jaantarik nae, ɲaan lor nan Yennu nan u sii mɔk mɔsaku nana, ki sii dia u sennii nan u wannu, nan u par nan seek kur, ki bia sii tuun wannu nba kur sob gbouɲ na ni. ³² U din te ki Benjaminn niib kur, nan binba kur be Jerusalem na sat mɔb nan bi sii dia Yennu molor na. ɲanne ki Jerusalem teeb kur sak molor nba ki bi lor nan bi yeejamm Yennu na. ³³ Kpanbar Josaya din bet tingbana nba kur be Israel teeb yent na ni. Waa din be u manfoor ni ki wei bianɲinba, u din te niib na jiantir bi yeejamm Yomdaano Yennu-e.

35

*Bianɲinba ki Josaya teen Yukitgar tiaru jaamm
(2 Kpanbara 23.21-23)*

¹ Kpanbar Josaya din dii Yukitgar tiaru jaamm na Jerusalem, ki baakit Yennu, ɲmaasinsinn dapiik nan ɲanna daar, ki kot pegana ki dii li jaamm. ² U din senn mannteeb na toona nba ki bi sii tuun Yenjiantu ɲasaakak ni, ki chekimm ki bi sii tuun fanu. ³ U bia din tur Liifai teeb nba tee Israel wantteeb ki bi din jiiɲ tur Yennu na kpaanii, ki yet a, “Jiin Yennu molor lakir na ki koonir Yenjiantu ɲasaakak nba ki kpanbar Solomonn, wunba tee Defid bija din maa na ni. I ji daa ban jikitir ki chari kaar nann. Mɔtana, yimme sii tuun ki teen i Yomdaano Yennu nan u niib Israel teeb. ⁴ Taant i leeb naakuuk naakuuk, kii tuun Yenjiantu ɲasaakak na ni, nan bianɲinba ki kpanbar Defid nan u bija Solomonn wann soo kur nan u toonn nba tee na. ⁵ Ii set i toona boor, ki somm niib na naakuuk kur, yoo nba ki bi baar Yenjiantu ɲasaakak ni nan bi maruɲ bona. ⁶ Ii kot Yukitgar maruɲ pegana nan buunii na. Ii ɲamm i moɲ mɔtana kii be fanu, ki mann maruɲ na, ki lin te i leeb Israel teeb n fit wei sennii nba ki Yennu tur Moses ki u wannii na.”

⁷ Kpanbar Josaya din tur niib nba be leŋ na pei nan buunii tusaa piintaa, nan naajai tusaa ŋantaa, ki li tee Yukitgar maruŋ Yenpiinii. ⁸ U saakab mun bia din jii bi pukina ki tur niib na, nan mannteeb nan Liifai teeb na, a bin mann maruŋ. Ki saakab nba gorii Yenjiantu ŋasaakak, ki tee mannteeb yudaanɔ Hilkia, nan Sekaria, nan Jehiel, ki bi tur mannteeb na pegana nan bupanii tusaa ŋanlee nan kobii ŋanloob, nan naajai kobii ŋantaa, a bin jii mann maruŋ, jaamm na yoo. ⁹ Ki Liifai tɔɔndamm nba tee Konania, nan Semaya nan u baa bik Netanel, nan Hasabia nan Jeyel nan Josabad, din tur bi pukina pegana nan bupanii tusaa ŋanŋmu, nan naajai kobii ŋanŋmu, a Liifai teeb na n jii ki mann maruŋ.

¹⁰ Bona kur nba din teen siir ki jaŋ nan Yukitgar tiaru jaamm na yoo nba, ki mannteeb nan Liifai teeb na set bi toona boa, nan kpanbar nba wannib bianjinba na. ¹¹ Ki pegana nan buunii nba ki bi kɔtib na, ki Liifai teeb na nyab, ki mannteeb na mun jii bi sɔnn ki mii mii binbintir na paak. ¹² Ŋanne ki bi ji biit mujoonu maruŋ bonkobit na ki tur niib na naakuuk naakuuk, a lin te bin fit mann, nan Moses sennu nba tee bianjinba na. ¹³ Liifai teeb na din pur Yukitgar tiaru jaamm nant na muu paake, nan sennu nba tee bianjinba na, ŋaan yakin kasii Yenpiinii nant boba ni, nan siarii ni, nan sipiat ni, ki biit nant na ki tur niib na yian yian. ¹⁴ Baa tun linba na ki gbenn na poor poe, ki Liifai teeb na biit nant na ki tur bi mɔŋ, ki bia biit ki tur mannteeb nba tee Aarɔnn yaaboona na, kimaan mannteeb na din tun toonae ki yonnu tan baa, ki jokin maruŋ bonkobit muu munn, nan maruŋ kpapana kur muu. ¹⁵ Liifai teeb nba tee Asaf naakuuk, ki tee yanyinna na din be bi toona boor nba ki kpanbar Defid din sennib na: ŋamme tee Asaf nan Hemann, nan Jedutunn, ki u tee Yennu sokinii ki piak teen kpanbar na. Tammɔguura nba din be Yenjiantu ŋasaakak tammɔi ni na, li din ki kpaɔ talas nan bin seet tammɔi na ni, kimaan bi leeb Liifai teeb nae din ŋamii bi Yukitgar tiaru jaamm jeet ki teenib. ¹⁶ Tɔn, daar maŋ nie ki bi din tun maruŋ toona, ki dii Yukitgar tiaru jaamm, a bin baakit Yennu, ki bia mann mujoonu Yenpiinii maruŋ, nan bianjinba ki kpanbar Josaya senn na. ¹⁷ Israel teeb nba din be leŋ na, din jii daanjanlore ki dii Yukitgar tiaru jaamm nan boroboro nba kaa datin na jaamm. ¹⁸ Laa nyii Yennu sokinii Samuel bina niŋa, bi daa ki ban dii Yukitgar tiaru jaamm nan linba na na; ki Israel kpanbara na sɔɔ daa ki ban dii Yukitgar tiaru jaamm nba ki Josaya nan mannteeb nan Liifai teeb nan Juda teeb nan Israel teeb nan Jerusalem niib dii na booru. ¹⁹ Bi din dii Yukitgar tiaru jaamm na, Josaya naan binpiik nan ŋanniin niŋe.

*Ki jiin Josaya kuun po
(2 Kpanbara 23.28-30)*

²⁰ Kpanbar Josaya nba din ŋamm Yenjiantu ŋasaakak na ki gbenn na poor poe, ki Ijpt kpanbar Neko jii u kunkɔnkɔnna, ki bi saan Karkemis, ki li kpia mɔkir nba ki bi yi Yufrates na. Ki Josaya koor a wun gɔɔrɔ, ²¹ ŋaan ki Neko tun nan mɔmaan na a bin yet Josaya a, “Tɔb nba ki n yaa man kɔn na, li ki la fin Juda kpanbari, n ki baar maa n kɔn nan fin kaa, n baar maa n kɔn nan n dataie, ki Yennu betin a man kakit yian. Yennu taa n po, li paak, a daa goimi. Nna-i kaa, u saa biirawa.” ²² Josaya din yɛt nan wun nyik, ki ki gbiint maan nba ki Yennu te Neko pak nana na, ŋaan lebit u mɔŋ, ki saan Megido paanu ni a wun kɔn nan Neko.

²³ Tɔb na niŋe, ki Ijpt nirɔ din yek kpanbar Josaya peenu, ki u yet u toontunna a, “Jiimin, ki yaat nanin, n laa dan bonbiir.” ²⁴ Ki bi wokito u

taantoruk ni, ki koono u taantorleer nba be lej na, ki saan nanao Jerusalem. Lene ki u saa kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni. Ki Juda nan Jerusalem teeb kur bui fabin u kuun po.

²⁵ Ki Yennu sokinii Jeremaya yin kuun yarj ki jiin kpanbar Josaya kuun po, ki li teen kaar Israel tinj ni, ki tur yanyinna, li jab nan poob kur, a bin tuu yin yarj na, ki tiar u kuun po. Bi din sob yarj manj kuun fabinii yanii gbouj ni.

²⁶ Linba kur ki Josaya din tun u naan yoo, ki li tee waa loon Yennu bianjinba, nan waa saak Yennu sennii bianjinba, ²⁷ nan linba kur ki u tun, u pinpiik ki saa tuu u joontu, li kur sob be Israel nan Juda kpanbara barkperii gbouj ni.

36

Ki jiin Juda kpanbar Joahas po (2 Kpanbara 23.30-35)

¹ Juda teeb din gann Josaya bija Joahas-e ki dinnoo naan Jerusalem doo ni. ² Joahas din tee bina piinlee nan nantaae ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem nmaarii nantaa. ³ Ijpt kpanbar Neko din sooro ki teeno yommik, ki te Juda teeb pa salimpeena, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piintaa nan njanlore na, nan salimmona, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii na ki turo. ⁴ Neko din dinn Joahas baa bik Eliakim-e, Juda naan, ki ji lebit u sann ki puro Jehoyakim. Neko din jii Joahas ki saan nanao Ijpt.

Ki jiin Juda kpanbar Jehoyakim po (2 Kpanbara 23.36-24.7)

⁵ Jehoyakim din tee bina piinlee nan nannmue ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piik nan yenn. U din tun biir u Yomdaano Yennu. ⁶ Ki Babilonn kpanbar Nebukanesar lek Juda teeb ki soor Jehoyakim, ki baano baant, ki saan nanao Babilonn. ⁷ Kpanbar Nebukanesar din jii Yenjiantu nasaakak na ni bonyena nba daauk paar, ki saan nann u njaak ni, Babilonn. ⁸ Linba kur ki Jehoyakim din tun, ki li tee bonbilankant nan yanbomm nba ki u tun, li sob be Israel nan Juda kpanbara barkperii gbant ni. Ki u bija Jehoyachinn set u seenu ni ki dii naan.

Ki jiin Juda kpanbar Jehoyachinn po (2 Kpanbara 24.8-17)

⁹ Jehoyachinn din tee bina piik nan nanniime ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem nmaarii nantaa nan dapiik. U mun bia din tun biir Yennu-wa. ¹⁰ Sioo nba din baar yoo nba, ki kpanbar Nebukanesar soor Jehoyachinn ki saan nanao Babilonn, ki saa teeno yommik. U bia din jii Yenjiantu nasaakak na ni mokint, ki saan nann. Nebukanesar din jii Jehoyachinn baawaar Sedekaya-e ki teeno Juda nan Jerusalem kpanbar.

Ki jiin Juda kpanbar Sedekaya po (2 Kpanbara 24.18-20; Jeremaya 52.1-3a)

¹¹ Sedekaya din tee bina piinlee nan yenne, ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piik nan yenn. ¹² U din tun biir Yennu, ki ki sikin u monj ki gbiint Yennu sokinii Jeremaya, wunba din pak Yennu maan ki turo na kpanii.

Ki jiin Jerusalem baak po (2 Kpanbara 25.1-21; Jeremaya 52.3b-11)

¹³ Nebukanesar din te Sedekaya por Yennu sann ni nan u sii tuumœ nan barmœnii, ŋaan Sedekaya din tan yêt Nebukanesar maŋ mœba. Sedekaya din tee tubkangbatir ki yêt wun lebit ki jen Israel teeb Yomdaano Yennu boora. ¹⁴ Ki bia jenna, mannteeb nan Juda tœondamm nan niib na din wei digbana nba lintib na yanbœmm binberj, ki jiantir tingbana, ki biir jiantu ŋasaakak nba ki Yennu tiœŋ teenir kasii na. ¹⁵ Ki bi yeejamm Yomdaano Yennu ŋamii tuun sœkiniinba, a bii kpaan u niib, kimaan u mœk ninbatinu nan u niib nan u ŋasaakak na, ki ki loon wun biiribi. ¹⁶ Bi lek din sarikit Yennu toonii nae, ki yêt u maan, ŋaan laa u sœkiniinba na tee-e nan Yennu wutoor nba tan doo u niib paak, ki li ji ki mœk gœoru.

¹⁷ Li paak, Yennu din te Babilonn kpanbar lebib. Babilonn teeb din kpïi Juda naasinpaauŋ, jiantu ŋasaakak na ni. U din ki mœk ninbatinu nan bi sœœ, li nipaauŋ, koo nikpera, koo jœœ, koo pœœ, koo baatœœ, koo wunba mœk laafia. Yennu din jii Juda teeb kur ki kubin Nebukanesar nuu ni. ¹⁸ Nebukanesar din saat Yenjiantu ŋasaakak na, ki jii mœkint nba kur be li ni, ki bia jii kpanbar na mœkint, nan u saakab na mœkint kur, nan linba kur be, ki saan nann Babilonn. ¹⁹ Nebukanesar din joo Yenjiantu ŋasaakak na, nan Jerusalem doo, nan li naanŋei, nan mœkint nba kur be li ni na muu, ki bia bet doo na joona. ²⁰ U din soor niib nba biar ki mœk manfoor na, ki saan namm Babilonn; leje ki bi saa tee yommii, ki tuun teen ŋœœ nan u yaaboona tee-e nan Peesia naangbouŋ nba din tan la paŋ. ²¹ Yennu nba din tœkin u sœkinii Jeremaya ni, ki pak maan nba na, li din tan gbeewa a: "Tiŋ na saa biar yann kii foi bina piinlore, ki siara toonn kii tuun li paak nan bina maŋ nba tan saa gbenn."

*Bianjina ki kpanbar Sairus te Juu teeb jen bi doo ni
(Esra 1.1-4)*

²² Sinsinn binn nba ni ki Peesia kpanbar Sairus dii naan na, Yennu din te mœmaan nba ki u sœkinii Jeremaya pak na, ki li teen barmœnii. U din te Sairus sœb mœmaan nba nae, ki tur u yent kur po, a bin karin sanpaapowa.

²³ U din sœb a: "Maan nba ki Peesia kpanbar Sairus yete na: Yennu nba tee Yomdaano ki be yendœuŋ ni nae dinnin durinya na kur naan, ki turin mœb a man maa u ŋasaakak nba be Jerusalem, Juda tiŋ ni na. Mœtana, yimm nba kur tee Yennu niib, i kur-ii saa man leŋ, ki i Yomdaano Yennu sii be nani."

ESRA labaar

Ki jiin Esra gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit bjaŋinba ki Israel teeb din nyii boorganu tiŋ ni ki jen Jerusalem, a bin ŋamm maa doo na nan Yenjiantu ŋasaakak nae. Gbouŋ na ni, bi yi Israel teeb na Juu teebe, ki bi tɔndaano tee Esra, ki u tee yentinnɔ, ki mi Yennu sennu fanu, ki din tumii u niib sennu maŋ.

Biaŋinba ki kpanbar Sairus jiin kunn Juu teeb

¹ Sairus, wunba din tee Peesia kpanbar na naan dinu binyennkɔɔ nie, ki Yennu te linba ki u sokinii Jeremaya pak na tun. U din te ki kpanbar Sairus sob sennu na ki bi karin sanpaapowa u yent na kur po ki yet a,

² “Sennu nba nae ki min Sairus nba tee Peesia kpanbar na senn. Yennu nba tee sanpaapo Yennu nae turin durinya na kur naan, ki bia yetin a man maa jiantu ŋasaakak na Jerusalem nba be Juda tiŋ ni na ki turo.

³ Yennu-ii be nan yimm nba tee u niib na kura. Ii saan Jerusalem ki ŋamm maa jiantu ŋasaakak ki tur Israel teeb Yennu na, ŋɔɔe tee Yennu nba ki bi sii jiantiro Jerusalem. ⁴ Li-i tee ki u niib nba be tiŋ na ni na soɔ loon sommir a wun ŋmat u niib boorie, u leeb n turo sommir maŋ. Bin turo salimmɔna nan salimpeena nan bonlia nan bonkubit nba saa jii u jika, ki bia turo piinii nba ki u saa tur Yennu, jiantu ŋasaakak nba be Jerusalem na ni.”

⁵ Juda nan Benjaminn booru ni naakuut saakab, nan mannteeb nan Liifai teeb nan binba kur ki Yennu lebit bi para na din teen siir ki saan Jerusalem a bin saa ŋamm maa Yenjiantu ŋasaakak na. ⁶ Bi Juuteleeb* na din sommir ki turib piinii bonchiann, ki li tee kutsɔnii nba tee salimpeena nan salimmɔna nan bonlia nan bonkubit nan piinii nba ŋan nan Yenjiantu ŋasaakak na piinii.

⁷ Kpanbar Nebukanesar nba din jii senii nan nyubitii nba be Jerusalem, Yenjiantu ŋasaakak ni, ki kɔɔn u tingbann diiuk ni na, kpanbar Sairus din jii ki jiin turib. ⁸ Kpanbar na din jiin salima senii nan nyubitii na ki tur Mitredaf, wunba tee kpanbar ŋaak likbɔrteeb saakoɔ nae, ki u kan senii nan nyubitii na, Juda doo diarɔɔ nba din tee Sesbasar na numm ni.

⁹⁻¹⁰ Senii nan nyubitii nba ki kpanbar na jiin na kann din tee:

salimmɔna senii piintaa,
nan salimpeena senii tusir,
nan senlia piinlee nan ŋanyia,
nan salimmɔna senborii piintaa,
nan salimpeena senborii kobii ŋanna nan piik,
nan kutsɔnlia tusir.

¹¹ Salimmɔna nan salimpeena senii nan bonlia na kur taan tee tusaa ŋanŋmu nan kobii ŋanna, ki Sesbasar din jii yoo nba ki ŋɔɔ nan u Juuteleeb na din nyii Babilonn ki saa Jerusalem na.

2

Juuteeb nba din ŋmat kun na sanae na (Nehemaya 7.4-73)

* 1:6 1.6 Israel teeb sanleere tee Juu teeb.

¹ Juu teeb na bonchiann din nyii Babilonn yent na ni, ki nmat Juda nan Jerusalem, ki soo kur kun u dandoo ni. Bi njaateeb din kar Babilonn, laa nyii yoo nba ki kpanbar Nebukanesar din soorib ki teemm yommii naewa.

² Bi toondamm din tee Serubabel nan Joosua nan Nehemaya nan Seraya nan Reelaya nan Mordekai nan Bilsann nan Mispar nan Bigfai nan Rehum nan Baana.

Israel booru naakuut nba nae din nyii Babilonn ki kun nan bi niib:

³ Paros naakuuk ni niib din tee tusaa njanlee nan kobik nan piinlore nan banlee.

⁴ Ki Sefatia naakuuk ni niib tee kobii njanlee nan piinlore nan banlee.

⁵ Ki Ara naakuuk ni niib tee kobii njanlore nan piinlore nan banjmu.

⁶ Ki Pahaf-Moab naakuuk ni niib tee tusaa njanlee nan kobii njanliin nan piik nan banlee, ki bi yeejamm tee Jesua nan Joab.

⁷ Ki Elam naakuuk ni niib tee tusir nan kobii njanlee nan piinjmu nan banna.

⁸ Ki Satu naakuuk ni niib tee kobii njanyia nan piinna nan banjmu.

⁹ Ki Sakai naakuuk ni niib tee kobii njanlore nan piinloob.

¹⁰ Ki Bani naakuuk ni niib tee kobii njanloob nan piinna nan banlee.

¹¹ Ki Bebai naakuuk ni niib tee kobii njanloob nan piinlee nan bantaa.

¹² Ki Asgad naakuuk ni niib tee tusir, nan kobii njanlee nan piinlee nan banlee.

¹³ Ki Adonikam naakuuk ni niib tee kobii njanloob nan piinloob nan banloob.

¹⁴ Ki Bigfai naakuuk ni niib tee tusaa njanlee nan piinjmu nan banloob.

¹⁵ Ki Adinn naakuuk ni niib tee kobii njanna nan piinjmu nan banna.

¹⁶ Ki Ater, wunba ki bi bia din yiu Hesekia na naakuuk ni niib tee piinyia nan banniin.

¹⁷ Ki Besai naakuuk ni niib tee kobii njanlee nan piinlee nan bantaa.

¹⁸ Ki Jora naakuuk ni niib tee kobik nan piik nan banlee.

¹⁹ Ki Hasum naakuuk ni niib tee kobii njanlee nan piinlee nan bantaa.

²⁰ Ki Gibar naakuuk ni niib tee piinyia nan banjmu.

²¹ Niib nba ki bi yeejamm din nyii doi nba na ni mun bia din jenna:

Betlehem doo ni niib din tee kobik nan piinlee nan bantaa. ²² Ki Netofa doo ni niib tee piinjmu nan banloob.

²³ Ki Anatof doo ni niib tee kobik nan piinlee nan banniin.

²⁴ Ki Asmafef doo ni niib tee piinna nan banlee.

²⁵ Ki Kiriaf Jearim nan Kefira nan Beerof doi ni niib tee kobii njanlore nan piinna nan bantaa.

²⁶ Ki Rama nan Geba doi ni niib tee kobii njanloob nan piinlee nan yeno^o.

²⁷ Ki Mikmas doo ni niib tee kobik nan piinlee nan banlee.

²⁸ Ki Betel nan Ai doi ni niib tee kobii njanlee nan piinlee nan bantaa.

²⁹ Ki Nebo doo ni niib tee piinjmu nan banlee.

³⁰ Ki Magbis doo ni niib tee kobik nan piinjmu nan banloob.

³¹ Ki doleer nba ki bi din yi Elam na niib tee tusir nan kobii njanlee nan piinjmu nan banna.

³² Ki Harim doo ni niib tee kobii njanlee nan piinlee.

³³ Ki Lod nan Hadid nan Ono doi ni niib tee kobii njanlore nan piinlee nan banjmu.

³⁴ Ki Jeriko doo ni niib tee kobii njanlee nan piinna nan banjmu.

³⁵ Ki Senaa doo ni niib tee tusaa ŋantaa nan kobii ŋanloob nan piintaa.
³⁶ Mannteeb naakuut ni niib nba din nyii Babilonn ki jene na:
 Jedaya, ki u nyii Jesua yeeja ŋaak, ki u naakuuk ni niib tee kobii ŋanyia nan piinlore nan bantaa.

³⁷ Ki Imer naakuuk ni niib tee tusir nan piinŋmu nan banlee.

³⁸ Ki Pasur naakuuk ni niib tee din tusir nan kobii ŋanlee nan piinna nan banlore.

³⁹ Ki Harim naakuuk ni niib tee tusir nan piik nan banlore.

⁴⁰ Liifai booru naakuut ni niib nba din nyii Babilonn ki jene na:

Jesua nan Kadmiel yeeja din tee Hodafia, ki bi naakuut ni niib tee piinlore nan banna.

⁴¹ Ki Yenjiantu ŋasaakak ni yanyinna yeeja tee Asaf, ki bi naakuuk ni niib tee kobik nan piinlee nan banniin.

⁴² Ki Yenjiantu ŋasaakak na tammɔguura yeejamm tee Salum nan Ater nan Talmonn nan Akub nan Hatita nan Sobai, ki bi naakuut ni niib tee kobik nan piintaa nan banyia.

⁴³⁻⁵⁴ Yenjiantu ŋasaakak na ni toontunna na naakuut nba din nyii Babilonn ki jene na, ŋamme tee:

Siha nan Hasufa nan Tabaof nan Keros
 nan Saha nan Padonn nan Lebana nan Hagaba
 nan Akub nan Hagab nan Samlai nan Hanann
 nan Gidel nan Gahar nan Reaya nan Resinn
 nan Nekoda nan Gasam nan Usa nan Pasea
 nan Besai nan Asna nan Meunim nan Nefisim
 nan Bakbuk nan Hakufa nan Harhur nan Basluf
 nan Mehida nan Harsa nan Barkos nan Sisera
 nan Tema nan Nesia nan Hatifa.

⁵⁵⁻⁵⁷ Kpanbar Solomonn toontunna naakuut nba din nyii Babilonn ki jene na, ŋamme tee:

Sotai nan Hasoferef nan Peruda nan Jaala
 nan Darkonn nan Gidel nan Sefatia nan Hatil
 nan Pokeref-Hasebaim nan Ami.

⁵⁸ Yenjiantu ŋasaakak na ni toontunna nan kpanbar Solomonn ŋaatoontunna nba din nyii Babilonn ki jene na. Bi din taan ki tee niib kobii ŋantaa nan piinyia nan banlee.

⁵⁹⁻⁶⁰ Delaya nan Tobia nan Nekoda naakuut ni niib din tee kobii ŋanloob nan piinŋmu nan banlee. Bi din nyii doi nba tee Tel Mela nan Tel Harsa nan Kerub nan Adann nan Imer; ŋaan bi din ki fit wann nan bi nyii Israel booru ni.

⁶¹⁻⁶² Mannteeb naakuut nba na ŋarin din ki mɔk gbant nba fit wann bi yeejamm nba tee binba, ŋamme tee Habaya nan Hakos, nan Barsilai naakuut. (Mannteeb naakuuk nba tee Barsilai na, bi yeeja din koɔn Barsilai nba nyii Gilead na booru ni bike, ki din gaar u diamm naakuuk sann,) ŋaan bi din ki la gbant nba wann naakuut ŋantaa na yeejamm nba tee binba, li paak ki bi din ki sakib nan bi soo-ii tuun mannteeb toona. ⁶³ Ki Juu teeb tin diarɔɔ na betib nan bi kan fit di jeet nba ki bi jii tur Yennu na, see manntɔɔ tan baar ki bunt buntir nba ki bi yi Yurim nan Tumim na.

⁶⁴⁻⁶⁷ Niib nba din nyii Babilonn ki jen na, bi kur taan tee tusaa piinna nan ŋanlee nan kobii ŋantaa nan niib piinloob.

Bi toontunna na, jab nan poob, din tee tusaa ŋanlore nan kobii ŋantaa nan piintaa nan banlore.

Yanyinna, jab nan poob din tee kobii ŋanlee.

Ki taanii tee kobii ŋanlore nan piintaa nan banloob.

Ki bontaanii tee kobii ḡanlee nan piinna nan banḡmu.
 Ki laagumiinba tee kobii ḡanna nan piintaa nan banḡmu.
 Ki bonii tee tusaa ḡanloob nan kobii ḡanlore nan piinlee.

⁶⁸ Niib na nba din nyii Babilonn ki baar Yenjiantu ḡasaakak nba be Jerusalem na yoo nba, ki naakuut na toondaansiab tur bi yanboopiinii a lin somm ki ḡamm maa ḡasaakak na, li langbenkper paak. ⁶⁹ Bi din tur baa saa fit bianḡinbae, a lin tun toonn na, ki li kur taan tee salimmōna, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piik nan ḡanlee, nan salimpeena, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piintaa, nan mannteeb liant kobik.

⁷⁰ Ki mannteeb nan Liifai teeb nan niib na siab din kar Jerusalem doo ni, koo ki koo kpia Jerusalem, ki yanyinna nan Yenjiantu ḡasaakak ni tammōguura, nan jiantu ḡasaakak na ni toontunna na kar doi nba din kpia na, ḡaan ki Israel teeb nba biar na kar doi nba ki bi yeejamm din koo na ni.

3

Bianḡinba ki bi ḡamm maa maruḡ binbintir na

¹ Laa din tan baat binn na ni ḡmaarii ḡanlore na, ki Israel teeb kur nba kar bi doi ni na fiir saan Jerusalem, ² ki Joosua, wunba din tee Jehosadak bija na, nan u mannteeb, nan Serubabel, wunba tee Sealtiel bija na, ki pukin u nikpiimm, ki bi ḡamm maa binbintir ki tur ḡamm Israel teeb Yennu na, a bin tuu fit joo maruḡ bona li paak, nan bianḡinba ki li sob wann Moses nba tee Yennu nirō na sennu gbouḡ ni na. ³ Binba din nyii Babilonn ki jen na, bi lek daa din tiin binba tuu koo tin mar ni na janmaanii, ḡaan bi din ḡamm maa binbintir na siaminba ki li tuu be na. Ki bi ḡamm piin jokin maruḡ bona li paak, sanyōk ni nan daajoouk kur. ⁴ Bi din dii lanbont jaamm, nan bi kaar nba tee bianḡinba, ki tuu mann maruḡ nan daar nōok ni maruḡ nba tee bianḡinba na. ⁵ Bi bia din tur yoo kur maruḡ nba jokin muu munn, ki pukin linba sii mann ḡmaapaan jaamm ni nan marunlia nba ki bi mann yoo nba ki bi tikir a bin jiant Yennu, nan marinlia nba kur ki bi teen Yennu nan bi para na. ⁶ Niib na lek daa din ki piin ki ḡamii maa Yenjiantu ḡasaakak na, ḡaan piin ki jokin maruḡ bona ki teen Yennu, ḡmaarii ḡanlore ni, u dasinsinn.

Bianḡinba ki bi piin Yenjiantu ḡasaakak na maanu

⁷ Niib na din tur likirii a bin pa binba maa nan tana na, nan kanpintanba, ki bia tur jeet nan bonnyunyut nan olif tiinii kpan a bin saan nann Taya nan Sidonn doi ni, ki saa kpent naajiiḡ dajina nba ki bi nyii nann Lebanonn fōor ni, ki paanir nyun paak ki saan nann Jōpa. Linba din tun na kur, ḡaan Sairus wunba tee Peesia kpanbar nae din tur yiiḡoo. ⁸ Tōn, baa din jen Jerusalem ki baar siaminba ki Yenjiantu ḡasaakak tuu be na, li bina ḡanlee, li ḡmaarii ḡanlee niewa, ki bi tan piin toonn. Serubabel nan Joosua, nan bi jaleeb, nan mannteeb, nan Liifai teeb, nan binba kur din nyii Babilonn ki jen Jerusalem na din taan ki tun toonn na. Liifai teeb kur nba din dii bina piinlee-lee, koo ki gar nna, bi din te ki bi gorii toontunna nba ḡamii maa Yenjiantu ḡasaakak na. ⁹ Joosua nba tee Liifai nirō na, nan u bonjai, nan u nikpiimm, nan Kadmiel, nan u bonjai binba tee Hodafia naakuuk ni niib na, din taan gorii toontunna nba ḡamii maa Yenjiantu ḡasaakak na. Liifai teeb nba din nyii Henada naakuuk ni nae din sommib.

¹⁰ Tanmara na nba piin ki birin ḡasaakak na fiakir yoo nba, ki mannteeb na lia bi liant ki see dia naatuna, ki Liifai teeb nba nyii Asaf naakuuk ni

na see dia duunii, ki yiin ki dontir Yennu nan sennu nba tee bianjinba, laa nyii kpanbar Defid yoowa, ¹¹ ki bi ñamii yiin donta yanii a, “Yennu ñan, ki u lomm nan Israel teeb kaa gbennu,” ki soɔ kur hoot nan u pañ kur ki dontir Yennu, kimaan bi piin Yenjiantu ñasaakak na fiakira. ¹² Mannteeb nikpera nan Liifai teeb nikpera nan naakuut saakab nba din la sinsinn Yenjiantu ñasaakak na, ki bia tan la Yenjiantu ñasaakak na fiakir biru yoo nba, ki bi bonchiann bui fabin, ñaan ki leeb nba biar na ñarin hoot nan parpeenn. ¹³ Soɔ din kan fit bokit parpeenn hootii nan parbiir fabinii, kimaan fuut na din yab bonchiann, ki niro-i be banfokira ñaan u saa gbata.

4

Bianjinba ki bi ñamm maa Yenjiantu ñasaakak na

¹ Juda nan Benjaminn teeb datai na din gbat nan binba nyii Babilonn ki jen na ñamii maa Israel teeb Yomdaano Yennu jiantu ñasaakak na. ² Li paak, bi din saan ki la Serubabel nan naakuut yudamm na ki yet a, “Ñaan ki ti taani ki tin maa Yenjiantu ñasaakak na. Ti jiantir Yen-yeno koo nba ki i jiantiro nae. Laa nyii yoo nba ki Esar-hadonn, wunba din tee Asiria kpanbar ki te ki ti baar nna ki kar na, Yennu manje ki ti mann maruj teeno.”

³ Ki Serubabel nan Joosua nan naakuut yudamm na yetib a, “Ti ki loon ki yin sommit ki tin maa jiantu ñasaakak na ki tur ti Yomdaano Yennu. Ti saa maa ti tiono nan Peesia kpanbar Sairus nba daan turit yiikoo bianjinba na.”

⁴ Ton, ki niib nba tuu koo tin na niwa na ji koor a bin ñmat Juuteeb yan, ki bia jeentib a lin goorib ki bi daa maa. ⁵ Bi bia din tur Peesia kpanbar taatara fobit piinii a bin kon taanib. Bi din tuu yoo tuun nnae, laa nyii kpanbar Sairus yoowa ki tan tuu kpanbar Darius yoo.

Bianjinba ki kpikipirik baar Jerusalem maanu taar munlee ni na po

⁶ Kpanbar Serses naan pinpiik na nie, ki niib nba koo Juda nan Jerusalem na datai baar nan ñmatir maan, ki li sob gbouj ni ki biirib.

⁷ Yoo nba ki Artaserses din tee Peesia kpanbar nae, ki Bislam nan Mitredaf nan Tabeel nan bi toontunleeb na sob gbouj ki tur kpanbar manj. Bi din sob gbouj manj Aram booru maan nie, ki li tee bi-i karin yoo nba, bii kpintir.

⁸ Ki Rehum wunba tee tinj yudaano na, nan Simsai wunba tee yent na ni gbansobiro na mun din sob gbouj nba nae, ki tur kpanbar Artaserses, ki jiin Jerusalem po a:

⁹ “Timm nba sobin gbouj na tee Rehum wunba tee tinj yudaano, nan Simsai ki u tee yent na ni gbansobiro, nan ti toontunleeb nan barbuura na saakaleeb kur nba nyii Ereki nan Babilonn nan Susa ki li be Elam tin ni na, ¹⁰ ki kpanbar nan nileeb nba ki kpanbar jaann nba tee Asurbanipal na te ki bi nyii bi ñei ni, ki saan kar Samaria doo ni nan dolia nba be Yufrates mokir yonbaa po yent na ni na.”

¹¹ Gbouj na moamaame na:

“Li nyii a toontunna nba be Yufrates yonbaa po na boore, ki teen fin kpanbar Artaserses. ¹² Chanbaa, ti loon ki fan banne nan Juuteeb nba nyii a dolia ni na baar kar Jerusalem-e, ki ñamii maa digbanbiiuk nan moyetuk doo manj. Bi piin ki ñamii maa li jonae, ki saa gbennir yama.

¹³ Chanbaa, li-i tee ki bi ñamm maa doo na nan li joona ki gbenn, niib

na ji saa nyik lampo panue, ki a doo lampo likirii n waab. ¹⁴ Tɔn, taa gaa a paak na, ti ki loon ki tii laat linba na-ii tuumi, li paak ki ti yeen ¹⁵ nan a te ki bin fiit ki got gbankperit nba ki a yeejamm din sob na, ki a saa la nan doo man yoo be moyétuk nie, ki li niib dianu tuu paar ki tur kpanbara nan yent diara yaayoo niwa. Linba na paake ki doo man din boont. ¹⁶ Li paak ti mi nan doo na nan li joona-i namm maa gbenn, fin chanbaa ji kan fit dia yent nba be Yufrates yonbaa po manj.

¹⁷ Ki kpanbar na jiin gatu na ki tur ki yet a:

“N foont Rehum wunba tee tinj na yudaano, nan Simsay, wunba tee yent na ni gbansobiro, nan bi leeb nba be Samaria nan dolia nba be Yufrates mokir yonbaa po na.

¹⁸ “Gbouj nba ki i daan turin na, bi kpintir ki karin ki turima. ¹⁹ N tur mob maa bin fiit ki got, ki bi fiit ki la nan Jerusalem teeb yoo tee binba yeen kpanbara moie yaayoo niwa, ki doo man yoo gbee nan kpikpiruk nan daamii damme. ²⁰ Kpanbar jaana kar lenja, ki bia dia yent kur nba be Yufrates mokir yonbaa po na, ki gaar lampo booru booruwa. ²¹ Li paak, a senn sennu ki jab nba maa doo na, bin daa nyik maanu kii guu maa tan saa tur yiikoo yoo nba. ²² Teent nna yياما ki daa te ki li biir n naami.”

²³ Baa din karin gbouj nba nyii kpanbar Artaserses boor ni na ki tur Rehum nan Simsay nan bi leeb yoo nba, ki bi kakit ki saan Jerusalem ki saa mia Juuteeb ki bi nyik doo na maanu.

Ki jiin Yenjiantu nasaakak na maanu po

²⁴ Bi din nyik Yenjiantu nasaakak na maanu, ki li biar see ki saa tuu Peesia kpanbar Darius naan dinu bina njanlee ni.

5

¹ Li yoo na ki Yennu sokinii Hagai nan Yennu sokinii Sekaria, wunba tee Ido bija na din piin ki piak Israel teeb Yennu sann ni, ki teen Juuteeb nba be Juda nan Jerusalem na. ² Ki Serubabel, wunba tee Sealtiel bija, nan Joosua wunba mun tee Jehosadak bija na nba gbat Yennu sokiniinba na maan yoo nba, ki bi namm ki piin Yenjiantu nasaakak nba be Jerusalem na maanu, ki Yennu sokiniinba banlee na sommib.

³ Li taakpaak ni ki Tatenai, wunba din tee yent nba be Yufrates mokir yonbaa po na yudaano, nan Setar-Bosenai nan bi yudaanleeb na baar Jerusalem ki tan boi a, “Nmee turi yiikoo a yin maa Yenjiantu nasaakak na ki nammiri?” ⁴ Bi bia din boi jab nba kur sommit ki bi maa jiantu nasaakak na sana po. ⁵ Nnaan Yennu din guu Juuteeb tondamm na, ki Peesia yudamm na lor nan bi daa kan teen siari, a see ki bi sob gbouj ki tur kpanbar Darius, ki gaar u jiiuwa. ⁶ Maan nba ki bi din sob ki tur kpanbar manje na:

⁷ “Fin kpanbar Darius, a naam-ii be parmaasir ni.

⁸ “Chanbaa, ti loon ki fan bann nan ti daan saan Juda yent ni, ki saa la nan bi nammit maa Yenjaann na jiantu nasaakak nae nan tangbenja, ki bia kpaan taabii maar na paak. Bi tuun toonn na fanu ki li saa yian yian.

⁹ “Tɔn, ki ti ji boi niib na tondamm a bin betit wunbae turib yiikoo ki bi namii maa Yenjiantu nasaakak na, ki namiir. ¹⁰ Ti bia daan boib bi sana po, a lin te ki tin fit wanna bi tondamm manj sana.

¹¹ “Ki bi jiin a, ‘Ti tee Yennu nba yen sanpaak nan tirj na toontunnae, ki ti namii maa Yenjiantu nasaakak nba ki Israel kpanbar jaann din maa ki namir bina bonchiann nba gar na. ¹² Naan ti yeejamm mane din donn Yennu nba yen sanpaak na wutoor, ki u te Babilonn kpanbar Nebukanesar, wunba tee Kaldii booru na kon nyannib, ki biir jiantu nasaakak na, naan soor niib na ki saan namm yommii ni, Babilonn. ¹³ Ton, Sairus nba din tee Babilonn kpanbar na naan dinu sinsinn binn nie ki u tur yiikoo a bin namm maa Yenjiantu nasaakak na. ¹⁴ Sairus din jii salimmona nan salimpeena senii nba ki Nebukanesar din jii Yenjiantu nasaakak nba be Jerusalem na ni, ki saan nann Babilonn, ki saa teenir tingbann diiuk na ni. U din jii senii manj ki tur Sesbasar-e, joo nba ki u din ganno ki teeno Juda yent ni yudaano na. ¹⁵ Kpanbar na din yeto a wun jii senii manj ki jiin teen Yenjiantu nasaakak nba be Jerusalem na ni, ki bia namm maa jiantu nasaakak man, laa tuu see siaminba. ¹⁶ Ki Sesbasar ji din baar ki bir jiantu nasaakak na fiakir, ki bi ji tukin li maanu nan motana, naan li daa ki gbenni.’

¹⁷ “Chanbaa, li-i tee ki li nan a po, fan naan ki fiit-teeb n fiit naan maan gbant nba be Babilonn na, ki la laa tee monii koo faak nan kpanbar Sairus-e din tur yiikoo a bin namm maa jiantu nasaakak nba be Jerusalem na, naan bia wannit faa loon bianjinba, maan na ni.”

6

Baa din fiit ki la kpanbar Sairus nba tur yiikoo bianjinba

¹ Nanne ki kpanbar Darius tur yiikoo a bin fiit naan gbant nba din be Babilonn na. ² Naan doo nba ki bi yi Ekbatana, ki li be Media yent ni nae, ki bi din saa la gbounj, ki linba na sob lej a:

³ “Kpanbar Sairus naan dinu sinsinn binn na ni, ki u din tur yiikoo a bin namm maa Yenjiantu nasaakak na Jerusalem, ki lii tee siaminba ki bi sii mann maruj ki jokin Yenpiinii. Nasaakak manj fokint-ii tee taakaabii piintaa, ki yarimu-ii tee taakaabii piintaa, ⁴ ki maa li joona nan daat guunu, ki paan tana guunii nantaa li paak. Li maanu pann kur, bin nyinn naan likiri ni ki pa, ⁵ ki bia jiin salimmona nan salimpeena senii nba ki kpanbar Nebukanesar din jii Yenjiantu nasaakak ni Jerusalem ki saan nann Babilonn na, ki teen li binbeoor Jerusalem, jiantu nasaakak na ni.”

Ki jiin Darius yiikoo nba te ki toonn na namii tuun na po

⁶ Ton, kpanbar Darius ji din jiin gatu na a:

“Fin Tatenai nba tee Yufrates yonbaa po yent daano, nan Setar Bosenai, nan yudaanleeb nba be Yufrates yonbaa po yent na ni, soot i moj man, ki daa biir Yenjiantu nasaakak na maanu. ⁷ I daa lebir li maanu ni. Naant ki Juda yent ni yudaano, nan Juuteeb toondamm na n namm maa Yenjiantu nasaakak man, laa din be siaminba na. ⁸ Motana, n ji beerie maa yin somm binba namii maa Yenjiantu nasaakak na. Baa saa di likirii bianjinba, li kur saa nyi naan likirii nba ki bi gaan, ki li tee lampo likirii, ki nyi Yufrates mokir yonbaa po yent ni nae, ki li daa te toonn na jir poori. ⁹ Daar kur ni, i daa gbaar nan yin tuu tur mannteeb nba be Jerusalem na linba kur ki bi yeti a bi loon: li turib naajabira nan pei, koo pejabira, ki bin joob muu ki lii tee maruj ki teen Yennu nba be sanpaapo na, koo ki turib boroboro dii, nan yaarin, nan tiloona daan, nan olif tiinii kpan. ¹⁰ Ii tun linba na ki tur mannteeb ki bin mann

maruŋ nba ŋan, ki tur Yennu nba be sanpaapo na; ki miarɔ ki wun teen piisin min nan n bonjai paak. ¹¹ N bia ŋamm yet nan wunba ki sak sennu na, bin kpat u ŋaayɔkir, ki yenn porik chianu ki ŋmuu saarɔ, ki u ŋaak n kpat langbouŋ. ¹² Yennu nba gann Jerusalem ki li tee siaminba ki bi sii jiantirɔ na, wun biir bat koo digbann nba yɛt sennu na, ki koor a wun biir jiantu ŋasaakak nba be leŋ na. Min Darius-e tur sennu na. Ii sakir fanu.”

Bianjinba ki bi jii jiantu ŋasaakak na ki tur Yennu

¹³ Nanne ki yudaano Tatenai nan Setar-Bosenai nan bi yudaanleeb na din tun nan kpanbar Darius nba tur yiikoo bianjinba na. ¹⁴ Juuteeb* tɔondamm na din saa nan ŋasaakak na maanu fanu, kimaan Yennu sɔkiniinba Hagai nan Sekaria-e din chekin bi para. Bi din maa jiantu ŋasaakak na ki gbenn nan Israel teeb Yennu nba sennib bianjinba na, ki bia tee nan Peesia kpanbara Sairus, nan Darius nan Artaserses nba wannib bianjinba na. ¹⁵ Kpanbar Darius naan dinu bina ŋanloob nie ki bi din gbenn Yenjiantu ŋasaakak maŋ toonn, ŋmaarik nba tee Ada na daaŋantaa daar. ¹⁶ Ki Israel teeb nba tee mannteeb, nan Liifai teeb, nan binba kur nyii Babilonn ki jen na din jii jiantu ŋasaakak na ki tur Yennu nan kpinkpammuk. ¹⁷ Yoo nba ki bi din jii ŋasaakak na ki tur Yennu na, bi din kpɛi naajai kobik, nan pei kobii ŋanlee, nan pejabira kobii ŋanna, ki li tee maruŋ ki tur Yennu, ki kpɛi buunii piik nan banlee, ki li tee yanbɔmm paak maruŋ, ki buuk kur see Israel booru piik nan ŋanlee na yennkɔɔ kur paak. ¹⁸ Ki bi senn mannteeb nan Liifai teeb na a bii tuun Yenjiantu ŋasaakak nba be Jerusalem na toona, nan bianjinba ki Moses gbouŋ wann na.

Ki jiin yukitgar tiaru jaamm na po

¹⁹ Niib nba din nyii Babilonn ki jen na din dii yukitgar† tiaru jaamm na, sinsinn ŋmaarik na, li dapiik nan ŋanna daare. ²⁰ Ki mannteeb nan Liifai teeb kur ŋamm bi mɔŋ ki ji yeen, ki Liifai teeb na kpɛi yukitgar tiaru jaamm bonkobit na, ki mann maruŋ ki tur niib nba nyii Babilonn ki jen na, nan mannteeb na, nan bi mɔŋ. ²¹ Israel teeb nba din nyii Babilonn ki jen na, nan binba kur be tiŋ na ni ki nyik yenbis jiantu ŋaan jiantir Israel teeb Yomdaano Yennu na din taan ki dii maruŋ na jeete. ²² Bi din jii daa ŋanlore-e ki dii boroboro nba kaa datin na jaamm nan parpeenn. Bi din mɔk kpinkpammuk nan Yennu nba te ki Asiria kpanbar chekintib ki fit sommib ki bi maa ŋamm Israel teeb Yenjiantu ŋasaakak na.

7

Ki jiin Esra baaru Jerusalem doo ni po

¹ Bina bonchiann din garewa ki tan tuu yoo nba ki Artaserses tee Peesia kpanbar na, ki jasoo din be ki bi yiu Esra. U din nyii Aarɔnn, wunba tee mannteeb yudaano na naakuuk nie. Esra yeejamm sanae na: Esra baa din tee Seraya, ki Seraya baa tee Asaria, ki Asaria baa tee Hilikia, ² ki Hilikia baa tee Salum, ki Salum baa tee Sadok, ki Sadok baa tee Ahitub, ³ ki Ahitub baa tee Amaria, ki Amaria baa tee Asaria, ki Asaria baa tee Merayof, ⁴ ki Merayof baa tee Serahia, ki Serahia baa tee Usi, ki Usi baa tee Buki, ⁵ ki

* **6:14** 6.14 Israel teeb sanleere tee Juu teeb. † **6:19** 6.19 Yennu malaka din kpɛi Ijiti teeb bijakpera, ŋaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

Buki baa tee Abisua, ki Abisua baa tee Finehas, ki Finehas baa tee Eleasar, ki Eleasar baa tee Aaronn.

⁶⁻⁷ Esra din tee banntooe, ki mi sennu nba ki Israel teeb Yomdaano Yennu din tur Moses na bonchiann. Esra Yomdaano Yennu din teen piisin u paak, ki kpanbar na teeno linba kur ki u boi li po. Kpanbar Artaseres naan dinu bina njanlore nie ki Esra din nyii Babilonn, ki soor sonu ki saa Jerusalem nan Israel teeb. Ki bi siab tee mannteeb nan Liifai teeb, nan jiantu nasaakak ni yanyinna, nan jiantu nasaakak guura, nan li toontunna. ⁸⁻⁹ Bi din nyii Babilonn sinsinn njaarik na pinpiik daare, ki Yennu sommib, ki bi tan baar Jerusalem njaarrii njanjmu pinpiindaar. ¹⁰ Esra din jii u yoo kure ki tumii Yennu sennu na, ki diar, ki bia want Israel teeb na sennu nan wannu na kur.

Ki jiin yikoo gbant nba ki kpanbar Artaseres tur Esra na po

¹¹ Yikoo gbant nae ki kpanbar Artaseres din tur Esra, manntoo nba din tee banntoo nba mok bannu bonchiann ki jiin Yennu sennii nan u wannu nba ki u tur Israel teeb na po.

¹² "Gboun na nyii kpanbar Artaseres boore ki teen manntoo Esra nba tee Yennu nba be sanpaapo na sennu banntoo na.

¹³ "N tur yikoo nan Israel teeb kur nba be n yent na ni, baa tee mannteebe koo Liifai teebe, bi saa fit tok nana ki saan Jerusalem, li-tee ki bi loon. ¹⁴ Min nan n njarikit-teeb banlore nae tuma, a fin saan Jerusalem nan Juda ki saa fiit bi binberj ki laan bi saak Yennu sennu nba ki u din tura na-a. ¹⁵ A jii salimmona nan salimpeena Yenpiinii nba ki min nan n njarikit-teeb na loon ki tin tur Israel teeb Yennu na, wunba ki u jiantu nasaakak be Jerusalem na. ¹⁶ A bia jii salimpeena nan salimmona nba kur ki a gaan Babilonn yent ni na, nan piinii nba ki Israel teeb nan bi mannteeb teen, ki li tee bi Yennu jiantu nasaakak nba be Jerusalem na yar.

¹⁷ "A di likirii man fanu ki daa naajai nan pejai nan pejagana nan jeet nan daan, ki mann marunj, Yenjiantu nasaakak nba be Jerusalem na binbintir paak. ¹⁸ Salimpeena nan salimmona nba tenn, fin nan a niib na n jii tun linba ki i loon, ki lii tee i Yennu na loomm ni. ¹⁹ Kutsonii nba kur ki bi tura, a fii dia kii tuun toonn jiantu nasaakak nba be Jerusalem na ni, a jii ki tur Yennu, ²⁰ njaan linba pot jiantu nasaakak na ni, fan boi doo likirii diara na.

²¹ "N tur likdiara kur nba be Yufrates yonbaa po yent na ni yikoo a bin tur Esra, wunba tee manntoo ki mi Yennu nba be sanpaapo na sennii na, linba kur ki u boi li po. ²² Ii tur salimpeena, ki li kpaiu-ii tee nan karwanta piintaa nan njanlore na, nan jebin borik-gbina tusaa njanloob, nan tilona daan ankora piik nan yenn, nan olif tiinii kpan ankora piik nan yenn, nan yaarin bianjinba saa janjib. ²³ Ii got fanu ki tur bont kur nan Yennu nba be sanpaapo na nba loon ki lii tuun bianjinba, u jiantu nasaakak ni na, kii mii ki wun ban donn wutoor nanin, koo binba saa wei poor ki dia doo na. ²⁴ Li tee kooe nan yin gaar lampo siar li mannteeb nan Liifai teeb nan jiantu nasaakak ni yanyinna nan guura nan toontunna, koo wunba kur tuun li toona na boor.

²⁵ "Fin Esra, jiin yan nba ki Yennu tura na, ki nyinn toontunsaakab nan barbuura nba mi Yennu sennu na, ki bii dia niib nba be Yufrates yonbaa po yent na kur. Wunba kur ki mi sennu na, fan wannoo. ²⁶ Wunba kur yet Yennu sennii, koo kpanbar sennii na, fan dat u tubir yiama, ki lii

tee kuun, koo ki ber nyinno doo ni, koo ki fat u məkint, koo ki koono dansarik.”

Ki jiin Esra Yenpaku po

²⁷ Ki Esra yet a, “Pakin ti yeejamm Yomdaano Yennu na. U te ki kpanbar na mək nioŋ ki baakit Yenjiantu ŋasaakak nba be Jerusalem na. ²⁸ Yennu ninbatinu paak, ki kpanbar na, nan u kpaanteeb, nan u toontunna saakajaana na kur sommin. N Yomdaano Yennu-e chekinin, ki n fit te ki Israel teeb naakuut yudamm bonchiann wein ki jen Jerusalem.”

8

Ki jiin niib nba din nyii Babilonn ki jen na po

¹ Naakuut yudamm nba din be Babilonn na, binba din wei Esra ki ŋmat Jerusalem, yoo nba ki Artaseres tee kpanbar na sanee na:

²⁻¹⁴ Gersom, ki u nyii Finehas naakuuk ni,
 nan Daniel, ki u nyii Itamar naakuuk ni,
 nan Hatus, ki u tee Sekania bija na, ki nyii Defid naakuuk ni,
 nan Sekaria, ki u nyii Paros naakuuk ni, ki u jab tee kobik nan piinŋmu.
 (Gbant din sob ki gaa nan bi ŋaateeb),
 nan Eliehoenai, ki u tee Serahia bija ki nyii Pahaf-Moab naakuuk ni, ki mək jab kobii ŋanlee,
 nan Sekania, ki u tee Jahasiel bija, ki nyii Satu naakuuk ni, ki mək jab kobii ŋantaa,
 nan Ebed, ki u tee Jonatann bija, ki nyii Adinn naakuuk ni, ki mək jab piinŋmu,
 nan Jesaya, ki u tee Atalia bija, ki nyii Elam naakuuk ni, ki mək jab piinlore,
 nan Sebadia, ki u tee Maikel bija, ki nyii Sefatia naakuuk ni, ki mək jab piinniin,
 nan Obadia, ki u tee Jehiel bija, ki nyii Joab naakuuk ni, ki mək jab kobii ŋanlee nan piik nan banniin,
 nan Selomif, ki u tee Josifia bija, ki nyii Bani naakuuk ni, ki mək jab kobik nan piinloob,
 nan Sekaria, ki u tee Bebai bija, ki nyii Bebai naakuuk ni, ki mək jab piinlee nan banniin,
 nan Johanann, ki u tee Hakatann bija ki nyii Asgad naakuuk ni, ki mək jab kobik nan piik,
 nan Elifelet nan Jewel nan Semaya, ki bi nyii Adonikam naakuuk ni, ki mək jab piinloob, (ŋamm din tan ŋmat jen li poorpoe),
 nan Yutai nan Sakur, ki bi nyii Bigfai naakuuk ni, ki mək jab piinlore.

Bianjimba ki Esra la Liifai teeb ki bi sii tuun jiantu ŋasaakak na ni

¹⁵ Taa din daa be Babilonn na, ki n taan niib na kur məkir nba puub ki saa Ahafa doo ni na boor, ki kar lej daanantaa. N din la nan mannteeb be lakinn na ni ŋaan ki Liifai teeb kaa. ¹⁶ Ki n tun boi toondamm banyia na po, ki bi tee Elieser nan Ariel nan Semaya nan El-natann nan Jarib, nan El-natann, nan Natann nan Sekaria nan Mesulam, nan wannteeb banlee, ki bi tee Joyarib nan El-natann, ¹⁷ ki te ki bi saan Ido, wunba tee Kasifia teeb toondaano na boor, a bin boi ŋoo nan u leeb nba tee Yenjiantu ŋasaakak na ni toontunna, ki bin turit niib nba sii tuun Yenjiantu ŋasaakak na ni. ¹⁸ Yennu piisin te ki bi turit Serebia wunba tee Liifai niro, ki nyii Mali naakuuk ni, ki mi toonn fanu, ki u baar nan u bonjai nan u ninjamm piik nan banniin. ¹⁹ Bi bia din tun Hasabia nan Jesaya ki bi nyii Merari

naakuuk ni, nan bi nikpiimm piinlee. ²⁰ Bi bia din baar nan jab kobii ŋanlee nan piinlee ki pukin, ki bi tee Yenjiantu ŋasaakak na toontunna. Kpanbar Defid nan u toontun-yudamm poŋ din gann bi yeejammewa, a bii sommit Liifai teeb na. Bi din sob bi kura sanae.

Biaŋinba ki Esra nan niib na lor mɔi ki miar Yennu

²¹ Ahafa mɔkir na boore ki n din tur soɔ kur mɔb a tin sikin ti mɔŋ ki lor mɔi Yabint Yennu tɔɔnn, ki boio ki wun gar ti tɔɔnn sɔnu nba ki ti saa na ni, ki bia guur timm nan ti waas nan ti mɔkint kur. ²² Fei bo sii mɔkin, li-i bonni tee ki n boi kpanbar na kunkɔnkɔnna po, a bin guurit ki tin nyi ti datai ni yoo nba ki ti be sommir paak na, kimaan n beto nan Yennu teen piisin daano nba kur teeno yadae, ŋaan u par ki mei daano nba lek numm nana, ki u daar li daano tubir. ²³ Ŋanne ki ti lor mɔi ki miar Yennu a wun guurit, ki u gat ti miaru maŋ.

Ki jiin Yenjiantu ŋasaakak na piinii po

²⁴ Mannteeb saakab na ni, n din gann Serebia nan Hasabia, nan bi leeb piik, ²⁵ ki jaŋ salimpeena nan salimmɔna nan maruŋ senii nba ki kpanbar na nan u ŋmakit-teeb nan toontunna saakab nan Israel teeb na din tur a bii dia kii tuun toona, Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki jii tur mannteeb na.

²⁶⁻²⁷ Maa din turib linbae na: salimpeena, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii kobii ŋanlee nan piinŋmu, nan salimpeena senii kobik, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piinlore nan ŋanŋmu na, nan salimmɔna, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piinlore nan ŋanŋmu, nan salimmɔna senii piinlee, ki li kpaiu tee nan karwanta bɔrik-gbina ŋanna na, nan kutmɔnt nba ŋan senii ŋanlee, ki li daauk tee yomm nan salimmɔna senii na.

²⁸ Ki n yetib a, “Nan yaa tee kasii ki tur i yeejamm Yomdaano Yennu na, nnae mun ki salimpeena nan salimmɔna senii nba ki i baar nann, ki li tee yanbɔɔ piinii ki tur Yennu na tee. ²⁹ Ii guur fanu nan yaa tan saa baar Yenjiantu ŋasaakak na ni. Leŋ maŋ, ii jaŋir mannteeb diit na ni, ki jii tur mannteeb tɔɔndamm, nan Liifai teeb tɔɔndamm, nan Israel tɔɔndamm nba be Jerusalem na.” ³⁰ Ŋanne ki mannteeb nan Liifai teeb na gaar salimpeena nan salimmɔna nan senii na ki jii saan nann Yenjiantu ŋasaakak nba be Jerusalem na ni.

Biaŋinba ki bi ŋmat Jerusalem

³¹ Sinsinn ŋmaarik na dapiik nan ŋanlee daare ki ti daan nyii Ahafa mɔkir na boor ki ji saa Jerusalem. Yennu daan be nant, ki guut, ki ti datai nan fat-teeb ki teent siar, taa pa sɔnu ki saa na. ³² Taa baar Jerusalem yoo nba, ki ti foi daa ŋantaa. ³³ Tɔn, ki daa ŋanna daar ki ti saan Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki jaŋ salimpeena nan salimmɔna nan senii na, ki jii tur manntɔ Meremof, wunba tee Yuria bija na. U din be nan Eleasar, ki u tee Finehas bija, nan Liifai teeb banlee, ŋamme tee Jesua bija Josabad, nan Binnui bija Noadia. ³⁴ Bi din kan bont kur ki jaŋir, ki sob li kur li yoo.

³⁵ Binba kur din nyii Babilonn ki jen na ji din baar nan Yenpiinii a bin joor muu, ki lii tee maruŋ ki tur ŋamm Israel teeb Yennu. Bi din kpaii naajai piik nan banlee ki li tee Israel teeb kur paak, nan pejai piinyia nan banloob, nan pegana piinlore nan banlore; ki bia kpaii buunii piik nan banlee a bin ŋamm bi mɔŋ yanbɔmm. Bi din joo bonkubit na kur ki li tee maruŋ ki teen Yennu, ³⁶ ki bia jii yiikoo gbouŋ nba ki kpanbar na din turib na ki tur Yufrates yent nba be yonbaa po doi tɔɔndamm, nan toontunna saakab, ŋamme din tur niib na nan Yenjiantu ŋasaakak na jiantii sommir.

9

Ki jiin boorganu koonu po

¹ Linba na kur nba din tun ki gbenn yoo nba, ki Israel tɔɔndamm na siab baar ki betin a niib na nan mannteeb nan Liifai teeb na ki bokit bi mɔŋ nan boorganu nba koo ki kpiat, ki tee Amonn teeb nan Moab teeb nan Ijpt teeb nan Keenann teeb nan Hef teeb nan Peris teeb nan Jebus teeb, nan Amor teeb na. Bi tuun fei toona nba ki niib na tuun nae. ² Juu jab na kooɔnt boorganu waase, ɲamm Yennu kasii niib na tuun nnae ki ɲmat bi mɔŋ. Bi tɔɔndamm nan toona saakab nae mantik tun biir. ³ Maa din gbat linba na yoo nba ki n par biir, ki n pat pat n liant, ki bia ɲabir n yut nan n tiaŋ, ɲaan ji kar tiŋ ni, ki yaa n kpo nan parbiir, ⁴ ki biar kar leŋ nan parbiir nan yoo nba tan jaŋ nan bin mann daajoouk maruŋ, ki niib piin ki tikii lintirin, ɲamme tee binba ki jaŋmaanii soorib, kimaan baa gbat linba ki ɲamm Israel teeb Yennu yet ki jiin binba nyii Babilonn ki jen na yanbɔmm po na.

⁵ Yoo nba din tan jaŋ nan bin mann daajoouk maruŋ na, ki n fiir maa bo kar siaminba nan parbiir na, ki bia daa lia n liatchiat na, ki gbaan ki tant n nii, ki miar n Yomdaano Yennu, ⁶ ki yet a, “Yennu, fei mokin bonchiann nan man donn n yur a tɔɔnn po. Ti yanbɔmm na kpek ki yab ki fok gar ti yurawa, li fok ki baar sanpagbanta. ⁷ Laa nyii ti yeejamm yoo ki tan tuu mɔtana, timm nba tee a niib na tun yanbɔmm bonchiann. Ti yanbɔmm na paak, ki timm nan ti kpanbara nan mannteeb na koo boorganu batnba nuu ni, ki bi kpiit, ki fatit ki soorit ki teent yommii. Ti mantik dii fei halii nan dinna. ⁸ Ti Yomdaano Yennu, a tuu mok ninbatinu nant yoo waan, ki te ti siab nyii yommisin ni ki ji be ti yamani, kasii boor na. A te ki ti nyii yommisin ni, ki turit manfopaann. ⁹ Ti tuu tee yommii, ɲaan fine nyinnit yommisin ni. Fine te ki Peesia kpanbara tinit ninbaauk ki sak ki ti be ti manfoor ni, ki ɲamm maa a jiantu ɲasaakak nba tuu biar ki tee langbenn na, ki bia yaa tii be ti yamani, Juda nan Jerusalem na.

¹⁰ “Yennu, ti saa yet a bee nan linba kur tun ki gar na po? Ti bia ɲamm yet a sennii ¹¹ nba ki a te ki a sokiniinba nba tee a toontunna turit nawa. Bi din betit nan tiŋ nba ki ti saa a tin kar li ni na tee jakint tiŋe, kimaan niib nba koo leŋ na gbee nan binben-yanae, laa nyii kpin yeŋ ki saan tuu kpin leer po. ¹² Bi din betit nan ti daa kooɔnt leeb waasi, a tii biaki mi ki ti somm niib maŋ ki bin mokit koo ki doo nyooɔt, li-i tee ki ti loon tin la tiŋ na manu, ki bia gaan tur ti yaaboona yaayoo siiyoo. ¹³ Linba kur lek teenit ki tee tubdatu, ti yanbɔmm nan bonkpeta na paak, ti mi nan fin nba tee ti Yennu nae dat ti tuba, ki li ki jaŋ faa bo saa dat ti tuba bianjinba, ɲaan te ki ti mok manfoor. ¹⁴ Tɔn, nlee ki ti bia saa yet a sennii na ɲaan kii biaki kooɔnt niyoona na? Li-i tee ki ti tuun nna, a saa mantik donn wutoor ki lin biirite fas fas, ki kan te nan yenokooɔwa n tenni. ¹⁵ Timm Israel teeb Yomdaano Yennu, a mok monii ɲaan bia te ki ti mok manfoor. Ti fiitir ti biit ki teena, ti ki ɲan nan tin baar a tɔɔnni.”

10

Ki jiin lor nba saa piin boorganu koonu po

¹ Esra nba din gbaa ki mei Yennu, jiantu ɲasaakak tɔɔnn po, ki mo, ki piak fiitir niib na yanbɔmm na, ki Israel nibur, li jab nan poob nan waas, ki bi lakin set lintɔ, ki mun mo nan paŋ. ² Ki Sekania, wunba tee Jehiel bija, ki nyii Elam naakuuk ni na yet Esra a, “Ti biir Yennu-wa, nan taa

kóont boorganu waas na, ñaan timm Israel teeb bia lek daa mòk dindann. ³ Ñaan mòtana, ti sat mòbe ki tur Yennu nan ti saa nyinn poob nae nan bi waas, ki bin yaat. Ti saa tun bianjinba ki fin nan a leeb nba chòrin Yennu sennii na kpaanit a ti tun nae. Ti saa tun nan Yennu sennu nba loon bianjinba. ⁴ Li tee a toonne nan fan tun. Ti see a poor po, li paak, ñaant ki lin tun.”

⁵ Ñanne ki Esra piin ki te mannteeb tóondamm nan Liifai teeb nan niib nba be na por kat nan bi saa tun bianjinba ki Sekania yet nawa. ⁶ Ki Esra ji seet Yenjiantu ñasaakak na nanyer po, ki kóo Jehohanann, wunba tee Eliasif bija na diiuk ni, ki li nyiok ki u dóor len, ki be parbiir ni ki jiin moyétdamm nba din nyii Babilonn ki jen na po. U din ki dii koo ki nyuu siari.

⁷ Mòmaan din nyii saan Jerusalem nan Juda kur po, a binba kur nyii Babilonn ki jen na n taan Jerusalem, ⁸ ki li tee sennu ki nyii niib na tóondamm boor. Ki li-i tee wunba yét baaru daa ñantaa sinsuuk ni, bi saa fat u mòkint kur, ki wun kóñ mónii, ki ji kan pukin Israel teeb booru ni. ⁹ Daaniantaa na nók ni, ki Juda nan Benjaminn jab kur taan ki be Jerusalem. Ki ñmaarii ñanyia ni dapiinlee daar, ki niib na kar Yenjiantu ñasaakak na tóonn, ki sóo kur jekir, kimaan tintaanu na din kpaal talas, ñaan ki saak bia baa bonchiann.

¹⁰ Ki manntóo Esra fiir set, ñaan pak namm a, “I yét Yennu mòb nan yaa kóont boorganu waas, ki li te ki biit baar Israel teeb paak nawa. ¹¹ Tón, mòtana, katir i yanbómm ki tur i yeejamm Yomdaano Yennu na, ñaan tun linba saa manjo. Bókitir i mój ki nyii boorganii nba kóo ti tin na ni, ki bia ber boorganii waas nba ki i kóon na.”

¹² Ki niib na jiin nan kunkópaara a, “Fii yet linba, ti saa tun ñanne,” ¹³ ñaan bia pukin a, “Tikir na yab bonchiann, ki saak bia baa hali. Ti kan fit kii see paanu ni nna. Linba na ki tee dayenn koo daa ñanlee toonn kaa, kimaan ti bonchiann pukin yanbómm nba na ni. ¹⁴ Ñaant ki ti saakab n biar Jerusalem na ki got maan man ni, ki senn yoo ki tur sóo kur nba kóon boorganu bik, ki wun baar nan u doo tóondamm nan barbuura, nan yoo nba ki bi wannó na. Nna bannue ki Yennu wutoor nba doo maan na paak na saa maak.” ¹⁵ Sóo din ki yét lor na see Jonatann nba tee Asahel bija na, nan Jaseya nba tee Tikfa bija, ki bi sommteeb tee Mesulam nan Sabetai, ki u tee Liifai niró na.

¹⁶ Binba nyii Babilonn ki jen na din sak lor man. Ki Esra, wunba tee manntóo na ji gann jab nba tee naakuuk naakuuk yudamm, ki sób bi sana. Ki ñmaarii piik na ni sinsinn daar, ki bi piin maan na fiitu. ¹⁷ Bi din jii ñmaarii ñantaae ki fiit la jab nba kóon boorganu na waas.

Ki jiin jab nba din kóon boorganu waas na po

¹⁸ Jab nba din kóon boorganu waas na sanae na:

Mannteeb nba nyii naakuut nba nie na:

Joosua nan u ninjamm, ki bi tee Jehosadak bonjai, ki bi naakuuk ni jab tee Maseya nan Elieser nan Jarib nan Gedalia. ¹⁹ Bi din sat mòb nan bi saa ber bi poob nba tee boorganu waas na, ki sóo kur tur pejak, ki li tee u yanbómm paak maruj.

²⁰ Ki Imer naakuuk ni jab tee Hanani nan Sebadia.

²¹ Ki Harim naakuuk ni jab tee Maaseya nan Elaija nan Semaya nan Jehiel nan Yusia.

²² Ki Pasur naakuuk ni jab tee Eliwenai nan Maseya nan Ismael nan Netanel nan Josabad nan Elasa.

Ki Liifai booru ni jab tee:

²³ Josabad nan Simei nan Kelaya, wunba ki bi bia yiu Kelita na, nan Petahia nan Juda nan Elieser.

Ki yanyinnɔ tee:

²⁴ Eliasib.

Ki jiantu nasaakak na tammɔguura tee:

Salum nan Telem nan Uri.

Israel teeb nba din biare na:

²⁵ Paros naakuuk ni jab tee Ramia nan Isia nan Malkija nan Mijaminn nan Eleasar nan Malkija nan Benaya.

²⁶ Ki Elam naakuuk ni jab tee Matania nan Sekaria nan Jehiel nan Abdi nan Jeremof nan Elaija.

²⁷ Ki Satu naakuuk ni jab tee Eliwenai nan Eliasib nan Matania nan Jeremof nan Sabad nan Asisa.

²⁸ Ki Bebai naakuuk ni jab tee Jehohanann nan Hanania nan Sabai nan Atlai.

²⁹ Bani naakuuk ni jab tee Mesulam nan Maluk nan Adaya nan Jasub nan Seal nan Jeremof.

³⁰ Ki Pahaf-Moab naakuuk ni jab tee Adna nan Kelal nan Benaya nan Maseya nan Matania nan Besalel nan Binnui nan Manase.

³¹⁻³² Ki Harim naakuuk ni jab tee Elieser nan Isija nan Malkija nan Semaya nan Simeonn nan Benjaminn nan Maluk nan Semaria.

³³ Ki Hasum naakuuk ni jab tee Matenai nan Matata nan Sabad nan Elifelet nan Jeremai nan Manase nan Simei.

³⁴⁻³⁷ Ki Bani naakuuk ni jab tee Maadai nan Amram nan Yuel nan Benaya nan Bedeya nan Keluhi nan Fania nan Meremof nan Eliasib nan Matania nan Matenai nan Jaasu.

³⁸⁻⁴² Ki Binnui naakuuk ni jab tee Simei nan Selemia nan Natann nan Adaya nan Makna-debai nan Sasai nan Sarai nan Asarel nan Selemia nan Semaria nan Salum nan Amaria nan Joosef.

⁴³ Ki Nebo naakuuk ni jab tee Jeyel nan Matitia nan Sabad nan Sebina nan Jadaï nan Joel nan Benaya.

⁴⁴ Jab nba na kur din koon boorganu waase. Bi din ber poob na nan bi waas ki nyinnib.*

* **10:44** 10.44 Bi din ber poob na nan bi waas ki nyinnib, koo "Poob na siab din mar waasa."

NEHEMAYA labaar

Ki jiin Nehemaya gbouj na po

Gbouj na beerit bianjinba ki Nehemaya din nyii boorganu tinj ni ki jen, a wun kpan Israel niib na ki sommib ki bin njamm maa Jerusalem doo joona nae.

¹ Mɔmaan nba ki Nehemaya, wunba tee Hakalia bija na din sɔbe na.

Nehemaya baka nba be Jerusalem po bianjinba

Artaseres, wunba din tee Peesia kpanbar na naan dinu bina piinlee ni, njmaarik nba ki bi yir Kislef na ni, ki min Nehemaya be Susa nba tee digbansaakar na ni. ² N din boi Hanani nba tee n ninjamm na yeno, nan jaleeb nba nyii Juda ki baar na, ki jiin Jerusalem nan ti leeb Juu teeb nba din nyii Babilonn ki njmat na po. ³ Ki bi betin nan binba daan tinn ki jen be bi dantiŋ ni na be mabir ni bonchiann, ki boorganu nba din kɔɔ ki kpiab na ki chɔrimmi. Bi bia din betin nan Jerusalem joona na yeer ki dɔɔ tinj nie, a ki li gana nba ki bi din joor muu na, bi ki njammir, laa nyii li yoowa.

⁴ Maa gbat linba na kur yoo nba, ki n kar bui. N din jii daa bonchiann ki lor mɔb ki fabin, ki miar Yennu a, ⁵ "N Yomdaano Yennu nba be Yendouŋ ni, a tee Yenjaanne, ki ti tiina janmaanii. A dia a mɔlora fanu nan binba loona ki bia saak a mɔb. ⁶ Yennu, gotirin ki gbiint n miaru, nan maa mei yonnu nan nyiɔk ki teen a toontunna nba tee Israel teeb na. N pak kat nan timm Israel teeb tun yanbɔmma. Min nan n yeejamm tun yanbɔmma. ⁷ Ti tun bonbiir ki turawa, ki ki tun nan faa wannit bianjinba na. Ti ki dia sennii nba ki a turit, ki li nyii a toontunno Moses boor na. ⁸ Mɔtana, tiat linba ki a din yet Moses na a, 'Li-i tee yimm Israel teeb na ki sak n mɔb, n saa yatie, ki yin kɔɔ digbanlia ni. ⁹ Nnaan li-i tee ki i jen n boor, ki tun linba ki n senn na, maa lek bo yati tingbouj na kur po na, njaan n saa te yin jen siaminba ki n gann maa yii jiantirin na.'

¹⁰ "N Yomdaano, a toontunnae na, a tiɔŋ niib, ki a jii a yiikoo nan a panchiɔŋ na ki tinnib. ¹¹ Mɔtana, gbiintir min nan a toontunlia nba kur loon tin jianta na miaru. Turimin nyannu dinna, ki te kpanbar na-ii mɔk ninbatinu nanin."

Mine din tee kpanbar na daturtɔɔ.

2

Bianjinba ki Nehemaya saan Jerusalem

¹ Li njmaarii njanna poorpo, dasiar ki kpanbar Artaseres tan di jeet, ki n jii daan ki turɔ. U din daa ki ban lan ki n gorii ninbanummi. ² Njanne ki u boi a, "Bee ki a mantik gorii ninbaatiri? A ki yiar kaa, njaan a kii mɔk parpenne."

Ki li soorin janmaanii, ³ ki n jiin a, "Chanbaa, Yennu n tura manfofook. Nlee ki n kii gorii ninbaatiri, li-i tee doo nba ki bi din pii n yeejamm na ji tee langbent mɔtana, ki li gana bia dii muuwa?"

⁴ Ki kpanbar na boin a, "A loon bee?"

Ki n miar Yennu nba be Yendouŋ ni na, ⁵ njaan yet kpanbar na a, "Chanbaa, li-i tee ki a par mei n paak, ki a saa sak nanin, fan njaan man

saan Juda tij ni, doo nba ki bi din pii n yeejamm na, ki saa namm maa doo manj.”

⁶ Ki kpanbar na sak nan wun tun maa boi linba na, ki poobat na kar booko; ki kpanbar na boin maa saa jii yoo bianjinba ki saan, nan maa tan saa jen yoo nba; ki n beto.

⁷ Tɔn, n din yeto maa wun sommin ki turin gbant ki n saan tur toontunna saakab nba be Yufrates yonbaa po yent na ni, ki bin chabin ki n saan Juda tij ni. ⁸ N bia din yeto maa wun turin gbouj ki n saan tur Asaf, wunba guu kpanbar foor na, ki beto ki wun turin taabii ki tin namm napaaruk nba be Yenjiantu nasaakak boor na tammoi, ki bia namm doo na joona, nan nnaak nba ki n saa koo li ni na. Ki kpanbar na turin linba kur ki n loon, kimaan Yennu be nanin.

⁹ Kpanbar na din turin kunkonkonna saakab, nan kunkonkonna, ki bi jak taanii ki chianin saan Yufrates mokir yonbaa po. Leje ki n din tur tij na yudamm gbant nba ki kpanbar turin na. ¹⁰ Naa Sanbalat, wunba din nyii Bef Horonn doo ni na, nan Tobia wunba tee toontunna saakoo, ki nyii Amonn teeb yent ni na nba gbat nan soo baar a wun tun toonn ki lin namm Israel teeb na, ki bi wutoa doo.

¹¹ Ki n saan Jerusalem, ki daa nantaa na kur ¹² n din ki bet soo linba ki Yennu wannin a n tun ki tur Jerusalem na po. Tɔn, ki n tan fiir tansuuni ki jii n leeb waan, ki ti nyii nanyer. Bonkobuk nba ki ti din jii u tee boj nba ki n jak nae. ¹³ N din fiir doo na ni nyioko, ki tokin nyii doo na tammob nba ki bi yir Baauk po tammob na, ki li be yonbaa po, ki bia gar saan niidiitu po, ki gar baar nyuntonn nba ki bi yir Waauk Nyuntonn na, ki saan tammob nba ki bi yir Tanpenn Tammob na. Maa saa na, ki n got la doo na joona nba baa na, nan li gana nba ki muu dii ki biirir na. ¹⁴ Tɔn, n din tokin doo na yondo poe, ki saa li niiganj po, ki baar tammob nba ki bi yir Nyuntonn Tammob na, ki gar baar Kpanbar Nyun boor. Boj nba ki n jak na din ki la yiar nan wun gar tanghiina na ni. ¹⁵ Nanne ki n jak sik Kidronn baauk na ni, ki lin gorii joonn na, ki tan nmat tokin sonu nba ki n bo baar na, ki tan koo tammob nba ki bi yir Baauk Tammokookir na, ki koo doo na ni.

¹⁶ Toontunna saakab na, bi soo din ki mi maa saan siaminba, koo maa tun linba, ki tan tuu li yoo. N din ki yet siar ki tur n leeb Juu teeb na, li mannteeb nan toondamm nan toona saakab, koo wunba kur saa pukin toona na tumu ni. ¹⁷ Tɔn, ki n ji yetib a, “Gotir man taa be daamii nba ni na, kimaan Jerusalem ji tee langbente, ki li joona yeera. Naaant ki tin namm maa doo manj joona ki nyi fei ni.” ¹⁸ Ki n ji betib Yennu nba be nanin, ki bia sommin bianjinba, nan kpanbar na nba yetin linba.

Ki bi jiin a, “Naaant ki ti namm maa.” Ki bi teen siir a bin piin bi toonn.

¹⁹ Ki Sanbalat nan Tobia nan Arab nirɔ nba ki bi yiu Gesem na nba gbat taa lor a tin tun linba na yoo nba, ki bi laat, naan yet a, “I dukii a i tuun bee? I loon yin kon nan kpanbar nae-e?”

²⁰ Ki n jiin a, “Yennu nba be Yendouj ni nae saa turit nyannu. Ti tee u toontunnae, ki yaa ti piin kii maa. Naaan yimm narin, i nuu kaa faar nba be Jerusalem na ni, ki i bia ki pukin li kaar ni.”

3

Bianjinba ki bi namm maa Jerusalem joonn

¹ Baa din maa doo na joonn bianjinbae na. Eliasib, wunba din tee mannteeb yudaano na, nan u mannteeb din namm maa Pei Tammob

na joonn, ki koon li gana ki jii jiin tur Yennu. Bi din jii joonn nba saa difoouk nba ki bi yir Kobik na, nan difoouk nba ki bi yir Hananel na, ki jiin tur Yennu.

² Ki Jeriko jab maa bokir nba waa na.

Ki Sakur, wunba tee Imri bija na maa bokleer.

³ Hasena naakuuk ni teeb din maa Janii Tammob na joonn. Bi din chaan ganchaatae, ki koon li gana nan gankpata.

⁴ Ki Meremof, wunba tee Yuria bija, njan tee Hakos yaaboonn na maa bokir nba waa na.

Ki Mesulam, wunba tee Berekia bija, njan tee Mesesabel yaaboonn na maa bokir nba waa na.

Ki Sadok, wunba tee Baana bija na maa bokir nba waa na.

⁵ Ki jab nba nyii Tekoa na maa bokir nba waa na, njan Tekoa tondamm na din yet doo toonn nba ki toonn saakab sennib a bin tun nawa.

⁶ Joyada, wunba tee Pasea bija na, nan Mesulam, wunba tee Besodeya bija na, din njam maa Jesana Tammob na joonn. Bi din chaan ganchaata, ki koon li gana nan gankpata.

⁷ Melatia, wunba nyii Gibeonn na, nan Jadonn, wunba nyii Meronof na, nan jab nba nyii Gibeonn nan Mispa na, din maa bokir nba waa na, ki saa tuu Yufrates yonbaa po yent yudaano njaak.

⁸ Ki Usiel, wunba tee Har-haya bija, ki tee salima saauk kurtoo na, maa bokir nba waa na.

Ki Hanania, wunba njamii tulaarii na maa bokir nba waa na, ki saa tuu joonn nba ki bi yir Joon-yarun na.

⁹ Ki Refaya, wunba tee Hur bija ki dia Jerusalem yent bokir na maa bokir nba waa na.

¹⁰ Ki Jedaya, wunba tee Harumof bija na, din maa bokir nba waa, ki kpia nan u moŋ njaak na.

Ki Hatus, wunba tee Hasab-neya bija na maa bokir nba waa na.

¹¹ Ki Malkija, wunba tee Harim bija na, nan Hasub, wunba tee Pahaf Moab bija, din lakin maa bokir nba waa na, nan difoouk nba ki bi yir Bonpur-diiuk na.

¹² Ki Salum, wunba tee Halohes bija ki dia Jerusalem yent bokleer na maa bokir nba waa na. (U bonpoie din sommo ki u tun toonn na.)

¹³ Hanunn nan Sanoa doo ni niib din njam maa Baauk Tammob na. Bi din chaan ganchaata, ki koon li gana nan li gankpata, ki bia njam joonn na, ki li yarimu tee taakaabii kobii njanjmu, ki saan tuu Tanpenn Tammob.

¹⁴ Malkija, wunba tee Rekab bija nba dia Bef Hakerem yent na, din njam maa Tanpenn Tammob na, ki chaan ganchaata, ki koon gana nan gankpata.

¹⁵ Ki Salum, wunba tee Kol-hose bija ki dia Mispa yent na, njam maa Nyuntonn Tammob na. U din pin tammob na yur paake ki njam senn li gana, ki koon gankpata. U bia din maa joona na ki nyii Sela nyun boor ki gar naan kpaab na boor, ki saa tuu sonsau nna; ki sonu man nyi siaminba ki bi yi Defid doo na.

¹⁶ Ki Nehemaya nba tee Asbuk bija ki dia Bef-sur yent bokir na maa bokir nba waa na, ki saan tuu Defid kaauk nan nyundoonn na, ki dian kunkonkonna njaak na.

Ki jiin Liifai teeb nba din maa joonn na po

¹⁷ Liifai teeb nae din njam maa joonn na boklia nba waa na:

Rehum, wunba tee Bani bija nae din maa bokir nba waa na.

Ki Hasabia, wunba dia Keila yent bokir na set u yent paak, ki maa bokir nba waa na.

¹⁸ Ki Bafai, wunba tee Henadad bija, ki dia Keila yent bokleer na maa bokir nba waa na.

¹⁹ Ki Eser, wunba tee Jesua bija, ki dia Mispa doo na maa joonn nba be tob tiat diuk toonn po na, ki saan tuu siaminba ki joonn na gont.

²⁰ Ki Baruk, wunba tee Sabai bija na maa bokir nba waa na, ki saan tuu mannteeb yudaano Eliasib ngaatammokokir.

²¹ Ki Meremof, wunba tee Yuria bija ki tee Hakos yaaboonn na maa bokir nba waa na, ki saan dian Eliasib ngaak kpin.

Ki jiin mannteeb nba din maa joonn na po

²² Mannteeb nba nae din namm maa joonn na bokka nba waa na:

Mannteeb nba din koo kpia Jerusalem nae din maa bokir nba waa na.

²³ Ki Benjamins nan Hasub maa bokir nba waa ki be bi nei toonn po na. Ki Asaria nba tee Maseya bija ki tee Anania yaaboonn na maa bokir nba waa, ki be u ngaak toonn po na.

²⁴ Ki Binnui, nba tee Henadad bija na maa bokir nba waa na, laa nyii Asaria ngaak ki saan tuu siaminba ki joonn na gont.

²⁵⁻²⁶ Palal, wunba tee Usai bija na din maa bokir nba waa na, laa nyii joonn na nba gont siaminba, nan difoouk nba be naan ngaak nba be paapo na, ki kpia nan guuteeb dindoun na.

Ki Pedaya, wunba tee Paros bija na maa bokir nba waa ki jiin yondo po, ki li kpia Nyun Tammob na, nan difoouk nba kpia Yenjiantu nasaakak na, (li din kpia doo na bokir nba ki bi yi Ofel nae, siaminba ki Yenjiantu nasaakak toontunna be na.)

Ki jiin tanmaaleeb na po

²⁷ Jab nba nyii Tekoa nae din maa bokir nba waa na, bi taar munlee nie na; bi din nyii difoouk nba kpia Yenjiantu nasaakak na poe, ki maa ki saa tuu joonn nba kpia doo man bokir nba ki bi yir Ofel na.

²⁸ Manntesiab din taan ki maa bokir nba waa na, laa nyii Taanii Tammob na, ki saan tuu niigan po, ki soo kur maa bokir nba be u ngaak toonn po.

²⁹ Sadok, wunba tee Imer bija na din maa bokir nba waa ki be u ngaak toonn po na.

Ki Semaya, wunba tee Sekania bija, ki guu yondo po tammob na maa bokir nba waa na.

³⁰ Ki Hanania, wunba tee Selemia bija, nan Hanunn, wunba waa Salaf bonjai banloob ni na maa bokir nba waa na, bi taar munlee nie na.

Ki Mesulam, wunba tee Berekia bija na maa bokir nba waa ki be u ngaak toonn po na.

³¹ Ki Malkija, wunba tee salima sauk kurtoo na maa bokir nba waa na, ki saan tuu ngaak nba ki Yenjiantu nasaakak toontunna nan kpinkpenta be na, ki li kpia Yenjiantu nasaakak tammob nba ki bi yir Guura Tammob na, ki li kpia diiuk nba be niigan po ki jiin yondo po joonn na gungont boor na.

³² Ki salima sauk kurteeb na, nan kpinkpenta na maa bokir nba joont na, laa nyii gungont boor diiuk na, ki saan tuu Pei Tammob na.

1 Sanbalat nba gbat nan timm Juu teeb ɲamii maa joonn na yoo nba, ki u wutoor doo, ki u piin ki sukiit, 2 ki yet u leeb nan Samaria kunkɔnkɔnna na numm ni a, "Juu teeb nba tee bonbutimii na dukii a bi tuun bee? Bi lor a bin ɲamm maa doo nae-e? Bi dukii nan bi maruɲ nae saa te ki bin gbenn toonn na dayenn kɔɔ-ɔ? Bi saa fit nyinn tanmaakara tangbiinkpeka nba dii muu na niwa-a?"

3 Ki Tobia, wunba tee Amonn nirɔ ki see leɲ ki kpiau na mun bia yet a, "Bi saa fit maa joonboorbee? Lunlonn gbaa saa fit tut luwa."

4 Ki n miar Yennu a, "Yennu, gbiintir baa sukiit bianjinba. ɲaant ki bi sukut na n ɲmat bi yura paak, ki ɲaan siab n fat bi mɔkint kur, ki bia soorib ki saan namm boorganu tinɲ ni, ki teemm yommii. 5 Bi toonbiit nba ki bi tuun na, a daa nyikin chabitibi, ki bia daa tammit bi yanbɔmm na po, kimaan bi sukii timm nba maa nae."

6 Tɔn, ki taa tukin joonn na maanu, li ki wei kaawa ki ti kɔɔ li sinsuuk ni, kimaan niib na ninbina din mɔn toonn na paak.

7 Ki Sanbalat nan Tobia nan Arab teeb nan Amonn teeb nan Asdod teeb na nba gbat nan ti ɲamii maa Jerusalem joonn, ki li saa fanu, ki joonn na yiar mubint yian yian na, ki bi wutoor mantik doo, 8 ki bi kur taan leeb ki lor a bin baar lek Jerusalem, ki ɲmatir n baar. 9 Ki ti miar Yennu, ɲaan ji te ki jab guu yonnu nan nyiɔk.

10 Juda teeb na din tuu mɔk bi yanɲ ki yiin a:
"Ti jii jik-kpiata ki baka.

Tangbiina na yabit nan tin jiiwa,
ki nlee ki ti saa maa joonn na dinna?"

11 Ti datai na dukin nan ti kan labi, koo ti kan bann baa tuun linba, see ki bi tan baar ki kpiit, ki bia gɔɔr toonn nba ki ti tuun na. 12 ɲaan yoo n tuu yoo, Juu teeb nba kɔɔ nan ti datai maɲ na tuu baar ki tan wannit ti datai na nba lorin linba ti paake. 13 ɲanne ki n tur niib na jukbanjai nan kpana nan torbana, ki sennib naakuuk naakuuk, joonn na lanpoor, siaminba ki bi daa ki maa gbenn na.

14 N din la nan niib na para biire; ki n yet ɲamm nan bi tɔndamm nan bi toontunna saakab a, "I daa tiin ti datai na janmaanii. Tiat man Yennu nba tee Yenjaann, ki bia tuun bakitnaunɲ toona bianjinba, ki kɔn ki tur i doo teeb nan i waas nan i ɲaapoob nan i ɲei." 15 Ki ti datai na gbat nan ti bann linba ki bi lorin nawa, ki bi ji bann nan Yennu biir bi lora maɲa. Tɔn, ki ti kur ji ɲmat saan ki ɲamii maa joona na.

16 Laa din nyii li yoo maɲ, n jab na bɔkir din tuune, ɲaan ki bɔkleer see ki guut, ki lia kut tɔbliata, ki dia kpana nan naagbankɔɲa nan torbana; ki ti tɔndamm na din teen niib 17 nba ɲamii maa joonn na bi sommir. Binba lek din jikit tanmaa bona na din tuun niyeyeɲe, ki niileu dia jatiɔk. 18 Ki binba maa na kur yoo jukbanjai bi sai ni, ki jɔɔ nba saa peb naatunn na be n boor ni. 19 Ki n bet niib na nan bi tɔndamm nan bi toontunna saakab na a, "Toonn na tant ki fɔkita, ki te ki ti yat leeb joonn na kur po. 20 I-i tanɲ gbat naatunn na, ii taan n boor ni. Ti Yennu saa kɔn ki turit." 21 Li paak, daar kur, laa tuu nyi sanyafaar ki saa tuu nyiɔk, ti bɔkir tuune joonn na paak, ɲaan ki bɔkleer see nan kpana ki guut.

22 Li yoo na, ki n yet jab nba tee toonn saakab na, nan bi somm teeb na kur, a bii be Jerusalem, ki tuu guur doo na nyiɔk, kii biaki tuun toonn na yonnu ni. 23 N din ki liatir n liant na nyiɔku, ɲmee ji boi n leeb na, koo n toontunna na, koo binba guun na. Ti kur din dia jatiate ti nii ni.

5

Ki jiin nandamm na talas dinu po

¹ Li poor poe ki niib na bonchiann, li jab nan poob, piin ki baat nan bi daamii ki jiin bi leeb Juu teeb po. ² Bi siab yeen a, "Ti nateeb yab bonchiann, ki ti loon jeet ki lin foorit."

³ Ki leeb yaa, "Ti jii ti sarwaat, nan ti daan tiinii kpaant, nan ti njeie ki senn njaan gaar jeet nba saa janit ki tin nyi kon ni."

⁴ Ki siab mun yaa, "Ti kpentir likiriie ki fit pa naan lampo nba ki bi gaan ti sarwaat nan ti daan tiinii kpaant paak na. ⁵ Timm nan ti Juu leeb na tee booryenje. Ti waas ki njan nan bi waas na kaa-a? Njaan ti teen ti waas na daabae. Ti koi ti bonpoi na siabe ki teemm daaba. Ti ji ki mok panj, kimaan bi gaar ti kpaant nan ti daan tiinii sarwaata."

⁶ Maa gbat bi maan manj yoo nba, ki n wutoor doo, ⁷ ki n lor nan man got bi barii manj ni. Ki n yakii nan toondamm nan toontunna saakak na, ki betib a, "I diin i ninjamme."

N din yiin niib na tintaanu maa min got barii manj ni, ⁸ ki yet a, "Ti tuu nmat daa ti ninjamm Juu teeb nba koi bi moŋ ki teen boorganu nae, nan taa fit bianjinba na. Motana, i mukis i tɔŋ ninjamm nae ki bi koi bi moŋ ki teen yimm nba tee bi leeb Juu teeb na." Ki toondamm na ji koŋ baa saa yet linba, ki nmin soon nna.

⁹ Tɔn, ki n yet a, "Linba ki i tuun na ki nani. See ki i sak Yennu moɓ ki tun linba njan, njanne saa te ki ti datai nba tee boorganu na kan la yaak ki sukiiti. ¹⁰ Min nan n saakaleeb nan jab nba tuun n boor na, ti kpentir likirii nan jeet ki teen niib na. Motana, njaant ki ti chabib ki bi daa pa. ¹¹ Ii kpi baa mok i pana nba kur, laa tee likirii amii jeet amii tilɔɔna daan amii olif tiinii kpmie, ki jiin bi sarwaat, nan bi daan tiinii na kpaant, nan kpan tiinii, nan bi njei, ki turib yiama."

¹² Ki toondamm na jiin a, "Ti saa tun nan faa yet bianjinba nawa. Ti saa jiin bi faar nawa, ki kan mi boib pana na po."

Ki n yiin mannteeb na, ki te toondamm na por bi numm ni nan bi saa dia moɓonn nba ki bi senn nawa. ¹³ Njanne ki n bobit tann nba boob n siak ni na, ki pinnir, njaan yet a, "Yennu tan saa pinn daansɔɔ nba ki dia u moɓonn nan maa pinn n tann na bianjinba nae. Yennu saa gaar i njei nan linba kur ki i mok na njaan nyiki yann."

Ki sɔɔ kur nba be leŋ na yet a, "Lii tee nna," njaan pak Yennu. Ki toondamm na ji gbeen bi moɓona.

Nehemaya nba ki wuun bianjinba

¹⁴ Kpanbar Artaserses naan bina piinlee niŋe ki bi din turin Juda yudant, ki tan tuu u naan bina piintaa nan njanlee ni, ki li tee n yudant bina piik nan njanlee ni, njaan min koo n nikpiimm na sɔɔ ki dii jeet nba bo kpaa talas nan min yudaano n di. ¹⁵ Wunba kur din teen yent yudaano n liik tuu tee jikire niib na paak. U tuu gaan salimpeena piinnae daar kur ni, ki li tee jeet nan daan paak. Bi toontunna na gbaa mun bia tuu diin niib nae, njaan min njanin ki tuun nna, kimaan n tiin Yennu, ¹⁶ ki jii n panj kur ki waan joonn na maanu njaan ki boi faar po. Wunba kur tuun n boor taanin ki ti njamii maa joonn na. ¹⁷ N din yɔɔ dint Juu teeb nan bi toondamm kobik nan piinɔmue n njaak ni, ki pukin binba kur nyi digbangana ki baat n boor. ¹⁸ Ki daar kur ni, n tuu tur naab nan pei nba njan banloobe, nan koriŋ bonchiann, ki dapiik kur ni ki n teemm dabooru booru. N poŋ din mi talas nba ki niib na dii, li paak ki n ki boi sommir nba ki doo yudaano bo saa gaar na po.

¹⁹ Yennu, n meia maa fii tian maa tun linba kur ki tur niib na ki ḡammīn.

6

Baa lor Nehemaya paak bianjinba

¹ Ki Sanbalat nan Tobia nan Gesem nan ti datalei na gbat nan ti maa joonn na ki gbenna, ki yiar ji ki biar, ḡaan ki ti daa ki koon ganae tammokooka na ni. ² Ḥanne ki Sanbalat nan Gesem turin mōb a n tookib Ono paanu ni, digbanbis na yenn ni. Linba na din tee kpare, ki bi koor a bin biirin. ³ Ki n tun toonii ki betib a, “N kan baari, n tuun toonn nba kpaalalase. N kan fit nyik toonn maḡ ḡaan baar ki tan laini.”

⁴ Bi din tun toonii taar munna n boor, ḡaan yoo kur n din teemm gatymmire.

⁵ Ki Sanbalat ḡamm tun u toontunna na yeno n boor nan mōmaan nba pukin munḡmu ni, ki li sōb gbouḡ nba ki loon ni. ⁶ Ki gbouḡ na yet a:

“Gesem betin nan bunburimii be niib nba koo nant na sinsuuk ni, a fin nan Juu teeb na lor yin yet kpanbar mōbe, li paake ki i maa joonn na. U bia yet nan a lor fan teen a mōḡ bate, ⁷ ki a lor nan Yennu sokiniinba siab a bin mōont Jerusalem nan fine ji tee Juda bat. Kpanbar na saa gbat maan nawa. Li paake ki n dukin nan min nan fin n taan leeb ki got maan maḡ ni.”

⁸ Ki n turo ḡatu a, “Linba ki a yeen na kur ki tee barmōnii, fine dukin na kur a tōḡ.”

⁹ Bi din koor a bin jeenite ki tin nyik toonn na. Ki n miar Yennu a, “Turimin paḡ mōtana.”

¹⁰ Yoo nba nae ki n din saan ḡon Semaya, wunba tee Delaya bija, ḡaan tee Mehetabel yaaboonn na. U din ki tee u nyii u ḡaak ni. U din yetin a, “See fin nan min lakin saan bōr Yenjiantu ḡasaakak na ni, ḡaan kpar li gana, kimaan bi baat a bin kpia. Bi saa baar nyioko ki tan kpia.”

¹¹ Ki n jiin a, “N ki tee nibooru nba tiin ki bōri kaa. A dukin nan n sii koor a man bōr Yenjiantu ḡasaakak na nie ki tinn n manfoori-i? N kan teen nna.”

¹² Maa dukin li po yoo nba, ki n bann nan Yennu kaa pak ki tur Semaya, ḡaan li tee Tobia nan Sanbalat-e kōou a wun turin li kpaan booru. ¹³ Bi jōonoe a wun jeenin ki n tun biit, ki lin te n sann n biir, ki man di fei.

¹⁴ Ki n miar Yennu a, “Tiat linba ki Tobia nan Sanbalat tun na po, ki dat bi tuba. Tiat poo nba sann tee Noadia na po, nan sokiniileeb nba kur koor a bin jeenin na.”

Ki jiin toonn na gbennu po

¹⁵ Ti din jii daa piinḡmu nan ḡanlee-e, ki tun joonn na toonn ki gbenn, ḡmaarik nba ki bi yir Elul na, li dapiinlee nan ḡanḡmu daar. ¹⁶ Ti datai nba din kōo digbana nba kpiat na nba gbat linba na yoo nba, ki bi bann nan bi kōḡ nyannuwa, kimaan sōo kur bann nan ti tun toonn na nan Yennu sommire.

¹⁷ Yoo nba na kur, ḡaan Juu teeb tōondamm na nan Tobia din sōb gbant bonchiann ki tur bi leeb. ¹⁸ Juda teeb bonchiann din taa u po, kimaan waa diantir nan Juu niro Sekania, wunba tee Ara bija na paak. Linba pukin, u bija Jehohanann din kōon Mesulam, wunba tee Berekia bija na bipooe. ¹⁹ Niib din tuu piak Tobia toonḡana poe n boor, ki bia kumiio maa yet linba kur, ki u teenin gbant ki yiab a wun jeenin.

7

¹ Tɔn, taa ɲamm maa jonn na, ki kɔɔn li gana na poor poe, ki ti wann Yenjiantu ɲasaakak na tammɔguura, nan yanyinna, nan Liifai teeb, bi toona. ² Ki n jii jab banlee ki teemm Jerusalem doo yudamm, ki bi tee n ninja Hanani, nan Hanania nba tee kunkɔnkɔnna yudaanɔ na. Hanania din tee nimɔnɔe ki bia tiin Yennu, ki u lɔɔ kaa. ³ N din betib maa bi tuu daa lootir Jerusalem tammɔi sanyapob ni, ki yonnu n toɲa. Ki daajoouku baar, bin bia tuu loon ki kpar tammɔi nawa, ki tammɔguura nan n fit seet. N bia din yet a bin jii binba kɔɔ Jerusalem doo ni nae ki teemm guura, ki te siab-ii guu siar po, ɲaan ki leeb-ii guu kii kpia bi mɔɲ ɲei.

*Binba din nyii Babilonn ki jen na sanae na
(Esra 2.1-70)*

⁴ Jerusalem din tee digbangbenire, ɲaan niib din ki yab lenji, ki ɲei bia daa ki yabi. ⁵ Yennu din turin yan ki n tikir niib na, nan bi tɔɔndamm, nan bi toontunna saakab, ki got bi sana ɲaak ɲaak. N din la binba nyii Babilonn sinsinn ki jen na sana gbant. Mɔmaan nba ki n la leɲe na:

⁶ Niib bonchiann din nyii Babilonn yent ni ki ɲmat kun Jerusalem doo nan Juda yent ni, ki sɔɔ kur kun u tiɔɲ doo ni. Bi ɲaateeb poɲ din be Babilonn tiɲ ni, laa nyii yoo nba ki kpanbar Nebukanesar soorib ki teemm yommii nawa. ⁷ Bi tɔɔndamm din tee Serubabel nan Joosua nan Nehemaya nan Asaria nan Ramia nan Nahamani nan Mordekai nan Bilsann nan Misperef nan Bigfai nan Nehum nan Baana.

⁸⁻²⁵ Israel naakuut nba din nyii Babilonn ki jen na sana, nan bi niib kanne na:

Paros naakuuk ni niib din tee tusaa ɲanlee nan kobik nan piinlore nan banlee.

Ki Sefatia naakuuk ni niib tee kobii ɲantaa nan piinlore nan banlee,

ki Ara naakuuk ni niib tee kobii ɲanloob nan piinɲmu nan banlee,

ki Pahaf-Moab naakuuk ni niib tee tusaa ɲanlee nan kobii ɲanniin nan piik nan banniin; ki bi tee Jesua nan Joab yaaboona,

ki Elam naakuuk ni niib tee tusir nan kobii ɲanlee nan piinɲmu nan banna,

ki Satu naakuuk ni niib tee kobii ɲanniin nan piinna nan banɲmu,

ki Sakai naakuuk ni niib tee kobii ɲanlore nan piinloob,

ki Binnui naakuuk ni niib tee kobii ɲanloob nan piinna nan banniin,

ki Behai naakuuk ni niib tee kobii ɲanloob nan piinlee nan banniin,

ki Asgad naakuuk ni niib tee tusaa ɲanlee nan kobii ɲantaa nan piinlee nan banlee,

ki Adonikam naakuuk ni niib tee kobii ɲanloob nan piinloob nan banlore,

ki Bigfai naakuuk ni niib tee tusaa ɲanlee nan piinloob nan banlore,

ki Adinn naakuuk ni niib tee kobii ɲanloob nan piinɲmu nan banɲmu,

ki Ater, wunba ki bi bia yiu Hesekia na, naakuuk ni niib tee piinyia nan banniin,

ki Hasum naakuuk ni niib tee kobii ɲantaa nan piinlee nan banniin,

ki Besai naakuuk ni niib tee kobii ɲantaa nan piinlee nan banna,

ki Harif naakuuk ni niib tee kobik nan piik nan banlee,

ki Gibeonn naakuuk ni niib tee piinyia nan banɲmu.

²⁶⁻³⁸ Niib nba ki bi yeejamm din kɔɔ doi nba na ni mun bia din jenna:

Betlehem nan Netofa doi teeb din tee niib kobik nan piinniin nan banniin,

ki Anatof doo ni niib tee kobik nan piinlee nan banniin,

ki Bef Asmafef doo ni niib tee piinna nan banlee,
ki Kiriaf Jearim nan Kefira nan Beerof doi ni niib tee kobii ŋanlore nan piinna nan bantaa,

ki Rama nan Geba doi ni niib tee kobii ŋanloob nan piinlee nan yenɔkɔɔ,
ki Mikmas doo ni niib tee kobik nan piinlee nan banlee,
ki Betel nan Ai doi ni niib tee kobik nan piinlee nan bantaa,
ki Nebo digbanleer na niib tee piinŋmu nan banlee,
ki Elam digbanleer na niib tee tusir nan kobii ŋanlee nan piinŋmu nan banna,

ki Harim doo ni niib tee kobii ŋantaa nan piinlee,
ki Jeriko doo ni niib tee kobii ŋantaa nan piinna nan banŋmu,
ki Lod nan Hadid nan Ono doi ni niib tee kobii ŋanlore nan piinlee nan yeno,

ki Senaa doo ni niib tee tusaa ŋantaa nan kobii ŋanyia nan piintaa.
³⁹⁻⁴² Mannteeb naakuut nba din nyii Babilonn ki jena: na:
Jedaya, ki u naakuuk ni niib tee kobii ŋanyia nan piinlore nan bantaa,
ki tee Jesua yaaboona,

ki Imer naakuuk ni niib tee tusir nan piinŋmu nan banlee,
ki Pasur naakuuk ni niib tee tusir nan kobii ŋanlee nan piinna nan banlore,

ki Harim naakuuk ni niib tee tusir nan piik nan banlore.

⁴³⁻⁴⁵ Liifai naakuut nba din nyii Babilonn ki jene na:
Jesua nan Kadmiel, ki bi naakuut ni niib tee piinlore nan banna, ki tee Hodafia yaaboona,

ki Yenjiantu ŋasaakak na ni yanyinna tee kobik nan piinna nan banniin,
ki tee Asaf yaaboona,

ki Yenjiantu ŋasaakak na guura tee kobik nan piintaa nan banniin, ki tee Salum nan Ater, nan Talmonn, nan Akub, nan Hatita nan Sobai yaaboona.

⁴⁶⁻⁵⁶ Yenjiantu ŋasaakak na ni toontunna naakuut nba nyii Babilonn ki jena din tee:

Siha nan Hasufa nan Tabaof nan Keros
nan Sia nan Padonn nan Lebana nan Hagaba
nan Salmai nan Hanann nan Gidel nan Gahar
nan Reaya nan Resinn nan Nekoda nan Gasam
nan Usa nan Pasea nan Besai nan Meunim
nan Nefusesim nan Bakbuk nan Hakufa nan Harhur
nan Baslif nan Mehida nan Haras nan Barkos
nan Sisera nan Tema nan Nesia nan Hatifa naakuut.

⁵⁷⁻⁵⁹ Solomonn toontunna na naakuut nba din nyii Babilonn ki jene na:
Sotai nan Soferef nan Perida nan Jaala
nan Darkonn nan Gidel nan Sefatia nan Hatil
nan Pokeref-Hasebaim nan Amonn naakuut.

⁶⁰ Yenjiantu ŋasaakak na toontunna yaaboona, nan Solomonn toontunna yaaboona nba din nyii Babilonn ki jene na, bi kur kann din tee niib kobii ŋantaa nan piinyia nan banlee.

⁶¹⁻⁶² Delaya nan Tobia nan Nekoa naakuut ni niib din tee kobii ŋanloob nan piinna nan banlee, bi din nyii doi nba tee Tel Mela nan Tel Harsa nan Kerub nan Adonn nan Imer-e ki jen, ŋaan bi din ki fit wann nan bi set tee Israel teeb yaaboona.

⁶³⁻⁶⁴ Mannteeb naakuut nba na ŋarin din ki la gbant nba sob ki wann bi yeejamm sana: Njamme tee Hobaya nan Hakos nan Barsilai naakuut. (Mannteeb naakuuk nba yi Barsilai na, bi yeejae din koon poo ki u nyii Barsilai naakuuk ni, Gilead tin ni, ki u ji din pur u sann ki gaan nan u

diamm naakuuk sann.) Baa din ki la gbant nba want bi yeejamm sana na, Juu teeb yudaano na din ki sak ki bi teen mannteebi. ⁶⁵ U din betib a bi kan fit di jeet nba ki bi mann maruŋ ki tur Yennu na, see ki manntoo tan be ki jii bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim na ki bann Yennu loomm.

⁶⁶⁻⁶⁹ Binba din nyii Babilonn ki jen na kur din tee niib tusaa piinna nan ŋanlee nan kobii ŋantaa nan piinloob.

Bi toontunna, jab nan poob, din tee tusaa ŋanlore nan kobii ŋantaa nan piintaa nan banlore.

Yanyinna nba din tee jab nan poob din tee kobii ŋanlee nan piinna nan banŋmu.

Taanii din tee kobii ŋanlore nan piintaa nan banloob.

Bontaanii din tee kobii ŋanlee nan piinna nan banŋmu.

Laagumiinba din tee kobii ŋanna nan piintaa nan banŋmu.

Ki bonii tee tusaa ŋanloob nan kobii ŋanlore nan piinlee.

⁷⁰⁻⁷² Niib bonchiann din lakin likiri nan bona ki somm, ki bi saa ŋamm maa Yenjiantu ŋasaakak na:

Juu teeb yudaano na din tur:

salimmona, ki li kpaiu tee nan karwanta borik-gbina ŋanna na

nan maruŋ senii piinŋmu

nan mannteeb liatfoot kobii ŋanŋmu nan piintaa.

Ki naakuut yudamm na tur:

salimmona, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii nan waan na

nan salimpeena, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piik nan ŋanloob na.

Ki niib nba biar na tur:

salimmona, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii nan waan na

nan salimpeena, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piik nan ŋanna na

nan mannteeb liatfoot piinloob nan ŋanlore.

⁷³ Ki Israel teeb kur, li mannteeb, nan Liifai teeb, nan Yenjiantu na ŋasaakak na guura, nan yanyinna, nan Israel nisiab, nan Yenjiantu ŋasaakak na toontunna, din kar Juda digbangbeŋa nan li digbanbis ni.

8

Bianjinba ki Esra karin sennu gbouŋ ki tur niib na

¹ Li din tan baat ŋmaarii ŋanlore na, ki soo Israel teeb na kur ji kar bi doi niŋe. Nmaarik maŋ sinsinn daar, ki bi kur taan leeb Jerusalem, bi tintaanboor nba ki bi yir Nyun Tammob na. Ki bi yet Esra, wunba tee manntoo, ki bia tee sennu banntoo na, a wun lon sennu gbouŋ na, sennu nba ki Yennu din tur Moses a wun tur Israel teeb na. ² Nanne ki Esra baar nan sennu gbouŋ maŋ, siaminba ki niib na taan be na; li jab nan poob nan waas nba chekit ki mok yan na din be leŋ. ³ Bi tintaanboor nba be tammokookir po na nie, ki u din karin sennu na ki turib, ki piin sanyapob ni, ki saa tuu yonsuuk ni, ki bi kur gbiint fanu.

⁴ Esra din see daat binbintir nba ki bi kpaa, ki li tee tintaanu maŋ yar na paake. Jab nba nae din see u niidiitu po: Matitia nan Sema nan Anaya nan Yuria nan Hilkia nan Maaseya. Ki binba na mun see u niigaŋ po: Pedaya nan Misael nan Malkija nan Hasum nan Has-badana nan Sekaria nan Mesulam.

⁵ Esra nba din see binbintir paak na, u din fok gar niib na, ki bi kur ninbina paa u paak. Waa pobit gbouŋ na yoo nba, ki bi kur fiir set. ⁶ Ki Esra yet a, "Pakin ti Yomdaano Yabint Yennu na."

Ki niib na kur donn bi nii sanpaapo ŋaan jiin a, "Li tee moniie." Bi kur din baa fabin tiŋ ni, ki jiant Yennu.

7 Tɔn, bi ji din fiir ki set bi sinsetboa, ki Liifai teeb na kat sennu na ki wantib: Njamme tee Jesua nan Bani nan Serebia nan Jaminn nan Akub nan Sabetai nan Hodia nan Maaseya nan Kelita nan Asaria nan Josabad nan Hanann nan Pelaya. 8 Njamme din kpint Yennu sennu na ki tur niib na, ki wannib li paak, ki bi bann.

9 Yoo nba ki niib na gbat sennu na nba loon bianjinba na, ki li damm bi para, ki bi jak monii. Ki Nehemaya, wunba tee yent yudaano na, nan Esra, wunba tee manntoo ki bia tee sennu maɲ banntoo na, nan Liifai teeb nba wantib sennu na, bet niib na kur a, “Dinna tee kasii daare ki tur ti Yomdaano Yennu, li paak, i daa fabin koo ki mo. 10 Mɔtana, ii kun man ki saa teen jaamm. Biitir i jeet nan i daan ki tur binba ki mok ki li yab na. Dinna tee kasii daare ki tur ti Yomdaano, li paak i daa mok parbiiri. Parpeenn nba ki Yennu teeni na saa turi paɲ.”

11 Liifai teeb na din lin ki maant niib na para, ki beerib nan bi daa mok parbiir, kimaan li daar maɲ tee kasii daare. 12 Nanne niib na kur ji din kun ki saa dii, ki nyuu, ki mok parpeenn, ki chentir baa mok linba ki teen bi leeb, kimaan bi din bann baa karin linba ki turib na paaka.

Ki jiin Lanbont jaamm po

13 Li daa njanlee daar, ki naakuut tɔondamm, nan mannteeb, nan Liifai teeb na saan Esra boor, a bin tumii sennu na nba want bianjinba. 14 Sennu nba ki Yennu tur Moses a wun wann Israel teeb na ni, bi din la sennu nba wann a bin tuu faa lanbont kii koo, lanbont jaamm yoo na. 15 Li paak, ki bi din lin nan maan na ki tur Jerusalem kur po, nan li digbanlia ni, nan digbanbis ni a, “Saant man kunkona paak, ki saa choo kpek yiinii nan Olif yiinii nan yanpook yiinii nan kaatii yiinii nan tilei nba be, ki faa lanbont, nan sennu na nba wann bianjinba na.”

16 Tɔn, ki niib na lon yiinii na ki faa lanbont bi nei yura paak,* nan bi dindont ni, nan Yenjiantu nasaakak na dindonjouk ni, nan niib tintaamboor nba kpia Nyun Tammob, ki bia kpia Efraim Tammob na. 17 Niib nba kur din nyii Babilonn ki jen na din chaan lanbonte ki daa koo lej. Laa din nyii Nunn bija Joosua yoowa, bi sinsinn lanbont chaanue na, ki soo kur mok parpeenn ki kpamm. 18 Bi din tuu karin Yennu sennu na waame, daar kur ni, laa nyii jaamm na piinu daar ki saa tuu li joontu. Bi din dii jaamm na daa njanlore-e, ki daar nba pukin njanin na ni, ki bi kar li gbennu tintaankaanu, nan sennu nba wann bianjinba.

9

Bianjinba ki niib na pak kat bi yanbomm

1-2 Nmaarik maɲ dapiinlee nan nanna daare, ki Israel teeb na din taan leeb a bin lor moi, ki lin wann bi parbiir nba tee bianjinba, bi yanbomm paak. Bi poɲ din bokit bi moɲ nan boorganu kurawa. Bi din lia botote ki puk bi yura tanpent, ki li wann bi parbiir, ki bi ji din fiir set, njan piin ki piak kat yanbomm nba ki namm nan bi yeejamm din tun na. 3 Bi din jii awa nantaae ki karin bi Yomdaano Yennu sennu ki turib, ki awa nantaa nba din wei na, ki bi jii ki kat bi yanbomm njan jiant bi Yomdaano Yennu.

4 Binbintir din be ki tee Liifai teeb sinsetboor, ki Jesua nan Bani nan Kadmiel nan Sebania nan Buni nan Serebia nan Bani nan Kenani, doo ki set. Bi din miar bi Yomdaano Yennu sanpaapoewa.

* 8:16 8.16 Bi nei yura paak, bi din tuu sere.

⁵ Liifai teeb nae din tuu be bi tōonn, jiantii ni. Namme tee Jesua nan Kadmiel nan Bani nan Hasab-neya nan Serebia nan Hodia nan Sebania nan Petahia. Bi din yet a:

“Fiit set ki pak i Yomdaano Yennu.

Li pak donto nan yoo nba kaa gbennu.

Ɗaant ki soƆ kur n pak u baakir sann na,
Ɗaan nisaarik dontir lek kan jarƆ.”

Ki jiin dontir Yenmiaru po

⁶ Ki Israel teeb na miar Yennu a:

“Yennu, fin kooe tee Yennu,

fine nan sanpaak nan Ɗmaabira nba be sanpagbouƆ paak na.

Fine nan tiƆ nan mɔkgbeƆa nan linba kur be li ni na,

fine tur bonfoor kur manfoor.

Sanpaapo bona kur gbaant ki jiantira.

⁷ Yomdaano Yennu, fine gann Abram ki nyii nanao Ur nba be Babilonn tiƆ
ni,

fine din lebit u sann ki teen Abraham.

⁸ A din la nan u tee nimɔnoe, ki a lor nanao,

ki senn mɔsonn nan a saa turo Keenann teeb, nan Hef teeb,

nan Amor teeb, nan Peris teeb, nan Jebus teeb,

nan Girgas teeb tinii, ki lii tee tiƆ nba ki u yaaboona sii koo.

A dia a mɔsona, kimaan a tee barmɔnpakiroe.

⁹ “A la ti yeejamm nba dii biak Ijipt bianjinbawa,

ki bi din boia sommir po, MɔkmuƆ na boor, ki a gbiint.

¹⁰ A din tun bakitnauƆ toonjaana ki biir Ijipt kpanbar na,

nan u toontunna saakab, nan tiƆ na niib kura,

kimaan a mi baa dinn a niib na biak bianjinba.

A din nyann, ki gaar sann nba ki a mɔk dinna na.

¹¹ A din bir soƆnu mɔkgbeƆir na ni ki tur a niib,

ki bi somm tinkooƆ paak ki poot,

ki binba din waa beerib na dii nyun

nan tann nba tuu baa mɔkgbeƆir ni ki kpai bianjinba na.

¹² A din tuu dia sanpagbouƆo ki wantib soƆnu yonnu ni,

ki nyiok ki a dia muu ki yentir bi soƆnu.

¹³ A din nyii sanpaapo ki sik Sainai jooƆ paak, ki pak tur a niib,

ki turib sennii nba Ɔan, nan wannu nba took.

¹⁴ Fine din wannib a bii dia a foon daar na fanu, ki teenir kasii.

A din jii a sennii nae ki tur a toontunno Moses, ki u tur a niib.

¹⁵ “Kon nba din soorib yoo nba, ki a turib jeet, ki li nyii sanpaapo.

Ki nyunnyukuru nba soorib yoo nba, ki a turib nyun, ki li nyii tanpiiuƆ ni.

A din betib a bin yent tiƆ nba ki a senn nan a saa turib na.

¹⁶ Ɗaan ki ti yeejamm na donn bi moƆ ki teen tubkangbata,

ki yeƆ bin sak a sennii na.

¹⁷ Bi din yeƆ mɔsakuwa, ki tamm linba kur ki a tun nawa,

ki bia tamm bakitnauƆ toona nba ki a tun na.

Bi karinbaanii paak, ki bi gann tɔondaano

a wun jiib ki Ɔmat namm daabisin ni, Ijipt tiƆ ni,

Ɔaan a tee Yennu nba nyikin ki chabite,

ki bia mɔk parmaasir nan lomm, ki a wutoor ki do yian,

ki a ninbatinu yab, ki a ki nyor nyikibi.

¹⁸ Bi din maa tingbanne, ki li naan naajabik,

ki yet a Ɔanne tee bi yennu nba daan nyii namm Ijipt na.

Yennu, bi din sukiiia bonchiann.

19 Naan a din ki nyikib kunkoouk na paaki,
kimaan a ninbatinu yab.

A din ki jii sanpagbour koo muu nba gar bi tɔɔnn
ki wantib sɔnu yonnu nan nyiɔk na ki yaat nanni.

20 A binbenɲan paak, ki a din wannib baa saa teen bianjinba.

A din dinnib jeet nba tee mana na, * ki bia turib nyun ki bi nyuu.

21 Bina piinna nba ki bi din be kunkoouk paak na,
ɲaan a din teemm bi bonloɲa kur, bi liant din ki ban kpet,
ki bi taa din ki mɔɔr bi sommir paaki.

22 "A te ki bi nyann digbana nan naan yent,
nan tini nba ter namm.

Bi din kɔn nyann Hesbonn tiɲ nba ki Sihonn din dia na,
nan Basann tiɲ nba ki Og din tee leɲ bat na.

23 A turib waas ki bi yab nan ɲmaabira nba be sanpaapo
bianjinba nae,
ki te ki bi kɔn nyann ki kɔɔ tiɲ nba ki a din senn
nan a saa tur bi yeejamm na ni.

24 Bi din nyann Keenann tiɲ, fine nyann niib nba kɔɔ leɲ na.

A din tur a niib na yikoo a bin tun bianjinba ki bi loon
ki tur Keenann teeb nan bi kpanbara.

25 A niib na din nyann digbana nba mɔk joonpaara, nan tinkpiasa,
ki li ɲei gbee nan mɔkint, ki bunbuna poɲ gbiira ki be li ni,
nan kpan tini nba daan tilontii kpaant nan tilontilia,
ki bi di baa loon bianjinba ki gbenit,

ki laat bonɲana nba kur ki a teemm, ki bi di nan parpeenn.

26 "Naan a niib na din yɛt a mɔbe, ki lin a poor.

Bi din kpɪi a sɔkɪniinba nba tuu teemm kpaanii na,
binba beerib a bin ɲmat jen a boor na.

A niib na tuu sukiiiae yoo n tuu yoo.

27 Li paak ki a te ki bi datai nyannib, ki ji diab.

Baa be wahala ni na, ki bi boia sommir po,
ki a be sanpaapo ki gat turib.

A ninbatinu nba yab na paak, ki a turib tɔɔndamm nba fatib bi datai boor.

28 Parmaasir nba din tan be yoo nba na,

ki niib na bia ɲamm tun yanbɔmm,

ki a bia te ki bi datai na nyannib;

ɲaan baa tan kat bi yanbɔmm ki lebit bi binben

ki boia sommir po yoo nba, ki a be sanpaapo ki gbiint,

ki teenib gatu, ki tintib yoo nan yoo,

a ninbatinu nba yab na paak.

29 A din kpaanib a bin sak a wannu,

ki bi karinbaanii paak ki bi yɛt a sennii,

ɲaan a sennu na dianue tee manfoor sɔnu.

Bi moyɛtuk nan bi tubkangbatin na paake,

ki bi ɲmant bi poor ki tura.

30 Binn n tuu binn, a teemm kpaanii nan sukuru.

A te ki a sɔkɪniinba pak, ɲaan a niib na tee tuukpaae,

li paak ki a te ki digbanlia nyannib.

31 Naan a ninbatinu nba yab na paak, ki a ki nyɔr nyikib,

* 9:20 9.20 Mana tee jeet nba nyi sanpaapo ki baa tiɲ na paak.

koo ki boontibi.

A tee parmaasir nan ninbatinu Yennu-e.

³² “Yennu, ti Yennu, a mantik tee Yenjaanne.

A tee janmaansooruk nan yikoo daanɔe.

A dia a molor nba ki a din senn na nan barmonii.

Laa nyii yoo nba ki Asiria kpanbara din dintit biak na

ki tan tuu motana, ti mantik dii farawa.

Ti kpanbara, nan ti toondamm, nan mannteeb, nan a sokiniinba,

nan ti yeejamm, nan ti niib na kura dii biaka.

Tiat taa mantik dii fara bianjinba.

³³ Faa dat ti tuba na, a tun fanuwa, nan taa lek tun yanbomm na, nyan fin narin tuun nante.

³⁴ Ti yeejamm, nan ti kpanbara, nan ti toondamm, nan mannteeb na din ki dia a sennu na.

Bi din ki gbiint a sennii nan a kpaanii na.

³⁵ Fine tee piisin kpanbara paak, ki bi dia a niib.

Ki a turib tin nba yarin ki bia kpai, ki bi be lej, nyan ki bi yet bin nyik bi yanbomm ki jianta.

³⁶ Ki motana ki ti ji tee yommii, tin nba ki a turit na ni, ki li tee tinkpiasir nba teent jeet.

³⁷ Linba ki tin na naan na,

li tee kpanbara nba ki a sennib ki bi diat na yarae, kimaan ti yanbomm paak.

Bi diat nan ti tee bonkobit nae,

ki tuun nant baa loon bianjinba, ki ti be parbichion ni.”

Ki jiin lor nba ki niib na din taan ki sob na po

³⁸ Laa tun nna paak, ki timm Israel teeb taan leeb ki lor lor, ki sob teenir gbant ni, ki ti toondamm, nan Liifai teeb, nan mannteeb na dinn bi yikoo dinta li paak.

10

¹ Wunba din sint sob u sann gboun na ni tee min Nehemaya nba tee Hakalia bija na, ki tee tin na yudaano; ki Sedekaya mun bia sob u sann. Ki niib nba na mun bia sob bi sana:

annteeb tee:

²⁻⁸ Seraya nan Asaria nan Jeremaya nan Pasur nan Amaria nan Malkija nan Hatus nan Sebania nan Maluk, nan Harim nan Meremof nan Obadia, nan Daniel nan Ginetonn nan Baruk nan Mesulam nan Abija nan Mijaminn nan Maasia nan Bilgai nan Semaya.

Liifai teeb tee:

⁹⁻¹³ Joosua, wunba tee Asania bija na, nan Binnui, ki u nyii Henadad naakuuk ni, nan Kadmiel nan Sebania nan Hodia nan Kelita nan Pelaya nan Hanann nan Mika nan Rehob nan Hasabia nan Sakur nan Serebia nan Sebania nan Hodia nan Bani nan Beninu.

Ki niib na tɔɔndamm tee:

14-27 Paros nan Pahaf Moab
 nan Elam nan Satu nan Bari
 nan Buni nan Asgad nan Bebai
 nan Adonija nan Bigfai nan Adinn
 nan Atir nan Hesehia nan Asur
 nan Hodia nan Hasum nan Besia
 nan Harif nan Anatof nan Nebai
 nan Mag-pias nan Mesulam nan Hesir
 nan Mesesabel nan Sadok nan Judua
 nan Pelatia nan Hanann nan Anaya
 nan Hosea nan Hanania nan Hasub
 nan Halohes nan Pilha nan Sobek
 nan Rehum nan Hasabna nan Maaseya
 nan Ahia nan Hanann nan Anann
 nan Maluk nan Harim nan Baana.

Ki jiin lor na po

28 Timm Israel teeb, nan mannteeb, nan Liifai teeb, nan Yenjiantu
 ɲasaakak na guura, nan li yanyinna, nan li toontunna, nan leeb nba kur
 mɔk mɔsaku nan Yennu sennu, ki pukin ti poob nan ti waas nba chekit
 ki mɔk yan na, bɔkit ti mɔɲ nan boorganu nba kɔɔ ti tin ni nawa. ²⁹ Ki ti
 taan leeb ki lor nan ti tɔɔndamm lorjaann nan ti saa dia Yennu sennu na,
 linba ki Yennu turit, ki li nyii u toontunna Moses boor na. Ti saa sak linba
 kur ki ti Yomdaano Yennu senn nawa, ti bia saa dia u sennii nan linba kur
 ki u wannit, ɲaan li-i tee ki ti tan yɛt lorjaann maɲ, biak sii be ti paak.

³⁰ Timm nan boorganu nba kɔɔ ti tin ni na, ti kii kɔɔnt leeb waas.

³¹ Li-i tee boorganu baar nan jeet, koo linba kur a bin kɔi turit, ki li tee
 foon daar, koo kasii daa ni, ti kan daa.

Ki bina ɲanlore kur ni, ti tuu kan ko kpaant, ti tuu saa piin pana nba ki
 niib diie, ki bi daa pa.

³² Binn kur ni, sɔɔ kur tuu saa lakin salimpeena waan, ki lin jii tun
 Yenjiantu ɲasaakak na toona.

³³ Ti saa tur Yenjiantu ɲasaakak na ni jiantii bona nba nae: kasii
 boroboro, nan daar kur jeet Yenpiinii, nan bonkobit nba ki bi saa joob
 muu, ki li tee daar kur maruɲ, nan kasii Yenpiinii nba tee foon daar yar,
 nan ɲmaapaan jaamm yar, nan jaanlia yara, nan kasii Yenpiinii bonlia,
 nan Yenpiinii nba saa nyinn Israel teeb biit, nan linba kur ki bi sii loon
 Yenjiantu ɲasaakak na ni.

³⁴ Timm nba tee mannteeb, nan Liifai teeb, nan nilee na tuu saa tɔ
 naatɔɔte binn kur, ki nyinn naakuut nba tuu saa tur daat, ki lin joo maruɲ
 bona nba ki bi mann ki teen ti Yomdaano Yennu, nan sennu na nba wann
 bianjinba na.

³⁵ Binn kur, ti tuu saa baar nan ti sinsinn jeet nba ki ti jaan nae, nan
 sinsinn tilɔɔna nba monn na, Yenjiantu ɲasaakak na ni.

³⁶ Sɔɔ kur saa jii u bikperik nba tee bonjak, ki saan nana mannteeb
 boor, Yenjiantu ɲasaakak na ni, ki saa jiiu tur Yennu nan sennu nba wann
 bianjinba na. Ti bia tuu saa jii naabis nba ki ti nei sint marib na, koo pebis
 koo bubis nba ki ti pei nan buunii sint ki marib nae ki tur Yennu.

³⁷ Binn kur, ti bia tuu saa jii ti sinsinn jeet nba ki ti jaan na yon, ki
 tur manntɔɔ, Yenjiantu ɲasaakak na ni, ki pukin Yenpiinii nba tee tilɔɔna
 daan nan olif tiinii kpan, nan tilɔɔnbooru kur nba be.

Ti saa jii ti jeet nba ki ti ko na, li piik ni yennkoo, ki tur Liifai teeb, binba gaan ti kpaant ni jeet piik ni yennkoo na. ³⁸ Mannteeb nba tee Aaronn yaaboon na tuu sii be nan Liifai teeb, yoo nba ki bi gaan bona piik ni yennkoo na, ki Liifai teeb na tuu saa jii piinii na piik ni yennkoo ki koon Yenjiantu nasaakak jeet diit na ni, ki bii dia kii tuun Yenjiantu nasaakak na toona. ³⁹ Ki Liifai teeb na nan Israel nilee na tuu saa baar nan bi libina nba tee jeet, nan tiloon daan, nan olif tiinii kpan, ki koonir tiat binbir boa, siaminba ki Yenjiantu nasaakak kutsonii be na, ki li tee siaminba ki mannteeb nba tuun toona, nan Yenjiantu nasaakak na guura, nan Yenjiantu nasaakak yanyinna be na.

Ti kan nyik Yennu nasaakak na sommiri.

11

Ki jiin niib nba din koo Jerusalem na po

¹ Toodamm na din kar Jerusalem, ki leeb nba biar na to naatoot ki gann nayennkoo, nei piik kur ni, a bin saan koo Jerusalem, kasii doo na ni, naan ki leeb nba biar na n koo digbangbera nan digbanbis nba biar na ni. ² Niib na din pak kpakit wunba kur biar sak ki saa koo kar Jerusalem, u tiwɔɔ lomɔ ni. ³ Digbangbera nan digbanbis nba din biar na nie ki niib na, nan mannteeb, nan Liifai teeb na, nan Yenjiantu nasaakak na ni toontunna, nan Solomon naatoontunna yaaboon na din koo. Ki soo kur koo u naak ni, u tiwɔɔ doo ni.

Niib nba nae din tee toodamm nba nyii Juda yent ni, ki koo Jerusalem:

Juda booru ni niibe tee:

⁴ Ataya, ki u baa tee Yusia, ki Yusia baa tee Sekaria, ki u yeejaleeb tee Amaria nan Sefatia, nan Mahalalel, ki bi waa leeb paak ki tee Juda bija Peres yaaboon.

⁵ Maaseya, ki u tee Baruk bija, naan tee Kol-hose yaaboon, ki u yeejaleeb tee Hasaya, nan Adaya, nan Joyarib, nan Sekaria, ki bi waa leeb paak ki tee Juda bija Sela yaaboon.

⁶ Ki Peres yaaboon ni jab kobii nanna nan piinloob nan banniin nba tee nijaana din kar Jerusalem.

Benjaminn booru ni niibe tee:

⁷ Salu, ki u tee Mesulam bija, naan tee Joed yaaboon, ki u yeejaleeb tee Pedaya, nan Kolaya, nan Maaseya, nan Itiel, nan Jesaya, ki bi waa leeb paak, ⁸ nan Gabai nan Salai, ki bi mantik kpiin nan Salu.

Benjaminn booru nba din koo Jerusalem na kur din tee niib kobii nanya nan piinlee nan banniime. ⁹ Joel, wunba din tee Sikri bija nae din tee bi toondaano, ki Juda, wunba tee Hasenua bija na tee wunba waa paa doo na yudaano paak.

Mannteebe tee:

¹⁰ Jedaya, ki u tee Joyarib bija, nan Jakinn.

¹¹ Seraya, ki u tee Hilkia bija, naan tee Mesulam yaaboon. Ki u yeejamm bia tee Sadok, nan Merayof, nan Ahitub, ki bi waa leeb paak, ki Ahitub tee mannteeb yudaano. ¹² Niib kobii nanniin nan piinlee nan banlee-e din nyii naakuuk na ni, ki tee Yenjiantu nasaakak na ni toontunna.

Adaya, ki u tee Jeroham bija, naan tee Pelalia yaaboon. U yeejamm bia din tee Amsi, nan Sekaria, nan Pasur, nan Malkija, ki bi waa leeb

paak. ¹³ Niib kobii ŋanlee nan piinna nan banlee-e din tee ŋei tɔɔndamm naakuuk na ni.

Amasai, ki u tee Asarel bija, ki tee Asai yaaboonn. U yeejamm din tee Mesilemof nan Imer. ¹⁴ Naakuuk nba na ni din mok kunkɔnkɔnwakita kobik nan piinlee nan banniin, ki bi tɔɔndaano tee Sabdiel, ki u tee nijaann bik.

Liifai teebe tee:

¹⁵ Semaya, ki u tee Hasub bija, ŋaan tee Asrikam yaaboonn, ki u yeejamm tee Hasabia nan Buni ki bi waa leeb paak.

¹⁶ Sabetai nan Josabad, ki bi tee Liifai teeb yudamm nba din gorii Yenjiantu ŋasaakak na nanyer po toona paak.

¹⁷ Matania, ki u tee Mika bija, ki tee Sabdi yaaboonn, ki Sabdi mun tee Asaf yaaboonn. Ŋɔɔ Matania-e din ŋmakitir Yenjiantu ŋasaakak na ni yanyinna, ki bi yiin niipoturu nan Yenmiaru yanii.

Bakbukia, ki u din tee Matania sommtɔɔ.

Abda, ki u tee Samua bija, ki tee Galal yaaboonn, ki Galal mun tee Jedutunn yaaboonn.

¹⁸ Liifai teeb nba din kar Jerusalem, kasii doo na ni, bi kur din tee kobii ŋanlee nan piinniin nan banna.

Yenjiantu ŋasaakak na guurae tee:

¹⁹ Akub nan Talmonn nan bi nikpiimm, ki bi kur tee kobik nan piinlore nan banlee.

²⁰ Ki mannteeb nan Liifai teeb nba biar na, nan Israel nileeb na din kar bi tɔɔŋ ŋei ni, digbanlia nba be Juda yent ni na. ²¹ Yenjiantu ŋasaakak na toontunna din kɔɔ Jerusalem, bɔkir nba ki bi yi Ofel nae, ki Siha nan Gispaa tee bi saakab nba gorii toonn na paak.

²² Saakɔɔ nba gorii Liifai teeb nba be Jerusalem na sann din tee Usi, ki u tee Bani bija, ŋaan tee Hasabia yaaboonn, ki u yeejamm bia din tee Matania nan Mika, ki ŋɔɔ Usi tee Asaf naakuuk ni niro; naakuuk mane din yen ŋasaakak na ni yanyinu. ²³ Naan sennu din be ki want bianjiba ki naakuut na sii yiin yanii ki gaan leeb, Yenjiantu ŋasaakak na ni, daar kur.

²⁴ Ki Petahia nba tee Mesesabel bija, ki nyii Sera naakuuk ni, ki tee Juda booru na, ŋɔɔe din see Israel teeb paak, Peesia kpanbar boor.

Ki jiin niib nba kɔɔ digbanlia ni na po

²⁵ Niib na bonchiann din kar doi nba kpia nan bi kpaante. Binba din nyii Juda booru ni na din kar Kiriaf Arba, nan Dibonn, nan Jakobseel nan digbanbis nba kpia digbangbeŋa na. ²⁶ Bi bia din kar Jesua nan Molada nan Bef-pelet, ²⁷ nan Hasar-sual, nan Beerseba, nan digbanbis nba kookir. ²⁸ Bi din kɔɔ Siklag doo ni, ki li be Mekona yent ni, nan li digbanbis ni, ²⁹ ki bia kɔɔ En-rimonn nan Sora nan Jarmuf ³⁰ nan Sanoa nan Adulam, nan digbanbis nba kpia digbangbeŋa na. Bi bia din kɔɔ Lakis nan kpaant nba kpiar na, nan Aseka nan li digbanbis ni. Li wann nan Juda teeb din kɔɔ yent nba be Beerseba, ki li be niidiitu po na, nan Hinom baauk nba be niigan po na sinsuuk nie.

³¹ Niib nba din nyii Benjaminn booru ni na din kɔɔ Geba, nan Mikmas, nan Ai, nan Betel, nan digbanbis nba kpiar nae, ³² nan Anatof, nan Nob, nan Anania, ³³ nan Hasor, nan Rama, nan Gitaim, ³⁴ nan Hadid, nan Seboyim, nan Nebalat, ³⁵ nan Lod, nan Ono, nan Tikpeera Baauk na ni.

³⁶ Liifai teeb nba din tuu kar Juda yent ni na, bi din bokit bi siab, ki bi saan koo nan Benjaminn booru ni niib.

12

Mannteeb nan Liifai teeb sanae na

¹ Mannteeb nan Liifai teeb nba din nyii Babilonn, ki namm nan Serubabel, wunba tee Sealtiel bija, nan Joosua, ki u tee mannteeb yudaano na, tok jen na sanae na:

Mannteeb na sanae tee:

²⁻⁷ Seraya, nan Jeremaya, nan Esra, nan Amaria nan Maluk nan Hatus nan Sekania, nan Rehum nan Meremof nan Ido, nan Ginnetoi, nan Abija, nan Mijaminn, nan Madia nan Bilga, nan Semaya nan Joyarib nan Jedaya nan Salu nan Amok nan Hilkia nan Jedaya.

Jab nba nae din tee mannteeb man kura toondamm, mannteeb yudaano Joosua yoo.

Liifai teeb:

⁸ Liifai teeb nae tee binba din gorii ki bi yiin niipoturu yanii. Namme tee Jesua nan Binnui nan Kadmiel nan Serebia nan Juda nan Matania.

⁹ Binba nae din tee motaauk yanyinna nba din tuu gaan yanii. Namme tee Bakbukia, nan Uno, nan bi Liifai-leeb.

Ki jiin mannteeb yudaano Joosua yaaboona po

¹⁰ Joosua-e din tee Joyakim baa, ki Joyakim tee Eliasib baa, ki Eliasib tee Joyada baa, ¹¹ ki Joyada tee Jonatann baa, ki Jonatann tee Jadua baa.

Ki jiin toondamm nba nyii mannteeb naakuut ni na po

¹²⁻²¹ Yoo nba ki Joyakim din tee mannteeb yudaano na, ki mannteeb nba na tee toondamm nba be mannteeb naakuut ni:

Maraya din tee Seraya naakuuk yudaano
 ki Hanania tee Jeremaya naakuuk yudaano
 ki Mesulam tee Esa naakuuk yudaano
 ki Jehohanann tee Amaria naakuuk yudaano
 ki Jonatann tee Maluki naakuuk yudaano
 ki Joosef tee Sebania naakuuk yudaano
 ki Adna tee Harim naakuuk yudaano
 ki Helkai tee Merayof naakuuk yudaano
 ki Mesulam tee Ginetonn naakuuk yudaano
 ki Sikri tee Abija naakuuk yudaano
 ki Miniaminn naakuuk yudaano sann kaa,
 ki Piltai tee Moadia naakuuk yudaano
 ki Samua tee Bilga naakuuk yudaano
 ki Jehonatann tee Semaya naakuuk yudaano
 ki Matenia tee Joyarib naakuuk yudaano
 ki Usi tee Jedaya naakuuk yudaano
 ki Kalai tee Salai naakuuk yudaano
 ki Eber tee Amok naakuuk yudaano
 ki Hasabia tee Hilkia naakuuk yudaano
 ki Netanel tee Jedaya naakuuk yudaano

Ki jiin mannteeb nan Liifai teeb nei saakab po

²² Bi din sɔb Liifai teeb nan mannteeb ɲei saakab sana na, yoo nba ki mannteeb yudamm daa din be na. Nɔmme tee Eliasib, nan Joyada, nan Jonatann nan Jada. Sana na din sɔb yoo nba ki Darius tee Peesia kpanbar nae.

²³ Liifai teeb ɲei saakab sanae na, bi din sɔb teen maan gbant nie ki tan tuu Jonatann, wunba tee Eliasib yaaboonn na yoo.

Ki jiin Yenjiantu ɲasaakak na ni toona biitu po

²⁴ Hasabia nan Serebia, nan Jesua nan Binui nan Kadmiel-e din tee saakab nba bokit Liifai teeb na koonn koonn. Koonn munlee din tuu lakin, ki koonyenn yiin ki dontir Yennu, ki leeb na gaan ki teenɔ niipoouk nan kpanbar Defid, wunba tee Yennu nirɔ na nba wann bianjinba na.

²⁵ Yennu ɲasaakak guura nba nae din guu tiat diit nba kpia nan ɲasaakak tammɔi na, ɲamme tee Matania nan Bakbukia, nan Obadia, nan Mesulam nan Talmonn, nan Akub.

²⁶ Niib nba na din be Joyakim, wunba tee Joosua bija, ɲaan tee Jehosadak yaaboonn na yoo, ki bia be min Nehemaya nba tee yent na yudaanɔ na yoo, ki bia be Esra nba tee manntɔɔ ki tee sennu banntɔɔ na yoo.

Bianjinba ki min Nehemaya jii doo na joonn ki tur Yennu

²⁷ Yoo nba ki bi din jii Jerusalem doo joonn ki tur Yennu na, ki bi tun siaminba kur ki Liifai teeb be, ki yiimm a bin taan tintaanu ki jiin baa jikin joonn na ki teen Yennu na po, ki yin niipoturu yanii nan bonmumɔɔt nba tee duunii nan kɔna. ²⁸ Liifai naakuut nba tee yanyinna na din nyii baa kar siaminba kur, ki li kpia Jerusalem, ki bia nyii doi nba kpia Netofa, ²⁹ ki bia nyii Bef-gilgal nan Geba nan Asmafef, ki baar Jerusalem. ³⁰ Mannteeb nan Liifai teeb na din ɲamm bi mɔɲ nan niib na, nan tammɔi, nan doo na joonn.

³¹ Ki n te Juda tɔɔndamm na doo joonn na yur paak, ki n bokit yanyinna na koonjaana ɲanlee, a bin somm lint doo na kii teen Yennu niipoouk.

Ki sinsinn koonn na gaar niidiitu po, joonn na yur paak, ki jiin Tanpenn Tammɔb na po. ³² Ki Hosaya somm waa yanyinna na poor po, ki Juda tɔɔndamm bɔkir waa paa. ³³⁻³⁵ Ki mannteeb nba din peeb naatuna, ki waa paa na tee Asaria, nan Esra nan Mesulam nan Juda, nan Benjaminn, nan Semaya nan Jeremaya. Wunba din wei pukin tee Sekaria, ki u tee Jonatann bija, ɲaan tee Semaya yaaboonn. (Ki u yeejaleeb tee Matania nan Mikaya, nan Sakur, ki bi waa leeb paak ki nyii Asaf naakuuk ni.) ³⁶ Niib nba din wei paan Sekaria paak na nyi u naakuuk nie, ki bi sana tee Semaya nan Asarel, nan Milalai, nan Gilalai, nan Maai nan Netanel, nan Juda, nan Hanani. Bi kur din dia bonmumɔɔt booru nba ki Yennu nirɔ, kpanbar Defid din faa nae. Esra, wunba tee banntɔɔ nae din lii koonn na tɔɔnn. ³⁷ Baa din baar tammɔb nba ki bi yir Nyuntonn Tammɔb na, ki bi tɔkin sɔnu nba do Defid doo niɲ na, ki baar gar kpanbar Defid ɲaak, ki ɲmat doo joonn na tammɔb nba ki bi yir Nyun Tammɔb na boor, ki li be doo na yondo po.

³⁸ Ki koonleer nba yiin niipoturu yan ɲa gaar gan po, joonn na yur paak, ki min nan niib na bɔkir wei bi poor. Ki ti somm difoouk nba ki bi yir Bonpur Difoouk na paak, ki saa gar ki baar Joon-yarinn na boor, ³⁹ ki nyii lej ki somm ki saa gar tammɔb nba ki bi yir Efraim tammɔb na, nan Jesana tammɔb na, nan Janii tammɔb na, nan Hananiel difoouk, nan Kobik difoouk na, ki ji baar tammɔb nba ki bi yir Pei tammɔb na. Ti din gbenn ti somm na Yenjiantu ɲasaakak tammɔkɔɔkir na boore.

⁴⁰ Ki koonn munlee nba teen Yennu niipoouk na baar Yenjiantu nasaakak na boor.

Tɔɔndamm na bɔkir din be n boor, ⁴¹ ki pukin mannteeb nba peeb naatuna, ki bi sana tee: Eliakim, nan Maaseya nan Miniyamin, nan Mikaya nan Eliwenai nan Sekaria, nan Hanania. ⁴² Ki Maaseya nan Semaya nan Eleasar nan Usi nan Jehohanann nan Malkija nan Elam nan Eser din wei paan bi paak. Ki Jesrahia nmakitir yanyinna na, ki bi yiin nan kunkɔpaara.

⁴³ Li daar maɲ bi din mann marint bonchiann, ki niib na ji mɔk kpinkpammuk, kimaan Yennu-e te ki bi mɔk parpeenn bonchiann. Ki poob nan waas na kur taamm ki kɔpamm, ki fuur nba ki bi fu na saa banfɔkir bonchiann.

Bianjinba ki bi lon Yenjiantu nasaakak na ni Yenjiantbona

⁴⁴ Li yoo na ki bi nyinn jab nba sii gorii Yenjiantu nasaakak na ni tiat nba ki bi lib na binbir boor, ki li tee bona piik ni yennkɔɔ, nan binn ni jeet kur sinsinn jaauɲ, nan sinsinn loona nba ki bi pɔɔr. Jab nba nae ki li din kpaab nan bii gaan jeet libina nba nyi kpaant nba be bi yentnba ni, ki li tee mannteeb nan Liifai teeb yara, nan sennu na nba wann bianjinba na. Ki Juda niib na kur mɔk parpeenn, mannteeb nan Liifai teeb na paak, ⁴⁵ kimaan baa din mann yanbɔmm wuuru maruɲ, nan toonlia nba ki Yennu senn paak na. Yenjiantu nasaakak na ni yanyinna, nan Yenjiantu nasaakak maɲ guura na mun din tun bi toona, ki li wei nan kpanbar Defid nan u bija Solomonn nba din wann bianjinba na. ⁴⁶ Laa nyii kpanbar Defid nan Asaf, wunba tee yanyinnɔ na yoowa, yanyin-tɔɔndamme din tuu nmakitir yanyinna, ki bi yiin ki dontir Yennu, ki bia teenɔ niipoouk. ⁴⁷ Serubabel nan Nehemaya yooe, ki Israel teeb na kur din tuu teen daar kur piinii, a lin somm Yenjiantu nasaakak na yanyinna nan guura na. Niib na din tuu teen Liifai teeb na bi tora, ki Liifai teeb na mun teen mannteeb bi tora.

13

Bianjinba ki bi bɔkit bi mɔɲ nan boorganu

¹ Yoo nba ki bi din karin Moses sennu sanpaapo ki tur niib na, ki bi tan baar sɔbu na ni siar boor, ki li yet nan bii mi ki bin gaar Amonn koo Moab niro ki wun pukin Yennu niib na po, ² kimaan Amonn nan Moab teeb na din ki tur Israel teeb na jeet nan nyun, baa din nyii Ijipt ki paa sɔnu paak na, njan bi din pa likiriie ki tur Balam a wun mɔ Israel teeb mɔtont, njan ki Yennu tunn mɔtont na ki li tee piisin. ³ Yoo nba ki bi din karin sennu na, ki Israel teeb gbat na, ki bi bɔkit bi mɔɲ nan boorganu nba kɔɔ namm na.

Bianjinba ki Nehemaya namm niib na binbey

⁴ Manntɔɔ nba ki bi yiu Eliasib, ki u gorii Yenjiantu nasaakak na tiat binbir boor na, din man nan Tobia ki li yukir bonchiann. ⁵ U din sak ki Tobia dɔɔ digbenir nba ni ki bi tuu birin Yenpiinii jeet nan bonnunubit, nan bona nba ki bi sii dia tuun nann Yenjiantu nasaakak ni, nan Yenpiinii nba tee mannteeb yar, nan jeet piik ni yennkɔɔ, nan li tilɔona daan nan li kpan nba ki bi teen Liifai teeb, ki bia teen Yenjiantu nasaakak na ni yanyinna, nan Yenjiantu nasaakak na guura na. ⁶ Laa din tun nna yoo nba, ki sɔɔ ki n kaa Jerusalem, kimaan Artaserses, wunba din tee Babilonn kpanbar na naan dinu bina piintaa nan njanlee nie, ki n din nmat wann n mɔɲ ki turɔ. Li din jii yoo waamewa ki u turin yaak, ⁷ ki n nmat Jerusalem.

Li yooe ki n ji bann bonbiir nba ki Eliasib tun, kimaan waa chab Tobia diyoun, Yenjiantu nasaakak na ni, ki u doo na. ⁸ Ki n wutoor doo, ki n nyinn Tobia tiat kur ki lu, ⁹ ki tur mɔb a bin wuur namm diit na, ki jiin kɔɔn Yenjiantu nasaakak na tiat nan Yenpiinii jeet nan bonnunubit na.

¹⁰ Ki n bia gbat nan Yenjiantu nasaakak na ni yanyinna, nan bi Liifai leeb nyik Jerusalem n̄aan n̄mat bi kpaant ni, kimaan niib na ki teemm jeet nba janitibi. ¹¹ Ki n yakii nan tɔɔndamm na, nan baa n̄aan ki nasaakak na biar yann na, n̄aan ji te Liifai teeb nan yanyinna na n̄mat jen nasaakak na ni, ki n̄amm piin bi toona. ¹² Tɔn, ki Israel teeb na kur n̄amm piin ki baat nan bi jeet kur piik ni yennkɔɔ, nan tilɔɔna daan nan kpan, ki kɔɔnt Yenjiantu nasaakak tiat diit na ni. ¹³ Ki n jii jab nba na ki sennib ki bi gorii tiat diit na: N̄amme tee Selemia, ki u tee manntɔɔ, nan Sadok, ki u tee sennu banntɔɔ, nan Pedaya, ki u tee Liifai nirɔ. Ki Hanann, wunba tee Sakur bija, n̄aan tee Matania yaaboonn na din tee bi sommtɔɔ. N din mi nan jab nba nae ki n saa teemm yada nan bi tee nimɔmm, ki sii biitir jeet fanu ki teen bi toontunleeb.

¹⁴ Yennu, tiat linba kur ki n teen ki tur a jiantu nasaakak na nan li toona.

¹⁵ Li yoo na ki n la niib be Juda ki n̄makii daan tilɔɔna, foon daar, ki siab paant jeet, nan daan, nan daan tilɔɔna, nan kinkana, nan jiklia bi bonii paak, ki saa nann Jerusalem; ki n kpaamm nan bi daa kɔi siar foon daar. ¹⁶ Nisiab din nyii Taya doo ni ki kɔɔ Jerusalem ki baat nan janii nan tabooru kur ki tan kɔi teen ti niib na foon daar. ¹⁷ Ki n yakii nan Juu teeb tɔɔndamm na ki yetib a, "Gotir bonbiir nba ki i tuun na. I kɔɔnt foon daar na jakinte. ¹⁸ Linba na booru paake ki Yennu din dat i yeejamm tuba, yoo nba ki u din baar nan biiru, doo na paak na. N̄aan ki i bia lek yiab ki kɔɔnt foon daar na jakint, ki te Yennu wutoor n̄amii do Israel teeb paak."

¹⁹ Li paak ki n din tur mɔb nan bin tuu loon doo na tammɔkɔɔka na gana, foon daar kur, ki daa lootir ki tan tuu yoo nba ki foon daar saa gar. N din jii n jab na siabe ki bi guu tammɔi man, a bi daa te ki sɔɔ kɔɔ nan siar doo na ni, foon daari. ²⁰ Taar yomm koo munlee-e ki kpinkpenta nba kɔi tabooru kur na dɔɔr doo na joonn nanyer po nyiok, ki li saa yent foon daar. ²¹ Ki n yakii namm a, "Li ki mɔk nyɔsiat nan yin tuu baar ki dɔɔr lej ki guu sanyiook yentu-u. Yi-i jikii n̄amm tun linba na, n saa baar nan mabire i paak." Laa din nyii li yoo ki saa, bi ji din ki jen foon daari. ²² Ki n tur Liifai teeb na mɔb a bin n̄amm bi mɔɔ, ki saan kii guu tammɔi na, ki lin te foon daar na-ii tee kasii.

Yennu, ii tian n po, linba na paak, ki tinin ninbaauk, kimaan a lomm nba yab na paak.

²³ Li yoo na, ki n bia bann nan Juu jab na bonchiann kɔɔn poob, ki bi tee binba nyii Asdod nan Amonn nan Moab booru ni. ²⁴ Ki bi waas na bɔkir piak Asdod danmaan koo maboorganii, n̄aan ji kan fit pak ti danmaami. ²⁵ Ki n yakii nan jab na ki porib mɔb, ki boob, ki gut bi yut, ki te bi lor molor Yennu sann ni nan n̄amm koo bi waas kan ban kɔɔn boorganu. ²⁶ Ki n betib a, "Li din tee boorganu bonpoi kɔɔnu paake ki kpanbar Solomonn tun yanbomm. Nyɔɔe din tee kpanbarjaann ki gar kpanbara kur nba be digbanlia ni. Yennu din loonɔ ki teenɔ Israel teeb kura kpanbar, n̄aan u lek din tan tun yanbomm na booruwa. ²⁷ Ti wei i binbenj na n̄aan yêt Yennu mɔb, kii jiki kɔɔnt boorganu bonpoi-i?"

²⁸ Joyada din tee mannteeb yudaano nba ki bi yiu Eliasib na bija, n̄aan Joyada bonjai na yeno din koon Sanbalat wunba nyii Bef Horonn doo ni na bipooe. Li paake ki n te Joyada nyii Jerusalem.

²⁹ Yennu, tiat niib na nba biir mannteeb toona nan molor nba ki a din lor nan mannteeb nan Liifai teeb na.

³⁰ N n̄amm niib na ki nyinnib linba kur tee jakint niwa, ki turib sennii nba tee mannteeb nan Liifai teeb yar, ki li te soo kur mi u toonn. ³¹ N te ki bi sii baat nan daat nba ki bi sii jokin Yenpiinii nba ki bi baat nann na yoo nba jan, ki bia te niib na sii baat nan bi Yenpiinii nba tee binn ni jeet kur sinsinn jaaun.

Yennu, tiat linba na kur ki n̄ammin.

ESTAA labaar

Ki jiin Estaa gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit juu teeb sapaamo nba ki bi yiu Estaa, ki u din be Peesia tiŋ ni na poe. U din fan bonchiann, ki Peesia kpanbar ganno a wuu tee u ŋaapoo. Ŋɔɔ Estaa din tinn juu teeb nba be Peesia na, ki bi datai ki kpiib.

Biaŋinba ki kpanbar Serses ŋaapoo Fasti yêť u mɔb

¹⁻² Laa din nyii Susa nba tee Peesia teeb digbansaakar na, ki saan tuu India nan Itiopia kur din tee kpanbar Serses yente, ki tiniu kobik nan piinlee nan ŋanlore be u yent maŋ ni.

³ Waa din dii naan bina ŋantaa ni, ki u teen jaamm ki tur u toontunna saakab nan gbansɔbira, ki Peesia nan Media tiniu kunkɔnkɔnna be leŋ, ki bia pukin tiniu na diara nan nijaana. ⁴ U din jii ŋmaamuna ŋanloobe ki wann u mɔkint nan u yudant nba tee biaŋinba.

⁵ Li poor poe ki kpanbar na teen jaamm ki tur niib nba be Susa digbansaakar na ni, li mɔkita nan li nandamm kur. Bi din dii jaamm maŋ daaŋanlore, kpanbar ŋaak dindouŋ ni. ⁶ Ki dindonjouk na mɔk jinjonii nba ki bi luu gungunbɔnwuwura nan gungunpeenii, ki jii gungunmɔnwuwura ki pian ŋmipiana ki bobinir, ki gaan salimpeena banii li dachaata paak, ki jii salimmona nan salimpeena ki ŋammir kokdenkara, ki sennir dindonjouk nba ki bi ser nan tanbinyinyira nba daauk paar, ki li tee tanpeenpupuka nan tanmɔnii nan tanpeenii nan tanbɔnwuwura, ki li nyirii ki fan bonchiann. ⁷ Bi din dia salima kɔbiie ki nyu daan ŋaan kɔbii na din ki naan leeri. Kpanbar na din tur daan bonchiann. ⁸ Daan maŋ din ki mɔk gbennu, kimaan kpanbar na din tur u ŋaatoontunna na yaak, a bin ŋaan ki sɔɔ kur n nyun waa loon biaŋinba.

⁹ U ŋaapoo Fasti mun din tee jaamme ki teen poob, ŋɔɔ kpanbar ŋaak diiuk ni.

¹⁰ Jaamm na daaŋanlore daare ki kpanbar na nyuu daan ki mɔk parpeenn, li paak ki u yiin jatɔka banlore nba tee u ŋaatoondamm na, ki bi sana tee Mehuma nan Bista nan Harbona nan Bikta nan Abakta nan Setar nan Karkas. ¹¹ Kpanbar na din yet jatɔka na a bin saan yiin u ŋaapoo Fasti ki baar nana, ki wuu yir u naan fokirik. Poo na din tee poofaŋe, ki kpanbar na loon wun jiiu ki wann u toontunna nan saamm na kur nan u fan. ¹² Ŋaan toontunna na nba wann Fasti kpanbar na mɔbona yoo nba, ki u yêť baaru. Linba na din donn kpanbar na wutoor bonchiann.

¹³ Li din tee kpanbar na kaare nan wun boi gatŋanu po ki jiin sennu nan benu po, li paak ki u yiin u kpaanteeb ki bi tee binba saa wann waa saa tun biaŋinba. ¹⁴ Binba ki u mantik tuu jiantir bi paak ki gaan kpaanii na din tee Karsena nan Setar nan Admata nan Tarsis nan Meres nan Marsena nan Memukann. Jab banlore nae din tee yudamm nba be Peesia nan Media tiniu ni, ki tee toontunna saakab. ¹⁵ U din yet jab na a, "Min kpanbar Serses tun n toontunna n ŋaapoo Fasti boor nan yiikoo yiinii, ŋaan ki u yêť baaru. Sennu yet a ti teen poo booru nlee?"

¹⁶ Ki Memukann yet kpanbar nan u saakab na a, "A ŋaapoo Fasti ki sukii fin kpanbar kuukɔɔ kaa, ŋaan u sukii nan a saakabewa, nan jɔɔ nba kur be yent na ni. ¹⁷ Poo kur nba be yent na ni ji kan chɔrin u sɔɔɔ, li-i tee ki u gbat linba ki a ŋaapoo Fasti tun na. Bi sii yeene a, 'Kpanbar Serses tur

u ɲaapoo mɔb a wun baar u boor, ɲaan ki u yêt.' ¹⁸ Li-i tee ki kpanbar ɲaasaakab nba be Media nan Peesia na poob gbat linba ki Fasti tun na, bi saa kumii bi sɔrib, ki kan taantire. Poob nba be lokir kur po ji kan chɔrin bi sɔribi, ki jab saa donn wutoor bi poob paaka. ¹⁹ Chanbaa, li-i tee ki li man a par ni, fan tur naan moontii nan Fasti ji daa ban nakii fin kpanbar boori. A te ki bin sɔb Media nan Peesia sennii gbouɲ ni, ki li ji daa ban lebitir, ɲaan jii a ɲaapoo naan na ki tur poo nba garɔ. ²⁰ Li-i tee ki bi gbat a moontii na digbanjaann na kur po, poo kur saa tur u sɔrɔ chɔrun, u sɔrɔ maɲ-i lekii tee mɔkitɔɔ koo nandaano."

²¹ Ki kpanbar na nan u saakab na gaar ɲmakitir maɲ, ki kpanbar na ji tun nan bianɲinba ki Memukann wann na. ²² U din tun toomiie nan gbant, ki li sɔb yentnba maɲ danmaan ni, nan bi sɔbinii ni, ki yet a jɔɔ kur-ii mɔk yaak u ɲaak paak, ki piak nan yiikoo.

2

Bianɲinba ki Estaa teen kpanbar na ɲaapoo

¹ Li poorpoe ki kpanbar na wutoor tan maak, ɲaan ki u bia daa dukii linba ki Fasti tun ki turo na, nan ɲɔɔ kpanbar nba mun moont linba ki jiin u po na. ² Ki kpanbar na kpaantesiab nba be u boor yoo kur na yetɔ a, "Bee ki a kan te ki ti lon sapaanfani nba tee poomuna?" ³ A saa fit gann saakab doi nba be a yent na ni, ki te ki bin baar nan sapaanfani, ki tan kɔɔmm poob ɲaak nba be Susa digbansaakar na ni, ki teenib Hegai, jatɔokir nba guu poob na nuu ni, ki te ki bii fanjitib. ⁴ Ki a ji tan gann sapaamo nba ki a numm gboou, ki teenɔ a ɲaapoo, ki wun set Fasti seenu ni."

Kpanbar na din dukin nan kpaanii na ɲan, ki u gaarir.

⁵ Jasɔɔ din be Susa ki u sann tee Mordekai, ki tee Jair bija, ki tee Juu niro, ki nyii Benjaminn booru ni, ɲaan tee Simei yaaboonn, ki Simei mun tee Kis bija. ⁶ Yoo nba ki Babilonn kpanbar Nebukanesar soor Juda kpanbar Jehoyachinn nan u niib Jerusalem doo ni, ki teemm yommii Babilonn tin ni na, Mordekai din pukin bi po. ⁷ U baa waar bipoo din be, ki bi yiu Estaa, ki u sanleer tee Hadasa. U din tee poofaje, ki u gbanu bia ɲan. Estaa baa nan u naa kuun poorpoe, ki Mordekai jiiu ki wubiro, ki teenɔ u bipoo.

⁸ Kpanbar nba din tur u sennpaann na, ki bi baar nan sapaamm bonchiann Susa, ki Estaa pukin bi ni. Bi din kɔɔnɔ kpanbar ɲaak na ni, ki u be Hegai nuu ni, wunba guu kpanbar poob na. ⁹ Estaa binbenɲ din gboo Hegai numm, ki u loon u maan. U din ki taantir ki piin ki fanjitɔ ki teenɔ jɛɲant. Hegai din turo diiuk nba ɲane poob diit na ni, ki bia gann sapaamm banlore kpanbar ɲaak na ni, ki bi tuun teenɔ.

¹⁰ Mordekai din tur Estaa kpaanii nan wuu mi ki wun ban yet sɔɔ nan u tee Juu niro, ki u mun set ki pak nan u tee Juu niro. ¹¹ Mordekai din tuu somm poob diit na dindonjouk na boore daa kur, a wun laan Estaa nba be bianɲinba, nan linba tuun teenɔ.

¹² Bi din jii binne ki fan poob na. Bi din fanjib nan kpanunubit nba ki bi yir mir na ɲmaarii ɲanloob, ki wei nan kpanunubit nba ki bi yir balsam na ɲmaarii ɲanloob. Linba na poor po ki bi jikit sapaamm na yeno yeno, ki kɔɔ namm kpanbar boor. ¹³ Sapaamo nba kur din tuu nyi poob diit na ni ki kɔɔ kpanbar boor yoo nba na, u tuu lia liant nba ki u loone. ¹⁴ Sapaamo maɲ din tuu saan kpanbar na boor daajouko, ki li-i yent, bin saan teeno poob dileek na ni, ki teenɔ Saasgas, jatɔokir nba guu kpanbar poobis na nuu ni. Kpanbar na-i kii put sapaamo nba yaa sann ki yiino-i kaa, u kan fit ɲmat kpanbar na boori.

¹⁵ Estaa din tee Abihail bipooe, ki Abihail mun tee Mordekai baa waar; ki Mordekai jii Estaa ki teeno u tiɔŋ bik, ki soɔ kur numm gboo Estaa. U yoo nba din tan baar nan wun saan kpanbar na boor, ki u lia liant nba ki Hegai, wunba tee jatɔokir nba guu kpanbar poob na kpaano a wun lia na. ¹⁶ Tɔn, kpanbar Serses maŋ nba din dii naan, li bina ŋanlore ni, li ŋmaapiik ni, ŋmaarik nba ki bi yiu Tebet na nie, ki bi din baar nan Estaa, kpanbar Serses maŋ boor. ¹⁷ Kpanbar na din loon Estaa ki gar sapaanleeb na kura, ki Estaa binberŋ man kpanbar na po, ki kpanbar numm gboou ki gar sapaanleeb na. Kpanbar na din yirin Estaa naan fokirike ki teeno u ŋaapoo, ki u set Fasti seenu ni. ¹⁸ Kpanbar na din teen jaangbenjire ki tur Estaa, ki yiin u toontunna saakab nan tɔondamm kur. U din teen li daar foon daare, u naan yent na kur po, ki tur niib piinii nba yab.

Biaŋinba ki Mordekai tinn kpanbar na manfoor

¹⁹ Li yoo na ki kpanbar na teen Mordekai tɔondaano. ²⁰ Estaa lek din ki wann soɔ nan u tee Juu nirɔe. Mordekai poŋ din betɔ nan u daa yeen soɔ, ki u sak u mɔb nan biaŋinba ki u din saak u mɔb, waa din tee bik ki be u boor yoo nba na.

²¹ Mordekai nba din tee tɔondaano yoo nba nae, ki kpanbar ŋaajatɔoka nba guu kpanbar ŋaatammɔi nba gaar ki kɔɔ kpanbar diit ni na din donn wutoor kpanbar Serses paak, ki lor a bi nyinn u manfoor. Ŋamme tee Bigtana nan Teres. ²² Mordekai din bann bi lor maŋ ki saan kumii kpanbar na ŋaapoo Estaa, ki Estaa ji wannɔ Mordekai nba la linba. ²³ Kpanbar na ji din nyinn fiit teebe, ki bi fiit la nan li set tee barmɔniie. Li paak, bi din jɔnn jab banlee na daat paake. Kpanbar na din te ki bi soɔ li kur ki teen tiŋ na naan barii gbant ni.

3

Biaŋinba ki Hamann lor a wun boont Juu teeb

¹ Li din yann waan, ki kpanbar Serses tur Hamann paŋ, ki teeno tiŋ yudaano. Hamann din tee Hamedata bijae ki bia tee Agag yaaboonn.*

² Kpanbar na din tur u toontunna saakab na kur sennue nan bii teen Hamann jirima ki tuu gbaan ki jiantɔ. Bi kur din sak ki tuun nna, see Mordekai kuukɔɔe din ki tuumi. ³ Ki saakaleeb na boio linba paak ki u ki sak kpanbar sennu na. ⁴ Ki bi barimoɔ daar kur, a wun sak kpanbar mɔb, ŋaan ki u ki gbiint ki turibi. U tan wannib a, “N tee Juu nirɔe. Li paak n kan fit gbaan Hamann tɔonn.” Ki bi wann Hamann li kur, a bin laan u saa sak Mordekai binberŋ maŋa-a. ⁵ Hamann wutoor din doo bonchiann, yoo nba ki u bann nan Mordekai kan gbaan ki jiantɔ na. ⁶ Waa ji din bann nan Mordekai tee Juu nirɔe na, u dukin a u kan kpi Mordekai kɔɔ kaa, ŋaan ji lor a wun kpi Juu teeb nba be Peesia yent ni na kur.

⁷ Kpanbar Serses naan bina piik nan ŋanlee niŋ, li binn ŋmaasinsinn nba ki bi yir Nisann na ni, ki Hamann te ki bi tɔ naatɔot nba ki bi yir Purim na, a bin bann daar nba ki bi saa piin ki tun u lora na toona. Ki ŋmaarii piik nan ŋanlee niŋ nba ki bi yir Ada na, u dapiik nan ŋantaa daare ki bi gann.

⁸ Hamann ji din yet kpanbar na a, “Nisiab yat gbee a yent na ni lokir kur po, ki tee nigamm. Bi binberŋ ki taa nan nileebi, ki bia ki waa sennu nba be a yent na niŋ. Li paak, li ki ŋan ki fan chabib ki bii be. ⁹ Chanbaa, li-i

* 3:1 3.1 Agag din tee Amalek teeb kpanbare, ki bi tee Juu teeb datai.

ɲan a po fan tur mɔb ki bin kpib. Ki li-i tun nna, n saa fit kɔɔn salimpeena bɔtoot tusaa ɲanlore nan kobii ɲanɲmu a doo likirii bekir ni, ki lin jii tun tiɲ na toona.”

¹⁰ Ki kpanbar na pit u baɲ nba tee yiiikoo dintir nba ki u tuu dinn gbouɲ paak ki lin tur paɲ na, ki jii tur Juu teeb dataak Hamann, wunba tee Hamedata bija, ɲaan tee Agag yaaboonn na. ¹¹ Kpanbar na din yetɔ a, “Niib na nan bi likirii kura tee a yare. Teentib faa loon bianɲinba.”

¹² Tɔn, ki sinsinn ɲmaarik na dapiik nan ɲantaa daar, ki Hamann yiin kpanbar gbansɔbira ki tan wannib sennu na, a bin kpintir mabooru kur ni, nan baa sɔbin bi gbant bianɲinba bi yent maɲ ni, ki jii tur doo diara nan tɔɔndamm nan toontunna saakab kur. Bi din sɔb sennu maɲ, kpanbar Serses sann niɲe, ki jii u yiiikoo dintir nba tee baɲ na ki dinn. ¹³ Ki toonii jii gbant na ki lin nann yent na kur po. Ki li dia sennu a bin jii dayenn kɔɔ nba tee Ada ɲmaarik dapiik nan ɲantaa daar na, ki kpi Juu teeb kur, li nipaauɲ nan nikpera, li poob nan waas. Bin kpib, ki ninbatinu daa be, ɲaan jii bi mɔkint kur. ¹⁴ Sennu na din tee bin wannir paanu nie yent na kur po, ki lin te sɔɔ kur n teen siir kii guu daar na baaru.

¹⁵ Kpanbar na din tur mɔb a bin mɔn sennu na ki tur binba be Susa, digbansaakar na ni. Ki toonii jii labaar na ki saan nann yent na ni. Kpanbar na nan Hamann din kar ki nyu bonnyunyuute, ɲaan ki ɲmatir be Susa doo ni.

4

Bianɲinba ki Mordekai boi Estaa sommir po

¹ Mordekai nba din tan bann linba ki bi tun na yoo nba, ki u pat u liant nan parbiir, ɲaan ji jii bɔtoouk ki lia,* ki puk u yur tanpent, ki somm lin doo na ni, ki mɔ ki fabin sanpaapo nan parbiir, ² nan waa tan baar kpanbar ɲaak tammɔb ni, ɲaan u din ki kɔɔ kpanbar ɲaaki, kimaan sɔɔ ki lia bɔtoouk ki kɔɔ kpanbar ɲaaki. ³ Kpanbar sennu na nba din tuu mɔont siaminba kur yent na ni, Juu teeb din tuu mɔ kpemɔniie sanpaapowa. Bi din tuu lor mɔie ki bui fabin, ki bi bonchiann lia bɔtoot, ki kar tanpent ni.

⁴ Estaa daabpoi nan jatɔoka na nba din wannɔ linba ki Mordekai tuun na, u par biir bonchiann; ki u tur tiat a bin saan tur Mordekai, ki wun liat bɔtoouk na ɲaan lia tiat na, ɲaan Mordekai din ki gaari. ⁵ Ki Estaa ji yiin Hatak, wunba tee kpanbar ɲaajatooka na yeno, ki kpanbar din jiiu ki turo ki u tee u ɲaatoontunno na, ki yetɔ a wun saan Mordekai boor ki saa boi laan linba paake ki u tuun nna. ⁶ Hatak din saan Mordekai boor, siaminba ki doo na niib tikii kaar, ki li be kpanbar ɲaatammɔb ni na. ⁷ Ki Mordekai yetɔ linba kur teenɔ, nan Hamann nba lor nan kpanbar waa saa kɔɔn likirii bianɲinba, kpanbar likirii binbir boor, a li-i tee ki bi fit kpi Juu teeb kur. ⁸ U din tur Hatak sennu gbouɲ nba ki bi mɔont Susa doo ni, a bin boont Juu teeb na. Mordekai din yetɔ a wun ɲmat Estaa boor ki saa wannɔ u daamii; ki Estaa n saan ki barin kpanbar ki wuu mɔk ninbatinu, ɲɔɔ Estaa niib paak. ⁹ Hatak din tun nan bianɲinba ki Mordekai wannɔ na. ¹⁰ Ki Estaa te Hatak ɲmat Mordekai boor nan mɔmaan na a, ¹¹ “Li-i tee wunba kur, jɔɔ koo poo, kɔɔ nɔɔk ni dindonjouk na a wun la kpanbar na ɲaan ki kpanbar ki yiinɔ, li daano tee wun kpoe. Linba nae tee sennu maɲ. Laa nyii kpanbar ɲaakpaanteeb na ki tan tuu niib nba be yent na ni, bi mi li po. Sɔnu yennkɔɔe be ki dia sennu maɲ; ki li-i tee kpanbar jii u

* 4:1 4.1 Li want nan u mɔk parbiire.

salima dammir ki tant wunba kur paak, li daano manfoor saa tinna; njaan li teen njaamarika ki kpanbar ki yiinin.”

¹² Mordekai nba din gaar Estaa momaan na yoo nba, ¹³ ki u ji turo kpaanii a, “A daa dukii nan fin njarin tinn ki gar a Juu teeleb nba be yent na ni, ki yaa fin be kpanbar njaake. ¹⁴ Li-i tee ki a njmin ki ki tun siar yoo nba na ki tinnit, njaan sommir saa nyi sanpaapo ki tan tinn Juu teeb nawa, njaan fan kpo, ki a baa njaak n boont. Ton, njmee mi, li ki koo bonbiir na booru gooru paake ki a tee kpanbar njaapoo.”

¹⁵ Estaa din tur Mordekai gatu na a, ¹⁶ “Ii saa ki taan Juu teeb nba be Susa na boyenn koo ni, ki yin lor moi kii mei Yennu n paak. I daa di koo ki nyu siar yontunmuna njantaa nan nyotunmuna njantaa, ki min nan n toontunsapaamm na mun saa tun li bannu, li poor po ki n ji saan kpanbar boor, laa lek ki chab nan man tun nna na, njaan mi-i lekii saa tun njaan kpo, n saa tume ki kpo.”

¹⁷ Mordekai din nyii ki saan tun linba kur ki Estaa yeto a wun tun na.

5

Bianjinba ki Estaa yiin kpanbar nan Hamann jaamm dinu

¹ Estaa moloru daanjantaa daar, ki u lia naan liant, ki koo set kpanbar njaak nook ni dindonjouk nba kpia naan diiuk na. Kpanbar na din kar u naan gbant paake, diiuk ni, ki u numm tor tammokookir na. ² Kpanbar na nba din la u njaapoo Estaa see dindouj ni yoo nba, ki u par penn, ki u jii u naan salima dammir na ki tant toro; ki Estaa koo ki tan sii dammir na jook po. ³ Ki kpanbar na ji boio a, “N njaapoo Estaa, bee tee a daamii? Betirin faa loon linba, ki n saa tura, li-i lekii tee ki a loon, n saa bokit n naan yent na bokir ki tura.”

⁴ Ki Estaa jiin a, “Chanbaa, li-i tee ki li penn a par, n sii loon fin nan Hamann n baar n boor ni dinna nyiook, ki tan di jaamm nba ki n teen ki guuna na.”

⁵ Kpanbar na ji din te ki bi yiin Hamann-e, a wun baar yian, ki bin saan di Estaa jaamm na. Njanne ki kpanbar na nan Hamann ji saan Estaa jaamm dinu. ⁶ Baa din kar nyu daan yoo nba nae, ki kpanbar boi Estaa a, “Betirin faa loon linba, ki a saa la. N saa tun faa loon bianjinba ki tura, a lekii boi n naan yent na bokir gbaa, njaan n saa bokit ki turawa.”

⁷ Ki Estaa jiin a, ⁸ “Chanbaa, li-i tee ki li penn a par ki a saa tun maa yaa n boi linba na ki turimi, fin nan Hamann n won jen ki tan njamm di jaamm nba ki n saa teen turi na, li yooewa ki n ji saa beta linba ki n loon.”

Bianjinba ki Hamann lor a wun kpi Mordekai

⁹ Hamann nba din nyii jaamm na ni yoo nba, u din mok parpeenn bonchiann. Li yoo na ki u la Mordekai be kpanbar njaak tammob na ni. Waa yaa wun gar yoo nba ki Mordekai ki fiir set, koo ki turo choruju; ki Hamann wutoor doo u paak. ¹⁰ Njaan Hamann din soor u mone ki kun u njak ni, ki yiin u yoonsba a bin baar u njak ni, ki te ki u njaapoo Seres pukin bi po. ¹¹ Ki Hamann ji faa parbiir ki wantib u mokint nba tee bianjinba, nan waa mok bonjai bianjinba, nan kpanbar nba pukino yudant bianjinba, nan waa mok yikoo ki gar kpanbar njaasaakaleeb na bianjinba. ¹² Hamann din tukin yet a, “Linba mantik gar tee, kpanbar njaapoo Estaa teen jaamm, ki ki tur soo see kpanbar nan min kuuko. U bia yiit a ti won jen ki di. ¹³ Linba na kur lek ki manj n par nan maa laat Mordekai nba tee Juu niru, ki u kaar kpanbar njaatammob ni na.”

¹⁴ Nanne ki u ɲaapoo nan u yɔɔsnba na kur ɲmakitɔ a, “Chaant dafoouk ki li fɔkint-ii tee taakaabii piinlee nan ɲannɲmu. A won yet kpanbar ki wun te bin jɔnn Mordekai li paak; ki a ji fit saan di jaamm na nan parpeenn.” Ki Hamann gaar, nan li tee dudukɲante, li paak ki u te ki bi chaan daauk na.

6

Biaɲinba ki kpanbar na baakit Mordekai ki turɔ paɲ

¹ Li daar nyiɔk maɲ ki kpanbar na ki fit gɔɔn, ɲanne ki u te ki bi baar nan yent na maan gbant ki tan karin turɔ. ² Baa karin bɔkir nba na wannib biaɲinba ki Mordekai din likit niib nba lor a bin kpi kpanbar na, ki bi tee Bigtana nan Teres, ki tee jatɔka banlee nba guu kpanbar ɲaadiit na. ³ Ki kpanbar na boi a, “Ti teen bee ki baakit koo ki pa Mordekai linba na paaki?”

Ki u toontunna na jiin a, “Ti ki teen siar ki turɔ.”

⁴ Ki kpanbar na boi a, “N ɲaasaakab na sɔɔ be nna-a?”

Li yoo na ki Hamann kɔɔ dindonjɔk na ni. U din baar a wun yet kpanbar ki wun te bin jɔnn Mordekai-e dachaatir nba ki u teen siir li po na paak. ⁵ Nanne ki kpanbar ɲaatoontunna na yet a, “Hamann be nna ki guu, a wun la-a.”

Ki kpanbar na yet a, “Betirɔ ki wun kɔɔ.”

⁶ Nanne ki Hamann kɔɔ kpanbar boor. Ki kpanbar na yetɔ a, “Nisɔɔ be ki n loon min baakitɔ. N saa tun bee ki tur li daano?”

Ki Hamann dukin ki tur u mɔɲ a, “Nmee ki kpanbar na ji loon ki wun turɔ baakir nba yabi? Li poɲ sii tee mine.”

⁷⁻⁸ Li paak ki u jiin kpanbar na a, “A te ki bin baar nan naan liant ki a tur li daano, ki lii tee liant nba ki a mɔɲ lia. A te ki bin baar nan naan taankokit ki paan a mɔɲ taamm paak, ⁹ ki te nijaana na yeno n lanno liant na, ki jakino taamm na paak, ki te wun lin nanao digbansaakar na kur po, ki nijaann na-ii mɔɔntir yoo nba ki bi lin na a, ‘Gotir man, kpanbar nba dont daano nba ki u par mei nan wun dontɔe na.’ ”

¹⁰ Ton, ki kpanbar na yet Hamann a, “Kakitir ki saan jii liant nan taamm na, ki lann Mordekai nba tee Juu nirɔ na, ki lin baakitɔ. Teent bont kur ki turɔ nan faa yet biaɲinba na. A saa lau ki u kar n ɲaatammɔb na ni.”

¹¹ Ki Hamann lon liant nan taamm na, ki lann Mordekai liant na, ki Mordekai jak taamm na, ki Hamann jiiu lin nanao doo na ni. Baa somm saa na, ki Hamann mɔɔntir ki teen niib a, “Gotir man kpanbar nba dont daano nba ki u par mei nan wun dontɔe na.”

¹² Li poor po, Mordekai din ɲmat saan kpanbar ɲaatammɔb na ni. Ki Hamann ji dɔkin u numpo ki kun u ɲaak ni nan fei, ¹³ ki yet u ɲaapoo nan u yɔɔsnba na linba kur teenɔ. Ton, ki u ɲaapoo nan u yɔɔsnba, binba tee subindamm na yetɔ a, “A piin kɔɲit yiikoo Mordekai, wunba tee Juu nirɔ na boore na. A kan fit nyanno, kimaan waa tee Juu nirɔ na, ɲɔɔe saa nyanna.”

¹⁴ Yoo nba ki bi din kar piak na, ki sɔɔ kpanbar ɲaajatɔka na taan kɔɔ yiama a bin jii Hamann ki saan nanao Estaa jaamm na ni.

7

Biaɲinba ki bi kpɪi Hamann

¹ Ki kpanbar na nan Hamann fiir saan a bin di jaamm nan Estaa ² taar munlee ni. Baa din kar ki nyu daan yoo nba na, ki kpanbar bia ɲamm

boio a, “N ɲaapoo Estaa, a loon bee? Betirin, ki a saa lawa. Li-i leki tee n naan yent na bokiri, n saa tura.”

³ Ki Estaa jiin a, “Chanbaa, li-i tee ki li maɲa, fan tur n sikin-n-moɲ miaru na gatu. Maa loon linba tee manfoore; ki n niib-ii bia kii mok manfoor.

⁴ Kimaan bi koi min nan n niib na, a bin kpit. Li-i bonni tee ki bi koi ki teent daabaie, n bo sii ɲmine ki kan daamiia ki jiin li po, ɲaan bi loon bin boontite fas fas.”

⁵ ɲanne ki Kpanbar Serses boi u ɲaapoo Estaa a, “ɲmee saa tun toonbiit nba na booru? Li daano be lia?”

⁶ Ki Estaa yet a, “Ti dataak nba tee nikpiiruk na, ɲooe tee Hamann, nibiuk na.”

Ki janmaanii soor Hamann, kpanbar nan u ɲaapoo na boor. ⁷ Kpanbar na din fiir nan wutoor, diiuk na ni, ki nyii nanyer. Hamann din bann nan kpanbar na lor a wun dat u tubire linba na paak, ɲanne ki u biar poor, a wun barin kpanbar ɲaapoo Estaa ki wun tinn u manfoor. ⁸ Waa kpan baa gbaan Estaa kok boor yoo nba, a wun boi ninbatinu po na, li yooe ki kpanbar na nyii nanyer po ki koo diiuk na ni. Kpanbar na nba la nna na, ki u tant sanpaapo a, “ɲoo na loon ki wun fat n ɲaapoo nae, n numm ni, n moɲ ɲaak na niɲi-i?”

Kpanbar na ki yet gbenn kaawa, ki jatooka na dokin Hamann numpo. ⁹ Ton, ki bi yeno nba ki bi yiu Harbona na yet a, “Chanbaa, Hamann poɲ doɲ chaan dachaatir u ɲaak ni, a wun jonn Mordekai, wunba din tinn a manfoor na, ki li fokint tee taakaabii piinlee nan ɲanɲmu.”

Ki kpanbar na tur moɲ a, “Jont Hamann li paak.”

¹⁰ ɲanne ki bi jonn Hamann dachaatir nba ki u chaan ki guun Mordekai na paak. Ton, ki kpanbar na wutoor ji maak.

8

Biaɲinba ki bi wann Juu teeb a bin kon bi moɲ paak

¹ Li daar maɲe ki kpanbar Serses jii Hamann, wunba tee Juu teeb dataak na faar kur ki tur Estaa. Li daar maɲ ni biak, ki Estaa yet kpanbar na nan Mordekai tee u nikpiimoe. Laa nyii li yoo ki saa, ki kpanbar na ji saak ki Mordekai koo u boor. ² Ki kpanbar na pit u barɲ nba tee yiikoo dintir na, linba ki u din gaar Hamann boor na, ki tur Mordekai. Estaa din jii Hamann faar na kur ki teen Mordekai nuu nie.

³ Estaa bia din baa gbaan kpanbar Serses toonn, ki barimo ɲaan mo, a wun teen siar ki goor lor biik nba ki Hamann, wunba tee Agag yaaboonn lor, a lin biir Juu teeb na. ⁴ ɲanne ki kpanbar na jii u naan salima dammir na ki tant u paak. Ki Estaa ji fiir set, ɲaan yet a, ⁵ “Chanbaa, li-i tee ki li maɲa, li-i biaki tee ki a baka be n po, koo ki a got ki li ɲanie, fan sob yiikoo gbant ki lin piin Hamann sennii na. ɲanne tee sennii nba ki Agag yaaboonn Hamedafa bija Hamann din sob a bin boont Juu teeb kur nba be yent na ni na. ⁶ N sii be nlee, li-i tee ki bonbibooru na baar n niib paak, ki n moɲ nikpiimm kpo?”

⁷ ɲanne ki kpanbar Serses jiin u ɲaapoo Estaa nan Mordekai, wunba tee Juu niro na a, “Gotirii, n jonn Hamann, kimaan waa lor a wun biir Juu teeb na paak, ki jii u faar ki tur fin Estaa. ⁸ ɲaan yiikoo gbouɲ nba ki bi sobir kpanbar sann ni, ki jii naan dintir ki dinn li paak na, li gbouɲ booru, soo kan fit lebitiri, ɲaan n turi yiikoo a i sob yaa dakin linba ɲan ki saa sommi; ki ii sob n sann ni ki jii naan dintir na ki dinn li paak.”

⁹ Linba na din tun n̄maarik nba pukin n̄ntaa ni, ki bi yiu Sifann na, u dapiinlee nan n̄ntaa daare. Ki Mordekai yiin kpanbar n̄aagbansɔbira ki pakib nan bin sɔb gbant ki tur Juu teeb, nan yent saakab, nan tɔɔndamm, nan toona saakab nba be yent nba nyii India ki saa tuu Itiopia, ki tee yent kobik nan piinlee nan n̄nlore na. Bi din sɔb gbant na ki tur yent kur nan bi booru maan ni, nan baa sɔbin bianjinba, ki bia sɔb tur Juu teeb, bi booru maan ni, nan baa sɔbin bianjinba. ¹⁰ Mordekai din te ki bi sɔb gbant na kpanbar Serses sann nie, ki u jii naan dintir ki dinn li paak. Bi din jii gbant na ki tur taanjakirae, ki bi nyinn taanii nba mi nantaar, kpanbar n̄aataanloi ni, ki bi lin nann.

¹¹ Gbant na din wann nan kpanbar tur Juu teeb yiikoo doo kur ni, a bin kɔn bi mɔŋ paak, ki li-i tee kunkɔnkɔnna nyii siar po ki tee boorganu, ki lek Juu jab, koo bi waas, koo bi poobi, Juu teeb na saa fit kɔn bi mɔŋ paak ki kpi binba lekib na; bi saa fit boontib n̄aan jii bi mɔkint. ¹² Sennu na din saa piin ki tun toonn, kpanbar Serses yent kur ni, daar nba ki bi din yaa bin kpi Juu teeb nae. Li daare tee n̄maarik nba pukin piik nan n̄anlee, ki bi yiu Ada na, li dapiik nan n̄ntaa. ¹³ Li din tee sennue nan bin mɔɔnt, ki sɔɔ kur n gbat sennu maŋ yent kur po, ki lin te Juu teeb na n teen siir ki kɔn nan bi datai, daar maŋ ni. ¹⁴ Taanjakira na din sak kpanbar mɔb, ki ji jak naan taanii na, ki chiar saan. Sennu na bia din mɔɔnt, Susa nba tee digbansaakar na ni.

¹⁵ Mordekai ji din nyii kpanbar n̄aak na ni, ki lia naan liant nba tee kpaakutu, ki mɔk chab-bɔnwuwur nan chabpeenn nan chabmɔnwuwur, ki yir salima naan fokirik nba n̄an, ki Susa doo na sɔnjot gbee nan parpeenn, ki bi hoot nan kpinkpammuk. ¹⁶ Juu teeb na din la tinnu ki mɔk kpinkpammuk, ki parpeenn be, ki bi mi nan bi la nyannuwa. ¹⁷ Doi kur nan yent kur ni, siaminba ki bi din tuu karin kpanbar gbant na, Juu teeb na din tuu teen li daar foon daare, ki di jaamm nan kpinkpammuk, ki mɔk parpeenn. Barmɔnii, niib bonchiann din kɔant Juu teeb, kimaan bi din tiin Juu teeb na janmaanii li yoo.

9

Bianjinba ki Juu teeb kp̄ii bi datai

¹ N̄maarik nba ki bi yiu Ada na, u dapiik nan n̄ntaa daare din tee daar nba ki bi senn naan sennu a bin kpi Juu teeb na. Li daare ki Juu teeb datai na din loon bi nyannib, n̄aan Juu teeb nae tan n̄mat ki nyannib. ² Juu teeb nba din be doo kur ni, yent na ni, bi kur din taan mɔb a bin kɔn nan binba koor a bin kɔn namm na. Niib din tiin Juu teeb na janmaaniie lokir kur po, ki sɔɔ kaa ki saa fit tookibi. ³ Barmɔnii, yent saakab, nan doo diara, nan toontunna saakab, nan kpanbar taatara kur din somm Juu teeb na, kimaan bi din tiin Mordekai janmaanii. ⁴ Sɔɔ kur nba din be yent na ni mi nan Mordekai ji tee yiikoo daanɔe, naan n̄aak na ni, ki u yiikoo na tantir ki pukii. ⁵ Li paak, ki Juu teeb na din dia bi datai na baa loon bianjinba; bi din lekibe ki kp̄iib nan jukbanjai.

⁶ Juu teeb na din kp̄ii niib kobii n̄an̄mu, Susa nba tee digbansaakar na ni. ⁷ Bi bia din kp̄ii Parsandata, nan Dalfonn, nan Aspata, ⁸ nan Porata, nan Adalia, nan Aridata, ⁹ nan Par-masta, nan Arisai, nan Aridai, nan Faisata, ¹⁰ ki bi tee Hamann bonjai piik. Hamann din tee Hamedata bijae, ki tee Juu teeb dataak. N̄aan Juu teeb din ki jii niib nba ki bi kp̄iib na siari.

¹¹ Juu teeb nba din kp̄ii niib nba Susa na, bi din saan ki wann kpanbar bi kanne. ¹² Tɔn, ki kpanbar na yet u n̄aapoo Estaa a, “Susa doo ni kuukɔɔ

ki Juu teeb na kp̄ii jab kobii ḡanḡmu, ki Hamann bonjai piik na pukin. Bi sii tun nlee digbanlia ni? M̄otana, a loon bee? Betirin linba ki a loon ki pukin, ki a saa lawa.”

¹³ Ki Estaa j̄iin a, “Chanbaa, li-i tee ki li maḡa, a ḡaan Juu teeb nba be Susa na n won ḡamm tun nan bianḡnba ki bi tun dinna na, ki bia te bin j̄onn Hamann bonjai piik na gbanant dachaata paak.” ¹⁴ Kpanbar na din tur m̄ob a lin tun nna, ki tur ȳikoo ki bi m̄oont ki lint digbanjaann nba tee Susa na kur po. Bi din j̄ii Hamann bonjai piik nba ki bi kp̄iib na, ki j̄onnib dachaata paak, paanu ni. ¹⁵ Ḥmaarik nba ki bi yiu Ada na, u dapiik nan ḡanna daare, ki Juu teeb nba din be Susa doo ni na bia ḡamm taan leeb, ki kp̄ii jab kobii ḡantaa, digbansaakar maḡ ni. Ḥaan Juu teeb na din ki j̄ii niib nba ki bi kp̄iib na siari.

¹⁶ Juu teeb nba din be yentnba na ni mun bia taan leeb ki k̄on bi m̄oḡ paak, ki fat bi m̄oḡ, bi datai na boor, ki kp̄ii niib tusaa piinlore nan ḡanḡmu, ḡaan bi din ki j̄ii bi siari. ¹⁷ Linba na din tun ḡmaarik nba ki bi yiu Ada na, u dapiik nan ḡantaa daare. Ḥaan laa yent ḡmaarik maḡ dapiik nan ḡanna daar na, bi ji din ki kp̄ii s̄oo; bi din teen jaamme li daar, ki dii nan parpeenn. ¹⁸ Juu teeb nba din be Susa na ḡarin din j̄ii ḡmaarik na dapiik nan ḡanḡmu daare ki teen foon daar, ki dii jaamm nan parpeenn, kimaan baa din j̄ii ḡmaarik na dapiik nan ḡantaa nan u dapiik nan ḡanna ki kp̄ii bi datai, ḡaan ji nyik dapiik nan ḡanḡmu daar na. ¹⁹ Linba na paake ki Juu teeb nba k̄oo digbanbis ni na j̄ii ḡmaarik nba ki bi yir Ada na, u dapiik nan ḡanna daar, ki teen kp̄inkpammuk foon daar, ki teenir jaamm dinu daar, ki piin bi leeb jeet piinii.

Ki j̄iin Purim jaamm dinu po

²⁰ Mordekai din s̄ob linba kur tun na, gbant ni, ki tur Juu teeb kur nba naak nan binba be banf̄oka, kpanbar Serses yent kur ni, ²¹ ki beerib a bin j̄ii ḡmaarik nba tee Ada na, u dapiik nan ḡanna nan u dapiik nan ḡanḡmu daa, ki teenir jaamm daa, binn kur ni. ²² Daa nba na niḡe ki Juu teeb din fat bi m̄oḡ bi datai boor; ḡmaarik na nie din tee parbiir nan dindann k̄oḡir sakir, ki ji tan kp̄ant kp̄inkpammuk nan parpeenn sakir. Bi din betib a bin ji daa maḡ ki di jaamm, k̄ii piin leeb jeet piinii, k̄ii biaki teen talas damm piinii. ²³ Ḥanne ki Juu teeb na gaar Mordekai wannu na, ki li jaamm dinu ji teen bi kaar, binn kur ni.

²⁴ Hamann, wunba din tee Hamedata bija, ki tee Agag yaaboonn, ḡaan tee Juu teeb dataak na poḡ din t̄o naat̄oḡ nba ki bi yir “Purim”, a bin bann daar nba ki bi saa kpi Juu teeb na, nan waa lor a wun boontib bianḡnba na. ²⁵ Ḥaan ki Estaa saan kpanbar boor, ki u saa tur̄o ȳikoo gbant, ki te ki bi j̄onn Hamann, nan waa din lor bianḡnba ki j̄iin Juu teeb po na. Bi din j̄onn ḡoo nan u bonjai nae dachaata paak. ²⁶ Li paake ki bi yi li jaamm daa maḡ Purim. Gbant nba ki Mordekai din s̄ob, nan linba kur din baarib na paak, ²⁷ Juu teeb na din j̄ii ki li tee sennue ki tur bi m̄oḡ nan bi yaaboona nan wunba kur saa kp̄ant Juu n̄iḡo, nan binn kur ni daa nba ḡanlee na, sakir maḡ ni, bin di jaamm na, nan Mordekai nba wann bianḡnba na. ²⁸ Li din tee Juu n̄iḡo kur n tuu tiar ki di daa nba tee Purim jaamm na, yoo n tuu yoo, maaru kur nba be yent kur ni, nan doo kur ni.

²⁹ T̄on, ki Estaa, wunba din tee Abihail bipoo na mun bia kar nan Mordekai, ki bi s̄ob gboun ki tur Juu teeb na ȳikoo ki j̄iin Purim jaamm daa na po, nan bianḡnba ki Mordekai din doḡ s̄ob na. ³⁰ U din s̄ob gboun maḡ ki tur Juu teeb kur nba be tinīi kobik nan piinlee nan ḡanlore nba be kpanbar Serses yent ni na. Gboun na din yaa parmaasir nan laafia-ii

be bi paak. ³¹ Gbouŋ na din wann Juu teeb nan bi yaaboona a bii dia Purim jaamm daa na, binn kur ni. Li yoo-i baar, bin diar nan bianjinba ki bi dia moloru nan kuun fabinii na. Sennu na nyii Mordekai nan kpanbar ŋaapoo Estaa boore. ³² Estaa nba din senn sennu nba, a lin gbeen Purim jaamm daa na, bi din sɔb ki teen naan maan gbouŋ nie.

10

Ki jiin kpanbar Serses nan Mordekai yiikoo po

¹ Kpanbar Serses din te niib nba kpia mɔkgbenjir, u yent ni, nan binba be tiŋ sinsuuk ni na tuun mabir toonn. ² Toonjaana nan yiikoo toonn nba kur ki kpanbar Serses din tun na, ki bia pukin waa din donn Mordekai ki turo paŋ na, li labaar kur sɔb ki be Peesia nan Media kpanbara barkperii gbant ni. ³ Mordekai nba tee Juu nirɔ nae din waa paa kpanbar Serses paak. U leeb Juu teeb din baakitɔ, ki loon u maan. U din tuun linba ŋan ki teen u niib, nan linba saa somm bi yaaboona kur.

JOB labaar

Ki jiin Job gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit jasoo poe, ki bi yiu Job. U din tee mokitooe ki bia tee Yentinnoo. Sintaanii din tan lek Job ki biir u mokint, ki bia kpui u waas, ki bia turo baatuk, naan ki Job bia waa Yennu fanu; ki li joontu, Yennu tan teen piisin Job paak, ki li gar sinsinn yar na.

Sintaanii nba bikin Job bianjinba

¹ Jasooe din be, ki bi yiu Job, ki u koo Us tin ni, ki jiantir Yennu ki waa fanu, ki tee ninano, ki dia u moŋ fanu, ki ki tuun biit. ² U din mok bonjai banlore nan bonpoi bantaa. ³ U bia din mok pei tusaa njanlore, nan laagumiinba tusaa nantaa, nan nei tusir, nan bonii kobii njanŋmu. U bia din mok toontunna ki bi yab bonchiann. U din mantik tee jakpaatir nba be yondo po yent na nie.

⁴ Job bonjai na din tuu tee jaamme yeno yeno, ki yi bi niipoob bantaa na, ki bi lakin di. ⁵ Ki jaamm kur sanyafannuk, Job din tuu doŋ fiire, ki mann maruŋ u waas na kur paak, a lin nammib. U din tuu tun linba na, kimaan u tuu dukin nan bi yeno tan saa mann tun biit, ki sukii Yennu naan kan bann nan u sukio.

⁶ Daar nba din tan baar nan malakanba* n baar Yennu boor, ki Sintaanii tok namm ki baar. ⁷ Ki Yennu boio a, "A bo be lee?"

Ki Sintaanii jiin a, "N bo somme ki lin gorin tingbouŋ na kur po."

⁸ Ki Yennu boio a, "A la n toontunna Job nba tee bianjinbawa-a? Soo ki be tingbouŋ na paak ki waan fanu, ki bia tee ninano nan njo na. U jiantirin, ki dia u moŋ fanu, ki ki tuun biiti."

⁹ Ki Sintaanii jiin a, "Li-i tee ki Job ki laat siar a boor, u saa fit jiantawa-a? ¹⁰ A tun guue, njo nan u naateeb nan linba kur ki u mok, ki tee piisin linba kur ki u tuun paak, fine bia turo bonkobot bonchiann ki bi gbee tin na kur po. ¹¹ Naan motana, li-i tee ki a nyinn bona nba kur ki u mok na, u saa sat motonte a paak."

¹² Ki Yennu yet Sintaanii a, "Ton, linba kur ki u mok na, li be a nuu ni, naan a daa biir u gbananti." Nanne ki Sintaanii yaat.

Bianjinba ki Job koŋ u waas nan u mokint kur

¹³ Dasiar ki Job waas di jaamm, bi yooŋkper naak, ¹⁴ ki toonii tin ki baar Job boor, ki yeto a, "Ti bo dia naajaie ki ko kpaab, ki ti bonii na nman moot, muuk nba kpiat na ni, ¹⁵ ki Saba teeb tan lekit, ki fat bi kur, ki kpui a toontunna na kur, see min kooe biar ki chiar paak, ki baar maa min beta."

¹⁶ U yeen ki saa gbent na, ki soo toontunloo baara, ki yet a, "Saak sik pei nan pekpaarii na paaka, ki kpui bi kura, ki min kooe biar ki baar maa min beta."

¹⁷ U yeen ki saa gbent na, ki soo toontunloo baara, ki yet a, "Kaldii fatteeb tee koonn muntaa, ki baar lekit, ki yaat nan laagumiinba nawa, ki bia kpui a toontunna na kurawa, see min kooe biar ki chiar paak, ki baar maa min beta."

* 1:6 1.6 Bi maan ni, bi sob "Yennu waas."

18 U yeen ki saa gbent na, ki soɔ toontunɔ baara, ki yet a, “A waas na bo di jaamme a bijakper nyaak, 19 ki wonpaaruk nyii tin nba ki siar ki pia na po, ki daa nyaak na, ki kpɛi bi kur, min kɔɔe biar, ki chiar baar maa min beta.”

20 Tɔn, ki Job ji fiir set ki pat u liant nan parbiir, ki koor u yut, ki baa fabin tin ni, 21 ki yet a, “Bi din marin yanne, n bia tan saa kpo yanne. Yennu-e din turin, ki motana u jii yaat nann na. Yennu sann n la dontir.”

22 Linba kur lek din baar Job na, nyaan u din ki nyiir Yennu ki tun yanbɔmmi.

2

Bianjinba ki Sintaanii namm bikin Job

1 Daar nba din tan baar nan malakanba* na n namm baar Yennu boor na, ki Sintaanii tok namm ki baar. 2 Ki Yennu boio a, “A bo be lee?”

Ki Sintaanii jiin a, “N bo somme ki lin gorin tingboun na kur po.”

3 Ki Yennu yeto a, “A la n toontunɔ Job nba tee bianjinbawa-a? Soɔ ki be tingboun na paak, ki waan fanu ki bia tee ninano nan nɔɔ na. U jiantirin, ki dia u moɔn fanu, ki ki tuun biiti. A wei tukilin a man te ki a leko, ki li ki mok paak nan waama, nyaan u lek tee wunba waan fanue nan waa tuu waan na.”

4 Ki Sintaanii jiin a, “Nisaarik saa nyik bont kur u manfoor paaka. 5 Li paak, li-i tee ki a toɔn u gbanant, u saa sat motonte a paak.”

6 Nanne ki Yennu yet Sintaanii a, “Tɔn, u gbanant be a nuu ni, nyaan li ki tee ki a kpiu kaa.”

7 Nanne ki Sintaanii seet Yennu boor, ki saan te moɔra soor Job gbanant kur po. 8 Ki Job fiir saan kar tanpenn paak, ki jii sipachabir ki chat u moɔra na. 9 Ki u nyaapoo yeto a, “A lek bia daa waa Yennu nan faa tuu waa na-a? Bee ki a kan sukir Yennu ki kpo?”

10 Ki Job jiin a, “A piak baryanae na. Li-i tee ki Yennu turit bonɔnsiar, ti tuu gaarire fanu, ki nlee ki ti sii piak biiro, li-i tee ki u te daamii baariti.” Daamii nba na kur ni lek, nyaan Job ki yet siar ki biir Yennu.

Ki jiin Job naasinyɔɔsnba baaru po

11 Job naasinyɔɔsnba bantaa na din tee Elifas, ki u nyii Temann doo ni, nan Bildad, ki u nyii Sua tin ni, nan Sofar, ki u nyii Naama tin ni. Baa gbat nan Job yiar na, ki bi lor a bin saan ki maan u par. 12 Baa daa be banfokira na, ki bi la Job nyaan ki ki banno. Baa tan banno yoo nba, ki bi piin ki mo fabin, ki pat bi liant nan parbiir, ki yat tant sanpaapo nan bi yura paak, 13 ki ji tan kar u boor tin ni datunmuna njanlore nan li nyiok kur, nyaan ki ki fit yet moɔonn ki turɔ, kimaan baa la waa di fara bianjinba na.

3

Bianjinba ki Job jii u daamii ki tur Yennu

Job moɔmaan

1 Li poor po ki Job yaat u moɔb, ki sat motont ki jiin daar nba ki bi din marɔ na po. 2 U din yet a:

3 Yennu, a te motont-ii be daar nba ki bi din marin na paak, ki te motont-ii be nyiok nba ki bi din soor n poor na paak. 4 Yennu, lebitir li daar ki

* 2:1 2.1 Bi maan ni, bi soɔ “Yennu waas.”

teenir bunbõnn, ki ji daa ban tian daar manj po, ki ji daa ban te yentu yentir li paaki. ⁵ A teen li daar ki lii tee bunbõncheenn, ki dõkinir nan sanpagbouj, ki lin piin yonnu, ⁶ ki nyinn nyiok manj li binn ni, ki ji daa te ki bi ban kaaniri. ⁷ A teenir nyoyann ki li daa be parpeenn ni. ⁸ A te jabaabuura n sat mõtont daar manj paak, ñamme mi nyun ni bonsusoouk nba ki bi yiu Lefiatann na dianu. ⁹ Soot sanyafaar ñmaajar na ki u daa yentir; ki daa te ki li nyiok møk dindann nan sanyiok yentu. ¹⁰ A te mõtont-i be nyiok manj paak, nan waa te ki bi marin u ni, ki te daamii nan parbiir dokit n paak na.

¹¹ N sunman ki n din bo kpo n naa poor niwa, koo ki n din kpo baa marin yoo nba na. ¹² Bee teen ki n naa din dian u taapaaki? Bee teen ki u din mõtontin u biimi? ¹³ Li-i tee ki n din bo kpoie, n ji bo foie mõtana man, ¹⁴ ki ji bo sii gõont nan kpanbara nan doodiara nba din ñamm maa yaayoo ni naan ñei na. ¹⁵ Ki n ji bo sii gõont nan tõondamm nba tuu gbeen bi ñei nan salimmona nan salimpeena na, ¹⁶ koo ki gõont nan bik nba ki bi tuu maro kpeent na. ¹⁷ Kaat niñewa ki nitont na tuu nyik bi toonbiit, ki jab nba tun bak na tuu tan la foon. ¹⁸ Leje ki dansarkõora gbaa laat parmaasir, ki foi nan tintantii nan mukir sennii. ¹⁹ Ki soo kur be nni, binba tee nijaana nan tarii, ki daaba kur be bi yamani lej.

²⁰ Bee ki a te niib be ninbaatiri? Bee ki a teen niib nba be parbiir ni na yentu? ²¹ Bi guu kuume, ñaan ki li ki baatib. Bi mantik loon kaauko ki gar møkint kur. ²² Bi ki møk parpeenni, see bi tan kpo ki bi piib. ²³ Yennu-e bõrin bi tõonn po binbenj, ki ñaan ki bi be mabir ni, lokir kur po. ²⁴ Maa sii di jeet na, ki n be mõiin paak, ki kan fit nyik kukura. ²⁵ Ki linba kur ki n tiinir janmaanii, li jijekit n tan teen barmõii, ²⁶ ki n ki laat parmaasir, ki bia ki laat foon, ki n daamii ki møk gbennu.

4

Sinsinn labafaant (4.1-14.22)

Elifas mõmaan

¹ Ki Elifas, wunba nyii Temann doo ni na jiin a: ² Job, li-i tee ki n pak, a saa donn wutoora-a? N ji kan fit ñmini. ³ A tumii niib bonchiann, ki bia tur binba ki bi nii ban na panj. ⁴ Nirõ-i jat baantir kimaan waa bak ki banj na, ñaan a momaame tuu kpanjo ki wun set fanu. ⁵ Ñaan mõtana li baar a paaka nan fii be daamii ni, ki a mantik banj nan fin gaarira. ⁶ A tuu jiantir Yennu, ki a binbenj ki møk bisiati. Li paak, a chee par kii møk dindann. ⁷ Dukint mõtana ki jiin poor, ki laan li mi biir niñano-õ. ⁸ N ban la niib tuun toonbiit nan bi ko kpaant na, ki buur tonu nan bonboorii na, ki tan jaan tont nan biit. ⁹ Yennu saa donn wutoor ki biirib nan wonpaaruk nae. ¹⁰ Tondamm na sii duun ki beet nan yanbõra nae, ñaan Yennu saa te ki bin ñmin ki saa kõnn bi nyana. ¹¹ Bi sii tee nan yanbõra nba be ki ki møk siar nan bin di nae, ki bi saa kpo, ki bi waas kur saa yat.

¹² Bi turin bunbõri maan, ki li gbatu paar. ¹³ N gõon gõchioj, ñaan ki damiit daamiin. ¹⁴ Ki janmaanii nan jijekit kõon, ki n gbanant kur jekir. ¹⁵ Ki seek* gar n numpo, ki wajeerii fiir n paak. ¹⁶ Ki n la siar see n boor, ki n got srrr, ñaan ki bann laa tee linba. Tõn, ki li ñmin soon, ki n tan

* 4:15 4.15 Bi maan ni, seek nan wouj tee mõbon-yenne.

gbat kunkor yet a, ¹⁷ “Soo kaa ki sii fit be fanu Yennu toonn, koo ki yeen u naamii daano boori. ¹⁸ Yennu ki teen yada nan u Yendour ni toontunna na, u laat u malakanba na toonkpeta gbaa. ¹⁹ A dukin nan u saa teen yada nan nisaarik nba tee noonn, bont nba tee tant, ki saa mat nan wobmaann nawa-a? ²⁰ Nisaarik sii fit mok manfoor sanyiook ni, ki daajoouk tan baat na ki u kpowa, nnaan bo ki mi li po. ²¹ Ki waa mok linba kur, bin jii yaat nann. U tuu kpoe, ki daa ki mok yanfoon.”

5

¹ Job, yiint, ki laan soo saa toona-a? Malaka soo be ki a saa jiant u paaki-i? ² Li tee jatiie ki a te dudukit nan wutoor n tan kpia. Li ki tee linba ki niro nba mok subinii saa tun. ³ N la jati nba gorii nan bi be fanu na, nnaan motont sat bi nei paaka. ⁴ Ki bi waas kan ban la fat-n-moj, ki soo kaa ki saa fit set ki pak bi paak, buut boori. ⁵ Kommae saa di jati jeburkara, nan jeet nba lek bur kunkonii niwa, ki binba nunii mon nan bin la mokint na sii fumm bi mokint paak. ⁶ Bonbiir ki nyi tant ni, koo daamii ki nyi tij ni. ⁷ Barmonii, nisaarika te ki daamii baat u moij paak, nan musankoonna nba tuu put ki nyii muu ni ki do sanpaapo bianinba na.

⁸ Li-i tee ki n bo tee fin, n bo saa jiant Yennu paake, ki jii n daamii ki turo. ⁹ Ti kan fit bann toonjaana nba ki u tuun na, ki u baktinaur toona na ki mok kann. ¹⁰ U te saak baa tij na paak, ki bia maant kpaant nyun. ¹¹ Barmonii, Yennu dont sikin-n-moj damm, ki bia teen binba mo fabin na parpeenn. ¹²⁻¹³ Nooe nmat kpinkpanii damm lora, ki te barit nba ki subindamm pii na nmat sob, ki te baa tuun linba kur, ki bi ki laat nyannu. ¹⁴ Ki yonsuuk ni gbaa, ki bi be bunbonn ki barin. ¹⁵ Nnaan Yennu-e tint nandamm ki nyintil kuun ni; ki tint talas damm, ki soo ki diimm. ¹⁶ Nooe teen nandamm na dindann, nnaan te tondamm na nmin soon.

¹⁷ Parpeenn be daano nba ki Yennu nmakitiro na paak. A daa biir a par, li-i tee ki u yakii nana. ¹⁸ Yennu-e bobint nar nba ki u fet, ki wuu tura dan, nnaan u nuue bia saa tura laafia. ¹⁹ Yoo kur u saa tinna ki nyinna dan ni. ²⁰ Yoo nba ki kon tan baar, u saa dia-a ki a la manfoor, kii guua tob ni, ki a nyi kuun ni. ²¹ Yennu saa fat ki nyinna, yoo nba ki bi piak ki biira; u bia saa tinna, yoo nba biiru baara. ²² Ki a sii laa, tob nan kon yoo, ki a kii tiin muuk ni bonkobit janmaanii. ²³ Ki tana sii kaa tij nba ki a ko na ni, ki muuk ni bonkobit na ji kan ban lekani. ²⁴ Ki a ji sii be a njaak ni nan parmaasir, yoo nba ki a got a pei, a saa lab ki bi mok laafia. ²⁵ Ki a sii mok waas bonchiann, ki bi yab nan tanbiinii na. ²⁶ Ki a saa wei bonchiann, ki a gbanant sii mok parj ki tan tuu yoo nba ki a saa kpo. ²⁷ Job, ti tumii linba na ki li weiewa, ki tan bannir. Li tee barmoniie, li paak, gaatir.

Job moomaan

6

¹ Ki Job jiin a: ² Li-i tee ki n daamii nan n parbiir kpiasu bo mok bikinuie, ³ li kpiasu bo sii yab ki gar mokgbenir ni tanbiiniiwa. Li paak, a daa te ki n mobongbeja na n jaar litani. ⁴ Yabint Yennu yekin peenii, ki li lobii na saat n gbanant kur powa. Yennu-e bir biiru na chinchuuntuk a lin biirin.

⁵ Bon-i nman moot, li tuu manoe, ki naab-i nman sinkpokoont, u tuu nmine. ⁶ Nmee saa fit di jesisabuk nba ki yaarin kaa lej? Manlante be jenpeenn ni? ⁷ N ki mok nioj nan li jebooru, ki mi-i dii linba na kur, n par paak tuu pikure.

⁸ Bee Yennu kan turin linba ki n boi li po na? Bee teen ki u kan jiin n miaru? ⁹ N sunman wun bo kpimi. ¹⁰ Li-i tee ki n bo bann nan u saa tun nna, n bo sii yuuk ki mobite nan kpinkpammuk, n bo kan boi n gbananyekitir nba tee bianjinba. N mi nan Yennu tee kasiie. N ki ban yê t u sennii. ¹¹ Panboorbee ki n moki, ki li saa te ki n be n manfoor ni? Bee paake ki n sii be manfoor ni, yoo nba ki dindann kaa na? ¹² Yennu jii tanne ki namimi-i? N gbanant tee kutmõnte-e? ¹³ Pansiar ki be ki n saa fit tinn n mɔŋ, siar boor ki be ki n saa saan boi sommir po.

¹⁴ Mi-i be daamii na booru nie, ki n loon yonanmõnii, laa lek tee ki n yê t Yennu koo ki n ki yê t. ¹⁵ Naan yimm nba tee n yoo snba na tee kpinkpannii damm, nan bunii nba tuu koon bianjinba, yoo nba ki saak ki baa nae. ¹⁶ Ki sakaana nan nyuntana kor bunii na, ¹⁷ naan yonnu-i nyikint, lin bot, ki bunii na n biar dɔɔ yann, ki koon. ¹⁸ Ki niib bonchiann kpaan nyun ki bot, ki lin lintir kunkoouk paak ki tan kpo. ¹⁹ Ki niib bonchiann nyii Sieba nan Tema doi ni ki kpaanir, ²⁰ ki bi dindann na kpo bunkoonii na boor. ²¹ I tee nan bunii maŋ nae n boor. I la linba baarima, ki ŋmat jir poor nan jaŋmaanii. ²² N ban boi-i maa i turin piinii, koo i tur sɔɔ fobit piinii n paaki, ²³ koo i tinnin ki n nyi dataak, koo tondaanɔ nuu ni-i?

²⁴ Tɔn, ii tumiin, ki wannin n biit nba tee linba, ki n sii tee soon nna, ki gbiint turi. ²⁵ Barmɔnpakue lebitir dudukit, naan i yeen baryanae na, ²⁶ ki dukii nan n ki piak siari, naan wouŋo da; ki bee teen ki i jiiint n mɔbona nba kaa dindann na? ²⁷ I tan saa tɔ naatɔɔte ki fit gaar kpeebii, ki kpar i yonanmõnii ki mokit. ²⁸ Gotir n numpo, n kan faar faaki. ²⁹ I mantik dukin fokit bonchiann; nyikin ki daa fa faak ki paami. I daa biirimi; n mɔk mɔnii, ³⁰ naan ki i dukii nan n faa faake. I dukii nan n kan fit bokit bonŋann nan bonbiiri.

7

¹ Nisaarik binbenj tee nan ninmõnn kunkɔnkɔnna toona nae, ki tee nan paŋ toonn na, ² ki bia tee nan daabir nba lin loon maasu boor na, ki tee nan toontunno nba tuu guu a wun gaar paauk bianjinba na. ³ Ki ŋmaarik n tuu ŋmaarik, li ki mɔk linba paak te ki n be, ki nyiok n tuu nyiok, ki li teenin parbiir. ⁴ Li-i tee ki n dɔɔr man gɔɔn yoo nba, sanyiook ki yentir yian, ki n labin nyiok na kur, ki guu lin yent. ⁵ N gbanant gbee nan nanwubaae, ki pɔr narwaka, ki mɔt nyi nara na ni. ⁶ Ki daa na saa naan ki n ki mɔk dindann, ki saa yian yian nan pek pek na.

⁷ Yennu, tiat nan n manfoor tenn waaminnae, ki n parpeenn poŋ gbenna. ⁸ Bi laatin mɔtana, naan ji kan ban lami. Li-i tee ki bi kpaanin, n sii kaa. ⁹⁻¹⁰ Ki ti tee nan sanpagbouj nba tuu penn ki yant nae, ki nisaarik tuu kpo ki ji ki jenti, ki niib nba kur tuu miu na n ji tamm u po. ¹¹ Li paak, n kan fit ki ŋmini. N wutoor doo ki li tonin, see ki n pak.

¹² Bee ki a guumi? A dukii nan n tee nyun ni bonsusoouko-o? ¹³ N dɔɔ tinj ni ki koor a man foi, ki loon fatu, a lin nyinnin gbananyekitir ni. ¹⁴ Naan fine jeentin nan damiit; ki te ki n laat yirintu, ki bia damii damibiit. ¹⁵ Fi-i chek n turu, li chee nan n gbanant-ii be parbibooru na ni. ¹⁶ N bak nan mii be n manfoor na niwa, n ji ki loon mii mɔk manfoori. Nyikimin. N binbenj ki mɔk nyɔsiati.

¹⁷ Bia paake ki nisaarik kpaan talas ki tura ni? Bia paake ki a baka be waa tuun linba po? ¹⁸ A fiitiro sanyiook ni kur, ki bia bikinto yoo kur. ¹⁹ A

kan paat a numm n paak, ki man fit nak m̄santi-i? ²⁰ Mi-i tun yanb̄ommi, n tun bee ki biir fin dansarguuro? Bee ki a jiin ki teenin jabenni? N tee jikire ki be a paaki-i? ²¹ A kan ban nyik n yanb̄omm ki chabimi-i? A kan tinin ninbaauk, maa tun kpet na paaki-i? Li kan wei ki n sii be kaauk ni ki tan sii kaa, yoo nba ki a kpaanin.

8

Bildad m̄omaan

¹ T̄on, ki Bildad, wunba tee Sua booru ni nir̄o na, jiin a: ² A saa pak li m̄obonbooru ki lin wei nlee? A m̄obona tee nan wouj nba da ki gaar nae. ³ Yennu ki lebitir barm̄onii, u ki gbaar nan wun tun linba ḡani. ⁴ A waas na sii tun yanb̄omme ki biir Yennu; li paake ki u dat bi tuba laa janib biaḡinba. ⁵ ḡaan ḡmantir ki barin Yabint Yennu. ⁶ Li-i tee ki a mantik tee niḡan̄o ki tee kasii, ḡann Yennu saa baar ki somma, ki bia fiin a ḡaak, ki li tee a paatii. ⁷ Ki m̄okint nba kur ki a koḡ na kii tee siar, li kan yekin nan linba ki Yennu saa ḡamm ki tura na.

⁸ Boin ti yeejamm nba din gar na, ki laan bi baanba din tumii bee, ⁹ kimaan bi marit wonne, ki ti ki mi siari, ki daa nba ki ti m̄ok tingbouj na paak tee nan yunyuj nae. ¹⁰ A ḡaan ki yaayoo ni yandamm na n wanna; a ḡbiint baa saa yeta linba a:

¹¹ “Gartuut kan fit set siaminba ki nyun kaa. A kan ban lar siaminba ki bakir kaa. ¹² Ki li-i tee nyun na tan f̄ōri, ḡanne tuu sint koor, ki ki kpaat jan nan bin ch̄ōr ki tun nann toonn. ¹³ Niib nba ki mi Yennu tee nan gartuut na nae; baa ki mi Yennu na, bi ki m̄ok dindanni. ¹⁴ Bi dindann tee na poruk ḡmiiuk nae. ¹⁵ Li-i tee ki bi deen poruk ḡmiiuk paak, li saa fit diaba-a? Li-i tee ki bi bib soor gunguj, li saa fit sommib ki bin seta-a?”

¹⁶ Toonbiit damm kpaatire nan m̄oot nba ki yonnu nyi li paak na, ki bia tee nan m̄oot nba tuu lat kpaab kur po na. ¹⁷ Ki bi jiina tuu lor lint tana, ki soor tann kur kenken, ¹⁸ ḡaan fi-i jikii ḡabirir, soḡ ji kan ban bann nan li bo see lenji. ¹⁹ Nn, kpinkpammuk nba kur ki toonbiit damm m̄oke na, nigamme ji tuu baar ki gaar bi setu.

²⁰ ḡaan Yennu kan ban nyik binba waau fanu na, koo ki tur toonbiit damm na sommiri. ²¹ U saa te ki a la laat, ki bia hoot, ²² ḡaan te fei n di damm nba ki loon a maan na, ki tondamm na ḡei saa boont.

Job m̄omaan

9

¹ Ki Job jiin a: ² N mi nan linba na tee barm̄oniie, ḡaan nisaarik saa teen nlee kii be fanu Yennu t̄ōnni? ³ Nlee ki nir̄o saa fit n̄oi nan̄o m̄onīoku? U saa fit boi buboit tusir, ki soḡ kan fit jiin li siar. ⁴ Yennu mantik sub, ki bia m̄ok paḡ; ki nisaarik kan fit took̄o. ⁵ Ki u chari jojaana ḡaan ki ki beerib, ki biirib nan u wutoor. ⁶ Yennu-e te ki tin̄ jekin, ki ḡakin jaantarii nba dia tingbouj na. ⁷ U saa fit ḡōr yonnu ki u kan do, ki bia ḡōr ḡmaabira ki bi kan yent nyiok. ⁸ Soḡ ki somm Yennu ki u lat sanpagbanti, koo ki somm̄o ki u ḡmaat nyun ni bonsusoouk paaki. ⁹ ḡōe nan ḡmaabira ki j̄onn sanpaapo, ki nan ḡmaabira nba ki bi yib Wouj nan B̄ok na, ki bia nan ḡmaalore, nan naanyujmaarik, nan ḡmaabira nba be niiditu po na. ¹⁰ Ti kan fit bann toonjaana nba ki u tuun na paak, ki u bakitnauj toona ki m̄ok terik.

11 Yennu-i gaar n boor, njaan n kan fit lau. 12 U jikit waa loon linbae, ki soo kan fit gooro, ki bia ki fit boio a, "A tuun bee na?" 13 Yennu wutoor-i doo, li ki maakit, ki biir u datai nba sommit nyun ni bonsusooouk Rahab ki u ki saak u mɔb. 14 Li paak, n saa la mɔbona lee, ki tur Yennu gatu? 15 N ki tuun biiti, njaan maa saa tun linba tee ki man miar Yennu, wunba tee n buut daano na, ninbatinu poe. 16 Li-i tee ki u te ki n pak n maan lek, njaan n kan teen yada nan u saa gbiint ki turimi. 17 U tuun wonpaaruk, ki li fibitin, ki teenin dan, njaan ki li ki mɔk paak nan waama.

18 U kan te man foi, ki gbeen n binbenj nan tont. 19 N saa fit mab nɔɔ Yennu-u? N jiiu ki saan nana buut boori-i? Soɔ saa fit te ki wun saana-a? 20 N ki biir siari, ki tee nimɔno, njaan n mɔbona nyi ki tee nan n biir nae, ki linba kur ki n pak, ki li biirin. 21-22 N ki biir siari. N baka kaa linba tuunin na; ki n manfoor benu ni ki man turin. Li ki daami; taa biir koo taa ki biiri, Yennu saa boontita. 23 Ninjano-i kpir kpo, Yennu tuu laae. 24 Yennu-e jii durinya na ki tur toonbiit damm. Nɔɔe te ki barbuura na jɔɔn. Ki li-i kii tee Yennu-i kaa teeni, nmee teeni?

25 N daa na baate yian yian, ki li yenn koo gbaa ki njan. 26 N manfoor tiine yian yian nan burgbetir nba mantik tiin na, ki saa yian yian nan baakir nba tuu laan a wun soor wej na. 27-28 Ki mi-i laa mɔmiin, ki koor a man tamm n gbanantont na po yoo nba, n daamii na kur tuu jen ki jeentime. N mi nan Yennu-e bu n buut ki biirin. 29 Waa ponj bu ki biirima na, bia paake ki li sii daamiimi? 30 Cheeb kaa ki saa fit wuur n yanbɔmmi. 31 Yennu-e lun bootuk nba mɔk jakint ni, ki n liant gbaa tiinin fei. 32 Yennu-i bonii tee nisaarik, n bo saa turɔ gatuwa; ki ti bo saa jii leeb ki saan buut boor, ki saa pak ti konn po. 33 Njaan soɔ kaa ki saa set ti sinsuuk ni; soɔ kaa ki saa bu min nan Yennu maami. 34 Yennu, nyikin ki daa daar n tubiri. Nyintin yanputuk ni. 35 N ki tiin janmaanii. N yaa man pake, kimaan n mi n mɔj par ni.

10

1 N bak nan n manfoor benuwa. Gbiintir n parbiir maan na. 2 Yennu, a daa biirimi. Betirin n bonkpetir nba tee linba. 3 Li mana nan fin te ki n di fara-a? A saa biir a tiɔn nba nan linbawa, ki laa mɔmiin toonbiit damm lora paaki-i? 4 A laat bona nan nisaarik na-a? 5 A manfoor jin nan ti yara nae-e? 6 Tɔn, ki bee paake ki a waa fiitir n yanbɔmm kura, ki waa beerin biit nba kur ki n tun ni? 7 A mi nan n ki biir, ki soɔ kan fit fatin a nuu ni.

8 A jii a niie ki namin, ki nii marje bia biirin motana na. 9 Tiat nan a jii nɔɔonne ki namin; ki a ji yaa a nannime ki man nmat kpant tanbiinii-i? 10 Fine tur n baa panj ki u marin, fine te ki n kpaat n naa poor ni. 11 Fine nan n gbanant, ki kɔɔn kpaba nan jiina, ki jii gbananbɔn nan nanbɔna ki dɔkin kpaba na paak. 12 Fine turin manfoor nan lomm nba kaa gbennu, ki a gotu nae dian, ki n mɔk manfoor. 13 Ki n ji mi motana nan a bɔr lorin a fan turin danje. 14 Ki a diitirin, a fan laan n saa tun kpeti, ki lin te ki a yêt ki kan nyik chabin. 15 Mi-i tun ki kpet yoo nba, biak be n paak, njaan mi-i tun linba njan yoo nba, n kan la paku. N be ninbaatire, ki fei piinima. 16 Li-i tee ki n lek la nyannu, a tuu waa beerin nan yanbɔr nba tuu waa nant a wun soor nae. A tuu tun bakitnaunj toonae a lin turin dan. 17 A yoo mɔk siara damme ki bi biirin, ki a wutoor do n paak ki pukii, ki a lorin lorpaana nba saa lekin.

¹⁸ Yennu, bee paake ki a te ki bi marimi? N din bo saa fit kpo, ki sɔɔ daa ki lami. ¹⁹ Mi-i din bo nyii poor ni ki saan kaaok ni yياما, li bo sii ŋan ki gar maa be na. ²⁰ N manfoor ki per gbennu-u? Nyikimin. Ŋaant ki n di manu, n manfoor nba biar na ni. ²¹ N yaatire yian, ki ji kan ban jeni. N saa tiŋ nba tee bunbɔncheenn na nie, ²² ki tee tiŋ nba gbee nan bunbɔnn nan dindankɔŋir nan ŋmatir, ki yentu na gbaa tee bunbɔnn.

Sofar mɔmaan

11

¹ Tɔn, ki Sofar wunba tee Naama booru ni nirɔ na jiin a: ² Mɔbona na kur sii fit nyi, ki jiinu daa jiinta-a? Machiɔŋ kan fit tur nirɔ mɔnii. ³ Job, a dukii ti kan fit tura gatue-e? A baryana na saa fit te ki ti ŋmina-a? ⁴ A want a mɔŋ nan faa piak linba kur tee barmɔniie, ki want a mɔŋ nan a tee popeenn daanɔ Yennu boor. ⁵ N sunman ki Yennu n bo tura gatu. ⁶ U saa beta nan bonbɔrkara bonchiann be yanfoon ni; ki bonyena be ki mantik sumii ki gar nisaarik bannuwa. Yennu-e daar a tubir ki li ki jan waa bo saa dat a tubir bianjinba.

⁷ A saa fit bann Yennu yaarlituk toona nan u yabint nan yiikoo nba teewa-a? ⁸ Sanpagbouŋ na, Yennu mi li paak, ki li fɔk kaa terik nan nirɔ n baar. Yennu mi kpeentŋ, ŋaan fin ŋarin ki mi. ⁹ Yennu yabint yarin ki gar tingbouŋ na, ki bia yarin ki gar mɔkgbenir. ¹⁰ Li-i tee Yennu soora, ki saan nana a wun bu a buuti, ŋmee be ki saa fit gɔɔrɔ? ¹¹ Yennu mi niib nba ki mɔk nyɔɔt; u laat bi toonbiit kur. ¹² Bɔŋ nba kan fit mar nirɔ bianjinba na, nnae mun ki jatuk kan fit subiri.

¹³ Job, ŋaant ki a par-ii be nan Yennu, ki fii meio. ¹⁴ Nyint toonbiit nan bonkpeta nba be a ŋaak ni, ¹⁵ ki ŋamm took durinya na fanu nan parcheenn, ¹⁶ ki a tan saa tamm a daamii powa, ki li saa gar nan nyunmɔnn nba tuu gar, ki bin tamm li po na. ¹⁷ A binben ni sii yeen ki gar yonnu nba tuu nyikintir yonsuuk ni nawa, ki a binben nba be bunbɔnn ni na tan saa yent nan sanyafaar nae, ¹⁸ ki a tan sii be weriku ni, ki gbee nan dindann; ki Yennu saa guura ki tura foon. ¹⁹ Ki a tan kii tiin a datai janmaanii; ki niib bonchiann tan saa boia sommir po. ²⁰ Ŋaan tondamm na tan saa got lint ki kɔŋ bi dindann, ki bi saa la nan sɔnu kaa ki bi saa paak, ki dindanyemmir nba ki bi mɔk na tee kuume saa baarih.

Job mɔmaan

12

¹ Ki Job jiin a: ² Nn, yimme piak ki teen niib. Li-i tee ki i kpo, yanfoon mun saa kpoe. ³ Ŋaan n mɔk yan nan yaa mɔk nae. I ki cheemi. Sɔɔ kur mi linba kur ki i yet na. ⁴ Ki n yɔɔsnba gbaa laan mɔtana. Bi laame, ŋaan ki n be fanu, ki ki mɔk bisiat; yosau din be ki Yennu gat n miaru. ⁵ Yaa ki mɔk daamii nae, ki i laan, ki liat nirɔ nba yaa wun baa na. ⁶ Ŋaan nanyukii nan binba ki mi Yennu na be parmaasir nie, ki bi yennii tee panii nba ki bi mɔk na.

⁷ Nɔɔnii nan bonkobit gbaa, ŋaan bi mɔk linba ki bi saa fit wanna. ⁸ Boin bonfoa nba be tingbouŋ na paak, nan nyun ni bonfoa na, ki bin tura yanfoon. ⁹ Bi kura mi nan Yennu jii u yiikooe ki namm. ¹⁰ Yennu-e ŋmakitir u naamii manfoa; ki nisaarik kur manfoor be ŋɔɔ Yennu yiikoo ni. ¹¹ A lamm nba bant jeet manu bianjinba na, nnae ki a tuba gbia maan.

12-13 Nikpera mək yanfoon, ɲaan Yennu-e mək yanfoon nan paɲ. Nikpera sub, ɲaan Yennu sub ki mək paɲ ki tuun u toona. 14 Li-i tee ki Yennu bet yoo nba, ɲmee be ki saa fit ɲamm maa? ki ɲmee bia saa fit fat daano nba ki Yennu kɔɔɔɔ dansariki? 15 Yennu-i soor saak yoo nba, yonkoonin tuu baare, ki wuu tani ɲaa saak yoo nba, nyunmɔnn n pubir. 16 Yennu paar, ki nyant yoo kur; ki binba ki bi kpannib na, nan kpinkpanni damm kur be u paɲ nie. 17 U nyint doo diara yanfoon, ki bia te tɔɔndamm na tuun nan jatit na. 18 U liatir kpanbara, ki teeb yommii. 19 U sikint mannteeb nan niib nba be paɲ ni. 20 Ki kpaanteeb nba ki niib teemm yada na, ki u loont bi mɔi, ki nyint nikpera na yanfoon. 21 Ki binba be paɲ ni na, ki u dintib fei, ki bia ɲɔi doo diara yiikoo, 22 ki te yentu saa bunbɔnn nba naan kpeentij na ni. 23 U teen digbana paɲ nan yabint, ɲaan u tuu tan te ki bin nyannibe ki bia biirib, 24 ki te digbana tɔɔndamm na kpantir jatit, ki te li ɲmatib, ki bi lin lintir 25 ki turin bunbɔnn ni, ki lian nan dayibira na.

13

1-2 Yaa piak linba kur, n ban gbata, n bann li kur paaka. N sub nan yaa sub nae. I ki cheemi. 3 Min nan Yennu-e mək maan, li ki tee min nan yimm kaa; n loon man jii n maame ki pak nano. 4 I dɔkint yaa ki mi linba nae nan fai; i tee nan tebira nba kan fit teb sɔɔ nae. 5 Ii ɲmin ki daa yeen siar, ki sɔɔe n tan dukin nan i mək yan.

6 Gbiintir mii piak n maan yoo nba. 7 Bee ki i fa faaki? I dukii nan i faak na saa somm Yennuwa-a? 8 I koor a yin pak sommɔe-e? I yaa yin pak ki sommɔ buut boore-e? 9 Li-i tee ki Yennu goti sirrr; u saa la bonɲansiar i niwa-a? I dukii a i saa fit kpann Yennu nan yaa kpann nisaarii bianɲinba nae-e? 10 I lukitin lek bɔre, ɲaan u saa yakii naniwa, 11 ki u paɲ nae saa kɔɔni jijeet. 12 I barjokit na ki mək nyɔɔt nan tanpent nae; ki i mɔniat na ki mək paɲ nan kpiaruk na. 13 Nminin man, ɲaan turin yiar ki man pak, ki laan li joontu nba lek sii tee bianɲinba.

14 N teen siir nan man chibin n saanmaɲa. 15 N dindann kur bota, Yennu-i jikii kpiin, bee saa teeni? N saa pak n maan ki turɔe. 16 Li pasiar n parcheenn nae tan saa tinnin, kimaan nibiiuk kaa ki saa fit set Yennu tɔɔni. 17 Li paak, gbiintir ki la n maan na paak. 18 N teen siir nan man pak n mɔmaama, kimaan n mi nan n mək mɔni.

19 Yennu, a baat a fan pak ki biirime-e? Li-i tee ki a tun nna, n teen siir nan mii ɲmin, ɲaan kpo. 20 Naant man boi bona ɲanlee po, ki a sak nanin, ki n ji kii koor a mii boriiani: 21 nyilkin ki daa daar n tubir, ki bia daa te ki janmaanii kpimi.

22 Yennu, pakin sinsinn, ki man tur gatu, koo ki a ɲaan man pak, ɲaan ki a turin gatu. 23 N yanbomm tee bee? N tun bee ki biirani? N biit tee bee ki a bu nanimi?

24 Bee paake ki a tiin bɔrimi? Bee paake ki a ɲmanɲitin nan n tee dataak na? 25 A koor a fan jeenime-e? N tee nan tutuuk nae, ki a lekin kinkak-koonne.

26 Bee ki a biirin toonbilankant tumu paaki, hali nan toonbiit nba ki n din tun bisin niɲa na? 27 Ki a baan jarit n taa ni, ki gorii taanmaatir nba kur ki n ɲmaan, ki fiitir n taanmant. 28 Ki li paak, ki n but but nan dadutinn na, ki bia tee nan tintɔok tɔɔ liatgbakitik na.

14

¹ Nisaarik daa tee waaminnae ki gbee nan daamii. ² Ti kpaatire, ki suur yian yian nan tipuuk na. Ti boore nan yunyuy nba boor bianjinba na. ³ Yennu, a saa gotin koo ki sennin ki bu n buuta-a? ⁴ Bonnjansiar ki fit nyi linba ki yeen ni. ⁵ Yennu daan senn nisaarik manfoor ki jaj u nmaarii kann nba tee-e, ki u kan fit yakir. ⁶ Lekin a numm njaan nyiko; njaant ki wuu be u binbenpaarir ni, li-i tee ki u saa fit.

⁷ Bi-i choo tiik ki lu, njaan dindann be u paak, u tuu jen u manfoor nie ki kpaatir. ⁸ U jiina-i lekii kpet bianjinba, ki u nyakir na kpo tinj ni, ⁹ wuu laat nyun, u tan saa binte nan tipaan na. ¹⁰ Njaan nisaarik tuu kpoe, ki u joontu kure na; ki wuu kpo, u ji be lee?

¹¹ Kpenii nba jit ki ki puub bianjinba, ki moka koor na, ¹² nnae mun ki niib kpen, ki ji ki fi. Bi kan ban fir durinya na ni, bi kan ban yerik bi goon ni.

¹³ N sunman ki a borin kpeentije, ki njaan ki mii bor lenj ki saa tuu yoo nba ki a wutoor saa maak, ki a ji senn yoo, ki tan tiar n po. ¹⁴ Niro-i kpo, u saa fit jen u manfoor niwa-a? Njaan min saa guur ki la yoo nba nane, ki guur nan daamii yoo na nba tan saa gbenn. ¹⁵ Ki a ji kii yiinin, man toon, ki a sii mok parpeenn nanin, min nba tee a naamii na. ¹⁶ Ki a sii gorii taanmaatir nba kur ki n nmaan, njaan a kan kan n toonbiiti; ¹⁷ ki a saa nyik chabin, ki tamm n biit po, ki saa piin biit nba kur ki n tun.

¹⁸ Yoo baate ki jojaana tan saa bet baa, ki tanpiit n chat. ¹⁹ Nyun saa lukir tana, ki sajakpera saa baa ki piar tinj; nnae ki a biir nisaarik dindann, u manfoor po. ²⁰ Ki a tuu nyann niro, ki yaato ki u ji ki be, ki u numm tuu gbitik kuun ni. ²¹ Ki u waas tuu tan la baakir, njaan ki u ki bant, koo u waas na-i dii fei, ki bi ki kumii. ²² U tuu kpan bant u moŋ gbanantont nan u ninbadudukit na kooe.

15

¹ Ki Elifas nba nyii Temann doo ni na jiin a: ² Mayana, Job, mayana. ³ Yandaansoo ki be ki saa pak nan faa yeen bianjinba na, koo ki pak somm u moŋ nan mɔbon-yana nba na. ⁴ Li-i tee ki a bo fit, soo kaa ki bo saa tin Yennu janmaanii; soo kaa ki bo saa miar Yennu. ⁵ Faa yeen linba na, njaane want faa tee nibiiuk bianjinba; a koore a fan doŋin a moŋ nan yan mɔbona. ⁶ Li ki kpaa talas ki man pak biirani; mɔbona nba kur ki a pak na, li poŋ biirawa.

⁷ A dukii nan fine tee sinsinn niro nba ki bi mari-i? Yennu nba din nan jojaana na, a din be-e? ⁸ A din gbia lora nba ki Yennu lorimi-i? Yanfoon tee a kuukoo yare-e? ⁹ Siar kaa ki a mir, njaan ki ti ki miri. ¹⁰ Ti tumii yanfoon yupeent boore, ki bi tee niib nba ki bi marib a baa liik.

¹¹ Yennu teena parmaasire, ki bee teen ki a yeeniri? Ti piak u paak nan sikin-n-moŋ mɔbonae, ¹² ki a mantik donn wutoor ki goriit nan ninŋmitik. ¹³ A donn wutoor nan Yennu-e ki piak biiro.

¹⁴ Nisaarik sii mantik tee popeenn daanowa-a? Soo sii fit be fanu nan Yennuwa-a? ¹⁵ Yennu ki teen u malaka nba na yada gbaa. Bi moŋ ki be kasii u toon ni. ¹⁶ Ki nisaarik nyu toonbiit nan li tee nyun na. Nn, nisaarik tee njabir daanoe, nisaarik ki mok nyooti.

¹⁷ Job, ji gbiintir maa mi linba. ¹⁸ Yandamm wannin barmonii maame, ki li tee baa tumii linba bi yeejamm boor, ki bi ki nyik woonin ni maan ki

li bəri. ¹⁹ Ki boorganu din kaa bi tinj ni, ki soɔ ki be, ki saa turimm ki bin fokit nan Yennu.

²⁰ Nibiiuk nba diin leeb sii be wahala nie, u manfoor ni kur. ²¹ Janmaansooruk fuut tan sii mo u tuba ni, ki fat-teeb tan saa leko yoo nba ki u dukii nan u be u yamani na. ²² Ki u ki mok dindann nan wun nyi bunbɔnn ni, kimaan jukbanjiak guue siar po, ki saa kpiu. ²³ Ki juut guu, a bin di u gbanant. U mi nan u manfoor be darj nie; ²⁴ ki biiru tee nan kpanbar jaann na, ki guu a lin leko.

²⁵ Biiru nba na boorike baat daano nba sakin nan Yabint daano Yennu, ki piak biiru. ²⁶⁻²⁷ Ki daano manj mok garuk nan moyetuk; ki teen tub-paasuk, ki dia u naagbankɔnjir, ki took a wun kon nan Yennu.

²⁸ Nɔɔe tee joo nba kon nyann doi, ki fat ɲei nba ki li damm chiar ki nyik na, ɲaan tobe tan saa biir doi nan ɲei manj. ²⁹ U kan biar ki mokit, ki lin wei; ki linba ki u mok na kan yukiri, ki u yunyuj gbaa saa bota. ³⁰ Ki u kan fit nyi bunbɔnn ni. Ki u sii tee nan tiik nba ki muu tuu di u yiini, ki wouj n pebir li puuk ki yaat nann nae. ³¹ Li-i tee ki u mantik jatik ki teen toonbiit tumu yada, ɲann toonbiite sii tee u paauk, ³² ki u yoo n tan fit baari, u saa koore, nan yiinu nba tuu koor bianjinba na, ki ji kan ban binti. ³³ U sii tee nan tiik nba loona tuu suur bonkaa nae, ki bia sii tee nan kpan tiik nba tuu suur li puuk bianjinba na. ³⁴ Binba ki mi Yennu na tan kii mok yaaboona, ki muue tan saa di ki biir ɲei nba ki bi ɲmab ki maa na. ³⁵ Namme tee damm nba lorin toonbiit, ki bia tuun toonbiit manj, ki bi para yoo gbee nan kpinkpannii na.

Job mɔmaan

16

¹ Ki Job jiin a: ² N ban gbat mɔbona nba na booruwa, ki chekinii nba ki i teenin na tee gbanantonte. ³ I kpan yaa yii piake yoo kuri-i? I sii loon mɔbonjoontkara yoo kuri-i? ⁴ Li-i bonni tee ki i be n binberj na booru ni, ki n mun be i binberj na ni, n bo saa fit yet yaa piak linba na kurawa. N bo saa sii gumii n yure nan subinii, ki pak nani mɔbona bonchiann. ⁵ N bo saa chekini nan kpaanii, ki bo sii ɲammitin piak, a lin maan i para.

⁶ ɲaan mi-i yet siari, li ki sommitin; ki li-i tee ki n ɲmini, li ki maakit n gbanantonti. ⁷ Yennu, a te ki n chɔka, ki bia te ki bi kpui n ɲaateeb. ⁸ A soorima ki tee n dataak. N tee gbouj nan kpaba kuukooe, ki niib jiiir ki li tee n toonbiit nyinin.

⁹ Ki Yennu jii wutoor ki pat patin, ki goriin nan nanj. ¹⁰ Ki niib yisimin ki see lintirin, ki pebitin tanpakii. ¹¹ Yennu-e jiin ki kubinin nibiit nuu ni. ¹² N din be parmaasir ni, ɲaan ki Yennu soor n turu ni, ki but butin ki nannin. U jii mine ki n tee jabenn, ¹³ ki yekitin peenii ki li nyi lokir kur po, ki tee peenii nba koo saatin ki teenin darj. Linba na lek, ɲaan u ki mok ninbatinu nanin. ¹⁴ U teenin darj yoo nan yoo, ki lekinin nan kunkonkonno na. ¹⁵ Ki n mo fabin ki lia liant nba tee botoot liant, ki korj dindann, ki kar tanbiinii ni, ¹⁶ ki bui, ki n ninbina tan moonn, ki faant, ¹⁷ ɲaan ki n ki tun jat-toonsiari, ki n Yenmiaru tee barmonii.

¹⁸ Tingbouj, a daa bərii wahala nba baarimi. A daa te yiinii nba ki n yi, ki li tee barmonii po na kpakint yanni. ¹⁹ Soɔ be Yendouj ni ki saa set n paak, ki pak turin. ²⁰ N yooɔnba laame, ki n nunii nyi ninnyuut, a Yennu n la. ²¹ N loon soɔ n set n paak ki barin Yennu, nan niro nba tuu barin u

yook paak bianjiba na. ²² N bina na saae, ki n ji tok sonu nba saa, njaan ki ki jent na.

17

¹ N manfoor gbennu nakina, ki n ji ki fit foi, siar ki tenn ki tee n yari, see kaaok kooe tee n yar. ² Ki n laat soo kur sarikitin bonchiann. ³ Yennu, n piak barmonii, ki a gaar n maan manj. Soo kaa ki saa fit pak sommin nan maa yeen linba na. ⁴ A dookin bi yame, ki bi ki banntii. A daa te ki bi nyantimi. ⁵ Barjara ni yet a niru koi u loo ki gaar likirii, ki u waas tan dii fara li paak. ⁶ Ki niib ji dia barjar manj motana ki piak biirin, ki baat ki sat mosant n numpo; ⁷ N parbiir na njman joonima, ki n kpinkpant nan taa koor ki tee nan moonii na. ⁸ Binba yaa bi tee ninjamm na, li jekibe, ki bi kur piak ki biirin, ki yeen a n ki tee yentinnoo kaa. ⁹ Binba dukii a bi be fanu na kpan set dukii nan bi mok moniie. ¹⁰ Li-i tee ki bi kur baar set n toonn, njaan n kan la nan bi yenokooowa mok yami.

¹¹ N daa gara, ki n lora biir; ki n dindann yaat. ¹² Njaan ki n yooonba yeen a nyok tee yonsupeej nie, ki yaa yentu naake, njaan ki n mi nan n biar bunbonn niwa. ¹³ Ki dindann nba ki n mok na tee kpeentije, ki tee siaminba ki n saa door goon, ki li tee bunbonn ni. ¹⁴ Ki n saa yiin kaaok na n baa, ki nanwuba nba moon na, ki n saa yimm n naa nan n niipoo. ¹⁵ Dindann ji be lee ki n sii daani? Nmee lari? ¹⁶ Dindann tan kan tok nanin, yoo nba ki n siik kpeentij na.

Bildad moamaan

18

¹ Ki Bildad, wunba tee Sua booru ni niru na jiin a: ² Job, i booru kii fit njmini-i? Li-i tee ki a nyik ki gbiini, ti bo saa fit pak nanawa. ³ Bee teen ki a dukii nan ti mantik jatik nan bonkobit nae? ⁴ A dont wutoor ki mantik daamii a moje. Tingbouj na saa fit door yann, a wutoor donu paaka-a? Yennu saa chat jojaana na, a lin manawa-a?

⁵ Nibiiuk muu na saa kpeena, ki li moyeruk ji kan ban di. ⁶ Ki fitir nba be u njaak ni na sii tee bunbonne. ⁷ U taakaabii tuu be fanue, njaan motana u ji gbiatire, ki u moj kpaanii na te ki u baa tinj ni. ⁸ U somm ki koo laauj ni, ki li fir u taa. ⁹ Ki baruk soor u taagbina ki diau. ¹⁰ Bi pii baruk u sonu nie, ki baruk na doo tinj ni ki be bor ni, ¹¹ ki janmaanii guu lintu, ki waa u taanmaatir kur ni.

¹² U tuu moke, njaan motana u ji be kome; ki biiru see ki guu-u sonu ni. ¹³ Ki nar yoona yat u gbanant kur po, ki te ki u kpinkpant nan taa pook, ¹⁴ ki nyinno njaak nba ki u be u yamani na ni, ki daaro a wun took kpanbar nba tee kuun na. ¹⁵ Ki muu nan sarwuuta saa di u njaak, ki lin kpanant tanpent. ¹⁶ Ki u ji saa biar ki tee nan tiik nba tuu koor nan jiinawa na. ¹⁷ Ki u sann saa bot durinya na ni, ki soo ji kan ban tiar u po. ¹⁸ Ki bi saa ber nyinno footib tinj ni, ki bia ber nyinno yentu ni, ki koono bunbonn ni. ¹⁹ Ki u kii mok yaaboona, koo tennini. ²⁰ Laa nyii yondo po ki saan tuu yonbaa po, binba kur saa gbat u biiru na po, waat saa kooob ki bin jekir nan janmaanii. ²¹ Linba nae tee toonbiit damm biiru, binba yaa baka kaa nan Yennu na.

Job moamaan

19

¹ Ki Job jiin a: ² Bee ki i mantik biir n par nan maami? ³ I sukiin yoo nan yoo, ki ki tiin fei nan yaa sukiin bianjinba na. ⁴ Mi-i lekii tun kpetiie, li biiri nlee? ⁵ I dukii nan i cheeme, ki jikit n daamii na ki sent, ki li tee n toonbiit paaki. ⁶ I ki laat nan Yennu-e tuun linba na-a? U pii baruko, a lin soorin. ⁷ Ki n pak u biiru na paak, njaan soo ki gbiint turimi; soo ki gbat mōnii nba ki n mō loon barmōnii na. ⁸ Yennu gōor n sōnuwa, ki n ji kan fit saan; u bōr n sōnu ki li be bunbōnn ni. ⁹ U jii n mōkint kur ki yaat nann na, ki biir n sann. ¹⁰ Ki u boon lokir kur po, ki njabir n dindann kur, ki nyikin a man koor ki kpo. ¹¹ Yennu donn wutoor nanin ki li saa yakira, ki dian nan n tee u dataake nan barmōnii na. ¹² U tuun kunkōnkōnna ki bi lekinin, ki gbii bunbunii ki lintir n njaak, ki guutin a bin lekin.

¹³ Yennu te ki n ninjamm yētima; ki n tee saamō ki tur binba bo mima na; ¹⁴ ki n nikpiimm nan n yōōsnba na seet n boor. ¹⁵ Binba ki n bo gaamm saauj n njaak ni na tamm n powa; ki poob nba tee n njaatoontunna na ji dian nan n tee saamō, koo boorganue na. ¹⁶ Ki mi-i yiin n toontunnō, u ki toon, mi-i lekii barimō maa wun sommin gbaa. ¹⁷ N nubiru paak n njaapoowa, ki n mōj ninjamm ki fit nakiimi. ¹⁸ Ki waas yisimin ki laan, yoo nba ki bi lan. ¹⁹ Ki n yōnanmōnii goriin ninkpianii; ki binba ki n mantik lomm na yētin; ²⁰ ki n gbananbōj laak n kpaba paak; ki li tenn waan nan n manfoor n bo gbenn.

²¹ Yimme tee n yōōsnba. Tinimin ninbaauk. Yennu nuue faa birin. ²² Bee ki i waa mukisin nan Yennu nba mukisin bianjinba na. Yaa turin parbiir bianjinba na, li ki janj-i?

²³ N sunman ki soo n bo tiar n mōbona nae, ki sōbir gbouj ni, ²⁴ koo ki bo jii sirik ki jab n mōbona na tann paak, ki lin te lii be mōkmōk nan mōkmōk. ²⁵ N mi nan n Tinntō be, ki tan saa baar tingbouj na ni li joontu, ki sommin. ²⁶ Yiaru-i lekii biir n gbananbōj na, njaan n sii be n gbanant nie ki la Yennu. ²⁷ N saa lau nan n mōj ninbina, ki u ji kii tee saamō.

Ki n kōj pardōonn, kimaan yaa yet a, ²⁸ “Nlee ki ti saa teenō tonti-i?” Ki i kpaan yaa saa jii linba ki nyiirin ki lekin. ²⁹ Mōtana i ji tin jukbanjiak na janmaanii, kimaan yanbōmm paak ki Yennu saa donn wutoor, ki jii u jukbanjiak na ki dat niib tuba, ki li saa te yin bann nan soo be ki tee buut daano.

Sofar mōmaan

20

¹ Ki Sofar, wunba tee Naama booru ni nirō na jiin a: ² Job, a nmat n yame, njaan n mōk sukuru ki saa tura gatu. ³ Faa yet linba na tee sukite, njaan n mi maa saa jiina bianjinba.

⁴ Barmōnii, a mi nan laa nyii yaayoo ni, yoo nba ki Yennu din nan nisaarik tij na paak ki tan tuu mōtana, ⁵ nibiiuk ki ban mōk parpeenn ki li yukii. ⁶ Ki u dont-n-mōj saa fit kpaat ki tuut sanpaak, ki u yur siit sanpagbant, ⁷ njaan u tan saa bote nan tanbiinii na, ki binba tuu miuwa na ji sii birise nan waa saan saminba. ⁸ U saa bote nan damiit na, koo nan faa tuu la yirintu bianjinba nyiōk na, ki soo ji kan ban lau. ⁹ Ki u saa yaat saminba ki u tuu kōo na, ki bot. ¹⁰ Ki u waas tan saa jiin waa fat linba nandamm boor na. ¹¹ U gbanant tuu paane, ki mōk parj, njaan li kan yukiri ki li saa kpan tanbiinii.

12-13 Toonbiit tumu mantik man ki turo, ki u tent siar u mob ni, a li manu n manjo. 14 Naan jeet na tuu toje u poor ni, ki toj ki tee nan lobii nba tee bianjinba. 15 Nibiiuk tuu tan wukit mokint nba ki u jan nae; Yennu-e tuu tan nyinnir, wuu lekii nakir u poor ni. 16 Nibiiuk nba nak linba tee nan lobii nae, li kpiue nan waatouj nba junt ki kpi bianjinba na. 17 U kii be u manfoor ni ki tan la kpan nba sii puub nan moka na, koo ki la naabiin nan siat puub nan kpenii na. 18 U tan saa jii waa tun la linba kure ki tur; ki tan kii mok yaak nba saa di u mokint na, 19 kimaan u tuu diin nandamm nae, ki bi be fara ni, ki bia fiar jei nba ki leeb maa na. 20 Ki siar ki kpeent u nianchiouj na. 21 Wuu dii yoo nba, siar ki tenti. Motana, u mokint gbennue na. 22 U mokint na nba yab bianjinba na, naan ninbaatir saa baarɔ ki biirɔ. 23 Naant ki wuu di linba kur ki u loon. Yennu saa donn wutobiir ki dat u tubir. 24 Yoo nba ki u koor a wun chiar nyi kutbin jukbanjiak ni na, kutmont torbanne saa yeko ki birɔ. 25 Ki peenii na daat saa nmuu saar u gbanant, ki li mɔporimii nba nmuu siaminba na, son sii nyi lej, ki u yan saa put, ki janmaanii n sooro. 26 Ki linba kur ki u mok na saa biir; muu nba ki nirɔ ki joo na saa di nɔɔ nan u naateeb kur. 27 Sanpaake fiitir joo na toonbiit, ki tingbouj na di siara ki biirɔ. 28 Ki u mokint na kur saa biir, yoo nba ki Yennu wutoor saa do na.

29 Linba nae tee nibiit nyoot, ki tee joontu nba ki Yennu sennib.

Job mɔmaan

21

1 Ki Job jiiin a: 2 Gbiintir maa yeen linba na, li tee pardɔɔnn maan nba ki n boi-i li poe. 3 Ii turin yaak ki man pak, ki mi-i pak gbenn yoo nba, yi-looni, i saa fit mia i mɔi.

4 N ki kon nan nisaarii kaa, n mi linba paake ki n ki mok sukuru. 5 Gotirin man. Nna ki jan nan yii goriin jia-a nan janmaanii-i? 6 Mi-i tanji dakin linba teenin na yoo nba, janmaanii nan jijekit tuu soorime.

7 Bee teen ki Yennu te toonbiit damm be bi manfoa ni, ki tuu tan kpet, ki bia mokitiri? 8 Bi mok waas nan yaaboona, ki be bi manfoa ni ki laatib ki bi kpaatir. 9 Yennu ki te bonbiir baat bi jei paaki, bi ki ban be ki janmaanii mokibi. 10 Nn, bi bonkobit kur pote, ki maar bonbis, naan ki ki laat daamii. 11 Toonbiit damm na waas lin ki jerime nan pabis na, 12 ki bia waa konn nan naagbai monii waak. 13 Toonbiit damm be bi manfoa ni nan parmaasire, ki tuu tan kpo soon nna, ki daamii kaa.

14 Toonbiit damm na beer Yennu a wun nyikib. Bi ki loon bin bann Yennu sonii. 15 Bi dukii nan li ki kpaatir talas nan bin wei Yennu, koo li ki mok nyoot nan bin miarɔ. 16 Bi yeen nan bi tiorj pan paake ki bi mokitir, naan bi mɔj dudukit nba ki bi dukii na, n kan saki.

17 Taar munjaae ki Yennu donn wutoor, ki te biiru nan bunbɔnn baar toonbiit damm paak a wun dat bi tuba? 18 Taar munjaae ki u pebirib nan wonpaaruk nba tuu yat mɔpont, koo nan bianjinba ki wonpaaruk tuu pebir tanbiinii ki yaat nann na?

19 Ki i yeen nan Yennu daar bik tubir, u baa toonbiit paake. Aaii. Naant Yennu n dat toonbiit damm na tiorj tuba. Naant ki wun tun nna ki lin wann nan li tee bi tiorj toonbiit paake. 20 Naant ki toonbiit damm na n gaar bi mɔj tubdatu; naant ki bin la Yabint Yennu wutoor tonu. 21 Li-i tee ki nirɔ manfoor gbenn yoo nba, u baka tuu mantik be u waas po nan bi

mok parpeenni-i? ²² Nisaarik saa fit tur Yennu nba dia yent damm nba tee yiikoo damm na kpaaniwa-a?

²³⁻²⁴ Nisiab tuu be ki mok laafia ki saa tuu daar nba ki bi saa kpo na; ki bi tuu kpo nan parpeenn, ki kpenn dafur, ki be gbananjant ni. ²⁵ Nisiab mun tuu be ki parpeenn kaa nan waama; bi tuu be bi manfoa ni, ki tan kpo nan parbiire. ²⁶ Nnaan bi kur lek tuu tan kpo ki bin piibe, ki nanwuba n koo bi kur.

²⁷ N mi dudukbiit nba ki i mok ki jiin n po na. ²⁸ Ki i boi a, "Nijaann nba na njaak be lee motana? joo nba tuu tuun toonbiit na." ²⁹ I tuu ki piak nan bonsunsommiti-i? I mi labaar nba ki bi tuu piaki-i? ³⁰ Daar nba ki Yennu wutoor tuu do ki wun dat niib tuba na, toonbiit daanoe tuu tan foon. ³¹ Soo kaa ki saa fit pak biir toonbiit daano, koo ki pa jiino waa tun linba kur. ³² Yoo nba ki bi tuu jiuu saa nana kaat ni, ki saa biru kaauk ni na, niibe tuu guu u kaauk na. ³³ Niib tusaee tuu be u kupiinu ni, ki tant tuu tan paan u paak soon nna.

³⁴ Ki yimm, ki i koor a yin maan n par nan baryana. Gatu nba ki i teenin na kur tee faake.

22

Labafaant taar muntaa (22.1-27.23)

Elifas moomaan

¹ Ki Elifas nba nyii Temann doo ni na jiin a: ² Nisoo be-e, halii nan binba mantik tee subindamm nawa, bi soo be ki mok nyoot Yennu boori-i? ³ A toonjana mok nyoot Yennu boori, koo faa be niyantini binberj na mok sommir ki teeno-o? ⁴ Li ki tee faa mantik waa Yennu na paak kaa, ki u yakii nana, ki bu a buuti. ⁵ Aaai, faa mantik biir na paake; li tee toonbiit nba kur ki a tun na paake. ⁶ Faa saa te ki a ninja n pa likirii ki jiina na, ki a ji gaar u liant njan nyiko yann, ki u ki mok waa saa lia linba. ⁷ A yet, ki ki tur binba bak na nyun, ki bia yet ki ki dinn binba ki kon mokib na. ⁸ Ki a jii yiikoo nan panj ki fat tij na kur. ⁹ Li ki tee a yet fan somm pakoi kuukoo kaa, njan a bia fat kpeebii bona ki njanjitib. ¹⁰ Nanne teen ki bootit lintu, ki a ji gbee nan janmaanii. ¹¹ Ki li mantik bon, ki a kan fit la, ki nyunmannon piina.

¹² Yennu ki be Yendouj ni kaawa-a? Ki njaabira na be sanpaapo, njan ki u gorii sikint bi paaki. ¹³ Njan ki i bia lek boi a, "Yennu mi bee? U buu sanpagbant nie, ki tan saa teen nlee ki bu ti buuti?" ¹⁴ I dukii a sanpagbant na dokinoe, ki u lin somm sanpaapo ki ki laati.

¹⁵ A loon fan somm sonjot nba ki toonbiit damm yoo tokii nae-e? ¹⁶ Nyunmannon diibe yama, njan ki bi yoo daa ki baari. ¹⁷ Namme tee niib nba yet Yennu, njan dukii nan u kan fit teenib siar na. ¹⁸ Yennu nae lek te ki bi mokitir. N ji ki fit bann toonbiit damm na dudukit nba tee. ¹⁹ Nijsamm na kpmme, ki binba ki tuun biit na laa, yoo nba ki bi la toonbiit damm na laat tubdatu. ²⁰ Barmonii, Yennu biir ti datai nae, ki muu dii biir bi mokint a.

²¹ Li paak, Job, manjit nan Yennu, ki nyik, ki daa nyiiru nan u tee a dataake na; li-i tee ki a tun nna, njan u saa teen piisin a paaka. ²² A gaar u wannu nba ki u teen; ki teen u maan na a par ni. ²³ Nn, a sikin a moj ki jen Yennu boor, ki nyinn toonbiit nba kur tuun a njaak ni. ²⁴ Lubin a

salima na, ki lu a salima nba njan na kpenkoouj na tanbiinii ni. ²⁵ Naant ki Yabint Yennu-ii tee a salimmōna nan salimpeena, kii kpek kii guua. ²⁶ Ki a sii yoo tee Yennu yada, ki bia bann nan njooe tee a parmaasir nyakir. ²⁷ Yoo nba ki a miarɔ, u saa tura gatu, ki a mun sii dia mōsonn nba ki a lor nana. ²⁸ Ki a saa nyann linba kur ki a tuun, ki yentu sii yentir a sōnu ni. ²⁹ Yennu-e sikint karinbaandaano, njan tint sikin-n-mɔn daano. ³⁰ U saa fat nyinna, li-i tee ki a ki tun kpet, njan tuun linba njan.

Job mōmaan

23

¹ Ki Job jiin a: ² N bia lek daa yēene, ki jikit n daamii ki beer Yennu. N kan fit nyik ki daa kurii. ³ N sunman ki n bo mi maa saa lomɔ siaminba, kii mi maa saa tɔkin sian ki saan u boor. ⁴ N bo saa jii n daamiie ki turɔ, ki noi mōniok kur a lin sommin. ⁵ N loon man bann linba ki u saa yete, nan waa saa turin gatu bianjinba. ⁶ Yennu saa jii u panj na kur ki kɔn nanima-a? Aaii, u saa gbiint ki turime, li-i tee ki n pak. ⁷ N tee ninjanɔe, n saa fit pak nan Yennu-wa; ki u saa njan yann nan n ki mɔk biiti.

⁸ N lon Yennu yondo po, njan ki u kaa lerj, ki bia lomɔ yonbaa po, ki ki lau. ⁹ Yennu be u toona ni niiganj po nan niidiitu po, njan ki n bia lek ki lau. ¹⁰ Njan Yennu mi taarjmaatir nba kur ki n nmaa. Li-i tee ki u bikinin, u saa la nan n yeene. ¹¹ N waa sōnu nba ki u gann na nan barmōnii, ki ki turin siar po.

¹² N yoo tuun linba ki Yennu senn nae. N tuun waa loon bianjinbae; n ki tuun n mɔn nba loon bianjinba kaa.

¹³ Yennu ki ban lebitir. Sɔɔ kaa ki saa fit kɔn nana, koo ki gɔɔr waa loon wun tun linba. ¹⁴ U saa gbeen waa lor a wun tun linba ki turima; lor manj tee u lora nba ki u mɔk na yenne; ¹⁵ li paak teen mi-i dukin linba na kur po, ki n jekir ki tiino jarjmaanii. ¹⁶ Yabint Yennu te ki n parcheenn bot, ki li kɔɔnin jijeet. ¹⁷ Njan bunbɔnn na kan fit te ki n nmini, bunbɔncheenn nba dɔɔk n numpo na.

24

¹ Bee teen Yennu ki senn buut daar nan li yoo ki tur binba waau na, ki bia bu buut ki turib bi mōnii?

² Ki niib chari tinj terii tana, a bin gaar tinii ki pukin; ki jaan pei ki pukiib bi mɔn pei po. ³ Bi njaab bonii nba tee kpeebii yara, ki bia gaan pakɔi naakookii ki sent pana nba ki pakɔi dii na paak. ⁴ Bi fiar nandamm ki miinib bi mōnii, ki mukis talasdammm ki bi tiin bɔrii.

⁵ Li paak ki nandamm na ji kpaan jeet kunkoouk paak nan bɔnii na, ki siar boor ji kaa ki bi saa lon jeet ki tur bi waasi. ⁶ Ki li kpaab talas nan bii jaan jeet, siab kpaant ni, ki bia pɔ lɔɔna, toonbiit dammm kpaant ni. ⁷ Ki bi dɔɔ gɔɔnt nyiok yann, ki ki mɔk baa pin linba; bi ki mɔk siar ki pin waati.

⁸ Ki saak nba baa jɔɔt ni na matikitib, ki bi tikii tanfiat ni a bin gur.

⁹ Ki toonbiit dammm na jikit waas nba ki bi baanba kaa na, ki teeb yommii, ki gaan nandamm waas ki sent pana nba ki njam nandamm dii na paak.

¹⁰ Ki nandamm na nyi yann, ki ki mɔk liant nba ki bi saa lia, ki jaan jeet, njan lin kon, ¹¹ ki to kpai ki war kpan, ki nmakii daan tilɔɔna ki tee daan, njan ki nyunyukuru mɔkib. ¹² Ki doo na ni, binba la daniin nan binba kpenn na mɔ fabin sanpaapowa, njan Yennu ki gbiin bi miaru.

¹³ Nisiab yêtu yentu nawa; bi ki bann li paaki, ki bia ki waa laa saa siaminba po. ¹⁴ Ki nikpiiruk tuu fiir sanyafaar ki saan kpi nandamm, ki nyiok ki u tee nanyuko. ¹⁵ Joonbaaruk tuu guu daajobonbiir n baare, ki wun dokin u numpo, a soo ji daa banto. ¹⁶ Nanyukii koo ñei ni nyioko, ñaan borii bi moñ yonnu ni, bi ki loon yentu. ¹⁷ Bi tiin yonnu ni yentu na janmaanië, ñaan bunbõnn ki mokib janmaanii.

*((Sofar mōmaan))**

¹⁸ Ki Sofar jiin a: Nyunmõnn tuu tan di toonbiit daanoe, ki tij nba tee u yar na, Yennu mōtont be li paak; ki u ji kan ban saan ki tun u kpaab na ni. ¹⁹ Bianjinba waruk nan yonkoonin tuu koor marin na, nnae mun ki yanbõndaano tuu tan bot tij na ni. ²⁰ Ki u naa gbaa ji ki tian u po, ki nanwuba tuu moou, ki biirõ nan tibaauñ na. ²¹ Li tuu baar nna, kimaan waa tuu ñmanjit pakoi na, ki bia ki mok ninbatinu nan kanmata na paak. ²² Yennu tuu jii u pañe ki biir nijaana; Yennu tuu tume, ki toonbiit daano n kpo. ²³ Yennu saa fit te ki u be u yamani, ñaan ki u ninbina paa u paak yoo kur. ²⁴ Toonbiit daano mokituk ki wei, ñaan u tuu tan koore nan mōot na, ki bia koor nan kinkakir nba ki bi tuu choo na. ²⁵ Soo be ki saa fit noi nan linba na ki tee nna-a? Soo be ki saa fit pak nan n mōmaan na ki tee barmõni-i?

Bildad mōmaan

25

¹ Ki Bildad, wunba tee Sua booru ni nirõ na jiin a: ² Yennu-e mok yikoo, li ñan ki ti kur n tinõ janmaanii; u te ki parmaasir be yendouñ ni. ³ Soo be ki saa fit kan malakanba, binba tuun u boor nawa-a? Siar boor be ki yabint Yennu yentu na ki yentir lenji-i? ⁴ Soo sii fit be fanu koo ki yeen Yennu boora-a? ⁵ Nmaarik yentu koo ñmaabira yentu gbaa, li ki yeen Yennu boori, ⁶ ñma ji boi nisaariki, wunba tee nanwubir ki tee bonnumook na? Nisaarik nyoot tee bee Yennu boori?

Job mōmaan

26

¹ Ki Job jiin a: ² A mantik mok sommir nlee ki teen min janandaano nan butimoo na? ³ Nlee ki a mantik teen kpaanjanii ki biitir a bannu ki teen min jatuk na? ⁴ A dukii nan ñmee saa fit gbiint a mōmaan na kuri? Nmee somma, ki a fit pak nna?

*((Bildad mōmaan))**

⁵ Ki Bildad jiin a: Kpeemm sei nba be nyun ni, tinpõr ni na jekire. ⁶ Kpeen tij na loot yaae Yennu boor; ki siar ki dookir u boori. ⁷ Yennu-e tant sanpaak nba be niigan po na, ki jonn tingbouñ na, ki siar ki diari. ⁸ Yennu-e gbeent sanpagbouñ na nan nyun, ki diar, ki li kpiasu na ki te li puti. ⁹ Njõe lat sanpagbouñ, ki li dook ñmaarik. ¹⁰ Njõe te ki sanpaak nan mōkgbenjir chet leer, ki bia bokit yentu ki nyinnir bunbõnn ni. ¹¹ Wuu tanj ñak jaantarii nba dia sanpaak na yoo nba, ki bi damm ki jekir nan janmaanii. ¹² U pañe ki u jii ki nyann mōkgbenjir, ki bia jii u bannue ki biir mōkgbenjir ni bonsusoouk nba ki bi yiu Rahab na. ¹³ U foome te ki sanpaak yeen. U nuue kpil bonsusoouk nba tiin a wun paak na. ¹⁴ Ñaan

* **24:17** 24.17 Sofar sann kaa bi sobu ni; ñaan ti mi nan u mōmaame na. * **26:4** 26.4 Bildad sann kaa bi sobu ni; ñaan ti mi nan u mōmaame na.

linba na kur tee u paŋ na waame, ŋanne tee lokinii nba ki ti gbat. Nmee saa fit bann Yennu nba mantik mək paŋ bianjinba?

Job mōmaan

27

¹ Ki Job jiin a: ² N por Yabint Yennu nba fo na, wunba ki sak ki turin mōnii, ki te ki n binberj toŋ na sann ni, ³ Yennu nba daa turin manfoor ki n be na, ⁴ n kan ban jii n mōb ki pak bonbiir, ki n jerin bia kan ban faar faaki. ⁵ N kan yet a linba ki i piak na tee barmōnii. N sii kpan see nan n ki biir siare, ki saa tuu n kuun daar. ⁶ N sii yoo yeene nan n mək mōnii, kimaan n dudukit beerin daa kur nan n ki biir siari.

⁷ Binba kur tee n datai ki kōn nanin na, bin la tubdatu nan toonbiit damm na. ⁸ Dindann boor bee ki toonbiit damm mōki, yoo nba ki Yennu tan saa boi bi manfoor po na? ⁹ Yennu saa gbat bi mōnii, yoo nba ki daamii baariba-a? ¹⁰ Bi bo sii loon parpeenn nba ki u teemm nae, ki meio yoo kur.

¹¹ Njaant ki man wanna Yennu paŋ yabint nba tee bianjinba, ki bia kat wanna Yabint Yennu nba lor bianjinba. ¹² Njaan i poŋ la linba kur ki u tuma, ki bee teen ki i piak baryana na?

*((Sofar mōmaan))**

¹³ Ki Sofar jiin a: Yabint Yennu nba daar tondamm nan toonbiit damm tuba bianjinbae na. ¹⁴ Bi saa fit mar waas bonchiann, ŋaan bi tan saa kpi bi kur tobii nie, koo bi waas tan kii di gboot. ¹⁵ Ki binba saa tenn na, yiariiie saa kpib, ki bi pakoi tan kan mō fabin bi kuun po gbaa. ¹⁶ Toonbiit damm na tan sii mək likirii nba ki bi kan fit kan, ki bia sii mək liant bonchiann, ¹⁷ ŋaan niŋanoe tan saa liar, ki niburchimō yent u likirii maŋ. ¹⁸ Toonbiit damm na maa ŋei, ki li tee nan nanaat gbandiat nae, koo ki tee nan sukir nba ki kpaguuro be li ni na. ¹⁹ Toonbiit damm maŋ tan saa door goon ki bi mōkint na be-e, bi-i tanj fiir yoo nba, bin ji got koŋ bi mōkint maŋ. ²⁰ Jaŋmaanii tan saa kpirib nan nyunmōnn nba tuu sik bianjinba nae, ki wouj n pebirib nyio̯k ki yaat namm. ²¹ Yondo po wouj nae saa pebir ki nyinnib bi ŋei ni; ²² ki li saa da gar bi paak, ki kan tinib ninbaauk, ki bi lek sii koor a bin chiar paak. ²³ Baa sii tiin na, wouj na fuur sii waa beerib, ki jeentib nan biiru paŋ.

28

Ki jiin yanfoon dontir po

¹ Kut bootit be ki tee siaminba ki bi gbii salimpeena. Boa be ki tee siaminba ki bi ŋammi salimmōna. ² Niib gbii tinj ki nyint kut li ni, ki naan tana ki nyint kutmōnt li ni. ³ Niib gbii boot sunsunt, ki baat tinpoor ni, ki kpaan kut nba be bunbōncheenn ni, ⁴ ki li fok nan niib nba koo siaminba, koo ki fok nan siaminba ki nisaarik saa baar. Ki niib gbii kut boot-tintant, ki saa tuun lej bi kuukoo, ki tob ŋmiit ki siik bootit na ni. ⁵ Tinj nba ki jeet nyi li ni na, li tinje bia di muu tinpoor niwa. ⁶ Ki tinj na tana mək tanbinyinyira nba daauk paar, ki li tanbiinii mək salima, ⁷ ki kanbio̯k kaa ki laat sōnu nba saa kut bootit na ni. Ki juuk bia kaa ki ban yukir ki gar li paak. ⁸ Yanbōr koo bonkob-susoleeuk taar ki ban ŋmaa sōnii nba ki sōo kaa lej maŋ.

* 27:12 27.12 Sofar sann kaa bi sobu ni; ŋaan ti mi nan u mōmaame na.

⁹ Nisaarii gbii tana nba paar paake, ki gbii joot nyaka ni. ¹⁰ Baa gbii ki faa sonii tana ni na, ki bi laat tanbinyinyira nba daauk paar. ¹¹ Bi gbii ki baat kpen yur po, ki nyint linba be bor ni paanu. ¹² Naaan lia nie ki a saa la yanfoomi? Lia nie ki ti saa tumii ki banni?

¹³ Ti kan la yanfoon nisaarii boori. Soɔ ki mi li njan nan barmonii. ¹⁴ Ki mokgbeɗa nan moka nba sumii yeen a, a kan la yanfoon bi ni. ¹⁵ A kan fit jii salimpeena koo salimmɔna ki daa yanfoomi. ¹⁶ Ki salima nba njan nan tanbinyinyira nba daauk paar, njaan li nyoot kan fit yekin nan yanfoomi. ¹⁷ Li mok nyoot ki gar salima, ki bia mok nyoot ki gar salima senj, koo senj leer nba daauk paar. ¹⁸ Yanfoon nyoot yab gar tanbinyinyira nba kur be ki li daauk paara. ¹⁹ Ki tanbinyinyira nba daauk paar nan salinjana na, njaan li nyoot kan fit yekin nan yanfoon nyooti.

²⁰ Yanfoon nyi lia nie jikii? Lia nie ki ti saa tumii ki banni? ²¹ Bonfosiar kaa ki saa fit lari; nɔɔn nba lek yuuk sanpaapo na, njaan u kan fit lar. ²² Ki kuun nan biiru yeen a bi gbia bi yaee ki jii yanfoon po.

²³ Yennu kuukooe mi li sonu, ki mi siaminba ki u saa lon yanfoon, ²⁴ kimaan u laat tingbounj na kpini, ki laat linba kur be sanpagbounj na lon ni. ²⁵ Yoo nba ki Yennu din tur wouj yiikoo, ki bia bikin mokgbenjir yabint nba tee bianjinba na; ²⁶ yoo nba ki Yennu din senn sennu ki tur saak, nan satianii nba sii tokii siaminba na; ²⁷ li yooe ki u din got yanfoon, ki bikin li kpaui, ki sak nan li njan.

²⁸ Ki Yennu yet nisaarik a, “A tin min Yennu janmaanii, njanne tee yanfoon; ki bia nyik toonbiit tumu, njanne tee bannu.”

29

Job majoontik ki jii u binbej po

Job mɔmaan

¹ Ki Job piin ki nmii piak a: ² N sunman ki n binbej na bo saa nmata ki tee nan Yennu nba din guun bianjinba nae. ³ Yennu din yoo be nanin, ki teenin yentu, yoo nba ki n somm bunbɔnn ni na. ⁴ Li din tee sakir nba ni ki n mokitire, ki Yennu yookit nanin, ki tee piisin n njaak paak, ⁵ ki Yabint Yennu be nanin li yoo, ki n waas kur be n boor ki lintin. ⁶ Ki nei nan buunii teenin biin bonchiann, ki n kpan tiinii pia nan tana niɗa. ⁷ Yoo nba kur ki doo na saakab lakin, ki n saa maa n kar bi sinsuuk ni; ⁸ naasinpaauj na tuu fiir chate yoo nba ki bi lan, ki jakpera na n fiir set, ki li want nan bi chɔrimin. ⁹ Niib na tɔɔndamm tuu nm̄in fuute; ¹⁰ binba tee niɗaana na moɗ tuu nm̄ine.

¹¹ Ki binba kur lan, koo ki gbat n labaari, bi tuu piak linba nane ki jii maa tun linba po. ¹² Nandamm na-i mo yoo nba, n tuu sommibe, ki bia sommit kpeebii nba ki mok sommteeb. ¹³ Ki jab nba mantik be ninbaatir ni na piakin, ki n sommit pakoi ki bi laat fat-n-moɗ. ¹⁴ Ki n be popeenn binbej kur, ¹⁵ ki tee jooonii ninbinn, ki bia tee wobii taa. ¹⁶ N daan tee nan kpeebii baa nae, ki nyint saamm daamii ni, ¹⁷ ki biir nitont yiikoo, ki fiar binba ki bi diimm na ki nyintib bi nuu ni, ¹⁸ ki yoo dukii nan man wei n manfoor ni, ki tan kpo n njaak ni nan pardɔɔnn. ¹⁹ N daan tuu tee nan tiik nba jiina be nyun ni nae, ki bia tee nan tiik nba yiinii mei nan marin na. ²⁰ Ki soɔ kur piak ki dontirin, ki n mok paɗ yoo kur. ²¹ Ki mi-i tani kpaan kpaanii yoo nba, niib tuu nm̄ine, njaan gbiint linba ki n piak

na fanu. ²² Ki mi-i pak gbenni, ki bi ki mək siar ki pukii li paaki. ²³ Ki n mɔbona na maant bi para nan bianjinba ki kpaara tuu la saak kpafuur yoo, ki bi para mei na. ²⁴ Ki n tuu laa mɔmiin, yoo nba ki bi kɔɔ birisuk ni, ki n maanunyeen na chekintib. ²⁵ Ki n be bi tɔɔnn ki teemm ηmakita, ki gar bi tɔɔnn nan kpanbar nba tuu gar u kunkonkonna tɔɔnn bianjinba na, ki maant bi para yoo nba ki bi be parbiir ni.

30

¹ Nnaan mɔtana, jab nba ki n kperib na laame. Bi baanba mantik tuu ki mək nyɔɔt, li paake ki n tuu kan te bin somm n bɔi ki bin kpakir pei. ² Bi tuu tee jakpera nba mantik ban, ki kan fit tun toonsiar ki turime. ³ Bi mantik tuu tee nandamme, ki kon waab, ki bi ηman jiin koona nyiɔk, muuk ni, kunkoouk paak. ⁴ Bi tuu ηab tutubirae ki ηman kunkoouk paak, mantik gbetnaatunn jiina nba ki man na. ⁵ Ki sɔɔ kur beerib nan hootii, ki li tee nan bi hoot nanyukiie na. ⁶ Ki bi ji kɔɔ tanfiat ni, bootii nba ki bi gbiir jɔɔt loka ni na. ⁷ Ki bi be muuk na ni, ki beet nan bonkobit na, ki taan leeb tiuk na ni, ⁸ ki tee nan niib nba ki mək yan ki kaa nyɔɔt na, ki bi ber nyinnib tin na ni.

⁹ Mɔtana ki bi ji baat ki laan, ki n ki tee siar, ηnaan tee nilaakir bi boor, ¹⁰ ki bi sarikitin, ki dukii nan bi mantik ηan ki garime, ki lek baat ki siin mɔsant n numpo. ¹¹ Kimaan Yennu nba te ki n ban ki ki mək paɲ na, ki bi ηmat n paak nan wutobiir. ¹² Ki niib maɲ lekin nan paɲ, ki te ki n ηmat poor, ki bi koor a bin kpɪn, ¹³ ki gɔɔr maa saa bot siaminba po, ηnaan koor a bin biirin; ki sɔɔ kaa ki saa gɔɔrib. ¹⁴ Ki bi lekin loka kur po, ki baat ki tan do n yur paaka; ¹⁵ ki janmaanii soorin; ki n baakir bot nan wamaasin na, ki n məkint gar nan sanpagbouɲ na.

¹⁶ Mɔtana, n ji yaa man kpoe na, ki weriku kaa n daamii po, ¹⁷ ki n kpaba choɔn nyiɔk kur, ki n gbanant nba junt nan tont na ki maakit. ¹⁸ Ki Yennu soorin, liatir turu ni, ki ηmakir n liant ki li tor tor. ¹⁹ Ki u lun bakir ni, ki n ji tee nan tant na.

²⁰ Yennu, mi-i yiina, ηnaan a ki gat jiintin; ki mi-i bia kii miara yoo nba, a ki fiin n po. ²¹ Ki a ηmanjitin nan daamii; ki diinin nan a paɲ kur. ²² A te wouɲ pebirin, ki te wonpaaruk na lianin. ²³ N mi nan a jikitin ki saa nanin kuun boore, siaminba tee sɔɔ kur kunkunboor na. ²⁴ Bee ki a lekin jabutinji? ki u tee daanɔ nba kan fit tun siar, see wun miar ninbatinu po. ²⁵ N tuu ki mɔ sommit niib nba be daamii ni, ki bia mək ninbatinu nan talas dammi-i? ²⁶ N daan parpeenn nan yentu poe, ηnaan ki parbiir nan bunbɔnn ji baatin. ²⁷ Ki daamii nan gbananyekitir mantik gbatin, ki daar n tuu daar, ki n be daamii ni. ²⁸ Ki n be bunbɔncheenn ni, ki ki laat yonnu yentu; ki see niwor ni, ki mei sommir po. ²⁹ Ki n piak nan parbiir kunkɔr, ki li mɔniɪ tee nan mɔbɔk, koo naamioɲ nba mɔ bianjinba na. ³⁰ Ki n gbanant bɔnn, ki di muu nan gbanantouɲ. ³¹ Siaminba ki n tuu gbɪa jinjeruk nan kpinkpammuk na, mɔtana n ji gbɪa fabinii nan mɔniie leɲ.

31

¹ Ki n por kat nan n kan ban got sapaamɔ ki n niɔɲ n kɔɔu.

² Yabint Yennu yaa wun tun bee ki turiti? U yaa wun pa ki jiin nisaarik nlee, u toona paaki? ³ Yennu te ki parbiir nan biiru baat damm nba tuun

toonbiit nae. ⁴ Yennu mi linba kur ki n tuun, u laat taanmaatir nba kur ki n nmaan.

⁵ N por nan n ki ban tun bonbiiri, n bia ki ban bikin maa n kpann n leebi. ⁶ Naaant Yennu n bikinin, bonbikinkar nba njan paak, ki u saa la nan n ki tun bonkpetiri. ⁷ Ki mi-i tun ki kpetiie, koo ki te toonbiit soorin, koo ki n nii tarin jakintie, ⁸ njann ki a njan ki n jeet n biir, koo ki a njan siab n di jeet nba ki n bur na.

⁹ Li-i tee ki n niɔŋ ban koo n loo njaapoo ni, ki n bor guu-u u diiuk tammɔb ni, ¹⁰ njann ki a njan ki n njaapoo n kpant soo yoo, kii biaki doo jaloo gado paak. ¹¹ Kuume sii tee tubdatu, li toonbibooru paak. ¹² Li toonbibooru tee muu nba di ki boontire, ki li saa di linba kur ki n mɔk.

¹³ Li-i tee ki n toontunna na yeno baar nan bunburimii n boor, n tuu gbiinte ki diau fanu. ¹⁴ Li-i tee ki n ki tun nna, nlee ki n saa fit baar Yennu boori? Yennu-i tanji baar yoo nba a wun bu n buuti, n saa yet a bee? ¹⁵ Yennu nba turin manfoor na, li Yennu-e bia tur n toontunna manfoor.

¹⁶ N ki ban yet ki ki somm nandammii, n bia ki ban te ki pakoi be parbiir ni, ¹⁷ koo ki te kpeebii lin kon, njan ki min di. ¹⁸ Laa nyii n bisin ninja, n tuu diabe fanu.

¹⁹ Ki yoo nba ki n la soo be talas ni, ki namii, ki kan fit daa lianti, ²⁰ n tuu turoo liant nba ki bi luur nan pekobit nba nyii n pelook nie, ki wun ji pakin nan u par kur.

²¹ Ki li-i tee ki n ban njmab kpeebik, njan mi nan n tan saa di u monii buut boori, ²² njann n kpinkpant n konn, ki tukit nyi n bɔpiat ni. ²³ N kan ban tun li toonbiit booru, kimaan n tiin Yennu tubdatu janmaanii.

²⁴ Ki li-i tee ki n tuu maa salima paak, koo ki yet salima man a, "Fine tee n fat-too," ²⁵ koo ki piak dont n moŋ, n mɔkint na paaki, ²⁶ koo ki ban jiant yonnu, u yentu na paaki, koo ki jiant njmaarik u njant na paaki, ²⁷ a lin te ki n par n chɔrimm, koo ki turib baakiri, ²⁸ njann yanbonboorik na tubdatu-ii tee kuun; kimaan maa yet Yabint Yennu weiu na paak.

²⁹ Li ki ban manin yoo nba ki n datai be daamii ni, koo ki li manin yoo nba ki biiru baaribi. ³⁰ N ki ban miar Yennu a bin kpo-o. ³¹ Ki jab nba kur tuun n boor na mi nan n tun gaan saamme. ³² N tun gaan songatae n njak ni, ki ki saak bi doo sonjot ni.

³³ Jasiab koor a bin bor bi yanbomme, njan min ki ban dokin n yari. ³⁴ Min ki tiin janmaanii nan niib nba saa yet linba. N tuu ki njmin, koo ki loo diloor kimaan bi sukut paaki.

³⁵ Soo kan gbiint maa yeen linba na-a? N pora nan mɔbona nba kur ki n yeen na tee barmoniie. Naaant Yabint Yennu n gat turin.

Li-i tee linba kur ki n biirtoo saa pak ki biirin na bo sob siar paak, ki n bo saa lar, ³⁶ n bo saa barir n bɔpiok paak nan parbifaant, ki bo yirir n yur paak nan fokirik nae. ³⁷ N saa yet Yennu-e linba kur ki n tun, ki gonn n yur sanpaapo kii be u toonn.

³⁸ Li-i tee ki n jan tin nba ki n ko naie, koo ki fat bondaano boori, ³⁹ li-i tee ki n dii jeet nba bur li ni naie, njan te kpaara nba bur na kpenn komi, ⁴⁰ njann a te motont nan kunkonii n pia lenj, ki daa tee jeet kaa.

Job mɔmaan kure na.

¹ Jab bantaa na ji din ki pak siar ki tur Job, kimaan Job din mi u mɔŋ fanu nan u tee popeendaanɔe. ² Nnaan ki jasɔɔ see ki bookib, ki bi yiu Elihu, ki u wutoor doo; ki u ki fit soor u mɔŋ, kimaan Job din piak ki ŋamii u mɔŋ, ŋaan nyiirii Yennu-e. (Elihu din tee Barakel bijae, ki tee Bus yaaboonn, ki nyii Ram naakuuk ni.) ³ U wutoor bia din doo Job yɔɔsnba bantaa na paaka. Bi din ki la sonu nba ki bi saa paan ki gat Job-i; ŋanne ki li naan nan Yennu tun ki bote na. ⁴ Elihu-e din tee bik leŋ maŋ, li paak ki u din guur ki sɔɔ kur tan pak gbenna. ⁵ Yoo nba ki u la nan jab bantaa na ki fit tur Job gatu na, ki u wutoor doo, ⁶ ki u piin ki piak.

Elihu mɔmaana

N tee bike, ŋaan ki i tee saakab, li paak ki n bo tiin janmaanii nan man beti maa dukii linba. ⁷ Ki n yet n mɔŋ nan n saa te ki yin pak gbooe, yimm nba tee jakpera na n biit i yan nan leeb. ⁸ Nnaan Yabint Yennu Seeke teen niib yanfoon, ⁹ li ki tee kpetuk kaa teen niib subinii, koo bi kpetuk na n sommib ki bin ban linba ŋani. ¹⁰ Li paak, n loon ki yin gbiint ki turin. Ii ŋaan man beti linba ki n dukii.

¹¹ N bo gbiine nan sukuru ŋaan ki i piak, ki n guui ki i kpaan mɔbonjana. ¹² Ki n tee soon nna ki gbiin, ki la ki i gbar, ki ki fit wann nan Job nba yet linba na, u faare. ¹³ Nlee ki i piak nan i la yanfoon boora? Yennu-e tee wunba saa gat ki tur Job, kimaan yimm gbara. ¹⁴ Job bo piak ki teen yimme, u bo ki piak ki teen min kaa, ŋaan n bo kan jiin nan yaa gat bianjinba na.

¹⁵ Job, bi kɔŋ maama, bi ki mɔk jiinu nba ki bi saa turani. ¹⁶ Baa lek ŋmina na, ŋaan mi-i kpaŋi guu-u? Bi see-e leŋ, ki ji ki mɔk maan nba ki bi saa paki. ¹⁷ Aaii, mɔtana, n ji saa turi n mɔŋ jiinue, ki beti maa dukii linba. ¹⁸ N kan fit guur nan yoo nba ki n tan saa pakii. N kan fit dia n mɔbona. ¹⁹ Li-i tee ki n tan ki la yiar nan man paki, n saa pute nan kunkɔɔr nba ki bi tuu gbeenir dapaanin na. ²⁰ N kan fit guuri, li tee man pake. ²¹ N kan fit taan i sɔɔ po mɔniɔk na ni. N ki yaa man pak ki maan i sɔɔ pari. ²² N ki mi baa piak mɔmant bianjinba. Yennu saa dat n tubira, li-i tee ki n tun nna.

33

¹ Job, mɔtana, gbiintir linba ki n yaa man beta na fanu. ² N teen siir nan man yet linba kur be n dudukit niwa. ³ N maan kur yeene, ki n piak barmɔnii. ⁴ Yennu Seeke namin, ki turin manfoor.

⁵ A turin gatu, li-i tee ki a saa fit. Teent siir ki noi nanin. ⁶ Min nan fin tee yomme Yennu boor. Ti kura na, Yennu jii nɔɔnne ki nant. ⁷ Li paak, li ki ŋan ki fii tiinin janmaanii. N kii diinani.

⁸ Maa gbat linba ki a pake na a: ⁹ “N ki tun biiri. N ki tun siar ki biiri. N ki tun kpeti, n nyii biit niwa, ¹⁰ ŋaan ki Yennu la nyiiruk nba ki u jii lekin, ki ŋmanjitin nan n tee u dataake na. ¹¹ Ki u bobin jarit n taa ni; ki gorii taanmaatir nba kur ki n chat.”

¹² Nnaan Job, n yaa man yeta nan a biira. Yennu yab ki gar nisaarik kur. ¹³ Bee teen ki a nyiir Yennu nan linba paak teen ki u ki gat nisaarik miaru? ¹⁴ Yennu lek yoo piak, ŋaan sɔɔ ki gbiin maan nba ki u piak na. ¹⁵ Nyiɔk nba ki niib tuu gɔɔnt na, Yennu piak damiit nan yirintu nie. ¹⁶ U tuu te ki bin gbiint waa piak linbae, ki bi tuu tin janmaanii nan kpaanii nba ki u teemm na. ¹⁷ Yennu piak a lin te bin nyik toonbiit tumue, ki bia gɔɔrib, ki bi daa mɔk dont-n-mɔŋ. ¹⁸ U kan te ki bin la biiru. U saa tinnib ki bin

nyi kuun ni. ¹⁹ Yennu teen niro yiaru, ki yekitir u gbanant nan tont, a lin nmakitɔ u binberɛ ni. ²⁰ Baatɔɔ mɔb ni ki man, ki u jekpanjit gbaa tuu tone. ²¹ U gbanant tuu fɔɔre, ki u ki naan niro, ki a fit laat u kpaba kur; ²² ki li kan wei nan wun saan kpeentirɛ.

²³ Li pasiar Yennu malakanba, binba tee tusaa tusaa na yeno nba tian niib bi toona po nae saa baar ki tan sommo. ²⁴ Ki malaka na sii mɔk ninbatinu ki yet a, "Naaamo, li ki tee wun saan kpeentirɛ. Paatii nba saa pa ki naaue na." ²⁵ Ki u gbanant saa namm pant ki mɔk pan, ²⁶ ki wuu miar Yennu yoo nba, Yennu saa gat turo, ki u saa jiantɔ nan kpinkpammuk, ki Yennu saa namm nmant bont kur fanu ki turo. ²⁷ Ki u saa yet niwor ni a, "N tun yanbomma. N ki tun linba nani, naan ki Yennu tinnin. ²⁸ U fat nyinnin, ki n ki saan kpeentirɛ, ki daa mɔk manfoor."

²⁹ Yennu yoo tuun linba nae yoo kur, ³⁰ ki tint nisaarik manfoor, ki teeno parmaasir u manfoor benu ni.

³¹ Job, ji gbiintir motana linba ki n yaa n beta; nminin ki naan man pak. ³² Naan li-i tee ki a mɔk siar ki saa yeti, naant man gbatir, ki n sii mɔk parpeenn ki sak nan a mɔk monii. ³³ Naan li-i kii tee nna, fan nmin, ki gbiint ki turin, ki n saa wanna faa saa la yan bianjinba.

34

¹ Ki Elihu namm yet a: ² Yimm subindamm, gbiintir n motaan; yimm nba tumii na, ii gbiint man. ³ I mi jemant yoo nba ki i lemmir, naan i ki fit bant yan maan, yoo nba ki i gbatiri. ⁴ Li ji tenn timme n bann linba nan. ⁵ Job yeen nan u ki mɔk biiti, a naan ki Yennu yet nan wun turo monii. ⁶ Ki Job boi a, "Nlee ki n sii fa faak nan n mɔk biiti? N mantik la daɲ bonchiann, naan li ki tee n biit paak kaa."

⁷ I ban la soo ki u tee nan Job na-a? U ki ban chorin Yennu. ⁸ U biir u yoo nan toonbiit damme, ki lin nan yanbondamm. ⁹ U yeen nan li ki ban mɔk nyosiat nan niro-i koor a wun tun Yennu loommi.

¹⁰ Gbiintirin man, yimm nba tee bannteeb na. Yabint Yennu saa fit tun bonbiira-a? ¹¹ U pa niib paatii, ki li nyi toona nba ki bi tume, ki diab nan laa kpaab bianjinba. ¹² Yabint Yennu ki tuun toonbiiti. U ki ban tun linba ki nan ki tur soo. ¹³ Yennu gaan u yikoo soo boore-e? Sooe guun Yennu durinya na-a? ¹⁴ Li-i tee u loriie, ki u te ki foon jiti, ¹⁵ nisaarii kur saa lakin kpoe, ki ji nmat tant ni.

¹⁶ Li-i tee ki a mɔk bannu, fan gbat linba na, ki gbiint linba ki n yeen na. ¹⁷ A piak ki biir kasii Yennu nae-e? A dukii nan u ki loon barmoniie-e? ¹⁸ Yennu piak ki biir kpanbara nan doo diara, yoo nba ki bi ki mɔk nyoot, ki tee tondamm. ¹⁹ U ki taant doo diara po, koo ki sommit mɔkita ki gar nandamm, kimaan nooe teen soo kur manfoor. ²⁰ Nisaarik saa fit kpir ki kpo nyiok. Yennu-e tuu faa nisaarii ki birib, ki bi kpenn; u tuu kpi nijaann, ki li ki paari. ²¹ U laat taanmaatir nba kur ki niro nmaan. ²² Bunbonn siar ki be ki bon ki yanbondaano saa fit bor Yennu li ni. ²³ Li ki kpaat talas nan Yennu n senn yoo nba ki nisaarii tan saa saan ki wun bu namm. ²⁴ Li ki kpaau talas nan wun fiita ki fit nyinn toondamm, naan senn siab bi seenu ni. ²⁵ U tuu beribe, ki biirib nyiok, kimaan u mi baa tuun toona nba. ²⁶ U daar yanbondamm tuba, siaminba ki soo kur saa fit lae, ²⁷ kimaan bi nyik ki ki waau, ki bia yet u sennii weiuwa. ²⁸ Bi mukis nandamm, ki bi fabin ki teen Yennu, ki u gbia bi fabinii nba loon sommir na.

²⁹ Yennu-i kii lor wun tun siar faba, ŋaan sɔɔ kaa ki saa pak ki biiro. Li-i tee ki u lek u numm, nisaarii saa biar yanne. ³⁰ Siar sii kaa ki digbana niib saa fit tumii, ki lin gɔɔr tondamm, ki bi daa diab ki ŋmanjitibi.

³¹ Job, a pak kat a biit ki tur Yennu, ki sat mɔb nan a ji kan ŋamm tun ki biira-a? ³² A boi Yennu ki u wanna a biita-a? ki a sak nan a saa nyik toonbiit tumuwa-a? ³³ Faa yêt toona nba ki Yennu tuun na, nlee ki a dukii nan u saa tun faa loon linba? Li tee fine n dukin, n yar kaa; betirit mɔtana faa dukin linba.

³⁴ Yandaanɔ kur set saa sak nanime, ki subirtɔɔ nba kur gbat n maan na saa yet a ³⁵ Job piak waa ki mi linbae; ki waa piak linba kur; yan kaa leŋi. ³⁶ Dukint linba kur ki Job yeen na fanu; a saa la nan u pinpakit na tee nan toonbiit daanɔ pinpakit nae. ³⁷ U pukii mɔyêtuko u toonbiit na po, ti tɔɔnne ki u piak sarikit Yennu.

35

¹ Ki Elihu ŋamm yet a: ² Job, li ki ŋan ki fin yet nan a ki tun ki biir Yennu, ³ koo ki boi Yennu nan, “N toonbiit daamiiia nlee? Maa ki tun biit na, n nyɔt tee lanne?” ⁴ N loon ki man gat fin nan a yɔɔsnba nae mun.

⁵ Gotir sanpaapo, a saa la nan sanpagbant na fok nanawa. ⁶ Li-i tee ki a tun bonbiir; li kan teen Yennu siar. A lekii tun ki kpet taar munŋaawa, ŋaan li kan daamii Yennu. ⁷ Faa tee popeenn daanɔ na, li sommit Yennu-u? Yennu ki loon siar a boori. ⁸ A yaa toonbiit paake ki a lɔɔ di fara, ki toonŋana nba ki a tuun na, ki li sommitɔ.

⁹ Li-i tee ki niib be mabir ni, bi tuu duune, ki fabin ki loon sɔɔ n sommib. ¹⁰ Naan bi ki baat Yennu boor, wunba tee bi naamii daanɔ, ki teemm dindann yoo nba ki bi be werebuk ni na. ¹¹ Bi ki baat Yennu boor, wunba teent subinii na, ki te ki ti mɔk yan ki gar bonkobuk, koo nɔɔŋ nba be kur. ¹² Bi tun buie ki loon sommir, ŋaan ki Yennu ki teemm gatu, kimaan bi mɔk garuk, ki tee toonbiit damm. ¹³ Li ki mɔk nyɔt nan bii mɔ mɔnii; Yabint Yennu ki laatib, koo ki gbia bi miaru.

¹⁴ Job, a yet nan a kan fit la Yennu, ŋaan dimin sukuru, a maan be u boor. ¹⁵ A dukii nan Yennu ki daar niib tuba, ki bia ki fiin toonbiit po. ¹⁶ Li ki mɔk nyɔt nan fii tun kii piak; li tee barmɔniiie nan a ki mi faa piak linba.

36

¹ Ki Elihu ŋamm yet a: ² Job, dimin sukuru waan, ki gbiint linba ki n yaa man pak Yennu taar ni na. ³ N bannu yab, n yaa man jii maa mi linbae ki wann nan Yennu nba tee n naamii daanɔ na tuun linba ŋan. ⁴ Maa beera linba na, siar kaa ki tee faaki. Faa laat min nba a tɔɔnn po na tee yandaanɔe nan barmɔnii.

⁵ Yennu mantik mɔk paŋ hali, u ki yisin sɔɔ; siar kaa ki u ki bant li paak. ⁶ U ki te ki toonbiit damm be mɔkmɔki, ŋaan u tuun linba ŋane ki teen nandamm. ⁷ U guu binba tee popeenn damm; u teemm yaak, ki bi dia niib nan kpanbara nba dia na, ki bia te niib teemm chɔruŋ mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ⁸ Naan li-i tee ki niib be baana ni, ki di fara, baa tun linba paaki, ⁹ Yennu-e wantib bi toonbiit nan bi garit. ¹⁰ U te ki bi gbiin u kpaanii, ki nyikin toonbiit tumu. ¹¹ Li-i tee ki bi mɔk mɔsaku nan Yennu, ki waau, bi sii be bi manfoor ni nan parmaasir, ki mɔkitir. ¹² Naan li-i kii tee nna, bi tan saa kpoe yann ki saan kpeentij.

¹³ Binba ki mi Yennu na, bi wutoa yoo doe, ki bi-i lekii la tubdatu gbaa, n̄aan bi ki mei Yennu sommir po. ¹⁴ Bi kpenne, n̄aan daa paan, kimaan feie te ki bi kpet yama. ¹⁵ N̄aan Yennu subint niib nan farae, ki dia wahala ki lootir bi tuba.

¹⁶ Yennu-e nyinna daamii ni, ki te ki a la fat-n-m̄oŋ a yamani; ki dokin jeet a dindiboor. ¹⁷ N̄aan motana a la tubdatu nan laa jaŋa bianjinbae. ¹⁸ Ii mi ki daa te fobit piinii kpannani, koo ki m̄okint n n̄manta ki a tan boti. ¹⁹ Li tan kii m̄ok nyooŋ nan fii m̄o kii loon sommir; ki a paŋ na kur ji kan somma li yoo. ²⁰ A daa sun ki nyioŋ n baari, ki tee yoo nba ki digbana niib tan saa kpo na. ²¹ Ii mi ki a tan saa mann tun toonbiit. Yennu tura wahala na, a lin goor ki nyinna toonbiit tumu nie.

²² A tiar Yennu paŋ nba yab bianjinba. N̄ooe tee wanntoo nba chee soo kur. ²³ Soo kaa ki saa yet Yennu waa saa tun linba, koo ki pak biiro nan u tun bonbiiri. ²⁴ U yoo laat dontire nan toona nba ki u tuun, li n̄an ki a mun pak donto. ²⁵ Soo kur la waa tun linbawa; ki ti sii fit be banfokira n̄aan lar. ²⁶ Ti kan fit mantik bann u yabint nba jaŋ bianjinba, koo ki bann u bina kann nba tee bianjinba.

²⁷ Yennu-e foon nyun tinj ni, ki te ki li k̄pantir saak. ²⁸ U te saak nyi sanpagbant ni ki baa, ki teen nisaarii. ²⁹ Soo ki mi sanpagbant na nba chari bianjinba, koo bianjinba ki satianii na nyi sanpagbant na ni, siaminba ki Yennu be na. ³⁰ U te sanyikintii yentir sanpagbouŋ na kur po, n̄aan ki nyun tinj po tee bunboonn. ³¹ Yennu nba teen niib jeet bianjinbae na, ki teen jeet ki li yab ki kaa bannu. ³² U tuu kub sanyikintii na u nuu nie, ki tuu tan te lin yek jabenn na. ³³ Satianii na tuu moont wouŋ baaru poe, ki bonkobit gbaa mi u baaru po.

37

¹ Wouŋ na tuu te ki n yan n put bonchiann. ² I kura n gbiint Yennu kunkor, ki bia gbiint satianii nba nyi u m̄ob ni na. ³ Yennu te sanyikintii na purin sanpagbouŋ ni, ki nyi tingbouŋ na bokyenn po, ki saa tuut leer po. ⁴ Ki bi tuu gbat u kunkor na tintantii, ki li tee u yabint satianii na fuur, ki li sanyikintii yentir yoo kur. ⁵ Ki Yennu piak, ki jaarlituk nan bakitnaun toona tuun, ki ti kan fit bann li paak. ⁶ U te sakaana baa tingbouŋ na paak, ki bia te saajakpera baa. ⁷ U te ki niib toona por, ki wantib n̄oo Yennu nba saa fit tun linba. ⁸ Ki muuk ni bonkobit na saa bi dindooboa. ⁹ Ki wouŋ na da ki nyi niidiitu po, ki waat da nyi niigan po. ¹⁰ Yennu foome maakit nyun na, ki te ki li k̄pantir nyuntana. ¹¹ Ki sanyikintii yentir ki nyi sanpagbant ni, ¹² ki chari nan Yennu nba loon bianjinba. Ki bi tuun Yennu nba senn bianjinba, durinya na kur po. ¹³ Yennu-e te saak baa ki maant tingbouŋ; li pasiar u saa te saake n baa, ki dat niib tuba, koo ki lin wannib u lomm nba tee bianjinba. ¹⁴ Job, teent soon waan, n̄aan gbiint. Dukint bakitnaun toona nba ki Yennu tuun. ¹⁵ A mi Yennu nba senn bianjinba ki te sanyikintii yentir ki nyi sanpagbant ni-i? ¹⁶ A mi sanpagbant nba jooŋ bianjinba sanpaapo-o? Li tee Yennu bannchioŋ jaarlituk toona nba tee-e. ¹⁷ Naauko tuu gbat, yoo nba ki niidiitu po wouŋ tuu da gar tinj na paak na. ¹⁸ A saa fit somm Yennu ki wun lat sanpaak na, ki n̄ammir ki lii wakii nan kut nawa-a? ¹⁹ A wannit taa saa yet Yennu linba; ti yan na liira, ki ti ki m̄ok taa saa yet linba. ²⁰ N kan boi man pak nan Yennu. Bee paake ki n saa turo yaak ki wun biirimi?

²¹ Ki mótana yonnu yentu nba be sanpaapo na nyókite, ki mantik yeen ki ti kan fit gotiri; ki wouŋ na da ki yat sanpagbouŋ na. ²² Ki yabint Yennu nyi niigan po nan u yentu nba ŋan, ki baat nan u yentsaakar, ki li mək janmaanii. ²³ Yennu yiikoo mantik yab, ki ti kan fit baar nakinɔ; u tee popeenn daanɔ ki tuun linba ŋan ki teen niib. ²⁴ Li paak ki niib kur baakitɔ, u baka kaa binba dukii nan bi tee yandamm na po.

38

Bianjinba ki Yennu tur Job gatu

Yennu mɔmaan

¹ Yennu kunkɔr nyii wouŋ ni ki pak tur Job, ki yet a:

² A tee ŋmee ki biris n yanfoon po, ki ki mi siar, ŋaan piak mɔbon-yana na? ³ Mótana, teent siir na jɔɔ na, ki jiin n buboit nba ki n yaa n boia na. ⁴ A din be yoo nba ki n nan durinya na-a? Li-i tee ki a mi fanu, fan betin. ⁵ Nma poe senn li yabint nba sii tee bianjinba? Nmee jii ŋmiiuk ki bikin li fɔkinti? A mi buboit na jiinu kuri-i? ⁶ Bee tee jaantarii ki dia tingbouŋ na? Nmee fɔkin durinya na fiakiri? ⁷ Li daar sanyafaare ki ŋmaabira lakin ki yin yan, ki malakanba yikin nan kpinkpammuk. ⁸ Nmee gɔɔr mɔkgbeŋa na nyun, yoo nba ki li put nyii tinpɔɔr ni na? ⁹ Mine din dɔkin mɔkgbeŋa na nan sanpagbant ki pɔbinir, ki li be bunbɔnn ni. ¹⁰ Mine dɔk ki bir mɔkgbeŋir kpaar, ki kpar li tammɔkɔka, ¹¹ ki yetir a, “A tuu saan ki dian nna, ŋaan daa gaar, ki a nyunpana na n tuu dian nna na.” ¹² Job, faa be a manfoor niwa, a tan ban yet dasiar ki li yenti-i? ¹³ A tan ban yet sanyɔk ki li yent tingbouŋ na paak, ki nyinn toonbiit damm bi bɔra niwa-a? ¹⁴ Ki yonnu yentir tingbouŋ na paak nan li kunkona nan baat na ni, ki li nyɔɔn fanu nan liatir paak nyarimu na, ki bia nyɔɔn fanu nan yɔk paak bɔɔni na. ¹⁵ Daar yentu mantik yeen ki tur toonbiit damm, ki li gɔib, ki bi ji ki fit tuun toonbiiti.

¹⁶ A ban saan nyuntona nba be mɔkgbeŋir tin po na boori-i? A tan ban somm mɔknyun tin po-o? ¹⁷ Sɔɔ ban wanna tammɔkɔka nba loo kpeentij nba tee bunbɔnn nawa-a? ¹⁸ A fit bann durinya na yabint nba tee bianjinbawa-a? A jiin turin gatu, li-i tee ki a mi.

¹⁹ A mi yentu koo bunbɔnn nba nyi siaminba-a? ²⁰ A saa fit wannib bianjinba ki bi saa saan fɔkit koo ki bia jen namma-a? ²¹ N mi nan a saa fita, kimaan a mantik kpet hali, ki din be yoo nba ki n nan durinya na!

²² A tan ban saan ki gɔn diit nba ki n bekii saak nan sakaana nawa-a? ²³ N bekirire ki guun daamii yoo, nan kunkɔna nan tɔbii yoo. ²⁴ A ban saan siaminba ki yonnu nyi nawa-a, koo ki saan siaminba ki yondo po wouŋ da ki nyi nawa-a?

²⁵ Nmee gbiir bootuk nba ki saak tɔkii li ni ki baa na, ki bia ŋamm sɔnu nba ki satianii tɔkii na? ²⁶ Nmee te saak baa siaminba nirɔ ki kɔɔ na? ²⁷ Nmee maant tinkooŋ na nyumi, ki li te mɔɔt kpaatiri? ²⁸ Saak koo marin mɔk baa-a? ²⁹ Sakaana nan waat naa tee ŋmee? ³⁰ Nmee te ki nyu wakii nan tana na, yoo nba ki waat baar bonchianni?

³¹ A saa fit taan ŋmaalore ki lakin loribi, koo ki bobit linba dia ŋmaajari-i? ³² A saa fit kii ŋmakitir ŋmaajara sakir n tuu sakiri, kii biaki ŋmakitir

bob-gberɲa nan bob-bis na ki bii chari-i? ³³ A mi sennu nba dia sanpaaki-i? Ki a saa fit te sennu maɲ n dia tingbounɲa na-a?

³⁴ A saa fit te saak n yin sanpagbant ni, ki tan baa-a? ³⁵ Ki li-i tee ki a yet sanyikintii a wun nyikint, li kan baar a boor ki beta a, "Timme na." ³⁶ Nmee teen nɔɔnii nan korii yanfoomi?

³⁷ Nmee mantik sub ki saa fit kan sanpagbanti, ki labirir ki bin te saak n baa? ³⁸ Saak nae tuu te tant n matik.

³⁹ A loon jeet ki teen yanbɔra ki bi di, koo ki fit dint yanbɔrbis na ki bi gbooti ⁴⁰ yoo nba ki bi bɔr be bi tanfiat ni, koo ki dɔɔ bi dindɔɔbooa ki guu-u? ⁴¹ Nmee dint kinkaati, yoo nba ki bi lin ki kpaan jeeti, ki tee yoo nba ki bi bonbis mɔ nanin ki loon jeeti?

39

¹ A mi pawann nba maar yoo nba-a? A ban diit ki la pabɔɲ matuku-u? ² A mi baa tuu soor poor ki lin wei bianjinba bin tan mari-i? A mi yoo nba ki bi tuu tan maari-i? ³ A mi yoo nba ki bi tuu tan dɔɔr, ki mar bonbik durinya na ni-i? ⁴ Bi tuu be muuk nie, ki bi waas tuu kpaat ki mɔk paɲ, ki tan yaat, ki ji ki jent.

⁵ Nmee te ki bɔnii na be muuk ni bi yamani-i? ⁶ Mine turib kunkoouk na, a lii tee bi binbeboor, ki te bi be tinfukirik na ni. ⁷ Ki bi kɔɔ ki fɔk nan doi, kimaan fuut paak; ki sɔɔ kaa ki saa fit soorib ki te bin tun toonni. ⁸ Kunkona na paake tee bi linlin boor, ki bi sii di, ki tee siaminba ki bi sii kpaan mɔmaatit ki nman.

⁹ Mɔnaajak saa fit ko kpaab ki turawa-a? U sii loon wun dɔɔr a naaloor ni nyɔyemmira-a? ¹⁰ A saa fit dia bi yeno nan nmiuuk ki wun ko kpaaba-a? koo ki te wun dat naasɔk a kpaab niɲa-a? ¹¹ A sii fit maa u pangarisuk paak ki dukii nan wun tun a toonpaara ki turawa-a? ¹² A dukii nan wun jaan a jeet ki bia tikir jeet na, a jarik paaka-a?

¹³ Naamioɲ kpinkpant kakii ki yuuk yian yian, njaan u kan fit yukir nan janbɔɔnlot na. ¹⁴ Naamioɲ tuu nyik u jenn tin-yann nie, ki te yonnu n nyikint li paak tanbiinii na ni, ki li tan buun. ¹⁵ U ki mi nan taar saa liar, koo muuk ni bonkobuk saa mann yeerir. ¹⁶ Ki u binbenɲ tee nan jena maɲ ki tee u yar na, ki u baka bia kaa nan u paɲ saa teen yanni. ¹⁷ Mine din namɔ jatuk, ki ki turɔ yanfoomi. ¹⁸ Njaan li-i tee ki u piin nantaar yoo nba, u laa taamm nan taanjakirɔ nba saa tin bianjinbae. ¹⁹ Job, fine din nan taanii ki bi mantik mɔk panii, ki turib taanganni-i? ²⁰ Fine namm ki bi fit mɔbit nan naasuut na, ki bia te ki bi tuu foont foon ki jeent niib na-a? ²¹ Ki bi tuu dia bi taawoka ki parii tin, ki tiin nan bi panii kur ki saa tɔb. ²² Bi ki mi janmaanii, ki jukbanjiak kaa ki saa te bin tunni. ²³ Ki jatiat nba ki bi taanjakira dia na sii damme ki mɔk fuut ki nyirii. ²⁴ Naatuna-i tani peb yoo nba, bi tuu jekire ki kpamm ki loon bin saan. ²⁵ Ki naatunn-i peb kur, bin foont ki jiin, ki bann tɔb nubiruwa ki tan fit nakinir, ki gbia kunkonkonna saakab nba hoot ki teen sennii nba. ²⁶ Job, kanbiɔk tumii a boore ki fit yuuk, yoo nba ki u lat u kpinkpant ki tor niidiitu po na-a? ²⁷ Baakir tuu guu wun gbat a mɔbewa, ki tan fit tia u tiɔk jojaana ni-i? ²⁸ Bi tia bi tiat jɔɔt paake ki bia dɔɔ tanjagbent paak jɔɔt ni, ²⁹ ki tuu be leɲ njaan gorii laat banfɔkira, ki guu siar n gar ki bin kpi ki di. ³⁰ Juut tuu tikir ki lint gbanankpeenae, njaan ki jubis na ji nyu sɔn.

* 38:32 38:32 Li tee nmaajara nba be gaɲ poe.

40

¹ Ki Yennu ḡamm pak nan Job a: ² Fin nba pakir nan min Yabint Yennu na, a saa ḡmin amii a saa jiiin gatue-e?

Job mōmaan

³ Ki Job jiiin a: ⁴ Yennu, n pak jatiiwa; n saa jiiin a bia? N ji kan bikin nan man yet siari. ⁵ N poḡ dḡḡ pak, ki li gar maa bo saa pak linbawa.

Yennu mōmaan

⁶ Ki Yennu ḡamm pak nan Job, ki li nyii wonpaaruk ni ki yet a:

⁷ Motana, teent siir na jḡḡ na, ki gat n buboit na. ⁸ A koor a fan wann nan n ki tuun linba ḡane, ki sennin biit ni, ḡaan senn a mḡḡ ḡant ni-i? ⁹ A paar nan maa paar bianḡinba nae-e? A kunkḡr saa fit tant sanpaapo nan n yar nawa-a? ¹⁰ Li-i tee nnaie, fan fir set nan a baakir nan dont-n-mḡḡ, ki tur a mḡḡ yabint nan ḡant. ¹¹ Gotir binba mḡk dont-n-mḡḡ na, ki kpaar a wutoor bi paak, ki sikinib. ¹² Nn, gotirib ki sikinib, ki biir toonbiit damm, baa see siaminba na, ¹³ ki piin bi kura tiḡ ni, ki baanib kpeentiḡ, ¹⁴ ki n sii tee sinsinn daano nba saa pak donta, ki yet nan a nyann nyannu na a tiḡḡ.

¹⁵ Gotir bonkob-gbenḡir nba tee yeenn na; mine namḡ, ki bia nama. U ḡman mḡḡte nan naab na. ¹⁶ Paḡ ki namii u gbanant ni, ki yiiḡḡḡ gbee u nanbḡna ni. ¹⁷ U joor see sinsonne nan kpek na, ki u taa nanbḡna mḡk paḡ. ¹⁸ U kpaba wakiie nan kutmḡnt na, ki u taa tee nan kut laana na.

¹⁹ ḡḡḡ mantik tee jaarlituk, n naamii na ni. Ki wunba namḡ na kḡḡḡ saa fit nyanno. ²⁰ Ki mḡḡt nba saa dinnḡ na pia kunkona paak, ki tee siaminba ki muuk ni bonkobit jerin. ²¹ U dḡḡ kunkonii nyakae, ki bḡrii kaar nba see bakir ni na. ²² Ki kunkonii nan warii nba see ki kpia kpenu na lintḡ ki teenḡ maasu. ²³ U ki tiin nyunmḡnn jaḡmaanii; ki li-i tee jḡḡdann mḡkir nyun na liato yoo nba, ki u ḡmin soon nna. ²⁴ ḡmee saa fit jḡḡn u ninbina ḡaan sooro? ḡmee saa fit soor ki fut u miana?

41

¹ A saa fit soor nyun ni bonsusoouk nba ki bi yiu Lefiatann na nan janpeenu, koo ki bobin u mḡb ḡmiiuku-u? ² A saa fit gaan ḡmiiuk u miana ni, koo ki lok u yiak nan janpeenu-u? ³ U saa barima, a fan nyiko ki wun saana-a? U saa barin ninbatinu powa-a? ⁴ U saa lor nana, ki bia sat mḡb nan u sii tuuna nan yoo nba kaa gbennu-u? ⁵ A saa fit diau nan ḡḡḡnbik na, ki u tuun linba sii maant a toontunna bonpoi na parawa-a? ⁶ Jansooraa saa senn u daauka-a? Ki kpinkpenta saa fit patḡ ki kḡiwa-a? ⁷ A saa fit ḡmuu u gbouḡ na nan jansoorakpana, koo ki soor u yur nan kpanporuḡaa? ⁸ Siimḡ yomkḡḡ, ki a ji kan ban bikin a fan siiu, ki a bia kan ban tamm u kḡḡn po.

⁹ Ki wunba kur la bonsusoouk maḡ, u yan tuu ḡmate ki wun baa tiḡ ni. ¹⁰ Ki bonsusoouk na wutoor-i doo yoo nba, ki li mḡk jaḡmaanii, ki sḡḡ kaa ki saa bikin a wun set u tḡḡnn. ¹¹ ḡmee saa fit leko ḡaan kan la danḡ? Sḡḡ kaa durinya ni ki saa fit tun nna.

¹² ḡaant ki man beta ki jiiin bonsusoouk na taa po, ki bikin waa gbenḡ, ki bia mḡk paḡ bianḡinba. ¹³ Sḡḡ kaa ki saa fit pḡkit u poor po wakir, koo ki fut gbakitik nba ki u lia na. ¹⁴ ḡmee saa fit te wun yabit u yiaki, u yiak nba mḡk jaḡmaansooruk nyana na? ¹⁵ Waka chaa chunchuuntuko u poor po, ki lakin taab nan leer, ḡaan wakii nan tann na. ¹⁶ Ki yennkḡḡ

kur tur nan leer fanu, ki wamaasin kan fit gar li sinsuuk ni; ¹⁷ ki lakin taab nan leer kenken, ki siar kaa ki saa ban dat ki bokitiri. ¹⁸ Ki wuu chitin yoo nba, muu tuu nyie, ki u ninbina nyirii nan sannyayonmonn na. ¹⁹ Ki muyeruk nyi u mɔb ni, ki musanpɔɔrii tɔ nyi. ²⁰ Ki munyuut kpan nyi u miana ni, ki tee nan mɔɔte di muu bobir lɔŋ ni na. ²¹ Ki u foon te muu di, ki muyeruk lenii ki nyi u mɔb ni. ²² Ki u turu na mantik paar, ki wunba tooko, janmaanii tuu soor li daanɔe. ²³ Ki u ghanant kur mɔk pan, li wakiie ki see sinsonn nan kut na. ²⁴ Ki u par wakii, ki u ki tiin janmaanii, ki wakii nan naar na. ²⁵ Ki wuu fiir yoo nba, binba mɔk panii na gbaa, ŋaan bi tuu tiin janmaaniie, ki kan fit teen siari. ²⁶ Ki jukbanjiak kaa ki saa fit turɔ dani, ki kpann, koo peenu, koo kpanchinchimmir kaa ki saa fit turɔ dani. ²⁷ Nɔɔ ŋarin, kut fukii nan kinkakir nae u boor, ki kutmɔnt ban nan dakpeeuŋ na. ²⁸ Ki peensau kaa ki saa te wun chiar; ki tana nba ki bi saa jaato tee nan kinkak-lansont na. ²⁹ U yaa boor, gbajar tee nan kinkakjinn nae, ki jab-i yekito kpana yoo nba, ki u laa. ³⁰ Waka nba taab u poor paak na tee nan sipa chaba nae; ki li tuu gbii tinmaatik, ki tee nan diboolanbann na. ³¹ U tuu gbit mɔkgbenjir na, ki li tee nan nyume daan, ki te li ŋmikin, ki tee nan kpame be bobir ni na. ³² Ki wuu saa, punposopeeuŋ nyirii u poor po, mɔkgbenjir na paak. ³³ Siar kaa tingboun na ni, ki tee nan ŋɔɔ na; u tee bonfoor nba ki tiin janmaaniie. ³⁴ U gorii ki ki gboot bonkobuk nba tee garuk daanɔ gbaa. Nɔɔe tee muuk ni bonkobit kura bat.

42

¹ Tɔn, ki Job jiin Yennu a:

Job mɔmaan

² Yennu, n mi nan fine mantik tee pan daanɔ, ki mi nan a saa fit tun bona kur nba ki a loon. ³ Ki a boi a n tee ŋmee ki biris a yanfoon po, ŋaan ki ki mi siari? Barmɔnii, n bo piak linba ki n ki bant li paake. Li mantik teen bakitnauŋ nan mii mi li paaka. ⁴ Ki fin Yennu yet a man ŋmin, ŋaan ki fin pak, ki bia yabir ki jiin a buboit. ⁵ Yoo nba gar, n tuu mi linba ki leeb beerin ki jiin a poe, ŋaan mɔtana n ji la-a nan n mɔŋ ninbinawa. ⁶ Li paak, n dii fei nan linba ki n yet nawa, ki mɔ kɔɔ, ki puk tanbiinii nan tanpent.

Majoontik

⁷ Yennu nba pak nan Job ki gbenn na poor poe, ki u yet Elifas a, “N wutoor doo fin nan a yɔɔsnba banlee na paaka, kimaan i ki pak barmɔnii ki jiin n po, nan bianjinba ki n toontunno Job pak na. ⁸ Li paak, jiin naajai banlore nan pejai banlore ki tur Job, ki lii tee maruŋ i mɔŋ paak. Job saa miar min Yennu i paak, ki n saa gat u miaru na, ki kan dat i tuba nan ki li bo jan nan man dat i tubawa. I ki pak barmɔnii ki jiin n po nan Job nba pak bianjinba na.”

⁹ Nanne Elifas nan Bildad nan Sofar teen nan Yennu nba wannib bianjinba na, ki Yennu ji gat Job miaru.

¹⁰ Tɔn, Job nba miar Yennu, u yɔɔsnba bantaa na paak na poor poe, ki Yennu te ki u ŋamm mokit, ki li mokit yab gar waa din mɔk bianjinba na taar munlee. ¹¹ Ki Job ninjamm nan u niipoob nan u yɔkperii na kur baar a bin gɔnɔ, ki tan dii jaamm u ŋaak ni. Bi din wann bi ninbatinu, ki maan u par nan daamii nba kur ki Yennu teenɔ na. Ki sɔɔ kur turɔ likirii nan salima ban.

¹² Yennu din teen piisin Job binberj joontu ni, ki li gar waa din teen piisin u pinpiik niwa. Ki Job namm la pei tusaa piik nan nanna, nan laagumiinba tusaa njanloob, nan nei tusaa njanlee, nan bonii tusir. ¹³ U din namm mar bonjai banlore nan bonpoi bantaa, ¹⁴ ki pur bonposaakak na sann Jemima, ki wunba pukin banlee na tee Kesia, ki bonbik po tee Kerenn Hapuk.* ¹⁵ Poo soo din ki be durinya na ni ki fan nan Job bonpoi na. Bi baa din biit faare ki turib nan bianinba ki u tur bi ninjamm na.

¹⁶ Job bikinu na poor poe ki u din dii bina kobik nan piinna. U din la yaaboonaa nan yaaboonlee, ¹⁷ ki ji tan kpet bonchiann ki kpo.

* **42:14** 42.14 Jemima paak tee “nmann,” ki Kesia paak tee “bonnunubit nba man,” ki Kerenn Hapuk paak tee “lakbik.”

YAN

Ki jiin Yan gboŋ na po

Gboŋ na ni mək yanii nba ki a sii fit yiin, koo ki piak ki mei Yennu. Yanii maŋ bonchiann, Defid-e din yin. Yan gboŋ na bokit paabu munŋmue: Gboŋ yenn, nan gboŋ ŋanlee, nan gboŋ ŋantaa, nan gboŋ ŋanna, nan gboŋ ŋanŋmu. Baatusir ni, bi yi gboŋ maŋe Saams.

GBOUŊ YENN

1

(Yanii 1 – 41)

Barmənii parmaasir

- 1 Daansiab nba ki gaan biit damm maan
ki bia ki tokii bi binbeŋ,
koo ki ki tokii nan binba yaa Yennu kaa na,
parmaasir tee bi yare.
- 2 Bi parmaasir nyi baa saak Yennu sennu na niŋe,
kimaan bi dukii sennu maŋ poe yoo kur.
- 3 Li nibooru tee nan tiik nba see kpengbiŋe nae,
kimaan u lomm yoo-i baar, u tuu lone,
u tituut bia ki siiri.
Bi toona kur saa fanue.
- 4 Ŋaan li ki tee nna kaa biit damm boori.
Biit damm ŋarin tee nan fouŋ nae,
ki wouŋ tuu da ki piar yaatir.
- 5 Yennu tan saa biir biit damm,
ki ŋamm nan Yennu niib kan lakin taan benu.
- 6 Yennu-e ŋmakitir niŋamm na ki nyintib bonbiir ni,
ŋaan nibiit na ŋarin kpan tək bi biiru sɔnue.

2

Ki jiin kpanbar nba ki Yennu gannɔ na po

- 1 Bee ki niib lorin mɔyɛtuk lora?
- 2 Bee ki niib lorin lora nba kaa nyɔti?
Ki bi kpanbara nan bi yudamm lorin lorbiit
ki jiin Yennu nan daanɔ nba ki u gannɔ na po,
- 3 ki yeen a, “Ŋaant tin nyinn ti mɔŋ bi nuu ni.
Ti nyinn ti mɔŋ bi yent ni.”
- 4 Yennu kar u naan binbintir paak yendɔuŋ ni,
ŋaan laab nan bi lorkpeena maŋ.
- 5 U dia wutoore ki teemm kpaanii,
ki jii parbiir ki jek bi gbanu.
- 6 U yet a, “N kasi kunkonn Sayonn paake* ki n dinn n kpanbar.”
- 7 Ŋanne ki kpanbar na yet a, “N saa mɔɔnt linba ki Yennu pake.

* 2:6 2.6 Sayonn din tee Jerusalem bɔkire.

U pakin a, 'Fine tee n bija, ki dinnae ki n teen a baa.

⁸ Boimin ki man tura digbana na kur,
tingbouj na kur sii tee a yare.

⁹ A saa jii kutgbianue ki yeerib,
ki but butib nan boba na.' "

¹⁰ Gbiintir man, yimm kpanbara,
jiin linba na ki tumii yan man,
yimm tingbouj na kpanbara:

¹¹ Ii jiantir Yennu nan janmaanii,

¹² ki gbaan jianto nan gbananjekiruk.

Nna-i kaa, u wutoor saa doe yiama ki yin kpo.

Parmaasir be daansiab nba baat Yennu boor
a wun nyinnib ninboj ni na paak.

3

Sanyioƙ ni Yenmiaru ki jiin sommir po

¹ Yennu, n mok datai bonchiann,
binba kon nanin yab halii.

² Bi piak n po ki yeen a, "Yennu kan sommo."

³ Naan Yennu, fine tee n sommtoo, ninboj kur ni,
fine teenin nyannu nan parcheenn.

⁴ N yi Yennu-e ki loon sommir,
ki u be u kasii kunkonn paak, naan teenin gatu.

⁵ N tuu doo nyioƙ ki goont, naan ki Yennu guume.

⁶ N ki jee n datai tusaa tusaa nba kook lintin na.

⁷ Yennu, baat. Tintin, n Yomdaano. Dint n datai na biak,
ki te ki bi daa mok paƙ nba saa paanin danj.

⁸ Nyannu nyi Yennu boor nie.
Wun teen piisin u niib paak.

4

Daajoouk Yenmiaru ki jiin sommir po

¹ Yennu, fin nba tee n fat-too,
turimin gatu yoo nba ki n fabin tura.

Maa bo be daamii ni, fine bo sommin.
Ii tee burchimo n boor motana, ki gbiint n miaru.

² Yimm niib na, taar munjaae ki i sii dintin fei?
Taar munjaae ki i sii loon linba kaa nyooti,
ki bia waa linba ki tee barmonii?

³ Bant nan Yennu gann nijamm nae ki teemm u yab.
U gbiintir n fabinii, yoo nba ki n yiino.

⁴ Ii jekir nan yanputuk ki nyik toonbiit man.
Ii tuu kii doo i doonii paak soon nna,

yin dukin linba na fanuwa.

⁵ Mant maruṅ nba took ki tur Yennu, ṅaan teeno yada.

⁶ Niib bonchiann fabin ki yeen a,
“Yennu, teent piisin ti paak.
Ii mɔk ninbatinu nan timm.”

⁷ ṅaan faa turin parpeenn nba na chee bi dii
nan bi tilɔna daan nba saa turib linba.

⁸ Mi-i doɔr, n tuu goon n yamanie,
kimaan fin Yennu koɔe guun ki dian fanu.

5

Yenmiaru nba saa goɔr bonbiir

¹ Gbiintir n moamaan ki gbat n duna,

² gbiintir n monii ki sommin,
fin nba tee n Yennu nan n kpanbar.

N meia, Yennu.

³ Fine gbia n kunkor sanyiok ni,
ki yondoor ki n tuu fabin nana, ṅaan ji guu a gatu.

⁴ A tee Yennu nba ki loon biite.

A ki saak biit a boor ni.

⁵ A poṅ ki loon fan la dont-n-moṅ damm.
A ki loon binba tee noontont damm na maami.

⁶ A tuu biir faak damm nae,
ki bia yisin kpikpiruk nan kpinkpanii damm.

⁷ ṅaan a yaa lonchion paak ki n fit baat a boor.

N fit jiantira, a kasii ṅasaakak ni,
ki bia gbaant a toonn ki teena baakir.

⁸ Yennu, n datai yab bonchiann.
Sommitin ki man tun a loomm.
ṅammit a sonu fanu ki man tokin.

⁹ N datai nba piak linba kur ki tee barmonii.

ṅamm kpan loon bin biire.

Bi moamaan kur mariie,
ṅaan ki bi para gbee nan faak nan kpinkpanii.

¹⁰ Yennu, datir bi tuba ki biirib.
ṅaant ki bi tion lorbiit na n biirib.
Berimm a boor ni, kimaan bi toonbiit kaa bannu,
nan bi moyetuk nba ki bi mɔk ki jiin a po na paak.

¹¹ ṅaan binba kur teena yada na be nan parpeenn,
ki saa fit yin parpeenn yanii.

Ii guu daansiab nba loona na,
kimaan a paake ki bi mɔk parpeenn.

¹² Yennu, a teen daansiab nba saak a moɔb nae piisin,
ki a lomm tee nan naagbankonir na ki nyintib dan ni.

6

Yenmiaru nba jiin sommir po

1 Yennu, daa jikit wutoor ki yakii nanimi.
Daa jikit wutoor ki daar n tubiri.

2 Yennu, ii mək ninbatinu n paak, kimaan n ki mək paŋi.
Turimin paŋ, kimaan n bak bonchiann,

3 ki n binbeŋ kur gbee nan daamii.
A saa taantir n sommir po nlee?

4 Yennu, baat ki tan tinnin,
jiin a ninbatinu na ki nyinnin kuun ni.

5 Sɔɔ ki tian a po kpeentiŋi,
Nmee saa jianta kpeentiŋi?

6 N bak nan parbiira,
nyiok kur, n dindɔɔnu tuu pɔok ninnyuut nie.
N ninnyuut tuu borik n yukpakitire.

7 N ninbina mɔr piina, ki n ji ki nyɔɔni,
kimaan n datai nba te ki n mɔ na paak.

8 Seetir n boor ni man, yimm biit damm na,
kimaan Yennu gbia n mɔŋ.

9 U gbiin n bubuuk ki jiin sommir po,
ki saa gat n miaruwa.

10 Fei saa di n datai, ki bi mɔi n toŋ bonchiann,
kimaan Yennu nba saa nyannib na paak.

Bi saa ŋmat nan feie.

7

Yenmiaru nba jiin fatu po

1 N Yomdaano Yennu, n baar a boor a fii nyintin bonbiir nie;
a nyinnin binba waa beerin na nuu ni.

2 Nna-i kaa, bi saa bibin nan yanbɔr nae,
ki saan nanin siaminba ki sɔɔ kaa ki saa gaarin,
leŋewa ki bi saa pat n gbanant yɔni yɔni.

3-4 N Yomdaano Yennu, li-i tee ki n tun ki biir sɔɔ,
li-i tee ki n nyii n yɔsiak poor,
koo ki n ki mək ninbatinu nan daansɔɔ nba biirin,
li-i tee ki n tun linba na yenn,

5 fan ŋaan ki n datai maŋ n wein ki soorin;
ŋaant bin nyannin ki kpɪn, ki n gbanant-ii dɔɔ
ki daa mək manfoori.

6 Yennu, fiit nan wutoor,
setir a taajaa paak, ki took n datai bi wutoor ni,
ki sommin, kimaan a tee wunba waa barmɔnii sonue.

7 Tikit niib na kur a boor ni, kii diab.

8 Yennu, fine tee nisaarii kur barbuuro,
a bu ki sommin; a mi nan n ki mək biiti.

9 A tee popeenn Yennu-e,

ki bu ti para ni nan ti dudukit ni buut.
Potir nɔɔntont damm binbeɲ na,
ɲaan tur ninjamm na nyɔɔt.

¹⁰ Yennu-e nyintin ninboɲ ni,
u tint daansiab nba saak u mɔb.

¹¹ Yennu tee popeenn barbuurɔe; u tuu biir nibiit nae.

¹² Bi-i kii lebit bi binbeɲ, Yennu saa ɲat u jukbanjiak nae.
U daar u tɔrbanne ki tee siir.

¹³ U jikit u jatiat nba kpi kuun nae;
u yekit u peenii nba mɔk muu nae.

¹⁴ Gotir nibiit na nba dukii biit po,
bi lorin kpikpiruko ki dukii kpinkpanii.

¹⁵ ɲaan baa pii barit nba na, bi mɔɲe bia siik leɲ.

¹⁶ Bi tubdatu nyi bi tiɔɲ toonbiit nie;
bi danii nyi bi tiɔɲ kpikpiruk nie.

¹⁷ N teen Yennu niipoouk, u ɲamm paak.
N yiin yan ki dont Yennu, wunba tee Yabint Daano na.

8

Ki jiin Yennu nan nisaarik po

¹ Yennu, fin nba tee ti Yomdaano na,
tingbouɲ na munn laat a yabint nba tee bianjinba.
A dontir do ki baat sanpagbant.

² Ki waas nan sanpanti yiinir yan.
A biir a dataiwa, ki tuu ber binba biira na,
ki bin nyik a biiru.

³ Maa tuu got sanpaak nba ki a nan na, nan ɲmaarik,
nan ɲmaabira nba ki a teemm bi binbeboor na,

⁴ nisaarik tee bee ki a baka be u po,
nisaarik mun ki a gbiin u po?

⁵ A din te ki u po waan malakanba boor,
ki bia te ki u la dontir nan paku.

⁶ Fine ganno a wuu gorii tingbouɲ na ni bonfoa
nba ki a nan kur, ki teeno bonnajir kur yudaano.

⁷ ɲanne tee nei nan pei nan muuk ni bonkobit

⁸ nan nɔɔnii nan janii nan nyun ni bonfoa kur.

⁹ Yennu, fin nba tee ti Yomdaano na,
tingbouɲ na munn laat a yabint nba tee bianjinba.

9

Ki jiin niipoturu po

¹ Yennu, n saa donta nan n par kur.

N saa pak wann bakitnauj toona nba kur ki a tun.

² N Yabint Yennu, n sii yiin nan parpeenre kimaan a paak,
n sii yiine ki dontira.

3 Fi-i lekit, n datai tuu ηmat poore; bi tuu baa tirj nie ki kpo.

4 A ηjan ki bia waa monii a buut ni, ki bu fanu ki taa n po.

5 A biir yanbōndamm nan nōontont damm nawa.

Sōō kan mi tiar bi po.

6 Ti datai boonte fas fas.

A biir bi digbana, ki ti tamm bi powa.

7 Naan Yennu-e tee kpanbar yoo kur,
u maa u naan binbintir a wuu bu buut.

8 U dia tingbounj na nan popeenne,
ki bu niib buut nan li sōnu.

9 Yennu-e tee binba di biak na sindandiiuk.

U boore tee gungurboor ninmōonn yoo.

10 Yennu, binba mia na saa teena yadawa,
a ki yēen wunba baar a boori.

11 Yinin dontir yarj ki dont Yennu,
wunba tee kpanbar ki be Sayonn digbanjaann ni na,
pakin wann sōō kur waa tun linba.

12 Yennu tian daansiab nba be fara niη na po,
u ki tammit bi monii po, u daar binba dintib biak na tuba.

13 Yennu, ii mōk ninbatinu nanin,
gotir n datai nba kōonin biak nba ni na.

Yennu, nyintin kuun ni,

14 ki man fit set a niib boor Jerusalem,
ki wannib linba paak ki n dontira na.

N sii kпамme, kimaan a tinnima.

15 Binba ki jiantira na gbiir bootite, ki bia ηmat baa lej;
bi tiōη baruko soorib.

16 Yennu kasii buut niηe ki u fiit u mōη ki wann.

Naan biit damm na tuu baa bi tiōη toona nie.

17 Biit damm nan binba ki mi Yennu na ηarin,
kuume tee bi joontu.

18 Yennu kan tamm talas damm po,
ki nandamm dindann mun kan teen yanni.

19 Baat, Yennu, daa te ki nisaarii nyanti.

Baat nan binba ki mia na a boor ki tan bu bi buut.

20 Naant ki bin tin janmaanii.

Naant ki bin bann nan bi tee niibe ki tan saa kpowa.

10

Yenmiaru nba jiin fatu po

1 Yennu, bee ki a fōk nant nna?

Bee ki a tuu bōr a mōη yoo nba ki ti be mabir ni?

2 Biit damm na mōk yuwannue ki dint tatimm biak;

sootib bi barit nba ki bi bar na ni.

³ Biit daano want u moje, u yanbonlor na ni;
bonlonbiuk daano poor Yennu moporae ki yeeno.

⁴ Biit daano baka kaa Yennu po.
U yuwannu ni, u dukii nan Yennu ki kpaalalasi.

⁵ Biit daano bona kur saa fanue.
U ki bant Yennu buut nba tee bianjinba;
U laa u dataie.

⁶ U tuu pak ki tur u moje a,
“N kan mi ki baa, n kan mi koo mabir ni.”

⁷ U moamaan tee motont nan faak nan janmaankootuk kooe.

U kakii nan nan biit maan paku hali. ⁸ U tuu bor digbanbis nie
ki guu a wun kpi niib nba ki mok biit na.

U tuu chakin binba ki mok sommteeb nae.

⁹ U tuu doo u bor nij nan yanbor nae.

U dooe ki guu tatimm na, ki u baruk tuu tan soorib,
ki wun jiiib ki yaat namm.

¹⁰ Niib nba kaa sommteeb na, u faabe bir tij ni;
u jii u panjatuk nae ki nyann talas damm na.

¹¹ Biit damm yeen a, “Yennu baka kaa,
u mun u ninbinawa, u kan mi lati.”

¹² Yennu, datir biit damm na tuba.
Tiat tatimm na po.

¹³ Li saa teen nlee ki biit daano n yisin Yennu,
ki pak tur u moje a, “U kan dat n tubiri.”

¹⁴ Naan a laat, a chakin mabir nan biak kure,
ki teen siir nan fan somm.
Talas daano jikit u moje ki teenae.
A yoo sommit fara damme.

¹⁵ A biir biit damm nan noontont damm pan na,
datir bi tuba, baa tun biit na paak,
hali nan baa tan saa nyik biit tumu.

¹⁶ Yennu-e sii tun tee kpanbar,
binba jiantir tingbana na saa bot u tij ni.

¹⁷ Yennu, a saa gbiint binba sikint bi moje na miaruwa.
A saa turib parcheenna.

¹⁸ A saa gbiint kpeebii nan binba be mabir ni na moniwa.
A saa bu ki sommiba, ki nisaarii nba baat nan kpikpiruk na
ji kan baar nan kpikpiruku.

11

Dindann nba be Yennu ni

¹ N maa Yennu paake, ki u nyintin mukir ni.

I tee jatite ki piak teenin a, “Yukit nan ɲɔɔŋ na ki do jojaana,

² kimaan biit damm jii bi tɔrbana ki be bunbɔnn ni
ki tekin peenii a bin yek niɲamm na.

³ Li-i tee ki bonsiar kur biir, niɲano saa tee nlee?”

⁴ Yennu be u kasii jiantu ɲasaakak ni.

U naangboun be yendoun ni, ki u gorii niib siar kur po,
ki mi linba kur ki niib tuun.

⁵ U bikii niɲamm nan biitdamm kure.

U ki loon tubkangbata damm na.

⁶ U sikint mupeenu nan sarwuuta nitont paak.

U daar bi tuba nan wartoun nba koot bona nae.

⁷ Yennu tee kasiie ki loon toonjana.

Binba tuun toonjana sii tun be Yennu tɔɔnne.

12

Yenmiaru nba jiin sommir po

¹ Yennu, sommitit. Niɲano nan yenɔkɔɔwa ki biari,
a ji kan la nimɔno kɔtaa.

² Bi kur fa faie ki teen bi leeb, bi dia mɔmante ki kparin bi leeb.

³ Yennu, a te bin ɲmin bi fai moi maɲ.

Mubint bi dont-n-mɔɲ moi nba yeen a,

⁴ “Ti tuu jii ti mɔbonae ki la linba ki ti loon.

Ti sii piak ti yanbɔɔte, ɲaan sɔɔ kaa ki saa te ki tin ɲmini.”

⁵ Naan Yennu yeen a, “N saa baar mɔtana,

kimaan talas damm di biake,

ki binba be mabir ni na kurii nan gbananyekitir.

N saa turib yandɔɔnn binbeɲ nba ki bi tuu daan nawa.”

⁶ Yennu mɔsonae ɲan ki tin teenir yada,

kimaan li tee nan lik-kut nba ki bi purir saauk muu ni

taar munlore nae.

⁷⁻⁸ Nitont be siar kur po, sɔɔ kur dont linba tee bonbiire.

Yennu, ii diat fanu, ki nyinnit li nibooru nuu ni.

13

Yenmiaru nba jiin sommir po

¹ Yennu, a saa tamm n po ki lin wei nlee?

Yoo kur amii?

Taar munjaae ki a saa lek a numm ɲaan nyikimi?

² N sii be mabir ni ki lin wei nlee?

Parbiir saa gbee n par ni yonnu nan nyiɔk ki lin wei nlee?

N datai saa nyannin ki lin wei nlee?

³ N Yomdaano Yennu, gotirin ki turin gatuu.

Turimin paɲ ki daa te ki n kpenni.

⁴ Daa te ki n datai yeen a, “Ti nyannɔwa.”

Daa te ki bi kpamm n baak paaki.

- ⁵ N gaa a lomm nba tun ki be na paake.
N sii kpamme, kimaan a saa nyinnin biit niwa.
⁶ N saa yin yan ki tura, kimaan a nan ki turin.

14

Ki jiin nisaarii nɔɔntont po
(Yan 53)

- ¹ Jatit dukii bi para ni a, “Yennu kaa.”
Bi kur tee niyoonae ki tun bonbilankanta,
soɔ kaa ki tuun linba tooki.
- ² Yennu be sanpaapo nan gorii nisaarii
a wun laan siab be ki sub ki bia jiantiro.
- ³ Nan bi kur tun ki kpeta; bi kur tee nibiite, jinjan-youŋ.
Soɔ kaa ki tuun linba nan, nan yenɔkɔɔwa.
- ⁴ Yennu boi a, “Bi ki mi-ii?”
Toonbiit damm man ki mi-ii?
Bi di n niib nan niro nba tuu di jeet na,
ki bia ki meimi.
- ⁵ Nan bi yan saa puta;
kimaan Yennu be nan binba saak u mɔb na.
- ⁶ Toonbiit damm na kut labin sikin-n-mɔŋ daano loraɛ,
nan Yennu-e tee u fat-tɔɔ.
- ⁷ N mei Yennu-e a nyannu n nyi Sayɔnn
ki baar u niib Israel teeb paak.
Yoo nba ki Yennu saa te ki Israel teeb na n mɔkit na,
bi tan sii mɔk parpeenn bonchiann.

15

Ki jiin Yennu nba loon linba po

- ¹ Yennu, nmee saa fit kɔɔ a jiantu nasaakak ni?
Nmee saa fit jianta, a kasii kunkonn Sayɔnn na paaki?
- ² See niro nba saak fin Yennu mɔb,
ki bia yɔɔ tuun linba took,
wunba mɔbona tee barmɔnii, ki faak kaa leŋ;
- ³ Wunba ki gbii tin u leeb paak.
U ki tuun biit ki teen u leebi, u bia ki gbiin biya.
- ⁴ U yisin binba ki Yennu yeemm nae;
nan baakit binba saak Yennu mɔb na.
Wuu senn mɔsonn, u tuu tume, li pann-i lekii jan bianjinba.
- ⁵ Wuu kpent bont ki tur niro, u ki boi nyɔɔt po.
U ki saak ki bi nyar u mɔb ki u piak ki biir wunba mɔk mɔnii.
- Wunba tuun linba na kur, u sii yɔɔ be fanue.

16

Ki jiin pardɔɔnn Yenmiaru po

- ¹ Yennu, nyintin ninbɔɔɔ ni;
n dindann be a nie ki jiin sommir po.
- ² N yet Yennu a, “Fine tee n Yomdaano,
bonnjana nba kur ki n mɔk, li nyii a boore.”
- ³ Yennu niib nba teenɔ yada na, ɲamme be fanu.
N parmaasir kur tee mi be bi boore.
- ⁴ Binba tiin ki saa tingbana boor na baat nan mabire bi mɔɔ paak.
N kan pukin bi maruɔ ni, n kan jiant bi tingbana maɲi.
- ⁵ Yennu, n mɔk fin kuukɔɔe, fine teenin maa loon linba kur.
N tɔɔnn po benu kur be a nuu nie.
- ⁶ A piinii nba ki a pin kur mɔk bakitnaunɔ; a piinii kur ɲane.
- ⁷ N dont Yennu, kimaan u ɲmakitirin.
Ki nyiɔk n dudukit teenin kpaanii.
- ⁸ Yoo kur n tian Yennu benu po;
u naakin, ki siar kaa ki saa daamimi.
- ⁹ Li paak, n mɔk parpeenn ki teenɔ niipoouk,
n mi nan n see chinchin,
- ¹⁰ kimaan fine nyintin kuun paɲ ni;
a kan te ki a kasii nirɔ gbanant n bat,
koo wun nyint kpeentiɲi.
- ¹¹ A saa wannin sɔnu nba saa manfoor niɲa.
A benu teenin kpinkpammuk bonchiann,
ki baat nan parmann n boor yoo kur.

17

Ki jiin niɲano Yenmiaru po

- ¹ Yennu, gbiintir maa fabin fabinii nba ki jiin buut
nba ɲan po na.
Gbatir mɔnii nba ki n mɔ ki loon sommir na.
Gbiintir n miarmɔnu na.
- ² A saa bu ki sommima, kimaan a mi linba took.
- ³ A mi n dudukit, faa baar n boor nyiɔk,
a bikinin fanue ki ki la yanbɔndudukit n mi.
- ⁴ N ki piak biit nan leeb nba piak bianɲinba na.
N sak a maame ki yɛt min wei kpikpiruk sɔnii.
- ⁵ N yɔɔ tɔk a sɔnue; n ki mi kpat nyii kpiɲi.
- ⁶ Yennu, n meia, kimaan a teenin gatu,
li paak, gbiintir n mɔbona.
- ⁷ Wantin a bakitnaunɔ lomm na ki tinnin.
Li-i tee ki n be a boor, n nyii n datai nuu niwa.

⁸ Ii guun nan faa saa guur a tɔŋ ninbinn bianjinba na.
 Jiimin ki gurin a boouk ni,
⁹ ki nitont na daa fit teen siari.

Databiit na kaan lintima.

¹⁰ Bi ki tiin ninbaauku, ŋaan piak ki dont bi mɔŋ.

¹¹ Bi ŋaa lintima, mi-i ŋmant siar kur po, bi bee,
 ki loon yaak bin dat sikinin.

¹² Bi tee nan yanbɔra nae ki guun;
 ki loon bin chat-chatin.

¹³ Yennu, baat, tookit n datai ki nyannib.

Jiin a jukbanjiak ki fatin tondamm nuu ni.

¹⁴ Nyintin binba mɔk linba kur ki bi loon na nuu ni.

Datir bi tuba nan biak nba ki a bir guumm na.
 A ŋaan ki lii yaba ki baar bi waas nan bi yaaboona.

¹⁵ ŋaan n saa la fin Yennu-wa, kimaan n ki tun biit nan waama;
 ki mi-i gɔɔn tan yerik, a benu tuu turin kpinkpammuk bonchiann.

18

Yan nba jiin nyannu po

¹ Yennu, n loona bonchiann, fine tee wunba kɔn n paak.

² Yennu-e tee n guutoɔ, ŋɔɔ tee n digbanpaarir,
 ki mi-i be u boor, n be n yamanije.

U guun nan naagbankɔŋir nae,
 ki kɔn n paak, ki dian fanu.

³ N tuu yiin Yennu-e ki wun tinnin ki nyinnin n datai nuu ni.
 Pakin Yennu man.

⁴ Kuun daŋ kaane ki lintin,
 ki biiru yuuk ki gaar n paak nan nyunpana na.

⁵ Kuun daŋ kaane ki lintin; ki kaauk pii u baruk ki guun.

⁶ Maa be mabir ni, n yiin Yennu-e.

N yiin Yennu ki loon sommir,
 ki u be u ŋasaakak ni, ŋaan gbat n kunkɔr,
 ki gbiint n mɔŋ nba ki n mɔ ki loon sommir na.

⁷ ŋanne ki tingboun damm ki nik, ki jojaana fiaka bekint ki jekir;
 kimaan Yennu wutoor doowa.

⁸ Ki munyuut nyii u manbonii ni,
 ki mupeenu nan musankɔɔna nyii u mɔb ni.

⁹ ŋanne ki u pat sanpagboun ki nyii sik;
 ki sanpagbounbɔŋ be u taa po.

¹⁰ Ki u kar u bonfoa nba mɔk kpinkpant* paak ki bi yukir,
 ki wouŋ saa nanɔ.

¹¹ U jii bunbɔnne ki dɔkin u mɔŋ,
 ki sanpagboun-gbakisir nba gbee nan nyun na
 kaan lint u munn po.

¹² Ki sakaana nan mukpana nyii sanyikintii ni,

* **18:10** 18.10 Bi maan ni, bi yib “cherubim.” Bi nyii Yennu boore.

u tɔɔnn po, ki baar tan bokit sanpagbouŋ na ki gar.

¹³ Nanne Yennu tian; ki sɔɔ kur gbat Yabint daano Yennu kunkɔr;

¹⁴ ki u yek u peenii ki yat u datai.

U jii sanyikintiie ki weib, ki bi chiar.

¹⁵ Yennu, yoo nba ki a gaar jat a datai paak,
ki yakii namm nan wutoor na,

ɲanne ki mɔkɓenir tiŋ po ji dɔɔ yann, ki tingbouŋ fiakir nyɔɔnt.

¹⁶ Yennu tant nuu ki li nyii sanpaapo ki sik ki tan soorin,
ki dat nyinnin nyun nba sumii ni.

¹⁷ Ki u fatin, ki n nyii n datai nba mɔk paŋ na nuu ni,

ki bia fatin ki n nyii binba namin,

ki bia tee binba mɔk paŋ ki garin na nuu ni.

¹⁸ Maa be daamii ni yoo nba, ki bi worin,
ɲaan ki Yennu tinnin.

¹⁹ Ki u sommin, ki n nyii ninbɔŋ ni,
ki tinnin, kimaan u par mei n paak.

²⁰ Yennu pa paatii ki teenin, kimaan n tuun linba tooke,
u tee piisin n paak, kimaan n ki mɔk biiti.

²¹ N mɔk mɔsaku nan Yennu sennu na;

N ki yê t n Yomdaano Yennu.

²² N sak wei u sennii na kurawa;

N ki mɔk mɔyêtuk nan u sennii na.

²³ U mi nan n ki mɔk biiti,

ki bia mi nan n soor n mɔŋ ki ki tun kpeti.

²⁴ Ki u pa paatii ki teenin,

kimaan n tuun linba tooke, ki u bia mi nan n ki tun biiti.

²⁵ Yennu, a tuun toonɲanae ki teen damm nba ɲan na,
a mantik ɲanne ki tur binba ɲan.

²⁶ A mantik want a yeenu ki teen binba yeen,
ɲaan tee tondamm dataak.

²⁷ A tuu tinn damm nba sikin bi mɔŋe,
ɲaan sikint damm nba donn bi mɔŋ.

²⁸ Yennu, fine teenin yentu,

fine boon bunbɔnn nba bo be n boor na.

²⁹ Fine turin paŋ, ki n fit lek n datai,

ki bia turin yiikoo ki n fit nyann bi jatuk.

³⁰ Yennu, a toona mantik ɲan halii.

A mɔbona mantik waa leer.

A tee nan naagbankɔŋir nae ki tur sɔɔ kur nba loon a sommir.

³¹ Yennu kuukɔɔe tee ti Yomdaano

Yennu kuukɔɔe tee ti sommtɔɔ.

³² Nɔɔe tee Yennu nba teenin paŋ,

ki ɲamii n sɔŋjot ki li yeen.

³³ U te ki n tiin fanu nan piarɔ na,

u guun fanu, jojaana paak,

34 ki tumiin ki n teen siir nan tob,
ki te ki n saa fit to torbanpaarir.

35 Yennu, fine guun, ki tinnin,
a baka nba be n po na paake ki n tee nijaann,
ki a yiikoo na dian, ki n tinn.

36 Fine borin, ki bi ki fit soorin, ki n bia ki baa tin ni,

37 ki n tuu wei ber n datai ki soorib,
ki n ki nyikitib nan maa tuu tan biirib,

38 ki n tuu faa birib tin ni, ki bin gbar fiiru,
ki n nyannib, ki bi doo n toonn.

39 Fine turin pan tob ni, ki te ki n nyann n datai na;

40 ki a te ki n datai na chiar ki nyikin
ki n biir binba namin na.

41 Ki bi yikin ki loon sommir, njaan soo kaa ki saa fatib;
ki bi yi Yennu, njaan ki u ki teemm gatu.

42 Ki n biirib, ki bi naan nan tanbiinii nba ki wouu
tuu pebir yaat nann na.

Ki n njaamatib nan tant nba tuu doo sonjot ni na.

43 Ki a fatin ki n nyii moyetdamm nuu ni,
ki teenin digbana na diaroo;

niib nba ki n tuu ki mib na, njamme ji tee n jiamm.

44 Ki boorganu-i gbat n kunkor yoo nba, ki bi mok mosaku,
ki gbaant n toonn,

45 ki bi gbanant banjit, ki bi nyi bi digbanpaara ni, ki jekir.

46 Yennu fo; pakin n sommtoo.

A moont Yennu nba tinnin na yabint nba tee.

47 U te ki n nyant n datai, u banjit digbana nba ki n diab na,

48 ki fiarin, ki n nyi n datai ni.

Yennu, fine te ki n fit nyant n datai,

ki fiarin ki n nyi nikpiirit nuu ni.

49 Li paak, ki n dontir a sann, digbana niib sinsuuk ni.

N saa yin yan ki dont fine.

50 Yennu-e teen min kpanbar Defid nyannjaann,

ki jikit u lomm nba kaa paak na,

ki teen min nba ki u gannin na,

nan n yaaboona, ki saa tuu yoo nba kaa paak.

19

Ki jiiin Yennu baakir po

1 Sanpaak want Yennu baakir nba tee bianjinbae;
ki sanpagbant moontir u nii nba njamm linba.

2 Daar kur moontir ki teen daar nba waae,
nyiook n tuu nyiook want Yennu bannu nba tee-e.

3 Ki momaan ki piak, ki kunkosiar bia ki yeen,

4 njaan ki momaan nyi ki saa durinya kur po,
ki soo kur gbia tingbouu na kur po.

Yennu ɲamm binbeboor sanpagbouŋ ni ki tur yonnu;
 5 ki u nyi sanyiok ni,
 ki naan nan pooyookir sɔɔ nba mək parpeenn na,
 ki bia tee nan nantatinno nba teen siir a wun tin na,
 6 ki nyi sanpaapo chian yeŋ po, ki tuu puur ki saan leer po.
 Siar kaa ki saa fit bɔr nyi li yekitu ni.

Ki jiin Yennu sennu na po

7 Yennu sennu ɲan, ki teen panpaan.
 Yennu wannue tee barmonii,
 ki teen damm nba pɔt yan na subinii.
 8 Yennu senniie tee barmonii,
 ki binba sakir mək parpeenn.
 Yennu wannu ɲan, ki teen nirɔ bannu.
 9 Li ɲan ki tin baak Yennu,
 ki lii tee nna mək mək nan mək mək.
 Yennu sennii ɲan ki took yoo kur,
 10 ki mək niɔŋ ki gar salima,
 ki man chee siat nba tuu be sagbent ni na.
 11 Ki min nba tee a daabir na, ki li teenin bannu.
 Ki n mək mɔsaku ki laat nyɔɔt li paak.
 12 Sɔɔ kaa ki saa fit bann u biit.
 Yennu, nyikin chab n biit nba ki n ki mi li po.
 13 Dɔkint min a daabir, ki min nyi garuk yanbomm ni.
 A daa te ki n yanbomm diinin, ki n sii fit be fanu,
 ki nyi yanbontoona ni.
 14 Yennu, ɲaant ki n mɔmaan nan n dudukit-ii man a po.
 Fine tee n sindandiiuk nan n tinntɔɔ.

20

Yenmiaru nba jiin nyannu po

1 Yennu n gat a miaru, yoo nba ki a be daamii ni.
 Nɔɔ nba tee Jakob Yennu na-ii guua,
 2 ki tura sommir, ki lin nyi u ɲasaakak ni,
 Sayonn kunkonn na paak.
 3 Wun gaar a maruŋ kur nan a mujoonu piinii kur,
 4 ki tura faa loon linba kur,
 ki ɲmakit a bont kur, ki fan la nyannu,
 5 ki ti tan saa yikin nan parpeenn, yoo nba ki a la nyannu na,
 ki ti saa donn ti farimii ki dont Yennu.
 Yennu n gat a miaru kur.
 6 Mɔtana, n ji bann nan Yennu tint u niganntɔɔ,
 ki teeno gatu, ki tee ki u niganntɔɔ na laat nyannu.
 7 Nisiab teen yada nan bi taantorite,
 ki leeb mun teen yada nan bi taanii,
 ɲaan timm ɲarin teen yada nan ti Yomdaano Yennu sanne.
 8 Li nibooru sii gbiatire, ki baa,
 ɲaan ki timm n fiir, ki see kenken.

⁹ Yennu, turin a kpanbar nyannu.
Gbiintir, ki turit gatu yoo nba ki ti yiina.

21

Yenmiaru nba jiin dontir po

¹ Yennu, kpanbar kparamme, kimaan a turo paɲa.

U kparamme, kimaan a te ki u la nyannuwa,

² A turo u par nba loon linbawa, ki gaar u miaru.

³ A gaarɔ, ki turo piisin nba yab,
ki yirin salima fokirik u yur paaka.

⁴ U boi manfoor po, ki a turo manfoor nba kaa gbennu.

⁵ U baakir yab, kimaan faa turo sommir ki u nyann na paak.
Ki a turo yugontir nan sann.

⁶ Barmɔnii, a set turo piisin nba kaa gbennuwa,
ki a benu te ki u mok parpeenn.

⁷ Kpanbar jikit u yada ki tee yabint daanɔ Yennu niɲe,
kimaan Yennu lomm paak, ki siar kan ban dammɔ.

⁸ Ki u tuu saa nyann u datai kur,
ki nyann wunba kur ki loon u maan.

⁹ Ki u tan saa lekit bi boor ki dib,
ki boontib nan muyeruk nba saa di siar na.

Yennu saa donn u wutoor bi paak, ki di boontib.

¹⁰ Ki kpanbar na saa kpi bi maaru kur,
ki boontib tingbouɲ na paak.

¹¹ Bi lorin bonbiir u paak, a bin biirɔ, ɲaan bi kan tɔorii.

¹² Kpanbar na saa yekit u peeniie ki bin ɲmat chiar.

¹³ Yennu, ti piak dontira, kimaan a panchion paak.
Ti saa yin yan, ki dont a sann.

22

Tont mɔnii nan dontir yan

¹ Yennu, Yennu, bee ki a nyikimi?

Ki n mɔ fabin ki loon a sommir, ki a ki turin sommiri.

² Yennu, n bui yonnu ni nan nyiok kur, ki ki foi,
ɲaan ki a ki turin gatu,

³ ɲaan fine kar a naangbouɲ paak ki tee kasii,
ki Israel teeb dontira.

⁴ Ti yeejamm din teen fine yada.

Bi din teena yada, ki a tinnib.

⁵ Bi din yi a sann, ki laat tinnu,
ki teena yada ki ki koɲit a sommir.

⁶ N ji ki tee nisaarik kaa, n tee nanwubire,
ki niib piak ki butimin, ki bia sarikitin.

- 7 Binba kur laatin, ki bi sarikitin, ki sukiin, ki laan,
 8 ki yeen a, “U teen Yennu yadae, njaant Yennu man n tinnɔ;
 Yennu man-i loonɔ, bee ki u kan sommɔ?”
- 9 Fine din te ki n naa marin soona,
 ki te ki n teena yada, n sanpantin niŋa.
- 10 N maa a paake daar nba ki n naa marin nawa,
 ki a tee n Yennu nba guun yoo kur.
- 11 A daa fokitir nanin;
 wahala baara, ki soɔ kaa ki saa sommin.
- 12 Datai bonchiann lintima, ki tee nan naajai na,
 ki naan nan naaja-nyiatii nba nyii Basann tij ni na.
- 13 Ki bi yaatir bi moi a bin patin,
 ki li naan nan yanbɔr nba tuu yaat u mɔb na.
- 14 N paŋ gbenne, ki tee nan baa tuu kpaar nyun
 ki lin yat tij ni na, ki n kpaba tukit ki nyii dukina ni,
 ki n wub tee nan kpan nba tuu nann na,
- 15 ki n kunkɔr koor nan tankoont na,
 ki n lamm tab dindak ni, ki a nyikin tant ni nan n kpoe na.
- 16 Ki nibiit lintin ki tee nan bojote taan ki lintin na,
 ki lont lont n niipant nan taapant.
- 17 Ki n kpaba kur nyɔɔn, ki n datai goriin ki kpamm;
 18 ki bi to naatɔɔt ki biit n liant.
- 19 Yennu, a daa fok nanin, baat yian ki tan fatin.
 20 A fatin ki man nyi kuun ni; a nyinnin boi na ni.
 21 A fatin yanbɔra na ni.
 N paŋ gbenna, ki a nyinnin naaja-nyiatii na ni.
- 22 Ki n saa wann n niib faa tun namm nba ki turin,
 ki saa dont a sann bi tintaanu ni.
- 23 Yimm nba tiin Yennu janmaanii, ii dont u sann.
 Binba tee Jakob maaru kur; ii baakit u sann;
 yimm nba tee Israel teeb, ii jiantɔ.
- 24 U ki yeen talas damm nba be mukir ni,
 u ki nyɔr nyikib bi wahala ni;
 u ki lekin u numm bi paak, njaan gbiintir ki teemm,
 yoo nba ki bi fabin ki turo.
- 25 Nibur tintaanu niŋe ki n saa pak a sann
 linba ki a tun turin na paak,
 ki jii n piinii nba ki n senn mɔsonn na,
 ki mann maruŋ niib nba jiantira na tɔɔnn.
- 26 Ki talas damm saa di ki gboo bi yamani,
 ki binba baar Yennu boor saa pak u sann.
 Bin mokit nan yoo nba kaa gbennu.
- 27 Digbana kur saa tiar Yennu po.
 Durinya munn saa nmant u paak, ki booru kur saa jiantɔ.

28 Yennu-e tee kpanbar, ki dia digbana kur.

29 Karinbaandamm kur saa gbaan u tɔɔnn;
nisaarii kur tan saa gbaan u tɔɔnn, ki jiantɔ.

30 Maar paanu nba tan saa fiir saa jiantɔ,
ki bi tan saa pak tur maar paanu nba saa fiir na
ki jiin Yennu po.

31 Bi tan saa yet niib nba ki bi saa marib na a,
“Yennu tinn u niiba.”

23

Yennu-e tee ti gotitɔɔ

1 Yennu-e tee n gotitorɔɔnɔ, n laat linba kur ki n loon.

2 U te ki n dɔɔ siaminba mɔk jeet, ki ηmakitirin,
ki n saa siaminba nyun be.

3 U ηammit teenin paɲ.

U sanɲann paak, ki u ηmakitirin sɔɲjouk nba ηan ni.

4 Yennu, mi-i lekii somm baauk nba ki kuun yinyunɲ be na ni,
n ki tiin janmaanii, kimaan a be nanin
ki dia a dammir ki teenin parcheenn,

5 ki sent n jeet, siaminba ki n datai laatin.
A gaarin saauɲ, ki n nyubitik gbee ki mɔ.

6 N mi nan a ηamm nan lomm sii yɔɔ be n boor,
ki n sii be a ηaak ni, n manfoor kur ni.

24

Ki jiin kpanbarjaann na po

1 Durinya na nan linba kur be li ni tee Yennu yare.

Li tingbounɲ nan wunba kur be li ni tee Yennu yare.

2 Ki u nan tingbounɲ ki paan mɔkgberɲa paak,
ki teen li fiakir ki li be nyun tiɲ po.

3 Nmee mɔk yaak nba saa fit do Yennu kunkonn paaki?
Nmee saa fit kɔɔ u kasii ηasaakak ni?

4 See binba toona ηan, ki bi tee popeenn damm,
ki tee binba ki jiantir yenbis, ki bia ki sent faak mɔsona.

5 Yennu saa teen piisin bi paak, ki tinnib.
Yennu saa wann nan bi kaa biiti.

6 Li niboorue tee binba jiantir Yennu,
wunba ki Jakɔb mun din jiantir na.

7 Lootir gana. Lootir yaayoo ni gana na,
ki kpanbarjaann na n kɔɔ.

8 Nmee tee kpanbarjaann maɲi?
Nɔɔe tee Yennu, ki mɔk paɲ ki kɔn ki nyant tobii,
ki tee Yabint daano.

9 Lootir gana. Lootir yaayoo ni gana na,
ki kpanbarjaann na n kɔɔ.

10 Nmee tee kpanbarjaann maɲi?

Nɔɔe tee Yabint daano Yennu,
ki tee kpanbarjaann maɲ.

25

Yenmiaru nba saa guur nirɔ

¹ Yennu, n jikit n par ki meia.

² A nie ki n teen yada. Fatirin, ki nyinnin fei ni.
A daa te ki n datai laat paɲ ki gaarimi.

³ Sɔɔ ki be ki sii mɔk dindann a paak ki tan di fei.
Binba tee moyétuk damm na, ɲamme saa di fei.

⁴ Yennu, wantin a sɔnii, fiitir ki wannin.

⁵ Wantin ki mii be a barmɔnii sɔnii ni,
kimaan fine tee Yennu, ki tee n tinntɔɔ,
ki n dindann be a ni daa kur.

⁶ Yennu, tiat a ninbatinu nan a lonjaann na po,
linba ki a din tur yaayoo niwa na.

⁷ Nyikin chab yanbɔmm nan toonkpeta nba ki n tun
naasint niɲa na,
Yennu, a lomm nan a ɲant paak, a tiar n po.

⁸ Kimaan Yennu nba be fanu, ki u toona ɲan na paak,

ki u want yanbɔndamm sɔnɲanu nba ki bi saa tɔkin,
⁹ ki dia binba sikin bi mɔɲ, ki wantib u sɔnu.

¹⁰ Yennu dia u barmɔnii binbeɲ nan lomme,
ki ɲmakitir damm nba waa u mɔlor ki saak u sennu.

¹¹ Yennu, nyikin chab n yanbɔmm nba yab na,
kimaan a ɲant paak.

¹² Niib nba tiin Yennu,
ɲamme saa tumii ki bann u sɔnii nba ki bi saa tɔkin,

¹³ ki bi saa mɔkit bi manfoor ni,
ki bi maaru tan saa di bi tiɲ faar.

¹⁴ Yennu yɔɔsnbae tee damm nba mɔk mɔsaku nana,
ki u gbeent u mɔlor namm.

¹⁵ N gorii Yennu-e n sommir po yoo kur,
ki u nyintin daɲ ni.

¹⁶ Yennu, ɲmantir n paak ki tinin ninbaauk,
kimaan n tee n kɔɔe ki di biak.

¹⁷ Nyintin parbiir ni,
ki bia sommin ki min nyi daamii ni.

¹⁸ Gotir n ninbaatir nan daamii nba tee,
ki nyik chab n yanbɔmm.

¹⁹ Gotir n datai nba yab bianɲinba;
gotir baa namin bianɲinba.

²⁰ Ii guun, ki tinnin, ki daa te ki bi nyantin ki n di fei,
kimaan n baar a boor maa a sommime.

²¹ N toonɲana nan n barmɔnii binbeɲ n tinnin,

kimaan n dindann kur be a paake.

²² Yennu, tint a niib Israel teeb,
ki bin nyi bi daamii kur ni.

26

Ki jiin niɲanɔ Yenmiaru po

¹ Yennu, a bu n buut ki turin monii,
kimaan n tuun linba ɲan, ki teena yada,
ki ki biris nana.

² Yennu, fiitir n par ki bikinin,
katir n binberɲ nan n dudukit,

³ kimaan a lomm yoo be n tɔɔnn po,
ki a ɲant yoo ɲmakitirin.

⁴ N ki tɔkii nan niyana,
koo ki mɔk lor siar nan kpinkpanii damm.

⁵ N ki loon toonbiit damm maan,
n bia ki kaar nan nitont.

⁶ Yennu, n wuur n nii ki li want nan n ki mɔk biiti,
ki somm lintir a binbintir na ki jiantira,

⁷ ki yiin yanii ki dontir a sann,
ki want a bakitnaun toona kur.

⁸ Yennu, n loon ɲaak nba ki a be na;
ki li tee siaminba ki a baakir be na.

⁹ A daa biirin ki kpab nan yanbɔndammi.
Daa teen nan faa tee nikpiirit bianɲinba na.

¹⁰ Bi tee niib nba tuun toonbiite yoo kur,
ki tee damm nba gaan fobit piinii yoo kur.

¹¹ Min ɲarin tuun linba ɲan. Tinin ninbaauk, ki tinnin.

¹² N nyii ninbɔɲ kura niwa;
ki Yennu niib tintaanu niɲe ki n saa dont u sann.

27

Dontir Yenmiaru

¹ Yennu-e tee n yentu ki bia tee n tinntɔɔ;
n kan tin sɔɔ ɲaɲmaanii.
Yennu-e guun ki nyintin bonbiir kur ni;
n kii mɔk ɲaɲmaanii.

² N datai-i pikinin a bin kpɲin yoo nba
bi sii gbiatire ki baa tiɲ ni.

³ Li-i lekii tee ki nibur set ki lintin, n yan kii puti.
N datai-i lekii pikinin, n kii tiin ɲaɲmaanii;
Yennu-e ki n teenɔ yada.

⁴ N boi Yennu bonyenn kɔɔ poe, bonyenn kɔɔe ki n loon:
N loon mii be Yennu ɲasaakake n manfoor ni kur,

kii bari Yennu ɲant nba tee, ɲaan boi u sommir po.

⁵ Ki n wahala yoo ki u tuu saa dōkin n paak.

U tuu saa bōrin fanu, u ɲasaakak ni,
ki donnin jōfoouk paak.

⁶ Ki n saa nyann n datai nba lintin na;
ki u ɲasaakak niɲe ki n saa yikin nan kpinkpammuk,
ki mann maruɲ, ki yin yarj ki dont Yennu.

⁷ Yennu, gbiintir ki turin, yoo nba ki n yiina.
Tinimin ninbaauk ki turin gatu.

⁸ Yoo nba ki a yet a, “Baat ki tan jiantin” na,
ki n jiin a, “Yennu, n baate.”

⁹ A daa bōrii a numm nanimi,
a daa dont wutoor nanin, koo ki beer min a daabiri.
N tinntō Yennu, fine tun ki tee n sommtō,
a daa yēenin ki nyikinimi.

¹⁰ N baa nan n naa saa fit ki yētin,
ɲaan Yennu saa gaarima.

¹¹ Yennu, wantin faa loon man tun linba tura,
ki ɲmakitin ki man tōkin sōɲanu,
kimaan n mōk datai bonchiann.

¹² A daa ɲaanin ki te ki n datai tuun linba ki bi loon ki teenimi,
kimaan faak siara damm fiir ki biirin, ki nyint mabiit.

¹³ N mi nan n sii be n manfoor ni,
ki la Yennu bonɲana nba be tiɲ na paak.

¹⁴ Teent Yennu yada, cheen a par, kii wakii.
Teent Yennu yada.

28

Yenmiaru nba jiin sommir po

¹ Yennu, fine tee n sommtō, ki n yia.

A daa nyar a tuba nanimi.

Li-i tee ki a ɲmin ki ki turin gatu,
n sii tee nan binba sik kpeentɲ nae.

² Gbiintir ki turin, yoo nba ki n fabin ki loon sommir,
yoo nba ki n donn n nii ki jiin a kasii ɲasaakak po.

³ A daa biirin ki kpab nan nōonbiit damm nba tee
toonbiit dammi, binba piak kunkōmana ki teen leeb,
ɲaan mōk nōon ɲmiant na.

⁴ Datir bi tuba toonbiit nba ki bi tun,
nan yanbōntoona nba ki bi tun na paak.
Datir bi tuba ki pab biit nba ki bi nii tun paak,
ki jiin turib linba kpaab.

⁵ Bi ki diitir ki bant linba ki Yennu tun nan linba ki u nami,
li paak ki u saa dat bi tuba, ki boontib, ki bi ji sii kaa.

⁶ Dontir tee Yennu yare,

kimaan u gbat n fabinii ki tinin ninbaauka.

⁷ Yennu-e tee n guutoo ki kon n paak.
N teeno yada, ki u sommitin, ki n mok parpeenn,
ki saa yin kpinkpammuk yan, ki turo niipoouk.

⁸ Yennu-e guu u niib,
ki kon u niganntoo paak, ki teeno tinnu.

⁹ Yennu, tint a niib, ki teen piisin bi paak,
kii kpaarib nan yoo nba kaa paak.

29

Ki jiiin Yennu kunkor nba nyii wonpaaruk ni po

¹ Pakin Yennu man, yendouy ni naamii,
pakin Yennu, u baakir nan u paŋ paak.

² Pakin Yennu, u baakir sann paak.
Gbaant man tij ni ki jiant Kasii Daano,
wuu taji lekit yoo nba.

³ Yennu kunkor toon mokgbeŋa paak;
ki tee baakir Yennu tintantii.
Yennu tintantii be mokgbeŋa paak.

⁴ Yennu kunkor mok paŋ bonchiann.
Yennu kunkor mok yabint baakir.

⁵ Yennu kunkor yakitir kpekii.
Yennu kunkor yakitir Lebanonn kpekii buri buri,

⁶ ki te Lebanonn jojaana mobit nan naabis na,
ki bia te Hermonn kunkonn yuk nan naajagann na.

⁷ Yennu kunkor tantir, ki saak nyikintir.

⁸ Yennu kunkor te ki kunkoouk damm.
Yennu kunkor damm Kades kunkoouk.

⁹ Yennu kunkor konii naajii,
ki suur tutuut nba be tiinii maŋ paak,
ŋaan ki binba be Yennu nasaakak ni na yikin a,
“Baakir tee Yennu yare.”

¹⁰ Yennu mok yiikoo mokgbeŋa na paak.
Yennu-e tee kpanbar mokmok nan mokmok.

¹¹ Yennu jikit paŋ ki teen u niib;
Yennu tee piisin u niib paak, ki teemm parmaasir.

30

Ki jiiin niipoturu Yenmiaru po

¹ Yennu, n piak a sann, kimaan a fatima,
a ki te ki n datai laami.

² Yennu, n yikin ki loon sommir, ki a turin laafia.

³ Yennu, a nyinnin kaauk niwa.
N bo paa sone ki siik tinpoo ni, ki a tinn n manfoor.

⁴ Binba kur waa Yennu fanu, yinin yan ki donto,

Tiat man linba ki Kasii Daano tun na, ki turo niipoouk.

⁵ U wutoor ki wei nan maaku,
 naan ki u nant wei ki saa dian manfoor terik.
 Bubuuk sii be nyiooko, naan ki kpinkpammuk be sanyiok ni.

⁶ Yoo nba ki n gbanant maak na, ki n yet n moɔj a,
 “N kan ban gbarii.”

⁷ Yennu, a bo nan ki turin,
 ki bo guun kenken nan jotankpaauk na,
 naan yoo nba ki a boɔr a numm nanin, ki janmaanii soorin.

⁸ Yennu, n yiin fine, n barimae ki a sommin.

⁹ “Mi-i kpo, nyolante ki a saa la?
 N kaauk ni siku nyoot sii tee bee?
 Kpeemm fit piak ki dontir a sanni-i?
 Bi saa fit moont a barmonii nant nba teewa-a?”

¹⁰ Yennu, gbiintir, ki tinin ninbaauk. Yennu, sommitin.”

¹¹ A lebit n parbiire ki li tee parpeenn sawaak,
 ki nyinn n parbiir, naan turin parpeenn,

¹² ki n ji saa yin yaje ki pak a sann, n kii nmini.
 Yennu, fine tee n Yomdaano,
 n saa tura niipoouko nan yoo nba kaa paak.

31

Yenmiaru nba jiin yada teenu po

¹ Yennu, n baar a boor ki loon sommire,
 a daa te ki soo nyantin.

Nyantint, kimaan a tee kasii daano. N meia, fatirin.

² Gbatir ki turin. Sommitin motana.
 Ii tee n guutoo ki fatin, kii leekin ki tinnin.

³ Fine tee n sommtoo nan n tinntoo,
 ki a sii dian ki nmakitirin, a sanjann paak.

⁴ A nyinnin baruk nba ki bi pii ki guunin na ni,
 kimaan fine tee n sommtoo.

⁵ N jikit n seek ki kubint a nuu ni,
 Yennu, barmonii Yennu, a tinnin.

⁶ A ki loon binba jiantir tingbana na.
 Fine ki n teena yada.

⁷ N sii mok parpeenn, ki kpaamm,
 kimaan a mok lomm yoo kur,
 ki laat ki bia mi n daamii nba tee.

⁸ A ki te ki n datai nyannimi,
 ki te ki n la woruku ki saa fit saan maa loon siaminba.

⁹ Yennu, tinimin ninbaauk, kimaan n be wahala nie.
 N ninbina bak nan moniiwa, ki n mun bia choka;

¹⁰ ninbaatir chokima, ki monii jin n manfoor,
 ki n daamii kur te ki n bak, ki n kpaba ban.

11 Ki n datai kur, mantik n leeb na, dian diabiike.
Binba min fanu, ki bi tiinin janmaanii,
bi-i lan sonu ni, bin chiar.

12 Ki soo kur tamm n po, nan n kpoe na;
ki n ji tee nan baa tuu jii bont nba biir ki lu na.

13 Ki n gbia ki n datai burin ki biirin lokir kur po,
ki koonnin janmaanii, ki lorin lora n paak, a bin kpin.

14 Yennu, fine ki n teena yada,
ki yet a, "Fine tee n Yomdaano."

15 N sii yoo be a nuu ni, ki a fatin n datai boor,
ki bia fatin binba waan a bin biirin na boor.

16 Njaant ki a nant-ii be min, a toontunno paak.
A jii a lomm nba be yoo kur na ki tinnin.

17 Yennu, a daa te ki n di fei,
kimaan n fabin ki turawa.
Njaant ki noonbiit damm n di fei,
ki sik door soon nna kaauk ni.

18 A te ki bi fai moi na n kpakin,
binba tee fai damm nan biir teeb,
ki piak biir ninjamm na kur.

19 A nant yab bonchiann ki a jii guun binba baakita.
Soo kur mi faa nan bianinba, ki a guu binba teena yada,
20 ki nyintib bi datai lora ni, ki boriib a boor ni,
ki bi nyi bi datai sukut ni.

21 Pakin Yennu, kimaan u tun u lomm nba kaa paak nae
ki turin, yoo nba ki n datai bo lekin ki n be bi sinsuuk ni na.

22 Janmaanii bo soorime, ki n yet a,
"Yennu-e berin, ki n fokit nano."

Njaan ki u gbat n fabinii, yoo nba ki n yiin ki loon sommir na.

23 Ii loon Yennu man, yimm nba tee u niib na.

Yennu manje guu ninjamm,
njaan daar karinbaandamm tuba nan laa kpaab bianinba na.

24 Ii wakii man, ki chee i para,
yimm nba mok dindann nan Yennu na.

32

Ki jii yanbomm katu nan nyikin chab po

1 Damm nba ki Yennu nyik chab bi yanbomm,
ki bia piin bi biit na, parpeenn tee bi yare.

2 Daano nba ki Yennu ki pak biiro nan u tun biir,
ki bia ki mok kpinkpanni na, parpeenn tee u yare.

3 Yoo nba ki n bo ki kat n yanbomm ki wann na,
n gbanant bo barj ki choke,
kimaan monii nba ki n mo daa kur na paak.

4 Yennu, a daar n tubir yonnu ni nan nyiok kur,
ki n parj gbenn nan piar yonnu nba tuu koor tij bianinba na.

⁵ Ki n ji kat n yanbɔmm ki wanna, n ki bɔr n toonbiiti.
N dukin ki kat n yanbɔmme ki tur fin Yennu, ki a nyik chabin.

⁶ Li paak, wunba be fanu nana,
wun miara, yoo nba ki u be mukir ni;
wahala maŋ-i lekii pir nan nyunpana na
ɲaan li kan teenɔ siar.

⁷ Fine tee n gungurboor, ki a saa nyinnin wahala ni.
N saa yin yaj nan kunkɔpaarir, a tinnu na paak,
kimaan fine guun.

⁸ Ki Yennu yet a, “N saa wanna faa sii be bianjinba,
ki sii kpaana ki goriia.

⁹ A daa jatikit nan taamm koo boŋ nba ki mɔk yan,
ki bi ɲmakitirɔ nan taanbobit nan taangarikawa,
ki u fit saak mɔb na.”

¹⁰ Nɔɔnbiit damm saa di fara,
ɲaan binba teen Yennu yada na,
u sii guub nan u lomm nba be yoo kur na.

¹¹ Yimm nba tee niŋamm na, yii mɔk parpeenn kii kpaamm,
kimaan Yennu nba tun linba ki turi na paak.
Yimm nba saak u mɔb na, ii yikin nan parpeenn.

33

Ki jiin dontir yaj po

¹ Ii yin yaj nan parpeenn ki tur Yennu,
yimm nba tee niŋamm na.

Li ɲan ki niŋamm na n jiantɔ.

² Ii faa kɔnn ki tur Yennu niipoouk.

Ii yin yaj ki faa biɔk ki turo.

³ Ii yin yanpaan ki turo,
ki faa kɔnn fanu ɲaan yikin nan parpeenn.

⁴ Yennu mɔmaan took ki bia tee barmɔnii;
ki toona nba kur ki u tuun na be fanu.

⁵ Yennu loon kasii toona nan toonɲana,
ki u lomm nba yɔɔ be na gbee tingbouŋ.

⁶ Yennu yet mɔmaame ki nan sanpaapo,
ki bia yet mɔbonn ki li nan yonnu
nan ɲmaarik nan ɲmaabira,

⁷ ki u taan mɔkgbeŋa kur boyyenn kɔɔ boor,
ki taan mɔkgbeŋa nba sumii maŋ, ki li dɔɔ yomm.

⁸ ɲaant ki tingbouŋ na bont kur n jiant Yennu.

ɲaant tingbouŋ na niib kur n baakit Yennu.

⁹ U din pake, ki tingbouŋ na nan,
ki u yet mɔmaan, ki bont kur lekit ki set.

¹⁰ Yennu-e ɲmat tingbouŋ na niib dudukit,
ki te niib na ki fit tuun bi lora,

- 11 ɲaan Yennu lora see-e kenken yoo kur,
ki waa loon bianɲinba tuun yoo n tuu yoo.
- 12 Parpeenn be digbann nba ki Yennu tee bi Yomdaano na paak.
Parpeenn be niib nba ki u gannib ki bi tee u yab na paak.
- 13 Yennu be yendouŋ ni ki tibin got ki la nisaarik kur.
- 14 U be u naan gbant paak,
ki gorii wunba kur be tingbouŋ na ni.
- 15 Ɗooe nan soo kur yan, ki mi baa tuun linba kur.
- 16 Kpanbar soo kaa ki saa fit kɔn ki nyann tob
kimaan waa mɔk kunkɔnkɔnna bonchiann na paaki;
koo kunkɔnkɔnno soo kaa ki saa kɔn nyann
kimaan waa mɔk paŋ na paaki;
- 17 Tob taamm ki tee dindann ki jiin nyannu po,
u paŋ kan tinni.
- 18 Yennu gorii binba saak u mɔbe,
ki bia gorii binba mɔk dindann nan u lomm
nba ki u teen yoo kur na.
- 19 Ki u nyintib kuun ni,
ki teemm manfoor kon sakir ni.
- 20 Ti dindann maa Yennu paake,
ɲooe tee ti guutoo nan ti sommtoo.
- 21 U nie ki ti mɔk parpeenn,
kimaan ti teen yada u kasii sann na nie.
- 22 Yennu, ɲaant ki a lomm nba yoo be na-ii be nant
nan taa maa ti dindann a paak bianɲinba na.

34

Dontir nba jiin Yennu ɲamm po

- 1 N sii tun teen Yennu niipoouko,
n kan ban nyik u dontiri.
- 2 N saa pak u sanne, kimaan waa tun linba ki turin na.
ɲaant ki binba kur ki li diimm na n gbiint kii mɔk parpeenn.
- 3 Taantin ki tin pak Yabint Yennu.
ɲaant ki tin lakin dont u sann.
- 4 N miar Yennu, ki u gat ki turin,
ki fat nyinnin janmaanii kur ni.
- 5 Ki binba kur ki li diimm na kpaa numm ki goriiɔ,
ki li maŋib; bi kan ban di fei.
- 6 Ki fara damm fabin ki turɔ,
ki u turib gatu ki nyinnib bi wahala kur ni.
- 7 Yennu malaka guu damm nba baakit ɲoo Yennu,
ki u nyintib ninboŋ ni.
- 8 Bikint ki la Yennu nba ɲan bianɲinba.
Piisin be daano nba kur gur u moŋ Yennu boor paak.

9 Ii baakit Yennu, yimm nba tee u niib,
kimaan binba saak Yennu maan ki kɔŋit siar.
10 Yanbɔra saa fit kɔŋ jeet, ki kon n soorib,
ɲaan binba saak Yennu maan ki kɔŋit bonɲana.

11 Ii saana, n yɔɔsnba, ki tan gbiint,
ki n saa wannu ki yin baak Yennu.
12 I ɲmee loon ki wun la manfoor manu?
I loon manfofoouk nan parpeenn-ii?
13 Ƴann ii nyik mabiit paku, ki bia daa fa faak.
14 Nyikin toonbiit, ɲaan kii tuun toonɲana.
Lomin parmaasir nan i yan kur.

15 Yennu ninbina gorii niɲamm nae,
ki u tuba bia gbiin bi fabinii.
16 Yennu kɔn nan binba tuun toonbiit,
ki bi-i kpo, bi sann tuu bote.
17 Niɲamm na tuu fabine ki tur Yennu,
ki wun gbat ki nyintib bi daamii ni.
18 Yennu naak damm nba ki bi para biir,
ki sommit binba ki mɔk dindann nan waama na.

19 Niɲano mɔk daamii bonchiann,
ɲaan Yennu-e nyinto daamii maɲ kur ni.
20 Yennu-e guu u kpaba, ki nan yennkɔɔwa ki jintiri.
21 Toonbiite saa kpi nɔɔnbiit damm;
ki binba ki loon niɲamm na saa la tubdatu.

22 Yennu saa tinn u niib;
ki binba baat u boor ki gurin na saa la tinnu.

35

Yenmiaru nba jiin sommir po

1 Yennu, yɛtir damm nba yɛenin na,
ki bia kɔn nan damm nba kɔn nanin na.
2 Jiin a naagbankɔŋir ki baar fatin.
3 Wokitir a kpann nan pajar ki took binba waan na.
Satir mɔb nan a saa tinnima.
4 Ƴaant ki binba koor a bin nyinn n manfoor na, bin gbar ki di fei.
Ƴaant ki binba lorin n paak bonbiir na, lin ɲmatib ki bin ɲmat.
5 Yennu malaka n wei berib nan fouɲ nba ki wouɲ tuu pebir na.
6 Ƴaant ki bi sɔnu-ii bɔn, kii biaki ɲarii,
ki te ki Yennu malaka n faab ki birib tiɲ ni.
7 Bi pii barit ki guuntin, ki li ki mɔk paaki;
ki bia gbiir bootsunsuɲ a bin soorin.
8 Bi tan sii bant na ki biiru tunn bi paaka,
ki barit nba ki bi pii na, lin soorib,
ɲaant ki bin baa bootuk na ni, ki lin biirib.

9 N par ji sii mei nan Yennu,
 ki n sii mək parpeenn, waa tinnin na paak,
 10 ki n saa yet Yennu nan n par kur a,
 “Yennu, sɔɔ ki be ki tee nan fin na,
 ki a nyint butimm, paŋ damm nuu ni,
 ki bia nyint fara damm nan nandamm
 binba ŋmaabib na nuu ni.”

11 Toonbiit damm di siara ki biirin,
 ki boin buboit nba ki n ki mi li po;
 12 ki bi pa biit ki jiintin ŋamm paak,
 ki te ki n ki mək dindann.
 13 Ŋaan baa bo yiar yoo nba, n bo lia parbiir liante
 ki sikin n mɔŋ ki lor mɔb,
 ki tibin n yur tiŋ ni ŋaan mei Yennu
 14 nan maa bo saa miar ki tur n yɔɔk koo n naa bik bianŋinba na,
 ki n lin mɔ fabin nan niro nba tuu mɔ fabin
 u naa paak bianŋinba na.

15 Ŋaan daamii nba tan baarin yoo nba,
 ki bi kur mək parpeenn, ki taan leeb ki lintin,
 ki sarikitin, ki saamm boon, ki faan yoo kur,

16 ki nyiitir bi nyana nan naŋ
 nan niib nba sii sarikit wabik bianŋinba na.

17 Yennu, a saa tamm n po ki lin wei nlee?
 Fatir n manfoor ki nyinnin bi biiru na ni.
 Fatir n manfoor ki nyinnin yanbɔra na ni.

18 N saa tura niipoouk a nibur tintaanu ni,
 bi kura sinsuuk niŋe ki n saa tura dontir.

19 A daa te ki n datai kpamm n biiru paaki.
 Bi tee fai damme.
 A daa te binba namin ki li kaa paak na laa n parbiir paaki.

20 Bi ki piak parmaasir maami,
 ŋaan piak ki fa fai ki biir binba be soon nna, tiŋ na ni na,
 21 ki piak ki biirin nan kunkɔpaara a,
 “Ti la faa tun linbawa.”

22 Yennu, a la linba nawa, li paak, a daa ŋmini.
 Yennu, a daa fɔkitir nanimi.

23 Yennu, fiit a mɔŋ ki kɔn turin. Yennu, fiit ki pak turin.

24 Yennu, a be fanu,
 li paak, want nan n ki mək biiti, ki daa te ki n datai laami.

25 A daa te ki bi yeen ki teen bi leeb a,
 “Ti nyannɔwa. Taa loon bianŋinbae na.”

26 Ŋaant ki binba kpamm n wahala ni na,
 bin nyannib ki lin ŋmatib.
 Ŋaant ki binba want bi mɔŋ na, bin di fei ki kɔŋ baakir.

- 27 Naant binba loon ki min nyi wahala ni na,
 bii yikin nan parpeenn, ki tuu namm yet a,
 "Yennu-e yen dontir, ki u par mei nan u daabir n la nyannu."
 28 N sii mɔɔntir a kasii binbeɲ po,
 kii dontir a sann daar kur ni.

36

Ki jiin nisaarik nɔɔnbiit po

- 1 Yanbɔmm piak nan nɔɔnbiit daano u par ninewa;
 U yêɲ Yennu, ki ki tiino janmaanii,
 2 kimaan u dont u mɔɲe,
 ki dukii nan Yennu kan bann u yanbɔmm ki biiro.
 3 Ki u mɔmaaan tee nɔɔnbiit, ki gbee nan kpinkpanonii,
 ki u ki fit tuun siar ki li tee subinii ki bia nani.
 4 Wuu be u dɔɔnu ni gbaa, u lorin bonbiire.
 U ki tuun siar ki li nani, u bia ki yêen linba ki nani.

Ki jiin Yennu nant po

- 5 Yennu, a lomm nba be yoo kur na saa tuut sanpaake,
 ki a nant yat sanpagbant ni,
 6 ki a kasii binbeɲ na fɔk nan jojaana na,
 ki a barmɔnii buut sumii nan mɔkgbeɲa na,
 ki a dia nisaarii nan bonkobit a nuu ni.
 7 Yennu, a lomm nba kaa gbennu na njan,
 li nigbeɲa nan nibutimii kur gurin a kpinkpant maasue.
 8 Jeet nba ki a turit na, njanne ki ti di ti yamani.
 Ki a te ki ti nyu a mɔkir nba tee nant na ni nyun.
 9 A niɲe ki manfoor kur nyi.
 Ki a yentu nie ki ti laat yeenin.
 10 A namm kii loon binba mia,
 ki bia tun namm ki tur binba be kasii.
 11 A daa te ki karinbaandamm lekinimi,
 koo ki nɔɔnbiit damm na te ki n tiini.
 12 Gotir toonbiit damm nba baa dɔɔ,
 ki dɔɔ ki kan fit fiiri.

37

Ki jiin nibiit nan niɲamm joontu po

- 1 A daa te ki li daamiia nɔɔnbiit damm toona paaki.
 A daa te ki li mɔka funfunn binba tuun toonbiit na paaki.
 2 Bi tan saa boonte nan mɔɔt nba tuu koor na,
 ki bia kpo nan mɔmaata nba tuu tan koor na.
 3 Teent Yennu yada kii tuun linba njan,
 ki li saa te ki a be tiɲ na paak nan laafia.
 4 Lomin parpeenn Yennu boor,
 ki u saa tura a par nba loon linba.
 5 Jiin a mɔɲ ki tur Yennu.

Teent Yennu yada, ki u saa somma.

⁶ U saa te ki a kasii binberj na n nyirik nan sanyayondoor na, ki te ki a barmonii binberj-ii yeen nan yonsupeej ni na.

⁷ Teent sukuru ki guur Yennu ki wun tun.
A daa te ki li daamiia binba tuun toonbiit,
ki mokitir na paaki.

⁸ A daa te ki li daamiia ki a dont wutoor ki gbit a kpak,
njanne baat nan toonbiit.

⁹ Yennu saa boon toonbiit damm nawa,
njan binba mok dindann ki guu Yennu nae tan saa yent tij na.

¹⁰ Li kan yann kaawa ki noonbiit damm na ji tan sii kaa.
Ki i tan saa lon bi boor njan kan la.

¹¹ Binba sikin bi moje tan saa yent tij na.
Ki li mokint nan parmaasir sii tee bi yar.

¹² Noonbiit damm lorin bi lora, a bin biir ninjamm nae,
ki namm ki njan nyana.

¹³ Yennu laa noonbiit damm nae,
kimaan u mi nan bi boontu daar per na.

¹⁴ Noonbiit damm saatir bi jukbanjai
ki bia daar bi torbana,
a bin kpi talas damm nan nandamm biak ni,
ki bia kpi binba tuun toonjana na,

¹⁵ njan bi tiorj jukbanjai mane saa kpiib,
ki bi torbana n bia konn.

¹⁶ Ninjano mokint-i waar,
njan li chee noonbiit damm kur mokint nba yab.

¹⁷ Kimaan Yennu saa nyinn noonbiit damm panja,
njan somm binba tuun toonjana.

¹⁸ Yennu saa guur binba saak u maan,
ki te tij na-ii tee bi yar mokmok nan mokmok.

¹⁹ Ki bi kan di fara, biak yoo,
ki kon yoo, bi sii laat jeet ki li janitib.

²⁰ Njan noonbiit damm na njan saa kpoe,
ki Yennu datai na saa bote nan tipuuk na.
Bi saa yate nan munyuuk na.

²¹ Noonbiit daano kpentir, njan ki ki pa jiint,
njan njan njan teen nan u par kure.

²² Damm nba ki Yennu teen piisin bi paak na,
njanme saa yent tij na,
njan binba ki u sat motont bi paak na, u saa ber nyinniba.

²³ Li-i tee ki Yennu par peen wunba paak,
u nmakitiro sonie.

²⁴ Ki li-i tee ki u baa, u kan kpakin tij ni,

kimaan Yennu saa sommo ki wun fiir.

²⁵ N tee nikpere ki wei bonchiann,
 ɲaan n ki ban la niɲanɔ nba Yennu nyikɔ yann,
 koo ki te ki u waas mei jeeti.

²⁶ U tuu piine, ki bia kpentir ki teen u leeb yoo kur,
 ki u waas tee piisin ki turɔ.

²⁷ Nyikin toonbiit ɲaan kii tuun toonɲana,
 ki fin nan a waas saa wei tij na ni,

²⁸ kimaan Yennu loon linba ɲan,
 li paak, ki u ki nyikin niib nba tuun u loomm na yanni,
 ki guub yoo kur, ɲaan beer nɔɔnbiit damm maaru ki nyintib.

²⁹ Niɲamm nae saa yent tij na,
 ki kar li ni mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

³⁰ Mɔbonɲana nyi niɲanɔ boor ki tee subinii maame,
 ki u lamm piak linba took,

³¹ ki u dia Yennu sennu u par ni, ki ki nyikin.

³² Nɔɔnbiit daanɔ guu niɲanɔe,
 ki koor a wun nyinn u manfoor.

³³ ɲaan Yennu kan nyikib bi datai nuu ni,
 koo bii saan namm buut ni, bi kan pak biiribi.

³⁴ Guut Yennu yoo, kii dia u sennu,
 ki u saa donna ki a yent tij na,
 ki a tan saa la nɔɔnbiit damm biiru yoo.

³⁵ N ban la nɔɔnbiit daanɔ nba ton bonchiann,
 ki bia laat yiikoo nan kpek nba tuu la sinsetboor
 ki mɔk yiikoo bianɲinba na.

³⁶ Ki li poor po ki n tan gar ki ji ki la u lenɲi,
 ki n lommɔ, ɲaan ki ki lau.

³⁷ Dukint niɲanɔ po, daanɔ nba be kasii binbenɲ;
 parmaasir daanɔ mɔk yaaboona.

³⁸ Yanbɔndamm kur saa boonta, ki bi maaru bia saa boonta.

³⁹ Yennu-e tint niɲamm, ki guub yoo nba ki bi be fara ni.

⁴⁰ Ki u sommitib, ki fiarib; u fiarib nɔɔnbiit damm boor,
 ki tint bi manfoa, kimaan bi baat ki gurin u niɲe.

38

Ki jiin talasdaanɔ Yenmiaru po

¹ Yennu, a daa daar n tubir nan wutoori,

² kimaan a peenii na ɲmuu ki saarima,
 ki a nuu faa ki birin.

³ Ki a wutoor paak, ki laafia ji kaa n gbanant ni,
 ki n kpaba ji ki mɔk pan, kimaan n yanbomm paak.

⁴ Ki n biit kpiakin nan jikir nba tuu kpiak nan jiinu
bianjinba na.

⁵ N jatii paak ki n nara lukir ki pook.

⁶ Bi dinnin ki n faab tinj ni, ki mo fabin daa kur.

⁷ Ki n gbanant di muu nan yuyeeuk, ki n ki mok laafia.

⁸ Ki n banj, ki ki mok panj nan waama,
ki n par biir, ki n fabin nan tont.

⁹ Yennu, a mi maa loon linba, ki a gbiin n fabinii.

¹⁰ N parpaak toe, ki n panj gbent;
ki n ninbina jii ki nyirii.

¹¹ Ki n yooonba nan n toknanleeb tiinin,
nan n njaateeba ki nakiin, kimaan n nara na paak.

¹² Binba loon ki bin nyinn n manfoor na pii barite ki guuntin,
ki binba loon bin paanin dan na lorin daa kur a bin biirin.

¹³ N tee nan tuukpaar nae ki ki gbia maan,
ki bia tee nan muuk nba kan fit pak maan na.

¹⁴ Ki n kpant nirɔ nba kan fit pak jiin
kimaan waa ki gbia na paak.

¹⁵ Yennu, n teena yada ki guu a gatu,
fin, n Yomdaano Yennu-e saa turin gatu.

¹⁶ N meia ki yet a, "A daa te ki n datai laan, laa biirin na paaki,
koo ki bi dont bi moŋ maa baa na paaki."

¹⁷ N ji yaa man baee ki be nan tont yoo kur.

¹⁸ Ki n pak ki kat n yanbomm, ki n biit manj daamiin.

¹⁹ N datai mok laafia ki bia mok panii.

Ki n datai yaba ki namin, ki li ki mok paaki.

²⁰ Ki binba jikit biit ki pa n namm paak na piak ki biirin,
kimaan maa koor a man tun linba njan na paak.

²¹ Yennu, a daa njanin; Yennu, daa fokitir n boor.

²² Yennu, n tinntoo, baat yian ki tan sommin.

39

Ki jiin wunba be wahala ni yanbomm fitu po

¹ N yet a, "N saa soor n moŋ nan toona nba ki n tuune,
ki bia soor n jerinn nan mabiit paku.
N kan yet mɔbonsiar, yoo nba ki noonbiit damm kpiami."

² Ki n nmin soon nna, ki ki yet siari,

ki lek ki pak nan bonjanna, njan ki n fara na njamii pukii.

³ Ki n par biir, ki mi-i dukin li po, parbiir n namm pukin.

Ki n ki fit nyik buboiti a,

⁴ "Yennu, n manfoor saa wei nlee? N saa kpo nlee yoee?

Njaant ki mii mi n manfoor nba saa wei bianjinba."

⁵ A te ki n manfoor jija.

N manfoor fokint ki tee siar a boor,
 nisaarik manfoor tee waaminnae.
⁶ Nisaarik tee nan yinyuŋ nae,
 waa tuun linba kur tee yanne.
 U kpaan mokint, ŋaan ki mi wunba tan saa yent.

⁷ Yennu, n ji sii loon bee? N mok dindann a ni.

⁸ Sommitin, ki min nyi yanbomm ni;
 A daa te ki n tee jatit nilaakiri.

⁹ N ŋmine, n kan yet mɔbonsiari,
 kimaan fine te ki n di fara na.

¹⁰ A ji daa daar n tubiri;

N yaa man kpoe nan niikura nba ki a faan na.

¹¹ A tubdatu nba ki a daar nisaarik tubir
 u yanbomm paak na tee kpaanii,
 ki a biir linba ki u loon nan dundura na.
 Mamomm, nisaarik tee nan wamaasin nae.

¹² Yennu, gbiintir n miaru ki bia gbiint n fabinii;
 mi-i mɔ, fan baar ki tan sommin.

N be a boor ki tee nan saamɔ nae,
 ki tee nan n yeejamm nba din tuu tee na; n kan wei.

¹³ Nyikimin ki n sii mok parpeenn nan maa tan saa yaat
 ki ji sii kaa.

40

Dontir yan

¹ Ki n guur Yennu sommir po soon nna,
 ki u gbiint ki gbat n monii,

² ki dat nyinnin dan bootuk ni, ki bia nyinnin bakir nba sumii ni,
 ki tɔonin tanpiuk paak, ki te ki n set siaminba ŋan;

³ ki u wannin ki n yin yanpaan, dontir yan nba teen ŋɔɔ Yennu.
 Niib bonchiann saa la nna ki lii tee kpaanii,
 ki bi saa teen Yennu yada.

⁴ Damm nba teen Yennu yada, ki tee binba ki jiantir pata,
 koo ki ki pukin tingbann jiantdamm po na, parpeenn tee bi yare.

⁵ Ti Yomdaanɔ Yennu, a tun bona bonchiann ki turit;
 sɔɔ ki be ki tee nan fin na. A lor lorjana bonchiann ki jiin ti po.
 N kan fit kan li kur, li yab bonchiann.

⁶ A ki loon maruŋ nan piinii,
 a ki boi bonkobit mujoonu maruŋ po,
 koo maruŋ nba saa nyinn biit po,
 ŋaan a turin tubae a man gbiint a mɔmaan.

⁷ Ki n toon ki yet a, "Mine na. N baara.
 A kpaanii nba ki a teenin na be sennu gbouŋ ni.

⁸ Yennu, n loon man tun a loomm,
 ki a sennu be n par ni."

⁹ Yennu, a niib kur tintaanu niŋe,

ki n pak a barɲanii nba jiin faa tinnit na po.

A mi nan n kan fit nyik li paku.

¹⁰ N ki woon a tinnu maan na n par ni.

N tun piak a barmɔnii binberɲ nan a sommir poe.

N ki ɲmin nan mɔmaan na paku, a niib kur tintaanu ni,
ki piak a lomm nan barmɔnii nba tee bianɲinba.

¹¹ Yennu, n mi nan a kan nyik a ninbatinu nanimi,
ɲaant ki a lomm nan barmɔnii-ii guun yoo kur.

Yenmiaru nba jiin sommir po
(Yan 70)

¹² Fara bonchiann lintima, li yab ki kaa kann.

N yanbɔmm kɔɔnin fara niwa, ki n ji ki laat,
li yab ki gar yut nba be n yur paaka,
li te ki n ji ki mɔk parcheenn.

¹³ Yennu, tintin, baat yian ki tan sommin.

¹⁴ ɲaant niib nba kur kpaanin a bin kpɪn na,
bin di fei ki lin bia ɲmatib;

ɲaant binba mɔk parpeenn n baak po na, bin ɲmat ki di fei.

¹⁵ ɲaant ki binba kur laan na, lin baktib bi baak ni.

¹⁶ ɲaant ki binba kur baat a boor-ii mɔk parpeenn kii kpamm.

ɲaant ki binba kur mɔk niipoturu a tinnu paak-ii tun kii yeen a,
“Yennu tee Yenjaanne.”

¹⁷ Yennu, n tee nibutiɲe ki tee tarik, ɲaan a ki tamm n po.

Fine tee n tinnɔɔ ki tee n Yennu.

Baat yian ki tan sommin.

41

Ki jiin baatɔ Yenmiaru po

¹ Wunba baka be fara damm po na, parpeenn tee u yare.
Yennu saa sommɔ yoo nba ki u be daamuk ni.

² Yennu sii guu-u ki u mɔk manfoor,
u saa te ki u be tiɲ na ni, ki mɔk parpeenn,
u kan ɲaau yann ki te ki u datai diau.

³ Yennu saa sommɔ yoo nba ki u be baatdiuk ni,
ki saa turɔ laafia.

⁴ N yet a, “Yennu, n tun ki biirawa, ɲaan tinimin ninbaauk,
ki turin laafia.”

⁵ N datai yeen linba ki ɲane ki teenin.
Bi loon man kpoe ki bin tamm n po.

⁶ Binba baat ki foontin na tee fai damme,
ki tabintin barbiit, ki tuu nyi nann ki piak sɔɔ kur.

⁷ Binba ki loon na lɔkine ki teen leeb,
ki biirin ki bikii bonbiir nba saa baarin bianɲinba.

⁸ Ki bi kur yeen a, “Baatbiuk soorɔwa;
u kan ban paaki.”

⁹ N yomɔɲ gbaa, wunba ki n teenɔ yada,

ki min nan η̄ɔɔ tun ki tuun saarjmarj ni na nyii n poora.

¹⁰ Yennu, tinimin ninbaauk ki turin laafia,
ki n saa pa jiin n datai.

¹¹ N mi nan a mək parpeenn nanin,
ki n datai kan fit nyannimi.

¹² A saa sommima, kimaan n tuun linba η̄jan,
ki a saa te ki mii be a boor yoo kur.

¹³ Pakin ki dont Israel teeb Yomdaano Yennu man.
Pakin ki donto mətana nan yoo nba kaa paak.
Mamomm, lii tee nna.

GBOUŃ ƃANLEE

42

(Yanii 42 – 72)

Ki jiin wunba be digbangann Yenmiaru po

¹ Yennu, n lin kpaana nan n par kur
nan piarɔ nba tuu lin kpaan nyunmaasin bianjinba nae.

² Fin Yennu nba fo na, n niana.
Nlee yooe ki n sii be a tɔɔnn ki jiantirani?

³ Yonnu ni nan nyiɔk kur ki n mɔ ki ninnyuut tee n jeet.
Ki n datai yɔɔ ki boin a, “A Yennu na be lia?”

⁴ Mi-i tiar linba gar, n yan tuu yêt bonchiann,
η̄janne tee maa tuu lakin saan nan nibur Yennu η̄asaakak ni na.
Ki n tuu η̄makitir nibur marj, ki bi somm nan parpeenn,
ki yiin yanii ki dontir Yennu nan kunkɔpaara.

⁵ Bee ki n be parbiir ni? Bee ki daamii be n ni?
N saa teen n dindann Yennu nie, ki saa η̄amm donto,
Ńɔɔe tee n tinntɔɔ nan n Yennu.

⁶ N be parbiir nie, li paak,
mi-i dukiin Jɔɔdann məkir po, n tuu tiar a poe,
mi-i dukiin Hermonn kunkonn po, n tuu tiar a poe,
mi-i bia kii dukiin Misar kunkonn po, man tiar a po.

⁷ Sutik yi sutik nan fuur, ki pir n paak nan nyunmɔnn na,
ki tee nan nyunpana nba tuu lakitir na, ki pir piinin.

⁸ Yennu want u lomm yonnu ni,
ki n fit yiin yarj nyiɔk ki teenɔ,
ki miar η̄ɔɔ Yennu nba teenin manfoor na.

⁹ N yet Yennu, wunba tee n guutoɔ na a,
“Bee ki a tamm n po? Bee ki n sii lin di fara,
ki n datai dia ki η̄marjtimi?”

¹⁰ Ki bi choɔn n kpaba nan sukut, ki boin daa kur a,
“A Yennu na be lia?”

¹¹ Bee ki n be parbiir ni? Bee ki daamii be n ni?
N saa teen n dindann Yennu nie, ki saa η̄amm donto,
η̄ɔɔe tee n tinntɔɔ nan n Yennu.

43

Ki jiin wunba be digbangann Yenmiaru po

- ¹ Yennu, want nan n ki mək biiti,
ki bu nyinnin binba ki jiantira na ni,
a fatin ki min nyi fai damm nan nibiit na ni.
- ² Fine tee n sommtɔɔ; bee ki a nyikimi?
Bee ki n sii lin di fara, ki n datai dia ki njanjitimi?
- ³ A tun a yentu nan a barmɔnii ki lin njanjitiin,
ki jiin ki jen nanin Sayɔnn, a kasii kunkonn na boor,
nan a binbeboor nba ki a be na.
- ⁴ Yennu, n saa saan a maruŋ binbintir boore,
fine tee n parpeenn nyakir,
ki n saa faa kɔnn ki yin yan ki donta.
Yennu, fine tee n Yennu.
- ⁵ Bee ki n be parbiir ni? Bee ki daamii be n ni?
N saa teen n dindann Yennu nie, ki saa njam donto.
Nɔɔɔ tee n tinntɔɔ nan n Yennu.

44

Yenmiaru nba saa gɔɔr bonbiir

- ¹ Yennu, ti gbat nan ti tubawa,
ti yeejamm betit faa din tun linba ki turib sianyoo nawa.
- ² A din ber nyinn binba ki jiantira na bi tiŋ ni,
ki dat bi tuba,
njan kaan a niib leŋ, ki te ki bi mək it.
- ³ Li din ki tee a niib na jatiat paak kaa
ki bi kɔn ki nyann tiŋ na,
bi din ki nyann nan bi mɔŋ paŋ kaa,
li din tee a yiikoo nan a paŋ nie,
nan a mɔŋ benu paak, ki li wann nan a loomm.
- ⁴ Fine tee n kpanbar, ki bia tee n Yennu,
ki teen timm Israel teeb nyannu.
- ⁵ Fine turit a paŋ ki ti nyann ti datai.
- ⁶ N dindann ki be n tɔrbann ni kaa,
n jatiat kan fit te ki man nyann,
- ⁷ njan fine te ki ti nyann ti datai,
ki te binba ki loon ti maan na dii fei.
- ⁸ Ti sii tun dontir a sanne daar kur,
kii bia kii teena niipoouk nan yoo nba kaa paak.
- ⁹ Ki mɔtana a ji nyikita, ki te ki ti datai nyannit,
a ji ki somm nan ti kunkɔnkɔnna na,
- ¹⁰ ki te ki ti chiar njan nyik ti datai, ki bi jii ti məkint.
- ¹¹ Ki a te ki bi kpiit nan pei na,
ki te ki ti yat kɔɔ digbangana.
- ¹² Ki a kɔi a niib daabaun,
ki li tee nan bi nyɔɔt ki yab na.

- 13 Ki boorganu la faa teent bianjinba,
ki bi ji sarikitit ki bia laat.
- 14 Ki a te ki ti kpant nilaaka digbana kur ni,
ki bi sarikitit.
- 15 N tun be fei nie, ki fei piinin murirr.
- 16 Ki n gbia binba namin, nan n datai nba yisimin
ki bia sukiin na.
- 17 Ti lek ki tamm a po,
ki bia ki biir molor nba ki a lor nant na,
ɲaan ki linba na kur teenit.
- 18 Ti ki nyik a weiu,
ti bia ki mək moyétuk nan a sennii,
19 ɲaan ki a nyikit yann bonkob-susoot ni,
ki ɲaat bunbɔncheenn ni.
- 20 Li-i bonni tee ki ti nyik ki ki jiantir fin Yennu,
ɲaan jiantir tingbana,
- 21 a set bo saa banne, kimaan a mi ti dudukit.
- 22 ɲaan a paake ki bi kpit yoo kur,
ki ti tee nan peeuk nba ki bi tuu tee siir a bin kpiu na.
- 23 Yennu, fiit, bee ki a gɔɔnti?
Kakitir a mɔɲ, ki daa yêent kɔtaa-a.
- 24 Bee ki a lek a numm nanti?
A daa tammit ti fara nan ti daamii po.
- 25 Ti baa ki but tiɲ niwa,
ki bi nyannit ki ti dɔɔ tanbiinii ni.
- 26 Fiit ki tan sommit, ki tinnit,
kimaan a lomm nba ki gbent na paak.

45

Kpanbar pookɔɔnt yan

- 1 Mɔbɔnɲanae gbee n yur, ki n yin yan na ki tur kpanbar,
ki li tee nan sɔbtɔɲanɔ sɔbinii na.
Ki n lamm teen siir nan lin yin.
- 2 Fine tee jafan ki gar jab kur,
ki Yennu teen piisin a paak,
ki a mɔb farik nan maan paku.
- 3 Kpanbar jaann, fine mək baakir, ki a yur goon.
- 4 Ti be taamm paak kii saa ki saa nyann,
ki guur barmɔnii nan sikin-n-mɔɲ nan kasii binben.
ɲaant ki a nuu-ii tuun toonjaana.
- 5 A tɔrbann peenii porin,
ɲaant ki lin yek saar a datai parbiia,
digbana niib n baa a taa po.
- 6 Naangbouɲ nba ki Yennu tura na saa wei

məkmək nan məkmək.

Ki a saa dia a niib nan barmonii.

⁷ A loon toonjana, njan ki loon toonbiit,
li paak ki Yennu ganna, ki tura parpeenn,
ki li gar kpanbarlia nba be.

⁸ Ki tulaarii nba tee mir nan alos na be a liant paak,
ki yan-yinna yiin yanii njaak nba ki bi njammir nan loobnyana na ni, ki a
mək parpeenn.

⁹ Kpanbara bonpoi pukin pooburchimm nba be a njaak ni na po.
Ki pooyookir na see a naangbouj diitu po, ki lia salima liant.

¹⁰ Kpanbar pooyookir, gbiintir maa yaa man beta linba:
Tammit a niib po nan a baa njaaniib po.

¹¹ A fante saa te kpanbar na loona,
turimə baakir, kimaan njoə tee a chanbaa.

¹² Taya doo ni niib saa baar nan piinii ki tura,
ki məkita sii koor a bin maŋ nana.

¹³ Kpanbar pooyookir be njaak nie,
ki fan bonchiann ki lia salima liant.

¹⁴ Ki u saa lia baauŋ nba mək gungunbooru kur na,
ki somm saan kpanbar boor,
ki u poochiann sapaan-yoəsnba sii be u poor po ki chianto,
ki bi kur saa baar kpanbar boor.

¹⁵ Ki bi saa somm nan parpeenn nan parmaasir,
ki saa kəə kpanbar njaak.

¹⁶ Ki fin nba tee kpanbar na, a saa mar bonjai bonchiann,
ki bi saa set a yeejamm seenu ni kii tee kpanbara,
ki a saa teemm yudamm tij na kur po.

¹⁷ N yan saa te ki niib-ii tian a sann yoo kur.
Ki soə kur saa dont a sann yoo nan yoo.

46

Yennu be nant

¹ Yennu-e tee ti paŋ daano nan ti guutoə,
ki teen siir nan wun sommit daamii ni, yoo kur.

² Li-i lekii tee ki tij damm,
ki jojaana baa məkgbeŋa nba sumii ni,

³ li-i lekii tee məkgbeŋa na damm, ki mək fuur,
ki li jek kunkona, njan ti kii tiin janmaanii.

⁴ Məkisiar be ki teen yabint daano Yennu doo nba tee
u kasii binbeboor na parpeenn.

⁵ Yennu be doo maŋ ni, ki li kan biiri;
u tuu saa baar ki sommir sanyafaar.

⁶ Yennu kunkor tant, ki tingbouŋ nann,
ki janmaanii soor niib na, ki digbana baa.

⁷ Yabint daano Yennu be nant,
wunba tee Jakob Yennu na, njoə tee ti gungurboor.

8 Baat ki tan got Yennu toona.
Gotir yaarlituk toona nba ki u tun tij na paak.

9 U te tobii gbent tingbouŋ na kur po,
ki kɔnii tɔrbana, ki jintir kpana,
ki bia jokit naagbankɔŋa muu,

10 ki yet a, “Nyikin kɔnn man,
ki bann nan mine tee Yennu,
ki saa la dontir digbana kur ni,
ki bia saa la dontir tingbouŋ kur po.”

11 Yabint daanɔ Yennu be nant,
wunba tee Jakɔb Yennu na, ŋɔɔe tee ti gungurboor.

47

Yennu-e tee kpanbarjaann

1 Digbana niib kur n poi niipooŋ nan parpeenn,
kii bia kii dont Yennu nan kunkɔpaara.

2 Ŋaant ki tin chorin yabint daanɔ Yennu nba gar sɔɔ kur na,
ŋɔɔe tee kpanbar jaann nba dia tingbouŋ munn.

3 U te ki ti nyann niib na, ki te ki ti dia digbana,

4 ki gann tij nba ki ti kɔɔ na ki turit,
ki li tee Israel teeb nba ki u loomm na japaat tij.

5 Yennu do u naangbant paak.
Waa do na ki niib tantir ki peeb naatuna nan parpeenn.

6 Yinin yan ki dont Yennu, yinin ki dont ti kpanbar maŋ,
yinin donta yanii,

7 kimaan ŋɔɔ Yennu-e tee tingbouŋ na kur kpanbar,
yinin yan ki dontɔ.

8 Yennu kar u kasii naangbant paak ki dia digbana kur.

9 Digbana diateeb kur taan be nan niib nba tee
Abraham Yennu niib na,
kimaan kpanbara nba be tingbouŋ na paak tee Yennu yabe.
U ŋan nan dontir.

48

Ki jiin Yennu digbanjaann Sayɔnn po

1 Yennu tee yabint daanɔ,
ki ŋan tin dontɔ, u doo nba be u kasii kunkonn paak na ni.

2 Sayɔnn tee Yennu kunkonne, li fɔk ki bia ŋan;
kpanbar jaann nba tee Yennu na,
u dooe tee durinya kur parpeenn boor.

3 Yennu be doo maŋ ni, ki wann nan yamani benu be u boor.

4 Ki kpanbara taan leeb ki baar
a bin kɔn nan Sayɔnn kunkonn doo na.

5 Baa la doo maŋ, ki li yaar litib, ki jaŋmaanii soorib, ki bi chiar,

6 ki ji jekir nan poo nba tuu mɔ matyiaru na,

7 ki lian nan wonpaaruk nba tuu tut ŋaringbeŋa

ki li lian bianjinba na.

⁸ Ti gbat ki bia la linba ki yabint daano Yennu tun doo man niwa.
U sii guu doo man, ki li be li yamani,
nan yoo nba kaa paak.

⁹ Yennu, a nasaakak niye,
ki ti dukii a lomm nba kaa gbennu na po,
¹⁰ ki niib kur dontir a sann durinya kur po,
ki a dia a doo nan barmonii.
¹¹ Naant ki Sayonn niib-ii mok parpeenn,
naant ki parpeenn-ii be Juda doo ni,
kimaan a buut nan.

¹² Yennu niib, ii somm lint Sayonn, ki kan li difoot.
¹³ Gotir li joona, ki fiitir li maarpaara fanu,
ki tan fit wann maarpaanu nba waa na a,
¹⁴ "Yennu na tee ti Yennu-e mokmok nan mokmok,
ki sii tee ti nmakit-too nan durinya gbennu."

49

Fi-i teen mokint yada, li tee jatiie

¹ Soo kur n gbat na man,
gbiintir, niib nba kur be tingboun na paak,
² li nijaana nan tarii, li mokita nan nandamm kur.
³ N dudukit be paanu ni, ki n saa pak yanfoon maan.
⁴ Ki n saa nmat got barjokit ni,
ki faa biok ki yin yan ki wann li paak.

⁵ Li-i tee ki n datai lintin ki n be ninboj ni,
n ki tiin janmaanii.
⁶ Bi tee binba teen bi mokint yada,
ki bia dont bi moj, bi likirii paake.
⁷ Nisaarik kan fit tinn u moj,
u kan fit pa Yennu, u daauk nba tee bianjinba,
ki li tee u manfoor paaki,
⁸ kimaan nisaarik manfoor paak pann yab bonchiann.
U lekii pa linba, naan li kan jan
⁹ nan u ji daa kpenn ki siik kaauk ni.

¹⁰ Soo kur saa la nan yandamm kpenn,
ki jatit kpenn, ki bonliinii bia kpenn.
Bi kur tuu nyik bi mokinte ki tur siab.
¹¹ Bi kaat saa teen bi jei nan yoo nba kaa paak,
ki bi sii be lej yoo n tuu yoo,
naan bo mok bi yur paak tiniie.
¹² Nisaarik mokint kan fit nyinno kuun ni,
u bia lek saa kpoe nan bonkobuk nba kpenn na.
¹³ Gotir linba tuun ki teen damm nba teen bi moj yada,
nan bi leeb nba saak baa piak linba na.

- 14 Bi saa kpoe nan pei nba kpenn na,
ki kuun sii tee bi kpaartoo.
Binba be kasii na saa nyannib,
ki bi gbanant saa bat yian kpeentij, siaminba fok nan bi jei.
- 15 Njaan Yennu saa fatin kuun nuu ni,
ki saa jiin, ki mii be u boor.
- 16 Li-i te ki a la ki nirɔ mokitir,
koo u mokitin man yabitiri, a daa te ki li daamiia.
- 17 U tan kan fit jii ki saan nann yoo nba ki u kpenni,
u mokitin na tan kan weio ki saan kaaok ni.
- 18 Nirɔ numm-i lekii gboo waa mok linba,
ki niib kpakitiro, u mokitin na paaki,
- 19 u lek tan saa kpoe ki wei u yeejamm,
ki kan ban la yentu.
- 20 Nisaarik-i mok mokitin njaan ki mok bannu,
u bia lek saa kpoe nan bonkobuk nba kpenn na.

50

Ki jiin barmonii Yenjiantu po

- 1 Yabint daano nba tee Yennu na piak.
U yi tingbouj na kur,
laa nyii yondo po ki saa tuu yonbaa po.
- 2 Yabint Yennu yentu nyi Sayonn doo nba fan na ni.
- 3 Ti Yennu baate, njaan u kan baar soon nna,
muu sii die ki be u toonn, ki wonpaaruk da ki lintiro.
- 4 Ki u saa yiin sanpaak nan tij ki bin di siara,
ki la waa saa bu u niib buut bianjinba.
- 5 U yet a, "Taant niib nba njamm bi moj na ki turin,
binba mann maruj ki senn mosonn nanin."
- 6 Sanpagbant moontir nan Yennu-e tee Kasii Daano,
ki saa bu buut.
- 7 "N niib, gbiintir, ki man pak.
N niib Israel teeb, n saa di siara ki biiri.
Mine tee Yennu, ki tee i Yennu.
- 8 N ki yakii nani i maruj paak,
koo i mujoonu piinii nba be n toonn po na paak kaa.
- 9 N ki loon naajai nba be i naagotit ni,
koo buunii nba be i buloi ni na,
- 10 kimaan bonkobit nba kur be muuk ni na tee n yabe,
nan nei nba kur be kunkona tusaa paak na.
- 11 Noonii nba kur be tee n yabe,
ki bonfoa nba kur be muuk ni na tee n yabe.
- 12 "Kom-i bonni mokin, n bo kan betini,
kimaan durinya nan linba kur be li ni tee n yare.
- 13 N njman naajai nantii? Koo n nyu buunii somii?
- 14 Ii njaan ki i niipoturu-ii tee i maruj ki teen min Yennu,
ki bia tuu tur min Yabint Daano linba kur ki i senn mosonn.

15 Ii tuu yiin min Yennu yoo nba ki i la daamii,
ki n saa fati, ki i sii baakitin.”

16 Yennu yeen nɔɔnbiit damm a:
“I la yaak lee ki sii piak n sennu po?
Bee ki i sii piak n molor po?

17 I ki sak nan min ɲmakiti, ki yêt n sennu.

18 Nanyukii nba kur ki i lab, ki i sob yɔɔs,
ki pukin i mɔɲ bonchonchona ni.

19 “I teen siir nan mabiit pakue, ki i moi farik nan faak,

20 ki teen siir nan yin pak ki biir i tiɔɲ ninjamm,
ki paab maan.

21 I tun linba na kurawa, ɲaan n ki yet siari,
ki i ji dukin nan n mun tee nan yimm nae.
Motana, n saa yakii naniwa, ki kat wannii, i numm ni.

22 “Gbiintir linba na man, yimm nba yêtin na,
nna-i kaa, n saa boontiwa, ki sɔɔ kii be ki saa tinniini.

23 Niipoturue tee maruɲ nba baakitin,
ki n set saa tinn binba kur saak n mɔb.”

51

Yenmiaru nba jiin nyikin chab po

1 Yennu, tinimin ninbaauk,
kimaan a lomm nba yɔɔ be na paak.
A wuur n yanbɔmm nan biit kur,
kimaan a ninbatinchioɲ na paak.

2 Wuutin fanu, ki man nyi yanbɔmm nan biit kur ni.

3 N bann nan n be yanbɔmm nan biit nie yoo kur.

4 N tun ki biirawa, n biir fin kuukɔɔe,
ki tun linba ki a yaa li tee bonbiir na ki tura.

Li paak, a mɔk mɔniɲ nan fan bu n buut.
N kan nyiira, li-i tee ki a biirin.

5 N din tee yanbɔndaanɔe yoo nba ki bi marin na,
ki bia tee biit daanɔ yoo nba ki bi din soor n poor nawa.

6 A kpaan mamɔmm nan barmɔniie nisaarik ni.
Kɔɔnt a bannu n dudukiɲ ni.

7 Nyint n yanbɔmm ki mii yeen,
a wuurin ki mii peen nan sakaana na.

8 ɲaant ki man gbat parpeenn nan parmaasir fuur,
faa lek kɔnn n kpabawa na, ɲaan n bia sii mɔk parpeenn.

9 Bɔrin a numm ki daa laat n yanbɔmmi,
ɲaan wuur n biit kur.

10 Yennu, ɲammit n par ki lii ɲan,
ki pant n seek nan binbenɲanɲ.

11 A daa beer ki nyintin a boor,
koo ki nyinn a Seyeen na n ni.

12 A ḡamm turin a tinnu kpinkpammuk na,
ki te ki mii loon a mɔsaku.

13 Ki n saa wann yanbɔndamm a sennii,
ki bi saa jen a boor.

14 Yennu, nyikin n manfoor ki tinnin,
ki n saa jii parpeenn ki mɔɔnt a kasii binbeɲ.

15 Yennu, lootir n mɔb, ki man pak dont a sann.

16 A ki loon maruɲ, nna-i kaa, n bo saa jiie ki tura.
A baka bia kaa mujoonu piinii ni.

17 Yennu, n maruɲ tee sikin-n-mɔɲ binbeɲe.
Ki a kan yêt daano nba sikin u mɔɲ ki lebit u pari.

18 Yennu, tinin Sayɔnn doo ninbaauk ki sommir,
ḡammit maa Jerusalem joona.

19 Ki li saa te ki a mɔk parpeenn nan maruɲ nba ḡan,
nan mujoonu piinii,
ki bi sii kpi naajai ki mann maruɲ, a binbintir na paak.

52

Yennu buut nan u ninbatinu

1 Bee ki a dont a mɔɲ nan toonbiiti, fin nijaann na?

Yennu lomm be-e mɔkmɔk nan mɔkmɔk.*

2 A lorin a fan biir leeb, ki a mɔb di nan bilepaann na,
ki a fa fai,

3 ki loon bonbiir ki gar bonḡann, ki loon faak ki gar barmɔnii,

4 ki loon faak nba saa pak ki biir a leeb, faak daano na.

5 Barmɔnii, Yennu saa biirae fas fas;
u saa soorae ki dat nyinna a ḡaak ni;
u saa nyinna nisaarii tin na ni,

6 ki niḡamm saa la linba na ki tin janmaanii,
ki bi saa laa laat ki yet a,

7 “Gotir, jɔɔ nba nae ki jii u mɔɲ tur Yennu,
ḡaan maa u mɔkint paak, ki dukii nan nɔɔnbiite saa sommo.”

8 Min ḡarin tee nan kpan tiik nae, ki see Yennu ḡasaakak ni.
N yada yɔɔ be u lomm nba be mɔkmɔk nan mɔkmɔk na nie.

9 Yennu, n sii tun ki teena niipoouko,

faa tun linba ki turin na paak,
a sann nie ki n mɔk dindann, kimaan a sann ḡan,
ki n saa dont a sann maɲ, a niib tɔɔnn.

53

Ki jiin nisaarii nɔɔntont po

(Yarj 14)

1 Jatit dukii bi para ni a, “Yennu kaa.”

Sɔɔ kur tee niyoonne, ki tun bonbilankanta,

* 52:1 52.1 Koo “Bee ki a dont a mɔɲ daa kur ki saa di fei Yennu boori?”

sɔɔ kaa ki tuun linba tooki.

² Yennu be sanpaapo ɲaan gorii nisaarii,
a wun laan siab be ki sub, ki bia jiantirɔɔ?

³ ɲaan bi kur ɲmante ki tuun toonbiit,
ki bi sɔɔ kaa ki tuun linba ɲan, nan yenɔkɔɔwa gbaa.

⁴ Yennu boi a, “Bi ki mi-i?
Toonbiit damm maɲ ki mi siari-i?
Bi di n niib nan nirɔ nba tuu di jeet nae,
ki bia ki meimi.”

⁵ Janmaanii bia saa ɲamm soorib ki gar baa tuu mi bianɲinba.
Yennu saa kpi u niib datai ki yat bi kpaba.
Yennu yêtibee, ki saa te ki Israel teeb na n nyannib.

⁶ N mei Yennu-e a nyannu n nyi Sayɔnn
ki baar u niib Israel teeb paak.
Yoo nba ki Yennu saa te ki Israel teeb na n mɔkit na,
bi tan sii mɔk parpeenn bonchiann.

54

Yenmiaru nba jiin datai gɔɔru po

¹ Yennu, jiin a paɲ ki tinnin, jiin a paɲ na ki ɲaan yann.

² Yennu, gbatir n miaru, ki gbiint n mɔmaan.

³ Karinbaandamm fiir n paaka, ki nitont koor a bin kpin;
ɲamme tee binba baka kaa nan fin Yennu na.

⁴ ɲaan barmonii, Yennu-e tee n sommtɔɔ.
Ti Yomdaanɔe tee n fat-tɔɔ.

⁵ Yennu n te ki n datai na toonbiit n ɲmat kii tee bi tubdatu.
U saa boontib, kimaan u kasii binben na paak.

⁶ Yennu, n saa mann parpeenn maruɲo ki tura.
N saa pak ki dont a sann, kimaan a ɲan.

⁷ A nyinnin n daamii kura niwa, ki n la ki n datai baa.

55

Jɔɔ nba ki u naasinyɔɔk fukit u paak na Yenmiaru

¹ Yennu, gbiintir n miaru;
a daa lekɪn a numm n fabinii na paaki.

² Gbiintir, ki turin gatu; n dudukit bak nan daamiiwa.

³ Ki janmaanii mɔkin nan n datai nba jeentin na.
Ki nɔɔnbiit damm goriin ninɲmiɔɲ,
ki baat nan daamii ki teenin, ki dont wutoor nanin ki namin.

⁴ Ki n yan put ki ɲmat, ki n nubir kuun;

⁵ ki janmaanii te ki n jekir nan yanputuk,

⁶ ki n ji sunman ki n mɔk kpinkpant nan ɲmann na
ki bo yukir ki saan banfɔkir ki saa foi.

- 7 N bo saa yukire ki saan banfokir,
ki saa namm n binbeboor muuk ni.
- 8 N bo saa kakite ki faa lanbou
ki nyi wonpaaruk nba baat na ni.
- 9 Yennu, nmatir noonbiit damm na pinpakit,
kimaan n laat kunkona nan kpikpiruk doo ni.
- 10 Ki yonnu nan nyiok kur ki bi lin doo na ni,
ki tuun toonbiit, ki bia sukii niib ki daamiib.
- 11 Ki biiru be siar kur po doo na ni,
ki li sonii gbee nan fat-teeb nan fai damm.
- 12 Li-i bonni tee dataakie sukiin, n bo sii nmine,
li-i bonni tee ki n dataakie want u mone,
n bo saa bor n mone ki u kan lami,
- 13 naan li tee fine, nisaarik nan min na,
ki tee n loo, n yonanmone.
- 14 Ki min nan fin tuu lakin mok pinpakit nan leeb
ki lakint ki jiantir Yennu, u nasaakak ni.
- 15 Naant ki n datai n kpo yian,
naant ki bin piib foot kaat ni,
kimaan toonbiit gorin naan doo bi boore.
- 16 Ki n yiin n Yomdaano Yennu ki boi sommir po,
ki u saa tinnin.
- 17 Li daajoouk, nan sanyiok, nan yonsuuk ni kur,
ki n bui fabin ki teeno, ki u gbia n kunkor.
- 18 Maa tookit tob nba na, u saa te man jen nan laafia,
datai bonchiann nba lek kon nanin na.
- 19 Yennu nba bo tee kpanbar pinpiik niwa na
saa gbat n miaru ki nyannib turin,
kimaan bi yet bin lebit bi binbeja, ki bia ki tiin Yennu.
- 20 N yokperik lek u yosnba,
ki biir molor nba ki u lor namm na.
- 21 Ki u mob ban ki gar kpan,
naan ki nan gbee u para;
ki u momaan narii ki gar kpan,
naan porii yian nan jukbanjai na.
- 22 Jiin a daamii kur ki tur Yennu, ki u sii guua;
u kan ban te ki binba be fanu na n baa.
- 23 Yennu, fine saa sikin nikpiirit nan fai damm na bi kaat ni;
a kan te ki bii be ki baar bi manfoor bonjinni.
Min narin, fine ki n teena yada.

56

Yenmiaru nba jiin yada teenu po

- 1 Yennu, tinimin ninbaauk, kimaan niib mukisime.
N datai diinime yoo kur.

² Ki n sanbiirteeb mukisin daa kur, ki niib bonchiann kɔn nanin.

³ Yabint daano Yennu, mi-i tiin jarɗaani yoo nba,
fine ki n saa teen yada.

⁴ N teen Yennu-e yada ki ki mɔk jarɗaani,
ki dontir u sann, kimaan u mɔsonn na paak.
Nisaarik saa fit teenin bee?

⁵ Daa kur ki n datai labii n maan,
ki yoo dukii baa saa teen bianjinba ki biirin.

⁶ Ki bi taant leeb ki boriin,
ki gorii n sommir ni, nan baa saa teen bianjinba ki kpin.

⁷ Yennu, bi biit na paak, a dat bi tuba,
ki nyann niib maɗ nan wutoor.

⁸ A mi n fabinii nba tee bianjinba,
ki la n ninnyuut kann nba tee bianjinba,
ki sob teen a gbouɗ ni.

⁹ Daar nba ki n saa boia sommir po na, n datai saa baae.
Nanne ki n saa bann nan fin Yennu taa n po.

¹⁰ Yennu, a mɔsonn paake ki n dontira.

¹¹ Yennu, fine ki n teen yada, n kii tiin jarɗaani.
Nisaarik saa fit teenin bee?

¹² Yennu, n saa tura mɔsonn nba ki n sat nae.
N saa tura niipoouko,

¹³ kimaan a nyinnin kuun niwa, ki guun, ki n ki gbiatir,
ki n saa somm nan fin Yennu, kii be a manfoor yentu ni.

57

Yenmiaru nba jiin sommir po

¹ Tinimin ninbaauk, Yennu, tinimin ninbaauk,
kimaan a niɗe ki n seek gur.

A kpinkpant maasue ki n laat fatu,
daamii nba tuu baarin nan laa tuu tan gar.

² N fabin ki tur Yabint Yennu,
Yennu nba teenin linba kur ki n loon.

³ U saa toon Yendouɗ ni ki tinnin, ki nyann n datai.
Yennu saa turin u lomm nan u barmonii.

⁴ N datai lintima, ki naan nan yanbora nba so niib na,
ki bi nyana tee nan kpama nan torbann peenii na,
ki bi jerima di nan jukbanjai na.

⁵ Yennu, want a yabint sanpagbant ni,
ki njaan a baakir-ii be tingbouɗ na kur po.

⁶ N datai lu laauno a bin soorin, ki n be nan parbiir,
ki bi gbii bootuk, sonu nba ki n tokii na ni,
njaan ki bi mɔɗ tan baa li ni.

- 7 Yennu, n be nan parcheenne; n saa yin yan ki donta.
 8 N seek, fiit ki faa kɔnn nan bonmumɔɔt.
 N saa fiir sanyafaare ki faa.
 9 Yennu, n saa pak a sann, digbana kur ni.
 N saa yin yan ki tura, niib kur boor,
 10 kimaan a lomm yab ki saa tuu sanpaak,
 ki a kasii binbeɲ bia tuu sanpagbant.
 11 Yennu, want a yabint, sanpagbant ni,
 ki ɲaan a baakir-ii be tingboun na kur po.

58

Yenmiaru nba saa te Yennu n dat nɔɔnbiit damm tuba

- 1 Yimm nba tee yudamm na, i bu buut fanu-u?
 I bu buut nan barmɔnii ki teen sɔɔ kuri-i?
 2 Aaii, i dukii toonbiit nba ki i saa tun na kɔɔe,
 ki tuun ki biir leeb tiɲ na paak.
 3 Toonbiit damm fiir bi bisin niɲewa,
 ki fa fai nan bi manfoor gbennu.
 4 Ki bi moi gbee nan lɔbiie, nan waalabirii yar na,
 ki kpaa bi tuba nan waajiant nba kpaa bi tuba bianɲinba na,
 5 ki ji kan gbat daano nba maɲit wai para na yeriki,
 daano maɲ-i lekii sub bianɲinba.
 6 Yennu, a faa kɔnn nibiit maɲ nyana.
 7 ɲaant ki bin bot nan nyun nba tuu fɔɔr na;
 bi-i dat bi torbana yoo nba, fan ɲaan ki bi peenii na n gbitik.
 8 Bi-i saa, bii tee nan jayeruk nba tuu saa ki mian na,
 kii bia kii tee nan sanpantik nba ki bi tuu marɔ kpeent
 ki u ki la yentu na.
 9 Bi tuu tan bant na, ki sɔɔ ki bi chɔɔb nan mɔɔt nawa;
 Yennu saa pebirib ki yaat namm nan u wutoor,
 baa lek be bi manfoor ni gbaa.
 10 Kasii damm sii mok parpeenn,
 li-i tee ki bi la yanbɔndamm be tubdatu ni,
 li yoee ki bi saa somm toonbiit damm sɔn ni.
 11 Ki niib ji saa yet a, “Barmɔniie, kasii damm gaan bi paatii;
 barmɔnii, Yennu nba bu tingboun na buut na set be.”

59

Yenmiaru nba jiin fat-n-mɔɲ po

- 1 Yennu, nyintin n datai nuu ni.
 Gɔɔt datai nba fiir n paak na.
 2 Nyintin toonbiit damm boor, ki tinnin nikpiirit nuu ni.
 3 Gotir baa dɔɔ ki guu bianɲinba, a bin kpɪn.
 Toonbiit damm tikii a bin biirin.
 Li ki tee a n tun yanbɔmm koo ki biir siar kaa.
 4 N ki tun ki biir siari, ɲaan ki bi tee siir a bin lekin.

Fiit ki sommin. Gotir n ninbaatir.

⁵ Yabint daano Yennu, wunba tee Israel teeb Yennu,
fiit ki dat binba ki jiantira na tuba;
a daa tiin toonbiit damm ninbaaak.

⁶ Bi tuu tan nmat ki jen daajoouk, ki koo doo ni,
ki nmuut nan boi nae ki lin.

⁷ Gbiintir sukut nan mabiit nba nyi bi moi ni.
Ki bi jerima tee nan jukbanjai na ki nyi bi moi ni,
ki bi dukii nan soo ki gbia baa yeen linba na.

⁸ Yennu, fin narin laabe, ki sarikit binba ki jiantira marj.

⁹ Yennu, n mok parcheenn a pan niye; fine tee n gungurboor.

¹⁰ Yennu loonin ki saa baar n boor,
ki te ki man nyann n datai.

¹¹ Yennu, a daa kpibi.

Li-i tee ki a kpiib, n niib saa tamm bi tubdatu na poe.

A yatib nan a pan ki bii lin, ki fan nyannib,
fin Yennu nba tee ti guutoo.

¹² Yanbomm be bi para ni, ki bi momaan kur tee biit.
Naant ki bi moindib, kimaan bi sat motont ki bia fa fai.

¹³ A boontib nan a wutoor, ki boontib fas fas,
ki soo kur n bann tingbouj na kur po
nan fin Yennu-e dia Israel teeb,

ki a pan bia yat be tingbouj na kur po.

¹⁴ N datai tuu tan jen daajoouk ki koo doo ni,
ki nmuut nan boi nae ki lin

¹⁵ nan boi nba tuu lin ki kpaan jeet bianjinba na,
ki mo, li-i tee ki bi ki dii janj.

¹⁶ N saa yin yan ki jiin a pan po,
sanyiook ni kur, n saa yin yan sanpaapo
ki jiin a lomm nba kaa gbennu na po,
kimaan fine tee n gungurboor,
ki tee n bunbor boor yoo nba ki n be daamii ni.

¹⁷ N saa yin yan ki dont a sann; n pan nyi a boore.
Yennu-e tee n gungurboor; ki tee Yennu nba loonin.

60

Yenmiaru nba jiin fatu po

¹ Yennu, a yetita, ki te ki ti baa.

A donn wutoor ti paaka; motana, jiantir ki tinnit.

² A te ki tij na jeke, ki a lootir yaan.

Li paak, a teb li fiat, kimaan li bokit dooe jiaak jiaak.

³ A te ki a niib dii fara bonchiann
ki te ki ti nmaan gbenjit nan ti yib daan na.

⁴ Ki binba baakita na, ki a teemm kpaanii,
a bin tan nyi biiru ni.

⁵ A tinnit nan a pan, ki turit gatu,
ki lin te binba ki a lomm na n la woruku.

6 Yennu be u kasii boor ki yet a,
 “N saa jii nyannu ki bokit Sekem doo,
 ki biit Sukof baauk ki tur n niib.
 7 Gilead yent tee n yare,
 ki Manase yent bia tee n yar.
 Efraim yent tee n kut fokirike,
 ki Juda yent tee n naan dammir.
 8 N saa jii Moab teebe ki bii tee tatilaauk nba
 ki n sii sokii bona li ni,
 ki sii birin n taasaat Edom yent ni,
 ki li sii tee nyinn nan mine yen yent man,
 ki hoot man nyann Filistia teeb na paak.”

9 Nmee saa jiin ki saan nanin digbanpaarir na ni?
 Nmee saa jiin ki saan nanin Edom yent ni?
 10 Yennu, a set yêтите-e?
 A ji kii be nan ti kunkonkonna na-a?
 11 Turint sommir ki tin nyann ti datai,
 kimaan nisaarik sommir tee yann na.
 12 Yennu-i be nant, ti saa nyanna;
 u saa nyann ti datai ki turita.

61

Yenmiaru nba saa gɔɔr bonbiir

1 Yennu, gbatir n fabinii, ki bia gbiint n miaru.
 2 N be parbiir nie, ki bia fok nan njaak ki yia.
 Jiimin ki saan gurin siaminba njan ni,
 3 kimaan fine tee n sommtɔɔ,
 ki tee joonpaarir nba leek n datai.
 4 Njaant ki mii be a kasii boor nan n manfoor gbennu;
 njaant ki mii gur a kpinkpant maasu.
 5 Yennu, a gbat mɔsona nba ki n sat nawa,
 ki turin bona nba ki a teen niib nba baakita na.
 6 Pukint kpanbar na manfoor bina bonchiann;
 njaant ki u naan-ii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk.
 7 Yennu, njaant ki wuu tee kpanbar kii be a tɔɔnn
 nan yoo nba kaa gbennu.
 Guuto nan a kasii binberj nan a lomm nba kaa gbennu na.
 8 Ki n sii tun yiin yanii ki dontir a sann,
 ki bia sii yɔɔ teena piinii nba
 ki n senn mɔsonn li po na daa kur.

62

Yennu-e guut

1 N tee soonnae ki guu maa Yennu n tinnin,
 u niŋe ki n tinnu saa nyi.
 2 U kuukɔɔe guun, ki bia saa tinnin,
 nɔɔe tee n sommtɔɔ, ki n kan ban baa.

3 I saa lek joo ki lin wei nlee?
 I kur na saa taan ki nyiauwa-a?
 U kaa paŋ nan joonkpeeuj nae.
 4 Yimme loon yin sikin u jirima,
 ki fa fai ki li mani, ki piak nyint piisin mōmaan,
 ŋaan ki i para ni, ki i sat mōtont ki teeno.

5 N maa Yennu kuukoo paake, u niŋe ki n mōk dindann.
 6 U kuukooe guun, ki bia saa tinnin,
 ŋooe tee n sommitoo, ki n kan ban baa.
 7 N tinnu nan baakir saa nyi Yennu boore,
 ŋooe tee n guutoo nba ŋan, ki tee n gungurboor.

8 N niib, teent Yennu yada yoo kur,
 ki beto i daamii kur, kimaan ŋooe tee ti sindandiik.

9 Nisaarik tee nan wamaasin nae,
 li nijaana nan tarii kur kaa nyooti.
 Fi-i jiiib ki paan bikir paak, bi ki mōk kpiasu,
 ki fukii nan wamaasin na.
 10 A daa tee yada a fatuk ni,
 a bia daa mōk japaat nanyuk bona paaki.
 A mōkint-i lekii pukin bianjinba, ŋaan a daa maa li paaki.
 11 N gbat ki Yennu yet nan taar munjaa nawa,
 a paŋ tee u yare,
 12 ki u lomm kaa gbennu.
 Barmōnii, u saa pa soo kura u paauk
 nan u toona nba tee bianjinbae.

63

Ki jiin waa loon Yennu bianjinba po

1 Yennu, fine tee n Yennu. N loon fine.
 Nan tinkooŋ nan tinsaatik nba tuu loon nyun na,
 nnae ki n gbanant nan n seek kur kpenn a paak.
 2 Ŋaant ki mii laata a kasii binbeboor,
 kii bia kii laat a yabint nan baakir nba tee bianjinba.
 3 A lomm nba mōk nyoot ki gar manfoor na,
 li paak ki n saa dont a sann.
 4 N manfoor ni kur, n saa dont a sanne.
 N saa donn n nii ki miara.
 5 N seek saa di jeŋant ki gboo,
 ki n mōb saa yin parmaasir yanii ki dont a sann.
 6 Ki mi-i doo n doonu paak, n sii tian a po;
 nyootunmunn n sii dukii a po,
 7 kimaan a tun tee n sommtōoe;
 ki n sii be a kpinkpant maasu ki yin parpeenn yan.
 8 N taab nana, ki a nuu dian ki tinnin.
 9 Binba koor a bin kpin na saa sik kpeentij.
 10 Bi saa kpib tobii ni, ki kinkata saa ŋman bi gbanant.

11 Yennu nba saa tur kpanbar nyannu na, u sii kparamme.
Binba sent masona Yennu sann ni na saa donto;
ki binba fa faak na saa pobin bi moi kii njmin.

64

Yenmiaru nba saa gɔɔr bonbiir

- 1 Yennu, gbatir n miaru, n be daamii niɛe.
Goot n datai ki bi daa nyint n manfoor.
- 2 Guutin, ki min nyi noonbiit damm lora ni
nan toonbiit damm tintaanu ni.
- 3 Bi nat bi jerima, ki li di nan jukbanjai nae,
ki bia nyint bi mɔbonbiit, ki li to nan torbanpeenii na,
4 ki kakii ki mɔontir bi faak maan nba tee fei
ki dia sanbiuuk ki biir ninjamm,
- 5 ki korin leeb nan lorbiit,
ki bikii baa saa pii bi barit siaminba,
ɲaan yaa, "Nmee saa lati?"
- 6 ki lorin lorbiit, ki yaa, "Ti lor ki soor linba ɲane na."
Barmonii, nisaarik par nan u dudukit tee linba sumiie.
- 7 Yennu saa yekib u peenii, ki li saa turib danii yiama.
- 8 Yennu saa biirib, kimaan bi mɔbonbiit na paak,
ki binba kur saa lab saa pak bi yura,
- 9 ki janmaanii saa soor nisaarik kur,
ki bi saa mɔont Yennu toona nba tee,
ki bia dakin waa tun toona nba.
- 10 Ki ninjamm kur sii kparamm
nan toonɲana nba ki Yennu tun.
Bi saa la gungurboor u nie,
ki binba kur para yeen saa dont u sann.

65

Ki jiin dontir nan niipoturu po

- 1 Yennu, li ɲan ki tin dont a sann Sayonn doo ni.
Fine ki ti saa jii ti masona ki tura,
- 2 kimaan fine gat miaru,
ki niib nba be lokir kur po saa baar a boor.
- 3 Taa bo be yanbomm ni na, ki a bo nyik chab ti biit.
- 4 Damm nba ki a gannib na, parpeenn tee bi yare;
ɲamm tee binba ki a baar namm a bii be a kasii boor na,
ki ti saa gboo nan bonɲana nba be a ɲaak ni na,
ki tee piisin nba be a kasii ɲasaakak ni na.
- 5 Yennu nba tee ti tinntoo, a teent gatu,
a bakitnaun toonɲana ni,
Niib nba be durinya kur po,
nan binba be mɔkgberja pootir, banfokira na,
bi kur maa a paake.
- 6 Fine bir jojaana nan a paɲ,
ki wann a yabint paɲ nba tee bianjinba.
- 7 Moka nyunpana nba fi bianjinba, ɲaan fine te ki li banjit,

ki fit so nyunpana fuur;
 ki niib-i ɔɔ jat paak, fine fit sikint bi wutoa.
 8 Durinya niib kur mɔk janmaanii,
 toongbeɲa nba ki a tun na paak,
 ki toona nba ki a tun na te parpeenn fuur be
 tingbouŋ na kur po.

9 A baka be tiŋ na paak, ki te saak baa,
 ki bia te ki li mɔk koorin, ki kpai.
 Ki a gbeen bi kpennii nyun, ki te ki tiŋ na naan jeet.
 Faa tun bianjinbae na:

10 a te saak baa yoo kur kpaant ni,
 ki nyun borikit tiŋ na;
 a te samimmiiuk baa ki maant tiŋ, ki te bonbuburit kur pia.

11 Ki a te jeet naan binn kur ni,
 ki tii saan siaminba kur, ki jeet be li kura po.

12 Ki bonkobit kpinkpaar boor gbee nan bonkobit,
 ki kunkona na gbee nan parpeenn,

13 ki bonkob-kpaan na gbee nan pei,
 ki baat na mun gbee nan jeet;
 ki bona kur kpamm ki yiin yanii nan parpeenn.

66

Ki jiin dontir nan niipoturu yan po

1 Tingbouŋ na niib kur n pak Yennu,
 ki yikin nan kpinkpammuk,
 2 ki yin yan ki baakit u sann,
 ki turo dontir nan baakir,
 3 ki yet Yennu a, "Toona nba ki a tuun na teen bakitnaun.
 A paŋ yab bonchiann,
 ki li te ki a datai gbaa a ɔɔonn nan janmaanii.
 4 ɔɔɔ kur nba be tingbouŋ na ni jiantira.
 Bi yiin yanii ki dontira. Bi yiin yanii ki dontir a sann."

5 Saana man ki tan got linba ki Yennu tun.
 U tuun bakitnaun toona, nisaarik yaa paak.

6 U te ki mɔkgbenjir kpant tinkoon,
 ki ti yeejamm somm tiŋ maŋ ni ki poot.
 Nanne ki ti ji kpamm waa tun nna maŋ.

7 Yennu-e dia durinya nan u paŋ,
 ki u ninbina gorii digbana kura,
 Mɔyêtdamm daa fi ki tookito.

8 Digbana niib kur n pak Yennu man;
 li ŋaan ki niib n gbat i dontir fuur.

9 U te ki ti mɔk manfoor, ki guut, ki ti ki baa.

10 Yennu, fine bikint na;
 a bikint nan saauk daano nba tuu pur kut bianjinba nae.

11 A te ki ti sik baruk ni, ki bia nyakin jik-kpiasir ti poor po,

12 ki te ki ti datai diint,
 ki ti somm ki gar muu nan nyunmɔna ni;

mɔtana, a ji baar nant siaminba ki manu bewa.

- ¹³ N saa baar nan mujoonu piinii a njaak ni.
N saa tura linba ki n senn mɔsonn nan n saa tura na.
- ¹⁴ Maa bo be daamii ni ki sat mɔb
nan n saa tura piinii nba na, see ki n tura.
- ¹⁵ N saa baar nan pei ki lin joo muu a maruŋ binbintir na paak.
N saa baar nan naajai nan buunii ki mann maruŋ,
ki li munyuuk saa do sanpagbouŋ ni.
- ¹⁶ Yimm nba kur tiin Yennu janmaanii na,
baat man ki tan gbiint, ki n saa beti waa tun linba ki turin.
- ¹⁷ N bui fabin sommir po, ki dontirɔ nan yanii.
- ¹⁸ Li-i bonni tee ki n ki fiit n yanbɔmm,
Yennu bo kan gbiint ki turimi.
- ¹⁹ Njaan harmonii, Yennu gbat ki turima, ki gbiint n miaruwa.
- ²⁰ Paku tee Yennu yare, kimaan u ki yêt n miaru;
u bia ki yêt wun turin u lommi.

67

Niipoturu yan

- ¹ Yennu, a tinit ninbaauk, ki teen piisin ti paak,
ki gotit nan burchint,
- ² ki lin te durinya teeb kur n bann a yanbɔot,
ki bia te digbana teeb kur n la a tinnu.
- ³ Yennu, njaant niib n donta, ki bia te niib kur n paka.
- ⁴ Njaant ki digbana teeb-ii mɔk parpeenn
ki yin yanii nan kpinkpammuk,
kimaan a bu niib buut nan harmonii,
ki bia nmakitir digbana kur tingbouŋ na paak.
- ⁵ Yennu, njaant niib kur n donta, ki bia te niib kur n paka,
- ⁶ ki li saa te tin na n nan jeet.
Yennu, fin nba tee ti Yennu na, teen piisin ti paaka.
- ⁷ Yennu saa teen piisin ti paak,
ki tingbouŋ na niib kur saa baako.

68

Dontir nan niipoturu yan

- ¹ Yennu, fiit ki te ki a datai n yat,
njaant ki a datai n chiar ki yaat a boor.
- ² A pebirib ki yatib nan wouŋ nba tuu pebir munyuut
ki yatir bianjinba na,
ki te biit damm na n bot fin Yennu boor,
nan kpan nba tuu kpian muu ki nann bianjinba na.
- ³ Niŋamm na narin-ii mɔk parpeenn,
kii kpamm Yennu tɔonn.
Bii mɔk parpeenn kii yikin nan kpinkpammuk.

4 Yinin yanii ki tur Yennu, yinin ki dont u sann,
yinin ki dont daano nba jaak sanpagboun paak;
ki u sann tee Yennu na. li mok parpeenn u toonn.

5 Yennu nba be u kasii nasaakak ni na,
u baka be kpeebii nan pakoi po, ki u goriib.

6 U teen binba ki mok kunkoo boor na nei, ki bi koo,
ki nyint dansarkooora, ki bi be nan parpeenn,
naan binba tee moyetdamm na sii koo tij nba saat nie.

7 Yennu, yoo nba ki a din nmakit a niib
ki somm gar namm kunkoouk paak na,

8 tingboun din jeke, ki sanpagboun loot, ki saak baa,
kimaan fin Yennu nba yen Sainai jooor na din baate,
fin nba tee Israel teeb Yennu na.

9 Yennu, a din te saak baa bonchiann,
ki namm pant tij nba bo saat na.

10 Ki a niib jii tij man ki teen bi doo.
Yennu, a ntant paak, ki a teen talas damm linba ki bi loon.

11 Yennu tur u sennu, ki poob bonchiann moont maan man a,

12 "Kpanbara nan bi kunkonkonna chiar yaat."

Ki poob nba be nei ni na biit mokint nba ki bi chiar
naan nyik na,

13 ki li tee nmana ki bi nan ki jii salimpeena ki taanir,
ki jii salimmona ki teen bi kpinkpant paak na.

Bee ki i siab biar be pei sinsuuk ni tob daari?

14 Yoo nba ki Yabint Yennu din yat kpanbara
tij na paak na,

li din tee nan sakaana nba baa Salmonn kunkonn paak nae.

15 Basann joot tee jojaanae ki tee porik porik.

16 Bee ki jojaana nba porin na fumm nan kunkonn nba
ki Yennu gann ki sii be lej nan yoo nba kaa paak na?

17 Yennu saa jii taantorit tusbamm,
ki nyi Sainai jooor paak, ki koo u kasii binbeboor.

18 U saa jii binba ki u nyann ki soorib na,
ki do namm sanpaapo, ki saa gaar piinii niib boor,
niib nba tee moyetdamm na gbaa, u saa gaar bi piiniiwa.
Yabint Yennu, a sii be leje.

19 Pakin Yennu, wunba jikin ti jik-kpiata daar n tuu daar na;
u tee Yennu nba saa tinnite.

20 Ti Yennu-e tee Yennu nba saa tinnit,
nooe tee Yennu, ki tee ti Yomdaano ki nyintit kuun ni.

21 Barmonii, Yennu saa yeer u datai yura,
namme tee binba yoo be bi yanbomm sonu ni na.

22 Yennu yet a,
"N saa nyinn i datai Basann ki jen namm,
ki bia nyinnib mokgbeja ni ki jen namm,

23 ki te yin somm bi son ni,

ki bia te ki i boi n lenii bi sɔn, baa loon bianjinba.”

²⁴ Yennu, niib kur la a nyannu sommira.

N la a nichioŋ na somm saa

fin Yennu nba tee n kpanbar na kasii ŋaak ni,

²⁵ ki yanyinna be tɔonn po,

ki binba peeb bonpipebit joont poor,

ki sapaamm nba jeen naayaka foo sinsuuk ni.

²⁶ “Pakin Yennu man, u nibur sinsuuk ni;

pakin Yennu man, yimm nba kur tee Jakɔb yaaboona.”

²⁷ Benjaminn boorue saa liit, ŋamme ki yab;

ki Juda saakab nan bi booru saa wei bi poor,

ki Sebulunn nan Naftali saakab saa wei paan.

²⁸ Yennu, want a paŋ nan a yiikoo,

a yiikoo nba ki a tuu dia ki sommitit na,

²⁹ A jiantu ŋasaakak nba be Jerusalem na paak,

ki kpanbara saa baar nan piinii ki tura.

³⁰ A yakii nan Ijipt nba naan nan bonkob-gbenjir

nba be kinkauk niŋ na,

ki bia yakii nan digbana nba naan nan naajai

nba ŋmat nan naabis na,

ki te ki bi kur n sikin bi mɔŋ ki jii bi likirii ki tura;

ki yat niib nba mɔk niɔŋ ki loon tɔbii faanu na.

³¹ Taatara nba see digbanlia taa ni na saa nyi Ijipt

ki baar Yennu boor,

ki Itiopia teeb saa donn bi nii ki miar Yennu.

³² Yinin yaŋ ki tur Yennu, durinya teeb,

yinin ki dont Yennu maŋ,

³³ ki tur ŋɔɔ nba jaak yaayoo ni sanpagbouŋ paak na.

Gbiintir u satian-paarii.

³⁴ Ii mɔont Yennu yiikoo,

wunba yaa yabint paŋ be Israel teeb paak na,

ki u yiikoo be sanpagbant ni na.

³⁵ Yennu baakir yab, ki u be u kasii binbeboor.

Ŋɔɔ Israel teeb Yennu teen u niib paŋ nan yiikoo.

Pakin Yennu man.

69

Ki jiin fabinii nba loon sommira po

¹ Yennu, a tinnin, kimaan nyun na dian n yiake.

² N fer kpil bakir niŋe, ki n taa ki siit tiŋi.

N baar nyunsunsuŋ niŋa, ki nyunpana yaa lin piinin.

³ N bake nan maa yikin ki loon sommira,

ki n kunkor ji ton, ki n ninbina mɔnn ki n kpaan fin Yennu.

⁴ Binba namin ki li ki mɔk paak na yab

ki gar n yur paak yuta;

niib bonchiann tee n datai ki namin, ki li ki mɔk paaki,

ki tee binba loon ki bin biirin,
ki mianin a man jiin maa ki jan linba.

⁵ Yennu, n yanbomm ki bor a boori,
ki a mi maa jatik bianjinba.

⁶ N Yomdaano Yabint Yennu, a daa te ki n baat nan fei
ki teen binba teena yada na.

Israel teeb Yennu, a daa te ki n dint binba jiantira na fei,

⁷ kimaan a yaa sann paak, ki bi sukiin ki dintin fei.

⁸ Ki n tee nan saamo na, n ninjamm boor,
ki bia tee nan boorganu na, n njaateeb boor.

⁹ Maa loon a njaak bianjinba na, n par di muue,
ki sukut nba bo sii tee a yar na, ki li baa n paak.

¹⁰ Ki n sikin n moŋ ki lor mab, ki niib sukiin;

¹¹ ki n lia kuun fabinii liant, ki bi laan.

¹² Ki bi piak n paak sonjot ni, ki dayibira yinin yanii.

¹³ N Yomdaano Yennu, min narin saa miarawa.

A turin gatu yoo nba ki a loon;

gatr ki turin kimaan a lomm paak,
nan faa gbeent a masonn ki tint niib na paak.

¹⁴ A tinnin ki n daa kpil bakir na ni,
ki tinnin ki min nyi n datai na ni,
ki bia nyinnin nyunsunsuŋ na ni.

¹⁵ A daa te ki nyunpana na piintin,
koo ki te ki n di nyun, sunsuŋ na ni,
koo ki n fer kpil kaauk na ni.

¹⁶ Yennu, jiin a lomm nba ki gbent na ki turin gatu;
jiin a ninbatinchioŋ na ki nmant n paak.

¹⁷ A daa lekin a numm min a toontunno paak;
n be wahalbiik niŋe, a turin gatu motana.

¹⁸ Baat n boor ki tan tinnin, ki nyinnin n datai nuu ni.

¹⁹ A mi baa sukiin bianjinba, ki mi maa di fei,
ki bi butimin bianjinba; a laat n datai kur.

²⁰ Sukit biir n pare, ki te ki n biar yann.
Ki n kpaan wunba saa maan n par, njan n ki la soo;
ki kpaan wunba saa korimin, ki bia ki la soo.

²¹ Ki kon nba mokin yoo nba, ki bi turin lobii,
ki nyunnyukuru soorin, ki bi turin damiituk.

²² A te ki bi diina jaamm n kpant barit,
ki te bi maruŋ jaamm na n baanib.

²³ A te ki bin joon, ki te bi sai ni-ii tun kii yiar.

²⁴ A donn wutoor bi paak, ki te a wutobiik na n boontib,

²⁵ ki njan bi kaan na n biar yann,
ki daa te soo koo bi binbeboor na jikii,

²⁶ Bi dint binba ki a dat bi tuba nae biak,
ki bia piak niib nba ki a turib dani na wahala po.

²⁷ Sobin bi yanbomm kur ki bir;
a daa te ki bi laat tor a tinnu na ni.

28 A piin bi sana manfoor gbouŋ na ni;
a daa te ki bi sana pukii a niib na ni.

29 N be nan gbanantont nan ninbaatire;
Yennu, ŋaant ki a tinnu na-ii guun.

30 N saa yin yarje ki dont Yennu sann,
ki bia mɔɔnt u yabint ki turɔ niipoouk.

31 Linba na saa maŋ Yennu ki chee mi-i turɔ naab
ki li tee piinii,
ki bia chee mi-i jii naajak nan yina ki mann maruŋ.

32 Talasdamm na-i la nna, bi sii mɔk parpeenŋe;
ki binba jiantir Yennu na mɔk kraŋ-n-mɔŋ.

33 Yennu-e gbiintir talas damm miaru,
ki ki tammit u niib nba be dansarii ni na po.

34 Sanpaak nan tingbouŋ nan mɔkgbeŋa,
nan bonfoa nba kur be li ni, pak Yennu man,

35 kimaan u saa tinn Jerusalem-a,
ki bia ŋamm maa Juda dolia,
ki u niib saa kɔɔ kar leŋ ki yent tiŋ na;

36 ki u toontunna na yaaboona saa yent tiŋ na,
ki niib nba loonɔ, ŋamme saa kɔɔ leŋ.

70

Yenmiaru nba jiin sommir po

1 Yennu, gbiintir ki tinnin;
N Yomdaano, baat yian ki tan sommin.

2 A te ki damm nba koor a bin kpın na,
bin baa, ki ŋmat bi mɔŋ.

Ŋaant damm nba mɔk parpeenn n biak dinu po na,
bin ŋmat ki di fei.

3 A te damm nba laan ki sarikitin na,
lin bakitib bi baak ni.

4 Ŋaan niib nba kur baat a boor na,
bii mɔk parpeenn kii kpamm.

Ŋaant ki binba kur mɔk niipoturu a tinnu paak na-ii yeen a,
“Yennu-e tee yabint daano.”

5 Yennu, n namii ki talas waan, li paak baat n boor yian,
fine tee n tinntɔɔ,

Yennu, baat ki tan sommin; a daa te ki li wei.

71

Nikper Yenmiaru

1 Yennu, n baar a boor ki loon fatue. A daa te ki n di fei.

2 Kimaan faa tee popeendaano na, a sommin ki bia fatin.
Gbiintirin ki tinnin.

3 Ii tee n gungurboor, kii tee siaminba ki n sii yoo be.
Yetir a kunkɔr ki lin tinnin,
kimaan fine tee n gungurboor nan n guutoo.

- 4 Yennu, a fatin nɔɔnbiit damm nuu ni,
ki bia nyinnin nitont nan toonbiit damm paɲ ni.
- 5 Yabint Yennu, a nie ki n mɔk dindann,
ki teena yada, laa nyii n bisin niɲa.
- 6 Laa nyii n maaru niɲa, n maa a paake,
fine nyinnin n naa poor ni.
N sii tun piak a sanne.
- 7 N manfoor tee nyinne ki tur niib bonchiann,
kimaan a guun fanu.
- 8 N sii dontira daa kur, ki mɔɔntir a yabint.
- 9 A daa yêenin mɔtana ki yaa n kpeta;
a bia daa nyikinini ki yaa n gbanant baɲa,
- 10 kimaan n datai loon bin kpime,
bi piak ki lorin a bin biirime,
- 11 ki yeen a, “Yennu nyikɔwa,
ɲaant ki tin weio ki sooro,
kimaan soo ji kaa ki saa fatɔ.”
- 12 Yennu, a daa fɔkitir nanimi.
Yennu, baat yian ki tan sommin.
- 13 A te ki n datai n kpakin nan fei;
ki binba loon bin biirin na n di fei ki boont.
- 14 Min ɲarin, n sii tun mɔk dindann nana,
ki piak a sann yoo n tuu yoo.
- 15 N saa pak a popeensin nba tee,
ki bia pak a tinnu po daar kur,
li lek yab gar n bannu nba teewa.
- 16 N saa tɔkin n Yomdaano Yennu paɲ nie,
ki mɔɔnt u ɲant, u yar kɔɔe ki n saa mɔɔnt.
- 17 Yennu, maa din tee bika, ki a tumiin a mɔmaan,
n bia daa tian ki piak a bakiɲaun toona po.
- 18 Yennu, mɔtana n ji kpet, ki n yut penna, a daa nyikinimi.
Ii be nanin, ki mii mɔɔntir a paɲ nan a yiikoo,
kii teen maaru nba waa kur.
- 19 Yennu, a popeensin saa tuu sanpagbante.
Fine tee daano nba tun toonjaana,
ki soo ki be ki tee nan fin na.
- 20 A lek te daamii nan wahala baa n paak,
ɲaan a saa ɲammin ki te min la laafiawa;
a kan te ki man sik kaauk ni.
- 21 A saa te ki man teen niɲaann ki gar maa bo teewa,
ki a bia saa ɲamm ki maan n para.
- 22 Yennu, n saa faa kɔnn ki donta,
kimaan a popeensin paak.
N saa yin yan ki donta nan bonfifaat,
fin nba tee Israel teeb Kasii Daano.
- 23 N saa yikin nan parpeenn,
yoo nba ki n yiin ki dontira na, kimaan a tinnima.

24 N saa pak a popeensin po daa kur,
kimaan niib nba koor a bin turin dan na,
n nyannib, ki bi dii feiwa.

72

Yenmiaru nba jiin kpanbar po

- 1 Yennu, a wann kpanbar ki wuu bu nan a popeensin na;
turimo a tiɔŋ barmɔnii,
2 ki lin te wun fit dia a niib nan barmɔnii,
ki bia dia talas damm na nan popeensin.
3 A te tiŋ na n tur niib na mɔkint,
ki niib na-ii be leŋ kii tee popeendam.
4 Ki kpanbar na sii bu tarii buut nan barmɔnii,
kii sommit talas damm,
ɲaan kii sikint binba dint tarii biak na.
5 A te a niib na-ii yoo kii jiantira nan yonnu nba yoo do na,
kii biaki jiantira nan ɲmaarik nba yoo do na,
ki saa tuu yoo nba kaa gbennu.
6 A te kpanbar na-ii tee nan saak nba tuu baa kpaant ni na,
kii biaki tee nan samimmiiuk nba tuu baa tiŋ paak na.
7 A te ki popeensin n yabit u manfoor yoo,
ki bia te mɔkint-ii yoo kii be
nan ɲmaarik nba yoo be bianɲinba na.
8 Ki u tingbouŋ yent saa lat ki nyi mɔkgbenjir
ki saa tuu mɔkgbenjleer;
ki nyi Yufrates mɔkir ki saa tuu tingbouŋ kur po.
9 Ki niib nba be kunkoouk paak na saa gbaan u tɔɔnn,
ki u datai saa baa fabin tiŋ ni.
10 Ki Speenn kpanbara nan binba koo tini nba be
mɔkgbenja sinsuuk ni na saa jianto;
ki Sieba nan Seba kpanbara saa baar nan piinii;
11 ki kpanbara kur saa gbaan u tɔɔnn,
ki digbana kur saa jianto.
12 Ki u saa somm talas damm nba miaro
nan nandamm nba ki niib yɛtib na.
13 Ki u sii mɔk ninbatinu nan talas damm,
nan nandamm, ki bia saa tinn tarii manfoa.
14 Ki u saa fat damm nba ki bi ɲmanjib ki bia diimm,
kimaan bi manfoor mɔk nyoo ki turo.
15 Kpanbar na manfoor n wei;
ki Sieba salima-ii tee u yar;
ki niib-ii mei Yennu u paak yoo kur,
ki Yennu piisim-ii be u paak yoo kur,
16 ki jeet-ii be tiŋ na ni, ki kunkona n gbee nan bonbuburit,
ki lon loona nan Lebanonn yar na, ki li doi n gbee nan niib,
ki lii tee nan mɔot nba tuu pia tiŋ paak na;
17 ki daa te bi tammit kpanbar na sann po;

ki te ki u sann n wei nan yonnu na;
 ki digbana kur n boi Yennu ki wun teen piisin bi paak
 nan waa teen kpanbar na paak bianjinba na.

18 Dontir-ii be timm Israel teeb Yomdaano Yennu na paak,
 Nɔɔ kɔɔe tuun bakitnaun toona.

19 Ii dont u baakir sann, nan yoo nba kaa gbennu.
 Tingbouŋ na kur n gbee nan u baakir.

Mamɔmm nan mamɔmm.

20 Linba nae joont ki tee Jese bija Defid Yenmiaru.

GBOUN NANTAA

73

(Yanii 73 -- 89)

Yennu barmɔnii gatu

1 Yennu set ŋan ki tur Israel teeb,
 u ŋan ki tur binba para yeen na.

2 Min ŋarin, li bo kaa waan ki n ji bo kii mɔk dindann u ni,
 n yada bo baa gbenn na,

3 kimaan n bo fumm nan dont-n-mɔŋ damm,
 yoo nba ki n la nan nɔɔnbiit damm mokitir na.

4 Bi gbanant ki yekitir, ki bi wakii ki mɔk laafia.

5 Bi ki di fara nan nileeb na,
 bi bia ki laat daamii nan nileeb na.

6 Li paak ki bi jii garuk ki tuun ki li tee tuliat,
 ki jii kpikpiruk ki pin ki li tee nan chinchenn na;

7 ki bi para nyint bonbiir,
 ki bi yan dukii toonbiit tumu ki ki baktii.

8 Ki bi laa leeb ki piak mabiit ki teemm,
 ki mɔk karinbaanii, ki lorin a bin biir leeb,

9 ki piak bonbiir ki jiint Yennu nba be yendouŋ ni na po,
 ki dia garuk ki want tingbouŋ na niib baa sii tuun bianjinba,

10 ki li te Yennu niib ŋmant ki teemm yada
 nan linba kur ki bi yeen.

11 Bi yeen a, "Yennu kan banni;
 wunba tee Yabint Daano na kan banni."

12 Nɔɔnbiit damm nba tee bianjinbae na;
 bi mɔk mɔkint bonchiann ki bia laat ki li pukiib.

13 Maa soor n mɔŋ ki ki tuun toonbiit na, li tee yanne-e?

14 Yennu, a te ki n bakit daa kur,
 ki sanyiok ni kur ki a daar n tubir.

15 Li-i bonni tee ki n yet mabooru na,
 n bo saa jurin a niibe.

16 Maa yabir ki dukin daamii na po, li paakime tee-e

17 nan maa tan kɔɔ a nasaakak na ni,
 ki n ji bann linba tan saa baar nɔɔnbiit damm paak.

- 18 A tan saa sennib siaminba ηarii, ki bin baa yot.
 19 Li kpan biiribe ki bi ji siik ki saa woribuk ni.
 20 Bi tee nan damiit nba tuu bot sanyiook ni nae;
 Yennu, fi-i fiir, bi tuu bote.
- 21 Yoo nba ki n par bo biir na, n dudukit bo daamiimi,
 22 n bo jatike nan peeuk na, ki ki bant a maan paaki,
 23 ηaan n lek be nanae yoo kur, ki a soor n niidiitu ki dian.
 24 Ki a dian nan kpaanii, ki li joontik, a tan saa gaarin nan baakir.
 25 N ji mək bee yendouj ni, li-i kii tee fini kaa?
 Ki tingbourj na paak, n kii loon siar ki pukin a po.
 26 N gbanant nan n yan saa banj,
 ηaan Yennu-e saa turin panj, ηoo kooe ki n sii loon.
- 27 Niib nba nyik Yennu na saa kpakin yanne,
 u saa biir binba ki be fanu nano nawa.
 28 Min ηarin, li ηan bonchiann nan maa naak Yennu na,
 n jii Yabint daano Yennu ki u teen n gungurboor.
 N saa pak wann u toona kur.

74

Yenmiaru nba jiin Israel teeb po

- 1 Yennu, bee ki a nyikit nna?
 A wutoor saa do a niib paak mək mək nan mək mək-aa?
- 2 Ii tian niib nba ki a bo gannib sianyoowa na po,
 ki bi tee binba ki a bo nyinnib daabisin ni,
 ki teemm a tioj niib na.
 Ii tian Sayonn kunkonn nba ki a bo koo li ni na po.
- 3 A somm tangbiina nba doo na paak;
 ti datai biir linba kur be a ηasaakak niwa.
- 4 A datai yikin ki kpanm a ηasaakak ni,
 ki chaan bi farimii lej, ki li want nyannu nyinn.
- 5 Ki bi tee nan niib nba tuu dia pai ki choon tiinii na,
 6 ki dia pajara ki choon taabii dikpina,
 7 ki joo a ηasaakak na muu,
 ki biir a niib nba jiantira siaminba na,
 8 ki yet bi para ni a bi saa biirite fas fas,
 ki joo kasii boor kur muu, tingbourj na ni.
- 9 Ki ti ki la ti kasii bona, ki a sokiniinba soo ki biar,
 ki ti soo mun ki mi laa sii tee nna ki wei bianjinba.
- 10 Yennu, ti datai saa sarika ki lin wei nlee?
 Datai na saa biir a sann mək mək nan mək mək-ee?
- 11 Bee ki a yēt fan sommiti?
 Bee ki a lor a nii poor po? Lotir a nii ki biirib turit.
- 12 Yennu, fine tee ti kpanbar pinpiik niwa,
 ki tinnit nan taar munηaa nawa tij na ni,
 13 ki jii a panchioj ki te mək gbenjir bokit,

- ki faa yeer bonsusoot nba be nyun ni na yura.
 14 Fine din faa but bonsusooouk nba ki bi yiu
 Lefiatann na yura,
 ki jii u gbanant ki dinn bonkobit nba be muuk ni na.
 15 Fine din loot nyuntona nan mɔktona,
 fine bia din te ki kpengbeɲa fɔɔr.
 16 Fine din nan yonnu nan nyiɔk,
 ki senn yonnu nan ŋmaarik, ki bi be bi binbeboa.
 17 Fine din bɔkit tiɲ na terii, ki te ki piar nan siɔk be.
 18 Yennu, tiat nan a datai sarikitaɛ,
 bi teen jatite ki biir a sann.
 19 A daa ŋaan a niib ki teen bi databiit na,
 a bia daa tammit a niib nba la daamii na po.
 20 Tiat mɔlor nba ki a lor nant na po,
 kimaan toonbiit yat gbee tingboun na lotii kur powa.
 21 A daa te ki niib nba ki bi diimm na di fei,
 a te nandamm nan talas damm n dont a sann.
 22 Yennu, fiit a tiɔɲ ki somm a niib,
 tiat nibiit nba sarikitaɛ bianɲinba daar kur na.
 23 A daa tammit a datai nba donn wutoa ki tian tintianii na,
 nan fuut nba ki a datai fu yoo kur na po.

75

Yennu-e tee buut daanɔ

- 1 Yennu, ti teena niipoouk,
 ti teena niipoouk, kimaan a naak nant.
 Ti piak a yabint nba tee bianɲinba,
 ki bia want a bakitnaun toona nba ki a tuun.
 2 Yennu yet a, “N senn buut yooue,
 ki saa bu nan harmɔnii.
 3 Tiɲ na, nan li niib kur-i tanɲi jek yoo nba,
 ŋaan mine sii diab, ki bi kan damm.
 4 N beer nɔɔnbiit damm na, maa bin nyik tonu,
 5 ki bia daa dont bi mɔɲ, ki mɔk yuwannu.”
 6 Sɔɔ kaa ki saa nyi yondo po koo yonbaa po
 koo niidiitu po koo niigan po ki fit donn nisaariki;
 7 Yennu kɔɔe tee buut daanɔ,
 u bu ki teen yenɔ kaat, ki bia bu ki teen lɔɔ monii.
 8 Yennu dia nyubitike,
 ki li gbee nan daamii nba tee u wutoor,
 ki u kpaan mɔ, ki tingboun na nɔɔnbiit damm nyu;
 bi nyuu li kur ki gbenn.
 9 Min ŋarin kan nyik nan man pak ki dont Yennu,
 wunba ki Jakob din jiantir na,
 n bia saa yin yanii ki dontɔ.
 10 U saa pot nɔɔnbiit damm pan,

ɲaan pukin kasii damm yar.

76

Yennu-e tee nyannu daano

- 1 Yennu sann nyɔɔnt Juda yent ni,
ki u sann la baakir Israel tingbouɲ ni,
2 ki u ɲaak be Jerusalem,
ki u binbeboor tee Sayonn kunkonn paak.
3 Leɲe ki u kɔnn datai na peenii,
ki kɔnn bi naagbankɔɲa nan jukbanjai,
barmɔnii, u bia kɔnn bi jatiat kurawa.
- 4 Yennu, a gbee nan yentue, ki a yabint ɲan,
ki a nyii kunkona tiɲ nba ki a nyann a datai na ni.
5 Ki bi jii kunkɔnkɔnna maɲ nba mɔk linba kur,
ki bi ji biar gɔɔnt kuun gɔɔn,
ki bi paɲ nan bi bannu kur teen yann.
6 Fin Yennu nba ki Jakɔb din jiantir na,
yoo nba ki a yakii namm na,
ki bi taanii nan taanjakira baa ki kpo kpo.
- 7 Yennu, fin kuukɔɔe ki ti sii tiina janmaanii;
li-i tee ki a wutoor doo, sɔɔ kan fit set a tɔɔnni.
8-9 Yennu, a mɔɔnt a buut yendɔuɲ niɲa,
yoo nba ki a fiir a fan bu ki somm binba ki bi diimm
tiɲ na paak na,
ki janmaanii kɔɔ tingbouɲ na, ki u ɲmin soon.
- 10 Barmɔnii, a wutoor-i baa a datai paak,
niib tuu tura dontire,
ki niib nba nyii tɔb na ni saa tiar ki teen jaamm.
- 11 Turin i Yomdaano Yennu linba ki i senn mɔsonn
a i saa turɔ na. Ii baar nan i piinii ki turɔ.
Digbana nba kur kpiai na n baar nan bi piinii
ki tur Yennu nba ki nisaarik tiino na.
12 U te ki doo diara sikint bi mɔɲ,
ki te tingbouɲ na kpanbara tiino janmaanii.

77

Pardɔɔnn nba be daamii yoo

- 1 N yikin nan kunkɔpaarir ki tur Yennu.
N yikin nan kunkɔpaarir, ki u gbiint turin.
2 N wahala yoo, n mei Yennu,
ki dont n nii nyɔtunmunn ki meio,
ɲaan ki ki laat pardɔɔnni.
3 Mi-i dukin Yennu po yoo nba, n tuu kuriie.
Mi-i dukin Yennu po, n gbanu tuu choke.
- 4 U te ki n ningbouɲ ki mun, ki li daamiin, ki n ki fit piak.
5 N dukii daa nba gar, ki bia tian bina nba gar sianyooowa.

- 6 N tiar yanii nba ki n tuu yiin na nyiok,
ki dukin ki boi n mɔŋ a,
- 7 “Yennu saa nyikit fas fas, ki ji kii mɔk ninbatinu nantii?
- 8 U lomm nba kaa gbennu na ji bote-e?
U mɔsonn na saa nyikite yoo kurii?
- 9 Yennu tamm u ninbatinu na poe-e?
Wutoor yent u ninbatinu na boore-e?”
- 10 Ki n ji yet a, “Linba daamiin bonchiann tee nnae:
Yennu ji ki dia u panchiɔŋ na ki sommititi.”
- 11 Yennu, n saa tiar a toonjaana na po.
N bia saa tiar a bakitnaun toona nba ki a tun
sianyooowa na.
- 12 N sii tian linba kur ki a din tun,
ki bia dukin a toonjaana na po.
- 13 Yennu, a sɔnii tee kasii;
yensau ki be, ki yab nan fin Yennu na.
- 14 Fin Yennu fit tuun bakitnaun toona,
ki fiitir a yiikoo ki teen a niib,
- 15 ki tint a niib nba tee Jakob nan Joosef maaru na
nan a pan.
- 16 Yennu, yoo nba ki nyun din la-a na,
janmaanii din soorɔwa,
ki mɔkgbenja nba sumii na, ki li jekir.
- 17 Ki saak nyii sanpagbant ni ki baa,
ki satianii tant, ki sanyikintii yent lokir kur po.
- 18 Satianii na jek tin, ki sanyikintii na yent durinya
kur po, ki tingboun jek, ki damm.
- 19 Ki a somm gaar nyunpana ni,
ki tokin poot mɔkgbenjir, njaan sɔɔ ki laat a taaboota.
- 20 Ki a nmakit a niib nan pekpaarik nba tuu nmakit u pei na,
ki teemm Moses nan Aarɔnn nii ni.

78

Ki jiin Yennu nan u niib po

- 1 N niib, gbiintir n wannu man,
kii tee soon nna ki gbat maa yaa man beti linba.
- 2 N saa pakii barjokite,
ki fiit bunbɔr bona nba bo be sianyooowa na,
- 3 linba ki ti gbat ki bia mi, linba ki ti baanba din betit na.
- 4 Ti kan bɔr ti waas maan manji,
ti bia saa wann maaru nba waa ki jiin bakitnaun toona
nba ki Yennu tun, nan u pan na po.
- 5 Ki u tur Jakob maaru nba tee Israel teeb na sennu,
ki bia turib wannu,
ki kpaan ti yeejamm a bin wann bi waas sennu man,
- 6 a lin te maaru nba waa n tumii, ki mun wann bi waas.
- 7 Ki bi-i tun nna, li saa te bin teen Yennu yada,

ki kan tamm toona nba ki u tun na po,
 ɲaan sii mək mɔsaku nan u sennu.

8 Bi kii tee nan bi yeejamm nba din tee tubkangbata
 nan mɔyêtdamm na kaa;
 ɲamm yaa yada din ki gbee nan Yennu,
 ki bi bia din ki waa Yennu fanu.

9 Efraim jab lek din bar loa nan torbana,
 ɲaan bi din tan chiar tɔb daara.

10 Bi din ki dia bi molor nan Yennu,
 ki yêd bin gaar u sennu na.

11 Bi din tamm waa tun linba ki turib nawa,
 li bakitnaun toona nba ki u din tun ki bi la na.

12 Bi yeejamm din goriie ki Yennu tun bakitnaun
 toona man, Soann paanu nba be Ijpt tin ni na.

13 Yennu din bokit məkɣbenir ki te ki bi somm gar li ni,
 ki te nyunpana set nan joona na.

14 U din liin sanpagbouno, ki li ɲmakitirib yonnu ni,
 ki u bia ɲmakitirib nyiok nan muu yentu.

15 U din yee tangbeɲa, kunkoouk na paak,
 ki teemm nyun, ki li yab nan moka ni nyun na.

16 U din te ki nyun nyi tanpiiuk ni ki puub nan məkir na.

17 Bi bia lek din tuun yanbomm ki biir Yennu,
 ki mək mɔyêtuk nan Yabint Yennu, kunkoouk na paak.

18 Bi lek din miwaa ɲaan bikin Yennu,
 ki boi jeet nba ki bi nian po.

19 Bi din pak ki biir Yennu ki yet a,
 “Yennu saa fit turit jeet kunkoouk na paaka-a?”

20 Li tee mɔniie nan u faa tanpiiuk, ki nyun nyii
 ki puub bonchiann, ɲaan u saa fit turit jeeta-a?
 U saa fit tur u niib nanta-a?”

21 Li paak, ki Yennu wutoor ji doo yoo nba ki u gbat
 bi pinpakit man, ki din lekib nan muu.

U wutoor din doo Israel teeb na paak bonchiann,
²² kimaan bi din ki teeno yada,
 ki bia ki mək yada nan u saa fit tinnibi.

23 U lek din pak nan sanpagboun,
 ki te ki li takorbona loot,

24 ki te jeet nyii sanpagbant ni ki sik,
 ki tee mana ki bi dii.

25 Yennu din turib linba kur ki bi loon,
 ki bi dii malakanba jeet.

26 U din te ki wouɲ daa ki nyii yondo po,
 ki bia jii u paɲ ki te ki wouɲ nyii niigan po ki daa,

27 ki nyinn pinpara, ki bi yab nan tanbiinii na, ki tur u niib.

28 Pinpara na din baa kaar na sinsuuk ni,
 nan lanbont* na kur po.

* 78:28 78.28 Bi din dia bonkobit gbante ki faa bi lanbont.

- 29 Niib na din nman ki tan gboo,
kimaan u din turib baa nian linbawa.
- 30 Bi bia lek din ki fit nyinn bi niɔŋ,
naan bia daa nman,
- 31 li yoove ki Yennu wutoor doo bi paak;
ki u kp̄ii bi nipaarit, binba tee Israel naasinchinchiba na.
- 32 Linba na kur, naan niib na bia lek din tuun yanbɔmm.
Yennu bakitnaurj toona nba ki u tuun na kur lek,
bi din ki teenɔ yada.
- 33 Li paak ki u din jin bi daa ki li tee nan foon na,
ki bia jii biak ki jin bi manfoa.
- 34 Yoo nba kur ki u kp̄ii bi siabi,
leeb nba biar na tuu mɔ kɔɔbiae,
ki lebit bi binbeŋ ki miar nɔɔ Yennu nan ninbinmɔnii.
- 35 Bi tuu tiar nan Yennu-e tee bi guutoɔ,
ki tee Yabint daano nba baar ki sommitib.
- 36 Naan bi mɔbona kur din tee faie;
bi din ki piak siar ki li tee barmɔnii.
- 37 Bi para din ki yeen nano,
bi din ki dia bi molor fanu nano.
- 38 Naan Yennu lek bia din mɔk ninbatinu nan u niib na,
ki nyik chab bi yanbɔmm, ki din ki biiribi.
- Yoo n tuu yoo u din tuu gɔɔr u wutoore, ki ki fiint u jati.
- 39 U din mi nan bi tee nisaariie,
ki tee nan wamaasin nba tuu gar ki ji ki jent na.
- 40 Bi din tuu baar nan kp̄ikpiruko ki biirɔ yoo kur
kunkoouk na paak, ki teenɔ parbiir, muuk na ni.
- 41 Bi din bikii Yennu-e yoo kur,
ki dont Israel teeb Kasii Daano manj wutoor.
- 42 Bi din tamm u yabint paŋ
nan daar nba ki u din fatib bi datai boor nae,
43 ki din tun u bakitnaurj nan yaarlituk toona,
Soann paanu nba be Ijpt tin ni na.
- 44 U din te ki mɔka nyun kpant sɔn,
ki Ijpt teeb kɔŋ nyun nan nyunu.
- 45 U din te kpajui baa bi ni, ki daamiib,
ki te pɔnta yabit ki biir bi tinj.
- 46 U din tun naasuut, ki bi baar nman bi bonbuburit,
ki bia biir bi kpaant kur.
- 47 U din tun sakaana, ki li biir bi tilontii,
ki te sakaana baa bi kinkanii paak, ki li kpo.
- 48 U din te sakaana nan sanyikintii kp̄ii bi bonkobit.
- 49 U din kpaar u wutoor ki paan bi paak,
ki li tee kuun malakae baar bi paak,
ki bi be parbiir ni.
- 50 U din ki gɔɔr u wutoor koo ki tinn bi manfoa,
naan kp̄iib nan yiarbiit.
- 51 U din kp̄ii Ijpt nirɔ kur bija sinsinn.

- 52 U din gare ki u niib na waa nan pekpaarik nba tuu gar
ki u pei waa na, ki n̄makitirib kunkoouk na paak.
- 53 U din n̄makitirib nan laafia, ki bi ki m̄ok janmaanii,
n̄aan ki u te ki m̄okgben̄ir mubin bi datai na paak,
- 54 ki din diab ki baar namm u kasii tin̄ kpaar boor,
ki li tee kunkona tin̄ nba ki u k̄on ki nyann na ni.
- 55 U din ber niib nba k̄oo lēn na ki nyinnib,
yoo nba ki u nigannkab Israel teeb baat na,
ki biit tin̄ na ki tur bi booru kur,
ki k̄oomm niib nba din k̄oo lēn na n̄ei ni.
- 56 N̄aan Israel teeb na lek din m̄ok m̄oȳetuk
ki biir Yabint Yennu, ki bia bikiio, ki ki saak u sennu na.
- 57 Bi din tee m̄oȳetdamme, ki ki m̄ok m̄osaku,
nan bi baanba nba din ki m̄ok na.
Bi din tee nan t̄orban̄marima nae.
- 58 Bi din dont Yennu wutoor nan bi tingban̄jiant boa,
ki gbit u kpak nan bi pata.
- 59 Yennu din donn wutoor nan waa la nna na,
li paak, ki u ȳet u niib fas fas.
- 60 U din yaan u kasii boor nba be Siilo na,
ki li tee u lanboūn nba ki u tuu k̄oo nant na,
- 61 ki din te ki ti datai fat m̄olor lakir nba tee nyinn
ki want u pān nan baakir na.
- 62 U din donn wutoor nan u tin̄on niib,
ki te ki bi datai kpiib.
- 63 Bi din kp̄ii naasimm t̄obii ni,
ki sapaamm k̄on̄ jab nan bin kumm.
- 64 Bi man̄teeb din kpo t̄obii ni,
ki bi datai na ki saak ki pakoi na fabinii.
- 65 Li joontik, ki Yennu fiir ki tee nan u bo ḡoonte na,
ki tee nan nipaaruk nba tuu nyu daan ki n̄amm la pān na,
- 66 ki ber u datai ki nyinnib, ki bi dii fei nba kaa paak.
- 67 U din ȳet Joosef maaru; u din ki gann Efraim booru,
68 n̄aan gann Juda booru
nan Sayonn kunkonn nba ki u mantik loon na.
- 69 Lēn̄e ki u maa u n̄asaakak,
ki li f̄ok nan sanpaak na,
ki te ki li yoo be nan tingboūn nba yoo be na.
- 70 U din gann Defid, ki u tee u toontunno,
ki u nyinn̄o bonkob-look ni,
- 71 waa sii kpaar pei na, ki u jiiu ki teeno kpanbar,
ki u sii gorii u niib Israel teeb, binba tee n̄oo Yennu faar na.
- 72 Ki Defid jii u par kur ki diab nan barmonii,
ki soorib fanu, ki n̄makitirib.

79

Yenmiaru nba jiin Israel teeb po

¹ Yennu, binba ki waa-a na lek a tin̄a.

Bi biir a kasi nasaakak nawa ki but Jerusalem.

² Bi jii a niib gbanant ki tur juut nan muuk ni bonkobit,
a bin di.

³ Bi kp̄ii a niib ki bi sɔn puub nan nyun na.

Sɔn puube nan nyun na Jerusalem kur po,
ki sɔɔ ki be ki saa pii niib na gbanant.

⁴ Digbana nba kpiat na sukiite ki bia laat, ki sarikitit.

⁵ Yennu, a wutoor saa do ti paak ki lin wei nlee?

A wutoor sii tun ki dite nan muu na-a?

⁶ N̄mantir a wutoor ki paan digbana nba ki jiantira na paak,
niib nba ki meia na.

⁷ Bi kp̄ii a niib, ki boont a tingbouja.

⁸ A daa daar ti tuba, ti yeejamm yanbɔmm paaki,
a tint ninbaauk mɔtana, ti ji ki mɔk dindanni.

⁹ Yennu, a sommit, ki tinnit.

A fatit ki nyik chab ti yanbɔmm, kimaan a mɔɔ sanjann paak.

¹⁰ Bee teen ki boorganu na boit a, "I Yennu na be lee?"

Yennu, naant ki tin la nan ti ninbina,
ki a dat binba kp̄ii a niib na tuba.

¹¹ Gbiintir dansarkɔɔra na fabinii,
ki jii a paɔ ki fat binba ki bi pak biirib ki loon bin kp̄ib na.

¹² Yennu, digbanlia nba sukii ki biira na,
jiint pab taar munlore bi biit paak.

¹³ Ki timm nba tee a niib, ki tee a pelook ni pei na
sii teena niipoouk nan yoo nba kaa paak,
ki bia sii dontira yoo kur.

80

Yenmiaru nba jii Israel teeb fiinu po

¹ Yennu, fin nba din n̄makitir Israel teeb
nan pekpaarik nba tuu n̄makitir pei bianjinba na,
gbiintir ki turit.

Fin nba kar a naangbouj paak,

bonninnant banlee nba mɔk kp̄inkpant na* paapo,

² fitir a mɔɔ ki wann Efraim booru nan Benjaminn booru
nan Manase booru, ki jii a paɔ ki baar tinnit.

³ Yennu, naant ki tin jen a boor,
a tinit ninbaauk ki tin la tinnu.

⁴ Yabint daano Yennu, a saa donn wutoor
ki lin wei nlee, ki tan fit gbat a niib miaru?

⁵ A te ki ti di ninbaauk,
ki turit ninnyuut nan nyubitgbenjir ki ti nyuu.

⁶ A te ki ti datai kɔn nant, a bin fat ti tinii ki sukiit.

* **80:1** 80.1 Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, naan mɔk kp̄inkpant.

- 7 Yabint Yennu, a tinit ninbaauk
ki n̄aan ki tin jen a boor ki la tinnu.
- 8 A nyii nan tiik nyakir Ijpt tin̄ nie, ki ber digbanlia,
ki nyinnib, n̄aan bur nyakir maŋ bi tin̄ ni.
- 9 A din poŋ n̄amm yiare leŋ ki burir, ki te ki li kpaat,
ki li jiina mii s̄ik, ki lat ki gbenn tin̄ na kur po.
- 10 Tiik na maasu din bakin kunkona nawa,
ki li yiinii bia piin kpek-kpera na.
- 11 Li yiinii din lat baar Sinsuuk ni m̄okgben̄ir na boora,
ki bia tant ki saa tuu Yufrates m̄okira.
- 12 Bee ki a yeer joona nba maa ki lintiri?
M̄otana, wunba kur gaar saa fit jan li loona.
- 13 M̄odoorii biirire, ki muuk ni bonkobit bia di n̄anne.
- 14 Yabint Yennu, jenin ti boor.
Tibint yendouŋ ni, ki got sikin ti paak;
baat ki tan tinn a niib.
- 15 Baat ki tan tinn tilontik nba ki a bur̄o,
ki u tee tipaŋ, ki a te ki u kpaat nan paŋ na.
- 16 Ti datai choor ki bir tin̄ ni, ki joor muuwa;
gotirib nan wutoor ki biirib.
- 17 Guut ki tinn niib nba ki a gannib,
ki bi tee digbann nba ki a te ki bi paar na.
- 18 Ki ti ji kan ban lek ti numm nanani.
A te ki tii m̄ok manfoor, kii yi a sann kii dontira.
- 19 Yabint daano Yennu, a tinit ninbaauk,
ki n̄aan ki tin jen a boor, ki la tinnu.

81

Yenjiantu jaamm yan

- 1 Yinin yan sanpaapowa nan kpinkpammuk
ki tur ti guutoo Yennu.
Yinin dontir yan ki tur n̄oo Yennu nba ki Jakob din jiantir na.
- 2 Piint bonmumoot faanu kii n̄akin siiyak,
ki pinn kunkomana nba be konn nan biok paak na.
- 3 Pebin jaamm na naatunn, yoo nba ki n̄maarik paan,
nan yoo nba ki u tee n̄maamunn na.
- 4 Linba nae tee Israel teeb sennu,
ki tee wannu nba nyii Yennu nba ki Jakob* din jiantir na boor,
- 5 ki u sennir ki li tee Israel teeb sennu
yoo nba ki u din lek Ijpt tin̄ na.

N din gbat magamm nba ki n ki mi,

6 ki li yet a, “N paat jika nba paa i bopiat paak nawa.

N te ki i bir i jika kurawa.

7 I yiinin yoo nba ki i be wahala ni, ki n tinni,

* 81:4 81.4 Jakob sanleere tee Israel.

ki n be wonpaaruk ni, ɲaan gat ki turi,
ki bikini Meriba nyun boor.

⁸ Gbiintir man, n niib, ki n turi kpaanii.
Israel teeb, n bo sunman yin gbiint ki turime.

⁹ I daa ban jiantir yensau.

¹⁰ Mine tee i Yomdaano Yennu,
mine din nyinni Ijpt tij ni;
yaatir i mɔb man, ki n dinni.

¹¹ “Naan n niib na kan gbiint ki turimi.
Israel teeb na kan sikin bi mɔɲ ki turin.

¹² Li paak ki n te ki bi be tuukpaatuk benu,
ki tuun bi mɔɲ nba loon bii be bianjinba.

¹³ N niib-i bonni saa gbiint ki turin,
Israel teeb maɲ-i bonni saa wei n wannu,

¹⁴ n bo saa kɔne yian ki nyann bi datai,
ki biir bi datai maɲ kur.

¹⁵ Ki binba ki loonin na, jaɲmaanii saa soorib,
ki bin gbaan n tɔɔnɔn,
ki bi tubdatu sii be yaayoo nan yaayoo.

¹⁶ Naan n saa dinni jeet nba ɲan,
ki bia gbooni nan siat nba saa nyi tanfiok ni.”

82

Yennu-e tee kpanbarjaann

¹ Yennu kar u naangbouɲ paak,
ki barbuura bonchiann be u tɔɔnɔn,
ki u bu bi buut ki yaa,

² “I daa nyikin barmɔnii bunu,
I daa bu ki teen tondamm na mɔnii.

³ Bumin barmɔnii buut ki somm nandamm nan kpeebii,
pakin barmɔnii ki somm talas damm nan binba ki li diimm na.

⁴ Fatirib ki nyinnib biit damm nuu ni.

⁵ “Bi ki mi siari, bi bia ki bant siar paaki,
ki tee ɲmabir damm,

ki barmɔnii paku bot durinya na teeb boor.

⁶ Ki min Yennu yet a, ‘I tee barbuurae, i kur tee Yennu waase,’

⁷ ɲaan i kur tan saa kpoe nan nileeɲ na,
ki bia kpo nan doo guuteleeɲ na.”

⁸ Yennu, setir ki bu tingbouɲ na buut,
kimaan digbana na kur tee a yare.

83

Yenmiaru ki jiin Israel teeb datai nyannu po

¹ Yennu, a daa ɲmini, a daa ɲmin ki taantir.

² Gotir, a datai nba yeen ki ki saak a mɔb.

³ Bi bɔrii ki lorin lora a bin biir a niib;
bi lorin a bin biir binba ki a guub na,

4 ki yeen leeb a, “Ii saana man ki tin boont digbann na, ti daa te ki Israel sann ji puuri.”

5 Ki bi kur taan dudukyent ki lor a bin biira.

6 Ki Edom teeb, nan Ismael teeb, nan Moab teeb, nan Hagar booru ni niib,

7 nan Gebal teeb, nan Amonn teeb, nan Amalek teeb, nan Filistia teeb, nan Taya doo ni niib taan a bin kon nana.

8 Ki Asiria teeb mun taan Amonn teeb nan Moab teeb nba tee Lot yaaboona na po.

9 Teentib nan faa din tun bianjinba ki tur Midiann teeb, nan faa bia din tun bianjinba ki tur Sisera nan Jabinn, Kisonn mokir ni na,

10 binba ki ti din biirib Endor doo ni, ki bi gbanant doo ki tan bat na.

11 Teent bi nijaana nan faa din tun bianjinba ki tur bat Oreb nan bat Seeb na,

ki nyann bi toondamm kur nan faa din tun bianjinba ki tur bat Seba nan bat Salmuna na.

12 Namme din yet a, “Naant ki tin fat Yennu tir na ki yent.”

13 Yennu, naant ki bii tee nan tangbiruŋ na, kii biaki tee nan fouŋ nba ki wouŋ tuu pebir na.

14-15 Wein ki berib nan wonpaaruk, ki da wonpaaruk ki fibitib, ki koomm janmaanii nan muu nba tuu di muuk na, koo nan muu nba tuu di ki lenn kunkona na.

16 Yennu, dintib fei, ki lin te niib kur n lon a boor.

17 A te ki bii di fei yoo kur, kii tiin janmaanii.

Naant bin kpo nan fei.

18 Naant ki bin bann nan fine tee Yennu, ki tee yabint daano, tingbouŋ na kur po.

84

Parpeenn nba be Yenjiantu ni

1 Yabint daano Yennu, a nasaakak mantik njan bonchiann.

2 N mantik loon ki mii be leŋ, n seek kur loon ki mii be Yennu nasaakak nie, kii yiin parmaasir yanii nan n par kur kii teen Yennu nba fo na.

3 Yabint daano nba tee n kpanbar nan n Yennu, jablankpiitii gbaa, naan bi mok bi nei, ki tabilantianii mun bia luu bi tiat ki kaatir bi waas li ni, ki li kpia a maruŋ binbintir.

4 Parpeenn be binba koo a naak ni na paak, bi sii tun yiin yanie ki dontira.

5 Binba ki bi paŋ nyi a boor na, parpeenn tee bi yare, ki tee binba jii bi para ki teen siir nan bin saan Sayonn kunkonn boor na.

- 6 Baa somm ki gar Baka baakoouŋ na ni na,
ki bi te leŋ teen nyuntona.
Siok-i baar, ki saak baa, nyunboa tuu döore,
7 ki bi saa ki ŋammit laat paŋ tee-e
nan baa tan saa baar Yennu boor, Sayonn kunkonn na paak.
- 8 Yabint daano Yennu, gbatir n miaru,
Fin nba ki Jakob din jiantir na, gbiintirin.
9 Yennu, kpanbar nba ki a ganno na, teent piisin u paak.
- 10 Mi-i döor daar yennkoo a ŋasaakak ni,
li chee nan man döor siar po daa tusir.
Mi-i see Yennu ŋasaakak boor ki guu tammob,
li chee nan man koo nibiuk ŋaak.
- 11 Kimaan Yennu-e tee ti guutoo nan ti kpanbar,
ki tee piisin ti paak, ki ti laat burchint nan baakir,
ki binba tuun linba ŋan, u ki miimm bonŋana.
12 Yabint Yennu, parpeenn be damm nba teena yada paak.

85

Yenmiaru nba saa somm Israel teeb

- 1 Yennu, a mok ninbatinu nan a tinj.
A te ki Israel teeb bia ŋamm mokita.
- 2 A nyikchab a niib bi yanbomma,
ki bia piin bi biit kurawa.
- 3 A nyik ki ji ki dont wutoor nammi,
ki soor a parbeenn na.
- 4 Yennu, fine tee ti tinntoo,
jenin nant, ki nyik, ki daa dont wutoor nanti.
- 5 A saa donn wutoor ti paak ki li ki mok yoo-o?
A kan ban nyik a wutoor maŋi-i?
- 6 A ŋammit, ki tii paar,
ki timm nba tee a niib na n dont a sann.
- 7 Yennu, want a lomm nba be yoo kur na,
ki bia sommit, ki tinnit.
- 8 N saa gbiint linba ki ti Yomdaano Yennu yete;
li-i tee ki ti ki ŋmat ti jat binbeŋ ni,
u senn mosonn a u saa tur timm u niib parmaasira.
- 9 Barmonii, u teen siir nan wun tinn binba baakito,
ki u baakir saa kpakin ti tinj ni.
- 10 Lomm nan barmonpakue che leeb,
ki kasii binbeŋ nan parmaasir barin leeb.
- 11 Binbenŋaŋ saa nyi tingbouŋ na nie,
ki popeensin n nyi yendouŋ ni.
- 12 Yennu saa turit linba ŋan,
ki te ki ti tinj n kpiak ki nan jeet.
- 13 Popeensime tuu lii Yennu tooonn, ki ŋammit sonu ki teeno.

86

Yenmiaru nba jiin sommir po

- ¹ Yennu, gbiintir ki turin gatu,
kimaan n tee tatimooe, ki namii.
- ² Ii guu n manfoor, kimaan n jii n moɔj ki turawa.
Fine tee n Yennu, ki a tinn a daabir nba teena yada na.
- ³ Yennu, a tinin ninbaauk, kimaan n meia yoo kur.
- ⁴ Yennu, a te ki a daabir-ii mɔk parpeenn,
kimaan n jikit n miaru ki teen fine.
- ⁵ Yennu, a mɔk nyikinshab, ki ŋan turit,
ki a lomm gbee nan wunba kur miara.
- ⁶ Yennu, gbiintir n miaru,
ki gbiint n fabinii nba loon sommir.
- ⁷ N wahala yoee ki n saa yiina, kimaan a saa turin gatuwa.
- ⁸ Yennu, yensau kaa ki tee nan fin na,
soo daa ki ban tun siar ki li tee nan a yar na.
- ⁹ Yennu, digbana nba kur ki a nan na tan saa baar
ki gbaan a tɔonn, ki jianta; bi tan saa tur a sann baakir.
- ¹⁰ A tee yabintdaano, ki tuun bakiŋaurj toona, fin kooe tee Yennu.
- ¹¹ Yennu, a wannin a soŋii, ki n saa somm nan barmonii.
A wannin ki n jianta nan n par kur, kii tiin a sann janmaanii.
- ¹² N Yomdaano Yennu, n saa jianta nan n par kure.
N sii baakit a sann nan yoo nba kaa gbennu.
- ¹³ A mɔk lomm bonchiann nanin, ki tinnin,
ki n ki sik kaauk ni.
- ¹⁴ Yennu, karinbaandamm fiir a bin biirin,
ki tee nikpiirit nba taan leeb a bin kpɔn;
bi tee niib nba baka kaa a poe.
- ¹⁵ Naan fin n Yomdaano, fine tee ninbatinu nan lomm Yennu,
ki mɔk sukuru nan barmonii nan burchint.
- ¹⁶ Jiantir n paak, ki tinin ninbaauk, a chekinin, ki tinin,
kimaan n jiantira nan n naa nba din jiantira bianjinba nae.
- ¹⁷ Yennu, turimin a ŋamm siara, ki n datai n la, ki di fei,
kimaan fin Yennu-e sommin ki maan n par.

87

Dontir nba jiin Jerusalem po

- ¹ Yennu maa u doo Jerusalem kasii kunkona paak.
- ² U loon Jerusalem maɔj ki gar Israel teeb nba koo siaminba kur.
- ³ Yennu doo, gbiintir bonjana nba ki bi piak ki jiint a po na.
- ⁴ “Yoo nba ki n tan saa sob digbana nba saak n mɔb na,
n tan saa pukin Ijpt nan Babilonn.
Mi-i tanj sob Jerusalem teeb sana, n saa pukin Filistia
nan Taya nan Itiopia teeb sana.”

⁵ Ki bi tan saa pak Sayonn po ki yet nan digbana kur nyii u nie, ki Yabint Daanɔ saa te ki u mɔk paŋ.

⁶ Yennu tan saa sɔb niib sana ki pukin Jerusalem teeb po.

⁷ Ki bi waa waak ki yiin yanii a, "Ti piisin kur nyi Jerusalem-e."

88

Yenmiaru nba jiin sommir po

¹ N Yomdaanɔ Yennu, fine tee n tinntɔɔ, n mɔ fabin ki teena yonnu nan nyiɔk kur.

² Gbatir n miaru, gbiintir n fabinii ki sommin.

³ Parbiir bonchiann baarima, ki n ji naak nan kuun.

⁴ N ji tee nan nilee nba tuu yaa bin kpo nae, ki n paŋ kur gbenn.

⁵ Ki n nyint kpeemm boor, ki ji tee nan binba ki bi tuu kpib ki bi dɔɔ kaat ni, ki tee binba ki a ji ki tian bi po na, binba ki a ji kan sommibi.

⁶ Ki a jiin ki lun kasunsuŋ ni, ki li tee siaminba tee bunbɔncheenn ki bia sumii chib.

⁷ A wutoor paa n paak ki kpaɪ, ki n dɔɔ nyunpana loŋ ni.

⁸ A te ki n yɔnanmɔnii nyikin, ki te ki n nubir bi boor, ki n be diloor, ki ji kan fit chiar.

⁹ N ninbina diŋ nan wahalawa. Yennu, n yia daa kur, ki dont n nii ki meia.

¹⁰ A tuun bakitnaunɔ toona ki teen kpeemmi-i? Kpeemm fit fi ki dontirani-i?

¹¹ A lomm nba kaa gbennu na, bi piak li po kaat ni-i? koo ki piak a binbenŋaŋ, biiru boori-i?

¹² Bi laat a yaarlituk toona bunbɔnn niŋi-i? koo ki laat a toonjana tiŋ nba ni ki bi tamm a po na ni-i?

¹³ Yennu, n yi fine, maa a sommin; n meia sanyiɔk kur.

¹⁴ Yennu, bee ki a yɛtimi? Bee ki a lek a numm nanimi?

¹⁵ Maa fiir ki tee bika, n di wahala ki per man kpowa; a tubdatu jikir na chɔkima,

¹⁶ ki a wutobiiuk na butima, ki a jaŋmaansooruk leku na biirin.

¹⁷ Daar n tuu daar, li tuu lintime nan nyunmɔnn na, ki set loonin lokir kur po.

¹⁸ A te ki n yɔnanmɔnii nyikin, ki bunbɔncheenn kɔɔe ji tee n yɔnanmɔŋ.

89

Israel teeb daamii yoo yan

¹ Yennu, n sii tun yiin yanie ki jiin a lomm nba kaa gbennu na po. N saa jii mɔbe ki mɔɔnt a barmɔnii binbenɔ po,

maaru n tuu maaru kur ni.

2 N saa wann nan a lomm see-e kenken yoo kur,
ki bia wann nan a barmōnii binbej be-e fanu
nan sanpagbouj na.

3 A din yet a, “N senn n molor nan nirō nba ki n ganne.
N senn mōsonn nan n toontunnō Defid-e a,

4 ‘A maaru ni nirōe sii tun tee kpanbar.
N saa te ki a naangbouj-ii mōk paŋ, maaru n tuu maaru kur ni.’ ”

5 Yennu, sanpagbant yiin yanii ki dont a bakitnauj toona,
ki kasii damm yiin a barmōnii binbej po.

6 Yennu, sōō ki be yendouj ni ki tee nan fin na;
malakanba nba be yendouj ni, bi sōō ki tee a loō.

7 Kasii damm sinsuuk nie ki yentinu be bonchiann,
a mōk baakir ki gar binba linta na kur.

8 N Yomdaano Yennu, sōō ki be ki tee nan fin na.
Yennu, fine tee yabint daano, ki mōk barmōnii binbej bona kur ni.

9 Ki a ŋmakitir mōkgbera,
ki yoo nba ki li nyunpana fiiri, ki a tuu te lin diŋ.

10 A din faa but bonsusoouk Rahab ki kpiiu;
ki jii a panchioŋ ki nyann a datai.

11 Sanpaak nan tingbouj na kur tee a yare.
Fine nan durinya nan linba kur be li ni.

12 Fine nan li niidiitu nan niigaŋ po kur.
Tabor kunkonn nan Hermonn kunkonn kur yiin parpeenn yanii
ki dontir fine.

13 A kpinkpouj be nan yiikooe, ki a nuu mōk paŋ,
ki a diitu nuu be sanpaapo.

14 Kasii nan barmōnii binbeje tee a naangbouj fiakir,
ki lomm nan barmōnii binbej be a tōonn po.

15 Yennu, niib nba tumii ki sii jiantira nan yanii,
parpeenn tee bi yare; ŋamme tee binba somm a yentu ni na.

16 Bi kpaamm a sann nie daa kur, ki dontira, a toonjana paak,
17 ki ti baakir nan paŋ nyi a boor, ki a lomm niŋe te ki ti nyann.

18 Yennu-e gann ti guutōō,
fin nba tee timm Israel teeb kasii Yennu na,
fine turit ti kpanbar.

Yennu molor nan Defid

19 Sianyoo ki a din pak yirintu ni ki tur a barmōnii toontunnō,
ki yet a, “N somm kunkōnkōnnō nan paŋa,
n jii naangbouj ki tur daano nba ki n gannō niib na niŋa.

20 Mine jii n toontunnō Defid
ki mōōn kasii kpan u yur paak ki teenō kpanbar.

21 N paŋ sii yōō be nannō; barmōnii, n yiikoo saa te ki u wakii.

22 U datai kan ban nyannō; nitonsōō kan ban nyannō.

23 N saa faa but u datai, ki bia kpi wunba kur namō.

24 N sii loonō ki be fanu nannō, ki te ki u laat nyannu yoo kur.

25 N saa yarik u naangbouj,

laa nyii Sinsuuk ni Məkgbenjir ki saan tuu Yufrates məkir.

- 26 Ki u saa betin a, 'Fine tee n baa nan n Yennu,
ki bia tee n guutoo nan tinntoo.'
- 27 Ki n saa jiiu ki teeno n bijakper,
ki u sii tee wunba gar kpanbar kur;
- 28 ki n sii tun dia n mosonn nanao,
ki n molor sii yoo be nanao nan yoo nba kaa gbennu.
- 29 N saa namm senn u naan ki lii be məkmək nan məkmək,
ki u yaaboonne sii tun tee kpanbar.
- 30 "Naan li-i tee ki u yaaboona na ki mək məsaku nan n sennu,
ki bia ki waa n wannu na,
- 31 li-i tee ki bi ki saak n kpaanii, ki bia ki dia n sennu na,
- 32 nann n saa dat bi tubae, kimaan bi yanbomm paak.
N saa te ki bin di fara bi biit paak,
- 33 naan n kan nyik n lomm nan Defid-i,
koo ki kan dia n molor nanao.
- 34 N kan biir n molor nanao,
koo ki nyinn molor nba ki n lor nanao na ni siari.

- 35 "N por nan n kasii sann nae ki kat,
nan n kan ban faar faak ki tur Defid-i.
- 36 U sii tun mək yaaboonae,
ki mine sii gorii u naangbouj nan yoo nba kaa gbennu,
- 37 ki li sii yoo be nan nmaarik nba yoo be sanpagbouj ni
bianjinba na."

Fabinii ki jiiin baa nyann kpanbar na po

- 38 Mətana, a donn wutoor nan a kpanbar ganntoo nawa,
ki yeto, ki ji tabito taar.
- 39 A biir molor nba ki a lor nan a toontunno nawa,
ki lu u naan fokirik jakint ni,
- 40 ki yeer u doo joona, ki biir u napaara ki li teen yann.
- 41 Ki binba kur gar lej jaan u bona, ki u leeb ji laau.
- 42 Ki a te ki u datai nyanno, ki te bi kur mək parpeenn.
- 43 A te ki u kunkontiat teen yann, ki te ki bi nyanno tob ni.
- 44 A tiit u naan dammira, ki faa yeer u naan kok ki bir tij ni,
- 45 ki te ki u kpet yian, naan ki u yoo daa ki baari,
ki te ki u dii fei.

Yenmiaru nba jiiin fatu po

- 46 Yennu, a saa bor a moje ki saa tuu yoo nba kaa gbennu-u?
A wutoor saa di nan muu na ki lin wei nlee?
- 47 A tiar n manfoor nba jin bianjinba.
A tiar nan fine nant, ki ti tee nisaarii.
- 48 Nmee sii yoo be u manfoor ni, ki kan ban kpo?
Nisaarik saa teen nlee, ki kan sik kaauk ni?
- 49 N Yomdaano, a lomm nba din be na, li siara be lia?
Mosonn nba ki a din lor nan Defid na be lia?
- 50 A daa tammit baa sukii min, a toontunno bianjinba,
nan maa bia gaar tingbouj na mətont kur bianjinba.

⁵¹ Yennu, a dataie sukii a kpanbar ganntoo na.
Siaminba kur ki u saa, ki bi waa sukiiio.

⁵² Pakin Yennu man ki saa tuu yoo nba kaa gbennu.

Lii tee nna.

GBOUN NANNA

90

(Yanii 90 -- 106)

Ki jiin Yennu nan nisaarik po

¹ N Yomdaano, fine tun tee ti binbeboor.

² Faa daa din ki nan kunkona nan durinya na,
naan soo ki a poŋ din tee Yennu nba kaa gbennue,
ki bia sii tun tee Yennu yaayoo siiyoo.

³ A te ki nisaarik nmat waa bo be sian,
ki lebitiro ki u kpanfir tant.

⁴ Bina tusir tee nan daar yennko nae a boor,
li tee nan wonn nba tuu gar nae, koo ki jin nan nyiook na.

⁵ A jikitit ki yaatir nant nan nyunmonn nba tuu pubir nae.
Ti manfoor jin nan damiit nae,
ki tee nan sanyiook ni momaatuk na.

⁶ Li lek tuu fiir sanyiook ni ki paane, ki yit puuk,
naan daajoouk po lin koor ki suur.

⁷ A wutoor di ki boontirite, ki a parbiir na jek ti gbanu.

⁸ A bir ti yanbomm a toonn po,
ki bir ti bunbor yanbomm yeenin ni, siaminba ki a sii laatir.

⁹ A wutoor choo jin ti manfoawa,
ki ti bina tuu bot yama nan kukura na.

¹⁰ Ti manfoor tee bina piinlore-e,
koo li-i tee ki ti mok pan, tin baar bina piinniin,
naan li kur na teent bakint nan ninbaatire;
ti manfoor tuu gbenne yian, ki ti ji ki be.

¹¹ Nmee mi a wutoor pan nba tee?

Nmee mi a wutoor nba saa baar nan janmaansooruk nba?

¹² A wannit ti manfoor nba tenn ki jin bianinba,
ki tin la yan kii sub.

¹³ A wutoor saa do ki wei nlee?

Yennu, tinin timm a daaba ninbaauk.

¹⁴ Kooŋtit a lomm nba kaa gbennu na ni sanyiook kur,
ki li saa te ki ti mok parpeenn kii yiin yanii nan ti manfoor terik.

¹⁵ Naant ki tii mok parpeenn ki lin wei
nan faa bo turit parbiir ki li wei bianinba na.

¹⁶ Naant timm a daaba na n la a toonjaana,
ki ti yaaboona n la a baakir yabint.

¹⁷ Ti Yomdaano Yennu, naant ki a piisim-ii be nant,
ki te ki tin nyann linba kur ki ti tuun ni.

91

Yennu-e tee ti guutoo

- 1 Wunba baar Yennu boor ki loon fatu;
wunba biar Yabint Yennu maasu,
2 ηooe saa fit yet a, “Yennu, fine tee n guutoo nan n fat-too.
Fine te n Yennu; ki n teena yada.”
3 U saa nyinna woonin ni ninboη nan yiarkanbant kur ni.
4 U saa jii u kpinkpante ki bakina, ki sii guua ki a be fanu,
ki u barmonii saa guura ki bia kon tura.
5 A daa tiin nyiook ninboηi, koo binba saa pikina yonnu ni,
6 koo yiarkanbant nba baat nyiook, koo yiarbiit nba kpi yonnu ni.
- 7 Tusir saa kpo ki doo linta,
ki tusaa piik n kpo ki linta, ηaan a kan la danj.
8 A ninbinn saa la biit damm nba laat tubdatu bianjinba.
- 9 A jii Yennu-e ki teeno wunba kon a paak,
ηooe tee Yabint daano, ki tee a guutoo;
10 li paak, ninmonn kan baara,
ninmonn kan nakin a ηaaki.
11 Yennu saa jii u malakanba ki bin guua,
kii gorii siaminba kur ki a saa.
12 Bi sii dia-a nan bi niie, ki a taar kan gbiat tann gbaa.
- 13 A saa ηmaat yanbora nan wai, yanbortont nan waalabirii.
14 Yennu yet a, “N saa tinn binba mok lomm nanin na,
ki guur binba min ki n tee bi Yennu na.
15 Bi-i yiinin, n saa turib gatu; bi-i koo daamii ni,
n sii be namm, ki nyinnib, ki te bin la baakir.
16 N saa turib manfofook, ki tinnib.”

92

Dontir yan

- 1 Yennu, li ηan ki tin tura niipoouk bonchiann.
Yabint Yennu, li ηan ki tin yin yan ki tura baakir,
2 ki moont a lomm nba kaa gbennu na, sanyiok kur;
nan a mamomm na, nyiook kur,
3 ki jii bonmumoot nan naagbai ki yin yanii ki donta.
4 Yennu, a paη toona teenin parpeenne;
faa tun linba nae te ki n yiin kpinkpammuk yanii.
- 5 Yennu, a toona tee toonjaanae.
A dudukit sumii bonchiann.
6 Jatuk kan fit bann linba na,
yankaarin daano kan fit bann linba na paaki.
7 Biit damm lek sii kpaatir nan moot nae;
binba tuun toonbiit na lek sii mokitire,
ηaan fin Yennu tan saa biiribe fas,
8 kimaan fin Yennu-e tee yiikoo daano yaayoo siiyoo.

- 9 Ti mi nan a datai kur saa kpowa,
ki a saa nyann biit damm na kura.
- 10 A te ki n mək paŋ nan mɔnaab nae,
a tee parpeenn piisime n paak.
- 11 N la ki a nyann n dataiwa,
n gbat biit damm mɔniwa.
- 12 Niŋamm saa yit nan kaatii nae,
bi sii kpaatir nan Lebanonn kpekii nae.
- 13 Bi tee nan tiinii nba ki bi burib Yennu ɲasaakak ni nae,
ki bi kpaatir ki yit Yenjiantu ɲasaakak ni,
- 14 ki tuu kpeta, ɲaan bia loon loona,
ki bi faat mei yoo kur, ki bi mək paŋ.
- 15 ɲanne want nan Yennu ɲan,
n guutoo maŋ ki mək siara biit u ni.

93

Yennu-e tee kpanbar

- 1 Yennu-e tee kpanbar, u gbee nan yabinte nan paŋ,
u senn tingbouŋ na fanue, ki li kan ban nyat.
- 2 Yennu, a naan binbintir na maa fanue pinpiik niwa,
a din be ki soo durinya daa kaa.
- 3 Yennu, məksunsunt dont bi kunkɔrae sanpaapo;
bi dont bi kunkɔrae ki tantir.
- 4 Yennu-e tee kpanbar sanpaapo,
ki mək yiikoo ki gar məkgebeŋa jat,
ki mək paŋ ki gar məkgebeŋa nyunpana.
- 5 Yennu, a sennii yoo be-e;
ki a jiantu ɲasaakak na tee barmɔnii kasii boor yaayoo siiyoo.

94

Yennu-e tee soo kur barbuuro

- 1 N Yomdaano, fine tee Yennu nba daar niib tuba,
fiitir a wutoor ki wann.
- 2 Fine tee nisaarii kur barbuuro,
fiit ki tur biit damm na, baa jaŋ nan linba.
- 3 Biit damm na parmaasir saa wei nlee?
Yennu, li saa wei nlee?
- 4 Biit damm na parbifaanu saa wei nlee?
ki bi faa parbia ki jiint bi toonbiit po.
- 5 Yennu, bi dint a niib biake;
bi mukis binba tee a yab nae.
- 6 Bi kpi pakoi nan kpeebiie,
ki kpi saamm nba koo ti tiŋ ni na.
- 7 Bi yeen a, “Yennu ki laatit;
Israel teeb Yennu maŋ ki mi linba ki ti tuun na.”
- 8 N niib na, bee ki i mantik tee bonliinii nna?

I tan saa subir nlee yooe?

⁹ Yennu-e nan ti tuba, u ki gbia-a?

Njooe nan ti ninbina, u ki laati-i?

¹⁰ Digbana kur be u nuu nie, u kan dat bi tuba-a?

Njooe tee nisaarik kur wantoo, u konjit bannu-u?

¹¹ Yennu mi baa dukii linba kur;
u mi bi yankaarin dudukit nba tee.

¹² Yennu, parpeenn be daano nba ki a tumiio na paak,
wunba ki a wanto a sennu na.

¹³ A tuu turo foome ki nyinno biak ni,
halii nan daar nba ki bi saa gbiir bootuk
ki biit damm n baa li ni na.

¹⁴ Yennu kan nyik u niibi;
u kan nyik damm nba tee u yab na.

¹⁵ Barmonii saa njamm kii be buut damm boor,
ki binba tee kasii na kur saa gaarir.

¹⁶ Nmee set n poor ki took biit damm na?
Nmee gaar n paak ki took toonbiit damm na?

¹⁷ Li-i bonni kii tee ki Yennu sommin,
n bo saa saan kpeentiye yiama.

¹⁸ Ki n yet a, "N yaa man baae na,"
njaan ki fin Yennu lonchiow na fiinin ki sennin.

¹⁹ Yoo nba ki n gbee nan dudukit ki li daamiin,
a tuu chee n pare, ki turin parmaasir.

²⁰ A ki loon barbuura nba di fobit piinii na maami,
binba tuun linba ki sennu yaa bi daa tuun,

²¹ binba loriin lorbiit ninjamm paak,
ki te ki bi kpi binba kaa biit na.

²² Njaan Yennu-e kon n paak, njooe guun.

²³ U saa dat bi tuba bi biit paak,
ki biirib bi yanbomm paak.

Ti Yomdaano Yennu saa biiriba.

95

Dontir yan

¹ Baat man ki tin yin dont Yennu.

Njaant tin yin parmaasir yan ki tur Yennu, njooe guut.

² Njaant ti baar u boor nan niipoturu,
ki yin kpinkpammuk nan dontir yanii,

³ kimaan ti Yomdaano tee Yabint Yennu-e,
yabint kpanbar nba gar yenbis kur.

⁴ Njooe dia tingbouu na kur ki njmakitir,
laa nyii tinpooor ni ki saa tuu jofokit yura paak.

⁵ Mokgbeja nan tingbouu na tee u yare,
ki u diar, kimaan njooe nann.

⁶ Baat man ki tin gbaan ki jianto;
njaant ki ti gbaan Yennu nba turit manfoor na tooon,

7 kimaan ɲɔɔe tee ti Yennu, ki ti tee niib nba ki u goriit,
niib nba ki u teent linba ki ti loon.

Dinna nba na, ii gbiint waa piak linba a:

8 "I daa nyar i tuba nan i yeejamm nba din nyar bi tuba,
Meriba nyuntonn boor,

daar nba ki bi din be Masa* nyuntonn boor, kunkoouk paak na.

9 Leɲe ki bi din bikin min Yennu,
ɲaan bi lek din la maa tun linba ki turiba.

10 N wutoor din doo bi paak bina piinna,
ki n yet a, 'Niib na mantik teen tubkangbata damma,
bi yêt bin sak n sennue.'

11 N wutoor din dooe, ki n por mɔporjaann a,
'I kan ban kɔɔ tij nba ki n bo yaa man turi foon na ni.' "

96

Yennu-e tee kpanbarjaann

(1 Barkperii 16.23-33)

1 Yinin yanpaanii ki tur Yennu.
Durinya munn n yin ki tur Yennu.

2 Yinin ki tur Yennu ki dontɔ.
Daar kur, ii mɔontir waa tinnit na barɲaniie.

3 Ii mɔontir u baakir kii teen digbana kur,
kii mɔntir u yabint toona kii teen nisaarii kur.

4 Yennu tee Yenjaanne ki ɲan nan tii dontirɔ bonchiann,
ki turɔ baakir, ki lin gar kpanbar kur.

5 Digbanlia yenbis na kur tee yanne,
ɲaan Yabint Yennu-e nan sanpaak.

6 Dontir nan yabinte lintɔ,
paɲ nan fante gbee u jiantu ɲasaakak na ni.

7 Tingbounj na niib kur n dont Yennu,
bin dont u baakir nan u yabint na.

8 Ii dont Yennu sann nba tee baakir sann na,
ki baar nan piinii u jiantu ɲasaakak ni.

9 Yoo nba ki kasii daanɔ Yennu dokit,
yin baa gbaan u tɔonn;
tingbounj na munn n jekir u tɔonn.

10 Pakin ki tur digbana kur a, "Yennu-e tee kpanbar.
Tingbounj na see-e kenken ki kan ban nyat;
u saa jii mamɔmme ki bu niib buut."

11 Tij nan sanpaak, ii mɔk parpeenn man.
Mɔkgbenjir nan linba be li niɲ kura, ii kpamm man.

12 Tinii nan linba be leɲ kura, ii mɔk parpeenn man.
Foor ni tiinii kur-ii kpamm man,

13 yoo nba ki Yennu saa baar a wun dia tingbounj na.
U saa dia durinya na niib nan mamɔmm nan ɲante.

* 95:8 95.8 Masa tee Meriba nyuntonn maɲ sanleere.

97

Yennu-e tee kpanbarjaann

- 1 Yennu-e tee kpanbar.
Tingbouŋ, ii mək parpeenn.
Yimm tinii nba foo məkgebeŋa ni na, ii kparamm man.
- 2 Sanpagbant nan bunbɔnne lintɔ;
u dia niib nan binbenŋaŋe nan mamɔmm.
- 3 Muu gaar u tɔɔnne ki di u datai nba ŋaa lintɔ na.
- 4 U sanyikintii tuu yent durinya nae,
ki tingbouŋ na n la ki jekir.
- 5 Jɔfɔkit tuu nanne nan kpan na,
Yennu nba tee tingbouŋ na kur Yomdaano na tɔɔnn.
- 6 Sanpaak mɔɔntir Yennu ŋante,
ki nisaarii kur laat waa mək yiikoo bianŋinba.
- 7 Patmanntɔɔ kur tuu di feie;
yenbis kur n gbaan ki jiant Yennu.
- 8 Yennu, Sayɔnn niib mək parpeenne,
ki Juda teeb kparamm, kimaan a buut paak.
- 9 Yabint Yennu, fine tee tingbouŋ na kur diatɔɔ;
a tee Yenjaanne ki gar yenbis kur.
- 10 Yennu loon niib nba ki tuun biit nae;
ŋɔɔe guu u niib manfoor;
ŋɔɔe nyintib biit damm paŋ ni.
- 11 Yentu tuu yent kasii damm paake;
ki parmaasir baat niŋamm paak.
- 12 Yimm niŋamm kur-ii mək parpeenn man,
kimaan linba Yennu tun na paak.
Tiat linba ki kasii daano Yennu tun na, ki turɔ niipoouk.

98

Yennu-e dia durinya na kur

- 1 Yinin yanpaanii ki tur Yennu,
kimaan u tun bakitnauŋ toonawa.
U jii u tiɔŋ yiikoo nan kasii paŋe ki nyann nyannu na.
- 2 Yennu-e mɔɔnt waa nyann bianŋinba,
ŋɔɔe fiit u tinnu yiikoo na ki wann niib.
- 3 U dia u mɔsonn nba ki u din senn ki tur Israel teeb na,
nan u mamɔmm nan u lonchiɔŋ nba ki u turib.
Nisaarii nba be siar kur po la Yennu nyannu nawa.
- 4 Tingbouŋ na kur n yin nan parpeenn ki tur Yennu;
jiin yanii nan kpinkpammuk hootii ki dontɔ.
- 5 Yinin dontir yanii ki tur Yennu.
Faan kɔnn ki yin yaŋ ki turɔ.
- 6 Pebin naatuna nan yina,
ki hoot nan kpinkpammuk ki tur Yennu;
ŋɔɔe tee ti kpanbar.

7 Mɔkgbenjir nan linba be lej kur, ii fu man;
tingbouj nan linba be lej kur, ii yiin man.

8 Mɔka, ii poi niipoot man;

yimm kunkona, ii taan kii yiin parmaasir yanii, Yennu tɔɔnn;

⁹ kimaan u baate a wun bu niib buut.

U saa dia durinya na nan mamɔmm nan ntante.

99

Yennu-e tee kpanbarjaann

1 Yennu-e tee kpanbar; njaant nisaarii gbanant n jek.
U kar bonninnant paak, njaant tingbouj na n damm.

2 Yennu-e tee Yabint daano, Sayɔnn kunkonn paak;
njɔɔe tee digbana kur kpanbarjaann.

3 Sɔɔ kur saa dont u sanjaann na.
U tee kasii daanoɔe.

4 Kpanbar-saakar, a loon linba tee mamɔmme;
a baar nan mamɔmme Israel teeb boor;
a baar nan kasiie nan ntant.

5 Ii dont ti Yomdaano Yennu man;
ii jiantɔ, u naangbouj boor.
U tee kasii daanoɔe.

6 Moses nan Aarɔnn din tee u mannteebe,
Samuel-e din miarɔ,
bi din fabin tur Yennu, ki u turib gatu.

7 U din be sanpagbouj niɲewa njaan piak namm;
ki bi sak u wannu nan u sennii nba ki u turib na.

8 Ti Yomdaano Yennu, a tur a niib gatu,
ki wannib nan a tee Yennu nba nyikinhabit niibe
nan faa lek daar bi tuba bi yanbɔmm paak nawa.

9 Ii dont ti Yomdaano Yennu man, ki jiantɔ, u kasii kunkonn na paak,
kimaan ti Yomdaano Yennu tee kasiie.

100

Dontir yarj

1 Durinya niib kur n yin yarj ki tur Yennu.

2 Ii jiant Yennu nan kpinkpammuk man,
kii yiin parpeenn yanii ki baar u boor.

3 Ii bann nan Yennu-e tee barmɔnii Yennu.
Njɔɔe nant, ki ti tee u niib.
Ti tee u niibe, u tiɔɲ niib.

4 Kɔɔn Yennu nasaakak ni nan niipoturu,
ki kɔɔ li dindonjouk ni nan dontir.
Turimɔ niipoouk kii dontirɔ.

5 Yennu ntan, ki u lomm kaa gbennu,
ki u barmɔnii binbenj be yaayoo nan yaayoo.

101*Kpanbar mɔsonn*

¹ Yennu, n yanj jiin a lomm nan a barmonii binberj poe,
ki n yiin ki teena.

² Biit kaa n toona ni. A saa baar n boor nlee yooe?

N sii be kasi binberje, n ŋaak ni,

³ n kan sak kii be binbenbiiki.

N ki loon binba ki saak Yennu mɔb na benu;
n ki mɔk siara kpiir nammi.

⁴ N kan teen faak daano,

ki bia kan lor lorsiar nan toonbiit tunna.

⁵ Wunba bɔr ki pak biir u loo,

daano mane ki n saa biiro,

wunba kur got u loo ninŋmianj ki mɔk garuk,
n kii be nan li daano.

⁶ N saa gann binba saak Yennu mɔb nae,

ki te ki bii koo n ŋaak ni.

Niŋamm na kooe ki n saa sak bii tuunin.

⁷ Kpinkpannii damm kan koo n ŋaak ni;

daano nba fa faak kan set n boor.

⁸ Daar n tuu daar,

n saa biir biit damm nba be tiŋ na nie;

n saa nyinn biit damm kur Yennu doo na niwa.

102*Naasimɔ fabinii ki jiin u daamii po*

¹ Yennu, gbiintir n fabinii,

ki gbat n monii nba jiin sommir po.

² Mi-i be daamii ni, a daa lekin a numm ŋaan nyikitimi.

Gbiintir, ki turin gatu yama, yoo nba ki n yiina.

³ N manfoor yate yian yian nan munyuut na,

ki n gbanant di nan muu na.

⁴ Bi faa birin nan mokoont nae, ki n ji ki loon jeet.

⁵ Maa kurii sanpaapowa na, ki n ji waab,

ki tee gbouŋ nan kpaba.

⁶ N tee nan kunkoouk paak fiuk nae,

ki bia tee nan langbent ni fiuk na.

⁷ N doo ki ki goonti;

n tee nan noon-yemmir nae, ki lin jak mɔpina paak.

⁸ N datai sukiime daar kur,

ki binba laan na dia n sann ki poor mɔporbiit.

⁹⁻¹⁰ A wutoor nan a parbeenn paak,

ki n moo tanpent ki li tee n jeet,

ki n ninnyuut tuu ŋmat nan n bonnyukar;

ki a tokirin ki lun.

¹¹ N manfoor tee nan daajoouk yinyuŋ nae;

ki n tee nan mokoont na.

¹² Naan fin Yennu-e yoo tee kpanbar,
ki maarpaanu kur sii yoo tian a po.

¹³ A saa fiir ki tin Sayonn doo ninbaauk,
kimaan yoo baar nan fan tinir ninbaauka;
yoo nba nae jarj.

¹⁴ Laa lek biir na, naan timm a toontunna loonir,
laa lek tee langbent na, naan ti tiinir ninbaauk.

¹⁵ Nisaarii saa tin Yennu,
tingbouj na kpanbara kur saa tin u paaj na jarjmaanii.

¹⁶ Yoo nba ki Yennu saa namm maa Sayonn na
u saa fiit u yabint ki wann.

¹⁷ U saa gbat u niib nba ki u yetib na, ki gbiint bi fabinii.

¹⁸ Sobin linba ki Yennu tun na,
ki guun maarpaanu nba waa na,
ki niib nba ki bi daa ki marib na n tan donto.

¹⁹ Yennu be u kasii boor sanpaopoea naan got sikin,
u be sanpaopoe naan diit tingbouj na.

²⁰ U gbat dansarkoora kukura,
ki nyinn binba ki bi bu biirib ki yaa bin kpib na yann.

²¹ Ki li paak bi saa dont u sann, Sayonn kunkonn na paak,
ki u saa la dontir Jerusalem,

²² yoo nba ki digbana niib nan yent nba ni niib
saa taan leeb ki jianto na.

²³ Yennu-e teenin nichokuj
yoo nba ki n daa tee nipaaj na;
u jin n manfoore.

²⁴ Li paak ki n yet a, "Yennu, a daa jikitin
ki saa nanin motana, maa daa ki kpet na."

Yennu, a yoo be-e.

²⁵ Sian yooewa ki a din nan tingbouj na,
ki jii a tioj nii ki nan sanpaak.

²⁶ Bi tan saa bota, naan fin sii yoo be-e;
bi tan saa kpiar nan kparchant nae.

A saa lub nan kparchant nae ki bin bot.

²⁷ Naan fin narin tee yomme yoo kur, ki a manfoor kaa gbennu.

²⁸ Ti waas sii be bi yamanie,
ki a fatu nie ki ti yaaboona sii be fanu.

103

Ki jin Yennu lomm po

¹ N seek, pakin Yennu.

N gbanu kur, pakin Yennu kasii sann.

² N seek, pakin Yennu, ki daa tammit u namm po.

³ U tuu nyik chab n biit kure ki te n yiarii kur n gbenn.

⁴ Nooe nyintin kuun ni, ki mok lomm nan ninbatinu n paak.

- 5 U gbeen n binberj nan bonjanae,
li paak ki n tee nipaaj ki bia mək paŋ
nan baakir nba mək paŋ bianjinba na.
- 6 Yennu-e bu ki sommit binba be mukir ni na, ki teemm monii.
- 7 U din fiit u loraе ki tur Moses,
ki te ki Israel teeb la u paŋ toona.
- 8 Yennu mək ninbatinu nan lomm,
u wutoor ki do yian, ki u bia gbee nan lonchiouj.
- 9 U ki yakii nan niib yoo kuri,
u bia ki yoo be nan wutoori.
- 10 U ki daar ti tuba ki li baat laa janit bianjinba
koo ki pa ti biit nan ti yanbomm paatii nba tee bianjinba na.
- 11 Sanpaak nan tij nba fək nan leer bianjinba na,
nnae ki u lomm mun yab ki tur binba baakitо na.
- 12 Yondo po nan yonbaa po nba fək nan leer bianjinba na,
nnae mun Yennu tuu jii ti biit ki fəkit nann ti boor.
- 13 Baa nba mək ninbatinu ki tur u waas bianjinba na,
nnae mun ki Yennu mək ninbatinu ki tur damm nba baakitо.
- 14 U mi waa jii linba ki nant, u mi nan ti tee tante.
- 15 Timm narin, ti manfoor tee nan moot nba tuu pia nae,
ti tuu kpaat ki yite, ki tee nan tipuuk na,
16 njaan wouŋu da yoo nba, lin pebirir, ki soo ji kan lari.
- 17 Njaan binba teen Yennu baakir na,
Yennu lomm yoo be namme;
ki u lomm be maarpaanu nba baat yoo kur paak,
18 binba dia u molor, ki bia saak u sennu fanu na.
- 19 Yennu bir u naangbouj yendouj nie;
njoce tee niib kura kpanbar.
- 20 Yimm malakanba nba mək paŋ nan yabint na,
ii dont Yennu man,
yimm nba saak u sennii ki bia gbiin u maan na.
- 21 Yimm sanpaapo pandamm kura n dont Yennu,
yimm u toontunna nba tuun u loomm na.
- 22 Yimm nba tee u naamii kur, ki be u naan ni kur,
ii dont Yennu man.
- N seek, pakin Yennu.

104

Ki jiin naamii daano dontir po

- 1 N seek, pakin Yennu.
N Yomdaano Yennu, a yab bonchiann.
- 2 A gbee nan yabinte nan baakir,
ki gbab yentu, ki li linta nan chinchenn na.
A tant sanpagbouj nan nyungbouj nae,
3 ki senn a doo, nyun nba be sanpaapo na paak.
- A jii sanpagbante ki teen a taantorit,
ki jak wouj kpinkpant paak.
- 4 A jii woujo ki teen a toomiinba,

ki tuu yent sanyikintii, ki li tee a toontunna.

5 Fine senn tingbouj na li fiakir paak,

ki li set fanu ki kan ban chat,

6 ki jii mɔkgbeɲa ki bakin li paak nan liant na,
ki nyun dɔkin jɔjaana na.

7 Yoo nba ki a yakii nan nyun na, ki li chiar;
laa gbat a satianii fuur yoo nba, ki li chiar yaat,

8 ki pubir gar jɔjaana yura paak ki sik baat ni,
ki saan faa ɲamm sian ki turir na.

9 Ki a kɔr kɔru nba ki li kan ban yakir,
a lin guurir, ki li ji daa piint tingbouj na.

10 Fine te ki nyun nyi nyuntona ni ki puub siik baat ni,
ki mɔka puub ki gaar kunkona sinsuuk ni.

11 ɲanne teen muuk ni bonkobit kur nyun,
leɲe ki bɔnii kpeent bi nyunnyukuru.

12 Nɔɔnii tia bi tiat leɲ tiinii na paake ki mɔ.

13 Fine te saak nyi sanpaapo ki baa ki maant kunkona,
ki tingbouj na gbee nan a piisin.

14 Fine te mɔɔt pia, ki bonkobit ɲman,
ki jeet naan, ki nisaarii di, ki buur bi bonbuburit,

15 ki ɲaa tilɔna daan, ki li teemm parpeenn,
ki tee kpan, ki li teemm parcheenn,
nan jeet, ki li teemm paɲ.

16 Lebanonn kpekii na laat saak bonchiann;
tiinii maɲ tee Yennu tiɔɲ tiinii nba ki u bure.

17 Leɲe ki nɔɔnii tia bi tiat, ki janbɔɔnlot tia tiinii maɲ paak;

18 ki piarii be jɔjaana na paak, ki sina kɔɔ tanfiat na ni.

19 Fine nan ɲmaarik a wuu dakin ɲmaarii kann,
ki yonnu mi u binbaayoo.

20 Fine nan nyiɔk,
ki li-i bɔnn, muuk ni bonfoa n nyi ki somm.

21 Yanbɔrpaanii na tuu kpaan bi jeet ɲaan gaan jate,
ki kpaan jeet nba ki Yennu saa turib.

22 Yonnu-i tarji do yoo nba, bin ɲmat bi dɔɔnii ni.

23 Li yoo na ki nisaarii n nyi ki tun bi toona
ki saa tuu daajoouk.

24 Yennu, a nan bona bonchiann.

A nan li kur nan subinchiɔɲɔ;
tingbouj na gbee nan a naamiie.

25 A nan mɔkgbenjir, ki li yarin ki bia fɔk,
ki bonfoa nba be leɲ kaa kann,
bongbeɲa nan bonbis kur be leɲ.

26 Ki ɲarint somm li paak,
ki nyun ni bonfogbenjir nba ki a nan na lin leɲ.

27 Bi kura gaa a paake, a fan turib jeet yoo nba ki bi loon.

28 Ki a teemm jeet ki bi di, ki teemm jenant ki bi di gboot.

29 Li-i tee ki a lek a numm, janmaanii tuu sooribe,

ki fi-i jii be foon,

bi tuu kpoe ki nmat sik tant nba ki bi bo nyii na ni.

30 Naaan fi-i turib foon, bi tuu teen bonfoae;

a teen tin na bonfoa manfoor.

31 Yennu yiikochion-ii yoo kii be.

Yennu-ii yoo kii mok parpeenn linba kur ki u nan na paak.

32 Wuu got tingbou, li jekire, wuu sii jojaana ki li nyi munyuut.

33 N sii yiin ki teen Yennu-e, n manfoor kur ni;

n manfoor fokint ni kur, n sii yiin dontir yaniie ki teen Yennu.

34 U par-ii mei n yan man paak,
kimaan n parpeenn nyi u boore.

35 Wun boon toonbiit damm na tingbou na ni,

ki daa te nibiit na ji be.

N seek, pakin Yennu.

Pakin Yennu.

105

Yennu nan u niib

(1 Barkperii 16.8-22)

1 Turin Yennu niipoo, ki moont u yabint po;
ki pak nisaarii waa tun linba.

2 Yinin dontir yan ki tur Yennu,

ki pak wann waa tun bakiitnaun toona nba.

3 Ii mok parpeenn, kimaan taa tee u niib na paak,
naant ki wunba kur jiantiro-ii kpamm.

4 Saant Yennu boor ki boi sommir po, kii jiantiro yoo kur.

5-6 Yimm nba tee u toontunno Abraham yaaboona na,
yimm nba tee Jakob nba ki u din ganno na yaaboona na,
ii tian jaarlituk toona nba ki Yennu tun na,

nan buut nba ki u bu na.

7 Ti Yomdaanoe tee Yennu,

u sennu na tee tingbou na kur yare.

8 U sii yoo dia u molor nae, ki u moonn na sii yoo be,
ki tur maarpaanu nba kur saa baar.

9 U sii dia molor nba ki u din lor nan Abraham na,
nan moonn nba ki u din senn ki tur Aisak na.

10 Yennu din lor molore ki tur Jakob,
ki li tee molor nba sii yoo be.

11 U din yet a, "N saa tura Keenann tin. Li sii tee a tior faare."

12 Yennu niib din ki yabi, ki tee saamm Keenann tin ni.

13 Bi din yeeke ki loon digbana, ki nyi yent ni ki saan leer ni.

14 Naaan Yennu din ki saak soo dintib biaki,
waa loon ki wuu guub na, ki u yakii nan kpanbara na a,

15 “I daa paa n nigannkab na danj, i daa siit n səkiniinba na.”

16 Yennu-e din te ki kon baa tinj na paak, ki biir bi jeet kur,

17 njaan u din tun sɔɔe ki u gar bi tɔɔnn,

ɲɔɔe tee Joosef, wunba ki bi din kɔɔto ki bi teenɔ daabir na.

18 Bi din jii jaruko ki baan u taa, ki jii kut ki lor u turu ni,

19 nan yoo nba ki u buntir na tan teen mɔnii.

Yennu mɔmaame din pak kat nan u mɔk mɔnii.

20 Li yoo na ki Ijipt kpanbar na ji njaau,

ki doo diatɔɔ manj nyikɔ,

21 ki jiiu ki te ki u tee u toontunna saakɔɔ,

ki teenɔ tinj na kur n̄makit-tɔɔ,

22 ki te ki u mɔk yikoo nba gar kpanbar na njaasaakab kur,

nan yaak nba ki u saa fit kpaan kpanbar na tɔɔndamm.

23 Nanne ki Jakɔb saan Ijipt ki saa kar doo manj ni.

24 Yennu din jii matik bonchiann ki tur u nigannkab,

ki te ki bi mɔk panj ki gar bi datai,

25 ki te ki Ijipt teeb na ki loon u niib na, ki diab nan mɔleemii.

26 Nanne ki u tun u toontunna Moses nan Aarɔnn

ki bi tee binba ki u gannib.

27 Ki bi tun Yennu manj toonjaana nan bakitnaunj toona

Ijipt tinj ni.

28 Yennu din te ki bunbɔnn baar Ijipt tinj ni,

njaan Ijipt teeb na din ki sak Yennu mɔbi.

29 U din te ki bi nyun kpan̄t sɔn, ki bi janī kur kpo.

30 Bi doo din gbee nan pɔntae,

bi kpanbar njaak gbaa, pɔnta din gbee leŋa.

31 Yennu din te ki kpajui nan naayinyoorii baar

ki gbee digbann na kur po.

32 U din nyik saake, njaan tun sakaana nan sanyikintii, tinj manj ni,

33 ki biir bi daan tiinii nan bi sinsabii, ki daa tiinii manj kur.

34 U din te ki naasuut baar, ki ki mɔk kann,

35 ki nman bonbuburit nba kur be tinj na paak,

ki bia nman bi jeet kur.

36 U din kp̄ii Ijipt teeb njaak kur ni, bonjak nba tee bikperik.

37 Li poor po ki u nyinn Israel teeb na,

ki bi jii salimpeena nan salimmɔna,

bi kura din mɔk panj nan laafia.

38 Ijipt teeb na din tiimm janmaaniie;

baa ji din tan nyii na, ki Ijipt teeb para ji manj bonchiann.

39 Yennu din te sanpagbouŋo jɔɔn u niib na yur paak,

ki teemm muu nyikɔk, ki wantib sɔnu.

40 Bi din boie, ki u turib pinpara,

u din turib jeet nba nyii yendɔunj nie, ki gboomm.

41 U din loot tanne, ki nyun nyii leŋ,

ki pubir kunkoouk na paak nan mɔkir na.

42 U din tiar u kasii mɔsonn nba ki u din senn

- ki tur u toontunno Abraham na,
 43 ki nyinn u nigannkab man,
 ki bi yiin yanii ki hoot nan parpeenn.
- 44 U din jii nisiab tiniie ki turib,
 ki te ki bi gaar bi sarwaat,
 45 a lin te ki u niib n sak u sennii,
 ki bia dia u wannu na kur.

Pakin Yennu man.

106

Yennu namm ki jiin u niib po

- 1 Pakin Yennu man.
 Ii tur Yennu niipoouk, kimaan u njan,
 ki u lomm kaa gbennu.
- 2 Nmee saa fit wann toonjaana nba kur ki u tumi?
 Nmee saa fit donto ki lin janji? Soo kaa.
- 3 Parmaasir be daansiab nba saak u mɔb,
 binba yoo tuun linba njan na paak.
- 4 Yennu, tiat n po yoo nba ki a sommit a niib na;
 fi-i yaa a tinnib yoo nba, fan pukinin lej.
- 5 Naant ki man la ki a niib mokitir, ki biit namm bi parpeenn,
 ki bia biit nan a niib man parpeenn kpinkpammuk.
- 6 Ti tun ki biir, nan ti yeejamm nba din tun biir nawa,
 ti tee biit nan yanbondamme.
- 7 Ti yeejamm nba din be Ijiipt na
 din ki bann Yennu bakitnaun toona paak;
 bi din tamm bona bonchiann nba ki u tun
 ki wannib u lomm nawa,
 ki yet Yabint Yennu mɔb, Mɔkmun na boor,
- 8 njan u din tinnibe nan waa senn mɔsonn na,
 a lin wann u panchioŋ.
- 9 U din yet Mɔkmun na, ki li foor;
 ki u poon u niib tinkoor paak.
- 10 U din nyinnib binba ki loomm na nuu nie,
 ki fatib bi datai man nuu ni.
- 11 Ki nyun dii bi datai na, nan bi yenokowa din ki biari.
- 12 Nanne ki u niib teen u mɔsonn na yada,
 ki yin yanii ki donto.
- 13 Li poorpo ki bi tamm waa tun linba na yiam,
 ki ki guur u kpaanii njan tuun bi toona.
- 14 Bi din gbee nan nianbiiuko kunkoouk na paak
 ki bikin njo Yennu.
- 15 Li paak ki u turib baa loon linba man,
 njan bia te ki yiarbiiuk baa bi paak.
- 16 Bi din fumm nan Moses nan Aaronn

- nba tee Yennu kasi toontunna nae, kunkoouk na paak.
- 17 Nanne ki tingbouj bokit ki nak Datann nan Abiram
nan bi njaateeb;
- 18 ki muu nyii sanpaapo ki baa bi poorpojoomu paak,
ki dii biit damm marj.
- 19 Bi din maa salima naabike, Sainai joor paak,
ki li tee tingbann ki bi jiantir.
- 20 Bi din nyik yabint Yennu jiantue
njaan jiantir bonkobuk nba nman moot ninnaunj.
- 21 Bi din tamm Yennu nba din jii u panchioj toona
ki nyinnib Ijpt na poe.
- 22 U tun bakitnaunj toona bonchiann lej,
ki bia tun jaarlituk toona bonchiann Mokmuuj na boor.
- 23 Yennu nba yet a u saa biir u niib na,
ki u niganntoo Moses fiir set tokinoo,
ki goor u wutoor na, ki li ji ki biirib.
- 24 Li poorpo, ki bi yet tinjan na,
kimaan bi ki teen Yennu moosonn na yada.
- 25 Ki bi be bi lanbont ni ki burin,
ki yet bin gbiint Yennu maan.
- 26 Nanne ki u turib ninmønn kpayakit
nan u saa te ki bi kur n kpo kunkoouk na paak,
27 ki yat bi yaaboona ki koomm binba ki mi Yennu na doi ni,
ki bin kpo digbangana ni.
- 28 Ki Yennu niib na taan Peor teeb,
ki bi jiantir tingbann nba ki bi yi Baal na, Peor doo ni,
ki dii jeet nba ki bi mann maruj ki tur tingbann
nba kaa manfoor marj.
- 29 Bi toonbiit din donn Yennu wutoore,
ki u te ki yiarbiiuk baa bi paak.
- 30 Ki Finehas set lej ki dat biitdamm na tuba,
ki yiarbiiuk na ji gbenn.
- 31 Ki bi yoo tian linba na po u sann ni,
ki bia sii yoo tian li po, yoo nba baat kur.
- 32 Niib na din donn Yennu wutoor, Meriba nyuntona boor nie,
ki Moses koo daamii ni bi paak.
- 33 Bi din te ki Moses wutoor dooe ki saa gar,
ki u pak mbonkaat.
- 34 Bi din ki kpil binba ki waa Yennu na
nan noo Yennu nba wannib a bin kpil na.
- 35 Bi din koont niib marj waase
ki gaar bi patmannu marima.
- 36 Yennu niib na din jiant yenbise, ki li baar nan bi biiru.
- 37 Bi din jikit bi bonjai nan bi bonpoie ki mann maruj
ki teen Keenann tingbana.
- 38 Bi din kpil waas nba kaa biit,

ki bi tij na biir, kimaan waas na kpinu paak.

39 Bi ji din ki waa Yennu,

bi toonbiit na din te ki bi ji ki be kasii.

40 Li paak ki Yennu wutoor doo u niib na paak,
ki u yan yêtib.

41 Ki u nyik ki chabib nan binba ki jiantir Yennu,
ki bi datai maŋ ji diab.

42 Bi datai din dintib biak, ki bi jiantirib.

43 Yennu din yoo nyint u niib daamii nie,
ŋaan bi din gann moyêtuko ki sik kpîi biit ni.

44 Baa bia fabin yoo nba,
ki Yennu gbat bi fabinii na ki gbiint bi daamii maŋ.

45 Bi paake ki u tiar u molor na po, ki lebit u dudukit,
kimaan u lonchiŋ na paak.

46 U din te binba dintib biak na mo koo
nan baa dinnib biak na paak.

47 Ti Yomdaano Yennu, tintit, ki nyinnit digbana na ni,
ki tii mok niipoturu ki dont a kasii sann.

48 Ii dont Yennu, wunba tee Israel teeb Yomdaano na;
ii donto motana nan yoo nba waa kur.
Njaant soo kur n yet a, "Lii tee nna."

Pakin Yennu man.

GBOUŋ NANNMU

107

(Yanii 107 -- 150)

Dontir nba jiin Yennu ŋamm po

1 "Turin Yennu niipoouk,
kimaan u ŋan, ki u lomm kaa gbennu."

2 Ii yeen mabona na kii lei kii dont Yennu man,
yimm nba kur ki u tinni, ki nyinni i datai nuu ni,
3 ki nyinni tingaŋ ni, li yondo po nan yonbaa po,
niigaŋ po nan niidiitu po, ki jen nani na.

4 Siab din yirib kunkoouk na paake, ki sono kaa,
ki bi ki mi baa saa tokin siaminba ki baar doo ki koo.

5 Kon nan nyunnyukuru din soorib,
ki bi poŋ ji ki mok dindanni.

6 Bi daamii maŋ nie ki bi yiin Yennu,
ki u nyinnib bi fara maŋ ni.

7 U din tokin namm sonsunsonne,
ki saan namm doo nba ni ki bi sii be.

8 Bin tur Yennu niipoouk, kimaan u lonchiŋ
nan u jaarlituk toona nba ki u tun ki turib na paak.

9 Njooe gboont binba ki nyunnyukuru mokib na,
ki bia gboont komma nan jeŋant.

- 10 Siab din be bunbõnn nba sumii nie,
ki tee dansarii, ki bant baab ki bi di fara,
- 11 kimaan bi din yêt Yabint Yennu sennue,
ki bia ki gaar u kpaanii.
- 12 Bi din tun toonpaarae ki tan banj,
ki tuu baa tij ni, ñaan sɔɔ kaa ki saa sommib.
- 13 Bi daamii manj nie ki bi yiin Yennu,
ki u nyinnib bi fara ni.
- 14 Njɔɔe nyinnib bunbõnchiɔŋ na ni,
ki cheer bi bant na ki yɔniir.
- 15 Bin tur Yennu niipoouk, kimaan u lonchiɔŋ
nan u yaarlituk toona nba ki u tun ki turib na paak.
- 16 Njɔɔe jintir kutmɔnt gana, ki bia jintir kutlaana.
- 17 Siab din tee bonliinii ki di fara
bi biit nan bi yanbõmm paak.
- 18 Bi din ki mɔk jeet niɔŋu, ki poŋ ji kɔr kuun tammɔb.
- 19 Bi daamii manj nie ki bi yiin Yennu,
ki u nyinnib bi fara ni,
20 ki jii u mɔbona ki turib laafia, ki nyinnib kuun ni.
- 21 Bin tur Yennu niipoouk, kimaan u lonchiɔŋ
nan u yaarlituk toona nba ki u tun ki turib na paak.
- 22 Bin jii maruŋ ki turo niipoouk nan yanii
nba tee parpeenn yanii, ki lin wann waa tun linba kur.
- 23 Siab din somm mɔkberja paake nan ñarint,
ki kpaan bi daar diitir mɔkberja na ni.
- 24 Bi din la Yennu toona, u bakitnauŋ toona, nyun na paak.
- 25 U din pak maame, ki wonpaaruk piin ki da
ki fiin nyunpana na,
- 26 ki nyunpana na wokitor ñaruŋ na, ki dont ki bia sikint.
Ninmɔnbɔorik na ni, niib na din ki mɔk dindann nan waama.
- 27 Bi din ñat baantire, ki ñmaan nɔrii nan dayibira na;
bi bannu na kur ji din ki mɔk nyɔɔti.
- 28 Bi daamii manj nie ki bi yiin Yennu,
ki u nyinnib bi fara ni.
- 29 U din te ki wonpaaruk na maak, ki nyunpana na dɔɔr.
- 30 Li din turib parpeenn, kimaan wonpaaruk na nba maak na,
ki u jii bi ki donnib gbingbann nba ki bi loon paak.
- 31 Bin tur Yennu niipoouk, kimaan u lonchiɔŋ
nan u yaarlituk toona nba ki u tun ki turib na paak.
- 32 Bin mɔɔnt nibur ni ki wann u yabint nba tee,
ki dont u sann, tɔɔndamm boor.
- 33 Yennu-e din te ki mɔka fɔɔr,
ki nyuntona jit, ki nyun ji ki nyi.
- 34 Ki u te ki koorin tij kpant tinkokirik,
kimaan binba kɔɔ lej na toonbiit paak.
- 35 U din te ki kunkoot kpant nyundɔɔna,
ki tinkooŋ kpant jinjabii.
- 36 Ki u te komma kɔɔ lej, ki teenir doo ki be li ni,

- 37 ki buur bonbuburit nan tilontii, tij na ni,
ki tuu tan jaan jeet bonchiann.
- 38 U din teen piisin u niib paak, ki bi mar waas bonchiann;
u din ki te ki bi bonkobit waabiti.
- 39 Yoo nba ki siab din nyann ɲɔɔ Yennu niib
ki diab nan tonu ki dintib fara, ki teemm butimm na,
40 u din sarik binba dintib fara na,
ki te ki bi yirik kunkoouk nba ki sonu kaa na paak,
41 ɲaan nyinn talas damm na bi daamii na ni,
ki te ki bi pot nan bonkobit na.
- 42 Niɲamm laat na, ki mək parpeenn,
ɲaan ki biit damm na kur muu bi moi.
- 43 Binba mək subinii kur n dukin linba na po;
bin dukin Yennu lonchiɔɲ nba kaa gbennu na po.

108

*Yenmiaru nba loon sommir ki jiin datai biiru po
(Yan 57.7-11; 60.5-12)*

- 1 Yennu, n mək dindann nba yab.
N saa yin yan ki donta.
- 2 N seek, fiit. N kɔnn nan n yerik, fiit man.
N saa fiir sanyafaare.
- 3 Yennu, n saa tura niipoouk digbana sinsuuk ni.
N saa dont a sann nisaarii sinsuuk ni.
- 4 A lomm nba kaa gbennu na do ki baat sanpaak;
ki a mamɔmm na siit sanpagbant.
- 5 Yennu, want a yabint sanpagbant niɲ
nan a paɲ tingboun na kur po.
- 6 Jiin a paɲ na ki tinnit, ki gat n miaru na,
ki niib nba ki a loomm na n nyi bi daamii ni.
- 7 Yennu be u kasii boor ɲaan yet a, “N saa jii yiiikoee
ki bokit Sekem doo, ki bia chent Sukof baauk ki tur n niib.
- 8 Gilead yent tee n yare, ki kpab nan Manase yent,
Efraim yent tee n kut fokirike,
ki Juda yent mun tee n naan dammir.
- 9 ɲaan n saa jii Moab yente ki teen n nyunnitɲman,
ki Edom yent sii tee n taasaat binbir boor,
ki lii tee nyinn ki want nan n yenir.
N saa hoot nan nyannu kunkɔre, Filistia teeb paak.”
- 10 Yennu, ɲmee saa jiin ki saan nanin digbanpaarir na ni?
ɲmee saa gar tɔɔnn ki saan nanin Edom-i?
- 11 A set kpan yêtime-e?
A kan tok nan ti kunkɔnkɔnna na-a?
- 12 Sommitit, ki nyinnit ti datai nuu ni;
nisaarik sommir ki mək siara nyɔɔti.
- 13 Yennu-i taa ti po, ti saa nyanna;

ηῶε saa nyann ti datai.

109

Daanῶ nba be daamii ni fabinii

- 1 Yennu, n dontira; a daa ηmini.
 2 Biit damm nan fai damm lekima. Bi fa faake ki paan,
 3 ki piak bonbiir ki jiint n po, ki lekinin ki li kaa gbinni.
 4 Bi biirime, ηaan ki n lek loomm, ki miar fin Yennu bi paak.
 5 Bi jikit biite ki pa n ηamm paak, ki jikit nan ki pan lomm paak.
- 6 Gant barbuuro nba tee tondaanῶ ki wun bu n dataak buut,
 ki ηaan ki u datai na yenῶ n biiro.
 7 Bin bu u buut ki turo kaat, ki u Yenmiaru sii tee biit.
 8 Naant ki u manfoor n gbenn yiama,
 ki soῶ n gaar u toonn yiar na.
 9 Naant ki u waas n teen kpeebii,
 ki u ηaapoo n teen pakῶk.
 10 Naant ki u waas n teen miata nba ki mok ηaaki,
 ki bi-i koῶ langbent nba ni, nisiab n berib ki nyinnib.
 11 Naant ki u pandamm n jii u faar kur ki yaat,
 ki saamm n jii mokint nba kur ki u tun la,
 12 ki daa te soῶ man nano,
 koo ki tin kpeebii nba ki u nyikib na ninbaauku.
 13 Naant ki u yaabooa kur n kpo,
 ki u sann n bot maarpaanu nba baat na ni.
 14 Yennu n tiar u yeejamm biit,
 ki daa nyikin chabit u naa biiti.
 15 Yennu-ii yῶῶ kii tian bi biit po,
 ηaan ki niib daa tian bi po tin na paak.
- 16 Joῶ maη ki ban dukin wun tun ηanti.
 U kprii tarii nan nandamm nan talas damm.
 17 U porintir niib moῶ;
 ηaant u moῶpor n ηmat u paak.
 U ki tee piisin niib paaki;
 soῶ mun daa tee piisin u paak.
 18 U poor moῶpora ki li tee nan liant nae;
 ηaant ki u moῶpora na n ηmat koῶ saat
 u gbanant ni nan nyun na,
 ki mann koῶ u kpaba ni nan kpan na.
 19 Naant ki lin pinῶ nan chinchenn na,
 ki biaki tun kii boobo nan gbann na.
- 20 Yennu, datir n datai tuba bianjamba na,
 binba piak mabiit ki teenin na.
 21 Naan fin Yabint Yennu,
 a sommin nan faa senn moῶsonn bianjamba na,
 ki fatin, kimaan a lomm nba ηan na paak.
 22 N tee talas nan nandaanῶe, ki n par la dan ki li gbatin,
 23 N saa bot nan yinyunῶ nba tuu bot daajoouk nae;

wouj saa pebirin nan naayinyoorik nae.

²⁴ Kon te ki n duna baŋe,
ki n ji ki tee siar see gbouj nan kpaba koo.

²⁵ Niib-i lan yoo nba, bi laame,
ki pakin bi yura, ki sarikitin.

²⁶ N Yomdaano Yennu, sommitin;
a tinnin, kimaan a lomm nba kaa gbennu na paak.

²⁷ A te ki n datai n bann nan fine tee wunba tintin.
²⁸ Bi-i porintin moi, ŋaan a saa teen piisime n paak.

Ŋaant ki man nyann binba biirin na,
ki min nba tee a daabir na n la parpeenn.

²⁹ Ŋaant ki n datai n di fei, ki lia bi fei maŋ nan liatir na.

³⁰ N saa tur Yennu niiposaakauko, ki donto niburchioŋ boor,

³¹ kimaan ŋooe see tarik siak po,
ki nyinto binba yaa bin kpiu na nuu ni.

110

Ki jiiin Yennu nan u kpanbargaŋir po

¹ Yennu din yet n Yomdaano a,
“Karin n niidiitu po mokmok nan maa tan saa jii a datai
ki teemm a taakpakita.”

² Yennu sii be Sayonn nie ki tant a naangbouj.
U yeen a, “Ii dia a datai.”

³ Daar nba ki a saa kon nan a datai na, a niib saa somma.
A naasimm saa nyi ki baar a boor, kasii kunkona na paak
nan marin nba tuu baa sanyiok ni na.

⁴ Yennu senn moŋonjaanne, ki kan ban yakir moŋonn maŋ paak.
U yet a, “A sii yoo tee manntooe, Melkisedek paabu ni.”

⁵ Yennu see a diitu po;
u wutoor-i doo yoo nba, u saa nyann kpanbara.

⁶ U saa bu dighana buut, ki te ki nikpeena lar tob ni;
u saa nyann kpanbara tingbouj na kur po.

⁷ Kpanbar na saa nyu kpenu nba be soŋjokpiŋ na ni,
ki la paŋ ki set ki nyann u datai.

111

Yan nba jiiin Yennu dontir po

¹ Pakin Yennu man.
N saa jii n par kure ki tur Yennu niipoouk, nibur boor.

² Yennu toona mok bakiŋnauj bonchiann.
Binba kur para mei nan u toona maŋ loon bin bann li paake.

³ U toona kur gbee nan baakir nan yiikooe;
ki u ŋamm kaa gbennu.

⁴ Yennu ki te ki ti tammit u jaarlituk toona po;
u mok burchint nan ninbatinu.

5 Njooe teen binba baakitɔ na jeet; u ki tammit u molor na po.

6 U jii boorganu tiŋe ki tur u niib
a lin wann u niib maŋ u yiikoo nba yab bianjinba.

7 U ŋane toona nba kur ki u tuun ni, ki dia mamom̄m,
ki u sennii tee senn chinchiba.

8 U sennii yoo be-e,
kimaan u din tur sennii maŋ mamom̄m nan kasii niŋe.

9 Njooe fat u niib ki ŋaab yann,
ki lor namm molor nba sii be yaayoo siiyoo.

U tee kasii nan yabint daanoe.

10 Yentinue tee yanfoon pinpiik,
ki binba kur waa u sennii na mək bannu.

Dontir-ii tee u yar yoo kur.

112

Ki jiin niŋaŋɔ parpeenn po

1 Pakin Yennu man.

Parpeenn be daano nba baakit Yennu paak,
wunba kpamm nan Yennu sennii dianu.

2 Niŋaŋɔ waas sii mək yiikooe tiŋ na ni;
ki piisin be u yaaboona paak.

3 U ŋaateeb sii tee gordamme ki mək məkint,
ki məkkitir yoo kur.

4 Yentu tuu yent bunbɔnn nie ki tur niŋamm,
nan binba tee ninbatinna, nan burchimm,
nan popeendamm na.

5 Parpeenn be daano nba nuu yaa
ki u kpentir bona ki teen niib,
ki bia dia barmonii ki tuun u toona na paak.

6 Niŋaŋɔ kan ban baa, bi sii yoo tian u poe.

7 U ki tiin jaŋmaanii nan lababiiuk gbatu;
u yada mək paŋ, ki u dindann be Yennu boor.

8 U ki be parbiir ni koo ki mək jaŋmaanii;
ki li joontu, u mi nan u saa nyann u dataiwa.

9 U nuu yaa, ki u piin tarii piinii;
ki u burchint na kan ban gbenn,
ki u mək yiikoo ki laat choruŋ.

10 Nibiit na tuu la nnae ki bi wutoor n do;
ki bi liatir nan naŋ ki saa kpo;
ki bi dindann kur n bot tarr.

113

Dontir nba jiin Yennu ŋant po

1 Pakin Yennu man.

Yimm nba tee Yennu toontunna kur n pak dont u sann man.

2 Ti pak dont u sann mətana nan yoo nba kur waa.

3 Laa nyii yonput po ki saan tuu yonbaa po,

ii pak dont Yennu sann man.

4 Yennu-e dia digbana kur, u baakir doo gar sanpaaka.

5 Soɔ kaa ki tee nan ti Yomdaano Yennu na,
u be Yendouŋ niewa,

6 ŋaan tuu tibin ki la sanpaak nan tin.

7 U tuu fiin talas damm tanbiinii nie,
ki nyinn nandamm na bi ninbaatir ni,

8 ki te ŋamm nan yudamm lakin be,
binba tee u niib yudamm na.

9 U te ki pookanmatir mar waase,
ki be u ŋaak ni ki mək parpeenn.

Pakin Yennu man.

114

Yukitgar tiaru yan*

1 Israel teeb nba din nyii Ijpt yoo nba,
ŋamm Jakob yaaboona nba din nyii tingaŋ maŋ niŋ yoo nba na,

2 ŋamm Juda yaaboona din teen Yennu kasii niibe;
Israel teeb maŋ din teen Yennu tiɔŋ niibe.

3 Ki Məkmun na jiant got ŋaan gbab,
ki Joɔdann məkir jit, ki ji ki puub.

4 Ki jojaana məbit nan buunii na,
ki kunkona yuuk nan pebis na.

5 Məkgbenjir, bee teen ki a gbabi?

Ki fin Joɔdann məkir muni, bee teen ki a jit ki ji ki puubi?

6 Yimm jojaana na, bee teen ki i məbit nan buunii na?
Ki yimm kunkona mun, bee teen ki i yuuk nan pebis na?

7 Tingboun, ii jekir nan jaŋmaanii,
kimaan Yennu baaru paak,
ŋɔɔ Yennu nba ki Jakob din jiantir na.

8 Nɔɔe kpintir tanpiit ki tee nyunbua,
ki kpintir jəkunkona ki tee nyuntona.

115

Ki jiin Yen-yemmir nba tee barmonii Yennu na po

1 Yennu, fin kuukɔɔe, ki baakir saa baar a boor,
ŋaan li kan baar ti boor kaa,
kimaan a lomm nba kaa gbennu nan a barmonii na paak.

2 Bee ki digbana sii boit a, "I Yennu na be lee?"

3 Ti Yennu be yendouŋ ni; u tuun linba kur ki u loone.

4 Digbana na yenbis na ŋarin,
bi jii salimmɔna nan salimpeenae ki namm,
niibe jii bi nii ki namm.

* 114: 114.1 Yennu malaka din kpil Ijpt teeb bijakpera, ŋaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

- 5 Bi yenbis man mok moi, naan kan fit pak,
ki bia mok ninbina, naan ki laati.
- 6 Bi mok tuba, naan kan fit gbat,
ki mok miana, naan kan fit gbat nubiru.
- 7 Bi mok nii, naan kan fit soor siar,
ki bia mok taa, naan kan fit sommi,
bi ki mok manfoori.
- 8 Binba maa yenbis man nan binba teen yenbis man yada,
bi moŋ sii tee nan yenbis man nae.
- 9 Yimm Israel teeb, ii teen Yennu yada,
ŋoɔ sommiti ki guui.
- 10 Yimm Yennu mannteeb, ii teen Yennu yada,
ŋoɔ sommiti ki guui.
- 11 Yimm nba kur jiantir Yennu na, ii teenɔ yada man,
ŋoɔ sommiti ki guui.
- 12 Yennu tian ti po ki saa teen piisin ti paak;
u saa teen piisin Israel teeb kur,
nan ŋoɔ Yennu mannteeb kur paak.
- 13 U saa teen piisin binba kur baakitɔ na paak,
li paarib nan tarii kur paak yomm.
- 14 Yennu n turi waas, yimm nan i yaaboona.
- 15 Yennu nba nan sanpaak nan tinj na n teen piisin i paak.
- 16 Sanpaak tee Yennu kuukɔɔ yare,
naan u jii tingbouŋo ki tur nisaarik.
- 17 Kpeemm kan fit pak dont Yennu;
wunba sik kpeentij kan fit pak dont Yennu,
18 naan timm nba fo nae saa tur Yennu niipoouk
motana nan yoo nba kur waa.

Pakin Yennu man.

116

Wunba ki Yennu nyinnɔ kuun ni na Yenpaku

- 1 N loon Yennu, kimaan u gbia n fabinii,
u gbiintir n miaru.
- 2 Yoo kur mi-i yiin, u tuu gbiint ki turime.
- 3 Kuun bo lintime, ki kaauk ni tonu baarin,
ki janmaanii nan dudukit kɔɔn.
- 4 Nanne ki n yiin Yennu ki yet a,
“Yennu, n barimae ki a tinnin.”
- 5 Yennu tee ninbatinnɔe ki bia nan.
Ti Yennu tee ninkpabaun Yennu-e.
- 6 Yennu-e guu binba kaa guuteeb na;
maa bo be danj ni, u tinnime.
- 7 N par, ii ji kii foi, kimaan Yennu nan turin.

- 8 Yennu nyinnin kuun ni,
ki fiar n ninnyuut, ki bia te ki bi ki nyannimi.
- 9 Li paak ki n somm Yennu tɔɔnn, footib boor ni.
- 10 N mək yadae yoo kur, hali yoo nba ki n lek yet a,
“N poŋ kpo gbenna.”
- 11 Hali yoo nba ki jaŋmaanii soorin ki n yet a,
“Soɔ kaa ki jaŋ nan bin teenɔ yada.”
- 12 N saa tur Yennu bee
u ŋamm nba kur ki u tun ki turin na paaki?
- 13 N saa baar nan daame ki tan pi Yennu piinii,
ki turo niipoouk, waa tinnin na paak.
- 14 U niburchiɔŋ na sinsuuk nie ki n saa turo
maa senn mɔsonn nan n saa turo linba na.
- 15 Yennu nirɔ yenɔkɔɔ-i kpo, li tuu yiar Yennu bonchiann.
- 16 Yennu, n tee a toontunnɔe;
n tuun a toonn nan n naa nba din tuun bianjinba nae.
Fine nyinnin kuun ni.
- 17 N saa tura niipoouk maruŋo ki jii n miaru ki tura.
- 18-19 A niib sinsuuk ni, a kasii ŋasaakak ni, Jerusalem-e,
ki n saa tura linba ki n senn mɔsonn nan n saa tura na.

Pakin Yennu man.

117

Ki jiin Yennu dontir po

- 1 Digbana kur n pak dont Yennu.
Nisaarii kur n pak dont Yennu.
- 2 U lomm yab bonchiann ti paak,
ki u popeensin kaa gbennu.

Pakin Yennu man.

118

Ki jiin datai nyannu niipoturu po

- 1 Turin Yennu niipoouk, kimaan u ŋan,
ki u lomm kaa gbennu.
- 2 Ŋaant ki Israel teeb n yet a, “U lomm kaa gbennu.”
- 3 Ŋaant ki Yennu mannteeb n yet a, “U lomm kaa gbennu.”
- 4 Ŋaant ki binba jiantirɔ kur n yet a, “U lomm kaa gbennu.”
- 5 N daamii nie ki n yiin Yennu,
ki u turin gatu, ki nyinnin daamii maŋ ni.
- 6 Yennu be nanin, n ki jee siar; nirɔ saa fit teenin bee?
- 7 Yennu-e sommitin, ki n nyant n datai.
- 8 Li ŋan fin teen Yennu yada, ki chee fi maa nisaarik paak.
- 9 Li ŋan fin teen Yennu yada, ki chee fi maa tɔɔndamm paak.
- 10 Datai bonchianne ki lintin,

- ɲaan ki n jii Yennu paɲ ki biirib.
- 11 Bi daan ɲaa lintime li munn po;
ɲaan ki n jii Yennu paɲ ki biir bi kur.
- 12 Bi daan waame gbangban nan sai na,
ɲaan ki n jii Yennu paɲ ki kpiib,
ki bi boont nan muu nba tuu di naamɔɔr na.
- 13 Bi daan worin nan ninmɔɔnne a bin nyannin,
ɲaan ki Yennu sommin.
- 14 Yennu turin yiikoo nan paɲ; ɲɔɔe tinnin.
- 15 Gbiintir parpeenn hootii nba nyi Yennu niib binbeboor
ki jiin nyannu po na a: "Yennu yabint yiikooe te ki li tun.
- 16 U yiikooe turit nyannu, u jii u panchiɔɲo ki kɔn tob ni."
- 17 N kan kpo, n sii foe ki mɔɔntir linba Yennu tun.
- 18 U dat n tubir bonchiann, ɲaan u ki te ki n kpo.
- 19 Lootir Yenjiantu ɲasaakak tammɔi na ki turin,
n saa kɔɔ li ni ki tur Yennu niipoouk.
- 20 Yennu tammɔbe na, kasii damm kɔɔe saa kɔɔ leɲ.
- 21 Yennu, n saa pak donta, kimaan a gbia n fabinii,
kimaan a turin nyannuwa.
- 22 Tann nba ki tanmaara yêtir na,
ɲanne tan tee lotik ni tanɲann.
- 23 Yennu-e teen nna, ki li teent bakitnaurɲ.
- 24 Daar nba nae tee Yennu daar.
Naant ki tii mɔk parpeenn kii kpaamm man.
- 25 A tinnit, Yennu, a tinnit. Yennu, turint nyannu.
- 26 Piisin be wunba baat Yennu sann ni na paak.
Ti be Yennu ɲasaakak nie ki tee piisin i paak.
- 27 Yennu-e tee ti Yomdaano, u tun ɲane ki turit.
Ii dia faat i nii ni, ki piin jaamm na,
kii somm kii lintir maruɲ binbintir na.
- 28 Fine tee n Yennu, ki n teena niipoouk.
Fine tee n Yennu, ki n saa mɔɔnt a yabint.
- 29 Turin Yennu niipoouk, kimaan u ɲan,
ki u lomm kaa gbennu.

119

Ki jiin Yennu sennu po

- 1 Parpeenn tee daansiab nba kaa biit na yare,
binba dia Yennu sennu na.
- 2 Parpeenn be binba waa u sennu na paak,
binba saak u mɔb nan bi para kur.
- 3 Bi ki tuun biiti, bi waa Yennu mɔbe yoo kur.
- 4 Yennu, fine turit a sennii,

ki bia wannit nan ti sakir nan barmōnii.

5 N sunman ki n bo dia a sennu maŋe ki waar fanu.

6 Mi-i jii n yan ki koon a sennii na kur ni, n kan di fei.

7 Maa bant a kasii sennu na, n saa jianta nan par nba yeene.

8 N saa sak wei a sennii nawa; a daa nyikitimi.

Ki jiin Yennu sennu na saku po

9 Naasimō saa teen nlee ki u binberj-ii yeeni?

See ki u sak gaar a sennii.

10 N loon man weia nan n par kurewa,
ii guun ki n daa mōk mōyētuk nan a sennii.

11 N dia a sennu nae n par ni
a lin te ki n daa tuun biit ki teena ni.

12 Yennu, n dontira, wantin a sennii.

13 N saa pak a sennii nba ki a turit na nan kunkosaakar.

14 N par mei a sennii weiu paak ki gar mōkinta.

15 N tumii a senniie ki fiitir a wannu na.

16 N par man a sennii na paak, n kan tamm li po.

Parpeenn nba be Yennu sennu ni

17 Ii ŋan ki tur min nba tee a toontunnō na
ki mii mōk manfoor ki sak a wannu.

18 Lootir n ninbina ki man fit la bakitnauj wannu
nba be a sennu na ni.

19 N tee saamōe tingboun na ni, a daa bōriin a sennii.

20 N par nian mii mi a senniie yoo kur.

21 A sikint binba dont bi mōŋ nae,
ki mōpora be daansiab nba ki dia a sennii na paak.

22 Nyintin bi sukut nan bi sariku ni,
kimaan n dia a sennii na.

23 Doo diara tuu chet ki lor lorbiite ki jiin n po,
ŋaan min sii tumii a senniie.

24 A wannue teenin parpeenn, ki teenin kpaanii.

Ki jiin Yennu sennu na dianu po

25 Bi nyannime ki n doo tant ni,
fiintin nan faa senn mōsonn bianjinba na.

26 N pak fiit n toona kure ki wanna, ki a turin gatu,
wantin a sōnii.

27 Sommitin ki man bann a sennii na paak,
ki n sii dukii a bakitnauj wannu na po.

28 Parbiir gbee ki yentima,
kōontin paŋ, nan faa senn mōsonn bianjinba na.

29 Ii guun ki n daa tuun biiti,
ki jii a ŋant ki wannin a sennu.

30 N loon mii tee mōsakdaanōe, n gaar a tumiiuwa.

31 Yennu, n wei a senniiwa, a daa te ki n kōo fei ni.

32 N saa sak a sennii nan n par kur,
kimaan a saa turin bannu bonchiann.

Yenmiaru ki jiin bannu po

33 Yennu, wantin a sennii na paak,
ki mii dia a sennii maŋ yoo saaka.

- 34 Wantin a sennu maŋ paak ki man diar,
n saa diar nan n par kure.
- 35 A te ki mii mək mɔsaku nan a sennii na,
kimaan bi niŋe ki n laat parpeenn.
- 36 Turimin niɔŋ nba ki n saa sak a sennii ki gar məkint.
- 37 Ii guun ki n daa fiin linba kaa nyɔɔt po,
ii ŋan ki turin nan faa senn mɔsonn bianjinba na.
- 38 Ii dia mɔsonn nba ki a senn ki tur min a daabir na,
mɔsonn nba ki a senn tur binba saak a mɔb na.
- 39 Nyintin sukɪt nba ki n tiin na ni,
a wannue tee wannu nba ŋan.
- 40 N loon man sak a senniie,
turimin manfopaann, kimaan a tee kasii daanɔe.

Ki jiin Yennu sennu na yada teenu po

- 41 Yennu, wantin faa loonin bianjinba,
ki tinnin nan a mɔsonn nba tee bianjinba na,
- 42 ki man fit pak jiin daansiab nba sukiin na,
kimaan n teen yada nan a mɔmaama.
- 43 Sommitin ki mii piak barmɔnii yoo kur,
kimaan n dindann be a sennii nie.
- 44 N sii yoo saak a sennue yaayoo siiyoo.
- 45 N sii be n yamanie, kimaan n yiab ki dia a wannu.
- 46 N saa mɔɔnt a sennii ki tur kpanbara, ki kan tin fei.
- 47 N parpeenn nyi a sennii dianu nie,
kimaan n loon a sennii maŋ.
- 48 N lomm be a sennii ni, ki n teen a sennii maŋ baakir.
N sii dukii a sennii maŋ poe yoo kur.

Parcheenn nba be Yennu sennu na ni

- 49 Tiat a mɔsonn nba ki a senn ki tur min a daabir na;
li turin dindanne.
- 50 N daamii ni lek, ŋaan n laa parcheenna,
kimaan a mɔsonn nae turin manfoor.
- 51 Karinbaandamm na laame,
ŋaan n ki chat nyik a sennu na.
- 52 Yennu, n tian a sennii nba bo be yaayoo niwa na,
ki li teenin parcheenn.
- 53 Mi-i la biitdamm na ki dia a sennu yoo nba,
li tuu donn n wutoore.
- 54 Manfojinjin nba ki n mək tingbouŋ na ni na,
n yiin yaniie ki jiin a sennii na po.
- 55 Yennu, n tian a poe nyiɔk, ki dukii a sennu na po.
- 56 Mi-i dia a senniie, ki n par tuu peen.

Ki jiin Yennu sennu dianu po

- 57 Yennu, fine tee linba kur ki n loon,
n senn mɔsonn nan n saa dia a senniiwa.
- 58 N meia nan n par kur, a fii mək ninbatinu n paak
nan a mɔsonn nba tee bianjinba na.
- 59 N fiit n binbeŋewa ki senn mɔsonn
nan n saa dia a wannu.
- 60 N kakite yian maa n sak a sennii.

- 61 Biit damm na pii baruko a n sik lej,
 ɲaan n kan tamm a sennu po.
 62 Tansuuniie ki n tuu fiir ki dontira,
 kimaan a kasio sennii na paak.
 63 N yɔɔsnbae tee binba kur jiantira na,
 binba kur saak a sennii.
 64 Yennu, tingbouŋ na kur gbee nan a lomm
 nba kaa gbennue; wantin a sennii.

Yennu sennu mɔk nyɔɔt

- 65 Yennu, a dia a mɔsonn nawa,
 ki ɲan ki tur min a daabir.
 66 Turimin yan nan bannu,
 kimaan n teen yada nan a senniiwa.
 67 N tuu tuun ki kpete, ki a daar n tubir,
 ɲaan mɔtana n saak a mɔb.
 68 A ɲan bonchiann, ki mɔk burchint, wantin a sennii.
 69 Biitdamm na fa faake ki paantin,
 ɲaan n saak a wannue nan n par kur.
 70 Niib maŋ ki mɔk bannu,
 ɲaan a sennue teenin parpeenn.
 71 N tubdatu na ɲammime,
 kimaan li te ki n tumii a senniie.
 72 Sennu nba ki a tur na mɔk nyɔɔt ki turin
 ki gar tingbouŋ na ni likirii kura.

Barmɔnii nba be Yennu sennu na ni

- 73 Fine namin, ki bia dian fanu,
 turimin bannu ki man fit tumii a sennu.
 74 Binba baakita na-i lan, bi sii mɔk parpeenne,
 kimaan n dindann be a mɔsonn nie.
 75 Yennu, n mi nan a sennii tee kasiie,
 ki a mɔk mɔnii nan faa dat n tubir na.
 76 Naant ki a lomm nba kaa gbennu na n turin pardɔonn
 nan faa senn mɔsonn ki tur min nba tee a daabir na.
 77 Tinimin ninbaauk ki mii mɔk manfoor,
 kimaan n par mei a sennu na paak.
 78 Naant ki karinbaandamm na n di fei
 nan baa fa faak ki biirin na,
 min ɲarin sii dukii a wannu na poe yoo kur.
 79 Naant ki binba baakita na n baar n boor,
 binba kur mi a sennii na.
 80 Naant ki n sak a sennii fanu ki daa di fei.

Yenmiaru nba jiin fat-n-mɔŋ po

- 81 Yennu, li paakima, ki n ji guu fine maa a tinnin,
 n teen n dindann a maan niŋe.
 82 N guur a mɔsonn na po ki tan bake;
 ki n boi a, "Nlee yooe ki a tan saa sommimi?"
 83 N ki mɔk nyɔɔt nan dalenchiɔk nae,
 ɲaan n lek ki tamm a sennii na po.
 84 N saa guura ki lin wei nlee?
 Nlee yooe ki a saa dat binba biirin na tuba?

- 85 Karinbaandamm nba ki dia a sennu na gbiir bootite
ki loon man baa leŋ.
- 86 A sennii kur ŋane;
niib dia faake ki biirin, sommitin.
- 87 Bi poŋ ŋman kpiima, ŋaan n ki yêť a sennii.
- 88 Tint n manfoor, kimaan a lomm nba kaa gbennu na paak,
ki man fit sak a sennu na.

Ki jiin Yennu sennu na yada teenu po

- 89 Yennu, a mɔmaan sii yoo be-e, li yoo be-e yendɔur ni.
- 90 A binbenŋaŋ yoo be-e maaru kur ni,
fine senn tingboun na li seenu ni.
- 91 A sennu na paake te ki bona kur biar be,
kimaan bi kur tee a daabae.
- 92 N parpeenn-i bonni kii nyi a sennu ni,
fara nba ki n di nae ho saa kpin.
- 93 N kan ban yêť a sennii,
kimaan a te ŋanne teenin manfoor.
- 94 N tee a yooe, tintin; n koore maa mii saak a sennii.
- 95 Biitdamm na guue a bin kpin;
ŋaan min sii dukii a sennii na poe yoo kur.
- 96 N bann nan bont kur mɔk joontue,
ŋaan a sennii na ŋarin yoo be-e.

Ki jiin waa loon Yennu sennu na po

- 97 N loon a sennu bonchiann. N dukii li poe daar kur.
- 98 A sennii be n boore yoo kur ki te ki n sub ki gar n datai.
- 99 N mɔk bannu ki gar n wantteeb kur,
kimaan maa dukii a sennii maŋ po yoo kur na paak.
- 100 N sub ki gar nikpera, kimaan maa saak a sennii na.
- 101 N yêť toonbiit kure, kimaan maa loon man sak a maan na.
- 102 N ki yêť a sennii, kimaan a mɔŋe tee n wanttɔɔ.
- 103 A mɔmaan man bonchiann, li man ki gar siata.
- 104 A senniie teenin subinii, li paak ki n yêť toonbiit tumu.

Ki jiin yentu nba be Yennu sennu na ni po

- 105 A maan tee fitire ki wantin sonu, ki bia tee yentu, n sonu ni.
- 106 N saa dia n mɔsonjaann nba ki n senn
nan n saa dia a kasii sennu na.
- 107 Yennu, n biak paakima,
turimin manfoor nan faa senn mɔsonn bianjinba na.
- 108 Yennu, gaat n niipoturu miaru na,
ŋaan wannin a sennii.
- 109 N teen siir nan min chibin n saanmaŋ yoo kur;
n ki tamm a sennu na po.
- 110 Biit damm na pii baruko ki guunin,
ŋaan n ki yêť a kpaanii.
- 111 A sennii tee n mɔkint nba yoo be-e,
ŋanne teenin parpeenn.
- 112 N lor man dia a senniie
ki saa tuu daar nba ki n saa kpo.

Yennu sennue guut

- 113 N ki loon binba ki waa-a fanu na,
min narin loon a sennu.
- 114 Fine tee n guutoo nan n fat-too;
n jii n dindann ki maa a mōsonn paake.
- 115 Yimm biit damm na, seetir n boor ni;
n saa sak Yennu senniie.
- 116 Yennu, turimin paj nan faa senn mōsonn bianjinba na,
ki mii mōk manfoor; ki daa te ki n di fei, n dindann ni.
- 117 Ii dian ki mii be n yamani; ki n sii yoo gbiin a sennii na.
- 118 A yēen binba kur ki saak a sennii nae,
bi kpinkpannii lora na ki mōk nyooti.
- 119 A dia biit damm na gbaka gbaka nan kparchant nae,
li paak, n loon a sennii.
- 120 A paake ki n tiin janmaanii,
n gbee nan yanputuko kimaan a sennii na paak.

Ki jiin Yennu sennu na saku po

- 121 N tun linba took ki bia nana,
a daa nyikitin nan n datai.
- 122 Sent mōsonn nan a saa somm min a daabira;
a daa te ki biitdamm dintin biaki.
- 123 N guur bak a tinnu sommir na powa,
tinnu nba ki a senn mōsonn li po na.
- 124 Ii dian nan a lomm nba kaa gbennu na
ki wannin a sennii.
- 125 N tee a daabire; turimin bannu, ki man bann a wannu.
- 126 Yennu, yoo baar nan fan tun siara,
kimaan niib yēen a sennu nae.
- 127 N loon a sennii ki gar salima,
n loon a sennii ki gar salinjana.
- 128 Li paak ki n waa a wannu kur fanu,
n ki loon toonbiit tumu.

Ki jiin sennu dianu po

- 129 A wannu tee bakitnauno. N gaarir nan n par kure.
- 130 Niib-i bann a maan paak, li tuu turib yentue,
ki teen binba ki mi siar na yan.
- 131 N n̄akitir a sennii na paake.
- 132 Nmantir n paak ki tinin ninbaauk
nan faa mōk ninbatinu ki teen binba loona na.
- 133 Ii dian ki n daa baa nan faa senn mōsonn na;
a daa te ki biit yentirimi.
- 134 Nyintin binba dintin biak na nuu ni, ki man fit sak a mōb.
- 135 N̄aan ki a benu-ii tee piisin n paak, ki wannin a sennii.
- 136 N ninnyuut puub nan mōkir nae,
kimaan niib nba ki dia a sennu na paak.

Barmonii nba be Yennu sennu na ni

- 137 Yennu, a tee kasii daanoe, ki a sennii n̄an.
- 138 Faa tur sennii nba kur n̄ane, ki bia took fanu.
- 139 N par di muue nan wutoor,
kimaan n datai ki yiin a sennii na ki li tee siari.

- 140 A mōsonn tee barmōniie,
n loon a mōsonn bonchiann.
141 N ki tee siari, ki bi yisimin, ḡaan n ki yēen a sennii.
142 A popeensin sii yōō be-e, ki a sennu na tee barmōnii yoo kur.
143 N gbee nan daamiie nan parbiir,
ḡaan a senniie teenin parpeenn.
144 A sennii tee mamōmme yoo kur;
turimin bannu ki mii yōō kii mōk manfoor.

Yenmiaru nba jiin fat-n-mōḡ po

- 145 Yennu, n jii n par kur ki yia,
turimin gatu, ki n saa sak a sennii.
146 N yia; tintin, ki n saa dia a sennii.
147 Yonnu tuu tan do na ki sōō ki n yiinawa,
ki loon sommir; n teen n dindann a mōsonn nie.
148 N ki gōōnt nyōk a man fit kii dukii a sennii po yoo kur.
149 Yennu, gbiintirin, kimaan a lomm nba kaa gbennu
na paak, want a ninbatinu ki tinn n manfoor.
150 Nōōntont damm nba biirin na ki fōk nanimi,
ḡamme tee damm nba ki dia a sennu na.
151 Yennu, a ki fōk nanimi
ki a sennii kur tee linba yōō tee barmōnii.
152 Yaayoo niewa ki n din tumii,
ki bann nan a sennii maḡ yōō be-e.

Fabinii nba jiin sommir po

- 153 Gotir n daamii na ki fatin, kimaan n ki tamm a sennu.
154 Taantin ki nyinnin barii ni;
fatin nan faa senn mōsonn bianjinba na.
155 Biitdamm na kan la tinnu,
kimaan bi ki sak a sennii na.
156 Yennu, a ninkpabaunḡ yab bonchiann,
want a ninbatinu ki tinnin.
157 N datai nan binba mukisin yab bonchiann;
ḡaan n ki yēt a sennii saku.
158 Mi-i got biitdamm na, n tuu yaa man put nan wutoore,
kimaan bi ki dia a sennii na.
159 Yennu, gotir maa loon a wannu bianjinba.
A lomm kaa lebitu, li paak, tintin.
160 A maan kur tee mamōmme,
ki a kasii sennii na kur yōō be.

Ki jiin Yennu sennu weiu fanu po

- 161 Pandamm tuu lekime kaat,
ḡaan min teen a sennu nae baakir.
162 A mōsona na turin parpeenn bonchiann,
ki li manin nan nirō nba tuu la mōkint
ki li manō bianjinba na.
163 Faak tone n boor, ki n ki loon li maan,
ḡaan mōk lomm nan a sennu.
164 Daar nōōk ni, n teena niipoouk taar munlore-e,
kimaan a kasii sennii na paak.
165 Binba loon a sennu na be bi yamanie,

ki siar kaa ki saa te bin baa.

166 Yennu, n guu fine a fan tinnin, ki waa a sennu.

167 N saak a wannu, n loon a wannu man nan n par kure.

168 N saak a sennii nan a wannu,
ki a laat linba kur ki n tuun.

Yenmiaru nba jiin sommir po

169 Yennu, nyaant ki n monii na n baar a boor.

Turimin bannu nan faa senn masonn bianjinba na.

170 Gbiintir n miaru, ki tinnin nan a masonn nba tee na.

171 N saa yin yanje ki donta, kimaan a wannin a sennuwa.

172 N saa yin yanje ki jiin a sennu po,
kimaan a sennu tee mamomme.

173 A teen siir yoo kur kii sommitin, kimaan n dia a sennii.

174 Yennu, n nian a tinnu sommir nae.

N parpeenn nyi a sennu nie.

175 Turimin manfoor ki man donta,
nyaant ki a sennii na n sommin.

176 N lin yeeke nan pebotikauk na,
li paak, baat ki fan lon min nba tee a daabir na,
kimaan n ki yet a sennii na weiu.

120

Yenmiaru nba jiin sommir po

1 Maa be daamii ni yoo nba, n yiin Yennu-e, ki u turin gatu.

2 Yennu, nyintin faak damm nan kpinkpannii damm nuu ni.

3 Faak damm na, Yennu saa teeni nlee?

U saa dat i tuba nlee?

4 U saa jii kunkonkonna peenporimii nan musankoonae
ki dat i tuba.

5 Maa be i boor na, li ton nan maa sii be Mesek tinj ni nae,

koo nan Kedar* teeb boor ni benu nae.

6 N koo nan niib nba ki loon parmaasir ki li wei bonchiann.

7 Mi-i piak parmaasir binberj po, nam tuu piak tob poe.

121

Yennu-e tee ti guutoo

1 N got jojaana paak; n sommir saa nyi lee ki baari?

2 N sommir saa nyi Yennu nba nan sanpaak
nan tinj na boore ki baar.

3 U kan te fan baa; a guutoo yoo nyoie, ki ki tinjit.

4 Israel teeb guutoo ki tinjit koo ki goonti.

5 Yennu sii goriia; u be a boor ki sii guua.

6 Yonpeeuŋ kan paana dan yonnu ni,
ki nmaarik mun kan paana dan nyioku.

* 120:5 120.5 Bi mi nan Mesek teeb nan Kedar teeb tee nitonte.

- 7 Yennu saa nyinna ninboŋ kura ni;
u saa dia-a nan laafia.
8 U saa guura, a nyinu nan a koonu kur ni,
mɔtana nan yoo nba kur waa.

122

Dontir nba jiin Jerusalem po

- 1 Li bo maŋime yoo nba ki bi yetin a,
“Ŋaant ki tin saan Yenjiantu ŋasaakak ni.”
2 Ki mɔtana ti ji be nna na,
ki see Jerusalem tammɔi nook ni na.
3 Jerusalem tee doo nba ki bi ŋammir nan fant
nan binbenŋaje.
4 Leŋe tee siaminba ki nibooru na baar,
booru nba tee Israel teeb na,
a bin tur Yennu niipoouk nan u sennu nba tee bianjinba na.
5 Leŋe ki Israel kpanbara kar a bin bu bi niib buut.
6 Ii mei Yennu wun tur Jerusalem parmaasir a,
“Ŋaant ki binba loona na-ii mokitir.
7 Ŋaant ki gbananmaasu-ii be a doo ni,
ki manu-ii be a naan ŋei ni.”
8 N yɔɔsna nan n nikpiimm paake te ki n yeen Jerusalem a,
“Parmaasir-ii be a paak.”
9 Ti Yomdaano Yennu ŋasaakak paake
ki n mei maa bona kur-ii ŋan ki tura.

123

Yenmiaru nba jiin ninbatinu po

- 1 Yennu, n gorii fine, n goriia yendouŋ ni,
siaminba ki a naangbouŋ be na.
2 Ti Yomdaano Yennu,
daabjak nba gaa u chanbaa paak bianjinba,
ki daabpook mun gaa u naa paak bianjinba na;
nnae ki ti mun maa a paak
nan faa tan saa tinit ninbaauk yoo nba.
3 Ii mɔk ninbatinu ti paak; Yennu, ii mɔk ninbatinu ti paak;
ti mantik la diabiuk bonchiann.
4 Mɔkita na mantik sarikitit ki li wei bonchiann,
ki karinbaandamm mantik biirit.

124

Yennu-e tee u niib guutoo

- 1 Yennu-i bonni kii taa ti po, li bo sii tee nlee?
Israel teeb, turin gatu.
2 “Yennu-i bonni kii taa ti po, yoo nba ki ti datai worit na,
3 bi bo saa nakit foote,

kimaan bi wutoa doo ti paak ki saa gara.

- ⁴ Nyunmønne bo saa dit, ki nyun n bo piini,
⁵ nyunjiinii bo saa dite.”

- ⁶ N̄aant ki tin tur Yennu niipoouk,
 ṅɔɔe te ki ti datai ki fit biiriti.
⁷ Ti mir bot nan nɔɔṅ nba tuu yukir
 ki nyi waarɔ baruk ni nae.
 Baruk na jinte, ki li werikit.
⁸ Ti sommir nyi Yennu boore,
 ṅɔɔe nan sanpaak nan tiṅ.

125

Ki jiin Yennu niib yamani benu po

- ¹ Damm nba teen Yennu yada,
 li damm tee nan Sayɔnn kunkonn nba kan ban damm,
 koo ki nyat nae.
² Kunkona nba kook ki lint Jerusalem bianjinba na,
 nnae ki Yennu lint u niib mɔtana nan yoo nba kur waa.
³ Biit damm kii tun ki dia kasii dammi,
 bi-i tun ki diabi, kasii damm na mun tan saa mann tun biita.
⁴ Yennu, tumin bonṅann ki tur binba tee niṅamm na,
 binba saak a sennii na.
⁵ Yoo nba ki a daar biit damm tuba,
 fan mun dat binba yêt a sɔnii na tuba.

Parmaasir-ii be Israel teeb paak.

126

Yan nba jiin fatu po

- ¹ Yennu nba din jen nant Jerusalem yoo nba na,
 li din naan nan damiit nae.
² Ti din laa laat, ki bia yin parpeenn yanii bonchiann,
 ki digbanlia niib na pak ki jiin ti po a,
 “Yennu tun toonjaana bonchiann ki turib.”
³ Barmɔnii, u set tun toonjaana bonchiann ki turit,
 ki ti gbee nan parpeenn.
⁴ Yennu, a ṅamm te ki tin mək̄it
 nan saak nba tuu baa ki kɔɔn kpenu nyun na.
⁵ N̄aant ki binba buur bonboorii
 ṅaan mɔ na n tan jaan jeet kii laa.
⁶ Binba jii bonboorii a bin bur ṅaan mɔ na,
 bi tan saa jaan jeet ki jent ṅaak ni, ki yiin parpeenn yaniie.

127

Dontir nba jiin Yennu ṅamm po

- ¹ Yennu-i kii maa ṅaak, tanmaara na bakint tee yanne;

Yennu-i kii guur doo, niib nba guu na, bi guuru kaa nyoot.

² Nirɔ-i nyi sanyafaar ki tuun toonn nan u paŋ kur,
ki jent koo daajobonbiir, a u poor n gboo paak, li kaa nyooti,
kimaan Yennu-e piin binba ki u loomm na bonloŋa,
yoo nba ki bi doo goon ni.

³ Waas tee piinii ki Yennu teen, bi tee piisime nan barmonii.

⁴ Joɔ-i mək bonjai u naasint ni,
li tee nan kunkonkonnɔ nba dia peenii u nuu ni nae.

⁵ Joɔ nba mək peenii maŋ booru bonchiann,
parpeenn tee u yare, kimaan wuu took u datai, buut boor,
ŋaan bi kan ban nyannɔ.

128

Nyoot nba be Yennu mɔsaku ni

¹ Binba saak Yennu mɔb ki dia u sennu na,
piisin be bi paak.

² A toonne saa tura a bonloŋa.
A sii mək parpeenne ki məkitor.

³ A ŋaapoo sii tee nan tilontik nba loon bonchiann nae a ŋaak ni,
ki a bonjai tee nan kpan tiinii na, ki lint faa di sian na.

⁴ Daanɔ nba saak Yennu mɔb,
Yennu saa teen piisin li daanɔ paak nae.

⁵ Yennu n te ki piisin n nyi Sayonn kunkonn paak ki baar a paak.
A ninbinn n la Jerusalem ki li məkitor a manfoor ni kur.

⁶ Ii be a manfoor ni ki tan la a yaaboona.

Parmaasir-ii be Israel teeb paak.

129

Yenmiaru nba jiin Israel teeb datai biiru po

¹ Israel tin, wantit a datai nba biira bianinba,
laa nyii a bisin niwa.

² “Laa nyii n bisin niwa, n datai yoo dian diabiuko,
ŋaan bi ki ban nyannimi.

³ Bi choon n poor po ki teenin fiat,
ki li tee nan baa tuu ko tanmɔnn na.

⁴ ŋaan Yennu nba tee kasii daanɔ na nyinnin daabisin niwa.”

⁵ Binba kur ki loon Sayonn maan, Yennu n nyannib ki berib.

⁶ ŋaant ki bii tee nan moot nba tuu pia ŋaak yur paak,
ki koor ŋaan daa ki kpaat na.

⁷ Soɔ ki taant li moot, koo ki lorin li məkpanni.

⁸ Wunba gar lej kur kan yet a, “Yennu n teen piisin i paak.
Ti jikit Yennu sanne ki tee piisin i paak.”

130*Yenmiaru nba jiin sommir po*

- 1 Yennu, n be daanchioŋ nie ki yia.
 2 N Yomdaano, gbiintir n monii,
 ki gbat n fabinii nba jiin sommir po na.
 3 Fi-i bonni sobin ti biitie, ŋmee ki a bo kan turo kaati?
 4 Njaan a nyikin chabit ti biite a tin tura baakir.
- 5 N guu Yennu sommire nan n par kur,
 ki bia teen u maan yada.
 6 N guu Yennu nan n par kur
 ki gar guutoo nba tuu guu sanyiok yentu na.
- 7 Israel teeb, teent Yennu yada man,
 kimaan u lomm yoo be-e,
 ki u bia teen siir yoo kur a wun tinni.
 8 U saa nyinn u niib Israel teeb bi yanbomm kur ni.

131*Yenmiaru nba jiin sikin-n-moŋ nan yada po*

- 1 Yennu, n nyik n japaat, ki bia nyik n parbifaant nawa.
 N baka kaa bargbeŋa ni, koo maan nba paar ki turimi.
 2 Motana, n soor n moŋe, ki mok parmaasir.
 N par doore soon nna
 nan bik nba tuu paa u naa taa paak na.
 3 Israel teeb, teent i dindann Yennu ni man,
 motana nan yoo nba kur waa.

132*Dontir nba jiin jiantu ŋasaakak na po*

- 1 Yennu, a daa tammit Defid
 nan fara nba kur ki u dii na po.
 2 Yennu, tiat moŋonn nba ki u din senn ki por moŋor,
 ki tur fin yabint daano, Jakob Yennu na a:
 3 “N kan kun ŋaak ni, koo ki dooŋ n dooŋu paaki;
 4 n kan foi koo ki goŋni,
 5 halii nan maa tan saa maa ŋaak ki tur Yennu,
 ki li sii tee Yabint daano, Jakob Yennu mar yar.”
- 6 Betlehem doo nie ki ti gbat Yennu molor lakir na po,
 ki tan lar Jearim kpaab ni;
 7 ki ti yet a, “Njaant ki tin saan Yennu ŋasaakak ni;
 ŋaant ti jianto, u naangbouŋ boor.”
- 8 Yennu, a tok nan molor lakir nba tee a yiikoo nyinn na
 ki baar a ŋasaakak ni, kii be leŋ yoo kur.
 9 Njaant ki a mannteeb-ii tuun linba took yoo kur;
 ŋaant ki a niib-ii hoot nan kpinkpammuk.

- 10 Yennu, a din senn mōsonn ki tur a toontunno Defid;
a daa yēen a kpanbar gannkar maj na.
- 11 A din senn mōsonjaanne ki tur Defid,
mōsonn nba ki a kan ban nyik a:
“N saa dinn a bonjai na yeno naan,
ki u tan saa set a seenu ni ki dia a niib yoo nba ki a kaa.
- 12 Li-i tee ki a bonjai na dia molor
nan sennii nba ki n turib na fanu,
bi waas saa tukin kii di naan na yoo kur.”
- 13 Yennu-e gann Sayōnn doo; u loon wun teenir u ŋaake,
14 ki yet a: “Nna nae ki n sii yōō be,
nna nae ki n loon mii kaar n naangbouŋ paak.
- 15 N saa sat piisin Sayōnn doo paak, ki turo linba kur ki u loon;
n saa gboon u nandamm nan jeet.
- 16 N saa teen piisin u mannteeb paak
linba kur ki bi tuun ni, ki u niib sii yiin yanii ki hoot.
- 17 Nna nae ki n saa dinn Defid yaaboona na yeno naan
ki teeno kpanbarjaann;
nna nae ki n saa te ki n kpanbargan̄ir naan na-ii tun kii be.
- 18 N saa dinn u datai fei,
ŋaan te ki u naangbouŋ na-ii mōkitir kii kpaatir.”

133

Dontir nba jiin naataann lomm po

- 1 Yennu niib-i taan leeb ki be nan parm̄ann,
li ŋan bonchiann ki mei par.
- 2 Li tee nan kpanjanin nba ki bi jii mōōn Aarōnn yur paak,
ki li loō siik u tiaŋ paak ki siik u liatir turu ni nae.
- 3 Li tee nan Hermonn kunkonn paak marin nba saa baa
Sayōnn kunkona paak nae.
- Leŋe ki Yennu senn mōsonn, u piisin po,
ki li tee manfoor nba kaa gbennu.

134

Yiinii nba jiin Yennu dontir po

- 1 Baat man ki tin pak Yennu,
yimm nba kur tee u toontunna na,
yimm nba be u ŋasaakak ni nyiok ki tuun u toona na.
- 2 Dont i nii sanpaapo man, Yenjiantu ŋasaakak na ni,
ki miar Yennu ki bia donto.
- 3 Yennu nba nan sanpaak nan tiŋ na n turi piisin,
ki lin nyi Sayōnn.

135

Dontir yarj

- 1 Pakin Yennu man.

Yimm nba tee Yennu toontunna na,

- 2 yimm nba see Yennu ɲasaakak ni,
 ki li tee jiantu ɲasaakak na, ii dont u sann.
 3 Pakin Yennu man, kimaan u ɲan,
 ii yin yanii ki pak u sann, kimaan u ɲan.
 4 U gann Jakob yaaboonae ki teemm u yab,
 ki jii Israel teeb maɲ ki teemm u niib.
 5 N mi nan Yennu tee Yenjaanne,
 u tee Yenjaann ki gar yennii kur.
 6 U tuun linba kur ki u loone,
 li sanpaapo nan tingbouɲ na ni,
 li mɔkgbeɲa nan li mɔkgbeɲa tiɲ po.
 7 Nɔɔe te ki sayuɲ nyi durinya kpiɲ po ki tikii,
 ki te ki sanyikintii be sayuɲ ni, ki te wouɲ nyi u boor ki da.
 8 Ijpt tiɲ nie ki u din kpil nisaarii nan bonkobit bonjakperii
 kur yomm.
 9 Leɲe ki u din tun bakitnauɲ toona,
 ki dat Ijpt kpanbar nan u saakab tuba.
 10 U din biir digbana bonchiann,
 ki kpil kpanbara nba mɔk yiikoo:
 11 Amor teeb bat Sihonn, nan Basann teeb bat Og,
 nan Keenann batnba kur.
 12 U din jii bi tiniu ki tur u niib Israel teebe.
 13 Yennu, bi sii yɔɔ mɔɔntir a sanne, ki a tee Yennu,
 ki maaru kur saa tiar a po.
 14 Yennu saa kɔn ki tur u niib,
 u saa tin u toontunna maɲ ninbaauk.
 15 Digbana yenbis na ɲarin,
 bi jii salimmɔna nan salimpeenae ki namm,
 niibe jii bi nii ki namm.
 16 Bi yenbis maɲ mɔk mɔi ɲaan kan fit pak,
 ki bia mɔk ninbina ɲaan ki laati.
 17 Bi mɔk tuba ɲaan kan fit gbat, bi poɲ ki foi kaawa.
 18 Binba maa yenbis maɲ nan binba teen yenbis maɲ yada,
 bi mɔɲ sii tee nan yenbis maɲ nae.
 19 Israel teeb, pakin Yennu man;
 yimm nba tee Yennu mannteeb na, pakin Yennu man,
 20 yimm Liifai teeb, pakin Yennu man;
 yimm nba kur jiantirɔ na, pakimɔ man.
 21 Pakin Yennu, Sayɔnn kunkonn paak,
 pakin ɲɔɔ nba be Jerusalem na.

Pakin Yennu man.

136

Niipoturu yan

- 1 Turin Yennu niipoouk man, kimaan u ɲan,

u lomm kaa gbennu.*

2 Turin Yennu nba gar yenbis kur na niipoouk,
u lomm kaa gbennu.

3 Turin wunba tee yomdamm kur Yomdaano na niipoouk,
u lomm kaa gbennu.

4 U kooe tuun bakitnaun toonjaana,
u lomm kaa gbennu.

5 U jii u subiniie ki nan tingboun na,
u lomm kaa gbennu.

6 U senn tingboun, ki li paa nyun paak,
u lomm kaa gbennu.

7 Nooe nan yonnu nan nmaarik,
u lomm kaa gbennu.

8 Ki yonnu na sii dia daar;
u lomm kaa gbennu.

9 Ki nmaarik nan nmaabira sii dia nyiok,
u lomm kaa gbennu.

10 U din kpai Ijpt teeb bijakpera,
u lomm kaa gbennu.

11 U din nyinn Israel teeb Ijpt tin ni,
u lomm kaa gbennu.

12 U jii u nuu pan nan u kpinkepouj pane,
u lomm kaa gbennu;

13 ki bokit Mokmuu na,
u lomm kaa gbennu,

14 ki te ki Israel teeb tokin len,
u lomm kaa gbennu,

15 naan te ki Ijpt kpanbar nan u jab dii nyun,
u lomm kaa gbennu.

16 U din jii u niibe ki saan namm kunkoouk paak,
u lomm kaa gbennu.

17 U din kpai kpanbara nba mok yiikoo,
u lomm kaa gbennu.

18 U din kpai kpanbarjaana,
u lomm kaa gbennu:

19 Amor teeb kpanbar Sihonn,
u lomm kaa gbennu,

20 nan Basann kpanbar Og,
u lomm kaa gbennu,

21 Ki jii bi tinii ki tur u niib,
u lomm kaa gbennu.

22 U din jiiir ki tur u niib Israel teebe,
u lomm kaa gbennu.

23 Baa din nyannit na, u din ki tamm ti po,
u lomm kaa gbennu.

24 Nooe din nyinnit ti datai nuu ni,

* 136:1 136.1-26 "U lomm kaa gbennu" din tee niib na jiiune.

u lomm kaa gbennu.

25 Nɔɔe teen bonfoor kur jeet,
u lomm kaa gbennu.

26 Turin Yennu nba be yendɔɔŋ ni na niipoouk,
u lomm kaa gbennu.

137

Israel teeb yommisin ni fabinii

1 Babilonn mɔka boore ki ti kar tiŋ ni,
leŋe ki ti tiar Sayɔnn po, ki bui,

2 ki lakin ti bonfifaat tiinii nba be leŋ na paak.

3 Ki binba kɔn ki nyannit na betit a tii yiin yanii;
bi loon tii maŋit bi para, ki yetit a,
“Ii yiin yanii nba jiin Sayɔnn po.”

4 Ti saa teen nlee ki yin yanii ki tur Yennu, boorganu tiŋ ni?

5 Mi-i tamm Jerusalem po, n ji daa fit faa kɔnn.

6 Mi-i kii tiar a po,
li-i tee ki n ki tiar nan fine tee n parpeenn nba gbeŋ,
n ji daa fit yiin yanii.

7 Yennu, tiat Edom teeb nba din tun linba,
daar nba ki ti datai nyann Jerusalem na.
Tiat baa din yeen a, “Yeetir ki sikinir tiŋ ni.”

8 Babilonn doo, bi saa biirawa.
Parpeenn sii be daansɔɔ nba pa-a
faa daan tun linba ki turit na paak,

9 wunba saa jii a sanpantii ki jaatib tana paake.

138

Ki jiin niipoturu Yenmiaru po

1 Yennu, n teena niipoouk nan n par kur;
n yiin ki dontira malakanba kur boor.

2 N gbaan ki took a kasii ŋasaakak na,
ki dont a sann, kimaan a lomm nba kaa gbennu,
nan a mamɔmm na paak,
kimaan a wann nan a sann nan a sennii mɔk yiikoo
ki gar bont kur.

3 Mi-i yiina yoo nba, a teenin gatu,
a jikit a paŋ nae ki kɔɔntun paŋ.

4 Yennu, durinya kpanbara kur saa kpakita,
kimaan bi gbat a mɔsona nawa.

5 Bi saa yin yanii ki jiin linba ki a tun na po
nan a baakchiɔŋ na po.

6 Faa lek be sanpaapowa na, ŋaan a baka be tarii po,
karinbaandamm na kan fit bɔr ki a daa laatibi.

- 7 Daamii-i lintin yoo nba, a tuu fatime,
 a tuu biir n datawutodamm nae, ɲaan jii a paɲ ki tinnin.
 8 A saa tun linba kur ki a senn mɔsonn nan a saa tun nawa.
 Yennu, a lomm kaa gbennu, gbent toonn nba ki a piin na.

139

Ki jiin Yennu yanchiɔŋ nan gotɲanu po

- 1 Yennu, a fiitirime ki mi maa tee bianjinba.
 2 A mi linba kur ki n tuun;
 fi-i lekii be banfɔkira, ɲaan a bant n dudukit.
 3 Maa tuun toonni, maa foi-i, ɲaan a laatime, a mi n toona kur.
 4 N tuu tan piak na ki poŋ sɔɔ ki a mi maa saa pak linba.
 5 A ɲaa lint n munn poe; ki tuu jii a paɲ ki nyinnin daamii ni.
 6 Faa min bianjinba, li sumii bonchiann, ki gar n bannuwa.
 7 N saa saan lee ki a kan lami? N saa tɔkin lee ki bot a boori?
 8 Mi-i doo sanpanaagbenj, a poŋ be leje,
 mi-i sik kpeentiŋ, ki a be lej.
 9 Mi-i yukir nan nɔɔŋ na ki saan yondopo,
 koo ki be yonbaapo banfɔkira,
 10 a poŋ be-e ki saa gar n tɔonn ki sommin.
 11 N bo saa yet bunbɔnne ki wun bɔrin,
 koo yentu ki wun kpant nyiɔk,
 12 ɲaan bunbɔnn ki bɔn a boori,
 nyiɔk yeen nan yonnu ni nae ki tura.
 Bunbɔnn nan yentu tee yomme a boor.
 13 Fine nan n gbanant kur;
 fine taan n gbanant, n naa poor ni.
 14 N dontira, kimaan faa namin bianjinba,
 li mɔk bakiɲaunj nan yaarlituk,
 linba ki a tuun kur tee bonsaanne, ki bia tee bakiɲaunj.
 N mir nan n par kur.
 15 Yoo nba ki a din nan n kpaba ki taanir
 ki dekin birir soon nna, n naa poor ni,
 siaminba ki n bɔr ki kpaatir na,
 a poŋ din mi nan n be lej.
 16 A din lamewa ki bi tan marin.
 Daa nba ki n sii be n manfoor ni,
 li poŋ sɔbe ki dɔɔ a gbouŋ niewa,
 ki n tan baar durinya na ni.
 17 Yennu, n la nan a dudukit ɲan bonchiann ki turin,
 ki bia yab bonchiann.
 18 Mi-i kan a dudukit, li sii yab ki gar tanbiinii.
 Mi-i fiir gɔɔn ni, n be a boore.
 19 Yennu, n sunman ki a kpaii biitdamm nawa.
 N sunman ki nikpiirit na yaat n boora.
 20 Bi piak biite ki jiin a po, ki piak biir a sann.
 21 Yennu, n ki loon binba ki loona na,
 ki bia yisin binba yeen a mɔb na bonchiann.

22 N namm nanmɔŋe, ki jikitib ki bi tee n datai.

23 Yennu, fiitirin ki bann n yan ni,
bikintin ki bann n dudukit nba tee.

24 Gotir ki laan biit be nni-i,
ki fan ŋmakitin manfokangbennuk sɔnu ni.

140

Yenmiaru nba saa gɔɔr bonbiir

1 Yennu, fatirin biitdamm nuu ni.

A nyinnin kpikpirukdamm boor ni.

2 Yoo kur bi lorin biite, ki baat nan kona yoo kur.

3 Bi mɔi ton nan waalabirii yara nae,
ki bi maan ton nan waajioŋ lobit na.

4 Yennu, nyintin biit damm paŋ ni,
ki bia gɔɔrin nikpiirit boor, binba lorin n baak po na.

5 Karinbaandamm pii baruko ki guunin;
bi pii tanbarae ki birin barit sɔnjouk ni, a bin soorin.

6 N yeen Yennu a, "Fine tee n Yennu."
Yennu, gbiintir monii nba ki n mɔ ki loon sommir na.

7 N Yomdaano Yennu nba tee n fat-tɔɔ na,
fine nyinnin tɔb ni.

8 Yennu, a daa teen biitdamm na baa loon linba;
a daa te ki bi laat nyannu bi lorbiit ni.

9 A daa te ki n datai na laat nyannu;
a te ki bi lorbiit nba ki bi lor n paak na n ŋmat baa bi paak.

10 Ŋaant ki musankɔɔna n baa bi paak;
ŋaant ki bin baa bootuk ni ki ji daa mi do.

11 Daa te ki binba fa faak ki paa leeb na laat nyannu;
ŋaant ki biit n nyann kpikpirukdamm ki biirib.

12 Yennu, n mi nan fine taant tarii po,
ki sommit binba be daamii ni.

13 Popeendamm na set saa dontawa, bi sii be a boore.

141

Daajoouk Yenmiaru

1 Yennu, n yia; sommitin mɔtana.

Mi-i yiina yoo nba, fan gbiint ki turin.

2 Gaat n miaru ki lii tee nan bonnunubit na,
ki maa donn n nii nba na-ii tee nan daajoouk maruŋ na.

3 Yennu, ii dia n mɔb, kii guu n mɔmaan.

4 Ii guun ki n daa loon biit tumu,
koo ki n daa tokii biit damm ki tuun biiti.
Ŋaant ki n daa ban pukii bi jaamm dinu ni.

- 5 Njanɔ saa fit dat n tubir, ki jii ŋant ki ŋmakitin;
 ŋaan n ki loon biit damm baakir,
 kimaan yoo kur n mei ki biir bi toonbiit nae.
- 6 Bi-i lu bi diateeb na ki bi nyii jɔyirin ki baa yoo nba,
 niib na saa bann nan n maan na tee barmɔniie.
- 7 Bi kpaba sii dɔɔ kaaok boore buri buri
 nan baa tuu yakit daauk ki butɔ buri buri bianjinba na.
- 8 Ŋaan n yada be fin Yabint Yennu nie yoo kur,
 n loon a guurue; a daa te ki n kpenni.
- 9 Nyintin barit nba ki bi pii guuntin na ni,
 biit damm barit maŋ ni.
- 10 Ŋaant biit damm na n baa bi barit nba ki bi bar na ni,
 ŋaan ki min daa laat siara daŋi.

142

Yenmiaru nba jiin sommir po

- 1 N yi Yennu ki loon sommir, n barimɔe.
- 2 N teen ŋɔɔe n maan kura, n want ŋɔɔe n daamii kur.
- 3 Mi-i tan yaa man ŋaa tama yoo nba,
 u mi maa saa teen bianjinba.
 N datai pii barite sɔnu nba ki n tɔkii na ni, ki guuntin.
- 4 Mi-i got ki lint n mɔŋ, n ki laat wunba saa sommin
 ki nyinnin, sɔɔ baka kaa n po.
- 5 Yennu, n mɔ nan fine ki loon sommir,
 Yennu, fine tee n guutɔɔ,
 fine tee wunba ki n mantik loon, n manfoor ni na.
- 6 Gbiintir mɔnii nba ki n mɔ ki loon sommir na,
 n gbee nan parbiire.
 Nyintin n datai nuu ni, kimaan bi paŋ gar n yara.
- 7 Nyintin n daamii na ni, ki man pak donta, a niib sinsuuk ni,
 kimaan faa ŋan ki turin na paak.

143

Yenmiaru nba jiin sommir po

- 1 Yennu, gbatir n miaru.
 A popeensin ni, a gbiint n fabinii.
 Turimin gatu a mamɔmm paak.
- 2 A daa bu min nba tee a toontunno na buut,
 sɔɔ kaa ki tee kasii a tɔɔnni.
- 3 N dataak tɔkiime ki saa soorin ki nyannin.
 U kɔɔnin bunbɔnn dansarik nie,
 ki n tee nan binba din kpo sianyoowa na,
- 4 ki n ji loon man ŋaa tamae, n be parbiir nba kaa paak nie.
- 5 N tian daa nba gar na po, ki dukii faa tun linba po,
 ki tian linba kur ki a tun.
- 6 N dont n nii sanpaapo ki meia,
 ki loona nan tinkooŋ nba loon nyun bianjinba na.

⁷ Yennu, turimin gatu motana.

N ji ki mək dindann nan waama, a daa nyikitimi.

Li-i tee ki a nyikin, n saa pukin binba sik kpeentij na poe.

⁸ Sanyioƙ kur, a tuu tiarin a lomm nba kaa gbennu na po,

kimaan fine ki n teena yada.

N miaru do a boor nie. Wantin sɔnu nba ki n saa tɔkin.

⁹ Yennu, n baat a boor ki loon guuru, nyintin n datai nuu ni.

¹⁰ Fine tee n Yennu, wantin bianjinba ki n saa tun a loomm.

Ii njan ki turin, ki tɔkin nanin sɔnjanu.

¹¹ Yennu, tintin nan faa senn mɔsonn bianjinba na,

jiin a nɔant na ki nyinnin daamii ni.

¹² Faa mək lomm nanin na paak,

a kpi n datai ki biir binba dintin biak na,

kimaan n tee a toontunnɔe.

144

Kpanbar nba teen Yennu niipooƙ ki jiin nyannu po

¹ Pakin Yennu nba tee n guutoɔ na.

Nɔɔe tumiin tɔb faanu, ki te ki n teen siir ki guu kɔnn.

² Nɔɔe tee n gaartoɔ nan n guutoɔ,

nɔɔe tee n sindandiiuk nan n tinntɔɔ;

n tinnu dindann be u nie,

nɔɔe sikin digbana tij ni ki turin.

³ Yennu, nisaarik tee bee ki a fiin u po,

nisaarik mun ki a baka be u ni?

⁴ Nisaarik tee nan foon nae,

ki u daa gaar nan yinyuj nba gaar na.

⁵ Yennu, bɔkitir sanpagbouj ki sik;

a sii jɔjaana na ki munyuut n nyi bi ni.

⁶ Tumin sanyikintii ki lin yat a datai.

A tɔ a peenii na ki a datai n chiar.

⁷ Tantir a nuu ki sikin tij ni,

ki datin ki nyinnin nyunsunsuj ni ki fatin,

ki nyinnin boorganu nuu ni,

⁸ boorganu nba ki piak barmɔnii,

njan fa faak kuukoɔ nan bi mɔpora niwa na.

⁹ Yennu, n saa yin yanpaaj ki tura,

n saa faa kɔnn ki yin yanj ki tura.

¹⁰ Fine tur kpanbara nyannu,

ki tinn a toontunnɔ Defid, ki u nyii takoobporimii ni.

¹¹ Nyintin n databiit nuu ni, nyintin boorganu yiikoo ni;

boorganu nba ki piak barmɔnii,

njan fa faak kuukoɔ nan bi mɔpora niwa na.

¹² Njaant ki ti bonjai nba be bi paaaj ni na n kpaat

nan bonbuburit nba kpaatir nan paaj bianjinba na.

Ɗaant ki ti bonpoi-ii tee nan kpanbar ɲaadachaata
nba be lotii ni ki fanit kpanbar ɲaak bianɲinba na.

13 Ɗaant ki ti boa n gbee nan jebooru kur,
ɲaant ki ti pei n mar pebis tusaa piik piik.

14 Ɗaant ki ti bonkobit n pot bonchiann,
ki daa miin, koo ki kpenni.

A daa te ki parbiir moɲ be ti doo sonii ni.

15 Parpeenn be digbann nba ki maan na tee monii
ki turib na paak;

parpeenn be niib nba ki bi Yomdaano tee Yennu na paak.

145

Dontir yan

1 Yennu nba tee n kpanbar, n saa moont a yabint;
n saa tura niipoouk mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

2 N sii teena niipoouk daar kur, n saa donta yaayoo siiyoo.

3 Yennu tee Yenjaanne, li ɲan ki tin donno sanpaapo.
U yabint na gar nisaarik bannuwa.

4 Maaryenn tuu saa wann maarleer na
fin Yennu nba tun linba, ki donta,
bi saa moont a toonjaana,

5 ki pak a baakir nan a yabint po,
ki n sii dukii a bakitnaun toona po.

6 Niib saa pak a toonjaana po, ki man moont a yabint po.

7 Bi saa pak a ɲamm kur po,
ki yin yanii ki jiin a popeensin po.

8 Yennu mɔk lomm nan ninbatinu,
u wutoor ki do yian, ki u lomm bia kaa gbennu.

9 U ɲane ki tur soɔ kur,
ki mɔk ninkpabaun u naamii kur paak.

10 Yennu, a naamii kur saa dont a sann,
ki a niib kur saa tura niipoouk.

11 Bi saa pak a naan baakir paɲ po, ki wann a yabint po,
12 ki lin te soɔ kur n bann a paɲ toona,
nan a naangboun baakir nan yiikoo po.

13 A naan kaa gbennu, ki a sii yoɔ dia a niib.

Yennu see u moosona paake,
ki mɔk ninbatinu u toona kur ni.

14 U sommit binba be daamii nie, ki fiint binba baa na.

15 Bonfoor kur dindann maa a paake,
ki a teemm jeet yoo nba kur ki bi loon.

16 A tuu tur ki lin janibe, ki gboont soɔ kur.

17 Yennu toona kur ɲane,
ki u bia mɔk ninbatinu, u toona kur ni.

18 Yennu ki fok nan binba kur yiu na,

binba yiu nan bi para kur na.

19 N̄ɔɔe teen binba teenɔ baakir na bi bonloŋa,
u gbia bi fabinii ki tuu tinnib.

20 N̄ɔɔe guu binba loonɔ na kur,
ŋaan u saa biir biit damm nawa.

21 N sii yoo piak Yennu-e;
ŋaant ki u naamii kur n pak dont u kasii sann
yaayoo nan yaayoo.

146

Dontir nba saa tinnu Yennu boor

1 Pakin Yennu man. N seek, pakin Yennu.

2 N saa dont ŋɔɔe n manfoor kur ni;
n saa yin yan ki tur Yennu-e.

3 Daa jikit a dindann ki tee nisaarii tɔondamm ni;
nisaarik kaa ki saa fit tinna.

4 Bi-i kpo, bi tuu ŋmat kpant tante,
li daar maŋ, bi lora kur tuu kpakin yanne.

5 Parpeenn be daanɔ nba ki Yennu
nba ki Jakob jiantir na tee u sommtɔɔ na paak,
wunba ki u dindann maa u Yomdaanɔ Yennu maŋ paak na,

6 Yennu nba nan sanpaak nan tinj nan mɔkgebenja
nan linba kur be li ni.

U yoo dia u mɔsonae,

7 ki bu sommit binba be mukisuk ni,
ki bia teen komma na jeet.

Yennu-e nyint dansarkɔɔra yann,

8 ki bia te jɔɔnii nyɔɔntir.

N̄ɔɔe fiint binba baa na,
ki mɔk lomm nan u popeendamm.

9 Yennu-e guu saamm nba be ti tinj na ni,
ŋɔɔe sommit pakɔi nan kpeebii,
ŋaan biir biit damm na lora.

10 Yennu-e tee kpanbar yoo kur.
Sayonn doo, a Yennu nae sii yoo dia-a yaayoo nan yaayoo.

Pakin Yennu man.

147

Dontir nba saa Yabint Yennu boor

1 Pakin Yennu man.

Li ŋan ki tin yin dontir yanii ki tur Yennu;
li ŋan ki bia took nan tin kpakitɔ.

2 Yennu ŋammit Jerusalem-e,
u jent nan binba ki datai din soorib ki yaat namm nae.

3 U teen binba para ni la daŋ nae laafia, ki lorin bi fiat.

- 4 Nɔɔe nan n̄maabira, ki bi kann yab dian waa loon bianjinba,
ki u tuu yiin n̄maabir kur nan u sann.
- 5 Ti Yomdaanɔe tee Yenjaann ki mɔk paŋ,
ki u yanfoon kaa bikinu.
- 6 Yennu-e dont binba mɔk sikin-n-mɔŋ na,
n̄aan sikint biit damm na tiŋ ni.
- 7 Yinin dontir yarj kii teen Yennu man;
faan kɔnn ki yin yarj ki tur ti Yomdaanɔ man.
- 8 Nɔɔe te sanpagbant baak sanpaapo;
n̄ɔɔe te saak baa tingbouŋ na paak,
ki te mɔɔt pia kunkona paak.
- 9 Nɔɔe teen bonkobit jeet ki bi di,
n̄ɔɔe dint kinkabira yoo nba ki bi mɔ kon.
- 10 U parpeenn ki be tanpaarii ni kaa,
koo u par ki mei kunkɔnkɔnna nba mɔk para paak kaa,
- 11 n̄aan u par mei damm nba baakitɔ na paake,
nan damm nba teen yada nan u lomm nba kaa gbennu na paak.
- 12 Jerusalem, pakin Yennu.
Sayɔnn doo, pakin a Yennu.
- 13 Nɔɔe te ki a tammɔkɔɔka wakii.
Nɔɔe tee piisin a niib paak.
- 14 Nɔɔe te ki a tiŋ be li yamani,
ki jikit jeŋant ki gboonta.
- 15 U tuu tur tingbouŋ na mɔbe,
ki linba ki u yet na n tun yiama.
- 16 U tuu te ki wunn n yat nan gbent nae,
ki bia yat marin nan tangbiruŋ na,
- 17 ki te ki sakaana n baa nan tansakina na,
ki sɔɔ kaa ki saa fit took waat nba ki u tuu tun na.
- 18 N̄aan wuu yet mɔmaan, nyuntana na tuu nanne,
u tuu tun wouŋo ki te ki nyun puub.
- 19 U tuu jii mɔmaame ki tur u niib,
ki jii u wannu nan u sennii ki tur u niib Israel teeb,
- 20 n̄aan u ki tun linba na booru ki tur nileeb na,
bi ki mi u sennii marj.

Pakin Yennu man.

148

Durinya kur n dont Yennu

1 Pakin Yennu man.

Pakimɔ man sanpagbant ni,
yimm nba be sanpaapo na.

2 Pakimɔ man, yimm nba tee u malakanba na,
yimm nba tee sanpaapo kunkɔnkɔnna na.

- 3 Yonnu nan n̄maarik n pak ki donto,
pakimo man, yimm nba tee n̄maabirnyinyira na.
- 4 Sanpaak nan nyun nba be sanpagbant liik po na n pak donto.
- 5 Naant ki bi kur n pak dont Yennu sann,
kimaan u din pak m̄maame ki namm.
- 6 U sennue din te ki bi be bi binbeboa yaayoo siiyoo,
ki kan fit yēt u m̄ob.
- 7 Yimm nba be tingbouj na paak, ii pak dont Yennu man,
nyun ni bonkob-gbeja nan nyunsunt kur;
- 8 li sanyikintii nan sakaana, nan wunn nan sanpagbant,
nan wonpaaruk nba saak u m̄ob na.
- 9 Jojaana nan kunkona nan tilontii nan f̄oor,
ii dont Yennu man,
- 10 bonkobit kur, li n̄aak ni yab nan muuk ni yab,
bonbubokit nan bon-yuyukit.
- 11 Ii pak donto man, kpanbara nan niib kur,
kpanbar n̄aajab nan doo diara kur,
12 sapaamm nan naasimm, nikpera nan waas,
- 13 n̄aant ki bi kur n pak dont Yennu sann.
U sann yab ki gar sanlia kur,
ki u baakir yab ki gar sanpaak nan tingbouj na kur.
- 14 U te ki u digbann na m̄ok paŋ
ki li te u niib kur dontir̄oe,
Israel niib nba ki u loomm bonchiann na.

Pakin Yennu man.

149

Dontir yan

1 Pakin Yennu man.

- Yinin yanpaan ki tur Yennu,
ki donto, u ninamm tintaanu ni.
- 2 Israel teeb, ii m̄ok parpeenn man,
kimaan i naamii daano paak.
Sayonn teeb, ii kpaamm man, kimaan i Kpanbar maŋ paak.
- 3 Ii waa waak kii dont u sann,
ii faa gingana nan k̄ona ki donto.
- 4 Yennu par mei u niib paake,
ki u teen sikin-n-m̄oj damm na nyannu.
- 5 Naant ki Yennu niib-ii kpaamm, kimaan baa nyann na paak,
ki yin kpinkpammuk yanii nyotonmunnn.
- 6 Naant ki bii hoot kii dontir Yennu,
ki bi jukbanjai nba di bonchiann na-ii be bi nii ni,
- 7 ki te ki bin nyann digbana na, ki dat niib na tuba,
8 ki baan bi kpanbara na jarit,

ki bia baan bi tɔɔndamm na kut jarit,
 9 ki dat digbana na tuba, nan Yennu nba senn bianjinba na.
 Yennu niib nyannue na.

Pakin Yennu man.

150

Ki jii Yenpaku po

1 Pakin Yennu man.

Pakin Yennu, u jiantu nasaakak ni man.
 Pakimɔ sanpaapo nba ki u jii u paŋ ki nan na.

2 Pakimɔ, kimaan waa tun toongbeŋa nba na paak.
 Ii pak dont u yabint yiikoo na man.

3 Ii jii naatuna ki pak dontɔ man.
 Ii jii kɔna nan naagbai ki dontɔ.

4 Ii jii gingana nan waak ki dontɔ.
 Ii jii kɔna nan yerii ki dontɔ.

5 Ii jii duunii ki pak dontɔ.
 Ii dontɔ nan duunii monii bonchiann.

6 Bonfoa kur, ii dont Yennu.

Pakin Yennu man.

BARJOKIT

Ki jiiin Barjokit ghouj na po

Ghouj na ni mək barjokit booru booru nba ki yaayoo ni niib din tuu yeen Israel tij ni, ki bia tumii niib baa sii mək yan ki be binbennan nba sii pent Yennu par. Baatusir ni, bi yi ghouj manje Profefs.

Barjokit nyoot nba tee bianjinba

¹ Solomonn, wunba din tee Defid bija, ki bia tee Israel teeb kpanbar nae yin barjokit na.

² Barjokit nba nae saa somma ki a la yan nan kpaanjanii, ki bia bann mɔbonjaana paak. ³ Bi saa fit wanna faa saa soor a moŋ bianjinba kii be nan yan, ki bia wanna toonjana nan barmɔnpaku nan fant binbenj. ⁴ Bi saa te wunba ki mək yan n subire, ki tumii nipaauj bianjinba ki bi saa baar nan nyoot. ⁵ Barjokit nba na gbaa saa fit pukin yandaano bannu, ki mun bia nmakit banntoo bannu, ⁶ ki mun bia nmakit bannteeb ki bin fit bann barjokit nan barpaarii nba ki yandamm baat nann na paak.

Kpaanii nba saa nipaauj boor

⁷ See ki a sint tin Yennu janmaanii, ki wun tura yanfoon. Jatite ki baakit yanfoon, ki bia yeen tumiiu.

⁸ Gbiintir a baa nan a naa nba yeena linba. ⁹ Bi wannu saa namm a binbenj, ki lii tee nan faa tuu yir fokirnan, koo ki lia laamm ki lin fanja na.

¹⁰ N bija, yoo nba ki biitdamm kpanna, ii mi ki a sak. ¹¹ Li-i tee ki bi yet a, "Baat ki tin saan lon soo ki kpiu, njaant ti lek nisiab nba ki biir siar. ¹² Bi sii mək manfoor nan laafia yoo nba ki ti lab na, njaan ti-i lekib gbenn yoo nba bi ji sii tee nikpeenae. ¹³ Ti saa la mokinbooru kur, ki ti nei saa gbee nan fatuk bona. ¹⁴ Baat na ki tan pukint, ki ti chent taa saan fat linba."

¹⁵ N bija, a daa tokii nan li nibooru. Bokitir a moŋ namm. ¹⁶ Bi ki guut kaawa ki tuun bonbiir. Yoo kur bi teen siire a bin kpi nirɔ. ¹⁷ Li ki njan fan pii laauj yoo nba ki noonii nba ki a loon ki fan soorib na gorii. ¹⁸ Nibiit na booru pii baruko ki guunt bi moŋ, baruk nba ki bi saa kpo lej. ¹⁹ Nanyukin yoo nyint nanyukii manfoore; linba nae tuun ki teen daano nba be toonbiit mokit ni.

Yanfoon yi

²⁰ Gbiintir man, yanfoon be soŋjot nan dai ni, ki yi, ²¹ ki be doo na tammɔi ni, nan siaminba kur ki niib taant na, ki yi sanpaapowa a,

²² "Bonjata na. I loon ki yin jii yoo nlee kii be i jatii man ni? Yoo nlee ki i loon yin jii ki sukii bannu ki li manjini? I kan ban tumii yami-i? ²³ Mi-i yakii nani yoo nba, yin gbiint, ki n saa turi kpaanjanii, ki bia chent nani n bannu na. ²⁴ N tuu yoo yi a yin baar, njaan ki i ki gbiini. I baka kaa n po.

²⁵ I yet n kpaanii kurawa, ki bia ki sak nan man nmakiti. ²⁶ Li paak, yoo nba ki i koo mukisuk ni, n sii laaie, ki yoo nba ninboŋ baari n saa sukiie.

²⁷ Yoo nba ki daamii baar i paak nan wonpaaruk na, ki i be gbanantont nan parbiir ni na, ²⁸ li yoee ki i ji saa boi yanfoon po, njaan n kan turi gatu. I saa lomin lokir kur po, njaan i kan lami. ²⁹ Bannu tuu ki mək nyoot ki turini, ki yoo kur ki i yet yin sak Yennu mɔb. ³⁰ I tuu ki loon n kpaanii, koo ki gbiintir yoo nba ki n nmakitiri na. ³¹ Ton, i saa gaar linba

janj nanniie, ki i mɔŋ binbeje saa turi baatuk. ³² Niib nba ki mɔk bannu tuu kpo, kimaan baa yêen yanfoon na paak. Ki niib nba tee bonliinii mun tuu boont, kimaan bi baka nba kaa bi mɔŋ po na paak. ³³ Njaan daano nba kur gbat n maan saa la fatu ki sii be u yamani, ki kii tiin janjmaanii.”

2

Ki jiin nyɔɔt nba be yanfoon ni po

¹ Tumiin linba ki n wanta na, ki daa ban tammit linba ki n yeena maa a tun na. ² Gbiintir linba tee subinii maan, ki bia yabir bann li paak. ³ Miat bannu po, ki gaarir, ki bia gaar ninyentir. ⁴ Lomin yanfoon nan ninbinmɔnii nan faa saa lon salimpeena, koo nan faa saa lon gorbɔrkar bianjinba na. ⁵ A teen nna, a saa bann yentinu paak nba tee bianjinba, ki bia la nyannu ki jiin faa tumii linba Yennu po na. ⁶ Yennu-e teen yanfoon, ki bannu nan subinii nyi u boor ni. ⁷ Yennu saa somm ki guur binba tee niŋamm ki bia tee barmɔnpakira na. ⁸ U nyint binba dia bileeb fanu na ninbɔŋ ni, ki guu binba loono na.

⁹ Li-i tee ki a gbiint n maan, a saa bann linba took, nan linba tee barmɔnii, nan linba ŋan, ki a sii mi faa saa tun linba. ¹⁰ A ji sii mɔk yanfoon, ki a bannu na saa tura parmaasir. ¹¹ A ninyentir nan minu na saa guura ¹² ki gɔɔra, ki a kan tun linba tee kpɛtiri. Bi saa bokita nan niib nba ki bi mɔbona baat nan daŋ; ¹³ ŋamme yêt binbenŋan benu ŋaan be yanbɔncheenn ni. ¹⁴ Li man ŋamme ki bi tuun bonkpeta nan jat-toonbiit, ¹⁵ ki tee niib nba ki bi sonii ki tooki; a kan fit ga a bi paak.

¹⁶ A saa fit nyann poochonchon nba kur saa baar nan u mɔmant a wun kpanna, ¹⁷ ki tee wunba ki dia u mɔŋ sɔrɔ fanu, ki tamm molor nba ki u daan lor na powa. ¹⁸ Li-i tee ki a saan poo maŋ ŋaak, a tɔk kuun sonue. Li sɔnjouk saa kpeentiŋe. ¹⁹ Binba saa u ŋaak maŋ ni, bi sɔɔ ki jenti. Bi kan ban jen ki tɔkin manfoor sɔnjouk na. ²⁰ Li paak, see ki a wei niŋamm binbeŋ, kii be binbeŋ nba tee yentinu benu. ²¹ Niib nba tee yentinna ki tee niŋamm, ŋamme sii be tiŋ nba tee ti yar na ni, ²² ŋaan Yennu saa boont toonbiit damm tiŋ maŋ ni, ki ŋabir yanbɔndamm ki nyinnib nan baa tuu ŋabir mɔɔt tiŋ ni bianjinba na.

3

Kpaanii nba saa nipaauy boor

¹ N bija, a daa tammit linba ki n wanna na. Yoo kur, ii tian linba ki n beta maa a tun na. ² N wannu maŋ saa tura manfofook nan mɔkint. ³ Njaant ki lomn nan yada-ii be a boor yoo kur. A liar a turu ni, ki bia sɔbir a par ni. ⁴ Li-i tee ki a tun linba na, Yennu nan nisaarii para sii mei a paak.

⁵ Jiin a dudukit kur kii maa Yennu paak, ŋaan daa maa linba ki a dukii a mi na paaki. ⁶ Ii tian Yennu po linba ki a tuun kur ni, ki u saa wanna sɔnu nba ŋan. ⁷ A daa dukii nan a mɔk subinii ki gar faa sub bianjinba. Ii mɔk mɔsaku nan Yennu ŋaan yêt ki daa tuun biiti. ⁸ A tun nna, li sii tee nan tebuk nae ki teb a fiat, ki li tonu na n maak. ⁹ A jeet nba ki a jaan ki li mantik ŋan ki gar leer na, jiin tur Yennu, ki lin tur baakir. ¹⁰ Fi-i tun nna, a boa saa gbee nan jeete, ki a dabui saa gbee nan tilɔna daan ki mɔ.

¹¹ N bija, Yennu-i ŋmakitira yoo nba, fan gbiint fanu, ki gaar nan li tee kpaaniiie. ¹² Yennu kpaan binba ki u loomme, nan bi baa nba tuu kpaan bik

nba ki u mək parbifaant u paak bianjinba na. ¹³ Parpeenn be daano nba sub ki mək bannu na paak. ¹⁴ Yan nan bannu mək nyoot ki gar salimpeena nan salimmənwawa. ¹⁵ Yanfoon mək nyoot ki gar tanbinyinyira nba daauk paar; ki linba ki a loon na siar ji kaa ki saa jar nann. ¹⁶ Yanfoon saa tura manfofoouk, ki bia tura məkint nan baakir. ¹⁷ Yanfoon saa fit te ki a binbej mək parpeenn nan laafia. ¹⁸ Niib nba la yan, bi mək parpeenn; yanfoon manj saa turib manfoor.

¹⁹ Yennu din nan tingbouj nan u yanfoome; ki jii u bannu ki nan sanpaak.

²⁰ U yanfoon manje te moka puub, ki bia te saak nyi sanpagbouj ni ki baa tingbouj na paak.

²¹ N bija, ii dia a yanfoon nan ninyentir na fanu. A daa te ki bi yaatir a boori. ²² Bi saa tura manfoor nba mək parmaasir nan parpeenn. ²³ A sii somm nan laafia a sənu ni, ki kan ban gbiati. ²⁴ A kii tiin jarmaanii yoo nba ki a koo fan doori, a saa goon fanu ki lin tan yent. ²⁵ Jarmaanii kii moka nan siar tan saa chiba, nan laa tuu tan chib toonbiit damm bianjinba na. ²⁶ Yennu saa dia a fanu; u kan te ki a sik baruk ni.

²⁷ Yoo nba ki a la yaak, fan tun linba njan ki tur binba loonir na. ²⁸ A loo-i loon sommir, ki a saa fit, fan sommo li yoo na, njan daa yaa wonna. ²⁹ A daa lorin linba saa biir a loo, kimaan u koo kpia-a ki teena yadawa.

³⁰ A daa kon nan a loo yoo nba ki u ki tuma bonbisiari. ³¹ A daa mək funfunn nan niib nba tuun biiti, koo ki loon fii tee nan njam na, ³² kimaan Yennu ki loon binba tuun biit na, njan want binba tee yentinna na u lora. ³³ Yennu sat mətont tondamm njei paak, njan tee piisin popeenn damm njei paak. ³⁴ Yennu yēen karinbaandamme, njan sommit binba sikint bi mən. ³⁵ Yanfoon damme sii laat baakir, njan ki niib nba tee bonliinii na narin njammit pukii bi mən fei.

4

Ki jii nyoot nba be yanfoon ni po

¹ N waas, gbiintir linba ki i baa wanti na; njaant ki i dudukit-ii be leŋ, ki i saa la bannu. ² Linba ki n wanti na njan, li paak ii tian li kur. ³ Yoo nba ki n din daa tee bonjabik, ki tee n baa nan n naa biyemmir na, ⁴ n baa din wantin. U din yet a, "Ii tian linba ki n wanna, ki daa ban tammiti. Teent nan maa yeena bianjinba na, ki a sii mək manfoor. ⁵ Gaat yanfoon nan ninyentir, ki daa tammit koo ki nyikin linba ki n yeena na. ⁶ A daa yēen yanfoomi, ki lin nyinna dan ni; ii loonir, ki li sii guua. ⁷ Yanfoon tee linba kpaa talase nan fan lon. Linba biar ki a saa lon pukin tee ninyentire. ⁸ Ii loon yanfoon, ki li saa te ki a teen nijaann. Gaat yanfoon nijat njanlee, ki li saa tura baakir. ⁹ Li sii tee dontir nba yabe ki tura."

¹⁰ N bija, gbatir n maan. Gaat linba ki n beera nan ninmənii, ki a manfoor n fokit. ¹¹ N wanna yanfoon nan bianjinba njan nan fii bewa. ¹² Li-i tee ki a somm nan yan, siar kan dookin a sənu, ki a bia kan jar siar fi-i tiin yoo nba. ¹³ Yoo kur, ii tian linba ki a tumii na. A bannue tee a manfoor; ii guur fanu. ¹⁴ A daa saa toonbiit damm nba saa siami. A daa waa bi biit sənu manj. ¹⁵ A daa tuumir. Bokitir a mən nan toonbiit. Yētir njan kii tok a sənu. ¹⁶ Toonbiit damm-i kii tun bonbisiar, bi ki fit goont. Bi tuu nyooone, see ki bi tan tun ki biir soo. ¹⁷ Toonbiit nan tonu tee nan jeet nan bonnyukar nae ki turib.

¹⁸ Popeenn daano sɔnu tee nan yonmɔnn donu nae, ki yentir nan daar nba tuu yent gbenn na. ¹⁹ Toonbiit damm na ɲarin sɔnu bɔne nan nyiɔk na. Bi tuu baee, ɲaan ki mi baa jar linba.

²⁰ N bija, gbatir linba ki n yet na. Gbiintir n mɔmaan. ²¹ A daa ban te ki li yaatir ki nyikina. Ii tian li po, kii diar a par ni. ²² Wunba bann n maan na paak saa la manfoor nan laafia. ²³ Ii mi faa dukii bianjinba, kimaan a dudukite ɲmakitir a binberɲ. ²⁴ A daa piak linba ki tee barmɔnii. A daa dia faak nan kpinkpannii mɔbona. ²⁵ Ii gorii sinsonn nan barmɔnii, ki daa tiin fei. ²⁶ A yaa tun linba, fan lor fanuwa, ki linba ki a tun na sii ɲan. ²⁷ Yɛtir toonbiit tumu, ɲaan kii somm sinsonn. Ii tɔk sɔnu nba ɲan, ki daa kpeti.

5

Kpaanii ki jiin bonchonchonsin po

¹ N bija, gbiintir, ki gbat n yanfoon nan n ninyentir mɔbona na. ² ɲanne ki a saa bann faa sii be fanu bianjinba, ki a mɔmaan sii want faa mɔk bannu bianjinba. ³ A jalɔɔ ɲaapoo mɔb man nan siat nae, ki u pinpakit ban nan kpan na, ⁴ ɲaan li joontu tuu tan tee bontonne nan gbananyekitir. ⁵ Poo manɛ saa jiia ki saan nana kpeentiɲ; sɔnu nba ki u tɔk na tee kuun sɔnue. ⁶ U ki be manfoor sɔnɔjuk ni, u yiribe ɲaan ki mi nna.

⁷ Mɔtana, gbiintir n maan na, n ɲaajab, ki daa tammit linba ki n yeeni na. ⁸ Bɔkitir a mɔɲ nan li poo booru. A lek daa nakii u tammɔb boori. ⁹ Li-i tee ki a tun nna, a leebe saa gaar baakir nba ki a mɔk na, ki binba ki mɔk ninbatinu na saa kpia, ɲaan ki a daa tee bonbik. ¹⁰ Nigamme saa jii a mɔkint kur, ki faa daan tun linba na ji sii tee sɔɔ yar. ¹¹ A sii dɔɔ a kuun dɔɔnu paake ki kurii, ki a gbanant fɔɔt. ¹² Ki a ji saa yet a, “Bee ki n din ki tumii yami? Bee ki n din ki gaar kpaanii? ¹³ N daan ki gbiint n wantteeb maami. N daan ki gbat turibi, ¹⁴ ki n la ki n dii fei yama, paanu ni.”

¹⁵ ɲaant ki a numm n gboo a mɔɲ ɲaapoo, turin ɲɔɔ kuukɔɔe a lomm. ¹⁶ Fi-i dɔɔ nan poogamm ki maar waas, waas man kan somma siari. ¹⁷ A ɲaapoo waas-i kpaat, bi saa somm fine, ɲaan li ki tee nigamm kaa. ¹⁸ Li paak, ii mɔk parpeenn nan parmaasir nan a ɲaapoo nba ki a kɔɔɔ na. ¹⁹ U fant nan u ɲmaatir tee nan piarɔ yar nae; ɲaant ki u ningorsin n tura parpeenn; ɲaant ki u lomm na n linta. ²⁰ N bija, bee ki a saa jii a lomm ki tur poogano? Bee ki a numm saa gboo a lɔɔ ɲaapoo fanti? ²¹ Yennu laat faa tuun linba kur. Siaminba kur ki a saan, ɲaan Yennu goriiae. ²² Tondaano toonbiit tee baruko. U mɔɲ toonbiite tuu ɲmat sooro nan launɲ na. ²³ U tuu kpoe, kimaan u ki mi u mɔɲ dianu. U liinsime saa jiiu ki saan nano kaauk ni.

6

Ki jiin kpaanii po

¹ N bija, a sak nan a saa gaar sɔɔ pann ki pawa-a? ² A tiɔɲ mɔbonae soorani-i? Ki a mɔsona na tee baruk ki turani-i? ³ Tɔn, n bija, a ji be jɔɔ manɲ yiikoo nie, ɲaan faa saa teen bianjinba ki nyi leɲe na, saant u boor yian ki barimo ki wun ɲaa-a. ⁴ A daa gɔɔnti koo ki see foi kaawa. ⁵ Nyimin baruk na ni, nan nɔɔɲ koo piarɔ nba tuu paak waarɔ bianjinba na.

⁶ Gbannyakdamm, ii got languur binberj ki tumii yan. ⁷ Bi ki mək bat, koo tɔɔndaano, koo yent saakɔɔ, ⁸ ɲaan bi beki bi jeet dijaan-yooe, ki tee siir ki guunt piar. ⁹ Gbannyakdaano saa jii yoo nlee kii dɔɔ? Bia yooe ki u tan saa fiiri? ¹⁰ Gbannyakdaano tuu yete a, “N lek yaa man mun waame, n daa nyike maa n foi waan.” ¹¹ ɲaan waa daa dɔɔ goont na, namu saa pikino nan fat-tɔɔ nae.

¹² Niib nba ki mək nyoot, ki bia tee toonbiit damm nae lin ki faa fai. ¹³ Bi dia serimiie ki tuun nyina ki kpann leeb, ¹⁴ ki lorin bonbiir bi para ni yoo kur, ki baat nan daamii lokir kur po. ¹⁵ Linba na paak, mukisuk saa baarib, ki bi kan la li yoo, ki saa la daɲ bonchiann nba saa kpib.

¹⁶⁻¹⁹ Bona ɲanlore nba nae ki Yennu ki loon, ki kan mi saki. ɲanne tee: garuk ningorsin,

nan jerinn nba mək faak,
nan nii nba kpi niib nba ki mək biiti,
nan par nba lorin bonbiir,
nan taa nba somm yian yian ki tuun toonbiit,
nan siaradaano nba fa faak yoo kur,
nan daano nba mək tukina u leeb sinsuuk ni.

Kpaanii ki jiin bonchonchonsin po

²⁰ N bija, tumin linba ki a baa beta na, ki daa tammit linba ki a naa wanna na. ²¹ Ii dia bi mɔbona maɲ yoo kur, ki ɲaan ki lii be a par ni. ²² A naa nan a baa wannu maɲ saa gar a tɔɔnn, fi-i somm yoo nba, ki guua nyiok, ki bia teena kpaanii yonnu ni. ²³ Bi tumiiu maɲ tee yentu nba nyiirie; ki bi ɲmakitu na saa fit wanna faa sii be bianjinba. ²⁴ Li saa fit ber pooyoona a boor ni, ki bia nyinna jaleeb poob nba piak bandakmaan na ni. ²⁵ A daa te ki a niɔɲ kɔɔ bi fant na ni, ki daa te ki bi nanyuk-ningorsin na tee baruk ki tura ni. ²⁶ Jɔɔ saa fit jii jantonn ki tan turɔ jeet waamina, ɲaan niib ɲaapoob lomu ɲarin saa boont a faare.

²⁷ A saa fit wɔb muu a parbiir paak, ɲaan ki a tiat kan di muuwa-a? ²⁸ A saa fit somm musankɔona paak, ɲaan ki li kan pint a taawa-a? ²⁹ Li paak, li ninbɔɲ tee nan faa saa dɔɔ nan jalɔɔ ɲaapoo nae. Wunba tun nna saa la tubdatuwa. ³⁰ Niib ki yisin nanyukɔ, li-i tee kon mɔkɔ ki u jan jeeti; ³¹ ɲaan li-i tee ki bi sooro, see ki u ji pa waa jan linba na booru taar munlore, ki tur waa mək linba kur. ³² ɲaan jɔɔ nba tuun bonchonchonn toonn, u ki mək yami, u kpan biir u mɔɲe. ³³ Niikura nan sanbiik sii tee u yare, ki u fei kan mi gbenni; ³⁴ kimaan funfunn saa donn poosɔɔ wutoor, ki u ji kii mək ninbatinu, u yaa wun tun jiino yoo nba. ³⁵ Poosɔɔ na kan sak ki gaar siara paatii, ki piinii bia sii kaa ki maan u wutoori.

7

¹ N bija, ii tian linba ki n yet na, ki daa ban tammit maa beera a fan tun linba. ² Tumin nan maa yet bianjinba na, ki a sii mək manfoor. Ii dia n wannu na fanu nan faa guu a ninbina fanu bianjinba na. ³ Ii dia n tumiiu na yoo kur, ki sobir a par ni. ⁴ Jiin yanfoon ki wuu tee a niipoo, ki jii bannu ki wuu tee a ninja. ⁵ Li saa nyinna jaleeb ɲaapoob weiu, nan pooyoona nba mək bandakmaan na ni.

Ki jiin poochonchonn na po

⁶ N daan gorii n ɲaatakori ni, ⁷ ki la naasinpaauɲ nba ki bi yan ki chee, ɲaan ki bi ni ki n la yeno tee jatuk. ⁸ ɲɔɔ daan somm ki saa sɔɲjar na

gungont boor na nie, siaminba ki poosoo nna be. U daan gaar sonu nba kpia nan poo na nyaake ⁹ daajoouk, ki soo ki li bonn na. ¹⁰ Ki poo na tooko. Poo na daan lia nan jantonn nae, ki daan tee serimii. ¹¹ U daan tee poo nba mok pare, ki bia ki tiin fei, ki somm sonjara paak yoo kur, ¹² koo ki see lotii ni ki guu, yenn yoo ki u guu sonjara ni, ki leer yoo mun ki u be dai ni. ¹³ U daan kakin joo nae, ki baro, ki got u numpo, nyaan yet a, ¹⁴ "N mann n maruj dinna, ki maruj man nant be. ¹⁵ Li paak ki n nyii loona, ki lin loma ki tan la-a nna. ¹⁶ N jii chabnann chinchenn nba nyii Ijiipt nae, ki lat n gado paak, ¹⁷ ki mii tulaarii nba ki bi yir mir, nan sinamonn, nan alos na li paak. ¹⁸ Baat na. Nyaan ki tin nian leeb nyiok na kur, ki ti para sii mei nan leeb. ¹⁹ N soroo kaa nyaak ni. U yaat saan tinsiaka. ²⁰ U jii likiri bonchiann. U saa teen bakoi njanlee li powa." ²¹ Li paak, poo na bandakmaan na daan nyann joo na, ki u sak u momant man. ²² Li yoo na ki joo na ji waa poo na ki saa, nan baa tuu saa nan naajak a bin kpiu, koo piaro nba tuu mobit ki saa sik baruk ni bianinba na, ²³ siaminba ki peenu saa nmuu saaro. U daan tee nan noon nba tuu yuuk ki saa koo laaun nin nae, u ki mi nan u manfoor be dan ni.

²⁴ Motana jik, n waas, gbiintir man, ki gbat linba ki n yeen na. ²⁵ A daa te ki a niow koo li poo booru ni; a daa waa u sonii. ²⁶ Poo man biir jab bonchiann, ki bia kpil jab bonchiann, ki soo kan fit wann bi kanni. ²⁷ Li-i tee ki a saa poo man nyaak, a tok kpeentij sonue. Li ki fok nan kuumi.

8

Ki jii yanfoon dontir po

- 1 Gbiintir man. Yanfoon yi,
ki bannu donn u kunkor ki ti gbat.
- 2 Yanfoon too kunkona nba kpia nan sonjouk,
ki bia see sontaana ni.
- 3 U be doo na tammoi boor, ki biak li gana na,
nyaan yi ki yeen a,
- 4 "N barimie. N yi soo kur nba be tij na paak.
- 5 I daa tee waase-e? Tumiin saakab binbenj.
I tee jatite-e? Tumiin yan man.
- 6 Gbiintir n barjanii nba na; maa beeri linba kur tooke.
- 7 Linba ki n yeen na tee barmoniie; n ki loon faaki.
- 8 Maa yeen linba kur tee barmoniie,
li siar kaa ki tee faak koo kpinkpanii.
- 9 Binba mok yanfoon na, li kur yeene ki turib;
ki binba mok bannu na, siar ki dookibi.
- 10 Gant n kpaanii na, nyaan nyik salimpeena;
gant bannu, nyaan nyik salimmona.
- 11 "Mine tee yanfoon.
N njan ki gar tanbinyinyira nba daauk paar nawa;
siar kaa ki a saa fit jii ki bikin nanimi.
- 12 Mine tee yanfoon, ki mok ninyentir nan bannu
nan dudukit nba fit gani linba njan.
- 13 Fi-i baakit Yennu, li tee fii nan toonbiite.
N ki loon karinbaanii nan dont-n-moj nan toonbiit sonii,
nan faak mabona.
- 14 Mine lorin lora ki bia tuun lora man.

N mək bannu, ki bia mək paŋ.

- 15 Mine sommit kpanbara ki bi dia doi,
ki te doi diateeb sent sennii nba ŋan.
- 16 Doo diateeb nan toontunna saakab
nan nijaana kur nba be tij na ni dia doi nan n sommire.
- 17 N loon binba loonin nae; wunba lomin see ki u lan.
- 18 N dia məkint nan baakir nan nyoot nan nyannu a man turi.
- 19 Faa saa gaar linba n boor na ŋan ki gar salimmɔna
nan salimpeenawa.
- 20 N somm popeensin sɔnu na nie, ki waa barmɔnii sɔnu na,
21 ki teen binba loonin na məkint ki gbeent bi ŋei nan gor.
- 22 "Yennu din sint ki nan mine;
u toonn pinpiik tee mine yaayoo niwa.
- 23 Min yanfoome ki Yennu din nan sinsinn
ki sɔɔ siar daa kaa, ki tan fit nan durinya na.
- 24 Bi din marin ki sɔɔ ki məkgebɛja daa kaa.
Li yoo na ki nyuntona bia daa kaa.
- 25 Bi din marimewa ki tan fit nan jɔjaana nan kunkona.
- 26 Yennu din tan naan tini
nan tanbiinii nba be durinya na ni ki sɔɔ min be-e.
- 27 N din be yoo nba ki u jonn sanpaak na,
nan yoo nba ki u te ki yiar dɔɔr sanpaak
nan məkgebɛjir sinsuuk ni na,
28 nan yoo nba ki u tabin sanpagbounj sanpaapo na,
nan yoo nba ki u loot məkgebɛjir tona na,
- 29 nan yoo nba ki u yet nyun nba be məkgebɛjir ni na
a lii mi ki lin do gar waa wann bianjinba na.
- N din be yoo nba ki u bir tingbounj na fiakir.
- 30 N din be u boor ni ki tee u ŋmakit-tɔɔ,
ki tee u daar kur kpinkpammuk,
ki n mək parpeenn nan maa be u boor na,
31 ki mək parpeenn nan durinya,
ki n par bia mei nan nisaarik benu.
- 32 "Mɔtana, nipaauŋ, gbiintir man.
Tumiin maa yeeni linba na, ki i sii mək parpeenn.
- 33 Gbiintir linba ki n wanti na.
Ii sub man, ki daa nyikitir.
- 34 Wunba gbiin n maan ki be n ŋaayanjir gann boor
ki guu yoo kur, u sii mək parpeenɛ.
- 35 Daano nba lan, u la manfoore na,
ki Yennu sii mək parmaasir nana.
- 36 Daano nba ki lan, u tur u mɔŋe dan,
wunba ki loonin, li yoo loon kuume."

9

Ki jiin yanfoon nan jatii po

1 Yanfoon maa u ŋaak ki teen toota ŋanlore. 2 U kpɛi bonkobuko, ki teen jaamm siir, ki ŋmat dabooru booru, ki toon jeet nan daan na kur teebul paak, 3 ŋaan ji tun u toontunna nba tee bonpoi na, a bin nyi ki saan doo sinsuuk ni ki yiin niib a, 4 "Yimm nba ki mi siar na, ii baat na man," ki bia

yet jatit na a, ⁵ “Baat man ki tan di n jeet na, ki bia nyu tilɔɔna daan nba ki n poŋ ɲmata na. ⁶ Nyikin niib nba ki mi siar na weiu, ki la manfoor. Ii tɔk yanfoon sɔnu.”

⁷ Fi-i ɲmakit niib nba tee dont-n-mɔŋ damm, bi sii sukiaae. Fi-i kpaan toonbiit damm, a saa la daŋe. ⁸ A daa ban ɲmakitir dont-n-mɔŋ daano, u sii nama li paake. ɲaan li-i tee ki a ɲmakit yandaano, u saa tura baakire. ⁹ Linba kur ki a wann yandaano, li tuu ɲamm pukino subiniie. Linba kur ki a wann popeenn daano, li tuu ɲamm pukino bannue.

¹⁰ Ki tin Yennu janmaanii, ɲanne tee yanfoon pinpiik. Li-i tee ki a mi Kasii Daano na, a mɔk bannu. ¹¹ Yanfoon saa ɲamm pukina bina a manfoor ni. ¹² Li-i tee ki a mɔk yanfoon, fine saa di li nyɔɔt, a mun bia kii yɛt yanfoon, fine saa di li biak.

¹³ Liisin tee nan poo bartooruk nba ki mi siar, ki bia ki tiin fei nae. ¹⁴ Poo maŋ kaar u ɲaak tammɔb nie, koo doo na sinsuuk ni, ¹⁵ ɲaan ji yi niib nba gaar na, binba gbaa nan bi toona na a, ¹⁶ “Baat man, yimm nba ki mi siar na,” ki yeen jatit na a, ¹⁷ “Nyunjankame man, ki jejankat nyakii.” ¹⁸ Binba ki u nyannib na ki mi nan niib nba saa u ɲaak ni na tuu kpoe, ki binba ɲarin poŋ kɔɔwa na ji be kpeentiŋe.

10

Ki jiin Solomonn barjokit po

¹ Linba nae tee Solomonn barjokit:

Waas nba mɔk yan te bi baanba para mei bi paake, ki bonjata na teen bi naanba parbiir.

² Mɔkint nba ki a tɔkin faak sɔnu ki lon na kan tura nyɔɔti, ɲaan popeensin binbeje saa tura manfoor.

³ Yennu kan ɲaan ki kom n soor binba tee niɲamm na, ɲaan u saa te ki binba tee toonbiit damm na n kɔŋ baa loon linba.

⁴ Fi-i tiin gbannyakir, namue saa soora, ɲaan toontumue saa te ki a mɔkit.

⁵ Nirɔ nba mɔk yan tuu jaan jeet li-i beer yoo nbae; li tee feie nan fii gɔɔnt jejaan-yoo.

⁶ Niɲamme sii laat piisin. Toonbiit daano mɔbona baat nan kpikpiruko.

⁷ Bi saa tiar toonɲana damm po, ki li tee piisime, ɲaan li kan yukir ki bi saa tamm toonbiit damm na po.

⁸ Niib nba mɔk yame gaan kpaanii, ki niib nba piak jatii saa la biiru.

⁹ Niɲamm nae mɔk tinnu nan bunbɔrboor, ɲaan fai damm na faak saa nyi paanu.

¹⁰ Daano nba ki nyint barmɔnii baat nan daamiie, ɲaan wunba piak barmɔnii yeenin ni baat nan parmaasire.

¹¹ Niɲano mɔbona tee manfoor bunbunne, ɲaan ki toonbiit daano mɔbona baat nan kpikpiruk.

¹² Naŋ baat nan daamiie, ɲaan ki lomm dɔkint biit kur.

¹³ Subin damm piak yanbariie, ɲaan ki jatit ɲarin jaŋ nan tubdatu.

¹⁴ Yandaano yɔɔ kpaan yanfoon nba kur ki u saa fit lae, ɲaan jatit-i piak yoo nba, daamii ki fɔk nan baaru.

¹⁵ Gor guu mɔkitɔɔe, ki namu biir nandaano.

¹⁶ Toonɲana paaok tee manfoore, ɲaan ki toonbiit ɲarin baat nan kuun.

¹⁷ Niib nba gaan kpaanii na sii mɔk manfoor, ɲaan binba ki saak nan bi biira na be daŋ ni.

18 Wunba kur bōrii naŋ tee faak daanɔe, ki wunba kur mōontir sanjaaun tee jatuk.

19 Fi-i piak bonchiann, a saa tun yanbomma. Li-i tee ki a mək yan, a sii ŋmine.

20 Niŋaŋo mōbona tee nan salimpeena nae, ŋaan tondaano dudukit ki mək nyoot.

21 Niŋaŋo mōbona saa tur niib bonchiann nyoot, ŋaan a mōŋ liinsin saa fit kpia.

22 Yennu piisime te ki a məkitor, ŋaan a mōŋ toontunchioŋ kan fit te ki a məkiti.

23 Li tee jatie nan fii mək kpinkpammuk, fi-i tun kpet. Subindamm para mei yanfoon toonn paake.

24 Yentinna laat baa loon linbae, ŋaan ki toonbiit damm na ŋarin laat baa mantik tiin linba.

25 Wonpaaruku baar, li tuu jii yanbōndamm nae ki yaat namm, ŋaan niŋamm na ŋarin laat tinnue yoo kur.

26 A daa ban te ki gbannyakdaano tuun siar ki teenani, u sii tee nan damiituk nae a nyana paak, koo nan munyuuk na a ninbina ni.

27 Sakin Yennu mōb, ki a sii mək manfofoouk. Yanbōndamm na tuu kpoe, ki bi yoo daa ki baari.

28 Niŋamm dindann teemm kpinkpammuko, ŋaan nibiit ŋarin ki laat siari.

29 Yennu guu binba tee niŋamm nae, ŋaan biir binba tuun bonkpeta na.

30 Niŋamm na sii mək linba guube yoo kur, ŋaan toonbiit damm na ŋarin kan biar tiŋ na ni.

31 Niŋamme piak yanfomaan, ŋaan jerinn nba piak bonbiir saa muuwa.

32 Niŋamm mi bonŋann paku, ŋaan toonbiit damm na ŋarin piak linba teen daŋe yoo kur.

11

1 Yennu ki loon niib nba dia faak bikina. U mək parpeenn nan barmōnii bikinae.

2 Niib nba tee karinbaandamm na saa di feie yiama; sikin-n-mōŋ baat nan yanfoome.

3 Li-i tee ki a ŋan, barmōniie ŋmakitira; niib nba ki piak barmōnii, bi mōŋ faake tuu tan biirib.

4 Məkint kan tura sommir a kuun daari, ŋaan a binbenŋaŋe saa tinna.

5 Binbenŋansime saa tur niŋaŋo manfoor nba tee dafur, ŋaan toonbiit damme tuu baar nan bi mōŋ baak.

6 Binbenŋansin tint binba tee barmōnpakira, ŋaan binba ki piak barmōnii na, bi mōŋ ninfokime tuu soorib nan baruk na.

7 Toonbiit damm-i kpo, bi dindann tuu kpo namme. A dudukit-i gaa məkint paak, li tee yanne.

8 Yennu tuu nyinn niŋamm daamii nie, ŋaan ki lin baa nibiit na paak.

9 Niib nba ki tee yentinna, bi pinpakit saa fit biira, ŋaan niŋamm yanfoome saa tinna.

10 Niŋamm-i məkitor, bi doo tuu mək parpeenne, ŋaan nibiuk-u kpo, niib tuu mək kpinkpammuko.

11 Niŋamm-i teen piisin doo paak, doo maŋ tuu teen digbanjaanne, ŋaan nibiit mōbona saa fit te ki doo n baa.

¹² Li tee jatie nan fii piak kii biir leeb. Li-i tee ki a mək dudukit, a sii ηmine.

¹³ A kan fit teen sanjaanjannɔ yada nan mabɔrkaa, ηaan a sii fit mək parbifaant nan daanɔ nba tee barmɔnpakirɔ.

¹⁴ Digbann nba ki mək tɔɔndamm nba ηan, li saa baee. Kpaanteeb bonchiann tee nyannue.

¹⁵ Fi-i sak a a saa pa saamɔ pann, a tan saa bui kɔɔ ηaan. Fi-i kii kɔɔn a nuu leje ηan.

¹⁶ Poo nba mək ninbatinue laat baakir, ηaan poo nba ki mək binbenηan tuu di feie.

Nirɔ nba tee gbannyakdaanɔ kan ban la likirii, ηaan wunba yiab u mɔη paak məkitive.

¹⁷ Fi-i tee burchimɔ, a tee a mɔη ηante. Fi-i tee tondaanɔ, a teen a mɔηe dan.

¹⁸ Nitont ki laat siara nyɔɔt, ηaan li-i tee ki a tuun linba ηan, see ki a tan gaar li paauk.

¹⁹ Daanɔ nba dukii a wun tun linba ηan sii mək manfoor, ηaan daanɔ nba ki u nunii mɔn nan toonbiit tumu saa kpowa.

²⁰ Yennu ki loon niib nba mək toonbiit dudukit na, ηaan u loon binba tuun toonjanae.

²¹ I mi nan nibiit na saa la tubdatuwa, ηaan ki niηamm na n nyi li ni.

²² Poo-i fan ηaan ki mək dudukηant, u tee nan baa tuu jii salinbaη ki tuun doorik miar ni nae.

²³ Linba ki niηamm loon yoo kur na, li joontu tee ηante. Nibiit na-i la linba ki bi loon yoo nba, sɔɔ kur wutoor tuu doe.

²⁴ Nisiab dia bi likirii ki piine, ηaan məkitive saa; ki leeb mun wuun ηaan bia be namu.

²⁵ Nyaant ki a nuu-ii yaa, ki a saa do nyɔɔt. Sommit leeb, ki a saa la sommir.

²⁶ Niib piak ki sarikit daanɔ nba bɔrii jeet, ki guu li daauk n doe, ηaan piak dont daanɔ nba nyint kɔi.

²⁷ A dudukit-i ηan, bi sii chorimae, ηaan fi-i loon daamii, a saa la ηanne.

²⁸ Binba ki bi dudukit gaa bi gor paak na saa siir nan piar tituut nae, ηaan ki niηamm na mək nyɔɔt nan siɔk tituut na.

²⁹ Binba baat nan daamii bi ηaateeb paak tan kii mək siari.

Niib nba tee jatit na sii tun tee daabae yandamm boor.

³⁰ Binbenηansin teen manfoore, ηaan ki kpikpiruk yaatir nann.

³¹ Binba tee niηamm na saa la linba ηan namme tingbouη na ni, li paak, i mi nan binba tee tondamm nan yanbɔndamm na tan saa la tubdatuwa.

12

¹ Binba loon bannu na-i tun kpetir, ki a ηmakitib, bi tuu gaare. Li tee jatie nan fan yēt ηmakitu.

² Yennu par peen niηamm paake, ηaan biir damm nba lorin bonbiir na.

³ Toonbiit kan tura setηanu, ηaan niib nba tee popeenn damme see fanu.

⁴ Poo nba mək binbenηaje tee u sɔɔɔ parbifaant nan kpinkpammuk; ηaan poo nba dint u sɔɔ fei tee nan dindiik nae u sɔɔ kpaba ni.

⁵ Niηamme saa dia-a fanu, ηaan tondamm na ηarin loon bin kpannae.

⁶ Toonbiit damm mɔbona tee kuume, ηaan ki yentinna mɔbona tee manfoor ki teen binba ki bi lorin bonbiir bi paak na.

⁷ Toonbiit damm tuu tan baee ki bi naakuut kur n boont, njaan yentinna na njarin, bi naakuut yoo see-e.

⁸ Li-i tee ki a sub, bi sii piakae; li-i tee ki a tee bonliin, niib sii jakinae.

⁹ Li njan ki fii tee tarik kii tuun a poor paak, ki gar fan teen a moŋ nijaann, njaan be kon.

¹⁰ Niŋamm tuu dia bi bonkobit fanue, njaan nibiit ton nan bi bonkobite.

¹¹ Kpaaro nba tuun toonn fanu, u mok jeet ki di, njaan li tee jatiie nan fan biir yoo kii tuun toon-yana.

¹² Linba ki nibiit loon bin tun tee toonbiite, njaan niŋamm na see fanue.

¹³ Nibiit moɓona tuu soorib nan baruk nae, njaan niŋamm na nyint bi moŋ daamii ni.

¹⁴ A paauk saa nyi a toona nan a pinpakit nie; a saa la linba njan nana.

¹⁵ Jatit dukii a bi mok moɓiie yoo kur; njaan niib nba sub, bi gbiintir kpaaniie.

¹⁶ Jatuk wutoor-i doo yoo nba, u tuu te bin banne yiama, njaan subindamm tuu gaar sukite ki njan.

¹⁷ Li-i tee ki a pak barmonii, mamomm tuu baare, njaan li-i tee ki a faar faak, mamomm ki nyi paanu.

¹⁸ Moɓona nba kaa nyoot saa njaan ki teena dan nan jukbanjiak nae, njaan yanfoon moɓona saa fit teb.

¹⁹ Faak ki wei, njaan barmonii njarin yoo be-e.

²⁰ Binba lorin bonbiir, njamme tuu tan koo leŋ, njaan binba tuun toonjana mok parpeenue.

²¹ Bonbisiar kan teen niŋammi, njaan nibiit na njarin ki mok siar ki ji pukin daamii po.

²² Yennu ki loon faak damme, njaan ki u par mei binba gbeent bi moɓona na paak.

²³ Niib nba sub ki want baa mi linba, njaan jatit njarin tuu moont bi jatiie.

²⁴ Fi-i loon toontumu, a sii mok yiikooe, njaan gbannyakir njarin saa teena daabire.

²⁵ Daamii saa fit fat a parmaasir, njaan ninbatinu moɓona saa tura parpeenue.

²⁶ Niŋanoe tee u yook njanit-too, njaan sonu nba ki nibiit tok na, bi tuu tan bote.

²⁷ Fi-i tee gbannyakdaano, a kan ban la linba ki a looni, njaan fi-i loon toonn, a saa la gor.

²⁸ Popeenn binbeje tee manfoor sonu; ki toonbiit tumu tee kuun sonu.

13

¹ Bik nba mok yan tuu gbiint u baa kpaaniie, njaan karinbaandaano njarin ki saak nan u tun kpet.

² Niŋamm saa la nyoot baa piak linba paak, njaan fai damm njarin loon toonbiit tumue.

³ Soot a moŋ nan faa piak linba ki lin goor a manfoor. Wunba piak yana yana biir u moŋe.

⁴ Gbannyakdaano-i leki loon bonsiar bianjinba, njaan u kan ban la li bont. Wunba loon toonne saa la linba kur ki u loon.

⁵ Niŋamm ki loon faak, njaan nibiit moɓona baat nan parbiir nan feie.

⁶ Popeensime saa goor binba ki tuun biit na, njaan toonbiite baat nan yanbondamm baak.

⁷ Nisiab kpänn nan bi tee mokitae, ñaan ki mək siari; siab tee nan bi ki mək na ñaan mək məkint bonchiann.

⁸ Mokitoo tuu jii u likiriie ki tinn u manfoor, ñaan soo ki daamii nandaano.

⁹ Popeenn damm tee nan yentu nae ki nyiirii, ki toonbiit damm tee nan fitir nba tuu kpeent na.

¹⁰ Karinbaanii baat nan daamiie; fi-i mək yan, li ñan ki a boi kpaanii po.

¹¹ Faa saa mokit dafur bianjinba, nnae ki a tan saa koñir. Li ñan fan tun ki la faraewa ki fit mokit, ki a məkint na sii pukii.

¹² A dindann-i biir; a par tuu biire, ñaan faa loon linba-i tun, a tuu mək parpeenne.

¹³ Li-i tee ki a yêt kpaanñanii, a saa la daamiie; sakin kpaanii ki lin tinna.

¹⁴ Yandamm wannu tee manfoor bunbunne, ki saa somm ki tinn a manfoor yoo nba ki a be ninboñ ni.

¹⁵ Bannteebe laat baakir, ñaan binba ki bi kan fit teenib yada na ñarin tok biiru soñue.

¹⁶ Yandamm tuu dukinewa ki tun, ñaan binba tee jatit na ñarin mөөntir bi jatiie.

¹⁷ Toonii nba ki ñan baat nan daamiie, ñaan binba ki a saa teemm yada na baat nan parmaasir.

¹⁸ Daano nba ki loon tumiiu sii be namu nan fei nie, ñaan wunba gbiintir ñmakita laat baakire.

¹⁹ Fi-i loon linba ki tan lar, li tuu man bonchiann. Niib nba ki mək yame ki loon bin nyik toonbiit tumu.

²⁰ Ii tokii nan yandamm, ki a saa la yan. Li-i tee ki a soor jatit yooosi, a saa la dape.

²¹ Toonbiit damm laat daamiie baa be siaminba kur, ñaan niñamm na saa la nyoot nba tee bonñana.

²² Niñamm tent faare ki guunt bi yaaboona, ñaan yanboñdamm məkint saa saan popeenn damm boore.

²³ Tin nba ki bi ki koo na, jeet bo saa nan leñ bonchiann ki tur nandamm, ñaan ki nitont na goorir ki li doo.

²⁴ Fi-i kii daar a bik tuba yoo nba ki u biir na, a ki loonoi na, ñaan wunba loon u bik tuu ñmakitiroe.

²⁵ Popeenn damm mөke ki di yoo kur, ñaan toonbiit damm ñarin be kome yoo kur.

14

¹ Poob nba mək yame maa ñei, ñaan poojata ñarin bet ñeie.

² Ii tee niñano ki lin wann faa baakit Yennu bianjinba, ñaan a binbeñ-i bi, li saa wann faa ki baakit Yennu bianjinbae.

³ Jatuk karinbaaniie te ki u piak bonchiann, ñaan yandaano mөbonae guu-u.

⁴ Fi-i kii mək naakookii, a boor sii be yanne, ñaan fi-i mək naakookii li saa gbee nan jeete.

⁵ Barmonii siara daano ki fa faaki, ñaan faak siara daano ñarin ki piak monii.

⁶ Binba tee dont-n-moñ damm kan mi bann siari, ñaan niib nba tee yandamme bant yian.

⁷ Bokitir a moñ nan niib nba tee jatit na, kimaan bi ki mək siar ki saa wanna.

⁸ Bee ki subindaano mok yanfoomi? Kimaan u mi linba nan tumu. Bee ki niro nba tee bonliinj mok liinsimi? Kimaan u dukii nan u mi bont kure, njaan ki ki mi-i.

⁹ Niib nba tee jatit na-i tun bonbiir, njaan li ki daamiib; nijamm njarin tuu boi nyikinhab poe.

¹⁰ A kpinkpammuk tee a moŋ yare, ki a parbiir tee a moŋ yar; soo kaa ki a saa chent nanao.

¹¹ Bi saa yeer toonbiit daano njaake ki gbenn, njaan nijano njaak n biar see.

¹² Soŋjouk nba ki a dukii a li njan na, njaan li ki koo li saa kuun njaake.

¹³ Laat tuu dokin parbiire waan, njaan parpeenn-i yaat yoo nba, parbiir bee yoo kur.

¹⁴ Nibiit na saa la linba jarj namme; nijamm saa la bi toona paauk.

¹⁵ Jatuk tee bont kur yadae, njaan yandamm njarin gorii bi taabanae.

¹⁶ Niib nba mok yan tuu soor bi moŋe ki nyi daami ni, njaan binba tee nilliini na njarin tuu gbar bi moŋ dianue, ki tuun yana yana.

¹⁷ Niib nba tee wutobiit damm na tuun jatiie; njaan niib nba mok yan tuu nmin soon nnae.

¹⁸ Binba ki mi siar na tuu la linba jarj namme bi jatii paak, njaan yandamm njarin tuu la nyoot nba tee bannue.

¹⁹ Nibiit na tan saa gbaan nijamm na toonn, ki sikin bi moŋ njaan miarib a bin timm ninbaauk.

²⁰ Soo ki loon nandaano, nan u nikpiimma gbaa njaan bi ki loono, njaan mokita na njarin mok yoonsbae bonchiann.

²¹ Li-i tee ki a loon fii mok parpeenn, fii sommit binba tee nandamm na; li tee yanbomme li-i tee ki a sian soo.

²² Li-i tee ki a tuun linba njan, a sii mok lomm nan baakir a leeb boor; njaan fi-i tuun bonbiir; li tee kpetire.

²³ Fi-i tuun toonn, a sii laat a daar diisire, njaan fi-i kar ki faa labaar, a sii tee nandaanoe.

²⁴ Yandamme do yanfoon nyoot, njaan jatit na njarin, bi jat toonae want baa tee binba.

²⁵ Siara daano-i pak barmonii, u tuu tinn manfoae; njaan wuu faar faak, u tukint niibe.

²⁶ Ki tin Yennu jarjmaanii, njaan saa tur fin nan a njaateeb parmaasir nan yamani binbenj.

²⁷ A loon ki a nyi kuun ni-i? A tin Yennu jarjmaanii, njaan tee manfoor bunbunn.

²⁸ Bat niib nba yab bianjinae want u naan paj nba tee; bi-i kaa, u kii tee soo.

²⁹ Fi-i be soon nna, fine mok yan, njaan a wutoor-i do yian yian, li want a jatii nba tee-e.

³⁰ Pardoonn teen gbanant laafiae, njaan funfunn njarin tee nan dindiik nae.

³¹ Li-i tee ki a mukis nandamm, a sukii Yennu nba namm nae; njaan fi-i tiin nandamm ninbaauk, li wann nan a baakit Yennu-e na.

³² Tondamm toonbiite tuu baar nan bi moŋ baak, njaan nijamm na njarin tuu la fatue, kimaan bi njam paak.

³³ Subindamm dudukit kur mok yanfoome, njaan jatit na ki mi siar ki jiin yanfoon po.

³⁴ Popeensime te ki doo kpaatir; njaan yanbomm njarin dint doo feie.

³⁵ Toontunna saakab nba tuun fanu na, ñamme ki kpanbara para mei bi paak, ñaan daar binba ki tuun bi toona fanu na tuba.

15

¹ Soon nna gatu maakit wutoore, ñaan ki kunkɔchiɔk dont wutoor.

² Yandaano-i pak yoo nba, bannu tuu chat nakine, ñaan jatuk ñarin tuu fu fuute.

³ Yennu laat linba tuun lokir kur po, u gorii linba ki ti tuun kur, laa ñan koo laa bi.

⁴ Parmaasir mɔbonae teen manfoor, ñaan tonu mɔbona ñarin teen a seek daɲe.

⁵ Li tee jatiie nan fan yêl linba ki a baa wanna na, li ñan ki a gaar a baa ñmakita.

⁶ Popeenn damm mɔkint yoo be-e, ñaan toonbiit damm na ñarin kɔɲit bi mɔkinte, daamii-i baar yoo nba.

⁷ Yandamme baat nan bannu, ñaan jatit ñarin ki baat nan siar.

⁸ Yennu tuu mɔk parpeenne, niñamm-i meio yoo nba, ñaan ki loon toonbiit damm maruɲ nba ki bi teeno na.

⁹ Yennu ki loon toonbiit damm sɔnu nba ki bi tɔk na, ñaan loon binba tuun linba took na.

¹⁰ Fi-i yêl Yennu sɔnu na tɔkinu, u saa dat a tubir bonchiann. Fi-i yêl ñmakitu, a saa kpoe.

¹¹ Kpeentiɲ gbaa, ñaan siar ki dɔɔk Yennu nan wun bann linba be leɲi, ki niib ji saa teen nlee ki boro bi dudukiti?

¹² Dont-n-mɔɲ damm ki ban loon ñmakitu; bi kan mi boi binba tee yandamm na ki bin turib kpaanii.

¹³ Niib-ii mɔk parpeenn, bi tuu laa mɔmiime, ñaan yoo nba ki bi mɔk parbiir ki bi ji gorii ninbiik.

¹⁴ Yandamme loon tumiiu; ñaan bonliinii na ñarin, bi numm gboo jatii nba ki bi mɔk nae.

¹⁵ Nandaano binbenj tee beribuko yoo kur, ñaan niib nba mɔk parpeenne laat manfoor manu.

¹⁶ Fi-i tee yentinnɔ ñaan tee nandaanoɛ ñan ki gar fi-i tee mɔkitɔɔ ñaan kii be daamii ni.

¹⁷ Fi-i di kpinfraat nan niib nba ki a loomm, ñanne ñan ki gar siaminba ki bi ñman naajakpamma ñaan ki nanj be leɲ.

¹⁸ Wutoa nba do yian yian baat nan mɔnioko, ñaan ki sukuru baat nan parmaasir.

¹⁹ Li-i tee ki a tiin gbannyakir, a sii tookit bonpaarae lokir kur po, ñaan fi-i tee niñano a kan la daamii.

²⁰ Bik nba mɔk yan teen u baa parpeenne, ñaan bik nba tee jatuk yisin u naae.

²¹ Niib nba tee bonliinii na mɔk parpeenne nan bi jatii toona nba ki bi tuun, ñaan subindamm ñarin tuun linba tooke.

²² Gaat kpaanii ki lin somma, ki a nyann, ñann-i kaa, a saa baawa.

²³ Fi-i pak mɔbonn nba took yoo nba jan, li tuu mɔk parpeenn.

²⁴ Niib nba mɔk yan tɔk manfoor sɔnue, bi ki tɔkii kuun sɔnu.

²⁵ Yennu saa bit karinbaandamm ñei, ñaan guur pakɔɔk mɔkint.

²⁶ Yennu ki loon dudukbiiti, ñaan u par mei mɔbonɲana paake.

²⁷ Fi-i tɔkin toonbiit sɔnu a fan lon mɔkint, a saa baar nan daamie a ñaateeb paak. A daa gaan fobit piinii ki a manfoor n fokit.

²⁸ Niŋamm tuu dukinewa ki fit tur gatu. Nibiit tuu tur bi gatue yama, ŋaan li baat nan daamiie.

²⁹ Niŋamm-i mei Yennu yoo nba, u gbiine, ŋaan yêen nibiit miaru.

³⁰ Niib-i laa mōmiin, li tuu tura parpeenue, ki labanann teena pardōonn.

³¹ Fi-i gbiin yoo nba ki bi ŋmakitira, fine mōk yan.

³² Fi-i yêt tumiiu, a teen a mōŋe daŋ. Fi-i sak ŋmakitu, a saa la yan bonchiann.

³³ Fi-i baakit Yennu, li tee li yur po tumiue. See ki a sikin a mōŋ sinsinn ki lian fit la jirima.

16

¹ Ti saa fit lor ti lora, ŋaan Yennu-e dia mōbonjoontik.

² A saa fit dukin nan linba kur ki a tuun na took, ŋaan Yennu-e saa bu a par ni bibikit buut.

³ Boin Yennu ki wun teen piisin a lora paak, ki fan fit tun nann fanu.

⁴ Yennu nba nan linba kur mōk paake, ki toonbiit damm joontu tee kuume.

⁵ Yennu ki loon binba tee karinbaandamme, u kan mi ŋaan ki bin nyi tubdatu ni.

⁶ Ii mōk lomm nan barmōnpaku, ki Yennu n nyik chab a yanbōmm. Fi-i sak Yennu mōb, bonbisiar kan teenani.

⁷ Fi-i pent Yennu par, u tuu te ki a datai ji tee a yōōsnbae.

⁸ Fi-i mōk barmōnii mōkint waaminna, li ŋan gar fi-i mōk fobit mōkint saama. ⁹ A saa fit lor lora, ŋaan Yennu-e tee a ŋmakit-tōō.

¹⁰ Bat piak nan yiikojaanne, linba ki u piak ŋane yoo kur.

¹¹ Yennu loon barmōnii ŋaŋa nan bikinae, ki bont kur daauk-i waa leer.

¹² Kpanbara ki saak toonbiit, kimaan barmōndianu teen doo paŋ.

¹³ Bat loon wun gbat linba tee barmōniie, ki binba piak barmōnii maŋ ki u loonib.

¹⁴ Daanō nba mōk yan yiabe a bat par-ii peen, li-i tee bat wutoor doo, li ki gar sōō n kpo.

¹⁵ Bat-i tur u sommir, li tee nan sayuŋ nba tuu baar nan saak nae, li nie ki manfoor be.

¹⁶ Fi-i mōk yanfoon nan bannu, li ŋan ki gar salimmōna nan salimpeenawa.

¹⁷ Binba tee niŋamm na somm sōnu nba ki mōk biite, li paak, ii gorii faa saa siaminba po ki lin tinn a manfoor.

¹⁸ Dont-n-mōŋ baat nan biirue, ki karinbaanii baat nan baik.

¹⁹ Fi-i sikin a mōŋ ŋaan be namue ŋan ki gar fi-i tee karinbaandamm na yeno, ki fin nan ŋamm chentir fatuk bona.

²⁰ Gbiintir linba ki bi wanta na, ki a saa la nyannu. Teent Yennu yada ki a sii mōk parpeen.

²¹ Nirō nba tee yandaanō, bi bantō u maan paku nie. U mōbona nba man bianŋinba, li bia daak niib nae.

²² Yanfoon tee manfoor bunbunne ki tur binba sub, ŋaan fi-i yiab a fan baar nan ninyentir tur niib nba tee jatit, a biir a yooe.

²³ Binba tee yandamm tuu dukinewa, ki tan pak, ki linba ki bi yet na ji tuu dat niib dudukit ki saan nann bi boore.

²⁴ Lomm mōbona tee nan siat nae, fi-i lemm ki li man, ki bia teena laafia.

²⁵ Sōnu nba ki a dukii a li ŋan nan tōkinu na, ŋaan li ki gar sōnu maŋ saa kuun ŋaake.

²⁶ Jeet niɔŋɔ tuu te ki toontunno tuun toonn bonchiann, kimaan u loon wun la jeet nba saa janɔe.

²⁷ Toonbiit damme loon sɔnii a bin biir leeb, bi mɔbona tee nan muyeruk nae.

²⁸ Nitonte lin nan sanjaauŋ, ki baat nan daamii ki biir yɔɔs.

²⁹ Tondamme kpann bi yɔɔsnba ki kɔontib ninbɔŋ ni.

³⁰ Niib nba laa mɔmiin ki nyiitir nyana a paak, ki dia serimii ki tee nyina na, a gotib fanu, bi lor bonbisiara.

³¹ Manfofoouko tee popeendaano nyɔɔt; ki yukpapeenii tee baakir fokirik.

³² Fi-i mɔk sukurue ŋan ki gar fi-i mɔk yiikoo. Fi-i fit dia a mɔŋ, li ŋan gar fan dia doo.

³³ Niib tuu tɔ naatɔte a bin bann Yennu nba loon bianjinba, ŋaan Yennu mɔŋe tuu tur li gatu.

17

¹ Fi-i dii jekoont nan parmaasire sɔ ki gar bin teen jaamm ki tura ŋaak nba gbee nan daamii na ni.

² Daabir nba mɔk yan tan sii mɔk yiikoo ki gar u chanbaa bijayoonn, ki saa chent faar nanaɔ.

³ Bi tuu jii muue ki bikin salimmɔna nan salimpeena, ŋaan nisaarik par ŋarin, Yennu-e bikii.

⁴ Binba tee toonbiit damm gbiin toonbiit mɔbonae, ki binba mun tee faak damm gbiin faak maan.

⁵ Fi-i laa nandamm, a sukii Yennu nba namm nae. A saa la tubdatu, li-i tee ki sɔɔ kɔɔ ninbɔŋ ni ki a mɔk kpinkpammuk li paak.

⁶ Nikpera mɔk parbifaant bi yaaboona paak, nan waas nba mɔk parbifaant bi baanba paak bianjinba nae.

⁷ Niib nba tee jirima damm ki fa faaki, ki binba tee jatit na ki mɔk barmɔnsia ki piakii.

⁸ Nisiab dukii a fobit piinii tuun nan nyɔku nae, ki teen yada nan li saa fit tun linba kur be.

⁹ Fi-i loon niib-ii niana, bi-i tuu kii biira, fan nyik chabib. Fi-i tian bi biit, li saa biir yɔɔse.

¹⁰ Fi-i yakii nan yandaano yomkɔɔ, ŋaan li tuu turo kpaanii ki gar faa saa boo jatuk taapaun kobik.

¹¹ Kuun saa baar nan tondaano nae, toonbiit damm nba yɔɔ baat nan daamii na paak.

¹² Fi-i chet naamuuk nba ki bi soor u waase sɔ nan fan chet jatuk ki u tuun jat toonn.

¹³ Fi-i dia biit ki pa ŋant paak, bonbiir sii yɔɔ be a ŋaak nie.

¹⁴ Mɔniɔk pinpiik tee nan mɔkir nba tuu piin patu nae; gɔɔt, a daa te ki li saa fokitiri.

¹⁵ Ki pak biir wunba ki tun biit, koo ki nyikin toonbiit damm yann, li kur ki ŋan Yennu boori.

¹⁶ Fi-i kɔɔn jatuk sakur, li kan sommo, kimaan u ki mɔk yanfoomi.

¹⁷ Yɔɔs want bi lomme yoo kur; ki nikpiimm mun baat nan sommir, ninmɔnn yoo.

¹⁸ Yankaarin daano saa sat mɔb nan u saa sak gaar sɔɔ pann ki pa.

¹⁹ Wunba loon toonbiit tumu, u loon wahalae. Fi-i piak ki dont a mɔŋ, a loon wahalae ki teen a mɔŋ.

²⁰ Wunba dukii biit, ki bia piak mōbonbiit kan la bonḡansiari, see biiru kuukōō.

²¹ Waas nba ki mōk yan na, bi baanba ki laat siari, see parbiir nan yanyētuk kuukōō.

²² Fi-i mōk parpeenn, li teena laafiae. Fi-i mōk parbiir yoo kur, li jinjit a manfoore.

²³ Faak barbuura tuu bōr gaar fobit piiniie, ki ji gbar barmōnpaku.

²⁴ Subindaanō dudukit tee wun tun yanfoon toonne, ḡaan jatuk ḡarin tuu ḡaḡe.

²⁵ Waas nba ki mōk yan baat nan parbiir nan dindankōḡire ki teen bi baanba nan bi naanba.

²⁶ Li ki ḡan fan ḡiar wunba ki tun biit pann a wun pa; ki niḡanō-i la tubdatu, barmōnii ji tuu bote.

²⁷ Binba sub na ki piak yoo kuri. Niib nba be soon nna, ḡamme mōk barmōnii ninyentir. ²⁸ Li-i tee ki jatuk ḡmin ki tee soon nna, niib kan bann nan u ki mōk yami.

18

¹ Niib nba ki tōkii nan leeb na, bi baka kpan be bi mōḡ kuukōō poe, bi ki saak linba ki bi leeb yaa li ḡan na.

² Jatuk baka kaa waa bann bont paak koo waa ki bann; waa kpan loon linba tee wun wann waa mi bianḡinbae.

³ Yanbōmm nan fei lakin tōke. Fi-i kōḡ jirima, a tuu gaar sukite li paak.

⁴ Nisaarik mōbona saa fit kii tee sōnu nba ki a saa tōkin ki la yanfoon; li sumii nan mōkgbēḡir nae, ki yeen nan kpenu nba puub na.

⁵ Li ki ḡan ki a pak somm biirtōō, ḡaan te ki wunba ki tun biit na n kōḡ u mōnii.

⁶ Jatuk-u piin mōniōk yoo nba u loon bin booue.

⁷ Jatuk-u piak, u biir u mōḡe; u mōbona na tuu tan soorō nan baruk nae.

⁸ Sanjaaḡḡ man bonchiann, ki ti loon li paku.

⁹ Gbannyakdaanō nan wunba tee toonbiik daanō, bi kur biit tee yommo.

¹⁰ Yennu tee nan difoouk nba mōk paḡ nae, ki tee siaminba ki popeenn damm saa kōō la tinnu. ¹¹ Mōkita dukii nan bi mōkint na guube, nan baa tuu maa joonfoouk ki lint doo, li li guur bianḡinba na.

¹² Fi-i kii mōk sikin-n-mōḡ, a kan lan baakiri, karinbaandamm na tōk biiru sōnue.

¹³ Gbiintir sinsinna, ki fit tur gatu. Fi-i kii tun nna, a tee jatuk nba dint niib feie.

¹⁴ Fi-i ḡiar yoo nba ki mōk parcheenn, li saa tura paḡe, ḡaan fi-i kōḡir, a dindann tuu yaate.

¹⁵ Subindamm nunii mōne, ki bi teen siir yoo kur nan bin tumii.

¹⁶ A loon fan la nijaansōō-ō? Jiin piinii ki saa turō, ki lau ḡian.

¹⁷ Wunba sint pak barbuboor, li tuu naan ḡōōe mōk mōnii, see ḡōō nan wunba mōk barii na tan piin ki boi leeb buboita.

¹⁸ Li-i tee yiikoo damm banlee piak ki biir leeb barbuboor, see ki bi boi Yennu ki la li barmōnii.

¹⁹ Sommit a ninja, ki u saa guura nan baa tuu maa joonn ki loon doo bianḡinba ki lin guurir na, ḡaan li-i tee ki a kōn nanō, u saa yēt a sommire.

²⁰ Faa piak linba kur, see ki a gaar li paauk. ²¹ Linba ki a piak saa fit tinn koo ki nyinn manfoor; li paak, see ki a gaar a mōbona paauk.

²² Wunba koon poo, u la bonŋanne; li want nan Yennu ŋan ki turo.

²³ Nandaano-i piak, u tuu piak nan baruŋo, ŋaan mokitoo-i piak, u tuu piak nan nyatuko.

²⁴ Yoyent ki yukii, ŋaan yoyenii mun mok kpaiu ki gar naanooka.

19

¹ Fi-i tee barmonpakiro ŋaan be namue ŋan ki gar fi-i tee jatuk nba fa faak.

² A nunii-i mon ŋaan ki bannu kaa, li ki ŋani; fi-i koŋ sukuru see ki a koɔ wahala ni.

³ Nisiab liinsime tuu biirib, ŋaan ki bi ji nyiir Yennu.

⁴ Mokita laat yoonsba ki pukii, ŋaan nandamm nba ŋarin mok binba waan na gbaa, bi ki fit diabi.

⁵ Fi-i faar faak barbuut boor, see ki a la tubdatu. A kan fit boŋri.

⁶ Soɔ kur yiabe a nijaana na nunii n gboou, ki soɔ kur loon wuu yookit nan wunba piin piinii.

⁷ Nandaano ki mok nyoot u ninjamm boor, li paak u kan la yoonsba, wuu lekii yiab u moŋ paak bianjinba, ŋaan soɔ ki nakiio.

⁸ Sommit a moŋ ki tumii linba kur ki a saa fit, kii biaki tian faa tumii linba maŋ, ki lin tura nyoot.

⁹ Wunba fa faak barbuboor saa la tubdatuwa, u kan saan yanni.

¹⁰ Li ki ŋan ki jatit-ii be manu ni, li bia ki ŋan ki daaba-ii dia nijaana.

¹¹ Fi-i mok yan, fan soor a moŋ ki daa dont wutoor. Soɔ-ii tun biira, ŋaan ki a nyiko, li sii tee jiringbenjire ki tura.

¹² Bat wutoor-i doo, li tee nan yanbor nba tuu be-e nae, ŋaan ki u parmaasir tee nan sinsinn saak nba tuu baa na.

¹³ Waas nba tee bonliinii na, ŋamme boontir bi damm manfoa. Ki poo nba tee bartooruk mun tee nan nyun nba tuu toot kpek kpek bianjinba na.

¹⁴ Joɔ saa fit di u nidamm faar nba tee ŋei nan likiriiwa, ŋaan pookoont ŋarin, Yennu-e teen joɔ poo nba mok yan.

¹⁵ Gbannyakdaano na, a loon fii doɔ kii goont, ŋaan see ki kon tan soora.

¹⁶ Li dia Yennu sennii na, ki a manfoor n fokit; li-i tee ki a yet li dianu see ki a kpo.

¹⁷ Fi-i tur nandaano piinii, li tee nan a kpent Yennu-e bont maŋ na, ki Yennu tan saa pa tura.

¹⁸ Li kpaan a waas yoo nba ki bi daa tee bonbis na, ki bin tumii yan, ŋaan fi-i yet, a sommitibe a bin tan biir bi moŋ.

¹⁹ Daano nba ki u wutoor do yian yian, yin nyiko, ki wun tan la li tubdatu; ŋaan fi-i nyinno daar ni yomm, see ki a tan ŋamm ki nyinno taar munlee.

²⁰ Li-i tee ki a gbiint kpaanii ki sak tumiiu, a tan sii mok yan dasiar.

²¹ Niib saa fit lor baa loon bianjinba kur, ŋaan Yennu loomme saa tun.

²² Li tee feie nan fi-i tee jawudaano; nandamme so fai damm.

²³ Sakin Yennu mob, ki a sii mok manfofoouk nan ningboor nan yamani benu.

²⁴ Nisiab tiin gbannyakir nan bin jii jeet gbaa ki koon bi moɔ ni.

²⁵ Li ŋan ki karinbaandamm na n la tubdatu, ki lin tumii binba ki mi siar na yan. Fi-i mok yan, bi-i ŋmakita yoo nba, a saa tumiie.

²⁶ Niro nba tee yukpeenn ki ki tiin fei-e tee u baa yana yana, koo ki beer u naa ki nyinto u ŋaak ni.

²⁷ N bija, fi-i nyik tumiiu, li kan yukir kaawa nan faa saa tamm linba ki a daan tumii ki bann na.

²⁸ Barmōnii kaa siaminba ki siara daano lor a wun pak ki biir soo. Nitont loon toonbiit tumue.

²⁹ Karinbaandaano nba tee jatuk, see ki bi boou.

20

¹ Fi-i nyuu daan bonchiann, a tuu piak ki fu nan jatuk nae. Li tee jatie nan fan yib daan.

² Bat wutoor-i doo, li tee nan yanbør nba tuu be-e nae. Fi-i donn u wutoor, a saa kōj a manfoora.

³ Wunba tee jatuko baat nan mōniok, ŋaan fi-i loon ki fii mōk jirima, fan nyik mōniok.

⁴ Kpaarō nba tiin gbannyakir ki ki koo kpaab kpafuur yoo, jejaan-yoo-i baar, u kan jaan siari.

⁵ Nisaarik dudukit tee nan nyun nba be bunbunn nba sumii ni nae, ki daano nba mōk yanfoome bantir.

⁶ Soo kur piak ki want waa mōk lomm nan yada bianjinbae, ŋaan a kii yabir, a kan la barmōnii yada daano.

⁷ Waas nba ki bi baanba piak barmōnii ki bia tuun linba took na, bi tee yumandamme.

⁸ Bat-i kar barbunu paak yoo nbaewa, ki u tuu bann linba tee toonbiit.

⁹ Soo be ki saa fit yet nan ŋoo kaa dudukbiit, ki yanbomm kaa u ni-i?

¹⁰ Yennu ki loon niib nba dia faak jaŋa nan bikina na.

¹¹ Waas gbaa ŋaan bi toona want bi binben, li saa te ki a bann baa tee barmōnpakira nan baa ŋan bianjinba.

¹² Yennu-e turit ninbina a tii laat, ki bia turit tuba a tin gbiint.

¹³ Fi-i doo goont yoo kur, a sii be namue. Ŋaant ki a ninbinn n mōnn toonn paak, ki a saa la jeet ki di.

¹⁴ Wunba daa, u yeene yoo kur a bont maŋ daauk paaka, ŋaan wuu jiki seet, ki u piak dont u mōj nan u dii daauk na fanu ki la dafura.

¹⁵ Fi-i piak yan barii, ŋanne mōk nyoot ki gar salima koo tanbinyinyira nba daauk paar.

¹⁶ Wunba teen liinsin ki sak nan u saa gaar saamo pann ki pa, see ki bi tan jii u mōkint ki senn siara.

¹⁷ Linba ki a tōkin faak sōnu ki lon na sii tee nan jemant nae, ŋaan li kan yukiri ki li sii tee nan tanbiinii na, a mōb ni.

¹⁸ Gaat kpaanjanii ki la nyannu; a daa tookit tōb yoo nba ki a ki lori.

¹⁹ Sanjaanjanno kan ban bør barbørkai. Bōkitor a mōj nan niib nba piak maan bonchiann na.

²⁰ Fi-i por a baa koo a naa mōb, a manfoor saa ghenne nan fitir nba tuu kpeen nā.

²¹ Mōkint nba ki a lar yian yian na, li kan tura nyoot fanu.

²² A daa tuun biit ki jiiint binba tuma biit na. Teent Yennu yada ki wun ŋamm maan maŋ.

²³ Yennu ki loon binba dia faak jaŋa nan bikina na.

²⁴ Yennu-e ŋamm a sōnu nba ki a sii tōkii; ki ŋmee ji saa fit bann u mōj manfoor nba somm bianjinba?

²⁵ Dukint fanuwa ki fit sat Yennu piinii mōsonn, ki tan daa mō kōŋaani.

²⁶ Kpanbar nba mōk yame bant wunba tuun biit, ki daar u tubir, ki ninbatinu kaa.

²⁷ Yennu-e turit yan nan dudukit, ki ti kan fit kpann ti mōji.

²⁸ Kpanbar nba saa dia u niib nan lomm nan barmɔnpaku ki lukitin kaa bianjinba na, nnae ki u naan saa wei.

²⁹ Ti numm gboot nipaauj paŋ nba ki bi mɔk na, ki bia baakit nikpera nba mɔk yukpapeenii na.

³⁰ Yenn yoo bontonsiare tuu teent ki tin nyik toonbiit.

21

¹ Yennu ŋmakitir kpanbar dudukit nan waa te kpenu puub bianjinba nae.

² A saa fit dukin nan linba kur ki a tuun na took, ŋaan ii tian nan Yennu saa bu a par ni bibikit maŋ.

³ Fi-i tun linba took ki bia ŋan, ŋanne teen Yennu parpeenn ki gar fan turɔ piinii.

⁴ Toonbiit damm karinbaanii nan bi dont-n-mɔŋe diab, linba na tee yanbɔmme.

⁵ Lorin a lora fanu ki a tan saa la nyɔt bonchiann, ŋaan fi-i teen yian yian, a kan ban la ki lin jaŋa.

⁶ Mɔkint nba ki a tɔkin faak sɔnu ki lon na, li kan yukir kaawa ki lin jii teena kuun mɔb ni, ŋaan yaat, ki a kɔŋir.

⁷ Tondamm toonbiite tuu kpib, kimaan baa yêť bin tun linba took na paak.

⁸ Yanbɔndamm na tɔkii sɔŋmarimae, ŋaan binba ki mɔk biit na tuun linba tooke.

⁹ Fi-i dɔɔ ŋaak yur* paake sɔ nan fin nan poo bartooruk n taan diiuk.

¹⁰ Toonbiit damm na mɔk niɔŋ yoo kur nan biit tumu, ki ki tiin sɔɔ ninbaauk.

¹¹ Karinbaandaano-i la tubdatu yoo nba, nan binba ki mɔk dudukit na gbaa, ŋaan bi tuu tumii yame. Wunba mɔk yame bant linba ki bi tumiio na.

¹² Yennu tee popeenn daano, u mi linba tuun toonbiit damm ŋei ni, ki saa boont toonbiit damm maŋ.

¹³ Fi-i yêť fan gbiint nandaano mɔnii, a mɔŋ tan sii bui ki loon sommir, ki sɔɔ kan gbati.

¹⁴ Sɔɔ-i donn wutoor a paak, ŋaan ki a bɔr turɔ piinii, u wutoor maŋ saa maake.

¹⁵ Barmɔnii toonn-i tun yoo nba, niŋamm na tuu mɔk parpeenne, ŋaan nibiit na ŋarin yan tuu pute.

¹⁶ Wunba yêen dudukɔnt, kuun see li daano tammɔb ni ki guu-u.

¹⁷ Fi-i be a yamani, ki nyu daan, ki di jeŋant nba ki a loon, a kan ban mɔkiti.

¹⁸ Toonbiit damm nae tuu tan ŋmat di biak nba ki bi lorin niŋamm paak na.

¹⁹ Fi-i be muuk nie sɔ nan fii be nan poo nba tee bartooruk ki bia mɔk bunburimii.

²⁰ Yandamm mɔkint be-e yoo kur, ki bi di bi yamani, ŋaan jatit ŋarin tuu di bi likirii kure, bi-i lar yoo nba.

²¹ Ii mɔk lomm nan yentinu, ki a manfoor saa fɔkit, ŋanne ki a leeb saa tura baakir ki bia dia-a fanu.

²² Kunkɔnkɔnnɔ nba mɔk yan saa fit lek doo nba ki paŋ damm guu na, ki nyannir, ki bit li joonpaara nba ki bi maa li paak na.

* 21:9 Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.

²³ Fi-i loon faa daa koo daamii ni, fan soor a moŋ nan maan nba ki a piak.

²⁴ Wantin wunba tee gorgot daano, ki n wanna nan u tee karinbaandaano, nan dont-n-moŋ daano, nan ningotkangboouk daano.

²⁵ Ghannyakdaano nba yeen toonn na kpi u moŋe, ²⁶ u kpan kar dukii waa bo sii mok linba poe; ŋaan popeenn damm ŋarin nii yaae, ki piin piinii nan burchint.

²⁷ Yennu ki loon toonbiit damm maruŋ nba ki bi teeno nae, mantik yoo nba ki bi baar nann nan dudukbiit.

²⁸ Soo ki tee faak daano siara yada, ŋaan wunba piak barmonii, bi gbiin u maame.

²⁹ Popeenn damm na ŋarin mi bi moŋ po, ŋaan toonbiit damm nae tuu kpann niib nan bi ŋan.

³⁰ Nisaarik yanfoon nan bannu nan ninyentir kur, ŋaan li kan fit sommeo, li-i tee ki Yennu ki taa u po.

³¹ A saa fit lon taanii ki teen siir a fan took tob, ŋaan Yennu-e teen nyannu.

22

¹ Bi-i senn sanŋann nan mokint ki yaa a gann, fan gann sanŋann.

² Mokitoo nan nandaano kur, ŋaan Yennu-e namm.

³ Subindamme tuu doŋ bann nan daamii baat ki bin goorir, ŋaan wunba ki dukii ŋarin tuu kpan somme ki saa koo len, ki tan bui kooŋaan li poor po.

⁴ Sakin Yennu moeb, ki sikin a moŋ, ki a saa la mokint nan baakir nan manfofoouk.

⁵ Fi-i loon a manfoor, fan lokit barat nba so biit damm na.

⁶ Want waas baa sii be bianjamba, ki bi-i kpaat ŋaan bi kan tammir.

⁷ Nandamm tee mokita daabae. Fi-i kpent likirii, a teen wunba kpenta na daabire na.

⁸ Fi-i bur biit, ninboŋe saa pia, ki faa tuu dint a leeb biak nba na saa gbenn.

⁹ Naant ki a nuu-ii yaa, kii piin nandamm jeet, ki a saa la piisin li paak.

¹⁰ Nyint dont-n-moŋ daano i sinsuuk ni, ki moniook nan kunkona nan sanbiuuk saa gbenn.

¹¹ Fi-i tee popeenn daano ki bia piak linba ŋan, bat sii tee a yooke.

¹² Yennu saa yet faak damm mabona na, ki barmonii n la nyannu.

¹³ Ghannyakdamm tuu kar bi ŋei niŋe, ŋaan yeen a bi kan nyi nanyer po, ki yanbor n tan mann sooribi.

¹⁴ Bonchonchonsin tee baruko ki so binba dont Yennu wutoor na.

¹⁵ Li tee waas binbeŋe nan bii tuun jatii, ŋaan fi-i koon lanbann bi pagbina po, bi saa nyike.

¹⁶ Fi-i piin mokita piinii, koo ki fiar tatimm a fan mokit, see namu soora.

Ki jiin yanbarii piintaa na po

¹⁷ Gbiintir, ki n tumiia yandamm nba yet linba. Tumiin bi wannu maŋ, ¹⁸ ki a sii mok parpeenn, li-i tee ki a tuu fit tiar linba ki bi yet na. ¹⁹ N loon ki a wei Yennu-e nan a par kur; li paak ki n yaa n beta li po motana. ²⁰ N sob yanbarii piintaa ki tura; ki barii maŋ mok bannu nan kpaanŋanii, ²¹ ki li saa wanna barmonii nba tee linba. Ki bi-i ji kii tuma a fan lon barmonii, a saa jen nan gatu nba tooke.

²² A daa ḡmaab nandamm kimaan baa namii na paaki; a bia daa ḡmaab binba see barbuut boor ki ki mək sommitoo. ²³ Yennu saa bu bi barii ki turib, ḡnaan biir daano nba dukin a wun biir bi manfoa na.

-- 2 --

²⁴ Niib nba tee wutobiit damm na, a daa sob yooṣi; ²⁵ ki a tan saa mann gaar bi binbenj ki ji gbar lebitu.

-- 3 --

²⁶ A daa saak nan a saa gaar soo pann ki pa turo. ²⁷ Fi-i tan gbar pann na panu, bi saa jii nan a doonuewa, ki yaat nann.

-- 4 --

²⁸ A daa ban chari kpaterik nba ki a yeejamm din bir na.

-- 5 --

²⁹ Wantin daano nba tuun fanu, ki n saa wanna nan u ḡnan gar niib bonchiann, ki jan nan wuu be kpanbara toonn.

-- 6 --

23

¹ Fin nan nijaann-i kar ki di jeet, fii mi waa tee wunba. ² Fi-i mək lammeeuk, ḡnaan fan soor a moḡ. ³ A daa mək niḡḡ nan jeḡant nba ki u teen na, li pasiar u sii yaa wun bikinae.

-- 7 --

⁴ Ii mək yan ki daa mantik yiab a fan məkiti. ⁵ A məkint maḡ saa fit yaat yiama, ki naan nan li pia kpinkpente ki yukir nan baakir na.

-- 8 --

⁶ A daa di jawudaano jeet nba ki u teeni, koo ki jekir u jeḡant na paaki. ⁷ U tuu yet a, "Ii diwa," ḡnaan u ki loon nna kaa. U binbenj tee nan waa dukii bianḡinba nae. ⁸ Faa dii linba na, a saa siiwa, ki a momant na kur n teen yann.

-- 9 --

⁹ A daa piak yan maan ki teen jatuku, u saa yisinire.

-- 10 --

¹⁰ Ii mi ki a ban chat terkperik, koo ki fat tinj nba tee kpeebii yar. ¹¹ Yiikoo daano Yennu see bi po, ki saa bu bi barii turib.

-- 11 --

¹² Gbiintir linba ki a wantoo wanta na ki tumii li kur.

-- 12 --

¹³ A daa nyikin waas kpaanii. Fi-i kooḡ lanbann bik pagbina po, ḡnann kaa saa kpiu, ¹⁴ ḡnaan barmonii, li saa tinn u manfoor.

-- 13 --

¹⁵ N bija, fi-i mək yan, n sii mək parpeenn bonchiann. ¹⁶ N sii mək yugontir yoo nba ki n gbia ki a piak yanfoon maan.

-- 14 --

¹⁷ A daa fumm nan niib nba tee yanbondamm na; ḡnaant ki a baka-ii be yentinu po. ¹⁸ Fi-i teen nna, a toonn po benu sii yeene.

-- 15 --

¹⁹ Gbiintir, n bija, ii mək yan, ki ḡnaan ki a ninbinn-ii mon faa be bianḡinba. ²⁰ A daa tokii nan niib nba nyu daan bonchiann, koo ki di jeet ki li gaarib na. ²¹ Dayibira nan podamm sii be namu nie. Li-i tee ki a toonn kpan tee fan tuu di ki dooḡ goonie, li kan yukir ki a sii lia bonchiat.

-- 16 --

²² Gbiintir a baa maan; u bonii kaa, a bo sii kaa. A naa-i tanj kpet, fan wannoo a ninbinn nba gboou bianḡinba.

²³ Barmōnii, nan yanfoon, nan tumiiu, nan dudukɲant ɲan nan fan daa, ɲaan li ji ki ɲan fan kɔi.

²⁴ Popeenn daanɔ baa mək mōnii nan waa be parpeenn ni na. A bik-i mək yan, a sii mək yugontire.

²⁵ Naant ki a naa nan a baa-ii mək yugontir a paak, turin a naa li parpeenn.

-- 17 --

²⁶ N bija, gbiintir fanu, kii be nan maa be bianɲinba na. ²⁷ Poojantona nan poochonchona tee nan kuun baruk nae. ²⁸ Bi guu nan fat-teeb nae, ki te jab bonchiann chomm.

-- 18 --

²⁹⁻³⁰ Wantin wunba nyu daan bonchiann, ki tee wunba nyu dabooru kur, ki n saa wanna nan u be ninbaatire, ki u yan tuu yēt u mɔɲ, ki u baat nan daamii yoo kur, ki bia fabin yoo kur. Ki u ninbina mɔn, ki u laat dan nba ki u bo saa fit nyi lenja. ³¹ A daa te daan jammitta nan laa lek mɔn bonchiann na, ki bia daan danman ni, ki tuu tan sik poor ni soon nna na. ³² Li-i yent, li tuu tee nan waauko won juma na. ³³ A ninbina saa la bonsaana, ki a saa dukin linba ki tee bonmōnii, ki a pinpakit kii nyi fanu. ³⁴ A sii tee nan wunba dɔɔ ɲarun ni, məkgebɲir paak, ki u par paak pukir nae. ³⁵ A saa yet a, "Bi faan, ɲaan n ki la dan; ki bi boon, ɲaan ki li ki tonɲin. Nlee yoee ki n saa yeriki-i? N saa ɲamm boi daan poe."

-- 19 --

24

¹ A daa fumm nan binba tee nibiit na, a bia daa yiab a fii yɔokit nammi. ² Bi dudukit kpan tee bin baar nan daamiie, ki bi-i yaat bi mɔi yoo nba, bi tuu paak biir sɔɔe.

-- 20 --

³ Yanfoome maa ɲaak, ki bannu sentir. ⁴ Bannu-i be siaminba, li diit tuu gbee nan bonɲana nba mək nyɔɔte.

-- 21 --

⁵ Fi-i mək yan, ɲanne ɲan ki gar fi-i mək paɲ; barmōnii, bannu mək nyɔɔt ki gar paɲa. ⁶ See ki a teen siir fanuwa ki fit took tɔb. Fi-i mək kpaanteeb bonchianne tee nyannu.

-- 22 --

⁷ Yan barii sumii bonchiann ki tur bonliinii na nan bin bann li paak. Bi ki mək siar ki saa pak somm, yoo nba ki bi piak maan nba kpaat alas.

-- 23 --

⁸ Fi-i lora bonbiir yoo kur, bi tan saa pura wunba baat nan daamiie. ⁹ Jatuk lora kur tee biite. Fi-i tee wunba laa niib, sɔɔ kii loon a binbenji.

-- 24 --

¹⁰ Fi-i baa ninmōnɲon yoo, li wann nan a paɲ set ki yabi.

-- 25 --

¹¹ A daa yēen nan fan tinn binba ki tun biit, ɲaan ki bi loon bin kpib yann na. ¹² A saa yet a li ki tee a toonn kaa, ɲaan Yennu mi ki saa bu a bibikit maɲa. U laat ki mia, ki saa tura nyɔɔt nan a toonn nba tee bianɲinba.

-- 26 --

¹³ N bija, ii di siat, kimaan li ɲan. Nan siat nba tuu nyi sagboun ni ki man a mɔb ni bianɲinba na, ¹⁴ a bann nan yanfoon mun bia man nnae ki tur a seek. Gaat yanfoon, ki a tōonn po binbenji-ii ɲan.

-- 27 --

¹⁵ A daa tee nan nibiit nba lorin a bin fat niŋaŋo, koo ki fat u ŋaak na.

¹⁶ Niŋamm na-i lekii baa taapaunŋ bianŋinba, ŋaan bi tuu ŋamm fiire ki set; ŋaan toonbiit damm ŋarin, ninboŋe tuu boontib.

– 28 –

¹⁷ A daa mək parpeenn yoo nba ki a datai koo ninboŋ ni, ki bi-i baa yoo nba, faa daa mək kpinkpammuku. ¹⁸ Yennu saa banne, li-i tee ki a mək parpeenn, ki u kii loon nna, ki ji kan dat bi tuba.

– 29 –

¹⁹ A daa te nibiit benu daamiiani; daa mək funfunn nammi. ²⁰ Toonbiit daaŋo ki daan bonŋansiar u tɔɔnn po, u tan saa la biirue.

– 30 –

²¹ N bija, ii teen Yennu nan kpanbara baakir. A daa təkii nan binba yêen Yennu nan kpanbara mɔi na; ²² li nibooru, bi saa boontibe yiama. A bann biiru nba ki Yennu koo kpanbar saa fit baar nanna-a?

Yanfoon maan nba pukin

²³ Yandamme bia yet maan nba na a:

Li tee kpetire nan barbuuro-i mək ningannii. ²⁴ Li-i tee ki u yet a biirtɔɔ na ki tun biit, sɔɔ kur sii waantɔ mɔi-e ki namo. ²⁵ Barbuura nba daar biit damm tuba sii mək nyɔɔt, ki bia la sanŋann.

²⁶ Barmɔnii gatue want barmɔnii yɔɔs nyinn.

²⁷ Ŋammit a kpaab ki bur jeeta ki fit piin ŋaak maanu.

²⁸ Daa piak biir daansɔɔ nba ki mək biiti. A daa ban fa faak u paaki, ²⁹ koo ki yet a, “N saa tun ki jiinowa, n saa tun turɔ nan waa tun bianŋinba ki turin na.”

³⁰ N saan gbannyakdaaŋo nba ki mək yan kpaab ni, ³¹ ki li gbee nan kunkonii, ki muuk pia loon kpaab maŋ kur po. Baa din maa joona nba ki lint kpaab na baa tin ni. ³² Ki n got kpaab maŋ, ki dukin li po, ki la yan.

³³ Dɔɔt ki mun waan, li-i tee ki a loon. Lorin a nii ki foi waan, ³⁴ ŋaan faa foi yoo nba nae ki namu saa baar leka, nan nanyuko nba tuu lek a wun jan bianŋinba na.

25

Ki jiin Solomonn barjokit po

¹ Solomonn barjokite na. Jab nba din be Juda kpanbar Hesekia boor nae din ŋamm sɔbir.

² Ti teen Yennu baakir nan waa dɔkint bona bianŋinba, ti baakit kpanbara nan baa fiitir bona ki want bianŋinba.

³ Sɔɔ kan ban bann bat nba dukii linba, kimaan u dudukit yab gar ti yarawa, ki tee nan sanpaak nba fɔk, koo məkgebenir nba sumii bianŋinba na.

⁴ Nyint jakint nba be salimpeena ni, ki sakurtɔɔ na saa kur bont nba fan.

⁵ Nyint nibiit na bat boor, ki barmɔnpaku sii be u doo dianu ni.

⁶ Fi-i be bat boor yoo nba, faa daa want a nijaantuk nba tee bianŋinba.

⁷ Bi-i yiina a fan kar nijaana kaanii niŋe sɔ nan bin tan yet a a fiir ŋaan tur wunba tee yudaano kaanu.

⁸ A daa kakii a fan jii maan nba ki a la ki saan nann buut boori. Li ki gar sɔɔ n tan pak dinna fei.

⁹ Fin nan a lɔɔ-i la maan, i banlee n ŋamm barii maŋ i sinsuuk ni, ki daa nyintir paanu. ¹⁰ Nna-i kaa, sɔɔ kur saa banne nan a kan fit dia barbɔrkai, ki a kan ban nyi fei niŋi.

11 Maan nba ki bi pakir fanu tee nan salimmōna nba sii kpee salimpeena sej ni nae.

12 Fi-i gaar yandaano kpaanii, li mōk nyoot ki gar salinbaŋ koo tuliat nba ki bi jii salima nba ŋan ki nan nawa.

13 Toonii nba ŋan maakit wunba tumo na pare, ki tee nan dijaan-yoo nyunmaasin na.

14 Niib nba sent mōsonn, ŋaan ki ki gbeent na, tee nan saak nba tuu yin ki da wouŋ, ŋaan kan baa nae.

15 Sukuru maakit linba paar, li fit lebitir doo diara dudukit gbaa.

16 A daa di siat ki li gaarani, kimaan fi-i dii bonchiann, a saa sii-e. 17 A daa mantik saa a loo ŋaak nyoo nyoo, ki bi tan saa bak nana ki ji nama.

18 Faak siara tee nan jukbanjiak koo gbajar koo peenporij nba tee bianjinba nae.

19 Fi-i be daamii ni ki maa daano nba ki piak barmōnii paak, li tee nan a nyann nba sii yiar ki a kan fit ki ŋman siar, koo a taar nba sii yiar ki a kan fit somm li paak nae.

20 Fi-i yiin parpeenn yanii ki teen daansoo nba be nan parbiir, li bi nan faa saa liat niro liatir, waat yoo, koo faa tuu jii yaarin ki teen fiok ni nae.

21 A dataak-i mo kon, fan turo jeet; nyunnyukuru-i moko, fan turo nyu.

22 Fi-i tee nna, bi saa di fei-e, ki Yennu saa tura nyoot.

23 Sanjaauŋ baat nan wutoor, nan wouŋ nba nyi poor na nba baat nan saak bianjinba nae.

24 Fi-i doo ŋaak yur paake* so nan fin nan poo bartooruk n taan diiuk.

25 Fi-i gbat labanann nba nyii banfokir, li tuu tee nan faa tuu nyu nyunmaasin ki lin kpeen nyunnyukuru nae.

26 Niŋano-i sak nibiuk lor, li tuu tee nan baa tuu teen berin nyun ni, koo ki teen lobit bunbunn ni bianjinba nae.

27 Faa saa di siat bonchiann ki li ki ŋan na, li mun tee nnae ki tur niro nba loon dontir bonchiann.

28 Niro nba kan fit soor u moŋ tee nan doo nba ki li joona baa nae.

26

1 Fi-i piak ki dontir jatuk, li ki took; li tee nan sakaana nba saa baa piar, koo saak nba tuu baa dijaan-yoo bianjinba nae.

2 Mōpora kan fit teen daano nba ki tun biit siari. Li tee nan noonii nba tuu yuuk gaar ŋaan ki jak nae.

3 See ki a dia taamm nan tangarika, ki dia boŋ nan gbann, ki jatuk mun, fan boou lanbann.

4 Fi-i jii jatuboit, a moŋ tee jatuko nan wunba boi na.

5 Jiint jatii gatu, ki wunba boi jatuboit na n bann nan u ki mōk yan.

6 Fi-i tun jatuk nan maan, li tee nan faa saa pot a moŋ taar nae, a teen a moŋ daamiie.

7 Nan wabik nba kan fit somm bianjinba na, nnae mun ki barjouk ki mōk nyoot ki tur jatuku.

8 Fi-i piak ki dontir jatuk li ki mōk nyoot, li tee nan faa saa jii tann ki lor tabin naalubuk nae.

9 Jatuk-u tokii ki piak yan barii, li tee nan dayibiro nba sii yaa wun nyinn kunkonn u niipaur ni nae.

* 25:24 25.24 Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.

¹⁰ Toonn saakoo nba jii jatuk u toonn ni, u tuu baar nan daamiie ki tur soo kur nba be toonn manj ni.

¹¹ Jatuk-u tun jatii taar munlee ni, li tuu tee nan bok nba tuu sii, njaan nmat di nae.

¹² Wunba tee jatuko so wunba dukii a u sub njaan ki mi siar na.

¹³ Bee ki gbannyakdaano kan ban nyi njaak ni? U tiin bee? Yanbora-a?

¹⁴ Gbannyakdamm doo bi doonii paake yoo kur. Bi tee nan gana nba joon tammoi paak yoo kur bianjinba nae.

¹⁵ Nisiab tiin gbannyakir nan bin jii jeet gbaa ki koon bi moi ni.

¹⁶ Gbannyakdaano dukii nan nooe mok yan ki gar niib banlore nba tuu jii yanfoon ki tur gatu.

¹⁷ Fi-i koon a nuu barii nba ki la-ani, li tee nan faa saa chet bok ki bib u tuba nae.

¹⁸⁻¹⁹ Niro-i kpann u loo njaan tan yet nan u bo jerime, u tee nan waato nba tuu dia kunkontok ki jerin nann nae.

²⁰ Daat-i kaa, muu tuu kpeene, ki sanjaaun mun-i kaa, kunkona n gbenn.

²¹ Sankoonae te ki daan ni muu nyiin, ki daat te ki daan ni muu di mupeenu, nnae mun ki binba loon kunkona te ki monok be yoo kur.

²² Sanjaaun man, ki ti loon li paku bonchiann.

²³ Faak nba saa dokin barmonii tee nan faa tuu kar bobir bianjinba nae.

²⁴ Burkokindaano tuu jii momante ki dokin nan. ²⁵ Li tuu tee nan li njan nae, njan a daa teer yada, kimaan u par gbee nan naje ki mo. ²⁶ Wuu lekii dokin u nan man, njaan soo kur sii laat bonbiir nba ki u tuun nae.

²⁷ Niib nba pii bi leeb barit na, li tuu tan nmat soor njamme. Niib nba birintir tana a lin nyak leeb na, li tuu tan nmat nyak njamme.

²⁸ See ki a ki loon soowa ki fit faar faak ki turo dan. Kan pak barmonii baat nan biirue.

27

¹ A daa ban faa parbiir wonn paaki, kimaan a ki mi daar man nba saa baar nan linba.

² A daa piak ki dontir a monji, njaant siabe n paka.

³ Tann nan tanbiinii lek kpai, njaan li kpaiu kan yekin jatuk nba saa baar nan daamii bianjinba.

⁴ Wutoor mok tonu nan biiru, njaan li kan yekin funfunn nba saa biir linba.

⁵ Fi-i nmakit niro paanu niye so nan fan te wun dukin nan a baka kaa u po.

⁶ A yook-i lekii teena dan, u loon a nante, njaan a dataak-i jii u nuu ki kakina, fan bann a yan ni.

⁷ Fi-i dii gboo ki bi tura siat a tuu yete, njaan kom-i gbata yoo nba, jeet nba lek ton ji tuu mane a boor.

⁸ Daansoo nba yaat njaan nyik njaak, u tee nan noon nba tuu yaat njaan nyik u tiok bianjinba nae.

⁹ Tulaarii nan kpanunubite saa tura parpeenn, njaan daamii narin tuu jii a parmaasire ki yaat nann.

¹⁰ A daa tammit a yoonsba koo a baa yoonsba po. Li-i tee ki a be daamii ni, a daa boi a nikpiimm sommir po. A njakpiak saa fit tura sommir ki gar a nikpiimo nba be banfokira na.

¹¹ N bija, ii mok yan, ki mii mok parpeenn; ki wunba kur piak ki biirin, n saa turo gatu.

¹² Subindamme tuu doŋ bann nan daamii baat ki bin gɔɔrir, ŋaan wunba ki dukii ŋarin tuu kpan somme ki saa kɔɔ leŋ, ki tan bui kɔɔŋaan li poor po.

¹³ Wunba teen liinsin ki sak nan u saa gaar saamo pann ki pa, see ki bi tan jii u mokint ki senn siara.

¹⁴ Fi-i foont niro sanyafaar nan kpianpaarii ki fiino gɔɔn ni, li tuu tee nan motont nae.

¹⁵ Poo nba tee bartooruk tee nan nyun nba tuu toot kpek kpek saak daar bianjinba nae. ¹⁶ A saa teen nlee ki te wun ŋmini? A ban bikin a fan gɔɔr wouŋ koo ki kub kparyun a niipaunŋ niŋa-a?

¹⁷ Niib tumii yan leeb boore nan baa tuu dia kut ki ŋat kut bianjinba na.

¹⁸ Ŋammit tilontik fanu, ki a tan saa di u loona. Toontunna nba gorii bi chanbaa fanue laat baakir.

¹⁹ Fi-i got nyun ni, a tuu la a moŋ numpoe, ki fi-i got a par ni, fan la a moŋ binbeŋ.

²⁰ Nisaarik bonlonkara ki gbent nan kpeentŋ nba kan ban gbee nae.

²¹ Muue ki bi dia bikii salimmɔna nan salimpeena, nnae ki bi bikii niro binbeŋ.

²² Fi-i lekaa booo jatuk ki tan tenn u kuun darik darik nna, ŋaan a kan fit nyinn jatii nba be u ni na.

²³ Gotir a bonkobit fanu, ²⁴ kimaan mokint ki tee linba sii yoo be kaa. Naan gbaa, ŋaan li ki be yoo kuri. ²⁵ Fi-i choo mokoont a fan tur a bonkobit, ki choo kunkona paak moot, moƆpaauŋ tuu ŋamm pia faa choo siaminba nae. ²⁶ A saa fit jii a pei na kobit ki luu tiat. A bia saa fit koi a buunii na yemm ki jii li likiri ki daa tiŋ. ²⁷ A buunii nba biar na saa tur fin nan a ŋaateeb nan a toontunna nba tee poob na kur biin.

28

¹ Toonbiit damm na tiin yoo nba ki soo ki waabe, ŋaan niŋano ŋarin mok par nan yanbor nae.

² Doo nba tun yanbomm, li doo diara sii yoo dia ki gaan leebe; ŋaan doo nba ki li toondamm mok yan, li doo sii mok paŋe.

³ Toondaano nba mukis binba tee nandamm na tee nan saak nba tuu baar nan wouŋ ki biir jeet nae.

⁴ Fi-i kii sak sennu, a taa toonbiit damm poe, ŋaan fi-i sak sennu na, a yet bi moe na.

⁵ Toonbiit damm ki mi linba tee barmonii, ŋaan binba jiantir Yennu na ŋarin bannir fanuwa.

⁶ Fi-i tee niŋano ŋaan be namue so nan fi-i tee mokitoo ŋaan kii tee faak daano.

⁷ Naasimo nba sak sennu, ŋooe mok yan. Wunba tokii nan niib nba ki mok nyoot baat nan fei-e ki teen u baa.

⁸ Fi-i ŋmab niib ki mokit, a faar maŋ saa saan daano nba tiin nandamm ninbaauk na boore.

⁹ Fi-i kii sak sennu, Yennu kan gbat a miaru.

¹⁰ Fi-i kpar niŋano ki u tun biit, li tee baruko ki saa ŋmat soora.

Binba ki tun biit saa la nyoot bonchiann.

¹¹ Mokita na dukii a ŋamme mok yan, ŋaan nandaano nba mok ninyentir na mib.

¹² Niŋamm-i dii naan yoo nba, soo kur tuu mok parpeenne, ŋaan nibiit-i dia doo yoo nba, niib tuu be bora nie.

¹³ Fi-i yiab a fan dōkin a biit, a kan ban la nyannu. Katir a biit, ki nyik li tumu, ki Yennu n tina ninbaauk.

¹⁴ Sakin Yennu mōb yoo kur, ki a sii mōk parpeenn. Fi-i tee tubkangbatir, see ki a la biiru.

¹⁵ Nandamm ki mōk sommir doo diarōō nba ton boori, u benu tee danē ki turib nan yanbōr koo naamumatuk na.

¹⁶ Doo diarōō nba ki mōk dudukŋant sii tuun tonu toonae, ŋaan wunba ki loon fobit nan ŋmabir saa dia doo ki lin yukir.

¹⁷ Wunba nyinn nirō manfoor, li yōō gbii u mōŋ kaauko yian yian. A daa te ki u nyikini.

¹⁸ Li tee niŋanō ki a saa nyi daamii ni. Fi-i waa faak sōnu, see ki a baa.

¹⁹ Kpaarō nba loon toonn sii mōk jeet bonchiann ki di, ŋaan niib nba lin ki biir yoo na ŋarin sii be namue.

²⁰ Popeenn daanō saa la piisin nba yab, ŋaan fi-i yiab a fan mōkit yian, see ki a la tubdatu.

²¹ Ningannii tee kpetire; barbusiab tuu tun kpetire a bin gaar fobit piinii waaminna.

²² Jawudamm loon bin mōkit yiame, ŋaan bi ki mi yoo nba ki namu saa baar lekibi.

²³ Ŋmakitir sōō, ki u sii mōk parpeenn ki gar faa bo saa yetō mōmant.

²⁴ Wunba yaa li ki tee biit nan fan jan a naa koo a baa bona na, ŋōō tee nanyukō.

²⁵ Jawuuk baat nan daamiie, ŋaan fi-i teen Yennu yada, ŋanne mōk nyōōt.

²⁶ Li tee jatiie nan fii dia a kuukōō dudukit. Fi-i waa yandamm wannu, a sii be a yamanie.

²⁷ Fi-i teen nandamm piinii a kan ban kōŋ siari, ŋaan fi-i lek a numm nandamm paak, niib bonchiann sii waanta mōtonte.

²⁸ Niib tuu be bōra nie, li-i tee ki nibiit gaar doo ki dia, ŋaan bi-i baa yoo nba, yentinnae tuu ŋamm gaar doo na ki dia.

29

¹ Bi-i kpaana yoo kur ki a tee tubkpaasuk, dasiar a tan saa kōō biiru nie, ki gbar nyinu.

² Wantin doo diarōō nba tee yentinnō, ki n saa wanna u niib nba mōk parpeenn bianjinba. Wantin doo diarōō nba tee tondaanō, ki n wanna u niib nba be ninbaatir ni bianjinba.

³ A numm-i gboo yanfoon, a baa sii mōk parpeenne a paak.

Li tee jatiie nan fii dia likirii kii waa jantona.

⁴ Bat baka-i be barmōnpaku ni yoo nba, doo na tuu mōk paŋe, ŋaan u baka-i be likirii ni yoo nba, doo tuu biire.

⁵ Fi-i piak mōmant ki teen a yōōsnba, a pii baruko ki guunt a mōŋ.

⁶ Nibiit toonbiite tuu tan ŋmat soorib nan baruk na, ŋaan niŋamm na ŋarin be bi yamanie nan parpeenn.

⁷ Niŋanōe mi linba tee nandamm mōnii bont, ŋaan nitont na ŋarin ki banntir.

⁸ Niib nba ki teen bi leeb jirima na pinpakit saa fit te ki doo na n baa, ŋaan niib nba mōk yame saa baar nan piisin doo na paak.

⁹ Yandaanō nan jatuk-u mōk maan, jatuk na tuu kpan laae jatii, jatii, ki sukii sanpaapowa.

¹⁰ Niib nba nyint leeb manfoa na ki loon daanō nba tee niŋanō, ŋaan binba tee yentinnae saa tinn li yōō manfoor.

¹¹ Binba tee jatite tuu wann bi wutoor paanu ni, n̄aan yandamm na narin tuu soor bi m̄oŋ soon nnae.

¹² Doo diarɔɔ-i gbiin faak maan, u toontunna saakab kur sii tee faak damme.

¹³ Nandaano nan wunba mukiso na kur tee yomme, Yennu-e tur bi kur ninbina.

¹⁴ Kpanbar nba bu barm̄onii buut ki teen nandamm, u saa dia doo na ki yukir bonchiann.

¹⁵ Kpaanii nan tubdatu n̄ane ki tur waas, n̄aan fi-i te ki bi tuun baa loon bianjiba, bi sii dint bi naanba fei-e.

¹⁶ Nibiit-i be yiikoo ni yoo nba, toonbiit tuu pukiie, n̄aan yentinna na sii m̄ok manfoor ki tan la nibiit m̄aŋ baak yoo.

¹⁷ Datir a bik tubir ki fit kii m̄ok parbifaant u paak, ki u kan ban dinna fei.

¹⁸ Digbann nba ki dia Yennu sennu, li digbann toona ki waa leeri. Binba dia Yennu sennue m̄ok parpeenn.

¹⁹ A kan fit n̄makit a daaba, li-i tee ki a piak m̄omaan kuukɔɔ ki teemmi. Bi saa bann faa yeen linbawa, n̄aan bi kan gbiinti.

²⁰ Niib daan jatuk paake ki gar wunba ki dukiiwa ki piak.

²¹ Fi-i teen a daabir linba kur ki u loon u bisin niwa, dasiar u tan saa yent faa m̄ok linba kure.

²² Niib nba m̄ok wutobiite baat nan daamii nan kunkona bonchiann.

²³ Karinbaaniiie baat nan baak, n̄aan fi-i sikin a m̄oŋ bi sii baakitae.

²⁴ Fi-i tee nanyukɔ yɔok, a tee a m̄oŋ dataake. Bi saa dat a tubire, li-i tee ki a pak barm̄onii barbuboor, n̄aan Yennu mun saa sat m̄otont a paak, li-i tee ki a ki pak barm̄onii.

²⁵ Li tee daŋe ki tura, li-i tee ki a fiin linba ki a leeb yeen ki jiin a po, n̄aan fi-i teen Yennu yada, see ki a la nyannu.

²⁶ Sɔɔ kur loon doo diarɔɔ sommir, n̄aan Yennu kuukɔɔ boore ki a saa la barm̄onii.

²⁷ Popeenn damm ki loon nitonti, ki nitont mun ki loon popeenn dammi.

30

Ki jiin Agur m̄omaan po

¹ Linba nae tee Jake bija Agur m̄obonjaana:

“Yennu, n baka, Yennu, n baka, n ki m̄ok sommitɔɔ.

² N naan bonkobuko ki gar nisaarik,
n ki m̄ok yan nba ki nisaarik m̄ok na.

³ N ki ban tumii yanfoon nan waama,
n ki mi siar ki jiin Yennu po.

⁴ N̄mee mi bann sanpaapo bannu?

N̄mee mi soor wouŋ u nuu ni?

koo ki mi p̄obin nyun chinchenn ni?

koo ki chaan tiŋ terii?

Li daano tee n̄mee ki a miu? Ki n̄mee tee u bija?

⁵ “Yennu dia m̄osona nba ki u senn na kure. U tee nan naagbankɔŋir nae ki teen binba kur loon u guuru na. ⁶ Yennu-i kii yet linba n̄aan ki a yaa u yetir, see ki u kpaana ki wann nan a tee faak daanoe.”

Ki jiin barjokit nba pukin na po

⁷ Yennu, n boia maa a n̄aan ki n la bona n̄anlee nawa ki fit kpo. ⁸ A daa te ki n fa faaki, ki bia daa teen m̄okitɔɔ koo nandaano, n̄aan turimin jeet nba saa jan̄in. ⁹ Fi-i turin bonchiann n tan saa mann yet a n ki loon a sommiri, n̄aan mi-i biaki be namu, n tan saa mann jan ki dinn fin Yennu fei.

¹⁰ A daa ban piak biir toontunna bi chanbaa boor ni, bi saa sat m̄otont a paak, ki a di biak li paak.

¹¹ Nisiab be ki sat m̄otont bi baanba paak, ki bi numm bia ki gboot bi naanba.

¹² Nisiab dukii a n̄amme tee kasii, n̄aan n̄amme mantik m̄ok biit.

¹³ Nisiab dukii a n̄amm mantik n̄an ki li paaka. Bi m̄ok dont-n-m̄ɔɔ bonchiann.

¹⁴ Nisiab be ki tee binba fiar talas nan nandamm, bi tee nnae ki laat bi daar diisir.

¹⁵ Dindar m̄ok bonpoi banlee ki bi kura sana tee "Turimin."

Bona n̄annae be ki siar kan ban jan̄ib. N̄amme tee:

¹⁶ Kpeentij

nan pookanmatir

nan tinkooɔ nba loon saak

nan muu nba di ki bi gbar kpeenu.

¹⁷ Tɔn, daano nba laa u baa, koo ki yisin u naa, li n̄an ki juut n di u gbanant, koo kinkaata n kpakir u ninbina.

¹⁸ Bona n̄annae be, ki n ki bann li paak; n̄anne tee:

¹⁹ Baakir nba tuu yuuk sanpaapo bian̄inba na nan wauk nba tuu book tanpiuk paak na nan n̄aruɔ nba tuu teen bian̄inba ki bann s̄onu m̄okgben̄ir paak na nan lomm nba tuu koo joo nan poo bian̄inba ki bi loon leeb na.

²⁰ Tɔn, poochonchon marimae na: Wuu d̄oo nan jagan̄o ki gbenn, u ji tuu wure, n̄aan yet a, "A la ki n tun siara kpetiri-i?"

²¹ Bona n̄annae be, ki tingbouɔ m̄ɔɔ ki sakiri:

²² Daabir nba tuu tan di naan na,

nan jatuk nba tuu tan m̄ok jeet kur nba ki u loon na,

²³ nan pooyoonn nba tuu tan kun joo na,

nan daabpook nba tuu tan fat u daabnaa s̄oro na.

²⁴ Bona n̄annae be tingbouɔ na ni ki waar, n̄aan mantik sub; n̄amme tee:

²⁵ Languur: Bi ki m̄ok paɔ, n̄aan bi tuu bekir bi jeet dijaan-yooe.

²⁶ Sina: Bi ki m̄ok paɔ, n̄aan bi n̄ei be jooɔ niɔe.

²⁷ Naasuut: Bi ki m̄ok bat, n̄aan bi somm koonn koonne.

²⁸ Dabuna: A saa fit kub bi yen̄o a nuu ni, n̄aan bi be kpanbara n̄ei nie.

²⁹ Bona n̄annae be ki bi n̄maatir n̄an; n̄amme tee:

³⁰ Yanb̄ora; bi m̄ok paɔ ki gar bonkobit kur, ki ki tiin s̄oo.

³¹ Bujak n̄maatir nan kojot n̄maatir

nan kpanbara nba tuu somm bi niib t̄oonn po na.

³² Tɔn, fi-i tuu kii tee jatuk nba m̄ok karinbaanii ki lorin toonbiitie, fan nyik n̄aan dukin fanu. ³³ Fi-i n̄ak n̄ak naabiin, a tuu la naabikpame; ki fi-i faa nir̄o miar, li tuu put s̄ome, nnae mun, fi-i fiint niib wutoa, lin baar nan konn.

1 Mɔ̃bonjaana nba ki kpanbar Lemuel naa din pak turɔe na a:

2 “A tee n mɔ̃ɔ̃ bijae, ki bia tee gatu ki jiin n miaru po. N saa beta bee? 3 A daa dia a paɔ̃ nan a likirii kur ki waa poobi, bi biir kpanbarawa. 4 Lemuel, gbiintir. Li ki ɔ̃nan kpanbara-i nyun daan, koo kii mɔ̃k niɔ̃ɔ̃ nan dapaarimi. 5 Bi-i nyuu yoo nba, bi tuu tamm sennu nae, ki bia tamm linba took nan bin tun ki tur niib nba be daamii ni na. 6 Dapaarin tee niib nba kpenn koo ki be parbiir ni na yare. 7 Njaant ki bin nyu ki tamm bi namu nan bi parbiir po.

8 “Pakin somm binba kan fit pak ki tur bi mɔ̃ɔ̃ na. Sommit binba kaa sommteeb na. 9 Pakin sommib kii tee barbuuro nba tee popeenn daano. Sommit nandamm nan talas damm na ki bin la bi mɔ̃nii.”

Ki jiin pɔɔ̃ɔ̃naɔ̃ po

10 Li paar bonchiann nan fan la pɔɔ̃ɔ̃naɔ̃. U mɔ̃k nyɔ̃ɔ̃t ki gar likiriiwa.

11 U sɔ̃ɔ̃ mɔ̃k parbifaant u paak, ki namu kan mi sooro.

12 U tuun bonɔ̃ɔ̃anne ki teen u sɔ̃ɔ̃ daar kur, u kan ban tun u sɔ̃ɔ̃ bonbiiri.

13 U ninbinn mɔ̃n toonn paak yoo kur, ki u dia pekobit nan gungunɔ̃ant ki luu chinchena.

14 U baat nan jeet ɔ̃paak ni, nan kpinkpenta nba tuu nyi nan jeet banfɔ̃kir ki baar nann bianɔ̃inba nae.

15 U tuu fiir sanyafaare, ki teen jeet ki tur u ɔ̃jaateeb, ki bia wann u daabpoi baa saa tun linba.

16 U tuu got la tiɔ̃ nba ɔ̃nawea ki daa, ki jii likirii nba ki u mɔ̃k na ki daa tilontii ki bur lej.

17 U tee wunba tuun toonn bonchianne, ki u nunii mɔ̃n kpaann paak.

18 U mi bont kur nba ki u tuun li nyɔ̃ɔ̃t nba tee bianɔ̃inba, li paak ki u tuu tun nan nyiɔ̃k.

19 U piar gungunte, ki luu u mɔ̃ɔ̃ chinchena.

20 U nuu yaee ki u teen nandamm nan talas damm piinii.

21 Waat-i lekii be, ɔ̃naan li ki daamiiɔ̃, kimaan u ɔ̃jaateeb mɔ̃k waat liata.

22 U luu gado bonlatkara, ki bia gbab chabɔ̃ɔ̃ann chinchena.

23 Niib mi u sɔ̃ɔ̃ fanu, ki u tee doo na yudamm yenɔ̃.

24 U luu chinchena nan gbana ki kɔ̃i teen kpinkpenta.

25 U mɔ̃k paɔ̃ ki laat baakir, ki ki tiin janmaanii nan tɔ̃ɔ̃nn po binbenji.

26 U piak nan yanfoome soon soon nna.

27 Yoo kur u ninbinn mɔ̃ne, ki u gorii linba tee u ɔ̃jaateeb bonloɔ̃na po.

28 U waas wantɔ̃ bi numm nba gboou bianɔ̃inba, ki u sɔ̃ɔ̃ mun piak ki dontiro.

29 U sɔ̃ɔ̃ yet a, “Poob bonchianne tee pɔɔ̃ɔ̃amm, ɔ̃naan fine mantik ɔ̃nan ki gar bi kur.”

30 Koruɔ̃ tee kpinkpannie, ki fant mun kpet, ɔ̃naan poo nba tur Yennu baakir, li ɔ̃nan ki bin pak donto.

31 Pakimɔ̃, waa tun linba kur paak. Li ɔ̃nan ki sɔ̃ɔ̃ kur n turɔ̃ baakir.

BANNTOO labaar

Ki jiin Banntoo gbouj na po

Gbouj na ni yandaano, koo Yennu moomaan moont-tooe loon wun bann manfoor nba mok nyoot koo laa ki mok. U tan joont ki yet nan linba kpaal talas tee tii baakit Yennu kii saak u mabe. Baatusir ni, bi yi gbouj mane Eklisiastes.

Manfoor ki mok nyooti

¹ Defid bija nba din tee kpanbar ki be Jerusalem, ki tee banntoo na moomaame na.

² Banntoo na yet a li ki mok nyoot, nyosiat kaa. Manfoor ki mok nyoot, li ki mok nyosiat. ³ Ki a biir a yoo ki tuun toonn, ki bakit. A tan saa gaar bee li paaki? ⁴ Nigbanu baat, ki nigbanu saa, njaan durinya na njarin be li bannue. ⁵ Yonnu daa do, ki bia daa baa, ki tuu nmat piin waa do siaminba yiama. ⁶ Ki wouj da niidiitu po, ki bia da niiganj po, ki lin lintir, ki bia tan jen. ⁷ Mokir kur puub ki siik mokgbenir nie, njaan mokgbenir na bia lek daa ki gbee. Nyun na nmat saa siaminba ki moka na piine, ki bia namii puub. ⁸ Bona kur joontir nan bakinte, ki bakint yabit gar bikinuwa. Ti ninbina nba laat linba, li kan ban la gboo. Ki ti tuba nba gbia linba njaan li kan ban gbat gboo. ⁹ Linba ban teen, li bia saa namm teena, linba ban tun, li bia saa namm tuma. Siar ki be, ki tee bonsaann durinya na ni. ¹⁰ Bi yeen a, "Gotir man, siar be nna, ki tee bonsaann." Njaan aaii, linba na kur ban tuma, li tumewa ki bi tan marit. ¹¹ Soɔ ji ki tian linba tun sianyoowa, ki soɔ tan sii kaa yoo nba waa na ki tiar linba tuun motana ki saa tuu li yoo.

Banntoo nba tumii linba

¹² Min nba tee banntoo na, n ban teen Israel kpanbar ki kar Jerusalem-a.

¹³ N din lor nan n saa fiit ki tumii linba kur tuun tingbouj na paaka.

Yennu bir daamiie ti paak binberj na ni. ¹⁴ N la linba kur tun tingbouj na paaka, li paak ki n yeen nan li kur ki mok nyosiat. Li tee nan faa sii waa beer wouj nae. ¹⁵ A kan fit naat linba nmari. Bi ki kaan linba kaa.

¹⁶ Ki n yet n moɔj a, "N ji tee nijaanne, ki mantik sub ki gar wunba kur ban dia Jerusalem n liik. N mi yanfoon nan bannu nba mantik tee linba."

¹⁷ Ki n bo dukii nan n saa tumiie ki la bannu nan jatii bokitu, ki bia la yanfoon nan waatuk bokitu, njaan tan la nan li tee nan faa sii waa beer wouj nae.

¹⁸ Fi-i mok yan bianjamba, a daamii bia sii tee nnae, fi-i mantik mi bianjamba, a daamii bia sii tee nnae.

2

¹ N lor nan n saa bikin ki di manue ki tan la parpeenn nba tee linba, njaan n tan la nan li mun bia ki mok nyooti. ² N tan la nan laat tee jatiie, ki bia la nan manu dinu ki sommita siari. ³ Maa mantik kpaan yanfoon na, ki n lor nan n sii maant n moɔj par nan daame, ki di manu, ki dukin nan njaane njan nan niib-ii maant bi para bi binberj nba waan ki bi daa be tingbouj na paak na.

⁴ Ki n tun toonjaana ki maa n moŋ ŋei, ki bia bur daan tilontii, ⁵ ki koo kpinfaat kpabit ki bia bur tilontbooru kur, ⁶ ki gbiir moka maa mii maantib. ⁷ Ki n daa daaba bonchiann, ki bi bia mar daaba n ŋaak ni. Ki n mok bonkobit bonchiann ki li gar niro nba kur ban koo Jerusalem ki moka, ⁸ ki bia gaar salimpeena nan salimmona, kpanbara nba be tinii nba ki n dia na boor. Ki jab nan poob yiin yanii, a lin maan n par. Ki n mok poofanii nba kur ki n loon.

⁹ Barmonii, ki n tee nijaann, ki gar wunba kur ban koo Jerusalem, ki n yanfoon ki g bent. ¹⁰ Ki n laat linba kur ki n loon, ki ki ban koŋ mansau n benu ni. Ki n mok karinbaanii nan maa tun linba, ki linba na kur tee n paatii. ¹¹ Ki n ji dukin linba kur ki n tun, nan maa yabir bianjinba ki tan tumir, ki n ji bann nan li ki mok paaki, ki tee nan faa sii waa beer wouŋ bianjinba, ki li ki mok nyoot nan waama nae. ¹² Li kur na lek, ŋaan kpanbar fit tuun toonn nba ki kpanbar kpera ban tume.

Ŋanne ki n ji dukii ki jiin faa sii mok yan po, koo a baka nba sii kaa siar po, koo faa sii tee jatuk bianjinba po. ¹³ N banna, “Yanfoon chee jatii, ki li tee nan yentu nba chee bunbonn bianjinba na. ¹⁴ Yandamm fit laat baa saa siaminba po, jatiŋ ŋarin ki laat.” Ŋaan n mi nan ti joontu tan sii tee yomme. ¹⁵ Ki n dukin ki tur n moŋ a, “Linba saa teen jatiŋ, li mun bia saa teenima. Ki n ji la nyolante n subinii ni?” Ki n jiin ki tur n moŋ a, “N kan la siar nan bonmintika.” ¹⁶ Soo ki tian yandamm po, ki soo mun bia ki tian jatiŋ po. Daar baate ki bi tan saa tamm ti kura po. Ti kura saa kpo nnae, li yandamm nan jatiŋ kurawa. ¹⁷ Manfoor ki tee siar min yaa boor jikii, kimaan linba kur be li ni na ki turin siari, see daamii. Li kura ki mok nyosiati. N tuu waa beer wouŋo.

¹⁸ Siar ki nyii maa tun linba kur ni ki mok paak ki turin, kimaan n mi nan n tan saa nyike, ki n fadiiro n jii. ¹⁹ Li pasiar u tan sii tee yandaano, koo u sii tee jatuko, ŋmee mi? Ŋooe lek tan sii yen linba kur ki n tun ki la na, linba kur ki n tun nan yan ki la durinya na ni. Li kur ki mok nyooti. ²⁰ Ki n ji tan mo koo nan maa yabir ki tun toona nba na. ²¹ A jii yan nan bannu nan a mir kure ki tun la linba be na, ŋaan a tan saa nyik li kure, ki guun wunba ki tun siar li paaki. Li ki mok nyooti; li bia ki tooki. ²² Fi-i tuun, ki daamii a moŋ manfoor na ni, nyolante ki a tan saa la? ²³ Faa daa be a manfoor ni, ki tuun linba kur, li ki teena siar, see parbiir nan yuyeeuk. Ki nyioŋ gbaa, a dudukit ki foi. Li ki mok nyooti.

²⁴ Nisaarik nba saa mantik tun linba tee wun tuu die, ki nyu, ki maan u par nan linba ki u tun la na. Ŋaan n lek la nan linba na kur nyi Yennu boore. ²⁵ Nna-i kaa, a saa la lee ki di ki maan a moŋ pari? ²⁶ Damm nba tuun ki li gboot Yennu numm na, ŋamme ki u teemm yanfoon nan bannu nan parpeenn, ŋaan te yanbondamm tuun toona ki laat, ki bia beki, a baa kpaan laat linba na, bin tuu jii ki tur damm nba tuun ki li gboot Yennu numm na. Li ki mok nyosiati. Li tee nan faa sii waa beer wouŋ bianjinba nae.

3

Bont kur yoo be-e

¹ Linba kur tuun durinya na ni, li tuun yoo nba ki Yennu sennire.

² U senn matuk yoo, ki bia senn kuun yoo, ki senn bonbuburit yoo, ki bia senn jinjaan-yoo,

³ ki senn nikpinu yoo ki bia senn tebu yoo,

ki senn yeeru yoo, ki bia senn maanu yoo,
⁴ ki senn ninbaatir yoo, ki bia senn kpinkpammuk yoo,
 ki senn fabinii yoo, ki bia senn sawaanu yoo,
⁵ ki senn tana yatu yoo, ki bia senn tana tintikir yoo,
 ki senn ki puur wɔb yoo, ki bia senn yētu yoo,
⁶ ki senn ki kpaan la yoo, ki bia senn kɔnjir yoo,
 ki senn bekiru yoo, ki bia senn yatu yoo,
⁷ ki senn patu yoo, ki bia senn nyaru yoo,
 ki senn nminnminn yoo, ki bia senn pinpakit yoo,
⁸ ki senn lomm yoo, ki bia senn naŋ yoo,
 ki senn tɔbii yoo, ki bia senn parmaasir yoo.

⁹ Nyɔlante nyi ti toona kur ni?

¹⁰ N mi jik-kpiata nba ki Yennu jinnit. ¹¹ U senn yoo nba nane ki tur bont kur. U turit niɔŋ nba ki ti sii loon, ki tii mi linba saa tun wonn, njan ji ki te ki ti mi gbenn fanu waa tuun linba.

¹² Njanne ki n bann nan taa saa fit tun linba tee ki tii mɔk parpeenne, ki yabir kii tuun taa saa fit linba, taa daa be ti manfoor ni na. ¹³ Ti kura n tuu di ki bia nyu, ki maan ti para nan taa tun ki la linba. Li tee Yennu piiniie.

¹⁴ N mi nan bona kur nba ki Yennu tun na, li yoo bee. A kan fit pukin siar li paaki, koo ki nyinn siar li ni. Yennu tuun linba na, a niibi baakitɛ.

¹⁵ Linba kur tuun, koo ki saa fit tun, li ban tuma. Yennu-e te bont man bia njamii tuun ki lei.

Biit nba be durinya ni bianinba

¹⁶ N bia la linba pukin durinya na ni tee, tonue be siaminba ki barmɔnii nan linba njan bo sii be. ¹⁷ Ki n yet n mɔŋ a, “Yennu loon wun tan lakin bu niŋamm nan nibiit buut yomm, kimaan toona kur, nan marima kur, tan saa tun yoo nba ki u senne.” ¹⁸ Ki n dukin nan Yennu bikintite ki wantit nan ti ki gar bonkobit kaa. ¹⁹ Li kur lek njan joontu yennkɔɔe guu nisaarik nan bonkobuk kur. Nisaarik saa kpowa, ki bonkobuk mun bia saa kpowa. Bi kur tee bonfoae. Nisaarik ki gar bonkobuk kaa, kimaan bi kur manfoor ki mɔk nyɔti. ²⁰ Bi kura siik boɔyenn kɔɔ nie, ki li tee tant ni. Bi kur nyii li nie; bi kur bia saa nmat li nie. ²¹ Nlee ki nirɔ setik saa fit bann nan nisaarik nariŋ do paapoe, njan ki bonkobuk nariŋ nmat siik tinpɔɔr ni? ²² Njanne ki n ji bann nan taa saa tun linba tee ki tin di maan ti parae nan bona nba ki ti tun la, siar ki be ki ti ji saa teeni. Sonsau kaa, ki saa te ki tin bann linba tan saa tun durinya ni, ti kuun poor po.

4

¹ Ki n bia njam got toonbiit kura nba tuun durinya na ni. Ki talas damm na yikin, njan sɔɔ kaa ki saa sommib. Sɔɔ kaa ki saa fit sommibi, kimaan binba diimm na tee yiikoo damme. ² Binba kpo na mɔk yumann, bi yare sɔ nan binba daa be bi manfoor ni na. ³ Njan binba ki bi ki marib na yarae sɔ ki gar sɔɔ kur, kimaan bi kan ban la toonbiit nba kur tuun tingbouŋ na ni.

⁴ Ki n bia tumii ki bann linba paak teen, ki niib tuun toonpaara a bin mokit, kimaan bi mɔk funfunn nan bona nba ki bi leeb mɔk na. Njan li ki mɔk nyɔsiati. Li tee nan faa sii waa beer wouŋ nae. ⁵ Bi yeen nan jajatuko saa lor u nii, njan tan kpenn kon. ⁶ Li pasiar li sii tee nnae, njan li njan ki

fii mək waaminna, kii mək pardoonn, ki chee faa sii tuun yoo kur, ki koor a fan soor wouj.

⁷ N ɲamm diit ki la siar manfoor ni ki li ki mək nyooti: ⁸ Nisooe be u kuukoo, ki ki mək bik, ki ki mək ninja, ɲaan u tuune yoo kur, ki məkint nba ki u laat na ki gboot u numm. Nmee paake ki u mantik tuun ki bakit, ki bia noi u moŋ ki ki di manti? Linba na mantik ki mək nyooti, ki tee parbiir binbej nba ki niro be.

⁹ Niib banlee benu so niyenokoo, kimaan bi saa fit lakin tun ki gar yenokoo. ¹⁰ Li-i tee ki yeno tan baa, loo na saa fit fiino. Naan li-i tee ki niro be u kuukoo ki tan baa, li mantik tee bonbiire, kimaan soo kaa ki saa fiino. ¹¹ Li-i tee waat be, niib banlee saa fit lakin door ki li ton, ɲaan nlee ki a saa door a kuukoo ki lin tonj? ¹² Niib banlee saa fit taan ki kon nyann konn nba ki niyenokoo kan fiti. Nmiiuk nba ki bi pianir paar nan cheeru.

¹³ Niro-i tee nipaaj ki namii ɲaan sub, u chee kpanbar nba kpeta ɲaan tee jatuk ki ki gaan kpaanii. ¹⁴ Li nipaaj booru saa fit nyi dansarik ni ki la nyannu; u saa fit di naan, li-i lekii tee ki bi din maro talas ni. ¹⁵ N dukin niib kur nba be tingbouj na ni powa, ki bann nan niib manj ni, soo be ki tee nipaaj ki tan saa gaar kpanbar yiar. ¹⁶ Kpanbar-i dia niib ki bi jan bianjinba, ɲaan wuu tanj kpo yoo nba, soo kan pako nan waa tun linba. Li ki mək nyosiati. Li tee nan faa sii waa beer wouj nae.

5

A daa sat mɔb yian yian

¹ Ii mi faa tuu saa koo Yennu ɲasaakak na ni bianjinba. Li ɲan ki fan tuu saan lej ki tumii ki chee fan mann maruj, nan jatit nba ki mi bonjann nan bonbiir bokitu na. ² A tuu dukina, ki fit pak maan, ɲaan daa sat mɔb yian ki teen Yennu. Yennu be sanpaapoe, ɲaan ki fin be tingbouj na paak, li paak, a daa piak ki li gaar faa bo saa pak bianjinba. ³ Li-i tee ki a be daamii ni, a sii damii li damiite. Li-i tee ki a mantik piak maan, a tan saa mann pak jat maama. ⁴ Li paak, li-i tee ki a sat mɔb ki tur Yennu, fan gbeenir yian. Jatuk ki mək nyoot Yennu boori. Tumin linba ki a sat mɔb nan a saa tun na. ⁵ Li ɲan ki a daa sat mɔb nan waama, ki chee faa saa sat mɔb, ɲaan tan kan gbeeni. ⁶ A daa te ki a moŋ mɔbona koonta yanbomm ni, ki lin tan te ki a ɲmat Yennu manntoo boor ki yeto nan a bo pak kpeta. Bee ki a te Yennu wutoor do a paaki? Bee ki a saa te ki wun biir faa tun ki la linba? ⁷ Faa lek damii damiit bianjinba, koo faa mantik tuun toon-yana bianjinba, koo faa saa mantik pak maan bianjinba, ɲaan li ɲan ki fii tiin Yennu janmaanii.

Manfoor ki mək nyosiati

⁸ A daa te ki li bakitira, li-i tee ki a tan la doo yudamm diin nandamm, ki ki teemm monii. Saakabarik kur saak wunba garo mɔbe, ki bi kur saak toondamm nba garib na moi.

⁹ Tinj na nyoot tee niib na kur yare. Kpanbar gbaa, ɲaan u laat nyoot u jaanu nie.*

¹⁰ Li-i tee ki a mantik loon likirii, ɲaan a numm kan ban gboori. Li-i tee ki a mantik loon fii tee mokitoo, ɲaan a kan ban la linba kur ki a loon. Li ki mək nyooti. ¹¹ Faa sii mokitir ki pukii bianjinba, a bia sii mək niib nnae ki dintib. A sii mie nan a mək, a nyoot kpan sii tee faa mi nan a mək nae.

* 5:9 5.9 Bi maan ni, maan manj paak paar

¹² Toontunno tuu saa la ki lin janjo, koo li kan janjo, njaan u tuu saa door nyiok ki goon fanu. Mokitoo lek mok bont kur; njaan u be yanputuk nie, ki ki goonti.

¹³ Bonbilankant nba ki n la durinya na nie na: Niib bekii bi likirii a bin tuu tan jii yoo nba ki bi loone, ¹⁴ njaan bi tuu tan koir, li-i tee ki bi koo kpinkpoun-yana ni, ki bi tuu tan joont yanne, ki ki tent siar ki guunt bi waas.

¹⁵ Ti tuu saa nyik ti bona durinya na ni, njaan nmat yanne nan taa baar bianjinba na. Taa lek saa tun ti toona kur bianjinba, njaan ti tan kan jii siar ki saan nanni. ¹⁶ Li kpan ki njan. Ti tan saa saan nan taa baar bianjinba nae, ki ti tuun toona ki koor a tin soor wouj, ti tan saa la bee li paaki? ¹⁷ Taa be ki laat linba ti manfoor na ni tee bunbonne nan ninbaatir, ki ti be parbiir ni, nan wutoor nan yiarii.

¹⁸ Maa fiit ki la linbae na: nisaarik nba kpan saa tun linba tee wun di ki bia nyu, ki gboon u moj nan waa tun ki la linba, yoo nba ki u daa be manfoor nba ki Yennu turo waaminna na nie; nisaarik joontue na. ¹⁹ Li-i tee ki Yennu tur nisaarik mokint nan faar, ki te ki u di man, li njan ki wuu mok niipoturu ki di linba ki u tun la na ki gboo. Li tee piinie ki nyii Yennu boor. ²⁰ Yennu nba turo yaak a wuu mok parpeenn na, li kan daamii bonchiann, manfoor nba ki fok na paaki.

6

¹ N bia la toonbiit nba tuun tingbouj na ni, ki li daamii bonchiann. ² Yennu fit teen nisoo mokint nan baakir nan faar, nan linba ki u loon kur, njaan u kan te daano man j di ki lin maakoo. Niganoe lek tan saa dir. Li ki mok nyooti, li bia ki njan. ³ Niro sii fit mok waas kobik, ki bia wei durinya na ni, njaan waa lek saa wei bianjinba, li-i tee ki u ki be parpeenn ni, ki bia tan ki la piinjanu, njann n saa yet nan bik nba ki bi maro kpeent, njooe sou. ⁴ Bibooru man matuk ki mok nyoot, u tuu saan bunbonne nie ki bin tamm u po. ⁵ U ki fit laat daar yentu, koo ki fit bant manfoor nba tee linba, njaan u laat foon njanin ⁶ ki gar daano nba ki di man, wuu leki dii bina tusaa njanlee. Bi kur lek tan saa saan boyennkoo nie.

⁷ Nisaarik tuun u toona kur a wun kpan la jeete ki di, njaan u ki laat ki li janjo. ⁸ Yandaano mantik gar jatuk nlee? Li sommit nandaano nlee, li-i tee ki u mi waa saa took binber bianjinba?

⁹ Li ki mok nyosiat; li tee nan faa sii waa beer wouj nae. Li njan ki a numm n gboo faa mok linba ki gar faa sii loon ki pukii.

¹⁰ Bont nba kur tuun, li pon doj senn sianyooewa, ki ti kur bia mi nan nisaarik kan fit noi nan daano nba paaroo. ¹¹ Faa saa noi ki lin wei bianjinba, nnae mun biak ki li ki mok nyooti. Li mun bia kan somma. ¹² Nlee ki niro saa fit bann linba mantik tee bonnjan ki tur nisaarii nba ki bi manfoa tee jinjine, ki ki mok nyoot ki gaar nan yunyuj na? Nlee ki niro saa fit bann linba tan saa tun tingbouj na ni, u kuun poor po?

7

Dudukit ki jiin manfoor na po

¹ Sanjann chee tulaarii nba ki li nubiru man; faa saa kpo daar nba chee daar nba ki bi mara.

² Li njan ki fan saan siaminba ki bi mo kpemonii ki chee fan saan siaminba ki bi di jaamm, li njan nisaarii n tuu tiar bi moɲ nan kuun guu ti kurawa.

³ Parbiir chee laati; li pasiar li saa biir a ningorsime, njan teena bannu.

⁴ Daano nba yoo dukii parpeenn po, li daano tee jatuko. Yandaano njan dukii kuun poe.

⁵ Li njan ki yandamme n yakii nana, ki chee niliini-i piak kii dontira.

⁶ Jatit-i laa yoo nba, li tee nan kunkonii nba tuu put muu ni bianjinba nae, ki li ki mok paaki.

⁷ Yandaano-i nmab soo, u bontiteet tee nan jatuk nae. Li-i tee ki a gaar fobit piinii, a biir a binbeɲe.

⁸ Bont joontue njan ki chee li pinpiik.

Sukuru gar dont-n-moɲ.

⁹ Soot a moɲ ki daa dont wutoor. Li tee jatie, li-i tee ki a yoo be wutoor ni.

¹⁰ A daa ban boi a, "Bee teen ki sianyoo din man ki chee motana?" Li buboit ki tee yandaano yar kaa.

¹¹ Daano nba sii be yan binbeɲ, li nane ki tee nan faa saa di faar na; ¹² ki li saa tura sommri bonchiann nan likirii nba saa tura bianjinba na. Yanfoome guua, ki tee bannu nyoot.

¹³ Dukint linba ki Yennu tun po. Nlee ki niro saa fit naat linba ki Yennu nan bonjmarinni? ¹⁴ Yoo nba ki bona njan fanu ki teena na, ii mok parpeenn, ki li-i tani tee ki parbiir baar, fan ji tiar nan Yennu-e teen parpeenn, nan parbiir kura; ki a kan ban bann linba saa wei poor.

¹⁵ N binbeɲ ki mok nyoot, njan n be li nie ki laat bona kur. Nijano saa fit kpo, njan ki loo mok manfoor, nan waa lek tee nibiiuk na. ¹⁶ Li paak, a daa mantik njan koo ki subi. Bee paake ki a saa kpi a moɲi? ¹⁷ Njan a daa mantik ton koo ki mantik tee jatuko. Bee ki a saa kpo yan, njan ki a daar ki baari? ¹⁸ A nyik marima na kur. Li-i tee ki a baakit Yennu, a saa nyann binbeɲa.

¹⁹ Yanfoon tuun bonjann ki teen niro, ki chee kpanbara piik nba saa somm doo.

²⁰ Soo ki be tingbouɲ na ni ki tuun linba njan yoo kur, ki ki ban tun kpeti.

²¹ A baka daa mantik be linba kur ki niib yeen po, li pasiar a tan saa gbat ki a njaatoontunno sukiia, ²² ki a moɲ mi nan a ban sukii siaba.

²³ N jii yanfoome ki bikin linba na kura, ki lor maa mi-i sub, njan gbar.

²⁴ Nlee ki niro saa fit bann manfoor paak nba tee? Li mantik sumii ki garita, ki paar nan ti bann li paak. ²⁵ Njan ki n jii yoo, ki tumii yan, ki dakin maa n lon yanfoon nan n buboit na jiinu, ki bia tumii ki bann tonu nba tee liinsin nan jatii bianjinba.

²⁶ Poo nba tee nan baruk na mantik ton ki gar kuuma. Lomm nba ki u saa tura na, li saa soora nan baruk nae, koo ki soora nan chichaak na; ki u kpinkpant nba ki u saa lora na, saa soora nan jaruk na. Joo nba tuun ki li gboot Yennu numm na, njoee saa fit nyi poo man nuu ni, njan ki wun soor yanbondaano. ²⁷ Min banntooe yet na, n kpaan linba nae waan waan, yoo nba ki n bo loon man la li jiinu na. ²⁸ N lon maa n la li gatlia, njan n ki lari. N la jayenokooe jab tusir ni, ki u tee wunba ki n saa turo jirima, njan poob ni njan, n ki la soo. ²⁹ Linba kur ki n tumii ki lae na: Yennu nant ki ti nane, njan timme tun ki kpet.

8

¹ Yandaano kuukoode bant bona paak nba tee bianjinba. Yanfoome te ki u laa mamiin, ki te ki u numpo njan yoo kur.

Ki jiin kpanbar mɔb saku po

² Tumin kpanbar nba yeen linba, kimaan a sat mɔb ki tur Yennu-wa. ³ Kpanbar saa fit tun bianjinba ki u loon, li paak, seetir u numm ni, a daa be ninbɔnboorik man niji. ⁴ Kpanbar tuun nan yiiikoode, ki soɔ kan fit boio a, “A tuun bee?” ⁵ Li-i tee ki a mɔk mɔsaku nan u sennii, a sii be a yamanie. Yandaano mi waa saa tun linba, nan yoo nba ki u saa tumir. ⁶ Manfoor ni binberj mɔk daamii, njan faa saa tun linba kur, li yoo be-e, nan bianjinba njan nan tumu. ⁷ Ti soɔ ki mi linba tan saa tun, ki soɔ mun ki be, ki saa wannit. ⁸ Soɔ kaa ki saa fit nyinn u moɗ kuun ni, koo ki gaan u kuun daar. Linba na tee toɔ nba ki ti kan fit lɔke, ti kan fit bɔr ki nyi li ni.

Ki jiin nibiit nan nijamm po

⁹ N la linba na kur yoo nba ki n dakin linba tuun tingbouj na ni, ki li tee tingbouj nba ki nisiab mɔk yiiikoo, ki dia bi leeb ki bi di farae. ¹⁰ N la ki bi saan pii nibiit bi kaat ni, njan baa nyii kaat paak ki nmat kun bi njei ni yoo nba, ki bi piak ni dont nibiit manj doo nba ni ki bi tun toonbiit manj. Li ki mɔk nyooɗi.

¹¹ Kimaan bi ki daar nibiiuk tuba yian yian, li paak, nisaarii para ji gbee nan toonbiite. ¹² Yanbondaano saa fit biir toonn taar kobik, njan bia mɔk manfoor. Nn, n mi baa yeen linba a: “Li-i tee ki a sak Yennu mɔb, bont kur sii nane ki tura, ¹³ njan li kan njam toonbiit damm. Bi manfoor tee nan yunyuj nae, ki bi saa kpo njan daa paan, kimaan bi ki sak Yennu mɔb.” ¹⁴ Linba na paak bannu paar. Gotir linba tuun tingbouj na ni. Yenn yoo nijamme tuu tan gaar toonbiit damm tubdatu, ki toonbiit damm mun tuu tan gaar nijamm paatii. N pak nan li paak bannu paar.

¹⁵ Li paak, n sake nan li njan ki niro n di ki maan u par, kimaan linba be ki u saa maan u par manfoor na ni tee wun tuu die, ki bia nyu, ki gboon u moɗ. U saa fit tun linba na, waa daa be manfoor nba ki Yennu turo tingbouj na ni ki u tuun toona na.

¹⁶ Yoo nba kur ki n koor a mii sub, ki tumii linba tuun tingbouj na ni, ki tan bann nan a sii fit nyoon yonnu ni nan nyiok kur, ¹⁷ njan a kan ban bann linba ki Yennu tuun na paaki. A leki yabir bianjinba, njan a kan bann li paaki. Yandamm yeen nan bi mie, njan bi ki mi.

9

Ki jiin nisaarii joontu po

¹ N dakin linba na po ki li wei bonchiann, ki tan la nan Yennu-e nmakitir yandamm nan nijamm binberj, ki bia nmakitir baa loon linba nan baa ki loon linba. Soɔ ki mi linba doo u toonn po. ² Linba baat nimono paak, nanne bia baat toonbiit daano paak; linba baat nijano paak, nanne bia baat nibiiuk paak; linba baat yenjiant-teeb paak, nanne bia baat binba ki tee yenjiant-teeb paak; linba baat binba mann maruj paak, nanne bia baat binba ki mann maruj paak. Nijano ki gar yanbondaano kaa; niro nba sent mɔsona ki gar wunba ki senti; li ki mɔk bokitu. ³ Joontu yennkoode baat soɔ kur paak, linba na tee bonkpetir nba tuune tingbouj na ni. Nisaarii binberj ni kur, bi dudukit gbee nan toonbiit nan waatuko, ki bi tuu tan kpire kpo. ⁴ Njan wunba kur mɔk manfoor durinya na ni mɔk dindansiar; bok nba

fo chee yanbør kpeenn. ⁵ Binba fo mi nan bi tan saa kpowa, ñaan kpeemm ñarin ki mi siar. Bi ki mək siara paatii, bi tamm bi poe fas fas. ⁶ Binba mək lomm, koo ki mək nan, koo ki mək niɔŋ, bi tuu tan kpoe ki lin gbenn, ki bi ji kan ban pukin toonsiar nba tuun durinya na ni.

⁷ Fin-ii kpanji di a jeet, kii mək parpeenn; ki bia tuu nyu a daan ki maan a par. Li ñan ki teen Yennu. ⁸ Ii tuu kii mək parpeenn nan parmaasir ningorsin yoo kur. ⁹ Faa loon a ñaapoo na, ii mək parpeenn nano yoo nba ki a daa be manfoor nba ni ki Yennu tura ki li tee binben-yana durinya na ni. Daar nba ki mək nyoot kur, a maan a par li ni, kimaan parpeenn mane tee a paatii tingboun na ni. ¹⁰ Linba kur ki a tuun, a tun nan ninmɔnn, kimaan toonsiar tan sii kaa, koo bannu tan sii kaa, koo yanfoon tan sii kaa kpeentij, siaminba ki a saa na.

¹¹ N la siare ki pukin; nantatinna nba tiin bonchiann ki be tingboun na ni, bi ki patin tiin ki laat nyannu; ki pardamm mun ki kon ki laat nyannu yoo kuri. Yandamm ki patin laat daar diitiri; ki subindamm ki patin laat məkint. Ki binba mi ñmakita ki patin laat yudantuku. Yubonn baat soɔ kur paak. ¹² A ki mi a ninbɔŋ yoo, a tee nan nɔɔnii nba ki bi tuu tan soorib tiok ni nae, ki bia tee nan jani nba ki bi tuu soorib janlaaun ni na. Ti tuu tan koo bonbiir nie, yoo nba ki ti ki daanir.

Dudukit nba jiin yanfoon nan jatii po

¹³ N bia la siar ki pukin, ki li want niib nba dia yanfoon bianinba tingboun na ni. ¹⁴ Dighanbik nnae din be, ki niib ki yab li ni, ki kpanbarjaann tan lekir. U din set lint doo nae, ki teen siir nan wun bet li joona ki koo. ¹⁵ Jasoo din koo leŋ ki tee nandaano, ki mək yan ki tinn doo na, ñaan ki soɔ ki tian u po. ¹⁶ N tun yeene nan yanfoome gar pan, ñaan soɔ ki dukii nan nandaano mək yan, koo ki gbiin maan nba ki nandaano saa yeti. ¹⁷ Li ñan ki fan gbiint yandaano sukuru maan, ki chee faa saa gbiint bat nba sii tantir bianinba jatit sinsuuk ni. ¹⁸ Yanfoon tuun bonjann ki gar jatiat, ñaan yanbondaano yenokoo fit biir toonjana bonchiann.

10

¹ Kpajukpeena saa fit te salenn nba tulaarii be li ni na-ii nubir kii poi, ki liinsin waaminna saa fit boon yanfoon nba yab.

² Yandaano par ni wanto ki u tuun linba tooke, ki jatuk par ni wanto ki u tuun bonkpeta. ³ U jatii na saa te soɔ kur nba tooko n bann nan u tee jatuko.

⁴ Li-i tee ki a tɔɔndaano wutoor doo a paak, a daa nyikin toonn ni, fi-biir ñaan tee soon nna, a saa la nyikin chaba.

⁵ Toonbiit nba ki n la tingboun na ni tee tɔɔndamm nba tuun ki biir nae. ⁶ Bi teen nilliinie yudantuk, ki bi mək yiikoo, ñaan nyikin məkita. ⁷ N ban la yommii ki bi jak taanii, ñaan ki nijaana somm taatini nan bi tee yommii na.

⁸ Li-i tee ki a gbii bootuk, fine tan saa mann baa li ni, ki fin nba bet dikpinkper; waauko tan saa juma. ⁹ Li-i tee ki a koi tana, a tan saa la dan, tana nie. Ki li-i tee ki a yakitir daat, a tan saa la dan li nie. ¹⁰ Li-i tee ki a piak gbitik, ki a ki tiarir, a tuu chɔɔ bake. Li ñan fan dɔŋ lor faa saa tun linba. ¹¹ Li-i tee ki a mi waauk sooru ki tan ñaan ki u juma sinsinni, u sooru ji kan somma. ¹² Linba ki yandaano piak, ñanne donto, ñaan jatuk mɔbonae biirɔ. ¹³ U tuu piin nan liinsin pinpakite, ki tan joont nan waatuk maan. ¹⁴ Jatuk kpan piak yoo kure.

Soo ki mi linba saa wei poor, soo bia ki mi linba saa baar ti kuun poor po.

¹⁵ Niroo-i mantik tee bonliin, u tuu tun toonae ki bak, ki ki laat u nyaak sonu.

¹⁶ Digbann nba ki li kpanbar tee bik, ki u saakab di jaamm yoo kur, li digbann sii yoo be biiru nie. ¹⁷ Naaan digbann nba ki li kpanbar dukii linba nan, ki u saakab na tuu tan di jeet dinu yoo ki li janitib, ki bi bia tee binba dia bi mon, ki ki nyu daan yibi, li digbanne be u yamani.

¹⁸ Daano nba mantik mok gbannyakir nan wun nam u diiuk mopinni, nyun sii luune, ki diiuk na n tan fib.

¹⁹ Jaamm diina teena parpeenn, ki daan mun maant a par, naan a kan fit la li yenn ki likirii kaa.

²⁰ A daa piak ki sarikit kpanbar a par ni, a bia daa sarikit mokitoo, fi-doo diiuk ni gbaa. Nooj saa fit jii maan na ki saan wannib.

11

Ki jiin yandaano toona po

¹ Naant ki a nuu-ii yaa, ki a saa la nyoot dasiar. ² Jiin a mokint ki tur niib banlore koo banniin, kimaan a ki mi yubonboorik nba saa baara tingbouy na ni.

³ Tiik-i baa yakir nba po, li doo laa baa siaminba nae; sanpagbant-i jonn, saak tuu baee. ⁴ Wunba kur gorii wonpaaruk danu, u tan kan bur; ki wunba bia gorii sayuj, u tan kan jaan. ⁵ Yennu-e nan bona kur, ki a kan ban bann toona nba ki u tuun, nan faa ki mi nisaarik nba naan poo poor ni bianjinba na. ⁶ A tuu bur bonbuburit sanyok ni nan daajoouk kur. A ki mi li kur nba saa kpaat fanu, koo bonbuburit yenn nba saa nan ki gar leer bianjinba.

⁷ Yentu man, ki li nan ki tur ninbina nan waa laat yonnu na. ⁸ Bina nba ki a sii be manfoor ni na, ii di manu; faa lek saa wei bianjinba, naan ii tian nan a saa mantik wei kpeentiye. Linba kur saa baar, li ki mok nyooti.

Ki jiin kpaanii nba teen nipaauy po

⁹ Nipaauy, ii di manu i bisuk ni. Ii mok parpeenn, yaa daa paan na. Tumin linba ki i loon, ki man i para, naan ii tian man nan Yennu tan saa bu i buut linba kur ki i tun na paaka.

¹⁰ Ii daa te ki siar biir i para, koo ki toni. I kii tun tee nipaauy kaa.

12

¹ Li paak, ii tian a Naamii Daano po, faa daa tee bik na, ki daa guu fan kpeta li yoo na ki a ji yet a, "N ki gbia binber manu." ² Nanne tee yoo nba ki yonnu yentu nan nmaarik yentu nan nmaabira na yentu tan sii bon ki tura, ki a boor li tan sii bon nan sayuj nae yoo kur. ³ Ki a kpinkpant nba tuu guua na ji sii jekir, ki a taa nba paar na saa kpet ki ban, ki a nyana saa fokit, ki a kan fit nman jeet, ki a ninjiinii saa ban, ki a kii laat fanu. ⁴ A tuba saa kpaak ki a kan gbat sonjot ni fuut, ki li sii paar ki tura nan fan gbat yonnauy monii, koo ki fit gbat yanii nba ki bi yiin, naan nooj monii gbaa tan saa fit fiina goon ni. ⁵ Ki a tan sii tiin kunkonn paak sommir, ki sommir tan sii paar a boor, ki a yut tan saa penn; ki li tan sii paar ki tura nan fii chari, ki bona kur nioj tan saa nyi a ni.

Ti kura saa saan siaminba ki ti sii tun be-e, ki kpemonii sii be sonjot ni.

⁶ Ki salimpeena jaruk na tan saa jint, ki salimmona fitir na tan saa baa

yeer; ki nmiiuk nba be bunbunn boor na tan saa cheer; ki nyun soor na saa yeer. ⁷ Ki ti gbanant tan saa nmat tanbiinii ni, tingbouj na paak, ki seek na saa nmat Yennu nba jiiir ki turit na boor.

⁸ Min banntooe yet nan li ki mok nyoot, li ki mok nyoot. Li kur ki mok nyosiati.

Ki jiiin maan na joontu po

⁹ Kimaan banntoo na nba din sub na paak, ki u din yoo want niib linba ki u mi. U din tumii barjokit, ki bikin la li barmonii nba tee bianjinba.

¹⁰ Banntoo na yabir a wun lon parmaasir mabona, ki mabona nba ki u sob na took ki tee barmonii. ¹¹ Yandamm moomaan tee nan pekpaarii patii nba ki bi tuu kpakii pei nae; barjokit nba ki a tumii na tee nan kpai nba ki bi tuu kpaa bont ki li dia nae. Yennu nba tee ti kura Pekpaarik nae jiiir turit.

¹² N bija, siar biar be, li njan ki tii mi li po. Gbouj sobu ki mok gbennu, ki gbouj karuj bonchiann teen bakint.

¹³ Linba na kur lek, bonyenn kooe be, ki n saa yet a: Ii mok baakir nan Yennu, kii saak u sennii, kimaan u nan nisaarik linba na kur paake.

¹⁴ Yennu tan saa bu linba kur ki ti tuun na buuta, nan linba ki ti lek tumir bunbonn ni, laa lek tee bonjann koo bonbiiri.

YANKPANJII

Ki jiin Yankpanjii gbouŋ na po

Gbouŋ na tee yanii ki joo nan poo yin ki want baa loon leeb bianjinba. Siab yaa joo nan poo na see Yennu nan u niib taar nie, ki leeb yaa li see Yiisa nan u weira taar nie. Baatusir ni, bi yi gbouŋ marje Soŋs.

¹ Solomonn yarj nba na mantik man ki gar yanii kura.

Sinsinn yarj

Poo lomm yarj

² Mootir n tankpinn, * kimaan a lomm man ki gar daama.

³ A nubiru man ki tee nan bonnunubit nae;
ki a sann tee nan bi kpaar bonnunubit ki mɔɔn na.
Li ki tee birisuk kaa nan sapaamm na loona.

⁴ Jiin min, ki tin chiar yaat;
ki a sii tee n kpanbar, ki jii koo nanin a diiuk ni,
ki ti saa taan ki mok parpeenn, ki nyu gboo ki lon leeb.
Li ki tee birisuk kaa nan sapaamm kur loona.

⁵ Jerusalem poob, n bone, naan mok fant,
n bonu tee nan Kedar niib lanbont
nba be kunkoouk paak bianjinba nae,
naan fan nan jinjonii nba be kpanbar Solomonn naak ni na.

⁶ Daa goriin yanni, kimaan yonnue bonn n gbanant na.
N naa waas wutoa bo doo n paake,
ki bi te ki n tuun bi tilontii kpaant ni toona.
N ji ki mok yaak nan man namm n moŋi.

⁷ N yook, betirin siaminba ki a saa saan nan a pei ki bin nman.
Lia nie ki bi saa saan ki foi yonsukenken ni?
Bee paake ki n sii lin loona pekpaarlei ni?

Joo lomm yarj

⁸ Fin sapaan-nanchintiliŋ na,
a ki mi maa kpaar pei siaminba-a?
Ii saa kii waa pei na taaboot;
a lon siaminba ki a saa kpaar a buunii,
ki lii kpia pekpaarii lanbont na.

⁹ N yook, a te jab niana nan tannaarj nba tuu te
Faaro taanjalona nba daar taantorit na niano bianjinba nae.

¹⁰ A yut nba soon a kpianii ni,
ki sik a turu ni na fan nan tuliat nba njan nae.

¹¹ Ti saa jii salimmɔna ki nmat nan salimpeena
ki namm laamm ki tura.

Poo lomm yarj

¹² Kpanbar kar u kok-foouk paake,
ki n tulaarii na nubiru man ki yent lenj.

¹³ N yook na doo n biao paake,
ki nubir nan bonnunubit nba ki bi yi mir na.

¹⁴ N yook na tee nan tipuut nba be daan tiinii kpaant

* 1:2 1.2 Bi binberj ni, bi din tee nna ki want lomm.

nba be Engedi bianjinba nae.

Jɔɔ lomm yaŋ

¹⁵ N yɔɔk, a mantik fan bonchiann,
a ninbina na mantik nyirii ki mɔk lomm.

Poo lomm yaŋ

¹⁶ N yɔɔk, a mantik ŋan bonchiann; a mantik maant n par.
Mɔmaata nae sii tee ti dɔɔnu,

¹⁷ ki ti sii be kpekii nan naasei nyaka ni, ki li tee ti ŋaak.

2

¹ N tee nan tipuuk nba be Saronn tinj ni nae,
ki bia tee nan tipuuk nba be baauk ni na.

Jɔɔ lomm yaŋ

² Tipuuk nba fan ki gar kunkonii bianjinba na,
nnae ki n yɔɔk fan ki gar pooleeb.

Poo lomm yaŋ

³ Tilontii nba ŋan ki gar tilei bianjinba na,
nnae ki n yɔɔk fan ki gar jaleeb.

N loon ki mii kaar u maasu, ki u loona na-ii man n mɔb ni.

⁴ U jiin ki baar nanin u jeet dindiboor,
ki chaan lomm fariŋ n yur paak.

⁵ A jii tilɔɔnkoona ki lin turin paŋ,
ki bia turin tilɔɔnmɔna ki lin turin paŋ.

A niɔŋ te ki n baŋa.

⁶ N yur kpaak n yɔɔk niigaŋe, ki u niidiitu barimin.

⁷ Jerusalem poob, satir mɔb nanin.

Ii sat mɔb, piarɔ nan kɔɔk nba tiin bonchiann na sann ni
nan i kan te lomm n baar, ŋaan ki li yoo daa ki baari.

Yaŋ nba pukin munlee

Poo lomm yaŋ

⁸ N gbat n yɔɔk kunkɔr.

U baat ki tiin jɔɔt ni, ki tiin kunkona paak, ki baat n boor.

⁹ N yɔɔk tee nan kɔɔk koo pajak nba tee bianjinba nae,
ki see kpia joonn ki got gaan takoru ni, ki gorii diiuk na ni.

¹⁰ Ki n yɔɔk maŋ ji piak nanin.

Jɔɔ lomm yaŋ

N yɔɔk, ii saana.

N yɔɔk, baat ki tin tɔk saan.

¹¹ Siɔk gara, saak nyik baanuwa;

¹² tipuuk yite tinj na ni.

Yoo nba na tee yanii yooe, ki ti gbia lanjerii monii kpaant ni.

¹³ Kinkana piin mɔnnuwa; ki wouŋ yent nan tipuuk nubiru.

N yɔɔk, ii saana. N yɔɔk, baat ki tin tɔk saan.

¹⁴ A tee nan ŋmandajuuk nba bɔrii tanfiat ni bianjinba nae.

Naant ki man la a ningorsin nba ŋan na,
ki bia te ki n gbat a kunkɔr nba man na.

¹⁵ Soot lunlona na ki turit, lunlona nba waar,
ki tee binba biir ti kpaant ni tilontii nba yinn puuk na.

Poo lomm yaŋ

¹⁶ Mine yen n yɔɔk, ki u mun yenin.

N yɔɔk kpaar u pei titubira na ni.

17 Ki li-i tanj yentir ki bunbɔnn na n bot,
n yɔɔk, chiat ki jen n boor yian nan kɔɔk
koo pajak nba tuu tiin jɔgbaak paak bianjinba na.

3

- 1 Ki n dɔɔ gado paak nyɔtunmunn,
ki kpaan daano nba ki n par lakib u paak;
ki lin lommɔ njan ki lau.
- 2 N ji saa fiire ki lin doo ni, ki got li sɔnjot ni nan dai ni.
N saa kpaan daano nba ki n par lakib u paak nae.
Njanne ki n lin kpaano, njan ki ki lau.
- 3 Ki nyiɔk guuteeb tan lan, yoo nba ki bi lin gɔnt doo na na.
Ki n boib a, "I la n yɔɔk-ii?"
- 4 Maa gar guuteeb na yoo nba, ki n ji la n yɔɔk.
Ki n kubɔ, ki ji kan njan ki wun yaat,
see ki n tan jiuu ki saan nana n naa njaak,
ki kɔɔ nana diiuk nba ki bi din marin na ni.
- 5 Jerusalem poob, satir mɔb nanin,
ii sat mɔb nan piarɔ koo kɔɔk nba tiin bonchiann na sann ni
nan i kan te lomm n baar, njan ki li yoo daa ki baari.

Yanj nba pukin muntaa

Poo lomm yanj

- 6 Wunba nyii kunkoouk po ki tee nan munyutootir,
ki puk tulaarii nan bonnunubit nba tee mir,
ki tee tulaarii nba kur ki kpinkpenta kɔi na tee nmee?
- 7 Solomonn-e baat, ki kar u naan kok paak, ki bi jiuu,
ki Israel teeb kunkɔnkɔnjaana piinloob be u boor.
- 8 Ki bi kur dia jukbanjai, ki mi kɔnn fanu.
Ki sɔɔ kur dia u jukbanjiak,
ki teen siir ki guu kpikpiruk nba tan saa mann baar nyiɔk.
- 9 Kpanbar Solomonn din jii danjant nba nyii Lebanonn-e,
ki namm naan kok na.
- 10 U din jii salimpeena ki pɔr li dasenta,
ki pɔr li musura po nan salimmɔna,
ki jii chab mɔnwuwur nba ki Jerusalem poob nyar nan burchint na,
ki paan u kok na paak.
- 11 Sayonn poob, baat ki tan barii kpanbar Solomonn.
U yir naan fokirik nba ki u naa din yirimɔ, u pookɔnt daar nae,
ki li tee u parpeenn nan kpinkpammuk daar na.

4

Jɔɔ lomm yanj

- 1 N yɔɔk, a mantik fan bonchiann.
A ninbina nba ki saarik dɔɔk na nyirii nan lomm,
ki a yut na lian ki tee nan buunii nba tuu yab
ki nyi Gilead kunkonn paak ki siik bianjinba na.
- 2 A nyana peen nan baa tuu koor pei ki wurib bianjinba na,
ki nan nyan-yenn na ki fokiti, ki li kur tɔɔ leer paak.
- 3 A mɔgbana mɔne nan kpinkpamɔnn na.
Fi-i piak yoo nba, ki li mɔk fant.
A tankpina nba ki saarik dɔɔk nan nyiriie.

- 4 A turu tee nan Defid difoouk nba ki bi maar ki li fan nae,
ki mək tuliati nba tee nan naagbankɔŋa tusire jooŋ
ki lint li kur po na.
- 5 A biaa na tee nan piarii banlee di tutubira ni na.
- 6 N sii be bonnunubit nba ki bi yir mir na kunkonn paake,
ki li-i taŋi yentir ki bunbɔnn na n bot.
- 7 N yooƙ, a fan bonchiann, ki a siar po ki gbeen.
- 8 N pooyookir, a lakin tɔk nanin, ki tin nyi Lebanonn kunkona ni,
a tɔk nyi nanin Lebanonn.
- A nyi Amana kunkonn paak ki sik baar,
ki bia nyi Senir kunkonn nan Hermonn kunkonn paak,
ki li tee siaminba ki yanbɔra nan naamuut be na.
- 9 N poolonjir, n pooyookir, a ninbina nan tuliati
nba ki a lia na yent n dudukita.
- 10 N poolonjir, n pooyookir, a lomm na manin,
a lomm na njan gar daama,
a tulaarii na nubiru man ki gar bonnunubit nba bewa.
- 11 N yooƙ, siat manu na be a mɔgbana paak;
a lamm na tee naabiin nan siate n boor.
- A liant na nubir nan bonnunubit kur nba be Lebanonn nae.
- 12 N poolonjir, n pooyookir, a tee nan kpaab nba bɔr nae,
ki tee nan kpaab nba ki bi maa jooŋn ki lintir,
ki tee nan nyuntonn nba tee niyenɔkɔɔ yar na.
13 Leje ki bonbuburit bintir,
ki kpaatir nan tilontii nba loon loonɔŋana,
nan bonnunubit nba kur be.
- 14 Ki kadaak nan jangbadui nyɔr leŋ,
nan kamantos tiinii nan kinkakimana nan poru
nan bonnunubit booru kur nba be nyɔr leŋ,
ki bonnunubit nba tee mir nan alos
nan bonnunubit kur nba nubiru man be leŋ.
- 15 Ki nyuntona maant kpaab na,
ki bunii nyun nyi Lebanonn kunkona ni
ki puub nan paŋ ki koo kpaab na ni.

Poo lomm yan

- 16 Niigan po woun, fiit.
Niidiitu po woun, damin n kpaab paak,
ki te wamaasin n da nan nubiru nba man.
Naant ki n yooƙ n saan u kpaab ni ki saa di tilooŋa nba man.
Joo lomm yan

5

- 1 N poolonjir, n pooyookir, n koo n kpaab niwa.
N po n baarii nan bonnunubit nba tee mir nae;
n di siat nan sagbente; n nyu tilooŋa daame nan naabiin.
Poob lomm yan
N yooŋnba, ii di kii biaki nyu man nan yaa tan saa gboo.

Yan nba pukin munna

Poo lomm yan

- 2 N doɔr goone, ki damii damiit,
ki li damiit ni ki n yooƙ koon n tammɔb.
Joo lomm yan

N yɔɔk, ɲaant man koo.
 N poolonjir, a tee nan ɲmann nae n boor.
 Marin borik n yura, ki n yut borik nan sinsamiin.

Poo lomm yarj

³ N dɔŋ yokita; bee paake ki n saa ɲamm yoo?
 N wuur n taawa, bee paake ki n saa te ki lin ji jokin ni?

⁴ N yɔɔk tun u nuu gann fonn niwa,
 ki li manjin nan waa nakinin na.

⁵ Ki n bo teen siir nan man te ki wun koo.
 Ki bonnunubit nba tee mir na por n nii,
 ki n niibira maan mir nyun, yoo nba ki n soor ganlootir na.

⁶ Ki n loot gann na ki tur n yɔɔk, ɲaan soɔ ki u dɔŋ yaata.
 Ki n lek loon man gbat u kunkɔr. Ki n lin lomɔ, ɲaan ki ki lau.
 Ki n yiu, ɲaan ki ki gbat ki u toon.

⁷ Ki nyiɔk guura na lin doo na ni ki tan lan, ki faan ki turin danj;
 ki guura nba be doo na joonn boor na liat n gbakit foouk.

⁸ Jerusalem poob, ii sat mɔb nanin nan li-i tee ki i la n yɔɔk na,
 i saa betɔ nan u niɔŋ te ki n barja.

Poob lomm yarj

⁹ Poo nba mantik fan ki gar poo kur na,
 a yɔɔk na mɔk bokitun nan jaleeb nba be nawa-a?

Bia bonte be u ni, ki teen bakitnaun,
 ki a loon ki tin sat mɔb nana ni?

Poo lomm yarj

¹⁰ N yɔɔk na ɲan ki bia mɔk paŋ,
 u be u kooe, li-i tee ki a got niib tusaa piik ni.

¹¹ U numpo tee nan kutmɔnt nae, ki ɲarii,
 ki u yut ɲan ki bɔn nan naakpaabɔŋ na.

¹² Ki u ninbina fan nan ɲmana nba tuu be kpenu ni bianjinba na,
 ki tee nan ɲmana nba ki bi wurib naabiin, ki bi see kpia kpenu na.

¹³ U kpianii na mɔk fant ki tee nan kpaab nba gbee nan kpinfaat
 nan baarii na.

Ki u mɔgbana tee nan tipuuk nba ki bi gbar mir tulaar-nyun na.

¹⁴ U nii na fan,
 ki u pir banii nba ki bi tabin tanbinyinyira li paak na.

Ki u gbanant na tee nan loobnyana nba ɲarii bianjinba na,
 ki nyirii nan tanbinyinyira na.

¹⁵ Ki u pana tee nan tann nba chaa, ki tee jaantarik,
 ki bi sikinir salima toota ni na.

Ki u paŋ tee nan Lebanonn kunkona ni kpek-foot na.

¹⁶ Ki u mɔgbana na mɔɔtu* man; ki u gbanant kur po ɲan.
 Jerusalem poob, n yɔɔk nba naan bianjinbae na.

Poob lomm yarj

6

¹ Poo nba mantik fan ki gar poob kur na, a yɔɔk na saan lee.
 A betit sonu nba ki a yɔɔk na tɔkin,
 ki lin te tin fit somma ki a kpaano.

Poo lomm yarj

² N yɔɔk na saan u kpaab niŋa,

* **5:16** 5.16 Bi binbeŋ ni, bi din tuu mɔɔtir mɔgbanae ki li want lomm.

ki li tee siaminba ki tinunubit be na.
U kpaar u pei kpaab na nie, ki tikii puuk.

³ Mine yen n yook, ki u mun yenin;
u kpaar u pei titubira na nie.

Yaj nba pukin munjmu sp Joo lomm yaj

⁴ N yook, a mantik fan nan Jerusalem nba fan bianjinba nae;
ki bia fan nan Tirsa doo na, ki a fant na mantik teen jaarlituk.

⁵ Fi-i goriin, a niow tuu kooome ki dian.
A yut na liane ki tee nan buunii nba tuu yab,
ki nyi Gilead kunkona paak ki siik bianjinba na.

⁶ A nyana na peen, ki tee nan peburuj nba ki bi daa wurib nae;
ki nan nyan-yenn na ki fokiti, ki li kur too leer paak.

⁷ A tankpina nba ki saarik dook na nyiriie.

⁸ Kpanbar-i lekii mok poosaakab piinloob nan poobis piinniin,
nan sapaamm nba kaa kanni,

⁹ njaan fin kooe ki n loon, ki a mantik njan ki tee nan njmann na.
Fine tee a naa bonpoyemmir, ki tee a naa bilonkak.

Ki poob kur goriia ki piaka;
ki poosaakab nan poobis yiin yanii ki kpakitira.

¹⁰ Nmee na, ki tan nyirii nan sanyiok na?

U mantik fan, ki yeen, ki tee nan yonnu,
koo njmaarik nba tuu nyokit bianjinba na.

¹¹ N nyii tilontii boore ki sik maa n got tibis nba be baauk ni na,
ki bia got fapaant nba be daan tilontii paak na,
ki bia got tipuut nba be tilontlia paak na.

¹² Fine te ki a niow koon,
ki n jekir nan taantoruk njmakit-too nba teen siir nan tob na.

Poob lomm yaj

¹³ Waan waak, Sulam sapaamo,
njaant ki tii goriia, faa waa waak na.

Poo lomm yaj

Bee paake ki i loon mii waa waak niib sinsuuk ni, ki yii goriimi?
Joo lomm yaj

7

¹ Sapaamo, a fant mantik paaka.

A taa na fan nan taasaat halii.

A pana fan nan tanbinyinyira nba ki gbanjabiroo tuu jab
ki li fan bianjinba nae.

² A wurik tee nan bobir nba yoo gbee nan damanin na,
ki jekpekir be lej, ki tipuuk lintira.

³ A biala na naan nan pajaat nba nae,
ki bia naan nan koi banlee-e na.

⁴ A turu na tee nan baa tuu jii loobnyana ki maa difoouk nae.
A ninbina na tee nan nyuntona nba be Hesbonn doo ni,
ki kpia digbangbenir manj tammokookir nae.

A miana na mok ninbarisin,
ki fan nan Lebanonn difoouk nba tor Damaskus po na.

⁵ A yur goone nan Kamel kunkonn na.

A yupiankar nyiriie nan chinchennyinyir na,
ki li fant saa fit koon kpanbar niow.

6 A mək fant, ki ɲan bonchiann, ki gbee nan lomm.

7 Ki a gbanant ɲan ki tee nan kpinkparik na,
ki a biaa na fan nan kpinkpamɔna na.

8 N saa do kpinkparike, ki pɔɔr li lɔɔna.
Min yaa boor, a biaa na tee nan daan tilɔɔnsɔkita nae,
ki a foon nubiru man nan saana na.

9 Ki a mɔb tee nan damanin na.

Poo lomm yay

A ji te ki daan na n saan n yɔɔk boor sinsonn,
kii gaar u mɔgbana nan nyana paak.

10 N yɔɔke yenin ki nianin.

11 N yɔɔk, baat, ki tin nyi doo kpinj,
ki saa dɔɔr digbanbis na ni nyiɔk na.

12 Ti tan saa dɔɲ fiire ki got daan tilontii na,
ki laan bi piin kpaatuwa-a? ki got laan tipuuk na pɔbitiri-i?
ki bia laan tilontlia na mək puuku-u?

Leɲe ki n saa tura n lomm.

13 Ki a saa gbat manfoor tiik na nubiru,
nan tilɔɔna nba kur nubiru man ki li kpia ti tammɔb na.
N yɔɔk, n bir bonmankpera nan bonmanpaana, ki guuna.

8

1 N sunman ki a bo tee n naa bik nba mɔɔr n naa biime,
ki mi-i cheta sɔɲjouk ni, ki n saa fit mɔɔt a tankpinn,*
ki sɔɔ baka sii kaa li pɔ.

2 N saa jiia, ki saan nana n naa ɲaak,
ki li sii tee siaminba ki a saa tumiin lomm.

N saa tura damanin nba ki n jii tilɔɔna nyun ki ɲaa na ki a nyu.

3 N yur kpaak a niigaɲ paake, ɲaan ki a niidiitu barimin.

4 Jerusalem poob, satir mɔb nanin nan i kan te lomm n baar,
ɲaan ki li yoo daa ki baari.

Yay nba pukin munloob

Poob lomm yay

5 Nma poe nyii kunkoouk po, ki lɔn u yɔɔk nii ki baat na?

Poo lomm yay

N fiina, tilontik na nyakire, siaminba ki bi din mara na.

6 A daa jikit a par ki teen sɔɔ, see min kuukɔɔ;
a daa lor sɔɔ see min kuukɔɔ.

Lomm mantik paar ki tee nan kuun nae;
ki niɔɲ mək paɲ ki tee nan kuun mɔɲ nba tee bianjinba na.

Li tuu tan yit ki tee muyeruko,
ki di nan muu nba tuu yabit ki di bianjinba na.

7 Ki nyun ki fit kpeent, nyunmɔnn ki be ki saa fit kpeeniri.
Naaan li-i tee ki sɔɔ koor a wun daa lomm nan u məkinti,
li joontu tan sii tee feie ki u saa la.

Poo maɲ ninjamm yay

8 Ti waarɔ be, ki tee sapaanbik, ki u biaa daa waar.
Ti saa teenɔ nlee, li-i tee ki naasinbik baat ki daakɔ?

9 Ti waarɔ na-i bonni tee dikpinn,

* 8:1 8.1 Bi binbeɲ ni, bi din tuu mɔɔtir leeb tankpinn nae ki li want lomm.

ti bo saa maa salimpeena difoouko u paak.

Ki u bonni biaki tee gann, ti bo saa chaan kpek taabiie ki kɔrɔ.

Poo lomm yarj

¹⁰ N tee dikpinne, ki n biala na tee li ditɔɔtii.

N yɔɔk mi nan mi-i be u boor, n tuu mɔk parmaasire.

Jɔɔ lomm yarj

¹¹ Solomonn mɔk sarwaaok siaminba ki bi yi Baal Hamonn na ni.

Kpaara be lej man, ki u jikit u sarwaaok na ki teemm,

ɲaan gaan salimpeenbina tusir tusir.

¹² Ki Solomonn tuu gaar salimpeenbina tusire,

ki kpaara na mun tuu biar nan salimpeenbina kobii ɲanlee-lee,

ki li tee bi tora; ki n baka kaa. N mɔk n tiɔɲ sarwaauko.

¹³ N yɔɔk, a te man gbat a kunkɔr kpaab na ni;

n kɔɔnanleeb na guua, a fan pak.

Poo lomm yarj

¹⁴ N yɔɔk, baat n boor; a tee nan kɔɔk

koo pajak nba tuu be kunkona nba ki bonnunubit be lej nae.

AISAYA gbouj

Ki jiin Aisaya gbouj na po

Aisaya din tee Yennu sokiniie, ki piak Yennu mōmaan ki teen niib nba be Juda naan yent ni, yoo nba ki kpanbara banna din dia Juda ki gaan leeb na. Gbouj na bia beerit bianjinba ki Israel nan Juda teeb datai din kōn nyannibe. Aisaya nba din be u manfoor ni yoo nba na, Yennu sokiniinba leeb din be, ki tee Amos nan Hosea nan Maika. Aisaya din dōj pak Yennu Niganntōō na biak dinu nan u kuun po, ki bia yet a sanpaapo paann nan tingbounpaann tan sii be.

¹ Gbouj na maan jiin Juda nan Jerusalem poe, linba ki Yennu fiit tur Amos bija Aisaya, yoo nba ki Yusia nan Jotam nan Ahas nan Hesekia din tee Juda kpanbara ki wei leeb paak na.

Bianjinba ki Yennu yakii nan u niib

² Ki Yennu yet a, “Tingbouj nan sanpaak, gbiintir linba ki n piak na. Waas nba ki n wubirib na yēt n mōba. ³ Nei mi bi daano, ki bonii mi siaminba ki bi daano dintib. Linba na gar n niib Israel teeb nba mi linbawa. Bi ki bant maan paaki.”

⁴ Yimm biit damm na, yimm niilabindiira nba tee yanbōndamm na, i boonta. I biite tut lui. I yēt Yennu nba tee yimm Israel teeb kasii daano nae, ki ḡmant i poor turō. ⁵ Bee ki i tukin tee moyētuk dammi? I loon yin la tubdatu bonchianne-e? Israel teeb, i yura poḡ gbee nan fiate, ki i para nan i yan ji kaa laafia. ⁶ Laa nyii i yur paak ki saa tuu i tao po, i gbanu siar boor kaa ki mōk laafia. I gbanant gbee nan fetimae nan nara nan fiat. I fiat maḡ ki wuur, ki tana bia ki boob li paaki. Bi ki teen nyōku i fiat maḡ ni.

⁷ Bi biir i digbann, ki joo i doi muuwa. I goriie ki boorganu niib yent i tij, ki bont kur teen yann. ⁸ Jerusalem kuukōoe biar, ki bi bia lekira. Li tee nan lanbouj nba be daan tiinii kpaab ni, koo kpinfraat kpaab ni, ki ki mōk gaartōō nae. ⁹ Yabint Yennu-i bonni kii foor siab, Jerusalem bo saa biire nan Sodom nan Gomora doi na.

¹⁰ Jerusalem, a diateeb nan a niib tee nan Sodom nan Gomora diateeb nan li niib nae. Gbiintir linba ki Yennu piaki na. Gbiintir linba ki u wanti na. ¹¹ U yeen a, “I dukin a n loon marint nba ki i teenin yoo kur na-a? N miat pei nba ki i mann mujoonu marint ki teenin yoo kur nawa, ki bia miat i bonkob-ḡana nba ki i teenin nawa. N bak nan naajai nan pei nan buunii soma. ¹² Nḡmee beti nan i tuu baar nan linba na kur ki turin yoo nba ki i baat a yin jiantin na? Nḡmee wanni a yii lin kii chibit n ḡasaakak ni? ¹³ Li ki mōk nyōt nan yin baar nan i piinii. N miat i bonnunubit nba ki i jokit nawa. N ji ki loon i ḡmaapaan jaamm nan i foondaa nan i jiantu tintaani; kimaan i yanbōmm na biiriwa. ¹⁴ N ki loon i ḡmaapaan jaamm nan i dagaḡa jaamm na, bi tee jika nba ki n bak nan li jiinue.

¹⁵ “Li-i tee ki i donn i nii ki mein, n kan fiint i po, i-i lekii miar bianjinba, ḡaan n kan gbiint, kimaan i nii gbee nan some. ¹⁶ Wuut i moḡ man, kii yeen. Nyikin toonbiit nba ki n laat ki i tuun na. Barmōnii, ii nyik toonbiit tumu, ¹⁷ ḡaan tumii toonḡana tumu. Ii tuun ḡant, ki somm binba be mukisuk ni, ki tur kpeebii bi mōnii, ki bia kōn pakōi paak.”

¹⁸ Yennu namm yet a, “Naant ki tin namm maan manj. I toonbiit bonniwa, nãan n saa wuuri ki yin penn nan nãaarik na. I biit nba lek te ki i bon bonchiann na, nãan n saa wuuri ki yin penn nan pegbonpeeñ na. ¹⁹ Li-i tee ki i saa sak n mɔb, i saa di jeet nba saa pia tinj na paak. ²⁰ Nãan i-i yêtin, i saa kpoe. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin biit digbann na po

²¹ Digbann nba tuu tee digbanjann nae ji tuun toonbiit na. Sianyoo li din gbee nan niñamme, nãan mɔtana nikpiirite ji be leñ. ²² Jerusalem, sianyoo a din tee nan salimpeena nae, nãan mɔtana a ji ki mɔk nyɔɔti; a din tee nan tilɔɔna dajanin nae, nãan a ji tee nyume. ²³ A tɔɔndamm tee kpikpiruk damme nan nanyukii yɔɔsnba; yoo kur bi gaan piiniie nan mɔnyat. Bi ki taant kpeebii po barbuboor, ki bia ki gbiintir ki sommit pakɔi, yoo nba ki bi baar nan maan.

²⁴ Li paak, mɔtana, gbiintir linba ki Israel teeb Yabint Yennu nba mɔk panj na yeen a, “N saa jiin yimm nba tee n datai na pana, ki i ji kan turin daamii. ²⁵ N saa jiin bonbiir i paak. N saa nãammi nan baa tuu pur kut ki nãammir bianjiba nae, ki saa nyinn i biit na kur. ²⁶ N saa turi diateeb nan kpaanteeb, ki bii tee nan binba din dia-i sinsinn na. Ki Jerusalem sann ji sii tee Kasii Digbann nba waan fanu.”

²⁷ Yennu nba tee kasii na paak, u saa tinn Jerusalem, nan wunba kur be leñ ki nyik toonbiit tumu. ²⁸ Nãan u saa biir wunba kur tuun toonbiit ki yêu u mɔb, ki saa kpi wunba kur yêɔ.

²⁹ Ki i tan saa mɔ kɔɔ nan yaa mi jiant tiinii, ki bia mi fukin tingbana kpaant ni, ki jiantirib na. ³⁰ I saa suur nan kpinkpaunj nba tuu yaa wun kpo ki suur nae, ki tee nan kpabik nba ki nyun kaa leñ na. ³¹ Panj damm na toonbiit saa biirib nan baa tuu kpeer muu ki lu kauk paak ki lin di nae, ki sɔɔ kaa ki saa gɔɔr biiru manj.

2

Ki jiin parmaasir nba kaa gbennu po

(Maika 4.1-3)

¹ Maan nae ki Yennu tur Amos bija Aisaya, ki jiin Juda nan Jerusalem po:

² Daa baate ki kunkonn nba ki Yenjiantu nãasaakak tɔɔ li paak na tan sii fok gar kunkona kur, ki be sanpaapo ki gar jojaana kur. Digbana bonchiann saa tut baar leñ.

³ Ki bi niib sii yeen a, “Naant ki tin do Yennu kunkonn paak, ki saan Israel teeb Yenjiantu nãak na ni.

U saa wannit waa loon tin tun linba;
ti saa somm sɔnnii nba ki u gann ni,
kimaan Yennu wannu nyi Jerusalem-e;
u be Sayɔnn-e ki piak nan u niib.”

⁴ U saa nãamm barii nba be digbanjaana sinsuuk ni na. Bi saa jii bi takoobii ki kur sɔkit, ki jii bi kpana ki kur gɔtit. Digbana ji kan ban saan tɔbu, bi kan ban teen tɔb siiri.

⁵ Tɔn, Jakɔb yaaboona, nãant ki tii somm yentu nba ki Yennu turit na ni.

Ki jiin tubdatu po

⁶ Yennu, a nyɔr nyik a niib nba tee Jakɔb yaaboonawa. Tinj na gbee nan nyɔkii toona nba nyii yondo po nan Filistia yent nie. Niib na waa binba

ki waa Yennu na kaare. ⁷ Bi tij na gbee nan salimpeena nan salimmōnae, ki bi mōkint na kaa paaki. Bi tij na gbee nan taaniie, ki bi taantorit kaa paak. ⁸ Bi tij na gbee nan yenbise, ki bi jiantir linba ki bi jii bi tōḡḡ nii ki nan na.

⁹ Sōo kur yur saa sik tij ni, ki u saa di fei. Yennu, a daa nyikin chabitibi.

¹⁰ Bi saa gur tanfiat nba be jōot ni, koo ki gbiir bootii tij ni, a bin bōr Yennu wutoor nba baat na, ki bōr nyi u paḡ nan u yikoo ni. ¹¹ Yoo baat ki nisaarik parbifaant saa gbenn, ki nisaarik garuk n biir. Tōn, Yennu kōoe ji saa la baakir. ¹² Daar maḡ ni, Yabint Yennu saa sikin wunba kur dont u mōḡ, nan binba tee garit damm. Yennu kōoe tan saa la dontir, daar maḡ ni. ¹³ U saa tut lu Lebanonn kpek-foot nan kpinkpant nba be Basann tij ni. ¹⁴ U saa boor naa jōfōkit nan kunkona na. ¹⁵ Nafouok nan joonjouk kur saa biir. ¹⁶ U saa te ḡaringberḡa nba kur tee ḡarinḡana na n kp̄ii. ¹⁷⁻¹⁸ Nisaarik dont-n-mōḡ saa gbenn, ki nisaarik garuk n biir. Yenbis kur saa bote fas. Yennu kōoe saa la dontir, daar maḡ ni.

¹⁹ Nisaarii saa gur tanfiat nba be jōot ni, koo ki gbiir bootii tij ni, a bin bōr nyi Yennu wutoor ni, nan u paḡ, nan u yikoo nba baat bi paak na, yoo nba ki u saa baar a wun nik tingbōḡ na. ²⁰ Li daar-i baar, bi saa lu bi salimpeena nan bi salimmōna pata nba ki bi ḡamm nae, ki nyōr nyikir nan naasōōrii nan nanjōnt. ²¹ Yennu-i baar a wun nik tingbōḡ na, nisaarii saa gur bootit nan tanfiat nba be jōot nie, a bin bōr nyi Yennu wutoor, nan u paḡ, nan u yikoo nba baat bi paak na ni.

²² A daa tee a dindann nisaarik ni. Nisaarik jan nan bee?

3

Ki jiin Jerusalem ḡmatir po

¹ Tōn, ti Yomdaano Yabint Yennu yaa wun nyinn bont kur nan nisaarik kur nba ki niib gaa bi paak nae, Jerusalem doo ni, nan Juda tij ni. U yaa wun nyik bi jeet nan bi nyun turue, ² nan bi pandamm, nan bi kunkōnkōnna, nan bi barbuura, nan u sōkiniinba, nan bi ninnyōon damm, nan bi tōondamm, ³ nan bi kunkōnkōnna saakab, nan bi saakaleeb, nan bi kpaanteeb, nan binba kur dia nyōkii ki ḡmakitir bona na. ⁴ Yennu saa te ki bonjabise-ii diab. ⁵ Sōo kur sii ton nan u lōo. Naasimm kan chōrin bi saakab, ki niyana kan baakit tōondamm.

⁶ Yoo baat ki naakuuk ni niib tan saa gann bi ni yenō ki yetō a, “Fine mōk bonliakar, a teen ti tōondaano, daamii yoo na.”

⁷ Ki u saa jiin a, “Aaii, min kaa. N kan fit sommi. N ki mōk jeet koo lianti. I daa teen i tōondaano.”

⁸ Barmōnii, Jerusalem be biiru ni. Juda tij boontire. Linba kur ki bi piak ki bia tuun na tee biite ki tur Yennu. Bi sukii Yennu tōḡḡ yeenin ni. ⁹ Bi ḡingorsime saa pak biirib. Bi tuun biit paanu nie, nan Sodom teeb nba din tun na. Bi boonta. Nämme lon bi tōḡḡ biiru.

¹⁰ Niḡamm para sii peene, ki bona saa fanu ki turib. Bi saa di linba ki bi tun na nyōte nan parmaasir. ¹¹ Naan yanbōndamm boonta; baa tun linba ki tur bi leeb na, nnae mun ki bi saa tun ki turib.

¹² Lik-kpent teeb mukis n niib, ki bi pana damm ḡmaabib.

N niib, i tōondamm kōonti muuko, ki te ki i ki mi yaa saa ḡmant siaminba po.

Bianḡinba ki Yennu saa buu u niib buut

¹³ Yennu teen siir a wun pak u maan; u teen siir a wun bu u niib buut. ¹⁴ Yennu tan saa bu binba tee u niib tɔɔndamm nan saakab na buut. Waa tan saa bu bi buut ki biirib bianjinbae na: “I fat daan tiinii kpaant, ki i ŋei gbee nan linba ki i fat tarii boor na. ¹⁵ Yaa biir n niib, ki bia ŋmanjit tarii na, li ki ŋani. Min i Yomdaano Yabint Yennu-e pak na.”

Kpaanii nba saa Jerusalem poob boor na po

¹⁶ Yennu yet a, “Gotir Jerusalem poob nba dont bi mɔŋ bianjinba. Bi somm ki bi miana teek sanpaapo, ki gorii chonchon-ningorsin yoo kur, ki ŋmaan taabatjinii, ki banii nba be bi taakpakira ni damm. ¹⁷ Ŋaan n saa dat bi tubawa. N saa koor bi yut ki nyikib yupaanii.”

¹⁸ Daar baate ki Yennu saa jii linba ki Jerusalem poob want bi mɔŋ li paak na, ki yaat nann, ŋaan nyikib. Bona maŋe tee banii nba be bi taakpakira ni, nan bonŋana nba be bi yura paak, nan laanii nba be bi turii ni, ¹⁹ nan bi tutuuta, nan bi niibanii, nan bi saarii, ²⁰ nan bi yudaakat, nan bi saba nba ki bi piir bi nii ni, ki bia yokit bi sai ni na, ²¹ nan banii nba ki bi piir bi niibira ni, ki bia tuu bi miana ni na, ²² nan bi liatfojana, nan baant, nan liatsunsont, nan bi bɔɔrii, ²³ nan bi liatwotii, nan gungunŋant ninfianii, nan bobii, nan saarfɔkit nba ki bi yir yura paak na.

²⁴ Bi ji kii so tulaarii, bi tuu sii nubir poie; bi kii boob gbanŋana, ŋaan bi sii boob ŋmipiana; bi kii mɔk yuŋanti, bi sii tee yupaanii; bi kii gbab chinchennana, bi sii gbab kparchante; bi fant na saa kpant feie.

²⁵ Doo na ni jab nba mɔk panii na, ŋaan bi saa kpib tɔb niŋe. ²⁶ Doo na tammɔi saa mɔ ki fabin, ki doo na mɔŋ sii tee nan poo nba ki bi gbabito, ki kaano yann tiŋ ni nae.

4

¹ Li yoo-i baar, poob banlore tan saa bib soor jayeno kɔɔ ki pakɔ a, “Ti sii dint ti mɔŋ, ki bia gbabint ti mɔŋ, ŋaan fan di sukuru ki chabit yaak ki tin yet nan fine tee ti sorɔ, ki tin fit nyi pookpaka fei ni.”

Ki jiin Jerusalem ŋammu po

² Yoo baat ki Yennu saa te ki bonpipiat nan tiik nba kur be tiŋ na paak n kpaat ki faŋ. Israel teeb nba kur tinn na saa la parpeenn nan parbifaant, jeet nba pia tiŋ ni na paak. ³ Wunba kur biar Jerusalem, ki Yennu ganno ki u foor na, bi sii yiu kasiie. ⁴ Yennu saa jii u yiikoo ki dat niib maŋ tuba ki ŋammib, ki wuur Jerusalem biit nan son nba ki bi nyinn leŋ na. ⁵ Ki Sayonn kunkonn paak nan niib nba tikir leŋ na, Yennu saa te sanpagbouŋ-ii baak bi paak yonnu ni, ki tun munyuuk nan muyeruk nyioŋ. Yennu baakir saa dɔkin doo na kur ki guurir. ⁶ Li saa bakin doo na ki lin nyi yonnu tonu ni, ki teenir parmaasir boor, ki lin nyi saak nan wouŋ biiru ni.

5

Yaŋ nba jiin daan tiinii kpaab po

¹ Gbiintir ki man yin yaŋ na ki tura. Yaŋ maŋ jiin n yɔɔk nan u daan tiinii kpaab poe. N yɔɔk mɔk daan tiinii kpaab, kunkonn nba kpai paak.

² Ŋanne ki u yobin kpaab na, ki bia gbab tana,
 ki bur daan tiinii nba ŋan bonchiann,
 ki maa difoouk a wuu guu tiinii na,
 ki gbiir bootuk a wuu tootir tilɔɔna na nyun,

ki ji guu, a loona na n monn,
 njaan ki loona na kur tee bonmiita.

³ Njanne ki n yook na yet a, "Yimm niib nba be Jerusalem nan Juda na, ii bu min nan n daan tiinii kpaab na buut. ⁴ Siar biar ki n ki tun kpaab na niiji-i? Bee teen ki li yê t loonjana nba ki n bo daan na lonuwa, njaan lon loonmiita?"

⁵ "Maa saa tun linba ki tur n kpaab maŋ tee nnae: n saa bet gungouŋ nba lintir nae faba, ki yeer jooŋjouk nba guur na, ki te muuk ni bonkobit n koo ki njamir, ki njaatir. ⁶ N saa te ki moote n pia lej. N kan njam tiinii maŋ ki bia kan ko li muuku. N saa nyik ki jagotuk nan kunkoniie n pia ki loonir. N poŋ kan te ki saak n baa lej."

⁷ Israel teebe tee Yabint Yennu daan tiinii kpaab;
 Juda teebe tee daan tiinii nba ki u bur.

U daan a bin tun linba nane, njaan ki bi kpi niib.

U daan a bin tun linba tooke,
 njaan binba ki bi mukisib na mo ki loon sommir.

Ki jiin biit nba ki nisaarii tuun na po

⁸ I boonta. I daa ŋei nan kpaant ki pukii linba ki i mok na po. Li kan yukir kaawa ki yiar sii kaa nan niib n kar, ki i kuukooe sii be tiŋ na paak.

⁹ N gbat ki Yabint Yennu yeen a, "Ŋagbeŋa nba fan bonchiann na, njaan li kan yukir kaawa, ki li sii see langbenkoont. ¹⁰ Daan tiinii nba see kpaant piik ni na, njaan li daan tan sii tee lena njanmue. Diboorii borik-gbina kobik tan saa nan dibin borik-gbina piike."

¹¹ I boonta. I tuu fiir sanyapob ni ki jak daanyunu, ki jii daajomuna ki be dayibint ni. ¹² I di jaamm nan biat nan nayakaa nan naagbai nan daan, njaan i ki bant Yennu nba tuun linba. ¹³ Li paak, bi saa teeni yommiie ki saan nani digbangann ni. Kome saa kpi i toondamm, ki nyunnyukuru n kpi nilee na. ¹⁴ Kpeentij nakit bi paakewa ki guub, ki yaat mob saama. Li saa faar Jerusalem nijaana, ki kpaab nan nilee nba nyu daan yib ki mok fuut na, ki nakib.

¹⁵ Fei saa soor soo kur, ki binba dont bi moŋ na kur saa sik tiŋ ni. ¹⁶ Njaan Yabint Yennu want u paŋ ki tuun linba njan, ki bia want u kasii binbenj, ki bu u niib buut. ¹⁷ Doo na langbent ni pebis saa njan moot, ki bupanii saa njan momaata.

¹⁸ I boonta. I ki fit fat i moŋ ki nyii biit ni. ¹⁹ I yeen a, "Njaan ki Yennu n kakit ki tun linba ki u yet nan u saa tun na, ki tin lar. Njaan ki Israel kasii Yennu n tun u lora na, njaan ki tin la u dudukit."

²⁰ I boonta. I yi bonbiire bonnann, njaan yi bonnann bonbiir. I jii bunbonne ki teen yentu, njaan jii yentu ki teen bunbonn. I jii linba tone ki li marii, njaan jii linba marii ki teen linba ton.

²¹ I boonta. I dukii nan i sube, ki mok yan.

²² I boonta. I tee nijaanae dalenn ni, ki mok para ki ki tiin siar daan nmatu yoo. ²³ Njaan monyat paak ki i te biit damm saa yann, njaan goi mondammm na ki bi ki laat monii. ²⁴ Li paak, kinkaka nan mokoont nba tuu di muu bianinba na, i jiina mun saa bat, ki i puuk n koor nnae, ki wouŋ n pebirir, kimaan i yê linba ki Yabint Yennu nba tee Israel teeb kasii Yennu tumii nawa. ²⁵ Yennu wutoor doo u niib paak, ki u tant u nuu a wun dat bi tuba. Kunkona nba fok na saa damm, ki binba kpo na gbanant saa biar doo sonii ni nan moot na. Njaan Yennu wutoor lek kan maaki, ki u nuu sii tian a lin dat niib tuba.

²⁶ Yennu tur nyinne a wun yiin digbann nba be banfokir, ki foon yiin binba be banfoka na a bin baar, ki bi baat yian yiama. ²⁷ Bi soo ki bakii, bi soo ki jarin siar. Bi ki tinjit koo ki goonti. Bi soo gbann ki worik, ki bi taasanmiit ki cheer. ²⁸ Bi peenii porime, ki bi torbana teen siir nan tonu. Bi taanii taawoka wakii nan tann nae, ki bi taantorit fia lintir nan sajaperinn na. ²⁹ Jab na gaan jat nan yanbora nba tuu kpi bonkobuk ki jii u nant ki koo nann muuk siaminba ki soo kan lab ki fat nae.

³⁰ Li daar-i baar, bi saa gaar jat Israel paak nan kunkosaakar nan mokgbenir fuur nae. Gotir tingbouj na. Bunbonn nan parbiir be li kur po. Bunbonn nak yentu nawa.

6

Bianjinba ki Yennu yiin Aisaya

¹ Binn nba ki kpanbar Yusia din kpo na ni, ki n la Yennu, ki u kar u binbintir paak sanpaapo nan dontir, ki u baauj yit gbee jiantu nasaakak na kur po. ² Ki bonfoa nba nyirii nan muu na see linto, ki bonfoor kur mok kpinkpant nanloob-loob. Ki bonfoor kur jii kpinkpant nanlee ki dakin u numpo, ki jii kpinkpant nanlee ki dakin u gbanant, naan dia kpinkpant nanlee nba biar na ki yuuk. ³ Ki bi yeen bi leeb a:

“Kasii, kasii, kasii. Yabint Yennu tee kasiee.

U baakir gbee durinyawa.”

⁴ Ki bi kunkora na fuur te ki Yenjiantu nasaakak na fiakir nak, ki munyuut gbee nasaakak manj.

⁵ Ki n yet a, “N ponj ji ki mok dindann. N boonta, kimaan maan nba kur nyii n mob ni tee biite, ki n be niib nba yaa maan kur tee biit na boor. Naan ki n tiorj ninbinne la kpanbar, wunba tee Yabint Yennu na.”

⁶ Ki bonfoa na yeno yukir baar n boor, ki dia musankoonn nba ki u jii maruj binbintir paak nan babuk na, ⁷ ki jii musankoonn na ki suu n mogbana, naan yet a, “Linba na sii a mogbanawa, ki motana a biit piina, a yanbomm la nyikin chaba.”

⁸ Ki n gbat Yennu yet a, “N saa tun nmeee? Nmeee sii tee ti toonii?”

Ki n jiin a, “N saa saana. Tummmin.”

⁹ Ki u betin a n saan ki pak maan na ki tur niib na a, “Yi-i lekii gbiint bianjinba, naan i kan bann li paak. Yi-i lekii got bianjinba, naan i kan bann linba tuun.” ¹⁰ Nanne ki u yetin a, “Linin niib na yan, ki kpa a bi tuba, ki joon bi nunii, ki bi daa laat, koo ki gbia koo ki bant maan paaki. Nna-i kaa, bi saa jen n boore ki la laafia.”

¹¹ Ki n boi a, “Yennu, li sii tee nna ki wei nlee?”

Ki u jiin a, “Ki tan tuu yoo nba ki doi na sii tee langbent ki biar yann, ki tan tuu yoo nba ki soo sii kaa jei manj ni, nan yoo nba ki tinj na monj sii tee tinfukiryann. ¹² N saa saan nan niib na banfokir, naan nyik tinj na yann. ¹³ Li-i tee ki niib piik ni yeno biar tinj na ni, n saa biirowa; u sii tee nan baa tuu choo kpinkpaunj, naan ki u dagbir n biar ki fiik tinj ni nae.”

Dagbir na see Yennu niib pinpiin-paann seenu nie.

7

Ki jiin maan nba saa kpanbar Ahas boor na po

¹ Yoo nba ki kpanbar Ahas, wunba tee Jotam bija, naan tee Yusia yaaboonn na, din dia Juda teeb na, tob din baar. Ki Siria kpanbar

Resinn nan Remalia bija Peka, wunba tee Israel kpanbar na, din saan lek Jerusalem, ñaan ki fit nyanniri.

² Ki mōmaan nba baar Juda kpanbar a Siria jab poŋ be Israel yent ni na, ki űoō nan u niib yan put, ki bi jekir nan wouŋ nba tuu da tiinii ni na.

³ Ki Yennu pak Aisaya a, “Jiin a bija Sear Jasub ki saan la kpanbar Ahas. A saa lau sonu ni, siaminba ki bi luu chinchena na, bunu nba jikit nyun ki nyi nann paapo nyundōonn ni na joontik boor. ⁴ A pakō ki wuu chek, kii tee soon nna, ki daa tiin janmaanii, koo ki li daamiio. Siria bat Resinn nan u jab, nan bat Peka wutoa ki mōk janmaanii, ki tee nan munyuut nba tuu wubir kinkaka űanlee ni bianŋinba na. ⁵ Siria teeb nan Israel teeb nan li bat na lor bonbiira. ⁶ Bi loon bin wor Juda-e ki jeen niib na ki bin taan bi po, ki bin fit dinn Tabeel bija naan.

⁷ “Naan min Yennu yet nan linba na kan mi tumi. ⁸ Bee? Kimaan Siria ki mōk paŋ ki gar Damaskus nba tee li digbangberŋir na, ki Damaskus mun ki mōk paŋ ki gar bat Resinn. Israel űarin, bina piinloob nan űanŋmu sinsuuk ni na, li saa mantik biir gar nan lii tee digbann ki seewa. ⁹ Israel ki mōk paŋ ki gar Samaria nba tee li digbangberŋir na, ki Samaria ki mōk paŋ ki gar bat Peka.

“I yada-i kii paar, i kan fit gubin.”

Ki jiin Imanuel po

¹⁰ Ki Yennu űamm tur Ahas maleer a, ¹¹ “Boin a Yomdaano Yennu ki wun tura nyinn. Li saa fit nyi kpeentiŋ koo sanpaapo.”

¹² Ki Ahas jiin a, “N kan boi nyinn po. N yēt man bikin Yennu-e.”

¹³ Li yoo na ki Aisaya jiin a, “Kpanbar Defid yaaboona, gbiintir man. Li ki űan ki a te ki nisaarii n di sukuru ki miat. A saa bia te ki Yennu n di sukuru ki miata-a? ¹⁴ Tōn, Yennu mōŋe saa tura nyinn: Sapaamunn* tan saa soor poor ki mar bonjak, ki purō Imanuel.† ¹⁵ Yoo nba ki u tan saa subir ki ji dukii linba ki u saa tun na, niib tan sii nyu naabiime ki di siat.

¹⁶ Li yoo tan sii baat na, ki soō kpanbara banlee nba jeenta na tiŋ dōor yanna.

¹⁷ “Yennu yaa wun baar nan daamiie fin nan a niib nan naan űaak kur paak, li daamii sii ton ki gar daamii nba mi baar, laa nyii yoo nba ki Israel tingbouŋ din bokit u mōŋ Juda tingbouŋ ni nawa. U yaa wun baar nan Asiria kpanbare.

¹⁸ “Li yoo-i baar, Yennu saa foone ki li tee nyinn ki yiin Ijpt teeb, ki bin nyi banfōka Nail kpenii kur po, ki baar ki tee nan kpajui na, ki Asiria teeb n nyi bi tiŋ ni ki baar, ki tee nan sai na. ¹⁹ Bi sii miribe jōlōnt ni, nan tanfiat nba be jōot ni, ki bi tan saa piin kunkonii nan bonkobit kpinkpaar boor kur po.

²⁰ “Li yoo-i baar, Yennu saa te yukoortōe n nyi Yufrates mōk-pootir po. Nōōe tee Asiria kpanbar, ki u saa koor i tianii nan i yut nan i gbanant paak kobit kur.

²¹ “Li yoo-i baar, ki kpaarō lek mōk naasar yenōkōō nan buunii banlee gbaa, ²² ñaan u tan saa la biin bonchiann ki lin jaŋō. Barmōnii, binba tan saa tenn waan tiŋ na paak sii mōk naabiin ki nyu, ki bia mōk siat ki di.

²³ “Li yoo-i baar, daan tiinii kpaant nba űan ki mōk tiinii tusir tusir, ki li daauk tee likbina tusir tusire, ñaan kunkonii nan jagotuko tan saa pia loonir. ²⁴ Niib tan sii dia peenii nan tōrbana ki gōrin leŋe. Barmōnii, tiŋ

* **7:14** 7.14 Bi maan ni, li sii fit tee sapaamunn koo poopaan. † **7:14** 7.14 Imanuel paake tee “Yennu be nant.”

na kur tan saa gbee nan kunkonii nan jagotuko. ²⁵ Kunkona nba paak ki bi tuu buur jeet na, ñaan kunkonii kooe tan saa pia, ki soo kan ñmaa lej. Li sii tee siaminba ki nei nan pei ñmame.”

8

Aisaya bijae tee nyinn ki tur niib na

¹ Ki Yennu pakin a, “Jiin bonsobkar nba yarin ki sob nammigbeña li paak a: ‘Lekin Yian. Kakitir Fat.’ ² N saa yiin nichinchiba banlee nba tee Jeberekia bija Sekaria, nan manntoo Yuria, ki bii tee n siara damm.”

³ Li poor po, ki n ñaapoo soor poor. Waa mar ti bija man yoo nba, ki Yennu yetin a, “Purimo ‘Lekin Yian, Kakitir Fat.’ ⁴ Bik na nba tan saa kpaat ki fit yet ‘Naa’ nan ‘Baa’ yoo nba na, ki soo ki Asiria kpanbar jii Damaskus mokint nan Samaria bont kur, ki yaat nann na.”

Ki jiin Asiria kpanbar baaru po

⁵ Yennu ñamm pak turin. ⁶ U yet a, “Kimaan niib na nba yet nyun nba nyii Siiloo kpenbik ni soon nna, ñaan mok parpeenn bat Resinn nan bat Peka paak na, ⁷ min Yennu saa baar nan Asiria kpanbar nan u jab kur ki bin wor Juda. Bi saa tia ki lek nan Yufrates mokir nba tuu gbee nan li mokgbiant bianjinba nae. ⁸ Bi saa lia Juda nan nyunmonn nae, ki do porik ki piin bont kur.”

Yennu be nant. U kpinkpanfokit nae guu tij na.

⁹ Yimm digbana na, lakint nan janmaanii man. Gbiintir man, yimm nba be banfoka tingbouy na kur po. Nn, teent siir nan konn, ñaan kii mok janmaanii. ¹⁰ Ii lorin lora, ñaan li kan ban teen fanu. Ii piak yaa loon bianjinba. Ñaan li kur tee yanne, kimaan Yennu be nant.

Bianjinba ki Yennu kpaan u sokinii

¹¹ Yennu jii u pan nba yab nae ki kpaanin, a n daa waa sonu nba ki niib na tok na. U yet a, ¹² “Daa waa niib na lorbiit, ki bia daa tiin bona nba ki bi tiin na. ¹³ Tiat nan min Yabint Yennu tee kasiie. Mine tee daano nba ki a sii tiin. ¹⁴ N kasi binbej nba mok janmaanii na paak te ki n tee nan tann nba ki bi gbiatir baa na. N tee nan baruk nae ki saa soor Juda nan Israel tingbant, nan Jerusalem doo niib. ¹⁵ Niib bonchiann saa gbiat, ki baa but but. Baruko saa soorib.”

Kpayakit nba yaa ti daa piak nan kpeemm

¹⁶ Yimm nba tee n taatara na, ii guu kii dia maan nba ki Yennu turin na. ¹⁷ Yennu bor u moje u niib boor, ñaan ki n teeno yada, ki jii n dindann ki maa u paak.

¹⁸ N be nan waas nba ki Yennu turin na. Yabint Yennu nba naangbouy be Sayonn kunkonn paak nae tunt, ki ti tee nan maan nba fo, Israel teeb boor.

¹⁹ Ñaan niib saa yeti a yin boi ninnyoon damm nan jabaabuura, binba burin ki lokin na, a bin fiit maan ki turi. Bi saa yet a, “Li tee niib n tuu boi kpinkpaarii nan kpeemme, binba fo na paak.”

²⁰ Ii yetib a, “Gbiintir linba ki Yennu wanti na. I daa gbiin ninnyoon damm yari. Linba ki bi wanti na kan sommini.”

Ki jiin daamii yoo po

²¹ Niib na saa lin yirib muuk ni, ki sii kaa dindann, ki kon sii mokib. Baa sii be kon nan wutoor ni na, bi saa mo Yennu nan bi kpanbar motont. Bi

saa gokit got sanpaapo, ²² koo ki nut bi ninbina tinj ni, njan bi kan la siar, see daamii nan bunbõnn koo, bunbõncheenn nan janmaanii nba ki bi koo na ni.

9

¹ Sõnsau sii kaa ki bi saa tõkin ki nyi daamii yoo na ni.

Ki jiin wunba tan saa di naan po

Sebulunn nan Naftali booru tinj din ban dii feiwa, njan yoo baat ki yent man saa la baakir, laa nyii sinsuuk ni mækgeberjir na ki saa yondo po, ki saa tuu joodann mæk-pootir tinj, ki bia gar Galilii yent, siaminba ki boorganu kar na.

² Niib nba tuu somm bunbõnn ni na ji la yentchionja. Bi tuu be bunbõnn tinj na nie, njan mótana yeeuj yent bi paaka.

³ Yennu, a turib kpinkpamjaanna, ki te ki bi mæk parpeenn.

Bi kpamm faa tun linba na paake,

nan niib nba tuu jaan bi jeet ki kpamm,

koo ki chentir mækint nba ki bi fat ki kpamm bianjinba na,

⁴ kimaan a kõnn bi yokit nba tuu yook bi paak nawa,

ki bia jint gbann nba tuu boob bi sai ni na.

A nyann digbann nba tuu diin ki njanjit a niib nawa,

nan faa din nyann Midiann jab sianyoo bianjinba na.

⁵ Jab nba lek na taasaat, nan bi tiat nba ki sòn tarin na kur, muue saa di.

⁶ Bi mar bik ki turita. Bi turit bonjaka.

Njooe sii tee ti diatoo. Bi sii yiu, "Bakitnauj nmakit-too,"

nan "Yabint Yennu," nan "Baa nba yoo be,"

nan "Parmaasir kpanbar."

⁷ U naan yiikoo sii kpaatire yoo kur;

u naan sii yoo be parmaasir nie,

ki u saa gaar kpanbar Defid naan yent ki dia,

ki u yiikoo sii gaa linba took nan barmõnii paak,

laa nyi mótana nan yoo nba waa mæk mæk nan mæk mæk.

Yabint Yennu-e lor wun tun linba na.

Bianjinba ki Yennu saa dat Israel teeb tuba

⁸ Yennu sat mób nan u saa bu Israel teeb nba tee Jakób yaaboona na buut. ⁹ Israel teeb kur nba be Samaria doo ni saa bann nan njoo Yennu-e tun linba na. Mótana bi mæk garuko, ki want bi moj, ki yeen a, ¹⁰ "Tant jaak na baawa, njan ti saa njam maar nan tanae. Bi kõnn kõnn sinsabik yoka nawa, njan ti saa jii kpek yokaee ki njam yok."

¹¹ Yennu donn bi datai wutoae ki bi lekib. ¹² Siria teeb nba be yondo po, nan Filistia teeb nba be yonbaa po na yaat mo-i-e, ki nak Israel teeb. Linba na lek, njan Yennu wutoor ki maaki, u nuu bia tiane a wun dat bi tuba.

¹³ Israel teeb ki nyik bi toonbiiti; Yabint Yennu nba lek dat bi tuba na, njan bi ki jen u boori. ¹⁴ Dayenn kooe ki u saa dat Israel teeb kur nan bi tõondamm tuba; u saa pot yur nan joor kur. ¹⁵ Nikpera nan nijaana nae tee yur, ki faak sòkiniinba na mun tee joor. ¹⁶ Binba din dia niib na diab tuntunae, ki nmatib fas. ¹⁷ Li paak, Yennu kan chab ki bi naasimm na nan yenokõowa n paaki, ki bia kan tin bi pakoi koo bi kpeebii na ninbaauk, kimaan niib na kur tee binba ki waa Yennu-e, ki tee nõonmiant damm, ki bi maan kur tee biiti. Linba na lek, njan Yennu wutoor kan maaki, u nuu bia sii tiane a wun dat bi tuba.

¹⁸ Niib na biit di nan muu nba tuu di jagotuk nan kunkonii nae. Li di nan muu nba tuu di foor, ki munyuuk do nae. ¹⁹ Yabint Yennu wutoor nba doo na paak, ki u tubdatu na di nan muu na tij na kur po, ki kpi niib man, soo kur gbaa a wun tinn u moŋe. ²⁰ Tij na siar kur po niib bibit jeet nba kur ki bi laate, ŋaan bi kon na kan ban gbenn. Bi poŋ ŋman bi tiŋ waase. ²¹ Manase booru nan Efraim booru wor bi leebe, ki bia taan leeb ki wor Juda. Linba na lek, ŋaan Yennu wutoor ki maaki, u nuu bia tiane a wun dat bi tuba.

10

¹ I boonta. I sent sennbiit ki mukis n niib. ² I tuun nnae ki goi tarii, ki bi ki laat bi monii, ki bia ki laat ŋant. I tuun nnae ki fiar pakoi nan kpeebii faar. ³ I tan saa teen nlee, yoo nba ki Yennu daar i tuba na? I tan saa teen nlee, yoo nba ki u saa jii digbanbanfokir niib ki bin baar nan daamii i paak na? I tan saa chiar saan lia nie ki la sommiri? I tan saa bor i mokint lia nie? ⁴ Bi tan saa kpi-i tobii nie, koo ki soori ki teeni yommii, ŋaan Yennu wutoor lek bia kan maaki, u nuu bia sii tiane a wun dat i tuba.

Ki jiiin Asiria kpanbar po

⁵ Yennu yet a, “N jii Asiria kpanbare ki teen lanbann maa n dat binba ki n wutoor doo bi paak na tuba. ⁶ N tun Asiria kpanbare maa wun saan dat niib nba ki waa min Yennu na tuba, ŋamme donn n wutoor. N tumoe maa wun saan fat ki jan, ki bia ŋmaat niib na nan bi tee sonjouk ni tante na.”

⁷ ŋaan Asiria kpanbar na mun mok u yur po lorbiitewa. U lorin a wun biir digbana bonchianne. ⁸ U faa parbiire a, “N jab ŋmakit-too kur tee kpanbare. ⁹ N nyann Kalno nan Karkemis doi, nan Hamaf nan Arpad doiwa. N nyann Samaria nan Damaskus doiwa. ¹⁰ N tant nuue maa n dat digbana nba jiantir tingbana na tuba, ki tingbana man yab gar Jerusalem nan Samaria tingbanawa. ¹¹ N biir Samaria nan li tingbana kurawa, ki bia saa tun nnae ki tur Jerusalem nan tingbana nba ki bi jiantir lej na.”

¹² ŋaan Yennu yet a, “Mi-i gbenn linba ki n tuun Sayonn kunkonn paak nan Jerusalem na yoo nba, n saa dat Asiria kpanbar tubir nan waa want u moŋ ki faa kpinkpant na.”

¹³ Asiria kpanbar want u moŋ ki yeen a, “Mine tun li kur na, n tiŋ. N mok pan, ki sub, ki mok yan. Mine chaat digbana terii, ki jii bi jeet nba ki bi bor kur. N chibit niib nba be lej na paake nan naajak na. ¹⁴ Digbana nba be durinya na ni daan tee nan noontiok nae, ki n taan bi gor na yama, nan jena na. Ki kpinkpounsiar ki damm ki saa yoomi, ki mob ki yaat ki koon n paaki.”

¹⁵ Ki Yennu yet a, “Piak saa fit yet a u chee wunba diau ki choon na-a? Kanpinta juk saa fit yet nan u chee wunba diau ki porii bona nawa-a? Gbajar kaa wokitir niro, ŋaan niroe wokitir gbajar.”

¹⁶ Yabint Yennu yaa wun baar nan yiarue binba di gboot motana na paak, ki dat bi tuba. Muu nba ki kpeent sii be bi gbanant ni ki yoo di. ¹⁷ Yennu nba tee Israel yentu nae saa kpannt muu. Israel teeb kasii Yennu na saa kpannt muyeruk nba saa jii dayenn ki di bont kur, halii kunkonii nan jagotuk kur. ¹⁸ Foor nba mun, nan kpaant nba kpai kur saa biir, nan yiarpaaruk nba tuu biir niro bianinba na. ¹⁹ Tiinii barik barik nnae tan saa tenn, ki bik gbaa saa fit kan tiinii manja.

Ki jiiin niib waaminna jenu po

²⁰ Yoo baat ki Israel teeb nba foor na ji kan gaan bi dindann digbann nba nyannib na paaki. Bi tan saa teen bi dindann Yennu nba tee Israel teeb kasii Yennu na nie. ²¹ Israel teeb waaminnae tan saa jen bi Yabint Yennu boor. ²² Mótana nba ki Israel teeb yab ki tee nan mōktanbiiur na, ŋaan bi waaminnae tan saa jen. Biiru be sōnu ki baat niib na paak, ki kpan saa janjibi. ²³ Nn, Yabint Yennu nba tee Yomdaano na saa baar nan biiru tin na kur poe, nan bianjiba ki u yet na.

Bianjiba ki Yennu saa dat Asiria teeb tuba

²⁴ Yabint Yennu nba tee Yomdaano na yeen u niib nba kar Sayonn na a, "I daa tiin Asiria teeb na, baa lek dinti biak, nan Ijipt teeb nba din tuu dia-i bianjiba na. ²⁵ Li-i yann waan, n saa nyik i tubdatu, ki li poor po, man biir Asiria teeb manj. ²⁶ Min Yabint Yennu saa jii lanbanne ki boob, nan maa boo Midiann teeb, Oreb tangbenjir boor bianjiba na. N saa dat Asiria teeb tuba, nan maa dat Ijipt teeb tuba bianjiba nae. ²⁷ Li yoo-i baar, n saa nyinni Asiria yiikoo ni, ki bi yokit na ji kii paa i bopiat paak ki teeni kpiasu."

Ki jiin datai leku po

²⁸ Jab nba tee datai na nyann Ai digbann-a. Bi gar Migronn-a. Bi nyik bi jeet Mikmas-e. ²⁹ Bi gar loonu nawa, ki ji dōo Geba-e nyiok. Niib nba be Rama doo ni na, janmaani jekibe, ki niib nba be kpanbar Sool doo nba tee Gibe na chiar. ³⁰ Ii hoot man, yimm Anatof teeb. ³¹ Madmena nan Gebim teeb tiine a bin fat bi manfoa. ³² Dinna, datai na be Nob doo ni, bi be leŋe ki ŋakin bi nii Sayonn kunkonn po, Jerusalem doo na po.

³³ Yabint Yennu saa biirib nan baa tuu chōo tiik yiinu ki lu nae. Bi saa chōo bi parbifaara nan bi yudamm na ki butib. ³⁴ Yennu saa chōo lub nan baa tuu chōo fōor sinsuuk ni tiinii nae, ki Lebanonn tinanii gbaa n baa.

11

Ki jiin parmaasir digbann na po

¹ Defid naan ŋaateeb na tee nan tiik nba ki bi chōo lu-u nae; yiinu nba tuu tuk tighir paak bianjiba na, nnae ki kpanbar paanj saa nyi Defid yaaboona na ni.

² Yennu Seeke saa turo yanfoon nan bannu nan minu nba ki u sii dia u niib.

U sii mi Yennu loomm ki baakitō,

³ ki sii mōk parpeenn nan Yennu mōsaku.

U kii gorii numpo koo ki gbia bi yaa kaa ki bu buuti.

⁴ U saa bu tarii buut fanu, ki kōn talas damm paak.

U tuu saa tur mōbe ki bin dat niib tuba, ki nibiit na saa kpo.

⁵ U saa dia u niib nan mamōmm nan binbenŋaj.

⁶ Kinkata nan pei tan saa lakin be nan parmaasir, ki naamuut nan bupanii tan saa lakin dōor.

Ki naabis nan yanbōrbis tan saa lakin di, ki waas kpaarib.

⁷ Ki nei nan naamuut tan saa lakin di, ki bi waas lakint dōo nan parmaasir.

Ki yanbōra saa ŋman mōot nan nei nba ŋman mōot bianjiba na.

⁸ Bonbuna tan sii jerin waalabirii, ŋaan kan la danj.

⁹ Siar sii kaa Yennu kasii kunkonn Sayonn paak ki tee danj,

koo biiti.

Tinj na tan saa gbee nan Yennu bannu,
nan mɔkgbenjir nba gbee nan nyun nae.

Ki jiin binba be boorganu tinii ni jenu po

¹⁰ Daar baate ki kpanbar paɲ tan saa nyi kpanbar Defid naan naakuuk ni ki tee nyinn ki tur booru kur. Bi tan saa lakin u naan digbann na ni, ki turo baakir. ¹¹ Li daar-i baar, Yennu saa namm jii u paɲ na ki jen nan u niib nba biar Asiria nan Ijipt nan Patros nan Sudann nan Elam nan Babilonn nan Hamaf tinii ni, nan mɔkgbiant nan nyun ni kunkona paak na, bi doi ni. ¹² Yennu saa donn u nyinn fariɲ ki wann digbana nan u bia lakint Israel nan Juda niib nba yat nae, ki nyi namm durinya loka nanna kur po, ki jent namm. ¹³ Israel tingbouɲ ji kan fumm nan Juda tingbouɲ, ki Juda teeb mun ji kii tee Israel teeb dataaki. ¹⁴ Bi saa taan ki lek Filistia teeb nba be yonbaa po, ki fat niib nba kar yondo po na bona. Bi saa nyann EDOM nan Moab teeb, ki Amonn teeb saa sak bi mɔb. ¹⁵ Yennu saa te ki Sues mɔkgbenjir n fɔɔr, ki bia baar nan wontouɲ ki lin fɔɔr Yufrates mɔkir, ki kpenbis njanlore-e saa tenn, ki sɔɔ kur saa fit somm poot. ¹⁶ Sonjar saa nyi Asiria ki tur u niib nba tee Israel teeb ki tinn leɲ na, nan laa din tun bianjinba ki tur bi yeejamm, yoo nba ki bi din nyii Ijipt na.

12

Niipoturu yan

¹ Yoo baat ki niib saa yin yan a,
“N dontira, Yennu. A wutoor bo doo n paake,
ɲaan mɔtana a maan n para, ki a wutoor bia ji ki do.

² Yennu-e tee n tinntɔɔ, n saa teen nɔɔe yada,
ki kan tin janmaanii.

Yennu-e teenin yiikoo nan paɲ, nɔɔe tee n tinntɔɔ.

³ Nyunmaasin nba baat nan kpinkpammuk
kunkokoonn paak bianjinba na,

nnae ki Yennu niib tuu kpamm, yoo nba ki Yennu tinnib.”

⁴ Daar baate ki niib saa yin yan na a, “Turin Yennu niipoouk.
Yiinto ki wun somma. Pakin digbana kur, waa tun linba.
Wantib u yiikoo nba jan.

⁵ Yinin ki dont Yennu, kimaan waa tun toonjaana nba na paak.
Njaant durinya munn n gbat li labaar.

⁶ Njaant ki wunba be Sayɔnn kur-ii hoot kii yiin,
kimaan namm Israel teeb kasii Yennu mɔk yiikoo,
ki be u niib boor.”

13

Bianjinba ki Yennu saa dat Babilonn doo tubir

¹ Mɔmaan na jiin Babilonn doo poe, ki Amos bija Aisaya gaarir Yennu boor.

² Dont tɔb fariɲ, jokoonn yur paak, ki hoot ki tur jab na, ki donn a nuu, ki li-i tee nyinn ki turib, ki bin lek digbann nba mɔk karinbaanii na tammɔi.

³ Yennu yiin u jab nba tee kasii ki mɔk para, ki bia mɔk parpeenn u nyannu paak na, a bin faa tɔb, ki dat binba ki u wutoor doo bi paak na tuba.

⁴ Gbiintir fuur nba fu kunkona paak na, li tee nibur fuure, ki tee digbanchiɔɲ tikiru fuur. Yabint Yennu tee u jab tɔb siire. ⁵ Bi nyii

digbanbanfokae, durinya na kur po, ki baat. Yennu donn wutoore ki baat a wun biir tij na kur.

⁶ Ii kurii nan gbanantont. Yennu daar na pera, ki tee daar nba ki Yabint daano man saa baar nan biiru. ⁷ Soo kur nii sii soon, ki soo kur saa kon dindann. ⁸ Janmaanii saa soor bi kur, ki gbanantont saa nyannib, nan poo nba tuu kar matdaaj paak ki li tonon na. Bi sii gorii leeb nan janmaanninbinae, ki fei n kpib. ⁹ Yennu daar baate ki tee u wutochion nan yanyetuk dabiuk na. Tingbouj na saa kpant tinkokirik, ki u saa biir yanbondaano kur. ¹⁰ Nmaabir kur nan nmaawob kur kan yenti, yonnu-i doo njan u sii bone, ki nmaarik kan yent.

¹¹ Yennu yet a, “N saa baar nan biiru tingbouj na paak, ki dat yanbondamm kur tuba, bi biit paak. N saa sikin wunba kur want u mon, ki dat garuk damm nan tondamm na tuba. ¹² Binba saa foor na lanu sii paar nan salima lanu nba paar bianjinba nae. ¹³ N saa te ki sanpaak n jekir, ki tingbouj na n damm li fiakir ni, daar nba ki min Yabint Yennu saa wann n wutoor na.

¹⁴ “Boorganu nba kar Babilonn saa chiar kun bi dantini ni, ki yat nan piarii nba tuu tiin a bin bot waarib na, koo pei nba kaa pekpaarik na. ¹⁵ Bi-i soor wunba kur, bi saa jii juke ki kpiu. ¹⁶ Bi saa mat bi waas bi numm ni, ki fat bi faar, ki bia mia bi poob ki doo namm.”

¹⁷ Yennu namm yet a, “N fiint Mede teebe maa bin lek Babilonn. Bi baka kaa salimpeena po. Bi nion bia kaa salimmona ni. ¹⁸ Bi saa jii bi torbana nan peenie ki kpi naasimm na. Bi kii mok ninbatinu nan sanpantii, ki kii mok ninkpabauj waas paak. ¹⁹ Babilonia-e tee digbann nba mantik fan. U niib faa parbiir u paake, njan min Yennu saa biir Babilonn* nan maa tun Sodom nan Gomora bianjinba nae. ²⁰ Soo ji kan ban kar lej. Arab teeb bonsunsommsoo kan ban chaan u lanbouj lej, ki pekpaarsoo bia kan ban kpaar u pei lej. ²¹ Li sii tee boor nba ki muuk ni bonkobit be-e, ki tee siaminba ki fiit tia bi tiat. Barjmaant sii be leje, ki sina mobit langbent man ni, ²² ki kinkata nan mboi fuut sii toon natootii nan naan njei ni. Babilonn yoo baara. U daa porj njan gbenna.”

14

Ki jii binba be boorganu tinii ni na jenu po

¹ Yennu bia tan sii mok ninbatinu nan u niib Israel teeb, ki saa namm gannib ki teemm u niib. U saa te bin namm koo bi tij ni, ki boorganu saa baar koo namm. ² Digbana bonchiann saa somm Israel teeb ki bin nmat bi tij nba ki Yennu turib na ni, ki digbana man sii tee yommii ki tuun teen Israel teeb. Binba din kon nyann Israel teeb na, njan motana Israel teeb saa kon nyannib, ki Israel teeb man sii dia damm nba din dinnib biak na.

Bianjinba ki Babilonia kpanbar be kpeentij

³ Yennu saa tur Israel teeb na foon, ki bin nyi bi gbananyekitir nan bi fara dinu nba ki bi miamm ki bi tuun ninmonn toonn na ni. ⁴ Yennu-i tun linba na yoo nba, bi sii sarikit Babilonia kpanbar nae, ki yeen a:

“Kpanbar-touj na baawa. U kan ban mukis soo jikii. ⁵ Yennu te ki kpanbar-tont na panii gbenna, ⁶ binba tuu jii wutoor ki mukis niib, ki bia mukis digbana nba ki bi nyannib na. ⁷ Motana durinya kur ji be foon nan

* 13:19 13.19 Babilonn-e din tee Babilonia digbansaakar.

parmaasir nie, sɔɔ kur yiin parpeenn yaniie. ⁸ Lebanonn nyankpanii nan li kpekii ji kparamme, kpanbar maŋ baak paak; sɔɔ ji kaa ki saa chɔɔbi, kimaan kpanbar na kaa.

⁹ “Kpeentij tee siire a wun gaar Babilonia kpanbar na saauŋ. Binba din mɔk yiikoo tij na paak na narimii ji ŋmakintire. Kpanbara narimii ji fi bi naan binbinta paake. ¹⁰ Bi kura ji yeenɔ a, ‘Motana, a ji tee tarik nan timm nae. A ji tee ti yenɔe. ¹¹ Bi tuu baakita nan bayaniie, ŋaan motana fine ji be kpeentij na. A ji dɔɔ dundura gado paake, ki pin nanwuba kuntir.’ ”

¹² Babilonia kpanbar, fin nba yeen nan sanyafaar ŋmaajar na, a nyii sanpaapo ki baawa. Sianyoo a bo nyann digbana, ŋaan motana bi lua tij niwa. ¹³ A din dukii fan do sanpaapoe, ki saa maa a naan binbintir ŋmaabira paapo. A dukiin nan a saa kar nan kpanbar nae, jɔjaann nba be gaŋ po, ki yenbis tikii na paak. ¹⁴ A yet nan a saa do sanpagbant liik poe, kii tee nan Yabint daanɔ na, ¹⁵ ŋaan bi sikinae tinpɔɔr ni, kpeentija.

¹⁶ Kpeemm saa gota nan yaarlituko. Bi saa boi a, “Jɔɔ nba din nik tingbouŋ ki te digbana jek nae na-a? ¹⁷ Jɔɔ nba din biir doi ki te durinya kpat fɔɔr nae na-a? Jɔɔ nba din ki ŋaan u dansarii, ki bia ki te ki bi kun nae na-a?”

¹⁸ Tingbouŋ na kpanbara kur dɔɔ bi kajaana ni, ¹⁹ ŋaan fin ki mɔk kaauk, ki bi lu a ghanant a lin bat. Ki jab nba ki bi kpiib tɔb ni na ghanant piin a yar, ki bi kpbann ki lu tana bootuk ni, ki ŋmaa li paak. ²⁰ Kimaan faa teen a tij langbent, ki kpai a tɔŋ niib na, bi kan piia nan baa pii kpanbarleeb bianjinba na. A ŋaanibiit na nan yenɔkɔɔwa kan biari. ²¹ ŋaant ki bin piin ki kpi niib. Bi saa kpi kpanbar na bonjaie, bi yeejamm biit paak. Bi sɔɔ kan ban dia tingbouŋ na, koo ki maa doi li ni.

Ki jiin Babilonn biiru po

²² Yabint Yennu yet a, “N saa lek Babilonn ki kpanbar langbent. N kan tenn siar lenji; waas sii kaa, sɔɔ kan foor. Min Yennu-e pak na. ²³ N saa te ki Babilonn n borik, fiite sii be lenj. N saa jii ŋaanue ki piar Babilonn, ki siar kan biari. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin Asiria teeb biiru po

²⁴ Yabint Yennu por mɔpor a, “Linba ki n lor na saa tuma. Maa dukii maa n tun linba na saa tuma. ²⁵ N saa biir Asiria teeb nba be n tij ni na, ki mobit bi paak, n kunkona paak. N saa nyinn n niib Asiria teeb yokit nan jika nba ki bi jii na ni. ²⁶ N lore na ki jiin durinya po: n nuu tian ki saa dat nigbouŋ na tuba.” ²⁷ Yabint Yennu-e lor a wun tun linba na; u tant nuue a wun dat niib tuba, ki sɔɔ kaa ki saa fit gɔɔɔ.

Ki jiin Filistia teeb biiru po

²⁸ Mɔmaan nae din mɔont binn nba ki Israel kpanbar Ahas din kpo na ni.

²⁹ Filistia teeb, lanbann nba booi na konna, ŋaan yaak ki chabi nan yii mɔk parpeenni. Waayouŋu kpo, waleeuk nba ton bonchianne tuu baar set u taar ni. Waauk jenn kaatir bonbiiuko. ³⁰ Yennu sii tee u niib nba tee tarii na kpaartɔɔ, ki saa te bii be bi yamani. ŋaan u saa tun kon naadaake, yimm Filistia teeb paak, li kan tenn i sɔɔ ki u mɔk manfoori.

³¹ Yimm Filistia teeb doi na, ii duun kii mɔ sommir po. I kur yam-ii put. Tangbiruŋ nyii gaŋ po ki baat, ki tee kunkonkonna nba ki janmaandaanɔ kaa bi ni.

³² Ti saa pak toonii nba nyii Filistia yent ni ki baar ti boor na bee? Ti saa pakib nan Yennu-e senn Sayonn, a u niib nba di fara na n la fatu lej.

15

Ki jiin Moab teeb biiru po

¹ Momaan na jiin Moab teeb poe.

Bi biir Ar nan Kir doi nyoyemmiere, ki Moab tij kur njmin sirrr. ² Ki Dibonn teeb do kunkonn paak a bin fabin pookperii ni. Moab teeb fabin nan yanyétuk, Nebo nan Medeba doi paak; ki koor bi yura nan tianii nan yanyétuk. ³ Niib nba be sonii ni lia parbiir liante, ki binba be doo ni nan jei ni mo ki fabin. ⁴ Hesbonn nan Eleale teeb moe, ki bi monii manj fokitir ki saa baat Jahas. Jab na monj gbanu jeke, ki bi ji ki mok kpan-n-monj. ⁵ N par biire, Moab teeb paak. Niib na chiar ki saan Soar doo nie, nan Eglaf Selisiya. Siab tokin sonu nba saa Luhif nae, ki mo njan saa, ki siab tiin saa Horonaim ki mo sanpaopowa. ⁶ Nimrim kpenbik fora, ki moe nba be lej na koor, ki siar kaa lej ki mei. ⁷ Niib na pootir kpentiiuk baauk nae, ki loon bin chiar paak nan bi faar. ⁸ Monj doe Moab kpaar kur po. Li gbia Eglaim nan Beer Elim doi ni. ⁹ Ki son te Dibonn doo ni mokir na mon, njan Yennu lorin siar ki li bi ki gar nnawa, ki guu lej niib na. Barmonii, bi saa kpi niib nba biar Moab na kure, ki son sii puub.

16

Ki jiin Moab teeb dindann kaarin po

¹ Moab teeb nyii Sela doo ni, kunkoouk paak, ki saan Jerusalem, ki dia peuk, ki li tee piinii a bin tur wunba dia doo na. ² Bi be Arnonn mokir boore, ki lin yana yana, nan baa tuu yukin noonii bi tiat ni ki bi lin bianjba na.

³ Bi pak Juda teeb a, "Wantit taa saa tun linba. Dokint ti paak nan tiik nba tuu mok maasu yonsuuk ni bianjba na, ki njan tin foi i maasu. Ti tee kunsontinnae. Ii borit siaminba ki soe kan lati. ⁴ Njaant ki tin kar a tij ni. Fatirit binba loon bin biirit na nuu ni."

(Mukisuk nan biiru saa gbenna, ki binba biir doo manj saa yaat, ⁵ ki Defid yaaboona na yeno tan sii tee kpanbar, ki saa dia niib na nan binbenjan nan lomm. U sii kakii njant tumu paak, ki saa te ki barmonii piak.)

⁶ Juda teeb yeen a, "Ti gbat Moab teeb nba want bi monj bianjnbawa. Ti mi nan bi mok garuk nan parbifaant, njan bi garuk na tee garyanne."

⁷ Moab teeb saa bui, kimaan biak nba ki bi saa di na paak. Bi kur saa mo, yoo nba ki bi tiar jejant nba ki bi tuu di, Kir Heres doo ni na. Bi dindann kur saa kpo. ⁸ Kpaant nba kpia Hesbonn, nan daan tiinii nba be Sibma na biira. Kpaant manj daame ki doodiara tuu nyu yib. Sian yoo tiinii manj din lat ki saa baar Jaser doo, ki saan yondo po ki saa baar kunkoouk na paak, ki saan yakleer na yonbaa po, ki saa baar Mok-kpeenn na. ⁹ Motana n mo Sibma daan tiinii paak, nan maa mo Jaser paak bianjba nae. N ninnyuut loe, kimaan Hesbonn nan Eleale doi paak, jeet kaa ki saa maan bi para. ¹⁰ Soe kaa ki mok parpeenn tinjan na ni motana. Soe ki hoot koo ki yiin yanj kpaant na ni. Soe ki mat daan tiloona lej, a wun teen daami, parpeenn hootii na gbenna. ¹¹ N kurii nan parbeenne, Moab tij paak, ki duun nan parbeenn, Kir Heres doo paak. ¹² Moab teeb bakint bi monje ki do bi kunkona paak pookperii ni, nan bi jiantu diit ni ki mei, njan li kan sommibi.

¹³ Mōmaan nba ki Yennu tur sinsinn ki jiin Moab poe na. ¹⁴ Ki Yennu ji yeen mōtana a, “Binmuna n̄antaa ni, Moab mōkint kur saa mir bot. Li nichioŋ na, n̄aan waaminnae tan saa tinn, ki bia tee nibutimii.”

17

Ki jiin Siria teeb nan Israel teeb tubdatu po

¹ Yennu yet a, “Damaskus ji kan ban teen doo, li sii tee langbente. ² Siria dolia sii yoo doo yanne. Li sii tee pei nan nei jediboore, ki soo kan berib. ³ Israel tij sii kaa wunba saa kōn li paak, ki Damaskus saa kōŋ li yent-n-mōŋ. Siria teeb nba tinn na sii be fei ni, nan Israel teeb na. Min Yabint Yennu-e pak na.”

⁴ Yennu bia yet a, “Daar baate ki Israel yiikoo na saa gbenn, ki namu saa set u mōkint taar ni. ⁵ Israel sii tee nan kpaab nba ki bi jaan dii li ni nae, ki doo yann nan baa tuu jaan Refaim baaok ni dii na. ⁶ Niib waaminnae saa foor, ki Israel sii tee nan kpai saan nba ki bi tuu pōor li saana kur, n̄aan ki n̄anlee koo n̄antaa n saa biar jōon yur paak na, koo ki biar jōon louŋ ni na. Min Israel teeb Yomdaano Yennu-e pak na.”

⁷ Li daar-i baar, niib saa n̄mat nan Naamii Daano paak ki loon sommir. N̄ooe tee Israel teeb kasii Yennu na. ⁸ Bi ji kan gaan bi mōŋ maruŋ binbinta nba ki bi maa nan bi nii na paak, koo ki teen bi chicherpook Asera ninnauŋ, nan maruŋ binbinta nba ki bi jokit bonnunubit li paak na yada.

⁹ Li daar-i baar, doi nba ki bi guur fanu na tan saa biar yann, ki tee langbent nan doi nba ki Hif teeb nan Amor teeb din nyik, yoo nba ki bi tin paak Israel teeb na.

¹⁰ Israel teeb, i tamm Yennu nba nyinti ki guui nan tanpigbouŋ na powa, n̄aan i baa tingbana kpabise, a yin jiant boorganu yenbis, ¹¹ n̄aan bi-i lekii pia ki yinn puok sanyioŋ nba ki i burib na ni, n̄aan i kan jaammi. Daamii nan tonu nba kaa tebuk kooe sii be.

Ki jiin datai tinii nyannu po

¹² Digbana nba paar be wutoor nie, ki gaan jat, ki li tee nan mōkgebenir nyunpana nba tuu liat leer na. ¹³ Niib na saa yian nan nyunpana nae, n̄aan ki Yennu kpaanib, ki bi n̄mat nan kunkonn paak tangbiruŋ na, nan sajaperinn nba tuu jii mōpont na. ¹⁴ Daajoouk, bi baat nan janmaanchioŋo, n̄aan ki li tan yentir sanyioŋ na, ki bi kaa. Wunba kur fiar ti tij faar, u joontu tan sii tee nnae.

18

Ki jiin Sudann teeb tubdatu po

¹ Sudann mōka liik po, tinsiak be, ki bi gbia kpinkpant fuur. ² Taatara nyi tij maŋ nie ki tōk Nail mōkir nan warii burgbeta. N̄matir kun man, yimm tontii nba kakii na. N̄matir nan maan, i tij nba ki mōka bōkitir na ni, i niib nba mōk paŋ nan yiikoo ki fōk ki tee gbanann̄jara, ki durinya munn tiimm na boor.

³ Gbiintir man, yimm nba kur be durinya n̄aak na. Ii gorii nyinn fariŋ nba ki bi saa donn sanpaapo, kunkona paak na. Gbiintir naatunn mōnii. ⁴ Yennu pakin a, “N sii be yendouŋ ni, ki got sikin soon nna tingbouŋ na paak, nan marin nba tuu baa waruk daar soon nna, jeaan-yoo na, koo nan yonnu nba tuu nyi bian̄inba yonsuuk ni na. ⁵ Ki soo ki bi daa ki pōor daan tiinii, yoo nba ki daan tipuuk tuu siir ki li loona mōnt nae, ki datai saa biir

Sudann teeb na yiama, nan baa tuu jii juk ki gbat daan tiyiinii bianjinba na. ⁶ Bi jab gbanant sii doo yanne, ki tur noonii nan muuk ni bonkobit. Noonii sii di bi gbanant manje tuntonn, ki bonkobit mun dir waat yoo.”

⁷ Yoo baat, ki Yabint Yennu tan saa gaar piinii, ki lin nyi tin nba ki moka bokitir na ni, niib nba mak paŋ nan yiikoo, ki fok ki tee gbanannjara, ki durinya munn niib tiimm na. Bi saa baar Sayonn kunkonn paak, siaminba ki bi jiantir Yabint Yennu na.

19

Ki jiin Ijipt teeb tubdatu po

¹ Momaan na jiin Ijipt teeb poe.

Yennu baat Ijipt-e, ki jaak sanpagbouŋ paak ki saa yian yian. Ijipt tingbana jekire u boor, ki Ijipt teeb na koŋ bi parcheenn. ² Yennu yet a, “N saa konn Ijipt teeb nan bi leeb, ki konn nirɔ nan u ninja, ki konn nirɔ nan u loo. Digbana nba kpia leer saa kon nan leeb, ki kpanbara nba kpia leeb saa kon yiikoo paak. ³ N yaa n ηmat Ijipt teeb lora, ki biir bi dindann. Bi saa boi bi tingbana sommir po, ki bu jabaat, ki koo tingbanbis nan kpeemm boa ki loon ηmakitu. ⁴ N saa jii Ijipt teeb na, ki kubin kpanbar nba tee noontont daano ki wuu diab. Min Yabint Yennu-e pak na.”

⁵ Nyun saa waab Nail makir ni, ki makir manj sii foot waan waan ki saa gbenn. ⁶ Ki makir na bunbunii ni sii foot waan waan ki nubir. Ki kaar nan garii saa koor, ⁷ ki bonbuburi nba kook Nail makir na saa koor, ki wouŋ ni pebirir. ⁸ Ki wunba kur tee jansoorɔ Nail makir na ni, ki laa u daar diisir, tan sii kurii ki bui, ki bi janpeenii nan janlaant saa teen yann. ⁹ Binba luu chinchena na dindann saa bot; ¹⁰ binba luu nan binba mi nii toona saa la biiru nan mukisuk.

¹¹ Soann digbann toondamm tee jatite. Ki Ijipt subindamm teemm jat-kpaanii. Bi teen nlee ki yet kpanbar na a ηamme gaar yaayoo ni subindamm nan kpanbara toona. ¹² Ijipt kpanbar, subindamm nba tee a ηmakit-teeb na be lia? Bi saa fit wanna Yabint Yennu nba mak lora nba ki jiin Ijipt po-o? ¹³ Soann nan Memfis doi toondamm tee jatite. Li din tee bin ηmakit niib nae, ηaan ki bi boomm. ¹⁴ Yennu-e te ki bi tur kpaanbiit. Li paak ki Ijipt teeb toona kur tee bonkpeti, ki bi baantir nan dayibiro nba tuu ηat baantir u siit ni na. ¹⁵ Soɔ kaa Ijipt, laa tee tarik koo paarɔ, nijaann koo nibunbuur, ki saa fit somm Ijipt-i.

Bianjinba ki Ijipt teeb saa jiant Yennu

¹⁶ Yoo baat ki Ijipt teeb tan sii tee butimm nan poob na. Janmaanii tan saa lub, yoo nba ki bi la nan Yabint Yennu tant nuu a wun dat bi tuba na. ¹⁷ Ijipt teeb tan saa tin Juda teeb janmaanii, yoo nba ki niib tiarib Yabint Yennu nba teen siir a wun biirib bianjinba.

¹⁸ Li yoo-i baar, Ijipt digbana ηanηmu ni niib tan sii piak Israel teeb danmaan, ki bia poor mɔpora Yabint Yennu sann ni. Doyenn sann tan sii tee “Biiru doo.”*

¹⁹ Li yoo-i baar, maruŋ binbintir sii be Ijipt ki tee Yennu yar, ki tanchaakir be Ijipt kpaar paak ki bi tur Yennu, ²⁰ ki li sii tee nyina ki want nan Yabint Yennu be Ijipt. Yoo nba ki niib na di biak ki yiin Yennu ki loon sommir, u saa tun soɔ ki wun baar sommi. ²¹ Yennu saa fiit u moŋ ki wann Ijipt teeb, ki bi saa gaaro ki jiantɔ, ki turo maruŋ nan piinii. Bi saa senn mɔsonjaana

* 19:18 19:18 “Biiru doo,” koo “Yonnu doo.”

ki turɔ, ki bia gbeen bi mɔsona maɲ. ²² Yennu saa dat Ijpt teeb tuba, ɲaan li poor po, wun turib laafia. Bi saa ɲmat u boor, ki u saa gbat bi miaru ki turib laafia.

²³ Li yoo-i baar, sɔnjar sii be ki nyi Ijpt ki saa Asiria. Li digbana ɲanlee niib sii somm kɔɔ bi leeb doi ni, ki digbana ɲanlee maɲ niib saa lakin jiant Yabint Yennu. ²⁴ Li yoo-i baar, Israel tan sii mɔk yiikoo nan Ijpt nan Asiria nae, ki digbana ɲantaa na sii tee piisin ki tur durinya kur. ²⁵ Yabint Yennu saa teen piisin bi paak, ki yet a, “N saa teen piisin yimm n niib Ijpt teeb paak, nan yimm Asiria teeb nba tee n naami na paak, nan yimm Israel teeb nba ki n gann na paak.”

20

Ki jiin Yennu sɔkinii nba be gbananbir ki tee nyinn na po

¹ Ki Asiria kpanbar Sargonn tur u kunkɔnkonna saakɔɔ mɔb ki u wor Filistia teeb doo Asdod. ² Naan sɔɔ bina ɲantaa nba gar, Yennu din pak Amos bija Aisaya, a wun pit u taasaat, ki bia liat u parbiir liatir nba ki u lia na. Ki u sak, ki lin gbananbir, ki somm taayana. ³ Baa nyann Asdod doo yoo nba, ki Yennu yet a, “N toontunnɔ Aisaya tuu lin gbananbire ki somm taayana bina ɲantaa. Linba na tee nyinne ki jiin linba saa tun ki tur Ijpt nan Sudann na po. ⁴ Asiria kpanbar saa jii yommii nba ki u nyann digbana ɲanlee maɲ ni, ki yaat namm gbananbiraе. Saakab nan waas kur saa somm gbananbiraе, nan taayana, nan payana, ki li tee fei ki teen Ijpt. ⁵ Binba jii bi dindann ki teen Sudann ni, ki faa parbiir Ijpt paak na yan saa yêt, ki bi dindann saa kpo. ⁶ Li yoo-i baar, niib nba be Filistia mɔkgbianu na saa yet a, ‘Gotir linba tun ki tur niib nba ki ti tuu maa bi paak a bin nyinnit Asiria kpanbar nuu ni na. Ti saa ban tinna-a?’ ”

21

Yirintu nba jiin Babilonn baak po

¹ Mɔmaan na jiin Babilonia poe. Sajaperinn nba tuu piar kunkoouk bianjinba na, nnae bi biak saa nyi yanputuk tij ni ki baar. ² Ki yirintu maɲ ni, ki n la bonbiir tun, ki tee fikitu nan biiru.

Elam kunkɔnkonna, lekin man. Media kunkɔnkonna, dɔɔt ki lint doi na. Yennu saa gɔɔr fara nba ki Babilonn te li baar nawa.

³ Maa la linba, nan maa gbat linba yirintu maɲ ni kɔɔnin jaɲmaaniie, ki turin gbanantont, li tonu tee nan poo nba tuu yaa wun mar ki li tonɔ nae. ⁴ N numpo fuune, ki jaɲmaanii jek n gbanu. N sunman ki daajoouk baara, ɲaan n ki laat siar ki pukin jaɲmaanchioɲ po.

⁵ Yirintu maɲ ni, jaamm teen siira, bi lat kuntae, a saamm n kar li paak. Bi die ki nyu. Li yoo na ki mɔmaan baar a, “Kunkɔnkonna saakab, ɲammit i naagbankɔɲa.”

⁶ Yennu pakin a, “Saant ki senn tammɔguurɔ, ki pako ki wun tuu wann waa laat linba. ⁷ Li-i tee ki u la jab jak taanii paak banlee-lee, ki siab jak bonii nan laagumiinba, wun diitib fanu.”

⁸ Ki tammɔguurɔ na yiin a, “Chanbaa, n see nna guue yonnu nan nyioɲ.”

⁹ Mɔtana, jabe jak taanii banlee-lee ki baat na. Ki tammɔguurɔ na yet a, “Babilonn baawa. Tingbana nba ki bi jiantir na kur biire, ki dɔɔ yarik yarik tij ni.”

¹⁰ N niib Israel teeb, bi boori nan dii nae, ñaan mótana ki n mcoontir barñanii nba ki n gbat Yabint Yennu nba tee Israel teeb Yennu na boor ki teeni.

Mɔmaan nba jiin Edom po

¹¹ Mɔmaan na jiin Edom poe.

Soo be Edom ki yin a, “Tammɔguuro, nyiok na saa wei nlee nan yentu? A wannin laa saa yent yian bianjamba.”

¹² Ki n jiin a, “Sanyiok yentire, ñaan nyiok bia saa bonna. Fi-i loon fan ñamm boi, fan jen ki tan boi.”

Mɔmaan nba jiin Arabia po

¹³ Mɔmaan na jiin Arabia poe.

Yimm Dedann teeb, yimm nba chaant i lanbont Arabia tinkokirik ni na, ¹⁴ turin binba ki nyunnyukuru məkib, ki bi baar i boor na nyun. Yimm niib nba be Tema tiñ ni na, turin kunsontinna na jeet man. ¹⁵ Niib tiin a bin nyi takoobii nba yaa lin kpib na nie, ki bia nyi tɔrbana nba teen siir a lin tɔ, nan tɔb ninboñ kur ni.

¹⁶ Ki Yennu pakin a, “Binyenn koo nie ki Kedar booru kur yiikoo tan saa gbenn. ¹⁷ Tɔrbantɔora nba tee pardamm ki be Kedar na, ñaan bi waaminnae tan saa tenn. Min nba tee Israel teeb Yomdaano Yennu nae pak na.”

22

Mɔmaan nba jiin Jerusalem po

¹ Mɔmaan na jiin Yirintu Baauk na poe.

Bee tuumi? Bee teen ki doo na niib kur be bi ñei yura paak* ki kpammii?

² Doo na kur be fuut nie, ki gbee nan fuur nan kpinkpammuk.

I jab nba kpo tɔb na ni din ki kɔn kaa ki tan kpo. ³ I tɔondamm kur din chiar ki bi saa soorib, ki soo bi daa ki tɔ nan peenyemmira. ⁴ Tɔn, nyikimin ki man bui n niib nba kpo na paak. A daa koor a fan maan n pari. ⁵ Mótanae tee yanputuk nan biiru nan ñmatir yoo, Yirintu Baauk na ni, ki ti Yomdaano Yabint Yennu-e te ki li baar ti paak. Bi yeer ti doo joonjot ki sikin tiñ niwa, ki mɔnii yat kunkona na paak ki loon sommir.

⁶ Ki kunkonkonna nyii Elam tiñ ni, ki jak taanii, ki dia tɔrbana nan peenii, ki leeb nyii Kir tiñ ni, ki bi naagbankoña teen siira. ⁷ Juda baat nba kpai na gbee nan taantorite; ki kunkonkonna nba jak taanii see Jerusalem tammoi ni. ⁸ Ki Juda tiñ ji biar ki ki mək linba guu-u.

Laa tun nna yoo nba, ki i nyinn jatiat nba be li diiuk ni na. ⁹⁻¹⁰ I la Jerusalem joonjot na siaminba loon ñammuwa. I got Jerusalem ñei kura, ki bet yenn-nba a yin la tana ki ñamm doo joonjot na. Ki yin lian bekir nyun, ¹¹ i bir nyunbuure doo na nook ni, ki li dia nyun nba nyi nyunbukper ni ki puub siik na. Ñaan i ki gbiint Yennu po, wunba lor linba na kur sian yoowa, ki bia tan te ki li tun na.

¹² I Yomdaano Yabint Yennu bo yii-i a yin bui ki fabin, ki koor i yut, ki lia parbiir liant. ¹³ Ki i nyik nnawa, ñaan laa ki kpamm, ki kpai pei nan nei ki ñman, ki nyu daan. I yet a, “Ñaant man ki tii di kii nyu, kimaan ti won saa kpowa.”

¹⁴ Yabint Yennu tiɔñ pak ki turin a, “Bi yanbomm na kan ban la nyikinhab bi manfoor ni kur. Min Yomdaano Yabint Yennu-e pak na.”

* **22:1** 22.1 Bi ñei yura paak, bi din tuu sere.

Kpaanii nba jiin Sebna po

¹⁵ Ki ti Yomdaano Yabint Yennu pakin a man saan Sebna boor, wunba tee kpanbar n̄aak toontunna saako na, ki saa yeto a, ¹⁶ “A dukii ki a tee n̄mee? A la yaak lee ki gbiir a tiɔŋ kaauk tanpiiuk ni? ¹⁷ A lek tee nijaanne, n̄aan Yennu saa jiia ki lua siar po. ¹⁸ U saa t̄okira nan boor nae, ki lua tiŋ nba yarin bonchiani ni. A saa kpo leŋe ki doo kpia a taantorit nba ki a tuu faa kpinkpant li paak na. A tee fekoontuko ki tur a chabaa n̄aateeb. ¹⁹ Yennu saa nyinna a toonjaana ni, ki sikin a saakatuk na tiŋ ni.”

²⁰ Yennu bia yet Sebna a, “Li-i tun nna yoo nba, n saa tun yiin n toontunno Eliakim, wunba tee Hilkiya bija na. ²¹ N saa jii a toontunliatir ki lanno, ki jii a toontungbann ki bobino, ki jii yikoo nba ki a tuu moƙ na kur ki turo. U sii tee nan baa nae Jerusalem nan Juda teeb boor. ²² N saa turo yikoo nan barm̄onii, ki u sii waa kpanbar nba tee Defid yaaboonn na paak. U sii moƙ yikoo peenii, wuu loot linba, soƙ kaa ki saa kpar, u mun-i kpar linba, soƙ kaa ki saa looti. ²³ N saa kpaau e chib nan kpaar na, u toona ni, ki baakir sii nyi u boor ki saa u niib peŋ.

²⁴ “Naan u nikpiimm nan binba gaa u paak sii tee jikire ki turo. Bi sii gaa u paak nan boba nan n̄manii nba tuu joon dachaatir paak bianjinba nae. ²⁵ Li-i tun nna yoo nba, dachaatir nba din chaan fanu na saa worike ki baa, ki linba bo joon li paak na kur joontui na.” Yennu-e pak na.

23

M̄maan nba jiin Fonisia tiŋ po

¹ M̄maan na jiin Taya doo* poe.

Ii kurii nan yanyetuk, yimm nba nyii ki be moƙgbenjir paak, n̄arint ni na. I doo Taya biira. Li n̄ei nan siaminba ki n̄arint see na tee langbente. Yoo nba ki i n̄arint na nyii Saiprus tiŋ ni ki jent nae ki i gbat maan na. ² Ii fabin man, yimm Sidonn doo† kpinkpenta. I din tun niib ki bi ³ poot moƙir, a bin daa ki bia koɔ dii nba ki bi koo Ijpt tiŋ ni na, ki bia kpentir kpinkpouŋ digbana kur ni.

⁴ Sidonn doo, a dii feiwa. Moƙgbenjir nan moƙjaann na sunsunt yetawa, ki piak a, “N ki ban mar waasi. N ki ban wubir bonjai koo bonpoi.”

⁵ Ijpt teeb gbanu saa jek ki bin n̄aa tama, yoo nba ki bi gbat nan Taya doo biira na.

⁶ Ii kurii nan yanyetuk man, yimm Fonisia teeb. Yabit ki chiar saan Speenn tiŋ ni. ⁷ Linba na set tee parpeenn doo Taya nba ki bi maar sianyoowa na-a? Li set tee doo nba din te ki li nisiab saan poot moƙgbenjir a bin maa yentnba na-a? ⁸ N̄mee lor ki te linba na baar Taya paak, digbanjaann nba ki li kpinkpenta tee nijaana, ki durinya niib kur mantik teem baakir na? ⁹ Yabint Yennu-e lor linba na. U lor nna a wun boon bi parbifaant nba ki bi moƙ bi toona ni nae, ki dinn bi jab nba ki bi baakitib na fei.

¹⁰ Ii saa ki i ko tiŋ na man, yimm niib nba be Speenn yent ni na. Soƙ kaa ki ji saa guurini. ¹¹ Yennu tant u nuue moƙgbenjir paak ki nyann digbana. U tur yaak a bin biir Fonisia teeb kpinkpouŋ doi na. ¹² Sidonn doo, a parpeenn na gbenna, ki a niib ji di biak. Bi-i lekii chiar saan Saiprus n̄aan bi kii be bi yamani.

* **23:1** 23.1 Taya din be Fonisia tiŋ nie. † **23:2** 23.2 Sidonn din be Fonisia tiŋ nie.

¹³ (Li din ki tee Asiria teeb kaa, ñaan Babilonn teebe din te ki muuk ni bonkobit koo yent Taya. Babilonn teeb din maa tob difokit, ki yeer Taya ñagberja, ki teen doo mañ langbent.)

¹⁴ Li kurii nan yanyêtuk, yimm nyun ni toontunna nba be møkgeberjir paak na. Digbann nba ki i tuu maa li paak na biira.

¹⁵ Yoo baate, ki bi tan saa tamm Taya po bina piinlore, ki li tee kpanbar manfoor fokint. Li bina-i gar, Taya sii tee nan bonchonchonn nba ki bi yiinɔ yanii nae a,

¹⁶ “Fin bonchonchonn nba ki bi tamm a powa na, jiin a biok ki lin doo na ni.

Ii faa ki ñamm yin a yanii na ki lin te jab n jen a boor.”

¹⁷ Bina piinlore na-i gar, Yennu saa te ki Taya n ñmat u kpinkponkperuk ni, ki koi u mɔɔ ki tur durinya ñaak digbana kur. ¹⁸ U likirii nba ki u la kpinkpouñ na ni, u saa jiiir ki tur Yennu. U kan borir siar po kaa, ñaan binba jiantir Yennu nae sii dia likirii mañ, ki daa jeet nan tiat nba ki bi loon.

24

Biañinba ki Yennu saa dat tingbouñ na tubir

¹ Yennu saa biir tingbouñ na ki nyikir yann. U saa kut ñmat tingbouñ na, ki yat li niib. ² Soɔ kur saa di li biak, li mannteeb nan niib na, nan daaba nan bi chanbaanba, nan binba daa, nan binba koi, nan binba kpentir teen, nan binba gaan, nan mokitaa nan nandamm. ³ Tingbouñ na saa door yann ki tee langbent. Yennu-e pak na, ki li set saa tuma.

⁴ Tiñ na kur saa koor wakit; ki durinya kur saa chok, ki sanpaak nan tiñ kur saa dut. ⁵ Niib na biir tingbouñ na, kimaan baa yêT Yennu sennu, ki bia biir molor nba ki u lor a lii yoo kii be na. ⁶ Li paake ki Yennu por tingbouñ na mɔb. Li niib di biak, biit nba ki bi tun na paake. Nichañ nnae biar be bi manfoor ni. ⁷ Daan tiinii koore, ki daan ji namii. Wunba kur tuu møk parpeenn, ñaan u ji be parbiir nie; ⁸ ki bi biat nan gingana monii nba man na ñmin. ⁹ Bi ji ki yiin parpeenn yanii ki nyu daami, soɔ ji ki laat li manu. ¹⁰ Doo na ni bont kur ji be ñmatir nie, ki niib be bi ñei ni, ñaan kpar gana bi mɔɔ paak, a bin tinn. ¹¹ Ki niib mɔ sonjot ni, kimaan daan ji kaa. Parpeenn kpan mir bote tiñ na paak yaayoo siiyoo. ¹² Doo na ji tee langbente, li gana biira. ¹³ Linba nae saa tun ki tur digbann kur, durinya na ñaak. Li sii tee nan yoo nba ki bi tuu jaan bona ki gbenn, ki soɔ ki bi lebir kpan tiinii kur, ki daan tiloona nan yennkoowa ki biar tiik paak nae.

¹⁴ Binba tinn tan saa yin yañ nan parpeenn. Binba be yonbaa po na tan saa pak Yennu yabint nba tee, ¹⁵ ki binba be yondo po na saa dont u sann. Niib nba kar kpia møkgeberjir na saa dont Israel teeb Yomdaano Yennu mañ. ¹⁶ Ti saa gbat yañ, ki bi yiin banfokir durinya kur po, ki dont Israel digbann nba ki møk biit na.

Ñaan n yeen a, “N ki møk dindann. N boontiri na. Molanfik damm tukin ki fukitir, ki bi lorbiit na kpaatir yoo kur. ¹⁷ Soɔ kur n gbiint ki turin. Wahala nan bootit nan barit doo ki guui. ¹⁸ Wunba lokit wahala na saa baa bootuk ni, ki wunba lokit bootuk na saa sik baruk ni, ki sajakper matuñ saa baa, ki tingbouñ na fiakir saa damm. ¹⁹ Tingbouñ na saa put bokit ki yaa. ²⁰ Tingbouñ mañ saa niñ nan dayibirɔ nae, ki saa lañ nan wouñ nba tuu lañ lambouñ biañinba na. Durinya na biit kpiakire, ki saa te lin baa ki kan ban fiiri.

²¹ “Yoo baate ki Yennu saa dat yiikoo damm nba be sanpaapo, nan tingboun na diara tuba. ²² Yennu saa lakimm ki bin muk nan dansarkoora nba tuu be bootuk ni nae. U saa kparib dansarik nie ki tan tuu bi tubdatu yoo. ²³ Nmaarik nan yonnu saa di fei, kimaan Yabint Yennu-e sii tee kpanbar. U sii kar Jerusalem doo ni, Sayonn kunkonn paak, ki dia doo man, ki niib na toondamm saa la u yentsaakar na.”

25

Dontir yan

¹ Yennu, fine tee n Yomdaano,
n saa tura baakir ki dont a sann.

A tun jaarlituk toonawa;
a gbeen lora nba ki a din lor sianyoo nawa.

² A te ki doi kprant langbent, ki bia yeer li napaara.
Ti datai nba din maa naan nei nba na bote yaayoo siiyoo.

³ Digbanjaana niib saa tura baakir;
bi saa tina janmaanii, nibiit doi ni.

⁴ Talas damm nan tarii chiar ki baar a boor,
ki be bi yamani daamii yoo.

Fine turib gungurboor sajakper yoo,
ki bia turib maasu, woruk yoo.

Noonbiit damm tuu lek nan wonpaaruk nae,

⁵ ki bia lek nan kunkoouk paak yonkoonin na,
naan fin Yennu-e muu ti datai moi.

Fine te ki noonbiit damm nmin fuut
nan sanpagboun nba tuu maan woruk daar bianjinba na.

Ki jiin Yennu jaamm po

⁶ Sayonn kunkonn na paake ki Yabint Yennu saa teen jaamm, ki tur durinya na paak digbana kur, jaamm nba mok jenant nan dajanin. ⁷ Leje ki u saa pian biak sanpagboun nba joon digbana kur yur paak na. ⁸ Yabint Yennu saa biir kuun yaayoo siiyoo. U saa fiar soo kur ninnyuut, ki boon fei nba ki u niib yoo di durinya na ni. Yennu ticho pak na.

⁹ Li-i tun nna yoo nba, soo kur saa yet a, “Nooe tee ti Yennu. Ti teen ti dindann u nie, ki u fatit. Noo-i tee ti Yomdaano. Ti teen ti dindann u nie, ki motana ti mok parpeenn nan kpinkpammuk, kimaan u tinnita.”

Ki jiin Moab teeb tubdatu po

¹⁰ Yennu saa guur Sayonn kunkonn, naan bi saa nmaat Moab niib tinj ni nan nei nba tuu nmaat kauk, ki lin teen koorin na. ¹¹ Bi saa tant bi kpinkpant nan bi yaa bin duk nyun nae, naan Yennu saa sikinib tinj ni, ki bi tatun saa te bi nii n sonn. ¹² U saa biir Moab napaara nan bi joonfokit na, ki sikinir tanbiinii ni.

26

Bianjinba ki Yennu saa tur u niib nyannu

¹ Daar baate ki niib man tan saa yin yan na Juda tinj ni a:
Ti doo mok panj. Yennu ticho guu li joona.

² Lootir doo na tammoi ki naan digbann nba ki mok biit na n koo,
digbann nba niib tuun linba took.

³ Binba lora see fanu, kimaan bi dindann nba be a ni na,

fin Yennu-e teemm barmōnii parmaasir.

4 Teent i dindann Yennu ni yaayoo siiyoo, u sii guut yoo kur.

5 U sikin binba tuu dont bi mōŋ nawa,
ki biir digbanpaarir nba ki bi tuu be leŋ na,
ki yeer bi joona ki lur tiŋ ni.

6 Binba tuu di biak na ji somm li paake mōtana,
ki bi taapant ŋmaatir.

7 Yennu, a tuu ŋamm sōnu nba ki niŋamm tōkii nae fanu,
sōnu nba ki bi tōkii naae mur-mur.

8 Ti waa a loomme, ki teen ti dindann a ni.
A kuukōōe ki ti loon.

9 N tuu dukii a poe nyiok nan n par kur.
Fi-i bu tingbouŋ na nan li niib kur buut,
bi kur saa bann ŋant paaka.

10 Faa lek ŋan ki tur biit damm na,
ŋaan bi ki bann bin tun linba tooki.
Niŋamm tiŋ na ni gbaa, ŋaan bi tuun biite;
bi yēt bin sak a yiikoo nba teewa.

11 A datai ki mi nan a saa dat bi tuba.
Yennu, kōōntib fei ki ŋaan bin di biak.
Ŋaant bin di biak nba ki a teen li siir na.
Wantib faa loon a niib bianjinba.

12 Yennu, a sii teenit parmaasir;
linba kur ki ti tun, a paŋe te ki ti tun.

13 Ti Yomdaano Yennu, siabe tuu diat,
ŋaan fin kuukōōe tee ti Yomdaano.

14 Mōtana bi kpowa, ki ji kan ban fiiri,
bi narimii kan ban fiir, kimaan a dat bi tubae ki biirib,
ki sōō ki tian bi po.

15 Yennu, fine te ki ti digbann yabitir,
ki tantir li yent siar kur po, ki linba na tura baakir.

16 Yennu, a dat a niib tubae, ki bi daamii ni, ki bi miara.

17 Fin Yennu-e te ki ti bui nan poo nba tuu yaa wun mar
ki li tonō bianjinba na.

18 Ti daan be tont nan daamii nie, ŋaan ti tan ki mar siar.
Ti ki la nyannu ki tur ti tiŋi; ti ki teen siari.

19 Ti niib nba kpo na saa fiira.
Bi gbanant saa jen manfoor niwa.

Binba kur gōōnt bi kaat ni na saa fiir ki yin parpeenn yanii.
Marin nba tuu pant tingbouŋ na bianjinba na,
naae ki Yennu saa fiin binba kpo sianyooowa na.

Ki jiin buut nan ŋammir po

20 N niib, ii kun i ŋei ni man, ki saa kōō, ŋaan loon gana. Ii bōr i mōŋ
waan nan yoo nba ki Yennu par tan saa maak. 21 Yennu nyii u binbeboor
Yendouŋ ni ki baat, a wun dat tingbouŋ na niib tuba, bi biit paak. Baa bōr
ki kp̄ii niib nba na kur maan saa nyi paanu, ki tiŋ ji kan bōr niib nba ki
bi kpiib maŋi.

27

¹ Li daar, Yennu saa jii u takoobu nba mək paŋ ki bia kpi kuun nae, ki dat waagbenjir nba tee ŋmaruŋo, ki bi yiu Lefiatann na tubir, ki kpi ŋoɔ bonkob-susoouk nba be məkɔgbenjir ni na.

² Li daar, Yennu saa pak jiin u kpaŋamm na po a, ³ “N goriir fanu ki maantir nyun yoo kur. N guure yonnu nan nyioɔ, a sɔɔ daa paar daŋ. ⁴ N wutoor ji ki do n kpaab maŋ paak. Li-i bonni tee ki kunkonii nan jagotuk be lej ki daamir, n bo saa joo kunkonii nan jagotuk maŋ muue faba. ⁵ Li-i tee ki n niib na datai loon mii guub, bin maŋ nanin. Barmonii, ŋaant bin maŋ nanin.”

⁶ Yoo nba baat na, Israel niib, Jakob yaaboona na, tan saa baa jiina nan tiik nae, ki yinn puuk ki yit. Lɔɔna nba ki bi saa lon na saa gbee tingboun na.

⁷ Yennu ki ban dat Israel teeb tuba nan waa daar bi datai tuba bianjinba na. Bi bia ki mi kɔŋ bi jab, nan bi datai na. ⁸ Yennu niib na tubdatu tee waa din saan namm digbangann ki bi saa tee yommii nae. U din jiib nan yondo po wonbiiuko, ki saan namm siar po. ⁹ Israel teeb saa la nyikin chab, li-i tee ki bi nann bi tingbana maruŋ binbinta tana na ki li kpant yon, ki bi yenbis bonnunubit binbinta, nan chicherpook Asera ninnant na bia kaa.

¹⁰ Digbanpaarir na ji tee langhente. Li dɔɔ yanne nan kunkoouk na. Li ji tee bonkob-kpaaje, siaminba ki bi sii di, ki bia foi. ¹¹ Tiinii na yiinii koore ki konn baa, ki poob tokii ki kuunt. Niib na nba ki bann siar na, Yennu nba tee bi nantɔɔ na kii mək ninmaanii, koo ki timm ninbaauku.

¹² Li daar, laa nyii Yufrates məkir ki saa tuu Ijpt teeb kpaar, Yennu saa tikir u niibe yeno yeno, nan nirɔ nba tuu boor dii ki lin nyi, ŋaan nyik fouŋ bianjinba na.

¹³ Li daar-i baar, bi saa pebir naatunne ki yiin Israel teeb nba tee yommii ki be Asiria nan Ijpt tiinii ni na. Bi saa baar ki tan jiant Yennu, u kasii kunkonn nba be Jerusalem na paak.

28

Ki jiin gaŋ po yent na po

¹ Israel tingboun boonta. Li baakir na kpiate, nan tipuuk fokirii nba ki bi tɔɔndamm nba tee dayibira na yir na. Bi parbifaasaakab na sɔɔr tulaariie fanu, ŋaan ji biar dɔɔ ki yib kpowa. ² Yennu mək sɔɔ, ki u mək paŋ nan yiikoo, ki saa leki. Daanɔ maŋ saa baar nan sakaana nae, koo sajakper matuŋ na, koo nyunmɔnpaarir na, ki yent tiŋ maŋ. ³ Bi saa ŋmaat linba ki tɔɔndamm nba tee dayibira na mək parbifaant li paak na tiŋ ni. ⁴ Tɔɔndan-parbifaara maŋ baakir nba kpiat na saa bot, nan sinsinn kinkana nba tuu mɔnn ki bin pɔɔr mɔɔ nae.

⁵ Daar baat, ki Yabint Yennu sii tee nan jirima puuk fokirik na, ki tur u niib nba tinn na. ⁶ U saa tur binba tee barbuura na mamomm yan, ki bia tur binba guu doo na tammɔi ki bi ki lekin na parcheenn.

Ki jiin Yennu sɔkiniinba nba tee dayibira na po

⁷ Sɔkiniinba nan mannteeb na mɔŋ yib bonchiann, ki jat baantire. Bi nyuu daan booru booru bonchiann, ki ji be ŋmatir nie. Sɔkiniinba na yib halii, ki ji ki fit bant yirintu nba ki Yennu wantib na paak, ki mannteeb na mun yib halii, ki ji ki fit bu maan nba ki niib baat nann na. ⁸ Teebula nba ki bi kar li boor na siit piinira, ki li siar boor ki biar ki yeeni.

⁹ Bi burime ki jiin min Aisaya po, ki yeen a, “Joo marj dukii nan u tumii lamme? Nmee loon u maan marji? U maan marj njan nan bonbuna nba daa piint jedinu nae. ¹⁰ U yiab a wun tumiit nammir nammire, nan guunu guunu, nan taakaabu taakaabu.”

¹¹ Yi-i kan gbiint ki turimiie, Yennu saa jii niboorganii nba piak maganiie ki bin tumii-i yan. ¹² U loon wun turi foon nan parmaasir, njan ki i yet yin gbiint turo. ¹³ Njanne teen ki Yennu yaa wun tumii-i nammir nammir, nan guunu guunu, nan taakaabu taakaabu. Ki i sii gbiatir baa taakaabu kur ni. I saa la danj, ki sik baruk ni, ki bi saa kooni dansarii.

Ki jiin Sayonn lotik ni tann po

¹⁴ Yimm garuk damm nba kar Jerusalem ki dia niib na, ii gbiint linba ki Yennu piak na. ¹⁵ I faa kpinkpant a yimm nan kuun lor ki taan maba, ki yimm nan kpeentij soor sooruwa. I mok dindann nan biak-i baar, njan li saa lokit yimma, kimaan i tinu dindann maa faak nan kpinkpanii paake. ¹⁶ Li paak, Yabint Yennu nba piak linbae na a: “N fokint fiakir nba wakii ki mok pane Sayonn ni. Li lotik nie ki n sent tann nba mok pan, ki mabona na sob li paak a, ‘Yada nba paar mun bia mok sukurie.’ ¹⁷ Mamonpakue tee fiakir na bikinu nmiiuk, ki namm mun tee lotik ni nyundaauk.”

Sajakper saa wuur faak nba ki i tuu maa li paak na, ki nyunmonn saa di linba guui na. ¹⁸ Molor nba ki yimm nan kuun lor na saa biir, ki yimm nan kpeentij motaauk na saa taat. Biak-i baar yoo nba, li saa nyanni. ¹⁹ Li sii faai yoo nan yoo, sanyiok kur. Li tee yin gubin gaarire yonnu nan nyiok. Barsaanii nba kur saa nyi Yennu boor saa baar nan janmaanpaniie. ²⁰ I sii tee nan joo nba be barjouk ni nae, ki yiab a wun door doonu nba jinjo paak, ki bia yiab a wun pin u monj kuntir nba waabo na. ²¹ Yennu saa kon nan waa din kon bianjinba Perisim kunkonn boor, nan Gibeonn baauk ni, a wun tun linba ki u lor na; u toona sii tee nan bonsaann nae. U saa tont u toonn nawa, u yaarlituk toonn marj.

²² I daa laa kpaanii nba ki n teeni na. I-i tun nna, li sii paar nan yin tinn. N gbat Yabint Daano Yennu lor nba jiin tinj na kur biiru powa.

Ki jiin Yennu yanfoon po

²³ Gbiintir maa piak linba na man; kooni i yan linba ki n beeri na ni. ²⁴ Kpaaro kaa ki sii kpan ko boyennkoo boor yoo kur njan ki buri. ²⁵ Wuu namm tinj na yoo nba, u tuu bur bonbuburit nae, li jummir nan nanjoi, ki bur karwanta nan dii chaabu chaabu, ki bur bonboolia, u kpaab na kpinj. ²⁶ U mi waa saa tun u toona bianjinba, kimaan Yennu wannoo li bannuwa. ²⁷ U ki jikit lanban-gbenjir ki boo jummir koo nanjoi ki nyint li bimi, njan u tuu jii lanbanbik nba ki li kpiasu jaje. ²⁸ U ki boo karwanta ki li gaar ki yee li bin na, njan u tuu jii toruko ki fuur fuur li paak ki bin na ki yee. ²⁹ Yanfoon na kur nyii Yabint Yennu boore. Yennu nba lorin u lora nba kur tee subinii loraie, ki li laat nyannu.

29

Ki jiin Jerusalem joontu po

¹ Yennu maruj binbintir nba tee Jerusalem tinj na boonta. Defid nba din kar digbann nba ni na boonta. Naant ki binyenn koo koo njanlee na baar gar nan li diina nan li jaamm. ² Ki Yennu saa baar nan biak, digbann nba ki bi yir “Yennu maruj binbintir” na paak. Monii nan fabinii sii be, ki doo na kur sii tee nan binbintir nba ki son piin li munn po nae. ³ Yennu

saa wor doo man ki njaan loon a wun yentir. ⁴ Jerusalem sii tee nan narij nba be tij niwa ki gbaa a wun pak, ki u kunkor na n nyi tij ni, ki naan nan linlakinii nba nyi tant ni nae.

⁵ Jerusalem, boorganu nba kur wora na tan saa yaat nan wouj nba tuu pebir tanbiinii nae, ki bi janmaansooruk jab na tan saa yukir nan musanjant na. Yabint Yennu tan saa kpire, ⁶ ki tinna nan jat satianii nan tinjekiruk, yoo nba ki soo ki daan na. U saa tun wonpaaruk nan muu nba yab bonchiann. ⁷ Li yoo na, digbana jab nba tuu wor Yennu maruj binbintir doo na, bi jatiat nan bi tiat nan bi bont kur saa bot nan damiite na, koo nan nyok yirintue na. ⁸ Digbana nba kur taan leeb a bin lek Jerusalem na sii tee nan wunba ki kon tuu moko bonchiann, ki u damii ki u di jeet, njaan wuu fiir yoo nba, wun la ki u be kon nae, koo wunba nyunnyukuru tuu moko bonchiann, ki u damii ki u nyu nyun, njaan fiir ki soo ki u kunkor be koont nae.

Ki jiin kpaanii nba ki bi ki yiinir siar na po

⁹ I-i tee bonliinii man. I-i tee joonii man. I daa nyu daan, njaan yib. I-i baantir man, njaan ki lemm daan. ¹⁰ Yennu-e te ki i tijit ki loon yin goon gochiog. Sokiniinba nae bo sii tee niib na ninbinn, njaan Yennu-e dokin bi numpo. ¹¹ Sokiniinba yirintu kur paak bore i boor; li sii tee nan gbouj nba ki bi loon li mob nae. Fi-i jiir ki saan nann wunba mi karuj boor, ki turu a wun karin ki wanna, u saa paka nan u kan fit, kimaan li mob loona. ¹² Fi-i jiir ki saan nann wunba kan fit karin boor, ki turu a wun karin ki tura, u saa paka nan u ki mi karuju.

¹³ Yennu yet a, "Niib na want a bi jiantirin, njaan bi mobona na kaa gbinni, ki bi para fok nanin. Bi jiantu kpan tee bi kaar, nan bi danmarima kooe, ki bi tumiir ki tian li yetu yoo kur. ¹⁴ Li paak, n saa baar nan kpikpiruk daamii nyoo nyoo bi paak, ki put bi yan. Subindamm saa kpan jatit, ki bi subinii na saa teen yann."

Dindann nba jiin yoo nba waa na po

¹⁵ Binba yiab a bin bor Yennu bi lora na boonta. Bi tuun bi lorbiit na bunbonn nie, ki dukii soo kan lab, koo ki bann baa tuun linba. ¹⁶ Bi tuu tann bont kure. Yok nan yokmaaro, nmee kpaalalasi? Bonsiar kaa ki niro saa jii u nuu ki nan, ki bont na n tan yet niro man a, "Fin kaa namimi," koo ki yet niro na a, "A ki mi a toonni."

¹⁷ Nan baa yeen na, li kan wei kaawa ki foor saa kpan kpaant, njaan ki kpaant n kpan foor.

¹⁸ Li daar-i baar, tuukpaar saa gbat gbouj nba ki bi karin, ki joonii nba yoo be bunbonn ni na, bi ninbina saa munt ki bin la. ¹⁹ Tarii nan sikin-n-moj damm saa namm la parpeenn nba ki Israel teeb kasii Yomdaano Yennu na saa tur. ²⁰ Li sii tee binba dint leeb biak ki bia ki gorii gboot Yennu na joontue. U saa biir biit daano kur, ²¹ ki bia biir binba fa fai ki biir leeb sana na, nan binba goi nibiit tubdatu na, nan binba fa fai ki te ninamm ki laat bi monii na.

²² Li paak, Israel teeb Yomdaano Yennu, wunba din nyinn Abraham daamii ni na yeen a, "N niib, i ji kan mi di fei, ki i yura kan ban kpiak nan fei. ²³ Yoo nba ki i la waas nba ki n saa turi na, i saa sak nan mine tee Israel teeb kasii Yennu. I saa baakin ki tinin. ²⁴ Jatuk saa tumii yan kii bant maan paak, ki binba tuu mok bunburimii na-i la tumiiu, bi sii mok parpeenn."

30

Ki jiin lorkpeeuj nba ki bi lor nan Ijpt na po

¹ Yennu yet a, "Binba dia Juda tinj na boonta, kimaan bi yêť n mōba. Bi waa lor nba ki n ki lore, ki taant mōtaat nba ki tee n loomm, ki lakint bi biit ki birin. ² Bi tuu saan Ijpt ki loon sommīr, ŋaan ki boin kpaanii po. Bi loon Ijpt-e n guurib, ŋanne teen ki bi teen bi dindann Ijpt kpanbar na ni, ³ ŋaan kpanbar na kii mōk paŋ nba saa sommib. Ijpt kpanbar guuru na saa joont nan biake. ⁴ Bi taatara poŋ baar Ijpt teeb doi nba tee Soann nan Hanes nawa. ⁵ ŋaan Juda teeb saa mō kōō nan baa jii bi dindann ki teen digbann nba kan fit sommib na ni, digbann nba dinnib fei, yoo nba ki bi loon sommīr na."

⁶ Yennu mōmaame na ki jiin bonkobit nba be diitu po kunkoouk paak na a: "Taatara somm ki gaar daŋ tinj ni, siaminba ki yanbōra be, ki wai nba mōk lōbii nan waabiit nba yuuk be leŋ na. Bi tuu jinn bi bonii nan laagumiinba bona nba daauk paar, a bin tur digbann nba kan fit sommibi. ⁷ Sommīr nba kur ki Ijpt saa fit tur kaa nyōōti. Li paak, ki n pur Ijpt sanjōōk a, 'Wauk nba kaa lōbii.' "

Ki jiin mōyētuk niib na po

⁸ Ki Yennu yetin a n sōb niib na nba naan linba, ki teen gbouŋ ni, ki lin te niib maŋ binbenbiik na-ii yōō kii dōō gbouŋ ni. ⁹ Yoo kur bi mōk mōyētuko, ki mōk faak, ki bia ki saak bin gbiint Yennu wannu. ¹⁰ Bi tuu pak Yennu sōkiniinba nae a bin ŋmin, ki tuu yet a, "I daa piakit linba ŋan po. Ii piakit taa loon tii gbia linba, ii piakit kpinkpannii nba man. ¹¹ Bakint leŋ, ki daa loo ti sōnu. Ti ki loon tin gbat siar ki jiin Israel teeb kasii Yennu na po."

¹² ŋaan Israel teeb kasii Yennu na nba pak linbae na a, "I yêť maa piaki linba nae, ŋaan waa kpikpiruk nan kpinkpannii maan. ¹³ I mōk biit. I tee nan joonfoouk nba mōk yiann ki saa sik tinj ni nae; i saa baae yiama. ¹⁴ I saa yeer nan yōkbobir nae, ki but but, ki nan sipiaka kan tenn ki fit mōōr muu, koo ki finn nyun bunbunn ni."

¹⁵ Yabint Yennu nba tee Israel teeb kasii Yomdaano na piak niib na a, "Jenin man soon nna, ki tan teenin yada, ŋanne ki i sii be fanu ki mōk paŋ." ŋaan ki i yêť yin tun nna. ¹⁶ I loon yin jak taanii nba kakiie, ki chiar bot i datai. I mōk mōnii. Nantaare tee linba ki i saa tun. I dukii nan i taanii mantik kakiie, ŋaan binba waai na kakii ki gariwa. ¹⁷ I jab tusir-i la datai na jōō yenōkōō, ŋaan i jab tusir maŋ saa chiare, ki jab banŋmu saa fit te ki i kur n chiar yaat. I jab na sōō kan biar, see fariŋ na kōōe saa biar, ki be kunnōn yur paak. ¹⁸ ŋaan Yennu lek guue a wun tini ninbaauk. U teen siir a wun tini ninbaauk, kimaan u yōō tuun linba tooke. Parpeenn be daansiab nba teen Yennu yada na paak.

Ki jiin Yennu piisin na po

¹⁹ Yimm niib nba be Jerusalem na ji kan ban bui. Yennu mōk ninkpabaun, ki yi-i fabin ki boio sommīr po, u saa turi gatuwa. ²⁰ Yennu saa te ki yin kōō daamii ni, ŋaan u mōŋ sii be ki wanti, ki li ji ki kii kpaat talas nan yin lon u boor. ²¹ Yi-i bot ki saan diitu po koo gaŋ po, i saa gbat u kunkōr i poor po, ki li yeen a, "Sōnue na. Ii waar." ²² I saa jii i yenbis nba ki bi jii salimpeena ki taanir, nan linba ki bi jii salimmona ki pōrir na, ki lur nan bonjakinn na, ŋaan pak sanpaapo a, "Botir n sōnu ni." ²³ Yi-i bur bonbuburit, Yennu saa te ki saak n baa, ki lin kpaat ki nan bonchiann

ki yin jaan, ki i bonkobit bia sii mək mōot ki ŋman. ²⁴ I naajai nan bonii nba ko tanmōna na sii mək mōjant ki ŋman. ²⁵ Daar nba ki bi saa nyann i datai doo, ki kpi li niib na, nyun sii puube ki nyi jōjaana nan kunkona kur ni. ²⁶ Ŋmaarik sii yeen nan yonnu nae, ki yonnu yentu saa ŋamm pukin taar munlore, ki li yeeun sii tee nan daa ŋanlore nba saa taan ki yent dayenn kōo ni na. Linba na kur tan saa tun, yoo nba ki Yennu saa lor u niib fiat nba ki u turib na a lin buur nae.

Ki jiiin Asiria teeb tubdatu po

²⁷ Yennu yikoo nan u baakir be banfōkir ki baat, ki niib laatir. Muu nan munyuuko want u wutoor nba tee. Wuu piak, u mōbona na di nan muu nae. ²⁸ U tuu gaan wouŋo u tōonn po, nan nyungbeek nba tuu jii bont kur ki yaat nann na. Li tuu di digbanae ki biirir, ki boont li niib lorbiit na. ²⁹ Ŋaan yimm nba tee Yennu niib na sii yiin yaniie, ki mək parpeenn nan yaa tuu tuun bianjinba, ŋōo Yennu jaamm daar nyiok na. I sii mək parpeenn nan damm nba tuu somm waa naagbai mōnii, a bin kōo Yennu nba tee Israel teeb fat-tōo na jiantu ŋasaakak ni nae.

³⁰ Yennu saa te ki sōo kur n gbat u yikoo kunkor, ki bann u wutoor paŋ nba tee. Muyeruk nan sanpagbouŋ lootu, nan sakaana, nan sajakpera sii be. ³¹ Ki Asiria teeb na-i gbat Yennu kunkor ki bann u ninmōnn tubdatu na, bi yan saa put. ³² Ki Yennu nba sii faab ki birin yoo nan yoo na, ki u niib mun sii faa gingana nan biat yoo maŋ kur. Yennu tiōŋo saa kon nan Asiria teeb na. ³³ Sian yooewa ki bi din ŋamm siaminba ki muchiōŋ tan saa di Asiria kpanbar na. Leŋ maŋ sumii, ki yarin, ki daat bia gbee. Yennu-e saa foont muyeruk ki lin joor.

31

Bianjinba ki Yennu saa guur Jerusalem

¹ Binba saa Ijipt ki loon sommir na boonta. Bi maa Ijipt kpanbar kunkonkonna paŋ paake, li taanii nan taantorit nan li jab, ŋaan bi ki maa Israel teeb kasii Yabint Yennu na paaki, koo ki boiō sommir po. ² U mi waa tuun linba. U baat nan biake, u dia u lor na ki saa dat biit damm nan binba sommitib na kur tuba. ³ Ijipt teeb maŋ ki tee yennii kaa, bi tee nisaariie. Bi taanii na tee tingbouŋ na u ni bonfoae. Yennu-i wokit u nuu yoo nba, digbanpaarir Ijipt na saa but bute, ki Ijipt maŋ nba somm digbann nba na n baa. Bi banlee kur saa biire.

⁴ Ki Yennu pakin a, "Pekpaarii-i lekii yikin ki hoot bianjinba, ŋaan bi kan fit ber yanbōr, bonkobuk nba ki u kpiiu na boori; nnae mun, ki siar kaa ki saa gōor min Yabint daano Yennu, ki n kan guur Sayōnn kunkonni.

⁵ Bianjinba ki nōōŋ tuu baŋ u tiok paak a wun guur u waas na, nnae ki min Yabint Yennu saa guur Jerusalem ki kon li paak."

⁶ Yennu bia yet a, "Israel teeb, i tun biirima, ki yēt n wannu, ŋaan mōtana, ii jen n boor man. ⁷ Yoo baate ki i kur tan saa lu yenbis nba ki i jii salimpeena nan salimmōna ki nan, ki li tee biit na. ⁸ Bi tan saa biir Asiria teeb, tōb nie, ŋaan li kii tee nisaarik paŋ kaa. Asiria teeb saa chiar tōb ni, ki bi naasim saa teen yommii. ⁹ Jijeeet saa te ki bi kpanbar n chiar, ki janmaanchiōŋ saa te ki u jab saakab n lu bi tōb farimii." Yennu nba ki bi jiantiro Jerusalem, ki u maruŋ muu yōo di leŋ na, ŋōoe pak na.

32

Ki jiiin kpanbar-chinchibir na po

¹ Dasiar, kpanbar soɔ tan sii be ki dia doo na diachinchibir, ki doo tɔɔndamm sii be ki dia doo nan mamɔmm. ² Bi tan sii tee nan wondakitir, koo satekitir nae. Bi sii tee nan kpenii nae ki puub kunkoouk paak, ki bia tee nan tinperik paak tanjagbouŋ yunyuy na. ³ Bi ninbina nan bi tuba sii yaae, ki gbiin niib daamii. ⁴ Bi sii tee sukuru damme, ki tuun nan bannu, ki piak baa lor linba. ⁵ Soɔ kan dukin nan jatuk tee nijaann, koo nitouŋ tee ninjanɔ. ⁶ Jatuk piak jatmaame, ki dukii bonbiir nba ki u saa tun. Waa tuun linba, nan waa piak linba tee sukite ki teen Yennu, u ki ban tur binba ki kon mɔkib na jeet, koo ki tur binba nyunnyukuru mɔkib na nyumi. ⁷ Jatuko tee nibiiuko ki tuun biit; u lorin a wun jii faake ki biir tatim, ki goɔrib ki bi daa laat bi mɔnii. ⁸ N̄aan ninjanɔ n̄arin tuun linba tooke, ki see barmɔnii paak kenken.

Ki jiin tubdatu nan n̄ammir po

⁹ Yimm poob nba be i yamani, ki dudukdaauŋ ki waa-i na, gbiintir maa piak linba na. ¹⁰ I gboo mɔtanawa, n̄aan binn po nna yoo, i para saa biir, kimaan daan tilɔna sii kaa ki i saa tɔkirii. ¹¹ I tuu be i yamanie, ki dudukdaauŋ ki waai, n̄aan mɔtana, ii jekir nan janmaanii man. Liatir i tiat, n̄aan jii kparchant ki lor i sai ni. ¹² Ii wɔb nii man nan yanputuk, kimaan tinkpiasir na nan daan tilontii na biira, ¹³ ki kunkonii nan jagotuk ji pia n niib tinj ni. Ii mɔ n̄ei nba kur ki niib din mɔk parpeenn li paak na, nan doo nba din gbee nan parpeenn na paak, ¹⁴ kimaan kpanbar n̄aak na saa nyint, ki digbansaakar na saa biar yann. N̄ei nan joonjaana nba tuu guur na saa kpan langbent yaayoo siiyoo. Boniie sii lin leŋ, ki pei sii n̄man mɔot leŋ.

¹⁵ N̄aan Yennu bia tan saa turit u Seeka. Tinfukirik na tan saa kpiak, ki kpaant saa nan jenant, ¹⁶ ki popeensin nan mamɔmm sii be tinj na kur po. ¹⁷ Soɔ kur nba sii tuun n̄ant na paak, parmaasir nan yent-n-mɔŋ sii yoo be-e. ¹⁸ Yennu niib saa nyi daamii ni, ki bi n̄ei sii be fanu nan parmaasir. ¹⁹ Sakaana-i lekii baa fɔɔr ni, ki doo na bit, ²⁰ n̄aan soɔ kur sii mɔk parpeenn, kimaan nyun sii be ki maant bonbuburit, ki mɔot sii be, ki bonii nan bonkob-leet n̄man bi yamani, siar kur po.

33

Miaru nba jiin sommir po

¹ Ti datai boonta. Bi fate ki bia fikit, n̄aan ki soɔ ki fatib koo ki fikitibi. Bi fatu nan bi fikitu yoo maŋ-i gbenn, niib mun saa fatib ki fikitiba.

² Yennu, ii mɔk ninbatinu nant. Ti teen ti dindann a nie. Ii guut daar kur, ki tinnit daamii yoo. ³ Li-i tee ki a kɔn ti paak, tɔb fuur tuu te ki digbana n chiare. ⁴ Niib numm tuu chiit bi tiat nae ki bin fatir yama.

⁵ Yennu tee Yenjaanne, n̄ooe dia bont kur. U saa gbeen Jerusalem nan mamɔmm nan n̄ant, ⁶ ki te digbann na be u yamani. Yoo kur, u guu u niibe, ki teenib yanfoon nan bannu. Linba mantik tee bi gor tee baa baakit Yennu nae.

⁷ Jab nba mɔk para boi sommir po. Taatara nba yiab a bin baar nan parmaasir na mɔe sanpaapowa. ⁸ Sonjara na gbee nan ninbɔŋe, ki soɔ ji ki tɔkiir. Lora nan mɔsona biira, ki bi ji ki teen soɔ baakiri. ⁹ Tinj na doo yanne, ki soɔ kaa leŋ. Lebanonn fɔɔr na koor, ki Saronn baakpiasir na ji tee nan kunkoouk na, ki Basann tinj ni nan Kamel kunkonn paak tiinii siir.

Ki jiin Yennu kpyakit po

¹⁰ Yennu pak digbana na a, “Mōtana, see ki n tun siar ki wann n paŋ nba tee bianjina. ¹¹ I lorin loryana, ki linba kur ki i tuun na ki mōk nyōt. N Seek tee nan muu nae ki saa di boonti. ¹² I saa di ki boonte faba, nan baa tuu joo kunkonii ki lin teen tanpent na. ¹³ Ŋaant sōō kur nba be banfōkir, nan wunba naak n gbat linba ki n tun, ki bann n yiikoo nba tee.”

¹⁴ Sayōnn biit damm na jekire nan jaŋmaanii, ki yeen a, “Yennu tubdatu tee nan muu nba yōō di nae. Ti sōō saa fit nyi muu maŋ niwa-a?” ¹⁵ Wunba piak ki bia tuun linba ŋane saa nyi muu maŋ ni. Daa jikit a yiikoo ki ŋmaab tatimm, ki bia daa gaan mōnyat. Daa waa niib nba lorin a bin kpi kuun, koo ki tun toonbilia. ¹⁶ Nnae ki a saa tinn ki be a yamani nan a be ŋapaaruk ni na. A sii mōk jeet ki di, ki bia mōk nyun ki nyu.

Ki jiin burchinbinbeŋ nba baat na po

¹⁷ I bia tan saa la kpanbar nba mōk fant na dia tiŋ nba tant saan lokir kur po. ¹⁸ I jaŋmaan-kperii nba ki i tuu mōk ki jiin boorganii lampo gaarteeb, nan chekit teeb po na, ji sii tee tiarime. ¹⁹ I kan ban la boorganii garuk damm nba piak maan nba ki i ki gbia na. ²⁰ Gotir Sayōnn, doo nba ki ti tuu di Yenjiantu jaamm leŋ na. Gotir Jerusalem. Leŋ benu kii mōk daamii. Li sii tee nan lanbouŋ nba yōō be nae, linba dachaata ki chaatir, ki li ŋmiit ki cheen na. ²¹ Bakitnauŋ Yennu sii be nant leŋ. Ti sii kōō kpia mōkjaana nan kpenjaanae, ŋaan ti datai ŋarint kan somm li paak. ²²⁻²³ Ŋarint maŋ bona kur tee yanne; li chinchena na kan fit tanti. Ti saa fat jab nba tee ti datai na mōkint kure, ki li sii yab bonchiann, ki dianii gbaa saa gaar tora. Yennu tiōŋo sii tee ti kpanbar; ŋōōe sii diat, ki guut. ²⁴ Wunba kur be ti tiŋ na ni kan ban yet a u yiar, ki bi biit kur saa la nyikinhab.

34

Bianjina ki Yennu saa dat u datai tuba

¹ Digbana niib kur, baat man. Tikit man ki gbiint. Ŋaant durinya kur, nan wunba kur be li ni n baar nna, ki tan gbiint. ² Yennu wutoor doo digbana kur, nan li jab kur paaka. U biirib ki kōōmm biiru niwa. ³ Bi ghanant kan pii, ŋaan sii dōōe, ki bat nubir; ki kunkona sii mōn nan sōn, ⁴ ki yonnu nan ŋmaarik nan ŋmaabira saa nann ki kpant tant. Sanpaak saa bot nan baa tuu pin dindōōnmōŋe na, ki ŋmaabira saa baa nan sinsabik tituut koo kinkana nba tuu baa bianjina na.

⁵ Yennu ŋamm u jukbanjiake yendōuŋ niwa, ki motana li saa chōō Edom, tiŋ nba niib ki u biirib ki kōōmm biiru ni na. ⁶ Bi sōn nan bi kpapana saa piin jukbanjiak na, nan pei nan buunii nba ki bi tuu mannib maruŋ, ki bi sōn nan kpapana n piin juk na. Yennu-e saa mann maruŋ na, Bosra doo ni; u saa te ki li tee nikpinu bonchianne, Edom tiŋ ni. ⁷ Niib na sii baa nan mōnaajai nan naajabira nae, ki tingbouŋ na sii mōn nan sōn, ki kpapana n dōkinir. ⁸ Yoo nba nae ki Yennu saa fat Sayōnn doo, ki kōn nan li datai.

⁹ Edom mōka saa kpant kpa bouŋ, ki tiŋ na n kpant sarwuutir. Tiŋ na kur saa di muu nan kpa bouŋ nae. ¹⁰ Li sii die yonnu nan nyiōk, ki munyuut sii yōō do leŋ. Tiŋ na sii dōō yann yaayoo siiyoo, ki sōō ji kan ban gar leŋ. ¹¹ Fiit nan kinkaate saa yent tiŋ maŋ. Yennu saa ŋamm teenir tinkokiryann, nan laa din tuu tee bianjina pinpiik ni na. ¹² Kpanbar tan sii kaa ki dia tiŋ na, ki tōōndamm na kur sii kaa. ¹³ Kunkonii nan jagotuk saa pia naan ŋei kur, nan doi nba ki bi maa joonjot ki lint na ni, ki mōbōi nan fiite tan sii be leŋ. ¹⁴ Muuk ni bonkobite sii lin leŋ, ki narinbiit yi

bi leeb leŋ. Nyiok bonsusoouk saa baar leŋ, ki loon yiar wun foi. ¹⁵ Fiit saa tia tiat, ki ŋaa jena, ki kaat bira, ki bia joomm leŋ. Juut saa tikir leŋ banlee-lee.

¹⁶ Gotir Yennu gbouŋ ni siaminba sob jiin bonfoa po na, ki karin laa yaa linba. Bonfoa na nan yenokowwa kan boti, bonfoor kur sii mok u benanlowe. Yennu-e wann a lii tee nna, u moŋe saa taamm boyennkoo ni.

¹⁷ Yennu-e saa chent tiŋ na, ki tur bonfoor kur u tor. Bi sii be leŋ yaayoo siiyoo, ki tiŋ maŋ sii yoo tee bi yar.

35

Ki jiin kasii sonjouk po

¹ Kunkoouk saa kparam, ki puuk saa yit kunkoouk na paak.

² Kunkoouk na saa yin yaŋ ki hoot nan parpeenn;
li saa faŋ nan Lebanonn kunkona nae,

ki bia sii kpai nan Kamel nan Saronn sarwaat na.

Soo kur saa la Yennu fant, ki la u yabint nan u yiikoo.

³ Turin niib nba nii baŋ,

nan binba duna baantir nan bakint na paŋ.

⁴ Pakin wunba kur ki mok tama a,

“Ii mok paŋ ki daa tiin jaŋmaanii,

Yennu baate a wun tinna, u baate a wun dat a datai tuba.”

⁵ Joonii saa nyooŋt, ki tuukpaa sii gbia,

⁶ ki dianii sii yuuk ki mobit, ki waa waak,

ki binba ki fit piak na saa hoot nan parpeenn.

Nyun nan kpenii saa pubir kunkoouk paak;

⁷ ki tanbiintonii saa kpant mokir,

ki tinkooŋ saa gbee nan nyuntona.

Moboŋ nba tuu be sian na saa pia kaar nan gartuut.

⁸ Sonjar sii be leŋ ki li sann tee, “Kasii Sonu.”

Biit daano kan ban tokin sonu maŋi,

ki jatit kan turin binba tok sonu maŋi.

⁹ Yanboro sii kaa leŋ, bonkob-biiuk kan tokin sonu maŋ.

Binba ki Yennu tinnib nae saa tokin sonu maŋ ki kun.

¹⁰ Bi saa baar Jerusalem nan kpinkpammuko,

ki yiin ki hoot nan parpeenn.

Bi sii yoo be parpeenn nie,

ki nyi parbiir nan yanyetuk ni yaayoo siiyoo.

36

Biaŋinba ki Asiria kunkonkonna loon bin lek Jerusalem

(2 Kpanbara 18.13-27; 2 Barkperii 32.1-19)

¹ Hesekia nba din dii Juda naan, li bina piik nan ŋanna nie, ki Asiria kpanbar Senakerib lek Juda digbanpaara ki nyannib. ² U din wann u kunkonkonna saakoo a wun nyi Lakis ki saan Jerusalem nan jab bonchiann ki saa te kpanbar Hesekia n jii u moŋ ki chabo. Yudaano na din tokin sonu nba ki bi luu chinchena nae, bunu nba ki nyun nyi paapo nyundoonn, ki tokii siik na. ³ Hesekia saakab bantaa din nyii ki cheto. Ŋamme tee kpanbar ŋaasaakab Hilkia bija Eliakim, nan Sebna, wunba tee kpanbar ŋaak gbansobiro, nan Asaf bija Joa, wunba sobin naan maan na. ⁴ Asiria yudaano na din yetib a u kpanbar na loon wun bann linba

tun ki tur kpanbar Hesekia parcheenne. ⁵ U din yet a, "I dukii nan maan saa fit set jatuk yan nan paŋ taar niwa? I dukii ŋmee saa sommi ki yin yêť Asiria kpanbar mabi? ⁶ I daan Ijipt-e n sommi, ŋaan li sii tee nan niro nba saa jii moonu ki teen u patu nae. Li saa jinte ki ŋmuu u nuu. Ijipt kpanbar tee nnae ki tur wunba kur jii u moŋ ki gaan u paak."

⁷ Ki Asiria yudaano na ŋamm pak a, "Koo i saa pakin nan i gaa i Yomdaano Yennu paake-e? Yennu poochianfei nan binbintae ki Hesekia din bet, yoo nba ki u din pak Juda nan Jerusalem teeb a bii jiantir maruŋ binbint-yennkoo paak na. ⁸ N saa sak lor nani kpanbar sann ni. N saa turi taanii tusaa ŋanlee, li-i tee ki i saa la jab nba ki bi kann baar nna, ki saa jakib. ⁹ I poŋ kan fit yek nan Asiria jab saakabarik kaawa, ŋaan ki i loon Ijipt teeb n turi taantorit nan taanjakira. ¹⁰ I dukii nan maa lek i tiŋ ki biirir na, li ki tee Yennu sommir kaa-a? Yennu tiŋoŋ pakin a man lekir ki biirir."

¹¹ Ki Eliakim nan Sebna nan Joa pak saakoo na a, "Pakin Aram booru maan ni ki turit. Ti gbia li maan. Daa piak nant Hiibru booru maami,* niib nba kur be joonjouk na paak gbiine."

¹² Ki saakoo maŋ jiin a, "I dukii a yimm nan i kpanbar kuukoo paake te ki n kpanbar na tumin a man tan pak linba na-a? Aaii. N bia piak ki teen binba kar joonjouk na paake, bi tan saa di bi tiŋoŋ bint ki bia nyu bi nyarin, nan yaa tan saa di i bint ki bia nyu i nyarin bianjinba nae."

¹³ Li poor po ki saakoo na fiir set ŋaan pak Hiibru maan ni nan kunkosaakar a, "Gbiintir linba ki Asiria kpanbar piaki na. ¹⁴ U kpaani nan i daa te ki kpanbar Hesekia kpanni. Hesekia kan fit tinni. ¹⁵ I daa te ki u kparimi ki yin noob i moŋ ki gaan Yennu paaki. I daa dukii nan Yennu saa tinni, ŋaan ber timm Asiria kunkonkonna ki ti kan kon nyann i doo na. ¹⁶ I daa gbiin Hesekia maami. Asiria kpanbar na piaki a yin nyi doo na ni, ki jii i moŋ ki turu. U bo saa chab i kur ki yii di i tiinii loona, kii nyu i bunbuna ni nyun, ¹⁷ ki tan tuu yoo nba ki ti kpanbar maŋ saa kaani tiŋ nba tee nan i yar na ni, siaminba ki daan tiinii be, ki i sii laat tiloona daan, ki dii be ki i tee boroboro. ¹⁸ I daa te ki Hesekia kpanni ki i dukii nan Yennu saa tinni. Digbansiar tingbann mi tinn li doo niib ki bi nyii Asiria kpanbar nuu niwa-a? ¹⁹ Hamaf nan Arpad tingbana na be lia motana? Ki Sefarfaim tingbana na be lia? Tingbansiar ban tinn Samariawa-a? ²⁰ Digbana nba na tingbana ban tinn bi doo niib ki nyinnib ti kpanbar na nuu ni-i? Ki bee teen ki i dukii nan Yennu saa fit tinn Jerusalem-i?"

²¹ Niib na din ŋmine, nan Hesekia nba wannib bianjinba na; bi din ki pak nan moɓonna. ²² Li poorpo ki Eliakim nan Sebna nan Joa pat bi liant nan parbiir, ŋaan saan ki saa wann Hesekia linba kur ki Asiria saakoo na pak.

37

Bianjinba ki kpanbar na boi Aisaya kpaanii po (2 Kpanbara 19.1-7)

¹ Kpanbar Hesekia nba gbat maan na yoo nba, ki u pat u liant nan parbiir, ki lia botoot liant,* ki saan koo Yenjiantu ŋasaakak ni, ² ki tun Eliakim, wunba tee kpanbar ŋasaakoo na, nan Sebna, wunba tee gbansobiro, nan mannteeb saakab, a bin saan Amos bija Aisaya, wunba tee Yennu sokinii

* **36:11** 36.11 Hiibru din tee Israel teeb maame. * **37:1** 37.1 Botoot liante want nan bi mok parbiir.

na boor. Bi mun bia din lia botoot liante. ³ Waa din turib mob nba a bin yet Aisaya-e na a: “Dinna tee biak daare; bi dat ti tuba ki ti dii feiwa. Ti tee nan poo nba tuu yaa wun mar, njaan ki paŋ kaa nan matuk nae. ⁴ Asiria kpanbar tun u kunkonkonna saakawakiture, ki u baar sukii Yennu nba fo na. A Yomdaano Yennu n gbat sukut na, ki dat binba sukii na tuba. Li paak, a miar Yennu ti niib nba daa tenn na paak.”

⁵ Aisaya nba gbat kpanbar Hesehia mob yoo nba, ⁶ ki u tur gat u na a, “Yennu beera nan a daa te ki Asiria teeb na jeenta, nan baa yeen a Yennu kan fit tinni na. ⁷ Njo Yennu saa te ki Asiria kpanbar na n gbat biyaa maan, ki li saa te wun nmat kun u tjoŋ tiŋ ni, ki Yennu n te bin kpiu lej.”

*Ki jiin jeenu munlee na po
(2 Kpanbara 19.8-19)*

⁸ Asiria saakawakitur na din gbat nan u kpanbar na nyii Lakis-a, ki kon nan digbann nba kpia nan Lakis, ki bi yir Libna nae, ki u saan lej a wun pak nana. ⁹ Momaan din baar Asiria teeb na nan Sudann bat Tirhaka gar ljipt kunkonkonna toonn, ki baat a bin worib. Asiria kpanbar na nba gbat nna maŋ, ki u tur Juda kpanbar Hesehia gbouŋ ¹⁰ a wun yeto a, “Yennu nba ki a teeno yada na paka nan a kan koŋ n nuu ni, njaan a daa te ki linba na kpanna ni. ¹¹ A gbia linba kur ki Asiria kpanbar tuu tuun ki teen digbana nba kur ki u dukin a wun biirir. A dukin nan a saa fit mir bota-a? ¹² N yeejamm din biir Gosann nan Harann nan Resef doi, ki kpil Bef Edenn niib nba din be Telasar na, ki bi tingbana din ki fit tinnib. ¹³ Digbana nba tee Hamaf nan Arpad nan Sefarfaim nan Hena nan Ifa na kpanbara be lia?”

¹⁴ Ki kpanbar Hesehia gaar gbouŋ na toomiinba na boor, ki karin. Li poor po ki u saan Yenjiantu nasaakak ni, ki saa paan gbouŋ maŋ Yennu toonn, ¹⁵ njaan miar Yennu a, ¹⁶ “Yabint Yomdaano, timm Israel teeb Yennu nba kar a naan binbintir paak, bona nba mok kpinkpant na† paapo, fin kooe tee Yennu, ki dia durinya na naan gbant kur. Fine nan tingbouŋ nan sanpaak. ¹⁷ Yennu, gotir linba tuun ki teent na. Gbiintir linba ki kpanbar Senakerib piak ki sukii fin Yennu nba fo na. ¹⁸ Yennu, ti kura mi nan Asiria kpanbara maŋ biir digbana bonchiann, ki yaan li tinni, ¹⁹ ki joo bi tingbana muu. Tingbana maŋ ki tee Yennu kaa, bi tee bonninnant nba tee tikpeet nan tanae, ki nisaarii teen nan bi nii. ²⁰ Ti Yomdaano Yennu, nyintit Asiria teeb na nuu ni, ki te tingbouŋ na digbana kur niib n bann nan fin kooe tee Yennu.”

*Ki jiin kpanbar Senakerib baak po
(2 Kpanbara 19.20-37)*

²¹ Ki Aisaya nakin ki pak kpanbar Hesehia nan u miaru jiinue na, ²² a Yennu yet a, “Jerusalem doo laa fin Senakerib-e, ki sarikita. ²³ A dukii a tuu sukii nmeee ki fiakito na? A ki tur min Israel teeb kasii Yennu baakiri. ²⁴ A tun toonii a bii dont bi moŋ n boor nan fin nan a taantorit kon nyann Lebanonn jojaana nawa. A want a moŋ nan a choo lej kpek-foot, nan lej naasei nba njan, ki koo baar tiuk na sinsuuk niwa. ²⁵ A want a moŋ nan a gbiir bunbuna digbangana ni, ki nyuu li nyun, ki a jab nmaa ki toŋ Nail mokir ki forir.

²⁶ “A ki ban gbat nan n lor linba na sianyoowa-a? Ki motana ki n ji tun. Mine tura yiikoo ki a tunn digbanjaana ki poonir tangbiinkpeka. ²⁷ Binba

† 37:16 37.16 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, njaan mok kpinkpant.

din koo lej na din kaa paŋ. Bi din tiin jaŋmaaniie ki dii fei. Bi din tee nan sarwaauk ni moot nae, koo moot nba pia mopinn paak, ki woruk baar koorib na.

²⁸ “Naaan n mi a binbeŋ kur, faa tuun linba nan faa saa sian. N mi faa donn wutoor n paak bianjinba. ²⁹ N gbat labaar ki jiin a wutoor nan a parbifaant na powa, ki motana n saa tuun janpeenu a miar ni, ki koon garika a mob ni, ki tokin nana sonu nba ki a tokin baar na, ki jiina.”

³⁰ Ki Aisaya pak kpanbar Heskia a, “Linba saa tun na nyinne na: Binn na nan binn nba waa na ni, i sii di muuk ni bonpipiate, ŋaan binn nba ji saa wei ŋantaa na ni, i saa bur dii ki jaanir, ki bur tiinii ki di li loona. ³¹ Binba tinn ki be Juda sii mokitir nan tiik nba ki u jiina tuu sik tinpoor ni, ki u loon loona bianjinba nae. ³² Niib sii be Jerusalem nan Sayonn kunkonn paak ki tee binba tinn, kimaan Yabint Yennu-e lor a linba na n tun.

³³ “Yennu nba ŋamm pak linba ki jiin Asiria kpanbar na poe na: ‘U kan koo Jerusalem, koo ki tor peenu. Jab nba lia tob liant na kan nakin doo maŋi, koo ki maa tob dindena ki lintiri. ³⁴ Sonu nba ki bi bo tokin baar na, bi saa ŋmat tokin li sonue ki kun, ki poŋ kan koo doo maŋ ni kaawa. Min Yennu-e pak na. ³⁵ N saa kon doo maŋ paak ki guurir, kimaan n tion baakir, nan mosonn nba ki n senn ki tur n toontunno Defid na paak.’ ”

³⁶ Nanne ki Yennu malaka saan Asiria teeb kaŋ ni, ki saa kpai jab tusaa kobik nan piinniin nan ŋanŋmu. Laa yent sanyok ki bi doo ki kpowa.

³⁷ Ki Asiria kpanbar Senakerib ŋmat kun Ninefe. ³⁸ Dasiar ki u tan jiantir u tingbann Nisrok jiantu diiuk ni, ki u bonjai banlee nba tee Adra-melek nan Sareser jii bi takobii ki kpiiu, ŋaan chiar saan Ararat tij ni. Ki u bonjaleek, wunba sann tee Esar-hadonn na, gaar u naan.

38

Ki jiin kpanbar Heskia baatuk nan u paaku po (2 Kpanbara 20.1-11; 2 Barkperii 32.24-26)

¹ Yoo na ni ki kpanbar Heskia doo nan baatuk ki per kuuma. Ki Amos bija Aisaya nba tee Yennu sokinii na yeto a, “Yennu piaka, a li tee fan ŋmakit bont kur fanue, kimaan a kan paaki. Teent siir nan kuun.”

² Ki Heskia ŋmat u numm ki tor dikpinn, ŋaan miar Yennu a, ³ “Yennu, tiat nan n weia fanu nan baakir, ki yoo kur ki n yiab a n tun linba ki a loon man tun.” Li yoo na ki u piin ki mo nan parbiir.

⁴ Ki Yennu wann Aisaya ⁵ a wun ŋmat Heskia boor ki saa pako a, “Min Yennu nba tee a yeeja Defid Yomdaano na gbat a miaru nawa, ki bia la a ninnyuut nawa. N saa te ki a manfoor n pukin bina piik nan ŋanŋmu. ⁶ N saa tinn fin nan Jerusalem digbann na Asiria kpanbar nuu ni, ki n bia saa tukin kii guu digbann maŋ.”

²¹ Ki Aisaya yet Heskia a bin jii kinkana ki ŋann ki por u mora na, ki u saa la laafia. ²² Ki kpanbar Heskia boi a, “Nyinlanne want nan n tan saa fit saan Yenjiantu ŋasaakak ni?”

⁷ Ki Aisaya jiin a, “Yennu saa tura nyinn ki lin wann nan u sii dia u mosonn. ⁸ Taanmaata nba ki kpanbar Ahas din maa na, Yennu saa te ki li taanmaata yunyuj n ŋmat poor, taar piik.” Ki taanmaata na yunyuj ŋmat poor taar piik.

⁹ Heskia nba la laafia yoo nba ki u sob dontir yaŋ na a:

¹⁰ N bo dukin nan manfoor sinsuuk nie ki n saa kpeentij, ki n manfoor saa pot jinjinje.

- ¹¹ N dukin nan n kan ban la Yennu koo nisaarik tingbouŋ na ni.
¹² N manfoor bo pote ki gbenn, nan baa tuu chaat lanbouŋ na,
 nan baa saa pot chinchenn nba ki bi daa luu na.
 Ki n dukin nan Yennu gbent n manfoore na.
¹³ Tont te ki n bui nyɔtunmunn, ki li naan yanbɔre kɔnii n kpaba,
 ki n dukin nan Yennu gbent n manfoore na.
¹⁴ Ki n kunkɔr waab ki ban, ki n mɔ nan ŋmann na.
 Ki n ninbina bak nan sanpaapo gotu.
 Yennu, nyintin daamii na kur ni.
¹⁵ N saa pak a bee? Yennu-e tun linba na.
 N par biire, ki n kan fit ɔɔɔ.
¹⁶ Yennu, n sii tee a yɔɔe, a kuukɔɔ yɔɔ.
 Turmin laafia, ki te mii fo.
¹⁷ N tont na saa kpant manue.
 A nyinn n manfoor ninbɔŋ kur niwa.
 A nyikin chab n biit kura.
¹⁸ Sɔɔ kaa kpeentij ki saa fit donta.
 Kpeemm kan fit teen yada a mamɔmm ni.
¹⁹ Binba fo nae dontira, nan maa dontira mɔtana na.
 Bibaanba piak bi waas, a mamɔmm po.
²⁰ Yennu, a turin laafiawa.
 Ti saa faa kɔna ki donta,
 ki yin donta, a jiantu ŋasaakak ni, ti manfoor ni kur.

39

Ki jiin toomiinba nba nyii Babilonn na po (2 Kpanbara 20.12-19)

- ¹ Li sakir ni, ki Babilonn kpanbar Merodak Baladann, wunba tee Baladann bija na, gbat nan Hesekia tuu yiar ŋaan la laafiawa, ki u tun toomiinba ki turɔ gbouŋ nan piinii. ² Hesekia din gaar toomiinba na saauŋ, ŋaan wannib u mɔkint nba tee salimpeena nan salimmona nan bonnunubit nan tulaarii, nan u jatiat. Siar din ki biar u bonbibekit diiuk ni, koo u yent na siar boor ki u ki wannibi. ³ Ki Yennu sokinii Aisaya saan kpanbar Hesekia na boor ki boiɔ a, “Jab na nyii lee? Bi pak bee ki turani?” Hesekia din jiin a, “Bi nyii Babilonia-e, banfɔkira.”
⁴ Ki Aisaya boiɔ a, “Bi la bee a naan ŋaak na ni?”
 Ki Hesekia jiin a, “Bi la bona kurawa. Siar ki tenn bonbibekit diiuk na ni, ki n ki wannibi.”
⁵ Ki Aisaya yet kpanbar na a, “Yabint Yennu piak ⁶ nan yoo baat ki linba be a ŋaak na ni, linba ki a yeejamm din bɔr nan dinna, Babilonn teeb tan saa jii ki kun nann. Siar tan kan tenn. ⁷ Bi tan saa jii a tiorŋ yaaboona na siab, ki yaat saan namm Babilonn, ki teenib jatɔka, Babilonn kpanbar ŋaak.”
⁸ Hesekia din bann maan maŋ paak, nan parmaasir nan manue sii be, yoo nba ki u be u manfoor ni na. Ŋanne ki u jiin a, “Maan nba ki Yennu paka, ki a wannin na ŋan.”

40

Ki jiin dindann mɔmaan po

- ¹ Ki Yennu yet a, “Maant n niib para, maant n niib para.

- 2 Turin Jerusalem teeb na parcheenn.
 Pakimm nan bi dii fara ki li yukir jaŋa,
 ki mɔtana bi biit la nyikinhaba.
 N dat bi tuba bi biit kur paaka.”
- 3 Sɔɔ hoot ki yeen a, “Ŋammit sɔnu muuk ni, ki tur Yennu,
 ŋammit sɔnu kunkoouk paak, ki turɔ.
- 4 Gbeent baauk kur, ki yeer jɔɔr kur ki naa.
 Kunkona saa boor naa,
 ki digbann nba tee bongbetima na saa naa, ki ŋarik.
- 5 Ŋanne ki Yennu yiikoo saa dɔkit, ki nisaarii kur saa lar.
 Yennu tiɔŋɔ tur mɔsonn na.”
- 6 Kunkɔr hoot a, “Mɔɔntir mɔmaan.”
 Ki n boi a, “Mɔmaan boorbee ki n saa mɔɔnti?”
 Ki kunkɔr na jiin a, “A mɔɔnt nan nisaarii kur tee nan mɔɔt nae.
 Bi ki yukii nan puuk nba ki yukii nae.
- 7 Mɔɔt tuu jɔɔke, ki puuk n koor,
 yoo nba ki Yennu tun wouŋ ki li da gar li paak.
 Nisaarii ki yukii nan mɔɔt nba ki yukii nae.
- 8 Barmɔnii, mɔɔt tuu jɔɔke ki puuk n koor,
 ŋaan Yennu maan ŋarin yɔɔ be-e.”
- 9 Jerusalem teeb, ii do jɔfoouk paak ki saa mɔɔnt barnanii na.
 Sayonn teeb, yiint nan kunkosaakar, ki mɔɔnt barnanii na.
 Pakin, ki daa tiin janmaanii. Betir Juda doi na, a bi Yennu baat.
- 10 Yabint Yennu baat a wun dia durinya na nan yiikoo.
 U baat ki dia niib nba ki u tinnib na.
- 11 U saa got u pei na, nan u tee pekpaarik nae,
 ki taan pebis na ki diab u nii ni;
 u saa somm nan penaant na, nan sukuru.
- Ki jiin Israel teeb Yennu nba kaa lɔɔ na po*
- 12 Sɔɔ saa fit jii mɔkgbenjir ki bikin u niipant niwa-a?
 koo sɔɔ saa fit jii u nii ki bikin sanpaaka-a?
- Sɔɔ saa fit jii tingbouŋ na tant kur ki bikin ŋmanbanj niwa-a?
 koo sɔɔ saa fit jii jɔjaana nan kunkona
 ki bikin churu paaka-a?
- 13 Sɔɔ saa fit wann Yennu waa sii tuun bianjinbawa-a?
 koo ŋmee saa fit tumii Yennu, koo ki turɔ kpaanii?
- 14 Yennu tuu boi ŋmeewa ki fit bann bont paak,
 koo ki bann bona nba sii tuun bianjinba?
- 15 Yennu boor, digbana tee yanne,
 li tee nan nyun nba tuu too kpek nae.
 Kunkona nba see mɔkgbenja ni na fukii nan tangbiruŋ nae.
- 16 Bonkobit nba kur be Lebanonn fɔɔr ni na maruŋ
 kan janj Yennu, ki li tiinii na kur kan janj li muu.
- 17 Digbana na ki tee siar u boori.
- 18 Ti saa bikin Yennu nan ŋmee? A saa bikinɔ nlee?
- 19 U ki tee nan yenbik nba ki toontunna maa na kaa,
 u ki tee nan yenbik nba ki saauk damm jii salimmɔna ki por,
 ki sennir salimpeenboota ni na kaa.
- 20 Jɔɔ nba kan fit la salimpeena koo salimmɔna
 tuu gann tiik nba ki dute,
 ki kpaan tikpeerɔ nba mi tikpeet fanu,

ki wun kpeer bonninnaurj nba kan fit baa.

21 I ki mi-i? Bi din ki paki yaayoo ni-i?

I ki gbat durinya na nba din piin bianjinba-a?

22 Wunba kar u naan gbant paak nae din nan durinya na.

U be tingbouj nan sanpaak liik poewa,
ki nisaarii nba be tingbouj na ni waar ki tee nan lannyanii na.
Nɔɔe jonn sanpagbouj na nan jinjon na,
ki li naan diiuk nba ki nirɔ sii be li ni.

23 Nɔɔe sikint doo diara nba mɔk yikoo ki teeb yann.

24 Bi tee nan bont nba tuu pia ki daa ki baa jiina nae.

Yennu-i te ki wouj da yoo nba, bi tuu koore,
ki wei wouj nan mɔot na.

25 Ti saa bikin kasii Yennu na nan nmee?

Sɔɔ be ki tee nan njɔ na-a?

26 Gotir sanpaak. Nmee nan nmaabira nba ki a laat na?

Li tee wunba gar bi tɔonn nan nirɔ nba saa gar nibur tɔonn nae.

U mi nmaabira marj kann nba tee, ki yi nmaabir kur nan u sann.

U yikoo yab bonchiann, ki nan nmaabir yennkɔɔwa ki boori.

27 Israel teeb, bee ki i burin a Yennu ki mi i daamii,
koo u baka kaa nan yaa ki laat monii na po?

28 I ki mi-i? I ki gbati-i?

Yennu tee Yomdaano nba yɔɔ be-e yaayoo siiyoo;
njɔe nan durinya na kur.

U ki bakit koo ki miatiri. Sɔɔ ki bant u dudukit paak.

29 Nɔɔe teen binba bak ki chɔk na paŋ.

30 Binba paan na gbaa banjit, ki naasimm bakit,

31 njaan binba teen bi dindann Yennu ni ki loon sommir na,
njɔɔ Yennu-e saa namm pant bi paŋ.

Bi sii mɔk paŋ nan baakaa nae, ki do sanpaapo.

Bi saa tin, njaan kan bakii, ki sii somm, ki ki banjit.

41

Ki jiin Yennu mɔsonn nan Israel teeb po

1 Yennu yet a, “Yimm digbanbanfɔka damm na,
ii njmin man, ki gbiint turin.

Ii teen siir ki saan nan i maan, barbuut boor,
ki i saa la yaak ki pak.

Njaant ki ti lakin taan ki la wunba mɔk monii.

2 “Nmee din nyii nan nyannu daano na yondo po,
ki turɔ nyannu siaminba kur ki u saani?

Nmee din te ki u nyann kpanbara nan digbana?

U takoobu na chɔɔ butib nan bi tee tangbirurj nae,
ki u peenii yatib nan wouj nba tuu yat mɔot na.

3 U waa beeribe u yamani,
ki kakii ki u taa ki baat tinj fanu.

4 Nmee din te linba na tumi?

Nmee te ki bona tuun, laa tuun bianjinba na?

Min Yennu din be pinpiik ni, ki min Yennu bia sii be li joontu.

5 “Digbanbanfɔka niib la maa tun linbawa;
bi jekire ki jat baantir nan janmaanii.

Bi kur taan leebe ki baar.

6 Nuu toontunna na sommit bi leeb ki teemm parcheenn.

7 Kanpinta tuu yet saauk daanɔe a, ‘A yabira.’
 Ki wunba ɲamii patir na teen wunba kpaan patir maɲ kpaɲ-n-mɔɲ.
 Bi tuu yet a, ‘Li tukinu na ɲan,’ ki ji jii kpai ki kpaɔ patir na.

8 “Naan yimm Israel teebe tee n toontunna,
 ki tee niib nba ki n gann, kii tee n yɔɔk Abraham yaaboona.

9 N din nyii nani durinya na kpiniɲ poe,
 ki yiini banfɔkawa ki i baar.

Ki n yeti a, ‘Yimme tee n toontunna.’
 N din ki yêti kaa, ɲaan n din gannie.

10 I daa tiin jaɲmaanii. N be nani.
 Mine tee i Yennu. I daa te ki siar kɔɔnti jaɲmaanii.
 N saa turi paɲ ki sommi. N saa guuri, ki tinni.

11 “Binba donn wutoor i paak na
 saa bann baak fei nba tee bianjinba.

Binba kɔn nani na saa kpo,
 12 ki bot tingbouɲ na ni.

13 Mine tee i Yomdaano Yennu; n teeni paɲ ki beeri a,
 ‘Daa tiin jaɲmaanii, n saa sommiwa.’ ”

14 Ki Yennu bia yet a, “Yimm Israel teeb nba lek ki yab
 ki bia ki mɔk paɲ na, ɲaan i daa tiin jaɲmaanii,
 n saa sommiwa.

Min nba tee yimm Israel teeb kasii Yennu nae tee i tinntɔɔ.

15 N saa teeni nan diboolanbana nae,
 ki i sii paan ki bia porin, ki i saa boor jɔɔt ki bet,
 ki kunkona saa boor ki kpant tanbiinii.

16 I saa faa donnib sanpaapo, ki wouɲ n pebirib ki yaat,
 ki wonpaaruk saa yatib.

Ki i ji sii mɔk parpeenn, kimaan mine tee i Yennu;
 ki i saa dont min nba tee yimm Israel teeb kasii Yennu na sann.

17 “N niib nba tee tarii na kunkɔra-i koor,
 ki bi loon nyun yoo nba, min Yennu saa gat bi miaru.

Min Israel teeb Yennu na kan ban nyɔr nyikibi.

18 N saa te ki mɔka puub kunkonkoona paak,
 ki nyuntona nyi baat ni.

N saa kpint kunkoot ki teenir nyundɔɔna,
 ki kpint tinkooɲ ki teenir nyuntona.

19 N saa te kpekii nan kpinkpant nan kpan tiinii
 nan tulaarii tiinii n pia kunkoouk paak.

Tiinii saa pia kunkoouk paak,
 li foi nan naagbasukirii nan kɔɔnsaant.

20 Niib saa la nna, ki bann nan min Yennu-e tumir.
 Bi saa bann nan Israel teeb kasii Yennu-e te ki li tun.”

Ki jiin Yenmɔnu nan tingbana po

21 Yennu nba tee Israel teeb kpanbar na piak a:
 “Yimm digbana tingbana na, baat nan i maan man.
 Baat nan i mɔna-chinchibir nba ki i mɔk.

22 Baat nna man, ki bunt linba saa tun,
 ki li-i tun yoo nba, tin bann.

Want barbuut na ni, linba din tun yaayoo ni, ki bia yetit li paak.

23 Betirit linba saa tun tɔɔnn po, ki tin bann nan i tee yennie.
 Tumin toonɲansiar, koo baat nan biak.

Ii te ki jaɲmaanii nan yaar lituk n soorit.

- 24 Yimm nan i toona kur tee yanne,
binba jiantiri na nubir p̄oie n boor.
- 25 “N gann jas̄o, ki u be yondo po.
N saa baar nan̄o ki wun tan piin gaŋ po ki lek.
U ŋmaat doo diara nan tanmaatit nae,
ki bia tee nan ȳokmaaro nba tuu ŋmaat ȳok tant bianjinba na.
- 26 I ŋmee bunt nan linba na saa tumii,
ki tin fit yet nan u m̄ok m̄onii?
I s̄o ki pak m̄obonn ki jiin li po. S̄o ki gbat ki i pak siari.
- 27 Min Yennu-e tee sinsinn daano nba yet Sayonn teeb maan maŋ.
N tun toonii Jerusalem maa wun pak a,
‘A niib kpent. Bi kpent bi doo ni.’
- 28 Maa got tingbana na, bi s̄o ki m̄ok siar ki saa pak,
nan bi yen̄ok̄owa ki fit jiin buboit nba ki n boi na.
- 29 Tingbana na kur ki m̄ok nȳoti, bi kan fit teen siari;
tingbana na tee butimme, bi kaa pansiaiki.”

42

Ki jiin Yennu toontunn̄o na po

- 1 Yennu bia yet a, “N toontunn̄o na, ŋ̄oie ki n k̄ōno paŋ.
N̄oie ki n ganno, ki n par mei u paak.
N̄ jii n Seeke ki teen u ni,
ki u saa baar nan buut nba took digbana kur paak.
- 2 U kan hoot, koo ki donn kunk̄or sanpaapo,
koo ki pak nan kunk̄osaakar s̄onii ni.
- 3 U tan kan k̄onn lanbank̄ōonn ki tonti,
ki bia tan kan kpeen fitir nba ki di fanu.
U saa baar nan mam̄omm nba ȳo be-e s̄o kur paak.
- 4 U kan ŋaa tama, koo dindanni;
u saa baar nan mam̄omme durinya paak.
Digbanbanf̄oka damm kpan guu u tumiiue.”
- 5 Yennu-e nan sanpaak ki j̄onnir,
ki ŋamm tingboun̄ na nan linba kur be li ni,
ki tur li niib kur manfoor nan foon.
Ki m̄otana, Yomdaano Yennu maŋe yet u toontunn̄o a,
- 6 “Min Yennu-e yiina ki tura yiikoo
maa fan te ki mam̄omm-i be tingboun̄ na paak.
Li saa nyi a nie, ki n saa lor m̄olor nan nisaarii;
li saa nyi a nie, ki n saa baar nan yentu, digbana kur paak.
- 7 A saa munt j̄onii ninbina,
ki nyinn binba be bunb̄onn, dansarii ni na ki lub.
- 8 “Min kuuk̄oie tee a Yomdaano Yennu.
Yens̄o ji kaa ki saa chent nanin n baakiri.
N kan te ki pata n chent nanin n dontir na.
- 9 Maa din yet linba na teen m̄oniiwa.
M̄otana, n saa paki bonsaanaewa, ki lin tan lian tun.”

Yan̄ nba jiin dontir po

- 10 Yinin yanpaan̄ ki tur Yennu, durinya kur n yin donto.
Yimm nba be ŋarint ni, nyun paak na, ii donto,
bonfoa nba kur be nyun ni, ii donto.

Digbanbanfōka nan niib nba kur be leŋ, ii yiin man.

11 Kunkoouk nan li doi n dont Yennu,
ŋaant ki Kedar teeb n donto.

Ŋaant binba be Sela doo ni na-ii hoot nan parpeenn
kunkona yura paak.

12 Ŋaant binba be digbanbanfōka na n tur Yennu dontir
nan baakir.

13 Yennu tuu nyi ki kōn, nan u tee kunkōnkōnno nae,
u teen siire, ki u nunii mōn tōb paak.

U tuu yikin kōnn wuyikiniie, ki hoot tōb hootii,
ki tan nyann u datai.

Ki jiin Yennu mōsonn po

14 Ki Yennu yet a, “N ŋmin ki li wei bonchiann,
ki ki tur n niib gatu.

Ŋaan mōtana, yoo baar nan man tun n toonn na;
n yikin nan poo nba tuu yaa wun mar nae.

15 N saa biir kunkona nan jōot, ki te mōot nan tiinii kur n koor.
N saa kpint mōka ki teenir kunkoot, ki te nyundoōna kur n fōor.

16 “N saa tōkin nan n jōonii na, sōnu nba ki bi ki ban tōkine.

N saa kpint bi bunbōnn na ki teenir yentu,
ki naa digbangbetima na ki turib.

N mōsonae na, ki n saa dia mōsona maŋa.

17 Binba kur teen pata yada, ki yi bonninnant bi yennii na
saa sik tij ni ki di fei.”

Biaŋinba ki Israel teeb gbar bin tumii yan

18 Ki Yennu yet a, “Yimm tuukpaa na, gbiintir man,
yimm jōonii na, gotir fanu man.

19 Sōo tee jōoŋ ki gar n toontunno-ɔ?
koo ki tee tuukpaar ki gar wunba ki n tumo na-a?

20 Israel teeb, i la bona bonchiann, ŋaan i ki jiir ki tun toonni.
I mōk tuba ki gbia, ŋaan i kpan gbat bee?”

21 Yennu tee Yomdaano nba ki u nunii mōn nan wun tinn niibe,
ŋanne ki u donn u sennii nan u wannu na sanpaapo,
ki loon u niib n turir baakir.

22 Ŋaan u niib na datai fatiba ki loonib dansarik ni,
ki bi nyint leŋ.

Bi jamme ki fat bi bona, ki sōo kaa ki saa sommibi.

23 I sōo saa gbiint linba na-a?

Laa nyii mōtana ki saa, i sii gbiintir fanu-u?

24 Ŋmee jii Israel teeb ki tur fat-teeb na?

Li tee Yennu nba ki ti tuun biirō na tiorjo.

Ti ki be nan waa loon tii be na,
koo ki sak tumiiu nba ki u turit na.

25 Ŋanne te ki u wutoor gbatit, ki ti di tōb wahala.

U wutoor di Israel kur po nan muu nae,
ŋaan ti din ki bann linba tuun ki tumii siar li ni.

43

Ki jiin Yennu tinnu mōsonn po

1 Israel teeb, Yennu nba nami na yeen a,

"I daa tiin jaŋmaanii, n saa tinniwa.
 N yi i sanae, kimaan i tee n yabe.
 2 Yi-i sik nyun sunsuŋ ni, ŋaan n sii be nani.
 I daamii kan nyanni. Yi-i koo muu ni, ŋaan li kan di-i;
 ki bonpaarir nba baarii, ŋaan li kan teeni siari.
 3 Kimaan mine tee i Yomdaano Yennu,
 Israel teeb kasii Yennu, wunba tinti na.
 N saa jii Ijiipt nan Sudann nan Seba-e,
 ki lin teen i tinnu paatii.
 4 N saa jii digbanmunne ki lin teen i tinnu paatii,
 kimaan i ŋan ki turin, ki n looni ki te niib teeni baakir.
 5 I daa tiin jaŋmaanii. N be nani.
 "N saa jii i niib yondo po nan yonbaa po, ki kpen namm.
 6 N saa pak gaŋ po ki wun te bin kun,
 ki bia pak diitu po ki u daa goibi.
 Ŋaant ki n niib n nyi banfoka, durinya na munn po, ki ŋmat kun.
 7 Bi tee n tiŋ niibe, ki n namm a bii baakitin."

Biaŋinba ki Israel teeb na tee Yennu siara damm

8 Ki Yennu yet a, "Tikit n niib barbuut boor.
 Bi mək ninbina, ŋaan bi tee jɔniie.
 Bi mək tuba, ŋaan bi tee tuukpaae.
 9 Tikit niib na, ki bin baar buut boor.
 Bi yenlanɔe saa fit bunt linba tan saa tumii?
 Bi ŋmee din bunt linba tan tuun mɔtana na?
 Ŋaant ki yennii maŋ n baar nan bi siara damm
 ki wann nan bi mək mɔnii, ki wann bi mɔnii bi mɔbona ni.
 10 "Israel teeb, yimme tee n siara damm;
 n gann yimme maa yii tee n toontunna,
 ki fit bannin, ki teenin yada,
 ki bia bann nan mine tee Yen-yemmir.
 Yennu ji kaa ki pukin n po;
 yensau din kaa kawa, ki yensau bia kan ban kii be.
 11 "Min kuukooe tee Yennu, min kooe saa fit tinni.
 12 Mine bunt linba saa tun, ki bia baar a man sommi.
 Yenganu ki ban tun linba na, yimme tee n siara damm.
 13 Mine tee Yennu, ki bia sii yoo tee.
 Soɔ kaa ki saa fit nyi n yiikoo ni,
 soɔ bia kaa ki saa fit lebit maa tuun linba."

Ki jiin Israel teeb tinnu po

14 Israel teeb kasii Yennu, wunba tinti na yeen a,
 "N saa tun kunkonkonnae Babilonn ki tinni,
 n saa biir doo maŋ tammɔi,
 ki li niib hootii na saa kprant mɔŋ.
 15 Mine tee Yennu nba tee i kasii Yomdaano.
 Mine nan yimm Israel teeb, ki bia tee i kpanbar."
 16 Sianyoo Yennu din teen soŋjouk ki gaan məkgenjir ni,
 ki faa soŋu ki gaan nyunpubirkan ni,
 17 ki biir kunkonkonna bonchiann,
 ki bi tee jab nba mək taantorit nan taanii.
 Ki bi sik, ki kan ban do,
 ki bot nan fitir muu nba tuu kpeen na.

- 18 Naan ki Yennu yet a,
 “I daa maa linba tun ki gar sian yoowa,
 koo ki gaa li paaki.
- 19 Ii gorii bonpaann nba ki n yaa man tun na.
 Li poŋ tuume, ki i saa fit lar motana.
 N saa faa sonu ki gaan kunkoouk paak,
 ki turi kpenii nba mok nyun lej.
- 20 Muuk ni bonkobit gbaa saa baakin;
 mɔbɔi nan naamiant saa dontin,
 yoo nba ki n te mɔka puub kunkoouk paak
 a lin tur n nigannkab nyun na.
- 21 N nan ŋamme ki bi tee n tiɔŋ niib, ki bi saa yin ki dontin.”

Ki jiiŋ Israel teeb biit tumu po

- 22 Ki Yennu yet a, “Naan yimm Israel teeb din miatime,
 ki ki jiantirin.
- 23 I ki baar nan i mujoonu maruŋ pei ki turimi,
 i ki turin baakir nan i maruŋu.
 N din ki turi jikir kaa nan maa boi-i maruŋ po na,
 koo n ki bakinti kaa nan maa boi-i bonnunubit po na.
- 24 I ki daa bonnunubit ki turin,
 i bia ki maan n par nan i bonkobit kpapana,
 ŋaan jinnin i biit jik-kpiata,
 ki te ki n bak nan biit nba ki i tun na.
- 25 Naan mine bia tee Yennu nba nyikin i biit ki chabiti;
 n tuun linba na, kimaan maa tee wunba na paake.
 N kan biiri, i biit paaki.
- 26 “Naant ki tin saan buut boor, baat nan i maan man.
 Pakin i maan, ki wann nan i mok mɔnii.
- 27 I yeeja sinsinn din tun biite, ki i tɔɔndamm tun ki biirin,
²⁸ ki i doo diara biir n kasii boor.
 ŋanne ki n baar nan biiru yimm Israel teeb paak,
 ki te ki bi sukii yimm n tiɔŋ niib.”

44

Yennu kuukɔɔe tee ti Yomdaano

- 1 Yennu yet a, “Gbiintir man, yimm Israel teeb nba tee
 Jakob yaaboona, ki tee n toontunna nba ki n gann.
- 2 Mine tee Yennu nba nami, ki sommiti i maaru niwa.
 I daa tiin janmaanii, i tee n toontunnae,
 ki tee niib nba ki n gann ki looni.
- 3 N saa tur tiŋ nba ki nyunkon be na nyun,
 ki te kpenii puub tinkooŋ ni.
 N saa mɔɔn n Seek i waas paak,
 ki bia mɔɔn n piisin i yaaboona paak.
- 4 Bi saa yit nan mɔɔt nba ki bi maanir nyun fanu nae,
 ki lat nan kpentiuk na.
- 5 “Niib sii yeen leeb yeno yeno a, ‘N tee Yennu yɔɔe.’
 Bi saa baar ki tan pukin Israel teeb po.
 Sɔɔ kur saa sɔb Yennu sann u nuu paak,
 ki sii yi u mɔŋ Yennu niib na yeno.”
- 6 Yabint Yennu nba dia Israel teeb, ki bia guub na piak a,

“Mine tee pinpiik nan joontu, ki tee Yen-yemmir,
yensau ji kaa ki pukin n po.

7 Sɔɔ be ki saa fit tun linba ki n tun na-a?
N̄mee din saa fit wann linba saa tun,
laa nyii piinu niwa ki tan tuu gbennu?

8 N niib, i daa tiin jan̄maan̄ii.
I mi nan laa nyii yaayoo niwa ki tan tuu mɔtana,
n buntir linba saa tume, ki i tee n siara damm.
Yensau ji be pukini-i?
Yensau be ki mɔk yiikoo, n̄aan ki n ki mi gbat u po-o?”

Bian̄inba ki patmannu tee jatii

9 Binba kur maa pata na kaa nyɔɔti, ki bi pata nba ki bi dontib sanpaapo bonchiann man̄ kaa nyɔɔt. Binba jiantir pata man̄ tee jɔɔniie, ki bia ki mi siar, ki tan saa di feiwa. 10 Li ki n̄an sɔɔ n jii kut ki nan siar ki jiantir, a li tee Yennu. 11 Wunba kur jiantirir saa di feiwa. Binba naan pata na tee nisaariie, bi ki tee siar. N̄aant ki bin baar ki bin bu bi buut. Bi tan saa jekir ki di fei.

12 Saauk daano tuu jii kute ki pur muu ni, ki jii jaar ki boor kut na nan pan̄, nan laa tan saa teen waa loon linba. Waa tuu tuun na, kon nan nyunnyukuru tuu soorɔe, ki wun bia bak.

13 Kanpinta tuu bikin taabue, ki jii bonsɔɔbkar ki nan linba ki u loon, ki kpeerir ki li ji naan nirɔ, ki tee nifan̄, ki wun sennir u n̄aak ni. 14 U saa fit chɔɔ kpek ki kpeer, koo tijakper, koo kɔɔnsaaun̄ fɔɔr ni, koo u saa fit bur tisiak, ki guu a saak n baa ki lin kpaat. 15 Nisaarik tuu jii tiik chianue, ki li tee daat ki u jokit muu, ki jii chianu nba tenn na ki nan patir. Tiik bɔkyenne ki nirɔ tuu jii ki teen daat ki nan̄ii, ki bia teen jeet, ki jii bɔkleer na ki teen patir, ki jiantir. 16 U tuu jii tiik na dayente, ki joo muu ki pur nant, ki n̄man tan gboo. U tuu nan̄ii muu nae ki yet a, “Li ton ki man bonchiann. Muu na man bonchiann.” 17 Daat nba tenn na, wun jii ki nan patir, ki gbaa jiantir. U tuu mei patir man̄e, ki yeen a, “Fine tee n yennu, a tinnin.”

18 Li nibooru liisin paak ki bi ki fit bant baa tuun linba. Bi mun bi nuniie, ki nyar bi tuba, ki jiin barmɔn̄ii po. 19 Wunba naan pata na ki mɔk yan nba ki u saa yet a, “Daat man̄ yenn nbae ki n joo muu na. N pur boroboro nan nant li muu nie, ki n̄man, n̄aan tont daat nba tenn na ki nan patir, mɔtana n ji jiantir daat man̄e.”

20 Nirɔ-i di tanpent, li sɔ. U jatdudukit na turimɔ, ki li paak niwa ki sɔɔ ji kan fit sommo. U kan sak nan patir nba ki u dia u nuu ni na ki tee siar nan waama.

Yennu-e tee naamii daano nan tinntɔɔ.

21 Yennu yet a, “Israel teeb, ii tian linba na man,
ii tian nan i tee n toontunnae.

Mine nami a yii tee n toontunna, ki n kan ban tamm i po.

22 N wuur i biit ki li yaat
nan sanpagboūn̄ nba tuu gar bian̄inba nae.
Jennin n boor man; mine tee wunba tinti.”

23 Sanpaak, ii hoot nan kpinkpammuk. Tingboūn̄, ii hoot.
Kunkona nan fɔɔr ni tiik kur n hoot nan kpinkpammuk.
Yennu tinn u niib Israel teebe, ki li wann u yiikoo nba tee.

24 “Mine tee Yennu, ki tee i tinntɔɔ.

Mine tee wunba nami. Mine tee Yennu nba nan bont kur.

Min kooe din jonn sanpaak.

Maa din naan tingbounj na yoo nba, soo ki sommin.

²⁵ N nyint ninnyoon damm nae paanu,
ki nmat binba chej nmaabira na buntaa.

N tuu tunn yandamm bannu nae,
ki wann nan bi subinii na tee jatiie.

²⁶ Naan n toontunnɔ-i bunt buntir,
koo mi-i tun toonii a wun wann n lora,
n tuu te ki buntir na, nan n lora na n teen moniie.

N pak Jerusalem, a niib tan saa namm kar lenj,
ki pak Juda doi, a niib tan saa namm maab.

Bi saa namm ki fiin doi manj langbent.

²⁷ N din yet mɔbonne, ki mɔkgebɛnjir fɔɔr.

²⁸ Ki n pak kpanbar Sairus a, 'Fine saa dia n niib ki turin;
ki a saa tun linba ki n loon.

A saa tur mɔb ki bin namm maa Jerusalem
ki bir jiantu nasaakak na fiakir.' "

45

Biajinba ki Yennu gann Sairus

¹ Yennu gann Sairus-e ki teenɔ kpanbar.
U gann nɔoe a wun kɔn nyann digbana,
ki tumɔ a wun liat kpanbara.

Yennu saa loot doi na tammɔi ki turo.
Yennu pak ki tur kpanbar Sairus a,

² "N mɔɛe saa namm sɔnu ki tura,
ki naa jɔɔt nan kunkona.

N saa yeer bi kutgana na, ki biir bi kutlaana na.

³ N saa nyinn mɔkint bɔra ni ki tura,
ki a bann nan mine tee Yennu
ki bia bann nan min Israel teeb Yennu-e put a sann ki yiina.

⁴ N ganna maa a somn n toontunna Israel teebe,
njamme tee niib nba ki n gann.

Faa lek ki min na, njaan n te ki a la baakir bonchiann.

⁵ "Mine tee Yennu, ki yensau ji kaa ki pukin n po.
Faa lek ki min na, njaan n saa tura panj nba ki a loon.

⁶ N tuun linba na, a nisaarik kur nba be durinya na ni n bann
nan mine tee Yennu, ki yensau ji kaa ki pukin n po.

⁷ Mine nan yentu nan bunbɔnn kura;
mine baat nan piisin nan biiru kur.
Min Yennu-e tuun linba na kur.

⁸ N saa te ki nyannu n nyi sanpaapo ki baa nan saak nae,
ki tingbounj saa teen siir ki gaarir,
ki yent-n-mɔɛ nan barmɔnpaku sii be.

Min Yennu-e saa te linba na n tun."

Ki jiin naamii nan barkperii Yennu na po

⁹ Bobir nba tee nan bobilia na
saa fit nɔi nan wunba maau nawa-a?
Yɔk saa fit boi yɔkmaaro linba ki u tuuna-a?

Bobir saa fit yet a wunba maau na ki mi toonna-a?

¹⁰ Soo saa fit yet u damm a, "Bee ki i marin nna?"

- 11 Yennu nba tee Israel teeb kasii Yomdaano,
 ki tee wunba nmakitir tɔɔnn po binbenj na yeen a,
 "A kaa yaak ki saa boin siar ki jiin n waas po,
 koo ki wannin linba ki n saa tumii.
- 12 Mine nan tingbourj na, ki nan nisaarii a bii be lej.
 N jii n yiikooe ki jɔnn sanpaak,
 mine nmakitir yonnu nan nmaarik nan nmaabira.
- 13 Mine fiin Sairus maa wun tun gbeen n loomm,
 ki lin nmant bona.
 N saa sont sɔnu nba kur ki u tɔkii,
 u saa namm maa n digbann Jerusalem,
 ki nyinn n niib nba be dansarii ni na, ki njaab.
 Sɔɔ ki jiiu, koo ki kɔɔu nan likirii, a wun tun linba na."
 Yabint daano Yennu-e pak na.
- 14 Ki Yennu yet Israel teeb a,
 "Ijipt nan Sudann mɔkint sii tee i yare,
 ki Seba jafɔkit na sii tee i yommii,
 ki waa i poor po, ki jarit diab.
 Bi saa gbaan i tɔɔnn ki pak kat a,
 'Yennu be nani, u kɔɔe tee Yennu,
- 15 Israel teeb Yennu nba tint u niib nae
 tee Yennu nba woont u mɔɔj.
- 16 Binba maa pata na kur saa di feiwa,
 bi kur yura saa tibina.
- 17 Naan Yennu-e tint Israel teeb,
 ki bi nyannu na sii yɔɔ be,
 ki niib maɔj kan ban di fei.' "
- 18 Yennu-e nan sanpaak, nɔɔe tee Yenmɔnu.
 Nɔɔe nan tingbourj na, ki li see fanu, ki bia saa wei.
 U ki namir ki li dɔɔ yann kaa,
 njaan u te ki li tee boor nba ki niib sii be-e.
 Nɔɔe yet a, "Mine tee Yennu, ki yenlɔɔ ji kaa ki pukini.
- 19 N ki bɔr pak kaa, koo n ki bɔr n lora.
 N ki yet a Israel teeb n lomin yann boori.
 N tee Yennu-e ki piak barmɔnii, ki fiitir linba took ki want."

Ki jiin Yennu nba yen durinya na po

- 20 Ki Yennu yet a, "Lakint man, yimm digbana teeb,
 yimm nba nyii digbana biiru ni na, baat buut man.
 Niib nba somm nan bi pata nba tee daat,
 ki mei pata nba kan fit tinnib na,
 niib maɔj ki mi siar nan waama.
- 21 Baat nan i maan buut boor,
 njaant i sommteeb na n pak nan bi leeb.
 Yaayoo ni, nmee din bunt linba tan saa tumi?
 Li din ki tee min Yomdaano Yennu nba tint niib na kaa-a?
 Yensau ji kaa.
- 22 "Durinya kur niib, baat n boor man ki la tinnu.
 Min kɔɔe tee Yennu nba be.
- 23 N mɔsonn tee barmɔniie, ki kan lebiti.
 N senn mɔsonne ki turib nan n kpan tee maa tee wunbae,
 a nisaarik kur saa baar ki gbaan n boor
 ki por senn nan u sii waan.

- 24 “Bi saa yet a nyannu nan paŋ nyi n koo boore,
 ŋaan binba ki loon n maan na saa di fei.
 25 Min Yennu saa tinn Israel teeb nan bi yaaboona kur,
 ki bin turin dontir.

46

- 1 “Babilonn yennii na joontue na.
 Bi din jiantir Bel nan Nebo,
 ŋaan motana, boniie jii yennii maŋ,
 ki bi tee jika ki teen bonkobit nba baka na.
 2 Pata na kan fit tinn bi moŋ. Bi nyannibe ki jiiib yaat.
 Babilonn yennii na joontue na.
 3 “Jakob yaaboona, gbiintir turin man,
 yimm n niib nba tenn na kur. Mine dia-i bisin niŋa.
 4 Mine tee i Yennu, ki sii dia-i nan yaa tan saa kpet,
 ki i yut n penn.
 Mine nami ki sii gorii-i. N saa turi sommir ki tinni.”
 5 Ki min Yennu yet a, “I saa bikinin nan ŋmee?
 Soo be ki tee nan min na-a?
 6 Niib tuu sat bi likboorii ki nyinn salimmona,
 ki bikii salimpeena churu paak.
 Bi tuu jii saauk daanoe, wun nan patir,
 ki bi gbaa ki jiantirir.
 7 Bi tuu wokitire ki buk ki saan sennir,
 ki li see, ki kan fit chat baa sennir siaminba na.
 Niro-i miar siar, li kan fit jiin, koo ki tinnoo biiru ni.
 8 “Yimm yanbondamm, ii tian linba na man.
 Ii dukin maa tun linba.
 9 Ii tiar linba din tun sian yoowa na.
 Ii sak nan min kuukooe tee Yennu,
 ki soo ji kaa ki tee nan min na.
 10 Pinpiik ni, n din yet linba tan saa tumewa,
 ki wann linba tan saa teen,
 ki yet nan n lora kan ban gbar tumu;
 n saa tun linba kur ki n dukin nan man tuma.
 11 N yi jasooe, maa wun nyii yondo po ki baar.
 U saa baar nan kanbiok nba tuu sik nae, ki n lor na n gbee.
 Mine pak na, ki li lek saa tuma.
 12 “Gbiintir turin man, yimm tubkangbata nba dukii
 nan nyannu boor fokewa na.
 13 N chari nan nyannu daar nae, ki nakint, li ki fok nan waama.
 N nyannu na kan wei nan baaru.
 N saa tinn Jerusalem-e, ki Israel teeb n la baakir ler.”

47

Ki jiin Babilonn doo buut po

- 1 Yennu din yet a, “Babilonn, fiit a naan gbant paak,
 ki sik tinŋ ni, ki kar tanbiinii ni.
 Sianyoo, a din tee nan sapaanmunnae,
 ki tee nan doo nba ki bi ki nyannir na,
 ŋaan a ji ki ban be a yamani, motana a tee yommike.
 2 Nmantir naar na. Nant yon. Yitir a saarik na.

Liatir a liatjana na. Torin a mokuuru na ki poot kpenii.

³ Nisaarii saa la-a yann ni.

Bi saa la ki bi sikina tinj ni, ki dinna fei.
N saa pa pann, ki soɔ kaa ki saa gɔɔrin.”

⁴ Israel teeb kasii Yennu-e nyinnit.

U sanne tee Yabint Daano Yennu.

⁵ Yennu bia din yet Babilonn a, “Ii kar bunbɔnn ni kii nmin.
Bi ji kan yiina digbana poobati.

⁶ N wutoor din doo n niib paake,
ki n diab nan bi ji ki tee n yab na,
ki jiib teen a yiikoo ni, ki a ki timm ninbaauk.

Ki nikpera na gbaa, ki a diab nan ninmɔnn.

⁷ A dukin nan a sii yɔɔ tee poobate,
ki ki jii bona na ki teen a par ni,
koo ki dukii laa tan saa gbenn bianjinba.

⁸ “Fin nba loon manu na, gbiintir linba na.

A dukii nan a be a yamanie, ki be fanu.
A dukii nan a tee nijaann nan Yennu nae,
ki soɔ kaa ki tee nan fin na.

A dukin nan a kan ban teen pakɔɔk, koo ki kɔɔ a waasi.

⁹ Njaan dayenn kɔɔ ni, yoo waaminnae,
ki bona njanlee na kur saa kpab tun.

Nan a nyoku nba ki a tee na kur,
njaan a saa kɔɔ a sɔɔɔ nan a waasa.

¹⁰ “A din teen a mɔɔ yadae, a toonbiit ni,
ki dukin nan soɔ kan la-a.

A yan nan a bannu nae kɔɔna muuk, ki a yet a mɔɔ a,
‘Mine tee Yennu, ki soɔ ji kaa ki tee nan min na.’

¹¹ Ninbɔɔɔ saa baara, ki a nyokii na nan yenna kan fit gɔɔrir.
Biiru saa kpir baar a paak, ki tee biiru nba ki a ki ban dukin li po.

¹² Ii dia a nyokii tingbangbirii na kur.

A bisin niwa, a tuu dia njanne ki tuun.
Li pasiar, li sii mɔk sommir ki tura, koo ki jeen a datai.

¹³ Faa lek la kpaanii nba na kur, njaan a ki mɔk yiikoo.
Njaant ki a ninnyɔdam na n nyi paanu ki tinna.

Binba chakin njaaabira ki tuu bikin ki bokit sanpaak,
ki wanta njaaarik kur ni linba saa tun.

¹⁴ “Bi tee nan kakjina nae, ki muu saa dib.

Bi poɔɔ kan fit tinn bi mɔɔ kaawa.

Muyeruk na sii ton ki paakiba,
ki kii tee mumintik ki bi saa nanii.

¹⁵ Ninnyɔdam nba ki a gaan kpaanii bi boor bisin niwa na,
bi kur saa yaat njaan nyika, ki soɔ kan biar ki tinna.”

48

Yennu-e tee Yomdaano nba yen tɔɔnn po benu

¹ Israel teeb, gbiintir na man, yimm nba tee Juda yaaboona na.
I poor Yennu sann nie, ki want nan i waa Israel teeb Yennu na,
njaan i ki fiin mɔbona nba ki i piak na po,

² njaan bia faa parbia ki yeen a i tee kasii doo na niibe,
ki gaa Israel teeb Yennu nba sann tee Yabint daano Yennu na paak.

- 3 Yennu piak Israel teeb a,
 “Sianyoo n din pak linba tan saa tunewa,
 ki tan te ki li tun nan barmōnii.
- 4 N mi nan i tan sii tee tubkangbatae
 ki sii wakii nan kut na, ki bia kaa naatuu nan kutmōnt na.
- 5 N din bann i binberj sianyooewa, ki pak bona na powa,
 ki li tan tun maa n gōori ki i daa yeen a
 i pata nan i bonninnante te ki li tumi.
- 6 “Linba ki n din bunt na kur tuma;
 li tee yin sake nan n buntaa na kur tee barmōniie.
 Motana, n saa wannī bonsaana nba saa baar,
 bona nba ki n ki ban fiit.
- 7 Motanae ki n te ki li tuun,
 linba na booru din ki mi tun kaawa.
 Li-i mi tun, i bo saa yet a i mi li kura po.
- 8 N mi nan n kan ban teeni yada,
 kimaan i yoo tee kangaarnbae,
 ŋanne teen ki i ki mi gbat linba na po faba,
 ki li maan nan waama ki koo i tuba ni.
- 9 “N dia n wutoore ki diisir, n diare ki kan biiri,
 a lin te niib n dont n sann.
- 10 N jii wahalae ki bikini, nan baa tuu ŋamm kut
 saauk muu ni bianjiba na. Ŋaan n la ki i ki mōk nyooti.
- 11 Maa tun linba kur, n tuun n mōŋ paake.
 N kan te ki n sann n kōŋ baakir,
 koo ki te sōō n chent nanin baakir nba tee n yar,
 ki bia sii yoo tee na.”

Ki jiiin Sairus nba ki Yennu gannō na po

- 12 Yennu din yet a, “Gbiintir man,
 yimm Israel teeb nba ki n yiini na.
 Mine tee Yennu, ki tee piinu nan joontu, ki tee Yen-yemmir.
- 13 N niie din nan tingbouŋ na fiakir ki jonn sanpaak.
 Mi-i yiin tiŋ nan sanpaak, bi tuu baare yian,
 ki jii bi mōŋ ki turin.
- 14 “I kur n tikir ki gbiint.
 Patsiar din kan fit bunt nan jōō nba ki n gannō na
 saa lek Babilonn-i; u saa tun linba ki n loon wun tume.
- 15 Mine yiino; mine saan nanao ki saa turo nyannu.
- 16 “Nakint n boor, ki gbat maa piak linba.
 Pinpiik niwa, n din piak paanu nie,
 ki tuu te ki n mōbona na n mann mōnii.”
 (Mōtana, Yabint Yennu-e turin u Seek ki tumin.)

Yennu lor nba jiiin u niib po

- 17 Israel teeb kasii Yennu nba tinti na yet a,
 “Mine tee i Yomdaano Yennu, ki loon man tumii-i,
 ki lii ŋan turi, ki wannī sōnu nba ki i sii tōkii.
- 18 “Yi-i bonni sak n sennii,
 piisin bo sii puub ki teeni nan mōkir nba ki fōot nae,
 nyannu bo saa baari nan nyunpana nba tuu baar gbingbann nae.
- 19 I yaaboona bo sii yab nan tanbiinii nae,
 ki n bo kan te ki biiru n baaribi.”
- 20 Ii nyi Babilonn kii saa i yamani;

Ii hoot nan parpeenn ki jiin barɲanii man po,
ki ɲaan sɔɔ kur n gbat siar kur boor a,
“Yennu tinn u toontunna Israel teeba.”

21 Yennu nba din jii u niib ki gar namm wɔruk tinkorik paak na,
ɲaan nyunnyukuru din ki soorib.

U din te ki nyun nyii tanpiiuk ni, ki bi nyu;
u din bokit tann nae, ki nyun nyii.

22 Yennu yeen a, “Biit damm ki be parmaasir ni.”

49

Israel teebe tee yentu ki tur digbana

1 Yimm digbanbanfɔka damm, gbiintir man,
yimm nba be banfɔka na.

Bi din tan maarin na, ki sɔɔ Yennu gannin
ki teenin u toontunnɔwa.

2 U te ki n mɔbona man nan banjiak nae.
U dia u tiɔɲ nuue ki guun.

U teenin nan peenu nae, ki n porin ki teen siir nan yeku.

3 U yetin a, “Israel, a tee n toontunnɔe;
li saa nyi a nie ki niib n dontin.”

4 Ki n jiin a, “N tun toonn-a, ɲaan dindann kaa.
N nyinn n paɲa ɲaan ki la siara nyɔɔt.”

ɲaan n saa teen Yennu-e yada ki wun sommin n toona ni;
u saa pan, n toona paaka.

5 Bi din tan maarin na ki sɔɔ Yennu gannima,
u teenin u toontunnɔe a man jen nan u niib
nba tee Israel teeb ki yat na.

Yennu-e teenin baakir, n paɲ nyi u niɲe.

6 Ki Yennu yetin a, “N toontunnɔ, n mɔk toonjaanne ki teena.

Li ki tee nan a saa ɲamm teen Israel teeb
nba ki n tinnib na kɔɔ kaa-ii yabii,

ɲaan n saa te ki a tee yentue ki tur digbanlia,
ki lin te tingbour na niib kur n tinn.”

7 Israel teeb kasii Yennu nba tee bi tinntɔɔ na,
yeen wunba ki digbana yisimɔ bonchiann, ki bia namɔ,
ɲaan ki u tee doo diara toontunnɔ na a,

“Kpanbara saa la ki bi ɲaa-a, ki bi saa fir ki tura jirima,
ki tɔɔndamm mun bia saa lar, ki gbaan jianta.”

Linba na saa tun, kimaan Yennu gann u toontunnɔwa,
Israel teeb kasii Yennu na dia u mɔsona.

Ki jiin Jerusalem ɲammu po

8 Yennu yet u niib a, “Yoo-i baar nan man tinni,
n saa sommi, ki saa gbat i mɔnii nba jiin sommir po na.

N saa guuri ki nyinni, ki i paak, n saa lor mɔlor nan niibooru kur.

N saa te ki yin ɲamm kar i tij nba dɔɔ yann na ni.

9 N saa yet dansarkɔra na a, ‘Ii saa i yamani man,’
ki bia yet binba be bunbɔnn ni a, ‘Baat yeeuɲ ni man.’

Bi sii tee nan pei nba ɲman kunkona paak nae;

10 nyunnyukuru koo kon kan soorib.

Yennu nan tinkorik wɔruk kan teenib siar,
kimaan wunba mɔk lomm namme saa gar bi tɔɔnn.

U saa saan namm nyuntona boa.

- 11 “N saa faa sonjar ki gaan kunkona paak,
ki namm sonu ki n niib n tokin.
- 12 N niib saa nyi banfoka ki baar.
Bi saa nyi ganj po nan yondo po
nan Asuann nba be diitu po na.”
- 13 Sanpaak, ii yiin yanj.
Tingbounj, ii hoot kii kpamm, njaant kunkona-ii yiin yanii.
Yennu saa maan u niib para,
u sii mok ninbatinu nan u niib nba di biak na.
- 14 Njaan ki Jerusalem teeb yet a,
“Yennu nyor nyikita. U tamm ti powa.”
- 15 Ki Yennu jiin a, “Poo saa tamm u bik powa-a?
U kii loon u bik nba ki u maro na-a?
Li-i lekii tee ki poo saa tamm u bik po,
njaan min kan tamm i po.
- 16 Jerusalem, n kan ban tamm a po;
n sob a sann n niipant nie.
- 17 “Binba saa namm maa-a na baate motana,
ki binba bo biira na saa yaat.
- 18 Gotir lint ki la linba tuun na. A niib na lakinte ki kpent.
Barmonii nan maa tee Yennu nba fo na,
a sii mok parbifaant a niib paak,
nan pooyookir nba tuu mok parbifaant u salinbana paak nae.
- 19 “A tingbounj din boonte ki teen yann.
Njaan motana li saa waab nan binba jent na karuwa.
Ki binba teen a doi langbent na saa nyi ki fokit nana.
- 20 A niib nba ki bi din marib yommisin ni digbangann ni na
tan saa yet dasiar a, ‘Tij na mantik waaba.
Ti loon yiar nba yabe ki tin kar.’
- 21 Li yoo na, a saa yet a moŋ a,
Nmee mar waas na kur ki turimi?
N din koŋ n waas, ki ji din ki fit mar waasi.
Bi din ber ki nyinnin ki teenin yommik.
Nmee wubir waas na? N din biar n kooe, ki waas na nyii lee?’ ”
- 22 Yabint Yennu yet u niib a,
“N saa tur digbana nyinn, ki bi saa kunn i waas.
- 23 Kpanbara sii tee nan bi baanba nae ki turi,
ki poobatnba tee nan bi naanba na.
Bi saa baa fabin i toonn, ki turi baakir,
ki sikin bi moŋ ki turi jirima,
ki i saa bann nan mine tee Yennu,
ki wunba guu n sommir kan di fei.”
- 24 Joŋ-i jii linba jat ni, a saa fit fata-a?
A saa fit fat kunkonkontondaano dansariiwa-a?
- 25 Yennu yeen a, “Linba saa tume na.
Bi saa jii kunkonkontondaano dansarii na ki yaat namm,
ki bia fat kunkonkontondaano bona.
N saa kon nan wunba kur kon nani, ki saa tinn i waas.
- 26 N saa te ki binba dinti biak na n kpi bi leeb,
ki nikpinu nan wutoor saa yibib,
ki niib kur saa bann nan mine tee Yennu nba tinti ki nyinti yann.
Bi saa bann nan mine tee Israel teeb Yennu nba mok panj.”

50

- 1 Ki Yennu yet a, "I dukii a n ber nyinn n niib
nan joo nba tuu yêtu u poo ki ber nyinnɔ nae?
Ki li-i tee nnaie, yêtu gbant be lia.
I dukii nan n kɔie, ki bi soori
nan joo nba tuu kɔi u waas ki bin teenib daaba na-a?
Aaii. Bi din teeni yommii, kimaan i toonbiit paake.
Bi din yaat nani, kimaan i marinbiit paak.
2 "Bee ki n niib yêtu bin gbiint,
yoo nba ki n baar bi boor maa n tinnib na?
Bee ki bi yêtu gatu, yoo nba ki n yiinib na?
N ki mak paɲ nba saa tinnibe-e?
N saa fit yet maan ki mɔkgbenɲ n fɔɔr,
ki mɔka n kpant kunkoot, ki li janiɲ na n kpo nyunkon.
3 N saa fit te ki sanpaak n bɔnn, ki tee nan li mɔ kpemɔniɲ na."

Ki jiin Yennu Toontunnɔ na mɔsaku po

- 4 Yabint Yennu wannin maa saa pak linbawa,
ki n saa fit kɔɔn binba chɔk na paɲ.
Sanyiɔk kur, u te ki n numm mɔne
nan man gbiint linba ki u saa wannin.
5 Yennu turin bannuwa, ki n ki yêtu,
koo ki lek n numm ɲaan nyikɔ.
6 N jii n bɔɔnne ki chab binba boon na.
N ki gɔɔrib, yoo nba ki bi sukiin, ki ɲabii n tiaɲ,
ki sat mɔsant n numm po na.
7 ɲaan bi sukut na kan teenin siar,
kimaan Yabint Yennu-e teenin sommir.
N tuu kpaɲ n mɔje ki gubin diar, n mi nan n kan di fei,
8 kimaan Yennu be nanin, ki saa wann nan n ki mɔk biiti.
Soo mɔk par ki saa baar nan maan n paaki-i?
Wun ɲaan tin tɔk saan barbuut boor.
Wun baar nan u maan maɲ.
9 Yabint Yennu tiaɲo kɔn n paak,
ki ɲmee mun saa yet a n mɔk kaati?
Binba paantin maan na kur saa mir bote
nan tintɔk nba tuu tɔɔ tɔk bianjinba na.
10 Yimm nba kur baakit Yennu,
ki bia saak u toontunnɔ mɔb na,
sɔnu nba ki i tɔk na-i lekii bɔn bianjinba,
ɲaan i teen Yennu yada kii maa u paak.
11 Yimm nba kur lorin a yin biir leeb na,
i tiaɲ lorbiit maɲe saa biiri.
Yennu tiaɲo saa te linba na n tun, ki i tan saa kpo ninbakuun.

51

Ki jiin maan nba saa maan Jerusalem par na po

- 1 Ki Yennu yet a, "Gbiintir man, yimm nba loon tinnu na,
yimm nba baat n boor ki loon sommir na.
Dukint yaa din nyii tann nba ni na po,
ki dukin baa din gbiir ki nyinni tanpiuk nba ni na po.
2 Ii dukin i yeeja Abraham po, ki bia dukin i yaa Sara po.

Maa din yiin Abraham yoo nba na, u din ki mək biki,
 ɲaan ki n teen piisin u paak, ki turɔ waas.

Ki n te ki u yaaboona yabit ki kaa kann.

³ “N saa wann Jerusalem nan binba be langbent ni na,
 n ninkpabaɲ.

U tiɲ nba lək tee tinkokirik na, ɲaan n saa teenir tinkpiasir,
 nan kpaab nba ki n din teen Edenn ni na.

Parpeenn nan manu sii be leɲ,

ki dontir nan niipoturu yanii sii yiin leɲ ki teenin.

⁴ “Gbiintir turin man, n niib, gbiintir linba ki n piak.
 N teen digbana n tumiiu, n sennu na saa turib yentu.

⁵ N saa baar yiame ki tinnib, n nyannu yoo na pera.

N mɔɲe sii dia digbana.

Digbanbanfɔka guu n baarue, ki guu nan dindann a man tinnib.

⁶ Gotir sanpaak, ki got tingbounɲ.

Sanpaak saa bot nan munyuut nae;

ki tingbounɲ n kpet nan kparchant na,

ki li niib kur saa kpo nan kpajut nba kpenn bianɲinba na.

ɲaan maa baat nan tinnu nba na sii yɔɔ be-e.

N nyannu nae sii tee linba see.

⁷ “Gbiintir turin man, yimm nba mi linba ɲan,

ki tee binba jii n tumiiu ki teen bi para ni.

I daa tiin janmaanii, li-i tee ki niib yisimi ki sukii-i.

⁸ Bi tan saa mir bote nan tintɔɔk nba tuu tɔɔ tiɔk bianɲinba na.

ɲaan tinnu nba ki n baat nann na sii yɔɔ be-e,

ki n nyannu na be yoo kur.”

⁹ Yennu, fiit ki sommit. Jiin a yiikoo na ki tinnit,

ki tun a yiikoo toonn nan faa din tun yaayoo ni bianɲinba na.

Fine din gbat Ijpt nba tuu naan məkiri ni bonkob-paaruk na
 burii burii.

¹⁰ Fine bia din te ki məkɲenɲir fɔɔr,

ki faa sɔnu məkɲenɲir maɲ ni,

a binba ki a tinnib na n fit poot.

¹¹ Faa tinn binba na saa baar Jerusalem nan parpeenne,

kii yiin kii hoot nan kpinkpammuk.

Bi sii yɔɔ mək parpeenne, ki saa nyi parbiir nan yanyɛtuk ni.

¹² Ki Yennu yet a, “Mine kɔɔnta paɲ.

Bee ki a tiin nisaarik nba saa kpo na,

nisaarik nba ki yukii nan mɔɔt nba ki yukii na?”

¹³ A tamm Yennu nba nama na poe, wunba tant sanpaak,

ki bia nan tingbounɲ fiakir na poe-e?

Bee ki a yɔɔ be janmaanii ni ki jiin binba mukisa nan wutoor,

nan binba teen siir a bin biira na po?

Bi wutoor na kan ban siia ni.

¹⁴ Li kan wei ki bi saa ɲaa dansarkɔɔra na yann.

Ki bi manfoor saa fɔkit, ki bi sii di linba kur ki bi loon.

¹⁵ “Mine tee i Yomdaano Yennu, mine tuu gbit məkɲenɲir,

ki te li nyunpana fu fuut. N sanne tee Yabint Yennu.

¹⁶ Mine jonn sanpaak, ki bia teen tingbounɲ fiakir,

ki yet Jerusalem teeb a, ‘I tee n niibe.

N turi n wannu, ki guuri nan n nuu.’ ”

Ki jiin Jerusalem biak gbennu po.

- 17 Jerusalem, fiit goon ni, kutir fiir.
A nyuu tubdatu nyubitik nba ki Yennu wutoor doo ki u tura,
a fan nyu nawa. A nyuur, ki li sike, ki te ki a tukintir.
- 18 Soɔ kaa ki saa ŋmakita.
I ni soɔ kaa ki saa soor a nuu ki ŋmakitani.
- 19 Biak munlee baarawa, tɔb biir a tiŋa, ki a niib tun kon.
Soɔ kaa ki saa tina ninbaauk.
- 20 Songont boor kur, ghananchokinte tuu te ki a niib n baa,
bi tee nan waarɔ baruk nba tuu soor piarɔ nae.
Yennu wutoor paŋ na gbatiba.
- 21 Yimm Jerusalem teeb nba di wahala na,
yimm nba tukintir nan i yilb na,
- 22 i Yomdaano Yennu kon i paak ki yeen a,
“N jikit nyubitik nba ki n bo be wutoor ni ki n turi nae,
ki yaatir nann. I ji kan ban nyu daan nba te ki i tukintir na.
- 23 N saa jiir ki tur binba dinti biak nae,
binba te ki i doo sonjot ni, ki bi ŋmaat i paak nan i tee tante na.”

52

Bianjinba ki Yennu saa tinn Jerusalem

- 1 Jerusalem, a ŋamm kii mok paŋ kii paar.
Yennu kasii digbann, a lia baakir.
Binba ki mi Yennu ki bia ki yeen na ji kan ban koɔ a ni.
- 2 Jerusalem, yokin a moŋ, ki yent a moŋ.
Fiit tiŋ ni ki kar a naan gbant paak.
Cheet bant nba ki bi baana na,
yimm Sayonn teeb nba be yommisin ni na.
- 3 Ki Yabint Yennu yet u niib a, “Yaa din teen daaba, bi din ki pa likirii i paaki; li paak, siar kan pa kaawa ki bin ŋaai. 4 Yaa din saan kar Ijpt ki tee boorganu na, i din saan i yanboote, ŋaan Asiria din tan jii-i nan ninmonne ki yaat nani, ki bia ki pa siar i paaki. 5 Ki Babilonn tiŋ ni, li boorue bia tun na. I tee yommeie, bi ki pa siar i paaki. Binba dia-i na dont bi moŋe, ki faa kpinkpant ki ki gorii gbootin. 6 Yoo baate ki i tan saa bann nan mine tee Yennu ki pak turi.”
- 7 Li fan bonchiann nan ki a la toomii ki u nyii kunkona paak,
ki baat nan labamann, ki li tee parmaasir barŋanii.
U moontir nyannue ki piak Sayonn a, “A Yennu-e tee kpanbar.”
- 8 Binba guu doo maŋ na lakin hoot parmaasir hootiie.
Bi fit laat nan bi tiɔŋ ninbina bianjinba ki Yennu jent Sayonn.
- 9 Yimm Jerusalem langbent, ii hoot parpeenn po man.
Yennu saa tinn u doo, ki maan u niib para.
- 10 Yennu saa jii u kasii paŋ na ki tinn u niib,
ki durinya niib kur saa lar.
- 11 Yimm nba jii jiantu diiuk bona na, ii yabir ki nyi Babilonn.
I daa siit linba tee koɔr bont; ii teen i moŋ kasii, kii nyi.
- 12 Yoo nba na, li ki tee i saa nyi kpirik kaa,
i kii koor a yin mir boti.
I Yomdaano Yennu-e saa gar i toonn,
ki guuri li munn po.

Ki jiin toontunno nba di biak na po

- 13 Ki Yennu yet a, “N toontunno saa la nyannu u toona niwa,

u saa la baakir bonchiann.

- 14 Niib bonchiann nba din lau, bi gbanant din jeke;
bi din biir u gbanant bonchiann ki u ji ki naan niɔ.
15 Njaan motana li saa yaar lit digbana bonchiann u paak,
ki li saa teen kpanbara bakitnaur, ki bin muu mɔi.
Baa ki ban la linba, njaan bi tan saa lar, ki bia bannir.”

53

- 1 Ki niib na jiin a,
“Nmee din saa sak linba ki ti tan piak motana na.
Nmee din saa fit la Yennu yiikoo bont na ni?
2 Li din tee Yennu lomme nan u toontunno n kpaat
nan bonpipiɔk na, ki baa jiina tinkooɔɔ ni.
U din ki mɔk sanjaann koo fant nba saa te ki ti niɔɔ n kɔɔɔ.
Fant siar din kaa u paak. Siar din kaa ki saa te tin nakinɔ.
3 Ti din yisimɔe ki yɛtɔ, ki u gubin gaar biak nan tont,
sɔɔ din ki loon wun gotɔ.
Ki ti yɛtɔ, ki li naan nan u ki tee siar na.
4 “Njaan u din gubin gaar biak nba bo sii tee ti yare,
nan tont nba ki ti bo saa di.
Li kura na, njaan ki ti bia dukii nan u biak na tee tubdatue
ki nyii Yennu boor.
5 Njaan ti biit paake ki bi paanu dan,
ki boou ti yanbɔmm paak.
Ti la laafia u biak nba ki u dii na paake.
Waa gaar tanpakii na paak, ki ti la laafia.
6 Ti kur din tee nan pei nba tuu bot nae,
ki sɔɔ kur tɔk u sɔnu.
Njaan ki Yennu te ki ti tubdatu na baa u paak,
tubdatu nba bo kpaɔ ti kur na.
7 “Bi din diau ninmɔnne,
njaan ki u gubin gaar nan sikin-n-mɔɔ;
u din ki pak nan mɔbonna,
ki tee nan pegann nba ki bi tuu yaa bin kɔtɔ na,
ki bia tee nan peeuk nba ki bi tuu yaa bin koor u kobit na,
u din ki pak nan mɔbonna.
8 Bi din soorɔ ki bu u buut, ki saan nanɔ a bin kpiu,
ki sɔɔ baka kaa u po. Bi din kpiiu, ti niib biit paake.
9 Bi din kpaɔ njaan biit damme ki sikin kaaɔk ni,
ki piuu nan mɔkita, njaan ki u lek ki ban biir siar,
koo ki faar faaki.”
10 Ki Yennu yet a, “Li din tee n loomme nan wun di biak.
U kuun din tee maruɔ a lin baar nan nyikinhab biit paak;
ki linba na paak ki u saa la yaaboona.
U manfoor saa yukir, ki u niɔe ki n mɔlor saa gbee.
11 U biak dinu poor po ki u saa la parmaasir,
ki bann nan u ki dii biak yann kaa.
N toontunmɔnɔ nba ki n par mei u paak na
saa gaar nisaarii bonchiann tubdatu,
ki u paak n saa nyik chabib.
12 Li paak, n saa turo binbeboor nba mɔk baakir,
ki li tee nijaana nan yiikoo damm sinsuuk ni.

U yanboote ki u chab u manfoor,
 ki gaar yanbondamm bonchiann paak ki dii biak,
 ki miar Yennu a wun nyik chabib.”

54

Yennu lomm nba jiin Israel teeb po

- 1 Jerusalem, a tee nan poo nba ki mar nae,
 ñaan mótana a saa fit yin yañ kii hoot nan kpinkpammuk.
 Mótana a sii mək waas bonchiann
 ki gar poo nba ki u sɔɔ ki ban nyikɔ.
- 2 Yarikit a ñaak nba ki a be leñ na,
 tantir li ñmiit ki pukin li dachaata pañ.
- 3 A saa tant a kpaar lokir kur po,
 a niib saa gaar tin nba ki digbangana niib kar leñ na.
 Doi nba dɔɔ koont na saa gbee nan niib.
- 4 Daa tiin jañmaanii, a ji kan di fei, a kan sik tinji.
 A saa tamm biit nba ki a din tee poopañ ki tuun na,
 ki bia tamm faa tuu be a kɔɔ nan pakɔɔk na.
- 5 A nantɔɔ sii tee nan sɔɔ nae ki tura.
 U sanne tee Yabint Yennu.
 Israel teeb kasii Yennu saa tinna,
 ñɔɔe tee durinya na munn diatɔɔ.
- 6 Israel, a tee nan poopañ nba ki u sɔɔ tuu yaat ñaan nyikɔ,
 ki u yamin yêt nae, ñaan Yennu yia a fan jen u boor,
 ki yeen a:
- 7 “Yoo waaminnae ki n nyika,
 ñaan n saa ñamm gaara nan lonchiɔŋo.
- 8 Yoo waaminnae ki n donn wutoor ki nyika,
 ñaan n saa wanna n lomm yaayoo siiyoo.”
 Yennu nba tinta nae pak linba na.
- 9 “Nowa yooewa ki n din senn mɔsonn
 nan n ji kan biir tingbouñ na nan nyumi.
 Mótana n senn mɔsonn nan n ji kan ban donn wutoor a paak,
 n kan ban ñmakita nan biak, koo ki dat a tubiri.
- 10 Jɔɔt nan kunkona-i lekii but but,
 ñaan n lomm nba be a ni na kan ban gbenn;
 n sii yɔɔ dia mɔsonn nba ki n senn
 nan n saa tura parmaasir nae.”
 Yennu nba loona nae pak linba na.

Ki jiin Jerusalem paann na po

- 11 Ki Yennu yet a, “Jerusalem, fin doo nba di biak ki kaa sommtɔɔ,
 ki sɔɔ kaa ki saa maan a par na,
 n saa ñamm maa a fiakir nan tanbinyinyira nba ki li daauk paare.
- 12 N saa jii tana nba mɔn, ki li daauk paar na,
 ki maa a ditɔɔtii, ki jii tana nba nyirii nan muu na,
 ki maa a tammɔi, ki jii tanbinyinyirlia nba ki li daauk paar na
 ki maa joonjouk nba saa linta.
- 13 “N tiɔŋo saa tumii a niib, ki turib gor nan parmaasir.
- 14 Mamɔmm nan binbenñar saa tura pañ.
 A saa nyi biak nan jañmaanii ni.
- 15 Li-i tee ki sɔɔ leka, u tun nna ñaan ki n nuu kaa leñ.

Wunba kur kɔn nana, see ki u baa.

- ¹⁶ “Mine nan saauk damm nba tuu joo muu ki pur kut
ki nan jatiat na,
ki bia nan joo nba tuu jii jatiat maŋ ki kpi kuun na.
¹⁷ Naaan jatiok kaa ki saa fit paana danj,
ki a sii mok gatuu ki tur binba kur piak biira na.
N saa kɔn n toontunna paak ki turib nyannu.”
Yennu-e pak na.

55

Ki yiin Yennu ninkpabaun po

- ¹ Ki Yennu yet a, “Wunba kur nyunnyukuru moko,
wun baar, nyun be nna.
Yimm nba kur kaa likirii, ii baar man ki daa jeet ki di.
Baat man ki daa tilɔna daan nan naabiin.
I kan pa siar li paak.
² Bee ki i biir likirii linba ki gboot paaki?
Bee ki i di i paauk naan bia be komi?
Gbiintir turin man, ki tun maa wanni linba;
ki i saa di jeet nba man ki gar jeet kur ki lin maŋi.
³ “N niib, gbiintir turin man, ki baar n boor.
Baat n boor, ki i saa la manfoor.
N saa lor molor kangbennuk nani,
ki turi piisin nba ki n din senn mɔsonn ki tur Defid na.
⁴ N teeno dighana tɔndaano nan nmakit-too,
ki u paake ki n wannib n paŋ.
⁵ I tan saa yiin digbangana niib;
sianyooowa bi din ki mi-ini,
naan motana bi saa tine baar ki pukini.
Min i Yomdaano Yennu nba tee yimm Israel teeb kasii Yennu na
saa te linba na kur n tun.
N saa te ki yin la baakir nan chorun.”
⁶ Jenin Yennu boor, ki miaro yoo nba ki u naak na.
⁷ Nitont n nyik binben nba ki bi be na,
ki bia lebit dudukit nba ki bi dukii na.
Naan ki bin jen ti Yomdaano Yennu boor.
U mok ninbatinu, ki nyik chabit yian yian.
⁸ Yennu yet a, “N dudukit ki tee nan i yara na,
ki n sonii bia mok bokitu nan i yara.
⁹ Sanpagbou nba fok nan tin bianjinba na,
naae mun ki n sonii nan dudukit nan ki gar i yar.
¹⁰ “N moamaan tee nan saak nan sakaana
nba tuu nyi sanpagbant ni ki baa maant tin nae.
Nanne tuu te ki bonbuburit kpaatir, ki bia te li naan,
ki bi jikit ki buur, ki bia tee jeet ki di.
¹¹ Nnae mun ki moamaan nba ki n saa pak na sii tee,
ki linba ki n lor maa lin tun na kan gbar tumu.
Ki li saa tun linba kur ki n tumir a lin tun.
¹² “I tan saa nyi Babilonn nan kpinkpammuko;
ki nyi doo na ni nan parmaasir.
Joot nan kunkona na tan sii yiin yanii,
ki tiinii tan sii hoot nan kpinkpammuk.”

¹³ Tinjanii tan saa pia siaminba ki jagotuk be motana na,
ki tulaarii tiinii n pia kunkonii sinsetboa.
Linba na sii tee nyinn nba sii yoo be-e, ki tee tiaru
ki jiin linba ki min Yennu tun na po.”

56

Ki jiin Yennu niib po

¹ Ki Yennu yet u niib a, “Ii tuun linba njan ki bia took, kimaan li kan wei, ki n saa tinni. ² N saa teen piisin binba yoo dia foon daar ki ki teer gbaka gbaka na paak. N saa teen piisin binba ki tuun bisiat na paak.”

³ Boorganu nba tabin u moŋ nan Yennu niib na daa yeen a, “Yennu kan sak man taan u niib na ki jianto.”

Joo nba ki bi toou daa dukii nan waa kan fit mar waas na, u kan ban pukin Yennu niib ni. ⁴ Yennu piak li jabooru a, “Li-i tee ki a baakitin, ki dia foon daar na, ki bia tuun linba njan n po, ki dia n molor fanu, ⁵ njann bi sii yoo tian a sann, n jiantu nasaakak ni, nan n niib boor, ki lin yukir gar faa bo sii mok bonjai nan bonpoi. Ki a sann kan ban piini.”

⁶ Yennu piak teen boorganu nba ji pukin u niib po ki mok lomm nano, ki jiantiro, ki dia foon daar na, ki bia dia u molor na fanu a, ⁷ “N saa baar nani Sayonn, n kasii kunkonn na boor, ki turi parpeenn, n miaru njaak na ni, ki ji gaar i maruj nba ki i mann n binbintir paak na. Bi sii yi n njaak na niibooru kur Yenmiaru njaake.”

⁸ Yabint Yennu nba nyinn u niib Israel teeb yommisin ni, tinganj ni, ki kpen namm na, senn moŋonn nan u saa baar nan nilleeb ki pukin bi paak.

Ki jiin Israel teeb tooondamm biit po

⁹ Yennu pak digbangana niib na, a bin baar kii tee nan muuk ni bonkobit na, ki njman u niib. ¹⁰ U yet a, “Tooondamm nba bo tee bin kpaan n niib na tee jooŋiie. Bi ki mi siar; bi tee nan bomui nba ki gbekin nae, bi kpan doo damii damiit kooe. Bi lon goon halii. ¹¹ Bi tee nan boi nba mok jawuuk, ki ki di gboot nae. Tooondamm na kaa yami. Soo kur tuun waa loon bianjinbae, ki loon u tiŋŋ njamm, ¹² ki yeen a, ‘Njaant ki ti la daan ki nyu taa saa fit bianjinba, ki wonne sii man ki gar dinna.’ ”

57

Ki jiin Israel teeb patjiantu po

¹ Ninjamm kpenn, ki soo ki bant li paak, koo ki fiin li po. Njan bi-i kpo, biiru kan paanib daji. ² Binba tuun njant na mok parmaasir nan foon, bi kuun poor po.

³ Yimm biit damm na, baat nna man, ki bin bu i buut. I ki chee jabaabuura nan pooweira nan bonchonchonna. ⁴ I yisin njmee? Yimm fai damm na, i mun laa njmee? ⁵ I jiantir tingbana, ki doo nan leeb i tingbantiinii na boor. I dia i waas ki mann maruj, tanfiat nba be kpengbiant na ni. ⁶ I jikit lej tanjarsa nae, ki tee pata ki jiantirib, ki jikit daan ki mo bi paak, ki bia baat nan jeet piinii ki teemm ki mannib. I dukii n par mei linba na paaki-i? ⁷ I tuu do jofokit paake, ki mann maruj, ki bia doo nan leeb. ⁸ I maa i patyana nae, i njei tammoi ni. I yetime, ki tuu liat i liant njan doo i gado yarima paak nan i yooŋnba, binba ki i tuu pa njan doo namm na. Leje ki i tuu kpeen i niŋŋ. ⁹ I tuu soor tulaarii nan

kpanunubite ki saa jiantir tingbann Molek.* I tuun toomiinba ki bi saa banfōka, ki baat kpeentij gbaa, ki kpaan tingbana a yin jiant. ¹⁰ I bakint i moŋ ki lin kpaan tingbanlia, ŋaan ki ki laatib. I dukii nan i tingbanyana nae teeni paŋ, ki i ki banjiti.

¹¹ Ki Yennu yet a, "Tingbana na tee lanne, ki jeenti, ki te ki i fa fai, ki ji ki jiantirin nan waama? Maa tee soon nna ki li wei nae, ki i nyik ki ki baakitimi-i? ¹² Yaa tuun linba na, i dukii nan li ŋane, ŋaan n saa nyinn i binben na paanu, ki i tingbana na tan kan fit sommi. ¹³ I-i taji fabin ki loon sommir yoo nba, yin te i tingbana man n tinni. Sajaperinne tan saa jiib ki yaat namm, ŋaan damm nba teenin yada sii mōk manfoor, tiŋ na ni, ki bia sii jiantirin, n jiantu ŋasaakak ni."

Yennu mōsonn nba jiin sommir nan laafia po

¹⁴ Ki Yennu ŋamm yet a, "Ŋaant ki n niib n ŋmat jen n boor. Bakint bonjarkar kur bi sōnu ni, faan sōnu ki teenir siir.

¹⁵ "Mine tee Yenjaann, ki bia tee kasii, ki yoo be. N be sanpaapoe, siaminba tee kasii, ŋaan n bia be nan niib nba sikint bi moŋ ki nyik bi biit, a man maan bi para ki turib dindann. ¹⁶ N tur n niib manfoor, ki kan tukin kii piak kii biirib, koo kii dont wutoor namm yoo kuri. ¹⁷ N bo donn wutoor bi paak, kimaan bi biit nan bi jawuuk paak, ki n dat bi tuba ki nyor nyikib. Ŋaan ki bi tee tubkangbata, ki tukin saa bi tiōŋ sōnu.

¹⁸ "N la baa tun bianjnbawa, ŋaan n saa turib laafiawa. N saa gar bi tōonn ki sommib, ki maan binba mō na para. ¹⁹ N teen sōo kur parmaasire, binba naak nan binba be banfōka na kur. N saa tur n niib laafiawa. ²⁰ Ŋaan biit daano tee nan mōkŋbenjir nba ki foi nae, ki li nyunpana ki nyikin fiiru, ki baat nan jakint nan bakir. ²¹ Biit damm ki be parmaasir ni." Yennu-e yet na.

58

Ki jiin barmōnii mōloru po

¹ Ki Yennu yet a, "Ti hoot nan paŋ. Pakin n niib Israel teeb bi biit po.

² Bi jiantirin daa kur, ki yeen a bi loon bin bann n maame ki bia sak n sennii. Bi yaa bi loon man turib sennii nba ŋane, ki bia yaa bi-i jiantirin, li manib."

³ Niib na boi a, "Bee ki ti sii lorin mōi, ŋaan ki Yennu ki fiin ti po? Bee ki ti sii be kon, ŋaan ki u ki gbiini?"

Yennu piakib a, "Li mamōmm tee nnae, yoo nba ki i lor mōi na, i tuu tuun i tiōŋ loommo, ŋaan dint i toontunna biak. ⁴ I mōloru man te ki i tee kpikpiruk damm ki kōn, ki boo leeb. I dukii mōlor booru na saa te ki man gbiint i miaruwa-a? ⁵ I tuu lor mōie ki dint i mōŋ biak, ki tibint nan mōot na, ki lat i bōtoot liant nan tanpent ki dōo li paak.* I yi ŋanne mōloru-u? I dukii nna sii mei n para-a?

⁶ "Mōlorbooru nba ki n loon tee nnae: Ii baat biak bant na, ki yōkit mamōmm kaarin yōkit na, ki ŋaan binba di biak na n saan yann. ⁷ Ii chentir i jeet nan komma na, ki loot i ŋei ki tur talas damm nba kaa ŋei na, ki jii i tiat ki tur binba ki mōk lia na, ki daa yēen i nikpiimm sommiri.

* **57:9** 57.9 Molek din tee Amonn teeb tingbanne. * **58:5** 58.5 Bi din tee nna a lin wann nan bi mōk parbiire, bi biit paak.

⁸ “Nanne ki n lomm saa yent i paak nan sanyiok ni yondoor na, ki i fiat saa buur yian. N sii be nani yoo kur ki tinni; n benu i boor saa guuri lokir kur po. ⁹ Yi-i mein yoo nba, n saa turi gatu. Yi-i yiinin yoo nba, n saa toon. “Li-i tee ki i nyik niib biak dinu, ki nyik mapipaap nan mɔbonbiit kur; ¹⁰ ki teen komma jeet, ki gboont binba namii na, nann narin bunbɔnn nba linti na saa kpant yonsuuk ni yeeuɔ. ¹¹ Ki n saa gar i toonn yoo kur; ki gboonti nan bonjana. N saa turi paɔ nan laafia. I sii tee nan kpaab nba ki nyun be leɔ bonchiann nae, ki tee nan nyuntonn nba ki fɔot na. ¹² I niib saa namm maa langbent nba baa li bina munna na, bi saa namm maar li fiaka paak. Bi sii mi-i ki i tee niib nba namm maa li joona nan langbent na.”

Ki jiin foon daar na dianu nyɔot po

¹³ Ki Yennu bia yet a, “Li-i tee ki i dia foon daar na kasii, ki ki waa i mɔɔ loomm li daar; ki loon n kasii daar maɔ ki turir baakir; ki ki saa sɔnu, ki bia ki tuun toonn, koo ki ki piak maan nba ki mɔk nyɔot, ¹⁴ nann i saa la n weiu manu nba tee. N saa te ki durinya teeb kur n turi baakir; ki i saa di manu, tiɔ nba ki n tur i yeeja Jakob na ni. Min Yennu-e pak na.”

59

Ki jiin nisaarii biit po

¹ I daa dukii nan Yennu paɔ pot nan wun tinni, koo u tuba kpaap nan wun gbat i yiinii nba jiin sommɔr po. ² I biit paake ki u ki gbat i yiinii na. I biite bɔkit yimm nan Yennu, yoo nba ki i loon yin jiantɔ na. ³ I mɔk biit nan yaa fa fai ki mɔk kpikpiruk nan nikpinu na.

⁴ I tuu saan buut, nnaan ki ki mɔk mɔnii. I tuu loon yin jii faake ki di mɔnii. I tuu lor a yin paan leeb daɔe. ⁵⁻⁶ I lorbiit maɔ baat nan bonbiire, nan waalabirik jena nba kaatir waalabirii na. Li jenn-i yeer; waauko tuu nyi li ni. Nnaan i lorbiit maɔ kan sommi, li ki mɔk nyɔoti, li tee nan baa saa jii poruk tiok ki teen chinchenn nae. ⁷ Yoo kur; i lorin linba bie ki kakii nan li tumu. I ki taantir nan nikaat kpɔnu. Yi-i saan sian, i tuu biir leɔe ki teenir langbent. ⁸ Ki yi-i baar sian, sɔɔ kur tuu weribe. Linba ki i tuun kur tee biite. I tɔk sɔnɔmarimae, ki wunba tɔk li sɔnu kur ki be u yamani.

Bianjinba ki niib na kat bi yanbɔmm

⁹ Ki niib na yet a, “Mɔtana, ti bann linba teen ki Yennu ki tinnit ti datai nuu niwa. Ti daan yentue a tii somm leɔ, nnaan ki li tee bunbɔnn kuukɔɔ; ¹⁰ ki ti barin nan jɔonii na, ki gbiatir yonnu ni nan li tee nyioko na, ki naan nan ti be kpeentir bunbɔnn ni na. ¹¹ Ti be yanputuk nan mukir nie, ki daan a Yennu n nyinnit mukir nan biak ni, nnaan siar ki tuumi.

¹² “Yennu, biit nba ki ti tun biira na yabita. Ti biit na wantit nan ti biira. Ki ti mi ti biit maɔ kur po fanu. ¹³ Ti ki sak a mɔbi, ki bia yɛtawa, ki bia ki sak tin weia. Ti dint leeb biake, ki bia lek ti nunii siar po nnaan nyika. Ti dudukit tee biite, ki ti mɔbona tee faak. ¹⁴ Barmɔnii yaat ti boore, ki linba took kan nakint. Ti yɛt mamɔmme, ki bia ki teen niib bi monii. ¹⁵ Mamɔmm mantik waar, ki li te wunba nyik yanbɔntoona, ki bi dintɔ biak.”

Bianjinba ki Yennu tee siir a wun tinn u niib

Yennu la linba nawa, ki u par biir nan niib nba ki laat bi mɔnii na paak. ¹⁶ Li bakitɔe nan waa la ki sɔɔ kaa ki saa somm binba ki bi dintib biak na. Li paak, u saa jii u tiɔɔ yiikooe ki nyinnib, ki te bin nyann. ¹⁷ U saa lia

barmōnii nan gbakinu nae, ki bia yir tinnu nan kut fokirik na. U sii gbee nan lonchiōŋ nba ki u saa ŋamm bonae, ki dat niib tuba ki kōn binba di fara na paak. ¹⁸ U saa dat u datai tuba nan bi toona nba tee bianjinba nae, nan binba be banfōka na gbaa. ¹⁹ Laa nyii yondo po ki saa tuu yonbaa po, sōo kur sii tiinō, u panchiōŋ na paak. U saa baar nan nyunmōnn nae, ki tee nan wonpaaruk na.

²⁰ Yennu yeen u niib a, “N saa baar Jerusalem ki kōn i paak, ki tinn yimm nba kur nyik i toonbiit na. ²¹ N lor mōlore nani, ki turi n Seek nan n wannu, ki li sii tee i yar yoo kur; laa nyii mōtana ki saa, li tee yin sak n mōbe, ki bia tumii i waas nan i yaaboona ki bin sak n mōb yoo kur.”

60

Ki jiin Jerusalem baakir nba baat na po

¹ Jerusalem, fiit kii nyirii nan yonnu na;
Yabint Yennu yentchiōŋ na yentire a paak.

² Bunbōnne saa piin digbanlia,
ŋaan ki Yennu maŋ yentu na sii yeen a paak,
ki u yentchiōŋ na sii be nana.

³ Digbana saa baar a yentu na ni,
ki kpanbara saa baar a dapaann yentu na ni.

⁴ Gotir lint a mōŋ ki la linba tuun,
a niib lakinte a bin kpen.

Bi saa jii a bonpoi na nan bi tee waase na.

A bonjai saa nyi banfōka ki kpen.

⁵ A saa la linba na ki gbee nan kpinkpammuk.
Parpeenn saa jek a gbanu.

Bi tan saa baar nan digbana mōkint ki tura.

Bi mōkint saa nyi mōkgeŋir pootir ki baar a boor.

⁶ Laagumiinba saa jii jika ki nyi Midiann nan Efa
ki baar a boor.

Bi saa nyi Sieba ki baar nan salima nan bonnunubit.

Niib saa pak barnjanii ki jiin linba Yennu tun na po.

⁷ Ki bi saa baar nan Kedar nan Nebayof pei kur a boor,
ki li tee maruŋ, ki mannir binbintir paak, ki lin maŋ Yennu.

Ki Yennu saa faŋ u ŋasaakak na, ki lin gar laa tuu tee.

⁸ Narinlanae naan sanpagbant na,
ki tee nan ŋmana nba tuu ŋmat kun na?

⁹ Li tee ŋarint nba nyii banfōkae, ki kpent nan Yennu niib.

Bi dia salimpeena nan salimmōna,

a bin tur Yennu sann baakir;

ŋōōe tee Israel teeb kasii Yennu
nba te ki digbana kur teen u niib baakir na.

¹⁰ Yennu pak tur Jerusalem a,
“Boorganue saa ŋamm maa a joona,

ki bi kpanbara sii jiantira.

N bo be wutoor nie ki dat a tubir,

ŋaan mōtana n saa tina ninbaauk, ki tura sommir.

¹¹ A tammōi sii yaae yonnu ni nan nyiōk,

ki lin te digbana kpanbara n baar nan bi mōkint ki tura.

¹² ŋaan n saa biir digbana nba ki jiantira nae peb.

¹³ “Ki bi saa baar nan daat nba tee foi nan naagbasukirii,

nan koonsaant nba tee Lebanonn foor ni tinjanii na,
 ki tan namm maa fin Jerusalem, ki faj n jiantu nasaakak na,
 ki bia faj n doo man.

14 Binba dinta biak na yaaboona tan saa baar
 ki gbaan a toonn ki tura baakir,
 ki binba yisima na kur tan saa gbaan ki jianta,
 ki saa yiina a, 'Yennu doo,'
 ki bia sii yiia 'Sayonn nba tee Israel teeb kasii Yennu doo.'

15 "Bi ji kan yeta ki bia namani, a ji kan biar doo yanni.

N saa teena digbanjaann, ki bia fana.
 Ki a sii tee siaminba ki kpinkpammuk yoo be.

16 Digbana niib nan kpanbara sii dinta
 nan binaa nba tuu dint u bik nae,
 ki a saa bann nan min Yennu-e tinna,
 a min Israel teeb Yabint Yennu-e nyinna ki nja-a.

17 "N saa tura salimmone, njan nyik kutmont,
 ki tura salimpeena nan kutmont, njan nyik kut nan taabii,
 ki tura kut, njan nyik tana.

A diara ji kan mukisani.

N saa te ki bin dia-a nan namm nan parmaasire.

18 Soɔ ji kan gbat jat fuuri, ki biiru ji kan ban bukir a tinji.

N saa guura ki kon a paak nan joojook nae,
 ki a saa dontin, kimaan maa tinna na paak.

19 "Yonnu kaa ji sii tee a yentu, daar ni,
 ki nmaarik mun kii tee a yentu, nyioku.
 Min Yennu-e sii yoo tee a yentu yaayoo siiyoo.

N baakir yentu na sii yeen a paak,

20 ki a parbiir na saa gbenn.

Min Yennu-e sii yoo tee a yentu yaayoo siiyoo,
 ki saa yukir gar yonnu nan nmaarik.

21 A niib kur sii tuun linba nan,
 ki saa yent tinj na yaayoo siiyoo.

Mine namm ki kaamm a man fiit n yabint ki wann soɔ kur.

22 A nabik nba tee sikin-n-moɔ njaak na saa la pan,
 ki tee nan digbanjaann na.

Li yoo-i baar, n saa te ki linba na n tume yiam.

Mine tee Yennu."

61

Ki jiin tinnu barjanii po

1 Yabint Yennu Seek be n ni.

U gannin ki tumin a man moont barjanii ki tur tatimm,
 ki maan binba para biir na,
 ki moont tur yommii ki bin la yent-n-moɔ,
 ki moont tur dansarkoora ki bin la fat-n-moɔ.

2 U tumin a man moont a yoo na baar
 nan Yennu n tinn u niiba, ki nyann bi datai.

U tumin a man maan binba mo na kur parae,

3 ki tur binba mo Sayonn na parpeenn nan kpinkpammuk,
 ki li kii tee parbiir kaa, a bin nyik parbiir,
 njan kii yin dontir yanii.

Bi sii tee nan tiinii nba ki Yennu tiɔɔ burir nae,

ki bi kur sii tuun linba took.

Ki Yennu saa la dontir, waa tun linba paak.

⁴ Bi saa ṅamm maa doi nba doṛ langbent ki li yukir na.

⁵ N niib, boorganu saa jianti.

Bi sii gorii i bonkobit, ki sii ko i kpaant, ki ṅamii i daan tiinii,

⁶ ki bi sii yi-i Yennu mannteeb, ki yi-i Yennu toontunna.

I saa di digbana na mōkint,

ki sii mōk parbifaant nan li tee i yare.

⁷ I fei nan yukpiasir kur gbenna.

I sii be i tiṅ tiṅ ni, ki i mōkint saa pukin,

ki i parpeenn sii be yoo kur.

⁸ Ki Yennu yet a, “N loon ṅante,
ṅaan n ki loon mukisuk, nan toonbiit.

N saa pa n niib nan barmōnii, ki lor molor kangbennuk namm.

⁹ Bi sii tee niyikae digbana niib boor.

Wunba lab saa bann nan bi tee niib nba ki n teen piisin bi paake.”

¹⁰ Jerusalem kṅamm linba ki Yennu tun na paake.

U tee nan pooyookir nba tuu lia tiat

ki teen siir nan chiann nae.

Yennu-e turō tinnu nan nyannu.

¹¹ Bonboorii nba tuu pia ki kpaat bianṅinba na,
nnae ki Yabint Yennu saa tinn u niib,

ki digbana kur niib saa pak donto.

62

¹ N saa pake ki maan Jerusalem par.

N kii ṅmin see ki u tan tinn,

ki u nyannu yeen nan nyioḱ muu na.

² Jerusalem, digbana saa la a popeensin,
ki bi kpanbara kur saa la a yabint nba tee bianṅinba.

Bi saa pura sanpaanne, sann nba ki Yennu tiṅ pura na.

³ A sii tee nan naan fokirik nba fan bianṅinba nae ki tur Yennu.

⁴ Sōo ji kan yiina, “Kaadōuṅ,” koo ki yiin a tiṅ “Pooluukir.”

A sanpaanne sii tee “Yennu par mei u paak.”

Ki bi sii yi a tiṅ na, “Jakunṅant,”

kimaan Yennu par mei a paak,

ki u sii tee nan sōrō na ki tur a tiṅ.

⁵ Naasimō nba tuu ji sapaanmunn ki teenō u poo bianṅinba na,
nnae ki a naamiidaano saa kōona.

Naasimō par nba tuu mei u poo paak bianṅinba na,

nnae ki Yennu par sii mei a paak.

⁶ Jerusalem, n kaan guuteebe a joonjouk na paak.

Yonnu nan nyioḱ kur bi ki tee saa ṅmini.

Li tee bii tian Yennu u mōsona na poe, ki daa te ki u tammiti.

⁷ Bi daa teenō yaak, see ki u tan fiin Jerusalem,

ki teenir doo nba ki durinya kur saa pak dont.

⁸ Yennu senn mōsonjaanne,

ki saa jii u yikoo ki gbreen u mōsonn maṅ a:

“I dii ji kii tee i datai jeeti, ki nigamm ji kan nyu i tilōona daan.

⁹ Nyaan yimm nba bur ki bia jaan dii maṅ nae

saa di li jeet, ki pak dont Yennu.

Yimm nba ṅamm ki bia pōṛ li lōona nae

saa nyu li daan, n jiantu n̄asaakak dindounj ni.”

¹⁰ Jerusalem teeb, nyimin doo na ni man,

ki faa s̄onu ki tur i niib nba jent na.

Faan s̄onjar ki gbab tana. Ii teen d̄ok ki digbana na n bann

¹¹ nan Yennu m̄oontir teen tingbounj kure a,

“Pakin Jerusalem teeb a, ‘Yennu baat a wun tinni,

ki t̄ok nan niib nba ki u tinnib na.’ ”

¹² I sann sii tee “Yennu kasii niib,”

nan “Niib nba ki Yennu tinnib.”

Jerusalem sann sii tee “Doo nba ki Yennu loon,”

nan “Doo nba ki Yennu ki ȳetir.”

63

Ki jiin Yennu nyannu po

¹ “N̄mee nyii Bosra, doo nba be Edom tinj ni ki baat na? N̄mee jia lia tam̄ont fanu ki somm nan paɲ nan yiikoo na?”

“Li tee Yennu nba m̄ok paɲ ki tinnit nae baat a wun m̄oont u nyannu po.”

² “Bee ki u liant jia m̄on nan joo nba tuu n̄maan mit daan til̄oona a wun teen daan na?”

³ Ki Yennu jiin a, “N̄ n̄maa digbana na nan daan til̄oona nae, ki s̄oo ki nyii sommin. N̄ n̄maab nan wutoor, ki bi s̄on nyii tat n liant. ⁴ N̄ dukin nan yoo baar nan man tinn n niiba, li bo tee yoo nba ki n saa dat bi datai tubae. ⁵ Li bakitime, yoo nba ki n got ki la nan s̄oo kaa ki saa sommin na. N̄aan n wutoor na turin paɲe, ki n m̄onj k̄on ki nyann. ⁶ N̄ wutoor nie ki n n̄maa digbanmuna ki matib. N̄ kpaar bi manfoor some ki m̄oon.”

Ki jiin Yennu n̄ant po

⁷ N̄ saa pak Yennu lomm nba ki gbent na poe.

N̄ dontir̄o nan waa tun linba kur ki turit.

U teen piisin bonchiann timm Israel teeb paak, kimaan u ninkpabaunj nan u lonchiowj na paak.

⁸ Yennu yet a, “Bi tee n niibe, bi kan kpannin.” Li paak ki u tinnib ⁹ bi biak dinu kur ni. Li din ki tee malaka kaa, n̄aan Yennu t̄owjɔ din tinn u niib. U lomm nan u ninkpabaunj paak ki u nyinnib. Yoo nba gar, u yoo goriib, ¹⁰ n̄aan ki bi ȳet̄o, ki te ki u kasii Seek na la parbiir. N̄anne ki Yennu kpant bi dataak ki k̄on namm.

¹¹ T̄on, ki bi ji tiar Moses nba din be sianyoo na po, wunba din tee Yennu toontunn̄o na, ki boi a, “Yennu nba din tinn u niib t̄oondamm m̄okgbenjir ni na, ji be lia? Yennu nba din jii u kasii Seek ki tur Moses na ji be lia? ¹²⁻¹³ Yennu nba din jii u paɲ ki tun toonjaana ki li nyii Moses ni, ki u b̄okit m̄okgbenjir nyun, ki t̄okin nan u niib li sunsunj ni, a wun la sangbenjir nba sii yoo be na, ji be lia?”

Yennu-e din gar bi t̄oonn, ki bi somm nan taanii na, n̄aan ki ki gbiat.

¹⁴ Baa tuu jii bonkobit ki saan namm tinkpiasir ni bianjinba na, nnae ki Yennu tur u niib foon. U gar u niib t̄oonne, ki u sann la baakir.

Miaru nba jiin somm̄ir nan ninbatinu po

¹⁵ Yennu, faa be sanpaapo ki tee kasii ki m̄ok baakir na, a gotit. A baka nba tuu be ti ni bonchiann na be lia? A paɲ na be lia? A lomm nan a ninkpabaunj na be lia? A daa nȳorin nyikinti. ¹⁶ Fine tee ti baa. Ti yeejamm, Abraham nan Jak̄ob ki gaariti, n̄aan fin Yennu-e tee ti baa nba

yoo tintit. ¹⁷ Bee ki a te ki ti nyii a sonu ni-i? Bee ki a kpaa ti tuba, ki te ki ti nyikaani? Jenin, kimaan binba jiantira, nan binba yoo tee a yab na paak.

¹⁸ Timm nba tee kasii niib na din koo kar a kasii doo na ni waame, njaan motana ti datai ji biirira. ¹⁹ A diat nan a ki ban teen ti kpanbar nae, ki tee nan ti ki ban teen a niib na.

64

¹ Bee ki a kan pat sanpagbouŋ ki siki? Kunkona bo saa la-a, ki janmaanii n jekib. ² Bi bo sii jekir nan nyun nba tuu yaak muu paak ki daan nae. Baat ki tan fiit a yiikoo ki wann a datai, ki te digbana n jekir a numm ni. ³ Yosau din be ki a baar ki tun yanputuk toona nba ki ti bo ki daan; kunkona din la-a, ki janmaanii jekibe. ⁴ Soo ki ban la, koo ki gbat yensau po ki u tee nan fin na, ki tuun li toonbooru ki teen binba teen bi dindann u ni na. ⁵ A tuu gaar binba para mei toonjana tumu paake, binba tian faa loon bii be bianjiba. A wutoor bo doo ti paake, njaan ki ti tukin ki tuun linba bi; nan faa lek be a wutochiŋ na kur ni, njaan ti tuun biite, laa nyii sianyoowa. ⁶ Ti kur na tee biit damme, ti toonjana kur gbaa tee jakinte yoo kur. Ti biit te ki ti tee nan tituut nba tuu koor ki wouŋ n pebirir nae. ⁷ Soo ki baat a boor miaru ni, soo ki baat a boor ki loon sommiri. A bore, ki ti ki laata, ki nyor nyikit kimaan ti biit paak.

⁸ Njaan fin Yennu-e tee ti baa. Ti tee nan yok nae, ki a mun tee nan yokmaaro na. Fine nant, ⁹ li paak a daa mantik dont wutoor ti paak, koo ki dia ti biit yoo kuri. Ti tee a niibe, ii mok ninbatinu ti paak. ¹⁰ A kasii doi na tee nan kunkoouk nae. Jerusalem tee langbenchiate, ¹¹ ki ti jiantu nasaakak, kasii nan fant boor nba ki ti yeejamm din dontira na, dii muu ki biira. Taa tuu loon boa nba na kur ji tee langbente. ¹² Yennu, linba na kur, a par ki lakib li paaki-i? A kan tun siar ki sommit, njaan te ki ti di biak nba ki ti kan fit gubin na-a?

65

Ki jiin moyetuk damm tubdatu po

¹ Yennu yet a, “N bo teen siir maa n gbat n niib miarue, njaan ki bi ki miarin; n teen siir maa bin lame, njaan ki bi ki lomin. Digbann na ki miarin, njaan ki n bo teen siir maa n gatib a, ‘Mine na, n saa sommiwa.’ ² Yoo kur n teen siire maa n gaar n niib saauŋ, njaan ki bi jii tubkpaasuk, ki tokii bi yur po sonii, ki tuun linba ki nan. ³ Yoo kur bi dont n wutoore, ki li ki mokib fei. Bi mann tingbana kpaant ni, ki jokit bonnunubit pata binbinta paak. ⁴ Nyioŋ, bi tuu saan tanfiat nan kaat nie ki piak nan kpeemm. Bi nman doori:” nan pata nant, ⁵ njaan yeen leeb na a, ‘Settir ti boor ni man, ti teen kasii ki paak nan yin siita.’ N ki loon li nibooru maan. N wutoor doo bi paak nan muu nba kaa kpeenu nae.

⁶ “N poŋ soor maa saa dat bi tuba bianjibawa, ki bi tubdatu sob ki be. N kan nyik baa tun linba na, njaan n saa pab ⁷ bi biit paak, nan bi yeejamm biit paaka. Bi joo bonnunubit tingbann mann boa nba be kunkona paak na, ki pak biit ki jiin n powa. Li paak, n saa dat bi tuba bi biit nba jan bianjibae.”

* **65:4** 65.4 Doorik din tee koore ki turib.

⁸ Yennu bia yet a, “Soo ki biir daan tiloona nba nani. Bi tuu jiir ki nja daame. N mun kan biir n niib kuri. N saa tinn binba jiantirin nae. ⁹ N saa teen piisin Israel teeb nba nyii Juda booru ni na paak, ki bi yaaboona saa yent n tij nba tee kunkona na. N nigannkab nba jiantirin nae sii be lej. ¹⁰ Bi sii jiantirin, ki tuu saan nan bi pei nan nei Saronn paanu ni, yonbaa po, ki bin nman moot, ki bia saan yondo po, Daamii Baauk na ni.

¹¹ “Naaan li kii tee nna kaa ki tur yimm nba yetin, ki yet n kasii kunkonn nba tee Sayonn, naan jiantir Gaad nan Meni nba tee yumann nan yubonn pata na. ¹² I joontu sii tee yin kpo jat kuume, kimaan maa yiini, ki i ki toon, ki n pak, ki i ki gbiint na paak. I lor tee yin yetime, naan kii tuun biit. ¹³ Ki n beeri nan binba jiantirin ki saak n mob na sii mok bonchiann ki di ki nyu, naan yimm n sii be kon nan nyunnyukurue. Bi sii mok parpeenne, naan ki yimm di fei. ¹⁴ Bi sii yiin parpeenn yaniie, naan ki i mo nan yanyetuk. ¹⁵ N nigannkab saa jii i sanne ki li tee motont nyinn. Min Yabint Yennu-e saa kpi-i, naan n saa tur binba saak n mob na sanpaanne. ¹⁶ Tij na ni, wunba kur loon piisin saa boi barmonii Yennu-e piisin po. Wunba senn mosonn saa por barmonii Yennu sann nie. Yaayoo ni daamii na saa gar, ki bin tamm li po.”

Ki jiin naamii nba paan po

¹⁷ Yennu bia yet a, “N yaa n nan tingbounpaann nan sanpaapo paanne. Nisaarii saa tamm linba tun ki gar na poe fas. ¹⁸ Ii mok parpeenn kii kpamm, linba ki n nan na paak yaayoo siiyoo. Jerusalem paann nba ki n naan na saa gbee nan kpinkpammuko, ki u niib sii mok parpeenn. ¹⁹ N moŋ saa gbee nan parpeenne, kimaan Jerusalem nan li niib paak. Moŋ sii kaa lej, soo kii boi sommir po. ²⁰ Waas ji kii kpenn bonbuna, ki nisaarik kur tuu sii be ki saa tuu u manfoor terik. Binba dian bina kobik na, bi sii yib nipaauŋo. Bi-i kpo ki ki baar nna, li sii tee nyinne nan n dat bi tubir. ²¹⁻²² Niib saa maa ŋei ki koo bi moŋ; li kii tee siab kaa saa koo. Bi saa bur daan tiinii ki nyu li daan; li kii tee siab kaa saa nyu-u. N niib manfoor sii wei nan tiinii nba wei bianjinba nae. Bi saa di baa tun linba ki la li manu. ²³ Toonn nba ki bi tun na sii mok nyoot, ki bi waas kan koo ninboŋ ni. N saa teen piisin, namm nan bi yaaboona paak, yoo nba kur baat. ²⁴ Bi tuu tan sii mein ki gbent na, ki n turib gatuwa. ²⁵ Kinkata nan pebis saa lakin di jeet, ki yanbora saa nman moot nan nei nba nman bianjinba na, ki wai ji sii kaa lobii. Ki Sayonn nba tee n kasii kunkonn na, siar sii kaa li paak ki tee dan, koo bonbiiri.”

66

Bianjinba ki Yennu saa bu digbana buut

¹ Ki Yennu yet a, “Sanpaak tee n naangbouŋo, ki tingbouŋ na mun tee n taakpakitir. Naboobee ki i saa maa turimi? Binbebolanne ki n sii be leŋi? ² N tifoŋ nan durinya na kur. N par mei nan binba sikint bi moŋ ki mo koo bi biit paak nae, ki tee binba tiinin ki saak n mob na.

³ “Niib na tuun bi yanboote. Bi boor, li kaa bokitu, baa kpaii bonkobuk koo nisaarik ki mann maruŋ, baa lek kpaii peeuk koo boki, baa lek baar nan jeet piinii koo baa dia doorik somi, baa lek joo bonnunubit koo baa mann patiri. Bi para mei jiantu nba tee bonbilankant na paake. ⁴ Li paak, n saa baar nan biak bi paak, ki li tee bona nba ki bi kpan tiin na, kimaan maa yiin, soo ki toon, maa pak, soo ki gbiinti. Bi lor a bin yet n mobe naan kii tuun biit.”

⁵ Gbiintir linba ki Yennu piak, yimm nba tiino ki bia saak u mɔb na a: “Yaa saak n mɔb na paak, ki i nisiab nami, ki ki mɔk siara lor nani. Bi laai ki yeen a, ‘Naant ki Yennu n wann u paɗ ki tinni, ki tin la kii kpamm,’ ɗaan bi mɔɗe saa di fei. ⁶ Gbiintir man, fuut nba fu doo ni na, nan gbɔɔruk nba be jiantu ɗasaakak ni na, tee min Yennu nba daar n datai tuba nae.

⁷ “N kasii doo tee nan poo nba tuu kpir mar bik, ɗaan ki ki mɔ matyiaru nae. ⁸ Soɔ mi la koo ki gbat li bonbooru-u? Bi ban maa digbann dayennkɔɔɔ? Sayɔnn digbann kan di fara ki lin wei kaawa nan li maanu. ⁹ Daa dukii nan n niib matuk yoo saa baar, ɗaan ki n kan maribi.” Yennu-e pak na.

¹⁰ Ii taan Jerusalem po kii kpamm,
kii mɔk parmaasir u paak, yimm nba kur loon doo na na.
Yimm nba kur tuu mɔ u paak na,
ii taan u po kii kpamm mɔtana man.

¹¹ I saa di u mɔkint na mant,
nan bik nba tuu tuuk u naa biir ni bianjinba nae.

¹² Ki Yennu ɗamm yet a, “N saa turi mɔkint nba sii yoo be-e, ki digbana mɔkint sii baat i boor, nan mɔkir nba yoo puub ki ki fɔɔt na. I sii tee nan bik nba ki u naa tuu mɔontɔ, ki diau u nii ni, ki goriio nan lomm nae.

¹³ N saa maan i para Jerusalem doo ni, nan binaa nba tuu maant u bik par bianjinba na. ¹⁴ Yi-i tani la ki linba na tuun yoo nba, i sii mɔk parpeenn, ki lin turi paɗ nan laafia. Ki i saa bann nan min Yennu sommit damm nba saak n mɔbe, ɗaan dia n datai na nan wutoor.”

¹⁵ Yennu saa baar nan muue, ki baar nan sajaperinn na, ki dat binba ki u wutoor doo bi paak na tuba. ¹⁶ U saa jii muu nan banjiake ki dat durinya na niib nba kur mɔk biit na tuba, ki kpi bi bonchiann.

¹⁷ Ki Yennu yet a, “Binba ɗamii bi mɔɗ ki jiin pata jiantu po, ki lakin saa poochianfei ni, ki ɗman doorii nan loorii, ki bia di jeleet nba tee kɔɔr na, bi joontu baara. ¹⁸ N mi bi dudukit nan bi marima. N baate a man taan digbana kur niib. Bi-i lakin yoo nba, bi saa la n yiikoo nba saa tun linba, ¹⁹ ki bann nan mine daar bi tuba.

“Naan n saa tinn bi siab ki saan namm digbana nan tinii nba fɔk, ki ki ban gbat n sanjaann na po, koo ki la n yabint nan n yiikoo na. Li digbanae tee Speenn nan Libia nan Lidia, siaminba ki li niib mi toɗbantɔnu bonchiann na, ki bia saan namm Tubal nan Griis. Digbana na nie, ki bi saa mɔont n yabint nba tee. ²⁰ Bi saa nyi nan i tin ni nileeɓ na kur digbana ki jen namm, ki bi sii tee piinii ki turin. Bi saa jakinib taanii nan bontaanii nan laagumiinba nan taantorit nan jika torite, ki jen namm Jerusalem, n kasii kunkonn paak, ki li sii tee nan Israel teeb nba tuu teen jeet piinii, bona nba yeen na ni, ki baar nann jiantu ɗasaakak ni bianjinba na. ²¹ N saa teen bi yemm nba mannteeɓ nan Liifai teeb.

²² “N yiikoo nba saa te ki tingbounpaann nan sanpaapopaann yoo be bianjinba na, nnae ki i yaaboona nan i sann sii yoo be. ²³ Ki ɗmaapaan jaamm kur, nan foon daar kur, digbana kur niib saa baar Jerusalem na ki tan jiantin.” Yennu-e pak na. ²⁴ “Bi-i nyii yoo nba, bi saa la binba yet n mɔb na gbanankpeena dɔɔ dɔɔ. Ki nanwuba nba kɔɔb na kan ban kpo-o, ki muu nba dib na kan ban kpeeni. Ki li yiar ni sii poi bonchiann ki teen nisaarik kur.”

JEREMAYA gbouj

Ki jiin Jeremaya gbouj na po

Jeremaya din tee manntooe, ki bia tee Yennu sokinii, ki piak Yennu maan, ki li gar bina piinnawa, ki teen niib nba be Juda naan yent ni. U din yoo beerib nan bi-i kii nyik bi yanbontoona, Yennu saa dat bi tuba. U din be Jerusalem-e yoo nba ki Babilonn kunkononna kon ki nyann doo man na. Jeremaya bia din doj pak nan Yennu tan saa teen u sennii u niib dudukit ni, ki bia sobir bi para ni.

1 Gbouj na maan tee linba ki Jeremaya din pake. Jeremaya din tee manntoo Hilkia bijae. Hilkia tee mannteeb nba nyii Anatof nba be Benjamins yent ni na yenoe. 2 Josaya naan bina piik nan nantaa nie, ki Yennu pak nan Jeremaya. Josaya din tee Amonn bijae, ki tee Juda kpanbar. 3 Yennu bia din namm pak nan Jeremaya, yoo nba ki Josaya bija Jehoyakim tee kpanbar na. Li poor po ki Yennu pak nan Jeremaya fuunu bonchiann, ki tan tuu Josaya bija Sedekaya naan bina piik nan yent ni. Li binn nmaarii nannmu ni, ki bi soor Jerusalem teeb ki saan namm digbangann.

Bianjinba ki Yennu yiin Jeremaya

4 Yennu din pak nan min Jeremaya a, 5 “N din gannaewa ki tan tura manfoor, ki bi din tan maara na ki soo ki n nyinnawa, maa fii tee n sokinii, nisaarii boor.”

6 Ki n jiin a, “Yabint Yennu, n ki mi maan paku, n daa tee bonbunne.”

7 Njan ki Yennu yetin a, “Daa piak nan a waabi, njan saant niib nba ki n tuuma na boor, ki saa pakib linba kur ki n saa wanna maa fan pakib. 8 A daa tiimm janmaanii, kimaan n sii be nana ki guua. Min Yabint Yennu-e pak na.”

9 Nanne ki Yennu tant nuu ki sii n mogbana, njan yetin a, “Gbiintir, n teena maan nba ki a saa pake na. 10 Dinna n teena yiikooe digbana nan kpanbara paak, a fan nabir, ki bia daa sikin tij ni, ki biir, ki bia ber njan fat, ki maa, ki bia bur.”

Ki jiin yirintii njanlee po

11 Ki Yennu boin a, “Jeremaya, a la bia?”

Ki n jiin a, “N la tiik nba ki bi yi liabtiik na yinnee.”

12 Ki Yennu jiin a, “A mok monii, n guue* maa n la nan n maan na teen monii.”

13 Nanne ki Yennu namm pak nanin a, “A la bia ki pukini?”

Ki n jiin a, “N la bobir be ganj po, ki daan, ki yaa lin moon nna na.”

14 Ki u yetin a, “Biiru saa daa ganj po ki sik binba kur be tij na ni paak, 15 kimaan n yi binba be ganj po na kur a bin baar. Bi kpanbara saa maa bi naan binbinta Jerusalem tammoi ni, ki lint li joojot, ki bia lint Juda dolia. 16 N saa dat n niib tuba, kimaan bi tun biira; bi yetima, njan mann maruj ki teen yenbis, ki bia maa pata ki jiantir. 17 Jeremaya, teent siir. A saan wannib linba kur ki n paka. A daa tiimm janmaanii motana, nna-i kaa, n saa te ki fan tinib janmaanii bonchiann, yoo nba ki a be namm na.

* 1:12 1.12 Bi maan ni, “guu” nan “liabtiik” mobona naane.

18-19 Jeremaya, gbiintir, sɔɔ kur nba be tiŋ na ni, li Juda kpanbara, nan li saakab, nan li mannteeb, nan li niib kur saa kon nana. Nyaan dinna n teena paŋ nba ki a saa set ki tookibe, ki a sii tee nan dopaarir nae, ki tee nan kut-tootir na, ki bia tee nan kutmɔnt joonn na. Bi kan nyanna, kimaan n sii be nana, ki guua. Min Yennu-e pak na.”

2

Bianjinba ki Yennu loon Israel teeb

¹ Ki Yennu yetin

² a man mɔont maan na ki tur sɔɔ kur nba be Jerusalem a,

“N tian yaa din waan fanu bianjinba,
yoo nba ki i din tee nipaaun na,
yoo nba ki i din sint jii i mɔŋ ki turin na.

I din wei n poor ki gar kunkoouk paak,
tiŋ nba ki bi ki ban bur siar na ni.

³ Israel teeb, i din tee n kuukɔɔ niibe,
i din tee n kasii faare.

N din te ki biak bonchiann baar wunba kur paani daŋ.
Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Israel teeb yeejamm biit po

⁴ Gbiintir Yennu maan, yimm Jakob yaaboona nba tee Israel teeb na.

⁵ Yennu yet a:

“Bilante ki i yeejamm din baar nann n paaki?

Bee din te ki bi lek bi numm ki nyikimi?

Bi din jiant yenbise, yenbis nba kaa nyɔɔti,
ki li te ki bi mɔŋ mun ji kaa nyɔɔti.

⁶ Bi din ki gbiin n po, nyaan mine din nyinnib Ijpt,
ki somm namm kunkoouk paak,
siaminba tee tinkokirik nan tanbiinun nan bootit,
ki tee tinkoouŋ nan daŋ tiŋ nba ki sɔɔ ki kaar lej,
ki sɔɔ bia ki somm lej na,

⁷ ki n baar namm tiŋ nba mɔk koorin ni,
a bin tan di li jaauŋ nan bonjana manu,
nyaan ki bi biir n tiŋ, ki kɔɔn tiŋ nba ki n turib maŋ jakint.

⁸ Mannteeb na ki boi a, ‘Yennu be lia?’

N tiɔŋ mannteeb ki bannin.

Doo diara kon nanime, ki n sɔkiniinba piak tingbann
nba tee Baal na sann ni, ki jiantir yenbis.

⁹ Li paak, min Yennu saa ŋamm pak n maan ki jiin n niib po.
N saa baar nan maan ki jiin bi yaaboona po.

¹⁰ Saant yonbaa po, ki baar kunkonn doo nba foo nyun ni,
ki bi yi Saiprus na, ki tun sɔɔ yondo po, Kedar tiŋ ni.

I saa la nan linba na booru daa ki ban tun kaawa,

¹¹ digbansiar ki ban lebit u yenbis,
nan baa lek ki tee yenmɔnii nawa.

Nyaan n niib nyik min Yennu nba tee baakir daano nae,
nyaan waa yennii nba kan fit tun siar ki sommib na.

¹² Li paak, ki n yet sanpaak a wun ŋak nan yanputuk
nan bakitnaunŋ nan jaarlituk,

¹³ kimaan n niib tun biit booru munlee-e;
bi ŋmant bi poor ki tur min nba teen nyunjanin na,

ɲaan gbiir gbiit nba tee bonyiant, ki nyun kan fit be lenj.

Bianjinba ki Israel teeb toonbiit saa baar nan tubdatu

- 14 “Israel digbann ki tee yommik kaa,
bi din ki marɔ yommisin ni kaa. Bee teen ki u datai waa beero?
15 Bi gaan jat u paak nan yanbora nae,
bi kpant u tinj kunkoouko, ki u doi teen langbent ki doo yann.
16 Nn, Memfis nan Tapanes jab yeer u yukpabuko.
17 Israel digbann, fine baar nan linba na a moɲ paak.
A yê min a Yomdaano Yennu-e,
yoo nba ki n tok nana sonu manj ni na.
18 A dukii li-i tee ki a saan Ijipt ki saa nyuu
Nail mɔkir ni nyun, a saa la sommlannpoe?
A dukii li-i tee ki a saan Asiria ki saa nyuu
Yufrates mɔkir ni nyun, a saa la sommlannpoe?
19 A tiɔɲ toonbiite saa dat a tubir;
faa nyikin na, ɲanne saa biira.
A saa bann laa ton ki bi bianjinba nan fan nyik
min a Yomdaano Yennu, ki ji ki waa n sonii na.
Min Yabint Yennu-e pak na.”

Israel teeb nba yê Yenjiantu bianjinba

- 20 Ki Yabint Yennu yeen a,
“Israel digbann, sian yooewa ki a din yê n yiikoo,
a yê fan sak n mɔbe, ɲaan jiantir potuk yennii na,
kunkonn nba dokii kur paak nan timaatik kur nyakir.
21 N burae, ki a tee nan daan tiik nba ɲan,
ki nyii bin nba ɲan ni na,
ɲaan gotir faa ji tan tee bianjinba na.
A ji tee daan tiik nba loon loonbiite.
22 Fi-i lekii jii cheeb nba paar ki wur,
ɲaan n bia sii laat a jakint.
23 A saa teen nlee ki yet nan a ki biir a moɲi,
ki bia ki jiant tingbann nba tee Baal na?
Gotir faa tun biit bianjinba baauk na ni. Gotir faa tun linba.
A tee nan muuk ni laagumii nba ki u poor sooru yoo-i baar,
ki u lin tiin yann,
24 ki tiin do kunkoouk nae.
U poor sooru yoo-i baar, ɲmee saa fit gooro?
Laagumjak nba loono ji ki bakiti,
kimaan u be-e yoo nba kur ki laagumjak tee wun lomo.
25 Israel digbann, a daa chat a taa,
koo ki koot a kunkor nan boorganii yenbis weiu.
Naa a tuu yet a, ‘Aaii, n kan ɲmat poor.
N loon boorganii yenbis nae ki sii waab.’ ”

Bianjinba ki Israel teeb jan nan tubdatu

- 26 Ki Yennu yet a, “Baa tuu tan soor nanyuko, ki wun di fei bianjinba na,
nnae ki yimm Israel niib kur tan saa di fei. I kpanbara nan saakab, nan
mannteeb nan n sokiniinba na saa di fei. 27 Yimm nba yaa tiike tee i baa,
ki tann tee i naa na, i kur tan saa di feiwa. Linba na saa tun, kimaan yaa
nyikin ɲaan yaat na paak. Li-i tee ki i be daamii ni yoo nba, i tuu yime a
man baar ki tinni.

28 “Yennii nba ki i maa ki tur i mɔŋ na be lia? Li-i tee ki i be daamii ni, yin te bin nyinni, li-i tee ki bi saa fit. Juda teeb, i yennii yab nan yaa mək doi bianjɪnba nae. 29 Bee tee i daamii? Bee ki i yêtimi? 30 N dat i tuba, ŋaan li ki ŋamm siari. I ki sak man ŋmakiti. I tee nan yanbɔr waatik nae, ki kpɪi n sɔkɪniinba kur. 31 Israel teeb, gbiintir linba ki n piak na. N tee nan kunkoouk nae ki turini-i? N bɔne ki tee nan ninbɔŋ tiŋ na-a? Bee ki i piak a i sii tuun yaa loon linbae, ki kan ban jen n boori? 32 Poopaŋ tammit u salinbanj po-o, koo pooyookir tammit u chiann liant po-o? Ŋaan yimm n niib tamm n po ki li wei ki gar yoowa. 33 I setik mi yɔɔs sooru. Poochonchonn saa fit tumii i boora. 34 I tiat mɔnn nan talas damm nan nikaat some, li ki tee fat-teeb sɔn kaa.

“Ŋaan linba na kura, 35 ki i yeen a, “Ti ki tun biir. Yennu ji ki dont wutoor ti paak.’ Ŋaan min Yennu saa dat i tuba, kimaan i noi nan i ki tun biiti. 36 I teen i mɔŋ dafur nan yaa jii i mɔŋ ki tur digbangana yennii nawa. Ijɪpt saa dinni fei nan Asiria nba din dinni fei nae. 37 I saa ŋmant i poor ki tur Ijɪpt, ki i yura n kpiak nan fei. Min Yennu yêti binba ki i teen i dindann bi ni nawa, ki i kan la nyɔsiat bi boori.”

3

Bianjɪnba ki Israel teeb yêti Yennu weiu

1 Ki Yennu yet a, “Jɔɔ-i yêti u ŋaapoo, ki poo na yaat saan kun jagano, u sɔrkperɔ na ji daa gaarɔ. Linba na saa biir tiŋ nae fas. Ki fin Israel digbann mək yɔɔsnba bonchiann, ŋaan bia loon fan jen n boor. 2 Gotir kunkona paak. Li ki mək siaminba ki a ki tun nan bonchonchonn na. A kar sɔnjokpinii ki guu a yɔɔsnba, nan Arab jɔɔ nba tuu kar sɔnjokpinj ki guu sɔngata kunkoouk paak, a wun fat bi bona na. A biir tiŋ na nan a bonchonchonsin nawa. 3 Ŋanne teen ki n gɔɔr saak, ki bia nyar nyuntona. A kpan gorii nan bonchonchonn nae, ki ki tiin fei.

4 “Ki mɔtana ki a piakin, a mine tee a baa, ki loona yoo nba ki a bo tee bik nawa, 5 a n wutoor kii do yoo kuri, n kii dia-a punpunn yoo kuri. Israel digbann, faa pak linbae na, ŋaan tun biit nba kur ki a fit.”

See ki Israel nan Juda teeb lebit bi binbenj

6 Yoo nba ki Josaya din tee kpanbar na, ki Yennu pakin a, “A la linba ki Israel digbann nba tee nan poochonchonn na tuma-a? U ŋmant u poore ki turin, ki tun nan bonchonchonn na kunkonfookur kur paak, nan timaatik kur nyakir. 7 N dukin nan wuu tun linba na kur gbenn, u saa jen n boora, ŋaan u ki jeni, ki u niipoo Juda nba tee nan bonchonchonn na la li kura. 8 Juda bia la nan n yêti Israel digbann ki ber nyinno, kimaan u ŋmant u poor ki turin, ki kpan bonchonchonn, ŋaan Juda nba tee Israel niipoo chonchoonn na ki tin janmaani, ki mun bia teen bonchonchonne, 9 ki ki tiin siara fei. U biir tiŋ nae nan waa jiantir tana nan tiinii ki li tee bonchonchonsin na. 10 Linba na kur poor po, ki Israel niipoo chonchonn nba tee Juda na, kpannan u jent n boore, ŋaan u nunii ki mɔnii. Min Yennu-e pak na.”

11 Ki Yennu pakin nan Israel nba lek ŋmant poor ki turɔ na, ŋaan u benu ŋan ki gar Juda benu. 12 Yennu pakin a n saan pak Israel a, “Fin Israel, bonchonchonn na, jenin n boor. N mək ninbatinu, ki kan donn wutoori. N kan ban donn wutoor a paak yaayoo siiyoo. 13 Fin n sak nan a mək biit, ki sak nan a yêti a Yomdaano Yennu mɔba. Fiitir a biit nan timaatik

kur nyakir a jii a lomm ki tur boorganii yenniiwa, ki ki sak n mōbi. Min Yennu-e pak na.

¹⁴ “Yimm nba ki waa min Yennu na, jenin man, i tee n niibe. N saa nyinni yeno yeno doo kur ni, ki nyinni banlee-lee yeeja ŋaak kur ni, ki jen nani Sayonn kunkonn paak. ¹⁵ N saa turi doo diateeb nba saak n mōb, ki bi saa dia-i nan yanfoon nan bannu. ¹⁶ Ki yi-i pot yoo nba tiŋ na ni, niib ji kan pak n mōlor lakir na po. Bi ji kan dukin li po, koo ki tiar li po. Li pon ji kii kpaas talas nan bii mōkiri, ki boi bin teen leeri. ¹⁷ Li yoo-i baar, bi sii yi Jerusalem, ‘Yennu naan binbintire,’ ki digbana kur saa lakin lej ki jiantin. Bi ji kii tuun linba ki bi tubkangbatin nan bi yanbōndudukit wantib na. ¹⁸ Yimm Israel teeb saa lakin nan Juda teeb, ki saa nyi yommisin ni, ganj po tiŋ na ni, ki jen tiŋ nba ki n tur i yeejamm, a lii yoo kii tee i yent na ni.”

Ki jii Yennu niib patjiantii po

¹⁹ Ki Yennu yet a, “Israel digbann, n loon man gaara nan n bija nae, ki tura durinya na ni tiŋ nba ŋan bonchiann. N loon fan yiinin baee, ki ji daa ŋmantir poor ki teenin. ²⁰ Ŋaan a tee nan poo chonchonn nae, a ki waan. Min Yennu-e pak na.”

²¹ Fuur fu kunkona paak. Israel teebe mō ki fabin, kimaan bi tuu be yanbōnbinbeje, ki tamm bi Yomdaano Yennu po.

²² Jenin man, yimm nba ŋmant i poor ki tur Yennu na; u saa turi laafia ki yii tee niŋamm.

Ki i yeen a, “Nn, ti jent Yennu boore, kimaan ŋooe tee ti Yennu. ²³ Ti ki la sommir ti kunkona paak tingbana jiantii ni. Timm Israel teeb sommir nyi ti Yomdaano Yennu kuukoo boore. ²⁴ Ŋaan tingbann Baal nba tee fei tingbann na jiantue te ki ti kōŋ bonkubit, nan bonjai nan bonpoi, nan linba kur ki ti yeejamm din tun ki bak li paak, yaayoo niwa na. ²⁵ Li tee tin dōor ti fei nie, ki ti fei manj n piinit. Timm nan ti yeejamm yoo tuun ki biir ti Yomdaano Yennu-e. Ti ki ban sak u sennii.”

4

Ki jii biit tumu nyiku po

¹ Ki Yennu yet a, “Israel teeb, li-i tee ki i loon jenui-e, yii jent na. N ki loon pata na maan. Yi-i nyinnir, ŋaan waan fanu, ² li sii took nan yii poor n sann ni. Ki digbana kur saa boi a n teen piisin bi paak, ki bin dontun.”

³ Ki Yennu pak tur Juda nan Jerusalem teeb a, “Kon i tini nba ki koo na, i daa buur i bonboorii kunkonii ni. ⁴ Ii dia yimm nan min Yennu mōsonn na man, ki jii i mōŋ ki turin, yimm Juda nan Jerusalem teeb. Yi-i kii teen nna, n wutoor sii di nan muu nae, kimaan biit nba ki i tun na paak. Li sii die, ki soo kaa ki saa kpeen muu manj.”

Ki jiiin Juda po

⁵ Pebin naatunn tiŋ na kur po, ki hoot nan kunkōsaakar ki lin nyi fanu. Pakin Juda nan Jerusalem teeb ki bin chiar saan doi nba paar ni. ⁶ Want sōnu nba saa Sayonn. Chiat ki tinn i mōŋ. I daa taantir. Yennu baat nan biak nan biiru bonchianne, ki li nyi ganj po. ⁷ Yanbōr nba tuu nyi u bōr ni ki baat bianjinba na, nnae ki digbana biirtoo na nyii ki baat.

U baat a wun biir Juda-e.

Juda doi saa biar langbente, ki soo kan koo lenji.

⁸ Li paak, lian botoot liant man, kii mo kii fabin, kimaan Yennu wutochiow na ki nyik Juda.

⁹ Ki Yennu yet a, "Li daar ni, kpanbara nan saakab saa kon bi parcheenn. Mannteeb saa jek, ki lin yaar lit sokiniinba."

¹⁰ Ki n yet a, "Yabint Yennu, a kpann Jerusalem teeb nae fas. A yet a parmaasir sii be, njaan banjiake dii bi turii ni na."

¹¹ Yoo baat, ki Jerusalem teeb saa gbat nan wontouj da ki nyii kunkoouk paak, ki baat bi paak. Li kii tee wonnauj nba jikit fouj koo kaa; ¹² Yennu nba tur mob ki wouj nba baat na sii mok panj ki gar nna. Yennu tion yeen a u saa dat u niib tuba.

Ki jiin Juda teeb datai po

¹³ Gotir, datai nae baat ki yat nan sanpagbant na, ki bi tob torit tee nan sajaperinn na, ki bi taanii kakii ki gar baakawa. Ti ki mok dindann. Ti boonta. ¹⁴ Jerusalem, wuut biit nba be a par ni na, ki lian fit la tinu. A sii dukii yanbondudukit ki lin wei nlee?

¹⁵ Toomiinba nyii Dann doo ni, nan Efraim kunkona paak, ki moontir lababiiuk. ¹⁶ Bi baar a bin kpaan digbanae, ki bia pak Jerusalem nan datai nyii digbanbanfokir ki baat. Datai na saa hoot ki tur Juda doi, ¹⁷ ki saa nja loon Jerusalem nan jab nba tuu guu tinj na, kimaan u niib na yet Yennu moba. Yennu-e pak na.

¹⁸ Juda, fine baar nan linba na a moj paak, kimaan faa be bianjinba, nan faa tun linba na paak. A biite baar nan biak na, li nmuu ki saar a wuba.

Jeremaya yanyetuk ki jiin u niib po

¹⁹ Tont be. N kan fit gubin gaar tont na.

N wub! N wub ton bonchiann. N kan fit nmini.

N gbia naatuna nan tob hootii.

²⁰ Biak yenn tuu gare, ki leer waa.

Tinj na kur tee langbente.

Ti nei na biira, ki li mopina na pat pat.

²¹ N saa la tob ninmonn nan naatuna monii ki lin wei nlee?

²² Yennu yet a, "N niib na tee bonliiniie.

Bi ki mimi. Bi tee nan wajata nae ki ki mok bannu.

Bi mi toonbiit tumue fanu, njaan gbar toonjana tumu."

Jeremaya yirintu ki jiin biiru po

²³ N got tingbouj na ki soo li tee tinkokirik nba fukiie, ki n got sanpaak ki soo yentu kaa.

²⁴ Ki n got jojaana ki soo ki bi jekir, ki kunkona labin.

²⁵ N la nan niib kaa, ki noonii mun bia yukir ki yaata.

²⁶ Tinkpiasir na kpant tanbiiujo, ki li doi na tee langbent, kimaan Yennu wutoor doo bonchiann.

²⁷ Yennu ponj pak nan tingbouj na kur saa kpant tanbiiujo, njaan u kan biirir fasi.

²⁸ Tingbouj na saa bui kpemonii, ki sanpaak saa bonn.

Yennu-e pak na, ki kan lebit u dudukiti, u soor sooruwa, ki kan nmat poori.

²⁹ Taanjakira nan torbantora na fuur saa te ki soo kur n chiar.

Siab saa chiar ki koo foor, ki siab saa do joot paak.

Doi kur saa biar yann, ki sɔɔ ji kan ban kar bi ni.

³⁰ Jerusalem, a boonta. Bee ki a lia tanjanti?

Bee ki a lia salinbana ki ban chɔɔɔ?

A fanjɪ a mɔŋ yanne. A yɔɔsnba yɛtawa, ki loon bin kpia.

³¹ N gbat mɔŋ, ki li tee nan poo nba tuu yaa wun mar na,
ki gbat wuyikiŋ ki li naan nan poo nba tuu yaa wun mar
u sapaanmar na.

Jerusalem mɔ ki loon wamaasin wun foont,

ki tantir u nuu ki yeen a, “N boonta. Bi baate a bin kpin.”

5

Ki jiin Jerusalem biit po

¹ Jerusalem teeb, tinin ki lin i sɔŋjot kur ni.

Gotir lint. Lamin i numm. Lomin doi ni,

ki laan i saa la nirɔ nba ki u toona ŋan ki u loon Yennu-u?

Yi-i saa fit lau, Yennu saa nyik chab Jerusalem-a.

² Baa lek yeen a, “Nan Yennu nba be na,”

ŋaan bi poor faak mɔporae.

³ Yennu, a ninbina ki gorii ki loon mamɔmm kaa-a?

A faabe, ŋaan ki li ki tɔŋib.

A butibe, ŋaan ki bi yɛt ŋmakitir.

Bi chee bi parae, ki li wakii gar tann, ki yɛt bin nyik bi toonbiit.

⁴ Ki n dukin a, “Niib na tee tariie ki kaa yan,

kimaan bi ki mi Yennu sɔnii, koo waa loon bii tuun linba.

⁵ Li paak, n saa saan bi tɔɔndamm boore ki pak namn,

kimaan ŋamme mi Yennu sɔnii,

ki mi waa loon bii tuun linba.”

Ŋaan bi kur yɛt Yennu yiikoowa, ki bia yɛt bin sak u mɔba.

⁶ Li paak, yanbɔr saa nyi fɔɔr ni ki lekib,

ki kinkatir saa nyi kunkoouk paak ki biirib,

ki naamuuk sii dɔɔ kpia bi dɔɔ ki guub,

ki saa pat wunba nyii nanyer,

kimaan bi mɔyɛtuk na yab bonchiann,

ki yoo kur bi ki waa Yennu sɔnii.

⁷ Ki Yennu boi a, “Bee ki n saa nyik chabini?

I waas yɛtima, ki poor yennii nba ki tee yenmɔnii sana ni.

N turib linba kur ki bi loon,

ŋaan ki bi chomm, ki ŋamii saa bonchonchona ŋei ni.

⁸ Bi tee nan taanjai nba dii gboo,

ki ji mɔk niɔŋ nan poo nae, ki sɔɔ kur nian u lɔɔ ŋaapoo.

⁹ N kan dat bi tuba linba na paaki-i?

Koo ki daa dont wutoor nibooru nba na paaki-i?

¹⁰ Saant bi daan tiinii kpaant ni ki biirib,

ŋaan i daa biirib chainchain.

Ii chɔɔ yiinii man, kimaan bi ki tee min Yennu yab kaa.

¹¹ Israel teeb nan Juda teeb man ki waan nan waama.

Min Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Yennu yɛt Israel teeb

¹² Bi faar faake ki paan Yennu, ki yet a, “U kan teent siari. Siara biak kan baar ti paaki. Ti kan ban la kuun, koo komi. ¹³ Yennu sɔkiniinba na

tee wouŋo, ki Yennu maan na kaa bi ni. Li paak, ŋaant linba ki bi piak na n ŋmat bi mɔŋ paak.” ¹⁴ Tɔn, Yomdaano Yabint Yennu nba yet linbae na a, “Kimaan niib na nba pak linba na, n saa te ki n maan na-ii tee nan muu nae a mɔb ni, ki niib na-ii tee daat nba ki li sii di.”

¹⁵ Yennu yet a, “Israel teeb, n baat nan digbanbanfokir jabe a bin kɔn nani, ki tee yaayoo ni digbann nba mɔk gbankur, ki i ki gbia koo ki bant li niib maan paak. ¹⁶ Bi jatiat saa fit kpi niib bonchiann, ki bi kur tee kunkonkoncheena. ¹⁷ Bi saa di i jeet kur, ki kpi i bonjai nan bonpoi kur, ki ŋman i pei nan nei kur. Bi saa biir i tilontii kur. Bi saa jii banjiake ki biir i doi nba paar ki i maa li paak na kur.”

¹⁸ Yennu yet a, “Daa maŋ ni, n kan biiri fas fasi. ¹⁹ Li-i tee ki niib na boi a, ‘Bee ki ti Yomdaano Yennu tun linba na ki turiti?’ fan yetib a, ‘Baa yɛtin ŋaan jiantir boorganii yennii bi tiɔŋ tiŋ ni na paak, motana bi sii tee yommii ki tur nigamm, tiŋ nba ki tee bi yar na ni.’”

Biajinba ki Yennu yakii nan u niib

²⁰ Yennu din yet a, “A mɔont linba na ki tur Jakob yaaboona, ki pakir Juda tiŋ ni ²¹ ki yet a: Gbiintir na man, yimm nba kaa yan, ki mɔk ninbina ŋaan ki ki laa, ki mɔk tuba ŋaan ki ki gbia na, ²² n tee Yennu-e. I kan tinin janmaani-i? I bo kii baantir kaa n boori-i? Mine nan tanbiuŋ ki li kɔr mɔkgbenir, ki tee kɔru nba ki li kan ban yakir li paak yaayoo siiyoo. Nyunpana sii labin ki mɔk fuut, ŋaan kan fit do li paak. ²³ ŋaan niib na mɔk tubkangbatin nan moyɛtuk, ki ŋmat gaar gann po. ²⁴ Bi ki yeen bi mɔŋ a, ‘ŋaant ki tii tiin ti Yomdaano Yennu, wunba teen naalouŋ, nan sakosaak li saka yoo, ki teent jaauŋ saama na.’ ²⁵ I toonbiite boon linba na. I biite te ki i kɔŋ linba na.

²⁶ “Nibiit be n niib na ni ki tuu doo guu, nan nirɔ nba tuu pii laauŋ a wun soor nɔɔŋ na, ki bia naan nan binba tuu pii barit a bin soor jab na. ²⁷ Bi ŋei gbee nan kpinkpanniie, nan nɔɔnii nba tuu gbee ŋmangouŋ na. Bi mɔkite, ki la paŋ, ²⁸ ki di gboot, ki gbenit. Bi toonbiit ki mɔk paak; bi ki sommit kpeebii ki bi laa mɔnii bi buut ni, bi ki taant tatimm ki bi gaan bi mɔnii.

²⁹ “ŋaan min Yennu saa dat bi tuba linba na paaka. N saa pab bi toonbiit na paaka. ³⁰ Bontonn nba mɔk gbananjekint tun tiŋ na paaka. ³¹ Yennu sokiniinba na fa faak kɔɔe; ki mannteeb na tuun nan sokiniinba nba wannib bianjinba na, ki n niib ki mɔk siar ki saa paki. ŋaan li joontu yoo-i baar, bi tan saa teen nlee?”

6

Biajinba ki datai ŋaa loon Jerusalem

¹ Benjaminn teeb, chiat man, ki la tinnu. Ii chiar nyi Jerusalem man. Pebin naatunn na Tekoa doo ni, ki joo muu nba tee nyinn, Bef Hakerem doo ni. Biak nan biiru saa nyi gaŋ po ki baari. ² Sayonn doo fan, ŋaan li saa biira. ³ Kpanbara saa baar leŋ nan bi kunkonkonna. Bi saa chaan bi lanbont ki lint doo na, ki soɔ kur saa kar waa loon sian.

⁴ Bi saa yet a, “Teent siir ki lek Jerusalem. Teent siir, ti saa lekir yonsuuk niŋe.” ŋaan li poor po bi saa yet a, “Yoo gara, yonnu baawa, ki nyiok poŋ piin bonnuwa. ⁵ Ti saa leki nyioko, ki biir doo maŋ joonjot.”

⁶ Yabint Yennu-e tur kpanbara na yaak a bin choɔ tiinii ki teen tob dindena ki ŋaa loon Jerusalem. U yet a, “N saa dat doo na tubir, kimaan li gbee nan nɔontonte. ⁷ Bunbunn nyun nba yoo bunii bianjinba na, nnae

ki Jerusalem biit tee. N gbia kpikpiruk nan biiru doo na ni, ki laat yiarii nan daniil lej. ⁸ Jerusalem teeb, ɲaant ki daamii na-ii tee kpaanii ki turi, nna-i kaa, n saa nyɔr nyikiiwa; n saa kpint i doo na ki teenir kunkoouk, siaminba ki sɔɔ kan kari.”

Ki jiin Israel teeb moyɛtuk po

⁹ Ki Yabint Yennu pakin a, “Israel tinj saa biar yann nan baa tuu pɔɔr daan tilɔɔna daan tiinii paak ki bin biar yann bianjinba nae. Li paak, see ki a tinn sɔɔ kur nba ki a saa fit, yoo nba daa be na.”

¹⁰ Ki n jiin a, “Nmee saa gbiint ki turin, li-i tee ki n pak namm ki kpaanibi? Bi tee tubkangbatae, ki yɛt bin gbiint a maan; bi laa linba ki a wannin a n pakib nae. ¹¹ Yennu, a wutoor nba doo bi paak bianjinba, n wutoor mun doo nnae bi paak, ki n ji kan fit diari.”

Nanne ki Yennu yetin a, “Kpaat n wutoor na ki mɔɔn waas paak, sɔɔnjot ni, nan naasimm tintaanu ni. Bi saa soor jab nan bi ɲaapoob ki yaat namm, ki bia saa yaat nan nikpera mɔɔɲ. ¹² Nigamme saa gaar bi ɲei nan bi kpaant nan bi poob. N saa dat tinj na ni niib tubawa. ¹³ Nijaana nan tarii kur loon bin tɔkin sɔnbiite ki la likirii, ki n sɔkiniinba nan mannteeb ɲmaab niib na. ¹⁴ Bi tee nan n niib daniil na tee sankpanpi nae, ki yeen a, ‘Li kur ɲan,’ ɲaan ki li ki ɲani. ¹⁵ Bi marinbiit na te ki fei sooriba-a? Aaii, siara fei ki sooribi, bi poɲ ki mi fei kaawa. Li paak, bi saa baa nan leeb nba baa nae. Mi-i dat bi tuba yoo nba, li sii tee bi joontue na; min Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Israel teeb yɛt Yennu sɔnu

¹⁶ Ki Yennu yet u niib a, “Setir sɔnpaata ni man kii gorii. Ii boi sɔnkperii po ki la sɔnchinchibir nba be sian. Tɔkint sɔnu manj man, ki i saa la parmaasir.”

Naan ki bi jiin a, “Aaii, ti kan tɔkini.” ¹⁷ Nanne ki Yennu nyinn guuteeb a bii gbiin naatunn kpaanii. Naan ki bi yet a, “Aaii, ti kan gbiinti.”

¹⁸ Ki Yennu yet a, “Gbiintir man, boorganu na, ki bann linba saa tun ki tur n niib. ¹⁹ Tingbounj, gbiintir. N baat nan boontue niib na paak, ki li sii tee bi biit tubdatu, kimaan bi yɛt n tumiue, ki bia ki gaar n maan. ²⁰ N baka kaa bonnunubit nba ki bi nyi nann Sieba ki teenin na po, koo bonnunubit nba ki bi nyi nann digbanbanfɔka na. N kan gaar bi piinii koo ki n par mei bi maruj paaki. ²¹ Li paak, n saa te ki niib manj n gbiat baa. Bibaanba nan bi bonjai saa kpo, ki yɔɔsnba nan bi kɔɔnanleeb mun bia saa kpo.”

Ki jiin Jerusalem leku po

²² Ki Yennu yet a, “Niib nyi ganj po digbann, ki baat. Digbanpaarir nba fɔk bonchiann na tee tɔb siire. ²³ Bi jii bi tɔrbana nan takoobiiwa, ki tee tondamm nba ki tiin ninbaauko. Bi fuut tee nan mɔkgbenjir nyun fuut nae, yoo nba ki bi jak taanii. Bi teen siire a bin faa Jerusalem tob.”

²⁴ Ki Jerusalem teeb na jiin a, “Ti gbat maan manja, ki ti nii ji sɔone. Yanyɛtuk nan gbananyekitir nyannite, nan poo nba tuu kar matdaanj paak na. ²⁵ Ti kan nyi doo kpɛɲ, koo ki somm sɔnii ni, kimaan ti datai be nan jatiare, ki ninmɔnn be siar kur po.”

²⁶ Ki Yennu yet u niib a, “Ii lia bɔtoot liant man, kii birin tanpent ni. Ii mɔ nan parbiir man, nan i bija yemmir nba saa kpo ki yin mɔ kpemɔnii bianjinba na, kimaan wunba yaa wun baar ki biiri na set saa lekiwa. ²⁷ Jeremaya, bikint n niib nan faa saa bikin kut na, ki la baa naan linba.

28 Bi kur tee moyêtuk damm nba tee tubkangbatae, ki wakii nan kutmønt koo kutbin na. Bi kur tee nibiite ki lin jaan sanjaaun. 29 Saauk muu na di saamewa, rjaan ki kutbiit na ki nann ki boti. Li ki møk nyøot nan mii yoo kii rjamii n niibi, kimaan nitont na ki nyii bi sinsuuk ni. 30 Bi sii yib kaa nyøote, kimaan min Yennu yêtiba.”

7

Ki jiin Jeremaya mōmaan po

1-3 Ki Yennu tun min Jeremaya u jiantu rjasaakak nba ki Juda teeb koo a bin jianto na tammøb boor. U yetin a man set lej ki møont linba ki rjoo Israel teeb Yabint Yennu loon wun pak turib na a, “Lebitir i binberj nan i toona, ki n saa nyiki ki yii be nna. 4 Niib nba beeri a i tinna, kimaan Yenjiantu rjasaakak be i boor na, i daa tee li maan yada.

5 “Lebitir i binberj ki nyik bonbiir nba ki i tuun na. Ii tuun linba rjan kii teen i leeb. 6 I daa rjmaab saamm nan kpeebii nan pakøi. I daa kpi niib kaat tij na ni. I daa jiantir pata, kimaan rjanne saa biiri. 7 Li-i tee ki i lebit, n saa chabi ki yii be tij nba ki n jii tur i yeejamm ki li yoo tee bi faar na ni.

8 “Gotirii, i teen yada faak mōmaan nie. 9 I jaan, ki kpi niib, ki chomm, ki poor faak mōpora, ki mann maruŋ ki teen tingbann Baal, ki jiantir tingbanlia. 10 I tuun linba ki n ki loon nae, rjaan tuu baar ki see n boor, n jiantu rjasaakak ni ki yeen a, ‘Ti be ti yamanie.’ 11 I dukii nan n jiantu rjasaakak na tee fat-teeb gungurboore-e? N la yaa tuun linbawa. 12 Ii saa Siilo man, sinsinn boor nba ki n gann ki bi sii jiantirin na, ki saa got maa tumir bianjamba, kimaan Israel teeb nba tee n niib na biit paak. 13 I tun biit na kurewa, ki n piak nani yoo nan yoo, rjaan ki i yêt gbiuntu. N yiini, ki i ki tooni. 14 Li paak, maa tun linba ki tur Siilo na, n saa tun nnae ki tur n jiantu rjasaakak nba ki i teenir yada nan li saa sommi na. Maa biir Siilo doo bianjamba na, nnae ki n saa biir siaminba ki n tur i yeejamm nan yimm na. 15 N saa ber nyinni n boor ni nan maa ber i nikpiimm Israel teeb nae. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin niib na moyêtuk po

16 Ki Yennu yet a, “Jeremaya, daa mein niib na paaki. A daa mō, koo ki mein bi paaki. A daa barimin, kimaan n kan gbiint ki tura. 17 A ki la baa tuun linba Juda doi ni nan Jerusalem sōnii ni na-a? 18 Waas yi daate, ki jab jokit muu, ki poob miin yon a bin lo lilaat ki tur yenpook nba ki bi yi Sanpaapo Poobat na. Bi mō daan ki teen yenlia a lin gbatin. 19 Rjaan li setik gbia mine-e? Aaai, li gbia rjamme, ki tee fei ki turib. 20 Li paak, ki min Yabint Yennu saa mōon n wutochiøŋ na nna. N saa mōonir nisaarii nan bonkobit nan tiinii nan jeet paak. N wutoor na sii tee nan muu nae, ki sōo kan fit kpeeniri.

21 “N niib, marunyena be, ki i tuu joo li kur maruŋ binbintir paak, ki marunlia mun be ki i tuu dir. Rjaan linba ki min Yennu piak tee nnae, i poŋ tuu di li kur. 22 N din ki tur i yeejamm sennsau ki jiin mujoonu maruŋ, koo siara maruŋ po, yoo nba ki n din nyinnib Ijijt tij ni na. 23 Rjaan n din pakib nan bin sak n mōb, ki n sii tee bi Yennu, ki bi mun tee n niib. N din betib a bii be nan maa wannib na, ki bona sii saa fanu ki teemm. 24 Rjaan bi din ki sak n mōb, koo ki gbiint linba ki n pakib na. Bi din tun linba ki bi moyêtuk nan tubkangbatin wannibe; ki baa bo sii rjan na, ki

bi biir saa naagbaak. ²⁵ Laa jii daar nba ki i yeejamm din nyii Ijpt nawa ki tan tuu dinna, n yoo tuun n toontunna nba tee n sokiniinba nae i boor. ²⁶ Naaan soo ki gbiint, koo ki koon u baka li ni. I namm teen tubkangbata nan moyetuk damm ki gar i yeejamma.

²⁷ “Li paak, Jeremaya, a saa pak maan na kur ki tur n niiba, naan bi kan gbiint ki turani. A saa yimm, naan bi kan tooni. ²⁸ A saa pakib nan bi digbann na ki sak min nba tee bi Yomdaano Yennu na mabi, koo ki tumii yan bi tubdatu ni. Mamomm kpowa. Soo ponj ji ki piak li po.

Ki jiin biit po

²⁹ “Jerusalem teeb, ii mo man, koot i yut ki lu.

Ii yiin kuun yanii kunkona paak man,

kimaan min Yennu wutoor doo, ki n yet n niiba.

³⁰ “Juda teeb tun bonbiira. Bi jii bi tingbana nba ki n wutoor do li paak nae, ki bir n jiantu nasaakak ni. ³¹ Bi maa maruj binbintir nba ki bi yir Tofef nae, Hinom baauk ni, a bii dia bi bonjai nan bi bonpoi kii mann mujoonu marint lej. N ki wannib a bin tun linba na. N ponj ki dakin nna. ³² Li paak, yoo baat ki bi ji kan yiinir Tofef koo Hinom baauku, naan bi sii yir nikpinu baauko. Bi sii pii niib leje, nan yar nba tan sii kaa nan piinu. ³³ Nisaarii gbanankpeena tan sii tee jeete ki tur noonii nan muuk ni bonkobit, ki soo sii kaa ki yoo bi. ³⁴ Tin na tan sii doo yanne. N saa boon parmaasir fuut, nan poochiann jaamm parpeenn fuut, Juda doi ni nan Jerusalem sonjot niwa.

8

¹ “Li yoo na, bi saa nyinn Juda kpanbara nan li saakab nan mannteeb nan Yennu sokiniinba nan nileeb nba din be Jerusalem na kpaba bi kaat ni. ² Bi kan taanir ki pii kaa, naan li sii doo nan moot na. Li sii doo yeenin ni, yonnu nan njaarik nan njaabira nba ki niib na din loomm, ki tuunib, ki faa namm labaa, ki bia jiantirib na boor. ³ Ki biit damm digbann na niib nba tinn, ki be siaminba ki n yatib na saa dakin nan bi-i kpai so bi-i fo. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin biit nan tubdatu po

⁴ Ki Yennu pakin a n yet u niib a, “Niro-i baa, u ki fi-i? Niro-i tut sonu, u ki nmat poori-i? ⁵ N niib, ki bee ki i yaat n boor ki ji ki jenti? I dia i patae, ki yet yin jen n boor. ⁶ N gbiinte fanu, naan i ki pak mamommi. Nan i yenokowa ki mo koo u biit paaki, ki i soo ki boi a, ‘N biir bee?’ Soo kur tun waa loon linbae, nan taamm nba tuu tiin ki saa tob bianjina na. ⁷ Barnmaaur gbaa mi yoo nba jar nan u nmatu, ki pinpara nan silaantoont nan naakpaapeenii mi yoo nba tee bin yaat ki lee doo, naan yimm n niib ki mi sennii nba ni ki n diai. ⁸ Ki i saa teen nlee ki pak nan i sub, ki bia mi n sennii? Gotir, faak wannteeb na kpint n sennii nawa. ⁹ I subindamm na dii fei-e ki li nmatib ki bi sik baruk ni. Bi yet n maame, ki motana bi mok subinlannpoe? ¹⁰ Li paak, n saa jii bi kpaant na ki tur nigamme ki bii yen, ki jii bi poob na ki tur jagamm. Tarii nan nijaana kur loon bin tokin sonbiite ki la likirii. Mannteeb nan n sokiniinba gbaa njaab niib nae. ¹¹ Bi tee nan n niib dani na tee sankpanpui nae ki yeen a, ‘Li kur nan,’ naan ki li ki nani. ¹² N niib, i marinbiit na te ki fei sooriwa-a? Aaii. Fei ki soori nan waama. I ponj ki mi fei kaawa. Li paak, i saa baa nan leeb nba baa nae. Mi-i dat i tuba yoo nba, li sii tee i joontue na; min Yennu-e pak na.

13 “N loon man taan n niib nan kpaarɔ nba tuu taan u jeet nae, ɲaan bi tee nan daan tiik nba kaa loona nae, ki tee nan kinkan nba kaa kinkana, ki li tituut poŋ jooaka na. Nanne ki n chab nigamm a bin yent tinj na.”

14 Ki Yennu niib boi a, “Bee ki ti bia daa kari? Baat man ki tin chiar saan digbanpaara ni, ki saa kpo leŋ. Ti Yomdaano Yennu-e chabit nan kuun, u turit loɓiie a ti nyu, kimaan ti tun biirɔwa. 15 Ti daan parmaasire nan laafia, ɲaan ti ki lari; mukisuko baar. 16 Ti datai poŋ ji be Dann doo niŋe, ki ti gbia bi taanii wuyikinii. Tinj na kur tuu jekire, yoo nba ki bi taanii mɔ. Ti datai baar a bin biir ti tinj, nan linba be leŋ kur, nan ti doo, nan li niib.”

17 Ki Yennu yet a, “Ti chek man, n tuun wai-e i boor, waatont nba ki i kan fit dijib, ki bi saa junti.”

Bianjinba ki Jeremaya par biir u niib paak

18 N parbiir na kaa gbennu, n par ni yiare.

19 Gbiintir. N gbia n niib wuyikinii tinj na munn po a, “Yennu ji kaa Sayonne-e? Sayonn kpanbar na ji kaa leŋe-e?”

Ki Yennu nba tee bi kpanbar na jiin a,

“Bee ki i jiantir i pata,

ki gbaa jiantir boorganii yennii nba kaa nyoot na,
ki donn n wutoori?”

20 Ki niib na yikin a,

“Sakoouk gara, ki jaaunj bia gara, ɲaan ti ki tinni.”

21 N niib nba la biiru na paak teen ki n par biir.

N mɔ kpemɔniie, n ki mɔk parmaasir nan waama.

22 Tebuk kaa Gilead yent ni-i? Tebira kaa leŋe-e?

Ki bee teen ki n niib ki la laafia?

9

1 N sunman ki n yur bo tee bunbunne,

ki n ninbina tee ninnyuut nyuntonn,

ki man bo bui n niib nba ki bi kpiib na paak,
yonnu nan nyiok.

2 N sunman ki n bo mɔk binbeboore muuk ni,

ki bo nyi n niib ni.

Bi ki tee ninjamm kaa, bi ki waa Yennu,

3 Bi teen siir nan faake yoo kur,

bi nyik mamɔmme ɲaan dia doo na nan faak.

Ki Yennu yet a, “N niib tuu nyi toonbiyenn ni,

ki loɔr toonbileer nie, ki ki sak nan n tee bi Yennu.”

4 Soɔ kur-ii chek u loɔ paak, soɔ daa tee u ninja yada,

kimaan ninja kur tee faak daanɔe,

ki soɔ kur gbii u yooɔk paak.

5-6 Soɔ kur turin u yooke, ki soɔ ki piak mamɔmm,

kimaan bi tumii bi jerima faake,

ki kan nyik toonbiit tumu.

Bi-i nyii kpikpiruk yenn ni, bi tuu koɔ leer nie,

ki fayen-i gar, leer n wei.

Yennu yeen a u niib yêɓe.

7 Linba na paak ki Yabint Yennu yet a,

“N saa pur n niib nan kut nae ki bikimm.

N niib tun biita, n ji saa tun namm lannpoe?

8 Bi jerima tee nan peenlobit nae, ki bi fa faak yoo kur.

Soo kur piak naasinyoosire u loo boor,
 naan pii baruk ki guunto.

9 N kan dat bi tuba linba na paaki-i?
 Koo ki daa dont wutoor nibooru nba na paaki-i?
 Min Yennu-e pak na."

10 Ki n yet a, "N saa fabin kunkona paaka,
 ki mo momaatuk paak, kimaan bi koor,
 ki soo ji ki gaar bi ni, soo ji ki gbia nei monii,
 ki noonii nan muuk ni bonkobit chiar yaat."

11 Ki Yennu yet a, "N saa te Jerusalem n kpant langbent,
 kii tee mobo binbeboor,
 ki Juda doi bia saa kpant langbent,
 ki tee siaminba ki soo kan fit kar."

12 Ki n boi a, "Yennu, bee ki tin na biir, ki bia koor nan kunkoouk na,
 ki soo ki gaar leni? Nmee sub fanu ki saa bann linba na paaki? A wann
 nnee li paak, ki u mun saa wann leebi?"

13 Ki Yennu jiin a, "N biir tin na, kimaan n niib nyor nyik tumiiu nba ki
 n turib nae. Bi ki sak n mob, ki bia ki tun linba ki n wannib na. 14 Naan bi
 teen tubkangbatae, ki jiantir tingbann Baal, nan bi baanba nba din wannib
 bianjinba na. 15 Li paak, gbiintir linba ki min Yabint Yennu nba tee Israel
 teeb Yennu yaa man tun. N saa tur n niib jeet nba ton ki bin di, ki bia
 turib lobii ki bin nyu. 16 N saa yat koonib digbana nba ki bi yeejamm nan
 bi moji ki ban gbat li po, ki te ki kunkonkonna n tookib nan maa tan saa
 boontib."

Bianjinba ki Jerusalem teeb boi sommir po

17 Ki Yabint Yennu yet a, "Dukint linba tuun na po.
 Yiint kpemonii damm,
 nan poob nba yiin kuun yanii na ki bin baar."

18 Ki niib na yet a,
 "Pakimm ki bin kakit ki yin kuun yanii turit,
 nan ti ninbina nba tan saa gbee nan ninnyuut,
 ki ti ningbant n matik nan monii."

19 Gbiintir monii fuur Sayonn doo ni man a,
 "Ti boonta. Ti dii feiwa.

Li tee tin nyi tin na nie, kimaan bi bit ti neiwa."

20 Ki n yet a, "Yimm poob n gbiint ki tur Yennu;
 ki i baka-ii be u maan ni.

Ii tumii i bonpoi kpemonii, ki wann i yoosnba kuun yanii yinu.

21 Kuun tokin ti takorbonae, ki koo ti diit ni,
 ki bia baar ti kpanbara nei ni, ki kpi waas sonjot ni,
 ki kpi naasimm dai ni.

22 Gbanankpeena dooe siar kur po,
 nan mobaa nba tuu doo kpaant ni na,
 koo karwantpat-teeb nba tuu choo karwanta ki bir,
 ki soo ki tikirir na. Yennu nba yetin a n pak linbae na."

23 Ki Yennu yet a,
 "Subindamm daa faa kpinkpant bi subinii paak,
 ki panj damm mun bia daa faa kpinkpant bi panj paak,
 ki mokita mun bia daa faa kpinkpant bi mokint paaki.

24 Li-i tee ki soo loon wun faa kpinkpant,
 wun faa nan u min, ki bia bant n maan paak,

kimaan n lomm yoo be-e, ki n tuun linba ñan ki bia took.
Ñanne mei n par. Min Yennu-e pak na.”

²⁵⁻²⁶ Ki Yennu yet a, “Yoo baat ki n saa dat Ijpt teeb, nan Juda teeb, nan Edom teeb, nan Amonn teeb, nan Moab teeb, nan kunkoouk teeb nba poon bi yut* na tuba. Niib na kur pot bi punawa, ñaan bi ki dia molor nba ki punpotu tee li nyinn na. Niib na nan Israel teeb na kur, soo ki dia n molor na.”

10

Ki jiin patmannu nan barmonii jiantu po

¹ Israel teeb, gbiintir maan nba ki Yennu yaa wun pak turi na.

² U yet a, “I daa waa digbanlia taatok,
i daa te ki bonsaana nba ki i laat sanpaapo na daamii-i,
halii nan laa lek koonn digbanlia janmaanii nawa.

³ Niib man jiantu tee yanne.

Tiike ki bi tuu choo ki lu foor ni,
ki tikpeera n jii bi pai ki kpeerir,

⁴ ki ñammir nan salimpeena nan salimmona,
ki bin jii kpai ki kpaa sennir, a li daa baa.

⁵ Li pata tee nan baa tuu nan bont nba ki senn kpaab ni
ki li beer bondidiit nae,

bi kan fit pak, bi bia kan fit somm, niib-ii jikitib.

I daa tiinib janmaanii: Bi kan fit paani danj,
bi bia kan fit sommini.”

⁶ Yennu, soo kaa ki tee nan fin na, a tee Yenjaanne,
ki a sann yab, ki bia mok panj.

⁷ Nmee kan tur fin nba tee digbana kur kpanbar na baakiri?
A jan nan niib n tura baakira.

Subindamm ni nan kpanbara ni, soo ki be ki tee nan fin na.

⁸ Bi kura tee jatit nan bonliiniie.

Bi saa tumii bee, baa jii tiinii ki nan pata nba na boori?

⁹ Bi nyii nan salimpeena Speenn tij nie,

ki nyii nan salimmona Ufas tij ni,
ki saauk damm tan taan bi pata manj ki porir.

Linba na kur tee bonninnant damm toonae.

Bi lannib tanant nba ki taluura luue.

¹⁰ Ñaan fin Yennu-e tee barmonii Yennu,

ki tee Yennu nba fo na, ki bia tee kpanbar yaayoo siiyoo.

A wutoor-i doo yoo nba, durinya tuu jekire;

digbana kan fit dia a wutoor.

¹¹ (Yimme tee yin pakib nan Yennu saa biir pata nawa. Pata manj kaa nan sanpaak nan tingboun na. Bi ji sii kaa siar po, tingboun na ni.)

Dontir yanj ki teen Yennu

¹² Yennu jii u yiikooe ki nan tingboun na,

ki jii u subinii ki nan durinya na, ki tant sanpaak.

¹³ U tur mabe, ki nyun nba be sanpagboun liik po na fu.

Ñooe te ki sanpagbant nyi siar kur po ki lakii.

Ñooe te ki sanyikintii nyikintir, ki wonpaaruk nyi u boore ki da.

¹⁴ Nisaarii laat linba na, ñaan kaa yan, ki tee jatit.

* 9:25-26 9.25 Bi din poon bi yut ki baakit bi tingbanne.

Binba naan pata na dii feie,

kimaan pata nba ki bi naan na tee yanne, ki kaa manfoori.

¹⁵ Bi ki mək nyoot, ki tee bin yisimme.

Yennu-i baar bi paak nan wutoor yoo nba, u saa biiriba.

¹⁶ Israel teeb Yennu na ki tee nan pata maŋ na kaa,
 ɲooe nan bona kur, ki gann Israel teeb a bii tee u tiɔŋ niib;
 u sanne tee Yabint Yennu.

Ki jiin biiru nba baat po

¹⁷ Jerusalem teeb, bi looniwa. Tikit i faar man. ¹⁸ Yennu yaa wun ber nyinni tiŋ na nie. U saa buti, ki nan i yenokooŋa tan kan tenni. Yennu-e pak na.

¹⁹ Ki Jerusalem teeb yikin a,

“Ti la daŋ bonchiann, ki ti fiat maŋ kan buuri,

ki ti bo dukii a li tee linba ki ti saa fit gubin gaare.

²⁰ Ti ɲei kpant langbenta.

Ki ɲmiit nba tuu diar na cheera.

Ti waas kur yaata,

ki soo ji kaa ki saa ɲamm maa ti ɲei maŋi,

soo kaa ki saa lor ti moŋmii na.”

²¹ Ki n jiin a, “Ti toondamm na tee jatite,

bi ki boi Yennu ɲmakitir po.

Ŋanne teen ki bi gbar, ki ti niib yat.

²² Gbiintir, maan baara,

ɲmatir be digbann nba be gaŋ po na ni bonchiann.

Li jab saa te ki Juda doi n kpant langbent,

ki mɔboie sii be leŋ.”

²³ Yennu, n mi nan soo kaa ki dia u binbeŋ joontu yiikoo u nuu ni,

soo ki yen u moŋ manfoori.

²⁴ Yennu, ɲmakitirit, ɲaan a daa mantik ton nanti,

koo ki dat ti tuba yoo nba ki a wutoor doo;

fi-i tun nna, ti saa boonte.

²⁵ Ŋaant ki a wutoor-ii be digbana nba ki jiantira na,

nan niib nba yeŋa na paak.

Bi kpai timm nba tee a niib nae, ki biirit fas,

ki teen ti doi langbent.

11

Ki jiin Jeremaya nan molor na po

¹ Ki Yennu pakin a, ² “Gbiintir molor na mɔmaan. Pakin Juda teeb nan Jerusalem teeb ³ nan min Israel teeb Yomdaano Yennu poor mɔpor biiuk ki teen wunba kur ki sak molor na mɔmaan. ⁴ Li mɔlore ki n din lor nan bi yeejamm, yoo nba ki n din nyinnib Ijpt tiŋ ni, siaminba din tee nan muu nba kaa kpeenu ki turib na. N pakib nan bin sak n mɔb ki tun linba kur ki n wannib. N pakib nan bi-i sak n mɔb, mine sii tee bi Yennu, ki bi tee n niib; ⁵ ki n saa dia mɔsonn nba ki n senn ki tur bi yeejamm, nan n saa turib tiŋ nba kpai ki mək məkint, ki bi ji be leŋ mɔtana na.”

Ki n jiin a, “Yennu, lii tee nna.”

⁶ Ŋanne ki Yennu pakin a, “Saant Juda doi ni, nan Jerusalem soŋjot ni. A mɔont n maan leŋ, ki pak niib na ki bin gbiint molor na mɔmaan ki sakir. ⁷ Maa din nyinn bi yeejamm Ijpt tiŋ ni, n din kpaanib nan bin sak

n mɔb. N bia tukin kpaanib nnae nan dinna. ⁸ Naan bi ki gbiint koo ki saki. Sɔɔ kur tukin ki tee tubkangbatire nan biit daano, nan baa din tee na. N sennib nan bii dia molor na, n̄aan bi yêta. N̄anne ki n dat bi tuba nan molor na nba wann na.”

⁹ Ki Yennu bia pakin a, “Juda teeb nan Jerusalem teeb lorin lorbiite ki jiin n po. ¹⁰ Bi n̄mat bi yeejamm toonbiit niwa; bi yeejamm maɲ din yêt linba ki n wannib na tumue, n̄aan jiantir yenlia. Israel teeb nan Juda teeb biir molor nba ki n lor nan bi yeejamm nawa. ¹¹ Li paak, min Yennu kpaanib nan n saa baar nan biiru bi paak, ki bi kan fit nyi len̄i. Ki bi-yiin̄in ki loon sommir; n kan gbiint ki turibi. ¹² Ki Juda teeb nan Jerusalem teeb saa saan tingbana nba ki bi mann maruɲ ki teemm na boor, ki boi sommir po. N̄aan li tingbana kan fit sommib, yoo nba ki biiru na baari. ¹³ Juda niib tingbana yab nan bi doi nba yab nae, ki Jerusalem niib maa maruɲ binbinta ki li kann yab nan bi doo ni sɔn̄ii kann nba yab na, ki mann maruɲ ki teen bi tingbanbiik Baal. ¹⁴ Jeremaya, daa mein koo ki barimin niib na paaki. Bi-i be daamii ni yoo nba, ki yiin̄in ki loon sommir, n kan gbiint turibi.”

¹⁵ Ki Yennu bia yet a, “Niib nba ki n loomm na tuun biite. Bi mɔk yiiKolannpoe ki sii be n n̄asaakak na ni? Bi dukii bi-i senn mɔsona, ki mann bonkobit maruɲ, li saa fit gɔɔr biaka-a? Linba na saa maɲ bi parawa? ¹⁶ N tuu yib kpan tiinii nba mɔk faate, ki gbee nan loon̄jana, n̄aan fuut nba tee nan satianii na niɲe ki n saa joo li tituut muu, ki gbat li yiin̄ii.

¹⁷ “Min Yabint Yennu-e bur Israel nan Juda, n̄aan mɔtana n dia biake ki kpaanib. N̄amme baar nan linba na bi mɔɲ paak, kimaan baa tun biit na. Bi donn n wutoore nan baa mann maruɲ ki tur tingbann Baal na.”

Lorbiiuk nba jiin Jeremaya manfoor po

¹⁸ Ki Yennu pakin ki jiin lorbiit nba ki n datai lorin ki jiin n po na. ¹⁹ Ki n tee nan pegann nba ki bi saa n̄ano a bin kɔto na, n̄aan ki n ki mi nan n paake ki bi lorin lorbiik na ki yeen a, “Naant ki ti chɔɔ tiik na nan u loona ki lu. N̄aant tin kpiu, ki sɔɔ ji daa mi tian u po.”

²⁰ N̄anne ki n miar Yennu a, “Yabint Yennu, a tee barmɔnpakirɔe, ki bikii niib yan nan bi binben̄. N jii n maan ki teen a nuu nie. Li paak, n̄aant ki man la a wutoor niib na paak.”

²¹ Anatof teeb loon bin kpime, ki pakin nan bi saa kp̄in, li-i tee ki n tukin ki mɔɔntir Yennu maan na. ²² N̄anne ki Yabint Yennu yet a, “N saa dat bi tubira. Bi naasimm saa kpo tɔb nie, ki bi waas n kpo kon. ²³ N senn yoee ki saa baar nan biak Anatof niib paak. Li yoo-i baar, nan bi yenɔkɔɔwa kan tinni.”

12

Ki jiin Jeremaya buboit po

¹ Yennu, min nan fin-i yaa ti bu, fine sii mɔk mɔn̄ii. Naan n saa boia buboit ki jiin barmɔn̄ii maan powa. Bee teen ki yanbɔndamm mɔkitiri?

Bee ki n̄mabir damm paakiti?

² A buribe, ki bi baa jiina, ki kpaatir, ki loon loona.

Yoo kur bi piak fanue ki jiint a po, n̄aan bi baka kaa a po.

³ Naan Yennu, a min, ki laat maa tuun linba nan maa loona bianjinba.

Berin niib na, ki bin tut saan nan pei na ki bin kpib.
 li guub nan yoo nba tan saa jaj nan bin kpib.

⁴ Li saa wei nlee ki ti tij bia daa tee tinkooj,
 ki siar kur boor moot n koori?

Bonkobit nan noonii kpenne, kimaan ti niib toonbiit paak,
 niib nba yeen a, "Yennu ki laat linba ki ti tuun na."

⁵ Yennu yet a, "Jeremaya, li-i tee ki a bak
 nan fan poo nantaar poot nan niibi,
 a saa teen nlee ki poo nan taanii?

Li-i tee ki a kan fit set paanu ni,
 a saa teen nlee ki set Joodann mokir foor ni?

⁶ A tioon ninjamm nba nyii a njaak ni na kootawa,
 ki taan nilee po ki wora.

Baa lek piak nan momant na, njaan a daa teeb yada."

Ki jiin Yennu yanyêtuk po

⁷ Ki Yennu yet a, "N nyor nyik Israel teeba,
 n yê n nigannkab nawa.

N jii niib nba ki n loomm na, ki kubin bi datai nuu niwa.

⁸ N nigannkab na kon nanime.

Bi gaan jate n paak nan yanbor be foor ni na, ki n yan yêtib.

⁹ N nigannkab na tee nan noonj nba ki kanbiat woro
 lokir kur po nae.

Yiint muuk ni bonkobit ki bin baar tan di jaamm.

¹⁰ Digbangana yent damm bonchiann biir n daan tiinii kpaaba,
 bi nmaa n kpaant ki biirir,
 ki kpint n tinjan na ki teenir kunkoouk.

¹¹ Bi teenir kankoonne ki li doo yann n boor ni.

Tij na kur kpant kunkoouko njaan ki soo ki fiin li po.

¹² Jab saan tij na kur poe a bin fat bona.

N tun tobo a lin biir tij na kur, ki soo kii be u yamani.

¹³ N niib buur diie, njaan jaan moot.

Bi tun nan bi pan, njaan bi ki la siari.

N wutochiwo te ki bi jeet nakit."

Ki jiin Yennu moosonn po

¹⁴ Ki Yennu yet a, "N mok siar ki saa pak tur Israel teeb koonanleeb nba
 biir tij nba ki n tur n niib Israel teeb man na. N saa nyinn nibiit man
 bi tini ni, nan baa tuu njabir bonbuburit nae, ki fat Juda teeb bi nii ni.

¹⁵ Njaan mi-i yaat namm, li poor po, n saa tinib ninbaauk. N saa jen nan
 nibooru kur bi tioon tij ni, nan bi tioon digbann ni. ¹⁶ Li-i tee ki bi saa gaar
 n niib jiantu nan bi par kur, ki por a, 'Nan Yennu nba be na,' nan baa din
 tumii n niib a bii poor tingbann Baal sann ni bianjinba na, bi saa pukin n
 niib po, ki sii mokitir. ¹⁷ Njaan li-i tee ki digbansiar kan sak n mob, njann
 njarin n saa njabirwe ki biirwo fas fas. Min Yennu-e pak na."

13

Ki jiin chabjann kurtajinn po

¹ Ki Yennu yetin a n saan ki daa chabjann kurtajinn ki yoo, a njaan n
 daa sikintir nyun ni. ² Ki n daa ki yoo. ³ Ki Yennu njamm pak nanin, ki yet

a, ⁴ “Saant Yufrates mækir boor ki saa bər kurtajinn na fōru ni, tana ni.”

⁵ Ki n saan bōrir, Yufrates mækir boor.

⁶ Li din weiwa, ki Yennu tan pakin a n ηmat Yufrates mækir boor ki saa jii kurtajinn na. ⁷ Ki n ηmat saan. Maa baar leŋ ki lar, ki sōō ki li biira, ki ji ki ηani.

⁸ Ki Yennu ηamm pak nanin a, ⁹ “Nnae ki n saa biir Juda parbifaant na, nan Jerusalem parbifaachion na. ¹⁰ Namm biit damm na yēt bin sak n mōbe. Bi yōō tee tubkangbata nan biit damme, ki jiantir tingbana. Li paak, bi tan sii tee nan kurtajinn na nba kaa nyōōt nae. ¹¹ Kurtajinn nba tuu jaŋ siak ni ki dia bianjinba na, n bo loon Juda nan Israel niib kur-ii dian nnae chinchin. N tun nnae, a bii tee n niib ki baar nan baakir nan dontir ki turin, ηaan ki bi yēt n mōb.”

Ki jiiin dasōōr po

¹² Ki Israel teeb Yomdaano Yennu pakin a, “Jeremaya, pakin Israel niib nan dasōōr kur tee lin gbee nan tilōōna daame. Bi saa jiiin a bi mi nan dasōōr kur tee lin gbee nan daame. ¹³ Li poor po, fan pakib nan min Yennu loon man gboon tiŋ na ni nirō kur daame nan baa tan saa yib, li kpanbara nba tee Defid yaaboona na, nan mannteeb, nan n sōkiniinba, nan Jerusalem niib kur. ¹⁴ Li poor po, n saa butib nan soa nba tuu lia leer na, saakab nan waas kur yomm. Ninbaauk koo ninkpabaun kan fit te man nyik bi kpinu.”

Bianjinba ki Jeremaya yakii ki jiiin dont-n-mōŋ po

¹⁵ Israel teeb, Yennu paka, ii sikin i mōŋ ki gbiint u maan.

¹⁶ Ii baakit i Yomdaano Yennu
yoo nba ki u daa ki baar nan bunbōnn
nba saa te yin gbiat kunkona ni na,
ki sōō ki u daa ki kpint yentu nba ki i daan na,
ki teenir bunbōnchionu.

¹⁷ Li-i tee ki i kan gbiint, n saa bər buiwa,
kimaan i yuwannu paak.

N saa bui bonchiann, ki n ninnyuut tan sii puube,
kimaan baa yaat nan Yennu niib ki teemm yommii na paak.

¹⁸ Ki Yennu pakin a, “Pakin kpanbar na nan u naa, ki bin fiir bi naangbant paak ki sik tiŋ ni, kimaan bi naan fokirii nba fan bonchiann na yit baawa. ¹⁹ Doi nba be Juda diitu po na, bi ηaa loonira, ki sōō ji kan fit nakin bi boor. Bi soor Juda niib kur, ki saan namm yommisimewa.”

²⁰ Jerusalem, gotir. A dataie nyii gaŋ po ki siik na. Niib nba ki bi teenib a nuu ni na be lia? A niib nba ki a dont a mōŋ bi paak na be lia? ²¹ A saa pak a bee, li-i tee ki niib nba ki a dukii a bi tee a yōōsnba na tan kon nyanna, ki dia-ani? Li sii yiara nan poo nba tuu yaa wun mar nae. ²² Li-i tee ki a boi linba paak ki na kur tun ki tura, ki bi muka ki liat a tiati, li tee a toonbiit nba yabit paak nii nae. ²³ Nibōŋ saa fit lebit u gbananta-a? koo naamuuk saa fit boon u pōriuwa-a? Li-i tee ki bi saa fit tun nna, ηann ηarin, fin nba ki tuun siar ki pukin toonbiit po na bo saa fit tumii ηant tumuwa.

²⁴ Yennu saa yata nan mōōt nba ki wonfufuk tuu pebirir nae. ²⁵ U yet nan a joontu sii tee nnae. Waa lor wun teena bianjinbae na, kimaan a tamm u poe, ki waa tingbana. ²⁶ Yennu tiōŋo saa liat a tiat ki senna yann, ki a di fei. ²⁷ U la-a ki a tuun linba tee u kōōr. U la-a ki a jiantir tingbana, kunkona paak nan kpaant ni, nan jōō nba tuu mōk niōŋ nan u lōō ηaapoo, koo nan

taanjak nba tuu ñakit tannaan paak nae. Jerusalem teeb, i boonta. I saa ban teen kasiwa-a?

14

Ki jiin yonkoonbiik po

- 1 Ki Yennu pak turin ki jiin yonkoonin po a,
 2 “Juda mo kpemoniie, kimaan u doi kpenne,
 ki u niib doo tin ni nan yanyetuk,
 ki Jerusalem mo ki loon sommir.
 3 Mokita na tun bi daabae nyun po,
 ki bi saan bunbuna boor,
 ñaan bi ki la nyun, ki ñmat jen nan sokoono.
 Bi yan ñmate, ki bi ñaa tama, ki bori bi numpo.
 4 Tin koore, kimaan saak ki baa, ki kpaara para biir,
 ki bi borii bi numpo.
 5 Konaan nyor nyik u bike muuk ni, kimaan moot kaa.
 6 Bonii see kunkona paake, ki foi ñabitir nan maboi na,
 ki bi ninbina din, kimaan bi ki laat jeeti.
 7 N niib bui ki fabin turin a,
 ‘Yennu, ti para ni beerit nan ti biira,
 ñaan a sommit nan faa senn mosonn na.
 Ti nyika ki li wei bonchiann, ti tun biirawa.
 8 Israel teeb yada kur gaa a paake, fine nyinnit biak ni.
 Bee ki a tee nan saamo na ti tin ni?
 Bee ki a tee nan sinsommtoo nba tuu door nyoyemmir na?
 9 Bee ki a tee nan joo nba ki bi kpiro na?
 Bee ki a tee nan kunkonkonno nba kaa yikoo
 ki saa tinn niro na?

Yennu, a setik be nant, ti tee a niibe. Daa nyikititi.’ ”

10 Ki Yennu pak ki jiin niib na po a, “Bi lon n boor ni yaatu bonchiann, ki bia ki fit dia bi moji. Li paak, n par ki mei bi paaki. N saa tiar biit nba ki bi tun na, ki dat bi tubawa.”

11 Ki Yennu pakin a, “Daa piakin nan man somm niib na. 12 Bi-i lekii lor moi, ñaan n kan gbiint bi monii nba jiin sommir po na, ki bi-i lekii mann mujoonu piinii, nan jeet piinii maruñ ki turin, ñaan n par kan man bi paak. N saa kpib tobii nan kon nan yiaru nie.”

13 Ñanne ki n yet a, “Yabint Yennu, a mi nan a sokiniinba na yeen niib na nan tob koo kon sii kaa, a kimaan a sat mob nan parmaasir sii be ti tin paak.”

14 Ñaan ki Yennu jiin a, “Sokiniinba na fae n sann ni; n ki tumm, koo ki turib mob, koo ki pakib siari. Baa laat linba ki piak na ki nyii n boor kaa, bi buntaa na tee bon-yana nba ki bi dukine. 15 Min Yennu-e beera maa saa tun linba ki tur sokiniinba nba ki n ki tumm, ñaan ki bi piak n sann ni, ki yeen a tob nan kon kan baar tin na paak na. N saa kpib tob nan kon nie. 16 Binba ki bi pak maan na ki turib na mun bia saa kpo li sonu nie. Ki bi saa lu bi gbanant Jerusalem sonjot ni, ki soo sii kaa ki saa piibi. Linba na saa tun ki tur bi kur nan bi poob nan bi bonjai nan bi bonpoi. N saa te ki bin pa bi toonbiit paaka.”

17 Ki Yennu wannin a n pak tur niib na ki jiin n parbiir po ki yet a, “N ninnyuut-ii luun yonnu nan nyiak. N kan nyik monii, kimaan n niib la dan bonchiann ki li gbatiba.

18 Mi-i koo muuk, n tuu la jab nba ki bi kpiib tob ni na gbanante,

ki mi-i saan doi ni, man la ki niib kpenn kon.
Yennu sokiniinba nan mannteeb na tuun toona,
ɲaan bi ki mi baa tuun linba.”

Ki jiin niib na baruɲ po

¹⁹ Yennu, a set yêt Juda-e fabi-i? A ki loon Sayɔnn niibe-e?

Bee ki a turit daɲ nba yab ki ti kan la laafia?
Ti loon parmaasire, ɲaan bonɲansiar ki tuuni,
ki ti loon laafia, ɲaan ki woribuk baar.

²⁰ Yennu, ti tun biirawa.

Ti fiit ti tiɔɲ biit nan ti yeejamm biita.

²¹ Tiat a mɔsonn na po, ki daa yêenti.

A daa baat nan fei Jerusalem nba ki a naangbour be na paaki.

A daa porii molor nba ki a lor nant na.

²² Tingbana na sɔɔ kaa ki saa fit tur saaki.

Sanpaak mɔɲ kan fit te saak n baa.

Ti teen ti dindann fin ti Yomdaano Yennu nie,
kimaan fine tuun linba na kura.

15

Ki jiin Juda niib boontu po

¹ Ki Yennu pak turin a, “Li-i lekii bo tee Moses nan Samuel see nna ki bo
fabin nanin, ɲaan n bo kan tin niib na ninbaauku. A te ki bin seet nna.

² Li-i tee ki bi boia baa saa yaat saan sian, fan pakib a min Yennu yet a:
Yiariie saa kpi siab; bi sinsaanboore na.

Ki siab mun saa kpo tɔb nie; bi sinsaanboore na.

Ki siab mun, kome saa kpib; bi sinsaanboore na.

Ki siab mun tee bin sooribe ki yaat namm ki teemm yommii,
bi sinsaanboore na mun.

³ Min Yennu-e lor nan bontona ɲanna n tun ki turib. Bi saa kpib tɔbii ni,
ki boi saa pat bi gbanant, ki nɔɔnii saa dir, ki muuk ni bonkobit saa ɲman
linba biar na. ⁴ N saa te ki niib kur yan n put bi paak, kimaan Hesekia bija
Manase nba tun linba Jerusalem, yoo nba ki u din tee Juda kpanbar na.”

⁵ Ki Yennu yet a,

“Nmee saa tin yimm Jerusalem teeb ninbaauku?

Nmee ki li saa daamii-ɔ i paaki? Nmee saa set ki boi i po?

⁶ Yimm niib na yêtima, ki ɲmant i poor ki turin,
ɲanne ki n tant n nuu ki faa mati,
kimaan n soor n mɔɲ ki tan baka.

⁷ Tiɲ na doo kur ni, n lui nan mɔɔt nae ki tur wouɲ.

N biir yimm n niibe ki kpui i waas,

kimaan yaa ki nyik i yanbɔntoona na paak.

⁸ Pakoi yab i tiɲ ni ki gar mɔkgbenɲir paak tanbiiniiwa.

N kpui i naasimm bi paant nie, ki dinn bi naanba biak.

N lekib nan biake nan biiru.

⁹ Poo nba ki u waas banlore kpo na fibe, ki gbaa nan foon.

Yentu nba ki u tuu be leɲ na kpant bunbɔnna,
u dii fei-e, ki li yiarɔ.

N saa te ki i datai n kpi yimm nba daa biar fo na.

Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Jeremaya bunburimii po

¹⁰ N tee joo nba be nan parbiire. Bee ki n naa din marimi? Li tee man kon ki bia noi nan soo kure, tij na ni. N ki kpent likirii soo boor, ki soo mun bia ki kpent likirii n boori, njaan soo kur porintrin mopora. ¹¹ Yennu, li-i tee ki n ki tun a toonn fanu, koo li-i tee ki n ki set n datai taar ni ki fabin naa, yoo nba ki bi bo be biak nan wahala ni na, fan njaan ki bi mopora man n mann monii. ¹² Soo kaa ki saa fit konn kut, mantik kut nba nyii gar po ki bi nmat kutmont li ni na.

¹³ Ki Yennu pakin a, "N saa tun datai ki bin jii n niib gor nan bi mokint, ki lin dat bi tuba, kimaan bi biit nba ki bi tun tij na kur po na paak. ¹⁴ N saa te ki bin teen daaba ki tur bi datai, tij nba ki bi ki mi na ni, kimaan n wutoor di nan muu nae, ki kaa kpeenu."

¹⁵ Njanne ki n pak a, "Yennu, a mok bannu. Tiat n po ki sommin. Datir binba tun bonbiir ki turin na tuba. Daa mantik mok sukuru namm, ki bi saa la yaak ki kpın. Tiat nan a paake ki bi sukiin. ¹⁶ A pak nanime, ki n gbiint mabonn kur. Yabint Yennu nba tee yiikoo daano, n tee a yooe, a moamaame gbeen n par nan kpinkpammuk nan parpeenn. ¹⁷ N ki be nan nileeb ki laa, ki n par mei. N sak a mobe, ki be n koo, ki n wutoor doo bi biit paak. ¹⁸ Bee ki n sii yoo di biaki? Bee ki n darj ki mok tebuku? Bee ki li kan buuri? A lor fan dinnin fei nan kpenu nba tuu foor tuntonn bianjinba nae-e?"

¹⁹ Ki Yennu jiin a, "Li-i tee ki a jen, n saa gaarae, ki a njamm teen n toontunno. Li-i tee ki a nyik baryana, njaan moont n maan nba kpaal talas, a saa njamm teen n sokinie. Niib nae saa jen a boor, ki li ji kii tee fan saan bi boor kaa. ²⁰ N saa teena nan kutmont maar nba mok parj nae bi boor. Bi saa kon nana, njaan kan nyanna. N sii be nana, ki saa guura, ki dia-a fanu. ²¹ N saa nyinna noonbiit nan kpikpiruk damm nuu ni. Min Yennu-e pak na."

16

Linba ki Yennu loon Jeremaya-ii tuun

¹ Yennu din njamm pak nan min Jeremaya a, ² "Daa koont poo ki maar waas nna na. ³ N saa wanna linba saa tun ki tur waas nba ki bi marib nna na, nan bi damm. ⁴ Yiarbiuko saa kpib, ki soo kan mo bi kpemonii, koo ki piibi. Bi gbanant sii poo nan maba nae tij ni. Bi saa kpib tobii nie, koo bin kpo kon, ki bi gbanant sii tee jeet ki tur noonii nan muuk ni bonkobit.

⁵ "Ti mi ki a koo njaak nba ni ki kuun kpo ki bi fabin. A daa fabin soo paak. N kan teen piisin n niib paak ki turib parmaasir, koo ki timm ninbaauk, koo kii mok lomm nammii. ⁶ Mokitana nandamm na kur saa kpo tij na niije, njaan soo kan piib, koo ki mo bi kpemonii, koo ki njmaar u moj, koo ki koor u yut a wun wann u parbiiri. ⁷ Soo kan di koo ki nyu nan daano nba ki u nikpiimo kpo, a wun maan u pari. Soo kan joi u loo, li-i lekii tee wunba ki u baa koo ki u naa kpo.

⁸ "A daa koo njaak nba ki niib di jaamm, a daa kaar namm ki di ki nyu. ⁹ Gbiintir linba ki min Yabint Daano Israel teeb Yennu yaa man pak. N saa te kpinkpammuk, nan parmaasir, nan poochianu jaamm parpeenn fuut na n njmin. Niib nba be nna sii be bi manfoor ni ki la linba na n tun.

¹⁰ "Fi-i pakib linba na kur, bi saa boia linba paak ki n lor man dinnib biak na. Bi saa boia, a bi biir bee, koo bi tun bonbilanne ki tur bi Yomdaano Yennu. ¹¹ A pakib nan Yennu yet a, 'I yeejamm din nyikime, njaan jiantir yenbis. Bi din nyor nyikime, ki ki sak n wannu. ¹² I moj tun bonbilankant nba gar i yeejamm yar paaka. I kur na tee tubkangbata nba tee biit damme,

ki ki saak n mɔb. ¹³ Li paak, n saa ber nyinni tij na ni, ki kooni tij nba ki yimm koo i yeejamm ki ban mi li ni. Leje ki i saa jiant tingbana, yonnu nan nyiak, ki n kan tini ninbaauk.' "

Bianjinba ki bi saa nyi digbana ki jen

¹⁴ Ki Yennu yet a, "Yoo baate ki niib tan kan por n sann ni, a mine tee Yennu nba fo, ki nyinn Israel teeb Ijpt tij ni na. ¹⁵ Naan bi sii poor n sann ni, a Yennu nba fo, ki nyinn Israel teeb gan po tij na ni, ki nyinnib digbanlia nba ki n din yaak koomm na ni. N saa jen namm bi tɔɔj digbann ni, tij nba ki n tur bi yeejamm na ni. Min Yennu-e pak na."

Ki jiin tubdatu nba baat na po

¹⁶ Ki Yennu yet a, "N yi jansoor a bonchianne, maa bin baar ki tan soor niib na. Li poor po ki n saa tun yiin waarib bonchiann, ki bin baar tan lomm joot ni, nan kunkona paak, nan tanfiat ni. ¹⁷ N laat linba kur ki bi tuun, siar ki bormi, ki bi biit ki mir bot n tɔonn po. ¹⁸ N saa te bin pa bi biit, nan bi tonu toona paak taar munlee-e, kimaan bi biir n tij nan bi pata nba ki manfoor kaa bi ni, nan nirɔ nba tuu kpo ki manfoor kaa u gbanant ni nae, ki gbeen n tij na nan tingbana."

Ki jiin Jeremaya Yenmiaru po

¹⁹ Yennu, fine guun ki teenin pan, a sommitin daamii yoo. Digbana saa nyi tingboun na kpini po ki baar a boor, ki yet a, "Ti yeejamm din ki mok siar ki pukin faak yennii, bi din ki mok siar ki pukin pata nba kaa nyoot po. ²⁰ Nisaarik saa fit nan u mɔɔj yenniiwa-a? Aaii. Wu-u tun nna, bi ki tee yenmonii kaa."

²¹ Ki Yennu jiin a, "Li paak, n saa te nisaarii n bann n yiikoo nan n pan yomm kooe, ki bann nan mine tee Yennu."

17

Ki jiin Juda niib biit nan bi tubdatu po

¹ Yennu yet a, "Yimm Juda teeb, bi jii kut makmɔonue ki sob i biit, ki jii tanchincheenn ki sobir i para ni, nan i maruj binbinta lotii ni. ² I niib jiantir tingbana, maruj binbinta boae, ki bia jiantir chicherpook Asera ninnant na, timaatik kur nyakir, nan kunkonn kur paak, ³ nan joot nba be tij na ni paak. N saa te ki i datai n jii i mokint nan i faar kur ki yaat nann, kimaan biit nba ki i tun i tij na kur po na paak. ⁴ Li tee yin nyi tij nba ki n turi na nie, ki n saa te yii tee daaba ki tur i datai, tij nba ki i ki mi na ni, kimaan n wutoor di nan muu nae, ki kan ban kpeeni."

Ki jiin mɔmaan booru booru po

⁵ Ki Yennu yet a, "N saa biir daansɔɔ nba nmant u poor ki turin, njan maa nirɔ paak, ki u yada be nisaarik pan ni na.

⁶ Li nibooru tee nan tituuk nba pia kunkoouk paak, siaminba ki siar ki kpaatir nae. Bonjansiar ki baat li nibooru boori.

⁷ "Naan n saa teen piisin wunba jii u dindann ki teen n ni na paake.

⁸ Li daanɔ tee nan tiik nba pia kpengbion, ki tantir u jiina sikint nyun ni nae.

Li tiik ki tiin janmaanii, yoo nba ki tij kooti, kimaan u faat mei-e.

Saak-i kii baa, njaan li ki tonɔ; u loon loɔnae yoo kur.

⁹ “Nmee saa fit bann nisaarik par ni?

Li mɔk kpinkpannii ki gar bont kur,
ki li baatuk na yabit gar nan lin la tebuwa.

¹⁰ Min Yennu-e gorii nirɔ par ni, ki bikii nirɔ yan.

N pa nirɔ kur nan u binberj nba tee bianjinbae,
nan waa tuun linba.”

¹¹ Daanɔ nba nmab likirii ki mɔkit
tee nan korik nba wakin jena nba ki u ki njae nae.

U manfoor benu ni, see ki u mɔkint na tan boont,
ki li joontu ni, u tan sii tee jatuko.

¹² Ti Yenjiantu njaasaakak na tee nan naangbant
nba mɔk baakir nae,
ki tɔɔ kunkonfoouk paak pinpiik niwa.

¹³ Yennu, fine tee Israel teeb dindann,
binba yêta na kur saa di feiwa.

Bi saa bot nan baa tuu sɔb sana tanbiinii ni nae,
kimaan bi yêt fin Yennu
nba tee bunbunn nba teen nyunjanin nawa.

Ki jiin Yennu sommir po

¹⁴ Yennu, tebimin, ki n saa la laafia fanu; tintin, ki n sii be n yamani fanu. N dontir fine.

¹⁵ Niib na piak ki teenin a, “Yennu nba daan kɔɔntit janmaanii nba na be lia? Njaant wun tun li bona mɔtana.”

¹⁶ Njaan Yennu, n ki yet maa a baar nan biak bi paak, n ki ban sun ki daamii n baaribi. Yennu, a mi linba na, a mi maa pak linba. ¹⁷ A daa te ki n tiin janmaanii, kimaan daamii-i baar; n tuu gur a boore. ¹⁸ Yennu, baat nan fei binba mukisin na paak, njaan te ki n daa di fei. Gbeentib nan janmaanchiɔn, njaan daa te ki n tiin janmaanii. Baat nan biak bi paak, ki but butib.

Ki jiin foon daar na po

¹⁹ Ki Yennu yetin a, “Jeremaya, saant ki saa mɔɔnt n maan, Niib Tammɔb na ni, siaminba ki Juda kpanbara kɔɔ ki bia nyi na. Li poor po, fan saan tammolia nba be Jerusalem na boa. ²⁰ A pak kpanbara na, nan Juda niib kur, nan binba be Jerusalem ki kɔɔ tammɔi na kur, ki bin gbiint maa piak linba. ²¹ A pakib nan li-i tee ki bi loon bi manfoa, bi daa jikin jiksiar foon daar na ni, bi daa jikin siar ki kɔɔ Jerusalem tammɔi ni, ²² koo ki jii siar bi njei ni ki nyi nann foon daari. Bi daa tuun toonn foon daar na, li tee bin diar ki li-i tee kasiie, nan maa senn bi yeejamm bianjinba na. ²³ Bi yeejamm din ki gbiint ki turin, ki bi baka bia din kaa n po. Bi din teen tubkangbatae, ki ki sak n mɔb, koo ki tumii siar n boori.

²⁴ “A pak niib na nan li kpaa talas ki bin sak n sennu na kur. Bi daa jikin jikir ki gaar doo na tammɔi ni foon daar. Li tee bin dia foon daar nae, ki lii tee kasi, ki daa tuun siar li daar ni. ²⁵ Njanne ki bi kpanbara nan saakab tuu saa kɔɔ Jerusalem tammɔi na, kii mɔk naan yiikoo nba ki Defid din mɔk na. Ki namm nan Juda teeb nan Jerusalem teeb saa jak taantorit nan taanii, ki Jerusalem doo sii yɔɔ gbee nan niib. ²⁶ Niib saa nyi Juda doo ni, nan Jerusalem digbanbis nba kook na ni, ki saa nyi Benjaminn yent ni, nan kunkonbis ni, nan kunkona paak, nan Juda yent diitu po, ki baar. Bi saa baar nan mujoonu piinii, nan marint, nan jeet piinii, nan bonnunubit,

nan niipoturu piinii, n jiantu n̄asaakak ni. ²⁷ N̄aan li kpāa talas bin sak n m̄ob, ki dia foon daar na, ki lii tee kasii daar. Bi daa jikin jiksiar ki gaar Jerusalem tamm̄oi na ni li daar, kimaan bi-i tun nna, n saa joo Jerusalem tamm̄oi na muuwa, ki muu saa di Jerusalem kpanbara n̄ei, ki s̄oo kaa ki saa kpeen muu man̄i.”

18

Bianjinba ki Jeremaya saan ȳokmaarō n̄aak

¹ Ki Yennu pak min Jeremaya a, ² “Saant ȳokmaarō na n̄aak, ki n saa tura n maan leŋ.” ³ Ki n saan ki saa la ki ȳokmaarō na maa ȳok. ⁴ Li-i tee ki bobsiar ki n̄an, u tuu yeere ki n̄amm maa.

⁵ N̄anne ki Yennu pakin a, ⁶ “N ki m̄ok yaak ki saa teen yimm Israel teeb nan ȳokmaarō na nba tee u ȳok bianjinba na-a? I be n nuu nie nan ȳok nba be ȳokmaarō nuu ni na. ⁷ Yoo nba ki n yet nan n saa n̄abir ki yeer, koo ki biir digbann nba, koo naan yent nba, ⁸ n̄aan ki li digbann n̄mat jen n boor ki nyik biit tumu, n ji kan tun linba ki n bo yaa n tun na. ⁹ Li mun bia tee nnae, li-i tee ki n yet nan n saa bur, koo ki maa digbann, koo naan yent nba, ¹⁰ n̄aan ki li digbann ȳet n m̄ob ki tuun biit, n ji kan tun linba ki n bo yaa n tun na. ¹¹ T̄on, pakin Juda teeb nan Jerusalem teeb nan n lorin lorbiite ki j̄iint bi po, ki tee siir ki saa dat bi tuba. Pakimm ki bin nyik bi yanb̄onbinben̄ na, ki lebit bi benu nan bi marima. ¹² N̄aan bi saa j̄iin a, ‘Aaii. Bee ki ti saa lebit ti binben̄i? Ti sii ȳoo tee tubkangbata nan biit damm, taa loon bianjinbae.’ ”

Bianjinba ki niib na ȳet Yennu

¹³ Ki Yennu yet a,
“Boin digbann kur ki laan linba na booru ban tumewa.
Israel teeb tun bonbilankanta.”

¹⁴ Lebanonn j̄of̄okit ban nak marin baanuwa-a?

Li j̄oot ni kpenii na ban f̄oora-a?

¹⁵ N̄aan n niib tamm n powa,
ki jokit bonnunubif ki teen tingbana.

Bi gbiatire sonu nba tee bin t̄okin na ni,
bi ji ki waa sonkperii na, n̄aan t̄okii s̄onbukii.

¹⁶ Bi tunn tin̄ na ki teenir woribuk boore,
a bii ȳoo kii yisimir yoo kur.

Wunba kur gar leŋ, u gbanu saa jek,
kimaan waa saa la linba na paak.

Li saa bakitib, ki bi saa pak bi yura.

¹⁷ N saa yat n niib bi datai t̄oonn,
nan wonfufuk nba tuu yat tant na.

N saa n̄mant n poor ki turib,
ki biiru-i baarib yoo nba, n kan sommibi.

Lorbiik nba j̄iin Jeremaya po

¹⁸ N̄anne ki niib na yet a, “N̄aant man ki tin tun siar ki j̄iin Jeremaya po. Mannteeb sii ȳoo be-e ki teenit tumiiu, ki subindamm ȳoo be ki teenit kpaanii, ki Yennu s̄okiniinba ȳoo be ki m̄oontir Yennu maan. N̄aant ki tin paano maan, ki bia nyik waa piak linba na gbiintu.”

¹⁹ N̄anne ki n miar Yennu a, “Yennu, gbatir linba ki n piak na, ki gbiint linba ki n datai piak ki j̄iin n po na. ²⁰ Biite tee n̄amm nyooti-i? N̄aan bi gbiir bootuko a man baa leŋ. Tiat bianjinba ki n baar a boor ki pak

sommib, nan a daa diab nan wutoori. ²¹ Yennu, nyaant bi waas n kpo kon, nyaant ki bin kpo tobii ni, nyaant ki bi poob n koj bi sorib nan bi waas, nyaant yiarii n kpi jab na, ki naasimm na n kpo tobii ni. ²² Tumin biirteeb ki bin biir bi jei, yoo nba ki bi ki mi li po, ki bin bui nan janmaanii. Bi gbiir bootuko a man baa lenj, ki pii baruk a lin soorin. ²³ Naaan fin Yennu mi bi lorbiit nba ki bi lorin a bin kpin na po. A daa chabin bi yanbomm, koo ki nyikin bi biit na. A te ki bi datai n nyannib, ki bin di biak, a wutoor ni.”

19

Ki jiin buuk nba yeer po

¹ Ki Yennu pakin a n saan daa buuk, ki bia pakin a n nyinn niib na saakasiab, nan mannteeb nba tee nikpera na siab, ² ki saan gar nyi Sipiir Tammob na ni, ki saan Hinom baauk na ni. Leje ki n saa moont maan nba ki u saa turin na. ³ U bia pakin a n yet a, “Juda kpanbara nan Jerusalem teeb, gbiintir linba ki min Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu loon man pak turi. N yaa man baar nan biake nna, ki wunba kur gbat li po, li saa jek u gbanu. ⁴ N yaa man tun nae, kimaan niib na nyor nyikime, ki koon nna jakint nan baa mann maruŋ nna ki teen tingbana nba ki nhamm koo bi yeejamm, koo Juda kpanbara din ki mi siar jiin bi po na. Bi gbeen nna nan nikaat some, ⁵ ki maa maruŋ binbinta ki tur tingbann Baal, a bii jokit bi waas muu, ki lii tee maruŋ. N ki ban wannib nan bin tun nna, li ponj ki ban baar n yan ni kaawa. ⁶ Li paak, yoo baat ki bi tan kii yi nna Tofef koo Hinom baauku, nyaan bi tan sii yir Nikpinu baauko. ⁷ Nna nae ki n saa nmat Juda teeb nan Jerusalem teeb lora kur. N saa te ki bi datai n la nyannu bi paak, ki kpib tobii ni. N saa jii bi gbanant ki tur noonii nan muuk ni bonkobit, ki li tee bi jeet. ⁸ N saa baar nan biak nba bi bonchiann doo na paak, ki wunba kur gaar, u gbanu saa jek, ki lin jaar litɔ. ⁹ Datai saa nyaan loon ki yiab a bin kpi li niib na. Tob na sii bi bonchiann, ki binba be doo na nook ni saa nman bi leeb, ki bia nman bi tiɔŋ waas.”

¹⁰ Ki Yennu pakin a man yeer buuk na, jab nba wei n poor po na numm ni, ¹¹ nyaan yetib nan Yabint Yennu yet a, “N saa biir niib na nan doo na, ki lii tee nan yok buuk nba ki n yeer, ki li kan fit jiin taan ki mubin nae. Bi sii pii niib Tofef-e, nan yiar nba tan sii kaa nan piinu. ¹² N senn moosonn nan n saa teen doo na nan li niib nan maa teen Tofef bianinba nae. ¹³ Jerusalem jei, nan Juda kpanbara jei, nan jei nba ki bi jokit bonnunubit li yura paak* ki teen nmaabira, ki mo daan, ki li tee piinii ki teen yenbis na, sii tee jakint nan Tofef nae.”

¹⁴ Li poor po ki n nyii Tofef, siaminba ki Yennu tumin a man moont u maan na, ki saan set Yenjiantu nasaakak dindouŋ ni, nyaan pak niib na kur, ¹⁵ nan Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na yet a, “N yaa man baar nan tubdatu nba ki n yet nae doo na paak, nan doi nba kpia kur paak, kimaan i tee tubkangbatae ki ki saak gbiintir linba ki n piaki.”

20

Ki jiin Jeremaya nan manntoo Pasur konna po

¹ Ki manntoo Pasur, wunba tee Imer bija, ki din tee Yenjiantu nasaakak yudaano na nba gbat ki n moontir maan na, ² ki u te bi soorin ki boon, ki baanin bant, ki birin kpiian Yenjiantu nasaakak na, Benjaminn tammob

* **19:13** 19.13 Bi jei yura paak, bi din tuu sere.

nba be paapo na boor. ³ Laa fant sanyiok ki Pasur te ki bi baatin yoo nba ki n pak turɔ a, “Yennu ki pur a sann Pasur kaa. Sann nba ki u tura tee, ‘Janmaanchionɔ siar kur po.’ ⁴ Yennu tionɔ yet a, ‘N yaa man teena janmaanchionɔ ki tur a mɔnɔ nan a yɔɔsnba, ki a saa la bi datai dia jukii ki kpib. N saa jii Juda niib kur ki teemm Babilonn kpanbar nuu ni, ki u saa yaat nan siab ki saan namm u tinɔ ni, ki bii tee daaba, n̄aan kpi leeb na. ⁵ N bia saa te ki bi datai n fat bi mɔkint kur doo na ni, ki yent i gor nan i faar kur, ki kpaɓ nan Juda kpanbara gor kur, ki saan nann Babilonn, ⁶ n̄aan bi saa soor fin Pasur nan a n̄aateeb kur ki saan nani Babilonn. I saa kpo leɛe ki bin pii-i, ki kpaɓ nan i yɔɔsnba nba ki i faar faak bonchiann ki turib na.’ ”

Bianjinba ki Jeremaya jii u daamii ki tur Yennu

⁷ Yennu, a kpannime, ki n set be kpinkpannii ni.

A mɔk paɔ ki garin, ki nyannin.

Sɔɔ kur piak maame ki jiint n po, ki bi laan yontunmuna.

⁸ Yoo nba kur ki n pak,

li tee man yikin sanpaapoe ki hoot a, “Woribuk! Biiru!”

Yennu, n be tin nie ki tee yann yoo kur,

kimaan maa mɔontir a maan na paak.

⁹ N̄aan li-i tee ki n yet a,

“See ki n nyik Yennu ki ji kan ban pak u sann ni,”

li yoo a maan na tuu tee nan muu nae ki di n par ni.

N tuu yabire maa mii diar n par ni,

n̄aan n ki fit diari.

¹⁰ N gbat sɔɔ kur lokin ki yeen a, “Janmaanchionɔ li munn po.

Naant tin pootɔ ki tur doo yiikoo damm.”

N yɔnanmɔnii gbaa guu man baae.

Bi yeen a, “Li ki gar ti saa fit kparɔ ki nyannowa,

ki soorɔ ki teenɔ bonbiir.”

¹¹ N̄aan fin Yennu-e see n poor nan paɔ nan yabint,

ki binba waan na saa baa.

Bi saa di fei yaayoo siiyoo, kimaan bi kan nyanni.

Bi fei maɔ sii kaa tammu.

¹² N̄aan fin Yabint Yennu n̄arin bikii niib fanue,

ki mi linba be bi para ni, nan bi dudukit ni.

Li paak, n̄aant man la ki a pa bonbiir ki jiin n datai,

kimaan n jii n binberɔ ki teen a nuu nie.

¹³ Yinin yaɔ ki tur Yennu. Dontir Yennu.

U nyinn binba di biak na biit damm na nuu niwa.

¹⁴ Porin daar nba ki bi din marin na mɔɓ.

Tammit daar nba ki n naa din marin na po.

¹⁵ Porin daano nba din maan n baa par na mɔɓ,

wunba din baar ki kumiiɔ a, “Li tee bonjake, a mɔk bija na.”

¹⁶ N̄aant ki wuu tee nan doi nba ki Yennu biirir,

ki li ki mɔkɔ ninbaauk na.

N̄aant wun gbat tont mɔnii sanyiok ni, nan tɔɓ fuur yonsuuk ni,

¹⁷ kimaan waa din ki kpiin yoo nba ki n be poor ni na.

N naa poor nie din bo sii tee n kaauk.

¹⁸ Bi din marin bia poe?

A mii be daamii nan ninbaatir ni,

ki n manfoor n tan joont nan fei-i?

21

Baa saa nyann Jerusalem bianjinba

¹ Ki Juda kpanbar Sedekaya tun Malkia bija Pasur, nan manntoo Sefania wunba tee Maaseya bija na n boor nan baruŋ a, ² “Dimin sukuru ki pak nan Yennu ki turit, kimaan Babilonn kpanbar Nebukanesar nan u jab yaa bin lek doo nae. Li ki gar Yennu n tun u baktinauŋ toona na yenn ki turit, ki mia Nebukanesar ki wun ŋmat chiari.”

³ Nanne ki Yennu pak nanin ki n bet jab nba ki bi tumm n boor na ⁴ a bin pak Sedekaya, nan Israel Yomdaano Yennu yet a, “Sedekaya, n yaa man nyann a jab nba kon nan Babilonn kpanbar nan u jab nae. N saa taan a jab na jatiat ki poonir doo na sinsuuk ni. ⁵ N saa kon nana nan n paŋ nan wutoor kur. ⁶ N saa kpi soo kur nba be doo na ni. Yiarbiiuk saa kpi nisaarii nan bonkobit kur. ⁷ Nnaan fin nan a saakab nan a niib nba saa nyi tob nan kon nan yiarii ni na, n saa te ki Nebukanesar nan u jab nba loon bin kpi-i na n soori. Nebukanesar saa kpi-i. U kan nyik i soo, koo ki tino ninbaauk, koo ki mok ninkpabauŋ nana. Min Yennu-e pak na.”

⁸ Ki Yennu pakin a man wann niib na a, “Gbiintir man. Min Yennu teeni gannue, ki jiin sonu nba saa manfoor ni, nan sonu nba saa kuun ni po. ⁹ Wunba kur biar doo na ni, bi saa kpiu tob ni, koo kon koo yiarii saa kpiu, ŋaan wunba nyii nanyer ki jii u moŋ ki tur Babilonn teeb nba lekin doo na, bi kan kpiu, u saa tinn u manfoora. ¹⁰ N lorin nan man biir doo nae ki daa nyikitiri-i. N saa jiir ki tur Babilonn kpanbar ki wun joor muu. Min Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Yennu saa dat Juda naan ŋateeb tuba

¹¹⁻¹² Ki Yennu pakin a n jii maan na, ki wann Juda naan ŋateeb nba tee Defid yaaboona na. U yet a, “Gbiintir linba ki min Yennu piak na. Nnaant ki ŋant-i tuun daar kur. Fatir wunba ki bi ŋmaaboo na, ki nyinno wunba ŋmaaboo na nuu ni. Yi-i kii tuun nna, i biit nba ki i tuun na saa donn n wutoor, ki li sii di nan muu nba di ki kaa kpeenu nae. ¹³ Yimm Jerusalem teeb kar kunkonn paake, ki doo gar baat kur, nan tanpiiuk nba doo gar paanu kur na. Nnaan n saa kon naniwa. I yeen a soo kaa ki saa leki, koo ki biir i joonfoot na ki koo i doo ni. ¹⁴ Nnaan n saa dat i tuba, yaa tun linba na paaka. N saa joo i naan ŋei na muu, ki li saa di kpaŋ linba kur lintir. Min Yennu-e pak na.”

22

Jeremaya mcoontii ki jiin Juda naan ŋateeb po

¹⁻² Yennu din pakin a n saan Juda kpanbar nba tee Defid yaaboonn na ŋaak, ki pak kpanbar na, nan u saakab, nan Jerusalem teeb, a bin gbiint linba ki ŋoo Yennu yet a, ³ “Min Yennu senti nan yii tuun linba ŋan ki bia took. Ii nyinn wunba ki bi ŋmaaboo na wunba ŋmaaboo na nuu ni. I daa dia digbangann teeb diabiiki, ki bia daa dia kpeebii nan pako diabiik. I bia daa kpi nikaati. ⁴ Yi-i setiki tuun nan maa senni na, ŋann Defid yaaboonae sii yoo tee kpanbara, ki ŋamm nan bi saakab nan bi niib sii yoo be taantorit nan taanii paak, ki koo naan tammoi na ni. ⁵ Nnaan li-i tee ki i ki sak n sennu, n por turi nan naan ŋaak na saa teen langbenna. Min Yennu-e pak na.

⁶ “N boor ni, Juda naan ŋaak na fan nan Gilead tiŋ koo Lebanonn jojaana nae, ŋaan n saa teenir tin-yann nba ki soo kan kar leŋe. ⁷ N tun jabe

maa bin baar ki biirir. Bi kur saa baar nan bi pajara, ki choo li kpekii dachaatanana na, ki lu muu ni.

⁸ “Li poor po, digbangann teeb bonchiann sii gaar ki boi bi leeb, a bee teen ki min Yennu tun bonbooru na ki tur digbanjaann na. ⁹ Ki bi saa jiin a kimaan yaa nyor nyik yimm nan min Yennu molor, n̄aan jiantir yenbis na paak.”

Jeremaya m̄oontii nba jiin Joahas po

¹⁰ Yimm Juda teeb, i daa m̄o kpanbar Josaya paaki;
i daa m̄o u kpem̄onii, n̄aan ii bui samaa u bija Joahas paak,
kimaan bi jiuu yaat nan̄o, ki u kan ban jen.

U kan ban ji la tin̄ nba ki bi din mar̄o len̄ na.

¹¹ Ki Yennu pak linba na ki jiin Josaya bija Joahas, wunba gaar u baa naan ki tee Juda kpanbar na po a, “U yaat nna nawa ki kan ban jen. ¹² U saa kpo tin̄ nba ki bi saan nan̄o na nie, ki kan ban ji la tin̄ na.”

Jeremaya m̄oontii nba jiin Jehoyakim po

¹³ Biiru be wunba jii fobit ki maa u n̄aak,
ki jii n̄mabir ki yarikir na paak;
wunba te ki u doo ni niib tuun toonn yann,
ki u ki pab na paak.

¹⁴ Daano nba yet a, “N saa maa n̄ajaanne ki tur n m̄on̄,
ki maa dit̄ōtii nba tee dijaana na,” biiru be u paak.
Nnae ki u tuu k̄oon u n̄aak takorbona
ki jii kpek taabii ki fan̄ir ki pentir bonm̄on̄.

¹⁵ Li-i tee ki a jii kpek taabii ki maa n̄aak
ki li fan gar leeb n̄ei, li saa fit teena kpanbarm̄on̄owa-a?
A baae la manfoor manu.

U din n̄ane ki tee nim̄on̄o, ki do linba kur ki u tuun ni.

¹⁶ U din bu tatimm buut fanu, ki bont kur saan fanu ki turo.
Yentinu nba want bian̄inbae na.

¹⁷ N̄aan fin kpan laat a ninf̄okin lommo.
A kpi nikaat, ki dia tonu ki dint a niib biak.
Yennu-e pak na.

¹⁸ Ki Yennu pak jiin Josaya bija Jehoyakim nba tee Juda kpanbar na po a,

“Soo kan bui u kpem̄onii, koo ki yet a,
‘Li bi, n yoōk, li bi.’

Soo kan m̄o u paak, koo ki bui yet a,
‘N yomdaano, n kpanbar.’

¹⁹ U kuun sii tee nan bon̄ kuun nae,
ki bi saa jiuu ki nyi lu Jerusalem nanyer po.”

Jeremaya m̄oamaan nba jiin Jerusalem joontu po

²⁰ Yimm Jerusalem teeb, saant Lebanonn tin̄ ni ki saa hoot.
Ii saa Basann tin̄ ni ki saa bui.

Ii be Moab kunkonf̄okit paak, n̄aan kii hoot,
kimaan bi nyann i jab kura.

²¹ Yennu pak nani yoo nba ki i m̄okitir nae,
n̄aan ki i ȳet gbiintu.

I tuun nnae i manfoor kur ni, i ki ban sak Yennu m̄obi.

²² Woun̄o saa pebir i t̄oondamm ki yaat namm,
ki bin soor i jab ki yaat namm,

ki bii tee tob dansarkoora.
 Ki i doo n di fei ki la yukpiasir,
 kimaan biit nba ki i tun na paak.

²³ I be i yamanie,
 i njei nba ki bi nyii nan kpekii Lebanonn ki maa na ni,
 njaan tont-i baari yoo nba, i sii mok ninbaauk bonchiann,
 ki tont manj sii tee nan poo nba tuu mo matyiaru nae.

Bianjinba ki Yennu saa dat Jehoyachinn tubir

²⁴ Ki Yennu pak Juda kpanbar Jehoyachinn, wunba tee Jehoyakim bija na a, "Nan maa tee Yennu nba fo na, fi-i lekii bo tee douk banj n niidiitu ni, njaan n bo saa pitae, ²⁵ ki tur niib nba ki a tiimm jarmaanii, niib nba loon bin kpiia na. N saa jiia ki tur Babilonn kpanbar Nebukanesar-e nan u jab. ²⁶ N saa mia fin nan a naa ki yin saan digbangann. I saa saan digbangann nba ki bi ki mar i soo leje, ki i banlee kur saa kpo lej. ²⁷ I sii mok niow nan yin la tinj na, njaan i kan ban jeni."

²⁸ Ki n yet a, "Kpanbar Jehoyachinn tee nan bobiyow nba ki bi tuu lu, ki soo ki loonir nae-e? Nanne teen ki bi soor ow nan u waas kur ki saan namm yommisin ni, digbangann nba ki bi ki mi na-a?"

²⁹ Juda tinj, mine tee Yennu. Gbiintir linba ki n piak na:

³⁰ "Joo na saa koj u waasa,
 ki sii tee daano nba kan ban nyann.
 U kii mok yaaboona nba saa dia Juda tinj
 ki tee binba set kpanbar Defid taaboouk ni.
 Min Yennu-e pak na."

23

Ki jiin dindann po

¹ Yennu buut sii bi bonchiann ki tur doo diara nba biir u niib ki yatib na. ² Linba ki Israel teeb Yomdaano Yennu pake na, ki jiin doo diara nba bo tee bii gorii u niib na po a, "I ki gorii n niibi. I yatibe ki ber nyinnib. Motana n saa dat i tuba, biit nba ki i tun na paak. ³ N saa taan n niib nba biar na, ki nyi namm digbana nba ki n din yatib na ni, ki jen namm bi dantij ni. Bi saa pot pukin, ki sii yab bonchiann. ⁴ N saa gann doo diara ki bii goriib. N niib ji kii tiin jarmaanii koo ki jee, ki n ji kan dat bi tuba. Min Yennu-e pak na."

⁵ Ki Yennu yet a, "Yoo baate ki n saa gann Defid yaaboonn nba tee kasii, ki dinno naan. Kpanbar manj sii dia niib nan subiniiie, ki tuun linba njan ki bia took, tinj na kur po. ⁶ Wu-u dii naan yoo nba, Juda niib sii be bi yamanie, ki Israel teeb be nan parmaasir. U sann sii tee, 'Yennu-e tee ti binben-yeen.' "

⁷ Ki Yennu yet a, "Yoo baate ki niib tan kan por n sann ni, a Yennu nba fo ki nyinn Israel teeb Ijpt tinj ni na, ⁸ njaan bi tan saa por n sann ni, a Yennu nba fo ki nyinn Israel teeb ganj po tinj na ni, nan digbana kur nba be ki n din yatib ki koomm na ni. Ki bi sii be bi dantij ni."

Jeremaya mcontii ki jiin Yennu sokiniinba po

⁹ N par biire, ki n gbanu jek.
 N tee nan joo nba yib daan nae,
 nan wunba nyuu daan ki li yabito na,
 kimaan Yennu nan u kasii momaan na paak.

¹⁰ Tinj na gbee nan niib nba ki waa Yennu-e,

ki be yanbømm binbeḡ, ki biir bi yiikoo.
Yennu mōtonte te tiḡ na mō kpemōnii, ki mōot koot.

¹¹ Yennu yet a,

“N sōkiniinba nan mannteeb na tee binba ki waa min Yennu-e.
N lab ki bi tuun toonbiit, jiantu ḡasaakak tiḡḡ ni.

¹² Sonii nba ki bi tōkii na sii ḡarii ki tee bunbønn,
ki n saa te bin ḡat baa.

N saa baar nan biak bi paak; bi tubdatu yoo baara.
Min Yennu-e pak na.

¹³ N la Samaria sōkiniinba toonbiita.

Bi piak tingbann Baal sann nie ki turin n niib.

¹⁴ ḡaan n bia la ki n sōkiniinba nba be Jerusalem tuun bonbilankant.
Bi chomm ki bia fa faak, ki sommit niib ki bi tuun biit,
ki li te sōo ki nyik biit tumu.

N boor ni, bi kur bi nan Sodom nan Gomora teeb nae.

¹⁵ “Li paak, min Yabint Yennu nba piak linbae na, ki jiin n sōkiniinba
nba be Jerusalem po a:

N saa turib jetont ki bin di, ki turib lōbii ki bin nyu,
kimaan ḡamme te ki tonu gbee tiḡ na kur po.”

¹⁶ Ki Yabint Yennu pak tur Jerusalem teeb a, “I daa gbiin linba ki n
sōkiniinba mōontir; bi kōonti faak dindanne. Bi wanti linba ki bi dukine,
ḡaan li ki tee linba ki n wannib kaa, ¹⁷ ki yeen niib nba yēt bin gbiint linba
ki n pak na, a bont kur saa saan fanu ki turiba; ki bi piak sōo kur nba tee
tubkangbatir, a biiru kan baarō.”

¹⁸ Ki n yet a, “Sōkiniinba na sōo ki mi Yennu bunbøri dudukit. Bi sōo ki
ban gbat, koo ki bann u maan paak, koo ki gbiint, ki jii u yan kōon linba
ki ḡōo Yennu piak na ni. ¹⁹ U wutoor na tee wonpaaruko, wonpaaruk nba
saa da biit damm paak. ²⁰ Wouḡ maḡ kan nyik danu nan yoo nba ki u tan
saa gbenn linba kur ki u lor wun tun na. Yoo baat, ki u niib tan saa bann
linba na paak fanu.”

²¹ Ki Yennu yet a, “N ki tun sōkiniinba na, ḡaan ki bi chiar saan, ki n
bia ki turib mōmaan, ḡaan ki bi piak n sann ni. ²² Bi-i bonni mi n bunbøri
dudukit, bi bo saa mōont n maan ki tur n niib ki te bin nyik bi toonbiit
binbeḡ na, nan bi mōontont toona nba ki bi tuun nawa.

²³ “N tee Yennu nba be siar kur poe, li ki tee n be yennkōo boor kaa.

²⁴ Sōo kan fit bōr siar boor ki n kan lau. I ki mi nan n be siar kur boore
sanpaapo nan tiḡ na ni-i? ²⁵ N mi sōkiniinba nba fa faak n sann ni, ki yeen
a n teenib n maan bi damiit ni na nba piak linba. ²⁶ Nlee yooe ki bi saa
nyik n niib turimu nan bi faak nba ki bi dukii na? ²⁷ Bi dukii nan damiit
nba ki bi mōontir maḡe saa te ki n niib n tamm n po, nan bi yeejamm
nba din tamm n po biaḡinba, ḡaan jiant tingbann Baal na. ²⁸ Sōkinii nba
damiit damiit, wun pak nan li set tee damiite, ḡaan sōkinii nba mun gbat
n maan, wun pak nan li mamōmm sonu ni. Fouḡ ḡant tee bee ki saa yek
nan dii? ²⁹ N maan na tee nan muu nae, ki bia tee nan jaar na, ki yakitir
tana. ³⁰ N kōn nan sōkiniinba nba jikit bi leeb maan ki mōontir a li tee n
maan na. ³¹ N bia kōn nan sōkiniinba nba piak ki mōontir bi tiḡḡ maan
ḡaan yaa li nyii n boore na. ³² Gbiintir linba ki min Yennu piak. N kōn nan
sōkiniinba nba mōontir bi mōḡ damiit nba gbee nan faak na. Bi mōontir
bi damiit maḡe ki kōont n niib muuk nan bi faak nan bi parbifaant na. N
ki tumm, koo ki pakib a bin saani. Bi ki mōk siara sommir ki teen n niibi.
Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Yennu maan po

³³ Ki Yennu pakin a, "Jeremaya, li-i tee ki n niib na yeno, koo sokinii, koo manntoo boia a, 'Yennu maan yaa bia?' fan jiino a, 'A tee jikire ki tur Yennu, ki u saa nyikawa.*' ³⁴ Li-i tee n niib na yeno, koo sokinii, koo manntoo taa sann na a, 'Yennu jikir,' n saa dat noo nan u naateeb tuba. ³⁵ Naan soo kur n tuu boi u yoonsba nan u nikpiimm a, 'Gatlanne ki Yennu turi? Yennu yaa bia?' ³⁶ Bi daa ban yeen mabonn nba tee Yennu jikir na, kimaan li-i tee ki soo yet nna, n saa te ki n maan na-ii tee jikir ki turo. Niib na nmat min Yennu nba fo ki tee bi Yabint Yennu na maama. ³⁷ Jeremaya, boi n sokiniinba na a, 'Yennu turi gatlanne? Yennu yaa bia?' ³⁸ Ki bii yet n mab ki pak mabonn nba tee Yennu jikir na, fan betib ³⁹ nan n saa tokirib ki lub banfokirewa, namm nan doo nba ki n tur namm nan bi yeejamm na. ⁴⁰ N saa baar nan fei nba kaa gbennu bi paak, nan yukpiasir nba ki bi kan mi tamm li po."

24*Ki jiin kinkana nba be kpanchibit nanlee ni po*

¹ Ki Yennu wannin kpanchibit nanlee, ki li see nan kinkana, Yenjiantu nasaakak na toonn po. (Linba na din tun Babilonn kpanbar Nebukanesar nba din soor Jehoyakim bija Jehoyachinn, wunba tee Juda kpanbar na, ki nyii nano Jerusalem, ki saan nano Babilonn, ki kpb nan Juda toondamm nan tikpeera nan toontun-yandamm na poor poe.) ² Sinsinn kpanchibuk na din gbee nan kinkana nba nan, ki tee linba doj monne, naan chibleeuk na din be nan kinkana nba tee bonbiite ki poj kan fit di. ³ Nanne ki Yennu boin a, "Jeremaya, a la bia?"

Ki n jiin a, "N la kinkanae. Bonjana na nan bonchiann, ki bonbiit na mun bi bonchiann ki kan fit di."

⁴ Ki Yennu pak turin a, ⁵ "Min nba tee Israel teeb Yomdaano Yennu na gaar nan niib nba ki bi din jiib saan namm Babilonn na tee nan kinkana nba nan nae, ki n saa diab nan nant. ⁶ N sii guub ki tan jen namm tin na ni. N saa te ki bin doe; n kan te bin baa kaa. N saa buribe; n kan nabirib kaa. ⁷ N saa turib noj nba ki bi sii loon bin bann nan mine tee Yennu, ki bi sii tee n niib, ki n mun sii tee bi Yennu, kimaan bi saa jen n boor nan bi para kur.

⁸ "Naan Juda kpanbar Sedekaya nan u toondamm nba linto na, nan Jerusalem niib kura nba kar tin na ni, koo ki saan Ijpt na narin, min Yennu saa dia bi kur nan kinkana nba biir gar nan dinu nae. ⁹ N saa baar nan biak nba paar bonchiann bi paak, ki janmaanii saa soor tingbouj na niib kur. Niib saa laab, ki jiib teen jinjeruk, ki sarikitib, ki jii bi sann ki teen mopor saminba kur ki n yatib ki saan namm. ¹⁰ N saa baar nan tob nan kon nan yiarii bi paak, ki tan tuu yoo nba ki bi kur saa kpo gbenn, tin nba ki n din tur namm nan bi yeejamm na ni."

25*Ki jiin gan po datai baaru po*

¹ Josaya bija Jehoyakim naan bina nanna nie ki Yennu maan baar n boor, ki jiin Juda niib kur po. Nebukanesar nba din dii Babilonn naan binn nbae na. ² Ki n pak tur Juda nan Jerusalem teeb kur a, ³ "Amonn bija Josaya nba dii naan, li bina piik nan nantaa ni, ki tan tuu bina piinlee nan nantaa nba

* **23:33** 23.33 Bi maan ni, "jikir" paake tee "maan."

na, Yennu yoo piak nanime, ki n wanti waa yaa linba. Njaan i ki gbiinti. ⁴ I yê t yin gbiint koo ki jii i yan koon leje, ki Yennu yoo tuun u toontunna nba tee u sokiniinba na. ⁵ Bi paki nan yin nyik i yanbɔnbinberɔ nba ki i be, nan toonbiit nba ki i tuun na, ki fit kii be tinj nba ki Yennu tur yimm nan i yeejamm, ki li tee i faar na ni. ⁶ Bi pakii nan i daa jiantir koo ki waa yenbis, ki bia daa jiantir pata nba ki i maa na, ki dont Yennu wutoori. Yi-i bonni sak Yennu mɔb, u bo kan dat i tuba. ⁷ Njaan Yennu tiorjo pak nan i yê t yin gbiint ki turɔe, ki donn u wutoor nan i pata na, ki baar nan tubdatu i mɔj paak.

⁸ “Kimaan yaa kan gbiint ki turɔ na, ɔoo Yabint Yennu yet a, ⁹ ‘N saa tun yin ganj po niib na kur, nan n toontunno Nebukanesar, wunba tee Babilonn kpanbar na. N saa baar namm, ki bin kɔn nan Juda nan li niib, nan digbana nba kur kpiar. N saa biir digbann na, nan digbana nba kpiar kur, ki teenir langbent yaayoo siiyoo, ki lej sii tee janmaansooruk boor. Min Yennu-e pak na. ¹⁰ N saa te ki bi kpinkpammuk nan parpeenn fuut na n nmin, ki kpab nan bi poochiann jaamm parpeenn fuut na. Kpan ji sii kaa bi fita ni, ki jeet bia sii kaa. ¹¹ Tinj na kur ji sii tee langbente ki mok janmaansooruk, ki tinii nba kpia na sii tuun ki teen Babilonn kpanbar bina piinlore. ¹² Li poor po, n saa dat Babilonn kpanbar nan u niib tuba, bi biit paak. N saa biir digbann manj, ki li sii yoo tee langbent. ¹³ N saa dat Babilonn teeb tuba nan biak nba ki n jeen digbana nan n saa jii dat bi tuba na. Biak manj poe ki n din pak tur Jeremaya. Nannee tee biak nba kur sob gbouj na ni. ¹⁴ N saa pa jiin Babilonn teeb linba ki bi tun na paak, ki bi sii tee yommii ki tur digbana bonchiann nan kpanbarjaana.’ ”

Yennu nba saa dat digbana tuba bianjinba

¹⁵ Ki Israel teeb Yomdaano Yennu pakin a, “Danmanje na, ki li gbee nan n wutoor. Jiin ki saan nann digbana nba kur ki n tuuma na niib boor, ki te bi nyu nmanj manj ni. ¹⁶ Bi-i nyuu yoo nba, bi sii tinjite ki waat, kimaan tob nba ki n baat nann bi paak na.”

¹⁷ Ki n gaar danmanj na Yennu nuu ni, ki tur digbana nba kur ki Yennu tumin bi boor na, ki te ki bi nyuu. ¹⁸ Ki n te Jerusalem nan Juda doi kur, nan li kpanbara nan toondamm na nyuu danmanj manj ni, a doi na n kpant langbent nba mok janmaansooruk, ki niib-i dia bi sann kii poor mɔpora, nan laa tee mɔtana.

¹⁹⁻²⁶ Binba din pukin ki saa nyu danmanj na nie na:
 Ijpt kpanbar nan u saakab nan u toondamm,
 nan Ijpt teeb kur, nan boorganii nba be lej,
 nan Us tinj ni kpanbara kur,
 nan kpanbara nba be doi nba be Filistia tinj ni, ki tee Askelonn
 nan Gasa nan Ekronn nan Asdod nba tenn waan na,
 nan Edom nan Moab nan Amonn niib kur,
 nan Taya nan Sidonn kpanbara kur,
 nan Sinsuuk ni mokgbenjir tinii na kpanbara kur,
 nan Dedann nan Tema nan Bus doi,
 nan niib nba yoo pɔɔn bi yut na kur,
 nan Arabia kpanbara kur,
 nan kunkoouk paak booru na kpanbara kur,
 nan Simri nan Elam nan Media kpanbara kur,
 nan ganj po kpanbara na kur, binba be banfɔka,
 nan binba naak kur din saa nyu yeno yeno.

Digbann kur nba be tingbouj na paak saa nyure; ki li joontik, Babilonn kpanbar n nyur.

²⁷ Njanne ki Yennu pakin a, "Pakin niib na nan min Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na teemm sennu nan bin nyur nan baa tan saa yib ki sii, ki baa tij ni ki gbar fiiru, kimaan tob nba ki n baat nann bi paak na. ²⁸ Li-i tee ki bi yet bin gaar danman na a nuu ni ki nyu, fan betib nan Yabint Yennu yet a see ki bi nyuu nman na ni. ²⁹ N saa piin biiru na n tion doo nie. Bi dukii a bi kan la tubdatu amii? Aaii, bi saa la tubdatuwa, kimaan n yaa man baar nan tobo nisaarik kur paak, tingbouj na ni. Min Yabint Daano Yennu-e pak na.

³⁰ "Li kpaa talase ki fin Jeremaya n moont linba kur ki n paka. Li tee fan pak niib nae a,

'Yennu sii be sanpaapo njan gaar jat, ki tian sanpagbouj ni.

U saa gaar jat, u niib paak,

ki hoot nan niro nba tuu nmaan mat daan tiloona

ki hoot bianjinba na.

Tingbouj na ni, soo kur saa gbat u kunkor,

³¹ ki li fuut saa nik tingbouj na fiakir.

Yennu mok maan nan digbana.

U saa bu soo kur buut ki kpi biit damm na.

Yennu-e pak na.' "

³² Yabint Daano Yennu yet a biiru tuu saa baar digban-yenn paak, ki toot digbanleer paake. Biirchionj be banfokir ki baat, ki tee nan wonpaaruk na.

³³ Li daar man ni, niib nba ki Yennu kpiib na gbanant saa yat dooe tingbouj na kur po. Soo kan mo bi kpemonii, soo bia kan jiib ki saan pii. Bi sii poee tij na paak nan moba na.

³⁴ Ii mo man, yimm toondamm, yimm nba tee n niib nmakit-teeb na, ii mo sanpaapo man, ii mo man, kii birintir tanbiinii ni. Yoo baar nan bin kpi-iwa, bi saa koti nan pejai nae. ³⁵ Sonsau kaa ki i saa chiar paaki.

³⁶⁻³⁷ Ii mo kii yikin sanpaapo nan parbiir, kimaan Yennu donn wutoor ki biir i digbann, ki teen i parmaasir tij na langbenta. ³⁸ Yennu nyor nyik u niibe nan yanbor nba tuu nyor nyik u tanfiok na. Tob wahala nan Yennu wutochionj na kpint tingbouj na ki teenir kunkouuko.

26

Bianjinba ki bi bu Jeremaya buut

¹ Yoo nba ki Josaya bija Jehoyakim din dii Juda naan na, li din ki weie ² ki Yennu pakin a, "Saant ki set jiantu nasaakak na dindouj ni, ki moont linba kur ki n wanna maa a moont tur binba nyii Juda doi ni, ki baar a bin jiant lej na. A daa te ki siar biati. ³ Li ki gar niib na n gbiint ki nyik bi toonbiit na tumu. Li-i tee ki bi nyik bi toonbiit, n saa lebit n dudukit nba ki n yaa n baar nan biiru bi paak, kimaan bi biit paak na."

⁴ Ki Yennu pakin a n yet niib na a, "Min Yennu pak nan li kpaa talas yin sak n mob, ki wei wanno nba ki n turi na, ⁵ ki bia gbiint n toontunna nba tee sokiniinba ki n yoo tuunib i boor na momaan. I ki ban sak linba ki bi piak na. ⁶ Li-i tee ki i yoo yeen bi maan man, njan njan n saa teen jiantu nasaakak na nan maa din teen Siilo doo bianjinba nae, ki tingbouj na niib kur saa jii doo na sann ki teen mopor."

⁷ Mannteeb nan Yennu sokiniinba nan niib na kur gbat ki n piak linba na Yenjiantu nasaakak ni. ⁸ Ki maa pak linba ki Yennu wannin na ki gbenn yoo nba, ki niib na soorin, njan hoot a, "Li tee tin kpie linba na paak. ⁹ Bee ki a pak Yennu sann ni a jiantu nasaakak na saa teen nan Siilo doo na, a ki doo na saa biir, ki soo kan kar leji?" Ki niib na tikir lintin.

¹⁰ Ki Juda tɔɔndamm nba gbat linba tun na, ki bi nyii kpanbar ŋaak, ki kakit saan Yenjiantu ŋasaakak na boor, ki saan kar siaminba ki bi yi Tammɔpaann na. ¹¹ Ŋanne ki mannteeb nan Yennu sɔkiniinba na pak tɔɔndamm nan niib na a, “Jɔɔ na tee bin kpiu-e, kimaan u pak biir ti doowa. I mɔŋ tuba gbat waa pak linbawa.”

¹² Ki n yet a, “Yennu-e tumin a man pak linba kur ki i gbat ki n pak jiin Yenjiantu ŋasaakak nan doo na po na. ¹³ Li kpaɔ talas yin lebit i binbeŋ nan linba ki i tuun, ki sak i Yomdaano Yennu mɔb. Yi-i tun nna, u saa lebit u dudukit ki jiin biiru nba ki u yet a u saa baar nann na powa. ¹⁴ Min ŋarin be i nii nie. Tumin linba ki i dakin nan li ŋan ki bia took. ¹⁵ Ŋaan li kpaɔ talas ki yii mi linba na: Li-i tee ki i kpiin, yimm nan doo na niib kur sii be nikaar kpinu biit ni, kimaan Yennu-e tumin a man turi kpaanii na.”

¹⁶ Ki tɔɔndamm nan niib na pak mannteeb nan Yennu sɔkiniinba na a, “Jɔɔ na pak nant ti Yomdaano Yennu sann nie, sɔɔ daa kpiu.”

¹⁷ Li poor po ki saakab na siab fiir set ki yet niib nba tikir leŋ na a, ¹⁸ “Yoo nba ki Hesekia din tee Juda kpanbar na, ki Yennu sɔkini Maika nba nyii Moresef na pak niib na kur linba ki Yabint Yennu pak na a, ‘Bi saa ko Sayɔnn nan baa tuu ko tammɔnn nae, ki Jerusalem sii tee langbent,

ki Yenjiantu ŋasaakak kunkonn na saa kpant fɔɔr’

¹⁹ Kpanbar Hesekia nan Juda niib na din ki kpai Maika. Hesekia din baak Yennu-e ki kot a wun la u sommir, ki Yennu lebit u dudukit ki jiin biak nba ki u bo yet a u saa baar nann bi paak na po. Ti yaa tin baar nan biak nba kaa paake ti mɔŋ paak na.”

²⁰ (Jasɔɔ din be ki u sann tee Yuria. U din tee Semaya bijae ki nyii Kiriaf Jearim. U mun din pak Yennu sann ni ki biir doo nan digbann na, nan Jeremaya nba pak na. ²¹ Ki kpanbar Jehoyakim nan u jab nan u saakab nba gbat linba ki Yuria pak na, ki kpanbar na ji din loon wun kpiu. Yuria din gbat li po, ki chiar saan bɔr Ijiipt, kimaan u din tiin nan bi saa kpiu. ²² Kpanbar Jehoyakim din tun El-natann, wunba tee Akbor bija na, nan jaleeb Ijiipt tin ni, a bin kpaan Yuria. ²³ Bi din soor Yuria ki jen nana kpanbar Jehoyakim boor, ki u te ki bi kpiiu, ki jii u gbanant ki lu niyana kaat ni.)

²⁴ Ŋaan Safann bija Ahikam nba din taa n po na, bi din ki soorin tur niib na ki bi kpiimi.

27

Bianjinba ki Jeremaya lia naayɔkit

¹ Josaya bija Sedekaya nba dii Juda naan, li din ki wei kaawa ki Yennu pakin ² nan man jii gbann ŋmipiann nan daat ki ŋamm yokit ki lia turu ni. ³ Yennu din pakin nan n tur Edom nan Moab nan Amonn nan Taya nan Sidonn kpanbara mɔb, ki lin nyi bi taatara nba baar Jerusalem a bin la Sedekaya na boor. ⁴ Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na pakin a n wannib, ki bin yet bi kpanbara a Yennu yet a: ⁵ “N yiikochioŋ nan n paŋ nie ki n nan durinya nan nisaarii nan bonkobit nba kur be tingboun na paak, ki tuu jiib tur wunba ki n loon. ⁶ Mine jii digbana na kur ki teen n toontunno nuu ni, wunba tee Babilonn kpanbar Nebukanesar, ki te ki muuk ni bonkobit gbaa jiantiro. ⁷ U sii dia digbana kur, ki bi sii tuun ki teen u bija nan u yaaboonn nan yoo nba ki u tiɔŋ digbann tan saa baa. Li yoee ki u digbann saa tun ki tur digbanjaana nan kpanbarjaana.

⁸ “N̄aan li-i tee digbann nba koo doo nba yêtu u weiu, n saa jii tɔb nan kon nan yiariie ki dat li tubir, ki tan tuu yoo nba ki n saa te ki Nebukanesar n biirir tarr. ⁹ I daa gbiin i sokiniiinba koo binba yeen a bi saa fit bann linba tan saa tun na po, laa lek tee damiit ni, koo kpeemm lanu ni, koo nyoku. Bi kur piaki nan i daa jiantir kpanbar Nebukanesar. ¹⁰ Bi kpannie, ki saa te siab n jii-i, ki yaat saan nani digbann nba fɔk nan i digbana bonchiann. N saa ber nyinniwa, ki bi saa biiri. ¹¹ N̄aan digbann nba sak Babilonn kpanbar mɔb ki waau, n saa te ki li niib-ii be bi tin ni kii ko. Min Yennu-e pak na.”

¹² N pak n̄anne ki tur Juda kpanbar Sedekaya a, “Jiin a mɔŋ ki tur Babilonia kpanbar. A jiant n̄ɔɔ nan u niib, ki la manfoor. ¹³ Bee ki fin nan a niib saa kpo tɔb ni nan kon nan yiarii ni? Yennu yet a linba saa tume na ki tur digbann nba ki jii u mɔŋ ki tur Babilonn kpanbari. ¹⁴ I daa gbiin sokiniiinba nba piaki nan i daa jikit i mɔŋ ki teen Babilonn kpanbar na maami, bi kpannie. ¹⁵ Yennu mɔŋ yet a u ki tummi, a n̄aan bi fae u sann ni ki teeni. Li paak, ki u saa ber nyinni ki bin kpi-i, yimm nan sokiniiinba nba fa faak na.”

¹⁶ Ki n pak mannteeb nan niib na a Yennu yet a, “I daa gbiin sokiniiinba nba piak nan Yenjiantu n̄asaakak ni gor na, bi saa nyi nann Babilonn ki jen nann mɔtana na. Bi fae ki teeni. ¹⁷ I daa gbiin bi maami. Jiin i mɔŋ ki tur Babilonn kpanbar, ki i saa la manfoor. Bee ki doo na saa kpant langbenti? ¹⁸ Bi-i tee barmonii sokiniiinba ki set dia n maan, n̄aant ki bin barin min Yabint Yennu ki n daa te ki gor nba biar jiantu n̄asaakak ni, nan naan n̄aak ni na, ki bi jikitir saa Babilonn-i.”

¹⁹⁻²⁰ (Yoo nba ki kpanbar Nebukanesar din jii Juda kpanbar Jehoyachinn, wunba tee Jehoyakim bija na, nan Juda nan Jerusalem tɔɔndamm, ki saan namm Babilonia na, u din nyik toota na nan kutmɔnt nyunbuuk nan torit nan Yenjiantu n̄asaakak ni bonjaanlia.)

²¹ “Gbiintir linba ki min Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na piak ki jiin gor nba biar jiantu n̄asaakak ni, nan linba be naan n̄aak nba be Jerusalem na po: ²² Bi saa jiir ki saan nann Babilonia, ki li sii be leje nan maa tan saa n̄mant n dudukit li paak yoo nba, ki jen nann ki teenir nna na. Min Yennu-e pak na.”

28

Ki jiin Jeremaya nan Yennu sokinii Hanania po

¹ Li binn ni, Sedekaya naan bina n̄anna, n̄maarii n̄an̄mu ni, ki Asur bija Hanania nba tee Yennu sokinii ki nyii Gibeonn na din pak turin, Yenjiantu n̄asaakak na ni. Mannteeb nan niib na numm ni ki u betin ² nan Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na yet a, “N biir Babilonia kpanbar paŋ nawa. ³ Bina n̄anlee sinsuuk ni, n saa jen nan jiantu n̄asaakak ni gor nba ki Babilonn kpanbar Nebukanesar jii ki saan nann Babilonn na nna. ⁴ N bia saa jen nan Juda kpanbar Jehoyachinn, wunba tee Jehoyakim bija na, ki kpab nan Juda niib kur nba saan be daabisin ni Babilonn na. Barmonii, n saa biir Babilonia kpanbar yiikoo nawa. Min Yennu-e pak na.”

⁵ Ki mannteeb nan niib nba kur see Yenjiantu n̄asaakak ni na boor, ki n pak tur Hanania a, ⁶ “Li n̄an bonchiann. N sunman ki Yennu tun n̄nawa. N sun ki a masokinkar maŋ teen m̄niwa, ki wun jii jiantu n̄asaakak ni gor na kur, nan niib nba kur ki bi soorib daaba Babilonia na ki jen namm. ⁷ N̄aan gbiintir linba ki n piak ki teen fin nan niib na. ⁸ Sokiniiinba nba din pak sianyoowa, ki min nan fin daa kaa na, din bunt nan tɔbii nan kon nan

yiarii saa baar digbana bonchiann paak, nan kpanbarjaana paak. ⁹ Naan sokinii nba bunt buntir bonjann, bi saa sak nan u set tee barmonii sokinii nba ki Yennu tumo, yoo nba ki u moontii na tun ki gbeene.”

¹⁰ Nanne ki Hanania liat yokit na n turu ni ki biirir; ¹¹ njaan pak niib na kur numm ni a, “Yennu yet a bianjinba ki u saa biir yokit nba ki kpanbar Nebukanesar yokin digbana kur turii nie na, ki u saa tumir bina njanlee sinsuuk ni.” Li poor po ki n yaat.

¹² Linba na poor poe ki Yennu pakin ¹³ a man saan yet Hanania a, “Yennu yet nan a saa fit biir daat yokite, njaan u saa jii kut yokite ki senn li taar ni. ¹⁴ Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na yet nan u saa jii kut yokite ki yokin digbana na kur paak, ki bi saa jiant Babilonn kpanbar Nebukanesar. Yennu yet nan u saa te ki muuk ni bonkobit gbaa n jiant kpanbar Nebukanesar.”

¹⁵ Ki n pak linba na ki tur Hanania, ki bia pukin a, “Hanania, gbiintir. Yennu ki tumani, njaan ki a te niib na gaan faak na. ¹⁶ Li paak, Yennu moŋ yet nan u yaa wun bakinae. Binn na tan sii gbent na ki a kpowa, kimaan faa pak niib na a bin yet Yennu moŋ na paak.”

¹⁷ Ki Hanania set kpo binn maŋ, njaarii njanlore ni.

29

Ki jiin gbouj nba ki Jeremaya sob na po

¹ Ki min Jeremaya sob gbouj ki tur mannteeb, nan Yennu sokiniinba, nan niib na toondamm, nan niib nba kur ki Nebukanesar jiib Jerusalem ki saan namm Babilonn ki teemm yommii na. ² Maa sob gbouj maŋ yoo nba na, ki soo kpanbar Jehoyachinn, nan u naa, nan kpanbar njaasaakab, nan Juda tij toondamm, nan Jerusalem toondamm, nan tikpeet damm, nan yandantoontunna kur, ki bi soorib saan namm Babilonia-wa. ³ Ki n jii gbouj na ki tur Safann bija Elasa, nan Hilikia bija Gemaria, wunba ki Juda kpanbar Sedekaya din tuumo Babilonn kpanbar Nebukanesar boor na. N din sob a:

⁴ “Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na piak ki teen niib nba kur ki u chab ki Nebukanesar soorib Jerusalem ki saan namm Babilonn ki teenib yommii na a: ⁵ ‘Maan njei man ki koo. Baan kpaant man kii di linba ki i buur lej na. ⁶ Ii kooŋt poob kii maar waas, ki njaan i waas mun n kooŋt poob kii maar. Li kpaat talas yii pote ki daa waabit kaa. ⁷ Ii tuun linba saa somm doi nba ki n te ki i saan lej ki teen yommii na. Ii mein kii teen doi maŋ man, kimaan li-i tee ki doi maŋ mok, i mun sii moke. ⁸ Min Yabint Daano nba tee Israel teeb Yomdaano Yennu na kpaanii nan i daa te ki sokiniinba nba be i boor na kpanni, koo binba yaa bi saa fit bunt buntaa, ki jiin linba tan saa tun po na kpannini. I daa gbiin bi damiit maŋ po. ⁹ Bi fa faake n sann ni ki teeni. N ki tummi. Min Yabint Yennu-e pak na.’

¹⁰ “Ki Yennu yet a, ‘Li-i tee ki Babilonia bina piinlore na gar, n saa wanni n baka nba be i po bianjinba. N saa dia n moŋon nba ki n senn nan n saa jen nani na. ¹¹ Min kuukoŋe mi i paak lora nba ki n mok, lora nba saa turi mokint ki li ki tee biak kaa, lora nba saa baar nan linba ki i daan toonŋ po na. ¹² Ki i saa yiinin. I saa baar ki miarin, ki n saa turi gatu. ¹³ I saa lomin, ki lan, kimaan i saa lomin nan i yan kure. ¹⁴ Nn, n yeen nan i saa lan ki n jiin kaani i tij ni. N saa nyi nani tij kur ni nan siaminba kur ki n daan yat saan nani na, ki jen nani tij nba ni ki n daan nyinni ki saan nani yommisin ni na. Min Yennu-e pak na.’

15 “I piak nan Yennu turi u sokininba Babilonia tiŋ niwa. 16 Gbiintir linba ki Yennu piak ki teen wunba dia digbann nba ki Defid din dia na, nan niib nba be doo maŋ ni na, ŋamme tee i nikpiimm nba ki bi din ki kpabib nani ki teen yommii na. 17 Yabint Yennu yet a, ‘N baat nan tɔbo nan kon nan yiarii bi paak, ki saa teemm nan kinkann nba tuu bat ki gar nan dinu na. 18 N saa weib nan tɔbo nan kon nan yiarii, ki digbana kur saa jek nan linba ki bi la. Mi-i lub siaminba kur, leŋ niib yan saa put, ki bi ghanii n jek, kimaan linba tun turib na paak. Niib saa laab, ki jii bi sann ki poor mɔpora. 19 Linba na saa tun ki turib, kimaan bi ki sak mɔmaan nba ki n teen n toontunna nba tee sokininba, ki bi teemm yoo kur na. Bi yêt gbiintue. 20 Yimm nba kur ki n saan nani yommisin ni Babilonia na, ii gbiint linba ki min Yennu piak na.’

21 “Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na pak ki jiin Kolaya bija Ahab nan Maaseya bija Sedekaya, ŋamm nba jikit u sann ki fa faak teeni na powa, a u saa jiib ki teen Babilonia kpanbar Nebukanesar nuu ni, ki wun kpib i numm ni. 22 Li-i tee ki niib nba ki bi din teemm yommii ki nyii namm Jerusalem ki saan namm Babilonia na loon bin por nirɔ mɔpor, bi tuu saa yet a, ‘Yennu n teena nan Babilonia kpanbar nba din joo Sedekaya nan Ahab muu foot bianjinba na.’ 23 Bi joontu sii tee nnae, kimaan bi tun bonbilankanta, bi tun bonchonchonn toona ki bia faar faak Yennu sann niwa. Yennu din ki loon bin tun linba na, u mi baa tun linba, ki tee siarae li po. Yennu-e pak na.”

Ki jiin gbouŋ nba ki Semaya sɔb na po

24-25 Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na turin maan, a n tur Semaya nba nyii Nehelam, ki sɔb gbouŋ u tiɔŋ sann ni, ki tur Jerusalem teeb kur, nan manntɔɔ Sefania nba tee Maaseya bija na, nan mannteleeb kur na. Gbouŋ maŋ ni, u din sɔb ki yet Sefania a:

26 “Yennu teena manntɔɔ ki senna Jehoyada taar ni, ki motana fine ji tee Yenjiantu ŋasaakak na ni yudaano. Li tee a toonne ki fan te bin soor waato nba kur pur u mɔŋ Yennu sokinii, ki baano jaruk, ki jii kut kantu ki lann u turu ni. 27 Bee ki a ki tun nna ki tur Jeremaya nba nyii Anatof ki piak nan u tee Yennu sokinii ki teen niib na? 28 Li tee bin gɔɔrɔe, kimaan u pak niib nba be Babilonia na nan bi sii tee yommii ki be leŋ ki lin weiwa; a bin maa ŋei, ki kar, ki baa kpaant, kii di linba ki bi ko na.”

29 Ki Sefania karin gbouŋ na ki wannin; 30 ki li poor po ki Yennu yetin a 31-32 n jiin maan nba jiin Semaya po na, ki tur yommii nba kur be Babilonia na a, “Min Yennu saa dat Semaya nan u yaaboona kur tuba. N ki tumɔ, ŋaan ki u pak turi ki li tee nan u tee sokinii na, ki te ki i gaar faak ki teenir yada. U sii kaa yaaboona i sinsuuk ni. U kii be u manfoor ni ki la bonŋana nba ki n saa tun ki tur n niib na, kimaan waa pakib nan bin yêt n mɔb na paak. Min Yennu-e pak na.”

30

Ki jiin Yennu mɔsonn po

1 Ki Israel teeb Yomdaano Yennu na 2 pakin a, “Sobin linba kur ki n paka na ki teen gbouŋ ni, 3 kimaan yoo baate ki n tan saa ŋamm n niib nba tee Israel teeb nan Juda teeb na. N saa jen namm tiŋ nba ki n din tur bi yeejamm na ni, ki bi saa yentir. Min Yennu-e pak na.”

4 Ki Yennu pak tur Juda teeb nan Israel teeb a:

- 5 “N gbat yanputuk fuur,
ki li ki tee parmaasir wuyikinii kaa,
ɲaan tee jaɲmaanii wuyikiniie.
- 6 Nminin ɲaan dakin. Jɔɔ saa fit mar bika-a?
Bee ki n laat jɔɔ kur ki u nii be u poor paak
nan poo nba tuu yaa wun mar na?
Bee ki sɔɔ kur penn nna?
- 7 Dabiir baat, ki daar kaa ki saa yek nan li daari.
Li tee yoo nba bie ki tur n niib, ɲaan n saa tinniba.”
- 8 Yabint Yennu yet a, “Li daar-i baar, n saa konn yokit nba yɔɔk bi turii
ni na, ki bia pit jarit na, ki bi ji kii tee digbangann teeb na yommii. 9 Ki bi
sii jiantir min nba tee bi Yomdaano Yennu na nan Defid yaaboonn nba ki
n saa gann ki dinnɔ naan nae.
- 10 N niib, i daa tiin jaɲmaanii. Israel teeb, i yan daa puti.
N saa nyinni digbanbanfokir na niwa,
tij nba ni ki i tee yommii na.
I saa jen kpen, ki sii be i yamani.
I sii be fanu, ki sɔɔ kan kɔɔni jaɲmaanii.
- 11 N saa baar i boor ki tan tinni.
N saa biir digbana nba ki n yati ki saan nani na,
ɲaan n kan biir yimmi.
N saa dat i tubawa, ɲaan n saa dat i tuba nan lomme.
Min Yennu-e pak na.”
- 12 Ki Yennu pak u niib a,
“I fiat na kan buuri, ki i dani na kaa tinteb-po.
- 13 Sɔɔ kaa ki saa gotini, i nara na kaa tebuku,
dindann kaa nan i saa la laafia.
- 14 I yɔɔsnba kur tamm i powa, bi ji ki fiin i po.
N leki nan n tee dataak nae.
I tubdatu na paar, kimaan i biit na yab bonchiann,
i nɔɔntont na paak niiwa.
- 15 I ji daa piak i dani na po, kimaan li kaa tebuku.
N dat i tuba nna, kimaan i biit yab bonchiann,
ki i nɔɔntont na paak niiwa.
- 16 ɲaan motana n saa biir binba kur biiri na,
ki bi saa soor i datai kur ki teemm yommii.
Binba dinti biak na kur mun saa di biak,
ki binba fiar i bona na, siab mun saa fat bi yara.
- 17 N saa te ki yin la laafia, ki te ki i fiat na n buur,
nan i datai na nba lek yeen a,
‘Sayonn tee digban-yanne, ki sɔɔ ki fiin u po’ na.
Min Yennu-e pak na.”
- 18 Ki Yennu yet a, “N saa jiin kaan n niib bi tij ni,
ki sii mɔk ninbatinu ɲaak kur paak,
ki bi saa ɲamm maa Jerusalem nan li naan ɲaak.
- 19 Niib nba be lej na saa yin dontir yaɲ,
ki hoot nan kpinkpammuk.
N piisin saa te ki bin pot, ki bia turib baakir.
- 20 N saa pant digbann na yiikoo nba ki bi din tuu mɔk na,
ki ɲamm sennir fanu, ki dat binba dintib biak na tuba.
- 21-22 Bi diarɔɔ saa nyi bi tɔɔɲ digbann nie,
ki bi yudaano n nyi bi tɔɔɲ niib ni.

U saa baar n boor yoo nba ki n yiinoe.
 Nmee sii mək par ki baar ɲaan ki n ki yiino.
 Bi sii tee n niibe, ki n tee bi Yennu.
 Min Yennu-e pak na.”

²³⁻²⁴ Yennu wutoor tee wonpaaruko, wonpaaruk nba saa da biit damm paak. Wouŋ maŋ kan nyik danu nan yoo nba ki u tan saa gbenn linba kur ki u lor wun tun na. Yoo baat, ki u niib tan saa bann linba na paak fanu.

31

Ki jiin Israel teeb kunu po

¹ Ki Yennu yet a, “Yoo baat, ki n tan sii tee Israel booru kur Yennu, ki bi mun tee n niib. ² N wann n ninbatinu ki tur niib nba nyii kuun ni kunkoouk paak na. Yoo nba ki Israel teeb ɲakitir ki loon foon na, ³ ki n nyii banfokira ki baar bi boor. Israel teeb, n yoo loonie, ki tukin wanti n lomm nba kaa gbennu na. ⁴ N bia saa fiiniwa. I saa ɲamm jii i naayaka ki waa waak nan parpeenn, ⁵ ki bia saa ɲamm bur daan tiinii Samaria kunkona paak, ki binba bur tiinii maŋ saa di li loona. ⁶ Barmɔnii, yoo baat ki guuteeb tan sii be Efraim kunkona paak, ɲaan yiin leeb ki yet a, ‘Naant ti do Sayonn man, ti Yomdaano Yennu boor.’”

⁷ Ki Yennu yet a, “Yinin yanii nan parpeenn ki tur Israel nba tee digbana kur digbanjaann na. Yinin i dontir yaŋ a, ‘Yennu tinn u niiba, u fat binba kur biar nawa.’

⁸ N saa nyi namm gaŋ po ki baar namm, ki bia nyi namm tingbouŋ na kpiniŋ kur po ki baar namm.

Jɔɔnii nan dianii saa weib ki baar, ki podamm nan binba yaa bin mar kur saa baar. Bi saa jen ki tee digbanjaanne.

⁹ N niib sii jent ki mœe, ki mein yoo nba ki n kpent namm na. N saa saan namm kpenii nba mək nyun boor, ki tɔkin namm sɔnu nba kaa boota, ki bi kan gbiat. N tee nan baa nae ki tur Israel teeb, ki Efraim boorue tee n bijakper.”

¹⁰ Ki Yennu yet a, “Digbana, gbiintir ki turin, ki mɔont n maan banfoka məkɣbiant. N yat n niiba, ɲaan n saa tikiribe kii guub, nan pekpaarik nba tuu guu u pei na.

¹¹ N nyinn Israel teebe ki tinnib digbanpaarir nuu ni.

¹² Bi saa baar ki yin nan kpinkpammuk Sayonn kunkonn paak, ki bi para sii mei n piinii paak, ɲanne tee jeet nan tilɔna daan nan kpan nan bonkobit.

Bi sii tee nan kpabik nba ki bi maantir nyun fanu nae, bi sii mək linba kur ki bi loon.

¹³ Ki sapaamm saa waa waak ki mək parpeenn, ki naasimm nan jakpera sii kpamm.

N saa maan bi para, ki saa kpint bi mɔnii na ki teen kpinkpammuk, ki kpint bi parbiir ki teen parmaasir.

¹⁴ N saa gboon mannteeb nan jeet nba ɲan,

ki tur n niib, bi bonlonja kur.
Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Yennu ninkpabaun po

¹⁵ Ki Yennu yet a, “Fuur fu Rama doo ni,
fuur nba tee kpemōnii nan fabinii,
ki Rachel mō u waas paak,
ki bi barimō ki tan goo,
kimaan u waas kaa.

¹⁶ Nyikin mōnii ŋaan fiar a ninnyuut na.
Linba kur ki a tun ki tur a waas na kan biar yann,
ki kaa nyōoti. Bi saa nyi datai tiŋ ni ki jena.

¹⁷ Dindann be a tōonn po; a waas na saa kpenna.
Min Yennu-e pak na.

¹⁸ “N gbia ki Israel teeb piak nan parbiir a,
‘Yennu, ti tuu tee nan bonkobyiok nae,
ŋaan a tumiit mōsakuwa.

Jenin nant, ti teen siir nan tin jen a boora,
fin nba tee ti Yomdaano Yennu na.

¹⁹ Ti bo yētae, ŋaan matana ti loon tin jene.
Faa dat ti tuba na, ti yura ji sōone nan parbiir.
Ti din dii fei-e ki la yukpiasir,

kimaan ti din tun biit ti bisin niwa.’

²⁰ “Israel digbann, fine tee n bijalonir,
bik nba ki n lomm mantik be u ni.

Yoo nba kur ki n taa a sann,
n tuu dukin a po nan lomme.

N yan tuu nyi saan a boore.

N sii mōk ninbatinu nana.

²¹ Teent nyina ki dōk sōnu na.

A ŋamm la sōnu nba ki a tōkin ki yaat na.

Jenin man, yimm Israel teeb,
jenin doi nba ki i din nyii na ni man.

²² I saa taantir nlee, yimm yadkanpōona damm na?

N nan bonpaann nba be li kōōe,
ki li be li kōō nan poo nba tuu tekir jōō na.”

Ki jiin Yennu niib nyōot baaru po

²³ Ki Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na yet a, “Mi-i jiin niib na
bi tiŋ ni yoo nba, bi saa ŋamm pak Juda tiŋ ni nan li doi ni a,
‘Yennu n teen piisin Jerusalem kasii kunkonn paak,
kasii boor nba ki u be na.’

²⁴ Niib sii be Juda tiŋ nan li doi kur ni, ki kpaara sii be, ki pekpaarii be
nan bi pei. ²⁵ N saa maan binba bak na gbanu, ki bia gboon wunba ki kon
baŋo. ²⁶ Ki nisaarii saa yet a, ‘N gōon ki tan yerik, ki sōo ki n mōk paŋ.’

²⁷ “Min Yennu piak nan yoo baat ki n saa gbeen Israel nan Juda tinii nan
niib nan bonkobit. ²⁸ Ki maa la yaak nba ki ŋabir, ki daa bir, ki ber, ki biir,
ki bet na, nnae ki n saa bia la yaak ki burib ki bia maa donnib. ²⁹ Li yoo-i
baar, nisaarii ji kan yet a,
‘Bibaanba mōō gbiirkaa, ŋaan ki li mii bi waas nyana.’

³⁰ ŋaan wunba mōō gbiirkaa, u nyanae sii mii, ki sōo kur saa kpo u tiŋ
biit paak.”

³¹ Ki Yennu yet a, “Yoo baate, ki n tan saa lor molorpaann nan Israel teeb nan Juda teeb. ³² Li tan kii tee nan molor nba ki n din lor nan bi yeejamm, yoo nba ki n kub bi nii ki nyinnib Ijipt tij ni na kaa. N lek din tee nan bi soꝛo nae, njaan ki bi ki dia molor na. ³³ Molorpaann nba ki n saa lor nan Israel teeb na sii tee nnae: n ji saa teen n sennii man bi dudukit nie, ki sobir bi para ni. Mine sii tee bi Yennu, ki bi tee n niib. ³⁴ Bi soꝛo ki tee wun ji tumii u loꝛo koo u ninja ki yaa, ‘Bant Yennu,’ kimaan bi kur tan sii min, laa nyii tarik ki saa tuu paaro. N saa nyik chab bi biit, ki kan ban tiar bi yanbontoona po. Min Yennu-e pak na.”

³⁵ Yennu-e tur yonnu ki li teent yentu daar ni,
ki turit njaamarik nan njaaabira ki li teen yentu nyioꝛ.

Njoꝛe tuu kut moꝛkir ki te ki li fu, u sanne Yabint Yennu.

³⁶ U senn moꝛsonn a durinya njaak bona nba be li seenu ni
ki yukii biajinba na, nnae ki Israel sii tee digbann ki yukir.

³⁷ Li-i tee ki bi saa fit bikin sanpaak, ki nmaa tingboun na,
li yoꝛe ki Yennu mun saa yeꝛt u niib Israel teeb,
kimaan linba ki bi tun na paak.

Yennu-e pak na.

³⁸ Ki Yennu yet a, “Yoo baate ki bi saa njaamm maa Jerusalem, ki li tee n doo, laa nyii Hananel difoouk na boor; ki saan tuu Gungont boor Tammob na. ³⁹ Ki kpaar na saa nyi yonbaa po man ki saan baar Gareb kunkonn paak, ki goꝛt baar Goa. ⁴⁰ Baauk na kur, baa pii kuun sian, ki bi lubin bonchiat na, nan kpaant nba be Kidronn nyuntonn boor na kur, ki saan tuu Taamm Tammob nba be yondo po na, li kur sii tee kasiie ki turin. Bi ji kan ban yeer doo na koo ki biiriri.”

32

Ki jiin Jeremaya tij daanu po

¹ Juda kpanbar Sedekaya naan bina piik nie ki Yennu pak nanin. Babilonia kpanbar Nebukanesar mun yaa naan bina piik nan njaanniin nie na. ² Li yoo na ki Babilonia kpanbar jab lek Jerusalem, ki soꝛo ki bi soorin ki loonin kpanbar njaak dindouj niwa. ³ Kpanbar Sedekaya-e din loonin leꝛ, ki nyiirin a n moꝛontir nan Yennu yet a, “N saa te ki Babilonia kpanbar n nyann doo nae, ⁴ ki kpanbar Sedekaya kan fit chiar paaki. Bi saa soꝛo ki tur Babilonia kpanbar, ki u saa lau nan u ninbinn, ki pak nano. ⁵ Bi saa soꝛ Sedekaya ki saan nano Babilonia, ki u sii be leꝛ nan maa tan saa dat u tubir. Wuu lekii kon nan Babilonn teeb na, njaan u kan nyanni. Min Yennu-e pak na.”

⁶ Yennu pakin ⁷ nan n baa naa bik Salum bija Hanamel saa baar n boor ki pakin a man daa u tij nba be Anatof, ki li be Benjaminn yent ni na, kimaan mine mantik kpiin nano ki moꝛk yaak nba saa daa tij na, ki li tee n yar. ⁸ Nan Yennu nba kpan pak biajinba na, ki Hanamel baar n boor, dindouj man ni, ki tan yetin a n daa tij na. Ki n bann nan Yennu set pak nanima. ⁹ Ki n daa tij na Hanamel boor, ki bikin u likirii turo. Li daauk din tee salinkuna piik nan njanlore-e. ¹⁰ Ki n sob n sann ki te niib dii siara, ki n loon gbouj na. N din bikin likirii na churu paake. ¹¹ Li poor po, ki n jii gbant njanlee nba tee tij na daanu gbant na; gbouj nba loon ki tij na daanu sennii be li ni na, nan gbouj nba ki loon na, ¹² ki tur Baruk, wunba tee Neria bija ki tee Maseya yaaboonn na. N din jii gbant man ki turo Hanamel numm nie, nan siara damm nba sob bi sana tij na daanu

gbouj paak na, nan jab nba kar dindouj ni na numm ni. ¹³ Bi kura numm nie ki n pak Baruk a, ¹⁴ “Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu wanna nan a jii gbant na, linba loon na nan linba ki loon na, ki kpeenir yokbobir ni, ki lii be li ni ki wei. ¹⁵ Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na yet a bi saa namm daa njei nan tiniu nan daan tiinii kpaant, tij na ni.”

Ki jiin Jeremaya Yenmiaru po

¹⁶ Maa tur Baruk tij daanu gbant na, ki n miar Yennu a, ¹⁷ “Yabint Yennu, a jii a panj nan a yabinte ki nan tij nan sanpaak. Siar kaa ki paar turani. ¹⁸ A wann a lomm nba kaa paak na ki tur niib tusaa, njaan a mun bia daar niib tuba, bi damm biit paak. A tee Yenjaann nba mok yiikooe, ki tee Yabint Yennu. ¹⁹ A lorin yan lora ki tuun toonjaana, ki laat linba kur ki niib tuun, ki pab ki li janj nan bi toona. ²⁰ Yoo nba din gar na, a din tun bakitnauj nan yaarlituk toona Ijijt tij ni, ki bia tukin ki tuunir nan dinna, Israel tij ni nan digbanlia nba kur be, ki li te bi banna siar kur po. ²¹ Li nyii yaarlituk nan bakitnauj toona nba jeen ti datai na nie ki a jii a yiikoo nan panj, ki nyinn a niib Israel teeb, Ijijt tij ni. ²² A turib tij nba njan ki kpai na, nan faa din senn bi yeejamm masonn nae. ²³ Njaan baa koo tij na ni ki yentir yoo nba, bi ji ki sak a mob koo ki wei a sennii. Bi ki tun linba ki a wannib a bin tun na. Njanne ki a baar nan biiru na bi paak.

²⁴ “Babilonia teeb bir leku tanpootae, ki lint doo na, a bin nyannir, ki ponj lekira. Tob nan kon nan yiuru saa te ki doo na n baa bi nuu ni. Linba ki a pak na teen monniwa, ²⁵ njaan fin Yabint Yennu-e wannin nan n daa tij na, siara damm numm ni, njaan ki Babilonia teeb lek yaa bin nyann doo nae.”

²⁶ Ki Yennu pakin a, ²⁷ “Mine tee Yennu nba tee nisaarii kur Yomdaano, siar kaa ki paar n boori. ²⁸ N saa jii doo na ki tur Babilonia kpanbar Nebukanesar nan u jab, ki bi saa nyannir, ²⁹ ki joor muu. Bi saa joo li kur muu, ki kpan nan njei nba ki bi jokin bonnunubit li ni ki tur tingbann Baal ki donn n wutoor na. Bi jokin bonnunubit manj njei na yur paake,* ki bia mo daan piinii ki teen yenbis. ³⁰ Laa nyii Israel teeb nan Juda teeb pinpiik niwa, bi kpan dont n wutoore bonchiann nan linba ki bi tuun na. ³¹ Doo na teeb donn n wutoor ki biir n par, li piinu niewa. N lor man biirire, ³² kimaan Jerusalem nan Juda teeb, nan bi kpanbara nan bi toondamm, nan mannteeb nan sokiniinba biit paak. ³³ Bi nmant bi poore ki turin, ki maa lek tumiib yoo kur na, njaan bi ki loon bin gbiint ki banni. ³⁴ Bi ponj maa bi tingbanbiit nae, jiantu nasaakak nba tee bii jiantirin na ni, ki biirir. ³⁵ Bi maa tingbann Baal maruj binbintae, Hinom Baauk ni, a bii mann bi bonjai nan bonpoi kii teen tingbann nba tee Molek na. N ki wannib nan bin tun linba na, li ponj ki koo n yan ni nan bin tun nna ki koon Juda teeb bonbilankant ni.”

Ki jiin dindann masonn po

³⁶ Yennu nba tee Israel teeb Yomdaano na pakin a, “Jeremaya, niib na yeen a tob nan kon nan yiarii saa te ki doo na n baa Babilonia kpanbar nuu niwa. Gbiintir linba ki n mok ki saa pak pukin. ³⁷ N saa tikir niib manj ki nyi namm digbana nba ni ki n wutoor din doo ki n par biir, ki n yatib ki saan namm na, ki jen namm nna, ki te bii be bi yamani. ³⁸ Ki bi sii tee n niib, ki n tee bi Yennu. ³⁹ N saa turib dudukjar yenn kooe bi manfoor ni, ki njanne tee bii teenin baakir yoo kur, ki lii njan ki tur namm

* **32:29** 32.29 Bi njei yura paak, bi din tuu sere.

nan bi yaaboona. ⁴⁰ N saa lor molor namm, ki li molor sii yoo be. N sii yoo tuun namm ki teemm ki saa te ki bi tiinin nan bi yan kur, ki lin te bi daa nmantir bi poor ki teenin. ⁴¹ Li sii manin nan mii tuun toonjana kii teemm, ki n saa kaanib fanu, tij na ni.

⁴² "Bianjinba ki n baar nan biak niib na paak na, nnae ki n bia saa turib bonjana nba kur ki n senn masonn nan n saa turib na. ⁴³ Niib na piak nan tij na sii tee nan kunkoouk nba ki nisaarik koo bonkobuk kaa nae, ki li sii be Babilonia teeb nuu ni, njaan niib tan saa daa kpaant tij na ni. ⁴⁴ Niib saa daar, ki sob bi sana li gbant ni, ki loon ki siara damm n set. Linba na saa tun Benjamins yent ni, nan doi nba lint Jerusalem na ni, nan Juda yent doi ni, nan kunkona tij na doi ni, nan kunkonbis doi ni, nan Juda yent diitu po doi ni. N saa jiin kaan niib na bi tior tij niwa. Min Yennu-e pak na."

33

Ki jiin dindann masonleer po

¹ Yoo nba ki n loo dindouj ni na, ki Yennu maan namm baar n boor. ² Yennu nba nan tingbouj na ki sennir li seenu ni na pak turin. Wunba sann tee Yennu na pak nanin a, ³ "Yiintin, ki n saa toon; n saa paka bakitnaun nan jaarlituk bona nba ki a ki mi siar jiin li po. ⁴ Min Israel teeb Yomdaano Yennu piak a Jerusalem nei nan Juda naan njaak na, bi saa yeerir, kimaan baa loonir ki lekir na paak. ⁵ Siab saa kon nan Babilonia jab, ki Babilonia jab na saa gbeen nei na nan niib nba ki n saa jii n wutochiouj ki kpib na gbanankpeena. N lek n numm doo na paaka, kimaan biit nba ki li niib tun na paak. ⁶ Njaan n saa teb doo na nan li niiba, ki turib laafia. N saa wannib parmaasir nan binbenjan. ⁷ N saa te Juda nan Israel teeb n mokit, ki namm maab, nan baa din tee na. ⁸ N saa nammib, ki nyinnib bi biit nba ki bi din biirin na ni, ki saa nyik chab bi biit nan bi moyetuk na. ⁹ Jerusalem sii tee kpinkpammuk nan baakir nan yugontir boore ki turin, ki durinya njaak na digbann kur yan saa put, bi-i gbat bonjana nba ki n tun ki tur Jerusalem teeb, nan maa baar nan nyoot nba ki tur doo man na po."

¹⁰ Ki Yennu yet a, "Niib yeen a nna tee nan kunkoouk nae, ki niib koo bonkobit kaa lej. Bi mok monii: Juda doi nan Jerusalem sonii doo koonte, niib koo bonkobit kaa lej, njaan nna na, i saa namm gbat ¹¹ fuut nba tee parmaasir nan parpeenn yar, ki poochianu jaamm kpinkpammuk fuur sii fu. I sii gbia niib yiin yanii, yoo nba ki bi baat nan niipoturu piinii a bin turin jiantu nasaakak ni na, ki bi sii yiin a, "Turin Yabint Yennu niipoouk,

kimaan u njan, ki u lomm kaa gbennu.'

N saa te ki tij na n mokit nan laa din tee na. Min Yennu-e pak na."

¹² Yabint Yennu yet a, "Tij nba naan kunkoouk, ki niib nan bonkobit kaa lej na, njaan moomaatuk tan sii be, ki pekpaarii saa baar nan bi pei lej. ¹³ Ki doi nba be kunkona digbann na ni, nan li kunkonbis ni, nan Juda yent diitu po, nan Benjamins yent ni, nan doi nba lint Jerusalem na ni, nan Juda yent doi nie ki pekpaarii tan saa namm kan bi pei. Min Yennu-e pak na."

¹⁴ Yennu yet a, "Yoo baat, ki n saa gbeen masonn nba ki n senn ki tur Israel nan Juda teeb na. ¹⁵ Li yoo, n saa gann Defid yaabonn nba tee popeendaano ki dinn naan. Kpanbar man sii tuun linba njan ki bia tooke, tij na kur po. ¹⁶ Ki Juda nan Jerusalem niib saa foor ki be bi yamani. Doo

na sann sii tee 'Yennu-e tee ti binben-yeer.' ¹⁷ Min Yennu senn moʼsonn nan Defid yaaboonn sii yoo be ki di Israel naan, ¹⁸ ki mannteeb sii yoo be ki nyi Liifai booru ni, ki tuun n toona, ki mann mujoonu maruŋ, nan jeet piinii maruŋ, nan marunlia."

¹⁹ Yennu pak turin a, ²⁰ "N lor molor e ki tur yonnu ni nan nyioƙ a bin tuu baar bi binbaar yoo, ki li molor kan ban loti. ²¹ Nnae ki n bia lor molor nan n toontunno Defid a u sii yoo mok yaaboonn nba saa di naan, ki bia lor molor nan mannteeb nba nyii Liifai booru ni, a bi sii yoo tuun n toona; ki li molora kan ban ki loti. ²² N saa pukin n toontunno Defid yaaboona kann, ki bia pukin mannteeb nba nyii Liifai booru ni na kann, ki bi kanu sii paar nan nmaabira kanu nba paar na, koo moƙtant kanu nba paar nae."

²³ Yennu pak turin a, ²⁴ "A la bianŋinba ki niib piak nan n yeƙ Israel nan Juda booru munlee nba ki n gann nawa-a? Ki li paak bi ji ki gorii gboot n niib, ki bia ki dukii bi po nan bi tee digbanni. ²⁵ Nnaan min Yennu mok molor ki tur yonnu ni nan nyioƙ, ki bia senn sennii nba dia tingbouŋ nan sanpaak. ²⁶ Maa tun bona na bianŋinba na, nnae ki n saa dia n molor nan Jakob yaaboona nan n toontunno Defid. N saa gann Defid yaaboona na yene e ki wuu dia Abraham nan Aisak nan Jakob yaaboona. N sii mok ninbatinu nan n niib, ki te bin moƙit."

34

Bianŋinba ki Jeremaya kpaan Sedekaya

¹ Ki Yennu pak nan min Jeremaya, yoo nba ki Babilonia kpanbar Nebukanesar nan u jab, nan jab nba din tee u somnteeb ki nyii digbana kur po, nan booru kur nba tee u jiamm na din lek Jerusalem nan li digbanbis na. ² Israel teeb Yomdaano Yennu na pakin a man saan pak Juda kpanbar Sedekaya a, "Min Yennu saa jii doo na ki kubin Babilonia kpanbar nuu ni, ki u saa joor muu. ³ A kan chiar boti; bi saa soora ki kubin u nuu ni. A saa lau nan a ninbinn, ki saa pak nana, li poor po ki a saa saan Babilonia. ⁴ Sedekaya, gbiintir linba ki n piak ki jiiint a po na. Bi kan kpia toƙ ninji. ⁵ A saa kpo nan gbananmaasue. Baa din tuu joo bonnunubit yoo nba ki bi pii a yeejamm nba din doŋ dii naama ki a tan dii na, nnae ki bi saa joo bonnunubit ki tura. Bi sii mo a kpemonii ki yeen a, "Ti kpanbar kpowa.' Min Yennu-e pak na."

⁶ Ki n jii maan na ki tur kpanbar Sedekaya, Jerusalem doo ni, ⁷ yoo nba ki Babilonn kpanbar jab din lek doo na. Jab na bia din lek Lakis nan Aseka, ki li tee Juda yent ni digbanpaara nba biar.

Ki jiin daaba dianu po

⁸ Kpanbar Sedekaya nan Jerusalem teeb din lor molor nan bin chab ⁹ bi leeb Israel teeb nba tee daaba na ki bii be bi yamani, jab nan poob kur; ki soƙ ji daa dia u loo Israel niro ki u tee daabiri. ¹⁰ Niib na kur nan bi saakab din sak nan bin nnaa bi daaba na, ki bia ji daa ban jikitib ki tee daaba. Ki bi set din nnaab, ¹¹ nnaan tan lebit bi dudukit li poor po ki nmat soorib, ki mia teemm daaba biak.

¹²⁻¹³ Nnanne ki Israel teeb Yomdaano Yennu na pakin a n pak niib na a, "N lor molor nan i yeejamm, yoo nba ki n din nyinnib Ijpt, ki fatib daabisin ni na. N din pakib nan ¹⁴ bina njanlore ni kur; bin tuu nnaa Israel daabir nba kur tun turib bina njanloob nba gar, nnaan i yeejamm baka kaa n po, ki bi ki gbiint linba ki n pak na. ¹⁵ Daa njanjaa nba gar na ni, i daan

lebit i dudukit ki tun linba mei n par. I kura daan sak nan yin ŋaa Israel teleeb na, ki i daan lor molor n boor ni, jiantu ŋasaakak ni, siaminba ki i jiantirin na. ¹⁶ Ŋaan i bia ŋamm lebit i dudukite, ki ki turin baakir. I kur ŋmat jii daaba nba ki i daan ŋaab nan baa loon bianjinba nae, ki mia jiumm daabisin ni. ¹⁷ Li paak, min Yennu piaki nan i yēt n mɔba; i ki tur Israel teleeb bi yaaki. Tɔn, n saa turi yaak, ki li sii tee yaak nba ki i saa kpo tɔb ni, nan yiarii ni, nan kon ni. N saa te ki digbann kur tingbounj na ni yan n put nan linba ki n saa tun turi na. ¹⁸⁻¹⁹ Juda nan Jerusalem saakab, ki kpaab nan kpanbar ŋasaakab, nan mannteeb, nan tɔondamm kur lor molor nanin ki somm naajak nba ki bi chɔɔ bɔkito na boka ŋanlee maŋ sinsuuk ni. Ŋaan bi biir molor nae, ki ki dia li mɔbona. Li paak, n saa teen niib na nan baa din teen naajak maŋ nae. ²⁰ N saa jiiib kubin bi datai nba loon bin kpib na, ki nɔɔnii nan muuk ni bonkobit saa di bi gbanant. ²¹ N bia saa jii Juda kpanbar Sedekaya nan u saakab ki kubin binba loon bin kpib na. N saa jiiib ki kubin Babilonia jab nba nyik i leku na. ²² N saa tur mɔb, ki bi saa jen doo na ni. Bi saa lekir ki nyannir, ki joor muu. N saa teen Juda doi nan kunkoouk nba ki sɔɔ ki kɔɔ leŋ nae. Min Yennu-e pak na.”

35

Ki jiin Jeremaya nan Rekab niib po

¹ Yoo nba ki Josaya bija Jehoyakim din tee Juda kpanbar na, ki Yennu pak turin a, ² “Saant Rekab naakuuk ni, ki saa pak namm, ki jiiib baar namm jiantu ŋasaakak na diit na yenn ni, ki turib daan.” ³ Ki n jii Rekab naakuuk na niib kur: ŋamme tee ŋasania (Jeremaya lɔɔ bija, ki Jeremaya lɔɔ maŋ mun din tee Habasinia bija) nan u ninjamm, nan u bonjai kur, ⁴ ki baar namm Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki jiiib kɔɔ namm Igdalia bija Hanann nba tee Yennu sokinii na poorpoweiteeb diiuk ni. Diiuk na din be Salum bija Maaseya diiuk yur paake, ki kpia nan saakaleeb diit. Salum din tee saakajaanne, Yenjiantu ŋasaakak na ni. ⁵ Ki n gbeen nyunyunmanii nan saanmanii nan daan ki senn Rekab niib na, ŋaan yetib a, “Gaat daan man.”

⁶ Ŋaan ki bi jiiin a, “Ti ki nyu daan. Ti yeeja Jonadab nba tee Rekab bija na din pakit a timm koo ti yaaboona daa nyu daan. ⁷ U bia pakit nan ti daa maa ŋei koo ki baa kpaanti; ki bia daa buur daan tiinii, koo ki daar. U wannit nan tii be lanbont nie yoo kur, ki lin te ki tii be tiŋ nba ni ki ti tee nan saamm na. ⁸ Ti sak sennu nba kur ki ti yeeja Jonadab turita. Ti mɔŋ ki nyu daan, ki ti bonjai nan ti bonpoi nan ti poob mun bia ki nyu. ⁹⁻¹⁰ Ti ki maa ŋei ki kɔɔ, ti be lanbont nie; ki ti bia ki mɔk daan tiinii, koo kpaant, koo bonbuburiti. Ti sak linba ki ti yeeja Jonadab sennit na fanuwa. ¹¹ Ŋaan yoo nba ki kpanbar Nebukanesar lek tiŋ nae, ki ti dukin nan tin baar Jerusalem ki nyi Babilonia jab nan Asiria jab nuu ni. Ŋanne teen ki ti kar Jerusalem na.”

¹²⁻¹³ Ki Yabint Daanɔ nba tee Israel teeb Yennu na pakin a man saan pak Juda nan Jerusalem niib a, “Min Yennu boi-i ki laan bee teen ki i yēt yin gbiint n maan, ki ki sak n sennii. ¹⁴ Jonadab yaaboona sak u sennu nba yaa bi daa nyu daan na, ki nan dinna bi sɔɔ ki nyu daan, ŋaan ki n yɔɔ piak nani, ki i ki sak n mɔb. ¹⁵ N yɔɔ tuun n toontunna nba tee n sokiniiinba nae i boor, ki bi piaki nan yin nyik i toonbiit, ŋaan kii tuun fanu. Bi kpaani nan ii nyik yenbis jiantu, ki fit kii be tiŋ nba ki n tur yimm nan i yeejamm na ni. Ŋaan i ki gbiint turin, koo ki teen i baka n ni. ¹⁶ Jonadab yaaboona

sak sennu nba ki u senniba, n̄aan yimm n̄arin ki sak n m̄obi. ¹⁷ Li paak, min Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na saa baar nan biiru nba kur ki n senn na, yimm Juda nan Jerusalem teeb paak. N saa tun linba na, kimaan i ki gbiint yoo nba ki n pak nani na, ki bia ki toon yoo nba ki n yiini na.”

¹⁸ Ki n pak Rekab niib na a Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na yet a, “I sak sennu nba ki i yeeja Jonadab turi nawa, i wei u sennu na kura, ki tun linba kur ki u wanniswa. ¹⁹ Li paak, min Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na sent m̄osonn nan Rekab bija Jonadab sii yoo m̄ok yaaboonne, ki u tuun ki teenin.”

36

Biajinba ki Baruk karin gbouj Yenjiantu n̄asaakak ni

¹ Josaya bija Jehoyakim nba dii Juda naan, li bina n̄anna nie ki Yennu pak turin a, ² “Jiin gbouj ki sob linba kur ki n paka ki jiin Israel tinj nan Juda tinj nan digbana kur po na ki teen lej. Sobin linba kur ki n paka, laa nyii yoo nba ki n sint pak nana, ki soo Josaya daa tee kpanbar nawa ki tan tuu motana. ³ Li-i tee ki Juda niib gbat biiru nba kur ki n yaa man baar nann bi paak na, li ki gar bin nyik toonbiit tumu, ki n bo saa nyik chab bi toonbiit nan bi yanbomma.”

⁴ N̄anne ki n yiin Neria bija Baruk ki wanno linba kur ki Yennu pakin. Ki Baruk sobir ki teen gbouj ni. ⁵ Ki n tur Baruk m̄obona nba na a: “Bi ki chabin nan man koo Yenjiantu n̄asaakak ni. ⁶ Li paak, n loon fan tan saan lej, yoo nba ki niib na lor m̄oi-e. Li tee fan saan karin gbouj na nan kunkosaakare, ki bin gbat linba kur ki Yennu pak turin, ki n mun wanna. A tun linba na siaminba ki soo kur saa fit gbat a kunkor, ki kpban nan Juda teeb nba nyii bi doi ni ki baar na. ⁷ Li ki gar bin miar Yennu n̄aan nyik bi toonbiiti, kimaan Yennu wutoor doo niib na paak bonchiann.” ⁸ Ki Baruk karin Yennu maan na, Yenjiantu n̄asaakak ni, nan maa kpan wanno bianjinba na.

⁹ Ki Jehoyakim nba dii Juda naan, li bina n̄ann̄mu, n̄maarii n̄anyia nie, ki niib na lor m̄oi, a Yennu par n maak bi paak. Binba din be Jerusalem, nan binba kur din nyii Juda doi ni ki baar na kur din lor m̄oi. ¹⁰ Niib na kur din gbiine, ki Baruk karin linba kur ki n wanno na. U din tun linba na Yenjiantu n̄asaakak nie, Safann bija Gemaria nba tee gbansobiro na diiuk ni. U diiuk na din be n̄asaakak dindouj na paapoe, ki kpia Tammopaann na.

Biajinba ki bi karin gbouj na ki tur saakab

¹¹ Mikaya, wunba tee Gemaria bija, n̄aan tee Safann yaaboonn na din gbat ki Baruk karin Yennu m̄omaan na. ¹² Ki u din saan kpanbar n̄aak, ki saa koo kpanbar gbansobiro na diiuk ni, ki saakab na kur be lej. Gbansobiro Elisama nan Semaya bija Delaya, nan Akbor bija El-natann, nan Safann bija Gemaria, nan Hanania bija Sedekaya, nan saakaleeb na kur din be lej. ¹³ Ki Mikaya pakib linba kur ki u gbat Baruk karin ki tur niib na. ¹⁴ Ki saakab na tun Jehudi (u din tee Netania bijae, ki tee Selemia yaaboonn n̄aan tee Kusi yaaboonlee) a wun saan yet Baruk ki wun baar nan gbouj nba ki u karin ki tur niib na. Ki Baruk baar nan gbouj na ki turib. ¹⁵ Ki bi pako a, “Karin kok paak ki karin gbouj manj ki turit.” Ki Baruk karin. ¹⁶ Waa karin gbenn yoo nba, ki bi n̄mat jiant leeb paak nan

jijekit, ki yet Baruk a, “See ki ti wann kpanbar linba na.” ¹⁷ Bi din yeto a, “Wantit faa teen bianjinba ki tan sob na. Jeremaya-e wannani-i?”

¹⁸ Ki Baruk jiin a, “Jeremaya-e wannin li mɔbona kur, ki n jii bonsɔbkar ki sɔbir gbouj na ni.”

¹⁹ Ki bi yeto a, “Li tee fin nan Jeremaya n saan ki saa bore. I daa te ki sɔ bant yaa be siaminba.”

Bianjinba ki kpanbar joo gbouj na muu

²⁰ Saakab na din bir gbouj na gbansɔbiriɔ Elisama diiuk nie, n̄aan saan kpanbar naakuuk ni, ki saa wann kpanbar li maan kur. ²¹ Ki kpanbar tun Jehudi a wun jii gbouj na. Ki u jii gbouj na Elisama diiuk ni, ki karin wann kpanbar nan u saakab nba see u boor. ²² Li din tee waat yooe, ki kpanbar na kar u waat naakuuk ni ki kpia muu. ²³ Ki yoo nba Jehudi karin bɔka n̄antaa koo n̄anna, kpanbar na tuu jii jukbike ki n̄maar li bian, ki lu muu ni. U din tee nnae nan waa saa joo gbouj na kur muu. ²⁴ N̄aan kpanbar na nan u saakab nba kur gbat maan na, bi sɔɔ yan din ki put, koo ki bi tun siar ki li saa wann nan bi para biiri. ²⁵ El-natann nan Delaya nan Gemaria lek din barin kpanbar na nan u daa jokit gbouj na, n̄aan ki u ki gbiint turibi. ²⁶ Li poor po ki u yet u n̄aasaakɔ Jerameel, nan Asriel bija Seraya, nan Abdeel bija Selemia, a bin soor min nan n gbounsɔbiriɔ Baruk. N̄aan sɔɔ ki Yennu bɔrita.

Bianjinba ki Jeremaya sɔb gbounleek

²⁷ Ki kpanbar Jehoyakim nba joo gbouj nba ki n wann Baruk ki u sɔb na poor poe, ki Yennu pakin ²⁸ a n n̄amm jii gbounleek ki sɔb linba kur bo be sinsinn gbouj ni na, ki teen lej. ²⁹ Yennu din pakin a n yet kpanbar na a, “A joo gbouj nawa, ki bia boi Jeremaya a bee ki u sɔb a Babilonia kpanbar saa baar ki tan biir tinj na, ki kpi li niib nan bonkobit kuri. ³⁰ Li paak min Yennu piak fin kpanbar Jehoyakim a a yaaboonsɔɔ kan ban dia Defid naan yent na. Bi saa lu a gbanant siaminba ki yonnu sii nyi li paak daar nɔɔk ni, ki marin mun baa li paak nyiɔk. ³¹ N saa dat fin nan a yaaboona nan a saakab tuba, kimaan biit nba ki i kur tun na paak. Fin nan Jerusalem nan Juda teeb kura ki gbiint n kpaanii na, ki n saa baar nan biak nba ki n wann na i paak.”

³² Nanne ki n jii gbounleek ki tur n gbansɔbiriɔ Baruk, ki u sɔb linba kur ki n wannɔ, ki li bo be sinsinn gbouj ni na, nan mɔbonlia nba naan nna.

37

Bianjinba ki Sedekaya loon Jeremaya n miar Yennu

¹ Babilonia kpanbar Nebukanesar din dinn Josaya bija Sedekaya-e Juda naan, ki u set Jehoyakim bija Jehoyachinn taar ni. ² N̄aan Sedekaya nan u saakab nan niib na din ki gaar maan nba ki Yennu pakin na.

³ Ki kpanbar Sedekaya tun Jehukal, wunba tee Selemia bija na, nan Maaseya bija Sefania nba tee manntɔɔ na, a bin baar yetin ki man miar ti Yomdaano Yennu ti digbann na paak. ⁴ Li yoo na ki n daa ki kɔɔ dansariki, ki lin n yamani. ⁵ Babilonia jab din faa Jerusalem tobo, n̄aan baa gbat nan Ijpt jab poot Ijpt kpaara na, ki bi n̄mat.

⁶ Ki Israel teeb Yomdaano Yennu yetin nan n pak Sedekaya a, ⁷ “Ijpt jab baat a bin tan somma, n̄aan bi saa n̄mat kuna, ⁸ ki Babilonia jab na saa jen ki tan lek doo na, ki nyannir, ki joor muu. ⁹ Min Yennu kpaani nan

i daa kpänn i mɔŋ ki dukii nan Babilonia jab na kan jeni; bi saa jenna. ¹⁰ Li-i lekii tee ki i nyann Babilonia jab kur, ki binba ki i paamm dani na kɔɔ biar ki doɔ bi lanbont ni, ŋaan bi saa fit fiir joo doo na kur muuwa.”

Bianjinba ki Jeremaya kɔɔ dansarik

¹¹ Babilonia jab na din nyii Jerusalem ki ŋmat, kimaan Ijpt jab na din baate a bin somm Jerusalem teeb. ¹² Ki n nyii Jerusalem maa n saan Benjaminn yent ni, ki saa gaar ti ŋaak faar tor. ¹³ Ŋaan maa baar Benjaminn Tammɔb yoo nba, ki jab nba be leŋ na saakɔɔ, ki u sann tee Irija, ki u baa sann tee Selemia ki u yeeja sann tee Hanania na gɔɔrin, ki yet a, “A tiin saa Babilonia jab boore na.”

¹⁴ Ki n jiin a, “Li ki tee nna kaa. N ki tiin kaa.” Ŋaan Irija din ki gbiint turimi. U din soorime ki saan nanin saakab boor. ¹⁵ Bi wutoor din doo n paak, ki bi tur mɔb a bin boon, ki kparin gann Jonatann nba tee gbansɔbɔɔ na ŋaak ni. Bi din jii u ŋaak mane ki teen dansarik. ¹⁶ Bi din sikinin dansarik nba be tiŋ nie, ki li wei bonchiann.

¹⁷ Li poor po ki kpanbar Sedekaya tan tun a bin yiinin, ki n baar u ŋaak ni, ki u bakin ki boin a, “Labasiar be ki nyii Yennu boori-i?”

Ki n jiin a, “Labaar be. Bi tan saa soora ki kubin Babilonia kpanbar.” ¹⁸ Li poor po ki n boio a, “N tun bonbilanne ki tura, koo ki tur a saakab koo niib na, ki a kɔɔnin dansariki? ¹⁹ Sɔkiniinba nba paka nan Babilonia kpanbar kan leka, koo ki lek a digbann na be lia? ²⁰ Chanbaa, n mei-a ki a gbiint ki turin, ki tun linba ki n saa wanna. Chanbaa, a daa jiintin dansarik ni, Jonatann ŋaaki. Fi-i tun nna, n saa kpo leja.”

²¹ Ki kpanbar Sedekaya te ki bi kparin u ŋaadindouŋ ni. N din be leŋe, ki bi nyi nan boroboro kunn, baa pur sian na, ki teenin daar kur, nan doo na ni jeet nba tan gbenn.

38

Bianjinba ki bi sikin Jeremaya bunbunkoonn ni

¹ Ki Matann bija Sefatia, nan Pasur bija Gedalia, nan Selemia bija Jehukal, nan Malkia bija Pasur gbat nan n piak niib na ² a Yennu yet a, “Wunba biar doo na ni saa kpo tɔb ni, koo nan kon, koo nan yiaru. Ŋaan wunba nyii ki jii u mɔŋ tur Babilonn jab, bi kan kpiu, u saa tinn u manfoora.” ³ N bia din beerib nan Yennu yet a, “N saa jii doo na ki teen Babilonia jab nuu ni, ki bi saa nyannir.”

⁴ Ki saakab na din saan kpanbar boor ki saa yeto a, “Li tee bin kpi joo nae, waa piak bianjinba na te ki janmaanii kɔɔ doo na ni jab nae, ki u bia tuun nnae ki teen sɔɔ kur nba be doo na ni. U ki yaa wun somm niib na kaa. U biiribe.”

⁵ Ki kpanbar Sedekaya jiin a, “Tɔn, tumin yaa loon bianjinba ki turɔ. N kan fit gɔɔrini.” ⁶ Ki bi soorin, ki pirimin ŋmiit, ki sikinin kpanbar ŋaasaakɔɔ Malkia bunbunn ni, ki li be kpanbar ŋaadindouŋ ni. Nyun din kaa bunbunn na ni, see bakir kɔɔ, ki n sik fer leŋ.

⁷ Ki Ebed-melek, wunba tee Itiopia jatɔɔkir, ki tee kpanbar ŋaatoontunno na, gbat nan bi sikinin bunbunn ni. Li yoo ki kpanbar na bu maan, Benjaminn Tammɔb ni. ⁸ Ki Ebed-melek saan leŋ ki yet kpanbar na a, ⁹ “Chanbaa, jab na nba tun linba na tee biite. Bi sikin Jeremaya bunbunn nie, ki kon saa kpiu, kimaan jeet ji kaa doo na ni.” ¹⁰ Ki kpanbar na wann Ebed-melek a wun jii jab bantaa, ki ŋɔɔ nan ŋamm n baar donnin bunbunn na ni, ki n daa kpenni. ¹¹ Ki Ebed-melek nan jab bantaa na saan

kpanbar ñaadiiuk nba ki bi birin bona li ni na, ki jii kparchant ki sikin nan ñmiit turin, ¹² ki pakin a n koon kparchant na n boot ni, ki ñmiit na daa teenin danj. Ki n tun nna, ¹³ ki bi dat nyinnin bunbunn na ni. Li poor po ki bi ji din te ki n be kpanbar na ñaadindouj ni.

Bianjinba Sedekaya boi Jeremaya kpaanii po

¹⁴ Sianyoo biak ki kpanbar Sedekaya te ki bi baar nanin Yenjiantu ñasaakak na tammob nba pukin ñantaa na ni, ki u yet a, “N loon ki n boia siare ki fan wannin li barmonii kur.”

¹⁵ Ki n jiin a, “Mi-i paka barmonii, a saa kpime, ki mi-i bia tura kpaanii, a kan gbiinti.”

¹⁶ Ki kpanbar Sedekaya senn moosonn na ki turin woonin ni a, “N por nan Yennu nba fo ki teenit manfoor na nan n kan kpi-a, koo ki jiia kubin binba loon bin kpi-a na.”

¹⁷ Ñanne ki n pak Sedekaya a Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na yet a, “Li-i tee ki a jii a moj ki chab Babilonn kpanbar saakab na, a manfoor saa tinna, ki doo na kan di muu. Fin nan a ñaak kur saa tinna.

¹⁸ Ñaan li-i tee ki a ki jii a moj ki chabib, Yennu saa jii doo na ki kubin Babilonn jab, ki bi saa joor muu, ki a kan fit nyi bi nuu ni.”

¹⁹ Ñaan ki kpanbar na jiin a, “N tiin n tij ni niib nba jii bi moj ki tur Babilonia jab nae. Babilonia teeb na tan saa mann soorin ki turib, ki bin dinnin biak.”

²⁰ Ki n yet a, “Bi kan soora ki turibi. N barimae nan fan sak Yennu mob, ki a manfoor saa tinn, ki bont kur saa saan fanu ki tura. ²¹ Ñaan Yennu wannin damiit ni linba saa tun, li-i tee ki a yet fan jii a moj ki chabib.

²² Damiit manj ni, n la ki poob nba biar Juda naan ñaak ni na, ki siab saa namm ki teen Babilonia kpanbar saakab na. Gbiintir linba ki poob na piak ñaan saa a:

‘Kpanbar na yonnamomm nae turimo.

Ñamme diau tuntuna. Ki u taa nba ji fer bakir ni na,
ki u yoonba yaat ñaan nyiko.’”

²³ Ki n bia yet a, “Bi saa soor a poob nan waas ki saan turib Babilonia jab na, ki fin moj kan fit nyi bi nuu ni. Babilonia kpanbar saa soora, ki bi saa joo doo na kur.”

²⁴ Ki Sedekaya jiin a, “A daa te ki soo gbia siar ki jiin ti labafaant na po, ki a manfoor mun bia kii be danj ni. ²⁵ Li-i tee ki saakab na gbat nan min nan fin faa labaar, bi saa baare ki boia taa pak linba. Bi saa senn moosonn nan bi kan kpia, li-i tee ki a wannib taa pak linba kur. ²⁶ A pakib nan a bo barimime a n daa jiinta dansarik ni, ki a tan saa kpo lej.” ²⁷ Ñanne ki saakab na kur baar ki boin, ki n wannib linba ki kpanbar kpan pakin a n wannib na. Bi ji din ki mok siar ki saa teeni, kimaan soo din ki gbat ti labafaant manj. ²⁸ Ki bi din nyikin naan ñaak na dindouj ni nan daar nba ki bi tan nyann Jerusalem.

39

Ki jiin Jerusalem baak po

¹ Sedekaya nba dii Juda naan, li bina ñanyia, ñmaarii piik nie, ki Babilonn kpanbar Nebukanesar baar nan u jab kur ki lek Jerusalem. ² Ki ñmaarii ñanna daa ñanyia daar nba tee Sedekaya naan bina piik nan yenn ni na, ki bi yeer doo na jounjouk na.

³ (Baa din nyann Jerusalem yoo nba na, Babilonia kpanbar saakayudamm na din baar kar bi kaanii ni, Sinsuuk ni Tammob na boor. Namme tee Nergal Sareser, nan Samgar Nebo, nan Sasekim, nan Nergal Sareser loo.)

⁴ Ki kpanbar Sedekaya nan u jab na nba la linba tuun na, ki bi chiar nyiok, ki nyii doo na ni. Bi din nyii tokin naan kpaab na poe, ki gar tammob nba ki joonjot tur nann na po, ki chiar saa Joodann mokir baauk po. ⁵ Naan Babilonia jab na din weib ki soor Sedekaya, Jeriko paanu ni. Bi din jiiu ki saan tur kpanbar Nebukanesar, yoo nba ki u be Ribla doo ni, Hamaf yent ni na. Leje ki Nebukanesar bu u buut ki wann u tubdatu nba tee. ⁶ Ribla manje ki Nebukanesar kpil Sedekaya bonjai, hoo Sedekaya ninbinn ni, ki bia kpil Juda saakab kur. ⁷ Li poor po, ki u kpakir Sedekaya man ninbina, nnaan te ki bi baano jarit, a bin saan nana Babilonia. ⁸ Ki soo ki Babilonia jab na joo naan njaak nan niib na nei muu, ki bia bet Jerusalem joonjota. ⁹ Li joontik ni, ki kunkonkonna nmakit-too Nebusaradann jii niib nba biar doo na ni, ki kpaab nan binba jii bi moŋ ki turo na, ki saan namm Babilonia, ki teemm daaba. ¹⁰ U din nyik talas damm nba kaa faar nae Juda tinj ni, ki turib daan tiinii kpaant nan tiinii.

Ki jiiin Jeremaya nnaan po

¹¹ Naan kpanbar Nebukanesar din tur Nebusaradann nba tee kunkonkonna nmakit-too na mob a wun tur sennu na a, ¹² "Saant man ki lon Jeremaya ki diau fanu. I daa paau dan, nnaan i tun linba ki u loon ki turo." ¹³ Ki Nebusaradann nan saakayudamm nba tee Nebusabann nan Nergal Sareser nan Babilonia kpanbar saakaleeb na ¹⁴ din jiiin naan njaak dindouj na ni ki nyii nanin. Bi din jiiin ki guun Gedalia, wunba tee Ahikam bija, nnaan tee Safann yaaboonn nae, a wun te ki man baar njaak fanu. Ki n din be niib na boor.

Ki jiiin Ebed-melek dindann po

¹⁵ Yoo nba ki n din daa be dansarik ni, naan njaak dindouj ni na, ki Yennu pakin ¹⁶ nan n pak Ebed-melek, wunba nyii Itiopia na, a Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na yet a, "Nan maa yet a n saa baar nan biiru doo na paak na, nnae ki n saa tun, ki li kii tee njammu kaa, ki i sii be ki la linba na tuun. ¹⁷ Naan min Yennu-e sii guua, ki bi kan soora ki tur jab nba ki a tiimm na. ¹⁸ N sii dia-a fanu, ki bi kan kpiani. Ki n saa tinn a manfoor, kimaan faa teenin yada na. Min Yennu-e pak na."

40

Bianjinba ki Jeremaya nan Gedalia lakin be

¹ Babilonia kunkonkonna nmakit-too Nebusaradann nba din nna min Jeremaya Rama na poor poe, ki Yennu pak nanin. Bi din jiiin nan jaruko ki saan nanin lej, ki kpaab nan Jerusalem nan Juda nilee nba ki bi soorib ki saan namm Babilonia na.

² Ki kunkonkonna nmakit-too na yiinin, ki nyii nanin kpil, ki yet a, "A Yomdaano Yennu-e senn tinj na biiru, ³ ki motana u tun linba ki u yet a u saa tun nawa. Linba na kur tun, kimaan a niib tun biir Yennu ki ki sak u mob. ⁴ N saa baat jaruk na a nii ni ki nna-a yann. Li-i tee ki a loon fan wein ki saan Babilonia, a saa fit tun nna, ki n sii gorii. Nnaan li-i tee ki a ki loon saanu, faa daa saa. Tinj na kur be a nuu ni, ki a saa fit saan faa loon siaminba po."

⁵ Maa din ki jiin siar na, ki Nebusaradann yetin a, “Ŋmatir Gedalia, wunba tee Ahikam bija ki tee Safann yaaboonn na boor, ɲoo nba ki Babilonia kpanbar teenɔ Juda doi diarɔɔ na. A saa fit ki be u boor kii be nan niib na, koo a saa fit saan siaminba kur ki a loon.” Ki u turin piinii nan jeet, a man saan nann, ki chabin ki n saan. ⁶ Ki n saan be nan Gedalia, Mispa doo ni, ki be nan niib nba din biar tij maɲ ni na.

*Ki jiin Juda tij diarɔɔ Gedalia po
(2 Kpanbara 25.22-24)*

⁷ Ki Juda jab na siab nan bi saakab na siab din daa ki jii bi mɔɲ ki chab Babilonia jab na. Ki bi din gbat nan Babilonn kpanbar jii Gedalia ki teenɔ tij na diarɔɔ, ki jii binba ki bi ki saan namm Babilonn na ki teen u nuu ni. Ŋamme tee tij na ni talas damm. ⁸ Ki Natania bija Ismael, nan Karea bija Johanann, nan Tanhumef bija Seraya, nan Efai nba nyii Netofa na bonjai, nan Jesania nba nyii Maaka na, saan nan bi jab Gedalia boor, Mispa. ⁹ Gedalia din pakib a, “N teeni n mɔmaanan nan i daa te ki siara janmaanii mɔki nan yin jii i mɔɲ ki chab Babilonn teebi. Karin tij na ni ki jiant Babilonn kpanbar, ki bona saa saan fanu ki turi. ¹⁰ N mɔɲ sii be Mispa na ki tee i taatar, yoo nba ki Babilonia teeb baar nna, ɲaan i saa fit taan daan nan tilɔna nan olif tiinii kpan ki bekir, ɲaan kii be doi nba ki i kar na ni.” ¹¹ Li yoo na ki Israel teeb nba kur be Moab, nan Amonn, nan Edom, nan digbanlia ni na gbat nan Babilonn kpanbar chab Israel tesiab a bii be Juda, ki Gedalia-ii tee bi diarɔɔ. ¹² Ki bi nyik boa nba bi tuu yat be na, ɲaan ɲmat Juda tij ni. Bi din baar Gedalia boor, Mispa, ki tikir daan nan tilɔna bonchiann lej.

*Ki jiin Gedalia kpinu po
(2 Kpanbara 25.25-26)*

¹³ Linba na poor poe, ki Johanann nan kunkɔnkɔnna saakab nba ki jii bi mɔɲ chab Babilonn jab na, baar Gedalia boor, Mispa, ¹⁴ ki tan yeto a, “A ki mi nan Amonn kpanbar Baalis tun Ismael a wun kpiani-i?” Ŋaan Gedalia din ki teen maan na yada. ¹⁵ Ki Johanann bakin pako a, “Ŋaant min saan kpi Ismael, ki sɔɔ kan bann wunba tun nna. Bee ki u saa kpiani? Li saa te ki Juu teeb nba be a boor na n chiar yate, ki lin baar nan biak Israel teeb nba biar Juda na paak.”

¹⁶ Ŋaan Gedalia din jiin a, “Daa tuun nna. Linba ki a piak jiin Ismael po na ki tee barmɔnii kaa.”

41

¹ Ki binn maɲ ɲmaarii ɲanlore ni, ki Ismael nba tee Netania bija, ɲaan tee Elisama yaaboonn, ki nyii naan ɲaak, ki bia tee kpanbar saakab na yeno na, saan Mispa nan jab piik a wun la Gedalia. Yoo nba ki bi kur lakin kar ki di jeet na, ² ki Ismael nan u jab piik na nɔot bi jukii ki kpai Gedalia. ³ Ismael bia din kpai Israel teeb nba be nan Gedalia na kur, nan Babilonia jab nba taan be lej na.

⁴ Laa din yent ki niib tan bant nan bi kpai Gedalia na, ⁵ ki jab piinniin nyii Sekem nan Siilo nan Samaria ki baar. Bi din koor bi tianie ki pat bi tiat ki ɲmaar ɲmaar bi mɔɲ. Bi din dia jeete nan bonnunubit a bin tur Yenpiinii, Yenjiantu ɲasaakak ni. ⁶ Ki Ismael nyii Mispa ki tookitib ɲaan mɔ. Waa baar bi boor yoo nba ki u yet a, “N barimie, baat ki tan got Gedalia.” ⁷ Baa koo doo na ni yoo nba, ki Ismael nan u jab na kpiib, ki jii bi gbanant ki lu bunbunn ni.

⁸ Nnaan jab piik din be bi toku na ni, ki yet Ismael a, “Ti barimae ki a daa kpit. Ti mok dii nan kpan nan siat, ki li bor siar po.” Ki u nyikib. ⁹ Bunbunn nba ni ki Ismael din lu jab nba ki u kpiib nae din tee linba yab, ki kpanbar Asa din gbiir yoo nba ki Israel kpanbar Baasa din leko na. Ismael din gbeen bunbunn na nan niib gbanante. ¹⁰ U din soor kpanbar bonpoi nan Mispa niib kur, nhamme tee binba ki kunkonkonna saakoo din jii ki teen Gedalia nuu ni na. Ismael din soorib ki tokin namm, Amonn yent poe.

¹¹ Ki Johanann nan kunkonkonna saakab nba lakin be nana na gbat bonbiir nba ki Ismael tun na, ¹² ki bi jii bi jab ki ber dinn u paak, ki saa sooro nyunchion nba be Gibeonn na boor. ¹³ Yoo nba ki Ismael yommii na la Johanann ki u tok nan kunkonkonna saakab na, ki bi par man, ¹⁴ ki bi chiar baar jab na boor. ¹⁵ Nnaan Ismael nan u jab na banniin din chiar Johanann boor, ki koo Amonn tin ni.

¹⁶ Ki Johanann nan kunkonkonna saakab nba ki u tok namm na din jii niib nba ki Ismael kpil Gedalia nnaan soorib Mispa na. Nhamme din tee kunkonkonna nan poob nan waas nan jatoka. ¹⁷⁻¹⁸ Bi din tiin Babilonia jab na janmaaniie, kimaan Ismael kpil Gedalia nba ki Babilonn kpanbar jiu ki teen tin na diaroo nawa. Ki bi ji din saa Ijpt a bin nyi Babilonia jab na nuu ni. Baa saa na, ki bi saa biar Chimham, ki li kpia Betlehem.

42

Biajinba niib na loon Jeremaya n miar Yennu ki turib

¹ Ki kunkonkonna saakab na kur, ki pukin Karea bija Johanann, nan Hosaya bija Asaria, din baar nan nibooru kur ki tan pakin a, ² “Yabit ki tun linba ki ti wanna. Miat ti Yomdaano Yennu ki turit. Miat ki tur timm nba kur tinn na. Sianyoo ti din yab bonchiann, nnaan motana ti ji tenn waaminnae, nan faa la na. ³ Miat nan ti Yomdaano Yennu n wannit taa sii tokii biajinba, nan taa sii tuun linba.”

⁴ Ki n jiin a, “Li nan. N saa miar ti Yomdaano Yennu, nan yaa boin na, ki wuu jiin linba, n saa wannii, n kan bori siari.”

⁵ Nnanne ki bi yetin a, “Yennu-e saa teen ti barmonii siara daano nan ti saa tun linba kur ki u wanna. ⁶ Li-i mei ti para, koo li-i kii mei, nnaan ti saa sak ti Yomdaano Yennu nba ki ti yet a fan miar na maba. Li-i tee ki ti sak u mob, bont kur saa saan fanu ki turita.”

Biajinba ki Yennu gat Jeremaya miaru

⁷ Li dapiik daare ki Yennu pak nanin, ⁸ ki n yiin Johanann nan kunkonkonna saakab nba be nana na, nan niib na kur, ki lakimm, ⁹ ki pakib a, “Israel teeb Yomdaano Yennu, wunba ki i tumin u boor a n miar na yet a, ¹⁰ ‘Li-i tee ki i loon yii be tin na ni, n saa te ki yii doe, n kan te ki yii siik kaa, n saa buriie, n kan nabirii kaa. Maa baar nan biak nba i paak na biir n par bonchiann. ¹¹ I ji daa tiin Babilonia kpanbar na janmaanii. N be nani, ki saa nyinni u nuu ni. ¹² Maa tee ninbatinno na paak, n saa te wun tini ninbaauk ki te yin nmat kun. Min Yennu-e pak na.’

¹³⁻¹⁵ “Nnaan yimm nba biar Juda na, i daa yeen i Yomdaano Yennu mob ki nyi tin na ni. I daa yeen a, ‘Aaii, ti saa saan kar Ijpt-e, siaminba ki ti ji kan mi koo tob ni, koo ki gbat tob moontii, koo ki be komi.’ Li-i tee ki i pak linba na, nnaan narin Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na yeen a, ‘Li-i tee ki i lor yin saan kar Ijpt, ¹⁶ nann tob nba ki i tiinir janmaanii na saa nyanniwa, ki kon nba ki i jee na saa soori, ki i saa kpo Ijpt-e. ¹⁷ Binba

kur loon bin saan kar Ijpt na, tɔb, koo kon, koo yiarue saa kpib. Bi sɔɔ kan tinn, bi sɔɔ bia kan nyi biak nba ki n saa baar nann bi paak na ni.’

¹⁸ “Israel teeb Yomdaano Yennu yeen a, ‘Bianjinba ki n wutochionj kpaar moon Jerusalem teeb paak na, nnae ki n wutochionj manj saa moon i paak, li-i tee ki i saan Ijpt. Sɔɔ-i la linba ki n tun turi na, li sii moko jarmaanii, ki niib sii dia-i diayoonn, ki dia i sann ki poor moi. I ji kan ban la nna na.’”

¹⁹ Ki n namm yet a, “Yennu pak yimm nba biar Juda na, a i daa saa Ijpt. Ki n kpaani motana ²⁰ nan i yaa yin tun kpetir nba yabe na. I te ki n miar ti Yomdaano Yennu ki turi, ki i senn mosonn nan i saa tun linba kur ki u senniwa. ²¹ Ki n wannu, nnaan i ji yeen linba kur ki ti Yomdaano Yennu tumin a man wannu nae. ²² Li paak, ii tian linba na man, i saa kpo tɔb nie, koo nan kon, koo nan yiaru, tinj nba ki i loon yin saan kar nani.”

43

Bianjinba ki bi saan nan Jeremaya Ijpt

¹ Ki n pak niib na linba kur ki bi Yomdaano Yennu tumin a n pakib na. ² Ki Hosaya bija Asaria, nan Kareya bija Johanann, nan jakangbata na kur pakin a, “A fae. Ti Yomdaano Yennu ki tuma a fan pakit ki ti daa saa kaar Ijpt-i. ³ Neria bija Baruk-o beta a fan pak linba na ki jiin ti po, a Babilonia teeb na n la nyannu ti paak, ki kpit, koo ki soorit ki saan nant Babilonia.” ⁴ Ki Johanann nan kunkonkonna na saakab, nan niib na kur, sɔɔ din ki sak Yennu mɔb ki saa biar Juda tinj ni. ⁵ Ki Johanann nan kunkonkonna saakab na kur din jii binba biar Juda tinj ni na, ki kpaab nan niib nba yaat ki tan jen na kur, ki saan namm Ijpt, ⁶ li jab nan poob nan waas nan kpanbara bonpoi. Bi din jii wunba kur ki kunkonkonna saakayudaano Nebusaradann nyik ki guun Gedalia, ki kpaab nan min nan Baruk. ⁷ Bi din yet Yennu mɔbe, nnaan saan Ijpt, ki saa baar Tapanes doo ni.

⁸ Ki Yennu pakin lej manj a, ⁹ “Jiin tangberja ki pii tinj ni, doo diarɔɔ nnaak na tammokɔokir tɔonn po, ki nnaan Israel niib na siab n la ki a tuun nna, ¹⁰ nnaan pakib nan min Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na yaa n baar nan n toontunno kpanbar Nebukanesar nba nyii Babilonn nae nna, ki u saa teen u naan binbintir, tana nba ki a pii na paak, ki saa lat u naangbourj na li paak. ¹¹ Nebukanesar saa baar ki kon nyann Ijpt. Binba tee bin yiar ki kpo na saa yiar ki kpo, ki binba tee bin soorib ki teemm yommii na, bi saa soorib ki teemm yommii, ki binba tee bin kpo tɔb ni na saa kpo tɔb ni. ¹² N saa joo Ijpt tingbandiit muu, ki te Babilonn kpanbar n joo bi tingbana manj muu, koo wun jii ki yaat nann. Pekpaarik nba tuu nyinn naalianbiabii u tiat ni bianjinba na, nnae ki Babilonn kpanbar saa nyinn Ijpt tinj ni bona kur ki yaat nan nyannu. ¹³ U saa biir jiantu tantoota nba be Heliopolis doo ni, Ijpt tinj ni na, ki saa joo Ijpt tingbana jiantu diit na.”

44

Ki jiin Israel teeb nba be Ijpt na po

¹ Yennu din pak nanin ki jiin Israel teeb nba kur be Ijpt doi nba tee Migdol nan Tapanes nan Memfis, nan tinj na diitu po na. ² Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na yet a, “I moŋ la biiru nba ki n baar nann Jerusalem nan Juda dolia kur paaka. Bi bia lek daa tee langbente, ki sɔɔ ki kɔɔ lej, ³ kimaan li niib tun biit ki donn n wutoora. Bi mann marint ki tur yenbis, ki bia waa tingbana nan pata nba ki namm, koo yimm, koo i

yeejamm ki ban jiant. ⁴ Yoo kur n tuun n toontunna nba tee n sokiniinba nae, ki bi piaki nan i daa tuun bonbilankant na, kimaan n ki loon nna. ⁵ Nnaan i ki gbiinti. I ki nyik i toonbiit, koo yenbis jiantu. ⁶ Nnanne te ki n mɔɔn n wutochiɔŋ Jerusalem nan Juda dolia ni, ki joo doi marj muu. Doi na din kpant langbente, ki tee janmaansooruk boor nan dinna.

⁷ “Li paak, min nba tee Israel teeb Yabint Daano Yennu na boi-i linba te ki i tun bonbiir na booru ki tur i mɔŋ. I loon yin baar nan biiru, jab nan poob nan waas nan sanpantii paake, ki lin te ki i niib na daa tent amii-i? ⁸ Bee ki i jiantir pata, ki mann maruj ki teen yenbis, Ijpt tin nba ki i baar a yii be na ni, ki dont n wutoori? I tuun linba na a yin biir i mɔŋe, ki lin te durinya na digbann kuri laai, ki jii i sann ki teen mɔpori-i? ⁹ I tamm biit nba kur ki i yeejamm, nan Juda kpanbara nan bi poob, nan yimm nan i poob tun Juda doi ni, nan Jerusalem sɔnii ni nae-e? ¹⁰ Nnaan i ki sikin i mɔŋ nan dinna. I ki turin baakir, koo ki wei sennii nba kur ki n tur yimm nan i yeejamm na.

¹¹ “Li paak, min nba tee Israel teeb Yabint Daano Yennu na saa donn wutoor i paak, ki biir Juda tin kur. ¹² Nnaan Juda niib nba tenn ki loon bin saan kar Ijpt na, see ki n biir bi kur, li niijaana nan talas damm kur saa kpo Ijpt, laa tee tob ni, koo kon ni. Bi sii mɔk janmaansooruk, ki niib sii laab, ki jii bi sann ki teen mɔpor. ¹³ N saa dat binba be Ijpt na tuba nan tobii, nan kon, nan yarii, nan maa dat Jerusalem teeb tuba bianinba na. ¹⁴ Juda niib nba kur biar ki saan Ijpt a bin kar na kan tin paak koo ki tinni. Nan bi yenɔkɔɔwa kan ŋmat Juda tin ni, siaminba ki bi loon bin ŋamm kar na. Bi waaminnae saa foor ki tan ŋmat.”

¹⁵ Ki jab nba kur mi nan bi poob mann maruj ki tur tingbana na, nan poob nba kur bo see lej na, ki kɔab nan Israel teeb nba be Ijpt diitu po na, ki bi yaba, ki pakin a, ¹⁶ “Maan nba ki a piak teent Yennu sann ni na, ti kan gbiinti. ¹⁷ Ti saa tun linba kur ki ti pak nan ti saa tume. Ti saa mann ti tingbann nba tee Sanpaapo Poobat nae, ki mɔɔn daan yenpiinii ki turɔ, nan tɔmm nan ti yeejamm, nan ti kpanbar, nan ti tɔɔndamm nba tuu tuun, Juda doi ni nan Jerusalem sɔnii ni na. Li yoo ti din mɔk jeet bonchiann, ki mɔkit, ki siar ki daamiit. ¹⁸ Nnaan taa nyik Sanpaapo Poobat na mannu, ki ji ki mɔ daan piinii ki teenɔ na, ti ji ki mɔk siar, ki ti niib kpo tobii nan kon ni.”

¹⁹ Ki poob na ŋamm pak a, “Taa din tee chinchaa ki li naan Sanpaapo Poobat na, ki mann maruj ki teenɔ, ki mɔ daan piinii ki teenɔ, ti sɔrib din sak nan linba ki ti tuun na ŋan.”

²⁰ Ki n pak jab nan poob nba pak nna ki turin na a, ²¹ “Maruj nba ki yimm, nan i yeejamm, nan i kpanbara, nan i tɔɔndamm, nan tin na ni niib mann Juda doi ni, nan Jerusalem sɔnii ni na, i dukii a Yennu ki mi li po, koo u tamm li poe-e? ²² Dinna, i tin tee langbente, ki sɔɔ ki kɔɔ lej. Li kpant janmaansooruk boore, ki niib jii li sann ki teen mɔpor, kimaan Yennu ji din kan fit dia i nɔɔntont nan i yanbɔntoona na. ²³ Mɔtana, biak na baar i paak, kimaan i mann maruj ki tur tingbana, ki tun biir Yennu nan yaa ki sak u sennii na.”

²⁴⁻²⁵ Ki n pak niib na kur, mantik poob na, linba ki Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na din piak ki teen Juda niib nba be Ijpt na a: “Yimm nan i poob kur senn mɔsonjaana ki tur Sanpaapo Poobat. I senn mɔsonn nan i sii mann maruj ki bia mɔ daan piinii ki teenɔ, ki dia i mɔsona marj. Tɔn, ii dia i mɔsona marj, kii tuun i mɔsonjaana marj. ²⁶ Nnaan gbiintir mɔsonjaann nba ki min Yennu senn n sanjaann ni, ki teen yimm Israel teeb nba be Ijpt na kur. N kan ban te ki yin jii n sann ki senn mɔsonn ki

yet a, 'N por Yabint Daano Yennu nba fo na.' ²⁷ N saa te ki i kan mokit, njaan n saa biirie. I kur saa kpoe tob ni, koo yiarii ni, ki nan i yenoƙoƙwa tan kan tenni. ²⁸ Njaan i waaminnae tan saa nyi kuun ni, ki nyik Ijpt ki jen Juda tij ni. Ki binba foor na saa bann wunba maan tee monii, laa tee n maan koo bi maan. ²⁹ Min Yennu saa turi nyinn nan n saa dat i tuba nna, ki maa pak nan n saa baar nan biiru i paak na saa teen monii. ³⁰ N saa jii Ijpt kpanbar Hofra ki kubin u datai nba loon bin kpiu na, nan maa din jii Juda kpanbar Sedekaya ki kubin Babilonn kpanbar Nebukanesar nba din tee u dataak ki loon wun kpiu na."

45

Yennu moƙonn nba jiin Baruk po

¹ Ki Josaya bija Jehoyakim nba dii Juda naan, li bina njanna nie, ki Baruk sob linba ki n wanno na. Li poorpo ki n yeto ² nan Israel teeb Yomdaano Yennu yet a, "Baruk, ³ a piak a, 'Biak be n paak. Yennu pukin parbiir n daamii niwa. Kukura chokime, ki n ki laat foomi.'

⁴ "Njaan min Yennu saa bet linba ki n maa na, ki bia njabir linba ki n bur na. N saa tun linba na ki tur durinya kur. ⁵ A loon fan kpaan manu ki tur a moƙi-i? Daa looniri. N baat nan biake nisaarii kur paak, njaan n saa tinn a manfoor, faa saan siaminba kur. Min Yennu-e pak na."

46

Bianjinba ki bi nyann Ijpt jab

¹ Ki Yennu pak turin ki jiin digbana na po, ² ki piin Ijpt. Waa pak linbae na ki jiin Ijpt kpanbar Neko jab po, binba ki Babilonn kpanbar Nebukanesar din nyannib Karkemis doo ni, ki li kpia nan Yufrates mokir na. U din nyinnib Juda kpanbar Jehoyakim naan bina njanna nie. Yennu din yet a:

³ "Ijpt jab saakab hoot a,
'Teent siir nan i naagbankoƙa man, ki saan tob.

⁴ Baant i taanii ki jakib.
Setir chaabu ki yir i kut fokirii.
Ntir i kpana man. Lian i jatiat.' "

⁵ Ki Yennu boi a, "N laat bee?
Bi nmat poor nan yanputuko.
Bi nyann bi jabe, ki janmaanii yentib,
ki bi chiar nan bi paƙ kur, ki ki jiant poori.

⁶ Binba chiar nan paƙ na, njaan bi kan paaki.
Jab na kan boti.
Gaƙ po ki kpian Yufrates mokire ki bi gbatiir baa.

⁷ Nmee gbeet nan Nail mokir na,
nan mokir nba tuu gbee ki do mokgbioƙ na?

⁸ Ijpt tije naan Nail mokir na,
nan mokir nba tuu gbee ki do mokgbioƙ na.

Ijpt yet a, 'N saa fiire ki doƙin durinya,
ki biir doi nan niib nba be doi maƙ ni na.

⁹ A te ki taanii na-ii saa, ki torit na-ii somm,
ki te ki jab na-ii saa:
jab nba nyii Sudann nan Libia ki dia naagbankoƙa na,
nan torbamiira nba nyii Lidia na.' "

10 Yabint Daano Yennu nba tee Yomdaano na daare na.
 Dinnae ki u saa pa jiin niib.
 Dinnae ki u saa dat u datai tuba.
 U banjiak saa nmamm nan laa tan saa gboo,
 ki nyu bi son nan li par nba tan saa maak.
 Dinnae ki Yabint Daano Yennu saa mann marun
 nba sii be gan po tin nba kpia nan Yufrates mokir na.
 11 Ijpt teeb, ii saa Gilead tin ni ki saa lon tebuk.
 I tebuk na kur tee yanne; siar kaa ki saa turi laafia.
 12 Digbana gbat i fei dinu powa, soo kur gbat ki i mo.
 Jayeno tuu gbiat u looe, ki bi banlee n kpab baa.

Ki jiin Nebukanesar baaru po

13 Babilonn kpanbar Nebukanesar nba baar a wun lek Ijpt yoo nba, ki Yennu pak turin a,

14 "A moont maan man Ijpt doi ni,
 njanne tee Migdol nan Memfis nan Tapanes,
 ki yet a, 'Teent siir man ki kon fat i mon.
 Yaa mok linba kur, bi saa biirir tob niwa.

15 Bee ki i tingbanjaann nba tee Apis na baa?
 Yennu-e faau lu.'

16 I jab gbiate ki baa, ki yeno tuu pak u loo a,
 'Kakitir; njaant tin kun ti niib boor,
 ki nyi ti datai takoobii ni.'

17 "Ti pur Ijpt kpanbar sanpaann man,
 ki lii tee, 'Fuut daano nba kon u yaak.'

18 Min Yabint Yennu-e tee kpanbar.

Mine tee Yennu nba fo na.

Tabor kunkonn nba fok ki gar kunkonn kur,
 ki Kamel kunkonn nba kpia mokgbenjir ki fok bianinba na,
 nnae ki wunba saa leka na pan sii tee.

19 Yimm Ijpt teeb, ii teen siir man
 ki bin soori ki saan nani digbangann.

Memfis saa kpanbar kunkoouk,
 ki tee langbent nba ki soo kaa lenji.

20 Ijpt tin nan naasar nann nae,
 njan ki kabik nyii gan po ki baar leko.

21 U jab nba ki u joomm na gbar nan naabis nae.

Bi ki set ki koni, bi kur nmat chiare.
 Bi biiru daar baara, bi boontu yoo baara.

22 Ijpt jab tiine ki foi nan waaok nba tuu gaan jat na,
 yoo nba ki datai na baat.

Bi saa lekib nan pajarae, nan jab nba tuu choo tiinii

23 ki biir foor na.

Bi jab na yab ki kaa kanni, bi yab chee naasuut.

24 Ijpt teeb dii feiwa. Gan po teeb nyanniba.

Min Yennu-e pak na."

25 Israel teeb Yabint Daano Yennu yet a, "N saa dat Amonn nba tee Tebes tingbann na tubir, ki kpab nan Ijpt tingbana nan li kpanbara. N saa jii Ijpt kpanbare nan binba teeno yada na kur 26 ki kubin binba loon bin kib na, njanne tee Babilonn kpanbar Nebukanesar nan u jab. Njan li

poor po, niib bia tan saa koo kar Ijpt, nan baa din kar bianjinba na. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Yennu tinnu po

²⁷ “N niib, i daa tiin janmaanii man. Israel teeb, i daa te ki i yan puti.

N saa nyinni digbanbanfokir man ni, siaminba ki i tee yommii na.

I saa jen kpen ki sii be i yan ni;

i sii be fanu, ki soo kan te ki janmaanii n soori.

²⁸ N saa baar i boor ki tan tinni.

N saa biir digbana nba kur ki n yati ki i saan leŋ na, ŋaan n kan biir i moŋi.

N saa dat i tubawa, ŋaan mi-i daar yoo nba, n sii daar nan lommo. Min Yennu-e pak na.”

47

Yennu maan nba jiin Filistia tiŋ po

¹ Ijpt kpanbar din tan lekin Gasa* na, ki soo Yennu pak nanin ki jiin Filistia tiŋ powa a:

² “Gotir! Nyun do gaŋ po, ki saa pubir nan nyunmoŋn na.

Li saa piin tiŋ na nan linba kur be li paaka,

li doi nan niib nba be leŋ na. Niib saa mo boi sommir po.

Soo kur nba be durinya na ni saa bui bonchiann.

³ Bi saa gbat taanii taawoka monii, nan torit monii, nan fiia birintu fuur.

Baanba kan jiant bi waas po, bi nii sii soone.

⁴ Yoo baar nan bin biir Filistia-wa,

ki pot sommir nba ki u tuu laat Taya nan Sidonn boor na.

Min Yennu-e saa biir Filistia teeb na;

ŋamme tee binba kur nyii Kret moŋgbiŋ po na.

⁵ Parbiir nba kaa paak baar Gasa teeb paaka,

ki Askelonn niib ŋmin.

Filistia niib nba biar na saa mo ki lin wei nlee?

⁶ I yikin ki piak a,

‘Yennu takoobu, nlee yooe ki a saa nyik niib koŋu?

Ŋmatir sik a toouk ni. Ii be leŋ kii foi.’

⁷ Ŋaan li saa teen nlee ki foi?

kimaan n turir toonn a lin tuma.

Mine wannoo nan wun lek Askelonn doo

nan niib nba be moŋgbiŋ na.”

48

Ki jiin Moab tiŋ biiru po

¹ Linba ki Yabint Yennu pak ki jiin Moab tiŋ poe na a:

“Ii moŋ ninbatinu nan Nebo teeb man. Bi doo biira.

Bi nyann Kiriataim-a, ki yeer li joonwakita na, ki li niib dii fei.

² Moab fant na bota.

Datai nyann Hesbonn-a, ki lorin a bin biir Moab teeb na.

Madmenn doo na ji sii ŋmine. Jab saa saan ki lekir.

* 47:1 47.1 Gasa din tee Filistia doi na yenne.

³ Horonaim niib mœ a, 'Woribuk. Biiru.'

⁴ "Bi biir Moab-a, gbiintir waas nba mœ.

⁵ Gbiintir bi monii fuur, sœnu nba saa Luhif na ni,
nan parbiir monii, Horonaim sœnu ni.

⁶ Bi yeen a, 'Kakitir ki chiar tinn i mœŋ.
Ii chiar nan kunkoouk paak bœŋ na.'

⁷ "Moab tiŋ, a teen yada a paŋ nan mœkint nie,
ŋaan mœtana bi saa nyannawa,

ki bi saa jii a tingbann Kemos nan u nijaana nan mannteeb,
ki saan namm digbangann.

⁸ Dosau kaa ki saa nyi biiru na ni,
ki baauk nan paanu kur saa biir.

Min Yennu-e pak na.

⁹ Fiint katanu ki chaan guun Moab tiŋ.

Li saa biir mœtana;

li doi saa biar langbent, ki sœŋ ji kan kœŋ leŋi."

¹⁰ (A sat mœtont wunba ki tuun Yennu toonn nan u yan kur na paak. A sat mœtont wunba ki chœœn niib ki kpi na paak.)

Ki jiiin Moab digbana biiru po

¹¹ Ki Yennu yet a, "Moab teeb tun be bi yamanie, ki sœŋ ki mi soorib saan namm digbanganni. Moab digbann tee nan daan nba ki bi tuu sennir a lin baa tint, ki ki laŋir, ki bia ki kpaan lebitir dalenlia ni nae. Li baauk ki biir, ki li manu bia ki gbenti.

¹² "Li paak, yoo baate ki n saa tun niib ki bin baar kpaar Moab teeb ki mœœn nan daan na. Dalena na saa biar koont, ki bi bia saa yeerir buri buri. ¹³ Ki fei saa soor Moab teeb nan baa jiantir tingbann nba tee Kemos na, nan fei nba din soor Israel teeb, baa din teen bi dindann tingbann nba tee Betel ni na.

¹⁴ "Moab jab, bee ki i want nan i tee paarib,
ki tee pardamm nba ki bi bikinii tœb ni?

¹⁵ Moab nan li doi kur biira;
bi kpui Moab naasinpaara na kura.

Min nba tee Kpanbar, ki tee Yabint Yennu-e pak na.

¹⁶ Moab boontu nakina, ki u biiru baate mœtana.

¹⁷ "Yimm nba kpia digbann maŋ ki mi u sanjaann po na,
ii mœ u kpeœnii man. Ii yet a,
'Li yiikoo dianu na biira, ki li dontir nan yabint na ji kaa.'

¹⁸ Yimm nba be Dibonn na, ii nyi i baakir boor maŋ,
ki sik ki tan kar tanbiinii ni,

Moab biirtœœ na be nna, ki teen li ŋapaara na langbenta.

¹⁹ Yimm nba be Aroer na, ii see sœnkpiŋ kii guu,
ki boi binba tiin yaatir na, ki laan bee teeni.

²⁰ Bi saa turi gatu a, 'Moab tiŋ baawa.

Ii mœ u pak man; u dii feiwa.

Ii kokin Arnonn mœkir ki mœœnt nan bi biir Moab-a.'

²¹ "Tubdatu baar doi nba be kunkonn yur paak nawa. Doi maŋe tee Holonn nan Jasa nan Mefaf ²² nan Dibonn nan Nebo nan Bef Diblataim ²³ nan Kiriataim nan Bef-gamul nan Bef-meonn ²⁴ nan Keriof nan Bosra. Tubdatu baar Moab doi nba fœk nan linba naak kur paaka. ²⁵ Bi biir Moab tiŋ paŋ nan u yiikoo nawa. Min Yennu-e pak na."

Biaŋinba ki Yennu saa sikin Moab tiŋ

²⁶ Yennu yet a, “A te ki Moab tij na n yib daan, kimaan u yê t n mɔba. Moab saa dɔɔr birint u mɔŋ siit ni, ki niib saa laau. ²⁷ Moab, a tian faa din yisin Israel niib bianjinba-a? A din diab ki li naan nan bi tɔk nanyuk tɔkue ki bi soorib na.

²⁸ “Yimm niib nba be Moab tij ni na, ii nyi i doi ni ki saan kɔɔ tanfiat ni. Ii tee nan ŋmann nba tuu tia u tɔk tanfiɔk mɔb boor nae. ²⁹ Moab want u mɔŋ bonchiann. N gbat bianjinba ki Moab niib want bi mɔŋ, ki mɔk garuk, ki bia dont bi mɔŋ, nan baa dukii bi mɔŋ po bianjinbawa. ³⁰ Min Yennu mi bi garuk po. Baa want bi mɔŋ na, ŋaan li kur tee yanne; linba ki bi tuun na kan wei. ³¹ Li paak, n saa bui wunba kur be Moab tij ni paak, nan niib nba be Kir Heres doo ni na paak. ³² N saa bui Sibma doo niib paak, ki lin gar Jaser doo niib paaka. Sibma doo, a tee nan daan tiik nba ki li yiinii tant ki poot Mɔk-kpeenn ki saa baar Jaser nae. ŋaan mɔtana, bi biir a sakoouk loona nan a daan loona nawa. ³³ Parmaasir nan kpinkpammuk ji kaa Moab nba tee tinŋan na ni. N te ki daan nyik tootu danjaaboora, sɔɔ kaa ki sii tee daan ki hoot nan kpinkpammuku.

³⁴ “Hesbonn nan Eleale teeb mɔe, ki bi mɔnii na saa gbia Jahas, Soar niib gbia, ki Horonaim teeb nan Eglaf Selisiya teeb bia gbia. Nimrim kpenu na gbaa fɔɔra. ³⁵ N saa te ki Moab niib n nyik bi mujoonu maruŋ nba ki bi tee bi jiant boa nawa, nan maruŋ nba ki bi mann ki teen bi pata nan bi yenbis na. Min Yennu-e pak na.

³⁶ “N mɔe Moab tij paak, nan Kir Heres niib paak, nan sɔɔe peeb naagbaak ki yiin kuun yanii na, kimaan baa tuu mɔk linba kur ji kaa. ³⁷ Bi kur koor bi yute, ki bia pɔɔ bi tianii. Bi ŋmaar ŋmaar bi niie, ki lia bɔtoot liant. ³⁸ Moab ŋei paak* nan doo na kur po, siar kaa ki pukin kpemɔnii, kimaan n yeer Moab nan bobir nba ki sɔɔ ki loon nae. ³⁹ Moab biira. Ii yikin man. Niib ji yisin Moab tiŋe. Li ji tee langbente, ki digbana nba kpiar na ji laar. Min Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki bi saa biir Moab tij

⁴⁰ Yennu yet a digbanne saa tabint Moab teeb nan baakir nba tuu lat u kpinkpant ki tabint bianjinba na, ⁴¹ ki bi saa nyann doi nan ŋapaara na. Li daar, janmaanii saa soor Moab jab, nan poo nba tuu kar matdaaŋ paak, ki janmaanii mɔkɔ nae. ⁴² Bi saa biir Moab, ki li ji kii tee digbanni, kimaan li niib yê t n mɔba. ⁴³ Janmaanchiɔŋ nan bootit nan barit dɔɔe ki guu Moab teeb. Yennu-e pak na. ⁴⁴ Wunba yabir a wun nyi janmaanchiɔŋ na ni saa baa bootuk ni, ki wunba tab doo bootuk ni saa sik baruk ni, kimaan Yennu-e te ki li tee Moab biiru yoo. ⁴⁵ Kunsontinna nba tee tarii na yiabe a bin la gungurboor, Hesbonn doo nba ki kpanbar Sihonn din dia na ni, ŋaan li mun di muue. Muu dii kpanbar Sihonn ŋaak nan u tij nan li mɔyêtuk damm na kurawa. ⁴⁶ Tinin Moab teeb ninbaauk man. Bi boont ŋamm nba jiantir tingbann Kemos nawa, ki jii bi bonjai nan bi bonpoi ki saan namm digbanganna.

⁴⁷ Naan yoo nba waa na, Yennu saa ŋamm donn Moab teeb. Linba na kure ki Yennu yet a li saa tun ki tur Moab teeb.

49

Bianjinba ki Yennu saa dat Amonn teeb tuba

¹ Linba ki Yennu pak jiin Amonn teeb poe na a: “Israel jab na be lia? Sɔɔ kaa ki saa kɔn bi tij paaki-i? Bee ki bi ŋaan ki niib nba jiantir tingbann

* 48:38 48.38 Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.

Molek na yent Gaad tij ki kari? ² Njaan yoo baat ki n saa te ki Amonn teeb digbansaakar Raba niib n gbat tob fuur; ki li saa biar langbent, ki li digbanbis na saa di muu. Ki Israel teeb saa nmat gaar bi tij binba din fat na boor. ³ Hesbonn teeb, ii mo man. Bi biir Ai-wa. Raba poob, ii mo kpemonii man. Ii lia botoot liant kii mo man, ii tiin kii lin nan nmatir man. Bi saa jii i tingbann Molek ki saan nano digbangann ni, ki kpab nan u mannteeb nan u nijaana. ⁴ Bee ki yimm moyetdamm na want i moji? I pan gbente. Bee ki i teen i yiikoo yada, ki yeen nan soo kan bikin a wun lekini? ⁵ N saa nyi nan janmaanchion siar kur po, ki baar nann i paak. I kur saa chiar. Soo kur saa chiar u manfoor paak, ki soo sii kaa ki saa tikir i jab na jikii.

⁶ "Njaan li poor po n saa te ki Amonn teeb na n mokit. Min Yennu-e pak na."

Bianjinba ki Yennu saa dat Edom teeb tuba

⁷ Yabint Yennu nba pak linbae na ki jiin Edom teeb po a: "Edom teeb yanfoon na ji kaae-e? Bi nmakit-teeb na ji ki fit wantib linba ki bi sii tuuni-i? Bi subinii na kur mir bote-e? ⁸ Dedann teeb, nmatir kii tiin man. Ii bor man. N yaa man biir Esoo yaaboona, kimaan yoo baar nan man dat bi tubawa. ⁹ Jab-i poor daan tiloona, bi tuu nyik yenn-nbae tiinii na paak, ki li-i tee fat-teeb baar nyiok, bi tuu jii linba ki bi loon na kooe. ¹⁰ Njaan min kpan fat Esoo yaaboona mokint na kure, ki bakit bi bunbor boa, a bi ji daa fit bori. N biir Edom teeb na kura. Nan bi niyemmira ki biari. ¹¹ Nyikin i kpeebii n boor man, ki n saa gotib. I pakoi sii fit maa n paak.

¹² "Li-i tee ki binba ki kpaal talas nan bin la tubdatu ji tan la tubdatu, i dukin tubdatu kan baar i paaki-i? Tubdatu saa baar i paaka. ¹³ N mojon por nan doo nba tee Bosra saa teen janmaansooruk boor ki sii tee kunkoouk. Niib sii yisin lej, ki saa jii li sann ki poor mopora. Digbanbis nba kpia lej na sii yoo tee langbente. Min Yennu-e pak na."

¹⁴ N yet a, "Edom digbann, n gaar maan nba nyii Yennu boore. U tun toomu a wun bet digbana na ki bin lakin bi jab ki teen siir ki leki. ¹⁵ Yennu yaa wun teena bonchokunjo, ki soo kan tura baakiri. ¹⁶ A yuwannu na kpannawa. Soo ki tiina nan faa dukii bi tiina na. A be tanfiat niye jofokit paaka, faa lek be sanpaapo nan baakir na, njaan Yennu saa sikina tij niwa. Yennu-e pak na."

¹⁷ Yennu yet a, "Biiru nba saa baar Edom paak na sii bi bonchiann, ki wunba kur gar lej, u yan saa put, ki u gbanu n jek. ¹⁸ Yennu nba din biir Sodom nan Gomora nan doi nba kpiar na bianjinba na, nnae ki u saa tun ki tur Edom, ki soo ji kan ban kar leji. Min Yennu-e pak na. ¹⁹ Bianjinba ki yanbor tuu nyi poor nba bok Joodann mokir ki do mopaaun ni na, nnae ki n saa baar ki te Edom teeb n kpir chiar ki nyi bi tij ni. Ki tondaano nba ki n saa gann na sii dia tij na. Bi saa jii nmeee ki bikino nanimi? Nmeee mok par ki saa yek nanimi? Kpanbar lanoe saa fit kon nanimi? ²⁰ Li paak, ghiintir lor nba ki n mok ki jiin Edom teeb biiru po na, nan maa loon man tun linba ki tur Temann doo niib na. Nisiab saa soor bi waas gbaa ki yaat namm, ki li saa soor soo kur janmaanii. ²¹ Edom-i baa yoo nba, fuur saa fu bonchiann, ki tingboun na kur saa jek, ki bi wuyikini sa fokit baar Mokmurj na. ²² Datai na saa lek Bosra nan baakir nba tuu yit u kpinkpant ki siik nae. Li daar, janmaanii saa soor Edom jab, nan poo nba tuu kar matdaaj paak ki janmaanii moko nae."

Bianjinba ki Yennu saa dat Damaskus teeb tuba

²³ Linba ki Yennu pak jiin Damaskus poe na a: “Niib nba be Hamaf nan Arpad doi ni na, li daamiibe, ki bi para biir, kimaan bi gbat lababiiuka. Dudukit gbee bi para nan moknyun nae, ki bi ki fit foi. ²⁴ Damaskus niib na po choke, ki yanputuk te ki bi chiar. Bi be tont nan ninnyumooj nie, nan poo nba tuu kar matdaaj paak na. ²⁵ Digbanjaann nba tuu mok parpeenn na ji doo yanne. ²⁶ Li daar, bi saa kpi u naasimm na sonii nie, ki u jab na kur saa boont. ²⁷ N saa joo Damaskus joonjot na muu, ki bia joo kpanbar Ben-hadad npaara na muu. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin tubdatu nba baat Kedar booru nan Hasor doo paak na po

²⁸ Linba nae ki Yennu pak ki jiin Kedar booru, nan yentnba nba ki kpanbar Hasor dia na po. Nanne ki Babilonn kpanbar Nebukanesar din kon nyann na. “Lekin Kedar niib, ki biir yondo po booru man. ²⁹ Fatir bi lanbont nan bi bonkobit, nan bi lanbont tammooakita, nan linba be bi lanbont ni kur. Jiin bi laagumiinba, njaan pak niib na a, ‘Janmaanchiojo linti.’

³⁰ “Hasor teeb, min Yennu kpaani nan yin chiar fokit ki saa bor. Babilonn kpanbar Nebukanesar lor wun biirie, ki waa pak linbae na, ³¹ ‘Baat man. Ti saa lek niib nba dukii nan bi be bi yamani ki be fanu nawa. Bi doi ki mok joona nan gana, li bia ki mok gankpata, ki tee domanyaunj.’

³² “Jiin bi laagumiinba nan bi bonkob-leet. N saa yat binba poon bi yut na lokir kur po, ki saa nyi nan biak siar kur po ki baar nann bi paak. ³³ Hasor saa teen kunkoouk yaayoo siiyoo, ki sii tee moboi binbeboor. Soo ji kan ban kar lej. Min Yennu-e pak na.”

Biajinba ki Yennu saa dat Elam digbann tubir

³⁴ Sedekaya nba din dii Juda naan, li ki yuur kaawa ki Yabint Yennu pak nanin ki jiin Elam digbann po. ³⁵ U din yet a, “N saa kpi torbantooora nba te ki Elam mok pan na kure. ³⁶ N saa te ki wouj n nyi siar kur po ki da koo Elam, ki yat u niib lokir kur po, ki tan tuu yoo nba ki u niib nba tee kunsontinna saa saan tingbouj kur ni. ³⁷ N saa te ki Elam niib-ii tiin bi datai nba loon bin kpib na. N wutoor nba kaa paak niije, ki n saa biir Elam teeb, ki te jab n kon namm ki saa tuu yoo nba ki n saa boontib. ³⁸ N saa biir bi kpanbara nan bi tooondamm, njaan senn n naan kok lej. ³⁹ Njaan li poor po, n saa te ki Elam teeb na n mokit. Min Yennu-e pak na.”

50

Biajinba ki bi saa nyann Babilonn

¹ Maan nba ki Yennu ture na ki jiin Babilonn doo nan li niib po a:

² “Pakin maan man ki tur digbana. A mcoontir.

Turin nyinn ki mcoont maan man.

A daa te ki li tee bunbor maami. Babilonn baawa.

Bi biir u tingbann nba tee Marduk nawa.

Babilonn tingbana dii feiwa, u bonninnanbiit na yeera.

³ “Digbann jab nyii ganj po ki baar a bin lek Babilonn, ki kpanbar kunkoouk. Niib nan bonkobit saa chiar yaat, ki soo kan kar lej.”

Ki jiin Israel teeb jenu po

⁴ Yennu yeen a, “Yoo man-i baar, Juda nan Israel niib kur sii mo ki baat, ki loon min nba tee bi Yennu na. ⁵ Bi saa boi Sayonn sonu po, ki tokin li po. Bi saa lor molor kangbennuk nanin, ki kan ban biir molor man.

⁶ “N niib tee nan pei nba ki bi kpaarik nyikib ki bi bot kunkona ni nae. Bi lin nan pei nba tuu nyi kunkon-yenn paak ki saan kunkonleer paak nae, ki porj tamm bi njaak nba be siama. ⁷ Wunba lab kur tuu lekibe, ki bi datai yeen a, ‘Bi tun ki biir Yennu-e. Li paak, taa teemm linba na ki bi. Bi yeejamm din teen Yennu-e yada, ki bi mun bo sii waau nnae.’

⁸ “Israel teeb, ii tiin kii nyi Babilonn man. Nyimin tij man ni. Ii tee sinsinn damm nba saa nyi. ⁹ N saa fiin digbanpaara nba be ganj po ki te bin lek Babilonn. Bi saa set jatuk ki took digbann na ki nyannir. Bi tee waara nba mi waaruko, ki to bi peenii ki li ki norii baa boor siaminba. ¹⁰ Bi saa jii Babilonn faar, ki binba jii manj saa jii linba kur ki bi loon. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Babilonn baak po

¹¹ Ki Yennu yet a, “Babilonn teeb, i fat n niib bona. I mok parpeenne ki kpaamm, ki li naan naab nba tuu nmaan dii* ki pinii na, koo ki mo nan taam na, ¹² njaan i tij digbangbenir na saa sik tij ni ki di fei. Babilonn-e tan sii tee digbana kur ni digbanbutij. Li tan sii tee kunkokoouj nba kaa nyume. ¹³ N wutoor paak, soo kan kar Babilonn, li sii tee langbente, ki wunba gar lej kur saa jek, ki li saa yaar lito.

¹⁴ “Torbantora, setir chunchuuntuk ki teen siir nan tob, ki nja loon Babilonn man. Ii to Babilonn i peenii na kur, kimaan u tun biir min nba tee Yennu nawa. ¹⁵ Ii yikin tob wuyikini doo na kur po man. Motana, Babilonn gaar butinna. Bi yeer u joojot kur ki bet sikinir tij niwa. N pa pann ki jii Babilonn teebe na. Li paak, ii pa i pann ki jiiimm, ki diab nan baa tuu dia leeb bianjinba na. ¹⁶ I daa te ki bi buur jeet tij man ni, koo ki jaan jeet. Saamo nba kur be lej, jarjmaanii saa sooro nan jab nba lekin na, ki u saa nmat kun u doo ni.”

Ki jiin Israel teeb kpenu po

¹⁷ Ki Yennu yet a, “Israel teeb na tee nan pei nba ki yanbor weib ki yatib nae. Sinsinn, Asiria kpanbare din lekib, li poor po ki Babilonn kpanbar Nebukanesar yeer bi kpaba. ¹⁸ Linba na paak, min Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu na saa dat kpanbar Nebukanesar nan u tij na tubir, nan maa din dat Asiria kpanbar tubir bianjinba na. ¹⁹ N saa jiin Israel teeb bi tij niwa. Bi saa di jeet nba pia Kamel kunkonn paak nan Basann yent ni na, ki saa di linba kur ki bi loon, jeet nba kur pia Efraim nan Gilead yent ni na. ²⁰ Yoo man-i baar, bisiat sii kaa Israel teeb na ni, ki yanbonsiar sii kaa Juda teeb ni, kimaan n saa nyik chab niib nba ki n tinn bi manfoa nawa. Min Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Yennu saa dat Babilonn teeb tuba

²¹ Ki Yennu yet a, “Lekin Merataim teeb nan Pekod teeb. Ii kpib ki biirib. Ii tun linba kur ki n wanni. Min Yennu-e pak na. ²² Tob fuur gbia tij man ni, ki biiru bonchiann be lej. ²³ Babilonn jab toor durinya kure ki bit bit, ki motana li jaar mun bia biira. Digbana kur jeke nan linba tun ki tur tij na. ²⁴ Babilonn, a kon nanima, ki baa baruk nba ki n pii guuna, njaan ki a ki mi na ni. ²⁵ N loot siaminba ki n jatiat be nawa. Ki n wutoor nie ki n yinn jatiat na, kimaan min Yabint Yennu nba tee Yomdaano na mok toonn Babilonn ki yaa min tun. ²⁶ Ii lekir li munn po ki loon siaminba ki li jeet doo na. Ii poon linba ki i jii na nan baa tuu poon jeet na. Ii biir tij

* **50:11** 50.11 Bi booru ni, nei-e boo dii,

na, ki daa nyikin siari. ²⁷ Ii kpi bi jab na kur. Ii kpib fas. Babilonn teeb boonta. Yoo baar nan bin gaar tubdatuwa.”

²⁸ (Kunsɔntinna tiin nyi Babilonn ki baat Jerusalem, ki piak ti Yomdaano Yennu nba pa Babilonn teeb bianjinba, nan baa din tun linba ki tur u Nasaakak na.)

²⁹ “Pakin tɔrbantɔɔra na ki bin lek Babilonn. A te ki wunba kur saa fit tɔ tɔrbann ki wun saan. Loont doo na ki daa te sɔɔ nyi. Ii pa linba ki bi tun, ki jiinib ki tumm nan baa teen leeb na, kimaan bi tun nan yuwannue ki tur min Israel teeb kasii Yennu. ³⁰ Li paak, bi saa kpi bi naasimm doo na sonii ni, ki biir bi jab kur li daar. Min Yennu-e pak na.

³¹ “Babilonn, a gbee nan yuwannue; li paak, min Yabint Yennu nba tee Yomdaano na kɔn nanae. Yoo baar nan man dat a tubira. ³² A niib nba mɔk garuk na saa gbiat baa, ki sɔɔ kan sommib ki bin fiiri. N saa joo a doi muu, ki linba kur be ki kpia saa biir.”

³³ Yabint Yennu yet a, “Israel teeb nan Juda teeb be mukir nie. Binba nyannib ki soorib na guube fanu, ki kan chabib ki bin yaati. ³⁴ Naan wunba saa fatib na mɔk paɲ. U sanne tee Yabint Yennu. Nɔɔ tɔɲɔ saa gaar bi paak, ki baar nan parmaasir tingboun na paak, ɲaan bia baar nan diak Babilonn teeb paak.”

³⁵ Yennu yet a, “Babilonn tee kuume.

U niib nan u kpanbara nan u subindamm kur tee kuume.

³⁶ Kuun be u faak sɔkiniinba na paak. Bi tee jatite.

Kuun be u jab paak. Bi mɔk janmaanchiɔɲ.

³⁷ Ii biir bi taanii nan taantorit na.

Kuun be jab nba ki bi jɔɔmm na paak.

Bi tee bonchokinte. Ii biir bi mɔkint na, ki fat.

³⁸ Baat nan yonkoonin bi tin paak, ki fɔɔr bi mɔka.

Babilonn tee tin nba ki li tingbana mɔk janmaansooruko,
ki li tingbanae kpann niib na.

³⁹ “Li paak, Babilonn saa gbee nan narinbiit nan funfɔntit nan nɔɔnii nba ki ɲane. Niib ji kan ban kɔɔ lenj, yoo nba baat kur ni. ⁴⁰ Linba saa tun Babilonn na tee linba din tun Sodom nan Gomora, yoo nba ki n din biirir ki kpab nan doi nba kpiar nae. Sɔɔ ji kan ban kar lenji. Min Yennu-e pak na.

⁴¹ “Niib nyi ganj po digbann na ki baat,
digbanjaann nba be hanfɔkir,
ki kpanbara bonchiann teen siir nan tɔb.

⁴² Bi jii bi tɔrbana nan bi takoobiiwa,
ki tee nitont nba ki tiin ninbaauko.

Bi fuur tee nan mɔkgbenjir nyunpana fuur nae,
yoo nba ki bi jak bi taanii.

Bi teen siire a bin faa tɔb nan Babilonn.

⁴³ Babilonn kpanbar gbat labaar nawa, ki u nii sɔɔne.

Yanputuk nyannɔwa,

ki li tonu tee nan poo nba kar matdaanj paak na.

⁴⁴ “Bianjinba ki yanbɔr tuu nyi fɔɔr nba bɔɔk Jɔɔdann mɔkir ki do mɔpaaɲ ni na, nnae ki min Yennu saa baar ki te Babilonn teeb n kpɪr chiar ki nyi bi doo ni. Ki tɔɔndaano nba ki n gann na sii dia digbann na. Nmee ki bi saa yekinɔ nanimi? Nmee mɔk par ki saa yek nanimi? Kpanbar lanɔe saa fit kɔn nanimi? ⁴⁵ Li paak, gbiintir man bonbiir nba ki n lor Babilonn doo paak, nan maa loon man tun linba ki tur li niib. Bi saa soor bi waas gbaa ki yaat namm, ki li saa soor sɔɔ kur janmaanii.

46 Babilonn-i baa yoo nba, fuur saa fu bonchiann, ki tingbouŋ kur saa jek, ki niib wuyikinii saa gbat digbanlia ni.”

51

Ki jiin Babilonn tubdatleer po

1 Yennu yet a, “N baat nan wonbiiuko a man biir Babilonn tiŋ nan li niib. 2 N saa tun boorganu ki bin baar biir Babilonn, nan wouŋ nba tuu pebir fouŋ ki yaat nann na. Biiru daar maŋ-i baar, bi saa lek lokir kur po, ki tiŋ na saa biar doo yann. 3 I daa teen bi jab na yaak ki bi yeek bi peenii, koo ki lia bi jatiati. I daa nyikin bi naasimm na. Ii boont bi jab na kur. 4 Bi saa la dani, ki kpo bi doi soŋii ni. 5 Min Yabint Yennu nba tee Yomdaano na ki nyor nyik Israel teeb nan Juda teeb, nan baa lek tun ki biir min nba tee Israel teeb Kasii Yoo na. 6 Chiat ki nyi Babilonn man. Tinin, ki tinn i manfoor man. I daa te ki bi kpi-i Babilonn teeb biit paaki. N pa bi panne, ki daar bi tuba nan laa jaŋib na. 7 Babilonn din tee nan salima darmaŋ nae, n nuu ni, ki n te ki durinya kur yib. Digbana din nyuu li daame ki waat. 8 Babilonn baae ki boont. Ii mo li kpemonii man. Ii kpaan tebuk ki teen li fiat na, li pasiar li saa buura. 9 Boorganu nba be leŋ na yet a, “Ti yabir a tin somm Babilonn, ŋaan soo yoo gara. Ŋaant ki tin nyik ŋaan ŋmat kun. Yennu jii u paŋ kure ki dat Babilonn tubir ki biirir chain chain.”

10 Yennu yet a, “N niib na hoot a, ‘Yennu wann nan timme mok monii. Naant ki tin saan pak niib nba be Jerusalem na, ti Yomdaano Yennu nba tun linba.’ ”

11 Yennu fiin Media kpanbarawa, kimaan u loon wun biir Babilonn-e, waa saa teen bianinba ki pa u Nasaakak biiru paake na.

Lek teeb saakab na tur mob a, “Natir i peenii man. Teent siir nan i naagbankona man. 12 Turin nyinn ki bin lek Babilonn jooŋot. Koont guuteeb na para. Sent guuteeb na bi seenii ni. Laan jab muuk ni man.”

Yennu tun linba ki u yet a u saa tun ki tur Babilonn niib nawa. 13 Tiŋ maŋ mok moka nan mokint bonchiann, ŋaan li yoo baara, ki li manfoor jiinn cheera. 14 Yabint Yennu por nan u moŋ manfoore, nan u saa baar nan jab bonchiann, ki bin tan lek Babilonn, ki jab na sii yab nan naasut na, ki hoot nan nyannu.

Ki jiin dontir yar na po

- 15 Yennu jii u yiikoe ki nan tingbouŋ na,
ki jii u subinii ki nan tingbouŋ na nan sanpaak.
- 16 U sennue te ki nyun nba be sanpagbant paapo na fu,
ki nyi nan sanpagbant lokir kur po ki ŋkiir.
Ŋooe te ki sanyikintii nyikintir saak ni,
ki te wouŋ nyi u boor ki da.
- 17 Nisaarii laat linba na kure, ŋaan tee jatit nan bonliinii.
Binba naan pata na dii feie,
kimaan baa naan pata nba maŋ tee bonninnanti,
ki kaa manfoori.
- 18 Bi kaa nyooti, ki tee niib n yetibe,
ki Yennu-i baar a wun bu bi buut yoo nba, u saa biirib.
- 19 Jakob Yennu na ki tee nan ŋamm na kaa.
Ŋooe tee wunba nan bont kur,
ki gann Israel teeb a bii tee u tiouŋ niib.

U sanne tee Yabint Yennu.

Ki jiin Yennu jaar na po

²⁰ Yennu yet a,

“Babilonn, a tee n jaare ki tee n tob jatiok.

N jiia ki yeer digbana nan tiniu,

²¹ ki biir taanii nan bi jakira,

ki biir taantorit nan li nmakit-teeb,

²² ki kpaii jab nan poob, ki kpaii saakab nan waas,

ki kpaii bonjai nan bonpoi,

²³ ki kpaii pekpaarii nan bi pei,

ki kpaii binba dia taanii ki ko tanmona nan bi taanii man,

ki kpaii kpanbara nan toondamm.”

Ki jiin Babilonn tubdatu po

²⁴ Ki Yennu yet a, “I saa la ki n pa jiin Babilonn nan li niib, biit nba kur ki bi tun tur Jerusalem na paak. ²⁵ Babilonn, a mok pan nan jojaann nae, ki biir durinya kur, njan min Yennu-e tee a dataak. N saa soora ki nmata nan tant ki nyika tanpent ni. ²⁶ SoƆ kan ban jii a langbent ni tana ki maa njaaki. A sii tee nan kunkoouk nae yoo kur. Min Yennu-e pak na.

²⁷ “Turin nyinn nba ki bi saa lek. Pebin naatunn ki digbana n gbat. Teent niib na tob siir ki took Babilonn. Pakin digbana nba tee Ararat nan Mini nan Askenas ki bin lek. Nyint jasaakoo ki wun gar bi toonn. Baat nan taanii na, ki bii yab nan naasuut na. ²⁸ Teent niib na tob siir ki took Babilonn. Tumin ki boi Media kpanbara po, nan bi toondamm nan bi saakab po, nan digbana nba kur ki bi dia na jab po. ²⁹ Tingbouy na jekire nan janmaanii, kimaan Yennu tuun u lor nba ki u yaa wun kpan Babilonn kunkoouk nae, ki soƆ kan kar lenji. ³⁰ Babilonn jab nyik konna, njan ji be bi njapaara nie. Bi para kpoe, ki bi ji tee nan poob na. Bi yeer doo na tammoiwa, ki joo nei na muu. ³¹ Toomimba ji tiine yeno yeno ki saa kumii Babilonn kpanbar na nan bi yeer u doo na lokir kur po ki kooƆwa. ³² Datai fat punpootboor na, ki joo njapaara na muuwa. Babilonn jab na yan pute. ³³ Li kan yukir ki datai na saa kpib ki njmaatib, nan baa tuu njmaat dii jarik paak na. Min Yabint Daano nba tee Israel teeb Yennu nae pak na.”

³⁴ Babilonn kpanbar pot pot Jerusalem ki nakowa.

U nyik doo na koonte nan sokoonn na,

ki nakir nan waakper nba tuu nak bonkobuk bianjinba na.

U jii linba ki u loone njan lu linba tenn na.

³⁵ Njaant ki Sayonn niib n yet a,

“Biiru nba baarit na kur nyiiruk n baa Babilonn paak.”

Njaant ki Jerusalem niib n yet a,

“Biak nba kur ki ti dii na nyiiruk n baa Babilonn paak.”

Bianjinba ki Yennu saa somm Israel teeb

³⁶ Yennu pak Jerusalem teeb na a, “N saa gaar i paak ki te ki i datai n pa baa tun linba ki turi na paak. N saa te ki Babilonn kpen-yura n koor, ki moka na n foor. ³⁷ Tin man saa kpan langbent, ki muuk ni bonkobit sii be lenj. Lenj sii tee janmaansooruk boore, ki soƆ kan kar lenj, ki wunba kur lar, janmaanii saa sooro. ³⁸ Babilonn teeb na kur fu nan yanbora nae, ki mo nan yanborbis na. ³⁹ Bi tee jawudamme-e? N saa teen jaamm ki turib, ki te bin nyu yib kii mok parpeenn. Bi saa goon ki kan ban yerikii. ⁴⁰ N saa te bin kotib, nan baa tuu kot pei nan buunii nan pejai bianjinba nae. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Babilonn joontu po

⁴¹ Ki Yennu pak jiin Babilonn po a, “Bi nyann doo nba ki durinya tuu dontiro nawa. Babilonn ji tee siaminba mok janmaansooruko ki tur digbana. ⁴² Mokgbenjir pubir ki doo Babilonn paak, ki nyunpana piinowa. ⁴³ Doi na kpanat janmaansooruk boore, ki tee nan kunkoouk nba kaa nyun, ki niib ki koo lej, ki bia ki gaar lej na. ⁴⁴ N saa dat Babilonn tingbann nba tee Bel na tubira, ki te wun jiin bona nba ki u jan na, ki digbana bia ji kan jianto.

“Babilonn joojot baawa. ⁴⁵ Israel teeb, chiat ki nyi lej man. Chiat ki tinn i manfoor, n wutochiow na ni. ⁴⁶ I daa njan tama koo ki tiin janmaanii, yaa gbia biyaa na paaki. Binn kur mok li biyaae, biyaa nba jiin tobii po, nan biyaa nba jiin kpanbara nan bi leeb kona po. ⁴⁷ Yoo baate ki n saa dat Babilonn tingbana tuba. Digbann na kur saa di fei, ki bi saa kpi lej niib na kur. ⁴⁸ Linba kur be tingbouj na paak nan sanpagbant ni saa hoot nan kpinkpammuk, yoo nba ki Babilonn saa koo jab nba nyii garj po ki baar a bin biirir na nuu ni. ⁴⁹ Babilonn teebe baar nan durinya kur po niib kuun, ki motana Babilonn saa baa, kimaan u te ki Israel teeb bonchiann kpo. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Israel teeb nba be Babilonn na po

⁵⁰ Yennu piak teen u niib nba be Babilonn a, “I nyii kuun niwa. Ii saa man. I daa taantir. Yaa lek fok nan i doo na, njan ii dukii min nba tee i Yennu na po, kii tian Jerusalem po. ⁵¹ I yeen a, “Ti dii fei ki la yukpiasira, to la nan ti ki mok sommtoo nan yenokowa, kimaan boorganu gaar kasii boa nba be Yenjiantu Nasaakak ni nawa.” ⁵² Li paak, n piak nan yoo baat ki n saa dat Babilonn tingbana na tuba, ki binba la dani na saa mo tij na kur po. ⁵³ Li-i lekii tee ki Babilonn bo saa fit do ki saa maa njacheenn sanpaapo, njan n bia bo saa tun niib lej ki bin saan yeer njak manja. Min Yennu-e pak na.”

Biajinba ki Yennu saa namm biir Babilonn

⁵⁴ Yennu yet a, “Gbiintir monii nba be Babilonn, kpemonii nba jiin tij na biiru po.

⁵⁵ N biir Babilonn-e ki saa te lin muu sirr.
Jab tiin koo lej nan mokgbenjir ni nyunpana nae,
ki lekin nan fuut nba yab.

⁵⁶ Bi baar ki biir Babilonn-e, ki nyann li jab,
ki bia konn bi torbanawa.
N tee Yennu nba daar biit damm tubae,
ki saa tun Babilonn linba janjo.

⁵⁷ N saa te ki li doo diara, nan li yandamm
nan li toondamm, nan li jab n yib.

Bi saa goon ki kan ban yerik.
Min kpanbarjaanne pak na. Mine tee Yabint Yennu.

⁵⁸ Bi saa daa Babilonn joojpaarit ki sikin tij ni,
ki joo li tammofokit na muu.
Digbann man toona kur teen yanna, bi bakint na dii muuwa.
Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin Jeremaya motaan po

⁵⁹ Kpanbar Sedekaya tior njmakit-too din tee Seraya-e, ki u tee Neria bija, njan tee Maseya yaaboonn. Sedekaya nba dii Juda naan, li bina nanna nie ki njoo nan Seraya tok saa Babilonn, ki n tur Seraya momasiar nna.

⁶⁰ N din sɔb biiru nba kur saa baar Babilonn-e, ki teen gbouŋ ni, nan linba kur pukin ki jiin Babilonn po. ⁶¹ N din yet Seraya a, “Li-i tee ki a baar Babilonn, fan karin linba kur sɔb na ki tur niib na. ⁶² Li poor po fan miar Yennu a, ‘Yennu, a pak nan a saa biir doo nawa, ki bonfoor sii kaa lenji, laa tee niro koo bonkobuk, ki li sii tee nan kunkoouk nae yoo kur.’ ⁶³ Seraya, li-i tee ki a karin gbouŋ na ki tur niib na ki gbenn, fan jiir ki lor nan tann ki lur Yufrates mɔkir ni, ⁶⁴ ŋaan yet a, ‘Linba saa tun ki tur Babilonn-e na. Li saa kp̄ii ki kan ban pukiti, kimaan biiru nba ki Yennu saa baar nann na paak.’”

Jeremaya mɔmaan na dian nnae.

52

Ki jiin Jerusalem baak po (2 Kpanbara 24.18-25.7)

¹ Sedekaya din mɔk bina piinlee nan yenne ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piik nan yenn. U naa sann din tee Hamutal, ki tee Jeremaya nba be Libna na bipoo. ² Kpanbar Sedekaya din tan tun biir Yennu, nan kpanbar Jehoyakim nba poŋ din tun na. ³ Yennu wutoor din mantik doo Jerusalem nan Juda teeb paak bonchiann, ki u te ki bi mir bot u tɔɔnn.

Sedekaya din yêt Babilonn kpanbar Nebukanesar mɔbe, ⁴ ki Nebukanesar baar nan u jab kur ki lek Jerusalem, Sedekaya naan bina ŋanyia ni, li ŋmaarii piik ni, li dapiik daar. Bi din teen kaan doo na nanyer poe, ⁵ ki maa tɔb taanmaata ki lint li joona, ki loon doo na halii nan kpanbar Sedekaya naan bina piik nan yenn ni. ⁶ Ki binn man ŋmaarii ŋanna daa ŋanyia daar, ki sɔɔ kon be bonchiann, ki niib ki mɔk jeet ki di, ⁷ ki Nebukanesar jab na daa Jerusalem jooŋjot na. Babilonn jab nba lek din ŋaa loon doo na, ŋaan ki doo na jab nyii nyiɔk ki chiar bot. Bi din tɔkin kpanbar kpaab na poe, ki gar tammɔb nba ki joona ŋanlee che leer na ni, ki chiar tɔkin jɔɔdann mɔkir baauk po. ⁸ Naan Babilonn jab na din wei ber kpanbar Sedekaya, ki saa sooro paanu nba kpia Jeriko na ni, ki u jab kur chiar ŋaan nyiɔ. ⁹ Ki bi soor Sedekaya ki saan nanao kpanbar Nebukanesar boor, ki sɔɔ Nebukanesar be Ribla doo ni, ki li be Hamaf yent ni. Leŋe ki Nebukanesar bu u buut ki turo biit. ¹⁰ Ribla tin nie ki u din kp̄ii Sedekaya bonjai, ŋɔɔ Sedekaya ninbinn ni, ki bia kp̄ii Juda saakab na. ¹¹ Li poor po ki u te ki bi kp̄akir Sedekaya ninbina, ŋaan baano jarit ki saan nanao Babilonn. Sedekaya din nyint dansarik nie, Babilonn, nan waa tan kpo.

Ki jiin Yenjiantu Nasaakak na biiru po (2 Kpanbara 25.8-17)

¹² Babilonn kpanbar Nebukanesar naan bina piik nan ŋanyia, li ŋmaarii ŋanŋmu dapiik daare, ki Nebusaradann, wunba tee kpanbar na ŋmakit-tɔɔ, ki bia tee jab saakɔɔ na, din kɔɔ Jerusalem. ¹³ U din joo Yenjiantu Nasaakak na, nan naan ŋaak na, nan nijaana na kur ŋei muu, ¹⁴ ki u jab na bet doo na jooŋjot kur. ¹⁵ Ki Nebusaradann jii niib nba kur biar doo na ni, nan binba mi toona fanu, nan binba jii bi mɔŋ ki tur Babilonn jab na, ki saan namm Babilonn, ¹⁶ ŋaan nyik tarii nba ki mɔk mɔkinsiat na Juda yent ni, ki te bi tuun kpaant ni.

¹⁷ Babilonn teeb na din biir kutmont toota, nan torit nba be Yenjiantu Nasaakak ni na, nan kutmont buuk na, ki jii kutmont man ki saan nann Babilonn. ¹⁸ Bi bia din jii sipiat nan tanpenŋmant nba ki bi tuu ŋamii maruŋ binbintir ki tee lej na, nan linba ki bi tuu dia ki ŋamii fita na, nan

senii nba ki bi tuu dia ki tek maruŋ bonkobit sɔn na, nan senii nba ki bi tuu dia ki jokit bonnunubit na, nan kutmɔnt bonlia nba biar, ki bi tuu dia ki tuun nann Yenjiantu N̄asaakak ni toona na. ¹⁹ Bi din jii linba kur tee salimɔna nan salimpeena bona, ki tee kutsɔnbis nan tatalaat nba ki bi dia ki jikit musankɔna, nan kutsenii nba ki bi tee maruŋ bonkobit sɔn, nan tanpenŋmant, nan fitsenta, nan kutsɔnt nba ki bi dia ki jokit bonnunubit, nan kutsɔnt nba ki bi dia warii daan Yenpiinii nae. ²⁰ Kutmɔnt bona nba ki kpanbar Solomonn din teen ki tur Yenjiantu N̄asaakak, ki li tee toota nan torit nan buwakituk, nan naajanaja piik nan banlee nba diar na, din kpai ki paak nan bikinwa. ²¹⁻²² Ki toota ŋanlee na din jan, ki tootir kur fɔkint tee taabatii piinlee nan ŋanlore, ki li gbeŋu tee taabatii piik nan ŋanniin. Li din mɔk foorin li sinsuuk ni, ki kpakii nan niibifoouk fɔkint na, li kur yur paak din mɔk kutmɔnt bonpaatir, ki li fɔkint tee taabatii ŋanlore nan bonjinn, ki bi luu bonluluut ki fajir nan kutmɔnt lɔɔna li kur po, ki bonluluut na bia tee kutmɔnt. ²³ Kutmɔnt lɔɔna piinya nan ŋanloobe din be li loka ni, ki kobik mun be li yur paak.

*Biaŋinba ki bi jii Juda niib ki saan namm Babilonn
(2 Kpanbara 25.18-21, 27-30)*

²⁴ Ki Nebusaradann, wunba din tee Babilonn jab saakɔɔ na jii Seraya, wunba tee mannteeb yudaanɔ na, nan Sefania ki u paa ki tee mannteeb yudaanɔ, nan Yenjiantu N̄asaakak ni saakab nba tee niijaana bantaa na, ki saan namm. ²⁵ Doo na ni, u bia din jii jɔɔ nba tee Juda jab ŋmakit-tɔɔ, nan kpanbar na ŋmakit teeb banlore nba daa be doo na ni, nan jab ŋmakit-tɔɔ na sommtɔɔ nba gorii jab na gbant paak, nan niijaanlia piinloob, ki saan namm. ²⁶ Nebusaradann din saan namm ki saa tur Babilonn kpanbar, ki sɔɔ ki u be Ribla doo ni, ²⁷ ki li be Hamaf yent ni. Kpanbar na din te ki bi kpiib lej.

Nnae ki bi din soor Juda niib na ki saan namm yommisin ni, Babilonn. ²⁸ Niib nba ki Nebukanesar din soorib ki saan namm yommisin ni na kanne na: u naan bina ŋanlore ni, u din soor niib tusaa ŋantaa nan piinlee nan bantaa ki saan namm u tiŋ ni. ²⁹ Ki u naan bina piik nan ŋanniin ni, ki u soor niib kobii ŋanniin nan piintaa nan banlee, ki nyii namm Jerusalem, ki saan namm u tiŋ ni. ³⁰ Ki u naan bina piinlee nan ŋantaa ni ki Nebusaradann soor niib kobii ŋanlore nan piinna nan banŋmu ki saan namm, ki bi kur taan tee niib tusaa ŋanna nan kobii ŋanloob.

³¹ Binn nba ki Efil-merodak din dii Babilonn naan na, u din tun ŋant ki tur Juda kpanbar Jehoyachinn ki nyinno dansarik ni. Linba na din tun, baa din soor Jehoyachinn ki kɔɔɔɔ dansarik na, li bina piintaa nan ŋanlore ni, li ŋmaarii piik nan ŋanlee ni, dapiinlee nan ŋaniŋmu daare.

³² Efil-merodak din diau fanu ki turɔ baakir ki gar u leeb nba ki ŋɔɔ nan ŋamm din lakin be Babilonn ni na. ³³ Jehoyachinn din mɔk yaak ki liatir u dansarik liant na, ŋaan lia taŋant, ki bia fit lakin kaar nan kpanbar na ki di jeet, u manfoor ni kur. ³⁴ Waa din be u manfoor ni, bi din tuu teenɔ u bonloŋae daar kur ni.

FABINII

Ki jiin Fabinii gbouj na po

Gbouj na piak Jerusalem biiru fabinii poe. Ti ki mantik mi daano nba sob gbouj na, naan niib bonchiann yaa Jeremaya-e sobir. Baatusir ni, bi yi gbouj mane Lamenteesins.

Ki jiin Jerusalem ninbaatir po

¹ Jerusalem doo nba tuu gbee nan niib na ji doo yanne.

Durinya na niib din baakito,
ki motana ki u ji tee nan pakook na;
u tuu tee digbanjaanne ki gar digbanlia, naan ji biir ki butin.

² U tuu bui nyotonmunnn, ki ninnyuut lo siik u kpianii ni,
ki u yokperii na kur; soo ki biar ki saa maan u pari.
Ki u toknanleeb na kur gbii u paak, ki ji tee u datai.

³ Juda teeb na tee yommii nba ki mok sommire,
ki bi ber nyinnib bi njei ni.

Ki bi ji koo siab tinii ni,
ki ki mok siaminba ki bi saa yet a li tee bi yari.

Ki bi datai na lintib, ki bi ki mok sonu nba saa chiar paaki.

⁴ Ki bi soo ji ki baat Yenjiantu nasaakak na ni,
ki jiantir Yennu, kasii daa na ni.

Ki sapaamm nba tuu yiin lej na di fara,
ki mannteeb na mun kurii ki duun.

Ki doo na tammoi be yann,
ki Sayonn doo be nan gbananyekitir.

⁵ Ki u datai na nyanno, ki diau nan yiikoo.
Yennu-e te ki u di biak na, u toonbichion paak.

Bi soor u waas ki yaat namma.

⁶ Jerusalem fant na ji kaa.

U toondamm na tee nan piarii nba kon tuu banjib nae,
ki tee nan binba tuu chiar paak kpamm,

ki bi parj n gbenn na.

⁷ Jerusalem tian u mokint nba ki u din mok
yaayoo ni na po,

naan motana ki u ji tee langbent koo.

Ki waa koo u datai ni yoo nba, soo kaa ki saa sommoo;
ki binba nyanno na laau, u baak paak.

⁸ U baakir gbenne, ki u be payann, ki dii fei.

U kuriie ki borii u numpo, ki fei moko.

Noo Jerusalem koon u moj jakint nan toonbilankanta.

⁹ U jakint toona na nyoon paanu nie,

naan ki u baka kaa nan biiru nba saa baaroo na po.

U baak na yab, ki soo kaa ki saa fit maan u par.

U datai na nyannowa, ki u bui fabin ki tur Yennu
a wun tino ninbaauk.

¹⁰ Ki datai na fat u mokint kur.

Ki u la ki bi koo Yenjiantu nasaakak na ni tion,
siaminba ki Yennu ki saak binba ki waau koo na.

¹¹ U niib na tuu kuriie, yoo nba ki bi kpaan jeet a bin di.

Bi dia bi məkint na ki kpentir jeete, a lin foorib.
Ki doo na yikin a, “Yennu, gotirin,
ki la maa be ninbaatir ni bianjinba.”

12 Ki u yikin ki teen songar teeb na kur a, “Gotirin man.
Soo daa ki ban la gbanantont nan n yar na na,
ki li tee gbanantont nba ki Yennu teenin,
yoo nba ki u wutoor doo.

13 “Yennu te muu nyii sanpaapo,
ki tee muu nba di n gbananbin ni.
U piin baruko, ki tan soorin ki sikinin tinj ni,
ki nyikin, ki n ji be nan gbanantont yoo kur.

14 “U diit ki la n toonbiit kur,
ki taan bobinir ki jonnir n turu ni, ki li kpiasu banjin.
Yennu jiin ki kubin n datai nuu ni,
ki n ji ki mək paŋ nba saa tookib.

15 “Yennu laa n kunkonkɔnwakita nba ki n mək nae;
u te ki kunkonkɔnna baar kpɔi n naasinpaauŋ nawa.
U mat n niib na ki li tee nan daan tilɔna
nba ki bi ŋmaan ki nyint nyun nae.

16 “Li paake teen ki n ninbina luun ninnyuut yoo kur.
Soo kaa ki saa fit maan n pari.
Soo kaa ki saa fit chee n par.
N datai nyannima; n niib na ji ki biar nan siari.

17 “N tantir n nii, ŋaan soo kaa ki saa sommin.
Yennu te ki datai nyii lokir kur po ki lekin,
ki ŋmanjitin nan n tee bon-yanne na.

18 “Naan Yennu-e mək mɔnii, kimaan n yêt u mɔba.
Gbiintir man, niib nba be lokir kur po,
gotir gbanantont nba ki n be li ni.
Bi soor n naasinpaauŋ nan sapaamm
ki teemm yommii ki yaat namm.

19 “Ki n tun yiin n yɔɔsnba, ŋaan ki bi yêt ki ki sommin.
Ki mannteeb nan tɔndamm kpenn doo na sonjot ni,
ki loon jeet a bin di ki foor bi mɔŋ.

20 “Yennu, gotir n par nba be daamii ni ki tonin bianjinba.
N par biir bonchiann, n toonbiit paak.
Nikpinu be sonjot ni, ki kuun be diit ni gbaa.

21 “Gbiintir n kukura, soo ki be ki saa maan n pari.
N datai na kparamme, kimaan faa te biiru baarin na paak.
A tun linba ki a sat mɔb na,
ki te n datai na n di biak nan maa dii bianjinba na.

22 “A pak biirib bi tonu na paak;
a dat bi tuba nan faa dat n tubir n toonbiit paak bianjinba na.
N kurii nan ninbaatire, ki gbee nan parbiir.”

2

Ki jiin Jerusalem teeb tubdatu na po

1 Yennu din donn wutoor ki te bunbɔnn piin Sayɔnn.
U te ki Sayɔnn məkint bonchiann biir,
ki nyɔr nyik u ŋasaakak na,
daar nba ki u be wutoor ni na.

2 Yennu biir Juda digbanbis kur, ki ninbatinu kaa;

ki bit joonpaara nba guu doi na,

ki te digbann na nan li diara dii fei.

3 U be wutoor ni, ki biir Israel teeb paɲ buri buri.

U yêť wun sommit yoo nba ki ti datai baar na,

ki fiir ti paak nan muu na, ki boont bona kur.

4 U to u peenii na ti paak, ki li tee nan u tee ti dataake na,

ki kp̄ii binba kur ki ti numm gboob

ki bi tuu maant ti para na.

Jerusalem na nie ki ti bann u wutoor nba do ti paak bianjinba.

5 Yennu biir Israel teeb nan u tee bi dataake na,

ki te bi joonpaara nan nijaana ɲei kpant langbent,

ki te parbiir nba kaa gbennu baar Juda teeb paak,

6 ki yeer ɲasaakak nba ki ti jiantirɔ li ni na buri buri,

ki gɔɔr kasii daa nan foon daa na,

ki kpanbar nan mannteeb na kur la u wutoor

nba doo bi paak bianjinba.

7 Yennu yêť u maruɲ binbintir na,

ki bia biir u kasii ɲasaakak nawa,

ki te dataak na yeer joona na,

ki bi yikin a bi la nyannu,

siaminba ki ti tuu jiantir Yennu ki mɔk parpeenn na.

8 Yennu-e lor nan Sayɔnn joona na n baa;

u bikin li yarimu ki sak nan li saa biir fas fas,

ki li difoot nan joona na kur ji biar tee langbent.

9 Ki li gana na pii tangbiina ni,

ki ganchaata na jint buri buri.

Ki leɲ kpanbar nan li nijaana na ji tee yommii digbangann ni.

Bi ji ki want Yennu sennii na,

ki sɔkiniinba na ji ki laat yirintu ki li nyi Yennu boori.

10 Ki Jerusalem nikpera na kar tiɲ ni ki ɲmin soon nna,

ki puk tanbiinii bi yura paak, ki bia lia botoliant,

ki sapaanbis na tibint bi yura nan fei.

11 Ki n ninbina ji bak nan mɔnii; ki n kpak nyann.

N ji bake nan ninbaatir, kimaan n niib nba kpo na paak.

Ki waas nan sanpantii kpenn doo na sɔnjot ni.

12 Ki kon nan nyunnyukuru sob,

ki bi fabin ki teen bi naanba,

ki baa sɔnjot ni nan bi turib dani na,

ki ji kpenn bi naanba nii ni.

13 Jerusalem, n mantik loona, n saa pak a bee?

Nlee ki n saa maan a pari?

Sɔɔ daa ki ban dii biak nan linba na na.

A biiru na yab, ki tee nan mɔkɲbenjir nba yab bianjinba nae.

Ki siara dindann ji ki be.

14 A sɔkiniinba na ji ki mɔk siar ki saa beta,

see bin faar faak kuukɔɔ.

Bi mɔmaan na kpanna, bi ki pak fiit a toonbiit na.

Bi te ki a ki mi nan li kpaa talas nan fin lebit a binbenji.

15 Ki niib nba gaar fin Jerusalem boor na yisima.

Bi pakin yura, ki laa a biiru na paak, ki yeen a,

“Digbannann nae na-a?

Doo nba ki tingbouɲ na tuu dontir u mɔɲ li paak nae na-a?”

- 16 A datai na kur sarikita, ki goriia jia-a nan nan,
ki mian bi mɔi ki yeen a,
“Ti biirira, daar nba nae ki ti tuu guu.”
- 17 Yennu poŋ tun waa lor a wun tun linbawa.
U biirite, ki ninbatinu kaa,
nan waa din wannit sianyoo bianjinba na.
U te ki ti datai na la nyannu, ki te bi kpamm ti biiru na paak.
- 18 Jerusalem, a te ki a joona na n fabin ki tur Yennu.
A te ki a ninnyuut-ii puub nan mɔkir na, yonnu nan nyiɔk.
Ii mɔ nan ninbaatir, ki tan banj.
- 19 A tuu fiir nyiɔk kur kii fabin kii teen Yennu.
A loot a par, ki barimɔ ki wuu mɔk ninbatinu
a waas nba kpenn kon sɔnjot ni lokir kur po na paak.
- 20 Yennu, gotirii. Bee ki a mantik daar ti tuba nna?
Poob nman bi waas nba ki bi loomm na nante.
Ki bi kpi mannteeb nan a sɔkiniinba na, a nɔasaakak na ni.
- 21 Nipaaun nan nikpera kur dɔɔ sɔnjot ni ki kpowa,
ki datai jukbanjai na kpɔi naasimm nan sapaamm;
ki a kpiib, ki ki mɔk ninbatinu namm,
daar nba ki a wutoor doo na ni.
- 22 A yiin n datai ki bi lintin,
ki tee nan baa tuu yiin jaamm dinu na,
ki sɔɔ kaa ki saa fit chiar paak, a wutoor daar na ni.
Bi kpii n waas nba ki n wubirib ki loomm nawa.

3

Ki jiin tubdatu nan lebitu nan dindann po

- 1 N tee daanɔ nba mi Yennu tubdatu nba tee bianjinbae.
- 2 U ber sikinin bunbɔncheenn nie,
3 ki yoo faan niikura, ki ninbaauk kaa,
4 ki tan te ki n gbanant tee fiat fiat, ki bia kɔnn n kpaba.
- 5 U kɔnnin dansarik nba tee ninbaatir nan parbiir nie,
6 ki mabin ki n be bunbɔncheenn nba naan kuun na ni.
- 7 Ki u baanin jarit, ki n tee yommik,
ki ki mɔk dindann nan n tan saa paaki.
- 8 Ki n yikin sanpaapo ki loon sommir,
njan ki Yennu yet wun gbiint.
- 9 Ki n somm lian, ki tana joona goin siaminba kur ki n tokin.
- 10 Ki u guun nan naamuuk nba tuu guu bianjinba na,
ki chibin nan yanbɔr nba tuu chib bianjinba na.
- 11 Ki u wei ber nyinnin sɔnjouk na ni,
ki patin buri buri, ki nyikin.
- 12 Ki u dat u tɔrbann na,
ki n tee jabenn nba ki u saa to peenii.
- 13 Ki u yek u peenii na, ki li koo n gbanant ni.
- 14 Ki niib laan daar kur, ki n tee nilaakir bi boor.
- 15 U te ki n di farbiuuk, ki li tee nan jeet nan nyun na.
- 16 Ki u duur n numm nan tinj, ki kɔnn n nyana tana paak.
- 17 Ki n tamm laafia nan parmaasir nan parpeenn nba tee bianjinba.
- 18 Ki n ji ki mɔk yoo saan ki sii be n manfoor ni;
n dindann nba ki n mɔk nan Yennu na ji kaa.

- 19 Mi-i dukin n gbananyekitir po nan maa ki mək binbeboor na,
li tee ɔbii nba tone.
- 20 Ki n yoo dukii li po, ki be ninbachioŋ ni, ki butin.
- 21 Ŋaan n dindann lek tuu jen yoo nba ki n tiar bonyennkoo na poe:
22 Yennu ninbatinu na yoo be-e, ki u lomm kaa gbennu.
- 23 Yennu lomm paane sanyiok kur, ki u ŋant na yab bonchiann.
- 24 Yennu kuukooe ki n mək, li paak, u nie ki n mək dindann.
- 25 Yennu ŋan ki tur wunba kur teeno yada.
- 26 Li paak li ŋan ki tin guur nan sukuru, ki wun tinnit.
- 27 Li mantik ŋan ki tin tumii sukuru na booru, bisin niewa.
- 28 Li-i tee ki ti di wahala, li ŋan ki tin kar soon nna nan sukuru.
- 29 Li ŋan ki tin gbaan nan mosaku,
kimaan li ki gar dindann tan sii be.
- 30 Bi-i lekii boot, ki bia sukiit, li ŋan ki tin gaar li kur.
- 31 Yennu mək ninbatinu, ki kan nyikit fas fasi.
- 32 U saa fit te ki parbiir n baarit,
ŋaan u lomm nba ki u be nant na tee barmoniie, ki mək paŋ.
- 33 Li ki manɔ, li-i tee ki ti be parbiir nan gbanantont ni.
- 34 Yennu mi yoo nba ki ti sei be mukir ni.
- 35 Yennu mi yoo nba ki bi fiarit monii nba ki u turit na ni.
- 36 Yoo nba ki barmonii ki piak buut boor na, ŋaan u mi li po.
- 37 Yennu loomm kuukooe tuun yoo kur.
- 38 Bonŋann nan bonbiir kur tuun nan waa senn bianjinba nae.
- 39 Bee paake ki ti sii mək bunburimii,
li-i tee ki ti la tubdatu ti toonbiit paaki?
- 40 Ŋaant ki tin fiit ti binber, ki jen Yennu boor.
- 41 Ŋaant tin loot ti para, ki miar Yennu nba be yendouŋ ni na.
- 42 “Yennu, ti tun yanbomm ki biirawa, ki a ki nyik chabiti.
- 43 “A wei berite, ki kpiit, ki wutoor dook a ninbatinu na paak.
- 44 A wutoor na tee nan sanpagbouŋ nae,
ki mantik kpakii, ki ti miaru kan fit gar baara ni.
- 45 A lute nan ti tee bonjakina na, boorganu ni,
46 ki ti datai na kur sukiit ki bia laat,
- 47 ki ti kpan be baak nan biiru ni,
ki be ninboŋ nan janmaansooruk ni.
- 48 Ki ninnyuut nyi n ninbina ni ki puub nan kpenu na,
kimaan n niib biiru na paak.
- 49 “N ninnyuut na sii yoo puube,
- 50 ki tan tun yoo nba ki Yennu saa got sikin ki lat.
- 51 N tuu la parbiire,
li-i tee ki n laat linba baar doo na poob paak.
- 52 “Ki n datai nba namin kaat na soorin
nan baruk nba tuu soor nooŋ bianjinba na.
- 53 Ki n fo, ŋaan ki bi lun bootuk ni, ki biin tann li mɔb paak.
- 54 Ki nyun na yaa lin piinin, ki n ji mi nan kuun nakinima.
- 55 “Yennu, ki n be bootuk na tin po ki yikin teena.
- 56 Yoo nba ki n tan barima, maa fan gbiint n monii na, ki a gbat,
57 ki gat turin, ki yetin a n daa tiin janmaanii.
- 58 “Yennu, ki a tan baar ki fatin, ki tinn n manfoor.

- 59 A kɔn n paak, ki mi baa tun bonkpeta nba ki biirin.
 60 A mi n datai na nba namin, nan baa lorin n paak bianjinba.
 61 “Yennu, a gbat baa sukiima; a mi bi lora kur.
 62 Ki bi piak n paak daa kur ki lorin bi lora.
 63 Ki bi tuu piin sanyiok ni ki laan, ki tan tuu nyiok.
 64 “Yennu, a dat bi tuba baa tun linba na paak.
 65 A sat motont bi paak, ki n̄aan bin kɔŋ bi dindann.
 66 A wei berib nan wutoor, ki boontib tinghouŋ na paak.”

4

Ki jiin Jerusalem biiru poor po

- 1 Ti salinnyinyira na ji biire;
 ki Yenjiantu n̄asaakak na tana yat ki dɔɔ sɔnjot ni.
 2 Sayɔnn naasimm na tuu mɔk nyɔot nan salima nae ki turit,
 ki motana ki bi ji diab nan yɔkboba na.
 3 Naamunaŋ gbaa, u tuu mɔont u bonbis,
 n̄aan ki n niib na n̄arin tee nan naamiɔŋ na
 ki ton nan bi bonbis.
 4 Ki bi te bi sanpantii kpenn kon nan nyunnyukuru;
 ki bi waas na mei jeet, n̄aan ki sɔɔ ki teemm.
 5 Ki niib nba tuu di jeŋant na ji kpenn kon sɔnjot ni;
 binba tuu be bi yamani na ji n̄akitir
 ki kpaan jebura tanpena paak.
 6 Ki n niib na la tubdatu,
 ki li gar Sodom teeb nba din la biiru nba nyii Yennu boor yiama na.
 7 Tɔɔndamm na din yeen, ki ki mɔk jakint nan wunn na,
 ki bia peen ki gar naabiin,
 ki bi gbanant mɔk laafia nan fant nan paŋ bonchiann,
 8 n̄aan motana ki bi ji dɔɔ sɔnjot ni ki kpo,
 ki bi numpo wob bɔnn, ki bi gbanant koor ki tee nan dakoonn na,
 ki tab bi kpaba paak, ki sɔɔ kan fit bannibi.
 9 Binba din kpo tɔb ni na yar din sɔ
 ki gar binba din ki laat jeet ki fɔi,
 ki tan kpenn kon li poor po na.
 10 Biiru nba din baar n niib paak na mɔk janmaansooruk,
 ki bi naanba tan tat n̄aa bi waas ki n̄man.
 11 Yennu wutoor mantik doo Sayɔnn doo paake,
 ki u joor muu ki li dii boont.
 12 Nirɔ din ki be siar boor, koo li boorganu doi diara na gbaa,
 ki teen yada nan datai saa fit kɔɔ Jerusalem tammɔkɔɔka na ni.
 13 N̄aan li din tan tume,
 kimaan Yennu sɔkiniinba nan mannteeb na din tun yanbomm,
 ki kpii binba ki tun toonbiit nawa.
 14 Ki doo na tɔɔndamm lin yirib sɔnjot ni,
 nan bi tee jɔɔniie na, ki mantik gbar sɔn,
 ki sɔɔ kaa ki saa fit siibi.
 15 Ki niib na tantir a, “Seetir man. I biir i mɔŋa; i daa siitit.”
 Ki bi ji lin yirib, ki nyi digban-yenn ni ki saa leer po,
 n̄aan sɔɔ ki gaamm saauŋu.
 16 Yennu ji ki fiin bi po, n̄ɔɔe yatib u tiɔŋ,

ki u baka ji kaa mannteeb nan tɔɔndamm na po.

¹⁷ Ki ti guu sommir nba saa baar tee-e, ŋaan ki li tan ki baari,
ki bia guu sommir nba saa nyi digbann nba kan fit sommit na boor.

¹⁸ Ki datai na goriit, ki ti lek ji kan fit somm sɔŋjot ni.
Ki ti daa gbenn, ki ti yoo nakin ki biiru baar ti paak.

¹⁹ Ki ti datai na tiin kakii
ki gar baakir nba tuu tiantir sanpaapo bianjinba nawa,
ki wei berit, ki tɔkii ti sɔnbuka, jɔɔt ni,
ki bɔr kunkoouk paak a bin soorit.

²⁰ Ki bi soor wunba ki ti manfoor dindann gaa u paak na,
ŋɔɔe tee kpanbar nba ki Yennu gann,
ki tee daanɔ nba ki ti teenɔ yada nan u saa guurit
ki tin nyi binba saa lekit na nuu ni.

²¹ Ii laa man, yimm EDOM teeb nan Us teeb.
Ii mɔk parpeenn man, nan yaa daa mɔk yaak na.
Biiru mun bia baatie, ki i mun bia tan sii danjit ki be payana,
ki di fei.

²² Yennu dat Sayonn teeb tubawa,
u kan te ki ti ji tee yommii boorganu tinj ni;
ŋaan yimm EDOM teeb, Yennu saa dat i tubawa;
u saa fiit i toonbiit na ki nyinnir paanu.

5

Miaru ki jiin ninbatinu po

¹ Yennu, ii tian linba teenit na po. Gotirit, ki la ti fei.

² Ti mɔkint na be boorganu nuu nie;
ki boorganu niib ji kɔɔ ti ŋei ni.

³ Datai na kp̄ii ti baanbawa, ki ti naanba ji tee pakɔi mɔtana.

⁴ See ki ti pa nyun nba ki ti nyu na paak;
see ki ti daa daat nba ki ti sii jokit muu.

⁵ Ki bi diat nan paŋ nan ti tee bonii koo laagumiinba na;
ki ti tan bak, ŋaan ki bi ki sak ti foi.

⁶ Ki ti ji ti mɔŋ tur Ij̄ipt teeb nan Asiria teeb,
a lin te ki ti tii laat jeet, kii mɔk manfoor.

⁷ Ti yeejamme din tun biir; ŋaan bi ji kaa mɔtana,
ki timme ji di wahala, biit nba ki bi tun na paak.

⁸ Ki niib diat, ŋaan niib maŋ ki chee yommii,
ki sɔɔ kaa ki saa fatit ki tin nyi bi nuu ni.

⁹ Nikpiirit line doo na kur po.
Ti tuu chibin ti saanmaniie, yoo nba ki ti kpaan jeet.

¹⁰ Kon te ki ti gbanant toŋ,
ki tee nan boroboro diiuk nba tuu toŋ bianjinba na.

¹¹ Bi fat ti poob ki dɔɔ namm, Sayonn kunkonn tiɔŋ paake;
ki Juda digbanbis kur ni, ki bi mukis ti bonpoi, ki dɔɔ namm,

¹² ki soor ti tɔɔndamm ki jɔnnib, ki ki teen nikpera na chɔrunju,

¹³ ki mukis ti naasimm na, ki bi naan dii,

ki li tee nan bi tee daabae na,
ki bonjabis na lin jikin dakpiata nba gar bi paŋ terik.

¹⁴ Ki nikpera na ji ki kaar doo na tammɔkɔɔka boori;
ki nipaauŋ na mun bia ji ki yiin yanii ki faa bonfifaati.

15 Parpeenn nyii ti binben niwa,
ki parbiir gaar ti sawaanu yiar.

16 Taa tuu mək parbifaant linba paak na, li siar ji ki biari.
Ti tun yanbomma, ki motana ti ji be biiru nie.

17 Ti para biir bonchiann,
ki ninnyuut piin ti ninbina, ki ti ki fit laat,

18 kimaan Sayonn kunkonn* dɔɔ yanne,
ki sɔɔ kaa li ni, ki mɔbɔi ji lin li langbent ni.

19 Yennu, fine tee kpanbar nba sii yɔɔ be,
ki sii diat nan durinya na gbennu.

20 Bee teen ki a nyikit ki li wei nna? A saa ban tiar ti po jika-a?

21 Yennu, a te ki tin jen a boor. A te ki tin jen.
A ɲamm fiin ti sann nba din be yaayoo niwa na,

22 koo a kpan yɛtite nan yoo nba kaa gbennu-u?
A wutoor kpan yɔɔ be-e?

* 5:18 5.18 Sayonn kunkonn tee siaminba ki Yenjiantu ɲasaakak be nae.

ESEKIEL gbouŋ

Ki jiin Esekiel gbouŋ na po

Esekiel din tee Yennu sokiniiie ki kɔɔ Babilonn, ηɔɔ nan Israel teleeb nba ki bi datai din soorib ki baar namm lej na. Gbouŋ na ni, bi bia yi Israel teeb maŋ Juu teebe. Esekiel din la yirintu bonchiann, ki bia pak Yennu maan ki tur niib. Gbouŋ na bia beerit baauk nba gbee nan nisaarii kpabkoona nba din tan la manfoor na poe.

BIANINBA KI ESEKIEL SINT LA YENNU, YIRINTU NI

(1.1-7.27)

Ki jiin Yennu naankok po

¹ Bina piintaa ni, li ηmaarii ηanna ni, daa ηanηmu daare, ki min Esekiel, wunba tee manntɔɔ, ki tee Busii bija na, ki n din kɔɔ nan Juu teeb yommii, ki ti be Kebar mɔkir boor, ki li be Babilonn tin ni. Sanpagbouŋ din loot, ki n la Yennu, yirintu ni. ² (Li din tee baa soor kpanbar Jehoyachinn ki teenɔ yommik na li bina ηanηmu nae.) ³ N din be Babilonn, ki kpia Kebar mɔkir, ki gbat Yennu pak nanin, ki n la u paŋ.

⁴ Ki n gokit ki la wonpaaruk nyii niigan po, ki sanyikintii yentir ki nyi sanpagboungbenir ni; ki sanpagbouŋ nba lintir na yentir bonchiann. Ki siar nyirii siaminba ki sanyikintii be na, ki tee nan kutmɔnt na, ⁵ ki n la siar wonpaaruk na sinsuuk ni, ki li naan bonfoa ηanna, ki bia naan nisaarii.

⁶ Naan ki bi yenɔkɔɔ kur numm po tee ηanna, ki bia mɔk kpinkpant ηanna. ⁷ Ki bi taa tee taa sunsona, ki mɔk taawoka ki li naan naajak yar, ki nyirii ki naan bi sɔɔr kutmɔnt, ⁸ ki bia mɔk nisaarii nii ηanna na, ki pukin bi numm nan kpinkpant ηanna na na po; ki nuu kur be kpinkpouŋ kur lɔŋ ni. ⁹ Ki bonfoor yennkɔɔ kur kpinkpant ηanlee lee tant, ki siit lɔɔ yar, ki li te bonfoa maŋ set gungouŋ nba tee bonpabir, ki li-i tee ki bi sommi, bi tuu somm yomme, ηaan ki bi gbanant ki ηmantir.

¹⁰ Ki bonfoor kur mɔk numpo booru ηanna, ki nisaarik numpo be u tɔɔnn, ki u niidiitu po tee yanbɔr numpo, ki u gan po tee naajak numpo, ki u poor po tee baakir numpo. ¹¹ Ki bonfoor kur kpinkpant ηanlee lee tant ki siit leeb nba kpiau na kpinkpant, ηaan ki bi kpinkpant ηanlee lee nba biar na, ki bi pɔbin bi gbanant paak. ¹² Ki bonfoor kur numm tor loka ηanna na kur po, ki li te ki bi fit somm yomm, ki saa baa loon siaminba kur, ηaan ki bi gbanant ki ηmantir.

¹³ Bonfoa na sinsuuk ni, ki siar be ki di nan mulanbaabu na, ki lintir nyɔɔ nyɔɔ. Ki muu maŋ put mukpana, ki nyikintir nan sanyikitii na. ¹⁴ Ki bonfoa na mɔŋ chari yian yian nan sanyikintii na.

¹⁵ Maa gorii ki diitir bonfoa nae, ki n la ki fiaa ηanna see tin ni, ki kpia yenɔkɔɔ kur. ¹⁶ Ki fiaa ηanna maŋ kur jan, ki nyirii nan tanbinyinyir nba ki li daauk paar na, ki fiir kur mɔk fileer ki li saak li nɔɔk ni, ¹⁷ ki li te fiaa na kur fit lintir loka ηanna na kur po. ¹⁸ Ki fiaa na mɔgbankookii mɔk ninbina li kur po. ¹⁹ Ki bonfoa na-i chari yoo nba kur, fiaa na mun tuu charie; ki bi-i yukir, fiaa na mun tuu yukir weie. ²⁰ Bonfoa na saa baa loon siaminba kure, ki fiaa na mun bia waa li bannu, kimaan bonfoa nae

diab ki ηmakitirib. ²¹ Li paak, li-i tee yoo nba kur ki bonfoa na chati, koo ki saa seti, koo li-i tee ki bi yukir sanpaapo, faa na mun tuu wei ki tun li bannue.

²² Bonfoa na yura paak, ki n la siar, ki li naan sanpagbouŋ, ki nyirii nan mianu na. ²³ Ki bonfoa na see sanpagbouŋ na loŋ ni, ki yenəkɔɔ kur tant u kpinkpant ηnanlee, ki li tuut u leeb nba see kpiau na yar, ηaan pɔbin kpinkpant ηnanlee nba tenn na, u moŋ paak. ²⁴ Ki n gbat fuut nba ki bi kpinkpant fu, ki li monii tee nan məkɔgbenjir ni fuur na, ki bia tee nan kunkɔnkɔnna nba yab fuut na, ki bia tee nan Yabint Yennu kunkɔr na. Bi-i tanj nyik yukiru yoo nba, bi ji tuu pɔbin bi kpinkpant nae, ²⁵ ηaan ki fuur lek daa be linba naan sanpagbouŋ ki be bi yura paak na paapo, ki fu.

²⁶ Linba naan sanpagbouŋ na paapo, ki siar be ki tee nan naankok na, ki bi ηammir nan tanbinyinyira nba daauk paar, ki bi yir safir na, ki siar kar kok na paak ki naan nirɔ. ²⁷ Ki bont maŋ nyirii, ki tee nan kutmɔnt nba tuu be muu sinsuuk ni na, ki yeen li kur po. ²⁸ Ki yentu maŋ ni, ki li mək ninnauŋ kur, ki tee nan naatooruk nba tuu boon na. Linba nae tee yentu nba yab, ki li want nan Yennu be lej.

Yennu nba yiin Esekiel ki teenɔ sokinii bianjɔnba

Maa la nna yoo nba, ki n baa fabin tij ni.

2

¹ Ki Yennu yet a, “Nisaarik, n loon fan fiir set sanpaapo ki gbiint.” ² Waa yet nna maŋ yoo nba, ki u Seek kɔɔ n ni, ki fiin sennin. Nanne Yennu ηamm yet a, ³ “Nisaarik, n tuumae Israel teeb boor. Bi yētima, ki tee moyētɔdam, nan bi yeejamm nba din tuu tee na. ⁴ Bi tee tubkangbatae, ki ki gbia maan paak, ηaan min Yabint Yennu-e ganna ki tuuma bi boor, maa a yetib n maan na. ⁵ Moyētuk damm maŋ-i gbiint ki tura, koo bi-i kii gbiint ki turani, ηaan bi saa bann nan n sokinii be bi sinsuuk ni.

⁶ “Fin Nisaarik, a daa tiin moyētɔdam maŋ janmaanii, koo mɔmaan nba ki bi saa paki. Bi saa pak ki biira, ki bia sarikita, ki li sii tee nan a be nanii sinsuuk ni nae, ηaan a daa tiin moyētɔdam maŋ janmaanii, koo baa yeen linba kuri. ⁷ A pakib mɔmaan nba kur ki n saa wanna. Baa saa gbiint ki tura koo baa kan gbiinti, ηaan ii mi baa tee moyētɔdam bianjɔnba.

⁸ “Nisaarik, gbiintir maa yaa min beta linba na. A daa mək moyētuk nan ηamm na. Yaatir a mɔb ki ηman linba ki n yaa n tura na.” ⁹ Li yoo na, ki n la ki nuu tant n paak, ki dia gbounpɔɔbir. ¹⁰ Ki nuu na pɔbit gbouŋ na, ki n la sɔbinii be li kura po, ki li mɔbona tee ninbaatir nan kuun fabinii, nan yanputuk.

3

¹ Ki Yennu ηamm yet a, “Nisaarik, li-i tee ki a ηman gbounpɔɔbir na, fan saan ki saa pak Israel teeb.”

² Nanne ki n yaat mɔb, ki u turin gbounpɔɔbir na a man ηman. ³ Ki Yennu ηamm yet a, “Nisaarik, ηmamin gbouŋ nba ki n teena na, ki gboon a poor.” Ki n ηmamir, ki li man nan siat na.

⁴ Ki Yennu ηamm yet a, “Nisaarik, saant Israel teeb boor ki saa wannib linba kur ki n paka na. ⁵ N ki tuuma digbana nba yaa niib maan paar na boor kaa, ηaan n tuuma Israel teeb boore. ⁶ Li-i tee ki n tuma digbana nba yaa niib maan paar ki a ki gbia maan maŋi, bi saa gbiint ki turawa, ⁷ ηaan Israel niib na sɔɔ yaa baka kii be nan bin gbiinti. Bi kan gbiint ki turimi.

Bi kura tee tubkangbatae nan gotkangboouk damm. ⁸ Mōtana, n saa teena tubkangbatire nan ŋamm na. ⁹ N saa te ki a wakii nan tanpiiuk na, ki bia te ki a paar nan kutmont na. A daa tiin moyētdamm maŋ jaŋmaanii.”

¹⁰ Yennu tukin ki yet a, “Nisaarik, gbiintir fanu, ki daa tammit linba kur ki n beera na, ¹¹ ki ji ŋmat a tōŋ niib nba be digbangann na boor, ki wannib nan min Yabint Yennu-e tura mōmaan na. Baa saa gbiint koo baa kan gbiint, ŋaan a wannib.”

¹² Ŋanne Yennu te ki u Seek fiin ki sennin, ki n gbat ki kunkōpaarir tant n poor po, ki yet a, “Pakin Yennu dontir nba be Yendōuŋ ni na.” ¹³ Ki n gbat bona maŋ* kpinkpant nba faa nan leer na, nan fiaa na fuur, ki li do sanpaapo ki tee nan tiŋ jek na. ¹⁴ Ki Yennu Seek baarin paak nan paŋ, ki jiin ki yaat nanin, ki li toŋin, ki n donn wutoor. ¹⁵ Ŋanne ki n tan baar Tel Abib, ki li kpia Kebar mōkir, ki tee siaminba ki yommii na be. Maa la ki bia gbat linba na nyannin, ki n kar leŋ daaŋanlore.

*Biaŋinba ki Yennu gann Esekiel ki teenō guutoō
(Esekiel 33.1-9)*

¹⁶ Daaŋanlore na nba gar yoo nba, ki Yennu ŋamm pak nanin, ¹⁷ ki yet a, “Nisaarik, n jikita maa fii tee Israel doo guutoōe. A gaar kpaanii nba ki n teena na ki tur Israel teeb. ¹⁸ Li-i tee ki n yet nan toonbiit daano saa kpo, ŋaan ki a ki kpaano nan wun lebit u binben, ki fit tinn u manfoori, u saa kpoe ki tee yanbōndaano, ki n saa boia u manfoor po. ¹⁹ Li-i tee ki a kpaan toonbiit daano, ki u ki nyik toonbiit tumu, u saa kpoe ki tee yanbōndaano, ŋaan a manfoor saa tinna.

²⁰ “Li-i tee niŋano piin ki tuun toonbiit, ki n te ki fara baarō, ki a ki kpaano, u saa kpo nnae, kimaan u yanbōmm paak, ki n kan tiar toonŋana nba ki u tuu tuun na po. Ki n saa boia u manfoor po. ²¹ Li-i tee ki a kpaan niŋano a u daa tuun toonbiit, ki u gbat ki tura ki ki tun toonbiiti, u sii mōk manfoore, ki a manfoor mun bia saa tinn.”

Biaŋinba ki Yennu te Esekiel gbar maan paku

²² Ki n la Yennu paŋ, ki gbat ki u pak nanin ki yet a, “Fiit kii siik baauk ni. Leŋe ki n sa saa pak nana.”

²³ Ŋanne ki n fiir sik baauk na ni, ki la Yennu yabint nba tee biaŋinba, ki li tee nan biaŋinba ki n daan kpian Kebar mōkir ki la na. Ki n baa fabin tiŋ ni, ²⁴ ŋaan ki Yennu Seek kōō n ni, ki fiin sennin. Ki Yennu yetin a, “Ii kun ŋaak ni, ki saa kpar a mōŋ diiuk ni, ²⁵ ki bi saa lora ŋmiiuk, ki a kan fit nyi niib ni. ²⁶ N saa soor a lamm, ki a kan fit pak maan ki kpaan moyētdamm na. ²⁷ Ki mi-i taŋi ŋamm pak nana yoo nba, ki tura lamm nba saa fit pak maami, a saa betib min Yabint Yennu nba yet linba. Bi siab saa gbiinta, ŋaan siab mun saa yēt ki kan gbiint tura, kimaan bi tee moyētdamme.”

4

Biaŋinba ki Esekiel want biiru nba saa baar Jerusalem paak

¹ Yennu ŋamm yet a, “Nisaarik, lomin biriku, ki bir tōonn, ki nan Jerusalem doo li paak, ² kii tee siir a fan lek biriku na, ki jiir ki lii tee nan doo na, ki a maa binbintir ki lii deen nan joondaauk na, ki saa tuu doo na joonn yur paak, ki chaan datai kaan ki lintir, ki chaan dafogbeŋa

* **3:13** 3.13 Bi maan ni, bi yib “cherubim.” Bi nyii Yennu boore.

ki lint li kur po, ki li-i tee nan a loon ki a biir doo maŋ tammoie ki koo li ni na. ³ Ki a tōon kutsōŋ, ki lii tee nan joonne be fin nan doo maŋ sinsuuk ni na. Tookit doo na. Li be biiru nie, ki fine tee daano nba yaa wun biirir. Linba na sii tee kpaaniiie ki tur Israel teeb.

⁴⁻⁵ “Li poor po, ki a dōor tiŋ ni, a gaŋ lokir paak, ki n saa paan Israel teeb biit a paak, ki a saa dōor leŋ daa kobii ŋantaa nan dapiinyia, ki di biak, kimaan bi toonbiit paak. N kōonta dayennkoo loor ki li see binyennkoo taar ni, ki li tee bi tubdatu nba saa wei bianjinba. ⁶ Li-i tee ki a gbenn nna, fan labir a niidiitu lokir po, ki dōor di Juda teeb toonbiit paak biak dapiinna, ki dayennkoo see binn yennkoo paak, ki sii tee bi tubdatu.

⁷ “Kpaan a nunii Jerusalem biiru paak. Ŋakin a niikur doo na paak, ki turib kpaanii. ⁸ N saa lora, ki li saa te ki a kan fit labir yenn po koo leer po, ki saa tuu yoo nba ki biiru na tan saa gbenn.

⁹ “Mōtana, jiin boroboro yon, nan dimōnii, nan toa, nan sajii, nan yoi, nan boroboro yonleer, ki taan li kur ki ŋmat ki teen boroboro. Nanne ki a sii di daakobii ŋantaa nan daapiinyia nba ki a dōo a niigan paak na. ¹⁰ Daar kur ni, a tuu saa di boroboro maŋ waaminnae, ki li tuu saa fit dia-a ki tuu daleer. ¹¹ Ki a bia tuu saa nyu nyun waamina, nyubiti ŋanlee, daar kur. ¹² Ki a saa jii nirō binkoona ki joo muu, ki pur boroboro, muu maŋ ni, ki dir siaminba ki sōo kur saa la.”

¹³ Yennu ŋamm yet a, “Yoo nba ki n tan yat Israel teeb ki kōon digbanlia ni, bi tan sii di jeet nba ki yeen, nan faa saa di bianjinba nae.”

¹⁴ Ki n jiin a, “Aaii, Yabint Yennu. Maa fiir bisin niŋa, n ki ban tun siar ki biira. N ki ban ŋman bonkobuk nba kpo u kuukoo, koo bonkobuk nba soor linba ki kpiiu. N ki ban dii jeet nba ki a yaa li ki yeeni.”

¹⁵ Nanne Yennu ŋamm yet a, “Li ŋan, n saa te ki a nyik nirō binkoona, ŋaan jii naab binkoona ki joo muu ki pur boroboro maŋ li ni.”

¹⁶ Ki u ŋamm yet a, “Nisaarik, n yaa n waan Jerusalem jeet turue. Leŋ niib na sii be ninbaatir ni, ki bi numm sii mon nan bii bikii jeet nan nyun nba ki bi sii di ki bia nyu. ¹⁷ Ki bi saa pōt jeet nan nyun, ki sii be parbiir ni, ki saa kpo yiam, kimaan bi toonbiit paak.”

5

Ki jiin Esekiel yut kooru po

¹ Yennu ŋamm yet a, “Nisaarik, jiin barik nba di, ki koor a tiaŋ nan yut kur, ki bikin yut maŋ ki la li kpaui, ki bōkitir taar fuunu muntaa, ² ki joo bōkyenn muu doo na ni, biiru na poor po, ki jii bōkleer, kii porii nan a barik, yoo nba ki a somm lin doo na kpiŋ po na, ki tont bōkleer na kii yat sanpaapo, ki n saa wei chōor nan n juk, ³ ki tenn yut na waan, ki gbiniir a liatir mōgbann, ⁴ ki dat nyinn yut maŋ waan, ki lur muu ni, ki te lin di, ki li muu saa yat ki di Israel tiŋ kur po.”

⁵ Mine tee Yabint Yennu, mine ŋamm Jerusalem, ki li tee siaminba mantik kpaat talas durinya na kur po, ki digbana nba kur lintir na numm gboor. ⁶ Ŋaan Jerusalem teeb na yētīn, ki ki sak n mōb. Bi ki sak gaar n wannu, ki yaa bin wann nan bi mantik tee toonbiit damm ki gar digbana nba kookib nae. Jerusalem teeb yēt n senniwa, ki bia ki gar n wannu na. ⁷ Mōtana, Jerusalem teeb, gbiintir linba ki min Yabint Yennu beeri na. Yaa ki sak n sennii ki bia ki gaar n wannu na, i baar nan darj bonchiann ki gar digbana nba kookiwa. I gaar digbanlia maruŋo. ⁸ Li paak, min Yabint Yennu-e beeri nan n tee i dataake. N saa bu i buut ki dat i tuba, ki li sii

tee siaminba ki digbana kur saa la. ⁹ Kimaan toona nba kur ki n ki loon, ñaan kii tuun na paak, n saa dat yimm Jerusalem teeb tuba ki gar maa mi dat bianjinbawa, ki bia ji kan ban dat li dat booru. ¹⁰ Li paak, bibaanba saa ñman bi waas, Jerusalem doo ni, ki waas mun saa ñman bi baanba. Ki yimm nba biar ki mək manfoor na, n saa dat i tuba, ki bia yati lokir kur po.

¹¹ “Li paak, nan min nba tee Yennu nba fo na, yaa tun ki biir min Yennu ñasaakak nan i toonbiit na, n saa choo lui, ki kii mək ninbatinu nani. Min Yabint Yennu mōmaame na. ¹² I niib bokitu muntaa ni yenn, kon nan yiariie saa kpib, doo ni. Ki bi saa kpi bokleer na nan jukbanjai, doo kpin, ki bokleer nba tenn na, n saa jii wouŋ ki yatib, ki wei berib nan jukbanjiak.

¹³ “I saa la n wutoor nba saa do i paak bianjinba, nan laa tan saa maŋin. Li-i tee linba na kur tumi, i saa bann nan min Yennu-e bo pak nani, kimaan n wutoor doo i moyētuk na paak bonchiann. ¹⁴ Ki binba kur nyi digbana nba kpia-i na ki gar i boor sii laai, ki saa fōkit nani.

¹⁵ “Ki mi-i donn wutoor ki mək parbiir nani yoo nba, n saa dat i tubae, ki digbana nba kur kpia-i na, jaŋmaanii saa soorib; ki bi saa goti nan yanyētuk, ki laai. ¹⁶ N saa pot i jeet turu, ki te kon n soori, ki i saa bann kon tonu nba tee bianjinba, ki li sii tee nan bi yekiti peenporimiie, a bin kpi-i na. ¹⁷ N saa te kon nan muuk ni bonkobit n soor i waas ki kpib. N saa te yiarii nan tobii n kpi-i. Min Yennu-e pak na.”

6

Bianjinba ki Yennu pak biir Israel teeb ki jiin bi patmannu po

¹ Yennu pak nanin ki yet a, ² “Nisaarik, gotir Israel teeb kunkona na, ki wannib n mōmaan na. ³ Yetir Israel teeb kunkona na ki bin gbiint Yennu mōmaan, ki gbiint linba ki min Yabint Yennu yeen ki teen jooɗ nan kunkona nan lotii nan baat. N saa te ki n jukbanjiak na n biir siaminba kur ki niib jiantir pata. ⁴ Maruŋ binbinta na saa beta, ki bonnunubit binbinta na kur saa yeer. N saa kpi niib nba kur jiantir pata na, pata maŋ tooɗn. ⁵ N saa yat Israel teeb gbanankpeena, ki bia yat bi kpaba ki lint maruŋ binbinta na kur po. ⁶ Ki Israel teeb doi kur saa biir, ki lin te bi maruŋ binbinta nan pata nan bonnunubit binbinta na kur n yeer buri buri, ki linba kur ki bi ñammir na saa bot. ⁷ Niib saa kpo lokir kur po, ki binba biar ki mək manfoa na saa bann nan mine tee Yennu.

⁸ “N saa te siab n nyi kuun na ni, ñaan ki n yatib digbangana ni, ⁹ siaminba ki bi sii tee yommii. Leŋe ki bi saa dukin n po, ki bann nan mine dat bi tuba, ki dinnib fei, kimaan bi yadkanpooona nba ki bi mək, ki yētīn, ñaan jiantir pata na paak. Bi sii nan bi mōŋ, kimaan toonbiit nba ki bi tuun na paak. ¹⁰ Ki bi saa bann nan mine tee Yennu, ki bia bann nan n kpaanii na ki tee jeenti kaa.”

¹¹ Ki Yabint Yennu yet a, “Nisaarik, poon a nii, ki bia chib a taa, ki bui nan ninbaatir, kimaan toonbilankant nba ki Israel teeb tun na paak. Bi saa kpo tobii ni, ki kon saa kpib, ki yiarii bia saa kpib. ¹² Binba koo digbanbanfōka na saa yiar ki kpo; ki binba koo ki naak na saa kpo tobii ni, ki binba biar ki mək manfoa na, kome saa kpib, ki bi saa bann n wutoor paŋ nba tee, ¹³ ki nikpeena saa yat doo lint pata nan maruŋ binbinta na kur po, ki yat doo kunkona kur po, ki bia be jojaana yura paak, nan timaatii nyaka nan tijakpera nyaka, nan siaminba kur ki bi tuu jokit maruŋ bona ki teen bi pata. Ñanne soo kur saa bann nan mine tee Yennu. ¹⁴ Barmonii, n saa tant

n nuu bi tij paak ki biirir. N saa te tij na n biar yann, laa nyii kunkoouk na diitu po, ki saan tuu Ribla doo nba be niiganj po na, ki kan nyik siaminba ki Israel teeb be. Njanne ki soo kur saa bann nan mine tee Yennu.”

7

Bianjinba ki Yennu saa biir Israel teeb

¹ Yennu pak nanin ki yet a, ² “Nisaarik, mōmaan nba ki min Yabint Yennu yeen Israel teebe na. Tij na kur gbennue na.

³ “Israel teeb, i yoo gbennue na; i saa la n wutoor nba tee. N yaa n bu i buute, kimaan yaa tun ki biir na paak. N saa pa jiini, i binben-yana na paaka. ⁴ N kan nyiki, koo ki tini ninbaauku. N yaa maa n dat i tubae, toonbilankant nba ki i tun na paak, ki lin te yin bann nan mine tee Yennu.”

⁵ Linba ki Yabint Yennu piake na a, “Bonbiyenn sii baat ki leer waae. ⁶ Li baar gbenna. Li-i baar, i boontue na. ⁷ Yimm nba be tij na paak na, i joontu yoo nakina. Ki yimm nba mann maruj kunkona paak na, i yoo gbenna, nmatir kooe be i ni.

⁸ “Li kan yanni, ki i saa la n wutoor panj. N yaa n bu i buut, yaa tun ki biir na paake, ki pa jiini bonbilankant nba ki i tun na. ⁹ N kan nyiki, koo ki tini ninbaauk. N yaa man dat i tuba, toonbilankant nba ki i tun na paake, ki lin te yin bann nan mine tee Yennu, ki tee daano nba dat i tuba.”

¹⁰ Biiru daar baat Israel teeb paak. Jat pukiie, ki dont-n-moŋ do, ¹¹ ki jat na baat nan tonu bonchiann. Baa mok linba kur kan biari, laa tee bi mokint, koo bi faar, koo bi manu kan biari.

¹² Yoo baate, ki daar nakin ki tee yoo nba bona koiu nan li daanu ji kii mok nyoot, kimaan Yennu tubdatu na saa baa soo kur paaka.

¹³ Kpinkpenta na soo kaa ki saa wei u manfoor ni ki tan fit nmat gaar waa koi linba, kimaan Yennu wutoor na be soo kur paak, ki binba tee nibiit na kii fit mok manfoori, ¹⁴ ki naatuna peb ki tee nyina, ki kunkontiat teen siir nan tob faanu. Naaan soo kaa ki saa nyi saan tobi, kimaan Yennu wutoor na saa baa soo kur paaka.

Tubdatu ki jiin Israel teeb biit po

¹⁵ Kunkona be sonjot ni, ki yiarii nan kon be ŋei ni. Ki wunba kar doo na kpinj, u saa kpo kunkonn na ni, ki wunba be doo na ni, yiarii nan kon saa kpiu. ¹⁶ Ki binba biar ki mok manfoa na, bi siab saa chiar ki do kunkona paak, nan nmana nba tuu tin janmaanii ki yukir nyi baat ni bianjinba na. Ki bi kur saa fabin bi toonbiit paak. ¹⁷ Ki soo kur nii saa banj, ki bi duna sii jekir. ¹⁸ Ki bi saa lia botoliant ki wann bi parbiir nba tee, ki janmaanii sii mokib. Bi saa koor bi yut, ki bi kur saa di fei. ¹⁹ Bi saa lu bi salimmōna nan salimpeena sonjot ni, nan li tee moot na, kimaan salimmōna nan salimpeena na kan fit nyinnib, yoo nba ki Yennu wutoor doo bi paak na. Bi kan fit jiiir ki maan bi para, koo ki ghoon bi poa. Salimmōna nan salimpeena nae koomm biit ni. ²⁰ Baa donn bi moŋ nan tuliat nba ŋan ki jii njammir pata na, njanne teen Yennu te ki bi mokint na toŋ bi paak.

²¹ Ki Yennu namm yet a, “N saa te ki boorganu nan doyeerteeb n fat bi mokint na kur ki biirir.”

²² Ki n kan fiint doo yeer teeb na po, yoo nba ki bi biir n kasii Jiantu Nasaakak na.

²³ “Tij na kur be nmatir nie. Nikpiirit nan binba be jat ni gbee doo na niwa. ²⁴ N saa baar nan niib nba mantik tee toonbiit damm, ki te ki bin

gaar i ɲei, ki i nipaarit na saa kɔŋ dindann, yoo nba ki n saa te digbanlia n koo i yenjiantboa na, ki biirir. ²⁵ Dindann kɔŋu yoo baate, ki i tan saa lon parmaasir ɲaan kan la. ²⁶ Ki bonbiyenn sii baat, ki leer bia waa, ki lababiiit sii baat yoo kur, ki i tan saa barin n sɔkiniinba, a bin wanni baa laat linba, ki mannteeb na tan kii mɔk linba ki bi saa wann niibi, ki saakab na mun tan kii mɔk kpaanii ki turi, ²⁷ ki kpanbar na tan saa bui fabin, ki doo diarɔɔ tan kii mɔk dindann, ki niib na kur tan saa jekir nan janmaanii. N saa dat i tuba, toonbiit nba ki i tun na paak, ki bia bu i buut nan yaa bu leeb buut bianɲnba na. ɲanne saa wann nan mine tee Yennu.”

BIANJINBA KI ESEKIEL ɲAMM LA YENNU, YIRINTU NI

8

(Esekiel 8.1-10.22)

Bianɲnba ki Jerusalem teeb mann pata

¹ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan timm nba biar, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn tin ni na, li bina ɲanloob, ɲmaarii ɲanloob ni daarɲɲmu daare, ki Juda saakab lakin kar nanin, n ɲaak ni. Ki Yabint Yennu Seek koo n ni, ² ki n got la siar ki li naan nisaarik.

Laa nyii u siak ni ki sikin u taa po, ki li naan muu, ki nyii siak ni ki donn u yur po, ki li nyirii ki naan bi soor kutmont. ³ Ki u tant siar ki li naan nuu, ki soor n yut. Yirintu maɲ ni, ki Yennu Seek na wokitin sanpaapo, ki saan nanin Jerusalem, ki saa koo nanin Yenjiantu ɲasaakak na dindonjouk tammɔkɔokir nba be niigan po na, ki tee siaminba ki patir be ki dont Yennu wutoor.

⁴ ɲanne ki n la Israel teeb Yennu yentsaakar, ki li tee nan maa din la linba Kebar mɔkir ni, yoo nba ki n din be leɲ na. ⁵ Ki Yennu betin a, “Nisaarik, gotir ki jiin niigan po.” Ki n got la patir nba dont Yennu wutoor na, ki li kpia Yennu maruɲ binbintir nba be tammɔkɔokir ni na.

⁶ Ki Yennu betin a, “Nisaarik, a la Israel teeb yanbɔmma-a? Bi yanbɔmm na biir n kasii boor, ki li te ki n niib na kan fit jiantin li ni. ɲaan a lek saa la bonbilankant nba saa tun ki gar linba nawa.”

⁷ Li poor po, ki u jiin ki saan nanin nanyer po tammɔb na ni, ki saa wannin fonn ki li be joonn ni, ⁸ ki yet a, “Nisaarik, faan joonn na, ki yarik fonn na.” Ki n faa, ki ji bann nan li tee tammɔbe. ⁹ Ki u yetin a, “Kooɲ ki saa got bonbilankant nba ki niib na tuun.” ¹⁰ ɲanne ki n koo, ki got la li nɔok ni, ki bonninnant be dikpina paak, ki tee bonfurinkaa nan bonkobit nba ki yeen, nan bonlia nba ki Israel teeb jiantir na. ¹¹ Ki Israel tɔondamm piinlore see leɲ, ki Jasanía, wunba tee Safann bija na pukin leɲ, ki soɔ kur dia sipia nba ki bi jokin bonnunubit, ki bonnunubit na nubiru yent diiuk na. ¹² Ki Yennu boin a, “Nisaarik, a la bonbilankant nba ki Israel tɔondamm tuun bunbonn ni nawa-a? Bi kur be diiuk nba gbee nan pata nae ki jiantirub, ɲaan yeen a n kan labi, kimaan bi dukin nan n yêt ɲamm Israel teebe.

¹³ “ɲaan n lek saa wanna bonbilankant nba gar linba na.” ¹⁴ Ki u jiin saan nanin Jiantu ɲasaakak na tammɔkɔokir nba be niigan po na, siaminba ki n la poob mɔ ki fabin, tingbann Tamus kuun po.

¹⁵ Ki Yennu boin a, “Nisaarik, a saa fit bann poob na nba tuun linbawa-a? ɲaan mɔtana, n loon man wanna linba bi ki gar nna.” ¹⁶ Ki u jiin ki saan nanin Jiantu ɲasaakak na dindonjouk ni, ki n la jab piinlee nan bannmu see kpia tammɔb nba gaar saa Yenjiantu ɲasaakak na ni, ki be

barintir nan maruj binbintir na sinsuuk ni, ki jii bi poor ki tur Yenjiantu Nasaakak na, ñaan boon tij ni ki tor yondo po, ki jiantir yonmõnn.

¹⁷ Ki Yennu ñamm yet a, “Nisaarik, Juda teeb nba tuun toonbilankant nba na mantik paaka. Bi tuun jatuk toona, ki bia tuun linba ki ñan ki pukii lokir kur po, Israel tij ni, ki mantik donn n wutoor. Bi tuun nna ki dintin fei, ki bia sukiin. ¹⁸ Li paak, bi saa la n wutoor nba tee. N saa dat bi tuba, ki kan tinib ninbaauk, ki bia saa yêt ki kan gbiint turib, yoo nba ki bi mein nan kunkopparir na.”

9

Bianjinba ki Jerusalem teeb koo tubdatu ni

¹ Li poor po, ki n gbat Yennu tant a, “Baat Jerusalem, yimm jab nba ki bi ganni a yin biir doo na. Baat nan i kunkontiat.” ² Li taabaak ni ki jab banloob nyii ñasaakak nanyer po, tammokokir nba be niigan po na ki baat, ki soo kur dia kunkontiok nba saa kpi, ki jasoo pukin bi po ki lia chabñana liatfoouk, ki dia bonsobkar. Ki jab na koo Jiantu Nasaakak na ni, ki saan set kutmont binbintir na boor.

³ Ki Israel teeb Yennu yentsaakar na seet bona nba mok kpinkpant,* ki be ñasaakak nook ni na yur paak, ki chat saan nanyer po, tammob boor. Ki Yennu yet joo nba lia chabñann liatfoouk na a, ⁴ “A lin Jerusalem doo kur po, ki lon binba be ninbaatir ni, ki bi para biir, kimaan toonbilankant nba tuun doo ni na, ki dok bi yugbia paak.”

⁵ Ki n gbat Yennu piak ki teen jab banloob nba biar na a, “Ii waau man, ki lin doo na ni, ki kpi, ki daa tent soo, ki daa tiimm ninbaauk. ⁶ Ii kpi jakpera na nan naasimm nan sapaamm nan binaanba nan waas. Naan i daa siit daano nba mok dok u yugbiar paaki. Ii piin n Nasaakak na ni.” Nanne ki bi piin kpi tondamm nba see Yenjiantu Nasaakak boor na.

⁷ Ki Yennu yetib a, “Ii biir Jiantu Nasaakak na man, ki gbeen li dindouñ nan nikpeena. Piint toonn man.” Nanne ki bi piin ki kpi niib nba be doo na ni.

⁸ Baa kpi niib na yoo nba, ki n biar n kuukoo, ki baa fabin tij ni, ñaan yikin ki yet a, “Yabint Yennu, a mantik donn wutoor Jerusalem teeb paak, a fan kpi soo kur nba biar be Israel tij ni nae-e?”

⁹ Ki Yennu jiin a, “Israel teeb nan Juda teeb biir, nan baa tun toonbilankant nawa. Bi tij na gbee nan nikpiirae, ki Jerusalem gbeen nan toonbiit. Bi yeen a min Yennu nyik bi tije ki ki laat baa tuun linba. ¹⁰ Naan n kan tinib ninbaauku. N saa teenib nan baa tun bianjinba ki tur leeb nae.”

¹¹ Ton, ki joo nba lia chabñann liatfoouk na jen Yennu boor ki yeto a, “N tun toona nba ki a wannin na, ki gbenna.”

10

Bianjinba ki yabint Yennu yentsaakar seet Jiantu Nasaakak na ni

¹ Ki n got la mopin-yerik nba be bona nba mok kpinkpant* ñanna na yur paak, ki siar be li paak ki tee nan naankok nba ki bi ñammir nan tanbinyinyir nba ki li daauk paar, ki bi yir safir na. ² Ki Yennu yet joo nba lia chabñann liatfoouk na a, “Saant ki koo fiae ñanna nba be bona nba mok

* **9:3** 9.3 Bi maan ni, bi yib “cherubim,” ki bi nyii Yennu boor. * **10:1** 10.1 Bi maan ni, bi yib “cherubim.” Bi nyii Yennu boore.

kpinkpant na loŋ ni. A jii musankɔɔna ki gbeen nuu, ki yar musankɔɔna maŋ doo na paak.”

Ki n goriɔ ki u saa nan Yennu nba wannɔ bianŋinba na. ³ Ki bona nba mɔk kpinkpant na see Yenjiantu Nasaakak na niidiitu po, yoo nba ki u kɔɔ li ni na, ki sanpagboun gbee ŋaak na nɔɔk ni dindoun na. ⁴ Ki yabint Yennu yentsaakar na fiir bona nba mɔk kpinkpant na boor; ki saan Jiantu Nasaakak na nanyer po tammɔb ni, ki sanpagboun kɔɔ gbee nasaakak na, ki yentu yentir dindoun na ni. ⁵ Ki bona na kpinkpant nba damm na fuur gbia nanyer po dindonjouk na ni, ki li fuur tee nan Yabint Yennu kunkɔr na.

⁶ Yoo nba ki Yennu yet jɔɔ nba lia chabŋann liant na, a wun nyinn muu nba be fiaa na sinsuuk ni, bona nba mɔk kpinkpant na loŋ ni na, ki jɔɔ na saan set fiaa na yenn boor. ⁷ Ki bona nba mɔk kpinkpant maŋ yeno tant u nuu ki tun muu nba be bi sinsuuk ni na, ki paat musankɔɔna na, ki teen jɔɔ nba lia chabŋann liant na nii ni. Ki jɔɔ na gaar ki seet.

⁸ Ki n la nan bona nba mɔk kpinkpant na kur mɔk siar ki li tee nan nisaarik nuu na, ki be bi kpinkpant loŋ ni. ⁹⁻¹⁰ Ki n bia la fiaa ŋanna be ki jan, ki fiir kur kpia bona nba mɔk kpinkpant na yenn; ki fiaa na nyirii ki naan tanbinyinyira nba daauk paar; ki fiir kur mɔk fileer; ki li saak li nɔɔk ni. ¹¹ Ki li-i tee bona nba mɔk kpinkpant na seet, bi fit saa lokir kur po, ŋaan ki ki ŋmantir. Bi kur tuu lakin somm yomme, ki saa baa loon siaminba kur, ŋaan ki ki ŋmantir. ¹² Ki bi gbanant kur; ki kpaab bi poor po, nan bi nii, nan kpinkpant, nan fiaa na mɔk ninbina li kur po. ¹³ Ki n gbat kunkɔr yir a, “fiaa nba lintir.”

¹⁴ Bona nba mɔk kpinkpant na yenɔkɔɔ kur mɔk numpo ŋannaɛ. Sinsinn numpo na tee naajak yar; ki linba waa munlee ni tee nisaarik numpo, linba waa muntaa ni tee yanbɔr numpo, ki linba waa munna na tee baakir numpo. ¹⁵ (Ki bona nba mɔk kpinkpant na tee yomm nan binba ki n daan la Kebar mɔkir boor na.) Ki li-i tee bona nba mɔk kpinkpant na yukir ki doo sanpaapo yoo nba ¹⁶ ki saa, fiaa na mun tuu waabe, ki yoo nba kur ki bi tant bi kpinkpant a bin yukiri, fiaa na bia lek tuu waabe. ¹⁷ Ki li-i tee bona nba mɔk kpinkpant maŋ setie, fiaa na mun tuu sete. Li-i munii tee bona maŋ yukiri, fiaa na mun tuu waae, kimaan bona maŋe ŋmakitir fiaa na.

¹⁸ Ki yabint Yennu yentsaakar na seet Jiantu Nasaakak na nanyer po, tammɔkɔɔkir boor; ki chat saan be bona nba mɔk kpinkpant na paapo. ¹⁹ Ki bi tant bi kpinkpant, ki yukir doo sanpaapo, ki n goriib, ki fiaa na waab ki saa, ki bi saa set Yenjiantu Nasaakak tammɔkɔɔkir nba be yondo po na boor; ki yentsaakar na be bi yura paak. ²⁰ Ki n bannib nan ŋamme tee bona nba mɔk kpinkpant ki daan be Israel teeb Yennu loŋ ni, ki n lab Kebar mɔkir boor na.

²¹ Ki bi yenɔkɔɔ kur mɔk numpo ŋanna, nan kpinkpant ŋanna, ki siar be ki naan nisaarik nuu ki be kpinkpoun kur loŋ ni. ²² Ki bi numpo tee nan binba ki n daan la Kebar mɔkir boor na. Ki bona maŋ kur saa sunsonn, ki ki ŋmantir.

11

Esekiel nba pak ki jiin Jerusalem tɔɔndamm tonu po bianŋinba

¹ Yennu Seek din wokitin ki saan nanin Jiantu Nasaakak tammɔkɔɔkir nba be yondo po na boor, ki n la jab piinlee nan banŋmu see len ki kpia

tamməkəkəkir na, ki tɔɔndamm banlee nba na pukin bi ni, ɲamme tee Jaasania, wunba tee Asur bija na, nan Pelatia, ki u mun tee Benaya bija, ki bi tee digbann na tɔɔndamm.

² Ki Yennu yetin a, “Nisaarik, jab na lorin lorbiite, ki bia teen doo na niib kpaanii nba ki ɲan.” ³ Bi yeen a, “Ti bia saa ɲamm maa ɲeie. Doo na tee nan kpınbobir nae, ki ti mun tee nan nant na ki be li ni; li guut, ki ti kan kabi.” ⁴ Li paak, nisaarik, pakin ki biirib.”

⁵ Yennu Seek na yentin, ki Yennu betin a man pak mɔmaan na ki tur niib na a, “Israel teeb, min Yennu mi yaa piak linba, ki bia mi yaa lorin linba.” ⁶ I mantik kpıi niib bonchiann doo na ni, ki li te doo na sɔɲjot gbee nan nikpeena.

⁷ “Li paak, linba nae tee maan nba ki min Yabint Yennu beeri. Doo na tee nan kpınbobir nae setik nan mɔnii, ɲaan ki nant na tee bee? Li tee niib nba ki i kpıib na gbanante. I kii be nna na. N saa lu nyinni, doo na nanyer po.” ⁸ I tiin jukbanjai ɲanmaaniie-e? N saa te ki jab nba baar nan jukbanjai na n leki. ⁹ N saa nyinni doo na ni, ki kubini boorganu nuu ni. N chabi nan kuuma. ¹⁰ Ki bi saa kpi-i tɔb ni, i tiɔɲ doo ni, ki li saa te sɔɔ kur n bann nan mine tee Yennu. ¹¹ Doo na kan fit guuri nan bobir nba ki nant tuu be lej ki lin guurir bianjinba na. N saa dat i tuba siaminba kur ki i sii be, Israel tiɲ ni. ¹² Ki i saa bann nan mine tee Yennu, ki bia bann nan yaa din saak digbana nba kpia-i sennii na, i din mək moyɛtuk nan n sennii nan wannue.

¹³ Maa piak yoo nba, ki Pelatia kpo ki baa tiɲ ni. Ki n baa fabin tiɲ ni, ɲaan yikin a, “Aba, Yabint Yennu. A loon ki a kpi sɔɔ kur nba be Israel tiɲ na nie-e?”

Yennu mɔsonn nba jiin dindann po

¹⁴ Ki Yennu ɲamm pak nanin a, ¹⁵ “Nisaarik, niib nba kɔɔ Jerusalem na piak fin nan Israel teeb nba tee yommii ki be Babilonn na poe. Bi yeen a, ‘Yommii na bann fɔkit nan bin jiant Yennu-wa. Yennu te ki ti yent Israel tiɲ nawa.’

¹⁶ “Naan linba nae ki n loon fan wann Israel teeb nba kɔɔ Babilonn na. Li tee barmoniie nan min Yabint Yennu-e ber nyinnib bi tiɔɲ doo ni, ki te ki bi saan kɔɔ digbangana ni. Mɔtana n sii be namm, siaminba kur ki bi be, ki lin te bin fit kii jiantirin.

¹⁷ “Li paak, yetirib linba ki min Yabint Yennu piak na. N saa taan ki nyinnib digbana nba ki n yatib na ni, ki jii ɲamm Israel teeb tiɲ na ki jiin turib. ¹⁸ Ki li-i tee ki bi ɲmat jeni, bin lu pata nba kur be tiɲ na ni. ¹⁹ Ki n saa turib parpaann nan duduk-paann, ki saa nyinn bi para nba wakii nan tann na, ɲaan turib mɔsaku para. ²⁰ Ki bi sii dia n sennii, ki bia mək mɔsaku nan n wannu fanu. Ki bi sii tee n niib, ki n mun tee bi Yennu. ²¹ ɲaan n saa dat niib nba jiantir pata na tuba; li tee bonbilankante. N saa dat bi tuba baa tun linba na paak. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki yabint Yennu yentsaakar nyii Jerusalem

²² Yennu pak ki gbenne, ki bona nba mək kpınkpant na piin yukiru, ki faa na waab, ki Israel teeb Yennu yentsaakar dɔɔk bi paak. ²³ Tɔn, ki yentsaakar na nyii doo na ni, ki chat saan kunkonn nba be yondo po na paak. ²⁴ Yirintu na niɲe ki Yennu Seek wokitin, ki jen nanin yommii nba be Babilonn na boor, ki yirintu na bot. ²⁵ Ki n yet yommii na linba kur ki Yennu wannin.

12

Bianjinba ki Esekiel wann Israel teeb biiru po

¹ Yennu pak nanin ² ki yet a, “Nisaarik, a koo nan moyêtdamme. Bi mok ninbina n̄aan ki ki laat siari; bi mok tuba n̄aan ki gbia maami, kimaan bi tee moyêtdamme.”

³ “Mōtana la, nisaarik, larin a jika, ki lii tee nan kunsontinno nba tuu lor na, ki soor sōnuwa, ki yonnu n fit baa. N̄aant ki sōo kur n la-a ki a nyi saa digbanleer ni. Li pasiar, moyêtdamm manj saa bann a sommir manj paaka.

⁴ Laa daa tee yonsupeej ni na, larin a jika nan a tiin kunsōj na, ki bin la-a. N̄aant daajoouk ki bii goriia ki a saa nan a tiin kunsōj na. ⁵ A n̄aan niib na n la-a, ki a loot a n̄aak dikpinn, ki bok nyi li ni nan a jikir. ⁶ A n̄aan niib-ii goriia ki a paan a jikir na, a bōpiok paak, kii somm daajobōnbiir, n̄aan dōkin a numpo, ki daa laat faa saa siaminba. Faa saa tun linba na na, li sii tee kpaanii ki teen Israel teeb.”

⁷ Ki n tun nan Yennu nba wannin bianjinba a man tun na. Ki daar manj, ki n lor n jika nan kunsontinno nba saa lor bianjinba na. Ki li daar daajoouk, laa tan bont yoo nba, ki n gbiir n n̄aak dikpinn nan nii, ki loot fonn, ki nyii li ni, ki sōo kur goriin, ki n paan jikir na n bōpiok, ki soor sōnu ki saa.

⁸ Laa yent sanyaleek, ki Yennu n̄amm pak nanin ⁹ ki yet a, “Nisaarik, mōtanae ki Israel moyêtuk damm manj ji boi a, a tuun bee na. ¹⁰ Yetirib linba ki min Yabint Yennu beerib. Mōmaan na tee kpanbar nba dia Jerusalem, nan niib nba kur koo li ni na yare. ¹¹ Yetirib nan linba ki a tun na tee nyinne ki jiin linba tan saa baarib po. Bi tan sii tee kunsontinnae nan yommii, siar po. ¹² Kpanbar nba diab na tan saa paan u jikir bōpiok paak bunbōnn ni, ki nyi fōnn nba ki bi saa lukir dikpinn ni ki turō na. U tan saa dōkin u ninbina, ki ji kii laat waa saa siaminba po. ¹³ Ki n saa pii baruk ki sooro, ki ji jiiu ki saan n̄ano Babilonn doo ni. Leje ki u sa saa kpo, n̄aan kan la doo manj. ¹⁴ Ki n saa yat u n̄aasaakab nan kpaanteeb nan binba tuu guu-u na, lokir kur po. Ki niib sii kpaanib a bin kpib.

¹⁵ “Mi-i tanj yatib ki bi saan digbanlia ni, nan boorganu doi ni yoo nba, bi saa bann nan mine tee Yennu. ¹⁶ N saa te ki bi waaminnae n nyi tōbii ni, nan kon ni, nan yiarii ni. Baa sii be digbangana manj ni, bi saa bann nan bi toonbilankant nae te ki bi be lej, ki bia bann nan mine tee Yennu.”

Nyinn nba jiin janmaanii po

¹⁷ Yennu pak nanin ki yet a, ¹⁸ “Nisaarik, i jekir nan janmaanii, yoo nba ki a di jeet ki bia nyu nyun. ¹⁹ A pak tij na kur niib nan mōmaan nba nae tee Yabint Yennu yar, ki u teen niib nba biar be bi tij ni, Jerusalem doo ni. Bi sii jekir nan janmaanii, yoo nba ki bi di jeet, ki bia tiin janmaanii, bi-i nyu nyun yoo nba. Bi tij saa biir ki biar tinkoonj, kimaan bi ton, ki ki waa sennii. ²⁰ Doi nba gbee nan niib mōtana na, tan saa biir, ki kpan tinkoonj. Nanne ki bi saa bann nan mine tee Yennu.”

Barjouk nba ki niib mi, nan mōmaan nba ki bi ki loon po

²¹ Yennu pak nanin ki yet a, ²² “Nisaarik, bee teen ki yimm Israel teeb n̄ammi yeen barjouk na? I yeen a ‘Yoo gara, ki mafiitkara ki tuumi.’ ²³ Mōtana, yetirib linba ki min Yabint Yennu yaa a wannib ki jiin li po. N saa gōor barjouk manj, ki sōo ji kan ban yetir Israel tij ni. Yetirib nan yoo baara, ki mafiitkara na saa teen barmōnii.

²⁴ “Ki Israel teeb sinsuuk ni, faak yirintu koo kpinkpannii masokinkara ji kii be. ²⁵ Ki min Yennu-e sii piak namm, ki linba ki n tuu yet, n̄anne saa

tun, ki li tuu saa tume yياما. Ki yimm moyêtdamm sii be i manfoor nie, ki man tun nan bianjinba ki n yet na. Min Yabint Yennu-e pak na.”

²⁶ Ki Yennu yetin a, ²⁷ “Nisaarik, Israel teeb na dukii nan yirintu nba ki a laat na, nan masokinkara nba ki a piak na, li baaru fokewa. ²⁸ Li paak, yetirib nan min Yabint Yennu-e piak na, nan n saa tumir yياما. Linba ki n yet, li saa tuma. Min Yabint Yennu-e pak na.”

13

Masokinkar ki jiin jab nba tee faak sokiniinba po

¹ Yennu pak nanin, ki yet a, ² “Nisaarik, pakin biir Israel teeb sokiniinba, binba dia bi moŋ mōmaan ki piak na. Betirib ki bin gbiint min Yennu mōmaan.

³ “Linba nae ki min Yabint Yennu yeen. Jatit nba tee faak sokiniinba na boonta. Bi ki laat yirintu, bi piak bi tioŋ mōmaame. ⁴ Israel teeb sokiniinba na ki mōk nyoot, nan linlona nba tuu koo langbent ni nae. ⁵ Sokiniinba na ki kpaan niib ki jiin biiru nba saa baarib, koo laa ki ŋan nan bin tun ki biir min Yennu na po. ⁶ Sokiniinba na yirintu tee kpinkpannie; baa piak mafiitkara nba tee faak maame. Bi want nan bi piak n mōmaame, ŋaan min kaa tumm. Bi kpan dukii nan bi tioŋ mōmaan na saa teen harmoniie. ⁷ Bi yeen a bi piak n mōmaame, ŋaan gbee nan fai. N ki pak turibi.

⁸ “Li paak, n yaa n dat sokiniinba maŋ tubae, baa dia kpinkpannie mōmaan ki kpann n niib Israel teeb na paak. ⁹ N yaa man ŋmant sokiniinba maŋ paake, ki kan te bin ji pukin n niib po. N ji kan ban sak ki bin yiin bi moŋ Israel teebi, koo ki ŋmaa bi taar Israel tiŋ ni. Ki li saa te bin bann nan mine tee Yabint Yennu.

¹⁰ “Sokiniinba na kpann n niib ki yeen a parmaasir be, ŋaan ki parmaasir kaa. Sokiniinba maŋ tee nan tanmaara nba tuu maa joonkpeuŋ, ŋaan ki siab n jii pent peeŋ ki pentir nae. ¹¹ Yetir sokiniinba na a bi joonn na saa baa tiŋ niwa. N saa te saak n baa nan sakaana li paak, ki bia te wonpaaruk n da li paak. ¹² Ki joonn na saa baa, ki soo kur saa boi-i ki laan pent peeŋ na pentu sommir tee bee.

¹³ “Joonn nae tee Jerusalem doo, ki min Yabint Yennu mantik donn wutoor u paak ki saa tun wonpaaruk, ki te saak n baa nan sakaana ki biir doo maŋ. ¹⁴ Faak sokiniinba na koore a bin dokin Jerusalem toonbiit, ŋaan n saa biir doo nawa, ki piit li fiakir. Ki li-i baa tiŋ ni yoo nba, li saa kpi sokiniinba maŋ, ki soo kur saa bann nan min Yennu-e tun linba na.

¹⁵ “Ki Jerusalem teeb nan bi faak sokiniinba na saa la n wutoor nba saa do bianjinba, ki n saa mōont nan doo na baawa, ki faak sokiniinba na bia kpowa, ¹⁶ kimaan sokiniinba maŋ nba yet n niib nan parmaasir be bi paak, ŋaan ki parmaasir kaa na. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Masokinkar ki jiin poob nba tee faak sokiniinba po

¹⁷ Yennu pak nanin ki yet a, “Nisaarik, pakin ki biir Israel poob nba piak mōmaan nba nyi bi tioŋ dudukit ni na.

¹⁸ “Betirib nan bi boonta. Bi piir yumann banii bi nii ni, ki bia bobint yumann bobii bi yura paak, ŋaan kpann bi leeb nan bi saa fit bann wonn po maan. Bi kan fit chiar paak nan bi fai maŋi. ¹⁹ Bi want n niib mōmaan nba sukiin, ŋaan gaan dii waan, nan boroboro waan li paak, ki fa fai ki kpi niib nba ki biiri, ki bia piak ki sommit nibiit, ki ŋaamm yann, ŋaan ki n niib na gaan bi maan.”

²⁰ Mɔtana, linba nae ki Yabint Yennu yeen a, “N ki loon banii nba ki i piir ki kpänn niib, ki loon yin n̄makit manfoor nan kuun na. N saa pitir i nii ni, n̄aan n̄aa niib nba ki i n̄makitirib na yann. ²¹ N saa yit bobii nba be i yura paak na, n̄aan te ki n niib na n nyi yiiikoo nba ki i diab na ni, ki i ji kan ban diabi. Ki i saa bann nan mine tee Yennu.

²² “I fa fai ki jeent nin̄amm nba ki n ki dukii nan man biirib na, ki kpan̄it nibiit na, ki bi n̄amii tuun toonbiit, ki nyint bi manfoa. ²³ Mɔtana, i faak yirintii nan kpinkpännii masokinkara na ji gbenna. N yaa n fat n niibe ki nyinnib i nuu ni, lin te yin bann nan mine tee Yennu.”

14

Bianjinba ki Esekiel kpan̄it Israel teeb a bin jen Yennu boor

¹ Dasiar ki Israel tɔɔndamm siab baar n boor, a bin boi Yennu mɔmaan po. ² Niib na nba daa be na, ki Yennu yetin a, ³ “Nisaarik, niib na piin ki mann patae, bi lek mi nan li saa kɔɔmm biit bonchiann niwa. Li paak ki n yɛt man turib gatu.

⁴ “Pakin ki tur Israel teeb nan li-i tee ki bi tun biit, ki jiantir pata, n̄aan tan saan n sɔkinii boor a bin bann maa yaa linba, n saa gat ki gaan nan bi biit nba tee bianjinbae ki turib. ⁵ Pata na kur n̄mant Israel teeb dudukit ki bi nyikima, n̄aan mɔk dindann nan n mɔmaan na saa te ki bin jen n boor nan barmɔni.

⁶ “Mɔtana la, yetir Israel teeb na a linba ki min Yabint Yennu yeene na: Bin nyik bi pata na mannu, nan bi toonbilankant tumu, n̄aan jen n boor.

⁷ “Ki li-i tee yoo nba kur ki Israel teeb na yenɔ, koo boorganu niib nba kɔɔ Israel tin̄ ni na yenɔ nyikin, ki n̄mat ki mann pata, n̄aan tan saan ki boi n sɔkinii, min Yennu-e saa gat ki turɔ. ⁸ N saa yɛtɔe. N saa jiiu ki teenɔ nyinn, ki u kan pukin n niib po, ki lin te yin bann nan mine tee Yennu.

⁹ “Ki li-i tee sɔkinii nba tur faak gatu, li tee min Yennu-e kpännɔ, ki n saa nyinnɔ n niib Israel teeb ni. ¹⁰ Ki n saa kpab sɔkinii man nan daanɔ nba saan u boor a wun boi n maan po na, ki dat bi kur tuba yomm. ¹¹ N saa tun linba nae, ki lin gɔɔr Israel teeb ki bi daa yɛenin ki tuun toonbiit, ki biir bi mɔɔi. N̄amme sii tee n niib, ki n mun sii tee bi Yennu. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin toonbiit digbann tubdatu po

¹² Ki Yennu n̄amm pak nanin a, ¹³ “Nisaarik, li-i leki tee digbanmunn tun yanbɔmm ki biirin, ki n dat doo man̄ tubir, ki te bi bonbuburit biir, ki li niib nan bonkobit kpenn kon, ¹⁴ ki li-i leki bo tee jab bantaa nba na, Nowa nan Danel nan Job bo kɔɔ digbann man̄ ni, bi toonjana bo saa tinn bi kuukɔɔ manfoae.”

¹⁵ Koo li-i tee ki n dat digbansiar tubir, ki te muuk ni bonkobit n̄man niib, ki li paar nan sɔɔ n tɔkin gar li ni, ¹⁶ ki li-i tee jab bantaa nba na kɔɔ len̄i, bi lek kan fit tinn bi mɔɔ waasi. Bi saa fit tinn bi mɔɔ manfoa kɔɔe, n̄aan ki digbann na n kpant muuk. Li tee barmɔniie nan min Yabint Yennu nba fo na.

¹⁷ Koo mi-i te datai faa digbann man̄ tɔb, ki kɔɔ nan kunkɔntiat ki kp̄ii li niib nan bonkobit kuri, ¹⁸ ki li tee jab bantaa nba na kɔɔ len̄i, bi kan fit tinn bi mɔɔ waasi, bi saa fit tinn bi mɔɔ manfoa kɔɔe. Li tee barmɔniie nan min Yabint Yennu nba fo na.

¹⁹ “Ki li-i tee ki n donn wutoor ki te yiarbiik baa digbann man̄ paak, ki kp̄ii li niib nan bonkobit, ²⁰ ki li lek bo tee Nowa nan Danel nan Job kɔɔ

lenj, bi kan fit tinn bi mɔŋ waasi. Bi toonɔana saa fit tinn bi mɔŋ manfoa kɔɔe. Li tee barmɔniie nan min Yabint Yennu nba fo na.”

²¹ Linba nae ki min Yabint Yennu yeen a, “N saa tun n tubdatu nba paar ɔanna Jerusalem paak, ki li tee tobii nan kon nan bonkob-tont nan yiarii, ki lin kpi niib nan bonkobit kur. ²² Ki binba tan saa tenn na, ki bi saa soorib bi doi ni ki saan namm Babilonn. Nisaarik, li-i tee ki a la baa tee toonbiit damm bianjinba, a saa bann linba paak teen ki n tun linba na kur ki tur Jerusalem. ²³ Ki a saa la li paak, nan n mɔk mɔni nba toona nba ki n tun na. Min Yabint Yennu-e pak na.”

15

Bianjinba ki Jerusalem ki mɔk nyɔɔ

¹ Li yann waaminnae ki Yennu ɔamm pak nanin, ki yet a, ² “Nisaarik, li-i tee ki bi pɔɔr daan tiik loona ki gbenni, bee tuu teen tiik na? Li ki tee nan tilia nba be muuk ni na, ³ kimaan a kan fit jii li tiik daauk ki ɔammir siar, li kan fit kpeer kpaak ki jont bona. ⁴ Li saa fit kuun muu ni kɔɔe, ɔaan li-i tee ki li joot dii muu, ki sinsuuk ni na bɔnni, li ji kan fit teen siari. ⁵ Li daat tuu ki mɔk nyɔɔtewa, ki bin tan fit joor muu. Li-i dii ki gbenn, ki li bia ki mɔk nyɔɔsiati.

⁶ “Min Yabint Yennu-e sat mɔb nan baa tuu jii daan tiik daat ki kuun muu ni bianjinba na, ⁷ nnae ki n saa dat Jerusalem tuba ki joob muu. Bi siab nyi mudinu yenn niɔa, ɔaan li kan wei ki muu bia saa di ki boontib, ki li-i tee ki li tan tun nna, fin Esekiel saa bann nan mine tee Yennu. ⁸ Ki n saa te bi tin n teen digban-yann, kimaan bi ki waan fanu. Min, Yabint Yennu-e pak na.”

16

Bianjinba ki Jerusalem tee nan poochonchonn na

¹ Yennu bia ɔamm pak nanin a, ² “Nisaarik, want Jerusalem toonbi-lankant nba ki u tun na. ³ Yetir Jerusalem maan nba ki min Yabint Yennu beero na a:

“Bi din mara Keenann tinj nie, ki a baa tee Amor booru ni nirɔ, ki a naa tee Hef booru* ni nirɔ. ⁴ Yoo nba ki bi din mara na, soɔ din ki pot a bar, koo ki wura, koo ki soɔra kpami, koo ki pɔbina chinchenn ni. ⁵ Soɔ lek ki tina ninbaauk ki tun linba na yenn gbaa ki turani. Baa din mara na, soɔ din ki loonani. Bi din lu-a paanu nie.

⁶ “Maa gar a boor yoo nba, ki n la ki a pɔɔk matsɔn ni, ki birin, ki sɔn piina, ɔaan ki n ki te ki a kpo. ⁷ Ki n te ki a kpaat ki tee nan tipaanj na, ki a kpaat ki teen poofanj, ki a biao gbej, ki a pia kobit, ɔaan be payann.

⁸ “Maa bia ɔamm gar a boor yoo nba, ki n la nan a jan jakunta, ki n jii n chinchenn ki dɔkin a payann na, ki sat mɔb nan n saa kɔɔna. Barmɔni, ki n lor pookɔont mɔlor nana, ki a teen n yɔɔ. Linba nae ki Yabint Yennu yet.

⁹ “Ki n jii nyun ki wuur sɔn nba be a paak na, ki soɔr a gbanant olif tiinii kpan, ¹⁰ ki lanna liatfoouk nba mɔk jabit, ki pirima taasaat nba ki li gbanii ɔan, ki yirima bobik nba ɔan, ki bia lanna liatfoouk nba daauk paar, ¹¹ ki pirima banii ki lanna tuliat, ¹² ki tura miar ni banj nan tutuuta, nan naan fokirik nba fan maa a yir. ¹³ Ki a tuu mɔk liant nba tee salimmona

* **16:3** 16.3 Israel teeb mi nan Amor niib nan Hef niib tee bonchonchondamm, ki bia tee patmannteeb.

nan salimpeena, ki a lia liant nba ki bi luu nan chabɲann, ki bi jabir nan chabir nba daauk paar. Ki a ɲman boroboro nba ki bi pur nan yon nba ɲan, ki laat siat nan olif tiinii kpan[†] ki di, ki a mantik fan, ki ji teen poobat. ¹⁴ Digbana kur gbat a fant po, kimaan mine te ki a mantik fan.” Linba nae ki Yabint Yennu pak.

¹⁵ “Naan a mantik gaa a fant paake, nan a sann nba doo na paak, ki doo nan wunba kur ki a lau, ¹⁶ ki jii a chinchena na yenn nba, ki ɲamm a jiantu boor, ki tun nan bonchonchonn na, ki jikit a moɲ ki teen soo kur. ¹⁷ Ki a jii salimpeena nan salimmona bona nba ki n tura na, ki ɲammir pata nba tee jab, ki jiantir pata maɲ, ¹⁸ ki jii chinchena nba bonninnant be li paak na, nan olif tiinii kpan nan bonnunubit nba ki n tura na, ki teen pata maɲ. ¹⁹ Ki n tura jeet nba tee boroboro yon nba ɲan, nan olif tiinii kpan, nan siat, ɲaan ki a jikitir ki mann maruɲ, a lin maɲ pata na.” Linba nae ki Yabint Yennu yet.

²⁰ “A tun linba bi ki gar nnawa, a jii bonjai nan bonpoi nba ki a marib ki turin na, ki mann maruɲ ki tur pata na. ²¹ A kpɪi n waas ki mann maruɲ ki tur pata na. ²² Yoo nba ki a be ki tuun bonchonchonn toonn na, a ki ban tiar a bisin niɲ nba din tee, ki li tee yoo nba ki a din be yann ki birin matsɔn ni na.”

Jerusalem binbeɲ tee nan bonchonchonn binbeɲ nae

²³ Yabint Yennu ɲamm yet a, “A boonta. A boonta. A tuun bonbiir nba na kur, ki bia ²⁴ maa jiantboa sonjokpinii kur ki jiantir pata, ki bia tuun bonchonchonn toona leɲ, ²⁵ ki dia a fant na ki gbilin bakir, ki dia a moɲ ki teen joo nba kur gar a boor, ki daar kur ki a bonchonchonsin puki. ²⁶ Ki a te a leeb nba tee Ijɪpt teeb, ki tee poo weira na doo nana. Ki a te a bonchonchonsin na dont n wutoor.

²⁷ “Mɔtana, n wokit n nuu maa n dat a tubir, ki wat a yent na. N jiia ki tur Filistia teeba, binba ki loon a maan, ki bia nan a binbenbiit na.

²⁸ “A waa Asiria teeb, kimaan leeb na ki kpeent a gbanant niɔɲ. A din tee bi poochonchonn, ɲaan ki bi ki fit kpeent a gbanant niɔɲ, ²⁹ ki bia tee Babilonn jab nba tee kpinkpenta na poochonchonne, ɲaan ki bi ki fit kpeent a gbanant niɔɲu.”

³⁰ Linba nae ki Yabint Yennu yeen a, “A tun linba na kur nan poochonchonn nba ki tiin fei nae, ³¹ ki maa jiantboa sonii kur ni, ki mann pata, ki bia tuun bonchonchonn toona leɲ, ɲaan a ki tuun gaan likirii kaa, nan poochonchonleeb nba tee na. ³² A tee nan poo nba tuu doo nan jagamm ɲaan nyik u soɔo nae. ³³ Poochonchonn tuu gaar paatiiɛ, ɲaan fin ɲarin teen a yoosnba piiniɛ, ki pa ki bi nyi banfoka ki baat ki tan doo nana. ³⁴ A tee bonchonchonn nba be a kooɛ; soo ki mukisa, ki a teeno. A ki gaan paatii, fine pab; barmɔnii, a mok bokitu.”

Biaɲinba ki Yennu saa bu Jerusalem buut

³⁵ Ki Yennu ɲamm yet a, “Jerusalem, fin bonchonchonn na, gbiintir linba ki min Yennu piak.

³⁶ “A waa daak jab ki yokitir ki doo namm. Fine bia jiantir patbilankant na, ki kpi a waas ki mann maruɲ ki teen pata maɲ. ³⁷ Li paak, n saa tikir a yokperii na kure, binba ki a loon bi maan, nan binba ki a ki loon bi maan. Bi saa set ki linta, ki man gbabita, ki bi saa la a yann ni. ³⁸ N saa pak biira nan a tee bonchonchonn, ki bia tee nikpiiruk, ki n saa donn wutoor ki dat

[†] 16:13 16.13 Olif tiinii kpan ɲan, ki li daauk bia paar.

a tubir ki kpiia. ³⁹ Ki n ji saa jiia ki kubin a yooŋnba, ki bin yeer siaminba ki a tuu dɔɔ namm ki bia jiantir pata na. Bi saa ghabita ki bia liat a tuliat, ki nyika yann.

⁴⁰ “A yooŋnba na saa lor nan nibur ki bin donn wutoor ki jaata tana ki kpia, ki pot a gbanant buri buri. ⁴¹ Bi saa joo a ŋei muu, ki pooleeb saa la bonbiir na booru baata. N sat mɔb nan n saa gɔɔra, ki a nyik bonchonchonsin, ki bia nyik ki daa pa paatii ki teen binba dɔɔ nana na. ⁴² Nann kɔɔe saa te ki n wutoor saa maak. Ki n bia kii mɔk funfunn jikii. ⁴³ A tamm maa din dia-a bianjinba, yoo nba ki a din tee bik nawa. A dont n wutoor nan toonbiit nba ki a tuun na, ŋanne teen ki n te ki a pa toona maŋ kur paak. Bee teen ki a tuun bonchonchonnn toona ki pukii toonbileet nba ki a tuun na paaki? Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin binaa nan u bipoo po

⁴⁴ Yennu ŋamm yet a, “Jerusalem, niib sii yeen bardindenn nae ki jiint a po a, ‘Binaa nba tee bianjinba, u bipoo mun tee li bannue.’ ⁴⁵ A tee nan a naa nba yêť u sɔɔɔ nan u tiɔŋ waas nae. A bia tee nan a niipooob nba yêť bi sɔrib nan bi waas bianjinba nae. A baa din tee Amor booru ni nirɔe, ki a naa tee Hef booru ni nirɔ.

⁴⁶ “A niipoo saakɔɔ din tee Samaria nirɔe, ki li tee doo nba be niigaŋ po, ki u digbanbis kpiiau na. Ki a niipoo waarik tee Sodom, ki li be niidiitu po, ki u digbanbis kpiiau. ⁴⁷ Ki a gaar bi binbenj nan bi marinbiit; ki li ki yukir, ki a binbenj ji bi ki gar baa tee bianjinba.

⁴⁸ “Barmɔnii nan maa tee Yabint Yennu nba fo na, a niipoo nba tee Sodom nan u digbanbis nba kpiiau na, bi ki ban tun toonbiit nba booru ki fin nan a digbanbis tun na. ⁴⁹ Doo maŋ nan li digbanbis mantik teen garit damm, kimaan bi laat linba kur ki bi loon, ki di gboot, ŋaan bia yêť bin somm talas nan nandamm, ⁵⁰ ki dukii nan bi chee sɔɔ kur, ki tun linba ki n ki loon, ki li te ki n biirib.

⁵¹ “Yimm Jerusalem teeb, i tun yanbɔmm, ki li gar Samaria teeb nba tun na taar fuunu munlee. Barmɔnii, i toonbiit na te Sodom nan Samaria teeb tee nan bi ki mɔk biit na. ⁵² Li paak, bi tubdatu sii fukii ki kan yekin nan i yara. I saa butin ki di feiwa, kimaan i toonbilankant na paak.”

Ki jiin Sodom nan Samaria ŋammu po

⁵³ Yennu pak ki tur Jerusalem teeb a, “Dasiar, n saa teen piisin Sodom nan Samaria nan digbanbis nba kpiab na paaka. N bia saa teen piisin fin Jerusalem paaka. ⁵⁴ Ki a saa di fei nan faa tun linba na, ki li saa maak Sodom nan Samaria teeb, nan baa bann nan bi ki mantik tee toonbiit damm nan yimm na. ⁵⁵ Li-i tee daar maŋ baari, yimm nan Sodom nan Samaria bia saa ŋamm ki mɔkita, ki digbanbis nba kur kpia-i saa ŋamm maawa. ⁵⁶ Jerusalem, a daan mantik mɔk garuk bonchiann ki laa Sodom. ⁵⁷ Nnaan motana, sɔɔ kur bann faa ton bianjinbawa. Ki Siria nan Filistia teeb digbana, nan digbanlia ki loona, ki piak ki sukii-a. ⁵⁸ See ki a dii fara ki pa jiin a bonchonchonsin nan toonbilankant nba ki a tun na paak.” Min Yennu-e pak na.

Ki jiin mɔlor nba kaa gbennu po

⁵⁹ Yabint Yennu ŋamm yet a, “Jerusalem, a ŋan nan tubdatue, kimaan a biir ki yêť ti lor nawa. ⁶⁰ Nnaan min ŋarin tian molor nba ki n lor nana, yoo nba ki a din tee sapaamɔ nawa, li paak, n saa tura mɔsonn nba kan ban biir. ⁶¹ Li-i tee ki a tiar faa din tuu tuun linba, a saa di feie, mantik li-i tee ki n jiin a niipooob ki tura yoo nba, ki bi tee nan a waas na. Nnaan ti

molor na lek din ki tee nna kaa. ⁶² N sii dia ninbinmōnii molor nae, ki a bann nan mine tee Yennu. ⁶³ N saa nyik chaba a biit, ŋaan a saa dukin a yanbōmm po, ki fei saa di-a, ki a kan fit yet mōbonni.” Min Yabint Yennu-paak na.

17

Barjouk nba jiin baakaa banlee po

¹ Yennu bia ŋamm pak nanin a, ² “Nisaarik, betir Israel teeb barjouk na, ³ ki te bin bann linba ki min Yabint Yennu beerib. Baakgbenjire din be, ki u kobit ŋan bonchiann, ki u kpinkpant yab, ki li-i yat, ki li yarin, ki u tan yukir saan Lebanonn kunkonfokit ni, ki saa jobit kpek yiinu, ⁴ ki saan nann kpinkpenta tiŋ ni, ki saa nyikir kpinkpenta doi na yenn ni, ⁵ ki bia jii tibik Israel tiŋ ni, ki saan bur tinkpiasir ni, siaminba nyun be yoo kur, ki li saa kpaat. ⁶ Ki tibik na kpaat, ki lat, ki tee daan tilontik, ki li yiinii na kpaat doo sanpaapo, ki took baakir na, ŋaan ki li jiina mii sik tiŋ ni, ki li mōk yiinii nan tutuut bonchiann.

⁷ “Ki baakgbenleer bia be, ki u kpinkpant yarin, ki u kobit yab bonchiann. Li taabaak ni, ki daan tilontik jiina nan yiinii to ki took baakir na, ki u mōk dindann nan baakir na sii fit teeno nyun bonchiann, ki gar nyun nba be kpabik nba ki u be na ni. ⁸ Tiik na ŋarin, bi poŋ burō tinkpiasir nba ki nyun be yoo kure, a lin te tiik nae bintir tituut, kii biaki loon loona, kii tee tiŋaŋ.

⁹ “Ŋanne ki min Yabint Yennu boi a: daan tilontik na sii fit be ki kpaatira-a? Sinsinn baakir na kan soor tilontik na ki ŋabir, ki lebir li loona, ki bia kōnn li yiinii, ki te lin koori-i? Li ki mantik loon panchioŋ, koo digbanjaann niib kaa, bin fit ŋabiriri. ¹⁰ Barmōnii, daan tilontik bura, ŋaan li sii fit be ki kpaatira-a? Li-i tee ki yonput po wouŋ na da li paak, li kan koori-i? Li kan koor siaminba ki li be na-a?”

Bianjinba ki Yennu pak wann barjouk na paak

¹¹ Yennu betin a ¹² n boi moyêtdamm nba tee Israel teeb na, ki laan bi mi barjouk na paaki. Yetirib nan Babilonn kpanbar baar Jerusalem, ki tan soor Juda kpanbar nan u saakab, ki ŋmat namm Babilonn, ¹³ ki gann soo, ki u nyii Juda kpanbar ŋaak ni, ki lor nanao molor, ki te ki u por kat nan u sii see mōsonn na paak. Ki Babilonn kpanbar bia jii nijaana ¹⁴ ki saan namm a lin te Juda niib nba biar na daa laat paŋ, kii mōk mōsaku nan ŋoo Babilonn kpanbar kuukoo. ¹⁵ Ŋaan Juda kpanbar paan na tan yōont ki yêt Babilonn teeb, ki tun niib, a bin saan Ijpti ki saa jii kunkōnna nan taanii ki jen namm. Kpanbar na saa nyanna-a? Molor nba be ŋoo nan Babilonn kpanbar sinsuuk ni na, u saa tinna-a? U kan dat u tubir nan waa tun linba na-a?

¹⁶ Ki Yabint Yennu ŋamm yet a, “Barmōnii nan maa tee Yennu nba fo na, n por kat nan Juda kpanbar tan saa kpo Babilonn-e, kimaan u biir molor nba ki u lor nan Babilonn kpanbar nba dinnō naan nawa. ¹⁷ Ijpti kpanbar na nan u kunkōncheena na gbaa tan kan fit somm Juda teeb, yoo nba ki Babilonn teeb tan saa maa binbinta ki denn joona, a bin fit lek Juda doi, ki bia kpi li niib na. ¹⁸ Juda kpanbar na biir ki yêt molor nba ki u lor nan Babilonn teeb nawa, li paak, u saa la tubdatu.”

¹⁹ Yabint Yennu ŋamm yet a, “U sat mōb, min Yennu sann nie, ki senn mōsonn nan u saa dia molor nawa. Waa biir molor maŋ na, u dinnin feiwa. Nan maa tee Yennu nba fo na, see ki u pa linba ki u tun na paak.

20 N saa pii baruko ki sooro, ki baar nano Babilonn, ki dat u tubir, waa ki dia u molor na paak. 21 Bi saa kpi u kunkonkopaara tob ni, ki binba saa biar ki mok manfoor na saa yat lokir kur po. Min Yennu-e pak na.”

Ki jijn dindann nba ki Yennu senn na po

22 Dindasiar, min Yennu tan saa konn kpek yiinu,
ki saan nann kunkonn nba mantik fok, Israel tij ni,
ki bur li paak, ki li tee siaminba ki li saa kpaat,
ki mok yinpaara, ki bia lon loongbenaa.

23 Ki noonbooru kur saa la gungurboor tiik manj paak,
ki saa foi li yini maasu.

24 Ki tiik kur nba be muuk ni saa bann nan mine tee Yennu;
ki n saa fit sikin tifoort kur tij ni,
ki bia somm tiinii nba jin ki bin kpaat.
Mine te timaatii koot, ki bia te tikoont bintir.
Min Yennu-e pak na. N sii dia n mabona.

18

Ki jijn tubdatu nba be toonbiit tumu ni

1 Yennu yetin a, 2 “Nisaarik, niib na piak barjouk boorbee Ijpt tij ni na? Bi yeen a:

‘Bibaanba moɔ gbiirkaa, njaan ki li miik bi waas nyana.’

3 “Betirib nan mine tee Yabint Yennu, barmonii nan maa tee Yennu nba fo na, barjouk manj ji kan ban pak Israel tij ni. 4 Niib kur manfoa tee n yare, waas baanba nan waas na tiɔnj manfoa tee n yare. Binba tuun biit kooɔe saa kpo.

5 “Li-i tee niɔano be i ni, ki tee barmonpakiro, ki tuun toonjana yoo kur, 6 ki tee popeendaano, ki ki di jeet nba ki bi mann tingbana na, ki bia ki jiantir Israel teleeb pata na, ki bia ki doɔ nan niro njaapoo, koo ki doɔ nan poo nba sik pookpenu ki be poot ni, 7 ki ki njaaab ki bia ki fiar soɔ, ki niro-i senn siar njaan gaar likirii u boor, u jiiinte ki teeno yoo kur, ki teen nandamm jeet nan liant, 8 ki bia ki pukii nyosiat, li-i tee ki bi kpent likirii u boor, ki ki saak tuun bonbiir, ki bia gat barmonii kunkona ni. 9 Li nibooru mok mosaku nan n sennii nan wannu. U tee niɔanoɔe, ki n sat mob nan u sii be u manfoor ni.

10 “Njaan li-i tee ki niɔano na mok biyoonn, ki u jaan, ki kpi, ki bia tuun toon bibooru nba 11 ki u baa ki ban tun, ki nman nant nba ki bi mann tingbana, ki doɔ nan niib njaapoo, 12 ki njaaab nandamm, ki bia fiar niib, ki niro-i senn siar njaan gaar likirii u boor, u ki jiiint, u yentire; ki jiantir pata, ki bia tuun toonbilankant kur, 13 ki kpentir likirii ki teen niib njaan pukii nyoot, nibiuk nan njoɔ nna kii be u manfoor ni, njoɔe tun toonbilankant na booru. U saa kpo u biit paake.

14 “Li-i tee yanbondaano mok bik, ki bik manj laat linba kur ki u baa tuun, njaan yet ki ki tuun nan u baa na, 15 ki ki di jeet nba ki bi mann tingbana na, ki ki jiantir Israel teleeb pata, ki bia ki doɔ nan niro njaapoo, 16 ki ki ban nmab koo ki fat soɔ, u bia ki ban yent linba ki soɔ senn njaan gaar likirii u boor, ki teen nandamm jeet nan liant, 17 ki ki saak tuun bonbiiri, ki ki kpentir likirii ki teen niib njaan pukii nyoot li paaki, ki saak min Yennu sennii nan wannu, li nibooru sii be u manfoor ni. U tiɔnj baee tun yanbomm, ki niɔano na kan kpo u baa toonbiit paaki. 18 U baee nmab, ki

fat, ki bia tun bonbiir ki tur sɔɔ kur. U saa kpo, kimaan toon bibooru nba ki u tun na paak.

¹⁹ “Naan ki i boi a, ‘Bee teen ki bik na kan gaar tubdatu u baa toonbiit paaki?’ Ki li gatu tee nnae, bik na tun linba took ki bia njan, ki saak n sennii, ki waar fanu. Li paak, u sii be u manfoor ni. ²⁰ Li tee daano nba tun biite n kpo. Bik kan kpo u baa toonbiit paaki, koo bibaa kan kpo u bik toonbiit paaki. Niɲaɲɔ saa gaar u paatii, u toonɲana paake. Ki niɲiiuk n gaar tubdatu, u toonbiit paak.

²¹ “Li-i tee ki toonbiit daano nyik biit tumu, ki dia n sennu, ki piak barmonii, ki bia tuun linba njan, u kan kpo, u sii be u manfoor ni. ²² Ki u saa la nyikin chab, u toonbiit kur ni, ki u sii be u manfoor ni, kimaan waa tuun linba njan na paak.” ²³ Yabint Yennu boi a, “I dukii nan li manime, li-i tee ki n la toonbiit daano kpenni-i? Aaii. N bo sii loon ki wun nyik u toonbiite, kii be u manfoor ni.

²⁴ “Naan li-i tee ki niɲaɲɔ nyik toonɲana tumu, ki piin tuun toonbi-lankant nba ki niɲiiit tuun na, u sii be u manfoor niwa-a? Aaii. Toonɲana nba ki u tuu tuun na, n kan tiar li po. U saa kpo, kimaan u toonbiit nan mɔyɛtuk na paak.

²⁵ “Naan ki yimm yeen a, ‘Yennu nba tuun linba na ki took.’ Gbiintirin man, yimm Israel teeb. I dukii nan maa tuun linba nae ki njan-i? I binbeɲe ki njan. ²⁶ Li-i tee ki niɲaɲɔ nyik toonɲana tumu, ki piin tuun toonbiit, ki tan kpo, u kpo kimaan toonbiit nba ki u tun na paake. ²⁷ Li-i tee ki toonbiit daano nyik biit tumu, njan tuun linba took ki bia njan, u saa tinn u mɔɲ manfoora. ²⁸ Li-i tee ki u bann nan waa tuun linba na ki njan, ki nyik tumu, u kan kpo, u sii be u manfoor ni. ²⁹ Ki yimm Israel teeb yaa Yennu nba tuun linba na ki took. I dukii nan n binbeɲe ki njan-i? I binbeɲe ki njan.

³⁰ “Mɔtana, min Yabint Yennu beer yimm Israel teeb nan n saa bu sɔɔ kur buut nan toona nba ki u tume. Nyikin i toonbiit nba kur ki i tuun na, ki daa te ki i yanbɔmm na biiri. ³¹ Nyikin toonbiit nba kur ki i tuun na, ki lebit duduk-paant nan parpaann. Bee teen ki yimm Israel teeb loon yin kpo? ³² Min Yabint Yennu ki loon sɔɔ n kpo. Nyikin toonbiit tumu, kii be i manfoor ni.”

19

Ki jiin Israel tiɲ tɔɔndamm kuun yanii po

¹ Yennu yet a, “Nisaarik, yinin kuun yanii ki tur Israel tiɲ tɔɔndamm na a:

² I naa din tee yanbɔrnaaɲ nba mɔk pare,
ki wubii u waas yanbɔrjai sinsuuk ni,

³ ki tumii u waas na yeno nant sooru,
ki u bann ki ji njan niib.

⁴ Digbana niib nba gbat u po yoo nba,
ki bi gbiir bootuk ki sooro li ni,
ki gaano jaruk ki dat saan nana Ijɲpt.

⁵ Ki u naa gui ki daan u jenu po, ki kɔɲɔ,
ki namm tumii bileek,

ki u fiir ki mɔk parcheenn,

⁶ ki lin gorin nan yanbɔrliia,
ki tumii nant sooru ki so niib njan,

⁷ ki yeer bonfunjaana, ki boont doi.

Ki u mɔnii fuur na te ki tiŋ na niib tiin jaŋmaanii.

⁸ Ki digbana na niib lor a bin kpiu.

Ki bi nyii lokir kur po, ki bir laant, ki sooro li ni,

⁹ ki lora jaruk ki kɔɔnɔ ŋmangɔɔŋ ni,

ki jiiu saan nana Babilonn kpanbar boor.

Bi din loonɔe, a lin te sɔɔ ji daa ban gbia u fuur

Israel kunkona paaki.

¹⁰ “I naa din tee nan daan tilontik nba ki bi burɔ kpengbiɔŋ nae.

Nyunchiɔŋ nba be leŋ na paak,

ki li te tiik na yiinii gbee nan loona.

¹¹ Ki u yiinii na chee ki tee naan dammaa,

ki u fɔk gar tiinii kur nba be.

Ki sɔɔ kur laat u paŋ, nan waa mɔk laafia bianinba.

¹² Naan ki n donn wutoor, ki dat fukito nan u jiina,

ki lu-u tiŋ ni, siaminba ki wonfufuk da, ki koor li loona,

ki n jint li yiinpaara, ki li koor, ki dii muu.

¹³ Ki bi ji saan burɔ tinkokirik nba ki mɔk nyun na ni.

¹⁴ Leŋe ki tiik na nyakir gaar muu,

ki moyeruk dii li yiinii nan loona.

Ki yiinii na kan ban chee, ki bin teenir naan dammaa.”

Li kpaa talas ki yii yiin kuun yaŋ na nan ninbaatir.

20

Bianinba ki Israel teeb ŋammit tee mɔyɛtuk damm

¹ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan timm, ki teent yommii ki saan nant Babilonn na, li bina ŋanlore ni, ŋmaarii ŋanŋmu ni, dapiik daare, ki Israel teeb tɔɔndamm baar n boor ki kar tiŋ ni, n tɔɔnn, a bin boin ki gbat Yennu mɔmaan. ² Li taabaak ni, ki Yennu yetin a, ³ “Nisaarik, tɔɔndamm na baar a boor a bin boia ki laan maa saa waanib linba ki bin tume. Barmɔnii nan maa tee Yennu nba fo na, n kan fiit masian ki turibi.

⁴ “Nisaarik, a teen siir nan fan turib kpaaniwa-a? Naan a tiarib toonbilankant nba ki bi yeejamm din tun na po. ⁵ Betirib nan sianyoowa dinn, ki min Yabint Yennu gann Israel teeb, a bii tee n yab. N din dokit bi yeejamm paak, Ijpt tiŋ ni, ki turib mɔsonn nan mine sii tee bi Yennu, ki bia sii tee bi yaaboona Yennu. ⁶ N por nan n saa fatib ki nyinnib Ijpt tiŋ ni, ki saan namm tiŋ nba ki n gann maa n turib na ni. Tiŋ na din ŋan, ki mɔk siat nan naabiin, ki tee tinkpiasir ki gar tiinii kur. ⁷ N din betib nan bin nyik patmannu, ki bia daa ŋmat bi mɔŋ ki jiantir Ijpt pata na. N tiarib nan mine tee bi Yomdaano Yennu. ⁸ Naan ki bi bia yɛt, ki ki mɔk mɔsaku nanin, koo ki gbiint ki turin, ki bia lek mann bi pata, ki bia jiantir boorganu pata. Ki n donn wutoor, ki dukin nan man boont Israel teeb nba be Ijpt na. ⁹ Naan n ki boontib. Li-i tee ki n tun nna, bi saa yiinin faak daanɔe, kimaan n dɔŋ sat mɔb sɔɔ kur numm ni, nan n saa fatib ki nyinnib Ijpt-a.

¹⁰ “Nanne ki n nyinnib Ijpt, ki saan namm kunkoouk paak. ¹¹ N turib n sennii nan wannu, a lin te ki bii fit kii be fanu bi binbeŋ ni. ¹² Mine sennib nan bii baakit foon daar na, ki lin wann nan bi tee kasii, ki tee n yab. ¹³ Naan ki Israel teeb na lek yɛt n mɔb, kunkoouk na paak. Bi yɛt n sennu nan wannu nawa, ki dia n foon daar ki li tee nan dalia na. Tɔn, ki n donn wutoor, ki dukin nan man boont Israel teeb kur, kunkoouk na paak fas fas. ¹⁴ Naan n ki boontib. Li-i tee ki n tun nna, li saa biir n sanna,

kimaan digbana bonchiann lan ki n fat nyinn Israel teeb na Ijpt tij ni. ¹⁵ Nnaan n bet Israel teeb na, kunkoouk na paak, nan n kan tok saan namm tinkpiasir nba ki n senn moosonn nan n saa turib na ni. ¹⁶ N pak linba na, kimaan baa yet n sennii nan wannu, ki ki baakit foon daar na, ki jiantir pata na paake.

¹⁷ "Nnaan ki li mokin ninbaauk nan man te ki bin kpo kunkoouk na paak. ¹⁸ Li paak, ki n kpaan nipaauj na maa bi daa waa binbenbiit nba booru ki bi yeejamm din be na, koo ki nmat bi moj ki jiantir pata. ¹⁹ N tiarib nan mine tee bi Yomdaano Yennu, ki bii saak n sennu nan wannu. ²⁰ N betib a bii baakit n foon daar na, ki lin wann nan bi tee n niib, ki n mun tee bi Yomdaano Yennu.

²¹ "Nnaan nipaauj na mun bia yet n moba. Bi ki sak n sennii nan wannu na, ki dia foon daar na nan dalia na. Ki n donn wutoor, ki dukin nan man boontib kunkoouk na paak. ²² Nnaan n ki boontib. Li-i tee ki n tun nna, li saa biir n sann, digbana niib nba lan ki n nyinn Israel teeb maJ Ijpt tij ni na boora. ²³ Li paak, ki n por kat nan n saa yat Israel teeb na durinya na kur po, ²⁴ kimaan baa ki sak n sennii, ki bia ki gaar n wannu na, ki biir foon daar na, ki bia jiantir pata nba ki bi yeejamm namm na.

²⁵ "Ki n turib sennu nba baat nan tubdatu, nnaan ki ki baat nan manfoor, ²⁶ ki te ki bi mann maruj nba ki nan, ki jikit bi bonjasinsina ki mann maruj. N tun linba na maa lin jeemme, ki bia te bin bann nan min Yennu-e dat bi tuba.

²⁷ "Nisaarik, betir Israel teeb na nan bi yeejamm din yetin ki bia sukiima, ²⁸ kimaan baa mann marint, ki jokin bonnunubit, ki bia mo daan ki teen pata nba be kunkona paak, nan tiinii nyaka ni na, ki n mantik donn wutoor, kimaan bi din tun linba na booru, tij nba ki n turib na nie. ²⁹ Ki n boib maa lia nie ki bi jiantir pata manji, ki bi jin a, 'Tingbandiit ni.' Ki siaminba ki bi jiantir na, bi daa yir 'tingbandiit' nan dinna. ³⁰ A boi Israel teeb na, a bee teen ki bi waa tokii ki tuun toonbiit nba ki bi yeejamm din tun na, ³¹ ki jiantir pata, ki jikit bi tior waas ki mann maruju. Bi din tun toona nba na, nnaan bia dukii nan bi saa boin ki n turib gatu-u? Barmonii nan maa tee Yennu nba fo na, n kan turib gatu. ³² Bi dukii nan bi sii fit be nan digbanlia nba be bianjinba, ki jiantir pata nba ki bi jii daat nan tana ki nann na, nnaan nann kan ban teeni.

Ki jin Yennu tubdatu nan nyikinhab po

³³ "Barmonii nan maa tee Yennu nba fo na, n kpaani nan n saa donn wutoore, ki dia-i nan pangarisuk nan yikoo. ³⁴ N saa wanni n parj nan n wutoor nba tee bianjinba, yoo nba ki n taani ki nyii nani digbanbanfoka nba ki n bo yat kooni na, ki jen nani. ³⁵ N saa baar nani kunkoouk nba ki digbana lintir na ni. Leje ki n saa pak biiri, i numm ni. ³⁶ Motana, n ji saa pak biirie, nan maa din biir i yeejamm, Sainai kunkoouk paak bianjinba na. Min Yabint Yennu-e pak na.

³⁷ "N saa dia-i nan mabire, ki te yin sak molor nba ki n senn na. ³⁸ N saa nyinn damm nba be nani, ki tee moyetdamm ki tuun toonbiit na. N saa nyinnib tinii nba ki bi kar motana na ni. Nnaan n ji kan te bin jen Israel tij na ni. Ki i saa bann nan mine tee Yennu."

³⁹ Ki Yabint Yennu namm yet a, "Motana, yimm Israel teeb, ii tun linba saa manji. Ii nammitt kii mann pata man. Nnaan n kpaani nan linba na poor po, i tan saa sak n mob, ki ji kii dia piinii ki teen i pata ki biir n kasii sann. ⁴⁰ Ki tij na ni, n kasii kunkonn nba fok na paake, ki yimm Israel

teeb kur tan saa jiantin, ki li tan saa maŋin, ki n sii loon yin baar nan i marint nan i piinii nba ŋan, nan i kasii piinii. ⁴¹ Ki li-i tee ki n tan nyinni digbana nba ki n bo yati na ni, ki taani boyenn kuukoo ni, li poor po, n saa gaar i marint nba ki i jokin muu na, ki digbana na niib saa la nan n tee kasii. ⁴² Mi-i tanj jen nani Israel tiŋ nba ki n senn nan n saa tur i yeejamm na ni yoo nba, i saa bann nan mine tee Yennu. ⁴³ Ki i ji saa tiar fei toona nba kur ki i tun, nan bianjinba ki i tun biir i moŋ na. Ki i sii nan i moŋ, kimaan toonbiit nba ki i tun na paak. ⁴⁴ Ki mi-i tanj tun siar a lin tur n sann baakir, yimm Israel teeb saa bann nan mine tee Yennu, kimaan n kan dat i tuba nan i tonu nan toonbiit nba jaŋ bianjinba kaa. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin muu nba saa nyi niidiitu po na

⁴⁵ Yennu pak nanin ki yet a, “Nisaarik, gotir ki jiin niidiitu po. ⁴⁶ Pakin ki tur niidiitu po, ki sokin n maan ki tur foor nba be niidiitu po na. ⁴⁷ Yetir niidiitu po foor na, ki lin gbiint maan nba ki min Yabint Yennu piak. Gotirii, n yaa n joo muue, ki lin di tiik kur nba be a ni, laa tee timaatik koo tikoŋ, ki soo sii kaa ki fit kpeenir, ki li saa yat ki nyi niidiitu po, ki saan niigaŋ po, ki soo kur saa la li muyeruk tonu. ⁴⁸ Ki bi kur saa la nan min Yennu-e paan muu, foor maŋ paak, ki soo sii kaa ki fit kpeenir.”

⁴⁹ Ŋaan ki n barin, ki yet a, “Yabint Yennu, a daa te ki n piak nna. Soo kur poŋ ji burime nan yoo kur n piak barjokite.”

21

Ki jiin Yennu jukbanjiak po

¹ Yennu yetin a, ² “Nisaarik, pakin biir Jerusalem teeb. Pakin biir siaminba kur ki niib jiantir. A kpaan Israel teeb ³ nan min Yennu-e yeen na: N tee i dataake. N saa saat n jukbanjiak ki kpi i kura, li niŋamm nan nibiit kur. ⁴ N saa saat n jukbanjiak ki kpi soo kur, laa saa nyi niigaŋ po ki saan tuu niidiitu po. ⁵ Ki soo kur saa bann nan min Yennu-e saat n jukbanjiak, ki kan jiin noon.

⁶ “Nisaarik, ii kurii ki lii tee nan a yan put nan parbiire na. Ii kurii nan paŋ, siaminba ki soo kur saa la-a. ⁷ Ki li-i tee ki bi boi a bee teen ki a kurii, fan yetib nan labaar nba baat na paak, ki li-i tee yoo nba ki li baari, bi saa gbee nan janmaanii, ki li sii mokib kpinkpongbatuk, ki bin koŋ bi parcheenn, ki bi duna waa gbar gbar. Li yoo baara. Li be nna.” Yabint Yennu-e pak na.

⁸ Yennu ŋamm pak nanin a, ⁹ “Nisaarik, sokint niib na linba ki min Yennu piak:

N jukbanjiak ŋata ki soor kpan.

¹⁰ Li teen siir nan lin kpi,
ki nyirii nan sanyikintii na.

Ki kpinkpammuk ji sii kaa,
kimaan kpaanii nan tubdatu nba ki n tur n niib na,
ŋaan bi yet bin lebita.

¹¹ Jukbanjiak na soor kpama, ki teen siir nan lin tun toonn.
Li ŋat ki soor kpan, a lin kubin nikpiiro nuu ni.

¹² Nisaarik, ii kurii nan ninbaatir,
jukbanjiak na tee n niib yare,
nan Israel toondamm kur yar.
Bi saa kpibe ki kpab nan n nilee na kur.

li wɔb nii nan yanputuk man.

¹³ N bikii n niibe, li-i tee ki bi yêť lebitu, bonbiir nba na kur saa baariba.

¹⁴ “Nisaarik, a yakii nan n niib na, kii poi niipoouk kimaan nyannu paak. N jukbanjiak nba di na sii ŋma yoo kur, ki kpi n niib chɔɔnu kur ni. ¹⁵ Li te ki n niib yan pu, ki bi gbiatir. N jeent bi doo na nan jukbanjiak nba tekin, ki kakii nan sanyikintii na, ki teen siir nan lin kpi. ¹⁶ Fin jukbanjiak nba ŋat na, a chɔɔ niidiitu po nan niiganj po, kii chɔɔn siaminba kur ki a ŋmant. ¹⁷ Ki n saa poi niipoouk nan nyannu, ki n wutoor saa gbenn. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Babilonn kpanbar jukbanjiak po

¹⁸ Yennu pak nanin, ki yet a, ¹⁹ “Nisaarik, dɔkin sɔnii ŋanlee nba ki Babilonn kpanbar na saa tɔkin nan u jukbanjiak. Sɔnii na kur saa piin digbanyennkɔɔ nie. Chaant dɔk daauk sɔnpaata na ni, ki lin wann sɔnii na nba saa sian. ²⁰ Sɔnjoyenn saa Amonn teeb doo nba tee Raba nae, ki sɔnjoleer na saa Juda tiŋ digbanjaann nba tee Jerusalem na. ²¹ Ki Babilonn kpanbar na sii see kpia dachaatir nba be sɔnpaata ni na. U saa ŋak u peenii, ki boi u pata, ki fiit bonkobuk nba ki u mann maruŋ na pɔɔr, a wun bann sɔnu nba ki u saa tɔkin. ²² Ki u niidiitu ji soor peenu nba dɔk Jerusalem na, ki li wantɔ nan wun saan maa binbinta ki denn doo na joonn, ŋaan tant tɔb tintantii, ki jii dagbeŋa, ki yeer li joona nan li kut gana, ki gbiir bootit. ²³ Jerusalem teeb kan teen linba na yada, kimaan mɔlor nba ki bi lor nan Babilonn teeb na paak, ŋaan masɔkinkar na yaa lin tiarib bi yanbɔmm poe, ki bia kpaanib nan bi tan saa soorib ki yaat namm. ²⁴ Nisaarik, yetir Jerusalem teeb nan bi doo daano nan min Yabint Yennu-e yeen a: Toona nba kur ki i tuun na tee biite, ki li want yaa tee toonbiit damm bianjinba. I mɔk biit, ki bi saa soori ki teeni yommii.

²⁵ “Fin toonbiit daano nba tee Israel teeb diarɔɔ na, daar nba tee a tubdatu daar na baate. ²⁶ Min Yabint Yennu-e pak na. Yitir a naan fokirik nan yufintu na. Siar ki be ki ji sii tun tee li bannu. Fiint nandamm na ki turib paŋ, ki sikin binba dia doo na. ²⁷ Biiru be, biiru be. Barmɔnii, n saa te biiru n baar doo na paak. ŋaan linba na kan teen, see daano nba ki n ganno maa wun biir doo na tan baar. Li yooe ki n ji saa jii doo na ki turɔ.”

Ki jiin Amonn teeb nan bi biiru po

²⁸ Yennu ŋamm yet a, “Nisaarik, Amonn teeb na sukii Israel teebe. Li paak, a pak biirib, ki betib nan mine yeen a:

‘N jukbanjiak nɔɔta ki teen siir nan lin kɔt.

Li ŋat ki teen siir nan lin kpi yian nan sanyikintii na.

²⁹ Yimm Amonn teeb nba tee tondamm na, i laat fai yirintu, ki bia teen yada nan masɔkinkara nba tee fai. ŋaan i tubdatu daar baate yian, ki n jukbanjiak na saa kɔti. ³⁰ N jiin n jukbanjiak li toouk ni, ŋaan daa ki dat i tuba-a? Aaai. N saa dat i tuba, tiŋ nba ki bi mari na nie. ³¹ N wutochiɔŋ na saa do i paak, ki di-i nan muu nba tuu di na, ki n saa jii-i ki kubin nikpiirit nuu ni, ki bi tee binba mi nikpinu fanu. ³² Ki i tiɔŋ tiŋ ni, ki bi saa jooi muu, ki yin kpo. Ki i ji saa biar ki dɔɔ tiŋ ni, ki bi saa tamm i po, ki saa tuu yoo nba kaa paak. Min Yennu-e pak na.’ ”

¹ Ki Yennu namm yetin a, ² “Nisaarik, a teen siir nan fan pak biir Jerusalem-aa? Doo manj gbee nan nikpiirite, li paak, a tiar niib manj bi toonbiit po, ³ ki betib nan mine yeen a: Jerusalem, a mantik kpii a tjon niib bonchiann, ki bia jiantir pata. A saa la tubdatu yian. ⁴ Toonbiit nan pata mannu nae kooni biit ni, ki li te ki n kan fit gaari. Li paak, i tubdatu nba saa jont na pera. Digbanlia saa laai, ki sii piak sukii-i. ⁵ Ki digbana nba be banfoka nan binba naaki saa pak sariki, kimaan i moyetuk na paak. ⁶ I tjonj toondamm dia bi yiikooe ki kpi. ⁷ I soo ki chorin i dammi, ki nmaab boorganu nan kpeebii nan pakoi, ⁸ ki ki chorin n kasii binbeboa na, ki bia dia foon daar na nan dalia na. ⁹ Ki i niib na siab fa fai, ki te ki bi kpi leeb, ki i siab nman nant nba ki bi mannir poochianfei ni, ki siab mun ki nyik bi nianbiuk tumu. ¹⁰ Jab doo nan baanba poob, ki bia doo nan poob nba sik ki be nan poot, ¹¹ ki bia doo nan leeb poob, ki jasiab doo nan bi sipoi, koo bi baa waas, ¹² ki siab gaan likirii a bin kpi leeb. Ki i siab kpentir likirii ki teen i leeb Israel teeb, njaan paa nyoot nba yab. Ki i nmaab ki mokitir, ki linba mantik tee bonbiir ki gar li kur tee baa tamm min Yabint Yennu po nae.

¹³ “N saa donn wutoor ki njak n niikur i fat-teeb nan nikpiirit na paak. ¹⁴ Ki mi-i dat i tuba ki gbenn yoo nba, janmaanii saa soori, ki i saa banj ki ji kan fit donn i nii. Min Yennu-e pak, ki kan lebit n dudukit. ¹⁵ N saa yati digbana kur po, tingbouj na paak, ki goor i toonbiit kur, ¹⁶ ki digbanlia saa yiini yann, ki i ji saa bann nan min Yennu-e tun linba na.”

Bianjinba ki Yennu saa namm Jerusalem

¹⁷ Ki Yennu namm yetin a, ¹⁸ “Nisaarik, Israel teeb na ki mok nyoot n boor. Bi tee nan baa tuu nann salimpeena muu ni, ki kutbint n biar muu ni nae. ¹⁹ Li paak, min Yabint Yennu-e beerib nan baa ki mok nyoot ki tee nan njann na, n saa lakin taamm Jerusalem, ²⁰ nan bianjinba ki bi tuu jii salimpeena nan kutlia ki pur muu ni na. N wutoor saa do ki nannib nan muu nba tuu nann kut bianjinba nae. ²¹ Barmonii, n saa taamm Jerusalem, ki joo muu bi loj ni, ki n wutoor saa nannib. ²² N saa nannib Jerusalem doo ni, nan baa tuu nann salimpeena muu ni bianjinba nae, ki bi ji saa bann nan min Yennu-e donn wutoor ki dat bi tuba.”

Ki jiiin Israel toondamm toonbiit po

²³ Yennu namm yetin a, ²⁴ “Nisaarik, betir Israel teeb a bi tinj na gbee nan toonbiite, li paak, min Yennu donn wutoor ki yaa man dat bi tubae. ²⁵ Toondamm na tee nan yanbora nba tuu kpi bonkobuk njaan beet u paak nae. Bi kpi niib na, ki jikin likirii nan faar kur nba ki bi la. Bi kpi jab bonchiann, ki bi poob biat pakoi. ²⁶ Ki mannteeb biir n sennii, ki ki chorin linba tee kasii. Bi ki fit bant linba tee kasii nan linba ki tee kasii bokitu. Bi ki want niib bona nba yeen nan linba ki yeeni, ki yet foon daar na ki diar nan dalia na. Linba na paak, Israel teeb na ki chorimin. ²⁷ Israel teeb toondamm na tee nan kinkata nba tuu kpi bonkobit ki patib nae. Bi kpi niibe a bin mokit. ²⁸ N sokiniinba na dook bi toonbiit paak, nan binba tuu pentir dikpinn nan pentpeeuj bianjinba nae. Bi laat fai yirintu, ki bia want fai masokinkara. Bi yaa bi piak min Yennu mabonae, njaan ki n ki turib n moomaami. ²⁹ Mokit nae nmaab ki bia fiar. Bi diin nandamm nae, ki bia nmaab boorganu. ³⁰ N gote maa n laan n saa la soo ki wun guur doo na, ki daa te ki n wutoor do li paaki, ki bia goorin ki n daa biir doo manj, njaan n ki la soo. ³¹ Li paak, n saa donn n wutoochonj na bi paak, ki

di boontib nan muu na, kimaan toonbiit nba ki bi tun na paak. Min Yabint Yennu-e pak na.”

23

Ki jiin niipoob banlee po

¹ Ki Yennu namm yetin a, “Nisaarik, gbiintir labaar nba jiin niipoob banlee nba na po. ² Baa din tee sapaamm ki be Ijpt yoo nba na, ³ ki bi din kpant bonchonchona. ⁴ Bonposaakak sann din tee Ohola, ki li sann see Samaria taar ni; ki bonpowaarik sann tee Oholiba, ki li mun see Jerusalem taar ni. N din koon bi kur, ki bi mar waas ki turin. ⁵ Ohola lek din tee n pooe, nsaan tuun bonchonchontoona, ki doo nan Asiria teeb. ⁶ U din jikit u moŋ ki teen kunkonkonna nba lia liatmonwuwura nae, nan kunkonkonna saakananii, nan kunkonkonna nba jakit taanii kur. ⁷ Asiria kunkonkonna yudamm kur din doo nanowa, ki u bia din jiantir bi patbiit na. ⁸ Waa din piin ki tuun bonchonchontoona Ijpt na, u ji din ki nyiki. Jab din doo nanao, ki u mok niow nan jab-ii namii kii doo nanao. ⁹ Li paak, ki n jii hoo Ohola ki tur Asiria kunkonkonna, binba ki u loomm bonchiann na, ¹⁰ ki bi gbabit u chinchena ki senna yann, ki soor u waas nsaan kpuii, ki poob nba be lokir kur po piak linba baaro.

¹¹ “Oholiba din la linba kur tuma, nsaan u din tuun toonbiit, ki bia doo nan jab ki gar u niipoo Ohola nba din tuma. ¹² Oholiba mun bia din doo nan Asiria kunkonkonna saakananii nba lia kunkonkontiat, nan kunkonkonna nba jakit taanii, ¹³ ki tun bonmimirintoona, nan u niipoo nba din tun na.

¹⁴ “Nsaan Oholiba binben din bi gar u niipoo Ohola yara. Oholiba din laat Babilonn jab nba ki bi namm dikpina paak, ki pentir bonmoŋ na, ki li tiano Babilonn kunkonkonna saakab na po. ¹⁵ Bi din boob gbana bi sai ni, ki bia fin yufintgbenja bi yura paak. ¹⁶ Ki li-i tee ki u gotir yoo nba, ki u mok niow nan bii doo nanao. Li paak, ki u tun toonii a bin baar namm u boor. ¹⁷ Ki jab nyi Babilonn ki baat doo nanao yoo kur, ki u tan miatib. ¹⁸ U te ki soo kur la u yann ni, ki u baka kaa, li-i tee niib mi nan u tee bonchonchonne, nsaanne teen ki min Yennu nmant n poor ki turo, nan bianinba ki n tun ki tur u yooŋ na. ¹⁹ Oholiba din ki nyik nna, nsaan namii ki tuun bonchonchonsin nan bianinba ki u din be Ijpt ki tuun na, ²⁰ ki mantik mok niow nan wuu doo nan Ijpt jab nba tee poolonbiik damm na. ²¹ Ki Oholiba bia daa nian jab na, ki sunman ki u daa tee sapaamo ki be Ijpt, siaminba ki jab din mok niow ki doo nanao na.

Ki jiin Oholiba tubdatu po

²² “Motaana la, Oholiba, linba nae ki min Yabint Yennu beera. A lek bak nan a yooŋnba nawa, nsaan n saa te ki bin donn wutoor nana, ki te bin tikir linta. ²³ N saa tikir naasinjanii nba kur tee kunkonkonna nan kunkonkonna saakab, ki bin nyi Babilonn nan Asiria, ki leeb bia saa nyi Kaldii booru nba tee Pekod nan Soa nan Koa na ni. ²⁴ Bi kunkonkonna na saa nyi niigan po nan taanii nan taantorit, ki bi sii dia kunkontiat. Bi sii dia naagbankoŋa, ki bia yir kut fokirii, ki loon linta. N saa te ki bin dia bi tiow sennii nae, ki bu a buut, ki dat a tubir. ²⁵ N wutoor doo nanawa, li paak, n saa te ki bin dia-a nan tonu. Bi saa wobit a miana nan tuba; bi saa kpi a waas, ki bia kpi wunba kur mok manfoor ki be a naakuuk ni. ²⁶ Bi saa fob liat a liant nan tuliat nawa. ²⁷ N saa goor a tonu nan bonchonchonsin nba ki a piin Ijpt nawa. A tan kii loon ki a tiar daa man po.

28 “Min Yabint Yennu teen siir nan man jiia ki kubin a datai nba ki a namm, ki ki loon bi maan na nuu ni. 29 Bi saa jii linba kur ki a tun ki la na nan tonu, ki ŋaa-a payann, ki soo kur ji saa la nan a set tee bonchonchonne. A binbenbiik nae 30 te ki linba na tan baara. Fine tee daano nba bo dukin nan fin doo nan a jab nba nyi digbanlia ni na, ki bia jiantir bi pata. 31 A tokin a niipoo saakoo taawa, li paak, see ki a nyuu nyubitik nba gbee nan n wutoor na ni.

32 Min, Yabint Yennu-e tur a niipoo na nyubitik nba yab, ki bia sumii, ki gbee nan n wutoor.

Ki li-i tee ki a nyuu nyubitik maŋ ni, bi saa sarika ki bia sukiaa;

33 ki li saa yiba, ki bia tura parbiir, kimaan nyubitik maŋ gbee nan jaŋmaanii nan biirue.

34 Ŋaan a saa nyur ki gbenn, ki ji faa yakit nyubitik maŋ buri buri, ki jii ŋmaar a parbiir nan yanyetuk.

Min Yabint Yennu-e pak na.

35 “A kpan yetime chain, li paak, ki n sat moɓ nan n saa dat a tubir nan toonbilankant nba ki a tun ki tee bonchonchon n paak.”

Ki jiin bonpoi banlee na biiru po

36 Yennu ŋamm yetin a, “Nisaarik, yoo jaŋ nan fin bet Ohola nan Oholiba a bi biira. A tiarib bi binbenbiit na po. 37 Bi ki waan, ŋaan jiantir pata, ki bia jikit bi tiorŋ waas ki kpi mann maruŋ, pata na paak. 38 Ŋaan li kur kaa na ki bi tumii. Bi biir n Ŋasaakak nawa, ki bia ki chorin n foon daar nba ki n senn na. 39 Daa nba niŋ ki bi kpai n tiorŋ waas, ki mann maruŋ pata paak na, li daar niŋe ki bi koo n Ŋasaakak ni ki biirir, 40 ki bia tuun toonii banfoka, ki bi yi jab ki bi baat. Bonpoi banlee na tuu wure, ki ban charo bi ninkaat paak, ki bia lia tuliati. 41 Bi tuu kar kokŋanii paake, ki senn teebul bi tooon, ki jeŋant too li paak, ki bonnunubit nan olif tiinii kpan* nba ki n daan turib na pukin li po. 42 Bi diiuk tuu gbee nan danyuura nba nyii kunkoouk paak na fuute yoo kur. Ki jab na tur poob na banŋanii nan naan fokirŋana. 43 Ki n bann nan jab na loon bin doo nan poob nae, ŋaan ki poob na lek miat nan bonchonchontoona nawa. 44 Barmonii, jab na din tuu doo nan poochonchona banlee nba tee Ohola nan Oholiba yoo kur. 45 Ŋaan nimomn lek tuu tan saa pak biir bonpoi banlee na, ki jiin bi nikpinu nan bi bonchonchonsin po dindasiar, kimaan bi set tun toonbiita.

46 “Li paak, min Yabint Yennu ji beer bonpoi banlee na a: N saa tun yiin nibur nba tee nibiit, ki bin baar ki biiri, ki bia fati. 47 Bi saa jaati tana ki kpi-i, ki poti buri buri. Bi saa kpi i waas ki bia joo i ŋei muu. 48 Ki n saa boon bonchonchonsin digbann na ni, ki lin kpaan poob nba be lokir kur po, ki bi daa be binben nba ki i be na booru. 49 I saa la tubdatu, kimaan yaa teen i moŋ bonchonchona, ki bia jiantir pata na paak, ki i saa bann nan mine tee Yabint Yennu.”

24

Ki jiin jeteenbobir po

1 Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bina ŋanyaia ni, ŋmaarii piik, dapiik daare, ki Yennu

* 23:41 23.41 Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

ɲamm pak nanin a, ² “Nisaarik, sɔbin dɔk dinna daar nba na, kimaan Babilonn kpanbar piin ki lekin Jerusalem doo dinnae. ³ Betir n niib nba tee moyêtdamm na a:

Kpaat nyun bobir ni ki yakin,

⁴ ki loon bi pekpaammir na nanii nan u boot, ki bia loon u kpaba nba mɔk nanbɔna na li ni,

⁵ ki kuun daat bobir na lɔɲ ni, ki ɲaan nant nan kpaba na n daa, ki tan beer.”

⁶ Mɔbona na want nan Jerusalem nba tee nikpiirit doo na boonta. Doo na tee nan bobir nba kɔɔ tintanii nae. Nant na lote bur bur, ɲaan sɔɔ baka kaa nan baa jikitir tee linba. ⁷ Jerusalem teeb kpil nikaate doo na ni, ki bi baka kaa nan bin piin sɔn nba puub tanpiiuuk paak na. ⁸ Min ɲarin la sɔn na, ki li mɔ nanin, a man gaar li paak.

⁹ Mɔbona na want nan Jerusalem nba tee nikpiirit doo na boonta. Min Yabint Yennu saa poon daate, ¹⁰ li paak, baat nan daat ki pukin, ki joo muu. Yakint nant na, ki ɲaan kpinnyun na n fɔɔr, ki kpaba na n tan kab.

¹¹ Tɔɔnt bobkoonn na musankɔɔna paak, ki ɲaan ki lin toɲ mɔnn. Nnae saa te ki bobir na n ɲamm ki yeen, ki tintanii n di muu. ¹² N yabir tun bont kur maa n nyinn tintanii bobir na niwa. Mɔtana n ji saa jii muue ki lin di tintanii na. Maa lek yabir bianjinba na, ¹³ ɲaan Jerusalem mantik gbee nan bonchonchonsin nan toonbiit nba ki n kan fit wuur ki ɲammɔe. Li saa biar ki be jakint nie, nan maa tan saa te n wutoor n baar i paak.

¹⁴ Li yoo set saa baara. Ki li-i tee ki li tan baari, n kan tin Jerusalem teeb na ninbaauk, koo ki lebit n dudukiti. See ki bi la tubdatu, kimaan toonbiit nba ki bi tun na paak. Min Yabint Yennu-e pak na.

Ki jiin Esekiel ɲaapoo kuun po

¹⁵ Ki Yennu yetin a, ¹⁶ “Nisaarik, n saa nyinn daano nba ki a mantik loono na manfoore yiama. ɲaan n ki loon fan fabin, koo ki bui, koo ki sokin ninnyuuti. ¹⁷ Ii kurii a par ni. A daa somm yukpenni, koo ki somm taayana ki li want nan a be kuun ni. A daa dɔk a numpo, koo ki di kpejeeti.”

¹⁸ Dasiar sanyiɔk ni, ki n pak nan niib na, ki li daajoouk ki n ɲaapoo kpo, ki li sanyafannuk ki n tun nan Yennu nba wannin bianjinba na. ¹⁹ Niib na nba la nna yoo nba, ki bi boin a, “Bee teen ki a ki mɔ fabin a ɲaapoo kuun paaki?”

²⁰ ɲanne ki n yetib a, “Yennu pak nanin ²¹ a man wann yimm Israel teeb maan na. I dont i mɔɲ, Jiantu ɲasaakak nba wakii na paak. I mantik loon yii baat li boor kii bariir, ɲaan Yennu saa biirira, ki i nipaauɲ nba biar ki be Jerusalem na, bi saa kpib toɔ ni. ²² Ki i ji saa tun nan maa tun bianjinba na. Ki i kan dɔkin i numpo, koo ki di kpejeet, ²³ ki i kan somm yukpenn, koo taayana, koo ki mɔ fabini. Ki i gbanant sii waabit kii liatir, kimaan i toonbiit paak. ²⁴ Maa tun linba na, li sii tee nyinne ki turi; ki i saa tun linba kur ki n tun na. Ki Yennu yet a linba na-i tanɲi tuumi, i saa bann nan ɲɔɔe tee Yabint Yennu.”

²⁵ Ki Yennu ɲamm yetin a, “Nisaarik, n saa nyinn Jiantu ɲasaakak nba mɔk paɲ, ki bi mɔk dont-n-mɔɲ nann, ki kpamm li paak, ki baat li boor ki bariir yoo kur na bi ni, ki bia nyinn bi bonjai nan bonpoi na. ²⁶ Daar nba ni ki n saa tun linba na na, sɔɔ saa tin nyi doo na ni, ki baar ki tan wann i po. ²⁷ Ki daar maɲ ni, a saa fit ɲamm ki piak maan, ki pak nano. Nna bannue ki a sii tee nyinn ki tur niib na, ki bin bann nan mine tee Yennu.”

25

Yennu masokinkar nba jiin Amonn teeb biiru po

¹ Yennu namm pak nanin a, ² "Nisaarik, pakin biir Amonn teeb. ³ A yetib ki bin gbiint maan nba ki min Yabint Yennu beerib na. I daan kpamme nan yaa la ki n Jiantu Nasaakak biir, ki Israel tij biar yann, ki bia la ki bi so Juda teeb ki saa namm digbangann na. ⁴ Yaa daan tuu mok parpeenn na paak, n saa te nibooru nba be yondo po, kunkoouk po na, n kon nyanni. Bi saa chaan bi kaan i tij niye ki kar. Bi saa di i tiloona, ki bia nyu naabiin nba tee i yar. ⁵ N saa lebit i digbansaakar Raba, ki lin teen laagumiinba kpinkpaar boor, ki bia te ki Amonn digbann kur n kphant pekpaarboor, ki lin te yin bann nan mine tee Yennu."

⁶ Maan nba nae ki Yabint Yennu yeen a, "Yimme poi niipoot ki mobit nan kpinkpammuk, ki yisin Israel tij. ⁷ Yaa tun nna na paak, ki n saa jii-i ki kubini digbanlia, ki bin fat i bona kur. N saa biirie fas fas, ki lin te ki i daa ban tee digbann jikii, koo ki mok i tiorj tiji. Ki i saa bann nan mine tee Yennu."

Yennu masokinkar nba jiin Moab teeb biiru po

⁸ Ki Yabint Yennu namm yet a, "Kimaan Moab teeb nba yeen a Juda teeb ki mok bokitu nan digbanlia na, ⁹ n saa te bin lek digbanjaana nba be Moab doo kpaar paak na, digbanjana nba tee Bef Jesimof nan Baal Meonn nan Kiriataim. ¹⁰ N saa te ki booru nba be yondo po, kunkoouk paak na, n kon nan Moab teeb, ki nyannib, ki kpaab nan Amonn teeb, ki lin te Moab teeb ji daa ban tee digbann. ¹¹ N saa dat Moab teeb tuba, ki bin bann nan mine tee Yennu."

Yennu masokinkar nba jiin Edom teeb biiru po

¹² Ki Yabint Yennu namm yet a, "Edom teeb biir, kimaan baa jiin Juda teeb pann, ki bi pann jiinu man paak te ki yanbongbenjir be namm Edom teeb paak. ¹³ Nanne ki n yet nan n saa dat Edom teeb tuba, ki kpi nisaarii nan bonkobit nba kur be lej. N saa te tij man n biar yanne, laa saa nyi Temann doo ki saan tuu Dedann doo, ki li niib saa kpo tob ni. ¹⁴ Ki n saa te n niib Israel teeb n jiin Edom teeb pann, ki te Edom teeb na n bann n wutoor nba tee. Ki mi-i dat Edom teeb tuba yoo nbae, ki bi saa bann laa tuu tee bianjinba, mi-i jiin pann. Min Yabint Yennu-e pak na."

Yennu masokinkar nba jiin Filistia teeb biiru po

¹⁵ Ki Yabint Yennu namm yet a, "Filistia nitont na jiin bi datai nba din be sianyoowa na panne, ki jii nan ki biirib. ¹⁶ Li paak ki n yet nan n saa dat Filistia teeb tuba, ki boontib. N saa kpi wunba kur mok manfoor ki be Filistia tij ni. ¹⁷ N saa donn wutoor ki dat bi tuba fanu, ki bi saa la n wutoor nba tee bianjinba, ki bann nan mine tee Yennu."

26

Yennu masokinkar nba jiin Taya doo biiru po

¹ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bina piik nan yenn ni, li nmaasinsinn pinpiik daare, ki Yennu pak nanin a, ² "Nisaarik, Taya doo niib na yin yaniie ki kpamm, Jerusalem biiru paak. Bi hoote ki yeen a, Jerusalem baawa. Li tuu tee digbanjaann nba tee kpinkpouj boore, motana doo na baawa, ki ti saa gaar u setu.'

³ “Kimaan yimm Taya teeb nba yin yaŋ na na, n mək kpaanii nba nae ki teeni: Mine tee Yabint Yennu. Mətana n ji tee i dataake. N saa te digbana n leki, nan nyunpana nba tuu liat mək-kpiŋ bianjinba na. ⁴ Bi saa biir i doo joona, ki bia bet i difopaarit. Ki n saa piar li tanbura kur, ki tanpiiuk saa biar doo. ⁵ Ki li sii tee siaminba ki jansoora sii lat bi janlaant, ki li kpia məkgebŋir. Min Yabint Yennu-e pak na. Digbana na saa fat yimm Taya teeb məkinta, ⁶ ki saa jii bi jukbanjai ki kpi i niib nba koo digbanbis nba kpia-i na. Ki yimm Taya teeb saa bann nan mine tee Yennu.”

⁷ Ki Yabint Yennu ŋamm yet a, “N saa te ki kpanbar nba gar kpanbara kur, ki tee Babilonn kpanbar Nebukanesar na, wun baar ki tan lek Taya. U saa nyi niiganj poe nan kunkonkonna nba yab, nan bi taanii, nan taantorit, nan taanjakira. ⁸ Ki niib nba koo doi nba kpia məkgebŋir na, bi saa kpib konn na ni, ki datai na saa gbiir bootit, ki bia maa dindena ki denn doo na joona, ki dia naagbankoŋa ki li guub. ⁹ U saa te ki u kunkonkonna na siab n toor i joona na nan dagbeŋaa, ki bia yeer i difopaarit na nan kut lanbana. ¹⁰ Ki bi taanii na saa gbit tangbiruŋ ki lin dokini. Bi taanii nba daar kunkontorit nan jika torit fuur saa jek i joona na, yoo nba ki bi gaar koo doo nba kpant langbent na tammoi ni. ¹¹ U taanjakira saa lin i soŋjot kur po, ki kpi i niib nan bi jukbanjai. Bi saa bet i joontoota na. ¹² I datai na saa fat i məkint nba ŋan. Bi saa bet i joona nan i ŋaŋanii na. Bi saa jii li tana nan daat nan tangbiina na kur, ki lu məkgebŋir ni. ¹³ Ki i ji kii mək linba paak ki i saa yin yanii koo ki faa kona, ¹⁴ kimaan n saa te ki yin kpant tanpiiuku, siaminba ki jansoora sii dent bi janlaant. Ki i ji kan ban ŋamm maa doo na. Min Yabint Yennu-e pak na.”

¹⁵ Yabint Yennu mək maan nba nae ki loon wun tur Taya teeb a: “Bi-i taŋi nyanni yoo nba, niib nba koo ki kook mək-kpinii na, bi saa gbat niib nba kpenn na duna nan wuyikini, ki jaŋmaanii n soorib. ¹⁶ Ki kpanbara nba kur koo kpia məkgebŋa na saa sik bi naan kokii paak. Bi saa liat bi naan liant nan bi taŋant, ki kar tiŋ ni, ki jekir. Jaŋmaanii saa soorib nan i biiru na paak, ki bi kan fit nyik ki kan jekiri. ¹⁷ Ki bi saa yin kuun yanii na a:

Digbanjaann nba kpia məkgebŋir na boonta.

Leŋ ŋarint na dii nyuma.

Doo na niibe din mək məkgebŋa na paak yikoo, ki te jaŋmaanii soor niib nba koo mək-kpinii na.

¹⁸ Mətana, Taya doo maŋ tee langbente, ki niib nba koo mək-kpinii na be nan yanputuk, ki jekir nan jaŋmaanii.

¹⁹ “Min Yabint Yennu yeen nan n saa te ki i doo na n kpant foŋbiir. N saa te məkgebŋir nba sumii n piini. ²⁰ N saa sikini, ki yin sik baar kpeentiŋ, siaminba ki i saa pukin yaayoo ni niib na po, nan doi nba ki bi din biirir sianyoowa na. Ki i saa biar be kpeentiŋ maŋ, ki ji kan ban teen doo ki gbee nan niibi. ²¹ I saa kpo kutuntonte. Niib tan sii kpaani, ŋaan bi kan laini. Min Yabint Yennu-e pak na.”

27

Ki jiin Taya kuun yanii po

¹ Ki Yennu ŋamm yet a, ² “Nisaarik, yinin kuun yaŋ ki tur Taya, ³ doo nba kook məkgebŋir, ki bia kpentir kpinkpouŋ nan dolia nba kook məkgebŋir na. Betir Taya teeb na nan yaŋ na nyii min Yabint Yennu boore a: Taya teeb, i din dont i moŋ, i fant paak,

4 nan yaa mək məkgebəjir paak yiikoo bianjinba.

I tee nan ɲaruj nba ki bi kpaau fanu nae,

5 ki binba kpaau na nyii nan naajikpalɔi,

Hermonn kunkonn paak, a bin teen taabii,

ki bia nyii nan kpekii Lebanonn, a bin teen jaantarik.

6 Bi nyii nan tijakpera Basann doo ni, ki ɲamm ɲarinkandaat,

ki nyii nan langbej daat Saiprus doo ni,

ki kpaau tiɲ po, ki fanjir nan loobnyana.

7 Ki binba ɲamii na jii chabɲann Ijipt,

ki teen jinjɔɲ a fii fit kii somm nann, nyun paak,

ki lin te sɔɔ kur-ii laat.

Ki bi nyii nan chinchenbɔnwuwur nan

chinchenmɔnwuwur Saiprus ki jɔnnir, a lin tur maasu.

8 Ki jab nyii Sidonn nan Arfad doi ni, a bin kan,

ki a tiɔɲ toontunna tee bi saakab.

9 Ki ɲaruj na kanpintanba na tee

binba mi toonn fanue ki nyii Biblos.

Ki ɲarint nan bi kanna baat a boor ki kpentir kpinkpouɲ,

ki tuun a toona, ɲarint sinsetboa.

10 “Ki kunkɔnkɔnna nba nyii Peesia nan Lidia nan Libia na tee a kunkɔnkɔnna, ki bi tuu dia naagbankɔɲa, ki yir kut fokirii ki guua, ki te ki a sann doo. 11 Ki kunkɔnkɔnna nba nyii Arfad nan Silisia na guu a doo joona, ki jab nba nyii Gamad na see guu a ɲafoot, ki jonn bi naagbankɔɲa a joona paak. ɲamme tee jab nba te ki a mantik fanj.

12 “Ki a saa Speenn ki kpentir kpinkpouɲ, ki dia salimpeena nan kut booru ɲantaa, ki pa tiat bonchiann nba ki a gaan na paak, 13 ki saa Griis nan Tubal nan Mesek, ki dia a tiat ki kpentir daaba nan bona nba tee kutmɔnt. 14 Ki a kɔi a tiat ki teen niib nba nyii Bef Togarma na, ki gaan taanii nba tuun toona, nan kunkɔntaanii, nan bontaanii, bi boor. 15 Ki Rodes teeb kpentir kpinkpouɲ nana, ki mək-kpinii digbana bonchiann niib dia bi salima nan langbej daat ki teena, ɲaan gaan a tiat. 16 Ki Siria teeb daa a tiat nan linba kur ki a naan. Bi teen tanbinyinyira nba daauk paar ki bi yir emeral na, nan chabmɔnwuwur, nan chabjabikir, nan chabɲann, nan tanbinyinyirlia nba daauk paar, ki bi yi yenn-nba koral nan rubi na, ɲaan gaan a tiat. 17 Ki Juda nan Israel teeb dia bi dii nan siat nan olif tiinii kpan nan bonnunubit nba ɲan ki pa, ɲaan gaan a tiat. 18-19 Ki Damaskus teeb daa a bona nba ki a naan, ki pa tilɔɔna daan nba nyii Helbonn, nan bonkobit kobit nba nyii Sahar na, ki dia kutbona nan bonnunubit, ki kpentir nana. 20 Ki Dedann teeb dia taankokit gunta ki teen ɲaan gaan a tiat. 21 Ki Arabia teeb nan Kedar tiɲ diateeb gaan a tiat, ɲaan pa pebis nan pei nan buunii li paak. 22 Ki Sieba nan Raama teeb gaan a tiat, ɲaan pa tanbinyinyira nba daauk paar, nan salima, nan bonnunubit nba ɲan. 23 Ki doi na kur kpentir kpinkpouɲ nana, ɲamme tee Harann nan Kanne nan Edenn nan Sieba nan Asur nan Kilmad. 24 Bi koia chinchenɲana, nan chinchenmɔnwuwura, nan chinchena nba mək bonninnant, nan gunta nba ɲan, nan ɲmpiana nba ɲan, nan liata. 25 Ki bi jii a tiat nba ki a naan na, ki teen ɲarint nba yab ni, ki yaat nann.

Ki a ji tee nan ɲaruj nba be məkgebəjir paak,
ki bi pak jika nba kpai, u ni na.

26 Yoo nba ki ɲarint kanteeb jiia ki kɔɔ nana
məkgebəjir ni na, ki a fokit nan kunkonn,

ki yonput po wouŋ pebira, ki a kɔnn.

²⁷ Ki məkint nba kur be ŋaruŋ ni,
nan kanteeb na, nan kanpintanba,
nan kpinkpenta, nan kunkɔnkɔnna kur dii nyun.

²⁸ Ki yoo nba ŋaruŋ kp̄ii na,
ki kanteeb nba be ŋaruŋ maŋ ni ki di nyun na wuyikini
do kunkonn.

²⁹ “Ki ŋarint na kur ji be yann,
li kanteeb nan sunsommteeb nan li saakab kur
ji see məkɔɔbenjir na kunkonn paak.

³⁰ Ki bi kur mɔ fabin a po,
ki pukin tanbiinii bi yura paak,
ki dɔɔ birin tanpent ni.

³¹ A paake ki bi koor pit bi yura, ki lia bɔtoot,
ki mɔ mɔnii nan parbiir.

³² A paake ki bi yiin kuun yanii ki yeen a:
‘Ŋmee ki ti saa yekinɔ nan Taya?

Ki mɔtana Taya ji dɔɔ məkɔɔbenjir ni soon nna na.

³³ Digbana nba bo laat a tiat yoo nba, li bo manibe.
Ki kpanbara nba kur be lokir kur po teen məkita,
nan a tiat nba daauk paar na.

³⁴ Mɔtana, a ji kpakin məkɔɔbenjir niwa,
ki sik kp̄ii məkɔɔbenjir na tiŋ po;
ki a tiat nan niib nba kur tuun a boor na kur
kpakin nana məkɔɔbenjir niwa.’

³⁵ “Niib nba kur kɔɔ ki kook məkɔɔbenjir na nba gbat a biiru na
po yoo nba, ki janmaanii soorib, ki bi kpanbara gbaa jekir ki gorii
janmaanningorsin. ³⁶ Ki kpinkpenta nba kur be durinya na ni nba la
linba tuun na, ki bi gbani jek, ki a kuun na mək janmaansooruk, ki a
saan ki ji kan ban jen.”

28

Yennu masɔkinkar nba jiin Taya kpanbar biiru po

¹ Ki Yennu ŋamm pak nanin a, ² “Nisaarik, betir Taya doo diarɔɔ maan
nba ki min Yabint Yennu yeen na a: A donn a mɔŋ nan karinbaanii, ki
jikit a mɔŋ ki tee yenbik, ki yeen nan a kar a naangbant paak, ki tee
nan tingbann na, ki məkɔɔbenja linta. A dukii a tee yenbike, ŋaan a kpan
tee nisaarike. ³ A dukii a mək yan ki gar Danel-e, ki bunbɔrbonsiar kaa
ki a ki mi. ⁴ A yan nan bannu na tura məkint nba tee salimmɔna nan
salimpeenae. ⁵ A tee kpinkpentɔɔ nba sube, ki laat nyɔɔt. A məkint na te
ki a mək karinbaanii.

⁶ “Li paak, mɔmaan nba ki min Yabint Yennu yeene na a: Kimaan faa
dukii nan a sub nan yenbik na paak, ⁷ n saa te ki a datayoona n baar ki
leka. Bi saa biir a bonŋana nba kur ki a jii yan nan bannu ki lon nae. ⁸ Bi
saa kpi-a, ki sikina məkɔɔbenjir ni. ⁹ Ki bi-i baar a bin kpi-a yoo nba, a bia
sii yaa fine tee yenbiki-i? Li-i tee ki a tan took binba saa kpi-a na yoo nba,
a sii tee nisaarike, ŋaan a kii tee yenbik kaa. ¹⁰ Boorganu niib na tan saa
kpi-a, ki a saa kpo nan niib nba ki jiantirin ki tuu tan kpo bianjinba na.
Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin Taya kpanbar baak po

11 Yennu bia nɔamm pak nanin a, 12 “Nisaarik, ii mɔk parbiir nan biiru nba baat Taya kpanbar paak na, ki yetɔ linba ki min Yabint Yennu beerɔ na a: sianyoo a din tee niɔanɔe, ki sub, ki bia mɔk fant. 13 A din koo Edenn-e, Yennu tilontii kpaab na niɔ, ki lia tanbinyinyira booru nba fan, ki li daauk paar, ki kokin li kur salima, ki bi nan li kur, ki li guua daar nba ni ki bi din mara na. 14 N senn malaka nba mɔk janmaansooruko, ki u guu a nɔak nba be n kasii kunkonn paak, siaminba ki tanbinyinyira nyirii nan muu na, ki a somm li ni na. 15 A set din tee niɔanɔe, laa nyii daar nba ki bi din mara nawa, nɔan tan piin tuun toonbiit. 16 A din kpentir kpinkpouɔ nan digbanlia, ki li te ki a mɔk tonu, ki bia tuun toonbiit. Li paake ki n mia-a ki nyinna kasii kunkonn na paak, ki malaka nba bo guua na bera, ki a nyii tanbinyinyira na boor. 17 A fant na paak te ki a mɔk karinbaanii, ki a sann nba doo na, ki li te ki a tee nan jatuk na. Linba na paake teen ki n lua tiɔ ni, ki nyika, ki li sii tee kpaanii ki teen kpanbar leeb. 18 A mantik nɔmab a kpinkpentleeb bonchiann, ki li te ki a yenjiantboa na koo jakint, nɔanne te ki n paan muu a doo paak ki li dii, ki mɔtana soo kur ji saa la tanpent kooe be siaminba ki a doo bo be na. 19 Ki a saa kpo ki ji kii be, ki digbanlia niib saa baar ki la-a, ki bi yan saa put, ki janmaanii saa soorib nan baa tan saa kpo nan faa kpo bianjinba na.”

Yennu masɔkinkar nba jiin Sidonn doo biiru po

20 Yennu nɔamm pak nanin a, 21 “Nisaarik, pakin ki biir Sidonn doo na. 22 Yetir niib nba be leɔ na linba ki min Yabint Yennu yeen ki jiin bi po a: Sidonn, n tee a dataake. Niib saa pak ki dontin maa tun linba ki tura na paak. Ki bi saa bann nan mine tee Yennu, li-i tee ki n wann n kasii binberɔ nba tee bianjinba, ki dat binba koo nana na tuba. 23 N saa te yiarii n baa a paak, ki bia te ki son n pubir a sonjot ni. Ki a datai saa leka lokir kur po, ki saa kpi a niib. Ki a saa bann nan mine tee Yennu.”

Ki jiin piisin nba saa baar Israel teeb paak na po

24 Yennu yet a, “N kan te ki digbanlia nba kook lint Israel teeb, ki nɔmutib nan kunkonii koo peenii na, n ji mukisibi, ki Israel teeb na saa bann nan mine tee Yabint Yennu.”

25 Ki Yabint Yennu nɔamm yet a, “N saa jen nan Israel teeb nba ki n yatib ki bi be digbanlia ni na, ki lin te digbanlia na kur n bann nan n tee kasii. Ki Israel teeb na saa koo bi tiɔɔ tiɔɔ ni, tiɔɔ nba ki n din tur n toontunno Jakob na. 26 Ki bi saa kar leɔ nan gbananmaasu, ki maa nei, ki bia bur tilontii. Ki n saa dat bi leeb nba kur butimm na tuba, ki Israel teeb na ji sii be bi yamani, ki ji bann nan mine tee bi Yomdaano Yennu.”

29

Yennu masɔkinkar nba jiin Ijpt teeb biiru po

1 Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bina piik ni, nɔmaarii piik, dapiik nan nɔanlee daare, ki Yennu nɔamm pak nanin a, 2 “Nisaarik, pakin ki biir Ijpt kpanbar na. Betiro bianjinba ki nɔoo nan Ijpt tiɔ na kur saa la tubdatu. 3 Betiro nan maan nba nae ki Yabint Yennu yeen Ijpt kpanbar a: Fin bantouɔɔ bonsusooouk na, n tee a dataake. Ki a doo mɔkir ni, ki yeen a Nail mɔkir na tee a yare, a fine namir. 4 N yaa n gaan janpeenu a yiaak paak, ki dat nyinna nyun na ni, ki janiii nba kur be mɔkir na ni saa kpa a gbanant na paak. Ki n ji saa dat nyinna Nail mɔkir na ni, ki kpab nan janiii nba kpa a gbanant paak na. 5 Ki n saa lu fin nan janiii maɔ kunkooouk paak, ki a gbanant na n baa

tinkokirik na paak, ki a sii doo, ki soo kan piia. Ki n saa jii a gbanant ki tur noonii nan bonkobit, ki li sii tee bi jeet, ⁶ ki Ijpt niib kur saa bann nan mine tee Yennu.”

Ki Yennu namm yet a, “Israel teeb gaa yimm Ijpt teeb paake sommir po, njan i ki paar nan baklankpaakir nae, ⁷ ki bi-i denn i paak yoo nba, i tuu konne ki nmuu bi boot ni, ki bin baa. ⁸ Ki motana min Yabint Yennu-e beera nan n saa te ki jabe n leka nan jukbanjai, ki bi saa kpi a niib nan bonkobit. ⁹ Ki Ijpt saa biar tin-yann. Ki a saa bann nan mine tee Yennu.

“Faa yet nan fine nan Nail mokir ki li tee a yar na paak, ¹⁰ n tee a dataake, ki bia tee Nail mokir na dataak. N saa te ki Ijpt tinj na kur n teen tin-yann, laa saa nyi Migdol doo niiganj po, ki saan tuu Aswann doo nba be niidiitu po, ki fokit saa tuu Itiopia kpaar paak. ¹¹ Ki nisaarik koo bonkobuk kan ban sommi ki gar Ijpt tinj ni. Ki bonfosiar kan ban koo li ni ki saa tuu bina piinna. ¹² Ki n saa te Ijpt tinj na n mantik teen digban-yann durinya na ni. Ki li saa jii bina piinna, ki Ijpt doi na daa tee langbent, ki saa teen langbent ki gar doi nba kur ban teena. N saa te Ijpt teeb na n teen kunsontinna. Ki bi saa tin ki saan tinj kur po, ki saa koo nan boorganu.”

¹³ Ki Yabint Yennu namm yet a, “Bina piinna na poor poe, ki n saa jen nan Ijpt teeb nba ki n yatib digbangana ni na. ¹⁴ Ki n saa te bin koo Ijpt niidiitu po, tinj nba tee bi dandoo na ni. Ki bi sii be lej, kii tee digbann nba ki paari. ¹⁵ Ki bi sii mantik tee digbanbutinj nba paak nii, ki ji kan ban dia digbanlia. N saa te ki bi kii mok pansiak nba ki bi saa fit mia digbanleer. ¹⁶ Ki n niib Israel teeb ji kii gaa Ijpt teeb paak sommir po. Biiru nba saa baar Ijpt teeb paak yoo nbae, ki Israel teeb saa tiar nan bi din tuun bonkpetire, baa maa Ijpt teeb paak na. Ki Israel teeb na saa bann nan mine tee Yabint Yennu.”

Bianjinba ki kpanbar Nebukanesar saa kon nyann Ijpt teeb

¹⁷ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab ki teent yommii ki saan nant Babilonn na, li bina piinlee nan njanlee ni, sinsinn nmaarik pinpiik daare, ki Yennu namm pak nanin a, ¹⁸ “Nisaarik, Babilonn kpanbar Nebukanesar saan a wun lek Taya dooe. U te ki u kunkonkonna jii jikkpiata, ki bi yura kokir monn, ki bi bopiat bia kokir ki pint, njan li kpanbar koo kunkonkonna na soo ki la nyosiat bi fara na paaki. ¹⁹ Li paak, maan nba ki min Yabint Yennu yeene na a: N jikit Ijpt teeb tinj na ki teen kpanbar Nebukanesar-e, a wun saat Ijpt tinj na, ki jii li mokint kur, ki lii tee u kunkonkonna paatii. ²⁰ N teeno Ijpt tinj, ki li tee paatii, u toona paak, kimaan u kunkonkonna na bo tuun ki teen mine. Min Yabint Yennu-e pak na.

²¹ “Yoo nba ki linba na tan tumi, n saa tur Israel teeb panj, ki te ki fin Esekiel n pak maan na, siaminba ki soo kur saa gbat, ki li saa te bin bann nan mine tee Yennu.”

30

Ki jiin Ijpt teeb tubdatu po

¹ Yennu bia namm pak nanin a, ² “Nisaarik, pakin ki moont maan nba ki min Yabint Yennu yeene na. A pak momaan na nan kunkopaarir a:

³ “Biiru daar baate.

³ Daar manj nakina, ki tee daar nba ki Yennu saa tun u toona. Li tee bunbonn nan daamii daare ki tur digbana kur niib.

⁴ Tob saa faa Ijpt, ki parbicheenn sii be Itiopia.

Ki bi saa kpi niib bonchiann Ijpt tij ni.
Bi saa jii digbann maŋ bona, ki lin biar langbent.'

⁵ "Tɔb maŋ ni, bi saa kpi kunkɔnkɔnna nba ki bi jɔɔmm, ki nyii namm Itiopia nan Libia nan Lidia nan Arabia nan Kub, ki siab sii tee n tɔɔŋ niib Israel teeb, ki bi saa kpo tɔb na ni."

⁶ Ki Yennu ŋamm yet a, "Laa nyii Migdol, niigaŋ po, ki saan tuu Aswann, niidiitu po, bi saa kpi Ijpt kunkɔnkɔnna na kur tɔb ni. Bi saa boont Ijpt kunkɔnkɔnna nba tee karinbaandamm nawa. Min Yabint Yennu-e pak na.
⁷ Ki Ijpt tij na saa mantik teen yann durinya na ni, ki li doi saa kpant langbent. ⁸ Mi-i taŋi joo Ijpt tij muu, ki u kunkɔnkɔnna na kur kpo yoo nbae, ki i ji saa bann nan mine tee Yennu.

⁹ "Daar nba ki n saa biir Ijpt tij na, li daare ki n saa tun toonii ki bin saan Itiopia, ki saa mɔɔnt biiru nba baatib na po. Bi dukii a bi foie, ŋaan jaŋmaanii saa kɔɔba."

¹⁰ Ki Yabint Yennu yeen a, "N saa te ki Babilonn kpanbar Nebukanesar-e n biir Ijpt mɔkint na. ¹¹ Ki ŋɔɔ nan u kunkɔnkɔnna nba tee ninkoonii damm na saa baar ki tan biir tij na. Bi saa lek Ijpt nan bi jukbanjai, ki tij na saa gbee nan nikpeena. ¹² N saa te ki Nail mɔkir na n foor, ki bia jii toonbiit damm, ki bin dia Ijpt tij. Boorganue saa biir tij na kur. Min Yennu-e pak na."

¹³ Ki Yabint Yennu yeen a, "N saa biir pata nan yenbis nba be Memfis doo ni na, ki sɔɔ tan kii be ki saa dia Ijpt, ki n tan saa kɔɔn niib na kur jaŋmaanii. ¹⁴ N saa te Ijpt niidiitu po tij na n kpant langbent, ŋaan joo Soann, doo nba be niigaŋ po na muu. N saa dat i digbangbenjir Tebes tubira. ¹⁵ N saa te ki Ijpt digbangbenjir nba tee Pelusium na n bann n wutoor nba tee. N saa biir Tebes mɔkinta. ¹⁶ N saa paan muu Ijpt tij paak, ki Pelusium doo niib sii be parbiir nan gbanantont ni. Ki bi saa yeer Tebes doo joona. Memfis teeb sii tiin jaŋmaaniie yoo kur, ¹⁷ ki Heliopolis nan Bubastis doi naasimm na saa kpo tɔb ni, ki bi saa soor bi leeb nba biar na, ki teemm yommii. ¹⁸ Bunbɔncheenn saa baar Tapanes doo paak, yoo nba ki n tan biir Ijpt yiiokɔ, ki bia gɔɔr li paŋ nba ki li mɔk karinbaanii li paak na. Bunbɔncheenn saa dɔkin Ijpt tij paak, ki bi ji saa soor li doi kur niib ki teemm yommii. ¹⁹ Li-i tee ki n dat Ijpt teeb tuba nna bannue, ki bi saa bann nan mine tee Yennu."

Ki jiin Ijpt kpanbar paŋ biiru po

²⁰ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li binna piik nan yenn, ŋmaasinsinn daaŋanlore niŋe, ki Yennu pak nanin a, ²¹ "Nisaarik, n kɔnn Ijpt kpanbar kpinkpouŋa. Sɔɔ ki lorir kparchant, koo ki tebir a lin buur kii mɔk paŋ ki fit kub jukbanjiaki. ²² Li paak, betiro nan maan nba nae ki min Yabint Yennu yet: N tee Ijpt kpanbar dataake. N yaa n kɔnn u kpinkpant kure. N saa kɔnn linba ŋan nae ki pukin linba poŋ dɔŋ kɔnn na po, ki te jukbanjiak n kubit u nuu ni, ki baa. ²³ N saa yat Ijpt teeb nae durinya na kur po. ²⁴ Ki n ji saa te Babilonn kpanbar kpinkpouŋ na-ii mɔk paŋ, ki n saa kubin n jukbanjiak na u nuu ni, ŋaan n saa kɔnn Ijpt kpanbar kpinkpant, ki u saa fabin ki tan kpo, u datai numm ni. ²⁵ Barmɔnii, n saa baŋ Ijpt kpanbar na, ŋaan tur Babilonn kpanbar paŋ. Mi-i turɔ n jukbanjiak, ki u tekin Ijpt paak yoo nba, sɔɔ kur saa bann nan mine tee Yennu. ²⁶ N saa yat Ijpt teeb nae durinya na kur po, ki bi saa bann nan mine tee Yennu."

31

Bianjinba ki bi saa biir Ijpt kpanbar

¹ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li binna piik nan yenn ni, n̄maarii n̄antaa, pinpiik daare, ki Yennu n̄amm pak nanin a, ² “Nisaarik, pakin tur Ijpt kpanbar nan u niib na kur a:

I mantik m̄ok paŋ bonchiann.

N saa bikini ki i naan bee?

³ I tee nan Lebanonn kpek nae, ki m̄ok yiin̄ana nba teen maasu,

ki tee tiik nba f̄ok, ki u yiinii tuut sanpagbant.

⁴ Ki nyun be ki te ki li kpaatir, ki kpenii kpiar ki maant̄o.

Ki nyun na gaar tiik na nba see siaminba na, ki bunii yat lint tiinii kur nba be f̄oor na ni.

⁵ Kimaan laa laat nyun fanu na,

ki li kpaat ki gar tilei na kur,

ki li yiinii gbeŋ ki bia f̄ok,

⁶ ki n̄oonbooru kur tiat bi tiat yiinii na paak, ki muuk ni bonkobit be li l̄oŋ ni ki maar waas,

ki digbana niib foi li maasu.

⁷ Ki tiik na m̄ok fant bonchiann,

ki kpaat fanu, ki li yiinii bia f̄ok,

ki li jiina mii sik ki saa tuu nyun nba puub tinp̄oor ni na.

⁸ Ki kpek siak kaa Yennu kpabik na ni, ki saa yekin nano.

Ki naaseek kaa ki m̄ok yiinii nan n̄oo na,

ki kpentisiak kaa ki saa yekin nano.

Ki tisiak kaa Yennu tiŋŋ kpaab maŋ ni ki fan nan n̄oo na.

⁹ Ki min Yennu tur tiik na u fant, ki u m̄ok yiinii nba lat,

ki tiik kur nba be Yennu kpabik Edenn na ni

sun ki u tee nan n̄oo nae.

¹⁰ “Ijpt kpanbar, ji gbiintir maan nba ki min Yabint Yennu piak ki jiin tiik maŋ po. Tiik maŋ mantik kpaate ki saa baar sanpagbouŋ. Waa kpaat na paak, ki u k̄oo karinbaanii ki donn u m̄oŋ. ¹¹ Li paak, min Yabint Yennu

saa ȳet tiik nawa, ki jiiu kubin boorganu doo diar̄oo nuu ni, ki u saa dat u tubir, u toonbiit paak. ¹² Ki boorganii nba tee ninkoonii damm na saa

ch̄oor lu, ki nyikir laa saa baa siaminba, ki li yiinii nan li titupara nba

k̄onn na, saa yat kunkona paak, nan baat kur po, ki niib nba tuu kaar

yiinii na maasu, saa yaat saan siar po. ¹³ Ki n̄oonii ji saa tia bi tiat tibaauŋ

na nyakir paak, ki muuk ni bonkobit na mun saa n̄maat li yiinii paak.

¹⁴ Laa jii m̄otana ki saa, tisiak kaa ki saa kpaat nan n̄oo na; bi-i lekii maant

tiik maŋ nyun bianjinba, n̄aan u kan kpaat ki f̄ok tuut sanpagbant nan n̄oo na. Tiik kur saa kpoe, nan nisaarik nba tuu kpo ki sik kpeentij bianjinba

na.”

¹⁵ Maan nba nae ki Yabint Yennu yeen a, “Daar nba ki tiik na saa kpo ki sik kpeentij na, li daare ki n saa te kpenii nan bunbunii n fabin, ki li-i tee

kpem̄onii. N saa goor kpenii nan bunbunii ki bi kan pubir. Kimaan tiik na

kuun paak, n saa te bunb̄onn n baa Lebanonn jojaana paak, ki bia te f̄oor ni tiinii kur n koor. ¹⁶ Mi-i tani te ki u sik kpeentij yoo nba, u baak fuur

saa jek tingbouŋ na niib. Ki Edenn tiinii kur, nan Lebanonn tin̄anii kur nba ki bi tuu maantir nyun, ki li ji be kpeentij m̄otana na, li saa manjib

tiik na baak paak. ¹⁷ Ki bi kur n tok saan kpeentij, ki saa pukin binba dor kpo na po, ki binba kur tuu kaar tiik na maasu, ji saa yat ki be tingboun na kur po.

¹⁸ “Tiik mane tee Ijpt kpanbar nan u niib kur. Ki Edenn tiinii na gbaa, bi ki fit fok ki bia nan nan noo na, ki motana u ji saa sik kpeentij nan Edenn tiinii nba saan bianjinba na, ki wei pukin binba ki waa Yennu na ni, nan binba ki bi kpiib tobii ni na po. Min Yabint Yennu-e pak na.”

32

Ki jiin kuun yarj nba tee Ijpt kpanbar yar na po

¹ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bina piik nan nanlee, nmaarii piik nan nanlee ni pinpiik daare, ki Yennu namm pak nanin a, ² “Nisaarik, turin Ijpt kpanbar ninmonn kpaanii na. Betiro motaan nba saa nyi n boor na a: A dukii nan a binbej tee nan yanbor nba tuu be digbana ni nae, njaan a binbej tee nan bantouj nba be nyun ni, ki tuu gbit nyun nan u taa bianjinba na. ³ Ijpt kpanbar, gbiintir. Min Yabint Yennu-e saa lu janlaauj ki soora, njaan te boorganu niib n dat ki donna kunkonn. ⁴ N saa lu-a paanu nie, siaminba ki noonii nan bonkobit saa la-a ki di a gbanat. ⁵ N saa lat a gbananpootit na kunkona paak nan baat ni. ⁶ N saa monn a son na kunkona na kur po, nan laa tan saa gbee kpenii na. ⁷ Mi-i boontira yoo nba, n tan saa dokin sanpagbouj nae, ki bia piin nmaabira na. Ki yonnu tan saa bor sanpagbouj na ni, ki nmaarik na mun kan tur yentu. ⁸ N tan saa boon yentu nba kur be sanpaapoe, ki te bunbonn n koo durinya na. Min Yabint Yennu-e pak na.

⁹ “Ki digbana bonchiann nba ki a ki mi bi po tan saa gbat biiru nba baara na, ki lin daamiib. ¹⁰ Linba ki n saa tun ki tura na saa jek digbana bonchiann. Li-i tee ki n nak n jukbanjiak na, kpanbara saa jek nan janmaanii. Ki daar nba ki a saa baa na, bi kur sii jekir nan janmaaniie, bi manfoa paak.”

¹¹ Ki Yabint Yennu beer Ijpt kpanbar a, “A saa took Babilonn kpanbar jukbanjiak nawa. ¹² N saa te ki kunkonkonna n nyi nitont digbana ni, ki saat bi jukbanjai ki kpi a niib kur, nan linba kur ki a mok karinbaanii li paak na. ¹³ N saa kpi a bonkobit nyuntona kur boor, ki nisaarii koo bonkobit ji sii kaa ki saa gbit nyun na. ¹⁴ N saa te ki a nyun na n tinte, kii yeen, ki te kpenu na-ii puub soon nna. Min Yabint Yennu-e pak na. ¹⁵ Li-i tani tee ki n te ki Ijpt tin kpan langbent, ki bia boont wunba kur be li ni yoo nba, bi saa bann nan mine tee Yennu. ¹⁶ Ninmonn kpaanii na tan sii tee kuun yaniie, ki digbana poob tan saa yin ki fabin tur Ijpt tin nan li niib kur. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin kpeentij po

¹⁷ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bina piik nan nanlee ni, nmaasinsinn dapiik nan nanjmu daare, ki Yennu namm pak nanin a, ¹⁸ “Nisaarik, a mo fabin Ijpt niburchion na paak. A sikinib kpeentij, ki pukinib digbanjaana niib nba be lej na po. ¹⁹ A yetib a:

‘I dukii nan i mantik fan ki gar soo kure-e?
See ki i sik kpeentij,
ki saa door binba ki waa Yennu na boor.’

20 "Ijpt teeb mun bia tan saa kpo tob nie, kimaan jukbanjiak teen siir nan lin kpi bi kura. 21 Kunkonwakitcheena nan binba kon ki taan Ijpt teeb po na, tan saa took Ijpt teeb na kpeentij, ki yet nan kunkopaarir a, 'Binba ki waa Yennu ki bi kpiib tob ni na, sik baar nna nawa, namme doo na.'

22 "Asiria teeb be lej, ki bi kunkonkonna na kaat doo ki lint li kur po. Bi din tuu jeent tij na niibe, ki bi kpii bi kur tob ni, 23 ki bi ghanant doo tinpoor ni. Bi kunkonkonna na kur kpo tob nie, ki bi kaat be lej.

24 "Elam teeb be lej, ki bi kunkonkonna na kaat doo ki lint li kur po. Bi din kpii bi kur tob nie, ki bi tee binba ki waa Yennu ki sik kpeentij. Bi din tuu be bi manfoa ni, ki jeent bi leebe, naan motana bi ji doo kpowa, nan fei. 25 Elam teeb doo ki pukin niib nba ki bi kpiib tob ni na po, ki bi kunkonkonna na kaat doo ki lintib. Bi kur tee binba ki waa Yennu-e, ki bi kpiib tobii ni. Bi din tuu be bi manfoa ni, ki jeent bi leebe, naan motana bi ji doo kpowa nan fei, ki pukin binba ki bi kpiib tob ni na po.

26 "Ki Mesek nan Tubal teeb be lej, ki bi kunkonkonna na kaat doo ki lintib, ki bi kur tee binba ki waa Yennu, ki bi kpiib tobii ni, naan bi din ban jeen tij na niiba. 27 Bi din ki piib piijanu, nan baa din tuu pii kunkonkonwakitcheena sianyoo bianjinba na, binba ki bi din tuu piib nan bi jukbanjai, ki prakint bi yura li paak, naan paa bi naagbankona bi ghanant paak na. Kunkonwakitcheena nba nae din tuu mok panii ki jeent niib.

28 "Yimm Ijpt teeb na, bi saa kpi-i bonbiir, ki pii yimm nan binba ki waa Yennu ki bi kpiib tobii ni na.

29 "Edom teeb be nan bi kpanbara, nan bi doo diara lej. Bi din tuu tee kunkonkoncheena, naan motana bi ji doo kpeentij, namman nan binba ki waa Yennu ki bi kpiib tob ni na.

30 "Ki niigan po tij diara kaat be lej, ki pukin binba tee Sidonn teeb na. Bi kunkonkonna na din tuu mok panii ki jeent niib, naan motana bi pii tij ni, ki be kpeentij, siaminba ki bi dii fei nan kunkonkonleeb nba ki bi din kpiib tob ni na."

31 Ki Yabint Yennu yet a, "Li-i tee Ijpt kpanbar nan u kunkonkonna na la niib nba ki bi kpiib tob ni na, li sii manib.

32 "Mine te ki Ijpt kpanbar jeen tij na niib kur, naan n bia saa te ki bin kpi ijoo nan u kunkonkonna na kur, ki lakin piib nan binba ki waa min Yennu ki din kpo tob ni na. Min Yabint Yennu-e pak na."

33

Bianjinba ki Yennu gann Esekiel ki u tee doo guutoo (Esekiel 3.16-21)

1 Ki Yennu namman pak nanin a, 2 "Nisaarik, pakin a niib na linba saa teen, mi-i te ki tob yaa lin faa tij. Tij man niib saa gann sooe, a wuu guu tij na. 3 Ki guutoo na-i la ki datai baat, ki u peb naatunn, a lin kumii soo kur, 4 ki bi yeno ki gbiint, ki datai na tan baar ki kpiiu, 5 namman u kuun tee u tiorj biite, kimaan u ki gbiint kpaanii na po. Li-i bonni tee ki u gbiinti, u bo kan kpo. 6 Li-i munii tee ki doo guutoo na la ki datai na baat, naan ki u ki peb naatunn na, datai na saa baare ki kpi yanbondamm na kur, naan n saa nyiir tij guutoo nae, niib na kuun paak.

7 "Ton, nisaarik, n jikita ki tee-a Israel tij guutooe. A gaar kpaanii nba ki n teena na ki turib. 8 Li-i tee ki n yet nan toonbiit daano saa kpo, naan ki a ki kpaano nan wun lebit u binben, ki fit tinn u manfoori, u

saa kpoe, ki tee yanbondaano, ki n saa nyiira u kuun paak. ⁹ Li-i tee ki a kpaan yanbondaano, n̄aan ki u ki nyik toonbiit tumu, u saa kpoe, ki tee yanbondaano, n̄aan a manfoor saa tinna.”

Ki jiin nirɔ kur toonn po

¹⁰ Ki Yennu n̄amm pak nanin a, “Nisaarik, Israel teeb na fabine ki yaa tubdatu nba tee bi yanbomm paak na yabitiba, ki bi ki m̄ok dindann manfoor po, ki ji nyiirin. ¹¹ Min Yabint Yennu yet nan maa set be na, li ki manin, li-i tee ki n laat yanbondaano kpenni, n bo sii loon ki wun nyik toonbiit tumue kii m̄ok manfoor. Israel teeb, nyikin toonbiit nba ki i tuun na. Bee teen ki i loon yin kpo?”

¹² “Betir Israel teeb na, nan li-i tee ki niɔano piin tuun toonbiiti, toonɔana nba kur ki u tuu tuun na kan fit tinnɔ, ki wun nyi tubdatu ni. A tiarib nan li-i tee ki yanbondaano nyik toonbiit tumu, n saa nyik chabo u toonbiit nba ki u tuu tuun na. Ki li daano ji kan la tubdatu. ¹³ Li-i tee ki n sat m̄ob ki tur niɔano nan u sii m̄ok manfoor, ki li poor po, ki u piin ki tuun toonbiit, n̄aan dukii nan u saa la tinnu, u toonɔana nba ki u din tuun na paaki, li daano saa kpo nnae, kimaan toonbiit nba ki u tuun na paak. N kan tiar toonɔana nba ki u din tuu tuun na po. ¹⁴ Li-i tee ki n kpaan toonbiit daano nan u saa kpo u yanbomm paaki, ki u nyik toonbiit tumu, n̄aan piin ki tuun linba took ki n̄an, ¹⁵ ki jiin linba ki u gaar soɔ boor n̄aan kpentɔ siar na, ki n̄mat jiin linba ki u jan, ki nyik toonbiit na tumu, n̄aan piin saak n sennii, u sii m̄ok manfoor, ¹⁶ ki n saa nyik chab u toonbiit nba ki u tuu tuun na, ki u sii m̄ok manfoor, kimaan u tun linba took ki bia n̄ana.

¹⁷ “Nisaarik, a niib na yeen a linba ki n tun na ki n̄ani. Aaai, bi binber nae ki n̄ani. ¹⁸ Li-i tee ki niɔano nyik toonɔana tumu, n̄aan piin tuun toonbiiti, u saa kpo toonbiit man̄ paake. ¹⁹ Li-i tee ki toonbiit daano nyik toonbiit tumu, n̄aan tuun linba took ki n̄ani, u tinn u manfoora. ²⁰ N̄aan ki yimm Israel teeb yeen a maa tun linba na ki n̄ani. N yaa man bu i buut nan toona nba ki i tuume.”

Labaar nba jiin Jerusalem biiru po

²¹ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bina piik nan n̄anlee ni, n̄maarii piik ni, daanjan̄mu daare, ki jasɔɔ bor nyii Jerusalem ki chiar baar, ki tan betin nan doo na biira. ²² Laa biar nan wonna ki jɔɔ na saa baar na, li daar daajoouk, ki Yennu pan̄ yentin. Jɔɔ na nba baar na, ki Yennu te ki n ji fit piak.

Ki jiin niib na yanbomm po

²³ Ki Yennu n̄amm pak nanin a, ²⁴ “Nisaarik, niib nba kɔɔ langbent nba be Israel tin̄ ni na yeen a, ‘Abraham din tee jayeno kɔɔe, ki Yennu turɔ tin̄ na kur. Mɔtana ti ji yaba, ki tin̄ na tee ti yare.’

²⁵ “Betirib maan nba ki min Yabint Yennu yeen na a: Bee teen ki i dukii nan tin̄ na tee i yare? I n̄man nant nan li sɔn, ki mann pata, ki kpi niib, ²⁶ ki mantik maa i kunkontiat paak, ki tuun bonbilankant, ki soɔ kur tuun bonchonchonn toona, n̄aan dukii nan tin̄ na tee i yare.

²⁷ “Betirib nan min Yabint Yennu-e kpaanib nan bi saa kpi binba kɔɔ langbent na niwa. Ki binba kɔɔ doi ni na, muuk ni bonkobite saa n̄mamm, ki binba bor jɔɔt nan tanfiat ni na, yiariie saa soorib ki bin kpo. ²⁸ N saa te tin̄ na n kpant tinkoon̄. Ki yiikoo nba ki bi tuu dont bi m̄ɔɔ li paak na saa gbenn. Ki Israel kunkona na saa teen fɔɔr, ki soɔ kan fit somm gar li

ni. ²⁹ Li-i tee ki n tan dat niib na tuba bi toonbiit paak yoo nba, ki bia te tij na door yanni, bi ji saa bann nan mine tee Yennu.”

Ki jiin Yennu sokinii na maan po

³⁰ Ki Yennu namm yet a, “Nisaarik, a niib na piak a poe, yoo nba ki bi chet leeb, doo na joonjot boor, koo bi npei tammoi ni. Bi yeen leeb a, ‘Naant tin saan Esekiel boor, ki saa gbiint maan nba nyii Yennu boor dinna.’ ³¹ Nanne ki bi kur tikir a boor a bin gbiint a maan, naan ki ki tuun linba ki a wantibi. Bi want bi moŋ nan bi tee ninjamme, naan nmaab leeb likirii ni, yoo kur. ³² Bi yaa boor, bi jikita ki a tee daano nba yiin yanmanii, koo ki jerin jeruk, ki li manjitibe. Bi gbiintir a mōmaan na kur, naan ki ki sak gaar li yennkoo gbaa. ³³ Li kan wei, ki bi saa la tubdatu, nan faa kpaanib bianjiba na, ki saa bann nan n sokiniie tuu be namm.”

34

Ki jiin Israel tōondamm po

¹ Ki Yennu namm pak nanin a, ² “Nisaarik, pakin biir Israel tōondamm na. Sokint ki turib, ki yetib maan nba ki min Yabint Yennu yeen a: Israel tōondamm na, i boonta. I gorii i mōŋe, naan ki ki goon pei na. ³ I nyu pei na biin, ki lia pei manj kobit liant, ki bia kpi bonkob-kpamma na ki nman, naan ki ki goon pei na. ⁴ I ki gorii pebutimii na, ki ki teb pei nba yiar na, ki ki lorin binba la dani na fiat, ki bia ki lon binba bot na ki jen namm, naan diab nan tonu. ⁵ Pei na nba ki mōk kpaartoo na paake teen ki bi yat, ki muuk ni bonkobit jiib ki teen bi jeet. ⁶ Nanne ki n pei na lin yirib jofokit nan kunkonfokit na paak, ki yat tij na kur po. Naan soo ki lin lommi.

⁷ “Yimm tōondamm na, ji gbiintir maan nba ki min Yabint Yennu beeri na. ⁸ Barmōnii, maa set be na, li bo sii nan ki yin gbiint turin. Muuk ni bonkobit wor n pei nae ki kpiib, ki nmann, kimaan bi ki mōk bonkob-kpaarik. N bonkob-kpaarii na ki kor a bin lon pei na. Bi gorii bi mōŋe, naan ki ki dint pei na. ⁹ Li paak, gbiintirin, yimm tōondamm na. ¹⁰ Min Yabint Yennu-e yet nan n tee i dataake. N saa nyinn n peie i boor, ki ji kan te yin teen bi kpaarteebi. N ji kan ban te ki i gorii i mōŋi. N saa nyinn n pei i nuu ni, ki kan te yin nmanni.

Ki jiin pekpaanjan po

¹¹ “Min Yabint Yennu-e beeri nan n mōŋe sii gorii n pei, ki dintib. ¹² Pekpaarik nba tuu gorii u pei nba tuu yat, ki wun tikirib ki jen namm bianjiba na, nnae ki n saa tikir n niib ki bin nyi saminba kur ki bi bo yat dabiir daar na, ki jen namm. ¹³ N saa nyinnib boorganu doi na ni, ki tikirib boyennkoo boor, ki te bin jen bi tōŋ tij ni. N saa nmakitib ki bin jen Israel kunkona nan kpenii na ni, ki dinnib kpinkpaar boor nba nan ni. ¹⁴ N saa te ki bin nman bi yamani, Israel kunkona na paak kpinkpaar boor, nan li baat ni, nan tij na bonkob-kpaarbo a nba nan ni. ¹⁵ N tōŋo sii tee n pei kpaartoo, ki n saa lon yiar ki turib, ki bin foi. Min Yabint Yennu-e pak na.

¹⁶ “N saa lon binba bot nawa, ki jen nan binba lin yirib na, ki lor binba la dani na fiat, ki bia teb binba yiar na, naan boont binba nōr ki mōk pan na, kimaan mine tee pekpaarik nba tuun linba took.

¹⁷ “Ton, n pei, min Yabint Yennu-e beeri nan n saa bu soo kur buut, ki bokit bonnann ki lin nyi bonbiir ni, ki bokit pei ki bin nyi buunii ni. ¹⁸ I siab numm ki gboot nan yaa nman mōŋant na, ki nmaan sot mōot nba ki

i ki nman na, ki nyu nyunnanin, nman gbit nyun nba ki i ki nyu na. ¹⁹ N pelei na saa nman moot nba ki i nmaa sot nae, ki bia nyu nyun nba ki i gbit na.

²⁰ “Li paak, Min Yabint Yennu-e beeri nan n saa bokit yimm pepaarii nan pebutimii nawa. ²¹ I tut pebaatit na, ki bakintib, ki tabitib ki bi nyi pelei ni. ²² Naan n saa tinn n peiwa, n kan nyikib ki i nmanjiti. N saa bu n pei na, soɔ kur nan u buuta, ki bia bokit binba nman ki bin nyi binba bi ni. ²³ N saa turib kpanbar, ki u sii tee nan n toontunnɔ Defid na, ki u sii tee bonkob-kpaarik yenokoo, ki goriib. ²⁴ Min Yennu-e sii tee bi Yomdaano, ki kpanbar nba sii tee nan n toontunnɔ Defid nae sii tee bi toondaano. Min Yennu-e pak na. ²⁵ N sii mok molor namm, linba sii guu bi manfoa. N saa boon bonkob-susoot nba be tinj na paake, ki lin te n pei n fit kii be bi yamani, tinj na ni, kii goont foor ni.

²⁶ “N saa teen piisin bi paak, ki te bii koo ki lint n kasii kunkonn na. Leɛe ki n saa teen piisin bi paak, kii teemm saak yoo nba ki bi loon. ²⁷ Ki li tiinii saa lon loona, ki kpaant saa nan jeet, ki soɔ kur sii be u yamani, u tiɔɔ tinj ni. Li-i tee ki n cheer jaruk nba boob n niib, ki naab yanni, ki te ki bi nyii damm nba teemm yommii na nuu ni, bi ji saa bann nan mine tee Yennu. ²⁸ Ki niib nba ki waa min Yennu na ji kan ban lekib ki fatibi. Ki bonkob-susoot na ji kan kpib ki nman. Ki bi sii be bi yamani, ki soɔ ji kan jeemm ki koomm janmaanii. ²⁹ N saa turib tinkpiasir, ki te ki kon n gbenn tinj na paak. Ki digbanlia na niib ji kan ban pak ki biiribi. ³⁰ Ki soɔ kur saa bann nan n guu Israel teeb, ki bi tee n niib. Min Yabint Yennu-e pak na.

³¹ “Yimme tee n pei, ki tee binba ki n dintib, ki i tee n niib. Mine tee i Yennu. Min Yabint Yennu-e pak na.”

35

Biajinba ki Yennu saa dat Edom teeb tuba

¹ Ki Yennu namm pak nanin a, ² “Nisaarik, a pak biir Edom digbann, ³ ki yet niib na maan nba ki min Yabint Yennu yeen na a:

Edom yent kunkona nba fok na, n tee i dataake.

N saa te ki i tinj n biar yann.

⁴ N saa te ki i doi n kpant langbent,

ki bia nman ki i tinj n biar yann,

ki i ji saa bann nan mine tee Yennu.

⁵ “Edom teeb, i kpan tuu tee Israel digbann dataie, ki tuu te ki bi kpi u niib yoo nba ki u be biiru nba tee u yanbomm paak tubdatgbenjir ni na.

⁶ Li paak, min Yabint Yennu yet nan maa set be na, kuume tee i joontu, ki i kan fit nyi li ni. I mok biit nan yaa kpi na, ki bi mun saa kpi-i. ⁷ N saa te yimm Edom teeb tinj na n doɔɔ yann, ki bia kpi wunba kur somm ki gar li ni. ⁸ N saa te ki nikpeena na n gbee kunkona nba fok na kur po, ki bia te niib nba ki bi saa kpib tobii ni na n gbee kunkonlia paak, nan baat ni. ⁹ N saa te ki i tinj n biar yann, ki saa tuu yoo nba kaa paak, ki soɔ kan kar i doi na ni jikii. Ki i ji saa bann nan mine tee Yennu.

¹⁰ “I yet nan i saa gaar digbana nmanlee nba tee Juda nan Israel ki kpan nan bi tini na, ki yentir, nman min Yennu-e tee bi Yomdaano. ¹¹ Maa set be na, n saa pa jiini, i wutoor nan funfunn nan nanj nba ki i mok nan n niib na paak. Ki bi saa bann nan min Yennu-e dat i tuba, yaa tun linba ki turib na paak. ¹² Ki i saa bann nan min Yennu gbat maan nba ki i pak ki

sarikit Israel teeb, a bi tij biar yann, a li be i nuu ni, ki i saa nakir munn nawa. ¹³ N gbat i dont-n-moŋ pinpakit nba ki i piak ki biirin nawa.”

¹⁴ Ki Yabint Yennu ŋamm yet a, “N saa te ki yin mantik biar yann, ki lin te durinya kur-ii kparam, yaa saa baa na paak, ¹⁵ nan yaa kparam Israel teeb nba tee n tiŋŋ niib na biiru paak bianjinba na. Seir* joot nan li Edom tij kur saa biar yann, ki soŋ kur saa bann nan mine tee Yennu.”

36

Ki jiin Yennu piisin nba sii be Israel teeb paak na po

¹ Ki Yennu ŋamm yet a, “Nisaarik, pakin tur Israel teeb kunkona na, ki yetib ki bin gbiint maan nba ² ki min Yabint Yennu yeen na a: Israel teeb datai na kparam, ki yaa kunkona na ji tee bi yare.

³ “Soŋint, ki ji moŋnt maan nba ki min Yabint Yennu yeen na. Yoo nba ki boorganu din koŋ nyann ki fat Israel teeb kunkona na, soŋ kur din sukii Israel teeb. ⁴ Li paak, ji gbiintir maan nba ki min Yabint Yennu yeen yimm jojaana nan kunkona nan nyuntona nan baat, nan siaminba kur din kpant langbent, nan yimm nba ki bi din saat i doi, ki i biar yann, ki digbana nba kpia-i din laai na.

⁵ “Min Yabint Yennu-e be n wutoworuk ni, ki pak biir digbana nba kpia-i na, mantik Edom teeb nba din moŋ kpinkpammuk nan nan, ki fat n tij, ki yent li bonkobit kpinkpaar boa na.

⁶ “Li paak, soŋint maan na ki tur Israel teeb; yetir joot ni niib, nan kunkona paak, nan nyuntona boa, nan baat ni niib, maan nba ki min Yabint Yennu yeen, ki be wutochioŋ ni na, kimaan digbana niib na sukii-i ki butimi. ⁷ Min Yabint Yennu-e por kat nan digbana nba linti na saa di fei, ⁸ ŋaan tiinii nba be Israel kunkona paak na saa ŋamm bint, ki bia lon loŋna ki tur yimm nba tee n niib Israel teeb na. Li kan wei, ki i saa ŋmat kun i doi niwa. ⁹ N taa i poe, see ki n te ki i koo kpaant, ki bur bonbuburit li ni. ¹⁰ N saa te ki i niib n pot, ki i saa ŋamm maa langbent na kur ki kar leŋ. ¹¹ N saa te ki i niib nan bonkobit n pot, ki niib nba sii be sii yab gar niib nba tuu teewa. Ki i sii moŋ waas bonchiann, ki n saa te yin koŋ kar siaminba ki i tuu be na, ki te yin ŋamm moŋkit. Ki i ji saa bann nan mine tee Yennu. ¹² N saa jen nan yimm n niib Israel teeb, ki yin ŋamm kar tij na ni. Ki li sii tee i tiŋŋ tije, ki li ji kan ban te ki i waas n kpo komi.

¹³ “Min Yabint Yennu ŋamm yet a: Li tee barmoniie nan niib yi tij na nidiro, ki bia yaa li fiar digbann na waas. ¹⁴ ŋaan laa saa nyi motana ki saa, li ji kan ban teen nidiro, ki bia kii fiar i waasi. Min Yabint Yennu-e pak na. ¹⁵ Tij na ji kan ban gbat ki digbana laau, koo ki gbia ki niib sarikito. Tij na ji kan ban fat digbann na waasi. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin Israel teeb binbenpaan po

¹⁶ Yennu ŋamm pak nanin a, ¹⁷ “Nisaarik, yoo nba ki Israel teeb din koŋ bi dantiŋ ni na, bi marima din koŋ tij na jakinta. N jii bi marima na ki li ki ŋan, ki tee nan poo nba tuu sik pookpenu ki be nae. ¹⁸ N din te ki Israel teeb na bann n wutoor nba tee, kimaan kuun nba ki bi kpi, nan pata nba ki bi mann tij na ni, ki koŋtir jakint na paak. ¹⁹ N pak biirib, kimaan bi marima nba ki bi be li ni na paak, ki yatib boorganu tij kur ni. ²⁰ Ki siaminba kur ki bi saan, bi tuu dinn n kasii sann nae fei, kimaan

* 35:15 35.15 Edom sanleere tee Seir.

boorganu na tuu yeen a, 'Yennu niibe na, njaan ki u mukisib ki bi nyii u tiŋ ni.' ²¹ Njanne teen ki n baka be n kasii sann na po, kimaan Israel teeb nba tuu saan siaminba kur, bi tuu dinn n kasii sann nae fei.

²² "Li paak, yetir Israel teeb moamaan nba ki min Yabint Yennu yeen na a: Maa yaa man tun linba na, li ki tee yimm Israel teeb paak kaa, njaan li tee n kasii sann na paake, sann nba ki i dintir fei, siaminba kur ki i tuu saan na. ²³ N saa wann boorganu na nan n sanjaann na tee kasii, njanne tee sann nba ki i dinnir fei boorganu maŋ boor na, ki bi ji saa bann nan mine tee Yennu. Min Yabint Yennu-e pak na. N saa jii yimme ki wann boorganu na nan n tee kasii. ²⁴ N saa nyinni booru kur ni, nan digbana kur ni, ki jen nani i tiŋ ni. ²⁵ N saa moon nyunjanin i paak, ki wuur nyinni pata, nan linba kur kooni jakint ni. ²⁶ N saa turi parpaann nan duduk-paann. N saa nyinn i para nba wakii na, njaan turi mosaku para. ²⁷ N saa koon n Seek i ni, ki te yin wei n sennii, ki bia dia n wannu kur nba ki n teeni na. ²⁸ Ki i ji saa ko kar tiŋ nba ki n tur i yeejamm na ni. Ki i sii tee n niib, ki n tee i Yennu. ²⁹ Ki n saa nyinni linba kur kooni jakint ni. N saa te jeet n nan bonchiann, ki li daa te kon baa-i. ³⁰ N saa te ki i tilontii lomm nan jeet naauŋ n pukin i kpaant ni, ki kon ji sii kaa ki dinni fei boorganu boori. ³¹ Ki i saa tiar toonbiit nan binben-yana nba ki i tun, ki i sii nan i moŋ, kimaan i toonbiit nan yanbomm na paak. ³² Israel teeb, n loon yin bann nan n ki tuun linba na kur i paak kaa. N loon ki yin bann ki bia di fei nan linba ki i tuun na paake. Min Yabint Yennu-e pak na."

³³ Ki Yabint Yennu njam yet a, "Mi-i tanji wuur njammi, ki nyinni toonbiit kura ni yoo nba, n saa te ki yin njam kar i doi na ni, ki fiin langbent na. ³⁴ Wunba kur tuu gaar i kpaant ni tuu laat moot nba tuu pia ki sar bianjinba, njaan n saa te ki yin njam ko kpaant maŋ. ³⁵ Ki so kur saa pak a tiŋ nba din tuu tee langbent nae ji tan naan nan Edenn kpaab, ki doi nba siab din yeer, ki jii li mokint, njaan nyikir langbent na, bi njam maar, ki li mok paŋ, ki niib ko lej. ³⁶ Ki boorganu niib nba kpia-i ki tenn mok manfoor na, saa bann nan min Yennu-e tuu njam fiin doi nba tee langbent, ki bia namii buur sarwaat ni. Min Yennu senn moosonn nan n saa tun linba nawa, ki set saa tuma."

³⁷ Ki Yabint Yennu njam yet a, "N saa te ki Israel teeb na n njam boin sommir po, ki n saa te ki bin pot nan pei nba pot bianjinba na, ³⁸ ki doi nba tee langbent motana na tan saa gbee nan niib, nan Jerusalem nba din gbee nan pei ki bi din tuu dia mann maruŋ, ki di jaamm na. Ki bi ji saa bann nan mine tee Yennu."

37

Bianjinba ki nisaarii kpaakoona la manfoor

¹ Njanne ki Yennu paŋ yentin, ki u Seek na jiin, ki sik nanin baauk nba gbee nan kpaba ni, ² ki lin nanin baauk na kur po, ki n la nan kpaba bonchiann be lej, ki tee kpaakoona. ³ Ki u boin a, "Nisaarik, kpaba na saa fit jen manfoor niŋa-a?"

Ki n jiin a, "Yabint Yennu, fin kuukooe mi."

⁴ Ki u yet a, "Pakin tur kpaba na. Yetir kpaakoona na ki bin gbiint min Yennu moamaan. ⁵ Betirib nan min Yabint Yennu-e yeen a: N saa koon foon i ni, ki yii mok manfoor. ⁶ N saa turi jiina nan nanbana, ki bia dokin gbananboŋ i paak. N saa koon foon i ni, ki yii mok manfoor, ki i saa bann nan mine tee Yennu."

⁷ Nanne ki n sokin maan na, nan Yennu nba wannin bianjinba na. Maa piak yoo nbae, ki n gbat fuur kpaba na ni, ki li piin ki tukint. ⁸ Ki n la jiina nan nanbona nan gbananboŋ na tab kpaba na paak, ŋaan ki foon kaa gbanant na ni.

⁹ Ki Yennu betin a, “Nisaarik, pakin tur wouŋ. Betir wouŋ na nan Yabint Yennu-e yet a wun nyi lokir kur po, ki tan koo gbanankpeena na ni, ki te bin jen bi manfoa ni.”

¹⁰ Nanne ki n sokin maan na, nan Yennu nba wannin bianjinba na, ki foon koo gbanant na ni, ki bi jen manfoa ni, ki fiir set ki yab bonchiann.

¹¹ Ki Yennu ŋamm betin a, “Nisaarik, Israel teeb tee nan kpaakkoona na nae. Bi yeen a bi mantik kooro, ki ji ki mok dindann manfoor po. ¹² Li paak, a pak tur n niib Israel teeb, ki yetib nan min Yabint Yennu yaa man loot bi kaate, ki nyinnib, ki te bin ŋmat jen Israel tiŋ ni. ¹³ Li-i tee ki n loot kaat nba ki n niib be li ni na, ki nyinnibi, bi saa bann nan mine tee Yennu.

¹⁴ N saa koon n foon bi ni, ki te bin jen manfoor ni, ki kar bi tiŋ tiŋ ni, ki bi ji saa bann nan mine tee Yennu. N senn moŋonnan n saa jen nan n niib mar bi tiŋ ni. N set saa tun nnawa. Min Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Yennu saa taan Israel nan Juda teeb moŋ

¹⁵ Ki Yennu ŋamm pak nanin, ¹⁶ ki yet a, “Nisaarik, jii dakoonn ki sob li paak moŋona nba na a, ‘Juda naan yent,’ ki bia jii daleeuk ki sob li paak a, ‘Israel naan yent,’ ¹⁷ ki ji soor daat ŋanlee na nan a nii, ki tukin, ki lii tee nan dayeunjo na. ¹⁸ Li-i tee ki a niib na boia a fan wannib li paak nba tee linba, ¹⁹ fan yetib nan min Yabint Yennu saa jii daauk nba see Israel teeb paak na, nan daauk nba see Juda teeb paak na ki tukin, ki jii daat ŋanlee mar ki teenir dayeun, ki diar n nuu ni.

²⁰ “Soot daat ŋanlee na nan a nii, ki te niib n lar; ²¹ ki a ji yetib nan min Yabint Yennu-e yaa man nyinn n niib digbana nba ki bi saan be li ni na, ki taamm, ki te bin ŋmat jen bi tiŋ tiŋ ni. ²² N saa turib moŋaauk, ki bi sii tee niibooryeŋ, kii be Israel tiŋ na ni. Ki bi sii mok kpanbar yenokoo, ki u sii diab. Ki bi ji kan ban bokit ki tee digbana ŋanlee, koo ki bokit ki tee naangbant ŋanlee. ²³ Ki bi ji kan ban biir bi moŋ nan patmannu, koo ki ŋmat bi moŋ nan toonbiiti. Ki n saa nyinnib toonbiit nba ki bi tun biirin na ni. N saa wuurib ki ŋammib, ki bi sii tee n niib, ki n tee bi Yennu.

²⁴ Ki bi kpanbar sii tee nan n toontunno Defid na, ki u sii diab, ki bi kur saa taan moŋ, ki be kpanbar yenokoo nuu ni, ki sii mok moŋaku nan n sennii fanu. ²⁵ Ki bi saa kar tiŋ nba ki n tur n toontunno Jakob, ki li tee tiŋ nba ki bi yeejamm din kar na ni. Ki bi saa kar leŋ nan yoo nba kaa paak. Nnae mun ki bi waas nan bi yaaboona kur saa kar. Ki bi kpanbar sii tee nan n toontunno Defid na, ki diab nan yoo nba kaa gbennu. ²⁶ N saa lor namm molor nba sii guu bi binbeŋ moŋmoŋ nan moŋmoŋ. N sii guub, ki pukimm nipotuk, ki te n Jiantu Nasaakak na-ii be bi tiŋ ni nan yoo nba kaa gbennu. ²⁷ Leŋe ki n sii be namm; ki tee bi Yennu, ki bi mun tee n niib. ²⁸ Li-i tee ki n senn n Jiantu Nasaakak na bi ni ki saa tuu yoo nba kaa gbennu, digbana niib na ji saa bann nan min Yennu-e gann Israel teeb, ki bi tee n tiŋ niib.”

38

Bianjinba ki kpanbar Gog tee Yennu toontuntik

¹ Yennu ŋamm pak nanin a, ² “Nisaarik, a pak biir Gog, kpanbar nba dia Mesek nan Tubal digbana, ki li be Magog tiŋ ni na. Pakin biiro, ³ ki

yetɔ nan min Yabint Yennu tee u dataake. ⁴ N saa nyinn u paŋ ki gaan janpeenu u yiaak, ki dat ɲɔɔ nan u kunkɔnkɔnna na kur, ki yaat namm. Ki u kunkɔnkɔnna, nan bi taanii, nan bi taanjakira nba lia tiat na yab, ki kaa bannu, ki kunkɔnkɔnɔ kur dia naagbankɔŋir nan jukbanjiak. ⁵ Ki jab nyii Peesia, nan Itiopia, nan Libia digbana ni, ki be nana, ki bi kur mɔk naagbankɔŋa nan kut fokirii. ⁶ Jab nba kur tee kunkɔnkɔnna ki nyii Gomer nan Bef Togarma tini ni, ki li be niigaŋ po na, be u boor. Ki jasiab bia be ki nyii digbana bonchiann ni. ⁷ Betirɔ ki wun teen siir, ki bia te ki u kunkɔnkɔnna na kur n teen siir, ⁸ ki bina bonchiann saa gar, ki n tan saa te wun lek Israel digbann nba ki li niib din nyii digbana bonchiann ni ki jen leŋ, ki kar, ki ki mɔk janmaanii tɔbii po na. Ki u saa lek Israel kunkona nba din biar yann, ki kpant kunkoouk ki li wei, ɲaan ji tee siaminba ki niib na kur be motana bi yamani na. ⁹ Ki ɲɔɔ nan u kunkɔnkɔnna, nan digbana niib bonchiann nba be u boor na, saa lek niib na nan wouŋ na, ki piin tiŋ na kur po nan sayuŋ na.”

¹⁰ Mɔmaan nba nae ki Yabint Yennu beer Gog a, “Li-i tee ki li yoo baar, a saa dukin ki lor lorbiit. ¹¹ Ki a tan saa dukin a fan lek digbann nba ki paar, ki leŋ niib na be parmaasir ni nan bi yamani, ki li doi kaa joona na. ¹² Ki a saa fat niib nba kɔɔ doi nba din tuu tee langbent na ki jii bi tiat. Bi nyii digbangana nie ki lakin, ki ji mɔk bonkobit nan faar, ki kɔɔ durinya sinsuuk ni. ¹³ Ki Sieba nan Dedann niib nan kpinkpenta nba nyi Speenn doi ni na, tan saa boia a, ‘A taan a kunkɔnkɔnna ki lekit, a fan fat tiate-e? A mantik lor fan jii salimpeena nan salimmona, nan bonkobit, nan faar, nan mɔkint nae ki yaat nanni-i?’ ”

¹⁴ Li paake ki Yabint Yennu tumin Gog boor, a man pako linba ki u yeenɔ a, “Motana nba ki n niib Israel teeb be bi yamani nae, ¹⁵ ki a saa nyi i yent nba be niigaŋ po na, ki dia kunkɔnkɔnna nba yab ki bia paar, ki nyi digbana bonchiann ni, ki bi kur jak taanii. ¹⁶ Ki a saa lek n niib Israel teeb, nan wonpaaruk nba tuu da gaar na. Li-i tee ki li yoo baari, n tan saa tumi yin saan lek n tiŋ na niib, ki te ki lin wann digbana na niib maa tee wunba, ki bia wann n kasii binberŋ nba tee, ki lin nyi maa yaa man tun linba ki turi na ni. ¹⁷ Fine tee wunba ki n din tuu piak a po sianyoowa na. N din pak tur n sɔkiniinba nba tee n toontunna ki be Israel tiŋ ni na, a yoo baate, ki n saa te sɔɔ n baar ki tan lek Israel teeb. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Bianjinba Yennu saa dat Gog tubir

¹⁸ Ki Yabint Yennu ɲamm yet a, “Daar nba ni Gog tan saa lek Israel teeb na, n wutoor saa do bonchiann. ¹⁹ Ki n wutochiŋ ni n saa yet a daar maŋ, Israel tiŋ saa jek bonchiann. ²⁰ Ki janbooru kur, nan nɔɔnii, nan bonkob-gbeŋa, nan bonbis kur, nan nisaarik kur nba be tingbouŋ na paak, tan saa tinin janmaanii ki jekir. Jojaana saa bit, ki tanjagbent saa yakit buri buri, ki joonn kur saa baa tiŋ ni. ²¹ N saa jeen Gog nan mukisuk booru kur. Min Yabint Yennu-e pak na. U jab na tan saa ɲmant leeb paak nan jukbanjai. ²² N saa dat u tubir, ki te yiarii nan nikpinu-ii be u niib ni, ki te sabaagbeŋa n sik nan sakaana, ki kpab muu nan sarwuuta, u kunkɔnkɔnna, nan digbana bonchiann nba taa u po na paak. ²³ N saa tun nna bannue, ki wann digbana na kur nan n mɔk paŋ, ki bia tee kasii, ki bi ji saa bann nan mine tee Yennu.”

39

Ki jiin kpanbar Gog biiru po

¹ Ki Yabint Yennu namm yet a, “Nisaarik, a pak biir Gog, kpanbar nba dia Mesek nan Tubal digbana na, ki beto nan min Yennu tee u dataake.

² N saa te ki wun nmat gaar sonjoganne, ki nyi niiganj po yent ni, nan waa tan saa baar Israel teeb kunkona boor. ³ Ki n saa faa u torbann na ki nyinn u niiganj ni, ki bia faa u peenii ki nyinn u niidiitu ni. ⁴ Ki Gog nan u kunkonkonna nan u sommteeb na saa kpo, ki doo Israel kunkona paak. Ki n saa te noonii nan muuk ni bonkobit n jii bi gbanant, ki teen bi jeet.

⁵ Ki bi saa baa doo paanu ni. Min Yabint Yennu-e pak na. ⁶ N saa te muu n di Magog tinj, nan mokgbianii nba kur ki niib kar ki siar ki daamiib na, ki soo kur saa bann nan mine tee Yennu. ⁷ N saa te ki n niib Israel teeb n bann n kasii sann, ki n mun ji kan ban te ki n sann n di fei. Ki digbana niib na saa bann nan min Yennu-e tee Israel teeb kasii Yennu.”

⁸ Ki Yabint Yennu namm yet a, “Maa pak daar nba po na, li saa baara.

⁹ Niib nba koo Israel doi ni na tan saa nyi, ki tokir kunkontiat nba ki bi datai nyik na, ki kuunir muu. Bi saa tikir naagbankona, nan torbana nan peenii, nan kpana, nan gbajara na, ki lii tee dakuunkat ki saa tuu bina njanlore. ¹⁰ Ki Israel teeb na ji kii mok bin saan muuk ni ki saa yiir daat, koo ki choo tiinii foor ni, kimaan bi sii dia kunkontiat nba ki bi datai nyik nae ki kuu muu. Ki bi saa fat niib nba tuu fiarib na bona kur.” Yabint Yennu-e pak na.

Ki jiin kpanbar Gog piinu po

¹¹ Ki Yennu namm yet a, “Li-i tee ki linba na kur tan tumi, n saa tur Gog kaate, Israel tinj ni, ki lii be Sosommteeb Baauk ni, Mok-kpeenn na yondo po. Ki bi saa pii Gog nan u kunkonkonna na kur lej. Ki bi sii yi baauk manj a, ‘Gog Kunkonkonna Baauk.’ ¹² Israel teeb saa jii nmaarii njanlore-e ki pii nikpeena na kur, ki ji namm tinj na ki lii yeen. ¹³ Ki binba kur be tinj na ni saa somm ki bin pii nikpeena na. Ki bi saa la baakir, n nyannu daar na ni, linba na paak. Min Yabint Yennu-e pak na. ¹⁴ Ki nmaarii njanlore na-i gari, i saa gann jab ki bin lin tinj na kur po, ki lon nikpeena nba biar doo na, ki piib, ki lin te tinj na-ii yeen. ¹⁵ Baa sii lin digbann na kur po na, bi-i sakii la nisaarik kpabiri, bin chaan dok lej, ki lin te bayai na n baar ki tan jii, ki saan piir Gog Kunkonkonna Baauk na ni. ¹⁶ (Ki doo sii kpia lej, ki li sann tee Gog Kunkonkonna.) Nna bannue ki tinj na saa namm ki yeen.”

¹⁷ Ki Yabint Yennu namm pak nanin a, “Nisaarik, yiint noonii nan bonkobit na kur, ki bin nyi lokir kur po, ki tan di jaamm nba ki n yaa n teen turib na. Li sii tee jaangbenjire, Israel teeb kunkona na paak; ki tee siaminba ki bi saa nman nant, ki bia nyu son. ¹⁸ Li tee bin nman kunkonkonna gbanante, ki bia nyu tingbouj na diateeb son. N tan saa kpi bi kur, nan baa tuu kpi pejai, koo pei, koo buunii, koo naajakpamma nae. ¹⁹ Mi-i tanj kpai niib na, ki li tee nan maruj na yoo nba, noonii nan bonkobit tan saa nman kpanana, ki bia nyu son, nan baa tan saa gboo. ²⁰ Bi saa nman taanii, nan taanjakira, nan li kunkonkonna, nan jab nba kon kona na, baa saa fit bianjinba, jeet dindiboor. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Yennu saa namm fiin Israel teeb

²¹ Ki Yennu namm yet a, “N saa te ki digbana na niib n la n baakir nba tee, ki bia wannib maa dia n yikoo bianjinba ki tuun n duduknant. ²² Ki

Israel teeb na ji saa bann nan mine tee bi Yomdaano Yennu, ²³ ki digbana na niib saa bann nan Israel teeb datai na din miab ki bi saan digbangana, kimaan toonbiit nba ki bi tun biirin na paak. Nanne ki n yaat nyikib, ki bi datai nyannib, ki kpiib tobii ni. ²⁴ Ki n turib linba janjib, ki yaat nyikib, kimaan bi binben-yana nan toonbiit na paak.”

²⁵ Ki Yabint Yennu namm yet a, “Motana, n ji sii mok ninbatinu nan Jakob maaru nba tee Israel teeb, ki n saa te bin namm mokit. Ki n saa guur n kasii sann na. ²⁶ Israel teeb nba tan sii be bi tiorj tij ni, bi yamani, ki soo ki jeentib na, bi saa tamm bianjinba ki bi din dii fei, yoo nba ki bi din tun ki biirin nawa. ²⁷ Ki n fit wann digbana bonchiann nan n tee kasii, see ki n jen nan n niib, ki bin nyi digbana kur nba ki bi datai koo na ni, ²⁸ ki n niib na saa bann nan mine tee bi Yomdaano Yennu. Ki bi saa bann linba na, kimaan mine te ki bi koo yommisin ni, ki motana ki n ji tikiib ki jent namm bi tiorj tij ni, ki kan te ki bi soo n biari. ²⁹ N saa sikin n Seek, Israel teeb paak, ki kan ban nyikibi. Min Yabint Yennu-e pak na.”

YIRINTU KI JIIN YENJIANTU NĀSAĀKAK NBA SII BE JERUSALEM NA PO

40

(40.1–48.35)

Bianjinba ki Yennu jii Esekiel ki saan nanao Jerusalem

¹ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bina piinlee nan njanjmu ni, nmaasinsinn dapiik daar, ki bia tee baa din biir Jerusalem na, li bina piik nan nanna ni, ki n la Yennu panj, ki li yentini ki jii yaat nanin. ² Yirintu manj ni, ki Yennu jiiin ki saan nanin Israel teeb tij ni, ki saa sennin kunkonfoouk paak. Ki n la ki bonfuna be n toonn, ki tee nan doo na. ³ Ki u te ki n chat nakin, ki la niro ki u nyirii ki tee nan kutmont na, ki see kpia tammokokir, ki dia chabjann nimbikinkar, nan dabikinkar u nuu ni.

⁴ Ki u yetin a, “Nisaarik, ii guu. Gbiintir fanu, njan got diit linba kur ki n wanta na, kimaan linba na paake teen ki n baar nana nna. Ki a saa yet Israel teeb na linba kur ki a saa la.”

Ki jiiin yondo po tammokokir na po

⁵ Maa la linba tee Yenjiantu Nasaakak nae, ki joonn lintir. Ki joo na jii dabikinkar na, linba fokint tee taakaabii nantaa, ki u bikin joonn na, ki li fokint paapo tee taakaabii nantaa, ki kpakii taakaabii nantaa. ⁶ Ki u fiir saan tammokokir nba took yonput po na, ki doo taanmaata na paak, ki saa bikin li mob, ki li fok toonn taakaabii nantaa, ⁷ ki gar li toonn po, ki pabik be, ki mok guura diit nantaa-taa ganj nan diitu kur po. Ki diit na kur fokint nan yarimu tee taakaabii nantaa-taa. Ki joonn nba foo bi sinsuuk ni na kpakii taakaabii njanlee nan waan, ki gar guura diit na toonn po, ki pabik be, ki li fokint tee taakaabii nantaa, ki gaar saa yanjir diiuk nba took Yenjiantu Nasaakak na ni. ⁸⁻⁹ Ki joo na bikin diiuk na, ki li fokint tee taakaabii nanna, ki diiuk na nanyer tammob took Jiantu Nasaakak na, ki maaru nba jiiin Jiantu Nasaakak po na kpakii taakaabu. ¹⁰ (Guura diit nba be ganj nan diitu, ki pabik be li sinsuuk ni na, li yabint tee yomme, ki joona nba tur namm na kpakiiu tee yomm.)

¹¹ Ki joo na jen bikin pabik na yanjir, ki li tammob po yarimu tee taakaabii njanloob nan waan. Ki yiar nba be tammolootir ni na tee taakaabii njanjmu, ¹² ki joonjinii be guura diit na toonn, ki li fokint tee taabatun nan

bonjinn, ki kpakii taabatu nan bonjinn. (Ki diit na yarin taakaabii nantaa li kura po.) ¹³ Ki joo na bikin diit na yenn lanpoor dikpinn, ki saan tuu diiuk nba pabik gaar li sinsuuk ni na lanpoor dikpinn, ki li tee taakaabii piik nan nanna. ¹⁴ Ki u bikin naakuuk nba ki pabik gaar saa li ni na, ki li tee taakaabii piik nan yenn. ¹⁵ Laa nyii pabik nba be nanyer po joonn nba tee tammokookir na, ki saan dian diiuk nba joont na, ki li yarin taakaabii piinlee nan nanniin. ¹⁶ Ki li kur mok takorbis, lanpoor nan dindouj ni. Ki bi jab kaatii nook ni dikpina nba tor pabik na paak.

Ki jiin dindonjouk po

¹⁷ Ki joo na jiin ki gar nanin pabik ni, ki saa koo nanin dindonjouk na ni, ki n la ki bi maa diit piintaa, ki tabin nanyer po joonn na, ki ser li toonn po nan tana. ¹⁸ Ki li lint dindonjouk na kur po. Ki dindonjouk na sumii ki gar dindouj na.

¹⁹ Ki n la tammob nba gaar koo nasaakak na dindouj ni na, ki bann nan li dokii ki gar linba saa dindonjouk ni na. Ki joo na bikin nasaakak na dindonjouk tammob boor, ki saa tuu nan dindouj na tammob boor, ki li fokint tee taakaabii piinymu nan njanloob.

Ki jiin niigan po tammokookir na po

²⁰ Ton, ki joo na bikin tammokookir nba be niigan po, ki saa dindonjouk po na. ²¹ Ki tammokookir na mok guura diit nantaa-taa, pabik na loka kur po, ki joona be li sinsuuk ni, ki pukin naakuuk na, ki li kura bikinu tee yomm nan linba be yondo po tammokookir na. Tammokookir na fokint tintann paak tee taakaabii piinlee nan nanniin, ki li yarimu tee piik nan nanna. ²² Ki naakuuk na nan li takorii, nan tikpeet nba naan kaatii na, ki li kur tee nan linba be yondo po tammokookir na. Ki naakuuk na mun bia took nasaakak na dindonjouk na, ki li mok taanmaata njanlore, ki bi nmaan ki koo li ni. ²³ A kraŋ-i koo dindonjouk na ni, a saa la tammob, ki li koo dindouj na ni, ki bia tee nan linba be yondo po tammokookir na. Ki joo na bikin laa nyii dindonjouk na tammob boor ki saa tuu nook ni tammob, ki li fokint tee taakaabii piinymu nan njanloob.

Ki jiin niidiitu tammokookir na po

²⁴ Ki joo na bia namm jiin, ki saan nanin niidiitu po tammokookir na, ki bikin li nook ni joona nan naakuuk, ki li kur yarimu tee nan leernba na. ²⁵ Ki takorii be tammokookir na guura diit paak, nan leernba na. Ki tammokookir na fok tintann paak taakaabii piinlee nan nanniin, ki li yarimu tee taakaabii piik nan nanna. ²⁶ Ki li mok taanmaata njanlore, ki bi nmaan koo li ni, ki li naakuuk be kpɪŋ ki tor dindonjouk na. Ki bi jab kaatii nook ni joona nba tor pabik na paak. ²⁷ Ki nnae mun, tammokookir be ki gaar koo dindouj na ni. Ki joo na bikin nasaakak na dindonjouk tammob boor, ki saa tuu dindouj tammob, ki li fokint tee taakaabii piinymu nan njanloob.

Ki jiin dindouj na niidiitu po tammokookir na po

²⁸ Ki joo na jiin ki gar nanin niidiitu po, tammokookir na po, ki saa koo nanin dindouj na ni, ki bikin tammokookir na, ki li yarin nan tammokooklia na. ²⁹⁻³⁰ Ki guura diit, nan naakuuk, nan nook ni dikpina na yarimu tee yomm nan dileet nba be tammokooklia boor na. Ki diit na kur mok takorii. Ki li taan tintann paak taakaabii piinlee nan nanniin, ki yarin taakaabii piik nan njanymu. ³¹ Ki li naakuuk tor dindonjoleek na,

ki bi jab kaatii, dikpina nba be pabik ni na paak. Ki taanmaata nanniin be, ki bi nmaan koo tammob na.

Ki jiin dindouj na yondo po tammokookir na po

³² Ki joo na jiin ki gar nanin yondo po tammokookir na po, ki saa koo nanin dindouj na ni. Ki u bikin tammokookir na, ki li tee nan leernba na. ³³ Ki li guura diit, nan naakuuk, nan nook ni dikpina, mun bia tee nan tammokookia na. Ki diit na, nan naakuuk na kura mok takorii. Ki li taan fok tintann paak taakaabii piinlee nan nanniin, ki yarin taakaabii piik nan nanna. ³⁴ Ki li naakuuk tor dindonjouk na. Ki bi jab kaatii, dikpina nba be pabik ni na paak. Ki taanmaata nanniin be, ki bi nmaan koo tammob na.

Ki jiin dindouj na niiganj po tammokookir na po

³⁵ Ton, ki joo na jiin ki saan nanin niiganj po tammokookir na po, ki bikinir, ki li tee nan leernba na. ³⁶ Ki li mun bia mok guura diit, nan nook ni dikpina nba ki bi jab li paak, nan naakuuk, ki li kur mok takorii. Ki li kur fok tintann paak taakaabii piinlee nan nanniin, ki yarin taakaabii piik nan nannmu. ³⁷ Ki naakuuk na tammob tor dindonjouk na. Ki bi jab kaatii, dikpina nba be pabik ni na paak. Ki taanmaata nanniin be, ki bi nmaan koo tammob na.

Ki jiin diit nba kpia niiganj tammokookir na po

³⁸ Ki dindonjouk na ni, ki diiuk book nook ni tammokookir nba be ganj po na. Ki tammob lootir ki koo naakuuk nba tor dindonjouk na, leje ki bi wu bonkobit nba ki bi kpi ki jokin muu munn na. ³⁹ Ki teebula nanna see naakuuk na ni, njanlee-lee, bokir bokir. Bi din tuu kpi bonkobit na teebula na paake, ki mann maruj, laa lek tee maruj nba jokin muu munn, koo maruj nba tee yanbomm paak, koo masonn panu paak maruj. ⁴⁰ Ki teebula na booru nanna see diiuk na nanyer po, njanlee-lee, bokir bokir, ki be tammokookir nba be ganj po na boor. ⁴¹ Teebula nanna din be diiuk na ni, ki nanna bia be dindonjouk na ni, ki li taan tee teebula nanniin, ki bi kpi maruj bonkobit li paak. ⁴² Ki teebula nanna nba be diiuk nba book nook ni tammokookir, ki bi tuu namm maruj nba jokin muu munn li paak na, tee tanjabir kara. Teebula na din dokii niibatii njanlee-lee-e, ki yarin niibatii nantaa-taa. Jukii nba kur ki bi din tuu dia kpi maruj bonkobit na, bi din tuu paa teebula na paake. ⁴³ Ki kutlokita gaa teebula na kpini paak, ki li fokint tee niibifoouk fokint. Nant nba kur ki bi din tuu jikit ki mann maruj na din tuu paa teebula na paake.

⁴⁴ U din jiin ki koo nanin dindouj na ni. Ki diit njanlee be, ki li tammob be dindouj na ni. Ki diyenn tor niidiitu po, ki kpia ganj po tammokookir na, ki leer tor ganj po, ki kpia tammokookir nba be diitu po na. ⁴⁵ Ki joo na betin nan diiuk nba tor niidiitu po na tee mannteeb nba tuun Yenjiantu Nasaakak ni na yare, ⁴⁶ ki diiuk nba tor niiganj po na mun tee mannteeb nba tuun maruj binbintir boor na yar. Ki mannteeb na kur nyii Sadok maaru ni. Namm kooe tee niib nba nyii Liifai booru ni, ki mok yaak nan bin koo Yennu njaak na ni, ki tun u toona.

Ki jiin dindouj na nan Yenjiantu Nasaakak na po

⁴⁷ Ki joo na bikin dindouj na, ki li yarin taakaabii piinmu nan njanloob, li lotii kur po. Ki Yenjiantu Nasaakak na be yonbaa po, ki maruj binbintir be li toonn po. ⁴⁸ Ki u jiin ki koo nanin Yenjiantu Nasaakak na naakuuk ni, ki bikin li tammob, ki li fok toonn po taakaabii nantaa, ki yarin taakaabii

ņanniin, ki dikpina be bōka ņanlee na kur po, ki kpakii taabatii ņanņmu. ⁴⁹ Ki taanņmaata be, ki bi ņmaan kōō naakuuk na ni, ki naakuuk na yarin taabatii piintaa nan ņanna, ki fōk tōōnn po taabatii piinlee. Ki toota ņanlee be tammōkōōkir na garj nan diitu po.

41

¹ Li poor po, ki jōō na jiin ki kōō nanin sinsuuk ni diiuk nba tee kasii boor na, ki bikin pabik nba gaar kōō li ni na. Ki li fōk tōōnn po taabatii piik, ² ki yarin taabatii piik nan ņanniin, ki mōk joona bōka ņanlee na kur po, ki li kpakiiu tee taabatii ņanniin. Ki u bikin diiuk na tōōj, ki li fōk tintann paak taakaabii piinlee, ki yarin pūnpunn paak taakaabii piik.

³ Tōōn, ki u tan saan nōōk ni diiuk na boor, ki bikin pabik nba gaar kōō li ni na. Ki li fōk tōōnn po taakaabu, ki yarin taakaabii ņantaa, ki mōk joona bōka na kur po, ki joona na kpakii taakaabii ņantaa-taa, ⁴ ki bikin diiuk na tōōj, ki li yarimu tee taakaabii piik, ki li fōkint tee taakaabii piik. Ki diiuk na be kasii diiuk na liik po. Ki u yetin a, “Linba nae tee kasii yaa kasii boor.”

Ki jiin diit nba ki bi maa bōkin Yenjiantu ņasaakak joona na po

⁵ Ki jōō na bikin ņasaakak na nōōk ni dikpina, ki li kpakii taakaabii ņantaa. Dikpina nba nae ki bi maa dibis ki tur lint ņasaakak na. ⁶ Ki diit na tee ditōōfii ņantaa-taa, ki ditōōtuk kur mōk diit piintaa. Ki ņasaakak na nanyer po dikpinn nba ki ditōōtii tur nann na waar, ki gar linba be tōōj po, ki li te diit na fit tōō dikpinn na gbata paak, ņaan ki dapaatii paa dikpinn na paak. ⁷ Li paak, li-i tee ki a gorii ņasaakak na nanyer po, li tuu tee nan dikpina na kur kpakiiu tee yomme na, ki nyii tōōj po ki saan tuu li paapo. Ki bi maa taanņmaata booru munlee ki tur ņasaakak na nanyer po dikpinn, ki li be diit na poor po. Niro fit nyi tōōj po diiuk na, ki do sinsuuk ni, nan paapo yar na ni. ⁸⁻¹¹ Ki diit na nanyer po dikpinn kpakii taabatii ņanniin; tammōb yenn kōōe diin gaar kōō diit nba be ņasaakak na niiganj po, ki tammōleer be diit nba be li niidiitu po na. Ki n la fiakir ki li yarin taabatii ņanniin, ki dokii taabatii piik, ki yeek nan diit maņ fiakir. Ki yiar nba be fiakir nan mannteeb diit sinsuuk ni na tee taakaabii piik.

Ki jiin bonfunn nba be yonbaa po na po

¹² Ki n la bonfunn be ņasaakak na yonbaa po, ki fōk tintann paak taakaabii piinna nan ņanņmu, ki yarin taakaabii piintaa. Ki nanyer dikpinn kur kpakii taakaabii ņantaa-taa li kur po.

Ki jiin Yenjiantu ņasaakak na bikinu po

¹³ Ki jōō na bikin Yenjiantu ņasaakak na nanyer po. Ki li yarin tintann paak taakaabii piinņmu nan ņanloob. Laa nyii yiar nba be ņasaakak na lanpoor, ki saan tuu yonbaa po bonfunn na, ki li fōkint bia tee taakaabii piinņmu nan ņanloob. ¹⁴ Laa nyii Yenjiantu ņasaakak na tōōnn, ki puur saan lokleer po paanu na, ki li yarimu mun bia tee taakaabii piinņmu nan ņanloob. ¹⁵ Ki u bikin bonfunn na fōkint ki jiin yonbaa po, ki kpab diit nba bōōk Yenjiantu ņasaakak na loka ni na, ki li mun bia tee taakaabii piinņmu nan ņanloob.

Ki jiin Yenjiantu ņasaakak na nōōk ni bona po

Ki Yenjiantu ņasaakak na tammōkōōkir, nan ņasaakak na kasii boor, nan kasii yaa kasii boor na, ¹⁶ laa nyii li tōōj po ki saan tuu li takorii na, ki bi tabin taabii kuukōō. Ki bi loont li takorii. ¹⁷ Ki taabii nba ki bi tabin

Jiantu N̄asaakak n̄ook ni dikpina paak na dian gann yur paak. ¹⁸ Ki bi jab kaatii nan bona nba m̄ok kpinkpant* li paak, ki foon yenn yenn, ki lint diiuk na kur po. Ki bona maŋ kur m̄ok numpo ŋanlee-lee: ¹⁹ ki yenn tee n̄iɔ numpo, ki ŋmat took kaatik nba be yenn po, ki numpo leer na tee yanb̄or numpo, ki mun ŋmat took kaatik nba be lokleer po na. Ki li kur tee nna ki lint dikpinn na kur po, ²⁰ ki piin tiŋ ni, ki saa dian gann na paapo. ²¹ Ki kasii boor tamm̄ob na gansenta tee bonpaba.

Ki jiin maruŋ binbintir na po

Ki siar be kasii yaa kasii tamm̄ok̄okir na t̄oɔnn, ki tee nan ²² taabii binbintir na, ki dokii taabatii ŋanŋmu, ki yarin taabatii ŋanna. Ki li lotii gansenta, nan li musura po, nan li loka ni tee taabii kuuk̄o. Ki j̄oɔ na yetin a, “Teebul nba see Yennu t̄oɔnne na.”

Ki jiin Yenjiantu N̄asaakak na gana po

²³ Gann din be pabik na kpiŋ ki k̄oɔ kasii boor na. Ki leer bia be pabik na kpiŋ ki gaar k̄oɔ kasii yaa kasii boor. ²⁴ Li din tee gankpaabae, ki lootir sinsuuk ni. ²⁵ Bi din jab kaatii nan bona nba m̄ok kpinkpant, kasii boor gana na paak, nan linba be dikpina paak na. Ki taabii bond̄okinkar din d̄oɔk Yenjiantu N̄asaakak na nanyer po tamm̄ob. ²⁶ Ki takorii be diiuk na loka ni, ki bi jab kaatii, dikpina na paak.

42

Ki jiin bonfuna ŋanlee nba kpia Yenjiantu N̄asaakak na po

¹ T̄on, ki j̄oɔ na jiin ki saan nanin dindonjouk na po, ki gar k̄oɔ nanin bonfuna nba be N̄asaakak na gaŋ po, ki li ki f̄ok nan bonfuna nba be N̄asaakak na kpiŋ yonbaa po na. ² Ki bonfuna na f̄ok tintann paak taakaabii piinŋmu nan ŋanloob, ki yarin taakaabii piinlee nan ŋanniin. ³ Ki li yenn po b̄okir yiar yarin taakaabii piik nan yenn, ki b̄oɔk N̄asaakak na, ki leer po b̄okir tee dindonjouk na. Bi din maar t̄oɔtuk muntaae, ki maar yenn kur waar ki gar tiŋ po yar. ⁴ Ki pabik be bonfunn na niigaŋ po, ki yarin taakaabii ŋanŋmu nan waan, ki yarin tintann paak taakaabii piinŋmu nan ŋanloob, ki tamm̄oi be li po b̄okir. ⁵ Ki diit nba be paapo bonfunn paak na waar ki gar linba foo sinsuuk ni nan linba be tiŋ po na, kimaan bi din maa ki waanire. ⁶ Dit̄oɔtii ŋantaa nba din be leer paak na, din ki m̄ok joontoota nan bonfunlia nba be dindonjouk ni na. ⁷⁻⁸ Ki bonfuna na nanyer po dikpinn na b̄okyenn tiŋ po f̄ok taakaabii piinlee nan ŋanna, ki diit bia be yiar nba biar, ki tee taakaabii piinlee nan ŋanniin na ni. Ki diit be bonfuna na paapo yiar na kur po. ⁹⁻¹⁰ Ki diit na l̄ouŋ ni, ki jiin yondo po, siaminba dindonjouk na piin na, ki tamm̄ob be ki gaar k̄oɔ dindonjouk na ni.

Ki N̄asaakak na niidiitu, bonfuna be ki naan sinsinn bonfuna na, ki ki f̄ok nan bonfuna nba be N̄asaakak yonbaa po na. ¹¹ Ki diit na t̄oɔnn, pabik be, ki tee nan linba be niigaŋ po na. Ki li yarimu tee yomm, ki li naauŋ tee yomm, ki tamm̄ok̄oɔka bia tee booryeŋ. ¹² Ki gann be diit na l̄ouŋ ni, bonfunn na niidiitu lokir ni, yondo po, siaminba ki dikpinn na piin.

¹³ Ki j̄oɔ na yetin a, “Bonfuna ŋanlee na kur teen kasii. Mannt̄oɔ nba tuu k̄oɔ Yennu boor, ki di kasii Yenpiinii na tuu be li nie. Kimaan diit na teen kasii, ki mannt̄oɔ na tuu k̄oɔn kasii Yenpiinii na leŋe. N̄anne tee jeet

* **41:18** 41.18 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ŋaan m̄ok kpinkpant.

Yenpiinii nan maruŋ nba tee yanbomm paak, koo pann panu Yenpiinii. ¹⁴ Ki li-i tee mannteeb na be Jiantu Nasaakak na ni yoo nba, ki tan loon bin koo dindonjouk na ni, li tee bin liat kasii liant nba ki bi tuu lia ki tuun Yennu boor nae, ki bir diit na ni. Li kpaa talas ki bin lia taganae, ki fit nyi siaminba ki niib na lakin be na.”

Ki jiin Yenjiantu Nasaakak na yiar bikinu po

¹⁵ Joɔ na nba bikin Yenjiantu Nasaakak na nook ni ki gbenn yoo nba, ki u jiin ki nyii nanin yondo po tammob na ni, ki saa bikin li nanyer po joonn yarimu, ¹⁶ ki jii dabikinkar na, ki bikin joona na yondo po bokir, ki li fokint tee taakaabii kobii ŋanlee nan piinniin, ¹⁷⁻¹⁹ ki bia bikin niiganŋ po bokir, nan niidiitu po bokir, nan yonbaa po bokir, ki boka na kur yarimu tee yomm, taakaabii kobii ŋanlee nan piinniin-niin. ²⁰ Ki joonboka ŋanna na yennkoo kur yarimu tee taakaabii kobii ŋanlee nan piinniin. Ki joona maŋ bokit siaminba tee kasii nan siaminba ki tee kasii.

43

Bianjinba ki Yennu jen Jiantu Nasaakak na ni

¹ Ki joɔ na jiin ki saan nanin tammokookir nba be yondo po na, ² ki n la Israel teeb Yennu na yentsaakar yentir ki nyii yondo po. Ki Yennu kunkor tantir nan moŋberjir nyun nba tuu koon bianjinba na. Ki yentsaakar na yentir tingbouŋ na paak. ³ Ki yirintu na tee nan linba ki n daan la, yoo nba ki Yennu baar a wun biir Jerusalem na, nan linba ki n din la Kebar mokir boor na. Ŋanne ki n baa fabin tiŋ ni. ⁴ Ki yentsaakar na yent ki gar yondo po tammob na po, ki saan koo Jiantu Nasaakak na ni.

⁵ Ki Yennu Seek na wokitin ki koo nanin dindouŋ na ni, siaminba ki n la yabint Yennu yentsaakar na gbee Jiantu Nasaakak na. ⁶ Ki joɔ na set ki kpianin leŋ, ki n gbat Yennu be nasaakak na ni ki pak nanin a, ⁷ “Nisaarik, Jiantu Nasaakak na tee n naan koke. N sii be nna nae, n niib Israel teeb sinsuuk ni, kii diab nan yoo nba kaa gbennu. Ki n niib Israel teeb na, koo bi kpanbara na, ji kan ban dinn n kasii sann na fei, ki jiantir yenbis koo bi kpanbarkpeena na. ⁸ Kpanbara na maa tammokora na gansenta bi ŋei tammoi ni, ki kpian n Nasaakak na tammokora nan gansenta boor, ki joonn kooe ji foo ti sinsuuk ni. Bi dinn n kasii sann na fei nan bi toonbilankant nba ki bi tuun nawa, li paak ki n donn wutoor ki boontib. ⁹ Bin nyik ki daa jiantir yenbis, ki bia daa jiantir bi kpanbarkpeena na. Li-i tee ki bi tun nna, n sii be namm nan yoo nba kaa paak.”

¹⁰ Yennu ŋamm yet a, “Nisaarik, betir Israel teeb na ki jiin Jiantu Nasaakak na po, ki te bin diit ki bann li ŋammu nba tee bianjinba, ki te bin di fei nan bi binbenbiit na. ¹¹ Ton, ki li-i tee ki bi dii fei nan baa tun linba na paak, fan ji wannib Jiantu Nasaakak na bikinu nba tee bianjinba: ki tee li bonjabkara, nan li tammokooka, nan li pabik, nan li ninnaunŋ, nan bona nba sii sent bianjinba, nan li sennii nan wannu kur. Sobin linba na kur ki turib, ki lin te bin bann bona nba sii be bianjinba, ki bin fit dia sennii na. ¹² Linba nae tee sennu nba jiin Jiantu Nasaakak na po: Yiar nba kur lintir, ki be kunkonn paak na, teen kasii.”

Ki jiin maruŋ binbintir po

¹³ Linba nae tee maruŋ binbintir na bikinu yabint, ki li bikinu tee nan baa bikin Jiantu Nasaakak nae. Ki loonu lint binbintir na kur po, ki sumii taabatii ŋanlee, ki yarir taabatii ŋanlee, ki li moŋbankookii dokii taabatu.

¹⁴ Ki binbintir na bokitu muntaa ni, ki nyii li tiŋ po, ki li dokii taabatii

ɲanna. Ki bɔkir nba wei munlee ni ɲmat poor taabatu nan bonjinn, ki li mun dokii taabatii ɲanlore, ki bɔkir nba wei muntaa ni mun ɲmat poor taabatu nan bonjinn. ¹⁵ Ki li yur paak bɔkir nba ki bi jokit maruɲ bona li paak na fɔkint tee taabatii ɲanlore. Ki binbintir na lotii ɲanna na mɔgbangbatii dokii ki gar paapo na kur. ¹⁶ Ki binbintir na paapo tee bonpaba ɲanna, ki bɔkir kur yarin taabatii piinlee. ¹⁷ Ki sinsuuk ni yar na mun bia tee bonpabir, ki bɔkir kur yarin taakaabii ɲanniin. Ki li nanyer po mɔgbankookii dokii taabatu. (Ki loonu nba lintir na yarin taabatu nan bonjinn.) Ki taanmaata do binbintir na paak ki be yondo po bɔkir.

Biaɲinba ki bi wuur ɲamm maruɲ binbintir na

¹⁸ Ki Yabint Yennu betin a, “Nisaarik, gbiintir linba ki n yeena na. Li-tee bi maa maruɲ binbintir na gbenn yoo nba, fan joo maruɲ bona na li paak, ki bia jii bonkobit nba ki bi mann maruɲ na sɔn ki mii mii binbintir na paak, ki ɲammir. ¹⁹ Ki mannteeb nba nyii Liifai booru ni, ki tee Sadok yaaboona na kɔɔe tuu saa baar n boor, ki tun n toona. Min Yabint Yennu-e senn linba na. Ki a tuu saa turib naajabir ki bin mann maruɲ, ki li tee yanbɔmm paak. ²⁰ Ki a tuu saa jii li sɔn waan ki teen binbintir na paapo lotii ɲanna na gbata, nan binbintir na lokir ni sinsuuk ni guunii lotii, nan li mɔgbankookii kur. Nna bannue ki a tuu saa tun, ki wuur ɲamm binbintir na, ki lii yeen. ²¹ Ki a tuu saa jii naajak nba ki bi mann maruɲ ki li tee yanbɔmm paak na, ki joou muu Jiantu ɲasaakak na nanyer po, siaminba ki n gann na. ²² Ki li-i yent daleer, fan jii bujak, wunba ki mɔk daɲ u gbanant paak, ki mann maruɲ, ki lii tee yanbɔmm paak, ki jii u sɔn na ki ɲamm binbintir na, nan faa bo jii naajak ki teen biaɲinba na. ²³ Li-i tee ki a tun nna ki gbenn yoo nba, fan ji jii naajabir nan pejabir, ki bi sɔɔ daa mɔk daɲ u gbanant paaki. ²⁴ A baar namm n boor, ki mannteeb na saa mii yaarin bi paak, ki ji joob muu, ki lii tee maruɲ ki turin. ²⁵ Ki daar nɔɔk ni, fan tuu kpi buuk, nan naajak, nan pejak, ki saa tuu daanɲanlore, ki lii tee yanbɔmm paak maruɲ. Ki bi sɔɔ daa mɔk daɲ bi gbanant paaki. ²⁶ Mannteeb na tuu saa jii daanɲanlore-e ki wuur ɲamm maruɲ binbintir na, ki lin teen siir nan toonn. ²⁷ Ki daanɲanlore maɲ-i gar, mannteeb na saa piine ki mann mujoonu maruɲ, nan niib na weinanleeb maruɲ, binbintir na paak, ki n par sii mei i kura paak. Min Yabint Yennu-e pak na.”

44

Ki jiin yondo po tammɔkɔɔkir kɔɔnu po

¹ Ki joo na jiin ki saan nanin Yenjiantu ɲasaakak na nanyer po tammɔkɔɔkir nba be yondo po na. Ki tammɔkɔɔkir na loo. ² Ki Yennu yetin a, “Tammɔb na sii looe ki daa ban lootir. Nisaarik daa ban gaar li ni, kimaan min Israel teeb Yomdaano Yennu gar li niwa. Li sii kpan looe. ³ Digbann na yudaano tuu saa fit kɔɔ ki di maruɲ jeet nba ki bi teenin na. U tuu saa kɔɔ, ki bia ɲmat nyi tammɔkɔɔkir nba gaar kɔɔ naakuuk nba be kpiɲ na ni.”

Sennii nba jiin niib nba kan kɔɔ Yenjiantu ɲasaakak na ni po

⁴ Tɔn, ki joo na jiin ki gar nanin niigan po tammɔkɔɔkir na ni, ki saan nanin Jiantu ɲasaakak na tɔonn po. Ki n got la Yennu yentsaakar na gbee Jiantu ɲasaakak na, ki li taabaak ni ki n baa fabin tiɲ ni. ⁵ Ki Yennu betin a, “Nisaarik, gbiintir linba ki a laat ki bia gbia na fanu. N yaa n tura Jiantu

Ɲasaakak na sennii nan wannue. Gotir fanu ki bann niib nba ki a sii saak ki bi koo Jiantu Ɲasaakak na ni, nan binba ki a kan sakib.

⁶ “Betir Israel teeb nba tee tubkangbata na, a min Yabint Yennu ji kan sak bonbilankant nba ki bi tuun na. ⁷ Bi biir n Jiantu Ɲasaakak nawa, ki te niib nba ki waan, ki bia ki mok mosaku nanin na koo Jiantu Ɲasaakak na ni, yoo nba ki i dia bonkobit nba ki i mann maruŋ na kpapana nan son, ki teenin na. Ton, n niib na biir molor nawa nan bi bonbilankant nba ki bi tuun na. ⁸ Bi ki gorii n Ɲasaakak na ni toona paaki, njaan te ki boorganu gorii.

⁹ “Min Yabint Yennu-e pak na a boorganu nba ki waan na, binba ki mok mosaku nanin na, bi daa koo n Ɲasaakak na ni, li-i lekii tee boorganu nba koo nan yimm Israel teeb na gbaa.”

Ki jiin Liifai teeb nba ki pukin mannteeb toona ni na po

¹⁰ Yennu yetin a, “N yaa n dat Liifai teeb nba taan Israel nilee po ki yet n mob, njaan jiantir tingbana na tubae. ¹¹ Bi sii fit tuun n Ɲasaakak na ni, ki guu tammoi, ki kpi bonkobit nba ki niib na baat nann, ki li tee mujoonu piinii nan maruŋ yar na, ki bi tuu sii be Jiantu Ɲasaakak na ni, ki sommit niib ki bi jiantir min Yennu. ¹² Liifai teeb maŋ nba sommit Israel teleeb na, yoo nba ki bi mann tingbana, ki te niib na tuun yanbomm na paak, min Yabint Yennu por kat nan n saa dat bi tubawa. ¹³ Bi ji daa tee mannteeb ki tuun n toona, koo ki nakii linba tee kasii ki tee n yar, koo ki koo kasii yaa kasii boor na ni. Linba nae tee tubdatu, bonbilankant nba ki bi tuun na paak. ¹⁴ N teemm toonpaarae ki bi sii tuun Jiantu Ɲasaakak na ni.”

Ki jiin mannteeb po

¹⁵ Ki Yabint Yennu namm yet a, “Mannteeb nba nyii Liifai booru ni, ki tee Sadok yaaboon na, nammee tun n Jiantu Ɲasaakak na ni toona nan barmonii, yoo nba ki Israel teleeb daan nyikin na. Li paak, motana, nammee tee damm nba sii tuun n toona, ki koo n Jiantu Ɲasaakak na ni, kii jikit maruŋ bonkobit kpapana nan son, kii teenin. ¹⁶ Namm kooe tuu saa koo n Jiantu Ɲasaakak na ni, ki tuun maruŋ binbintir na boor, kii biaki nmakitir niib ki bi jiantirin. ¹⁷ Li-i tee ki bi koo tammokookir nba gaar koo Jiantu Ɲasaakak na dindouŋ na ni yoo nba, bin tuu lia chabnann* liant. Bi tuu daa lia liant nba tee nan kuntir na, yoo nba ki bi tuun dindouŋ na ni, koo Jiantu Ɲasaakak na ni. ¹⁸ N mannteeb na n tuu fin chabnann kparchant yufintii, ki bia yoo chabnann kuritafoot ki daa bonbint gban, ki lin te ki bi daa nyi naauku. ¹⁹ Bi-i yaa bin nyi Jiantu Ɲasaakak na ni, ki koo dindonjouk na ni, siaminba ki niib be na, bin tuu sint liat tiat nba ki bi lia ki tuun Jiantu Ɲasaakak ni na, ki nyikir kasii diiuk na ni. Bin tuu lia liatganawa ki fit nyi, ki li daa te kasii liant na siin soo.

²⁰ “Mannteeb na tuu daa koor bi yut ki pit, koo ki te bi yut na mantik kpaatiri. Bin tuu njaan ki lin kpaat jan. ²¹ Mannteeb na tuu daa nyu daan, yoo nba ki bi yaa bin koo dindouŋ maŋ ni. ²² Mannteeb na soo daa kooŋt poo nba ki u sorɔ yetɔ. Wun koon Israel sapaanmun, koo ki koon manntoo pakook.

²³ “Mannteeb na tee bin wann n niib nae, bona nba tee kasii, nan linba ki tee kasii bokitu, ki bia wann linba yeen nan linba tee jakint bokitu. ²⁴ Ki li-i tee kunkona be, mannteeb nae tuu saa got ki namm maan maŋ, nan sennu nba wann bianjinba na. Bin tuu dia n jiantii jaamm, nan n sennii, nan n wannu nba tee bianjinba na, kii dia foon daar na, ki lii tee kasii.

* 44:17 44.17 Chabnann maŋ tee linba ki mok naauku.

²⁵ “Manntoo daa siit kuun ki tee u moŋ jakint, see ki li tan tee u baa, koo u naa, koo u bik, koo u baa bik, koo u naa bik nba tee bonjak, koo bonpook nba daa ki kun joo. ²⁶ Wun wur ŋamm u moŋ ki bia guur daanjaŋlore, ²⁷ ki ji tan koo Jiantu Ŋasaakak na dindouŋ na ni, ki saa mann maruŋ ki ŋamm u moŋ, ki lin te wun fit tun ŋasaakak na ni. Min Yabint Yennu-e pak na.

²⁸ “Nan maa biit bianjinba ki tur Israel teeb na, laa saa nyi maaru ki saa tuu leer, mannteeb na tor tee mannuu. Bi kii mok tiŋ faar Israel tiŋ ni. N sii teemm linba ki bi loon. ²⁹ Mannteeb tor sii tee jeet piinii nan yanbomm piinii nan pann panu piiniie. Bin bia tuu gaar linba kur ki bi nyinn Israel tiŋ ni ki turin. ³⁰ Mannteeb na tuu saa gaar sinsinn jeet nba ki niib na tuu jaan ki jii turin, nan linba kur ki niib na nyinn ki li tee n yar na. Yoo nba kur ki niib pur boroboro, bin tuu jii sinsinn boroboro na ki tur mannteeb na, ki li tee piinii, ki n piisin sii be bi ŋei paak. ³¹ Mannteeb na daa ŋman noon-kpeenn koo bonkob-kpeenn, koo linba kur ki bonkobuk soor ki kpii.”

45

Ki jiin tiŋ nba tee Yennu tor na po

¹ Li-i tee ki i tan biit tiŋ na, a yin tur booru kur nan u tori, yin jii bokyenn ki jiin tur Yennu. Ki li fokint tintann paak sii tee maal piik, ki musur po fokint-ii tee maal ŋanniin. Ki li yent na kur po sii tee kasii. ² Ki tiŋ na ni, yiar sii be ki tee Yenjiantu Ŋasaakak yiar, ki li sii yarin taakaabii kobii ŋanlee nan piinniin, loka ŋanna na kur po. Ki yiar sii tee taakaabii piinlee nan ŋanniin, ki lint Jiantu Ŋasaakak na, ³⁻⁴ ki jii kasii tiŋ na bokir nba tee maal piik fokint tintann paak, ki musur po fokint tee maal ŋanniin na, ki tur mannteeb nba tuun Jiantu Ŋasaakak na ni. Bi ŋei nan Jiantu Ŋasaakak na sii be bokyenne, ki li sii mantik tee kasii boor ki gar tiŋ na kur po, ⁵ ki ji tiŋ na bokleer, ki tur Liifai booru nba tuun Jiantu Ŋasaakak ni na, ki bi doi sii be leŋ, ki bi koo.

⁶ Ki yiar nba kpia kasii tiŋ na, li bokir fokint tintann paak sii tee maal piik, ki yarin maal ŋanlee, ki nyinnir ki lii tee Israel teeb yar, ki pukin Jerusalem doo.

Ki jiin Israel teeb diaroo tiŋ po

⁷ Ii bia nyinn tiŋ, ki lii tee tiŋ na diaroo yar. Ki nyi kasii yiar na yonbaa po kpaar, ki saan tuu Sinsuuk ni mokgbenjir na, yonbaa po, ki nyi kasii yiar na yondo po kpaar, ki saan tuu digbann na yondo po kpaar, ki li yiar fokint-ii tee yomm nan linba ki i biit ki tur Israel booru nba na yenn na.

⁸ Ki yiar na sii tee tor nba ki tiŋ diaroo sii yen. Ki li saa te ki u ji kan daamii niib na, ŋaan te tiŋ nba biar na kur-ii tee Israel teeb yar.

Ki jiin sennu nba tee tiŋ diaroo yar po

⁹ Yabint Yennu yet a, “Yimm Israel tiŋ diara, i tun yanbomm ki li mantik wei bonchiann. Nyikin i tonu nan yaa diin niib bianjinba na. Ii tun linba ŋan nan linba took. I ji daa ban beer ki nyint n niib bi tiŋ ni. Min Yabint Yennu-e beeri linba na.

¹⁰ “Li kpaas talas ki soo kur-ii dia barmonii bonbikinkar kii bikint.

¹¹ “Jekoont bonbikinkar nba ki bi yi efa na, li bikinu-ii tee yomm nan bonnyun bonbikinkar nba ki bi yi baf na. Li bona piik sii tee nan bonbikinkar nba ki bi yir homer nae.

¹² “Bona kpiasu yabint nba tee-e na, gera piinlee tee sekel yennkooe, ki sekel piinloob tee mina yennkoo.

13 “Israel tōondamm, niib na tuu saa baar nan bi jeet nba ki bi jaan nae piinloob ni yennkōō ki turin, ki lii tee piinii. 14 Bi bia tuu saa baar nan bi olif tiinii kpan na bona kobik ni yennkōō ki turin. Ii tuu jii baf bonbikinkar na ki bikin; baf bona piik tee homer yennkōōe, ki bia tee bonbikinkar nba ki bi yir koor na yennkōō, 15 ki bia tuu kan i pei na ki nyinn peeuk, kobii ŋanlee kur ni, ki baar nano.

“Ii tuu baar nan i jeet piinii nan bonkobit nba saa joo muu munn, nan bonkobit nba tee weinanleeb piinii, ki n saa nyik chab n niib bi yanbōmm. Min Yabint Yennu-e pak na.

16 “Ki niib nba kur be tiŋ na ni saa baar nan bi piinii na, ki tan tur Israel tiŋ diarōō. 17 Li sii tee u toonne nan wun tur bonkobit, ki bin joor muu munn, nan jeet piinii, nan daan piinii, ki lii tee Israel teeb kur paak, ŋmaapaan jaamm ni, nan foon daar paak, nan jaanlia nba be paak. U tuu saa teen yanbōmm piinii nan jeet piinii paak, nan piinii nba jokit munn, nan weinanleeb piinii, ki lin nyinn Israel teeb yanbōmm.”

Ki jiin jaamm marint po

(Nyinu 12.1-20; Liifai teeb 23.33-43)

18 Yabint Yennu ŋamm yet a, “Ŋmaasinsinn pinpiindaar, ii tuu kpi naajak nba ki mōk dan u gbanant paak, ki lin ŋamm Jiantu Nasaakak na. 19 Mannteeb na tuu saa jii yanbōmm paak maruŋ na sōn waame, ki lia Jiantu Nasaakak ganchaata paak, nan maruŋ binbintir na lotii ŋanna paak, nan tammōkōōkir nba gaar saa dindouŋ ni na gansenta paak. 20 Ki ŋmaarik maŋ ni daanlore daar, ki yin bia tun li bannu, binba kpet tun biit, nan binba tun biit ŋaan ki ki mi nan li tee biit na paak. Ii saa tun nna bannue ki ŋamm Jiantu Nasaakak na, ki lii tee kasii.

21 “Ŋmaasinsinn na dapiik nan ŋanna daar, yin piin ki di yukitgar* tiaru jaamm. Ii saa jii daanlore-e, ki sōō kur saa di boroboro nba ki ŋmat datin li ni. 22 Jaamm na sinsinn daare, ki doo na tiŋ diarōō saa tur naajak, ki mann maruŋ, ki lii tee u yanbōmm paak, nan niib na kur paak. 23 Ki jaamm daanlore na kur ni, wun tuu kpi naajai banlore, nan pejai banlore, binba ki mōk dan bi gbanant paak, ki joo muu munn, ki lii tee maruŋ ki teen Yennu. U bia tuu saa kpi bujak daar kur ni, ki lii tee yanbōmm paak. 24 Naajak nan pejak nba ki u tuu saa mann maruŋ kur ni na, wun bia tuu tur jeet bōrik-gbina piik, nan olif tiinii kpan galonn.

25 “Ki li lanbont jaamm dinu nba tuu saa piin ŋmaarii ŋanlore ni, dapiik nan ŋanŋmu daar na, tiŋ diarōō na tuu saa mann daanlore na ni, daar nōōk ni maruŋ nba tee yanbōmm paak, nan maruŋ nba jokit muu munn, nan maruŋ nba bia tee jeet piinii nan olif tiinii kpan piinii na, nan yukitgar tiaru jaamm yoo na.”

46

Ki jiin tiŋ diarōō nan jaamm dinu po

1 Yabint Yennu yeen a, “Yondo po tammōkōōkir nba gaar kōō dindouŋ ni na, li sii kpan looe toontundaa ŋanloob na ni, ŋaan ii tuu lootir foon daar, nan ŋmaapaan jaamm daar na ni. 2 Ki Israel tiŋ diarōō na tuu saa nyi dindonjouk na ni, ki kōō naakuuk na tammōkōōkir, ki set kpian tammōb na gansenta, ŋaan ki manntōō na n joo u maruŋ muu munn, ki bia mann u weinanleeb piinii maruŋ. U sii be tammōb na boore, ki jiant min Yennu, ki

* 45:21 45.21 Yennu malaka din kpai Ijpt teeb bijakpera, ŋaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

bia ηmat nyi li ni. Tammɔb na tuu daa loo, see yonnu n tan baa. ³ Ki foon daar kur ni, nan ηmaapaan jaamm kur ni, niib na kur tuu saa gbaan tinj nie tammɔb na boor, ki jiant min Yennu. ⁴ Ki foon daar na ni, tinj diarɔ tuu saa baar nan pegana banloob, nan pejak, ki bi kur daa mɔk dan bi gbanant paak, ki mann marun nba saa joo muu munn ki tur min Yennu. ⁵ Wuu tuu kii baar nan pejak kur, wun pukin jeet bɔrik-gbinn piik, wuu biaki baar nan pegann, wun pukin linba kur ki u loon wun tur. Wuu tuu kii baat nan jeet piinii bɔrik-gbinn piik, wun pukin olif tiinii kpan galonn. ⁶ Ki ηmaapaan jaamm ni, wun tur naajapan nan pegana banloob nan pejak, ki bi kur daa mɔk dan bi gbanant paak. ⁷ Wun tuu pukin jeet bɔrik-gbina piik naajak kur nan pejak piinii kur po, ki pukin linba ki u loon wun tur pukin pegann na po, ki bia tur olif tiinii kpan galonn ki pukin jeet bɔrik-gbinn piik kur po. ⁸ Ki tinj diarɔ na tuu saa ηmat nyi naakuuk na tammɔkɔkir nba ki u kɔɔ na nie.

⁹ “Ki li-i tee niib na baar a bin jiant min Yennu yoo nba, jaamm nba kur ni, binba bo kɔɔ niigan po tammɔkɔkir na, bin tan nyi diitu po tammɔb, ki binba bo kɔɔ diitu po tammɔkɔkir na, bin tan nyi gan po tammɔb. Sɔɔ daa ηmat nyi tammɔb nba ki u bo kɔɔ na ni, wun tuu nyi tammɔb nba tookir. ¹⁰ Tinj diarɔ tuu saa kɔɔ yoo nba ki niib na kɔɔe, ki bia tan nyi yoo nba ki niib na nyi. ¹¹ Dinu daa nan jaamm daa na ni, li jeet piinii sii tee bɔrik-gbinn piike, naajak nan pejak piinii kur paak, ki pukin linba ki u loon, pegann kur paak. Wun tuu tur olif tiinii kpan galonn, ki pukin jeet bɔrik-gbina piik kur paak.

¹² “Li-i tee ki tinj diarɔ na loon wun tur u par ni lomm piinii, laa sii tee marun nba jokit muu munn nie, koo weinanleeb piiniie, yin loot yondo po tammɔkɔkir nba gaar saa dindoun po na, ki turɔ. Ki u saa mann marun piinii na, nan bianinba bi mann foon daar yar na, ki ii tuu saa loon tammɔb na, yoo nba ki u ηmat nyii.”

Ki jiin daar kur marun po

¹³ Ki Yennu yet a, “Sanyiok ni kur, ii tuu kpi pegann yenokɔɔ, wunba dii binn, ki ki mɔk dan u gbanant paak, ii joou muu munn, ki lii tee piinii ki tur min Yennu. Ii tuu mann marun na daar kur. ¹⁴ Ii bia tuu jii yon bɔrik-gbinn ηanlee sanyiok kur ki tur min Yennu, ki pukin olif tiinii kpan salena ηanlee, ki lin tuu ηmat nan yon na. Sennii nba sii dia piinii nba ki i teen min Yennu-e na, ki i sii waar yoo kur. ¹⁵ Li pegann nan li yon nan olif tiinii kpan na, ii tuu jii turin sanyiok kur, ki saa tuu yoo nba kaa paak.”

Ki jiin tinj diarɔ nan tinj na po

¹⁶ Ki Yabint Yennu ηamm yet a, “Li-i tee ki Israel tinj diarɔ jii u tinj na waan, ki tur u bonjai na yeno, ki li tee piinii, tinj na sii tee u bija na yare, ki tee u ηaateeb faar. ¹⁷ Naan li-i tee ki tinj diarɔ na tur sɔɔ u tinj na waamiie, ki li tee wunba tuun u ηaatoona, li tan saa ηmat teen tinj diarɔ na yare, faar jinu binn nba tan saa baar yoo nba na. Tinj na tee ηɔɔ nan u bonjai na kɔɔ yare, ki tee bi faar nan yoo nba kaa gbennu. ¹⁸ Tinj diarɔ na daa gaan niib na faar ni siari. Ki tinj nba kur ki u saa tur u bonjai na, lin nyi tinj nba ki bi bokit turɔ na ni, ki li daa te ki u diin n niib na sɔɔ, ki gaan u tinj.”

Ki jiin Yenjiantu Nasaakak na jeteenboa po

¹⁹ Tɔn, ki joo na jiin ki saan nanin diit nba tor niigan po na nanyer, ki kpia tammɔb nba be dindoun ni diitu po na. Diit na tee kasii diite, ki tee

mannteeb na yar. Ki u wannin siar boor diit na yonbaa po, ²⁰ ki yet a, "Siaminba nae ki mannteeb na tuu saa yakin nant nba ki bi mann maruŋ, ki li tee yanbomm paak koo pann panu Yenpiinii, ki bia tuu teen Yenpiinii yon na boroboro, ki li daa te bona nba tee kasii na nyi dindonjouk na ni, ki daa te niib na siitiri."

²¹⁻²² Ki u jiin ki koo nanin dindouŋ na ni, ki saa wannin nan lotii nanna na ni, li yenn koo kur mok dindonbike, ki li fok tintann paak taakaabii piinlee, ki bia yarin taakaabii piik nan njanloob. ²³ Ki yennkoo kur mok tana joonn, ki li lint li kur po, ki bia mok mujooboa ki li deen joonn na. ²⁴ Ki joo na betin a, "Jeteenboae na, siaminba ki jiantu Nasaakak na toontunna sii yak maruŋ jeet nba ki niib na mann na."

47

Ki jiin kpenu nba puub ki nyi nasaakak ni na po

¹ Ki joo na jiin ki nmat nanin Yenjiantu Nasaakak na tammob boor. Ki nyun nyi tammob na ni, ki puub saa yondo po, Jiantu Nasaakak nba tor siaminba po na. Ki nyun na gont ki siik nasaakak na diitu, ki gaar siik maruŋ binbintir na niidiitu po. ² Ki joo na bia jiin ki gar nanin nasaakak na niigan po tammokookir na ni, ki nyii nanin nanyer, ki lin nanin tammokookir nba tor yondo po na. Ki kpenbik nna puub ki nyi tammokookir na niidiitu po. ³ Ki joo na jii u nyunbikindaauk na, ki bikin sikin kpenu na, ki jiin yondo po, ki li tee taakaabii kobii njanjmu nan piinloob, ki u betin a man tokin nyun na ni. Ki nyun na dian n taapant. Ki u bia namm bikin kpenu na taakaabii kobii njanjmu nan piinloob, ki nyun na pukin ki dian n duna. ⁴ Ki u bia namm bikin ki sikin kpenu na taakaabii kobii njanjmu nan piinloob, ki nyun na dian n siak. ⁵ Ki u namm bikin taakaabii kobii njanjmu nan piinloob ki pukin, ki kpenu na ji suŋ, ki n ki fit somm ki tokin li ni. Ki li mantik suŋ ki nirɔ kan fit poot, see ki u duk. ⁶ Ki joo na yetin a, "Nisaarik, diitir linba na kur fanu."

Tɔn, ki joo na jiin ki nmat nanin kpengbiɔŋ. ⁷ Maa baar leŋ yoo nba, ki n la tiinii bonchiann be kpengbiant na kur po. ⁸ Ki u yetin a, "Nyun na puub, ki saa yondo po, ki siik joodann mokir baauk ni, ki tootir siik Mok-kpeenn ni. Ki li-i pubir sik Mok-kpeenn na ni yoo nba, li tuu lebit Mok-kpeenn yaarin nyun nae, ki li ji tee nyunjanin. ⁹ Ki kpenu na-i tanj pubir saan siaminba kur, bonkob-booru kur nan janbooru kur sii be leŋ. Ki kpenu na saa te ki Mok-kpeenn na nyun njan. Ki li-i biaki pubir saan siaminba kur, li saa tur manfoor. ¹⁰ Laa saa nyi En-gedi nyuntona boor, ki saa baar En-eglaim nyuntona boor, jansooraa sii be mokgbenjir na kpin, ki saa denn bi janlaant a lin koor. Ki janbooru bonchiann sii be leŋ, nan baa be Sinsuuk ni mokgbenjir na ni bianjinba na. ¹¹ Njan nyun nba be naagboa ni, nan biant ni, ki kook mokir na, li saa biar ki tee yaarin nyume. ¹² Ki li kpengbiant na kur po sii mok tibooru kur, ki li saa kpaat, ki teen jeet. Ki li tituut kan ban suur, ki bi mun kan ban nyik loona lomm, ki bi sii mok loonpaana njaarik kur, kimaan nyun nba puub ki nyi jiantu Nasaakak ni nae sii maantir. Ki tiinii na loona sii tee jeet, ki li tituut sii teen niib laafia."

Ki jiin tinj kpaar po

¹³ Ki Yabint Yennu namm yet a, "Tinj na terie na, ki i saa bokit ki tur Israel booru piik nan njanlee na, ki te Joosef booru n gaar bokaa njanlee. ¹⁴ N doŋ sat mob ki tur i yeejamm nan n saa turib tinj na; li paak, ii bokitir i tanjmiɔŋ ni njanbanii.

15 “Niiganj po kpaar na nyi Sinsuuk ni mɔkgbenjir na ni, ki saa yondo po, ki saa baar Heflonn doo nan Hamaf lɔɔnu, ki saan tuu Sedad doo, ¹⁶ ki gar baar Berota nan Sibraim doi, (doi na be Damaskus naan yent nan Hamaf naan yent sinsuuk nie), ki gar baar Tikonn doo (ki li kpia Haurann yent kpaar paak.) ¹⁷ Tɔn, ki niiganj po kpaar na nyi Sinsuuk ni mɔkgbenjir na boor, ki saa yondo po, ki saa baar Enonn doo, ki ter nan Damaskus nba be niidiitu, nan Hamaf nba be niiganj po na.

18 “Ki yondo po kpaar na nyi Damaskus nan Haurann yent na sinsuuk ni, ki saa niidiitu po, ki jɔɔdann mɔkir tee kpaar, ki Israel tij be li yonbaa po, ki Gilead tij be li yondo po, ki saan tuu Tamar doo nba kpia Mɔk-kpeenn na.

19 “Ki niidiitu po kpaar na nyi Tamar ki gaar saa yonbaa po, ki siik Kades Meriba nyuntona boor, ki gaar saa Ijijit kpaar nba kook niidiitu po, ki saan tuu Sinsuuk ni mɔkgbenjir na.

20 “Yonbaa po kpaar na tur nan Sinsuuk ni mɔkgbenjir nae, ki gar doo niiganj po, ki saan tuu Hamaf lɔɔnu yondo po.

21 “Bɔkitir tij na ki tur Israel teeb na. ²² Li sii tee i faare yoo nba kaa paak. Ki boorganu nba kɔɔ nani, ki mar waas i boor na, i-i tanj bɔkit tij na yoo nba, yin turib tor. Ii diab nan bi tee Israel teebe na, ki te njam nan Israel booru na n tuu lakin tɔ tij na paak naatɔt. ²³ Ki boorganu nirɔ tuu saa gaar u tor, ki lin nyi Israel booru nba ki u kɔɔ nano na yar ni. Min Yabint Yennu-e pak na.”

48

Ki jiin Israel booru tij biitu po

¹⁻⁷ Niiganj po kpaar na nyi Sinsuuk ni mɔkgbenjir na poe, ki jiin yondo po, ki saan tuu Heflonn doo, ki gar saan Hamaf lɔɔnu, ki bia saan Enonn doo, ki saan tuu Damaskus nan Hamaf naan yent sinsuuk ni, ki booru kur tuu saa gaar tij bɔkyenn. Ki tij na saa piin ki nyi yondo po kpaar, ki saan yonbaa po, ki saan Sinsuuk ni mɔkgbenjir na po. Baa sii be ki waa leeb paak bianjinbae na:

Dann

nan Aser

nan Naftali

nan Manase

nan Efraim

nan Rubenn

nan Juda

Ki jiin tij bɔkyenn nba be li kɔɔ na po

⁸ Nyint tij na bɔkyenn ki tur Yennu, ki li fɔkint-ii tee maar piik, ki nyi niiganj po ki saan tuu niidiitu po, ki li yarimu yondo po ki saan tuu yonbaa po, lii tee nan bɔka nba ki bi tur Israel teeb na. Ki bi saa maa Yenjiantu Nasaakak na bɔkir na ni.

⁹ Ki bɔkir na sinsuuk ni, ii nyinn yiar, ki li fɔkint tintann paak-ii tee maar piik, kii yarin maar nanniin, ki yin jir tur Yennu. ¹⁰ Mannteeb na saa gaar kasii yiar na waan, ki li saa nyi yondo po ki saan tuu yonbaa po, ki li fɔkint sii tee maar piik, ki bia nyi niiganj po ki saan tuu niidiitu po, kii yarin maar nanna, ki Yenjiantu Nasaakak na sii be yiar na sinsuuk ni. ¹¹ Ki kasii boor na sii tee mannteeb nba tee Sadok yaaboona na yar. Bi tun n toona fanu, ki ki pukin Israel nileeb nba tun ki biir na po, nan Liifai boorleeb nba tun na. ¹² Li paak, ki bi saa gaar bɔkir nba be li kuukɔɔ, ki kpia nan Liifai teeb

yar, leŋ sii mantik tee kasii ki gar li kur po. ¹³ Ki Liifai teeb na mun bia saa gaar bokir nba be li kuukoo, ki li sii be mannteeb yar na niidiitu po. Li fokint mun bia sii tee maar piike, ki nyi yondo po ki saan tuu yonbaa po, kii yarin maar nanna, ki nyi niigan po ki saan tuu niidiitu po. ¹⁴ Ki yiar nba ki i jii ki jiin tur Yennu na, leŋe mantik tee tinŋaŋ ki gar tiŋ na kur po, ki i daa koi tiŋ na, koo ki jikit ki kpentir, koo ki gaant ki teen soo. Li teen kasii, ki tee Yennu yar.

¹⁵ Ki yiar nba biar ki be li kuukoo, ki fok tintann paak maar piik, ki yarin maar njanlee na, li ki tee kasii, li tee niib na kur yare. Bi saa fit kar li ni, kii kpaar bi bonkobit. Ki doo na sii be li sinsuuk ni, ¹⁶ ki tee bonpabir. Ki doo na bokka nanna, bokyennkoo kur sii yarin taakaabii tusaa njanlee nan kobii njanŋmu nan piinlee. ¹⁷ Ki yiar saa tenn ki lint doo na kur po, taakaabii kobik nan piinna. ¹⁸ Bi-i maa doo na kasii yiar na ni niidiitu po, niib nba be doo na ni sii ko yiar nba tenn na ni. Li fokint tintann paak ki jiin yondo po sii tee maar nanna, ki yarin maar njanlee, ki yonbaa po fokint tintann paak sii tee maar nanna, ki yarin maar njanlee. ¹⁹ Ki daano nba kur koo doo na ni, waa lek sii tee booru nba kur, njaan u saa fit ko kpaab, tiŋ na ni.

²⁰ Ton, yiar nba be sinsuuk ni, ki bi bo nyinnir, ki li be li kuukoo na, li fokint sii tee maar piik, ki gont taar fuunu munna, ki bia kpaab yiar nba ki bi maa doo na li ni na.

²¹⁻²² Tiŋ nba tenn, ki be yiar nba ki Jiantu Nasaakak be na, nan mannteeb tiŋ na, nan Liifai teeb tiŋ na, nan doo na, li yondo po nan yonbaa po na tee Israel tiŋ diaroo yare. Ki li saan yondo po ki saa tuu kpaar na, ki bia saan yonbaa po ki saa tuu Sinsuuk ni mokgbenjir. Ki niigan po kpaar tee Juda yar, ki niidiitu po kpaar tee Benjaminn yar.

Ki jiin Israel booru nba be niidiitu po tiŋ biitu po

²³⁻²⁷ Tiŋ nba be yiar nba be li kuukoo niidiitu po na, booru nba kur biar saa gaar tiŋ na bokir waan, ki nyi yondo po kpaar na, ki jiin yonbaa po, ki saan tuu Sinsuuk ni mokgbenjir na. Ki booru na sii waa leeb paak, ki nyi niigan po ki saan tuu niidiitu:

Benjaminn
nan Simeonn
nan Isakar
nan Sebulunn
nan Gaad

²⁸ Bokir nba ki bi tur Gaad booru na, niidiitu po kpaar nyi Tamar ki jir niidiitu po, ki saan tuu Kades nyuntona boor, ki jiin niigan po, ki kook Ijipt kpaar, ki saan tuu Sinsuuk ni mokgbenjir na.

²⁹ Yabint Yennu namm yet a, "Bianjinba ki i saa biit tiŋ na bokir bokir ki tur Israel boorue na, ki lii tee bi faar."

Ki jiin Jerusalem tammokooka po

³⁰⁻³⁴ Tammokooka piik nan njanlee-e be Jerusalem doo na joona ni. Ki joonn kur fokint tee maar yenn nan bonjinn, ki tammokooka nantaa be joonn kur ni, ki tammob kur sann gaa booru piik nan njanlee na ni yenn. Ki tammoi nba be niigan po joonn na sana tee Joosef nan Benjaminn nan Dann, ki linba be niidiitu po joonn na sana tee Simeonn nan Isakar nan Sebulunn; ki linba be yonbaa po joonn na sana tee Gaad nan Aser nan Naftali. ³⁵ Ki doo na joona nanna na fokint taan tee maar njanloob. Laa nyii dinna ki saa, doo na sann sii tee "Yennu-be-nna-na."

DANIEL gbouŋ

Ki jiin Daniel gbouŋ na po

Daniel nba din tee naasimɔ yoo nba nae, ki Babilonn kunkonkonna kon ki nyann Jerusalem doo, ki soor ɛɔɔ nan Israel teleeb ki teemm yommii ki saan namm Babilonn. Gbouŋ na beerit bianɛnba ki Daniel nan u yɔɔsnba bantaa din wei Yennu fanu, boorganu tinj ni nae. Daniel bia din la yirintii bonchiann, ki sobir gbouŋ na ni. Gbouŋ na bia beerit Yennu nba nyinn Daniel yɔɔsnba bantaa musaakau dinu ni, nan waa guur Daniel, yanbora bootuk ni bianɛnbae.

KI JIIN DANIEL NAN U YɔɔSNBA PO

(1.1-6.28)

Naasimm na nba be kpanbar Nebukanesar boor bianɛnba

¹ Jehoyakim din dii Juda naan bina ɛntaae ki Babilonn kpanbar Nebukanesar lek Jerusalem, ki ɛaa loon doo na. ² Yennu din te ki u soor kpanbar Jehoyakim, ki fat Yenjiantu ɛasaakak na bonyena. U din teen siab yommie ki ɛmat namm Babilonn. Ki tiat nba ki u fat na, ki u saa kɔɔn bir tingbanɛaak tiat diit na ni.

³ Kpanbar na din yet u toontunna saakɔɔ Aspenas a wun gann Israel naasimm nba tee yommii na siab, binba nyii naan ɛaak nan binba nyii niijaana ɛei. ⁴ Li ɛan ki bii tee naasinɛanii, kii mok yan, kii tee binba la tumiiu fanu, kii bant bona paak yian yian, ki daa mok danj bi gbanant paaki, ki lin te bin fit jan nan bii tuun kpanbar na ɛaatoona. Aspenas-e din tee wunba saa tumiib Babilonn maan ni gbouŋ karuŋ nan sobu. ⁵ Kpanbar na bia din tur mɔb a bii teen naasimm na jebooru nan dabooru nba ki bi teen kpanbar moŋ na. Bi din saa diab bina ɛntaae ki tumiib fanu, li poor po, ki bin ji piin kii tuun kpanbar ɛaatoona. ⁶ Binba ki bi din gannib na, bi siab din tee Daniel nan Hanania nan Misael nan Asaria. Bi din nyii Juda booru nie. ⁷ Toontunna na saakɔɔ din turib sanpaanae; ki Daniel sann tee Beltesasar, ki Hanania sann tee Sadrak, ki Misael sann tee Mesak, ki Asaria sann tee Abednego.

⁸ Daniel din lor nan u kan di kpanbar jeet na ki bia nyu kpanbar daan na, ki kɔɔ jakint ni, li paak ki u yet Aspenas a wun sommo. ⁹ Ki Yennu te Aspenas tin Daniel ninbaauk. ¹⁰ Aspenas lek din tiin kpanbar na janmaanii, ɛanne ki u yet Daniel a, "Kpanbar na doŋ dakin yaa sii di ki bia nyu linbawa, ki li-i tee ki a ki nɔr nan naasinleeb na, ɛann u saa kpima."

¹¹ ɛanne Daniel fiir saan joo nba ki Aspenas te ki u guu ɛɔɔ Daniel nan u yɔɔsnba bantaa na boor; ¹² ki yet a, "Chanbaa, bikint a daaba dapiik ki got, kii teent toa nan nyun kuukoo, ki tii di ki bia kii nyun, ¹³ ki tan bikin ti gbanant nan naasimm nba di kpanbar ɛaajɛnant na gbanant, ki laan ti bokitu nba sii tee."

¹⁴ ɛanne ki u sak, ki te ki bi bikin ki saa dian dapiik. ¹⁵ Dapiik na gbennue, ki bi mok gbananmansin, ki bia wakii ki gar naasimm nba di kpanbar na ɛaajɛnant na. ¹⁶ Li paak, laa nyii li daar ki joo nba guub na te ki bi ɛamii di toa, ɛaan ki ki di jeet nba kpanbar yaa bii teemm na.

¹⁷ Yennu din tur naasimm banna na gbouj bannu, nan yanfoon booru kur. U bia din tur Daniel yanfoon nba fit kpintir yirintu, nan damiit bunta.

¹⁸ Bina n̄antaa nba ki kpanbar senn na gbennue, ki Aspenas jii naasimm na kur ki saan namm kpanbar Nebukanesar boor. ¹⁹ Kpanbar na din pak nan bi kur, ki u numm gb̄oo Daniel nan Hanania nan Misael nan Asaria-e ki gar naasimm nba biar na kur. N̄anne ki bi teemm kpanbar n̄aatoontunna. ²⁰ Buboito nba kur kpanbar na boi, koo daamiit nba kur ki u baar nann, jab banna na tuu bann li paak taarfuuu piik, ki gar jabaabuura koo ninnȳoɔn damm nba kur be u yent ni. ²¹ Daniel din biar be naan n̄aake ki tan tuu Pesia kpanbar Sairus nba din tan k̄on nyann Babilonn teeb yoo nba.

2

Ki jiin kpanbar Nebukanesar damiit po

¹ Nebukanesar nba din dii naan bina n̄anlee niɲe, ki u damii damiit. Li din daamiio bonchiann, ki u ki fit ḡoɔn; ² n̄anne ki u tun yiin u yandamm nan jabaabuura nan nȳokdamm nan ninnȳodamm nan bannteeb, a bin baar ki wann̄o damiit na paak. Baa baar ki set kpanbar maɲ boor yoo nba, ³ ki u yetib a, “N damii damiite, ki li daamiin, ki n loon min bann li paak.”

⁴ Ki bi yeto na Aram maan* ni a, “Kpanbar, ii be manfoor ni nan yoo nba kaa gbennu. Betirit damiit na, ti saa wanna li paaka.”

⁵ Ki kpanbar na yetib a, “N lor nan yin yetin damiit na ki bia wannin li paak, ki li-i tee ki i ki fit wannin, n saa patie burii burii, ki te ki i n̄ei n kpant langbent. ⁶ N̄aan li-i tee ki i saa fit yetin damiit na ki bia wannin li paaki, n saa pai paatii, ki pi-i piinii, ki turi baakir. Yetirin damiit na ki bia wannin li paak.”

⁷ Ki bi bia n̄amm yet kpanbar na a, “Chanbaa, betirit damiit na, ki tin wanna li paak.”

⁸ N̄anne kpanbar na jiin a, “Li tee nan maa dukin bian̄inba nae. I loon ki yin biir n yooe na, kimaan i bann nan n lor ⁹ man tur i kur tubdatu deede-e, li-i tee ki i ki fit wannin damiit na. I lor i taɲmīoɲ ni nan yii fa faie kii teenin, kimaan i daan nan yoo baat ki bona saa lebit. Ii betin damiit na nba tee linba, ki n saa bann nan i saa fit wannin damiit na paak.”

¹⁰ Ki ninnȳodamm na jiin kpanbar na a, “S̄oo kaa tingbouj na ni ki saa fit wann fin kpanbar faa loon linba na. Kpanbars̄oo kaa, li kpanbar jaana nan kpanbar gbeɲa nba be, bi s̄oo daa ki ban boi jabaabuura nan nȳokdamm nan ninnȳodamm maboarik na. ¹¹ Kpanbar, faa boi linba na paar bonchiann, ki s̄oo kan fit bannir see yenbis kuukoɔ, n̄aan yenbis ki k̄oo nan nisaarii kaa.”

¹² Ki bi maan na te kpanbar wutoor doo, ki u tur m̄ob a bin kpi yandamm nba kur be Babilonn doo ni. ¹³ N̄anne m̄omaan na din lin doo na kur po, a bin kpi yandamm na kur, ki pukin Daniel nan u ȳoosnba mun.

Bian̄inba ki Yennu fiit damiit na paak ki tur Daniel

¹⁴ N̄anne Daniel fiir saan Ariok, wunba tee kpanbar guura saakoɔ na boor, n̄ooe ki bi din tur̄o m̄ob a wun kpi yandamm na. Daniel din pak nan Ariok yanfoon maan nan sikin-n-m̄oɲ, ¹⁵ ki boio linba paake teen ki kpanbar na tur mukir sennu nba na. N̄anne Ariok yet Daniel linba teen.

* 2:4 2.4 Aram maame din tee kpanbar na danmaan.

¹⁶ Ki Daniel kakit yian ki saan kpanbar na boor ki gaar yoo ki pukin, a lin fit te wun wann kpanbar na u damiit na paak. ¹⁷ Ki Daniel ji nmat kun n̄aak ni, ki saa yet u yooṣnba Hanania nan Misael nan Asaria linba tun, ¹⁸ ki yetib a bii mei Yennu nba be Yendouṅ ni, ki wuu m̄ok ninbatinu, ki bia boio ki wun fiit damiit na paak ki turib, ki bi daa kpi n̄amm nan yandanleeb nba be Babilonn na. ¹⁹ T̄on, li daar nyioko ki Yennu fiit damiit na ki tur Daniel ki bia wann̄o li paak, yirintu ni. Ki Daniel pak dont Yennu nba be Yendouṅ ni na, ki yet a:

²⁰ “Yennu m̄ok yan nan yiikoo.

Pakin ki donto m̄okm̄ok nan m̄okm̄ok.

²¹ N̄ooe te yoo nan sakir lebitir.

N̄ooe dint naan ki bia liatir naan; n̄ooe teen yan nan bannu.

²² N̄ooe fiitir maan nba sumii, ki be b̄or ni.

U mi linba b̄or bunb̄onn ni, n̄aan ki u m̄oṅ be yentu ni.

²³ N yeejamm Yennu, n piaka ki baakit a sann.

Fine turin yan nan paṅ.

A gat n miaruwa, ki wannit maan nba ki ti saa yet kpanbar na.”

Biaṅinba ki Daniel yet kpanbar na damiit ki bia wann̄o li paak

²⁴ N̄anne Daniel fiir saan Ariok nba ki kpanbar daan tur̄o m̄ob a wun kpi kpanbar na kpaanteeb na boor, ki yeto a, “A daa kpibi, jiimin ki tin saan kpanbar na boor, ki man saa wann̄o u damiit na paak nba tee.”

²⁵ Li taabaak ni, ki Ariok jii Daniel saan nan̄o kpanbar Nebukanesar boor, ki yet kpanbar na a, “Chanbaa, n la Juu yommii na yeno, ki u saa fit wanna a damiit na paak.”

²⁶ Ki kpanbar na yet Daniel, wunba ki bi din pur̄o Beltesasar na a, “A saa fit wannin damiit nba ki n damii na, ki bia wannin li paaka-a?”

²⁷ Ki Daniel jiin a, “Chanbaa, nyokdaano koo ninnyodaano koo jabaabuur̄o koo bannt̄oṣoṣo kaa ki saa fit wanna damiit na paaki, ²⁸ n̄aan Yennu nba be Yendouṅ ni na, n̄ooe fiitir woonin ni maan. Chanbaa, n̄ooe wanna linba tan saa tun. M̄otana, n saa wanna bona nba ki a la damiit ni na paaka.

²⁹ “Chanbaa, faa bo d̄oo goont yoo nba, ki a damii ki la linba saa tun; ki Yennu nba fiitir woonin ni maan na wanna linba tan saa tun. ³⁰ T̄on, Yennu fiit woonin ni maan na ki wannima, li ki tee a n m̄ok yan ki gar soṣ kur kaa, n̄aan li tee a fin kpanbare n bann a damiit na paak, ki bia bann a dudukit nba ki a dukii na paak.

³¹ “Chanbaa, a damiit na ni, a la siar see a t̄oṣn, ki tee nifopaaruk ninnaun, ki nyirii nyokit, ki m̄ok jaṅmaanii nan fan got. ³² Ki bi jii salinjann ki nan li yur; ki jii salimpeena ki nan li parbiir nan kpinkpant; ki jii kutm̄ont ki nan li siak nan pana, ³³ ki jii kut ki nan li taa, ki jii kut nan n̄oṣn̄n ki nan li taapant. ³⁴ Faa goriir yoo nbae, ki tanpiiuk nyii j̄oor paak, n̄aan ki soṣ ki siiri, ki tan jaar nifopaaruk na taapant nba ki bi nann kut nan n̄oṣn̄n ki nan na, ki yeerir burii burii. ³⁵ Li yoo na, ki kut nan n̄oṣn̄n nan kutm̄ont nan salimpeena nan salimm̄ona na yeer burii burii, ki li naan nan piar jarik ni tangbiruṅ na. Ki wouṅ pebir li kur ki yaat nann, ki ki tenn nan siara. N̄aan ki tann na ji yabit ki tee jojaann, ki piin tingbouṅ na kur po.

³⁶ “Chanbaa, a damiit maṅe na. N saa wanna li paak. ³⁷ Chanbaa, fine tee kpanbarjaann ki gar kpanbara kur. Yennu nba be Yendouṅ ni nae teena kpanbar, ki tura paṅ nan yiikoo nan baakir. ³⁸ U te ki a tee kpanbar

ki dia niib nba be tingbouj na ni, ki te ki a gorii bonkobit nan noonii kur. Fine tee salima yur na. ³⁹ A naan na poor po, naangbounleer saa fiir, li kii paar nan a yar na, ki li poor po naangbounleer saa fiir muntaa ni, ki sii paar nan kutmont na, ki dia tingbouj na kur. ⁴⁰ Ki naangbounleer saa fiir munna ni, ki sii paar nan kut na, ki saa yeer ki bia but bont kur. Nan kut nba but bont kur bianinba na, li saa but ki bia nann digbanlia na. ⁴¹ A bia la nan nifopaaruk na taapant nan li taabira tee noonn bokir nan kut bokire. Linba na want nan naangbouj na saa bokita, ki li sii mok pansiak ki paar nan kut na, kimaan bi bo nmat kut nan noonne. ⁴² Taabira nba ki bi jii kut nan noonn ki nan na, li want nan naangbouj na bokir sii paar, ki bokir ki paari. ⁴³ A bia la nan kut na nmat nan noonne. Linba na want nan naangbouj manj diara sii koor a bin taan bi njaateeb yomm, ki bii koont leeb, njan bi kan fit teen nna, kimaan kut nan noonn kan fit nmat. ⁴⁴ Naangbouj manj diara yoo, Yennu nba be Yendouj ni saa kaan naangbouj siar, ki li sii be nan yoo nba kaa paak. Soo kan ban nyannir, njan li saa boont naangbounlia na kurawa, ki li sii be mokmok nan mokmok. ⁴⁵ A la tanpiiuk nba ki soo ki siir, ki li nyii joor paak ki jaar nifopaaruk nba ki bi jii kut nan kutmont nan noonn nan salimpeena nan salimmona ki nammir nawa, Yabint Yennu yeen fin kpanbar linba tan saa tume. N beta damiit nba ki a damii nawa, ki bia wanna li barmonii paak nba teewa.”

Ki jiin paatii nba ki kpanbar na tur Daniel na po

⁴⁶ Nanne kpanbar Nebukanesar gbaan ki tibin ki u yugbiar siit tin, Daniel toonn, ki turo baakir, njan te ki bi jii piinii nan bonnunubit ki tur Daniel, ki li tee maruj. ⁴⁷ Ki kpanbar na yet a, “A Yennu nae tee Yennu nba gbej ki gar yennii kur, ki tee kpanbara Yomdaano, nooe bia fitir woonin ni maan. Faa fit wann woonin ni maan na paake te ki n bannir.” ⁴⁸ Nanne ki u ji tur Daniel yudantuk ki pukin piinjanii nba yab, ki te ki u gorii Babilonn yent, ki bia te ki u tee u kpaanteeb na kur toondaano. ⁴⁹ Daniel din yet kpanbar na a wun te Sadrak nan Mesak nan Abednego-ii tee toona saakab, Babilonn yent ni. Daniel narin din biar be kpanbar na boore.

3

Ki jiin niro ninnauj nba ki Nebukanesar nan na po

¹ Kpanbar Nebukanesar din jii salima ki nan niro, ki li fokint tee taabana piintaa, ki yarin taabana nantaa, ki te ki bi sennir Dura paanu ni, ki li be Babilonn yent ni. ² Ki kpanbar Nebukanesar tun yiin u saakab kur nba tee doo diara, nan toontunna yudamm, nan kunkonkonna saakab, nan yent saakab, nan likdiara saakab, nan barbuura, nan piamnba, nan yent saakab booru kur nba be yent na ni, a bin baar ki tan loot niro ninnauj nba ki noo kpanbar Nebukanesar nan senn na jiantu. ³ Saakab na nba taan leeb yoo nba a bin loot niro ninnauj manj jiantu na, ki bi set li toonn; ⁴ ki lanwokir faaro tant kunkopaarir ki moont a, “Baa yaa i tun linbae na, yimm digbana kur niib, nan nibooru kur nan mabooru kur niib: ⁵ Yoo nba ki i tan gbat naatuna monii nan yerii nan kona nan bonnumoot booru kur nba be, yin gbaa gbaan ki jiant salima niro nba ki kpanbar Nebukanesar nan ki senn na. ⁶ Wunba ki gbaan ki jiant salima niro ninnauj na, bin sooro yian ki lu-u muu nba yab bonchiann bootuk ni.” ⁷ Li paak, digbana kur, nan nibooru

kur, nan mabooru kur niib nba gbat bonmumoot na monii yoo nba, ki bi gbaa gbaan ki jiantir salima nirō nba ki kpanbar Nebukanesar nan na.

Biaŋinba ki bi pak biir Daniel yōōnsba bantaa na

⁸ Yoo nba na ki Babilonn tesiab pak biir Juu teeb, ⁹ ki yet kpanbar Nebukanesar a, “Chanbaa, a manfoor n fokit ki saa tuu yoo nba kaa paak. ¹⁰ Chanbaa, a senn nan wunba kur gbat bonmumoot na, wun gbaa gbaan ki jiant salima nirō na, ¹¹ a ki wunba ki gbaa gbaan jiant salima nirō maŋ, bin sooro ki lu-u muu nba yab bonchiann bootuk ni. ¹² Ŋaan Juu tesiab be, ki a teenib Babilonn toona saakab, ŋamme tee Sadrak nan Mesak nan Abednego. Bi mōk moyētuku nan fin kpanbar sennu. Bi ki jiant a tingbana na, koo ki gbaa gbaan salima nirō nba ki a nan senn na tōōnni.”

¹³ Li paak ki kpanbar Nebukanesar wutoor doo, ki u te ki bi yiin jab bantaa nba na, Sadrak nan Mesak nan Abednego. ¹⁴ Ki u boib a, “Sadrak nan Mesak nan Abednego, li tee harmoniie nan i yēt yin jiant n tingbana ki bia gbaan salima nirō nba ki n nan senn na tōōnni-i? ¹⁵ Mōtana jik, li-i tee ki i gbat naatuna nan naagbai nan yerii nan biat nan kōna monii, koo bonmumoot nba be monii, yin gbaan ki jiant nirō ninnaun na. Li-i tee ki i ki jiantiri, bi saa lui muu nba yab bonchiann na bootuk nie yiaa. I dukii nan Yensau be ki saa fati n nuu niwa-a?”

¹⁶ Ki Sadrak nan Mesak nan Abednego jiin a, “Chanbaa, li ki kpaal talas ki tin nōi ti mōŋ paak maan na ni. ¹⁷ Li-i tee ki a lut muu nba yab bonchiann na bootuk ni, Yennu nba ki ti jiantiro na saa fit tinnit li ni, ki bia fatit ki tin nyi a nuu ni, li-i tee ki u loon; ¹⁸ ŋaan wuu leki kii tinniti, kpanbar, ti sii loon ki a bann nan ti kan jiant a tingbana, koo ki jiant salima nirō nba ki a nan senn na.”

Biaŋinba ki bi kōōn Daniel yōōnsba bantaa na muu ni

¹⁹ Ki Nebukanesar wutoor doo bonchiann, Sadrak nan Mesak nan Abednego paak, ki u numm lebit. Ki u te jab na ŋamm bekin muu na, ki li toŋ gar sinsinn yar na fuunu munlore. ²⁰ Ki u yet u kunkōnkōnna nba tee pandamm a bin soor jab bantaa na ki lorib, ki lub muu nba yab bonchiann na bootuk ni. ²¹ Ŋanne ki bi soor jab bantaa na, ki bi lia bi liatfoot, ki yoo kurii, ki bia yir yufintii nan liant nba pukin, ki lorib ki lub muu maŋ ni. ²² Kpanbar sennu na nba din paar ki te muu na toŋ bonchiann na, li muyeruk din dii guura nba jii Sadrak nan Mesak nan Abednego ki lub li ni nae. ²³ Ki jab bantaa na be nan bant ki baa muu nba yab bonchiann bootuk na ni.

²⁴ Li taabaak ni ki li bakit kpanbar Nebukanesar, ki u yukir toor u taa paak yiaa, ki boi u saakab na a, “Ti bo ki lor jab bantaa kaa ki lub muu na ni-i?”

Ki bi jiin a, “Nn, chanbaa, ti bo lub li bannue.”

²⁵ Ki kpanbar na yet a, “Gotir, n laat jab banna somm lin muu na ni, ki ki baa bant, ki siar bia ki teenibi, ki wunba pukin banna na naan Yennu bijae.”*

Ki jiin jab bantaa na ŋaanu po

²⁶ Ki kpanbar Nebukanesar fiir saan muu bootuk na mōgbann, ŋaan yiin a, “Sadrak, Mesak, Abednego, Yabint Yennu toontunna, nyimin, ki baar n boor.” Ŋanne ki Sadrak nan Mesak nan Abednego nyii muu na ni. ²⁷ Ki kpanbar na doo diara kur, nan toontunna yudamm, nan kunkōnkōnna

* 3:25 3.25 Yennu bija, koo malaka.

saakab, nan kpanbar ɲaasaakaleeb nba be tikir lint jab bantaa na, ki la nan muu na ki sii bi ghananti, koo ki gabir bi yuti. Bi liant din ki dii muu, bi ghanant bia din ki nubir mudiina.

²⁸ Ki Nebukanesar yet a, “Pakin ki dont Sadrak nan Mesak nan Abednego Yennu na; u tun u malaka ki u tinn jab nba teenɔ yada ki jiantirɔ nawa. Bi yet n sennu ɲaan yit bi manfoa sarik nan bi kan gbaan ki jiant yensau see bi Yennu kuukɔɔ.

²⁹ “Li paak, mɔtana, n sent sennu nan wunba kur tee digbann nba nuro, koo nibooru nba, koo mabooru nba kur ki pak biir Sadrak nan Mesak nan Abednego Yennu, bin patɔ burii burii, ki te ki u ɲaak n set langbouŋ. Yensau ki be ki saa fit tinn nan wunba na na.”

³⁰ Ki kpanbar na donn Sadrak nan Mesak nan Abednego, ki turib paŋ Babilonn yent ni.

4

Ki jiin kpanbar Nebukanesar damiit taar munlee ni po

¹ Kpanbar Nebukanesar tur mɔmaan nba nae ki bi lin wann digbana kur, nan nibooru kur, nan mabooru kur durinya na ni a: “N foonti. ² Li tee n par lomne nan man wanni bakitnaunŋ nan jaarlituk toona nba ki Yabint Yennu tun turin.

³ Yennu nba fiit u bakitnaunŋ toona nba ki tur niib, li yab bonchiann.

Yaarlituk toona nba ki u tun na mɔk paŋ. Yennu-e tee kpanbar nan yoo nba kaa gbennu. U sii dia u niib maaru n tuu maaru.

⁴ “Min Nebukanesar tuu be n yamanie n ɲaak ni, ki mɔkitir nan kpinkpammuk, ⁵ ɲaan tan damii janmaansooruk damiit, ki la chij chij yirintu gɔɔn ni. ⁶ Ki n tun yiin n kpaanteeb kur nba be Babilonn a bin baar ki tan wannin n damiit na paak. ⁷ Tɔn, ki ninnyodamm nan nyɔkdamm nan jabaabuura nan bannteeb kur baar n boor, ki n betib damiit na, ɲaan ki bi ki fit wannin damiit na paaki. ⁸ Ki Daniel baar n boor. (Bi bia yi ɲɔɔe Beltesasar, ki sann na gaa nan n tingbann.) Kasii Yennu Seek be u ni; ɲanne ki n wannɔ damiit nba ki n damii ki yeto a: ⁹ Beltesasar, fin nba tee ninnyodamm bat na, n mi nan kasii Yennu Seek be a ni, ki a fit bant bunbɔri maan kur paak. N damiit manje na, wantin li paak.

¹⁰ “Maa dɔɔ dɔɔnu ni ki la yirintu nbae na. N la tifoouk see tingbouŋ na sinsuuk ni, ¹¹ ki kpaat ki saa tuu sanpaak, ki sɔɔ kur laatɔ tingbouŋ na kur po. ¹² Ki li tutuut mɔk fant, ki tiik na bia gbee nan loɔna nba ki durinya na niib kur saa di gboo, ki muuk ni bonkobit foi li maasu, ki nɔɔnii tia bi tiat li yiinii paak, ki bonfoa kur nba be di li loɔna.

¹³ “Maa dukii yirintu na po yoo nbae, ki n la malaka nyii Yendouŋ ni, ki diitir fanu. ¹⁴ Ki u pak nan kunkɔpaarir a, ‘Chɔɔn tiik na ki lu, ki pot li yiinii, ki suur li tutuut, ɲaan yat li loɔna. Berin bonkobit nba see li loŋ ni na, ki bia yɔɔ nɔɔnii nba tɔɔ li yiinii paak na, ¹⁵ ɲaan bobin li nyakir kutbin nan kutmɔnt, ki lii see muuk ni.

“ ɲaant marin n baa jɔɔ na paak, ki te ki wuu be nan bonkobit nan bonbuburit. ¹⁶ Li saa jii bina ɲanlore ki u kii mɔk nisaarik yan, ɲaan sii mɔk bonkobuk yame. ¹⁷ Malaka nba diitir fanu na lore na, a niib nba be lokir kur po n bann nan Yabint Yennu mɔk paŋ nisaarii naan paak, ki fit dint wunba kur ki u loon na naan, li-i lekii tee nibutinŋ nba joont gbaa.’ ”

¹⁸ Ki kpanbar Nebukanesar n̄amm yet a, “Damiit nba ki n damiie na. Tɔn, Beltesasar, betirin damiit na paak. Binba tee n kpaanteeb na, sɔɔ kaa ki fit wannin li paak, n̄aan fin saa fit wannin li paaka, kimaan kasii Yennu Seek be a ni.”

Bianjinba ki Daniel wann damiit na paak

¹⁹ Ki jjeet kɔɔ Daniel, wunba ki bi yiu Beltesasar na, ki u ki fit yet siar. Ki kpanbar na yeto a, “Beltesasar, a daa te damiit na, koo li paak moka janmaanii.”

Ki Beltesasar jiin a, “Chanbaa, n sunman damiit na, nan laa want linba, lii bonii gaa a datai paake, n̄aan bo daa tee fini. ²⁰ Tiik nba ki a la na kpaat, ki mɔk paŋ, ki li yiinii tuut sanpaak, ki sɔɔ kur saa fit lar, tingbouŋ na kur po, ²¹ ki li tutuut mɔk fant, ki mɔk lɔɔna bonchiann ki saa fit gboon durinya niib kur, ki muuk ni bonkobit foi li maasu, ki nɔɔnii luu bi tiat li yiinii paak, ²² chanbaa, fine tee tiik nba fɔk ki bia paar maŋ. A yiikoo kpaat ki tuut sanpaak, ki a naan lat gbenn durinya na kur po. ²³ Chanbaa, a la malaka ki u nyii Yendouŋ ni, ki yet a, ‘Chɔɔn tiik na ki biiro, n̄aan nyik nyakir na ki lii see, ki bobinir kutbin nan kutmɔnt, ki nyikir ki lii see muuk ni, ki te marin-ii baa li paak ki lii be nan bonkobit, bina n̄anlore.’

²⁴ “Chanbaa, damiit na paak nba tee-e na, linba nae ki Yabint Yennu senn, ki li saa baara. ²⁵ Bi saa ber nyinna niib binbeoor, ki a sii be nan muuk ni bonkobit, ki sii n̄man mɔɔt nan naab na bina n̄anlore, ki sii doɔ yeenin ni, siaminba ki marin saa baa a paak. Bina n̄anlore saa gar a paak, n̄anne ki a saa bann nan Yabint Yennu-e dia nisaarii naan kur, ki u fit jikitir ki teen wunba kur ki u gann. ²⁶ Malaka na yet nan tiik na nyakir nan li jiina n biar tij ni. Li paak tee, a saa n̄amm dia a naan, yoo nba ki a sak nan Yennu-e yen durinya kur na. ²⁷ Li paak, chanbaa, yabit a mɔŋ paak ki gaar n kpaanii na; nyikin toonbiit tumu, kii tuun linba n̄an, kii mɔk ninbatinu nan tatimm. Fi-i tuun nna, a saa biar be a yamanie.”

²⁸ Tɔn, Nebukanesar damiit na din tan teen barmɔniiwa. ²⁹ N̄maarii piik nan n̄anlee poor poe ki kpanbar na somm u n̄aak ditɔɔtuk paak, Babilonn doo ni, ³⁰ ki yet a, “Gotir Babilonn nba yab bianjinba. Mine maar, a lii tee n digbansaakar, ki man wann n paŋ nan yiikoo nan baakir nan n yabint nba tee.”

³¹ Mɔbona na nba nyii u mɔb ni yoo nba, ki kunkɔr nyii Yendouŋ ni ki yet a, “Kpanbar Nebukanesar, gbiintir maa yaa n beta linba na. A naan yiikoo nyii a nuu ni dinnawa. ³² Bi saa ber nyinna niib binbeoor. Ki a sii be nan muuk ni bonkobit, ki n̄man mɔɔt nan naab na bina n̄anlore. Ki a ji saa bann nan Yabint Yennu mɔk yiikoo nisaarii naan paak, ki u fit jikitir ki teen wunba kur ki u gann.”

³³ Ki li taabaak ni, mɔmaan nba pak ki jiin Nebukanesar po na set gbee, ki bi ber nyinnɔ niib ni, ki u n̄man mɔɔt nan naab na. Ki marin nyi sanpaapo ki baa u paak, ki u yut kpaat ki fɔk nan baakir kobit na, ki u taanyarii fɔkit nan nɔɔŋ taanyarit na.

Bianjinba ki Nebukanesar pak ki dont Yennu

³⁴ Bina n̄anlore gare ki min Nebukanesar gokit got sanpaapo, ki n yan jen, ki n ji pak dont yabint Yennu ki turɔ baakir nan dontir a:

“N̄ɔɔe tee daano nba be nan yoo nba kaa gbennu.

U naan yoo be-e mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

³⁵ U gorii nisaarii tingbouŋ na paak, ki bi ki tee siar u boor; li malakanba nba be Yendouŋ ni, nan niib nba be tingbouŋ na ni, bi kur gur u lɔŋ nie.

Soo kaa ki saa fit goor Yennu waa loon wun tun linba,
koo ki bia yeto a bee ki u tun linba na.

³⁶ “Ton, n yan nba jen yoo nbae, ki n baakir nan naan dontir nmat jen n paak. Ki n saakab nan nijaana gaarin ki jiin n naan yiikoo ki turin, ki li mok baakir ki gar sinsinn yar na.

³⁷ “Motana, min Nebukanesar piak ki baakit ki dont Kpanbar nba be Yendour ni na. Waa tuun linba kur, li nan, ki took, ki u fit sikint wunba kur donn u moj.”

5

Ki jiin dikpinn paak sobinii po

¹ Yoo nba ki Belsasar din tee kpanbar na, ki u teen jaangbenir ki yiin nijaana tusir, ki lakin nyuu daan namm. ² Baa nyu daan na yoo nbae, ki Belsasar te ki bi jii salimmona nan salimpeena nyubitii nan li senii nba ki u baa Nebukanesar din jiir Yenjiantu nasaakak nba be Jerusalem ni na. Kpanbar Belsasar din tun a bin jiir, ki hoo nan u saakab nan u naapoob nan u poobis n nyu li nie. ³ Yiama, ki bi baar nan salima nyubitii na u boor, ki bi kur jiir ki nyuu daan, ⁴ ki ji piak dont tingbana nba ki bi jii salimmona nan salimpeena nan kut nan daat nan tana ki nan na.

⁵ Li taabaak ni, ki nisaarik nuu dokit, ki piin sobin kpanbar naadikpinn paak, siaminba ki fitir yeen ki took na, ki kpanbar na la nuu na sobin.

⁶ Ki janmaanii sooro, ki u numpo lebit, ki u taa jekir. ⁷ Ki u te ki bi yiin nyokdamm nan ninnyodamm nan bannteeb, ki u yetib a, “Wunba fit karin sobinii na ki bia wann li paaki, n saa lanno naan liatir, ki bia lanno salima laamm nba mok baakir u turu ni. Ki u sii tee digbann na yiikoo daano nba saa pukin bantaa ni.” ⁸ Ki kpanbar na kpaanteeb na kur nyii set toonn po, nan ki bi soo ki fit karin sobinii na, koo ki fit wann kpanbar li paak nba tee. ⁹ Nanne kpanbar Beltesasar numpo namm lebit nan janmaanii, ki u nijaana na ji ki mi baa saa teen bianjinba.

¹⁰ Ki kpanbar na naa gbat fuut nba ki kpanbar nan u saakab fu na, ki faar koo jaamm diiuk na ni, ki yet a, “Kpanbar, ii be manfoor ni nan yoo nba kaa paak; a daa tiin janmaanii ki bia daa te ki a numpo lebitiri. ¹¹ Jasoo be a naan yent na ni, ki kasii Yennu Seek be u ni. Yoo nba ki a baa din be ki tee kpanbar na, joo na subinii nan bannu nan yanfoon din tee nan yennii yar nae, ki a baa kpanbar Nebukanesar din teeno ninnyodamm nan nyokdamm nan jabaabuura nan bannteeb saakoo. ¹² Njoo tee Daniel, joo nba ki kpanbar Nebukanesar pur u sann Beltesasar na. U mok yan nan bannu ki bia fit kpintir damiit paak, ki fit want barjokit paak, ki bia fit piak ki gbintir maan nba paar. Li paak, tumin yiin hoo Daniel, ki wun karin wanna sobinii na paak.”

Bianjinba ki Daniel wann sobinii na paak

¹³ Ki bi jii Daniel ki baar nana yiama kpanbar Belsasar toonn. Ki kpanbar na yeto a, “Fine tee Daniel ki tee yommii nba ki n baa kpanbar nyii namm Juda na yeno-o? ¹⁴ N gbat nan Yennu Seek* be a ni, ki a mok bannu nan yanfoon nan subinii. ¹⁵ Ki bi yiin n kpaanteeb nan nyokdamm ki baar namm n boor, a bin karin sobinii na, ki wannin li paak, nan bi ki fiti. ¹⁶ Motana, n gbat nan a fit bant bunbori maan paak, ki bia fit gbintir maan nba paar. Li-i tee ki a saa fit karin sobinii na, ki wannin li paaki, n

* 5:14 5.14 Yennu Seek, koo yennii seek.

saa lanna naan liatmɔnwuwur, ki bia lanna salima laamm nba mɔk baakir a turu ni, ki a sii tee digbann na yiikoo daano nba saa pukin bantaa ni.”

¹⁷ Ki Daniel yet kpanbar na a, “Ti dia a piinii ki lii tee a yar, koo ki tur soɔ a piinii maɲ. Chanbaa, n saa karin sobinii na ki tura, ki bia wanna li paak.

¹⁸ “Yabint Yennu-e teen a baa Nebukanesar batgbenjir, ki turo sann nan baakir nan mɔkint nba yab. ¹⁹ Waa din mantik tee kpanbar jaann na paake te ki digbana kur nan nibooru kur nan mabooru kur niib tiino janmaanii ki jekir. Ki li-i tee ki u loon wun kpi soɔ, u tuu kpiue. Ki li-i tee ki u loon wun tinn soɔ manfoor, u tuu tinne. U tuu fit baakit koo ki dint fei wunba kur ki u loon wun teeno nna. ²⁰ Naan ki u din tan teen tubkangbatir, ki donn u mɔɲ ki bia ton. Li paak, ki Yennu liat u naan, ki u koɲ u baakir. ²¹ Bi din ber nyinno niib binbeboor, ki u yan ji tee nan bonkobit yar na, ki u din be nan bonii, ki nman mɔot nan naajak na, ki lin doɔ yeenin ni, ki siar kaa ki dooko ki marin kan fit baa u paaki. Li poor poe ki u tan bann nan Yabint Yennu-e yen nisaarii naan yent kur, ki fit jikitir ki teen wunba kur ki u gann.

²² “Fin nba tee u bik na, a lek mi linba na kurawa, naan ki ki sikin a moɲi, ²³ ki tun biir Yennu nba be Yendɔur ni, ki jii nyubitii nan senii nba din tuu be Yenjiantu nasaakak ni na; ki fin nan a saakab nan a poob nan a poobis jiiir ki nyuu daan, ki ji dont yennii nba ki i jii salimmɔna nan salimpeena nan kutmont nan kutbin nan daat nan tana ki nan, ki bi kan fit la koo ki gbat koo ki bann maan paak na, naan ki i ki baakit Yennu nba senn yaa sii be i manfoor ni, koo yaa saa kpo po. Nɔɔe yen linba kur ki i tuun na. ²⁴ Li paake teen ki Yennu tun nuu na a lin sob mɔmaan na.

²⁵ “Mɔmaan nba din sobe na, ‘Kann, kann, nan kpaiu nan bokitu.’ ²⁶ Li paak nba tee-e na. Kann paak tee: Yennu kan daa nba be a naan niwa, ki te ki li gbenn. ²⁷ Kpaiu paak tee: Bi bikin a kpiau, ki la na a fukii; ²⁸ Bokitu paak tee: Bi bokit a naan yent ki tur Mede nan Peesia teeb.”

²⁹ Ki li taabaak ni ki Belsasar yet u toontunna na a bin lann Daniel naan liatmɔnwuwur, ki bia lanno salima laamm nba mɔk baakir u turu ni. Ki kpanbar na turo paɲ, ki u tee yiikoo daano nba paa bantaa ni, u naan yent ni. ³⁰ Li daar nyioko ki bi kpui Belsasar, wunba tee Babilonn kpanbar na. ³¹ Ki Darius, wunba tee Mede niro na din gaar u naan yent, ki tee bina piinloob nan naanee.

6

Biaɲinba ki Daniel be yanbɔra bootuk ni

¹ Kpanbar Darius din gann yent saakab kobik nan piinlee, ki bi gorii toona kur nba be u yent ni. ² U din gann saakab bantaa ki bi gorii yent saakab maɲ, ki Daniel tee bantaa na ni yeno. Saakab bantaa na din tee bii gorii yent saakab na fanue, ki te yent na ni toona n saan fanu. ³ Li din ki wei kaawa ki Daniel toona wann nan u saa tun toonn na ki gar yent saakab na, koo u saakaleeb nawa. Waa din tuun toonn na fanu na paake teen ki kpanbar na din dukin nan wun teeno yent na munn toona saakɔɔ. ⁴ Li paak te ki u saakaleeb na, nan yent saakab na koor a bin la Daniel toonkpetir yent na ni, naan bi din ki fit la, kimaan Daniel din tee niɲanɔe; u din ki tun biir soɔ, koo ki nɲab soɔ. ⁵ Ki bi pak nan leeb a, “Ti kan ban la Daniel toonkpetir nba ki ti saa pak biirɔ, li-i kii tee linba jiin u Yenjiantii po-i kaa.”

⁶ Nanne ki yent saakab nan saakaleeb na fiir saan kpanbar boor ki saa yet a, “Chanbaa Darius, ii be a manfoor ni nan yoo nba kaa paak. ⁷ Timm nba kur tee saakab nan yent saakab nan kpaanteeb nan saakaleeb na kur sak nan fin kpanbar n senn sennu, ki lii see kenken. Sent nan laa nyii dinna ki saa tuu daa piintaa, soɔ daa jiantir yensau, koo ki miarɔ siar, ɲaan ki li ki tee fin kpanbari. Wunba kur biir sennu na, fan sikino bootuk nba gbee nan yanbɔra na ni. ⁸ Li paak, chanbaa, a te bin sɔb sennu na, ki a sɔb a sann li paak, ki lii tee Mede nan Peesia teeb sennii nba kan ban lebit.” ⁹ Nanne te ki kpanbar Darius senn sennu na ki sɔb u sann. ¹⁰ Yoo nba ki Daniel gbat nan bi senn sennu na na, ki u fiir kun ɲaak ni. U din tan doo u ɲaak ditɔɔtii paak, ki gbaan, takoru nba loot ki tor Jerusalem po na boor, ki mei Yennu nan waa tuu mei bianjinba na, taar muntaa daar nɔɔk ni.

¹¹ Yoo nba Daniel datai la nan u mei Yennu na, ¹² ki bi kur fiir saan kpanbar na boor, a bin pak biir Daniel, ki yet a, “Chanbaa, a senn sennu nan laa nyii dinna ki saa tuu daapiintaa, a wunba kur jiant yensau, koo ki miarɔ siar daa maɲ ni, bin lu-u yanbɔra bootuk na ni.”

Ki kpanbar na jiin a, “Nn, sennu na see-e kenken, ki tee Mede nan Peesia teeb sennu nba kan ban lebit.”

¹³ Nanne ki bi yet kpanbar na a, “Chanbaa, Daniel nba tee yommii nba nyii Juda tij ni yeno na, u ki chorin a naan koo sennu nba ki a sɔb na. U bia mei Yennu-e taar muntaa daar nɔɔk ni.”

¹⁴ Kpanbar na nba gbat nna yoo nba, ki u la parbiir, ɲaan koor a wun lon sɔnu ki fat Daniel, ki yabir u mɔɲ paak a wun fato, ki yonnu tan baa.

¹⁵ Nanne niib na kur jen kpanbar na boor, ki yetɔ a, “Chanbaa, tiat nan Mede nan Peesia teeb sennii wann nan kpanbar-i senn sennu nba, li kan ban lebiti.”

¹⁶ Li paak ki kpanbar na yet a bin soor Daniel ki lu-u bootuk nba gbee nan yanbɔra na ni. Kpanbar na din yet Daniel a, “Naaant Yennu nba ki a jiantirɔ fanu na n fata.” ¹⁷ Ki bi birint tann ki biin bootuk na mɔb. Ki kpanbar na te ki bi pɔr mɔb na, ɲaan ki u jii u baɲ nan u saakab banii ki dinn li paak, a lin te soɔ daa nyint Daniel. ¹⁸ Ki kpanbar na ji ɲmat kun u ɲaak ni, ki li nyiɔk ki u ki dii jesiat, ki ki te soɔ teen siar ki maan u par. U bia din ki fit gooni.

¹⁹ Ki li tan yentir sanyafaar ki u fiir kakit saan yanbɔra bootuk na boor.

²⁰ Waa saa per yanbɔra bootuk na yoo nba, ki u be nan yanputuk, ɲaan yiin Daniel nan kunkɔpaarir a, “Daniel, Yennu nba fo na toontunnɔ, Yennu nba ki a jiantirɔ fanu na fit fata yanbɔra mɔb niwa-a?”

²¹ Ki Daniel jiin a, “Chanbaa, ii be a manfoor ni nan yoo nba kaa paak. ²² Yennu-e tun u malaka ki u baar ki soor yanbɔra na mɔi, ki bi ki fit teenin siari. Yennu teen nna, kimaan u mi nan n ki mɔk biiti, ki n bia ki biir fin chanbaa siari.”

²³ Ki kpanbar na par penn, ki u kpaamm, ki tur mɔb a bin donn Daniel bootuk na ni. Ki bi dat donno, ki la nan siar ki dammɔ nan waama, kimaan waa teen Yennu yada na paak. ²⁴ Nanne kpanbar na te ki bi soor jab nba kur bo pak ki biir Daniel na, nan bi poob nan bi waas, ki lub bootuk nba gbee nan yanbɔra na ni. Baa siik ki saa per tij na, ki yanbɔra na tabintib ki kɔnn bi kpaba kur.

²⁵ Nanne kpanbar Darius sɔb gbouɲ ki tur digbana kur nan nibooru kur nan mabooru kur nba be tingbouɲ na ni a:

“N foonti. ²⁶ N senn sennu nan wunba kur be n naan yent ni, wun tin janmaanii ki bia baakit Daniel Yennu na.

U tee Yennu nba foe, ki be mǝkmǝk nan mǝkmǝk.
U naangbouŋ kan ban biiri, ki u yiikoo kaa gbennu.

²⁷ U fiar ki bia tint manfoor.

U tuun bakitnauŋ nan jaarlituk toona, sanpaapo nan tij na ni.
U tinn Daniel, ki yanbɔra ki kpiiu.”

²⁸ Daniel ji din teen nijaanne kpanbar Darius naan yoo, nan Pesia kpanbar Sairus naan yoo.

KI JIIN DANIEL YIRINTII PO

7

(7.1-12.13)

Biaŋinba ki Daniel la yirintu ki jiin bonkobit banna po

¹ Belsasar nba din dii Babilonn naan, u sinsinn binn na nie ki min Daniel damii damiit dɔɔnu ni nyiɔk, ki la yirintu damiit maŋ ni, ki sɔb damiit maŋ. ² Maa la linba nyiɔk maŋ tee nnae:

Wouŋo da loka ŋanna na kur po ki fiint mǝkgbenjir na nyunpana. ³ Ki muuk ni bonkob-gbenja banna nyii mǝkgbenjir na ni, ki bisɔɔ ki naan lɔɔ.

⁴ Sinsinn yoo na naan yanbɔre, ŋaan mǝk kpinkpant nan baakir na. Maa gorii yoo nba, ki u kpinkpant maŋ tabit, ki u fiir set nan nirɔ na. Ki Yennu turo nisaarik yan.

⁵ Bonkobuk nba waa banlee na tee bonkob-susoouk, ki fiir set u nanii paak, ki bab kapirkpaba ŋantaa nan u nyana; ki kunkɔr yetɔ a, “Fiit ki ŋman nant gboɔ.”

⁶ Linba na poor poe, ki n got la bonkob-lɔɔ lekit set ki naan naamuuk, ŋaan ki kpinkpant ŋanna chaa u paak ki naan nɔɔŋ yar, ki u mǝk yura ŋanna. Ki bi turo yiikoo ki u saa fit dia doo.

⁷ Li poor po, ki n got la bonkobuk nba wei banna na lekit, ki mǝk paŋ, ki yab, ki mǝk jaŋmaansooruk, ki fit jikit u kut nyangbenja na ki so ŋman, ki bia chibit linba biar na paak. Ki ŋɔɔ ki tee nan bonkob-leeɓ na, ki mǝk yina piik. ⁸ Maa gorii yina na yoo nbae, ki n la yinbik, ki li put leeɓ na sinsuuk ni, ki do, ki yinbik maŋ gbiat yina ŋantaa, yina piik na ni, ki bia mǝk ninbina ki li tee nan nisaarik yar na, ki mǝk mɔb ki piak karinbaanmaan.

Yirintu ki jiin daanɔ nba mǝk manfokangbennuk na po

⁹ Maa gorii yoo nbae ki bi senn naan kokii li sinsethoa. Ki daanɔ nba be mǝkmǝk nan mǝkmǝk na kar naan kok yer paak. Ki u liant peen nan sakaana na, ki u yut peen nan gbent na. Ki u naan kok tee nan mupeenu na, ki li taa kur bia tee nan mupeenu na, ¹⁰ ki mupeenu puub nan kpenu na, ki nyi lej; ki niib tusaa tusaa be u boor ki tuun, ki niib tusaa piik taar tusaa piik set u tɔɔnn. Ki buut na piin, ki bi pɔbitir gbant na.

¹¹ Maa gorii yoo nbae ki n bia gbat yinbik na piak ki dont u mɔŋ. Maa gorii na, ki bi kpai bonkobuk nba wei banna niŋ na, ki lu-u mupeenu na ni, ki u dii boont. ¹² Ki bi nyinn bonkob-leeɓ na yiikoo, ŋaan te ki bi be ki sii mǝk manfoor yoo waamina.

¹³ Yirintu nba ki n la nyiɔk na, n la siar ki li naan nisaarik, ki tookitin; ki sanpagbant lintowa, ki bi jiiu ki saan nanɔ daanɔ nba be mǝkmǝk nan mǝkmǝk na boor. ¹⁴ Ki u turo yiikoo nan baakir nan naan paŋ, a lin te dighana kur nan niibooru nan mabooru kur niib n sak u mɔb. Ki u yiikoo sii be nan yoo nba kaa paak, ki u naan kan ban gbenni.

Ki jiin yirintii maŋ paak po

¹⁵ Yirintii nba ki n la na put n yan, ki daamiin. ¹⁶ Ki n fiir saan binba see lej na yenc boor, ki saa beto maa wun wannin li paak. Nanne ki u wannin li paak, ¹⁷ ki yet a, "Muuk ni bonkob-gberja banna nba na tee digbanjaana nanna na, ki sii be tingbouj na paak. ¹⁸ Ki Yabint Yennu niib na saa gaar tingbouj na yent, ki diar mokmok nan mokmok."

¹⁹ Nanne ki n loon man bann muuk ni bonkob-gberjir nba pukin banna ki be u koo, ki tee bonkob-susoouk, ki mok kut nyana nan kutmont taanyarit, ki so ki bia nman ki chibit linba biar na paak. ²⁰ Ki n bia loon man bann yina piik nba be bonkobuk man yur paak, nan yenbik nba put bi sinsuuk ni na paak. Ki yenbik na nba put yoo nba, ki u te yina nantaa gbiat baa, ki yenbik na mok ninbina, ki bia mok mob, ki piak dont u moj, ki mok janmaansooruk ki gar yinlia na.

²¹ Maa gorio yoo nba, ki yinn man kon nan Yennu niib, ki nyannib. ²² Ki daano nba be u manfoor ni nan yoo nba kaa paak na baar ki tan bu buut, ki tur Yabint Yennu niib monii. Ki yoo jan nan Yennu niib n gaar tingbouj na yent.

²³ Ki wunba see lej na yetin a: "Muuk ni bonkobuk nba wei paan banna na tee digbanjaann nba pukin banna na po, ki sii be tingbouj na paake, ki sii be u koo nan digbanlia, ki u saa kon biir tingbouj na kur, ki chibit bi paak. ²⁴ Ki yina piik na tee kpanbara piike, namme saa dia digbanjaann man, ki kpanbarloo saa dokit, ki sii be u koo, ki kii tee nan leeb na, ki saa ber fiin kpanbara bantaa. ²⁵ Ki u saa pak biir Yabint Yennu, njan te Yennu niib n di biak. U saa yabir a wun lebit Yenjiantu sennii nan li jaamm. Ki Yennu niib sii be u pan ni bina nantaa nan nmaarii njanloob. ²⁶ Njan Yendouj ni barbuura tan saa kar bu u buut, ki gaar u pan njan biiro fas fas. ²⁷ Ki bi saa jii tingbouj na digbana kur pan nan li yabint ki tur Yabint Yennu niib, ki bi naan pan kan ban gbenn. Ki tingbouj na diara kur sii jiantirib, ki saak bi moi."

²⁸ Yirintii maan man kure na. Ki janmaanii soor min Daniel, ki n numpo lebit, njan ki n te maan man kpakin n ni.

8

Bianjinba ki Daniel la yirintu ki jiin pejak nan bujak po

¹ Belsasar naan bina nantaa nie ki min Daniel la yirintu taar munlee ni. ² Yirintu man ni ki n be Susa, doo nba ki joonn maa lint, ki li be Elam yent ni na. N din see kpia Ulai mokire. ³ Leje ki n la pejak, ki u mok yinfoot njanlee, ki yenn fok ki gar leer, njan linba fok nae din yooont. ⁴ Ki n gorii pejak na ki u dia u yina na, ki jobit yonbaa po nan niigan po nan niidiitu po. Ki bonkob-soo kaa ki saa fit gooro, koo ki nyi u pan ni. Ki u tuun waa loon bianjinba, ki u dont-n-moj pukii.

⁵ Maa dukii man bann li paak nba tee bianjinbae, ki bujak nyii yonbaa po, ki tiin nan pan, ki li naan u taa ki siit tinj. Ki yinjaann chaa u ninbina sinsuuk ni. ⁶ Ki u faar nan jat ki tookit pejak nba ki n lau ki u see kpia mokir na. ⁷ Ki n lau ki u lek pejak na nan wutoor, ki faa gbiat u yina njanlee na. Pejak na ki mok pan nba saa fit kon nana. Ki bujak na faau ki bir tinj ni, njan chibit u paak, ki soo kaa ki saa fit fat pejak na.

⁸ Ki bujak na nam koo karinbaanii ki pukin, njan yoo nba ki u be u panchion ni na, ki u yinn na gbiat. Ki yina nanna put li fonni ni, ki yinn kur tor lokyenn po. ⁹ Yina nanna na ni, ki yinleer put yenn paak, ki piin tee bonbik, ki u pan tan yabit, ki saa tuu niigan po nan yondo po nan

tinn̄arj* na po. ¹⁰ Ki li yabit ki fit k̄on nan n̄maabira, ki li tee Yendouj ni kunk̄onk̄onna† na tīoŋ, ki lu siab ki sikimm tiŋ ni, ki chibit bi paak. ¹¹ U din k̄on nan Yennu nba tee Yendouj ni kunk̄onk̄onna na t̄ondaano, ki goor daar kur maruj nba ki bi tuu mann ki teeno na, ki bia biir Yenjiantu n̄asaakak na. ¹² Niib na din m̄ok moȳetuk, ki nyik daar kur maruj, ki bia nyik barm̄onii jiantii. Yinn na din laat nyannu, toona nba kur ki u tuun ni.

¹³ Ki n gbat malaka yeno boi loo a, “Li saa jii yoo nlee ki bona nba be yirintu ni na tuumi? Nanne tee daar kur maruj po, nan moȳetuk damm nba te ki bona biar yann, nan bian̄inba ki bi n̄maat jiantu n̄asaakak na, nan Yendouj ni kunk̄onk̄onna na po.”

¹⁴ Ki malakaloo na jiin a, “Li saa jii daa tusir nan daa kobik nan piin̄m̄ue, ki bi kan mann sanyiōk ni nan daajoouk maruj na. Li poor po ki bi saa n̄amm Yenjiantu n̄asaakak na.”

Bian̄inba ki malaka Gabriel wann yirintu na paak

¹⁵ Min Daniel nba koor man bann yirintu na paak yoo nba, li taabaak ni ki soo set n t̄oonn. ¹⁶ Ki n gbat kunk̄or nyii Ulai m̄okir ni a, “Gabriel, want joo na yirintu nba ki u la na paak.” ¹⁷ Ki Gabriel baar set ki kpianin, ki janmaanii soorin, ki n baa tiŋ ni.

Ki u yetin a, “Nisaarik, bant yirintu na paak. Yirintu na jiin durinya na gbennu poe.” ¹⁸ Waa piak yoo nbae, ki n fib, n̄aan ki u soor n nuu ki fiin sennin, ¹⁹ n̄aan yet a, “N loon ki man wanna Yennu wutoor nba saa tun linbae. Yirintu na saan gaan durinya na gbennu poe.

²⁰ “Pejak nba ki a la ki u m̄ok yina n̄anlee na see Mede nan Peesia kpanbara taar nie. ²¹ Ki bujak na see Griis kpanbar taar ni, ki yingben̄ir nba put u ninbina n̄anlee sinsuuk ni na tee sinsinn kpanbar. ²² Yina n̄anna nba bo put nyii yinn nba gbiat f̄onn ni na want nan digbanjaann maŋ saa bokit ki tee digbana n̄anna, n̄aan bi soo kii m̄ok paŋ nan baa bo taan tee digban-yenn na.

²³ “Ki digbana maŋ gbennu yoo-i nakini, li niib saa mantik teen tondamm ki jaŋ nan tubdatu. Li yoo na kpanbar sii be ki tee tubkangbatir nan tondaano nan kpinkpannii daano. ²⁴ Ki u sii m̄ok paŋ, n̄aan li kii tee u moŋ yiīkoo kaa. Ki u saa baar nan biiru bonchiann, ki sii laat nyannu linba kur ki u tuun ni. U saa baar nan biiru nijaana nan Yennu niib paak.

²⁵ Kimaan waa tee kpinkpannii daano na paak, u saa kpar niib ki nyann. U sii m̄ok karinbaanii, ki saa kpir biir niib bonchiann, ki saa k̄on nan Kpanbar nba gar kpanbara kur.‡ N̄aan bi tan saa biiro, ki li ki tee nisaarik yiīkoo. ²⁶ Yirintu nba jiin daajoouk nan sanyiōk ni maruj po, ki bi wanna li paak na, saa teen barm̄oniiwa, n̄aan ii diar ki lii tee bunb̄ori maan, kimaan li saa wei bonchiannewa ki lin tan tun.”

²⁷ Nanne ki min Daniel baŋ ki yiar daa waan, ki tan fiir ki n̄mat tuun kpanbar toonn na. N̄aan ki yirintu na n̄mat n yan. N ki bann li paak nba tee.

9

Bian̄inba Daniel miar Yennu ki jiin u niib po

¹ Mede niro nba ki u sann tee Darius na din tee Serses bijae, ki dii naan ki dia Babilonn yent. ² U naan binsinsinn niŋe, ki min Daniel din karin Yennu gbouj, ki dukii bina piinlore nba ki Jerusalem saa kpant langbent

* 8:9 8.9 Tinn̄arj na tee Israel tiŋe. † 8:10 8.10 Li pasiar, li paake tee Yennu niib. ‡ 8:25 8.25 Kpanbar na tee Yennu-e.

na po, ki tee nan bianjinba ki Yennu yet u sokinii Jeremaya na. ³ Njanne ki n n̄mant n Yomdaano Yennu paak, ki miarɔ, ki fabin nano, ki lor mɔb ki lia botoouk liant,* ki kar tanpent ni. ⁴ Ki n miar n Yomdaano Yennu, ki pak kat n niib biit ki turo, ki yet a:

“Yomdaano Yennu, a paɲ yab bonchiann, ki ti baakita. A dia a molor fanu nan a niib, ki want a lomm nba kaa paak ki teen a niib nba loona ki saak a sennii na.

⁵ “Ti tun biira, ti tee tondamme, ti tun yanbomma. Ti yet faa wannit linba a ti tuma, ki yet tin tun linba n̄an. ⁶ Ti ki gbiint linba ki a toontunna nba tee a sokiniinba na pak a sann ni, ki tur ti kpanbara, nan ti doo diara, nan ti yeejamm, nan ti tin niib kura na. ⁷ Fin Yennu-e tuun linba n̄an yoo kur, n̄an timme yoo tuun ki dint ti mɔɲ fei, timm nba be Juda nan Jerusalem, nan Israel niib nba kur ki a yatib digbana nba naak nan digbanbanfoka na, kimaan bi din tun biit ki yetawa. ⁸ Ti kpanbara nan ti doo diara nan ti yeejamm tun fei toonn ki biir fin Yennu-wa. ⁹ A mok ninbatinu nan nyikin chab, nan taa lek tun ki biira nawa. ¹⁰ Ti ki sak gaar fin ti Yomdaano Yennu sennii nba ki a tur a toontunna nba tee a sokiniinba a bin wannit na. ¹¹ Israel teeb kur biir a sennii na, ki yet bin gbiint linba ki a wannib nawa. Ti tun yanbomm ki biirawa, ki li te ki a motont nba sob a toontunno Moses sennii gbouɲ ni na baa ti paak. ¹² A tun linba ki a din yet a a saa tun tur timm nan ti doo diara nawa, ki baar nan biiru ti paak. Tingbouɲ na kur po, siar boor daa ki ban la tubdatu nan linba baar Jerusalem na na. ¹³ Nan bianjinba ki li sob Moses sennu gbouɲ ni na, biiru na kur baarita, n̄an ti lek ki bikii a tin penn fin ti Yomdaano Yennu par ki nyik ti yanbomm, n̄an gbiint a barmonii na. ¹⁴ Fin ti Yomdaano Yennu ki taantir nan fan te biiru n baariti, kimaan a tuun linba n̄ane yoo kur, n̄an ti lek ki sak a mɔb.

¹⁵ “Ti Yomdaano Yennu, fine jii a yiikoo ki nyinn a niib Ijpt tin ni, ki li te ki a sann be nan dinna. Ti tun yanbomma, ti tun kpeta. ¹⁶ Yennu, faa tuun kasii toona na, paatir a wutochiɔɲ na Jerusalem nba tee a doo nan a kasii kunkonn na paak. Ti yanbomm nan ti yeejamm biit na te niib nba koo kpiat na yi Jerusalem nan timm nba tee a niib na yann. ¹⁷ Yennu, gbiintir n miaru nan fabinii na. Nammitt maa jiantu nasaakak nba ki bi bet na. Nammittir ki lin te soɔ kur n bann nan fine tee Yennu. ¹⁸ Yennu, gbiintir kii goriit, ki la daamii nba ki ti be li ni, nan fara nba be doo nba ki a sann be li ni na. Ti meia, kimaan a mok ninbatinue, n̄an li ki tee a ti tuun fanu kaa. ¹⁹ Yennu, gbiintir. Yennu, nyikin chabit. Yennu, ii gbiin, ki tun siar. A daa taantir, ki lin te soɔ kur n bann nan fine tee Yennu. Doo na nan niib na tee a yabe.”

Bianjinba ki Gabriel wann masokinkar na paak

²⁰ Ki n n̄amii mei Yennu, ki kat n yanbomm, nan n niib Israel teeb yanbomm, ki boi n Yomdaano Yennu, a wun n̄amm maa u kasii jiantu nasaakak na. ²¹ Maa mei Yennu yoo nba nae ki n la Gabriel, wunba ki n lau yirintu nba gar ni na, ki u yukir baar maa see siaminba na. Li din tee daajouk maruɲ yooe. ²² Ki u yetin a, “Daniel, n baar nna na maa n wanna masokinkar na paake. ²³ Yoo nba ki a piin ki fabin teen Yennu nae, ki u gat a miaru maɲ. U loona, li paak te ki n baar man wanna li gatu nba tee. Motana, teent soon, ki n wanna li paak.

* 9:3 Bi din jii buunii kobit ki luu botoouk liant na, ki lia ki want nan bi mok parbiir.

24 “Yennu senn nan bina piinlore taar munlore poorpoewa, ki u tan saa ɲaa a niib nan a kasii doo na, ki bin nyi bi yanbɔmm nan biit ni. Yennu tan saa nyik chab yanbɔmm, ɲaan baar nan ɲant nba kaa paak, ki yirintu nan masɔkinkar na saa teen barmɔnii, ki bi saa ɲamm kasii jiantu ɲasaakak na. 25 A diit bann na paak: laa nyii yoo nba ki sennu senn a bin ɲamm maa Jerusalem na, ki saa tuu Yennu niganntɔɔ nba tee tɔɔndaanɔ na baaru, bina ɲanlore taar munlore-e saa gar. Bi saa ɲamm maa Jerusalem nan li sɔnii nan joonpaara, ki ɔɔr doo na. Ki doo na sii be bina piinloob nan ɲanlee taar munlore, ɲaan li sii tee daamii yooe. 26 Yoo maɲ joontik ki bi tan saa kpi Yennu niganntɔɔ nba tee tɔɔndaanɔ na kaat. Ki digbanjaann na diarɔɔ kunkɔnkɔnna saa baar ki tan biir doo na nan Yenjiantu ɲasaakak na. Joontu na tan saa baar nan nyunmɔnn nae, ki baar nan tɔbii nan biiru nba ki Yennu dɔɲ senn na. 27 Ki diarɔɔ maɲ sii mɔk mɔlor jaann nan niib bonchiann, ki tuu bina ɲanlore, ki bina ɲanlore maɲ sinsuuk ni, u saa ɔɔr maruɲ nan Yenpiinii turu, ki saa paan bonbiir nba ki Yennu kɔɔ na, Yenjiantu ɲasaakak na yur paak, ki li sii be leɲ, ki saa tuu yoo nba ki Yennu saa biir daanɔ nba paanir na.”

10

Ki jiin Tigris mɔkir boor yirintu na po

1 Sairus nba din dii Peesia naan li bina ɲantaa ni, ki mɔmaan baar Daniel, ɲɔɔe ki bi bia din yiu Beltesasar. Mɔmaan na din tee barmɔniie, ɲaan paar nan bannu. Maan na paak din fiit wannɔ damiit nie.

2 Li yoo maɲ, ki min Daniel be parbiir ni dapiinlee nan yenn, 3 ki ki dii ɲeɲant, koo ki ɲman nant, koo ki nyuu daami,* koo ki saat n yut, nan dapiinlee nan yenn na nba tan gar.

4 Ki binn maɲ ni, ɲmaasinsinn dapiinlee nan ɲanna daar, ki n see Tigris mɔkjaann na gbingbann, 5 ki gokit got ki la nirɔ, ki u lia liatpeennyinyir, ki boob salima gbanɲann. 6 Ki u gbanant nyirii nan tanbinyinyir nba daauk paar na, ki u numpo nyɔkit nan sanyikintii na, ki u ninbina tee nan muu na, ki u kpinkpant nan taa nyirii nan kutmɔnt nba nyirii na, ki u kunkɔr naan nibur yar.

7 Min Daniel kɔɔe la yirintu na. Jab nba be nanin na ɲarin ki la siari, ɲaan ki janmaanii soorib, ki bi chiar bɔr. 8 Ki n biar see n kuukɔɔ, ki gorii yaarlituk yirintu na, ki pansiak ki biar n ni, ki n numpo lebit ki penn. 9 Maa gbat u kunkɔr yoo nba, ki n fib ki baa faab tiɲ ni. 10 ɲanne ki nuu soorin ki fiinin, ki n be n nii nan duna paak, ki bia daa jekir.

11 Ki u yetin a, “Daniel, a daa tiin janmaanii. Yennu loona. Fiit set, ki gbiint maan nba ki n yaa man beta na fanu. Yennu-e tumin a boor.” Waa yet nna yoo nba ki n fiir set, ki bia daa jekir.

12 Ki u ɲamm yet a, “Daniel, a daa tiin janmaanii. Yennu gbat a miaru, daar nba ni ki a dukin ki sikin a mɔɲ ɲɔɔ Yennu boor a fan fit la yanfoon naewa. N baar a miaru maɲ poe. 13 Peesia yent na diarɔɔ sebiik tuu ɔɔin dapiinlee nan yenn; ɲanne ki Maikel, wunba tee malakanba saakayenɔ na baar ki tan sommin, kimaan n kuukɔɔe biar be Peesia tiɲ na ni. 14 N baar man wanna linba tan saa baar a niib paak wonn poe. Yirintu maɲ jiin linba tan saa tun wonn poe.”

15 Waa yet nna yoo nba, ki n tibin tiɲ ni ki ɲmin soon nna. 16 Ki wunba pak nanin na tee nan nirɔ na, ki tant u nuu ki sii n mɔgbana. Ki n yetɔ

* 10:3 10.3 Bi din dia tilɔnae ki tee daan.

a, “Chanbaa, yirintu na te ki n banj ki kan fit nyik jekiru. ¹⁷ N tee nan yommik nba tuu see u chanbaa tɔɔnn nae. N saa teen nlee ki pak nana ni? N ki mɔk pansiak koo foomi.”

¹⁸ Ki u ɲamm siin, ki n ji la paɲ. ¹⁹ Ki u yetin a, “Yennu loona. Li paak, a daa te siar daamiia koo ki jeentani.”

Waa yet nna yoo nba ki n ɲamm la paɲ, ki yeto a, “Chanbaa, betirin faa yaa a wannin linba. A turin paɲa.”

²⁰⁻²¹ ɲanne ki u yet a, “A mi linba paak teen ki n baar a boori-i? N baar maa n fiit wanna linba sob barmɔnii gboun na nie. Motana, n ji saa ɲmate, ki saa kɔn nan Peesia yent diarɔɔ sebiik na, ki li poor po Griis yent diarɔɔ sebiik na saa baar. Sɔɔ kaa ki saa sommin, see Maikel kuukɔɔ, malaka nba tee Israel teeb guutɔɔ na.

11

¹ Ki li tee u toonn ki u sommitin ki bia guun. ² Maa yaa man beta maan nba na tee barmɔniie.”

Ki jiin Ijipt nan Siria naan yent po

Ki u ɲamm yet a, “Kpanbara bantaa biar ki tan saa dia Peesia yent; ki kpanbar saa wei ki pukin banna, ki saa mɔkit ki gar leeb na. Ki u paɲ nan mɔkit na nba saa pukin yoo nba, u saa jak Griis naan yent.

³ “Ki kpanbar jaann saa dɔkit, ɲɔɔe saa dia naangboun nba yab, kii tuun waa loon bianjinba. ⁴ ɲaan u paɲ nba tan saa yabit yoo nba, u naan yent saa biir, ki bɔkit yaka ɲanna, ki kpanbara nba ki nyii u maaru nie saa set u seenu ni, ki dia yent na, ɲaan bi kan la yiikoo nan bianjinba ki u tuu mɔk na.

⁵ “Ijipt kpanbar sii mɔk paɲ, ɲaan u kunkɔnkɔnna saakayeno saa garo nan paɲ, ki saa dia naan yent nba yab. ⁶ Bina waan saa gar, ki Ijipt kpanbar sii mɔk lor nan Siria kpanbar, ki saa jii u bipoo ki tur Siria kpanbar ki wun kɔɔn, ɲaan bi lor maɲ kan yukir; ki bi saa kpi kpanbar bipoo na, nan u sɔɔɔ, nan u bik, nan u ɲaatoontunna nba waa u poor na. ⁷ Li poorpoe ki poo maɲ nikpiimm na yeno saa di naan, ki saa saan lek Siria kpanbar kunkɔnkɔnna, ki kɔɔ bi digbanpaarir na ni, ki kɔn nyannib. ⁸ U saa jii bi tingbana bonninnant, nan bonlia nba ki bi ɲammir, nan salimmɔna nan salimpeena, ki jii tur bi tingbana maɲ na, ki ɲmat namm Ijipt. Bina waan saa gar ki gbananmaasu sii be, ki kunkɔna kaa. ⁹ Li poor po, ki Siria kpanbar saa lek Ijipt yent, ɲaan li saa paako ki wun chiar.

¹⁰ “Ki Siria kpanbar bonjai saa teen siir nan bin faa tɔb, ki saa taan kunkɔnkɔnna bonchiann, ki bi saa baar u boor ki tan gbee, ki tee nan nyunmɔnn na, ki saan bi datai digbanpaarir na ni. ¹¹ Ki Ijipt kpanbar saa donn wutoor, ki fiir saan faa Siria kpanbar tɔb, ki soor u kunkɔnkɔnna nba yab na, ¹² ki sii mɔk karinbaanii u nyannu na paak, nan kunkɔnkɔnna bonchiann nba ki u kpiib na paak, ɲaan u kii mɔk nyannu yoo kuri.

¹³ “Siria kpanbar saa ɲmat ki ɲamm taan kunkɔnkɔnna nba yab ki pukin, ki lin gar waa bo dia sinsinn bianjinba na. Yoo-i tanji baar, u saa jen nan kunkɔnkɔnna nba yab nan kunkɔntiat bonchiann. ¹⁴ Ki niib bonchiann tan saa yet Ijipt kpanbar, ki kpikpiruk damm siab saa nyi fin Daniel digbann ni, ki yetɔ, kimaan yirintu nba ki bi la na paak, ɲaan bi kan nyanni. ¹⁵ Li poor po, Siria kpanbar saa saan lek digbanpaarir na ki nyannir. Ki Ijipt kunkɔnkɔnna ji kan fit kɔn kɔnni; ki bi kunkɔnkɔnna nba paar gbaa ji kii mɔk paɲ nan waama. ¹⁶ Ki Siria kpanbar maɲ saa teemm

waa loon bianjinba, ki sɔɔ kaa ki saa gɔɔrɔ. U saa set kasii tij* na ni, ki li kur sii be u yiikoo ni.

17 “Siria kpanbar saa lor nan wun saan kɔnn, ki dia u kunkɔnkɔnna kur. Ki wun fit kɔn nyann u dataak Ijpt kpanbar na yenti, see ki u man nanɔ ki jii u bipoo ki turɔ wun kɔɔn, ɲaan u kan nyann u lor na ni. 18 Ki li poor po, u saa lek digbana nba kook mɔkgeɲa na, ki kɔn nyann bi bonchiann, ɲaan tɔɔndaanɔ nba nyii digbanganne tan saa kɔn ki nyannɔ, ki gɔɔr u dont-n-mɔɲ man; barmɔnii u saa te Siria kpanbar n di fei ki chiar. 19 Kpanbar na saa ɲmat kun u tɔɲ digbanpaarir ni, ɲaan bi saa kɔn nyannɔwa, ki li ji sii tee u kur kure na.

20 “Ki kpanbar lɔɔ bia saa wei u poor po, ki saa tun toona saakɔɔ, ki u sii mian niib ki bi pa lampo, a lin te kpanbar na naan yent na-ii mɔk mɔkint. Ki li kan yukir, ki bi saa kpi kpanbar na, ɲaan li kii tee yeenin ni kaa, li bia kii tee tɔb ni.”

Ki jiin Siria kpanbar touɲ po

21 Ki wunba bo piak nanin na ɲamm yet a, “Siria kpanbar nba saa di ki wei poor na, u sii tee jatouɲo, ki li bo kii tee ɲɔɔ kaa saa di naan na, ɲaan u saa dɔkite yiama nan kpinkpannii ki gaar naan man. 22 Ki wunba kur biirɔ, u lekii tee Yennu mannteeb yudaanɔ gbaa, ɲaan bi saa kpuiue. 23 Lora nba ki u lorin nan digbanlia na, u saa kpannib ki sii laat pan, ɲaan ki u digbann lek waar. 24 U tan saa kpir lek digbann nba mɔk mɔkint, ki saa tun toona nba ki u yeejamm sɔɔ ki ban tumi. Ki u ji saa biit tiat nba ki u fat tɔb ni na ki tur u poorpoweiteeb. U sii mɔk dudukit nan wun lek digbanjaana, ɲaan ki u yoo n jɲ.

25 “U saa jii pare, ki tikir kunkɔnkɔnna bonchiann a wun lek Ijpt kpanbar; wunba mɔk kunkɔnkɔnna paara bonchiann ki saa kɔn tooko, ɲaan bi saa kpann Ijpt kpanbar man ki u kan fit kɔn nyanni. 26 U kpaanteebe saa baanɔ. Bi saa kpi u kunkɔnkɔnna bonchiann, ki binba biar na saa chiar. 27 Ki kpanbara banlee na saa lakin kar di jeet, ɲaan bi dudukit sii tee bonbiire, ki bi saa faar faak ki tur leeb. Bi kan la baa loon linba, kimaan li yoo daa ki baari. 28 Siria kpanbar sii ɲmat kun u doo ni nan tiat nba ki u fat na, ɲaan ki u lor tee wun gɔɔr Yennu niibe ki bi daa jiantir Yennu. U saa tun waa loon bianjinba, ki ji kun u tɔɲ doo ni.

29 “Li poor po, u tan saa ɲamm lek Ijpt, ɲaan yoo nba na bona saa lebite, ki ji kii tee nan sinnin na. 30 Rom teeb saa ghee ɲarint ki baar kɔn nanɔ, ki janmaanii saa sooro.

“Ki u saa donn wutoor, ki koor a wun biir Yennu niib Yenjiantii. U saa gaar niib nba yɛt Yennu sennu na kpaaniie. 31 Ki u kunkɔnkɔnna na siab saa kɔɔn Yenjiantu ɲasaakak na jakint. Bi saa gɔɔr niib, ki bi kii mann daar kur maruɲ na, ɲaan paan bonbiir nba ki Yennu kɔɔ na, Yenjiantu ɲasaakak na paak. 32 Kpanbar na saa jii kpinkpanniie, ki lin te niib nba yɛt Yenjiantii na n taan u po, ɲaan binba waa Yennu na saa kɔn Yennu paaka. 33 Niib na saakab nba tee yandamm na saa biit bi bannu ki tur niib bonchiann, ɲaan bi saa jii yoo waame ki kpi yandamm man siab tɔbii ni, koo ki job muu, koo ki fat bi siab bona ki kɔɔmm dansarii. 34 ɲaan baa sii kpib yoo nba, ɲamm Yennu niib saa la sommir waan. Niib nba lek saa pukin bi po na, ɲaan bi bonchiann sii tee kpinkpannii damme. 35 Bi saa kpi yandamm nba tee saakab na siab, ɲaan linba na saa te ɲamm Yennu

* 11:16 11.16 Kasii tij man tee Israel teeb tij.

niib n ɲamm kii be fanu. Li sii kpan tuun nnae nan li joontu, yoo nba ki Yennu senn na.

³⁶ “Siria kpanbar saa tun waa loon bianjinbae. U saa faa parbiir nan u mɔk yiikoo ki gar yennii nba be, ki gar Yabint Yennu gbaa. U sii fit tuun nna ki laaɲ nyannu, ki tan tuu yoo nba ki Yennu saa dat u tubir. Yennu saa tun fanu nan waa senn bianjinba na. ³⁷ Kpanbar maɲ saa yêɲ yennii nba ki u yeejamm bo jiantir, nan tingbann nba ki poob loon. Barmɔnii, u saa yêɲ yennii kurawa, kimaan u ji dukii nan ɲɔɔe mɔk yiikoo ki gar bi kura, ³⁸ ɲaan u sii baakit tingbann nba guu digbanpaara nae. U saa jii salimpeena nan salimpeena nan tanbinyinyira nba daauk paar, nan piinii nba kpai, ki tur tingbann nba ki u yeejamm ki ban jiantir na. ³⁹ U saa jii niib nba jiantir tingbanganne, a bin guur u digbanpaara fanu. Ki niib nba gaarɔ nan u tee kpanbar na, u saa turib baakir, ki sennib toongbeɲa ni, ki bia turib tinj ki lii tee bi paatii.

⁴⁰ “Siria kpanbar naan gbennu-i nakin yoo nba, Ijpt kpanbar saa leko, ki Siria kpanbar maɲ saa kɔn tooko nan u paɲ kur, ki sii dia taantorit nan taanii nan ɲarint bonchiann, ki saa lek digbana bonchiann nan nyunmɔnn nba tuu pubir na. ⁴¹ U bia saa lek kasii tinj na ki kpi jab tusaa piik piik, ɲaan Edom teeb nan Moab teeb, nan Amonn teeb nba biar na, saa chiar paak. ⁴² Yoo nba ki u tan saa lek digbana maɲ kur na, Ijpt gbaa tan kan biari. ⁴³ U tan saa jii Ijpt mɔkint nba be bekir ni, ki tee salimpeena nan salimpeena nan linba kur daauk paar ki yaat nann. U saa kɔn nyann Libia teeb nan Sudann teeb. ⁴⁴ Ki labaar nba saa nyi yonput po nan niiganj po saa kɔɔɔɔ jaɲmaanii, ki u saa kɔn nan wutoor, ki kpi niib bonchiann. ⁴⁵ U lek saa chaan u naan lanbonjaana na mɔkgebenjir nan kunkonn nba Yennu ɲasaakak be li paak na sinsuuk ni, ɲaan u lek tan saa kpoe, ki sɔɔ kii be u boor ki sommo.”

12

Ki jiin yoo na joontu po

¹ Ki wunba piak nanin na yet a, “Yoo maɲ, malaka jaann Maikel, wunba guu a niib na saa dokit. Tɔn, ki yoo sii be ki tee biiru yoo, li sii bi ki gar biiru nba mi baar, laa nyii durinya na pinpiik niwa. Ki yoo maɲ-i baari, niib nba kur be a digbann ni, ki bi sana sɔb Yennu gbouɲ ni na saa tinn.

² Ki bi bonchiann nba doɲ kpo na saa fiir kuun ni. Bi siab saa la manfoor nba kaa gbennu, ki bi siab mun tan saa di fei nba kaa gbennu. ³ Tɔɔndamm nba tee yandamm sii nyirii nan sanpagbouɲ na, ki binba mun tumii niib bonchiann a bii tuun linba ɲan na sii nyirii nan ɲmaabira na yoo saaka.”

⁴ Ki u ɲamm yetin a, “Daniel, mɔtana, pɔbint gbouɲ na, ki bɔr li maan nan yoo na joontu. Tɔn, niib bonchiann sii lin yirib, ki bannu saa pukin.”

⁵ Ki n la jab banlee see ki kpia mɔkir, ki jayeno see gbingsanyenn, ki lɔɔ see leer po. ⁶ Ki jayeno boi jɔɔ nba lia liatpeen, ki see jiin kpen-yur po na a, “Li saa wei nlee ki yaarlituk toona maɲ n tan tumi?”

⁷ Ki jɔɔ maɲ donn u nii sanpaapo, ki n gbat ki u sent mɔsonjaann Yennu nba yɔɔ be na sann ni, ki yet a, “Li saa jii bina ɲantaa nan bonjinne. Yennu niib biak dinu tan sii gbent na ki linba na kur tuma.”

⁸ Ki n gbat waa yet maan nba na, ɲaan ki bann li paaki. ɲanne ki n boio a, “Chanbaa, li kur tan saa joont nlee?”

⁹ Ki u jiin a, “Daniel, ii saa, kimaan mɔmaan na tee fan bekire, ki lii be bɔr ni, nan yoo na joontu. ¹⁰ Ki niib bonchiann para tan saa ɲamm fanu.

Binba tee biit damm kan bann li paaki, bi sii njamii tuun toonbiite; njan binba sub, njamme saa bann li paak.

¹¹ “Laa saa nyi daar nba ki bi saa goor daar kur maruŋ ki bia paan bonbiir nba ki Yennu koo na, daa tusir nan kobii njanlee nan daapiinyiae saa gar. ¹² Damm nba be fanu ki saa tuu daa tusir nan kobii njantaa nan piintaa nan njanŋmu gbennu, piisin tan sii be bi paak.

¹³ “Fin Daniel, ii be fanu ki saa tuu yoo na joontu. Ki a saa kpo, njan a tan saa fiir ki gaar a paauk, yoo na joontu ni.”

HOSEA gbouŋ

Ki jiin Hosea gbouŋ na po

Hosea din tee Yennu sɔkɪniie, ki kpaan niib nba be Israel naan yent nba be gaŋ po na, a Yennu tan saa dat bi tuba, kimaan baa jiantir yenbis na. Linba na poorpo, li ki weie ki Asiria kunkɔnkɔnna biir naan yent maŋ. Yennu din yet Hosea a wun wann Israel teeb na a li-i tee ki bi jiantir tingbana, li tee nan poo nba tuu ki sak u sɔrɔ mɔb ki tuun bonchonchonsin nae.

¹ Mɔmaan nba nae ki Yennu tur Hosea, wunba tee Beeri bija na. Li din tee Juda kpanbara Yusia, nan Jotam, nan Ahas nan Hesehia naan yooe, ki Jeroboam, wunba tee Jehoas bija na mun tee Israel kpanbar li yoo.

Ki jiin Hosea ŋaapoo nan u waas po

² Yennu nba din te ki Hosea sint pak nan Israel teeb na, u din yet Hosea a, “Kɔɔnt poo; ki a poo maŋ sii tee poochonchonn, ki u saa mar waas, kimaan tiŋ na niib tee nan poochonchonn nae, ki yɛt min Yennu mɔb, ŋaan jiantir tingbana.”

³ Ŋanne ki Hosea kɔɔn poosɔɔ, ki bi yiu Gomer, ki u tee Diblaim bipoo. Ki Gomer soor poor ki mar bonjak. ⁴ Ki Yennu yet Hosea a, “Purin bik na sann Jesreel, kimaan li kan yukiri nan maa saa dat Israel kpanbar tubir, u yeeja Jehu nba kpɪi niib Jesreel na paak. N yaa man pot Jehu maaru naame, ⁵ ki bia biir Israel kunkɔnkɔnna na paŋ, Jesreel baauk ni.”

⁶ Ki Gomer ŋamm soor poor, ki mar bonpook, ki Yennu yet Hosea a, “Purin u sann Lo-Ruhama,* kimaan n ji kan ban wann Israel teeb n lommi, koo ki nyik chabibi.” ⁷ Ŋaan Juda teeb ŋarin, n sii mɔk lomm namm. Min, bi Yomdaano Yennu, saa tinniba, ŋaan n kan tinnib tɔb ni kaa, koo ki jii jukbanjiak, koo tɔrbana nan peeni kaa, koo ki jii taanii nan taanjakira kaa, ki tinnibi.

⁸ Ki Lo-Ruhama nba chekit yoo nba, ki Gomer ŋamm soor poor, ki mar bonjak. ⁹ Ki Yennu yet Hosea a, “Purin u sann Lo-Ami,† kimaan Israel teeb ki tee n niib, ki n mun ki tee bi Yennu.”

Ki jiin Israel teeb pɔtuk po

¹⁰ Israel teeb sii tee nan mɔkgbenir paak tanbiinii nae, ki sii yab, kaa kann, koo bibuk. Motana, Yennu beerib a, “I ki tee n niib,” ŋaan yoo baat ki u tan saa yetib a, “Yimme tee Yennu nba fo na waas.” ¹¹ Ki Juda teeb nan Israel teeb saa ŋamm taan mɔb. Bi tan saa gann tɔɔndaano yenoƙɔɔ bi tiŋ. Ki bi saa pot ki bia mɔkit bi tiŋ ni. Barmɔnii, Jesreel‡ daar sii tee dajaanne.

2

¹ Li paak, yiint a leeb Israel teeb a, “Yennu niib,” ki bia kii yiib “Yennu loomm.”

Ki jiin poochonchonn Gomer nan Israel teeb po

* **1:6** 1.6 Lo-Ruhama paake tee “Lomm kaa.” † **1:9** 1.9 Lo-Ami paake tee “Bi ki tee n niib.”

‡ **1:11** 1.11 Jesreel paake tee “Yennu-e buur.”

² N waas, ii kpaan i naa; u lek ji ki tee n poo, ki n mun ki tee u sɔɔ. Ii kpaanɔ ki wun nyik bonchonchonsin. ³ Li-i tee ki u ki nyik, n saa yokitɔe, ki wuu be payann, nan daar nba ki bi din marɔ na. N saa te ki u tee nan tinkooɲ nba ki naan jeet nae, ki te wun kpo nyunnyukuru. ⁴⁻⁵ N kii mɔk ninbatinu nan u waasi; bi tee poochonchon nba ki tiin fei na waase, ki u mun yet a, “N saa saan n yɔɔsnba boore, ki bin turin jeet nan nyun, nan gungunt, nan tarant, nan olif tiinii kpan,* nan daan.”

⁶ Li paak, n saa jii jagotkunkoniie ki loon u sɔnu. N saa maa joonne ki wun kɔɲ sɔnu. ⁷ Ki u saa wei ber u yɔɔsnba naan kan baarib, ki u saa lin kpaanib naan kan lab, ki ji yet a, “N saa nmat n sinsinn jɔɔ boore. Maa tuu be lej na sɔ maa be mɔtana na.”

⁸ “Ki poo maɲ yɛt wun bann nan min Yennu tee daanɔ nba teenɔ jeet, nan daan, nan olif tiinii kpan, nan salimpeena, nan salimmɔna bona nba ki u dia jiantir tingbann Baal na. ⁹ Ki jeet jaanu yoo-i baari, n kan ban turɔ piinii nba tee jebin nan daan, nan gungunt nan tarant nba ki n tuu teenɔ maa wuu lia na. ¹⁰ N saa yokitɔ ki wuu be yann, u yɔɔsnba numm ni, ki sɔɔ kaa ki saa fit tinnɔ n nuu ni. ¹¹ Ki n saa gɔɔr u maruɲ jaamm kur nba tee binn jaamm maruɲ, nan nmaarik jaamm maruɲ, nan foon daar jaamm maruɲ, nan li jiantii tintaanu kur. ¹² N saa biir u daan tilontii kur, nan kinkanii nba kur ki u yet nan u yɔɔsnba nae turɔ a wun sak dɔɔ namm na. N saa te ki u kpaant nan tilontii n kphant fɔɔr; ki muuk ni bonkobit saa biir. ¹³ N saa dat u tubir, kimaan waa tamm n po, naan jokin bonnunubit ki teen tingbann Baal, ki bia lia salima liant, ki lin waa u yɔɔsnba na. Min Yennu-e pak na.

Bianjinba ki Yennu loon u niib

¹⁴ “Li paak, mɔtana n ji yaa man jiiue ki saan nano muuk ni. Leɲe ki n sa saa jii lomm ki fat u yan. ¹⁵ Ki n saa jiiin kpaant nba tee u yar na ki turɔ, ki te Wahala Baauk na-ii tee dindann tammɔb. Leɲe ki u saa turin u yan, nan waa din be bisin ni bianjinba na, yoo nba ki u din nyii Ijijit na.” ¹⁶ Ki Yennu namm yet a, “Daa maɲ ni, u saa yiinin u sɔɔ, ki ji kan ban yiinin chanbaa, nan baa yi tingbann chanbaa na. ¹⁷ N saa nyinn Baal† sann u mɔb ni. Ki u ji kan ban yiin sann na ki boi sommir po.

¹⁸ “Ki daa maɲ ni, n saa lor mɔlor nan muuk ni bonkobit kur, nan nɔɔnii kur, nan bonbubokit nba kur bɔɔk tiɲ ni, ki bi kan tur n niib daɲ. N saa nyinn torbana nan jukbanjai nan tobii, tiɲ na paak, ki lin te n niib kur-ii be nan parmaasir.

¹⁹ Israel digbann, n saa teena n poo,
ki sii tee barmɔndaanɔ nan burchimo.

N saa wanna n lomm nba yɔɔ be nana,
ki sii mɔk ninbatinu;

ki a sii tee n yɔɔ nan yoo nba kaa paak.

²⁰ N sii dia n mɔsonn, ki teena n yɔɔ,
ki a saa bann nan mine tee Yennu.

²¹⁻²² Ki daa maɲ ni,
n saa gat n niib nba tee Israel teeb na miaru.

N saa te saak n baa tiɲ na paak,
ki tiɲ na saa nan jeet,

ki daan tiinii nan kpan tiinii saa lon lɔɔna.

²³ N saa kaan n niib tiɲ na paak,

* 2:4-5 2.4 Olif tiinii kpan naan, ki li daauk bia paar. † 2:17 2.17 Baal paake tee “chanbaa.”

ki te bin mokit.

N saa wann n lomm ki tur damm nba ki bi yib

'Lomm kaa' na,

ki damm nba ki bi yib, 'I ki tee n niib' na,

ki n saa yet a, 'I tee n niibe,'

ki bi saa jiin a, 'Fine tee ti Yennu.' "

3

Ki jiin Hosea nyaapoo jenu po

¹ Yennu pak nanin a, "Ii saa ki namm jii a lomm ki tur a nyaapoo, wunba lek chomm na. Li nan ki fin lomɔ nan maa bia daa loon Israel teeb bianjinba na, baa lek nmat ki jiantir tingbana, ki mɔk niɔŋ nan bii dia tilɔnkoona kii teen pata, ki li tee piinii na."

² Li paak, ki n jii salimpeena piik nan nanjmu nan dii bɔrik-gbina piinlore nan nanjmu ki pa u paak. ³ Ki n betɔ nan li nan ki wun guurin, lin wei bonchiann, ki daa waa jasɔɔ, li yooe ki n sii be nanɔ. ⁴ Ki nna bannue ki Israel teeb sii be ki lin wei, naan ki bi kii mɔk kpanbara koo tɔondammi, ki kii mann maruŋu, koo ki mɔk jiant-tana, ki kii mɔk manntɔɔ liatjabiki, koo ki mɔk pata, koo ninnansiar nba ki bi sii gorii ki buntiri. ⁵ Naan yoo baat ki Israel teeb tan saa tunn jen bi Yomdaanɔ Yennu nan kpanbar Defid yaaboonn na boor, ki bi sii jiantir Yennu, ki gaar u piinjanii.

4

Bianjinba ki Yennu pak biir Israel teeb

¹ Yennu mɔk maan nba ki u yaa wun pak biir Israel teeb nba kɔɔ tinj na ni na. Israel teeb, gbiintir maan nba ki Yennu yete na, "Sɔɔ ki be tinj na ni ki waan fanu, koo ki mɔk lomm, niib na bia ki mi min Yennu binbej nba tee. ² Bi sent mɔsona naan biir. Bi fa fai, ki kpi kuun, ki jaan, ki tuun bonchonchonsin. Ki toonbiit njammit pukii, ki bi kpi niib yoo kur. ³ Linba na saa te ki tinj n koor, ki linba kur be li paak saa kpo. Li bonkobit nan li noonii, nan janiil nba be nyun ni, bi kur saa kpo."

Bianjinba ki Yennu pak biir mannteeb na

⁴ Ki Yennu yet a, "I daa te sɔɔ piak ki biir niib na, koo ki yakii nammi. N nyiiruk baat yimm mannteeb paake. ⁵ I somm ki jarime i toona ni, yonnu nan nyiok kur, ki n sɔkiniinba na tee nibiit nan yimm na. N yaa man biir Israel digbanne, wunba tee i naa na. ⁶ N niib na nba ki min na, li biiribe, kimaan yimm mannteeb na yɛt yin bannin, ki bia yɛt n wannu na dianuwa, li paak, n mun saa yɛti, ki bia kii fiin i bonjai na po nan bi tee n mannteebi.

⁷ "Yimm mannteeb na nba yabitir bianjinba nae te ki i namii tuun toonbiit ki biirin, li paak, n saa lebit i baakir nae ki lii tee fei bont. ⁸ N niib na toonbiit paake te ki i namii mokitir, nanne te ki i loon bii njammit kii tuun toonbiit kii pukii. ⁹ Yimm nan niib marj saa gaar tubdatu janjanbiie. N saa dat i tuba, ki te yin pa toonbiit nba ki i tun na paak. ¹⁰ I saa di maruŋ na tora, naan kon bia sii moki. I saa tun bonchonchontoona, naan bia kan mar waasi, kimaan yaa yɛtin naan nmat jiantir tingbana na paak."

Bianjinba ki Yennu pak biir pata jiantii

¹¹ Yennu yet a, "Dakper nan dapaanin na kur biir n niib yan. ¹² Bi boi dakoonn kpaanii po, ki dakoonn marj wantib baa loon bin bann

linba. Bi nyikime ki jii bi mɔŋ ki waa tingbana nan poo nba tuu kpant bonchonchonn na, ¹³ ki mann tingbana, jojaana yura paak, ki kunkona paak ki bi jokin bonnunubit tijakpera nyaka, kimaan li maasu mantik mei.

“Ki i bonpoi teen jantona, ki i sipoi kpant bonchonchona. ¹⁴ Nnaan lek kan dat bi tuba linba na paaki, kimaan yimm jab mɔŋ dɔɔ nan tingbanjaak poochonchona nae; yimm nan njamme lakint mann maruŋ ki teen tingbana. Li tee barmɔniie, niib nba kɔŋ yan, li biiribe.

¹⁵ “Israel teeb, yaa lek ki waan na, nnaan Juda teeb daa tuun nna. I daa saa Gilgal, koo toonbiit doo Betel ki jiantiri. I daa poor mɔpora leŋ, min Yennu nba fo na sann ni. ¹⁶ Israel teeb tee tubkangbatae nan bonii nba tee bianjinba na. Nlee ki n saa kpaarib nan pebis na mɔpaaun ni? ¹⁷ Israel teeb jiantir tingbanae. Daa fiin bi po. ¹⁸ Bi-i nyuu daan bonchiann, li poor po bi ji tuun bonchonchonn toonae, ki nian fei marima ki gar binbenjansin. ¹⁹ Wonpaaruk saa pebirib ki yaat namm, ki bin di fei nan bi tingbana marint.

5

¹ “Yimm mannteeb, gbiintir linba na. Yimm Israel teeb, teent soon nna. Gbiintir man, yimm nba tee naan njaateeb na. Li bo tee ki yii kpan-ii bu barmɔnii buute. Li paak, bi tan saa bu biiriwa. Ki i kpant barit, Mispa doo ni, ki bia tee nan laant na, Tabor kunkonn paak. ² Ki jiantboor na ni, ki i teen mɔyɛtdamm. N saa dat i kura tuba. ³ N mi Israel teeb nba tee linba; bi kan fit bɔrimi. Bi nyikima, ki ki jaŋ nan bii jiantirimi.”

Hosea kpaanii nba jiin tingbanjiantii po

⁴ Toonbiit nba ki niib na tuun na goib, ki bi kan fit baar Yennu boori. Bi jii bi mɔŋ ki waa tingbana, ki ki jiantir Yennu. ⁵ Israel teeb dont-n-mɔŋe biirib. Bi toonbiit paake te ki bi gbiatir baa, ki Juda teeb mun bia gbiatir, ki lakin baa namm. ⁶ Bi jikit bi pei nan nei, ki mann maruŋ ki teen Yennu, nnaan li ki njammitibi. Bi kan fit lau, kimaan u nyikiba. ⁷ Bi ki waa Yennu, ki bi waas ki tee Yennu yabi. Bi njaapaanii jaamm nae saa te ki njam nan bi tini n boont.

Bianjinba ki Juda nan Israel teeb faa leeb tɔb

⁸ Pebint tɔb naatunn na, ki lin gbat Gibea nan Rama, ki nnaan tɔb mɔnii-ii be Betel, dobiuuk na ni, ki te Benjamm teeb na n saan tɔb. ⁹ Tubdatu daar baate, ki Israel tinj saa biar dɔɔ yann. Israel teeb, linba set tan saa tume na.

¹⁰ Ki Yennu yet a, “N wutoor dooe, kimaan Juda tinj tɔɔndamm lek Israel teeb na, ki chat bi tinj kpaar. Li paak, n saa kpaar n wutoor ki mɔɔn bi paak, nan nyunmɔnn nae. ¹¹ Israel teeb be daamii ni, ki li diimm; bi kɔŋ tinj nba bo tee bi yar nawa, kimaan bi yɛtin, nnaan saa boi niib nba kan fit sommib nae sommir po. ¹² N saa baar nan biirue Israel teeb paak, ki bia biir Juda teeb.

¹³ “Israel teeb nba tan bann nan bi be dan ni yoo nbae, ki Juda teeb mun la bi mɔŋ daamii. Njanne ki Israel teeb saan Asiria kpanbar boor, ki saa boio sommir po, nnaan u ki fit sommibi. ¹⁴ N saa lek Israel teeb nan Juda teeb nan yanbɔr nba tuu lek bianjinba nae. N mɔŋe saa patib burii burii, ki nyikib. Mi-i tanj daarib yoo nba, sɔɔ kaa ki saa fit fatibi.

¹⁵ “N saa nja n niibe, ki bin mantik di fara, bi toonbiit paak, ki saa tuu yoo nba ki bi saa boi n po. Li pasiar, bi-i dii fara, bi saa kot lon n boora.”

6

Ki jiin Yennu nba pak linba po

¹ Ki niib na piak a, “Naant ki tin nmat Yennu boor. U turit dana, njaan u saa tebita. U turit narawa, njaan u saa wuur turita. ² Daanjaanee koo daanjaantaa ni, u saa fiint ki njammit, ki ti sii be u toonn. ³ Naant ti tumii ki bann Yennu. Laa tee barmonii nan yonnu saa do na, ki bia tee barmonii nan kpfusaak saa baa na, nnae mun li set tee barmonii nan Yennu saa dokit ti paak.”

⁴ Naan Yennu yet a, “Israel teeb nan Juda teeb, n saa teeni nlee? I lomm nba ki i tuu mok nanin na bote yiama, nan sanyiook ni malin na, li tee nan malin nba tuu kpaar yian daar ni nae. ⁵ Li paak teen ki n tun n sokiniinba i boor ni nan moomaan nba tee buut nan biiru na. Maa loon linba i boor doo yeenin nie. ⁶ N loon lomm nba yoo be nae, n ki loon i bonkobit maruŋ kaa. N loon ki yimm n niib n bannime, ki gar yaa jikit mujoonu maruŋ ki teenin na.

⁷ “Naan baa kpan koo tin na ni, ki bi biir molor nba ki n lor namn na, nan Adam nba din tun na. ⁸ Gilead tee doo nba gbee nan nibiit nan nikpiirite. ⁹ Ki mannteeb na tee nan fat-teeb nba tuu taan leeb ki laa muuk ni, ki guu niro nae. Ki sonu nba saa kasii boor Sekem doo ni na, ki mannteeb na bia kpi niib li ni, ki mi fanuwa njaan tuun bonbiir na. ¹⁰ Ki n la toonbilankant Israel tin ni: N niib jiantir tingbana ki tun biir bi moŋ.

¹¹ “Ki yimm Juda teeb njarin, n senn yooe maa n dat i tuba mun, yaa tuun linba na paak.

7

¹ “Yoo nba kur ki n yaa man te n niib Israel teeb n la laafia, ki namm mokiti, njaan maa laat linba tee bi tonue, nan toonbiit nba ki bi tuun. Bi nmab leeb ki koo niib njei ni ki jaan, ki bia fiar niib sonjot ni. ² Li ki baar bi dudukit ni nan n tan saa tiar toonbiit na kurawa. Bi yanbomm lintiba, ki n laatir yoo kur.”

Bianjinba ki kpikpiruk lora din be naan njaak na ni

³ Ki Yennu yet a, “Niib na kpan kpanbar nan u saakabe, nan bi lorbiit na. ⁴ Bi kur tee fai damme, ki ki see kpanbar na poori. Bi tonu na tee nan muu nba tuu yekit boroboro diiuk ki ji loon lin gaar mupeenu nae. ⁵ Kpanbar na jaamm daare, ki bi te njoon nan u saakab na nyuu daan ki yib, ki tee jatii. ⁶ Barmonii, ki bi para di muu nan bi lorbiit, ki tee nan muu nba tuu di boroboro diiuk ni bianjinba na. Ki bi wutoor doo nyotunmun, ki li tan yentir sanyiook ni, ki li yinn mupeenu.

⁷ “Bi wutoa nba doo ki monn nae, ki bi kpai bi saakab; bi kpai bi kpanbara yeno yeno, njaan bi soo ki miarin ki boi sommir po.”

Ki jiin Israel nan digbanlia po

⁸ Yennu namm yet a, “Israel teeb tee nan boroboro nba ki bi pur ki li ki beer chianu nae. Bi mok dindann digbanlia nba kpiab na paake. ⁹ Ki bi ki bann nan bi lora nba ki bi mok nan digbanlia niib na warii bi paŋi. Bi per boontuwa, njaan ki mi. ¹⁰ Israel teeb dont-n-moŋ na pak biiriba. Linba kur lek tun na, njaan bi ki nmat jen min bi Yomdaano Yennu boori. ¹¹ Israel teeb lin yolib nan nman liiŋ nae. U niib sint yiin Ijipt teebe ki boi sommir po, ki bia saa Asiria teeb boor. ¹² Baa saa na, njaan n saa lat laaunjo ki soorib nan noonii na. N saa dat bi tuba, toonbiit nba ki bi tun na paake.

¹³ “Bi boonta, kimaan baa nyikin na paak. Biiru saa baarib, kimaan baa yêtin na paak. N bo loon man tinnibe, ñaan ki bi fa faak ki teenin. ¹⁴ Bi ki mein nan bi para kuri, ñaan baa birin tinj ni, ki hoot nan binba ki waan na nba tuun bianjinba na. Ki li-i tee ki bi miarin jeet nan tiloona daan yoo nba, bi tuu ñma bi moje nan tingbann mannteeb nba tuu tee bianjinba na. Bi tee tubkangbatae. ¹⁵ Mine lek din wubiib ki te bi la pañ, ñaan ki bi tan lor n paak bonbiir, ¹⁶ ki ñamii lekin numm nanin, ki jiantir tingbann nba ki mok yiikoo siar na. Bi tee nan torban-kooñ nae, a kan fit teemm yada. Bi saakab na saa kpo jat kuume, kimaan baa piak karinbaanmaan na paak, ki Ijpt teeb saa laab.”

8

Bianjinba ki Yennu pak biir Israel teeb bi tingbanjantii po

¹ Yennu yet a, “Pebin naatunn na, kimaan dataie tut siik n tinj na paak, nan baakaa na. N niib na biir molor nba ki n lor namm na, ki bia yêtin n wannu na dianuwa. ² Bi lek yin bi Yennu, ki bia yeen nan bi tee n niibe, ki yeen a bi min, ³ ñaan bi yêtin linba ñana; linba na paak, bi datai saa wei berib.

⁴ “N niib gann bi kpanbara, ki bia gann bi saakab, ñaan ki n ki mi siar ki jiin bi po. Bi jii bi salimpeena nan salimmona, ki ñammir tingbana, ñaan ki li tee bi moñ biiru. ⁵ N ki loon salima naajabir nba ki Samaria doo ni niib jiantir na maami. N wutoor do bi paake. Nlee yoee ki bi tan saa nyik tingbana mannu? ⁶ Israel saauk daanoe kur tingbann manj, li ki ban tee Yenmonu nan waama. Salima naajabik nba ki bi jiantirir Samaria na, bi saa yeerire burii burii. ⁷ Ki li-i tee ki bi bur wouñu, bi tan saa jaan sajaperinne. Kinkakir nba ki mok fouñ, li kan fit nan jeet. Li-i lekii namie, ñaan boorganue saa dir. ⁸ Israel ji tee nan digbanlia nae, li ki mok nyoot nan boboonn nae, ⁹ ki tee tubkangbata nan boñ na. Israel teeb manj saa baa loon siaminbae. Bi nyii yaat saan Asiria tinj ni a bin boi sommir po, ki pa paatii tur digbanlia a bin sommib. ¹⁰ Motana, n ji yaa maa n lakin taamme, ki dat bi tuba. Bi sii labin nan gbanantont, yoo nba ki Asiria kpanbar diimm na.

¹¹ “Israel teeb nba maa maruñ binbinta bonchiann bianjinba a lii nyint biit na, nnae ki bi binbinta manj bia tee toonbiit boa. ¹² N sob sennii bonchiann ki tur n niib, ñaan bi yêtin, ki jiir ki li tee bonsaann nan boorganu yar, ¹³ ki mann maruñ ki teenin, ki bia ñman maruñ nant, ñaan min Yennu par ki mei bi paak. Motana, n ji saa tiar bi toonbiit poe, ki dat bi tuba li paak. N saa te ki bin ñmat Ijpt-e.

¹⁴ “Israel teeb maa ñañaniie, ñaan tamm bi naamii daano po. Ki Juda teeb maa digbanjaana, ñaan n saa tun muue, ki lin di bi ñañanii nan digbanjaana manj ki boont.”

9

Bianjinba ki Hosea moont Israel teeb tubdatu po

¹ Israel teeb, i daa di i maruñ jaamm nan digbanlia nba di bianjinba na. I nyik Yennu weiuwa, ki ki jiantiro, ki koi i moñ tinj na kur po nan i tee bonchonchona na ki tur tingbann Baal, ki mantik nian jeet nba ki i dukii nan u pa ki turi na. ² Li kan wei ki i ji kii mok jeet nan olif tiinii kpan saamii, ki daan bia sii kaa. ³ Yimm Israel teeb na kan biar be Yennu tinj na ni, ñaan i tan saa ñmat saan Ijpt-e, ki saa saan ki saa di jeet nba tee

koor, Asiria tinj ni. ⁴ Ki boorganu tinj manj ni, yimm Israel teeb na ji kan fit jii tiloona daan piinii ki tur Yennu, koo ki baar nan i maruŋ ki turo. Ki wunba kur dii jeet na, li saa kooŋo jakint, ki li sii tee nan jeet nba ki bi di kuŋei na. I tuu saa di a lin gbenn kon kooe; i kan jii jeet manj sba ki li tee piinii ki saan nann Yenjiantu nasaakak ni. ⁵ Ki i ji tan saa teen nlee, li-i tee yoo jaŋ nan yin di jaamm ki baakit Yennu? ⁶ Ki li-i tee biiru baari, ki i yati, Ijpt teeb nae saa tikir i gbanant ki pii, Memfis doo ni. Ki i mokint nba tee salimpeena, nan i ŋei nba tuu be siaminba na, moot nan jagotuko saa pia lenj.

⁷ Tubdatu yoo jaŋa, ki tee yoo nba ki i saa gaar linba jaŋi. Ki li-i tanj tun nna, i saa bannir. Yimm niib na yaa, “Sokini na tee jatuko, ki tee waato.” I namin bonchiann, kimaan i toonbiit yabita. ⁸ Yennu-e tumin ki n tee sokinii, a man kpaan yimm Israel teeb nba tee u niib na, ŋaan siaminba kur ki n saan, ki i koor ki pii barit a lin soorin nan nooŋ na. Yenjiantu nasaakak na ni gbaa, i kphant Yennu sokiniinba na dataie. ⁹ I mantik tee nifoyanae, linba kur ki i tuun ni, nan Gibeab jab nba din tee bianjinba na. Yennu saa tiar i toonbiit po, ki dat i tuba li paak.

Ki jiin Israel teeb yanboomm nan bi tubdatu po

¹⁰ Yennu ŋamm yet a, “Maa sint la yimm Israel teeb yoo nba, li din tee nan faa saa la tiloonmana kunkoouk paak bianjinba nae. Ki maa sint la i yeejamm, li din tee nan faa saa la kinkanj loonn nba moonn sinsinn nae. ŋaan yaa din tan baar Peor kunkonn boor yoo nba, ki i piin jiantir tingbann Baal, ki li taabaak ni, ki i biir gar tingbann nba ki i jiantir na. ¹¹ Yimm Israel teeb baakir saa yukir bote nan nooŋ na. Ki i ji kii maar waas, ki i poob kii mok poa, ki bia kan set poor. ¹² Ki i-i lekii mar waasi, ŋaan n saa juibe ki yaaf namm, ki kan nyik nan yenokooŋa ki u mok manfoori. Mi-i nyiki yoo nba, bonbilankante saa baari.”

¹³ Yennu, n laat ki datai waa beer Israel teeb waas, ki kpib. ¹⁴ N saa boi a lannpoe ki a tun ki tur Israel teeb niib na? A te ki bi poob n teen poowara. A te ki bin konj biin nba ki bi saa moon bi waas.

Bianjinba ki Yennu saa dat Israel teeb tuba

¹⁵ Ki Yennu yet a, “Bi toonbiit kur piin Gilgal-e. Leŋe ki n piin ki ki loomm. Kimaan toonbiit nba ki bi tun na, n saa ber nyinnib n tinj na ni, ki ji kii loommi. Bi toondamm kur yet n maama. ¹⁶ Israel teeb na tee nan tiik nba ki u jiina tuu koor, ki li ji ki loon loona nae. Bi ji kan mar waasi, bi-i lekii mari, ŋaan n saa kpi bi waloŋa manja.”

Bianjinba ki Yennu sokinii pak jiin Israel teeb po

¹⁷ Yennu nba ki n jiantiro na saa yet u niiba, kimaan bi ki sak gbiint u maami. Bi saa kphant nilinŋae, digbanlia ni.

10

¹ Israel teeb tuu tee nan daan tilontii nba gbee nan loona nae. Baa mokitir ki pukii bianjinba na, nnae ki bi bia maa yenbis binbinta ki pukii. Bi tinj nba naan jeet fanu bianjinba na, nnae ki bi bia chaant tana, ki jiantir. ² Niib nba ki bi para ki ŋan na, bi saa di fara bi toonbiit paak. Yennu saa bet bi maruŋ binbinta na, ki bia yeer bi tana nba ki bi chaant na.

³ Ki niib manj ji sii yeen a, “Ti ki mok kpanbar, kimaan taa ki baakit Yennu na paak; ki ti-i lekii mok kpanbari, lanne ki u saa tun turit ŋarimi?” ⁴ Ki bi piak maan nba ki mok nyoot, ki sent faak moosona, ki lorin lor yana. Ki

barmōnii kpant fai, ki li kur kpaatir ki pukii nan mōtoun nba be kpaab ni na.

⁵ Ki jaŋmaanii saa soor niib nba kōo Samaria doo ni na, ki bi saa bui fabin, salima naajabir nba ji kaa Betafenn* doo ni na po. Doo maŋ niib, nan manntōo nba mann tingbann maŋ, saa bui tingbann maŋ kaalin po. Bi saa bui fabin, yoo nba ki bi nyinn li fant na. ⁶ Bi saa jii tingbann maŋ ki saan nann Asiria kpanbar jaann boor, ki lii tee naan baakir pukina. Israel teeb saa di fei, kimaan tingbann nba ki bi jiantir na paak. ⁷ Bi saa jii bi kpanbar ki yaat nano, nan daauk nba tuu puuk nyun paak bianjinba na. ⁸ Ki poochianfei nba be Betafenn kunkonn yur paak, siaminba ki Israel teeb jiantir tingbana na, bi saa biirira. Ki kunkonii nan mōote saa pia li maruŋ binbinta paak. Ki niib na saa tant ki yiin joot na ki yet a, “Bakint ti paak,” ki bia yet kunkona a, “Dōkint ti paak.”

Bianjinba ki Yennu sat tubdatu Israel teeb paak

⁹ Yennu ŋamm yet a, “Israel teeb bia daa ki nyik toonbiiti, laa nyii yoo nba ki bi dīn be Gibeaa ki tuun biit nawa. Li paak, bi sii be Gibeaa-e, ki tobii faab. ¹⁰ N saa lek toonbiit damm na, ki dat bi tuba. Digbana saa taan leeb ki kōn namm, ki bi saa la tubdatu, bi toonbichioŋ paak.

¹¹ “Israel teeb din tuu tee nan naajabir nba ki bi tumiio toonn fanu, ki u teen siir ki bia loon di booru nae. Ki n dukin maa n yōkinō yokit u turu nba fan na paak, ki weiō nan ninmōnn ki wun tun toonpaarir. N saa te Juda teeb nan Israel teeb-ii daar naakuure, kii yat tant na. ¹² Ki n yet a, ‘Komin ki tur i mōŋ tinpaan ni, ki bur barmōnii, ki jaan piisin nba ki i jiantirin li po na. Yoo jaŋ nan yin jen min Yennu boora, ki n saa baar ki teen piisin i paak.’ ¹³ Naan ki i buur tonu, ki jaan biit. Fai nba ki i faar na, li lon loōnae ki i di.

“Yaa maa i tioŋ paŋ paak, nan i kunkōnkōnna nba yab paak na, ¹⁴ tōb saa faa i niib, ki i doi nba paar na kur saa biir. Ki li sii tee nan daar nba ki kpanbar Salmann din biir Bef-arbel doo, tōb ni, ki mat binaanba nan bi waas tinj ni na. ¹⁵ Ki yimm Betel teeb, linba saa baariie na, kimaan bonbilankant nba ki i tun na paak, ki daar nba tōb maŋ saa piin na, Israel kpanbar saa kpo.”

11

Yennu nba loon u mōyētuk niib bianjinba

¹ Yennu ŋamm yet a,

“Yoo nba ki Israel* din tee bik na, n din loono,
ki dat nyinnō Ijiipt, ki u tee n bija.

² Naan mi-i ji kii yiin Israel yoo nba kur,
u tuu lek numm nanime;
ki n niib maŋ mann maruŋ ki teen tingbann Baal,
ki bia jokin bonnunubit ki teen yenbis.

³ Mine lek din tumii Israel teeb sommir,
ki tebir n niib maŋ n nuu ni,
ŋaan ki bi lek ki bann nan mine goriibi.

⁴ N datib nan lomm, ki bi baar n boor,
ki n tōkirib ki wobib parpaak,
ki tuu bōon tinj ni, ki goomm.

* **10:5** 10.5 Betafenn paake tee “toonbiit ŋaak,” ki gaar nan Betel, ki li paak tee “Yennu ŋaak.”

* **11:1** 11.1 Israel-e tee Israel teeb.

5 “Baa yêṭ bin jen n boor na paak, see ki bi ḡmat Ijīpt, ki Asiria teeb sii diab. 6 Tōbii saa faa bi doi ni, ki faa jint bi doi gana. Li saa biir n niib, kimaan bi tuun linba ki bi loone. 7 N niib na lor nan bin yêtime. Bi saa bui sanpaapo, kimaan jikir nba be bi paak na, ḡnaan sōō kaa ki saa jikitibi. 8 “Israel teeb, nlee ki n saa ḡaaini?
Nlee ki n saa nyikini?

N bo kan fit biiri nan maa tun bianjinba ki tur Adma,
koo ki bo dia-i nan maa tun bianjinba ki tur Seboyim na.

N par kan chabin ki min tun nna,
kimaan n mōk lomm nani bonchiann.

9 N kan donn wutoor ki dat i tuba.

N ji kan biir yimm Israel teebi,
kimaan n tee Yennu-e, n ki tee nisaarik kaa.

Mine tee kasii daano, ki be nani.

N kan baar i boor nan wutoori.

10 “N niib sii waa n poore, yoo nba ki n mō nan yanbōr na ki tookit bi datai. Bi saa nyi yonbaa po ki kakit baar n boor. 11 Bi saa nyi Ijīpt po, ki lian nan nōōni na, ki nyi Asiria yent po nan lanjerii na. N bia saa te bin jen bi ḡei ni. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Israel nan Juda teeb biiru po

12 Yennu ḡamm yet a, “Israel teeb na kookin nan fai nan kpinkpanii, ki Juda teeb bia lek daa yêen n mōb, min nba tee barmonii nan kasii Yennu na.

12

1 Toona nba kur ki Israel teeb tuun, li sanyiok ni ki saa tuu li daajoouk, li ki mōk nyōōt, li tee biirue. Tonu nan toonbiit tumu pukiie bi sinsuuk ni. Bi mōk lora nan Asiria teeb, ki bia so sooru nan Ijīpt teeb.”

2 Yennu mōk maan ki saa bu nan Juda teeb. U bia saa dat Israel teeb tuba, binbeḡ nba ki bi be na paak. U saa pa paatii ki jiumm, nan baa tun linba na paak. 3 Bi yeeja Jakōb nba din be u naa poor ni yoo nba na, ki u soor u jaak lōō Esōō taagbinn. Waa tan teen jōō yoo nba, ki u gbaa nan Yennu, 4 ki gbaa nan malaka ki tan nyann, ki bui fabin, a wun teen piisin u paak. Ki Yennu la Jakōb, Betel doo ni, ki pak nana leḡ. 5 Ti Yomdaano Yabint Yennu maḡe na. Yennu-e tee sann nba ki bi sii yi ki jiantiro. 6 Li paak, yimm Jakōb yaaboona, teent Yennu yada man, ki jen u boor. Ii mōk lomm, kii tuun ḡant, kii guu Yennu nan sukuru ki wun sommi.

Maan nba be ki jiin tubdatu po

7 Yennu ḡamm yet a, “Israel teeb na tee ḡmabir damm nan Keenann teeb nae; bi loon bii ḡmaab bi daadiira nan fai bikinae, 8 ki yeen a, ‘Ti tee mōkitaē. Ti mōkit bonchiann, ki sōō kaa ki saa fit pak biirit, a ti la bee ḡmaab ki mōkitiri.’ 9 ḡnaan min i Yomdaano Yennu nba nyinni Ijīpt na saa te yin ḡamm kōō lanbont ni, nan yaa din tuu be lanbont ni bianjinba, kunkoouk paak, ki n baat i boor na.

10 “N din pak nan n sōkiniinba ki turib yirintu bonchiann. N din tōkin sōkiniinba nie ki tur n niib kpaanii. 11 ḡnaan ki bi lek jiantir yenbis, Gilead doo ni, ki binbinta nba be leḡ na saa kpant tangbiinkpeka paanu na ni.”

12 Ti yeeja Jakōb din chiar saan Mesopotamia-e, ki saa kpaar jasōō pei, a lin te wun tan fit kōōn jōō na bipoo. 13 Yennu din tun u sōkiniie Ijīpt tinj ni, a wun tinn Israel teeb daabisin ni, ki bia kii goriib. 14 Israel teeb na din te

Yennu wutoor doo bonchiann; bi paatii sii tee kuume, bi toonbiit na paak. Yennu saa dat bi tuba, baa dinnɔ fei na paak.

13

Ki jiin Israel teeb tubdatu nba joont po

¹ Yoo nba din gar, Efraim booru din tuu pak maan, ki janmaanii n soor Israel boorleeb nba biar nae. Bi din tuu baakit Efraim boorue, n̄aan ki Efraim booru maŋ tun yanbɔmm ki jiantir tingbann Baal. Linba na paak, ki bi kpo. ² Bi bia lek din n̄amii tuun yanbɔmm, ki dia salimpeena ki naan bonninnant ki jiantir, ki li tee nisaarik dudukit, nan nisaarik nuu toona; ki niib maŋ yeen a, “Ti mann maruŋ kii teen bonninnant na.” Nlee ki nisaarii saa fit mɔɔt* tingbana maŋi, tingbana nba naan naajai na. ³ Li paak, niib na saa bote nan sanyiɔk ni wunn na, ki bia bot nan sanyiɔk ni marin na. Bi sii tee nan fouŋ nba ki wouŋ tuu pebir jarik ni nae, ki bia tee nan munyuuk nba tuu nyi mɔpin-yerik ni bianjinba na.

⁴ Yennu n̄amm yet a, “Mine tee i Yomdaano Yennu, wunba nyinni Ijpt tiŋ ni na. I ki mɔk Yensau ki pukin n po, min kuukɔɔe tee i tinnɔɔ. ⁵ Mine goti kunkoouk paak. ⁶ N̄aan yaa tan kɔɔ tinŋaŋ na ni ki dii gboo yoo nba, ki i kɔɔ karinbaanii, ki ji tamm n po. ⁷ Li paak, n saa baar lekie nan yanbɔr nba tuu lek bianjinba na. N saa dɔɔr sɔnjokpiŋe ki guuri nan naamuuk na. ⁸ N saa lekie nan naamuuk nba tuu kɔŋ u waas ki lek bianjinba na; ki n saa pati, ki di-i bɔyennkɔɔ ni nan yanbɔr nba tuu di bianjinba na, ki bia pati burii burii nan muuk ni bonkobuk nba tuu pat nant bianjinba na.

⁹ “Israel teeb, n saa boontie, ki n̄mee saa fit sommini?” ¹⁰ I din yet a i loon kpanbar, ki bia loon tɔɔndamm, n̄aan bi saa teen nlee ki tinn i digbanni? ¹¹ N din donn wutoor ki turi kpanbara, ki bia donn wutoor ki yaat namm.

¹² “Israel teeb yanbomm nan bi toonbiit sɔb be gbouŋ ni, ki gbouŋ maŋ be bekir ni. ¹³ Israel teeb mɔk yaak nba ki bi sii be bi manfoor ni, n̄aan jatiie yabitib nan bin gaarir, nan baa tuu yaa bin mar sanpantik ki wun yêť poor ni nyinu bianjinba na. ¹⁴ N kan tinn niib na ki bi daa saa kpeentiŋi, koo ki fatib kuun paŋ ni. Kuun, baat nan a yiaryoonn na. Kpeentiŋi, baat nan a biiru na. N ji kii mɔk ninbatinu nan niib na. ¹⁵ Israel teeb-i lekii bint nan mɔɔt na, n̄aan n saa te ki yonput po wontounjo n nyi kunkoouk paak, ki koor bi nyuntona nan bunbuna. Wouŋ na saa jii linba kur mɔk nyɔɔt. ¹⁶ Samaria teeb saa la tubdatu, kimaan baa yêť min Yennu na paak. Bi saa kpo tɔbii ni. Bi saa yek bi sanpantii nan tiŋ, ki pit poob nba mɔk poa na.”

14

Bianjinba ki Hosea barin Israel teeb

¹ Israel teeb, jenin man i Yomdaano Yennu boor. I yanbomm nae te ki i jarin ki baa. ² Jenin ki baar Yennu boor, ki n̄aan i Yenmiaru na-ii tee Yenpiinii ki i teenɔ a, “Nyikin chabit ti yanbomm kur, n̄aan gaar ti miaru na, ki tin paka nan taa senn mɔsonn bianjinba na. ³ Asiria teeb kan fit tinniti, ki tɔb taanii kan fit guuriti. Ti ji kan ban yet tingbana na nan n̄amme tee ti Yomdaano. Yennu, fine mɔk ninbatinu ki teen binba ki mɔk sɔɔ ki saa boi somm̄ po na.”

* 13:2 13.2 Bi din mɔotir tingbanae, ki li want lomm.

Bianjinba ki Yennu senn mɔsonn nan Israel teeb saa la manfopaann

4 Yennu yet a, “N saa te ki n niib n jen n boor.

N sii loomm nan n par kur,

ki n ji kan ban donn wutoor bi paaki.

5 N sii tee nan saak nba tuu baa tinkooŋ paak nae

ki tur Israel teeb,

ki bi saa yit nan tipuut nae, ki saa baa jiina fanu

nan Lebanonn tiinii nba tee bianjinba na.

6 Bi sii mɔk manfoor nan kpaat ŋanu,

ki sii mɔk fant nan kpan tiinii na,

ki mɔk nubirmann nan Lebanonn kpekii na.

7 Niib na lek sii be n loŋ nie,

ki bi saa bur jeet bi kpaant ni, ki lin nan.

Ki bi sann saa do nan Lebanonn daan sann nba doo bianjinba na.

8 Israel teeb ji kii mɔk tingbana.

N saa gat bi miaru, ki gotib,

ki bakin bi paak nan timaatik na.

Mine tee bi piisin kura jiinn.”

Majoontkara

9 Niib nba tee yandamm na, ŋamme saa bann maan nba sob gbouŋ na ni paak, ki bia jiiir teen bi para ni. Yennu sonii took, ki niib nba tee niŋamm waar, ŋaan toonbiit damm jarime ki baa tinj ni, kimaan bi yêť wannu nawa.

JOEL gbouŋ

Ki jiin Joel gbouŋ na po

Yennu sokinii Joel yoo na, naasuut din yoo baate, ki ŋman bona kur ki biir tinj na. Joel din kpaan Israel teeb na nan naasuut na tee Yennu tubdatue, bi yanbontoona paak, ki bia yaa naasuut na see kunkonkonna bonchiann nba tan saa baar ki kon nyannib na taar nie, bi-i kii nyik bi yanbomm ŋaan jiant Yennu kuukoo. Joel bia din betib Seyeen na nba tan saa baar Yennu niib kur paak bianjinba.

¹ Yennu moomaame na, ki u teen Joel, wunba tee Petuel bija na.

Ki jiin naasuut baaru po

² Yimm nba tee nikpera na, gbiintir man; wunba kur koo Juda tinj ni, gbiintir.

Linba na booru ban tuma, laa tee i yoo, koo i yeejamm yoowa-a?

³ Want i waas li po man, ki bi mun saa wann bi waas, ki bi mun tan saa wann maaru nba waa.

⁴ Naasuut bonchiann saa baa bonbuburit paak. Naasuut nba liit ki nyik linba, binba wei tuu ŋmamire.

⁵ Fiit kii mo, yimm dayibira na; ii bui, yimm danyuura na.

Looŋa nba ki bi ŋaa daan na biira.

⁶ Naasuut nba tee nan kunkonkonna nba yab bonchiann na lek ti doowa;

bi mok paŋ ki yab kaa kann; ki bi nyana porin nan yanbor yar na.

⁷ Bi biir daan tilontiiwa, ki ŋman ti tilontlia. Bi ŋman kokir li wakawa, ki tan nyik li yiinii ki li peen.

⁸ Yimm niib na, ii bui man, nan sapaamo nba tuu bui fabin, joo nba ki u yaa wun kuno kuun bianjinba na.

⁹ Jeet nan daan kaa ki bi saa tur Yennu, u ŋasaakak ni; ki mannteeb na bui fabin, kimaan Yenpiinii kaa ki teen Yennu.

¹⁰ Ki kpaant doo yann, ki tinj bui fabin, kimaan jeet na biira, ki daan tiinii na koor, ki kpan tiinii na suur.

¹¹ Ii mok parbiir man, yimm kpaara; ii bui fabin, yimm nba gorii tilontii kpaant, kimaan boroboro dii nan mukirii nan bonbuburit nba be i kpaant ni biira.

¹² Li daan tiinii nan kinkanii na suura, li tilontii kur suur ki kpowa, ki niib na parpeenn gbenn.

¹³ Ii lia botoliant kii mo man, yimm nba tee mannteeb ki tuun maruŋ binbintir boor na. Saant Yenjiantu ŋasaakak ni, ki bui fabin nyotunmunnn. Jeet nan daan kaa ki i saa tur Yennu.

- 14 Turin mɔb ki bin lor mɔi, yiint ki taan niib na.
 Taant saakab na nan Juda teeb na kur
 ki bin baar i Yomdaano Yennu nasaakak na ni,
 ki fabin turo.
- 15 Yennu daar na pera, ki tee daar nba
 ki Yabint daano maɲ saa baar nan biiru.
 Daar maɲ sii tee bonbilankante.
- 16 Ti gorie, ki ti jeet biir,
 njaan ki ti kan fit teen siari.
 Parpeenn kaa Yenjianu Nasaakak na ni.
- 17 Ki bonboorii kpenn tinkooɲ ni.
 Ki jeet kaa ki ti saa bekiri.
 Ki boa be koont ki yeer yeer.
- 18 Ki nei mɔ lin nan parbiir,
 ki peburuɲ mun bia di wahala,
 kimaan mɔot kaa ki bi saa nman.
- 19 Ki n fabin tur fin Yennu,
 kimaan bonkobit kpinkpaar boa nan tiinii kur koora,
 ki tee nan muue diir na.
- 20 Ki muuk ni bonkobit na gbaa mɔ ki teen fin Yennu,
 kimaan kpenii na foora.

2

Naasuut na tee kpaaniie ki jiin Yennu daar po

- 1 Pebin naatunn na.
 Njaant ki lin mɔ, Yennu kasii kunkonn Sayɔnn na paak.
 A te ki niib nba kur be Juda tin ni n jekir,
 kimaan Yennu daar na baate.
- 2 Li daar tan sii tee bunbɔnne, ki tee bunbɔnchiɔɲ,
 ki tee sanpagbounbouɲ, ki yentu kaa,
 ki naasuut nba yab ki tee nan kunkɔnkɔnna na
 saa lat piin kunkona na kur po.
 Ki li booru daa ki ban teeni, ki bia ji kan ban teeni.
- 3 Ki bi dii bonbuburit na nan muu nba tuu di bianjinba na.
 Ki bi tɔɔnn po, bonbuburit na njan nan Edenn kpaab na,
 njaan baa gar sian tee tanbiinsaarik, ki siar ki biar lenji.
- 4 Ki bi naan taanii, ki tiin nan tɔb taanii na.
- 5 Baa lin mobit kunkona na yura paak na,
 ki bi mɔ nan tɔb taantorit na;
 ki put nan mɔkoonii be muu ni na,
 ki be chunchuuntuk nan kunkɔnkɔnna bonchiann
 nba teen siir nan tɔb na.
- 6 Baa nakin yoo nba, ki janmaanii soor sɔɔ kur,
 ki sɔɔ kur numpo penn.
- 7 Ki bi lek nan kunkɔnkɔnna na,
 ki do joona nan kunkɔnkɔnna na.
 Ki bi kur somm sinonn, ki ki borii,
 8 koo ki tɔkii loɔ yiar ni, ki daan joona ki gaar kɔɔ,
 ki siar kaa ki saa gooribi.
- 9 Ki bi tɔ a bin kɔɔ doo na ni, ki chiar doo joona,
 ki kɔɔ ki bia doo njei na paak,
 ki kɔɔ takorii ni nan nanyukii na.

- 10 Baa baar yoo nba, ki tij jek,
 ki sanpagbouj waa gbar gbar,
 ki yonnu nan n̄maarik b̄onn, ki n̄maabira ji ki nyiiri.
- 11 Ki Yennu kunkor tantir u kunkonkonna na paak,
 ki kunkonkonna nba sak u m̄ob na yab bonchiann ki bia paar.
 Li tan sii bi bonchiann Yennu daar na ni.
 Lamme tan saa nyi li ni?

Ki jiin binben lebitu po

- 12 Ki Yennu yet a, “M̄otana gbaa,
 lebitir i binben nan barmonii, ki baar n boor,
 ki lor m̄oi ki bui fabin.
- 13 Ii n̄aan ki i parbiir n wann i lebitu,
 i liant patu kuukoo kan janj.”
 Jenin man i Yomdaano Yennu boor.
 U m̄ok burchint ki gbee nan ninbatinu;
 u m̄ok sukuru ki dia u m̄osona,
 ki teen siir nan wun nyikchab yoo kur, ki kan dat i tuba.
- 14 Li pasiar i Yomdaano Yennu saa lebit u dudukita,
 ki teen piisin i paak, ki te ki i jeet n nan bonchiann,
 ki yin fit turoo jeet nan daan piinii.
- 15 Pebin naatunn na Sayonn kunkonn paak,
 ki yiin niib na ki taamm, ki te bin lor m̄oi.
- 16 Taant niib na b̄oyennkoo boor;
 ki te bin teen siir nan jiantii.
 Baat nan nikpera, ki taan waas nan sanpantii,
 nan binba koon poopaanii
 nan bi poob na gbaa n nyik bi diit n̄aan baar.
- 17 Mannteeb nba tuun Yennu toona ki be maruj binbintir
 nan n̄asaakak tammob sinsuuk ni na n bui ki miar Yennu a,
 “Yennu, ii m̄ok ninbatinu nan a niib.
 A daa te digbanlia sarikitit, ki bia laat,
 ki yeen a, ‘I Yennu na be lia?’ ”

Bianjinba ki Yennu te tij kpiak

- 18 Yennu baka be tij na paak,
 ki u m̄ok ninbatinu nan u niib,
- 19 ki turib gat u a, “M̄otana, n ji yaa man turi jeete
 nan tilona daan nan olif tiinii kpan, ki te yin gboo,
 ki digbanlia na ji kan sarikini.
- 20 N saa nyinn naasuut nba tee nan kunkonkonna
 ki nyii niigan po nae,
 ki ber bi siab ki bin saan kunkoouk po,
 ki ber binba tee sonliita na ki sikinib M̄ok-kpeenn ni,
 ki ber binba joont na ki sikinib
 Sinsuuk ni m̄okgbenjir na ni.
 Ki bi gbanankpeena saa nubir.
 N saa biirib, kimaan baa tun linba ki turi na paak.
- 21 “Sarwaat, i daa tiin janmaanii,
 n̄aan ii m̄ok parpeenn kii kparam,
 kimaan linba Yennu tun ki turi na paak.
- 22 Bonkobit, i daa tiin janmaanii,
 kimaan bonkobit kpinkpaar boa biikite,
 ki tiinii loon loona,

- ki kinkana nan daan tiloona yab bonchiann.
- 23 “Sayonn teeb, ii mək parpeenn man;
ii kparam man linba ki i Yomdaano Yennu tun
ki turi na paak.
- U te kpfusaak baa ki li janiti, ki te saak baa sabouj,
ki bia baa sakoouk nan waa tuu baa bianjinba na.
- 24 Jarii kur saa gbee nan jeete,
ki bui saa gbee nan tiloona daan nan olif tiinii kpan.
- 25 Ki i bona nba din biir
bina nba ninj ki naasuburuj din nman i bonbuburit na,
n saa jiinir ki turi. Mine din tun naasuut manj i boor.
- 26 Motana, i ji sii mək jeet bonchiann ki di gboot,
ki i saa pak dont min i Yomdaano Yennu sann,
wunba tun bakitnauj toona ki turi na.
- Ki yimm, n niib, ji kan ban di fei.
- 27 Ki yimm Israel teeb saa bann nan n be nani.
Ki min Yennu-e tee i Yomdaano, ki soo ji ki be.
Ki yimm, n niib, ji kan ban di fei.

Ki jiin Yennu daar na po

- 28 “Ki li poor po, n tan saa sikin n Seek, soo kur paak,
ki i bonjai nan i bonpoi tan sii sokint n maan,
ki i jakpera mun tan sii damii damiit,
ki i naasimm tan sii laat yirintu.
- 29 Ki daa manj ni, n tan saa sikin n Seek na
n daaba paak, li jab nan poob kur.
- 30 “Ki daa manj ni, n tan saa tun bakitnauj toona
sanpaapo nan tingbouj na ni;
ki son nan muu nan munyuuk tan sii be.
- 31 Yonnu tan saa kpint ki bonn,
ki nmaarik mun saa kpint ki monn nan son na;
li tan saa teen nnaewa ki min Yennu dajaann
nba tee biiru daar na n fit baar.
- 32 Naan binba kur tan boin sommir po saa la tinnu.
Niib nba be Jerusalem, bi siab saa la fatu,
ki binba ki n gannib na sii mək manfoor
nan min Yennu nba yet bianjinba.”

3

Ki jiin tingbouj na njaateeb buut po

- 1 Yennu namm yet a, “Daa manj ni, n tan saa namm jiin
Juda nan Jerusalem teeb məkinta.
- 2 N tan saa taan tingbouj na njaateeb kur
ki baar namm Buut Baauk ni.
Leje ki n saa bu bi buut
nan baa tun linba kur ki tur n niib.
Bi te ki Israel teeb na yat koo digbangana ni,
ki bia biit Israel tinj nba tee n yar na.
- 3 Bi to naatote a bin chent n niib nba ki bi soorib na,
ki koi bonjai nan bonpoi ki teemm daaba,
a bin gaar likirii ki pa jantona nan daan paak.

4 “I yiaib a yin tun bee ki turimi, yimm Taya teeb, nan Sidonn teeb, nan niib nba kur be Filistia teeb yent ni na? I koor a yin teen siare ki jiiinimi-i? Li-i tee ki i yaa yin tun siar ki jiiinimi, nann n saa kakit yiaame, ki pa jiiini. 5 I jii n salimpeena nan salimmōna, nan n mōkint kur, ki yaat saan nann i tingbanjei niṅa. 6 I jii Juda nan Jerusalem teeb ki yaat fokit namm bi tiṅ tiṅe, ki saa koib ki tur Griis teeb. 7 Motana, n ji yaa n nyinnibe yaa koib siaminba na. N saa teeni nan yaa teemm bianṅinba nae. 8 N saa te ki bin kōi i bonjai nan i bonpoi ki tur Juda teeb, ki bi mun saa koib ki tur Sabea teeb nba kōo banfōka na. Min Yennu-e pak na.

9 “Turin mōontii na digbana kur ni a,
“Teent siir nan tob man, yiint i kunkōnkōnna,
ki taan bi kur ki somm namm.

10 Faan i kumōi ki teen jukbanjai,
ki faa i jukii ki kpanṅir kpana,
ki te i nibutimii gbaa n kōn.

11 Yimm digbana kur nba kpia na,
kakitir ki baar man, ki taan leeb baauk na ni.’ ”

Yennu, tumin a kunkōnkōnna ki bin lekib.

12 “A te digbana na niib n teen siir,
ki baar Buut Baauk na ni.

Leṅe ki min Yennu saa kar ki bu digbana kur buut.

13 Bi mantik ton hali, chōōmm ki bir tiṅ ni
nan baa tuu chōō jeet li jaanu yoo bianṅinba na.

A ṅmaab nan baa tuu ṅmaa daan tilōna li ṅinṅaa boor,
ki daan n tan nyi ki gbee mō bianṅinba na.”

14 Niib tusbam-bamme be Buut Baauk na ni.

Leṅe ki Yennu saa baar yiaama ki bu buut.

15 Ki yonnu nan ṅmaarik saa bōnn,
ki ṅmaabira na ji kan yent.

Ki jiiin piisin nba ki Yennu saa tur u niib po

16 Yennu kunkōr saa nyi Sayōnn kunkonn paak;
ki u kunkōr n tant ki nyi Jerusalem po;
ki tingbouṅ nan sanpaak n jek,
ṅaan Yennu saa kōn u niib paaka.

17 “Tōn, Israel teeb, i ji saa bann
nan mine tee i Yomdaano Yennu.
N kōo Sayōnn-e, n kasii kunkonn na paak.
Jerusalem sii tee kasii dooe;

ki boorganu ji kan ban kōn ki nyanniri.
18 Ki daa maṅ ni, kunkona saa gbee nan daan tiiniie,
ki bonkobit sii be kunkonn kur paak,
ki nyun sii be Juda kpenii kur ni bonchiann.
Ki kpenu saa pubir nyi Yennu ṅasaakak boor,
ki li nyun saa maan Kpekii Baauk na.

19 “Ki Ijpt tiṅ saa kpanṅ kunkoouk,
ki Edom tiṅ n kpanṅ langben-yana,
kimaan baa lek Juda tiṅ,
ki kpai li niib nba ki mōk biit na paak.

20-21 N saa kōn binba ki bi kpiib na paaka.
N kan nyik biirteeb na yanni,
ṅaan niib sii be Juda tiṅ nan Jerusalem doo ni
mōkmōk nan mōkmōk,

ki min Yennu sii be Sayɔnn kunkonn paake.”

AMOS gbouj

Ki jiiin Amos gbouj na po

Yennu-e din tun Amos a wun kpaan niib nba be Israel naan yent nba be garj po na ni, a bi-i kii nyik bi yanbontoona, bi saa la tubdatuwa.

¹ Amos nba tee pekpaarik ki nyii Tekoa doo ni na mɔmaame na. Li yoo manje ki Yusia din tee Juda kpanbar, ki Jeroboam, wunba tee Jehoas bija na, mun tee Israel kpanbar. Ki Yennu fiit ki wann Amos maan na ki jiiin Israel teeb po. Li bina njanlee poor poe ki tinj jek.

² Ki Amos yet a,
 “Yennu kunkor nyi Sayonn kunkonn po,
 ki tantir ki nyi Jerusalem po.
 Ki bonkobit kpinkpaar boa koor wak wak,
 ki moot nba be Kamel kunkonn paak na monn.”

Biajinba Yennu saa dat booru nba kpia Israel teeb na tuba

Ki jiiin Siria teeb po

³ Yennu din yet a, “Damaskus teeb tun yanbomm, ki bia namm tun yanbomma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi dia Gilead teeb na ki njanjitib.
⁴ Li paak n saa te muu n sik kpanbar Hasael njaak paak, ki li saa di njajaann nba ki kpanbar Ben-hadad* maa na. ⁵ N saa faa konn kutlaana nba dia Damaskus tammokokir, ki nyinn niib nba koo Afenn baauk ni na, nan Bef Edenn doo diatoo na. Ki bi saa soor Siria teeb ki teemm yommii, ki saan namm Kir tinj ni.”

Ki jiiin Filistia teeb po

⁶ Yennu namm yet a, “Gasa teeb tun yanbomm, ki bia namm tun yanbomma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi soor digbanmunni ki koiib nan daaba na ki tur Edom teeb. ⁷ Li paak n saa te muue n baa Gasa doo joona paak ki di li njajaana. ⁸ N saa liat Asdod nan Askelonn doi diara. N saa dat Ekronn teeb tuba, ki Filistia teeb kur nba biar na saa boont.”

Ki jiiin Taya teeb po

⁹ Yennu namm yet a, “Taya teeb tun yanbomm ki bia namm tun yanbomma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi soor digbanmunni, ki teemm yommii ki saan namm Edom tinj ni, ki ki dia naasinyoosir molor nba ki bi din lor na. ¹⁰ N saa te muue n baa Taya doo joona paak, ki di li njajaana na.”

Ki jiiin Edom teeb po

¹¹ Yennu namm yet a, “Edom teeb tun yanbomm, ki bia namm tun yanbomma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi wei ber bi ninjamm Israel teeb na, ki ki timm ninbaauku. Bi wutoa ki mok gooru, ki bi ki te ki li maaki. ¹² Li paak, n saa te muue n baa Temann doo paak ki di Bosra njajaana na.”

Ki jiiin Amonn teeb po

* 1:4 1.4 Ben-hadad din tee Hasael bijae.

¹³ Yennu namm yet a, “Amonn teeb tun yanbõmm, ki bia namm tun yanbõmma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi faa tõi ki pit poob poa Gilead tij ni, a bin fit pukin bi yent. ¹⁴ Li paak, n saa te muue n baa Raba doo joona paak, ki di li njaana na, ki wuyikini sii be tob na daar, ki konn man sii paar nan wonpaaruk nae. ¹⁵ Ki bi saa soor bi kpanbar nan u saakab ki saan namm digbangann.”

2

Ki jiin Moab teeb po

¹ Yennu namm yet a, “Moab teeb tun yanbõmm ki bia namm tun yanbõmma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi ki baakit Edom kpanbar kpaba na, ki joor muu, ki li kpant tanpent. ² N saa te muue n baa Moab tij paak, ki di Keriof doo njaana. Moab teeb saa kpo tobii ni, yoo nba ki kunkonkonna yikin wuyikini, ki bia peeb naatuna na. ³ N saa kpi Moab tij diatoo nan saakab kur nba be tij na ni.”

Ki jiin Juda teeb po

⁴ Yennu namm yet a, “Juda teeb tun yanbõmm ki bia namm tun yanbõmma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi yet n wannuwa, ki bia ki dia n sennii na. Kpinkpannii yennii nba ki bi yeejamm din jiantir na kpanniba. ⁵ Li paak, n saa te muue n baa Juda tij paak, ki di Jerusalem njaana na.”

Bianjinba ki Yennu saa dat Israel teeb tuba

⁶ Yennu namm yet a, “Israel teeb tun yanbõmm ki bia namm tun yanbõmma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi koi niburchimm nba kan fit pa bi moɔ pana, nan talas damm nba kan fit pa bi moɔ taasaat paak nawa. ⁷ Bi tabit nibutimii nan fara damm, ki beer nandamm ki nyintib bi barmonii sonu ni, ki bik nan u baa taant ki doo nan poo yeno, ki biir n kasii sann. ⁸ Bi yenjiantboa kur, jab na teer chinchena nba ki bi gaar bi paandiira boor nae ki doo li paak, ki kaar n nasaakak na ni, ki nyu daan nba ki bi jiar niib ki bi pa na.

⁹ “N niib, i paake ki n biir Amor teeb fas fas, bi lek din fok nan kpekii na, ki bia mok paɔ nan tijakpera na. ¹⁰ Mine din nyinni Ijipt, ki nmakitiri ki i somm kunkoouk paak bina piinna, ki tan turi Amor teeb tij, a lii tee i yar, ¹¹ ki gann i bonjai na yemm, a bii tee n sokiniinba, ki gann i naasinpaauɔ na siab, a bii tee min Yennu yab.* Israel teeb, linba na ki tee barmonii kaa-a? Min Yennu-e pak na. ¹² Njan ki i te ki n yab man nyu daan, ki bia yeen n sokiniinba na, a bi daa piak n maami. ¹³ Motana, n saa nannie buk-buka nan toruk nba tuu jii jik-kpiata ki nmaan mat bona bianjinba na. ¹⁴ Ki binba tee nantatina gbaa tan kan chiar paaki, ki pandamm saa koɔ bi paɔ, ki kunkonkonna gbaa tan kan fit tinn bi moɔ manfoa. ¹⁵ Ki toɔbantooɔa tan kan seti, ki nantatina tan kan chiar paaki, ki jab nba jak taanii na tan kan tinn bi manfoa. ¹⁶ Daar man ni, kunkonkonna nba mok para gbaa tan saa bat bi jiatat ki bir njan chiar. Min Yennu-e pak na.”

3

Bianjinba ki Yennu saa dat Israel teeb tuba

¹ Israel teeb, ghiintir maan nba ki Yennu pak ki jiin i po na, yimm booru nba ki u nyinni Ijipt tij ni na. U yet a, ² “Booru nba kur be tingbouɔ na

* **2:11** 2.11 Yennu yab paak tee Nasar teeb, ki li ki tee bii nyu daan.

ni, yimm kooe ki n ganni, ki n baka be i po, njanne teen ki n par mantik bi i yanbomm paak, ki n saa dat i tuba.”

Ki jün Yennu sakinii toona po

³ Niib banlee saa fit lakin saa sonu ki li ki tee bi taan dudukit yennkoo kaa-a?

⁴ Yanbor fit beet muuk ni, ki li ki tee u la u jeet kaa-a?

Yanbor paan sii fit nmuut u dindoo boor ki li ki tee u soor siar kaa-a?

⁵ Nooj saa fit soor baruk ki jeet kaa baruk man paaki-i?

Baruk saa fit fiir ki li ki tee siar kaa sik baruk man ninji-i?

⁶ Bi saa fit peb tob naatunn doo ni, njan ki janmaanii kan soor niibi-i?

Bonbiir saa fit baar doo paak, ki li ki tee Yennu kaa tumi-i?

⁷ Yabint Yennu ki tuun siar njan ki ki fiitir u lor ki teen u toontunna nba tee sokiniinba na.

⁸ Yanbor-i bee, nmee ki janmaanii kan sooro?

Li-i tee ki Yabint Yennu paki, nmee saa yet ki kan sokin u maami-i?

Ki jün Samaria biiru po

⁹ Ii moont maan na ki tur binba koo Ijpt nan Asdod naan nei ni na: “Ii taan leeb kunkona nba kook Samaria doo na paak, ki got nmatir nan toonbiit nba tuun lej.”

¹⁰ Yennu yet a, “Niib na gbeent bi njananii nan bona nba ki bi fiar nan jate. Bi taan ki mi baa sii tuun toonjana bianinba. ¹¹ Li paak, datai saa loon bi tij nae, ki yeer joonn nba guub na, njan jii mokint nba be bi njananii na ni.”

¹² Yennu namm yet a, “Li-i tee ki yanbor soor peeuk, pekpaarik tuu tan la taa njanlee koo tubire. Nnae mun ki Samaria teeb nba daa di manu na, bi waaminnae tan saa tinn.” ¹³ Yomdaano Yabint Yennu namm yet a, “Gbiintir motana man, ki kpaan Jakob yaaboona. ¹⁴ Daar nba ni ki n saa dat Israel teeb tuba bi toonbiit paak na, n bia saa bet jiantu binbinta kur nba be Betel doo ni, ki binbintir kur lotii mogbana* saa gbiat baa. ¹⁵ Ki n saa biir waruk yoo nei ki kpban nan waat yoo nei. Ki nei nba ki bi nammir nan loobnyana na kur saa baa ki kpban langbent, ki njanbenjir kur saa biir.”

4

¹ Yimm Samaria poob, gbiintir man, yimm nba gbenjit nan Basann nei nba di ki gboot na, yimme nmanjit tarii, ki bia diin fara damm, ki loon i sorib-ii teeni daan yoo kur. ² Yabint Yennu sat mob u kasi sann ni, ki yet a, “Yoo baate, ki bi tan saa soori nan kutlokita, ki i kura tan sii tee nan jan nba tuu be janpeenu paak na. ³ Ki bi saa dat soo kur ki nyinnoo joonfonni ni, ki lu-u nanjer po.”

Bianinba ki Israel teeb yet bin subir

⁴ Yabint Yennu namm yet a, “Israel teeb, i-i mi a li njan, yin saan kasi boor nba be Betel na ki tun yanbomm, ki saan Gilgal ki saa tun yanbomm nan i pan kur, kii nammii kii baat nan bonkobit sanyiook kur, kii mann maruj, kii biaki baat nan i bona piik ni yenn, daanantaa kur ni. ⁵ Ii nammii kii jikit i jeet Yenpiinii kii teen Yennu niipooouk, kii mok dont-n-moj nan i Yenpiinlia nba ki i baat nann ki teeno na. Linba ki i loon li tumue na.

* **3:14 3.14** Bi binbintir lotii mogbana nanna naan yiinae.

⁶ “Mine tee daano nba te ki kon baa i doi ni, n̄aan ki i lek ki jen min Yennu boori. ⁷ Mine soor saak ki u ki baa, yoo nba ki i bonbuburit mantik loono na, ki te saak baa digban-yenn ni, n̄aan ki ki baa leer ni, ki te saak baa kpayomm ni, n̄aan ki kpaleeb koon, ⁸ ki te nyunnyukuru so niib, ki bi lin loon digbana, ki loon nyun, n̄aan ki li ki janjitib. N̄aan ki i bia lek ki jen min Yennu boor.

⁹ “Ki n te waruk da ki koor i bonbuburit, ki te naasuut n̄man i kpaant nan i daan tilontii kur, nan i tilontlia, nan kpan tilontii, n̄aan ki i lek ki jen min Yennu boori.

¹⁰ “Ki n te yiaryoonn soori, ki tee nan maa din te linba soor Ijptee teeb na, ki te ki bi kp̄ii i naasimm tobii ni, ki jii i taanii ki yaat namm, ki te nikpeena nba be i kaanj ni na p̄ock ki nubiri, n̄aan ki i lek ki jen min Yennu boori.

¹¹ “Ki n biir i yenn nba nan maa din biir Sodom nan Gomora teeb bian̄inba na. Ki i siab nba biar ki be i manfoor ni na tee nan datar na, n̄aan ki i lek ki jen n boor. Min Yennu-e pak na. ¹² Yimm Israel teeb, li paak, ki n yaa n dat i tuba. Ki maa yaa n dat i tuba na, teent siir ki min Yennu n bu i buut.”

¹³ Yennu-e tee daano nba nan j̄ofokit, ki bia nan wouŋ,
ki fiitir u dudukit ki teen nisaarik,
ki te yonnu baa ki nyiok bont,
ki somm tingbouŋ na siaminba dokii paak,
ki u sann tee: Yomdaano Yabint Yennu.

5

Fabinii nba jiin binbenj lebitu po

¹ Israel teeb, gbiintir kuun yanii nba ki n yiin ki teeni na.

² Israel nba tee nan poomunn na baawa,
ki ji kan ban fiiri, ki bi yêto u t̄ion t̄ij ni,
ki soɔ kaa ki saa fit sommɔ ki wun fiiri.

³ Yabint Yennu yet a, “Israel digbansiar tun kunkonkonna tusir, n̄aan ki kobik koo tan jen; ki digbanleer bia tun kunkonkonna kobik, ki piik tan jen.”

⁴ Yennu din yet Israel teeb maŋ a, “Baat man n boor, ki i saa la manfoor.

⁵ I daa saa Beerseba ki jiantir, i daa koor a yin lon n boor Betel-i, kimaan Betel saa teen yanna. I daa saa Gilgal, kimaan u niib saa teen yommii digbangann niwa.”

⁶ Saant Yennu boor, ki i saa la manfoor. Li-i tee ki i ki saan u boori, u saa sik yimm Israel teeb paak nan muu nae, ki bia di Betel teeb, ki soɔ sii kaa ki saa kpeeniri. ⁷ I boonta, yimm nba lebitir barmonii ki tee faak, ki bia n̄maab niib bi barmonii ni na.

⁸ Yennu-e nan n̄maabira, ki sennib bi sinsetboa,
ki te nyiok bont, ki sanyiok yentir.

U yi nyun nba be moka ni, ki li koon tingbouŋ na paak.
U sanne tee Yennu.

⁹ U biir paŋ damm, ki te ki bi digbanjaana kpantir langbent.

¹⁰ N̄oo Yennu yet a, “Yimm niib na, i ki loon daano nba loon barmonii buut ni ki tee barmonpakiro na. ¹¹ I diin talas damm ki fiar bi jeet, li paak, i kan koo tana n̄anjani nba ki i maa na ni, ki bia kan nyu daan nba nyi tilontjanii nba ki i bur na. ¹² N mi i biit nba yab bian̄inba, nan i toonbiit nba tee bian̄inba. I so niŋamm na, ki gaan fobit piinii, ki ki teen

talasdamm mōnii, buut ni. ¹³ Li paak, yimm subindamm, ḡminin soon nna, kimaan yoo na tee yobiuko.

¹⁴ “I daa tuun toonbiiti; ḡnaan ki i dudukit-ii tee yin tun toonḡana, ki li saa te ki i mōk manfoor, ki i Yomdaano Yabint Yennu sii be nani, nan yaa yet a u be bianḡna na. ¹⁵ Ii nan toonbiit, ḡnaan kii tuun toonḡana, ki te barmōnii-ii piak buut bunu ni. Li pasiar, Yennu sii mōk ninbatinu digbann na niib nba tenn ki mōk manfoor na paak.”

¹⁶ ḡNanne ki i Yomdaano Yabint Yennu yet a, “Fabinii nan ninbawuyikini sii be doo na sōnjot ni, ki bi tan saa yiin kpaara gbaa, ki te ḡnamm nan niib nba ki bi pab a bin bui kpemōnii na, ki bi saa lakin bui kpeemm paak. ¹⁷ Fabinii tan sii be kpaant kur ni. Linba na kur tan saa tun, kimaan n baate maa n dat i tuba. Min Yennu-e yet na.”

¹⁸ Li tan sii tee bonbilankante ki tur yimm nba guu Yennu daar maḡ na. Daar maḡ tan saa tun toonḡanlanne ki turini-i? Li tan sii tee bunbōncheenne ki turi, li kii tee yentu kaa. ¹⁹ Li sii tee nan nirō nba tuu chiar nyi yanbōr boor ki saa chet naamuuk nae, koo li tan sii tee nan nirō nba kun u ḡnaak ni, ki paan nuu joonn paak, ki waauk jumō nae. ²⁰ Yennu daar na tan sii tee bunbōnne, li kii tee yentu kaa; daar maḡ sii tee bunbōncheenne, li kii mōk yentu nan waama.

²¹ Yennu yet a, “N ki loon i jiantii jaamm na. N ki loonir nan waama. ²² Li-i tee ki i baar nan i mujoonu piinii nan jeet piinii, n kan gaari. N kan gaar i bonkob-gbeḡa nba ki i baat nann a yin turin ki lii tee piinii na. ²³ Nyikin i yanii nba tee fuut na. N ki loon man gbiint i kōna na mōnii. ²⁴ ḡNaan ii te ki barmōnii-ii puub nan kpenu na, ki bia te ki binbenḡansin-ii tee nan mōkir nba ki fōot na.

²⁵ “Israel teeb, n ki boi-i maruḡ nan piinii po, bina piinna nba ki n saan nani kunkoouk paak na. ²⁶ Yaa din jiantir ninnauḡ nba tee Sakuf tingbann nba tee i bat na, nan tingbann nba tee Kaiwann ki tee ḡmaajar na, li paak, see ki i jii bonninnan maḡ, ²⁷ yoo nba ki n tan saa saan nani yommisin ni, tiḡ nba fōk gar Damaskus na. Min i Yomdaano, wunba tee Yabint Yennu nae pak na.”

6

Ki jiin Israel teeb biiru po

¹ Li tan sii bi ki tur yimm nba be Sayōnn, i yamani, nan yimm nba dukii nan siar kan daamii-i Samaria doo ni na, yimm nba tee nijaana ki be Israel digbanjaann na ni, ki tee binba ki niib saa i boor sommir po na. ² Ii saa got Kalne doo, ki tōot kii saa Hamaf digbanjaann na ni, ki bia sik Filistia teeb doo nba tee Gaaf na. Li digbana din ki chee Juda nan Israel digbana. Bi yent din ki yarin ki gar i yar na. ³ I kan sak nan dabiir baate, ḡnaan toonbiit nba ki i tuun nae saa te ki daar na n baar yian. ⁴ Li tan sii bi ki tur yimm nba kar i kaanḡanii paak, ki ḡman naabikpamma nan pebikpamma na, ⁵ ki mōk niōḡ nan yin tuu dukin yaḡ ki yin nan Defid na, ki faa kōna, ⁶ ki nyu danmangbee, ki bia sō tulaar-nunubit, ḡnaan lek ki mō fabin Israel biiru paaki na. ⁷ Li paak, yimme sii tee binba saa sint saan digbangann yommisin ni, ki i jeet nan jaamm nba ki i di na yet a gbenn.

⁸ Yomdaano Yabint Yennu-e por u mōḡ, ki yet a, “N ki loon Israel teeb dont-n-mōḡ na; n yisin bi ḡnanii nba ki bi maa na. N saa jii bi digbansaakar na ki tur bi datai.”

⁹ Ki li-i tee jab piik tenn n̄ayen̄koo ni, bi saa kpowa. ¹⁰ Nikpiim̄o nba yen kpeemm̄o kuun maruŋ saa jii gbanankpeenn na ki nyinn n̄aak na ni. Ki nikpiim̄o na saa yiin boi wunba kur biar n̄aak na ni a, “Soo biar be nna na-a?”

Ki niro na saa jiin a, “Aaii.”

Tɔn, ki nikpiim̄o na saa yet a, “Ti n̄min. Ti soor ti m̄oŋ, kii mi tin yiin Yennu sann gbaa.”

¹¹ Yoo nba ki Yennu tan saa tur m̄ob na, najaana nan li n̄abis kur tan saa yeere burii burii. ¹² Taanii tiin joot ni-i? Niib koo nan naakookii m̄oka niŋi-i? N̄aan ki i kpintir barm̄onii ki li tee lobii, ki bia kpintir bonn̄ann ki li tee bonbiir.

¹³ Ki i kpamm yaa fat Lodebar* doo na paak, ki dont i m̄oŋ, ki yaa, “Ti m̄ok paŋ nan taa fat Karnaim† doo na.”

¹⁴ I Yomdaano Yabint Yennu tioŋo yet a, “Israel teeb, n yaa man tun digbansiar kunkonkonnae ki bin koo ki fat i tinj. Niib marj sii diini ki nyi Hamaf gaanu nba be niiganj po, ki saan tuu Araba kpenu nba be niidiitu po na.”

7

Yirintu ki jiin naasuut po

¹ N la yirintu ki li nyii Yabint Yennu boor, ki u nan naasuut ki bi yaba, baa choo kpanbar tammoot ki gbenn ki m̄opaausj piin bintir na poor po.

² Yirintu marj ni, ki n la naasuut, ki bi n̄man tutumaatit nba kur be tinj na paak. N̄anne ki n yet a, “Yabint Yennu, nyikin̄chab a niib. Bi saa teen nlee kii m̄ok manfoori? Bi kann mantik waar bonchiann, ki bia tee nibutimii.”

³ Ki Yennu lebit u dudukit, ki yet a, “Faa la yirintu nba na, li kan teeni.”

Ki jiin yirintu nba tee muu po

⁴ Ki n bia la yirintu ki li nyii Yabint Yennu boor. Yirintu marj ni, ki n la ki u tee siir a wun dat u niib tuba nan muu, ki muu na dii boont m̄okgbenjir nba be tinp̄oor ni na, ki ji piin di tingbouŋ. ⁵ N̄anne ki n yet a, “Yabint Yennu, nyikin. Nlee ki a niib saa tinni? Bi kann mantik waar bonchiann, ki bi bia tee nibutimii.”

⁶ Ki Yennu lebit u dudukit biak ki yet a, “Faa la yirintu nba na, li kan teeni.”

Yirintu ki jiin n̄mibikinkar po

⁷ Ki n bia n̄amm la yirintu, ki Yennu see kpia jonn nba ki bi din jii n̄mibikinkar ki bikin maa na, ki dia n̄mibikinkar u nuu ni. ⁸ Ki u boin a, “Amos, a la bia?”

Ki n jiin a, “N la n̄mibikinkare.”

N̄anne ki Yennu yet a, “N yaa man jii n̄anne ki wann nan n niib na tee nan jonn nba ki bi maar ki li kpet nyii boonu ni nae. N ji kan lebit n dudukit ki nyik bi tubdatu. ⁹ Siaminba ki Aisak yaaboona* jiantir na, n saa biirira, ki n̄amm Israel teeb kasii boa na kur saa k̄pant langbent. N saa te ki kpanbar Jeroboam† naan n boont.”

Ki jiin Amos nan Amasia po

¹⁰ N̄anne ki Amasia, wunba tee manntoo ki nyii Betel na tun toonii nan m̄omaan, ki bi saan nann Israel teeb kpanbar Jeroboam boor a, “Amos

* **6:13** 6.13 Lodebar paake tee “li tee yanne.” † **6:13** 6.13 Karnaim paake tee “paŋ.” * **7:9** 7.9 Aisak yaaboona tee Israel teeb. † **7:9** 7.9 Jeroboam din tee Israel kpanbare.

lorin nan niib nae a bin biira. U pinpakit na saa biir tiŋ na niiba. ¹¹ Waa yeen maan nbae na a, 'Jeroboam saa kpo tɔb ni, ki bi saa soor Israel teeb na ki nyinnib bi tiŋ ni, ki saan namm tingar ni.' "

¹² Ki Amasia yet Amos a, "Yennu sokinii, li jaŋa. Ii ŋmat kii saa Juda tiŋ ni, kii sakii sokinii Yennu maan leŋ. A te ki ŋamme-ii pa-a li paak. ¹³ A daa sokinii Yennu maan Betel na jikii. Nna na tee kpanbar na Yenjiantboore, ki tee digbann na jiantu boor."

¹⁴ Ki Amos jiin Amasia a, "N ki tee Yennu sokinii boorik nba sokinii maan ki gaan paauk kaa. N tee pekpaarike, ki bia gorii tilontii. ¹⁵ Ŋaan ki Yennu nyinnin pekpaaru ni, ki betin a man baar ki tan sokinii mɔmaan ki tur u niib Israel teeb. ¹⁶ Mɔtana, gbiintir linba ki Yennu yeen na. Fine betin a man nyik ki daa sokinii Yennu maan, ki bia nyik ki daa mɔontir Yennu maan ki teen Israel teebi. ¹⁷ Li paak, Amasia, Yennu beera a, 'A ŋaapoo sii tee bonchonchonni ki be doo ni, ki bi saa kpi a waas tɔbii ni, ki bia saa jii a tiŋ na ki biit siab, ŋaan ki a mɔŋ saa kpo binba ki jiantir Yennu na tiŋ ni. Ki bi tan saa soor Israel teeb na bi tiŋ ni, ki yaat saan namm tingar ni.' "

8

Yirintu ki jiin tilɔɔna nba be kpanchibuk ni po

¹ Ki n la yirintu biak, ki li nyii Yabint Yennu boor. Yirintu maŋ ni, ki n la tilɔɔna be kpanchibuk ni. ² Ki Yennu boin a, "Amos, a la bia?"
Ki n jiin a, "N la tilɔɔnae be kpanchibuk ni."

Ki Yennu betin a, "N niib Israel teeb yoo gbenna.* N ji kan lebit n dudukit nan man dat bi tuba. ³ Daar maŋ ni, yanii nba ki bi tuu yiin naan ŋaak ni na, li saa kpan kɔmɔnii, ki nikpeena sii dɔɔ siar kur po, ki bi saa lub ŋminŋminn."

Ki jiin Israel biiru po

⁴ Gbiintir mɔmaan nba na, yimm nba tabit talas damm, ki bia biir tiŋ na nandamm na, ⁵ ki piak i mɔŋ a, "Kasii daa na saa gar nlee yoode ki tin fit kɔi ti jeeti? Foon daar saa gbenn nlee yoode ki tin fit piin kii kɔi? Li yoode ki ti saa kɔi daapaaru, kii bik fai bikina, kii ŋmab daara. ⁶ Ki ti saa fit kɔi punputa daapaaru, ki saa lon nandaano nba ki fit pa pann, ki poŋ kan fit pa taasaat paak gbaa, ki daau ki teenɔ daabir."

⁷ Israel teeb Yomdaano Yennu por a, "N kan ban tamm bi toonbiit po, ⁸ ki li saa te tiŋ n damm, ki wunba kur be tiŋ na paak saa di wahala, ki tiŋ na kur saa jekir, ki li saa pukir do ki tan maak, nan Ijpt mɔkir nba tuu pukir ki maakit bianjinba na. ⁹ Min Yabint Yennu-e yet a yoo baate ki n tan saa te yonnu n kpir baa yonsuuk ni, ki bia te lin bonn yonsupeeuŋ ni. ¹⁰ N saa te ki i jaamm maruŋ na n kpan kuun maruŋ. N saa lebit i parpeenn yanii ki teen parbiir wuyikinii. N saa te ki yin koor i yut ŋaan lia botoot liant, ki i sii tee nan bidaano nba tuu bui ki fabin, u biyemmir kuun paak bianjinba na. Yoo maŋ tan sii tone nan li joontu.

¹¹ "Yoo baate ki n tan saa te kon n baa tiŋ na paak, ki kon sii mɔk niib, ŋaan li kii tee jeet kon kaa; ki nyunnyukuru sii mɔk niib, ŋaan li kii tee nyun paak kaa. Yennu mɔmaan kon nan nyunnyukuru tan sii mɔk niib. Min yabint Yennu-e yet na. ¹² Niib saa yirib ki nyi Mɔk-kpeenn po, ki saan Sinsuuk ni mɔkgeŋir na, ki bia nyi niigaŋ po ki saan yondo po, ki saa lin lon Yennu mɔmaan na siar kur po, ŋaan kan lari. ¹³ Ki daar maŋ ni, li

* 8:2 8.2 Bi maan ni, "gbenn" nan "tilɔɔna" mɔbona naane.

naasinpaara nan sapaanfani gbaa, nyunnyukuru saa te ki bin fib. ¹⁴ Ki niib nba poor Samaria tingbana, koo binba poor Dann tingbana, koo binba poor Beerseba tingbana na, saa baa tinj ni ki ji kan ban firi.”

9

Bianjinba ki Yennu saa dat Israel teeb tuba

¹ N la Yennu see kpia maruj binbintir na, ki yet a, “Faan jiantu nasaakak na jaantarii na yura paak nan paɲa, ki lin te njaak na kur n jek. A jintir ki lin baa niib na paak. Ki niib nba biar na, n saa kpib tobii ni, ki bi soɔ kan chiar paak, koo ki boti. ² Ki bi-i lekii gbiir bootuk ki sik kpeentinj gbaa, njan n saa sooriba, koo bi-i lekii doo sanpagbouj ni gbaa, njan n saa sikiniba. ³ Li-i tee ki bi bɔr Kamel kunkonn paaki, njan n saa kpaan bi boor ki sooriba. Li-i tee ki bi bɔrin ki sik mɔkgbenjir tinj po, n saa te ki nyun ni waagbenjire n jumm. ⁴ Ki li-i tee ki bi datai soorib ki yaat nammi, n saa te ki bin kpib. N lor man biiribe, n ki yaa n sommib kaa.”

⁵ Yomdaano Yabint Yennu tuu sii tingbouj nae ki lin jekir,

ki binba kur be li ni na bui fabin.

Ki durinya na kur saa do ki tan nmat sik nan Ijpt mɔkir na.

⁶ Yennu maa u njaak yendouj ni,

ki senn li fiakir tingbouj na paak.

U tuu yiin nyume ki lin nyi mɔkgbenja ni,

ki koon tingbouj na paak.

U sanne Yennu.

⁷ Yennu yet a, “Israel teeb, n loon Sudann teeb nan maa looni bianjinba nae. N jii Filistia teeb ki nyii namm Kret tinj ni, ki bia jii Siria teeb ki nyii namm Kir tinj ni, nan maa jii-i ki nyii nani Ijpt bianjinba na. ⁸ Min Yabint Yennu gorii Israel nigbouj nba tee toonbiit damm nae, ki saa boontib tingbouj na paak, njan n kan boont bi maaru kuri.

⁹ “N saa yet mɔbe, ki lin yekir Israel teeb nan baa tuu yekir jeet yekitik ni bianjinba na. N saa yekiribe digbana kur ni, ki nyinn binba kur ki mɔk nyoot na. ¹⁰ Yanbɔndamm nba kur be n niib ni na, bi saa kpib tobii ni, binba yaa, ‘Yennu kan te bonbiir n baarit na.’ ”

Bianjinba ki Yennu saa namm fiin Israel teeb

¹¹ Yennu namm yet a, “Daar baate ki n tan saa namm fiin Defid naangbouj nba tee nan njaak nba baa ki tee langbouj na. N saa namm maa li joona, ki fiinir, ki namm maar, ki lii tee nan laa din tuu tee sianyoo bianjinba na, ¹² ki te Israel teeb n kon ki nyann EDOM tinj nba biar na, nan digbanlia nba kur din tee n yar na. Min Yennu nba saa te linba na kur n tun nae pak na.”

¹³ Yennu namm yet a, “Yoo baate,

ki bi tuu tan sii jaan jeyent ki gbent na,

ki jeleet kpaan nan jaanuwa.

Ki daan tiinii saa lon bonchiann,

ki bi kan fit jii li kur ki nja daami.

Ki damanin sii nyi joot nan kunkona paak ki puub.

¹⁴ N saa jii n niib ki jen namm bi tinj ni,

ki bi saa fiin bi langbent ki koo li ni,

ki saa bur daan tilontii, kii nyu li daan,

ki ko kpaant ki di jeet nba ki bi bur na.

¹⁵ N saa kaan n niib tinj nba ki n turib na nɲe,

ki soɔ ji kan ban fimmi.”

I Yomdaano Yennu-e pak na.

OBADIA gbouŋ

Ki jiin Obadia gbouŋ na po

Obadia din tee Yennu sɔkiniie ki kpaan Edom digbana nan Yennu saa dat bi tuba nan baa dia Israel teeb diabiik na. Edom teeb na din tee Jakɔb ninja Esɔɔ yaaboona, li paak, bi din tee ninjanne nan Israel teeb.

1 Mɔmaan nba nae ki Yabint Yennu yet Obadia ki jiin Edom tingbouŋ po.

Ki jiin Edom teeb tubdatu po

Ti gbat mɔmaan ki li nyii Yennu boor,
u tun tontii digbana ni ki yet a,

“Teent siir man ki tin saan faa Edom teeb tɔb.”

2 Yennu yet Edom teeb a,

“N saa butimi, ki te sɔɔ kur n yisimi.

3 I dont-n-mɔŋ nae kpanni.

I digbangbenjir na tee tanpiiuko.

Ki i ɲei be jɔfɔkit paak, ki i ji beer i mɔŋ a,

‘Nmee saa fit dat ki sikiniti?’

4 Yaa lek maa i ɲei ki li be sanpaapo

nan baakir tɔk nba be na,

ki te ki li tee nan li be ɲmaabira ni na,

ɲaan n lek saa dat ki sikiniiwa.

5 “Li-i tee nanyukib kɔɔ nyiɔku,

bi tuu jan linba ki bi loone;

ki li-i tee niib saan a bin tikir tilɔɔna,

ɲaan bi tuu lɔɔt waama,

ɲaan ki i datai ber nyinni fas fas.

6 Esɔɔ yaaboona, bi fat i faara.

7 Binba kur man nani, bi kpanniwa.

Bi ber nyinni i tinj niwa;

ki yimm nan niib nba bo man na, bi kɔn ki nyanniwa.

Ki i yɔɔsnba, binba ki yimm nan ɲamm tuu lakin di na,

bi pii barite ki guunti.

Bi piak i paak maan a,

‘Bi subinii nba ki bi mɔk na be lia?’

8 Daar nba ki n saa dat Edom teeb tuba na,

li daare ki n saa biir u jab nba tee subindamm,

ki boon bi bannu kur,

9 ki janmaanii saa soor Temann kunkɔnkɔnna,

ki bi saa kpi jab nba kur be Edom tinj ni.

Linba paak ki Yennu saa dat Edom teeb tuba

10 “Kimaan yaa fiar

ki bia kpi i ninjamm Jakɔb yaaboona na paak,

ki n saa boonti, ki yin di fei nan yoo nba kaa paak.

11 Daar nba ki bi datai daan biir Jerusalem tammɔi

ki kɔɔ ki jii bi mɔkint ki yaat nann

ki saa biit bi tanmɔŋ ni na, i daan see-e ki gorii.

I ton nan datai manj nae.

12 I daan bo kii kpamm i ninjamm nba ki bi biirib

Juda tiŋ ni na paaki.

I daan bo kii mək parpeenn, daar nba ki bi biirib na ni.

I daan bo kii laab nan baa be parbiir ni na.

¹³ I daan bo kan kɔɔ n niib doo na ni,

ki saa kparam, bi wahala daar ni,

ki bia fat bi məkint, biiru daar maŋ ni.

¹⁴ I daan bo kan set sonpaata na ni,

ki so binba tiin a bin paak na.

I daan bo kan soorib ki turib bi datai, parbiir daar na ni.

Ki jiin digbana nba ki Yennu saa bu bi buut na po

¹⁵ “Daar nba ki min Yennu saa bu digbana kur buut na per na.

Edom, faa tun linba, bi saa tun nnae ki jiina.

A toona saa ŋmat a yur paake.

¹⁶ N niib na gaar tubdatu bonchiann, n kasii kunkonn na ni,

ŋaan digbanlia nba kur kpia na saa la tubdatu

ki lin gar nnawa.

Bi saa gaar tubdatu nae ki tan kpakin yann.

Bianjinba ki Israel teeb saa nyann

¹⁷ “Naan Sayonn kunkonn paak, siab saa tin paak,

ki li sii tee kasii boor.

Ki Jakob ŋaateeb saa yent tiŋ nba tee bi yar nan barmonii.

¹⁸ Jakob ŋaateeb nan Joosef ŋaateeb* sii tee nan muu nae,

ki saa di Esoɔ ŋaateeb

nan muu nba tuu di kinkaka bianjinba na.

Ki Esoɔ yaaboona na, soɔ kan biari.

Min Yennu-e pak na.

¹⁹ “Niib saa nyi niidiitu po Juda tiŋ ni ki yent Edom tiŋ,

ki binba saa nyi yonbaa po kunkonbis po na saa fat Filistia tiŋ.

Ki Israel teeb saa kɔɔ Efraim nan Samaria yent ni,

ki Benjaminn booru saa yent Gilead tiŋ.

²⁰ Ki Israel kunsontinna nba be Keenann tiŋ ni na

saa kɔn nyann Fonisia ki saan niigan po ki saa tuu Sarefaf,

ki kunsontinna nba nyii Jerusalem ki be Saadis na

saa fat Juda niidiitu po digbana.

²¹ Ki nyannu damm nba be Jerusalem na saa nyann Edom tiŋ,

ki diab.

Ki Yennu mɔŋ sii tee bi kpanbar.”

* **1:18** 1.18 Jakob ŋaateebe see Juda teeb seenu ni, ki Joosef ŋaateeb mun see Israel teeb seenu ni.

JONA gbouj

Ki jiin Jona gbouj na po

Yennu din pak u sakinii Jona a wun saan Ninefe doo ni, ki saa kpaan doo marj niib, a bi-i kii nyik bi yanbontoona, bi doo na saa biir. Jona din ki loon saanu, kimaan Ninefe din tee Asiria teeb digbansaakare, ki bi tee Israel teeb datai, ki Jona ki loon bin lebit bi dudukif ki nyi biiru na ni.

Bianjinba ki Jona yê Yennu mɔb

¹ Dasiare ki Yennu din pak nan Jona, wunba tee Amitai bija na. ² U din yeto a, "Saant digbangbenjir nba ki bi yi Ninefe na, ki saa wannib bi biit. N mi bi yanbomm po." ³ Naan Jona din chiar gaar gann poe, a wun bɔr ki Yennu daa laato, ki saan digbansiar ki bi yir Jɔpa, ki saa la ɔaruɔ ki li saa doo nba sann tee Speenn na. Waa din la ɔaruɔ marj, ki u pa kɔɔnu likirii ɔaan kɔɔ, ki dukii wun saan Speenn ki saa bɔr.

⁴ ɔaruɔ marj nba din fiir saa na, ki Yennu tun wonpaaruk mɔkgbenjir na paak. Wouj na nba din mantik paar na, ki ɔaruɔ na ji loon lin yakit. ⁵ Binba din be ɔaruɔ na ni yan din put bonchiann, ki bi jak wuyikini ki loon sommir. Sɔɔ kur din yikin ki yi u yenbike. Baa din gbaa baa saa teen bianjinba ki ɔaruɔ na n fukit na, bi din nyinn jika nba be ɔaruɔ na ni kurae ki lu nyun ni. Li yoo na ki Jona dɔɔ ɔaruɔ na ni ki gɔɔn kpowa.

⁶ ɔaruɔ na yudaano nba lau yoo nba, ki u boio a, "A tuun bee nna? Fiit ki boi a Yennu sommir po. Li pasiar u saa tint ninbaauk ki foorita."

⁷ Ki binba be ɔaruɔ na ni din yet bi leeb a, "Naant man tin lu suka ki laan ɔmee yen biit nba tan baat nan ninbɔɔ na." Baa lu suka yoo nba, ki li soor Jona. ⁸ Nanne ki bi boio a, "Ti saa nyiir ɔmee linba na paaki? A tuun bee nna? A nyii digbanlanne? A tee boorlanje?"

⁹ Ki Jona jiin a, "N tee Hiibru* boorue. N jiantir Yennu-e, wunba tee yendouj ni Yennu, ki din nan tin nan mɔkgbenja na." ¹⁰ Jona din tukin ki pakib nan u tiin a wun bɔre, ki Yennu daa laato.

ɔaruɔ ni niib na yan din put bonchiann, ki bi beto a, "Bonbilankante ki a tun na." ¹¹ Wouj na din ɔammit yabitir ki pukii yoo nan yoo, ki niib na ji tan boio a, "Ti saa teena nlee ki wouj na n dini?"

¹² Jona din jiin a, "Jiimin ki lu-n mɔkir ni, ki wouj na n maak. N mi nan n biit paake ki wouj na tan baari."

¹³ Naan ki ɔarinkanna na lek yiab a bin saan nan ɔaruɔ na gbingbankpij. Wouj na din pukiie yoo kur, ki bi ki fit saa. ¹⁴ Bi ji din tan yikin ki yi Yennu-e a, "Yennu, ti meia ki a daa daar ti tuba ki kpit, ti-i nyinn jɔɔ na manfoori. Yennu, fine te ki linba na kur tuun." ¹⁵ Nanne ki bi ji wokit Jona, ki lu-u mɔkgbenjir na ni, ki wouj na ɔmin li taakpaak ni. ¹⁶ Linba na din te ki ɔarinkanna na tin Yennu janmaanii bonchiann, ki bi mann maruj tur Yennu, ɔaan senn mɔsonn nan bi sii jiantirɔ.

¹⁷ Yennu din te ki jangbenjir tokir Jona ki nak. U din be jan na poor ni yonnu nan nyiok ki saa jan daa ɔntaa.

* 1:9 1.9 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

2

Jona Yenmiaru

- ¹ Jona nba din be jaŋ na poor ni na, ki u mei u Yomdaano Yennu, ki yeen a:
- ² “Yennu, n parbiir niŋe ki n yiina,
ki a gbiint ki turin.
N din be tinpoor ni, kpeentiŋewa, ŋaan fabin tura,
ki a gbiint n fabinii maŋ ki turin sommir.
- ³ A jiime ki lun nyun ni, nyun tiŋ powa,
siaminba ki nyun piin n munn po,
ki a nyunpana nba moƙ paŋ gaar n paak.
- ⁴ Ki n dukin nan min kpan nyinte na,
ki ji kan mi nakin a kasii jiantu ŋasaakak na,
ki n ninbinn bia ji kan mi lari.
- ⁵ Ki nyun piin ki murintin, ki kpengoona fin n yur.
- ⁶ N kp̄ii ki saa baar jofokit fiaka ni,
tiŋ nba tamm̄oi kpar yaayoo nan yaayoo,
ŋaan fin n Yomdaano Yennu-e bia jiin sunsuŋ maŋ ni,
ki tan donnin foot.
- ⁷ Yoo nba ki n dukin nan n manfoor gbente na,
ki n fabin nan fin Yennu,
ki a be a kasii jiantu ŋasaakak ni, ŋaan gbiint n fabinii maŋ.
- ⁸ Binba jiantir pata na,
bi ki laat piisin nba ki a bo sii teemm na.
- ⁹ ŋaan min saa yin yaŋ ki dont fine.
N saa mann maruŋ ki tura,
ki bia tun linba ki n senn moƙsonn nan n saa tun na.
Tinnu nyi Yennu boore.”
- ¹⁰ Tɔn, Yennu din te ki jaŋ na wukit Jona gbingbankpinj.

3

Biaŋinba ki Jona sak Yennu mɔb ki saan Ninefe

- ¹ Yennu bia din ŋamm pak nan Jona. ² U din yeto a, “Saant Ninefe, digbangbenjir na ni, ki saa pak niib na labaar nba ki n tura na.” ³ Ki Jona ji sak Yennu mɔb ki saan Ninefe, digbann nba yab bonchiann maŋ ni. Doo na nba din mantik yab na, u din jii daa ŋantaae ki somm lin cheb. ⁴ Waa din piin sinsinn daar na, ki u yeen a, “Daa piinna sinsuuk ni, Ninefe saa biir.”
- ⁵ Ninefe niib na din teen Yennu maan na yada, ki soor sooru nan soo kur n lor mɔb, ki daa di koo ki nyu siari. Niib na kur, laa nyii paaro ki saa tuu tarik, din lia botoliante, ki li want nan bi mo koo bi biit paaka.
- ⁶ Ninefe bat nba din gbat nna, u din fiir u naan binbintir paake, ki liat u naan liant, ŋaan lia botoliant, ki puk tanpent. ⁷ U din tur Ninefe teeb na mɔb a, “Sennu na nyii min bat nan n saakab boore. Soo daa di siar, li niib nan bonkobit kur daa di, koo ki nyu-u. ⁸ Niib kur nan bonkobit tee bin lia botoliante. Soo kur n miar Yennu nan ninbinmɔnii, ŋaan bia lu u noontont marima nan u yanbontoona. ⁹ Li ki gar Yennu saa lebit u dudukita. Li ki gar u saa maan u wutoor, ki ti kan kpo.”
- ¹⁰ Yennu din la linba ki bi tun na. U din la nan bi lu bi yanbontoonawa. Ki u lebit u dudukit, ki nyik bi tubdatu.

4

Bianjinba ki Jona donn wutoor Yennu ninkpabanchioŋ paak

¹ Jona par din biir bonchiann, nan Yennu nba lebit u dudukit ki ji ki dat Ninefe teeb tuba na. ² U din yet a, “Yennu, maa daan daa be n doo ni na, n daan ki yet nan a tan saa tun nnae-e? Nanne teen ki n daan gbaa maa n chiar saan Speenn. N mi nan a tee Yennu nba mɔk lomm nan ninbatinue. Yoo kur a mɔk sukurue nan ŋamm, ki teen siir yoo saaka, a fin lebit a dudukit ki nyik niib tubdatu. ³ Yennu, nyint n manfoor, mi-i kpoe sɔ nan maa fo na.”

⁴ Yennu din boio a, “Jona, bia paake ki a donn wutoor na?”

⁵ Li poorpo ki Jona fiir saan doo na yondo po, ki saa chaan maasu ki kar lej, ŋaan gorii a wun laan Yennu nba saa teen Ninefe bianjinba. ⁶ Yennu din te ki tunj pia, waa kar sian na, ki kpaat teen maasu u paak, ki u gbanu maak. Jona par din maŋ bonchiann, tunj na nba turɔ maasu na paak. ⁷ ŋaan nyioɔk nba bonn, ki li tan yentir sanyafaar, ki Yennu te ki dundera kɔɔ tunj na, ki li koor. ⁸ Yonnu nba doo gbenn, ki Yennu te ki wouŋ nan wɔruk da nyii yondopo ki kɔɔu, ki te ki u gbanu toŋ bonchiann, ki u ji tee saa fib, kimaan yonnu nba mantik ton na. Jona poŋ din sun ki u kpoe man. Nanne ki u yet a, “Mi-i kpo-i sɔ maa be na.”

⁹ Yennu din boio a, “Lannpoe ki a donn wutoor tunj na kooru paaki?”

Ki Jona jiin a, “N mɔk mɔniɪ nan man donn wutoor, ki sun man kpo.”

¹⁰ Yennu din yetɔ a, “Tunj na piae, ki li yent ki li kpo. A ki tun tunj na paak siari, ŋaan ki a par biir, laa kpo na paak. ¹¹ Gotirii, nlee ki min kii mɔk ninbatinu digbangbenjir Ninefe niib paaki, doo nba ki li niib gar tusaa kobik nan piinleewa, ki ki mi bonŋann nan bonbiir bokitu na, ki bonkobit bonchiann bia be lej na.”

MAIKA gbouj

Ki jiiin Maika gbouj na po

Yennu din tun Maika a wun yet Israel nan Juda teeb nan bi saa la tubdatu, kimaan baa jiantir yenbis, ki bia nmaab ki fiar tarii na paak. Maika bia din doŋ betib nan yoo baate ki parmaasir tan sii be siar kur po.

¹ Bina nba ni ki Jotam nan Ahas nan Heseikia din tee Juda kpanbara ki waa leeb paak na, ki Yennu fiit mōmaan na ki tur Maika, wunba nyii Moresef doo ni na. Yennu din fiit mōmaan na ki wann Maika ki jiiin Samaria nan Jerusalem poe.

Fabinii ki jiiin Samaria nan Jerusalem po

² Gbiintir man, yimm digbana niib kur,
gbiintir linba na man, yimm nba kur be tingbouj na ni.

Yabint Yennu-e saa pak wann i biit.

Gbiintir, u be Yendouj ni ki piak.

³ Yennu saa nyi u kasii binbeboor ki baar.

U saa sik ki somm jofokit yura paak.

⁴ Ki jojaana na saa nann u yaaka ni,
nan sagbouj nba tuu baa muu ni ki nann bianjinba na.

Joot na saa kpaar sik baat, nan nyun nba tuu nyi
kunkonn paak ki kpaar sik bianjinba na.

⁵ Linba na kur saa tun kimaan Israel teeb tun yanbōmm ki biir Yennu-wa. Nmee baar nan Israel teeb moyētuk na. Samaria nba tee Israel teeb digbangbenjir nae baar nann. Ki lamme tuu mann tingbana Juda tij ni? Li tee Jerusalem teebe. ⁶ Li paak ki Yennu yet a, “N saa te Samaria doo n kpat langbent, kii tee siaminba ki bi sii buur tilontii. N saa tut doo man tangbiina ki sikin baauk, ŋaan nyik doo man fiakir, ki lii doo yann, ⁷ ki li pata nan tingbana kur saa yeer burii burii, ki linba kur ki bi dia ki teen tingbanjaak ni bonchonchona na saa di muu, ki li bonninnant kur saa biir. Samaria tikir linba na kur a bii mann maruŋo, ki lin baar nan potuk nan mokint. Mōtana jik, u dataie saa jii bona man ki yaat nann, kii sakii teen tingbanjaak ni bonchonchona siar po.”

⁸ Nanne Maika namm yet a, “Linba na paak ki n saa bui fabin. N saa somm taayana nan payanne ki wann n ninbaatir. N saa yikin nan mōbok nae, ki bia bui nan naamioŋ na. ⁹ Samaria teeb fiat kan buuri, ki Juda teeb mun bia saa di wahala li bannue. Biiru baar Jerusalem doo tammōi niwa, ki li tee siaminba ki n niib be na.”

Datai na nba baat Jerusalem bianjinba

¹⁰ Juda teeb, i daa yeen ti datai nba be Gaaf na ti biiru po. I daa mō. Bef Leafra teeb, ii baa kii birin tij ni, ki lin wann i ninbaatir nba tee. ¹¹ Yimm Safir teeb, bi saa soori ki saan nani digbangann, ki i saa somm payana, ki di fei. Binba kōo Saanann doo ni na ki mōk para nan bin nyi doo man ni. Li-i tee ki i tan gbat Bef-esel teeb fabinii, yin bann nan gungurboor kaa lej. ¹² Marof teeb guu nan ninmōne ki loon fatu, kimaan Yennu te ki biiru nakin Jerusalem-a. ¹³ Yimm nba kōo Lakis na, bobint taanii ki gaan taantorit man. Yimme tokii ki tuun Israel teeb toonbiit na booru, ki te Jerusalem teeb mun tuun toonbiit man booru. ¹⁴ Ki mōtana, Juda teeb,

yetir Moresef Gaaf doo niib, a bin saan manawa. Israel kpanbara ji kan la sommir ki lin nyi Aksib doo ni.

¹⁵ Maresa teeb, Yennu saa jii-i ki kubin datai, njamme saa fat i doo, ki Israel tɔndamm saa saan ki bɔr Adulam tanfiat ni. ¹⁶ Juda teeb, koot i yut, ki lii tee fabinii ki jiin waas nba ki i loomm na po. Ii koor i yut ki pit, ki lii tee nan juut yara na, kimaan bi saa soor i waas ki yaat saan namm tingan niwa.

2

Ki jiin binba diin nandamm na tubdatu po

¹ Li tan sii bi bonchiann ki tur binba ki gɔont nyiɔk njaan lorin bonbiir na. Li-i tanji yent sanyiɔk, yoo nba ki bi la yaak bi tuu tuun toonbiit nba ki bi bo lor nae. ² Li-i tee ki bi loon sarwaatie, ki bi fiar. Li-i tee ki bi loon njei, ki bi gaan, ki fiar niib njei koo bi mɔkint.

³ Li paak ki Yennu yet a, “N lor bonbiire n baar i paak, ki li tee linba ki i kan fit bɔr i mɔŋ; ki i saa la ki i be daamii ni, ki li saa te ki i ji kan fit somm nan karinbaanii. ⁴ Li yoo-i baar, niib tan saa jii i maame, ki li tee bonbiir nba tee siara, ki bi saa yin parbiir yanii nba na ki jiin i po a:

Li biirit fas fasa. Yennu gaar ti tin,

ki jii tur niib nba soorit ki teent yommii na.”

⁵ Li paak, yoo nba ki Yennu saa jii tin na ki jiin tur u niib na, njaan i sɔɔ tan kii mɔk tori.

⁶ Ki niib na yeen a, “Daa piak Yennu maan ki teenti, daa piak li po ki teent. Yennu kan dinnit fei. ⁷ A dukii nan Israel teeb be mɔpor nie-e? Yennu kɔŋ sukurue-e? Yennu setik saa tun linba na booruwa-a? Yennu ki piak nan baakir ki teen binba tuun toonjana-a?”

⁸ Ki Yennu gat a, “I lekin n niib nan bi tee datai nae. Ki jab nyi tɔbii ni ki nmat kun bi njei ni, ki dukii nan bi fat bi mɔŋa, njaan ki i be ki guu yin jan bi tiat. ⁹ Ki i waa beer n niib nba tee poob ki nyintib bi njananii ni, ki bia nmaab bi waas, ki gaan piisin nba tee bi yar mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

¹⁰ Fiit kii saa; fat-n-mɔŋ kaa nna jikii. I yanbɔmm biir nna nawa.

¹¹ “Niib na loon sokinii boorik nba gbee nan faak, ki lin fa fai ki yeen a, ‘I saa la damuŋ nan dabɔŋ, ki nyu gboo nae.’

¹² “Njaan yimm Israel teeb nba biar na, n saa taani bɔyennkɔɔ nie. N saa taani nan pei nba tuu jen pelook ni bianjamba na. Ki i bia sii tee nan pei nba tuu gbee pekpaarboor na, ki i tin saa namm gbee nan niib bonchiann.”

¹³ Yennu saa loot sɔnu ki turib, ki jiib, ki nyinnib digbangana ni, ki bi saa faa loot doo na tammɔkɔɔkir ki nyi bi yamani, ki bi kpanbar nba tee Yennu na tiɔŋo saa njamakitib, ki nyi namm.

3

Bianjamba ki Maika yakii nan Israel tɔndamm

¹ Gbiintir man, yimm Israel tɔndamm. Li njan ki i baka-ii be barmɔni ni, ² njaan ki i ki loon linba tee toonjana, njaan loon toonbiit tumu. I nya n niib njaan ki bi fo, ki tabitir bi nant kpaba paak. ³ I njan n niib, ki pintir n niib gbananbɔŋ, ki yee bi kpaba, ki chɔɔn bi nant, nan baa tuu chɔɔ nant ki sikin bobir ni bianjamba na. ⁴ Yoo baate, ki i tan saa yikin ki tur Yennu, njaan ki u kan turi gatu. U tan kan gbiint i miaru, kimaan i tun bonbiira.

⁵ Mɔmaan nba nae ki Yennu yeen sokiniiinba nba turin u niib ki kpannib na, li-i tee ki sɔɔ dinnib ki bi gboo, bi tuu sat piisime li daano paak, njaan

sɔɔ-i kii fit dinnib, ki bi lorin tɔb u paak. ⁶ “Sɔkiniinba, i daar gbenna; ki yonnu baaiwa. Yaa turin n niib na paak, i ji kan ban la barfiitkara, ki i bia kan fit bann woonin ni maan.” ⁷ Sɔkiniinba nba fiitir woonin ni maan na, bi-i gbar yoo nba, bi saa di fei. Bi saa di fei niib ni, kimaan Yennu kan gat ki turibi.

⁸ Naan min narin, Yennu gbeen u Seek nan u yiikoo n niwa, ki bia turin barmɔnii yan, nan parcheenn nba ki n saa yet Israel teeb bi toonbiit nba tee. ⁹ Gbiintir man, yimm Israel tɔɔndamm nba ki loon barmɔnii, ki kpintir linba njan ki tee bonbiir na. ¹⁰ I maa Yennu doo nba tee Jerusalem na ki tɔɔnt nikpinu nan toonbiit fiakir paake. ¹¹ Doo na tɔɔndamm tee fobit damme, ki mannteeb na want sennu na ki gaan paauk, ki sɔkiniinba na fiitir woonin ni maan, ki gaan likirii li paak, njan ki bi kura yaa Yennu be namm, ki yeen a, “Bonbiir kan baariti. Yennu be nant.”

¹² Tɔn, i biit paake ki bi saa ko Sayɔnn doo nan baa tuu ko kpaab bianjinba na, ki Jerusalem saa biar ki tee tangbiinkpeka, ki Yennu jasaakak nba be kunkonn nba paak na, saa kpant fɔɔr.

4

Bianjinba ki Yennu saa dia u niib nan parmaasir (Aisaya 2.2-4)

¹ Daar baate, ki kunkonn nba ki Yenjiantu nasaakak see li paak na tan sii yab ki bia fɔk ki gar kunkona kur. Ki digbana bonchiann niib tan sii baat li boor.

² Niib maɲ tan sii yeen a,
“Naant ki tin do Yennu kunkonn na paak,
ki saan Israel teeb Yenjiantu nasaakak na ni.
Ki u saa wannit waa loon ki tin tun linba;
ki ti saa somm sɔnii nba ki u gann na ni.
Kimaan Yennu wannu na nyii Jerusalem-e,
ki u be Sayɔnn ki piak teen u niib.”

³ U saa bu niib bonchiann buut,
ki bia pat tingbouɲ na kur kunkona.
Ki bi saa faa mab bi jukbanjai ki lin kpant kubɔnii,
ki bia mab bi kpana ki lin kpant gɔtit.
Ki digbana ji kan ban saan tɔbi,
koo ki ji ban dukin nan bi saa faa tɔbi.

⁴ Ki sɔɔ kur sii be nan parmaasir,
ki kar u tiɔɲ tilontii nyaka,
ki sɔɔ ji kan kɔɔmm janmaanii.

Yabint Yennu-e senn mɔsonn na.

⁵ Digbann kur jiantir ki bia mɔk mɔsaku nan u tiɔɲ tingbanne, njan timm narin saa jiant ki bia mɔk mɔsaku nan ti Yomdaano Yennu-e mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

Ki jiin Israel teeb nba saa jen bi tij ni na po

⁶ Yennu yet a, “Yoo baate ki n tan saa tikir niib nba ki n dat bi tuba na ki lakimm, binba dii wahala digbangann ni na. ⁷ Bi tee wabiie ki fɔk nan bi doo, njan n saa namm binbenpaaje ki tur binba biar na, ki bi sii tee digbanjaann. Ki n sii diab yoo maɲ Sayɔnn kunkonn paak, nan yoo nba kaa gbennu.”

⁸ Jerusalem, fin narin tee siaminba ki Yennu be-e, ki tee nan pekpaarik na ki gorii u niib, a tan saa namm teen digbangbenjir, naan yent nba tuu

tee a yar na ni. ⁹ Bee ki a bui sanpaapo nna? Bee ki a mann fara, nan poo nba tuu mo matyiaru na? Li tee faa ki mok kpanbar, koo ki a kpaanteeb bia kpo na paake-e? ¹⁰ Jerusalem teeb, ii nmantir kii kurii nan poo nba tuu yaa wun mar na, kimaan motana i saa nyik doo na, ki nyi saan kar muuk ni. See ki i saan Babilonn, naan Yennu saa tinni lenj, ki yin nyi i datai nuu ni. ¹¹ Digbana bonchiann lakine a bin leki. Bi yeen a, "Li tee tin biir Jerusalem-e. See ki ti la doo na teen langbent." ¹² Naan digbana na niib ki mi linba be Yennu dudukit ni. Bi ki bann nan Yennu lakimm a wun dat bi tubae, nan baa tuu tikir jeet a bin boor bianjinba na.

¹³ Yennu yet a, "Jerusalem teeb, ii saa ki dat i datai tuba. N saa te ki i paar nan naajak nba mok kut yina nan kutmont taawoka nae. I saa biir digbana bonchiann, ki mokint nba ki bi kpaan nan jatuk na, yin baar nann ki tan tur min, wunba tee durinya kur Yennu na."

5

¹ Jerusalem teeb, taant i kunkonkonna, kimaan bi yaa bin faai tobe. Bi yaa bin lek Israel toondaano.

Bianjinba ki Yennu senn masonn nan kpanbar saa nyi Betlehem

² Yennu yet a, "Betlehem Efrata, a tee digbanbis nba be Juda yiar na ni yenne, naan a niye ki n saa nyinn kpanbar, ki u saa dia Israel teeb, ki tee wunba ki u naakuuk bo be yaayoo niwa."

³ Yennu saa naa u niib ki tur bi datai, ki tan tuu yoo nba ki poo nba yaa wun mar na saa mar u bonjak. Ki li yoo, bik na doo ni niib nba bo koo digbangann ni na, saa namm lakin ki taan nan bi tiorj doo ni niib. ⁴ U-u tanji baar, u saa dia u niib nan pan nba saa nyi Yennu boore, nan yiikoo nba tee joo Yabint Yennu tiorj yar. U niib tan sii be nan laafia, kimaan durinya na kur niib tan saa bann u yabint nba tee, ⁵ ki u saa baar nan parmaasir.

Ki jiin fat-n-moj nan tubdatu po

Li-i tanji tee ki Asiria teeb lek ti digbann ki biir ti joonkooka, ti saa tun ti toondamm nba paare ki bin kon namm. ⁶ Ki kunkonkonna na saa weib nan mabir ki kon nyann Asiria, linba tee Nimrod tinj na. Ki bi saa fatit Asiria teeb man nuu ni, yoo nba ki bi lek ti yent.

⁷ Israel teeb nba tenn ki mok manfoor na, bi tan sii tee nan Yennu nba tuu te ki marin nan saak baa bonburkara paak nae, ki tur digbana bonchiann. Ki bi sii maa Yennu paak, naan kii maa nisaarik paaki. ⁸ Ki Israel teeb nba tenn ki be digbangana ni na, tan sii tee nan yanbor nba tuu gorin ki loon jeet for ni na, ki tuu tan dokit pei paak, ki baa bi paak, ki patib burii burii, ki bi ji ki mok dindann tinnu po nae. ⁹ Israel teeb saa kon nyann bi datai ki boont bi kur.

¹⁰ Yennu yet a, "Daa man niye, ki n saa boont i taanii, ki bia biir i taantorit. ¹¹ N saa biir doi nba be i tinj ni na, ki bia yeer joona nba lint i doi na kur. ¹² N saa biir i nyokii na, ki nyiki, ki i daa mok ninnyodammi. ¹³ N saa yeer i pata, nan tanchaaka nba ki i jiantir na; ki i ji kan ban jiant bona nba ki i moj nammir na. ¹⁴ N saa nabir tingbanpook nba sann tee Asera na ninnauj i tinj ni, ki bia biir i doi. ¹⁵ Ki digbana nba ki sak n mob na, n saa donn wutoor bi paak, ki dat bi tuba."

6

Yennu nba saa bu Israel teeb buut bianjinba

¹ Gbiintir man, buut nba ki Yennu bu nan Israel teeb. Fiit set, Yennu, baat nan a mōmaan; ŋaant jōot nan kunkona n gbat maan nba ki a piak.

² Yimm jōjaana, nan yimm nba tee tingbouŋ na fiakir nba tun be na, gbiintir Yennu buut. Yennu mōk maan nan u niib. U yaa wun wann ŋamm Israel teeb bi biite, ³ ki yet a, “N niib, n teeni bee? N tee jikir nlee ki turini? Gatir turin. ⁴ Mine nyinni Ijipt tinj ni; mine fati daabisin ni, mine te Moses nan Aarōnn nan Miriam dia-i, ki be i tōonn. ⁵ N niib, tiat man linba ki Moab teeb kpanbar Balak din lor a wun tun ki turi na, nan bianjinba ki Beor bija Balam din pak ki jiino na po. Tiat linba din tun, yoo nba ki i din paa sōnu ki nyii Akasia kaan boor ki saa Gilgal na. Tiat toona maŋ, ki i saa bann nan n din tun nna maa n tinnie.”

Ki jiin Yennu nba loon linba po

⁶ N sii dia bee ki tur Yennu nba be yendōuŋ ni, yoo nba ki n baar maa n jiantō? N saa dia naabikpammire ki jooou muu ki mann maruŋ ki turō-ō?

⁷ Li-i tee ki n tur Yennu pei tusaa tusaa, koo ki turō olif tiinii kpan* ki li puub nan kpenu nba kaa terik na, li saa maŋōwa-a? N saa jii n bijakpere ki mann maruŋ ki turō ki lin pa n yanbōmm paaki-i? ⁸ Aaii, Yennu wannit linba ŋana. Waa loon linba ti boor tee nnae: a tii tuun linba ŋan, kii mōk lommm nyōō nyōō, kii mōk sikin-n-mōŋ, kii waau fanu.

⁹ Li ŋan ki tii tiin Yennu janmaanii. U yeen doo teebe a, “Gbiintir, yimm nba taan ki kōō doo ni na. ¹⁰ Nibiit na ŋei ni, mōkint nba ki bi gaar fobit nae be. Bi bikii ŋmabir bikinae, ki li tee linba ki n ki loon. ¹¹ Nlee ki n saa nyik chab niib nba dia ŋmabir bikina nan fai janjiri? ¹² I mōkita na fiar nandamm nae, ki i kura tee fai damm. ¹³ Tōn, n poŋ piin i biiru nan i boontuwa, kimaan i toonbiit paak. ¹⁴ I tuu saa di jeet, ŋaan i kan gboo; barmōnii, i kpan sii ŋakitire. I tuu saa bekir bona, ŋaan li siar kii tee i yar; linba kur ki i bekir, ŋaan n tuu saa baar nan tōbo ki biirir. ¹⁵ I saa bur jeet, ŋaan i tan kan jaan. I tuu saa war olif tiinii kpan, ŋaan tan kan diri. I tuu saa ŋaa daan, ŋaan kan nyu. ¹⁶ Linba na saa baar, kimaan yaa gaar kpanbar Omri nan u bija kpanbar Ahab marinbiit nba na paak. I tukin ki waa bi kaare, li paak n saa biiri, ki sōō kur saa yisimi. Niib nba kur be kan chōrimi.”

7

Ki jiin Israel teeb binbenbiit po

¹ N be parbiir nie. N tee nan nirō nba ki kon tuu mōkō, ki wun got tilontii paak, ŋaan kan la loonn nae. Bi tōkir kinkanmana nan loonlia na kurawa.

² Niŋano ji ki biar tinj na paaki, sōō ki be ki waa Yennu. Sōō kur guue a wun la yaak ki kpi kuun. Ki sōō kur pii baruk ki guunt u naa bik. ³ Ki bi kur mi toonbiit tumu fanu. Ki toona saakab nan barbuura boi ki gaan fobit piinii. Ki doo diara yeen baa loon bianjinba, ki bi gaan bi maan. ⁴ Ki binba tuu mantik tee niburchimm nan niŋamm bi ni na biir gar mōmuŋa.

Daar baara, ki Yennu saa dat niib tuba, nan waa pak ki tur guuteeb nba tee u sōkiniinba ki bi wannib bianjinba na. Mōtana ki bi ji be ŋmatir ni. ⁵ A daa tee a loō koo a yōōk yada. Ii mi faa piak linba, li-i lekii tee ki a piak nan a sōrō koo a ŋaapoo gbaa. ⁶ Yoo nba na ni, bonjai tee bi baanba nan

* 6:7 6.7 Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

bi baanba maŋ tee jatit nae, ki bonpoi yêen bi naanba moi, ki poobis kɔn nan bi siponaanba. Nirɔ mɔŋ mɔŋ ŋaateebe sii tee u datai.

⁷ Ŋaan min sii gorii Yennu-e. N sii guu Yennu-e nan parcheenn; ŋɔɔe saa tinnin. Yennu saa gbat n miaruwa.

Ki jiin Yennu nba saa baar nan tinnu na po

⁸ Ti datai, i daa kpamm ti biiru paaki. Ti baawa, ŋaan ti bia saa fiira. Mɔtana ti be bunbɔnn nie, ŋaan Yennu saa turit yentuwa. ⁹ Ti tun biit ki biir Yennu-wa, li paak ti saa kɔɔ u wutoor ni waama, ŋaan li joontu u tan saa kɔn ti paak, ki dat ti datai tuba nan baa tun linba ki turit na paaka. U tan saa nyinnit ki baar nant yentu ni. Ki ti sii be ti manfoor ni, ki la waa saa tinnit bianjinba. ¹⁰ Tɔn, ki ti datai saa la linba na, ki di fei. Ŋamme tee datai nba bo sarikitit ki yeen a, "I Yomdaano Yennu na be lee?" Ti saa la ki bin nyannib, ki ŋmaatib nan tanmaatit na, sonjot ni.

¹¹ Jerusalem teeb, yoo baate ki i tan saa ŋamm maa doo na joona. Yoo maŋ ni, i yent tan saa yarike. ¹² Ki i niib tan saa nyi lokir kur po ki jen i boor. Bi tan saa nyi Asiria nba be yondo po, ki nyi Ijpt nba be niidutu po, ki nyi Yufrates mɔkir yent po, ki bia nyi mɔkgbenɔ nan jɔfɔkit nba be banfɔka na po. ¹³ Ŋaan tingboun na tan sii tee tinkokirike, kimaan niib nba kɔɔ li ni na biit paak.

Ki jiin Yennu ninbatinu Israel teeb paak po

¹⁴ Yennu, i tee nan pekpaarik na, kii gorii a niib, niib nba ki a gannib na. Baa lek bɔkit ki kɔɔ kunkoouk paak na, ŋaan tinkpiasir be ki lintiba. Ŋaant ki bin saan kii di Basann nan Gilead tinkpiasir na ni, nan baa din tuu di sianyoo bianjinba na.

¹⁵ Yennu, tumin baktinauŋ toona ki turit, nan faa din tun bianjinba Ijpt, daa nba ni ki a din nyinnit na. ¹⁶ Ki digbana na saa la ki di fei, ki kii mɔk paŋ. Ki janmaanii saa soorib, ki bin pii bi moi, ki bia pii bi tuba, ¹⁷ ki saa furin tanbiinii ni nan wai na. Ki bi saa nyi bi ŋajaana ni, ki jekir nan janmaanii, ki sii tiin ti Yomdaano Yennu janmaanii.

¹⁸ Yennu, sɔɔ kaa ki tee nan fin na; a nyik chab a niib nba tinn na yanbɔmma. A ki biat a wutoor ni mɔkmɔk nan mɔkmɔki, ŋaan li mana ki a wantit a lomm nba kaa gbennu. ¹⁹ A saa ŋamm kii mɔk ninbatinu nant. A saa ŋmaa ti yanbɔmm na ki tut sikinir mɔkgbenir tin po. ²⁰ A saa wann a ŋant nan lomm nba kaa gbennu ki tur a niib, binba tee Abraham nan Jakɔb yaaboona na, nan faa din senn mɔsonn ki tur ti yeejamm sianyoo bianjinba na.

NAHUM gbouj

Ki jiin Nahum gbouj na po

Nahum din pak Asiria digbansaakar Ninefe biiru po, ki yet nan li tee Yennu tubdatue, kimaan baa ton ki bia tuun toonbiit na paak. Jona nba din pak Yennu maan ki tur Ninefe teeb yoo nba na, ki sokinii Nahum daa kaa. Jona yoo maɲe ki Ninefe teeb na din nyik biit tumu, ki ki la tubdatu. Naaan li poorpo ki bi tan nmat toonbiit binbej ni, ki Yennu boontib.

¹ Mɔmaan na jiin Ninefe poe, ki tee yirintu nba ki Nahum wunba nyii Elkos doo ni na la.

Ki jiin Yennu wutoor nba do Ninefe po

² Ti Yomdaano Yennu tee funfunn daanoɛ, binba yeen u mɔb, u daar bi tuba, u wutoor nie ki u pa jiiintib.

³ Yennu ki dont wutoor yian yiami, naan u mɔk yiikoo, u kan ban te wunba tun biit n nyi tubdatu ni. Yennu-i somm siaminba, woujo fukitir; sanpagbante tee tangbiruj ki u taapant gbii.

⁴ U yeen mɔkgbenjir ki li foɔt, ki te mɔka foɔt, ki te Basann tinj koot, ki te Kamel kunkonn mɔɔt koot, ki bia te Lebanonn tinj ni tipuuk suur.

⁵ Ki jɔfokit jekir Yennu tɔɔn, ki kunkona tuu nann u numm ni. Yennu-i lekit yoo nba, tinj tuu jekire; ki durinya na nan li niib kur jekir nan janmaanii.

⁶ U wutoor-i doo yoo nba, nmeɛ saa tinni? Nmeɛ saa fit nyi u wutochiɔɲ na ni? U tuu mɔɔn u wutoor nba di nan mupeenu nae, ki tanpiit yakitir, ki kpantir tant u tɔɔn.

⁷ Yennu nan, u guu u niib daamii-i baar yoo nba, ki u baka be damm nba baar u boor ni po.

⁸ U tuu biir u dataie yama nan nyunmɔnn nba tuu pubir sik bianjinba na; ki binba yeen u mɔb, ki u te bi kpenn.

⁹ A lorin bee a lin biir Yennu? U saa biirawa, soɔ ki yeen u mɔb ki pukii taar munlee.

¹⁰ Yimm dayibira na, n saa boonti nan baa tuu nmat kunkonii nan kinkak-koona ki lin di muu bianjinba nae.

¹¹ Ninefe, a nie ki jasoo nyii ki gbee nan dudukbiit, nɔɔɔ lorin a lin biir Yennu. ¹² Linba ki Yennu yeen u niib Israel teebe na, “Asiria teeb nba lek mɔk panii, ki bia yab bianjinba na, naan n saa biirib ki bin kpo. N niib, mine te ki i dii fara, naan n kan te ki lin ji baarini. ¹³ N saa goɔr Asiria yiikoo nba dia-i na, ki bia cheer jarit nba baani na.”

¹⁴ Linba nae ki Yennu senn ki jiin Asiria teeb po: “Bi kii mɔk yaaboona nba ki bi sana sii gaa bi paaki. N saa biir pata nba be bi yenbis jiant diit

ni na. N ηmii kaate ki guunt Asiria teeb. Bi ki ηnan nan bii be bi manfoa ni.”

¹⁵ Gotirii, toomiie nyii kunkona paak ki baat nan labamann na. U paa sonue, a wun moont nyannu na po. Juda teeb, ii di jaamm kii kparam man, ki tur Yennu linba ki i senn nan i saa turo na. Ki nibiit na ji kan ban lek i tinji. N biirib ki gbenna.

2

Ki jiin Ninefe baak po

¹ Ninefe teeb, bi saa lekiwa.

Yiikoo nba yaa lin buti na baara.

Ii teen siir ki kon i moη paak,
kii guu sonjouk na, ki teen siir nan tob.

² (Yennu yaa wun ηamm fiin Israel teeb sanne, nan laa din tee bianbawa ki bi datai tan biirir na.)

³ Kunkonkonna nba tee datai na dia naagbankon monte,
ki bia lia liatmont, ki tee siir a bin lek.

Ki bi taantorit nyirii nan muu na, ki bi taanii chibit.

⁴ Ki taantorit na kakii sonjot kur po,
ki tiin lin doo na niib tintikir boor, ki saa tunii,
ki to nan muyeruk na, ki kakii nan sanyikintii na.

⁵ Ki bi yiin kunkonkonna saakab na ki taamm;
ki bi ηmaan jarib, ki tut saa toonn po.

Ki binba saa lek na kakit saan joonn na boor,
ki saa senn naagbankongbenir nba saa guur dajingbenir
nba ki bi saa tut joonn maη ki lu.

⁶ Mokir boor tammoi na loot yaae,
ki naan ηaak na gbee nan janmaansooruk.

⁷ Ki bi soor kpanbar na ηaapoo,
ki u toontunna nba tee poob na mo nan ηmana na,
ki wob nii nan ninbaatir.

⁸ Ki niib na kakit ki tin nyii Ninefe
nan mokir nba tuu pat ki nyun gaar bianbaba na.
Ki kunkor tantir ki yeen a, “Setir man, setir man,”
ηaan ki bi soo ki jianti.

⁹ Fatir salimpeena na man, fatir salimmona na man.
Doo na gbee nan mokinte.

¹⁰ Ninefe biira, soo ki biar li ni, siar ji kaa lenj,
ki niib yan ηmat nan janmaanii,
ki bi duna jekir, ki paη ji ki be, ki bi numpo penn.

¹¹ Doo nba din tee nan foru nba gbee nan yanbora na,
ki tee siaminba ki bi goon yanborbis na,
ki bia tee siaminba ki yanborjai nan yanbornaanii sii lin,
ki bi bonbis be bi yamani na ji be lia?

¹² Ki yanbor na soor bonkobuk,
ki pato burii burii, ki tur bonnaanη nan u bonbis,
ki gbeen u foru na nan nanchiat.

¹³ Yabint Yennu yet a, “N tee a dataake. N saa joo a taantorit muu, ki bi saa kpi a kunkonkonna na tob ni, ki n bia saa gaar linba kur ki a fat a leeb boor na, ki bi ji kan ban gbat a toonii na kunkora.”

3

¹ Biiru be fai damm nba tee nikpiirit na doo paak,
doo nba gbee nan gor, ki bi tan saa gaarir,
ki bia fatir tobii ni.

² Gbiintir bulaar monii man,
ki gbiint fiaa sommir monii,
ki gbiint taanii nba mobit bianjinba,
ki bia gbiint taantorit fuur.

³ Ki taanjakira teen siir, ki jukbanjai pekin,
ki kpana tiantir, ki nikpeena doo pukii,
ki yab kaa kann, ki jab gbiatirib.

⁴ Ninefe doo nba tee nan bonchonchon na la tubdatuwa.
U fane, njaan gbee nan dudukbiit,
ki kpar digbana, ki teemm yommii.

⁵ Yabint Yennu yet a, "Ninefe, n saa dat a tubir.
N saa yokita, ki te digbana n la-a, ki te bin la a fei kur.

⁶ N saa yisima, ki tarima jakint,
ki niib saa gota, ki jarjmaanii n soorib.

⁷ Ki binba kur la-a, bi saa foo jir poor.
Bi saa yet a, 'Ninefe ji biar tee langbente.
Nmee mok ninbatinu nano?
Nmee sii loon ki wun maan u pari?' "

⁸ Ninefe, a chee Ijpt digbangbenjir Tebes-ii? U mun bia din mok mokir,
ki li guu-u nan joonn na. Nail mokire din tee u bontekitir. ⁹ Tebes dooe
din dia Itiopia nan Ijpt, ki u yiikoo kaa terik; ki Libia tee u yook. ¹⁰ Bi lek
din tan soor Tebes teebe ki yaat saan namm digbangann, ki boo bi waas
ki kpiib, ki baan bi toondamm na nan jarit ki yaat namm, ki biitib tur niib
nba soorib na.

¹¹ Ninefe, a mun saa nyu ki yiba. A mun sii koor a fan nyi a datai nii
nie. ¹² A njajaana na kur tan sii tee nan kinkan nba mok kinkanmuna nae;
fi-i nik tiinii na, li loona na tuu baa a mob nie. ¹³ A kunkonkonna na tee
nan poob nae, ki a digbann na see a datai toonn, ki siar ki guuri. Muu saa
di biir kut laana nba puun a tammokoka ni nawa. ¹⁴ Luunt nyun ki guun
a mon, ki teen siir nan a datai, ki pukin a joona pan. A taatant, ki teen
birik-njmant siir. ¹⁵ Faa lek tun linba kur, njaan bi saa joo-a muu ki kpi-a,
koo ki kpi-a tob niwa. A saa boont nan naasuut nba tuu kokii bonbuburit
bianjinba nae.

A pote nan naasuut na. ¹⁶ Ki a kpinkpenta pukin ki tee nan njmaabira
nba be sanpaapo bianjinba na. Motana ki bi ji kaa, nan naasuut nba tuu
lat bi kpinkpant ki yukir yaat bianjinba na. ¹⁷ A saakab na tee nan naasuut
nba tuu taab joona, damaatuk daar bianjinba nae. Njaan yonnu-i tanj nyii
yoo nba, bin yukir yaat, ki soo ki bant baa saan siaminba.

¹⁸ Asiria kpanbar, a yent saakab na kpowa, ki a nijaana na bia goon tora,
ki a niib na yat kunkona na paak, ki soo kaa ki saa jiiib ki jen namm bi nei
ni. ¹⁹ A daniil na kaa tebuku, ki a fiat na kan ban buri. Niib nba kur gbat
nan biiru baara, ki bi poi niipoot ki kpamm. Niro din fit nyii a tonu nba
kaa gbennu na niwa-a?

HABAKUK gbouj

Ki jiin Habakuk gbouj na po

Habakuk din boi Yennu linba paak ki u te nitont nba tee Babilonn teeb na dat Israel teeb nba ki ton nan namm na tuba. Yennu din jiin a u tan saa dat Babilonn teeb tuba li poorpoe. Gbouj man joontu ni, Habakuk yet nan u lek-ii kɔŋ bont kur, n̄aan u sii kpamm ki mɔk parpeenn, kimaan Yennu-e tee u tintnɔɔ.

¹ Mɔmaan nba nae ki Yennu fiit ki tur u sɔkinii Habakuk.

Bianjinba ki Habakuk pak jiin n̄mabir po

² Yennu, n saa yiina ki loon sommir ki lin wei nleewa, ki a gbat ki tinnit kunkɔnbiir na ni? ³ Bee ki a te ki n laat wahalboorik na? A saa teen nlee ki gorii toonbiboorik na tuumii? Biiru nan kpikpiruk lintima, ki kunkɔna nan gooruk goor lokir kur po. ⁴ Sennu na ki paari, ki ki mɔk nyɔɔt, ki barmɔnbuut kaa. Ki toonbiit damm laat nyannu niɲamm paak, ki barmɔnii buut ji ki bu.

Bianjinba ki Yennu pak nan u niib

⁵ Nanne Yennu pak nan u niib a, “Ii gorii digbana nba kookii na man, li saa bakitiie nan yaa saa la linba. N yaa man tun siare, ki li-i tee ki i tan gbat li po yoo nba, i kan teen yada. ⁶ N yaa man tur Babilonn teeb nba tee nitont nan jatdamm na yiikooe. Bi saa lin durinya na ni, ki kɔn nyann tinlia. ⁷ Bi sii dont bi mɔŋ, ki tuun baa loon bianjinba, ki jeent niib, ki bi tiin janmaanii.

⁸ “Ki bi taanii sii tiin nantaar ki gar naamuut, ki ton gar kinkata nba ki kon mɔkib, ki bi jab jakit taanii man ki nyi digbanbanfɔka, ki baat, ki taanii na taawoka luk tinj. Ki bi laan tinj na paak, nan baakir nba tuu siik a wun soor nant na.

⁹ “Ki bi kunkɔnkɔnna na baat nan jatuk a bin kɔn nyann. Baa baar yoo nba, ki janmaanii soor sɔɔ kur bonchiann, ki yommii nba ki bi soorib na yab, ki tee nan mɔktanbiinii na. ¹⁰ Ki bi sarikit kpanbara, ki laa toontunna saakab, ki poont tankpeka ki dent doo na joona, a bin nyannib, ki pansiak kaa ki saa fit gɔɔrib. ¹¹ Bi da nan wouj nae, ki saa gar. Bi paɲe tee bi yenbik.”

Bianjinba ki Habakuk n̄amm pak u daamii ki tur Yennu

¹² Yennu, fine tee Yomdaano, durinya na nba piina. Fine tee n Yomdaano, ki tee kasii mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Yennu nba tee n Yomdaano ki bia tee n guutoɔ, fine gann Babilonn teeb, ki turib paɲ, a bin dat ti tuba. ¹³ Nlee ki a sii fit be nan kpinkpannii damm nba tee toonbiit damm na? A ninbina na mantik teen kasii nan lii gorii toonbiita, ki a bia kii fit laat niib ki bi tuun toonbiiti. Bee teen ki a n̄min soon nna, n̄aan ki bi biir niib nba mantik be popeensin binbej ki garib na?

¹⁴ Nlee ki a sii dia nisaarii nan bi tee janii, koo bi tee bonbubɔkit nba ki mɔk tɔɔndaano na? ¹⁵ Babilonn teeb na gaant janpeenii ki so niib nan bi tee janii nae. Bi daarib nan laant, ki hoot nan kpinkpammuk, baa soorib na paak. ¹⁶ Bi bia jiantir bi janlaant na, ki mann maruɲ ki teemm, kimaan bi janlaant na teemm bonjana.

¹⁷ Bi sii tun dia bi jukbanjai nae ki kpi niib yoo kur, ki ninbatinu kaa-a?

2

Bianjinba ki Yennu gat tur Habakuk

¹ N saa do n ditootii na paake ki saa guur, ki laan linba ki Yennu saa wannin a man pak, nan gatu nba ki u saa turin ki jiin n buboito na po.

² Ki Yennu gat turin linba na a, “Sobin bonpatlai paak, linba ki n saa fiit ki wanna na, ki bin tuu fit karin yian. ³ A naan ki lii be sobinii ni, kimaan yoo daa ki jan nan lin tun nna, naan yoo baate yian yian, ki maa saa wanna linba na, li set saa tun nan barmooniwa. Li sii tee nan li taantire na, naan guutir, li tan saa baara, li kan yukir nan baaru. ⁴ Moomaan manje na: ‘Binba tee biit damm, bi kii mok manfoor, naan binba tee popeendamm, bi sii mok manfoore, kimaan baa waa Yennu na paak.’ ”

Ki jiin biit damm biiru po

⁵ Mokint tee kpinkpannie, ki ninfokdamm mok dont-n-moj, ki bia ki foi. Kuun nba ki gboot bianjinba na, nnae ki siar ki janjitib. Li paake teen ki bi-i kon nyann digban-yenn, ki bi lo leer, a lii tee bi yara. ⁶ Ki niib nba ki bi kon nyannib na saa pak biir binba nyannib na, ki sukiib, ki yet a, “I jii linba ki tee i yara, naan li biiriwa. I saa jii yoo nlee ki mukis i pandiira ki bin pa-i, ki yin mokiti?”

⁷ Yimm nba nyann i leeb na tan sii bant na, ki soo kii koo pana niwa, ki li saa mukisi ki yin pa ki pukin nyoot. Datai tan saa baar ki kooni janmaanii. Bi saa fat i bona. ⁸ I din fat digbana bonchiann niib mokint, naan binba din tenn ki mok manfoa na, namme saa fat i mokint motana, kimaan yaa din kpai niib nba na, nan yaa din biir niib nba be durinya na ni, nan li doi na paak.

⁹ I boonta. I te ki i naateeb mokit nan linba ki i jii kpiquiruk ki fat, ki bia yabii a yin namme i nei ki li daa biir, ki i bia daa koo ninboj ni na. ¹⁰ Naan i lorbiit na baar nan fei-e, ki tur i naateeb. Yaa biir digbana bonchiann na, i baar nan biirre i moj paak. ¹¹ I naadikpina tana na yikine, ki biiri, ki yokaa na mun bia mo li bannu.

¹² I boonta. I jii toonbiit nan nikpinu mokinte ki maa doo na. ¹³ Digbana nba ki i kon nyannib na niib bak nan toon-yana tumu, ki baa maa linba kur dii muuwa. Yabint Yennu-e tun linba na. ¹⁴ Naan tingboun na tan saa gbee nan Yennu baakir bannu, nan bianjinba ki nyun tuu gbee mokgbenja nae.

¹⁵ I boonta. I donn wutoore, ki butin ki bia dinn i leeb na fei; ki te ki bi lian nan bi nyuu yib na. ¹⁶ Li paak, i moj tan saa di fei-e, li kii tee baakir kaa. I moj tan saa nyu ki lian nnae. Yennu-e saa te ki i nyu i moj nyubitik nba tee tubdatu, ki i baakir na saa tunn ki tee fei. ¹⁷ I choo Lebanonn tijara nawa, ki siab mun saa chooi motana. I kpai lej bonkobita, motana, bonkobite ji sii jeenti. Linba na tan saa teen, kimaan niib nba ki i kpiib na paak, nan kpiquiruk nba ki i baar nann durinya na niib paak, ki biir bi doi na.

¹⁸ Tingbann nyoot tee bee? Tingbann tee linba ki niru namme, li ki beera siar see faak kuukoo. Nyolante ki u teen wunba namo na, ki u maa u paaki. Tingbann kan fit pak maan gbaa. ¹⁹ I boonta. I piak nan daauk a, “Fiit kar,” ki bia yeen nan tankorit a, “Fiit set.” Tingbann saa fit fiit siar ki turiwa-a? Li-i lekii por salimpeena nan salimmona, naan manfoor kaa li ni.

²⁰ Yennu be u kasii Nasaakak ni; naant ki soo kur nba be tingboun na paak-ii tee soon nna u toonn.

3

Ki jiin Habakuk Yenmiaru po

- ¹ Linba nae tee Yennu sokinii Habakuk Yenmiaru:
² Yennu, n gbat linba ki a tun na powa,
 ki n ji tiina janmaaniie.
 A bia njam tun toonjaana nba ki a tuu tuun na booru
 ki turit motana.
 Ii mok ninbatinu, li-i lekii tee yoo nba ki a donn wutoor.
³ Yennu bia saa nyi EDOM poe ki jen;
 kasii Yennu na saa nyi Parann kunkona na poe ki baar.
 U yentsaakar na piin sanpaaka,
 ki tingbouŋ na gbee nan u dontir.
⁴ U baat nan sanyikintii yentue;
 ki yentu yentir ki nyi u nuu ni.
 Leŋe ki u yiikoo na bɔr.
⁵ U tuu te ki yiaru n liit ki be u tɔɔnn,
 ki te kuun waa u poor.
⁶ U-u taŋi set yoo nba, tingbouŋ na tuu damme,
 u-u lekii got digbana, bi tuu jekire.
 Ki jɔfokit nba tuu be mokmok nan mokmok ji bit.
 Ki kunkona nba tuu yoo be na ji baa tin ni,
 ki tee kunkona nba ki u tuu somm li paak yaayoo niwa na.
⁷ Ki n la Kusann teeb na tiin janmaanii,
 ki Midiann teeb na mun jekir.
⁸ Yennu, li moka nae te ki a wutoor doo-o?
 Mokgbenjir nae mantik donn a wutoori-i?
 Fine jaak sanpagbant na paak,
 ki wonpaaruk nba be sanpagbouŋ ni na tee a taantoruk,
 yoo nba ki a tur a niib nyannu na.
⁹ Ki a teen siir a fan jii a tɔdaauk,
 ki bia teen siir a fan yek a peenii.
 Ki a sanyikintii na tɔ ki loot tingbouŋ.
¹⁰ Yoo nba ki jɔfokit na got ki la-a na, ki bi jekir,
 ki nyun nyii sanpagbouŋ ni ki baa.
 Ki nyun nba be tingbouŋ na lɔŋ ni na fu fuut,
 ki li nyunpana kpaatir do.
¹¹ Ki a peenii nba saa yian yian ki nyirii,
 nan a kpann nba nyirii na
 te nmaarik nan yonnu tuu biar set.
¹² A tuu somm lint tingbouŋ na nan wutoore,
 ki a be wutoor ni, ki nmaan digbana.
¹³ Ki a nyii, a fan tinn a niib,
 ki bia tinn a kpanbar ganntɔɔ na.
 Fine faa toonbiit damm tɔndaano na ki birɔ tin ni,
 ki bia boont u poorpoweiteeb na fas fas.
¹⁴ A peenii na nmuu saar u kunkonkonna saakɔ nae,
 baa fan baarit a bin yatit yoo nba.
 Bi tee nan wonpaaruk nae,
 ki ji kpann nan binba tuu bɔrii ki diin nandamm na.
¹⁵ Ki a te a taanii na chibit mokgbenjir na paak,
 ki nyunchion na teen nyunpuuk.

- 16 Ki n gbia linba na kura ki jekir,
 ki n mɔgbana jekir nan janmaanii,
 ki n gbanant ban, ki n taa ji jekir.
 N saa guur soon nnae, ki saa tuu yoo nba ki Yennu
 tan saa dat binba lekint na tuba.
- 17 Daan tiinii na-i lekii kii mɔk loona,
 ki kpan tiinii na mun ki yinn puuku,
 ki tilontlia na mun bia ki loon loona,
 ki tin na mun bia ki nan jeeti,
 pei kur-i lekii kpo,
 ki naaloor na dɔɔ koont,
- 18 ŋaan n lek sii kпамme, ki mɔk parpeenn,
 kimaan n Yomdaano Yennu-e tee n tinntɔɔ.
- 19 Yabint Yennu-e teenin pan.
 Nɔɔe te ki n somm fanu
 nan piaro nba tuu somm bianinba na,
 ki u guun fanu jɔfokit paak.

SEFANIA gbouj

Ki jiin Sefania gbouj na po

Sefania din kpaan Juda niib nan yoo baate ki Yennu tan saa dat namm nan digbann nba kur ki sak u mɔb na tubir, li-i kii tee ki bi nyik bi toonbiit tumu.

¹ Maan nae ki Yennu din tur Sefania, yoo nba ki Amonn bija Josaya tee Juda teeb kpanbar na. (Sefania din tee kpanbar Hesehia booru ni nirɔe. Sefania baa din tee Kusi, ki Kusi baa tee Gedalia, ki Gedalia baa mun tee Amaria, ki Amaria baa tee kpanbar Hesehia.)

Ki jiin Yennu buut daar na po

² Ki Yennu yet a, “N saa biir bont kur nba be tingbouj na ni, ³ li nisaarii kur, nan bonkobit, nan nɔɔnii, nan janii. N saa tee ki toonbiit damm na n baa. N saa biir nisaarik kur, ki sɔɔ tan kan biar ki mɔk manfoori. Min Yennu-e pak na.

⁴ “N saa dat Jerusalem teeb nan Juda teeb kur tuba. N saa boont binba tan saa joont lej ki jiantir tingbann nba tee Baal na. Sɔɔ tan kan tiar mannteeb nba tuun teenɔ na po gbaa. ⁵ N saa biir binba do ɲei yura paak* ki jiantir ɲmaarik, nan yonnu, nan ɲmaabira na. N bia saa biir binba jiantir min Yennu, ki sent mɔsona a bi sii waan, ɲaan bia sent mɔsona tingbann Milkom sann ni na. ⁶ N saa biir binba yɛt ki ji ki waan, ki bia ki baat n boor ki boi a man ɲmakitib na.”

⁷ Daar na pera, ki tee yoo nba ki Yennu saa kar buut paak; li paak, ii ɲmin man u tɔɔnn. Yennu tee siire a wun chab u niib ki bin kpib, ki jɔɔn bi datai a bin lekib, ki fat bi faar. ⁸ Yennu yeen a, “Nikpinu daar na ni, n saa dat saakab na tuba, nan kpanbar na bonjai tuba, nan binba kur tokii binba ki waan na tuba. ⁹ N saa dat binba kur jiantir, ki bi jiantu naan binba ki waan na tuba. Bi jaan, ki bia kpi niib, a bin fit gbeen bi tingbandiit nan fatuk bona na.”

¹⁰ Yennu namm yet a, “Li daar, i saa gbat mɔnii fuur Jan Tammɔkɔɔkir nba be Jerusalem na po. I saa gbat fabinii, doo na bɔk-paann na po, nan bona biiru fuur, kunkona paak. ¹¹ Yimm nba be doo na tinj po na-i tanj gbat linba na yoo nba, yii mɔ kii fabin man, kimaan kpinkpenta na kur saa kpowa.

¹² “Yoo man ni, n tan saa jii fitire ki lon Jerusalem teeb, ki dat binba ki bi numm gboɔ bi mɔɲ, ki bi maa bi mɔɲ paak na tuba. Bi yeen bi mɔɲ a, ‘Yennu ki tuun bonɲann koo bonbiiri.’ ¹³ Bi datai saa fat bi mɔkint, ki bia bit bi ɲei. Bi ji kan ban kɔɔ bi ɲei nba ki bi maa na ni, koo ki nyu daan nba nyi tilontii kpaant nba ki bi ko na ni.”

¹⁴ Yennu dajaann na nakin bonchiann, ki baat yian yian. Li daar sii tee datonne, ki kunkɔnkɔnna nba mɔk para na gbaa saa yikin nan janɲaani.

¹⁵ Li tan sii tee wutoor daare, ki tee daamii daar, ki bia tee parbiir daar, ki tee biiru nan boontu daar, ki tee bunbɔncheenn daar, ki tee dachimm nan sayun daar, ¹⁶ ki tee daar nba gbee nan tɔb naatuna fuur, nan tɔb kunkɔnkɔnna nba lek digbanjaana nba mɔk ditɔotii na wuyikinii.

* **1:5** 1.5 Bi ɲei yura paak, bi din tuu sere.

¹⁷ Yennu yet a, “N saa baar nan biirjaann nba nae nisaarii paak, ki te ki sɔɔ kur-ii turin nan jooɔ na. Bi tun bonbiir ki turima, ki mɔtana bi ji saa kpib, ki bi son sii puub nan nyun na, ki nikpeena saa pɔɔk tij na paak.”

¹⁸ Daar nba nij ki Yennu wutoor tan saa do na, bi salimpeena nan salimɔna na gbaa tan kan fit tinnib. Ki u wutoor nba tee nan muu na tan saa di tingbounj na kur. U tan saa biir ki kpir boont wunba kur be tingbounj na paak.

2

Baruj ki jiin binberj lebitu po

¹ Yimm booru nba ki tiin fei na, lakint man kii mei Yennu, ² ki Yennu sennu nba jiin i kuun nan i biiru po na, nan u wutoor nba di nan muu na, nan daar nba ki u yaa wun wann u wutoor na n fit baar. ³ Jenin man Yennu boor, yimm nba tee sikin-n-mɔɔj damm ki be tij manj ni kura, ki sak u sennu na. Ii tuun linba took, ki sikin i mɔɔj Yennu boor. Li ki gar yimm n tan nyi tubdatu ni, daar nba ki Yennu saa wann u wutoor na.

Ki jiin digbana nba lint Israel tij na biiru po

⁴ Sɔɔ tan kan biar Gasa doo ni. Askelonn doo saa yaana. Bi saa jii daar bɔkire ki ber Asdod nan Ekronn niib, ki nyinnib bi doi ni. ⁵ Yimm Filistia teeb na, i boonta. Yimm nba be mɔkɔgbioɔj na, Yennu pak ki biiriwa. U saa biiri, ki i yenokɔɔ gbaa kan biari. ⁶ I tij nba be mɔkɔgbioɔj na saa kpant pekpaarbaauk, ki pekpaarii lanbont nan peloi sii be lej. ⁷ Ki Juda teeb nba biar ki mɔk manfoa na saa yent i tij manj. Bi sii kpaar bi pei leje, njan dɔɔ Askelonn teeb njei na ni. Bi Yomdaano Yennu sii be namm, ki njam turib nyɔɔt.

⁸ Yabint Yennu yet a, “N gbat Moab nan Amonn teeb nba sukii n niib na ki laab bianjinbawa, nan baa bia faa parbia, a bi saa fat bi tij na. ⁹ Barmɔnii, min nba tee Israel teeb Yennu nba fo na, n por nan n saa biir Amonn nan Moab tini, nan maa din biir Sodom nan Gomora doi nae. Bi tij manj saa kpant yaaboote, ki sii yɔɔ tee langbent, ki mɔɔt n pia ki loonir. Ki n niib nba tinn na saa fat bi tij ki yentir.”

¹⁰ Moab nan Amonn teeb nba saa la tubdatu bianjinbae na, bi dont-n-mɔɔj nan karinbaanii nan sukut nba ki bi sukii Yabint Yennu niib na paak. ¹¹ Yennu saa kɔɔmm janmaanii. U saa biir yenbis nba be tingbounj na paak kur, booru kur saa jiantɔ bi tini ni.

¹² Yennu bia saa kpi Sudann teeb.

¹³ Yennu saa jii u yiikoo ki biir Asiria teeb. U saa te ki Ninefe doo n teen langbent nba kaa nyun. ¹⁴ Li sii tee siaminba ki pei nan nei, nan bonkob-booru nba be kur sii dɔɔɔ. Fiit sii dɔɔ langbent manj ni, ki dɔɔntir li takorii ni ki mɔ, ki nɔɔnbɔnii jak li tammɔi paak ki mɔ. Bi datai saa jii naajik daat nba ki bi din jii maa na, ki yaat nann. ¹⁵ Linba nae saa tun ki tur doo nba mɔk garuk, ki dukii a u mɔɔj yiikooe saa tinnɔ na. Ki doo manj niib dukii a bi doo nae tee digbanjaann durinya na ni. Li tan sii tee langbente, siaminba ki muuk ni bonkobit sii dɔɔ foi. Ki wunba kur gar li po, janmaanii saa sooro, ki wun nmat poor.

3

Ki jiin Jerusalem yanbɔmm nan u tinnu po

¹ Jerusalem boonta, digbanbiuk nan mɔyɛtuk doo nba dia bi mɔɔj niib nan diabiik na. ² Bi ki gbiint, koo ki gaar Yennu kpaanii. Bi ki teen Yennu

yada, koo ki boio sommir po. ³ Doo manj toontunna yudamm na tee nan yanbora nae, ki li barbuura tee nan kinkata na, bi mok jawuuk bonchiann, ki kan ban tenn kpabiri. ⁴ Ki Yennu sokiniinba na tee faak nan tondamm, ki mannteeb na koon Yenjiantu nasaakak jakint, ki lebit Yennu sennu na, ki diar baa loon bianinba. ⁵ Naan ki Yennu bia lek daa be doo manj ni, ki tuun linba took, ki ki tuun linba bi. Ki sanyiok kur, ki u teen u niib na bi monii. Naan ki lej niib nba ki tee popeendamm na tuun biit, ki ki tiin fei.

⁶ Yennu yet a, “N boont digbanmuna, ki biir bi doi; ki bi joona nan bi difoot na baawa. Doi na ji tee langbente, ki sonjara na doo yann, soo ki biari. ⁷ N daan dakin nan n niib na saa turin jirimae, ki gaar n kpaanii, ki kan tamm maa dat bi tuba bianinba na. Naan li daa ki yuur kaawa, ki bi yaan piin bi binbenbiik na.”

⁸ Yennu namm yet a, “Ii tee soon; ii guu daar nba ki n tan saa pak biir digbana na. Li tee n lore nan man tikir digbana nan naan yent ki taamm, ki bin bann n wutoor nba mok parj bianinba. N wutoor nba tee nan muu na tan saa di ki boont tingbounj na kur.

⁹ “Ton, n ji saa lebit digbana na niib dudukit, ki bi sii mei min Yennu kuukooe, bi soo kan miar yenbis nba be. Bi kur saa sak n mobe. ¹⁰ Halii nan n niib nba yat ki be Sudann nawa tan saa baar nan piinii ki turin. ¹¹ Li yoo manj, yimm nba tee n niib na ji kan di fei, toonkpeta nba ki i tun na paaki. N saa nyinn binba mok garuk nan dont-n-moj na kure, ki i ji kan mi yet n mob, n kasii kunkonn na paaki. ¹² N saa te ki niib nba mok sikin-n-moj nan soon nna binbej na n tuu baar n boor ki lon sommir. ¹³ Israel teeb nba biar ki mok manfoa na ji kan tun biit ki tur soo, koo ki faar faak, koo ki kpann soo. Bi sii mokitire, ki be bi yamani, ki kii tiin soo.”

Ki jiin kpinkpammuk yanj po

¹⁴ Israel niib, ii yiin yanii man, kii yikin nan kpinkpammuk. Jerusalem teeb, ii mok kpinkpammuk man nan i para kura.

¹⁵ Yennu nyik i tubdatu nawa, u nyinn i datai kura. Yennu nba tee Israel teeb kpanbar na be nani. I ji daa tiin janmaanii.

¹⁶ Yoo baat ki bi tan saa yet Jerusalem teeb a, “Sayonn doo, daa tiin janmaanii. I daa te ki li moki kpinkpongbatuku.

¹⁷ I Yomdaano Yennu be nani; u yiikooe teeni nyannu. U par sii peen i paak,

ki u saa turi manfopaann, u lomm ni. U sii yiin yanii ki mok kpinkpammuk i paak.

¹⁸ U sii mok kpinkpammuk nan niib nba tuu di jaamm nae i paak.”

U yet a, “N nyik i biiru ki bia nyinni fei dinu niwa.

¹⁹ Yoo baate, ki n tan saa dat binba dia-i diabiik na tuba. N saa nyinn wobii na kur bi wahala ni, ki kpen nan binba tee yommii ki be digbangann na.

N saa nmant bi fei dinu na ki li ji sii tee jirima, ki durinya niib kur saa pakib.

²⁰ Yoo baate, ki n saa kpen nan i niib nba yat na, ki turi sangbenjir, durinya na lokir kur po,

ki yaan te yin mokit.”
Yennu-e pak na.

HAGAI gboɔŋ

Ki jiin Hagai gboɔŋ na po

Yennu sokinii Hagai yooe, ki Juu teeb na bonchiann din nyii yommisin ni Babilonn, ki jen Jerusalem ki be namu. Yennu din yet Hagai a wun betib nan bi be namu kimaan baa ki namm maa Yenjiantu nasaakak na paake, a bi-i namm maa Yenjiantu nasaakak na, Yennu saa teen piisin bi paak, ki te bin mokit.

Biaɔŋba ki Yennu pak ki jiin jiantu nasaakak na maanu po

¹ Peesia kpanbar Darius naan dinu bina njanlee ni, li njaarii njanloob sinsinn daare, ki Yennu din pak maan na ki tur u sokinii Hagai, a wun wann Juda tiɲ tɔɔndaano Serubabel, wunba tee Sealtiel bija na, nan mannteeb yudaano Joosua wunba tee Jehosadak bija na.

² Yabint Yennu din yet Hagai a, “Niib na yaa yoo daa ki jaɲ nan bin namm ki maa jiantu nasaakak na.” ³ Yennu ji din pak maan na ki tur niib na ki li nyii sokinii Hagai boor ni a, ⁴ “N niib, bee ki yimm maa i ɲei fanu ki be lej njan ki n jiantu nasaakak na doo langbenni?” ⁵ I ki laat linba tuumii na-a? ⁶ I buur bonchiann, njan jaan waaminna. I mɔk jeet ki di, njan li ki yab ki gboonti. I mɔk daan ki nyu njan li ki yab ki janitini. I mɔk liant njan li kan gbenn i waati. Ki toontunno paauk ki janito. ⁷ I mi linba paak ki na tuun ki teenini-i? ⁸ Motana, nyin man ki saan kunkona paak ki saa lon taabi, ki namm maa jiantu nasaakak na; ki i sii jiantirin nan maa loon biaɔŋba na ki n par sii mei.

⁹ “I tuu daan nan i saa jaan jeet bonchiann, njan i tuu tan jaan waaminnae. I kun nan linba ki i jaan na yoo nba, n tuu pebir yatire. Bee ki n tuu tun nna? Kimaan n Nasaakak nba biar doo langbenn njan ki i soo kur ninbinn mon u moɲ moɲ njaak toona paak na. ¹⁰ Li paak te ki saak ki baa, ki siar ki kpaatiri. ¹¹ N te ki yonkoonin set tiɲ na paak, nan kunkona paak, nan jeet kpaant, nan daan tiinii, nan kpan tiinii, nan bonbuburbooru kur nba bur tiɲ na paak, nan niib nan bonkobit, nan linba kur ki i yabir ki buur paak.”

Biaɔŋba ki niib na sak Yennu mɔb

¹² Tɔn, ki Serubabel nan Joosua nan niib nba kur nyii Babilonn yommisin ni na din tun linba ki bi Yomdaano Yennu wannib a bin tun na. Janmaanii din soorib ki bi sak sokinii Hagai, wunba tee Yennu toonii na mɔb. ¹³ Ki Hagai ji tur niib na Yennu maan na a, “N sii be nani, linba nae tee n mɔsonn.” ¹⁴ Yennu din te ki soo kur mɔk niɔɲ nan wun tun nasaakak na toonn. Serubabel, wunba din tee Juda tɔɔndaano na, nan Joosua, wunba tee mannteeb yudaano na, nan niib nba kur din nyii yommisin ni Babilonn ki jen na, din piin ki maa bi Yomdaano Yabint Yennu jiantu nasaakak na, ¹⁵ kpanbar Darius naan dinu bina njanlee ni, li njaarii njanloob dapiinlee nan nanna daar.

¹ Binn manj ni, li n̄maarii n̄anlore ni, li dapiinlee nan yenn daare, ki Yennu n̄amm pak ki tur u s̄okinii Hagai. ² U din yet Hagai a wun pak maan ki tur Serubabel, wunba tee Juda tinj t̄ondaan̄o na, nan Joosua, wunba tee mannteeb yudaan̄o na, nan niib na, ki boib a, ³ “S̄oo be i sinsuuk ni na ki saa fit tiar Yenjiantu n̄asaakak na n̄ant nba din teewa-a? Ki li maanum tee nlee i boor motana na? Li ji kii naan siar nan waama. ⁴ N̄aan motana, i s̄oo ji daa n̄aan tama. Ii tuun toonn na man, kimaan n be nani. ⁵ Yoo nba ki i din nyii Ijipt na, n din senn m̄osonn nan n sii be nani yoo kura. N bia daa be nani; li paak, i daa tiin jarjmaanii.

⁶ “Li kan yuur kaawa, ki n saa nik sanpaak nan tingbouj na, nan m̄okgbenja nan tinkooj. ⁷ N saa k̄on nyann digbana kur, ki jii bi m̄okint ki baar nann nna, ki jiantu n̄asaakak na saa gbee nan gor. ⁸ Salimpeena nan salimm̄ona nba kur be durinya na ni tee min Yennu yare. ⁹ Jiantu n̄apaan na sii m̄ok fant ki gar n̄akperik nawa, ki leje ki n saa tur n niib m̄okint nan parmaasir.” Yabint Yennu-e pak na.

Bianjinba ki Yennu s̄okinii na boi mannteeb na buboit

¹⁰ Kpanbar Darius naan dinu bina n̄anlee ni, n̄maarii n̄anyia, li dapiinlee nan n̄anna daare, ki Yabint Yennu n̄amm pak tur u s̄okinii Hagai. ¹¹ U din yet a, “Boin mannteeb na ki bin tura buboit na gatuu. Boimm a: ¹² Li-i tee ki s̄oo jii maruj nant nba tee kasii ki p̄obin u liatir ni, ki te ki u liatir na sii boroboro, koo jebeent, koo daan, koo kpan, koo jeboorik nba kur be, li saa fit te ki jeet manj n teen kasiiwa-a?”

Waa boi buboit na yoo nba, ki mannteeb na jiin a, “Aaii.”

¹³ T̄on, ki Hagai n̄amm boi a, “N̄aan s̄oo-i sii nikpeenn ki li k̄oon̄o jakint, n̄aan ki u tan sii jeet nba na yenni, u siinu manj saa k̄oon̄ir jakinta-a?”

Ki mannteeb na jiin a, “Li saa k̄oon̄ir jakinta.”

¹⁴ Ki Hagai yet a, “Yennu yet nan digbana na niib, nan bi m̄okint kur mun bia tee nnae. Li paak, linba kur ki bi mann binbintir na paak m̄ok jakint.”

Ki jiin Yennu piisin m̄osonn po

¹⁵ Yennu yet a, “I ki la linba din tumii, yoo nba ki i daa ki piin jiantu n̄asaakak na maanu na-a? ¹⁶ I din tuu kpekin jekpekir; ki dukin a i saa la baajii piinleewa, n̄aan li tuu tan tee piik k̄ooe; ki dabuuk nba ki i dukii a i saa wuun das̄oo* piin̄mu na, n̄aan i tuu tan la das̄oo piinlee k̄ooe. ¹⁷ Mine din tun wonpaaruk nan sakaana, ki li biir linba kur ki i bur na, n̄aan i lek ki lebit i binbenj. ¹⁸ Dinna tee n̄maarii n̄anyia, dapiinlee nan n̄anna daare, daar nba ki i gbenn jiantu n̄asaakak na fiakir biru. Ii gorii man linba saa tun, laa nyii motana ki saa. ¹⁹ Halii nan jeet nba lek kaa, ki daan nan kinkana† nan kpan tiinii nan tilontii kur nba daa ki lon na, n̄aan n saa teen piisin i paak, laa nyii motana ki saa.”

Ki jiin Yennu m̄osonn nba ki u din tur Serubabel na po

²⁰ Li n̄maarik dapiinlee nan n̄anna daar manj nie, ki Yennu tur Hagai maan nba pukin taar munlee ni, ²¹ a wun pak tur Serubabel, wunba tee Juda tinj t̄ondaan̄o na a, “N tee siire a man nik sanpaak nan tinj, ²² ki nyann boorganu naan yent kur; ki biir bi yikoo. N saa biir taantorit nan li n̄makit-teeb, ki taanii na saa kpo, ki taanjakira na saa kpi bi leeb. ²³ Li

* **2:16** 2.16 Bi din dia til̄oon̄ae ki tee daan. † **2:19** 2.19 Bi kinkana tee linba ki bi koi ki loonir bonchiann

daar man, n saa jii fin, n toontunno Serubabel, ki teena n niib diatoo, ki a sii diab n sann ni. Fine tee daano nba ki n gann.” Yabint Yennu-e pak na.

SEKARIA gbouj

Ki jiin Sekaria gbouj na po

Sekaria din tee Yennu sokinii ki bia tee manntoo. U din be sokinii Hagai yooe. Sekaria din bet niib na yirintu nba ki Yennu turo nae, a wun chekin bi para, ki bin namm tukin kii maa Yenjiantu nasaakak na ki saa gbenn. Sekaria din yet bi tooondaano a Yennu yet a, “Li ki tee a panj, koo a yiiikoo kaa, njaan n Seeke saa tura nyannu.” (4.6) Gbouj na bia beerit nan kpanbar tan saa baar, ki tee yiiikoo daano, ki mok nyannu, njaan u tee wunba sikint u moje ki jak boj. (9.9)

Bianjinba ki Yennu yi u niib a bin jen u boor

¹ Darius, wunba tee Peesia kpanbar na, u naan dinu bina njanlee, li njaarii njanniin nie, ki Yennu din pak labaar na ki tur u sokinii Sekaria, wunba tee Berekia bija, ki tee Ido yaaboonn na. ² Yabint Yennu din yet Sekaria a wun wann niib na a, “Min Yennu wutoor bo doo i yeejamm paaka. ³ Njaan motana, yetirib ki bin jen n boor, ki n sii be namm. ⁴ I daa tee nan i yeejamm nba din tuu tee na. N sokiniinba nba din be sianyoowa na din betib n maan na, nan bi daa tuun toonbiit, ki bia daa be binben-yana, njaan bi din ki gbiint, koo ki sak n mobi. ⁵ I yeejamm nan sokiniinba manj poŋ kpowa. ⁶ Njaan linba kur ki n din pak ki turib, ki li nyii n sokiniinba boor na, din teemm nan maa din yet a li saa tun bianjinba nawa. Li paak, bi ji din lebit bi binbene, ki yet a linba ki Yabint Yennu teemm na, li tee nan bi sonii nan bi toona nba tee bianjinba nae, li janjibe. U tun nan waa daan yaa u saa tun nae.”

Ki jiin taanii nba ki Yennu sokinii na la yirintu ni na po

⁷ Kpanbar Darius naan dinu bina njanlee, li njaarii piik nan yenn nba ki bi yi Sebat na, li dapiinlee nan njanna daare, ki Yennu pak nanin nyiok, yirintu ni. ⁸ Ki n la soo jak tammooj. U din see bonnunubit tiinii nie, baauk ni, ki taanlei see u poor po, ki yemm tee taanmonii, ki leeb tee taanmonkpiara, ki leeb na tee taanpeeni, ki taamm kur mok li yur po jakiro. ⁹ Ki n boi malaka nba piak nanin na a, “N yomdaano, taanii na paak tee bee?”

Ki malaka na jiin a, “N saa wanna li paaka.” ¹⁰ Nanne ki joo nba see bonnunubit tiinii nij na yet a, “Namme ki Yennu nyinnib ki tun a bin gon tingbouj na.”

¹¹ Nanne ki taanjakira leeb na bet Yennu malaka nba see bonnunubit tiinii ni na a, “Ti gon tingbouj manja, ki la nan lokir kur mok parmaasir.”

¹² Yennu malaka na nba gbat linba na yoo nba, ki u yet a, “Yabint Yennu, bina piinlore-e na, ki a wutoor do Jerusalem nan Juda dolia paak. Bia yooe ki a saa timm ninbaauku?”

¹³ Ki Yennu tur malaka na par-kpanjir mobona. ¹⁴ Ki malaka na betin a n moont linba ki Yabint Yennu yet na a, “N mok lomm nba sumii ki jiin n kasii doo Jerusalem po, ki n baka be u ni. ¹⁵ Njaan n wutoor doo digbanlia nba be parmaasir nan bi yamani na paak bonchiann, kimaan yoo nba ki n wutoor doo waan, n niib paak na, digbana mane daan te ki n niib manj wahala namii pukii. ¹⁶ Ton, n ji saa wann Jerusalem doo na, n ninbatinu nba tee bianjinbawa. Bi saa njam maa n Nasaakak na, ki bia maa doo na.”

¹⁷ Malaka na bia betin a n mɔɔnt a, “Yabint Yennu yet a u doi na yaan saa ŋamm gbee nan mɔkint, ki u bia saa ŋamm somm Jerusalem teeb, ki gaar doo maŋ, ki lii tee u mɔŋ yar.”

Yirintu nba jiin yina po

¹⁸ Yirintleer maŋ ni, ki n la naajai yina ŋanna. ¹⁹ Ŋanne ki n boi malaka nba daan pak nanin na, maa yina nba na paak tee bee.

Ki u jiin a, “Bi see durinya yiikoo nba yat Juda nan Israel nan Jerusalem niib na taar niŋe.”

²⁰ Ŋanne ki Yennu wannin toontunna banna, ki bi soɔ kur dia jaar. ²¹ Ki n boi a, “Bi baar a bin tun bee?”

Ki u jiin a, “Bi baar a bin kɔɔn digbana nba daan biir Juda ki yat li niib na jaŋmaaniie ki nyannib.”

2

Yirintu nba jiin ŋmibikinkar na po

¹ Yirintleer ni, ki n la jɔɔ, ki u dia ŋmibikinkar u nuu ni. ² Ki n boiɔ a, “A saa lia?”

Ki u jiin a, “N saa maa n jaŋ Jerusalem-e, ki la li fɔkint nan li yarimu.”

³ Ŋanne ki malaka nba bo piak nanin na seet saa tɔɔnn po, ki malaka loɔ chetɔ. ⁴ Ki sinsinn malaka na yet wunba chetɔ na a, “Ii tiin ki saa bet naasimɔ nba dia ŋmibikinkar na, a niib nan bonkobit sii be Jerusalem bonchiann, li paak, li saa yabit nan lii mɔk joonawa. ⁵ Yennu senn mɔsonn nan u mɔŋe sii tee muu joonn, ki lint doo na, ki guurir, kii sii be leŋ nan u yentsaakar.”

Ki jiin binba be digbangana na kpenu po

⁶⁻⁷ Yennu yet u niib na a, “Mine yati lokir kur po, ŋaan mɔtana, yimm nba be Babilonn yommisin ni na, borin nyi ki ŋmat Jerusalem man. ⁸ Wunba faai, u tuu min Yennu ninbinne na.”

Li paak, ki Yabint Yennu tumin nan mɔɔntii nba na, a n mɔn tur booru nba tuu fiar u niib bona na a, ⁹ “Yennu mɔŋe saa kɔn nani, ki niib nba tuu tee i daaba na saa nyanni, ki fat i mɔkint ki yaat nann.”

Li-i teen nna yoo nba, soɔ kur saa bann nan Yabint Yennu-e tumin.

¹⁰ Yennu yet a, “Ii yiin yanii nan parpeenn man, Jerusalem teeb. N baate a mii be i boor ni.”

¹¹ Li yoo maŋ, digbana bonchiann saa baar Yennu boor, ki kpant u niib. U sii be i boor, ki i saa bann nan ŋɔɔe tumin i boor. ¹² Ki Juda yent saa ŋamm kii tee Yennu faar, kasii tiŋ na ni, ki u saa ŋamm gann Jerusalem ki teen u mɔŋ doo.

¹³ Soɔ kur-ii ŋmin soon nna Yennu tɔɔnn, kimaan u saa nyi u kasii binbeboor na ki baar.

3

Yirintu nba jiin mannteeb yudaano na po

¹ Yirintleer na ni, Yennu din wannin Joosua, wunba tee mannteeb yudaano na, ki u see Yennu malaka na tɔɔnn po. Ki Sintaanii see ki kpia Joosua leŋ, ki teen siir a wun pak ki biirɔ. ² Ki Yennu malaka na yet Sintaanii a, “Sintaanii, Yennu saa yakii nana. Yennu nba loon Jerusalem na n yakii nana. Jɔɔ na tee nan daauk nba ki bi dat kuutir muu ni nae.”

³ Joosua din see lej ki lia tajakina. ⁴ Malaka na din bet u leeb na a, "Liatir tajakina nba ki joo na lia na," njaan yet Joosua a, "N jii a yanbomme na, njaan ji saa tura tapaant ki a lia."

⁵ Ki n yet a bin jii yufintir nba yeen ki fin Joosua yur. Ki bi teen nna, ki bia jii tapaant ki lann Joosua, ki malaka na daa see lej.

⁶ Malaka na din bet Joosua a ⁷ Yabint Yennu yet a, "Fi-i sak n sennii na ki tun toonn nba ki n tura na, fine sii yoo tee n njaasaakak na nan li dindonjot kura saakoo, ki n saa gbat a miaru, nan maa gbia malakanba nba be n boor ni miaru bianjinba na. ⁸ Joosua, fin nba tee mannteeb yudaano na, gbiintir. Mun gbiintir man, yimm nba tee mannteeb na, yimme tee toonn po binbenjan nyinn. N saa baar nan n toontunno nba ki bi yiu Tiik Yiinu na. ⁹ N yaa n bir tann nba mok loka njanlore-e Joosua toonn, ki sob sobinii li paak, ki daar yennkoo nie ki n saa nyinn tij na yanbomm. ¹⁰ Li daar man, soo kur tan saa yiin u nakpiak, ki wun baar u njaak ni, ki chent nano u parmaasir nan yamani binben, u tilontii nyaka." Yabint Yennu-e pak na.

4

Yirintu nba jiin fitsentir na po

¹ Nanne ki malaka nba bo piak nanin na jen ki fiinin, ki li tee nan n bo goonte na, ² ki boin a, "A la bia?"

Ki n jiin a, "N la salima fitsentire, ki kpan serj too li paak, ki fita njanlore too ki lintir, ki fitir kur mok fitimii kunkoonboa njanlore, ³ ki bia la kpan tiinii njanlee, ki yenn see fitsentir na lokyenn po, ki leer see lokleer na po."

⁴ Nanne ki n boi malaka na a, "Chanbaa, bona nba na paak tee bee?"

⁵ Ki u boin a, "A ki mi-i?"

Ki n jiin a, "Chanbaa, n ki mi."

^{10b} Ki malaka na yetin a, "Fita njanlore na tee Yennu ninbina njanlore nba laat tingbouj na kur poe."

¹¹ Ton, ki n ji boio a, "Kpan tiinii njanlee nba see fitsentir na kpini na paak mun tee bee? ¹² Ki kpan tiik yiinii njanlee nba kpia salima funfoontii njanlee nba ki kpan nyi lej na paak mun tee bee?"

¹³ Ki u boin a, "A ki mi-i?"

Ki n jiin a, "Chanbaa, n ki mi."

¹⁴ Nanne ki u yetin a, "Binba nae tee jab banlee nba ki Yennu nyinnib, ki moon kpan bi paak, a bii tuun hoo Yennu nba tee tingbouj na kur daano na toona."

Ki jiin masonn nba ki Yennu din tur Serubabel na po

⁶ Ki malaka na betin a n yet Serubabel maan nba nyii Yennu boor na a, "Yabint Yennu yet a, li ki tee a pan, koo a yikoo kaa, njaan n Seeke saa tura nyannu. ⁷ Bonjarkara nba gbenj nan jofokit na, njaan li kur saa mirinte a toonn. A saa namm maa jiantu njaasaakak na, ki fi-i tanj paan tanjoontik na yoo nba, niib na saa yikin a, 'Li fan, li fan.' "

⁸ Ki momaleer nyii Yennu boor ki baarin, ⁹ ki yet a, "Serubabel bir Yenjiantu njaasaakak na fiakira, ki saa maa gbenn. U-u maa gbenn yoo nba, n niib na saa bann nan mine tuma bi boor. ^{10a} Bi din korj bi dindann, kimaan toona din ki somm fanu, njaan bi saa la ki Serubabel maa Yenjiantu Njaasaakak na, ki bi sii mok parpeenn."

5

Yirintu ki jiin gbounpɔɔbir nba yuuk na po

¹ Ki n ɲamm got, ki ji la gbounpɔɔbir, ki li yuuk sanpaapo. ² Ki malaka na boin maa la linba. Ki n jiin a, “N la gbounpɔɔbire, ki li yuuk sanpaapo, ki li fɔkint tee taabatii piintaa, ki yarimu tee taabatii piik nan ɲanɲmu.”

³ Ki u bia betin a, “Yennu mɔtont nba saa saan tiɲ na kur po nae sob li paak na. Gbounpɔɔbir maɲ yenn po yet a wunba kur tee nanyuko, bin nyinnɔ tiɲ na ni, ki leer na mun yet a wunba kur dia mɔpora ki fa faak, bin bia nyinnɔ tiɲ maɲ ni. ⁴ Yabint Yennu yet a u saa tun u mɔtont na, ki lin kɔɔ wunba kur tee nanyuko ɲaak ni, ki bia kɔɔ wunba kur dia mɔpora ki fa fai na ɲaak ni. Li sii be bi ɲei maɲ ni ki biirib chain chain.”

Yirintu ki jiin poo nba be kpanjouk ni po

⁵ Ki malaka na ɲamm dɔkit ki yetin a, “Gotir. Bonsiar baat.”

⁶ Ki n boi a, “Li tee bee?”

⁷ Ki u jiin a, “Li tee kpanjouko, ki see tiɲ na kur yanbɔmm taar ni.”

⁷ Kpanjouk na biir din tee kute, ki n la ki biir na biit goon, ki poo kar kpanjouk maɲ ni.

⁸ ɲanne ki malaka na yetin a, “Poo nae see toonbiit taar ni,” ɲaan ji dinn poo na ki sikinɔ kpanjouk na ni, ki jiin biir na ki biin. ⁹ Ki n got la poob banlee, ki bi yuuk ki baat n po, ki bi kpinkpant mɔk paɲ nan baakir kpinkpant na. Ki bi jii kpanjouk na ki yukir nann.

¹⁰ Ki n boi malaka na a, “Bi saa nann lee?”

¹¹ Ki u jiin a, “Bi saa nann Babilonn-e, siaminba ki bi saa maa li jiantu diiuk. Bi-i maa jiantu diiuk maɲ ki gbenn yoo nba, bi saa teen kpanjouk na leɲe kii jiantirir.”

6

Yirintu ki jiin taantorit ɲanna po

¹ N din la yirintleer, ki yirintu maɲ ni, taantorit ɲanna nyii kutmɔnt jɔfɔkit ɲanlee sinsuuk ni, ki baat. ² Sinsinn taantoruk na, taanmɔniie din daarir, ki taanbɔnii daar linba waa ɲanlee ni na, ³ ki taanpeenii daar linba waa ɲantaa niɲ na, ki toruk nba waa ɲanna niɲ na, ki taanmɔnwuwura daarir. ⁴ ɲanne ki n boi malaka na a, “Chanbaa, taantorit na paak tee bee?”

⁵ Ki u jiin a, “Binba nae tee sei* banna nba be sanpaapo, ki see Yennu nba yen durinya na kur na tɔonn.”

⁶ Taantoruk nba ki taanbɔnii daar na din saa niigaɲ poe, ki taanpeenii na saa yonbaa po, ki taanmɔnwuwura na saa tiɲ nba be niidiitu po na.

⁷ Taanmɔnwuwura na nba din nyii yoo nba, ki bi jekir a bin saan ki diis tingbounɲ na. Ki malaka na yet a, “Ii saa ki saa diis tingbounɲ na.” Ki bi saan. ⁸ Ki malaka na yetin nan kunkɔpaarir a, “Taanii nba gaar niigaɲ po ki saa Babilonn na maan Yennu wutoora.”

Baa teen Joosua tɔɔndaanoɔ bianjinba

⁹ Yennu-e turin mɔmaan na. ¹⁰ U yet a, “Jiin piinii nba ki binba be digbangann ki tee Heldai nan Tobija nan Jedaya ki daan baar nann na, ki saan nann Josaya, wunba tee Sefania bija na ɲaak. Jab na kur nyii Babilonn-e, yommisin ni, ki jen. ¹¹ Jiin salimmɔna nan salimpeena nba

* 6:5 6.5 Sei koo wouɲ. Bi maan ni, “seek” nan “wouɲ” mɔbona tee yomme.

ki bi tur na, ki nan naan fokirik, ki yirin Jehosadak bija Joosua, wunba tee mannteeb yudaano na. ¹² Betiro a Yabint Yennu yet a, 'Joo nba ki bi yiu Tiik Yiinu na sii kpaatire, waa be siaminba na, ki tan namm maa Yennu Nasaakak na. ¹³ Njoo tee wunba saa namm maa nasaakak man, ki gaar jirima nba jan nan kpanbar, ki bia sii dia u niib. Manntoo sii be u naan binbintir boor, ki bi sii tuun nan leeb nan parmaasir nan motaauk.' ¹⁴ Naan fokirik na sii tee jirima tiarue, Yenjiantu nasaakak na ni, ki teen Heldai nan Tobija nan Jedaya nan Josaya."

¹⁵ Jab nba be banfoka na sii baat ki sommit, ki maa Yenjiantu nasaakak na. Ki bi-i maa gbenn yoo nba, i saa bann nan Yabint Yennu-e din tumin i boor. Linba na kur saa tuma, li-i tee ki i sak i Yomdaano Yennu sennii na fanu.

7

Ki jiin moloru po

¹ Kpanbar Darius naan dinu bina nanna ni, nmaarii nanyia ni, nmaarik nba ki bi yiu Kislef na, li daa nanna daare ki Yennu turin motaan.

² Ki Betel teeb tun Sareser nan Regem-melek nan bi jab, Yabint Yennu Nasaakak na ni, a bin miar Yennu ki wun turib piisin, ³ ki bia boi mannteeb nan Yennu sokiniinba na buboit nba na a, "Tii bia daa kii lorin moi binn kur nmaarii nannmu ni, kii fabin, Yenjiantu nasaakak na biiru paak, nan taa tuun bina bina na-a?"

⁴ Yennu motaan nba din baar n boor niye na. ⁵ U din yet a, "Betir niib nan mannteeb nba be tij na nij na, a baa tuu lor moi ki mo, nmaarii nannmu nan nmaarii nannlore binn kur ni, bina piinlore na, nnaan li din ki teen min kaa baakiri. ⁶ Ki baa bia din tuu di ki nyu na, bi din maant bi moj parae."

⁷ Motaan nae ki Yennu din pak ki turib, ki li nyii u sinsinn sokiniinba na boor, yoo nba ki niib bonchiann din be Jerusalem nan doi nba lintir na, nan niidiitu po, nan yonbaa po kunkonbis na kur ni.

Bianinba ki moyetuk baat nan yommisin

⁸ Yennu din tur min Sekaria motaan nba nae a, ⁹ "Yoo nba din gar na, n din tur n niib sennu nba na a, 'See ki i nnaan niib laat bi monii, ki parmaasir nan ninbatinu be i leeb paak. ¹⁰ I daa mukis pakoi, koo kpeebii, koo boorganii nba be i boor na, koo wunba kur tee nandaano, ki bia daa lorin lora nba saa tur i leeb danii.'

¹¹ "Nnaan n niib na din ki gbiinti; bi din nyar bi tubae, ¹² ki te ki bi para wakii nan tanpiuuk na. Baa din yet nan bin gbiint wannu nba ki n din turib, ki li nyii n sinsinn sokiniinba boor na paake, ki n donn wutoor. ¹³ Kimaan baa din ki gbiint yoo nba ki n pak na, n mun din ki jiin gatu yoo nba ki bi miarin. ¹⁴ N din jiibe nan wonpaaruk na, ki saan namm digbangana ni. Tinnan na ji din biare ki doo yann, ki soo kaa leni."

8

Yennu motsonn ki jiin Jerusalem nammu po

¹ Yabint Yennu din tur min Sekaria motaan nba na a, ² "N loon ki n somm Jerusalem teeb, kimaan n lomm yab bonchiann Jerusalem teeb man paak, lomm nba te ki n wutoor doo binba tee Jerusalem teeb datai na paak. ³ N saa nmat Jerusalem nba tee n kasii doo na nie, kii be lenj. Ki li ji sii yi mamomm doo, ki min Yabint Yennu kunkonn na ji sii yi kasii kunkonn.

⁴ Nikpera nba tee poob nan jab nba somm nan patii na sii kaar doo na nɔɔk ni, ⁵ ki bonjai nan bonpoi saa ɲamm gbee doo na ni ki jerin.

⁶ “Niib nba tenn na sii dukii nan linba na tee bonpaarire, ɲaan min Yennu boor ni ɲarin, li ki paari. ⁷ N saa fat n niib na, ki nyinnib bi datai nba saan namm siaminba kur, ⁸ ki nyi namm li yondo po, nan li yonbaa po, ki jen namm Jerusalem. Ki bi ji sii tee n niib, ki n mun tee bi Yennu, ki diab nan ɲant, nan popeensin.

⁹ “Ti mɔk par-kpaɲir man. Mɔbona nba ki i gbia na, ɲanne ki n sokiniinba din pak, yoo nba ki bi din bir n ɲasaakak fiakir, a bin ɲamm maa na. ¹⁰ Li yoo na, sɔɔ din kan fit la likirii ki jooɲ jab koo bonkobit ki bin tun toonni, ki sɔɔ bia ki be u yamani. N din te ki niib kɔn nan bi leebe. ¹¹ ɲaan motana, n ji kan dia n niib nba biar na nan maa din dia binba sinsinn na. ¹² Bi saa bur bi jeet nan parmaasir. Bi daan tiinii saa lon loona, ki tiɲ na saa turib jeet, ki saak saa baa bonchiann, ki n saa tur niib nba biar na piisin na kur. ¹³ Yimm Juda nan Israel teeb, yoo nba din gar na, boorganii din tuu poor bi leeb mɔpora a, ‘Biiru nba din baar Juda nan Israel teeb na n baa i paak.’ ɲaan n saa tinni, ki boorganii maɲ ji sii yeen bi leeb a, ‘Gaat piisin nba din baar Juda nan Israel teeb paak na.’ Li paak, ii mɔk par-kpaɲir man, ki daa tiin jaɲmaanii.”

¹⁴ Yabint Yennu yet a, “Yoo nba ki i yeejamm din donn n wutoor na, n din lor tubdatue bi paak, ki din ki lebit n dudukit, n din tun nan maa lor bianjiba nae. ¹⁵ ɲaan motana, n ji lorin maa n teen piisime Jerusalem nan Juda teeb paak. Li paak, i daa tiin jaɲmaanii. ¹⁶ Bona nba tee yii tuume na: ii piak leeb barmɔnii. Ki barbuut boor, ii tuu pak barmɔnii nba saa baar nan parmaasir. ¹⁷ I daa lorin lora nba saa biir i leebi, ki bia daa poor faak mɔpora. N ki loon faak, nan buut nba ki took, nan kpikpiruku.”

¹⁸ Yabint Yennu-e din tur min Sekaria mɔmaan nba na a: ¹⁹ “Mɔloru nba ki i tuu lorin ɲmaarii ɲanna ni, nan ɲmaarii ɲanɲmu, nan ɲmaarii ɲanlore, nan ɲmaarii piik ni, binn kur na, ji sii tee kpinkpammuk nan parpeenn jaamme ki teen Juda teeb. See ki i loon barmɔnii nan parmaasir.”

²⁰ Yabint Yennu yet a, “Yoo baate ki n niib tan saa nyi doi bonchiann ni ki baar Jerusalem. ²¹ Digban-yenn niib tuu saa yet digbanleer niib a, ‘Ti saa a tin jiant Yabint Yennu-e, ki miarɔ ki wun turit piisin. Baat, ki tin saan.’ ²² Niib bonchiann nan digbana nba mɔk yikoo bonchiann saa baar Jerusalem, ki jiant Yabint Yennu ki miarɔ a wun turib piisin. ²³ Daa maɲ ni, niɲamm piik tan saa baar Juu niro boor, ki yet a, ‘Ti loon ki timm nan fine n libin kii be, kimaan ti gbat a Yennu be nana.’ ”

9

Tubdatu ki jiin boorganii po

¹ Linba nae tee Yennu maan:

Yennu senn tubdatue ki tur Hadrak tiɲ nan Damaskus doo. Li ki tee Israel teeb booru kɔɔ kaa ki Yennu yemmi, ɲaan nan Siria digbansaakar na kura tee Yennu yare. ² Hamaf nba ter nan Hadrak na mun bia tee u yare, li mun bia tee nnae ki tur Taya nan Sidonn doi nan bi niib bannu na kur. ³ Taya doo maa ki ɲamm li mɔɲ, ki mɔk paɲ, ki kpekin salimmɔna nan salimpeena leɲ, ki li yab nan tanbiinii nae. ⁴ ɲaan Yennu saa jii linba kur ki Taya mɔk na ki yaat nanna. Yennu saa lu li mɔkint maɲ kur mɔkɲerɲir ni, ɲaan joo doo na muu.

⁵ Ki Askelonn teeb na saa la linba na, ki jarjmaanii n soorib. Gasa doo saa lar, ki lin tonɔ bonchiann. Nnae ki li mun saa ton Ekronn teeb, ki bi dindann n yaat. Gasa teeb saa kɔŋ bi bat, ki Askelonn doo mun saa biar ki doo yann. ⁶ Boorganiie ji sii kɔɔ Asdod doo ni. Yennu yet a, “N saa nyinn karinbaanii nba ki Filistia teeb mɔk na kure. ⁷ Bi ji kan mi nman nant nba mɔk sɔn, koo ki di jeet nba ki n yaa bi daa di na. Ki binba tinn na kur ji saa kpant n niib, ki tee naakuuk, Juda booru ni. Ekronn saa kpant n niib na bɔkir, nan Jebus teeb nba din teen na. ⁸ N saa guur n tinj na, ki datai kan gar lenji. N ji kan sak ki niyoona-ii mukis n niibi. N la n niib nba dii biak bianjnbawa.”

Ki jiin kpanbar nba tan saa baar na po

⁹ Sayɔnn teeb, ii mɔk kpinkpammuk man.
Jerusalem teeb, ii yikin man nan parmaasir.
Gotir man, i kpanbar nae baat i boor na.
U tee yiikoo daanɔe ki mɔk nyannu,
ɲaan u tee wunba sikint u mɔje,
ki jak boŋ nba set tee bonpaan.

¹⁰ Yennu yet a,

“N saa nyinn tɔb taantorit Israel teeb boor ni,
ki nyinn taanii nba be Jerusalem na,
ki biir tɔdaat nba ki bi jii kɔn kɔnn na kur.
I kpanbar na saa baar nan parmaasir booru kur ni,
laa nyi mɔkgbenjir ki saa tuu mɔkgbenjir sii be u yent ni,
laa nyi Yufrates mɔkir ki saa tuu tingbounj na paak,
li be u yent nie.”

Ki jiin Yennu niib na jenu po

¹¹ Yennu yet a, “Kimaan n mɔlor nba ki n lor nani
ki jii maruŋ sɔn ki gbeen na,
n saa ɲaa i niib yann, ki bin nyi yommisin
nba tee nan bunbunkoonn na ni.

¹² Jenin man, yimm yommii nba ki mɔk dindann na,
ɲmatir kun i doi ni, siaminba ki fat-n-mɔŋ be na,
n beerie, n saa pa piisin ki jiini,
ki lin gar biak nba ki i dii na taar munlee.

¹³ N saa te ki Juda-ii tee nan kunkɔnkɔnnɔ tɔdaauk nae,
ki Israel-ii tee nan peenii na.
N saa jii Sayɔnn jab ki bi tee nan banjiak nae
ki kɔn nan Griis jab.”

¹⁴ Yennu saa dɔkit ki be u niib yur paak.
U saa tɔ u peenii nan sanyikintii nae.
Yabint Daanɔ Yennu saa peb naatunn,
ki sii be wonpaaruk nba saa nyi niidiitu po ki baar na ni.

¹⁵ Yabint Yennu sii guu u niib,
ki bi saa boont bi datai.
Bi sii yikin nan dayibira nae tɔb ni,
ki saa kpi bi datai,
ki bi sɔn n pubir nan baa tuu kpaar maruŋ sɔn
binbintir paak bianjnbawa na.

¹⁶ Li daar-i baar, Yennu saa tinn u niib
nan pekpaarik nba tuu nyinn u pei ninboŋ ni bianjnbawa nae.
Bi sii nyirii u tinj ni nan tanbinyinyira nba tuu be
naan fokirik paak nae.

17 Tij na sii njan ki bia kpai bonchiann,
ki nipaauj na saa di tij na jeet, ki nyu li daan,*
ki kpaat nan paj.

10

Yennu masonn nba jiin fatu po

1 Boin Yennu kpafuur yoo ki wun tur saak. Nɔɔe tee wunba teen sayuj nan saak, ki te bonbuburit njan ki tur soɔ kur. 2 Niib tuu boi pata nan ninnyɔdamme, njan baa teen gatu nba tee faak nan fuute. Nisiab kpintir damuit ki want li paak, njan bi boontie, par-kpanjir nba ki bi teeni na tee yanne. Li paak, ki niib na lin ki yirib nan pei nba tuu bot na. Bi be daamii ni, kimaan bi ki mɔk tɔɔndaano.

3 Yennu yet a, "N wutoor doo boorganu nba dia n niib na paaka, ki n yaa n dat bi tubire. Juda teeb tee n yabe, ki min Yabint Yennu-e saa gotib. Bi sii tee n tɔb taanii nba mɔk pane. 4 Bi niɲe ki doo diara, nan tɔɔndamm, nan kunkɔnkɔnna saakab saa nyi, ki dia n niib. 5 Juda niib saa la nyannu ki tee nan kunkɔnkɔnna nba tuu nyann bi datai, ki nmaa ki birib tij ni nae. Bi saa kɔn, kimaan Yennu be namm, ki bi saa nyann bi datai na, halii nan taanjakira nawa.

6 "N saa te ki Juda teeb-ii mɔk pane.

N saa fat Israel teeb na.

N sii mɔk ninbatinu bi paak, ki jen kpen namm,
ki bi sii tee nan n ki mi yɛtib na.

Mine tee bi Yomdaano Yennu; n saa gat bi miaruwa.

7 Israel teeb na sii mɔk pane nan kunkɔnkɔnna nae,
ki mɔk parpeenn nan jab nba tuu nyu daan* na.

Bi yaabona tan saa tiar nyannu nba na po,
ki mɔk parpeenn, kimaan linba ki Yennu tun na paak.

8 "N saa yiin n niib ki taamm. N saa fatib,
ki te bin pɔt kii tee nan baa tuu tee bianjinba na.

9 Mine lek yatib ki kɔɔmm digbangana ni,
ki bi be banfɔkir, njan bi sii tian n po.

Namm nan bi waas saa foor ki tɔk jen.

10 N saa nyi nan n niib Ijijt nan Asiria,
ki jen kpen namm ki kaamm bi mɔɲ tij ni,
ki bia kaanib Gilead nan Lebanonn,
ki tij maɲ kur po saa gbee nan niib.

11 Yoo nba ki bi be bi daamii mɔkir ni na,
min Yennu saa soor li nyunjiinu na,
ki Nail nyun sunsuɲ na saa fɔɔr.
Asiria teeb karinbaanii na saa maak,
ki Ijijt teeb pane na saa gbenn.

12 N saa te ki n niib na mɔk pane,
bi saa jiantin ki sak n mɔb."
Yennu-e pak na.

11

Ki jiin nitont na baak po

* 9:17 9.17 Bi din dia tilɔnae ki tee daan.

* 10:7 10.7 Bi din dia tilɔnae ki tee daan.

¹ Lebanonn tij, lootir a gana, ki muu n di ki biir a kpekii na.

² Ii mɔ man kii fabin, yimm tiinii nba tee naajii na,
kimaan kpekii na baawa, tifanii maɲ biira.

Ii mɔ man kii fabin, yimm tijakpera nba be Basann na,
kimaan bi chɔɔ fɔɔr na ki yentira.

³ Ki doo diara na yikin nan parbiir,
kimaan bi mɔkint na ji kaa.

Gbiintir yanbɔra nba mɔ,
kimaan fɔɔr nba tuu tee bi binbeboor,
jɔɔdann mɔkir boor na, ji biira.

Ki jiin pekpaarii banlee po

⁴ Ki n Yomdaano Yennu yetin a, "Ii saa kii tee pei nba ki bi lor a bin kpib na pekpaarik. ⁵ Pei maɲ damm kpib ki ki laat tubdatu. Bi tuu kɔi nant nae, ɲaan yet a, 'Pakin Yennu man, ti mɔkita.' Halii pekpaarii na mɔɲ ki tiin bi pei na ninbaauku."

⁶ Yennu yet a, "N ji kan tin sɔɔ ninbaauk, tingboun na ni. N mɔɲe saa jii niib na kur, ki teemm bi diara na yiikoo ni. Diara maɲ saa biir tingboun na, ki n kan tinnir bi boori."

⁷ Binba daa pei maɲ ki tɔɔt ki kɔi nae jɔɔmin, ki n tee pei nba ki bi yaa bin kpib na pekpaarik. Ki n jii gbianii ɲanlee, ki pur yeno "Sommir," ki pur lɔɔ na "Mɔtaauk." Ki n gorii pei na. ⁸ Ki n tan bak nan pekpaarii bantaa nba ki loon n maan na, ki ber bi kur ɲmaayerɲ ni, ⁹ ɲaan ji yet pei na a, "N ji kii kpaarini. ɲaant ki binba saa kpo na n kpo, ki binba ki bi saa biirib na, bin biirib. Binba biar nae saa biir bi leeb." ¹⁰ Tɔn, ki n jii pekpagbiak nba sann tee "Sommir" na ki jintir, a lin piin mɔlor nba ki Yennu daan lor nan booru kur na. ¹¹ Li paak, mɔlor na din piine li daar. Binba din daa pei maɲ ki bia kɔib na din gorime, ki bann nan Yennu-e piak linba ki n tuun na ni. ¹² Ki n yetib a, "Li-i tee ki i loon, yin turin n paauk, ɲaan i-i kii loon nna, yii dia." Ki bi ji turin salimpeena piintaa, ki li tee n paauk.

¹³ Ki Yennu yetin a, "Jiin salimpeena na ki teen jiantu ɲasaakak likbirboor na ni." Li paak, ki n jii salimpeena piintaa nba ki bi din dukin nan li tee daauk nba ɲane ki turin na, ki teen Yenjiantu ɲasaakak na likbirboor na ni, ¹⁴ ɲaan jint pekpagbiak nba pukin ɲanlee ni, ki li sann tee "Mɔtaauk" na, ki Juda nan Israel teeb mɔtaauk na yat.

¹⁵ Tɔn, ki Yennu yetin a, "Ii jik-i tee nan pekpaarik nba ki mɔk nyɔɔt na. ¹⁶ N guun pekpaarike n pei maɲ, ɲaan ki u baka kaa nan wun tinn pei nba ki bi yaa bin kpib na, koo wun lon pei nba bot na, koo ki teb binba la daɲ na, koo ki dinn binba mɔk laafia na, ɲaan u ɲman pekpamma na nante, ki bia fokitir bi taawoka. ¹⁷ Pekpaarik nba ki mɔk nyɔɔt maɲ saa boonta. U yɛt u pei nawa. Tɔbe saa biir u yiikoo na kur. U nuu saa kpo, ki u niidiitu po ninbinn n jɔɔn."

12

Bianjinba ki Yennu saa fat Jerusalem

¹ Mɔmaan nba na nyii Yennu nba nan sanpaak nan tingboun ki tur nisaarik manfoor na boore, ki teen Israel teeb. U yet a, ² "N saa te ki Jerusalem-i tee nan daan nae, ki booru nba kpiau na saa nyu, kii tanji tee nan jab nba tuu yib na. Ki bi-i lek Jerusalem yoo nba, bi bia saa lek Juda digbana nba tenn na. ³ ɲaan li yoo-i baar, n saa te ki Jerusalem-i kpaɪ nan

tann nae, ki booru nba bikin a wun wokito saa la dan. Durinya kur saa taan bi kunkonkonna ki lek. ⁴ Li yoo na, n saa njan ki janmaani n soor bi taanii na, ki te bi taanjakira man n waat. N sii guu Juda teeb, njan te ki datai taanii na n joon. ⁵ Ton, ki Juda naakuut ji sii yeen a, 'Ti Yomdaano Yabint Yennu-e teen u niib nba be Jerusalem na pan.'

⁶ "Li yoo, n saa te ki Juda naakuut-ii tee nan foor nba tuu gaar muu, koo nan kpaab nba tuu gaar muu ki di jeet bianinba nae. Bi saa boont booru nba kpiab na kure, njan ki Jerusalem niib n biar ki be doo na ni, ki siara daamii kaa.

⁷ "Min Yennu saa tur Juda kunkonkonnae nyannu sinsinn, njanne saa te ki baakir nba ki Defid yaaboona nan Jerusalem teeb saa gaar na kii yab gar Juda nilee yar na. ⁸ Li yoo, min Yennu saa guur binba be Jerusalem na, ki binba ki mok pan na, njan n saa te ki bi mok pan nan Defid nba din mok na. Defid yaaboona tan sii tee niib na toondamm, ki nmakitirib nan min Yennu malaka, koo min Yennu moje nmakitirib na. ⁹ Ki n saa boont booru kur nba tan bikin a bin lek Jerusalem.

¹⁰ "N tan saa tur Defid yaaboona nan nilee nba be Jerusalem na ninbatinu seek, nan miaru seek. Bi saa got wunba ki bi nmuu-u kpann na, ki bui fabin u paak, nan binba tuu fabin bi biyemmir kuun paak bianinba na. Bi saa bui ki fabin nan parbiir, nan binba ki bi sinsinn bonjak tuu kpo na. ¹¹ Parbiir nan fabinii nba tan sii be Jerusalem li daar manj sii yab nan baa din fabin Hadad Rimonn* paak, Megido baaok ni bianinba nae. ¹²⁻¹⁴ Njaak kur nba be tinj na ni tan saa fabin li yur po fabinii: njaak nba nyii Defid booru ni, nan njaak nba nyii Natann booru ni, nan njaak nba nyii Liifai booru ni, nan njaak nba nyii Simeil booru ni, nan njei nba biar na. Njaak kur sii mok li yur po fabinii, ki jab nba be njei manj ni na sii fabin bi kuukoo, ki poob mun fabin bi kuukoo."

13

¹ Yabint Yennu yet a, "Li yoo-i baar, nyuntonn tan saa put, ki wuur binba tee Defid yaaboona, nan Jerusalem teeb, ki bin nyi bi patjiantu, nan bi yanbonlia ni. ² Li yoo, n saa nyinn pata nba be tinj manj ni sana, ki soo ji kan tiar bi po. Ki wunba tan tee faak sokinii, n saa beroe, njan nyinn patjiantu niij niib na ni. ³ Njan soo-i lekii bia yet a njo tee n sokiniie, u moj moj baa nan u naa saa beto a see ki u kpo, kimaan waa tuu yaa u piak min Yennu maame, njan fa faak na paak. U-u sokint yoo nba, u baa nan u naae saa nmuu-u ki kpiu. ⁴ Li yoo-i baar, sokinii kaa ki tan sii mok parbifaant nan waa laat yirintu nba na, koo ki tuun nan sokinii na, koo ki lia sokinii liant ki kpann niibi. ⁵ Njan u tan saa yet a, 'N ki tee Yennu sokinii kaa. N tee kpaaroe. N kpan ko kpaabe n bisin niwa.' ⁶ Ton, li-i tee ki soo boio a, 'Njan ki bia fiata be a parbiir paak na?' u saa jiin a, 'N yook njaake ki bi daan teenin dan manj.'

Yikoo nba jiin Yennu pekpaarik na kpinu po

⁷ Yabint Yennu yet a, "Jukbanjiak, fiit ki lek pekpaarik nba tuun n toonn na. A kpiu, ki pei na n yat. N saa lek n niib, ⁸ ki tinj na kur po niib bokitu muntaa ni, li munlee saa kpo. ⁹ Ki n saa bikin bokyenn nba biar bi manfoa ni na, ki nammib, nan bianinba ki bi tuu pur salimpeena muu ni

* **12:11** 12.11 Li pasiar, Hadad Rimonn din tee momaata tingbanne, ki moot-i koor yoo nba, bi tuu mi a u kpoe.

ki nhammir na. N saa bikimm nan baa tuu bikin salimmōna bianjinba nae, ki bi ji saa miarin, ki n gat bi miarū maŋ. N saa betib nan bi tee n niibe, ki bi saa jiin a mine tee bi Yennu.”

14

Ki jiin Jerusalem doo nan digbana po

¹ Daar nba ki Yennu saa bu buut na pera, ki bi saa fat yimm Jerusalem teeb bona, ki bi-i fat linba, bi tan saa chentir i ninbina ni. ² Yennu saa taan booru kur ki bin faa Jerusalem tob. Bi saa nyann doo na ki nyinn faar nba be ŋei na ni, ki fat poob na ki doo namm. Bi saa saan nan niib na bokir digbangana, ŋaan ki bokleer na n biar doo na ni. ³ Ton, Yennu saa kōn nan booru maŋ, nan waa tuu kōn bianjinba nae. ⁴ Li yoo na ki u saa set Olif Tiinii kunkonn nba be Jerusalem yondo po na paak, ki Olif Tiinii kunkonn maŋ saa bokit taar munlee, ki nyi yondo po ki saan sik yonbaa po, ki baauk n doo li sinsuuk ni. Kunkonn na bokyenn saa saan niigaŋ po, ki bokleer n saan niidiitu po. ⁵ I tan saa bōr tokin baauk nba bokit kunkonn na taar munlee nae. I tan saa tin nan bianjinba ki tin din jekir ki i yeejamm tin, Juda kpanbar Yusia yoo nae. N Yomdaano Yennu saa baar, ki tok nan u malakanba na kur.

⁶ Li daar-i baar, waat sii kaa, ⁷ koo siara bunbonn ji tan sii kaa. Yoo kur, yentu sii be-e, halii nan nyiokō. Yennu kuukōe mi yoo nba ki linba na saa tun.

⁸ Li daar-i baar, manfoor nyun tan sii puub ki nyi Jerusalem, ki li bokyenn saa Mōk-kpeenn na ni, ki bokleer na mun saa Sinsuuk ni mōkgbenjir na ni. Li sii puube piar nan siok kur. ⁹ Ki Yennu sii tee tingbouŋ na kur kpanbar, ki soo kur saa jiantō, waa tee Yennu na paak, ki bia mi u sann maŋ.

¹⁰ Tin na kur po, laa nyii Geba, niigaŋ po, ki saan tuu Rimonn, niidiitu po, saa teen paanu yennkō. Jerusalem sii be kunkonn paak ki fok tin na kur po. Ki doo na saa piin Benjaminn Tammōb ni, ki saan tuu gungont boor tammōb na, siaminba ki tammōkper tuu be na, ki bia nyi Hananel Difoouk na boor ki saan dian naan dajaaboa. ¹¹ Jerusalem teeb ji sii be bi yamanie, ki kii tiin janmaanii nan bi saa boontibi.

¹² Yennu saa baar nan yiarbiiuk, digbana nba kur faa Jerusalem teeb tob na paak. Bi gbanant saa pook ŋaan ki bi daa fo, ki bi ninbina nan bi jerima n pook.

¹³ Li yoo, Yennu saa ŋmat bi dudukit ki kōomm janmaanii bonchiann, ki soo kur saa ŋmant ki lek u loo nan kōnn. ¹⁴ Ki Juda jab na saa kōn ki somm Jerusalem jab. Bi saa fat mōkint bonchiann digbana kur ni, ki li tee salimmōna nan salimpeena nan tiat bonchiann.

¹⁵ Yiarbiiuk saa soor bonkōbit nba be datai kaan nin na kur, li taanii, nan bontaanii, nan laagumiinba, nan bonii.

¹⁶ Ton, ki binba kur biar be bi manfoa ni, ki nyii digbangana nba daan lek Jerusalem na, tuu saa saan leŋ binn kur, ki jiant Yabint Yennu nba tee kpanbar na, ki bia di lanbont jaamm. ¹⁷ Li-i tee ki digbann nba yēt nan u kan saan ki jiant Yabint Yennu nba tee kpanbar na, ŋann saak kan baa bi tin ni. ¹⁸ Li-i tee ki Ijpt teeb na yēt lanbont jaamm na dinue, Yennu saa te ki yiarbiiuk nba ki u yaa lin baar digbanlia nba yēt lanbont jaamm dinu na, lin mun baarib. ¹⁹ Linba nae sii tee tubdatu nba saa baar Ijpt, nan digbanlia nba saa yēt lanbont jaamm na dinu.

²⁰ Li yoo maŋ, taangbekiri paak gbaa, bi saa sob mōbona nba na a, “Yennu yar.” Ki jeteenboba nba be Yenjiantu Nasaakak ni na sii tee kasiie,

nan senii nba be maruḡ binbintir boor na. ²¹ Jeteen boba nba kur be Jerusalem nan Juda sii tee kasii bonae, ki bi dia jiantir Yabint Yennu. Ki niib nba mann mannu na, saa jii boba maḡ ki ḡaa maruḡ na nant. Li yoo-i tan baar, kpinkpentoo tan sii kaa Yabint Yennu ḡasaakak ni.

MALAKAI gboṃ

Ki jiin Malakai gboṃ na po

Malakai yoo na ki sɔɔ Juda teeb na nyii Babilonn ki jenna, ki bia ḡamm maa Yenjiantu ḡasaakak na ki gbenna, ḡaan ji be fara. Malakai din betib nan linba teen ki bi be fara na tee baa dint tarii biak, ki yeen bi ḡaapoob, ki bia ki teen Yennu bi bona piik ni yennkɔɔ na paake. Li-i tee ki bi nyik li yanbɔmm booru, Yennu saa teen piisin bi paaka. Malakai paake tee "N toonii." U din dɔṃ pak toonii nba tan saa ḡamm Yennu sɔnu ki wun baar na poa.

¹ Mɔmaan nba ki Yennu din pak tur Malakai a wun bet Israel teebe na.

Yennu nba loon Israel teeb bianjiba

² Yennu yeen u niib a, "Yoo kur n loonie."

ḡaan ki bi boi a, "A loont nlee?"

Ki Yennu jiin a, "Esɔɔ nan Jakɔb din tee naanɔɔke, ḡaan ki n mantik loon Jakɔb nan u yaaboona, ³ ḡaan ki loon Esɔɔ nan u yaaboona, ki biir kunkona doi nba ki Esɔɔ yen na, ki li dɔɔ yann, ki mɔbɔi ḡorin lej."

⁴ Li-i tee ki Esɔɔ yaaboona nba tee Edom teeb na yet a, "Ti doi nba ki bi bit na, ḡaan ti saa ḡamm maa doi maḡa," Yennu saa jiin a, "ḡaant ki bin ḡamm maa, ḡaan n bia saa bit doi maḡa. Niib sii yib a 'Digbanbiiuk,' nan 'Booru nba ki Yennu wutoor kan ban maak bi paaki.' "

⁵ Israel niib saa la linba na nan bi mɔṃ ninbina, ki saa yet a, "Yennu tee Yenjaanne, halii nan binba ki tee Israel teeb na boora."

Yennu nba yakii nan mannteeb bianjiba

⁶ Yabint Yennu yet mannteeb na a, "Bik teen u baa baakir, ki daabir mun teen u chanbaa baakir. Mine tee i baa, ki bee ki i ki teenin baakiri? Mine tee i chanbaa, ki bee ki i ki teenin baakiri? I jakime, ḡaan bia boi a, "Ti jaka nlee?" ⁷ Yaa jakin bianjinbae na, i dia jeet nba ki mɔk nyɔɔt ki teen piinii n maruṃ binbintir na paak, ḡaan bia boi a, "Ti yēt tin tura baakir nlee?" N beerie, nan i kɔɔnt n maruṃ binbintir na jakinte. ⁸ Yoo nba ki i baar nan bonkobuk nba tee jɔɔṃ, koo baatɔɔ, koo dian, ki tan mann maruṃ ki turin, i got sɔɔ siara kpetir kaa lej-i-i? Fi-i jii li bonkob-booru ki tur a doo diarɔɔ, u sii mɔk parpeenn a piinii maḡ paak, koo ki tura sommira-a?"

⁹ Tɔn, yimm mannteeb, yabit ki yet Yennu ki wun tint ninbaauk. Yennu kan jiin i miaru maḡi, ki li sii tee i biite. ¹⁰ Yabint Yennu yet a, "N sunman ki i yensɔe n bo loon n ḡasaakak na gana, ki lin ḡɔɔri ki i daa jokit muu nba ki mɔk nyɔɔt n binbintir na paaki. N ki mɔk parpeenn i paaki. N kan gaar i piinii nba ki i baar nann ki turin na. ¹¹ Niib kur nba be durinya na ni, laa nyii kpin ki saa tuu kpinleek po, bi teenin baakir. Lokir kur po, bi jokit bonnunubit ki teenin, ki bia piinin maruṃ bona nba ḡan. Bi kura baakitin. ¹² ḡaan yimm ḡarin ki teenin baakir, kimaan i yeen a n maruṃ binbintir na ki mɔk nyɔɔt, ki bia dia jeet nba ki i mɔṃ ki loon na, ki mann maruṃ li paak. ¹³ I tuu yet a, "Ti mantik bak nan linba na nba kura," ki ji yisimin. I baat nan nanyuk-bonkubit, koo bonkobdiani, koo bonkob-baatit ki li tee piinii ki teenin. I dukii a n saa gaar i piinii maḡa-a? ¹⁴ Mɔtont be daansɔɔ nba senn mɔsonn a wun tur min Yennu pejak nba ḡan, ḡaan ji

tan lebit ki jii wunba mək daŋ ki mann maruŋ ki turin na paak. Kimaan n tee kpanbarjaanne, ki nibooru kur teenin baakir bonchiann.”

2

¹ Yabint Yennu bet mannteeb na a, “Sennu nba na tee i yare: ² See ki i turin baakir, i binbeŋ ni. Li-i tee ki i kan gbiint linba ki n yeen na, n saa sat mətonte i paak. N saa sat mətont bona nba ki i gaan ki li tee i sommir na paak. Barmōnii, n poŋ sat mətont li paaka, kimaan i ki sak n sennu na. ³ N saa dat i waas tuba, ki jii bonkobit nba ki i dia mann maruŋ na pot ki pər i nunii po, ki bin ji-i saan lu-i tanpenn paak. ⁴ Nanne ki i saa bann nan min Yennu-e turi sennu maŋ, ki n molor nba be nan Liifai teeb nba tee mannteeb na kan biiri.

⁵ “N molor maŋ ni, n turib manfoor nan binbenŋaŋ mōsonn, ki linba ki n set turibe na, a bin turin baakir. Ki bi din chorimin ki baakitin yoo maŋ. ⁶ Bi din want linba tooke; bi din ki want linba tee kpeta kaa. Bi din mək mōtaauk nanin, ki be yentinu binbeŋ; bi din tuun linba took, ki bia sommit niib bonchiann ki bi nyi bi toonbiit ni. ⁷ Li tee mannteeb toonne nan bii want niib ki bin bann Yennu fanu. Niib-ii saa bi boor kii tumii n loomm, kimaan ŋamme tee min Yabint Yennu toonii.

⁸ “Naan mōtana, yimm mannteeb ji nyik sōnu nba took nawa. Ki i wannu na ji te ki niib bonchiann tuun biit. I biir molor nba ki n daan lor nani nawa. ⁹ Li paake ki n saa te ki i Israel teleeb n yisimi, kimaan i ki sak n mōbi, ki bia mək ningannii, yoo nba ki i tumii n niib na.”

Ki jiin niib nba ki waa Yennu fanu na po

¹⁰ Ti kura ki tee baa yenokɔɔ waas kaa-a? Yennu kaa nan ti kur-ii? Ki bee ki ti ji nyik mōsona nba ki ti daan senn nan leeb na dianu, ki bia yisin Yennu molor nba ki u daan lor nan ti yeejamm na? ¹¹ Juda teeb yēt bi mōsonn nba ki bi daan senn ki tur Yennu na dianuwa, ki tun bonbilankant, Jerusalem nan tiŋ na kur po. Bi kōon jiantu ŋasaakak nba Yennu loonir na jakinta, ki jab kōon poob nba jiantir yenbis. ¹² Yennu n nyinn daano nba tuun linba na, timm Israel teeb ni, ki ji daa ban te ki u pukii ti po, yoo nba ki ti niib baat nan piinii ki teen Yabint Yennu na.

¹³ Bonleer nba ki i tuume na: i tuu buie ki fabin, ki i ninnyuut tan puub Yennu maruŋ binbintir na paak, kimaan waa ji ki gaan i piinii nba ki i baat nann u boor na paak. ¹⁴ I boi a bee ki Yennu ji ki gaan i piinii maŋi. Li paak tee, u mi nan i sɔɔ ji ki dia molor nba ki u daan lor nan u ŋaapoo, yoo nba ki u kōonɔ ki daa tee naasimɔ na. Poo maŋe tuu tee a sommitɔɔ, ŋaan ki a tan yēt ki ki dia molor na, nan faa daan lor Yennu tōonn nan a saa dia a ŋaapoo maŋ fanu, ki kan nyi u poor bianjinba na. ¹⁵ Yennu daan ki taan fin nan poo maŋ ki teeni gbananyenn, nan seek yennkɔɔ kaa-a? Li paak tee bee? Li paak tee a yin mar waas nba tee barmōnii Yentinnae. Li paak, ii mi ki i sɔɔ n nyik u molor nba ki u lor nan u ŋaapoo na. ¹⁶ Israel teeb Yomdaano Yennu yet a, “N ki loon pooyētuk. Li-i tee ki i yeno tun li tonu bont ki tur u ŋaapoo, n wutoor tuu doe. Ii mi man ki i sɔɔ n biir molor nba ki u lor nan u ŋaapoo na.”

Ki jiin buut daar nba per na po

¹⁷ I mantik ŋaan Yennu bak nan i pinpakita, ŋaan ki i bia boi a, “U bak nant nlee?” I yeen a, “Yabint Yennu dukii a toonbiit damm kur tee niŋamme, barmōnii, u loomm,” koo ki boi a, “Yennu nba teen niib bi mōnii na be lia?”

3

¹ Ki Yabint Yennu na jiin a, “N saa tun n toomu ki wun namm sonu na ki turin. Tɔn, ki Yennu nba ki i guu-u na saa baar yيامa, u Nasaakak na ni. Toomu nba ki i gorii u sonu po na saa baar ki tan wannu n molor na.”

² Nnaan nmeee tan saa fit set, daar nba ki u saa baar na ni? Nmeee tan saa fit tinn, u-u dokit yoo nba? U tan sii tee nan cheeb nba mək paŋ nae, ki bia tee nan saauk muu nba nammitt kut bianjinba na. ³ U saa baar ki bu ti buut, nan baa tuu pur salimpeena muu ni ki nammir bianjinba nae. Sakurtɔɔ nba tuu namm salimmɔna nan salimpeena bianjinba na, nnae ki toomu maŋ saa namm mannteeb ki bin ji fit baar nan piinii nba took ki tur Yennu. ⁴ Ki Juda nan Jerusalem teeb nba ji teen Yennu bi piinii nba na, u sii mək parpeenn li paak, nan waa din tuu mək bianjinba na.

⁵ Yabint Yennu yet a, “N saa baar i boor ki tan bu binba tee jabaabuura, nan bonchonchona, nan faak siara damm, nan binba nmaab bi toontunna bi paauk ni, nan binba fiar pakɔi nan kpeebii nan nigamm bona, nan binba kur ki teenin baakir na buut.”

Ki jiin bona piik ni yennkɔɔ turu po

⁶ “Mine tee Yennu, n ki lebitir. Li paak, yimm Jakɔb yaaboona, i daa ki mantik boont kaa. ⁷ I tee nan i yeejamm nae. I nyik n wannu nawa, ki ji ki diari. Jenin n boor ni man, ki n sii be nani. Nnaan i boie a, “Ti saa teen nlee ki jen a boori?” ⁸ Ki n boi-i maa, li njan ki niro n nmaab Yennu-u? Aaai. Li ki njan, njan i nmaab min Yennu. Ki i boi a, “Ti nmaaba nlee?” I nmaabin i bona piik ni yennkɔɔ turu ni, nan i piinii ni. ⁹ Mɔtont be i kura paak, kimaan digbann na kur nmaabime. ¹⁰ Baat nan i bona piik kur ni yennkɔɔ, jiantu nasaakak na ni, njanne saa te ki jeet bonchiann be li ni. Bikintin ki la maa saa teen piisin i paak bianjinba. N saa loot yendɔɔŋ tammɔi ki turi bonjana booru booru, ki yin tan kɔŋ binbir boor. ¹¹ N kan te ki bonfoi n biir i bonburit nan i jeet, ki i daan tiinii saa lon lɔɔna bonchiann. ¹² Ki digbana kur niib saa yiini parpeenn damm, kimaan i tij na tan sii tee siaminba njan nan kɔɔnue.”

Yennu mɔsonn nba jiin ninbatinu po

¹³ Yennu yet a, “I pak bonbiir bonchiann ki jiin n po. Nnaan i bia tuu boie a, “Ti pak bee ki jiin a po?” ¹⁴ I yet a, ‘Yenweiu ki mək nyɔɔti. Nyɔlante ki ti saa la, li-i tee ki ti tuun waa wann linba, koo li-i tee ki ti yiab a tin wann Yabint Yennu nan ti mək biit nan taa tun linba. ¹⁵ Ti laat nan karinbaandamme tee binba mək parpeenn. Ki toonbiit damme laat nyɔɔt, ki bia dia bi toonbiit maŋ ki bikii Yennu, njan ki siar ki biiribi.’ ”

¹⁶ Tɔn, niib nba tee yentinna na pak nan bi leeb, ki Yennu gbiint baa yet linba. Binba tee yentinna ki teenɔ baakir na kur, bi sɔb bi sana gbouŋ nie, Yennu tɔɔnn. ¹⁷ Yabint Yennu yet a, “Namme sii tee n niib. Buut daar, bi sii tee n mɔŋ mɔŋ yabe. Ki n saa timm ninbaauk, nan bibaa nba tuu mək ninbatinu u bik nba tuunɔ bianjinba na. ¹⁸ N niib saa namm la linba saa tun ki tur binba tee popeendamm nan tondamm, li bɔkitu nba tee bianjinba, ki bia bann daanɔ nba tuun n toonn nan daanɔ nba ki tuun n toonn na bɔkitu.”

4

Ki jiin Yennu daar na baaru po

¹ Yabint Yennu yet a, “Daar baate, ki karinbaandamm nan toonbiit damm na tan saa di muu nan kinkaka na. Li daar maŋ, bi saa di boonte,

nan bi siara kan biari. ² N̄aan yimm nba sak n m̄ob na ḡarin, n tinnu yiikoo na saa yent i paak nan yondoor yonkpana nae, ki turi laafia, ki yin la fat-n-m̄oḡ, ki ji m̄ok parpeenn nan baa tuu nyinn naabis naaloor ni ki bi m̄ok parpeenn bianjinba na. ³ Mi-i tun linba na daar nba, i saa nyann tondamm nae, ki bi ji tee nan tanbiinii na, i taapant ni.

⁴ "Ii tian n toontunn̄o Moses sennii nan wannu nba ki n din tur̄o, Sainai j̄oor paak, a Israel teeb kur n sakir na.

⁵ "N saa d̄oḡ tun n s̄okinii Elaija i boor niewa, ki min Yennu daar nba tee dajaann, ki bia tee janmaanii daar na n tan baar. ⁶ S̄okinii maḡ saa te ki waas nan bibaanba n ḡamm taan kii m̄ok dudukḡant. Nna-i kaa, see ki n baar ki biir i tiḡ maḡ."

Barjanii nba ki MATIU din sob nae na

Ki jiin Matiu gbouŋ na po

Yennu maan nba ki Matiu sob na want barjaniiɛ nan Yiisa-e tee tinntɔɔ nba ki Yennu din senn mɔsonn ki jiin u po na. U niŋe ki Yennu gbeen mɔsonn nba ki u din tur u niib gbounkperuk ni na. Barjanii na ki tee Juu teeb nba ki bi din mar Yiisa, ki u bia kpaat bi sinsuuk ni na kuukɔɔ yar kaa, ŋaan li tee durinya kur yare.

*Ki jiin Yiisa yeejamm po
(Luk 3.23-38)*

- ¹ Yiisa Masia yeejamm piinue na: u din tee Defid yaaboonne, ki Defid mun tee Abraham yaaboonn.
- ² Abraham din mar Aisak, ki Aisak mar Jakɔb, ki Jakɔb mun mar Juda nan u waarii.
- ³ Juda din mar Peres nan Sera, ki bi naa tee Tamar; ki Peres din mar Hesronn, ki Hesronn mar Ram.
- ⁴ Ram din mar Aminadab, ki Aminadab mar Nasonn, ki Nasonn mun mar Salmonn.
- ⁵ Salmonn din mar Boas, wunba naa din tee Rahab na; ki Boas mar Obed, wunba naa din tee Ruf na; ki Obed mun mar Jese.
- ⁶ Jese din mar Kpanbar Defid; ki Defid mun mar Solomonn, ki u naa din tee Yuria pakɔɔk.
- ⁷ Solomonn din mar Rehoboam, ki Rehoboam mar Abia, ki Abia mun mar Asa.
- ⁸ Asa din mar Jehosafat, ki Jehosafat mar Joram, ki Joram mun mar Yusia.
- ⁹ Yusia din mar Jotam, ki Jotam mar Ahas, ki Ahas mun mar Hesekia.
- ¹⁰ Hesekia din mar Manase, ki Manase mar Amonn, ki Amonn mun mar Josaya,
- ¹¹ ki Josaya mar Jekonaya nan u waarii, baa din soor Israel teeb ki saan namm Babilonn yoo nba na.
- ¹² Baa din soorib ki saan namm Babilonn na poorpo, ki Jekonaya mar Salatiel, ki Salatiel mun mar Serubabel.
- ¹³ Serubabel din mar Abiud, ki Abiud mar Elayakim, ki Elayakim mun mar Asor.
- ¹⁴ Asor din mar Sadok, ki Sadok mar Akim, ki Akim mun mar Eliud.
- ¹⁵ Eliud din mar Eleasar, ki Eleasar mar Matann, ki Matann mun mar Jakɔb.
- ¹⁶ Jakɔb din mar Joosef, ki Joosef mun tee Meeri sɔrɔ, ki Meeri mar Yiisa nba ki bi yiu Yennu Nigantɔɔ Masia na.
- ¹⁷ Laa din nyii Abraham yoo ki tan tuu Defid yoo din tee yeejamm piik nan bannae. Ki Defid yoo ki tan tuu yoo nba ki bi din soor niib maŋ ki saan namm Babilonn na, din tee yeejamm piik nan banna. Laa din nyii li yoo ki tan tuu Masia maaru yoo, mun din tee yeejamm piik nan bannae.

Baa mar Yiisa Masia bianjinba

(Luk 2.1-7)

¹⁸ Baa din mar Yiisa Masia bianjinbae na: u naa Meeri din tee Joosef sarkpeje, ki bi daa ki koon leeb, naan ki bi din tan la ki u mok poor. Yennu Seyeen paŋ nie ki u soor poor maŋ. ¹⁹ Joosef nba ki u din yaa wun kunɔ na din tee Yennu nipeemoe. Li paak, u din ki loon wun nyinnir paanu ki lin dinn Meeri fei, naan u din lor u par nie nan u ji kan koonɔ. ²⁰ Waa ji din dukii linba na po nae, ki Yennu malaka baar u boor, damiit ni, ki tan beto a “Fin Joosef nba tee Defid yaaboonn na, daa yeen a sarkpej Meeri koonu, kimaan waa mok poor nba na, Yennu Seyeen paŋe te ki u soor poor maŋ. ²¹ U tan saa mar bonjake, ki a saa purɔ Yiisa,* kimaan u tan saa nyinn u niib bi biit ni.”

²² Linba na kur din tun, a lin gbeen linba ki Yennu din te ki u sokiniisoo pak li po nae a, ²³ “Sapaanmunn tan saa soor poor ki mar bonjak, ki bi saa purɔ Imanuel.” Li paak tee a “Yennu be nant.”

²⁴ Joosef nba din tan fiir goon ni yoo nba, ki u tun nan Yennu malaka na nba beto bianjinba na, ki ji sak ki gaar u sarkpej Meeri, ²⁵ naan u din ki koonɔ nan waa din tan mar u sapaanmar, bonjak na. Ki Joosef pur u sann Yiisa.

2

Bannteeb nba din nyii yondopo na labaar

¹ Bi din mar Yiisa Betlehem doo nie, ki li be Judea yent ni. Bi din marɔ Bat Herod yooe. Li yoo na ki banntesiab nyii yondopo ki baar Jerusalem ki tan boi niib a ² “Juu teeb* kpanbar saakoo nba ki bi marɔ na, u be lee? Ti daan la u nmaabire yondopo ki baar a ti tan jianto.” ³ Bat Herod nba din gbat nna maŋ, ki li biir nɔɔ nan Jerusalem teeb kur para, ki bi ji ki fit kari. ⁴ Ki u yiin mannteeb yudamm nan sennu wannteeb ki tan boib a “Lee ki bi saa mar Yennu Niganntoo Masia na?”

⁵ Ki bi jiino a “Betlehem, doo nba be Judea yent ni na; kimaan Yennu sokinii na din sob ki yaa Yennu yet a:

⁶ Fin Betlehem nba be Juda yent ni na, a ki tee tinbik kaa Juda yiar ni, kimaan batsoo tan saa nyi a nie, ki nɔɔe tan sii yen n niib Israel† teeb.’ ”

⁷ Linba na poorpoe ki Bat Herod yiin bannteeb maŋ woonin ni, ki tan boib, ki fiitib fanu a wun bann yoo nba ki nmaabir na daan nyii; ⁸ ki yetib a, “Ti saa man Betlehem ki saa lon bik maŋ fanu; yoo nba ki i lau, yin jenna ki tan betin ki n mun saan ki jianto.” ⁹⁻¹⁰ Bat na nba din pak nna ki gbenn yoo nba, ki bi nyii soor sonu; baa saa maŋ, ki bi la nmaabir nba daan nyii yondopo na. Baa la nmaabir maŋ na ki bi para penn bonchiann. Ki li gar bi tɔonn, ki saan set bik maŋ nba be nɔak nba ni na, sanpaapo. ¹¹ Ki bi koo nɔak maŋ ni, ki la bik na nan u naa Meeri; nanne ki bi gbaan ki jiant bik maŋ, naan biit bi paka ki nyinn piinii ki turɔ; piinii maŋ din tee salima nan tulaarii nba ki bi yir frankinsens nan tulaar-leer nba ki bi yir mir.

¹² Tɔn, ki Yennu pak ki turib damiit ni, a bi ji daa nmat Bat Herod boor; li paak, ki bi ji din tokin sonjogaun ki nmat kun bi doo ni.

* 1:21 1.21 Yiisa paak tee “Yennu tint.” * 2:2 2.2 Israel teeb sanleere tee Juu teeb. † 2:6 2.6 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

Joosef nba din chiar saan Ijpt bianjinba

¹³ Bannteeb na nba din kun na poorpoe ki Yennu malaka baar Joosef boor damiit ni, ki beto a “Fiit ki jii sanpantik man nan u naa kii tiin kii saa Ijpt tingboun ni, ki saa kar lej nan yoo nba ki n tan saa tura mab, kimaan Bat Herod saa lon bik na boore a wun kpiu.”

¹⁴ Ki u din fiir nyiok ki jii bik na nan u naa ki chiar saan namm Ijpt tingboun ni. ¹⁵ U din be leje nan yoo nba ki Bat Herod tan kpo. Linba na kur din tun ki gbeen linba ki Yennu te ki u sokiniisoo pak li po nae a “N din yiin n bija man ki u nyii Ijpt tingboun nie.”

Bonjabis kpinu labaar

¹⁶ Herod nba din tan bann nan bannteeb man kparoe na, ki li gbato bonchiann, ki u tun kunkonkonna a bin saan Betlehem nan li digbanbis ni ki saa kpi bonjabis kur; ki bi kpai sanpantii nan binba tee bina njanleee, nan waa daan boi bannteeb man ki bann yoo nba ki nmaabir na nyii na.

¹⁷ Waa kpai waas na bianjinba na ki li din gbeen linba ki Yennu sokinii Jeremaya din pak na a:

¹⁸ “Fuur fu Rama doo ni,
fuur nba tee kpemonii nan fabinii,
ki Rachel mo u waas paak,
ki bi barimo ki tan goo, kimaan u waas kpowa.”

Joosef nba jen nan Yiisa nan u naa bianjinba

¹⁹ Ton, ki Bat Herod tan kpo; ki u kuun poorpo ki Yennu malaka bia saan Joosef boor damiit ni, Ijpt tingboun ni, ²⁰ ki yeto a, “Fiit ki jii bik man nan u naa, ki nmat saan Israel tingboun ni, kimaan binba din lor a bin kpi bik man na kpowa.” ²¹ Ki Joosef fiir ki jii bik man nan u naa ki nmat saan Israel tingboun ni.

²² Waa din tan gbat a Akelaus dii naan ki kar u baa Herod naangbant paak Judea yent ni na, ki janmaanii sooro nan wun kun lej; ki Yennu bia wannoo damiit ni a wun nmat saan Galilii yent ni. ²³ Ki u din saan ki saa kar doo nba ki bi yi Nasaref na ni, ki li gbeen maan nba ki Yennu sokiniinba din sob ki jii Masia man po na a, “Bi tan sii yiu Nasaref niroe.”

3

Joonn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na labaar

(Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Joonn 1.19-28)

¹ Li poor poe, ki Joonn nba wuur niib Yennu nyunwuru na be muuk ni, Judea yent ni, ki moontir Yennu barnanii ki yeen a ² “Nyikin man i biit, kimaan Yennu njaanaan dinu per na.” ³ Yennu sokinii Aisaya din ponj sob njo Joonn poewa a:

“Nisoo tan sii be muuk ni ki hoot ki yaa
‘Nammit man ti Yomdaano baaru sonu ki turo,
ki bia namm u sonii ki lii took.’ ”

⁴ Joonn din lia laagumii kobit liatire, ki bia boob gbann u siak ni, ki u jeet tee naasuut nan siat. ⁵ Li yoo ki Jerusalem doo ni teeb, nan Judea yent ni kur teeb, nan Joodann mokir tingboun ni kur teeb, saan u boor, ⁶ ki fiit bi toonbiit, ki u wurib Yennu nyunwuru Joodann mokir na ni.

⁷ Waa din tan la ki Farisiinba nan Sajusiinba* bonchiann mun baat u

‡ 2:20 2.20 Juu teeb sanleere tee Israel teeb. * 3:7 3.7 Farisiinba nan Sajusiinba din tuu tee nisiab nba nunii mon nan Moses sennu dianu, njan ki mok ninbatinu nan niibe, bi mok dont-n-moj kooe.

boor ni a wun wurib Yennu nyunwuru na, ki u yetib a, “Yimm waalabirrii na! Nmee kpaani a yin tin nyi Yennu wutoor nba yaa lin baar i paak na ni? ⁸ I tuun linba saa wann nan i set nyik i biita. ⁹ I daa mək parbifaant nan Abraham tee i yeeja. N beerie nan Yennu saa fit fiin tana nba na ki lin kpant Abraham yaaboonawa. ¹⁰ Pajar poŋ teen siira a wun chɔɔ tiinii; ki tiik nba kur ki loon loonjana, bi saa chɔɔre ki lur muu ni. ¹¹ Min ɲarin wuuri nyun ki li want nan i nyik i biita, ɲaan wunba yaa wun baar n poor po na cheen; ki n poŋ ki jaŋ nan ki n jii u taasaati; ɲɔɔe saa jii Yennu Seyeen nan muu ki wuur i para. ¹² U dia u dilenn ɲmaniie ki yaa wun lenn fanu, ki nyinn dibin ki wuun u bɔɔr ni, ɲaan joo fouŋ na muu nba kan mi kpeen ni.”

Jɔɔnn nba din wur Yiisa Yennu nyunwuru bianjinba
(Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Li yoo maŋ ki Yiisa nyii Galilii ki saan Jɔɔdann məkir po, ki baar Jɔɔnn boor a wun wurɔ Yennu nyunwuru. ¹⁴ Ki Jɔɔnn ki saki, ki yeto a “Mine bo saa baar a boor ki a wurin, ɲaan ki a mun tan baat n boor ni-i?”

¹⁵ ɲaan ki Yiisa yeto a “ɲaant ki lin tun nna mɔtana, kimaan nnae ɲan nan tin tun toonjana kura.” Li yoo na ki Jɔɔnn sak.

¹⁶ Waa wur Yiisa Yennu nyunwuru ki gbenn yoo nba, ki Yiisa nyii nyun na ni; li taakpaak ni ki sanpagbouŋ loot, ki u la ki Yennu Seyeen siik ki tee nan ɲmann, ki tan jakin u paak. ¹⁷ Ki kunkor nyii sanpaapo ki yet a “N Bilonkake na, ɲɔɔe ki n numm gboou.”

4

Bianjinba ki Sintaanii jamm Yiisa
(Mak 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Ki Yennu Seyeen te ki Yiisa kɔɔ muuk ni a Sintaanii n saa jammɔ. ² U din be leŋ ki ki dii siar dapiinna, yonnu ni nan nyik, ki kon tan sooro.

³ Ki Sintaanii baar u boor ki yeto a “Li-i tee ki a set tee Yennu Bijaie, fan yet tana na ki lin kpant jeet.”

⁴ Ki Yiisa jiin a, “Li sɔb Yennu gbouŋ ni a ‘Jeet kuukɔɔ paak kaa te ki niro be, ɲaan maan nba kur ki Yennu pak na paake.’ ”

⁵ Li tonton na ki Sintaanii jiiu ki saan nana Jerusalem, ki saa donno Yenjiantu ɲasaakak mopin-yerik paak, ɲaan beto a ⁶ “Li-i tee ki a set tee Yennu Bijaie, fan yukir ki saa mob, kimaan li sɔb Yennu gbouŋ ni a ‘U saa te ki u malakanba-i guua; bi sii dia-a nan bi nii, ki a taar kan gbiat tann gbaa.’ ”

⁷ Ki Yiisa yeto a, “Li bia sɔb Yennu gbouŋ ni a ‘Soo daa bikii u Yomdaano Yennu.’ ”

⁸ Ki Sintaanii bia jiiu ki saan nana kunkonn nba fok bonchiann paak, ki saa wanno tingbouŋ na yent kur nan li məkint, ⁹ ɲaan beto a, “Li-i tee ki a bo saa gbaan ki jiantin, n bo saa tura yent maŋ kura.”

¹⁰ Ki Yiisa beto a, “Seetir nna Sintaanii. Li sɔb Yennu gbouŋ ni a ‘Niro-i jiantir u Yomdaano Yennu kuukɔɔ, kii bia kii waa ɲɔɔ kuukɔɔe.’ ”

¹¹ ɲanne ki Sintaanii ji yaat ɲaan nyikɔ, ki Yennu malakanba sik ki tan teeno saauŋ.

Yiisa nba din piin u toonn Galilii yent ni bianjinba
(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹² Yiisa nba din tan gbat nan bi kɔɔn Jɔɔnn dansarik na, ki u saan Galilii. ¹³ Waa din baar Nasaref na u din ki yukir leŋi, ɲaan gar saan Kapenaum

doo nba be mək-kpiŋ, Sebulunn nan Naftali tiŋ ni na. ¹⁴ Linba na din tun a lin gbeen Yennu səkiniŋ Aisaya nba din pak linba nae a,

¹⁵ “Sebulunn tiŋ nan Naftali tiŋ nba be

Jɔɔdann mək-pootir po,
ki bia be məkɣbenjir boor:

Galilii yent nba ki binba ki tee Juu teeb kar na;

¹⁶ yimm nba be bunbɔnn ni na la yentjaann;

binba kar kuun bunbɔnn yent ni na la
ki yentu na yentir ki baatib.”

¹⁷ Li yoo maŋ ki Yiisa piin ki mɔontir a, “Nyikin i toonbiit man, kimaan Yennu ŋaanaan dinu per na.”

Yiisa nba din yiin jansoora banna bianjinba

(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)

¹⁸ Yiisa nba din somm Galilii məkɣbenjir kpiŋ na, ki u tan la wunba ki bi yiu Simonn ki bia yiu Piita na, nan u waarɔ Andru, ki bi lubin janlaauŋ məkɣbɔŋ, kimaan bi din tee jansoorae. ¹⁹ Ki u yetib a “Ii waan man, ki n saa te ki yii daak niib kii teenin.” ²⁰ Ki bi set nyik bi janlaant yيامa ŋaan waa.

²¹ Waa din nyii lej ki saan tɔɔnn waaminna, ki u la Sebedii nan u waas banlee, Jeems nan u waarɔ Jɔɔnn, ki bi be burgbetir ni, ki lik bi janlaant; ki u yiimm. ²² Li taakpaak ni, ki bi nyik burgbetir na nan bi baa, ŋaan waa Yiisa.

Bianjinba ki Yiisa te ki baatib la laafia

(Luk 6.17-19)

²³ Yiisa din lin Galilii yent kur po, ki want niib Yennu maan, jiantu diit ni, ki mɔontir Yennu naan barŋanii mɔontii ki teemm, ki te ki yiarboorii kur damm nan binba mək daniŋ na kur laat laafia. ²⁴ Ki bi din lin mɔont u sann Siria tingboun kur po. Ki bi din jikit baatbooru booru kur, ki baat namm u boor: binba din yiar yiarbooru nba kur, li gbanantont, nan binba din gbee nan narinbiit, nan binba baa gbitgbiia, nan gbanankpeena damm, ki u te ki bi la laafia. ²⁵ Ki nibur nyii Galilii, nan Doi-piik, nan Jerusalem, nan Judea, nan Jɔɔdann mək-pootir ki bit waa.

5

Parpeenn labaar

(Luk 6.20-23)

¹ Yiisa nba din la nibur maŋ na, ki u doo kunkonn paak ki kar; ki u poorpoweiteeb lakin u boor. ² Ki u piin ki wantib Yennu maan ki yeen a,

³ “Binba mi nan Yennu-e teemm bont kur na,
parpeenn tee bi yare, ŋamme tee Yennu naan ni yab.

⁴ “Binba mɔ ki fabin, parpeenn tee bi yare,
kimaan Yennu saa maan bi parawa.

⁵ “Binba sikin bi mɔŋ, parpeenn tee bi yare,
kimaan ŋamme tan sii yen tingboun na.

⁶ “Binba ninbina mɔn ki bi para lakib nan Yennu toona,
parpeenn tee bi yare,
kimaan Yennu saa gboom bi para nba lakib linba paaka.

⁷ “Binba mək ninbatinu nan bi leeb,
parpeenn tee bi yare,
ŋamme ki Yennu mun saa timm ninbaauk.

⁸ “Binba para yeen, parpeenn tee bi yare,

kimaan n̄amme saa la Yennu.

⁹ “Binba tee sindantinna nan kunkonpat-teeb, parpeenn tee bi yare, kimaan n̄amme ki Yennu yib u waas.

¹⁰ “Binba jiantir Yennu ki bi mukisib na, parpeenn tee bi yare, n̄amme tee Yennu naan yab.

¹¹ “Niib-i sukii-i, ki mukisi, ki fa fabooru kur ki biiri, kimaan yaa tee n poorpoweiteeb na paak, parpeenn tee i yare. ¹² Bi-i tanj teei nna, ii m̄ok parpeenn bonchiann man, kimaan i nyoot tan sii yab Yendouj ni; nnae ki bi din mukis Yennu sokiniinba nba din be yaayoo ni na.

Ki jiin yaarin nan yentu po
(Mak 9.50; Luk 14.34-35)

¹³ “I tee nan yaarin nae tingbouj na ni. Yaarim-i tanj biir ki ji ki mani, a saa teen nlee ki lin manj? Li ji kaa nyooti; see ki bi kpaar moon tinj ni, ki niib somm li paak.

¹⁴ “Yimme tee tingbouj na yentu; doo nba ki bi maa ki senn kunkonn paak kan fit b̄ori. ¹⁵ Soɔ mun kan joo fitir n̄aan jii n̄manj ki chibini; see ki u jiir ki toon linba dokii paak ki lin tur n̄aak na niib kur yentu. ¹⁶ Ii muni be nna; n̄aant ki i yentu n yent tur nisaari, ki bii laat i toonjana kii dont i Baa Yennu nba be sanpaapo na.

Ki jiin sennu na po

¹⁷ “I daa dukii nan n baar maa n tan kpeen Yennu sennu nan u sokiniinba maan na; n ki baar maa n tan kpeenn kaa, n̄aan n baar maa n sakir nan barm̄oniie; ¹⁸ kimaan barm̄oniie ki n beeri na, sanpaak nan tingbouj na tan saa gbenn, n̄aan Yennu sennu na nan li bonmintika kan mi bot, see ki li kur tan tun gbenn. ¹⁹ Li paak, wunba yēt Yennu sennu manj yennkoo gbaa, ki bia wann leeb nna manj, u tan sii tee tarike Yennu naan ni; n̄aan wunba waa sennu manj fanu, ki bia want u leeb fanu, n̄ooe tan sii tee nijaann Yennu naan na ni. ²⁰ Kimaan mine beeri nan see ki i toonjana yab ki gar sennu wantteeb nan Farisiinba* yar, li-i kii tee nnai kaa, i kan mi koo Yennu naan ni.

Ki jiin wutoor po

²¹ “I ponj gbat ki bi din yeen yaayoo ni niib a ‘Daa kpi nirɔ, kimaan wunba kp̄ii nirɔ tan sii be barii ni barbudaar;’ ²² n̄aan min n̄arin beerie nan wunba dont wutoor u naa bik paak ((yann yann, ki li kaa paaki,)) u tan sii be barii ni barbudaar; ki wunba sukir u naa bik a ‘Bon-yann na,’ u tan sii be barii ni; ki wunba bia sukir u naa bik a ‘Bonjatir na,’ u tan sii be barii ni ki koo muu nba kan mi kpeen na ni. ²³ Li paak, wunba koo Yennu diiuk ni a wun pi Yennu piinii, n̄aan tiar nan u m̄ok biit nan u naa bik, ²⁴ wun nyik u piinii manj lenj, n̄aan n̄mat saan u naa bik na boor ki bin saa n̄amm bi barii ki gbenna, ki wun jen ki jii u piinii manj ki tur Yennu.

²⁵ “Fin nan soɔ-i m̄ok maan, ki saa barii manj buut, fan n̄aan ki yin taan m̄ob ki n̄amm i barii manj, yoo nba ki i daa be soɔnu ni na; li-i kii tee nnai kaa, daanɔ manj saa jiia ki saan nana barbuuro boor, ki barbuuro na n mun jiia ki teena dansarguurɔ nuu ni, ki wun kooɔna dansarik. ²⁶ Barm̄oniie ki n beera na, a kan mi nyi lenj, see ki a tan pa pann nba ki bi jiiana na kur, ki jinjema kan tenni.

* 5:20 5.20 Farisiinba din tee Juu nisiab nba nunii m̄on nan Moses sennu dianu, n̄aan ki m̄ok ninbatinu nan niib, bi m̄ok dont-n-m̄onj kooe.

Ki jiin chonchonsin po

²⁷ "I ponj din gbia ki bi yeen a 'Daa chommi,' ²⁸ ñaan min ñarin beerie nan wunba got poo ki u niɔŋ kɔɔu, u chomm nanaɔ u par niwa. ²⁹ Li-i tee ki a diitu po ninbinnie te ki a yaa tun toonbiit, fan kpakirɔ lu, kimaan li-i tee ki a kɔŋ a ninbinn yennkɔɔ, li chee nan Yennu n tan kɔɔn a gbanant kur muu nba kan mi kpeen na ni. ³⁰ Li-i tee ki a niidiitue te ki a yaa tun toonbiit, fan potɔ lu, kimaan li-i tee ki a kɔŋ a nuu yennkɔɔ, li chee nan a gbanant kur n tan kɔɔ muu ni.

Pooyêtu labaar

(Matiu 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)

³¹ "Bi bia din yeen a 'Wunba loon ki wun yêtu u ñaapoo, wun turo pooyêtu gbounj;' ³² ñaan min ñarin beerie nan wunba kur yêtu u ñaapoo, ki li ki tee u tun bonchonchontoonn kaa, ñɔɔe saa te ki u poo maŋ n tun bonchonchontoonn, li-i tee ki u kun jɔɔ, ki wunba kɔɔn poo nba ki bi yêtu maŋ mun bia tun bonchonchontoonna.

Ki jiin mɔpor po

³³ "I ponj gbia ki bi yeen yaayoo ni niib a 'Ti mi ki a por faak mɔpor, ñaan li-i tee ki a por mɔpor Yennu sann ni, li ñan ki a tun gbeen a mɔpor maŋ;' ³⁴ ñaan min ñarin beerie, nan ii mi ki a por mɔpor gbaa; daa yeen a 'N por sanpaak,' kimaan li tee Yennu naangbouŋo; ³⁵ daa yeen a 'N por tingbouŋ,' kimaan li tee Yennu taanmaatire; a bia daa yeen a 'N por Jerusalem-i,' kimaan li tee Yabint Yennu dooe; ³⁶ a bia daa yeen a 'N por n yuri,' kimaan a kan fit te ki a yukobuk yennkɔɔ n penn koo ki bɔnni; ³⁷ ñaan ñaant man ki i jiinu-ii tee, 'Nn,' koo 'Aaai.' Li-i tee ki a yet siar ki pukin linba na paak, li ji nyii Sintaanii boore.

Daa jiint leeb pana man

(Luk 6.29-30)

³⁸ "I ponj din gbia ki bi yeen a 'Sɔɔ-i kpakir a ninbinn, fan mun kpakir u yar ki jiin pann; sɔɔ-i faa-a ki fokit a nyann, fan mun faau ki fokit u yar ki jiin pann;' ³⁹ ñaan min ñarin beerie nan i daa jiint leeb pana; sɔɔ-i peba tanpak a niidiitu po kpianu, fan ñmant a gaŋ po biak ki wun peb; ⁴⁰ sɔɔ-i saa nana buut boor a wun gaar a soot, fan sak ki wun tont a liatgbakitir kii saa; ⁴¹ sɔɔ-i mia-a a fan jii u jik-kpiatir ki saan nann maar yennkɔɔ, fan jii ki saan nann maar ñanlee. ⁴² Wunba miara siar, fan turo; ki wunba mun bia loon ki a kpentɔ siar, fan kpentɔ ki daa miino.

Ii mɔk lomm nan i datai man

(Luk 6.27-28, 32-36)

⁴³ "I ponj din gbia ki bi yeen a, 'Ti loon a naa waas ñaan kii nan a datai;' ⁴⁴ ñaan min ñarin beerie nan yii loon i datai man, kii yeen wunba sukii-i na a 'Yennu piisin-ii be a paak;' kii tuun linba ñan kii teen binba nami; kii mei Yennu kii teen binba dinti biak na. ⁴⁵ Ñanne saa te ki i set tee i Baa Yennu nba be sanpaapo na waas, kimaan ñɔɔe te ki yonnu do nibiit nan niŋamm paak, ki bia te saak baa nibiit nan niŋamm doi ni. ⁴⁶ Li-i tee ki i loon binba looni na kɔɔie, nyɔlanppoe ki i saa la Yennu boori? Li ki tee nna kaa ki nibiit na mun tuumi-i? ⁴⁷ Ki li-i tee ki i foont i naa waas kɔɔie, toonjanlanppoe ki i tun ki gar leebi? Nna kaa ki binba ki waa Yennu sɔnu na mun tuumi-i? ⁴⁸ Li paak, ii be man fanu nan i Baa Yennu nba be sanpaapo na.

6

Ki jiin burchint po

¹ "I daa tuun toonjana a niib n la ki paki kaa, kimaan i-i tuun nna, i kan la nyoot i Baa Yennu nba be sanpaapo na boori.

² "Li-i tee ki a yaa a tur talasdaano piiniie, faa daa moontir nan kpinkpannii damm nba tuun bianjinba Yenjiantu diit ni, nan doi ni, a niib n la bi toonjana ki pakib na. Barmoniie ki n beeri na, bi pon gaar bi nyoota.

³ Naan li-i tee ki a yaa a pi talasdaano, fan piu, ki daa te ki a yonanmoy gbaa mi li po. ⁴ Tumin woonin ni, ki a Baa Yennu nba laat woonin ni na saa pa-a ((paanu ni.))

Ki jiin Yenmiaru po

(Luk 11.2-4)

⁵ "Li-i tee ki a yaa a miar Yennu, faa daa tuun nan kpinkpannii damm nba tuun bianjinba na, kimaan bi loon bii see Yenjiantu diit nie, nan sonpaata nba be doi ni, kii mei Yennu a niib-ii laatib. Barmoniie ki n beeri na, bi pon gaar bi nyoota. ⁶ Naan li-i tee ki a yaa a miar Yennu-ie, fan koo a diiuk ni ki loon gann, naan miar a Baa Yennu nba be woonin ni na, ki a Baa Yennu nba laat linba ki a tuun woonin ni na saa pa-a ((paanu ni.))

⁷ "Li-i tee ki a mei Yennu-ie, faa daa mantik mei mobona nba yab nan patmannteeb nba mei bianjinba na; bi dukii nan bi miaru bonchiann na paake ki bi pata saa gbat. ⁸ I daa tee nan namm na, kimaan i Baa Yennu pon mi linba ki i loon ki i daa ki miaro. ⁹ Yaa sii mei Yennu bianjinbae na: "Ti Baa Yennu nba be sanpaapo, naant ki a sann n la baakir;

¹⁰ naant ki a naan n baar; naant ki a loomm n tun tingbouy nna, nan laa tuun Yendouy ni bianjinba na.

¹¹ Luunt dinna mann.

¹² Nyikin chab ti toonbiit

nan taa mun nyikit ki chabit binba tuumit biit bianjinba na.

¹³ A daa te ki ti koo jinjammii ni,

naan a nyinnit bonbiir* ni.

((Kimaan fine yen naan nan yikoo nan baakir mokmok nan mokmok.))

¹⁴ "Li-i tee ki i nyikit i leeb biit ki chabitibi, i Baa Yennu nba be sanpaapo na mun saa nyik chabiwa; ¹⁵ naan i-i kii nyikit chabit i leeb biiti, i Baa Yennu mun kan nyik chab i biiti.

Moloru labaar

¹⁶ "Li-i tee ki i yaa i lor moi, yaa daa biir i nunii po nan kpinkpannii damm na, kimaan bi tuu biir bi nunii po, a soo kur n la ki bann nan bi lor moie. Barmoniie ki n beeri na, bi pon gaar bi nyoota. ¹⁷ Li-i tee ki a lor mob, fan yibir a numm po ki saat a yut fanu; ¹⁸ linba nae saa te ki leeb kan bann nan a lor mobi, naan a Baa Yennu nba be woonin ni na kuukoe sii mi; ki a Baa Yennu nba laat linba ki a tuun woonin ni ki teeno na saa pa-a ((paanu ni.))

Yendouy ni mokint labaar

(Luk 12.33-34)

* **6:13** 6.13 Bonbiir ni, koo Sintaanii nuu ni.

19 “Daa bɔrii a mɔkint tingbouŋ na ni, siaminba ki bonŋminmabit nan tintanii saa biirir; ki nanyukib bia saa koo ki jami; ²⁰ ŋaan bɔrin a mɔkint Yendouŋ ni, siaminba ki bonŋminmabit nan tintanii kan fit biirir; ki nanyukib bia kan fit koo jami; ²¹ siaminba ki a mɔkint be na, a dudukit mun be leje.

Gbanant yentu labaar
(Luk 11.34-36)

²² “A ninbinae tee a gbanant fitir. Li paak, a ninbina-i ŋani, a gbanant kur po sii mɔk yentue; ²³ ŋaan a ninbina-i kii ŋani, a gbanant kur sii bɔne. Li paak, li-i tee ki yentu nba be a ni na tan bɔni, li sii tee bunbɔnchiɔŋo.

Tingbouŋ na binbeŋ labaar
(Luk 16.13; 12.22-31)

²⁴ “Soo kan fit tun ki tur yomdammm banlee; u sii nan yenɔe ŋaan loon loo; koo u sii baakit yenɔe, ŋaan sian loo na. I kan fit kii waa Yennu ki bia waa mɔkinti.

²⁵ “Li paake ki n beeri a i daa te ki li mukisi i binbeŋ po nan yaa saa di linba koo ki nyu linba; ki bia daa te ki li mukisi i gbanant po nan yaa saa lia linba. Manfoor ki gar jeeti-i? ki gbanant mun bia ki gar tiati-i? ²⁶ Gotir nɔonii nba yuuk ki lin na; bi ki buuri; bi bia ki jaan ki wuu suka nan naapaat ni, ŋaan ki i Baa Yennu nba be sanpaapo na dintib. I ki mɔk nyoot ki gar nɔonii-i? ²⁷ I manfoor paak daamii kan fit fɔkin i manfoor.

²⁸ “Bee ki i mukis i mɔŋ liant paaki? Gotir man mɔot puuk nan li fant; ŋaan bi ki tuun koo ki luu bi mɔŋ tiati, ²⁹ ŋaan n beerie, Kpanbar Solomonn nba lek din mɔk tanant bianjinba, ŋaan u din ki mi lia liant ki li fan nan mɔot puuk na gbaa. ³⁰ Yennu-i fanjit mɔot nba be dinna, ŋaan wonn ki bi joo muuwa na, u kan lannini-i? Yimm yadkanpɔona damm na!

³¹ “Li paak, i daa te ki li mukisi ki i dukii a ‘N saa di bee?’ koo ‘N saa nyu bee?’ koo ‘N saa lia bee?’ ³² Binba ki mi Yennu na tuu mukis bi dudukit linba na kur paake; ŋaan i Baa Yennu nba be sanpaapo na set mi nan i loon linba na kura. ³³ ŋaant man ki i baka-ii be Yennu naan ni nan yentinu labaar ni, ki u saa jii bona nba na kur ki turi. ³⁴ Li paak, daa te ki wonn bariii mukisini, kimaan wonne saa dukin u mɔŋ po; daar kur mɔk daamii nba janitɔe.

7

Leeb buut bunu labaar
(Luk 6.37-38, 41-42)

¹ “I daa bu leeb buuti, ki Yennu mun kan bu i buuti, ² kimaan yaa bu leeb buut bianjinba na, nnae ki Yennu mun tan saa bu i buut; bianjinba ki i bikii teen i leeb na, nnae ki Yennu mun saa bikin turi. ³ Bee ki a laat mɔɔnu nba be a loo ninbinn ni, ŋaan ki la dajinn nba be a mɔŋ mɔŋ ninbinn ni na? ⁴ Nlee ki a saa bet a loo a, ‘N yɔok, ŋaant ki n nyinn mɔɔnu nba be a ninbinn ni na,’ ŋaan ki ki laat dajinn nba be a mɔŋ ninbinn ni na. ⁵ Fin kpinkpannii daano na, nyint dajinn nba be a ninbinn ni na sinsinn, ki ji fit la fanu ki nyinn mɔɔnu nba be a loo ninbinn ni na.

⁶ “I daa jikit linba tee Yennu yar ki teen bɔi, kimaan bi saa ŋmat juntie; i daa jikit linba mɔk nyoot ki teen doorii, kimaan bi saa ŋmatir nan tante.

Ki jiin Yenmiaru po
(Luk 11.9-13)

⁷ “Miat Yennu, ki u saa turi; lomin man, ki i saa la; kpaan gann, ki u saa loot ki turiwa, ⁸ kimaan wunba kur mei Yennu gaane; ki wunba mun loon, u laate; ki wunba kpaan gann, ki bi lootir teeno. ⁹ Yimm baanba, i ŋmee ki u bik saa miarɔ jeet ki wun jii tann ki turɔ? ¹⁰ koo ŋmee ki u bik saa miarɔ jarɔ ki wun turɔ waauku? ¹¹ Ki li-i tee yimm nba tee biitdamm na mi bianjinba ki i saa tur i waas bonjana, i Baa Yennu nba be sanpaapo nae mantik saa tur binba meio na bonjana.

¹² “Bianjinba ki a loon soo-ii tuun kii teena na, ii muni tuun nna kii teen leeb; kimaan Yennu sennu nan u sokiniinba wannu na ni want nnae.

Tammɔyebik kɔɔnu labaar
(Luk 13.24)

¹³ “Kɔɔn man tammɔyebik na ni; kimaan tammɔb nba kɔɔ muu nba kan mi kpeen na ni na yarin hei, ki li sɔnu bia man nan sommir; ki niib bonchianne kɔɔ tammɔb marɔ ni. ¹⁴ Manfoor tammɔb na ŋarin tee bonyebike, ki li sɔnu bia paar nan tɔkinu; ki niib waaminnae kɔɔ tammɔb marɔ ni.

Ki jiin tiik nan u lɔɔna po
(Luk 6.43-44)

¹⁵ “Ii mi man faak sokiniinba na po, binba baat i boor ki naan pei, ŋaan tee kinkata nan barmɔnii na. ¹⁶ Bi toona nie ki i saa bann baa tee binba; kunkonɔ ki loon gaa; ki jagotuk mun ki loon kinkana-a. ¹⁷ Tinjan kur loon lɔɔnanae; ki tikpeeuɔ kur loon lɔɔnbiit. ¹⁸ Tinjan kan lon lɔɔnbiiti; tikpeeuɔ mun kan lon lɔɔnana. ¹⁹ Tiik kur nba ki loon lɔɔnana, bi saa choore ki lu muu ni. ²⁰ Li paak, faak sokiniinba toona nie ki i saa bannib.

Yennu naan ni kɔɔnu labaar
(Luk 13.25-27)

²¹ “Li ki tee binba yin ‘N Yomdaano, n Yomdaano’ na kur kaa tan saa kɔɔ Yennu naan ni, see binba sak n Baa Yennu nba be sanpaapo na mɔb. ²² Daar marɔ-i tanɔ baar, niib bonchianne tan sii yin ki yeen a ‘Ti Yomdaano, ti Yomdaano, ti din ki sokint Yennu maan a sann ni-i? A sann nie ki ti din nyint narinbiit niib ni, a sann nie ki ti bia tun baktinaur toonjaana.’ ²³ Li yoo ki n mun tan saa yetib a, ‘N ki miini, yimm toonbiit damm na, seetir nna man!’

Ŋamaara banlee labaar
(Luk 6.47-49)

²⁴ “Li paak, wunba kur gbia n maan na ki waa-r fanu, n saa nanno nan yandaansɔ nba din maa u ŋaak tanpiiuk paak nae; ²⁵ ki saak tan baa, ki nyun gbee ki yat nan doo, ki wouɔ da, ki nyunpana koon ki liat ŋaak marɔ dikpina, ŋaan ki li lek see kenken ki ki baa, kimaan u maar tanpiiuk paake.

²⁶ “Wunba kur gbia n maan na, ŋaan yêl li weiu, n saa nanno nan jajatuk nba din maa u ŋaak tanbiinii ni nae; ²⁷ ki saak tan baa, ki nyun gbee yat nan doo, ki wouɔ da, ki nyunpana koon ki liat ŋaak marɔ dikpina, ki li bet baa wamm, ho, baa biiuk jiaakii!”

Ki jiin Yiisa Masia yiikoo wannu po

²⁸ Yiisa nba din pak mɔbona na ki gbenn yoo nba, ki u wannu marɔ bakti nibur na bonchiann, ²⁹ kimaan u wannib nan daano nba yen yiikoo nae, ki li ki tee nan sennu wantteeb nba wantib bianjinba na.

8

*Yiisa nba din te ki gbaatir la laafia bianjinba
(Mak 1.40-45; Luk 5.12-16)*

¹ Yiisa nba din nyii kunkonn man paak ki sik yoo nba, ki niib bonchiann wei u poor. ² Nanne ki gbaatsɔɔ baar ki tan gbaan u tɔɔnn ki yeen a “N Yomdaano, li-i tee ki a loon, a saa fit te ki n njaauk na n gbenna.” ³ Ki Yiisa tant nuu ki siuu ki yeto a “N loon nna. A njaauk man n gbenn!” Li taakpaak ni ki u njaauk na set gbenn. ⁴ Naan ki Yiisa kpaano a “Ti mi ki a bet sɔɔ barii na, njaan ii saa Yennu manntɔɔ boor ki jii a mɔɔn ki wannɔ, ki bia mann maruɔn nba ki Moses din senn ki jiin gbaata paaku po na, ki sɔɔ kur n bann nan a njaauk man set gbenna.”

*Ki jiin Rom tij kunkonkonna yudaano yada po
(Luk 7.1-10)*

⁵ Yiisa nba din kɔɔ Kapenaum yoo nba, ki Rom* tij kunkonkonna yudaansɔɔ cheto sɔnu ni ki barimɔ ki yeen a ⁶ “N Yomdaano, n toontunno yiare, ki u gbanant kpowa, ki li mukiso bonchiann, ki u dɔɔ diuk ni.”

⁷ Ki Yiisa beto a “N saa saan ki te wun la laafiawa.”

⁸ Ki u jiin a “N Yomdaano, daa bakint a mɔɔn ki baati; kimaan, n ki njan nan fan kɔɔ n njaak ni; njaan pakin mɔɔbonne, ki n toontunno na n la laafia. ⁹ Kimaan n mɔk binba garin ki yenin, ki n mun dia kunkonkonna ki yemm, ki fit tian yeno paak a ‘Baat,’ ki u baat; ki tian lɔɔ paak a ‘Saant,’ ki u saa; ki bia te ki n daabir tuun maa loon bianjinba.”

¹⁰ Yiisa nba din gbat linba na, ki li yaar lito; ki u jiant got niib nba waa u poor po na ki betib a “Barmɔniie ki n beeri na, n daa ki mi la sɔɔ ki u teenin yada na booru yimm Israel† teeb ni gbaa. ¹¹ N beerie, niib bonchiann tan saa nyi yondo po nan yonbaa po, ki njaan nan Abraham, nan Aisak, nan Jakob n lakin kar ki di jeet, Yennu naan ni; ¹² njaan ki yimm nba tee naan man niib na, bin jii-i ki lu-i nanyer po, bunbɔnn ni; leɔn manje ki i tan sii fabin mɔ ki njan nyana.” ¹³ Ki Yiisa nmant ki yet kunkonkonna yudaano man a “Ii kun! Faa teen yada bianjinba na, lin tun nna ki tura.” Ki u toontunno na set din la laafia li yoo na.

*Bianjinba ki Yiisa te ki baatib bonchiann la laafia
(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)*

¹⁴ Tɔn, ki Yiisa saan kɔɔ Piita njaak, ki la Piita dianpook dɔɔ yiar ki u gbanu ton. ¹⁵ Ki Yiisa sii u nuu; ki u gbanantouɔn na gbenn, ki u fiir ki teemm saauɔn.

¹⁶ Li daar man daajoouk, bi din jii niib bonchiann nba ki narinbiit be bi ni na, ki baar namm Yiisa boor; ki u kpan pak mɔɔbonne ki nyinn narinbiit na; ki bia tur binba yiar na kur laafia. ¹⁷ Waa din tuun bianjinba na tee nan Yennu sokinii Aisaya nba din pak nae a, “U mɔɔn mɔɔne gaar ti gbanantouɔn nan ti yiarbooru booru ki yaat nann.”

*Binba loon bin wei Yiisa na labaar
(Luk 9.57-62)*

¹⁸ Yiisa nba din la ki nibur lintɔ yoo nba, ki u yet u poorpoweiteeb na a bin fiir ki bin saan mɔk gbenir na pootir po. ¹⁹ Ki Yennu sennu wantɔɔba baar ki tan yeto a, “Wantɔɔ, n saa weia siaminba kur ki a saa.”

²⁰ Ki Yiisa yeto a, “Lunlona mɔk fɔrii, ki nɔɔnii mun bia mɔk tiat, njaan min nisaarik Bik ki mɔk dindɔɔboori.”

* 8:5 8.5 Rom teeb din nyann juu teeb ki diab. † 8:10 8.10 juu teeb sanleere tee Israel teeb.

²¹ Tɔn, ki u poorpoweiteeb yeno mun tan yeto a, “N Yomdaano, njaant ki n pii n baawa.”

²² Ki Yiisa jiino a, “Ti waan, njaan nyik ki kpeemm-ii‡ pii bi leeb.”

Wouj nan nyun nba sak Yiisa mɔb bianjinba
(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³ Yiisa nba din koo burgbetir ni yoo nba, ki u poorpoweiteeb na mun wei koo. ²⁴ Ki wonpaaruk fikit ki da mokgbenjir manj paak, ki nyunpana pir koo burgbetir na ni ki tan yaa lin gbee; njaan ki Yiisa doo goont. ²⁵ Ki u poorpoweiteeb na baar ki fiino, ki yeto a “Ti Yomdaano, tintit, ti be kuun nie.”

²⁶ Ki Yiisa yetib a “Yimm yadkanpɔona damm na, bee ki i tiin janmaanii?” njaan fiir ki tian wouj nan nyunpana na paak a bin nmin, ki bi set nmin soon.

²⁷ Ki li yaar litib, ki bi ji boi leeb a “Niro na tee niboorbee? ki wouj nan nyunpana saak u mɔb gbaa.”

Ki jiin jab banlee nba ki narinbiit din be bi ni na po
(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Yiisa nba din poot Galilii mokgbenjir ki koo Gerasa tin ni na, ki jab banlee nba gbee nan narinbiit na nyii kaat ni ki cheto; bi din mok janmaansooruk hei, ki soo ki fit gaar baa be siami. ²⁹ Ki bi din yikin sanpaapowa ki yeen a, “Fin Yennu Bija, timm nan fin, nlee mantiki? A baar nna a fan dinnit farae-e? njaan ki li yoo daa ki baari.”

³⁰ Tɔn, doorii bonchiann din see kpɩj po nna, ki di, ki ki fok nammi. ³¹ Ki narinbiit manj din barin Yiisa bonchiann ki yeto a, “Li-i tee ki a nyinnit, fan chabit ki tin saan koo doorii na ni.” ³² Ki Yiisa betib a “Ti saa man.” Ki bi nyii jab manj ni, ki saan koo doorii na ni; ki doorii na kur tin birrr, ki sik kunkonn na ki saan baa mokgbenjir na ni ki dii nyun.

³³ Ki binba guu doorii manj fiir ki chiar saan doo ni, ki saa moont linba kur teen, nan bianjinba ki narinbiit nyii jab na ni. ³⁴ Ki doo na niib kur bit ki saan ki saa took Yiisa. Baa din lau yoo nba, ki bi barimo a wun nyi bi tin ni.

9

Yiisa nba din te ki gbanankpeenn daano la laafia bianjinba
(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Njanne ki Yiisa nmat koo burgbetir na ni, ki poot mokgbenjir na gbingbanleer, ki kun u doo ni. ² Nisiab din tan jii jasoo ki u gbanant kpowa; ki bi paano lian paak ki baar nanao Yiisa boor. Yiisa nba la baa teeno yada bianjinba na, ki u yet baatoo na a “N bik, ii mok parcheenn; n nyik chab a biita.”

³ Ki sennu wantesiab ji dukii bi para ni a “Joo na yekint u moŋ nan Yennu-e.”

⁴ Yiisa narin din bann bi dudukit manja, ki boib a “Bee teen ki i dukii dudukbiit na i para ni? ⁵ Maa yet baatoo na a ‘N nyik chab a biit’ koo maa saa yeto a ‘Fiit kii somm na,’ maan munlee na lannpoe paari? ⁶ N ji saa wannu nan min nisaarik Bik mok yiikoo tingbouj na ni ki saa nyik chab niib bi biit,” njaan jiant bet joo nba ki u gbanant kpo na a “Fiit ki jii a lian kii kun.”

‡ 8:22 8.22 Kpeemm tee binba ki waa Yiisa nae.

⁷ Ki joo manj fiir ki kun. ⁸ Nibur na nba la nna manj, ki janmaanii soorib; ki bi piak dont Yennu nan waa tur nisaarik yiikoo na booru na.

Yiisa nba din yiin Matiu bianjinba
(Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Ki Yiisa nyii lenj ki saa, ki saa la jasoo, ki bi yiu Matiu, ki u kar u toonn paak lampogaar-diiuk ni; ki Yiisa beto a "Fiit kii waan." Ki u fiir ki waa.

¹⁰ Yiisa nba din saan Matiu manj nyaak ki saa kar di jeet yoo nba, ki lampogaarteleeb nan biitdamm bonchiann koo ki tan kar pukin Yiisa nan u poorpoweiteeb po ki di namm. ¹¹ Farisiinba na nba din la nna manj, ki bi boi u poorpoweiteeb na a "Bee ki i wanttoo manj di nan nibooru na?"

¹² Ki Yiisa gbat bi pinpauk manj ki yetib a "Binba mok laafia ki loon tebtoo; binba yiar, nammee loon tebtoo. ¹³ Li sob Yennu gbouj ni a 'Yennu loon ninbatinue ki gar maruj.' Ii saa man ki saa tumii ki bann linba na paak. N ki baar a n yiin popeendamm kaa; njan n baar a n yiin biitdamme, ki bin nyik bi biit."

Moloru labaar
(Mak 2.18-22; Luk 5.33-39)

¹⁴ Ki jooon nba wuur niib Yennu nyunwuru na poorpoweiteeb tan baar Yiisa boor ki boio a "Timm nan Farisiinba lorin moi yoo kura; bee teen ki a poorpoweiteeb ki lorimi?"

¹⁵ Ki Yiisa jiin ki boib a "Poochiann-i be, saamm sii mok parbiir, yoo nba ki pooyookir soro daa be bi boor ni nawa-a? Aaii. Njan yoo baat, ki bi tan saa nyinn pooyookir soro na bi boor; li yooe ki bi saa lor moi.

¹⁶ "Soo kan jii chabpaann ki lik takperi; li-i tee ki u teen nna, chabpaann na saa pat takper nae, ki li patimin saa namm pukin. ¹⁷ Soo bia kan sak liak dapaanin wajakorkper ni; wunba tun nna, dapaanin na-i tanj mo, li saa put koruk nae, ki daan na n mooon, ki koruk na n mun biir. Njan bi tuu jii dapaanin ki liak korpaann nie, a li kura daa biiri."

Yudaansoo bonpobik kuun labaar
(Mak 5.21-43; Luk 8.40-56)

¹⁸ Yiisa nba din daa piak ki teemm yoo nba na, ki yudaansoo baar ki tan gbaan u tooon, ki yeto a "N bipoo doo ki kpowa; li paak, baat ki tan jii a nuu ki yii u paak, ki wun la manfoor."

¹⁹ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb weio, ki bi saa.

Poosoo nba sii Yiisa liatir ki la laafia bianjinba
(Mak 5.25-34; Luk 8.42-47)

²⁰ Poosoo mun din be, ki siik fabouj ki tan janj bina piik nan njanlee; ki din tan baar ki bar lint Yiisa poorpo ki sii u liatir mogbann; ²¹ kimaan u ponj din dukin u par niewa a, "Mi-i lekii sii u liatir gbaa, n saa la laafiawa."

²² Ki Yiisa jiant ki la poo na, ki beto a, "N niipoo, ii mok parcheenn. Faa teenin yada na paake te ki a la laafia." Li taakpaak ni, ki u set la laafia.

Yiisa nba fiin bonpobik na kuun ni bianjinba
(Mak 5.35-43; Luk 8.49-56)

²³ Yiisa nba din saa baar yudaansoo manj nyaak ni yoo nba, ki u la yerpebira peeb yerii, ki nibur bia bui kpemonii ki fabin. ²⁴ Ki u betib a "Ii nyi man; bonpobik na ki kpo kaa, njan u goonte." Ki bi laau. ²⁵ Nanne ki bi ber niib manj ki nyinnib; li yoo na ki Yiisa koo ki soor bonpobik na nuu, ki u yeent ki fiir. ²⁶ Ki bi din mooont li labaar tingbouj manj kur po.

Yiisa nba nyooont jooonii banlee bianjinba

²⁷ Yiisa nba din nyii leŋ ki gaar saa tɔɔnn po na, ki jab nna banlee tee jɔɔnii ki waa u poorpo, ki yikin yeen a “Fin Defid yaaboonn, a tint ninbaauk.”

²⁸ Yiisa nba din saan ki saa kɔɔ ŋasiak nna ni yoo nba, ki jɔɔnii na baar ki kɔɔ leŋ. Nanne ki u boib a “I teen yada nan n saa fit turi laafiawa-a?” Ki bi jiin a “Ti Yomdaano, nn.”

²⁹ Nanne ki u jii u nuu ki sii bi ninbina, ki betib a “Yaa teen yada bianjinba na, lin tun nna ki turi.” ³⁰ Ki bi ninbina maŋ nyɔɔnt; ki u kpaamm fanu a bii mi ki bin bet sɔɔ li po.

³¹ Nnaan ki bi nyii ki mɔɔnt u labaar tiŋ maŋ ni kura.

Bianjinba ki Yiisa te muuk pak

³² Baa din fiir ki nyii yoo nba, ki siab mun baar nan jasɔɔ, wunba ki narinbimuuk be u ni na, Yiisa boor. ³³ Ki Yiisa nyinn narinbimuuk na jɔɔ na ni, ki u ji piin ki piak li yoo. Li din jaar lit nibur maŋ, ki bi ji yeen a “Ti daa ki mi la bonbooru na, timm Israel teeb* tiŋ ni na.”

³⁴ Nnaan ki Farisiinba na daan nyatuk a “Narinbiit bate teenɔ yiikoo a wuu nyint narinbiit niib ni.”

Bianjinba ki Yiisa mɔk ninbatinu nan niib

³⁵ Tɔn, Yiisa din kak lin doi nan digbanbis kur ni, ki kɔɔ Yenjiantu diit ni, ki mɔɔntir Yennu naan barŋanii ki want niib, ki te binba yiar yiarboorii boorii kur la laafia. ³⁶ Waa din la nibur maŋ, ki ninbaauk sooro, kimaan bi din tee tatimme ki kaa sommtɔɔ, ki naan pei nba kaa pekpaarik. ³⁷ Nanne ki u bet u poorpoweiteeb a “Dii na beer ki bia yaba, ŋaan ki dijaara waar. ³⁸ Li paak, ii mei man kpaab maŋ daano ki wun ŋamm pukin dijaara, ki te ki bin saan jaan u dii maŋ.”

10

Ki jiin toomiinba piik nan banlee na po

(Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Yiisa din yiin u poorpoweiteeb piik nan banlee na, ki turib yiikoo a bii nyint narinbiit niib ni; ki te ki binba yiar yiarboorii boorii kur n la laafia. ² U toomiinba* piik nan banlee maŋ sanae na: Sinsinn yɔɔe tee Simonn, wunba sann bia tee Piita na; nan u waarɔ Andru; nan Jeems nan u waarɔ jɔɔnn, binba din tee Sebedii waas na; ³ nan Filip nan Batolomiu; nan Tomas, nan Matiu, wunba din tee lampogaartɔɔ na; nan Jeems nba din tee Alfeus bija na, nan Tadeus; ⁴ nan Simonn nba din loon ŋamm Juu teeb-ii yen bi mɔŋ na, nan Judas Iskariot wunba din tan nyii Yiisa poor na.

Yiisa nba din tun u poorpoweiteeb maŋ bianjinba

(Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Ki Yiisa tun u poorpoweiteeb piik nan banlee maŋ, ŋaan kpaamm a bii mi ki bin saan binba ki tee ŋamm Israel teeb† na boor; a bii mi ki bin kɔɔ Samaria teeb doi ni, ⁶ a ŋaan bin saan Israel teeb nba tee nan pei nba bot na boor kuukɔɔ. ⁷ U din yetib a, “Yaa saa na, yii mɔɔntir Yennu naan barŋanii na, kii yeen a ‘Yennu naan dinu per na,’ ⁸ ki te ki baatib-ii laat laafia, kii fiint kpeemm, ki bia te ki gbaata-ii laat laafia, kii bia kii nyint narinbiit niib ni. I gaar yanne, ii muni teen man yann. ⁹ I daa jikit likirii.

* **9:33** 9.33 Juu teeb sanleere tee Israel teeb. * **10:2** 10.2 Bi yi u poorpoweiteeb piik nan banlee mane toomiinba. † **10:5** 10.5 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

Ii mi man ki yin jii kobu gbaa ki teen i likboorii ni. ¹⁰ Ii mi man ki yin jii paka ki saan i sonu man, koo liata njanlelee, koo taasaati, koo kii dia patii; kimaan li njan ki toontunno n di u toona ni.

¹¹ "Njaan digbanbeja koo digbanbis nba ni ki i saa koo, yin boi ki la poeendaano njaaka, ki koo kii be lej nan i fiiru daar. ¹² Ki yoo nba ki i yaa i koo njaak nba ni, yin foont njaak man ni teeb fanu. ¹³ Njaak man teeb-i tee burchimm, i parmaasir n biar bi paak; njaan burchimm-i kaa lenji, i parmaasir man n jen i boor. ¹⁴ Wunba saa yet i gaaru, ki bia yet wun gbat i barjanii moontii man, yoo nba ki i nyi njaak man ni, koo doo man ni, yin pit pit i taapant ni tant ki lu lej man. ¹⁵ Barmoniie ki n beeri na, daar nba ki Yennu tan saa bu niib buut na, doo man niib tubdatu tan saa gar Sodom nan Gomora teeb yara.

Biak baaru labaar

(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ "Gotir man, n tuumie, ki i sii tee nan pei nba be kinkata sinsuuk ni na. Ii sub man nan wai[‡] na, njaan kii be soon nna nan nmana na. ¹⁷ Ii mi man niib po, kimaan bi tan saa soori ki saan nani barbuteeb boor, ki bia booi Yenjiantu diit ni. ¹⁸ Bi tan saa saan nani tin yudamm nan kpanbara boor ki bin bu i buut, kimaan yaa waan na paak; njaan i tan saa bet namm nan binba ki tee Juu teeb na n barjanii. ¹⁹ Njaan bi-i tanji saan nani buut damm boor, i daa te ki li daamii-i nan yaa saa pak linba, nan bianjinba ki i saa pak, kimaan li yooe ki Yennu Seyeen saa turi mo bona nba ki i saa pak jiiinib, ²⁰ kimaan li ki tee yimm kaa tan saa paki, njaan i Baa Yennu Seyeen tan sii be i ni ki piak.

²¹ "Li yoo man, niru tuu tan saa fikis u mo mo ninja ki bin kpiu; ki baanba mun tan saa fikis bi waas ki bin kpib; ki waas mun bia tan saa kon nan bi damm ki chabib nan kuun. ²² Ki soo kur tan sii nami kimaan yaa waan na paak; njaan wunba tan gubin nan biak yoo na joontu tan saa la tinnuwa. ²³ Bi-i tanji mukisi digban-yenn ni, yin nyi lej ki loor digbanleer ni; njaan barmoniie ki n beeri na, i kan fit lin ki gbenn Juu teeb digbana kur kaawa, ki min nisaarik Bik jenna.

²⁴ "Ton, tumiitoo ki gar u wanntoo; daabir mun bia ki gar u yomdaano. ²⁵ Li njan ki tumiitoo binben-i tee nan u wanntoo binben na; ki daabir binben-i muni tee nan u yomdaano binben na. Bi-i tanji pur njaadaano narinbiit bat Beelsebul-i, bi ji sii yi u njaateeb bia?

Ti saa tin nmee janmaanii?

(Luk 12.2-7)

²⁶ "I daa tiin niib janmaanii, kimaan barsai kaa ki be woonin ni ki tan kan wooti, koo ki bor ki tan kan nyi paanu. ²⁷ Linba ki n beeri bunbonn ni na, njaan nyintir man yeenin ni; ki linba ki n lokinii na, nyintir man paanu ni. ²⁸ I daa tiin binba saa fit kpi i gbanant, njaan kan fit kpi i sei; ii tiin man Yennu, wunba saa fit biir i gbanant nan i sei kura muu ni na. ²⁹ Bi koi jinjera banlee jinjen kuukooe, njaan li-i kii tee i Baa Yennu loommi, bi yenokoo gbaa kan baa tin ni. ³⁰ Yimm narin, Yennu mi i yut kann gbaa. ³¹ Li paak, i daa tiin janmaanii, kimaan i mok nyoot ki gar jinjera bonchiann.

Ii nyint a mo njan paanu nan a tee Yiisaweirae

(Luk 12.8-9)

[‡] 10:16 10.16 Bi yaa waauko mantik sub.

³² “Wunba nyint u mɔŋ paanu nan u tee n weirɔe, nnae ki n mun tan saa nyinnɔ paanu n Baa Yennu nba be sanpaapo na boor. ³³ Wunba yaa u ki tee n weirɔ, niib ni, nnae ki n mun tan saa yet a n ki miu, n Baa nba be sanpaapo na boor.

Bɔkitu labaar

(Luk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “I daa dukii nan n baar nan parmaasire tingbouŋ na teeb paak; n ki baar nan parmaasir kaa, ŋaan n baar nan bɔkitue. ³⁵ N baar maa n tan tukin bonjake nan u baa, bonpook nan u naa, poo nan u siponaa. ³⁶ Niro mɔŋ mɔŋ ŋaateebe tan sii tee u datai.

³⁷ “Wunba loon u naa koo u baa ki garin, u ki ŋan nan wun teen n poorpoweitɔɔ; wunba mun bia loon u bija koo u bipoo ki garin, u ki ŋan nan wun teen n poorpoweitɔɔ. ³⁸ Wunba ki jii u kuun dapunpunn ki waami, u ki ŋan nan wun teen n poorpoweitɔɔ. ³⁹ Wunba dekii u manfoor tan saa kɔŋjira, ŋaan wunba likin u saanmanŋ n paak, u tan saa la u manfoor manŋ.

Binba tan saa la paauk labaar

(Mak 9.41)

⁴⁰ “Wunba gaari saauŋ, u gaar mine; ki wunba mun gaarin saauŋ, u gaar Yennu nba tumin nae. ⁴¹ Wunba gaar Yennu sɔkinii saauŋ nan waa tee Yennu sɔkinii na paaki, u tan saa gaar Yennu sɔkinii nyɔɔte. Wunba gaar popeendaanɔ saauŋ nan waa tee popeendaanɔ na paaki, u tan saa gaar popeendaanɔ nyɔɔte. ⁴² Wunba finn nyunmaasin waaminna ki tur n poorpoweitɔɔ yenɔ nba pɔ i ni gbaa, nan waa tee n poorpoweitɔɔ na paak, barmɔniie ki n beeri na, u kan mi kɔŋ li nyɔɔti.”

11

Jɔɔnn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na labaar

(Luk 7.18-35)

¹ Yiisa nba din wann u poorpoweiteeb piik nan banlee na ki gbenn yoo nba, ki u nyii lej ki saan bi doi ni ki mɔɔntir Yennu maan ki want niib.

² Tɔn, Jɔɔnn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na din be dansarik ni, ki tan gbat Yiisa Masia toona po, ki tun u poorpoweiteeb Yiisa boor ³ a bin saa boɔ a “Fine tee wunba yaa wun tan baar na, koo tii daa kii guu sɔɔ?”

⁴ Ki Yiisa bet Jɔɔnn toomiinba manŋ a “Ii ŋmat man ki saa bet Jɔɔnn linba ki i gbat ki bia la na, ⁵ a i la ki jɔɔnii nyɔɔntir, ki wɔbii taa naatir ki bi somm, ki gbaata ŋaat gbent, ki tuukpaa ji gbia, ki kpeemm fi kuun ni, ki talasdamn gbiintir barŋanii na mɔɔntii. ⁶ Parpeenn be wunba ki birisin na paak.”

⁷ Tɔn, Jɔɔnn toomiinba na nba nyii lej ki ŋmat kun yoo nba, ki Yiisa ji piin ki boi niib manŋ buboit ki jiin Jɔɔnn po a “Yaa daan saan Jɔɔnn peŋ muuk ni na, i daan dukii a i saa la bee? I daan mi a i saa la muuk nba ki wouŋ damm nae-e? ⁸ I mantik jia daan saan a i la bee? Niro ki u lia taŋant amii? Binba lia taŋant be kpanbara ŋei nie. ⁹ ŋaan i mantik jia daan saan a i la bee? I daan dukii a i saa la Yennu sɔkinii-e? Barmɔniie ki n beeri na, Jɔɔnn ŋarin gar sɔkiniiwa. ¹⁰ U poe ki Yennu gbouŋ poŋ din sɔb ki want na a, ‘N saa tun toomu ki wun liit ki ŋamm a baaru sɔnu.’ ” ¹¹ Ki Yiisa bia yetib a “Barmɔniie ki n beeri na, bi daa ki mi mar sɔɔ ki u chee Jɔɔnn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru na, ŋaan wunba joont tarik Yennu naan ni chee Jɔɔnn. ¹² Laa nyii Jɔɔnn manŋ yoo ki tan tuu mɔtana,

binba ninbina mɔn nan bin tan koo Yennu naan ni na, dia nan ninmɔnne a bin tan koo nan paɲ. ¹³ Yennu sennu nan u sɔkiniinba maan na poɲ din pak ɲoo Yennu naan poewa, ki Jɔonn tan baar. ¹⁴ Li-i tee ki i loon yin teen linba na yadaie, ɲoo Jɔonn-e tee Yennu sɔkini Elaija, wunba yaa wun tan baar na. ¹⁵ Wunba mɔk tuba, wun gbiint.”

¹⁶ Ki Yiisa bia yet a “Yimm, mɔtana nigbouɲ na, n saa bikini nan bee na? I naan nan waas nba tuu tikir kar daak ni ki tian leeb paak nae a ¹⁷ ‘Ti peeb yerii ki teeni, ɲaan ki i ki waa. Ti mɔ kpemɔnii ki teeni, ɲaan ki i ki fabini.’ ¹⁸ Yimm mɔtana nigbouɲ na naan waas maɲe, kimaan Jɔonn din baar ki loriin mɔb, ki bia ki nyu daami, ki i yaa u waate; ¹⁹ ki min nisaarik Bik mun tan baar ki di ki nyu, ki i bia yaa ‘Gotir man, a u tee podaano nan danyuuruko, ki bia tee lampogaarteeb nan biitdamm yɔɔk.’ Tɔn, Yennu toona nie want nan u bannu na tee barmɔnii.”

*Ki jiin binba ki nyik bi toonbiit na po
(Luk 10.13-15)*

²⁰ Li yooe ki Yiisa piin ki piak biir doi nba daan la u bakiɲnaɲ toonjaana nba ki u tun leɲ, ɲaan yɛt bin nyik bi toonbiit na. ²¹ Ki u yet a, “Li tan sii bi yimm Korasinn teeb paak; li tan sii bi yimm Bef-saida teeb paak mun; kimaan mi-i bonni tun bakiɲnaɲ toonjaana Taya nan Sidonn doi ni nan maa daan tun i doi ni na, bi daan bo saa nyik bi toonbiite yiama, ki puk bi mɔɲ tanpent ki ɲak faauk ki lin wann nan bi dii sindanta. ²² ɲaan n beerie, daar nba ki Yennu tan saa bu niib buut na, i tubdatu tan saa gar Taya nan Sidonn teeb yarawa. ²³ Ki yimm Kapenaum teeb, Yennu tan saa donni sanpaapowa-a? Aaii. U tan saa sikini kpeentiɲe, kimaan mi-i bonni tun bakiɲnaɲ toonjaana Sodom doo ni nan maa daan tun i doo ni na, Sodom doo maɲ bo daa be man. ²⁴ ɲaan n beerie, barbuut daar maɲ, i tubdatu tan saa gar Sodom teeb yarawa.”

*Baat n boor ki tan gaar foon man
(Luk 10.21-22)*

²⁵ Li yoo maɲ ki Yiisa yet a “N Baa Yennu nba tee sanpaapo nan tingbouɲ na Yomdaano, n piaka, kimaan a bɔr a maan na subindamm nan bannteebe, ɲaan fiit wann waas; ²⁶ kimaan nnae ki a tuun a toona ki li mana.

²⁷ “Tɔn, n Baa Yennu-e wannin barii na kura; ki sɔɔ ki mi maa tee wunba, see n Baa maɲ; ki sɔɔ mun bia ki mi n Baa maɲi, see min, u Bija na, nan binba ki n loon ki n fiit wannib na.

²⁸ “Yimm nba tun toona ki jii jik-kpiata ki bak na, baat n boor man, ki n turi foon. ²⁹ Ii sak n weiu man, kii tumii n wannu, ki i saa la foon, kimaan n tee sikin-n-mɔɲ daanɔe, ki n par mei. ³⁰ N weiu ki paar, ki n jikir bia ki kpaai.”

12

*Ki jiin foon daar na po
(Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)*

¹ Li poor po ki Yiisa nan u poorpoweiteeb tan gaar dii kpaab ni foon daar; ki kon mɔk u poorpoweiteeb na, ki bi konii dikara ki pinii ɲman.

² Farisiinba na nba la nna maɲ, ki bi bet Yiisa a “Gotir, a poorpoweiteeb na tuun linba ki ti sennu ki chab nan tii tuun foon daari.”

³ Ki Yiisa boib a “I ki karin Yennu gbouɲ ni Defid nba din tun bianɲinba-a? Kon nba din soor ɲoo nan u jɔomu, ⁴ ki u koo Yennu ɲasaakak ni ki

saa jii Yennu boroboro, ki η̄oo nan u j̄oo mu na η̄man; η̄aan ki sennu na din ki chab nan bi s̄oo n di Yennu boroboro manji, see Yennu mannteeb kuukoo. ⁵ Koo i ki karin Yennu sennu ghouj ni, mannteeb nba din tuun bianjinba-a? Bi din tuu yoo tuun toona Yenjiantu nasaakak ni foon daar kur; ki biir sennu na, η̄aan kaa biiti. ⁶ N̄aan n beerie, wunba chee Yenjiantu nasaakak na be nna. ⁷ Li s̄ob Yennu ghouj ni a 'Yennu loon ninbatinue ki gar maruj.' Li-i tee ki i bo bann linba na paaki, i bo kii piak ki biir binba kaa biiti; ⁸ kimaan min nisaarik Bike yen foon daar."

*Yiisa nba din te ki nuukpeenn daano paak bianjinba
(Mak 3.1-6; Luk 6.6-11)*

⁹ Ki Yiisa nyii lej ki saan koo bi jiantu diiuk ni. ¹⁰ Ki jasoo mun din be lej, ki u nuu kpo. Ki siab din loon bin la Yiisa biit ki biiro; li paak, ki bi boio a "Ti sennu sak a niro n te ki baatoo n la laafia foon daari-i?"

¹¹ Ki u mun η̄mant boib a "I yeno-i mok peyenokoo, ki peeuk manj tan baa bunbunn ni foon daar, u kan donnoo foon daar na-a? ¹² I ki mi nan nisaarik mok nyoot ki gar peeuku-u? Li paak, sennu na chab a tii tuun toonjana foon daar." ¹³ N̄anne ki u η̄mant bet nuukpeenn daano na a "Tantir a nuu na." Ki u tant, ki li la pañ ki tee nan leer na.

¹⁴ Ki Farisiinba na nyii nanyer, ki lor nan leeb baa saa teen bianjinba ki kpi Yiisa.

Ki jiiin Yennu bigannkak na po

¹⁵ Ki Yiisa bann bi lor manj po, ki nyii lej. Ki niib bonchiann waa u poor. Ki u te ki baatib kura la laafia, ¹⁶ η̄aan kpaamm nan ninmōnn a bi daa moontiro. ¹⁷ U din tun nnae a linba ki Yennu sokinii Aisaya din sokin na n ghee a,

¹⁸ "N toontunnoe na, η̄ooe ki n gann, ki mantik loono.

N par mei u paak.

N saa jii n Seeke ki teen u ni.

U tan saa moont buut nba took
ki tur binba ki tee Juu teeb.

¹⁹ U tan kii mok moniak,
ki bia tan kii tee kpayok daano,
koo ki pak nan kunkosaakar sonii ni.

²⁰ U tan kan konn lanbankoonn ki tonti,
ki bia tan kan kpeen fitir nba ki di fanu.

U tan saa te ki barbuut nba took n la nyannu.

²¹ U sann paake, ki binba ki tee Juu teeb na
tan sii mok dindann."

*Yiisa nan narinbiit bat Beelsebul labaar
(Mak 3.20-30; Luk 11.14-23)*

²² Li yoo na ki nisiab baar nan jasoo ki narinbiit be u ni, ki teeno muuk, ki bia teeno jooη; ki Yiisa te ki u la laafia, ki u ninbina nyooont, ki u ji laat, ki bia muut ki ji piak. ²³ Ki li yaar lit niib na kur bonchiann, ki bi boi bi leeb Yiisa po a "Joo nae nok tee Defid yaaboonn na-a?"

²⁴ N̄aan Farisiinba na nba gbat nna manj, ki bi yet a "Narinbiit bat Beelsebul-e* teen joo manj yiikoo, a wuu nyint narinbiit niib ni."

²⁵ Ki Yiisa bann baa dukii linba, ki betib a "Naan niib-i η̄mat kon ki tookit bi leeb, bi naan manj saa biira. Ki doyenokoo niib koo η̄ayenokoo

* 12:24 12.24 Sintaanii sanleere tee Beelsebul.

niib-i ηmat kɔn nan leeb, li kan seti. ²⁶ Li-i tee ki Sintaanii nyint Sintaanii, li want nan u kɔn ki bɔkitir u mɔŋe; nlee ki u naan na saa seti? ²⁷ Ki li-i tee Beelsebul teenin yiikoo a mii nyint narinbiit niib ni, ki yimm muni, ηmee chab i niib a bi nyint narinbiiti? I mɔŋ niib maŋ toonaε want nan i ki mɔk mɔni. ²⁸ Naan min ηarin, Yennu Seyeen paake ki n nyint narinbiit niib ni; ηanne mun bia want nan Yennu naan be i boor ni.

Yiisa fit lor Sintaanii

²⁹ “Sɔɔ kan fit kɔɔ jawakitir† ηaak ni ki bakir u bona ki nyi nann, li-i kii tee li yɔɔ dɔŋ lorɔ ηmiiti kaawa, ηaan fit kɔɔ ki bakir u bona maŋi.

³⁰ “Wunba ki see n poor, u kɔn nanime; ki wunba mun ki tikii niib ki teenimi, u yatibe. ³¹ Li paake ki n beeri na, Yennu saa nyik chab nisaarik u biit nan barbiit kura; ηaan wunba sukii Yennu Seyeen, Yennu kan mi nyik chab li daano. ³² Wunba piak barbiit ki teen min nisaarik Bik, Yennu saa nyik chabo; ηaan wunba piak barbiit ki teen Yennu Seyeen, Yennu kan mi nyik chab li daano durinya na ni, koo durinya nba tan saa baar na ni.”

Tiik nan u loɔna barjouk

(Luk 6.43-45)

³³ Ki Yiisa bia yet a “Li-i tee ki tiik ηan, u loon loonηanaε; ηaan li-i tee ki tiik ki ηani, u loon loonbiite, kimaan tiik loɔna nie ki bi bantɔ. ³⁴ Yimm waalabirii booru na, yaa tee nifobiit bianηinba na, nlee ki barηanii saa nyi i mɔi ni? Kimaan linba ki nisaarik dukii u par ni, ηanne bia nyi u mɔb ni. ³⁵ Niηanɔε tuun toonηana, kimaan u par ni ηan; ki nibiiuk mun tuun toonbiit, kimaan u par ni bi.

³⁶ “N beerie, barbuut daar Yennu tan saa bu niib buut nan baa pak baryana kur nba paak, ³⁷ kimaan sɔɔ kur pinpako tan saa nyinno koo ki kooɔɔ daar maŋ ni.”

Ki jiin binba loon bin la nyina na po

(Mak 8.11-12; Luk 11.29-32)

³⁸ ηanne ki sennu wantteeb nan Farisiinba na bet Yiisa a “Wanttɔɔ, ti loon ki a tun bakitnaun nyinne ki wannit.” ³⁹ Ki u jiin a, “Mɔtana nigbouŋ nba tee biitdammi ki bia ki waa Yennu na loon bin la bakitnaun nyinaε; ηaan n kan mi tun nyinsiar ki turibi; Yennu sɔkiiii Jona nyinbooru na kɔɔε ki n saa wannib: ⁴⁰ Jona nba din be jangbenjir poor ni yonnu nan nyiok ki saan jaŋ daa ηantaa na, nnaε ki min nisaarik Bik mun tan sii be tij ni yonnu nan nyiok ki saa jaŋ daa ηantaa. ⁴¹ Buut daar, Ninefe teeb tan saa set wann nan mɔtana nigbouŋ na mɔk biit; kimaan Jona nba din mɔɔnt Yennu maan ki turib na, bi din nyik bi biite; gotir man, wunba chee Jona be nna. ⁴² Buut daar, poobat nba din nyii niidiitu po na mun bia tan saa set wann nan mɔtana nigbouŋ na mɔk biit, kimaan u din nyii digbann banfɔkirewa ki tan baar a wun gbiint Bat Solomonn yanfoon na pinpauk; gotir man, wunba chee Solomonn be nna.

Narinbiik nba tuu jen kɔɔ nirɔ ni bianηinba

(Luk 11.24-26)

⁴³ “Li-i tee narinbiik tan nyii nirɔ ni, u tuu yeeke ki lin kunkoouk paak, ki loon foon boor, ηaan ki ki laati; ⁴⁴ li paak, u tuu tan yet u mɔŋe a ‘N saa ηmat saan ηaak nba ki n daan nyii na nie;’ wu-u ji kii ηmat baar, ki la ki li dɔɔ yann, ki bi piar ηamma, ⁴⁵ u ji saa ηmat nyie ki saa yiin narinbileeb

† 12:29 12.29 Jawakitir maŋe tee Sintaanii, ηaan Yiisa mok paŋ ki garɔ, ki lorɔ ηmiit.

banlore, binba bi ki chee u, ki baar namm, ki bin koo ki lakin be; niro man binberj sii bi bonchiann ki gar waa daan tuu be sinsinn bianjinba na. Linba nae tan saa baar motana nigbounj nba tee biitdamm na paak.”

Ki jiin Yiisa waarii nan u naa po

(Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Yiisa nba din daa piak ki teen niib na yoo nba, ki u naa nan u waarii baar ki see nanyer po, ki tun soo a wun yiino ki bin pak nana. ⁴⁷ Nanne ki soo beto a “Gotir, a naa nan a waarii see nanyer po ki loon bin pak nana.”

⁴⁸ Nanne ki Yiisa boi niro nba beto na a “Nmee tee n naa? ki lamme tee n waarii?” ⁴⁹ Nnaan tant u nuu ki wann u poorpoweiteeb ki yet a “Gotirii, n naa nan n waariie na. ⁵⁰ Wunba kur tuun n Baa Yennu nba be sanpaapo na loommu, njoce tee n ninja, nan n niipoo, nan n naa.”

13

Tanburtoɔ barjok

(Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Li daar man ki Yiisa nyii njaak na ni ki saan kar mokgbenjir kpij. ² Ki nibur lakin u boor; li paak, ki u saan koo kar burgbetir ni, nnaan ki nibur na see gbingbann. ³ Ki u yimm barjokit bonchiann ki yet a “Jasoo din doo kpaab a wun saa bur tan. ⁴ Waa din buur na ki bonboorii na yenn nba yat baa sonjok ni, ki noonii baar ki dii. ⁵ Ki leer mun baa tanpuut paak, siaminba ki tant ki yabi, ki pia ki kpaat yiama, kimaan tant ki yab lenj, ⁶ nnaan yonnu nba din tan toj yoo nba, ki li jook. Laa din ki fit sikin jiina na paak, li kur din kpoe. ⁷ Ki leer mun bia baa kunkonii jiina ni, ki tan lakin pia ki kpaat nan kunkonii na, nnaan ki kunkonii na nmabirir. ⁸ Ki leer mun baa tinjanj ni, ki nan naanjaunj; ki siab nan kobik kobik, siab piinloob-loob, ki siab mun piintaa-taa.

⁹ “Wunba mok tuba, wun gbiint.”

Barjokit na yinu paak

(Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ Nanne ki Yiisa poorpoweiteeb na baar u boor ki tan boio a “Bee ki a piak barjokit kuukoɔ ki teen niib na?”

¹¹ Ki u betib a “Yimm njarin, Yennu chabi a yin bann woonin ni barii ki jiin u naan po, nnaan njam njarin, u ki chabibi. ¹² Ton, wunba mok Yennu bannu, njoce sii laat pukii ki mok bonchiann, nnaan wunba ki moki, u saa koo linba ki u mok na gbaa. ¹³ Li paake te ki n yimm barjokit, kimaan bi goriie, nnaan ki ki laati, ki bia gbia, nnaan ki ki bant li paaki. ¹⁴ Bi binberj na paake te ki Yennu sokinii Aisaya nba din sokin linba na set tan gbee nan monii. U din yaa Yennu yet a:

‘Niib man set saa gbat,
nnaan bi kan bann li paaki.

Bi set saa la,
nnaan bi kan bann baa la linba man paaki.

¹⁵ Kimaan niib na yan dokine,
bi tuba mun paar,
bi bia mun bi ninbinae,
kimaan bi ki loon bin la siari,
ki bia ki loon bin gbati,
ki bia ki loon bi yan n dokiti,
ki bia ki loon bin nyik bi toonbiit,

ki n te ki bin la laafia.’

¹⁶ “Tɔn, yimm narin, parpeenn tee i yare, kimaan i ninbina laati; ki i tuba bia gbia. ¹⁷ Nnaan barmɔniie ki n beeri, Yennu sɔkiniinba nan yentinna bonchiann din loon bin la linba ki i laati na, nnaan ki la, ki bia din loon bin gbat labaar nba ki i gbia na, nnaan ki gbatii.”

Tanburtɔɔ barjouk na paak

(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)

¹⁸ Ki Yiisa yet u poorpoweiteeb a “Gbiintir man ki bann tanburtɔɔ barjouk na paak. ¹⁹ Nirɔ-i gbat Yennu naan barjanii, nnaan ki bann li paaki, Sintaanii tuu baare ki tan nyinn linba bo kɔɔ li daanɔ par ni na; njanne tee bonboorii nba baa sɔnjouk paak na. ²⁰ Bonboorii nba mun baa tanpuut paak na tee nan wunba gbat Yennu maan ki gaar yama nan parpeenn; ²¹ nnaan ki li daa ki sik u par ni fanu, u tuu yabir waamina; nnaan biak koo mukisuk-u baarɔ Yennu maan na paak, u tuu foke lu yama. ²² Bonboorii nba baa kunkonii jiina ni na mun tee nan wunba gbat Yennu maan na, nnaan ki tingbourɔ na daamii nan mɔkint lomm nyakin maan marɔ u par ni nae, li kan nami. ²³ Ki bonboorii nba baa tinɔarɔ ni na tee nan wunba gbat Yennu maan na, ki bann li paak, ki li tan kpaat ki nan; ki siab nan kobik kobik, siab mun nan piinloob-loob, ki siab mun bia nan piintaa-taa nae.”

Dinatimii barjouk

²⁴ Ki Yiisa bia yimm barjouk na ki pukin a “Yennu naan tee nan jasɔɔ nba din doo u kpaab ni ki saa bur diboornanii, nnaan nmat kun. ²⁵ Ki niib tan doɔr; ki u dataak saan bur dinatimii ki kɔɔn diboornanii na ni, nnaan yaat. ²⁶ Dii na nba din tan puk ki ji maar yoo nba, ki bi ji bann nan dinatimii be leɔ. ²⁷ Nnanne ki u njaatoontunna baar ki boiɔ a ‘Chanbaa, diboornanii kuukɔɔ kaa ki a daan bur a kpaab na ni-i? Nnaan li teen nlee ki dinatimii tan be leɔ?’ ²⁸ Ki u betib a, ‘Datasoɔe tun nna.’ Ki bi boiɔ a, ‘Ki a loon tin saan ki njabir dinatimii marɔ-i?’ ²⁹ Nnanne ki u jiin a ‘Aaai, kimaan i-i yaa yin njabirir, i tan saa kpet njabir dijaniiie. ³⁰ Li paak, nyikin man ki lii be nan dijaan-yoo; ki dijaan-yooe ki n tan saa bet dijaanteeb na ki bin choɔ dinatimii na sinsinn ki poon ki joo muu; nnaan kpen nan dijanii na ki tan wuun, n dii sinsonɔ ni.”

Bonboorik barjouk

(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹ Ki Yiisa bia yimm barjouk na ki pukin a “Yennu naan tee nan kanperik binn nba ki nirɔ din jii ki bur u kpaab ni, ³² ki li waar ki gar bonboorii kur, nnaan ki li tan pia ki kpaat, ki tan teen tiik, ki yab bonchiann, ki nɔɔnii baat ki jak li yiinii paak nae.”

Datiɔ barjouk

(Luk 13.20-21)

³³ Ki Yiisa bia yimm barjouk na ki pukin a “Yennu naan tee nan datin nba ki poo tuu jii ki nmat nan boroboro yon nba yab, ki lin tan miik ki ji fuut do nae.”

Barjokit marɔ yinu paak

(Mak 4.33-34)

³⁴ Yiisa din yiin barjokite ki piak linba na kur ki teen nibur na. U din ki pak siar ki turib ki li ki tee barjouk ni kaa. ³⁵ U tun nnae a linba ki Yennu sɔkiniisɔɔ din sokin na n gbee a,

“N tan saa yaat n mɔb ki yet barjokite,
ki pak fiit wann woonin ni bona nba din woon
ki ki nyii paanu durinya piinu niwa ki tan tuu motana na.”

Dinatimii barjouk na paak

³⁶ Nanne ki Yiisa nyik nibur maŋ leŋ, ŋaan saan kɔɔ u ŋadɔɔtik ni. Ki u poorpoweiteeb baar u boor ki tan yetɔ a “Betirit dinatimii barjouk na paak.”

³⁷ Ki u betib a “Min nisaarik Bike tee wunba bur diboorŋanii na. ³⁸ Tingbouŋ nae tee kpaab na; ki diboorŋanii na tee Yennu naan ni niib; ŋaan ki dinatimii na mun tee Sintaanii niib. ³⁹ Dataak nba bur dinatimii na mun tee Sintaanii; ki dijaan-yoo na tee durinya na gbennu; ki dijaanteeb na mun tee Yennu malakanba. ⁴⁰ Bianjinba ki bi tikir dinatimii ki joo muu na, nnae ki li tan sii tee durinya na gbennu daar. ⁴¹ Min nisaarik Bik tan saa tuun n malakanba ki bin gann nibiit kur nba te ki leeb tuun toonbiit, nan biidamm kur nba be n yent ni, ⁴² ki lub musaakau ni; leŋe ki bi tan sii mɔ fabin ki ŋman bi nyana. ⁴³ Naan li yoo maŋ, yentinna kur tan sii be bi Baa Yennu ŋaanaan niewa, ki nyirii nan yonnu nba nyirii na. Wunba mɔk tuba, wun ghiint.

Barjouk nba jiin mɔkint nba bɔr na po

⁴⁴ “Yennu naan tee nan mɔkint nba din bɔr tiŋ ni sɔɔ kpaab ni nae; ki jasɔɔ tan baar ki la ki ŋamm gbiir tant piinir, ŋaan saan nan parpeenn ki saa kɔi waa mɔk linba kura, ki jen tan daa kpaab maŋ.

Tuliat barjouk

⁴⁵ “Tɔn, Yennu naan bia tee nan daakɔɔɔ nba din kak lin ki loon tuliat nba ŋan, a wun daa nae. ⁴⁶ U din saa la yenn ki li daauk paar bonchiann; ki u ŋmat saa kɔi waa mɔk linba kur, ki saan daa tuliat maŋ.

Janlaauŋ barjouk

⁴⁷ “Yennu naan bia tee nan janlaauŋ nba ki bi lu ki soor janbooru booru nae. ⁴⁸ Laa din gbee yoo nba, ki bi dat donn gbingbann, ki kar gann janŋanii ki teen chibit ni, ŋaan lu janbiit na. ⁴⁹ Li tan sii tee nnae durinya na gbennu daar; Yennu malakanba tan saa baare ki gann niŋamm, ŋaan nyik nibiit. ⁵⁰ Bi tan saa jii nibiit maŋ ki lub musaakau ni. Leŋewa, ki niib tan sii mɔ fabin ki ŋman bi nyana.”

Ki jiin barkperii nan barpaanii po

⁵¹ Nanne ki Yiisa boib a “I bann barjokit maŋ kur paaka-a?”

Ki bi sak a “Nn.”

⁵² Ki u betib a “Li paak, Yennu sennu wantɔɔ nba kur tumii n wannu, ki jiin Yennu naan po ki bann li paak fanu, u tee nan ŋadaano nba nyint bonkpera nan bonpaana u mɔkint ni nae.”

Bianjinba ki Nasaref doo ni teeb yêŋ Yiisa (Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Yiisa nba din yin barjokit na ki gbenn yoo nba, ki u nyii leŋ, ⁵⁴ ki kun u mɔŋ mɔŋ doo ni, ki saa want niib Yennu maan, jiantu diiuk ni. U wannu maŋ din teen niib na bakitnauŋ bonchiann, ki bi boi bi leeb a “Lee ki jɔɔ na la yanbooru na? Lee ki u la paŋ ki tuun bakitnauŋ toonjaana na? ⁵⁵ Waa! Kanpinta bik na kaa na-a? U naa kaa tee Meeri na-a? U waarii kaa tee Jeems nan Joosef nan Simonn nan Judas na-a? ⁵⁶ U niipoob kaa

ki timm nan namm lakin be doo na na-a? U la bannu na kur lee?" ⁵⁷ Li paak, bi din ki teeno yada.

Nanne ki u betib a "Yennu sokinii ki kənjit baakiri, see u mən mən doo ni, nan u n̄aateeb boor." ⁵⁸ Li paak, u din ki tun bakitnaun̄ toonjaana bonchiann̄ lenji, kimaan̄ niib̄ man̄ nba ki teeno yada na paak.

14

Jɔɔnn̄ nba din wuur niib̄ Yennu nyunwuru na kpinu labaara (Mak 6.14-29; Luk 9.7-9)

¹ Li yoo man̄ ki Galilii batsaakɔɔ Herod gbat Yiisa bakitnaun̄ toonjaana na po, ² ki yet u jiamm a "Jɔɔnn̄ nba daan wuur niib̄ Yennu nyunwuru na fiir kuun nie na, li paak te ki u mək paŋ ki tuun bakitnaun̄ toonjaana na." ³⁻⁴ Nnaan̄ sɔɔ Herod man̄ poŋ kp̄ii Jɔɔnn̄ na.

Linba paak ki u daan kp̄iiu na tee nnae: Herod din fat u mən mən waarɔ Filip n̄aapoo Herodias-e ki kɔɔnɔ. Ki Jɔɔnn̄ din tuu beerɔ a "Yennu sennu ki chaba nan fan fat a waarɔ n̄aapoo ki kɔɔni." Li paak, ki Herod soor Jɔɔnn̄ ki kɔɔnɔ dansarik, ki baanɔ bant, ⁵ ki loon wun kp̄iu, n̄aan̄ tiin̄ niib̄ jan̄maani, kimaan̄ sɔɔ kur mantik din teen Jɔɔnn̄ yada nan u tee Yennu sokiniie.

⁶ Ki Bat Herod maaru jaamm daar tan baar; ki Herodias man̄ bipoo baar ki waa siak bi tɔɔnn̄, ki li man̄ Bat Herod bonchiann̄. ⁷ Li paak, ki u por mɔpor a u saa tur bonpobik na linba kur ki u saa yet a u loon. ⁸ Nanne ki u naa Herodias wannɔ waa saa boi linba po, ki bonpobik man̄ yet Bat Herod a wun pot Jɔɔnn̄, wunba wuur niib̄ Yennu nyunwuru na yur, ki kpeen tatilaauk ni ki turɔ.

⁹ Linba na din biir bat na par hei; n̄aan̄ waa dɔŋ por mɔpor saamm na tɔɔnn̄ na paak, u ji ki fit yēti; ki chab a bin tun nna, ¹⁰ ki tun siab a bin saan dansarik ni ki saa pot Jɔɔnn̄ yur. ¹¹ Ki bi saan ki saa pot u yur ki kpeen tatilaauk ni, ki tan tur bonpobik man̄; ki u mun gaar saan tur u naa. ¹² Nanne ki Jɔɔnn̄ poorpoweiteeb baar ki tan jii u gbanant ki pii; n̄aan̄ ji saan ki saa bet Yiisa.

Bianjinba ki Yiisa dinn̄ jab tusaa n̄an̄jmu (Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Jɔɔnn̄ 6.1-14)

¹³ Yiisa nba gbat Jɔɔnn̄ kpinu po yoo nba, ki u fiir len̄ ki kɔɔ burgbetir, a wun poot kɔɔ muuk. Nibur na nba la nna man̄, ki bi somm taatin̄ ki kokin məkir na ki saa chetɔ mək-pootir man̄. ¹⁴ Yiisa nba nyii burgbetir ni ki la nibur man̄ na, ki ninbaauk soorɔ bonchiann̄, ki u te binba yiar ki be len̄ na kura la laafia.

¹⁵ Yonnu nba tan maakit yoo nba, ki u poorpoweiteeb baar u boor ni, ki yetɔ a "Nna na tee muuk nie, ki yonnu mun yaa lin̄ baee; li paak, n̄aan̄t ki niib̄ na n saan digbanbis nba kp̄ia na ki la jeet ki daa."

¹⁶ Nanne ki u betib a "Bi daa saa. I mən n turib jeet ki bin di."

¹⁷ Ki bi betɔ a "Boroboro kuna n̄an̄jmu nan janbis n̄anlee kuukɔɔe be ti boor ni."

¹⁸ Nanne ki u betib a "Jiin turin man̄," ¹⁹ n̄aan̄ bet nibur na a bin kar mɔɔt paak. Ki u jii boroboro kuna n̄an̄jmu nan janbis n̄anlee na, ki gokit got sanpaapo, ki tur Yennu niipoouk jeet na paak, ki ji n̄mit n̄mit boroboro na ki tur u poorpoweiteeb, ki bi tor nibur na. ²⁰ Ki bi kur dii gboo ki tenn. Ki u poorpoweiteeb tikir jeet nba tenn na, ki li gbee kpanchibit piik nan n̄anlee. ²¹ Jab nba din dii jeet man̄ teen nan tusaa n̄an̄jmu nawa, n̄aan̄ ki poob nan waas kann ki pukin len̄i.

*Yiisa nba din somm nyun paak bianjinba
(Mak 6.45-52; Jɔɔnn 6.15-21)*

²² Li poorpo ki Yiisa te ki u poorpoweiteeb koo burgbetir ni ki tok nyunpaanu saa u tɔɔnn po pootir, njan ki u biar a wun chab nibur na. ²³ Waa chab nibur na ki gbenn yoo nba, ki u doo kunkonn paak a wun miar Yennu. Ki nyɔɔk tan baar ki u bia daa be lej u koo. ²⁴ Li yoo ki u poorpoweiteeb njan ji be burgbetir na nie nyun ni, ki fok nan gbingbanawa, ki nyunpana dia ki labimm, kimaan bi din tookit woujo.

²⁵ Li poorpoe ki Yiisa tan nyii kunkonn na paak kojomɔɔk ki sik somm nyun paak, ki saa bi boor. ²⁶ U poorpoweiteeb nba tan lau ki u somm nyun paak ki baat na, ki janmaanii soorib bonchiann, ki bi yaa "Gotir man, kpeemmɔe," njan yikin janmaanwuyikinii.

²⁷ Li taakpaak ni ki u betib a "Cheen i para man, li tee mine; i daa tiin janmaanii."

²⁸ Ki Piita yeto a "N Yomdaano, li-i setiki tee finie, fan te ki n somm nyun na paak ki cheta."

²⁹ Ki u jiin Piita a "Baat na." Ki Piita nyii burgbetir na ni ki sik nyun na paak, ki piin somm ki che Yiisa. ³⁰ Waa la ki wouj pir nyunpana ki baat yoo nba, ki janmaanii sooro, ki u piint kpil li yoo, njan yikin a "N Yomdaano, tintin!"

³¹ Ki Yiisa tant nuu yama ki sooro, njan boio a "Fin yadkanpɔɔnn na, bee ki a birisimi?"

³² Baa nmat saan koo burgbetir na ni yoo nba, ki wouj na nyik danu.

³³ Ki binba be burgbetir na ni baar ki tan gbaan jiantir Yiisa njan yeen a "Barmoniie, a set tee Yennu Bijae."

*Yiisa nba te ki baatib la laafia bianjinba
(Mak 6.53-56)*

³⁴ Baa saa baar mɔkgbenjir na pootir yoo nba, ki bi nyii doo Genesaret.

³⁵ Doo manj teeb nba bann Yiisa na paak, ki bi mɔɔnt tur lej niib kura, ki bi tikir bi baatib kur ki baar namm u boor ni, ³⁶ ki tan barimo a wun sak ki baatib manj n sii u liatir mɔgbann. Ki binba siir na kura la laafia.

15

*Juu teeb yeejamm kaar labaar
(Mak 7.1-13)*

¹ Li yoo na ki Farisiinba nan sennu wantteeb nyii Jerusalem ki baar tan boi Yiisa a ² "Bee ki a poorpoweiteeb ki waa ti yeejamm kaari? Kimaan bi ki waa ti kaar nba yaa ti tuu nit ti niwa ki di na."

³ Ki u mun boib a "Bee ki yimm ki sak Yennu sennu weiu njan waa i yeejamm kaari? ⁴ Yennu-e senn u sennu a 'Turin a baa nan a naa baakir; ki wunba tan sukir u naa koo u baa, bin kpui;' ⁵ njan yimm njan yaa 'Niro-i bet u naa koo u baa a, Maa bo saa fura linba na, li kpant Yennu yara, li ki tee miar kaa nan wun tur u damm siari.' ⁶ Yaa tuun bianjinba na, i ki dia Yennu sennu na, kimaan i yeejamm kaar weiu na paak. ⁷ Yimm kpinkpannii damm na, Yennu sokinii Aisaya nba din pak i po bianjinba na set tee barmoniie. U din yet a Yennu yaa,

⁸ 'Niib na teenin baakir bi moi ni kuukooe, njan bi para fok nanin bonchiann.

⁹ Bi jiantirin yanne, kimaan bi dia nisaarii kaare ki want niib,

li ki tee min Yennu sennu kaa.' "

Linba be nisaarik par ni labaar
(Mak 7.14-23)

¹⁰ Nanne ki Yiisa yiin nibur na ki tan yetib a "Gbiintir man, ki bann linba ki n yaa n yeti na paak: ¹¹ Linba koo nisaarik mob ni ki fit tee jakint u par ni; naan linba be nisaarik par ni ki nyi u mob nie teeno jakint."

¹² Nanne ki u poorpoweiteeb na baar u boor ki tan boio a "A mi nan Farisiinba na nba gbat a maan man, bi wutoa doo a paaka-a?"

¹³ Ki u jiin a "Tiik nba kur ki n Baa Yennu nba be sanpaapo na ki bur, see ki bi tan nabire ki lu. ¹⁴ Li paak, naantib man ki bii saa, kimaan bi tee nan joonii nae ki daar bi joonlei; ki li-i tee ki jooj daar u loo, see ki bi kur baa bootuk ni."

¹⁵ Nanne ki Piita beto a, "Wantit barjouk na paak."

¹⁶ Ki Yiisa jiin a "I mun bia lek daa ki bant n maan na paaki-i? ¹⁷ I ki mi nan linba koo mob ni, li yaa lin sik poor nie, ki kpant bint ki nyii-i?"

¹⁸ Naan barbiit nba ki nisaarik piak u mob ni, li nyii u par nie, naan mune teeno jakint. ¹⁹ Niro par nie ki dudukbiit na nyi: nikpinu, nan bunchonchontoona, nan nanyukin, nan faak siara, nan sanjaauj. ²⁰ Linba na nbae teen nisaarik jakint, naan niijakina dinu kan fit teen niro jakinti."

Poosoo nba din teen Yiisa yada bianjinba
(Mak 7.24-30)

²¹ Ton, ki Yiisa nyii lej ki saan Taya nan Sidonn bokir po. ²² Nanne ki Keenann tij ni poosoo nna mun be bokir man po, ki tan baar Yiisa boor ki yet a "N Yomdaano, Defid yaaboono, tinimin ninbaauk. Narinbiik be n bipoo ni, ki mukiso bonchiann." ²³ Ki Yiisa ki jiin siari; naan ki u poorpoweiteeb beto a, "Berin poo na, kimaan u waa ti poor ki mok fuut."

²⁴ Nanne ki Yiisa jiin a, "Israel teeb* nba tee nan pei nba bot na, namm kuukoee ki Yennu tumin a man saan bi boor."

²⁵ Ki poo man baar ki tan gbaan Yiisa toonn naan yeto a "N Yomdaano, sommitin."

²⁶ Ki Yiisa jiino a "Li ki nan ki niro n jii waas jeet ki tur boi."

²⁷ Nanne ki poo na jiin a "N Yomdaano, li set tee moniie; naan boi nba doo bi daamm saanmanii boor ki konit jebura nba baa ki tokii di."

²⁸ Nanne ki Yiisa ji yeto a "Poo, a teenin yada bonchiann. Linba ki a loon na, lin tun nna ki tura." Li taakpaak ni ki u bipoo man la laafia.

Yiisa nba din te baatib bonchiann la laafia bianjinba

²⁹ Li poorpoe ki Yiisa nyii lej ki gar Galilii mokgbenir kpinj, ki saan doo kunkonn paak ki kar. ³⁰ Ki nibur baar u boor ki dia wobii, nan joonii, nan mui, nan dianii, nan binba yiar yiarbooru booru kur; ki tan birib u toonn; ki u te ki bi kura la laafia. ³¹ Nibur na nba la ki mui piak, ki dianii samm fanu, ki wobii somm, ki joonii laat na, ki li jaar litib, ki bi piak dont namm Israel teeb Yabint Yennu na sann.

Yiisa nba dinn jab tusaa nanna bianjinba
(Mak 8.1-10)

³² Ki Yiisa yiin u poorpoweiteeb ki tan yetib a "Ninbaauk mokin nan niib na, kimaan daa nantaae na ki bi be n boor nna, ki ki mok jeet ki di. N ki loon man kunnib komi, ki bi tan saa mann fib."

* 15:24 15.24 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

³³ Ki u poorpoweiteeb boio a “Lee ki ti saa la jeet muuk na ni ki tur nichion na ki bin di gboo?”

³⁴ Ki u boib a “I mək boroboro kuna njanəe?”

Ki bi jiin a “Nanlore, nan janbis waamina.”

³⁵ Ki u bet niib na a bin kar tin ni; ³⁶ njan jii boroboro kuna njanlore nan janbis na, ki tur Yennu niipoouk li paak, njan nmit nmit tur u poorpoweiteeb, ki bi jii tor niib man. ³⁷ Ki niib na kur dii ki gboo njan ki li tenn; ki u poorpoweiteeb tikir jeet nba tenn na, ki li gbee kpanchibit njanlore. ³⁸ Jab nba dii jeet na din tee tusaa nanna, ki poob nan waas kann ki pukin lenji. ³⁹ Li poorpo ki Yiisa chab niib man, njan koo burgbetir ki poot koo Magadann tingboun ni.

16

Baa loon baktinauj nyinn bianinba (Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ Nanne ki Farisiinba nan Sajusiinba baar Yiisa boor. Baa loon ki bin jammoo na paak, ki bi yetoo a wun tun baktinauj nyinn ki lin wann nan Yennu set mi u po. ² Ki u jiin a “Li-i tee ki sanpagbant mon daajoouk, i tuu yet a ‘Wonn narin, daar won sii yeen.’ ³ Njan li-i tee ki sanyiok ni sanpagbant mon njan tan bont, i tuu yet a ‘Dinna narin, saak saa baawa.’ I fit buntir sanpagbant nyina, njan ji kan fit bukit motana yoo na. ⁴ Motana niib, biitdamm nba ki waa Yennu na loon bin la baktinauj nyina; njan n kan mi tun nyinsiar ki turibi; Yennu sokinii Jona nyinbooru na kooe ki n saa wannib.” U yet nnae, njan seet ki nyikib.

Ki jiin Farisiinba nan Sajusiinba wannu na po (Mak 8.14-21)

⁵ Ton, Yiisa nan u poorpoweiteeb nba din saa poot mokgbenir na pootir yoo nba, ki u poorpoweiteeb na ji tiar nan bi ki jii boroboro. ⁶ U din betib a “Ii mi man Farisiinba nan Sajusiinba datinii na po.”

⁷ Ki bi ji piin ki beer bi leeb a “Taa ki baar nan boroboro na paake te ki u yeen nna.”

⁸ Nanne ki u bann baa yeen linba man, ki boib a “Yimm yadkanpooona damm na, bee ki i beer i leeb nan yaa ki baar nan boroboro na paake?”

⁹ I bia lek daa ki bann li paaki-i? I ki tian maa daan jii boroboro kuna njanmu ki dinn jab tusaa njanmu na-a? Kpanchibit njanəe ki i daan tikir jeet nba tenn na? ¹⁰ Ki i bia ki tian jab tusaa nanna nba ki n daan jii boroboro kuna njanlore ki dinnib na-a? I daan tikir jeet nba tenn na ki gbeen chibit njanəe? ¹¹ Bee ki i ki bann nan li ki tee boroboro po kaa ki n piaki? Ii mi man Farisiinba nan Sajusiinba datinii na po.”

¹² Nanne ki u poorpoweiteeb ji bann nan li ki tee datinmon po kaa ki u piak a bii guu bi monji; njan Farisiinba nan Sajusiinba wannu na poe.

Piita nba din pak barjaann nba ki jiin Yiisa po (Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Yiisa nba tan baar Sisarea Filipi tin ni yoo nba, ki u boi u poorpoweiteeb a “Niib yaa min nisaarik Bik tee nnee?”

¹⁴ Nanne ki bi jiin a “Siab yaa a tee Jooon nba daan wuur niib Yennu nyunwuru nae, ki siab yaa a tee Elaija-e, ki siab mun yaa a tee Jeremaya-e, koo Yennu sokiniisoo nba din be yaayoo niwa nae.”

¹⁵ Ki u ji boib a “Ki yimm muni, i yaa n tee nnee?”

¹⁶ Nanne ki Simonn Piita yeto a “Fine tee Yennu nba fo na Bija Masia, wunba ki u ganno na.”

¹⁷ Ki Yiisa beto a “Fin Simonn, wunba tee Jona bija na, parpeenn be a paak, kimaan nisaarik kaa fiit barii na ki wannani, njaan n Baa Yennu nba be sanpaapo nae fiit ki wanna. ¹⁸ Fin Piita, min njarin beerae, a tee tanne; ki tanpiiuuk* na paake ki n saa jii n niib ki senn; ki kuun kan fit nyannibi. ¹⁹ N saa tura Yennu naan gann peenii; li paak, linba ki a tan lor ki yaa li koo tingbour na ni, njanne mun bia ponj koo Yendoun ni; ki linba ki a bia yaa li ki koo, njanne mun bia ponj ki koo Yendoun ni.”

²⁰ Nanne ki Yiisa kpaan u poorpoweiteeb na nan ninmonn a bii mi ki bin bet soo nan njoce tee Yennu Niganntoo Masia na.

Yiisa nba pak u biakdinu po bianjinba

(Mak 8.31-9.1; Luk 9.22-27)

²¹ Laa din nyii li yoo manj ki jii saa, ki Yiisa piin ki beer u poorpoweiteeb linba tan saa teeno. U din yeen a “See ki n fabir saan Jerusalem, njaan ti tinj saakab, nan Yennu mannteeb yudamm, nan sennu wannteeb saa dinnin biak bonchiann, ki bia tan saa kpima; njaan daa nantaa daar, Yennu saa fiinin kuun ni.”

²² Ki Piita yiino kpinj po, ki kpaano a “N Yomdaano, Yennu n bor bonbiir na ki li daa baat a paaki.”

²³ Nanne ki Yiisa jiant bet Piita a “Sintaanii na, seetir nna na. A tee tangbiatkare n sonu ni, kimaan a ki dukii linba tee Yennu yar po, njaan dukii linba tee nisaarik yar,” ²⁴ njaan bet u poorpoweiteeb a “Wunba-i loon wun wein, see ki u likin u saanmanj ki jii u kuun dapunpunn kii waan, ²⁵ kimaan wunba ki sak wun jii u manfoor ki turin, njooce tan saa konjir, njaan wunba likin u saanmanj n paak, njooce tan saa la u manfoor nan barmonii. ²⁶ Li-i tee ki niru yen tingbour na mokint kura, njaan tan konj u manfoor, nyolannpoe ki u la? Soo kan fit jii siar ki daa u manfoori. ²⁷ Min nisaarik Bik tan saa jen nan n Baa Yennu panj, nan n malakanba, li yoo manj, n tan saa pa soo kur nan u toona nba tee bianjinba. ²⁸ Barmoniiie ki n beeri na, siab be nna, ki kan kpo see ki bi tan la min nisaarik Bik naan dinu.”

17

Yiisa gbanant lebitu labaar

(Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Li daa njanloob daar, ki Yiisa jii Piita, nan Jeems nan u naa bik Joonn, ki doo namm kunkonfoouk paak, bi kuukoo. ² Li yoo na ki bi la ki u lebit; ki u numm po kpint nyirii nan yonnu na; ki u liant penn ki nyirii bonchiann. ³ Ki bi la Moses nan Elaija lekit yomm, ki see piak nana. ⁴ Nanne ki Piita yeto a, “N Yomdaano, li njan nan taa be nna na. Li-i tee ki a bo saa saki, n bo saa faa lanbont nantaae, ki yenn-ii tee a yar, ki leer-ii tee Moses yar, ki leer-ii munii tee Elaija yar.”

⁵ Piita mob daa ki baa tinj kaawa, ki sanpagbounpeeuj sik bakin bi paak; ki bi gbat kunkosiar nyii sanpagbour na ni, ki yet a “N Bilonkake na, wunba ki n numm gboou, gbiintir u mob man.”

⁶ Yiisa poorpoweiteeb na nba gbat kunkor manj, ki janmaanii soorib, ki bi baa fabin tinj ni. ⁷ Ki Yiisa baar ki tan yii yiiib, njaan betib a “Fiit man.

* 16:18 16.18 Bi maan ni, baa yi tanpiiuuk bianjinba nan baa yi Piita bianjinba, li naane.

I daa tiin janmaanii.”⁸ Ki bi gokit got, ñaan ji ki la sɔɔ bi boor, see Yiisa kuukɔɔ.

⁹ Baa nyii kunkonn na paak ki siik yoo nba, ki Yiisa kpaamm a “I daa beer sɔɔ linba ki i la na, ki saa tuu yoo nba ki min nisaarik Bik tan saa fiir kuun ni.”

¹⁰ Nanne ki u poorpoweiteeb maŋ boio a “Bee ki sennu wantteeb yaa see ki Yennu sokinii Elaija baar Masia sinsinni?”

¹¹ Ki u jiin a “Li set tee mɔniie nan see ki Elaija maŋ baar sinsinn ki tan ñamm bonsiar kur ki sennir li sɔnu ni. ¹² Ñaan mine beeri na, Elaija poŋ din baara, ñaan bi din ki banno, ki diau gbaka gbaka nna, baa loon bianjinba. Nnae ki bi mun bia saa teen min nisaarik Bik na, ki dinnin biak.”

¹³ Nanne ki u poorpoweiteeb na ji bann nan u piak Joonn, wunba din wuur niib Yennu nyunwuru na poe.

Yiisa nba nyinn narinbiiuk naasinbik ni bianjinba
(Mak 9.14-29; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb bantaa maŋ tan baar nibur na boor; ki jasɔɔ baar ki tan gbaan Yiisa tɔonn, ñaan yeto a ¹⁵ “N Yomdaano, tinin n bija na ninbaauk, kimaan u baa gbitgbiire; li daamo bonchiann ki u baa muu ni, ki bia baa nyun ni yoo kur. ¹⁶ Ki n baar nana a poorpoweiteeb boor ni, ki bi gbar u tebu.”

¹⁷ Ki Yiisa jiin boib a “Yimm motana niib nba mantik kaa yada, ki bia ki waa Yennu fanu na, n saa yukir nani nlee? Yoo nlee ki n saa di sukuru nani mantiki? Baat nan bik maŋ nna.” Ki bi baar nana. ¹⁸ Ki Yiisa tian narinbiiuk na paak, ki u nyii yiama, ki nyik bik na. Li taakpaak ni ki u la laafia.

¹⁹ Li poorpo, ki Yiisa poorpoweiteeb baar u boor; bi kuukɔɔ, ki tan boio a “Bee ki timm ñarin bo ki fit nyinn narinbiiuk maŋi?”

²⁰ Ki u jiin a, “I yada kaarin paake. Barmɔniie ki n beeri na, li-i tee ki i teen Yennu yada ki li yab nan kanɔtik binn na, i saa fit yet jojaann na a ‘Fiit ki saa baa nawa,’ ki li set saa fiire; i bo saa fit tun bonsiar kura. ²¹ Ñaan narinbiiuk na booru ñarimi, i kan fit nyinn see ki i lor mɔi ki mei Yennu.”

Yiisa nba ñamm pak u kuun po bianjinba
(Mak 9.30-32; Luk 9.43b-45)

²² Tɔn, Yiisa poorpoweiteeb nba tan lakin leeb Galilii yent ni yoo nba, ki u betib a “Bi tan saa jii min nisaarik Bik ki kubin niib nuu ni ²³ ki bin kpɩn, ñaan daa ñantaa daar ki n saa fiir kuun ni.”

Li din biir u poorpoweiteeb para bonchiann.

Yenjiantu nasaakak likgaaru labaar

²⁴ Yiisa nan u poorpoweiteeb nba baar Kapenaum yoo nba, ki Yenjiantu nasaakak likgaarteeb baar ki tan boi Simonn Piita a “A wanttɔɔ ki pa likirii maŋi-i?”

²⁵ Ki Piita jiin a “U pa,” ñaan kɔɔ ñaak ni. Li yoo na ki Yiisa dɔŋ piin li barii ki boio a “Simonn, a dukii nlee? Lamme tuu pa lampo ki teen tingbouŋ na kpanbara? Bi mɔŋ booru ni niib amii saamme?”

²⁶ Ki u jiin a “Saamme.”

Ki Yiisa yeto a “Tɔn, li-i tee nnaie, li want nan bi mɔŋ booru nuu kaa li ni. ²⁷ Ñaan taa ki loon ki tin biir bi para na paak, ii saa mɔkgbenjir na

ni, ki saa lu janpeenu. Jarj nba ki a sooro sinsinn ki donno na, fan yaat u mab; a saa la likirii nba saa fit pa min nan fin paak, ki fan jii pa.”

18

Nmee tee nijaanni?

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Li yoo na ki u poorpoweiteeb baar u boor ki tan boio a “Nmee tee nijaann Yennu naan ni?”

² Ki u yiin bik nna ki tan senna bi sinsuuk ni, ³ rjaan betib a “Barmoniie ki n beeri na, wunba ki lebit u binbenj ki li tee nan bik binbenj na, u kan koo Yennu naan ni kaawa. ⁴ Wunba sikint u mɔŋ ki u binbenj tee nan bik na binbenj na, nɔɔe tan sii tee nijaann Yennu naan ni. ⁵ Wunba gaar bik na booru n paak, u gaar mine.”

Jinjamii labaar

(Mak 9.42-48; Luk 17.1-2)

⁶ “Waas nba teenin yada na rjarin, wunba te ki bi yenokoo tun toonbiit, bi-i bonni lann naar li daano turu ni ki tut lu-u mɔkɔgbenjir ni ki u dii nyun gbaa, li bo sii so ki turo. ⁷ Bonbiir sii be tingbouj na teeb nba kpann bi leeb ki bi tuun toonbiit na paak. Jinjamii set saa baara, rjaan li sii bi ki tur wunba te ki jinjamii marj baat niib paak.

⁸ “Li-i tee ki a niipaunj koo a taapaunj te ki a yaa a tun toonbiit, fan potir lu. Li-i tee ki a mɔk niipaunj yennkoo, koo taapan-yennkoo, ki la manfoor nba kaa gbennu, li chee fii mɔk a niipant kur nan a taapant kur rjaan Yennu n tan koonna muu nba kan mi kpeen na ni. ⁹ A ninbinn-i te ki a yaa tun toonbiit, fan kpakiro lu. Li-i tee ki a mɔk ninbin-yenn ki la manfoor marj, li chee fii mɔk ninbina rjanlee rjaan Yennu n tan koonna muu marj ni.

Pebotikauk barjouk

(Luk 15.3-7)

¹⁰ “Ti mi man ki soo n sian waas marj yenokoo; kimaan li tee barmoniie, bi malakanba nba be sanpaapo na be Yennu tɔonne yoo kur. ¹¹ Tɔn, min nisaarik Bik baar a n tan tinn binba bote.

¹² “Li-i tee ki niro mɔk pei kobik, rjaan ki yenokoo tan boti, i dukii u saa teen nlee? See ki u nyik pei piinyia nan banyia na kunkona paak, rjaan saan ki saa lon pebotikauk na. ¹³ U lau yoo nba, barmoniie ki n beeri na, u sii mɔk parpeenn nan monii pebotikauk nba ki u lau na paak, ki gar pei piinyia nan banyia nba ki bot na. ¹⁴ Nnae mun ki i Baa Yennu nba be sanpaapo na ki loon waas na ni yeno n boti.

Ti leeb biit nyikinhab labaar

¹⁵ “A naa bik-i tun siar ki biira, fan saan u boor, yoo nba ki u be u kuukoo na, ki pak wannoo u biit; ki li-i tee ki u bann u biiti, i bia rjamm teen naa waase na. ¹⁶ Rjaan li-i tee ki u ki sak wun gbat turani, fan yiin niyeno, koo niib banlee, ki pukin a paak, ki yin saan u boor, ki niib banlee koo bantaa marj n gbat barii marj ki teen a siara damm. ¹⁷ Li-i tee ki u bia ki sak wun gbat ki turibi, fan wann Yennu niib kura; ki li-i tee ki u bia ki sak wun gbat ki tur Yennu niibi, yin ji rjaan ki wuu tee nan wunba ki tee Yenweiro na, koo lampogaartoo na.

Yiisa nba tur u weira yiikoo bianjinba

18 “Barmōniie ki n beeri na, linba ki i tan lor ki yaa li koo tingboun na ni, ñanne mun poŋ koo Yendoun ni; ki linba ki i bia yaa li ki koo, ñanne mun poŋ ki koo Yendoun ni.

19 “N bia beerie, i ni banlee-i taan mōb tingboun na ni ki mei n Baa Yennu nba be sanpaapo na siar paak, u saa tun yaa loon bianjinba ki turiwa.

20 Kimaan siaminba ki niib banlee koo bantaa taan leeb n sann ni, leŋe ki n mun be bi sinsuuk ni.”

Daabir nba kaa nyikinhab barjouk

21 Ñanne ki Piita baar Yiisa boor ki tan boio a “N Yomdaano, li-i tee ki n naa bik tuumin biit, taar munjaae ki n saa nyik chabo? Taar munlore-e?”

22 Ki Yiisa jiin a “Aaii, taar munlore kuukoo kaa, ñaan taar piinlore ki saa jaŋ taar munlore. 23 Li paak, Yennu naan tee nan batsoo nba din tan yiin u ñaadaaba a wun kan bi likirii pana nae. 24 Waa piin kanu yoo nba, ki bi koo nan jasoo nna, ki u dia bat na pann botoouk tusbam-bamm. 25 Ki u kan fit la pa; ki bat na tur mōb a bin koi ñoo nan u ñaapoo nan u waas, nan waa mōk linba kur, ki tan pa pann maŋ. 26 Ñanne ki joo maŋ gbaan bat na tōonn nan baruŋ, ki yeen a ‘Chanbaa, n saa pa li kura; lek din sukuru.’ 27 Ki ninbaauk soor bat na bonchiann, ki u chabo pann maŋ, a wuu saa.

28 “Joo maŋ nba ñarin nyii yoo nba, ki u chet u daabiloo, ki u mun dia u pann likirii waaminna; ki u soor u turu ni, ki faa birinto, ñaan beerō a ‘Pan n pann na motana.’ 29 Ki u loo na mun gbaan u tōonn nan baruŋ, ki yeen a ‘Din sukuru, ki n saa paawa.’ 30 Ki ñoo ñarin ji ki sak u loo na baruŋ na, ñaan te ki bi jiiu ki kōonō dansarik, a see ki u tan pa pann na, ki wun nyinno. 31 Ki u daabileeb na nba la nna yoo nba, ki li biir bi para bonchiann, ki bi ñmat ki saa yet bat na linba kur tun. 32 Ki bat na tun a bin yiin joo maŋ na; ki piin u sukut a ‘Fin bonyoonn na, faa bo barimin na paak, ki n chaba faa dia n pann nba kur. 33 Li mun bo ñan nan fan chab a loo na ki tino ninbaauk, nan maa bo chaba bianjinba na.’ 34 Bat na wutoor nba doo bonchiann bianjinba na, ki u jii joo maŋ ki saan kōonō dansarik a wuu be leŋ ki saa tuu daar nba ki u tan saa pa pann na kur.”

35 Barjouk na poorpo ki Yiisa ji yet a “Li-i tee ki i ki nyikit chabit i leeb nan i para kuri, nnae ki n Baa Yennu nba be sanpaapo na saa teen i mun.”

19

Pooyētu labaar (Mak 10.1-12)

1 Yiisa nba pak mōbona na ki gbenn yoo nba, ki u nyii Galilii ki saan Judea yent nba be joodann mōk-pootir po na. 2 Ki nibur wei u poorpo, ki u te binba yiar na kura la laafia leŋ.

3 Ki Farisiinba siab baar u boor ki loon bin jammō, ki boio a “Yennu sennu chabit nan joo n yêt u ñaapoo waa loon bianjinba-a?”

4 Ki u jiin a “I ki karin Yennu gboun nba yet bianjinba na-a? a ‘Piinu niwa, Yennu din nan joo nan pooe, 5 ki yet a, Li paak, ki joo saa nyik u baa nan u naa, ñaan kōon u poo, ki bi niib banlee n taan ki teen gbananyennkoo.’ 6 Tōn, li-i tee nna, bi ji ki tee niib banlee kaa, ñaan ji tee niyenokooe. Li paak, binba ki Yennu taamm, nisaarik-ii mi ki wun bokitib.”

7 Ki Farisiinba na boio a “Bee ki Moses ñarin din tur yaak u sennu na ni, nan joo saa fit tur u ñaapoo yêt u gboun ñaan yêt?”

⁸ Ki Yiisa jiin betib a “I tubkangbatin paake ki Moses din tur yaak a yii yêen i naapoob, njan piinu ni li din ki tee nna kaa. ⁹ Barmõniie ki n beeri, wunba yêt u naapoo, ki li ki tee poo na tun bonchonchontoonni, njan koon poogano, joo man tun bonchonchontoonna; ((ki wunba mun koon poo nba ki u sorõ yêtõ na, u mun tun bonchonchontoonna.))”

¹⁰ Ki Yiisa poorpoweiteeb na yetõ a “Li-i tee nnaie joo nan u naapoo sinsuuk ni, njan njarin joo-i kii koon poo, li so.”

¹¹ Ki u yetib a “Soõ kur kan fit dia wannu manji; binba ki Yennu turib li yaak na, namm kooe saa fit diar. ¹² Kimaan bona bonchianne te ki jasiab ki kooont poobi; bi tuu mar siab, ki bi ki tee jabi; siab mun, niibe tuu teemm jatõoka; ki siab mun, Yennu naan paake tuu te bin yêt poo koonu; njan wunba saa fit dia wannu man, wun diar.”

*Yiisa nba din gaar waas bianjinba
(Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)*

¹³ Ton, ki nisiab tan baar nan bi waas Yiisa boor, a wun yii u nii bi paak ki miar Yennu ki turib; njan ki u poorpoweiteeb tian niib man paak. ¹⁴ Ki Yiisa yet a “Naant man ki waas man-ii baat n boor na, ki daa tiammi, kimaan bi boorue yen Yennu naanaan,” ¹⁵ njan jii u nii ki yii yii bi paak, njan ji seet saan.

*Naasin-mõkitsõõ labaar
(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)*

¹⁶ Ton, ki naasimõ nna baar Yiisa boor ki tan boio a “Wanntõõ, toonjanlannpoe ki n saa tun, ki la manfoor nba kaa gbennu?”

¹⁷ Ki Yiisa jiinõ a “Bee ki a boin toonjann po? Niyenõ kooe tee nijano; njan li-i tee ki a loon manfoor nba kaa gbennu, fii dia Yennu sennu na.”

¹⁸ Ki naasimõ na boi Yiisa a “Sennlanupoe?”

Ki u betõ a “Daa kpi nirõ; daa tuun bonchonchonsin; daa jaami; daa tee faak siara; ¹⁹ ii teen a baa nan a naa baakir; kii loon a loõ nan faa loon a moõ bianjinba na.”

²⁰ Ki naasimõ na betõ a “N porõ waa sennu na kura. Lannpoe ki n bia saa tun pukin linba na paaki?”

²¹ Ki Yiisa betõ a “Li-i tee ki a loon a binben-ii tee fanu nan barmõni, fii saa ki saa kõi faa møk linba kur, ki jii li likirii ki tur talasdam, kii møk møkint Yendõun ni, ki ji kii waan.”

²² Naasimõ na nba gbat nna yoo nba, ki u seet nan parbiir, kimaan u møkint yab bonchiann.

²³ Nanne ki Yiisa ji yet u poorpoweiteeb a “Barmõniie ki n beeri na, li sii paar bonchiann nan mokitõõ n tan koo Yennu naan ni. ²⁴ N jammit beerie nan li paar nan mokitõõ n koo Yennu naan ni ki gar laagumii n kuut kparpeenu miar ni nae.”

²⁵ Ki u poorpoweiteeb nba gbat nna man, ki li yaar litib bonchiann, ki bi piin ki boi bi leeb a “Li-i tee nnaie, nmeee ji saa fit la tinnu?”

²⁶ Nanne ki Yiisa gokit gotib njan yet a “Nisaarike kan fit tun linba na, njan Yennu njarin saa fit tun bont kura.”

²⁷ Li yoo na ki Piita yetõ a “Gotir, timm njarin nyik ti bonsiar kure njan waa-a. Ti nyõot tan sii tee bee?”

²⁸ Nanne ki Yiisa betib a “Barmõniie ki n beeri na, yoo nba ki min nisaarik Bik na tan kar n naangbant paak nan pan bonchiann, durinya paann na ni, yimm nba tee n poorpoweiteeb na mun tan saa kar naangbant

piik nan ñanlee paake, kii bu Israel teeb* booru piik nan ñanlee na buut. ²⁹ Ki wunba kur nyik u ñaak, koo u yoorib, koo u waarii, koo u baa, koo u naa, koo u waas, koo u kpaant, n sann paak, u tan saa la li booru kobik, ki bia la manfoor nba kaa gbennu. ³⁰ Ñaan niib bonchiann nba ðɔŋ tɔɔnn motana, bi tan saa joont poora; ki bonchiann nba mun bia joont poor tan saa gar tɔɔnna.”

20

Toontunna barjoux

¹ “Kimaan Yennu naan tee nan ñaadaano nba din nyii sanyapob ni ki loon niib a wun jiiib ki bin ko u kpaab nae. ² Ki bi dii daauk ki u sak ki saa pab daar paauk, ñanne ki bi doo ki saa jak konu. ³ Laa tan baar kut munyia yoo nba, ki ñaadaano manñ fiir saan daak ni, ki saa la siab ki bi see ki ki tuun siari. ⁴ Ki u betib a ‘Ti do man n kpaab ni kii saki ko, ki n pai linba jan.’ ⁵ Ki bi doo. Ki li tan baar kut piik nan munlee yoo, ki u bia ñmat teen nna; ki kut muntaa yoo, ki u bia ñmat ki teen nna. ⁶ Ki li baar kut munñmu, ki u bia ñmat saan ki la siab ki bi lakin see, ki u boib a ‘Bee ki i see nna yann damunn ki ki tuun siari?’ ⁷ Ki bi jiin a ‘Soɔ ki jiit toonni.’ Ñanne ki u betib a ‘Ti muni do man n kpaab ni kii sakii ko.’

⁸ “Laa tan bont yoo nba, ki ñaadaano na bet u toontunna saakɔɔ a ‘Ti saa ki yiin kpaara man na, ki tan pab. Fi-i yaa a pab yoo nba, fan piin kii pa binba bo joont baar na, ki tan joont binba bo ðɔŋ baar na.’ ⁹ Ki u toontunna saakɔɔ manñ piin ki pa binba bo joont baar na daar paauk. ¹⁰ Tɔn, laa tan baar binba bo baar sanyapob niwa na paak yoo nba, ki bi dukii a bi yar sii yabe, ñaan ki u pab daar paauk mun biak. ¹¹ Baa gaar bi likirii gbenn yoo nba, ki bi piin ki burin sukii ñaadaano na, ¹² ki yeen a ‘Gotir, binba joont ki doo kut munñmu na koo yoo waaminnae, ñaan ki timm nba ñarin la fara sanyiok niwa, ki yonnu faat bonchiann na, ñaan ki timm nan ñamm tan lakin gaar payouj kuukɔɔ.’

¹³ “Ñanne ki ñaadaano na yet bi yeno a ‘N yook, gbiintir, n ki ñmabani, kimaan ti bo dii daauko ki a sak daar paauk. ¹⁴ Li paak, jiin a yar kii saa. Li tee n lomme nan ki n pa fin nan binba bo joont baar manñ yomm. ¹⁵ N ki mok yaak ki saa jii n likirii ki tun maa loon bianjinba-a? Koo a mok funfunn nan maa ki wuun na paake-e?’ ”

¹⁶ Yiisa nba din yin barjoux na ki gbenn na poorpoe, ki u ji betib a “Li paak, binba joont poor tan saa ðɔŋ tɔɔnn, ki binba ðɔŋ tɔɔnn tan saa joont.”

Yiisa nba pak u kuun po taar muntaa ni bianjinba

(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Yiisa nba din tan do Jerusalem na, ki u yiin u poorpoweiteeb piik nan banlee na ki tan bor betib a ¹⁸ “Gotir man, ti do Jerusalem-e na; ki bi sa saa jii min nisaarik Bik ki teen mannteeb yudamm nan sennu wantteeb nuu ni, ki bi saa bu n buut ki yet a n ñan nan kuume. ¹⁹ Bi tan saa jiin ki tur binba ki tee juu teeb ki bin fiakin, ki boon kpaasir,* ki kpaababinin dapunpunn paak ki man kpo, ñaan li daa ñantaa daar; n saa fiir kuun niwa.”

* **19:28** 19.28 Juu teeb sanleere tee Israel teeb. * **20:19** 20.19 Bi kpaasa din mok kut koo tanae li moi paak.

*Ki jiin Jeems nan Jɔɔnn naa miatuk po
(Mak 10.35-45)*

²⁰ Li yoo na ki Sebedii ɲaapoo jii u waas banlee Jeems nan Jɔɔnn ki baar namm Yiisa boor ki tan gbaan u tɔɔnn, ki miarɔ sommir po. ²¹ Ki Yiisa boiɔ a “A loon bee?”

Ki u jiin a “Turimin mɔsonn nan n waas na yenɔ tan saa kar a diitu po, ki loɔ na mun n kar a gaɲ po, yoo nba ki a tan dii a naan na.”

²² Yiisa din bet Jeems nan Jɔɔnn a, “I ki mi yaa mei linba. I saa fit jii jik-kpiatir nba ki n yaa n jii nawa-a?”

Ki bi jiin a “Ti saa fita.”

²³ Ki Yiisa betib a, “Tɔn, i set saa jii n jik-kpiatir nawa; ɲaan n ki mɔk yaak, li ki tee min kaa saa gann wunba tan saa kar n diitu po koo n gaɲ po, kimaan n Baa Yennu mɔɲ mɔɲe gann binba tan saa kar li kinkaani paak.”

²⁴ Yiisa poorpoweiteleb na nba gbat nna maɲ yoo nba, ki bi wutoa doo banlee maɲ paak. ²⁵ Ki Yiisa lakin bi kura u boor ni, ki betib a “I mɔɲ mi nan tingbouɲ na ɲaateeb yudamm dont bi mɔɲe; ki nijaana bia dia bi niib nan ninmɔnne; ²⁶ ɲaan yimm ɲarin, li daa tee nna i sinsuuk ni. Li-i tee ki sɔɔ loon yudant i ni, li ɲan wun kpant tarik kii tuun kii teen i kura. ²⁷ Ki li-i bia tee ki sɔɔ loon wun tan gar sinsinni, wun kpant i daabir; ²⁸ nan min nisaarik Bik nba tee bianɲinba na, kimaan n ki baar maa niib n tun turin kaa, ɲaan n baar maa n tun ki tur niibe, ki bia kpo ki lin te niib bonchiann n la tinnu.”

*Yiisa nba din nyɔɔnt jɔɔnii banlee bianɲinba
(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)*

²⁹ Tɔn, baa din tan nyi Jeriko yoo nba, ki nibur waa Yiisa poorpo. ³⁰ Ki jɔɔnii banlee kar sɔɲjokpiɲ ki gbat a Yiisa baat a wun gar lenj. Ki bi piin ki yikin sanpaapowa a “Ti Yomdaano nba tee Defid yaaboonn, tinimit ninbaauk.”

³¹ ɲanne ki nibur na tian bi paak a bin ɲmin. ɲaan ki bi ɲamm yikin sanpaapowa a “Ti Yomdaano nba tee Defid yaaboonn, tinimit ninbaauk.”

³² Ki Yiisa set ɲaan yiimm ki tan boib a “I loon ki n tun bee ki turini?”

³³ Ki bi jiinɔ a “Ti Yomdaano, ti loon ki a nyɔɔnt ti ninbinae.”

³⁴ Ki ninbaauk sooro, ki u sii sii bi ninbina maɲ, ki li nyɔɔnt, ki bi ji waa.

21

*Yiisa nba baat Jerusalem ki bi dontirɔ bianɲinba
(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Jɔɔnn 12.12-19)*

¹ Baa din tan per Jerusalem ki baar Bef-fej doo nba biak kunkonn nba ki bi yir Olif Tiinii kunkonn na, ki Yiisa tun u poorpoweiteeb na banlee u tɔɔnn po, ² ki betib a “Ti saa man digbanbik nba be i tɔɔnn po na ni. I saa la ki bi lor bonnaanɲ nan u bik; ki yin lotib ki baar namm n boor ni na. ³ Li-i tee ki sɔɔ boi-i siarie, yin betɔ a i Yomdaanoɛ loomm, ki u saa chabi ki yin baar namm.”

⁴ Linba na din tun a lin gbeen linba ki Yennu sɔkinii Aisaya din sɔkin nae, a

⁵ “Yetir Sayɔnn doo teeb a,
'Gotir man, i kpanbar nae baat i boor na.
U tee wunba sikint u mɔɲe
ki jak boɲ nba set tee bonpaan.’ ”

⁶ Ki Yiisa poorpoweiteeb na set saan ki saa tun nan waa betib bianjinba na, ⁷ ki baar nan bonnaan na nan u bik, ki tan jii bi liata ki paan bi boona paak a Yiisa n jak. ⁸ Ki niib na siab lat bi tiat sonjouk ni, ki leeb mun choon tiinii yiinii nan tutuut ki lat sonjouk na ni. ⁹ Ki nibur nba gar u toonn po nan binba din waa u poorpo ji yikin ki yeen a “Hosaana, * ii piak man Defid yaaboonn man. Piisin-ii be wunba baat Yennu sann ni na paak. Yimm nba be sanpaapo, ii hoot man a ‘Hosaana.’ ”

¹⁰ Waa din tan koo Jerusalem yoo nba, ki doo man niib kur fiir, ki boi leeb a “Nmee na?”

¹¹ Ki nibur na jiin a “Yiisa, wunba tee Yennu sokinii ki nyii Nasaref nba be Galilii yent ni nae.”

Yiisa nba namm Yenjiantu nasaakak bianjinba
(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Joonn 2.13-22)

¹² Yiisa din koo Yenjiantu nasaakak ni ki ber nyinn binba koi nan binba daa na kura, ki labir chibin lik-kpenta teebula nan nmankoi teeb kokii na ¹³ ki betib a “Li sob Yennu gboun ni a hoo Yennu yet a ‘N njaak na sii tee Yenmiaru njaake,’ njan yimme kpintir ki teen fat-teeb kinkarboor.”

¹⁴ Ki joonii nan wobii baar u boor Yenjiantu nasaakak na ni, ki u te ki bi kura la laafia. ¹⁵ Njan mannteeb yudamm nan sennu wantteeb nba la bakitnaun toona nba ki u tun na, ki bia gbat ki waas yikin Yenjiantu nasaakak ni ki yeen a “Hosaana! Ii piak man Defid yaaboonn na,” ki li donn bi wutoa. ¹⁶ Ki bi boio a “A gbat baa yeen linba na wa-a?”

Ki u jiin a “Nn, njan li sob Yennu gboun ni a ‘A te ki waas nan sanpantii piaka fanu;’ i ki mi karimi-i?”

¹⁷ Nanne ki u nyikib njan nyii Jerusalem ki saan Betani doo ki saa doo.

Yiisa nba tun kinkan bianjinba
(Mak 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Laa din yent ki Yiisa nyii lej ki nmat Jerusalem. Ki kon moko; ¹⁹ ki u la kinkan see sonjokpin. Ki u saan a wun poor kinkana, ki soo siar kaa kinkan na paaki see faat kuukoo. Nanne ki u yet tiik na a “Laa nyii dinna ki saa, a kan mi lon loona.” Li taakpaak ni, ki tiik na koor.

²⁰ U poorpoweiteeb na nba la nna yoo nba, ki li bakitib, ki bi boi bi leeb a “Li teen nlee ki kinkan na taan koor yiama na?”

²¹ Nanne ki u betib a “Barmoniie ki n beeri na, li-i tee ki i teen Yennu yada nan barmonii ki ki biriso, i mun sii tuun nan maa tun tiik na bianjinba nae; njan li ki tee nna kuukoo kaa ki i saa tumi, njan li-i tee ki i bet jojaann na gbaa a wun fikit ki saa baa mokgbenir na ni, u saa fikita. ²² Linba kur ki i saa miar Yennu li po, li-i tee ki i teen yada a i saa la, i set saa lawa.”

Nisiab nba boi Yiisa u yikoo po bianjinba
(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)

²³ Yiisa nba din saan koo Yenjiantu nasaakak ni ki want niib Yennu maan yoo nba na, ki mannteeb yudamm nan tin man ni saakab baar u boor ki tan boio a “yikolannpoe ki a mok ki tuun linba na kuri? Ki nnee chaba li yikoo?”

²⁴ Ki Yiisa jiin a “N mun mok buboit ki saa boi-i; li-i tee ki i fit jiini, n mun saa wanni yikoo booru nba ki n dia ki tuun linba na: ²⁵ Joonn nba din tuu wuur niib Yennu nyunwuru na, Yennu-e chabo li yikoo amii nisaarike?”

* **21:9** 21.9 Hosaana paak tee “tintit.”

Ki bi ηmant faa leeb baann ki yeen a “Ti-i yet a Yennu-e chabo li yikiioo, u saa boit a ki bee teen ki ti ki teeno yada; ²⁶ ki ti mun bia tiin nibur na jarmaani nan tin yet a ‘Niibe chabo li yikiioo,’ kimaan soo kur teen yada nan Joonn set din tee Yennu sokiniie.” ²⁷ Nanne ki bi bet Yiisa a “Ti ki mi.” Ki Yiisa mun betib a “Tɔn, n mun kan beti wunba chabin li yikiioo ki n tuun linba na.”

Ki jiin jasoo waas banlee po

²⁸ Li poorpoe ki Yiisa boib a “I dukii nlee linba na po? Jasoo nna din mok waas banlee, ki tan yet wunba tee saakoo po na a ‘N bik, don kpaab ni ki saa ko dinna.’ ²⁹⁻³⁰ Nnaan ki u bet u baa a u kan do. Nanne ki u baa nyiko ki ji yet bonbik po nan waa bo bet u yooɔɔo bianjinba na. Ki ηoo ηarin sak ki jiin a ‘N baa, min saa dowa,’ ηaan ki ki doo. Li poorpoe ki saakoo na ji tan lebit u dudukit ki doo.” ³¹ Yiisa nba din yimm barjok man ki gbenn na, ki u ji boi niib na a “Waas banlee na ni, ηmee tun u baa loommu?”

Ki bi jiin a “Saakoo po na.”

Ki Yiisa betib a “Barmoniie ki n beeri na, lampogaarteeb nan bonchonchona tan saa doɔɔi Yennu naan ni kooɔnuwa, ³² kimaan Joonn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru na daan baar i boor ki wannii yentinu binberɔ, ηaan ki i ki teeno yada, ηaan ki lampogaarteeb nan bonchonchona teeno yada. Yaa lek la linba na nba kur poorpo, i ki lebit i dudukit ki teeno yada.”

Toontunna barjok

(Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ Ki Yiisa bia betib a “Gbiintir man barjok leer. Naadaansoo nnae din be ki koo tilontii kpaab, ki chaan gungouɔ ki lintir, ki bia gbiir gbiouk nba ki bi tuu sii ηmakii tiinii man loona nyun lej, ki maa difoouk a wuu guu tiinii na; ki jii kpaab na ki teen toontunna nii ni a bii gorii. A li-i tani jar nan pɔɔru, bin pɔɔr ki turo, ηaan mun pɔɔr bi yar. Li poorpo ki u yaat saan digbansiar. ³⁴ Ki tilooɔna man punpɔɔr yoo tan baar, ki ηaadaano na tun u daaba a bin saan toontunna na boor ki saa gaar u tilooɔna na. ³⁵ Nnaan toontunna na din soor u daaba manɛ, ki boo yeno bonchiann, ki kpui loo, ηaan jaat loo na mun tana. ³⁶ Nanne ki u bia ηamm tun daabileeb, ki bi yab ki gar sinsinn yab na, ki toontunna na bia teemm nna. ³⁷ Linba na poorpo ki u ji tun u moɔɔ moɔɔ bija, ηaan yeen a ‘N mi nan bi saa baak n bija nawa.’ ³⁸ Nnaan toontunna na nba din tun ninbinn ki la u bija na baat, ki bi bet bi leeb a ‘U fadiiroe na; ηaant tin kpiu, ηaan ki faar na n kpant ti yar.’ ³⁹ Bi din sooroɔ ki nyii nano kpaab na kpɔɔɔ ki saa kpiuu.”

⁴⁰ Yiisa nba yin barjok na ki gbenn na ki u boib a “Tɔn, kpadaano man-i tani baari, u saa teen toontunna man nlee?”

⁴¹ Ki bi jiin a, “U saa kpi toonbiit damm man gbenna, ηaan jii u kpaab man ki tur toontunsiab nba saa sak kii yoo kii teeno li loona, punpɔɔr yoo.”

⁴² Ki Yiisa boib a “I daa ki mi karin laa sob Yennu gbouɔ ni bianjinba-a? Li sob a:

‘Tann nba ki tanmaara yetir na,

ηanne tan tee lotik ni tanɔann,

Yennu-e teen nna, ki li teent bakiɔnaɔ.’ ”

⁴³ Ki Yiisa ji betib a “Barmoniie ki n beeri na, Yennu tan saa gaar u naan i boor ki tur niibooru nba saa te ki wun di u naan nyooɔ. ⁴⁴ Nnaan wunba tan baa tann man paak, u saa but bute, ηaan tann man-i baa wunba paak, bimm, see ki li nanno buk buk nan yon na.”

⁴⁵ Mannteeb yudamm nan Farisiinba na nba din gbat barjokit na ki gbenn, ki bi bann nan Yiisa yin barjokit na ki denn njamme. ⁴⁶ Ki bi ji din loon bin sooro, njaan tiin nibur na janmaani, kimaan soo kur teen yada nan u set tee Yennu sokiniie.

22

Poochiann jaamm barjouk (Luk 14.15-24)

¹ Ki Yiisa bia piin ki yiin barjokit ki teen niib man a: ² “Yennu naan tee nan batsoo nba din teen siir a wun teen poochiann jaamm ki tur u bija nae. ³ U din tan tun u daaba a bin saan bet niib nba ki u daan poib na a bin baar; njaan ki bi ki loon bin baari. ⁴ Ki u namm tun daabileeb ki betib a ‘Ti saa man ki bet niib nba ki n daan poib na, a jaamm jeet teen siira; n ponj kpai naajai nan bonkob-kpamma, ki li kur teen siira; li paak, bii saana ki tan di jaamm man.’ ⁵ Njaan waa daan poi binba man ki gbiint ki tur u daaba, njaan yaat yaat ki saan bi toona ni: ki yeno doo u kpaab, ki loo mun saan bont koiu daak ni. ⁶ Njaan ki siab mun soor u daaba na ki boob ki saa kpiib. ⁷ Nanne ki bat na wutoor doo bonchiann; ki u tun u kunkonkonna, ki bi saan ki saa kpai nikpiira man, njaan joo bi doo muu. ⁸ Li poorpo bat na ji din yiin u daaba ki tan betib a ‘Poochiann jeet na teen siira, njaan niib nba ki n daan doj poib na ji ki njan nanni. ⁹ Li paak, ii saa man sonjara ni, ki yiin binba kur ki i lab, ki bin baar na ki tan di jaamm man.’ ¹⁰ Ki u daaba na nyii ki saan sonjara ni, ki saa yiin binba kur ki bi lab, li nibiit nan nijamm; ki bi baar tan gbee poochiann njaak na kenken.

¹¹ “Ton, ki bat na tan koo a wun gon poochiann niib man, ki la joo nna ki u foo bi sinsuuk ni ki ki lia poochiann jaamm tiati. ¹² Ki bat na boio a ‘N yook, a teen nlee ki tan koo nna njaan ki ki lia poochiann jaamm na tiati?’ Ki joo na ki jiin siari. ¹³ Ki bat na bet u naajab na a, ‘Lorimo man, u nii nan u taa, ki nyi saa lu-u nanyer po bunbonni. Lenjewa ki u sii mo fabin ki nman nyana.’ ”

¹⁴ Ki Yiisa joont, ki yet a “Yennu yiin niib bonchianne, njaan u tan saa gann waaminnae.”

Ki jiin lampo panu po (Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)

¹⁵ Ki Farisiinba na saan ki saa lor baa saa teen bianinba ki la Yiisa mobonkpetir. ¹⁶ Nanne ki bi tun bi poorpoweiteeb nan Bat Herod poorpojoomu Yiisa boor, ki bi saa boio a “Wanntoo, ti mi nan a tee barmonpakirae, ki want niib Yennu sonu nan barmoni, ki ki fiin niib po, kimaan a baka kaa nan nisaarik nba tee wunba. ¹⁷ Li paak, betirit, a dukii nlee ki jiin lampo panu po? Ti sennu chabit nan tii pa lampo kii teen Rom tin kpanbar Siisa, amii ti daa pa?”

¹⁸ Yiisa din mi bi dudukbiit man. Li paak, ki u jiin betib a “Yimm kpinkpanni damm na, bee ki i loon yin koonin jinjammii ni? ¹⁹ Wantin man likirib nba ki ti saa jii pa lampo man.” Ki bi jii likirib ki turo. ²⁰ Ki u boib a “Nmee naaun nan sanne be likirib na paaki?” ²¹ Ki bi jiin a “Siisa yare.” Ki Yiisa betib a “Ton, ii yenn-ii pa man kii teen Siisa linba tee u yar, njaan mun bia kii pa kii teen Yennu linba tee Yennu yar.” ²² Baa gbat linba na ki li ji bakitib, ki bi seet nyii, njaan nyiko.

Ki jiin kpeemm fiiru po (Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)

²³ Li daar manj ki Sajusiinba siab baar Yiisa boor. (Njamme din tuu yaa kpeemm tan kan fiir kuun ni na.) ²⁴ Bi din bet Yiisa a “Wanntoo, Moses din wann nan li-i tee ki joo koon u poo rnaan kpo ki ki mar biki, a u naa bik n faar u pakook manj ki mar waas tur kpeemmo na. ²⁵ Jab banlore nba tee naanook din be doo na ni, ki saakoo po tan koon poo ki ki mar biki, rnaan kpo, ki u naa bik faaro. ²⁶ Ki li tun nna ki tur wunba pukin banlee, nan wunba pukin bantaa ni, ki saa gbenn jab banlore manj. ²⁷ Li poorpo ki poo na tan joont kpo. ²⁸ Li paak, li-i tee ki kpeemm fiiru daar baari, bi nmee tan sii yen poo manj? Kimaan bi kur din koonowa.”

²⁹ Ki Yiisa betib a “I bota, kimaan i ki mi Yennu gbounj, ki bia ki mi waa mok panj bianjinba. ³⁰ Kpeemm-i tani fiir kuun ni, bi sii tee nan malakanba nba be Yendourj ni nae. Pookoont nan jakunt tan sii kaa. ³¹ Ton, ki jiin kpeemm fiiru po, i ki mi karin linba ki Yennu piaki u gbounj ni na-a? ³² a, ‘Mine tee Abraham Yennu, nan Aisak Yennu, nan Jakob Yennu.’ Niib na nba din poj kpo sianyoowa na, rnaan bi bia lek daa fo, kimaan Yennu ki tee kpeemm Yennu kaa, u tee footib Yennu-e.”

³³ Niib na nba din gbat u wannu manj, ki li bakitib.

Sennu nba gar leer labaar
(Mak 12.28-34; Luk 10.25-28)

³⁴ Farisiinba na nba din gbat a Yiisa momaan na nyann Sajusiinba na, ki bi taan leeb ki baar. ³⁵ Ki bi ni yeno nba tee sennu wanttoo na boi Yiisa buboit, a wun jammoo, a ³⁶ “Wanntoo, sennlanupoe tee sennjaann ki gar sennii na kuri?”

³⁷ Ki Yiisa jiino a “ ‘Ti loon a Yomdaano Yennu, kii mantik-ii loono nan a par kura, nan a seek kura, nan a dudukit kura.’ ³⁸ Sennu na tee sennjaanne ki bia tee sinsinn sennu. ³⁹ Linba pukin rnanlee ni ki tee barkpann mun bia tee nnae, ‘Ti loon a loo nan faa loon a moon bianjinba na.’ ⁴⁰ Moses sennu na kura, nan Yennu sokiniinba wannu na kura gaa sennii rnanlee na paake.”

Ki jiin Masia nba tee wunba po
(Mak 12.35-37; Luk 20.41-44)

⁴¹ Farisiinba na nba din lakin leeb yoo nba, ki Yiisa boib a ⁴² “I dukin nlee ki jiin Yennu Niganntoo Masia na po? U tee nmee yaaboonne?”

Ki bi jiin a “U tee Defid yaaboonne.”

⁴³ Ki u ji boib a “Ki bee ki Defid din yiino a ‘Yomdaano?’ Yennu Seyeen nba din gbee Defid na ki u yet a

⁴⁴ ‘Yennu din yet n Yomdaano a, Karin n niidiitu po

mokmok nan maa tan saa te fan rmaa a datai a taapaurj ni.’

⁴⁵ Li paak, Defid nba din yiin Masia a ‘Yomdaano’ na, nlee ki Masia tee rjoo Defid yaaboonni?”

⁴⁶ Sooo din ki fit jiin u buboit manj; li paak, laa nyii li daar manj ki saa, sooo ji din ki mok par ki saa boi Yiisa buboisiasi.

23

Ki jiin sennu wantteeb nan Farisiinba binbenj po
(Mak 12.38-39; Luk 11.43, 46; 20.45-46)

¹ Nanne ki Yiisa piin ki piak teen nibur na nan u poorpoweiteeb a, ² “Sennu wantteeb nan Farisiinba nae ki bi turib yaak nan bii sokint Moses

sennu na. ³ Li paak, li njan ki yii saak kii waa baa wanti linba na kura, njan kii mi man ki yin gaar bi binben, kimaan bi ki tuun baa want linba manj. ⁴ Bi jint niib jik-kpiata nba paar nan jiinu, njan kan sak jii bi niibir gbaa ki babir soɔ ki wun jii. ⁵ Linba kur ki bi tuun na, bi tuun a niib n la ki pakibe. Gotir baa jii Yennu sennu na waan nba sob gbanbis paak, ki lor lor bi yugbia nan bi nii paak, ki li yarin bianjinba; bia gotir bi liatbaant mogbana nba fok ki bia yarin bianjinba. ⁶ Bi-i saan jaamm ni, bi tuu loon bin kar yudamm kinkaani paake; bi-i koɔ Yenjiantu diit ni, bi bia loon nijaana kaanii boae. ⁷ Bi bia tuu loon ki niib-ii foontib burchinfoontii dai ni, kii yib a 'Wannteeb.' ⁸ Njan yimm njan, i daa te ki bi yi-i 'Wannteebi,' kimaan i kura tee naa waase nan leeb, ki mok Wanntoo yenkoo. ⁹ I daa yi soɔ 'Baa' tingbouj na ni, kimaan i mok Baa yenkoo; njoɔ tee Yennu nba be sanpaapo na. ¹⁰ I bia daa te ki niib yi-i 'Yomdammi,' kimaan i mok Yomdaano yenkoo; njoɔ tee min Yiisa Masia. ¹¹ Wunba tee nijaann i ni, wun teen u moɔj i kura toontunno. ¹² Wunba dont u moɔj, Yennu tan saa sikinowa; njan wunba sikint u moɔj, Yennu-e tan saa donno."

Kpinkpannii damm labaar

(Mak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52; 20.47)

¹³ Yiisa bia yet a "Yimm sennu wanttee nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi, kimaan yimme loo Yennu naan tammob a niib daa koɔ. I moɔj moɔj ki koɔ, njan dok binba loon bin koɔ tammob manj na. ((¹⁴ Yimm sennu wanttee nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi, kimaan i gaan pakoi jei, ki mei Yennu ki yukii ki kpann a i tee yentinnae, i tubdatu tan sii bi bonchiann.))

¹⁵ "Yimm sennu wanttee nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi, kimaan i pootir moka ki gaar digbana ki loon wunba saa kpint u binben kii waa i poorpoe, ki li-i tee ki i tan la soɔ ki u waaini, i tuu te ki u biit nba jikito saa Sintaani muu ni na n njam pukin taar munlee-e ki gar i yara.

¹⁶ "Yimm joonii nba daar i leeb na, li sii bi turi. I want niib na a 'Soɔ-i por Yenjiantu nasaakak na, li ki kpaalalasi, njan li-i tee ki soɔ por likirii nba be nasaakak manj ni na, a see ki u gbeen u mopor na.' ¹⁷ Yimm joonii nba daar i leeb na, bona njanlee na ni, lannpoe tee barkpanni, likirii na amii Yenjiantu nasaakak nba te ki likirii na tee Yennu yar na? ¹⁸ Ki i bia yet a 'Li-i tee ki soɔ por maruj binbintiri, li ki kpaalalasi, njan li-i tee ki soɔ por maruj bonkobuk nba paa binbintir na paak na, see ki u gbeen u mopor manj.' ¹⁹ I set tee joonie nan barmonii. Bona njanlee na ni, lannpoe tee barkpanni, maruj bonkobuk na koo binbintir nba te ki li tee Yennu yar na? ²⁰ Li paak, li-i tee ki soɔ por maruj binbintiri, li want nan u por binbintir na nan linba kur paa li paak nae. ²¹ Li-i tee ki soɔ bia por Yenjiantu nasaakak na, li want nan u por njaak manj nan Yennu nba be lej nae. ²² Li-i bia tee ki soɔ por Yendouj, u por Yennu naangbouj nan njoɔ nba kar li paak manje.

²³ "Yimm sennu wanttee nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi. I jikit baarii nan bukuj nan narii nan li bonlia piik nook ni yennkoɔ ki teen Yennu, njan nyik linba tee barkpana u sennu ni; njan tee barbunu nba took, nan ninbatinu, nan yada teenu. Linba na nbae bo njan nan yii tuun, ki daa nyikit li yenn nba tumu. ²⁴ Yimm joonii nba daar i leeb na, i tuu lot kpajuuke nyun ni ki lu, njan nak laagumii nan nyun.

²⁵ "Yimm sennu wanttee nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi, kimaan i sokii nyunnyunmanii nan senii poorpoe, njan

ki nook ni gbee nan fatuk nan jawuuk. ²⁶ Yimm Farisiinba nba tee jooñii na, sokit man nyunnyunmanii nan senii noi ni sinsinn, ki li poorpo saa nyiwa.

²⁷ “Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpanñii damm na, li sii bi turi. I tee nan kaat nba ki bi maa ki pent nae, ki li poorpo fan, ñaan ki li nook ni gbee nan kpaba nan poi. ²⁸ Nnae ki niib gorii i nanyer po ki i ñan, ñaan ki i para gbee nan kpinkpanñii nan toonbiit.

Yiisa nba piak bi tubdatu po bianjinba

(Luk 11.47-51)

²⁹ “Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpanñii damm na, li sii bi turi. I maa Yennu sokiniinba kaat, ki jabib, ki sent, ki li tee linba saa tiar niib yentinna kuun po, ³⁰ ñaan yeen a ‘Ti-i diñi bonni be ti yeejamm yoo, ti din bo kan tun baa din tun linba ki kpñii Yennu sokiniinba na.’

³¹ Linba na want nan i set sak nan i tee binba din kpñii Yennu sokiniinba na yaaboonae. ³² Li paak, i yeejamm nba din piin ki tuun toonbiit nba na, tontir man. ³³ Yimm wai! Yimm waalabirii waas na, nlee ki i tan saa nyi tubdatu nba tee muu nba kan mi kpeen na ni? ³⁴ Li paake ki n beeri na, n tan saa tun Yennu sokiniinba nan yandamm nan wantteeb i boor ni, ñaan i tan saa kpi bi siabe, ki kpaa siab dapunpuna paak, ki boo siab Yenjiantu diit ni, ki bia wei tokii bi taa ki nyi doyenu ni ki tootir doleu ni. ³⁵ Li paak, baa din kpñii yentinna nba na kura tubdatu be i paak, laa nyii nipeemo Abel ki saa tuu Berekia bija Sekaria, wunba ki bi din kpñii Yenjiantu ñasaakak nan maruñ binbintir sinsuuk ni na. ³⁶ Barmõñiie ki n beeri na, motana nigbouñ na tan saa la tubdatu, toonbiit mañ kur paake.

Yiisa nba loon Jerusalem teeb bianjinba

(Luk 13.34-35)

³⁷ “Nbaayoo-o, Jerusalem teeb, yimm nba kpi Yennu sokiniinba, ki bia jaat u toomiinba nba ki u tumm i boor na tana, bikinu taar munñaee ki n gbaa maa n lakini yomm nan korik nba tuu lakin u waas u kpinkpanñii na, ki i ki saki. ³⁸ Gotir man, Yennu nyik i jiantu ñaak nae, ki li doo yann. ³⁹ N beerie, laa nyii motana ki saa, i kan mi lan ki saa tuu daar nba ki i tan saa yet a ‘Piisin be wunba baat Yennu sann ni na paak.’ ”

24

Yenjiantu ñasaakak biiru po

(Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)

¹ Yiisa nba din nyii Yenjiantu ñasaakak ni ki saa na, ki u poorpoweiteeb baar u boor ki tan wanto jiantu ñaak mañ diit. ² Nñanne ki u boib a “I la linba na nba kura-a? Barmõñiie ki n beeri na, bi tan saa tut li kur ki lu tij niwa, ki li tann yennkoñ tan kan biar ki paa leer paaki.”

Mukisuk nan biak labaar

(Mak 13.3-13; Luk 21.7-19)

³ Yiisa nba din tan saan kar kunkonn nba ki bi yir Olif Tiinii kunkonn paak na, ki u poorpoweiteeb baar u boor, bi kuukoñ, ki boib a “Bia yoee ki linba na kur tan sii tee? Bee tan sii tee a baaru nyinn, nan durinya na gbennu nyinni?”

⁴ Ki u betib a “Ii mi man ki soñ n tan kpanni, ⁵ kimaan niib bonchiann tan saa jii n sanne ki baar ki yeen a ñamme tee min Masia na, ki kpann niib bonchiann. ⁶ I tan saa gbat tob fuut i koññ ni, nan li labaar banfoka, ñaan i daa jee, kimaan li kpaa talase nan linba na kur n tun, ñaan li ki

want nan durinya gbennu baare na. ⁷ Nibooru nan nibooru tan saa kon nan leeb, ki kpanbar nan kpanbar mun tan saa took leeb ki kon. Ki kon nan tinj jekiruk tan sii be loka kur po. ⁸ Linba na nba kur tan sii tee nan matyiaru pinpiik nae.

⁹ “Li yoo man bi tan saa soori ki dinni biak, ki kpi-i, ki booru kur tan sii nami kimaan yaa waan na paak. ¹⁰ Li yoo man, niib bonchiann tan saa yet n weiu, ki fikisir leeb, ki bia nan leeb. ¹¹ Ki faak sokiniinba tan saa nyi ki kpann niib bonchiann. ¹² Biit nba tan saa mantik yabit tingbouj na ni na paak, niib bonchiann lomm tan saa maak. ¹³ Naaan wunba tan gubin nan biak yoo man joontu tan saa la tinnuwa. ¹⁴ Ki bi tan saa moont Yennu naan barjanii moontii na tingbouj na kur po, a nibooru kur n gbata, ki durinya gbennu n yen fit baar.

Janmaanbiiuk labaar

(Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)

¹⁵ “I tan saa la bonbiir nba ki Yennu sokinii Daniel din yet li po na, linba ki Yennu koo na, ki li see Yenjiantu nasaakak ni.” (Wunba kur tan karin sobu na, wun bann laa want linba.) ¹⁶ “Li yoo man, binba tan be Judea yent ni, bin chiar kii do kunkona, ¹⁷ ki wunba tan be u njaak yur paak,* waa daa gbaa koo u diiuk ni a wun jii u siari, ¹⁸ ki wunba tan be u kpaab ni, u daa nmat a wun jii u liatiri. ¹⁹ Yoo man ni, podamm nan binba dia walai tan saa di biak bonchiann. ²⁰ Ii mei Yennu man ki u daa te ki biak na baat sabouj, koo foon daari. ²¹ Kimaan li yoo man, biak sii be; Yennu nba nan durinyawa nan dinna, li biak booru daa ki mi baari; li booru mun bia ji kan mi baar linba na poor po. ²² Yennu-i tanji kii wat daa man yabinti, soo tan kan tinni; njaan u nigannkab paak ki u tan saa wat daa man yabint.

²³ “Li yoo man, soo-i tanji beti a ‘Gotir man, Masia be nna,’ amii ‘U be nawa,’ i daa tee li daano yada, ²⁴ kimaan li yoo man, faak Masia-nba nan faak sokiniinba tan saa nyi ki tuun nyina nan bakitnauj toonjaana a bin kpann niib; ki li-i tanji fit gbaa, bi tan saa kpann Yennu nigannkab tiona. ²⁵ Gbiintir man, n donj betiewa, ki yoo man daa ki baari.

²⁶ “Li paak, bi-i tanji beti a ‘Gotir man, u be muuk ni,’ i daa saa; koo bi-i beti a ‘Gotir man, u be diiuk ni,’ i daa tee yada, ²⁷ kimaan min nisaarik Bik baaru tan sii tee nan sanyikintii nba tuu nyi yondo po ki saan sik yonbaa po nae.

²⁸ “Siaminba ki bonkpeenn be, leje ki juut tikii.

Yiisa jenu labaar

(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ “Biak na poorpo ki yonnu tan saa bonn, ki njaarik ji kan yenti; ki njaabira tan saa nyi sanpaapo ki baa, ki linba kur be sanpaapo tan saa damm ki nmat nmat. ³⁰ Li yoo man, niib tan saa la min nisaarik Bik jenu nyinn sanpaapo, ki nibooru booru nba be tingbouj na ni kur tan sii fabin, ki la min nisaarik Bik, ki n be sanpagbouj ni, ki siik nan pan nan yentsaakar. ³¹ Naatunn tan saa mo, ki n tun n malakanba ki bin saan ki tikir n nigannkab nba be tingbouj na kur po, ki baar namn.

Sinsabik nyinn labaar

(Mak 13.28-31; Luk 21.29-33)

³² “Ii jii sinsabik ki tumii yan man; yaa tuu la ki tiik man bintir yoo nba, i ji tuu mi nan siok pere na. ³³ Nnae mun, yoo nba ki i tan laat ki

* **24:17** 24:17 Bi nei yura paak, bi din tuu sere.

linba na nba kur tuun, yin bann nan n jenu man pere na, li ji kan yukiri. ³⁴ Barmõniie ki n beeri na, mótana nigbouŋ na kan kpo ki gbenn kaawa ki linba na kur n tumi. ³⁵ Sanpaak nan tin tan saa gara, ŋaan n maan ŋarin kan mi gari.

Sɔɔ ki mi Yiisa jenu daar

(Mak 13.32-37; Luk 17.26-30, 34-36)

³⁶ “Ŋaan sɔɔ ki mi daar man koo yoo nba ki n saa jeni; li sanpaapo malakanba, koo min Yennu Bija mɔŋ ki mi, see n Baa Yennu kɔɔe mi. ³⁷ Laa din tee bianjinba Nowa yoo na, li mun bia tan sii tee nnae min nisaarik Bik jenu yoo. ³⁸ Nowa yoo man, yoo nba ki nyunchiɔŋ din daa ki baar na, niib din di ki nyu, ki kɔɔnt poob, ki jikit bi waas ki teemm jab, ki tan tuu daar nba ki Nowa kɔɔ ŋaringbenjir ni na. ³⁹ Niib man din bia daa ki bann linba tuumi, ki tan tuu daa nba ki nyungbeeuk baar ki dii bi kur na. Li bia tan sii tee nnae, yoo nba ki min nisaarik Bik tan saa jen. ⁴⁰ Daar man ni, jab banlee tan sii bɔɔ kpaab ni ki ko, ki n tan saa jii yeno ŋaan nyik lɔɔ. ⁴¹ Poob banlee tan sii lakin bɔɔ naan dii, ki n tan saa jii yeno ŋaan nyik lɔɔ.

⁴² “Li paak, ii chek i mɔŋ paak man, kimaan i ki mi daar nba ki min i Yomdaano saa jeni. ⁴³ Ŋaan bant nan li-i tee ki ŋaadaano porŋ mi yoo nba ki nanyuko yaa wun baar u ŋaak ni nyioku, u sii kare guu; u kan sak ki nanyuko na n tan kɔɔ ki jamɔ. ⁴⁴ Li paak, li ŋan ki i mun teen siir yoo kura, kimaan min nisaarik Bik mun bia tan saa jen, yoo nba ki i ki dukii n jenu poe.

Daabir nba saa sak u yomdaano mɔb bianjinba

(Luk 12.41-48)

⁴⁵ “Daabilanɔe tee yandaano ki tuun u chanbaa nba wantɔ bianjinba? Nɔɔe tee wunba ki u chanbaa teenɔ daabiyudaano a wuu gorii u daabileeb, kii teemm mann nan li sɔnu. ⁴⁶ Li-i tee ki u chanbaa tan kpen ki la ki u tuun nna, parpeenn sii tee daabir man yare. ⁴⁷ Barmõniie ki n beeri na, u chanbaa man saa jii u mɔkint kur ki teen daabir man nuu ni, a wuu gorii. ⁴⁸ Ŋaan li-i tee ki daabir man tee daabiyoonn ki dukin a u chanbaa kan kpen yiami, ⁴⁹ ki piin ki boo u daabileeb, ki ŋɔɔ nan danyuurit bia lakin ki nyu ki di, ⁵⁰ u chanbaa man tan saa kpen daar nba ki u ŋaa u kpenu tamae, nan yoo nba ki u ki mi. ⁵¹ U chanbaa na saa dat u tubir bonbiir, ki teenɔ nan baa tuu teen kpinkpanni damm bianjinba na. Len manje ki u ji sii mɔ fabin ki ŋman nyana.

25

Ki jiin sapaamm piik po

¹ “Yennu naan labaar tee nan sapaamm piik nba din jii bi fita ki saa a bin took pooyookir sɔɔ nae. ² Sapaamm man ni banŋmu din tee jatite, ki banŋmu mun tee subindamm. ³ Sapaanjata na din jii bi fita, ŋaan ki tenn kpan ki guun bi mɔŋi, ⁴ ki sapaansubindamm na ŋarin jii kpan ki liak salena ni, ki dia pukin bi fita po. ⁵ Pooyookir sɔɔ man din ki baar yiami, ki gɔɔn tan soor sapaamm na kura, ki bi gɔɔn.

⁶ “Ki tansuunii ki bi tan gbat kunkor a ‘Gotir, pooyookir sɔɔ nae baat na. Nyin man ki tooko.’ ⁷ Ki sapaamm piik na kur fiir ki ŋak bi fita na. ⁸ Ŋanne ki sapaanjata na miar subindamm na a ‘I kan turit i kpan na waami-i? Kimaan ti fita na loon lin kpeene.’ ⁹ Ki subindamm na jiin a

'Aaii, li kan janj timm nan yimmi. Ii saa man binba koi kpan boor ki saa daa i yara.' ¹⁰ Sapaanjata na nba din yaat ki saan a bin daa kpan yoo nba, ki pooyookir soro na dokit. Subindamm banjmu nba teen siir na din wei pooyookir soro mane, ki saan poochiann njak na ni ki koo diiuk ni, ki bi loon gann ki kpar.

¹¹ "Li poorpo, sapaanjata na nba tan jen yoo nba, ki bi baar see tammob na boor ki yi a 'Chanbaa, chanbaa, lootir gann ki tin koo.' ¹² Ki pooyookir soro na jiiin a, 'Barmoniie ki n beeri na, n ki miini.' "

¹³ Yiisa bia din betib a "Ii mi man, kimaan i ki mi daar nba koo yoo nba ki min i Yomdaano tan saa jeni."

Ki jiiin daaba bantaa po

(Luk 19.11-27)

¹⁴ "Yennu naan labaar bia tee nan njadaansoo nba din lor a wun saan sonu, njan yiiin u daaba ki tan chentib likirii a bin gaar kii kpentir nae.

¹⁵ U din tur sinsinn yoo na botoot tusbamm njanjmu, ki tur wunba paa na tusbamm njanlee, ki tur wunba joont na tusbamm yennkoo. U din tur soo kur nan waa mi li yoo kotir nba tee bianjinbae, njan yaat saan.

¹⁶ Wunba din gaar tusbamm njanjmu na din nyiie nan u likirii yiamia ki piin kpinkpoun, ki la nyoot tusbamm njanjmu ki pukin li paak. ¹⁷ Nnae ki wunba din gaar tusbamm njanlee na mun nyii ki kpentir ki la nyoot tusbamm njanlee ki pukin li paak. ¹⁸ Njan wunba gaar tusbamm yenn na njarin din nyiie, ki gbiir bootuk, ki pii u yomdaano likirii na.

¹⁹ "Li din yukir bonchiann, ki njadaano man tan jen, ki yiiin u daaba na, a wun kan bi likirii man, ki la baa la nyoot bianjinba. ²⁰ Wunba din gaar tusbamm njanjmu na nba koo yoo nba, ki u jii tusbamm njanjmu leer ki pukin tur u yomdaano, njan yet a 'N yomdaano, a din turin tusbamm njanjmue, njan gotir; n mun bia la nyoot tusbamm njanjmu.' ²¹ Ki u yomdaano na beto a 'N faan, a tee daabinjane, ki bia tuun fanu; faa dia waaminna fanu bianjinba na, li paak, n saa jii saamewa ki teen a nuu ni. Parpeenn nba ki n mok na, li ji tee min nan fin yare.'

²² "Ki wunba mun din gaar tusbamm njanlee na koo ki baar u yomdaano na boor, ki yeto a 'N yomdaano, gotir, a din turin tusbamm njanlee-e, njan n kpent ki la nyoot tusbamm njanlee pukin.' ²³ Ki u yomdaano yeto a 'N faan, a tee daabinjane, ki bia tuun fanu; faa dia waaminna fanu bianjinba na, li paak, n saa jii saamewa ki teen a nuu ni. Parpeenn nba ki n mok na, li ji tee min nan fin yare.'

²⁴ "Ki wunba mun din gaar tusbamm yenn na njarin koo ki baar u yomdaano boor ki yeto a 'N yomdaano, n mi nan a tuu tee wunba di fobite, kimaan linba ki a ki dii fara li paak na, fin njarin loon njaninbae ki fi di; siaminba ki a lek ki buri njan fin njarin jaan leje. ²⁵ Li paak, n daan tiina janmaaniie, ki jii a tusbamm yenn na ki gbiir pii tinj ni. Li paak, njanne na. Gaat a bont.'

²⁶ "Nanne ki u yomdaano na beto a 'Fin daabiyoonn na, a tee gbannyakdaane; a ponj mi nan n tee wunba di linba ki n ki dii fara li paake, ki bia mi nan n jaan siaminba ki n ki bure, ²⁷ ki bee ki a ki kpent niib n likirii man ki bin tan paanin nyooti? Maa bo tan jen na n bo saa la n bont ki nyoot paa li paake. ²⁸ Li paak, gaat likirii man u boor man, ki pukin wunba mok tusbamm piik na; ²⁹ kimaan wunba kur mok bona, bi saa pukino ki wun mokit bonchiann; njan wunba konj bont, bi bia saa tont bonmintik nba ki u mok nae. ³⁰ Njan jayann na njarin, jiiimo man kii

nyi ki saa lu-u nanyer po, bunbõnn ni. Lenjewa ki u sii mō fabin ki nman nyana.'

Yiisa nba saa bu niib buut bianjinba

³¹ "Tõn, min nisaarik Bik-i tanj jen nan n pañ nan malakanba kur yoo nba, n saa kar n naangbouñ paak, ki la baakchion, ³² ki lakin tingbouñ na nibooru kur n tõonn, ki bõkitib nan pekpaarik nba tuu bõkit pei nan buunii bianjinba na. ³³ N tan saa jii pei ki sennib n niidiitu po, njaan jii buunii na mun ki sennib n niigan po. ³⁴ Ki min Bat saa yet binba see n niidiitu po na a 'Yimm nba ki n Baa Yennu teen piisin i paak na, ii saana man ki tan kōõ naan nba ki Yennu njam ki guuni durinya piinu niwa na, ³⁵ kimaan kon din mōkin, ki i dinnin; ki nyunnyukuru mōkin ki i turin nyun. N din tee saamōe, ki i gaarin saauñ i njei ni. ³⁶ N din somm yanne, ki i turin tiat; ki n yiar, ki i sommin; bi din kōõnin dansarik, ki i yōõ gõntin.'

³⁷ "Ki yentinna na tan saa jiin ki boin a 'Ti Yomdaano, bee yooe ki ti din la-a ki kon mōka ki ti dinnani? koo bee yooe ki nyunnyukuru din mōka ki ti tura nyumi? ³⁸ koo bee yooe ki ti din la-a ki a tee saamō ki ti gaara saauñ i njei ni? koo ki a somm yann ki ti tura tiati? ³⁹ koo bee daare ki ti din la ki a yiar ki ti sommani? koo ki a kōõ dansarik, ki ti baar ki gōnani?' ⁴⁰ Ki min Bat mun tan saa jiin a 'Barmōniie ki n beeri na, yaa din tun linba ki tur wunba tee tatimōõ n naa waas sinsuuk ni na, i din tuun ki teen mine.'

⁴¹ "Li poorpo, n tan saa jiant ki bet binba see n niigan po na a 'Yimm nibiit nba njan nan tubdatu na, seetir nna. Ii saa man ki saa kōõ muu nba di ki kaa kpeenu, ki Yennu njam ki guun Sintaani nan u niib na ni, ⁴² kimaan kon din mōkin, njaan ki i minnin jeet; ki nyunnyukuru mōkin, njaan ki i minnin nyun. ⁴³ N din tee saamōe, ki i ki sak gaarin i njei ni; ki n tan somm yann, njaan ki i minnin tiat; ki n tan yiar, ki i ki sommin, ki n bia tan kōõ dansarik, ki i ki gōnin.'

⁴⁴ "Li yoo ki bi mun tan saa nmat ki boin a 'Ti Yomdaano, bee yooe ki ti din la-a ki kon mōka, koo nyunnyukuru mōka, koo ki a tee saamō, koo ki a somm yann, koo ki a yiar, koo ki a kōõ dansarik, njaan ki ti yēt a sommiri?'

⁴⁵ Li yoo mañe ki n saa jiin a, 'Barmōniie ki n beeri na, yaa din yēt yin tun linba ki tur wunba tee tatimōõ n naa waas sinsuuk ni na, i din yēt yin tun ki tur mine.' ⁴⁶ Binba na tan saa saan ki saa la tubdatu nba kaa gbennu na, njaan ki yentinna na n mun saan ki saa be manfoor nba kaa gbennu na ni."

26

*Yudamm nba lor a bin kpi Yiisa bianjinba
(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jōõnn 11.45-53)*

¹ Yiisa nba din pak maan na kur ki gbenn yoo nba, ki u bet u poorpoweiteeb a, ² "I mi nan daarpoe tee yukitgar* tiaru jaamm. Bi daan saa jii min nisaarik Bik ki tur niib ki bin kpaan dapunpunn paak."

³ Li yoo mañ ki mannteeb yudamm nan Juu teeb saakab tikir leeb Kayafas njaak ni, wunba tee mannteeb yudamm saakōõ na. ⁴ Bi din lor baa saa teen bianjinba ki bõr soor Yiisa-e ki kpiu. ⁵ Njaan bi din lor nan bi kan soorōõ jaamm daa na ni, kimaan bi-i teen nna, see ki kpikipiruk baar.

*Poosōõ nba din but tulaarii Yiisa yur paak bianjinba
(Mak 14.3-9; Jōõnn 12.1-8)*

* 26:2 26.2 Yennu malaka din kpii Ijipt teeb bijakpera, njaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

6-7 Tɔn, Yiisa nba din be Betani doo ni, Simonn nba din tee gbaatir na ɲaak, ki kar di jeet, ki poosɔɔ kɔɔ ki dia salennɲann,[†] ki li gbee nan tulaarii nba daauk paar bonchiann, ki u baar tan but Yiisa yur paak. ⁸ Yiisa poorpoweiteeb na nba la nna yoo nba, ki bi burin nan leeb nan wutoor ki yeen a “Bee ki poo na biir tulaarii na nna mani?” ⁹ Bi bo saa fit kɔir ki gaar likirii bonchiann ki somm talasdamm.”

¹⁰ Ki Yiisa bann bi bunburimii maɲ paak, ki boib a “Bee teen ki i burin ki daamii poo na? Bonɲanne ki u tun ki turin maɲ. ¹¹ Talasdamm ɲarin sii yɔɔ be i boore, ɲaan min ɲarin kii yɔɔ be nani kaa. ¹² Tulaarii nba ki u but n paak na, u teen n piinu siire. ¹³ Barmɔniie ki n beeri na, siaminba kur ki bi saa mɔɔnt barɲanii na tingboun na ni, bi bia saa mɔɔnt poo maɲ nba tun linba na, ki li sii tee tiarin ki jiin u po.”

Judas nba sak nyii Yiisa poor bianɲinba
(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)

¹⁴ Li yoo na ki Yiisa poorpoweiteeb na ni yeno, wunba ki bi yiu Judas Iskariot na, nyii ki saan mannteeb yudamm boor, ¹⁵ ki saa boib a “I saa turin bee ɲaan ki n lon sɔnii ki Yiisa n kɔɔ i nuu ni?” Ki bi kan salimpeena likbina piintaa ki turo. ¹⁶ Laa din nyii li yoo maɲ ki u lon sɔnii nba ki u saa jii Yiisa ki kubin bi nuu ni.

Yiisa nan u poorpoweiteeb nba din dii yukitgar tiaru jaamm bianɲinba
(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13, 21-23; Jɔɔnn 13.21-30)

¹⁷ Boroboro nba ki bi din ki tee datin na jaamm piinu daar, ki Yiisa poorpoweiteeb baar u boor, ki tan boio a “A loon ki tin saan lee ki teen siir ki guuna yukitgar tiaru jaamm na dinu?”

¹⁸ Ki u betib a “Ii saa man doo na ni, jasɔɔ nna ɲaak, ki saa beto a “Ti Wanntɔɔe tunt a ti tan beta a u yoo pera, ki u loon ɲɔɔ nan u poorpoweiteeb n di yukitgar tiaru jaamm na a ɲaak na ni.”

¹⁹ Ki u poorpoweiteeb na set tun nan waa wannib bianɲinba na, ki teen jaamm maɲ jeet siir.

²⁰ Daajoouk nba din tan baar, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb piik nan banlee na kɔɔ ki kar a bin di. ²¹ Baa di yoo nba, ki Yiisa yetib a “Barmɔniie ki n beeri na, i ni yeno saa nyi n poora.”

²² Ki u poorpoweiteeb na para biir bonchiann, ki bi piin ki boio yeno yeno a “N Yomdaano, barmɔnii, a yeen mine-e?”

²³ Ki u jiin a, “Wunba ki min nan ɲɔɔ lakin sukii kpinsenyen nie saa nyi n poor. ²⁴ Min nisaarik Bik set saa kpo nan Yennu gboun nba wann bianɲinba nae, ɲaan bonbiir sii be wunba yaa wun nyi n poor na paak. Bi-i bonni kii mar li daano gbaa, li bo so.”

²⁵ ɲanne ki Judas nba yaa wun nyi u poor na mun boio a “Wanntɔɔ, a yeen mine-e?”

Ki Yiisa jiin a “Nan faa yaa na.”

Ki jiin ti Yomdaano jeet dinu po
(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Korint teeb 11.23-25)

²⁶ Baa di jeet maɲ yoo nba na, ki Yiisa jii boroboro, ki tur Yennu niipoouk, ɲaan ɲmit ɲmit, ki tur u poorpoweiteeb na, ki betib a “Gaat man ki di. Linba nae tee n gbanant,” ²⁷ ki bia jii nyunnyunmaɲ nan tilɔɔna nyun, ki tur Yennu niipoouk ki jii turib, ki betib a, “Gaat man, ki i kura n nyu. ²⁸ Linba nae tee n sɔn nba gbeen Yennu mɔlor na, sɔn nba tan saa nyi n

[†] 26:6-7 26.6-7 Bi din jii tannann nba ki bi yir “alabaster” nae ki nan salenn maɲ.

gbanant ni, nisaarii bonchiann paak, ki Yennu n nyik chab bi biite na. ²⁹ N beerie, n ji kan mi nyu tiloona nyun na, see daar nba ki min nan yimm tan saa lakin nyu li bonpaann, n Baa Yennu naan ni.”

³⁰ Nanne ki bi yin Yenjiantu yanii, njaan nyii ki saan Olif Tiinii kunkonn paak.

Yiisa nba yet a Piita saa noi a u ki miu bianjinba
(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Joonn 13.36-38)

³¹ Li yoo na ki Yiisa betib a “Nyiok na, i kura saa tin njaan nyikima, kimaan li sob Yennu gbouj ni a ‘Yennu tan saa kpi pekpaarik na, ki pei nba ki u tuu kpaarib na saa yat.’ ³² Njaan mi-i tanji fiir kuun ni, li poorpo, n saa liit i toonn ki saan Galilii.”

³³ Ki Piita jiin a, “N Yomdaano, soo kur-i lekii tanji tin nyika, njaan min njarin kan mi tin ki nyikaani.”

³⁴ Ki Yiisa beto a “Barmoniie ki n beera na, dinna nyiok na, nan kojosinsinn n tan bui na, ki a noi taar muntaawa a a ki mimi.”

³⁵ Ki Piita jiin a, “Li-i lekii baar nan min nan fin n lakin kpo gbaa, n kan mi noi nan n ki miani.”

Ki Yiisa poorpoweiteeb na kura mun bia yet nna.

Yiisa nba miar Yennu nan ninmõnn bianjinba
(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶ Nanne ki Yiisa nan u poorpoweiteeb saan siaminba ki bi yi Gefsemane na; ki u saa betib a “Ii be nna man, njaan ki n saan i toonn po ki saa miar Yennu.” ³⁷ Ki u jii Piita nan Sebedii waas banlee na ki pukin u moj po, ki bi saan. Ki u saa la parbiir nan yanyetuk, ³⁸ ki betib a “Parbibooru nba soorin na per lin kpima. Biat nna man kii nyoi ki pukin n po.”

³⁹ Nanne ki u chat saan waaminna bi toonn, ki baa fabin, ki u yugbiar siit tin, njaan mei Yennu ki yeen a “N Baa, li-i bonni saa fiti, fan njaan ki biak nba baat n paak na n yakirin. Njaan njaant ki a loommo n tun, ki li daa tee n loommu.”

⁴⁰ Ki u tan nmat u poorpoweiteeb bantaa na boor, ki baar soo ki bi goont; ki u boi Piita a “I lek kan fit kii nyoi ki pukin n po yoo waami-i? ⁴¹ Ii nyoi man njaan kii mei Yennu, ki i tan daa koo jinjammi ni, kimaan i sei njarin loon lin tun linba njan, njaan ki i gbanant kaa panji.”

⁴² Ki u din nmat taar munlee ni ki saa mei Yennu ki yeen a “N Baa, li-i tee ki biak nba baat n paak na kan fit yakirin njaan ki n saa dirie, njaant ki a loomm n tun.” ⁴³ Ki u nmat ki saa baar soo ki u poorpoweiteeb na bia goona, kimaan goon din mokib bonchiann.

⁴⁴ Ki u bia nmat taar muntaa ni, ki saa mei Yennu ki yeen li bian nan waa bo miar sinsinn na, ⁴⁵ ki tan nmat baar u poorpoweiteeb man boor ki boib a “I bia lek daa goont ki foi-i? Gotir man, yoo man pera. Bi jii min nisaarik Bik na, ki teen biiddamm nuu niwa. ⁴⁶ Fiit man, ki tin saan. Gotir man, wunba nyii n poor na pera.”

Baa soor Yiisa bianjinba
(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Joonn 18.3-12)

⁴⁷ U moɔ daa ki baa tin kaawa, ki Judas, wunba tee u poorpoweiteeb na yeno, dokit nan nibur, ki siab dia jukbanjai, ki siab mun dia gbajara, ki nyii mannteeb yudamm nan saakab boor. ⁴⁸ Judas, wunba nyii u poor na poɔ daan wann niib man nyinsiare a “Mi-i saki foont wunba ki moot u tankpinn,[‡] yii mi nan njoɔe na, ki yin sooro kenken man.”

[‡] 26:48 26.48 Bi binberj ni, bi din tee nnae ki want lomm.

49 Judas nba tan baar yoo nba, li taakpaak ni ki u saan ki saa set Yiisa peŋ ki yeto a “Wannto, a nyiook po,” ŋaan moot u tankpinn.

50 Ki Yiisa jiant beto a “N yook, toonbooru nba ki a tun na paaki-i?”

Li yoo na ki niib na ji wuur baar ki tan bib Yiisa. 51 Ŋanne ki u poorpoweiteeb na ni yeno kakit noot jukbanjiak ki choo pot mannteeb yudaano daabir tubir. 52 Ŋanne ki Yiisa beto a “Jiint a jukbanjiak maŋ ki noon li took ni, kimaan wunba kon nan juk, u kpenn juk kuume. 53 A ki mi nan n bo saa fit miar n Baa Yennu sommir po, ki u bo saa tun malakanba yiama, ki bin gar tusaa piik nan ŋanlee-e? 54 Ŋaan mi-i teen nna, nlee ki li saa tun ki gbeen linba sob Yennu gbounj ni ki yet a see ki n dii biak nba baat na?”

55 Ŋanne ki u boi nibur na a, “I baar nan jukii nan gbajara a i tan soorin nan n tee fat-toe na-a? N daan tuu be Yenjiantu ŋasaakak ni daar kura ki want niib Yennu maan, ŋaan ki i tuu ki somi. 56 Ŋaan linba na kur tun a lin gbeen Yennu sokiniinba nba din sob linba Yennu gbounj ni nae.”

Li yoo ki u poorpoweiteeb na kur chiar ŋaan nyiko.

Bianjinba ki bi jii Yiisa ki baar nana buut boor

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; Joonn 18.13-14, 19-24)

57 Ki binba soor Yiisa na jiiu ki saan nana mannteeb yudaano Kayafas ŋaak, siaminba ki sennu wantteeb nan tirj na ni saakab kar ki guu na.

58 Baa saa nan Yiisa na, ki Piita waa u poorpo banfokira, ki saa baar see mannteeb yudaano maŋ ŋaananyer po, ki tan koo dindouj ni, ki saan kar toontunna na boor, a wun la li joontu. 59 Ki mannteeb yudamm nan saakab maŋ kur yabir bi moŋ paak a bin gbat faak siara damm moji ni ki la Yiisa biiti ki kpiu. 60 Ki niib bonchiann set dii faak siara u paak, ŋaan koŋ u biit. Li poorpo ki jab banlee nyii set ki yet a 61 “Joo na daan yet a u mok yiikoo ki saa fit bet Yenjiantu ŋasaakak na, ŋaan bia jii daa ŋantaa ki maar.”

62 Ŋanne ki mannteeb yudaano maŋ fiir set, ki boi Yiisa a, “Linba ki jab na piak ki jiin a po na paak tee bee? A ki mok li jiinu-u?” 63 Ŋaan ki Yiisa ki jiin siari. Ki mannteeb yudaano maŋ ŋamm boio a, “Betirit Yennu nba fo na paak, fine set tee u Niganntoo Masia ki bia tee u Bija na-a?”

64 Ki Yiisa jiin a “Nan faa yaa na. Ŋaan n beerie, laa nyii motana ki saa, i tan saa la min nisaarik Bik kar Yabint Yennu niidiitu po, ki bia tan lan ki n be sanpagbana ni ki siik.”

65 Ŋanne ki mannteeb yudaano maŋ fob u moŋ liatir ki pat, ŋaan tian a “U yekint u moŋ nan Yennu-e. Ki ti poŋ ji loon siaradamm a ti teen bia? I kura na gbat waa yekint[§] u moŋ nan Yennu bianjinbawa. 66 Ki i la nlee?” Ki bi jiin a “Li tee wun kpoe.”

67 Li yoo na, ki bi ji siin mosant u paak, ki boou, ki siab pebito tanpakii, 68 ŋaan yeen a “Fin Masia, buntir wunba pebita na.”

Piita nba din noi a u ki mi Yiisa bianjinba

(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Joonn 18.15-18, 25-27)

69 Piita nba kar mannteeb yudaano ŋaadindouj ni na, ki ŋaak maŋ ni bonposiak baar u boor ki tan beto a “A mun tuu yoo be nan Yiisa nba nyii Galilii na.”

70 Ki Piita yet niib maŋ kur boor a “N ki mi faa piak linba na paaki;” 71 ŋaan fiir nyii ki saa be tammob boor. Ki ŋaak maŋ ni bonpoleek bia

§ 26:65 26.65 Bi sennu ni, soo-i yekint u moŋ nan Yennu, li tee bin kpiue.

nyii lau, ki yet binba be lej na a “Joo na mun tuu yoo be nan Yiisa nba nyii Nasaref na.”

⁷² Ki Piita noi ki por a ηoo taan ki mi joo manji. ⁷³ Ki li yann waaminna ki jab nba see lej na nakin ki yet Piita a “A set tee bi ni yenoe, kimaan a maame want.”

⁷⁴ Ki Piita por mɔb a li-i tee ki u faar faakie, Yennu n dat u tubir, a ηoo ki mi joo manji.

Li yoo manj ki kojouk bui. ⁷⁵ Ki Piita ji tiar Yiisa nba bo beto linba na a “Kojouk kan bui kaawa ki a saa noi taar muntaa a a ki mimi.” Ki Piita nyii nanyer po ki saa bui fabin bonchiann.

27

Baa jii Yiisa ki saan Pailat boor bianjinba
(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Jɔonn 18.28-32)

¹ Laa yent sanyapob ni, ki Yennu mannteeb yudamm nan saakab lor baa saa kpi Yiisa bianjinba. ² Ki bi baano bant ki saan nanao tinj yudaano nba ki bi yiu Pailat* na boor.

Bianjinba ki Judas kpo
(Toona 1.18-19)

³ Judas, wunba koi Yiisa na nba gbat a bi bu joont ki yaa bi saa kpi Yiisa na, ki u par biir bonchiann; ki u jii salimpeena likbina piintaa na ki ηmat saa jiin tur Yennu mannteeb yudamm nan saakab manj, ⁴ ηaan yet a “N tun biita, kimaan n koi wunba kaa biita.”

Nanne ki bi jiin a “Ti baka mun ji be linba na ni-i? Li tee a maame.”

⁵ Ki Judas jii likirii na ki lu Yenjiantu ηasaakak na ni, ηaan nyii ki saan jonn u mɔη.

⁶ Nanne ki mannteeb yudamm tokir likirii manj ηaan yet a “Linba na ji tee son likiriie, ki ti sennu nba tee bianjinba na, ti kan fit jii pukin Yenjiantu ηasaakak likirii ni.” ⁷ Li paak, ki bi kar dukin likirii manj po, ki tan jii ki saan daa yokmaaro tinj, a bii pii saamm lej. ⁸ Li paake ki bi yi tinj manj a “Son Tinj” ki tan tuu dinna.

⁹ Ki li gbeen Yennu sokinii Jeremaya nba din pak linba na a, “Bi jii salimpeena piintaa nba ki Israel tesiab din pa ki li tee u daauk na, ¹⁰ ki daa yokmaaro tinj, nan Yennu nba wannib bianjinba na.”

Pailat nba bu Yiisa buut bianjinba
(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jɔonn 18.33-38)

¹¹ Ki Yiisa see tinj yudaano Pailat toonn; ki Pailat boio a “Fine set tee Juu teeb kpanbar na-a?”

Ki u jiino a “Nan faa yaa na.” ¹² Nnaan mannteeb yudamm nan saakab nba fikisiro na ηarin, u ki jiimm siari.

¹³ Ki Pailat bia boio a “A ki gbia baa piak biira bianjinba manji-i?”

¹⁴ Nnaan Yiisa ki pak siar jiino, ki li ji bakit Pailat bonchiann.

Pailat nba chab a bin kpi Yiisa bianjinba
(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Jɔonn 18.39-19.16)

¹⁵ Ton, yukitgar tiaru jaamm dinu kur yoo, tinj manj yudaano tuu nyinn niyenokoe dansarik ni, wunba ki niib na loono, ki ηaau. ¹⁶ Soo din be dansarik ni li yoo, ki u sann yi Barabas, ki niib na miu fanu nan u toona

* 27:2 27.2 Pailat din tee Rom teeb nba nyann Juu teeb na saakayenoe.

nba tee bianjinba. ¹⁷ Baa tan lakin yoo nba, ki Pailat boib a “Nj mee ki i loon ki n nyinnɔ dansarik ni ki njaau? Barabas koo Yiisa nba ki bi yiu Masia na?” ¹⁸ kimaan Pailat mi nan nanj paake ki bi soor Yiisa ki teen u nuu ni.

¹⁹ Pailat nba daa kar buut kok paak na, ki u njaapoo tun toonii ki tan beto a “Nyint a nuu Yennu nipeemo na maan ni, kimaan nyioɔk n won la daamuk bonchiann n daamiit ni u paak.”

²⁰ Ki mannteeb yudamm nan saakab manj biir niib na a bin yet Pailat a wun nyinn Barabas njan kpi Yiisa. ²¹ Ki Pailat bia njamm boib a “Niib banlee na ni, i loon ki n nyinn nj mee ki njaau?”

Ki bi jiin a “Barabas.”

²² Ki Pailat bia njamm boib a “Ki Yiisa nba ki bi yiu Masia na njarmi, i loon ki n teenɔ nlee?”

Ki bi kura jiin a “Kpaamo ki tabino dapunpunn paak.”

²³ Ki Pailat boib a “Bee paake? U biit mantik tee lanpoe?”

Ki bi njamm teen fuur sanpaapowa a “Kpaamo tabin dapunpunn paak.”

²⁴ Pailat nba bann nan wuu piak saa, li kaa nyooɔ, ki bia saa baar nan dataar nan moyetuk na, ki u jii nyun ki wuur wuur u nii, niib na numm ni, njan yet a “N nuu kaa joo nba kaa biit na son nyinnu ni. Li tee i maame.”

²⁵ Ki niib na jiin a “Nn, u son n jii timm nan ti waas yura paak.”

²⁶ Njanne ki Pailat nyinn Barabas ki njaau, njan te ki bi boo Yiisa kpaasir, ki jiiu tur kunkonkonna a bin saan kpaau dapunpunn paak.

Kunkonkonna na nba din sarikit Yiisa bianjinba
(Mak 15.16-20; Joonn 19.2-3)

²⁷ Ki tinj yudaano Pailat kunkonkonna na jii Yiisa ki koo nana dindoun ni, ki bi kunkonkoneeb na kur tikir ki linto. ²⁸ Bi din liat u liant nae, njan jii liatmun nna ki lanno, ²⁹ ki luu kunkonii fokirik ki yirimo, ki jii patu[†] ki kubin u niidiitu ni, ki gbaan u toonn ki sarikito ki yeen a “Juu teeb bat, ti foonta,” ³⁰ ki piin ki siin mosant u paak, njan gaar patu nba ki bi bo kubino na ki faa u yur paak. ³¹ Baa tan sariko gbenn yoo nba, ki bi liat liatmun na, njan jii u moɔj liant na ki lanno, a bin ji saan ki saa kpaat tabino dapunpunn paak.

Baa din kpaat Yiisa ki tabino dapunpunn paak bianjinba
(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Joonn 19.17-27)

³² Baa din saa na, ki bi chet Sairene tinj ni jasoo nba ki u sann tee Simonn, ki sooro, ki miau jinno Yiisa kuun dapunpunn na. ³³ Baa saa baar siaminba ki bi yi Golgota, ki li paak tee “Yukpabuk boor na” ³⁴ ki bi jii daan nba njmat nan bonkobuk yan[‡] ki turɔ a wun nyu; njan waa lemm yoo nba, ki u yet nyunu.

³⁵ Baa kpaau ki tabino dapunpunn paak gbenn yoo nba, ki bi to naatooɔ ki chent u tiat na, ³⁶ njan ji kar lej ki guu-u. ³⁷ Bi din sob baa yaa u tun biit nba na, ki tabin u dapunpunn na yur paake. Baa din sob linba na want a “Yiisa nba tee juu teeb kpanbar nae na.” ³⁸ Bi mun bia din kpaat fat-teeb banlee dapunpuna paak lej, ki pukin Yiisa po, ki yeno be u niidiitu po, ki loo mun be u niiganj po.

³⁹ Ki binba somm gaar lej na gumii bi yura ki sukiiɔ, ⁴⁰ ki yeen a “Fin nba yaa a saa fit bet Yenjiantu nasaakak na njan bia jii daa njantaa ki

[†] 27:29 27.29 Patu manj din see dammir taar ninje. [‡] 27:34 27.34 Li pasiar yan diɔjt tonte, li pasiar poosiabe din tur linba na.

maar na, fine na, tint a mɔŋ. Li-i tee ki a set tee Yennu Bijaie, fan nyi dapunpunn na paak ki sik.”

⁴¹ Nnae biak ki mannteeb yudamm nan sennu wannteeb nan saakab kura mun din sarikito ⁴² ki yeen a “U tuu tint leebe, ŋaan kan fit tinn u mɔŋi. Tɔn, u yaa u tee Israel teeb^S bate, wun sikin u mɔŋ dapunpunn na paak ki tin mantik teenɔ yada. ⁴³ U teen Yennu yadawa, ki yaa u tee Yennu Bijaie. Tɔn, li-i tee ki Yennu set loonɔ, ŋaant wun tinnɔ mɔtana.”

⁴⁴ Ki baa kpa a fat-teeb nba banlee ki pukin u po na mun bia sarikito nna.

Yiisa kuun labaar

(Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jɔɔnn 19.28-30)

⁴⁵ Laa tan baar yonsuuk ni, ki digbann na kur ji bonn ki saa tuu yenlekir kut muntaa. ⁴⁶ Kut muntaa maŋ yooe, ki Yiisa yikin sanpaapowa a “Eli, Eli, lema sabaktani?” Li paak tee a “N Yennu, n Yennu, bee ki a nyikimi?”

⁴⁷ Binba see lej na nba gbat u yiini maŋ, ki bi siab beer leeb a, “U yi Elaija-e na.” ⁴⁸ Ki bi ni yenɔ tin saa jii saapo ki suunt damiituk nna ni, ki jii sakin daauk paak, ki donn turɔ a wun nyu.

⁴⁹ Ki u leeb na beerɔ a wun nyikɔ, ki laan Elaija saa baar ki tan tinnowa-a?

⁵⁰ Ki Yiisa ŋamm yikin sanpaapowa ŋaan ji kpo.

⁵¹ Li yoo na ki chinchenn nba tuu jɔɔn ki puun Yenjiantu ŋasaakak sinsuuk ni na bokit li yur paak ki tan sik tinj ni; tinj din damme, ki tanpiit bokit, ⁵² ki kaat bia loot, ki kpeemm nba din kpo ki tee Yennu niib na bonchiann fiir kuun ni, ⁵³ ki nyii bi kaat ni. Ki Yiisa kuun fiiru poorpo ki bi kɔɔ Jerusalem, ki niib bonchiann lab nan bi ninbina.

⁵⁴ Ki kunkɔnkɔnna saakɔɔ nan kunkɔnkɔnna nba pukin u po ki guu Yiisa na nba la tinj dammu nan linba kur tun na yoo nba, ki janmaani soorib bonchiann, ki bi yeen bi leeb a “Barmɔnii, jɔɔ na set tee Yennu Bijaie.”

⁵⁵ Ki poob nba din tuu waa Yiisa ki nyii Galilii ki sommito na ji wokir see banfokira ŋaan gorii linba tuun maŋ. ⁵⁶ Bi yemme din tee Meeri Magdaliinn, nan Sebedii waas naa, nan Meeri nba din tee Jeems nan Joses naa na.

Yiisa gbanant piinu labaar

(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jɔɔnn 19.38-42)

⁵⁷ Ki daajoouk nba tan baar yoo nba, ki Arimatea doo ni mɔkitsɔɔ baar, ki u sann tee Joosef. U mun bia din tee wunba waa Yiisa-e. ⁵⁸ Ki u saan yudaanɔ Pailat boor, ki saa miarɔ a wun chabɔ ki wun kpaat Yiisa gbanant ki pii. Ki Pailat tur yaak a bin saan jii Yiisa ki turɔ. ⁵⁹ Ki Joosef saan ki jii Yiisa gbanant ki pɔbin katin-yeen ni, ⁶⁰ ki jiiu saan ki saa piuu u mɔŋ mɔŋ kapaauŋ nba ki u din gbiiir tanpiuuk lokir ni na, ŋaan birint katangbenjir ki biin kamɔb, ŋaan ji ŋmat kun. ⁶¹ Ki Meeri Magdaliinn nan Meeri lɔɔ na kar kpia lej, ki took kaauk maŋ.

Kunkɔnkɔnna nba guu kaauk maŋ bianjinja

⁶² Laa yent sanyiok, daar nba tee ŋamm Juu teeb foon daar na, ki mannteeb yudamm nan Farisiinba saan Pailat boor ki saa betɔ a ⁶³ “Chanbaa, ti tian nan faak daanɔ maŋ nba daan be na, u daan yet a li-i tee ki u tan kpo, a ŋaan daa ŋantaa daar u bia saa fiir kuun niwa. ⁶⁴ Li paak, turin kunkɔnkɔnna na mɔb ki bin saan kii guu u kaauk

^S 27:42 27.42 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

manj bonnann ki saa tuu daa nantaa manj daar; li-i kii tee nnai kaa, u poorpoweiteeb tan saa baar ki piitoe, njan yet niib a u fiir kuun nie. Ki kpinpannii manj tan saa gar sinsinn yar na paaka.”

⁶⁵ Ki Pailat betib a “Jiin guuteeb man ki bin saan kii guu kaauk manj yaa loon bianjinba.”

⁶⁶ Ki bi jii guuteeb ki bi saan saa guu kaauk na, njan buun tant ki por kaauk na fanu.

28

Yiisa kuunfiru labaar

(Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Joohn 20.1-10)

¹ Ki Juu teeb foon daar na gar, ki lasir daar sanyafaar ki Meeri Magdaliinn nan Meeri loo na nyii saan a bin gon kaauk na. ² Ton, tinj din damm bonchiann, kimaan Yennu malakae nyii sanpaapo sik, ki tan bikit katangbenjir na ki loot kamob, ki nmant kar li paak. ³ Ki u gbanant nyirii nan sanyikintii na, ki u liant peen nan sanpagbounpeeun na. ⁴ Ki janmaanii soor guuteeb na bonchiann, ki bi ji jekir ki tan baa ki doo doo nan kpeemm na.

⁵ Ki malaka na bet poob manj a “Yimm daa tiin janmaanii. N mi nan i loon Yiisa nba ki bi daan kpaau dapunpunn paak nae. ⁶ U kaa nna, u fiir kuun niwa nan waa daan yet bianjinba na. Ii saana man ki tan got waa daan doo siaminba. ⁷ Ii saa man yian yian, ki saa yet u poorpoweiteeb a u fiir kuun ni ki gar saan Galilii-wa. Lenjewa ki i saa lau. Barmoniie ki n beeri na.”

⁸ Ki poob na nyii kaauk manj boor ki chiar saan a bin saa bet u poorpoweiteeb; ki janmaanii lek mokib, njan ki bi bia mok parpeenn bonchiann.

⁹ Baa din saa na, ki Yiisa chetib sonu ni ki foontib; ki bi gbaan, ki soor u taapant ki jianto. ¹⁰ Ki u betib a “I daa tiin janmaanii; ii saa man ki saa bet n naa waas manj a bin saan Galilii; lenjewa ki bi saa lan.”

Guuteeb na nba nmat ki saa pak bianjinba

¹¹ Poob manj nba din saa na, ki guuteeb nba guu kaauk na siab nmat saan doo ni, ki saa wann mannteeb yudamm na linba teen na kur. ¹² Njanne ki mannteeb yudamm manj nan saakab na lakin kar ki lor lor; ki tur guuteeb na likirii bonchiann, ¹³ njan betib a “Ii yet a Yiisa poorpoweiteebe baar tansuunii, yoo nba ki i goont na, ki tan jan piit u gbanant; ¹⁴ njan li-i tee ki tinj yudaano na gbat nnaie, timm saa dookin i paak u boor ki nyinni.”

¹⁵ Ki guuteeb manj gaar likirii na, njan nmat ki saa moont, saakab manj nba wannib bianjinba na. Ki Juu teeb gaar maan na ki teen barmonii mokmok nan dinna.

Yiisa nba dokit u poorpoweiteeb paak bianjinba

(Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Joohn 20.19-23; Toona 1.6-8)

¹⁶ Ki Yiisa poorpoweiteeb piik nan yenokoo na saan Galilii josiar paak, siaminba ki Yiisa din wannib a bin saan na. Ki bi din tan lau lenj. ¹⁷ Baa lau yoo nba ki bi gbaan ki jianto; njan bi siab din birisowa. ¹⁸ Njanne ki u chat nakimm, njan yet a “Yennu turin sanpaak nan tinj yent kurawa. ¹⁹ Li paak, ii saa man tingbouj na ni, niibooru kura boor ki teemm n poorpoweiteeb, ki wurib Yennu nyunwuru, n Baa Yennu manj sann ni, nan min u Bija sann ni, nan Seyeen sann ni, ²⁰ ki wannib ki bin sak linba ki n wannu na

kur. N̄aan ii tian man nan n sii be i boor yoo kura m̄okm̄ok nan durinya
gbennu.”

Barɲanii nba ki MAK din sɔb nae na

Ki jiin Mak gbouɲ na po

Yennu maan nba ki Mak din sɔb na piin nan mɔmaan nba tee “Barɲanii nba jiin Yiisa Masia nba tee Yennu Bija na poe.” U wann nan Yiisa tee wunba kakiie ki bia mɔk yiikoo. U yiikoo na nyii paanu u wannu ni, nan waa nyann Sintaanii, nan waa nyikit chabit niib bi biit bianjinae.

*Jɔɔnn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na labaar
(Matiu 3.1-12; Luk 3.1-18; Jɔɔnn 1.19-28)*

¹ Barɲanii na jiin Yennu Bija Yiisa Masia poe. ² Li din piin nan Yennu Sɔkinii Aisaya nba din sɔb bianjinba nae a, “Yennu yet a

‘Nnara, n toomue na, ki n yaa n tumo
ki wun dɔɲ gar a tɔɔnn,
ki ɲamm a sɔnii ki tura.’

³ Sɔɔ be muuk ni ki hoot a,
‘Ŋammit man ti Yomdaano baaru sɔnii
ki lii took ki turo.’ ”

⁴ Jɔɔnn din be muuk ni, ki wuur niib Yennu nyunwuru, ki mɔɔntir a niib n nyik bi toonbiit ki wun wurib Yennu nyunwuru ki Yennu n nyik chabib. ⁵ Ki niib bonchiann nyii Judea yent ni nan Jerusalem doo ni, ki baar Jɔɔnn boor ki tan fiit bi toonbiit, ki Jɔɔnn wurib Yennu nyunwuru, Jɔɔdann mɔkir ni.

⁶ Jɔɔnn din lia laagumii kobit liatire, ki bia boob gbann u siak ni, ki u jeet tee naasuut nan siat. ⁷ Ki u mɔɔntir ki teen niib a “Nirɔ nba yaa wun tan wei n poor ki baar na cheen, ki n ki jan nan ki n gbaan u tɔɔnn ki lot u taasaɲmii gbaa. ⁸ Min ɲarin wuuri nan nyume, ɲaan ɲɔɔ tan saa jii Yennu Seyeenje ki wuur i para.”

*Jɔɔnn nba wur Yiisa bianjinba
(Matiu 3.13-4.11; Luk 3.21-22; 4.1-13)*

⁹ Li yoo na ki Yiisa nyii Nasaref doo nba be Galilii yent ni na, ki baar Jɔɔnn boor, ki Jɔɔnn wurɔ Yennu nyunwuru Jɔɔdann mɔkir ni. ¹⁰ Yiisa nba nyii nyun maɲ ni ki doo yoo nba, li taakpaak ni ki u la ki sanpaak loot, ki Yennu Seyeen sik tɔɔn u paak ki tee nan ɲmann; ¹¹ ki u gbat kunkɔr sanpaapo, ki kunkɔr na yet a “Fine tee n Bilonkak; fine ki n numm gboo.”

*Bianjinba ki Sintaanii jamm Yiisa
(Matiu 4.1-11; Luk 4.1-13)*

¹² Ŋanne ki Yennu Seyeen te ki Yiisa kɔɔ muuk ni; ki u din be muuk maɲ ni ki saa jan dapiinna, ki Sintaanii tan jammɔ. ¹³ Yiisa nan muuk ni bonkobite din be; ki Yennu malakanba sik ki teenɔ saauɲ.

*Yiisa nba din yiin jansoora banna bianjinba
(Matiu 4.12-22; Luk 4.14-15; 5.1-11)*

¹⁴ Tɔn, ki bi tan soor Jɔɔnn, wunba wuur niib Yennu nyunwuru na, ki kɔɔnɔ dansarik; ki li poorpo ki Yiisa saan Galilii yent ni, ki mɔɔntir Yennu

barɲanii ¹⁵ ki yeen a “Yoo baara, ki Yennu ɲaanaan baaru per na; li paak, teent man barɲanii maɲ yada ɲaan nyik i toonbiit.”

¹⁶ Yiisa nba din somm Galilii mɔkgberɲir kpiɲ na, ki u tan la Simonn nan u waarɔ Andru, ki bi lubin janlaaunɲ mɔkgberɲir na ni, kimaan bi din tee jansoorae. ¹⁷ Ki u yetib a “Ii waan man, ki n saa te ki yii daak niib kii teenin.” ¹⁸ Li taakpaak ni ki bi nyik bi janlaant na, ɲaan fiir ki waaun.

¹⁹ Ki u bia saan tɔɔnn po waamina ki la Jeems nan u waarɔ Jɔɔnn, binba din tee Sebedii waas na, ki bi be bi burgbetir ni ki lik bi janlaant. ²⁰ Li taakpaak ni ki u yiimm; ki bi nyik bi baa Sebedii nan u toontunna burgbetir maɲ ni, ɲaan waaun.

Jɔɔ nba ki narinbiik be u ni na labaar

(Luk 4.31-37)

²¹ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb na saan kɔɔ Kapenaum doo ni; ki Juu teeb foon daar tan baar, ki u kɔɔ Yenjiantu diiuk ni, ki piin ki want niib Yennu maan. ²² Ki u wannu maɲ bakiitib bonchiann, kimaan u wannib nan u tee daano nba yen yiikoo nae, ki ki wannib nan sennu wantteeb nba tuu wantib bianjinba na.

²³ Ki li yoo na ki jɔɔ nba narinbiik be u ni na be Yenjiantu diiuk na ni, ki yikin sanpaapo ki yeen a ²⁴ “Fin Yiisa, Nasaref nirɔ na, timm nan fin nlee mantiki? A baar a a tan biirite-e? N mi faa tee wunba; a tee Yennu Popeendaano nae.”

²⁵ Ki Yiisa tian u paak a, “Nminin fuut, ɲaan nyi u ni.”

²⁶ Ki narinbiik na fuun jɔɔ na ki tan lu-u, ɲaan yikin sanpaapowa, ki ji nyii u ni. ²⁷ Li din teen bi kur yaarlituko, ki bi boi leeb a “Bee na? Wannaan jiaki! U mɔk yiikoo ki yeen narinbiit, ki bi saak u mɔɔb.” ²⁸ Li taakpaak ni ki u sann mɔɔnt ki lin Galilii yent ni kur.

Yiisa nba din te ki baatib bonchiann la laafia bianjinba

(Matiu 8.14-17; Luk 4.38-41)

²⁹ Baa din nyii Yenjiantu diiuk maɲ ni na, ki ɲɔɔ nan Jeems nan Jɔɔnn saan kɔɔ Simonn nan Andru ɲaak ni. ³⁰ Ki Simonn dianpook dɔɔ nan gbanantoun, ki bi bet Yiisa u yiaru maɲ po. ³¹ Ki Yiisa saan soor u nuu ki fiino kaan, ki u gbanantounɲ maɲ gbenn, ki u fiir ki teenib saauɲ.

³² Li daar maɲ daajonyiɔk, ki niib jii baatib nan binba ki narinbiit be bi ni na, ki baar namm Yiisa boor. ³³ Ki doo maɲ ni niib kura lakin ki tan be diiuk na tammɔb boor. ³⁴ Ki u te ki niib bonchiann nba yiarbooru kura la laafia, ki bia nyinn narinbiit niib bonchiann ni, ɲaan ki ki sak narinbiit maɲ n yet siari, kimaan bi din mi waa tee wunba.

Yiisa nba din mɔɔntir barɲanii Galilii digbana ni bianjinba

(Luk 4.42-44)

³⁵ Ki Yiisa dɔɲ nyii ɲaak na ni ki kojouk daa ki mɔ, ki kɔɔ muuk ni ki saa mei Yennu. ³⁶ Ki Simonn nan u leeb na ji din lin ki loon u boor, ³⁷ ki saa lau ki beto a “Sɔɔ kura loon bin la faa be siame.”

³⁸ Ki u yetib a “Njaant man ki tin saan digbana nba be ti tɔɔnn po na, ki n saa mɔɔnt barɲanii na leɲ mun, kimaan li paake te ki n baar.”

³⁹ U din lin Galilii yent ni kura, ki mɔɔntir barɲanii maɲ, Yenjiantu diit ni, ki bia nyint narinbiit niib ni.

Yiisa nba din te ki gbaatir la laafia bianjinba

(Matiu 8.1-4; Luk 5.12-16)

40 Tɔn, ki gbaatsɔɔ baar Yiisa boor, ki tan gbaan u tɔonn ki barimɔ a “Li-tee ki a loon, a saa fit te ki n ɲaauk na n gbenna.”

41 Ki ninbaauk soor Yiisa, ki u tant u nuu ki siiu, ɲaan yetɔ a “N loon nna. A ɲaauk maɲ n gbenn,” 42 Li taakpaak ni ki joo maɲ ɲaauk gbenn, ki u gbanant ji jen li bannu ni. 43 Ki Yiisa kpaano fanu, 44 ki yetɔ a, “Ti mi ki a bet sɔɔ li barii; ii saa jii a mɔɲ ki wann Yennu manntɔɔ na, ki mann maruɲ nba ki Yennu sɔkinii Moses din senn ki jiiin gbaata paaku po na, ki sɔɔ kur n bann nan a ɲaauk maɲ set gbenna,” ki ji nyiko ki u saan.

45 ɲanne ki joo na saan ki mɔont u paaku maɲ labaar lokir kura po; ɲanne din te ki Yiisa ki fit nyi paanu ki koo digbansiar ni, ɲaan ji kpan be muuk ni; ki niib bonchiann nyi lokir kur po ki baat u boor.

2

Yiisa nba din te ki gbanankpeenn daano la laafia bianjinba (Matiu 9.1-8; Luk 5.17-26)

1 Laa teen daa ɲanɲaa nna, ki Yiisa bia ɲmat Kapenaum; ki bi mɔont nan u ɲmat ɲaak powa. 2 Ki niib bonchiann tikir, ki nan yiar bonmintik nnawa tan kaa ɲaak maɲ ni, ki sɔɔ saa fit baar tammɔb ni; ki u mɔontir Yennu maan ki teemm. 3 Niib banna din tan jii baatsɔɔ ki u gbanant kpowa; ki bi paano lianɲ paak a bin baar nanao Yiisa boor. 4 Bi din ki fit baar u boor, kimaan niib nba din yabit na paak, ɲanne ki bi chɔɔ loot diiuk na yur paak,* ki sikin baatɔɔ na nan lianɲ ki tan birɔ Yiisa tɔonn. 5 Yiisa nba din la baa teenɔ yada bianjinba na, ki u yet baatɔɔ na a “N bik, n nyik chab a biita.”

6 Li yoo na ki Yennu sennu wantesiab kar leɲ maɲ ki boi bi para ni a, 7 “Bee teen ki joo na piak nna? U yekint u mɔɲ nan Yennu-e. ɲmee saa fit nyik chab nirɔ biiti, ki li ki tee Yennu kuukɔɔ kaa?”

8 Dudukit na nba din be bi para ni yoo nba na, ki Yiisa bann ki boib a “Bee ki i dukii linba na? 9 Maa yet baatɔɔ na a ‘N nyik chab a biit,’ koo maa saa yetɔ a ‘Fiit ki jii a lianɲ kii somm na,’ maan munlee na lanpoe paari? 10 ɲaan n saa wannu nan min nisaarik Bik mok yiikoo tingbouɲ na ni, ki saa fit nyik chab nirɔ biit.” ɲanne ki u jiant bet wunba ki u gbanant kpo na a 11 “N beerae, fiit, ki jii a lianɲ kii kun a ɲaak ni.”

12 Li taakpaak ni ki u fiir jii u lianɲ ki nyii bi kura ninbina ni. Ki li bakitib bonchiann; ki bi piak dont Yennu sann ki yeen a “Ti daa ki mi la bakitnaun toona na booru.”

Bianjinba ki Yiisa yiin sɔɔ ki u sann tee Liifai (Matiu 9.9-13; Luk 5.27-32)

13 Li poorpoe ki Yiisa bia ɲmat Galilii mɔkgbenjir na kpin, ki niib bonchiann tikir u boor ki lintɔwa, ki u wantib Yennu maan. 14 ɲanne ki u tan gar tɔonn po ki saa la jasɔɔ nna ki u sann tee Liifai, wunba din tee Alfeus bik, ki u kar u toonn paak, lampogaar-diiuk ni. Ki Yiisa betɔ a “Fiit kii waan.” Ki u fiir ki waau.

15 Ki Liifai maɲ teen jaamm u ɲaak ni ki tur Yiisa; ki lampogaarteeb bonchiann nan biitdamm bonchiann lakin kar nan Yiisa nan u poorpoweiteeb ki di jeet. Bi din yab bonchiann ki waau. 16 Ki sennu wanteeb, binba din tee Farisiinba na, la ki Yiisa di jeet nan biitdamm nan lampogaarteeb na; ki bi boi u poorpoweiteeb na a “Bee ki u lakin di nan nibooru na?”

* 2:4 2.4 Bi diit yura paak, bi din tuu sere.

¹⁷ Yiisa nba gbat nna ki u betib a “Binba mək laafia ki loon tebtɔɔ; ɲaan binba yiar, ɲamme loon tebtɔɔ. N ki baar a n yiin popeendamm kaa, ɲaan n baar a n yiin biitdamme.”

Moloru labaar

(*Matiu 9.14-17; Luk 5.33-39*)

¹⁸ Li yoo maɲ ki jɔɔnn, wunba din wuur niib Yennu nyunwuru na poorpoweiteeb, nan Farisiinba din lor moi; ki nisiab baar ki boi Yiisa a “Jɔɔnn poorpoweiteeb nan Farisiinba poorpoweiteeb lorin moi; bee teen ki a poorpoweiteeb ki lorimi?”

¹⁹ Ki Yiisa boib a “Poochiann-i be, saamm saa lor moi, yoo nba ki pooyookir sɔɔ daa be bi boor ni nawa-a? Aaii. Pooyookir sɔɔ nba daa be bi boor ni na, bi kan lor moi. ²⁰ ɲaan yoo baat ki bi tan saa nyinn pooyookir sɔɔ na bi boor; li yooe ki bi saa lor moi.

²¹ “Sɔɔ kan sak jii chabpaann ki lik takperi; li-i tee ki u teen nnaie, chabpaann na saa pat takper nae, ki li patimin saa ɲamm pukin. ²² Nnae mun ki sɔɔ kan jii dapaanin ki liak kɔrkper ni; li-i tee ki u teen nnaie, ki dapaanin na tan mo yoo nba, li saa put kɔruk nae, ki daan maɲ n mɔɔn yann, ki kɔruk na n mun biir. Li paak, bi jikit dapaanin ki liakit kɔrpaann nie.”

Juu teeb foon daar labaar

(*Matiu 12.1-8; Luk 6.1-5*)

²³ Tɔn, Juu teeb foon dasiar, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb gaar dii kpaab ni. Baa saa maɲ ki u poorpoweiteeb na toktir dikara ki pinii ɲman.

²⁴ ɲanne ki Farisiinba na boio a “Bee ki bi tuun linba ki ti sennu ki chab a tii tuun foon daari?”

²⁵ Ki u yetib a “I ki mi karin Yennu gbouɲ ni Defid nba din tun bianɲinba-a? Yoo nba ki kon din gbat ɲɔɔ nan u jɔɔmu, ki bi ki mək jeet na, ²⁶ ki u din kɔɔ Yennu ɲaak ni, ki saa jii boroboro nba ki bi tur Yennu na ki ɲman, yoo nba ki Abiatar din tee mannteeb yudaano na. Sennu na din ki chab nan sɔɔ n di boroboro maɲ see Yennu mannteeb kuukɔɔ; ɲaan Defid maɲ din ɲmame, ki bia tur u jɔɔmu na gbaa ki bi mun ɲman.”

²⁷ Ki Yiisa ɲamm yetib a “Nisaarik sommir paake ki Yennu senn foon daar; li ki tee foon daar paak kaa ki u din nan nisaariki. ²⁸ Li paak, min nisaarik Bike tee foon daar na Yomdaano.”

3

Ki jiin nuukpeenn daano po

(*Matiu 12.9-14; Luk 6.6-11*)

¹ ɲanne ki Yiisa ɲmat kɔɔ Yenjiantu diiuk ni, ki jasɔɔ be leɲ ki tee nuukpeenn. ² Ki nisiab be leɲ ki gorii Yiisa, a bin laan u saa te ki nuukpeenn daano maɲ n la laafia foon daari, ki bin pak biiro. ³ ɲanne ki Yiisa yiin nuukpeenn daano na a “Baat nna,” ⁴ ɲaan boi niib na a “Ti sennu chab a tii sommit niib foon daar koo ti biiribe? Ti tinn niib koo ti kpibi?”

ɲaan ki bi ɲmina. ⁵ Ki u gotib ki lint nan wutoor, kimaan u par din biir bonchiann bi ninkoonii na paak; ki u ɲmant ki bet jɔɔ maɲ a “Tantir a nuu maɲ.” Ki u tant, ki li la laafia. ⁶ Li yoo na ki Farisiinba na ɲmat nyii, ki ɲamm nan Bat Herod poorpojɔɔmu lor soor nan leeb baa saa teen bianɲinba ki kpi Yiisa.

Niib bonchiann nba din waa Yiisa poor bianɲinba

⁷ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb fiir ki sik Galilii məkgebərjir na kpın, ki nibur wei u poor. Bi din nyii Galilii nan Judea ⁸ nan Jerusalem nan Idumea nan Jođdann mək-pootir, nan Taya nan Sidonn tingboun nie, ki yab bonchiann, ki tikir u boor; baa gbat nan u tuun toongbeja na paak, ki bi baar u boor məkgebərjir na kpın. ⁹ Ki u bet u poorpoweiteeb a bin la burgbetir ki turɔ, ki wun kɔɔ kar ki wann niib maŋ Yennu maan, ki nibur na tan daa tuto, ¹⁰ kimaan waa din te ki baatib bonchiann la laafia na paake ki binba kur yiar ji nakii a bin siiu. ¹¹ Narinbiit nba be binba ni na nba din tuu lau yoo nba kur, bi din tuu baa u tɔɔnne ki faa wuyikin ki yeen a “Fine tee Yennu Bija.”

¹² Ki u kpaamm nan ninmɔnn a bi daa mɔontirɔ ki teen niibi.

Yiisa nba din gann u toomiinba piik nan banlee bianjinba
(Matiu 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Li poor po ki Yiisa doo kunkonn paak ŋaan yiin binba ki u loon na, ki bi baar u boor. ¹⁴ Ki u gann niib piik nan banlee, ki yib toomiinba, a bii be u boor ki wuu tuumm ki bii mɔontir u barjanii, ¹⁵ kii bia kii mək yiikoo kii nyint narinbiit niib ni.

¹⁶ Waa din gann niib nba piik nan banlee na, bi sanae na: Simonn, wunba ki Yiisa din purɔ Piita na; ¹⁷ nan Jeems nan u naa bik Joɔnn, binba din tee Sebedii waas na, ki Yiisa purib Boanejes, ki li paak tee satianii waas; ¹⁸ nan Andru nan Filip, nan Batolomiu, nan Mati, nan Tomas, nan Jeems wunba tee Alfeus bija na, nan Tadeus, nan Simonn, wunba din loon ŋamm Juu teeb-ii yen bi mɔŋ na, ¹⁹ nan Judas, wunba din tan nyii Yiisa poor na.

Narinbiit bat Beelsebul labaar
(Matiu 12.22-32; Luk 11.14-23; 12.10)

²⁰ Li poor po ki Yiisa kun; ki nibur tikir ŋɔɔ nan u poorpoweiteeb boor, ki bi tan kɔŋ yaak nan jeet dinu. ²¹ U ŋaateeb nba din gbat nna, ki bi mi a u waate, ki bi baar a bin sooro.

²² Ki Yennu sennu wantesiab nba nyii Jerusalem na mun din yet a “Narinbiit bat Beelsebul nae be u yur ni, ki u nyint narinbiit niib ni ŋɔɔ Beelsebul yiikoo ni.”

²³ Ki Yiisa yiin wanteeb maŋ a bii baat na, ŋaan yimm barjokit ki boib a “Sintaanii saa sak nyinn u mɔŋa-a? ²⁴ Naan niib-i ŋmat kɔn ki tookit bi leeb, bi naan maŋ kan fit seti. ²⁵ Ki ŋaak niib-i ŋmat kɔn nan leeb, bi ŋaak maŋ kan fit seti. ²⁶ Ki Sintaanii-i ŋmat kɔn nan u mɔŋi, u kan fit seti, u joontue na.

Yiisa nba fit biir Sintaanii paŋ bianjinba

²⁷ “Soɔ kan fit kɔɔ paŋ daano ŋaak ni ki saa jan u məkinti, see ki u doŋ loro ŋaan yen ji fat u ŋaak maŋ.”

²⁸ Ki Yiisa tukin ki yetib a “Barmɔniie ki n beeri na, Yennu saa nyik chab nisaarii bi biit nan bi barbiit kura; ²⁹ ŋaan wunba kur piak barbiit ki teen Yennu Seyeer, Yennu kan mi nyik chab li daano faba.” ³⁰ Linba din te ki Yiisa pak nna maŋ tee nnae, baa din yet a “Narinbiuko be u yur ni na.”

Yiisa naa nan u waarii labaar
(Matiu 12.46-50; Luk 8.19-21)

³¹ Li yoo na ki Yiisa naa nan u waarii baar ki see nanyer po, ŋaan tun soɔ a wun yiino na. ³² Ki nibur kar ki lintɔwa, ki u be sinsuuk ni; ki bi yeto a “A naa nan a waarii be nanyer po ki loona.”

³³ Ki u boib a “N̄mee ji tee n naa, ki lamme mun tee n waarii?” ³⁴ N̄aan got binba kar u boor na ki yet a, “N̄ naa nan n waariie be nna na. ³⁵ Wunba kur tuun Yennu loomm, n̄ɔɔe tee n ninja nan n niipoo nan n naa.”

4

Tanburtɔɔ barjouk

(Matiu 13.1-9; Luk 8.4-8)

¹ N̄anne ki Yiisa yaan piin ki want niib Yennu maan, Galilii mɔkgebenjir kpɔn, ki nibur baar u boor. Waa la ki nigbanu na yabit na, ki u kɔɔ burgbetsiar ni, ki sik nyun ni, n̄aan ki niib na biar see gbɔngbann. ² U din yimm barjokite ki wantib barii bonchiann.

³ U din yin a, “Jasɔɔ din doo u kpaab a wun saa bur tan. ⁴ Waa din buur na, ki bonboorii na yenn-nba yat baa sɔnjouk ni, ki nɔɔni wei tɔkir. ⁵ Ki leer mun baa tanpuut paak, siaminba ki tant ki yabi. Tant nba ki yab na, ki li pia ki kpaat yiama, ⁶ n̄aan yonnu nba tan faar yoo nba, ki li jɔɔk. Laa din ki fit sikin jiina na paak, li kur din kpoe. ⁷ Ki leer mun baa kunkonii jiina ni, ki tan lakin pia ki kpaat nan kunkonii na, n̄aan ki kunkonii na n̄mabirir ki li ki fit nan. ⁸ N̄aan ki leer mun baa tinjan ni, ki pia, ki kpaat fanu, ki nan naanjan, ki yenn nba nan bin piintaa-taa, ki leer nba mun nan piinloob-loob, ki siab mun nan kobik kobik.”

⁹ Yiisa nba yin barjouk na ki gbenn yoo nba, ki u yet a “Wunba mɔk tuba ki saa gbat, wun gbiint.”

Barjokit man yinu paak

(Matiu 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Li poorpoe ki nisiab nba din tuu be Yiisa pen, n̄amm nan u poorpoweiteeb piik nan banlee na baar u boor, yoo nba ki u be u kuukɔɔ na, ki tan boio barjokit na paak. ¹¹ Ki u yetib a “Yimm n̄arin, Yennu fiit woonin ni barii nba jiin u naan po na ki wannawa, n̄aan binba ki be nani na n̄arin gbia bonsiar kura barjokit nie,

¹² a ‘Bin got n̄aan daa laat, ki bia gbiint n̄aan daa bant li paaki; kimaan bi-i la ki bann, bi saa jen ki baar Yennu boore ki wun nyik chab bi biit.’ ”

Tanburtɔɔ barjouk na paak

(Matiu 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹³ N̄anne ki Yiisa boib a, “I ki bann barjouk na paaki-i? Nlee ki i ji saa mi bann barjoklia paaki? ¹⁴ Tanburtɔɔ na tee nan wunba piak Yennu maan nae. ¹⁵ Ki nisiab naan bonboorii nba baa sɔnjouk paak na; bi-i gbat Yennu maan yoo nba, n̄aan Sintaanii tuu baar ki nyinnir bi para nie yiama. ¹⁶ Nisiab mun naan bonboorii nba baa tanpuut paak nae; bi tuu gbat ki gaar maan man nan parpeenene, ¹⁷ n̄aan maan man ki fit siik baa jiina bi para ni fanu, li paak bi ki diar ki yukii; yoo nba ki niib dintib fara, koo mukisuk tan baarib maan man paak, bi tuu lue yiama. ¹⁸ Ki nisiab mun bia naan bonboorii nba baa kunkonii jiina ni na. Bi-i gbat maan man, ¹⁹ n̄aan tingboun na daamii, nan mɔkint loomm, nan bonbooru booru lomm tuu kɔɔ nyakin maan manje ki li kan nami. ²⁰ N̄aan nisiab n̄arin tee nan bonboorii nba tuu baa tinjan ni nae. Bi gbia maan man ki gaan, ki li naan. Siab naan piintaa-taa, ki siab naan piinloob-loob, ki siab mun bia naan kobik kobik.”

*Ki jiin fitir po
(Luk 8.16-18)*

²¹ Ki u bia boib a, “Soo mi ki koo nan fitir nyaak ni, ki chibin nmanj li paak, koo ki gurir gado louj ni-i? Aaii. See ki u jiir ki toon bonsiar nba dokii paak. ²² Bari nba kur woo, see ki li tan woot nyii paanu, ki linba kur mun liik, see ki li likit. ²³ Wunba mok tuba ki saa gbat, wun gbiint.”

²⁴ Ki u bia yetib a, “Gbiintir man yaa gbia linba na fanu. Yaa bikii bianinba ki teen, nnae ki Yennu saa bikin ki turi, ki lin gar nna. ²⁵ Wunba gbat ki gaar bonjann, hooe saa namm gaar ki pukin, nnaan wunba ki gbiintir, u saa kɔŋ waan nba ki u mok nawa.”

Bonbuburit barjouk

²⁶ Ki Yiisa bia namm yet a, “Yennu naan tee nan nirɔ nba tuu bur tan u kpaab ni, ²⁷ ki koo goon nyiok, ki tan fiir sanyiok ni, ki soo bonboorii na kura pia ki kpaata; nnaan ki u ki mi laa tee bianinba ki pia kpaatiri. ²⁸ Tin nae tuu te ki bonboorii manj pia ki kpaatir ki bia naan bin. Nyakire tuu nyi sinsinn, li poor po ki fouj n wei, ki ji teen bin. ²⁹ Dii manj-i beer yoo nba, kpaarɔ na ji tuu piin li jaamue nan u dijaanjuk, kimaan jaanu yoo ji baare na.”

Bonboorik barjouk

(Matiu 13.31-32, 34; Luk 13.18-19)

³⁰ Linba na poor po ki Yiisa boib a “Ti daa saa bikin Yennu naan nan lannpoe? Ti saa yin barjouk lanne ki lin yent niib nunii po? ³¹ Li tee nan kanperik binn nba ki soo jii ki bur kpaab ni, ki li waar ki gar tingboun na bonboorii kur, ³² ki li tan pia ki kpaat ki ji yab bonchiann, ki mok yingbena; ki noonii ji tia tiat li yiinii na paak.”

³³ Yiisa din yin barjokit bonchiann nan linba na na, ki nyint Yennu maan ki teen niib, baa saa fit bann bianinba. ³⁴ U din ki mi pak namm maan ki li ki tee barjokiti. Nnaan u din tuu tan namm wann u poorpoweiteeb barjokit manj kur paak, yoo nba ki bi tuu biar be bi kuukoo na.

Wouj nan nyun nba sak Yiisa mɔb bianinba

(Matiu 8.23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Li daar daajoouk ki Yiisa bet u poorpoweiteeb a, “Nnaan man ki tin poot mokgbenjir na pootir.” ³⁶ Li yooe ki bi nyik nibur na, ki koo waa kar burgbetir nba na ni; ki namm nan hoo lakin saan. Nnaan burgbetlia bia din be lej. ³⁷ Baa be burgbetir manj ni ki ki mi yiitian, namm tan soo wonpaaruk fikite, ki nyunpana piin liat ki koo burgbetir manj ni, ki li tan yaa lin gbee. ³⁸ Li yoo Yiisa din doo burgbetir manj poor po ki kpaak yukpakitir ki goont. Nnaan ki u poorpoweiteeb fiino ki yaa, “Chanbaa, taa yaa ti kpo na, a baka kaa ti po-o?”

³⁹ Ki u fiir set ki tian wonpaaruk na paak, ki bia bet nyunpana na mun a “Doo soon nna.” Ki wonpaaruk manj nyik, ki nyun na mun ji doo ki muu dik dik. ⁴⁰ Nnaan ki u boi u poorpoweiteeb manj a “Bee ki i tiin janmaanii? I daa ki teen Yennu yada-a?” ⁴¹ Ki janmaanii soorib bonchiann, ki bi boi bi leeb a “Niboor bee na? Wouj nan nyunpana gbaa saak u mɔbe.”

5

*Yiisa nba nyinn narinbiit jasoo ni bianinba
(Matiu 8.28-34; Luk 8.26-39)*

¹ Yiisa nan u poorpoweiteeb din poot Galilii mɔkgbenjir na gbingbanleer po, Gerasa yent ni. ² Yiisa nba nyii burgbetir na ni yoo nba, li taakpaak ni ki jasɔɔ nyii kaat ni ki chetɔ. Narinbiik din be jɔɔ na ni, ³ ki u dɔɔ kaat na ni. Sɔɔ din kaa ki saa fit baanɔ banti, ki bia kan fit loro jarit gbaa; ⁴ kimaan bi-i baan u nii nan u taa bant, ɲaan u din tuu yabit bant na kure, ki bia biir kut nba be u taa ni na. U din mɔk paɲ bonchiann, ki sɔɔ ki fit gɔi-ɔ. ⁵ Nyiɔk nan yonnu ni kur ki u lin kaat nan kunkona ni ki yikin ɲaan dia tana ki ɲma u mɔɲ.

⁶ Waa din daa be banfokira ɲaan la Yiisa na, ki u tin ki tan gbaan Yiisa tɔɔnn, ⁷ ɲaan yikin sanpaapowa ki yet a “Yiisa, Yabint Yennu Bija, min nan fin nlee mantiki? Yennu paak ki n barima, a daa mukisimi.” ⁸ U yet nna, kimaan Yiisa poɲ yakii nan narinbiik na a “Fin narinbiik na, nyimin jɔɔ na ni.”

⁹ Li poorpo ki Yiisa boiɔ a, “A sannii?”

Ki u jiin a “N sann tee Bure, kimaan ti yab bonchiann.” ¹⁰ Ki narinbiit na te ki jɔɔ na barin Yiisa a u daa nyintib ki bi saa tingaɲ ni.

¹¹ Doorii bonchiann din see kunkonn na paak ki kpia ki di. ¹² Ki narinbiit na barin Yiisa a, “Chabint ki tin saan kɔɔ doorii na ni.” ¹³ Ki Yiisa chabib sɔnu, ki bi nyii jɔɔ na ni, ki kɔɔ doorii na ni. Ki doorii na kur tin sik mɔkgbenjir na ni, ki dii nyun. Doorii na kann din teen nan tusaa ɲanlee nawa.

¹⁴ Ki binba guu doorii na fiir chiar ki saa mɔont li labaar doo ni nan kpaant ni. Ki niib baar a bin la linba kur tun maɲ. ¹⁵ Baa baar Yiisa boor yoo nba, ki la jɔɔ nba ki narinbibur tuu be u ni na kar leɲ nan laafia nan u dudukit kura fanu, ki ji lia tiat, ki jaɲmaanii soorib. ¹⁶ Ki binba lar na betib linba tun ki tur jɔɔ na, ki bia betib doorii na labaar.

¹⁷ ɲanne ki niib na ji barin Yiisa a wun nyi bi tiɲ ni.

¹⁸ Yiisa nba din tee siir a wun kɔɔ burgbetir na yoo nba, ki jɔɔ nba ki Yiisa nyinn narinbiit u ni na barimɔ a, “ɲaant min nan fin n lakin saan.”

¹⁹ ɲaan ki Yiisa ki saki, ki betɔ a, “Ii ɲmat kii kun a niib boor ki saa betib Yennu nba tina ninbaauk ki bia tun toonjaann ki tura bianjinba.”

²⁰ ɲanne ki jɔɔ na ji lin yent nba ki bi yir Doi-piik na ni, ki mɔontir linba kur ki Yiisa tun turɔ maɲ, ki li teen sɔɔ kur jaarlituk.

Jairus bonpobik baatuk labaar

(Matiu 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹ Li poorpo ki Yiisa bia ɲmat poot mɔkgbenjir na gbingbanleer. Waa saa baar mɔk-pootir na, ki nibur tikir ki lintɔ. ²² Ki jasɔɔ baar leɲ, ki u sann yi Jairus; u din tee Yenjiantu diiuk ni saakɔsɔɔe. Jɔɔ na nba la Yiisa yoo nba, ki u gbaan Yiisa tɔɔnn, ²³ ki barimɔ nan u par kur a “N bonpobike yiar ki per kuuma. A kan baar na ki tan yii a nii u paak ki wun lek la laafia ki tinni-i?”

²⁴ ɲanne ki ɲɔɔ nan Yiisa ji saa u ɲaak ni. Ki nibur mun bia waa ki muk ki tut Yiisa.

Poosɔɔ nba sii Yiisa liatir ki la laafia bianjinba

(Matiu 9.20-22; Luk 8.42-47)

²⁵ Poosɔɔ nna mun din be ki siik fabouɲ ki tan jaɲ bina piik nan ɲanlee, ²⁶ ki lin tebteeb bonchiann boor a wun teb u mɔɲ, ki tan gbenn u faar, ɲaan ki yiaru na bia pukii. ²⁷ Ki u tan gbat Yiisa po; li paak, ki u baar nibur na ni, ki waa u poorpo, ɲaan bikii u par ni a ²⁸ “Mi-i lekii sii u liatir kuukɔɔ gbaa, n saa la laafiawa;” ²⁹ ki set tan sii u liatir. Li taakpaak ni ki

u fabourj na jit; ki u bann u gbanant ni nan u la laafiawa. ³⁰ Li yoo ki Yiisa bann u par ni nan paŋ nyii u niwa. Ki u jiant boi niib na a “Ŋmee sii n liatiri?”

³¹ Ki u poorpoweiteeb na mun ŋmat boio a, “Fin la nibur na muk nna, ŋaan ki a boif a ŋmee siiani?”

³² Ŋaan ki u lek bia gorii lintir, a wun la nirɔ nbae siiu. ³³ Poo na nba bann linba tun u gbanant ni na paak, ki jaŋmaanii sooro, ki u jekir yɔr yɔr, ki baar tan gbaan Yiisa tɔɔnn, ki betɔ barmɔnii kur. ³⁴ Ŋanne ki Yiisa beto a “N niipoo, faa teenin yada na paake te ki a la laafia. Ii saa nan parmaasir. A yiuru kur gbenna.”

Yiisa nba fiin bonpobik na kuun ni bianjinba

(Matiu 9.23-26; Luk 8.49-56)

³⁵ Yiisa nba daa piak linba na ki siab nyii Jairus na ŋaak ki baar yet Jairus maŋ a, “A bonpobik na taan kpowa. Bee ki a ji daamii Wanttoɔ na?”

³⁶ Ki Yiisa lek teen nan u ki gbat na, ŋaan bet Jairus maŋ a, “Daa tiin jaŋmaanii. Teentin yada.” ³⁷ Ŋanne ki Yiisa ki sak ki soɔ n weio saan ŋaak na ni, see Piita nan Jeems nan u waarɔ Joɔnn. ³⁸ Baa din baar ŋaak na ni yoo nba, ki Yiisa gbat fuut nan kpemɔnii. ³⁹ Ŋanne ki u koo boib a “Bee fuute mani? Bee ki i bui? Bik na ki kpo kaa, u goɔnte.” ⁴⁰ Baa gbat u barri na ki bi laau. Ŋanne ki u ber nyinnib, ŋaan jii bik na baa nan u naa ki pukin u poorpoweiteeb bantaa na po, ki bi koo diiuk nba ki bik na doɔ na ni. ⁴¹ Baa koo yoo nba, ki u soor bik na nuu ŋaan yeto a “Talita kum.” Li paak tee, “Bonpobik, n yeen fine, fiit.”

⁴² Li taakpaak ni ki bonpobik na fiir set kakibii, ki somm lin. Ki li yaar litib bonchiann. (U din tee bina piik nan ŋanlee bike.) ⁴³ Ŋaan ki Yiisa kpaamm a bii mi bin yet soɔ, ki bia betib a bin tur bik na jeet ki wun di.

6

Bianjinba ki Nasaref doo ni teeb yet Yiisa

(Matiu 13.53-58; Luk 4.16-30)

¹ Li poorpoe ki Yiisa nan u poorpoweiteeb nyii leŋ ki ŋmat kun u moŋ doo ni. ² Ki foon daar ki u tan koo Yenjiantu diiuk ni a wun wann nibur nba be leŋ na Yennu maan. Niib na nba gbat u wannu na ki li yaar lit bi kura, ki bi boi leeb a, “Yanboor lannpoe ki u moɔ mani? U teen nlee ki tuun bakitnaun toonjaana na? U la linba na kur lee? ³ Kanpinta na kaa na-a? Meeri bija na kaa-a? Ŋoo kaa tee Jeems nan Joosef nan Judas nan Simonn yooɔ na-a? U niipoo kaa be nna na-a?” Li paak ki bi yeto.

⁴ Ŋanne ki u betib a “Yennu soɔkinii ki koŋit baakir see u moŋ moŋ doo ni nan u tɔŋ niib boor, nan u moŋ moŋ ŋaak ni.”

⁵ U din ki tun bakitnaun toonjaana leŋi, see baatib banŋa nnae ki u din yii u nii bi paak, ki bi la laafia, ⁶ kimaan niib maŋ nba ki teeno yada na; ki li yaar lito bonchiann.

Bianjinba ki Yiisa tun u poorpoweiteeb piik nan banlee na

(Matiu 10.5-15; Luk 9.1-6)

Ŋanne ki Yiisa lin digbanbis ni ki want niib Yennu maan, ⁷ ki din tan lakin u poorpoweiteeb piik nan banlee na ki turib paŋ a bii nyint narinbiit niib ni, ki tumm banlee-lee; ⁸ ki betib a “Yoo nba ki i saa, i daa jikit siar ki saa, see patii kuukoɔ. I daa dia jeeti, i bia daa dia paka, i bia daa wuu likirii. ⁹ Ii pir taasaat, ŋaan i daa jikit liata ki pukii.” ¹⁰ Ki u bia betib a

“Li-i tee ki i baar njaak nba ni, ki bi gaari, ii be lej nan i nyinu daar. ¹¹ Li-i tee ki i baar doo nba ni, ki niib na ki gaari, ki bia ki gbiintir i mɔmaan, yin nyi doo maŋ ni, ki pit i taapant ni tant bir li doo ni, ki lin teen siarbiik ki turib.”

¹² Ki u poorpoweiteeb na fir saan ki mɔontir a niib n nyik bi toonbiit, ¹³ ki bi bia nyint narinbiit niib bonchiann ni, ki bia jii kpan ki soor baatib bonchiann ki bi la laafia.

*Jɔonn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na kpinu labaar
(Matiu 14.1-12; Luk 9.7-9)*

¹⁴ Tɔn, Bat Herod din gbat Yiisa labaar, kimaan u sann din doo bonchiann. Ki nisiab yeen a “Jɔonn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru nae fir kuun ni. Nanne te ki u mɔk paŋ ki tuun bakitnaun toona na.”

¹⁵ Ki siab mun yaa, “U tee Yennu sɔkiniŋ Elaija-e;” ki leeb mun bia yaa, “U tee Yennu sɔkiniŋe, nan yaayoo ni sɔkiniŋba yeno na.”

¹⁶ Bat Herod narin nba gbat nna yoo nba, ki u yet a “U tee Jɔonn, wunba ki n daan te ki bi pot u yur nae, njaan ki u jen be u manfoor ni.” ¹⁷ Kimaan Herod-e daan te ki bi soor Jɔonn ki baano bant ki kɔɔɔɔ dansarik, nɔɔ Herod waaro Filip njaapoo paak. Bi din yi poo maŋ Herodias-e, ki Herod fato ki kɔɔɔ. ¹⁸ Jɔonn din tuu beer Herod a Yennu sennu ki chabo nan wun fat u waaro njaapoo ki kɔɔni. ¹⁹ Linba na paake Herodias ji din nɔn Jɔonn, ki loon wun kpiu, njaan ki ki fiti, kimaan Herod mɔŋ mɔŋ din ki saki. ²⁰ Herod din tiin Jɔonn, kimaan u mi nan Jɔonn tee popeendaano nba tiin Yennu-e. Li paak ki u tinn Jɔonn. Ki Jɔonn nba mɔontir Yennu maan na, ki li nmat Herod yan bonchiann, njaan ki u lek gubin ki gbiintir u maan maŋ.

²¹ Li porpo ki Herodias lora din tan soor Jɔonn. Herod maaru jaamm daar nba tan baar, ki u yiin u naan kpaaka, nan kunkɔnkɔnna yudamm, nan Galilii yent ni saakab kur. ²² Nanne ki Herodias bipoo baar ki waa siak, ki Bat Herod nan u saamm para penn, ki u boi bonpobik maŋ a “Bee ki a loon ki n turani? N saa tura linba kur ki a loon,” ²³ ki tur bonpobik na mɔsonn a, “N saa tura linba kur ki a loon, halii li-i lekii baar ki n tura n naan yent na bokir gbaa.”

²⁴ Nanne ki bonpobik na nyii, ki saa boi u naa a “N taan saa yeto a n loon bee na?” Ki u naa jiin a “Betiro a a loon Jɔonn nba tuu wuur niib Yennu nyunwuru na yure.” ²⁵ Li yoo na ki bonpobik na nmat yiam a ki saan Bat Herod boor ki beto a “N loon Jɔonn nba tuu wuur niib Yennu nyunwuru na yure, ki a kpeen tatilaauk ni ki turin mɔtana.”

²⁶ Ki linba na tur bat na parbiir bonchiann, njaan u ji din kan fit yet bik maŋ nba loon linba na, kimaan u dɔŋ senn mɔsonn saamm na boora.

²⁷ Nanne ki u tun kunkɔnkɔnno li taakpaak ni, ki beto a wun jen nan Jɔonn yur ki turo. Ki kunkɔnkɔnno na saan dansarik ni ki saa pot Jɔonn yur, ²⁸ ki kpeen tatilaauk ni, ki jen nann ki tan tur bonpobik maŋ, ki u mun jii ki tur u naa. ²⁹ Jɔonn poorpoweiteeb nba gbat nna yoo nba, ki bi baar ki tan jii u gbanant ki pii.

*Yiisa nba dinn jab tusaa njanjmu bianjinba
(Matiu 14.13-21; Luk 9.10-17; Jɔonn 6.1-14)*

³⁰ Li poorpoe ki Yiisa toomiŋba maŋ nmat jen u boor ki tan yeto linba kur ki bi tun ki bia wann niib. ³¹ Nigbouŋ din tute, ki siab baat ki siab nmat, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb tan kɔŋ yaak nan bin di jeet. Li paak ki

u betib a “Naant ki ti yaat saan muuk ni, ti kuukoo, ki foi waan.” ³² Nanne ki bi koo burgbetir na ni, bi kuukoo, ki poot saan muuk ni.

³³ Baa din saa yoo nba, ki niib bonchiann lab ki bannib, ki nyii bi doi ni ki tin kokin məkghenir na ki dōŋ chetib. ³⁴ Yiisa nba tan nyii burgbetir na ni, ki u la ki nigbanu na poŋ tikir ki muk, ki ninbaauk sooro bonchiann, kimaan bi binberj din tee nan pei nba ki mək pekpaarik nae. Ki u piin li yoo ki wantib maan bonchiann. ³⁵ Yoo nba tan gar, ki u poorpoweiteeb baar u boor ni ki yeto a “Yoo gara, ki nna na mun tee muuk nie. ³⁶ Nyikin niib maŋ ki bin saan doo ni, nan digbanbis nba kpia na ni, ki la jeet ki daa ki di.”

³⁷ Nanne ki u mun yetib a “I mōŋ n turib jeet ki bin di.”

Ki bi ŋmat boio a, “A loon ki ti jii salimpeena* kobii ŋanleewa ki saan daa jeet ki tan turib ki bin di-i?”

³⁸ Ki u boib a “I mək boroboro kuna ŋanŋae? Ii saa got man.”

Baa saan got ki bann yoo nba, ki bi jen ki tan beto a “Li tee boroboro kuna ŋanŋmue nan janbis ŋanlee.”

³⁹ Nanne ki u bet nibur na a bin bokit kar mōpaaun paak wora wora. ⁴⁰ Ki bi bokit koonn kobik ki kar paabu piinŋmuŋmu. ⁴¹ Ki u jii boroboro na, nan janii ŋanlee na, ki yaat got sanpaapo, ki tur Yennu niipooŋ, ŋaan ŋmit ŋmit boroboro kuna na ki tur u poorpoweiteeb a bin tor niib maŋ; ki u bia ŋmit ŋmit janii ŋanlee na, ki bi tor soo kur. ⁴² Ki soo kur dii ki tan tenn. ⁴³ Ki u poorpoweiteeb tikir jeet nba tenn na, ki li gbee kpanchibit piik nan ŋanlee. ⁴⁴ Jab nba din dii jeet maŋ din tee tusaa ŋanŋmue.

*Yiisa nba somm nyun paak bianjinba
(Matiu 14.22-33; Jōonn 6.15-21)*

⁴⁵ Linba na poorpoe ki Yiisa te ki u poorpoweiteeb na koo burgbetir ki gar u toonn ki poot mək-pootleer po, ki saa Bef-saida; ŋaan ki ŋoo biar a wun chab nibur na. ⁴⁶ Waa chab niib maŋ gbenn yoo nba, ki u doo josiar paak ki mei Yennu. ⁴⁷ Li din tan baar nyioŋ, ki burgbetir na daa be nyunsinsuuk ni, ŋaan ki u mun daa be joor maŋ paak u kuukoo, ⁴⁸ ki tan la ki u poorpoweiteeb gbaa nan burgbetir kanu, kimaan bi din kan tookit wouŋo. Nanne ki u tan fiir somm nyun paak ki saa bi boor sanyafaar. Waa tan baat yoo nba, ki u teen nan u yaa wun garibe na. ⁴⁹ Ki bi lau ki u somm nyun paak, ki bi mi a kpeemmoe, ki yikin sanpaapowa, ⁵⁰ kimaan bi kur lauwa, ki janmaanii soorib bonchiann. Li taakpaak ni ki u yetib a “Cheen i para man. Li tee mine; i daa tiin janmaanii,” ⁵¹ ŋaan koo ki pukimm burgbetir maŋ ni; ki wouŋ na ji ŋmin soon. Ki li bakitib bonchiann, ⁵² kimaan bi daa din ki bann waa won jii boroboro ki tun bakitnaun toonn bianjinba na paaki. Bi dudukit daa din ki soorir fanu.

*Yiisa nba te ki baatib la laafia bianjinba
(Matiu 14.34-36)*

⁵³ Baa tan nyii məkghenir na ni ki doo kunkonn paak, Genesaret tin ni na, ki bi lor bi burgbetir ki senn. ⁵⁴ Ki leŋ niib na nba la Yiisa, ki bi banno yiama, ⁵⁵ ki tiin saa yent maŋ loka kur po ki jikit bi baatib ki baat u boor. Baa tuu gbat ki u be siaminba kur, bi din tuu jii bi baatib lianii paake ki saan namm u boor. ⁵⁶ Wuu dokit doi nan digbanbis nba kur ni, ki niib bonchiann dia bi baatib ki tookito nan dai niwa, ki barimo a wun te ki bi baatib n lek sii u liant mōgbana, ki binba din siir na kur la laafia.

* 6:37 6.37 Salimpeena kobii ŋanlee din tee daa kobii ŋanlee paauk.

7

Juu teeb yeejamm kaar labaar
(Matiu 15.1-9)

¹ Tɔn, ki Farisiinba nan sennu wannteeb din tan nyii Jerusalem ki baar Yiisa boor. ² Nanne ki bi la ki u poorpoweitesiab ki waa bi yeejamm kaar, kimaan bi di jeet, rjaan ki nit bi nii.

³ (Kimaan Farisiinba nan Juu teleeb kur din tuu ki gbia bi di jeet, see ki bi nit bi nii fanu nan bi yeejamm kaar nba din want bianjinba na. ⁴ Li-i tee ki bi daa siar daak ni, bi ki di see ki bi tan wuur sinsinna ki fit lian di. Bi bia din tuu dia kaar bonchiann ki pukin linba na po. Bi din tuu dia kaar nba jiin nyunnyunmanii sokiru, nan bi boba sokiru, nan bi dindɔɔnii wuuru po.)

⁵ Ki Farisiinba nan sennu wannteeb man boi Yiisa a “Bee ki a poorpoweiteeb na ki dia ti damm kaar nba ki ti yeejamm din wannit na, rjaan kpan di jeet ki ki nit bi nii?”

⁶ Ki Yiisa jiin a “Yennu sokinii Aisaya nba din yet linba po na set tee mɔniie. I tee kpinkpannii damme nan waa din sob bianjinba na a, ‘Yennu yet a:

Niib na teenin baakir bi moi ni kuukɔɔe,
rjaan bi para fok nanin bonchiann.

⁷ Bi jiantirin yanne,
kimaan bi dia nisaarii kaare ki want niib,
li ki tee min Yennu sennu kaa.’ ”

⁸ Ki Yiisa tukin yet a “I bakin Yennu sennue ki bir siar powa, rjaan sak nisaarii kaar nba want linba. ⁹ Yimm, i lek yet Yennu sennu weiu, a yin dia i mɔj mɔj kaare; ¹⁰ kimaan Moses din senn a, ‘Turin a baa nan a naa baakir; ki wunba sukir u baa koo u naa, bin kpan kpiu.’ ¹¹ Njan yimm rjarin yaa nirɔ-i bet u baa koo u naa a ‘Maa bo saa tura linba na kpant Yennu yara;’ ¹² a u ji mɔk yaak ki kan somm u baa koo u naa. ¹³ Yaa want niib kaar man bianjinba na, rjaan i yeen Yennu bariie na. I bia tee bonlia bonchiann ki li tee linba na booru.”

Linba be nisaarik par ni labaar
(Matiu 15.10-20)

¹⁴ Nanne ki Yiisa rjamm yiin nibur na u boor ki tan betib a “Yimm nba kur be nna na, gbiintir man ki bann maa yaa n pak linba na paak. ¹⁵ Bonsiar kaa ki saa kɔɔ nisaarik mɔb ni ki teen jakint u par ni. Njan linba nyi nisaarik par nie fit teenɔ jakint. ¹⁶ Wunba kur mɔk tuba, wun gbiint.”

¹⁷ Waa betib nna gbenn yoo nba, ki u nyikib, rjaan saan kɔɔ rjasiak nna ni. Ki u poorpoweiteeb boiɔ a wun wannib barii man paak. ¹⁸ Nanne ki u boib a, “I mun bia lek daa tee yankepeanae-e? I ki mi a linba kur ki nisaarik di, li ki teenɔ jakinti-i? ¹⁹ kimaan li ki kɔɔ u par ni kaa, rjaan u poor nie ki li kɔɔ, ki bia kpant bint ki nyi.” (Waa yet bianjinba na want nan jeet kura rjan nan dinu.)

²⁰ Ki u yet pukin a, “Linba set nyi nisaarik par nie teenɔ jakint, ²¹ kimaan u par nie ki dudukbiit baat nan poo weiu nan jab weiu, nan nanyukin, nan nikpinu, ²² nan bonchonchontoon, nan nianchiɔɔ, nan biitbooru booru, nan faak, nan toon-yana, nan funfun, nan sanjaaun, nan karinbaanii, nan jat toona. ²³ Linba na kur nyi nirɔ par nie ki teenɔ jakint.”

Poosoo yada labaar
(Matiu 15.21-28)

²⁴ Linba na poorpo ki Yiisa nyii leŋ ki saan Taya nan Sidonn yent ni, ki koo ŋasiak nna ni, ki ki loon soo n bann nan u be leŋi; ŋaan u din ki fit boor u moŋi. ²⁵ Ki poosoo nba ki narinbiiuk be u bonpobik ni na gbat u po, ki baar u boor ki tan gbaan u tooonn. ²⁶ Poo maŋ din ki tee Juu niro kaa; bi din maro Fonisia tin nie, Siria tingbouŋ ni. Ki u barin Yiisa a wun nyinn narinbiiuk na u bonpobik maŋ ni. ²⁷ Ŋanne ki Yiisa beto a, “Ŋaant ki ti dinn waas bi jeet sinsinn, kimaan li ki ŋan ki niro n jii waas jeet ki tur boi.”

²⁸ Ki poo na jiin a “N Yomdaano, li set tee moŋiie, ŋaan boi nba tuu doo teebul loŋ ni na mun tokii waas jebura nba baa na.”

²⁹ Ki Yiisa beto a “A jiinu nba na paak, ii kun; a saa baar soo ki narinbiiuk na nyii a bonpobik na niwa.”

³⁰ Ki poo maŋ fiir kun ki saa baar la ki u bik na doo u dindoonu paak, ki narinbiiuk na set nyiiwa.

Yiisa nba din te ki muuk muut bianjinba

³¹ Ton, Yiisa ji din nyik Taya yakir nae, ŋaan tokin nyii Sidonn yakir, nan tin nba ki bi din yi Doi-piik na mokmok ki saa baar Galilii mokgbenjir na. ³² Ki nisiab baar nan jasoo ki u tee muuk; ki bi barin Yiisa maŋ a wun yii u nuu joo maŋ paak. ³³ Ki Yiisa jiiu ki bi nyii kpŋj po, bi kuukoo, ki jii u niibira ki tun joo maŋ tuba ni, ki siir mosant ŋaan sii joo maŋ jerinn, ³⁴ ki got sanpaapo ŋaan kurint sikin, ki bet joo maŋ a “Efata,” ki li paak tee “Lootir.”

³⁵ Li taakpaak ni ki joo na ji gbia, ki bia fit piak fanu. ³⁶ Ŋanne ki Yiisa kpaan niib na a bii mi ki bin bet soo linba ki u tun maŋ po; ŋaan ki bi lek ŋamii yarin barii maŋ. ³⁷ Ki binba kur gbat labaar maŋ, ki li teemm bakitnaun bonchiann; ki bi boi bi leeb a “Toonŋanboorbee ki joo na tuun na mani? ki tuukpa a gbaa tan fit gbia, ki mui bia fit piak.”

8

Yiisa nba dinn niib tusaa ŋanna bianjinba
(Matiu 15.32-39)

¹ Linba na poorpo, li din ki yukiri ki nibur yaan lakin leeb Yiisa boor ki ki mok jeet; ki Yiisa yiin u poorpoweiteeb na ki tan betib a ² “Ninbaauk soorin bonchiann nibur na paak, kimaan daa ŋantaae na ki bi be nanin, ŋaan ki ki mok jeet ki di. ³ Mi-i kunnib komi, bi saa fib sonu niwa, kimaan bi siab doi fokaa.”

⁴ Ki u poorpoweiteeb na boio a “Ti saa la jeet lee muuk na ni ki lin jaŋ nibur na kuri?” ⁵ Ki u boib a “Boroboro kuna ŋanŋae be i boor ni?” Ki bi beto a “Ŋanlore.”

⁶ Li yooe ki u te ki nibur na kur kar tin ni. Ŋanne ki u jii boroboro kuna ŋanlore na, ki tur Yennu niipoouk, ŋaan ŋmit ŋmit ki tur u poorpoweiteeb na a bin tor nibur maŋ. ⁷ Bi bia din mok janbis waan bi boor; ki u bia tur Yennu niipoouk li paak, ŋaan bet u poorpoweiteeb maŋ a bin jii torib. ⁸⁻⁹ Ki soo kur dii waa loon bianjinba. Bi din teen nan niib tusaa ŋanna nawa. Ki u poorpoweiteeb tikir jeet nba tenn na, ki li gbee kpanchibit ŋanlore. U ji din chab niib maŋe, ¹⁰ ŋaan ki ŋoo nan u poorpoweiteeb kakit ki koo burgbetir, ki saan Dalmanuta tin ni.

Farisiinba nba loon bakitnauy nyinn bianjinba

(Matiu 16.1-4)

¹¹ Li poorpoe ki Farisiinba siab baar Yiisa boor ki tan tee serimii, a bin bikino ki la u mōbonkpetir, ki yeto a wun tun nyinn ki lin wann nan Yennu set mi u po. ¹² Li yoo ki u kurint, ŋaan boib a “Bee teen ki motana nihooru na loon nyinni? Barmōniie ki n beeri, n kan tun nyinn ki tur motana niib na.”

¹³ Li poorpo ki u nyikib, ŋaan ŋmat koo burgbetir na ni, ki pootir mōkgbenjir na.

Ki jiin Farisiinba nan Bat Herod wannu po

(Matiu 16.5-12)

¹⁴ Ton, Yiisa poorpoweiteeb din tamm ki ki dia boroboro ki li yabi. Bi din dia boroboro kun-yennkooe burgbetir na ni. ¹⁵ Ki Yiisa kpaanib a “Ti mi man, kii guu i mōŋ nan Farisiinba nan Herod datin na po.” ¹⁶ Ŋanne ki bi ji piak bi leeb sinsuuk ni a “Taa ki dia boroboro nae ki u piak linba na.”

¹⁷ Ŋaan ki u bann baa piak linba na, ki boib a “Bee ki i piak ki yaa i ki dia boroboro? I daa ki bann siar biaki-i? I dudukit ni bia daa ki yenti-i?”

¹⁸ I mōk ninbina, ŋaan bee ki i ki laati? I bia mōk tuba, ŋaan bee ki i ki gbia? ¹⁹ I tian yoo nba ki n ŋmit boroboro kuna ŋanŋmu ki dinn niib tusaa ŋanŋmu na-a? Kpanchibit ŋanŋae ki i tikir boroboro nba tenni?”

Ki bi jiin a “Piik nan ŋanlee.”

²⁰ Ki u bia boib a, “Ki yoo nba ki n ŋmit boroboro kuna ŋanlore ki dinn niib tusaa ŋanna na, kpanchibit ŋanŋae ki i tikiri?”

Ki bi jiin a “Ŋanlore.”

²¹ Ŋanne ki u boib a “Ŋaan ki i bia lek daa ki bann siari-i?”

Yiisa nba te ki jooŋ nyooont bianjinba

²² Ki bi din tan baar Bef-saida; ki nisiab jii jajooŋ nna ki baar nano Yiisa boor ki tan barimo a wun siiu. ²³ Ki Yiisa soor u nuu ki nyii nano doo kpin, ki siir mōsant joo na ninbina ni, ki jii u nii ki yii u paak, ŋaan boib a “A laati-i?”

²⁴ Ŋanne ki joo maŋ gokit got, ŋaan yet a, “Nn, n laat niib, ŋaan bi naan tiiniie ki somm.”

²⁵ Ki Yiisa bia jii u nii ki yii joo maŋ ninbina paak; li yoo na ki joo maŋ ji got sirrr; ki soo ki u ninbina mōk laafia, ki u ji laat bonsiar kur pur pur.

²⁶ Ki Yiisa kpaano a wuu mi ki wun ŋmat doo maŋ ni jik, ŋaan te ki u kun u ŋaak ni.

Piita nba din pak barjaann nba ki jiin Yiisa po

(Matiu 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Ŋanne ki Yiisa nan u poorpoweiteeb yaat ki saa Siisarea Filipi digbanbis ni. Baa daa be sonu paak ki saa na ki u boib a “Betirin man, niib na yaa n tee ŋmee?”

²⁸ Ki bi beto a “Nisiab yeen a a tee jooŋn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru nae, ki siab mun yaa a tee Elaija-e, ki siab mun bia yaa a tee Yennu sokiniinba na yenoe.”

²⁹ Ŋanne ki u boib a, “Ki yimm muni, i yaa n tee ŋmee?”

Ki Piita yeto a “Fine tee Yennu Niganntoo Masia na.”

³⁰ Ŋanne ki Yiisa kpaamm a bii mi ki bin bet soo labaar maŋ.

Yiisa nba pak u biakdinu po bianjinba

(Matiu 16.21-28; Luk 9.22-27)

³¹ Ki Yiisa ji want u poorpoweiteeb a “See ki min nisaarik Bik dii biak, ki tinj saakab, nan mannteeb yudamm, nan sennu wannteeb n tan yêtin, ki bia kpin; njaan li daa nantaadaa daar ki n saa fiir kuun ni.” ³² U din pak linba na ki yent bi kura numpoe fanu. Njanne ki Piita yiino ki nyii nanao kpin po, ki saa yakii nanao a u ji daa mi yeen nna. ³³ Ki Yiisa jiant got u poorpoweiteeb na, ki mun yakii nan Piita a “Sintaanii na, seetir nna na. A ki dukii linba tee Yennu yar po kaa, njaan dukii linba tee nisaarik yar.”

³⁴ Njanne ki Yiisa yet u poorpoweiteeb nan nibur nba waau na a bin nakino, ki betib a “Wunba-i loon wun wein, see ki u likin u saanjmanj, ki jii u kuun dapunpunn kii waan, ³⁵ kimaan wunba ki sak wun jii u manfoor ki turin, njooe tan saa konjir, njaan wunba likin u saanjmanj, min nan barnjanii na paak, njooe tan saa la u manfoor nan barmoonii. ³⁶ Niro-i la tingboun na mokint kura njaan konj u manfoor, nyolanmpoe ki u la? ³⁷ koo niro saa fit jii bee ki daa manfoori? ³⁸ Ki wunba-i tiin fei ki jiin min nan n wannu na po tingboun na biitdamm nan tubkangbata damm paak, min nisaarik Bik-i tanj jen nan n Baa Yennu panj nan u malakanba, n tan saa tin fei nan man jiiu ki pukin n niib niwa.”

9

¹ Ton, linba na poorpo ki Yiisa bia yet a, “Barmooniie ki n yaa n beti na, siab be nna ki kan kpo see ki bi tan la Yennu naan baaru nan li panj.”

Yiisa gbanant lebitu labaar (*Matiu 17.1-13; Luk 9.28-36*)

² Li daa njanloob daar, ki Yiisa jii Piita nan Jeems nan Joonn ki doo namm kunkonfook paak, bi kuukoo. Li yoo ki bi la ki u lebit, ³ ki u tiat nyirik ki peen par par. Ki soo kaa tingboun na ni ki saa fit penn tiat nan njan na.

⁴ Ki bi la ki Elaija nan Moses lekit yomm ki piak nanao. ⁵ Njanne Piita yet Yiisa a “Wanntoo, li njan nan taa be nna na. Ti saa faa lanbont nantaadae, ki yenn-ii tee a yar, ki leer-ii tee Moses yar, ki leer mun-ii tee Elaija yar.”

⁶ Janmaanii nba din soor Piita nan u leeb manj bonchiann na paake ki u din ki mi waa yeen linba.

⁷ Li yoo ki sanpagbounj dokit ki piimm; ki bi gbat kunkor sanpagbounj na ni, ki li yet a “N Bilonkake na; gbiintir u mob man.” ⁸ Ki bi jiant got, njaan ji ki la soo bi boor, see Yiisa kuukoo.

⁹ Baa nyii kunkonn manj paak ki siik, ki Yiisa kpaamm a bi daa beer soo linba ki bi la na ki saa tuu yoo nba ki njojo nisaarik Bik saa fiir kuun ni.

¹⁰ Ki bi sak u kpaanii na, ki dia labaar manj bi sinsuuk ni. Ki bi bia boi bi leeb a “ ‘Kuun fiiru’ na paak tee bee?” ¹¹ Ki bi tan boio a “Bee teen ki sennu wannteeb yaa see ki Yennu sokinii Elaija baar Masia sinsinni?”

¹² Ki Yiisa betib a “Elaija set baate sinsinn a wun tan njanm bonsiar kur fanu. Njaan li bia sob nlee Yennu gbounj ni? Li sob a see min nisaarik Bik lek tan dii biak, ki niib bia tan saa sianin. ¹³ N beerie, Elaija poj baara, ki niib diau gbaka gbaka nna baa loon bianjinba, nan laa sob Yennu gbounj ni bianjinba na.”

Yiisa nba nyinn narinbiik naasinbik ni bianjinba (*Matiu 17.14-21; Luk 9.37-43a*)

¹⁴ Ton, Yiisa nan Piita nan Jeems nan Joonn nba din tan baar u poorpoweiteeleeb boor yoo nba, ki bi la nibur lakin; ki sennu wannteeb noi namm moniook. ¹⁵ Nibur manj nba la Yiisa yoo nba, ki li teemm bakitnaunj,

ki bi tin baar ki foonto. ¹⁶ Njanne ki u boi u poorpoweiteeb na a "I noi namm lann paake?"

¹⁷ Ki jasoo nyii nibur maŋ ni ki jiin a "Wanntoo, mine baar nan n bija a boor, kimaan narinbiiuk be u ni ki te ki u ki fit piaki. ¹⁸ Siaminba kur ki narinbiiuk maŋ fiir, li tuu lu-u tiŋ nie, ki mɔsankunkouŋ nyi, ki u nyana n sar nan leer, ki u gbanant kur n wakir kenken; ki n barin a poorpoweiteeb na a bin nyinn narinbiiuk maŋ, ŋaan ki bi gbar."

¹⁹ Li yoo ki Yiisa ji yakii ki yeen a "Yimm mɔtana niib yada mantik po hei; n saa yukir nani nlee? Yoo nlee ki n saa di sukuru nanini? Baat nan bik maŋ nna." ²⁰ Ki bi baar nanao Yiisa boor. Narinbiiuk na nba la Yiisa yoo nba, ki li fiir bik na ni ki lu-u tiŋ ni, ki u doo birin, ki mɔsankunkouŋ nyi. ²¹ Ki Yiisa boi u baa a "Nlee yoee ki li piin ki teuu nna?"

Ki u jiin a "Li piino u bisin niewa. ²² Yoo bonchianne ki narinbiiuk na tuu te ki u baa muu ni, nan nyun ni, a wun lek kpiu. Li-i tee ki a saa fit teen siari, fan lek tint ninbaauk ki sommit."

²³ Ki Yiisa jiin a, "Nn, a mɔŋ-i saa fit teenin yadaie, bonsiar ki paar wunba teen yada boori."

²⁴ Ki joo na yikin sanpaapowa a "N teena yadawa, ŋaan sommitin ki n teena yada ki pukin."

²⁵ Yiisa nba la ki nibur na ŋammit tut baat bi boor na, ki u tian narinbiiuk na paak a "Fin narinbimutuukpaar na, mine tura mɔb, nyimin u ni ki ji daa mi jent u ni."

²⁶ Ki narinbiiuk na yikin ki tokir bik maŋ ki lu-u tiŋ ni gbar, ŋaan nyii u ni; ki bik maŋ ji naan nan u kpoe na, ki niib na bonchian fabin a "U kpowa." ²⁷ Njan ki Yiisa soor bik maŋ nuu ki sommo ki u fiir set.

²⁸ Yiisa nba din tan koo ŋaak na ni yoo nba, ki u poorpoweiteeb boio, bi kuukoo, a "Bee ki timm ŋarin bo ki fit nyinn narinbiiuk na?"

²⁹ Ki u betib a, "I kan fit nyinn narinbiiuk na booru see ki i ((lor moi ki)) mei Yennu."

*Yiisa nba ŋamm pak u kuun po biaminba
(Matiu 17.22-23; Luk 9.43b-45)*

³⁰ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb maŋ nyii leŋ ki tokin Galilii yent po. Njan u din ki loon soo n bann waa be siaminba, ³¹ kimaan u din beer u poorpoweiteeb na a "Bi tan saa jii min nisaarik Bik ki teenin niib nuu ni ki bin kpin, ŋaan li daa ŋantaa daar, n tan saa fiir kuun niwa."

³² Ki u poorpoweiteeb maŋ ki bann barii maŋ paaki, ŋaan bia tiin janmaanii nan bin boio.

*Nmee tee nijaanni?
(Matiu 18.1-5; Luk 9.46-48)*

³³ Ton, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb nba baar Kapenaum ki tan koo ŋaak ni yoo nba, ki u boib a "I bo dia labalannpoe sonu ni na?"

³⁴ Njan ki bi ŋmina, kimaan sonu ni bi noi nan bi leeb, yudantuk paaka. ³⁵ Njanne ki u ŋmant kar, ŋaan te ki u poorpoweiteeb piik nan banlee na nakino, ki betib a "Wunba kur loon wun teen yudaano, see ki u kpint u mɔŋ ki teen tarik i kur ni, ki bia teen i kur yommik." ³⁶ Ki u jii bik nna ki senno bi sinsuuk ni, ki puur wob bik maŋ, ŋaan betib a ³⁷ "Wunba kur gaar bik na booru n sann paak, mine ki u gaarin; ki wunba gaarin, u ki gaar n kuukoo kaa, ŋaan u gaar wunba tumin nae mun biak."

Wunba ki kɔn nan Yiisa, u see u poore
(Luk 9.49-50)

³⁸ Tɔn, ki jɔɔnn bet Yiisa a “Wanntɔɔ, ti la ki jasɔɔ nna mun taan a sann ki nyint narinbiit niib ni, ki ti yakii nanɔ a wun nyik, kimaan u ki tee ti ni yeno.”

³⁹ Ki Yiisa betib a “I daa beerɔ mani, kimaan wunba saa taa n sann ki tun bakitnaunj toonn, li poorpo u ji kan fit pak siar ki biirimi. ⁴⁰ Wunba kur ki kɔn nant, u see ti poore. ⁴¹ Barmɔniie ki n beeri na, wunba kur turi nyun, yaa tee n yab na paak, li daanɔ tan kan mi kɔn u paaku.”

Jinjammi labaar

(Matiu 18.6-9; Luk 17.1-2)

⁴² Ki Yiisa bia namm yet a “Wunba te ki waas nba teenin yada na yenoƙɔɔ tun toonbiit, bi-i bonni lann naar li daanɔ turu ni ki tut lu-u mɔkgebenjir ni gbaa, li bo sii sɔ ki turɔ. ⁴³⁻⁴⁴ Li paak, a niipaun-u te ki a yaa a tun toonbiit, fan potir lu. Li sɔ ki niro-ii mɔk niipaun yennkɔɔ ki la manfoor nba kaa gbennu, ki gar wuu mɔk niipant kur n̄aan Yennu n tan kɔɔnɔ muu nba kan mi kpeen na ni. ⁴⁵⁻⁴⁶ A taapaun-u te ki a yaa a tun toonbiit, fan potir lu. Li sɔ ki niro-ii mɔk taapan-yenn ki la manfoor nba kaa gbennu, ki gar wuu mɔk taapant n̄anlee n̄aan Yennu n tan kɔɔnɔ muu manj ni. ⁴⁷ A ninbinn-i te ki a yaa a tun toonbiit, fan kpakir lu. Li sɔ ki niro-ii mɔk ninbinn yennkɔɔ ki tan kɔɔ Yennu naan ni, ki gar wuu mɔk ninbina n̄anlee n̄aan Yennu n tan kɔɔnɔ muu manj ni. ⁴⁸ Leje ki ‘nanwuba nba dib kan kpo, ki muu na bia ki kpeent.’

⁴⁹ “Yennu tan saa jii muue ki n̄amm sɔɔ kur nan baa tuu jii yaarin ki n̄amm marunj nant bianjinba na.

⁵⁰ “Yaarin man; n̄aan yaarin manu-i tanj saat, nlee ki a ji saa te lin manji? “Ii n̄aan ki i binbenj-ii tee nan yaarin na, ki manu-ii be yimm nan i leeb sinsuuk ni.”

10

Pooyɛtu labaar

(Matiu 19.1-12; Luk 16.18)

¹ Ki Yiisa nyii lej ki saan Judea yent ni ki poot Jɔɔdann mɔkir. Ki niib bonchiann lakin u boor ni, ki u yaan wantib Yennu maan nan waa poŋ tuu want bianjinba na.

² Ki Farisiinba baar u boor ki loon bin bikinɔ, ki boio a “Sennu na chabit nan jɔɔ n yɛt u n̄aapoo-o?”

³ N̄anne ki u mun boib a “Moses din turi sennu nlee ki jiin li po?”

⁴ Ki bi jiin a “Moses din chab yaak a jɔɔ saa fit sɔb pooyɛtu gbounj ki yɛt u n̄aapoo.”

⁵ Ki Yiisa betib a “I tubkangbatin paake din te ki Moses sɔb sennu manj ki turi. ⁶ N̄aan Yennu nba din nan durinya pinpiik ni, ‘U din nan jɔɔ nan pooe.’ ⁷ Li paak, ki jɔɔ saa nyik u baa nan u naa n̄aan kɔɔn u poo, ⁸ ki bi niib banlee n taan ki teen gbanan-yennkɔɔ, bi ji ki tee niib banlee kaa, n̄aan bi ji tee niyenɔkɔɔe. ⁹ Li paak, binba ki Yennu taamm, nisaarik-ii mi ki wun bokitib.”

¹⁰ Baa din tan jen n̄aak ni yoo nba, ki u poorpoweiteeb na boio barii manj paak. ¹¹ Ki u jiin a, “Jɔɔ nba yɛt u n̄aapoo n̄aan kɔɔn poogano, u tun bonchonchontoonne, waa kɔɔn lɔɔ na paak. ¹² Nnae mun biak, poo-i yɛt u sɔɔ n̄aan saan kun jaganɔ, u mun tun bonchonchontoonne na.”

Yiisa nba din gaar waas bianjinba

(Matiu 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³ Ton, ki nisiab tan baat nan bi waas Yiisa boor, a wun yii u nii bi paak; ñaan ki u poorpoweiteeb tian bi paak. ¹⁴ Waa tan la ki bi tian bi paak na, ki u wutoor doo, ki u betib a “Ñaant man ki waas man-ii baat n boor ni na, ki daa tiammi, kimaan bi boorue yen Yennu naan. ¹⁵ Barmõniie ki n beeri na, wunba ki gaar Yennu naan nan u tee bik na, u kan mi koo li ni faba.” ¹⁶ Ki u gaar waas man, ki yii yii u nii bi paak, ki teen piisin bi paak.

Ki jiin məkitsɔɔ po

(Matiu 19.16-30; Luk 18.18-30)

¹⁷ Yiisa nba din nyii leŋ ki saa man, ki jasoo tin cheto ki gbaan u tɔonn, ñaan boio a, “Wanntɔŋano, n saa teen nlee ki tan la manfoor nba kaa gbennu?”

¹⁸ Ki Yiisa jiino a “Bee ki a yin niŋano? Sɔɔ kaa ki tee niŋano see Yennu kuukoo. ¹⁹ A poŋ mi Yennu sennii nba want bianjinba, a ‘Daa kpi nirɔ; daa chommi; daa jaami; daa di faaksiara ki biir a loo; daa ŋmaab; turin a baa nan a naa baakir.’”

²⁰ Ki joo na yeto a “Wanntoo, n poŋ sak linba na kur n bisin niewa.”

²¹ Ki Yiisa gotɔ sirrr nan lomm, ñaan beto a “Bonyennkooe pɔta; ii kun ki saa koi linba kur ki a mək, ki jii li likirii ki tur talasdam, ki a saa la məkint Yendouŋ ni, ki ji kii waan.” ²² Joo na nba din gbat linba na, ki u par biir bonchiann, ki u ŋmat kun nan parbiir, kimaan u mək məkint bonchiann.

²³ Ki Yiisa ŋmant got u poorpoweiteeb na ki lint, ñaan yetib a “Li sii paar bonchiann nan məkita n tan koo Yennu naan ni.”

²⁴ Ki u barii man jaar litib; ki u bia ŋamm yetib a “N waas, li set paar nan nirɔ n koo Yennu naan ni. ²⁵ Li paar nan mokitoo n koo Yennu naan ni ki gar laagumii n kuut kparpeenu miar niwa.”

²⁶ Ki barii man jaar litib bonchiann, ki bi boi bi leeb a “Li-i tee nnaie, ŋmee ji saa fit la tinnu?”

²⁷ Ki u kpa a u nunii bi paak, ñaan tan betib a “Nisaarike kan fit tun linba na, ñaan li ki tee Yennu kaa, kimaan Yennu saa fit tun bont kura.”

²⁸ Ñanne ki Piita tɔr yeto a “Gotirii, timm ŋarin nyik bonsiar kure ñaan waa-a.” ²⁹ Ki Yiisa betib a “Barmõniie ki n beeri na, wunba kur nyik u ŋaak, koo u ninjamm, koo u niipoo, koo u naanba, koo u baanba, koo u waas, koo u kpaant, n sann paak nan barjanii na paak, ³⁰ u tan saa la bona ki lin gar waa nyik linba nawa. U tan saa la ŋei, nan ninjamm, nan niipoo, nan naanba, nan waas, nan kpaant, kobii-kobiie tingbouŋ na ni, ki bia gaar mukisuk ki pukin; ki yoo nba baat na ki u tan saa la manfoor nba kaa gbennu. ³¹ Ñaan niib bonchiann nba doŋ tɔonn motana na, bi tan saa joont poora, ki bonchiann nba mun bia joont poor motana tan saa gar tɔonna.”

Yiisa nba pak u kuun po taar muntaa ni bianjinba

(Matiu 20.17-19; Luk 18.31-34)

³² Li yoo na ki Yiisa nan u poorpoweiteeb na nyii sonu ni ki do Jerusalem, ki u gar bi tɔonn; ki li jaar litib, ki janmaanii bia mək nibur nba waa na. Ñanne ki u yaan nyii nan u poorpoweiteeb piik nan banle na kpin po, ki betib linba saa teeno, ³³ a “Nnara, ti do Jerusalem-e, siaminba ki bi saa jii min nisaarik Bik ki koon mannteeb yudamm nan sennu wannteeb nii ni ki bin bu n buut a bin kpin, ki jiin tur binba ki tee Juu teeb na; ³⁴ ki bi saa

sarikin, ki siin mɔsant n paak, ki boon kpaasir; ki bia tan kpın, ɲaan li daa ɲantaa daar ki n saa fiir kuun ni.”

Jeems nan Jɔɔnn nba miar Yiisa yudantuk bianjinba
(*Matıu 20.20-28*)

³⁵ Li yoo ki Jeems nan Jɔɔnn, binba din tee Sebedii waas na, baar Yiisa boor ki tan yeto a “Wanntɔɔ, ti loon ki a tun siare ki turit.”

³⁶ Ki u boib a “I loon ki n tun bee ki turini?”

³⁷ Ki bi jiin a “Yoo nba ki a tan saa di a naan nan baakir na, a tan ɲaan ki ti yenɔ n kar a niidiitu po, ki loo mun n kar a niiganj po.”

³⁸ Ki u jiin betib a “I ki mi yaa mei linba po. I saa fit jii jik-kpiatir nba ki n yaa n jii nawa-a? koo i saa fit di biak nan maa saa di bianjinba nawa-a?”

³⁹ Ki bi jiin a “Ti saa fita.”

Ki u betib a “I set saa jii n jik-kpiatir nawa, ki bia di biak nan maa saa di bianjinba nawa. ⁴⁰ ɲaan li ki tee min kaa saa gann wunba tan saa kar n niidiitu po nan n niiganj po. Yennu-e gann binba tan saa kar li kinkaani paak.”

⁴¹ Ki Yiisa poorpoweiteleb piik na nba gbat nna yoo nba, ki bi wutoa doo Jeems nan Jɔɔnn paak. ⁴² Ki Yiisa yiin bi kura ki lakimm u boor, ki betib a, “I mɔɲ mi nan binba yi bi mɔɲ tingbouj na yudamm na dont bi mɔɲe; ki nijaana mun bia dia bi niib nan ninmɔnn; ⁴³ ɲaan yimm ɲarin, li daa tee nna i sinsuuk ni. I sɔɔ-i loon wun teen nijaann, see ki u teen u mɔɲ sɔɔ kura yommik; ⁴⁴ ki wunba mun loon wun teen yudaanɔ, see ki u teen sɔɔ kura daabir; ⁴⁵ kimaan min nisaarik Bik ki baar a niib n tun turin kaa, ɲaan n baar maa n tun ki tur niibe, ki bia kpo a niib bonchiann n la tinnu.”

Yiisa nba nyɔɔnt jɔɔɲ bianjinba
(*Matıu 20.29-34; Luk 18.35-43*)

⁴⁶ Tɔn, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb baar Jeriko, ki tan nyi, ki ɲamm nan niib bonchiann tɔk; ki jɔɔnsɔɔ be ki tee miato, ki kar sonjokpin, ki u sann tee Bartimeus, wunba tee Timeus bija na. ⁴⁷ Waa tan gbat a Yiisa nba tee Nasaref niro na be yoo nba, ki u yikin sanpaapowa a “Yiisa, Defid yaaboonn, tinimin ninbaauk.”

⁴⁸ Ki niib na bonchiann tian u paak a wun ɲmin. ɲaan ki u bia ɲamm yikin sanpaapowa a “Defid yaaboonn, tinimin ninbaauk.”

⁴⁹ Ki Yiisa set ki yet a “Yiinto na man.”

Ki bi yiino, ki beto a “Cheen a par. U yiia. Fiit ki set.”

⁵⁰ ɲanne ki jɔɔɲ man liat u liatir ki bir, ɲaan fiir set, ki baar Yiisa boor. Ki Yiisa boio a “A loon ki n tun bee ki turani?”

⁵¹ Ki u jiin a “Chanbaa, n loon ki a nyɔɔnt n ninbinae.”

⁵² Ki Yiisa beto a “Tɔn, ii saa. Faa teenin yada nae te ki a nyɔɔnt.”

Li taakpaak ni ki u ninbina nyɔɔnt, ki u ji laat, ki waa Yiisa, ki bi saa.

11

Yiisa nba baat Jerusalem ki bi dontiro bianjinba
(*Matıu 21.1-11; Luk 19.28-40; Jɔɔnn 12.12-19*)

¹ Yiisa nan u poorpoweiteeb nba din tan per Jerusalem, ki baar doi nba ki bi yi Bef-fej nan Betani, ki li biak kunkonn nba ki bi yir Olif Tiinii kunkonn na, ki u tun u poorpoweiteeb na banlee, ki yetib a: ² “Ti saa doo nba be tɔɔnn po na ni man. I-i saki baar, i saa la boɲ nba ki sɔɔ daa ki mi jakɔ,

ki u lor nanyer po. Ii loto ki baar nana n boor nna. ³ Soo-i boi-i, a bee ki i lot boŋ maŋi, yin beto a i Yomdaanoe loono, ŋaan u saa jiino yiama.”

⁴ Ŋanne ki bi set saan la boŋ lor ŋasiak nna nanyer po. Baa set loto yoo nba, ⁵ ki nisiab nna see leŋ ki boib a “Bee ki i lot boŋ maŋi?”

⁶ Ki bi betib nan Yiisa nba bo yaa bin yet bianjinba na; ki niib maŋ biar ŋmin, ki bi loto ki saan. ⁷ Baa din baar nan boŋ maŋ Yiisa boor yoo nba, ki bi jii bi tiat ki paan boŋ maŋ boonn paak, ki Yiisa jak. ⁸ Ki niib bonchiann jikit bi chinchena ki lat sonu ni, ki siab mun ŋat faamaasa ki lat sonu ni. ⁹ Binba din gar Yiisa toonn nan binba waa u poor po kura din yikin ki yeen a

“Hosaana,* piisin be wunba baat Yennu sann ni na paak.

¹⁰ Yennu piisim-ii bia kii be ti yeeja Defid naan nba baat na paak.

Yimm nba be sanpaapo, ii hoot man a ‘Hosaana.’ ”

¹¹ Ki Yiisa baar Jerusalem ki koo Yenjiantu ŋasaakak ni, ki lin got bonsiar kur; ŋaan laa din yaa lin boonn na paak, ki ŋoo nan u poorpoweiteeb piik nan banlee na nyii ki ŋmat saan Betani doo.

Yiisa nba tun kinkanŋ bianjinba

(Matiu 21.18-19)

¹² Li sanyafannuko ki Yiisa nan u poorpoweiteeb nyii Betani ki jent Jerusalem; ki kon moko. ¹³ Ki u la kinkanŋ nba mok faamaasa see banfokira. Ki u saan tiik maŋ nyakir a wun saa la siar li paak ki di; ŋaan waa baar leŋ ki u ki la siari, see faat kuukoo, kimaan kinkana yoo daa ki baari.

¹⁴ Ŋanne ki u yet tiik na a “Soo ji kan mi di a loona, laa nyii dinna ki saa.” U poorpoweiteeb na din gbat u moŋmaan maŋa.

Yiisa nba ŋamm Yenjiantu ŋasaakak bianjinba

(Matiu 21.12-17; Luk 19.45-48; Joonn 2.13-22)

¹⁵ Ton, ki bi tan baar Jerusalem; ki Yiisa saan koo Yenjiantu ŋasaakak ni, ki beer koiteeb nan daateeb kur ki nyintib, ki tut lik-kpenta teebula ki lubin, ki tabit binba koi ŋmana na kokii ki lubin, ¹⁶ ki lek ki sak ki soo n jii bonsiar gar nann Yenjiantu ŋasaakak na barintir ni, ¹⁷ ki ji want niib na a, “Li sob Yennu gbouŋ ni a ŋoo Yennu yet a ‘Bi sii yi n ŋaak na nibooru kur Yenmiaru ŋaake,’ ŋaan yimme kpintir ki teen fat-teeb kinkarboor.”

¹⁸ Ki manteeb yudamm nan sennu wanteeb gbat waa tun bianjinba na; ki bi ji loon sonu nba saa kpiu, ŋaan tiino janmaanii, kimaan u wannu din teen nibur na kura yaarlituk bonchiann.

¹⁹ Daajoouk nba tan baar yoo nba, ki ŋoo nan u poorpoweiteeb nyii Jerusalem.

Kinkanŋ na kooru labaar

(Matiu 21.20-22)

²⁰ Li sanyafannuko biak ki bi somm sonu ni ki gaar; ki la ki kinkanŋ na koor nan jiina niwa ki see. ²¹ Piita nba tiar Yiisa nba won yet linba na, ki u beto a “Wanntoo, gotir, faa won yet kinkanŋ nba mob na koor.”

²² Ki Yiisa betib a, “Teent Yennu yada man. ²³ Barmoniie ki n beeri na, wunba kur yet jojaann na a lin fikit ki saa baa mokgbenjir ni, ki ki mok birsuk u par ni, ŋaan teen yada nan waa yet linba maŋ saa tuma, li set saa tun turowa. ²⁴ Li paake ki n beeri, li-i tee ki i mei Yennu ki boio siar po, yii mok yada i para ni nan i porŋ gaar bont maŋa, ki i set saa lawa. ²⁵ Li-i

* 11:9 11.9 Hosaana paak tee “tintit.”

tee ki i yaa yin miar Yennu, ñaan tiar nan soɔ tun ki biiri, yin nyik chabo, ki i Baa Yennu nba be sanpaapo na mun saa nyik i toonbiit nba ki i tun ki chabi. ²⁶ Ñaan li-i tee ki i ki nyikit chabit i leeb bi biit, i Baa Yennu nba be sanpaapo na mun kan nyik chab i biiti.”

Nisiab nba boi Yiisa u yiikoo po bianjinba

(Matiu 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Tɔn, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb maŋ yaan tan jen Jerusalem, ki u kɔɔ Yenjiantu ñasaakak ni ki somm lin. Ki mannteeb, nan sennu wannteeb, nan tiŋ maŋ ni saakab, baar u boor; ²⁸ ki tan boiɔ a “yiikolannpoe ki a mɔk ki tuun linba na kuri? Nymee chaba li yiikooe?”

²⁹ Ki u yetib a “Ñaan ki n boi-i buboit yennkɔɔ sinsinn. Li-i tee ki i saa fit turin li gatu, ñann n saa wanni yiikoo booru nba ki n mɔk ki tuun linba na kura. ³⁰ Joɔnn nba din tuu wuur niib Yennu nyunwuru na, Yennu-e chabo li yiikoo koo nisaariki? Betirin man!”

³¹ Ki bi ñmant faa leeb baann, ki yeen a “Ti-i yet a Yennu-e chabo li yiikoo, u saa boit a ki bee te ki ti ki teenɔ yada; ³² ki ti saa fit yet a nisaariie chabo-ɔ?” (Bi din tiin niib na, kimaan soɔ kur sak nan Joɔnn maŋ din tee Yennu sokiniiie nan barmɔnii.) ³³ Li paak, ki bi jiin Yiisa a “Ti ki mi.”

Ki u mun betib a “Tɔn, n mun kan beti wunba chabin yiikoo ki n tuun linba na.”

12

Toontunna barjouk

(Matiu 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Li yoo ki Yiisa yimm barjouk a “Jasɔɔ din koo tilontii kpaab, ki chaan gungouŋ lintir, ki gbiir gbiouk nba ki bi tuu sii ñmakii tiinii maŋ loɔna nyun lej; ki bia maa difoouk a wuu guu tiinii na; ki jii kpaab na ki teen toontunna nii ni a bii gorii. Li-i taŋi jaŋ nan pɔɔru, bin pɔɔr ki turɔ, ñaan mun pɔɔr bi yar. Li poorpoe, ki u din yaat saan digbansiar. ² Loɔna na punpɔɔr yoo nba tan baar; ki u tun daabir a wun saan gaar tilɔɔna u toontunna na boor; ki u saan. ³ Ki toontunna na saa soorɔ ki boou fanu, ñaan berɔ, ki u kun yann. ⁴ Ki kpadaano maŋ bia tun daabilɔɔ, ki toontunna na bia saa faa u yur ki pat, ki dinno fei. ⁵ Ki kpadaano na bia ñamm tun daabilɔɔ bi boor, ñaan ki bi saa kpaii ñɔɔ. Li poorpo ki u bia ñamm tun daabileeb bonchiann bi boor, ki bi bia saa tun nna, ki boo siab, ñaan kpaii leeb. ⁶ Kpadaano maŋ tiɔŋ bilonkake din tan biar, ki u tumɔ toontunna maŋ boor, ki yet a ‘Bi saa baak n tiɔŋ bija nawa.’ ⁷ Ñaan ki toontunna maŋ yet bi leeb a ‘U fadiirɔe na, ñaan tin kpiu, ñaan ki faar na n kpant ti yar.’ ⁸ Ñanne ki bi soorɔ ki kpiu ki nyii nanao kpakpiŋ ki lu.”

⁹ Yiisa nba pak nna gbenn ki u boib a “I dukin ki kpadaano na saa teen nlee? U saa baar ki tan kpi toontunna manje, ñaan jii kpaab na ki teen toontunsiab nii ni. ¹⁰⁻¹¹ I daa ki mi karin laa sob Yennu gbouŋ ni bianjinba-a? Li sob a,

“Tann nba ki tanmaara yêtir na, ñanne tan tee lotik ni tanjann, Yennu-e teen nna, ki li teent bakitnauŋ.’ ”

¹² Yiisa nba pak nna gbenn yoo nba, ki Juu teeb yudamm na bann nan waa yin barjouk nba na, saan gaan bi poe, ki bi loon bin soorɔ, ñaan tiin nibur na jaŋmaanii; li paak ki bi nyiko ñaan yaat.

Ki jiin lampo panu po

(Matiu 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³ Nanne ki bi tun Farisinba siab nan Bat Herod poorpojoomu na siab Yiisa boor a bin tan boio buboiti ki la u mɔbonkpetir. ¹⁴ Ki bi tan baar ki yeto a “Wanntoo, ti mi nan a piak barmonii, ki ki mok jarmaanii nan niib nba saa dukin li po bianjinba. A bia want niib Yennu sɔnu nan barmonii, ki a baka bia kaa nan niro nba tee wunba. Li paak, betirit, ti sennu chabit nan tii pa lampo kii teen Rom tij kpanbar Siisa, koo ti daa pa?”

¹⁵ Ki Yiisa bann ser nba ki bi tee na, ki jiimm a “Bee ki i loon yin koonin jinjammii ni? Baat nan likirib na ki n got.” ¹⁶ Ki bi baar nann. Nanne ki u boib a “Nmee naauj nan sanne be li paak na?”

Ki bi yeto a “Siisa yare.”

¹⁷ Ki Yiisa yetib a “Ton, ii yenn-ii pa kii teen Siisa linba tee u yar, njan ki li mun-ii pa kii teen Yennu linba tee Yennu yar.”

Ki li yaar litib bonchiann nan u jiinu manj.

Ki jiin kpeemm fiiru po

(Matiu 22.23-33; Luk 20.27-40)

¹⁸ Nanne ki Sajusiinba, binba din tuu yaa niib tan kan fiir kuun ni na, baar Yiisa boor ki tan yeto a ¹⁹ “Wanntoo, Moses din sob sennu ki yet a ‘Joo-i kpo ki nyik u naapoo nba ki maro bik, li njan ki u naa bik n faar pakook na ki mar waas ki tur kpeemm na.’ ²⁰ Ton, jab banlore din be ki tee naanook, ki saakoo po tan koon poo, njan kpo ki ki mar waasi. ²¹ Nanne ki wunba waa u paak na faar poo manj, njan mun tan kpo, ki waas kaa; ki wunba waa bantaa na ni mun faar poo manj biak, njan mun tan kpo, ki ki mar waas nano. ²² Nnae ki binba waa na kura koon poo manj, njan tan kpo, ki bi soo ki mar bik nano. Li poorpo, ki poo manj mun tan kpo joont. ²³ Ton, ki kpeemm fiiru daar, bi nmeee tan sii yen poo manji? Kimaan bi banlore manj kura koonowa.”

²⁴ Ki Yiisa yetib a “I ki mi siari. Linba teen ki i ki mi na tee nnae: i ki mi Yennu gbouj, ki bia ki mi waa mok panj bianjinba; ²⁵ kpeemm-i tani fiir kuun ni, bi tan sii tee nan malakanba nba be Yendouj ni nae; pookoont nan jakunt tan sii kaa. ²⁶ Ton, ki jiin kpeemm fiiru po, i ki mi karin Yennu sokinii Moses sobu ni, siaminba yeen jagotuk po na-a? Li sob a Yennu din bet Moses a njo Yennu-e tee Abraham Yennu, nan Aisak Yennu, nan Jakob Yennu. ²⁷ Niib na nba din porj kpo li yoowa na, njan bi bia lek daa fo, kimaan Yennu ki tee kpeemm Yennu kaa, u tee footib Yennu-e. Yaa want nan niib tan kan fiir kuun ni na, li ki tooki.”

Sennu nba gar leer labaar

(Matiu 22.34-40; Luk 10.25-28)

²⁸ Ton, sennu wantsoo din be lej ki gbat Yiisa nan Sajusiinba na labafaanu manj, ki la Yiisa nba gat bi buboiti manj fanu bianjinba. Li paak ki u baar Yiisa boor, ki mun tan boio a “Ki sennlanupoe kpan tee sennjaanni?”

²⁹ Ki u jiino a “Linba tee sennjaann tee nnae: ‘Israel teeb, gbiintir man, ti Yomdaano Yennu tee Yen-yenokooe. ³⁰ Ii loono nan a par kur, nan a seek kur, nan a dudukit kur, nan a panj kura.’ ³¹ Sennjaann nba pukin njanlee tee nnae: ‘Ii loon a loo nan faa loon a moj bianjinba na.’ Sennsau ji kaa ki gar sennii njanlee nba na.”

³² Ki sennu wantoo manj yet Yiisa a “Wanntoo, niipoouk. A pak barmonie, a ti Yomdaano Yennu tee Yen-yenokooe, ki yensau ji kaa ki

pukin u po; ³³ a nisaarik-ii loon Yennu-e nan u par kur; nan u dudukit kur; nan u paŋ kura, kii biaki loon u loo nan waa loon u moŋ bianinba na. Li kpaa talas bonchiann nan niro n sak sennii nba ŋanlee na, ki gar wun jii bonkubit ki mann mansau ki tur Yennu.”

³⁴ Yiisa nba la ki u gat nan yan na, ki u beto a “A ki fok nan Yennu ŋaanaami.”

Linba na poorpo soɔ ji din ki mok par nan wun boi Yiisa buboisiati.

Ki jiiŋ Masia nba tee wunba po

(*Matiu 22.41-46; Luk 20.41-44*)

³⁵ Yiisa nba din tumii niib, Yennu diiuk ni na, ki u tan boib buboit a “Bee ki sennu wannteeb yaa Yennu Niganntoo Masia tee Defid yaaboonni?”

³⁶ kimaan Yennu Seyeŋe din gbee Defid ki u yet a,

‘Yennu din yet n Yomdaano a,

Karin n niidiitu po

mokmok nan maa tan saa te fan ŋmaa a datai

a taapaun ni.’

³⁷ Defid moŋ moŋ nba din yiin Masia a, ‘Yomdaano’ na, ki nlee ki Masia tee ŋoo Defid yaaboonni?”

Ki jiiŋ sennu wannteeb binbeŋ po

(*Matiu 23.1-36; Luk 20.45-47*)

Niib bonchiann din gbiint Yiisa wunu maŋ nan parpeenn. ³⁸ Waa wantib na, ki u yetib a, “Ti mi sennu wannteeb binbeŋ na po man; ŋamme loon bii lia baant kii lin, kii biaki gaan burchinfoontii dai ni na; ³⁹ bi-i koo Yenjiantu diit ni, bi loon bii kaar nijaana kaanii nie; bi-i saan jaamm ni, bi bia loon yudamm kinkaani boae; ⁴⁰ ŋamme bia di pakoi fobit, ŋaan ji tuu jenna ki mei Yennu ki yukii, a bin kpann niib nan bi tee yentinnae. Bi tubdatu tan sii bi bonchiann.”

Ki jiiŋ pakooƙ piinii po

(*Luk 21.1-4*)

⁴¹ Ton, ki Yiisa kar Yenjiantu ŋasaakak na ni ki kpia Yennu piinii lakir na, ki gorii niib nba kpee likirii bianinba. Ki mokita bonchiann kpee likyura, ⁴² ŋaan ki pakotalasdaansoo mun tan baar kpeen likbina ŋanlee; ŋanne tee kobu* na. ⁴³ Ki Yiisa yiin u poorpoweiteeb na ki betib a “Barmoniie ki n beeri na, pakotalasdaano na kpeen piinii nba yab lakir na ni ki gar soɔ kura, ⁴⁴ kimaan bi kur nyinn bi piinii bi mokinchioŋ nie, ŋaan pakotalasdaano na ŋarin tur waa mok linba kure.”

13

Yenjiantu ŋasaakak na biiru po

(*Matiu 24.1-2; Luk 21.5-6*)

¹ Yiisa nba nyii Yenjiantu ŋasaakak ni yoo nba, ki u poorpoweiteeb na yeno yeto a “Wanntoo, gotir digbeŋa na, nan tangbeŋa nba ki bi jii ki maa diit maŋ.”

² Ki u jiiŋ a “I la digbeŋa maŋa-a? ŋaan bi tan saa tut li kur ki lu tin niwa, ki li tanyennkoo tan kan biar ki paa leer paaki.”

Mukisuk nan biak labaar

(*Matiu 24.3-14; Luk 21.7-19*)

* **12:42** 12.42 Kobu: li kobik din tee daar paauko.

³ Ki Yiisa tan saan kar Olif Tiinii kunkonn na paak, ki li be Yenjiantu nasaakak tɔɔnn po; ki Piita nan Jeems nan Joɔnn nan Andru tan baar u boor, bi kuukɔɔ, ki boio a ⁴ “Betirit, bee yoee ki linba na kur tan sii tee? ki bee tan saa tun ki wann nan yoo maŋ pera ki li kura n teeni?”

⁵ Ki u betib a “Ii chek i mɔŋ paak man, ki daa te ki sɔɔ kpanni. ⁶ Niib bonchiann tan saa baar ki jii n sann, ki kpann a ŋamme tee min Masia, ki kpann niib bonchiann. ⁷ I tan sii gbia tɔbii dammir nna, nan banfɔka; ŋaan i daa tiin janmaanii. Li bonbooru tan saa fabir a li tun, ŋaan durinya joontu kaa na.

⁸ “Nibooru nan nibooru tan saa kɔn nan leeb; ki kpanbar nan kpanbar mun tan saa took leeb ki kɔn. Tiŋ jekiruk tan sii be tingbouŋ na kur po. Ki kon tan sii be. Linba na tan sii tee nan matyiaru pinpiik nae.

⁹ “Ii chek i mɔŋ paak man. Bi tan saa soori ki saan nani buutdamm boor ki booi Yenjiantu diit ni. I tan saa set tiinii yudamm nan kpanbara tɔɔnn, n sann paak, ki betib n barŋanii na. ¹⁰ Bi tan saa mɔɔnt barŋanii na tur nibooru kurewa, ki yoo maŋ n baar. ¹¹ Bi-i tanji soori ki saan nani buut boor yoo nba, yaa daa te ki li daamii-i nan yaa saa pak linba; li yoo-i tanji baar, yin pak linba ki Yennu saa wann li yoo maŋ, kimaan barii nba ki i tan saa pak na kii tee i mɔŋ mɔŋ barii kaa, li tan saa nyi Yennu Seyeŋ boore. ¹² Li yoo maŋ, nirɔ tuu tan saa fikis u mɔŋ mɔŋ naa bik ki bin kpiu; baanba mun tan saa tun nnae ki tur bi mɔŋ mɔŋ waas; ki waas mun bia tan saa kɔn nan bi damm, ki te bin kpib. ¹³ Ki sɔɔ kura tan sii nami kimaan yaa waan na paak, ŋaan wunba tan gubin nan biak maŋ joontu tan saa tinna.

Janmaanbiiuk labaar

(Matiu 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ “I tan saa la ki bonbiir see laa bo ki ŋan nan lii see siaminba.” (Wunba tan karin sobu na, wun bann laa want linba.) “Li yoo maŋ, binba tan be Judea yent ni, bin chiar ki do kunkona. ¹⁵ Wunba tan be u ŋaak yur paak,* u tan daa siik ki kɔɔ diiuk ni a wun jii siari. ¹⁶ Wunba tan be kpaab ni, u daa ŋmat a wun jii u liatiri. ¹⁷ Li yoo maŋ, podamm nan binba dia walai tan saa di biak bonchiann. ¹⁸ Ii mei Yennu man ki u daa te ki biak na baat sabouŋ, ¹⁹ kimaan Yennu nba din nan durinya na pinpiik niwa ki tan tuu mɔtana, sɔɔ daa ki mi la biak ki li bi ki baar biak nba tan sii be daa maŋ ni na. Ki biaksiar mun ji kan mi baar nan ŋann na. ²⁰ ŋaan ti Yomdaano wat daa maŋ yabinta. Li-i tee ki u bo ki watiri, sɔɔ bo tan kan tinni, ŋaan u nigannkab paak ki u wat daa maŋ yabint.

²¹ “Li yoo maŋ, sɔɔ-i tanji beti a ‘Gotir man, Masia be nna;’ koo ‘U be leŋe,’ i daa teeu yada, ²² kimaan faak Masia-nba nan faak sɔkiniinba tan saa baar ki tuun nyina nan bakitnaun toona, a bin kpann niib. Ki li-i tanji fit gbaa, bi saa kpann binba tee Yennu nigannkab tɔŋo. ²³ N poŋ beti bonsiar kurewa, ki yoo maŋ daa ki baari. Ii chek man fanu.

Yiisa jenu labaar

(Matiu 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ “Daamii na poorpoe, ki yonnu tan saa bɔnn, ki ŋmaarik ji kan yenti, ²⁵ ki ŋmaabira tan saa nyi sanpaapo ki baa, ki linba kur be sanpaapo tan saa damm ki ŋmat ŋmat. ²⁶ Li yoo maŋ min nisaarik Bik tan saa dɔkit sanpagbana ni nan panchioŋ nan yentsaakar. ²⁷ N tan saa tun malakanba tingbouŋ na kur po, ki bin tikir Yennu nigannkab ki lakimm.

* **13:15** 13.15 Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.

*Sinsabik nyinn labaar**(Matiu 24.32-35; Luk 21.29-33)*

²⁸ “Ii jii sinsabik ki tumii yan man; yaa tuu la ki tiik maŋ bintir yoo nba, i ji tuu mi nan siok pere na. ²⁹ Nnae mun, yoo nba ki i tan laat linba na nba kur tuun, yin bann nan n jenu maŋ pera, li ji kan yukiri. ³⁰ Barmoniie ki n beeri na, motana nigbouŋ na kan kpo gbenn kaawa ki linba na n tumii. ³¹ Sanpaak nan tij tan saa gara, ŋaan n maan ŋarin kan mi gar faba.

*Soo ki mi Yiisa jenu daar**(Matiu 24.36-44)*

³² “Soo ki mi daar maŋ koo yoo nba ki n saa jeni; malakanba nba be Yendouŋ ni ki mi; min Yennu Bija bia ki mi; n Baa Yennu kooe mi. ³³ Ii mi man, kii chek, kimaan i ki mi yoo nba ki n saa jeni. ³⁴ Li tan sii tee nan jasoo nba yaa wun nyi u ŋaak ni ki yaat saan soŋbanfokir, ki chab u ŋaajab yaak a bii dia u ŋaak, ki bia chent bi kura toona, ŋaan bet u ŋaguuro a wuu guu, ŋaan saan nae. ³⁵ Ii muni guu man, kimaan i ki mi yoo nba ki min i Yomdaano saa jeni; li pasiar daajouuko, koo tansuuniie, koo sanyaafaare, koo sanyiook nie. ³⁶ Li-i tee ki n tan jen yiama, li ki ŋan man lai ki i goonti. ³⁷ Li paak, maa yeeni linba na, ŋanne ki n yeen soo kur, ii guu man.”

14*Yudamm nba lor a bin kpi Yiisa bianjinba**(Matiu 26.1-5; Luk 22.1-2; Joŋonn 11.45-53)*

¹ Ton, daa ŋanlee din biar nan yukitgar* tiaru jaamm, nan daa nba ki bi di boroboro nba ki bi tuu ki tee datin na n piin, ki Yennu mannteeb nan sennu wannteeb loon soŋu a bin boŋ soor Yiisa ki kpiu, ki yeen a ² “Ti daa sou jaamm daa na ni, li pasiar ki kpikpiruk n tan fiir.”

*Poosoo nba din but tulaarii Yiisa yur paak bianjinba**(Matiu 26.6-13; Joŋonn 12.1-8)*

³ Ton, Yiisa din be Betani, joo nba din tuu tee gbaatir, ki bi yiu Simonn na ŋaak ni, ki di jeet. Li yoo ki poosoo tan koo nan salennann,† ki li gbee nan tulaarii nba mok nubiru bonchiann, ki li daauk bia paar bonchiann, ki bi yir naad na. Ki poo maŋ biit salenn na ki but tulaarii maŋ Yiisa yur paak. ⁴ Ki niib nba be lej na siab piak nan wutoa ki yeen a “Bee teen ki u biir tulaarii na nna? ⁵ Bi bo saa fit koir ki la likirii ki lin gar salimpeena‡ kobii ŋantaawa, ki jii somm talasdamm.” Ki bi jii poo maŋ nan duŋ.

⁶ Ki Yiisa yetib a, “Nyikin poo maŋ. Bonŋanne ki u tun ki turin, ki bee ki i kpirimo nna? ⁷ Talasdamm sii yoo be i boor ni yoo kura, ki i saa fit sommib yoo nba kur ki i loon; ŋaan min ŋarin kii yoo be nani kaa. ⁸ Poo maŋ tun waa saa fit tun linbae ki turin. Waa but tulaarii nba n gbanant paak na, u teen n kuun piinu siire. ⁹ Barmoniie ki n beeri na, siaminba kur ki bi saa moont n barnanii na tingbouŋ na ni, bi bia saa moont poo maŋ nba tun linba na, ki li sii tee tiarin ki jiin u po.”

*Judas nba sak nyii Yiisa poor bianjinba**(Matiu 26.14-16; Luk 22.3-6)*

* **14:1** 14.1 Yennu malaka din kpii Ijpit teeb bijakpera, ŋaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29) † **14:3** 14.3 Bi din jii tanŋann nba ki bi yir “alabaster” nae ki nan salenn maŋ. ‡ **14:5** 14.5 Salimpeenn din tee daar paauko.

¹⁰ Nanne ki Yiisa poorpoweiteeb piik nan banlee na yeno, wunba ki bi yiu Judas Iskariot na, saan mannteeb yudamm boor a wun koi Yiisa. ¹¹ Ki bi para penn, waa yetib linba Yiisa po na, ki bi senn mɔsonn a bi saa pau likirii li paak. Ki u ji piin loon sonu nba ki u saa jii Yiisa ki kubin bi nuu ni.

*Yiisa nan u poorpoweiteeb nba dii yukitgar tiaru jaamm bianjinba
(Matiu 26.17-25; Luk 22.7-14, 21-23; Jɔɔnn 13.21-30)*

¹² Tɔn, sinsinn daar nba ki bi tuu di boroboro nba ki bi ki tee datin na, ki din tuu kpi pegana li yoo ki tee yukitgar tiaru jaamm jeet nae, ki Yiisa poorpoweiteeb boio a “A loon ki tin saan lee ki teen jaamm man jeet siir ki turani?”

¹³ Ki u tun bi ni banlee ki betib a “Ii saa doo na ni man. I saa la jasɔɔ ki u jii nyunsɔɔr. Ii waau man ¹⁴ nan n̄aak nba ki u saa kɔɔ na ni, ki yin bet li n̄aadaano a ‘Wanntɔɔ na yaa ti boia a saamm diiuk nba ki n̄ɔɔ nan u poorpoweiteeb saa di yukitgar tiaru jaamm jeet na be lee?’ ¹⁵ Ki u saa wannɔ ditɔɔtuk nba yab ki bi pon̄ teen bonsiar kur siira; ki yin teen jeet man lej.”

¹⁶ Ki Yiisa poorpoweiteeb banlee man saan doo man ni, ki set saa la ki siar kura tun nan waa betib bianjinba na. Ki bi teen jaamm man jeet.

¹⁷ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb piik nan banlee na tan baar daajoouk.

¹⁸ Baa kar ki di jeet yoo nba, ki u tan betib a, “Barmɔniie ki n beeri na, min nan yimm nba di jeet na, i yeno yaa wun nyi n poor.”

¹⁹ Ki li biir bi para; ki bi boio yeno yeno a “A yeen mine-e?”

²⁰ Ki u jiin a, “Li lek tee i piik nan banlee na ni yeno nba ki min nan n̄ɔɔ lakii tuun sen-yerj ni ki di nae. ²¹ Min nisaarik Bik set saa kpo nan laa sɔb Yennu gboun̄ ni bianjinba nae, n̄aan bonbiir sii be daano nba yaa wun nyi n poor na paak. Bi-i bonni kii mar li daano gbaa, li bo sɔ u po.”

Ki jiin ti Yomdaano jeet dinu po

(Matiu 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Korint teeb 11.23-25)

²² Baa di jeet man yoo nba na, ki Yiisa jii boroboro ki tur Yennu niipoouk, n̄aan n̄mit n̄mit ki tur u poorpoweiteeb, ki betib a “Gaat man. Linba nae tee n gbanant.”

²³ Nanne ki u bia jii nyunnyunman nan tilɔɔna nyun ki tur Yennu niipoouk, ki jii turib. Ki bi kura nyuu. ²⁴ Ki u yetib a “Linba nae tee n sɔn, ki n sɔn saa nyi n gbanant ni, nisaarii bonchiann paak, ki wann nan Yennu senn mɔsonpaann na. ²⁵ Barmɔniie ki n beeri na, n ji kan mi nyu tilɔɔna nyun na see daar nba ki n tan saa nyu li bonpaann Yennu naan ni.”

²⁶ Nanne ki bi yin Yenjiantu yanii, n̄aan nyii ki saan Olif Tiinii kunkonn na paak.

Yiisa nba yet a Piita saa noi a u ki miu bianjinba

(Matiu 26.31-35; Luk 22.31-34; Jɔɔnn 13.36-38)

²⁷ Ki Yiisa betib a “I kura na tan saa tin ki nyikima, kimaan li sɔb Yennu gboun̄ ni a ‘Yennu tan saa kpi pekpaarik na, ki pei na n tin yat.’ ²⁸ N̄aan mi-i tanj fiir kuun ni, n saa dɔn gar i tɔɔnn ki saan Galilii.”

²⁹ Ki Piita yet a, “N leeb na kur-i lekii nyika, n̄aan min n̄arin kan nyikani.”

³⁰ Ki Yiisa betɔ a “Barmɔniie ki n beera na, nyiok na, a saa noi nan a ki min taar muntaaewa ki kojouk n bui leer.”

³¹ Ki Piita namm yet nan ninmōnn a “Li-i lekii tee min nan fin n lakin kpo gbaa, n̄aan n kan mi noi nan n ki miani.”

Ki u leeb na mun bia yet nna.

Yiisa nba miar Yennu nan ninmōnn bianjinba

(Matiu 26.36-46; Luk 22.39-46)

³² Li poorpo ki bi saan siaminba bi yi Gefsemene na. Leje ki Yiisa bet u poorpoweiteeb a “Karin nna man n̄aan ki n saan ki saa miar Yennu.” ³³ U din jii Piita-e nan Jeems nan Joōnn, ki bi saan. Ki u par biir ki li tee nan u yaa wun kpoe na; ³⁴ ki u yetib a “Parbibooru nba soorin na per lin kpima. Biat nna man kii nyoi.”

³⁵ Nanne ki u chat saan tōonn waaminna, ki baa fabin, ki u yugbiar siit tin, ki mei Yennu, a li-i bonni saa fiti, Yennu n n̄aan ki biak nba baat u paak na n yakiro, ki yet a ³⁶ “N Baa, n Baa, siar kaa ki a kan fit tumi. Daa n̄aan ki n kōō bonbiir nba baat n paak na ni; n̄aan daa te ki li tee maa loon bianjinba kaa, n̄aan lin teen faa loon bianjinbae.”

³⁷ Nanne ki u jen u poorpoweiteeb bantaa na boor, ki sōō ki bi gōōna. Ki u boi Piita a “Simonn, a gōōnte-e? A kan fit kii nyoi waami-i?” ³⁸ n̄aan betib a, “Ii nyoi man n̄aan kii mei Yennu ki i tan daa kōō jinjami ni. I sei n̄arin loon lin tun linba n̄an, n̄aan ki i gbanant kaa paŋi.”

³⁹ Ki u bia n̄mat Yenmiaru ki saa mei nan waa bo miar sinsinn bianjinba na, ⁴⁰ ki bia jen sōō ki u poorpoweiteeb na gōōna, kimaan gōōn din mōkib bonchiann. Ki bi ki mi baa saa yetō linba li yoo na.

⁴¹ Waa tan jen taapauŋ muntaa ni, ki u boib a “I bia lek daa dōō gōōnt ki foi-i? Li jaŋa man. Yoo maŋ baara. Bi jii min nisaarik Bik ki teen biitdamm nuu niwa. ⁴² Fiit man ki tin saan. Gotir, wunba nyii n poor na pera.”

Baa soor Yiisa bianjinba

(Matiu 26.47-56; Luk 22.47-53; Joōnn 18.3-12)

⁴³ Yiisa nba daa piak na, ki u poorpoweiteeb piik nan banlee na ni yeno, wunba ki bi din yiu Judas na, baar nan nibur nba ki mannteeb yudamm nan sennu wannteeb nan saakab tumm na, ki bi siab dia jukbanjai, ki siab mun dia gbajara. ⁴⁴ Ki Judas wunba nyii u poor maŋ poŋ wannib nyinsiara a “Mi-i saki foont wunba ki mōōt u tankpinn, yii mi nan n̄ōōe na. Yin soorō kii diau fanu kii saa nano.”

⁴⁵ Judas nba baar yoo nba, li taakpaak ni ki u saan Yiisa boor ki yiin a, “Wanntōō” n̄aan mōōt u tankpinn. ⁴⁶ Ki niib na ji soor Yiisa ki diau kenken. ⁴⁷ N̄aan ki u poorpoweiteeb na ni yeno nba see lej na nōōt u jukbanjiak ki chōō mannteeb yudaano daabir tubir ki pot. ⁴⁸ Nanne ki Yiisa boib a “I baar nan jukbanjai nan gbajara na a yin tan soorin nan n tee fat-tōōe na-a?” ⁴⁹ N daan tuu be i boor Yenjiantu n̄asaakak ni daar kura ki want niib Yennu maan, ki i tuu ki somi; n̄aan li kpaa talas nan Yennu gbouŋ ni maan maŋ n gbee.”

⁵⁰ Ki u poorpoweiteeb na kur ji chiar n̄aan nyikō.

⁵¹ Ki naasimō nna gbab chinchenn kuukōō ki waa Yiisa poorpo. Ki bi tan bibō ki soor u chinchenn, ⁵² ki u nyik chinchenn maŋ bi nuu ni, n̄aan chiar yann.

Baa jii Yiisa ki saan nano buut boor bianjinba

(Matiu 26.57-68; Luk 22.54-55, 63-71; Joōnn 18.13-14, 19-24)

⁵³ Ki bi jii Yiisa ki saan nano mannteeb yudaano n̄aak, siaminba ki mannteeb yudamm, nan tin na ni saakab, nan sennu wannteeb lakin na.

⁵⁴ Naan ki Piita be Yiisa poorpo, ki waa banfokira mokmok nan baa tan koo mannteeb yudaano mañ ñaak. Ki Piita saan kar ki pukin toontunna na po, ki bi nanii muu. ⁵⁵ Nanne ki mannteeb yudamm nan saakab mañ kur yabir bi moñ paak a bin gbat siaradamm moñ ni, ki la Yiisa biit ki kpiu, ñaan koñ u biit. ⁵⁶ Siaradamm bonchiann din fa fai ki teeno, ñaan ki bi fai mañ ki waa leeri.

⁵⁷ Nanne ki jasiab fiir set ki faar faak paano a, ⁵⁸ “Ti gbat ki u yet a u saa bet Yenjiantu ñasaakak nba ki niib din maa na, ñaan jii daa ñantaa ki maar, ki li ji kii tee niro kaa maari.” ⁵⁹ Naan li kur yann; bi fai mañ lek bia din ki wei leeri.

⁶⁰ Nanne ki mannteeb yudaano na fiir ki boi Yiisa a “Barii nba ki jab na piak ki jiin a po na paak tee bee? A ki mok li jiinu-u?”

⁶¹ Naan ki Yiisa lek ñmina, ki ki jiin siari. Ki u bia ñamm boio a “Fine set tee Yennu Niganntoo Masia wunba tee ñoo Yennu Bija na-a?”

⁶² Ki Yiisa jiin a “Nn, mine na. I tan saa la min nisaarik Bik kar Yabint Yennu niiditu po, ki bia tan saa lan ki n be sanpabant ni ki siik.”

⁶³ Nanne ki mannteeb yudaano mañ soor u moñ tiat ki pat, ñaan yet a “Ti poñ ji ki loon siara damm. ⁶⁴ I moñ gbat waa yekint u moñ nan Yennu bianinba. I dukii nlee?”

Ki bi kur sak a u biira, ki kpan ñan nan kuume.

⁶⁵ Ki bi siab siin mosant u paak; ki pii u numm po, ñaan pebito ki yeen a “Buntir wunba peba na.” Ki toontunna na gaaro, ki jako nan tanpakii.

Bianinba ki Piita noi a u ki mi Yiisa

(Matiu 26.69-75; Luk 22.56-62; Joonn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Ton, Piita lek daa din be nanyer po ki nanii muu, ki mannteeb yudaano ñasapaantoontunyeno tan baar lau, ⁶⁷ ki goto sirrr, ki tan yeto a, “A mun tuu waa Nasaref niro Yiisa mañ.”

⁶⁸ Ki Piita noi a, “Min ki miu, min ki mi barbooru nba ki a piak na paaki;” ñaan fiir nyii. Li taakpaak ni ki kojouk bui.

⁶⁹ Ki sapaamo na bia lau leñ ki ñammit beer nisiab nba see leñ na a “Joo na mun tee u poorpoweiteeb na yeno.” ⁷⁰ Ki Piita bia ñamm noi.

Ki li bia yann waaminna ki binba see leñ mañ ñamm jak Piita a “A set tee niib na ni yeno, kimaan a mun tee Galilii niro.”

⁷¹ Nanne ki Piita por a, “Li-i tee ki n faar faakie, Yennu n dat n tubir, min ki mi yaa yeen joo nba na po.”

⁷² Li yoo mañ ki kojouk bui pukin taapaun munlee; ki Piita ji tiar bianinba ki Yiisa bo beto na a, “A saa yet a a ki min taar muntaewa, ki kojouk n lian bui leer.” Li yoo na ki Piita libit nan monii.

15

Baa jii Yiisa ki saan Pailat boor bianinba

(Matiu 27.1-2, 11-14; Luk 23.1-5; Joonn 18.28-38)

¹ Mannteeb yudamm, nan tij na ni saakab, nan sennu wannteeb, nan Juu teeb saakab kur din lakin sanyapob ni, ki lor lora, ki baan Yiisa bant ki jii saan nanao tij yudaano nba ki bi yiu Pailat* na boor. ² Ki Pailat boio a “Fine set tee Juu teeb kpanbar na-a?”

Ki Yiisa jiin a “Nan faa yaa na.”

* 15:1 15.1 Pailat-e din tee Rom teeb nba nyann Juu teeb na yudaano.

³ Ki mannteeb yudamm mañ lek bia dia sɔnii bonchiann ki piak biir Yiisa. ⁴ Ki Pailat bia boio a “A kan jiin siari-i? Gbiintir baa piak ki biira bianjinba.”

⁵ N̄aan ki Yiisa lek yêt jiinu; ki li jii bakit Pailat.

*Pailat nba din chab a bin kpi Yiisa bianjinba
(Matiu 27.15-26; Luk 23.13-25; Jɔɔnn 18.39-19.16)*

⁶ Tɔn, yukitgar tiaru jaamm dinu yoo kur, Pailat tuu nyinn niyenɔkɔɔe dansarik ni, wunba ki niib na loonɔ, ki n̄aau. ⁷ Li yoo mañ jasɔɔ din be dansarik ni, ki u sann tee Barabas. N̄ɔɔ nan nisiab din be dansarik ni, kimaan bi mɔyêtuk nba ki bi tuu mɔk doo na ni ki kpi niib na paak. ⁸ N̄anne ki nibur mañ din lakin ki mei Pailat a wun yaan tun burchint. ⁹ Ki u boib a, “I loon ki n nyinn Juu teeb bat nae-e?” ¹⁰ Kimaan u mi fanu nan nañ paake ki mannteeb yudamm jii Yiisa ki teen u nuu ni.

¹¹ N̄anne ki mannteeb yudamm mañ n̄amm pak tur nibur na a bin beto ki wun nyinn Barabas-e ki turib. ¹² Ki Pailat bia n̄amm boib a, “Ki wunba ki i yiu Juu teeb kpanbar na, i loon ki n teenɔ nlee?”

¹³ Ki bi tian jiin sanpaapowa a “Kpaamɔ dapunpunn paak.”

¹⁴ Ki Pailat boib a “Bee paake? U biit mantik tee lannpoe?”

Ki bi bia n̄amm tian sanpaapowa a “Kpaamɔ dapunpunn paak.”

¹⁵ Ki Pailat loon wun penn nibur mañ para, li paak ki u nyinn Barabas ki turib, n̄aan te ki u kunkɔnkɔnna na boo Yiisa, ki u jiiu turib a bin kpaau dapunpunn paak.

*Kunkɔnkɔnna na nba din sukii Yiisa bianjinba
(Matiu 27.27-31; Jɔɔnn 19.2-3)*

¹⁶ Ki kunkɔnkɔnna na jii Yiisa ki kɔɔ nanɔ tinj na yudaanɔ Pailat n̄aadindounj ni, ki yiin bi leeb kur. ¹⁷ Ki bi jii baanmuñ nna ki lannɔ, n̄aan jii kunkonii ki luu naan fokirik ki yirimɔ, ¹⁸ n̄aan ji foontɔ nan baa foont bat bianjinba na, ki yeen a “Juu teeb Bat, naa-a naa-a,” ¹⁹ n̄aan jii lanbann ki faa u yur paak, ki siin mɔsant u paak, ki gbaa bi duna paak u tɔɔnn. ²⁰ Baa daanɔ nyatuk ki gbenn yoo nba, ki bi liat baanmuñ na, n̄aan jii u mɔñ mɔñ tiat na ki lannɔ, ki jiiu ki nyii nanɔ a bin saan kpaau dapunpunn paak.

*Baa din kpaau Yiisa ki tabinɔ dapunpunn paak bianjinba
(Matiu 27.32-44; Luk 23.26-43; Jɔɔnn 19.17-27)*

²¹ Baa be sɔnu ni ki saa yoo nba, ki bi chet jasɔɔ nna ki u sann tee Simonn. Ki kunkɔnkɔnna mañ miau a wun gaar Yiisa kuun dapunpunn na. (Li jɔɔ din tee Sairene jɔɔe, ki nyii digbanbik ni ki baat Jerusalem. U din tee Aleksander nan Rufus baee.) ²² Ki bi jii Yiisa ki saa nanɔ siaminba ki bi yir Golgota, ki li paak tee “Yukpabuk Boor na.” ²³ Leñe ki nisiab din turɔ daan nba n̄mat nan nyoku nba ki bi yir mir na, n̄aan ki u yêt li nyunu. ²⁴ Ki bi ji kpaau dapunpunn na paak, ki ji tɔ naatɔɔt ki chent u tiat. ²⁵ Bi din kpaau sanyioɔk nie, kut munyia yoo. ²⁶ Bi din sɔb baa yaa bi la u biit nba na, ki tabin u dapunpunn na paak a, “Juu teeb Kpanbar mane na.” ²⁷ Bi bia din kpaau fat-teeb banlee dapunpuna paak ki pukin u po, ki yeno be u niidiitu po, ki loo na mun be u niigañ po. ²⁸ Ki li gbeen linba sɔb Yennu gbouñ ni a “Bi teenɔ nan baa tee toonbiitdam bianjinba nae.”

²⁹ Tɔn, ki binba somm gaar leŋ na gumii bi yura ki sukiiɔ, ki yeen a “Fine yaa a saa fit bet Yenjiantu diiuk na ŋaan bia jii daa ŋantaa ki maar. ³⁰ Ŋann, nyimin dapunpunn na paak ki sik ki tinn a mɔŋ.”

³¹ Nnae ki mannteeb yudamm nan sennu wantteeb mun bia sukiiɔ, ŋaan yeen bi leeb a “U tuu tint leeb, ŋaan tan kan fit tinn u mɔŋi. ³² Juu teeb bat nba tee Yennu Niganntɔ Masia na n nyi dapunpunn na paak ki sik motana, ki tin la ki teenɔ yada.”

Ki binba ki bi pukimm u po ki kpaab na mun bia sukiiɔ.

Yiisa kuun labaar

(Matiu 27.45-56; Luk 23.44-49; Jɔɔnn 19.28-30)

³³ Laa din tan baar yonsuuk ni, ki digbann na kur ji bɔnn ki saa tuu yenlekir kut muntaa. ³⁴ Kut muntaa maŋ yooe, ki Yiisa yikin nan kunkɔsaakar a, “Eloi, Eloi, lema sabaktani?” ki li paak tee a “N Yennu, n Yennu, bee ki a nyikimi?”

³⁵ Ki binba see leŋ na gbat u yiini maŋ, ki bi siab yet a “Gbiintir man, u yi Elaija-e.” ³⁶ Ŋanne ki bi ni yeno tin ki saan jii saapo ki suunt damiituk na ni, ki jii sakin daauk paak, ŋaan donn ki turɔ a wun nyu, ki bia yet a “Ŋaant ki ti laan Elaija saa baar ki sikinɔ dapunpunn na paaka.”

³⁷ Ki Yiisa ŋamm yikin nan kunkɔsaakar, ŋaan ji kpo li yoo.

³⁸ Li yoo na ki chinchenn nba tuu jɔɔn ki puun Yennu diiuk sinsuuk ni na bokit yur paak ki tan sik tir ni. ³⁹ Ki kunkɔnkɔnna yudaano nba din see dapunpunn maŋ boor na nba la bianjinba ki Yiisa kpo na, ki u ji yet a “Barmɔnii, jɔɔ na set tee Yennu Bijae.”

⁴⁰ Tɔn, Meeri Magdaliinn nan Meeri nba din tee Joses nan Jeemsbik naa na, nan Salome, din pukin poosiab po ki see banfɔkira ŋaan gorii. ⁴¹ Bi poŋ din waa Yiisa, yoo nba ki u din be Galilii naewa, ki sommitɔ. Pooleeb bonchiann nba wei Yiisa ki baar Jerusalem na mun bia din be leŋ.

Yiisa gbanant piinu labaar

(Matiu 27.57-61; Luk 23.50-56; Jɔɔnn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Li daar daajouk ki Arimatea doo ni jɔɔ nba sann tee Joosef na din baar. U din tee Juu teeb barbuura saakayeno, ki tee burchimɔ nan barmɔnii, ki din guu Yennu naan baaru. Li daar sanyafannuk din sii tee foon daare; li paak, ki u din saan nan parcheenn ki yet Pailat a wun chabo Yiisa gbanant. ⁴⁴ Pailat nba gbat a Yiisa poŋ kpowa na, ki li ji yaar lito; ki u yiin kunkɔnkɔnna yudaano na ki tan boio a, “Yiisa nba kpo, li yukira-a?”

⁴⁵ Yoo nba ki u gbat yudaano maŋ mɔb ni na, ki u yiin Joosef maŋ ki tan chabo a wun jii Yiisa gbanant na. ⁴⁶ Joosef poŋ din daa katiŋewa, ki kpaat Yiisa gbanant dapunpunn na paak, ki pɔbino leŋ, ki jiiu pii kaauk nba ki bi poŋ din jiar tanpiik ni na, ki bikit katangbenir, ki biin li mɔb. ⁴⁷ Ki Meeri Magdaliinn nan Meeri, wunba din tee Joses naa na la siaminba ki bi pii Yiisa gbanant na.

16

Yiisa kuun firu labaar

(Matiu 28.1-8; Luk 24.1-12; Jɔɔnn 20.1-10)

¹ Foon daar nba din tan gar, ki Meeri Magdaliinn, nan Salome, nan Meeri, wunba tee Jeems naa na, din saan ki saa daa bonnunubit a bin saan but Yiisa gbanant paak. ² Lasir daar sanyapob ni, ki bi saan kaauk maŋ boor ni. ³⁻⁴ Baa daa din be sɔnu ni yoo nba, ki bi boi bi leeb a, “Ŋmee sa

saa birint katanu, kaauk manj mɔb paak ki turiti?" (Li katanu din gbenj bonchiann.) Nanne ki bi tan per lej, ki got la ki katanu manj poŋ birinta ki doo li koo. ⁵ Ki bi koo kaauk manj ni, ki saa la naasimɔ nna lia baanpiouŋ ki kar niidiitu po. Ki li teemm jijeet bonchiann.

⁶ Ki naasimɔ manj yetib a "I daa jee siar mani. N mi nan i loon Nasaref nirɔ Yiisa nba ki bi kpiiu dapunpunn paak nae. U kaa nna; u fiir kuun niwa. Gotir man, baa daan birɔ siaminbae na. ⁷ Ii ŋmat ki saa bet u poorpoweiteeb nan Piita a u gar bi tɔonn ki saan Galiliywa; leŋe ki bi saa lau nan waa poŋ daan betib bianjinba na."

⁸ Ki li jaar lit poob manj, ki bi gbanant jek bonchiann, ki bi nyii kaauk na ni, ki chiar, ŋaan lek ki faa soo li labaari, kimaan janmaanii soorib bonchiann.

*Yiisa nba din dokit Meeri Magdaliinn paak bianjinba
(Matiu 28.9-10; Joonn 20.11-18)*

⁹ Ton, Yiisa nba din fiir kuun ni, lasir daar sanyioŋ ni na, u din doŋ dokit Meeri Magdaliinn paake, wunba ki u din nyinn narinbiit banlore u ni na. ¹⁰ Ki poo manj saan saa bet Yiisa weinanleeb nba mɔ ki fabin na. ¹¹ Baa gbat ki u yaa Yiisa jen u manfoor ni ki u lau na, ŋaan bi din ki teenɔ yada.

*Yiisa nba din dokit u poorpoweiteeb banlee paak bianjinba
(Luk 24.13-35)*

¹² Linba na poorpoe ki Yiisa poorpoweiteeb banlee din nyii doo na ni ki somm sonu ni. Ki u lebit u moŋ ki dokit bi paak. ¹³ Ki bi ŋmat jen doo na ni ki tan yet bi leeb, ŋaan ki bi lek ki teemm yada.

*Yiisa nba din dokit u poorpoweiteeb piik nan yenokoo na paak bianjinba
(Matiu 28.16-20; Luk 24.36-49; Joonn 20.19-23; Toona 1.6-8)*

¹⁴ Li poorpo biak ki Yiisa poorpoweiteeb piik nan yenokoo na din kar ki di jeet, ki u tan dokit bi paak, ki yakii namm bi yada pɔorin, nan bi tuba nba kpaab bianjinba, nan baa ki teen binba lau ki u fiir kuun ni yada na paak. ¹⁵ Ki u bia yetib a "Ii saa kii moontir barŋanii na ki tur soo kur, tingbouŋ na kur po. ¹⁶ Wunba kur teenin yada, ki bi wurɔ Yennu nyunwuru, u saa la tinnu; ŋaan wunba ki teenin yada, Yennu saa bu u buut ki biirɔwa. ¹⁷ ŋaan binba teenin yada saa tun jaarlituk toona nae: bi sii taan n sann ki nyint narinbiit niib ni; ki bia pak maboorganii nba ki bi ki mi paki; ¹⁸ bi-i taŋi soor wai, koo bi-i taŋi nyuu nyokbiiuk, li kan teemm siari; bi bia saa yii bi nii baatib paak, ki bin la laafia."

*Yiisa nba doo Yendouŋ ni bianjinba
(Luk 24.50-53; Toona 1.9-11)*

¹⁹ Ton, Yiisa nba pak barii na ki gbenn yoo nba, ki Yennu te ki u doo Yendouŋ ni ki saa kar ŋoo Yennu niidiitu po. ²⁰ Nanne ki u poorpoweiteeb na saan ki saa moontir u barŋanii na lokir kur po, ki ti Yomdaano manj be namm, ki te ki bi tuun jaarlituk toona, ki li toona wann siara nan bi moontii manj set tee barmoniie.

Barɲanii nba ki LUK din sob nae na

Ki jiin Luk gbouɲ na po

Yennu maan nba ki Luk din sob na want a Yiisa-e tee Israel teeb* tinntoo nba ki Yennu din tur moosonn ki jiin u po, ki bia tee nisaarii kur tinntoo.

1-4 Chanbaa Teofilus:

N loon ki a bann nan maan nba ki bi poɲ daan wanna na, li tee barmoonii moniie.

Li piinu ni, nisiab din la linba tun ti leeb sinsuuk ni na, nan bi ninbina. Namme tee binba din moontir maan maɲ, ki niib bonchiann kot bi moɲ paak ki sob linba ki bi wannib na. Li paak, n moɲ moɲ boi ki fiitir bonɲann ki la nan li bonsiar kur nba tee bianɲinba li piinu ni, nan laa saa bianɲinba, ki n dukin nan li ɲan nan ki n sob ki lii tooƙ soɲu, ki tura.

Malaka nba pak baa saa mar Joonn bianɲinba

⁵ Yoo nba ki Herod din tee Judea yent batsaakoo na, ki Yennu manntosoo be ki u sann tee Sekaria, ki u tee manntoo Abija paabu ni nirɔ, ki u ɲaapoo tee manntoo Aaronn yaaboonn, ki u sann tee Elisabef. ⁶ Bi banlee maɲ binberɲ din ɲan Yennu boor, ki bi sak u wannu nan sennu kur nyiknyik; ⁷ ɲaan bi din ki mɔk biki, kimaan Elisabef din tee pookanmatire, ki bi kur bia poɲ gar nan matuko.

⁸ ɲanne dasiar ki Sekaria paabu ni toontun-yoo tan baar, ki u din tan yaa wun tun u toonn ki tur Yennu, nan waa tuu tuun ki teeno bianɲinba na.

⁹ Li yoo na ki bi to naatoot nan bi mannteeb kaar nba tee bianɲinba, a bin gann wunba sii koo Yennu ɲasaakak na ni kii wubint bonnunubit. Baa to, Sekaria din dii. Li paak ki u tan saan koo ɲaak maɲ ni, ¹⁰ ɲaan ki nibur na kur biar see nanyer ki mei Yennu, yoo nba ki u wubint bonnunubit na.

¹¹ Li yoee ki Yennu malaka doƙit Sekaria paak, ki set bonnunubit binbintir na diitu po. ¹² Sekaria nba din tan lau yoo nba, ki u yan put ɲmat, ki janmaanii sooro. ¹³ Ki malaka maɲ beto a, "Sekaria, daa tiin janmaanii. Yennu poɲ gbat a miaruwa, ki a ɲaapoo Elisabef tan saa mar bonjak ki tura, ki a saa pur u sann Joonn. ¹⁴ Ki li tan saa maɲa ki a par n penn, ki niib bonchiann para mun tan saa penn u maaru maɲ paak. ¹⁵ U tan sii tee nijaanne Yennu tooonn, ki bia tan kii nyu dabooru kur. U tan saa gbee nan Yennu Seyeeɲ u matuk yooewa. ¹⁶ U tan saa te ki Israel teeb† bonchiann n jen bi Yomdaano Yennu boor. ¹⁷ U sii mɔk Yennu Seyeeɲ nan paɲ, nan Yennu soƙinii Elaija nba din mɔk bianɲinba na, ki tan saa doɲ liit ti Yomdaano, ki tunn motana nigbouɲ na yan, ki te ki waas nan bibaanba n ɲamm taan kii mɔk dudukɲant, ki bia tunn moyetdamɲ yan ki bin bann yentinbinberɲ, ki u bia tan saa te ki niib n teen siir kii guu bi Yomdaano."

¹⁸ Ki Sekaria bet malaka maɲ a, "N saa teen nlee ki bann nan linba na tee monii? Kimaan n kpeta, ki n ɲaapoo mun bia kpeta." ¹⁹ Ki malaka maɲ jiino a, "Mine tee Gabriel wunba be Yennu tooonn na; ki u tumin a boor, a n tan pak nana ki wanna barɲanii na. ²⁰ ɲaan a saa muu nan li yoo nba tan saa baar ki lin teen monii, kimaan a ki teen n maan nba saa

* : 1.0 Juu teeb sanleere tee Israel teeb. † 1:16 1.16 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

teen mōnii na yada.” ²¹ Tōn, niib nba biar see nanyer ki guu Sekaria na, li din baktib kimaan waa yukir Yenjiantu nasaakak ni bianjinba na. ²² Waa ji din tan nyii yoo nba, u din ki fit piaki, ki bi ji bann nan u la yirintue Yenjiantu nasaakak na ni; ki u ji piak muutir ki labin nii ki teemm. ²³ Yoo nba ki u toona din tan gbenn Yenjiantu nasaakak ni na, ki u kun n̄aak ni.

²⁴ Li poorpoe ki u n̄aapoo Elisabef din soor poor, n̄aan bōrii u mōɲ n̄aak ni tatata nan n̄maarii n̄an̄mu, ²⁵ ki din tan yet u mōɲ a, “Linba nae ki Yennu tun turin ki tinin ninbaauk ki nyinnin fei ni.”

Malaka nba pak baa saa mar Yiisa bianjinba

²⁶ Tōn, Elisabef poor sooru n̄maarii n̄anloob nie, ki Yennu tun u malaka Gabriel a wun saan doo nba be Galilii yent ni, ki bi yi doo maɲ Nasaref na, ²⁷ ki saa pak tur sapaanmunn nba ki u sann tee Meeri na. Sapaamo maɲ din tee jasoo sarkpeɲe, ki u sann tee Joosef. Joosef din tee kpanbar Defid yaaboonne. ²⁸ Ki malaka na tan baar Meeri boor ki yeto a, “N foonta. Yennu par mei a paak, ki u bia be nana.” ²⁹ Waa yet bianjinba na, ki Meeri yan ji put ki saa baa n̄oɔk ni, ki u ji dukii maan maɲ paak. ³⁰ Ki malaka na bia beto a, “Meeri, daa tiin jan̄maanii, kimaan Yennu par mei a paak. ³¹ A tan saa soor poor ki mar bonjak, ki tan saa pur u sann Yiisa. ³² U tan sii tee nijaanne, ki bi yiu Yabint Yennu Bija. Ti Yomdaano Yennu saa te ki wun di u yeeja Defid naan, ³³ ki u sii tee Jakob yaaboonna ni kpanbar m̄okm̄ok naan m̄okm̄ok, ki u naan bia kan mi gbenni.”

³⁴ Nanne ki Meeri boi malaka maɲ a, “N tee sapaanmunne, ki nlee ki n saa soor poori?” ³⁵ Ki malaka na yeto a, “Yennu Seyeen saa sik a ni, ki Yabint Yennu maɲ paɲ n bakin a paak; li paak, bik nba ki a tan saa maro maɲ sii tee popeendaano, ki bi yiu Yennu Bija. ³⁶ N̄aan bant nan a niipoo Elisabef, wunba kpeta na, m̄otana u soor poora ki saa mar bonjak. U n̄maarii n̄anloobu na, n̄oɔ nba ki bi din yiu pookanmatir na; ³⁷ kimaan siar kaa ki Yennu kan fit tumi.” ³⁸ Ki Meeri beto a, “Tōn, n tee Yennu daabire. N̄aant ki lin teen nan faa betin bianjinba na.” Ki malaka na ji yaat nyiko.

Bianjinba ki Meeri saan gon Elisabef

³⁹ Li poorpo ki Meeri fiir yiama ki saan Juda yent nba m̄ok kunkona na dosau ni, ⁴⁰ ki koo Sekaria n̄aak ki foont Elisabef. ⁴¹ Yoo nba ki Elisabef gbat Meeri foontii na, ki bik nba daa be Elisabef poor ni na ji kpir kutib. Li yoo na ki Yennu Seyeen gbee Elisabef, ⁴² ki u yikin sanpaapowa a, “Wuya, wuya, Yennu piisin be a paak ki gar pooleeb kura, ki u piisin bia be bik nba be a poor ni na paak. ⁴³ Bee ki li teenin nna ki n Yomdaano na tan baar n boori? ⁴⁴ Maa gbat a foontii yoo nba, ki bik nba be n poor ni na ji kutib nan parpeenn. ⁴⁵ Faa teen yada nan Yennu maan nba ki u pak tura na tan saa teen mōnii na, parpeenn tee a yare.”

Meeri nba din pak Yennu bianjinba

⁴⁶ Nanne ki Meeri ji din yet a
 “N piak Yennu n par ni,
⁴⁷ ki m̄ok parpeenn, Yennu nba tee n Tinntoo na paak,
⁴⁸ kimaan u tin min nba tee u sapaandaabir na ninbaauk,
 n̄aan ki n poɲ ki tee siari.
 Laa jii dinna ki saa, nigbouɲ kur tan sii yeen
 a n tee parpeenn daano,

49 kimaan paŋ daano Yennu tun toonjaana ki turin, ki u sann tee kasii.

50 U bia mək ninbatinu nan nighbouŋ kur nba tiino.

51 U tant u nuu ki tun paŋ toona,

ki yat karinbaandamm ki biir bi lora,

52 ki liat kpanbara, ŋaan donn tatimm,

53 ki gboon komma jeŋant, ŋaan te ki məkita ŋmat niikoonii.

54 Waa din senn mɔsonn ki tur ti yeejamm Israel teeb

nba tee u toontunna na,

u tian li po ki sommitib.

55 U bia tian ki tiin Abraham nan u yaaboona ninbaauk mək mək nan mək mək.”

56 Ton, li din teen nan ŋmaarii ŋantaa na ki Meeri daa be Elisabef boor, ki tan ŋmat kun.

Baa mar Jɔonn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na bianjinba

57 Li poorpoe ki Elisabef matuk yoo tan baar, ki u mar bonjak. 58 Ki bi ŋakpiasnba nan u ninjamm din gbat bianjinba ki Yennu tino ninbaauk bonchiann na, ki bi kur ji mək parpeenn nanao.

59 Tɔn, ki li daa ŋanniin daare ki bi baar a bin pot bik maŋ punn, ki loon bin jii u baa sann ki purɔ; 60 ŋaan ki u naa gatib a, “Aaii, u sanne tee Jɔonn.” 61 Ki bi yetɔ a, “Naak na ni, sɔɔ sann ki yi Jɔonn-i.” 62 Nanne ki bi pak muutir nan bik maŋ baa, a bin boi ki laan u loon bii yi u bik maŋ bee; 63 ki u wann muutir ni a bin jii dapɔuk turɔ. Baa jii ki turɔ ki u sɔb a, “Bik maŋ sanne tee Jɔonn.” Ki li ji bakit bi kura.

64 Li taakpaak ni ki Sekaria muut, ki ji piin maan paku ki piak Yennu.

65 Ki jaŋmaanii soor bi doo niib kura. Ki labaar na mɔont yat Juda yent nba mək kunkona na kur po, 66 ki li tur binba kur gbat nna maŋ dudukit, ki bi boi bi leeb a, “Bik na tan sii tee niboorbee?” kimaan bi poŋ la nan Yennu paŋ be nanao.

Bianjinba ki Sekaria din sɔkint Yennu maan

67 Li yoo na ki Yennu Seyeerŋ din gbee Jɔonn baa Sekaria, ki u sɔkint Yennu maan ki yet a:

68 “Ŋaant man ki tin pak timm Israel teeb Yomdaano Yennu, kimaan u baar a wun somm u niib ki fat ŋaabe.

69 U turit Tinntɔ nba mək paŋ

ki tee Yennu toontunno Defid yaaboonn.

70 Yaayoo ni, Yennu din pak nan u popeenn sɔkiniinba ki turit,

71 ki yet a u tan saa nyinnit ti datai nii ni,

ki bia tan saa nyinnit binba kur namit na nii ni.

72 U bia yet a u sii mək ninbatinu nan ti yeejamm,

ki kan mi tamm u popeenn mɔsonn

73 nba ki u din senn ki tur ti yeeja Abraham na.

74 U din senn a u saa nyinnit ti datai nii ni,

ki tin fit jiantɔ ki jaŋmaanii daa məkiti,

75 ki ti sii tee popeendamm nan burchimm u boor nan ti manfoa gbennu.

76 N bik, bi tan sii yia, ‘Yabint Yennu sɔkiniie.’

A saa gar ti Yomdaano tɔonne ki ŋamm u sɔnii ki turɔ,

77 ki wann u niib ki bin bann nan u tan saa tinnib yoo nba ki u nyik chab bi biit na.

⁷⁸ Barmōniie, Yennu mək ninbatinu nan burchint, ki ti tinnu daar maṅ tan sii tee nan yondoor nae,

⁷⁹ ki li tan saa yent sanpaapo

ki tur binba be kuun bünbōnn ni na;

ki bia yent ti taa ni ki tin tōkin parmaasir sōnjouk na.”

⁸⁰ Bik maṅ din kpaatire ki pukii nan Yennu bannu, ki kōō muuk ki saa be tatata nan yoo nba tan baar nan wun dōkit Israel teeb[‡] paak.

2

Baa mar Yüsa bianjinba

(Matiu 1.18-25)

¹ Li yoo na ki kpanbara yudaano Ɔgustus tur mōb u yent ni a bin sōb sōō kur sann nikant ni. ² Nanne tee sinsinn nikant sōbu, ki Kirinius tee Siria tiṅ yudaano li yoo. ³ Li paak, sōō kur din kun u doo ni a bin saa sōb u sann, ⁴ ki Joosef mun din nyii Nasaref nba be Galilii yent ni na, ki saan Judea yent ni, ki kun kpanbar Defid doo Betlehem, kimaan u din tee Defid yaaboonne. ⁵ Tōn, ki u kpen a bin sōb ḡōō nan u sarkpeṅ Meeri sana; li yoo, ki Meeri mōk poor.

⁶ Baa din daa be Betlehem na, ki Meeri maaru yoo tan jaṅ, ⁷ ki u mar u sapaanmar bonjak, ki jii tana ki bobino, ki biro bonkobit burgbetir ni, kimaan saamm diiuk na ji din ki mōk yiar nba ki bi saa dōori.

Ki jiin pekpaarii nan malakanba po

⁸ Pekpaarii mun din be doo maṅ ni ki kpaar pei nyiok, muuk ni. ⁹ Ki Yennu malaka tan dōkit bi paak, ki Yennu maṅ yentsaakar yent lintib. Ki jaṅmaanii soorib bonchiann. ¹⁰ Nnaan ki malaka na betib a, “Daa tiin jaṅmaanii man, kimaan n baar nan barṅaniie maa n wannu, linba saa tur niib kur parpeenn. ¹¹ Dinna nyiok na bi mar i Tinntōō, wunba tee Yennu Niganntōō Masia na. Bi marō Defid doo nie. ¹² I saa la sanpantik na boob tana ki dōō bonkobit burgbetir ni; linba nae sii tee nyinn ki turi.”

¹³ Li yoo na ki Yendōun ni malakanba bonchiann dōkit ki pukin malaka na po, ki yiin piak Yennu a:

¹⁴ “Dont Yennu sann sanpaapo maṅ; parmaasir-ii be u nigannkab paak, tingboun na ni.”

¹⁵ Ki malakanba na tan nyik pekpaarii na, ḡaan ḡmat doo Yendōun ni. Ki bi yet bi leeb a, “Nnaan man ki tin saan Betlehem ki saa got linba tun, ki ti Yomdaano Yennu betit na.”

¹⁶ Nanne ki bi fiir saan yian yian ki saa baar ki la Meeri nan Joosef; ki sanpantik maṅ dōō bonkobit burgbetir ni. ¹⁷ Baa baar lau yoo nba, ki bi mōont linba ki malaka na betib ki jiin bik maṅ po. ¹⁸ Ki binba gbat pekpaarii na nba mōont linba na, ki li bakit bi kur. ¹⁹ Nnaan Meeri din tian linba tun na kur; ki dukii li po u par ni bonchiann. ²⁰ Li poorpoe ki pekpaarii na ḡmat bi pei boor muuk ni. Baa saa na, ki bi piak dont Yennu sann, linba kur ki bi gbat ki la na paak; ki li set tee nan malaka nba betib bianjinba na.

Yüsa sanpuru labaar

²¹ U maaru daa ḡanniin nie ki bi din pot u punn ki pur u sann Yüsa, sann nba ki malaka din pur ḡaan ki u poor daa ki soor na.

Baa din jii Yüsa ki tur Yennu bianjinbae na

[‡] 1:80 1.80 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

²² Tɔn, li din tan jarj nan Joosef nan Meeri n tun nan Moses sennu nba wann bianjinba, ki mann maruj ki namm bi mɔŋ Yennu boor na. Nanne ki bi ji din jii bik na ki saan nana Jerusalem, a bin saa jiuu ki tur Yennu, ²³ nan laa sɔb Yennu sennu ni na a, “Bikperik kur nba tee bonjak sii tee Yennu yɔɔe.” ²⁴ Ki bi bia mann maruj nan Yennu nba din senn bianjinba na a, “Bin lon lanjerii banlee koo nmanbira banlee ki mann.”

²⁵ Li yoo na ki jasɔɔ nna be Jerusalem, ki u sann tee Simeonn. U din tee burchimɔ nan yentinnɔe, ki Yennu Seyeej be u ni, ki u guu yoo nba ki Yennu tan saa tinn Israel* teeb. ²⁶ Yennu Seyeej marj poŋ din fiit ki wanno a u kan kpo see ki u tan la Yennu Niganntɔ Masia, wunba ki u din senn mɔsonn a u saa tumɔ na. ²⁷ Li yoo na ki Yennu Seyeej marj tee ki Simeonn kɔɔ Yenjiantu nasaakak ni, ki saa la Yiisa baa nan u naa ki bi baar nana a bin teenɔ nan sennu nba wann bianjinba na. ²⁸ Ki Simeonn gaar bik marj njan pak Yennu ki yet a:

²⁹ “N Yomdaano, min nba tee a daabir na, njaant ki n saan nan parmaasir nan faa poŋ din betin bianjinba na,

³⁰ kimaan n mɔŋ mɔŋ ninbinn la Tinntɔɔ nba ki a tumɔ nawa,

³¹ wunba ki a gann ki sennɔ ki tur nibooru kura.

³² U sii tee yentu ki fiit a sɔnu ki wann binba ki tee Israel teeb na, ki bia baar nan dontir ki tur a niib Israel teeb.”

³³ Tɔn, Simeonn nba pakib ki jiin bik marj po bianjinba na, ki li bakit bik na baa nan u naa bonchiann. ³⁴ Ki Simeonn sat Yennu piisin bi paak, njan bet bik na naa Meeri a, “Nnara, Yennu nyinn bik na ki sennɔ a Israel teeb bonchiann n baa yann u paak; ki leeb bonchiann mun bia tan saa tinn u paake. Nɔɔe tan sii tee nyinn nba ki niib bonchiann saa pak ki biir na; ³⁵ linba na saa te ki bi woonin ni dudukit n nyi paanu. Njan bonsiar tan saa tun ki biir a mɔŋ mɔŋ par bonchiann.”

³⁶ Tɔn, ki Yennu sokiniilɔɔ mun be leŋ ki tee poo, ki u sann tee Anna, wunba tee Fanuel bik, ki bia tee Aser booru ni niro, ki din tee pookperchianwoj, wunba din yoo bina njanlore, ³⁷ ki u sɔɔ kpo njan nyiko pakɔɔk ki u ji tee binpiinniin nan njan; njan u din tuu ki nak Yenjiantu nasaakak na ni yonnu nan nyioɔ, ki jiantir Yennu ki lorin mɔb ki meio. ³⁸ Li yoo na ki u baar ki lab ki teen Yennu niipouok, ki din piak bik na po ki teen binba kur din guu yoo nba ki Yennu yaa wun tinn Jerusalem teeb na.

Baa nmat kun Nasaref bianjinba

³⁹ Ki Joosef nan Meeri nba din tun gbenn Yennu sennu nba wann bianjinba na, li yoo ki bi nmat kun Nasaref nba be Galilii yent ni na. ⁴⁰ Ki bik na tan kpaat nan paj nan subinii bonchiann, ki Yennu par mei u paak.

Yiisa nba tun bianjinba u bisin ni

⁴¹ Tɔn, binn kur ki Yiisa baa nan u naa tuu saan Jerusalem ki saa di yukitgar† tiaru jaamm. ⁴² Yoo nba ki Yiisa din tan baar binpiik nan njanlee na, ki bi saan a bin saa di jaamm marj nan bianjinba ki bi tuu tee na. ⁴³ Jaamm daa marj nba din tan gbenn yoo nba, ki bi ji piin kunu, njan Yiisa biar be Jerusalem, ki u damm ki mi nan u biari. ⁴⁴ Bi din dukii a u be nibur na nie, ki bi somm daar marj kur; njanne ki bi ji loono bi niib ni nan bi leeb ni, ⁴⁵ njan ki ki lau. Ki bi din nmat saan Jerusalem ki saa loono

* **2:25** 2.25 Juu teeb sanleere tee Israel teeb. † **2:41** 2.41 Yennu malaka din kpai Iijit teeb bijakpera, njan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

lej. ⁴⁶ Daa n̄anta a daar ki bi tan lau Yenjiantu n̄asaakak ni, ki u lakin kar nan wannteeb yudamm ki gbiintir bi maan n̄aan bia boib buboit. ⁴⁷ Ki li bakit binba kur gbiintir na, nan waa teen bianjinba ki m̄ok bannu ki piak ki j̄iintib na. ⁴⁸ Ki u baa nan u naa nba lau lej na, ki li bakitib bonchiann; ki u naa ji boio a, “N bik, bee ki a teent nna? A ki mi a min nan a baa la parbiir hei ki loomani-i?”

⁴⁹ Ki u jiin ki boib a, “Bee ki i loonimi? I ki mi nan n saa fabir kii be n Baa toona nie-e?” ⁵⁰ N̄aan bi din ki bann u maan maŋ paaki.

⁵¹ N̄anne ki bi din n̄mat nan Yiisa ki sik Nasaref, ki u saak bi m̄ob. Ki u naa tian linba tun na kur u par ni. ⁵² Ki Yiisa kpaatir ki pukii nan subinii, ki Yennu nan nisaarii para mei u paak.

3

J̄oonn nba din wuur niib Yennu nyunwuru bianjinba (Matiu 3.1-12; Mak 1.1-8; J̄oonn 1.19-28)

¹ Kpanbara yudaano Taiberias nba din dii naan bina piik nan n̄an̄mu ni, ki Ponsius Pailat mun tee Judea yudaano, ki Herod mun tee Galilii batsaako, ki u waaro Filip mun tee Iturea nan Trakonitis batsaako, ki Laisanias tee Abilene batsaako, ² ki Annas nan Kayafas mun tee manteeb yudamm, li yoo na ki Yennu jii u maan ki tur J̄oonn nba tee Sekaria bija na; ki u din be muuk ni. ³ N̄anne ki J̄oonn din lin J̄oondann m̄okir po kur, ki m̄oontir ki teen niib a bin nyik bi toonbiit ki wun wurib Yennu nyunwuru, ki Yennu n nyik chabib. ⁴ Linba na tee nan Yennu sokinii Aisaya nba din sob Yennu gbouj ni bianjinba nae a:

“Nisoo be muuk ni ki hoot a:

‘N̄ammit man ti Yomdaano baaru sonu ki turo,
ki n̄amm u sonii ki lii took.

⁵ Baat kur saa gbee ki naa;

ki joot nan kunkona kur saa bit ki naa.

Sonu nba n̄mar siaminba kur, li saa sont fanu;
sonboota saa piin ki lat naa,

⁶ ki tingbouj niib kur saa la bianjinba ki Yennu saa tinnib.’ ”

⁷ N̄ann maŋe ki niib bonchiann din baar J̄oonn boor a wun wurib Yennu nyunwuru; ki u betib a, “Yimm waalabirii na. N̄mee kpaani a yin tin nyi Yennu wutoor nba yaa lin baar i paak na ni?” ⁸ Ii tuun man linba saa wwan nan i set nyik i toonbiita. I daa daan i para ni nan Abraham tee i weja. N beerie, Yennu saa fit fiin tana nba na ki lin kpant Abraham yaaboona.

⁹ Pajar poŋ teen siira a wun choo tiinii; ki tiik nba kur ki loon loonjana, bi saa choore ki lu muu ni.” ¹⁰ Ki nibur maŋ din boio a, “Ki ti ji saa teen nlee?” ¹¹ Ki u jiin a, “Wunba m̄ok liata n̄anlee, see ki u paat yenn ki tur wunba ki m̄oki, ki wunba m̄ok jeet, wun wat tur wunba ki m̄oki.”

¹² N̄anne ki lampogaartesiab mun baar a wun wurib Yennu nyunwuru, n̄aan boio a, “Chanbaa, timm saa teen nlee?” ¹³ Ki u betib a, “I daa gaan likirii ki gaar baa senni bianjinba na.” ¹⁴ Ki kunkonkonna mun baar ki tan boio a, “Ki timm muni, ti saa teen nlee?” Ki u betib a, “I daa mukisir soo ki gaan siari, koo ki fa faak ki paa niib; i numm n gboo i paauk nba ki i gaan na.”

¹⁵ Ton, ki niib ji piin ki dukii dudukit bi para ni ki m̄ok dindann J̄oonn po, a li pasiar u sii tee Yennu Niganntoo Masia-e. ¹⁶ Li yoo maŋ ki J̄oonn bet bi kur a, “Min narin wuuri nyume, n̄aan wunba cheen baat. N ki n̄an nan ki n lot u taasanmii. N̄ooe saa jii Yennu Seyeej nan muu ki wuur i

para. ¹⁷ U dia dilenn ḡmanii a wun lenn bonḡann, ki nyinn dibin ki wuun u boor ni, ḡaan lu fouḡ na muu nba kan mi kpeen ni.”

¹⁸ Joonn nba din m̄oontir barḡanii maḡ ki teen niib na, u din pak pinpakbooru booru ki kpaamm. ¹⁹ U bia din kpaan batsaakoḡ Herod, kimaan u din fat u moḡ waarḡ ḡaapoo Herodias ki koḡn, ki bia tun toonbiit bonchiann ki pukin. ²⁰ Li poorpoe ki u tan koḡn Joonn dansarik, ki li mantik tee bonbiir.

*Joonn nba din wur Yiisa Yennu nyunwuru bianḡinba
(Matiu 3.13-17; Mak 1.9-11)*

²¹ Yoo nba ki Joonn din wur niib na kur Yennu nyunwuru na, ki Yiisa tan baar u boor, ki u wur u mun Yennu nyunwuru. Leḡ maḡe ki Yiisa mei Yennu, ki sanpaapo tan loot, ²² ki Yennu Seyeen sik u paak ki tee nan ḡmann na, ki kunkor nyii sanpaapo ki yet a, “Fine tee n Bilonkak; fine ki n numm ḡboo.”

*Ki jiin Yiisa yeejamm po
(Matiu 1.1-17)*

²³ Yoo nba ki Yiisa din piin Yennu toonn na, ki u tee nan bina piintaa na. Niib din mi a u tee Joosef bijae.

Joosef baa din tee Heli-e,

²⁴ ki Heli baa tee Matat, ki Matat baa tee Liifai,

ki Liifai baa tee Melki, ki Melki baa tee Janai,

ki Janai baa tee Joosef,

²⁵ ki Joosef baa tee Matatias, ki Matatias baa tee Amos,

ki Amos baa tee Nahum, ki Nahum baa tee Esli,

ki Esli baa tee Nagai,

²⁶ ki Nagai baa tee Maat, ki Maat baa tee Matatias,

ki Matatias baa tee Semeinn, ki Semeinn baa tee Josek,

ki Josek baa tee Joda,

²⁷ ki Joda baa tee Joanann, ki Joanann baa tee Resa,

ki Resa baa tee Serubabel, ki Serubabel baa tee Sealtiel,

ki Sealtiel baa tee Neri,

²⁸ ki Neri baa tee Melki, ki Melki baa tee Adi,

ki Adi baa tee Kosam, ki Kosam baa tee El-madam,

ki El-madam baa tee Er,

²⁹ ki Er baa tee Joosua, ki Joosua baa tee Elieser,

ki Elieser baa tee Jorim, ki Jorim baa tee Matat,

ki Matat baa tee Liifai,

³⁰ ki Liifai baa tee Simeonn, ki Simeonn baa tee Juda,

ki Juda baa tee Joosef, ki Joosef baa tee Joonam,

ki Joonam baa tee Elayakim,

³¹ ki Elayakim baa tee Melea, ki Melea baa tee Menna,

ki Menna baa tee Matata, ki Matata baa tee Natann,

ki Natann baa tee Defid,

³² ki Defid baa tee Jese, ki Jese baa tee Obed,

ki Obed baa tee Boas, ki Boas baa tee Salmonn,

ki Salmonn baa tee Nasonn,

³³ ki Nasonn baa tee Aminadab, ki Aminadab baa tee Adminn,

ki Adminn baa tee Arni, ki Arni baa tee Hesronn,

ki Hesronn baa tee Peres, ki Peres baa tee Juda,

³⁴ ki Juda baa tee Jakob, ki Jakob baa tee Aisak,

ki Aisak baa tee Abraham, ki Abraham baa tee Tera,

ki Tera baa tee Nahor,

³⁵ ki Nahor baa tee Serug, ki Serug baa tee Reu,

ki Reu baa tee Peleg, ki Peleg baa tee Eber,

ki Eber baa tee Sela,

³⁶ ki Sela baa tee Kainann, ki Kainann baa tee Afaksad,

ki Afaksad baa tee Sem, ki Sem baa tee Nowa,

ki Nowa baa tee Lamek,

³⁷ ki Lamek baa tee Metusela, ki Metusela baa tee Enok,

ki Enok baa tee Jared, ki Jared baa tee Mahalaleel,

ki Mahalaleel baa tee Kainann

³⁸ ki Kainann baa tee Enos, ki Enos baa tee Sef,

ki Sef baa tee Adam, ki Adam baa tee Yennu.

4

Bianjinba ki Sintaanii jamm Yiisa

(Matiu 4.1-11; Mak 1.12-13)

¹ Li yoo na ki Yiisa nyii joodann mokir po, ki gbee nan Yennu Seyeen, ki Seyeen man te ki u koo muuk ni, ² ki be lej daa piinna, ki Sintaanii jammoo. Ki u ki dii siar daa man ni; ki kon ji din tan sooro.

³ Ki Sintaanii yeto a, "Li-i tee ki a set tee Yennu Bijaie, fan yet tann na ki lin kpant jeet." ⁴ Ki Yiisa yeto a, "Li sob Yennu gboun ni a, 'Jeet kuukoo kaa te ki niro be.' " ⁵ Li poorpoe ki Sintaanii ji jiiu ki doo nana sanpaapo, ki saa wannoo tingboun na yent kur yama, ⁶⁻⁷ njaan beto a, "N bo saa tura pan nan mokint na kur. Bi din tur mine pan nan mokint man, ki n mun saa fit tur wunba ki n loon. Li-i tee ki a bo saa gbaan ki jiantin, li kur bo sii tee a yare." ⁸ Ki Yiisa beto a, "Li sob Yennu gboun ni a, 'Niro-ii jiantir u Yomdaano Yennu kuukooe, kii bia kii waa noo kuukoo.' "

⁹ Njanne ki Sintaanii bia jiiu ki saan nana Jerusalem, ki saa doo nana Yenjiantu nasaakak mopin-yerik paak, njaan beto a, "Li-i tee ki a set tee Yennu Bijaie, fan yukir ki sik, ¹⁰ kimaan li sob Yennu gboun ni a, 'U saa te ki u malakanba-ii guua fanu.' ¹¹ Li bia sob a, 'Bi sii dia-a nan bi nii ki a taar kan gbiat tann gbaa.' "

¹² Ki Yiisa yeto a, "Yennu gboun bia yet a, 'Soo daa bikii u Yomdaano Yennu.' "

¹³ Sintaanii nba jamm Yiisa ki tan goo na, ki u daa nyiko.

Yiisa nba din piin u toonn Galilii yent ni bianjinba

(Matiu 4.12-17; Mak 1.14-15)

¹⁴ Yiisa din gbee nan Yennu Seyeen pan, ki tan njamat saan Galilii. Ki bi moont u labaar ki li yat tin man kur po. ¹⁵ U din wantib Yennu maan, bi Yenjiantu diit ni; ki niib kur piako.

Bianjinba ki Nasaref doo ni teeb yet Yiisa

(Matiu 13.53-58; Mak 6.1-6)

¹⁶ Li poorpoe ki Yiisa din saan Nasaref, siaminba ki u din tan njamant niro na. Ki foon daar ki u tan koo Yenjiantu diiuk ni, nan waa pon din tuu koo bianjinba na, ki tan fiir a wun karin Yennu gboun. ¹⁷ Ki bi jii gboun nba ki Yennu sokinii Aisaya din sob na ki turo; ki u pint gboun na ki la siaminba ki li sob a:

¹⁸ "Yennu Seek be n ni,

ki u gannin a n moont barjanii ki tur tatimm.

U tumin a n tan bet yommii a n saa nyinnib yann,

ki bia bet joonii ki bin nyooont,

ki bia fat binba be biak ni ki lub yann,

¹⁹ ki bia mɔɔnt a li jan nan Yennu n tinn u niiba.”

²⁰ Yiisa nba karin gbenn yoo nba, ki u pin gboɔɔ na ki jiin tur Yenjiantu diiuk toontunno, ɔaan kar. Ki niib kur nba be diiuk na ni ji gorio. ²¹ Ki u piin piak ki teemm a, “Maan nba ki n karin Yennu gboɔɔ ni na, li teen barmɔni diinna, laa baa i tuba ni na.” ²² Ki bi kur ji piako; ki li bakitib nan mamamm nba ki u pak na, ki bi ji boi bi leeb a, “Joosef bija na kaa na-a?”

²³ Li yoo na ki u betib a, “N kan biris nan i tan saa betin barjouk nae a, ‘Fin tebtɔɔ, tebin a mɔɔ mɔɔ,’ ki bia tan saa betin a n tun bakitnaɔɔ toonjaana n mɔɔ doo ni, nan bianjinba ki i gbat ki n tun Kapenaum na. ²⁴ Barmɔniie ki n beeri na, niib kan gaar Yennu sokinii u mɔɔ mɔɔ doo ni. ²⁵ Barmɔniie, pakɔi bonchiann din be Israel tiɔ ni, yoo nba ki Elaija daa din be na. Yoo maɔ ni, saak din ki baa bina ɔantaana nan ɔmaarii ɔanloob, ki kon din tan baa bonchiann tiɔ maɔ kur po, ²⁶ ɔaan Yennu din ki tun Elaija sɔɔ boor faba tiɔ maɔ ni; u din tumɔ pakɔɔk nba din be Sarefaf doo nba be Sidonn tiɔ ni na boore. ²⁷ Yoo nba ki Elaisa daa din be na, gbaata bonchiann din be Israel tiɔ ni, ɔaan bi sɔɔ din ki la laafia tiɔ maɔ ni; Naamann nba din tee Siria jɔɔ na, ɔɔɔ kuukɔɔe din la laafia.”

²⁸ Ki niib kur nba be Yenjiantu diiuk maɔ ni nba gbat Yiisa maan maɔ na, ki bi ji donn wutoa u paak, ²⁹ ki fiir ber nyinnɔɔ doo na ni, ki saa nann kunkonn nba ki bi maa bi doo na kpin, a bin lu-u baauk ni, ³⁰ ɔaan ki u buut bi ni ki yaat.

Jɔɔ nba ki narinbiik din be u ni na labaar

(Mak 1.21-28)

³¹ Li poorpo ki Yiisa sik Kapenaum nba be Galilii yent ni na. Foon daar ki u kɔɔ Yenjiantu diiuk ni ki want niib Yennu maan; ³² ki u wannu maɔ bakitib bonchiann, kimaan u maan na din mɔk paɔ. ³³ Ki jasɔɔ nba ki narinbiik be u ni na din be Yenjiantu diiuk na ni ki tian sanpaapo a ³⁴ “Fin Yiisa nba tee Nasaref niro na, timm nan fin, nlee mantiki? A baar a a tan biirite-e? N mi faa tee wunba; a tee Yennu popeendaano nae.” ³⁵ Ki Yiisa yakii nan narinbiik maɔ a, “Nminin fuut, ɔaan nyi jɔɔ na ni.” Ki narinbiik na lu jɔɔ na tiɔ ni, bi sinsuuk ni, ɔaan nyii u ni; waa lek lu-u tiɔ ni na, ɔaan u ki paano dani. ³⁶ Ki li teen sɔɔ kur yaarlituk, ki bi boi bi leeb a “Mɔbonboor-bee na? U mɔk yiikoo nan paɔ ki teen narinbiit mɔb, ki bi nyi niib ni.” ³⁷ Li paak, ki bi din mɔɔnt Yiisa sann tiɔ maɔ kur po.

Bianjinba ki Yiisa te ki baatib bonchiann la laafia

(Matiu 8.14-17; Mak 1.29-34)

³⁸ Li yoo na ki Yiisa nyii Yenjiantu diiuk na ni ki saan Simonn ɔaak, ki saa la Simonn dianpook yiar yiaru nba paar, ki bi fabin tur Yiisa ki jiin poo na po. ³⁹ Ki Yiisa baar ki set waa dɔɔ siaminba na, ɔaan tur yiaru na mɔb, ki li gbenn; ki poo na fiir yiama ki teemm saauɔ. ⁴⁰ Yonnu nba tan baar yoo nba, ki binba kur mɔk baatib bi ɔei ni na jiib ki baar namn Yiisa boor; ki bi yiar yiarbooru booru. Ki u yii yii u nii baatib na kur paak ki te ki bi la laafia. ⁴¹ U bia din te ki narinbiit nyii niib bonchiann ni. Baa nyi yoo nba, ki bi tian sanpaapo a, “A tee Yennu Bijae.” ɔaan ki u din ki sak ki bi pak jikii, kimaan bi mi nan u tee Yennu Niganntɔɔ Masia-e.

Yiisa nba din mɔɔntir barɔanii Judea digbana ni bianjinba

(Mak 1.35-39)

⁴² Laa din yent ki Yiisa nyii doo na ni ki saan muuk ni; ki niib na din tan lin loonɔ ki saa lau. Baa lau yoo nba, ki bi ji gooro a u daa yaatir n̄aan nyikitibi. ⁴³ Ki u betib a “See ki n saan digbanlia biak kii sakii moontir barjanii nba jiin Yennu naan po, kimaan li paake ki Yennu tumin.” ⁴⁴ Nanne ki u lin Judea digbana ki koo Yenjiantu diit ni ki want niib barii maŋ.

5

Bianjinba ki Yiisa din gann u sinsinn poorpoweiteeb (Matiu 4.18-22; Mak 1.16-20)

¹ Dasiar ki Yiisa din see Genesaret mokgbenjir* boor ki want niib Yennu maan; ki nibur tut baat a bin gbiint u maan maŋ. ² Ki burgbeta n̄anlee be mokgbenjir maŋ gbingbann, ki jansooriteeb nyikir n̄aan chat saan a bin wuur bi janlaant. Yiisa nba din la burgbeta maŋ yoo nba, ³ ki u koo Simonn yar ni, n̄aan beto a wun chatir waan ki sikin nyun ni. Waa chat sikin na, ki Yiisa kar burgbetir maŋ ni, n̄aan want nibur na Yennu maan.

⁴ Waa din wann niib na ki gbenn yoo nba, ki u bet Simonn a “Jirin nyunsun̄u po ki lu i janlaant ki soor janii.” ⁵ N̄aan ki Simonn jiin a, “Chanbaa, wonn nyiok munna ti won yabir a ti soor janii, n̄aan ki fit soor siari. Ton, faa pak linba na, n̄aan n saa lu ki got.” ⁶ Ki Simonn nan u leeb na ji lu bi janlaant na ki soor janii bonchiann; ki bi janlaant ji yaa lin pat. ⁷ Li paak, ki bi kabint bi leeb nba be burgbetleer na ni a bin baar ki sommib. Baa baar yoo nba, ki bi donn janii na ki tan gbeen bi burgbeta n̄anlee na kur, ki li din kpiak ki ji yaa lin kp̄ii nyun ni.

⁸ Ki Simonn Piita nba la linba tun na, ki u gbaan Yiisa toonn n̄aan yeto a “N Yomdaano, n tee biitdaano. N ki n̄an nan ki n nakinani. Nyikimin n̄aan kii saa,” ⁹ kimaan baa soor janii bonchiann bianjinba na, ki li bakit Simonn Piita nan u naasinyoōnsba na kur, ¹⁰ nan u leeb, Jeems nan Joonn nba din tee Sebedii waas na. Ki Yiisa bet Simonn a “Daa tiin janmaanii. Laa jii dinna ki saa, a saa saan kii daak niib kii baat namm n boor.”

¹¹ Nanne ki bi ji din tut bi burgbeta maŋ ki donn gbingbann, ki nyik bi bont kur lerj n̄aan waa Yiisa.

Yiisa nba din te ki gbaatir la laafia bianjinba (Matiu 8.1-4; Mak 1.40-45)

¹² Sianyoo ki Yiisa be dosau nna ni, ki gbaatir† be lerj, ki yiaru na be u paak bonchiann. Waa din tan la Yiisa yoo nba, ki u baar ki fabin u toonn ki miaro a “N Yomdaano, li-i tee ki a loon, a saa fit te ki n n̄aauk na n gbenna.”

¹³ Ki Yiisa tant nuu ki siiu, ki yeto a “N loon nna. A n̄aauk maŋ n gbenn.” Li taakpaak ni ki u n̄aauk na set gbenn. ¹⁴ N̄aan ki Yiisa kpaano a “Daa piak soo barii na. Ii saa Yennu manntoo boor ki jii a moŋ ki wanno, ki bia mann maruŋ ki tur Yennu, nan Moses nba din senn ki jiin gbaata laafia lanu po na, ki soo kur n bann nan a n̄aauk maŋ set gbenna.”

¹⁵ Barmonii, Yiisa sann set din doo bonchiann ki gar sinsinn yoo na, ki nibur din lakin u boor a bin gbiint u maan, ki baatib nba be lerj na bia loon bii laat laafia. ¹⁶ U din tuu nyie ki saa muuk ni ki mei Yennu.

* **5:1** 5.1 Nanne bia din tee Galilii mokgbenjir. † **5:12** 5.12 Bi maan ni, n̄aauk paak tee gbanant paak yiar yoonne.

Yiisa nba din te ki gbanankpeenn daano la laafia bianjinba

(Matiu 9.1-8; Mak 2.1-12)

¹⁷ Sianyoo ki Farisiinba nan sennu wantteeb mun din nyii Galilii doi kur ni, nan Judea doi kur ni, nan Jerusalem doo ni, ki baar Yiisa boor. Li daar ki Yiisa want niib Yennu maan njaasiak nna diiuk ni, ki Farisiinba nan sennu wantteeb man kar lenj, ki Yennu man din be Yiisa ni a wun te ki niib n la laafia. ¹⁸ Ki nisiab tan baat ki jii baatoo lian paak, wunba ki u gbanant kpowa, ki bi koor a bin koo nanao diiuk man ni ki biro Yiisa toonn, ¹⁹ njan bi din ki la yiar nba saa koo, kimaan niib din yab bonchiann. Li paak ki bi jiu ki doo nanao diiuk na yur paak, ki choo loot, ki sikino nan lian na ki tan biro Yiisa toonn, niib na sinsuuk ni. ²⁰ Yiisa nba la baa teeno yada bianjinba na, ki u bet joo na a "N yook, n nyik chab a biita." ²¹ Ki sennu wantteeb nan Farisiinba na ji dukii bi para ni a "Nilanopoe mun piak nna ki yekint u man nan Yennu? Nmee saa fit nyik chab niro biiti, ki li ki tee Yennu kuukoo kaa?"

²² Yiisa njan din mi baa dukii bianjinba, ki u boib a "Bee ki i dukii nna?"

²³ Maa yet baatoo na a 'N nyik chab a biit,' koo maa saa yeto a 'Fiit kii somm na,' maan munlee na lannpoe paari? ²⁴ N ji saa wannu nan min nisaarik Bik mok yikoo tingbouj na ni ki saa nyik chab niib bi biit." Nanne ki u bet joo nba ki u gbanant kpo na a "Fini, fiit ki jii a lian kii kun a njaak ni." ²⁵ Li taakpaak ni ki joo man fiir set bi numm po, ki jii u lian man, ki kun. Waa saa na ki u piak dontir Yennu. ²⁶ Ki li bakit bi kura, ki janmaanii bia soorib; ki bi piak dont Yennu ki yeen a "Dinna ti jia la durinya-a."

Yiisa din yiin soo ki u sann tee Liifai

(Matiu 9.9-13; Mak 2.13-17)

²⁷ Li poorpoe ki Yiisa din nyii njaak man ni ki saa, ki saa la lampogaartoo, ki u sann tee Liifai, ki u kar u toonn paak, lampogaar-diiuk ni; ki Yiisa beto a "Fiit kii waan." ²⁸ Ki u nyik bont kur njan fiir ki waau.

²⁹ Nanne ki u tan teen jaangbenjir u njaak ni ki tur Yiisa; ki lampogaar-teeb nan niib bonchiann din baar ki lakin dii namm. ³⁰ Ki Farisiinba siab nan sennu wantteeb nba tee Farisiinba na baar ki burin nan Yiisa poorpoweiteeb a, "Bee ki i di ki nyu nan lampogaar-teeb nan biitdammi?"

³¹ Ki Yiisa gatib a "Binba mok laafia ki loon tebtoo; binba yiar, njamme loon. ³² N ki baar a n yiin popeenn damm kaa, njan n baar maa n bet biitdamme a bin nyik bi toonbiit."

Moloru labaar

(Matiu 9.14-17; Mak 2.18-22)

³³ Nanne ki nisiab din yet Yiisa a "Joonn poorpoweiteeb yoo lorin moi ki mei Yennu, ki Farisiinba poorpoweiteeb mun bia tee nna, njan a poorpoweiteeb njan di ki nyu."

³⁴ Ki u boib a, "Pochiann-i be, soo saa fit ki te ki saamm n lor moi, yoo nba ki pooyookir sooro daa be bi boor ni nawa-a? Aaii. ³⁵ Njan yoo baat, ki bi tan saa nyinn pooyookir sooro na bi boor; li yooe ki bi saa lor moi."

³⁶ Yiisa din yimm barjouk biak a "Soo kan pat tapaann chabir ki lik takperi. Li-i tee ki u teen nnaie, u saa biir tapaann manje, njan chabpaann nan takper man bia lek kii jami. ³⁷ Nnae mun ki soo kan jii dapaanin ki liak korokper ni. Li-i tee ki u teen nnaie, dapaanin na-i mo yoo nba, li saa put koruk nae, ki daan man n moon yann, ki koruk na n mun biir. ³⁸ See ki

‡ 5:19 5.19 Bi diit yura paak, bi din tuu sere. § 5:30 5.30 Biitdammi din tee binba ki waa bi sennu fanu nae.

a jii dapaanin ki liak korpaann ni. ³⁹ Wunba nyu dakper, u-i la dapaanin, u ki loonir. U saa yet a 'Dakper nae man.' "

6

Ki jiin foon daar po

(Matiu 12.1-8; Mak 2.23-28)

¹ Ton, foon dasiar ki Yiisa nan u poorpoweiteeb din gaar dii kpaab ni, ki u poorpoweiteeb na din somm konii dikara ki pinii nman. ² Ki Farisiinba siab boib a "Bee ki i tuun linba ki ti sennu want nan ti daa tuun foon daari?"

³ Ki Yiisa jiin boib a "I ki mi karin Yennu gbouy ni, Defid nba din tun bianjinba na-a? Kon nba din mok nsoo nan u joomu na, ⁴ ki u din koo Yenjiantu njaak ni ki saa jii Yennu boroboro ki nman, ki bia tur u joomu na, njaan sennu na din ki chab nan soo n di boroboro man see mannteeb kuukoo."

⁵ Ki Yiisa bia betib a "Min nisaarik Bike yen foon daar."

Yiisa nba din te ki nuukpeenn daano la laafia bianjinba

(Matiu 12.9-14; Mak 3.1-6)

⁶ Foon daleer ki Yiisa koo Yenjiantu diiuk ni ki wann niib Yennu maan, ki jasoo be lej ki u niidiitu kpo. ⁷ Ki sennu wantteeb nan Farisiinba siab mun din be lej, ki gorii Yiisa a bin laan u saa turo laafia foon daari,* kimaan bi din loon bin la linba ki bi saa biiroe. ⁸ Njaan Yiisa din mi linba be bi dudukit ni, ki bet joo nba ki u nuu kpo na a "Fiit ki set toonn po." Ki joo man fiir set. ⁹ Ki Yiisa yetib a "N yaa n boi-ie ki laan ti sennu sak nan ti somm niib foon daar koo ti biiribi? Ti tinn niib koo ti kpibi?" ¹⁰ Nanne ki u got lint niib man kura njaan bet nuukpeenn daano na a, "Tantir a nuu man." Ki u tant, ki li la panj.

¹¹ Ki sennu wantteeb nan Farisiinba na ji din yaa bin put nan wutoa, ki ji piin beer leeb baa saa teen Yiisa bianjinba.

Yiisa nba din gann u toomiinba piik nan banlee bianjinba

(Matiu 10.1-4; Mak 3.13-19)

¹² Li daa nba tan gar ki Yiisa doo kunkonn paak a wun saa miar Yennu, ki din saa mei Yennu nyiok nan laa tan yent. ¹³ Ki sanyiok ni ki u yiin u poorpoweiteeb ki tan gann piik nan banlee ki yib toomiinba.† ¹⁴ U din gann Simonn (wunba ki u din puro Piita na) nan Simonn waaroo Andru, nan Jeems nan Joonn, nan Filip nan Batolomiu, ¹⁵ nan Matiu nan Tomas, nan Jeems nba din tee Alfeus bija na, nan Simonn (wunba ki bi din yiu Nikakitik na), ¹⁶ nan Judas nba din tee Jeems bija na, nan Judas Iskariot (wunba din tan nyii Yiisa poor na).

Yiisa nba din want niib ki bia te baatib laaf laafia bianjinba

(Matiu 4.23-25)

¹⁷ Yiisa nba din nyii kunkonn na paak ki sik namm yoo nba, ki u saan set paanu ni; ki u poorpojoomu lakin bonchiann; ki niib bonchiann mun doj nyii Judea nan Jerusalem ki pukin Taya nan Sidonn doi kur nba kpia mokgbenjir na, ¹⁸ ki baar a bin ghiint u maan, ki bia loon wun te ki bin la laafia. Binba ki narinbiit daamiib na mun din baar, ki u te ki bi la laafia.

* 6:7 6.7 Wunba tun toonn foon daar, bi din tuu kpiue. † 6:13 6.13 Njamme din tuu saa moontir Yennu maan.

¹⁹ Ki sɔɔ kur nba yiar loon wun sii Yiisa, kimaan paŋ din nyi u nie ki te ki bi kur laat laafia.

Parpeenn nan parbiir labaar

(Matiu 5.1-12)

²⁰ Li yoo na ki Yiisa got u poorpoweiteeb na ŋaan yet a “Yimm tatimm, parpeenn tee i yare, kimaan Yennu naan tee i yare. ²¹ Yimm nba ki kon mɔki mɔtana, parpeenn tee i yare, kimaan i tan saa gboowa. Yimm nba mɔ mɔtana, parpeenn tee i yare, kimaan i tan sii laae.

²² “Niib-i nami ki bokitiri, ki sukii-i ki biir i sana, kimaan yaa waa min nisaarik Bik na paak, parpeenn tee i yare. ²³ Ii mɔk parpeenn kii kpamm, kimaan i nyɔɔt tan sii yab Yendɔwŋ ni; bi yeejamm mun din tee Yennu sɔkiniinba na nnae.

²⁴ “Yimm mɔkita, li sii bi i paak, kimaan i dɔŋ la i yanbɔɔta.

²⁵ “Yimm nba gboo mɔtana, li sii bi i paak, kimaan kon tan saa gbatiwa.

“Yimm nba laa mɔtana, li sii bi i paak, kimaan i tan sii fabin ki mɔ.

²⁶ “Yimm nba ki niib kur piaki, li sii bi i paak; bi yeejamm mun din piak faak sɔkiniinba na nnae.

Ii mɔk lomm nan i datai man

(Matiu 5.38-48; 7.12a)

²⁷ “Yimm nba gbiintir n maan na, n beerie, ii mɔk lomm nan i datai, kii tuun linba ŋan kii teen binba nami na. ²⁸ Binba porintiri mɔpora, yin jiiim a ‘Yennu piisin-ii be i paak.’ Binba sarikiti, ii mei Yennu kii teemm. ²⁹ Wunba peba tanpak, fan ŋmant leer po ki wun peb. Wunba jii a liatir, fan ŋaan ki wun gaar a soot pukin. ³⁰ Wunba kur miara siar, fan turo. Wunba fat a bona, a ji daa waa gaani. ³¹ Bianjɔnba ki i loon niib-ii tuun kii teeni na, ii muni tuun nna kii teemm.

³² “Li-i tee ki i loon binba looni na kuukɔɔie, nlee ki Yennu saa pukinini? Biitdamm mun loon binba loomm na gbaa. ³³ Li-i tee ki i tuun linba ŋan ki teen binba tuun linba ŋan ki teeni na, nlee ki Yennu saa pukinini? Biitdamm mun tuun linba na gbaa. ³⁴ Li-i tee ki i kpentir ki teen binba ki i daan nan i tan saa gaar, nlee ki Yennu saa pukinini? Biitdamm mun kpentir nnae, ki teen bi leeb, ki bia tuu tan gaar bi bont bianj.

³⁵ “Li paak, ii mɔk lomm nan i datai man, kii tuun linba ŋan kii teemm. Li-i tee ki i kpent nirɔ ki li yukir, yaa daa biir i para li paaki, kimaan i nyɔɔt tan sii yab, ki i bia tan sii tee Yabint Yennu waas, kimaan ŋɔɔe tuun linba ŋan ki teen binba ki teenɔ niipoouk, nan binba tee biitdamm na. ³⁶ Ii mɔk ninbatinu man nan i Baa Yennu nba mɔk ninbatinu bianjɔnba na.

Leeb buut bunu labaar

(Matiu 7.1-5)

³⁷ “I daa bu leeb buuti, ki Yennu kan bu i buuti. Daa piak biir nirɔ ki gbentɔ, ki Yennu kan biir ki gbenniini. Nyikin chab niib, ki Yennu saa nyik chab i mun. ³⁸ Ii teen niib, ki Yennu mun sii teeni. Li sii tee nan Yennu nba saa jii u ŋmanbarɔ ki chaat dii, ki lin tan gbee nan mɔgbana, ki wun ji dinn ki lin tan gbee ki saa mɔ, ki jii turi bianjɔnba ki i saa fit dia nae. Yaa jikit ŋmanbarɔ ki chaatir bont bianjɔnba ki teen niib na, Yennu mun saa chaat nnae ki turi.”

³⁹ Li poorpo ki Yiisa yimm barjouk na a, “Jooj ki fit daar u loo. Bi kur saa baa bootuk nie. ⁴⁰ Tumiitoo ki gar u wanttoo; ki tumiitoo-i bann gbenn, rjaan rjoo nan u wanttoo sii jame.

⁴¹ “Bee ki a laat moonu nba be a loo ninbinn ni, rjaan ki ki la dajinn nba be a moj moj ninbinn ni na? ⁴² Nlee ki a saa bet a loo a ‘N yook, rjaant ki n nyinn moonu nba be a ninbinn ni na,’ rjaan ki ki laat dajinn nba be a moj ninbinn ni na? Fin kpinkpanni daano na, nyint dajinn nba be a ninbinn ni na sinsinn, ki ji fit la fanu ki nyinn moonu nba be a loo ninbinn ni na.

Ki jiin tiik nan u loona po

(Matiu 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ “Tijan kan lon loonbiiti, ki tikpeeuj mun kan lon loonjana. ⁴⁴ Tiik loona nie ki bi banto. Bi ki po kinkana kunkonj paak ki bia ki po gaa jagotuk paaki. ⁴⁵ Ninjanoe tuun toonjana, kimaan u par ni rjan; ki nibiiuk mun tuun toonbiit, kimaan u par ni bi. Linba be niru par ni, rjanne ki u piak.

Namaara banlee labaar

(Matiu 7.24-27)

⁴⁶ “Bee ki i yin i Yomdaano rjaan ki tuun maa loon bianjiba? ⁴⁷ Wunba kur baat n boor ki gbiintir n maan ki saak ki tuun li bianj, n saa wanni waa naan wunba; ⁴⁸ u naan joo nba din maa u rjaak nae. Sinsinn u din gbiir fiakir ki li surj, ki saa tuu tanpiiuk, ki u ji fokin fiakir manj li paak. Li poorpo ki saak tan baa bonchiann, ki kpenu gbee, ki nyunmonn doo ki yir rjaak manj, rjaan ki li ki baa, kimaan u din maar bonjanne. ⁴⁹ Rjaan wunba gbiintir n maan rjaan yet li weiu, u naan nan joo nba mun din maa u rjaak tanbiinii ni, rjaan ki ki gbiir fiakir nae, ki nyunmonn din tan gbee ki saa doo ki yir rjaak manj, ki li baa yiam. Bia ninboje na jiaki.”

7

Ki jiin Rom tij kunkonkonna yudaano yada po

(Matiu 8.5-13)

¹ Yiisa nba din wann niib bont na kur ki gbenn yoo nba, ki u ji gar saan Kapenaum. ² Ki Rom tij kunkonkonna yudaansoo be lej ki mok u daabilonkak, ki yiaru sooro, ki u per kuuma. ³ Li yoo manj ki kunkonkonna yudaano na gbat Yiisa po, ki tun Juu teeb saakah u boor, a bin saan ki saa barimo ki wun baar ki tan te ki u daabir na n la laafia. ⁴ Ki bi saan Yiisa boor ki saa barimo bonchiann ki yeto a, “Joo manj jan nan fan sommowa, ⁵ kimaan u loon ti niib. U bia maa Yenjiantu diiuk ki turita gbaa.”

⁶ Rjanne ki Yiisa weib saan. Waa saa per rjaak manj yoo nba, ki kunkonkonna yudaano manj tun u yoonsba ki betib a bin yet Yiisa a, “N Yomdaano, daa bakint a moj ki baati, kimaan n ki rjan nan fan baar koo n rjaak ni. ⁷ N bia ki rjan nan ki n nakin a boori. Rjaan pakin mobonne, ki n daabir n la laafia, ⁸ kimaan n mok binba garin ki yenin, ki n mun dia kunkonkonna ki yemm, ki fit tian yeno paak a ‘Baat,’ ki u baat; ki tian loo paak a ‘Saant,’ ki u saa; ki bia te ki n daabir tuun maa loon bianjiba.”

⁹ Yiisa nba din gbat linba na, ki li yaar litu, ki u jiant ki got nibur nba waa u poorpo na ki betib a “N beerie, n daa ki mi la soo ki u teenin yada na booru, yimm Israel teeb* booru ni gbaa.”

* 7:9 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

¹⁰ Li yoo manje ki kunkonkonna yudaano man yoonsba na nmat saan u njaak ni, ki saa baar soo daabir man la laafiawa.

Yiisa nba din fin pakooke bija kuun ni bianjinba

¹¹ Li poor po ki Yiisa saa doo nba ki bi yi Neenn na, ki u poorpoweiteeb nan nibur waau. ¹² Waa din saa baar doo man tammob ni yoo nba, ki u la ki niib bonchiann nyii doo man ni ki jii kuun a bin saan pii. Kpeemmo man naa din tee pakooke; njoce tee u bijayemmir. ¹³ Yiisa nba la pakooke na, ki ninbaauk sooro, ki u yeto a "Daa mo," ¹⁴ njaan saan sii kuun na lian, ki binba jiu na set. Ki Yiisa yet a "Naasimo, fiit." ¹⁵ Ki kpeemmo man manfoor jen, ki u fiir kar, ki piin piak. Ki Yiisa jiu ki kubin u naa.

¹⁶ Ki janmaanii ji soor niib nba be lej na kur, ki bi dont Yennu sann. Bi din yeen leeb a "Yennu sokiniijaann be ti sinsuuk ni. Yennu-e sik a wun somm u niib." ¹⁷ Yiisa labaar na din yat Judea yent nan digbankpinii nba kpia lej man kur.

*Joonn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na labaar
(Matiu 11.2-19)*

¹⁸ Li poorpoe ki Joonn nba wuur niib Yennu nyunwuru na poorpoweiteeb din saan ki saa beto li labaar kur; ki u tan yiin u poorpoweiteeb banlee, ¹⁹ ki tumm Yiisa boor, a bin saa boio a "Fine tee wunba yaa wun tan baar na, koo tii daa kii guu soo?" ²⁰ Ki bi din saan Yiisa penj ki saa beto a "Joonn nba wuur niib Yennu nyunwuru nae tunt a penj a ti tan boia ki laan fine tee wunba yaa wun tan baar na koo tii daa kii guu soo?"

²¹ Li yoo manje ki Yiisa din te ki baatib nan baatpaaruk damm bonchiann la laafia, ki u bia nyinn narinbiit siab ni, ki nyoot Joonnii bonchiann. ²² Ki u ji bet Joonn toonii na a, "Ti nmat man ki saa bet Joonn linba ki i la ki bia gbat na; a i la ki Joonnii nyootir, ki wobii taa naatir ki bi somm, ki gbaata njaat gbent, ki tuukpaa ji gbia, ki kpeemm fi kuun ni, ki talasdammbiintir barjanii na moontii. ²³ Parpeenn be wunba ki birisin na paak."

²⁴ Joonn toomiinba na nba din nmat na poorpoe ki Yiisa ji piin ki boi niib buboit ki jiin Joonn man po a "Yaa daan saan Joonn penj muuk ni na, i daan dukii a i saa la bee?" I daan mi a i saa la muuk nba ki wouj damm nae-e? ²⁵ I mantik jia daan saan a i saa la bee? Niro ki u lia tanjanti-i? Niib nba lia tanant ki be bi yamani na be kpanbara nei nie. ²⁶ Ton, wantin man nibooru nba ki i daan saan muuk na ni a i saa la. I daan dukii a i saa la Yennu sokiniie-e? Barmoniie ki n beeri na, Joonn narin gar sokiniwa. ²⁷ U poe ki li sob Yennu gboun ni a, 'N saa tun n toomu ki wun liit a toonn, ki namm a baaru sonu.' " ²⁸ Ki Yiisa bia yetib a "N beerie, bi daa ki mi mar soo ki u chee Joonn-i, njaan wunba joont tarik Yennu naan ni chee Joonn."

²⁹ Ki niib kur nan lampogaarteeb din sak a Yennu njan, kimaan bi din gbat Joonn moontii, ki te ki u wurib Yennu nyunwuru, ³⁰ njaan ki Farisiinba nan sennu wantteeb na ki gaar linba ki Yennu lor turib na, kimaan bi din ki sak Joonn n wurib Yennu nyunwuru.

³¹ Ki Yiisa bia yetib a "Yimm motana nigbouj na, n saa bikini nan bee na? N mi i taan tee niboorbee na? ³² I naan nan waas nba tuu tikir kar daak ni ki tian leeb paak nae a "Ti peeb yerii ki teeni, njaan ki i ki waa. Ti mo kpeemmo ni ki teeni, njaan ki i ki fabini." ³³ Yimm motana nigbouj na naan waas manje, kimaan Joonn din baar ki ki di jemonti, ki bia ki nyu daami, ki i yaa u waate; ³⁴ ki min nisaarik Bik mun tan baar ki di ki nyu, ki i bia yaa 'Gotir man, u tee podaano nan danyuuruko; ki bia tee

lampogaarteeb nan biitdamm yook.’³⁵ Tɔn, binba gaar Yennu bannu nae want nan bannu maŋ tee barmɔnii.”

Yiisa nba din be Farisiisɔɔ ŋaak biaŋinba

³⁶ Farisiisɔɔ din be, ki tan yiin Yiisa a wun baar ki di jeet u ŋaak ni; ki Yiisa saan jɔɔ maŋ ŋaak, ki bi saa lakin kar ki dii. ³⁷ Poosɔɔ mun din be doo maŋ ni ki tee bonchonchonn. Waa tan gbat a Yiisa di jeet ŋaak maŋ ni na, ki u baar nan salenŋann nba gbee nan tulaarii, ³⁸ ki din set Yiisa poor po, u taapant boor, ŋaan mɔ; ki u ninnyuut baa Yiisa taapant paak ki tan matik; ki u jii u yut ki fiar Yiisa taapant, ki mɔɔtir u taapant maŋ,† ki tan but tulaarii na li paak. ³⁹ Ki Farisii nirɔ nba yiin Yiisa na nba la linba na, ki u dukin u par ni a “Jɔɔ na-i tee Yennu sokiniie nan barmɔnii, u bo saa bann poo nba siinɔ na nba tee wunbawa. U bo saa bann nan u tee biitdaanɔe.”

⁴⁰ Nanne ki Yiisa yet Farisii maŋ a “Simonn, n mɔk mɔbonsiar ki yaa n beta.”

Ki Simonn jiin a, “Wanntɔɔ, betirin.”

⁴¹ Ki Yiisa yetɔ a “Jab banlee din be ki mɔk lik-kpentitɔɔ pann. Yeno din mɔk u pann salimpeena kobii ŋanŋmu, ki loɔ na mun mɔk u pann salimpeena‡ piinŋmu. ⁴² Bi banlee maŋ sɔɔ din ki fit pa. Nanne ki u chab bi kura a biɪ saa. Tɔn, a dukii nan ŋmee mantik sii loon lik-kpentitɔɔ maŋi?”

⁴³ Ki Simonn jiin a, “N dukin nan li sii tee wunba pann yab ki u chabo nae.”

Ki Yiisa yetɔ a “A mɔk mɔnii,” ⁴⁴ ki din jiant got poo na, ŋaan bet Simonn a, “A la poo na-a? N kɔɔ a ŋaak nna, ki a ki turin nyun ki n wuur n taapant, ŋaan poo na ŋarin wuur n taapant nan u ninnyuut, ki bia jii u yut ki fiarin.

⁴⁵ Fin ŋarin ki mɔɔt n tankpinii,§ ŋaan ŋɔɔ ŋarin ki nyik n taapantmɔɔtu, maa baar yoo nbawa nan mɔtana. ⁴⁶ A bia ki sɔɔr n yut kpami,* ŋaan poo maŋ bia jii tulaarii ki sɔɔr n taapanta. ⁴⁷ N beerae, n nyik u biit nba yab ki chabɔwa, li paake ki u mantik loonin. Nnaan wunba ki n nyik chab u biit waaminna, u mun loonin waaminnae.”

⁴⁸ Nanne Yiisa jiant ki yet poo na a “N nyik a biit ki chabawa.” ⁴⁹ Ki niib nba kar ki di na ji piin boi bi leeb a “Wuya, ŋmapoe saa fit nyik chab nirɔ biiti?”

⁵⁰ Ki Yiisa bet poo na a, “Faa teenin yada na, a la tinnuwa. Li paak, ii saa nan parmaasir.”

8

Poob nba din waa Yiisa na labaar

¹ Li poorpoe ki Yiisa din lin digbansaakara ni nan digbanbis ni, ki mɔɔntir Yennu naan baaru po, ki u poorpoweiteeb piik nan banlee na waa. ² Poob nba ki u din nyinn narinbiit bi ni, ki bia te ki bi yiarii gbenn na mun din be leŋ maŋ ki waa. Yeno din tee Meeri (wunba ki bi din yiu Magdaliinn na). Njɔe tee wunba ki Yiisa din nyinn narinbiit banlore u ni na; ³ ki leeb mun tee Chusa ŋaapoo Joana (Chusa din tee Herod ŋaatoontunna saakɔɔe), nan Susaana, nan pooleeb bonchiann. Ki

† **7:38** 7.38 Bi binben ni, waa mɔɔtir u taapant na, li want lomm bonchiann. ‡ **7:41** 7.41 Salimpeenn din tee daar paauko. § **7:45** 7.45 Bi binben ni, bi din tee nnae ki want lomm.

* **7:46** 7.46 Bi din tuu mɔɔn kpame saamɔ yur paak, ki turɔ nyun wun wuur u taapant.

bi kur din jikit bi mɔŋ mɔŋ bona ki teen Yiisa, ki sommit ŋɔɔ nan u poorpoweiteeb na.

Tanburtɔɔ barjoux

(Matiu 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴ Niib din nyi digbana ki baat Yiisa boor. Baa tan yabit yoo nba, ki Yiisa yimm barjoux a:

⁵ “Jasɔɔ din doo kpaab a wun bur tan. Waa din buur yoo nba, ki bonboorii na yenn-nba yat baa sɔnjoux ni; ki niib gaar ŋmaat li paak, ki nɔɔnii bia tɔkii ki di. ⁶ Ki leer mun baa tanpuut paak. Bonboorii maŋ nba din tan pia yoo nba, ki li kpo, kimaan li din ki baa maatuk ni. ⁷ Ki leer mun baa kunkonii jiina ni, ki tan lakin pia ki kpaat namm, ki kunkonii na ŋmabirir. ⁸ Naan ki leer mun baa tinnɔŋ ni, ki pia kpaat bonŋann, ki tan nan nyik nyik nyik.”

Yiisa nba yimm barjoux maŋ ki gbenn yoo nba, ki u yet a “Wunba mɔk tuba ki saa gbat, wun gbiint.”

Barjokit yinu paak

(Matiu 13.10-17; Mak 4.10-12)

⁹ Li poorpoe ki u poorpoweiteeb na boio a “Barjoux na paaki-i?” ¹⁰ Ki u jiin a “Yimm ŋarin, Yennu chab a yin bann woonin ni barii ki jiin u naan po, ŋaan nileeŋ ŋarin, u yiimm barjokite, a bin got ŋaan daa laati, ki bia gbiint, ŋaan daa bant li paaki.”

Tanburtɔɔ barjoux na paak

(Matiu 13.18-23; Mak 4.13-20)

¹¹ “Barjoux na paak tee nnae: Bonboorii nae tee Yennu maan. ¹² Ki linba baa sɔnjoux ni na naan niib nba ki n maan kɔɔ bi tuba ni, ŋaan ki Sintaanii baar ki nyinnir bi para ni, a bi ji daa tee-n yada ki laat tinnu na. ¹³ Ki linba mun baa tanpuut paak na naan binba gbat n maan nan parpeenn, ŋaan ki li daa ki sik bi para ni fanu, ki bi tuu teenin yada yoo waaminna, ŋaan yoo nba ki jinjammii baarib, bi tuu yêt n weiue. ¹⁴ Ki linba mun baa kunkonii ni na naan binba gbat n maan maŋ, ŋaan binbeŋ na daamii nan mɔkint lomm nan nianbiuk nba be tinghouŋ na ni tuu nyakin maan maŋ bi para ni, ki lin ŋakit. ¹⁵ Ki linba mun baa tinnɔŋ ni na ŋarin naan nan popeendamm nba gbat n maan maŋ, ki bi para ni be fanu, ki bi dia maan na kenken, ki bia mɔk sukuru, ki nan bonŋann nae.

Ki jiin fitir po

(Mak 4.21-25)

¹⁶ “Sɔɔ kan joo fitir ŋaan likin ŋmaŋ li paaki, koo ki gurir gado louŋ ni. See ki u jiir tɔɔn bont nba dɔkii paak, ki niib-i jiki kɔɔ yoo nba, bii laat yentu na. ¹⁷ Barii nba kur woo, see ki li tan nyii paanu; ki linba mun liik, see ki li likit.

¹⁸ “Li paak, ii mi man yaa gbiintir Yennu maan bianjinba. Tɔn, wunba gbat ki gaar bonŋann, u saa ŋamm gaar ki pukin, ŋaan wunba ki gbiintir, u saa kɔŋ linba ki u dukii a u mɔk nawa gbaa.”

Yiisa waarii nan u naa labaar

(Matiu 12.46-50; Mak 3.31-35)

¹⁹ Li yoo na ki Yiisa waarii nan u naa baar, ŋaan ki ki fit la sɔnu nba ki bi saa nakinɔ, kimaan niib din yabita. ²⁰ Ki sɔɔ tan betɔ a “A naa nan a waarii be nanyer po ki loon bin la-a.”

²¹ Nanne ki u yetib a “Binba gbia Yennu maan ki saak ki bia tuun li bian, ŋamme tee n naa nan n waarii.”

Wouj nan nyun nba sak Yiisa mɔb bianjinba

(Matiu 8.23-27; Mak 4.35-41)

²² Dasiar ki Yiisa nan u poorpoweiteeb din kɔɔ burgbetir ni; ki u betib a, “Naant man ki tin poot mɔkgbenjir na gbingbanleer po.” Ki bi piin saanu. ²³ Baa saa yoo nba, ki Yiisa dɔɔr gɔɔn. Ki wonpaaruk tan fikit ki da mɔkgbenjir manj paak, ki nyunpana pir ki kɔɔ burgbetir na ni ki tan yaa lin gbee, ki bi ji kɔɔ ninbɔj ni. ²⁴ Ki u poorpoweiteeb na baar ki fiinto ki yi a “Chanbaa, chanbaa, ti be kuun nie.” Ki u fiir ki tian wouj nan nyunpana na paak a bin nmin, ki li ji din maak ki nmin soon. ²⁵ Ki u jiant boi u poorpoweiteeb na a, “I ki teenin yada-a?”

Ki janmaanii din soorib, ki li bia yaar litib, ki bi boi bi leeb a “Jaboor bee na? Ki u yeen ki wouj nan nyunpana saak u mɔbu.”

Ki jiin jɔɔ nba ki narinbiit din be u ni na po

(Matiu 8.28-34; Mak 5.1-20)

²⁶ Ki bi tan baar Gerasa tinj ni, ki set, njaan ki Galilii yent biar pootir po. ²⁷ Yiisa nba nyii burgbetir ni na, ki Gerasa jɔɔ nba ki narinbiit be u ni na cheto. U din ki lia siar ki li yukir hei. U bia din ki saak kaar njaak ni, njaan dɔɔ kaat ni. ²⁸⁻²⁹ Yoo kur narinbiit manj din tuu fiir u nie, ki u doo ni teeb tuu guu-u, ki baan u nii nan u taa jarit, njaan wun yan jarit na; ki narinbiit manj beerɔ ki kɔɔntɔ muuk. Waa din la Yiisa yoo nba, ki u yikin sanpaapowa, njaan gbaan Yiisa tɔɔnn ki tian yet a “Yiisa, wunba tee Yabint Yennu Bija, min nan fin, nlee mantiki? N barimae, a daa mukisirimi.” U din yet nna kimaan Yiisa ponj yakii nan narinbiit naewa a wun nyi jɔɔ na ni. ³⁰ Ki Yiisa boio a, “A sann-i?”

Ki u jiin a “N sann tee bure;” li paak tee narinbiit bonchianne be u ni. ³¹ Li yoo na ki narinbiit manj ji barin Yiisa a u daa te ki bi saa bootsunsun na ni.

³² Doorii bonchiann din be kunkonn na paak ki di; ki narinbiit na barin Yiisa a wun chabib ki bin saan kɔɔ doorii manj ni; ki Yiisa chabib sɔnu. ³³ Nanne ki narinbiit na nyii jɔɔ na ni ki saan kɔɔ doorii na ni; ki doorii na kur tin burburbur, ki nyii kunkonn na paak, ki sik ki saa baa mɔkgbenjir na ni, ki dii nyun.

³⁴ Dookpaarii na nba din la linba teen manj, ki bi chiar li yoo na, ki saan mɔont li labaar, doo ni nan kpaant ni. ³⁵ Ki niib baar a bin la linba tun na, ki baar Yiisa boor, ki sɔɔ jɔɔ nba ki narinbiit ponj nyii u ni na kar Yiisa boor, ki mɔk laafia nan u dudukit kura fanu, ki ji lia tiat; ki janmaanii soor niib na. ³⁶ Ki binba lar nan bi nunii na betib bianjinba ki Yiisa te ki ji jɔɔ na la laafia. ³⁷ Nanne ki Gerasa tinj ni niib kur baar Yiisa boor ki barimɔ a wun seet kii saa, kimaan janmaanii soorib hei.

Ki Yiisa ji kɔɔ burgbetir na ni a wun nmat poot; ³⁸ njaan waa din yaa wun nmat yoo nba na, ki jɔɔ nba ki narinbiit nyii u ni na barimɔ ki yeen a “Naant ki min nan fin n lakin saan.” Ki Yiisa te ki u nyik njaan beto a, ³⁹ “Ii nmat kii kun a njaak ni ki saa mɔont toonjaann nba ki Yennu tun ki tura na.”

Ki u nmat ki lin doo na kur po, ki mɔontir toonjaann nba ki Yiisa tun ki turo na.

Jairus bonpobik baatuk labaar

(Matiu 9.18-26; Mak 5.21-43)

⁴⁰ Yoo nba ki Yiisa nmat ki saa poot mɔkgbenjir na, ki sɔɔ ki nibur tookito nan parpeenn, kimaan bi kur ponj din guu u baarue. ⁴¹ Jasɔɔ din be lej ki bi yiu Jairus; ki u tee Yenjiantu diiuk saakɔɔ; ki u tan baar ki gbaan Yiisa

tóonn ki barimó a wun baar u ɲaak ni, ⁴² kimaan u bonpoyemmir nba tee bina piik nan ɲanlee nae yiar, ki per kuuma.

Poosóo nba sii Yiisa liatir ki la laafia bianjinba

(Matiu 9.20-22; Mak 5.25-34)

Ɗóo nan Yiisa nba tók saa na ki nibur na mun waau ki gbin muk ki tuto. ⁴³ Ki poosóo mun be leɲ, ki tee wunba siik fabouɲ ki tan jaɲ bina piik nan ɲanlee, ki din yat u bont kur ki tur tebteeb, ɲaan bi sóo ki fit tebo ki u la laafia. ⁴⁴ Ki u tan baar Yiisa poor po ki sii u liatir mɔgbann. Li taakpaak ni, ki u fabouɲ na ji jit. ⁴⁵ Ki Yiisa boi a “Nmee siimi?” Ki sóo kur nba be leɲ na yeen a “Min kaa, min kaa.” Ki Piita tan boio a “Chanbaa, a ki la niib nba muki-i?”

⁴⁶ Ɗaan ki Yiisa yet a “Sóo siima, kimaan n bann nan paɲ nyii n niwa.”

⁴⁷ Ɗanne ki poo na ji bann nan u kan fit boɔ u mɔɲ Yiisa boori, ki ji din nyii paanu ki jekir, ki tan gbaan Yiisa tóonn, ɲaan yetó sóo kur numm ni linba paak ki u siiu, nan bianjinba ki u la laafia yiama na. ⁴⁸ Ki Yiisa beto a, “N niipoo, faa teenin yada na paake ki a la laafia. Ii saa nan parmaasir.”

Yiisa nba fiin bonpobik na kuun ni bianjinba

(Matiu 9.23-26; Mak 5.35-43)

⁴⁹ Yoo nba ki Yiisa daa din see ki piak na, ki toomu nyii saakóo maɲ ɲaak ni ki baar yet a “A bonpobik na taan kpowa; ki a ji daa bakint Wanntóo.”

⁵⁰ Ɗaan ki Yiisa gbat nna ki jiant bet saakóo na a “Daa tiin jaɲmaanii; teent yada kuukóo, ki u saa la laafia.”

⁵¹⁻⁵³ Yiisa nba baar kóo ɲaak maɲ ni yoo nba, ki u la nibur be leɲ ki bui kpemónii ki fabin bik maɲ kuun paak. Ki Yiisa betib a “I daa mɔ man; bik na ki kpo kaa, u góonte.” Ɗaan ki bi laau, kimaan bi mi nan bik na poɲ kpowa. Li yoo na ki u ki sak ki sóo n weio ki kóo kpédiuuk na ni, see Piita nan jóonn nan Jeems, ki pukin bik na baa nan u naa. ⁵⁴ Yiisa din soor bik na nuue ɲaan yiin a “N bik, fiit.” ⁵⁵⁻⁵⁶ Ki u manfoor jen, ki u fiir yiama. Ki li ji bakit u baa nan u naa bonchiann. Ki Yiisa betib a bin tur bik na jeet ki wun di; ɲaan bia kpaamm a bii mi ki bin bet sóo linba tun na.

9

Bianjinba ki Yiisa tun u poorpoweiteeb piik nan banlee na

(Matiu 10.5-15; Mak 6.7-13)

¹ Li poorpo ki Yiisa din tan yiin u poorpoweiteeb piik nan banlee na ki lakimm, ki turib yiikoo nan paɲ nba ki bi sii nyint narinbiit kur, ki bia te ki baatib-ii laat laafia. ² U din yetib a bin yat kii lin kii mɔontir Yennu naan po, ki bia te ki baatib-ii laat laafia, ³ ki bia betib a “I daa jikit siar ki saa nanni; i daa dia patii, koo miat-kóra, koo jeet, koo likirii, koo liata ɲanlelee. ⁴ Ɗaak nba ki i saa kóo, yin biar leɲ nan yaa tan saa nyi doo maɲ ni. ⁵ Siaminba kur ki niib ki tooki nan parpeenni, ii nyii doo maɲ ni ki pit i taapant ni tant ki bir li doo ni, ki lin wannib nan bi mɔk biit.”

⁶ Ɗanne ki u poorpoweiteeb na nyii lin digbanbis kur ni, ki mɔontir Yennu barnanii, ki bia te ki baatib laat laafia.

Ki jiin Herod yanɲmatuk po

(Matiu 14.1-12; Mak 6.14-29)

⁷ Galilii batsaakóo Herod din tan gbat linba tun na kur, ki li ɲmat u yan, kimaan siab din yaa jóonn-e fiir kuun ni, ⁸ ki leeb yaa Yennu sókiiii

Elaija-e* dokit, ki leeb mun yaa yaayoo ni sokiniinba yence fiir kuun ni.
 9 Ki Herod yet a “N daan te ki bi pot Joonn yura, njan nmeee ki n gbia u po na muni?” Ki u ji din koor li yoo na a wun la Yiisa.

Bianjinba ki Yiisa dinn jab tusaa njanjmu
 (Matiu 14.13-21; Mak 6.30-44; Joonn 6.1-14)

10 Li poorpoe ki toomiinba† man tan jen ki bet Yiisa linba ki bi saan tun. Ki u ji jii ki bi saan dosau nba ki bi yi Bef-saida na, bi kuukoo. 11 Nibur na nba din gbat nna man, ki bi wei Yiisa ki saan. Waa la ki bi baat yoo nba, ki u tookib nan parpeenn, ki wannib Yennu naan po, ki bia te binba yiar na la laafia.

12 Yonnu nba din tan maakit yoo nba, ki u poorpoweiteeb piik nan banlee na baar u boor ki yeto a “Njaant ki nibur na n saan digbanbis nan kpaant nba kpia na ni ki la jeet nan dindooboa, kimaan nna na tee muuk nie.”
 13 Ki u jiin a, “I moŋ n turib jeet ki bin di.” Ki bi yeto a “Ti ki mok siar ki pukin boroboro kuna njanjmu nan jani njanlee po, nokira ki ti saan saa daa jeet ki tan dinn nibur na.” 14 (Jab nba din be lej na teen nan tusaa njanjmu nawa.)

Ki u bet u poorpoweiteeb na a, “Njaant ki niib na n bokit kar piinjmumju.”

15 Ki u poorpoweiteeb na te ki bi kur bokit kar paabu paabu. 16 Ki u jii boroboro kuna njanjmu nan jani njanlee na, ki yaat got sanpaapo, ki tur Yennu niipoouk jeet na paak, ki ji nmit nmit ki tur u poorpoweiteeb na, a bii toor niib na. 17 Ki bi kur dii ki tan gboo. Ki u poorpoweiteeb na tikir jeet nba ki niib na dii ki tenn na, ki li gbee kpanchibit piik nan njanlee.

Piita nba din pak barjaann nba ki jiin Yiisa po
 (Matiu 16.13-19; Mak 8.27-29)

18 Siayoo Yiisa din mei Yennu u kuukoo, ki u poorpoweiteeb tan baar u boor li yoo na; ki u boib a “Niib yaa n tee nmeee?”

19 Ki bi jiin a, “Siab yaa a tee Joonn nba din wuur niib Yennu nyunwuru nae, ki leeb yaa a tee Elaija-e,‡ ki siab mun yaa yaayoo ni sokiniinba yence fiir kuun ni.” 20 Ki u boib a “Ki yimm narin yaa n tee nmeee?”

Ki Piita jiino a, “Fine tee Masia, wunba ki Yennu gann na.”

Yiisa nba din pak u biak dinu po bianjinba
 (Matiu 16.20-28; Mak 8.30-9.1)

21 Nanne ki Yiisa kpaamm nan ninmounn a bi daa beer soo labaar manj, 22 ki bia yetib a, “Li kpaa talas nan min nisaarik Bik n di biak bonchiann; ki ti tin ni saakab nan Yennu mannteeb yudamm nan sennu wantteeb saa yetin, ki bia kpima, njan li daa nantaa daar, Yennu saa fiinin kuun ni.”

23 Nanne ki u yet bi kur a “Wunba-i loon wun wein, see ki u likin u saanmanj ki jii u kuun dapunpunn daar kur kii waa-n. 24 Wunba ki sak wun jii u manfoor ki turin, njoee tan saa koŋ u manfoor, njan wunba likin u saanmanj n paak, njoee tan saa la u manfoor nan barmoonii. 25 Niro-i la tingbouj na mokint kur, njan biir u moŋ binber ki koŋ u manfoor, nyolannpoe ki u saa la? 26 Wunba tiin fei ki jiin min nan n wannu na po, min nisaarik Bik-i tanj jen nan n yentsaakar, nan n Baa Yennu nan u malakanba yentsaakar, li yoo manj n tan saa tin fei nan man jii li daano ki

* 9:8 9.8 Yennu din jii Elaija-e ki saan nano Yendouj ni. (2 Kpanbara 2.11) † 9:10 9.10 Toomiinba manj din tee u poorpoweiteeb piik nan banlee na. ‡ 9:19 9.19 Elaija tee Yennu sokinii nba din be yaayoo ni.

pukin n niib niwa. ²⁷ Barmōniie ki n beeri na, siab be nna ki kan kpo see ki bi tan la Yennu naan baaru yoo.”

Yiisa gbanant lebitu labaar

(Matiu 17.1-8; Mak 9.2-8)

²⁸ Waa din pak nna poorpoe, ki li teen nan daa ḡanniin na, ki u jii Piita nan Joōnn nan Jeems, ki doo namm kunkonn paak a wun saa miar Yennu. ²⁹ Waa din mei Yennu na ki u numm po tan kpint, ki u tiat penn ki nyirik. ³⁰⁻³¹ Li yoo na ki jab banlee nna lekit len, ki bi tiat nan bi gbanant nyirii. Jab maḡ din tee Moses nan Elaija-e, ki bi piak nan Yiisa ki jiin u kuun po, nan bianjinba ki u saa kpo Jerusalem ki gbeen Yennu loomm na. ³² Naan goōn din soor Piita nan u leeb na bonchiann, ki bi goōn ki tan yerik, ki la ki yentsaakar yent ki lint Yiisa, ki bia la jab banlee nba see u boor na. ³³ Jab maḡ nba din tan nyikit Yiisa na, ki Piita yeto a “Chanbaa, li ḡan nan taa be nna na. Ti saa faa lanbont ḡantaae, ki yenn-ii tee a yar, ki leer-ii tee Moses yar, ki leer mun-ii tee Elaija yar.” Piita nba din pak linba maḡ, u kpan din gbia u pake.

³⁴ Waa din daa piak nna maḡ, ki sanpagbouḡ dokit ki piimm, ki jaḡmaanii soor ḡoo nan u leeb na nan sanpagbouḡ nba dokit ki piimm na. ³⁵ Ki bi gbat kunkor sanpagbouḡ na ni, ki li yet a “N Bija nba ki n gannoe na. Gbiintir u mōb man.” ³⁶ Kunkor na nba din pak gbenn yoo nba, ki bi ji la Yiisa kooe biar see. Ki bi ji din biar ḡmin ki jiin baa la linba na po, ki ki kumii soo labaar maḡ, ki li yoo tan gar.

Yiisa nba nyinn narinbiik naasinbik ni bianjinba

(Matiu 17.14-18; Mak 9.14-27)

³⁷ Li din tan yent ki Yiisa nan u poorpoweiteeb bantaa na nyii kunkonn na paak ki sik, ki nibur tooko. ³⁸ Jasoo din be nibur na ni, ki tian yiin Yiisa a “Wanntoo, n barimae, tan gotir n bija na; kimaan ḡooe kpan tee n biyemmir, ³⁹ ki narinbiik tuu fiir u ni ki te wun yikin ki baa gbḡtgbiir ki tabit, ki moosankunkouḡ nyi u mōb ni, ki li ḡammit fi u ni ki gbiau, ki tuu tan bariko waaminna, ḡaan ki ki nyikito. ⁴⁰ Ki n barin a poorpoweiteeb a bin nyinn narinbiik na, ḡaan ki bi gbar.”

⁴¹ Ki Yiisa yetib a “Yimm motana niib nba kaa yada, ki bia ki waa Yennu fanu na, n saa yukir nani nlee ki di sukuru nani mantiki?” U bia din bet joo maḡ a “Baat nan a bija maḡ.”

⁴² Ki bik na nba baat Yiisa boor yoo nba, ki narinbiik na libiro nan tin gbakit, ki u doo tabit. Li yoo maḡe ki Yiisa tian narinbiik na paak, ki te ki bik na la laafia, ki u jiin ki tur u baa. ⁴³ Nanne ki li yaar lit niib na kur nan Yennu paḡ nba yab bianjinba.

Yiisa nba ḡamm pak u kuun po bianjinba

(Matiu 17.22-23; Mak 9.30-32)

Li daa din bakit nibur nae nan waa tuun linba kur na, ki Yiisa ḡmat bet u poorpoweiteeb na a, ⁴⁴ “Lootir i tuba man ki gbat linba ki n yaa n paki na fanu. Bi tan saa jii min nisaarik Bik ki kubin niib nuu ni.” ⁴⁵ Naan bi lek din ki bann li paaki, kimaan Yennu dokin bi yame a bi daa banti; ki bi bia tiin jaḡmaanii nan bin boio li maan paak.

Nmee tee nijaanni?

(Matiu 18.1-5; Mak 9.33-37)

⁴⁶ Li poorpoe ki moḡiook tan baar u poorpoweiteeb na sinsuuk ni, ki bi noi ki yaa, “Nmee tee nijaann ti sinsuuk ni na?” ⁴⁷ Ki Yiisa bann baa

dukii bianjinba. Njanne ki u jii bik nna ki senn u numm ni, ⁴⁸ njanne betib a “Wunba gaar bik nba na n sann paak, u gaar mine; ki wunba mun sak ki gaarin, u gaar wunba tumin nae mun. Ki wunba mun tee tarik i ni, njoo tee nijaann ki gar i kura.”

Wunba ki kɔn nan Yiisa, u see u poore
(Mak 9.38-40)

⁴⁹ Njanne ki Jɔonn beto a “Chanbaa, ti daan la jasoo ki u taan a sann ki nyint narinbiif niib ni, ki ti beto a wun nyik, kimaan u ki tee ti ni yeno.”

⁵⁰ Ki Yiisa yet a, “I daa beerɔ mani, kimaan wunba kur ki kɔn nani, u see i poore.”

Samaria digbanbik niib nba yet Yiisa bianjinba

⁵¹ Tɔn, yoo nba din tan per nan Yiisa n do Yendouŋ ni na, ki u faa par ki soor sɔnu a wun saan Jerusalem, ⁵² njanne tur mɔb a bin gar ki saa yet a u be sɔnu, ki bin teen siir ki sɔo ki u baar, ki bi doŋ gar ki saa baar Samaria teeb digbanbik nna ni; ⁵³ ki leŋ niib na ki sak u baaru maŋi, kimaan bi din mi nan u saa Jerusalem-e.[§] ⁵⁴ Ki u poorpoweiteeb Jeems nan Jɔonn nba gbat nna maŋ, ki bi boɔ a “Ti Yomdaano, a loon ki ti te ki muu n nyi sanpaapo ki sik di biiribi-i?”

⁵⁵ Ki Yiisa jiant ki gaar jat bi paak. ⁵⁶ Ki njoo nan u poorpoweiteeb saan digbanleer ni.

Binba loon bin wei Yiisa na labaar
(Matiu 8.19-22)

⁵⁷ Yoo nba ki bi din saa na ki jasoo tan yet Yiisa a “N saa weia siaminba kur ki a saa.”

⁵⁸ Ki Yiisa yeto a “Lunlona mok forii, ki noonii mun bia mok tiat, njanne min nisaarik Bik ki mok dindooɔboori.”

⁵⁹ Ki u tan yet jaloo a “Ti waa-n.” Ki joo maŋ beto a “N Yomdaano, njant ki n saan ki pii n baa sinsinna.”

⁶⁰ Ki Yiisa beto a, “Njant ki kpeemm-ii* pii bi kpeenleeb. Fin, ii saawa kii sakii moontir Yennu naan po kii teen niib.”

⁶¹ Ki loo mun yeto a “N Yomdaano, n saa weiawa, njanne njant ki n kun ki saa chab n njateeb sinsinna ki lian weia.”

⁶² Ki Yiisa beto a “Soo kan fit dia naasok ki ko njanne gorii poor po. Li-i tee wunba gorii nna maŋ, u ki njanne wun teen Yennu naan na toontunno.”

10

Yiisaweira piinlore nan banlee tumu labaar

¹ Li poorpoe ki ti Yomdaano njamm gann jaleeb piinlore nan banlee ki yaa wun tumm banlee-lee ki bin doŋ gar doi ni, siaminba po kur ki u saa baar. ² Njanne ki u betib a “Dii na beer yaba, njanne ki dijaara waar. Li paak, ii mei man dii na daano ki wun njamm pukin dijaara, ki te bin jaan dii* maŋ. ³ Ii saa man. N tuumiie, ki i sii tee nan pebis na kinkata sinsuuk ni. ⁴ Njanne i daa jikit likboorii koo miat-njannii koo taasaati. I bia daa see sɔnu ni ki foont sɔo. ⁵ Njanne njak nbae ni ki i saa koo, yin doŋ yet a ‘Parmaasir-ii be njak na niib paak.’ ⁶ Ki njadaano maŋ-i loon parmaasir, u saa gaarir. Li-i kii tee nna, parmaasir maŋ bia saa jen i paaka. ⁷ Li-i

§ 9:53 9.53 Samaria teeb din ki loon Jerusalem teebi. * 9:60 9.60 Kpeemm tee binba ki waa Yiisa nae. * 10:2 10.2 Dii na tee niib nba saa teen Yiisa yada, njanne daa ki miu nae.

tee ki i koo njaak nbae ni, ii be lej kii di kii nyu linba ki bi teeni, kimaan toontunno njan ki wun gaar u paauko. I daa lin loon nei ki doo. ⁸ Li-i tee ki i baar doo nbae ni ki bi tooki nan parpeenn, ki turi jeet nba, yin di; ⁹ njan bia te ki baatib-ii laat laafia doo man ni, kii beer niib man a 'Yennu naan nakiniwa.' ¹⁰ Li-i tee ki i baar doo nbae ni, ki niib na ki gaari, yin nyi set soñii ni njan kii yeen a ¹¹ 'Ti taapant nba tab i doo na tanbiinii nba na, ti pit njanne ki lubin ki chabiti. Ii mi man nan Yennu naan poñ baar ki nakiniwa.' ¹² N beerie nan buut daar, doo man niib tubdatu tan saa gar Sodom teeb yara."

*Ki jiin binba ki nyik bi toonbiit na po
(Matiu 11.20-24)*

¹³ "Li sii bi yimm Korasinn teeb paak; li sii bi yimm Bef-saida teeb mun yaa paak; kimaan mi-i bonni tun baktinauñ toonjaana Taya nan Sidonn doi ni nan maa daan tun i doi ni na, bi bo saa nyik bi toonbiite yama, ki lia soot nba tee bonsisiok, ki puk bi moñ tanpent, a lin wann nan bi nyik bi toonbiit tumue. ¹⁴ Daar nba ki Yennu tan saa bu niib buut na, i tubdatu saa gar Taya nan Sidonn teeb yarawa. ¹⁵ Yimm Kapenaum teeb, Yennu saa donni sanpaapowa-a? Aaui, u tan saa sikini kpeen tiñe."

¹⁶ Li yoo na ki u bet u poorpoweiteeb a "Wunba gbia i maan, u gbia n maame; njan wunba yêti, u yêti mine; ki wunba yêti min, u yêti Yennu nba tumin nae mun biak."

Yiisaweira piinlore nan banlee na jenu

¹⁷ Nanne ki Yiisaweira piinlore nan banlee na din tan jen nan parpeenn ki beto a "Ti Yomdaano, a sann pañ nie ki narinbiit gbaa saak ti moi."

¹⁸ Ki u betib a "N la Sintaanii nyii sanpaapo nan sanyikintii na ki tan baa. ¹⁹ Gbiintir man, n poñ turi yikoo nba ki i sii nmaat wai nan nanii, kii nyant i dataak Sintaanii pañ kur; ki siar kan teeni. ²⁰ Njan i daa mok parpeenn nan narinbiit nba saak i moi na kuukoo paak kaa, njan kii biaki mok parpeenn nan baa poñ sob i sana Yendouñ ni na."

*Yiisa nba la parpeenn bianjinba
(Matiu 11.25-27; 13.16-17)*

²¹ Li yoo man ki Yennu Seyeñ te ki Yiisa mok parpeenn hei, ki ji yet a "N Baa Yennu, wunba tee sanpaapo nan tingbounj na Yomdaano, n piaka, kimaan a bor labaar man subindamm nan banntee, njan fiit wann waase; nnae ki a loon ki tun." ²² Ki Yiisa namm yet a "N Baa Yennu-e wannin barii na kura; ki soo ki mi maa tee wunba see n Baa man, njan soo mun bia ki mi n Baa man nba tee wunba, see min u Bija na, nan binba ki n loon ki n fiit wannib na."

²³ Li yoo na ki Yiisa ji nmat got u poorpoweiteeb njan bor betib a, "Parpeenn tee i yare nan yaa laat linba na. ²⁴ N beerie nan Yennu sokiniinba nan kpanbara bonchiann din loon bin la linba ki i laat na, njan ki la, ki bia din loon bin gbat labaar nba ki i gbia na, njan ki gbati."

Ki jiin Samaria burchimō na po

²⁵ Sennu wanttooo din fiir set ki loon wun bikin Yiisa, ki boio a "Wanttooo, n saa teen nlee ki la manfoor nba kaa gbennu?" ²⁶ Ki Yiisa nmat boio a "Li sob nlee Yennu sennu gbounj ni? A karin ki laat nlee?"

²⁷ Ki joo na jiin a "Ti loon a Yomdaano Yennu; kii mantik kii loono nan a par kur, kii bia kii loono nan a seek kur, nan a pañ kur, nan a dudukit kur, kii bia kii loon a loo nan faa loon a moñ bianjinba na."

²⁸ Ki Yiisa yeto a “A jiinu na ŋan. Ii tuun nna ki tan la manfoor maŋ.”

²⁹ Ŋaan ki sennu wanttoɔ na lek loon wun wann nan u ki mɔk biit ki jiin sennu na po, ki boi Yiisa a “Tɔn, ki ŋmee tee n loo?”

³⁰ Ki Yiisa jiino a, “Jasoo din nyii Jerusalem ki siik Jeriko; ki fat-teeb tan pikino ki liat u tiat ki fat, ki boou bonchiann, ki tan tenn u kuun darik darik nna, ŋaan nyiko. ³¹ Li poor po ki Yennu manntoo nna mun tok li sonu ki siik, ki tan la joo na doo, ki u lok gar ŋaan nyiko. ³² Nanne na biak, ki Liifai jasoo mun baat ki tan la joo maŋ ki bia lok gar ŋaan nyiko. ³³ Ki Samaria jasoo mun tok li sonu ki baat, ki tan dookit joo maŋ paak. Waa lau yoo nba, ki ninbaauk sooro bonchiann, ³⁴ ki u baar ki jii kpan nan daan† ki baŋ u fiat na ŋaan fin tana, ki jiiu paan u boŋ paak, ki saan nano saamm ŋaak ni ki saa goto. ³⁵ Laa tan yent yoo nba, ki u jii salimpeena‡ ŋanlee ki tur wunba gorii saamm ŋaak na, ŋaan beto a, ‘Ii gorii joo na, ki mi-i tanj jen daar nba, n saa pa-a linba ki a dinno ki pukin na paak.’ ”

³⁶ Yiisa nba pak nna ki gbenn, ki u boi sennu wanttoɔ na a “Jab bantaa na ni, ŋmee want nan u tee wunba ki fat-teeb fato na loo? A dukii nlee?”

³⁷ Ki u jiin a “Wunba tino ninbaauk na.”

Ki Yiisa yeto a “Tɔn, ii saa kii tuun li bian mun.”

Yiisa nba din gon Maata nan Meeri bianjinba

³⁸ Li poorpoe ki Yiisa nan u poorpoweiteeb din saa bi sonu, ki saa baar digbanbik nna ni; ki poosoo be leŋ ki bi yiu Maata, ki u gaar Yiisa nan parpeenn u ŋaak ni. ³⁹ U din mɔk u niipowaarik, ki u sann tee Meeri; ki Meeri maŋ baar ki tan kar tij ni, ki nakin Yiisa taa po ki gbiintir u maan. ⁴⁰ Ŋaan ki Maata mun gbaa nan saauŋ kur kur, ki tan baar bet Yiisa a “N Yomdaano, maa gbaa nan saauŋ, n kuuko, ŋaan ki n naa bik na ki sommitin na, a baka kaa li po-o? Betiro ki wun baar ki tan sommin.”

⁴¹ Ki Yiisa jiino a “Maata, n mi nan a gbaa nan bona bonchiann, ki li mukisa ki biir a par, ⁴² ŋaan bonyennkooe kpaal talas. Meeri ŋarin gann linba ŋane, ki soo kan nyinnir u ni.”

11

Ki jiin Yenmiar u po

(Matiu 6.9-13; 7.7-11)

¹ Yiisa din be siarpo ki mei Yennu. Waa miar gbenn yoo nba, ki u poorpoweiteeb yeno tan beto a, “Ti Yomdaano, wantit taa sii mei Yennu bianjinba, nan Joonn nba din wann u poorpoweiteeb na.”

² Ki Yiisa betib a “Yaa sii mei Yennu bianjinbae na:

Ti Baa, ŋaant ki a sann n la baakir.

Ŋaant ki a naan n baar.

³ Luunt dinna mann.

⁴ Nyikin chab ti biit nan taa mun nyikit ki chabit binba tuumit biit bianjinba na.

A daa te ki ti koo jinjammi ni.”

⁵⁻⁷ Li yoo maŋ ki Yiisa bia betib a “Li-i tee ki saamo baar a ŋaak ni nyioɔk, ki a ki mɔk jeet ki saa turo, ŋaan ki a mun mɔk a yook ki saan u ŋaak ni tansuunii na, ki beto a wun kpenta boroboro kuna ŋantaa, a ki saamo baar a ŋaak ni; a yook sii be u diiuk ni ŋaan beta a ‘Daa mukisimi; n poŋ kpar ganna; min nan n waas bia doora; n kan fit fiir turani.’ ⁸ Barmonii,

† 10:34 10.34 Bi din dia tloona ki tee daan. ‡ 10:35 10.35 Salimpeena ŋanlee din tee daa ŋanlee paauko.

u kan sak fiir ki tura jeet maŋ, a faa tee u yook na paaki; ŋaan li-i tee ki a ki tiin fei ki bia meio, see ki u tan tat fiir ki tura bianŋinba ki a loon.

⁹ “Li paak, n beerie, miat Yennu man, ki u saa turi; lomin man, ki i saa lawa; kpaan gann man, ki u saa loot ki turi; ¹⁰ kimaan wunba kur mei Yennu, u gaane; ki wunba mun loon, u laate; ki wunba kpaan gann, bi lootir teeno. ¹¹ Yimm baanba, i ŋmee ki u bija saa miaro jaŋ ki wun jii waauk ki turo? ¹² koo ŋmee ki u saa miaro jenn ki wun jii naŋ ki turo? ¹³ Ki li-i tee yimm nba tee biitdamm na mi bianŋinba ki i saa tur i waas bonŋana, i Baa Yennu nba be sanpaapo na mantik kan jii u Seyeen maŋ ki tur binba meio li po na-a?”

Yiisa nan narinbiit bat Beelsebul labaar
(Matiu 12.22-30; Mak 3.20-27)

¹⁴ Ton, joo nba ki narinbiituk teeno muuk na din be leŋ. Ki Yiisa nyinn narinbiituk maŋ joo na ni; ki u muut, ki ji fit piak. Ki li bakit nibur na bonchiann. ¹⁵ Naan ki yemm din yet a “Narinbiit bat Beelsebul-e* teen Yiisa yiikoo a wuu nyint narinbiit niib ni.”

¹⁶ Naan ki siab mun din loon bin bikin Yiisa, ki yaa wun tun nyinn ki lin wann nan Yennu set mi u po. ¹⁷ Ki Yiisa bann baa dukii linba, ki betib a “Naan niib-i ŋmat ki kon tookit bi leebi, bi naan maŋ saa biira; ki ŋaak niib-i munii ŋmat kon nan leebi, li kan seti. ¹⁸ Nnae mun biak, li-i tee ki Sintaanii yent bokitir u moŋ ki kon nan leeb, nlee ki li saa seti? ¹⁹ I yaa Beelsebul-e teenin yiikoo a mii nyint narinbiit niib ni; ki yimm muni, ŋmee chab i niib a bii nyint narinbiit? I moŋ niib maŋ toonae want nan i ki mok monii. ²⁰ Ton, min ŋarin, Yennu paŋ nie ki n nyint narinbiit niib ni; ŋanne mun bia want nan Yennu naan poŋ baar i boor niwa.

Yiisa paŋ nba gar Sintaanii yar bianŋinba

²¹ “Jawakitir† nba teen siir nan u jatiat ki guu u ŋaak, soo kan fit fat u siari, ²² ŋaan u paaro mun-i taŋi pikino ki paako, u saa fat u jatiat nba ki u maa li paak nae, ki bia jii u mokint na ki tor niib.

²³ “Wunba ki see n poor, u kon nanime; ki wunba mun ki tikii niib ki teenimi, u yatibe.

Narinbiituk nba tuu jen koo niro ni bianŋinba
(Matiu 12.43-45)

²⁴ “Li-i tee ki narinbiituk tan nyii niro ni, u tuu yeeke ki lin kunkoouk paak, ki loon foon boor, ŋaan ki ki laati; li paak, u tuu tan yet u moŋe a ‘N saa ŋmat saan ŋaak nba ki n daan nyii na nie;’ ²⁵ wu ji kii ŋmat baar, wun la ki bi piar ki ŋamma, ²⁶ u tuu ŋmat nyie ki saa yiin narinbileeb banlore nba bi ki cheeu, ki baar namm, ki bin koo ki lakin be; ki niro maŋ binben sii bi bonchiann ki gar waa tuu be sinsinn bianŋinba na.”

Ki jiiin barmonii parpeenn po

²⁷ Yiisa nba pak nna maŋ, ki poosoo be nibur na ni ki yet sanpaapowa a “Poo nba mara ki moona na, parpeenn tee u yare.” ²⁸ Ki Yiisa jiino a, “Binba gbia Yennu maan ki saakir na, ŋamme ki parpeenn tee bi yar.”

Ki jiiin binba loon bin la nyinn na po
(Matiu 12.38-42)

* 11:15 11.15 Sintaanii sanleere din tee Beelsebul. † 11:21 11.21 Jawakitir na tee Sintaaniie.

²⁹ Nibur nba din gbin Yiisa boor yoo nba na, ki u yetib a “Mɔtana nighbouŋ na tee biitdamme, kimaan bi loon bin la nyinn, ŋaan n kan mi wannib nyinsiari; Jona nyinbooru na kuukooe ki n saa wannib. ³⁰ Bianjinba ki Jona din tee nyinn ki kpaan Ninefe teeb na, li bianje mun ki min nisaarik Bik saa teen nyinn ki kpaan mɔtana nighbouŋ na. ³¹ Buut daar, poobat nba din nyii diitu po na tan saa set wann nan mɔtana nighbouŋ na mɔk biit, kimaan u din nyii digbanbanfɔkirewa ki tan baar a wun gbiint Bat Solomonn yanfoon na pinpauk; ki gotir mani, wunba chee Solomonn be nna. ³² Buut daar, Ninefe teeb tan saa set wann nan mɔtana nighbouŋ na mɔk biit, kimaan Jona nba din mɔont Yennu maan ki turib na, bi din nyik bi biite; ki gotir mani, wunba chee Jona be nna.”

Gbanant yentu labaar
(*Matiu 5.15; 6.22-23*)

³³ “Soo kan joo fitir ŋaan jii ki teen woonin ni, koo ki likin ŋmanŋ li paaki. See ki u jiir ki toon bont nba dokii paak ki lin yent, ki niib-i jiki koo yoo nba, bii laat yentu na. ³⁴ A ninbinae tee a gbanant fitir; a ninbina-i ŋani, a gbanant kur sii mɔk yentue; ŋaan a ninbina-i kii ŋani, a gbanant kur sii be bunbɔnn nie. ³⁵ Li mi man ki yentu nba be i ni na daa tee bunbɔnni. ³⁶ Tɔn, a gbanant kur-i yeen bonŋann ki siar po ki boni, li sii yeene ki nyirii pipirpir; ki naan fitir nba yeen ki teena yeenŋanu na.”

Yiisa nba din pak biir Farisiinba nan sennu wantteeb bianjinba
(*Matiu 23.1-36; Mak 12.38-40*)

³⁷ Yoo nba ki Yiisa pak gbenn na, ki Farisiisoo beto a wun weio ki bin saa di jeet. Ki u din wei saan ki saa koo kar a wun di. ³⁸ Ki li teen Farisii niro na bakitnauŋ nan Yiisa nba ki nit ŋaan yaa wun di maŋ. ³⁹ Ki ti Yomdaano maŋ yeto a “Yimm Farisiinba, i sokii ŋmanii nan senii poorpo kuukooe; ŋaan ki i para ni gbee nan fatu nan bonbiir. ⁴⁰ Yimm jatit na! Yennu nba din nan nanyer po na, ŋoo kaa din nan nook ni-i? ⁴¹ Turin talasdam linba be i ŋmanii ni nan i senii ni, ki i nanyer po nan i nook ni kur sii yeen.

⁴² “Yimm Farisiinba, li sii bi turi. I jikit baarii nan nanjoi nan li bonlia piik nook ni yennkoo, ki teen Yennu, ŋaan bakin buut bunu nba took, ki bia ki loon Yennu. Linba na nbae ŋan ki yii tuun, ki daa nyikit li yenn-nba tumu.

⁴³ “Yimm Farisiinba, li sii bi turi, kimaan i loon nijaana kaanii boa Yenjiantu diit ni, ki bia loon niib-ii foonti baakir foontii dai ni. ⁴⁴ Li sii bi turi. I tee nan kaat nba ki niib tuu somm li paak ŋaan ki laatir nae.”

⁴⁵ Ŋanne ki sennu wanttoyeno beto a, “Wantto, faa yet nna na, ŋann a sukiite na mun.” ⁴⁶ Ki Yiisa yeto a “Yimm sennu wantteeb, li sii bi turi mun, kimaan i jint niib jik-kpiata nba paar nan bin jii, ŋaan i moŋ ki saak ki siin jika maŋ kii sommitibi. ⁴⁷ Li sii bi turi, kimaan i maa sokiniinba kaat ki sent bonŋann; ŋamm maŋe tee sokiniinba nba ki i yeejamm din kpiib na. ⁴⁸ Yaa tuun nna na, ŋanne want niib nan i set sak i yeejamm nba din tun bianjinba nawa. Ŋamme din kpai sokiniinba maŋ, ŋaan ki i mun saan ki maa bi kaat na. ⁴⁹ Li paak, ki Yandaano Yennu yet a ‘N saa tun sokiniinba nan toomiinba bi boor; ki bi saa kpi siab ŋaan mukis leeb,’ ⁵⁰ a mɔtana nighbouŋ n tan la tubdatu sokiniinba kur kpinu na paak. Kpinu maŋ din piin durinya namu yooewa, ⁵¹ baa din kpai Abel yoo nba na, ki

‡ 11:40 11.40 Li paak tee: Yennu mi niro nanyer po nan u nook ni biak. § 11:47 11.47 Bi moŋ din ki sak sokiniinba maŋ wannu.

tan tuu Sekaria kpinu, wunba ki bi din kpiiu Yennu maruŋ binbintir nan jiantu ŋasaakak sinsuuk ni na. N beeri barmōniie, mōtana nigboun na tan saa la tubdatu sōkiniinba kur kpinu na paaka.

⁵² “Yimm sennu wannteeb, li sii bi turi, kimaan i dōkin Yennu maan, a niib daa bant li paak. I mōŋ yēt li bannue, ki bia dōk binba koor a bin bannir na.”

⁵³ Yiisa nba seet leŋ na, ki sennu wannteeb nan Farisiinba wutoa ji doo bonchiann, ki bi ji piin boio bubeit ki jiin labaar bonchiann po, ⁵⁴ ki lek koor a bin la u mōbonkpetir ki fit biiro.

12

Kpinkpannii damm labaar

(Matiu 10.26-27)

¹ Li yoo maŋ ki niib tusaa tusaa din lakin leeb ki muk, ki tan ŋmaat leeb taagbina, ki Yiisa din pak nan u poorpoweiteeb sinsinn ki yaa, “Ti mi man Farisiinba binben po, kimaan bi tee kpinkpannii damme. ² Barsai kaa ki dōk ki tan kan nyi paanu; siar mun ki be woonin ni ki bi tan kan banniri. ³ Li paak, labaar nba ki i pak woonin ni, ŋaan see ki li tan nyii paanu; linba ki i lek lōkin diit ni gbaa, ŋaan li tan saa woot ki nyiwa.”

Ti saa tin ŋmee jaŋmaanii?

(Matiu 10.28-31)

⁴ “N yōsna, gbiintir, i daa tiin niib jaŋmaanii man, kimaan bi saa fit kpi i gbanant kuukōe; ŋaan i kuun poorpo bi ji kan fit teeni siari. ⁵ N yaa n wannu wunba ki i sii tiinōe. Tinin Yennu, wunba saa fit kpi ki bia mōk yīikoo nba saa lui muu nba kan mi kpeen na ni. N beerie, tinin ŋōe man.”

⁶ “Bi kōi jinjera banŋmu kobu kuukōe, ŋaan Yennu ki mi tamm bi yenōkōo po. ⁷ Yennu mi i yura paak yut kann gbaa. Li paak, i daa tiin jaŋmaanii, kimaan i mōk nyōt ki gar jinjera bonchiann.

I nyint a mōŋ paanu nan a tee Yiisaweirōe

(Matiu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ “Wunba nyint u mōŋ paanu niib boor nan u tee n weirōe, min nisaarik Bik mun tan saa nyinnō paanu Yennu malakanba boor; ⁹ ŋaan wunba yaa u ki tee n weirō, niib ni, min nisaarik Bik mun tan saa yet a n ki miu, Yennu malakanba boor.

¹⁰ “Wunba pak mōbonn ki biir min nisaarik Bik, Yennu saa fit nyik chabō; ŋaan wunba sukii Yennu Seyeen, Yennu kan nyik chab li daanō.

¹¹ “Bi-i soori ki baar nani Yenjiantu diit ni, koo kpanbara boor, koo tin yudamm boor; i daa te ki li daamii-i nan yaa saa pak jiin bianjinba, koo yaa saa pak linba, ¹² kimaan li yoee ki Yennu Seyeen saa wannu bianjinba ki i saa pak.”

Mōkitōo nba din tee jatuk labaar

¹³ Li yoo maŋ ki jasō be nibur na ni ki yet Yiisa a “Wanntōo, betir n yōrō na ki wun bōkit ti baa faar ki turin.”

¹⁴ Ki Yiisa yetō a “Li ki lami nan ki n teen i barbuurō ki bōkit i faar ki turi.” ¹⁵ ŋanne ki Yiisa ŋamm pak nibur na a “Ti mi man mōkint lonchiōŋ po. Mōkint bonchiann kaa saa te ki nirō-ii mōk manfoori.”

¹⁶ ŋanne ki u yimm barjouk na a, “Mōkitōo din be ki mōk kpaab, ki u kpaab na teenō jeet bonchiann; ¹⁷ ki u tan dukin dudukit a ‘N saa teen

nee, kimaan n ki mək yiar nba ki n ji saa teen n jeet na kur lenji.' ¹⁸ Li poor po ki u yet a, 'N saa teen nnae; n saa yeer n bəkpera nae ɲaan ɲamm maa bosaakara. Leɲe ki n ji saa teen n dii nan n bonkokoot kura. ¹⁹ N ji saa yet n mɔɲ a: N mək jeet nba saa janin bina bonchiann; n ji sii foie ki di ki nyu ki mək parpeenn.' ²⁰ ɲanne ki Yennu yetɔ a, 'Jajatuk na! Nyiɔk na, a manfoor saa kat. Ki laan a məkint nba ki a mək na, ɲmee saa yenti?'

²¹ "Tɔn, wunba kur tikii məkint ki teen u mɔɲ, ɲaan ki mək məkint Yennu boori, u mun tee nan jajatuk na nae."

Teent Yennu yada

(Matiu 6.25-34)

²² ɲanne ki Yiisa yet u poorpoweiteeb a, "Li paak ki n beeri, i daa te ki li mukisi i binbenɲ po nan yaa saa di linba, ki bia daa te ki li mukisi i gbanant po nan yaa saa lia linba, ²³ kimaan manfoor gar jeeta, ki gbanant mun gar tiata. ²⁴ Gotir nɔɔnii: bi ki buur jeeti, ki bia ki jaami, ki bia ki mək dii naapaat koo suka, ɲaan Yennu dintib; i ki mək nyɔɔt bonchiann ki gar nɔɔnii-i? ²⁵ I ɲmee saa fit fəkin u manfoor u dudukit nba mukisɔ na paaki? ²⁶ Yaa ki fit tun bonmintik na, bee ki li sii daamii-i nan bonlia manj? ²⁷ Gotir man puuk nan li ɲant. Bi ki tuun toona koo ki luu bi mɔɲ chinchenaa; ɲaan n beerie, kpanbar Solomonn nba lek din mək tarant bianjinba, u din ki mi lia tiat ki li ɲan nan puuk na gbaa. ²⁸ Mɔɔt nba be dinna, ɲaan wonn ki bi joo muuwa na, Yennu nba fanjitir bianjinba na, u kan lannini-i? Yimm yadkanpɔɔna damm na!

²⁹ "I daa gbaa nan yaa saa di linba koo yaa saa nyu linba, ki bia daa mukis i dudukit, ³⁰ kimaan durinya na ɲaateeb tuu mukis bi dudukit linba na paake. ɲaan yimm ɲarin, i Baa Yennu poɲ mi nan i loon linba na. ³¹ Li paak, ɲaant ki i baka-ii be Yennu naan ni, ki u saa jii bona nba na ki turi.

Yendɔɲ ni məkint labaar

(Matiu 6.19-21)

³² "Yimm n niib nba ki yab na, i daa tiin janmaanii, kimaan i Baa Yennu-e yaa wun dinni naan, ki bia mək parpeenn nan waa saa dinni na paak.

³³ Li paak, koin i bona nba ki i mək, ki jii li likirii ki tur talasdam, ki i tan saa la məkint nba ki mək gbennu. Məkint manj sii be Yendɔɲ ni, ki kan wati, kimaan nanyuko kan kpian lenji, ki bonɲminmabit bia kan ɲmamiri.

³⁴ Siaminba ki a məkint be na, a dudukit mun be lenje.

Daaba nba teen siir barjouk

³⁵ "Teent siir man ki daa yokitir i tiati, ki ɲaan ki i fita-ii di, ³⁶ kii tee nan niib nba tuu guu bi chanbaa nba saa nyi poochiann ki kpent, ki tan baar yiin, ki bin loot yama na. ³⁷ Daaba nba ki bi chanbaa kpen ki lab ki bi guu u kpen, parpeenn tee bi yare. Barmɔnie ki n beeri na, bi chanbaa na saa te ki u daaba manj n kar ki wun baar nan jeet ki turib ki bin di.

³⁸ Li-i tee ki bi chanbaa tan kpen tansuunii koo kojomɔɔk, ki la ki bi guu-u, parpeenn sii tee daaba manj yare.

³⁹ "Nnara, li-i tee ki ɲaadaano poɲ mi yoo nba ki nanyuko saa baarie, u kan ɲan ki wun kɔɔ; u sii guue. ⁴⁰ Yimm mun-ii teen siir kii guu, kimaan min nisaarik Bik tan saa jen yoo nba ki i ki daanime."

Daabir nba saa sak u chanbaa mɔb bianjinba

(Matiu 24.45-51)

⁴¹ ɲanne ki Piita boi Yiisa a "N Yomdaano, a yiin timme barjouk na amii sɔɔ kure?" ⁴² Ki Yiisa jiinɔ a, "Daabilanɔe tee yandaano ki tuun u

chanbaa nba wanto bianjinba? Njoo tee wunba ki u chanbaa saa teeno daabiyudaano, ki wuu gorii daaba kur nba be u nyaak ni, kii teemm mann yoo nba jan. ⁴³ Li-i tee ki u chanbaa tan kpen ki la ki u tuun nna, parpeenn sii tee daabir manj yare. ⁴⁴ Barmoniie ki n beeri na, u chanbaa manj saa jii u mokint kur ki teen daabir manj nuu nie a wuu gorii. ⁴⁵ Naan li-i tee ki daabir manj yet u moŋ a u chanbaa kan jen yiami, ki ji piin boo daabilia na, li jab nan poob, ki bia di ki nyu daan ki yib, ⁴⁶ u chanbaa tan saa jen daar nba nan yoo nba ki daabir manj ki daan nan u saa jene. U chanbaa na saa dat u tubir bonbiir, ki teeno nan baa tuu teen moyêtdamm bianjinba na.

⁴⁷ “Daabir-i mi linba ki u chanbaa loon wun tun, nyaan ki teen u moŋ siiri, ki bia ki tumi, bi saa boou kpaasir bonchiann. ⁴⁸ Daabir-i kii mi linba ki u chanbaa loon wun tun, ki kpet tun bonkpetir nba jan nan boot, bi saa boou waaminnae nyaan nyaau.

“Wunba ki bi turo ki li yab, njoo ki bi tan saa boi gaar linba yab; nyaan wunba ki bi turo ki li yab bonchiann na, njoo ki bi tan saa boi ki gaar bonchiann mun.

Bokitu labaar
(*Matiu 10.34-36*)

⁴⁹ “N baar maa n lu muue tingbouŋ na ni, nyaan n sunman ki li poŋ yinna. ⁵⁰ Bi saa te ki n sik nyun yiaka. Li turin parbiir bonchiann mokmok nan laa tan saa tun ki gbenn. ⁵¹ I dukii nan n baar nan parmaasire tingbouŋ na ni-i? Aaii. N beerie, n baar nan bokitue. ⁵² Laa jii dinna ki saa, niib bannmu-i tanj be nyaak ni, bi tan saa bokit; ki bantaa sii biir banlee, ki banlee na mun biir bantaa manj. ⁵³ Baanba tan sii biir bi waas, ki waas mun biir bi baanba; ki naanba tan sii biir bi bonpoi, ki bonpoi mun biir bi naanba; ki siponaanba tan sii biir bi sipoi, ki sipoi na mun biir bi siponaanba.”

Yoo bannu labaar
(*Matiu 16.2-3*)

⁵⁴ Li yoo manj ki Yiisa pak tur nibur na a, “Yoo nba ki i tuu tan la sanpagbant do yonbaa po na,* i tuu yete yiam a saak saa baawa, wun set tan baa. ⁵⁵ Yoo nba ki i laat wouŋ nyi diitu po ki da na, i tuu yaa naauk sii be, ki lin set tan toŋ. ⁵⁶ Yimm kpinkpanni damm na, i fit bukitir saak nan naauk baaru yoo, nyaan bee teen ki i kan fit bann motana yoo na paaki?

Maan njamu labaar
(*Matiu 5.25-26*)

⁵⁷ “Bee teen ki i kan fit dakin ki bann linba tooki? ⁵⁸ Li-i tee ki fin nan soo mok maan kii saa nan maan manj bat boor, yaa daa be sonu paak ki saa na, li bo nyaan ki i kot ki njam maan manj. Li-i kii tee nnai kaa, u saa dat baar nana barbuuro boor, ki barbuuro na mun saa jiaa ki teena dansarguutoo nuu ni, ki dansarguutoo na mun saa konna dansarik. ⁵⁹ N beerie, bi kan mi nya-ani, see ki a tan pa likirii nba ki bi jiiara na kur, nan jinjema kan tenni.”

13

Niro-i kii nyik toonbiit tumu u saa kpo

* 12:54 12.54 Bi tinj ni, saak nyi yonbaa poe.

¹ Li yoo na ki nisiab baar ki yet Yiisa ki jiin Galilii teeb kpinu po, binba ki Pailat* din kpiib, yoo nba ki bi mann maruj ki teen Yennu na. ² Ki Yiisa boib a, "Galilii teeb nba la biak manj bianjinba na, i dukii a bi mantik din tee biitdamm ki gar bi leeb kure-e? ³ Aaii; naan n beerie, li-i tee ki i ki nyik i toonbiit, i kur mun tan saa kpo nnae. ⁴ Dɔnfoouk nba din be Siiloam ki tan baa ki nyak niib piik nan banniin ki kpiib na, i dukii a niib manj din jia mantik tee biitdamm ki gar leeb nba kur be Jerusalem nae-e? ⁵ Aaii; naan n beerie, li-i tee ki i ki nyik i toonbiit, i kur mun tan saa kpo nnae."

Tiik nba ki loon loona barjoux

⁶ Nanne ki Yiisa yimm barjoux a, "Jasɔɔ din mɔk tilontik u kpaab ni, ki tan baar a wun pɔɔr loona, naan ki la siari. ⁷ Nanne ki u bet u kpaguuro na a 'Nnara, bina nantaae na ki n yoo baat tiik na boor maa n pɔɔr loona, naan ki ki laat siari. Chɔɔmɔ lu. Bee ki li sii see biir tinj yanni?' ⁸ Ki u kpaguuro na yeto a, 'Chanbaa, daa nyikin binn na, ki n gbiir li nyikir ni ki pii lulin, ⁹ ki tin got laan li saa lon loona binn po-o? Li-i tee ki li ki lonie, fan ji naan bin chɔɔu.' "

Yiisa nba te ki poowaagorik la laafia foon daar bianjinba

¹⁰ Foon dasiar ki Yiisa din want niib Yennu maan, Yenjiantu diiuk ni; ¹¹ ki poosɔɔ be diiuk manj ni, ki narinbiik be u ni, ki teeno yiaru binpiik nan nanniin, ki ji tan teeno waagorik, ki u ki fit naatir faba. ¹² Yiisa nba tan lau, ki u yiino a wun baar, ki yeto a "A yiaru manj naawa," ¹³ naan jii u nii ki yii poo manj paak. Li taakpaak ni ki u naat u mɔɔ ki ji piak Yennu. ¹⁴ Nanne ki Yenjiantu diiuk yudaano wutoor doo, kimaan Yiisa nba te ki niro la laafia foon daar na paak; ki u bet niib na a "Daa nanloobe bakoi nɔɔk ni ki ti tuu sii tuun toonn. Ii tuu baar li daa ni kii laat laafia, naan i daa baat foon daar ki loon laafia."

¹⁵ Ki Yiisa gato a "Yimm kpinkpanni damm na, i kur tuu lootir i nei nan honii bonkob-loi ni ki saa namm ki nyuntib foon daa. ¹⁶ Ki poo nba tee Abraham yaaboonn na, nɔɔe ki Sintaanii teeno yommik binpiik nan nanniin, li ki janj nan ki n nyinnɔ yommisin ni foon daari-i?" ¹⁷ Yiisa nba pak linba na yoo nba, ki u datai na kur ji dii fei; ki nibur na ji mɔk parpeenn nan waa tuun bakitnaunj toona nba kur na.

Bonboorik barjoux

(Matiu 13.31-32; Mak 4.30-32)

¹⁸ Li poorpo ki Yiisa boi niib manj a, "N saa bikin Yennu naan nan lannpoe? N saa nannir nan bee na? ¹⁹ Li naan nan kanperik binn nba ki niro tuu jii ki bur u kpaab ni, ki lin kpaat ki teen tiik, ki nɔɔnii baat ki tia tiat li yiinii paak nae."

Datinj barjoux

(Matiu 13.33)

²⁰ Ki Yiisa bia namm boib a, "N saa bikin Yennu naan nan lannpoe? ²¹ Yennu naan tee nan datinj nba ki poo tuu jii ki nmat nan boroboro yon nba yab, ki lin tan miik ki ji fuut do nae."

Tammɔyebik kɔɔnu labaar

(Matiu 7.13-14, 21-23)

* **13:1** 13.1 Pailat din tee Rom teeb yudaanɔe.

²² Yoo nba ki Yiisa din be sonu paak ki saa Jerusalem na, u din gaar digbangbenja nan digbanbis ni, ki want niib Yennu maan; ²³ ki soo tan boio a, “Chanbaa, niib nba tan saa la tinnu na, bi tan sii tee waaminna amii bi sii yaba?”

Ki Yiisa yetib a ²⁴ “See ki i yabir i moŋ ki koo tammoyebik na ni. N beerie, niib bonchiann tan sii loon bin koo leŋ, ŋaan gbar koonu. ²⁵ Ŋaadaano-i tanj fiir ki loon tammob na, ŋaan ki i biar see nanyer po, ki kpaan tammob ki yi ki yaa, ‘Chanbaa, lootir turit,’ ŋaan li yoo, u tan saa jiini a, ‘N ki miini; i nyii lee?’ ²⁶ Ki i tan saa jiino a, ‘Ti din tuu di ki nyu nana; ki a wantit Yennu maan ti doi ni.’ ²⁷ Ki u bia saa jiin ki beti a ‘N ki mi yaa nyii siami, yimm biitdamm na kur, seetir nna man.’ ²⁸ Ki u tan saa jii-i ki lui nanyer; ŋaan ki i gorii Abraham nan Aisak nan Jakob nan Yennu sokiniinba kura, ki bi be Yennu naan ni; ŋaan ki i mo fabin ki ŋman nyana. ²⁹ Niib tan saa nyi yondo po nan yonbaa po nan diitu po nan ganj po, ki tan koo Yennu naan ni ki kar ki di jeet. ³⁰ Nisiab nba joont tan saa doŋ liik, ki siab nba mun doŋ liik na tan saa joont.”

Yiisa nba din loon Jerusalem teeb bianjinba

(Matiu 23.37-39)

³¹ Li yoo na ki Farisiinba siab baar Yiisa boor, ki yeto a, “See ki a nyii nna ki saan siar po, kimaan Herod loon wun kpiae.”

³² Ki Yiisa betib a “Ŋoo lunlonn,† ii saa man, ki saa yeto a ‘Gotirii, dinna nan wonne ki n sii beer narinbiit niib ni ŋaan bia te ki niib-ii laat laafia, ki daa ŋantaa daar n saa gbenn n toonn.’ ³³ Laa jii dinna nan wonn ki saa, see ki n lek fabar somm n somma. Bi kan kpi Yennu sokinii siar po, li-i kii tee Jerusalem-i kaa.

³⁴ “Jerusalem teeb, nbaayoo-o, yimm nba kpi Yennu sokiniinba, ki bia jaat u toomiinba nba ki u tumm i boor ni na tana, bikinu taar munŋaae ki n gbaa maa n lakini yomm, nan korik nba tuu lakin u kobis u kpinkpant ni na, ki i ki saki. ³⁵ Gotir man, Yennu nyik i jiantu ŋasaakak nawa. N beerie, laa nyii dinna ki saa, i ji kan mi lan ki saa tuu daar nba ki i tan saa yet a ‘Piisin be wunba baat Yennu sann ni na paak.’ ”

14

Yiisa nba din te ki baatoo la laafia bianjinba

¹ Toŋ, foon dasiar ki Yiisa din tan koo Farisiinba yudaansoo ŋaak, a wun di jeet; ki binba be leŋ maŋ diisiro. ² Li yoo na ki baatoo baar u toonn, wunba ki bonwuunkar wuuno. ³ Ŋanne ki Yiisa boi sennu wanteeb nan Farisiinba a “Ti sennu sak a nirɔ n te ki baatoo n la laafia foon daari-i?” ⁴ Ki bi ŋmina. Ki Yiisa te ki baatoo na baar u boor, ki u te ki u la laafia. Li poorpo ki u chaboo a wuu saa, ⁵ ŋaan betib a “I yeno-i mok bik koo naab ki u tan kpet baa bunbunn ni foon daar, u kan donno foon daar maŋ-i?”

⁶ Ki bi ki fit jiino siari.

Ki jiin sikin-n-moŋ nan saamm gaaru po

⁷ Li yoo na ki Yiisa la binba tikir na loon bin gann yudamm kaanii boa ki kar. Li paak, ki u yimm barjouk na a: ⁸ “Bi-i yiina poochiann ki a baar, faa daa kaar yudamm kaanii boori, li pasiar bi poŋ bo yiin soewa, wunba cheea, ⁹ ki yiintoo maŋ saa baar a boor ki tan yeta a, ‘Fiit ŋaan turo

† 13:32 13.32 Bi boor; lunlonne tee bonkobit nba sub ki bia ton.

kaanu.' Li yoo na, ki fan ji di fei ki fiir ki saan kar kpɛn. ¹⁰ Tɔn, bi-i yiina poochiann ki a baar, fan kar kpɛn; ki yiintɔɔ n tan fit baar ki yiina a, 'N yɔɔk, baat ki tan kar yudamm kaanii boor.' Li yoo na ki a saa la baakir a leeb boor. ¹¹ Kimaan wunba kur dont u mɔŋ, Yennu tan saa sikino; ŋaan wunba sikint u mɔŋ, Yennu tan saa donno."

¹² Nanne ki Yiisa bia yet wunba yiino na a "Li-i tee ki a yiin jaamm, faa daa yi a yɔɔsnba, koo a yɔɔrib, koo a ninjamm, koo a mɔkitleebi, kimaan ŋamm tan saa jiinawa, ki a gaar a pann. ¹³ Li-i tee ki a yiin jaamm, fan yiin talasdam nan wɔbii nan dianii nan jɔɔnii, ¹⁴ ki Yennu saa pukina, kimaan bi kan fit jiina baa dii linba na. Yennu-e tan saa jiina, daar nba ki burchimm tan saa fiir kuun ni na."

Jaangbenir barjouk (Matiu 22.1-10)

¹⁵ Binba din di nan Yiisa na yeno nba gbat linba ki u pak na, ki u yetɔ a "Binba tan saa di jaamm Yendɔuŋ naan ni na, parpeenn tee bi yare."

¹⁶ Ki Yiisa yetɔ a "Jasɔɔ din be ki tan yaa wun di jaangbenir, ki poi niib bonchiann. ¹⁷ Jaamm na yoo nba tan baar, ki u tun u daabir a wun yiin niib nba ki u daan poib na, ki jeet na kur teen siira. ¹⁸ Ki bi kur piin ki loon sonu nba ki bi saa yɛt saanu: Ki sinsinn yɔɔ na bet daabir na a, 'N daa kpapaan, li paak, chabimin ki n saan saa got;' ¹⁹ ki lɔɔ betɔ a 'N daa naakookii piik, li paak, chabimin ki n saan bikimm;' ²⁰ ki lɔɔ na mun bia betɔ a 'N daa yonn poopaane, li paake ki n kan fit baari.' ²¹ Nanne ki daabir man ŋmat ki saa bet u chanbaa linba na kur. Ki u chanbaa na wutoor doo bonchiann, ki u bet daabir na a, 'Nyimin ki saan doo ni yian yian, ki saa got sonii ni, ki yiin talasdam nan wɔbii nan dianii nan jɔɔnii ki jen namm na.' ²² Li poorpoe ki u daabir na saan ki jen yet a 'Chanbaa, n tun faa yet linba nawa, ŋaan ki yiar bia tenn.' ²³ Nanne ki u chanbaa na yetɔ a, 'Nyimin biak ki saan digbankpinii ki saa got pana paak nan sonjobis ni, ki te niib n baar, ki n ŋaak na n gbee. ²⁴ Nnaan binba ki n daan yium, ki bi yɛt baaru na, bi sɔɔ porŋ kan lemm n jaamm jeet na kaawa.'

Yiisa weiu labaar (Matiu 10.37-38)

²⁵ Sianyoo ki nibur waa Yiisa; ki u tan jiant yetib a ²⁶ "Wunba loon wuu be nanin, see ki u loonin ki gar waa loon u baa, nan u naa, nan u poo, nan u waas, nan u yɔɔrib, nan u waarii, nan u mɔŋ manfoor bianjinba na. Li-i kii tee nnai kaa, u kan fit teen n poorpoweitɔɔ. ²⁷ Wunba ki likin u saanmanŋ ki jii u kuun dapunpunn ki waami, u kan fit teen n poorpoweitɔɔ.

²⁸ "Wunba loon wun maa dɔuŋ, see ki u kar sinsinn, ki dukin waa saa teen bianjinba ki soor li mɔb, ki laan u likirii saa janŋ koo li kan janŋ; ²⁹ kimaan li-i kii janŋ, ŋaan ki u fɔkin fiakir ki tan ki fit kaar maaru manŋ, ki niib tan la nan u ki fit kaar dɔuŋ manŋ, bi ji sii laaue ki sarikito. ³⁰ Bi ji sii yeen a 'Jɔɔ na daan fɔkin u dɔuŋ ŋaan tan gbar kaaruwa.'

³¹ "Kpanbar-i mɔk niib tusaa piinlee ki saan namm a wun kɔn nan kpanbar lɔɔ nan u niib tuspiik mun, nlee ki kpanbar nba mɔk niib tuspiik na saa teeni? See ki u kar sinsinn ki dukin ki bann baa saa janŋ nan baa kan janŋ nan u tooku. ³² Bi-i kii janŋe, see ki u tun toomii ki bi ŋak faauk, waa daa be banfɔkira na.

³³ "Tɔn, nirɔ-i kii nyik u mɔkint kuri, u kan fit teen n poorpoweitɔɔ.

*Yaarin labaar**(Matiu 5.13; Mak 9.50)*

³⁴ “Yaarin man; ñaan li manu-i tanj saat, nlee ki li ji sii mani? ³⁵ Li lek ki ñan ki a jiir ki pak kpaab ni, ki bia ki ñan ki a pukin lulin po. See ki a lu. Wunba mək tuba, wun gbiint.”

15*Pebotikauk barjouk**(Matiu 18.12-14)*

¹ Sianyoo ki lampogaarteeb nan biitdamm bonchiann din baat Yiisa boor ki gbiintir u maan. ² Ki Farisiinba nan sennu wantteeb burin ki yeen a “Joo na gaan biitdamm ki bia di namm.”

³ Li paak, ki Yiisa yimm barjouk na a ⁴ “I yeno-i mək pei kobik, ki yeno tan boti, u saa teen nlee? See ki u nyik pei piinyia nan banyia na muuk ni, ñaan saan lon peeuk nba bot na nan waa tan saa lau. ⁵ Wuu lau yoo nba, ki u ji mək parpeenn. Li yoo wun jiuu ki buko bopiat paak, ⁶ ki kun ñaak ni, ki yiin u yooŋnba nan ñakpiasnba ki lakimm ki yet a, ‘Ii mək parpeenn man, kimaan n la n pebotikauk nawa.’ ”

⁷ Ki Yiisa bia yet a, “Ñanne mun ki n beeri, biitdaanyeno-i nyik u biit, parpeenn sii be Yendouj ni ki jiin li daano po, ki gar laa sii be bianjinba niburchimm piinyia nan banyia nba li ji ki kpaas talas bin lebit na po.

Likbinn nba bot barjouk

⁸ “Ki poo mun-i mək likbina piik, ki yenn tan boti, u saa teen nlee? See ki u joo fitir ki piar u diiuk, ki lon fanu nan waa tan saa lar. ⁹ Wuu jiki lar yoo nba, wun yiin u yooŋnba nan ñakpiasnba ki lakimm ki yet a ‘Ii mək parpeenn man, kimaan n laa n likbinn nawa.’ ”

¹⁰ Ki Yiisa bia yet a, “Ñanne mun ki n beeri, li-i tee ki biitdaanyeno nyik u biit tumu, Yennu malakanba sii mək parpeenn ki jiin u po.”

Barjouk nba jiin bibotikak po

¹¹ Ñanne ki Yiisa ñamm yet a “Jasoo din mək bonjai banlee, ¹² ki waaro po tan yet u baa a ‘N baa, n loon ki a jii faar nba ki n tan saa gaar nae ki turin.’ Ñanne ki u baa bokit faar man ki turo. ¹³ Li ki yukiri ki waaro po na jii u məkint kur ki yaat saan digbann banfokir. ¹⁴ Waa saa be doo na ni, ki u teen yana yana ki biir u likirii kur. Likirii na nba gbenn yoo nba, ki kon baa tinj man ni bonchiann, ki gbatō hei. ¹⁵ Ñanne ki u ji saan be jasoo ñaak, doo man ni, ki u tuumo u kpaab ni ki u dint doorii. ¹⁶ Ki u tuu loon wun di doorii jeet na; ñaan ki soo ki teeno jesiati. ¹⁷ Li poorpo ki u subir, ki yet a ‘N baa toontunna kura laat jeet di ki li janitib, ki bia tent, ñaan ki n tan kpenn kon nna na. ¹⁸ Laa ji be na, n saa kun n baa boore ki saa yetō a, Chanbaa, n tun bonbiir ki biir Yennu nanawa. ¹⁹ N ji ki ñan nan ki a yiinin a bija. Teentin a toontunna na yeno.’ ²⁰ Ñanne ki u ji fiir ki ñmat kun u baa boor.

“Yoo nba ki u daa be banfokir ki kpent na, ki u baa lau; ki ninbaauk sooro bonchiann, ki u chiar ki baar puur wəbō ki moot u tankpin.* ²¹ Ñanne ki bik na yet a, ‘N baa, n tun bonbiir ki biir Yennu nanawa. N ji ki ñan nan ki a yiinin a bija.’ ²² Ñaan ki u baa yet u daaba na a, ‘Teent yama ki jii tanant, nan banj, nan taasaat, ki lanno, ki bia pirimo banj nan taasaat na, ²³ ñaan kii saa man ki saa soor naajakpammir na ki kpiu ki tin teen

* 15:20 15.20 Bi din tee nna ki want lomme.

jaamm. ²⁴ N tuu mi a n bija na kpoe, ñaan ki u be; ki bia mi a u bote, ñaan ki u tan jenna.' Ñanne ki bi ji piin bi jaamm dinu ki mək parpeenn.

²⁵ "Li yoo na ki u bijakper na daa be kpaab ni, ki ji tan kpent ki per ñaak ki gbat fuut, ki jeruk jerin ki siak waa. ²⁶ Ki u yiin u baa toontun-yeno ki tan boio a, 'Bee fuute fu ñaak ni na?' ²⁷ Ki toontunno na yeto a 'A waaro nae kpen, ki a baa te ki bi kpui naajakpammir, kimaan u jen nan laafiae.' ²⁸ Ñanne ki u yooɔɔ maŋ wutoor ji doo hei, ki u yet ñaak na ni kooɔnu. Ki u baa nyii ki barimo a wun koo. ²⁹ Ñaan ki u yet u baa a, 'Barmonii, mine tuuma bina bonchiann. N bia ki mi yet a mɔbu, ñaan a poŋ taan ki mi turin buuk ki n kpui ki yiin n yooɔɔnba, ki ti dii ki mək parpeenni. ³⁰ A bija nae biir a faar kur, ki wei poochonchona. Waa tan jen yoo nba, ki a bia kpui naajakpammir ki turo.' ³¹ Ki u baa yeto a 'N bik, fin ñarin poŋ tuu be nanin yoo kure; ki linba kur ki n mək, li tuu tee a yare. ³² Li ñan nan tin teen jaamm kii mək parpeenn, kimaan n tuu mi a a waaro na kpoe, ñaan ki u be; ki bia mi a u bote, ñaan ki u tan jenna.' "

16

Toona saakoo barjouk

¹ Ki Yiisa yet u poorpoweiteeb a "Məkitsoo din be ki mək u toona saakoo, ki bi din tan kumii məkitsoo na a u toona saakoo na biir u likirii nan u bona. ² Ñanne ki məkitsoo na yiino ki tan boio a, 'Bee teen ki n gbia a po nna? A ji kan mi teen n toona saakoo. Li saa ki sob faa mək n bona nba ki tan turin.' ³ Ki toona saakoo maŋ ji dukin dudukit a 'N chanbaa yaa wun berin u toonn nie na. N saa teen nlee? N ki mək paŋ nba saa ko, ki n bia tiin fei nan mii mei. ⁴ N mi maa saa teen bianinba ki niib n gaarin bi ñei ni, yoo nba ki n chanbaa nyikin ki gbenn na.' ⁵ Ñanne ki u yiin u chanbaa pandamm na kur yeno yeno; ki boi sinsinn yoo a, 'A mək n chanbaa pann yinŋae?' ⁶ Ki u jiin a, 'Kpaboba kobike.' Ki u beto a, 'Jiin kadaauk ki saan kar yian ki sob kpaboba piinŋmu.' ⁷ Ki u bia yiin loo ki tan boio a, 'Fini, yinŋae ki a mək n chanbaa panni?' Ki u jiino a 'Dii bootii kobike.' Ki u yeto a 'Jiin kadaauk ki sob dii bootii piinniin.' ⁸ Tɔn, yoo nba ki u chanbaa na gbat u toona saakoo fobdiirɔ na nba tun bianinba na, ki u kpakito, a u tun nan yame." Ki Yiisa ñamm yetib a "Binba waa tingboun na sɔnue mək yan bi moŋ niib sinsuuk ni ki gar binba waa yentu sɔnu na. ⁹ Mine beeri na, ii dia tingboun na likirii kii sommit niib; ki likirii na-i tanji gbenn yoo nba, Yennu saa gaari Yendounŋ, ñei nba sii yoo be na ni. ¹⁰ Wunba tuun toonbik fanu, u bia saa tun toongbenjir fanue. Wunba di fobit nan likmintik, u bia saa di fobit nnae nan likhion. ¹¹ Li-i tee ki a di fobit tingboun na ni, Yennu saa jii sanpaapo məkint ki teen a nuu niwa-a? ¹² Li-i tee ki a di leeb yar fobit, ñmee saa tura a yari?

¹³ "Tɔn, daabir kan fit tun ki tur chanbaanba banlee. U sii nan yenoe ñaan loon loo; koo u sii chorin yenoe ñaan sian loo na. A kan fit waa Yennu ki bia waa likirii."

Ki jiin Yiisa mɔbonsia po

(*Matiu 11.12-13; 5.31-32; Mak 10.11-12*)

¹⁴ Yoo nba ki Farisiinba gbat linba na, ki bi ji daan Yiisa nyatuk, kimaan bi din tee liklonnae. ¹⁵ Ki Yiisa yetib a "Yimm nba want i moŋ nan i tee burchimme na, ñaan Yennu mi i para ni. Linba ki niro dukii nan li tee bonjaanne, ñaan li ki mək nyoot Yennu boor.

16 “Moses sennu nan Yennu sɔkiniinba sɔbu din mɔk paŋ mɔkmɔk nan ʃɔɔnn nba din tan baar. Laa nyii ʃɔɔnn baaru yoowa, ki bi mɔɔntir Yennu banɲanii ki jiin Yennu naan po, ki sɔɔ kur mukis u mɔŋ a wun kɔɔ Yennu naan maŋ ni. 17 Sanpaak nan tiŋ tan saa gbenn, ɲaan Yennu sennu nan bonmintika kan gbenni.

18 “Wunba yêtu u ɲaapoo ɲaan kɔɔn poogano, ɲanne tee bonchonchon-toonn; ki wunba mun kɔɔn poo nba ki u sɔɔ yêtu na, u mun bia tee bonchonchonne.”

Ki jiin mɔkitɔɔ nan talasdaano Lasarus po

19 Yiisa bia din yetib a “Mɔkitsɔɔ din be, ki daaryeejaŋaakur ki u lia taŋant, ki be u yamani nan parpeenn. 20 Ki talasdaansɔɔ mun din be, ki u sann tee Lasarus, ki u mɔk fiat hei. Ki bi tuu baar nanao ki wun kar mɔkitɔɔ na ɲaatammɔb ni, 21 ki tuu loon wun di mɔkitɔɔ na jebura nba baa na; ki boi tuu baar gbaa ki lenii u fiat na.

22 “Li poorpoe ki talasdaano na tan kpo, ki Yennu malakanba jiiu ki saan nanao Abraham boor Yendouŋ ni. Ki mɔkitɔɔ na mun tan kpo, ki bi piiu; 23 ki u be kpeentiŋ biak boor, ki li mukisɔ bonchiann. Ki u tan yaat got ki la Abraham banfɔkira, ki Lasarus be u boor. 24 ɲanne ki mɔkitɔɔ na yiin sanpaapo a, ‘Chanbaa Abraham, tinimin ninbaauk, ki tun Lasarus ki wun pak u niibir nyun, ki tan teen n jerinn paak ki lin maak, kimaan n di biake muu ni na.’ 25 ɲaan ki Abraham yeto a ‘N bik, tiat faa tuu be a manfoor ni na, a tuu mɔk bonjanae, ɲaan Lasarus mun mɔk bonbiit. Mɔtana u be u yamane nna na, ɲaan fine ji be biak ni na. 26 Ki linba pukin, Yennu bir bootsunŋu timm nan fin sinsuuk ni, ki sɔɔ kan fit nyi ki loor saan a boor ni, ki sɔɔ mun kan fit nyi a boor ki loor ti boor ni na.’ 27 ɲanne ki mɔkitɔɔ na yeto a ‘Chanbaa, li-i tee nnaie, n barimae, tumin Lasarus n baa ɲaak, 28 ki wun saan kpaan n waarii banɲmu nba biar na, ki bi ji tan daa baat biak boor na ni.’ 29 Ki Abraham yeto a ‘A waarii mɔk Moses nan Yennu sɔkiniinba gbouŋ. Bin gbiint bi maan.’ 30 Ki mɔkitɔɔ na yeto a ‘Chanbaa Abraham, aaii, nna kan saki; sɔɔ-i fiir kuun ni ki saan bi boori, ɲanne ki bi saa nyik bi toonbiit.’ 31 Ki Abraham yeto a ‘Bi-i kii gbiint Moses nan Yennu sɔkiniinba maan, niro-i lekii fiir kuun ni gbaa, ɲaan bi kan sak u mɔbi.’ ”

17

Toonbiit labaar

(Matiu 18.6-7, 21-22; Mak 9.42)

1 Li yoo maŋ ki Yiisa yet u poorpoweiteeb a “I daa dukii nan jinjamii kan baari; ɲaan li sii bi ki teen wunba te niib tuun biit na. 2 Bi-i bonni jii naar ki lanno, ki lu-u mɔkir ni, li bo sii sɔ nan wun te waas na yeno n tun toonbiit. 3 Soot i mɔŋ!

“A naa bik-i tuma bonbiir; fan kpaano; ki li-i tee ki u yaa u biira, fan nyik u biit ki chabo. 4 Li-i tee ki u tun ki biira taar munlore daar nook ni, ɲaan tuu baar a boor taar munlore ki yaa u biira, fan nyik chabo.”

Yada labaar

5 Li yoo maŋ ki Yiisa toomiinba yeto a “Pukint ti yada.”

6 Ki u yetib a, “Li-i tee ki i bo mɔk yada ki li yab ki baar nan kanperik binn na, i bo tuu saa fit yet kpiik na a, ‘Nabit ki saan wuu mɔkgbenɲir ni,’ ki kpiik maŋ saa sak i mɔb ki set ɲabir.

Ki jiin daabir toonn po

⁷ “Tɔn, i yeno-i mɔk daabir ki u ko tanmɔnn koo ki kpaar pei, ki daabir na-i nyii kpaab ki kpen, a kan yetɔ a ‘Baat yian ki tan kar ki di jeeti.’ ⁸ See ki a betɔ a ‘Liatir a kpakoliant, n̄aan lia tayeenui, ki teen jeet ki sennin ki n baar ki di ki nyu. Li poorpo ki a mun di ki nyu.’ ⁹ Chanbaa maŋ saa tur u daabir na niipoouk kimaan waa sak u mɔb na paaka-a? Aaai. ¹⁰ Li mun bia tee nnae i boor. Yoo nba ki i tun toonn nba ki Yennu turi na ki gbenn, yin yet a “Ti tee daabiyoonae. Ti kpan tun linba tee tin tun na kɔɔe.””

Yiisa nba te ki gbaata piik la laafia bianjinba

¹¹ Yiisa nba din saa Jerusalem yoo nba na, ki u gar Samaria nan Galilii sinsuuk ni, ¹² ki tan baar digbansiar; ki gbaata piik chetɔ len, ki set banfokira, ¹³ n̄aan yiin sanpaapowa a “Chanbaa Yiisa, tinimit ninbaauk.”

¹⁴ Yiisa nba lab yoo nba, ki u yetib a, “Ti saa man Yennu mannteeb boor ki bin bikini got.”

Ki bi n̄mat saa Yennu mannteeb boor; ki bi n̄aat maŋ ji saa gbenn sɔnu ni. ¹⁵ Ki bi yeno jen Yiisa peŋ ki pak Yennu nan kunkɔsaakar, kimaan waa bann nan u n̄aauk gbenn na. ¹⁶ U din baa finfabir Yiisa tɔɔnn ki turɔ niipoouk. Jɔɔ maŋ din tee Samaria nirɔe. ¹⁷ Ki Yiisa boi a “Niib piik kaa bo la laafia-a? Ki banyia na be lia? ¹⁸ Bi sɔɔ ki jen a wun tur Yennu niipoouk see boorganu na kɔɔe-e?” ¹⁹ n̄aan bet jɔɔ maŋ a “Fiit kii saa. Faa teenin yada na paake te ki a la laafia.”

Ki jiin Yennu naan baaru po

(Matiu 24.23-28, 37-41)

²⁰ Tɔn, ki Farisiinba na boi Yiisa a, “Yennu naan saa baar nlee yooe?” Nanne ki u betib a “Li ki tee i saa got la Yennu naan nba saa baar bianjinba kaa. ²¹ Sɔɔ kaŋ yet a ‘Gotir, n̄anne na,’ amii ‘Li be nawa,’ kimaan Yennu naan na be i ni.”

²² Nanne ki u bet u poorpoweiteeb na a, “Yoo baat ki i tan sii sunman ki i la min nisaarik Bik baaru, n̄aan kan la. ²³ Bi tan saa beti a, ‘Gotir, u be len,’ koo ‘Gotir, u be nna na.’ I daa saa gorii, ki bia daa waabi, ²⁴ kimaan min nisaarik Bik baaru tan sii tee nan sanyikintii nba tuu nyikint ki yent sanpaapo kur nae. ²⁵ N̄aan sinsinn n tan saa di biak bonchiann; ki mɔtana nigboun na bia tan saa yɛtin. ²⁶ Nowa yoo nba din tee bianjinba na, li mun bia tan sii tee nnae min nisaarik Bik baaru yoo. ²⁷ Nowa yoo, bi din di jeet ki nyu, ki kɔɔnt poob, ki jikit bi waas ki teemm jab, ki tan tuu daar nba ki Nowa kɔɔ n̄aringbenjir ni n̄aan nyikib; ki nyunchion baar ki dii bi kur na. ²⁸ Lot yoo mun bia din tee nnae; ki bi di ki nyu, ki daa bona ki kɔi bonkukoit, ki buur tan, ki maa n̄ei; ²⁹ n̄aan daar nba ki Lot din nyii Sodom, ki sarwuuta nan muu nyii sanpaapo ki tan baa ki dii bi kur. ³⁰ Daar nba ki min nisaarik Bik tan saa dɔkit, li mun tan sii tee nnae.

³¹ “Li daar maŋ, jɔɔ nba be n̄aak yur paak,† u daa siik ki kɔɔ u diiuk ni a wun jii u bona; ki wunba mun bia be kpaab ni, u daa n̄mat jikin siari. ³² Tiat Lot n̄aapoo‡ labaara na po. ³³ Tɔn, wunba ki sak wun likin u saanmaŋ n paak, u tan saa kɔŋ u manfoor; n̄aan wunba likin u saanmaŋ n paak, n̄ɔɔe tan saa la barmonii manfoor. ³⁴ N beerie, yoo nba ki n saa baar na, niib banlee tan sii dɔɔ dɔɔnu ni, ki n tan saa jii yeno n̄aan nyik

* **17:12** 17.12 Bi binbenj ni, gbaatir din ki tee wun nakin nirɔ. † **17:31** 17.31 Bi n̄ei yura paak, bi din tuu sere. ‡ **17:32** 17.32 Lot n̄aapoo din jiane ki kpan yaatann. (Pinpiik 19.26)

100. ³⁵ Poob banlee tan sii be ki naan dii, ki n tan saa jii yeno ñaan nyik
 100. ³⁶ Jab banlee mun tan sii be kpaab ni, ki n tan saa jii yeno ñaan nyik
 100.”

³⁷ Ki u poorpoweiteeb na boio a “Ti Yomdaano, lia ni?”
 Ki u jiin a, “Siaminba ki bonkpeenn be, leje juut tikii.”

18

Ki jiin pakook nan barbuuro po

¹ Li yoo na ki Yiisa yimm barjouk a wun wannib nan li ñan ki bii mei
 Yennu yoo kura, ki daa mok kpinkpangbatuku, ki betib a ² “Barbuuro din
 be dosau nna ni, ki ki tiin Yennu ki boi wun baakit niro. ³ Pakook mun din
 be doo man ni, ki yoo baat u boor, ki yeeno a ‘Bumin n maan na ki turin,
 ki n nyi niro nba mukisirin na nuu ni.’ ⁴ Ñaan ki barbuuro na tuu yet. Li
 poorpo ki u tan dukin a, ‘N pon taan ki tiin Yennu, ki bia ki baakit niro
 gbaa, ⁵ ñaan pakook na daamii paak, n saa tat bu u maan manje ki turo,
 nna-i kaa, u baaru saa turin bakinta.’ ”

⁶ Ki Yiisa ñamm yetib a “Gotir barbubiiuk daano na nba dukin bianjinba.
⁷ Waa yaa u saa turo monii na, ki Yennu nigannkab nba meio yonnu nan
 nyiok na, ñoo Yennu kan bu ki turibi-i? U saa taantira-a? ⁸ N beerie, u saa
 bu ki turibe yian. Ñaan min nisaarik Bik-i baar yoo nba, n saa la niib nba
 teenin yadawa-a?”

Ki jiin Farisii niro nan lampogaartoo po

⁹ Ñanne ki Yiisa yin barjouk na ki tur binba dukii bonñann bi moñ po,
 ñaan sian bi leeb na a: ¹⁰ “Jab banlee din saan koo Yenjiantu ñasaakak ni a
 bin miar Yennu, ki yeno tee Farisii niro, ki loo mun tee lampogaartoo. ¹¹ Ki
 Farisii niro na set ñaan miar u moñ dudukit ni ki yet a, ‘Yennu, n teena
 niipoouk, kimaan n ki tee biitdaano nan leeb na. N ki tee ninfokdaano,
 ki bia ki di fobiti, ki bia ki tee bonchonchonne. Niipoouk nan maa ki tee
 nan lampogaartoo na na. ¹² N lorin mob taar munlee daa ñanlore nook ni;
 maa tuu la linba, n bia teena yennkoo piik nook ni.’ ¹³ Ki lampogaartoo na
 ñarin set dannuwa, ki ki loon wun yaat got sanpaapo, ñaan pak yur ki yet
 a ‘Yennu, tinimin ninbaauk, kimaan n tee biitdaano.’ ” ¹⁴ Ki Yiisa ñamm
 yetib a “N beerie, lampogaartoo nae, li ki tee Farisii niro na kaa, ki Yennu
 din sak u miaru ki gaaro, ki u ji kun. Wunba kur dont u moñ, Yennu saa
 sikino; ñaan wunba mun sikint u moñ, Yennu tan saa donno.”

Yiisa nba din gaar waas bianjinba

(Matiu 19.13-15; Mak 10.13-16)

¹⁵ Ton, niabiab din baat nan bi waas Yiisa boor, a wun yii u nii bi paak.
 Ki u poorpoweiteeb nba la ki bi baat nan waas man na, ki bi tian bi paak.
¹⁶ Ñaan ki Yiisa yiin waas man a bii baat u boor na, ki yet u poorpoweiteeb
 na a “Ñaan ki waas man-ii baat n boor na man, ki daa tiammi, kimaan bi
 boorue yen Yennu naan. ¹⁷ Barmoniie ki n beeri na, wunba ki gaar Yennu
 naan na, nan u tee bik na, u kan mi koo li ni faba.”

Mokitsoo labaar

(Matiu 19.16-30; Mak 10.17-31)

¹⁸ Li yoo na ki yudaansoo baar Yiisa boor ki tan boio a, “Wanntoñano, n
 saa teen nlee ki la manfoor nba kaa gbennu?”

¹⁹ Ki Yiisa ñmat boio a, “Bee ki a yin niñano? Niñansoo kaa see Yennu
 kuukoo. ²⁰ A pon mi Yennu sennu. Ñanne tee: Daa chommi, daa kpi niro,

daa jaami, daa di faak siara ki biir a loo, turin a baa nan a naa baakir."

²¹ Ki joo man jiino a, "N porj sak linba na kur n bisin niewa."

²² Yiisa nba gbat u jiinu na ki u beto a "Bonyennkooe pota; koin linba kur ki a mok ki jii li likirii ki tur talasdamm, kii mok mokint Yendouj ni, ki ji kii waan." ²³ Waa gbat linba na, ki u par ji biir, kimaan u din mok mokint bonchiann.

²⁴ Yiisa nba bann nan u la parbiir na, ki u yet a "Li paar nan mokita n koo Yennu naan ni. ²⁵ Li mantik paar nan mokitoo n koo Yennu naan ni ki gar laagumii n kuut kparpeenu miar ni."

²⁶ Niib na nba gbat waa piak bianjinba na ki bi boio a, "Li-i tee nnaie, nme e ji saa fit la tinnu?"

²⁷ Ki u betib a, "Linba ki niro kan fit tumi, njaan Yennu saa fit tuma."

²⁸ Ki Piita yeto a, "Gotir, timm njarin nyik linba ki ti mok nae njaan waa a."

²⁹ Ki Yiisa betib a, "Barmoniie ki n beeri, wunba kur nyik u njaak, koo u baa, koo u naa, koo u poo, koo u waas, koo u yoorib, koo u waarii, Yennu naan paaki, ³⁰ u saa la li booru tingbouj na ni, ki lin gar waa nyik linba na; ki yoo nba baat na, u bia tan saa la manfoor nba kaa gbennu."

Yiisa nba pak u kuun po taar muntaa ni bianjinba

(Matiu 20.17-19; Mak 10.32-34)

³¹ Li yoo na ki Yiisa yiin u poorpoweiteeb na ki nyii namm kpinj ki saa betib a "Gotir man, ti saa Jerusalem-e, leje ki bi saa teen min nisaarik Bik linba kur ki Yennu sokiniinba din sob ki jiin n po na, ³² kimaan bi tan saa soorin ki teenin binba ki tee Juu teeb na nuu ni, ki bi tan saa daanin nyatuk ki sukiin ki siin mosant n paak, ³³ ki boon kpaasir, ki bia tan kpinj; njaan daa nantaa daar ki n saa fiir kuun ni."

³⁴ Njaan u poorpoweiteeb na din ki bann barri na paaki, kimaan Yennu-e din dokin bi yan, ki bi ki bann linba ki Yiisa pak na paaki.

Yiisa nba din nyooont jooj bianjinba

(Matiu 20.29-34; Mak 10.46-52)

³⁵ Yiisa nba din tan per Jeriko na, ki jooonsoo kar sonjokpinj, ki mei, ³⁶ ki tan gbat ki nibur gaar, ki u boi a "Bee tee?"

³⁷ Ki bi beto a "Yiisa nba tee Nasaref niro nae gaar."

³⁸ Ki u yiin sanpaapowa a "Yiisa, Defid yaaboonn, tinimin ninbaauk."

³⁹ Ki sonliita na tian u paak a wun nmin; njaan ki u bia namii yi sanpaapo a "Defid yaaboonn, tinimin ninbaauk."

⁴⁰ Ki Yiisa set, njaan betib a bin dat jooj man ki baar nanao u boor. Waa baar kpian Yiisa yoo nba, ki Yiisa boio a ⁴¹ "A loon ki n tun bee ki turani?" Ki u jiin a, "N Yomdaano, n loon ki a nyooont n ninbinae."

⁴² Ki Yiisa beto a "Nyooontir! Faa teenin yada nae te ki a ninbina na la laafia."

⁴³ Li taakpaak ni ki u ninbina nyooont ki u ji laat, ki waa Yiisa ki saa, ki dontir Yennu sann. Niib na nba la nna manj, ki bi kura ji piak Yennu.

19

Ki jiin Yiisa nan lampogaarteeb yudaansoo po

¹ Li poorpoe ki Yiisa din baar Jeriko ki gaar. ² Ki jasoo be lej manj ki tee lampogaarteeb yudaano, ki u sann tee Sakeus; ki u mok mokint bonchiann.

³ U din koor a wun la Yiisa nba tee wunba, njaan ki fit lau. Niib din yabit

nan wun lauwa, kimaan u din tee nijinjine. ⁴ Li paak ki u chyar ki gar tōonn po ki saa doo sinsabik a wun la Yiisa, kimaan u yaa wun gar leje. ⁵ Yiisa nba tan baar sinsabik maŋ boor, ki u yaat goto ki yet a “Sakeus, kakitir sik na. See ki n dii a ŋaak ni dinna.”

⁶ Ki Sakeus kakitir sik ki foonto nan parpeenn, ki bi tōk saan u ŋaak ni. ⁷ Niib na nba din la linba na ki bi ji burin ki yeen a “Joo na saan koo biitdaano ŋaak nie.”

⁸ Li poorpo ki Sakeus fiir set ki yet Yiisa a, “N Yomdaano, gotir, n saa bōkit n mōkint kur ki tur talasdam, ki wunba ki n mi diiu fobit, n saa jiino taar munna.” ⁹ Ki Yiisa yeto a “Tinnu baar a ŋaak na niib paak dinnawa, kimaan a mun tee Abraham yaaboonne. ¹⁰ Min nisaarik Bik baar a n lon binba bot nae ki lab ki tinnib.”

Ki jiin daaba po

(Matiu 25.14-30)

¹¹ Nanne ki Yiisa yin niib nba gbiintir maan maŋ na barjouk, kimaan bi dukii a Yiisa nba per Jerusalem na, li paak Yennu naan saa baar yiame.

¹² Ki u yetib a, “Nijaansoo din be ki tan nyii saan digbann banfōkira, a bin dinno naan, li poorpo ki wun jen kpen ŋaak ni. ¹³ Waa daa din ki saan yoo nba na, ki u yiin u daaba piik ki turib salinkuna* yenn yenn, ki betib a, ‘Ii saa man kii kpentir kpinkpouŋ nan likirii maŋ nan maa tan saa jen.’

¹⁴ Nnaan ki u doo ni niib na ki loon u maan. Waa saan yoo nba, ki bi tun toonii kpanbar na boor, a bi ki sak ki joo na n teen bi bati.

¹⁵ “Tōn, ki nijaann na saan ki saa dii naan maŋ ki jen. Waa jen yoo nba, ki u te ki bi yiin u daaba nba ki u daan turib likirii na, a u loon wun bann nyoot nba ki bi la likirii nba ki u daan turib na ni. ¹⁶ Ki sinsinn yoo na baar u boor ki tan yeto a ‘Chanbaa, salinkunn nba ki a daan turin na, n kpent kpinkpouŋ ki la salinkuna piik.’ ¹⁷ Ki u chanbaa maŋ yeto a ‘N faan, a tee daabinjanoe. Faa fit dia bonmintik fanu bianjinba na, li paak, n saa tura doi piik yudant.’ ¹⁸ Ki wunba mun paa u paak na baar u chanbaa na boor ki tan yeto a ‘Chanbaa, salinkunn nba ki a daan turin na, n kpent kpinkpouŋ ki la salinkuna ŋanŋmue.’ ¹⁹ Ki u chanbaa na yeto a ‘N saa tura doi ŋanŋmu yudant.’

²⁰ “Ki loo mun bia baar ki tan yeto a ‘Chanbaa, gotir a salinkunn nae na. N daan gbin n ninfiar nie ki bōr, ²¹ kimaan n tiina, a tonu na paake. A tuu jikit linba ki tee a yar, ki bia jaan linba ki a ki buri.’ ²² Ki u chanbaa na yeto a ‘Fin daabibiik na, n saa jii a moŋ moŋ mōmaame ki pak biira. A poŋ mi nan n tuu tee nitouŋo, ki tuu jikit linba ki tee n yar, ki bia jaan linba ki n ki buri. ²³ Bee teen ki a ki kpent niib n likirii maŋ, ki bin tan paanin nyooti? Maa bo tan jen na, n bo saa la n likirii nyoota.’ ²⁴ Nanne ki u yet binba see lej na a ‘Gaat salinkunn maŋ u nuu ni, ki tur wunba mōk salinkuna piik na.’ ²⁵ Ki bi beto a ‘Chanbaa, u poŋ mōk salinkuna piik.’ ²⁶ Ki u jiimm a ‘N beerie, wunba mōk bona, bi saa pukino; ŋaan wunba kōŋ bont, bi bia saa tont bonmintik nba ki u mōk nae. ²⁷ Tōn, n datai na nba ki loon ki n teen bi bat na, ŋann baat mōk nna na, ki tan kpib n numm ni na.’ ”

Yiisa nba baat Jerusalem ki bi dontiro bianjinba
(Matiu 21.1-11; Mak 11.1-11; Jōonn 12.12-19)

* 19:13 Salinkunn din tee ŋmaarii ŋantaa paauko.

²⁸ Yiisa nba pak ki gbenn na ki u gar bi tɔɔnn, ki bi saa Jerusalem. ²⁹ Ki bi tan per Bef-fej nan Betani doi nba kpia kunkonn nba ki bi yir Olif Tiinii kunkonn na; ki Yiisa tun u poorpoweiteeb na banlee, ³⁰ ki betib a “Ti saa digbanbik nba be i tɔɔnn po na ni. I-i saki baar, i saa la bonjak lor, ki sɔɔ daa ki mi jakɔ. Yin lotɔ ki baar nanɔ; ³¹ ki wunba-i boi-i a ‘Bee teen ki i lotɔ?’ yin betɔ a ‘Ti Yomdaanɔe loonɔ.’ ”

³² Ki bi saan la bont kur nan Yiisa nba pakib bianjinba na. ³³ Baa saan ki saa lot boɲ maɲ yoo nba, ki bondamm lab ki boib a “Bee ki i lot boɲ manji?”

³⁴ Ki bi jiin a, “Ti Yomdaanɔe loonɔ,” ³⁵ ɲaan dat boɲ maɲ ki baar nanɔ Yiisa boor. U poorpoweiteeb na din jii bi liant, ki paan boɲ na paak ki jakin Yiisa. ³⁶ Waa jak boɲ na yoo nba, ki nisiab jikit bi chinchena nan bi liata ki lat sɔnu ni.

³⁷ Waa tan per Jerusalem ki baar sɔnsinsikir nba nyi Olif Tiinii kunkonn paak na, leɲe ki u poorpoɲɔmu na bonchiann piin ki piak Yennu nan kpianpaarii, ki mɔk parpeenn, kimaan baa din la bakitnaunɲ toonjaana nba kur ki Yiisa tun na. Ki bi yeen a:

³⁸ “Piisin be kpanbar nba baat Yennu sann ni na paak.

Parmaasir be Yendɔunɲ ni; ii dontir Yennu sann sanpaapo man.”

³⁹ ɲanne ki Farisiinba siab nba be nibur na ni yet Yiisa a, “Wanntɔɔ, betir a poorpoɲɔmu na ki bin ɲmin.”

⁴⁰ Ki Yiisa yetib a “N beerie, niib maɲ-i ɲmin, ɲaan tana gbaa sii yikin piak Yennu-e.”

Yiisa nba mɔ Jerusalem teeb paak bianjinba

⁴¹ Waa din per Jerusalem na, ki u gotir ki mɔ doo na teeb paak, ⁴² ki yet a “Li-i bonni tee ki i bann parmaasir sɔnu dinna, li bo sii ɲan turi. ɲaan motana li liir i yan, ki i ki fit banni. ⁴³ Yoo baat ki i datai tan saa baar, ki maa joonjouk ki lint i doo ki loon i paak lokir kur po, ⁴⁴ ki libit i kur nan tiɲ ki kpi-i perrr. Bi tan saa biir i ɲei mane chain, ki tangbiinn gbaa kan tenni. Mukisuk na kur tan saa tun, kimaan yaa ki bann Yennu tinnu yoo na paak.”

Yiisa nba ɲamm Yenjiantu ɲasaakak bianjinba (Matiu 21.12-17; Mak 11.15-19; Jɔɔnn 2.13-22)

⁴⁵ Li poorpoe ki Yiisa saan kɔɔ Yenjiantu ɲasaakak ni, ki ber binba kɔi bonkobit na, ki nyinnib, ⁴⁶ ɲaan yetib a “Li sɔb Yennu gbouɲ ni a ‘N ɲaak sii tee Yenmiaru ɲaake,’ ɲaan yimme kpintir ki teen fat-teeb kinkarboor.”

⁴⁷ Tɔn, daar kur ki Yiisa be Yenjiantu ɲasaakak ni ki want niib Yennu maan. Ki mannteeb yudamm nan sennu wantteeb nan tiɲ maɲ yudamm loon bin kpiu, ⁴⁸ ɲaan ki fit la sɔnu nba ki bi saa kpiu, kimaan niib na kur din chaa tubae ki gbiin u maan.

20

Nisiab nba boi Yiisa u yiikoo po bianjinba (Matiu 21.23-27; Mak 11.27-33)

¹ Dasiar Yiisa nba be Yenjiantu ɲasaakak ni ki mɔɔntir Yennu barnanii ki want niib li paak na, ki mannteeb yudamm nan sennu wantteeb nan saakab baar u boor ² ki tan yetɔ a “Betirit, yiikolannpoe ki a mɔk ki tuun linba na? ɲmee chaba yiikoo maɲi?”

³ Ki u jiin a “N mun mək buboit ki saa boi-i. Betirin man, ⁴ Jɔɔnn nba din tuu wuur niib Yennu nyunwuru na, Yennu-e chabo li yiikoo amii nisaarike?”

⁵ Ki bi n̄mant faa leeb baann ki yeen a “Ti-i yet a Yennu-e chabo li yiikoo, u saa boit a bee teen ki ti ki teeno yada. ⁶ Ki ti-i biaki yet a nisaariie chabo, niib na kur saa jaatit tanawa, kimaan bi teen yada nan Jɔɔnn din tee Yennu sokiniie.” ⁷ Li paak, ki bi yet Yiisa a bi ki mi u yiikoo nba nyii siami. ⁸ Ki Yiisa betib a “Tɔn, n mun kan beti wunba chabin yiikoo ki n tuun linba na.”

Toontunna barjouk

(Matiu 21.33-46; Mak 12.1-12)

⁹ Li yoo na ki Yiisa yin niib na barjouk a, “Jasɔɔ din koo tilontii kpaab, ki jii kpaab na ki teen toontunna nii ni a bii gorii, ki tan yaat saan siar po ki saa yukir. ¹⁰ Ki punpɔɔr yoo tan baar ki u tun u daabir a wun saan toontunna na boor ki bin turɔ tilɔɔna na waan. Ki toontunna na saa boo daabir na ki jiino yann. ¹¹ Nanne ki u bia tun daabilɔɔ; ki toontunna na saa boo u mun, ki dinno fei, ki bia jiino yann. ¹² Ki kpadaano marj bia tun daabilɔɔ; ki bi saa paan ɲɔɔ darj ki jiiu lu. ¹³ Nanne ki kpadaano na yet a ‘N saa teen nlee na? Laa ji be na, n saa tun n mɔɲ mɔɲ bilonkake. Nɔɔ ɲarin, li pasiar bi saa turɔ baakira.’ ¹⁴ N̄aan toontunna na nba tun ninbinn ki la bik na baat na, ki bi bet bi leeb a ‘Kpadaano marj fadiiɔɔe na. N̄aant tin kpiu man, ki u faar marj n ji teen ti yar.’ ¹⁵ Ki bi sooro ki nyii nano kpaab na kpinj ki saa kpiiu.

“Tɔn, toontunna marj nba tun bianjinba na, kpadaano na saa teemm nlee? ¹⁶ U saa baar ki kpibe, ɲaan bia jii kpaab marj ki tur siab.”

Niib marj nba gbat linba na, ki bi yet a “Yennu n bor ɲann.”

¹⁷ Ki Yiisa gotib ɲaan yet a “Li sɔb Yennu gbouj ni a

‘Tann nba ki tanmaara yêtir na,

ɲanne tan tee lotik ni tanɲann.’

Maan na paak tee bee? ¹⁸ Tɔn, wunba kur baa tann marj paak saa but bute; ɲaan tann marj-i baa wunba paak, see ki li nanno buk buk nan yon na.”

Ki jiin lampo panu po

(Matiu 22.15-22; Mak 12.13-17)

¹⁹ Ki sennu wannteeb nan mannteeb yudam bann nan Yiisa nba yin barjouk nba na saan gaan bi poe; li paak, ki bi ji din koor a bin sooro li tonton na, ɲaan tiin niib na janmaani. ²⁰ Li paak, ki bi ji waa pikiiɔ, ɲaan bia tun pikiiiteeb nba kpann a bi tee popeendamme, a bin la u mɔbonkpetir, ki fit sooro ki teeno tinj yudaano nuu ni. ²¹ Ki pikiiiteeb marj tan baar bet Yiisa a “Wanntɔɔ, ti mi nan faa yeen linba ki bia want na ɲan. A bia ki tee lukitindaano, ɲaan fine bia want Yennu sɔnu nan barmɔnii. ²² Tɔn, ti sennu chabit nan tii pa lampo kii teen Rom tinj kpanbar Siisa amii ti daa pa?”

²³ Ki Yiisa bann ser nba ki bi tee na, ki yetib a, ²⁴ “Wantin likirib. Tɔn, ki n̄mee naauj nan sanne be likirib na paaki?”

Ki bi yeto a “Kpanbar Siisa yare.” ²⁵ Ki Yiisa betib a “Tɔn, ii yenn-i pa kii teen Siisa linba tee u yar, ɲaan mun-i pa kii teen Yennu linba tee Yennu yar.”

²⁶ Ki pikiiiteeb na lek ki la u mɔbonkpetir niib na tɔonni; Yiisa jiinu marj din teemm yaarlituko, ki bi ji n̄min.

Ki jiin kpeemm fiiru po
(Matiu 22.23-33; Mak 12.18-27)

²⁷ Ki Sajusiinba siab baar Yiisa boor, njamme din tuu yaa niib tan kan fiir kuun ni na. Bi din beto a, ²⁸ “Wanntoo, Moses din sob sennu ki yet a ‘Niro-i koon poo ki ki mar waas njaan kpo, li njan ki u naa bik n faar pakoo na ki mar waas ki tur kpeemmo na.’ ²⁹ Ton, jab banlore din be ki tee naanook, ki saakoo po tan koon poo, ki ki mar waasi, njaan kpo; ³⁰ ki wunba mun paa u paak na faar poo man, ki mun bia ki mari, njaan kpo; ³¹ ki binba biar na kura tan faar poo na, ki ki mari, njaan mun tan kpo. ³² Li poor po ki poo man mun tan kpo. ³³ Ki laa ji be na, kuun fiiru daari, bi nnee tan sii yen poo man? kimaan bi banlore na kur koonowa.”

³⁴ Ki Yiisa yetib a “Tingbouj na niib koon poob ki bia teen bi waas jab, ³⁵ njaan binba njan nan kuun fiiru ki tan saa fiir kii be durinya paann ni na, tan kii koon poobi, bi bia kii teen bi waas jabi, ³⁶ kimaan bi ji kan mi kpo; bi sii tee nan malakanba nae, ki bia tee Yennu waas, kimaan bi fiir kuun niwa. ³⁷ Ton, Moses-e din wann nan kpeemm tan saa fiir kuun niwa. Moses nba din sob ki jiin tibik nba di muu po na, u din yi Yennu a, ‘Abraham Yennu, nan Aisak Yennu, nan Jakob Yennu.’ ³⁸ Niib man nba din kpowa na, njaan bi bia lek daa fo, kimaan Yennu ki tee kpeemm Yennu kaa, u tee footib Yennu-e, kimaan u toonn, bi kur tee footibe.”

³⁹ Nanne ki sennu wantesiab yet Yiisa a “Wanntoo, a jiin bonnanna.”

⁴⁰ Ki bi ji din jee nan bin boi Yiisa buboisiat.

Ki jiin Masia nba tee wunba po
(Matiu 22.41-46; Mak 12.35-37)

⁴¹ Nanne ki Yiisa boib a “Nlee ki bi yeen a Yennu Niganntoo Masia tee Defid yaaboonni? ⁴² Kimaan Defid moj moj sob Yan gbouj na ni a ‘Yennu din yet n Yomdaano a, Karin n niidiitu po

⁴³ mokmok nan maa tan saa jii a datai ki teemm a taakpakta.’

⁴⁴ Defid nba din yiin Masia a ‘Yomdaano’ na, nlee ki Masia tee njo Defid yaaboonni?”

Ki jiin sennu wanteeb binbey po
(Matiu 23.1-36; Mak 12.38-40)

⁴⁵ Niib na kur numm ni ki Yiisa din yet u poorpoweiteeb a ⁴⁶ “Soot i moj man nan sennu wanteeb; njamme loon bii lia liatbaant, kii lin kii somm, kii bia kii gaan burchinfoontii dai ni; bi-i koo Yenjianu diit ni, bi loon bii kaar nijaana kaanii nie; bi-i saan jaamm ni, bi bia loon yudamm kinkaanii boae; ⁴⁷ njamme bia di pakoi fobit; njaan ji tuu jenna ki mei Yennu ki yukii, a bin kpann niib nan bi tee yentinnae. Bi tubdatu tan sii bi bonchiann.”

21

Ki jiin pakook piinii po
(Mak 12.41-44)

¹ Nanne ki Yiisa got lint ki la mokita kpeent likirii Yennu piinii lakir ni; ² ki u bia la pakotalasdaano mun kpeen likbina njanlee* Yennu piinii lakir na ni. ³ Ki Yiisa yet a “Barmoniie ki n beeri na, pakotalasdaano na kpeen ki

* **21:2** 21.2 Likbina njanlee: li kobii njanlee din tee daar paauko.

gar sɔɔ kura, ⁴ kimaan bi kur paat bi likchiant na nie, njaan pakotalasdaano na kpan jii linba ki u yaa wun di na kure ki kpeen.”

Yenjiantu nasaakak na biiru po
(*Matiu 24.1-2; Mak 13.1-2*)

⁵ Njanne ki siab din piak Yenjiantu nasaakak na po, ki yeen baa fajir nan tanjana nan piinii nba ki bi tur Yennu na bianjinba. Ki Yiisa yetib a ⁶ “Yaa laat linba kur na, njaan yoo baat ki bi tan saa tut li kur ki lu tin ni, ki li tanyenkɔɔ kan tenn ki paa leer paaki.”

Mukisuk nan biak labaar
(*Matiu 24.3-14; Mak 13.3-13*)

⁷ Waa pak nna marje, ki bi boio a “Wanntɔɔ, bee yoode ki linba na tan sii tee? ki li nyinn tan sii tee nlee, li-i yaa lin teeni?”

⁸ Ki u yetib a “Ti mi man ki bi tan saa kpanni. Niib bonchiann tan saa jii n sann ki yeen a ‘Mine tee Masia,’ koo ‘Masia yent yoo pera.’ Li nibooru, i daa waabi. ⁹ I saa gbat tobii nan kunkɔna po, njaan i daa te ki li moki janmaansooruku, kimaan li kpaal talas nan linba na kur n tun sinsinna, njaan li ki wann nan durinya gbennu baat li tonton nae.”

¹⁰ Ki u njamm yetib a “Nibooru nan nibooru tan saa kon nan leeb, ki kpanbar nan kpanbar mun tan saa took ki kon nan leeb. ¹¹ Tin jijek-jaana nan nikuuk nan kon tan saa baa tingbouj na lokir kur po. Niib bia tan sii laat nyinsaakara nan linba sii mokib janmaansooruk sanpaapo. ¹² Njaan linba na kur kan teen daann kaawa, ki bi saa soori ki dinni biak, ki kubini Yenjiantu diit yudamm nii ni, ki kɔɔni dansarii; ki bi tan saa saan nani kpanbara nan tin yudamm boor ki bin bu i buut, kimaan yaa waan na paak. ¹³ Njanne tan saa te ki i la yaak nba saa pak n po ki turib. ¹⁴ Li paak, i tan soor i moj man, ki daa te ki li daamii nan yaa saa pak jii bianjinba buut man yoo, ¹⁵ kimaan li yoode ki n saa turi yan nan mobona nba ki i tan saa pak, ki i datai kan fit nyann i mobona koo ki noini. ¹⁶ Njaan i baanba nan i naanba, nan i yoorib, nan i waarii, nan i njaateeb, nan i yoonsba moj tan saa nyi i poor ki fikisiri; ki bi tan saa kpi i siab. ¹⁷ Ki sɔɔ kur tan sii nami, kimaan yaa waa-n na paak. ¹⁸ Njaan i yut yenkɔɔ gbaa kan guti. ¹⁹ I-i kii nyik n weiu, i tan saa la manfoor nba kaa gbennuwa.”

Ki jii Jerusalem biiru po
(*Matiu 24.15-21; Mak 13.14-19*)

²⁰ “Njaan yoo nba ki i tan la kunkɔnkɔnna lint Jerusalem, yin bann nan li yaa lin biire na. ²¹ Li yoo man, binba tan be Judea yent ni, bin chiar ki do kunkona; ki binba mun be Jerusalem, bin nyi ki yaat; ki binba mun be digbankpinii-kpinii na ji daa baat doo man ni, ²² kimaan li yoo tan sii tee tubdatu yoode. Linba na kur tan saa teen nan laa sɔb Yennu gbouj ni bianjinba nae. ²³ Yoo man ni, li tan sii bi ki teen podamm nan binba dia walai, kimaan biak bonchiann tan saa baar tin na paak, ki Yennu wutoor tan saa do niib man paak. ²⁴ Ki kunkɔnkɔnna tan saa baar ki kpi bi siab nan jukbanjai, ki bia tan saa soor siab ki saan namm tinii kur po, ki teemm yommii. Ki binba ki tee juu teeb na tan saa yent Jerusalem mokmok nan bi yoo nba tan saa gbenn.”

Yiisa jenu labaar
(*Matiu 24.29-31; Mak 13.24-27*)

²⁵ “Nyina tan sii be yonnu ni nan njmaarik ni nan njmaabira ni. Ki tingbouj na ni mun, parbiir tan saa baar digbana ni, ki janmaanii bia tan

sii be, kimaan mɔkɔgbenɔr nyunpana nba tan sii fu bonchiann na paak. ²⁶ Ki linba be sanpaapo kur tan saa damm ki nmat, li paak, ki janmaanii tan saa jek niib, yoo nba ki bi guu linba yaa lin tan baar tingboun na ni na. ²⁷ Li yooe ki bi tan saa la ki min nisaarik Bik dɔkit sanpagboun ni ki baat nan panchiɔn nan yentsaakar. ²⁸ Ki linba na nba-i tani piin teenu, yii mɔk parcheenn, kimaan i tinnu yoo pera.”

Sinsabik nyinn labaar

(Matiu 24.32-35; Mak 13.28-31)

²⁹ Nanne ki Yiisa yimm barjouk a “Gotir sinsabik nan tiinii kur. ³⁰ Yaa tuu la ki tiinii maɲ faat bintir, i ji tuu bann nan siɔk pere na. ³¹ Nnae mun, yoo nba ki i tan laat ki linba na nba kur tuun, yin bann nan Yennu naan pera.

³² “Barmɔniie ki n beeri na, mɔtana nigboun na kan kpo ki gbenn kaawa ki linba na kur n tumi. ³³ Sanpaak nan tin tan saa gara, njaan n maan narin kan mi gari.

Ii guu man kii mei Yennu

³⁴ “Ii mi man ki daa te binben na daamii-i, nan dayibu nan li yiaru boonti, ki n baaru daar tan saa kpir baar, ³⁵ ki daar maɲ tan saa nyak niib kur nba be tingboun na ni nan tanbar nae. ³⁶ Ii guu man kii mei Yennu yoo kur ki wun turi paɲ nba saa te ki i nyann bikinu kur nba tan saa baar, ki bia set min nisaarik Bik tɔɔnn.”

³⁷ Tɔn, daar kur Yiisa din be Yenjiantu nasaakak ni, ki want niib Yennu maan, ki din tuu tan saan nyiɔk ki saa be kunkonn nba ki bi yir Olif Tiinii kunkonn na paak; ³⁸ ki sanyiɔk ni ki niib kur baat u boor, Yenjiantu nasaakak ni, ki gbiintir u maan.

22

Yudamm nba lor a bin kpi Yiisa bianjinba

(Matiu 26.1-5; Mak 14.1-2; Jɔɔnn 11.45-53)

¹ Yoo nba din tan per nan bin teen jaamm ki nman boroboro nba kaa datin, ki bi yi jaamm maɲ yukitgar* tiaru jaamm na, ² ki mannteeb yudamm nan sennu wannteeb din koor a bin la baa saa teen bianjinba ki kpi Yiisa, njaan tiin niib na janmaanii.

Judas nba sak nyii Yiisa poor bianjinba

(Matiu 26.14-16; Mak 14.10-11)

³ Li yoo na ki Sintaanii kɔɔ Judas, wunba ki bi yiu Iskariot, ki u bia tee Yiisa poorpoweiteeb piik nan banlee na yɛnɔ. ⁴ Ki nɔɔ Judas saan ki saa pak nan mannteeb yudamm nan bi kunkɔnkonna yudamm bianjinba ki u saa wannib ki bin soor Yiisa. ⁵ Ki bi ji mɔk parpeenn ki sak nan bi saa pa Judas likirii. ⁶ Ki u sak bi lor maɲ, ki ji piin loon sɔnu nba ki u saa jii Yiisa ki kubin bi nuu ni, yoo nba ki niib na kaa.

Yiisa nba tee siir a wun di yukitgar tiaru jaamm bianjinba

(Matiu 26.17-25; Mak 14.12-21; Jɔɔnn 13.21-30)

⁷ Boroboro nba kaa datin na jaamm daar nba ki bi yaa bin kpi pegana ki teen yukitgar tiaru jaamm jeet na, ⁸ ki Yiisa tun Piita nan Jɔɔnn doo na ni, ki betib a, “Ii saa man ki saa teen yukitgar tiaru jeet na siir ki tin di.”

* **22:1** 22.1 Yennu malaka din kpɔi Ijɔpt teeb bijakpera, njaan yakir Israel yab. (Nyinu 12.29)

⁹ Ki bi boio a “Lee ki a loon tin saan teen siiri?”

¹⁰ Ki u betib a “Yoo nba ki i baat doo na ni, i saa la jasoo ki u jii nyunsoo. Ii waa u nan nbaak nba ki u saa koo; ¹¹ yin bet li nbaak daano a ‘Wanntoo na yaa ti boia a saamm diiuk nba ki nba nan u poorpoweiteeb yaa bin koo di yukitgar tiaru jaamm jeet na be lee?’ ¹² Ki u saa wannii ditootuk nba yab ki ponj teen siira; ki yin teen jeet manj lenj.” ¹³ Ki bi din saan ki set saa la bont kur nan Yiisa nba betib bianjinba na; ki bi ji teen jaamm manj jeet siir.

Ki jiin ti Yomdaano jeet dinu po

(Matiu 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Korint teeb 11.23-25)

¹⁴ Jaamm na jeet dinu yoo nba tan baar, ki Yiisa kar a wun di; ki u toomiinba piik nan banlee na mun kar a bin di nano. ¹⁵ Ki u yetib a “Li mantik want n par ni nan min nan yimm n lakin di yukitgar tiaru jaamm jeet daannewa ki biak n lian baarin. ¹⁶ N beerie, n ji kan mi ki di jaamm na mookmook nan yoo nba ki barmonii jaamm na tan saa teen Yennu naan ni.”

¹⁷ Nanne ki u jii nyunnyunmanj nan tiloona nyun, ki tur Yennu niipoouk, nbaan yetib a “Gaat na man ki chent i leeb ki nyu. ¹⁸ N beerie nan laa jii dinna ki saa, n ji kan mi nyu tiloona nyun na, see ki Yennu naan tan baar.”

¹⁹ Nanne ki u jii boroboro ki tur Yennu niipoouk, ki nmit nmit ki turib nbaan yetib a “Linba nae tee n gbanant ki n yaa n jii chab, i paak. Ii yoo kii tee nna kii tian n po.” ²⁰ Dinu na poorpoe ki u bia jii nyunnyunmanj na nan tiloona nyun na, ki yetib a “Tiloona nyun na tee Yennu molorpaanne, linba ki n lor nan n son, ki li nyii i tinnu paak.

²¹ “Gotir man, wunba yaa wun nyi n poore na, nbae kar ki di nanin na.

²² Min nisaarik Bik set saa kpo nan Yennu nba senn bianjinba nae, nbaan bonbiir sii be wunba yaa wun nyi n poor na paak.”

²³ Ki bi ji din piin ki boi bi leeb a, “Ti nmapoe yaa wun tun linba na?”

Saakotuk paak moniak

²⁴ Li poorpoe ki moniak baar u poorpoweiteeb manj sinsuuk ni, ki bi noi ki yeen a nbae tee nijaanni. ²⁵ Ki Yiisa yetib a “Tingboung na nbaateeb kpanbara dia bi niib nan ninmonne, ki niib bia yi bi yudamm ‘bi sommteeb,’ ²⁶ nbaan yimm njarin, li ki tee nna. Wunba tee nijaann i ni, see ki u teen nan tarik na; ki yudaano mun n teen nan daabir na. ²⁷ Ton, nbae tee nijaann ki gar loo, wunba di jeet, koo wunba teene? Li ki tee wunba di na kaa-a? Nbaan min njarin be i sinsuuk ni nan toontunno nae.

²⁸ “Yimm ponj be nanin n jinjammii ni yoo kur. ²⁹ N Baa Yennu nba dinnin naan bianjinba na, nbae mun ki n yaa n dinni naan, ³⁰ ki yin di ki nyu nanin n naan ni, ki bia tan kar naangbant paak ki bu Israel teeb† booru piik nan banlee na buut.”

Yiisa nba yet a Piita saa noi a u ki miu bianjinba

(Matiu 26.31-35; Mak 14.27-31; Joonn 13.36-38)

³¹ Ki Yiisa yet Simonn Piita a “Simonn, Simonn, gbiintir, Sintaanii barin a wun la yaak nba ki u saa bikini, ki lenni nan baa tuu lenn dii na, ki laan i tee dii amii foungo. ³² Nbaan fin Simonn, mine miar Yennu a paak, maa a yada daa baa; ki yoo nba ki a ji jen n boor ni, a tot a naa waas.”

³³ Ki Piita jiin a, “N Yomdaano, li-i lekii tee dansarik koo kuumie, n teen siira nan min nan fin n saan.”

† 22:30 22.30 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

³⁴ Ki Yiisa beto a “Piita, n beerae, nyiok na kojouk daa kan bui kaawa ki a saa noi taar muntaa a a ki mimi.”

Ki jiin binbenpaaj po

³⁵ Nanne ki Yiisa boib a “Maa din tumi doi ni, ki i ki dia likboorii koo kaliit koo taasaat na, i din pot siari-i?”

Ki bi jiin a, “Aaii.”

³⁶ Ki u yetib a “Motana, wunba mok likboorik koo kaliuuk, wun jiir; ki wunba mun ki mok jukbanjiak, wun koi u liatir ki daa. ³⁷ Mine beeri na, li sob Yennu gbouj ni a ‘Bi teeno nan baa tee toonbiitdamm bianjinba nae.’ Ki bi set saa teenin nnae, kimaan linba kur ki bi sob ki jiin n po Yennu gbouj ni na, li set saa tuma.”

³⁸ Ki bi yeto a “Ti Yomdaano, gotir, jukbanjai nanlee-e na.”

Ki u yetib a “Naant man.”

Yiisa nba miar Yennu nan ninmɔnn bianjinba

(Matiu 26.36-46; Mak 14.32-42)

³⁹ Nanne ki u nyii lej ki saan Olif Tiinii kunkonn paak, nan waa ponj tuu tee bianjinba na, ki u poorpoweiteeb weiɔ saan. ⁴⁰ Waa saa baar lej, ki u betib a “Ii mei Yennu man ki i tan daa koo jinjammii ni.”

⁴¹ Nanne ki u chat bi boor ki saan nan faa tuu jaa tann ki lin fokit bianjinba na, ki saa gbaan tinj ni ki miar Yennu, ⁴² ki yet a “N Baa, li-i tee a loomm, daa njaant ki n koo bonbiir nba baat n paak na ni; njaan njaant ki a loommo n tun, ki li daa tee n loommu.” ⁴³ Ki malaka nyii sanpaapo ki dokit u paak ki toto. ⁴⁴ U din dii biak bonchiann ki miar Yennu nan u yaak kur, ki naauk tan pu ki toot ki naan son.

⁴⁵ Ki u tan fir Yenmiaru ni ki nmat u poorpoweiteeb na boor, ki saa la ki bi goont, kimaan parbiir nba banjib na paak. ⁴⁶ Ki u boib a “Bee teen ki i goonti? Fiit kii mei Yennu man ki i tan daa koo jinjammii ni.”

Baa soor Yiisa bianjinba

(Matiu 26.47-56; Mak 14.43-50; Jɔɔnn 18.3-11)

⁴⁷ Waa din daa piak namm na, ki u la ki nibur baat. Ki Judas nba tee u poorpoweiteeb piik nan banlee na yeno, gar bi tɔonn, ki tan baar Yiisa boor a wun moot u tankpinn.† ⁴⁸ Ki Yiisa boio a “Judas, a mootir min nisaarik Bik tankpin a a nyi n poori-i?”

⁴⁹ Li yoo na ki u poorpoweiteeb na la linba yaa lin teen na, ki boi Yiisa a “Ti Yomdaano, ti kon namm nan jukbanjai-i?” ⁵⁰ Njan ki bi yeno taan kakit chɔo mannteeb yudaano daabir niidiitu po tubir ki pot.

⁵¹ Ki Yiisa betib a “Nyikin man,” njaan siin joo na tubir ki li jen li bianj.

⁵² Nanne ki Yiisa boi mannteeb yudamm nan bi kunkonkonna yudamm nan saakab nba baar a bin sooro na a “N tee fat-tɔe ki i baar nan jukbanjai nan gbajara-a? ⁵³ N ponj tuu yoo be nani daar kur Yenjiantu nasaakak ni, njan ki i ki somi. Tɔn, njan yoo na lek tee yimm nan bunbɔnn panj daano Sintaanii yare.”

Piita nba din noi a u ki mi Yiisa bianjinba

(Matiu 26.57-58, 69-75; Mak 14.53-54, 66-72; Jɔɔnn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Li yoo na ki bi ji din soor Yiisa ki saan nanao mannteeb yudaano njaak ni; ki Piita ji saa waa u poorpo banfokira. ⁵⁵ Njaak manj ni, niib din joo muu dindonsinsuuk ni ki kar linta, ki Piita tan koo ki kar pukimm. ⁵⁶ Waa

† 22:47 22.47 Bi din tuu moot bi yɔosnae ki foonfib.

kar len, ki bonpotoontunyeno lau muu yentu ni, ki goto sirrr, ki tan yet a "Joo na tuu be nan Yiisa."

⁵⁷ Ki Piita yeto a "Bonpobik, n ki miu."

⁵⁸ Laa yann waamina, ki jasoo mun lau ki yeto a "Fini, a tee u poorpoweiteeb yeno."

Ki Piita yeto a "Kai, joo na, li ki tee min kaa."

⁵⁹ Laa bia yann waamina, ki jaloo nna mun bia yet a "Yaunwa, harmoniie, joo na tuu be nano, kimaan u mun bia tee Galilii niroe."

⁶⁰ Ki Piita jiino a, "Joo na, min taan ki mi linba ki a yeen na kaawa."

Waa daa piak nae ki kojouk fan bui. ⁶¹ Ki Yiisa jiant got Piita; ki Piita ji iar joo Yiisa mabona na, waa yet bianjinba a "Nyiook na, kojouk daa kan bui kaawa ki a saa noi taar muntaa a a ki mimi." ⁶² Ki Piita ji nyii nanyer ki saa bui fabin bonchiann.

Baa woontir Yiisa ki boou bianjinba

(Matiu 26.67-68; Mak 14.65)

⁶³ Li poorpoe ki Yiisa guuteeb na daano nyatuk ki boou, ⁶⁴ ki jii chinchenn ki bobin u numm po naan faau ki bia yeen a, "Bukitir wunba faa-a na." ⁶⁵ Ki bi pak biir u sann bonchiann ki sukiio.

Baa baar nan Yiisa buut boor bianjinba

(Matiu 26.59-66; Mak 14.55-64; Joonn 18.19-24)

⁶⁶ Laa yent sanyiook ni ki Juu teeb saakab nan mannteeb yudamm nan sennu wannteeb taan kar bi yudamm tituk kaanu; ki guuteeb na baar nan Yiisa bi boor. ⁶⁷ Ki bi beto a "Fi-i setiki tee Yennu Niganntoo Masia-ie, fan betit."

Ki u jiin a, "Mi-i beti, naan i pon kan teenin yada gbaa, ⁶⁸ ki mi-i munii biaki boi-i buboit, i kan sak jiin n buboit manji. ⁶⁹ Li kan yukiri ki min nisaarik Bik sii kar Yabint Yennu niiditu po."

⁷⁰ Ki bi kura boio a, "Ki nann fine tee Yennu Bija-a?"

Ki u jiinib a, "Nan yaa kpan yaa na."

⁷¹ Ki bi yet bi leeb a "Ti pon ji loon siaradamm bia poe na? kimaan ti gbat u moŋ moŋamaa."

23

Tij yudaano Pailat nba bu Yiisa buut bianjinba

(Matiu 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Joonn 18.28-38)

¹ Nanne ki niib na kura fiir jii Yiisa ki saan nano Pailat* boor. ² Leŋe ki bi ji din piin ki want u biit ki yeen a "Ti la nirio na ki u biir ti niib ki yaa bi daa pa lampo ki teen Kpanbar Siisa, ki yeen a jooe tee Yennu Niganntoo Masia, ki bia tee kpanbar."

³ Ki Pailat boio a "Fine tee Juu teeb kpanbar na-a?"

Ki u jiin a "Nan faa yaa na."

⁴ Ki Pailat yet mannteeb yudamm nan nibur na a, "N ki la joo na biit-i."

⁵ Ki niib na bia yakii nan Pailat ki yeen a "U want niib wanner nba te ki bi fiir jirjir. U din piin ki want Galilii niibe ki tan saan Judea doi ni kura, nan waa tan baar nna na."

Bat Herod nba bu Yiisa buut bianjinba

* 23:1 23.1 Pailat din tee Rom teeb kpanbar Siisa yudamm yeno.

⁶ Pailat nba gbat nna na ki u boib a “Joo na tee Galilii nirɔe-e?” ⁷ Waa bann nan Yiisa nyii Galilii yent nba ki Bat Herod yen na, ki u njaan ki bi saan nanao Herod boor, kimaan joo Herod mun din be Jerusalem li yoo. ⁸ Herod poɲ din tuu gbia Yiisa po, ki loon wun lau ki li yukira. Waa din tan la Yiisa yoo nba, ki u ji mok parpeenn bonchiann, ki loon Yiisa n tun bakitnaunɲ toonn ki wun la. ⁹ Li paak, ki u boi Yiisa buboit bonchiann; njaan ki u ki jiino siari. ¹⁰ Mannteeb yudamm nan sennu wannteeb mun din see lej ki piak nan ninmɔnii ki biir Yiisa. ¹¹ Ki Herod nan u kunkɔnkɔnna ji sian Yiisa ki daano nyatuk, ki tan gbabino chinchennann ki jiino Pailat boor. ¹² Li daar manɛ ki Pailat nan Herod soor leeb yooɔ, njaan bi din tuu tee dataie.

Pailat nba chab a bin kpi Yiisa bianjinba
(Matiu 27.15-26; Mak 15.6-15; Jooɔn 18.39-19.16)

¹³ Ki Pailat yiin mannteeb yudamm nan Juu teeb yudamm nan nileeb ¹⁴ ki tan yetib a “I baar nan nirɔ na ki yaa u kpamm niibe. Gotir, n bu u buut i numm nie, ki ki la u biit nba ki i yaa u tun manɲ. ¹⁵ Herod mun bia ki la u biiti. Li paake ki u jiinto ki teent na. I lawa-a? Joo na ki tun bisiat ki li jar nan kuumi. ¹⁶ Nann amii n saa boou kpaasire, ki njaau ki wu saa.”

((¹⁷ Binn kur, yukitgar tiaru jaamm yoo, Pailat din tuu fabir ki nyinn dansarkɔɔɔe, ki njaan ki wun saan yann.)) ¹⁸ Ki nibur na tian sanpaapo ki yeen a “Kpin joo na. Nyint Barabas ki njaau.” ¹⁹ (Barabas moyɛtuk nba ki u din mok doo na ni nan u nikpinu na paake, ki bi din kooɔɔ dansarik.) ²⁰ Njaan ki Pailat bia lek loon wun nyinn Yiisa ki njaau, li paak ki u bia njaam pak nan nibur na; ²¹ ki niib na mun bia tian sanpaapo ki jiint Pailat a “Kpaamoɔ dapunpunn paak! Kpaamoɔ dapunpunn paak!”

²² Ki Pailat boib taar muntaa ni a, “Bee paake? U biit mantik tee lannpoe? N ki la linba ki u tun ki li jar nan kuumi. Nann amii, n saa boou kpaasire, ki njaau ki wuu saa.”

²³ Njaan ki niib na bia lek tian tintianii a wun kpaɔ Yiisa ki tabino dapunpunn paak; ki bi tintianii manɲ tan nyann Pailat. ²⁴ Ki Pailat ji chab a baa loon bianjinba na, lin tun nna, ²⁵ ki nyinn joo nba ki bi loon wun njaau na, wunba ki bi din kooɔɔ dansarik, kimaan u moyɛtuk nan u nikpinu paak na, njaan chabib Yiisa nan baa loon lin teen bianjinba manɲ.

Baa kpaɔ Yiisa ki tabino dapunpunn paak bianjinba
(Matiu 27.32-44; Mak 15.21-32; Jooɔn 19.17-27)

²⁶ Li yoo na ki kunkɔnkɔnna jii Yiisa ki saa nanao, ki saa took jasoo ki u sann tee Simonn, wunba din tee Sairene joo, ki u nyii digbankpin nna ni ki baat Jerusalem; ki bi sooro ki jii Yiisa dapunpunn na ki bukiɔ, ki u waa Yiisa poor.

²⁷ Ki nibur waa Yiisa ki bi saa. Bi ni manɲ poosiab din waa ki bui fabin u paak. ²⁸ Ki Yiisa tan jiant bi paak ki yetib a “Jerusalem poob, i daa bui n paaki, njaan kii bui i moɲ nan i waas paak. ²⁹ Gbiintir, yoo baat ki niib tan sii yeen a ‘Pookanmata nba ki mar waas ki moɔmm biiri, njamme mok parpeenn.’ ³⁰ Li yoo manɛ ki niib tan sii yeen jooɔ nan kunkona a ‘Baan ti paak ki piint.’ ³¹ Muu-i di tana, ki dagbira jiki-i?”

³² Nanne ki bi ji din jii doyeerteeb banlee ki pukin Yiisa paak a bin kpib. ³³ Baa din baar siaminba ki bi yi Yukpabuk na, leɲe ki bi kpaɔ Yiisa ki tabino dapunpunn paak, ki bia kpaɔ doyeerteeb banlee na dapunpuna paak, ki yenɔ be Yiisa diitu po, ki loo na mun be u ganɲ po. ³⁴ Ki Yiisa yet

a, “N Baa Yennu, nyikin chab niib na, kimaan bi ki bann baa tuun linba na paaki.”

Bi din tɔ naatɔɔte ki chent u tiat. ³⁵ Ki niib na see ki gorii; ɲaan ki Juu teeb yudamm na daanɔ nyatuk ki yeen a “U tuu tint leeb; li-i tee ki u set tee Yennu Niganntɔɔ Masia naie, wun tinn u mɔɲ.”

³⁶ Ki kunkonkɔnna na bia daanɔ nyatuk, ki tan baar nan damiituk ki teenɔ, ³⁷ ɲaan yaa, “Li-i tee ki a set tee Juu teeb kpanbarie, fan tinn a mɔɲ.”

³⁸ Bi bia din sɔb sɔbinii ki tabin dapunpunn na yur paak, ki li yet a “Juu teeb kpanbare na.” ³⁹ Ki doyeerteeb nba taab na yeno sukii Yiisa ki yaa, “A ki tee Masia kaa-a? Tint a mɔɲ ɲaan mun tinnit.”

⁴⁰ Ki lɔɔ na tiau ki yet a “A ki tiin Yennu-u? kimaan fin nan ɲɔɔ be tubdatyennkɔɔ nie na. ⁴¹ Timm ɲarin ɲan nan li tubdatu, kimaan bi jiiintit pankpera nba ki ti tuu tuun nae; ɲaan jɔɔ na ɲarin ki tun bisiatu,” ⁴² ɲaan bet Yiisa a “Yiisa, yoo nba ki a dii a naan, a tan tiar n po.”

⁴³ Ki Yiisa betɔ a “Barmɔniie ki n beera na, dinna, min nan fin sii be Paradais† ni.”

Yiisa kuun labaar

(Matiu 27.45-56; Mak 15.33-41; Jɔɔnn 19.28-30)

⁴⁴ Li din tee yonsuuk nie, ki yonnu ji dɔkin, ki digbann na kur ji bɔnn mɔkmɔk nan yenlekir, kut muntaa yoo. ⁴⁵ Ki chinchenn nba din tuu jɔɔn ki puun Yenɲiantu diiuk sinsuuk ni na ji soor bɔkit. ⁴⁶ Ki Yiisa tan yikin sanpaapo ki yet a “N Baa Yennu, n jikit n seek ki kubint a nuu ni.” U yet nnae ɲaan ji kpo.

⁴⁷ Ki kunkonkɔnna yudaanɔ nba la linba teen na, ki u pak Yennu ki yet a “Barmɔniie, jɔɔ na set tee popeendaanɔe.”

⁴⁸ Ki nibur nba lakin leɲ a bin la linba tee na, din la linba tun na, ki ji ɲmat kun nan parbiir ki pakin yura. ⁴⁹ Ki u yɔɔsnba kur nan poob nba nyii Galilii nanɔɔ din be leɲ ki see banfɔkira ɲaan gorii linba tuun.

Yiisa gbanant piinu labaar

(Matiu 27.57-61; Mak 15.42-47; Jɔɔnn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Jasɔɔ din be ki u sann tee Joosef, ki u nyii Juu teeb doo nba ki bi yir Arimatea na, ki din tee niɲano nba ki bi chorimɔ, ki u guu Yennu naan baaru. U din tee Juu teeb yudaan-yenɔe, ɲaan u din ki sak nan Juu teeb yudaanleeb lora, nan bi toona nba ki bi tuun teen Yiisa na. ⁵² Ki jɔɔ maɲ saan Pailat boor ki saa miarɔ a wun turɔ Yiisa gbanant; ki u chabo. ⁵³ ɲanne ki u saan kpaat gbanant na dapunpunn na paak, ki jiiu pɔbin katɲ ni, ki piuu kapaauɲ ni, linba ki bi poɲ din jiar tanpiituk lokir ni na, ki bi din daa ki pii sɔɔ kaaug maɲ ni. ⁵⁴ Li din tee daar nba ki bi tee siir ki jiin foon daar na poe, ki foon daar ji yaa lin piin.‡

⁵⁵ Ki poob nba nyii Galilii ki waa Yiisa na din wei Joosef, ki saa la Yiisa kaaug nan baa piuu bianjinba. ⁵⁶ ɲanne ki bi ji din ɲmat kun ɲaak ni, ki saa teen siir ki ɲamm kpanunubit nan tulaarii.

Ki foon daar§ ki bi din foi nan Yennu sennu nba want bianjinba na.

† 23:43 23.43 Bi bia yii Yendɔɲ “Paradais-e,” ki li paak tee siaminba ki parpeenn bonchiann be.

‡ 23:54 23.54 Bi foon daar tuu piin yoo nba ki yonnu siike. § 23:56 23.56 Foon daar din tuu piin Asuma daajouoko ki saa tuu Sibit daajouok.

24

*Yiisa kuun fiiru labaar**(Matiu 28.1-10; Mak 16.1-8; Joonn 20.1-10)*

¹ Lasir daar sanyafaar, ki poob man nyii saan kaauk na boor nan bi kpanunubit nan tulaarii nba ki bi poŋ ɲamm na. ² Baa baar leŋ ki bi la ki katangbenjir na nyakit kaauk na mɔb paaka, ki birint ki saa dɔɔ. ³ Ki bi koo kaauk man ni ki ki la Yiisa gbanant, ⁴ ki ji biar see jiaa. Li taakpaak ni ki jab banlee dokit set, ki lia liatnyinyira; ⁵ ki li teen poob na janmaansooruk, ki bi gbaan ki tibin, ki bi yugbia siit tin ni. Ki jab na boib a “Bee ki i loon footɔɔ kpeemm ni?” ⁶ U kaa nna. U fiira. Tiat man waa daan yeti bianjinba, yoo nba ki u daan be Galilii na, ⁷ a bi tan saa soor ɲoo nisaarik Bik ki jiuu teen biitdamm nuu ni ki bin kpaau tabin dapunpunn paak, ɲaan u tan saa fiir kuun ni daa ɲantaa daar.”

⁸ ɲanne ki poob na ji tiar u maan man, ⁹ ki ji seet kaauk na boor ki ɲmat kun, ki saa yet linba kur tun, ki tur u poorpoweiteeb piik nan yenɔkɔɔ na, nan binba be leŋ na kura. ¹⁰ Poob man sanae din tee Meeri Magdaliinn, nan Joana, nan Meeri nba din tee Jeems naa na; ki pooleeb pukin bi po ki be namm. ¹¹ ɲamme din bet Yiisa toomiinba barii man; ki toomiinba na ɲarin dukii nan li tee poob maame, ki bi ki teemm yada. ¹² ɲaan ki Piita lek fiir chiar saan kaauk na boor, ki saa tibin got ki la katinj na dɔɔ li kuukɔɔ; ki u ji ɲmat kun ɲaak ni nan jaarlituk, linba tun man paak.

*Emaus sonu paak labaar**(Mak 16.12-13)*

¹³ Li daar manje ki bi ni banlee din saa digbanbik nba ki bi yi Emaus na. Leŋ nan Jerusalem din tee nan maar ɲanlore nae. ¹⁴ Ki bi din somm piak nan leeb ki jiin linba kur tun na po. ¹⁵ Baa piak ki faa labaar nan leeb yoo nba na, ki Yiisa mɔŋ nakimm ki lakin tok namm; ¹⁶ ɲaan ki li liirib ki bi ki banno. ¹⁷ Ki u boib a “I somm piak bee?”

Ki bi set nan ninbiik. ¹⁸ ɲanne ki bi yenɔ, wunba sann yi Kleopas na boio a “A kuukɔɔe tee saamɔ nba be Jerusalem, ki tan ki gbat linba tun leŋ daa ɲanlelee na-a?”

¹⁹ Ki u boib a “Lannpoe?”

Ki bi yetɔ a “Ki jiin Nasaref niro Yiisa na po; joo na daan tee Yennu sokiniie, ki tun toonjaana; ki u maan bia daan mɔk pan; ki u pent Yennu nan niib kur para. ²⁰ Ki ti yudamm nan mannteeb yudamm jiuu ki teenɔ barbuuro nuu ni a wun bu u buut, ki yet a u ɲan nan kuume; ki bi tan kpaau dapunpunn paak. ²¹ Ti tuu daan nan ɲooe tan saa nyinn timm Israel teeb* ti datai nuu ni; ɲaan dinna tee daa ɲantaee na laa tun. ²² ɲanne biak, ki ti ni poosiab pakit u po ki li jaar litit, kimaan baa saan kaauk man boor sanyafaar na, ²³ bi saa ki la u gbananti. Baa jen yoo nba, ki bi betit a ɲamm saa la Yennu malakanba nan bi numm; ki malakanba man yetib a Yiisa jen u manfoor niwa. ²⁴ ɲanne ki ti siab tan saan kaauk man boor, ki saa la nan poob nba dɔŋ betit bianjinba na, ɲaan bi ki la Yiisa.”

²⁵ Ki ɲoo Yiisa betib a “Bee yankpeensime ki i mantik moki, ki mei nan yin teen Yennu sokiniinba maan kur yada. ²⁶ Li kpaalalase nan Yennu Niganntoo Masia n di biak man, ki la baakir.” ²⁷ ɲanne ki u wantib u barii nba sob Yennu gbouj ni na kur paak, ki piin Moses sobu ni ki saan tuu Yennu sokiniinba kura sobu ni.

* **24:21** 24.21 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

²⁸ Tɔn, ki bi tan per digbanbik nba ki bi saa na; ki Yiisa teen nan u gaare na. ²⁹ Ki bi gɔɔɔ a “Biat nant nna, kimaan yonnu baawa, ki li ji bɔnte.” Li paak ki u weib kɔɔ. ³⁰ Ki u tan kar a wun di namm; ɲanne ki u jii boroboro na ki tur Yennu niipouk ɲaan bokit ki turib. ³¹ Li yoo na ki bi numm po ji yent, ki bi banno. Li taakpaak ni ki u lir bot. ³² Ki bi ji beer leeb a “Waa bo piak nant sɔnu ni ki wantit linba sɔb Yennu gbouɲ ni paak na, li bo ki tee nan muu na kaa ti para ni-i?”

³³ Li taakpaak ni ki bi fiir ɲmat Jerusalem, ki saa la u poorpoweiteeb piik nan yeno na nan siab, ki bi lakin leeb. ³⁴ ɲanne ki u poorpoweiteeb na betib a “Ti Yomdaano set fiire nan barmɔnii. U dɔkit Simonn paaka.”

³⁵ Ki niib banlee na mun betib linba teen sɔnu ni, nan waa tan bokit boroboro yoo nba, ki bi banno.

Yiisa nba dɔkit u poorpoweiteeb paak bianjinba

(Matiu 28.16-20; Mak 16.14-18; Jɔɔnn 20.19-23; Toona 1.6-8)

³⁶ Baa beerib linba na, li taakpaak ni ki Yiisa set bi sinsuuk ni ki yetib a, “Parmaasir-ii be i paak.”

³⁷ Ki jijekit nan janmaanii kɔɔb hei, kimaan bi mi a bi la siara bonfuntikare. ³⁸ ɲanne ki u boib a, “Bee ki i yan puti? Bee ki birsuk be i ni? ³⁹ Gotir n nii nan n taa man, ki bann nan li set tee mine. Siimin ki bann nan mine. Bonfuntikar ki mɔk gbanant nan kpaba, nan yaa la ki n mɔk bianjinba na.”

⁴⁰ Waa yet nna maɲ ki u wannib u nii nan u taa. ⁴¹ ɲaan ki bi para penn paak ki bi ki teen yada nan li tee ɲɔɔ; ki li yaar litib. Ki u boib a, “I mɔk jesiat nna-a?” ⁴² Ki bi jii janpurikir bonjinn ki turɔ; ⁴³ ki u gaar ɲman bi numm ni.

⁴⁴ ɲanne ki u betib a “Ti tian man n mɔmaan nba ki n daan wanti maa daan be i boor yoo nba na, a n barii kur nba sɔb Moses sennu ni, nan Yennu sɔkiniinba sɔbu ni, nan Yennu gbouɲ nba ki bi yi yanii na ni kpaa talas nan li kur n tan tun ki gbeen.”

⁴⁵ ɲanne ki u ji yɛnt bi numm, a bin bann linba sɔb Yennu gbouɲ ni na paak, ⁴⁶ ki yetib a “Li sɔb a Yennu Niganntɔ Masia saa di biak ki kpo, ki tan fiir kuun ni daa ɲantaa daar; ⁴⁷ a bin saan ki mɔont u sann ni, a niibi-i nyik bi biit, Yennu saa nyik chabib; a bin piin mɔont barii maɲ ki tur Jerusalem teeb, ki bia mɔont tur nibooru kur.” ⁴⁸ Ki u betib a “Yimme tee linba na siara damm. ⁴⁹ Nnara, mine yaa n tan turi n Baa Yennu Seyeɲ nba ki u senn mɔsonn a u saa turi na. Ii daa biar kii be Jerusalem na mɔkmɔk nan yoo nba ki Yennu Seyeɲ maɲ saa nyi sanpaapo ki sik i paak ki turi paɲ na.”

Yiisa nba doo Yendouɲ ni bianjinba

(Mak 16.19-20; Toona 1.9-11)

⁵⁰ ɲanne ki Yiisa nyii namm doo maɲ ni ki saan per Betani. Leɲe ki u saa donn u nii sanpaapo ki teen piisin bi paak. ⁵¹ Waa teen piisin bi paak yoo nba, ki u nyikib ɲaan doo Yendouɲ ni. ⁵² Ki bi ji jiantɔ ki tan ɲmat Jerusalem nan parpeenn bonchiann, ⁵³ ki ji din be Yenjiantu ɲasaakak ni yoo kura, ki piak dont Yennu sann.

Barjanii nba ki Jöonn din sɔb nae na

Ki jiin Jöonn gbouj na po

Yennu maan nba ki Jöonn din sɔb na want a Yiisa tee Yennu mɔbonn nba yoo be-e, ki “kpant nirɔ ki be nant.” Nan gbouj na mɔj nba yet na, Jöonn din sɔb barjanii na, a li karinteeb n teen yada nan Yiisa-e tee tinntɔɔ, Yennu Bija na, ki bi-i teenɔ yada bi sii mɔk manfoor. (20.31)

Ki jiin wunba tee Yennu mɔb na po

¹ Pinpiik ni dinn ki sɔɔ ki siar daa din kaa na, ŋaan wunba ki bi yiu Yennu Mɔb na ŋarin poŋ din be-e, ki Yennu Mɔb maŋ taa nan Yennu. Ŋɔɔe bia tee Yennu. ² Yennu Mɔb maŋe din be nan Yennu sinsinn, ³ ki u nie ki Yennu nan bont kur, ki siar din kaa ki Yennu nan ki li ki nyii u ni, ⁴ ki u nie biak ki manfoor be, ki u jikit teen niib, ki manfoor maŋe teen niib yentu, ⁵ ki yentir bunbɔnn, ki bunbɔnn na ki fit kpeent yentu maŋi.

⁶ Jasɔɔ nna din be ki u sann yi Jöonn, wunba wuur niib Yennu nyunwuru na, ki Yennu tumɔ ⁷ a wun baar ki tan mɔɔnt yentu na po, ki bin gbat ki teen yada. ⁸ Ŋaan Jöonn maŋ kaa din tee yentu na. Ŋɔɔ kpan din baar a wun bet niib yentu maŋ poe. ⁹ Yiisa-e tee barmɔnii yentu nba din baar tingbouj na ni, ki yentir niib kur ni. ¹⁰ Waa din baar tingbouj na ni na, ŋaan tingbouj na ŋaateeb lek din ki bannɔ, ŋaan u nie setik ki Yennu din nan tingbouj na. ¹¹ Waa din baar tingbouj na ni, u din be u tiɔŋ niib Juu teeb nie, ŋaan bi lek din ki gaarɔ. ¹² Ŋaan binba kur gaarɔ ki teenɔ yada, ŋamme ki u chabib yaak ki bi ji teen Yennu waas. ¹³ Yennu nba din turib u manfopaann na paak ki bi teen Yennu waas. Li ki tee nisaarii kaa din turib li manfoor, baa marib yoo nba na, ŋaan li din tee Yennu-e.

¹⁴ Yoo nba ki Yennu Mɔb maŋ din baar ki tee nisaarik na, u din be nant tingbouj na ni, ki gbee nan ninbatinu, nan barmɔnii wannu, ki timm nba din be nanɔ na laat u yentsaakar, ki li yentsaakar nyii u Baa Yennu boor, kimaan u tee u Biyemmir.

¹⁵ Yoo nba ki Jöonn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na tan lau, ki u nyinn u siara ki yikin sanpaapowa a, “Daanɔ nba ki n daan beeri ki yaa u tan saa baar ki cheen, ki poŋ din beewa ki bi tan marin na, ŋɔɔe na jik.”

¹⁶ Tɔn, waa gbee nan ŋant bianjinba na, ki ti kur la u ŋant maŋ, ki bia laat sommir yoo kur. ¹⁷ Moses din turit Yennu sennue, ŋaan Yiisa Masia ŋarin baar nan ninbatinue ki turit, ki bia wannit barmɔnii wannu. ¹⁸ Sɔɔ ki mi la Yennu; u mɔj biyemmir nba mantik kpiau ki bia jan nanɔ na, ŋɔɔe fiitɔ ki turit.

Jöonn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na labaar

(Matiu 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18)

¹⁹ Tɔn, Juu teeb yudamm nba din be Jerusalem na tun mannteeb yudamm nan Liifai teeb Jöonn boor, a bin boiɔ a, “A tee ŋmee?” ²⁰ Ki Jöonn mun ki yêt jiinu, ŋaan pak yentib paanu ni a, “Min kaa tee Yennu Niganntɔɔ Masia.” ²¹ Nanne ki bi boiɔ a, “Ki a tee ŋmee? A tee Elaija-ee?” Ki u jiin a, “N ki tee ŋɔɔ kaa.” Ki bi bia boiɔ a, “Ki a tee sɔkinii nba nae-e?”

Ki u jiin a, “N ki tee ḡḡḡ kaa biaki.” ²² Nanne ki bi boio a, “Ki a tee ḡmee? Wantit faa tee wunba ki tin ḡmat saa bet binba tunt na. A yaa moḡ po, a tee ḡmee?” ²³ Ki Joonn yaa:

“Mine tee kunkor nba be muuk ni, ki hoot na a:
Teent Yennu baaru siir.”

Joonn din jii Yennu sokinii Aisaya gbouḡ ni maame, ki pak na ki wann waa tee wunba.

²⁴ Ton, niib maḡ din nyii Farisiinba* boor nie. ²⁵ Bi bia din boi Joonn a, “Li-i tee ki a ki tee Masia, ki bia ki tee Elaija, ki bia mun ki tee Yennu sokinii nba na, ki li teen nlee ki a wuur niib Yennu nyunwuru?” ²⁶ Ki Joonn yaa, “Min ḡarin wuur niib nyume, ḡaan soḡ be i sinsuuk ni na ki i ki miu. ²⁷ Nḡḡe tee wunba yaa wun wei n poor, ḡaan n ki jaḡ nan ki n lot u taasanḡmii gbaa.”

²⁸ Ton, bi din boio bupoit na doo nba sann yi Betani, ki be Joodann mok-pootir na nie. Leḡe ki Joonn din wuur niib Yennu nyunwuru.

Bianḡinba ki Joonn yaa Yiisa tee Yennu maruḡ pegann

²⁹ Laa yent sanyiok, ki Joonn maḡ la Yiisa ki u baat, ki u bet niib na a, “Gotir man! Yennu maruḡ Peganne na. Nḡḡe saa nyinn tingbouḡ na ḡaateeb biit. ³⁰ Nḡḡe tee daano nba ki n won beeri a u tan saa wei n poor kii tuun Yennu toona, ḡaan bia chee-n na. U poḡ din beewa ki bi tan marin. ³¹ N tuu ki mi a ḡḡḡe na, ḡaan n baar maḡ n wur niib Yennu nyunwuru, ki lin wann Israel teeh† waa tee wunba.”

³²⁻³³ Ki Joonn bia yet niib na a, “Maa daan daa ki bann waa tee wunba maḡ, ki Yennu nba fumin a n tan wur niib u nyunwuru na betin a ‘Daano nba ki a tan la ki n Seyeen siik ki tan toon u paak ki biar be nano, fan bann nan ḡḡḡe tee wunba saa jii n Seyeen ki wuur niib para.’ Ki n set la Yennu Seyeen, ki u nyii Yendouḡ ni ki siik, ki naan ḡmann, ki tan toon Yiisa paak ki biar be nano. ³⁴ N set la nna, ki beeri nan ḡḡḡe tee Yennu Bija.”

Ki jiin Yiisa sinsinn poorpoweiteeb po

³⁵ Laa bia yent, ki Joonn see nan u poorpoweiteeb na banlee, ³⁶ ki tan la Yiisa gaar, ki u yet a, “Gotir man, Yennu maruḡ Pegann nae na.” ³⁷ Joonn poorpoweiteeb banlee na nba gbat ki Joonn yet nna maḡ, ki bi nyiko, ḡaan waa Yiisa. ³⁸ Ki Yiisa saa jiant ki la ki bi waa, ki u boib a, “I loon bee?” Ki bi jiin a, “Wanntoo, ti loon ki ti bann faa be siame.” ³⁹ Ki Yiisa yetib a, “Ti waa man ki saa la maa be siaminba.” Li din tee kut munna yoḡe jayenn, ki bi weio ki saa la waa be siaminba, ki ji biar be nano daar maḡ ni.

⁴⁰ Bi banlee maḡ nba din doḡ gbat Joonn nba yet linba, ki waa Yiisa na, bi yence din tee Andru, wunba tee Simonn Piita waaro na. ⁴¹ Waa din nyii Yiisa boor na poorpoe, ki u saan yiama ki saa lon u yoḡoḡ Simonn maḡ boor, ki beto a, “Ti la Masia nawa,” (ki Masia paak tee Yennu Niganntoo,) ⁴² ḡaan baar nano Yiisa boor. Ki Yiisa goto sirrr, ki tan beto a, “Fine tee Simonn, wunba tee Joonn bija, ḡaan a sann bia sii yi Siifas-e.” (Siifas nan Piita tee yomme, ki li paak tee tann.)

⁴³ Li sanyafannuko ki Yiisa loon wun saan Galilii, ki la Filip ki beto a, “Ti waa-n.” ⁴⁴ Filip din nyii Bef-saida-e. Leḡe tee doo nba ki Andru nan Piita mun din nyii na. ⁴⁵ Ki Filip mun saan ki saa lon Natanael boor ki beto a, “Ti la wunba ki Moses din soḡ u po Yennu sennu gbouḡ ni, ki sokiniinba bia din soḡ u po, ki pak a u saa baar na. Nḡḡe tee Yiisa, wunba tee Joosef

* **1:24** 1.24 Farisiinba nunii din mon Moses sennu weiu paak. † **1:31** 1.31 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

bija, ki nyii Nasaref na.” ⁴⁶ Ki Natanael yeto a, “Nasaref-ii? Bonjann saa fit nyi Nasaref-aa?” Ki Filip beto a, “A mɔŋ mɔŋ n mun baar ki tan got.”

⁴⁷ Yiisa nba la Natanael baat u peŋ na, ki u pak u po a, “Israel nimɔnɔe na, kimaan u tee burchimɔe.” ⁴⁸ Ki Natanael boio a, “A teen nlee ki mimi?”

Ki Yiisa jiin a, “Filip nba daa bo ki baar ki yiina na, ŋaan sɔɔ ki n poŋ la-awa, ki a kar kinkanj nyakir.” ⁴⁹ Ki Natanael yeto a, “Wanntɔɔ, a tee Yennu Bijae, ki bia tee Israel teeb kpanbar.” ⁵⁰ Ki Yiisa boio a, “Maa yet a n la-a ki a kar kinkanj nyakir nae, ki a teenin yada-a? ŋaan a sii laat toonjaana ki lin gar linba na paak. ⁵¹ Barmɔniie ki n beeri na, i saa la sanpaapo loot, ki Yennu malakanba siik Nisaarik Bik na paak, ki ŋmat do sanpaapo.”

2

Poochiann nba din be Keena na po

¹ Li daa ŋantaa daar, ki poochiann be doo nba sann tee Keena, ki be Galilii yent ni na. Ki Yiisa naa saan leŋ. ² Bi din poi Yiisa nan u poorpoweiteeb, a bin baar. ³ Tɔn, ki tilɔɔna daan nba ki bi din nyu na tan gbenn. Ki Yiisa naa baar ki bet Yiisa a, “Poochiann daan na gbenna.”

⁴ Ki Yiisa beto a, “N naa, li la-a lee? N yoo daa ki baari.” ⁵ Ŋanne ki u naa maŋ bet toontunna na a, “Linba ki u beti a i tun, yin tun nna.”

⁶ Tɔn, ki bui ŋanloob see leŋ, linba ki Juu teeb tuu tee nyun ki fini nit, nan bi jiantu nba tee bianjinba na. Li bui din fit kɔɔ nyun galint nan piinlee-lee koo piintaa-taa nawa. ⁷ Ki Yiisa bet toontunna na a, “Gbeent bui na nyun.” Ki bi gbeen nan mɔgbanawa. ⁸ Ki u ji betib a, “Durin nyun maŋ, ki saan tur jaamm na saakɔɔ.” Ki bi jii saan turɔ. ⁹ Ki u gaar nyun nba poŋ kpan daama na ki lemm, ŋaan u din ki mi daan na nba nyii siami, ŋaan toontunna nba dur nyun bui ni na ŋarin din mi. Ŋanne ki saakɔɔ na yiin poo na sɔɔ ¹⁰ ki yeto a, “Sɔɔ kur tuu tor damamm sinsinnewa. Li-i tee ki bi nyuu saama, wun ji tor linba ki man fanu na, ŋaan ki yimm ŋarin ŋmina, ki ji tan joont toor daan nba man ki gar siar kur na.”

¹¹ Tɔn, Yiisa nba din tun toonjaann maŋ Keena nba be Galilii yent ni na, ŋanne din tee u sinsinn toonjaann, ki li wann niib waa mɔk Yennu yiikoo bianjinba; ki u poorpoweiteeb na teenɔ yada. ¹² Li poorpo ki Yiisa nan u naa nan u waarii nan u poorpoweiteeb na saan Kapenaum, ki saa be leŋ daa ŋanlee nna.

Yiisa nba ŋamm Yenjiantu ŋasaakak bianjinba (Matiu 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46)

¹³ Ŋanne ki Juu teeb yukitgar* tiaru jaamm tan per, ki Yiisa saan Jerusalem, a wun saa di jaamm maŋ. ¹⁴ Waa baar Jerusalem yoo nba, ki u kɔɔ Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki la jab ki bi kɔi nei nan pei nan ŋmana, ki bia la lik-kpenta ki bi kar kpentir likirii. ¹⁵ Ki u jii ŋmiit ki pian kpaasir, ki ber bonkobit na kur, ki nyinnib Yenjiantu ŋasaakak maŋ ni, ŋaan tut tut lik-kpenta teebula na ki lu, ki likirii na baa yat; ¹⁶ ŋaan bia bet binba kɔi ŋmana na a bin nyinn ŋmana maŋ, ki bia yetib a, “I daa tee n Baa ŋaak kpinkpoun boori.” ¹⁷ Li yoo na ki u poorpoweiteeb na ji tiar Yennu gboun nba yet bianjinba na a, “N numm mɔn n Baa jiantu ŋasaakak na paak bonchiann.”

¹⁸ Ŋanne ki Juu teeb yudamm na boi Yiisa a, “A saa tun nyinlannpoe ki wannit nan a mɔk yiikooe ki tun linba na?” ¹⁹ Ki Yiisa jiin a, “Tɔn, yii

* **2:13** 2.13 Yennu malakae din kpɔi Ijɔt teeb bijakpera ŋaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

yeer Yenjiantu diiuk na, njaan n saa jii daa njantaae ki maar.” ²⁰ Ki bi yet a, “Waa! Bi jii bina piinna nan njanloobo ki maa Yenjiantu njasaakak na, njaan ki fin tan yaa a saa jii daa njantaa kuukoöe ki maa.” ²¹ Yennu diiuk nba ki Yiisa din pak na tee u moñ gbanante. ²² Yennu nba din fiino kuun ni na poorpoe, ki u poorpoweiteeb tiar linba ki u daan yet na, ki ji teen Yennu gbouj nba want Yiisa kuunfiuru po na yada, ki bia teen Yiisa maan na yada.

Yiisa nba mi soö kur dudukit bianjinba

²³ Yukitgar tiaru jaamm na yooe ki Yiisa din be Jerusalem, ki tuun bakitnauj toona, ki niib bonchiann la ki teeno yada, ²⁴ njaan Yiisa din ki jii u moñ ki chabibi, kimaan u mi soö kur nba tee wunba. ²⁵ U din mi niib dudukit bonjann. Li paak, li din ki kpaa talas ki soö n wannö nisaarik binbenji.

3

Ki jiin Yiisa nan Nikodemus po

¹ Joö nna din be ki u sann tee Nikodemus. U din tee Juu teeb yudaanoö, ki bia tee Farisii niro; ² ki nyosiok ki u tan baar Yiisa boor, ki yeto a, “Chanbaa, ti mi nan a tee wanttoö nba nyii Yennu boore, kimaan soö kan fit tun toonjaana nba ki a tuun na booru, ki li ki tee Yennu be nanao.”

³ Ki Yiisa beto a, “Barmoniie ki n beera na, soö kan fit koo Yennu naan ni, bi-i kii njamm maro-i kaa.” ⁴ Ki Nikodemus boio a, “Nlee ki bi saa njamm mar niro nba ki tee biki? Kimaan u ji kan fit njmat koo u naa poor ni, ki wun maro.” ⁵ Ki Yiisa yeto a, “Barmoniie ki n beera na, soö kan fit koo Yennu naan ni, see ki u la maaru munlee, ki li tee Yennu Seyeen nan Yennu nyunwuru yar. ⁶ Nisaarik njarin maar nisaarike, njaan ki Seyeen na mun maar Seyeen yooe. ⁷ Li paak, a daa te ki li teea bakitnauj nan maa yaa ‘See ki bi njamm mari na.’ ⁸ Wouj da ki saa laa loon siaminbae, ki a ki mi laa nyi sian ki da. A bia ki mi laa saa siami, njaan a gbia ki li dae. Li mun bia tee nnae ki tur soö kur nba ki Yennu Seyeen* maro.”

⁹ Ki Nikodemus boio a, “Nlee ki li saa teen nna?” ¹⁰ Ki Yiisa jiino a, “A tee daano nba want Israel teeb† Yennu maame, njaan tan ki mi linba na paaki-i? ¹¹ Barmoniie ki n beera na, ti beeri linba ki ti mi, nan taa bia la linbae, njaan ki i ki gaan ti maami. ¹² Li-i tee ki i ki teenin yada, nan maa beeri tingbouj na bona po na, li-i tee ki n beti Yendouj ni bona po, nlee ki i ji saa teenin yada? ¹³ Soö kaa ki mi doo Yendouj ni see min Nisaarik Bik nba nyii Yendouj ni na.”

¹⁴ Moses nba din jii kut waauk ki fin daauk paak ki donno muuk ni bianjinba na, li mun bia tee nnae ki bi tan saa jii Nisaarik Bik ki donno sanpaapo, ¹⁵ ki wunba teeno yada, u saa la manfoor nba kaa gbennu. ¹⁶ Kimaan Yennu mantik loon tingbouj na bonchiann; li paak, ki u turit u Biyemmir, ki wunba teen u Bija marj yada, u tan kan koo muu ni, njaan u sii mok manfoor nba kaa gbennue, ¹⁷ kimaan Yennu nba din tun u Bija tingbouj na ni, u din ki tumo a wun tan bu tingbouj na niib buut ki biirib kaa, njaan u din yaa wun tinnibe. ¹⁸ Ki daano nba teen Yennu Bija marj yada, Yennu kan bu u buut ki biiro, njaan wunba ki teeno yada, Yennu poñ

* **3:8** 3.8 Bi maan ni, “wouj” nan “seek” mabona tee yomme. † **3:10** 3.10 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

bu u yaa buut ki biirōwa, kimaan waa ki teen ηōō Yennu Biyemmir maŋ yada na.

¹⁹ Linba paak te ki Yennu bu bi buut ki biirib maŋ tee nnae: Yennu Bija na din baar tingboun na ni a wun yent tingboun na niib numpoe, ŋaan ki nisaarii loon bunboun ki gar yentu, kimaan bi toona nba bi bianjinba na paak. ²⁰ Daanō nba kur tuun toonbiit, u ki loon yentue, ki ki loon wuu nakiir, kimaan u ki loon u toonbiit na n nyi paanu. ²¹ Ŋaan wunba waa Yennu barmōnii wannu na ki bia tuun li bian, ηōōe baat yentu boor, a sōō kur n bann nan Yennu be u toona kur ni.

Jōonn nba want Yiisa po bianjinba

²² Li poorpoe ki Yiisa nan u poorpoweiteeb din nyii leŋ ki saan Judea yent ni, ki saa be leŋ nan daa ŋanŋaa na, ki wuur niib Yennu nyunwuru.

²³⁻²⁴ Li yoo na ki sōō Jōonn nba wuur niib Yennu nyunwuru na daa ki kōō dansariki, ki be Enonn, siaminba ki nyun din yab na, ki niib din tuu baat u boor, ki u wuurib Yennu nyunwuru. Enonn din ki fōk nan Salim-i.

²⁵ Ŋanne ki mōniok tan fiir Jōonn maŋ poorpoweiteeb nan Juu niro nna sinsuuk ni, ki jiin Yenjiantu nyunwuuru po. ²⁶ Ki Jōonn poorpoweiteeb na saan u boor, ki saa betō a, “Chanbaa, niro nba ki a daan be nanō Jōōdann mōk-pootir, ki yaa u tee Yennu Niganntōō na, ti gbat ki u wuur niib Yennu nyunwuru, ki sōō kur saa u boor ki u wuurib.” ²⁷ Ki Jōonn betib a, “Niro kan fit tun siar ki li ki tee Yennu nyinno. ²⁸ I mōŋ poŋ mi gbat ki n yet maa min kaa tee Yennu Niganntōō Masia, ŋaan min ŋarin, Yennu dōŋ tumime, a n tan teen u baaru siir. ²⁹ Poosōrōe tee wunba yen pooyookir. Wunba tee poosōrō na yōōk, ki be u boor ki gbiin na, ηōōe mōk parpeenn, yoo nba ki u gbat poosōrō na kunkōr. Nnae ki n mun set mōk parpeenn bonchiann Masia paak.

³⁰ “Li kpaā talas ηōō Masia sann-ii yabitir, ŋaan ki n sann-ii waabit.”

Wunba nyii Yendouŋ ni labaar

³¹ Wunba nyii sanpaapo, ηōōe chee sōō kur; ŋaan binba nyii tingboun na ni, ŋamm tee tingboun na teebe, ki bia piak nisaarii maan. Wunba nyii Yendouŋ ni, ηōōe chee sōō kur, ³² ki bia jenna ki beer niib linba ki u la ki bia gbat, ŋaan sōō ki gaan u maami. ³³ Ki wunba gaar u maan maŋ, li want nan ηōōe sak nan Yennu maan tee barmōnii. ³⁴ Yennu Bija nba ki u tumō na piak Yennu maame, kimaan Yennu tur u Bija maŋ Seyeen nba yab ki kaa bikinu. ³⁵ Yennu loon u Bija, ki kubin bona kur u nuu ni.

³⁶ Daanō nba teen Yennu Bija yada, u sii mōk manfoor nba kaa gbennu, ki daanō nba mun ki saak Yennu Bija na mōb kan la manfoor maŋi, ŋaan Yennu wutoor saa do u paak ki kan maaki.

4

Samaria poosōō labaar

¹ Tōn, ki Farisiinba din gbat a Yiisa daak niib ki wuurib Yennu nyunwuru ki bi tee u poorpoweiteeb, ki yab gar Jōonn yab. ² Barmōnii ŋarime, Yiisa din ki wur sōō u mōŋi, ŋaan u poorpoweiteebe din wuurib. ³ Yiisa nba bann nan Farisiinba na gbat nna maŋ, ki u nyii Judea yent ni ki ŋmat saa Galilii yent ni. ⁴ Ki u sonu maŋ ni, ki li tee talas turō nan wun gar Samaria yent ni. ⁵⁻⁶ Ki yonsuuk ni, waa din tan per Samaria teeb digbansiar ki bi yir Saika, ki u baar Jakob bunbunn boor. Leŋ din ki fōk nan kpaab nba ki Jakob tur u bik Joosef na.

Waa din baar bunbunn na boor, ki bakint ji sooro, kimaan sommir na paak, ki u biar kar bunbunn na nyakir. ⁷ Nanne ki Samaria poosoo tan baar bunbunn manj boor, a wun luun nyun. Ki Yiisa yeto a, "Turimin nyun ki n nyu." ⁸ Li yoo na ki soo ki u poorpoweiteeb pon saan doo niwa, a bin saa daa jeet, nnaan ki u biar u kuukoo. ⁹ Juu teeb na din tuu sij Samaria teebe, ki ki loon bii taant nammi. Li paak, ki poo na boio a, "A tee Juu nirae, ki n mun tee Samaria poo, ki li teen nleewa ki a tan mein nyumi?" ¹⁰ Ki Yiisa jiino a, "Li-i tee ki a bo mi bakitnauj piinii nba ki Yennu loon wun pia na, ki bia mi maa tee wunba ki meia nyun na, a bo saa boin a n tura manfoor nyun, ki n set bo saa turawa."

¹¹ Ki poo na yeto a, "Chanbaa, bunbunn na sumii hei, ki a mun bia ki mok gooka. Lee ki a saa luun manfoor nyun manji? ¹² Ti yeeja Jakob-e din lukir bunbunn na, ki hoo nan u waas nan u bonkobit kur nyu lej. A dukii nan a gar Jakob-a koo?"

¹³ Ki Yiisa yeto a, "Wunba nyuu bunbunn na nyun, nyunnyukuru tan saa namm soorowa, ¹⁴ nnaan mi-i tur wunba n nyun na ki u nyuu, nyunnyukuru kan mi sooro, kimaan mi-i tur wunba n nyun na, li sii bunii manfoor nyume u ni, ki bia turu manfoor nba kaa gbennu." ¹⁵ Ki poo na yeto a, "Chanbaa, turimin li nyun, ki nyunnyukuru ji daa mi somi, ki n bia ji daa mi ki baat nna ki tan lu nyumi."

¹⁶ Ki Yiisa beto a, "Ii saa ki yiin a soro ki jen nana na." ¹⁷ Ki u beto a, "N ki mok soro."

Ki Yiisa jiino a, "Faa yaa a ki mok soro na, nnaan a mok monii, ¹⁸ kimaan a pon kun jab banjmuwa, ki joo nba ki a daa be nana motana na ki tee a soro kaa. A set pak moniie."

¹⁹ Ki poo na yeto a, "Chanbaa, n ji bann nan a tee Yennu sokiniie. ²⁰ Timm Samaria teeb yeejamm din jiantir Yennu, kunkonn na paake, nnaan ki yimm Juu teeb narin yaa Jerusalem-e tee siaminba nnan nan Yenjiantu."

²¹ Ki Yiisa beto a, "N niipoo, teent n maan yada, yoo baat ki niib tan kii jiantir ti Baa Yennu kunkonn na paaki, ki bia tan kii jiantiro Jerusalem-i. ²² Yimm Samaria teeb ki mi yaa jiantir wunba, nnaan timm Juu teeb narin mi taa jiantir wunba, kimaan tinnu labaar nyii Juu teeb nie. ²³ Nnaan yoo baat, ki pon set baara, ki binba jiantir ti Baa Yennu nan barmonii na sii jiantiro u Seyeej panj nie ki mi waa tee wunba, kimaan li niboorue ki Yennu loon bii jiantiro nna. ²⁴ Yennu tee Seeke, ki binba jiantiro na, li kpaalalase bii jiantiro nan barmonii, u Seyeej panj ni."

²⁵ Ki poo na yeto a, "N mi nan Masia nba ki bi yiu Yennu niganntoo na tan saa baara. U-u tanji baar yoo nba, u saa betit barii kura." ²⁶ Ki Yiisa jiino a, "Mine na, min nba piak nana na."

²⁷ Li yoo manje ki Yiisa poorpoweiteeb jen, ki li teemm bakitnauj nan Yiisa nba piak nan poo na, nnaan bi soo ki boi poo na a u loon bee, ki bia ki boi Yiisa a bee ki u piak nana.

²⁸ Nanne ki poo na nyik u nyunsoor na, nnaan nmat saan doo na ni, ki saa yet niib a ²⁹ "Baat man, ki tan got joo nba betin bonsiar kur nba ki n pon mi tun. I dukii nan hooe tee Yennu Niganntoo Masia na-a?" ³⁰ Baa gbat nna yoo nba, ki bi nyii doo na ni ki saan Yiisa pej.

³¹ Li yoo manj, ki Yiisa poorpoweiteeb barimo, ki yeen a, "Wanntoo, dimin jeet." ³² Ki Yiisa jimm a, "Min mok jeet nba ki n saa di, nnaan ki i ki mi li po." ³³ Ki u poorpoweiteeb na ji boi bi leeb a, "A mi soo tan sii turu jeeti-i?" ³⁴ Ki Yiisa jimm a, "Min yaa jeet tee man sak Yennu nba tumin na mabe, ki tun u yanbootoona ki gbenn."

Dijaamu barjouk

³⁵ “I tuu yaa li tenn n̄maarii n̄annaen nan bin jaan dii. N̄aan n beerie, gotir kpaant man, jeet na poŋ teen siir nan jaamuwa. ³⁶ Ki dijaara tan saa gaar bi paauc, ki dii nba ki bi jaan na mun, n̄amme tee niib nba tan saa la manfoer nba kaa gbennu, ki damm nba buur nan binba jaan, bi kur tan sii m̄ok parpeenn dii maŋ paak. ³⁷ Ti m̄ok barjouk a, ‘Yen̄oe buur, ki loo jaan,’ ki li set tee m̄onii. ³⁸ N te ki i jaan siaminba ki i ki kooe. Siabe poŋ koowa, ki bi konu maŋ sommi ki i la dii.”

³⁹ N̄anne ki Samaria doo ni niib bonchiann gbat poo na nba beerib a, “Yiisa betin bonsiar kur nba ki n poŋ mi tun,” ki bi teen Yiisa yada, ⁴⁰ ki saan bunbunn na boor Yiisa peŋ, ki barimo a wun biar kii be namm. Ki u sak ki biar be namm daa n̄anlee, ⁴¹ ki piak u maan ki teemm. Baa din gbat nna, ki bi bonchiann teeno yada. ⁴² Li yoo na ki bi ji bet poo na a, “Taa teeno yada m̄otana na, li ki tee faa betit u po na kuukoo kaa, n̄aan taa gbat u m̄oŋ m̄ob ni na paak ki ti teeno yada, ki bann nan n̄ooc set tee tingbounj na Tinntoo.”

Yiisa nba din te ki yudaansoo bija la laafia bianjinba (*Matiu 8.5-13; Luk 7.1-10*)

⁴³ Li daa n̄anlee poorpoe ki Yiisa nyii leŋ ki saan Galilii yent ni, ⁴⁴ kimaan u m̄oŋ poŋ yet a, “Yennu sokinii kan la baakir u m̄oŋ doo ni.” ⁴⁵ N̄aan waa baar Galilii yoo nba, ki niib na gaar, kimaan baa daan saan yukitgar tiaru jaamm Jerusalem na, bi daan la linba kur ki u tun Jerusalem, jaamm yoo nawa.

⁴⁶ Waa din lin Galilii yent ni na, ki u saan Keena, siaminba ki u din te ki nyun kphant tiloona daan na.

Ki yudaansoo din be Kapenaum, ki u bija yiar. ⁴⁷ Ki u gbat a Yiisa nyii Judea ki baar Galilii yent ni. Ki u baar u peŋ, ki barimo a wun baar Kapenaum, ki te ki u bija n la laafia, kimaan u yaa wun kpoe. ⁴⁸ Ki Yiisa beto a, “Li-i tee ki i ki la nyina nan bakitnaun̄ toonjaana, i kan teenin yada.” ⁴⁹ Ki yudaano na jiin a, “Chanbaa, n̄aan tin saan, ki n bik maŋ daa ki kpo na.” ⁵⁰ Ki Yiisa beto a, “Ii kun. A bija na la laafiawa.”

N̄anne ki yudaano na teen yada nan Yiisa nba pakoo linba maŋ, ki ji n̄mat kun. ⁵¹ U be sonu nie ki u toontunna cheto nan labaar a, “A bik na la laafiawa.” ⁵² Ki u boib a, “Nlee yooc ki bik maŋ la laafia?”

Ki bi yeto a, “Wonn, kut youŋ yenlekire ki u gbanu won maak.” ⁵³ Ki joo na tiar nan li yooc ki Yiisa won beto a, “A bija na la laafiawa na.” Li paak ki n̄ooc nan u n̄aateeb kura teen Yiisa yada.

⁵⁴ Yiisa nba din tun toonjaan maŋ na, li din tee toonjaann nba ki u tun pukin n̄anlee-e, yoo nba ki u nyii Judea yent ni ki baar Galilii yent ni na.

5

Yiisa nba te ki baatoo la laafia bianjinba

¹ Li poorpoe ki Juu teeb jaansiar tan baar, ki Yiisa saan Jerusalem. ² Leŋe ki kukintuk doo nan nyun, ki lanbont n̄an̄mu chaan lintu, ki Juu teeb maan ni, ki bi yir Bef-sata, ki li kpia pei tammob na. ³ Baatib bonchiann din tuu doo leŋ, ki siab tee jooŋii, ki siab tee dianii, ki siab mun tee gbanankpeena damm. ((Bi tuu doo ki guu nyun na dammue. ⁴ Yosau Yennu malakasoo tuu sike ki damm nyun maŋ. Yoo nba ki u damm nyun na, ki baatoo nba sint sik li ni, u yiaru tuu gbenne.))

⁵ Tɔn, jasoo din be leŋ, ki yiar bina piintaa nan ŋanniin. ⁶ Ki Yiisa tan baar la ki u doo leŋ, ki u bann nan joo maŋ yiaru yukira, ki u boio a, “A loon ki a la laafia-a?” ⁷ Ki baatoo na jiin a, “Chanbaa, nyun na-i damm yoo nba, n ki mok wunba saa jiin ki sikinin li ni. Ki mi-i yaa n sik, soo tuu doŋ sike, ŋaan nyikin.” ⁸ Ki Yiisa beto a, “Fiit, ki jii a doonu kii somm.” ⁹ Li taakpaak ni ki joo na la laafia, ki fiir ki jii u doonu ki ji somm.

Daar nba ki joo na la laafia na din tee foon daare. ¹⁰ Li paake teen ki Juu teeb yudamm din beto a, “Dinna tee foon daare. Ti sennu ki chab nan fan jii a doonu kii somm nanni.” ¹¹ Ki u jiin a, “Joo nba te ki n la laafia na, ŋooe yetin a n jii n doonu kii saa nann.” ¹² Ki bi boio a, “Jalanopoe yeta a a jii a doonu kii saa nanni?” ¹³ ŋaan joo na din ki mi wunba te ki u la laafia, kimaan Yiisa ji din nyii leŋa, niib bonchiann nba din tikir na paak.

¹⁴ Li poorpoe ki Yiisa tan lau Yenjiantu ŋasaakak ni, ki beto a, “Gotir, a la laafiawa, ŋaan a ji daa mi tuun toonbiiti, ki bonbisiar tan saa baara ki gar na.”

¹⁵ Yiisa nba pak nan joo na ki gbenn yoo nba, ki joo na nyii ki saan Juu teeb yudamm na boor ki saa betib a, “Yiisa-e te ki n la laafia.” ¹⁶ Ki yudamm maŋ ji piin Yiisa mukisuk, kimaan waa te ki joo na la laafia foon daar na.

¹⁷ Ki Yiisa betib a, “N Baa Yennu yoo tuume, ki n mun tuun nnae.” ¹⁸ Yiisa nba yet nna yoo nba, ki Juu teeb maŋ ŋamm loon bin kpiu ki gar sinsinn na, kimaan li ki tee waa biir foon daar sennu na kuukoo paak kaa, ŋaan waa bia yaa Yennu tee u Baa, ki yek u moŋ nan Yennu na paak.

Yiisa nba mok yiikoo bianjinba

¹⁹ ŋanne ki Yiisa betib a, “Barmɔniie ki n beeri na, min Yennu Bija laat n Baa Yennu nba tuun linbae ki mun tuun. N kan fit tun siar nan n moŋ yiikoo. N Baa maŋ nba tuun linba, n mun tuun ŋanne, ²⁰ kimaan n Baa maŋ loonin, maa tee u Bija na, ki u wantin linba kur ki u moŋ moŋ tuun. Ki bia jenna, u saa wannin toonjaana mii tuun, ki lin gar linba na, ki li saa teeni bakitnaun. ²¹ N Baa nba fiint kpeemm ki teemm manfoa bianjinba na, nnae mun, ki min nba tee u Bija na mun saa tur binba ki n gann na manfoa.

²² “N Baa ki bu soo buuti, ŋaan u chab min, u Bijae, a mii bu niib buut, ²³ a ki soo kur-ii teenin baakir nan baa teen n Baa Yennu baakir bianjinba na. Wunba ki teenin baakir, li want nan u ki teen n Baa Yennu nba tumin na baakiri.

²⁴ “Barmɔniie ki n beeri na, daano nba gbat n maan na, ki bia teen wunba tumin na yada, ŋooe mok manfoor nba kaa gbennu; ki Yennu kan bu u buut ki biiru. U bia poŋ nyii kuun nuu niwa, ki be manfoor maŋ nie.

²⁵ “Barmɔniie ki n beeri na, yoo baat, ki poŋ baara, ki kpeemm tan saa gbat min Yennu Bija kunkor, ki binba gbat n kunkor maŋ saa la manfoor nba kaa gbennu. ²⁶ N Baa nba yen manfoor ki teen niib na, nnae mun ki u te ki min u Bija mun yen manfoor ki teen niib, ²⁷ ki u bia turin yiikoo a mii bu niib buut, kimaan n tee Nisaarik Bike. ²⁸ I daa te ki li teei yaarlituku. Yoo baat ki niib nba kur poŋ kpowa na tan saa gbat n kunkor, ²⁹ ki fiir kuun ni; ki binba tun bonŋann tan saa fiir ki be bi manfoa nba ki mok gbennu na ni, ki binba mun tun toonbiit na tan saa fiir, ki n bu bi buut ki biirib.

³⁰ “N kan fit tun siar nan n moŋ yiikoo. Mi-i bu niro buut bianjinba, Yennu-e tuu betin a n bu nna. Li paak teen ki n buut took, kimaan n ki

loon ki n tun n mɔŋ yanbɔotoona kaa, ŋaan n tuun Yennu nba tumin na yanbɔotoonae.

Ki jiin binba tee Yiisa siara na po

³¹ “N pinpauk na-i want maa tee wunbaie, ŋann niib kan gaar n tiŋ maan maŋi. ³² Naan sɔe bewa ki piak linba want niib maa tee wunba. Nɔe tee Yennu; ki n mi nan waa piak linba n po maŋ na tee barmɔniie.

³³ “Tɔn, i tun i niib Jɔɔnn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru na boor, a yin gbiint u maan, ki waa daan piak linba ki teen niib n po na, li tee barmɔniie. ³⁴ Li ki kpa a talas kaa nan nirɔ n pak n po, ŋaan n beeri linba na a yin la tinnue. ³⁵ Jɔɔnn maŋ daan tee nan fitir nba ki bi tuu joo, ki li yentu nyɔkit nae, ki i daan jii yoo waaminna ki nian u yentu maŋ.

³⁶ “Bakitnaun toonjaana nba ki n tuun na, ŋanne want n siara ki chee Jɔɔnn siara na. Ki bia jenna, toonjaana nba ki n tuun na, n Baae yaa mii tuun, ki toona maŋ tee siara nan n Baa Yennu-e tumin.

³⁷ “Ki bia jenna, n Baa Yennu nba tumin nae mun tee n siara. I ki mi gbat u kunkɔri, ki bia ki mi lau nan i ninbina. ³⁸ Ki u tumin i boor, ŋaan ki i ki teenin yada; ŋanne want nan u maan kaa i para ni.

³⁹ “Tɔn, i tuu karin Yennu gbouŋ, kimaan i mi nan i saa la manfoor nba kaa gbennu leŋe, ki Yennu gbouŋ maŋ want n poe, ⁴⁰ ŋaan ki i lek yê t yin baar n peŋ ki n turi manfoor maŋ.

⁴¹ “N ki loon dontir nisaarii boor. ⁴² N poŋ mi nan i ki loon Yennu i yan ni faba. ⁴³ N baar n Baa Yennu sann nie, ki i ki gaarimi. Naan li-i tee ki sɔɔ baar u mɔŋ sann ni, i tuu gaarɔe. ⁴⁴ I loon ki yii laat dontir i leeb boor, ŋaan ki fiin nan ki i la dontir ŋɔɔ Yennu nba tee Yen-yemmir na boori. Li paak mune te ki i set kan fit teenin yada. ⁴⁵ I daa dukii nɔn n saa pak maan ki biiri n Baa Yennu boori. Daano nba saa pak biiri, ŋɔe tee Moses nba ki i teenɔ yada na. ⁴⁶ I-i setiki bonni teen Moses sɔbu na yada, i bo saa teenin yadawa mun, kimaan u din sɔb ki jiin n poe. ⁴⁷ Naan yaa ki teen waa sɔb linba maŋ yada na, nlee ki i ji saa teen n mɔmaan na yada?”

6

Yiisa nba dinn jab tusaa ŋanŋmu bianjinba

(Matiu 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹ Li poorpo ki Yiisa poot Galilii mɔkgbenjir nba ki bi bia yi Taiberias na. ² Ki nibur waa u poor po, kimaan bi din la u bakitnaun toonjaana nba ki u tuun ki te ki baatib laat laafia na. ³ Ki ŋɔɔ nan u poorpoweiteeb doo kunkonn paak ki saa kar. ⁴ Li yoo ki sɔɔ Juu teeb yukitgar tiaru jaamm pera. ⁵ Yiisa nba din kar maŋ na, ki u tan la ki nibur baat u peŋ. Ki u boi Filip a, “Ti saa la jeet lee ki daa, ki dinn niib na kuri?” ⁶ U din boi nna maŋ ki loon wun bikin Filip-e, ŋaan ŋɔɔ ŋarin poŋ din mi waa saa tun linba. ⁷ Ki Filip jiin a, “Ti-i yaa ti daa boroboro ki tur niib na, li saa gar salimpeena* kobii ŋanleewa, ki sɔɔ kur n fit la waan.” ⁸ Ki u poorpoweiteeb na yeno nba ki bi yiu Andru, ki u tee Simonn Piita waarɔ na, yet Yiisa a ⁹ “Bisiake be nna ki mɔk boroboro kunbis ŋanŋmu nan janbis ŋanlee. Naan li mun kan jaŋ niib na kuri.”

¹⁰ Ki Yiisa betib a, “Naan man ki niib maŋ n kar.” Mɔpaaun bonchiann din be leŋ, ki bi kar, ki jab tee tusaa ŋanŋmu. ¹¹ Ki Yiisa jii boroboro na,

* 6:7 6.7 Salimpeenn din tee daar paauko.

ki tur Yennu niipoouk, n̄aan te ki bi tor niib nba kar maŋ; ki u bia jii jani na ki teen nna, ki bi kura dii ki saa jaŋ baa loon bianjinba. ¹² Baa gboo yoo nba, ki u yet u poorpoweiteeb na a bin tikir jeet nba tenn na, ki li daa biiri. ¹³ Ki bi tikir baa dii boroboro kunbis n̄an̄mu na n̄aan tenn linba na, ki li gbee kpanchib piik nan n̄anee.

¹⁴ Niib maŋ nba la bakitnaun̄ toonjaann nba ki Yiisa tun na, ki bi yet a, “Barmoniie setik, nirɔ nae tee Yennu sokinii nba yaa wun baar tingbouŋ na ni na.” ¹⁵ Ki Yiisa ji bann nan bi yaa bin sooro ki dinno naame. Li paake te ki u din nyikib n̄aan n̄mat kunkona boor, ki saa be u kuuko.

Yiisa nba din somm nyun paak bianjinba
(*Matiu 14.22-33; Mak 6.45-52*)

¹⁶ Daajook nba tan baar, ki Yiisa poorpoweiteeb sik m̄okgben̄ir na ni, ¹⁷ ki saan koo burgbetir ki kan saa a bin poot m̄okgben̄ir na, ki took Kapenaum. Ki li din tan bonn, ki soo Yiisa daa ki baar bi boori. ¹⁸ Ki wonpaaruk tan fikit ki da nyun na paak. ¹⁹ Yoo nba ki u poorpoweiteeb kan saan nan maar n̄antaa koo n̄anna na, ki bi la Yiisa somm nyun na paak ki tookit burgbetir maŋ, ki jaŋmaanii ji soorib. ²⁰ Ki Yiisa betib a, “I daa tiin jaŋmaanii mani. Li tee mine.” ²¹ Baa bann nan Yiisa-e na, ki bi ji m̄ok parpeenn nan wun koo burgbetir na ni. Li taakpaak ni ki burgbetir na baar siaminba ki bi saa na.

Niib bonchiann nba din lon Yiisa bianjinba

²² Niib nba din biar m̄ok-pootir po na, ki li ji din tan yent sanyiok ni, ki bi la burgbetyennkoo biar see leŋ, ki bi bann nan Yiisa won ki koo burgbetir na ki wei u poorpoweiteebi, kimaan baa won saa na, Yiisa won kaa bi ni.

²³ Ki burgbetlia bia nyii Taiberias ki baat ki per siaminba niib won dii jeet nba ki Yiisa won tur Yennu niipoouk li paak na. ²⁴ Nibur na nba la nan Yiisa kaa leŋ, ki u poorpoweiteeb bia kaa na, ki bi saan koo burgbeta na ni, ki saan Kapenaum, a bin lomɔ.

Yiisa nba tee manfoor jeet bianjinba

²⁵ Niib na nba din poot m̄okgben̄ir maŋ na, ki bi la Yiisa, ki boio a, “Wanntoo, a baar nna nlee yooe?” ²⁶ Ki Yiisa yetib a, “Barmoniie ki n beeri na, maa won turi jeet ki i dii gboo nae te ki i loonin na, n̄aan li ki tee yaa la n bakitnaun̄ toonjaana na kaa. ²⁷ I daa tuun toonn jeet nba biir paaki, n̄aan ii tuun toonn jeet nba m̄ok manfoor nba kaa gbennu na paak. Min Nisaarik Bike saa turi li jebooru, kimaan n Baa Yennu-e turin yiikoo na a mii teeni, kimaan u numm gbooma.”

²⁸ Nanne ki bi boio a, “Ti sii tuun bee ki li tee Yennu toona?” ²⁹ Ki Yiisa jiimm a, “Toonn nae ki Yennu loon yii tuun: Ii teen wunba ki u tumo na yada.” ³⁰ Ki bi bia boio a, “Toonjaanlannpoe ki a saa tun ki tin la ki teena yada? A saa tun bee? ³¹ Ti yeejamm nba din be muuk ni yoo nba na, bi din tuu di jeet nba ki bi yi mana na, nan laa sob Yennu gbouŋ ni bianjinba na, a ‘Moses din teemm jeet nba nyi Yendouŋ ni a bii di.’ ” ³² Ki Yiisa yetib a, “Barmoniie ki n beeri na, li ki tee Moses kaa din teeni jeet maŋi, n̄aan li din tee n Baa Yennu-e. Ki motana ki u ji loon wun turi jeet nan monii nba nyi u boor. ³³ Jeet nba ki Yennu teeni maŋ, n̄anne tee wunba nyii Yendouŋ ni ki teen tingbouŋ na n̄ateeb manfoor.” ³⁴ Ki bi yeto a, “Chanbaa, ii teent jeet maŋ daar kur.” ³⁵ Ki u betib a, “Mine tee manfoor jeet maŋ. Daano nba baar n boor, kon kan mi sooro, ki wunba teenin yada, nyunnyukuru kan mi sooro.”

³⁶ “N porj beti nan i lama, njaan ki teenin yada. ³⁷ Njaan wunba kur ki n Baa Yennu jiu ki turin, u saa baar n boor ki teenin yadawa. N kan mi yêt wunba baar n boori, ³⁸ kimaan n nyii Yendouj ni ki sik maa n tun Yennu nba tumin na yanboote, njaan li ki tee n moj yanboot kaa. ³⁹ Njoo Yennu nba tumin na, u loomm tee a binba ki u turin nae nan yenokowa daa boori, njaan man tan fimm kuun ni durinya gbennu daar. ⁴⁰ Nnae ki n Baa Yennu loon, a soo kur nba bann min, u Bija, ki teenin yada, u saa la manfoor nba kaa gbennu; ki n tan saa fimm kuun ni durinya gbennu daar.”

⁴¹ Nanne ki Juu teeb manj ji burin nan leeb, waa yaa njoo tee jeet nba nyii Yendouj ni na paak. ⁴² Ki bi boi leeb a, “Yiisa nba tee Joosef bija na kaa na-a? Ti mi u baa nan u naa. Nlee ki u yaa u nyii Yendouj ni?”

⁴³ Ki Yiisa betib a, “I daa burin nan leeb maa pak linba na paaki. ⁴⁴ Soo kan fit baar n boor ki teen n yoo, ki li ki tee ki n Baa Yennu nba tumin na kaa te ki u baari, ki n tan saa fiin li daano kuun ni, durinya gbennu daar. ⁴⁵ Yennu sokiniinba din sob Yennu gbouj ni a ‘Yennu saa wann soo kur.’ Soo kur nba gbiintir n Baa Yennu ki bia gaan u maan, njoo saa baar n boor ki kpant n yoo. ⁴⁶ Njaan soo daa ki mi la n Baa Yennu manji, see min nba nyii u boor na kooe laato.

⁴⁷ “Barmoniie ki n beeri na, daano nba teenin yada, njoo mok manfoor nba kaa gbennu. ⁴⁸ Mine tee manfoor jeet na. ⁴⁹ Yoo nba ki i yeejamm din be muuk ni na, bi din tuu di mana manje, njaan bi kpowa. ⁵⁰ Njaan jeet nba nyi Yendouj ni na, wunba diir, u kan kpo. ⁵¹ Mine tee manfoor jeet nba nyii Yendouj ni na. Wunba dii jeet manj sii be nan yoo nba kaa gbennu, ki jeet nba ki n saa turu na tee n gbanante, ki n tan saa jii n gbanant manj ki chab, ki tingbouj na njaateeb n fit la manfoor manj.”

⁵² Nanne ki moniak fiir Juu teeb manj sinsuuk ni ki jiin Yiisa nba pak linba na po, ki bi boi bi leeb a, “Nlee ki joo na saa turit u gbanant ki tin di?” ⁵³ Ki Yiisa betib a, “Barmoniie ki n beeri na, see ki i njman min Nisaarik Bik gbanant, ki bia nyuu n son. Nna-i kaa, i kii mok manfoor manj i ni. ⁵⁴ Ki daano nba njman n gbanant ki bia nyuu n son, u mok manfoor nba kaa gbennu, ki n tan saa fiino kuun ni, durinya gbennu daar. ⁵⁵ Kimaan n gbanante tee jeet nan monii, ki n son mun tee bonnyukar nan monii; ⁵⁶ ki daano nba njman n gbanant, ki bia nyuu n son, njooe be n ni, ki n mun be u ni.

⁵⁷ “N Baa Yennu nba yen manfoor nae tumin, ki u paake ki n mun mok manfoor. Li mun bia sii tee nnae, wunba njman n gbanant, n paak, u sii mok manfoor. ⁵⁸ Mine tee jeet nba nyii Yendouj ni ki sik. Ki wunba dii jeet na, u sii yoo be nan yoo nba kaa gbennu; ki jeet manj ki tee nan jeet nba ki i yeejamm din dii njaan tan kpo na kaa.”

⁵⁹ Yiisa-e din pak linba na, waa daa din be Kapenaum, Yenjiantu diiuk ni, ki want niib na.

Manfoor nba kaa gbennu labaar

⁶⁰ Yiisa poorpoweiteeb bonchiann nba din gbat u wannu manj, ki bi yeen bi leeb a, “Wannu na paar ki turit. Nmee saa sak linba na?” ⁶¹ Soo din ki wann Yiisa njarimi, njaan u din bann nan u poorpoweiteeb na mok bunburimii u wannu manj paak. Ki u boib a, “Maan nae te ki i birisimi-i? ⁶² Li-i tee ki i la min Nisaarik Bik do Yendouj ni siaminba ki n din tuu be na, i ji sii dukii nlee? ⁶³ Yennu Seyeenje teen niib manfoor; njaan gbanant

na tee yanne. Mōmaan nba ki n pak turi nae baat nan Yennu Seyeej nba teen niib manfoor maṅ. ⁶⁴ Nāan i siab lek ki teenin yada.”

Yiisa din pakib linba na, kimaan sinsinn u poṅ mi binba tan kan teeno yada, nan wunba mun tan saa nyi u poor. ⁶⁵ Ki u bia ṅamm yet a, “Li paake te ki n beti a soṵ kan fit baar n boor ni ki teen n yoo, see ki n Baa Yennu-e te ki u baar.”

⁶⁶ Li paake te ki u poorpoweiteeb bonchiann din ṅmat poor, ki ji ki tokii nano. ⁶⁷ Nanne ki u din boi u poorpoweiteeb piik nan banlee na a, “Ki i mun saa nyikima-a?” ⁶⁸ Ki Simonn Piita jiinṵ a, “Ti Yomdaano, ti mun ji saa nyika ṅaan saan ṅmee boori? Fine mok manfoor nba kaa gbennu wannu. ⁶⁹ Ki mōtana ti teena yadawa ki mi nan fine tee Yennu popeendaano.” ⁷⁰ Ki Yiisa yetib a, “Yimm jab piik nan banlee na, mine ganni, ṅaan ki i ni yeno tee Sintaanii yoo.” ⁷¹ U din yet ki jiin Judas nba tee Simonn Iskariot bija na poe; ṅooe din tee u poorpoweiteeb piik nan banlee na yeno, ṅaan lek yaa wun nyi u poor.

7

Yiisa waarii nba ki teeno yada bianjinba

¹ Li poorpoe ki Yiisa ji din be Galilii yent ni, ki lin lej digbana. U din ki loon wuu be Judea yent ni, kimaan Juu teeb yudamm nba be lej na loon bin kpiue. ² Ki Juu teeb jaamm nba ki bi yi lanbont jaamm na tan per. ³ Nanne ki Yiisa waarii yeto a, “Nyikin nna, ṅaan saan Judea yent ni, ki a poorpoweiteeb nba be lej na n la toona nba ki a tuun na. ⁴ Li-i tee ki niro loon wun wann u moṅ nan u tee soṵ, li ki ṅan ki wun boṛ toona nba ki u tuumi. Li-i tee ki a tuun toonjaana, fan wann niib paanu ni nan a set tee li daano.” ⁵ U waarii na lek daa din ki teeno yada; li paak ki bi pako nna maṅ. ⁶ Ki Yiisa jiimm a, “N yoo daa ki baari. Yimm ṅarin, yoo kur ṅane ki turi, ⁷ kimaan tingboun na ṅaateeb ki namiini, ṅaan min ṅarin bi namin, kimaan maa beerib a bi soṅii ki ṅan na paak. ⁸ Ton, yimm-ii saa jaamm maṅ, ṅaan min ṅarin daa ki saa, kimaan n yoo daa ki baari.” ⁹ U din betib nnae, ṅaan biar be Galilii.

Yiisa nba din saan jaamm maṅ bianjinba

¹⁰ Yiisa waarii na din saan jaamm naewa, ki Yiisa tan wei. U din ki saan paanu ni kaa, ṅaan u din bore ki saan.

¹¹ Ki Juu teeb yudamm din lin loono jaamm maṅ ni, ki boi niib a, “U be lee?” ¹² Ki niib bonchiann nba be lej na burin bonchiann ki jiin u po; ki siab yaa, “U tee niṅano,” ki leeb yaa, “Aaii, u kpamm niibe;” ¹³ ṅaan soṵ din ki pak u po paanu ni, kimaan bi tiin Juu teeb yudamm na jaṅmaani.

¹⁴ Baa dii jaamm na ki koo sinsuuk ni yoo nba, ki Yiisa saan koo Yenjiantu nasaakak ni, ki piin want niib Yennu maan. ¹⁵ Juu teeb nba gbiintiro yoo nba, ki li teemm bakitnaun; ki bi boi a, “Nlee ki niro na jia mi gboun nna, ṅaan ki koo ti sakursaakari?” ¹⁶ Ki Yiisa yetib a, “Maa want wannu nba na, li ki tee n moṅ wannu kaa, ṅaan li nyii Yennu nba tumin na boore. ¹⁷ Wunba loon wun tun Yennu yanbootoona, ṅooe saa bann nan linba ki n want na nyii Yennu boor, koo n piak n moṅ yare. ¹⁸ Daano nba piak u moṅ yar, ṅoo loon baakir ki teen u moṅe. Nāan wunba loon niib-ii baakit wunba tumo na, ṅooe tee popeendaano, ki ki mok biiti.

¹⁹ “Moses kaa din turi sennu na-a? Nāan i soṵ ki dia sennu maṅi. Ki bee ki i loon yin kpimi?” ²⁰ Ki niib na yeto a, “Narinbiiuk be a ni. Nmee

yaa wun kpiani?" ²¹ Ki Yiisa betib a, "N tun toonjaann foon daar, ki toonn manj teen i kura bakitnaun. ²² Nnaan li-i tee ki i pot bonjabik foon daar, i mun tun toonn foon daare na. Moses-e din senn a yii porii i bonjai, nnaan i yeejamme din piin punpotu sinsinn. ²³ Ton, li-i tee ki i porii bonjabis foon daar, a i daa kpet Moses sennuae, bee ki i donn wutoor n paak maa te ki baatoo la laafia foon daar na?" ²⁴ Daa gorii niro wanyer po binbenj ki bu u buuti, nnaan i tuu dukin fanuwa ki la li barmonii."

Niib na nba boi bi leeb ki jiin Yiisa po bianjinba

²⁵ Nnanne ki Jerusalem nisiab boi bi leeb a, "Niro nba na kaa ki bi yiab a bin kpiu na-a?" ²⁶ Gotir, u piak paanu nie, ki soo mun bia ki pak siar a wun tia. Li pasiar ti yudamm dukii a u tee Yennu Niganntoo Masia nae. ²⁷ Ti mi joo na nba nyii siaminba, nnaan Yennu Niganntoo Masia na-i tanj baar, soo kan bann waa nyii siami."

²⁸ Yiisa nba want niib Yenjiantu nasaakak ni na, ki u tan pak sanpaapo a, "I dukii nan i min bonjann, ki bia dukii a i mi maa nyii sian. N ki baar n moj baaru kaa. Daano nba tumin na, hooe tee barmonii; ki i ki miu. ²⁹ Nnaan min miu, kimaan n nyii u boore, hooe tumin."

³⁰ Nnanne ki bi ji yiab a bin sooro, nnaan bi soo ki sooro, kimaan u sooru yoo daa din ki baari. ³¹ Nibur na ni bonchiann din teeno yada, ki boi bi leeb a, "Yennu Niganntoo Masia na-i tanj baar, u saa tun toonjaana ki lin gar joo na yara-a?"

Yiisa nba yaa u saa yaat bianjinba

³² Ki Farisiinba na gbat niib na burin ki jiin Yiisa po, ki namm nan mannteeb yudamm tun Yenjiantu nasaakak guura a bin saan ki soor Yiisa. ³³ Nnaan ki Yiisa bet nibur na a, "N sii be nani yoo waaminnae, ki li poorpo ki n nmat ki saan wunba tumin na pej. ³⁴ I tan saa lon n boor, nnaan kan lami, kimaan siaminba ki n tan sii be na, i kan fit baar lenj." ³⁵ Ki Juu teeb tooondamm na boi bi leeb a, "U yaa wun tan saan lee, ki ti kan lau? U yaa wun tan saan Griik doi ni, siaminba ki Juu teeb be na, kii sakii want Griik teeb na amii?" ³⁶ Waa yet a ti tan saa lon u boor nnaan kan lau, ki bia tan kan fit saan siaminba ki u sii be na, li paak tee bee?"

Manfoor nyun labaar

³⁷ Ton, jaamm manj gbennu daar din tee dajaanne. Li daar manje ki Yiisa fiir set ki pak sanpaapowa a, "Wunba ki nyunnyukuru gbato, wun baar n boor ki tan nyu, ³⁸ kimaan Yennu gbouj yet a 'Wunba teenin yada, manfoor nyun sii to nyunkpanae ki nyi u par ni.' " ³⁹ Yiisa nba din piak na, u din want Yennu Seyeenj poe; ki binba teen Yiisa yada na yaa bin tan la Seyeenj manj. Li yoo na Yennu daa din ki tur niib Seyeenj manj, kimaan u daa din ki donn Yiisa.

⁴⁰ Niib bonchiann nba din be nibur na ni ki gbat ki u yet nna manj, ki bi yet a, "Joo na set tee Yennu sokiniie nan barmonii," ⁴¹ ki siab yaa, "U tee Yennu Niganntoo Masia-e," ki leeb mun yaa, "Yennu Niganntoo Masia na kan nyi Galilli. ⁴² Yennu gbouj wann a Masia na tan sii tee Defid yaaboonne, ki bi bia tan saa maro Betlehem doo nba tee hoo Defid doo na nie." ⁴³ Ki niib na ji mok dudukit jak jak ki jiin Yiisa po. ⁴⁴ Ki siab bia loon bin sooro, nnaan bi soo ki sooro.

Juu teeb yudamm nba ki teen yada bianjinba

⁴⁵ Li poorpoe ki guura na ji nmat mannteeb yudamm nan Farisiinba na boor; ki bi boib a, “Bee teen ki i ki jen nano?” ⁴⁶ Ki guura na jiin a, “Soo daa ki mi pak mabooru nba ki joo na piak na.” ⁴⁷ Ki Farisiinba na boib a, “Ki u kpann i mune-e?” ⁴⁸ I tan mi la ki ti yudamm koo Farisiinba soo teeno yada-a? ⁴⁹ Nnaan nigbouj na nba ki mi Yennu sennu na, mopor be bi paak.”

⁵⁰ Ki Farisiinba manj ni yencoe tee Nikodemus. Njooe tee daano nba din saan sianyoo, a wun saa la Yiisa na; ki u betib a ⁵¹ “Ti sennu ki wann nan ti bu niro buut ki biiro, nnaan daa ki gbat u mob ni ki bann waa tun linba.”

⁵² Ki bi boio a, “A mun ji tee Galilii niroe-e? Gotir Yennu gbouj ni. A saa la nan Yennu sokinii ki mi nyii Galilii yent ni.”

8

Poochonchonsoo labaar

((¹ Li poorpoe ki soo kur kun, nnaan ki Yiisa doo Olif Tiinii kunkonn na paak. ² Ki li yent sanyapob ni, ki u nmat koo Yenjiantu nasaakak na ni; ki niib bonchiann tikir linto, ki u kar ki wantib.

³ Nnanne ki sennu wannteeb nan Farisiinba baar nan poo nba tun bonchonchontoonn na, ki te ki u set bi kur toonn, ⁴ nnaan ki bi yet Yiisa a, “Wanntoo, ti la poo na, ki u tuun chonchontoonne, ki ti sooro li yoo na. ⁵ Ti sennu ni, Moses din senn a li poobooru njan ki bin jaato tanae ki kpiu, ki fin njarin yaa bia?” ⁶ Bi din yet nna, ki loon bin kpar Yiisa-e, ki fit la u biit. Ki Yiisa tibin ki jii niibir ki sobin tinj ni.

⁷ Baa see ki boio buboit na, ki u tibit ki betib a, “Wunba ki mi tun toonbiit, li yoo n sint jaa poo na tann,” ⁸ nnaan namm tibin ki sobin tinj ni. ⁹ Baa gbat ki u yet nna manj, ki bi yat yencoe yencoe, ki nikpera na djon yaat. Ki Yiisa biar, ki poo na bia daa see u toonn. ¹⁰ Ki u tibit boio a, “N niipoo, bi be lia? Soo ki biar a wun pak biirani-i?” ¹¹ Ki u jiin a, “Chanbaa, soo ki biari.”

Ki Yiisa yeto a, “N mun kan pak biirani. Ii kun. A ji daa mi tuun toonbiiti.”))

Yiisa nba tee durinya yentu bianjinba

¹² Nnanne ki Yiisa bia pak nan niib Yenjiantu nasaakak ni a, “Mine tee tingbouj na niib yentu, ki daano nba waan, njooe sii mok yentu nba yentir u binben, ki u kii turin bunbonn ni.” ¹³ Ki Farisiinba na bia yeto a, “Faa piak ki want a mone po na, nnaan li tee yanne.” ¹⁴ Ki Yiisa betib a, “Mi-i lekii piak ki want n mone poie, nnaan maa yeen linba, li tee moniie, kimaan min mi maa nyii siaminba, ki bia mi maa saa siaminba. Yimm njarin ki mi maa nyii siami, ki bia ki mi maa saa siami. ¹⁵ Yimm gorii niro nanyer poe ki bu u buut, nnaan min njarin ki bu soo buuti. ¹⁶ Mi-i ponjii yaa n bu niro buut gbaa, n saa bu u buut nan barmoniie, kimaan n ki bu buut n kuukoo kaa, nnaan n Baa nba tumin nae be nanin. ¹⁷ Ton, li ponj sob i sennu ni a niib banlee siara-i jami, nnaan tee barmonii. ¹⁸ N piak want n mone po, ki n Baa nba tumin na mun bia piak want n po nnae.” ¹⁹ Ki bi boio a, “A baa manj be lee?”

Ki Yiisa jiimm a, “I ki mimi, ki tan boi n Baa. I-i bonni mimie, i bia bo sii mi n Baa.”

²⁰ Yiisa din pak maan na, yoo nba ki u want niib Yennu maan, Yenjiantu nasaakak ni, siaminba ki bi sent Yennu piinii lakir nae; nnaan soo ki sooro, kimaan u sooru yoo daa ki baari.

Yiisa nba kpaan Juu teeb na bianjinba

²¹ Ki Yiisa bia namm yetib a, “N saa yaata, ki i tan saa lomin ki kan lami. I tan saa kpo njan ponj ki la nyikinchabi; i bia tan kan fit saan maa saa siami.”

²² Nanne ki Juu teeb na yet a, “U yaa ti kan fit saan waa saa siami. U yaa wun kpi u moŋe-e?” ²³ Ki Yiisa jiin a, “Yimm tee tinj na ni yabe, njan min tee sanpaapo yoo; yimm nyii tingbouj na nie, njan min ki nyii tingbouj na ni kaa. ²⁴ Li paake te ki n yeti maa i tan saa kpo njan ponj ki la nyikinchab na; ki li-i tee ki i ki teen yada nan n tee maa tee wunbae, i set saa kpo njan ponj ki la nyikinchabi.” ²⁵ Ki bi boio a, “A tee nmeee munii?”

Ki u jiimm a, “N tee wunba ki n tuu yoo beeri nae. ²⁶ N bo sii fit piak maan bonchiann ki biiri; njan wunba tumin nae tee barmonii daano; ki n beer tingbouj na niib linba ki n gbia u boor nae.”

²⁷ Njan niib na din ki mi nan u piak u Baa Yennu poe. ²⁸ Li paak ki Yiisa betib a, “Yoo nba ki i saa jii min Nisaarik Bik ki donn sanpaapo na, li yoe ki i tan saa bann nan n tee maa tee wunbae, ki i bia saa bann nan n ki tuun siar nan n moŋ yiikoo, njan n bia yeen linba ki n Baa wannin a n yete. ²⁹ Njoo nba tumin nae be nanin. U ki nyikitin, kimaan n tuun linba gboot u numme.” ³⁰ Niib bonchiann nba din gbat ki Yiisa pak nna manj, ki bi teeno yada.

Binba set nyii daabisin ni labaar

³¹ Nanne ki Yiisa yet Juu teeb nba teeno yada na a, “Li-i tee ki i saak n moomaan, i set tee n poorpoweiteebe, ³² ki i bia saa bann barmonii na, ki barmonii manj saa nyinni daabisin ni.” ³³ Ki bi yeto a, “Ti tee Abraham yaaboonae, ti ki mi teen soo daaba. Nlee ki a yaa ti tan saa nyi daabisin ni?”

³⁴ Ki u yetib a, “Barmoniiie ki n beeri na, soo kur nba tuun toonbiit, u tee biit daabire. ³⁵ Daabir ki tee njaak yoo kaa, njan njaak bik njan tee njaak yoo yoo kur. ³⁶ Li-i tee min Yennu Bija nyinti daabisin niie, i set saa nyi nan barmoniiwa. ³⁷ N mi nan i tee Abraham yaaboonae, njan ki i lek yiab a yin kpin, kimaan n maan manj ki koo i tuba ni. ³⁸ Maa tuu be n Baa penj ki laat linba, njanne ki n piak, njan yimm tuun linba ki i baa beti a yii tuun nae.”

³⁹ Ki bi jiino a, “Ti baa tee Abraham-e.”

Ki Yiisa betib a, “Li-i tee ki i bo tee Abraham waas nan moniie, i bo sii tuun Abraham toonbooru nae, ⁴⁰ njan ki motana ki i yiab a yin kpin, njan ki n tee niro nba beeri barmonii nba ki n gbat Yennu boor na. Abraham njan din ki tun nna. ⁴¹ Njan yimm tuun i baa nba tuun bianjinbae.”

Ki bi jiin a, “Timm ki tee kpenjmia kaa. Ti mok baa yenokooe, ki njooe tee Yennu.”

⁴² Ki Yiisa betib a, “Li-i bonni tee ki Yennu moŋ tee i baa, i bo sii loonima, kimaan n nyii njoo Yennu peje ki baar nna. N bia ki baar nan n moŋ yaak kaa, njan njooe tumin. ⁴³ Bee teen ki i ki bann n maan na paaki? kimaan yaa ki fit gbiin n maan manj na. ⁴⁴ I tee i baa Sintaanii waase, ki loon yii tuun i baa manj yanbootoona. Pinpiik niwa u ponj tee nikpiiruko, ki bia fok nan barmonii, kimaan barmonii kaa u ni nan waama. Ki wuu faar faak, li ponj tee u toonkperre, kimaan waa tee faak daano na. Fai kur nyi u boore. ⁴⁵ Maa beeri barmonii nae te ki i ki teenin yada. ⁴⁶ I nmeee saa fit wann n biiti? Aaii, soo kaa. Maa beeri barmonii bianjinba na, bee teen ki i ki teenin yada? ⁴⁷ Wunba nyii Yennu boor, njooe gbia Yennu maan; njan yaa ki nyii Yennu boor na, li paake ki i ki gbia Yennu maan manj.”

Ki jiin Yiisa nan Abraham po

⁴⁸ Nanne ki Juu teeb na yet Yiisa a, "Taa yet a, 'Fin Samaria niro na, narinbiik be a ni' na, li ki tee nna kaa-a?" ⁴⁹ Ki Yiisa jiin a, "Narinbiik kaa n ni. Min baakit n Baa Yennu, njan ki yimm narin sianin. ⁵⁰ Min kaa loon baakir ki teen n mɔŋi. Yennu-e loon ki niib n turin baakir; ki nɔɔ tee buut daano. ⁵¹ Barmɔniie ki n beeri na, daano nba saak n maan, u kan mi kpo."

⁵² Ki Juu teeb na beto a, "Mɔtana ti set bann nan narinbiik be a ni. Abraham din kpowa, ki Yennu sɔkiniinba bia kpowa, njan ki a yaa daano nba saak a maan kan mi kpo. ⁵³ Ti chanbaa Abraham nba din kpo na, a mi a a cheue-e? Yennu sɔkiniinba bia din kpowa. Ii got! Fin mi a a tee nɔmee?" ⁵⁴ Ki Yiisa jiimm a, "Mi-i bonni dontir n mɔŋie, li bo sii tee yanne, njan wunba dontirin nae tee n Baa. Nɔɔ tee daano nba ki i yaa u tee i Yennu na. ⁵⁵ I ki miu, njan min narin miu. Li-i bonni tee ki n yaa n ki miu, n bo saa teen faak daano nan yimm nawa. Naan n miu, ki bia saak u maan. ⁵⁶ I chanbaa Abraham din mɔk parpeenn bonchiann, nan waa yaa wun tan la yoo nba ki n saa sik tingboun na ni; ki u set tan la yoo manja, ki li manɔ." ⁵⁷ Ki Juu teeb na boio a, "A daa ki baar binpiinɔmu, njan din la Abraham-ii?" ⁵⁸ Ki Yiisa jiin a, "Barmɔniie ki n beeri na, baa din tan maar Abraham na, njan sɔɔ ki min narin kpan be-e." ⁵⁹ Nanne ki bi ji tokii tana a bin jaato ki kpiu; ki u nmiat ki nyii Yenjiantu nasaakak na ni.

9

Yiisa nba din nyɔont jajɔɔŋ bianinba

¹ Li poorpoe ki Yiisa din lin ki saa la joo nna, ki u tee jooŋ, u maaru niwa. ² Ki u poorpoweiteeb boio a, "Wanntoo, nɔmee toonbiite te ki bi mar joo na jooŋi? Li daa tee u mɔŋ toonbiit amii u damme?" ³ Ki u jiimm a, "U toonbiit paak kaa te ki u jooŋi. Li mun bia ki tee u damm toonbiit paak kaa, njan u jooŋ a Yennu n te ki wun nyɔonte, ki niib n la Yennu toonjaann. ⁴ Yoo nba ki yentu daa be na, li kpaa talase ki tii tuun wunba tumin na toona, kimaan nyioɔk baat, ki sɔɔ tan kan fit tun toonni. ⁵ Maa daa be tingboun na ni na, n tee tingboun na niib yentue."

⁶ Waa yet nna man poorpoe ki u siir mɔsant tinj ni, ki buun tant, ki pɔr jooŋ na ninbina, ⁷ njan beto a, "Ii saa Siiloam* biɔŋ ni ki saa yibir." (Siiloam paake tee "Te.") Ki u saan ki saa yibir, ki nyɔont, ki kun.

⁸ Nanne ki u leeb nan niib nba tuu laato ki u tee miato na boi bi leeb a, "Jajɔɔŋ nba tuu mei na kaa na-a?" ⁹ Ki siab yaa, "Nɔɔe," ki leeb yaa, "Aaai, nɔɔ kaa. U naano." Nanne ki joo manj tɔŋ yet a, "Mine na." ¹⁰ Ki bi boio a, "A teen nlee ki tan nyɔonti?" ¹¹ Ki u jiimm a, "Joo nba ki bi yiu Yiisa na, nɔɔe buun tant ki pɔr n ninbina, njan betin a mii saa Siiloam biɔŋ ni ki saa yibir; ki n saan ki saa yibir ki nyɔont."

¹² Ki bi boio a, "U be lee?"

Ki u jiin a, "N ki mi."

Fariisiinba nba boi jajɔɔŋ na u nyɔontu po bianinba

¹³ Nanne ki bi jii joo manj ki saan nano Fariisiinba boor. ¹⁴ Daar nba ki Yiisa buun tant ki nyɔont jooŋ na din tee foon daare. ¹⁵ Ki Fariisiinba na bia namm boi joo na a u teen nlee ki nyɔonti. Ki u betib a, "Yiisa-e buun tant ki pɔr n ninbina, ki n yibir ki nyɔont."

* 9:7 9.7 Bi din te ki nyun tokii loonue ki siik biɔŋ na ni.

¹⁶ Ki Farisiinba na siab yet a, “Yiisa ki nyii Yennu boor kaa, kimaan u ki dia foon daar sennu na.”

Ki bi siab mun boi a, “Nlee ki biitdaano sii fit tuun toonjaana na booru?” Ki bokitu baar Farisiinba na sinsuuk ni.

¹⁷ Li paak ki bi namm boi joo na a, “Joo nba nyooanta na, a dukii nlee u po?”

Ki u bia jiimm a, “U tee Yennu sokiniie.”

¹⁸ Ki li lek paar nan Juu teeb yudamm na n teen yada nan bi maro jooje ki u tan nyooant. Nanne ki bi yiin u damm, ¹⁹ ki tan boib a, “U tee i bijae-e? I set yaa i maro jooje-e? Ki li teen nlee ki u ji laat motana?” ²⁰ Ki bi jiin a, “Ti mi nan u tee ti bija narime, ki ti bia mi nan ti maro jooje. ²¹ Nnaan ti ki mi laa teen bianinba ki u tan nyooant, ti bia ki mi wunba nyooanto. U moŋ ji ki tee bik kaa. Boimo man. U saa fit pak u moŋ paaka.” ²² U damm din yet nna man, kimaan bi tiin Juu teeb yudamm na janmaanii, kimaan yudamm man poŋ taan mob ki yet a wunba yaa Yiisa-e tee Yennu Niganntoo Masia, see ki bi nyinno bi Yenjiantu ni. ²³ Li paak te ki u damm din yaa u ki tee bik kaa, a bin boio.

²⁴ Li taar munlee nie ki bi bia namm yiin joo nba tuu tee jooŋ nnaan tan nyooant na, ki tan beto a, “Ti teen Yennu-e baakir nan niipoouk; kimaan ti mi nan Yiisa narin tee biitdaano.” ²⁵ Ki joo na yetib a, “Waa tee biitdaano koo waa ki tee, n ki mi. Nnaan bonyennkooe ki n mi: n tuu tee jooŋe, nnaan motana n ji laat.”

²⁶ Ki bi namm boio a, “U teen nlee ki nyooantani?” ²⁷ Ki u jiimm a, “N poŋ betiwa, nnaan ki i ki gbati. Bee ki i loon ki n namm betini? I mun loon ki i teen u poorpoweitebe-e?” ²⁸ Nanne ki bi wutoor ji doo, ki bi sukiio, nnaan beto a, “Fine tee niro man poorpoweitoo, nnaan timm narin tee Moses poorpoweitebe. ²⁹ Ti mi nan Yennu din piak nan Moses, nnaan niro na narin, ti ki mi waa nyii siami.” ³⁰ Ki joo nba nyooant man yetib a, “Bia paruko mani, ki i tan yaa i ki mi waa nyii siami, nnaan u nyooant n nuniwa. ³¹ Ti mi nan Yennu ki gbia biitdamm miaru, nnaan gbia damm nba jiantiro ki tuun waa loon bianinbae. ³² Laa nyii durinya piinu niwa, ti daa ki mi gbat a soo nyooant wunba ki bi maro jooŋi. ³³ Li-i bonni tee ki joo man ki nyii Yennu boori, u bo kan fit tun bakitnaun toonn na booru.”

³⁴ Ki bi jiin a, “Fin nba ki bi mara nan biit na po, a tee nmeee ki want timmi?” Ki bi nyinno bi Yenjiantu ni.

Ninyentir labaar

³⁵ Yiisa nba gbat a bi nyinno bi Yenjiantu ni na, ki u lomoo ki tan lau, ki boio a, “A teen Nisaarik Bik na yadawa-a?” ³⁶ Ki u boio a, “Chanbaa, nmeee tee Nisaarik Biki? Betirin waa tee wunba, ki n teeno yada.” ³⁷ Ki Yiisa beto a, “A poŋ lauwa. Njooe tee min nba piak nana na.” ³⁸ Ki joo na yeto a, “N Yomdaano, n teena yadawa,” nnaan gbaan u toonn ki jianto.

³⁹ Nanne ki Yiisa yet a, “N baar tingbouŋ na ni a n bu niib buut, ki bia yent binba ki mok ninyentir na numm poe, nnaan dokin binba mok ninyentir na numm po.” ⁴⁰ Ki Farisiinba nba be lej na gbat ki u yet nna, ki bi boio a, “A yaa ti mun ki mok ninyentire-e?” ⁴¹ Ki u jiimm a, “Li-i bonni tee ki i ki mok ninyentiri, i bo kii mok biiti, nnaan yaa sat yaa i mok ninyentir na, i mok biit.”

¹ Ki Yiisa namm yetib a, “Barmōniie ki n beeri na, nirō nba ki tōkin pelook tammōb ki kōō, n̄aan doo joonn ki kōō, li yōōe tee nanyuko. ² N̄aan nirō nba tōkin pelook na tammōb ki kōō, li yōōe tee pei maŋ kpaarik. ³ Wuu taŋi baat a wun kōō, tammōguuro na saa loote, ki wun kōō; ki u yi u mōŋ pei na sana, ki bi gbia u mōb, ki u nyintib. ⁴ Wuu nyinn u mōŋ pei kur yoo nba, u tuu gar bi tōonne, ki bi waa u poor, kimaan bi mi u kunkor. ⁵ N̄aan bi kan wei saamō n̄arimi, see ki bi chiar, kimaan bi ki mi u kunkori.” ⁶ Yiisa din yimm barjouk na, n̄aan ki bi ki bann li paaki.

⁷ Li paak, ki u bia namm betib a, “Barmōniie ki n beeri na, mine tee pelook na tammōb. ⁸ Binba kur gar n tōonn ki baar na tee nanyukibe nan fat-teeb, ki pei na ki gbia bi mōbu. ⁹ Mine tee tammōb na, ki daanō nba tōkin n ni ki kōō, n̄ōōe saa la tinnu, ki sii yōō gaar kōō, ki n̄mat nyi, ki laat jeŋant. ¹⁰ Nanyuko n̄arin baat a wun tan jan pei nae, ki bia kpib, ki bia biirib. Mine baar a bin la manfoor nba tee manfoor nan barmōnii.

¹¹ “Mine tee pekpaan̄aŋ, ki pekpaan̄aŋe kpenn u pei paak. ¹² N̄aan wunba kpaar pei likirii paak, ki ki tee pekpaarik nan mōnii, ki bia ki yen pei na, li-i tee ki u la kinkatir baat yoo nba, see ki u chiar n̄aan nyik pei na; ki kinkatir na n ji baar ki soorib, ki binba tenn na n yat. ¹³ U tuu chiare, kimaan u kpaar pei na likirii paake, ki u baka kaa pei na po. ¹⁴⁻¹⁵ Mine tee pekpaan̄aŋ. N Baa Yennu nba mi-n, ki n mun miu na, li mun bia tee nnae ki n mi n pei, ki bi mun mi-n, ki n saa chibin n saan̄maŋ bi paak. ¹⁶ Pelei be ki tee n yab, n̄aan namm kaa pelook na ni. See ki n baar nan namm mun biak, ki bi saa sak n mōb, ki bi kur ji sii tee pebooryeŋ, ki mōk pekpaaryeŋ kōō.

¹⁷ “N Baa Yennu loonin, kimaan n yaa n chab n manfoore, ki lin te man n̄amm lar li poor po. ¹⁸ Sōō kaa ki saa nyinn n manfoor maŋi, n̄aan n mōŋe yaa n jii chab, kimaan n mōk yiiokoo ki saa fit chabir, ki bia mōk yiiokoo ki tan saa lar. Linba nae ki n Baa betin a n tun.”

¹⁹ Waa yet nna yoo nba, ki Juu teeb yudamm na bia namm bōkit; ²⁰ ki bi bonchiann yaa, “Narinbiiuk be u ni, ki waatuk bia mōkō; ki bee teen ki i gbiintir u maami?” ²¹ Ki leeb mun yaa, “Nirō nba ki narinbiiuk be u ni kii piak nna. Nlee ki nirō nba ki narinbiiuk be u ni saa fit nyōōnt jōōŋi?”

Juu teeb yudamm nba yēt Yiisa bianjinba

²² Li poorpoewa ki bi tan mōk bi jaamm nba ki bi teen Yennu niipoouk bi jiantu n̄asaakak paak na. Jaamm maŋ din be Jerusalem-e. Li yoo din tee waat yōōe; ²³ ki Yiisa din somm lin barintir nba ki bi yir Solomonn barintir na ni, ki li be Yenjiantu n̄asaakak na ni. ²⁴ Ki Juu teeb yudamm din baar ki tikir linto, n̄aan boiō a, “A yaa lin yukir nleewa, ki tin tan bann nan a tee Yennu Niganntōō Masia-a? Fi-i tee n̄ōōie, fan betit barmōnii.” ²⁵ Ki Yiisa jimm a, “N poŋ daan betiwa, n̄aan ki i ki teenin yada. Toona nba ki n tuun n Baa Yennu yiiokoo ni nae want maa tee wunba. ²⁶ N̄aan yaa ki tee n pei na paak ki i ki teenin yada. ²⁷ N pei saak n mōb, ki n mib, ki bi waan, ²⁸ ki n teemm manfoa nba kaa gbennu, ki bi kan mi kpo, ki sōō bia kaa ki saa fit fatib n nuu ni. ²⁹ N Baa nba jiiib ki teen n nuu ni na, n̄ōōe gar sōō kur. Li paak ki sōō kan fit fatib n Baa maŋ nuu ni. ³⁰ Min nan n Baa maŋ tee yomme.”

³¹ Li yoo na ki Juu teeb yudamm na tōkii tana a bin jaatō ki kpiu. ³² Ki Yiisa yetib a, “I poŋ la ki n tun toon̄jana bonchiann, linba ki n Baa Yennu yaa n tun, ki toon̄jana maŋ ni, lann paake te ki i yaa i jaatimi?” ³³ Ki bi jiin a, “Ti ki loon ki tin jaata tana toon̄nansiar paak kaa, n̄aan faa jikit a

mɔŋ ki yek nan Yennu na paak. A kpan tee nirɔe, ŋaan yi a mɔŋ Yennu, li tee bonbilankante.” ³⁴ Ki Yiisa yetib a, “Li sɔb i mɔŋ sennu nba be Yennu gbouŋ ni na a ŋɔɔ Yennu yet a barbuura na tee u waase, ³⁵ ki ti mun mi nan Yennu gbouŋ kan faar faak faba; ki ŋɔɔ Yennu yib u waas, kimaan ŋamme tee niib nba ki u din pak u maan ki turib na. ³⁶ Ŋaan min ŋarin, n Baa Yennu-e gannin ki tumin tingbouŋ na ni; ki maa yet a n tee Yennu Bija na, nlee ki i yaa li tee bonbilankanti? ³⁷ Li-i tee ki n ki tuun n Baa Yennu toonaie, ŋann i daa teen yada. ³⁸ Ŋaan li-i tee ki n tuun ŋɔɔ Yennu toona manje, li-i lekii tee ki i ki teenin yada, ŋaan yin teen n toona maŋ yada. Ŋanne ki i saa bann barmɔnii nan n Baa Yennu be n ni, ki n mun bia be u ni.” ³⁹ Ŋanne ki Juu teeb na yaa bin sooro; ki u buut nyii, ⁴⁰ ki ŋmat poot Jɔɔdann mɔk-pootir, ki saa be siaminba ki Joonn din tuu wuur niib Yennu nyunwuru na. ⁴¹ Niib bonchiann din baar Yiisa peŋ, ki piak nan bi leeb a, “Joonn ŋarin din ki tun toonjaansiari, ŋaan linba kur ki u din piak ki jiin Yiisa po na tee barmɔniie.” ⁴² Niib bonchiann din teen Yiisa yada lenj.

11

Lasarus kuun labaar

¹ Tɔn, jasɔɔ din be Betani, ki u sann tee Lasarus, ki din tan yiar. Betani din tee Meeri nan u yɔɔɔ Maata dooe. ² Meeri-e din tee daano nba but tulaarii Yiisa taa paak, ŋaan jii u yut ki fiar na. Ki Meeri maŋ naa bik Lasarus yiar. Waa yiar na, ³ ki u niipoo Meeri nan Maata tun toonii, a wun saan ki bet Yiisa a, “Ti Yomdaano, a naasinyɔɔk nba ki a mantik loono na yiare.”

⁴ Yiisa nba gbat nna yoo nba, ki u yet u poorpoweiteeb na a, “Lasarus nba yiar na, yiaru maŋ ki tee u manfoor terik kaa na, ŋaan li tee linba ki niib saa dont Yennu sann li paake, ki bia saa dont min Yennu Bija sann mun.”

⁵ Tɔn, Yiisa lek din loon Maata nan Meeri nan Lasarus, ⁶ ŋaan waa gbat a Lasarus yiar na, ki u biar daa ŋanlee ki daa be lenj.

⁷ Li poorpoe ki u tan bet u poorpoweiteeb na a, “Ŋaant man ki tin ŋmat saan Judea.” ⁸ Ki bi yetɔ a, “Wanntɔɔ, daa ŋanlelee nae ki Juu teeb yudamm na daan yaa bin jaata tana, ŋaan ki a bia yaa ti ŋmat lenji?” ⁹ Ki Yiisa betib a, “Yentu tuu be sanyioɔk nie ki saa tuu daajoouk. Li-i tee ki nirɔ somm yonnu ni, u kan gbiati, kimaan waa laat tingbouŋ na yentu na paak. ¹⁰ Ŋaan wuu somm nyioɔk, u gbiati, kimaan yentu kaa.” ¹¹ Yiisa din yet nnae, ŋaan bia yet a, “Ti yɔɔk Lasarus goonte, ŋaan n saa saan fiinɔwa.” ¹² Ki u poorpoweiteeb na yetɔ a, “Ti Yomdaano, li-i tee ki u goontie, u saa laafiawa.” ¹³ Yiisa din want nan Lasarus kpoe, ŋaan ŋamm din mi a u want a Lasarus goonte. ¹⁴ Li paak din te ki u ji betib gbenn a, “Lasarus kpowa, ¹⁵ ŋaan i paak n mɔk parpeenn nan maa daan kaa u boor na, kimaan ŋanne saa te ki i teenin yada. Ŋaant tin saan u peŋ man.” ¹⁶ Ki Tomas, wunba ki bi yiu Jaak na yet u leeb maŋ a, “Ŋaant ki ti saan man. Li-i sakii tee kuun, timm nan ŋɔɔ n kpo.”

¹⁷ Yoo nba ki bi tan per Betani na, ki u gbat a baa pii Lasarus, li daa ŋanna na. ¹⁸ Betani din ki fɔk nan Jerusalem-i; li fɔkint din tee nan maar ŋanlee nae. ¹⁹ Li paak teen ki Juu teeb bonchiann din baar Maata nan Meeri peŋ, a bin maan bi para, kimaan bi naa bik na kuun paak.

Wunba fiint kpeemm ki teemm manfoa na labaar

²⁰ Maata nba tan gbat a Yiisa baat yoo nba, ki u nyii cheto, njaan ki Meeri narin biar be njaak ni. ²¹ Ki Maata bet Yiisa a, “N Yomdaano, li-i tee ki a daan bo be nna na, n naa bik na daan bo kan kpo. ²² Njaan n mi nan motana gbaa, li-i tee ki a miar Yennu linba kur po, u saa turawa.”

²³ Ki u beto a, “A naa bik na saa fiir kuun niwa.”

²⁴ Ki Maata jiino a, “N mi nan u tan saa fiir kuun ni durinya gbennu daar, daar nba ki kpeemm tan saa fiir na.”

²⁵ Ki Yiisa beto a, “Mine fiint kpeemm ki teemm manfoa. Daano nba teenin yada, hooe sii mok manfoor, wuu lekii kpo gbaa; ²⁶ ki daano nba mok manfoor njaan teenin yada, u kan mi kpo. A teen yada nan linba nawa-a?” ²⁷ Ki u jiin a, “N Yomdaano, nn, n teen yada nan fine tee Yennu Niganntoo Masia, ki bia tee hoo Yennu Bija, wunba ki ti tuu daan u baaru na.”

²⁸ Maata yet nna mane, njaan nmat kun, ki saa yiin u waaro Meeri soon nna, ki beto a, “Wanntoo na be nawa, njaan yiia.” ²⁹ Meeri nba gbat nna yoo nba, ki u fiir yiama, ki saan u boor. ³⁰ Ki soo Yiisa daa ki baar digbanbik manji, njaan daa be siaminba ki Maata cheto na. ³¹ Ki Juu teeb nba be nan Meeri njaak ni ki maant u par na nba la ki u nyii yian na, ki bi mun wei nyii, kimaan bi mi a u saa kaauk boore a wun saa bui kpeemonii.

³² Meeri nba baar Yiisa boor ki lau yoo nba, ki u gbaan u tooon, njaan yeto a, “N Yomdaano, li-i tee ki a daan bo be nna na, n naa bik na daan bo kan kpo.” ³³ Ki Yiisa la ki u mo, ki Juu teeb nba weio ki baar na mun mo, ki ninbaauk soor hoo Yiisa bonchiann, ki li daamii. ³⁴ Ki u tan boib a, “I piiu liapoe?” Ki bi beto a, “Ti Yomdaano, wein ki tan got.” ³⁵ Ki Yiisa bui. ³⁶ Ki Juu teeb na yet a, “Gotir man waa jia loon Lasarus bianjinba.” ³⁷ Ki siab yaa, “Daano nba daan nyoot jooj na, u daan bo kan fit te ki Lasarus daa kpenni-i?”

Yiisa nba fiin Lasarus kuun ni bianjinba

³⁸ Ki Yiisa par biir bonchiann, ki u saan kaauk na boor. Kaauk na din tee tanfioko, ki katanu bii li mob. ³⁹ Ki Yiisa betib a, “Biitir kaauk man man.”

Ki Maata, wunba tee kpeemmo na niipoo na, yeto a, “N Yomdaano, li sii poi hei, kimaan baa piiu, daa nanna na.”

⁴⁰ Ki Yiisa boio a, “N bo ki beta a li-i tee ki a teenin yada, a saa la Yennu nba mok panchionj bianjinba-a?” ⁴¹ Nanne ki bi biit kaauk na. Ki Yiisa gokit sanpaapo, njaan yet a, “N Baa Yennu, n teena niipouk nan faa sak n miaru na. ⁴² N mi nan yoo kur a saak n miaru, njaan n yet nna, kimaan n loon nibur nba be nna na n gbat ki teen yadae nan fine tumin.”

⁴³ Waa yet nna man, ki u yiin sanpaapowa a, “Lasarus, nyimin na.” ⁴⁴ Ki kpeemmo na nyii; ki katiñ fin u taa nan u nii, ki chinchinbik boob u numm po. Ki Yiisa betib a, “Fintir katiñ man ki njaau.”

Yudamm nba lor a bin kpi Yiisa bianjinba

(Matu 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Juu teeb bonchiann nba din baar a bin maan Meeri par na nba la linba ki Yiisa tun na, ki bi teeno yada. ⁴⁶ Njaan ki bi siab saan Farisiinba penj, ki saa betib linba Yiisa tun.

⁴⁷ Li paak ki Farisiinba man nan mannteeb yudamm yiin tintaankaanu, ki bi tikir ki boi bi leeb a, “Joo na tuun toonjaana bonchiann. Ti saa teen nlee? ⁴⁸ Ti-i njaan ki u nammit tuun nna ki pukii, soo kur saa teeno yadawa,

ki Rom teeb n tan baar ki yeer Yenjiantu nasaakak na, njan bia boont ti niib.”⁴⁹ Ki bi yeno nba ki bi yiu Kayafas, ki u tee mannteeb yudaano li binn ni na, yetib a, “Yimm njarin ki mi siari.”⁵⁰ I ki mi nan li njan ki niyenokoo n gaar niib na kur paak ki kpo, ki gar ti niib kur n tan boonti-i?”⁵¹ U din ki pak linba na nan u yan kaa, njan waa din tee mannteeb yudaano binn man ni na paak, ki Yennu te ki u pak masokinkar na, a Yiisa tan saa gaar Juu teeb paak ki kpo.⁵² Njan li ki tee Juu teeb kuukoo kaa ki u tan saa gaar bi paak ki kpo, njan nan binba kur tee Yennu niib ki yat be tingboun na ni nae ki u saa gaar bi paak ki kpo, ki bin taan leeb kii tee yomm.

⁵³ Laa nyii li daar ki saa, ki Juu teeb yudamm na lor a bin kpi Yiisa.⁵⁴ Li paak ki u ji din ki somm paanu ni Juu teeb tinj ni, njan tan yaat saan doo nba ki bi yi Efraim, ki li kpia kunkoouk na; ki njo nan u poorpoweiteeb ji be lej.

⁵⁵ Ton, ki Juu teeb yukitgar tiaru jaamm tan per, ki niib bonchiann nyii digbana ki baar Jerusalem, a bin daa njam bi moja, ki fit lian teen siir ki di jaamm na.⁵⁶ Ki niib na nba tikir Yenjiantu nasaakak ni yoo nba, ki bi loon Yiisa ki boi bi leeb a, “I dukii nlee? U kan baar jaamm na-a?”⁵⁷ Ki mannteeb yudamm nan Farisiinba na tur mob a, “Wunba mi u boor, wun baar ki tan njaat taar ki tin sooro.”

12

Meeri nba din but tulaarii Yiisa taa paak bianjinba (Matiu 26.6-13; Mak 14.3-9)

¹ Ton, daa njanloob din biar nan yukitgar tiaru jaamm n di, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb saan Betani, doo nba ki Lasarus be na. Njooe ki Yiisa din fiino kuun ni na.² Leje ki bi din teen jeet, ki Maata jii baar nann ki tan turib; Lasarus din pukin binba kar nan Yiisa ki di na ni.³ Ki Meeri jii tulaarii saama, linba daauk paar bonchiann, ki bi yir naad na, ki but Yiisa taapant paak, njan soor u moj yut ki fiar fiar; ki njaak na ji nubir tulaarii na gbimm.⁴ Ki Yiisa poorpoweiteyeno nba ki bi yiu Judas Iskariot, (njooe din tee wunba yaa wun nyi Yiisa poor na,) yet a⁵ “Bee teen ki bi bo ki koi tulaarii manj salimpeena* kobii nantaa ki jii li likirii ki tur talasdammi?”⁶ Waa din yet nna manj, li din ki tee a u baka be talasdammi na ni kaa, njan u din tee nanyuko. Njooe din tee wunba dia likirii pakir ki tuu jaan.⁷ Ki Yiisa yeto a, “Njaanto! U teen nna ki guun n piinu daare.”⁸ Talasdammi sii yoo be nani yoo kura, njan min njarin kii yoo be nani kaa.”

Mannteeb yudamm nba lor a bin kpi Lasarus bianjinba

⁹ Nanne ki Juu teeb bonchiann gbat a Yiisa be Betani, ki bi saan lej. Bi din ki saan Yiisa kuukoo paak kaa, njan bi din loon bin saa la Lasarus-e mun, wunba ki Yiisa fiino kuun ni na.¹⁰ Li paake ki mannteeb yudamm din lora a bin kpi Lasarus mun biak.¹¹ Li din tee Lasarus kuun fiiru paake ki Juu teeb bonchiann nyik mannteeb yudamm manj, njan teen Yiisa yada, ki waau.

Yiisa nba baat Jerusalem ki bi dontiro bianjinba (Matiu 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40)

¹² Li yent sanyioke ki nibur nba baar Jerusalem a bin di yukitgar tiaru jaamm na gbat a Yiisa baat.¹³ Ki bi ji njat biabfaat ki che a bin tooko, ki yikin sanpaapowa a,

* 12:5 12.5 Salimpeenn din tee daar paauko.

“Hosaana,[†] Piisin-ii be wunba baat Yennu sann ni na paak. Yennu n teen piisin timm Israel teeb[‡] kpanbar paak.”

¹⁴ Yiisa poŋ din te ki bi lon boŋewa, ki u jak ki baat, nan laa sob Yennu gbouŋ ni bianŋinba na a:

¹⁵ “Sayonn doo teeb, i daa tiin janmaanii. Gotir, i kpanbar jak bonpaaje ki baat.”

¹⁶ Ki u poorpoweiteeb daa ki bann linba na paak li yoo manji. Naaan Yennu nba din tan donn Yiisa sanpaapo na, nneanne ki bi ji tiar nan linba na sob Yennu gbouŋ ni ki jiin u po, ki bia tiar nan niib na mun set din teeno nnae.

¹⁷ Nibur nba din be Yiisa boor Betani doo, yoo nba ki u yiin Lasarus a wun nyi kaaok ni, ki fiino kuun ni na, din la ki moont li barii. ¹⁸ Li paak, niib bonchiann din cheto, kimaan baa gbat ki u tun toonjaann manj na. ¹⁹ Nanne ki Farisiinba na yeen bi leeb a, “Ti ji kan fit teen siari. Gotir, tingbouŋ na niib kura waaue.”

Bianŋinba ki Griik nisiab loon bin la Yiisa

²⁰ Niib nba din saan Jerusalem a bin saa di yukitgar tiaru jaamm na, Griik siab din be bi ni; ²¹ ki bi tan saan Filip peŋ, wunba nyii Bef-saida nba be Galilii yent ni na; ki yeto a, “Chanbaa, ti loon ki ti la Yiisa-e.” ²² Ki Filip mun saan ki saa bet Andru, ki Andru nan Filip ji saan ki bet Yiisa. ²³ Ki Yiisa betib a, “Yoo nba ki Yennu saa donn Nisaarik Bik na sanpaapo na baara. ²⁴ Barmoniie ki n beeri na, li-i tee ki bi bur dibinn tij ni, li tuu piaa, nneanne ki kpensook na n kpo. Li poorpo ki dib na n kpaat, nneanne ji tuu te ki lin nan dii bonchiann. Naaan li-i tee ki bi ki bur dibinn manj, li kan kpo, ki bia kan nan; li sii yoo tee dibinyenne. ²⁵ Ton, daano nba loon u manfoor ki gar waa loon min Yiisa bianŋinba, u saa koŋ u manfoore; nneanne daano nba loonin ki gar waa loon u manfoor bianŋinba tingbouŋ na ni, nneanne kan boon u manfoori; li tan sii tee manfoor nba kaa gbennue. ²⁶ Daano nba loon wuu tuun n toonn, see ki u waan, ki maa tan sii be siaminba, ki n toontunno mun tan sii be leŋ. Ki bia jenna, daano nba tuun n toonn, n Baa Yennu tan saa donnowa.”

Yiisa nba pak u kuun po bianŋinba

²⁷ Nanne ki Yiisa yet a, “N mok parbiir bonchiann, ki ki mi maa saa teen bianŋinba. N nok boi n Baa Yennu ki wun nyinnin biak nba baat n paak na ni-i?” Naaan bia yaa, “Aaii, kimaan n baar tingbouŋ na ni maa n tan di biak mane,” ²⁸ nneanne miar Yennu a, “N Baa, nneanne ki a sann n la dontir.” Nanne ki kunkor pak sanpaapo a, “N sann poŋ la dontira, ki bia saa nneanne la dontir ki pukiin.”

²⁹ Niib bonchiann nba din see leŋ na din gbat kunkor nba pak sanpaapo na, ki siab yaa, “Li tee satianiie,” ki leeb yaa, “Malakae pak nano.” ³⁰ Naaan ki Yiisa betib a, “Li ki tee n moŋ paak kaa ki kunkor na paki, nneanne li tee i paake. ³¹ Yoo nba ki Yennu yaa wun tan bu tingbouŋ na nneanne buut na, li yoo baat; ki u bia saa biir tingbouŋ na yudaano Sintaanii paŋ. ³² Bi-i tanj jii-n ki donnin sanpaapo yoo nba, n saa dak niib kur ki bin baar n peŋ.” ³³ U maan na din want waa tan saa kpo bianŋinbae. ³⁴ Ki nibur na yeto a, “Yennu gbouŋ wantit a u niganntoo Masia na sii mok manfoor nba kaa gbennue. Bee ki a yet a bi saa jii Nisaarik Bik na ki donno? Nnee tee Nisaarik Bik manji?” ³⁵ Ki u jiin a, “Min nba tee yentu na sii be i

[†] 12:13 12.13 Hosaana paak tee “tintit.” [‡] 12:13 12.13 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

boor waaminnae. Li paak, ii somm man yentu maŋ ni, laa daa be na, ki bunbõnn daa baati, kimaan wunba somm bunbõnn ni, u ki mi waa saa siaminba po. ³⁶ Tõn, min nba tee yentu na nba daa be na, teentin yada, ki i sii tee niib nba ki n yentu sii yentiri ni.”

Juu teeb nba ki teen yada bianjinba

Yiisa nba din yet nna maŋ poorpoe ki u nyii niib na ni, ki saan bõr. ³⁷ U lek din tun toonjaana bonchiann bi numm ni, ŋaan bi ki teenõ yada. ³⁸ Baa din ki teenõ yada na, ŋanne te ki Yennu sòkiiii maan na ji fit gbee a: “Ti Yomdaano, ŋmee gaar ti maami?

Ŋmee ki Yennu fiit u paŋ ki wanno?”

³⁹ Bi din ki fit teenõ yada kimaan Yennu sòkiiii Aisaya mun bia yet a:

⁴⁰ “Min Yennu-e teemm jöonii, ki bia te ki bi gbar bannu, a bi numpo daa yentiri, ki bi bia daa bant li paaki, li paak, bi kan fit baar n boor, ki n te ki bin la laafia.”

⁴¹ Aisaya din yet nna, kimaan u din la Yiisa yentchionu, ki pak jiin u po.

⁴² Tõn, Juu teeb yudamm gbaa bonchiann din teen Yiisa yadawa, ŋaan bi ki nyinn bi mõŋ paanu, kimaan bi tiin janmaanii a Farisiinba na saa nyinnib bi Yenjiantu ni. ⁴³ Linba na wann nan Juu teeb yudamm maŋ din loon niib n pakibe, ki gar Yennu n pakib.

Bianjinba ki Yiisa mõbona saa bu niib buut

⁴⁴ Ŋanne ki Yiisa tan pak sanpaapowa a, “Daano nba teenin yada, u ki teen min koo kaa yada, ŋaan u teen Yennu nba tumin nae yada. ⁴⁵ Ki bia jenna, wunba laatin, u ki laat min koo kaa, ŋaan u laat Yennu nba tumin nae mun. ⁴⁶ N baar tingboun na ni a mii tee yentue ki tur niib, ki daano nba teenin yada, u kan biar bunbõnn ni. ⁴⁷ Ki bia jenna, wunba gbat n maan na, ŋaan ki saki, min kaa saa bu u buut, kimaan n ki baar tingboun na ni a man bu niib buut kaa, ŋaan n baar man tinnibe. ⁴⁸ Ki wunba yeenin ki ki saak n maan na, barbuuro be ki saa bu u buut; maan nba ki n pak ki u ki sak nae tan saa bu nana durinya gbennu daar. ⁴⁹ Ki bia jenna, maan nba ki n pak na, li ki tee n tiõŋ maan kaa, ŋaan maa pak linba maŋ, li tee n Baa Yennu nba tumin nae betin a mii want. ⁵⁰ Ki u maan maŋ teen niib manfoor nba kaa gbennu. Maa pak linba na, ŋanne ki n Baa Yennu yaa n pak.”

13

Sikin-n-mõŋ labaar

¹ Yoo nba ki yukitgar tiaru jaamm daa ki piin na, ŋaan ki Yiisa mi nan u yoo baara, ki u saa nyi tingboun na ni, ki ŋmat u Baa peŋ. U din loon u tiõŋ poorpoweiteeb nba be tingboun na ni na, ki ji yaa wun wannib bianjinba ki u mantik loomm.

² Li yoo na ki ŋoo nan u poorpoweiteeb di jeet; ki Sintaanii poŋ doŋ te ki Judas Iskariot nba tee Simonn bija na dukin a wun nyi Yiisa poora. ³ Naan Yiisa ŋarin din mi nan u Baa Yennu teen bont kur ŋoo Yiisa nuu niwa, ki bia mi nan u nyii u Baa Yennu boore, ki saa ŋmat u peŋa. ⁴ Ŋanne ki u fiir jeet na paak, ki liat u liatir ki bir, ŋaan jii ninfiar, ki gbat siak ni, ⁵ ki jii nyun ki wat teen tatilaauk ni, ki piin wu u poorpoweiteeb taapant, ŋaan tuu soor ninfiar nba ki u gbab na ki fiar, ⁶ ki tan baar Simonn Piita boor. Ki Piita boio a, “N Yomdaano, a yaa a wuur n taapante-e?” ⁷ Ki Yiisa jiino a, “Mõtana, a daa ki bann maa tuun linba na paaki, ŋaan li poor po,

a saa banna.” ⁸ Ki Piita beto a, “Min narin, a kan wuur n taapant faba.” Ki Yiisa beto a, “Mi-i kii wuur a taapant, a ji kan mi teen n yoo.” ⁹ Nanne ki Simonn Piita ji beto a, “N Yomdaano, daa wu n taapant koo kaa, nnaan wuut n nii nan n yur.” ¹⁰ Ki Yiisa beto a, “Daano nba pon wur, li yoo ji ki mok jakinti. Li paak, li ki kpaal talas wun namm wuri, see wun wuur u taapante. I kura ji ki mok jakinti, nnaan yenokoo mok jakint.” ¹¹ Yiisa pon din mi wunba saa nyi u poor na. Li paake ki u din yet a, “I kura ji ki mok jakinti, nnaan yenokoo mok jakint.”

¹² Yiisa nba wuur bi taapant ki gbenn yoo nba, ki u ji jii u liatir na ki lia, ki jen kar jeet na boor, nnaan boib a, “I mi maa tun linba ki turi na paaki-i?” ¹³ I yi-n Wanntooe, nan i Yomdaano. Li set nnan yaa yi-n bianjinba na, kimaan n set tee nnae. ¹⁴ Ton, ki min nba tee i Yomdaano nan i Wanntoo, nnaan tan wuur i taapant na, li mun nnan ki yii wu i leeb taapant; ¹⁵ kimaan n wanni nyinne na; ii mun-ii tuun nna man nan maa tun bianjinba ki turi na. ¹⁶ Barmoonie ki n beeri na, daabir ki chee u daano, ki toomu mun ki chee wunba tumo na. ¹⁷ Motana i ji mi linba na, ki li-i tee ki i tuun nna, parpeenn tee i yare.

Bianjinba ki Yiisa yet a soɔ saa nyi u poor

(Matiu 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23)

¹⁸ “N ki piak i kura po kaa. N mi yimm nba ki n ganni na para ni. Li sob Yennu gboun ni a ‘Daano nba ki min nan njo lakini di na, njo nyii n poor.’ See ki sobu na fabir gbee nan monii. ¹⁹ N beeri labaar manje motana na, ki li set tan saa teen, ki li-i tani tun gbenn yoo nba, yin teen yada nan n set tee maa tee wunbae.

²⁰ “Barmoonie ki n beeri na, daano nba gaar n toomu, u gaar mine, ki wunba gaarin, u gaar Yennu nba tumin nae mun.”

²¹ Yiisa nba yet nna poorpoe, ki parbiir baaro bonchiann; ki u betib a, “Barmoonie ki n beeri na, i ni yeno yaa wun nyi n poore.” ²² Ki li nmat bi yan nan waa yeen wunbaie; ki bi jiantir gorii leeb. ²³ Ki bi ni yeno nba ki Yiisa mantik loono na kar kpiau. ²⁴ Ki Simonn Piita kabinto, ki beto a, “Boimo ki laan u yeen nmapoe.” ²⁵ Ki u poorpoweitoo man donn nakino, ki boio a, “N Yomdaano, li tee nme?” ²⁶ Ki Yiisa jiin a, “Mi-i tani nmit boroboro ki suk kpint ki tur wunba, yin bann nan li yooe na.” Nanne ki u nmit boroboro na ki suk kpint ki jii tur Judas nba tee Simonn Iskariot bija na.

²⁷ Judas nba gaar boroboro man yoo nba, ki Sintaanii koo u ni. Ki Yiisa ji beto a, “Teent faa yaa a teen linba na yian.” ²⁸ Nnaan bi soɔ din ki bann linba ki Yiisa pako na paaki. ²⁹ Kimaan Judas nba din tuu dia likirii pakir na, ki bi siab mi a Yiisa tumo a wun saan daa jaamm na jeete, koo u beto a wun saan tur talasdamme likirii. ³⁰ Judas nba din gaar boroboro na, li tonton na ki u fiir nyii. Li din tee nyioko.

Ki jiin Yiisa dontir na po

³¹ Judas nba din nyii na poorpo, ki Yiisa bet u poorpoweiteb a, “Motanae ki min Nisaarik Bik saa la dontir, ki n nie Yennu mun saa la dontir. ³² Li-i tee ki Yennu la dontir n ni, li kan yukiri ki u mun saa te ki min Nisaarik Bik n la dontir u ni.

³³ “N waas, n ji kan yukir nani bonchianni. I tan saa lomin, nnaan kan lami, nan maa bet Juu teeb yudamm bianjinba na, n bia beeri nnaan na, a i kan fit baar siaminba ki n saa na.

Ki jiin Yiisa sennpaann na po

34 “Mɔtana, n teeni sennpaanne: a ii loon i leeb. Maa looni bianjinba na, ii muni loon i leeb nna. 35 Li-i tee ki i loon i leeb, sɔɔ kur saa bann nan i tee n poorpoweiteebe.”

*Yiisa nba yet a Piita saa nɔi a u ki miu bianjinba
(Matiu 26.31-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34)*

36 Nanne ki Simonn Piita boio a, “N Yomdaano, a yaa a tan saan lee?” Ki Yiisa jiin a, “Maa saa siaminba, i kan fit wei mɔtana, njan li poorpo i saa weina.” 37 Ki Piita bia boio a, “N Yomdaano, bee teen ki n kan fit weia mɔtana? Min narin ponj teen siir nan ki n gaar a paak ki kpowa.” 38 Ki Yiisa boio a, “A set teen siir nan monii nan ki a gaar n paak ki kpo-o? Barmoniie ki n beera na, kojouk daa kan bui kaawa, ki a saa nɔi taar muntaa a a ki mimi.”

14

Yiisa nba yaa nɔɔe tee sɔnu bianjinba

1 Yiisa din betib a, “I daa mɔk parbiiri. Teent Yennu yada, ki mun teenin yada. 2 Diit bonchiann be n Baa Yennu njaak, ki n kun maa n saa teen i diit siir. Li-i bonni kii tee barmonii, n bo kan betini. 3 Ki mi-i kun ki saa teen diit na siir ki gbenn, n bia saa jenna ki tan jii-i, ki i tan sii be siaminba ki n be na. 4 Ki bia jenna, i ponj mi maa saa siaminba, ki bia mi sɔnu nba saa lenj.” 5 Ki Tomas boio a, “N Yomdaano, ti ki mi faa saa siami. Nlee ki ti saa bann sɔnu nba ki ti saa saan lenj?” 6 Ki Yiisa beto a, “Mine tee sɔnu na, ki bia tee mamomm, ki bia tee manfoor. Sɔɔ kaa ki saa baar n Baa Yennu boor, ki li ki tee ki u sint baarimi. 7 Li-i bonni tee ki i min, i bia bo sii mi n Baa nawa; njan laa nyii mɔtana ki saa, i ji miu ki bia laato.”

8 Ki Filip yeto a, “N Yomdaano, wantit a Baa manj, taa loon linba kure na.” 9 Ki Yiisa jiin a, “Filip, n ponj be nani ki li yukira, njan ki a daa ki bannimi-i? Wunba lan, u set la n Baa manje na. Ki bee ki a yaa n wann n Baa manj? 10 N be n Baa nie, ki n Baa mun be n ni; i ki teen linba na yada-a? Maan nba ki n pak ki turi na, li ki nyii n ni kaa, njan li nyii n Baa Yennu boore. Nɔɔe be n ni ki tuun u toona manj. 11 Li paak, teentin yada nan n be n Baa Yennu ni, ki n Baa Yennu mun be n ni. Li-i kii tee nna biaki, yin teen bakitnauj toona nba ki n tuu tuun na yada.

12 “Barmoniie ki n beeri na, daano nba teenin yada, u sii tuun toonjaana nan maa tuun bianjinba nae, ki u toonjaana manj gbaa saa gar n yara, kimaan n saa n Baa Yennu boore. 13 Ki linba kur ki i sii mei n sann ni, n saa tuma, ki nɔɔ Yennu n la dontir n paak. 14 Ki li-i tee ki i miar* linba kur po n sann ni, n saa tuma.

Yennu Seyeej baaru labaar

15 “Li-i tee ki i loonin, i sii saak n mɔb, 16-17 ki n saa miar n Baa Yennu, ki u saa turi Sommtɔɔɔ. Nɔɔe tee u Seyeej nba want barmonii wannu, ki sii be nani yoo nba kaa gbennu. Ki tingbouj na njaateeb kan fit gaaro, kimaan bi ki miu, ki bia ki mi nan u be. Njan yimm narin miu, kimaan u be nani, ki bia sii yɔɔ be i ni.

18 “Mi-i tanj yaat saan, njan n kan nyiki yann ki sɔɔ ki goriini, kimaan n saa jen i penj na. 19 Ki li-i yann waaminna, tingbouj na njaateeb ji kan lami, njan yimm narin bia saa lama. Tɔn, maa saa jen n manfoor ni na, i mun tan saa jen i manfoa niwa. 20 Ki bia jenna, mi-i tanj jen n manfoor

* 14:14 14.14 “Miar:” Siab kpintu tee “miarin.”

ni yoo nba, i saa bann nan n be n Baa Yennu nie, ki i mun bia be n ni, ki n mun be i ni.

²¹ “Daano nba bant n sennii ki bia saakir, li daano loonin. N Baa Yennu sii loon hooe, ki n mun sii loono, ki saa fiit n moŋ ki wanno.” ²² Ki Judas, (wunba ki tee Judas Iskariot na) boio a, “N Yomdaano, bee teen ki a saa fiit a moŋ ki wannit, ŋaan kan fiit a moŋ ki wann tingboun na ŋaateebi?”

²³ Ki Yiisa jiin a, “Daano nba loonin, u sii saak n maan, ki n Baa Yennu sii loono, ki min nan n Baa Yennu saa baar u boor ki sii yoo be u ni. ²⁴ Ŋaan daano nba ki loonin, u ki saak n maami, ki yaa gbat maan nba na, li ki tee n yar kaa, ŋaan li tee n Baa Yennu nba tumin na yare.

²⁵ “Maa daa be nani nae ki n beeri maan nba na. ²⁶ Ŋaan n Baa Yennu saa tun Sommtoo i boor, n sann ni. Li Sommtooe tee u Seyeen na; hooe saa wannii barii kur, ki bia saa tiari linba kur ki n porj beti.

²⁷ “Mi-i yaa n saan, n saa pi-i piinii nba tee n parmaasir na. Li ki tee tingboun na parmaasir na booru kaa. I daa mok parbiiri. I bia daa tiin janmaanii. ²⁸ I porj gbat ki n yeti a ‘N nyikitie, ŋaan n bia saa jen i boor niwa.’ I-i set kii loonimie, i sii mok parpeenn nan maa saa n Baa Yennu boor na, kimaan u cheen.

²⁹ “N daa beeri linba tan saa tume, ki yoo nba ki li tan tumi, yin teen yada. ³⁰ N kan pak nani ki yukiri, kimaan tingboun na yudaano Sintaanii baat, ŋaan u ki mok n yaaki. ³¹ N loon tingboun na teebe n bann nan n loon n Baa Yennu nan monii; li paake teen ki n tuu tuun linba ki u betin a n tun.

“Ŋaant ki tin fiir yaat man.”

15

Tilontik barjouk

¹ Yiisa din yet a, “Mine tee tilontik nan monii, ki n Baa Yennu tee li ŋammtoo; ² ki u tuu choo yiinu nba kur gaa n paak ŋaan ki loon loona nae. Ŋaan yiinu nba kur ŋarin loon loona, u tuu gbat gbate, ki lin ŋamm lon loona bonchiann. ³ Motana, yimme tee ninamm, maan nba ki n pak ki turi na paak. ⁴ Ii gaa n paak man, ki n sii be i ni. Yiinu kan fit lon loona, see ki u gaa tiik paak. Li mun bia tee nnae, i kan fit lon loona, see ki i gaa n paak.

⁵ “Mine tee tilontik man, ki i tee li yiinii. Wunba gaa n paak, ki n mun be u ni, hooe sii loon loona bonchiann, kimaan mi-i kaa i ni, i kan fit tun siari. ⁶ Ki jenna, wunba ki yoo gaa n paaki, Yennu saa chooue ki lu, nan baa tuu choo yiinu ki lu ki lin koor na. Li yinboorue ki bi tuu tikir ki joor muu. ⁷ Ki bia jenna, li-i tee ki i yoo gaa n paak, ki n maan na be i ni, miat Yennu linba kur ki i loon, ki i saa lawa. ⁸ Li-i tee ki i loon loona bonchiann, ŋanne saa wann nan i set tee n poorpoweiteeb nan barmonii, ki n Baa Yennu saa la dontir.

⁹ “N Baa Yennu nba loonin bianjinba na, n mun looni li bianje. Ii be n lomm ni man. ¹⁰ Li-i tee ki i saak n mob, i sii be n lomm nie nan maa saak n Baa Yennu mob, ki be u lomm ni na.

Leeb lomm labaar

¹¹ “N pak na ki turi a n parpeenn na boorue-i be i ni, ki yin gbee nan parpeenn. ¹² Nae tee n sennu ki n senn turi, maa yii loon i leeb nan maa looni bianjinba na. ¹³ Lonjaansiar kaa ki gar niro n sak gaar u yoonsba paak ki kpo.

14 “Li-i tee ki i tuun maa beti linba na, i tee n yoošnbae. 15 N ji kan yiini daaba, kimaan daabir ki mi u yomdaano dukukiti. Maa yi-i n yoošnba na, kimaan labaar kur nba ki n gbat n Baa Yennu boor, ñanne ki n wannu. 16 Yimm kaa gannimi, ñaan mine ganni, ki turi toona maa yii saa kii loon loona bonchiann, loona nba sii be mokmok nan mokmok, a n Baa Yennu n turi linba kur ki i miarɔ n sann ni. 17 Linba nae ki n senni, maa yii loon i leeb.

Tingboun na ñaateeb na labaar

18 “Tɔn, li-i tani tee ki tingboun na ñaateeb nami, yin bann nan bi poŋ nan minewa. 19 Li-i bonni tee ki i tee tingboun na ñaateebie, tingboun na ñaateeb bo sii looni nan baa loon bi moŋ niib bianjinba nae. Ñaan n ganni ki nyinni tingboun na niib niwa, ki i ji ki tee tingboun na ñaateeb yabi; li paake teen ki bi nami. 20 Ii tian maan nba ki n paki na man, a ‘Daabir kaa ki chee u yomdaano.’ Tɔn, bi-i mukisin, bi mun saa mukisiwa; ki bi-i saak n maan, bi mun bia saa sak i maama. 21 Bi set saa mukisiwa, kimaan yaa tee n yab na, ki jenna, baa ki mi Yennu nba tumin na paak.

22 “Mi-i diŋi kii baar ki tan pak turibi, bi bo kii mok biiti. Ñaan maa sat baar pak turib na, sonsau ji kaa ki bi saa fit bɔr bi biiti. 23 Ñaan wunba namin, u nan n Baa Yennu-e mun. 24 Mi-i bonni kii tuun toonjaana nba ki soɔ daa ki mi tun na bi boori, bi bia bo kii mok biiti. Bi lek la toonjaana nba ki n tuu tuun nawa, ñaan nan min nan n Baa Yennu. 25 Linba na teen nnae, a baa din soɔ linba n po bi sennu ni na n fit teen monii a: ‘Bi namin, ki li ki mok paaki.’

26 “Tɔn, n saa tun Sommtɔɔ i peŋ, wunba tee Yennu Seyeeŋ ki want barmɔnii wannu na. U saa nyi n Baa Yennu boore ki baar i peŋ, ki pak n po. 27 Ki i moŋ moŋ sii piak n po ki teen niib, kimaan i poŋ yoo be nanime, laa nyii yoo nba ki n din piin ki tuun n toonn nawa.

16

1 “N poŋ mi paki mukisuk na poewa, a i tan daa nyikit n weiu. 2 Bi tan saa yoo nyinni Yenjiantu ni. Ki yoo baat ki wunba tan kpi-i, u sii mi a u tuun nna ki teen Yennu-e. 3 Bi tan saa tun linba na ki turiwa, kimaan bi ki mimi, ki bia ki mi n Baa. 4 Ñaan n beeri linba na motana, a li yoo-i tani baar, i ji saa tiar maan nba ki n paki na.

Ki jiin Yennu Seyeeŋ toona po

1 “N din ki beti linba na sinsinni, kimaan min nan yimme tuu be. 5 Motana n saa Yennu nba tumin na peŋe. Ñaan i soɔ ki boin ki laan n saa lee. 6 Ki maa ji beti linba motana na, ki i mok parbiir bonchiann. 7 N beeri barmɔniie nan li sii ñan turi nan ki n yaaf saan, kimaan mi-i kii saani, Sommtɔɔ na kan baar i peŋi. Ñaan mi-i tani saan, n saa tumo i peŋ na.

8 “Wuu tani baar yoo nba, u saa wann tingboun na ñaateeb a bi mok biit. U bia saa wannib yentinu nba tee bianjinba, ki bia wannib Yennu barbuut nba tan sii tee bianjinba. 9 U saa wannib a bi mok biit, kimaan bi ki teenin yada. 10 Ki jenna, u saa wannib yentinu nba tee bianjinba, kimaan n saa saan n Baa Yennu boor, ki i ji kan lami. 11 Ki bia jenna, u saa wannib Yennu barbuut nba tan sii tee bianjinba, kimaan u poŋ bu tingboun na teeb yudaano Sintaanii buut ki biirɔwa.

12 “Maan be bonchiann ki n bo saa paki, ñaan i kan fit gaar motana. 13 Yennu Seyeeŋ nba want barmɔnii na, wuu tani baar yoo nba, u saa wann barmɔnii kura. U tan kii piak u moŋ moŋ maan kaa, ñaan u tan sii

wanti linba ki u gbia Yennu boore, ki bia sii beeri linba tan saa teene. ¹⁴ Ki jenna, u bia tan sii dont n sann, kimaan u tan sii jikit n labaare ki fiitir ki wanti. ¹⁵ Linba kur ki n Baa Yennu mək, li tee n yare. Li paake teen ki n yet a Yennu Seyeej sii jikit n labaare ki wanti.

Ki jiin parbiir nan parpeenn po

¹⁶ “Li-i yann waaminna, i ji kan lami, njaan li-i biaki yann waaminna, i saa lama.” ¹⁷ Ki u poorpoweitiesiab boi bi leeb a, “Linba na paak tee bee? U yaa li-i yann waaminna, ti kan lau, a njaan li-i biaki yann waaminna, ti saa lauwa, ki bia yaa, kimaan u saa u Baa peje. ¹⁸ ‘Li-i yann waaminna’ paak tee bee? Ti ki bann waa piak linba na paaki.”

¹⁹ Ki Yiisa bann nan bi yaa bin boiɔ buboite. Li paake ki u boib a, “Maa yaa li-i yann waaminna, i kan lami, ki bia yaa li-i bia yann waaminna, i saa lama na, i boi i leeb a yin bann li paake-e? ²⁰ Barmoniie ki n beeri na, i tan sii mɔ fabin, njaan tingbounj na njaateeb njarin tan sii mɔk parpeenne. I sii mɔk parbiir, njaan li poorpo ki i parbiir manj saa tunn ki teen parpeenn.

²¹ “Li tee nan poo nba tuu yaa wun mar, ki mɔk parbiir nae, kimaan u biak yoo baara, njaan wuu tanj mar bik yoo nba, u ji tuu tamm u biak na poe, ki ji mɔk parpeenn nan waa mar bik tingbounj ni na paak. ²² Li tan sii tee i mun nnae; mɔtana yaa mɔk parbiir na, njaan n bia tan saa laiwa, ki i para tan saa penn bonchiann, ki sɔɔ kaa ki tan saa nyinn parpeenn manj i ni.

²³ “Li yoo-i tanj baar, i tan kan boin buboiti. Barmoniie ki n beeri na, linba kur ki i miar n Baa Yennu n sann ni, u saa turiwa. ²⁴ Njaan nan mɔtana, i daa ki mi miarɔ bonsiar n sann ni. Ii miarɔ, ki i saa la, ki gbee nan parpeenn.

Linba tan saa baar labaare

²⁵ “N poŋ tuu yiini barjokite. Yoo baat ki n ji kii yiini barjokiti, njaan n tan sii piak ki yentir i numm poe ki jiin n Baa Yennu po. ²⁶ Li yoo-i tanj baar, i tuu saa miarɔ n sann ni. Li bia tan kan kpaa talas nan ki n gaar i paak ki miarɔ ki turini, ²⁷ kimaan n Baa Yennu mɔŋ mɔŋ looni; waa looni linba paak tee nnae, kimaan yaa loonin ki bia teen yada nan n nyii n Baa manj boore na. ²⁸ N din nyii n Baa manj peje ki baar tingbounj na ni, ki mɔtana n ji nyikit tingbounj manje na, njaan nmat u pej.”

²⁹ Njanne ki u poorpoweiteeb na yetɔ a, “Mɔtana a ji kpan piak yentir ti numm poe. A ki yiint barjokit kaa. ³⁰ Mɔtana ti ji bann nan a mi bonsiar kur, ki poŋ bia mi ti buboiti njaan ki ti daa ki boia. Li paake ki ti teen yada nan a nyii Yennu peje.” ³¹ Ki Yiisa boib a, “I ji teenin yada mɔtanawa-a? ³² Yoo baat, ki poŋ baar gbenna, ki i kur tan saa yat kun, njaan ki n biar n kuukɔɔ. Njaan li set ki tee n tan sii be n kuukɔɔ kaa, kimaan min nan n Baa Yennu-e tan sii be. ³³ N beti biak na baaru po a yin tan fit la parmaasire, kimaan yaa gaa n paak na. I tan saa di biak tingbounj na ni. Njaan yii mɔk parcheenn man, kimaan n nyann tingbounj nawa.”

17

Yiisa nba miar Yennu bianjinba

¹ Yiisa nba din pak nna manj, njaan gokit got sanpaapo, ki yet a, “N Baa, yoo manj baara. Naant ki min a Bija n la dontir, ki lian te ki a mun la dontir, ² kimaan fine turin yikoo niib kur paak, a man fit tur niib kur nba ki a turin manj manfoor nba kaa gbennu. ³ Ki manfoor manje tee niib n

bann fin nba tee Yennu nan barmonii, ki soɔ ji kaa; ki bia mun saa bann min Yiisa Masia nba ki a tumin na. ⁴ Toona nba ki a turin a n tun na, n tun gbenna, ki dont a sann tingbounj na ni. ⁵ N Baa, turimin dontir a boor motana, dontbooru nba ki n din laat, maa din be a boor ki a daa ki nan durinya na.

⁶ “Niib nba ki a din gann ki turin na, n te ki bi bannawa. Bi din tee a yabe, ki a jiib ki turin, ki bi mun sak a maama. ⁷ Ki motana bi mi nan bonsiar kur nba ki a turin na nyii a boore, ⁸ kimaan n pakib maan nba ki a turin nawa, ki bi mun gaara, ki motana bi ji bann nan n set nyii a peje nan monii, ki bi teen yada nan fine tumin.

⁹ “Ton, motana n ji meia bi paake. N ki meia tingbounj na niib kur paak kaa, rjaan n meia binba ki a turin na paake, kimaan bi tee a yabe. ¹⁰ N yab kur tee a yabe; ki a yab kur mun tee n yab; ki bi dont n sann. ¹¹ Ki motana n ji baat a boor nie na; n ji kii be tingbounj na ni, rjaan rjamm rjarin daa saa biar tingbounj na niwa. Ton, n Baa, Popeendaano, i diab fanu a sann ni, sann nba ki a din purin na, ki bin taan yomm nan min nan fin nba tee yomm na. ¹² Maa daa be namm na, n diab fanu nan a sann nba ki a din purin na ni. N baak bi paak, ki bi ni soɔ ki teen yanni, see wunba tee Sintaanii yoo na. Waa teen yann na, li teen nan laa sob fin Yennu gbounj ni bianjinba nae. ¹³ Ki motana n baat a peje; ki maa daa be tingbounj na ni na, n piak linba nae ki teemm, a bi para n gbee nan parpeenn nba ki n mok na.

¹⁴ “N pak a maan na turiba. Li paak ki tingbounj na rjaateeb namm, kimaan bi ki tee tingbounj na ni yabi, nan maa mun ki tee tingbounj na ni yoo na. ¹⁵ N ki meia maa a nyinnib tingbounj na ni kaa, rjaan n meia maa fii baak bi paake fanu, ki bonbiuk daano Sintaanii daa baat ki biiribi. ¹⁶ Maa ki tee tingbounj na yoo na, bi mun ki tee tingbounj na yabi.

¹⁷ “Wantib a maan nba set tee barmonii na, ki lin teemm popeendamm. ¹⁸ Faa din tumin tingbounj na ni bianjinba na, nnae ki n mun tumm tingbounj na ni. ¹⁹ Ki bi paake ki n jikit n moɔj ki teena na, a bin teen a tior yab nan barmonii.

²⁰ “N ki meia ki teen rjamm kuukoɔ kaa; n meia ki teen nan binba tan saa teenin yada bi mocontii paak naewa. ²¹ N bia meia maa bi kura n taan moyomme. N Baa, faa be n ni, ki n mun be a ni bianjinba na, rjaant ki bi mun n taan nant moyomm nna; rjanne saa te ki tingbounj na rjaateeb n teen yada nan fine tumin. ²² Popeenn binbej nba ki a turin na, n mun turiba, ki bi saa taan moyomm, nan min nan fin nba taa mob bianjinba na. ²³ N be bi ni, ki a mun be n ni, a bin fit lian taan mob chib. Rjanne saa te ki tingbounj na rjaateeb n bann nan fine tumin, ki bi saa bann nan a loonib nan faa loonin bianjinba na.

²⁴ “N Baa, a jiib ki tur mine, ki n loon bii tanji be maa tan sii be siaminba, ki bin la faa dont n sann bianjinba, kimaan a din loonime, yoo nba ki a daa ki nan durinya na. ²⁵ N Baa, Popeendaano, tingbounj na rjaateeb rjarin ki miani, rjaan min rjarin mia, ki n poorpoweiteeb na mi nan fine tumin nna. ²⁶ N fiit a binbej ki wanniba, ki bia sii rjammit fiitir a binbej ki wantib, ki bii mok lomm nba ki a loonin na booru, ki n mun sii be bi ni.”

18

Baa soor Yiisa bianjinba

(Matiu 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Yiisa nba din miar Yennu ki gbenn na poorpo, ki η̄oo nan u poorpoweiteeb yaat saa, ki saa poot kpenu nba ki bi yi Kidronn na. Kpaab nna din be leŋ; ki bi saan koo kpaab maŋ ni.

² Tɔn, Judas, wunba din nyii Yiisa poor na din mi kpaab maŋ boor, kimaan yoo kur Yiisa din tuu saa nan u poorpoweiteeb leŋe. ³ Nanne ki Judas tan baar kpaab maŋ ni nan kunkonkonna, nan mannteeb yudamm nan Farisiinba toontunna; ki bi dia jatiat nan fita nan mulanbaabii.

⁴ Yiisa η̄arin din mi bonsiar kur nba yaa lin teeno, η̄anne ki u nyii tɔonn, ki boib a, “I loon η̄mee?” ⁵ Ki bi jiin a, “Yiisa nba tee Nasaref nirɔ na.” Ki u betib a, “Mine na.” Ki Judas, wunba nyii u poor na, see namm leŋ.

⁶ Yiisa nba η̄arin yet a, “Mine na” yoo nba, ki bi η̄mat potuntuna, ki baa baa tirj ni. ⁷ Ki Yiisa η̄amm boib a, “I loon η̄mee?” Ki bi bia yet a, “Yiisa nba tee Nasaref nirɔ na.” ⁸ Ki Yiisa betib a, “N poŋ beti a mine na. Li-i tee ki i loon minie, yin η̄aan ki binba be nanin na-i saa.” ⁹ U din yet nna maŋ, a waa poŋ yet Yennu linba na n teen moniie, a “Faa turin binba kur na, bi soo ki teen yanni.”

¹⁰ Li yoo maŋ ki Simonn Piita dia jukbanjiak, ki noot choo Yennu mannteeb yudaano daabir niiditu po tubir ki pot. Daabir maŋ sann din tee Malkus-e. ¹¹ Ki Yiisa bet Piita a, “Jiint a jukbanjiak maŋ ki koon. A mi a biak nba ki n Baa turin na, n kan di-i?”

Baa jii Yiisa ki baar nanao Annas peŋ bianjinba

(Matiu 26.57-58; Mak 14.53-54; Luk 22.54)

¹² Nanne ki kunkonkonna nan bi yudaano nan Juu teeb yudamm toontunna na ji soor Yiisa, ki lora, ¹³ ki jiiu ki saan nanao Annas boor sinsinn. Annas din tee Kayafas diamme, ki Kayafas tee Yennu mannteeb yudaano li binn. ¹⁴ Kayafas maŋe din bet Juu teeb yudamm a li η̄an ki niyenokoo n gaar niib kur paak ki kpo, a η̄anne chee nan soo kur n kpo.

Piita nba din noi a u ki mi Yiisa bianjinba

(Matiu 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Baa din saa nan Yiisa na ki Simonn Piita nan Yiisa poorpoweiteloo waa; ki poorpoweitoo maŋ tee daano nba ki mannteeb yudaano na miu fanu. Li paak, ki u baar koo mannteeb yudaano na η̄aadindourj ni, siaminba ki Yiisa be na. ¹⁶ Nnan ki Piita η̄arin biar see nanyer po yanjir tammob ni, ki poorpoweiteloo nba ki mannteeb yudaano na miu na n η̄mat yanjir tammob na ni, ki pak nan sapaamo nba guu tammob na, ki u koon Piita dindourj na ni. ¹⁷ Ki sapaamo maŋ boi Piita a, “A ki tee joo na poorpoweiteyeno kaa-a?” Ki Piita jiino a, “Aaii! N ki tee u poorpoweiteyeno kaa.” ¹⁸ Waat din be li yoo, ki toontunna na nan kunkonkonna na joo sankoona muu, ki see nanii, ki Piita tan saan taamm ki bi nanii.

Bianjinba ki mannteeb yudaano boi Yiisa buboit

(Matiu 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71)

¹⁹ Nanne ki mannteeb yudaano na boi Yiisa u poorpoweiteeb nan u wannu na po. ²⁰ Ki Yiisa beto a, “N poŋ tuu piak yeenin ni ki teen soo kur, ki ki bori n wannu kur nba ki n tuu wanti. N tuu want niib Yenjiantu diit ni nan Yenjiantu η̄asaakak ni, siaminba ki Juu teeb kur tuu baat lakint na. Min η̄arin ki mi pak siar woonin ni. ²¹ Ki bee teen ki a boimi? Boin binba gbat linba ki n tuu beerib na. Njamme mi maa tuu yeen linba.” ²² Yiisa nba yet nna maŋ, ki kunkonkonna na yeno pebo tanpak, η̄aan boio a, “Bi piak jiint mannteeb yudaano nnae-e?” ²³ Ki Yiisa beto a, “Mi-i

pak bonbisiarie, fan bet soɔ kur laa tee linba. N̄aan mi-i pak linba tokinie, bee teen ki a ji pebimi?"

²⁴ Li yooe ki Annas te ki bi jii Yiisa ki saan n̄ano Kayafas, wunba tee mannteeb yudaano na penj; ki Yiisa bia lek daa lor n̄miit.

*Biaɲinba ki Piita n̄amm n̄oi a u ki mi Yiisa
(Matiu 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62)*

²⁵ Piita nba din see ki nanii muu na, lej maɲ ki bi boio a, "A ki tee u poorpoweiteyeno kaa-a?" Ki Piita yetib a, "N̄ ki tee u poorpoweiteyeno kaa." ²⁶ Ki mannteeb yudaano daabiyeno, wunba ninja ki Piita choo u tubir ki pot na boio a, "N̄ bo ki la ki a be nan Yiisa kpaab na ni-i?" ²⁷ Ki Piita bia n̄oi. Li taakpaak ni ki kojouk bui.

*Biaɲinba ki Pailat bu Yiisa buut ki chab a bin kpiu
(Matiu 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5)*

²⁸ Kayafas nba din boi Yiisa buboit ki gbenn na poorpoe, ki Juu teeb yudamm jiuu ki saan n̄ano tiɲ na yudaano nba ki bi yiu Pailat* na n̄aak. Li din tee sanyapob nie. Juu teeb yudamm maɲ din ki loon bin koo n̄aak† maɲ ni, kimaan bi loon bin dia bi moɲe bonn̄ann Yennu boor, ki tan fit di yukitgar tiaru jaamm na. ²⁹ Li paak ki Pailat nyii nanyer bi boor, ki boib a, "Joo na teen bee ki i biiro?" ³⁰ Ki bi yaa, "Wuu bonni kii tun bonbiir, ti bo kan baar n̄ano a boori." ³¹ Ki Pailat betib a, "I moɲ n̄ jiuu ki bu n̄ano, i sennu nba want biaɲinba." Ki Juu teeb yudamm maɲ yaa, "Ti ki mok yaak ki saa kpi niro." ³² Yiisa nba din yaa kubooru nba ki u tan saa kpo na, li set tan teen n̄nae, ki fit gbee.

³³ Ki Pailat n̄mat koo n̄aak na ni, n̄aan yiin Yiisa, ki boio a, "A tee Juu teeb kpanbare-e?" ³⁴ Ki Yiisa jiin boio a, "Fine daa boin buboit na koo siabe beta n̄ po?" ³⁵ Ki Pailat boio a, "N̄ tee Juu niro-ee? A moɲ niib nan mannteeb yudamme jiaa ki tan turin. A jia biir bee?" ³⁶ Ki Yiisa yeto a, "N̄ naan ki tee tingboun na ni yar kaa. N̄ naam-i bonni tee tingboun na ni yarie, n̄ poorpoweiteeb bo saa kon n̄ paaka, ki Juu teeb yudamm bo kan soorimi. Aaii, n̄ naan ki tee tingboun na ni naami."

³⁷ Ki Pailat boio a, "A set tee kpanbare-e?" Ki Yiisa jiin a, "Nn, fine yet a n̄ tee kpanbar. Bi din marin a n̄ wann niib barmonii wannue. Li paake ki n̄ baar tingboun na ni; ki soɔ kur nba waa barmonii wannu maɲ gbia n̄ maan." ³⁸ Ki Pailat boio a, "Bee tee barmonii?" n̄aan n̄mat nyii nanyer, Juu teeb yudamm na boor ki betib a, "N̄ ki la joo na biit ki saa biiro." ³⁹ I mok siar ki tuun binn kur ni, ki n̄ tuu nyinn dansarkooyeno yukitgar tiaru jaamm yoo ki turi. I loon ki n̄ nyinn Juu teeb kpanbar na ki turini-i?" ⁴⁰ Ki bi tian ki yeen a, "Ti ki loon joo na kaa. Ti loon ki a nyinn Barabas-e ki turit." Barabas din tee fat-tooe.

19

¹ Li yoo na ki Pailat te ki bi boo Yiisa kpaasir. ² Ki kunkonkonna na luu kunkonii fokirik ki yirimo, ki lanno baanmuɲ nna, ³ ki baat u boor, ki yeen a, "Juu teeb kpanbar, ti foonta," n̄aan pebito tanpakii.

⁴ N̄anne ki Pailat bia n̄amm nyii nanyer ki bet yudamm na a, "Gotir man, n̄ baat n̄ano i boore, a yin bann nan n̄ ki la u biiti." ⁵ N̄anne ki bi

* **18:28** 18.28 Pailat din tee Rom tiɲ kpanbar Siisa yudamm yenoe. † **18:28** 18.28 Bi-i koo wunba ki tee Juu niro n̄aak, li teemm jakinte.

baar nan Yiisa, niib na boor, ki u yir kunkonii fokirik ki bia lia baanmun na. Ki Pailat betib a, "Gotir, nirɔ mane na."

⁶ Mannteeb yudamm nan bi toontunna nba lau yoo nba, ki bi tian a, "Kpaamɔ dapunpunn paak! Kpaamɔ dapunpunn paak!"

Ki Pailat betib a, "I mɔŋ n jiuu ki kpaau dapunpunn paak, kimaan min ki la u biiti."

⁷ Ki Juu teeb yudamm na jiin a, "Ti mɔk sennsau, ki sennu manj want nan u kpan lek tee wun kpoe, kimaan u yaa u tee Yennu Bijae."

⁸ Pailat nba gbat nna manj, ki janmaanii ji soorɔ bonchiann; ⁹ ki u nmat koo ŋaan yiin Yiisa, ki tan boio a, "A nyii lee?" Ŋaan Yiisa din ki jiino siari.

¹⁰ Ki Pailat bia boio a, "A kan pak jiinimi-i? A ki mi nan n mɔk yiikoo ki saa te bin ŋaa-a, ki bia mɔk yiikoo ki saa te ki bin kpa-a dapunpunn paaki-i?" ¹¹ Ki Yiisa ji jiino a, "Yennu-i bonni kii chaba yiikoo, a bo kii mɔk n paak yiikoo. Li paak, daano nba soorin ki jiin kubina na, u biit yab ki gar a yara."

¹² Pailat nba gbat nna manj, ki u lek ji loon ki wun ŋaau nan ninmɔnn, ŋaan ki Juu teeb yudamm na yakii ki yaa, "Li-i tee ki a ŋaau, ŋann a ji ki tee Kpanbar yudaano Siisa yɔɔk kaa, kimaan daano nba pur u mɔŋ kpanbar, u tee kpanbara yudaano na dataake." ¹³ Pailat nba gbat nna, ki u nyii nan Yiisa nanyer po, ki kar u buut kaanu paak, ki bi yir Tann Binbintir. (Juu teeb maan ni, bi yir Gabata-e.)

¹⁴ Li din tee yonsuuk nie, ki li saa yent ki yukitgar tiaru jaamm n di. Ki Pailat yet Juu teeb yudamm na a, "I kpanbare na." ¹⁵ Ki bi yakii ki yaa, "Kpimɔ! Kpimɔ! Kpaamɔ dapunpunn paak."

Ki Pailat boib a, "I kpanbar ki i loon ki n kpaau dapunpunn paaki-i?"

Ki mannteeb yudamm na jiin a, "Ti ki mɔk kpanbarsɔ see kpanbar yudaano Siisa kuukoo."

¹⁶ Ki Pailat ji chab a bin kpa-a Yiisa dapunpunn paak.

Baa kpa-a Yiisa ki tabino dapunpunn paak bianjinba

(*Mattu 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43*)

Nanne ki Rom teeb kunkonkonna na ji gaar Yiisa, ¹⁷ ki nyii nana doo na kpinj; ki u jii u kuun dapunpunn. Ki bi saa baar siaminba ki bi yir "Yukpabuk" na. (Juu teeb maan ni, bi yi leŋe "Golgota.") ¹⁸ Leŋe ki bi kpaau dapunpunn paak; ki bia kpa-a niib banlee dapunpuna paak ki pukin Yiisa po, ki yeno be chianu ki loo mun be chianu, ŋaan ki Yiisa be sinsuuk ni. ¹⁹ Ki Pailat sob sobinii ki bi tabin Yiisa dapunpunn na paak, ki li yaa, "Nasaref nirɔ Yiisa nba tee Juu teeb kpanbare na." ²⁰ Juu teeb bonchiann din karin sobu manja, kimaan siaminba ki bi din kpa-a Yiisa dapunpunn paak na din ki fok nan Jerusalem-i. Sobinii na din sob Juu teeb nan Rom teeb nan Griik teeb maan nie.

²¹ Nanne ki Juu teeb mannteeb yudamm saan Pailat boor, ki saa beto a, "Li bo ki ŋan ki a sob a 'Juu teeb kpanbare na.' Li bo ŋan ki a sob a 'Joo na pur u mɔŋ Juu teeb kpanbare.'" ²² Ki Pailat jiin a, "Maa sat sob linba na, n sobe."

²³ Kunkonkonna na nba kpa-a Yiisa na poorpoe, ki bi jii u tiat ki chentir taar munna, ki kunkonkonnɔ kur gaar tor. Li poorpoe biak ki bi jii u tinj po liatfoouk, linba ki bi luur bonmun, ki li ki mɔk nyarmu na, ²⁴ ki yet bi leeb a, "I daa pati. Naant ki ti to naatɔt ki laan wunba saa yentir." Li din teen nna, a Yennu gbouj nba din yet linba na n fit gbee-e a:

"Bi chent n tiat, ki bia to naatɔt n tinj po liatfoouk na paak." Nnae ki kunkonkonna na set din tun.

Yiisa nba chabitu u naa ki kubintɔ sɔɔ bianjinba

²⁵ Yiisa naa din see kpia u dapunpunn nae: ki Klopas ɲaapoo nba ki bi yiu Meeri na, ki u tee Yiisa naa maɲ niipoo na, see kpiau, ki Meeri Magdaliinn pukin leɲ. ²⁶ Ki Yiisa la u naa, ki bia la u poorpoweitɔɔ nba ki u mantik loonɔ na, ki u mun see leɲ, ki Yiisa yet u naa a, “N naa, a bijae na jik,” ²⁷ ɲaan bet u poorpoweitɔɔ maɲ a, “A mun, a naae na jik.” Laa din nyii li yoo, ki poorpoweitɔɔ na ji jii Yiisa naa ki kun nano u ɲaak ni.

Yiisa kuun labaar

(Matiu 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49)

²⁸ Tɔn, Yiisa din mi nan bonsiar kur nba ki u din tuun na ji gbenna, ki u yet a, “Nyunnyukuru mokin.” U yet nna a lin gbeen linba sɔb Yennu gbouɲ ni nae. ²⁹ Nɲaɲ din see leɲ nan damiituk, ki bi jii saapo ki tun damiituk maɲ ni, ki jii saapo na ki fin daauk paak, ki teen u mɔb ni, ³⁰ ki u fɔont ki nak, ɲaan yet a, “Li gbenna,” ki tibin ki chab Yennu u seek.

Bianjinba ki bi jii kpann ki ɲmuu Yiisa lokir ni

³¹ Tɔn, laa saa yent ki tee foondaar na, Juu teeb yudamm na din ki loon niib na-ii be dapunpuna paak foondaari, kimaan foondaar nba din saa yent maɲ din tee dajaanne. Li paak, ki bi din saan Pailat boor, a wun chab ki bin konn konn niib na taa, ki bin kpo yian, ki bin fit kpaatib dapunpuna maɲ paak. ³² Li paak, ki kunkonkonna na saan ki saa konn binba lakin kpaa nan Yiisa na taa, ³³ ɲaan baar Yiisa boor, ki sɔɔ ki u kpowa. Li paak bi din ki konn u taa. ³⁴ Ki kunkonkonna na yeno jii kpann ki ɲmuu Yiisa lokir ni. Li taakpaak ni ki sɔn nan nyun nyii.

³⁵ Min nba sɔbin gbouɲ nae la baa teen bianjinba nan n mɔɲ ninbina, ki teen siara, ki mi nan n siara maɲ tee barmɔniie, ki n sɔbin linba tee barmɔnii na a yin fit lian teen yada. ³⁶ Li din teen Yiisa nna a lin gbeen linba sɔb Yennu gbouɲ ni nae a, “Bi kan konn u kpabir nan yennkɔɔwa.” ³⁷ Ki Yennu gbouɲ bia yet siar boor a, “Niib tan sii gorii baa ɲmuu wunba kpann na.”

Yiisa gbanant piinu labaar

(Matiu 27.57-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56)

³⁸ Li poorpoe ki Joosef, wunba tee Arimatea nirɔ na, saan Pailat boor, ki saa miaro Yiisa gbanant. Joosef din tee Yiisa poorpoweitɔɔe, ɲaan u din waau woonin nie, kimaan u tiin Juu teeb yudamme janmaanii. Ki Pailat chabɔ; ki u saan kpaat Yiisa ki jiiu. ³⁹ Ki Nikodemus, wunba poɲ mi baar Yiisa boor nyiɔk na mun baar ki dia bonnunubit nba saa teen Yiisa gbanant paak, ki li tee nan borik-gbina piik nan ɲanɲmu na. (Bi din jii bona nba ki bi yir mir nan alos nae ki ɲmat ki teen bonnunubit maɲ.) ⁴⁰ Ki bi jii Yiisa ki pɔbinɔ chinchennjana ni nan bonnunubit na, nan Juu teeb kupiinu kaar nba tee bianjinba na. ⁴¹ Baa din kpaa Yiisa siaminba na, kpaab din be leɲ, ki kapaaɲ poɲ be leɲ, ki bi din daa ki pii sɔɔ kaauk maɲ ni. ⁴² Juu teeb foondaar nba per na, ki kaauk na boor bia ki fɔk na, ki bi pii Yiisa leɲ.

20

Yiisa nba fiir kuun ni bianjinba

(Matiu 28.1-10; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12)

¹ Ki Juu teeb foon daar tan gar, ki lasir daar sanyapob ni ki sɔɔ li daa bɔn, ki Meeri Magdaliinn saan Yiisa kaauk boor, ki la ki bi birint katanu kaauk

manj mɔb paaka; ² ki u chiar saan Simonn Piita nan Yiisa poorpoweitelɔɔ nba ki Yiisa mantik tuu loonɔ na penj, ki betib a, “Bi piit ti Yomdaanɔ kaaok na niwa, ki ti ki mi baa birɔ siaminba.”

³ Nanne ki Piita nan Yiisa poorpoweitelɔɔ na nyii ki tiin saa, ⁴ ki Yiisa poorpoweitelɔɔ na tin paak Piita, ki saa dɔŋ baar kaaok manj boor, ⁵ ŋaan ki kɔɔ. U din tibine ki la katiŋ na. ⁶ Ki Simonn Piita tan yɔont baar ki kɔɔ, ki la ki katiŋ na dɔɔ, ⁷ ki bia la chinchenbik nba ki bi daan fin Yiisa yur na, ki ŋann fin li bianj ki dɔɔ li kuukɔɔ. ⁸ Nanne ki Yiisa poorpoweitelɔɔ nba din dɔŋ baar na mun kɔɔ ki ji la li bianj, ki teen yada nan Yiisa fiir kuun nie. ⁹ Nnaan bi daa din ki bann linba sɔb Yennu gbounj ni na paaki, a Yiisa saa fiir kuun ni na. ¹⁰ Ki bi ŋmat kun.

*Yiisa nba din dɔkit Meeri Magdaliinn paak bianjiba
(Mak 16.9-11)*

¹¹ Meeri ŋarin din biar see kaaok manj boor nie ki mɔ, ki tan tibin ki got kaaok na ni, ¹² ki la malakanba banlee lia tapeenii, ki yeno kar siaminba ki bi daan bir Yiisa na yur po, ki lɔɔ na mun kar li taa po. ¹³ Ki bi boiɔ a, “Poo na, bee ki a mɔ?” Ki u jiin a, “Bi piit n Yomdaanɔe, ki n ki mi baa teenɔ siami.” ¹⁴ Waa yet nna, ki u ŋmant la ki Yiisa see, ŋaan ki u ki bann nan Yiisa-e na. ¹⁵ Ki Yiisa boiɔ a, “N niipoo, bee ki a mɔ? A loon ŋmee?” Meeri ŋarin din mi a u tee kpaab na toontunnɔe. Ki u yetɔ a, “Li-i tee ki a jiiuie, fan betin faa teenɔ sian, ki n saan ki saa jiiu.” ¹⁶ Ki Yiisa yiino a, “Meeri.” Ki u ŋmant ki tokino, ki yiino Juu teeb maan ni a, “Raboni!” (Li paak tee “Wanntɔɔ.”) ¹⁷ Ki Yiisa betɔ a, “Daa somi, kimaan n daa ki doo sanpaapo n Baa boori; ŋaan i saa n naa waas boor, ki saa betib a n saa do sanpaapo, wunba tee n Baa nan i Baa na boora; ŋɔɔe bia tee n Yennu nan i Yennu na.” ¹⁸ Ki Meeri Magdaliinn ŋmat Yiisa poorpoweiteeb penj ki saa betib a, “N la ti Yomdaanɔ nawa,” ŋaan yetib waa betɔ linba.

*Yiisa nba dɔkit u poorpoweiteeb paak bianjiba
(Matiu 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49)*

¹⁹ Lasir daar manj nyiɔko, ki Yiisa poorpoweiteeb na tan lakin leeb ki be diiuk ni, ŋaan kpar gann, kimaan bi tiin Juu teeb yudamm na janmaanii, ki tan sɔɔ Yiisa see bi sinsuuk ni, ki betib a, “Parmaasir-ii be i paak.” ²⁰ Waa yet nna poorpoe, ki u wannib u niipant ni fɔna nan u lokir ni fɔnn na. Ki u poorpoweiteeb nba lau manj, ki bi ji mɔk parpeenn bonchiann. ²¹ Ki Yiisa bia ŋamm yetib a, “Parmaasir-ii be i paak. N Baa nba tumin bianjiba na, n mun yaa n tumi li bianje.” ²² Li poorpoe ki u fount bi paak ŋaan yetib a, “Gaat Yennu Seyeen man. ²³ Li-i tee ki i nyik chab sɔɔ biit, u set la nyikinhab u biit manj paaka; ŋaan li-i tee ki i ki nyik chab sɔɔ biiti, u kan la nyikinhabii.”

Ki jiin Yiisa nan Tomas po

²⁴ Nnaan u poorpoweiteyeno nba tee Tomas, ki bi yiu Jaak na din kaa, yoo nba ki Yiisa baar bi boor na. ²⁵ Ki Yiisa poorpoweiteeb na betɔ a, “Ti la ti Yomdaanɔwa.” Ki Tomas yetib a, “Min ŋarin, li-i kii tee ki n tan la u niipant ni fɔna na, ki jii n niibir ki tun siaminba ki bi kpaak kpai na, ki bia jii n nuu ki tun u lokir na ni-i kaa, n kan teen yada.”

²⁶ Li daa ŋanniin daare ki Yiisa poorpoweiteeb na bia lakin leeb ki be diiuk ni, ki Tomas ji be bi ni, ki bi yaan kpar gann; ki Yiisa tan baar see bi ni, ki betib a, “Parmaasir-ii be i paak,” ²⁷ ŋaan bet Tomas a, “Jiin a niibir ki tun n niipant ni, ŋaan bia tant a nuu ki tun n lokir ni, ki ji daa birisi,

njaan teenin yada.” ²⁸ Ki Tomas yeto a, “Fine tee n Yomdaano ki bia tee n Yennu.” ²⁹ Ki Yiisa boio a, “Faa ji lan na paake ki a teenin yada-a? Binba ki lan njaaan teenin yada na, parpeenn tee bi yare.”

Linba paak ki bi sob gbouj nae na

³⁰ Yiisa din tun bakiinau toonjaana bonchiann u poorpoweiteeb peñ, njaaan li kur ki sob gbouj na ni. ³¹ Linba sob ki be gbouj na ni, bi sob a yin teen yada nan Yiisa-e tee Yennu Niganntoo Masia, ki bia tee Yennu Bija. Li-i tee ki i teeno yada, u paake ki i saa la manfoor nba kaa gbennu.

21

Bianjinba ki Yiisa dokit u poorpoweiteeb banlore paak

¹ Li poorpoe ki Yiisa njamm dokit u poorpoweiteeb paak, mokgbenjir nba ki bi yir Taiberias* na ni. Waa dokit bianjinbae na: ² Simonn Piita nan Tomas (wunba ki bi din yiu Jaak na) nan Natanael (njooe din nyii Keena nba be Galilii yent ni na), nan Sebedii waas, nan Yiisa poorpoweiteeleeb banlee din lakin be Taiberias mokgbenjir man ni. ³ Ki Simonn Piita tan bet u leeb na a, “N sik jansooru jen.”

Ki bi beto a, “Timm nan fine saa sik.” Ki bi saan koo burgbetir ni, ki lubin bi janlaauj nyun na ni, njaaan li nyiook bi din ki soor siari. ⁴ Li din tan yent sanyapob ni ki Yiisa see nyunkpiñ, njaaan ki u poorpoweiteeb ki mi a njooe. ⁵ Ki u boib a, “Naajab, i ki soor siari-i?”
Ki bi jiin a, “Nn.”

⁶ Ki u betib a, “Lumin i janlaauj i diitu po, ki i saa soor jani.” Ki bi lu janlaauj na, ki ji gbar donnu, kimaan jani nba ki bi soor na kpiatu din paaka.

⁷ Nanne ki Yiisa poorpoweitoo nba ki u mantik loono na yet Piita a, “Ti Yomdaano.” Simonn Piita nba gbat a bi Yomdaano na, ki u lia u liatir nba ki u bo liat bir na, ki yukir sik nyun ni ki baar Yiisa boor. ⁸ Lenj din ki fok nan nyunkpiñ; li fokint din tee nan taapaauj kobii njantaa nae; ki Yiisa poorpoweiteeleeb ji kan burgbetir na ki li daar janlaauj na, ki li gbee nan jani, ki baar nann nyunkpiñ.

⁹ Baa nyii burgbetir na ni yoo nba, ki bi la boroboro nan sankoona muu, ki jan paa muu na paak ki beet. ¹⁰ Ki Yiisa betib a, “Jiin jani nba ki i soor na waan, ki baar nann nna.” ¹¹ Ki Simonn Piita koo burgbetir na ni, ki dat janlaauj na ki donn kunkonn, ki li gbee nan jangberja; ki bi kan, ki li tee jani kobik nan piinjimu nan njantaa. Li din yab bonchiann, njaaan janlaauj na lek ki pati.

¹² Nanne ki Yiisa betib a, “Saana man ki tan njman.” Njaaan nan bi yenokoowa lek ki mok parcheenn nan wun boio a u tee njmee, kimaan bi mi nan u tee Yomdaano nae. ¹³ Ki Yiisa jii boroboro na ki turib, ki bia jii jan na ki turib.

¹⁴ Linba nae din tee taar muntaa ni ki Yiisa jii u moñ ki wann u poorpoweiteeb, Yennu nba din fiino kuun ni na poorpo.

Bianjinba ki Yiisa pak nan Piita

¹⁵ Baa din dii jeet man poorpoe, ki Yiisa boi Simonn Piita a, “Simonn, fin Joonn bija, a loonin ki gar linba nawa-a?”

Ki u jiin a, “Nn, n Yomdaano, a mi nan n loona.”

* **21:1** 21.1 Galilii mokgbenjir sanleere tee Taiberias-e.

Ki u yeto a, “Ii dint n pebis.” ¹⁶ Ki Yiisa bia boi Simonn Piita taar munlee ni a, “Simonn, Jɔɔnn bija, a loonimi-i?”

Ki u jiin a, “Nn, n Yomdaano, a mi nan n loona.”

Ki u beto a, “Ii kpaar n pei.” ¹⁷ Ki taar muntaa ni ki Yiisa boio a, “Simonn, fin Jɔɔnn bija, a loonimi-i?”

Ki Piita par ji biir, kimaan Yiisa nba boio taar muntaa a, “A loonimi-i?” na. Ki u yeto a, “N Yomdaano, a mi bonsiar kur. A mi nan n loona.”

Ki Yiisa beto a, “Ii dint n pei. ¹⁸ Barmoniiie ki n beera na, faa din tee naasimo na, a din tuu bob a gbanne, ki saa siaminba ki a loon; naan a-i tani kpet yoo nba, a saa tant a nii, ki soo saa lora, ki mukisa ki saan nana siaminba ki a ki loon.” ¹⁹ Yiisa nba yet linba na din want bianjinba ki Piita tan saa kpo ki te Yennu sann n la dontire. Li poorpo ki Yiisa yeto a, “Ii waa-n.”

²⁰ Ki Piita tan jiant ki la Yiisa poorpoweitoo nba ki u mantik loono na ki u waa; noo mane din kar ki kpia Yiisa, yoo nba ki bi lakin di jeet, ki donn boio a, “Nmee yaa wun nyi a poori?” na. ²¹ Piita nba lau yoo nba, ki u boi Yiisa a, “N Yomdaano, naan joo na narimi-i?” ²² Ki Yiisa yeto a, “Mi-i loon ki wuu be nan maa tan saa jen, li ki la-ani. Fin-ii waan.”

²³ Li paake teen ki Yiisa poorpoweiteeb na din yeen a Yiisa poorpoweitoo man kan kpo. Naan Yiisa din ki pak a u kan kpo kaa. U din yet a, “Mi-i loon wuu be nan maa tan saa jen, li ki la-ani.”

Ki jiin wunba sob gbouj na po

²⁴ Ton, Yiisa poorpoweitoo mane tee wunba yeen niib barii man, ki bia sobir gbouj na ni; ki ti mi nan waa yeen linba na tee barmoniiie.

²⁵ Naan bona bonchiann be ki Yiisa din tun ki pukin linba sob gbouj na ni paak. Bi-i bonni sob linba kur ki u din tun man, n dukin nan gbant nba ki bi bo saa sob na bo kan la yiar tingbouj na ni kii be.

TOOMIINBA TOONA

Ki jiin Toomiinba Toona gbouj na po

Toomiinba toona sobu na tee Luk barjanii sobu na tukire.

Li barjar mantik tee lin wann Seyeen nba din te ki Yiisa sinsinn weira moont ɲoo Yiisa barjanii na “Jerusalem doo ni, nan Judea nan Samaria tinii kur po, ki saan tuu tingbouj na lokir kur po nae.” (1.8)

¹ Chanbaa Teofilus:

N sinsinn sobu na ni min Luk din sob bona bonchiann nba ki Yiisa din tuun ki bia want niib, u toonn pinpiin-yoo na mokmok nan Yennu nba din tan donno Yendouj ni. ² Waa daa din ki doo na, Yennu Seyeen sommir nie ki u din wann waa gann binba ki teemm u toomiinba na nba sii tuun bianjinba. ³ U kuun poorpoe ki u din jii dapiinna ki yoo want u moɲ ki teemm, ki li want nan birsuk kaa nan u set jen u manfoor niwa, ki bi din tuu yoo laato, ki u piak namm ki jiin Yennu naan po.

⁴ Yosau yaann ki u tan lakin be namm, ki din tan turib moɔ a, “I daa nyi Jerusalem-i, ɲaan kii be kii guu piinii nba ki n Baa Yennu senn moɔonn a u saa turi, nan maa porɲ beti li po na. ⁵ Joɔonn ɲarin din wuur niib nan nyume, ɲaan daa ɲanlelee na ni, Yennu Seyeenɛ saa wuur i para.”*

Bianjinba ki Yennu donn Yiisa Yendouj ni

⁶ Toomiinba nba din lakin nan Yiisa yoo nba, ki bi boio a, “Ti Yomdaano, yoo nba nae ki a yaa a fat timm Israel teeb† yent ki jiint koo nlee?” ⁷ Ki Yiisa yetib a, “Li ki lai nan yin bann yoo nba ki n Baa Yennu senn a lin tun na; ɲooɛ mok yaak ki senn u yoo. ⁸ ɲaan yoo nba ki u Seyeen saa sik i paak na, i saa la paɲ, ki tan sii tee n siara damm Jerusalem, nan Judea yent kur ni, nan Samaria yent ni, nan tingbouj na lokir kur po.”

⁹ Waa pak maan maɲ ki gbenn yoo nba, ki Yennu te ki u do Yendouj ni, ki bi goriio, ki u saa koo sanpabant ni, ki bi ji ki lau. ¹⁰ ɲaan baa lek biar see ki kpaa nunii ki gorii sanpaapo na, ki soɔ jab‡ banlee see ki lia tapeenii, ¹¹ ki boib a, “Yimm Galilii teeb, bee ki i see nna ki gorii sanpaapo nna? Yiisa nba nyii i boor ki doo Yendouj ni bianjinba na, u bia tan saa nyi Yendouj maɲ ni ki jen sik nan yaa goriio ki u do sanpaapo bianjinba nae.”

Ki jiin wunba gaar Judas yiar na po

¹² Li yoo na ki Yiisa toomiinba na nyii Olif Tiinii kunkonn na paak ki ɲmat Jerusalem. Len maɲ nan Jerusalem din tee nan maar jinn nae. ¹³ Baa baar Jerusalem yoo nba, ki bi saan koo ɲaak nba ki bi tuu be na ni ki doo ditooɲuk paak. Binba din koo maɲ tee Piita nan Joɔonn nan Jeems nan Andru nan Filip nan Tomas nan Batolomiu nan Matiu, nan Jeems wunba din tee Alfeus bija, nan Simonn Nikakitik, nan Judas wunba tee Jeems bija na; ¹⁴ ki bi kura tuu yoo lakint nan leeb ki pukin poosiab nan Yiisa naa Meeri, nan Yiisa waarii, ki mei Yennu nan dudukyent ki ki naki.

¹⁵ ɲanne ki daa ɲanlee nna tan gar, ki Yiisaweira teen nan kobik nan piinlee nawa ki taan kar, ki Piita tan fiir set ¹⁶ ki yet a, “N naa waas, linba ki Yennu Seyeen din te ki Defid din sint bunt buntir ki jiin Judas po, ki

* **1:5** 1.5 Li paake tee “Yennu Seyeen saa gbee i ni.” † **1:6** 1.6 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

‡ **1:10** 1.10 Bi din tee malakanbae.

li sɔb Yennu gbouŋ ni na, li kpaɔ talase ki lin set tan gbee. Judas maŋe tee daano nba daan wann niib ki bi soor Yiisa na. ¹⁷ Naaŋ Yiisa din gann timm nan nɔɔe a tii tuun Yennu toonn nba ki ti tuun na, ki u din pukin ti kann ni.”

¹⁸ (Judas toonbiit likirii nba ki u la nae, ki u jii ki daa kpaab; leŋe ki u bia tan baa ki put poor, ki u nɔɔt kur nyii. ¹⁹ Ki Jerusalem teeb kur gbat nna maŋ, ki pur kpaab maŋ sann bi mɔŋ maan ni a Akeldama, ki li paak tee “Sɔnkpaab.”)

²⁰ “Tɔn, li sɔb yaŋ gbouŋ nba be Yennu gbouŋ nɔɔk ni na a: ‘Naant ki u paak n set langbouŋ ki sɔɔ daa kɔɔ leŋi.’
Ki bia jen sɔb a:

‘Li njan ki sɔɔ n gaar u toonn yiar na.’

²¹⁻²² “Li paak ti loon ki tin gann niyenɔe ki pukinɔ ti po, ki wun teen Yiisa kuunfiuru siara daano. Li njan ki wuu tee timm nba daan tuu yɔɔ lin nan ti Yomdaano Yiisa maŋ ni yenɔ, yoo nba ki Jɔɔonn din wuur niib Yennu nyunwuru mɔkmɔk ki tan baar yoo nba ki Yiisa nyii ti boor, ki Yennu donno Yendouŋ ni na.”

²³ Nanne ki bi nyinn jab banlee: Joosef wunba ki bi din yiu Basabas na (bi din bia yi nɔɔe Justus na), nan Matias, ²⁴ ki ji miar Yennu a, “Ti Yomdaano, fine mi sɔɔ kur par ni, li paak, wantit jab banlee na ni, wunba ki a gann, ²⁵ ki wun teen toonii ki gaar a toonn yiar nba ki Judas nyik njan saan saa be siaminba njan nana na.” ²⁶ Baa miar Yennu ki gbenn yoo nba, ki bi tɔ naatɔɔt, a bin gann bi banlee maŋ ni yenɔ, ki Matias dii, ki bi jiiu ki pukinɔ toomiinba piik nan yenɔkɔɔ na ni.

2

Yennu Seyeŋ baaru labaar

¹ Tɔn, ki jaamm nba ki bi yir Pentekost na daar baar; daar maŋe ki Yiisaweira kura lakin leeb boyennkɔɔ ni. ² Li taakpaak ni ki fuur nyii sanpaapo ki fu nan wonpaaruko da na, ki sik gbee diiuk nba ki bi kar na ni. ³ Ki bi la ki siar naan nan mupeeŋ na, ki yat tɔɔ sɔɔ kur paak, ⁴ ki Yennu Seyeŋ gbee sɔɔ kur ni, ki bi piin piak maboorganii nan Yennu Seyeŋ nba wannib bianjinba na.

⁵ Ki Juu teeb nba tee yentinna na mun din be Jerusalem li yoo, binba nyii tingbouŋ na tinii kur po ki baar leŋ. ⁶ Baa gbat fuut maŋ yoo nba, ki nibur tikir leŋ, ki li teemm yaarlituk, kimaan Yiisaweira maŋ piak sɔɔ kur maan ni ki u gbia. ⁷ Ki li teemm bakitnaun ki yaar litib, ki bi boi bi leeb a, “Niib nba piak na kur ki tee Galilii teeb kaa-a? ⁸ Ki li teen nlee ki ti kura tan jia gbia ki bi piak ti mɔŋ mɔŋ maan nna? ⁹ Ti siab nyii Patia nan Media nan Elam nan Mesopotamia nan Judea nan Kapadosia nan Pontus nan Asia, ¹⁰ nan Frijia nan Pamfilia nan Ijijit, nan Libia yaka po siaminba kpia nan Sairene na; ki ti yemm mun bia nyii Rom; ¹¹ ki ti siab tee Juu teeb, ki siab mun bia tee boorganu nba din lebit bi jiantu ki waa Juu teeb Yennu na; ki ti yemm mun bia nyii Kret nan Arabia, njan ki ti kura lek gbia ki bi piak ti mɔŋ mɔŋ maan ni, ki dont Yennu sann nan u bakitnaun toona nba ki u tun na.” ¹² Ki li bakitib ki nmat bi yan, ki bi boi bi leeb a, “Linba na paak tee bee?” ¹³ Ki siab mun bia laa ki sarikit Yiisaweira maŋ a, “Bi nyuu daame ki yib.”

Ki jiin Piita mɔɔntii po

14 Nanne ki Piita nan u leeb piik nan yenokoo na fiir set nibur na tōonn; ki Piita pak sanpaapowa a:

“Yimm Juu teeb, nan yimm nba kur be Jerusalem na, gbiintir man maa yaa n paki linba na, kimaan n mək siare ki loon ki i bann. 15 Yaa dukii nan ti yibe na, ŋaan ti ki nyuu siari, kimaan li daa tee sanyayondanne. 16 Li tee linba ki Yennu sokinii Joel din yet a li tan saa teene a:

17 ‘Yennu yet a: Durinya joontu yoo

n tan saa tun linba nae:

n tan saa sikin n Seek soo kur paak,

ki i bonjai nan i bonpoi tan sii sokint n maan,

ki i naasimm mun tan sii laat yirintu,

ki i jakpera tan sii damii damiit.

18 Ki li yoo maŋ n tan saa sikin n Seek n daaba paak,

li jab nan poob kur,

ki bi mun bia tan sii sokint n maan.

19 N tan saa tun toonjaana sanpaapo,

nan bakitnaun nyina tingboun na ni;

ki son nan muu nan munyuuk tan sii be.

20 Yonnu tan saa kpint ki bonn,

ki ŋmaarik mun saa kpint ki monn nan son na;

li tan saa teen nnaewa ki min Yennu dajaann

nba tee biiru daar na n fit baar.

21 Ki soo kur nba tan boin sommir po saa la tinnu.’ ”

22 Nanne ki Piita bia ŋamm yet a, “Yimm Israel* teeb, gbiintir man linba ki n yaa n beti ki jiin Yiisa nba tee Nasaref niro na po; i moŋ mi nan Yennu-e te ki u tuu tuun bakitnaun toona nan nyina i boor ni, ki li set want nan Yennu-e tumo. 23 Naan Yennu mi linba yaa lin tan teen. Li paak ki u doŋ lor ki kubino i nuu ni, ki i te ki biitdamm kpaa tabino dapunpunn paak ki u kpo, ki li want nan yimme set kpiiu.

24 “Waa daan kpo ki daa be kuun nii ni na, ki Yennu fato ki fiino kuun ni, kimaan kuun ki mək paŋ ki saa diau. 25 Defid din bunt buntir ki jiin Yiisa po ki yaa

‘N mi nan Yennu yoo be nanin,

ki u bia see n poorpo ki guun ki n ki laat daji.

26 Li paak n mək parpeenn ki piak parpeenn maan.

Mi-i lekii taji kpo, ŋaan n sii mək dindann,

27 kimaan u tan kan nyik n seek ki lin kpakin kpeentiŋi.

N tee u popeendaanoe,

ki u kan sak ki n gbanant n tan bati;

28 ki u bia te ki n bann manfoor sonii,

ki tan saa baar kii be u tōonn

kii mək parpeenn bonchiann.’ ”

29 Ki Piita bia ŋamm yet a, “N naa waas, n yaa n pak yent i numpoe ki jiin ti yeejasaakoo Defid po. U din kpo, ki bi piuu, ki u kaauk daa be nna na. 30 U din tee Yennu sokiniie, ki din mi nan Yennu senn moosonn ki turo, ki yet a li-i tee ki u kpo, u tan saa jii u yaaboonyeno ki dinno u naan. 31 Defid din mi linba ki Yennu yaa wun tan teen. Li paak ki u din pak Yennu Niganntoo Masia kuunfiiru po, ki yet a Yennu Niganntoo tan kan kpakin kpeentiŋ, ki u gbanant bia kan bati.”

* 2:22 2.22 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

³² Ki Piita bia ɲamm yet a, “Yiisa nba nae ki Yennu daan fiino kuun ni, ki ti kura na mun tee u kuunfiuru maɲ siara damm. ³³ Ki Yennu bia donno a wun kar u niidiitu po. Waa kar yoo nba, ki u gaar Seyeen nba ki Yennu din senn moosonn ki yaa u tan saa turit na, ki sikin ti ni. Ton, Seyeen maɲe ki i laat ki bia gbia na. ³⁴ Defid nba ɲarin din kpo na, u din ki doo Yendouɲ ni nan u gbananti. Ton, u buntir maɲ din ki want u moɲ donu po kaa, ɲaan u din want Yiisa poe, ki yet a:

‘Yennu din yet n Yomdaano a,
Karin n niidiitu po

³⁵ mɔkmɔk nan maa tan saa jii a datai
ki teemm a taakpakta.’ ”

³⁶ Ki Piita bia yet a, “Li ɲan ki yimm Israel teeb kur n bann nan Yiisa nba ki i daan te ki bi kpaau dapunpunn paak na, ɲooe ki Yennu wann nan u tee u Niganntoo Masia, ki bia tee ti Yomdaano.”

Bianɲinba ki niib tusaa ɲantaa teen Yiisa yada

³⁷ Niib na nba gbat nna maɲ, ki bi para biir bonchiann. Ki bi boi Piita nan u leeb na a, “Ei! ti naa waas, ti saa teen nlee?” ³⁸ Ki Piita betib a, “See ki i kur nyik toonbiit tumu ki tin wuri Yennu nyunwuru Yiisa Masia sann ni, ki Yennu n nyik i biit ki chabi, ki turi piinii nba tee u Seyeen na; ³⁹ kimaan u poɲ senn moosonn a u saa jii u Seyeen na ki tur yimm nan i waas, nan binba kur be banfoka, yimm nba kur ki u tan saa yiini ki yin sak u mɔb na.”

⁴⁰ Li poorpoe ki Piita pak mɔmaan bonchiann ki nyinn siara, ɲaan bia kpaamm a, “Hei! Nyint i moɲ man Yennu tubdatu nba baat motana nibiit paak na ni.” ⁴¹ Ki bi bonchiann sak u maan maɲ, ki teen nan niib tusaa ɲantaa nawa, ki bi wurib Yennu nyunwuru, ki bi pukin bi paak li daar maɲ. ⁴² Ki bi ɲammit tumii ki bant toomiinba maɲ wanno, ki jii bi yoo ki dia leeb nan motaauk, ki lakint di jeet, ki bia tikii mei Yennu.

Ki jiin Yiisaweira benu po

⁴³ Ki jijeet ji mɔk soɔ kur kimaan toomiinba na tun bakitnaun toona bonchiann, Yennu paɲ ni. ⁴⁴ Ki Yiisaweira maɲ kura bia lek dia leeb nan motaauk, ki chentir bi bona ki teen leeb, ⁴⁵ ki tuu kɔi bi faar ki jikit li likirii ki toor leeb, soɔ kur nba saa gaar bianɲinba, ki lin jaɲɔ.

⁴⁶ Daar kur bi bia lek tuu taan leebe Yenjiantu ɲasaakak ni ki jiant Yennu, ɲaan ji nyi ki baa jedikpaguua bi ɲei ni, ki di nan leeb ki mɔk parpeenn, ki ninfokin kaa nan leebi. ⁴⁷ Ki yoo kur ki bi piak dont Yennu sann, ki soɔ kur par mei bi paak. Ki daar kur ki ti Yomdaano bia ɲammit te ki niib laat tinnu ki pukii bi paak.

3

Bianɲinba ki bi te ki wabik somm

¹ Dasiar yenlekir ki Piita nan Joonn tan saa Yenjiantu ɲasaakak ni Yenmiar-yoo. ² Nanne ki bi saa yaa bin koo Yenjiantu ɲasaakak tammɔb nba ki bi yi Tammɔɲaɲ na, ki la jasoo kar len, ki poɲ tee wabik u maaru niwa; ki daar yeejaɲaakur ki bi tuu jiiu ki baar nanao tammɔb maɲ boor, a wuu mei niib nba baat Yenjiantu ɲasaakak maɲ ni na likirii.

³ Yoo nba ki u tan la Piita nan Joonn ki bi yaa bin koo na, ki u miarib likirii. ⁴ Ki bi jiant ki goriio sirrr; ki Piita tan yeto a, “Ii goriit.” ⁵ Nanne ki u ji nur nunii ki goriib, ki mi a u saa gaar siare bi peɲ. ⁶ Nnaan ki Piita beto a, “N ki mɔk likirii, ɲaan maa mɔk linbae ki n yaa man tura. N tura

mɔb Yiisa Masia nba tee Nasaref niro na sann ni, fiit kii somm," ⁷ 7 ɲaan soor u niidiitu ki fiinɔ. Li taakpaak ni ki jɔɔ na taa kakit, ⁸ 8 ki u tab fiir set, ki ji piin somm ki lin, ki tan weib kɔɔ Yenjiantu ɲasaakak maɲ ni, ki yuuk mobit nan parpeenn, ki piak dont Yennu. ⁹ 9 Ki niib kur lau ki u somm ki piak dont Yennu. ¹⁰ 10 Baa ji bann nan ɲɔɔe tee miatɔ nba tuu kaar ki mei niib likirii Yenjiantu ɲasaakak tammɔɲaɲ ni na, ki li ji yaar litib nan waa somm na.

Biaɲinba ki Piita mɔɔntir Yiisa barɲanii

¹¹ 11 Ki wabik maɲ puur wɔb Piita nan Jɔɔnn; ki li teen niib na kura bakitnaunɲ bonchiann, ki bi chɪar lakin bi boor. Baa lakin sian na yi Solomonn barintire.

¹² 12 Piita nba la niib na yoo nba, ki u yet a, "Yimm Israel* teeb, bee ki li yaar liti niro na po? Bee ki i barii timm nna? Taa te ki wabik na fiir somm na, i dukii a li tee ti mɔɲ paɲ koo ti mɔɲ yentinu paake-e? ¹³ 13 Yennu nba din tee Abraham nan Aisak nan Jakɔb nan ti yeejaleeb Yennu na, ɲɔɔe tee daanɔ nba donn u Toontunno Yiisa ki turo u mɔɲ yabint. Yiisa maɲe ki i jiiu ki teenɔ ti yudamm nuu ni na, ki Pailat daan bikin a wun ɲaau, ki i bia yɛtɔ Pailat boor na. ¹⁴ 14 ɲɔɔe lek tee Yennu niro, ki jenna tee Popeendaanɔ, ɲaan ki i yɛtɔ, ki miar Pailat a wun nyinn nikpiiruk ki turi. ¹⁵ 15 Li paak, yimme te ki bi kpɪi Manfoturtoɔ maɲ; ɲaan ki Yennu fiinɔ kuun ni, ki timme tee linba na siara damm.

¹⁶ 16 "Yiisa maɲ sann paɲ nba ki ti yi nae te ki jɔɔ na somm. Wabik na tee wunba ki i poɲ tuu miu ki bia laatɔe, ɲaan ki u tan somm, kimaan waa teen Yiisa sann yada na paak. Waa teen Yiisa yada na paake te ki u somm ki see i numm ni na.

¹⁷ 17 "Tɔn, n naa waas, n mi nan yimm nan i yudamm nba daan te ki bi kpɪi Yiisa na, i daan ki bann yaa tun linba maɲ paaki. ¹⁸ 18 ɲaan Yennu din pak u maan ki tur u sɔkɪniinba, ki bi mun bia pak tur niib, ki bi yet a see ki u Niganntɔɔ Masia n dii biak. Tɔn, Yennu set tan te ki li teen mɔni, nan yaa tun bianɲinba na.

¹⁹ 19 "Li paak, ii nyik biit tumu man, kii waa Yennu sɔnu, ki wun nyik chab i toonbiit, ²⁰ 20 ki turi foon, ki bia tan tun Yiisa Masia i boor, wunba ki u poɲ gannɔ ki turi na; ²¹ 21 ɲaan Yiisa maɲ lek sii be Yendounɲ nie, ki Yennu n tan ɲamm bona kura, nan waa din te ki u popeenn sɔkɪniinba nba din be yaayoo ni na yet bianɲinba, ki bi mun pak turit na.

²² 22 "Nann maɲe ki Moses mun din yet a 'I Yomdaanɔ Yennu saa turi sɔkɪniisɔɔ, ki u sii tee i mɔɲ niro, nan waa nyinnin bianɲinba ki teenin u sɔkɪnii i boor ni na. Gbiintiro man ki tun linba kur ki u saa pak turi; ²³ 23 ki daanɔ nba ki gbiint sɔkɪnii maɲ maami, Yennu saa nyinn li yoo u niib ni ki biiro.'

²⁴ 24 "Yennu sɔkɪnii Samuel nan sɔkɪniinba nba wei u poor; ki din piak Yennu maan, bi kura din want linba tan saa teen Yennu Niganntɔɔ Masia ti yoo nae. ²⁵ 25 Yennu mɔsona nba ki u din senn ki tur u sɔkɪniinba maɲ, li mɔsona tee i yare; ki lor nba ki u din lor nan ti yeejamm na, li lor mun bia tee i yare, kimaan u din yet Abraham a 'A yaaboonyenɔ nie ki tingboun na teeb kura tan saa la n piisin.' ²⁶ 26 Li paak ki Yennu gann u Toontunno Masia maɲ ki tumɔ i boor sinsinn, a wun te ki i kur n nyik i biit tumu ki la piisin maɲ."

* **3:12** 3.12 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

4

Baa bu Piita nan Jōonn buut bianjinba

¹ Yoo nba ki Piita nan Jōonn daa see ki piak teen niib maŋ na, ki Yenjiantu ŋasaakak kunkonkonna yudaano nan Sajusiinba nan mannteeb kpir baar Piita-nba boor; ² kimaan bi wutoa doo Piita nan Jōonn nba want niib a Yiisa daan fiir kuun ni na paak, ki li want nan kpeemm tan saa fiir kuun ni ki jen bi manfoor ni biak.

³ Li paak ki bi soorib, ki kōomm dansarik a lin yenta, kimaan yoo poŋ gara. ⁴ Ŋaan niib bonchiann nba gbat Piita maan maŋ na teen Yiisa yada, ki pukin Yiisaweira po. Ki jab na kur kann tee nan tusaa ŋanŋmu na.

⁵ Laa tan yent sanyioŋ, ki Juu teeb yudamm nan saakab nan sennu wannteeb lakin bi tituk kaanu ni Jerusalem; ⁶ ki bi lakin nan mannteeb yudaano Annas, nan Kayafas, nan Jōonn nan Aleksander nan mannteeb yudaano maŋ ŋaatesiab, ⁷ ki te ki Piita nan Jōonn fiir set bi sinsuuk ni, ki bi boib a, “Panboor bee ki i mōki? Ki ŋmee sann nie ki i fiin wabik nba na?”

⁸ Ŋanne ki Yennu Seyeerj fiir Piita ni, ki u yetib a, “Yimm chanbaanba nan saakab, gbiintir man, ⁹ li-i tee ki i boit dinna na ki jiin toonŋann nba ki ti tun ki tur wabik na, nan waa somm na paakie, ¹⁰ ŋann li ŋan ki i kura n bann, ki Israel teeb* kur n mun bann nan Nasaref niro Yiisa Masia sann nie ki joo maŋ somm ki see i numm ni na. Li Yiisa-e ki i daan te ki bi kpaau dapunpunn paak, ŋaan ki Yennu fiino kuun ni na. ¹¹ Ŋooe tee daano nba ki Yennu gbouŋ piak u po na, a “Tann nba ki yimm tanmaara yētir na, ŋanne tan tee lotik ni tanŋann.” ¹² Ki soo sann ji kaa tingbouŋ na ni ki Yennu tur niib a bin la tinnu, see Yiisa kuuko.”

¹³ Tōondamm tituk maŋ nba din la Piita nan Jōonn parcheenn nba ki bi mōk na, ki bia bann nan bi tee damm nba ki mi gbouŋ bonŋann na, li din yaar litibe, ki bi ji bann nan bi tuu tee Yiisa weinanleebe. ¹⁴ Baa la joo nba ki bi won te ki u somm na see Piita nan Jōonn boor na, ki bi ji ki mōk mōb nba saa pak biiribi.

¹⁵ Ŋanne ki bi daa ŋaan ki bi nyii bi lakinu diiuk maŋ ni, ŋaan ki bi biar faa leeb sawara, ¹⁶ ki boi bi leeb a, “Ti saa teen jab na nlee na? kimaan soo kur nba be Jerusalem na poŋ mi yaarlituk toonn nba ki bi tun na. Li paak ti ji kan fit noi; ¹⁷ ŋaan ŋaant man ki tin kpaamm, ki bi ji daa mi yi Yiisa sann ki teen niibi, ki Yiisa maan maŋ ji daa bia yat ki saa niib boor.”

¹⁸ Ŋanne ki bi yiimm, ki bi jen koo diiuk na ni; ki bi betib a, “Ti mi man ki i jii Yiisa sann ki pak wann soo.” ¹⁹ Ki Piita nan Jōonn jiin a, “Ki i yaa mōŋ mōŋ po ŋarin, i dukin nan lanne took Yennu boori? Ti ji sak i mōb ŋaan nyik Yennu mōb koo nlee? ²⁰ kimaan timm kan fit nyik pinpauk, linba po ki ti la ki bia gbat.” ²¹ Tōondamm tituk maŋ lek kpaamm nan ninmōŋar; ŋaan ŋaab a bii saa, kimaan bi ki la sonu nba ki bi saa dat bi tuba, kimaan niib na din piak ki dont Yennu sanne, baa din fiin wabik na paak. ²² Joo nba ki bi te ki u somm na bina din gar piinnawa.

Bianjinba ki bi miar Yennu parcheenn po

²³ Baa ŋaa Piita nan Jōonn yoo nba, ki bi ŋmat kun bi leeb boor, ki saa yetib linba ki mannteeb yudamm nan saakab maŋ pakib.

²⁴ Baa mun gbat nna maŋ ki bi kur taan leeb nan dudukyent ki miar Yennu a, “Ti Yabint Yennu, fine nan sanpaak nan tinj, nan mōkgbenja nan

* 4:10 4.10 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

linba kur be li ni, ²⁵ ki a Seyeen maŋ nie ki a din wann ti yeeja Defid, wunba tee a toontunno, ki u bunt buntir ki yet a: 'Binba ki tee Israel teeb na pir nan wutoa, ki Israel teeb lorin lor yana,

²⁶ ki tingboun na kpanbara nan yudamm taan leeb a bin kon nan Yennu nan u niganntoo Masia na.'

²⁷ "Li tee barmoniie nan Herod, nan Ponsius Pailat, nan binba ki tee Israel teeb† na, nan Israel teeb set daan lakin doo na ni, ki lor lora a bin kpi a popeenn toontunno Yiisa, wunba ki a gann ki sennoo na. ²⁸ Nanne ki bi lakin, a bin tun linba kur ki a ponj din dukin a yanboot nan a paŋ ni, ki yaa li tan saa teen na. ²⁹ Ton, motana, Yennu, gbiintir niib na nba fo konfoot nan ninmonn ti paak na, ki njan timm nba tee a daaba na-ii piak a maan nan parcheenn bonchiann, ³⁰ ki tant a nuu ki te baatib n la laafia, ki njan ki ti tuun baktinauŋ toona, a popeenn toontunno Yiisa sann paŋ ni."

³¹ Baa gbenn Yenmiaruru na yoo nba, ki siaminba ki bi tikir na ji jek, ki bi kura gbee nan Yennu Seyeen, ki piin piak Yennu maan nan parcheenn.

Baa chentir bi bona ki teen leeb bianjinba

³² Li yoo na ki Yiisaweira maŋ kura taan leeb nan dudukyent ki chentir bi bona ki teen bi leeb. Bi soo din ki yaa u yen siari. ³³ Li yoo na jik ki toomiinba maŋ nyint ti Yomdaano Yiisa kuunfiuru siara, ki siara maŋ mok paŋ bonchiann, ki Yennu piisin bonchiann be bi kur ni. ³⁴ Ki soo din kaa bi ni ki pot siari, kimaan binba din mok bi moŋ moŋ kpaant nan bi nei din tuu koe, ki gaar li likirii ki baar nann, ³⁵ ki tan tur toomiinba na, ki bi chentir ki teen bi leeb nan baa loon bianjinba. ³⁶ Jasoo din be lej ki u sann tee Joosef, ki u tee Liifai booru ni niro, wunba ki bi maro Saiprus, ki toomiinba na yiu Banabas (ki li paak tee Sommtoo), ³⁷ ki u tan koi u kpaab, ki gaar li likirii ki baar nann, ki tur toomiinba na.

5

Ki jiin Ananias nan u njaapoo Safaira po

¹ Jasoo mun din be ki u sann tee Ananias, ki u njaapoo sann mun tee Safaira, ki u tan koi u kpaab ki gaar li likirii, ² ki paat likirii maŋ ki bor, ki u njaapoo mi li po, njan jii linba tenn na, ki baar nann ki tan tur toomiinba maŋ. ³ Ki Piita boio a, "Ananias, bee ki a njan Sintaanii koo yent a pari, ki a faar faak ki loon ki a kpann Yennu Seyeenji, ki paat likirii nba ki a koi a kpaab na paaki? ⁴ Faa daan daa ki koi a kpaab maŋ na, ni daan ki tee a yar kaa-a? Ki faa bia koir na, likirii maŋ bia ki be a yent ni kaa-a? Bee teen ki a lor a par ni ki tun linba na? A ki faar faak maŋ ki tur niro kaa, njan a faar ki tur Yennu-e."

⁵ Ananias nba gbat nna maŋ yoo nba, ki u kpo ki baa li yoo na. Ki janmaanchioŋ koo binba kur gbat u kuun maŋ po. ⁶ Ki naasimm jiuu ki pobin chinchenn ni, ki nyii ki saan piuu.

⁷ Nanne ki li yann waaminna, ki u njaapoo baar koo, njan daa ki mi linba teeni. ⁸ Ki Piita bia boio a, "Betirin, li set tee barmoniie nan fin nan a soro kpaab likirii nba ki i gaar na kurii na-a?" Ki u jiin a, "Nn, li kure na." ⁹ Ki Piita boio a, "Bee ki fin nan a soro taan mob, ki lor a yin bikin ti Yomdaano Seyeenji? Naasimm nba jii a soro ki saan piuu na, njamme koo

† 4:27 4.27 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

tammob ni na, ki bi mun bia saa jiia nnae ki saan pii.” ¹⁰ Li taakpaak ni, ki u kpo ki baa, ki naasimm na koo ki la ki u kpowa, ki bi bia jiiu ki nyii ki saan piiu ki kpian u sorɔ. ¹¹ Li yoo na ki janmaanchion soor Yiisaweira kur nan binba kur gbat maan maɲ na.

¹² Ton, ki toomiinba na tuun nyina nan jaarlituk toona bonchiann niib na ni. Ki Yiisaweira kura tuu taan leeb Yennu nasaakak bokir nba ki bi yir Solomonn barintir na ni. ¹³ Binba ki tee Yiisaweira na din ki mok par nba saa lakin nammi, njaan niib din piak dont Yiisaweira maɲ bonchiann, ¹⁴ ki jab nan poob bonchiann teen yada ki pukin Yiisaweira na po.

¹⁵ Nanne niib din nyi nan baatib, ki doontib gadoi nan dindoonii paak sonjokpini a Piita-i tanj gaar yoo nba, u yunyuj n lek baa bi paak, ki bin la laafia. ¹⁶ Ki niib nba din be Jerusalem digbanbis ni mun jikit baatib, nan binba ki narinbiit daamiib na, ki baat namm, ki bi kura laat laafia.

Ki jiin toomiinba na biak dinu po

¹⁷ Li paak ki mannteeb yudaano nan u weinanleeb kur nba tee Sajusiinba na fiin punponn bonchiann nan toomiinba na, ¹⁸ ki te ki bi saan soor toomiinba maɲ ki koomm dansarik. ¹⁹ Li nyiok maɲe ki Yennu malaka sik loot dansarik na tammoi, ki nyinn toomiinba maɲ, njaan betib a ²⁰ “Ti saa man Yennu nasaakak ni, ki saa set, ki moont tur niib manfopaann na po.” ²¹ Baa gbat u maan maɲ, ki bi saan ki saa koo Yennu nasaakak maɲ ni, sanyapob ni, ki ji piin ki want niib manfopaann na maan.

Ki mannteeb yudaano nan u weinanleeb na yiin Israel teeb* yudamm kura, ki lakimm tituk kaanu, ki bi tan tun a bin nyinn toomiinba maɲ ki baar namm. ²² Ki bi saan dansarik maɲ ni ki saa got, ki ki labi, ki nmat toondamm tituk maɲ ni ki saa betib a ²³ “Taa baar dansarik na boor yoo nba, ti la ki tammoi kpare kenkema, ki dansarguura na be tammoi boor ki guu, ki ti loot tammoi na, njaan ki ki la soo dansarik diiuk maɲ ni.”

²⁴ Yenjiantu nasaakak yudaano nan mannteeb yudamm nba gbat nna maɲ, ki li teemm jaarlituk toomiinba na po, ki bi ji biris linba saa teen. ²⁵ Ki taan soo jasoo nna koo, ki yetib a, “Gotir man, jab nba ki i won koomm dansarik na see Yenjiantu nasaakak ni ki want niib Yennu maan.” ²⁶ Li yoo na ki yudaano na jii u jab, ki bi saan ki saa nyinn toomiinba maɲ ki jen namm, njaan bi ki nyinnib nan paɲ kaa, kimaan bi tiin janmaani a niib na tan saa mann jaatib tana.

²⁷ Baa baar namm yoo nba, ki bi te ki bi saan set toondamm tituk na sinsuuk ni. Ki mannteeb yudaano na yetib a ²⁸ “Ti daan turi mob nan ninbinmonii, ki yaa i daa want niib Yiisa sann ni, njaan gotir yaa tan tun linba na, yaa jii i wannu maɲ ki yat Jerusalem kur po, njaan ji loon yin nyiirit Yiisa kuun paak.” ²⁹ Ki Piita nan toomiinba leeb na jiin a, “See ki ti lek sak Yennu mob ki gar nisaarik mob. ³⁰ Yiisa maɲe ki i daan ponj kpaa tabino dapunpunn paak ki u kpo na, njaan Yennu nba tee ti yeejamm Yennu na, hooe fiin Yiisa kuun ni, ³¹ ki jii donno ki kaano u niidiitu po, ki teeno Yudaano nan Tinntoo, a Israel teeb n nyik biit tumu, ki wun nyik bi biit ki chabib. ³² Timm nan Yennu Seyeerje tee Yiisa kuunfiuru maɲ siara damm; ki Yennu jii u Seek maɲ ki tur wunba saak u mob.”

³³ Toondamm tituk maɲ nba gbat nna yoo nba, ki bi wutoa fiir, ki bi ji yaa bin kpi toomiinba maɲ. ³⁴ Njaan Farisiisoo nna din be tituk na ni, ki u sann tee Gamaliel, ki u tee sennu wanntoo, ki niib kur teeno baakir, ki u fiir set, ki yet a bin daa nyinn toomiinba na nanyer po; ³⁵ njaan bet

* 5:21 5:21 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

töondamm tituk damm maŋ a, "Hei, Israel teeb, ii mi man yaa yaa yin teen niib na linba na. ³⁶ Sianyoo dinn, ki Tiudas want u moŋ nan u tee nijaansöoe, ki niib nan kobii ŋanna na tee u poorpojoomu, ŋaan baa din tan kpiiu, u joomu na kur din yate, ki u jagberin na gbenn. ³⁷ Ki ŋann gar, ki Judas, wunba din tee Gallilii niro na mun nyii set nikant yoo, ki want u moŋ, ki tunn niib bonchiann yan ki bi waa; ki niib bia mun din tan kpiiu, ki u joomu na kur yat. ³⁸ Motana, kpan ŋaant Yiisaweira maŋ, ki daa teeb siari; ki li-i tee bi lora nan bi toona na tee nisaarik yarie, li tan saa gbenna. ³⁹ Naan li-i tee Yennu yarie, i kan fit nyannibi. I saa la ki i kpet kon nan Yennu-e gbaa."

Nanne ki töondamm tituk maŋ ji sak Gamaliel möb na, ⁴⁰ ki yiin toomiinba maŋ ki köomm, ki te ki bi boob kpaasir ŋaan ŋaab, ki turib möb a, "Ii mi man ki i jiki möontir Yiisa sann maŋ."

⁴¹ Nanne ki toomiinba maŋ nyii töondamm tituk na ni nan parpeenn, kimaan Yennu nba la ki bi jaŋ nan fedinu Yiisa sann paak na. ⁴² Ki daar kur ki bi saa Yenjiantu ŋasaakak ni, ki bia lin niib ŋei ni, ki want niib a Yiisa tee Yennu Niganntöo Masia-e, ki bia möontir u barnanii na, ki ki nyikiti.

6

Biaŋinba ki bi gann sommteeb banlore

¹ Li poorpoe ki Yiisaweira ŋammit pukii, ki bunburimii tan baar Juu teeb nba piak Griik maan, nan Juu teeb nba piak bi moŋ maan na sinsuuk ni; kimaan binba piak Griik maan na din yet a bi-i toor jeet daar kur, bi pakoi ki laat bi tora nan leeb na. ² Nanne ki toomiinba piik nan banlee na yiin Yiisaweira maŋ kura, ki tan yetib a, "Ti naa waas, li ki ŋan ki tin nyik Yennu maan möontii ŋaan biar jeet toru ni. ³ Li paak, gotir ki gann jab banlore i sinsuuk ni, binba ki i mi nan bi binben ŋan, ki bi bia mantik gbee nan Yennu Seyeen nan yanfantir; ki tin teemm toona na yudamm; ⁴ ŋaan timm n jii ti moŋ yoo ki teen Yenmiaru ni, nan Yennu maan wannu ni, ki daa naki." ⁵ Niib na kur ji din mök parpeenne toomiinba maan maŋ paak. Nanne ki bi gann Stiifenn, wunba mantik gbee nan Yennu Seyeen nan yada na, nan Filip, nan Prokorus, nan Nikanor, nan Timonn, nan Pamenas, nan Nikolaus, wunba nyii Antiok, ki ki tee Juu niro, ŋaan din kpint u jiantu ki waa Juu teeb jiantu na. ⁶ Niib na nba gannib yoo nba, ki bi te ki bi saan set toomiinba na töonn, ki toomiinba maŋ yii bi nii bi paak ŋaan miar Yennu ki turib.

⁷ Li poorpoe ki Yennu maan ŋammit yat köö niib ni, ki Yiisaweira mun bia yabitiir ki pukii bonchiann Jerusalem, ki Yennu mannteeb bonchiann sak Yiisa barnanii na ki teenö yada.

Stiifenn sooru labaar

⁸ Stiifenn din la Yennu sommir nan yikoo bonchiann, ki din tuun bakitnauŋ toonjaana, niib na sinsuuk ni. ⁹ Naan nisiab din ki sako. Binba din nöi nan Stiifenn maŋ tee Juu teeb nba din tee daaba, ki bi ŋaab bi daabisin ni, ki bi nyii Sairene nan Aleksandria nan Silisia nan Asia nae. Bi mun din mök bi moŋ Yenjiantu diiuko. ¹⁰ Ki Yennu Seyeen tur Stiifenn yanfantir bonchiann, ki bi ki fit nyanno, u maan maŋ ni. ¹¹ Baa din ki fit nyanno na, ki bi köö nisiab a bin yet a, "Ti gbat ki u piak bonbilankant ki biir Moses nan Yennu." ¹² Baa yet nna maŋ yoo nba, ki niib na nan saakab nan sennu wannteeb na wutoa doo, ki bi fiir ki sooro, ki saan

nano bi tɔɔndamm tituk boor; ¹³ ki bi tan baar nan nisiab nna biak a bin faar faak, ki yet a, “Yoo kur joo na yoo piak ki biir Yenjiantu nasaakak, nan Moses sennu nae, ¹⁴ kimaan ti gbat ki u yeen a Yiisa nba tee Nasaref niro na saa bet Yenjiantu nasaakak na, ki bia lebit Moses kaar nba ki u din senn na.” ¹⁵ Binba kur din lakin kar tituk manj ni din kpa a bi ninbina ki gorii Stiifenn, ki tan la ki u numpo lebit ki ji naan malaka numpo.

7

Stiifenn pinpauk

¹ Nanne ki mannteeb yudaano boi Stiifenn a, “Li set tee moniie-e?” ² Ki Stiifenn yaa:

“Chanbaanba nan n naa waas, gbiintir man. Yoo nba ki ti yeeja Abraham din be Mesopotamia yent, Kaldii tinj ni na, li yoo ki u din daa ki saan Harann, ki parj daano Yennu dokit u paak, ³ ki yeto a ‘Nyikin a tinj nan a niib, naan saan siaminba ki n saa wanna.’ ⁴ Li yooe ki u fiir ki nyik Kaldii tinj manj, naan saan ki saa kar Harann doo ni. U baa kuun poorpoe ki Yennu bia te ki u fiir, ki baar tinj nba ki ti be na ni. ⁵ Naan Yennu daa din ki turo tinj na nan bonmintika a wun yenti, naan senn masonn a u tan saa turo tinj na, ki hoo nan u yaaboona-ii yen. Yennu nba din senn masonn na yoo nba na, ki soo Abraham daa ki mok biki. ⁶ Yennu din yeto a ‘A yaaboona tan sii be tingarj niewa, ki tee daaba lenj, ki tan saa la mukisuk bonchiann, ki saa tuu bina kobii nanna. ⁷ Naan tinj manj niib nba ki bi sii tuun ki teemm na, n tan saa dat bi tuba. Li poorpo, a yaaboona manj saa nyi tinj manj ni, ki baar tinj na ni, ki jiantin.’

⁸ “Yennu din senn masonn ki tur Abraham, ki bia wannoo masonn manj nyinn, a hoo nan u yaaboona-ii porii puna. Ki Abraham din tan mar Aisak, ki li daa nanniin daar ki u potoo; ki Aisak mun din tan pot u bik Jakob; ki Jakob mun din tan pot u waas piik nan banlee, binba tee ti yeejajaana na. ⁹ Ki Jakob waas manj din tan mok punponn nan bi waaroo Joosef, ki din sooro ki koo, ki siab daau ki saan nano Ijijit tinj ni, naan Yennu din be nano, ¹⁰ ki nyinnoo biak kura ni, ki bia turo yan, ki te Ijijit kpanbar Faaro niano ki jiiu teenoo yudaano Ijijit tinj ni, ki bia te ki u tee yudaano u njaak ni.

¹¹ “Li poorpo ki kon tan baa Ijijit tinj ni nan Keenann tinj ni kura, ki kon soor niib bonbiir, ki ti yeejamm kon jeet. ¹² Jakob nba din gbat a jeet be Ijijit yoo nba, ki u tun u waas lenj. Nanne din tee bi sinsinn saanu.

¹³ “Ki bi saanu taar munlee nie, ki Joosef ji din te ki u naa waas manj banno. Nanne ki Faaro ji bann Joosef baa njaateeb. ¹⁴ Ki Joosef ji tumm a bin nmat kun u baa Jakob boor; ki saa jii hoo nan u njaateeb kur ki jen namm Ijijit na; ki bi din tee niib piinlore nan banjmu.

¹⁵ “Nanne ki Jakob nan u njaateeb manj fiir saan Ijijit ki saa kar; li poorpo ki hoo nan u waas din tan kpo gbenn lenj. ¹⁶ Ki bi jii bi gbanant* ki kun nann Sekem nba be Keenann tinj ni na, ki saa pii kaauk nba ki Abraham din daa Hamor njaateeb boor na ni.

¹⁷ “Yoo nba din tan per nan Yennu n gbeen u masonn nba ki u senn Abraham na. Li yoo manj, ti niib Israel teeb† nba be Ijijit na ji din yab bonchiann. ¹⁸ Li poorpoe ki soo dii Ijijit naan, naan hoo din ki mi Joosef po. ¹⁹ Ki kpanbar manj din dia ti niib diabiuk, ki ton namm bonchiann, ki bia tuu miab a bin nyinn bi sanpanti njei ni ki lub ki bin kpo.

* 7:16 7.16 Li din tee Jakob nan Joosef gbanante. † 7:17 7.17 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

²⁰ “Nanne ki bi din tan mar Moses, ki u fan bonchiann, ki be u baa ñaak ñmaarii ñantaa. ²¹ Baa din tan nyinnɔ ñaak ni yoo nba, ki kpanbar na bipoo lau, ki gaarɔ ki wubiio; ki u ji tee u mɔŋ bik. ²² Ki bi din wann ɛɔɔ Moses yan kur nba ki Ijpt teeb mɔk, ki u tan tee wunba mi pinpauk bonchiann, ki bia tuun paŋ toona.

²³ “Moses nba din tan teen binpiinna yoo nba, dasiar ki u tan dukin a wun gɔn u mɔŋ booru Israel teeb. ²⁴ Waa lin gontib na, ki u tan la ki Ijpt niro boo Israel niro; ki u baar a wun fatɔ, ki kpil Ijpt niro na. ²⁵ (U din mi a u naa waas na saa bann nan Yennu tan saa te ki ɛɔɔ n nyinnib daabisin ni, ñaan bi din ki bann nna.) ²⁶ Ki li yent sanyiɔk, ki u bia la Israel niib banlee kɔn; ki u loon wun taamm ki bin maŋ nan leeb, ki yetib a ‘Gotir man, i tee naa waase, ki bee teen ki i boo leebi?’ ²⁷ Ki wunba mɔk kaat na pii Moses, ñaan betɔ a, ‘Sɔɔ ki teena ti yudaanɔ koo ti barbuurɔ. ²⁸ A yaan loon ki a kpin nan faa won kpil Ijpt niro nae-e?’ ²⁹ Moses nba gbat nna yoo nba, ki u chiar nyii Ijpt tij ni, ki saan Midiann tij ni ki be leŋ, ki tan kɔɔn poo ki mar bonjai banlee.

³⁰ “Bina piinna poorpoe, ki u saan muuk ni dasiar, ki saa baar Sainai jɔɔr boor ki la mupeenu, ki li di tibik paak ki lenii, ki malaka dɔkit muu maŋ ni.

³¹ “Moses nba din la nna maŋ ki li teenɔ yaarlituk. Ki u chat nakin a wun ñamm got, ki ji gbat Yennu kunkɔr ki u beerɔ a, ³² ‘Mine tee Abraham Yennu, ki bia tee Aisak Yennu nan Jakɔb Yennu na. Mine tee a yeejamm maŋ Yennu.’ Moses nba gbat nna yoo nba, ki jaŋmaanii kɔɔu, ki u ji see ki jekir ki ki mɔk par nan wun goti. ³³ Ki Yennu betɔ a ‘Pitir a taasaat, kimaan siaminba ki a see na tee kasii boore. ³⁴ Tɔn, n la Ijpt teeb nba dint n mɔŋ niib Israel teeb biak Ijpt tij ni bianjinba, ki n bia gbat bi fabinii. Nanne ki n sik maa n fatib. Li paak, n saa tuma Ijpt.’ ”

³⁵ Nanne ki Stiifenn bia lek piak ki saa a, “Moses nba nae ki Israel teeb din yetɔ na, ki betɔ a, ‘Sɔɔ ki teena ti yudaanɔ koo ti barbuurɔ,’ ñaan ɛɔɔ ki Yennu gannɔ a wuu tee bi yudaanɔ nan bi fat-tɔɔ; ki ɛɔɔ Yennu te ki malaka pak nanɔ tibik paak, muu ni, ki tumɔ na. ³⁶ Nɔɔ Moses-e din tee daanɔ nba nyinnib Ijpt tij ni, ki bia tun baktinauŋ toona Ijpt tij maŋ ni, nan baa din saa poot Mɔkmun na, nan baa bia din be muuk ni binpiinna na. ³⁷ Li Moses-e bia din yet Israel teeb a ‘Yennu tan saa tun sɔkiniisɔɔ i boor nan waa tumin bianjinba na, ki u sii tee i booru.’

³⁸ “Moses mane bia din be nan ti niib Israel teeb, bi lakinu ni, muuk ni na. U din be leŋe ki tan doo Sainai jojaann paak, ki saa be nan Yennu malaka, ki malaka maŋ pak nan Moses, a Moses n sɔkin ti yeejamm Israel teeb na. Li yoore ki Moses gaar Yennu manfoor maan na ki turit. ³⁹ Nnaan ti yeejamm din ki loon bin sako. Li paak ki bi yetɔ, kimaan bi yan tunn Ijpt-a; ⁴⁰ ñaan din bet Aaron a wun maa yenbis, ki bii tee bi ñmakit-teeb, ki bia yetɔ a ‘Moses ñarin, wunba nyi nant Ijpt na, ti ki mi linba teenɔ.’ ⁴¹ Nanne ki bi maa tingbann ki nannɔ naajabik, ki mann maruŋ li paak, ki teen jaamm a bin mantik donno, linba ki bi maa nan bi mɔŋ nii na.

⁴² “Li paak ki Yennu ji ki goriibi, ñaan chabib ki bi ji jiantir ñmaabira, nan laa sɔb bianjinba Yennu sɔkiniinba gbounyeuŋ ni na, a Yennu yet a: ‘Israel teeb, yaa din kpi bonkobit ki mann maruŋ muuk ni bina piinna na, i din ki mann maruŋ maŋ ki teen min kaa.

⁴³ I din tuu jikit tingbann Molek lanbouŋo, ‡

ki bia jikit n̄maabir Refann naaun,
 ki li tee tingbann, ki saa namm.
 Bi din tee yenbise ki i maa ki jiantir.
 Li paak, n saa te ki i datai n nyinni i tij n̄
 ki saan nani siaminba f̄ok ki gar Babilonn.' "

⁴⁴ Nanne ki Stiifenn bia piak a, "Ti yeejamm din faa Yennu lanbouŋ muuk ni, ki li want a Yennu be namm. Yennu-e din wann Moses baa saa faa lanbouŋ maŋ bianjinba, ki bi faa. Li din tee nan Yennu nba te ki Moses lar bianjinba nae.

⁴⁵ "Li poorpo ki ti yeejamm ji tan jii lanbouŋ maŋ ki tur bi waas, ki bi gaar ki mun jikit ki saa nann, ki n̄amm nan Joosua tan baar nna, ki fat tij nba ki boorganii daa din yen li yoo na. Yennu-e din ber nyinn niib maŋ ti yeejamm t̄onn, ki lanbouŋ na ji din be nna dik dik nan Defid yoo mun.
⁴⁶ Yennu numm din gboot Defid maŋ, ki u tan miar Yennu a wun chab̄o ki wun maa n̄aak ki tur n̄o Yennu nba tee u yeeja Jak̄ob Yennu na. ⁴⁷ N̄aan n̄o Defid bija Solomonn-e din tan maa n̄aak maŋ.

⁴⁸ "Ti lek mi nan Yabint Yennu ki kaar n̄ei nba ki niib maa ni kaa. Li tee nan Yennu s̄okinii nba din yet a:

⁴⁹ 'Yennu yet a, Sanpaak tee n naangbouŋo,
 ki tingbouŋ na mun tee n taakpakitir.
 N̄aboobee ki i saa maa turimi?
 Binbebolanne ki n sii be?

⁵⁰ Min kaa nan bona na kuri-i?' "

⁵¹ Ki Stiifenn lek bia piak ki saa a, "I mantik tee nigbaba hei, ki i dudukit bia f̄ok nan Yennu bonchiann, ki i ki sak yin gbiint Yennu maan. I kpan mun kon nan Yennu Seyeen̄ nan i yeejamm nba din tun bianjinba nae.

⁵² Yennu s̄okinii s̄o kaa ki i yeejamm ki mukis̄o. Bi bia din kp̄ii binba poŋ s̄okint a Yennu Popeendaan̄o Masia tan saa baar nawa. T̄on, motana yimme tee damm nba nyii u poor ki bia tee u kp̄iira. ⁵³ Yimme bia tee damm nba din gaar Yennu sennu nba ki i yeejamm din gaar malakanba nuu ni, n̄aan bia lek ki sakir na."

Bianjinba ki bi din kp̄ii Stiifenn

⁵⁴ T̄ondamm tituk na nba gbiint Stiifenn maan maŋ, ki bi donn wutoor bonchiann ki gbab m̄ogbaba.

⁵⁵ Nanne ki Yennu Seyeen̄ fiir Stiifenn ni, ki u yaat got Yend̄ouŋ ni, ki la Yennu maŋ yentsaakar, ki Yiisa see n̄o Yennu niidiitu po; ⁵⁶ ki u yet a, "Gotir, n la ki Yend̄ouŋ loot ki Nisaarik Bik see len, Yennu niidiitu po."

⁵⁷ Nanne ki t̄ondamm tituk na yikin sanpaapo, n̄aan pii bi tuba; ki bi kura wuur baar ki wor̄o, ⁵⁸ ki dat nyii nan̄o doo maŋ kp̄in, ki liat bi liata ki bir naasim̄o nba ki bi yiu S̄ool na boor, a wuu guu, n̄aan jaat Stiifenn tana.

⁵⁹ Bi din jaat̄oe dik dik; ki u tan yiin ti Yomdaan̄o a, "N Yomdaan̄o Yiisa, gaat n seek;" ⁶⁰ n̄aan gbaan ki yiin sanpaapowa a, "N Yomdaan̄o, daa jikit bi biit na ki biiribi." U yet nnae n̄aan ji kpo.

8

Bianjinba ki S̄ool mukis Yiisaweira

¹ Ki S̄ool sak nan baa kp̄ii Stiifenn na, li n̄an.

Li daar maŋe ki mukis̄ubiiuk baar Yiisaweira nba be Jerusalem na paak; ki bi kur nyii yat ki saan Judea nan Samaria yentnba po, n̄aan nyik

toomiinba na kuukoo lej. ² Ki yentinsiab jii Stiifenn, ki saan saa piuu, ñaan mo fabin bonchiann u paak.

³ Sool ñarin din loon wun biir Yiisaweirae, ki lin koo ñaak ñaak, ki so Yiisaweira, jab nan poob, ki nyintib ki saa koontib dansarii.

Biañinba ki Filip moont Yiisa barnanii na Samaria doo ni

⁴ Yiisaweira nba din yat na ji din saa lokir kur poe ki moontir Yiisa maan manj. ⁵ Ki Filip nyii sik Samaria doo ni, ki saa moont Yennu Niganntoo Masia na po ki tur lej niib. ⁶⁻⁷ Ki nibur tikir ki gbiint Filip moontii manj, ki bia la u bakitnauj toona nba ki u tuun. U din nyinn narinbiit niib bonchiann ni, ki bi yikin sanpaapo ki nyi; ki u bia te ki gbanankpeena damm nan wobii bonchiann la laafia. Li paak din teen ki bi mantik gbiint u maan fanu nan dudukyent. ⁸ Ki parpeenn be doo manj ni bonchiann.

⁹ Joo nna mun din be doo manj ni, ki tee nyokdaano, ki u sann tee Simonn, ki yosau ki u tuu tan tun bakitnauj toona, ki lin bakiit niib kur nba be doo manj ni, ki u yi u moñ nijaann. ¹⁰ Niib kur din baakitoe, li nijaana nan tarii, ki yaa, “Joo na mok pañ nba nyii Yennu boore.” Li paak ki bi yiu Panchioñ Daano. ¹¹ U bakitnauj toona manj din yaar litib ki yukira. Li paak ki bi din teeno baakir ki bia gbiin u maan.

¹² Ñaan ki Filip nba din tan baar ki moontir Yennu naan barnanii nan Yiisa Masia po na, jab nan poob din sak u moontii manj, ki u wurib Yennu nyunwuru. ¹³ Simonn moñ mun din teen yada, ki u wuru. Ki u teen Filip weinanloo, ki laat bakitnauj toona nba ki u tuun na, ki li tuu yaar litu.

¹⁴ Ki Yiisa toomiinba nba din be Jerusalem na gbat a Samaria teeb gaar Yennu maan manja; ki bi tun Piita nan Joonn, ¹⁵ ki bi saan Samaria ki saa miar Yennu ki turib, a bin gaar Yennu Seyeen, ¹⁶ kimaan Yennu Seyeen manj daa din ki sik bi soo ni. Bi kpan din wurib Yennu nyunwuru ti Yomdaano Yiisa sann ni kuukooe. ¹⁷ Ki Piita nan Joonn yii yii bi nii bi paak, ki bi gaar Yennu Seyeen.

¹⁸ Simonn nba din la ki toomiinba na yii bi nii niib na paak, ki Yennu teemm Seyeen na, ki u yaa wun tur toomiinba na likirii, ¹⁹ ki yetib a, “Chabimin yiikoo na man, ki n mun tuu yii nii soo paak, ki wun gaar Seyeen manj.” ²⁰ Ñaan ki Piita beto a, “A saa kpo yiake nan a likirii manj, kimaan a mi a a saa jii likiriie ki gaar Yennu piinii. ²¹ A lek kan tun siar ti toonn na ni, kimaan a par ki be fanu nan Yennu. ²² Li paak, nyikin dudukbiit manj, ki lebit a binben ñaan kii mei Yennu; li pasiari u saa nyik chaba dudukbiit manja, ²³ kimaan n la nan a ghee nan noontonte, ki bia tee biit yommik.” ²⁴ Ki Simonn betib a, “Miat i Yomdaano ki turin man, ki linba ki i yet na ji daa baat n paaki.”

²⁵ Ton, li poorpoe ki Piita nan Joonn pak siara ti Yomdaano po ki tur niib, ki bia moont u maan, ñaan ñmat saan Jerusalem. Baa din saa nae ki bi moontir Yiisa barnanii, Samaria digbanbis bonchiann ni.

Ki jiin Filip nan Itiopia nijaann na po

²⁶ Ñanne ki ti Yomdaano malaka tan baar ki bet Filip a, “Fiit saan tokin sonu nba nyi Jerusalem ki gaar kunkoouk paak ki siik Gasa na.” ²⁷⁻²⁸ Ki Filip fiir ki saan. Ton, ki Itiopia jatookir nna mun din nyii u sonu ki kun. Joo manj tee nijaann nba tee Itiopia poobat nba ki bi yiu Kandes na likirii karachinba yudaano. U din saan Jerusalem-e, a wun saa jiant Yennu, ki tan ñmat kun, ki kar u toruk ni, ki taanii daaro.

Waa saa yoo nba, ki u karin Yennu sokinii Aisaya nba sob gbouj nba na ni. ²⁹ Ki Yennu Seyeen yet Filip a, “Ii saa nakin toruk na.” ³⁰ Ki u chiar saan lej, ki gbat ki u karin Yennu sokinii Aisaya gbouj na. Ki u boio a, “A bant linba ki a karin na paaki-i?” ³¹ Ki u jiin a, “Nlee ki n saa bann li paaki, ki li ki tee soo wannin kaa?” njaan barin Filip a wun koo wannoo. Ki u koo toruk man ni, ki bi lakin kar.

³² Yennu gbouj ni maan nba ki nijaann man din karin na, njanne na a: “Ki u sak saan nan peeuk nba ki bi daaro a bin saa kpiu na, ki nmin nan pegann nba ki bi tuu porii u kobit ki u nmin na, ki ki pak nan mabona.

³³ Ki bi sikin u baakir ki yet bin bu u buut bonjann, u din ki mok yaaboona, kimaan u manfoor jit tingbouj na niwa.”

³⁴ Ki nijaann na boi Filip a, “Betirin, nnee ki sokinii na piak u po? U yeen u moj po amii sooe?” ³⁵ Ki Filip piin siaminba ki nijaann man karin na ki saa, ki piak Yiisa barjanii.

³⁶ Baa tok sonu man ki siik yoo nba, ki bi la nyun nna doo. Ki nijaann na yeto a, “Gotir, nyume na, bee yaa lin teen ki a kan wurin Yennu nyunwuru?”

((³⁷ Ki Filip yeto a, “Li-i tee ki a teen Yiisa yada nan a par kura, n saa wurawa.” Ki u jiin a, “N teen yada nan Yiisa Masia tee Yennu Bijae.”)) ³⁸ Ki nijaann man te taanii na set, ki njo nan Filip sik nyun na ni, ki Filip wuru Yennu nyunwuru. ³⁹ Ki bi tan nyii nyun na ni ki doo; ki Yennu Seyeen jii Filip ki yaat nana, ki nijaann na ji ki lau; ki u namm soor u sonu ki kun nan parpeenn.

⁴⁰ Filip ji din saa be Asotus-ewa, ki lin digbana kur ki moontir Yiisa barjanii mokmok nan waa tan baar Siisarea.

9

Bianjinba ki Sool teen Yiisaweiro (Toona 22.6-16; 26.12-18)

¹ Ton, Sool lek bia din foo konfoot, ki yeen a u sii dint ti Yomdaano Yiisa poorpoweiteeb biake, ki kpiib; ki tan saan mannteeb yudaano boor ni, ² a wun gaar kadaat, ki saan Damaskus ki saa wann Yenjiantu diit yudamm, a wuu la wunba waa Yiisa sonu man, li jab koo poob, wun soorib ki lorib ki jen namm Jerusalem.

³ Ton, waa ji din saa yoo nba ki saa per Damaskus, ki yentu nyii sanpaapo, ki sik yent lintoo. ⁴ Ki u baa tinj ni, ki gbat ki kunkor yiu a, “Sool, Sool, bee ki a mukisirimi?” ⁵ Ki u boi a, “Yomdaano, fin nnee?” Ki kunkor na jiin a, “Min Yiisa-e ki a mukis. ⁶ Njaan fiit ki saan doo na ni, ki bi saa beta faa saa teen bianjinba.”

⁷ Li yoo na, ki jab nba chiant Sool na ji biar see surimm. Bi din gbua kunkor na narin, njaan ki ki laat soo. ⁸ Ki Sool tan fiir tinj ni, ki munt u nunii, njaan ki laati. Njanne ki bi dat u nuu ki saan nana Damaskus. ⁹ U din ki fit laat ki saa tuu damunjaa nantaa. Li daa man ni, u din ki dii koo ki nyuu siari.

¹⁰ Ki Yiisaweisoo din be Damaskus man, ki u sann tee Ananias, ki ti Yomdaano yiino yirintu ni a, “Ananias!” Ki u jiin a, “Mine na, n Yomdaano.” ¹¹ Ki ti Yomdaano yeto a, “Fiit ki saan tokin sonu nba yi Sonsunsonn na, ki saa koo Judas njaak ki boi joo nba nyii Tarsus, ki u

sann tee Sool na po. U mei Yennu-e motana, ¹² ki la jasoo yirintu ni, ki u sann tee Ananias, ki u koo ki jii u nii ki yii u paak, a wuu jikii laat.”

¹³ Ki Ananias jiin a, “N Yomdaano, niib bonchianne piak joo na po, ki jiin linba kur ki u tuun a moŋ niib Jerusalem. ¹⁴ U daan gaar yikoo mannteeb yudamm boor ki baar nna, a wun soor wunba kur yi a sann.” ¹⁵ Ki ti Yomdaano beto a, “Fini saawa, njoo tee wunba ki n ganno a wuu tuun n toonn, ki te boorganu nan bi kpanbara nan Israel teeb* n bann n sann, ¹⁶ ki n moŋ saa wanno biak nba kur ki u saa di n paak.”

¹⁷ Nanne ki Ananias saan koo ŋaak na ni, ki yii u nii Sool paak, ŋaan yeto a, “N naa bik Sool, n Yomdaano Yiisa-e tumin. Njoo tee daano nba ki a daan baat nna ki tan lau sɔnu paak na, ki u tumin a n tan te ki fii jikii laat, ki bia gbee nan Yennu Seyeen.” ¹⁸ Li taakpaak ni ki siar nyii u ninbina ni ki baa, ki naan wakii, ki u ji laat ki fir set; ki bi wuro Yennu nyunwuru, ¹⁹ ki u dii jeet ki paŋ jen.

Bianjinba ki Sool moont Yiisa barnanii

Li yoo na ki Sool lakin be nan Yiisaweira nan daa ŋanlee na Damaskus, ²⁰ ki tan saan yiama Yenjiantu diit ni, ki moontir Yiisa po, a Yiisa kpan set tee Yennu Bijae. ²¹ Binba kur din gbat u moontii maŋ, li din teemm yaarlituko, ki bi boi a, “Joo na kaa daan kpi binba yi Yiisa sann Jerusalem na-a? U yaan ki baar a wun soor ki lor Yiisaweira, ki ŋmat namm ki saa turib mannteeb yudamm kaa na-a?”

²² Naan ki Sool moontii maŋ bia lek ŋammit pukii nan Yennu paŋ, ki u maan maŋ want nan Yiisa-e set tee Yennu Niganntoo Masia ki birsuk kaa; ki Juu teeb nba be Damaskus na ki fit jiino siari. ²³ Ki daa bonchiann tan gar, ki Juu teeb na lakin leeb ki lor a bin kpi Sool, ²⁴ ki yonnu nan nyiok ki bi guu doo maŋ tammoi bonŋann a bin kpiu. Ki soo tan kumiio baa lorin u paak bianjinba; ²⁵ ŋaan nyayour, ki u weinanleeb tan jiiu ki teeno chibuk ni, ki nyinno doo maŋ joonfɔnn ni, ki sikino tin ni.

Ki jiin Sool benu Jerusalem ni po

²⁶ Nanne ki Sool saan Jerusalem ki saa yabir u moŋ paak a wun lakin nan Yiisaweira na, ŋaan ki bi ki teeno yada nan u ji tee Yiisaweiro, ki tiino janmaanii. ²⁷ Ki Banabas tan jiiu ki baar nana toominda na boor, ki kat wannib bianjinba ki Sool daan la ti Yomdaano Yiisa sɔnu ni, nan waa pak nana bianjinba, ki bia ŋamm wannib Sool nba daan moontir Yiisa po nan parcheenn Damaskus bianjinba. ²⁸ Banabas nba wannib linba na, ki Sool lakin be namm, ki bi kak lin Jerusalem kur po, ki moontir ti Yomdaano sann nan parcheenn. ²⁹ U bia din pak nan Juu teeb nba piak Griik maan na ki jiin Yiisa po, ŋaan ki bi noi nana, ki koor a bin kpiu. ³⁰ Naan yoo nba ki Yiisaweira bann nna maŋ, ki bi jii Sool ki sik nana Siisarea, ki te ki u kun Tarsus.

³¹ Nanne ki Yiisaweira nba be Judea nan Galilii nan Samaria na ji ki laat mukisuk, ki ŋammit tumii ti Yomdaano barii, ki tee yentinna, ki Yennu Seyeen be namm ki koontib para, ki bi pukii.

Bianjinba ki Piita tun baktinauŋ toona

³² Li poorpoe ki Piita lin lokir kur po, ki tan sik a wun goŋ Yennu niib nba be Lida na. ³³ Leŋe ki u din saa la jasoo, ki u sann tee Eneas, ki u tee gbanankpeenn daano, ki din ki fit fi u doonu ni tee-e ki tan tuu bina

* **9:15** 9.15 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

ɲanniin. ³⁴ Ki Piita tan yeto a, “Eneas, Yiisa Masia te ki a la laafiawa. Fiit ki ɲamm a doonu.” Li taakpaak ni ki u fiir. ³⁵ Ki Lida nan Saronn doi niib kur lau, ki lebit bi binber, ki waa ti Yomdaano.

³⁶ Poosoo mun din be Jopa, ki u sann tee Tabiita, ɲaan Griik maan ni, ki bi yiu Dokas, ki li paak tee piaro. U din tee Yiisaweirae, ki tuun toonɲana bonchiann ki teen niib, ki bia sommit talasdam. ³⁷ Ki u din tan yiar ki kpo, ki bi wurɔ, ki doo nanao ditootuk ni ki saa biro. ³⁸ Jopa mun din ki fok nan Lida saami, ki Yiisaweira nba be Jopa na gbat nan Piita be Lida, ki bi tun jab banlee u boor a wun kakit ki baar na. Ki jab banlee marj saan ki barin Piita. ³⁹ Ki u fiir, ki bi jen nanao. Waa baar yoo nba, ki bi jiuu ki doo nanao ditootuk marj ni. Ki pakoi be diuk na ni, ki bi kur ɲaa lint Piita, ɲaan mo, ki jikit bi sootnba nan liata ki wanto, ki yeen a, “Dokas nba tuu be u manfoor ni ki nyar linba ki teente na.”

⁴⁰ ɲanne ki Piita nyinn bi kur diiuk na ni, ɲaan gbaan ki miar Yennu, ki tan ɲmant kpeemmɔ na paak, ki yiin a, “Tabiita, fiit.” Ki u munt ki la Piita, ki ji fiir kar. ⁴¹ Ki Piita donn soor u nuu ki fiin senna, ɲaan yiin pakoi na nan Yennu nileeb, ki tan jiuu ki wannib nan u jen u manfoor niwa.

⁴² Ki li labaar yat saan Jopa kur po; ki niib bonchiann teen ti Yomdaano Yiisa yada. ⁴³ Ki Piita ji biar be Jopa daa bonchiann; u din be jasoo nba tee gbanfabirtoo ki bi yiu Simonn na ɲaak nie.

10

Piita yirintu labaar

¹ Ton, jasoo din be Siisarea, ki u sann tee Konelius. U din tee Rom teeb lanjimanba yudaano, ki dia lanjimanba kobik, u paabu ni. Ki paabu marj yi Itali tinj paabu. ² U din tee Yenjiant-tooe; ki ɲoo nan u ɲaateeb kura jiantir Yennu. U din sommit Juu teeb talasdam bonchiann, ki bia mei Yennu yoo kur. ³ Li din tan tee yenlekire, ki u la Yennu malaka nan u ninbinn, yirintu ni, ki u koo ɲoo Konelius diiuk ni ki tan yiin a, “Konelius.”

⁴ Konelius nba la malaka marj na, ki janmaani sooro, ki u yet a, “N yomdaano, bee?” Ki malaka marj jiin a, “Yennu gaar a miaru, ki bia sak a ninkpabaun toona nba ki a tuun ki teen niib nawa, ki tian a po. ⁵ Motana, tumin siab Jopa, ki bin saa yiin joo nba ki bi yiu Simonn, ki u sanleer tee Piita na. ⁶ U tee saamoe ki be gbanfabirtoo nba ki bi yiu Simonn na ɲaak, ki u ɲaak marj kpia nan mokgbenjir na.”

⁷ Malaka nba pak nanao marj ji din yaate, ki Konelius yiin u ɲaatoontunna banlee nan lanjima nna, wunba din tee Yenjiant-too, ki tee u kpaakyeno.

⁸ Waa betib linba kur teen na poorpoe ki u tumm Jopa. ⁹ Laa yent sanyiok, ki bi saa, ki saa per Jopa; li yoo na ki Piita mun doo ditootuk paak yonsuuk ni, a wun miar Yennu. ¹⁰ Ki kon tan gbatɔ, ki u ji loon jeet wun di. Baa tee jeet marj na, ki u la yirintu, ¹¹ ki sanpaapo loot ki bonsiar nna naan chinchenn ki nyii sanpaapo, ki bi dia li moɲbana ɲanna ki sikint tin ni, ¹² ki u la ɲamm Juu teeb kooɔ booru kur ki li be chinchenn marj ni, bonkobit nan bonfurinkaa nan bon-yuyukit linba kur koo; ¹³ ki u gbat kunkor yiin a, “Piita, fiit ki kpi ɲman.” ¹⁴ ɲaan ki Piita jiin a, “O! O! O! N Yomdaano, nna kaa. N ki mi dii ti kooɔi.” ¹⁵ Ki kunkor na bia ɲamm yeto a, “Linba ki Yennu ɲammir ki li yeen, daa yaa li koo.” ¹⁶ Li din teen nna ki janj taar muntaa, ki bi jiin bont marj sanpaapo.

Binba ki tee Juu teeb na nba teen Yiisaweira bianjinba

17 Piita din daa biris waa la yirintu nba na paake. Li yoo na ki Kōnelius toonii na boi, ki bi wannib Simonn ŋaak, ki bi baar ŋaak maŋ tammob ni ki set, 18 ŋaan yiin ki boi a, “Soo be nna ki u sann tee Simonn Piita-a?”

19 Ki Piita daa koor a wun bann yirintu maŋ paak, ki Yennu Seyeen yeto a, “Gotir, jab bantaa be nanyer ki loona. 20 Li paak, fiit ki sik, ki daa biris nan a tok nammī, kimaan mine tumm.”

21 Ŋanne ki Piita sik, ki bet jab na a, “Mine ki i loon na. Bee teen ki i baari?” 22 Ki bi jiin a, “Chanbaa Kōnelius-e tunt. U tee Rom teeb lanjimanba yudaano, ki bia tee niburchimo, ki jiantir Yennu, ki Juu teeb kur teeno baakir. Ton, Yennu malaka won baar beto a wun yiina ki a baar u ŋaak ni, ki wun tan gbat linba ki a saa pakoo.”

23 Ki Piita yiin jab na a bin koo kii be ki sanyiook n yenta. Laa tan yent, ki u teen siir, ki bi saa; ki Yiisaweira nba be Jopa na siab chiano.

24 Li din tan bonn ki yentewa ki bi baar Siisarea, ki soo Kōnelius poŋ yiin u ninjamm nan u yoonsba, ki bi kur ji kar guu Piita baarue. 25 Piita nba tan baar ki yaa wun koo, ki Kōnelius cheto tammob ni, ki gbaan pukiio.

26 Ki Piita yeto a, “Fiit, n moŋ tee niroe,” ŋaan fiino. 27 Waa din piak nan Kōnelius ŋaan koo ŋaak maŋ ni na, ki u la niib bonchiann tikir ki guu.

28 Ki u betib a, “I moŋ mun mi nan timm Juu teeb sennu ki chabit nan tin saan binba ki tee Juu teeb boori, koo ki taan nammi; ŋaan Yennu wannin a n daa yeen soo, waa ki tee Juu niru na paaki. 29 Li paak, yaa yiinin na, n baar, ki ki yeti. Ŋanne ki n boi-i maa n laan bee teen ki i tun yiinimi.”

30 Ki Kōnelius yeto a, “Li daan tee nna yooe dinna daar kut muntaa yenlekir, ki n mei Yennu n ŋaak ni. Li yoo na ki n la ki soo nna see ki lia tannyinyira n toonn, 31 ki yet a ‘Kōnelius, Yennu gbat a miaruwa, ki bia tin a ninkpabaun toona po. 32 Li paak, tumin soo Jopa, ki wun saan yiin wunba ki bi yiu Simonn, ki u sanleer tee Piita na. U tee saamo, ki be gbanfabirtoo Simonn ŋaak nba kpia nan moŋgbenir na.’ 33 Li paake ki n daan tun a po yiama, ki a mun tun bonŋann ki baar na. Ton, ti kura be Yennu toonn, ki ji guu a tin gbat linba ki ti Yomdaano Yennu tura mob a fan pak turit.”

Piita moamaan

34 Ŋanne ki Piita piin paku ki yaa, “N ji bann nan li tee monie nan Yennu set ki lukitir soo, 35 ŋaan nibooru kur ni, daansoo nba jiantiro ki bia teeno baakir, ki bia tee popeendaano, ŋooe ŋan nan Yennu. 36 I mi nan Yennu din tur Israel teeb* u maan nba want barŋanii na po, a Yiisa Masia nie ki timm nan Yennu maŋ nan leeb; ŋoo Yiisa Masia-e tee ti kur Yomdaano. 37 I poŋ mi nan Joonn nba din moont u nyunwuru po ki gbenn na, li poorpoe ki Nasaref niru Yiisa din piin ki tuun u toonn Galilii yent ni, ki tan saan tuun Judea yent kur po. 38 I bia poŋ mi bianjina ki Yennu nyinn Yiisa maŋ, ki turo u Seyeen nan u paŋ, ki u lin tuun toonjana, ki bia te binba kur ki Sintaanii teemm baatib na la laafia, kimaan Yennu be nanao. 39 Ki ti la toona kur nba ki u tun Juu teeb tingbouŋ ni nan Jerusalem doo ni, ki ti tee u siara damm. Ki bi kpaau dapunpunn paak ki u kpo. 40 Ki daa ŋantaa daar, Yennu fiino kuun ni, ki ti din laato. 41 Ŋaan niib kur kaawa din lau. Timm nba ki Yennu gannit a tii tee u siara damm nae din lau, ki bia dii ki nyuu nanao, u kuunfiiru maŋ poorpo. 42 Ki u chabit mob a tii moontir Yennu barŋanii kii teen niib, kii beerib nan ninmoŋn a Yiisa-e tee daano nba ki Yennu nyinn a wuu tee footib nan kpeemm barbuuro. 43 Yiisa nba

* 10:36 10.36 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

nae ki Yennu sokiniinba kur din piak u po, ki yeen a soɔ kur nba teeno yada, Yennu saa nyik chab u toonbiit, Yiisa man sann ni na.”

Bianjinba ki binba ki tee Juu teeb na gaar Yennu Seyeen

⁴⁴ Piita nba din daa piak na, ki Yennu Seyeen sik koo binba kur gbiin maan man ni. ⁴⁵ Ki Yiisaweira nba tee Juu teeb ki nyii Jopa ki chian Piita na, ki li teemm baktinaun nan Yennu nba jii u piinii nba tee u Seyeen, ki tur binba ki tee Juu teeb na mun, ⁴⁶ kimaan bi gbia ki bi piak maboorganii ki dont Yennu sann. Nanne ki Piita yet a ⁴⁷ “Niib na gaar Yennu Seyeen nan taa mun din gaar nae, ki soɔ be nna ki saa tiat a ti daa wuurib Yennu nyunwuru-u?” ⁴⁸ Nnaan chab a bin wurib; ki bi wurib Yennu nyunwuru Yiisa Masia sann ni. Nanne ki bi goor Piita a wun biar namm nan daa njanlee na.

11

Linba ki Piita wann Yiisaweira nba be Jerusalem

¹ Li yoo na ki Yiisa toomiinba nan Yiisaweira nba be Judea lokir kur po na gbat a binba ki tee Juu teeb na mun gaar Yennu maama. ² Li paak, Piita nba din tan doo Jerusalem, ki bisiab nba dukii nan punpotu kpaa talas ki tur Yiisaweira kur na yakii nanaɔ, ki beto a ³ “A saan ki saa be binba ki pot njaak ni, ki bia di namm gbaa.”

⁴ Nanne ki Piita piin li pinpiik, ki kat wannib linba kur tun a, ⁵ “N daan be Jopa ki mei Yennu-e ki tan la yirintu, ki bonsiar nna naan chinchengbenjir ki nyii sanpaapo, ki bi dia li mogbana nanna ki sikint n boor. ⁶ Ki n doont li nook ni, ki la ti koot booru booru kur, bonkobit nan bonsusoot nan bonfurinkaa nan non-yuyukit kura. ⁷ Nanne ki n gbat ki kunkor yet a ‘Piita, fiit, ki kpi nman.’ ⁸ Maa, ‘O! O! N Yomdaano, nna kaa. N poɔ ki mi dii ti kooti.’ ⁹ Ki kunkor na bia namm yet Yendouɔɔ ni a ‘Linba ki Yennu namm ki li yeen, a daa yaa li koo.’ ¹⁰ Li daan teen nna ki jan taar muntaae, ki bi jiin donn sanpaapo.

¹¹ “Li tonton na ki Siisarea jab bantaa nba ki bi daan tumm n perj na baar njaak nba ki n be na ni. ¹² Nanne ki Yennu Seyeen betin a n tok namm ki daa yeeni. Ki Yiisaweira nba be Jopa na, bi ni banloob nba be nna na mun chianin ki ti saan Siisarea, ki ti kura baar koo Konelius njaak. ¹³ Ki u betit bianjinba ki u la malaka baar set u njaak ni ki beto a ‘Tumin soɔ Jopa, ki wun saa yiin joo nba ki bi yiu Simonn, ki u sanleer tee Piita na, ¹⁴ ki u saa pak maan ki tura ki fin nan a njaateeb kura n la tinnu.’

¹⁵ “Ton, maa piin maan paku yoo nba, ki Yennu Seyeen sik bi paak, nan waa din sik ti paak li pinpiik bianjinba na. ¹⁶ Nanne ki n tiar ti Yomdaano Yiisa nba din yet a ‘Joonn narin din wuur niib nan nyume, nnaan yimm narin, Yennu Seyeenje saa wuur i para.’* ¹⁷ Ton, li-i tee ki Yennu set pib u Seyeen man nan waa din pit bianjinba, yoo nba ki ti din teen ti Yomdaano Yiisa Masia yada naie, n tee nmee ki mun sii yaa n tia Yennu ki u daa te boorganu tee u niibi?” ¹⁸ Baa din gbat nna man yoo nba, ki bi ji nyik kpayakit na, nnaan dont Yennu sann, ki yeen a, “Yennu chab binba ki tee Juu teeb munit a bin nyik biit tumu ki teen Yiisaweira ki la manfoor nba kaa gbennu na.”

Antioq teeb nba teen Yiisaweira bianjinba

* 11:16 11.16 Li paake tee “Yennu Seyeen saa gbee i ni.”

¹⁹ Tɔn, Stiifenn kpinu poorpoe ki mukisuk baar Yiisaweira paak, ki bi yat; ki bi siab yaat saan Fonisia, nan Saiprus, nan Antiok, ki mɔɔntir Yiisa maan ki teen Juu teeb kuukɔɔ. ²⁰ Naan ki Yiisaweira siab nba tee Saiprus teeb, nan Sairene teeb na, saan Antiok, ki saa mɔɔntir ti Yomdaano Yiisa barjanii ki teen binba ki tee Juu teeb na; ²¹ ki Yennu paɲ be namm, ki niib bonchiann teen Yiisa yada ki lebit bi binbenɲ ki teen u weira.

²² Ki Yiisaweira nba be Jerusalem na gbat labaar maɲ, ki tun Banabas a wun saan Antiok. ²³ Waa din saa baar leɲ ki la Yennu nba turib sommir bianjinba, ki li turo parpeenn bonchiann, ki u chee bi para, ki kpaan bi kur a bi daa nyikit Yiisa weiu. ²⁴ Banabas din tee ninɲaɔe, ki mantik gbee nan Yennu Seyeeɲ nan yada, ki niib bonchiann din teen ti Yomdaano Yiisa yada ki waau.

²⁵ Nanne ki Banabas tan saan Tarsus, a wun saa lon Sool. ²⁶ Waa saa lau yoo nba ki u jen nanao Antiok, ki bi jii binmunn ki taant leɲ Yiisaweira nba yab bonchiann, ki wantib Yennu maan. Li din tee Antiok-o ki bi din sint pur Yiisaweira, “Kristo yab.”

²⁷ Li yoo maɲe ki Yennu sokiniinba siab nyii Jerusalem ki sik Antiok. ²⁸ Bi yeno sann din tee Agabus, ki Yennu Seyeeɲ paɲ ni ki u fiir set ki bunt buntir, ki yet a kon bonchiann tan saa baa tingbouɲ na kur po; ki kon maɲ din set tan baa yoo nba ki Klodius din tee kpanbara yudaano na. ²⁹ Yoo nba ki Yiisaweira gbat a kon yaa lin baa na, ki bi lor a bi saa tur sommir; a wunba fit nyann bianjinba, wun tur Yiisaweira nba be Judea na. ³⁰ Ki bi teen nna, ki tun Banabas nan Sool nan likirii na, a bin saan tur Yiisaweira saakab, Judea yent ni.

12

Baa kɔɔn Piita dansarik bianjinba

¹ Li yoo na ki kpanbar Herod din jak Yiisaweira na siab nan mukisuk, ² ki te ki bi kpui jɔɔnn yɔɔɔ Jeems nan jukbanjiak. ³ Kpanbar Herod nba bann nan waa tun bianjinba na penn Juu teeb para na, ki u ɲammit tee nna, ki tan soor Piita, yosau nba ki bi mok jaamm ki di boroboro nba kaa datinɲ na. ⁴ Waa soor Piita yoo nba, ki u kɔɔnɔ dansarik, ki turo dansarguura. Bi din tee paabu munnae ki guu-u, ki paabu kur mok guura banna; ki Herod lor a jaamm maɲ poorpoewa ki u saa nyinn Piita, ki Juu teeb n bu u buut ki kpui. ⁵ Ki Piita daa be dansarik ni, ɲaan ki Yiisaweira paa Yenmiaru paak ki jiin u po nan ninmɔnn.

Bianjinba ki malaka nyinn Piita dansarik ni

⁶ Ton, Herod din lor nan li-i yent sanyioɔk u saa nyinn Piita ki bu u buut, li daar nyioɔk maɲ ki Piita daa lor nan jarit ɲanlee, ki gɔɔnt guura banlee na sinsuuk ni, ki guura maɲ siab mun guu dansarik diiuk na tammɔi.

⁷ Li taakpaak ni ki ti Yomdaano malaka dokit, ki yentu yent dansarik diiuk na ni, ki u nik nik Piita boɲioɔk ki munto, ki yeto a, “Fiit yian yian.” Ki u fiir: Waa fiir yoo nba, ki jarit na pit u nii ni ki baa. ⁸ Ki malaka na yeto a, “Lian a tiat, ki pir a taasaat.” Ki Piita teen nna. Ki u bia beto a, “Gbabin a chinchenn kii waa-n.” ⁹ Ki u gbab ki waau; ki bi nyii dansarik diiuk na ni, ɲaan Piita din ki bann nan malaka nba tuun linba na tee moniie. U din mi a u laat yirintue. ¹⁰ Ki bi din baar gar sinsinn guuro na boor, ki bia tan baar gar loɔ na boor, ki ji saa baar kutganjoontik na boor. Ki gann maɲ loot li tiɔɲ ki turib. Ki bi nyii nanyer, ki tokin sonu ki saa, ki malaka na lir bot ɲaan nyiko. ¹¹ Nanne ki Piita ji yerik, ki yet a, “Motanae ki n ji daa bann

nan li set tee mōniie nan Yennu-e tun u malaka ki u baar nyinnin kpanbar Herod nuu ni, ki bia nyinnin Juu teeb nba lor a bin tumin bianjinba na ni.”

¹² Waa bann u mōŋ po na, ki u saan Jōonn Mak naa Meeri ŋaak; ki sō niib bonchiann poŋ tikir leŋ ki mei Yennu. ¹³ Ki u kpaā kpaā nanyer po gann, ki sapaantōontunnō, wunba sann tee Roda na, baar gann manj peŋ a wun laan ŋmee, ¹⁴ ki ji bann Piita kunkōr, ki chiar ŋmat nan parpeenn niib na ni, ŋaan ji ki loot gann na, ki yetib a, “Piita be nanyer po.” ¹⁵ Ki bi betō a, “Waatuko mōka.” Ŋaan ki u bia ŋammit lek yeen a u be; ki bi yaa, “Li tee u malakae.” ¹⁶ Ki Piita bia lek see ki kpaan gann na; ki bi tan loot gann manj ki lau, ki li ji yaar litib. ¹⁷ Ki u donn nuu a bin ŋmin, ŋaan wannib bianjinba ki ti Yomdaano nyinnō dansarik ni. Ki u betib a, “Ti saa man, ki saa bet Jeems nan Yiisaweira leeb linba na po.” Li poorpo ki u nyikib ŋaan yaat saan siar po.

¹⁸ Ŋanne ki li yent sanyōk, ki mukir muk dansarguura na, ki li ki tee jeruku, kimaan bi ki mi Piita nba ji be siami. ¹⁹ Ki kpanbar Herod tur mōb a bin lon u boor. Ki bi lomō ki ki lau. Ki u boi guura manj buboit, ŋaan tur mōb a bin kpib.

Li poorpo ki kpanbar Herod nyii Judea ki sik Siisarea, ki yann leŋ waan.

Ki jiin Herod kuun po

²⁰ Kpanbar Herod par din biir bonchiann Taya nan Sidonn teeb paak. Bi din tuu laat jeet kpanbar Herod yent nie; li paak, ki bi lakin leeb a bin saan lau. Sinsinn baa baar ki la Blastus, wunba tee kpanbar Herod saakayenō na, ki bi marik mōi ki manj nanō, ki tan saan kpanbar Herod boor ki saa diiu sindant. ²¹ Ŋanne ki kpanbar Herod senn daar, ki tan lia u kpanbar liatgbenja, ki nyii kar u naangbouŋ paak, ŋaan pak tur niib na, ki bi wuus a ²² “Nisaarik kunkōr kaa na. U tee yensaue.” ²³ Li taakpaak ni ki ti Yomdaano Yennu malaka te ki yiarbiiuk baa u paak, ki tee gungobii ki mōōu ki u kpo, kimaan u din ki tur Yennu dontir manj.

²⁴ Li yoo manje ki Yennu maan ŋammit yat kōō niib ni.

²⁵ Yoo nba ki Banabas nan Sōol gbenn bi toona nba ki bi saan a bin tun na, ki bi ji jii Jōonn Mak ki nyii Jerusalem ki ŋmat kun Antiok.

13

Bianjinba ki Yennu Seyeen tun Banabas nan Sōol

¹ Yennu sōkiniinba siab nan wanntesiab din be Yiisaweira na ni Antiok. Ŋamme din tee Banabas nan Simeonn (wunba ki bi yiu Jabōŋ na), nan Lusius, wunba nyii Sairene na, nan Manaenn (wunba ki bi din lakin wubii ŋōō nan kpanbar Herod na), nan Sōol. ² Dasiar ki bi daa be ki jiantir ti Yomdaano ki lor mōi, ki Yennu Seyeen tan betib a, “Nyint Banabas nan Sōol, ki bin tun toonn nba ki n yiimm a bii tun na.” ³ Ki bi lor mōi ki miar Yennu, ki yii nii bi paak ŋaan te ki bi saan.

Saiprus tiŋ ni labaar

⁴ Yoo nba ki Yennu Seyeen tun Banabas nan Sōol a bin saan tun u toonn na, ki bi sik Selusia ki kōō ŋarun, ki saa baar Salamis nba be Saiprus tiŋ ni na, ⁵ ki nyii ŋarun na ni, ki saan Juu teeb Yenjiantu diit ni, ki mōōntir Yennu maan ki teemm. Ki Jōonn Mak tee bi kpaakir ki be namm. ⁶ Li poorpoe ki bi nyii Salamis, ki gar tiŋ manj doi kur ni, ki saa baar Pafos. Leŋe ki bi din la nyōkdaano, ki u sann tee Bajjiisus, ki u tee Juu niro nba kpann a u tee Yennu sōkiniie. ⁷ U din be Saiprus tiŋ yudaano boore; ki yudaano manj sann tee Sejius Pōolus; u din tee yandaano, ki din yiin Banabas nan Sōol

a bin tan pak Yennu maan ki wun gbat. ⁸ Nnaan ki nyokdaano man, wunba sann tee Elimas, Griik maan ni na, ki sakibi, ki koor a wun tia yudaano man ki u daa tee Yiisa yada.

⁹ Nnanne ki Yennu Seyeen fiir Sool ni, wunba sann bia tee Pool na ni, ki u got nyokdaano na sirr; ¹⁰ ki tan yeto a, "Fin nibiuk nba gbee nan kpinkpanii na. Fine tee Sintaanii bik, ki bia tee toonjana kur dataak. Fin narin, yoo kur a jikit Yennu barmonii ki kpintir faake. ¹¹ Ton, Yennu saa sikin nuu a paak ki a joon ki kan la yentu ki lin yann." Li taakpaak ni, ki wunn nba bon baa u ninbina ni, ki u ji somm turin, ki loon soo n dato.

¹² Ki yudaano na nba la linba teen na, ki u teen Yiisaweiro, kimaan linba ki u bann ki jiin ti Yomdaano po na yaar lito bonchiann.

Antiok nba be Pisidia yent ni na labaar

¹³ Li poorpoe jik ki Pool nan u weinanleeb koo naran, ki nyii Pafos ki saan Pega nba be Pamfilia yent ni na. Leje ki Joonn Mak nyikib nnaan nmat saan Jerusalem. ¹⁴ Ki bi nyii Pega, ki toot baar Antiok nba be Pisidia yent ni na. Ki foon daar ki bi saan koo Yenjiantu diiuk ni ki kar, ¹⁵ ki la ki bi karin Moses sennu ni nan Yennu sokiniinba sobu ni. Ki Yenjiantu diiuk man ni saakab yetib a bin yet Pool nan Banabas a, "Ti naa waas, li-i tee ki i mok labanann nbaie ki saa pakiti, yin pak." ¹⁶ Ki Pool fiir set ki donn nuu nnaan piin paku a:

"Yimm Israel teeb* nan yimm nba kur be ki jiantir Yennu na, gbiintir man. ¹⁷ Timm Israel teeb, Yennu din gann ti yeejamme ki te ki bi yabit bonchiann, yoo nba ki bi daa din tee saamm ki be Ijpt tin ni na; ki njo Yennu jii u panj ki nyinnib lej. ¹⁸ Ki baa din be muuk ni binpiinna na, ki u goriib. ¹⁹ Li poorpo ki u biir nibooru munlore nba be Keenann tin ni na, nnaan te ki u moj niib Israel teeb yent tin man. ²⁰ Linba na kur din tun bina kobii nanna nan piinnmu sinsuuk nie.

"Yoo nba ki bi din yent tin man, ki u turib yudamm a bii bu bi maan daann nan yoo nba ki Yennu sokinii Samuel tan saa baar. ²¹ Li poorpo, bi bia din tan boi Yennu a wun turib bat. Nnanne ki Yennu gann Sool, a wuu tee bi bat. U din tee Kis bijae, Benjamm booru ni niro, ki dii naan man bina piinna. ²² Ki Yennu tan liat u naan na, nnaan dinn Defid a wuu tee bi bat jik. Nnae ki Yennu din pak Defid po a 'N la nan Defid nba tee Jese bik na mantik gboo n numm, kimaan u saa tun linba kur ki n loona.'

²³ "Joo na yaaboona nie ki Yennu nyinn ti Tinntoo Yiisa, a wun tinn Israel teeb, nan waa din senn moosonn bianinba na. ²⁴ Nnaan Joonn-e din don baaru ki moontir teen Israel teeb kura a bin nyik biit tumu, ki wun wurib Yennu nyunwuru. ²⁵ U toonn nba ji din tan gbent na, ki u boib a 'I dukii a n tee nnee? N ki tee Yennu Niganntoo Masia na kaa. Gotir man, njoce yaa wun tan baar n poorpo, ki n ki nnan nan ki n pit u taasaati.' "

²⁶ Nnanne ki Pool bia yet a, "N naa waas, yimm nba tee Abraham yaaboona, nan i kur nba be nna ki jiantir Yennu na, maan nba ki Yennu turit ki li want tinnu man po na tee ti yare. ²⁷ Niib nba be Jerusalem, nan bi yudamm na, din ki mi nan niro nba nae tee Yennu Niganntoo, ki bia ki bann Yennu sokiniinba maan nba ki bi tuu karin foon daar kur na paaki; nnaan baa din pak biiro na, bi din gbeen Yennu sokiniinba maan manja.

²⁸ Bi din ki la u biit nba tee linba nan bin kpiu, nnaan lek bia yaa Pailat n kpiu. ²⁹ Baa din tun Yiisa linba kur ki gbenn, nan Yennu gboun nba want bianinba na, ki bi kpaato dapunpunn na paak, ki sikino ki piiu kaauk ni;

* **13:16** 13.16 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

30 ɲaan ki Yennu fiinɔ kuun ni. 31 Ki binba din tɔk nanɔ ki nyii Galilii ki lin tee-e ki tan baar Jerusalem na, ji din laato daa bonchiann, waa din fiir na. Li paak ki bi ji tee u siara damm motana, ki teen niib.

32-33 “Nanne te ki ti baar i perɔ a tin wannu Yennu barnanii na. Tɔn, Yennu nba din senn ti yeejamm mɔsonn na, u gbeen tur timm nba tee bi yaaboona nawa, kimaan waa din fiin Yiisa kuun ni na. Nnae ki li sɔb Yennu gbouɲ ni, yanii nba pukin munlee na ni, a ɲɔɔ Yennu yetɔ a: ‘Fine tee n Bija, ki dinnae ki n teen a Baa.’

34 Ki bia jenna, Yennu din yet a u saa fiin Yiisa kuun ni, ki u ji daa mi kpenni, ɲaan yetɔ a:

‘Mɔsona nba ki n mɔɲ mɔɲ din senn Defid na, see ki n set tur fin nba tee u yaaboonn na.’

35 Ki bia jenna, gbouɲ na siarpo, Defid din yet Yennu a:

‘A kan sak ki a Popeendaano gbanant n bat kaaok ni.’

36 Tɔn, Defid din tun linba ki Yennu wannɔ ki gbenn; li poorpoe ki u kpo, ki bi piiu, u yeejamm kaaok ni, ki u gbanant bat. 37 ɲaan Yennu din fiin Yiisa kuun niwa, ki ɲɔɔ yaa gbanant ki bati.

38-39 “N naa waas, li paak, i kura n bann nan li set tee barmɔniie ki n beeri, li-i tee ki i teen Yiisa yada, u paake ki Yennu saa nyik chab i biit. N beeri nan daano nba kur teen Yiisa yada, ɲɔɔ wur nyii biit niwa; ɲaan Moses sennu na ɲarin, nirɔ kan fit wur nyi biit ni.

40 “Li paak, soot i mɔɲ man, ki daa te ki Yennu sɔkiniinba nba din yet linba na n diini. Nnae ki Yennu din yet a:

41 ‘Gotir man, yimm garuk damm na,

ɲaant ki lin bakiti;

toona nba ki n tuun i yoo na,

sɔɔ-i lekii beti li po nyik nyik gbaa,

li tee linba ki i kan mi teen yadae.

Li paak, see ki i kpo.’ ”

42 Baa gbenn lakinu yoo nba, ki Pɔɔl nan Banabas nyii Yenjiantu diiuk na ni, ki niib na barimm a bin teen paaru ki daan jen foon daar nba baat na, ki tan wannib labaar maɲ ki pukin. 43 Boorganu bonchiann nba din lebit bi jiantu ki waa Juu teeb jiantu na, nan Juu teeb bonchiann ji din waa Pɔɔl nan Banabas. Ki bi piak namm ki kpaamm a, “Ii kpanjii dia nna man, kii waa Yennu ki yabir la Yennu ninbatinu.” 44 Ki foon daleer nba baar, li din biar waaminnae nan doo na ni sɔɔ kur n baar ki gbat Yennu maan.

45 Juu teeb nba din la nibur tikir na, ki bi fiin punponn, ki piak biir Pɔɔl wannu, ki bia sukiiɔ. 46 ɲaan ki Pɔɔl nan Banabas lek bia yeen nan parcheenn a, “Li daan kpaal talase ki ti sint pak Yennu maan ki tur yimm Juu teeb. ɲaan yaa yêt maan maɲ, ki bia dukin nan i ki ɲan nan yin la manfoor nba kaa gbennu na, li paake te ki ti nyikiti, ɲaan saa binba ki tee Juu teeb na boor, 47 kimaan Yennu turit mɔb, nan laa sɔb u gbouɲ ni ki yet Yiisa Masia a:

‘Mine ganna a fii tee yentu,

kii yentir kii teen binba ki tee Juu teeb,

kii bia kii baat nan tinnu kii teen tingbouɲ na teeb kur.’ ”

48 Tɔn, binba ki tee Juu teeb maɲ nba din gbat nna, ki bi ji mɔk parpeenn, ki piak dont Yennu maan. Ki binba ki Yennu gannib a bin la manfoor nba kaa gbennu na teen Yiisa Masia yada.

49 Ki Yennu maan man̄ yat tin̄ na lokir kur po. 50 Li yoo na ki Juu teeb na fiin Antiok yudamm, nan poojaana nba tee yentinna wutoa, ki bi jak Pɔɔl nan Banabas mukisuk, ki ber nyinnib bi yent ni. 51 Ki toomiinba na ji yet a, “Ti nii nan ti taae na,”† n̄aan yaat saan Ikonium. 52 Ki Yiisaweira nba biar Antiok na gbee nan Yennu Seyeen̄ nan parpeenn.

14

Ikonium doo ni labaar

1 Pɔɔl nan Banabas nba din baar Ikonium, ki bi saan Juu teeb Yenjiantu diiuk ni, ki m̄oontir Yiisa barn̄anii, li paak ki nibur teen Yiisa yada; bi siab din tee Juu teeb, ki siab mun tee Griik teeb. 2 N̄aan ki Juu teeb nba tee kangbata na biir Yiisaweira na sann, ki fiin boorganu na wutoa. 3 Ki toomiinba man̄ ji jii yoo bonchiann ki be leŋ, ki n̄ammit piak nan parcheenn ki jiin ti Yomdaano Yiisa po, ki u turib paŋ a bii tuun baktinaun̄ toona, ki li want nan baa piak u ninbatinu po na, li maan set nyii u boore. 4 Ki doo na niib bokit, ki siab see Juu teeb nba tee kangbata na poor, ki leeb na mun see toomiinba na poor. 5 N̄anne ki Juu teeb na siab, nan boorganu na siab, nan bi doo man̄ yudamm lakin leeb, ki lor a bin dinn toomiinba na biak ki jaatib tana kpib. 6 Toomiinba na nba ji tan bann nan bi yaa bin jaatibe na, ki bi ch̄iar saan Listra nan Debe, nan digbanbis nba be Likaonia yent ni.

Listra nan Debe doi ni labaar

7 Baa din saa baar leŋ yoo nba, ki bi m̄oontir Yiisa barn̄anii na. 8 Ki jasɔɔ nna be Listra ki tee wabik. Bi din marɔ ki u tee wabike, ki ki mi sommi. 9 Ki u tan gbat Pɔɔl m̄oontii na. Ki Pɔɔl goto sirrr, ki tan bann nan u m̄ok yada nba saa la laafiawa. 10 Ki u yeto sanpaapowa a, “Fiit ki set a taa paak.” Ki u tab naat ki fir ki ji somm.

11 Niib na nba din la Pɔɔl nba tun linba man̄ na, ki bi ji piin yeen sanpaapowa bi maan ni a, “Ti yenniie kpant nisaarii ki sik ti boor.” 12 Ki bi taan pur Banabas a Seus, ki Pɔɔl mun, ki bi purɔ Hemes, kimaan n̄ɔɔɔɔe din tee barpakirɔ. 13 Ki bi yennu nba ki bi yiu Seus na poochianfeek din see doo na t̄ɔɔnn̄ poe, ki u mannt̄ɔɔ baar nan naajai nan tipuut, doo na tammɔb ni, ki n̄ɔɔɔɔ nan nibur na loon a bin mann̄ mannu ki tur toomiinba man̄.

14 Ki toomiinba man̄, Banabas nan Pɔɔl nba gbat baa yaa bin tun bianjinba na, ki bi para biir, ki bi pat pat bi liata, ki ch̄iar k̄ɔɔ nibur na ni, n̄aan yikin a, 15 “Bee ki i tuun nna? Ti mun tee nisaariie nan yimm na, ki m̄oontir Yiisa barn̄anii, a tin n̄manti ki yin nyik bon-yana man̄, n̄aan kii waa manfodaano Yennu, wunba nan sanpaak nan tin̄ nan m̄okgberja nan linba kur be li ni. 16 Yaayoo niewa ki u din n̄aan nibooru kur tuun bi yamani m̄okm̄ok nan motana. 17 n̄aan yoo kur u tuun bonn̄ana, ki li set want nan u be; ki u te ki saak nyi sanpaapo ki baa ki teeni, ki bia teeni dii dijaan-yoo, ki gboonti jeet, ki i laat parpeenn.” 18 Toomiinba na nba pak nna man̄, n̄aan bi lek din la faraewa ki tan ḡɔɔr nibur man̄ a bi daa mann̄ mannu ki teemmi.

19 Li poorpoe ki Juu tesiab nyii Antiok nba be Pisidia yent ni, nan Ikonium doo ni, ki baar ki pak tunn nibur na yan a bin biir Banabas nan Pɔɔl. N̄anne ki nibur na jaat Pɔɔl tana, ki ji fuurɔ nyinn̄ doo na ni, kimaan

† 13:51 13.51 Bi maan ni tee “Bi n̄ak bi taapant ni tant.”

bi mi a u kpoe. ²⁰ Ki Yiisaweira baar ki set linto; ki u tan fiir, ki namm nan nɔɔ nmat doo na ni biak.

Bianjinba ki bi nmat jen Antiok nba be Siria yent ni

Ki li yent sanyiok, ki Pɔɔl nan Banabas saan Debe ki saa moont Yiisa barjanii na leɲ, ²¹ ki dak niib bonchiann, ki bi teen Yiisaweira. Nɔaan ki bi nmat saan Litra nan Ikonium nan Antiok nba be Pisidia yent ni na, ²² ki nammitt want Yiisaweira u maan, ki cheen bi para doi maɲ ni, ki beerib a, "li kpanji dia i yada maɲ nna man," ki wantib a, "Nan tin tan koo Yennu naan ni na, see ki ti dii biak bonchiann." ²³ Ki doi kur ni, ki bi tuu gann Yiisaweira saakab, ki mei Yennu ki lorin moi, ki jikit Yiisaweira nan bi saakab na ki kubintib bi Yomdaano Yiisa nuu ni, wunba ki bi poɲ teeno yada na.

²⁴ Baa din gar Pisidia digbanbis na poorpoe ki bi baar Pega nba be Pamfilia yent ni na, ²⁵ ki pak Yiisa maan leɲ ki fit lian sik Atalia. ²⁶ Leɲe ki bi din koo narun, ki nmat saan Antiok nba be Siria yent ni na, nɔaan soo leɲ ki Yiisaweira poɲ teemm Yennu nuu niwa, a wun sommib bi toonn ni. Ki motana bi tun toonn maɲ ki gbenna.

²⁷ Bi baaru Antiok maɲ nie, ki bi tikir Yiisaweira na, ki tan betib linba kur ki Yennu tun namm, nan waa loot sonu bianjinba ki tur binba ki tee juu teeb a bin teen Yiisa yada kii waa. ²⁸ Nɔaan ki bi ji din biar leɲ ki yukir bonchiann nan Yiisaweira maɲ.

15

Toomiinba na nan Yiisaweira saakab lakinu labaar

¹ Li yoo na ki jasiab nna nyii Judea ki sik Antiok, ki want Yiisaweira na a, "Li kpaalalase ki i pot i puna, nan Moses sennu nba wann bianjinba na. Nɔann-i kaa, i kan la tinnu." ² Ki Pɔɔl nan Banabas nan namm noi nan leeb nan ninmonn, ki Yiisaweira na tan lor ki nyinn Pɔɔl nan Banabas nan bi ni siab, a bin saan Jerusalem, ki saa la toomiinba nan Yiisaweira saakab na, maan maɲ po.

³ Ton, ki Yiisaweira na turib sonu, ki bi saa ki gaar Fonisia nan Samaria yentnba po, ki bet Yiisaweira nba be leɲ na, a binba ki tee juu teeb na siab lebit bi binberɲ ki teen Yiisaweirawa. Ki labaar maɲ turib parpeenn ki li saa yakir.

⁴ Baa baar Jerusalem yoo nba, ki Yiisaweira na bi saakab nan toomiinba na gaarib saauɲ. Nanne ki Pɔɔl nan Banabas betib linba kur ki Yennu te ki bi tun. ⁵ Nɔaan ki Yiisaweira na siab nba tee Farisiinba na fiir set, ki yet a, "Li kpaalalase ki boorganu na n pot bi puna, ki bia dia Moses sennu na."

⁶ Li paak ki toomiinba nan saakab na lakin leeb, a bin dukin maan maɲ po. ⁷ Nanne ki bi din pak yukir nan leeb, ki Piita tan fiir ki yet a, "N naa waas, i mi nan yoo nba gar, Yennu din gannin a n wann Yiisa barjanii na ki tur boorganue, ki bin fit lian gbat ki teen Yiisa yada. ⁸ Yennu nba mi nisaarik par ni na, nɔoo tur boorganu u Seyeen, nan waa kpan din turit na, ki li wann nan boorganu nba teen yada nae ki u gaarib. ⁹ U ki mok lukitimi, kimaan baa teen Yiisa yada na paak, ki u nyik bi biit ki chabib, nan waa din nyik chab timm na. ¹⁰ Li paak, bee ki i loon ki i bikin Yennu? Bee ki i loon ki i te ki boorganu nba tee Yiisaweira na n dia sennu nba ki timm nan ti yeejamm gbaa din ki fit dia na. ¹¹ Ti daa tee nna. Timm nan namm jame; ti kur teen ti Yomdaano Yiisa yada ki la tinnu, u ninbatinu paake."

¹² Nanne ki Yiisaweira na kur ηmin, ηaan ji gbiin Banabas nan Pɔɔl. Ki bi beerib bakitnauj toona nba ki Yennu din te ki bi tun ki tur boorganu na.

¹³ Baa betib gbenn yoo nba, ki Jeems yetib a, “N naa waas, gbiintir man, ¹⁴ Simonn betit bianjinba ki Yennu sint tin boorganu ninbaauk, ki nyinn bi siab a bii tee u mɔŋ yab. ¹⁵ Ki Yennu sɔkiniinba mɔmaan mun bia pak nnae, kimaan li sɔb Yennu gbouj ni a:

¹⁶ ‘Li poorpo min Yennu saa jen,

ηaan Defid yaaboona nba lek ki dia u naan na,

see ki n dinn u yaaboonyenɔ, ki ηamm naan maŋ,

¹⁷ li paak, niib kur nba be tingbouj na ni ki ki tee Israel teebi,

ηaan ki n gannib a bin nakin min nba tee bi Yomdaano.

¹⁸ Nnae ki Yennu,

wunba te ki bi bann linba na yaayoo niwa na din yet.’ ”

¹⁹ Ki Jeems bia yet pukin a, “Li tee n dudukite nan ti daa jikit linba paar ki teen boorganu nba lebit ki waa Yennu sɔnu na. ²⁰ Laa sii tee bianjinba, li ηan ki tin sɔb gboujo, ki betib ki bi daa di linba ki bi mann pata, kii so bi mɔŋ nan bonchonchontoona, nan joonbaanu, ki daa ηman bonkobuk nba ki bi ηmakir kp̄ii,* ki bia daa di sɔmi. ²¹ Moses sennu na ηarin, binba mɔontir sennu maŋ poŋ bee doo kur ni yaayoo niwa ki tan tuu dinna, ki bi karin u sennu maŋ, Yenjiantu diit ni, foon daar kur.”

Baa sɔb gbouj ki tur binba ki tee Juu teeb na bianjinba

²² Nanne toomiinba maŋ, nan saakab na, nan Yiisaweira na kura lor, ki nyinn siab bi ni, a bin tun ηamm nan Pɔɔl nan Banabas ki bin saan Antiok. Namme din tee Judas, wunba sann tee Basabas na, nan Sailas. Bi jab banlee maŋ din tee Yiisaweira tɔondamm na yemme.

²³ Ki bi din yaa bin tumm nan gbouj, ki sɔb a:

“Timm Yiisa toomiinba nan Yiisaweira saakab sɔbin gbouj na, ki foont yimm ti naa waas nba ki tee Juu teeb ki be Antiok nan Siria nan Silisia na. ²⁴ Ti gbat a ti siab baar i peŋ, ki piaki barsai ki li damii-i ki ηmat i yan, ηaan ti ki tummi, ²⁵ li paake te ki ti taan leeb ki soor ki gann Judas nan Sailas, ki tummi i boor, ki ηamm nan ti naa walonkai Pɔɔl nan Banabas-e saa tɔk baar, ²⁶ binba likin bi saanmanii ti Yomdaano Yiisa Masia toona paak na. ²⁷ Judas nan Sailas maŋ bia saa beti linba ki ti sɔbin na. ²⁸ Yennu Seyeej nan timm kure sak nan li ηan ki ti te ki i dia sennu nba kpaɔ talase, ηaan daa pukii linba paari. ²⁹ Yaa sii tuun linba maŋe na: I daa di jeet nba ki bi mann pata. I bia daa di sɔmi. Ii biaki mi ki i ηman bonkobuk nba ki bi ηmakir kp̄ii, ki bia soor i mɔŋ nan bonchonchontoona nan joonbaanu. Li-i tee ki i dia i mɔŋ nna, li sii ηan i po. Li kure na.”

³⁰ Nanne ki bi tumm, ki bi sik Antiok, ki saa lakin Yiisaweira na kur, ki turib gbouj na. ³¹ Niib na nba karin gbouj maŋ yoo nba, ki bi la parpeenn bi kpaanii maŋ paak. ³² Ki Judas nan Sailas nba tee sɔkiniinba na yukir namn ki betib Yennu maan bonchiann, ki cheen Yiisaweira maŋ para ki totib. ³³ Bi yukiru maŋ poorpoe ki Yiisaweira na chabib, ηaan yetib a, “Yennu n turi taanann.” Ki bi ηmat kun binba tumm na boor. ((³⁴ Nnaan ki li maŋ Sailas ki u biar Antiok.))

³⁵ Pɔɔl nan Banabas mun bia din yukir Antiok-a. Ki ηamm nan leeb bonchiann mɔontir ti Yomdaano maan ki teen niib ki bia wantib li paak.

* **15:20** 15.20 Kimaan u sɔn ki nyii.

Bianjinba ki Pɔɔl nan Banabas bokit leeb

³⁶ Li din yann waame ki Pɔɔl yet Banabas a, “Naant ki tin nmat gon ti naa waas nba be digbana nba kur ki ti din saan ki saa mɔɔnt ti Yomdaano maan na, ki laan baa be bianjinba.” ³⁷ Ki Banabas loon bin jii jɔɔnn Mak, ³⁸ nnaan ki Pɔɔl ki sak bin jiiu, kimaan u din tan ki joont namm bi toona na ni, ki nyikib Pamfilia, nnaan nmat kun. ³⁹ Ki mɔniɔk fiir Pɔɔl nan Banabas sinsuuk ni, ki bi bokit leeb. Ki Banabas jii Mak, ki bi kɔɔ njarun ki saan Saiprus. ⁴⁰ Ki Pɔɔl mun gann Sailas, Yiisaweira na ni. Ki Yiisaweira na jiiib ki kubimm Yennu nuu ni, a wun sommib. ⁴¹ Ki bi din saan, ki saa gar Siria nan Silisia yentnba po. Ki Pɔɔl piak ki cheen Yiisaweira para doi na ni.

16

Ki jiiin Timoti po

¹ Li poorpoe ki Pɔɔl nan Sailas tan baar Debe nan Listra, ki la Yiisaweitɔɔɔ, ki u sann tee Timoti, ki u be lej. U naa din tee Juu niro nba tee Yiisaweirɔe, nnaan ki u baa tee Griik niro. ² Yiisaweira kur nba din be Listra nan Ikonium na din pak Timoti po bonnann. ³ Pɔɔl din loon wun jiiu ki bii saa sɔnii. Nnaan Juu teeb nba din be digbann na ni yakir kur din mi nan Timoti baa tee Griik* niroe. Li paak ki Pɔɔl pot Timoti punn. ⁴ Ki bi din saa doi ni, ki teen Yiisaweira na sennu nba ki Yiisa toomiinba na nan saakab din senn Jerusalem na. ⁵ Ki linba na chee Yiisaweira man para u sɔnu ni. Ki niib bia tee yada ki pukii Yiisaweira po daar kur.

Bianjinba ki Pɔɔl la yirintu

⁶ Ki bi gar saan Frijia nan Galasia yentnba ni, ki loon bin saan Asia yent ni, nnaan Yennu Seyeen din ki sak bin pak Yiisa maan Asia yent ni. ⁷ Baa din tan baar Misia kpaar paak, ki bi koor a bin saan Bitinia yent ni, nnaan ki Yiisa Seyeen ki sak bin saani. ⁸ Nanne ki bi gar Misia, ki sik Trowas. ⁹ Leɛe ki Pɔɔl la yirintu ni nyiɔk, ki Masedonia niro baar see ki barimo a, “Pootir mɔkgbenjir na ki baar Masedonia na, ki tan sommit.”

¹⁰ Pɔɔl nba la yirintu man na, li taakpaak ni ki ti teen siir a tin saan Masedonia, kimaan ti ji din la nan Yennu-e betit a tin saan kii sakii mɔɔntir Yiisa banjanii kii teen lej niib na.

Bianjinba ki Lidia teen Yiisaweira

¹¹ Nanne ki ti bia kɔɔ njarun, ki nyii Trowas, ki tokin baar Samotras, ki li yent ki ti baar Neapolis. Leɛe ki ti nyik njarun na, ¹² nnaan gar baar Filipi, doo nba tee digbansaakar Masedonia yent ni na. Doo man din tee Rom teeb yente. Ti din be doo man ni ki li mann daa nannawa. ¹³ Ki foon daar ki ti nyii sik doo man kpenu ni. Ti din mi a Juu teeb Yenmiaru boor tee leɛe, ki ti baar kar ki pak nan poob nba tikir lej na. ¹⁴ Poob nba gbat ti maan man, bi yeno sann din tee Lidia. U din nyii Tiataira-e, ki tee chinchentmɔnt nba ki li daauk paar na kɔitɔɔ, ki bia tee wunba jiantir Yennu. Ki Yennu loot u par ki u sak maan nba ki Pɔɔl pak na. ¹⁵ Ki ti din wur nɔɔ nan u nateeb Yennu nyunwuru. U din gɔɔrit, ki yet a, “Li-i tee ki i mi nan n set teen ti Yomdaano yada nan barmɔniie, yin baar kii be n naak ni.” Ki ti baar be.

Baa kɔɔn Pɔɔl nan Sailas dansarik bianjinba

* 16:3 16.3 Griik teeb bi porii bi waas puna.

16 Dasiar ki ti tan ŋmat saan Yenmiarboor, ki sapaandaabir nna mək u yomdamm, ki tan chetit. Narinbiiuk din be u ni ki yento, ki teeno ninnyoontoo. U ninnyoosin maŋ ni, ki u laat likirii bonchiann ki teen u yomdamm maŋ. 17 Ki u waa timm nan Pɔol poor ki tian sanpaapowa a, “Niib na tee Yabint Yennu daabae. Bi moontir ki teen yimm doo na teeb bianjinba ki i saa la tinnue.” 18 U din tian nna ki li mann daa ŋanŋawa. Nanne ki Pɔol ji tan miat sann u yikini maŋ, ki jiant bet narinbiiuk nba be u ni na a, “Yiisa Masia sann ni, n tura mɔb, nyimin u ni.” Li taakpaak ni ki narinbiiuk na nyii u ni.

19 U yomdamm na nba bann nan bi lik-kpaan sɔnu gbenne na, ki bi soor Pɔol nan Sailas, ki dat baar namm bi yudamm linlakin boor. 20 Baa baar namm Rom teeb barbuura boor yoo nba, ki bi yet a, “Niib na tee Juu teebe, ki baat nan daamii bonchiann ti doo paak, 21 ki wantit bi kasia nba ki ti sennu ki chab a tin gaari, kimaan ti tee Rom teeb.”

22 Nanne ki nibur nba be leŋ na mun lek Pɔol nan Sailas. Ki barbuura na te ki bi liat Pɔol nan Sailas liata, ŋaan boob lanbann. 23 Baa boob bonchiann ki gbenn yoo nba, ki bi ji saan koomm dansarik, ŋaan bet dansarguuro na a wun kparib kenkema. 24 Waa gbat bi mɔb maŋ, ki u mun jiib ki koomm dansarik diiuk maŋ ni piba, ki baamm daat baana.

25 Laa din tan baar tansuunii, ki Pɔol nan Sailas mei Yennu ki yiin yanii ki piako, ki dansarkooleb na ji gbiin. 26 Li taakpaak ni ki tin jek bonchiann ki ŋak dansarik na fiakir, ki tammoi loot, ki jarit nan baana na yabit yommii na kur nii nan bi taa ni, ki baa baa. 27 Li yoo na ki dansarguuro na fiir goon ni, ki la yommii diit tammoi na loot yaa yaa, ki u mi a yommii maŋ kur nyiie, ki u noot u jukbanjiak a wun kpi u moŋ. 28 Ki Pɔol tian sanpaapowa a, “Daa tee a moŋ danj, kimaan ti kur be.”

29 Nanne ki guuro na na yaa bin turo muu, ŋaan faar koo yommii diiuk maŋ ni, ki gbaan ki jekir Pɔol nan Sailas toonn, 30 ki tan fiir nyinnib, ŋaan boib a, “Chanbaanba, n saa teen nlee ki la tinnu?” 31 Ki bi jiin a, “Teent ti Yomdaano Yiisa yada, ki a ŋaateeb n mun teeno yada, ki i saa la tinnu,” 32 ŋaan pak ti Yomdaano barŋanii na ki tur ŋoo nan u ŋaateeb kura.

33 Li nyioƔ na, ki u jiib ki wuur bi fiat na. Li poorpoe ki bi wur ŋoo nan u ŋaateeb na kur Yennu nyunwuru. 34 Ki u bia jii Pɔol nan Sailas ki koo namm u ŋaak ni, ki saa turib jeet ki bi dii. Nɔo nan u ŋaateeb ji mək parpeenn ki li saa yakir, kimaan baa teen Yennu yada ki kpint teen Yiisaweira na paak.

35 Li din yent sanyioƔo, ki Rom teeb barbuura na tun lanjimanba dansarguuro na boor a bin yeto a, “Ŋaan jab maŋ ki bii saa.” 36 Ki dansarguuro na bet Pɔol a, “Barbuura na tun lanjimanba a n te ki fin nan Sailas n nyi. Li paak, ii nyi man kii saa nan laafia.” 37 Ki Pɔol jiant bet lanjimanba na a, “Bi daa ki bu ti buuti, ŋaan won boot lanbann niwor ni, ŋaan ki ti lek tee binba ki Rom teeb chabit[†] bi yaak nae, ki i barbuura bia won jii ki lut dansarik ni, ki motana ki bi ji loon bin boŋ ŋaati-i? Waa! Nann kan teeni. Nnant barbuura maŋ n baar bi moŋ ki tan nyinnit.” 38 Ki lanjimanba na ŋmat ki saa bet barbuura maŋ Pɔol nba pak linba.

Barbuura maŋ nba ji bann nan Pɔol nan Sailas tee binba ki Rom teeb chabib bi yaake na, ki janmaanii soorib. 39 Li paak, ki bi baar Pɔol nan Sailas pen, ki tan teemm gafara, ŋaan nyinnib dansarik na ni, ki barimm a bin lek nyi bi doo ni. 40 Ki Pɔol nan Sailas seet leŋ, ki saan koo Lidia

[†] 16:37 16:37 Rom teeb-i chab niro yaak, bi sennu ki sak ki soo n dat u tubir, ŋaan ki bi daa ki bu u buuti.

ɲaak. Ki Yiisaweira tan baar; ki bi pak Yiisa maan ki chee bi para, ɲaan yaat.

17

Tesalonika doo ni labaar

¹ Ton, ki Pɔɔl nan Sailas ji gar Amfipolis nan Apolonia, ki baar Tesalonika. Leɲe ki Juu teeb jiantu diiuk din be. ² Ki Pɔɔl tan saan koo leɲ nan waa tuu koo bianjinba na. U din jii foon daa ɲantaæe ki koo leɲ, ki fiitir Yennu gbouɲ, ³ ki want binba be leɲ na, ki karin Yennu gbouɲ ni, a li wann nan li kpaæ talase ki Yennu Niganntoo Masia na dii biak ki kpo ki bia tan fiir kuun ni, a “Yiisa maɲ nae ki n piaki u po, ɲooe tee Yennu Niganntoo Masia maɲ.” ⁴ Ki u din tan pak tunn bi siab yan, ki bi ji baar taan ɲoo Pɔɔl nan Sailas. Ki Griik teeb bonchiann nba jiantir Yennu na, nan poojaana bonchiann mun pukin bi po ki waa Pɔɔl nan Sailas maɲ.

⁵ Juu teeb nba din la nna yoo nba, ki bi jii punponn, ki lin tikir niyoona ki taamm, ki te ki bi muk doo na, ki tan baar lek Jasonn ɲaak, ki loon Pɔɔl nan Sailas, a bin nyinnib ki baar namm niib na boor. ⁶ Baa ki lab yoo nba, ki bi soor Jasonn nan Yiisaweitesiab, ki dat baar namm doo na yudamm boor, ki tian a, “Niib na lin labii tingbouɲ na ki te ki mukir muk niib, ki moana ki bi ji tan baar ti doo na, ⁷ ki Jasonn gaarib u ɲaak ni, ki bi lin want niib barsaanii ki biir kpanbar Siisa sennu, ki yaa kpanbarloo mun be, ki bi yiu Yiisa.” ⁸ Baa yet nna yoo nba, ki li daan nibur na nan yudamm na para bonchiann. ⁹ Ki yudamm na te ki Jasonn-nba pa likirii ɲaan ki bi ɲaab.

Berea doo ni labaar

¹⁰ Nyiook nba tan bonn yoo nba, ki Yiisaweira na chab Pɔɔl nan Sailas, ki bi saan Berea, ki saa koo Juu teeb jiantu diiuk ni. ¹¹ Leɲ niib yan din koo Yiisa maan maɲ ni ki gar Tesalonika teeba, ki bi sak maan na nan bi para kur, ki daa kur ki bi karin Yennu gbouɲ, ki gorii, a bin laan Pɔɔl nba piak linba maɲ set tee monii koo nlee. ¹² ɲanne ki bi bonchiann teen yada ki lebit ki teen Yiisaweira. Ki Griik jab nan poojaana bonchiann mun teen yada ki lebit ki teen Yiisaweira.

¹³ ɲaan Juu teeb nba be Tesalonika na nba gbat a Pɔɔl bia moontir Yennu maan Berea na, ki bi baar leɲ ki pak biir Pɔɔl, ki fiin nibur na wutoa, a bin kpiroo. ¹⁴ Li taakpaak ni ki Yiisaweira na chab Pɔɔl nan binba chianto na, ki bi nyii tokin sonu ki baar moɲgbenjir na ni, ɲaan ki Sailas nan Timoti ɲarin biar Berea.

Atens doo ni labaar

¹⁵ Niib nba din chiant Pɔɔl na din baar nano Atens-ewa, ki tan yaa bin ɲmat kun, ki Pɔɔl betib a bin saa bet Sailas nan Timoti ki bin yabir ki baar yian na. Ki niib na yi din ɲmat kun Berea.

¹⁶ Pɔɔl nba din daa be Atens ki guu Sailas nan Timoti na, ki u la tingbana gbee doo maɲ ni, ki li biir u par bonchiann. ¹⁷ Ki u tuu koo Yenjiantu diiuk ni, ki faa labaar nan Juu teeb nan boorganu nba jiantir Yennu na, ki bia tuu saan bi linlakin boor daa kur, ki faa labaar nan binba baat leɲ na ki jiin Yiisa barɲanii na po. ¹⁸ Ki saakayandaansiab nna din be, ki bi yi bi yemm Epikurus teeb, ki yi leeb mun Stoik teeb, ki bi mun tan baar ki moɲ moɲoɲ nan Pɔɔl. Ki bi siab tan pak nan bi leeb a, “Barifofoouk daano nba want u moɲ na mun yeen bee na?” Ki bi yemm jiin a, “Li taan tee

nan u piak digbangana yennii poe na.” Bi din yet nna maṅ, kimaan Pɔɔl mɔɔntir Yiisa nan u kuunfiru poe.

¹⁹ Nanne ki bi jii Pɔɔl ki baar nana bi saakab tintaankaanu boor nba ki bi yi Areos Kunkonn na, ki yet Pɔɔl a, “Ti sii loon tin bann barsaann nba ki a want na, ²⁰ kimaan a piak baryena, ki li tee barsaaniie ti penj, ki ti loon tin bann li paak.” ²¹ (Atens niib kur nan binba nyii tanganii ki baar be na, din tuu jii bi yooe ki faa labaar, ki bia gbiintir barsaanii nba yɔɔnt baar na.)

²² Tɔn, ki Pɔɔl fiir bi tintaankaanu maṅ ni, ki set bi tɔɔnn, ki yetib a, “Atens teeb, n la nan i benu kur ni, i loon jiantu bonchiann; ²³ kimaan maa kak lin i doo na, n got i tingbana, ki bia la jiantu binbintir ki li sɔb li paak a ‘Yennu nba ki ti ki miu na.’ N loon ki n wannii Yennu nba ki i pukiiɔ ḡaan ki miu nae. ²⁴ Yennu maṅe din nan durinya nan bont kur nba be li ni. Njooe tee sanpaak nan tinj Yomdaano; u ki be poochianfei ni kaa. ²⁵ Nisaarik kan fit tun siar nan u nuu ki turɔ ki lin pukino siari, kimaan ḡooe tee daano nba teen nisaarii kur manfoa nan bona kur. ²⁶ Njooe te ki niibooru kur nyii yeeja yenokɔɔ ni, ki bia te ki bi be tingboun na kur po, ki u mɔṅ mɔṅ senn yoo nba ki niibooru kur sii be, ki bia teen bi binbeboa terii. ²⁷ U din teen nna maṅ a bin lomɔe, a li pasiar bin turin ki tan nakin banno. Nnaan ḡoo Yennu set ki fɔk nan ti sɔɔ, ²⁸ nan sɔɔ nba din yet a: ‘Li tee Yennu paake ki ti be ki tuun.’

I yandamm pinpakit mun bia lek want nna maṅe a:

‘Ti mun tee Yennu waase.’

²⁹ Tɔn, timm nba tee Yennu waas na, li ki ḡan ki tin dukin nan Yennu tee nan siara bonninaun nba tee salima, koo tann nba ki niro jii u yan koo u dudukit ki ḡammiri. ³⁰ Yoo nba din gar, ki niib ki mi Yennu na, u din ki jii bi biiti. Nnaan motana u yeen a sɔɔ kur n nyik biit tumu, ³¹ kimaan ḡoo Yennu poṅ senn daar nba ki u saa bu tingboun na ḡaateeb kur buut chib chiba. U saa te ki wunba ki u ganno nae n bu buut maṅ. Waa set fiino kuun ni na, ki li tee nyinn ki tur sɔɔ kur a ḡooe sii tee barbuuro.”

³² Baa gbat ki Pɔɔl pak kuunfiru po na, ki siab laa ki sarikito, ḡaan ki siab mun yaa, “Ti bia loon ki tin ḡamm gbiint linba ki a saa pak nae.”

³³ Nanne ki Pɔɔl fiir ḡaan nyikib. ³⁴ Ki bi siab mun teen yada ki lebit ki teen Yiisaweira. Ki bi yeno tee Dionisius, wunba din tee Areos Kunkonn barbuura na yeno. Ki poosɔɔ mun din be ki teen yada, ki u sann tee Damaris. Ki leeb mun be ki pukin.

18

Korint doo ni labaar

¹ Li poorpoe ki Pɔɔl nyii Athens ki saan Korint doo ni. ² Leṅe ki u din saa la Juu nisɔɔ, ki u sann tee Akuila, ḡaan bi din marɔ Pontus-e, ki ḡoo nan u ḡaapoo Prisila nyii Itali ki baar Korint, kimaan kpanbara yudaano Klodius din tur mɔb a Juu teeb kur n nyi Rom. Bi din daa ki yukir Korint-i. Ki Pɔɔl tan baar bi ḡaak ni, ³ a wuu be namm, kimaan bi kur din tee gbanjabirae ki tuun nan leeb. ⁴ Ki foon daar kur Pɔɔl tuu kɔɔ Yenjiantu diiuk ni, ki faa nan Juu teeb labaar ki jii Yiisa po, ki yiab u mɔṅ a wun tunn Juu teeb nan Griik teeb yan ki jii ni po.

⁵ Li poorpoe ki Sailas nan Timoti tan nyii Masedonia ki baar. Ki Pɔɔl ji jii u yoo kur ki mɔɔntir Yiisa maan ki teen Juu teeb na, ki want nan ninmɔnn a Yiisa-e tee Yennu Niganntɔɔ Masia na. ⁶ Nnaan ki bi lek ki sak maan maṅ, ki sukiiɔ. Ki u pit u nii nan u taa, ki betib a, “Li-i tee ki i tan

kɔŋ i manfoori, li jii i mɔŋ mɔŋ yura paake. N nuu ji kaa li ni. Laa jii dinna ki saa, see ki n nyiki, ŋaan wann boorganu Yiisa maan maŋ.”

⁷ Nanne ki u nyikib ŋaan saan be sɔɔ ŋaak, ki bi yiu Titius Justus. Ki u tee boorganu ki jiantir Yennu. U ŋaak maŋ din kpia Juu teeb jiantu diiuko.

⁸ Ki jiantu diiuk maŋ yudaano Krispus nan u ŋaateeb kur teen Yiisa yada ki lebit ki waau. Ki Korint nileeŋ bonchiann mun gbat Yiisa maan na ki teeno yada ki ji waau. Ki bi wurib Yennu nyunwuru.

⁹ Dasiar nyiok ki Pɔɔl tan la yirintu. Ki u yirintu maŋ ni ki ti Yomdaano Yiisa beto a, “Daa tiin janmaanii, ŋaan kii mɔɔntir n maan maŋ ki daa nyikiti, ¹⁰ kimaan n be nana, ki sɔɔ kaa ki saa leka ki tura daŋi, kimaan niib bonchiann be doo na ni ki tee n yab.” ¹¹ Li paak, Pɔɔl din be leŋ binn nan ŋmaarii ŋanloobe, ki want niib Yennu maan.

¹² Tɔn, yoo nba ki Galio din tee Akaya yent* yudaano nae ki Juu teeb tan taan leeb ki lek Pɔɔl ki sooro, ki saan nanao buut boor, ¹³ ki saa yet a, “Jɔɔ na n kpann niib ki bi jiantir Yennu bianjinba ki waa ti sennu.” ¹⁴ Pɔɔl nba din yaa wun pak yoo nba, ki Galio yet Juu teeb maŋ a, “Yimm Juu teeb, li-i tee maan na tee mabiuk koo moyetukue, li bo sii ŋan ki n di sukuru ki gbiint, ¹⁵ ŋaan laa tee maan nba jiin i mɔŋ mɔmaana, nan i sana, nan i mɔŋ sennu po na, i mɔŋ n got li ni, kimaan n ki sak man bu li mabooru,” ¹⁶ ŋaan ber nyinnib buut boor maŋ. ¹⁷ Nanne ki bi soor Sosenes, wunba tee Juu teeb jiantu diiuk yudaano na, ki boou buut boor, ŋaan ki Galio baka taan kaa li po.

Baa jen Antiok bianjinba

¹⁸ Pɔɔl din be nan Yiisaweira nba be Korint na ŋmaarii bonchiann, ki tan chabib, ŋaan yaa wun saan Antiok nba be Siria yent ni na. Ki ŋɔɔ nan Prisila nan Akuila saan Senkrea a bin kɔɔ ŋaruŋ. Baa yaa bin kɔɔ ŋaruŋ ki saan na, ki Pɔɔl nba senn mɔsonn nba nan Yennu na gbenn, ki u ji koor u yut.

¹⁹ Nanne ki bi din saa ki saa baar Efesus, siaminba ki Prisila nan Akuila yaa bin biar na; ki Pɔɔl saan kɔɔ Juu teeb Yenjiantu diiuk ni, ki faa labaar nan Juu teeb maŋ, ki jiin Yiisa Masia po. ²⁰ Ki bi tan yaa wun biar namm ki yukir, ŋaan ki u ki saki. ²¹ Waa din yaa wun chabib ki saan na, ki u betib a, “Li-i tee ki Yennu saki, n bia saa jen i boora,” ŋaan kɔɔ ŋaruŋ ki saa.

²² Waa tan baar Siisarea yoo nba, ki u tɔɔt gar Jerusalem ki saa foont Yiisaweira, ŋaan gar sik Antiok biak, ²³ ki saa yukir leŋ, ki bia tan nyii leŋ ki saan Galasia nan Frijia yaka po, ki saa cheen Yiisaweira kur para.

Ki jiin Apolos po

²⁴ Juu jasoo din be, ki u sann tee Apolos, ŋaan bi din maro Aleksandria-e, ki u tan baar Efesus. U din tee banntooe, ki mi Yennu gbouŋ fanu. ²⁵ Bi din ponj wannɔ ti Yomdaano Yiisa sonuwa. Ki u tan baar ki piak want Yiisa po bonjann nan ninmonn, ŋaan u daa din ki bann Yiisa maan maŋ kuri, kimaan u kpan din mi Jɔɔnn nba din wuur niib Yennu nyunwuru bianjinba na kuukooe. ²⁶ Ki u piin piak Yennu maan nan parcheenn, Juu teeb jiantu diiuk ni. Ki Prisila nan Akuila gbat u maan maŋ, ki tan kun nanao ki fiit Yennu sonu fanu ki wannɔ.

²⁷ Li poorpoe ki Apolos lor a wun saan Akaya. Ki Yiisaweira nba be Efesus na sommo, ki sob gbouŋ ki tur Yiisaweira nba be Akaya na, a wuu tani baar, bin gaaro saauŋ. Waa tan baar leŋ yoo nba, ki u set tot binba

* 18:12 18.12 Korint doo din be Akaya yent nie.

teen yada, Yennu ninbatinu paak na, ²⁸ kimaan ḡḡ nan Juu teeb nba din tan noi nan leeb na, ki u jii Yennu gboun, ki wantib a Yiisa-e set tee Yennu Niganntḡḡ Masia, ki pak nan parj ki nyannib niwor ni.

19

Efesus doo ni labaar

¹ Apolos nba din daa be Korint na, Pḡḡl ḡarin din gar Galasia nan Frijia yentnba nie ki saan Efesus. Leje ki u la Yiisaweisiab, ² ki boib a, “Yaa din teen Yiisa yada na, i gaar Yennu Seyeḡḡa-a?” Ki bi jiin a, “Aaii. Ti poḡ ki mi gbat a Yennu Seyeḡḡ be kaawa.” ³ Ki Pḡḡl boib a, “Ki ḡann, bi wuri Yennu nyunwuru ḡmee sann nie?” Ki bi yeto a, “Bi wurit nan Jḡḡnn nba din wuur niib bianjinba nae.” ⁴ Ki Pḡḡl betib a, “Jḡḡnn din wuur niib Yennu nyunwuru, ki li want a bi nyik bi biite, ḡaan beerib a bin teen wunba tan saa baar na yada, ki ḡḡḡe tee Yiisa.”

⁵ Baa gbat nna yoo nba, ki bi ji wurib Yennu nyunwuru, ti Yomdaano Yiisa sann ni. ⁶ Ki Pḡḡl jii u nii ki yii bi paak, ki Yennu Seyeḡḡ sik bi ni, ki bi ji piak maboorganii, ki bia sḡkint Yennu maan. ⁷ Jab maḡ din tee nan piik nan banlee niwa.

⁸ Pḡḡl din be Juu teeb jiantu diiuk ni ḡmaarii ḡantaee, ki want niib na nan parcheenn, ki faa labaar namm, ki yiab a wun lebit bi yan ki jiin Yennu naan po. ⁹ ḡaan niib na siab din tee tubkangbatae, ki ki sak maan na, ki piak barbiit nibur na ni, ki jiin ti Yomdaano weiu po. ḡanne ki Pḡḡl nyikib, ḡaan jii Yiisaweira na ki saan namm Tiranus wannu diiuk ni; ki daar kur jik ki u faa labaar leḡ. ¹⁰ Li din teen nna bina ḡanlee-e. Li paak, niib nba din be Asia yent ni ki tee Juu teeb, nan nilee na kura, din gbat ti Yomdaano maan maḡ.

Ki jiin Skefa waas po

¹¹ Li yoo na ki Yennu te ki Pḡḡl tuun toonjaana nba be li kḡḡ. ¹² Ki niib tuu jii u ninḡanii nan u liat paatii gbaa, ki paa baatib paak, ki bi yiarii gbent, ki narinbiit bia nyi baatib ni.

¹³ Li yoo na ki Juu nisiab be, ki tuu lin nyint narinbiit niib ni, ḡaan ji din tan yi ti Yomdaano Yiisa sann a bii nyint narinbiit, ki din yeen narinbiit na a, “Timme turi mḡḡ Yiisa nba ki Pḡḡl mḡḡntir u maan na sann ni, nyimin man.”

¹⁴ Binba din tuun nna maḡ din tee jab banlore nba din tee Juu teeb mannteeb yudaano Skefa na waase. ¹⁵ Baa tan yaa bin nyinn narinbiiuk jasḡḡ nna ni, ki narinbiiuk na yetib a, “N mi Yiisa po, ki bia mi Pḡḡl po, ḡaan yimm muni, i tee lamme?” ¹⁶ Ki jḡḡ nba ki narinbiiuk na be u ni maḡ yukir ki tan chibib bii, ki turib dani, ki bia pat pat bi tiat ki nyannib, ki bi kur chiar gbananbira, ki nyii u ḡaak ni. ¹⁷ Yoo nba ki Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb ki be Efesus na kur gbat nna, ki janmaanii soorib, ki bi dont ti Yomdaano Yiisa sann bonchiann.

¹⁸ ḡanne ki Yiisaweira na bonchiann pak kat bi biit niib ni, ki wann linba ki bi tuu tuun. ¹⁹ Ki nyḡkdamm bonchiann ji tikir bi gbant nan bi saba ki baar nann, ki tan joo muu, niib kur nunii ni; ki bi bikin gbant na likirii, ki li yabint sii tee salimpeena* tusaa piinḡmu.

²⁰ ḡanne te ki ti Yomdaano maan na ji din ḡammit yat kḡḡ niib ni, ki pukii nan parj.

* 19:19 19.19 Salimpeenn din tee daar paauko.

Efesus doo ni kpikpiruk labaar

²¹ Li poorpo ki Yennu Seyeen te ki Pɔɔl lor a wun saan Masedonia nan Akaya, ɲaan saa paat saan Jerusalem, ki yet a, “Li poorpo, see ki n saan bann Rom.” ²² Li paak ki u tun Timoti nan Erastus, u sommteeb na banlee, ki bi gar saan Masedonia, ɲaan ki u biar Asia yent ni.

²³ Li yoo maɲ kpikpiruk din fiir bonchiann, ti Yomdaano Yiisa weiu paak.

²⁴ Jasoo mun din be ki u sann tee Demetrius, ki u tuu jii salima ki maa bi tingbann nba ki bi yiu Diana† na poochianfei bonninnana, ki kɔi; ki din jii niib ki bi tuun li toona, ki bi laat likirii bonchiann. ²⁵ ɲanne ki u tan yiimm ki taan bi kura, ki bia taan binba kur tuun li toonbooru na, ki betib a, “N ninjamm, i mi nan ti nyoot nyi ti toona na nie. ²⁶ I mɔɲ mɔɲ poɲ gbat ki bia la Pɔɔl nba yeen linbawa. U yaa yennu nba ki niro maa nan u nii, a ɲann ki tee Yennu kaa, ki u maan na tunn niib bonchiann yan Efesus na, ki maan maɲ per lin cheb Asia yent kura. ²⁷ Li pasiar ti toona na sann n biir, ki bia jenna, ki ti tingbanjaann Diana poochianfeek tan saa teen yann, ki ti tingbann Diana baakir n waab, ɲooe ki soo kur nba be Asia yent ni nan tingbouɲ na kura jiantiro.”

²⁸ Nibur na nba gbat nna yoo nba, ki bi wutoa fiir, ki bi tian ki yeen a, “Timm Efesus teeb tingbann Diana tee tingbanjaanne.” ²⁹ Ki doo na kur muk. Ki bi soor Gayus nan Aristakus ki chiar saan koo namm tituk ni. Jab banlee maɲ din tee Masedonia niibe, binba ki Pɔɔl tuu tokii namm na.

³⁰ Ki Pɔɔl loon wun koo niib na ni, ɲaan ki Yiisaweira na ki sak wun koo.

³¹ Ki doo na yudamm na siab nba tee Pɔɔl yooɔnba na tun toonii, a Pɔɔl n di sukuru, ki daa koo tituk maɲ ni.

³² Li yoo na, tituk maɲ din tian ki yakii jak jak, ki niib nba tikir na yan ɲmat saa gar, kimaan bi bonchiann din ki bann lakinn maɲ paaki.

³³ Ton, ki Juu teeb nyinn joo nba ki bi yiu Aleksander na, ki senna toonn, a wun pak bi paak. Ki Aleksander donn nuu sanpaapo, ɲaan ji loon wun pak tur nibur na, ki nyinn Juu teeb moniak maɲ ni. ³⁴ ɲaan baa tan bann nan u tee Juu niroe na, ki bi ji ki sak wun paki, ɲaan tian ki yeen a, “Timm Efesus teeb tingbann Diana tee tingbanjaanne.” Ki bi kur tian nna ki li yukir bonchiann.

³⁵ Li joontu ki doo maɲ saakoo te ki nibur na ɲmin, ki u betib a, “Yimm Efesus teeb, soo kaa tingbouɲ na ni ki ki mi nan Efesus teebe guu yabint Diana poochianfeeki, ki bia guu tanɲann nba nyii sanpaapo ki tan baa na.

³⁶ Soo kaa ki saa fit noi linba na. Li paak, li ɲan yin di sukuru, ki daa tee jatii. ³⁷ I baar nan niib na nna na, ɲaan bi ki jan ti jiantu diit bona, koo ki pak biir ti tingbanni. ³⁸ Li-i tee ki Demetrius nan u toontunleeb mok maan nan sooie, ɲann buut boor poɲ be ki mok li daa, ki buut damm mun bia be. ɲaant bin saan kii sakii pootir bi leeb leɲ. ³⁹ ɲaan li-i tee ki i mok barii nba ki tee yin saan nann buut boor maɲi, li ɲan yin saan i mɔɲ yudamm boor.

⁴⁰ “Li pasiar Rom teeb tan saa la ti biit, ki yet a ti tee doyeerteebe ki jiin linba tun dinna na po. Li ki mok paaki, ki ti mun bia kan fit wann kpikpiruk na paak.” ⁴¹ U yet nnae, ɲaan ji yat niib na.

20

Pɔɔl saanu Masedonia nan Akaya yentnba ni labaar

† 19:24 U sanleere tee Artemis.

¹ Fuut man nba din nmin na poorpoe, ki Pɔɔl ji yiin Yiisaweira na, ki tan chee bi para, njan chabib, ki yaat saan Masedonia yent ni, ² ki lin Masedonia yent yaka ni, ki bia pak Yiisaweira nba be lej na Yennu maan bonchiann ki koomm para, njan gar saan Akaya, ³ ki ji be lej ki saa jan njaarii nantaa. Li poorpo, ki u ji tee siir a wun saan Siria, njan bann nan Juu teeb lorin lorbiit u paak, ki u ji lor wun nmat ki saan gar Masedonia yent ni. ⁴ Pirus bija Sopata, wunba nyii Berea na, nan Aristakus nan Sekondus, binba nyii Tesalonika na, nan Gayus, wunba nyii Debe na, nan Tikikus nan Trofimus, binba nyii Asia yent ni na, nan Timoti, njamme din saan nan Pɔɔl. ⁵ Ki bi gar toonn ki ji saa guut Trowas.

⁶ Jaamm nba ki bi tuu di boroboro nba kaa datin na dinu poorpoe ki ti koo njarun, ki nyii Filipi, ki saa Trowas. Ki daa nannmu daar ki ti baar bi boor Trowas, ki biar lej ki jan daa njanlore.

Trowas doo ni labaar

⁷ Ton, ki foon daar daajook ki ti tikir leeb, ki taan nan Yiisaweira nba be lej na, a ti di ti Yomdaano jeet. Ki Pɔɔl moont Yennu maan dik dik nan tansuunii, kimaan laa saa yent ki wun gar na paak. ⁸ Ti din tikir ditootuk nna nie, ki bi joo fita bonchiann lej. ⁹ Ki naasinsoo mun din be ki u sann tee Yutikus, ki u kar ditootuk na takorbonn paak. Ki Pɔɔl moontir Yennu maan ki li wei, ki u kar tinjit, ki tan goon ki libit nyii ditootuk muntaa na ni, ki saa baa tinj ni. Ki bi sik jiuu, ki soo ki u kpowa. ¹⁰ Ki Pɔɔl nyii ditootuk na paak, ki somm sik ki tan wokin u paak, ki puur wabo, njan yet a, "I daa te ki i para biiri. U fo," ¹¹ njan nmat doo ditootuk na ni, ki saa dii jeet. Li poorpo ki u bia moont Yennu maan mokmok nan laa tan yent, ki u ji nyikib, njan yaan gar. ¹² Ki bi ji jii naasimo na, ki u mok manfoor, ki bi kun nana nan parpeenn bonchiann.

¹³ Li poorpo ki ti bia koo njarun, ki don gar saan Asos. Leje ki ti din yaa ti jii Pɔɔl, kimaan nooe betit a tin cheto. U din loon wun somm taatinje ki baar lej.

Pɔɔl nba baar Miletus bianjinba

¹⁴ Waa din baar Asos yoo nba, ki u lat. Ki ti jiuu ki koono njarun na ni, ki saan Mithlene ¹⁵ ki bia tan toot lej ki baar Kios li sanyafannuk. Ki li yent ki ti baar Samos, ki li bia yent ki ti baar Miletus. ¹⁶ Pɔɔl din ki loon wun saan Efesus-i, kimaan u din ki loon wun yukir Asia yent ni, njan loon yian a li-i saa fiti, wun baar Jerusalem dajaann nba ki bi yi Pentekost na daar.

Bianjinba ki Pɔɔl chabit Yiisaweira saakab

¹⁷ Nanne ki Pɔɔl tun toonii a bin nyi Miletus doo ni, ki saan Efesus ki saa yiin Yiisaweira saakab na. ¹⁸ Baa baar yoo nba, ki u betib a, "I mi n binben nba tuu tee bianjinba, maa baar Asia yent ni na daar nba ki tan tuu dinna. ¹⁹ I bia mi maa din tuun Yennu toona ki mantik sikin n moj bianjinba, ki be nan ninnyuut, ki bia dii biak Juu teeb lora ni. ²⁰ Ki i bia mi nan maa din moontir Yennu maan, ki wanti niib ni nan i njei ni na. N din paki linba kur saa sommi, ki ki nyiki, ki bia ki tenn siari, ²¹ ki kpaan Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb kur a bin nyik biit tumu kii waa Yennu sonu, ki teen ti Yomdaano Yiisa yada.

²² "Ton, motana Yennu Seyeenje te ki n saa Jerusalem, njan n ki mi linba saa teenin lej. ²³ Njan maa lin doo na kur ni, Yennu Seyeenje tuu wantin nan ninmonn, a dansarik nan biak tan sii tee n yare Jerusalem. ²⁴ Njan n ki jii n manfoor ki li tee siari, kimaan min narin loon ki n tun toona nba ki

ti Yomdaano Yiisa turin nae ki gbenn, ki li toona tee mii moontir barjanii nba want Yennu ninbatinu na poe.

²⁵ “I mi nan n din lin i kura jei ni, ki moontir Yennu naan labaar. Ton, ki motana, n mi nan i ji kan mi lami. ²⁶ Li paake te ki n beeri dinna na, aho, wunba koŋ manfoor nba kaa gbennu na, n nuu ji kaa u ni, ²⁷ kimaan n ki mi forint nan man moont Yennu maan man kur ki wannini. ²⁸ Li paak, ii dia i moŋ man bonŋann, ki bia dia Yiisaweira nba ki Yennu Seyeen kubin i nuu ni, a yii tee bi yudamm kii goriib na. Namme ki Yennu jiiib ki teemm u niib, kimaan u jii u Bija some ki daab. ²⁹ N mi nan mi-i kaa, nibiit tan saa baar i sinsuuk ni, ki biir Yiisaweira siab nan kinkata nba tuu so pei bianŋinba na. ³⁰ Yoo bia baat ki siab tan saa nyi i moŋ sinsuuk ni, ki fa fai ki jiin Yennu barmonii wannu na po, ki kpann Yiisaweira, ki tunii bi yan ki te ki bi waab. ³¹ Li paak, ii guu man, ki daa tammit maa din kpaan i kur nan ninnyuut, ki ki nyik, yonnu nan nyiook, ki tan jan bina ntantaa na.

³² “Motana, n jikiti ki tee Yennu nuu ni, ki bia mi nan yaa bann u maan nba want u ninbatinu po na, maan man saa fit te yin weio fanu, ki bia saa fit turi yiar sanpaapo, binba kur ki u teemm u niib na sinsuuk ni. ³³ I moŋ bia mi nan n ki nian soo likirii koo tiati. ³⁴ Maa din be i sinsuuk ni na, i moŋ mi nan n din dia n nii nae ki tuun, ki min nan n weinanleeb di ki bia lia. ³⁵ Maa din tuun nna man paake want nan see ki ti tun bonchiann ki fit somm talasdamm. Li ŋan ki ti tiar ti Yomdaano Yiisa maan nba ki u yet a, ‘Parpeenn tee daano nba piin piinii yare, ki gar wunba gaan.’ ”

³⁶ Pool nba gbenn maan man yoo nba, ki bi kur lakin gbaan ki miar Yennu. ³⁷ Baa ji yaa bin chab Pool yoo nba, ki bi kura mo, ki jii bi nii ki kakin, ki moot u tankpin,* ³⁸ kimaan bi para din mantik biir nan waa yaa bi ji kan lau nae. Ki bi chiano ki saan nana mokgbenjir na boor, a bin saa chabo ki wun koo narun.

21

Pool nba saan Jerusalem bianŋinba

¹ Nanne ki ti tat nyik Yiisaweira saakab man, ŋaan tokin baar Kos, ki li yent ki ti baar Rodes, ki bia nyii leŋ ki saan Patara. ² Leŋe ki ti la narun nba saa Fonia yent ni, ki koo narun man ki saa. ³ Taa tan laat Saiprus yoo nba na, ki ti gaar gan po, ki tan baar Siria yent ni, ki nyii narun na ni, doo nba ki bi yi Taya na ni, ki narun man damm yaa bin nyinn tiat leŋ.

⁴ Leŋe ki ti la Yiisaweira, ki ji biar be bi boor ki saa jan daa ŋanlore, ki Yennu Seyeen te ki bi bet Pool a u ji daa saa Jerusalem-i. ⁵ Ki ti saanu yoo tan baar ki ŋamm nan bi poob nan bi waas chianit, ki saa nyinnit doo na. Ki ti kur gbaan mok-kpin ki miar Yennu. ⁶ Li poorpo ki ti chab leeb, ŋaan yan koo narun na ki saa, ki bi mun ŋmat kun.

⁷ Nanne ki ti nyii Taya ki baar Tolemais, ki saan foont Yiisaweira, ŋaan biar bi boor dayennkoo. ⁸ Ki li yent sanyiook ki ti nyii Tolemais, ki baar Siisarea, ki saan Filip, wunba moontir Yiisa barjanii na ŋaak ki be. U din tee jab banlore nba ki bi gannib Jerusalem a bii tee jetorteeb yudamm na yence. ⁹ U din mok bonpoi banna nba ki kun jabi, ki bi mun tee binba sokint Yennu maan. ¹⁰ Ti din be leŋ ki teen nan daananna nawa; ki Yennu sokinii nba ki bi yiu Agabus na tan nyii Judea ki sik, ¹¹ ki baar ti boor, ki jii Pool gbann, ki lor u moŋ taa nan u nii, ŋaan yet a, “Yennu Seyeen nba yaa

* **20:37** 20.37 Bi binben ni, bi din tee nnae ki want lomm.

bianjinbae na: Juu teeb nba be Jerusalem na tan saa lor gbann na daano nnae, njaan jiuu kubino binba ki tee Juu teeb na nuu ni.”

¹² Taa ji din gbat nna man, ki ti kura barin Pɔɔl a u ji daa saa Jerusalem-i. ¹³ Njaan ki u jiin a, “Bee teen ki i mo ki saa konn n kpinkpanti? Min pon teen siir nan ki n kpo ti Yomdaano Yiisa paaka, li ki tee baa tan saa lorin Jerusalem na kuuko paak kaa.” ¹⁴ Waa yet nna, ki ti ji bann nan ti gbaroe na, ki ti nyiko, ki ji biar nmin, njaan yet a, “Naant ki ti Yomdaano loomm n tun.”

¹⁵ Ti yukiru man poorpoe ki ti ji teen siir ki saa Jerusalem. ¹⁶ Ki Yiisaweira nba be Siisarea na siab mun weit ki saan, ki jiit, ki saan nant Minasonn njaak. Minasonn man pon din tee Yiisaweikpere, ki tee Saiprus niro.

Pɔɔl nba gon Jeems bianjinba

¹⁷ Taa baar Jerusalem yoo nba, ki lej Yiisaweira gaarit nan parpeenn bonchiann. ¹⁸ Ki li yent sanyio, ki timm nan Pɔɔl saan a ti saa foont Jeems. Yiisaweira saakab kura mun din be lej li yoo.

¹⁹ Nanne ki Pɔɔl foontib, njaan kat wannib linba kur ki Yennu tun ki tur binba ki tee Juu teeb na, ki li nyii nɔɔ Pɔɔl moontii na ni. ²⁰ Baa ji gbat u maan man na, ki bi kura pak Yennu, njaan bet Pɔɔl a, “Ti naa bik, a mi Juu teeb nba tee tusaa bianjinba ki teen Yiisa yada, ki bi kura bia dia Moses sennu kenken ken, ²¹ ki bia gbat a po, a a tuu want Juu teeb kura nba be boorganu tini ni a bin yet Moses sennu, ki bia beerib a bi daa porii bi waas puna, ki bia daa waa Juu teeb sennii na. ²² Ki ti saa teen nlee? kimaan Juu teeb nba tee Yiisaweira na lek saa gbat nan a baara. ²³ Li paak, ti-i beta bianjinba, fan tun li bian. Jab bannae be nna ki por nan Yennu. ²⁴ Tɔn, fin nan namm-ii saa ki saa namm i mo, njaan ki a pa likirii bi paak, ki bin koor bi yura, ki soɔ kur n fit bann nan maan nba ki bi tuu piak a po na ki tee monii kaa, njaan a mo, pon waa Moses sennu man nan li soɔ. ²⁵ Binba ki tee Juu teeb njaan teen Yiisa yada ki waa na narin, ti pon sob gbouj ki turib, ki betib a bi ji daa mi di jeet nba ki bi mann patiri, koo ki nman somi, koo bonkobuk nba ki bi nmakir kpil, ki bia soor bi mo, nan bonchonchontoona.”

²⁶ Nanne ki Pɔɔl jii jab man, ki li tan yent sanyio, ki nɔɔ nan namm ji namm bi mo, ki koo Yenjiantu nasaakak ni, a bin wann daa nba ki bi sii be nan baa tan saa baar nan piinii ki tur Yennu, ki gbeen bi mopora man.

Pɔɔl sooru labaar

²⁷ Daa njanlore man nba tan per gbennu yoo nba, ki Juu teeb nba nyii Asia ki baar Jerusalem ki be Yenjiantu nasaakak ni na, tan la Pɔɔl, ki sooro, ki te ki niib na kur fiir jir jir, ²⁸ njaan bia tian a, “Juu teeb, sommit man. Joɔ nae lin lokir kur po, ki want niib ki biirib ki jiin Juu teeb, nan Moses sennu, nan Yenjiantu nasaakak na po, ki bia baat nan binba ki tee Juu teeb gbaa ti jiantu nasaakak na ni, ki biir ti njaak nba yeen man.” ²⁹ Baa doɔ la Pɔɔl nan Trofimus nba din tee Efesus niro, ki bi be doo na ni na, ki bi mi a Pɔɔl koo nana Yenjiantu nasaakak na niro.

³⁰ Nanne ki nmatir baar doo na kur po, ki niib na kura chiar, ki baar lek Pɔɔl, ki sooro ki pii nyinnɔ Yenjiantu nasaakak na ni. Li taakpaak ni, ki siab loon njaak na tammoi. ³¹ Ki niib na ji loon bin kpi Pɔɔl. Li yoo na ki Rom teeb lanjimanba yudaano ji gbat a Jerusalem teeb kur fiir nan kpikpiruka. ³² Ki u kakit jii lanjimanba nan bi saakab, ki bi wuur saan nibur na boor. Niib na nba lau nan lanjimanba na yoo nba, ki bi ji nyik Pɔɔl boot.

³³ Ki lanjimanba yudaano na saan soor Pool, naan tur mob a bin baano jarit nanlee, ki boib a, “Niro na tee nnee? U biir bia?” ³⁴ Ki nibur na ni, siab tian Pool paak jak jak. Bi barnmatuk man paak ki lanjimanba yudaano na ki fit bann li paak bonjanni. Li paak, ki u tur mob a bin jiuu ki saan nana lanjimanba diuk ni.

³⁵ Baa baar li tammob taanmaata paak, ki lanjimanba na jiuu sanpaapo, kimaan nibur nba loon bin kpiu na paak. ³⁶ Ki bi ji waa bi poor ki tian a, “Kpimo man! Kpimo man!”

Linba ki Pool pak tur nibur na

³⁷ Lanjimanba man nba ji yaa bin koo nana na, ki u boi lanjimanba man yudaano na a, “Yiar sii be ki n pak siar ki turani-i?” Ki u jiin boio a, “A gbia Griik maami-i? ³⁸ N mi a tee Ijpt niro nba te ki niib baar nan kunkonn doo na paak, ki jii nikpiirit tusaa nana, ki saan namm ki be muuk ni yoo nba gar nae.” ³⁹ Ki Pool jiin a, “N tee Juu niroe, ki bi marin Tarsus ki li be Silisia yent ni. N tee digbangbenir ni niroe. N barimae, naant ki n pak tur niib na.”

⁴⁰ Ki lanjimanba yudaano na chabo mob. Ki Pool nmant set lanjimanba diuk tammob taanmaata na paak, naan jak u nuu ki tur niib na, a bin nmin. Baa nmin yoo nba, ki u pak namm Juu maan ni, ki yet a:

22

¹ “Chanbaanba nan n naa waas, gbiintir man maan nba ki n yaa n pak turi na.” ² Baa gbat ki u piak bi moj maan ni na, ki bi ji nmin soon nna. Ki u piak ki saa a ³ “N tee Juu niroe, ki bi marin Tarsus ki li be Silisia yent ni, naan ki n tan nmant niro Jerusalem na. N wantoo din tee Gamaliel-e. Ki u din wannin ti yeejam sennu chib chib. Ki n lek waa Yennu nan ninmonn, nan i kur nba waa dinna bianinba na. ⁴ Maa din tuu la niib nba waa Yiisa sonu na, n din tuu mukisiribe, ki pon kpib gbaa, ki bia so jasiab nan poosiab ki kooantib dansarii.

⁵ “Li-i tee ki i loon siara li po, mannteeb yudaano nan ti tooondamm tituk kur saa fit teen siara linba ki n piak na po nan li set tee barmoonie; ki dasiar ki n tan saan gaar gbant bi pen ki tur Juu teeb nba be Damaskus na, naan saa lej maa n soor niib nba waa Yiisa na, ki baamm bant, ki jen namm Jerusalem na, ki bin dat bi tuba.

Pool nba betib u lebitu po bianinba (Toona 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Ton, maa saa ki saa per Damaskus yonsuuk ni, min taantir na ki soo yentsaakar nyikint sanpaapo, ki sik yent ki lintima. ⁷ Ki n baa tin ni, ki gbat kunkor yin a ‘Sool, Sool, bee ki a mukisirimi?’ ⁸ Ki n jiin boi maa ‘N Yomdaano, fin nnee?’ Ki u betin a ‘Min, Nasaref niro Yiisa-e ki a mukis.’ ⁹ Niib nba din chiantin na narin din la yentu nawa, naan namm din ki gbat kunkor nba piak nanin na.

¹⁰ “Nanne ki n boio a, ‘N Yomdaano, n saa teen nlee?’ Ki u betin a, ‘Fiit kii saa Damaskus, ki bi saa wanna linba kur ki Yennu nyinna a fan tun.’ ¹¹ Ton, n din joona, kimaan yentu nba yent ki nyokit n ninbina ni na paak. Ki n toknanleeb na ji soor n nuu ki saan nanin Damaskus.

¹² “Jasoo mun din be Damaskus, ki u sann tee Ananias, ki u tee yentinnoo, ki bia dia Moses sennu fanu, ki Juu teeb kura nba be Damaskus na din teeno baakir bonchiann. ¹³ Ki u din baar n boor ki set, ki yetin a ‘N naa bik Sool, nyooantir.’ Li taakpaak ni ki n nyooant ki lau. ¹⁴ Ki u betin a ‘Yennu

nba tee ti yeejamm Yennu na poŋ ganna, a fan bann u yanbootoona, ki bia la u popeendaano Masia, ki bia gbat u moŋ kunkor, ¹⁵ kimaan u loon fine n teen u siara daano, kii piak kii teen soo kur faa la linba ki bia gbat linba. ¹⁶ Li paak a ji kar guu bia? Fiit, ki n wura Yennu nyunwuru ki a sii yi Yiisa sann ki Yennu saa nyik chab a toonbiit.'

¹⁷ "Tɔn, ki n yi din ŋmat Jerusalem, ki saa koo Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki mei Yennu, ki tan la yirintu. ¹⁸ Ki yirintu maŋ ni, ki n la ti Yomdaano Yiisa, ki u betin a 'Kakitir ki nyi Jerusalem, kimaan li-i tee ki a beer Jerusalem teeb n maan, bi kan gaar maan maŋi.' ¹⁹ Ki n jiin a 'N Yomdaano, bi poŋ mi nan mine tuu lin koo Yenjiantu diit ni, ki so niib nba waa a sonu na, ki boob koontib dansarii. ²⁰ Ki bia jenna, baa din yaa bin kpi a siara daano Stifenn na, n moŋ din be leŋ, ki sak nan bin kpiu. Mine bia din dia niib nba kpiiu na tiat.' ²¹ Ki ti Yomdaano betin a 'Finii saawa, mine yaa n tuma niib nba be banfoka ki ki tee Juu teeb na tinii ni.' "

²² Tɔn, Pɔol nba piak nna maŋ, ki niib na lek maak bi moŋ ki gbiin waa pak linba maŋ, ŋaan waa tan pak joont ki bi ji ki saki, ki tian sanpaapowa a, "Joɔ na ki ŋan nan wuu be tingboun na ni. Yimm kpimo man." ²³ Ki bi yikin wuyikini ki tian, ki liatir bi tiat ki pat ŋakin, ki wo tant ki yarin sanpaapo, bi wutoa nba doo na paak.

²⁴ Ŋanne ki Rom lanjimanba yudaano na tur moɔ a bin jii Pɔol ki koo nanao bi diiuk na ni, ki bia betib a bin boou, ki ŋoo yudaano* n bann biit nba ki u tun ki Juu teeb tian tintianii maŋ. ²⁵ Ki bi loro, ki ji yaa bin boou. Ŋanne ki u boi lanjimanba saakabik nba see leŋ na a, "Min nba ki Rom teeb chabin yaak, yaa daa ki bu n buut na, sennu na chabi a yin boomi-i?"

²⁶ Lanjimanba saakabik maŋ nba gbat nna yoo nba, ki u saan bi yudaano boor, ki saa yeto a, "A kare-e? Rom teebe tur joɔ na bi yaak."

²⁷ Ki lanjimanba yudaano na mun fiir, ki baar boi Pɔol a, "Betirin, Rom teeb set tura bi yaak nae-e?" Ki Pɔol jiin a, "Nn." ²⁸ Ki lanjimanba yudaano na yeto a, "Min ŋarin din pa likirii saamewa ki bi chabin yaak maŋ." Ki Pɔol yeto a, "Min ŋarin, bi poŋ marin nan yaak maŋe."

²⁹ Li taakpaak ni ki lanjimanba nba bo loon bin boo Pɔol ki boio bubiit na ji furin ki ŋmat potuntuna. Ki janmaanii ji soor lanjimanba yudaano na, kimaan waa bann nan Rom teebe chab Pɔol bi yaak, nan waa bia te ki bi loro jarit na.

Baa bu Pɔol buut bianjinba

³⁰ Ŋanne ki lanjimanba yudaano maŋ lek yiab a wun bann maan nba ki Juu teeb paan Pɔol na paak chib chib. Ki li ji tan yent sanyioɔk, ki u te ki bi loto, ŋaan bia tur moɔ a mannteeb yudamm na nan bi toondamm tituk kura n tikir na, ŋaan te ki Pɔol baar set bi toonn po.

23

¹ Ŋanne ki Pɔol got toondamm tituk maŋ sirrr, ki tan yet a, "Chanbaanba nan n naa waas, maa be ki tan tuu motana, n mi nan li fan nan Yennu."

² Waa yet nna, ki mannteeb yudaano Ananias bet binba see ki kpia Pɔol na, a bin faa Pɔol moɔ paak. ³ Ki Pɔol beto a, "Yennu saa faa fin kpinkpanni daano na. A kar leŋ ki bu n buut nan ti sennu nba want bianjinba na, ŋaan yaa bin faa-n, ki sennu maŋ ki chab nna." ⁴ Ki binba see ki kpia Pɔol na beto a, "A tan sukii mannteeb yudaano-o?" ⁵ Ki u jiin

* **22:24** 22.24 Li pasiar, yudaano maŋ din ki gbia Juu teeb maan nba ki Pɔol pak tur niib maŋ na.

a, “N naa waas, n ki mi nan u tee mannteeb yudaano. Yennu gbouj pon yet a ‘Li ki nan ki a pak barbiuk ki jiin a yudaano po.’ ”

⁶ Tɔn, Pɔɔl nba ji bann nan tɔɔndamm tituk maŋ siab tee Sajusiinba-e, ki leeb mun tee Fariisiinba na, ki u yet sanpaapowa a, “N naa waas, n tee Fariisii niroe, Fariisii bike teen. Ki n mɔk dindann nan kpeemm tan saa fiira. Li paake te ki bi bu n buut na.”

⁷ Waa pak nna maŋ yoo nba, ki mɔniok fiir Fariisiinba nan Sajusiinba maŋ sinsuuk ni, ki bi ji bokit leeb, ⁸ (kimaan Sajusiinba na din yaa kpeemm fiiru kaa, ki malakanba bia kaa, ki sei bia kaa, naan Fariisiinba naŋin teen li kur yadawa.)

⁹ Nanne ki bi tintianii na ŋammit do ki pukii. Ki sennu wannteeb nba tee Fariisiinba na fiir pak nan ninmɔnn a, “Ti ki la ɔɔ na biiti. Li pasiar Yennu-e set tun seek koo malaka, ki u pak turo.” ¹⁰ Ki mɔniok na ŋamm fiir bonchiann, ki lanjimanba yudaano na mi a bi tan saa mann dat Pɔɔl ki pat patɔ. Li paak ki u tur mɔb a lanjimanba n saan ki nyinn Pɔɔl tituk kaanu damm maŋ ni, ki saan nanao bi naak na ni.

¹¹ Li daar nyiok, ki ti Yomdaano Yiisa baar Pɔɔl boor, ki tan beto a, “Ti mɔk parcheenn. A pon turin siara Jerusalem-a, ki li tee talase ki a bia tun nna Rom.”

Bianjinba ki bi lorin a bin kpi Pɔɔl

¹² Laa din tan yent sanyiok, ki Juu tesiab tikir, ki kar lor, ki por a bi kan di siar koo ki nyu siari, see ki bi tan kpui Pɔɔl-a. ¹³ Binba din lor lor maŋ din yab gar niib piinnawa. ¹⁴ Nanne ki bi fiir saan mannteeb yudamm nan saakab boor ki yetib a, “Ti por por nba paare a ti kan di siar koo ki nyu siari, see ki ti tan kpui Pɔɔl-a. ¹⁵ Li paak, yimm nan tɔɔndamm tituk na n tun toomii Rom lanjimanba yudaano na peŋ, ki wun nyinn Pɔɔl ki baar nanao i boor nna, ki lii tee nan i loon ki i boiɔ buboite, ki bann u maan maŋ po chib chib na. Naan ti saa kpiu ki u daa ki baari.”

¹⁶ Naan ki Pɔɔl niipoo bija mun gbat bi lora maŋ, ki saan lanjimanba diiuk na ni, ki saa bet Pɔɔl li bannu. ¹⁷ Pɔɔl nba gbat nna maŋ, ki u yiin lanjimanba saakayeno, ki tan beto a, “Jiin naasimo na, ki saan nanao a yudaano boor, kimaan u mɔk siare ki yaa wun beto.” ¹⁸ Ki lanjimanba saakayeno na jiuu ki saan nanao bi yudaano na peŋ, ki yeto a, “Pɔɔl nba ki ti diau yommik na yet a n baar nan naasimo na a boor, a ki u mɔk siare ki loon wun beta.”

¹⁹ Ki lanjimanba yudaano na soor u nuu soon nna, ki saan nanao kpin, ki saa boiɔ a, “A mɔk barlanie ki loon ki a betimi?” ²⁰ Ki u yeto a, “Juu teeb tan mɔb ki loon bin won boia ki a nyinn Pɔɔl ki sik nanao bi tɔɔndamm tituk ni, ki lii tee nan bi loon bin boiɔ buboite, ki bann u po chib chib na.

²¹ Naan a daa fiin bi po, kimaan Juu tesiab yab ki gar jab piinnawa, binba saa bor guu a bin kpiu. Bi kura por pore, ki yaa bi kan di jeet koo ki nyu siari, see ki bin tan kpiuuwa. Bi kpan teen siirewa naan ji guu a mɔb.”

²² Nanne ki lanjimanba yudaano na bet naasimo na a, “Ti mi ki a yet soo nan a kumiin li labaar,” naan te ki u ŋmat.

Bianjinba ki bi jii Pɔɔl ki saan nanao Siisarea

²³ Ki lanjimanba yudaano na yiin u saakab na ni banlee ki tan betib a, “Jiin lanjimanba kobiinlee, nan taanjakira piinlore, ki jii kpantɔora kobiinlee mun, ki teen siir ki saan Siisarea. Ii nyi gotomm yoo nyiok na, ki saan, ²⁴ ki jii taamm ki tur Pɔɔl ki wun jak, ki tenn taanlei kii dia, kii saa

nano soon nna, ki saa baar yudaano Fiiliks boor, ki daa te ki u laat danj.”

²⁵ U din sob gbounjo ki turib, a bin saa tur yudaano Fiiliks, ki li want a:

²⁶ “Min Klodius Lisias-e sobin gbounj na, ki teen chanbaa, yent yudaano Fiiliks, n foonta.

²⁷ “Juu teeb daan soor joo na, ki bo saa kpiuwa, njaan ki n gbat a Rom teeb turo bi yaaka. Li paak ki n jii lanjimanba, ki saan fato, ²⁸ ki loon ki n bann linba paake ki bi paau mapipaata manj. Li paak ki n jiiu ki baar nano bi tondamm tituk boor, ²⁹ ki bann nan li tee bi moŋ sennu paake ki bi paau maan manj. Njaan li ki tee bisiat kaa ki li bo janj nan u kuumi, koo dansarkoonu.

³⁰ “Nanne ki bi kumiin a Juu teeb lorin a bin kpiu. Li paake ki n yaa lanjimanba n jiiu ki baar a penj yian yian, njaan ki n bia bet binba paau maan manj, a bin baar a boor, ki tan wanna u biit nba tee bianjinba.”

³¹ Nanne ki lanjimanba na jii Pool nan bi yudaano nba turib mob bianjinba na, ki saa nano, ki saa baar doo nba ki bi ya Antipatiris na, nyiok manj. ³² Ki li yent sanyiok, ki lanjimanba nba somm taatinj na ji nmat kun Jerusalem, lanjimanba njaak na ni, njaan chab taanjakira na a bin saan nano.

³³ Ki bi jiiu ki saan nano Siisarea, ki saa jii gbounj na ki tur yudaano Fiiliks, njaan bia jii Pool ki kubino. ³⁴ Ki yudaano manj gaar gbounj na ki karin, ki boi Pool a, “A nyii tinlanje?” Ki u jiino a, “Silisia.” Waa bann nna manj ³⁵ ki u yeto a, “Binba paa-a maan manj-i baar yoo nba, n saa bu a buut,” njaan tur mob a guuteeb-i diau njaak nba ki kpanbar Herod din maa na ni.

24

Juu teeb nba paa Pool maan bianjinba

¹ Ton, daa njanjmu daar, ki mannteeb yudaano Ananias, nan saakab, nan looya nba ki bi yiu Tetulus na, tan baar Siisarea ki saan yudaano Fiiliks boor, ki bia yaa bin paan Pool maan. Ki Fiiliks te ki bi yiino.

² Li yoo na ki Tetulus jak ki paa Pool maan, ki yeen a, “Chanbaa Fiiliks, a paake ki ti tinj na mei, ki a minu paak ki a yiab ki namii ti tinj na. ³ Siar kur po ti mok parpeenn linba na paak yoo kur, ki ti teena niipoouk bonchiann.

⁴ “N ki mantik loon ki n biir a yoo, njaan n barimae ki a di sukuru ki gbiint ti maan na waan.

⁵ “Ti la joo na ki u tee damii daanoe, ki bia jenna, ki u tuk Juu teeb, tingbounj na kur ni. Njooe bia tee Nasariinn jiantii yudaano gbaa. ⁶ U daan loon wun biir Yenjiantu njaakake. Nanne te ki ti sooro ((ki daan bo loon tin bu u buut nan ti sennu nba want bianjinba na, ⁷ njaan ki lanjimanba yudaano Lisias baar, ki tan kpir ti niib nan panj ki fato ti penj, ⁸ ki bia tur mob a binba paau maan manj n baar a boor na.)) Chanbaa, li-i tee ki a boi joo na, a moŋ saa fit bann linba paake ki ti piak ki biiro.” ⁹ Nanne ki Juu teeb mun bia yaa, “Li kpan set tee moniie.”

Pool nba piak nyint u moŋ bianjinba

¹⁰ Li yoo na ki yudaano na wann Pool nuu a wun fiir pak. Ki Pool yet a, “N mi nan faa teen timm Juu teeb barbuuro, li dii bina bonchiann. Li paak, li turin parpeenn nan maa yaa n pak n moŋ paak a boor na.

¹¹ “Li-i tee ki a loon, a saa boi ki bann nan li ki gar dapiik nan njanlee ki n daan doo Jerusalem, maa n saa jiant Yennu. ¹² Ki Juu teeb daan ki la ki n noi moniok nan soo Yenjiantu njaakak ni, koo ki tikii niib ki fiint bi

wutoa Yenjiantu diit ni, koo doo maŋ ni. ¹³ Bi bia kan fit wann nan maan nba ki bi paan na tee barmonii.

¹⁴ “Min beerae nan maa waa sɔnu nba ki Juu teeb yeen a li sɔnu ki ŋan na, ŋaan min lek jiantir ti yeejamm Yennu-e. Linba sɔb Moses sennu gbant ni nan Yennu sɔkiniinba gbant ni na, n teen li kura yadawa, ¹⁵ ki mɔk dindann, ki binba paan maan na mɔŋ mun bia mɔk li dindann boorue, nan Yennu tan saa fiin binba tee niŋamm nan binba tee nibiit kur kuun ni. ¹⁶ Li paak, n yiab n mɔŋ yoo kur maa n tun linba took, ki n par-ii be fanu Yennu nan nisaarii boor.

¹⁷ “Tɔn, maa din nyii Jerusalem, li din yukir bonchiann, ki n ji tan ŋmat leŋ maa n tur n niib nba tee talas damm na likirii, ŋaan bia mann mannu ki tur Yennu. ¹⁸ Tɔn, sinsinn, maa daan ŋamm n mɔŋ gbenn na, ki n daa be Yenjiantu ŋasaakak ni, ki daa mann mannu maŋ, ki bi koo ki lan. Li yoo na niib daan ki yab ŋaak maŋ ni, ki fuut mun bia kaa. ¹⁹ Ŋaan ki Juu tesiab nba daan nyii Asia yent ni na ŋarin be Yenjiantu ŋasaakak na ni. Li-i bonni tee ki bi la n biit, li bo kpaa talas ki bin baar ki pak biirin. ²⁰ Ŋann-i kaa, fan ŋaan ki niib nba be nna n wann biit nba ki bi daan la ki n tun, maa daan see bi tɔɔndamm tituk ni yoo nba na. ²¹ Bi daan ki la n biiti, see bonyennkoo nba ki n daan yet bi sinsuuk ni na a, ‘Buut nba ki i bu nanin na tee maa yet a kpeemm fiiru be na paake.’ ”

²² Fiiliks nba ŋarin mi Yiisa weiu po bonŋann na, ki u nyik maan na, ŋaan yaa, “Lanjimanba yudaano Lisias-i tani baar yoo nba, n saa bu i maan maŋ.” ²³ Ki u ji din bet u lanjimanba saakayeno a wuu guu Pɔɔl, ki wuu be u yamani, ŋaan bia chab Pɔɔl yooŋnba a bii teeno linba ki u loon.

Bianjinba ki Pɔɔl pak tur yudaano Fiiliks nan u ŋaapoo

²⁴ Ŋanne ki daanŋa nna gar, ki Fiiliks baar u buut boor nan u ŋaapoo Drusila, wunba din tee Juu niro na, ki te ki bi yiin Pɔɔl ki baar nana. Ki Pɔɔl piak bianjinba ki niro saa teen Yiisa Masia yada. Ki ŋoo Fiiliks gbiin.

²⁵ Tɔn, Pɔɔl nba piak ki want yentinu nan mɔŋdianu nan buut daar baaru po yoo nba, ki janmaanii ji soor Fiiliks, ki u yet a, “Mɔtana, i daa kii saa, ŋaan li-i tee ki n la yaak, n bia saa ŋamm yiina.”

²⁶ Ŋaan ki Fiiliks daan a Pɔɔl n koou nan likirii. Li paake te ki u din tuu yoo yi Pɔɔl ki piak nana.

²⁷ Tɔn, bina ŋanlee poorpo ki Posius Festus mun gaar Fiiliks setu ki gaar yudant maŋ. Fiiliks nba din yaa wun nyik toonn na, ki u loon wun penn Juu teeb para, ki ŋaan ki Pɔɔl be dansarik ni.

25

Pɔɔl nba gaan u maan ki tur kpanbar Siisa bianjinba

¹ Yudaano Festus nba baar Siisarea, li daa ŋantaa poor poe ki u nyii leŋ ki doo Jerusalem. ² Leŋe ki mannteeb yudamm nan Juu teeb yudamm baar Festus peŋ ki paan Pɔɔl maan, ŋaan miar Festus ³ a wun te ki bi para-ii mei, ki te Pɔɔl n baar Jerusalem, ŋaan lor a bin bor ki kpi Pɔɔl sɔnu ni.

⁴ Ki Festus jiin a, “Pɔɔl be dansarik ni Siisarea, ŋaan n mɔŋ saa ŋmat saan leŋ daa ŋanlee na. ⁵ Li paak, ŋaant man ki i yudamm n wein, ki tin sik Siisarea. Li-i tee ki joo na tun bonbiirie, bin biiro.”

⁶ Festus din dii nan daa ŋanniin koo piik na ki be namm, ki tan fit ŋmat Siisarea. Ki li yent sanyiok ni, ki u ji kar u buut binbintir paak, ŋaan te ki bi nyinn Pɔɔl ki baar nana. ⁷ Pɔɔl nba baar yoo nba, ki u ji jak buut

bunu. Ki Juu teeb nba nyii Jerusalem na fiir ki lint Pɔɔl, ki pak bonbiir bonchiann ki biirɔ, ɲaan bia lek ki fit wann nan bi maan maɲ tee mɔni.

⁸ ɲanne ki Pɔɔl pak u mɔɲ paak, ki yet a, “N ki tun biir Juu teeb sennu. N bia ki tun biir Yenjiantu ɲasaakak siari, koo Rom kpanbara yudaano.”

⁹ ɲaan ki Festus loon wun penn Juu teeb para. Li paak, ki u boi Pɔɔl a, “A loon ki a saan Jerusalem, ki n saa bu a buut lenji-i?” ¹⁰ Ki Pɔɔl yetɔ a, “N kpan daa see Kpanbar Siisa buut boore na, siaminba ɲan nan ki a bu n buut. N ki tun Juu teeb bisiat, ki a mɔɲ mun bia mi nna. ¹¹ Mi-i bonni tee mɔyɛtdaanoie, ki tun bonbiir nba jaɲ nan kuun, n kan yet a n nyi kuun ni. ɲaan li-i tee ki bi paanin maamie, sɔɔ kan fit jiin ki kubin bi nuu ni. ɲaan see ki n gaan n maan maɲ ki tur kpanbar Siisa.”

¹² ɲanne ki Festus pak nan u saakab maan maɲ po, ɲaan bet Pɔɔl a, “A gaan a maan maɲ ki tur kpanbar Siisa-wa. Li paak, a set saa saana.”

Bat Agripa nan u ɲaapoo nba gbiint Pɔɔl maan bianjinba

¹³ Daa ɲanlee nna nba gar, ki Bat Agripa nan u niipoo Beniis tan baar Siisarea a bin foont yudaano Festus. ¹⁴ Bi din teen lenj daanannawa, ki Festus tan wann bat na Pɔɔl maan nba tee bianjinba, ki yet a, “Fiiliks daan yaat, ɲaan nyik sɔɔ dansarik ni, ¹⁵ ɲaan maa daan saan Jerusalem yoo nba na, ki Juu teeb saakab nan mannteeb yudamm pak biirɔ, ki yaa n bu u maan maɲ ki biirɔ. ¹⁶ Ki n mun jiin ki betib a ‘Timm Rom teeb yaa boor ɲarin, li ki tee ti kaar kaa ki tin chab niro nba ki bi yaa u tee biirtɔɔ ki bin kpiu, ɲaan ki u biir teeb daa ki baar buut boor, ki ɲɔɔ nan ɲamm daa ki took leeb ki u pak a wun nyinn u mɔɲi.’

¹⁷ “Li paak, bi kura nba daan tan baar nna yoo nba, n ki taantiri, ki li yent sanyiɔk ki n kar n buut binbintir paak, ɲaan tur mɔb ki bi kɔɔ nan Pɔɔl.

¹⁸ “ɲanne ki binba biirɔ maɲ fiir set a bin pak ki biirɔ, ɲaan ki fit la u biit nba tee linba nan maa daan bo dukii laa sii bi bianjinba na, ¹⁹ ɲaan bi kpan nɔi mɔniɔk ki jiin bi mɔɲ Yenjiantu poe, nan jɔɔ nba din kpo, ki u sann tee Yiisa, wunba ki Pɔɔl yeen a u be u manfoor ni na po.

²⁰ “Ki li maan jarin. Li paak ki n bet Pɔɔl a li-i tee ki u loon wun saan Jerusalem ki n saa bu u maan lenje, wun yetin. ²¹ Ki u yet a bii diau dansarik ni mɔkmɔk nan yoo nba ki bi tan saa saan nanao kpanbara yudaano boor, ki wun saa jar u maan maɲ. ɲanne ki n tur mɔb maa bii guu-u, ki n tan te ki bin saan nanao kpanbara yudaano maɲ peɲ.”

²² Ki Bat Agripa yet Festus a, “N mɔɲ loon ki n gbat niro maɲ mɔb ni.” Ki Festus jiino a, “Wonnewa ki a won saa gbat u mɔb ni.” ²³ Ki li yent sanyiɔk, ki Bat Agripa nan u niipoo Beniis muk mokit, ki lanjimanba yudamm nan doo na yudamm wei bi poor ki baar kɔɔ buut diiuk na ni ki kar. Ki yudaano Festus ji tun toomii a bin jii Pɔɔl ki baar nanao.

²⁴ ɲanne ki Festus yet a, “Bat Agripa nan yimm nba kur be nna na, i la jɔɔ nba na, ɲɔɔe ki Juu teeb nba be nna, nan binba kur be Jerusalem baar n boor nan u maan, ki biirɔ, ki yakii nanin, ki yaa li ki ɲan ki wuu be. ²⁵ ɲaan min ɲarin la ki u ki tun bisiat ki li jaɲ nan kuumi. Ki u mɔɲ bia yaa u loon ki wun gaan u maan maɲ kpanbara yudaano peɲe.

“Tɔn, li paak ki n dukin maa n te ki wun saan. ²⁶ ɲaan n ki mi maa saa sɔb gbouɲ ki tur kpanbara yudaano na, ki pako linba ki saan gaan u po. ɲanne te ki n baar nanao i kur numm ni na, ɲaan li mantik kpaa fin Bat Agripa-e. Ki u buboit fiitu poorpo, n saa la maan nba ki n saa fit sɔb ki tur

kpanbara yudaano man, ²⁷ kimaan li kaa paak nan ki n te ki dansarkooro n saan kpanbara yudaano boor, naan ki n kan fit wann waa biir linba.”

26

Biajinba ki Pɔɔl kɔn u mɔŋ paak, Bat Agripa boor

¹ Li yoo na ki Bat Agripa yet Pɔɔl a, “N chaba mɔb. Pakin nyinn a mɔŋ.” Ki Pɔɔl donn u nuu a wun pak ki nyinn u mɔŋ, ki yet a:

² “Bat Agripa, li manjin bonchiann nan maa see a tɔɔnn dinna, ki yaa n pak ki nyinn n mɔŋ, ki jiin linba kur ki Juu teeb biirin na po. ³ Ki bia jenna, n mɔk parpeenn bonchiann nan maa see a tɔɔnn na, nan faa tee banntɔɔ, ki mi Juu teeb sennu nan bi mɔniɔk nba tee bianjinba kur na. Li paak, chanbaa, n barimae, dimin sukuru ki gbiint maa yaa n pak linba na.

⁴ “Maa fiir n bisin niwa nan mɔtana, Juu teeb kur mi maa din tuu be bianjinba, n tiŋ ni nan Jerusalem. ⁵ Bi poŋ mi-n ki li fɔk. Li-i tee ki bi loon, bi saa fit wann nan n tuu waa Farisiinba Yenjiantu sɔnu nba mantik paar nae. ⁶ Ki mɔtana n ji see ki bi bu n buut, kimaan n mɔk dindann nan mɔsonn nba ki Yennu din senn tur ti yeejamm na. ⁷ Mɔsonn man paake ki timm Juu teeb booru piik nan munlee tuu mɔk dindann ki dukii nan ti tan saa lar. Li paak ki bi jiantir Yennu nan ninmɔnn yonnu nan nyiɔk. Chanbaa Agripa, dindann man paake ki Juu teeb piak ki biirin na. ⁸ Bee ki li paar i boor nan ki i teen yada a Yennu fiint kpeemmi?

⁹ “Sinsinn, n mɔŋ din dukan nan li kpa a talase ki n tun bonsiar kur ki biir Nasaref nirɔ Yiisa sann. ¹⁰ Nnae ki n din tuun Jerusalem. Mannteeb yudamm din tuu chabin yiikoo ki n so Yennu niib ki kɔɔntib dansarii. Baa din tuu bu bi maan ki tan gbenn ki chab a bin kpib na, n mɔŋ mun din tuu taa binba tuu chab a bin kpib na po.

¹¹ “Yoo kur n din tuu yoo ki mukisiribe, Yenjiantu diit kur ni, ki loon ki bii noi a bi ki waa Yiisa. N din mantik donn wutoor bi paak, ki li saa yakira. Li paak, n bia lek din tuu saa doi nba be tinganii ni, ki saa dintib biak.

Pɔɔl nba betib u lebitu po bianjinba

(Toona 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Li paake ki n yaan tan fiir saa Damaskus, maa n dinn Yiisaweira biak nan mannteeb yudamm nba chabin yiikoo, ki bia turin mɔb a n tun na.

¹³ “Tɔn, Chanbaa Agripa, li din tee yonsuuk nie ki n be sɔnu paak ki saa, ki tan la ki yentu nyii sanpaapo ki yeen gar yonnu, ki yent nyɔkit ki lint min nan n tɔknanleeb na. ¹⁴ Ki ti kura baa tiŋ ni. Ki n gbat kunkɔr pak timm Juu teeb maan ni, ki yin a ‘Sɔɔl, Sɔɔl, bee ki a mukisimi? Li tee jatiie nan fi kɔn nanin.’

¹⁵ “Ki n jiin a, ‘N Yomdaano, fin ŋmee?’ Ki ti Yomdaano jiin a ‘Min Yiisa-e ki a mukis man. ¹⁶ Naan fiit ki set. N nyinn fine a a teen n toontunno. Linba nae te ki n dɔkit a paak. Teent siara ki wann niib faa lan bianjinba dinna, nan linba ki n sii fiitir wanta yoo nba waa. ¹⁷ Maa tan saa tuma siaminba na, n bia tan saa nyinna daar ni Juu teeb nan nilee ni. ¹⁸ Fine tee wunba saa yent bi numm po, ki bin nyi bunbɔnn ni ki kɔɔ yentu ni, ki bia nyinnib Sintaanii nuu ni ki bin kɔɔ Yennu nuu ni, ki wun nyik bi biit ki chabib, ki bin la yiar, binba ki Yennu teemm u niib na sinsuuk ni, kimaan baa teenin yada na paak.’

Pɔɔl nba want u toona po bianjinba

19 “Li paak, Chanbaa Agripa, n din ki yêr Yendouj ni yirintu manji. 20 Njan sinsinn, n din moont Yennu maan ki tur Damaskus teebe, ki pukin Jerusalem nan Judea yent ni dolia nba be lokir kur po. Li poorpoewa ki n tan moont tur binba ki tee Juu teeb. N wannu nba ki n teen niib na kur tee bin nyik biit tumue kii waa Yennu sonu, kii tuun bonjana, ki lin wann nan bi set nyik bi toonbiit nan monii.

21 “Li din tee linba na paake ki Juu teeb soorin, maa daa be Yenjiantu nasaakak ni na, ki loon bin kpin, 22 njan laa jii ki tan tuu dinna, ki Yennu guun, ki n ji be ki see ki moontir u maan ki teen tatimm nan paarib kur. Maa piak linba na, njan nan Moses nan Yennu sokiniinba nba din tuu piak linba kur ki mok bokitu. Namm din piak linba tan sii tuune, 23 a Yennu Niganntoo Masia tan saa fabir di biak ki kpo, ki hooe bia sii tee sinsinn daano nba tan saa fiir kuun ni, li paak ki u bia saa moont ki tur Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb, ki beerib barii nba sii yentir bi numm po.”

24 Pooal nba din piak a wun nyinn u moj na, njanne ki Festus tian u paak a, “Pooal, a waata. A bannchionj na paake te ki a waat.” 25 Ki Pooal jiiin a, “Chanbaa Festus, n ki waat kaa. Maan nba ki n piak na tee barmoniie, ki bia mok paak. 26 Chanbaa Agripa, n mok parcheenn ki saa pak tura, kimaan a moj mi linba na po, ki n bia teen yada nan barii nba jiiin Yiisa po na ki bor a boori, kimaan linba din teen manj din ki woon kaa. 27 Chanbaa Agripa, a teen Yennu sokiniinba maan yadawa-a? Njan n lek mi nan a teen yadawa.”

28 Ki Bat Agripa jiiin Pooal a, “Fin mi a a pinpauk mintik na saa fit dakin ki n teen Yiisaweiroe.”

29 Ki Pooal jiiin a, “N pinpauk-u fok koo laa ki fok, min yaa Yenmiaru tee ki fin nan niib na kura nba ghiint n maan na dinna na n teen Yiisaweira nan maa tee bianjinba nae, njan jarit nba na kuukooe ki i kii moki.”

30 Nanne ki Bat Agripa, nan yudaano Festus, nan Beniis, nan binba kur kar lej na fiir ki nyii. 31 Baa yaa bin yat yoo nba, ki bi ji beer bi leeb a, “Joo na taan ki tun biit ki li janj nan bin kpiu, koo ki koono dansariki.”

32 Ki Bat Agripa yet Festus a, “Niro na-i daan bonni kii miar a wun gaan u maan na ki tur Kpanbar Siisa, ti bo saa fit njaauwa.”

27

Pooal nba piin Rom doo saanu bianjinba

1 Baa ji din tan lor a bin jii Pooal ki saan nana Rom, Itali tinj ni na, ki bi jii hoo nan dansarkooleeb, ki tur Rom lanjimanba saakoo nna, ki u sann tee Julius, ki u be lanjimanba paabu nba ki bi yi Kpanbara Yudaano Paabu na ni, ki u jii lanjimanba na, 2 ki ti* kur koo njaruj nba nyii Adramitium, kimaan njaruj manj ponj teen siir nan wun nyi Siisarea ki saan Asia yent ni doi nba kpia mokgbenjir na; ki Masedonia niro Aristakus, wunba nyii Tesalonika na, chianit. 3 Ki li tan yent sanyiook ni, ki ti baar Sidonn. Ki lanjimanba saakoo Julius dia Pooal fanu, ki chabo a wun saan Yiisaweira nba be lej na penj, ki bin turo u bonloja. 4 Ki ti tan nyii lej ki yaat saa, ki wouj fukit ki da tookit, ki ti pek kpian Saiprus tinj ki saa, ki tinj manj tia wouj na ki turit. 5 Taa puur mokgbenjir na paak yoo nba, ki ti per Silisia nan Pamfilia tinii ki ji baar Maira doo, Lisia yent ni.

* 27:2 27.2 Luk nba sob gbouj manj mun bia din tok namm ki saan.

⁶ Leŋe ki lanjimanba saakoo na la ŋaruŋ nba nyii Aleksandria ki saa Itali tiŋ ni. Ki u te ki ti loor ŋaruŋ maŋ, ⁷ ki saa soon-soon nna, ki li tan ghatit. Ti din jii daa saamewa, ki tan baar Kinidus doo boor, Kret tiŋ ni. Ki wouŋ na bia lek ki nyik tin saan taa saa siaminba po na. Li paak, ti din bokin ki gar Kret tiŋ maŋ poe. Li poe ki wouŋ din ki paari, ki ti tan kpian Salmone, Kret tiŋ ni, ki gar. ⁸ Taa din saa na, li din paar bonchiann nan taa tan baar Kret doo nba yi Sinsetbonŋann na. Leŋ ki fok nan Lasea doo, Kret tiŋ ni.

⁹ Taa yukir bonchiann na, Juu teeb moloru dagbenjir ji din gara, ki yoo nba ki ninboŋ tuu baar mɔkgebenjir paak na tan baar; li paak ki Pɔɔl kpaanib a, ¹⁰ “N yooŋnba, n mi nan ti sonu na ni, ninboŋ saa baarit bonchiann, li ki tee tiat nba be ŋaruŋ na ni, koo ŋaruŋ na kuukoo paak kaa, ŋaan ti mɔŋ manfoa gbaa sii be daŋ ni.” ¹¹ Ŋaan lanjimanba saakoo na baka din taan kaa linba ki Pɔɔl pak na po, u din fiin ŋaruŋ na saakoo nan li daano na poe. ¹² Ŋaan ŋaruŋ maŋ nba din see siaminba na din ki ŋan nan tin set leŋ sakoouko, li paak, bi bonchiann ji din yaa bin ŋaan ki bin fiir leŋ ki saan, a li pasiar bi saa baar Fiiniks-a. Leŋ din tee Kret tiŋ dooe, ki ŋaruŋ sinsetboor be ki took yonbaa po, ki bi loon bii be leŋ sakoouk.

Ninboŋ nba din baar mɔkgebenjir na ni labaar

¹³ Li yoo na ki bi la wouŋ da niigaŋ po soon-soon nna, ki bi ji dukin a li tee wounŋaŋ nba saa te ki bin fit nyann baa dukii bianjinbae, ki bi ji fiir ki dat kutkpiatir nba so ŋaruŋ ki sent na, ki kooŋ ŋaruŋ maŋ ni, ki yaan jak bi sonu ki saa, ki book Kret mɔk-kpiŋ.

¹⁴ Li ki yukiri ki wonpaaruk nba nyi yonput po na fikitiŋ na ni, ki da siik mɔkgebenjir na ni, ¹⁵ ki tan baar wurrr ŋaruŋ na paak ki tutir, ki li ji paar bonchiann nan niro n fit kan ŋaruŋ maŋ ki took wouŋ na; ki ti tat nyik wouŋ na tooku, ki wouŋ na ji tut ŋaruŋ maŋ ki saa nann, ¹⁶ ki li jiit, ki ti saa baar ki gar tinbik nba ki bi yi Koda na boor. Taa gaar yoo nba ki tinbik maŋ goor wouŋ na ki u barik, ki ti gbaa goor burgbetir nba tuuk ŋaruŋ paak na, ¹⁷ ki bi ji dat burgbetir na ki kooŋ ŋaruŋ na ni, ki bia lor ŋaruŋ na ŋmiit kenkema ki lint. Bi din tiin jaŋmaanii, ki mi a bi tan saa kpet kpian Libia tiŋ, siaminba ki nyun ki sumii, ki li tee ninboŋ boor na. Ŋanne ki bi sikin ŋaruŋ chinchenn na ki ji nyik ki wouŋ na yaan jiib ki saa.

¹⁸ Wonpaaruk nba din mantik da na, ki li yent sanyiok ni, ki bi piin ki nyint jika ŋaruŋ maŋ ni, ¹⁹ ki li sanyafannuk, ki bi jii bi mɔŋ nii ki nyinn ŋaruŋ maŋ bona, ki lu mɔkgebenjir na ni. ²⁰ Li din jii daa bonchiann ki sanpagbant dokin sanpaapo, ki ti ki fit la yonnu koo ŋmaabira, ki wouŋ na lek bia da nan paŋ. Ki ti ji ki mɔk dindann nan ti saa tinni.

²¹ Li din yukir bonchiann ki bi ki dii, ki Pɔɔl tan fiir set ki yet a, “N yooŋnba, i-i daaŋi bonni sak n mɔb, ki ki nyii Krete tiŋ ni, li bo sii ŋan. I bo tan kii laat ninboŋ ki di fara na booru. ²² Ŋaan mɔtana, ii sak n mɔb kii mɔk parcheenn man. I soo nan yenokooŋa kan kpo; ŋaruŋ na kooe saa biir. ²³ Kimaan Yennu nba ki n tee u yoo ki jiantiro na, u malaka won baar n boor nyiok, ²⁴ ki tan betin a ‘Pɔɔl, daa tiin jaŋmaanii. See ki bi tan jiia ki saan nana Kpanbar Siisa boor. A paake ki Yennu yaa wun tinn niib kur nba be nana ŋaruŋ na ni.’

²⁵ “Li paak, n yooŋnba, ii mɔk parcheenn man, kimaan n teen Yennu yada nan li kpan sii tee nan waa betin nae. ²⁶ Wouŋ na lek saa tutit nan paŋ, ki daamiit, ki te ki tin baar tinsiak nba ki nyun lintira.”

²⁷ Laa din tan teen nyotunmuna piik nan nanna ki wouj na lek da, ki saa nant mokgbenjir nba ki bi yir Adria† na paak, ki tansuunii ki njarun kannna na ji mi a ti per tiije. ²⁸ Nanne ki bi jii bonbikinkar, a bin bikin ki laan li sumii amii li ki sumii, ki bikin ki soo li sumii baar taapaun kobik nan piinleewa. Ki li yann waamina, ki bi yaan bikin, ki soo li sumiiu ji tee taapaun piinyiae. ²⁹ Ki janmaanii kooob, kimaan bi dukii a bi njarun na tan saa kpet do tana paak. Li paak ki bi ji jii kutkpiata nanna nba so njarun ki sent na, ki lu nyun ni, ki gaan njarun manj poorpo, nnaan lek ji mei Yennu a lin yent sanyiok. ³⁰ Nanne ki njarun kannna na ji loon bin bot nnaan nyik njarun na, ki sikint burgbetir na nyun paak, nnaan ji tee ser ki li tee nan bi yaa bin sikin kutkpiata njarun manj toonn poe na.

³¹ Nnaan ki Pool yet lanjimanba nan bi saakoo na a, "Njarun kannna na-kaa njarun na ni, i soo kan tinni." ³² Nanne ki lanjimanba na pot pot nmiit nba ki bi lor burgbetir manj, ki te ki li baa nyun ni.

³³ Ton, ki li yaan tan per yentu, ki Pool bet bi kura a bin di jeet, ki yet a, "Dinna li pukii daa piik nan nanna na ki i mok janmaanii ki ki dii siari. ³⁴ Li paak, n barimie ki i lek di jeet, kimaan li tee linba saa te ki i namm la pane. I soo kan la danj." ³⁵ Pool nba pak nna, ki u jii boroboro, ki tur Yennu niipoouk bi numm ni, ki nmit dii. ³⁶ Nanne ki bi para ji chee, ki bi kura jak jeet na ki di. ³⁷ Ti kur kann din tee kobiinlee nan piinlore nan banloobo. ³⁸ Soo kur nba dii jeet na ki janj yoo nba, ki bi jii boroboro dii nba tenn njarun manj ni na ki lu mokgbenjir na ni, a njarun na n fukit.

Njarun na yakitu labaar

³⁹ Laa tan yent sanyiok, ki njarun kannna na la tinj na ki ki banni, nnaan la lotuk nna mokgbenjir na kpij, ki li mok gbingbanjann, ki bi bikin a li-i saa fit, bin te ki njarun na n saan koo lej ki fer tant ni. ⁴⁰ Nanne ki bi ji pot nmiit na, ki kutkpiata manj baa nyun ni, nnaan bia lot nmiit nba lor daat nba ki bi dia kan njarun na, ki ji fit donn chinchenn njarun na numm po, a wouju da kii saa namm. Nanne ki bi tan per gbingbann, ⁴¹ ki njarun na toonn po fer tinj ni. Li toonn po nba fer tinj ni bianinba na, ki njarun na gar saanu, ki nyunpana ji lia li poorpo nan panj ki li yakit yakit.

⁴² Ton, ki lanjimanba na ji loon bin kpi dansarkooora na kur, a nna-i kaa, li pasiar bin duk poot ki chiar bot. ⁴³ Nnaan ki lanjimanba manj saakoo na njarin loon ki wun tinn Pool. Li paak, ki u tiab a bi daa kpibi, nnaan tur mab a binba kur mi nyunduku, bin yukir baa nyun na ni sinsinn ki duk poot. ⁴⁴ Nnaan binba biar ki ki mi duku na n mun soor njarun daat koo njarin-yaka ki wob ki duk poot. Ti kura ji din teen nnae ki tinn.

28

Malta teeb nba gaarit bianjinba

¹ Taa din tinn na poorpoe ki ti bann nan tinj manj sanne Malta. ² Lej niib din diat bonjann. Saak din baa, ki waat be bonchiann, ki bi joo mugann ki turit a ti nani, nnaan teen ti kur sommir sommir. ³ Ki Pool tan tikir daginganii ki kpbab nan waauk, ki teen muu na ni, ki muu na tonu gbat waauk na, ki u nyii, ki jun Pool nuu. ⁴ Ki lej niib nba la ki waauk na jooon Pool nuu paak na, ki bi ji beer leeb a, "Joo na kpan tee nikpiiruko. Waa lek tinn u moj mokgbenjir ni na, nnaan kpeemm njarin kan nyiko ki wuu be u manfoor ni." ⁵ Ki Pool njak u nuu, ki waauk na baa muu na ni, nnaan

† 27:27 27.27 Li sanleere tee "Sinsuuk ni mokgbenjir."

ki li ki teen Pɔɔl siar nan waama. ⁶ Ki bi ji daan a bin laan u siar po saa mɔr, koo u tan saa baa ki kpo-o. Baa ji daan daan ki tan bak ki ki la siar teenɔ na, ki bi lebit bi dudukit ki yaa u tee yensaue.

⁷ Leɲ bia din ki fɔk nan bat Publius kpaanti. Nɔɔe din tee tiɲ maɲ ni bat. Ki u din gaarit saauɲ ki saa jaɲ damunjaa nantaa. ⁸ Ki Publius maɲ baa mun dɔɔ yiar gbanantouɲ nan nɔniikak ni. Ki Pɔɔl tan kɔɔ u diiuk ni, ki yii nii u paak, ki miar Yennu, ki u la laafia.

⁹ Li paak ki baatleeb nba be leɲ na kur baar, ki u te ki bi la laafia. ¹⁰ Ki bi pit piinii bonchiann. Taa bia din tan fi a tin kɔɔ ɲaruɲ yoo nba, ki bi baar nan linba ki ti tan sii loon sɔnu ni, ki kɔɔn ɲaruɲ ni ki turit.

Taa saan Rom bianjinba

¹¹ Ti benu leɲ ɲmaarii ɲantaa poorpoewa ki ti kɔɔ ɲaruɲ nba nyii Aleksandria ki be Malta sakoouk na, ki bi yi ɲaruɲ maɲ Yenjaasnba. Ki li fiir saa, ¹² ki yaan tan baar doo nba ki bi yi Sairakus na, ki biar leɲ daa ɲantaa, ¹³ ki tan tɔot baar Regium doo. Ki li tan yent ki wouɲ yaan jak danu, ki nyii niigaɲ po ki tutit. Ki ti jii daa ɲanlee ki yaan baar Puteoli doo. ¹⁴ Leɲe ki ti la Yiisaweisiab. Ki bi yaa tii be namm ki jaɲ daa ɲanlore. Ki ti be namm, ki tan nyii leɲ ki saa Rom doo ni.

¹⁵ Yiisaweira nba be Rom doo ni na nba gbat ti po, ki bi fiir chetit Apius daak na ni, ki siab mun chetit Saamɲei Nantaa nba kpia Rom na. Pɔɔl nba lab yoo nba, ki li turɔ kpaan-mɔɲ, ki u tur Yennu niipoouk.

Pɔɔl benu Rom doo ni

¹⁶ Taa baar Rom yoo nba, ki bi chab Pɔɔl ki u be ɲaak ni, ki bi te ki lanjima guu-u.

¹⁷ Ton, li daa ɲantaa poor poe ki Pɔɔl yiin Juu teeb yudamm ki lakimm, ki yetib a, “N naa waas, n lek ki tun bonbisiar ki biir ti niib koo ti yeejamm sennu, ɲaan bi din soorin ki kɔɔnin dansarik Jerusalem-e, ki jii kubinin Rom teeb. ¹⁸ Ki bi boin buboit, ki tan loon bin nyikin, kimaan bi ki la maa tun bonbisiar nba jaɲ nan bin kpimi. ¹⁹ ɲaan Juu teeb nba din ki sak bin nyikin na, li paak ji din te ki n yaa n saa gaan n maan ki tur kpanbara yudaano Siisa-e, ɲaan li din ki tee n loon ki n pak biir ti niib kaa.

²⁰ “Li paake ki n yiini maa n tan lai ki beti labaar na. Maa mɔɔntir Yennu Niganntɔɔ, wunba ki Juu teeb mɔk dindann u po na, ɲanne te ki bi baanin jarit na.”

²¹ Ki bi betɔ a, “Ti ki la gbant nyii Judea ki baar ki want a po, koo ti sɔɔ bia ki nyii leɲ ki baar nan labasiari, ki sɔɔ mun bia ki pak bonbisiar ki gaan a po. ²² ɲaan ti loon ki tin bann a dudukite. Ti poɲ mi nan siar kur po, niib bonchiann piak ki biir jiantu nba ki a waa na.”

²³ Li paak ki bi senn daar. Ki niib bonchiann tan baar Pɔɔl peɲ daar maɲ ni. Ki u kat wannib nan ninmɔnn, Yennu naan na po, sanyioɲ ni mɔkmɔk nan daajoouk, ki wantib Yiisa barii nba be Moses sennu ni nan Yennu sɔkiniinba sɔbu ni bianjinba, ki yiab a wun tunn niib na yan ki jiin Yiisa po. ²⁴ Ki bi siab yan din tunn ki kɔɔ Yiisa ni, Pɔɔl maan maɲ paak, ki siab mun ki teen yada. ²⁵ Ki bi jak leeb nan mɔniɔk, ki yaa bin yat. ɲanne ki Pɔɔl pak bonyennkɔɔ a, “Yoo nba ki Yennu Seyeɲ din te ki u sokinii Aisaya pak tur ti yeejamm na, u din pak mɔniie, ²⁶ ki yet a,

‘Ti saa ki saa bet niib na a:

I tan saa gbiint ki gbiint, ɲaan lek kan bann li paaki,
ki bia tan saa got ki got, ɲaan lek kan la,

²⁷ kimaan niib na tee yankpeenae,

ki bi bia kpa a bi tuba a bi daa gbia,
 ki bia mun bi nunii a bi daa laat.
 Bi-i bonni kii mun bi nunii, bi bo saa lawa,
 bi-i biaki bonni kii kpa a bi tuba, bi bo saa gbata,
 ki bi-i biaki bonni kii tee yankpeena, bi bo saa bann li paaka.
 Li-i kii teen nna bonni, bi bo saa nyik bi toonbiite,
 ki n te ki bin la laafia.' ”

²⁸ Ki Pɔɔl ɲamm yet a, “Li ɲan ki yin bann nan Yennu tinnu maan baar niib nba ki tee Juu teeb paaka, ki bi saa gbiint.”

((²⁹ Pɔɔl nba din pak nna yoo nba, ki Juu teeb na ji yat saa, ki jak leeb nan mɔniɔk bonchiann.))

³⁰ Pɔɔl nba din be siaminba na, u din pa likiriie, ki be lej bina ɲanlee. Nirɔ nba kur tan baar u boor, wun gaarɔ bonɲann. ³¹ Ki u din tuu mɔontir Yennu naan na po, ki want niib ti Yomdaano Yiisa Masia po, ki piak u yamani nan parcheenn.

Gbouj nba ki Pɔɔl din sɔb ki tur ROM TEEB nae na

Ki jiin Rom teeb gbouj na po

Pɔɔl din sɔb gbouj na ki tur Rom doo teeb, a lin namm sɔnue, ki wun baar gɔn Yiisaweira nba be leŋ. U lor din tee wun tun nan leŋ Yiisaweira nae waama, li poor po bin sommo ki wun saan Speenn tij ni.

¹ Min Pɔɔl-e sɔbin gbouj na. N tee Yiisa Masia toontunnɔe, ki u yiinin a n teen u toonii, ki Yennu gannin a n mɔont u barŋanii na.

² Yennu din dɔŋ senn u mɔsonn barŋanii maŋ poewa, ki u sɔkiniinba din mɔontir u mɔsonn maŋ, nan laa sɔb u kasii gbouj ni na. ³ Barŋanii maŋ want u Bija poe; nɔɔe tee ti Yomdaano Yiisa Masia; waa teen nisaarik yoo nba, ki bi marɔ ki u tee Defid yaaboonn, ⁴ ki Yennu Seyeer wann nan paŋ nan u set tee Yennu Bija, u kuunfiiru paake. ⁵ U paake ki Yennu ninbatinu be n paak ki te ki n tee u toonii, ki n jii u sann ki saan nibooru kur boor, ki te ki bi teeu yada ki saak u mɔb; ⁶ ki i mun be daansiab nba ki Yiisa Masia gannib na kann ni.

⁷ Li paak ki n sɔbin gbouj na ki teen yimm nba be Rom doo ni, ki Yennu looni ki ganni a yin teen u mɔŋ niib na. Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun nan parmaasir-ii be nani.

Pɔɔl nba teen Yennu niipoouk bianjinba

⁸ Sinsinn, n teen Yennu niipoouk Yiisa Masia sann ni, i kura paak, kimaan tingbouj na teeb kur gbia i yada po. ⁹ Yennu tee n siara daano nan n ki mi nyik Yenmiaru i kura paaki. Nɔɔe ki n waa nan n par kura, ki mɔontir barŋanii nba jiin u Bija po na. ¹⁰ N meio a li-i tee u loommie li kan yukir ki n saa baar i boor ki gɔni, ¹¹ kimaan n mantik loon ki n sommi ki yin gaar Yennu Seyeer piinsiare, nanne saa te ki yin set fanu kii mɔk paŋ u weiu ni. ¹² Maa want linba tee a min nan yimm nba teen yada bianjinba na, ti sii kɔont leeb para, ti yada teenu na paake.

¹³ N naa waas, n loon yin bann nan n yabir nan taar munŋaa nawa a n baar gɔni, nnaan ki siar gɔin mɔkmɔk nan mɔtana, ki n ki fit gɔnini. N loon ki n te ki niib nba be i boor na n wei ti Yomdaano nan maa daan teen bianjinba nileebe sinsuuk ni na. ¹⁴ Li kpaa talas ki n bet niib kura barŋanii na po, binba mɔk yan, nan binba ki mɔk yan, nan binba mɔk ninyentir nan binba ki mɔk ninyentir. ¹⁵ Li paak ki n ninbinn mɔn bonchiann a n mɔont barŋanii maŋ ki tur yimm nba be Rom doo ni na.

Yiisa barŋanii na nba mɔk paŋ bianjinba

¹⁶ Fei ki mɔkin nan ki n mɔont barŋanii maŋ, kimaan li tee Yennu paŋ nba tint wunba kur teen Yiisa yadae; sinsinn li tee Juu teeb yare, ki bia tee booru kur yar. ¹⁷ Barŋanii maŋ want nan Yennu yeen a niro tee niŋano u tɔonn, yada teenu paake; nae nyii paanu ki tur binba teen Yiisa yada, nan laa sɔb Yennu gbouj ni bianjinba na a, "Wunba teen niŋano Yennu boor, u yada paak, li daano mɔk manfoor nba kaa gbennu."

Nisaarii kur nba mɔk biit bianjinba

¹⁸ Yennu wann nisaarii a u donn wutoor bi paak, kimaan bi tuun toonbiit ki ki waa u sɔnu, ki bi biit sɔnii maŋ te ki niib ki bant u barmɔnii. ¹⁹ Yennu

donn wutoor, kimaan nisaarik nba sii fit mi u po bianjinba, njanne fiit ki be paanu ni, kimaan njan Yennu mɔŋ mɔŋe fiitir ki wannib. ²⁰ Yoo nba ki Yennu din nan durinya na mɔkmɔk nan mɔtana, u naamii marj nie ki bi bann u benu nba ki nisaarik ninbinn ki fit laat na, ki bia mi nan u mɔk paŋ nba kaa gbennu, ki set tee Yennu. Li paak, bi ji ki mɔk yaak Yennu tɔonn ki saa yet a bi ki mi bi biiti. ²¹ Bi mi Yennu, njan bi ki teenɔ baakir nba ki u yen na, bi bia ki teenɔ niipoouku. Bi mɔk jatdudukit, bi yan ki yenti, ki bia ki mɔk nyɔɔti. ²² Bi yaa bi mɔk yame, njan tee jatit; ²³ baa bo sii jiantir Yennu nba tun be na, bi ki saki, njan jiantir yennii nba ki niib namir, ki li naan nisaarii, koo nɔɔnii, koo bonkobit, koo bonfurinkaa na.

²⁴ Li paak ki Yennu nyikib, ki bi tuun toonbiit nba ki bi para loon, ki dint bi mɔŋ fei, njan nan bi leeb gbanant toona ni. ²⁵ Bi jii linba tee Yennu barmɔniie ki lu, njan sak faak, ki lebit ki jiantir linba tee Yennu naamii, njan nyik Yennu mɔŋ mɔŋ, wunba yen baakir kur mɔkmɔk nan yoo nba kaa gbennu na. Mamɔmm.

²⁶ Li paak ki Yennu nyikib, ki bi tuun bi mɔŋ loomm nba mɔk fei, ki bi poob nyik bii dɔɔ nan jab njan nmat ki dɔɔ nan bi leeb; ²⁷ ki jab mun nyik bii dɔɔ nan poob njan nmat ki dɔɔ nan bi leeb, ki bi niɔŋ be bi leeb ni bonchiann, ki jab tee bonsia nba mɔk fei nan bi leeb, li paak ki bi laat tubdatu nba jan nan bin gaar bi gbanant ni, bi biit marj paak.

²⁸ Nisaarii nba din ki loon bin bann Yennu na, li paake ki Yennu nyikib nan bi dudukbiit, ki bi tuun toona nba bi bonchiann. ²⁹ Ki biit kur be bi ni, ki bi gbee nan biit nan nianchiɔŋ nan yanbɔmm nan funfunbiit nan nikpinu nan kunkɔna nan fai nan dudukbiit, ki bia tee sanjaanjanna; ³⁰ ki piak biir bi leeb, ki ki loon Yennu, ki sukii bi leeb, ki mɔk garuk ki dont bi mɔŋ, ki bia njanii dukii biit sɔnii, ki ki teen bi naanba nan bi baanba baakir. ³¹ Bi bia ki mɔk yansian bi ni; bi ki waa bi mɔsona biaki; bi ki mɔk lomm koo ninbatinu nan bi leebi. ³² Bi mi nan Yennu sennu wann nan binba tuun linba na booru, bi nyɔɔt tee kuume, njan bi lek kpan tuun njanne, ki bia mɔk parpeenn nan binba tuun li toonbooru mun.

2

Yennu buut labaar

¹ Li paak, fin nba want a loɔ biit, a ki mɔk sɔnu, kimaan faa want a loɔ biit na, a mɔŋ mun tuun nnae. ² Ti mi nan Yennu tan saa bu binba tuun nna na buuta; ki u buut marj tee barmɔniie. ³ Faa want leeb nba tuun biit bianjinba, njan mun tuun nna na, a dukii Yennu kan dat a tubiri-i? ⁴ Koo a yisin loonchiɔŋ nan sukuru bonchiann nba ki Yennu mɔk nant nae-e? A ki mi nan Yennu mɔk burchint nana a wun te ki a nyik a biit na njan kii be fanue-e? ⁵ Njan a par wakii, ki a lek ki sak nan fan nyik toonbiit tumu, li paak, a pukii a mɔŋ tubdatu nba ki a tan saa la, daar nba ki Yennu wutoor saa nyi paanu, ki u saa bu niib buut nan barmɔnii nae; ⁶ kimaan sɔɔ kur saa la nyɔɔt, u toona nba tee bianjinbae. ⁷ Nisiab mɔk mintir ki tuun toonjana ki loon Yennu n pakib ki turib nyɔɔt nan manfoor, njanne set saa la manfoor nba ki mɔk gbennu. ⁸ Njan binba mɔk kunkɔna, ki ki sak barmɔnii na, njan tuun toonbiit, Yennu wutoor saa do bi paaka. ⁹ U saa jii biak nan mukisik ki tur nisaarii nba kur tuun toonbiit na; Juu teeb nae saa la tubdatu sinsinn na, ki binba ki tee Juu teeb na n mun bia la; ¹⁰ njan Yennu saa jii paku nan baakir nan parmaasir ki tur binba kur

tuun toonjana na; Juu teebe saa sint gaar, ki binba ki tee Juu teeb na n mun bia gaar; ¹¹ kimaan Yennu ki mək ningannii.

¹² Binba kur ki mi Yennu sennu ki tuun toonbiit na, bi saa kpo bi toonbiit tumu na paake, li ki tee baa ki dia sennu maŋ na kaa. Binba kur mi Yennu sennu, ŋaan tuun toonbiit na, Yennu saa jii sennu maŋe ki bu namm.

¹³ Binba gbia sennu na, ŋamm kaa tee niŋamm Yennu boori, ŋaan binba tuun bianjamba ki sennu na wann na, ŋamme tee niŋamm u boor. ¹⁴ Binba ki tee Juu teeb na, bi ki mək sennu na, ŋaan bi-i tuun sennu na nba wann bianjamba nan bi tiŋŋ yamie, bi mək bi tiŋŋ sennu bi para ni, nan baa lek ki mək sennu maŋ nawa. ¹⁵ Baa tuun bianjamba na want nan sennu na nba yaa bianjamba na be bi para ni, ki bi dudukit mun wantib linba ŋan nan linba ki ŋan, kimaan sianyoo bi dudukit tuu tan sak bi toon-yena nan li ŋan, ŋaan yosau bi dudukit n bia yēt bi toonlia nan li ki ŋani. ¹⁶ Tɔn, li tan sii tee nnae daar nba ki Yennu saa bu niib kur para ni buut Yiisa Masia paak, nan maa mɔɔntir barjanii maŋ bianjamba na.

Ki jii Juu teeb nan sennu na po

¹⁷ Gotir, a yi a mɔŋ Juu nirɔe, ki mək parbifaant nan sennu na tee a yare, a li paak a tee Yennu yɔɔe, ¹⁸ ki mi linba ki Yennu loon fii tuun, ki a bia tumii sennu na ki mi linba ŋan nan tumu, ¹⁹ ki teen yada nan a fit want jɔɔnii sɔnu, ki bia tee yentu ki tur binba be bunbɔnn ni na; ²⁰ ki fit kpaan jatit, ki bia want binba ki mi, kimaan a mi barmɔnii na nba sɔb bianjamba sennu gbouŋ na ni. ²¹ A want leeb barmɔnii na, ŋaan bee ki a ki want a mɔŋi? A want leeb a bi daa jaami, ŋaan fin ki jaami-i? ²² Fine want niib a bi daa tuun bonchonchonn toona, ŋaan fin ki chommi-i? Fin nba ki loon pata maan na, ŋaan a ki jaan patjiantu diit ni bona-a? ²³ Fin nba nyu bara sennu maŋ paak na, a yēen sennu maŋ ki dint Yennu fei, ²⁴ nan laa sɔb Yennu gbouŋ ni a, “Yimm Juu teeb paake ki binba ki tee Juu teeb na piak bonbiir ki jii Yennu po.”

²⁵ Fi-i sak Yennu sennu, a punpotu mək nyɔɔt, ŋaan fi-i kii sak sennu na, li ŋman a ki poti. ²⁶ Binba ki tee Juu teeb ki ki pot, ŋaan sak sennu maŋ mɔbɔna ki waa-r, Yennu saa gaarib nan wunba pot nae. ²⁷ Yimm Juu teeb mək sennu maŋ ki li sɔb gbouŋ ni; ki i bia porii puna, ŋaan yimme bia biir sennu na; ki binba ki pot bi puna ŋaan waa sennu na, ŋamme saa bu i buut ki biiri. ²⁸ Nirɔ nba tee Juu nirɔ paanu ni kuukɔɔ, u ki tee Juu nirɔ nan mɔnii. Potu nan mɔnii mun ki tee gbanant potu nba be paanu ni kaa. ²⁹ Juu nirɔ nan barmɔnii tee wunba tee Juu nirɔ par nie. Potu nan mɔnii mun tee par nie, ki li potu tee Yennu Seyeŋ toonne; li ki tee gbanant paak kaa. Li daanɔ laat paku Yennu boore, li ki tee nisaarik boor kaa.

3

¹ Tɔn, nyɔlante ki Juu teeb la ki gar binba ki tee Juu teebi? Bi punpotu mək nyɔɔti-i? ² Li mək nyɔɔt bonchiann. Sinsinn tee Yennu din jii u sennu mɔbɔna na ki guun Juu teebe; ³ ki bi siab-i diŋi kii dia bi mɔsonn, li want nan Yennu ki dia u mɔsonni-i? ⁴ Aaai, li ki want nna kaa. Niib kur-i bonni tee fai damm, ŋaan Yennu ŋarin tee barmɔnpakirɔe. Li waa nan laa sɔb Yennu gbouŋ ni bianjamba nae a:

“Fin Yennu-i pak, bi saa la nan a mək mɔnii, ki bii bu a buut, a bia saa di mɔniie.”

⁵ ŋaan ti toonbiit-i fiit wann nan Yennu mək mɔnii, ki ti saa yet a bee? Waa daar ti tuba na paake ki ti ji saa yet a u mək biiti-i? (Nisaarik dudukite

ki n yet nna.) Aaii, n kan yet nna kaa. ⁶ Yennu-i kii be fanu, u kan fit bu tingbounj na niib buuti.

⁷ Ton, soo-i boi a, “N faak na-i want nan Yennu set tee barmonii daano, ki te ki niib teeno baakir, bee teen ki u saa dat n tubir a n tee biitdaano?”
⁸ Siab bia yeen a, “Naant ti tun toonbiit ki bonnjann n baar.” Nisiab sukiin ki yeen a mine yet nna. Yennu saa dat bi tuba nan laa janjib bianjinba.

Niro kaa ki tee nijano

⁹ Ti saa yet a bia? Timm nba tee Juu teeb na binbenj chee binba ki tee Juu teeb na binbenj amii? Aaii, ti binbenj ki chee bi yari. N ponj donj yet a Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb be biit yiikoo nie ¹⁰ nan laa sob Yennu gbounj ni a:

“Soo kaa ki tee nijano, aaii, nan yenokooowa gbaa.

¹¹ Soo kaa ki mok minu, soo kaa ki loon Yennu.

¹² Soo kur kpet sonuwa, soo kur tuun biite;

soo kaa ki tuun toonjana, soo kaa, nan yenokooowa gbaa;

¹³ bi moi yaa nan kayaant nae, ki fai nyi bi moi manj ni,

ki linba nyi bi moi ni tee nan waauk lobii na;

¹⁴ mopora nan motont kuukoowe nyi bi moi ni.

¹⁵ Bi tuu kpi niro yiamewa;

¹⁶ ki siaminba kur ki bi gar, biiru nan parbiir tuu baar leje.

¹⁷ Bi ki tuun linba saa baar nan parmaasiri.

¹⁸ Bi binbenj ni, bi ki tiin Yennu.”

¹⁹ Ton, ti mi nan Yennu sennu-i yet linba, li yeen ki teen binba be li yiikoo nie, li paake ki niib kur sii muu bi moi, ki tingbounj na teeb kur be Yennu buut ni, ki u toonn, soo kaa ki mok monii. ²⁰ Soo kaa ki saa fit wei sennu na nba wann bianjinba ki teen nijano Yennu toonn; sennu na paake te ki nisaarik bann nan u tuun toonbiit.

Bianjinba ki Yennu te nisaarik tee nijano u toonn

²¹ Njan motana, Yennu mojn nba lon sonsau nba saa te ki nisaarik n teen nijano na ji be yeenin nie, ki u sokiniinba maan nan sennu nae wantit li po, njan li ki nyi sennu na saku ni kaa. ²² Yennu-e te ki nisaarii nba teen Yiisa Masia yada na tee nijamm u toonn, li nyii baa teen Yiisa Masia yada nae, ki lukitin kaa, ²³ kimaan nisaarii kur tun toonbiit ki ki be fanu nan Yennu nba loon bianjinba na. ²⁴ Yennu ninbatinu paake ki u yet a bi tee nijamm u toonn; li tee piiniie, kimaan Yiisa Masia pa bi paak ki nyinnib daabisin niwa. ²⁵ Yennu-e te ki Yiisa Masia nyii yeenin ni, ki bia te ki u son nba nyii u ni na tee maruj ti biit paak, ki ti-i teen linba na yada, Yennu saa nyik chab ti biita; njanne wann nan Yennu be fanu. Yoo nba gar, Yennu din ki dat nisaarii tuba bi toonbiit paaki, kimaan u sukuru paak; ²⁶ njan motana u nyik chabit ki loon wun wann nan u set be fanu, ki bia yet a wunba teen Yiisa yada na mun tee nijanoe njoo Yennu toonn.

²⁷ Li paak, siar be ki ti mok parbifaant nanni-i? Aaii, li ki tee a taa waa sennu na paak kaa ki ti saa la tinnu, njan li tee taa teen Yiisa Masia yada na paake. ²⁸ Ti yeen a nisaarik yada teenu paake ki Yennu yet a u tee nijano; li ki tee waa waa sennu na paak kaa. ²⁹ Yennu tee Juu teeb kuukoowe Yennu-ee? Aaii, u tee Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb na Yennu-e. ³⁰ Yennu tee Yen-yenokooowe ki saa yet a Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb na kur n teen nijamm u toonn, bi yada teenu paak. ³¹ Ton, taa yet a nisaarik laat tinnu u yada teenu nie na, njanne saa te ki sennu na n teen yanni-i? Aaii, li ki tee nna kaa. Ti lek see sennu na poe.

4

Abraham labaar

¹ Tɔn, ti saa yet a bee ki jiin ti yeeja Abraham nan u binben po? ² Waa din waa sennu na-i dinji te ki Yennu yet a u tee ninjano u tɔonn, u bo sii mɔk linba saa te ki u mɔk parbifaant, njan u ki mɔk parbifaant Yennu tɔonni. ³ Li sob Yennu gbouj ni a, "Abraham din teen Yennu yadae, ki u yada manj paak ki Yennu jiuu ki u tee ninjano u tɔonn." ⁴ Niro-i tuun toona, u nyɔot kii tee piinii kaa, njan li sii tee paauko. ⁵ Niro nba ki teen sennu weiu na yada, njan teen Yennu nba nyikit biitdamm ki chabitib na yada, Yennu saa jii li daano ki u tee ninjano u tɔonn; li daano yada paake ki Yennu saa jiuu. ⁶ Nnae ki Defid din yet a daano nba ki Yennu jiuu ki u tee ninjano u tɔonn ki li ki tee u toonjana paaki, li daano mɔk parpeenn bonchiann. ⁷ Defid din yet a:

"Damm nba ki Yennu nyik bi biit ki chabitib ki kpeen bi biit na, bi mɔk parpeenn;

⁸ Damm nba ki Yennu ki tian bi toonbiit po, bi mɔk parpeenn."

⁹ Li parpeenn tee binba pot na kuukɔɔ yar amii? Aaii, nan binba ki pot nawa. Ti poŋ bo yet a li sob Yennu gbouj ni a, "Abraham din teen Yennu yada, ki u yada manj paake ki Yennu jiuu ki u tee ninjano u tɔonn." ¹⁰ Nlee yooe ki Yennu din tun nna? Yennu din yiu ninjanɔewa ki u tan pot amii u din potewa ki Yennu yiu ninjanɔewa? Yennu poŋ din yiu ninjanɔewa ki u tan pot. ¹¹ U din pota, njan u potu manj tee siara nba want nan u yada manj paake ki Yennu poŋ din jiuu ki u tee ninjano, li poorpowa ki u ji tan pot. Li paak, binba kur teen Yennu yada njan ki pot na, Abraham tee bi baae; baa teen Yennu yada na paake ki Yennu yib ninjamm. ¹² Abraham tee binba pot na mun yaa baae, li ki tee baa pot na paak kaa, njan baa bia teen Yennu yada nan bianjinba ki ti baa Abraham din teen na, u din teen yadaewa ki tan pot; bi yada paake ki Abraham tee bi baa.

Taa gaan Yennu mɔsonn yada paak bianjinba

¹³ Yennu din senn mɔsonn ki tur Abraham nan u yaaboona a tingbouj na tan sii tee bi yare, li din ki tee Abraham nba waa sennu na paak kaa ki Yennu senn li mɔsonni, njan li din tee u yada paake ki Yennu jiuu ki u tee ninjano u tɔonn. ¹⁴ Li-i bonni tee ki Yennu mɔsonn na tee binba dia sennu manj yarie, njann njarin, niro yada bo sii tee yanne, ki Yennu mɔsonn bo kii mɔk nyɔoti. ¹⁵ Sennu na yɛtue baat nan Yennu wutoor, njan sennu-i kaa, mɔyɛtuk sii kaa.

¹⁶ Yennu mɔsonn na tee binba teeno yada na yare; u ninbatinu paak, ki u senn mɔsonn manj, ki li set tee Abraham yaaboona kur yar, li ki tee binba waa sennu na kuukɔɔ yar kaa, njan binba kur teen Yennu yada nan Abraham nba din teen bianjinba na, li tee bi yare, kimaan nɔɔ Abraham-e tee ti kura baa, ¹⁷ nan laa sob Yennu gbouj ni a, "N teena nibooru bonchiann baae." Li paak, Yennu boor Abraham tee ti baae, Yennu nba ki Abraham teeno yada na, nɔɔe te ki kpeemm laat manfoa, ki tuu te linba kaa ki li ji be. ¹⁸ Siar din ki want dindann, njan Abraham lek din mɔk dindann nan Yennu saa turo bika, ki bia teen yada, ki u yada teenu paake ki u teen nibooru bonchiann baa, nan Yennu nba yeto a, "A yaaboona tan saa pot bonchiann." ¹⁹ Abraham din la nan bina kobik nawa, ki mi nan u gbanant banya, ki u njaapoo Sara bia tee pookanmatire, njan nan li kura gbaa, Abraham yada din ki wati. ²⁰ U mantik din teen Yennu yada, ki ki mɔk birsuk nan Yennu mɔsonn na, u yadae din te ki u mɔk paŋ

bonchiann, ki piak Yennu. ²¹ U mantik din teen Yennu yada ki ki birisi, ki mi nan Yennu nba senn bianjinba, u set saa fit tuma. ²² Li paak ki “Yennu jiuu ki u tee ninjano,” kimaan waa teen Yennu yada na. ²³ Naan Abraham kuukoo paak kaa ki li sob Yennu gbouj ni a, “Yennu jiuu ki u tee ninjano,” ²⁴ naan li sob ki teen timm nba ki Yennu saa gaarit mun ki ti tee ninjamm u toonn nae, kimaan taa teen noo Yennu nba fiin ti Yomdaano Yiisa kuun ni yada na. ²⁵ Nooe din jii Yiisa ki chab ki bi kpiiu ti toonbiit paak, naan bia fiino kuun ni, a wun te ki tii tee ninjamm u boor.

5

Binba ki Yennu yet a bi tee ninjamm

¹ Ton, taa teen Yiisa yada na paake ki Yennu yet a ti tee ninjamm u boor, ki parmaasir ji be timm nan Yennu sinsuuk ni, ti Yomdaano Yiisa Masia paak. ² U paake ki Yennu tint ninbaauk, ti yada man paak; ki ti la u ninbatinu man ki mok parpeenn, kimaan ti mok dindann nan ti tan sii mok binbenjan nba ki Yennu saa turit na. ³ Ti bia mok parpeenn ti biak dinu ni, kimaan ti mi nan biak dinu baat nan sukurue, ⁴ ki sukuru mun baat nan binbenjan, ki binbenjan mun baat nan dindann, ⁵ ki dindann man ni ti tan kan di fei, kimaan Yennu jii lomm nba ki u mok nae ki teen ti para ni, u Seyeer nba ki u turit na paak.

⁶ Kimaan yoo nba ki ti daa din ki mok sommir na, ki Masia gaar timm biitdamm paak ki kpo, ki li tee yoo nba ki Yennu gann. ⁷ Li paar nan niro n gaar nipeemo paak ki kpo, naan li pasiar a saa la soo n gaar ninjano paak ki kpo; ⁸ naan Yennu wann nan u set loonit bonchiann, kimaan taa din tee biitdamm na ki Yiisa Masia gaar ti paak ki kpo. ⁹ U son paak, ki Yennu yet a ti tee ninjamme; li paak, u set saa nyinnit tubdatu nba baat ti paak na niwa. ¹⁰ Ti din tuu tee Yennu dataie, naan motana jik u teent u yoonsbae, kimaan u Bija nba din kpo na son paak, ki taa tee u yoonsba na, birsuk ji kaa, u saa tinnit u manfoor paaka. ¹¹ Naan li kur kaa na; ti bia mok parpeenn Yennu nba sommit bonchiann bianjinba, ti Yomdaano Yiisa Masia paak na, kimaan u paake ki Yennu ji teent u yoonsba.

Ki jiiin Adam nan Masia po

¹² Ton, niyenokooe din te ki biit baar tingbouj na ni, ki u biit na paake te ki kuun be. Li paake te ki kuun kpi niib kur; kimaan nisaarik kur tun toonbiita. ¹³ Biit din be tingbouj na niewa ki Yennu tan tur Moses sennu na, naan sennu-i kaa, soo kan fit yet niro a u biir sennu. ¹⁴ Laa nyii Adam yooa ki tan tuu Moses yoo, kuun lek mok yiiikoo soo kur paak, ki kpi binba mok biit nba ki tee nan Adam biit nba din tee bianjinba na.

Ton, Adam din tee wunba din yaa wun wei poor na ninnauno. ¹⁵ Naan bi banlee na ki jan, kimaan Yennu piinii nba ki u pit yann na ki tee nan Adam toonbiit na kaa. Li tee moniie nan niib bonchiann kpo niyenokoo man toonbiit paake. Yennu ninkpabaun yab, ki u piinii nba ki u teen niib bonchiann, ki li tee yenokoo Yiisa Masia ninkpabaun paak na mun bia yab. ¹⁶ Bokitu be Yennu piinii nan niyenokoo Adam toonbiit sinsuuk ni; kimaan niyenokoo Adam toonbiit man poorpo, ki Yennu din bu u buut, ki yet a u toonbiit man nan tubdatu; naan noo Yiisa Masia piinii nba ki u pit yann na tee nyikinhabe, toonbichion poorpo. ¹⁷ Niyenokoo toonbiit paake ki kuun kpi soo kur; kimaan niyenoo man paak; naan linba wei, niyenokoo Yiisa Masia toonn na gar nnawa; niib nba kur la Yennu

ninbatinu nba yab, nan u piinii nba tee nyikinhab na, bi saa la nyannu nan manfoor, Yiisa Masia paak.

¹⁸ Niyenokoo manj toonbiit paake te ki soo kur njan nan tubdatu, nnae mun, niyenokoo toonjann paake te ki soo kur laat tinnu nan manfoor.

¹⁹ Niyenokoo nba ki bi yiu Adam na moyetuk paake te ki niib kur teen biitdamm; li mun tee nnae nan niyenokoo nba ki bi yiu Masia na mosaku paake ki niib bonchiann teen nijamm Yennu boor.

²⁰ Sennu na baar a lin namm fiit wann toonbiit nba yab bianjinbae; ki toonbiit nba yab na, Yennu ninbatinu mun yab ki gar nnae. ²¹ Li paak, biit nba din te ki nisaarii kpenn bianjinba na, nnae mun ki Yennu ninbatinu paak ki u yet a bi tee nijamm u boor, ki turib manfoor nba kaa gbennu, ti Yomdaano Yiisa Masia paak.

6

Ki jii toonbiit nan yentinu po

¹ Li paak, ti saa yet nlee? Ti bia sii be ti toonbiit tumu nie ki Yennu ninbatinu na n pukin amii-i? ² Aaii, nna kaa. Li tee nan ti kpo nae, li paak, biit ki mok ti yaaki. Nann amii ti kan biar toonbiit tumu ni. ³ Timm nba ki bi wurit Yennu nyunwuru Yiisa Masia sann ni na, li tee nan ti lakin kpo nanae. ⁴ Li paak, ti din kpoe nan Yiisa Masia ki bi piit nanao Yennu nyunwuru ni; ki u Baa Yennu jii u parj ki fiino kuun ni, nnae ki ti mun fiir a tii be manfopaann na ni.

⁵ Li-i tee ki timm nan Masia lakin kpo, nnae ki ti bia saa lakin fiir kuun ni nan waa din fiir bianjinba na. ⁶ Ti mi nan ti binbenkperik na lakin kpo nan Masia, u dapunpunn paak, a ti binbenkperik manj ji daa mok yaak, ki ti ji kii tee daaba biit parj ni. ⁷ Niro-i kpo, u nyii biit parj niwa. ⁸ Taa kpo nan Masia na, ti mok yada nan ti sii mok manfoor nanao. ⁹ Ti mi nan Yennu fiin Masia kuun niwa ki u ji kan mi kpo; kuun ki mok u yaaki. ¹⁰ U din kpo ti biit paake taar yomm, njan waa ji be u manfoor ni na, njo nan Yennu-e lakin be. ¹¹ Li paak, ii mun jii i moj ki lii tee nan i kpoe na, ki biit ji ki mok i yaaki, njan Yiisa Masia paak i ji be i manfoor ni, Yennu boor.

¹² Li paak, i daa te ki biit n yent i gbanant ki te ki i tuun biit loommu. ¹³ Daa teen i gbanant siar po yaak ki li tuun toonbiit, njan jii i moj ki tur Yennu, kii tee nan i nyii kuun nie ki koo manfoor ni na; jii i moj kur ki tur Yennu ki wun jii-i ki tun yentinu toona. ¹⁴ Biit daa mok i yaaki, kimaan sennu na ki yentini, njan Yennu ninbatinu nae yentini.

Yentinu daaba labaar

¹⁵ Ton, sennu na nba ki yent, njan ki Yennu ninbatinu nae yent na, ti saa biar toonbiit tumu ni amii? Aaii, ti kan teen nna kaa. ¹⁶ Fi-i jii a moj ki pet niro ki tee u daabir ki saak u mob, li tee moniie na a set tee u daabire. Fi-i sak ki tuun toonbiit, a tee biit daabire, ki li joontu tee kuume; njan fi-i sak Yennu mob, a tee mosakdaano, njan saa te ki a teen nijano Yennu boor. ¹⁷ Sianyoo, biit din mok i yaak, njan motana i mantik saak barmonii wannu nba ki bi din wanti na; li paake, ki n teen Yennu niipoouk. ¹⁸ Motana i ji ki tee biit daaba, njan yentinue ji mok i yaak. ¹⁹ (Yimm nisaarii nba ki fit bant Yennu maan yian na paake ki n yaa n pak nisaarik yan ki wannu u labaar.) Yaa din jii i moj ki tuun toonbiit ki li nob na, motana, jii man i moj kii tuun yentinu toona kii tee popeendamm. ²⁰ Yaa din tuu tee biit daaba na, i din tuu ki tee yentinu

yabi. ²¹ Toona nba ki i din tun ki li moki fei motana na, li mok nyolante ki turini? Li toonbooru baat nan kuume. ²² Njaan motana i ji nyii biit daabisin niwa ki ji tee Yennu daabae; li paak ki i teen popeendamm, ki mok manfoor nba kaa gbennu; njanne tee i nyoot. ²³ Kimaan biit nyoot tee kuume, njan Yennu piinii tee manfoor nba kaa gbennue, ti Yomdaano Yiisa Masia paak.

7

Jakunt nan pookoont labaar

¹ N naa waas, i kur mi sennu po, li paak, i saa fit soor maa yaa n yet linba na paaka. Sennu so wunba be u manfoor nie. ² Li paak, sennu na nook ni, li kpaat talas nan poo n taan nan u sorɔ, yoo nba ki u sorɔ daa be u manfoor ni na, njan u sorɔ na-i tanji kpo yoo nba, sennu na ji ki so poo na. ³ Njann amii, yoo nba ki u sorɔ daa be u manfoor ni na, li-i tee ki u waa jaganɔ, bi sii yiu poochonchonne; njan li-i tee ki u sorɔ kpo, sennu na ji kan soorɔ. Li-i tee ki u ji kun jaganɔ u sorɔ na kuun poorpo, u ki tee poochonchonni. ⁴ N naa waas, li mun tee nnae ki turi; i tee Masia gbanant bokire, ki din kpo ki sennu na ji ki soi; njan motana i gaa nan Masia nba din fiir kuun ni a tii tuun linba njan ki tur Yennu nae. ⁵ Yoo nba ki ti din tuun ti gbanant loomm nae, ki sennu na te ki ti mok nianbiik ki li tuun ti gbanant ni, ki baat nan linba tee kuun ti paak. ⁶ Motana njarin, sennu na ki diati, kimaan ti din kpoe ki sennu na ji ki mok ti yaaki. Li paak, ti ji fit tuun ki teen Yennu nan manfopaann nba ki u Seyeen turit na; ti ji ki tuun nan sennkperu nba ki bi din sob gbouj ni na kaa.

Ki jiin sennu nan biit po

⁷ Li paak, ti saa yet a bia? Ti yet a sennu na ki njan amii? Ti kan yet nna kaa. Sennu na-i bonni kaa, n bo kan bann biit nba tee linba. Sennu na-i bonni kii wann a n daa mok niɔj n loo bont paaki, n bo kan bann niɔj nba tee linba, ⁸ njan ki biit la yaak sennu na ni, ki te nianbooru booru bonchiann fiir n par ni. Sennu na-i bonni kaa, biit bo sii tee bonkpeenne. ⁹ Yoo nba ki n din ki mi sennu manj na, n din mok manfoore; njan maa tan bann sennu manj, ki biit nba be n par ni na fiir, ki n kpo. ¹⁰ Sennu nba bo yaa li baat nan manfoor na, ki li ji baar nan kuun ki turin. ¹¹ Biit la yaak sennu na nie ki kpannin, ki kpiin.

¹² Sennu nan wannu na tiɔj njarin yeene, ki tee barmonii, ki bia njan. ¹³ Ton, li want nan linba njane baar nan kuun n paaki-i? Aaii, li ki want nna kaa. Biit na wei linba njane ki baar nan kuun turin, a lin wann biit nba tee linba. Njanne ki ti ji bann nan biit tee bonbilankante.

Ki jiin toonbiit nan toonjana tumu po

¹⁴ Ti mi nan sennu na nyii Yennu boore, njan min njarin tee nisaariki, ki tee biit daabir; ¹⁵ kimaan linba ki n tuun na, n ki mi li paaki: N ki tuun toonjana nba ki n looni; njan toonbiit nba ki n ki loon na, njanne ki n tuun. ¹⁶ Mi-i tun toonbiit nba ki n bo ki loon ki n tun na, li want nan n sak nan sennu na njane. ¹⁷ Li paak, li ki tee n moj kaa tuumiri, njan biit nba be n ni nae te ki n tuun. ¹⁸ N mi nan bonjansiar kaa n par ni; n loon ki n tun linba njan, njan n kan fit tumi; ¹⁹ kimaan maa loon ki n tun toonjana nba, n ki tuumiri, njan toonbiit nba ki n ki loon ki n tun na, njanne ki n tuun. ²⁰ Li paak, mi-i tuun linba ki n bo ki loon mii tuumi, li ji ki tee min kaa tuumi, njan li tee biit nba be n ni nae tuun. ²¹ N la ki bonsiar

be n ni yoo kura, mi-i yaa n tun linba njan, njan biit bia lek tuu be nanin. ²² Yennu sennu nae te ki n par peen, ²³ njan ki n laat sennsiar nba tuun n gbanant ni, ki li ki sak nan sennu nba ki n par loon na, ki lorin nan dansarkɔɔɔ na, a n sak biit nba be n ni na. ²⁴ Aba, n tee parbiir daanɔe. Nj mee saa fatin ki nyinnin gbanant nba saa nanin kuun ni na? ²⁵ N piak Yennu nba fatin ki lun, kimaan Yiisa Masia paak na. Li paak, n mɔɔ waa Yennu sennu na n par ni, njan ki n gbanant waa biit sɔnu na.

8

Yennu Seyeej ni benu labaar

¹ Tɔn, mɔtana Yennu kan bu ki biir binba be Yiisa Masia ni na. ² Kimaan maa tee Yiisa Masia yoo na paake ki Seyeej nba teent manfoor na fatin biit nba baat nan kuun na nuu ni ki lun. ³ Yennu-e tun u mɔɔ Bija tingbou na ni, ki u baar nan gbanant nba naan nan timm biitdamm gbanant na, ki tan gaar ti paak ki kpo. Ki u kuun mar paak ki Yennu biir biit nba be timm nisaarii para ni na par. Sennu na ki fit tun nna, kimaan timm nisaarii ki fit diar fanu. ⁴ Yennu-e tun nna, a timm nba ki ti binben waa Yennu Seyeej ki li ki tee nisaarii loomm na, saa sak ki wei barmɔni sonu, nan sennu nba wann bianjinba na. ⁵ Binba binben waa nisaarik loomm na jikit bi dudukit ki tee nisaarik loomm nie, njan binba binben waa Yennu Seyeej na mun jikit bi dudukite ki tee Seyeej na loomm ni. ⁶ Fi-i jii a yan ki gaan nan nisaarik loomm, li tee kuume, njan fi-i jii a yan ki gaan nan Yennu Seyeej loomm na, li tee manfoore nan parmaasir. ⁷ Fi-i jii a yan ki gaan nan nisaarik loomm, a tee Yennu dataake, ki ki saak Yennu sennu, ki set kan fit sakiri. ⁸ Wunba waa nisaarik loomm kan fit penn Yennu pari.

⁹ Yennu Seyeej-i setiki be i ni, i benu kii waa nisaarik loommi, njan li sii waa Yennu Seyeej na loomme. Wunba ki mɔk Masia Seyeej mar u ni, li daanɔ ki tee Masia yoo. ¹⁰ I gbanant nba lek kpo biit paak na, njan Masia-i be i ni, i sei mɔk manfoor, kimaan Yennu yet a i tee nijamme u boor. ¹¹ Ki nɔɔ Yennu nba fiin Masia kuun ni na, u Seyeej na-i be i ni, nɔɔ nba fiin Masia kuun ni na, nɔɔe bia saa tur i gbanant manfopaann, u Seyeej nba be i ni na paak.

¹² Li paak, n naa waas, ii mi man ki tin wei gbanant loomm. ¹³ Li-i tee ki i waa gbanant loomm, i saa kpowa, njan li-i tee ki i kpi gbanant loomm Yennu Seyeej par na paak, i saa la manfoora. ¹⁴ Binba ki Yennu Seyeej nmakitirib sonu na, njamme tee Yennu waas. ¹⁵ U Seyeej nba ki u turi na, u ki te ki i tee daaba nan janmaandamm kaa, njan u te ki i tee Yennu waase ki yi Yennu a, "Ti Baa." ¹⁶ Yennu Seyeej mane te ki ti mɔɔ sei mi bonnann nan ti tee Yennu waas. ¹⁷ Taa set tee u waas na paak, ti saa la bonnann nba ki u bir ki guun u niib nawa; ti bia tan saa lakin nan Masia ki gaarira. Kimaan ti-i di biak Masia paak, u tan saa donnit u boora.

Ki jiin baakir nba ki ti tan saa la na po

¹⁸ N mi nan biak nba ki ti di mɔtana na, li kan fit yekin nan baakir nba ki Yennu tan saa te ki ti la na. ¹⁹ Linba ki Yennu nan na guu nan ninmɔnne nan yoo nba ki Yennu tan saa nyinn u waas yeenin ni. ²⁰ Kimaan linba ki Yennu nan na din biira ki ji ki mɔk nyɔɔti, li din ki tee li loomm kaa, li din tee Yennu loomme ki li teen nna; njan ki u bia lek te ki li mɔk dindann. ²¹ Dasiar be ki linba ki Yennu nan mar tan saa nyi kuun daabisin ni, ki kuun ji kan diar, ki li mun tan sii be li yamani ni nan Yennu waas nba tan

sii be na. ²² Ti mi nan li yiar linba ki Yennu nan na kur, ki li kurii ki tan tuu motana, nan poo nba tuu mo matyiaru ki kurii bianjinba nae. ²³ Li ki tee linba ki Yennu nan na kuukoo kaa kurii, njaan timm nba mok Yennu Seyeen nba tee sinsinn piinii na mun kuriie ti para ni, ki guu yoo nba ki Yennu tan saa nyinn ki wann yeenin ni a ti tee u waase, ki te ki ti gbanant n nyi daabisin ni na. ²⁴ Ti dindanne* te ki ti la tinnu. Ton, nirɔ-i la linba ki u bo mok dindann li paak na, njann njarin, li ji ki tee dindanni. Ki njmee ji sii mok dindann linba ki u pon lar paaki? ²⁵ Njaan ti-i mok dindann linba ki ti ki laat paak, njann ti ji tuu guu nan sukurue.

²⁶ Nnae mun ki Yennu Seyeen na baar a wun sommit ti bakint ni, kimaan ti ki mi bianjinba ki ti sii mei Yennu. Njoo Yennu Seyeen moje mei Yennu ki teent ki te ki ti kurii ki mei ti para ni, ki mɔbona kan fit wann li paaki. ²⁷ Yennu nba laat nisaarik par ni mi Seyeen na dudukit nba tee, kimaan Seyeen na mei Yennu, u niib paak, ki li waa nan njoo Yennu nba loon bianjinba na.

²⁸ Binba ki Yennu yiimm na, u mok linba paak ki u yiimme, ki bi mok lomm nano, ki ti mi nan linba kur tuun, u te ki li tee bonnjann ki teen njamme. ²⁹ U pon din senn nan binba ki u yiimm na, bi binben-ii tee nan u Bija binben nae, ki u Bija na n teen Bikperik, waas bonchiann sinsuuk ni. ³⁰ Yennu-e yiin binba ki u senn na, ki binba ki u yiimm na, ki u yet a bi tee ninjamm u boor, ki binba ki u yet a bi tee ninjamm u boor na, ki u donnib.

Yennu lomm labaar

³¹ Ti-i got linba na kur, ti saa yet a bia? Li-i tee ki Yennu be ti po, njmee ji be ki saa biiriti? ³² Yennu ki minnit u moje Bija na, njaan jiuu ki u tee maruj ti kur paak. Njoo Yennu-e turit u Bija marj, ki nlee ki u ji kan turit linba kur biari? ³³ Njmee saa pak biir Yennu nigannkabi? Yennu-e nyinnib ki bi ki tee biitdamm u boori. ³⁴ Njmee be ki saa bu bi buut ki biiribi? Soo kaa. Yiisa Masia nba din kpo ki fiir kuun ni na be Yennu niidiitu po ki tee ti sindantinnɔ. ³⁵ Lanne saa fit nyinnit Yiisa Masia lomm ni? Ti biak dinu amii maan amii sukut amii kon amii namu amii parbiir amii kuume? Aaii. ³⁶ Li teen ki turit nan laa sob bianjinba Yennu gbouj ni nae a: "A paake ki ti be kuun ninboj ni yoo kur, ki tee nan peeuk nba ki bi tuu tee siir a bin kpiu na."

³⁷ Njaan linba na kur tee yanne, kimaan ti la nyannu kur Yiisa Masia, wunba loont na paaka. ³⁸ N mi fanu nan siar kaa ki saa fit bokit timm nan Masia lommi; kuun amii manfoor amii malakanba amii kpanbara amii yentdamm amii linba tuun motana amii linba tan saa tun ³⁹ amii linba be sanpaapo amii tinpoo ni amii? siar kaa naauj kur ni ki saa fit bokit timm nan Yennu lommi, lomm nba nyii ti Yomdaano Yiisa Masia ni na.

9

Ki jiin Yennu nan Israel teeb po

¹ N tee Masia yooe ki ki fa faaka. Yennu Seyeen nae yen n dudukit ki teen siara a n ki fa faaka, linba ki n yaa n pak na tee moniie: ² N mok parbiir nba kaa gbennu, ³ n moje booru paak. Li-i bonni saa fit ki n set n niib paak ki Masia n biirin, n bo saa sak nnawa. ⁴ Namme tee Israel* teeb, ki Yennu din gannib ki te ki bi tee u waas, ki wannib u yentsaakar, ki turib

* **8:24** 8.24 Dindann, koo yada. * **9:4** 9.4 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

molora, ki bia turib u sennu, ki wannib barmōnii jiantu, ki senn mōsona ki turib. ⁵ Bi yeejamm din tee nijaanae, ki Masia nba din kpant nisaarik yoo nba na, ki u teen bi booru ni yeno. Yennu nba yen bont kur na n la paku nba ki mōk gbennu. Mamōmm.

⁶ N ki yeen a Yennu mōsonn na ki tuun kaa, kimaan Israel niib kur kaa tee Israel teeb nan barmōnii. ⁷ Abraham yaaboonaa kur kaa mun tee u yaaboonaa nan mōnii, kimaan Yennu din yet Abraham a, "Aisak maarue tan sii tee a yaaboonaa." ⁸ Li paak, binba ki Abraham marib nisaarik maaru na ki tee Yennu waasi. Binba tee Yennu mōsonn maaru waas na, ŋamme set tee Yennu waas. ⁹ Yennu mōsonn na din tee a, "N saa jen binn nna yoo ki sōō Sara mar bonjaka."

¹⁰ Ŋaan li kur kaa na. Ti yaa Rebeka bonjai banlee na din tee jaasinbae, ki bi baa tee ti yeeja Aisak. ¹¹⁻¹² Yoo nba ki bi daa din ki marib ki bi ki tun linba ŋan koo linba bi na, ki Yennu yet a bikperik nae tan sii tee waarō po na jiamō. Yennu yet nna a u loomme n tun. Li paak, u loomm tee wun gann niibe, li ki tee bi toona paak; ŋaan li tee waa loon ki gann bianjinae. ¹³ Li tee nan Yennu nba yet u gbouj ni bianjinba nae a, "N loon Jakob maame, ŋaan ki loon Esōō maami."

¹⁴ Ki ti ji saa yet a bia? Ti saa yet a Yennu ki tun linba ŋan amii? Aaii, ti kan yet nna kaa. ¹⁵ Yennu din yet Moses a, "Binba ki n loon ki n tinib ninbaauk na, ŋamme ki n saa tinib ninbaauk." ¹⁶ Li ki tee nisaarik loomm koo waa tuun linba kaa, ŋaan li tee Yennu ninbatinu paake. ¹⁷ Li sōb Yennu gbouj ni ki yet bat Faara a, "Min Yennu dinna naan linba na paake, a n jiia ki wann n paŋ, ki te ki n sann n mōont lin tingbouj na kur po." ¹⁸ Li paak, binba ki Yennu loon ki wun tinib ninbaauk na, ŋamme ki u tiinib ninbaauk, ki bia teen siab kangbata nan waa loon bianjinba na.

Ki jiin Yennu wutoor nan u ninbatinu po

¹⁹ Tōn, li pasiar ki i yeno n boin a ki li-i tee nnaie, nlee ki Yennu laat nisaarik biiti? Ŋmee saa fit yēt Yennu loommi? ²⁰ Ŋaan n yōok, a tee ŋmee ki saa pak jiin Yennu? Bobir kan fit boi bobmaarō a, "Bee ki a maa-n ki n tee nna?" ²¹ Bobmaarō mōk yaak ki saa jii yōk bur ki maa bobjann nan bobir nba ki ŋan. ²² Nnae ki Yennu tun ki loon wun wann u wutoor ki niib kura n bann u paŋ. Li paak ki u mōk mintir nan binba ki u wutoor doo bi paak ki li bo jaŋ nan wun biiriba na; ²³ ki u bia dōj gann niib nba ki u tinib ninbaauk na, a wun donnib ki wann waa mōk burchint bonchiann bianjinba. ²⁴ Li tee timm nba ki u gann nae; li ki tee Juu teeb kuukō kaa, ŋaan nan binba ki tee Juu teeb nawa. ²⁵ Li tee nan Hosea nba din sōb bianjinba, a Yennu yet a,

"Niib nba din ki tee n niib na,

ŋamme ki n saa jiib ki bii tee n niib;

ki booru nba ki n din ki loon na,

ŋamme ki n saa yiimm booru nba ki n loon;

²⁶ ki siaminba ki bi din yetib a bi ki tee n niib na,

leje biak ki bi saa yiimm manfodaano Yennu waas."

²⁷ Yennu sōkinii Aisaya din pak jiin Israel teeb po ki yet a, "Israel teeb-i lekii yab nan mōkgbenjir tanbiinii na, ŋaan bi waaminnae saa tinn; ²⁸ kimaan Yennu saa dat tingbouj na teeb tuba ki gbenn yian, nan waa yet bianjinba nae." ²⁹ Li tee nan Aisaya maŋ nba bia din yet nae a, "Ti yabint Yennu-i bonni kii tennit waas, li bo tan saa tun turit nan laa din tun Sodom nan Gomora doi ni niib bianjinba nae."

Ki jiin Israel teeb nan barjanii na po

³⁰ Tɔn, ti saa yet nlee? Binba ki tee Juu teeb na din ki koor a bin teen niɲamm Yennu boori, ɲaan ki Yennu yet a bi tee niɲamm u tɔɔnn, bi yada paak. ³¹ Naan ki Israel teeb nba koor a bin la sennu nba saa te ki Yennu n yet a bi tee niɲamm u tɔɔnn na ji kɔɲ. ³² Bee ki bi din kɔɲi? Bi ki koor a Yennu n yet a bi tee niɲamm u tɔɔnn bi yada paaki; bi din koor a Yennu n yet a bi tee niɲamm u tɔɔnn bi toona paake. Ki bi gbiat tangbiatkar na ki baa, ³³ tann nba ki bi sɔb li po Yennu gbouɲ ni a “Gotir, min Yennu bir tanne Sayɔnn doo ni, linba saa te ki niib n gbiat; ki tee tann nba saa te ki niib baa. Naan wunba teenɔ yada kan di fei.”

10

¹ N naa waas, n mei Yennu nan n par kure a wun tinn n mɔɲ booru Juu teeb. ² N saa fit teen bi siara nan bi waa Yennu nan ninmɔniie; ɲaan bi ki mi u sɔnu nan barmɔnii. ³ Bi ki mi sɔnu nba te ki Yennu yet a niib tee niɲamm u boor; ɲaan loon bi mɔɲ sɔnu, ki li paak, bi ki jii bi mɔɲ ki lor nan Yennu sɔnu na. ⁴ Kimaan Moses sennu weiu ji kan te ki Yennu n yet a sɔɔ tee niɲanɔ u boori; ɲaan wunba kur teen Masia yada, Yennu saa yet a li daanɔe tee niɲanɔ u boor.

Tinnu nba tee sɔɔ kur yar bianjinba

⁵ Moses din sɔb a, “Wunba tee popeendaanɔ nan sennu nba wann bianjinba na, u saa la manfoor li paaka.” ⁶ Ki jiin yada nba saa te ki niɔ be nan Yennu fanu na po, ɲɔɔ Yennu gbouɲ yet a “A daa dukii a par ni a ‘Nmee tan saa do Yendɔɲ ni?’ ” (Li paak tee a “Nmee saa do Yendɔɲ ni ki te Masia n siki?”) ⁷ “A bia daa boi a ‘Nmee tan saa sik kpeentini?’ ” (Li paak tee a “Nmee saa sik ki te Masia n fiir kuun ni?”) ⁸ Yennu gbouɲ nba want bianjinba na tee a, “Yennu barjanii na nakinawa; li be a mɔb ni nan a par ni.” Barjanii maɲ tee yada labaar nba ki ti mɔɔntir nae. ⁹ Li-i tee ki a set pak a mɔb ni ki yet a Yiisa tee Yomdaanɔ, ki bia teen yada a par ni nan Yennu set fiinɔ kuun ni, Yennu saa tinnawa. ¹⁰ Kimaan niɔ nba teen Yiisa yada u par ni na paake, ki Yennu yet a u tee niɲanɔ u tɔɔnn, waa pak kat na paake ki u la tinnu. ¹¹ Li sɔb Yennu gbouɲ ni a, “Daanɔ nba teenɔ yada, u kan mi di fei.” ¹² Bokitu kaa Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb sinsuuk ni. Yennu kuukɔɔe tee ti kura Yomdaanɔ, ki binba kur meio, u sommitir nan burchint. ¹³ Li sɔb Yennu gbouɲ ni a, “Wunba kur mei Yennu sommir po, u saa la tinnu.”

¹⁴ Tɔn, niib-i kii teenɔ yada, bi saa teen nlee ki miarɔ sommir po? Ki bi-i kii gbat barjanii maɲi, bi saa teen nlee ki teenɔ yada? Ki bi-i kii mɔɔnt barjanii maɲi, nlee ki niib saa gbati? ¹⁵ Ki Yennu-i kii tun toomiinba, nlee ki barjanii maɲi saa mɔɔnti? Li sɔb Yennu gbouɲ ni a, “Binba lin mɔɔntir barjanii na baaru ɲan bonchiann.” ¹⁶ Naan niib kur kaa sak barjanii maɲi. Aisaya din sɔb Yennu gbouɲ ni a, “Yennu, ɲmee sak barjanii na?” ¹⁷ Li paak, niɔ-i gbat barjanii na, ɲanne saa te ki wun teen Masia yada; ki niib-i mɔɔntir Masia barjanii na, li mun saa te ki wun gbat.

¹⁸ N loon ki n boi ki laan niib ki gbat barjanii maɲi amii? Mamɔmm, bi gbata. Li sɔb Yennu gbouɲ ni a

“Niib gbat bi kunkora nan bi mɔmaan tingbouɲ na lokir kur powa.”

¹⁹ N yaa n ɲamm boie ki laan Israel teeb din ki bann li paak amii? Moses tɔɔɔo din dɔɲ jiin sinsinn, a Yennu din yet Israel teeb a u saa te ki bii mɔk

funfunn nan niib nba ki mək booru na, ki te ki bi wutoa n do booru nba tee jatit na paak. ²⁰ Ki Aisaya mək par, ki yet a Yennu yaa niib nba ki fiin u po na, bi tan lauwa; ki niib nba ki boi u po na, ki u fiit u mɔŋ ki wannib. ²¹ Naan ki u pak jiin Israel teeb po a u tian u nuu yoo kur a wun gaarib, naan ki bi tee tubkangbata ki ki saak u mɔbi.

11

Yennu nba mək ninbatinu Israel teeb paak bianjinba

¹ N loon ki n boi laan Yennu nyik u mɔŋ niib Israel teeb amii? Aaii, u ki nyikib kaa. N mɔŋ tee Israel niroe, ki tee Abraham yaaboonn, ki nyii Benjaminn naakuuk ni. ² Yennu ki yêt u niib nba ki u dɔŋ gannib na. I mi laa sɔb Yennu gbouŋ ni ki want Elaija nba din beer Yennu, Israel teeb biit po bianjinba a ³ “N Yomdaano, bi kp̄ii a səkiniinba kura, ki biir a binbinta na, ki n kuukɔe biar, ki bi koor a bin kp̄in.” ⁴ Yennu din jiin a bia? U din jiin a u mək niib tusaa ŋanlore, binba daa ki mi jiant tingbann Baal-e. ⁵ Li tee nnae mɔtana. Israel teeb* waaminnae daa be ki Yennu gannib u ninbatinu paak. ⁶ Yennu-i gann niib, u ninbatinu paake ki u gannib, li ki tee bi toona paak kaa. Yennu-i bonni gani niib bi toona paakie, u ninbatinu na bo kii tee barmonii ninbatinu.

⁷ Tɔn, li want nan Israel teeb ki la baa loon linba. Bi waaminnae ki Yennu gannib ki bi lar; naan ki binba biar na teen tubkangbata. ⁸ Li tee nan laa sɔb Yennu gbouŋ ni a, “Bina nba gar ki tan tuu dinna, Yennu te ki bi yan lin, ki bi ki laat, ki bia ki gbia.” ⁹ Ki li ji sɔb Yennu gbouŋ ni a Defid yet a:

“Yennu n te linba ki nibooru na jiantir na, lii tee tanbar ki soorib, ki bin di biak;

¹⁰ ki te ki bin jɔɔn, ki daa laati, ki bii bɔɔ, ki bi sai daa naatiri.”

¹¹ N loon ki n boi laan Israel teeb din gbiat baa ki boonte-e? Aaii, li ki tee nna kaa. Baa tun toonbiit na paak, ki Yennu tinn binba ki tee Juu teeb na. Yennu tun nna a ŋamm Juu teeb-ii mək funfunn binba ki tee Juu teeb na paake. ¹² Ki Juu teeb biit paake te ki tingbouŋ na teeb la tinnu; ki ŋamm Juu teeb nba din ki tun Yennu loomm nae te ki binba ki tee Juu teeb na la tinnu, li paak, Juu teeb maŋ kur-i munii nyik bi biit ki la tinnu, tingbouŋ na teeb saa mantik la piisin ki gar nnawa.

Binba ki tee Juu teeb na tinnu labaar

¹³ N piak ki teen yimm nba ki tee Juu teeb nae: Yennu nba te ki n tee Masia toonii i boor na, n sii mək yuugontir n toonn maŋ paak. ¹⁴ Mi-i bonni saa fit te ki n mɔŋ niib Juu teeb-ii mək funfunn binba ki tee Juu teeb na paak, li pasiar ŋanne bo saa te ki Juu teeb na siab n tinn. ¹⁵ Yennu nba din yêt Juu teeb na, ki u ji te ki tingbouŋ na teeb sooro yɔɔs; Yennu-i ŋmat gaarib ki bi tee u niib, li ji sii tee nlee? Li sii tee manfoore ki tur kpeemm. ¹⁶ Li-i tee ki sinsinn boroboro na tee Yennu yarie, linba biar na mun bia tee u yare. Li-i tee ki tiik jiina tee Yennu yarie, li yiinii na mun bia tee u yare. ¹⁷ Juu teeb na tee nan ŋaak ni tiik nba ŋan nae, ki Yennu konn tiik na yiinsai, ki jii muuk ni tiik yiinii, ki tukin nan ŋaak ni yar na, ki li taan yomm. Yimm nba ki tee Juu teeb na tee nan muuk ni tiik yiinu nae, ki gaan Yennu barnanii nba nyii Juu teeb boor na, ki tee nan muuk ni tiik yiinu nba gaan bonŋann nba nyii ŋaak ni tiik ni na. ¹⁸ Li paak, a daa

* **11:5** 11.5 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

yisin binba ki Yennu kɔnnib ki lu ki bi tee nan ɲaak ni tiik yiinii na. Daa mɔk parbifaant, kimaan a tee yiinue, jiinae teena sommir, fin kaa teen jiin na sommiri.

¹⁹ Ɗaan a saa jiin a, “Mɔniie, Yennu kɔnn yiinii na ki tur min nba tee muuk ni yiinu na yiare.” ²⁰ Li set tee mɔniie; baa ki teen yada na paak ki u kɔnnib, ki fin nba teen yada na paake ki u jiia tukin li paak. Ɗann amii a ji daa mɔk parbifaant li paaki, ɲaan kii mɔk ɲanmaanii. ²¹ Juu teeb nba tee nan ɲaak ni tiik na, ɲaan Yennu din dat bi tubawa; li paak, a daa dukii nan u kan dat a tubiri. ²² Gotir, Yennu nba mɔk ninbatinu ɲaan bia mɔk ninkoonii bjaɲinba. U mɔk ninkoonii ki tur binba ki teen yada, ɲaan u tiina ninbaauk; fi-i kpaɲi teen yada, u bia sii tiina ninbaauk, ɲaan li-i kii tee nna, u mun bia saa kɔnnae ki lu. ²³ Juu teeb-i lebit bi dudukit ki ɲmat teen Yiisa yada, Yennu saa te ki bin tukin nan ɲaak ni tiik na, kimaan u saa fit tun nnawa. ²⁴ Yimm nba ki tee Juu teeb na tee nan muuk ni tiik yiinu nae, ki Yennu kɔnnir ki tukinir nan ɲaak ni tiik na. Li ki paar ki wun jii yiinii nba ki u kɔnn ɲaak ni tiik paak na, ki bia tukin nan li mɔɲ tiiki.

Yennu nba tiin sɔɔ kur ninbaauk bjaɲinba

²⁵ N naa waas, n loon ki yin bann woonin ni bonsiar, ki lin te ki i daa dukii nan i tee yandammi: Ki li tee a Juu tesiab tee tubkangbatae, ki li sii tee nnae ki tan tuu yoo nba ki binba kur ki tee Juu teeb ki Yennu gannib na n tan teen Yiisa yab. ²⁶ Nnae ki Juu teeb kur saa la tinnu. Li tee nan laa sɔb Yennu gbouɲ ni a, “Tinntɔɔ saa nyi Sayɔnn doo nie, ki baar ki tan nyinn Jakɔb yaaboona biit kur ni.

²⁷ N saa lor mɔlor nba na namm, yoo nba ki n nyinnib bi biit ni.”

²⁸ Juu teeb nba din ki sak Yiisa barmanii na paake ki bi teen Yennu datai, ki li te yimm nba ki tee Juu teeb na la tinnu; Yennu nba din gann Juu teeb booru ki loomm na, bi yeejamm paake te ki u loomm; ²⁹ kimaan Yennu-i gann niib ki turib piinii, u ji ki lebitir u pari. ³⁰ Yimm nba ki tee Juu teeb na, i din ki sak Yennu mɔb; ki mɔtana ki u ji tini ninbaauk, kimaan Juu teeb nba ki sakɔ na paak. ³¹ Mɔtana, Juu teeb ki sak Yennu nan yaa din ki sako bjaɲinba nae; Yennu nba din tini ninbaauk bjaɲinba na, u saa tinib ninbaauk nnae mun. ³² Yennu loon ki niib kur n bann nan bi tee mɔyɛtuk dammewa, ki wun fit tinib ninbaauk.

Yenpaku labaar

³³ Yennu mɔkint ki mɔk gbennu; ki u yan nan bannu sumii bonchiann. Ɗmee mi ɲɔɔ Yennu dudukit ki saa fit bann u sonii? ³⁴ Li sɔb Yennu gbouɲ ni a:

“Ɗmee mi Yennu dudukit ki saa kpaano?”

³⁵ Ɗmee mi tur Yennu siar ki li tee wun pa jiino?”

³⁶ Yennu-e din nan bonsiar kur, ki dia li kura, ki u paake ki li kur be. Ɗnaant ki wun la paku mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm.

12

Nirɔ nba saa tun Yennu toona bjaɲinba

¹ Li paak, n naa waas, Yennu ninbatinu paake te ki n barimi maa yii jii i gbanant ki turɔ, ki lii tee mannu nba fo, kii waa ɲɔɔ kuukɔɔ, ki lin maɲɔ; ɲanne tee Yenjiantu nan barmonii. ² I daa te ki i binberɲ tee nan tingbouɲ na niib binberɲ na. Ɗnaant ki Yennu n lebit i dudukit nan barmonii, ki

ɲamm i binberɲ fanu; ɲanne ki i saa bann Yennu yanboot nba ɲan ki bia tee fanu bianɲinba.

³ Yennu nba tinin ninbaauk na paake ki n yeen i kur a i soɔ daa dukii u par ni a u tee nijaann ki gar waa tee bianɲinba; ɲaant ki soɔ kur n dukin ki bann yada nba ki Yennu turo na bikinu. ⁴ Tɔn, niro gbanant bokite, ki bokir kur mok li toonn, ɲaan taan ki tee gbananyennkoɔ. ⁵ Li mun bia tee nnae nan taa yab bonchiann na, ɲaan timm nan Masia lakin tee gbananyennkoɔe, ki ti kura na gbanant taan ki ji teen gbananyenn. ⁶ Li paak, soɔ kur n jii piinii nba ki Yennu Seyeen turo na ki tun nan Yennu nba turo yaak bianɲinba na. A piinii na-i tee fii sokint Yennu maamie, li ɲan fii tuun a yada bianɲ; ⁷ ki a piinii na-i tee a somm leebiie, li ɲan fii sommit; li-i tee fii want leebiie, li ɲan fii want; ⁸ li-i tee ki a kpaan a leeb kpaaniiie, fii tuun nna; fin nba mun pi piinii, ii tuun nan burchint; wunba mun mok yiikoo niib paak, li ɲan ki wuu tuun yiikoo toonn man bonɲann; ki wunba mun mok ninbatinu nan niib, li ɲan wuu mok ninbatinu man nan parpeenn.

⁹ ɲaant ki lomm-ii tee barmɔnii lomm, ki soor linba ɲan na fanu, ɲaan kii nân biit. ¹⁰ Li loon leeb man bonɲann nan niro nan u naa bik nba tuu loon leeb bianɲinba na, ki kot kii baakit leeb; ¹¹ kii tee nikakitii, ki daa tiin gbannyakiri, ɲaan kii tuun ti Yomdaano toona nan i para kura, ¹² kii mok parpeenn i dindann paak, kii mok mintir i biak dinu ni, kii mei Yennu yoo kur; ¹³ ki paat linba ki i mok ki tur Yennu niib nba ki mok na, kii gaan Yennu niib nba tee saamm kii chantirib i ɲei ni.

¹⁴ Binba mukisi, yin yetib a, “Yennu piisin-ii be i paak.” Mamɔmm, ii yetib nna, ki daa poorib. ¹⁵ Niro-i mok parpeenn, yii mun-ii mok parpeenn nano; ki wunba mok parbiir; yii mun-ii mok parbiir nano. ¹⁶ Li mok man dudukyennkoɔ ki daa mok dont-n-mɔɲ; ɲaan kii saak toona nba ki mok dont-n-mɔɲi, ki daa dukii nan i mok yami.

¹⁷ I daa tuun biit ki jiiint biit paaki; kotir i mɔɲ kii tuun linba ki niib kur saa la ki li ɲan. ¹⁸ Li yabir i mɔɲ man kii mok parmaasir nan niib kur. ¹⁹ N naa walonkai, i kpan daa tuun biit ki jiiint biit paaki, ɲaant ki Yennu n pa pann man. Li sob Yennu gbouɲ ni a, “Min kuukoɔe mok yiikoo nba saa dat niib tuba; mine saa pa pann man, min Yennu-e pak na.” ²⁰ Ii tee nan laa sob Yennu gbouɲ ni na a, “A dataak-i mo kon, fan dinnɔ, nyunnyukuru-i sooro, fan turo nyun wun nyu; ki fi-i tee nna, a dinto feie.” ²¹ Daa ɲaant ki biit n nyannani, ɲaan jii toonɲana ki nyann biit.

13

Taa saa sak yent damm moi bianɲinba

¹ Niro kur-ii saak yent damm moi; kimaan soɔ ki mok u mɔɲ yiikoo ki li ki nyii Yennu boori. Yennu-e te ki binba mok yiikoo na mok yiikoo. ² Wunba ki saak yent damm sennu, li want nan u bia ki saak Yennu mɔɲi; ki wunba kur tuun nna baat nan tubdatue u mɔɲ paak. ³ Binba tuun toonbiit nae tiin yent damm janmaanii, ɲaan binba ki tuun toonbiit, bi ki tiin yent damm janmaanii. Yi-i kii loon yii tiin yent daano, li ɲan ki yii tuun linba ɲan, ki wun paki; ⁴ u tee Yennu toontunnɔe ki tuun linba ɲan ki teeni; ɲaan yi-i tuun toonbiit, yii tiinɔ, kimaan u mok yaak nba saa dat i tuba. U tee Yennu toontunnɔe ki see Yennu taar ni ki daar binba tuun toonbiit na tuba. ⁵ Li paak, li kpaan talas ki i gaar yent damm moi, ki li daa tee i mantik tiin tubdatu na kaa, ɲaan ki i mi nan li tee linba ɲane. ⁶ Li

paake te ki ti pa lampo, kimaan Yennu-e senn yent damm na a yoo kur bin jiir ki dia tingbouj na bonnann. ⁷ Li paak, turimm linba tee bi yar; li-i jan nan bin gaari lampo, amii linba ki i mok paak lampo, yin pa turib; li-i jan nan ki i baak niro, yin baako; li-i biaki jan nan yii tiin niro, yin tino.

Taa sii loon leeb bianjiba

⁸ Daa mok soo panni. Yaa sii mok pann nba tee, ii loon i leebe. Wunba loon u loo, li daano gbeen Yennu sennu na kura. ⁹ Yennu sennu na yet a, "Daa chommi; daa kpi niro; daa jaami; daa mok nioj a loo bont paaki;" ki senn-yena biar ki pukin linba na paak ki li kur taan ki yet a, "Ti loon a loo nan faa loon a moj bianjiba na." ¹⁰ Ki fi-i loon a loo, a kan tun bonbiir ki turo; kimaan lomme tee Yennu sennu na kur saku.

¹¹ Ii tee nna man kimaan yaa mi yoo na nba tee bianjiba na paak. Yoo manj baar nan yin fiir goon niwa. Ti tinnu daar pera, ki ki fok nan laa din fok bianjiba, yoo nba ki ti din piin ki teen Yiisa Masia yada na. ¹² Nyiok na gaare, ki li ji yentir. Li paak, njaant man ki tin nyik bunbonn ni toona na, njaan jii yentu tobtiat. ¹³ Njaant ki ti toona-ii yeen nan niib nba tuu be yentu ni na, ki daa nyu daan ki yibi, ki daa tuun yuukpeentoona, koo ki chomm ki tuun jakint toona, koo ki tuun toonbiit booru booru, koo ki kon kunkona, koo ki mok funfunn nan leebi. ¹⁴ Ii tee nan ti Yomdaano Yiisa Masia nba tee bianjiba na, njaan nyik i gbanant loonbiit, ki ji daa dukii li po.

14

Daa biir a loo

¹ Gaat yadkanpoona damm na man, ki daa noi namm moniok bi yada po. ² Soo yadae te ki u di jeet kur; ki wunba yada ki paar na mun koo nant. ³ Wunba di jeet kura na daa yisin wunba koo jesiati, ki wunba mun koo jesiati na daa biir wunba di jeet kur na sanni, kimaan Yennu gaarowa. ⁴ A tee nmeee ki saa biir soo toontunno? Li tee u moj Yomdaano nae n yet waa do koo waa baa, ki u set saa dowaa, kimaan ti Yomdaano mok panj nba saa te ki wun do. ⁵ Ton, nisiab mun dukii a dayena njan ki gar dalia, ki siab mun jii daa kur ki li jan. Soo kur-ii dia waa teen linba yada. ⁶ Wunba dukii a dayena njan ki gar dalia na, u tuun nna ki teen ti Yomdaano baakire; ki wunba mun di jeet kur na, u tee nna ki teen ti Yomdaano baakire mun, kimaan u teen Yennu niipoouk jeet na paak; ki wunba mun koo jesiati na mun tuun nna ki teen ti Yomdaano baakir; ki mun bia teen Yennu niipoouk. ⁷ Soo kaa ki be ki fo u yur po, koo ki kpenn u loomm kuumi. ⁸ Ti-i fo, ti Yomdaano paake te ki ti fo; ki ti-i kpo, u loomm paake ki ti kpo. Li paak, taa fo amii taa kpo, ti tee ti Yomdaano yabe. ⁹ Masia din kpo ki bia fiir kuun ni a wun teen footib nan kpeemm Yomdaano. ¹⁰ Ki fini, bee teen ki a biir a naa biki? Bee teen ki a yisin a naa biki? Ti kur tan saa set Yennu toonne ki wun bu ti buut. ¹¹ Li sob Yennu gbouj ni a, "Maa set be na, booru kur saa gbaan n toonn, ki soo kur saa yet a n set tee Yennu. Min Yennu-e pak na."

¹² Li paak, soo kur tan saa fiit u moje ki tur Yennu.

Daa te ki a naa bik baa

¹³ Li paak, ti daa biir leeb sana, njaan kii mi i para ni nan i kan te ki i naa bik n baa. ¹⁴ Min nan ti Yomdaano Yiisa nba taan leeb ki ji tee niyeno nae teen ki n bann nan jeet kaa ki koo. Njaan soo-i dukin nan jesiati koo, njan

li koo u boor. ¹⁵ Fi-i te ki a naa bik par biir jeet nba ki a di na paak, nann a ji ki tuun lomm toonn kaa. Nirɔ nba ki Masia din gaar u paak ki kpo na, a daa te ki wun nyik Yennu sɔnu, a jedinu paaki. ¹⁶ Linba ki a dukii a li njan, a daa te ki niib n pak biit ki jiin li po. ¹⁷ Kimaan Yennu naan labaar ki tee dinu koo nyunu labaar kaa, njan li tee popeenn nan parmaasir nan parpeenn yare ki Yennu Seyeen turit. ¹⁸ Wunba waa Masia nna, Yennu sii mɔk parpeenn nana, ki niib bia teenɔ baakir.

¹⁹ Li paak, njaant man ki tin yabir ki tun linba baat nan parmaasir, nan linba saa somm ti leeb. ²⁰ Ii mi ki a biir Yennu toona, jeet paak. Jeet kur njan, njan li ki njan ki a di jeet nba saa te ki a naa bik n baa. ²¹ Linba njan tee ki a nyik linba saa te ki a naa bik n baae, li-i lekii tee nant njan koo daan nyunu. ²² Faa teen yada ki jiin jeet dinu po bianjinba na, njaant ki lii be fin nan Yennu sinsuuk ni. Wunba tun linba ki u dukin nan li njan, ki ki mɔk birsuk li paaki, parpeenn tee u yare. ²³ Njan wunba mɔk birsuk linba ki u di na paak, njan di, u mɔk biit, kimaan u ki dir nan yada kaa. Nirɔ-i teen yada nan bonsiar ki nani, njan tan tun li bont, li tee biite.

15

Ki jiin leeb sommir po

¹ Timm nba ki ti yada chee na, li njan ki tii mɔk sukuru ki somm ti leeb nba yada daa ki chee na, ki daa tuun ti mɔn loomm kuukoo kaa. ² Njaant man ki ti kura baka-ii be ti naa waas ni ki sommib ki bin wei Yiisa Masia sɔnu fanu. ³ Nɔɔ Masia din ki loon wun tun u mɔn loommi. Li sɔb Yennu gbouɲ ni a, "Binba sukii fin Yennu na, bi sukii mine." ⁴ Linba kur sɔb Yennu gbouɲ ni na, li sɔb a tii tumiie. U gbouɲ man teent sukuru, ki bia kɔontit para, a tii mɔk dindann. ⁵ Yennu nba teent sukuru ki kɔontit para na, wun turi dudukyennkoo nan Yiisa Masia nba loon bianjinba na; ⁶ ki i kura sii mɔk dudukyennkoo ki dont Yennu nba tee ti Yomdaano Yiisa Masia Baa na.

Binba ki tee Juu teeb na Yenjiantu labaar

⁷ Ii gaan leeb man nan Masia nba gaari bianjinba na, ki Yennu sann n la paku. ⁸ Maa yeen linba na paak tee a Masia din kpint u mɔn ki tee Juu teeb na toontunnɔe, ki wann nan Yennu set tee mamomm daano, ki gbeen nɔɔ Yennu mɔsona nba ki u din senn ki tur bi yeejajaana na, ⁹ ki te ki binba ki tee Juu teeb na dont Yennu sann, u ninbatinu paak. Li sɔb nnae Yennu gbouɲ ni a Defid yet a:

⁹ N saa tura niipoouk binba ki tee Juu teeb na boor, ki yin yanii ki paka."

¹⁰ Li bia sɔb a: "Yimm nba ki tee Juu teeb na, ii mɔk man parpeenn, yimm nan Yennu niib."

¹¹ Li bia sɔb a:

"Yimm nba ki tee Juu teeb na, pakin man ti Yomdaano Yennu; nibooru kur n pakɔ bonnann."

¹² Aisaya mun din sɔb Yennu gbouɲ ni a:

"Jese yaaboonn tan saa baar ki Yennu saa chabo yaak, ki u tan sii tee binba ki tee Juu teeb na yudaano, ki bi tan sii mɔk dindann u ni."

¹³ Yennu nba turit dindann na, yaa teenɔ yada na paak, u saa turi parmaasir nan parpeenn bonchiann, ki nɔɔ Yennu Seyeen parj saa te ki i dindann na n njam yabit.

Linba paak ki Pɔɔl sɔbir nan parcheenn

¹⁴ N naa waas, n mi n par ni nan i binbenj ɲan, ki i mi Yennu maan bonɲann ki fit ki kpaan i leeb; ¹⁵ ki maa sɔbin gbouj nba ki teeni na, n mɔk parcheenn ki yaa n tiari baryenii, kimaan Yennu mɔk ninbatinu n paak ¹⁶ ki te ki n tee Yiisa Masia toontunno, a n mɔont u barɲanii ki tur binba ki tee Juu teeb na, ki bi sii tee piinii ki teeno, ki u Seyeerj na saa te ki bin teen niɲamm ki penn u par. ¹⁷ Yiisa Masia paake ki n mɔk yuugontir Yennu toonn ni. ¹⁸ N loon ki n wanni toona nba ki Masia te ki n tun nae, ɲaan n kan fit pak nisiab toona po; u te ki n mɔont u labaar na ki tur binba ki tee Juu teeb, ki bia tun baktinauj toona nba din te ki bi sak u mɔb. ¹⁹ Yennu Seyeerj paɲ nae te ki n tuun baktinauj toona na, ɲanne te ki bi bann paɲ nba ki u mɔk. Ki n nyii Jerusalem ki lin doi ni ki tan baar Ilirikum tij ni ki mɔontir Masia barɲanii na siar kur po. ²⁰ ɲanne ki n lin nan ninmɔnn ki mɔontir Masia barɲanii na ki teen niib nba ki mi gbat; n ki loon mii lin kii lei siaminba ki niib poɲ doɲ mɔonti, ²¹ kimaan li sɔb Yennu gbouj ni a:

“Niib nba ki bi daa ki mɔont u maan ki turib na saa lar, ki binba daa ki gbat u po na saa bannir.”

Pɔɔl nba din lor a wun saan gɔn Rom teeb bianɲinba

²² Tɔn, bona bonchiann tuu gɔɔr n sɔnu ki n ki fit baat ki gɔntini. ²³ ɲaan mɔtanae ki n ji daa gbenn n toona nba be yaka na ni, li jii bina bonchianne ki n tuu loon man goni, ²⁴ mɔtana n saa goniwa; ki n gɔnu maɲ poorpo li kan wei, ki n sii loon yin sommin ki n saan Speenn tij ni. ²⁵ ɲaan sinsinn n saa saan Jerusalem-e, Yennu niib sommir paak, ²⁶ kimaan Yiisaweira nba be Masedonia nan Akaya yentnba ni na dakin dudukit, ki yent bi para a bin lakin likirii ki tur Yennu niib nba tee tatimm ki be Jerusalem na. ²⁷ Li tee mɔniie nan bi mɔɲ loomme ki bi teemm piinii na. Li ɲan bin turib, kimaan Yennu barɲanii nba nyii Jerusalem niib boor ki baarib na paak. ɲanne te ki li ɲan nan bin teen piinii maɲ. ²⁸ Mi-i baar Jerusalem ki turib piinii maɲ, n saa nyi lej ki baar i boor ki gar saan Speenn tij ni. ²⁹ N mi nan mi-i baar i boor, Masia sommir sii be ti ni bonchiann.

³⁰ Tɔn, n naa waas, ti Yomdaano Yiisa Masia sann paak, nan Yennu Seyeerj lomm paak, n barimi, a yii mei Yennu nan ninmɔnn n paak kii taantin, ³¹ ki wuu guun ki Judea yent ni niib nba ki teen Yiisa Masia yada na daa kpimi; kii biaki meio a piinii nba ki n saa tur Yennu niib na, bin gaar nan parpeenn. ³² Li-i tee ki Yennu loon, n saa baar i boor, ki mɔk parpeenn, ki foi waan. ³³ Yennu nba teent parmaasir na-ii be nani. Mamɔmm.

16

Foontii

¹ Tɔn, n loon ki n wanni ti niipoo Fiibe po; u be Senkrea doo ni ki sommit Yiisaweira lej. Li-i tee ki u baar i boor, ² yin gaaro ti Yomdaano Masia sann paak, nan Yennu niib nba bo sii gaan bi leeb bianɲinba na, ki sommo waa loon linba i boor, kimaan u mun tuu sommit niib bonchiann, nan n mɔɲ gbaa.

³ N foont Prisila nan u soro Akula, binba tee n toontunleeb Yiisa Masia toona ni na. ⁴ Bi din jii bi manfoa ki tinn n manfoor, li paak ki n teemm niipoouk. Li ki tee n kuukoo kaa teemm niipoouku, ɲaan nan binba ki tee Juu teeb ki tee Yiisaweira nawa. ⁵ N bia foont Yiisaweira nba lakii ki jiantir Yennu bi ɲaak ni na.

N foont n yɔŋaŋ Epanetus, wunba din tee Asia yent ni sinsinn niro nba teen Masiaweiro na. ⁶ N foont Meeri, wunba din tuun bonchiann ki teeni na. ⁷ N foont Andronikus nan Junias, binba tee n booru ni niib, ki min nan ŋamm din lakin koo dansarik; ki Masia toomiinba mib bonŋann na, ŋamme din sint teen Masiaweirawa ki n tan wei.

⁸ N foont n yɔŋaŋ Ampliatus, wunba ki n loono ti Yomdaano paak na. ⁹ N foont Urbanus, wunba tee ti toontunnanloo Masia toona ni na. N foont n yɔŋaŋ Stakis mun biak. ¹⁰ N bia foont Apeles, wunba din la bikinu ŋaan lek bia daa waa Masia nan barmonii na. N foont Aristobulus ŋaateeb. ¹¹ N foont n booru ni niro nba ki bi yiu Herodionn na, ki foont Nasisus ŋaateeb nba teen ti Yomdaano yada na.

¹² N foont Traifena nan Traifosa, binba tuun ti Yomdaano toona na. N foont n yɔŋaŋ Pesis, wunba tuun ti Yomdaano toona bonchiann na. ¹³ N foont Rufus, wunba mantik waa ti Yomdaano sɔnu bonŋann na. N foont u naa, wunba tuu loonin nan n tee u moŋ bike na. ¹⁴ N foont Asinkritus nan Flegonn nan Hemes nan Patrobas nan Hemas nan Masiaweira kur nba be namm na. ¹⁵ N foont Filologus nan Julia nan Nereus nan u niipoo, nan Olimp as nan Yennu niib kur nba be namm na.

¹⁶ Ti foont leeb kii kɔpamii man. Masiaweira nba be lokir kur po foonti.

Kpaanjoontii

¹⁷ N naa waas, n kpaaniie, ii mi man binba bokitir Yiisa niib, ki dokib u sɔnu ni, ki bia ki saak wannu nba ki i gaar na. Lokitirib man. ¹⁸ Li nibooru ki waa ti Yomdaano Masia kaa, bi waa bi moŋ niɔŋo. Bi dia momante ki kɔpan binba yaa dudukit ki chee na. ¹⁹ Ton, soo kur gbat yaa gaar Masia barŋanii bianjnbawa. Li paake ki n mok parpeenn nani. N loon ki ii mok yan ki jiin linba ŋan po, ŋaan daa saak bonbiiri. ²⁰ Li kan yukir ki Yennu nba teent parmaasir na saa te ki yin ŋmaa Sintaanii yur paak.

Ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaŋ-ii be nani.

Foontii biak

²¹ Ton, n toontunnanloo Timoti foonti; ki n ninjamm Lusius nan Jasonn nan Sosipata mun bia foonti. ²² Min Tesius nba sobin linba ki Pɔɔl pak na foonti, ti Yomdaano sann ni.

²³ Gayus, wunba tee min Pɔɔl ŋaadaano, ki Masiaweira jiantir u ŋaak ni na mun foonti. Erastus, wunba tee doo na likdiaro na, ŋoo nan ti naa bik Kootus mun foonti. ((²⁴ Ti Yomdaano Yiisa Masia n somm i kura.))

Yenmiarjoontik

²⁵ Li ŋan ki tin baak Yennu, kimaan u fit te ki i set waau fanu nan maa moont barŋanii ki jiin Yiisa Masia po, ki li fiit woonin ni barmonii nba din bor bina bina na. ²⁶ Nɔɔ Yennu sokiniinba gaar ki sobir gbouŋ ni ki li fiit barmonii na; ki Yennu nba yoo be maŋ tur mob a booru kur n bannir, ki la yaak ki teen Masia yada ki sak u mob. ²⁷ Nɔɔ kooe tee Yennu ki tee yandaano. Niib kur n pako mokmok nan mokmok, Yiisa Masia sann paak. Mamomm.

Pɔɔl gbounsinsinn nba ki u din sɔb ki tur KORINT TEEB nae na

Ki jiin 1 Korint teeb gbouj na po

Pɔɔl din sɔb gbouj maɲ a lin saan Korint teeb boore, ki ɲmakit daamii nba jiin Yiisaweiu nan li binben po, Korint doo ni.

¹ Min Pɔɔl nba ki Yiisa Masia yiinin a n teen u toonii Yennu loomm ni, min nan ti naa bik Sosenes sɔbin gbouj na ² ki teen yimm Yenweira nba be Korint doo ni, yimm nba ki Yennu yiini a yii tee u popeenn damm na, yimme tee u yab ki taa nan Yiisa Masia, ki pukin niib nba be siaminba kur ki jiantir ti Yomdaano Yiisa Masia; ɲɔɔe tee bi Yomdaano, ki mun bia tee ti Yomdaano na.

³ Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaunɲ nan parmaasir-i be nani.

Pɔɔl nba teen Yennu niipoouk bianjinba

⁴ N teen Yennu niipoouk yoo kur i paak, nan waa turi sommir Yiisa Masia paak na, ⁵ kimaan i la bonsiar kur i pinpakit ni, nan i minu ni, u boore. ⁶ Masia labaar nba ki ti din wannu na, i gaarir fanuwa. ⁷ Li paak, i ki pɔt Yennu Seyeen piinii na yenn gbaa, nan yaa guu daar nba ki ti Yomdaano Yiisa Masia tan saa jen na. ⁸ U sii guui nan ti Yomdaano Yiisa Masia jenu daar maɲ, ki i tan kii mɔk biiti. ⁹ Yennu-i yaa u saa tun linba, u tuun ɲanne. U yiinie a yimm nan u bik ti Yomdaano Yiisa Masia-ii mɔk motaauk nan leeb.

Masiaweira bɔkitu labaar

¹⁰ N naa waas, n barimie ti Yomdaano Yiisa Masia sann ni, a yin taan mɔb, ki mɔniɔk daa be i sinsuuk ni, ki yii taa moyemmkɔɔ nan dudukyennkɔɔ. ¹¹ N naa waas, Kloe ɲaatesiab betin a i mɔk mɔniɔk nan leeb. ¹² Linba ki n yeen na tee a i siab yaa bi tee Pɔɔl yabe, ki leeb mun yaa bi tee Apolos yabe, ki siab mun bia yaa bi tee Piita yabe, ki yemm mun yaa bi tee Masia yabe. ¹³ Masia maɲ bɔkit bɔkite-e? Bi din kpa min Pɔɔl dapunpunn paak i paaki-i? koo bi wuri Yennu nyunwuru min Pɔɔl sann paake-e?

¹⁴ N teen Yennu niipoouk nan maa ki wur i sɔɔ Yennu nyunwuru na, see Krispus nan Gayus. ¹⁵ Li paak, sɔɔ kan fit yet a bi wurɔ Yennu nyunwuru n sann ni. ¹⁶ N bia wur Stefanas ɲaateeb Yennu nyunwuru, ɲaan n ji ki tian maa wur wunba ki pukini. ¹⁷ Kimaan Masia ki tumin a n tan wur niib kaa; ɲaan u tumin a n tan mɔont u barɲanii nae. Li ki tee a n jikit nisaarik mir kaa ki mɔontiri; mi-i bonni tuun nna, li bo saa te ki Masia nba kpo dapunpunn paak na, u kuun n teen yanna.

Masia kuun nba wantit Yennu yan nan paɲ bianjinba

¹⁸ Binba bot Yennu sɔnu ni na jii Masia kuun dapunpunn paak labaar na ki li tee yanne, ɲaan timm nba tinn na mi nan li tee Yennu paɲe. ¹⁹ Li sɔb Yennu gbouj ni a u yet a, “N saa biir yandamm minu na ki te ki bannteeb bannu na n biar yann.”

²⁰ Li paak, tingbouj na yandamm nan bannteeb nan monodamm na be lee? Yennu te ki tingbouj na yanfoon teen yanna.

²¹ Yennu nba mok yan na te ki tingbouj na teeb yan kan fit te ki niib n banno. Li paak, ki u te ki binba teen Yiisa yada na tinn, jatii labaar nba ki ti moontir ki teen niib na paak. ²² Juu teeb loon bin la bakitnauj toonaewa ki fit teen yada, ki Griik teeb mun loon yan. ²³ Timm narin moontir ki wantib bianjinba ki Masia kpo dapunpunn paak nae, ki maan manj dont Juu teeb wutoa, ki bia tee jatmaan ki teen binba ki tee Juu teebi. ²⁴ Juu teeb nba ki Yennu gannib na, nan binba ki tee Juu teeb ki Yennu bia gannib na narin mi nan Masia kuun labaar na tee Yennu panj nan u yame. ²⁵ Linba ki Yennu tuun ki nisaarik jiiir ki li tee jatii na, li mok yan ki gar nisaarik yan; ki linba ki Yennu teen ki nisaarik dukii a li ki mok panj na, njan li mok panj ki gar nisaarik yar.

²⁶ N naa waas, dukint man yaa din tee bianjinba, yoo nba ki Yennu yiinii na. Nisaarik minu ni, i waaminnae din mok yan, koo panj, koo ki tee nijaana. ²⁷ Njan Yennu-e gann binba tee jatit tingbouj na teeb boor, a wun te ki yandamm n di fei; ki bia gann tatimm tingbouj na teeb boor, a wun te ki panj damm n di fei. ²⁸ Yennu-e gann tarii, nan binba ki mok nyoot, nan binba ki tee siar, a wun teen linba ki niib dukii a li mok nyoot na yann. ²⁹ Yennu teen nnae a soo daa nyu bara u toonn. ³⁰ Nsoo Yennu-e taan timm nan Yiisa Masia ki u tee ti yan. U paake ki Yennu nyinnit daabisin ni, ki yet a ti tee ninjamm u boor, ki ji tee u niib. ³¹ Li paak, ii tuun linba sob Yennu gbouj ni na a, "Wunba faa parbiir, li njan ki wuu faa parbiir linba ki Yennu tun paake."

2

Masia dapunpunn paak kuun labaar

¹ N naa waas, maa din baar i boor ni na, n din ki moontir Yennu labaar na ki teeni nan momant koo nisaarik minu kaa. ² Njan maa din be nani na, n din ki mok duduksiat ki pukin Yiisa Masia nan u dapunpunn paak kuun na po. ³ Maa baar i boor yoo nba, n din choke, ki janmaanii nan jijekit soorin. ⁴ N ki pak labaar manj nan minu nba saa manj niib kaawa ki bin sakiri, njan n pake ki Yennu Seyeen na wann u panj. ⁵ Yaa teen Yiisa Masia yada na, li ki tee nisaarik yan paak kaa, njan li tee Yennu panj paake.

Ki jiin Yennu yan po

⁶ Mamomm, ti piak nan yame ki teen binba ki bi para chee Yiisaweiu ni na. Li ki tee tingbouj na niib yan, koo tingbouj na panj damm nba ki bi panii saa teen yann na kaa. ⁷ Yan nba ki ti piak na tee Yennu woonin ni yan nba wooe ki nirɔ ki mi, linba ki Yennu doj gann a wun donnit, ki soo durinya daa din ki nan na. ⁸ Tingbouj na yudamm soo kaa ki mi yan na. Bi-i bonni mir, bi din bo kan kpaa ti Yomdaano, wunba yen paku kura na dapunpunn paaki. ⁹ Li sob Yennu gbouj ni a:

"Linba ki nirɔ ki la, ki bia ki gbati,
linba ki nirɔ ki dakin a li saa fit teen na,
njanne ki Yennu teenir siir ki guun binba loono na."

¹⁰ Njanne ki Yennu Seyeen na te ki ti bannir, kimaan Seyeen na mi bont kur, nan Yennu woonin ni maan gbaa. ¹¹ Nisaarik seek nba be u ni na kuukoɔe mi nisaarik dudukit. Nnae mun, soo ki mi Yennu dudukit see Yennu Seyeen na koo. ¹² Seek nba ki ti gaar na, u ki tee tingbouj na seek

kaa, n̄aan u tee Yennu Seyeen nba saa te ki tin bann piinii nba ki u turit nae.

¹³ Li paak, ti ki piak maan nba tee nisaarik yan wannu; n̄aan ti piak linba ki Yennu Seyeen wantit, ki bia want Yennu barmonii ki teen niib nba ki Yennu Seyeen be bi ni nae; ¹⁴ n̄aan wunba ki m̄ok Yennu Seyeen maŋ, li yoo ki gaan Yennu Seyeen na maami, kimaan li tee jatiie ki turo, ki u kan bann li paaki, kimaan li bannu nyi Seyeen na nie. ¹⁵ Ki wunba m̄ok Seyeen na bant bona kur paake, n̄aan niro kan fit bann wunba m̄ok Seyeen na binben ni, ¹⁶ nan laa sob Yennu gbouŋ ni a: “N̄mee mi Yennu dudukit ki saa n̄makito?” N̄aan timm n̄arin m̄ok Masia dudukit.

3

Yennu toontunna labaar

¹ N naa waas, li tee moniie, n din ki fit pak ki turi nan maa din bo saa pak ki tur niib nba m̄ok Yennu Seyeen na; n din pak ki turi nan maa bo saa pak tur tingbouŋ na teeb nae, ki i binben bia tee nan waas binben nae Masia sonu ni. ² N moonti biime, li ki tee jekpakira kaa, kimaan i ki jaŋ nanni. Motana gbaa i bia lek daa ki jaŋ nanni, ³ kimaan i binben bia daa tee nan tingbouŋ na niib binben nae; kimaan funfunn nan moniok-u be i sinsuuk ni, i ki waa tingbouŋ na niib binben kaa-a? ⁴ Ki soo-i yet a u tee Pool yooe, ki loo mun yet a u tee Apolos yooe, n̄ann i ki tuun nan tingbouŋ na niib na kaa-a?

⁵ N̄mee tee Pool-i, ki n̄mee mun tee Apolos-i? Ti kpan tee Yennu toontunna nba din te ki i sak Yiisa m̄ob nae. Ti kur na tuun toona nba ki ti Yomdaano turit a tii tuume. ⁶ Min din bur bonboorie, i Apolos mun maant nyun, n̄aan Yennu-e te ki li pia kpaat. ⁷ Wunba bur nan wunba maant nyun n̄arin ki tee siari; Yennu-e tee siar, kimaan n̄ooe te ki li kpaatir. ⁸ Bokituu kaa wunba buur nan wunba maant nyun na sinsuuk ni. Yennu-e saa turib nyoot, baa tun linba na paak. ⁹ Ti lakin tuun ki teen Yennu-e. I tee nan Yennu kpaab nae, ki bia tee nan Yennu diiuk na.

¹⁰ Yennu nba sommin bianjinba na paak, n tee nan tanmaan̄ano nae, ki piin fiakir, ki soo mun maa toont li paak. N̄aan wunba kur maa ki toont li paak, wuu mi. ¹¹ Yennu din jii Yiisa Masia ki u tee fiakire, ki fiaksiar ji kaa ki soo saa fit piinii. ¹² Siab saa jii salimae, koo nabint, koo tanchincheena, ki maa fiakir maŋ paak; siab mun saa jii daate, koo moot, koo kaka, ki chaan fiakir maŋ paak. ¹³ Masia baaru daar maŋ nie ki soo kur toona nba tee bianjinba tan saa nyi paanu. Muue tan saa bikin soo kur toona ki fiit wann laa tee bianjinba. ¹⁴ Muu-i kii dii linba ki niro maa toon fiakir maŋ paak na, n̄ann n̄arin u saa la nyoota. ¹⁵ Wunba yar dii muu, u saa koŋ li nyoota, n̄aan u moŋ n̄arin saa tinna, ki li sii tee nan u chiar nyii muu ni nae.

¹⁶ I tee Yennu diiuko, ki Yennu Seyeen be i ni; i ki mi nna-a? ¹⁷ Li paak, wunba biir Yennu diiuk, Yennu mun saa biir li yooowa. Kimaan Yennu diiuk tee diyeene; ki yimme tee diiuk maŋ.

¹⁸ Soo daa kpann u moŋi. Soo-i be i sinsuuk ni ki dukii nan u tee yandaano tingbouŋ na binben ni, li n̄an tun kpann u moŋ jatuk ki set teen yandaano. ¹⁹ Linba ki tingbouŋ na teeb dukin ki li tee yan na, li tee jatiie Yennu boor, nan laa sob Yennu gbouŋ ni a, “Yennu biir yandamm bannu,” ²⁰ ki bia sob leer boor a, “Ti Yomdaano mi nan yandamm dudukit tee yanne.” ²¹ Li paak, soo daa m̄ok dont-n-moŋ nisaarik paaki. Siar kur tee

i yare; ²² min Pooł, nan Apolos, nan Piita, nan tingboun na, nan manfoor, nan kuun, nan motana, nan yoo nba baat na, yimme yen linba na kura. ²³ Ki Masia mun yeni, ki Yennu mun yen Masia.

4

Masia toontunna labaar

¹ Nann ii jiit ki tii tee Masia toontunna nba ki Yennu gann ki guunit u woonin ni maan na. ² Li paak, linba tee majaann tee nnae, li njan ki toontunna-ii tuun nan barmonii. ³ Njan li-i tee ki i bu n buut nan nisaarii nba tuu bu bi leeb buut na, n baka kaa; n ki bu n moŋ buut gbaa. ⁴ N nook ni yeene, njan li ki want a n ki tuun biiti, njan ti Yomdaano tee wunba bu n buut. ⁵ Li paak, i daa bu soɔ buut motana, kii guu yoo nba ki ti Yomdaano tan saa baar na, noo tan saa jii linba be bunboun ni ki wannir paanu ni, ki fiit para ni maan paanu ni. Li yooe, soɔ kur tan saa la u nyoot nba tee linba Yennu boor.

⁶ N naa waas, i paake ki n bikin linba na kur ki tur n moŋ nan Apolos, a yii tumii ti boor ki wei Yennu gbouj nba wann bianjinba na bonjann, ki soɔ daa dont u moŋ ti yeno paak ki gaar loo na. ⁷ Nmee tura saakatuk leeb ni? Yennu kaa tura linba kur ki a mok na-a? Ki bee teen ki a dont a moŋ, ki li tee nan linba ki a mok manj ki tee piinii kaa na?

⁸ I poŋ mok linba kur ki i looni-i? I poŋ teen gordamma-a? Taa lek ki tee kpanbara na, njan i tee kpanbara-a? N sunman ki i set tee kpanbarae, ki timm nan yimm n taan kii tee kpanbara. ⁹ Min yaa boor, n dukin nan Yennu gann timm nba tee toomiinba na ki ti tee tariie, ki tee nan niib nba ki bi saa kpib paanu ni, ki teemm yaarlituk niib, ki tingboun na teeb kur nan malakanba gorii nae. ¹⁰ Ti tee jatite Masia paak, njan yimm njan tee yandamme Masia sonu ni; ti ki mok panj, njan yimm njan mok panj; ki niib teeni baakir njan yisin timm. ¹¹ Laa nyii sianyoowa mokmok nan motana, ti lin kome nan nyunnyukuru, ki lia tachiat; ki bi boot, ki ti lin yirib ki kaa binbeoori. ¹² Ti ninjii ki ti di; bi-i sukirit, ti tuu jiimm manjamme; bi-i dintit fara, ti tuu mok sukurue; ¹³ bi-i pak biir ti sana, ti tuu pak jiimm nan lomme. Ti kpanj tariie, ki tee nan tingboun na tanpenn paak moot na, ki bia tee nan tingboun na jakint na ki tan tuu motana.

¹⁴ N ki sobin na ki teeni a n dinni fei kaa, njan n kpaaniie, yaa tee n walonkai na paak. ¹⁵ Njan li-i tee ki i lek mok wanntee tusaa piik Masia ni, i ki mok baanba bonchianni; kimaan Yiisa Masia nie ki n mari, barjanii nba ki n wanni na paak. ¹⁶ N barimie, ii waa n binbenj man. ¹⁷ Linba na paake ki n tuun Timoti i boor, wunba tee n bilonkak ki tee barmonii daano ti Yomdaano ni; u saa tiari maa be bianjinba Masia ni, nan maa lin want Masiaweira bianjinba, siar kur po.

¹⁸ Siab mok dont-n-moŋe, ki dukii a n kan baar ki gonini. ¹⁹ Li-i tee ki ti Yomdaano loon, n saa goni motana, ki la dont-n-moŋ damm na, li ki tee bi pinpakit paak kaa, njan n yaa n laan bi set mok panj amii bi ki moki. ²⁰ Yennu naan ki tee mob ni yetu kaa, li tee panje. ²¹ I loon lanne? I loon ki n baar i boor nan ninmonn amii n baar soon nnae?

5

Bonchonchonsin nba din baar Masiaweira ni na po

¹ Li set tee moniie ki bi yeen a joonbaanu be i ni, linba ki binba ki waa Yiisa Masia na moŋ kan tumi. N gbat a soɔ be i sinsuuk ni ki doo nan u baa njaapoo; ² njan ki i mok dont-n-moŋ ki ki tiin fei li paaki. Li ki

jan nan i para n biiri-i? Li ñan ki yin nyinn li nibooru i ni. ³ Maa lek be banfokir nani na, ñaan n dudukit be i ni, ki n poŋ dukin ki bu daano man buut, ti Yomdaano Yiisa sann niwa, ki li tee nan n lakin be nani nae. ⁴ Ti Yomdaano Yiisa sann paak, n seek nan yimm-i tanj lakin, ti Yomdaano Yiisa paŋ ni yoo nba, ⁵ yin jii nirɔ nba tun toonbiit man ki teenɔ Sintaanii nuu ni ki wun biir u gbanant, ki lin te u seek n tan la tinnu, ti Yomdaano baaru daar na ni.

⁶ Li ki ñan ki yii dont i moŋji. I ki mi a datinj* waaminnae te ki boroboro yon kur fuutir piiri-i? ⁷ Li paak, nyikin i binbenkperik na, kii tee nipaamm, nan i set tee niib nba nyik biit tumue na, kimaan Masia nba tee ti maruŋ na gaar ti paak ki kpowa. ⁸ Li paak, taa waa u sonu bianjinba na, ñaant ki tin nyik binbenkperik na, ki nyinn dudukbiit nan biit kur, kii jikii tee u weira nan barmoni, ki biit kaa ti ni.

⁹ Maa poŋ sob gboŋ nba ki turi na, n betiwa a i daa tokii nan bonchonchona. ¹⁰ Li ki tee n yaa ii nyinn i moŋ tingboŋ na bonchonchona ni, koo nianchiɔŋ damm ni, koo nanyukii, koo patmannteeb ni kaa; li-i tee nna ñarimi, see ki i nyii tingboŋ na ni. ¹¹ N sob ki yeeni a i daa tokii nan daano nba yaa ñoo waa Masia-e ñaan chomm, koo ki mok nianchiɔŋ, koo ki mann pata, koo ki mok sanjaauŋ, koo ki tee danyuuruk, koo ki tee nanyuko. I poŋ daa kaar nan li daano ki di jeeti.

¹² Li ki tee n toonn kaa ki n sii bu binba ki waa Masia na buuti. Yennu-e saa bu bi buut; ñaan i leeb nba tee Masiaweira nae ki i sii bu bi buut. ¹³ Li poŋ sob Yennu gboŋ ni a, "Ii ber biitdaano na ki nyinno i ni."

6

Buut bunu labaar

¹ I yeno-i mok maan nan u loo nba waa Masia, ñaan ki i ki saan nann Masiaweira boor ki bi saa ñammir, ñaan saan nann binba ki waa Masia na buut boor, li sii mok fei hei. ² I ki mi a Masiaweirae tan saa bu tingboŋ na teeb buuti-i? Ki li-i tee ki i tan saa bu tingboŋ na teeb buut, ñan i kan fit bu barbishis motana-a? ³ I ki mi a ti tan saa bu malakanba buuti-i? Nlee ki i kan fit bu motana binbeŋ na barii? ⁴ Li-i tee ki i mok maan, bee ki i saa nann binba ki tee Masiaweira na boori? ⁵ Linba na tee feje ki turi. Moniok-u baar yimm Masiaweira sinsuuk ni, soo kaa i ni ki mok yan nba saa fit ñamm maan manji-i? ⁶ Ñaan i naawayemm saa nan bi leeb barbuuro nba ki teen Masia yada na boor, ki u bu bi buut.

⁷ Yaa lek mok barii nan i naa waas na gbaa, ñaan li tee biite. A naa bik-i tun biira koo ki ñmaba, ki a kurint sakin, li ki so-o? ⁸ Ñaan yimme tuun biit ki teen leeb ki jaan leeb, ki bia lek tee nna ki teen i leeb nba tee Masiaweira na. ⁹ I ki mi nan biitdamm tan kan koo Yennu naan ni-i? I daa kpann i moŋ; binba tee joonbaarit, koo bonchonchona, koo patmannteeb, koo jab nba mok niɔŋ ki doo nan bi jaleeb, ¹⁰ koo nanyukii, koo nianchiɔŋ damm, koo danyuurit, koo sanjaanjanna, koo fat-teeb, binba na kur nan bi yeno-koo-wa kan koo Yennu naan ni. ¹¹ I siab din tuu tee nnae; ñaan ki Yennu wuur i biit na, ki i ji tee u niib ki bia tee popeendamm u peŋ, ti Yomdaano Yiisa Masia nan Yennu Seyeeŋ na paak.

Jiin i gbanant kii tuun linba sii dontir Yennu

¹² I siab yeen a, "Siar ki koo." Li tee moniie, ñaan bont kur kaa ñan ki turini. N saa fit yet a siar ki koo, ñaan n kan sak ki bonsiar n yentimi.

* 5:6 5.6 Pool yekint biit nan datije.

¹³ I siab yeen a, “Jeet tee poor yare, ki poor mun tee jeet yar.” Mōniie; ḡaan Yennu saa ḡoor li ḡanlee na kur. Yennu ki nan ti ḡbanant a tin jiir kii chomm kaa, ḡaan a ti jiir ki lii tee ti Yomdaano yar. Ti Yomdaano yen ti ḡbanant na. ¹⁴ Yennu-e din fiin ti Yomdaano kuun ni, ki u mun tan saa jii u paḡ ki fiinta.

¹⁵ I ki mi nan i ḡbanant na gaa nan Masia ḡbanante-e? Li paak, daa jikit ḡbanant nba gaa nan Masia ḡbanant na ki gaant nan poochonchona. ¹⁶ Wunba jii u mōḡ ki taan nan poochonchonn, ḡoo nan li daano ḡarin taan ḡbananyennkōe na. Li sob Yennu ḡbour, ni a, “Joo nan u poo saa taan ki tee ḡbananyennkōe.” ¹⁷ Wunba taan u mōḡ nan ti Yomdaano, ti Yomdaano nan li daano taan ki tee seyennkōe.

¹⁸ Li nyinn i mōḡ bonchonchonsin ni man. Toonbiit kur nba biar, li ki tuun ḡbanant ni, ḡaan wunba chomm ḡarin biir u mōḡ ḡbanante. ¹⁹ I ḡbanant na tee Seyeḡ nba ki i gaar Yennu boor na diiuko, ki u be i ni. I ki mi nnae-e? I ki yen i mōḡi, Yennu-e yen; ²⁰ u daaie; li paak, ii jii i ḡbanant kii tuun linba sii dont u sann.

7

Buboit nba jiin pookōont po

¹ N yaa n jiin i buboit nba ki i daan sob turin nae. Joo-i kii kōon poo, li ḡan, ² ḡaan bonchonchonsin paak, li ḡan ki joo kur-ii mōk u mōḡ poo, ki poo kur-ii munii mōk u mōḡ sōro. ³ Li ḡan ki joo n jii u mōḡ ki chab u poo, ki poo mun n jii u mōḡ ki chab u sōro. ⁴ Poo ki yen u mōḡ ḡbananti, u sōre yen. Joo mun ki yen u mōḡ ḡbananti, u poe yen. ⁵ I daa yēen leeb i ḡbanant loommi, see yoo nba ki i tan taan mōyommkōo a yin miar Yennu; ki li poorpo yin bia taan leeb, ki Sintaani daa fit bikinti ki nyanti, yaa kan fit soor i mōḡ na paak.

⁶ Li tee maame ki n yet, ḡaan li ki tee sennu kaa. ⁷ N bo loon ki sōo kur-ii be nan maa be bianjinba nae, ḡaan sōo kur nan u piinie ki li nyii Yennu boor jiak jiak.

⁸ N yeen na ki teen jakpaka nan pookarankaana nan pakōie, a bi-i saa sak kii be bi kōo nan maa be bianjinba na, li bo sii ḡan ki turib. ⁹ ḡaan bi-i kii fit so bi mōḡi, ḡann bin kōon poob, ki poob mun n kun jab; li so nan yaa sii mōk li niōḡ ḡaan kan fit kpeeniri.

¹⁰ Binba mōk jab, n teeni sennue, li ki tee min kaa senni, ḡaan ti Yomdaano senn, a poo daa mi nyikit u sōro. ¹¹ ḡaan wuu nyik u sōro, u ji daa kun jagano, ḡaan kii tee pookarankaann; koo wun di sindant ki ḡmat u sōro boor. Joo-ii munii mi wun yēt u ḡapoo.

¹² N piak na ki teen binba biar nae, ti Yomdaano kaa paki, nan Masiaweiro-i mōk poo, ki poo na ki tee Masiaweiro, ḡaan ki li tee poo maḡ loommue a wuu be u boor; joo na daa lubino. ¹³ Poo nba tee Masiaweiro mun-i mōk sōro nba ki tee Masiaweiro, ḡaan ki li tee joo maḡ loommue a wuu diau, poo maḡ daa yaatir ḡaan nyikit u sōro na. ¹⁴ Joo nba ki tee Masiaweiro, ḡaan ki u ḡapoo tee Masiaweiro, poo maḡ paake saa te ki joo na tan yeen; ki poo nba ki tee Masiaweiro na mun, ḡaan ki u sōro tee Masiaweiro, joo maḡ paake saa te ki poo na tan yeen. Li-i bonni kii tee nna, bi waas bo kii yeeni, ḡaan laa tee nna na paak, bi waas mun tan sii yeene. ¹⁵ ḡaan wunba ki tee Masiaweiro-i loon wun yēt u loo nba tee Masiaweiro, wun ḡaan ki wuu saa. ḡann ḡarin sennu ji ki so bi sōo.

Yennu-e yiinit a tii be nan parmaasir. ¹⁶ Fin poo, a teen nlee bann nan a kan tinn a sɔɔ? Ki fin joo muni, a teen nlee bann nan a kan tinn a poo?

Ii be nan faa be bianjinbawa ki Yennu yiina na

¹⁷ Ii be binbenj nba ni ki Yennu senna, nan faa be bianjinba ki u yiina na. Nae ki n lin want Masiaweira kur. ¹⁸ Wunba doŋ pot u punn ŋaan tan teen Masiaweiro, ŋaant ki wun dian nna; wunba mun ki pot ŋaan teen Masiaweiro, wuu kii loon, u ji daa porii u punni. ¹⁹ Wunba pot nan wunba ki pot, li kur tee yanne. Linba mantik tee barkpann tee ii dia Yennu sennue bonŋann. ²⁰ Sɔɔ kur-ii be binbenj nba ni ki u tuu bewa ki tan teen Masiaweiro na. ²¹ Li-i tee ki a din tee daabir yoo nba ki a teen Masiaweiro na, a daa te ki li daamiia ni, ŋaan fi-i saa la yaak ki nyinn a moŋ daabisin ni, fan teen nna. ²² Wunba poŋ tee daabir yoo nba ki u teen Masiaweiro na, u ji tee ti Yomdaano yooe. Nnae mun, li-i tee ki a yen a moŋ yoo nba ki a teen Masiaweiro na, a ji tee Masia daabire. ²³ Yennu-e daai; li paak, i daa tee niib daaba. ²⁴ N naa waas, ii be nan Yennu man nan yaa daan be binbenj nba ni, yoo nba ki i teen Masiaweira na.

Ki jiin jakpaka nan pookarankaana nan pakoi po

²⁵ Mɔtana, n ji piak ki teen binba daa ki koon poob, koo ki daa ki kun jab nae, ŋaan ti Yomdaano ki chabin a n betib nna; ti Yomdaano ninbatinu paake ki n teen barmoonii daano. ²⁶ Mɔtana ninmoon na paak, n dakin nan li ŋan ki nirɔ-ii be bianjinba ki u tuu be na. ²⁷ Li-i tee ki a mok poo, ŋann ŋarin a daa beerɔ. Li-i tee ki a ki koon poo, faa ji daa koon. ²⁸ Fi-i koon poo, li ki tee biiti; poo mun-i kun joo, li ki tee biiti; ŋaan n loon ki n nyinni mukisuk nba ki binba mok poob nan binba mok sorib laat tingbouŋ na nie.

²⁹ N naa waas, n loon ki n wannu nan yoo na ki fok, li paak, laa nyii mɔtana ki saa, li ŋan ki binba mok poob-ii be nan bi ki koon poob na; ³⁰ ki binba mo, bii be nan bi ki mo na; ki binba mok parpeenn, bii be nan bi ki mok parpeenn na; ki binba kpentir, bii be nan bi ki mok na; ³¹ ki binba di tingbouŋ na manu, li ŋan ki bii be nan bi baka kaa lej na. Kimaan tingbouŋ na nba tee bianjinba mɔtana na, li kan yukir nan garu.

³² N ki loon ki siar n daamiini. Jakpakir ŋarin gorii waa saa teen bianjinba ki tun ti Yomdaano toonae, ki lin penn ti Yomdaano par; ³³ ŋaan poodaano baka be tingbouŋ na bona nie, waa saa teen bianjinba ki penn u ŋaapoo par. ³⁴ Li paak, u dudukit bokit munlee-e. Pookarankaann koo sapaamo baka mun be ti Yomdaano toona nie, nan waa saa teen bianjinba ki u gbanant nan u seek-ii tanji tee Yennu yar fanu; ŋaan wunba mok joo ŋarin gorii tingbouŋ na bona, nan waa saa teen bianjinba ki penn u sɔɔ pare.

³⁵ N piak linba na, i moŋ sommir paake, li ki tee a n yaa n bari baruk kaa, ŋaan n loon yii be fanue, ki jii i moŋ pet ti Yomdaano.

³⁶ Joo-i mok sarkpenj ki u tan beer poo, ki joo na mok dudukit u po ki kan fit soor u moŋi, ŋaant ki wun tun bianjinba ki u loon; li ŋan ki bin koon leeb. Li ki mok biit bi sinsuuk ni. ³⁷ ŋaan wunba par chee, ki u mi nan siar kan daamo, ki u saa fit soor u moŋ niɔŋ, ki dakin u par ni a u kan koono, ŋanne ŋan. ³⁸ Li paak, wunba koon u sarkpenj, li ŋan; wunba mun ki koon u sarkpenj, u tun linba ŋan ki gar wunba koon nawa.

³⁹ Poo-i mok u sɔɔ ki u daa be u manfoor ni, u ki yen u moŋi; ŋaan u sɔɔ-i kpo, u ji mok yaak ki saa kun wunba ki u loon, ŋaan li ŋan ki u joo

maŋ-ii tee Masiaweiro. ⁴⁰ Nnaan min yaa boor ŋarin, n dukin nan li-i tee ki u be ki ki kun joo, li sii manɔ ki gar waa bo saa kun joo; nnae ki n dukin, ŋaan n mi nan n moŋ mɔk Yennu Seyeeŋ.

8

Ki jiin pata nant ŋmamu po

¹ Tɔn, ki jiin pata nant po, ti mi nan ti kur mɔk bannu, ki li set tee monii. Bannu te ki niro dont u moŋ, ŋaan lomm ŋarin sommit niroe Masia weiu ni. ² Wunba dukii nan u mi siar, li daano daa ki bann nan waa bo sii mi biaŋinba na. ³ Daano nba loon Yennu, ŋooe ki Yennu miu.

⁴ Tɔn, ki jiin nant nba ki bi mann pata na ŋmamu po; ti mi nan patir tee bont nba ki foe, ki bia mi nan Yen-yenokooe be. ⁵ Bona bonchiann be sanpaapo nan tingbouŋ na ni, ki bi yib yennii nan yomdamm, ŋaan bi soɔ ki tee Yennu koo Yomdaano. ⁶ Timm yaa boor ni ŋarin, Yen-yenokooe be; ŋooe tee ti Baa Yennu nba din nan bonsiar kur, ki u nie ki ti fo. Ki Yomdaan-yenokooe be, ŋooe tee Yiisa Masia. U paake ki bonsiar kur nan; u paake biak ki ti fo.

⁷ Soɔ kur kaa mɔk li yami. Siab mantik tuu maan pata ki yukira, li paak, bi-i dii li jeboorik, bi bia tuu daa dukii nan nant maŋ set tee patir nante. Bi dudukit ki paari, ki bi dukii a bi mɔk biit. ⁸ Jeet kaa saa te ki Yennu n gaariti. Ti-i dii, li ki pukiit siari; ti-i biaki kii dii, li bia ki jiintit poori.

⁹ Li mi man yin tan jii i yaak na ki lin kpant baruk ki tur niib nba yada waar na. ¹⁰ Ki wunba yada waar-i la yimm nba mɔk bannu na, ki i be pochianfeek ni ki di, li saa te ki ŋoo n ji di jeet nba tee pata yare. ¹¹ Fin nba tee banntoo na, a bannu na saa biir a naa bik nba yada ki paar nae, wunba ki Masia din gaar u paak ki kpo na. ¹² Fi-i tee nna ki tuun biit ki teen a naa waas, ki biir bi dudukit nba ki chee na, li want nan a tuun biit ki teen Masia-e. ¹³ Li-i tee jeet nba ki n di na paakie te ki n baant n naa biki, ŋann n ji kan ŋman nant ki lin te wun baa.

9

Toomiinba binbeŋ labaar

¹ N ki yen n moŋi-i? N ki tee Masia toonii kaa-a? N ki la ti Yomdaano Yiisa-a? N toona nba ki n tuun ki teen ti Yomdaano na paak kaa ki i mun tee moɔakdammi-i? ² Siab-i kii sak a n tee Masia toonii, ŋaan yimm ŋarin, li kpaal talas yin sak, kimaan yaa tee moɔakdammi na, ŋanne saa wann nan n set tee toonii.

³ Niib-i piak ki biir n sann, n saa jii linba ki n yaa n pak nae ki nyi leŋ: ⁴ Ti ki mɔk yaak nba ki ti sii di ki nyu-u? ⁵ Ti bia ki mɔk yaak nba saa jii ti poob kii lin namm, nan toomiinba siab, nan Piita, nan ti Yomdaano naa waas nba tee biaŋinba na-a? ⁶ I dukii a min nan Banabas kuukooe sii tuun ti poor paaki-i? ⁷ Kunkonkonno lanooe tuun toonn ŋaan pa u moŋi? Ki ŋmee sii wuu tilontii ŋaan kan di li loona? koo ŋmee sii kpaar bonkobit ŋaan kan nyu bi biimi?

⁸ N jii nisaarik binbeŋe ki yet nna; ŋaan Moses sennu na ki yet nna kaa-a? ⁹ Li soɔ sennu maŋ ni a, "Daa bobint naajak mɔb, yoo nba ki u boo dii."* Yennu baka be nei kuukooe nie-e? ¹⁰ koo u ki yeen timm kaa-a? Mamom, li soɔ ki teen timme. Wunba ko nan wunba jaan tuun nnae ki

* 9:9 9.9 Bi booru ni, nei-i boo dii.

mok dindann nan bi tan saa chent dii maŋ. ¹¹ Ti din turi Yennu Seyeen yare; ki li bo ki jaŋ nan yin turit gbanant yari-i? ¹² Siab-i mok yaak ki saa gaar bona i boor; timm narin ki mok li yaaki-i?

Naan ti ki jii yaak na ki tun nann toonni. Ti di farae bonsiar kur ni, kimaan ti ki loon ki tin te ki Masia barŋanii na n jir poori. ¹³ I poŋ mi nan binba tuun Yenjiantu nasaakak ni na, bi jeet nyi bi toonn maŋ nie; ki binba mann mannu ki teen Yennu ki n̄amii binbintir na mun gaan bi yar leŋe. ¹⁴ Nnae mun ki Yennu tur mɔb a binba mɔontir u barŋanii na, bi jeet mun sii nyi leŋe.

¹⁵ Naan n ki jii yaak na ki tun nann toonni, ki bia ki sobin na a yin turin siari. Mi-i kpo, li so nan soɔ n te ki n parbifaant-ii tee yann. ¹⁶ Li ki tee a n mok parbifaanu barŋanii nba ki n mɔontir na paak kaa, kimaan li kpaat talas ki n mɔontir. Mi-i kii mɔn barŋanii na, parbiir sii tee n yare. ¹⁷ Mi-i bonni gann toonn maŋ n tɔŋue, n bo saa la nyɔɔta, n̄aan min kaa gann n mɔŋi, Yennu-e guunin toonn maŋ. ¹⁸ Lanne tee n nyɔɔti? N nyɔɔt tee maa mɔontir barŋanii maŋ yann nae, ki ki jii yaak nba ki n mok barŋanii toona ni na ki gaan siari.

¹⁹ N ki tee soɔ daabiri, n̄aan n jii n mɔŋ ki kpant daabire ki tur soɔ kur, a n te niib bonchiann n baar Yiisa Masia boor. ²⁰ Juu teeb boor, n jii n mɔŋ ki teen nan n̄amm nae, a n te bin tinn. Binba mun waa Moses sennu na, n jii n mɔŋ ki teen nan bi yeno nae, ki loon binba waa sennu na n tinn, n̄aan n mɔŋ ki be sennu na ni. ²¹ Binba ki waa sennu na, ki n jii n mɔŋ ki teen nan bi yeno na, a bin tinn. Linba na ki wann nan n ki waa Yennu sennu na; n waa Masia sennu na. ²² Binba yada waar na, ki n kpint ki teen nan bi yeno na, a bin tinn. N lebit n mɔŋ bonsiar kur ni ki tur niib kur, ki loon bi siab n lek tinn.

²³ Barŋanii na paake ki n tee linba na kur, a n tan la li nyɔɔt. ²⁴ Li-i tee nantaar, nantatinna kur tuu tiine, n̄aan yenokɔɔe tuu tan di ki gaar paatii. Li paak, yabit ki tin di ki gaar paatii maŋ. ²⁵ Nantatinna kur so bi mɔŋe bont kur ni a bin gaar paatii nba ki wa nan lin gbenn na, n̄aan timm so ti mɔŋ a ti tan gaar paatii nba kaa gbennue. ²⁶ Nanne teen ki n tiin, a n saa baar li paak; n̄anne teen ki n tee nan niikur faarɔ nba ki lubin u niikura yann yann na. ²⁷ N ki loon min nba mɔontir barŋanii ki teen niib na n tan kɔŋ paatii na. Nanne teen ki n mukis n gbanant ki u saak.

10

Ki jiin patmannu po

¹ N naa waas, n loon ki yin bann nan sanpagbouŋ din tuu baak ti yeejamm kur paake, ki bi kur bia poot mokgbenjir na. ² Li naan nnae nan bi kur lakin wur Yennu nyunwurue sanpagbouŋ nan mokgbenjir na ni, ki n̄amm nan Moses lakin teen yomm. ³ Ki bi kur lakin dii jeet nba ki Yennu Seyeen turib na; ⁴ ki bia lakin nyuu nyun nba ki Seyeen maŋ turib na; kimaan bi lakin nyuu nyun nba nyii Yennu Seek, tanpiiuk nba chamm na ni. Tanpiiuk maŋ din tee Masia-e. ⁵ Naan linba na kura, Yennu din ki mok parpeenn nan bi siabi, ki te ki bi kpo kpo, ki bi gbanant yat dɔɔ kunkoouk paak.

⁶ Li paak, li tee nyinne ki kpaanit, a ti daa loon biit nan baa din loon bianjinba na. ⁷ Ti bia daa jiantir tingbana nan bi siab nba din tuun na; ki li sob Yennu gbouŋ ni a, "Niib na kar ki dii ki nyuu, n̄aan ji fiir ki chomm leŋ." ⁸ Ti daa tuun bonchonchonsin, nan bi siab nba din tuun na;

dayennkoo ki niib tusaa piinlee nan nantaa kpo. ⁹ Ti daa bikii ti Yomdaano, nan bi siab nba din tun, ki wai kpiib na. ¹⁰ Ti daa mok bunburimii, nan bi siab nba din mok, ki kuun malaka kpiib na.

¹¹ Linba na kur tun ki turib ki li tee kpaanii ki tur leeb, ki li sob Yennu gboun ni ki tee kpaanii ki tur timm nba be yoo nba ki durinya loon gbennu na.

¹² Li paak, wunba mi nan u be fanu, wun soor u moŋ ki daa baa. ¹³ Bikinu nba kur baari, li tee linba yoo baat niibe; naan Yennu tee barmonii daano ki kan te ki bikinu n baari ki gar i paŋ teriki; naan yoo nba ki bikinu baari, u saa turi paŋ nba ki i saa nyannir ki nyi leŋ.

¹⁴ N naa waas, li paak, ii nyinn i moŋ patbooru booru ni. ¹⁵ N piak ki teen yimm yandamme, ii mun dukin linba ki n pak ki turi na.

¹⁶ Nmanbinyuutik nba ki ti tuu tur Yennu niipoouk naan nyu leŋ na, nanne tee Masia soŋ; ki boroboro nba ki ti tuu nmit nmit ki nman na, nanne mun bia tee Masia gbanant na. ¹⁷ Laa tee boroboro kunn na, timm narin yaba, naan ti taane ki tee gbananyenn, kimaan ti kur lakin nman boroboro kunn nae.

¹⁸ Gotir Israel teeb nba mann maruŋ ki teen Yennu ki nman li nant na; namm nan Yennu taan yomme na. ¹⁹ Maa yeen linba na, li wann nan patir nan li nant nba ki bi mann na mok nyooti-i? Aaii, li ki mok nyooti. ²⁰ N yeen a binba mann maruŋ ki teen pata na, bi set mann ki teen Sintaanii-e, li ki tee Yennu kaa. N ki loon ki soo n taan nan Sintaanii. ²¹ N kan sak ki i lakin kar ki nyu ti Yomdaano nmanbinyuutik ni, ki bia lakin kar ki nyu Sintaanii nmanbinyuutik ni. N kan sak ki i lakin kar ki di ti Yomdaano saanmar ni, ki bia lakin kar ki di Sintaanii saanmar ni. ²² Ti koor a ti donn ti Yomdaano wutoore-e? Ti paaroe-e?

²³ Siab yeen a, "Soŋu be nan ti tun bont kur." Mamomm; naan bont kur kaa nani, bont kur kaa bia mok nyooti. ²⁴ Daa dukii a moŋ kuukoo po, ii biaki dukii a leeb po.

²⁵ Ti nman nant nba ki bi koi daak ni, naan daa boi ki laan bee nante, ki daa te ki li daamii a dudukiti, ²⁶ kimaan li sob Yennu gboun ni a, "Tingboun na nan li bont kur tee Yennu yare."

²⁷ Wunba ki tee Masiaweiro naan tan baanta jeet, fii diwa, ki daa boi buboti jeet mar po, ki daa te ki li daamii a dudukit ni. ²⁸⁻²⁹ Naan soo-i wanna a bi mann nant na patire, faa daa nman, ki a saa nmat u yan.

Naan soo saa boi a, "Li saa teen nlee ki n yan nba loon linba saa biir loo dudukiti? ³⁰ Li-i tee ki n tur Yennu niipoouk n jeet na paak, nlee ki soo saa pak ki biir n sann, jeet nba ki n tur Yennu niipoouk na paaki?"

³¹ Ton, li-i tee ki i di, koo ki nyu, koo ki tuun linba kur, yii tee man linba saa tur Yennu baakir. ³² Daa tee linba ki nan Juu niro boor, koo Griik niro boor, koo Yennu niib boori. ³³ Ii tuun man nan maa tuun bianjinba na; n loon ki n tun ki penn soo kur par bont kur ni; naan li ki tee a n tuun linba ki n loon, koo linba nan ki turin kaa; naan n tuun linba nan ki turibe, kimaan n loon nanne n tinnib.

11

¹ Li paak, ii waa n binber nan maa waa Masia binber bianjinba na.

Ki jiin yur dokinu po Yenjiantu ni

² N naa waas, n mok parpeenn nan yaa tian linba kur ki n wann, ki tuun na. ³ Naan bonyennkooe be ki n loon ki n tiari, a Masia-e tee joo kur yudaano, ki joo kur mun tee u poo yudaano, ki Yennu mun tee Masia

yudaano. ⁴ Li paak, joo nba yaa wun miar Yennu, koo ki moont barjanii na, njaan yir siar ki dakin u yur; u ki tur Masia baakiri. ⁵ Poo nba yaa wun miar Yennu, koo ki moont barjanii na njaan ki ki yir siar, u dinn u sora fei; li tee nan u koor u yur nae. ⁶ Njaan li-i tee ki poo ki yir siar ki dakin u yur, njann li njan wun koor u yut; njaan laa tee fei ki poo n koor u yut, koo ki poo u yut na, li njan wun yir siar ki dakin u yur man. ⁷ Li ki tee joo n yir siari, kimaan u naan Yennu-e ki bia tee Yenpaku; njaan poo njarin tee joo pakue. ⁸ Kimaan joo naauj ki nyii poo ni kaa, njaan poo naaujo nyii joo ni. ⁹ Yennu ki nan joo ki tur poo kaa, njaan u nan pooe ki tur joo. ¹⁰ Ki malakanba paak, li njan ki poo n yir siar ki dakin u yur, ki lin wann nan jooe mok poo yiikoo.* ¹¹ Njaan ti Yomdaano boor njarin, joo-i bonni kaa, poo mun bo sii kaa, ki poo-i munii kaa, joo sii kaa; ¹² kimaan sintansimm, poo din nyii joo nie, ki pooe mun maar joo, njaan bont kur nyi Yennu boore.

¹³ Li boi i moj ki laan li njan ki poo-ii mei Yennu ki daa dok u yur siari-i. ¹⁴ Ti binbenj ni, li porj wann nan joo-i tee yuumunt, li tee feie ki turo; ¹⁵ njaan poo-i tee yuumunt, li teeno fante, kimaan poo yuumunt tee u bobike. ¹⁶ Njaan soo-i loon wun noi moniok ki jiin li po, n saa yet a timm koo Yenweileeb nba be kur ki mok sennleer ki pukin na po.

Ki jiin ti Yomdaano jeet dinu po

(Matiu 26.26-29; Mak 14.22-25; Luk 22.14-20)

¹⁷ Maa yaa n beti linba na njarin, n ki piaki kaa li paaki, kimaan yaa tuu lakin leeb ki tuun bianjinba na, li ki mok nyoot ki turini, njaan li tee biite. ¹⁸ Sinsinn, n gbia ki bi yeen a yaa tuu lakin leeb na, lukitin be i sinsuuk ni, ki n set gaar waama ki li tee mamomme. ¹⁹ Li tee moniie nan lukitin-ii be i sinsuuk ni, kimaan njanne saa wann binba set waa harmonii sonu na yeenin ni. ²⁰ Li-i tee ki i lakin leeb ki di, li ki tee ti Yomdaano jeet kaa ki i dii. ²¹ Kimaan yaa lakin leeb yoo nba na, soo kur di u dinue, ki siab mo kon, ki leeb mun yib. ²² I ki mok i moj nei nba ki i sii be ki di ki nyu-u? koo i loon yin sian Yennu niibe ki dinn tarii fei-i? N saa yeti a nlee? N saa paki linba na paaka-a? Aaii, n kan pakini.

²³ N gaar wannu na ti Yomdaano boore ki mun toot ki turi: a nyiok nba ki bi din fikit ti Yomdaano Yiisa na, ki u jii boroboro ²⁴ ki tur Yennu niipoouk, ki njmit njmit ki tur u poorpoweiteeb a bin njman, njaan yetib a, "Nae tee n gbanant nba ki n yaa n tur ki bin kpir i paak na, li paak, ii yoo kii tee nna kii tian n po." ²⁵ Jeet na dinu poorpo, ki u bia jii nyunnyunman nan tiloona nyun, ki yetib a, "Tiloona nyun nae tee n son nyinn, ki wann nan Yennu senn masonpaann ki tur niib; ki yoo nba kur ki i yaa yin nyu, yin nyu kii tian n po."

²⁶ Yoo nba kur ki i tan njman ti Yomdaano boroboro ki nyuu tiloona nyun man, i want nan u din kpo ti paake, ki i sii tee nnae mokmok nan yoo nba ki i tan saa jen. ²⁷ Njann amii, wunba kur njman ti Yomdaano boroboro na, ki nyuu u tiloona nyun na, njaan bo ki jan nan wun tun nna, li daano tun biit ki tur ti Yomdaano gbanant nan u son nawa. ²⁸ Soo kur n njamm u moj fanuwa, ki lian fit njman boroboro na ki bia nyu tiloona nyun na. ²⁹ Wunba ki bann ti Yomdaano gbanant na paak njaan njman ki nyuu, u saa la tubdatu nba bi, waa njman ki nyuu na paak. ³⁰ Njanne teen ki i bonchiann chok ki yiar, ki siab mun kpo. ³¹ Njaan li-i tee ki i njamm i moj

* **11:10** 11.10 Siab mun yaa poo bobike tee u yiikoo.

fanu ki nman, i kan la tubdatu. ³² Naan ti Yomdaano-i bu ti buut ki ti la tubdatu, u ji tan kan biir timm, yoo nba ki u saa biir tingboun na nileeb na.

³³ Li paak, n naa waas, li-i tee ki i lakin leeb a i di ti Yomdaano jeet, yin guur leeb. ³⁴ Naan wunba ki kon moko, ki u kan fit guur ti Yomdaano jeet dinu na, nann wun di u naak niwa, ki fit lian baar, nanne kan baar nan tubdatu ki turɔ, yoo nba ki i lakin leeb na. Maan nba biar na, mi-i taji baar, n saa pak turi.

12

Ki jiin Yennu Seyeen piinii po

¹ N naa waas, n loon yin bann Yennu Seyeen piinii nba tee bianjinbae nan barmonii. ² I mi nan yoo nba ki i daa din ki teen Masia yada na, i din waa patae, linba ki piak, ki li kooanti bonbiir ni. ³ N loon yin bann nan Yennu Seyeen na-i be wunba ni, li daano kan fit yet mɔb ki biir Yiisa; soɔ mun kan fit yet a Yiisa-e tee ti Yomdaano, see Yennu Seyeen na be u ni ki te ki u yet nna.

⁴ Seyeen piinbooru booru be, naan Seyeen yenokooe teen piinii man. ⁵ Yenjiantbooru booru mun be; naan Yomdaan-yenokooe ki ti jiantir. ⁶ Toonbooru booru mun be, naan Yen-yenokooe te ki soɔ kur tuun u toonn. ⁷ Seyeen na teen Masiaweira kur linba want Seyeen na benue, a tin somm Masiaweira na kur. ⁸ Seyeen na saa tur soɔ yan maan; ki bia tur soɔ bannu ki u piak bannu maan; naan li kur nyi Seyeen yeno nie. ⁹ Seyeen mane teen soɔ yada, ki bia teen soɔ pan nba te ki baatib laat laafia na; ¹⁰ ki bia teen soɔ yaak ki u tuun baktinaun toona; ki bia teen soɔ yan ki u sokint Yennu maan; ki bia teen soɔ yan ki u bant piinii nba nyi Yennu Seyeen boor nan linba ki nyi Seyeen boor; ki bia teen soɔ yan ki u piak mabooru booru; ki bia teen soɔ yan ki u fit kpintir mabooru man. ¹¹ Linba na kur tee Seyeen man toonae, ki u pi soɔ kur li piinii nan nɔɔ Seyeen nba loon bianjinba.

Gbanant paak labaar

¹² Masia tee nan gbanant nae; gbanant tee yennkooe naan ji bokit bokit, naan laa lek bokit bokit na gbaa, li tee gbananyenne. ¹³ Ti kura nba tee Juu teeb, nan binba ki tee Juu teebi, nan daaba, nan yent-n-mɔn damm, bi wur ti kur Yennu nyunwuru, u Seyeen yenokoo sann nie, a ti taan teen gbananyennkoo; ki Seyeen yenokoo mane gbee ti kura.

¹⁴ Gbanant na ki tee bok yennkoo kaa, naan li yaba. ¹⁵ Li-i tee ki taar yet a u ki tee gbanant bokiri, kimaan u ki tee nuu, nann kaa saa te ki u ki tee gbananti. ¹⁶ Ki tubir mun-i yet a waa ki tee ninbinn na, li paak, u ki tee gbanant bokiri, nann kaa saa te ki u ki tee gbananti. ¹⁷ Gbanant na kur-i taan ki tee ninbinnie, li saa teen nlee kii gbia? Ki li-i taan tee tubir, nlee ki li saa gbat nubiru? ¹⁸ Naan Yennu-e taan gbanant na kur ki teen gbananyennkoo, waa loon bianjinba. ¹⁹ Li kur-i bonni taan tee bonyennkoo, li bo sii tee gbananta-a? ²⁰ Laa tee bianjinbae na, linba gaa gaa gbanant paak yaba, naan li tee gbananyennkooe.

²¹ Ninbinn kan fit yet nuu a u ki loono; ki yur mun kan fit bet taa a u ki loommi. ²² Ki ti gbananboka nba gaa gbanant paak ki tee nan bi ki mɔk pan na-i kaa, gbanant na kan tun siar. ²³ Gbananboka nba ki ti gorii a li ki mantik mɔk baakir na, namme ki ti mantik diab fanu, ki gbananboka nba ki njan nan niib-ii laat na, nanne ki ti bori. ²⁴ Gbananboka nba njan na, li

ki loon sommiri. Yennu marje namm li gbanant, a lin tur gbananlia nba ki ti gorii ki li ki mək baakir na fant. ²⁵ Li paak, ti gbanant ki mək lukitimi. Gbanant kur nba gaa gaa na, bi fiin bi leeb po. ²⁶ Gbananbəkir yennkɔ-i di fara, gbananbəkli na mun tuu di li farae; gbananbəkir yennkɔ-i la baakir, lia na mun tuu mək parpeenne.

²⁷ Yimme lakin tee Masia gbanant, ki sɔɔ kur tee u gbanant nba gaa na yenn-nba. ²⁸ Nanne ki Yennu gann toomiinba u niib sinsuuk ni, ki bi tee saakab; ki wei gann səkiniinba; ki gann wannteeb; ki wei paan binba tuun bakitnauj toona; ki gann binba te ki baatib laat laafia, ki gann sommteeb; ki wei paan saakab nba njan ki gorii toona paak; ki wei paan binba piak maboorganii. ²⁹ Ti kur kaa tee toomiinba, koo səkiniinba, koo wannteebi. Ti kur kaa sii mək yiikoo ki saa tun bakitnauj toona. ³⁰ Ti kur kaa bia mək yiikoo ki saa te ki baatib-ii laat laafia, koo ki pak maboorganii, koo ki kpint maboorganii. ³¹ Ii loon man piinii nba tee piinjaana nan ninmɔnn.

N saa wannɔ sɔnu nba gar li kur.

13

Ki jiin lomm po

¹ Tɔn, mi-i lekii fit piak maboorganii kur, koo ki fit piak malakanba maan, njan ki ki mək lommi, n tee nan gingann koo gbekiru fuut nae. ² Mi-i fit səkint Yennu maan, ki bant woonin ni maan kur, ki mək bannu, ki mək yada nba saa fit te ki jɔfɔkit n fikit ki saan leer po, njan ki ki mək lommi, n tee yanne. ³ Mi-i jii n məkint kur ki tur tatimm, ki lek jii n gbanant chab ki bi joo muu gbaa Masia paak, njan ki ki mək lommi, n ki mək nyɔɔti.

⁴ Wunba mək lomm, u mək sukurue nan burchint niib paak; u ki mək funfun, ki bia ki mək garuk, ki bia ki mək dont-n-mɔɔji. ⁵ U ki mək nyatuku; u ki loon u mɔɔ nyɔɔt kuukɔ kaa; u ki dont wutoor yann yanni; u bia ki dia bonbiir nba ki bi tumɔ. ⁶ Wunba mək lomm, u ki mək parpeenn nan biit po, njan mək parpeenn nan barmɔnii pɔe. ⁷ Wunba mək lomm, u ki bakit; u yada nan u dindann nan u sukuru ki mək baanu.

⁸ Lomm ki mək gbennu. Barsəkinu, nan maboorganii paku, nan bannu tan saa gara. ⁹ Ti bannu nan barsəkinu na waar; ¹⁰ njan linba na kur-i tanj baar, li yoee ki ti saa nyik linba waar na kur.

¹¹ Maa din tee bik, n pinpakit, nan n bannu, nan n dudukit din tuu tee bisuko; njan maa ji tan beer niro, n nyik bisin ni bonae. ¹² Taa mi linba mɔtana waar, ki tee nan faa saa got a mɔɔ nyun ni, ki li tee bonlinlinn bianjinba nae; njan ti tan saa lare yeenin ni. Maa mi linba, li daa waar; njan n tan sii mir fanu nan Yennu nba min bianjinba nae.

¹³ Tɔn, yada, nan dindann, nan lomm, li bona nantaa na be; njan lomme gar li kur.

14

Seyeej piinii labaar biak

¹ Ii loon lomm ki gar bont kur; njan kii biaki loon Yennu Seyeej piinii nan ninmɔnjar; kii mantik-ii loon piinii nba tee Yennu barsəkinu. ² Wunba piak maboorganii nba ki Yennu Seyeej wannɔ na, u piak teen Yennu-e, u ki piak teen niib kaa, kimaan sɔɔ ki bant li paak, waa piak woonin ni maan Seyeej paɔ ni na; ³ njan wunba səkint Yennu maan ki teen niib, u teemm paɔe, ki kɔɔntib para, ki bia teemm parpeenn. ⁴ Wunba piak

maboorganu, u sommit u mɔŋ kuukɔɔe; ɲaan wunba sɔkint Yennu maan, u sommit Masiaweirae.

⁵ N sunman ki sɔɔ kur-ii piak maboorganii, ɲaan n mantik sunman ki i kura-ii sɔkint Yennu maame. Wunba sɔkint Yennu maan, li mɔk nyɔɔt ki gar wunba piak maboorganu, see ki sɔɔ be ki fit kpint maan na ki wann Masiaweira ki li sommib. ⁶ N naa waas, mi-i baar i boor ki tan piak maboorganii, sommlanne ki n sommitini? Sommir kaa; see ki n baar ki fiit bona nba nyii Yennu boor ki wann, koo man baar nan yan, koo ki sɔkin Yennu maan ki turi, koo ki wann wannsau.

⁷ Li-i lekii tee bona nba ki mɔk manfoor nɔn yerik koo biɔk nna, ki li ki tee a li mɔ kɔɔt kɔɔt ɲaan lakin taan mɔyomm, a saa teen nlee ki bann yerik mɔnii nan biɔk mɔnii? ⁸ Wunba peeb naatunn nae kii peb ninmɔnn pebu faanu, ɲmee saa teen siir nan tɔbu? ⁹ Nnae mun, li-i tee ki i piak maboorganii, nlee ki bi saa bann yaa piak linba? Li paku sii tee yanne, see ki i piak linba ki bi saa fit bann li paak. ¹⁰ Mabooru bonchiann be tingbɔur na ni, ɲaan li kur mɔk paak. ¹¹ ɲaan mi-i kii mi maan paak, n tee boorganue ki tur wunba piak nanin na; wunba mun piak ki teenin na tee boorganue n boor. ¹² Yaa set loon Seyeen piinii na, yii loon piinii nba saa somm Masiaweira na.

¹³ Wunba piak maboorganu, wuu mei Yennu ki wun te wun fit sɔkin linba ki u piak maŋ. ¹⁴ Mi-i mei Yennu maboorganu ni, n seeke mei, ɲaan n yan kaa lejɔ. ¹⁵ N saa teen nlee? N saa miar Yennu nan n seeke, ki bia miarɔ nan n yan; ki yin yanii ki tur Yennu nan n seek, ki bia yin yanii nan n yan. ¹⁶ Fi-i jii maboorganu ki dontir Yennu nan u Seyeen paŋi, ki niro nba ki a be nanɔ na ki mi faa yeen linba, u saa teen nleewa ki sak nan a niipoouk turu na tee mamɔmme? ¹⁷ A niipoouk turu na lek ɲan, ɲaan li ki mɔk sommir ki teen sɔɔ.

¹⁸ N tur Yennu niipoouk nan maa piak maboorganii ki gar i kur na; ¹⁹ ɲaan mi-i be Masiaweira sinsuuk ni, n sii loon man pak mɔbona ɲanɲmu nba mɔk paake ki lin somm leeb na, ki gar man pak mɔbona tusir maboorganu ni.

²⁰ N naa waas, i daa dia bisin dudukiti, ɲaan biit ni, ii tee nan sanpantii na; ɲaant man ki i dudukit-ii tee subir teeb dudukit. ²¹ Li sɔb Yennu gbouŋ ni a,

“N tan saa tun siab bin nyi siarpo
ki tan pak maboorganii ki tur n niib,
ɲaan bi lek kan gbiint ki turimi.”

²² Li paak, maboorganii tee nyinne ki tur binba ki teen Masia yada na, li ki tee binba teenɔ yada na kaa. ɲaan Yennu maan sɔkinu tee nyinne ki tur yada damm, ki li ki tee binba ki teen Masia yada na kaa.

²³ Masiaweira kur-i lakin leeb, ki sɔɔ kur piin piak maboorganii, ki binba ki tee Masiaweira koo binba ki mi li po tan kɔɔ, bi kan yet a i waate-e? ²⁴ ɲaan Masiaweira-i lakin leeb, ki gaan Yennu maan ki sɔkint teen niib, ki wunba ki tee Masiaweira, koo wunba ki mi li po tan kɔɔ ki gbat baa sɔkint linba na, ɲanne saa te ki wun bann u biit ki bu u mɔŋ buut, ²⁵ ki u saa bann u woonin ni dudukit ki li dɔɔ yeenin ni, ki u saa gbaan ki pukii Yennu ki yet a, “Mamɔmm, Yennu be nani.”

Masiaweira nba sii jiantir Yennu bianjinba

²⁶ N naa waas, n ji saa yet a bia? Li-i tee ki i lakin leeb a yin jiant Yennu, ki sɔɔ mɔk yaŋ, ki sɔɔ mɔk wannu, ki sɔɔ mɔk mafiitkar ki saa wann, ki sɔɔ mɔk maboorganu paku, ki sɔɔ mun mɔk maboorganu maŋ

kpintu; ii tuun linba na kur ki lin somm Masiaweira. ²⁷ Bi-i loon bin pak maboorganii, bi daa gaar niib banlee koo bantaa, bii piak yeno yeno, njaan ki soɔ mun-ii kpintir li paak yenn yenn. ²⁸ Wunba saa fit kpint maan na paaki kaa, wunba piak maboorganu na n nmin Masiaweira na sinsuuk ni, njaan pak tur u moɔj nan Yennu. ²⁹ Njaant man ki niib banlee koo bantaa n sokin Yennu maan, ki binba biar na n got maan na ni. ³⁰ Njaan li-i tee ki loo be i sinsuuk ni ki tan yaa wun sokin Yennu maan, wunba bo piak na n nmin. ³¹ I kur saa fit sokin Yennu maan yeno yeno, ki lin te soɔ kur n tumii, ki lin chee u par. ³² Yennu sokinii saa fit soor u moɔj, yoo nba ki li baarɔ; ³³⁻³⁴ kimaan Yennu ki yiinit a tii tee kpir kpir kaa; njaan u yiinit a tii tee soon nnae.

Poob n nmin bi moi soon nna Masiaweira sinsuuk ni, nan laa tee bianjinba Masiaweileeb kur sinsuuk ni na. Yaak kaa ki bi saa pak, nan Yennu sennu nba wann a bi ki mok yaak nan bin pak siar, koo ki teen yudamm na. ³⁵ Siar-i be ki bi loon bin boi bann, bin boi bi soɔɔɔr njei niwa. Li tee feie ki poo n pak Masiaweira tintaankaanu ni.

³⁶ Labaari-i? Yennu momaan na nyii i boore-e? Li baar i kuukoɔ boore-e? ³⁷ Wunba mi nan u tee Yennu sokinii koo ki mok Yennu Seyeen piinii, wun bann nan linba ki n sobin ki teeni na tee ti Yomdaano sennue. ³⁸ Njaan wunba yet, i mun daa gaan u yari.

³⁹ Li paak, n naa waas, ii loon Yennu maan sokinu man, njaan bia daa yeen maboorganii paku. ⁴⁰ Njaant ki bont kura-ii tuun bonnjann kii waa leer.

15

Masia kuun fiiru labaar

¹ N naa waas, n loon ki n tiari barjanii nba ki n din moont ki turi, ki i gaar ki diar fanu na poe. ² Li-i tee ki i diar fanu, i saa tinna. Nna-i kaa, i yada na sii tee yanne.

³ Kimaan n din beti labaar nba ki n mun din gaar na, ki li tee barjaann ki gar barii kura: a Masia din gaar timm biit damm paak ki kpo, nan laa sob Yennu gbouj ni bianjinba na; ⁴ ki bi piiu; ki u fiir kuun ni daanjantaa daar, nan laa sob Yennu gbouj ni bianjinba na; ⁵ ki u dokit Piita paak, ki bia dokit toomiinba piik nan banlee na paak. ⁶ Li poorpo biak ki u dokit u poorpoweiteeb nba taan ki yab gar niib kobii njanjmuwa na paak, ki wann u moɔj. Bi bonchiann daa be bi manfoa ni, ki bi siab mun kpowa. ⁷ Li poorpoe ki u bia tan dokit Jeems paak, ki ji tan dokit toomiinba kura paak.

⁸ Linba na kur poorpo, ki u bia dokit n paak, min nba tee nan bik nba ki bi marɔ ki u daar ki baar na. ⁹ Toomiinba na kur, njaan mine tan joont, ki n bo ki jaj nan bii yin toonii, kimaan maa din dinn Yiisaweira biak na paak. ¹⁰ Njaan Yennu sommir paake ki n tee maa tee wunba, ki sommir nba ki u turin na, li ki teen yanni; n tun ki gar toomiinba na kura, njaan min kaa tumi, Yennu sommir nba be n ni nae tun. ¹¹ Li-i tee minie, koo nammie, njaanne ki ti kur want niib, njaanne ki i mun teen yada.

Ki jiin kuun fiiru po

¹² Li paak, taa moontir barii nba a Masia din fiir kuun ni na, ki nlee ki i siab yeen a binba kpo na tan kan fiiri? ¹³ Li-i tee ki kuun fiiru kaaie, li want nan Masia din ki fiir kuun ni; ¹⁴ ki Masia-i diɔi kii fiir kuun ni-ie,

ɲann ɲarin ti ki mək labaar nba ki ti ji saa mɔonti; ki i mun ki mək linba ki i saa teen yada. ¹⁵ Ki li-i tee nnaie, ɲann ɲarin ti teen fai siara damme na ki tur Yennu, kimaan ti poɲ teen Yennu siara damm, a u din fiin Masia kuun niwa; ɲaan kuun fiiru-i kaa, u set din ki fiin kuun ni. ¹⁶ Kpeemm fiiru-i kaa, ɲann ɲarin Yennu din ki fiin Masia kuun ni. ¹⁷ Masia-i diɲi kii fiir kuun ni, i yada tee yanne, ki i bia daa be i toonbiit nie. ¹⁸ Li bo bia want nan binba teen Yiisa yadawa ki kpo na bote. ¹⁹ Taa teen Masia yada na, li-i tee ki li mək nyɔot tingbouɲ na benu ni kuukɔɔie, ɲann ɲarin ti bo sii mək ninbaauk ki gar sɔɔ kur.

²⁰ ɲaan li tee barmoniie, Yennu set din fiin Masia kuun niwa. ɲɔɔ Masia-e tee daanɔ nba fiir kuun ni sinsinn; ki li want nan binba kur kpo na mun tan saa fiir kuun niwa. ²¹ Nirɔe baar nan kuun tingbouɲ na ni; nnae mun ki nirɔ bia baar nan kuun fiiru. ²² Kimaan Adam paake ki nisaarik kur kpenn; nnae mun, Masia paak, nisaarii saa la manfoa. ²³ Sɔɔ kur saa fiir, kuun fiiru yoo; Masia-e fiir sinsinn, ki binba tee u niib na mun tan saa fiir, u baaru daar maɲ. ²⁴ Li poorpo ki joontu n baar, ki u tan saa nyann naan yent nan paɲ nan yiikoo kur, ki jii naan maɲ ki tur u Baa Yennu. ²⁵ Masia tan sii yen yent kur mək mək ki tan tuu yoo nba ki Yennu saa nyann u datai kur ki teemm u nuu ni. ²⁶ Dataak nba ki u tan saa joont biirɔ tee kuume. ²⁷ Li sɔb Yennu gbouɲ ni a, “U jii bont kur ki teen u nuu ni.” Tɔn, li ki wann a Yennu mɔɲ pukin bont kur maɲ ni. ²⁸ Ki bont kur-i tanɲi be Masia nuu ni yoo nba, ɲann u mɔɲ tan sii be Yennu nuu nie, wunba te ki bont kur be u nuu ni na; ki ɲɔɔ Yennu yen bont kur.

²⁹ Nirɔ-i kii fi kuun ni, bee ki bi wur siab Yennu nyunwuru ki ki wurib bi mɔɲ paak, ɲaan wurib kpeemm paaki? Kpeemm-i kii fi, bee ki bi tee nna? ³⁰ Bee ki ti yen sii kɔɔ ninbɔɲ ni yoo kuri? ³¹ N naa waas, n mək parbifaant i paak nan yaa be bianɲinba nan ti Yomdaanɔ Yiisa Masia na, linba na paake ki n yeen a n tookit kuun yoo kur na. ³² Ki min nan Efesus doo ni niib nba tee nan bonkobibiit na kɔn, ki mi-i tee nisaarik nba kan fiir kuun nie, li nyɔot tee lanne ki turimi? Kpeemm-i kii fi kuun ni, ɲaant man ki tii di kii nyu, kimaan ti won saa kpowa.

³³ I daa saak ki sɔɔ n kpanni. Niɲamm nan nibiit-i tokii, li saa biir niɲamm maɲ binbeɲa. ³⁴ ɲaant ki i yan n jen, ki ji daa tuun toonbiiti. I siab ki mi Yennu; ɲanne ki n sɔbin na ki yaa n dinni fei.

Ki jiin gbanant nba saa fir na po

³⁵ Sɔɔ saa boi a, “Nlee ki binba kpo na tan saa fiir kuun ni? Bi gbanant tan sii tee nlee?” ³⁶ Jatuk na, linba ki a bur, li kan fit pia li yoo; see ki li kpo daanna ki tan fit lian pia. ³⁷ Fi-i bur bonboorik, li kii tee nan linba saa pia na kaa; a buur bonboorik nae, li pasiar fan bur dii koo linba kur; ³⁸ ɲaan Yennu-e saa te bonboorik maɲ n pia ki tee nan waa loon bianɲinba na; ki bonboorik kur mək li mɔɲ ninnaɲo.

³⁹ Bonfoor kur mək u ninnaɲo, nisaarii gbanant tee yomme, ki bonkobit yar mun tee yomm, ki nɔɔnii yar mun tee yomm, ki janii yar tee yomm.

⁴⁰ Sanpaapo bona mək bi gbanant li kɔɔe, ki tingbouɲ na ni bona mun mək bi gbanant li kɔɔ. Sanpaapo bona gbanant fant be li kɔɔe, ki tingbouɲ na bona gbanant fant mun be li kɔɔ. ⁴¹ Yonnu mək yentu li kɔɔe, ki ɲmaarik mun mək yentu li kɔɔ, ki ɲmaabira mək yentu li kɔɔ, ki ɲmaabira maɲ yentu tee kɔɔt kɔɔt.

⁴² Li tee nnae kuun fiiru ni; bi-i pii gbanant tinj ni, li tuu tan pooke, nnaan li-i tanj fiir, li ji kan mi kpo. ⁴³ Bi ki piit nan fanti, nnaan ti tan saa fiir nan fante; bi bia ki piit nan panj, nnaan ti tan saa fiir nan panje. ⁴⁴ Bi piit nan tingbouj na gbanante, nnaan ti-i fiir ti sii tee gbanant nba tee Seyeen yare. Gbanant nba tee tingbouj na yar be, ki gbanant nba tee Seyeen yar mun be. ⁴⁵ Kimaan li sob Yennu gbouj ni a, "Sinsinn niro Adam na din tee nisaarike." Ton, niro nba joont ki baar na tee Seyeen nba teent manfoor nae. ⁴⁶ Gbanant nba tee Seyeen yar na kaa baar sinsinni, nnaan tingbouj na gbanant nae baar sinsinn, li poorpo ki Seyeen yar na wei. ⁴⁷ Sinsinn niro na din nyii tant nie, ki niro nba wei na nyii Yendouj ni. ⁴⁸ Tingbouj na teeb tee nan joo nba ki Yennu jii tant ki namo nae; ki binba tee Yendouj ni yab na tee nan joo nba nyii Yendouj ni na. ⁴⁹ Ti kura gbanant tee nan Adam nba nyii tant ni na yar nae; dasiar ti bia tan sii tee nan joo nba nyii Yendouj ni nae.

⁵⁰ N naa waas, n beerie nan gbanant nba tee nant nan son na kan fit koo Yendouj ni; ki gbanant nba kpenn kan fit la manfoor nba kaa gbennu.

⁵¹ N yaa n beti woonin ni maame. Ti siab tan saa kpo; ki siab mun tan sii be mokmok nan Yiisa baaru daar; nnaan ti kur tan saa lebita. ⁵² Li daar, naatunn-i tanj mo, ti kur saa lebit yomme yama nan ninbinn kabintu na; naatunn saa mo, ki kpeemm n fiir nan gbanant nba kan mi kpo, ki timm nba tan be manfoor ni li daar, ti gbanant saa lebite. ⁵³ Li kpaa talas nan gbanant nba pookit na n tan kpant gbanant nba ki pookit, ki gbanant nba kpenn na tan saa kpant gbanant nba ki kpenni. ⁵⁴⁻⁵⁵ Li paak, linba na kur-i tan teen, li yoo na linba sob Yennu gbouj ni na saa gbee, a "U nyann kuun gbenna." Li bia sob a:

"Kuun, a nyannu na be lia? Kuun, a tonu na be lia?"

⁵⁶ Kuun tonu tee biite, ki biit kpit sennu panj ni. ⁵⁷ Ti teen Yennu niipoouk nan waa teent nyannu, ti Yomdaano Yiisa Masia paak na.

⁵⁸ Li paak, n naa waas, ii be man fanu ki daa baa Masiaweiu ni. Ii jii i moj kii tuun ti Yomdaano toona yoo kur; kimaan i mi nan toona nba ki i tuun ki teen ti Yomdaano na, li tan kan baa yanni.

16

Baa saa lakin likirii bianjinba

¹ Ton, n loon ki n wanni ki jiin likirii nba ki i lakin ki yaa i somm Yennu niib nba be Judea yent ni na poe; ii tun nan bianjinba ki n wann Masiaweira nba be Galasia tinj ni na. ² Lasir daar kur, soo kur n tuu nyinn likirii, waa tun ki la bianjinba, ki bir, ki mi-i tanj baar, ki i ji daa lakii likirii. ³ Mi-i tanj baar, n tan saa sob gbouj ki tun binba ki i gann na, ki bin saan nan i piinii man Jerusalem. ⁴ Li-i tanj jan nan man saan n moj, tin tok saan.

Pool nba lor wun tun bianjinba

⁵ N lor ki n saan Masedonia yent niewa, ki ji baar i boor. ⁶ Li pasiar n tan sii be i boor yoo waan, koo piar na kur; ki i tan saa sommin ki n gar saan siaminba kur ki n saa. ⁷ N ki loon ki n baar i boor ki goni yoo waaminna kaa nnaan gari, nnaan ti Yomdaano-i saa sak, n saa yukir i boora.

⁸ N sii be Efesus doo ni na mokmok nan yukitgar tiaru jaamm dapiinmu poorpo. ⁹ Sono loot ki yaa bonchiann ki turin ki n saa tun Yiisa toona, nnaan dataf bonchiann mun be.

¹⁰ Timoti-i tanj baar i boor, ii mi man ki yin koono janmaanii, kimaan u tuun ti Yomdaano toonae nan maa mun tuun bianjinba na. ¹¹ Ii mi man ki

sɔɔ n sianɔ, ɲaan ii te ki wun nyi nan parmaasir ki baar n boor, kimaan n gorii ɲɔɔ nan ti naa waas sɔnu po.

¹² Ti naa bik Apolos ɲarin, n barimɔe ki loon ɲɔɔ nan ti naa waas na n tɔk baar i boor, ɲaan u ki loon wun baar mɔtana; li-i tee ki u la yoo, u saa baara.

Ki jiin kpaanii nan foontii po

¹³ I guu man kii be fanu i yada ni, kii mɔk par nan paɲ. ¹⁴ Ii tuun man bont kur nan lomm.

¹⁵ I poɲ mi Stefanas nan u ɲaateeb po, ɲamme din tee niib nba sint teen Masiaweira, Akaya yent ni, ki jii bi mɔɲ ki tuun ki teen Yennu niib. ¹⁶ N naa waas, n barimie, ii tokii nibooru na binbeɲ, nan bi toontunleeb kur binbeɲ, nan binba tuun bonchiann ki teen Yennu niib na.

¹⁷ N mɔk parpeenn ki jiin Stefanas, nan Fotunatus, nan Akaikus baaru na po, kimaan yaa daan kaa n boor ni na, n daan mɔk parbiir; ɲaan baa baar na, n ji ki mɔk parbiiri, ¹⁸ kimaan bi chee min nan yimm parawa; li paak, ii tur li nibooru baakir.

¹⁹ Masiaweira nba be Asia yent ni na foonti. Akuila nan Prisila, nan Masiaweira nba lakii ki jiantir Yennu bi ɲaak ni na foonti fanu, ti Yomdaano sann ni. ²⁰ Ti naa waas na kur foonti.

Ii foont leeb kii kpamii man.

²¹ Min Pɔɔl-e jii n mɔɲ nuu ki sɔbin foonti.

²² Wunba kur ki loon ti Yomdaano, mɔpor-ii be u paak. Maranata: li paak tee "Ti Yomdaano, baat."

²³ Ti Yomdaano Yiisa ninkpabaun-ii be nani. ²⁴ N loon i kur nan barmonii, Yiisa Masia sann paak. Mamɔmm.

Pɔɔl gbouj nba pukin ŋanlee ki u din sɔb ki tur KORINT TEEB nae na

Ki jiin 2 Korint teeb gbouj na po

Pɔɔl din sɔb u gbouj nba pukin ŋanlee ni, ki li saa Korint teeb boor, yoo nba ki ŋɔɔ Pɔɔl nan Yiisaweira nba be leŋ na binbeŋ paar bonchiann nae.

¹ Min Pɔɔl nba ki Yennu loomm ni ki u teenin Yiisa Masia toonii na, min nan ti naa bik Timoti-e sɔbin gbouj na ki teen Yennu niib nba be Korint, nan u niib kur nba be Akaya tingbouj kur ni. ² Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun nan parmaasir-ii be nani.

Pɔɔl nba teen Yennu niipoouk bianjinba

³ Naant ki ti tur Yennu nba tee ti Yomdaano Yiisa Masia Baa na niipoouk; ŋɔɔe tinit ninbaauk; u boor nie ki ti parmaann kur nyi. ⁴ Ŋɔɔe maant ti para ti biak kur ni, a tin mun fit maan binba be biak booru booru ni na para, nan Yennu nba maan ti para bianjinba na. ⁵ Ti biak dinu Masia sann paak nba yab bianjinba, nnae ki ti parmaann mun bia yab kimaan ŋɔɔ Masia paak. ⁶ Taa loon ki tin maan i para ki te ki yin la tinnu na paake te ki ti di biak. Ti-i la parmaann, li tee i paake, a tin mun maan i para, ki yin mun la sukuru ki di biak nan taa dir bianjinba na. ⁷ Li paak, ti mɔk dindann ki jiin i po nan i saa saan tɔɔnna, kimaan ti mi nan yaa di biak nan taa mun di bianjinba na, nnae ki i mun bia sii laat parmaann nan taa laat bianjinba na.

⁸ N naa waas, n loon ki n tiari biak nba ki ti din dii Asia yent ni na poe. Biak maŋ din mantik gar ti paŋ terik ki tan te ki ti ŋaa dindann ti mɔŋ manfoa powa, ⁹ kimaan ti ji din tan dukii nan kuun ki fɔk nanti, ŋaan linba na din tun a lin wannit nan li ki ŋan ki tii maa ti mɔŋ paaki, ŋaan kii maa Yennu nba fiint kpeemm na paak. ¹⁰ Ŋɔɔe din nyinnit kuun dangbenjir na ni. U saa tinnita, ki ti mɔk dindann nan u bia saa tinnit yoo nan yoo. ¹¹ Yi mun bia sommit nan Yenmiaru man, ki u saa gat niib bonchiann miaru nba ki bi mei ki teent na, ki saa sommit, ki niib bonchiann saa turo niipoouk ti paak.

Ki jiin Pɔɔl lora lebitu po

¹² Linba te ki ti mɔk yuugontir na tee nnae: ti dudukite wantit nan ti mɔk barmɔnpaku nan yentinu, tingbouj na niib boor, mantik taa daa be nani ki timm nan yimm tee weinanleeb na; Yennu sommir paake te ki ti be nna maŋ, li ki tee nisaarii yan paak kaa. ¹³ Ti sɔbin linba ki i saa fit karin bann li paake ki teeni na, ŋaan mɔk dindann nan i tan saa bann fanu ¹⁴ nan yaa poŋ bann waamina bianjinba na, a i tan saa fit kii mɔk yuugontir ti paak, nan taa mun sii mɔk yuugontir i paak, ti Yomdaano Yiisa jenu daar bianjinba na.

¹⁵ Maa bann linba na paake ki n daan lor maa n poŋ jen i boor, ki yin la sommir taar munlee, ¹⁶ kimaan n daan lor nan mi-i taŋi gaar saa Masedonia man bot gonie, ki mi-i taŋi jent man bia bot goni, ki la sommir i boor, linba saa sommin ki n ŋmat saan Judea. ¹⁷ Ki n lor maŋ daan tee kpinkpannii lore-e? koo maa daan lor maa n tun linba maŋ tee nan tingbouj na yab nba tuu yet a, "Nn, nn," ŋaan bia tan yet a "Aaii, aaii" nae-e? ¹⁸ Naan Yennu nba tee barmɔnii daano na paak, n mɔsonn nba ki

n daan turi na ki tee “Nn” nan “Aaii” kaa. ¹⁹ Kimaan Yiisa Masia nba tee Yennu Bija, wunba ki min nan Sailas nan Timoti din mɔont u po ki turi na, u ki tee “Nn” nan “Aaii” kaa, ŋaan u tee “Mme.” ²⁰ Kimaan ŋɔɔe tee “Nn” Yennu mɔsona kur ni. Linba na paake te ki ti yet a “Mamɔmm” Yiisa Masia ni, ki li dont Yennu sann. ²¹ Yennu-e din gannit ki ti be ti kɔɔ, ki senn timm nan yimm fanu Masia ni. ²² Ŋɔɔe jii u Seyeŋ ki teen ti para ni, ki li tee dɔk ti paak, ki want nan u tan saa turit linba kur ki u bir guunit nawa.

²³ Yennu-e tee n siaradaano nan linba daan te ki n ki baar Korint i boor na tee n ki loon ki n dat i tubae. ²⁴ Ti kan fit mukisi ki wannu yaa saa teen yada bianjinba, kimaan ti mi nan i mɔk yada ki see fanu, ŋaan ti tuun nani a tii wanti yaa saa teen bianjinba kii mɔk parpeenne.

2

¹ Li paake ki n ji daan lor n par ni nan n kan baar i boor ki tan turi parbiiri. ² Li-i tee ki n baar ki tan biir i para, ŋmee ji saa penn n pari, see yimm nba ki n biir i para na. ³ Li paake ki n din sobi gbour, maa n ki loon ki n baar ki tan la parbiir yimm nba bo saa penn n par na boori. Kimaan n teen yada nan n parpeenn tee i mun yaa parpeenne. ⁴ Maa din sobin gbour na ki teeni, n din sobir nan parbiir bonchiann nan ninnyuute; li din ki tee a n loon ki n biir i para kaa, ŋaan n din loon ki yin bann lomm bonchiann nba ki n mɔk ki jii n i poe.

Ki jii nyikinhab po

⁵ Li-i tee ki sɔɔ tun i yeno biit, u ki biir min kɔɔ kaa, ŋaan u biir i kuraewa, maa ki loon lin mantiki tee ninmɔnn na paake ki n yeen linba na. ⁶ I kure daan lakin ki dat u tubir, li paak, li jaŋa, ⁷ li ŋan ki yin nyik chabo, ŋaan kii maant u par, ki daa te ki u baa tarrri. ⁸ N barimie, ŋaant ki wun bann nan i bia daa loono bonchiann. ⁹ Linba na paake ki n din sobin maa n laan i set saak n mɔb bonsiar kur ni-i. ¹⁰ Li-i tee ki i nyik chab wunba u biit, n mun nyik chabo na, kimaan mi-i nyik chabo linba paak, i paake te ki n nyik chabo Masia tɔonn; ¹¹ a Sintaani daa laat yaaki, kimaan ti mi u sonii nba tee bianjinba.

Ki jii Trowas doo po

¹² Maa din tan baar Trowas doo ni maa n mɔont Yiisa barjanii nae, ki n bann nan Yennu set loot u toona sonjouk leŋa. ¹³ ŋaan maa din ki la n naa bik Taitus leŋ na paake ki n ki la pardɔonn; li paak ki n chab leŋ teeb, ŋaan gar saan Masedonia.

Masia nba teent nyannu bianjinba

¹⁴ Ti teen Yennu niipouk, kimaan taa gaa nan Masia na paake ki ti nyant bonsiar kur. Yennu jii a ti fiit Masia-e ki wann sɔɔ kur; ki u barjanii bannu tee nan tulaarii nba nubir man bianjinba nae. ¹⁵ Ti tee nan bonnunubmana nae, ki Masia jii ki wubint ki teen Yennu, ki li yat kɔɔ binba laat tinnu nan binba ki laat tinnu na kura. ¹⁶ Binba ki laat tinnu na boor, ti tee nan nubiru nba baat nan kuun nae, ŋaan binba laat tinnu na ŋanimie, ti tee nan nubiru nba baat nan manfor nae. ŋmee jaŋ nan toona maŋi? Sɔɔ kaa. ¹⁷ Tɔn, ti ki tee nan binba dia Yennu mɔmaan maŋ ki li tee kpinkpouŋ ki turib na kaa, ŋaan ti piak barmoniie, kimaan ŋɔɔ Yennu-e tunt; li paak ki ti be u tɔonn, ki mɔontir u mɔmaan Yiisa yiikoo ni.

3

Ki jiin Yennu molorpaann na po

¹ Ki linba na want nan ti bia want ti moŋe-e? Li tee talase nan soɔ n sob ti siara gbant ki turini-i? Koo ti gaar ti siara gbant i boor nan siab nba tuun bianjinba na-a? Aaii. ² Yimme tee ti siara gbouŋ ki taab ti para ni, a soɔ kur n karin ki bann. ³ Li doɔ paanu nie nan yimme tee Masia gbouŋ maŋ ki u sob ki tunt nann; li ki tee gbouŋ nba ki nisaarik jii makmoɔnu ki sob tanpatlai paak kaa, ŋaan manfodaano Yennu Seyeenɛ sobir nisaarii para ni.

⁴ Linba paak ki ti piak nna na tee taa teen Yennu yada Masia sann paak nae. ⁵ Ti ki want ti moŋ nan ti saa fit tun siar nan ti moŋ paŋ kaa, ŋaan Yennu sommir paake ki ti fit tuun toonn na. ⁶ Nɔɔe din te ki ti jaŋ nan u molorpaann toonn na; ki molorpaann maŋ ki tee Moses sennu nba ki u din sob na kaa, li tee Seyeen yare; kimaan sennu maŋ baat nan kuume, ŋaan ki Yennu Seyeen teent manfoor nba kaa gbennu.

⁷ Yoo nba ki Moses din sob sennu maŋ tann paak na, li yooe ki Yennu maŋ yentsaakar sik ki nyirik Moses numm po; ki li nyiriu paak, ki Israel teeb na ki fit goriio. Ki li-i tee ki sennu nba din baat nan kuun ki bia gaar na din baar nan yentsaakar; ⁸ i mi a nlee ki Seyeen sonu kii be nan yentsaakar ki gariri? ⁹ Li-i tee ki sennu nba wann niib a bi mok biit na din baar nan yentsaakar, Seyeen sonu nba te ki niib tee niŋamm na be nan yentsaakar ki garira. ¹⁰ Sennu nba din tuu be nan yentsaakar na din tan koŋ li yentsaakara, kimaan yentsaakar nba yab garir na paak. ¹¹ Li-i tee ki sennu nba din gar na din baar nan yentsaakar, Seyeen sonu nba sii be nan yoo nba kaa gbennu na, li yentsaakar sii yab bonchiann ki gar nna.

¹² Taa mok dindann nba na paake ki ti mok parcheenn. ¹³ ŋaan ti ki tee nan Moses na kaa; nɔɔe din jii chinchenn ki pin u numm po, a Israel teeb daa laat yentu nba be sennu nba yaa lin gar na ni. ¹⁴ Bi dudukit din ki yenti; bi-i karin Yennu gbounkperuk na yoo nba, li tee nan chinchenn maŋ bia daa doɔk bi dudukit nae. See wunba jii u moŋ ki tabin nan Masia-e ki chinchenn maŋ tuu dokit u dudukit. ¹⁵ Ki tan tuu dinna, bi-i karin Moses sennu na, chinchenn na bia daa doɔk bi para. ¹⁶ ŋaan li-i tee ki niro ŋmat waa ti Yomdaanoie, chinchenn maŋ saa dokite. ¹⁷ Ki ti Yomdaano tee Seyeen nae; ki siaminba ti Yomdaano Seyeen na be, yent-n-moŋ be leŋe. ¹⁸ Li paak, chinchenn maŋ ji ki doɔk ti numm po, ki ti laat ti Yomdaano nba mok ŋant bonchiann bianjinba, ki li kpintit ki ti naano, ki ti ŋant bia pukii yoo kura, ki ŋant maŋ nyi ti Yomdaano nba tee Seyeen na boore.

4

Mokint nba be yokmaanu ni

¹ Yennu ninbatinu paake ki u jii toona na ki teen ti nii ni, ki li te ki ti ki mok kpinkpangbatuku. ² Li paake ki ti yet bunbonn ni toona, nan bontiteet nba baat nan fei, ti ki tuun ki doɔk niib na, ti ki lebit Yennu maan ki kpann niibi, ŋaan ti moŋ be Yennu toonn ki moontir u maan paanu ni nan barmonii, a soɔ daa mok dudukbiit ki jiin ti bontiteet po. ³ Li paak, li-i tee ki Yennu barŋanii borie, li bor binba kpet Yennu sonu na boore. ⁴ Bi ki teen Masia yada, kimaan Sintanii nba ki tingbouŋ na niib jiantiro na dokin bi dudukita. Nɔɔe dokit bi numm po a bi daa laat yentu nba dokit bi paak na. Li yentu nyi barŋanii nba want Masia paŋ na boore; nɔɔe tee Yennu ninnauŋ. ⁵ Ti ki moontir ti moŋ po kaa, ŋaan ti moontir Yiisa Masia

poe, a ηϋϋe tee ti Yomdaano na, ηaan want nan timme tee u toontunna ki teeni, u sann paak. ⁶ Yennu nba din yet a “Yentu n yent bunbonn ni na,” ηϋϋe te ki u yentu na yentir ti para ni, a ti bann u yentsaakar nba tee bianjiba; li yentue yeen Yiisa Masia numm po.

⁷ Naan timm nba mϋk Seyeen mϋkint na tee nan yϋkboba nae, ki li want nan parj nba gar parj kur tee Yennu yare, li ki tee ti yar kaa. ⁸ Ti di biak bonchiann yoo kur, ηaan li kan fit nyanniti; ti tuu kϋj sommir sianyoo, ηaan ti ki kϋjit dindann; ⁹ bi dintit biak, ηaan Yennu ki nyikititi; bi lut tinj ni, ηaan ki fit kpiiti; ¹⁰ Yiisa kuun na be ti gbanant ni yoo kur, a lin te ki u manfoor na n mun nyi paanu ti gbanant ni. ¹¹ Yoo nba ki ti fo na, ti be kuun nuu nie Yiisa paak, a u manfoor nba be ti gbanant nba yaa lin tan kpo na ni n nyi paanu. ¹² Ki ti jii ti mϋj ki chab kuun, a yimm n la manfopaann.

¹³ Li sϋb Yennu gbouj ni a “Maa teen yada na paake ki n pak,” ki ti mun mϋk Seyeen nba din te ki nirϋ manj teen yada na, li paak, ti mun teen yadae ki piak na. ¹⁴ Kimaan ti mi nan Yennu nba din fiin ti Yomdaano Yiisa kuun ni na, ηϋϋe tan saa fiin timm nan yimm nba waa Yiisa manj kuun ni mun, ki baar nant u mϋj boor. ¹⁵ Kimaan linba na kur be a lin somm yimme, ki niib bonchiann nba tan saa la Yennu ninbatinu na tan saa turϋ niipoouk bonchiann, ki dont u sann.

Ki jiin yada po

¹⁶ Li paake ki ti ki mϋk kpinkpangbatuku; halii nan ti gbanant nba kpet saa na gbaa, ηaan Yennu pantir ti seeie daar n tuu daar. ¹⁷ Li paak, biak waaminna nba ki ti di, ki li kan yukir nae, tan saa baar nan parpeenn nba yab ki kaa gbennu ki turit, ki parpeenn manj tan sii yab ki gar ti biak na bonchiann, ¹⁸ kimaan ti baka kaa linba ki ti laat na po, ηaan ti baka be linba ki ti ki laat na poe; kimaan linba ki ti laat na, li kan yukiri ki li saa gar, ηaan linba ki ti ki laat na ηarin tan sii be nan yoo nba kaa gbennu.

5

¹ Tϋn, ti mi nan gbanant nba ki ti mϋk mϋtana na-i tanj kpo, ti mϋk ηaak* nba ki Yennu saa turit sanpaapo, ki li ki tee nisaarik kaa maa ηaak manj, ki li bia tan sii be nan yoo nba kaa gbennu. ² Li paak, ti ji jikire ki guu daar nba ki Yennu tan saa jii ti sei ki kϋon ηaak manj ni. ³ Kimaan ti-i tanj kϋϋ lej, ti sei ji kan mi kϋj binbeoori. ⁴ Naan ti sei nba daa woo gbanant na ni na, ti kuriie. Li ki tee a ti ji ki loon gbanant na benu kaa, ηaan ti loon sanpaapo gbanant na, a li daar manfoor na n tan nak kuun ki lin gbenn. ⁵ Yennu-e ηammit ki ti teen siir lebitu na po, ki turit u Seyeen, ki li wantit linba ki u tan saa turit na po.

⁶ Li paak, ti mϋk parcheenn yoo kura, ki bann nan ti sei-i be tingbouj na gbanant na ni, ti kaa sanpaapo, ti Yomdaano boori; ⁷ kimaan ti waa yada sϋnue, ti ki waa linba ki ti ninbinn laat na kaa. ⁸ Ti mϋk parcheenn ki sunman tin nyi gbanant na nie ki kun ti Yomdaano boor. ⁹ Li paak, taa be tingbouj na ni, koo u boori, ti ninbinn mϋn tin penn u pare. ¹⁰ Kimaan ti kur binberj tan saa nyi paanu Masia tϋonn, buut daar, ki sϋϋ kur tan saa gaar paauk nan u toona nba tuu tee bianjiba tingbouj na ni nae, laa tan ηani, laa bii, li fan nana.

* 5.1 “Naak” paak tee gbanant nba ki Yennu saa turit yendouj ni.

Taa kprant Yennu yóosnba Masia paak bianjinba

¹¹ Taa baakit ti Yomdaano bianjinba na, li paak ki ti daak niib a bii waau. Yennu mi ti binbenj nba tee bianjinba; ki n mok dindann nan i mun bia mi i para ni, n binbenj nba tee bianjinba. ¹² Ti ki dont ti moŋ kaa i boori, ŋaan ti loon ki tin turi yaake ki yin fit faa parbia ti paak, ki pak tur binba gorii nisaarik nanyer po ki mok yuugontir u paak, ŋaan ki gorii u binbenj na. ¹³ Ti-i tee ninkanmanjit dammiie, Yennu paake ki ti tee nna; ŋaan ti-i munii kii tee ninkanmanjit dammi, i paake te ki ti ki tee nna. ¹⁴ Masia lommu diat; taa ji bann nan ŋoo niyenokooe din gaar soo kur paak ki kpo na, li want nan soo kur kpo nanoe. ¹⁵ Ŋooe din gaar soo kur paak ki kpo, a binba fo na daa be ki tur bi moŋ-i, ŋaan kii be ki tur wunba din gaar bi paak ki kpo ki bia fiir kuun ni nae.

¹⁶ Li paak, ti ji ki gorii niró nanyer po kaa; taa din got Masia nanyer po bianjinba na, ŋaan ti ji ki gorii nna kaa. ¹⁷ Li paak, niró nba be Masia ni, li yoo ji tee nipaamooe; u binbenkperik kur ji gara; gotir man, binbenpaan ji baar li yoo niwa. ¹⁸ Linba na kur nyi Yennu boore. Ŋooe ŋammitit Masia paak, a ti ji daa tee u datai, ŋaan kii tee u yóosnbae, ki bia turit u toona a ti te ki niib n mun teen u yóosnba. ¹⁹ Li want nan Masia nba din kpo na, ŋanne tur Yennu sonu a wun teen tingbouŋ na niib u yóosnba, ki nyik chab bi toonbiit, ŋaan jii u barŋanii nba wantib bianjinba ki u teeb u yóosnba na, ki teen ti nuu ni.

²⁰ Li paak ki ti ji tee Masia taatara ki Yennu te ki ti yi niib. Masia paak ki ti barimi a yin tunn ki teen Yennu yóosnba. ²¹ Kimaan ti paake ki Yennu din te ki Masia, wunba ki mi tun biit na, set timm biitdamm seenu ni, a tin la yentinu binbenj ŋoo Masia ni.

6

¹ Li paak, timm nba tuun Yennu toona u sommir paak na, ti barimie, i daa te ki u ninbatinu na tee yanni. ² Kimaan Yennu yet a:

“Yoo nba din tan jaŋ na,
n din gbiint i miaruwa.

Ki yoo nba din tan jaŋ nan ki n tinni na,
n din tinniwa.”

Gbiintir man, dinnae tee daar nba jaŋ. Dinnae ki yaak be ki niib saa la tinnu maŋ.

³ Timm ŋarin ki tuun linba saa goor soo Yiisa Masia sonu ni, ki soo n tan mann yet a ti toona ki ŋani. ⁴ Ti binbenj nba tee bianjinba nae want niib nan ti set tee Yennu toontunnae, kimaan ti laat biak, nan mukisuk, nan maan, ŋaan lek di sukuru li kur na ni. ⁵ Niib dia kpaasa ki boot, ki loontit dansarii; ti paak ki niib fu fuut; ki ti lek tuun toona ki ki goont nyioku, ki ki di yenn yoo gbaa. ⁶ Ti tee popeendamme, ki mi Yennu momaan, ki mok sukuru nan burchint, ki gbee nan Yennu Seyeen, ki loon niib, ⁷ ki beerib Yennu momaan nba tee barmonii na, ki mok ŋoo Yennu paŋ; ki bia mok yentinu binbenj nba tee jatiat nba be ti niidiitu ni, nan ti niigaŋ ni na. ⁸ Nisiab teent baakir, ki siab mun sukiit, siab biir ti sana, ki siab mun piakit; siab yeen a ti lin kpann niibe, ŋaan ki ti piak barmoniie. ⁹ Ti ki mok sann niib boori, ŋaan ti mok sann Yennu boor. Kuun tiin ki waate, ŋaan ki ti lek mok manfoor; Yennu-e te ki biak baatit, ŋaan u ki te ki li kpiti. ¹⁰ Ti mok parbiir ŋarin, ŋaan Yiisa paak ti mok parpeenue yoo kura. Ti tee tariie, ŋaan timme te ki niib bonchiann tee mokita Yennu boor. Ti ki

mök tingbouŋ na mökint siari, ŋaan ti mök linba gar mökint kura. Linba na kura want nan ti set tee Yennu toontunnae.

¹¹ Yimm Korint doo ni teeb, ti poŋ beti ti nöök ni barii kura. Ti looni bonchiann; ¹² li ki tee timm kaa ki loonini; yimme ki loonit. ¹³ N piak teeni nan niro nba bo saa pak u tiöŋ waas bianjinba nae; yii loonin man nan maa looni bianjinba na.

Ii mi binba ki teen Masia yada na po man

¹⁴ I daa mök weinanleeb nan niib nba ki teen Masia yada na. Linba ŋan nan linba ki ŋan saa fit lakin be nan leeba-a? Yentu nan bunbönn saa fit lakin taan möb ki be nan leeba-a? ¹⁵ Masia nan Sintaanii saa fit taan möba-a? Niro nba waa Yiisa sönu nan wunba ki waa-r saa fit taan binbenyeŋa-a? ¹⁶ Yennu diiuk nan poochianfeek tee yomme-e? Aaii. Timme tee diiuk ki tur mafodaano Yennu, kimaan ŋoo Yennu din yet a: "N sii be n niib para nie, kii be namm.

N sii tee bi Yennu-e, ki bi mun tee n niib."

¹⁷ Li paak ki Yennu bia yet a,

"Bökitor i möŋ man,
ki nyi tingbouŋ na niib sinsuuk ni,
ki nyik biit kur tumu, ki n saa gaari.

¹⁸ N sii tee i Baae,
ki i tee n naasimm nan n sapaamm.
Min, Yabint Yennu-e pak na."

7

¹ N naa walonkai, Yennu nba senn mösona ki turit na paak, yi ŋaan ki ti nyik linba kur tee toonbiit, nan linba kur tee dudukbiit, ŋaan kii tiin Yennu, kii tee poeendam nan barmoni.

Pööl parpeenn labaar

² Ii loonit man. Ti ki mi tun söo bonbiiri, koo ki tun siar ki biir söo, koo ki ŋmab söo. ³ N ki söb nna a n biiri kaa. Ti lek looni, nan maa poŋ beti bianjinba na. Mi-i lekii kpo koo mii be n manfoor ni, ŋaan ti lek sii looni. ⁴ N ki mök birsuk i paaki; n mök yuugontir nani, ki n par mei i paak bonchiann. Ti biak dinu kur ni, ŋaan n mök parpeenn nani.

⁵ Taa din baar Masedonia ti din ki fit foi. Ti din la mukisuk lokir kur po; niib din kon nant Yennu mömaan na paak; ki jarjamaanii din be ti para ni, ⁶ ŋaan Yennu nba maant binba mök parbiir para na daan te ki Taitus baar ti boor, ki tan maan ti parawa. U baaru ti boore daan te ki ti para maak. ⁷ Nann kuukoo kaa daan maak ti para, ŋaan u bia daan betit i binberŋ nba tee bianjinba; ŋanne bia daan te ki ti para maak. U daan betit a i ninbinn mön nan ki i bia lan, a i mök parbiir i toonbiit paak, ki i ninbinn mön nan ki i sak n möb. Linba nae te ki n mantik mök parpeenn.

⁸ Maa din söb gbouŋ nba ki turi na, li gbouŋ din turi parbiir waama, ki n mö köobia i parbiir man paaka, mötana n ji ki mö köobia li paaki, ⁹ ŋaan n ji mök parpeenne. I parbiir man paak kaa te ki n mök parpeenni. I parbiir nba te ki i nyik i toonbiit na paake ki n mök parpeenn. Yennu-e din te ki i para biir i toonbiit paak, li paake ki li gbouŋ mök nyoot turi.

¹⁰ Kimaan Yennu-i te ki nisoo la parbiir u biit paak, ŋanne saa te ki wun nyik u biit tumu ki la tinnu, ki li kan mi biir u par jiki; ŋaan tingbouŋ na parbiir ŋarin baat nan kuume. ¹¹ Yennu nba te ki i la parbiir na, i möŋ la bianjinba ki li turi nyoota: i baka be Yennu labaar ni, ki i bia loon yin wann nan i ki mök biiti; i bia tiin Yennu; i loon ki i bia lan; i bia loon yin

tun Yennu loomm; i poŋ dat biitdaano na tubira. Yaa tun nna maŋ, li set want nan i ki mək bisiat maan maŋ ni.

¹² Maa din sob gbouŋ maŋ ki turi na, li ki tee niro nba tun toonbiit na paak kaa ki n din sobiri, li bia din ki tee niro nba ki u biiro na paak kaa ki n sobiri. N din loon yin bann i baka nba be ti po bianjiba Yennu boore, ŋanne din te ki n sobir. ¹³ Mətana ti para maak i paaka.

Ti bia mək parpeenn bonchiann, kimaan Taitus daan la pardoonn i kur paak, ki li daan turo parpeenn, li paake te ki ti mun mək parpeenn. ¹⁴ N poŋ din paki u boor niwa, ki i ki te ki n dii fei. Taa tun beeri labaar nba kur na, li tee barmonee. Nnae mun, taa din piaki Taitus boor ni na, ti din piak moniie. ¹⁵ U tiar yaa daan gaaro saauŋ bianjinba ki baako, ki bia baak waa beti linba ki saakir na. Ŋanne te ki u mantik looni. ¹⁶ N mi nan i lek bia sii ŋammit tuun linba kur ŋane. Li paake ki n mək parpeenn bonchiann.

8

Yiisaweira piinii labaar

¹ Ti nna waas, ti loon ki yin bann Masiaweira nba be Masedonia na nba tur Yennu piinii bianjinbae. ² Bi din dii biak ki la bikinn nan namu bonchiann, ŋaan lek mək parpeenn. Bi namu ni ŋaan bi din wann burchint ki tur Yennu piinii bonchiann. ³ N saa fit teen bi siara nan baa din mək linba, bi din turo nan bi paŋ terike, ki poŋ din saa gar baa bo saa turo bianjinba gbaa; ⁴ ki din barint a tin gaar bi piinii maŋ ki tur Yennu niib nba tee tarii na. Li din tee bi yanboote nan bin turib. ⁵ Bi din tur ki li gar taa poŋ din dukii baa saa tur bianjinbawa. Sinsinn bi din jii bi moŋe ki tur ti Yomdaano, ki lian fit jii bi moŋe ki turit, Yennu loomm ni. ⁶ Ŋaan yimm ŋarin, Taitus-e daan te ki i piin gaan likirii ki teen Yennu. Ti daan beto a wun yabir ki sommi ki yin tun likirii toona maŋ kur ki gbenn nan lomm. ⁷ Ton, i teen Yiisa yada, ki mi u labaar fanu, ki fit piak leeb u moamaan, ki waaun nan ninmonn, ki bia loonit; yaa tun linba na kur nan ninmonn na, ti loon ki yii tuun toonŋana maŋ mun nnae nan ninmonn.

⁸ Maa yeeni linba na, li ki tee n mukisi kaa a yin turi; n wanni Yennu nisiab numm nba mon bianjinba nan bin turo piinii, kimaan n loon ki n bann yaa loono bianjinbae. ⁹ I mi ti Yomdaano Yiisa Masia nuu nba yaa bianjinba. U din tee mokitooe, ŋaan ki i paak ki u kphantar, ki u tarik kphantu maŋ paak te ki yimm ji teen mokitaa. ¹⁰ Maa saa beti mobonn nba tee nnae: yaa din piin ki gaan likirii nba binn po na, li ŋan ki yin gaar ki tont mətana. Yimme din doŋ leeb ki loon Yennu piinii turu, ki bia piin ki teen piinii maŋ. Ii yabir i moŋe paak ki gaarir tont. ¹¹ I ninbinn din mon nan piinii maŋ turu. Ii ŋaan ki i ninbinn-ii biaki mon piinii maŋ turu paak, nan yaa saa fit tur bianjinba, ki gaar linba tenn na tont. ¹² Niro nba loon ki wun tur Yennu piinii, ki turo nan waa mək bianjinba, Yennu saa gaara. Yennu ki loon ki niro n turo ki gar waa mək bianjinba. ¹³ N ki loon ki yin tur leeb ŋaan di fara li paaki. N loon ki i kur-ii jame. ¹⁴ Linba te ki n yeen na tee nnae: yaa mək ki li yab mətana na, li ŋan ki yin somm binba ki mək na, ki li-i tee ki i mun tan ki mək yoo nba, ŋaan ki bi mun mək ki li yab, bi mun saa sommiwa. Ŋanne saa te ki i kur jan, ¹⁵ nan laa sob Yennu gbouŋ ni bianjinba na a, "Wunba din tokir bonchiann na, u din ki dii tenni; ki wunba tokir waamina na, li din ki poto."

Taitus nan u toontunleeb labaar

¹⁶ Ti piak Yennu nan waa te ki Taitus baka be i ni nan ti baka nba mun be i ni bianjinba na; ¹⁷ kimaan taa barimɔ a wun saan i boor na, u saka; ki u mɔŋ numm mɔn nan wun baar i boor; ki u yaa wun baar nan u mɔŋ loomme. ¹⁸ Ti tan saa te ki ti naa bisɔɔ n weiɔ ki baar i boor. Ti naa bik maŋ nba mɔntir Masia barŋanii bianjinba na paak te ki Masiaweira kur piako bonchiann. ¹⁹ Bi bia gannɔ a wuu waa-t ki tin somm Yennu niib nba tee tarii na. Linba nae saa dont ti Yomdaanɔ sann, ki bia wann nan ti set loon ti leeb sommir. ²⁰ Ti tan saa jii likirii bonchiann ki saa sommib, ŋaan ti ki loon ki sɔɔ n pak biir ti sann a ti loon likirii na ni siari. ²¹ Yennu mi nan ti tuun nan li sɔnu, ki ti loon niib n mun bann nan ti set tuun nan li sɔnu. ²² Li paak, ti saa tun ti naa bilɔɔ mun ki wun chian Taitus nan u weinanlɔɔ ki bin baar i boor. Yoo kur, ti laat ti naa bik maŋ binbeŋ nba tee bianjinba, ki bann nan u numm set mɔn Yennu toona paak, kimaan u ki mɔk birsuk i paaki. Ŋanne te ki u mantik loon ki wun saan i boor. ²³ Nisiab-i boi-i Taitus po, yin betib nan u tee n toontunnanlɔɔe, wunba sommitin ki n beeri Masia barŋanii. Nisɔɔ-i boi-i ti naa waas nba waa Taitus na po, yin betɔ a bi tee Masiaweira toontunnae, ki bi binbenŋaŋ paake te ki niib dont Masia sann. ²⁴ Li wann ti naa waas maŋ nan Masiaweira kura yaa loomm bianjinba, ki bin bann nan taa daan piaki bianjinba bi boor na tee mɔniie.

9

Leeb sommir labaar

¹ Li ji ki kpaa talas ki n sɔb gbouŋ ki beti bianjinba ki i saa somm Yennu niibi. ² N mi nan i loon ki yin sommib. N daan paki Masedonia teeb boor, ki betib bianjinba ki yimm nba be Akaya yent ni na din loon yin somm Yennu niib binn po. I numm nba din mɔn Yennu niib sommir paak na, li din te ki Masedonia teeb mun loon bin sommibe. ³ N loon ki n te ti naa waas na n baar i boor nie ki la nan taa piaki bianjinba na set tee mɔniie; i be nan naa yetib bianjinba na ki teen siir ki tur likirii na. ⁴ Nna-i kaa, Masedonia yent ni niib maŋ-i taŋi wein ki baar i boori, ki sɔɔ ki i daa ki teen siiri, li saa dinnin feiwa; ki li kii tee min kuukɔɔ kaa saa di fei, ti kurae saa di fei, kimaan ti daan paki bi boor niwa. ⁵ Li paak, n dakin nan li ŋan ki n barin ti naa waas na, ki bin gar n tɔonn ki baar i boor; ki sommi ki yin gaar likirii maŋ, nan yaa daan senn i mɔsonn bianjinba na, ki mi-i taŋi baar yoo nba man la ki i poŋ gaar tonta. Ŋanne saa wann nan i tur nan i mɔŋ loomme, ŋaan sɔɔ kaa mia-i ki i turi.

⁶ N beerie, wunba bur waaminna tan saa jaan waaminnae; ki wunba mun bur saama tan saa jaan saame. ⁷ Wunba kur dakin u par ni a wun pi piinii bianjinba, li yɔɔ n pi nna, ki daa piin nan parbiiri, koo ki pi nan mukisuku, kimaan Yennu loon nirɔ nba piin piinii nan parpeen. ⁸ Yennu saa fit turi bont kur, ki i kan kɔŋ siari. I saa la ki lin gar yaa loon bianjinba, ki fit somm binba kur ki mɔk na, ⁹ nan laa sɔb Yennu gbouŋ ni a “Wunba nuu ŋarin yab ki teen tarii, u burchintuk kan mi gbenni.” ¹⁰ Yennu nba teen niib bonboorii ki bi buur, ki bia teemm jeet ki bi di na, ŋɔɔe saa turi bont kur ki lin jaŋi ki saa gar, ki yin ji mantik somm niib. ¹¹ Li-i tee ki i sommit niib bonchiann, Yennu saa sommi bonchiann. Yaa turit piinii a ti somm leeb na, niib bonchiann saa pak Yennu, i piinii maŋ paak. ¹² Li-i tee ki i sommit Yennu niib ki teemm linba ki bi ki mɔk, li saa te ki niib bonchiann n tur Yennu niipoouk. ¹³ Li-i tee ki i sommitib, ŋanne saa wannib nan i set gaar Masia barŋanii na ki sakira, ki i nuu yaa ki i chentir namm, ki bia chentir nan niib kur yaa mɔk linba. Ŋanne saa te ki bin dont

Yennu sann, ¹⁴ ki miarɔ ki turi, kii looni, kimaan Yennu-e te ki i nuu yaa bonchiann. ¹⁵ Naant man ki tin tur Yennu niipoouk, kimaan ɲɔɔe turit u Bija nba gar piinii kur na.

10

Bianjinba ki Pɔɔl kɔn u toona paak

¹ Ton, i siab yeen a mi-i be i boor ni, n ki mɔk par, a ɲaan mi-i saan ki be siarpo, n tuu mɔk pare, ki ji sɔbin gbant ki kpaani. Min Pɔɔl tɔɔɲ, n mɔk baakir ki be soon nna nan Masia nba be bianjinba na, ki barimi a yin ɲamm i binberɲ, ² ki mi-i tanɲ baar i boor yoo nba, n kan dat i siab tuba. N mi nan mi-i baar i boor yoo nba, see ki n dat binba yaa ti waa tingbouɲ na niib nba waa linbae na tuba. ³ Li tee barmɔniie nan ti mun lek tee nisaarii, ɲaan ti ki kɔn kunkɔnn nba tee nisaarii yar kaa. ⁴ Li paak, ti ki jikit nisaarik paɲ kaa a ti kɔn li kɔnni, ti jikit Yennu paɲ nba saa biir Sintaanii paɲ kur nae ki kɔn. Ti piak ki nyant niib nba ki saak Yennu mɔmaan nae, ⁵ ki nyant niib nba mɔk karinbaanii ki dukii a bi mɔk yan ki gar Yennu na, a ti te ki sɔɔ kur dudukit ɲ gaar Masia. ⁶ Ti-i bonni mi binba be i sinsuuk ni ki sak Yennu mɔb na, ti bo saa dat binba ki sak na tubae.

⁷ Yimm gorii nisaarik numm po kuukɔɔe. Sɔɔ-i be i sinsuuk ni ki yaa u tee Masia yɔɔe, li yɔɔ n tiar nan ti mun tee Masiaweirae nan waa tee bianjinba na. ⁸ Ti Yomdaano din turin yudantuk na a n sommie ki yin fit weio fanu, u din ki turin a n biiri kaa. Mi-i lekii nyu bara ki gar maa bo saa nyu bianjinba, ɲaan n kan di fei. ⁹ I daa dukii nan n loon ki n sɔb gbouɲ nba saa jeenie. ¹⁰ Nisiab yeen a n sɔbin gbant ki li tee nan pandaansɔɔ yare na, a ɲaan mi-i tanɲ baar i boor yoo nba, n ji tuu ki mɔk paɲ, a ki n mɔbona na ji tuu tee yanne. ¹¹ Li ɲan ki li niib n bann nan taa sɔbin ti gbant ni a ti saa tun bianjinba na, ti-i tanɲ baar yoo nba, li bianɲe ki ti set saa tun.

¹² Mamɔmm, ti ki loon ki tin jii ti mɔɲ ki bikin nan siab nba dont bi mɔɲ na, ki bia ki loon ki tii tee nan bi yemm na. Bi ki mɔk yami, bi gorii leeb binberɲ nba tee bianjinbae ki bikii nan bi mɔɲ. ¹³ Naan timm ɲarin, ti ki dont ti mɔɲ ki gaar ti toona nba tee bianjinba. Ti mɔk yuugontir toona nba ki Yennu nyinnit ki turit na paake. Taa beeri Yennu mɔmaan nba nae tee toona maɲ yenn-nba. ¹⁴ Ti din dɔɲ siabe ki baar i boor ki beti Masia labaar. Taa tuun linba nae tee Masia nba sennit linba a tii tuun. ¹⁵ Ti ki loon tin gaar paku siab toona paaki. Ti mɔk dindann nan i saa ɲamm teen Yiisa yada bonchiann, ki sommit ki tin ɲamm tun Yennu toona bonchiann i boor, nan waa jiiir ki turit a ti tunn bianjinba na. ¹⁶ Ki ti saa fit saan doi nba fɔk ki gar i doo na, ki mɔɔnt li barɲanii. Ti kan saan siaminba ki siab poɲ tun na, ti ki loon tin gaar paku nisiab toona paaki.

¹⁷ Li sɔb Yennu gbouɲ ni a, “Wunba faa parbiir, li ɲan ki wun faa parbiir linba ki Yennu tun paake.” ¹⁸ Kimaan nirɔ nba piak u mɔɲ, li ki want nan Yennu numm gboou kaa; ti Yomdaano-i piak wunba, ɲanne want nan Yennu numm gboou.

11

Ki jiin Pɔɔl nan faak toomiinba po

¹ Mi-i piak jatiie, ɲaan yimm n lek yabir i mɔɲ ki di sukuru nanin. ² N looni bonchiann nan Yennu nba looni bianjinba na. I tee nan sapaamo nba

ki mi joo nae, ki n loon ki n jii-i ki tur Masia ki yii waa ηoo kuukoo. ³ N mək jijeet i paak a niib tan saa mann kpanni a i ji daa waa Masia fanu, nan Sintaanii nba din kpann Adam ηaapoo Iif bianjinba na. ⁴ Nisoo nba tuu baar i boor ki beeri labalia nba ki tee Yiisa labaar nba ki ti din beti na, bee teen ki i tuu di sukuru nan li yoo? Bee teen ki i gaan maan nba ki tee Yiisa barjanii, ki bia gaan seek nba ki tee Yennu Seyeenji?

⁵ Niib nba kpanni a bi tee Yiisa toomiinbae na, n ki dukin bi garimi. ⁶ Li-i lekii tee ki n ki mi barii paku fanu, ηaan n mi Yennu mōmaan na nan li sōnu, ki yoo kur ti bia wanti li kura paanu ni.

⁷ N lek sikin n mōje maa n donni, kimaan maa din beti Yennu barjanii maη na, n ki gaar i siar li paaki. Ki maa din tun nna maη, n mək biite li paaki-i? ⁸ Maa din beeri Yennu mōmaan na, Masia nisiabe din tuu pan li paak, ηaan ki yimme bo saa turin li sommir. ⁹ Maa din be i boor ni yoo nba, ki ki mək siar na, ηaan n lek din ki mukisi maa yin sommin nan siari. Ti naa waas nba din nyii Masedonia nae baar nan bont kur nba ki n loon. Maa lek din be bianjinba li yoo na, n bia lek sii be nnae; n kan mukisi a yin sommin nan bonsiari. ¹⁰ Mamomme ki n piak Masia paak, n kan mi mukis i sōo, Akaya tingbounj ni lokir kur po, a li yoo n sommin nan bonsiari. ¹¹ Bia paake? Linba na want a n ki loonie-e? Yennu ηarin mi nan n looni.

¹² N lek bia sii beeri Yennu maan na, ηaan n kan mi boi-i li paatii po. Li paak, kpinkpannii damm maη nba gaan paatii na kan fit donn bi mōη ki yet a bi mun tee nan timm na. ¹³ Li nibooru kpannie a bi tee Masia toomiinba, ηaan bi ki tee u toomiinba kaa. Baa tuun bianjinba na, bi kpannie. ¹⁴ Baa tuun nna maη, i daa te ki li teei jaarlituku; nnae ki Sintaanii tiōη nant u mōη yentu malaka. ¹⁵ Li paak, Sintaanii toontunna-i kpann a bi tee Yennu yab, i daa te ki li teei jaarlituku. Yennu-e tan saa dat bi tuba nan bi toona nba janib bianjinba.

Pool biak dinu Masia paak labaar

¹⁶ N saa ηamm betiwa, i daa dukii nan n tee jatuku. Li-i tee ki i lek dukii nnaie, ηaan yin di sukuru nanin ki n pak n mōη waaminna. ¹⁷ Maa yaa n beti linba na ki tee ti Yomdaano maan kaa. Mi-i piak n mōη maan, n set piak nan n tee jatuk nae. ¹⁸ Niib bonchiann want bi mōje; li paak, n mun saa wann n mōηa. ¹⁹ I dukii a i mək yame, ηaan bee teen ki i di sukuru nan jatit, ki mək parpeenn nammi? ²⁰ Maa yeen linba na tee nnae: nisoo-i soori ki teeni u daaba, ki ηmab i bont, ki kpanni, ki mək karinbaanii, ki pebiti tanpakii, ηaan i tuu di sukuru nan li yooe. ²¹ Taa din ki teeni nna na paake ki i biir ti sana a ti ki mək paη amii teee?

Nisoo-i mək par ki want u mōη, n mun saa teen nnae. N set piak nan jatuk nae. ²² Kpinkpannii damm maη-i yi bi mōη Hiibru* booruie, n mun tee Hiibru nirōe; bi-i yi bi mōη Israel yabie, n mun tee Israel yooe; bi-i tee Abraham yaabonaie, n mun bia tee yenōe; ²³ bi-i yi bi mōη Masia toontunnaie, mine mantik tuun; (n piak nan jatuk nae; teentin gafara man;) mine set tun Masia toona bonchiann nan barmōni, ki koo dansarii bonchiann. Niib boon kpaasa bonchiann Masia paak. N din la ninbōη ki per kuuma. ²⁴ Taar munηmu ki Juu teeb boon kpaasa piintaa nan ηanyia. ²⁵ Rom teeb din boon lanbana taar muntaa. Niib din jaatin tana sianyoo. ηarint din libit chaan nanin nyun ni taar muntaa; ki yontunmunnn nan nyotummunnn ki n be ηarin-yakir paak, məkgebējir ni. ²⁶ N din tuu saa

* 11:22 11.22 Juu teeb sanleere tee Hiibru teeb ki bia tee Israel teeb.

sonii, ki laat nyungbeeuk ninbon, ki bia laat ninbon fat-teeb boor, nan n tiorj niib boor, nan boorganu boor, ki bia laat ninbon digbangbenja ni, nan muuk ni, nan mokgbenja ni, nan nisiab nba kpann a bi tee Masiaweira na boor. ²⁷ N din set tuun Yiisa Masia toona nan ninmonn, ki di biak, ki ki goonti. Kon nan nyunnyukuru din tuu soorin; ki n bia lora mab yoo nan yoo; ki waat son; ki n bongbabkar ki janitimi. ²⁸ Linba na kuukoo kaa din tee linba nba ki n laati; n din tuu mok parbiire daar kura Masiaweira kur paak. ²⁹ Nisoo-i tee yadapoorin daano, li mun tuu banj n kpinkpante; nisoo-i te ki u loo tun toonbiif, n par tuu di muue.

³⁰ Mi-i faa parbiir, n sii faa parbiir n kpinkpant banju paake. ³¹ Ti Yomdaano Yiisa Baa Yennu, wunba yen paku nan yoo nba kaa gbennu na, hooe mi nan n piak barmoniie. ³² Maa din be Damaskus doo ni, Bat Aretas yoo na, doo manj ni saakoo din loon wun soorime, ki te ki lanjimanba see doo manj tammob ni, ki guu a bin soorin. ³³ Nanne ki n yoo snba jiin ki kpeenin kpanchib-gbenjir ni, ki nyinin takoru nba be doo manj joonn ni na, ki n nyii joo manj nuu ni.

12

Bakitnant nba ki Pooł din la na labaar

¹ Li kpaa talas ki mii lekii mok parbifaant, njaan li ki mok nyooti. Motana n saa beti ti Yomdaano nba wannin bakitnant nba, ki kat labaar nba ki wannin. ² Li bina piik nan njanna na, ki Yennu din jiin ki donnin u boor sanpaapo; n ki fit bann waa din jii n seek kooe ki doo nann, koo u din jii n seek nan n gbanante, hoo kuukooe mi. ³⁻⁴ Maa mi linba tee waa din jiin ki donnin u boor sanpaapo, Paradais* ni nae. Leje ki n din gbat labasia nba ki n kan fit kumii soo; Yennu kan sak man kumiiri. ⁵ Li bakitnaunj bont kuukoo paak ki n sii mok parbifaant; n kan pak n moji; see n butunj po. ⁶ Mi-i loon ki n faa parbiir, njaan n kii tee nan jatuk na kaa, kimaan mamomm kooe ki n kpan sii piak; njaan min porj ki loon ki n faa parbiiri. Min ki loon ki nisoo n pakin ki gar paku nba jan nanin. N loon ki bin got n binberj nba tee bianjinbae, ki gbat maa piak bianjinba, li poorpo ki bin bann maa tee nibooru nba.

⁷ Yennu nba din wannin bakitnant bonchiann na, njaan u ki loon ki n donn n moji li paaki, ki din te ki mukisuk nyii Sintaanii boor ki baarin. Li mukisuk yiarin nan kunkonn nba tuu njuu niro ki li yiaro bianjinba nae. ⁸ N miar ti Yomdaano taar muntaa maa wun nyinn li mukisuk n ni, ⁹ njaan u lek ki saki, ki betin a "N sommir na saa te ki a nyann mukisuk manja, kimaan wunba ki mok u moji panj na set saa la n panje." Li paak, n sii faa parbiir n butunj na paak nan parpeenne, a Masia panj-ii be n ni. ¹⁰ Li-i tee Masia paak ki n di butinn, ki laat sukit, ki di biak nan mukisuk, ki laat barii, n mok parpeenn, kimaan mi-i tanj kii mok n tiorj panj yoo nba, li yooe ki n laat Masia panj.

Pooł baka nba be Korint teeb ni bianjinba

¹¹ Li-i bonni tee ki yimme piakin, njaanne bo sii njan; njaan yaa ki piakin na paake ki n piak n moji nan n tee jatuk na. Mi-i kii tee siar, njaan binba kpann a bi tee Masia toomiinba na ki garimi. ¹² Maa din be i boor ni ki tuun bakitnaunj nyina nan toonjaana, ki di sukuru yoo kur na, njaanne want nan n set tee Masia toonii. ¹³ Nlee ki Masiaweileeb na cheeini? Maa ki

* 12:3-4 12.3 Yendoun sanleere tee Paradais.

boi-i sommir po na, ḡanne te ki bi cheeini? Li-i tee ḡanniie te ki n mək biit, yin teenin gafara.

¹⁴ Taar muntaa nae na ki n yaa n baar ki ḡoni. Ḥaan n ki yaa n baar ki loon siar kaa i boori. N loon yimme, li ki tee n loon i likirii kaa. Waas kaa loon bont ki teen bi dammi. Wadamme loon bont ki teen bi waas. I tee n waase, ¹⁵ li paake ki li manin nan man jii n mōḡ ki turi, ki tun nan ninmōnn ki sommi. Ki mi-i looni bonchiann, yimm sii loonin waaminnae-e?

¹⁶ Li tee barmōniie, n din ki mukisi a yin turin bonsiar, ḡaan ki i siab yeen a n din kpannie ki fati. Nlee ki n din fatini? ¹⁷ Maa din tun niib nba i boor na, bi sōḡ din mi ki ḡmab i bonsiar ki tan turimi-i? ¹⁸ N din barin Taitus maa wun saan i boor, ki bia te ki ti naa bisōḡ weio. Taitus din mi ki ḡmab i bonti-i? Ti ki mək li dudukiti. Maa tuun bianḡinba, u mun tuun nae. Maa waa sōnu nba, u mun waa ḡanne.

¹⁹ I dukii taa piak na, ti loon ki ti nyinn ti mōḡ barii nie-e? Li ki tee nna kaa. Ti be Yennu tōonne, ki piak Masia nba loon bianḡinba. Ti naa walonkai, ti loon ki ti sommie ki yin wei Yennu sōnu fanu. Ḥanne te ki ti piaki linba na. ²⁰ N yan put i paake nan maa tan saa baar i boor ki kan la ki i be nan maa loon yii be bianḡinba na; ki i mun kan la ki n be nan yaa loon mii be bianḡinba na: n mək jijeet nan n saa lai ki i kōn nan leeb, ki mək funfunn nan leeb, ki dont wutoor leeb paak, ki lukitir leeb, ki sukii leeb, ki biir leeb, ki mək karinbaanii, ki tee kpirkpir; ²¹ n bia mək jijeet nan Yennu saa te ki n di fei i paak; ki n par saa biir i bonchiann paak, kimaan bi poḡ tun toonbiit, nan jakint toona, nan bonchonchonn toona, nan lammeeuk, ki ji ki tiin fei, ki bia ki nyik bi biit maḡ tumu.

13

Kpaanjoontii nan foontjoontii

¹ N saa baar ki tan foonti ki pukin taar muntaa. Li-i tee ki i jii sōḡ taari, n kan saki, see ki siaradamm banlee koo bantaa pak biir li yōḡ. ² Maa din baar i boor taar munlee ni na, n din kpaan yimm nba poḡ tun toonbiit na, nan i leeb kura. Maa ji ki be i boor ni na, ḡaan n lek kpaani nan maa din poḡ kpaani bianḡinba sinsinn nae; mi-i taḡi baar, n saa dat bi tubawa. ³ Ḥanne saa wann nan Masia-e te ki n piak. U ki tee butimōḡ kaa i sinsuuk ni, u mək paḡ i boor. ⁴ U din jii u paḡ maḡe ki bakin bir ḡaan sak ki bi kpaau dapunpunn paak. Mōtana, Yennu paḡ paak ki u be manfoor ni. Timm nba lakin be u ni na ki mək paḡi, ḡaan taa lakin taan nanc na paak, ti mun mək manfoor, Yennu paḡ paake, ki fit wanti li paḡ.

⁵ Gotir i mōḡ binbeḡ ni ki laan i set teen Yiisa Masia yada amii i ki teeni; li kpaas talas ki yii gorii i mōḡ binbeḡ nba tee bianḡinba. I ki mi nan Yiisa Masia be i nie-e? U set be i ni, kimaan li-i tee ki u ki be i ni, ḡann i ki tee u niib nan barmōnii. ⁶ N mək dindann nan i saa bann nan timm ḡarin tee u niibe nan barmōnii. ⁷ Ti mei Yennu teeni a i daa tuun toonbiiti. Li ki tee ti yaa tin wann a ti mək mōnii kaa; li-i lekii tee ki i dukii a ti ki mək mōnii, ḡaan ti loon ki yii tuun toonḡanae, ⁸ kimaan ti ki loon ki tin jiin Yennu mōmaan poori; ti loon ki mōmaan maḡe n dōḡ tōonn. ⁹ Li-i tee ki i mək paḡ ki tuun toona nba ḡan, ḡanne saa maḡ ti para, kimaan ti ki loon ki tin wann i paḡ kaa; li paake ki ti mei Yennu ki teeni, a yin ḡamm i binbeḡ. ¹⁰ Li paak, maa ki be i boor nae ki n sōbin ḡbouḡ na ki teeni, a mi-i taḡi baar i boor yoo nba, li kii kpaas talas ki n dat i tuba ki wann i paḡi. Ti Yomdaanōe din turin yudantuk na a n sommi ki yin wei u sōnu fanu. U din ki turin yudantuk maḡ a n biiri kaa.

¹¹ N naa waas, linba ji biar tee min chabie. Nammit i sonu kii saak n kpaanii man, kii mək mɔtaauk nan parmaasir; ki Yennu nba loonit ki teent parmaasir na sii be nani.

¹² Ii foont i leeb kii kpamii man.

Yennu niib nba kur be nna na foonti.

¹³ Ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun, nan Yennu lomm, nan Seyeen mɔtaauk na-ii be nan i kura.

Gbouj nba ki Pɔɔl din sɔb ki tur GALASIA TEEB nae na

Ki jiin Galasia teeb gbouj na po

Baa din piin ki mɔɔntir barnanii nba jiin Yiisa po ki teen binba ki tee Juu teeb, ki bi teen yada na, buboit nae din baar, a li kpaalalase ki niro n sak wei Moses sennu nawa ki fit teen Yiisaweiro nan mɔni amii. Pɔɔl din wann nan linba na kaa kpaalalasi, a linba kpaalalasi ki jiin manfoor nba nyi Yiisa ni na tee niro n teen Yiisa yadae, a njanne saa te ki nisaarik tee kasii Yennu boor.

¹⁻² Min Pɔɔl nba tee Masia toonii, nan ti naa waas nba be nna na kur foont Masiaweira nba be Galasia tij ni. Nisaarik kaa teenin Masia toonii, nisaarii kaa bia tumin, njan ti Baa Yennu nan Yiisa Masia nba ki u din fiinɔ kuun ni nae gannin.

³ Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun nan parmaasiri be nani.

⁴ Yiisa Masia-e din sak ti Baa Yennu loomm ki kpo ti biit paak a wun fatit tingbouj na biit daabisin ni. ⁵ Nɔɔ Yennu kɔɔe yen dontir mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamomm.

Barnanii yennkɔɔe be

⁶ Li bakitime nan yaa gaar labagann na yama, njan nyik Yennu nba yiini Masia ninbatinu paak na. ⁷ Nisiab be ki yiab a bin lebit Masia barnanii na ki nmat i dudukit; njan barmɔniie, barnansiar ji kaa. ⁸ Li- i lekii tee Yendouj ni malaka koo timmie mɔont barnansiar, ki li be li kuukɔɔ, ki ki tee taa ponj din mɔont linba turi na, mɔpor-ii be li yɔɔ paak. ⁹ Ti ponj din betiewa, njan n bia njanmit beerie mɔtana: nisɔɔ-i mɔont labaar ki turi, ki li ki tee linba ki i din gaar na, mɔpor-ii be u paak.

¹⁰ N ki yiab maa n gaar nisaarik paku kaa, njan Yennu yare ki n loon, kimaan mi-i loon nisaarik pakuie, n bo kii tee Masia daabiri.

Bianjinba ki Pɔɔl teen Masia toonii

¹¹ N naa waas, n yaa n tiari nan barnanii nba ki n mɔontir teeni na ki tee nisaarik nba din pak linba na kaa. ¹² Nisaarik kaa din wannin ki n gaar, njan Yiisa Masia mɔn mɔnɔe din fiit wannin.

¹³ I ponj gbat maa din tuun bianjinba, yoo nba ki n din waa Juu teeb Yenjiantu na, nan n din tuu mukisir Yiisaweira bonchiann, ki yiab maa n biirib ki gbenn. ¹⁴ Timm Juu teeb jiantu sɔnu ni, mine din gar tɔonn ti waakir ni, kimaan n din jii n par kura ki waa ti yeejamm kaar nba want linbae.

¹⁵ Njan Yennu ninbatinu paak, ki u din gannin ki bi daa ki marimi, ki yiinin a man tun u toona. ¹⁶ Ki waa din dukin ki nyinn u Bik man paanu ni ki wannin a n mɔont u barnanii ki tur binba ki tee Juu teeb yoo nba, n din ki saan nisaarik boor ki faa sɔɔ baanni. ¹⁷ N bia din ki saan Jerusalem ki saa la binba teen toomiinba n liik na, njan n din fiire li taakpaak ni ki saan Arabia tij ni; li poorpoe ki n nmat saan Damaskus doo ni. ¹⁸ Ki bina nantaa poorpowa ki n tan saan Jerusalem ki foont Piita, ki biar u boor daa piik nan njanmu kuukɔɔ. ¹⁹ Li-i jikii kii tee ti Yomdaano Yiisa naa bik Jeems-i kaa, n din ki la toomiinba na sɔɔ.

²⁰ Yennu mɔŋ mi nan maa sɔb linba na tee barmɔniie, ki faak kaa lenji.

²¹ Li poorpoe ki n din saan Siria nan Silisia yentnba ni, ²² ŋaan li yoo na Masiaweira nba be Judea yent ni na din ki mimi. ²³ Baa din mi linba tee bi leeb nba din yeen a “Jɔɔ nba tuu mukisirit na mun ji dia barŋanii nba ki u din yaa wun biir nae ki mɔɔntir teen niib.” ²⁴ Tɔn, ki bi ji din piak Yennu n paak.

2

Pɔɔl nan toomiinba leeb labaar

¹ Tɔn, li bina piik nan ŋanna poorpoe ki min nan Banabas, ki pukin Taitus, din ŋmat saan Jerusalem. ² Yennu-e din fiit li sɔnu saanu ki wannin, li paake ki n saan. Leje ki n yiin saakab na, ti kuukɔɔ, ki wannib maa mɔɔntir barŋanii maŋ bianjinba ki teen binba ki tee Juu teeb na, kimaan n ki loon maa tun linba, nan maa saa tun linba na n tan biar yanni. ³ Tɔn, n tɔknanlɔɔ Taitus maŋ tee Griik nirɔe, ŋaan sɔɔ din ki miau a wun pot u punni. ⁴ Binba be ki fa faak bi mɔŋ paak a bi mun tee Masiaweira na ŋarin din loon ki Taitus n tun nnae. Li niib din woo ti sinsuuk ni, a bin bann taa mɔk yent-n-mɔŋ nba Yiisa Masia ni na. Bi loon tii tee Moses sennu na daabae, ⁵ ŋaan taa mun loon tin dia barŋanii nan li barmɔnii sɔnu ki turi na paak, ki ti ki sakib nan waaminawa.

⁶ ŋaan binba ki bi yib saakab na, (baa tee nijaana koo baa ki tee, li ki kpaɔ talas min yaa boor, kimaan Yennu ki bikii nan ningannii;) ŋamm nba ki bi yib saakab na din ki turin kpaanpaanii. ⁷ ŋaan baa set la linba n boor tee Yennu nba gannin a n mɔɔnt u barŋanii ki tur binba ki tee Juu teeb, nan bianjinba ki u din gann Piita a wun mɔɔnt li barŋanii ki tur Juu teeb nae. ⁸ Kimaan Yennu paŋ paak, Piita nba din tee toonii ki tur Juu teeb bianjinba na, nnae ki n mun tee toonii ki tur binba ki tee Juu teeb. ⁹ Jeems nan Piita nan Jɔɔnn mɔŋ nba ki bi yib saakab na, ŋaan bi mɔŋ din bann nan Yennu-e turin toonganji na; li paak min nan Banabas nan ŋamm din foont leeb ki yokin leeb nii ni, ŋanne din want nan ti kura mɔk mɔtauk nan leeb. Timm nan ŋamm din sake a min nan Banabas-ii mɔɔntir barŋanii kii teen binba ki tee Juu teeb na, ki bii mun-ii mɔɔntir kii teen Juu teeb. ¹⁰ Linba na kuukɔe ki bi din betit: a ti daa tammit talasdamm nba be bi sinsuuk ni na po. Li mune ki n set poŋ loon tumu.

Pɔɔl nba yakii nan Piita bianjinba

¹¹ ŋanne ki n tan yakii nan Piita, waa din be Antiok yoo nba na, kimaan u din mɔk biit. ¹² Jeems din tun Juu tesiab Antiok doo ni. Baa din daa ki baar yoo nba na, Piita nan binba ki tee Juu teeb na din lakii di, ŋaan baa tan baar yoo nba, ki u ji ki sak wun di nammi, kimaan u din tiin niib nba teen punpotu yada nae. ¹³ Li paak, ki Juu leeb na mun piin tuun janmaantoona, ki waa Piita nba tun linba maŋ, ki Banabas mɔŋ mun ŋmat waa bi janmaantoona maŋ. ¹⁴ Maa din la ki bi ki tɔk barŋanii sɔnu maŋ fanu yoo nba, ki n bet Piita bi kur numm ni maa, “A tee Juu nirɔe, ŋaan a binberŋ tee nan wunba ki tee Juu nirɔ nae, ki bee ki a mukisib a bii tee nan Juu teeb na?”

Niib yada paake ki bi saa tinn

¹⁵ Tɔn, ti tee Juu teeb matiie, ti ki tee niboorganu nba ki bi yib biitdamm na kaa, ¹⁶ ŋaan ti mi nan see ki nirɔ n teen Yiisa Masia yada, ŋanne saa te ki Yennu n yet a u tee niŋanɔ u boor; li ki tee taa tuun sennu nba yaa tii tuun linba kaa; li paak, ti mɔŋ mun teen Yiisa Masia yada a Yennu n

yet a ti tee ninjamm u boor, yada maŋ paake, ŋaan li ki tee sennu toona tumu paak kaa. Kimaan Yennu kan yet a soɔ tee ninjano u boor, sennu maŋ toona tumu paaki. ¹⁷ Li-i tee taa yiab a Yennu n yet a ti tee ninjamm u boor Masia paak na, ŋaan ti lek bia tee biitdamm Juu teeb boor, nan binba ki tee Juu teeb na, linba na want nan Masia-e te ki ti tee biit damm amii? Aaii, li ki want nna kaa. ¹⁸ Kimaan mi-i jinji piin ki sent sennu nba ki n din biira naie, ŋann want nan n moŋ tee sennu maŋ biirtsoe na. ¹⁹ Ŋaan sennu na paak ki n kpo sennu maŋ boor, a mii mok manfoor Yennu boor. Li tee nan bi din taan kpa min nan Masia dapunpunn paake na. ²⁰ Li paak, li ji ki tee min nba fo na kaa, ŋaan li tee Masia nba fo ki be n ni nae. Motana, maa mok manfoor ki be n gbanant ni na, n teen Yennu Bija Masia-e yada, li paake ki n be; ŋooe loonin ki din gaar n paak ki kpo. ²¹ N ki yet Yennu ninbatinu na; li-i tee ki Yennu bo saa yet a niro nba sak sennu nae tee ninjano u boor, li want nan Masia kuun maŋ tee yanne.

3

Yada nba gar sennu bianjinba

¹ Yimm Galasia teeb, bonjata na! Yimm nba poŋ mi Yiisa Masia dapunpunn paak kuun po nyik nyik na, ŋmee tan kpannini? ² Ii betin bonyennko man, yaa din tuun sennu na toona paake ki i gaar Yennu Seyeen amii yaa din gbat barŋanii na ki teen yada na paake? ³ I ki mok yame-e? I din piin Masiaweiu nan Yennu Seyeen paŋe; bee ki i ji loon yin gbenn nan i moŋ paŋi? ⁴ Yaa din la Yennu yaarlituk toona nba na kura kaa nyoot nan waama i boori-i? N dukin li mok nyoot. ⁵ Yaa din tuun sennu toona na paake ki Yennu turi Seyeen, ki tuun yaarlituk toona i sinsuuk ni amii yaa gbat barŋanii ki teen yada na paake?

⁶ Li sob Yennu gbouŋ ni a “Abraham din teen Yennu yadae, ki u yada maŋ paak ki Yennu jiiu ki u tee ninjano u toonn.” ⁷ Ŋanne want nan niib nba teen Yiisa yada nae tee Abraham yaaboona. ⁸ Ki li bia sob Yennu gbouŋ ni a ŋoo Yennu din poŋ mi nan u tan saa yet a binba ki tee Juu teeb mun tee ninjamm u boor, bi yada paak. Ŋann paake ki u poŋ din yet Abraham barŋanii maŋ a: “A paake ki n tan saa teen piisin booru kur paak.” ⁹ Li paak, Yennu tee piisin binba teeno yada na paak, nan waa din teen piisin Abraham nba teeno yada na paak nae.

¹⁰ Binba waa sennu ki dukii a sennu na saa tinnib na, Yennu motomm be bi paak, kimaan li sob Yennu gbouŋ ni a “Wunba ki waa sennu nba sob gbouŋ ni na kur, Yennu motomm be u paak.” ¹¹ Ŋanne want fanu nan sennu dianu kan fit te ki niro-ii tee ninjano Yennu boori, kimaan li sob Yennu gbouŋ ni a “Wunba teen Yennu yada, ki Yennu yet a u tee ninjano u boor, li yoo yada paak, u sii mok manfoor nba kaa gbennu.” ¹² Ŋaan sennu dianu nan yada teenu bokita; kimaan li sob Yennu gbouŋ ni a “Daano nba waa sennu na fanu, u sii mok manfoor.”

¹³ Ŋaan ti din be Yennu motomm nie, kimaan ti din ki fit wei sennu maŋ fanu, ŋaan Masia tioro din gaar ti paak, ki be motomm maŋ ni ki nyinnit li motomm ni, kimaan li sob Yennu gbouŋ ni a “Wunba ki bi kpaau dapunpunn paak, Yennu motomm be u paak.” ¹⁴ Yiisa Masia din tun linba na a ŋoo yaa paak ki binba ki tee Juu teeb n mun la piisin nba ki Yennu teen Abraham paak na; a ti-i teen yada, tin gaar Seyeen nba ki Yennu din senn moosonn a u saa turit na.

Sennu nan moosonn na labaar

¹⁵ N naa waas, njaant ki n jii nisaarik nan u loo binbenj ki bikin, ki yin bann linba ki n beeri na paak: niib banlee-i sak ki lor lor a bin tun siar, ki sob bi sana, bi yeno ji kan fit nyi u loo na poor nan waama. ¹⁶ Yennu nba din tur Abraham nan u yaaboonn u masona manj yoo nba, u din ki yet a "A yaaboona" kaa, njaan u din yet a "A yaaboonn" yenokoo, wunba tee Masia na. ¹⁷ Maa want linba tee nnae: Yennu din senn masonjaann; ki sennu nba din tan baar bina kobii njanna nan piintaa poorpo na kan fit kpeen Yennu masonn manj. ¹⁸ Kimaan li-i tee sennu dianu paakie ki Yennu teen niib u piinii, njann li wann nan u bo kan tur soo piinii u masonn na paak; njaan li din tee Yennu masonn na paake ki u tur Abraham u piinii manj.

¹⁹ Ki sennu na nyoot tee bee? Toonbiit paake ki Yennu din tur nisaarii sennu na ki pukin u masonn na paak, ki loon sennu manj-ii diab mokmok nan yoo nba ki Abraham yaaboonn nba ki njoo Yennu senn masonn ki turo na tan saa baar. Ki malakanba jii sennu manj ki teen nisaarik nuu ni a wuu tee sokintoo, ²⁰ njaan Yennu tijojo din tur Abraham u masonn manj, li din ki tee sokintoo kaa turo.

Sennu na nyoot labaar

²¹ Ton, li want nan sennu na kon nan Yennu masonae-e? Aaii, li ki want nna kaa; njaan Yennu-i bonni senn sennu nba saa fit tur niru manfoor, u bo saa yet a niib tee nijamm u boor; sennu manj weiu paake. ²² Njaan li sob Yennu gbouj ni a soo kur mok biit, a Yennu n tur binba teen Yiisa Masia yada na piinii nba ki u din senn masonn a u saa turib na; bi yada manj paake ki u saa turib.

²³ Sennu na din tuu diat nan ti be dansarii ni nae, ki tan baar yoo nba ki Yennu fiit yada teenu labaar ki wannit. ²⁴ Li paak, sennu na din njman ti yomdaano ki diat mokmok nan yoo nba ki Masia tan baar; a tin teeno yada, ki Yennu n yet a ti tee nijamm u boor. ²⁵ Njaan motana ti teen Masia yadawa; li paak, sennu na ji ki tee ti yomdaano.

²⁶ Yaa teen Yiisa Masia yada ki be u ni na, li paake ki i tee Yennu waas. ²⁷ Yimm nba ki bi din wuri Yennu nyunwuru, Masia sann ni na, yimme gaar u moj binbenj. ²⁸ Li paak, bokitu ji ki be binba tee Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb sinsuuk ni, li bia ki be binba tee daaba nan yent-nmoj damm sinsuuk ni, li ki be poob nan jab sinsuuk ni; yaa be Yiisa Masia ni na paake ki i kura taan tee yenokoo. ²⁹ Ki yi-i tee Masia yabie, njann i tee Abraham yaaboona, ki tan saa gaar piinii nba ki Yennu din senn masonn a u saa turo na.

4

¹ Ton, n bia njamii yeen a njak bik nba lek tuu yaa wun tan di u baa faar na, njaan yoo nba ki u daa tee bonbunn na, bi tuu diau nan daabir nae. ² Yoo nba ki u tee bonbunn na, nisiabe tuu diau ki wubiiu mokmok nan waa tan saa beer joo, ki jarj yoo nba ki u baa senn na. ³ Ti mun tee nnae; yoo nba ki ti din ki mi Yiisa na ti din tee nan bonbuna nae, ki durinya ni na seek parj din diat. ⁴ Njaan yoo nba din tan jarj na, ki Yennu tun u moj Bija, ki poo maro, ki u sak Juu teeb sennu, ⁵ a wun tinn binba be sennu manj ni na, ki tin kpant Yennu waas.

⁶ Taa tee u waas na paake ki u tun u Bija manj Seyeej na ki u be ti para ni, ki ti yi njoo Yennu a "N Baa, n Baa." ⁷ Li paak, a ji ki tee daabir kaa, njaan a ji tee Yennu bike; ki faa tee u bik na paak, u saa tura linba kur ki u mok ki teen u waas nawa.

Pool baka nba be Galasia teeb ni bianjinba

⁸ Sianyoo i din tuu ki mi Yennu, li yoo i din tuu tee daaba ki tur linba set ki tee Yennu-e, ⁹ ñaan motana i bann Yennu-wa, ki Yennu mun mi-i, li ji teen nlee ki i loon yin ñmat wei bona nba ki mək yiikoo nba saa sommi na? Bee teen ki i jin loon ki i kpant bi daaba? ¹⁰ I mantik ñaan ki i baka be dagannkaa, nan ñmaagannkaa nan sakgannkaa nan bingannkaa ni bonchiann, ¹¹ ki li te ki n mək jijeet i paak nan maa tun linba kur turi na biar yanna.

¹² N naa waas, n barimie, ii tee nan min na man, kimaan n mɔŋ mun ji tee nan yimm nae. I ki tun siar biirimi. ¹³ Maa din yiar na paake ki n sint mɔont barnanii na ki turi. ¹⁴ Li yoo maŋ n yiaru na din daamiwa, ñaan i lek din ki yētimi; i din gaarin nan yaa bo saa gaar Yennu malaka bianinba nae, ki bia gaarin nan yaa bo saa gaar Yiisa Masia bianinba na. ¹⁵ I din mək parpeenn; ki bee teen ki i ji ki mək? N mɔŋ saa yet nan li-i diŋi bonni saa fit, i din bo saa sak ki nyinn i mɔŋ ninbina ki turima; ¹⁶ ki motana, maa beeri barmonii na, n ji kpant i dataake-e?

¹⁷ Nisiab bikii a bi mək lomm bonchiann nani, ñaan bi dudukit ki ñani. Bi lorin a bin bokit min nan yimme, ki yin tunn kii waab. ¹⁸ Niro baka-i be sonŋanu ni yoo saaka, li ñan, mi-i lekii be i boor koo mi-i kaa. ¹⁹ N walonkai, li yiarin bonchiann i paak mək mək nan yoo nba ki Masia binbeŋ na tan saa gbee i ni. ²⁰ N yan ñmat i paake. Ki n sunman ki n be i boor motana ki lek ñamm jii binbeŋ nba so nani.

Bibuk nba jiin Hagar nan Sara po

²¹ Yimm nba loon ki sennu-ii dia-i na, i ki gbat sennu maŋ nba yet bianinba-a? ²² Abraham din mək bonjai banlee; ki bi yeno naa tee daabir, ki loo naa mun tee pookur poo.* ²³ Ki daabir na din mar u bonjak maŋ nan niib nba maar bianinba nae, ñaan ki pookur poo na mar u bonjak na nan bianinba ki Yennu din senn mɔsonn turɔ na. ²⁴ Bi poob banlee na see Yennu molora ñanlee na seenu nie. Daabir maŋ sann din tee Hagar; ki u see molor nba ki Yennu senn Sainai jɔɔr paak na seenu ni, ki din mar u bik daabisin ni, ²⁵ kimaan Hagar see Sainai jɔɔr nba be Arabia tin ni na seenu nie, ki ñman nan tingbouŋ na ni Jerusalem na, ki ñɔɔ nan u waas tee daaba, ²⁶ ñaan sanpaapo Jerusalem na tee yent-n-mɔŋ dooe, ki bia tee ti naa; ²⁷ kimaan li sob Yennu gbouŋ ni a:

“Yimm pookanmata, ii mək parpeenn!

Yimm nba ki mi matyiaru tonu na, ii yiin parpeenn yanii man!

Kimaan poo nba be u kuukoo tan sii mək waas bonchiann

ki gar poo nba sɔɔ daa ki mi gɔrin ki nyiko.”

²⁸ Tɔn, n naa waas, timme mun tee Yennu mɔsonn waas nan Aisak nba din tee bianinba na. ²⁹ Baa din mar bonjak nba nan niib nba maar bianinba na din tuu mukis wunba ki bi din marɔ Seyeeŋ yiikoo paak nae, ki li mun bia lek tee nnae nan motana. ³⁰ Ñaan li sob nlee Yennu gbouŋ ni? Li sob a “Berin poo nba tee daabir na nan u bija na, kimaan daabir bija na kan mi lakin di bi baa faar nan pookur bija na.” ³¹ N naa waas, maa yeen linba tee a ti ki tee poo nba tee daabir na waas kaa, ñaan ti tee pookur poo na waase.

5

Ki jiin yent-n-mɔŋ dianu po

* 4:22 4.22 Sara-e din tee pookur poo na.

¹ Yiisa Masia poŋ fat timma, ki ti be ti yamanie. Li paak, i daa te siar ji dia-i ki i tee li daaba.

² Min Pool moŋe beeri a li-i tee ki i sak ki dia punpotu sennu na, li want nan Masia ki mək nyosiət turini. ³ N ŋammit beer daanə nba waa punpotu sɔnu nae, nan li kpaa talase ki wun wei sennu na kur. ⁴ Yimm nba yiab a Yennu n yet a i tee niŋamm u boor sennu weiu paak na, i poŋ bokit i moŋ nan Masia, ki bia nyinn i moŋ Yennu ninbatinu niwa. ⁵ Naan timm teen Masia-e yada, ki u Seyeen mun be ti ni; li paak, ti mək dindann ki guu yoo nba ki Yennu saa yet a ti tee niŋamme u boor. ⁶ Kimaan ti-i be Yiisa Masia ni, ti-i lekii pot ti puna amii ti-i kii poti, li ki kpaa talasi. Ti-i teen Yiisa Masia yada ki loon leeb, ŋanne tee linba kpaa talas.

⁷ Yaa din tuun fanu na, ŋmee tan te ki i nyik barmonii maŋ weiu? ⁸ Yennu nba ganni na kaa tun linba na. ⁹ Bi tuu yeen a “Datin waaminnae te ki boroboro yon kur fuutir piir.” ¹⁰ Tɔn, ti Yomdaanə paak, n bia mək yada a i sii mək dudukyenn nanin; ki li-i tee niro nbae ŋmat i dudukit, Yennu saa dat daanə maŋ tubira.

¹¹ N naa waas, mi-i biaki moontir a niib-ii porii bi puna gbaa, bee ki bi bia mukisimi? Li-i bonni tee barmoniiie ki n moontir punpotu po nan maa moontir dapunpunn po na, ŋann li bo kii mək mukisuku. ¹² Min bo sunman ki binba ŋmat i dudukit na n nyik punpotue, ŋaan tɔɔ bi moŋ.

¹³ N naa waas, Yennu yiini yent-n-moŋ nie, ŋaan i daa te ki i yent-n-moŋ maŋ n tan te ki i gbanant niɔŋ n nyannini. Naan yimm n jii lomm ki somm i leeb man. ¹⁴ Kimaan sennu maŋ yur yet a “Ti loon a loo nan faa loon a moŋ bianinba na.” ¹⁵ Naan li-i tee ki i tee i leeb danii ki biir i leeb nan muuk ni bonkubit na, i set saa biir i leeb ki gbenna.

Yennu Seyeen nan nisaarik binbeŋ labaar

¹⁶ Naan n beerie, ŋaant ki Seyeen-ii dia i binbeŋ man, ki daa te ki i niɔŋ tuun nisaarik loommu. ¹⁷ Kimaan nisaarik loomm nan Seyeen maŋ loomm ki waa leeri. Loomm nba taar munlee na tee dataie nan leeb i ni; li paak, i ki tuun yaa loon linba. ¹⁸ Li-i tee ki i saak ki Yennu Seyeen ŋmakitiri, i ji ki be sennu na ni.

¹⁹ Nisaarik binbeŋ nba want li moŋ linba ni tee bonchonchonsime, nan jakint toona, nan lammeeuk, ²⁰ nan patmannu, nan nyokdinu, nan dataar, nan kunkɔna, nan funfunbiik, nan wutoor, nan bokitu, nan lukitin, ²¹ nan punponn, nan dayibu, nan lor yoona, ki bia jii bonlia nba naan nna ki pukin. N beeri nan maa poŋ beti bianinba na, binba tuun linba na kan mi kɔɔ Yennu naan ni.

²² Naan Yennu Seyeen te ki niro mək lomm, nan parpeenn, nan parmaasir, nan sukuru, nan burchint, nan ŋamm, nan binbenŋaŋ, ²³ nan sikin-n-moŋ, nan moŋdianu. Sennsau ji kaa ki saa biir wunba diari. ²⁴ Ki Yiisa Masia nba yen binba na ŋarin poŋ kpai bi nisaarik binbeŋ nan li loonbiit kura. ²⁵ Yennu Seyeen nba turit manfoor na, li kpaa talas ki wuu ŋmakitir ti binbeŋ. ²⁶ Li ki ŋan ki tii mək karinbaanii, koo tii fiint ti leeb wutoa, koo tii mək funfunbiit nan ti leebi.

6

Jiin i leeb jik-kpiata man

¹ N naa waas, li-i tee ki i la sɔɔ tun toonbiit, yimm nba be nan Yennu Seyeen na, li ŋan ki yin sommɔ nan lomm, sɔnii kur ni, ki wun ŋamm set fanu, kii mi ki bikinu saa te ki i mun bot. ² Ii jii i leeb jik-kpiata man, ki

gbeen Masia sennu. ³ Sɔɔ-i kii tee siar, ɲaan bikii a u mun tee sɔɔ, u kpann u mɔɲe. ⁴ Li ɲan ki sɔɔ kur n bikin u mɔɲ binbeɲa, ki fit kii mɔk yuugontir u mɔɲ toonɲana paak, ki daa bikii waa tun linba nan u loo toona, ⁵ kimaan li kpaa talase ki sɔɔ kur n tun u mɔɲ toona.

⁶ Nirɔ nba ki bi wantɔ Yiisa Masia barnanii na, li ɲan ki li yɔɔ n mun jii linba ki u mɔk kur ki chent nan u wantɔɔ maɲ.

⁷ I daa kpann i mɔɲ mani; sɔɔ kan fit kpann Yennu; nisaarik nba bur linba, ɲanne ki u kpan tan saa jaan. ⁸ Wunba bur u mɔɲ gbanant loomm, u tan saa jaan kuume, u gbanant loonbiit maɲ paak; ɲaan wunba bur Seyeɲ nba loon bianɲinba na, u tan saa jaan manfoor nba kaa gbennue, Seyeɲ maɲ paak. ⁹ Li paak, ti daa bakit nan toonɲana tumu mani, kimaan ti-i kii nyik toonɲana, ti tan saa gaar li nyɔɔt yoo nba jaɲe. ¹⁰ Li paak, ti-i la yaak, tin tun linba ɲan ki tur sɔɔ kura; ɲaan mantik kii tuun kii teen binba teen Masia yada ki waa u na.

Kpaanjoontik nan foontii

¹¹ Ton, ii la maa sɔb sɔbingbeɲa nba na nan n mɔɲ nuu. ¹² Niib nba loon bin penn Juu teeb para na, ɲamme mukisi a yin pot i puna, ki Juu teeb maɲ daa dintib biak, Masia dapunpunn na paaki. ¹³ Binba porii bi puna na mɔɲ ki waa Yennu sennu, ɲaan bi loon ki yin pote ki bii mɔk japaat i punpotu maɲ paak; ¹⁴ ɲaan min ɲarin kan mi faa parbiir see ti Yomdaano Yiisa Masia dapunpunn na kuukɔɔ paak; kimaan u dapunpunn maɲ paake ki n kpai tingbourɲ na niɔɲ n gbanant ni, ki tingbourɲ na niɔɲ mun nyii n gbanant ni. ¹⁵ Bɔkitu kaa wunba pot nan wunba ki pot sinsuuk ni. Linba ji kpaa talas tee binbenpaan nba ki Yennu turit nae. ¹⁶ Parmaasir nan ninbatinu-ii be binba kur waa wannu nba na paak; bi tee Yennu niibe.

¹⁷ Ii mi man ki sɔɔ n ji turin daamii, kimaan n pon mɔk biak dokit n gbanant paak, ki li want nan n tee Yiisa daabire.

¹⁸ N naa waas, ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun-ii be nani. Mamomm.

Gbouj nba ki Pɔɔl din sɔb ki tur EFESUS TEEB nae na

Ki jiin Efesus teeb gbouj na po

Pɔɔl gbouj nba ki u din sɔb tur Efesus doo ni niib na, u sinsinn barjar tee “Yennu lor nba ki u yaa wun lakin taan naauj kure, linba be sanpaapo nan tingbouj na ni, ki Yiisa-ii tee yudaano.” (1.10)

¹ Min Pɔɔl nba ki Yennu gannin a n teen Yiisa Masia toonii na foont Yiisa Masiaweira nba teeno yada ki be Efesus doo ni na.

² Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabauj nan parmaasir-ii be nani.

Yennu Seyeen nba sommitit Masia paak bianjinba

³ Naant ki ti tur Yennu, wunba tee ti Yomdaano Yiisa Masia Baa na niipoouk man, kimaan taa be Yiisa Masia ni na paak ki ɲɔɔ Yennu turit Seyeen piinii kur nba be sanpaapo. ⁴ Yennu nba pon daa din ki nan tingbouj yoo nba naewa, ki u gannit a tii tee u niib, Yiisa Masia paak, kii tee popeendamm ki daa mok biit u boori.

⁵ Yennu loonit. Li paak, u loomm nan u lora ni, u pon din dukinewa a Yiisa Masia nie ki u saa teenit u waas. ⁶ Naant ki tin pak Yennu kimaan u ninbatinu nba yab bonchiann bianjinba, nan waa tint ninbaauk u Bilonkak paak na. ⁷ Kimaan Yennu nyik chab ti biit ki nyinnit daabisin ni, u Bilonkak man son paake. ⁸ Gotir, Yennu ninbatinu nba be ti paak ki ki mok bikinu bianjinba.

Yennu nba mok yan nan bannu bonchiann bianjinba na, ki u tun waa dukin bianjinba ⁹ ki fiit wannit woonin ni lora nba ki u din senn a wun tan tun Masia ni na. ¹⁰ Yoo man-i tanj jan, u ji saa tun gbenn u lora man, ki lakin u naamii kur nba be sanpaapo nan tin ni, ki Masia-ii tee yudaano.

¹¹ Yennu tuun siar kur u dudukit nan u lora nie, ki gannit a tii tee u niib, nan u bibikit nba tee bianjinba pinpiik niwa na. ¹² Timm nba donj mok dindann Masia ni na, tii piak Yennu kii dontir u sann man.

¹³ Naan yimme mun din gbat tinnu barjanii nba tee barmonii man ki teen Yiisa Masiaweira. Yaa teen Masia yada na paak, ki Yennu jii u Seyeen nba tee u yent dok na ki turi, nan waa din lor bianjinba na. ¹⁴ Nanne tee siara nan ti tan saa la yiar Yennu boor, ki bia want nan u saa tur u niib yent-n-moj nan barmonii. Tii piako kii dontir u sann man.

Ki jiin Pɔɔl Yenmiaru po

¹⁵ Li paak, yoo nba ki n din gbat yaa teen ti Yomdaano Yiisa yada, nan yaa loon Yennu niib bianjinba na nan dinna, ¹⁶ n teen Yennu niipoouk i paak ki ki nyikit. N tun tian i poe, n miaru ni, ¹⁷ ki lek mei ti Baa Yennu man, wunba tee panj daano, ki bia tee ti Yomdaano Yiisa Masia Yennu, a wun turi Seyeen nba saa turi yan ki fiit Yennu wanni, ki yin ɲamm banno. ¹⁸ N bia meio maa wun yent i numpo, ki yin bann dindann nba paak ki u yiini na, ki bia bann nan bona nba ki u tan saa tur u niib na ɲan bonchiann, ¹⁹ ki bia bann u panj nba yab bianjinba ki saa somm timm nba teeno yada na. ²⁰ U panchionj manje ki u din jii ki fiin Masia kuun ni ki kaano Yendouj ni u niidiitu po na. ²¹ Masia-e yen sanpaapo yent damm,

nan yikoo damm, nan paŋ damm, nan yomdamm kur; ɲɔɔe mɔk sann nba gar yikoo kur sana nba be durinya na ni nan durinya nba baat na ni. ²² Yennu jii bonsiar kur ki teen Masia nuu nie. U jii ɲɔɔe a wuu tee ɲɔɔ Yennu nigannkab kura Yomdaano. ²³ U nigannkab mane tee u gbanant, ki u gbanant maŋ gbee nan u paŋ, ki u mun gbee nan Yennu paŋ.

2

Kuun nan manfoor labaar

¹ Yoo nba din gar na, i mɔyɛtuk nan biit tumu paak, ki li tee nan i kpoe na. ² I din waa tingbounj na biit sɔnue, ki sak Sintaanii nba dia narinbiit nba bi sanpaapo, nan niib nba ki saak Yennu mɔb na. ³ Barmonii, ti kura mun din naan nan li nibooru nae, ki waa ti gbanant niɔŋ, ki tuun ti gbanant nan ti dudukit loomm. Timm nan ɲamm toona din baat nan Yennu wutoore ti kura paak.

⁴ ɲaan Yennu lomn nan u ninbatinu yab bonchiann ki kaa bikinu, ⁵ li paak, taa din yɛt Yennu mɔb, ki li tee nan ti kpoe na yoo nba, li yooe, ki u nyinnit kuun ni, ki kɔɔnit manfoor ni, Masia paak; Yennu ninbatinu paak ki i tinn. ⁶ Taa be Yiisa Masia ni na paake ki Yennu din lakin fiin timm nan ɲɔɔ, ki ti lakin dii naan nana Yendouŋ ni. ⁷ U din tun linba na a wun wann sɔɔ kura u ninbatinu nba yab bianjinbae, ki tun burchint turit, Yiisa Masia paak. ⁸ Yennu ninbatinu na paake ki i tinn, kimaan yaa teen Masia yada na. ⁹ Sɔɔ kan fit nyu bara li paaki, kimaan li ki tee u tiɔŋ toona paak kaa; li tee Yennu piiniie. ¹⁰ Yiisa Masia nie ki Yennu teent taa tee binba, ki turit toonjana tumu binbeŋ, a tii tuun linba ki u din poŋ lor a ti tun na.

Masiaweira kur tee yomme u ni

¹¹ Yimm nba ki tee Juu teeb na, Juu teeb yi yimm ɲarin punjoote, ɲaan yi bi mɔŋ sankpana; li tian man yaa din tee nibooru nba yoo nba gar na. ¹² I din ki mi Masia li yoo. I din tee saamme, ki bi ki kaani ki pukint Yennu nigannkab ni. I din be tingbounj na ni ki ki mi Yennu, ki bia ki mɔk dindann, kimaan waa din tur u niib mɔsona nba, i din ki pukin li ni; ¹³ ɲaan mɔtana i ji be Yiisa Masia nie, li paak, yimm nba tuu be banfɔkira na ji nyat nakinɔe, u kuun paak, ¹⁴ kimaan ɲɔɔe taan Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb ki teemm nibooryenn, ki parmaasir baar; waa kpo na paak, ki u biir dataar nba din tuu be bi sinsuuk ni na. ¹⁵ U din kpeen Juu teeb sennu nan li kɔɔt na kura, a wun te parmaasir n baar nibooru munlee maŋ sinsuuk ni, ki bii be u ni, ki taan kii tee nipaamm booryeŋ. ¹⁶ U dapunpunn paak kuun maŋ te ki u biir dataar maŋ bi sinsuuk ni, ki jiib ki taamm booru yennkɔɔ, ki jen namm Yennu boor. ¹⁷ Li paak, Masia din baar mɔɔnt parmaasir barɲanii mɔɔntii ki tur yimm nba ki tee Juu teeb, ki din fɔk nan Yennu na, ki bia baar nann ki tur Juu teeb nba kpiau na. ¹⁸ Masia paake ki Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb na kura fit baar ti Baa Yennu maŋ boor, u Seyeŋ yenɔkɔɔ ni.

¹⁹ Mɔtana, yimm nba ki tee Juu teeb nan Yennu niib na tee tinyeŋkɔɔ waase, ki ji tee Yennu ɲaateeb; i ji ki tee saamm kaa. ²⁰ Fiakir yennkɔɔ nba ki sɔkiniinba nan toomiinba din fɔkin na paake ki bi mun tɔɔn, ki Yiisa Masia mɔŋ tee li tanjaann. ²¹ ɲɔɔe dia Yennu niib maŋ ki bi be fanu ki kpaatir ti Yomdaano boor. ²² Yimm nan ɲɔɔ nba taan na paak, ki yimm nan ɲamm mun bia taan teen diiuk nba tee Yennu yar, ki u Seyeŋ be li ni na.

3

Pool nba tuun ki teen binba ki tee Juu teeb bianjinba

¹ Linba na paake, ki min Pool nba koo dansarik Yiisa Masia toona paak na lek mei Yennu, yimm nba ki tee Juu teeb na paak. ² N ki biris nan i porj gbat nan Yennu turin toona na, i sommir paaki. ³ U din fiit u woonin ni lor na ki wannima. ⁴ (I-i karin maa din sob linba waaminna na, i saa bann nan n set mi siar ki jiin Masia po.) ⁵ Motana, Yennu ji naan ki u Seyeen fiit u woonin ni lor na ki wann u toomiinba nan u sokiniinba nba ki u gannib na, naan li din ki tee nna kaa sianyoo. ⁶ U woonin ni lor manj tee nnae: barjanii manj paak ki binba ki tee Juu teeb na ji fit taan ki la yiar Yendouj ni nan Juu teeb; ki bia taan namm ki tee gbananyennkoo ki fit mok waa din senn mosonn nba Yiisa Masia ni na.

⁷ Yennu ninbatinu paak ki u din turin yaak a n teen u toonii kii moontir u barjanii, nan waa turin parj bianjinba na. ⁸ Yennu niib sinsuuk ni, mine tan joont ki ki tee siar, naan Yennu tur mine yaak a man jii barjanii nba wantit Masia nba sii teen binba ki tee Juu teeb na bonjana bonchiann bianjinba, ⁹ ki bia te ki niib kur nunii n yent, ki bin bann bianjinba ki Yennu woonin ni lor manj tuun ki gbeent Masia ni. Yaayoo niewa ki Yennu nba nan bonsiar kur na din diar woonin ni, ¹⁰ a Masiaweira paak, malakanba ni yent damm, nan Yendouj ni yikoo damm n tumii motana u subinbooru booru na. ¹¹ Ti Yomdaano Yiisa Masia nie ki u din tun linba na, nan waa lor bianjinba na. ¹² Taa teen Masia yada ki be u ni na paake, ki ti mok yuugontir ki saa baar Yennu boor nan parcheenn. ¹³ Li paak, n barimie, i daa te ki i para biir nan maa di biak i paak na, kimaan li tee i sommir paake.

Masia lomm labaar

¹⁴ Linba na paak ki n gbaa n duna paak ti Baa Yennu toonn, ¹⁵ wunba yaa boor ki Yendouj ni nan tingbourj na ni maaru kur gaan bi sann. ¹⁶ Yennu parj nba yab bonchiann bianjinba na, n meio a wun turi parj manj u Seyeen paak, ki parj manj-ii be i ni. ¹⁷ N bia meio a Masia n jii i para ki teen u binbeboor, i yada paak, ki meio a wun te ki yin fit set chib, ki baa jiina ki fokin fiakir, ki lomm na-ii paar, ¹⁸ ki yimm nan Yennu niib kur n fit bann Masia lomm yarimu, nan li fokint, nan li sumiiu nba tee bianjinba, ¹⁹ ki bann Masia lomm nba gar siar kur, ki i benu-ii tee nan Yennu benu na.

²⁰ Yennu parj nba tuun ti ni na paak, u saa fit tun bonsiar kur ki turit ki gar taa dukii linba ki meio. ²¹ Njoo Yennu tan saa la baakir Yiisa Masia nan u weira paak, yoo kur, yaayoo siiyoo. Mamomm.

4

Yiisaweira motaauk labaar

¹ Min nba koo dansarik ti Yomdaano toona paak na, n kpaanie a yin naan ki i binberj-ii tee fanu nan Yennu nba loon ki lii tee bianjinba na. ² Ii sikint i monj, kii be soon nna nan sukuru, kii mok yandinjir nan i leeb, nan lomm. ³ Yennu Seyeen nba teeni motaauk nba na, ii yabir i monj kii diar nan parmaasir nba taani na. ⁴⁻⁵ Masiaweira tee gbananyenne, ki Yennu Seyeen yenokooe be, ki Yennu tinni ki turi dindann yennkoo. Yomdaan-yenokooe be, ki ti taan ki teeno yada, ki Yennu nyunwuru mun tee yennkoo. ⁶ Yennu tee yenokooe ki tee nisaarii kura Baa, ki bia tee soo kura Yomdaano nba tuun siar kur, ki bia be siar kur ni.

⁷ Masia nba turit linba na, ti kura gaar piinganjire, ⁸ nan laa ponj sob Yennu gboun ni bianjinba na a:

“Waa din doo sanpaapo yoo nba, ki u nyinn yommii ki njaab yann, ki tur nisaarii piinii.”

⁹ Ton, “U din doo sanpaapo” paak tee bee? Li want nan sinsinn u din sik tingboun na nie.* ¹⁰ Njoo nba din sik tingboun na ni manje bia doo sanpanaagben a wun gbee yent durinya na. ¹¹ Njoo tur nisaarii u toona na: U gann siab ki teemm toomiinba, ki leeb tee sokiniinba, ki yemm mun tee barnanii moont-teeb, ki siab mun tee njoo Masiaweira diara, ki siab mun tee wantteeb. ¹² U tun linba na a binba tee Yennu niib na kura n fit jarj nan u toona manje, ki chee njoo Masiaweira para. ¹³ Li paak, taa teen Yennu Bija yada ki banno na, ti saa taan yomme kii tee niib nba binben njan, ki tee nan njoo Masia yar na. ¹⁴ Ti ji kii tee waas kaa, ki nibiit nan kpinkpannii damm sii diat lanj, nan baa tee nileebe bianjinba na. ¹⁵ Njaan ti sii piak barmoniiie nan lomm, kii nob kii pukii, ki Masia tee ti yudaano. ¹⁶ Njoo te ki gbanant boka kur dia bi leeb, ki gbanant manj tukita dia nan leer; li kura-i tuun nan leeb chib chib, gbanant manj sii nobe.

Binbenpaaj labaar

¹⁷ Ti Yomdaano sann paak, n kpaanie, i ji daa be nan binba ki mi Yennu, ki bi dudukit be bunbonn ni, ki ki mok nyoot na. ¹⁸ Bi tee tubkangbatae ki ki bant siari, li paak, bi ki pukin Yennu nba tur manfopaann nba na ni.

¹⁹ Bi ki tiin fei, ki lin tuun jakint toona, ki ki dia bi monj nan waaminawa.

²⁰ Njaan yimm din ki tumii njann kaa Masia boori. ²¹ I din gbat u po, ki teen u weirae, ki bi bia wanni barmonii nba be u niwa. ²² Li paak, yabit i monj man ki nyann i binbenkperik niwon nba tuu biiri na. ²³ Njaant ki i dudukit nan i para n njamm pant, ²⁴ kii dia binbenpaaj nba ki Yennu turi na, kii naan Yennu, kii be fanu, kii tee popeendamm nan barmonii.

²⁵ Li paak, ii nyik faak, njann soo kur-ii piak barmonii kii teen u loo, kimaan ti tee niyenokooe Masia ni. ²⁶ Li-i tee ki a donn wutoor njann faa daa tuun toonbiiti, ki bia daa diar a par ni ki yonnu baa, ²⁷ ki daa teen Sintaanii yaaki. ²⁸ Wunba tuu jaan u leeb bont na, wun ji nyik jamu, njann yabir tun toona ki dinn u monj, ki bia fit tur tatimm linba ki bi loon. ²⁹ I daa piak mabonbiit ki teen i leebi, njann te ki i mabona-ii tee linba kpaa talas ki mok nyoot, ki i leeb-i gbat, lin pukimm binben nba njan. ³⁰ I daa tuun linba saa te ki Yennu Seyeen n la parbiiri. Njoo tee Yennu dok nba want nan Daar baate ki Yennu tan saa turi yent-n-monj setik nan monii. ³¹ I nyik tonu binbenj kur, ki daa mok wutoori. Soo ji daa mok kunkochiok nan u loo, soo daa sukii u loo, ki bia nyik nanj dudukit kur. ³² Ii tee burchimm nan ninkpabaunj damm man i leeb boor. Ii nyikit leeb biit kii chabitib, nan Yennu nba nyikit i yara ki chabiti bianjinba, Masia paak na.

5

Ki jiin yentu ni benu po

¹ Yaa tee Yennu walonkai na, ii yabir i monj kii tee nan njoo na, ² ki njann ki lomm-ii dia-i, nan Masia nba din loont bonchiann, ki gaar ti paak ki kpo, ki teen maruj nba ki Yennu loon na.

³ Yaa tee Yennu waas na paak, li ponj ki njan nan bonchonchonsin, koo jakint toona, koo nianchiwonj toona-ii be i sinsuuk ni. ⁴ Ii teen Yennu

* 4:9 4.9 Tingboun, koo tinpoor ni.

niipoouk yoo kura, ñaan daa te ki bonchonchonsin barii koo jakint barii koo baryana nyi i mɔi ni. ⁵ Li ñan yii mi nan wunba tee bonchonchonnn koo joonbaaruk koo jakint daano koo nianchiɔŋ daano, ñɔɔe kan la yiar Masia nan Yennu naan ni; nianchiɔŋ tee nan patmannu nae.

⁶ Li toonbiit tumu paake te ki Yennu wutoor baat moyêtdamm paak. I daa te ki sɔɔ n jii u jat wannu ki kpannini. ⁷ Ii bɔkit i mɔŋ, ñaan nyik li damm. ⁸ I ji tee Yennu waase, ki be yentu ni; i ki be bunbɔnn ni kaa, nan yaa din tuu be na; li ñan ki yii tee yentu na waas, ⁹ kimaan linba tee barmɔnii nan yentinu nan toonjana kura tee yentu yare. ¹⁰ Li paak, ii yabir i mɔŋ ki tumii linba saa penn ti Yomdaano par, ¹¹ ki daa tokii binba tuun bunbɔnn ni toona ki nyɔɔf kaa li ni na, ñaan te ki bi bunbɔnn ni toona maŋ n kɔɔ yentu ni. ¹² Linba ki bi tuun bunbɔnn ni na mɔk fei bonchiann nan tii piak li po gbaa. ¹³ Ñaan baa tan saa nyinn bonsiar kur yeenin ni yoo nba, bi bunbɔnn ni binberŋ maŋ kura saa fiite perrr. ¹⁴ Kimaan linba kur ki bi fiit li gbina, li ji tuu dɔɔ yeenin nie. Li paake ki li din sɔb Yennu gbouŋ ni a:

“Fin nba gɔɔnt, fan fiir gɔɔn ni, ki fiir kuun ni, ki Masia saa tura u yentu.”

¹⁵ Li paak, ii mi man yaa be bianjinba, ki daa be jatbenu, ñaan kii tee subindamm. ¹⁶ Ii jii i yoo kii tuun fanu, kimaan yoo na tee yobiiuko. ¹⁷ Li paak, ii bant linba tee ti Yomdaano loomm, ki daa tee i mɔŋ jatiti.

¹⁸ Ii daa nyu daan ki yibi; ñann saa biirie, ñaan ii yabir i mɔŋ paak kii gbee nan Yennu Seyeen. ¹⁹ Ti yiin yanii, nan Yennu gbouŋ ni yanii, nan Seyeen yanii kii teen i leeb, kii piak ti Yomdaano nan i para kur. ²⁰ Yoo kur, ii teen ti Baa Yennu niipoouk bonsiar kur paak, ti Yomdaano Yiisa Masia sann ni.

Poob nan bi sɔrib labaar

²¹ Masia paak, ii sikin i mɔŋ ki tur i leeb man. ²² Poob, yaa baakit Masia bianjinba na, ii saak i sɔrib mɔi nna, ²³ kimaan Masia nba mɔk yiikoo u niib paak bianjinba na, nnae ki jɔɔ mun mɔk yiikoo u poo paak. Masiaweira tee u gbanante, ki u tee bi Tinntɔɔ. ²⁴ Poob mun-ii saak bi sɔrib mɔi bont kura ni, nan Masiaweira nba saako bianjinba na.

²⁵ Jab, ii loon i poob nan Masia nba loon u niib ki gaar bi paak ki kpo bianjinba na. ²⁶ U din tun linba na, ki bia jii Yennu barii nan nyun ki wurib, a wun ñammib fanu ²⁷ ki jiin teemm u mɔŋ nuu ni nan fant, ki bi fant na daa mɔk dansiari, kii biaki tee popeendamm, ki daa mɔk biit nan waama. ²⁸ Jɔɔ nba loon u poo, u loon u mɔŋe. Li paak, li ñan ki jab-ii loon bi poob nan baa loon bi mɔŋ gbanant bianjinba na. ²⁹ (Sɔɔ ki mi yêt u mɔŋ gbananti; sɔɔ kura gorii u gbanante fanu ki dint u mɔŋ, nan Masia nba tuun bianjinba teen u niib na. ³⁰ Timme tee u gbanant maŋ.) ³¹ Yennu gbouŋ yet nnae a, “Li paak, ki jɔɔ saa nyik u baa nan u naa, ñaan kɔɔn u poo, ki bi niib banlee n taan ki tee gbananyennkɔɔ.” ³² Yennu mɔmaan na sumii bonchiann, ñaan min mi nan li want Masia nan u niib poe. ³³ Ñaan li bia want yimme a li ñan ki jɔɔ kura-ii loon u poo nan waa loon u mɔŋ bianjinba na, ki poo kur-ii munii baakit u sɔɔ.

¹ Waas, ii saak i damm moi ti Yomdaano Masia paak, kimaan njanne took nan yin tun. ² Sennu nba ki Yennu moosonn pukin li paak sinsinn na tee a, "Turin a baa nan a naa baakir, ³ ki a bont kur n somm fanu, ki a manfoor n bia fokit tingbounj na ni."

⁴ Baanba, i daa dia i waas diabiuk ki dont bi wutoa, njan kii wantib kii kpaamm ti Yomdaano nba loon bianjinba.

Daaba nan bi chanbaanba labaar

⁵ Ton, yimm nba tee daaba na-ii muni saak i chanbaanba moi, kii tiimm janmaanii, kii tuun toonn kii teemm nan i para kura, nan yaa bo sii tuun ki teen Masia bianjinba na. ⁶ I daa tuun ki teemm yoo nba ki bi gorii-i na kuuko kaa, a bin paki. Yaa tee Masia daaba na, ii jii i moŋ kii tuun linba tee Yennu loomm nan i para kura. ⁷ Ii tuun i toona nan parpeenn, ki lii want nan i tuun ki teen ti Yomdaano Masia-e, njan daa dukii nan i tuun teen nisaarika, ⁸ kii tian nan ti Yomdaano tan saa tur wunba yen u moŋ nan daabir kura bi toonjana paauko.

⁹ Chanbaanba, ii muni dia i daaba bonnann ki daa diab nan ninmonni, kii biaki tian nan yimm nan i daaba man kur taan mok Yomdaano yenokoo Yendounj ni, ki u ki mok lukitimi.

Yennu naagbankojir labaar

¹⁰ Linba joont tee nnae, ii chee i para ti Yomdaano ni, kii mok yabint panj nba ki u turi na. ¹¹ Ii jii Yennu naagbankojir na ki lia, ki lin te yin fit nyann Sintaanii lorbiuk na. ¹² Kimaan ti ki kon nan nisaarii kaa, njan ti kon nan narinbiit kure nan bi yiikoo damm, nan motana durinya bunbon ni yudamm, nan sanpagbounj ni narinbiit. ¹³ Li paak, ii jii Yennu naagbankojir na ki lia, ki fit kon dabiir nba tan saa baar manj ni, ki daa nyikiti, ki li poorpo ki i bia see chib.

¹⁴ Ii set man, ki jii barmonii ki bobin i sai ni, kii mok yentinu nba tee nan naagbankojir na, ¹⁵ ki teen siir kii moontir barjanii nba teen niib parmaasir ki tee nan taasaat na. ¹⁶ Linba pukin na paak tee, ii jii yada nba tee nan naagbankojir nba ki i saa fit kpeen Sintaanii peenii nba mok muu na, ¹⁷ ki dia i tinnu nba tee nan kut fokirik na, ki bia dia Yennu barii nba tee nan jukbanjiak nba ki u Seyeenj tuun nann na. ¹⁸ Ii mei Yennu yoo kur nan ninmonn, u Seyeenj nba sommiti bianjinba na; ki chekin i moŋ nan gbankur ki pukin Yenmiaru kii teen Masiaweira kura, ¹⁹ ki bia miar Yennu ki tur n mun ki man fit la sonu ki pak nan parcheenn, ki mon woonin ni barjanii na, ²⁰ kimaan li paake ki n tee toonii ki be dansarik ni. Ii mei Yennu kii teenin ki man mon barjanii manj nan parcheenn, nan laa kpaat talas nan man pak bianjinba na.

Foontjoontii

²¹ Motana ti naa bilonkak Tikikus, wunba tee ti Yomdaano toontunno nan barmonii na saa beti maa be bianjinba, nan linba ki n tuun. ²² Li paake ki n tuumo i boor, maa wun turi labaar ki yin bann taa be bianjinba, ki bia chekini.

²³ Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia n tur yimm Masiaweira kur parmaasir, nan lomm, nan yada. ²⁴ Yennu ninkpabaunj-ii be nan binba kur loon ti Yomdaano Yiisa Masia na nan lomm nba kaa gbennu.

Gbouŋ nba ki Pɔɔl din sɔb ki tur FILIPI TEEB nae na

Ki jiin Filipi teeb gbouŋ na po

Pɔɔl gbouŋ nba ki u din sɔb tur Filipi doo ni niib nba ki u din mɔɔnt Yiisa barŋanii ki turib ki bi teen Yiisaweira na boore. U din sɔb gbouŋ na yoo nba ki u be dansarik ni nae.

¹ Min Pɔɔl nan Timoti, timm nba tee Yiisa Masia toontunna nae sɔbin gbouŋ na ki teen Yennu niŋamm kur nba tee Yiisa Masiaweira ki be Filipi doo ni na, nan bi yudamm nan bi sommteeb.

² Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaunŋ nan parmaasir-ii be nani.

Pɔɔl Yenmiaru

³ N teen Yennu niipoouk yoo nba kur ki n tiar i po. ⁴ Yoo kur mi-i mei Yennu teeni, n tuu mei nan parpeenne, ⁵ kimaan yaa sommitin bianŋinba barŋanii maŋ toona ni pinpiik niwa, ki tan tee motana na paak. ⁶ Li paak, n ki mɔk birsuku, Yennu nba din piin toonŋann na i para ni na sii diar nna, mɔkmɔk nan yoo nba ki u tan saa gbenn toonŋann maŋ, Yiisa Masia daar na. ⁷ N yan be i ni. Ki maa dukii i po nna, li set ŋan, kimaan laa nyii yoo nba ki n din be n yamani ki gbaa barŋanii maŋ paak maa n sennir nawa, ki tan tuu yoo nba ki n ji koo dansarik na, i kura sommin nan toonn nba ki Yennu turin maŋa. ⁸ Yennu-e tee n siara daano nan n yan set be i ni nan Yiisa Masia mɔŋ mɔŋ lomm.

⁹ N mei Yennu maa i lomm-ii yoo kii pukii yoo nan yoo, ki i barmɔnii bannu nan i subinii kura-ii biaki pukii, ¹⁰ ki yin fit gann linba mantik ŋan, ki li poorpo ki i tan daa mɔk jakint koo biit Masia daar maŋ ni, ¹¹ ki i binbeŋ-ii mɔk yentinu ki yii tuun toonŋana bonchiann, Yiisa Masia paŋ ni, ki Yennu sann n la dontir nan paku.

Manfoor paak nba tee linba

¹² N naa waas, n loon ki yin bann nan linba kura tumin na somm barŋanii maŋ, a lin saan tɔonne nan barmɔnii. ¹³ Li paak, kpanbar gbanjot nan nileebe nba be nna na kur bann nan maa tee Masia toontunno na paake ki n be dansarik ni na. ¹⁴ N sarik ni benu na tur ti naa waas bonchiann yuugontir ti Yomdaano sonu ni, ki pukii yoo kur, ki bi mɔontir Yennu maan nan parcheenn, ki janmaanii ji kaa.

¹⁵ Siab mɔontir Masia maan maŋ kimaan bi tee punpondamm nan kunkonkonnae, ŋaan ki siab mun mɔontir nan barmɔnii lomm. ¹⁶ Binba tuun nan bi lomm na mi nan Yennu-e poŋ turin barŋanii toona na. ¹⁷ Nisiab ki mɔontir Masia po nan bi para, ŋaan bi tuun nan funfunne; ki dukii nan bi pukii mine biak, yoo nba ki n daa be dansarik ni na.

¹⁸ ŋaan ŋann ki biiri. N mɔk parpeenn li paak, ŋamme saa fit mɔont Masia maan maŋ sɔnbooru nba kur ni; bi-i mɔontir bi dudukŋant ni, koo bi dudukbiit ni, min lek bia sii mɔk parpeenn li paak, ¹⁹ kimaan n mi nan i Yenmiaru nan i sommir nba nyi Yiisa Masia Seyeen boor na paak, n saa nyi dansarik na niwa. ²⁰ N par loomm nan n dindann tee ki n daa dint n mɔŋ feie, ŋaan kii mɔk parcheenn motana nan yoo kura, ki mi-i lekii kpo amii maa be, ŋaan n saa te ki Masia sann n la dontira, ²¹ kimaan mi-i be

n manfoor ni, li tee Masia paake; ñaan li-i tee kuun ki n kpo, ñanne saa mantik turin nyoot. ²² Li-i tee ki n sii be n manfoor ni, n saa fit ñamm tun toona nba kpaas talasa, li paak, n ki fit bann n par ni linba ki n saa ganni. ²³ Li bona ñanlee nae daarin: n mantik bo loon man nyik manfosiar nba nae, ki saan kii sakii be Masia boor, ñanne bo sii ñan ki gar. ²⁴ Ñaan i paake te ki li mantik kpaas talas nan mii be n manfoor ni. ²⁵ N mi nan ñanne ñan ki birsuk kaa, li paake ki n mi nan n sii be-e. N sii be i kura boor, ki i sii mək parpeenn ki i yada n chee, ²⁶ ki mi-i tanj jen i boor yoo nba, n binberj saa turi yugontir Masia paak bonchiann, ki i saa pako n paak.

²⁷ Ton, linba kpaas talas tee i ñaan ki i binberj-ii tee nan Masia barñanii nba wann bianjinba na, ki mi-i lekii fit baar lai, koo mi-i kii laini, ñaan n saa gbat a i see fanu nan dudukyennkoo, ki taa mob ki yiab i moŋ ki barñanii maŋ saa toonn. ²⁸ I daa tiin i datai mani; ii mək parcheenn ki lin wannib nan ñamme tan saa baa ñaan ki yin do, kimaan Yennu-e teeni li nyannu. ²⁹ I poŋ mək yaak nan yin tun ki tur Masia, ki li ki tee yaa teeno yada na kuukoo paak kaa, ñaan yaa bia di biak u paak, ³⁰ ki gbaa nan yaa poŋ din la maa gbaa bianjinba, ki motana, i bia gbat nan n daa gbaa nna.

2

Masia sikin-n-moŋ nan u yudantuk labaar

¹ Yaa be Masia ni bianjinbae teeni paŋ, ki u lomm maant i para, ki i mək burchint nan ninbatinu i leeb paak, ki mək Seyeerj weinanleeb, ² ñanne te ki n beeri maa yii mək dudukyennkoo ki pukinin parpeenn na, kii mək lomm yennkoo, ki i dudukit kura-ii tee yomm. ³ I daa tuun siar ki li nyi funfunn nan karinbaanii loomm ni, ñaan kii be soon nna nan i leeb man, kii dont i leeb ki gar yaa dont i moŋ bianjinba na. ⁴ I daa te ki i baka be i kuukoo bona ni, ñaan te ki i baka-ii be i leeb bona ni biak. ⁵ Ii ñaan binbebooru nba ki Yiisa Masia din mək nae-ii mun-ii be i ni:

⁶ U din yoo be nan Yennu nae,

ñaan u din ki mi dukin a wun jii u moŋ ki yekin nan Yennu,

⁷ ñaan sak nan u moŋ moŋ loomm ni

ki nyik waa mək linba na,

ki kpint u moŋ ki teen nan daabir na,

ki teen nisaarik,

ki tan dokit ki tee nisaarik.

⁸ U din sikin u moŋ,

ki sak ki kpo dapunpunn paak gbaa.

⁹ Linba na paake ki Yennu donno ki gar soo kur,

ki turɔ sann nba tee sanjaann ki gar sana kur,

¹⁰ a lin te ki binba be sanpaapo nan tingbouŋ na ni nan kpeentij,

bi kur n tan gbaan bi duna paak

ki tur ŋoo Yiisa sann maŋ baakir,

¹¹ ki soo kura tan saa yet a

ŋoo Yiisa Masia-e tee Yomdaano,

ki lin dont ti Baa Yennu sann.

Ii nyirii nan ñmaajara na man

¹² N naa walonkai, maa din be i boor ki i sak n mob bianjinba na, maa lek kaa i boor na, ñaan li kpaas talas ki yin sak n mob. Ii biaki tuun nan yentinu nan gbananjijekit man, kii tee nan niib nba tinn na, ¹³ kimaan

Yennu yoo tuun nanie, a yii loon u loomm tumu, kii biaki tuun u loomm manj.

¹⁴ I-i tuun bont kur, yaa daa burimi, koo ki mok monioku, ¹⁵ ki lin te ki i daa mok biit, njaan kii tee popeenn damm, kii tee Yennu waas nba ki mok dan, kimaan i be niyoona nan biitdamm sinsuuk nie na. Li kpaal talas ki yii nyirii bi sinsuuk ni, nan njaajara nba nyirii sanpaapo bianjinba na, ¹⁶ njaan yetib manfoor labaar. Li-i tee ki i tuun nna, n tan sii mok yaak nan mii mok yuugontir i paak Masia daar manj, kimaan li tan saa wann nan n fara nan n toona ki teen yanni.

¹⁷ Li-i tee ki n lu n miar na ki pukin fara nba ki n porj dii maa n te ki yin teen yada na, li bo sii manin, ki min nan yimm sii mok parpeenn. ¹⁸ Nnae mun ki li kpaal talas ki yimm nan min kur saa lakin mok parpeenn.

Timoti nan Epafrodaitus labaar

¹⁹ N mok dindann ti Yomdaano ni nan man tun Timoti i boor motana, ki gbat i labaar ki n par n door. ²⁰ Njoo kuukooe fiin i po nan barmonii nan maa fiin i po bianjinba na. ²¹ Soo kur nba ji biar gbaa nan u moj yare, ki ki fiin linba tee Yiisa Masia yar na po. ²² I moj mi waa tun ki wann u kotir bianjinba, ki tuun nanin barjanii toona na ni, nan bik nba tuu tuun nan u baa bianjinba na. ²³ Mi-i la binberj nba saa bianjinba, n mok dindann maa n tumo yama i boor. ²⁴ Ti Yomdaano paak, n mok yada nan n moj saa fit baar i boor motanawa.

²⁵ N dukin li kpaal talase nan man tun ti naa bik Epafrodaitus, wunba tuun nan ninmonn ki gbaa a wun sommin nan Masia toonn na, njooe bia tee wunba ki i daan teeno i toonii ki u sommin na. ²⁶ U set loon wun la i kura. U par daan biir bonchiann nan yaa daan gbat a u yiar na. ²⁷ Li set tee barmonii, u daan yiar ki per kuuma, njaan Yennu-e daan tinoo ninbaauk, ki li ki tee u kuukoo kaa, njaan u bia tin n mune ninbaauk, ki nyinnin parbijaann ni. ²⁸ Li paak, n jekire nan man tumo i boor, ki i-i lau yoo nba, yin yaan la parpeenn, ki n moj parbiir n bot. ²⁹ Li gaaro nan parpeenn man nan i naa bik na ti Yomdaano ni. Ii tur nibooru nba tee nan njoo na baakir man, ³⁰ kimaan u daan ki kon u manfoor paak, ki tan yaa wun kpo Masia toonn na paak gbaa, a wun turin sommir nba ki i daan ki fit turin na.

3

Ki jiin barmonii yentinu po

¹ N naa waas, linba biar tee, ii mok parpeenne, kimaan yaa tee ti Yomdaano yab na. Min yaa baka kaa nan man njamm sob linba ki n porj daan sob turi sinsinn na; mi-i tuun nna, li sii tee i yumanne. ² Ii mi man biitdamm na po, binba naan boi ki porii ghanant na. ³ Timm jiantir Yennu u Seyeerj nie, ki mok yuugontir Yiisa Masia paak; linba nae tee barmonii punpotu. Timm ki teen nisaarik yar kaa yada. ⁴ Wunba-i dukii a njoo saa fit teen nisaarik yar yada, n moj saa fit teen li bonbooru yadawa. N mok linba te ki n saa tun nna, ⁵ njanne tee n mun din tee daa njanniin bike ki bi pot n punn. Bi marin ki n tee Juu niroe, Benjaminn booru ni, ki tee Juu niroo nan barmonii. Li-i tee Juu teeb sennu dianu nba tee bianjinba naie, n din waa sennu manj nan Fariisiinba nba waa bianjinba nae nan ninmonn, ⁶ ki din tan mukis Masiaweira gbaa. Niroo-i saa sak sennue ki fit kii tee yentinnoo, min din ki mok bisiat ki jiin li po. ⁷ Ki n din bo saa fit kan linba na kur nan li mok nyoot, njaan min yiinir linba kaa nyooto Masia paak.

8 Li ki tee li kuukoo kaa ki mok nyoot turimi; min yiin bonsiar kura linba kaa nyote; kimaan maa bann n Yomdaano Yiisa Masia, ki li bannu nyoot yab bonchiann na paak, kimaan u paake ki n fok bonsiar kur ki lu; min yi li kur tanpenn paak moote, maa n tan la Masia nan n ninbinn, 9 kii be nanao nan barmonii. N ji ki mok n tjon yentinu nba be sennu weiu ni na kaa. Motana, maa teen Yiisa Masia yada nae ki n gaar yentinbooru nba na, li yentinu gaa yada paake, ki nyi Yennu boor. 10 Linba kur ki n ji loon tee ki n bann Masia-e, ki bann u kuun fiiru parj, ki di biak nanao, ki n binbenkperik na n kpo nan waa din kpo bianjinba na, 11 ki mok dindann nan n tan saa fiir kuun ni ki la manfoora.

Ki jiin poot nantaar po

12 N ki yaa n poij nyann ki yent binbenj manj koo n ji be fanu kaa; n gbaae maa n nyann ki yent binbenj manj, kimaan Yiisa Masia din fatime, ki n ji tee u yoo. 13 N naa waas, n ki dukii a n poij nyannir ki li tee n yari, njaan bonyennkooe ki n tuun, n tammit linba be n poorpoe, njaan gbaa maa n baar linba be n toonn po na. 14 Li paake ki n tok poot sonu manj ki tiin sunsonn ki saa nyannu boonu manj perj, maa n saa gaar paauk nba tee sanpaapo manfoor, ki Yennu yiinin li paak, Yiisa Masia ni na.

15 Li kpaa talase ki timm nba kur tee subirteeb Seyeen ni na-ii mok dudukit manj booru, njaan i siab-i mok dudukgantie, Yennu saa te lin yent li damm nunii powa. 16 Naant man ti tukin kii dia barmonii na kuukoo, nan taa din dia bianjinba nan motana na.

17 N naa waas, ii tokiin man. Ii jii i dudukit ki teen damm nba waa siarjann nba ki ti din senn turi na ni. 18 N poij din beti linba na po yoo nba gar nawa, njaan n bia njammit beerie motana nan ninnyuut, a nisiab be ki bi binbenj teemm Masia dapunpunn paak kuun na datai. 19 Bi tan saa joont nan tubdatu nba kaa gbennue, kimaan bi poore tee bi yennu. Bi mok yuugontir nan linba dintib fei nae. Bi dukii linba tee tingbouj na bona kuukoo poe. 20 Njaan timm njarin tee Yendouj ni waase, ki jekir ki guu ti Tinntoo, wunba tee ti Yomdaano Yiisa Masia, a wun nyi Yendouj ni ki baar. 21 U tan saa lebit ti gbananchokint nba saa kpo na ki li naan u tjon gbanant nba mok baakir nae. U tan saa jii parj nba te ki u yen bonsiar kur nae ki tun nna.

4

Kpaaanii

1 Li paak, n naa waas, yimm nba ki n looni, ki loon ki n lai na, yimme te ki n mok parpeenn nan yuugontir. N naa walonkai, setir fanu man Yennu sonu ni, ti Yomdaano toonn.

2 N niipoob Yuwodia nan Sintike, n barimie, ii yabir kii be nan parmaasir nan i leeb ti Yomdaano paak. 3 Ki fin nba mun tee n weinanloo nan barmonii na, n loon ki fin somm poob banlee na, kimaan namm nan Klement nan binba kur tee n toontunleeb, ki bi sana be Yennu manfoor gbouj ni na, din lakin tun nanin bonchiann, barjanii manj monu ni.

4 Yaa tee ti Yomdaano yab na, ii mok parpeenn yoo kur man. N bia njammit beerie, ii mok parpeenn man.

5 Ii njaan ki soo kur n bann i niqantin. Ti Yomdaano baate motana. 6 I daa biir i para bonsiar paaki. Yimm-ii mei Yennu linba kpaa talas turi paak. Ii mei Yennu, kii teeno niipoouk i para ni yoo kura, ki beto yaa loon

linba. ⁷ Ki Yennu parmaasir nba yab gar nisaarik bannu na saa dia i para nan i dudukit, Yiisa Masia ni.

⁸ N naa waas, linba joont tee nnae, ii nnaan ki i dudukit n gbee nan barri nba tee mōnii, nan linba jan nan baakir, nan linba njan, nan linba mōk burchint, nan linba took, nan linba yeen, nan linba mōk fant, nan linba njan nan paku. ⁹ Jiin linba ki i tumii nan linba ki i gaar n boor, nan n mōbona nan n toona na, kii tuun nann. Ki Yennu nba teent parmaasir na sii be nani.

Ki jiin niipoturu po

¹⁰ N mōk parpeenn bonchiann ti Yomdaano ni nan laa yukira nnaan ki i tan fiin n po na; setik nan mōnii, i loonima, nnaan i daan ki mōk yaake. ¹¹ N ki dukii nan i tamm n po kaa ki n yeen linba na, kimaan min poŋ tumii bianjinba ki n numm saa gboo linba ki n mōka. ¹² N mi koŋir ni binbenj, nan janir ni binbenj. N poŋ tumii li kura; li paak, mi-i be siaminba kur ki li tee kon, koo gboor, li-i lekii yab koo li-i waar, nnaan n numm gboot linba ki n mōke yoo kur. ¹³ Masia nba teenin paŋ na paak, n saa fit kii be binbenj kur niwa.

¹⁴ Nnaan i daan tun fanu bonchiann nan yaa daan sommin n fara dinu ni na. ¹⁵ Yimm Filipi teeb mi nan maa din mōontir Masia barjanii pinpiik ni, yoo nba ki n din nyii Masedonia yent niwa, i kōōe din tee Masiaweira nba sommitin; ki i din gaan piinii nba tee Yennu Seyeer yar na n boor, nnaan mun teenin i piinii nba tee tingbouŋ na yar. ¹⁶ Maa din tan be fara ni Tesalonika doo ni na, yimme din tun teenin sommir. ¹⁷ Li ki tee a n kpan loon piinii kaa i boor, nnaan n loon ki yin gaar Seyeer nyoot nba be piinii turu nie. ¹⁸ N gaar i piinii na munna ki li janjima. Piinii nba ki i daan tun Epafrodaitus nann na te ki n gboowa. Li piinii naan nan mannu nba nubir man nae ki teen Yennu, ki penn u par, ki u gaarir. ¹⁹ Li paak, Yennu saa turi linba ki i loon kur, ki lin nyi u mōkint nba yab sanpaapo na, Yiisa Masia paak. ²⁰ Niib-ii dontir ti Baa Yennu sann mōkmōk nan mōkmōk. Mamōmm.

Foontjoontii

²¹ Ii foont Yiisa Masia popeendamm kura. Yiisaweira nba be nanin nna na, ²² nan u weira kur foonti, mantik binba tee Kpanbar Siisa naatoontunna na. ²³ Ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaŋ-ii be nani.

Gbouj nba ki Pɔɔl din sɔb ki tur KOLOSA TEEB nae na

Ki jiin Kolosa teeb gbouj na po

Pɔɔl gbouj nba ki u din sɔb tur Kolosa doo ni niib na din saa Yiisaweira nba be lej na boore. Kolosa din tee dojaanne ki be Asia yent ni, Efesus yondo po.

¹ Min Pɔɔl nba tee Yiisa Masia toonii Yennu loomm paak, nan ti naa bik Timoti-e sobin gbouj na ² ki teen Yennu niib nba be Kolosa doo ni, ki tee ti naa waas nba teen Masia yada na. Ti Baa Yennu ninkpabaun nan u parmaasir-ii be nani.

Pɔɔl nba mei Yennu ki teenɔ niipoouk bianjinba

³ Yoo nba kur ki ti mei Yennu nba tee ti Yomdaano Yiisa Masia Baa na i paak, ti teenɔ niipoouko, ⁴ kimaan ti gbat yaa teen Yiisa Masia yada bianjinba, ki bia loon Yennu niib kura na, ⁵ kimaan pinpiik ni, yaa din gbat barjanii nba tee barmonii yoo nba, i din gbat bonjana nba guui Yendouj ni na poe. ⁶ Ki barjanii manje baari, nan laa yat ki kpaatir tingbouj na kur po ki nammit niib binbej, ki bia tuun nna i moŋ boor ni, laa nyii daar nba ki i din gbat ki bann Yennu ninbatinu nan barmonii manje nba tee bianjinba nawa. ⁷ I din tumii Yennu ninbatinu manje po ti toontunnanɔɔ Epafra, wunba ki ti loonɔ na boore; ɲɔɔe tee Masia toontunno nba tuun nan barmonii i boor ki turit, ⁸ ki bia betit i lomm nba tee bianjinba, Yennu Seyeen ni.

⁹ Linba na paak, taa daan gbat i po, ti ki nyik Yenmiaru i paaki, a ɲɔɔ Yennu n te ki i bann u loomm nba tee bianjinba, ki turi Seyeen yan nan li subinii kur; ¹⁰ ki yin fit kii be nan ti Yomdaano nba loon bianjinba na, ki bia fit kii tuun linba sii pent u par, ki fit kii tuun toonjana kur, ki nammit bant Yennu. ¹¹ ɲɔɔ Yennu n turi paŋ bonchiann, nan waa mok paŋ kur bianjinba na, linba saa te ki i mok gbankur nan sukuru nan parpeenn bonsiar kur ni. ¹² Ii teen ti Baa Yennu niipoouk man. ɲɔɔe te ki ti jaŋ nan tin la yiar u boor, yentu ni, u niib sinsuuk ni, ¹³ ki bia nyinnit Sintaanii bunbonn naan ni, ki jiiit ki kɔont u Bilonkak manje naan ni. ¹⁴ U Bija manje paak, ki u nyik chab ti biit, ki nyinnit daabisin ni.

Masia nan u toona labaar

¹⁵ Sɔɔ kan fit la Yennu, ɲaan u Bija Masia-e tee u naaun. ɲɔɔe gar bont kura, ki tee Yennu bonnankara kur yur; ¹⁶ kimaan u nie ki Yennu din nan bonsiar kur nba be sanpaapo nan tingbouj na ni. ɲɔɔe din nan taa laat bona nba, nan taa ki laat bona nba kur; narimii nba tee yentdam, nan yomdam, nan yudamm, nan yiikoo damm. Li din nyii Masia nie ki Yennu nan bonsiar kura ki jii bonsiar kur turɔ. ¹⁷ ɲɔɔ Masia din be ki sɔɔ siar daa kaa, ki u paake ki bont kur be. ¹⁸ ɲɔɔe tee u niib yur, ki bi tee u gbanant. U niib manje manfoor nyi u boore. ɲɔɔe tee pinpiik, ki tee Yennu Bija, ki din kpo ki fiir kuun ni sinsinn, a u kuukɔɔ-ii tee bonsiar kur yudaano, ¹⁹ kimaan li din manje Yennu tiɔŋ nan Masia-ii mok ɲɔɔ Yennu binbej nan barmonii. ²⁰ U Bija manje paake ki Yennu te bont kur nba be sanpaapo nan

tij ni ɲamm teen u yooɓnba. Ki soɓ nba nyii u Bija maɲ ni dapunpunn paak na paake, ki u te ki parmaasir be timm nan ɲoo Yennu sinsuuk ni.

²¹ Sianyoo, i dudukbiit nan i toonbiite din te ki i tee Yennu datai, ki fok nanao, ²² ɲaan motana, u Bija gbanant kuun maɲ paak ki u ji teeni u yooɓnba, a wun jii-i ki yii tee popeendam, ki daa mok jakint koo biit, ki baar u boor. ²³ Li paak, ii yiab nan barmonii kii be i yada ni kii see chimm, ki daa forii nyi i dindann ni, dindann nba ki i la yoo nba ki i din gbat barnanii na; ki bi din moont barnanii maɲ ki tur niib kur nba be tingbouɲ na ni; ki min Pooɓ tee li toontunno na.

Pooɓ nba teen Masiaweira toontunno bianjinba

²⁴ Motana n mok parpeenn n biak dinu ni i paak, kimaan maa di biak maɲ bianjinba na, n tontir biak nba ki Masia din senn a n di, u gbanant nba tee u weira paak nae. ²⁵ Ki Yennu nba turin toonn maɲ a n tun na, ɲoo teenin Masiaweira maɲ daabir, i sommir paak, a niib n bann Yennu barii maɲ. ²⁶ Barii maɲe tee woonin ni maan nba ki Yennu din woon sianyoo, ki nibooru kur ki bannir, ɲaan ki u tan fiit wann u niib motana na. ²⁷ Yennu lor a wun fiit woonin ni maan na ki wann u niib maɲe. U woonin ni maan maɲ ɲan bonchiann, ki tee niib kur yar. Li want nan Masia be i ni; li paak, i mok dindann nan Yennu saa te ki i be fanu nan waa be na. ²⁸ Li paak, Masia maɲ poe ki ti moontir, ki kpaan soɓ kura, ki dia yanbooru kur ki want soɓ kur, a tin te soɓ kur n chee Masia weiu ni, ki tin jiib tur Yennu. ²⁹ Linba na paak ki n lek yiab nan paɲ kur nba ki Masia turin, ki li yab bonchiann na.

2

¹ N loon yin bann n baka nba be yimm, nan Masiaweira nba be Laodisea na, nan binba daa ki mi lan na ni bianjinbae. ² N yaa bi para n chee-e, ki bin lakin taan leeb nan lomm, ki bann Yiisa barii paak, ki teeno yada nan barmonii, ki bann Yennu woonin ni maan nba tee Masia na; ³ ɲoo kuukoɓe mok barmonii yan nan bannu kura.

⁴ Li paake ki n beeri, i daa te ki soɓ n jii momant ki kpannini, ⁵ kimaan maa lek ki be i peɲ nan n gbanant na, ɲaan n seek be nani, ki n par peen i paak, maa la yaa be fanu bianjinba, nan yaa teen Masia yada nan barmonii bianjinba na.

Barmonii manfoor be Masia nie

⁶ Bianjinba ki i din gaar Yiisa Masia a wuu tee i Yomdaano na, ii be u ni nna man, ⁷ ki sikin i yada jiina u ni, ki i yada-ii be u ni, kii mok paɲ nan baa din wanni bianjinba na, kii teeno niipoouk yoo kur.

⁸ Li paak, i daa te ki soɓ dia nisaarik yan kpinkpann-yana ki kpanni; linba ki gaa nan Masia, ɲaan tee tingbouɲ na yan nan nisaarik wannu, ⁹ kimaan Masia gbanant nie ki Yennu binberɲ be, ¹⁰ ki i gaar barmonii manfoor, kimaan yaa gaa nanao na paak. ɲoo tee yudamm nan paɲ damm kura saako.

¹¹ Yimm nan Masia benu paake ki i gaar punpotu, ɲaan li ki tee nisaarik nba jii u nuu ki pot i gbanant na kaa, ɲaan Masia nba poti nae. Li potu nyinnit biit ni, ¹² kimaan baa din wuri Yennu nyunwuru yoo nba na, i din pukin Masia poe ki bi pii-i, ki i bia fiir nanao nyunwuru maɲ ni, i yada nba be Yennu paɲ toona nba din fiin Masia kuun ni na paak. ¹³ I din tee kpeemme sianyoo, kimaan i toonbiit paak nan yaa din ki tee Juu teeb, ki bia ki mok sennu na paak. ɲaan motana, Yennu nyik chab i toonbiite,

ki turi manfoor; Masia ni. ¹⁴ Baa din kpaau dapunpunn paak yoo nba na, u din kpeen ti biit pann nba din sob dɔɔ na nan li sennu munna. ¹⁵ Dapunpunn man paake ki Masia din biir Sintaanii nan narinbiit pan kura, ki nyinn waa din nyannib bianjinba na siara paanu ni.

¹⁶ Li paak, i daa te ki sɔɔ senti sennu yaa sii di linba, koo yaa sii nyu linba. I daa te sɔɔ gani jaamm daganja, koo nmaapaanj daa, koo foon daa ki teenini. ¹⁷ Li sennu booru din tee yunyuno ki want nan sɔɔ baat. Li yoo tee Masia. ¹⁸ Sɔɔ-i yaa nɔɔe gar leeb ki laat yirintii, ki loon yin sikin i mɔɔ kii jiantir malakanba, i daa saaki; nna saa biirie. Li daano dont u mɔɔ, u dudukbiit ni, ki li kaa paaki. ¹⁹ U ji ki dia Masia; Masia-e tee u niib yur; ki taamm, ki bi gaa nan leeb ki tee nan gbanant tukita nan li jiina na, nɔɔ Masia-e dintib ki bi nobii nan Yennu nba loon bianjinba na.

Barmonii manfoor nyi Masia nie

²⁰ I kpo nan Masia-e, ki u fati durinya na narimii pan yent ni, ki bee ki i ji be nan i bia daa tee tingbouj na yabe na? Bee teen ki i jobi i mɔɔ ki teen sennii nba yaa ²¹ "A daa dia na," koo "A daa lemme linba na," koo "A daa siit na?" ²² linba ki niro saa di ki lin biir ki kan yukiri. Li sennii tee nisaarii wannue. ²³ Setik nan mɔɔni, li sennbooru naan linba mok yame, njan li ki moki; bi jiantir baa loon bianjinbae, ki kpann a bi sikint bi moje, ki mukis bi gbanant; njan niro-i wei linba na kur, li kan fit sommo ki wun dia u gbanant loommu.

3

¹ I din fiir nan Masia kuun niwa, li paak, ii jii i para ki gaan nan sanpaapo bona, siaminba ki Masia kar Yennu niidiitu po na. ² Ii lor i dudukit nan lej bona, njan daa lorin nan tingbouj na bona kaa, ³ kimaan i poɔɔ din kpo nan Masia-e, ki i manfoor be nana, Yennu boor. ⁴ Masia nba teent manfoor na nba tan saa dokit yoo nba, i mun tan saa dokit nanae nan yentchionj.

Manfopaann nan manfokper labaar

⁵ Li paak, ii nyik tingbouj na ni nionj nba tuun toona i ni na; li yenn-nbae tee bonchonchonsin, nan jakint toona, nan kunkomaasu, nan dudukbiit, nan nianchionj. Nianchionj tee nan patmannu nae. ⁶ Linba na nba paake ki Yennu wutoor tan saa do binba ki sak u mob na paak. ⁷ Sianyoo linba na nbae din tuu yeni, ki i be li ni.

⁸ Njan motana, ii fian linba na nba munn ki lu; njanne tee nan, nan wutoor, nan nifobisin. Ki niib sanbiik, nan barbiit ji daa nyi i moi ni. ⁹ I daa fa faak ki teen leebi, kimaan i poɔɔ nyik linba tuu tee i binbenkerik na nan li toonawa, ¹⁰ njan ji mok linba tee binbenpaaje. Binbenpaaj nae ki Yennu nba tee li nantoo na pantir yoo kura, ki li naan u mɔɔ binben, a wun te ki yin banno setik nan mɔɔni. ¹¹ Li paak, bokitu ji kaa binba tee juu teeb nan binba ki tee juu teeb sinsuuk ni; binba pot puna nan binba ki pot kura ji ki mok bokitu nan leebi; bokitu ji kaa nigamm nan muuk ni yab sinsuuk ni; bokitu bia kaa daaba nan yent-n-mɔɔ damm sinsuuk ni, njan i kur tee Masia yabe, ki u be i kur ni.

¹² Li paak, yaa tee Yennu nigannkab ki tee popeendamm ki bia tee u walonkai na, ii mok ninkpabaau, nan burchint, nan sikin-n-mɔɔ, nan soon nna binben, nan sukuru, ¹³ kii di sukuru nan leeb; ki sɔɔ-i mok bunburimii nan u loo, wun nyik chabo. Li kpaat talas ki yin mun nyik chab leeb nan ti Yomdaano nba poɔɔ nyik chabi bianjinba na. ¹⁴ Ii pukin lomm; njanne fan ki gar binben kur, ki taan dia li kur nan barmonii motaauk. ¹⁵ Ii

ɲaan ki Masia parmaasir na-ii ɲmakitir yaa dukii linba; Yennu lakin yiini gbananyennkɔɔ ni, a yii mɔk parmaasir maɲe. Li paak, ii teen Yennu niipooouk man. ¹⁶ Li kpaa talas ki Masia labaar na-ii be i para ni chib chib, ki yii want i leeb, kii bia kii kpaan i leeb nan yan; kii yiin Yennu gbouɲ ni yanii, nan Yenpaku yanii, nan Seyeeɲ yanii; kii yiin yanii maɲ nan niipoturu para kii teen Yennu. ¹⁷ Li paak, yaa tuun linba, koo yaa yeen linba, ii tuun ti Yomdaano Yiisa sann ni, kii teen ti Baa Yennu niipooouk u paak.

Masiaweira binbeɲ labaar

¹⁸ Poob, ii jii i mɔɲ tur i sɔrib, nan laa kpaa talas ki Masiaweira-ii tuun bianɲinba na.

¹⁹ Jab, ii loon i poob man, ki daa diab nan tonu.

²⁰ Waas, ii saak i damm mɔi yoo kura, kimaan ɲanne pent Yennu par.

²¹ Baanba, i daa dont i waas wutoa, i-i tee nna bi ji kii mɔk kpaɲ-n-mɔɲi.

²² Daaba, ii saak i yomdamm mɔi bonsiar kur ni, ki li daa tee yoo nba ki bi gorii-i na kuukɔɔ kaa, a yin penn bi para ki bin paki, ɲaan ii tuun nan ninmɔnn yoo kura, kimaan yaa baakit ti Yomdaano na. ²³ I-i tuun linba kur, yin tun nan i para kur, nan i tuun teen ti Yomdaano na, ki li ki tee nisaarik kaa. ²⁴ Li tian man nan ti Yomdaano maɲ tan saa turi nyɔot nba tee u niib yar sanpaapo, kimaan Masia-e tee barmɔnii Yomdaano ki i tuun teenɔ. ²⁵ Biitdaano kur mun tan saa gaar u toonbiit tubdatu, waa tun linba paake, kimaan Yennu tan saa dat u tubir, ki lukitin kaa.

4

¹ Yomdamm, ii tuun fanu kii teen i daaba man, kii mi nan i mɔɲ mun mɔk Yomdaano Yendouɲ ni.

Kpaanii

² Ii yiab nan Yenmiaru man, kii mei ɲɔɔ Yennu nan ninmɔnn, kii teenɔ niipooouk, ³ kii biaki meiɔ kii teent ki tin fit la yaak ki mɔont barɲanii na, ki fit Masia woonin ni barii, kimaan barii maɲ paake ki n be dansarik ni na. ⁴ Li paak, ii mei Yennu kii teenin ki n fit pak nan laa kpaa talas min pak fanu bianɲinba na.

⁵ Ii mi man i binbeɲ nba tee bianɲinba ki tur binba ki tee Masiaweira na, ki jii i yoo kii piak u po. ⁶ Li kpaa talas ki i mɔbona-ii man, kii mɔk baakir, ki yii mi bianɲinba ki i saa gat buboit ki lii took ki tur sɔɔ kur.

Foontjoontii

⁷ Ti naa bilonkak Tikikus, wunba tee ti barmɔnii toontunno, ki bia tee ti toontunnanlɔɔ ti Yomdaano toona ni na saa beti n po. ⁸ Li paake ki n tuumɔ i boor, a wun beti ti kur nba be bianɲinba, ki i para n door. ⁹ ɲɔɔ nan Onesimus, ti naa bilonkak nba ki ti teenɔ yada ki u tee i yɔɔ nae saa baar. Bi saa beti bonsiar kur nba tuun nna na.

¹⁰ Aristakus nba ki min nan ɲɔɔ be dansarik ni na foonti, ki Banabas poorɔ bija Mak mun bia foonti. (I daan poɲ gaar n kpaanii nan Mak-i tani baar i boor, yin gaarɔ.) ¹¹ Joosua, wunba sanleer tee Justus na mun teeni u foontii. Bi bantaa nba na kɔɔe tee Juu teeb nba waa Masia ki tuun nanin Yennu naan toona maɲ. ɲamme maant n par.

¹² Epafra, wunba mun tee i yeno ki bia tee Yiisa Masia toontunno na foonti. U mei Yennu nan ninmɔnn yoo kura ki teeni, a Yennu n te yin set kenken, kii tee subirteeb nba tuun Yennu loomm, ¹³ kimaan n dii u siara

nan u set tun bonchiann ki somm yimm nan Laodisea teeb nan Hierapolis teeb. ¹⁴ Ti naa bilonkak Luk, wunba tee dɔkta na, ŋɔɔ nan Demas foonti.

¹⁵ Ii foont ti naa walonkai nba be Laodisea na, ki bia foont ti niipoo Nimfa nan Masiaweira nba lakint leeb u ŋaak ni ki jiantir Yennu na. ¹⁶ I-i karin gbouŋ na gbenn yoo nba, yin yabir ki bia karin ki tur Masiaweira nba mun be Laodisea na, bi tintaanu ni, ki bia karin Laodisea teeb gbouŋ nba ki n daan sɔb turib na. ¹⁷ Ii bet Akipus a wun yabir u mɔŋ kii tuun toona nba ki ti Yomdaano din turɔ na fanu.

¹⁸ Min Pɔɔl sɔbin nan n mɔŋ mɔŋ nuue ki foonti na.

I daa tammit nan n be nan bante.

Yennu ninkpabaun-ii be nani.

Pɔɔl gbounsinsinn nba ki u din sɔb ki tur TESALONIKA TEEB nae na

Ki jiin 1 Tesalonika teeb gbouj na po

Tesalonika din tee digbansaakare Masedonia yent ni, ki li tee Rom teeb yent. Pɔɔl nba din nyii Filipi na poor po, u din mɔont barɔanii na ki tur siab leɲ, ki bi teen Yiisaweira.

¹ Min Pɔɔl nan Sailas nan Timoti-e sɔbin gbouj na ki teen niib nba be Tesalonika ki tee ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia nigannkab na; ɲɔɔ Yennu ninkpabaurɲ nan parmaasir-ii be nani.

Tesalonika teeb yada nan bi binberɲ labaar

² Ti teen Yennu niipoouk i kura paak, ki tian i po yoo kur, ti Yenmiaru ni. ³ Yennu nba tee ti Baa na tɔonn, ti tian bianjinba ki i teenɔ yada ki tuun toonɲana, nan i lomm nba te ki i tuun nan ninmɔnn bianjinba, ki i dindann be ti Yomdaano Yiisa Masia ni chib chib na. ⁴ Ti naa waas, ti mi nan Yennu-e looni ki poɲ ganni a yii tee u yab, ⁵ kimaan barɔanii na din ki tee ti mɔb ni maan kuukɔɔ kaa ki ti din baar turini, ɲaan li bia din mɔk Seyeenɲ yiikooe ki ti piakir ki birsuk kaa. Yoo nba ki ti din be i peɲ na, i mi taa din be bianjinba; nan taa sommi bianjinba. ⁶ I din waa ti binberɲ nan ti Yomdaano binberɲe, ki gaar barɔanii maɲ, i farchiɔɲ ni, nan parpeenn nba nyi Seyeen boor na. ⁷ Ki yaa din be bianjinba na din wann ti naa waas nba be Masedonia nan Akaya yentnba ni na baa sii be bianjinbae. ⁸ Kimaan ti Yomdaano barɔanii maɲ din nyii i boore, ki lin Masedonia nan Akaya yentnba ni; ki linba bia pukin, yaa teen Yennu yada bianjinba poɲ lin lokir kur powa. Li paak, li ji ki kpaa talas ki ti pak siar bi boori. ⁹ Niib na kur piak jiint yaa din gaarit bianjinbae, taa din baar i boor yoo nba na, nan bianjinba ki i nyik pata ɲaan baar Yennu boor, a yii jiantir ɲɔɔ Yennu nba fo na, ¹⁰ ki guu u Bija Yiisa, wunba tan saa nyi Yendɔuɲ ni ki baar na; wunba ki Yennu din fiino kuun ni, ki u fatit ɲɔɔ Yennu wutoor nba baat na ni na.

2

Pɔɔl toona Tesalonika doo ni

¹ Ti naa waas, i mɔɲ mi nan taa din baar i boor na tan ki teen yanni. ² I mi taa din be Filipi doo ni, ki bi dintit biak nan fei bianjinba, ɲaan taa baar i boor, siab lek din yiab a bin gɔɔr ti wannu na, ɲaan ki ti mɔk parcheenn nba nyi Yennu boor ki mɔontir barɔanii maɲ ki teeni. ³ Taa din beeri linba na ki tee linba nyii faak nan dudukiit ni. Ti din ki kpanni kaa, ⁴ ɲaan ti mɔontir Yennu nba loon tii mɔontir u maan bianjinbae, kimaan u poɲ la ki ti jaɲ nan tin dia barɔanii maɲa. Li paak, ti ki mɔontir a ti penn nisaarik par kaa, ɲaan ti loon tin penn Yennu nba bikii ti dudukit na pare. ⁵ I mɔɲ mi fanu nan ti din ki baar i boor nan mɔmant, koo maan nba dɔkint nianchiɔɲ kaa. Yennu-e tee ti siara daano. ⁶ Ti din ki loon i sɔɔ n pakiti. ⁷ Taa tee Masia toomiinba na, ti din mɔk yaak nba ki ti saa boi-i sommri powa, ɲaan ti din be i sinsuuk ni soon nnae, ki tee nan poo nba tuu gorii u waas bianjinba na. ⁸ Taa din looni bonchiann na paake ki ti din mɔontir Yennu barɔanii ki teeni; li kuukɔɔ kaa, ɲaan ti bia din

teen siir nan tin chibin ti saanmanii i paak, kimaan i mantik teen ti niloŋa ki li yabita. ⁹ Ti naa waas, setik nan moniie, i mi taa din tuun ki di fara bianjinba. Taa din be i boor ki moontir Yennu barŋanii maŋ ki teeni na, ti din tuun yonnu nan nyioŋo, a ti daa tee jikir i soo paaki.

¹⁰ Yimm nan Yennu-e tee ti siaradamm ki jiin taa din be nan yimm Yiisaweira nan binben-yeen nan yentinu, ki kaa biit bianjinba. ¹¹ I mi bianjinba ki ti din kpaani nan joo nba tuu kpaan u waas bianjinba na, ¹² ki maant i para, ki tun kpaani a yii be binbensiak nba saa gboo Yennu numm. Njooe yiini a wun kooni u tioŋ naan ni nan yentchioŋ ni.

¹³ Linba yaa paak bia te ki ti piak Yennu yoo kura na tee nnae: Taa din baar nan Yennu maan i boor na, i din gbat ki gaarir; i din ki gaarir nan nisaarik yar na kaa, ŋaan gaarir ki li tee Yennu yar. Ki li set tee ŋanne, kimaan yimm nba teeno yada na, maan maŋ tuun i para ni. ¹⁴ Ti naa waas, mukisbooru nba baari na, li mukisboorue mun din baar binba tee Yennu niib Yiisa Masia paak Judea yent ni na; yimm nan ŋamm dii mukisbooryeje. I moŋ moŋ niib nba mukisi bianjinba na, li mukisboorue ki bi niib, Juu teeb, mun din mukisib. ¹⁵ Ŋamm Juu teebe din kpai ti Yomdaano Yiisa Masia nan Yennu sokiniinba, ki bia mukis timm na. Linba na paak, bi ki penn Yennu pari, ki bia tee soo kur datai. ¹⁶ Bi yiab bi moŋ paak gbaa a bin goorit ki ti daa moontir Yennu barŋanii ki teen binba ki tee Juu teeb na ki bi laat tinnu. Linba nae want nan bi pukii toonbiit nba ki bi tuu tuun nae nan Yennu wutoor nba ji tan baar nan tubdatu bi paak.

Pɔɔl nba loon wun ŋamm goŋ Tesalonika teeb bianjinba

¹⁷ Ti naa waas, laa jii yoo waaminna ki ti ki be i boor ni na, ti tee nan kpeebii nae, ŋaan ti dudukit ŋarin be nani, ki ti lek bia yiab a tin baar lai nan ti ninbina, ¹⁸ kimaan yoo kur, min Pɔɔl lek loon ki n baar i boore, ŋaan ki Sintaanii goŋin soŋu. ¹⁹ Ti Yomdaano Yiisa-i jen yoo nba, yimme sii tee ti dindann nan ti nyoot, ki i paake ki ti tan saa set u boor nan parpeenn nan yuugontir. ²⁰ Setik nan monii, i paake ki ti mok sann nan parpeenn.

3

¹ Li paak, laa ji daan tan paak ti nii yoo nba, ki ti tat biar Atens doo ni, ² ŋaan tun ti naa bik Timoti, wunba ki timm nan ŋoo taan tuun ki teen Yennu ki moontir Masia barŋanii na, a wun chee i yada ki kooni para, ³ ki lin te ki i soo daa ŋmat poor mukisuk na paaki. I moŋ mi nan li mukisbooru tee Yennu loomme ki turit, ⁴ kimaan taa din daa be i boor ni yoo nba na, ti din beti a bi tan saa mukisit; ki motana i moŋ mi fanu nan li set tan teen nnae chib chib. ⁵ Li paak, laa daan tan paak n nii yoo nba, ki n tun Timoti, a wun saan ki laan i nyik Masia soŋu koo Sintaanii bikini, ki ti toona fara kur teen yanne-e?

⁶ Motana, Timoti poŋ jenna, ki turit labaar nba penn ti para ki jiin i yada nan i lomm po. U betit a i kpan tun tian ti poe fanu, ki loon yin lat nan taa loon tin lai bianjinba na. ⁷ Ti naa waas, ti be biak nan parbiir kur ni, ŋaan taa gbat i yada po, li te ki ti para doore. ⁸ Motana, li set maŋit nan yaa set chib ti Yomdaano soŋu ni na. ⁹ Ti teen Yennu niipoouk bonchiann i paak, kimaan taa mok parpeenn bianjinba u boor i paak na. ¹⁰ Yonnu nan nyioŋ kur ti meio nan ti para kura a wun te ki timm nan yimm n la leeb ki tin ŋamm gbeen i yada.

¹¹ Ti Baa Yennu tioŋ nan ti Yomdaano Yiisa n ŋamm soŋu turit ki tin baar i boor. ¹² Yaa loon i leeb nan soo kur bianjinba na, wun te ki i lomm

man n pukin bonchiann nan taa looni bianjinba na. ¹³ Nnae ki u saa chee i para, ki i sii tee popeendamm nba ki mək biit ti Baa Yennu boor, yoo nba ki ti Yomdaanō Yiisa tan saa jen nan u yab kur na.

4

Binbenj nba pent Yennu par

¹ Ti naa waas, yaa din tumii ti penj yaa sii tuun bianjinba ki pent Yennu par na, nnae ki i poŋ tuun. Mətana, ti barimie ki kpaani ti Yomdaanō Yiisa sann paak, ii ŋammit kii tuun nna man, ² kimaan i mi kpaanii nba ki ti din turi, ti Yomdaanō Yiisa sann ni na. ³ Kimaan Yennu loon ki yii tee popeendamme ki daa tuun bonchonchontoona. ⁴ Sɔɔ kur n bann waa sii be nan u poo, binben-yeen nan baakir sɔnu bianjinba, ⁵ ki daa tuun nna nan nianbiuk binbenj nan binba ki mi Yennu nba be bianjinba na. ⁶ Sɔɔ daa tuun li biitbooru ki teen u lɔɔ nba waa Masia, koo ki ŋmaab u lɔɔ. Ti poŋ din beti li powa, ŋaan bia kpaani nan ninmɔnn, a Yennu tan saa dat binba tuun nna tuba. ⁷ Yennu ki yiint a tii tee biitdamm kaa, ŋaan u yaa tii tee popeendamme. ⁸ Li paak, wunba ki sak wannu nba na, li ki tee nisaarik yar kaa ki u yēti, ŋaan u yēt Yennu nba teeni u Seyeen na mɔŋ mɔŋe.

⁹ Li ki kpaas talas ki tin sɔb gbouŋ ki tiari yaa sii loon Masiaweira bianjinba. Yennu poŋ wanni bianjinba ki i sii loon i leebea. ¹⁰ Ki i set tuun li biane na, ki loon ti naa waas kur nba be Masedonia yent ni na. Ti naa waas, ti barimie, ii ŋammit kii tuun nna man, ¹¹ ki ŋaan ki lii tee i dudukit ki yii be soon nna, ki i baka-ii be i mɔŋ toona ni, kii tuun kii dint i mɔŋ, nan taa poŋ din beti bianjinba sinsinn na. ¹² ŋanne saa te ki binba ki tee Masiaweira na n turi baakir, ki li ji kii kpaas talas ki yin jɔɔb i mɔŋ ki denn sɔɔ, i bonlonkara paaki.

Ti Yomdaanō jenu labaar

¹³ Ti naa waas, ti loon yin bann barmɔniie ki jii Masiaweira nba kpo na po, ki daa mək parbiir nan binba ki mək dindann nba mək na. ¹⁴ Ti teen yada nan Yiisa din kpo ŋaan bia fiir kuun niwa; li paak ki ti bia teen yada nan Yennu tan saa te Yiisa n jen nan u weira nba kpo na. ¹⁵ Taa wanti linba na tee ti Yomdaanō mɔmaame: ti Yomdaanō manj jenu daar, damm nba tan sii be bi manfoa ni na kan dɔŋ binba kpo na ki chet Masia sanpaapo, ¹⁶ kimaan ti Yomdaanō tan saa nyi Yendouŋ ni ki sik nan tintianpaari, nan malaka saakɔ yiini, nan Yennu naatunn mɔni, ki Masiaweira nba kpo na tan saa fiirewa; ¹⁷ li yoo, damm nba tan sii be bi manfoa ni na nan ŋamm saa chet ti Yomdaanō sanpaapo; ki timm nan ti Yomdaanō ji saa taan leeb ki be mək mək nan mək mək. ¹⁸ Li paak, ii dia mɔmaan na kii maant i leeb para.

5

Teent siir ti Yomdaanō jenu po

¹ Ti naa waas, li ki kpaas talas ki tin sɔb wanni yoo nba ki linba na tan saa tumi, ² kimaan i mɔŋ poŋ mi fanu nan ti Yomdaanō jenu daar manj tan sii tee nan nanyukɔ nba tuu baar nyiɔk bianjinba nae. ³ Yoo nba ki niib tan sii yeen a “Parmaasir nan laafia be” na, li yoo manje ki biiru tan saa baarib yiama, nan matyiaru nba tuu baar poo bianjinba na, ŋaan bi tan kan fit nyi li biiru ni. ⁴ Ti naa waas, yimm ki be bunbɔnn ni kaa; li paak,

li daar tan kii tee nan nanyuko baaru na kaa i boori, ⁵ kimaan i tee yentu waase. Ti ki tee nyiok yab kaa; ti ki be bunbõnn ni. ⁶ Li paak, ti daa dõõ gõõnt nan nisiab nba tuun bianjinba na, ñaan tii nyõi kii sub, ⁷ kimaan binba gõõnt na gõõnt nyioko, ki binba nyu daan yib na mun yib nyiok. ⁸ Ñaan timm nba ki tee nyiok yab na, tii sub, ki jii yada nan lomm ki lia, ki lii tee nan naagbankõnjir na, ki bia jii tinnu dindann ki yir, ki lii tee nan kut fokirik na. ⁹ Yennu din ki gannit a wun tan dat ti tuba kaa, ñaan u gannit a tin la tinnue ti Yomdaano Yiisa Masia paak; ¹⁰ ñõõõ din gaar ti paak ki kpo, a ti-i lekii kpo amii ti-i be u jenu yoo man, timm nan ñõõ n taan kii be. ¹¹ Li paak, ii kõõnt i leeb para kii sommit i leeb nan yaa pon tuun bianjinba motana na.

Kpaanjoontii nan foontjoontii

¹² Ti naa waas, ti barimie, a i baka-ii be binba tuun ti Yomdaano toonn i boor, ki tee i yudamm u sõnu ni, ki teeni kpaanii na ni. ¹³ Ii teemm baakir nan lomm nba yab, kimaan bi toona nba ki bi tuun na paak. Ii be nan leeb nan parmaasir man.

¹⁴ Ti naa waas, ti barimie, a yii kpaan gbannyakdamm, ki chee janmaandamm para, ki somm tarii, ki di sukuru nan sõõ kura. ¹⁵ I daa tuun biit ki jiint biit paaki, ñaan ii te ki lii tee i lor yoo kur nan yin tun linba ñan ki tur i leeb nan sõõ kur.

¹⁶ Ii mæk parpeenn yoo kur man, ¹⁷ kii mei Yennu yoo kur, ¹⁸ kii teen Yennu niipoouk bonsiar kur ni, kimaan Yennu nba loon bianjinbae na, yaa tee Yiisa Masiaweira na paak.

¹⁹ I daa gõi Yennu Seyeen nba loon bianjinba; ²⁰ i daa fiakit Yennu sòkiniinba maami, ²¹ ñaan ii tuu mintaa ki bikin bonsiar kur, ki gaar linba ñan, ²² ki nyi biitbooru kur ni.

²³ Yennu nba teent parmaasir na tiõj n teeni popeendamm nan barmõnii, ki dia i sei nan i manfoa nan i gbanant mun, ki li daa mæk biit, ti Yomdaano Yiisa Masia jenu yoo manji. ²⁴ Yennu nba yiini na saa tun nnawa, kimaan u tee barmõnii daanõe.

²⁵ Ti naa waas, ii mei Yennu kii teent man. ²⁶ Ii foont Masiaweira na kura ki kpamii.

²⁷ Ti Yomdaano sann nie ki n kpaani, ii karin gbouj na ki tur Masiaweira na kur.

²⁸ Ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun-ii be nani.

Pɔɔl gbouŋ nba pukin ŋanlee ki u din sɔb ki tur TESALONIKA TEEB nae na

Ki jiin 2 Tesalonika teeb gbouŋ na po

Ŋmatir nba jiin Masia jenu dindann po na din ŋammit pukiie Tesalonika Yiisaweira boor. Pɔɔl gbouŋ nba pukin ŋanlee ki u din sɔb ki tur Tesalonika teeb maŋ na piak ki jiin wannu nba yaa ti Yomdaano jenu daar maŋ poŋ baara nae.

Pɔɔl din ŋmakit li dudukite, ki wann yeenin ni nan Sintaanii nan biit tumu tan saa yabit bonchiann wunba ki bi yiu “Biit Daano” na naan dianu niewa ki Masia n fit jen.

Biit daano maŋ nan Masia tee dataare.

¹ Min Pɔɔl nan Sailas nan Timoti-e sɔbin gbouŋ na ki teen ti Yomdaano Yiisa Masiaweira nba be Tesalonika ki tee Yennu yab na. ² Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun nan parmaasir-ii be nani.

Masia jenu labaar

³ Ti naa waas, li kpaa talase nan tii teen Yennu niipoouk yoo kur i paak. Ti-i tuun nna, li ŋan, kimaan i yada mantik pukii bonchiann, ki yaa mɔk lomm nba ki teen i leeb na pukii. ⁴ Ti mɔk yuugontir i paak Yennu niib boor, kimaan sukuru nan yada nba ki i mɔk i mukisuk nan i biak ni, ki be nan gbankur na.

⁵ Linba nae want nan Yennu buut tee monii; li paak ki u tan saa yet a i jaŋ nan yii be u naan ni; u naan maŋ paake ki i di biak maŋ. ⁶ Yennu-e tuun linba took; u saa te ki binba dinti fara maŋ n mun di fara nnae, ⁷ ki u saa fat yimm nba di fara na, ki mun bia fatit. Yennu tan saa tun linba na yoo nba ki ti Yomdaano Yiisa nan u yabint malakanba saa nyi Yendouŋ ni ki baar nan mupeenu nae, ⁸ ki dat binba ki sak u barŋanii ki bia ki mi Yennu na tuba; ⁹ ki ti yabint Yomdaano nba be yentchiŋ ni tan saa nyinnib u boor; ki bi saa la biiru nba kaa gbennu; ¹⁰ u tan saa tun nnae daar nba ki u saa baar ki gaar dontir nan paku u weira kur nba teeno yada na boor. I mun tan sii tee bi yemme, kimaan i poŋ teen barŋanii nba ki ti din beti na yadawa.

¹¹ Li paake ki ti mei Yennu yoo kur a wun te ki i binbeŋ n jaŋ nan yii tee u yab. Ti meiŋ a wun jii u paŋ ki te ki yii tuun toonŋana kur nba ki i loon yii tuun na, ki gbenn toona kur nba ki i tuun, i yada paak na. ¹² Nnae saa te ki ti Yomdaano Yiisa sann na n la dontir i paak, ki yin mun la dontir u paak, Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninbatinu paak.

2

Nibiuk na labaar

¹ N naa waas, ki jiin ti Yomdaano jenu maŋ nan timm nan ŋoo nba tan saa chet leeb ki taan be na po, ² n loon ki n beti ki i daa mɔk jijeet i para ni, koo jekiruk nan siab nba yaa daar maŋ poŋ baara na. Li pasiar bi beeri a timme din yet nna sokinii mɔmaan wannu ni, koo barii ni, koo gbouŋ ni. ³ I daa te ki sɔɔ kpanni nan waama, kimaan li daar kan baar see ki mɔyɛtuk yoo baar sinsinn, yoo nba ki niib bonchiann tan saa yɛt Yennu mɔb na; ki nibiuk na bia tan saa nyi paanu. Yennu-e poŋ senn a wun

biiro. ⁴ U tan kan sak jiantbooru kur, ñaan teen u moŋ yudaano nba gar linba ki niib jiantir kura. U tan saa koo Yenjiantu ñasaakak ni gbaa ki pur u moŋ Yennu.

⁵ Maa din be i boor yoo nba na n din beti linba na kura; i ki tiani-i? ⁶ Siare lek daa diau; i mi laa tee linba, ñaan u tan saa dokit Yennu tiŋŋ yoo nie. ⁷ Nibiit ñarin poŋ be ki tuun bi toona woonin ni, ki wunba diab nae lek daa sii diab mokmok nan yoo nba ki Yennu tan saa berɔ. ⁸ Ki yoo maŋ, nibiiuk na tan saa nyi paanu, ki ti Yomdaano Yiisa saa kpiu nan ŋoo Yiisa moamaan, ki ŋoo Yiisa baaru nan u yentchiŋŋ saa biiro. ⁹ Nibiiuk maŋ tan saa baar nan Sintaanii yaake ki tuun jaarlituk nan bakitnaup toonbooru kur a wun kpann niib. ¹⁰ U tan saa jooɔ faabooru kur ki kpann binba ki Yennu tan saa biirib na. U tan saa biiriba, kimaan baa ki loon barmonii nba bo saa tinnib ki yetir na paak. ¹¹ Li paake ki Yennu te ki faak paŋ tuun bi ni, ki bi tee linba ki tee barmonii na yada. ¹² Yennu tan saa biir binba ki teen barmonii maŋ yada ñaan loon toonbiit tumu nae.

Yennu nba ganni ki tinni bianjiba

¹³ Ti naa waas, yimm nba ki ti Yomdaano looni na, li kpaal talas ki tii piak Yennu yoo kur i paak, kimaan u din ganni pinpiik niewa a yin la tinnu. I din teen barjanii nba tee barmonii na yada, ki u Seyeen bia ñammi ki teeni popeendamm, li paak ki i la tinnu na. ¹⁴ Taa din moont barjanii nba ki turi nae, ki Yennu yiini ki tinni, a yii be fanu nan ti Yomdaano Yiisa Masia nba be bianjiba na. ¹⁵ Ti naa waas, li paak, setir man chib, ki dia wannu nba ki ti din wannu ni moamaan ni, nan ti gbouŋ ni na.

¹⁶ Ti Yomdaano Yiisa Masia nan ti Baa Yennu nba loonit, ki turit pardoonn nba kaa gbennu, nan dindann nba yab, u ninbatinu paak na, ¹⁷ wun chee i para ki turi paŋ, ki yin fit tun linba ñan, kii biaki piak barii nba ñan yoo kur.

3

Ii mei Yennu kii teent man

¹ Ti naa waas, linba joont tee nnae, ii mei Yennu kii teent, ki ti Yomdaano barjanii maŋ n lin yian yian, kii mok yiikoo, nan laa din tee i boor ni bianjiba na. ² Ii biaki mei Yennu ki wun nyinnit nibiit nan biitdamm nuu ni, kimaan soɔ kur kaa teen barjanii maŋ yada.

³ Ñaan ti Yomdaano tee barmonii daanɔe, ki saa turi paŋ, kii guui, ki biitdaano Sintaanii kan fit teeni siari. ⁴ Ti Yomdaano paak ki ti teen yada nan i tuun taa din beti linba na, kii bia sii tuun nna yoo kura.

⁵ Ti Yomdaano maŋ n sommi ki yin bann Yennu nba loont bianjiba, kii mok gbankur nba ki Masia teent na.

Ki jiin toontumu po

⁶ Ti naa waas, ti Yomdaano Yiisa sann nie ki ti beeri, ii nyinn i moŋ ti naa wasiat nba tee gbannyakdamm ki bia ki waa taa daan turi kpaanii nba na.

⁷ I moŋ poŋ mi fanu nan li kpaal talase ki yii tuun nan taa din tuun bianjiba na. Taa din be i boor na, ti din ki tiin gbannyakiri. ⁸ Ti din ki mi gaar soɔ sommir yann ki pa li paaki. Ñaan ti kpan din tuune ki nyi naauk, ki lek tuun yonnu nan nyiɔk, a ti daa tee jikir i soɔ paaki. ⁹ Taa din tuun nna maŋ, li ki want nan ti ki mok yiikoo nba saa boi-i sommir po kaa; ti din tun nna a lii tee nyinne ki turi ki yin weir. ¹⁰ Taa din be i boor

na, ti din tuu yoo beeri a “Wunba kur ki saak toontumu, li yoo ki njan nan wun di.”

¹¹ Ti gbia a siab be i sinsuuk ni ki ki loon toona, njaan lin koo bi leeb barii nie, li paake ki ti beeri linba na. ¹² Ti Yomdaano Yiisa Masia sann nie ki ti beer nuub maŋ ki kpaamm a bi baka-ii be bi tiŋŋ toona ni, kii be soon nna, kii di bi naauk.

¹³ Ti naa waas, ii mi ki i bak nan toonjana tumu man. ¹⁴ Li pasiar taa teeni labaar nba ti gbouŋ na ni na, soo kan sakiri. Li-i tee nnaie, yin bann i yan ni nan li yoo, ki i baka daa be u po, ki wun di fei. ¹⁵ Njaan i daa teeu nan u tee i dataak na, ii kpaano nan u tee i weinanlooe na.

Mɔbonjoontii

¹⁶ Ti Yomdaano nba teen parmaasir na n turi parmaasir yoo kur, siar kur ni. Ti Yomdaano-ii be nan i kur.

¹⁷ Min Pɔɔl sɔbin nan n mɔŋ mɔŋ nuue ki foonti na. N gbant kura siarae na; n sɔbin ki joontir n gbant nnae. ¹⁸ Ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun-ii be nan i kura.

Pɔɔl gbounsinsinn nba ki u din sɔb ki tur

TIMOTI nae na

Ki jiin 1 Timoti gbouj na po

Timoti din tee Yenweirɔ nba tee naasimɔe ki nyii Asia yent ni, ki u naa tee Juu nirɔ, ɲaan ki u baa tee Griik nirɔ. Pɔɔl barɲanii somma nie ki Timoti maɲ din teen ɲɔɔ Pɔɔl toontunnanlɔɔ nan u sommtɔɔ.

¹ Min Pɔɔl tee Yiisa Masia toomie, kimaan ti Tinntɔɔ Yennu nan Yiisa Masia, binba tee ti dindann nae turin li yiiikoo; ² mine sɔbin gbouj na ki teen fin Timoti, wunba tee n bimɔɲ, ti yada paak na. Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia lomm nan ninbatinu nan parmaasir-ii be nana.

Ki jiin faak damm po

³ Ii be Efesus nan maa poɲ wanna bianɲinba, yoo nba ki n din be sɔnu paak ki saa Masedonia na. A kpaan nisiab nba want faak wannu na ki bin nyik ⁴ ki daa fiin bi yeejamm ni tianii nan yaadindont kanu nba baat nan mɔniok na. ɲann ki mɔk sommir ki teen niib ki bi saa tumii Yennu sɔnu; yada paake ki ti bannir. ⁵ ɲaan n kpaanii maɲ paak tee a lin fiin lomm nan popeenn nan dudukɲant nan barmɔnii yadae. ⁶ Ki nisiab nyik linba nawa, ɲaan bot kɔɔ jat labafaant ni. ⁷ Bi loon bii tee Yennu sennu wantteebe, ɲaan ki mi bi mɔɲ mɔɲ mɔbona paak, ki bia ki mi baa piak linba maɲ paaki.

⁸ Ti mi nan sennu maɲ ɲan, li-i tee ki sɔɔ diar ki tuun nan laa want a tii tuun nann bianɲinba na. ⁹ Ii tian nan sennu ki see niɲamm paak kaa, ɲaan li see binba tee mɔyɛtdamm na paake, nan binba ki tiin Yennu, nan biitdamm, nan jakint damm, nan binba ki teen Yennu baakir na paak, nan binba kpi bi baanba nan bi naanba, nan nikpiira, ¹⁰ nan binba tuun bonchonchonsin, nan binba mɔk niɔɲ ki dɔɔ nan bi jaleeb, nan binba jaan niib, nan binba tee faak damm, nan binba di faak siara na, nan linba kur ki waa barmɔnii wannu na paak; ¹¹ ki Masia barɲanii nba wann Yennu nba ɲan bonchiann bianɲinba na mun wann nnae; ki ɲɔɔ Yennu din teen barɲanii maɲ n nuu ni ki n mɔɔntir.

Ki jiin Yennu ninbatinu po

¹² N teen ti Yomdaano Yiisa Masia niipoouk, ɲɔɔe turin paɲ a man tun u toona kimaan u yet a n jaɲ nan toona maɲa, ki te ki n tuun teenɔ. ¹³ Maa lek din biir u sann ki mukis u niib, ki sukiio na, ɲaan u bia gaarin u ninbatinu niwa, kimaan n din ki mie, ki bia ki teenɔ yada, ki tuun nna. ¹⁴ Ki ti Yomdaano Yiisa Masia tan tinin ninbaauk nba yab ki kaa bikinu, ki te ki n teenɔ yada ki loono. ¹⁵ ɲɔɔ Yiisa Masia din baar tingboun na ni, a wun tinn biitdamme; labaar maɲ tee barmɔniie ki ɲan ki ti gaarir ki teenn yada; ki mine din bi ki gar biitdamm kura, ¹⁶ ɲaan ki u tin min nba din tee biitdamm yudaano na ninbaauk ki dii sukuru nanin, a lii tee siara ki wann binba tan saa teenɔ yada ki gaar manfoor nba kaa gbennu na. ¹⁷ Dontir nan baakir tee Yennu yare mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ɲɔɔe tee kpanbar nba kan mi kpo, ki sii be yaa yoo nan yaa yoo; ki sɔɔ ki laato; ki u tee Yen-yemmir na. Mamomm.

¹⁸ N bik Timoti, n jikit kpaanii maŋ ki tee a nuu ni. Kpaanii maŋ tee nan moɓona nba ki sɔkiniinba din poŋ pak a po sianyoo nae. Jiin barii maŋ ki lii tee jatiat ki a kɔn fanu, ¹⁹ ki teen barmɔnii wannu yada, kii tuun linba ki a mi nan li tee toonjana. Nisiab ki sak nna; li paake ki bi yada biir gbenn. ²⁰ Bi siabe tee Haimeneus nan Aleksander, binba ki n daan jiib ki teen Sintaanii nuu ni a wun mukisib na. Linba nae saa wannib yan ki bin nyik barbiit nba ki bi piak ki teen Yennu na.

2

Ki jiin Masiaweira jiantu po

¹ Li paak, linba kpaal talas tee yii puk Yennu, kii meio, kii boio, kii teeno niipoook niib kur paake. ² Ii mei Yennu, batnba nan binba kur tee yiikoo damm na paak, a tii be nan laafia nan parmaasir, kii tee yentinna, kii be soon nna. ³ Njanne ŋan ki pent ti Tinntoo Yennu par; ⁴ ŋooe loon soo kur n bann u maan nba tee barmɔnii na ki wun tinnib; ⁵ kimaan Yen-yenokooe be, ki sindantinno tee yenokoo ki be Yennu nan nisaarik sinsuuk ni; li yooe tee Yiisa Masia, ⁶ wunba din jii u moŋ ki mann mannu ki tur soo kur, a wun nyinnib daabisin ni na; ki bi moont barjanii maŋ yoo nba jaŋ. ⁷ Li paak ki Yennu gannin ki n tee Masia toonii, ki moontir barjanii maŋ ki teen binba ki tee Juu teeb na, ki wantib ŋoo Masia maan nba tee barmɔnii na, a bin teeno yada. Maa beeri linba na, n ki fa faak kaa, li tee barmɔniie.

⁸ N loon ki jab-ii mei Yennu siar kur boor. Jab nba set tee popeendam ki ki mok wutoor koo monok na saa fit donn bi nii sanpaapo ki miar Yennu. ⁹ N bia loon ki poob na mun-ii be nan Yiisaweira nba bo sii be bianjinba na, ki bann chinchengbabu nan talianu nba ŋan nan Yiisaweira. Li-i tee ki bi loriin bi yut nan kut nyinyirit, koo ki piir salinbana amii laan nyinyirit nan tiat nba ki li daauk paar, linba na kaa saa turib fanti. ¹⁰ Linba saa turib fant tee binbenjaŋe, nan pooyentinna nba bo sii be bianjinba na. ¹¹ Poob-ii be soon nna kii tumii nan mosaku kur. ¹² Min ki sak ki pooso n wann jab, amii wuu mok yiikoo ki gar jabi; poo-ii be soon nna; ¹³ kimaan Yennu din nan Adam-e sinsinn, ki li poorpo ki u nan Adam ŋaapoo Iif. ¹⁴ Ki nyik nna, Sintaanii din fit kpann Iif-e ki u biir Yennu sennu na, u din ki kpann Adam kaa. ¹⁵ Njaan poo-i teen Yiisa yada, ki loon niib, ki tee popeendaano, ki be soon nna, Yennu saa tinnu u matuk niwa.

3

Ki jiin Masiaweira yudamm po

¹ Barii nba na tee barmɔniie, ki joo nba loon wun teen Masiaweira yudaano, li tee toonjanne ki u loon. ² Li ki ŋan ki Masiaweira yudaano-ii mok bisiat. Li kpaal talase ki wuu mok poo yenokoo, kii tee subindaano, kii dia u moŋ fanu, kii gaan saamm u ŋaak ni kii chantirib, kii tee wunba saa fit wann niib Yennu maan, ³ ki daa tee daanyuruku, ki daa tee kpikpiruk daano, ŋaan kii be soon nna nan parmaasir, ki daa tee liklonbiik daano. ⁴ Li kpaal talase ki wun fit dia u moŋ ŋaak niib fanu, ki te ki u waas n sak u moɓ kii mok baakir. ⁵ Njaadaano-i kii mi waa saa dia u ŋaak niib bianjinba, nlee ki u saa fit dia Yennu niibi? ⁶ Li kpaal talas ki wuu tee daano nba poŋ waa Masia ki li yukira; nna-i kaa, u tan saa mann donn u moŋ nan karinbaanii ki la tubdatu nan Sintaanii nba din tun bianjinba ki la tubdatu na. ⁷ Li kpaal talas ki wuu tee daano nba ki binba ki waa Masia

na gbaa n yet a u binberj ɲan, ki u daa di fei, ki Sintaanii baruk tan saa mann sooro.

Ki jiin Masiaweira sommteeb po

⁸ Li bia kpaas talas ki Masiaweira sommteeb-ii munii mək binbenɲan, ki daa tee mɔleemii dammi. Bi daa nyu daan* bonchiann, ki bia daa tee liklonbiituk dammi. ⁹ Li kpaas talas ki bii dia yada barii nba ki Yennu fiit wannit na fanu, ki daa mək biiti. ¹⁰ Li kpaas talas ki bin bikimm sinsinn; bi-i kii mək biit bi bikinu marj ni, bi sii fit tuun sommteeb toona. ¹¹ Li kpaas talas ki bi poob-ii munii mək binbenɲan, ɲaan daa tee sanjaanjanna, ki daa nyu daan bonchiann, ɲaan kii tuun bi toona kur fanu. ¹² Li kpaas talas ki Masiaweira sommtɔɔ-ii mək poo yenɔkɔɔ, ki bia fit dia u waas nan u ɲaak niib fanu. ¹³ Masiaweira sommteeb nba tuun bi toona fanu saa la baakir Masiaweileeb boor, ki bia sii mək parcheenn ki bet niib baa teen Yiisa Masia marj yada bianjinba.

Barjanii na nba tee barjaann bianjinba

¹⁴ Maa sɔbin gbouj nba teena na, ɲaan n mək dindann nan man baar mɔtana ki la-a, ¹⁵ ɲaan li-i yukir ki n ki baar, gbouj na saa te ki a bann taa sii be bianjinba Yennu ɲaaniib sinsuuk ni, binba ki ɲɔɔ Yennu nba fo gannib na. Njamme dia barjanii nba tee barmɔnii na, ki bia see li paak. ¹⁶ Li tee barmɔniie nan Masia labaar nba ki Yennu fiit wannit na sumii bonchiann:
U din dokit nan gbanante,
Yennu Seyeej wann nan u be fanu;
ki malakanba din lau.
Ki niib din mɔɔnt u labaar ki tur nibooru booru,
ki bi teenɔ yada tingbouj na ni,
ki Yennu tan donno sanpaapo ki u la dontir.

4

Ki jiin faakdammi po

¹ Tɔn, Yennu Seyeej set wantit yeenin ni nan yoo nba waa poorpo na, nisiab tan saa nyik Masia labaar nawa, ɲaan sak narinbiit nba saa kpannib na, ki bia wei Sintaanii wannu na. ² Binba want li faak wannu na fa faake, ki bi dudukit ji ki mukisib li paaki. ³ Li nibooru want a jakunt nan pookɔɔnt ki ɲani, a ki jesiat bia ki ɲan nan dinu; ɲaan timm nba bann Masia barjanii ki teenɔ yada na, ti mi nan Yennu nan jebooru kura, a niib n tuu turɔ niipoouko li paak ɲaan di. ⁴ Bont nba kur ki Yennu nan na tee jeɲante. Ti-i turɔ niipoouk li paak ki dii, li ɲan nan dinu; ti daa yeen li siari, ⁵ kimaan Yennu yet a li kura ɲan; ki taa meio ki teenɔ niipoouk li paak na, ɲanne bia te ki jeet marj ɲan nan dinu.

Ki jiin Yiisa Masia toontunɲanɔ po

⁶ Li-i tee ki a jii kpaanii nba na ki tur Yiisa Masiaweira na, a sii tee u toontunɲanɔe, ki sii dint a mɔj nan maan nba ki ti teen yada na, nan wannɲanu nba ki a waa marj na. ⁷ Daa saak faak maan, kimaan li ki tee Yennu yari; li ki mək nyɔɔti; ɲaan a tumii yentinu binberj nan ninmɔnn. ⁸ Fi-i tumii a gbanant bianjinba ki li sii kakii, li mək nyɔɔta, ɲaan yentinu binberj tumiiu mantik mək nyɔɔt. Kimaan li mək nyɔɔt ki turit tingbouj na ni mɔtana, nan Yendouj ni, yoo nba baat na. ⁹ Linba na tee barmɔniie,

* 3:8 3.8 Bi din dia tilɔnae ki tee daan.

ki li ñan ki niib n gaarir. ¹⁰ Ti gbaae ki tuun nan ninmɔnn, kimaan ti mɔk dindann Yennu nba fo na boor, ñɔɔe tee sɔɔ kur Tinntɔɔ, mantik binba teenɔ yada.

¹¹ Wantib ki kpaamm linba na kura. ¹² Daa te ki sɔɔ siana, faa daa pɔ na paaki. A te ki a pinpauk nan a binbenñan, nan a lomm, nan a yada, nan a binben-yeen n wann Masiaweira nba bo sii be bianjinba. ¹³ Jiin a yoo nan a yaak kii karin Yennu gbouñ, kii wantib li paak, kii mɔɔntir Masia barii na mɔkmɔk nan yoo nba ki n tan saa baar. ¹⁴ Daa tammit Yennu Seyeen piinii nba be a ni na pɔ; Yennu din tura piinii mañ yoo nba ki sɔkiniinba din pak a pɔ, ki yudamm bia yii bi nii a paak nae. ¹⁵ Ii tuun linba na nan ninmɔnn, ki sɔɔ kur n la a kpaatu Yiisa toona ni. ¹⁶ Ii mi a mɔñ nan a wannu pɔ. Ii dia wannu nba na, kimaan li-i tee ki a diar, a saa tinn a mɔñ nan binba ki a wantib nawa.

5

Timoti nba sii dia Masiaweira bianjinba

¹ A daa yakii nan jakpersɔɔ, ñaan pak turo nan a mɔñ baa na, kii dia naasimm nan a mɔñ ninjamm na, ² ki jii pookpera na ki bii tee nan a naanba na, ki poopaanii na-ii tee nan a mɔñ niipoob na nan binben-yeen kura ni.

³ Ii teen pakoi nba ki mɔk got-teeb na sommir, ⁴ ñaan pakɔɔk nba mɔk waas koo yaaboona, u waas koo yaaboona mañ n piin ki tumii bi yentinu toona nba tee linba ki tur bi mɔñ ñei, nnae ki bi damm mun saa di bi niwubiti nyɔɔt, kimaan linba ki Yennu loone na. ⁵ Pakɔɔk nba be u kuukɔɔ ki kaa sɔɔ, ñaan ki u dindann be Yennu ni, ki u mei Yennu yoo kur, ñɔɔe tee barmonii pakɔɔk. ⁶ Ñaan pakɔɔk nba tuun chonchonsin, u poñ kpoewa ñaan daa be mañ. ⁷ Wantib kpaanii na ki bii waa ki daa mɔk biiti. ⁸ Wunba ki gorii u nikpiimm, mantik wuu kii fiin u mɔñ ñaak niib pɔ, li daano ji ki mɔk yada Masia ni; ki wunba ki tee Masiaweiro gbaa sɔu.

⁹ A daa kaan pakoi nba daa ki kpet gar bina piinloob na ki kɔont pakoi kann ni. Linba pukin, li kpaa talas ki wuu tee wunba din kun jɔɔ yenɔkɔɔ, ¹⁰ ki poñ tuu mɔk sanñann u toona paak, ki tee wunba tuu mi waas wubiru fanu, ki gaan saamm u ñaak ni, ki tuun sikin-n-mɔñ toona ki teen u leeb nba waa Masia na,* ki sommit niib nba be fara ni, ki jii u mɔñ kur teen toonjana tumu ni.

¹¹ Ñaan a daa pukii pakɔpoopaanii na pakoi kann ni, kimaan bi-i tanj loon jakunt yoo nba, bi nyikit Masiaweiu li yooe, ¹² ki pot bi mɔsonn nba ki bi din senn turo na,† ki li tee biiti. ¹³ Linba pukin, bi bia ki loon toona, ñaan lin loon ñei ki tumii sanjaauñ, nan niib barii ni kɔonu, ki lin piak linba ki ñan nan bii piaki. ¹⁴ Li paak, min bo sii loon ki pakoi nba tee poobis na n kun jabe ki mar waas, ki got bi ñei fanu, ki ti datai daa laat yaak ki piak biiti ki jiiñt ti pɔ, ¹⁵ kimaan pakosiab poñ tunn waa Sintaanii-e. ¹⁶ Ñaan poosɔɔ nba tee Masiaweiro ki mɔk pakoi u ñaak ni, li kpaa talas ki wun gotib fanu, ki daa jikit bi jik-kpiata ki jint Masiaweira, ki Masiaweira na mun n got pakoi nba ki mɔk got-teeb na.

¹⁷ Masiaweira saakab nba diab fanu na ñan nan baakir nan paauk; mantik binba mɔɔntir Masia labaar ki wantib li paak na, ¹⁸ kimaan li sɔb

* 5:10 5.10 Koo: Ki wu Masiaweira taapant. † 5:12 5.12 Bi-i kaan pakɔɔk, li wann nan u senn mɔsonn nan u ji kan kun jɔɔ.

Yennu gbourj ni a “Daa bobint naajak mɔb, yoo nba ki u boo dii,”‡ ki bia sɔb a “Toontunnɔ ɲan ki wun gaar u paauko.”

¹⁹ Tɔn, bi-i paan saakasɔɔ barii, a daa te ki a baka be li ni, nɔkira siara damm teen niib banlee amii bin gar nna. ²⁰ Binba tuun toonbiit na, a yakii namm Masiaweira numm ni, ki binba biar na n tin janmaanii.

²¹ Yennu nan Yiisa Masia nan ɲɔɔ Yennu malakanba tɔɔnne ki n teena kpaanii nba na, a fan sak wannu na, ki daa mɔk ningannii, koo lukitin nan sɔɔ bonsiar ni. ²² A daa mantik jekir ki yiin nii sɔɔ paak a wun teen Masiaweira saakɔɔ. A daa kɔont a nuu siab toonbiit tumu ni; ii dia a mɔɲ fanu.

²³ A laafia nba ki jaɲa na paak, a daa nyu nyun kuukɔɔ, ɲaan a tuu nyu tilɔɔna daan waan ki lin somm a nɔɔk ni.

²⁴ Nisiab toonbiit ponj dɔɔ paanu nie ɲaan ki bi daa ki bu bi buuti; ki siab toonbiit mun saa nyi paanu bi buut bunu poorpoe. ²⁵ Toonɲana mun bia tee nnae, li yenn-nba nyii paanuwa, linba lek ki nyii paanu na gbaa, ɲaan li kan fit bɔri.

6

¹ Li kpaal talase ki binba tee daaba na n tur bi yomdamm baakir, ki sɔɔ daa piak biir Yennu sann nan u wannu. ² Binba ki bi yomdamm tee Masiaweira na daa fiakit bi yomdamm maɲ, baa yib bi naa waas na paaki, ɲaan li kpaal talas ki ɲamme n mantik tun fanu, kimaan bi yomdamm nba gaan bi toona nyɔɔt na teen Masia yadawa, ki Yennu loonib. Ii wantib kii kpaamm toona na po.

Ki jiin faak wannu po

³ Sɔɔ-i want wannganu ki ki wei ti Yomdaano Yiisa Masia mɔbona, nan Yennu weiu wannu na, ⁴ u gbee nan karinbaaniiie ki ki mi siari, ki bia mɔk mɔniɔk nan kunkɔna niɔɲ, ki li baat nan funfun, nan kunkɔna, nan nisukit, nan pinpakbiit, ⁵ nan mɔniɔk yoo kura nibiit boor; ɲamm yaa dudukit ki somm fanu, ki ji ki mɔk barmɔnii; bi dukii nan Yennu weiu tee a niɔ n teen mɔkitɔɔe.

⁶ Li-i tee ki niɔ numm gboot waa mɔk linba, Yennu weiu set mɔk nyɔɔte, ⁷ kimaan ti din ki baar nan bonsiar tingbourj na ni, ki ti bia tan kan nyi nan siar tingbourj na ni, ⁸ ɲaan ti-i mɔk jeet nan tiat, li ɲan ki ti numm n gboor; ⁹ ɲaan binba loon bii tee mɔkita, ɲamme kɔɔ jinjammii ni, nan barit ni, nan jatii niɔɲ nba tee daɲ ki biir niib ki baantib yann na ni, ¹⁰ kimaan likirii lomme tee bonbiir kur jiinn. Nisiab ponj jii bi mɔɲ ki teen likilonbiiuk nie; ki ji ki teen Masia yada. ɲanne teen ki bi laat parbibooru booru.

Pɔɔl nba kpaan Timoti bianjinba

¹¹ Tɔn, fin Timoti nba tee Yennu niɔ n ɲarin, li ɲan ki a dɔɲ nyi linba na kura ni, ɲaan yabir kii be fanu, kii mɔk yentinbinbeɲ, kii tuun Yennu toona fanu, kii loon niib, kii mɔk sukuru, kii be soon nna. ¹² Yabit a mɔɲ kii waa yada sɔnu nan ninmɔnn, kii dia manfoor nba kaa gbennu na. Yennu din yiina ki a gaar manfoor maɲe, yoo nba ki a din nyinn a mɔɲ paanu ki tur Masia, niib bonchiann numm ni na. ¹³⁻¹⁴ N kpaanae, Yennu nba teen bont kura manfoor na, nan Yiisa Masia nba din nyinn u mɔɲ siarɲann Ponsius Pailat numm ni na tɔɔnn, a fii dia Yennu sennu fanu, ki li daa

‡ 5:18 5.18 Bi booru ni, nei-i boo dii.

mək biit məkmək nan daar nba ki ti Yomdaano Yiisa Masia tan saa dək it na. ¹⁵ Yennu nba ki ti piakə na, ηəə kuukəə tee Yudaano, ki tee kpanbara kur Kpanbar, ki bia tee yomdamn kur Yomdaano; ηəə tan saa te ki Yiisa n dək it yoo nba jan; ¹⁶ ηəə kuukəə kan kro; u be yentchiəη nba ki niro kan fit nakin na ni; ηəə ki səə daa ki mi lau koo ki saa fit lau; ηəə yen paku nan paη yoo nba kaa gbennu. Maməmm.

¹⁷ A kpaan məkita na ki bi daa mək dont-n-məη, koo ki tee bi dindann məkint ni, kimaan li məkint tee wouηə; ηaan bin teen bi dindann kur Yennu ni; ηəə turit bont kur a ti gaar kii mək parpeenn. ¹⁸ Bii tuun toonjana, ki bi toonjana maη-ii yab; ki bi nii-ii yaa nan piinii turu. ¹⁹ Nnae saa te ki bii mək məkint sanpaapo, ki li guub nan yoo nba tan saa baar; ki bi sii fit mək manfoor nba tee barməonii manfoor. ²⁰ Timoti, ii guu barjanii nba ki Yennu jii teen a nuu ni na. A nyik jat mənək nan labafaanu nba ki mək nyəət ki bia ki tee Yennu yar; ki siab yir “bannu” na; ²¹ kimaan siab poη yaa ηamm məkir, ki li paak bi nyik Masia sənu na. Yennu ninkpabaun-ii be nani.

Pɔɔl gbouj nba pukin ŋanlee ki u din sɔb ki tur TIMOTI nae na

Ki jiin 2 Timoti gbouj na po

Pɔɔl gbouj nba pukin ŋanlee ki u din sɔb ki tur Timoti na din mantik tee kpaaniie ki teenɔ, ki u tee u toontunnanlɔɔ nba tee bik, ki bia tee u sommtɔɔ. Li baryur jiin gbankur poe. U teen Timoti kpaanii nan kraŋ-n-mɔŋ a wuu mɔɔntir Masia po, kii dia barmɔnii wanner nba tee barŋanii na, nan Yennu gbounkperuk ni maan na, ki bia tun u toonn nan waa set tee wanttɔɔ nan barŋanii mɔɔnt-tɔɔ na, kii di biak.

¹ Min Pɔɔl, wunba teen Yiisa Masia toonii, Yennu loomm paak, a n mɔɔnt manfoor nba ki Yennu din lor turit Yiisa Masia paak na, ² n sobin gbouj na ki teen n bilonkak Timoti. Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia lomm nan ninbatinu nan parmaasir-ii be nana.

Ki jiin niipoturu nan kpaanii po

³ Yennu nba ki n jiantirɔ nan dudukŋant, nan n yeejamm nba din tuun bianŋinba na, mi-i meio, n tian a po yoo kura n miaru maŋ ni, nyiok nan yonnu ni, ki teenɔ niipoouk a paak. ⁴ N tian a ninnyuut po, ki lek loon ki n la-a kii mɔk parpeenn bonchiann. ⁵ N tian faa teen Yiisa Masia yada nan barmɔnii bianŋinba; ki a yaa Lowis nan a naa Yunis mun poŋ din teenɔ yadawa. N ki mɔk birsuk, a mun bia teenɔ yadawa. ⁶ Li paak ki n tiana maa fan fiin piinii nba ki Yennu tura yoo nba ki n din yii n nii a paak na, ⁷ kimaan Seyeen nba ki Yennu turit na ki teenit jaŋmaandamm kaa, ŋaan Seyeen maŋ teent paŋ nan lomm, nan dia-n-mɔŋ binbeŋe.

⁸ Li paak, ii mɔɔntir ti Yomdaano labaar na ki daa tiin fei. A bia daa tiin fei nan maa be dansarik ni u paak na, ŋaan sak biakdinu u barŋanii maŋ paak, nan Yennu nba tura paŋ bianŋinba na. ⁹ Nɔɔ Yennu-e tinnit ki yiinit a tii tee popeendamm. Waa yiinit bianŋinba, li ki tee ti toonŋana paak kaa, ŋaan u mɔŋe din senn a u saa tint ninbaauk, Yiisa Masia paak. U din senn nnae yoo nba ki u daa ki nan durinya na. ¹⁰ ŋaan ti Tinntɔɔ Yiisa Masia-e baar ki fiit wannit li po. Nɔɔ Yiisa Masia din biir kuun paŋ, ŋaan bia wannit a ti-i sak u barŋanii maŋ, ti saa la manfoor nba kaa gbennu.

¹¹ Yennu poŋ din yiinin a n teen toonii nan wanttɔɔ ki mɔɔnt barŋanii maŋe. ¹² Li paake ki n di biak ŋaan ki tiin fei, kimaan n mi maa jii n mɔŋ ki teen wunba nuu ni, n mi ki birsuk kaa nan u saa fit dia linba ki u jii teen n nuu ni na fanu mɔkmɔk nan joontu Daar na ni. ¹³ Li dia maa din wanna barŋanii sɔnu nba na fanu, kii waa-r nan yada nan lomm nba ki Yiisa Masia teent na. ¹⁴ Yennu Seyeen paŋ nba be ti ni na paak, ii dia barŋanii nba ki u jii teen a nuu ni na.

¹⁵ A poŋ mi nan sɔɔ kur nba be Asia yent ni na nyikima; bi siabe tee Fijelus nan Hemojenes. ¹⁶ Ti Yomdaano n tin Onesiforus ŋateeb ninbaauk, kimaan u daan yɔɔ cheen n par; ki ki tin fei nan maa be dansarik ni na. ¹⁷ Waa daan tan baar Rom doo ni yoo nba, ki u piin loon maa be siaminba nan waa tan la n boor. ¹⁸ Ti Yomdaano n tino ninbaauk joontu Daar maŋ ni. A mɔŋ mi fanu waa din sommin bonchiann bianŋinba, Efesus doo ni.

2

Ki jiin Yiisa Masia lanjinnano po

¹ N bik, fin nanimin chee a par Yiisa Masia nba somma bianinba, u ninbatinu ni na paak. ² Faa poŋ din gbat wannu nba n peŋ, niib bonchiann numm ni na, a jiir ki wann nisiab nba tee yadadamm, binba saa fit wann leeb mun.

³ A sak di biak nanin, faa tee Yiisa Masia lanjinnano na. ⁴ Lanjima nba loon u saakoo numm n gboou, u ji ki nmat u binberj nan linba ki tee lanjimanba toona. ⁵ Wunba tiin poot nantaar kan fit nyann ki gaar li nyoot, see ki u sak wei li sennu kur. ⁶ Li kpaal talas ki kpaaroo nba tun nan ninmooŋ n sint gaar jeet na tor. ⁷ Ii dukii linba ki n beera na po, kimaan ti Yomdaano saa te ki fan fit bann li kura paak.

⁸ Ii tian Yiisa Masia po, wunba tee Defid yaaboonn, ki din fiir kuun ni, nan maa moontir barnanii na ki teen niib bianinba na. ⁹ Barnanii maŋ paak, ki n be nan jarit ki di biak, nan n tee toonbiitdaano na; Yennu barii maŋ narin ki be nan jarit kaa. ¹⁰ Njaan Yennu nigannkab na paak ki n lek di sukuru biak kur ni, a bin mun la tinnu Yiisa Masia paak, kii mok parpeenn nba kaa gbennu na. ¹¹ Barii na tee mamomme a:

“Ti-i kpo nanao,

ti mun tan sii mok manfoor nanao.

¹² Ti-i njammit yabii, ti mun tan saa di naan nanao; njaan ti-i yaa ti ki miu, u mun tan sii yaa u ki miti.

¹³ Ti-i kii mok yada, njaan njo tee barmonii daano, kimaan u kan mi noi u moŋ binberji.”

Ki jiin toontunno nba pent Yennu par po

¹⁴ A tiar a niib linba na, ki turib kpaanii Yennu boor, a bi daa kon mobona paaki; nann ki mok nyoot, njaan li biir binba gbiin nae. ¹⁵ Yabit a moŋ paak ki Yennu n paka, kii tee toontunno nba dia barmonii momaan ki want niib fanu, ki tan daa di fei u toona ni. ¹⁶ A nyinn a moŋ labafaanu nba ki tee Yennu yar ki bia ki mok nyoot, ki saa te ki niib n fokit nan Yennu na ni. ¹⁷ Li wann-booru tee nan fiok nba tuu di ghanant nae. Haimeneus nan Filetus daan want li wann boorue. ¹⁸ Bi ki want niib barmonii labaar, njaan tuni siab yada ki yaa kuun fiiru yoo na poŋ baar gara; ¹⁹ njaan Yennu momaan na narin see-e chib nan fiakir nba kan mi damm na; ki mobona nba sob li paak tee nnae a: “Ti Yomdaano mi binba tee u yab.” Li bia sob a, “Wunba kur yet a u tee ti Yomdaano yoo, li kpaal talas ki wun nyik toonbiit tumu.”

²⁰ Nmanbooru boorue be nasaakak ni; kutsont kuukoo kaa be li ni, siab tee nmanii, ki siab mun tee yok. Ki li siab nyoot yab bonchiann, ki siab nyoot ki yabi. ²¹ Wunba-i nyik toonbiit ki tee popeendaano, u sii tee nan nman nba mok nyoot ti Yomdaano boor, ki jan nanao, ki teen siir a wun tun toonjana kura nae. ²² Nyint a moŋ nipaauŋ nianbiiuk na ni, njaan kot ki fin nan binba para yeen ki bi yi ti Yomdaano ki loon sommir na n wei yentinu sonu, nan yada sonu, nan lomm sonu, nan parmaasir sonu.

²³ A nyik jatii nan liinsin moniat. A poŋ mi nan li joontir nan kunkona.

²⁴ Li ki njan ki ti Yomdaano toontunno-ii kon nan niibi. Li njan ki wuu tee burchimoo soo kur boor, kii tee wanttoŋano nba mok sukuru, ²⁵ kii tee wunba be soon nna kii kpaan binba noi nanao na, li pasiar Yennu n tan turib yaak ki bin nyik bi dudukbiit maŋ ki bann barmonii wannu, ²⁶ ki la yan ki lokit Sintaanii barit, ki sak njo Yennu loomm.

3

Ki jiin dajoontii po

¹ Ii mi nan tingbouj na dajoontii yoo tan sii paar. ² Niib tan sii tee jawudamme, nan liklonbiik damm, nan karinbaandamm, nan want-n-məj damm, nan binba sukii niib, nan binba ki saak bi damm moi, nan binba ki tian ɣamm po, nan binba ki tiin Yennu. ³ Bi tan kii mək lomm nan niibi. Bi tan sii tee molanfikdamme, ki kan soor bi məji, ki sii tee kpikpiruk damm; ki naan bonsusoot; bi tan kii loon toonɣanae, ⁴ bi tan sii nyi leeb poae, ki tee kaatkaat damm, ki dont bi məj; bi tan sii loon linba mamme ki gar Yennu, ⁵ bi tan sii dia Yenjiantu sanne, ɣaan ki saak Yennu paɣ. Nyint a məj li nibooru ni. ⁶ Bi siabe lin ki doi ɣei ki kpann ki nyant pooliinii nba tuun toonbiit bonchiann ki waa bi para nianbiit booru booru na. ⁷ Yoo kura, li poob tumiie ɣaan kan mi bann barmonii sɔnu. ⁸ Janes nan Jamberes nba din ki sak nan Moses bianjinba na, li jabooru mun tee nnae, bi kɔn nan barmoniie, bi dudukit ki ɣani, bi bia ki waa yada sɔnu; ⁹ ɣaan bi kan fit kpann niib ki yukiri, kimaan sɔɔ kur tan saa la bi jatii nba tee bianjinba, nan baa din la Janes nan Jamberes jatii bianjinba na.

Kpaanjoontii

¹⁰ Naan fin ɣarin poɣ wei n wannu, nan n binbeɣ, nan n dudukita. A poɣ mi maa teen Masia yada bianjinba, nan n sukuru, nan n lomm nan niib, nan n gbankur, ¹¹ nan niib nba mukisin bianjinba, nan n biakdinu ni. A mi linba kur tumin Antiok, nan Ikonium nan Listra doi ni. A mi maa din la mukisubiit bianjinba; ɣaan ti Yomdaanoɔ nyinnin li kur ni. ¹² Barmoniie, niib saa mukis wunba kur tee Yiisa Masia yoo ki loon wuu tee yentinno na; ¹³ ki nibiit nan kpinkpannii damm lek tan sii ɣammit pukii bi toonbiit, ki kpann leeb, ki bi leeb mun saa kpannib. ¹⁴ Naan fin ɣarin, ii dia barii nba ki a tumii ki teenir yada na, kimaan a poɣ mi nan binba din tee a wantteeb na tee barmonii damme; ¹⁵ ki a bisin niwa, a poɣ mi Yennu gbouj nba fit teena yan, ki wanta faa saa teen Yiisa Masia yada ki tinn bianjinba. ¹⁶ Maan nba kur be Yennu gbouj ni na nyii u məb nie, ki li kur mək nyɔɔte, ki wantit u po, ki kpaanit, ki ɣammit ti benu, ki wantit yentinu sɔnu, ¹⁷ a Yennu toontunno binbeɣ-ii ɣan, ki wun teen siir kii tuun toonɣanbooru kur.

4

¹ Yiisa Masia nba tan saa jen ki di naan ki bu footib nan kpeemm but na, ɣoo nan Yennu toonne ki n beera, ² a fii məontir u barii; ki yoo-i lekii jaɣ koo li-i kii jaɣi, fin-ii məontir, kii piak niib bi toonbiit po, kii kpaanib, kii kɔontib para, kii wantib barii maɣ nan sukuru yoo kura, ³ kimaan yoo baat ki niib ji tan kii gbiin wannɣanu, ɣaan tan sii waa bi məj nianbiite, ki gbiin wantteeb bonchiann nba sii wantib baa loon bii gbia linba. ⁴ Bi kan gbiint barmonii maɣi, ɣaan loon bii gbiin labagana. ⁵ Naan fin-ii tee subindaano yoo kur, kii saak biakdinu, kii məontir Yiisa Masia barnanii, kii tuun toona kur nba ki Yennu tura na.

⁶ Kimaan min ɣarin, yoo baar nan man lu n miara; yoo baar nan man nyi tingbouj na niwa. ⁷ N gbaa gbigbaananna; ki tun n toonn gbenna; n lek dia yada labaar na. ⁸ Li paak, nyɔɔt nba tee yentinu nyɔɔt dɔɔ guun sanpaapo; ki ti Yomdaano, wunba bu niib but nan barmonii na tan saa turin nyɔɔt maɣ, but daar. U tan kan tur min kuukoo kaa, ɣaan u tan saa tur binba kur mun loon wun jen nae.

Majoontik

⁹ Yabit ki baar n penj yian yian na. Kreskens saan Galasia-wa, ki Taitus mun saan Dalmasia-wa, ¹⁰ Demas mantik loon tingbouj na bona bonchiann, li paak u nyikin ki mun saan Tesalonika-wa. ¹¹ Luk kuukɔɔe ji be nanin. Jiin Mak baar nanɔ na, kimaan u toona mɔk nyɔɔt ki turin bonchiann. ¹² N tun Tikikus ki u saan Efesus-a. ¹³ Fi-i baat yoo nba, fan jii n liatir nba ki n daan nyik Trowas, ki li be Kapus boor na; a bia jii n gbanpɔɔbir nan n kadagbant na.

¹⁴ Aleksander, wunba kur saauk na din tumin linba bi bonchiann; Yennu saa dat u tubir; waa tun linba na paak. ¹⁵ Ii mi a mɔj nanɔ, kimaan u kɔn nant, barjanii nba ki ti mɔɔntir na paak bonchiann.

¹⁶ Maa daan piin n mɔj paak kɔnn na, sɔɔ ki set n poorpo; bi kur daan nyikimi. Yennu daa teemm biit li paaki. ¹⁷ Njan ti Yomdaano daan be nanin, ki turin panj, ki n fit mɔn barjanii manj kur ki tur binba ki tee Juu teeb na kura, a bin gbat. Njɔɔe daan nyinnin kuun ni. ¹⁸ Njɔɔe bia saa nyinnin bonbiir kur ni, ki kɔɔnin u naan nba be sanpaapo na ni nan laafia. Njɔɔe yen dontir mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm.

Foontjoontii

¹⁹ N jikit n foontii ki teen Prisila nan Akuila, nan Onesiforus jaateeb. ²⁰ Erastus daan biar Korint-a. Trofimus daan kaa laafia, ki n nyikɔ Miletus. ²¹ Yabit ki baar nnawa ki tinkook n do. Yubulus nan Pudens nan Linus nan Klodia teena bi foontii; ki Masiaweira kura bia foonta. ²² Ti Yomdaano-ii be nana. Yennu ninkpabaun-ii be nani.

Gbouŋ nba ki Pɔɔl din sɔb ki tur TAITUS nae na

Ki jiin Taitus gbouŋ na po

Taitus din ki tee Juu nirɔ, ɲaan teen Yiisa yada, ki tee Pɔɔl toontunnanlɔo nan u sommtɔɔ, barnjanii na toona ni. Pɔɔl gbouŋ nba ki u tur Taitus na din want a wun biar Kret tij nie, kii gorii Yiisaweira na benu.

¹ Min Pɔɔl, wunba tee Yennu daabir nan Yiisa Masia toonii na, mine ki Yennu gann ki tumin u nigannkab boor a n chee bi yada, ki te bin bann u barmɔnii labaar nba wantit yentinu sɔnu na, ² ki bia turib dindann nan bi sii mɔk manfoor nba kaa gbennu. Yennu nba ki fa faak na din senn mɔsonn ki sɔɔ durinya daa ki piin, a u tan saa turit manfoor maŋ, ³ ki yoo nba din tan jaŋ na ki u fiit wann li labaar u maan ni; ki jii labaar maŋ ki teen n nuu ni, ki n mɔɔntir nan ti Tinntɔɔ Yennu nba turin mɔb na. ⁴ N sɔbin gbouŋ na ki teen fin Taitus nba tee n bimɔŋ, yada yennkɔɔ ni nae. Ti Baa Yennu nan ti Tinntɔɔ Yiisa Masia ninkpabaun nan parmaasir-ii be nana.

Ki jiin Taitus toona po

⁵ N din te ki a biar Kret tij ni maa a ɲamm bonsiar kur nba kpaa talase, ki gann Masiaweira saakab doo kur ni, nan maa wanna bianjinba na: ⁶ Li kpaa talas ki Masiaweira saakɔɔ daa mɔk biiti; kii mɔk poo yenɔkɔɔ; ki u waas n teen Masia yada, ki daa tee wabiit nan tubkangbata; ⁷ kimaan Masiaweira yudaanɔe yen Yennu toona. Li paak, li kpaa talas ki u daa mɔk biiti: U daa tee bongaann, koo wunba dont wutoor yann yanni, koo ki tee danyuuruk, koo kpikpiruk daanɔ, koo liklonbiik daanɔ. ⁸ Li kpaa talas ki wuu mi saamm gaaru, kii loon toonɲana tumu, kii sub, kii be fanu, kii tee popeendaanɔ, kii mi u mɔŋdianu, ⁹ kii dia barmɔnii labaar nba ki bi din wannɔ na. ɲanne saa te wun fit wann niib wannu nba took, ki fit nyann binba ki saak barmɔnii wannu maŋ.

¹⁰ N beera linba na, kimaan mɔyɛtdamm be bonchiann, ki Juu tesiab mantik tuun nnae, ki dia bi mɔmaan nba kaa nyɔot ki kpann leeb. ¹¹ Li kpaa talas ki fan gɔɔr bi labaar maŋ, kimaan bi liklonbiik paak ki bi lin want niib linba ki ɲan nan bii want, ki ɲmat ɲasai niib dudukit. ¹²⁻¹³ Kret jasɔɔ, wunba din tee bi tiɔŋ sokinii na din yet a: “Kret teeb fa faak yoo kura; bi tee nan bonkobibiit nae, ki bia tee forinfoona nba loon diina kuukɔɔ.” Waa din yet bianjinba na tee barmɔniie. Li paak, li kpaa talas ki a yakii namm fanu, ki bin dia Masia labaar na nan barmɔnii, ¹⁴ ki ji daa fiin Juu teeb faak po, ki bia daa fiin niib nba ki saak barmɔnii wannu na po. ¹⁵ Popeendam boor, bonsiar kur yeene; ɲaan biitdam nba ki teen Masia yada na, siar ki yeen bi boori, kimaan bi dudukit nan bi yan ki yeeni. ¹⁶ Bi yi bi mɔŋ Yenmiirae, ɲaan ki bi toona want nan bi ki mi Yennu. Bi tee mɔyɛtdamme, ki nubir Yennu boor, ki bia kan fit tun toonɲansiari.

¹ Taitus, fin-ii want wannmɔnu na. ² A kpaan jasaakab na ki bii be soon nna, kii sub, kii dia bi mɔŋ, kii dia Masia labaar fanu, kii loon niib, kii mɔk gbankur. ³ A bia kpaan poosaakab na ki bii tee popeendamm. Bi daa tee sanjaanjanna, ki daa mantik tee danyuura. Li kpaan talas ki bii want linba ŋan, ⁴ kii want poobis na ki bii loon bi sɔrib nan bi waas, ⁵ kii dia bi mɔŋ, kii tee popeendamm, kii tee ŋapooŋamm, kii be fanu, kii saak bi sɔrib mɔi. Ŋanne saa te ki sɔɔ kan fit pak bonbiir ki jiin Yennu maan na po.

⁶ A bia kpaan naasimm ki bin dia bi mɔŋ. ⁷ A mɔŋ-ii be fanu bonsiar kur ni, kii want leeb baa sii be fanu bianŋinba. A wann niib Masia labaar nan barmɔnii, kii sub, ⁸ kii piak linba took ki sɔɔ kan mi yiinir yanni, ki binba loon ki bii kɔn nant daa laat bonbiir nba ki bi saa pak ti po; ŋanne saa te ki bin di fei. ⁹ Li ŋan ki daaba-ii saak bi yomdamm mɔi, kii pent bi para bonsiar kur ni. Bi daa nɔi nan bi yomdammi, ¹⁰ ki daa jaan bi siari. Li kpaan talas ki bin wann bi mɔŋ nan bi be fanu nan barmɔnii yoo kur; ŋanne ki bi binbeŋ kur saa wann nan ti Tinntɔɔ Yennu wannu na ŋan bonchiann.

¹¹ Kimaan Yennu tur nisaarik kur sɔnu a wun la tinnu; ŋanne fiit wann u ninbatinu nba yab bianŋinba. ¹² Li ninbatinue wannit a tin nyik linba kur ki tee yentinu na, nan tingbouŋ na loonbiit, ŋaan dia ti mɔŋ, kii be fanu, kii tiin Yennu, tingbouŋ na ni, ¹³ kimaan ti guu ki mɔk dindann nba turit parpeenn nan ti Yabint Yennu nan ti Tinntɔɔ Yiisa Masia saa dokit yentsaakar ni; ¹⁴ ŋɔɔɔe din gaar ti paak ki kpo, a wun nyinnit biit kur daabisin ni, ki te ki ti tee popeendamm nba tee u kuukɔɔ yab, ki tee niib nba numm mɔn nan toonŋana tumu.

¹⁵ Wantib linba na kura, kii cheen bi para, kii kpaanib nan Yennu nba tura yudant bianŋinba na. Daa te ki sɔɔ goriia yanni.

3

Ki jiin Masiaweira binbeŋ po

¹ A tiarib ki bin tur bi tiŋ yudamm nan yentdamm baakir, ki sak bi mɔi, ki teen siir nan toonŋana tumu yoo kur. ² Betirib ki bi daa piak barbiit sɔɔ paaki, ki daa kɔn nan leebi, kii be soon nna, kii teen sɔɔ kur baakir; ³ kimaan sianyoo ti mɔŋ din ki mɔk yami, ti din tee mɔyɛtdamme, ki waa sɔnu nba ki tooki, ki waa nianbiit sɔnbooru booru. Ti din tuu ki mi dudukit nba ŋan; ki tee funfunn damm, ki ki loon ti leeb, ki bi mun ki loont. ⁴ Ŋaan ti Tinntɔɔ Yennu lomm nan u burchint nba din tan fiit nyii paanu yoo nba, ⁵ ki u tinnit. Li ki tee ti tiɔŋ toonŋana paak kaa, ŋaan u mɔŋ ninbatinu paake ki u tinnit, ki din wuurit ki nyinn ti biit, ki te ki u Seyeer ŋamm nant, ki turit manfopaann, ⁶ ki jii u Seyeer maŋ ki turit, ti Tinntɔɔ Yiisa Masia paak. ⁷ Yennu ninbatinu paak ki u tun nna a wun teent niŋamm u boor; ki bia teent u waas nba mɔk dindann a ti saa la manfoor nba kaa gbennu. ⁸ Barii na tee barmɔniie.

N loon ki a jii a dudukit kur kii wantib linba na, ki binba teen Yennu yada na n jii bi yoo ki tun linba ŋan; ŋanne ŋan ki mɔk nyɔɔt ki tur sɔɔ kur. ⁹ Ŋaan nyik mɔnɔyana, nan yaadindont kanu, ki daa kɔn nan leeb, ki bia daa nyik mɔniok sennu paak, kimaan linba na kura ki ŋan, ki bia ki mɔk nyosiati. ¹⁰ Niro-i tee tukina daano, fan kpaano yomm koo munlee; ki u baka-i kaa li kpaanii ni, fan nyiko ki ji daa fiin u po, ¹¹ kimaan a mi nan li nibooru nyik Masia weiuwa, ki u toonbiit nae want u biit.

Kpaanjoontii

¹² Mi-i tun Atemas koo Tikikus a boor yoo nba, fan yabir ki chetin Nikopolis doo ni, kimaan n sii be leje wonfufuk yoo. ¹³ Yabit a mɔŋ ki somm Senas, wunba tee barbuurɔ na, nan Apolos, ki bin la baa loon linba kur ki piin bi sonii na. ¹⁴ Li kpaɔ talas ki Masiaweira-ii tuun toonjana kii sommit niib bi fara ni, ki daa be binbeŋ nba kaa nyɔɔti.

¹⁵ Binba be n boor na kura foonta. A foont binba teen Masia yada ki loonit na. Yennu ninkpabaun-ii be nan i kura.

Gbouj nba ki Pɔɔl din sob ki tur FILEMONN nae na

Ki jiin Filemonn gbouj na po

Filemonn din tee wunba waa Yennu yoo kure, ki tee Kolosa doo ni Masiaweira na yeno, ki bia tee daabir nba ki bi yiu Onesimus na daano. Daabir maɲ din chyar yaat u daano boore, ki tan chet Pɔɔl dansarik ni.

Li din nyii Pɔɔl boore ki Onesimus tan teen Masiaweiro. Pɔɔl din sob gbouj na ki barin Filemonn a wun nyik chab daabir Onesimus maɲ nba ki ηɔɔ Pɔɔl jiinto u boor na, ki li daa tee waa tee daabir nba la nyikinhab na kuukɔɔ kaa, ηaan waa mun bia tee Yiisaweiro na paak.

¹ Min Pɔɔl nba be dansarik ni Yiisa Masia sann paak na, nan ti naa bik Timoti-e sobin gbouj na ki teen fin ti toontunnanlɔɔ Filemonn nba ki ti loona na, ² nan Masiaweira nba lakii jiantir Yennu a ηaak ni na; ki bia teen ti niipoo Afia nan ti toontunnanlɔɔ Akipus. ³ Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaunɲ nan parmaasir-ii be nani.

Ki jiin Filemonn lomm nan u yada po

⁴ N naa bik Filemonn, yoo nba kur ki n tiar a po n miaru ni, n teen Yennu niipoo, ⁵ kimaan n gbat faa teen ti Yomdaano Yiisa yada ki loon u yab kur bianjinba. ⁶ N mei Yennu, a timm nan fin nba taan ki teen Masia yada na, lin te ki tin bann fanu binbenɲaɲ nba tee ti yar u ni na. ⁷ N naa bik, a lomm maɲ turin parpeenn nan pardɔonn bonchiann, kimaan a cheen Yiisa yab kur para.

Ki jiin Filemonn daabir Onesimus po

⁸ Ton, Masia paak, n bo kii mɔk jaɲmaanii nan man beta ki fan tun linba tooki, ⁹ ηaan lomm paak ki n meia, min Pɔɔl nba tee saakɔɔ, ki bia be dansarik ni motana Yiisa Masia paak na, ¹⁰ n meia ki teen Onesimus, wunba tee n bik na, kimaan maa be dansarik ni nae ki n pako barɲanii na ki u teen yada. ¹¹ Sinsinn, u daan tuu ki mɔk nyɔot ki turani, ηaan motana u ji mɔk nyɔot bonchiann ki teen min nan fin kura.*

¹² Motana, n yaa wun ηmat a boore; ki n par kur be u ni. ¹³ N bo loon ki mii diau n boor nna na, ki wun gaar a paak ki sommin, yoo nba ki n be dansarik ni Masia barɲanii paak na. ¹⁴ ηaan n ki loon ki n mukisa kaa ki a sommimi, ηaan n loon ki a sommin nan a mɔɲ loomme. N ki loon ki n tun siar ki li ki tee a loommi.

¹⁵ Li pasiar, u yaatu na paak saa te ki a ji diau yoo kur. ¹⁶ Motana, u ji ki tee daabir kaa, ηaan u chee daabir: u tee ti naa bilonkake. Maa loono bonchiann bianjinba na, ηaan a sii loono ki gar nnawa, kimaan u tee a daabire ki bia tee a naa bik, ti Yomdaano ni. ¹⁷ Li paak, li-i tee ki a mi a n tee a yɔokie, fan gaarɔ nan faa bo saa gaarin bianjinba na. ¹⁸ Li-i tee ki u biira siar, koo ki u dia a pansiarie, fan te ki n pa. ¹⁹ N sobin nan n mɔɲ mɔɲ nuue na: Min Pɔɔl-e saa pa-a; ηaan min kaa saa beta, a mɔɲ mi nan a dia n pann a manfoor paak. ²⁰ Li paak, n naa bik, sommitin ti Yomdaano paak, ki doon n par, taa tee weinanleeb Masia ni na paak.

* **1:11** 1.11 Onesimus paake tee “mɔk nyɔot.”

²¹ N sɔbin gbouŋ na ki teena, ki ki mɔk birsuk nan a saa sak tun ki lin gar maa beta linba na kura. ²² A bia lon diiuk ki guunin, kimaan i Yenmiaru paak, n mɔk dindann nan Yennu saa te ki n jen foontiwa.

Foontjoontii

²³ Epafra, wunba ki min nan ɲɔɔ be dansarik ni Yiisa Masia paak na teena u foontii; ²⁴ ki n toontunnanleeb, Mak, nan Aristakus, nan Demas, nan Luk, mun bia teena bi foontii.

²⁵ Ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun-ii be nani.

HIIBRU TEEB

Ki jiin Hiibru teeb gbouj na po

Sooe din sob gbouj na tur Yiisaweira nba tee Juu teeb. Juu teeb sanleere tee Hiibru teeb. Namme din di biak Yiisaweiu paak, ki li ji din tenn waan nan bin nyik Yiisa weiu.

Yennu nba turit u mɔmaan u Bija Yiisa ni bianjinba

¹ Yaayoo ni, Yennu din jikit yoo bonchiann nan sonii bonchianne ki te ki sokiniinba piak teen timm Juu teeb yeejamm; ² ɲaan motana u te ki u Bija nba ki u ganno a wun yent bonsiar kur nae pak nan timm. U din te ki u Bija maɲe nan durinya na kur. ³ Nɔoe tee Yennu mɔɲ mɔɲ ninnaun, ki yentir Yennu maɲ yentu na, ki dia durinya yaka kur nan u mɔmaan nba mɔk paɲ. Waa din tun linba saa te ki niib n la nyikinchat bi biit paak yoo nba na, ki u ji kar Yabint Yennu niidiitu po, Yendouj ni.

Ki jiin Yennu Bija paɲ po

⁴ Yennu nba te ki u Bija maɲ sann gbeɲ gar malakanba sana bianjinba na, nnae ki u Bija maɲ set garib. ⁵ Kimaan Yennu daa ki mi yet malakasoo a:

“Fine tee n Bija, ki dinnae ki n teen a Baa.”

Yennu bia ki mi pak malakasoo po a:

“N tan sii tee u Baa, ki u tee n Bija.”

⁶ Yennu nba din tan yaa wun baar nan u Bija, wunba tee bonnankara yur tingbouj na ni yoo nba, ki u gbouj yet u po a,

“Li kpaɲ talas ki Yennu malakanba kura n jiantɔ.”

⁷ ɲaan malakanba na po ɲarin ɲoo Yennu din yet a:

“U te ki u malakanba tee sei,

ki bia teemm ki bi tee mupeenu.”

⁸ ɲaan u yet u Bija na ɲarin a:

“Yennu, a naan na sii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

Ki ɲante sii tee a naan dammir.

⁹ Faa loon ɲant ɲaan ki ki loon biit na paak

te ki min Yennu ganna ki tura parpeenn bonchiann
ki gar maa tur a yooɲba bianjinba.”

¹⁰ Yennu gbouj bia din yet a

“Yennu, pinpiik niwa fine din nan tingbouj na,

ki nan sanpaak nan a mɔɲ nii.

¹¹ Bi tan saa kpowa, ɲaan fin lek sii yoo be-e;

bi kur tan saa kpete ki chat nan chinchenn na,

¹² ki fan pɔbimm nan baauj na,

ki bin lebit nan chinchenn na.

ɲaan fin ɲarin tee yomme yoo kur,

ki a manfoor na kaa gbennu.”

¹³ Ton, Yennu daa ki mi bet malakasoo a:

“Karin n niidiitu po

mɔkmɔk nan maa tan saa jii a datai ki teemm a taakpakita.”

¹⁴ Li paak, malakanba tee bee? Bi kur tee sei nba jiantir Yennu-e, ki ɲoo Yennu tuumm a bii sommit niib nba saa la tinnu na.

2

Ki jiin tinnjaann po

¹ Li kpaalalase ki tin gbiint barmonii nba ki ti din gbat na fanu ki tan daa konjitori. ² Maan nba ki malakanba din mon ki tur ti yeejamm na tee barmooniie, ki wunba din ki sak ki weir tuu la tubdatu nba janoe. ³ Li paak, ti-i kii sak ki gbiint tinnjaann man labaar fanu, ti saa teen nlee ki nyi tubdatu ni? Ti Yomdaano tiono din don mon tinnu labaar man, ki binba gbat na din wannit a li set tee barmooniie; ⁴ ki Yennu nba tuun bakitnaun nan jaarlituk toona nan nyina, ki bia teen niib u Seyeen piinii u loomm ni bianjiba nae pukii u siara bi wannu man paak.

Ki jiin wunba yen tinnu na po

⁵ Durinya nba baat ki ti piak li po na, Yennu din ki yaa malakanbae tee li yudammi. ⁶ Li sob Yennu gboun ni siarboor a: "Yennu, nisaarik tee bee ki a dukii u po; u mun tee bee ki a baka be u ni?"

⁷ A din te ki u po malakanba boor waaminna, ki bia te ki u la dontir nan paku,

⁸ ki te ki u yen bonsiar kura."

Li yet a Yennu din teen nisaarika "bonsiar kur yudaano." Li want nan u yen bont kurewa, naan motana nisaarik daa ki yent bonsiar kuri. ⁹ Naan ti laat Yiisa-e. Nooe ki Yennu din te ki u po malakanba boor yoo waaminna, a wun gaar soo kur paak ki kpo, noo Yennu ninbatinu ni na. U kuun biak dinu man paak ki Yennu te ki u la dontir nan paku. ¹⁰ Yennu nba nan bonsiar kur ki bia dia li kur na, nooe jii u waas bonchiann ki koomm u naan na ni, ki li took u boor a wun te ki bi tinnu daano Yiisa-ii setiki tee bi Tinntoo nan barmonii, u biak dinu paak.

¹¹ Nooe te ki nisaarii teen popeendamm, ki noo nan namm kur ji taan ki mok Baa yenkoo. Li paake ki Yiisa ki tiin fei nan wun yiimm u naa waasi. ¹² U bet Yennu a,

"N saa wann n niib faa tun namm nba ki turin, ki saa dont a sann bi lakinn ni."

¹³ U bia yet a, "N tan saa teen Yennu yada," ki bia yet a, "Min nan waas nba ki Yennu turin nae be na."

¹⁴ Ton, Yennu waas nba tee nisaarii na paak, Yiisa mun din tee nisaarika nan namm na, a u kuun ni wun tan biir Sintaanii nba mok kuun pan na, ¹⁵ ki nyinn binba tiin kuun janmaanii na bi janmaanii man ni. Bi din tee janmaanii yommie bi manfoa kur ni. ¹⁶ Barmooniie, li ki tee malakanba kaa ki u sommiti, naan Abraham yaabooae ki u sommit. ¹⁷ Linba na want nan li din kpaalalase wuu tee nan u naa waas na u binber kur ni, ki teen bi mantoyudaano nba tee ninbatinu daano, ki bia tee barmonii daano, ki jii u mon ki teen marun ki tur nisaarii Yennu boor, ki wun nyik chab bi biit. ¹⁸ Ki u saa fit somm binba yaa bin koo jinjammii ni, kimaan u tiono din dii biak, ki jinjammii bia jammowa.

3

Yiisa-e tee nijaann ki gar Moses

¹ N naa waas nba tee Yennu niib ki u ganni na, ii dukii Yiisa po, wunba ki Yennu din tumo a wun teen mantoyudaano ti Yenjiantu sonu ni na. ² Moses nba din tee barmonii toontunno Yennu naateeb sinsuuk ni bianjiba na, nnae ki Yiisa mun tee barmonii toontunno Yennu nba ganno

na boor. ³ Namaanæ jarj nan bii teeno baakir ki gar njaak nba ki u maa na; nnae ki Yiisa jarj nan bii teeno baakir ki gar baa teen Moses bianjinba na. ⁴ Njaak-i tanj see, soæ sennir; ki Yennu-e sent bonsiar kur. ⁵ Moses din tee barmonii toontunno Yennu njaateeb sinsuuk ni, ki wann linba ki Yennu yaa wun tan pak sianyoo na. ⁶ Masia narin tee barmonii daano nba yen Yennu njaak manje ki tee u Bija. Ti-i mok parcheenn nan yuugontir ti dindann paak, njann timme tee Yennu njaateeb manj.

Yennu niib foon labaar

⁷ Li paak, ii sak man Seyeen nba yet bianjinba na a:
 "I-i gbat Yennu kunkor dinna,

⁸ yaa daa nyar i tuba nan i yeejamm nba din nyar
 bi tuba bianjinba
 ki kon nana, ki bikino,
 baa din be muuk ni yoo nba na.

⁹ Yennu din yet a, 'Bi ponj din la maa tun linba kur
 ki saa jarj bina piinna na,
 njann leje ki bi din bikinin.

¹⁰ Nanne din te ki n donn wutoor niib manj paak
 ki yet a, Bi para ni, bi yetima, ki ki waa n sonii.

¹¹ N din donn wutoor ki betib a bi kan mi baar
 maa bo yaa n turib foon tinj nba na ni.' "

¹² Ton, n yooosnba, ii bann i yan ni ki soæ daa tee biitdaano ki konj yada
 ki tan mann njmat poor ki nyik manfodaano Yennu na. ¹³ Njann ii sommit
 leeb man daar n tuu daar; taa daa be ti manfoor ni yoo nba na, ki biit daa
 kpanni ki i tee tubkangbata. ¹⁴ Kimaan ti-i dia ti sinsinn yada na chib ki
 saa baar ti manfoor joontu, timm nan Masia sii tee toontunnanleebe.

¹⁵ Nnae ki bi din sob Yennu gbouj ni a:
 "I-i gbat Yennu kunkor dinna,
 yaa daa nyar i tuba nan i yeejamm nba din nyar
 bi tuba bianjinba,
 ki din kon nan Yennu ki yeto na."

¹⁶ Ki lamme din gbat u kunkor njann kon nana ki yeto? Njamm kaa din
 tee binba nyii Ijpt ki Moses tee bi toondaano na-a? ¹⁷ Ki lamme biak ki
 Yennu wutoor din doo bi paak ki saa jarj bina piinna na? Li ki tee binba
 din tun toonbiit, ki tan kpo muuk ni na kaa-a? ¹⁸ Yennu daa din bet lamme
 a, "Bi kan mi baar maa bo yaa n turib foon tinj nba na ni." Li din tee binba
 yet u mob nae. ¹⁹ Li paak, bi din ki fit koo tinj manj ni, kimaan bi yadakaarin
 paak.

4

¹ Ton, Yennu ji tur timme molor manj a tin la foon nba ki u din pak li
 po na. Li paak, ii bann i yanni man ki daa te ki soæ n tan konj foon manj.
² Ti gbat barjanii na nan baa mun din gbatir bianjinba nae, njann li din ki
 turib nyooti, kimaan baa din gbatir, bi ki gaarir nan yada. ³ Li paak, timm
 nba teen yada na, ti la foon manja. Li din tun nan Yennu nba yet bianjinba
 nae a:

"N wutoore doo, ki n betib a
 bi kan ban koo tinj nba ni ki n bo yaa n turib foon na."

Njann waa din tan yeen linba na, ki soæ ki u tun u naamii toona ki gbenna.
⁴ Kimaan Yennu gbouj ni siar po li ponj yet daanjanlore daar manj po a,

“Yennu din nyik u toona kur ki foi daanjanlore daar.” ⁵ Nnaan ki u bia yet nna a, “Bi kan ban koo tij nba ni ki n bo yaa n turib foon na.” ⁶ Binba din gbat barjanii na sinsinn na din ki la li foon, kimaan bi din yet Yennu mabe. Li paak, nisiab be ki tan saa la foon manj. ⁷ Yennu bia senn daleer ki yi daar manj “Dinna.” Ki bina bonchiann din gar, ki Yennu te ki Defid yet li po nan laa poŋ pak bianjinba na a:

“I-i gbat Yennu kunkor dinna, yaa daa nyar i tuba.”

⁸ Joosua-i dinji turib foon, Yennu ji bo kan pak daleer po. ⁹ Li paak, foon dasiar bia daa be ki tee Yennu niib yar, nan waa din foi daanjanlore daar bianjinba na. ¹⁰ Kimaan wunba la Yennu foon manj, u nyik u toonae nan Yennu nba din nyik u naamii toona bianjinba na. ¹¹ Li paak, naant man ki tin yabir ti moŋ ki la foon manj, ki ti soo tan daa konj it nan baa din yet Yennu moab ki konjir bianjinba na. ¹² Yennu moamaan manj tee barii nba foe, ki mok panj, ki bia di ki gar jukbanjiak nba nma moj nanlee na. Yennu moamaan fit nma ki koo baat nisaarik seek nan u manfoor boor ni, ki koo baat u tukita nan u kpaba beesin ni, ki koo bokitir u dudukit nan u par ni bibikit. ¹³ Bont kur doo yeenin nie, ki Yennu nba tan saa bu bi buut na ninbina laatir; ki siar kaa ki bori.

Yiisa-e tee ti manntoyudaanjaann

¹⁴ Naant man ki tii dia ti yada nba ki ti fiit wann na kenken, kimaan ti mok manntoyudaanjaann, njooe tee Yennu Bija Yiisa, wunba poŋ gar saan Yennu tiwoŋ boora na. ¹⁵ Ti manntoyudaano manj ki tee wunba kan fit tint ninbaauk ti butuŋ paak kaa, naan u moŋ din la bikinu sonii booru kur ni, nan taa mun laat bianjinba na, naan u lek din ki tun biiti. ¹⁶ Li paak, naant man ki tii mok parcheenn ki baar Yennu nba tee burchindaano na naangbouŋ boor, ki la ninbatinu nan sommir ki lin sommit yoo nba ki ti loonir.

5

¹ Ton, mannteeb yudaano kur nba ki bi ganno niib sinsuuk ni na, bi sennoo a wun gaar u leeb paake, kii mann mannu bi biit paak, kii teen Yennu. ² Nnaan u moŋ nba tee butimoo sonii bonchiann ni na paak, u sii fit dia binba poot yan ki kpet sonu na soon nna, ³ ki u moŋ nba tee butimoo na paak, li kpaa talas ki wun mann mannu u moŋ toonbiit paak nan waa mann niib toonbiit paak bianjinba na. ⁴ Soo ki fit nyint u moŋ a wuu tee mannteeb yudaano, see ki Yennu ganno, nan waa din gann Aaronn ki teeno mannteeb yudaano bianjinba na.

⁵ Nnae mun, Masia din ki nyinn u moŋ ki donn u moŋ a wuu tee manntoyudaano, naan Yennu-e din yeto a:

“Fine tee n Bija; dinnae ki n teen a Baa.”

⁶ Ki siar po u bia yet a:

“A sii yoo tee manntooe, Melkisedek paabu ni.”

⁷ Ton, Yiisa nba din be tingbouŋ na ni yoo nba na, u din mei Yennu ki barimo, ki bui nan ninnyuut, Yennu nba saa fit fato kuun ni na boor. Waa din baakit Yennu na paak, ki Yennu gbat u miaru. ⁸ U tee Yennu Bijae, naan u lek dii biake, Yennu mosaku ni, ⁹ ki tan gbenn biak dinu manj, ki te ki binba kur saak u moab na la tinnu nba kaa gbennu. ¹⁰ Nnanne ki Yennu yiino mannteeb yudaano, Melkisedek paabu ni.

¹¹ Ti bo saa pak Masia nan Melkisedek po bonchiann, ñaan li paar nan ki ti wann, kimaan i ki bant li paak yiami. ¹² Nna yoo li ji bo kpaal talas ki yii tee wantteebe, ñaan i bia loon ki soo n wann, Yennu moomaan pinpiik ni soñii na. I bia daa ñan nan biime, i ki jañ nan jeñmankati. ¹³ Wunba daa moor biin tee bibunne, ki daa ki bann yentinu wannu na fanu. ¹⁴ Ñaan jeñmankat tee saakab yare, ñamme tuu tumii ki bann bonbiir nan bonñann bokitu.

6

¹ Li paak, ñaant man ki tii dia saakayan kii tumii Masia barrii kii saa toonñ; ki ñamm tumii u barrii bonchiann ki pukin pinpiik ni wannu na po; li ji ki kpaal talas bin ñamm wann, a, nyikin toonbiit nba tee kuun soñu, ki teen Yennu yada, ² ki bia wann, Yennu nyunwuru po, nan niyiinu niib paak, nan kpeemm fiiru po, nan tubdatu nba kaa gbennu na po. ³ Yennu-i sak, ti saa saan toonna.

⁴ Masiaweira nba yet u weiu, li tan sii paar nan bin jen ki lebit bi dudukit. Sianyoo bi din tuu be Yennu mañ yentu nie, ki gaar bi tora nba tee Yennu Seyeen na, ki lemm Yendouñ ni piiniwa, ⁵ ki din tuu mi Yennu moomaan na manu po, ki mi durinya nba baat na pañ po, ⁶ ñaan ji tan yet Masia weiu. Li ji paar nan bin jen ki lebit bi dudukit, kimaan bi ñamii kpi Yennu Bija mane dapunpunn paak ki dintõ fei paanu ni.

⁷ Ton, tin nba ki saak baa li paak ki li maakit ki tee jeet teen binba ñammitir na, Yennu-e teen piisin tin mañ paak; ⁸ ñaan tin mañ-i pia kunkonii nan moñbiit, li ki mok nyooti. Li kan yukir ki Yennu saa porir mob ki lin di muu ki biir.

⁹ Ti naa walonkai, taa lek piak linba na, ñaan ti ki mok birsuk i po. Ti mi nan i benu nae chee, ki i mok tinnu. ¹⁰ Yennu-e ñan, ki kan tamm yaa tun linba ki turo, koo yaa loonõ bianjinba ki somm Masiaweira, ki bia daa sommitib na. ¹¹ Ti loon ki i soo kur n yabir u moñ paake mokmok nan li joontu, ki yaa mok dindann nba na n teen moñii ki turi. ¹² Ti ki loon ki yii tee gbannyakdammi, ñaan ti loon ki yii tee binba teen Masia yadae, kii mok sukuru, ki tan gaar linba ki Yennu senn moñonn li po na.

Ki jiin Yennu moñonn nba kaa birsuk na po

¹³ Yennu nba din senn u moñonn tur Abraham yoo nba na, u din sat mob a u tan saa tun waa senn moñonn nba nawa. Soo ki be ki chee Yennu toun; li paak, u din jii u moñ sanne ki sat mob. ¹⁴ U din yetõ a, “Li tee barmõniie, n set saa teen piisin a paak ki bia tura yaaboona bonchiann.” ¹⁵ Abraham din mok sukuru, ki tan gaar linba ki Yennu senn a u tan saa turo na. ¹⁶ Niro-i sat mob, u tuu jii wunba garõ sanne ki sat, ki mob nba ki u sat na n kpi moñiok kur. ¹⁷ Ton, binba din yaa bin gaar Yennu nba din senn moñonn nba na, u din loon wun wannib nan u kan mi lebit u dudukiti; li paak ki u din sat mob ki pukin u moñonn mañ paak. ¹⁸ Ton, bona ñanlee nba kaa lebitu na be ki wann nan Yennu set saa gbeen u moñonn maña. Li paak, timm nba chiar saan u boor ki tinn na mok parcheenn, ki gaar dindann nba be ti toonñ po na chib. ¹⁹ Dindann nba ki ti mok na tee manfoor jaantarik nba dia ti manfoor fanu nae. Li tee dindann nba gar Yendouñ ni diiuk kaaruk nie ki koo diiuk mañ kasii boor na. ²⁰ Yiisa din gaar ti paak ki teen soñliitõ, ki gar saan diiuk mañ ni, ki teen ti manntoyudaano mokmok nan mokmok, ki tee Melkisedek paabu ni manntõ.

7

Ki jiin Yennu manntoo Melkisedek po

¹ Melkisedek maŋ din tee Salem doo bate ki bia tee Yabint Yennu manntoo. Abraham nba din tan nyii tob nba ki u kon nyann batnba banna na, ki Melkisedek chetoo ki teen piisin u paak; ² ki Abraham nyinn bona piik ni yennkoo, waa kon fat bont nba na kur ni ki turoo. (Melkisedek sann maŋ paak tee a, “Yentinu Bat,” U din tee Salem doo bate; ki Salem paak tee parmaasir, li paak ki u bia tee “Parmaasir Bat.”) ³ Labasiar ki be ki want Melkisedek baa po, koo u naa po, koo u yeejamm po. Labasiar kaa ki want u maru po, koo u kuun po. U naan Yennu Bijae ki yoo tee Yennu manntoo mokmok nan mokmok.

⁴ Li paak, i la waa tee nijaann bianjiba, kimaan ti yeejajaann Abraham din nyinn waa kon fat bona nba tob ni piik ni yennkoo ki turoo. ⁵ Ki sennu din wann a Liifai teeb yaaboonna nba tee mannteeb na n tuu gaar bi niib Juu teeb nba mok linba, li bona piik ni yennkoo, naan bi niib maŋ mun bia lek din tee Abraham yaaboonnae. ⁶ Melkisedek din ki tee Liifai teeb yaaboonn kaa, naan u din gaar bona piik ni yennkoo Abraham boor, ki bia teen piisin noo Abraham nba din gaar Yennu masona na paak. ⁷ Moniok kaa nan niro nba teen piisime tee nijaann ki gar wunba gaan piisin maŋ. ⁸ Mannteeb nba din tuu gaan niib nba mok linba li bona piik ni yennkoo na din tee nisaariie ki tuu tan kpo; naan Melkisedek, wunba din gaar Abraham bona piik ni yennkoo na narin be, nan Yennu gbouŋ nba wann bianjiba na. ⁹ Ti saa fit yet a yoo nba ki Abraham din nyinn u bona piik ni yennkoo na, u yaaboonna Liifai teeb nba din tan gaan bona piik ni yennkoo maŋ, mun din mi bi bona piik ni yennkoo nyinnu, ¹⁰ kimaan baa lek daa din ki mar Liifai na, naan ti saa fit yet a yoo nba ki Melkisedek din chet Abraham na, noo Liifai din be u yeeja Abraham maŋ ni.

¹¹ Yennu din tur Juu teeb sennu ki wann Liifai teeb bi mannu toona nba sii tee bianjiba. Ki Liifai teeb maŋ toona-i diŋi be fanuie, li din bo kii kpaal talas ki manntogano, wunba ki nyii Aaronn maaru ni naan see Melkisedek setu ni na n baari. ¹² Kimaan yoo nba ki mannteeb yudantuk lebitu din tuu tan baar ki bin lebit na, sennu mun bia din tuu lebite, ¹³ ki ti Yomdaano Yiisa, wunba tee manntogano maŋ nyii boorganu nba ki bi soo ki mi tun mannu toonn na nie. ¹⁴ Soo kur poŋ mi nan noo Yiisa nyii Juda booru nie, booru nba ki Moses din ki mi pak siar bi po ki jiin mannteeb po.

Ki jiin manntoo nba tee nan Melkisedek na po

¹⁵ Yoo nba ki manntogano nba tee nan Melkisedek na din tan baar nae ki ti mantik bann barii maŋ paak. ¹⁶ Nooe tee manntoo, ki nisaarik sennii ni kaa ki u teen manntoo, naan manfoor nba kaa gbennu na paŋ nie ki u teen manntoo. ¹⁷ Kimaan bi din sob u po Yennu gbouŋ ni a, “A sii yoo tee manntooe, Melkisedek paabu ni.” ¹⁸ Li paak, sennkperu na ji din bakine, kimaan li ji ki mok paŋi, ki bia ki mok nyooti. ¹⁹ Senses sennu maŋ din kan fit te ki siar be fanu. Naan motana ti ji mok linba teent dindann nba chee na, ki li nie ki ti chat nakin Yennu. ²⁰ Ki Yennu bia sat mob ki pukin li paak. Yennu din tuu ki sat mob yoo nba ki bi kaant mannteeb na. ²¹ Naan Yiisa din teen manntoo, yoo nba ki Yennu din sat mob ki beto a: “Min Yennu sat mob ki ji kan lebit n dudukit, ki yet a ‘Fine sii tee manntoo mokmok nan mokmok.’”

²² Li paak, Yiisa-e tee wunba wann nan molor nba chee na be ki kaa lotu.

²³ Tɔn, yaayoo ni mannteeb marj din tuu tan kpoe, ki bi leeb na n mun gaar bi toona; li paak ki bi din yab. ²⁴ N̄aan Yiisa n̄arin sii yoo be-e, ki tee manntoo mɔkmɔk nan mɔkmɔk, ki u toona na kan mi nyi u nuu ni ki soo n gaarir. ²⁵ Li paak, binba chat nakin Yennu, n̄oo Yiisa sann ni na, u saa fit tinnib mɔtana nan yaayoo siiyoo, kimaan u be u manfoor ni yoo kur, ki mei Yennu ki teemm.

²⁶ Li paak, Yiisa-e tee ti manntoyudaano nba sommitit, taa loon bianjinba. N̄ooe tee popeendaano, ki ki mɔk bisiatu; u be u kooe ki ki tee nan biitdamm na, ki Yennu donno ki gar Yendouj ni teeb kur. ²⁷ Mannteyudaanleeb na din tuu mann maruj daar n tuu daare bi tɔoj biit paak sinsinn, ki bia mann maruj niib paak; n̄oo Yiisa ki tee nna kaa; u din jii u mɔoj ki mann maruj yomkooe, ki maruj siar ji kaa. ²⁸ Moses sennu na tuu gann nisaariie ki teemm mannteeb yudamm, ki bi lek ki be fanu. Sennu marj poorpoe ki Yennu din sat mɔb nan u Bija Yiisa, wunba sii yoo be fanu mɔkmɔk nan mɔkmɔk, ki teeno manntoyudaano.

8

Yiisa-e tee ti manntoyudaano

¹ Barii na barnook want nan ti mɔk manntoyudaano nba tee nna mun, ki kar Yennu nba mɔk parj kur na naangbouj niidiitu po, Yendouj ni, ² ki tuun mannteeb yudant toona Yennu kasii yaa kasii boor; li kasii boore tee barmonii jiantu langbouj ki ti Yomdaano din n̄ammir, linba ki tee nisaarik jammu.

³ Manntoo kur nba ki bi ganno, li tuu kpaa talase ki wun jii piinii ki bia mann maruj ki tur Yennu, nnae ki li mun kpaa talas ki ti manntoyudaano n tur siar. ⁴ Li-i bonni tee ki u be tingbouj na ni, u bo kii tee manntoo faba, kimaan mannteeb nba teen Yennu piinii, nan juu teeb sennu nba tee bianjinba na, poŋ be. ⁵ Baa tuun linba na tee Yendouj ni diiuk toona ninnaunjo; Moses nba din tun linba na naan nae; kimaan Moses nba din yaa wun faa Yenjiantu lanbouj yoo nba na, Yennu din kpaano ki yet a, “A tun bonsiar kur nan maa wanna bianjinba jooŋ na paak na.” ⁶ N̄aan Yennu tur Yiisa mannu toona nba chee bi mannu toona na, nan u molor nba chee ki be Yennu nan nisaarii sinsuuk ni bianjinba na, kimaan u molor marj gaa nan mɔsona nba chee Moses yar nae.

⁷ Kimaan sinsinn molor na-i dinji fit te ki nisaarii be fanu, li ji din bo kii kpaa talas ki Yennu n tur molor pukin taar munlee. ⁸ N̄aan Yennu din la nisaarii biite yoo nba ki u yet a:

“Min Yennu beeri a,
yoo baat, ki n tan saa lor molorpaann nan Israel teeb
nan Juda teeb.

⁹ Li tan kii tee nan molor nba ki n din lor nan bi yeejamm,
yoo nba ki n kub bi nii ki nyinnib Ijipt tinj ni na kaa.
Bi din ki teen molor nba ki n lor namm na yada,
li paak, ki n baka din kaa bi po.

¹⁰ Min Yennu yet nan n saa senn molor nba nae
ki tur Israel teeb, daa nba baat na ni:
N ji saa teen n sennii marj bi dudukit nie,
ki sobir bi para ni.

Mine sii tee bi Yennu, ki bi tee n niib.

¹¹ Li ji kii kpaa talas ki bi soo n wann u loo koo u ninja a,
‘Fini, bant Yennu,’ kimaan soo kur sii min,

laa nyii tarik ki saa tuu paarō.

¹² N tan saa nyik chab bi biit,
ki kan ban tiar bi yanbōntoona po.”

¹³ Yennu nba pak molorpaann maŋ po nae, ki sinsinn molor na teen molorkper; ki bonsiar nba kpet ki kokir, li kan yukir ki li ji sii kaa.

9

Ki jiin tingbouŋ na ni nan Yendouŋ ni Yenjiantii po

¹ Tōn, Yennu nba din lor sinsinn molor ki turib na, ki u bia turib sennii nba ki bi sii waar kii jiantirō fanu; ki bi bia mōk siaminba ki bi sii jiantirō.

² Bi din faa bonkob-gbant lanbouŋo, ki li mōk paklooru nan linn po, ki yi paklooru na kasii boor. Bi din senn fitire paklooru na ni, ki teebul see leŋ, ki boroboro tōo li paak ki bi teen Yennu. ³ Li linn po na mun ki bi yi leŋ kasii yaa kasii boor. ⁴ Salima binbintir din be, ki bi jokit bonnunubit li paak ki teen Yennu, ki Yennu molor lakir be, ki bi tabin salima li kur po, ki salima bobir be lakir na ni nan jeet nba yi mana na. Ki Aarōnn patu nba din bint fapaant na kpee lakir maŋ ni, ki tana ŋanlee nba ki bi din jabir ki sennii sōb li paak na kpee li ni. ⁵ Bonsia nba mōk kpinkpant* din tōo lakir maŋ paak, ki bi kpinkpant baak siaminba tee toonbiit nyikin chab boor na, ki li want nan Yennu be leŋ. Naan mōtana kaa tee yoo nba ki ti saa pak bont maŋ po nan li barnōok kuri.

⁶ Bi din senn bona kur nae, ki mannteeb tuu kōo Yenjiantu lanbouŋ maŋ paklooru ni daar kur ki tuun Yenjiantu toona. ⁷ Naan mannteeb yudaano kuukōe din tuu kōo lanbouŋ na linn po yomkōo binn nōok ni. U din tuu jii some ki tur Yennu, u mōŋ toonbiit paak, nan niib nba tuu kpet tun biit na paak. ⁸ Yennu Seyeen din want Yenjiantu lanbouŋ na po fanu, a siaminba tee kasii yaa kasii boor na daa ki loot, yoo nba ki paklooru maŋ daa be na. ⁹ Linba na tee barjokite ki tur timm nba be mōtana, ki want nan binba din jiantir Yennu na nba din tuu teenō bi piinii nan bi bonkobit sōn nba na kan fit wuur bi para ni biit Yennu boor; ¹⁰ kimaan ŋann din tuu tee jeet nan bonnyunyut nba kōo nan linba ki kōe, nan gbanant ŋammu po. Linba na kur din tee gbanant paak sennii a bii waar mōkmōk nan yoo nba ki Yennu tan saa senn u sennpaann.

¹¹ Naan Masia, wunba tee sōŋanu na manntoyudaano baara. Waa kōo jiantu lanbouŋ nba ni ki tuun na tee lanbonjaann nba be fanu nan barmōnie; li ki tee nisaarik nba faa linba kaa, li bia ki tee tingbouŋ na ni yar kaa. ¹² Masia nba din saan kōo jiantu lanbouŋ maŋ ni ki saa baar kasii yaa kasii boor yomkōo yoo nba, ki li gbenn rna, u din ki jii buunii nan naajai sōn kaa ki mann maruŋ, ŋaan u din jii u mōŋ some ki pa ki nyinnit daabisin ni mōkmōk nan mōkmōk. ¹³ Bi din tuu jii buunii nan naajai some, ki bia jii naasar ki mann ki joo muu, ki jii li tanpent nan sōn na ki mii mii niib nba mōk yanbōmm Yennu tōonn na paak, a lin ŋamm bi gbanant ki bii yeen. ¹⁴ Linba na-i ŋamm gbanant, ŋaan Masia some mantik saa nyinn biit ti para ni ki ti waa manfoaano Yennu, kimaan Seyeen nba yōo be na paŋ nie ki ŋōo Masia jii u mōŋ ki mann maruŋ nba be fanu fanu ki tur Yennu.

¹⁵ Li paak, Masia-e tee wunba ŋamii molorpaann na, a Yennu nba yiin binba na n la yiar sanpaapo mōkmōk nan mōkmōk, nan ŋōo Yennu nba lor na. Bi saa la yiar maŋ, kimaan Masia poŋ din kpowa; li paak, binba

* 9:5 9.5 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ŋaan mōk kpinkpant.

din tuun toonbiit yoo nba ki sinsinn molor daa din see na, u kuun marj nyinnib toonbiit marj tubdatu niwa.

¹⁶ Ton, niro-i sob u fadinu gbouj, see ki bi tan wann nan wunba sob gbouj na kpowa, ¹⁷ kimaan yoo nba ki wunba sob fadinu gbouj marj daa be u manfoor ni na, gbouj marj ki mok yiikoo. Li yiikoo be u kuun poorpoewa. ¹⁸ Li paake te ki sinsinn molor na din tuu mok yiikoo son maruj poorpo. ¹⁹ Sinsinn, Moses din tuu mon Yennu sennu na kure nan laa sob bianjinba na. Li poorpo wun jii dufatlai ki lor nan pekobmont ki pakii naajai nan buunii son nba nmat nan nyun na, ki miit sennu gbouj na paak, nan niib marj kur paak, ²⁰ ki beerib a, "Molor nba ki Yennu senn turi a yin sakir na some na." ²¹ Moses bia din tuu mii son marj Yenjiantu lanbouj na paake, nan bona kur nba ki bi dia jiantir Yennu na paak. ²² Barmoniie, Yennu sennu wannu ni, some din tuu namm bont kur ki li be fanu ki ki mok biiti, ki som-i kii nyii, Yennu kan nyik chab niib biiti.

Masia maruj nae kpeent biit

²³ Li paak, li din tuu kpaa talase ki bin mann maruj ki namm bona nba tee Yendouj ni bona ninnauj na; njan maruj nba chee na saa namm Yendouj ni bona touno. ²⁴ Nisaarik nba din namm boor nba tee kasii ki nannir nan Yendouj ni bont nba tee li barmonii na, Masia din ki saan koo lej kaa, njan u din saan koo Yendouj moun moun nie, siaminba ki u be Yennu tounn, ti paak na. ²⁵ Juu teeb mannteeb yudaano na din tuu koo nan bonkobit son, siaminba tee kasii yaa kasii boor na yomkooe, binn kur nook ni; njan Masia njan ki yaa wun mann maruj taar munjaa kaa. ²⁶ Li-i diji bonni tee naiae, njan laa din nyii durinya namu pinpiik niwa, u din bo saa di biak taar munjaaewa. Njan motana, yoo nba per joontu na, ki u dokit a wun jii u moun ki mann maruj ki kpeen biit. ²⁷ Yennu senn a see ki niro kur n kpo yomkoo, ki li poorpo ki wun bu u buut. ²⁸ Li paak, Masia nba din jii u moun ki mann maruj yomkoo ki nyinn nisaarii bonchiann biit na tan saa jena, ki ji tan kan boi biit po kaa, njan u tan saa tinn binba guu-u nan bi para kur nae.

10

¹ Juu teeb sennu na din tuu tee Yendouj ni bonjana ninnauj nba din be sonu ki baat nae, njan li din tuu ki tee li moun moun kaa. Li paak, binn kur maruj nba din ki gbent na kan fit teen binba baat nan maruj na kasii.

² Li maruj-i bonni fit namm bi para, bi din bo saa mann yomkooe njan ji nyik, ki biit ji kii waabi. ³ Njan binn n tuu binn maruj toona na kpan din tian niib na bi biit poe. ⁴ Kimaan naajai nan buunii son na kan fit nyinn biiti.

⁵ Li paak, Masia nba din yaa wun sik tingbouj na ni yoo nba na, u din bet Yennu a:

"A ki loon maruj nan piinii kaa,
njan a namm gbanante ki turin.

⁶ A ki mok parpeenn nan bonkobit nba ki bi mann maruj
ki joktir muu, biit paak na.

⁷ Li paake te ki n din yet a,
'Yennu, mine na, n saa tun a loomm

nan laa sob a gbouj ni ki yet n po bianjinba nawa.' "

⁸ Sinsinn, u din yet a, "A ki mok parpeenn nan maruj nan piinii, nan bonkobit nba ki bi mann maruj ki joktir muu na, nan maruj nba ki bi tuu mann biit paak na kaa." Bi din tuu mann maruj marj kura nan sennu

nba wann bianjinba nae. ⁹ Li poorpo ki u bia yet a, “Yennu, mine na, n saa tun a loomma.” Li paak, Yennu faa kpeen marunkpera kura, n̄aan jii Masia maruŋ na ki senn li seenu ni. ¹⁰ Yiisa Masia din tun linba ki Yennu loon wun tun nae, ki jii u gbanant ki mann maruŋ yomkɔɔ ki te ki ti teen Yennu niib.

¹¹ Mannbooryeŋ nba ki Juu teeb manntɔɔ kur tuun daar n tuu daar na kan fit nyinn biiti. ¹² N̄aan Masia n̄arin din mann maruŋ yomkɔɔe, linba mɔk yiikoo yoo kur, biit paak, n̄aan n̄mat doo Yendouŋ ni ki kar Yennu niidiitu po. ¹³ Leŋe ki u be ki guu mɔkmɔk nan Yennu nba tan saa teen u datai u taakpakita. ¹⁴ Li paak, n̄ɔɔ din mann marunyemmire ki te ki binba ki u nyinnib biit ni na be fanu yoo nba kaa gbennu.

¹⁵ Ki Yennu Seyeen mun bia teent u siara a:

¹⁶ “Yennu yet a

‘Maa yaa n turib molor nbae na daa nba baat na ni:

N tan saa teen n senni bi para ni,

ki sobir bi dudukit ni.’ ”

¹⁷ Li poorpo ki u bia n̄amm yet a, “N ji kan mi tiar bi yanbomm nan bi biit po.” ¹⁸ Yennu nba nyik chab biit na, u ji ki loon marunsiar biit paaki.

Ti chat nakin Yennu man

¹⁹ N naa waas, Yiisa kuun maŋ paak ti mɔk parcheenn nan tin kɔɔ boor nba tee kasii yaa kasii na ni. ²⁰ Yiisa gbanant nba tee sɔnpaanu nan sɔnu nba mɔk manfoor nae loot tammɔb maŋ. ²¹ Ti manntɔjaann nba yen Yennu n̄aak maŋ na paak, ²² ii n̄aan ki tin chat nakin Yennu man nan para nba be fanu, nan barmonii yada, ki daa mɔk birsuk, nan ti para nba ki Yiisa sɔn nyinn dudukbiit li ni na, nan ti gbanant nba ki ti din wuur nan nyun nba kaa jakint na. ²³ Li n̄aan ki tii dia dindann nba ki ti fiit wann na fanu ki daa birisi, kimaan wunba din senn mɔsonn ki turit na tee barmonii daanɔe. ²⁴ Li n̄aan tin yabir ki fiin leeb lomm nan bi toonjana, ²⁵ ki daa nyikit lakinu nan leeb, nan siab nba nyikit bianjinba na, n̄aan ii sommit leeb man, taa ji mantik laat ti Yomdaano daar maŋ nba nyarii nakii bianjinba na paak.

²⁶ Taa bann barmonii nba ki bi fiit wannit na, ti-i biaki n̄ammit tuun toonbiit, marunsiar ji kaa ki saa wuur ti biit maŋi. ²⁷ Linba ji biar tee buut bunu nba mɔk janmaaniie, nan muchioŋ nba baat ki tan saa biir binba yêŋ Yennu na. ²⁸ Wunba din yêŋ Moses sennu na weiu, ki niib bann ki teen siaradamm banlee koo ki gar niib banlee, bi din tuu kpiu, ki ninbatinu kaa. ²⁹ Li paak, n̄irɔ nba fiak Yennu Bija maŋ ki ki baakit sɔn nba n̄amm Yennu molor ki nyinnɔ u biit ni na, ki sukii burchinseyeeŋ na, bikint li yɔɔ nba tan saa jaŋ nan tubdatu nba. ³⁰ Kimaan ti mi nan Yennu-e yet a, “Mine saa pa pann ki jiin biit.” U bia yet a, “Min Yennu-e tan saa bu n niib buut.” ³¹ Li tee janmaansooruko nan sɔɔ n kɔɔ Yennu nba fo na wutoor ni.

³² Li tian man yoo nba gar na labaar; Yennu maŋ yentu nba din yent i paak na poor po, i din dii biak bonchiann, n̄aan li siar din ki nyannini.

³³ Sianyoo bi din tuu sukii-i paanu ni, ki daamii-i bonbiir, ki yenn yoo ki i tuu tan teen siir nan yin pukin binba ki bi tumm nna maŋ po, ki di biak namm. ³⁴ I din mɔk ninbatinu nan binba be dansarii ni; ki sianyoo bi din tuu fat i yent, n̄aan ki i lek mɔk parpeenn, kimaan i mi nan yaa mɔk yent nba chee, ki bia ki mɔk gbennu yaayoo. ³⁵ Li paak, i daa nyikit yabiru mani, kimaan i yabiru na baat nan nyochioŋo. ³⁶ Li n̄an ki yii mɔk sukuru,

ki fit tun Yennu loomm, ki la waa din senn mōsonn a u saa turit linba na.

³⁷ Li sōb Yennu gbouŋ ni a:

“Li tenn yoo waaminnae ki wunba baat na saa baar,
ki kan yukir nan baaru.

³⁸ Ŋaan n niŋamm na ŋarin tan saa teenin yada kii mōk manfoor,
ŋaan bi yeno-i ŋmat poor, n tan kii mōk parpeenn nano.”

³⁹ Timm ki tee nisiab nba ŋmat poor ki baa yann kaa, ŋaan ti teen Masia
yada ki u tinnita.

11

Ki jiin yada po

¹ Yada tee, taa ki mōk birsuk nan bont nba ki ti mōk dindann li paak, ki
mi nan linba ki ti ki laat nan ti ninbinn set be nae. ² Yennu din pak yaayoo
ni niib na, bi yada paake.

³ Ti yada paake ki ti bann nan Yennu mōmaame din nan durinya na, ki
taa laat bona nba na, u din ki jii bonsiar kaa ki nanni.

⁴ Abel yada paake ki u din mann mannu tur Yennu, ki li mannu ŋan gar
Keenn yar. U yada paake ki Yennu din pako ki purō yentinnō, kimaan ŋōō
Yennu din gaar u piinii nawa. Abel din kpowa, ŋaan u yada paake ki u
bia lek daa piak.

⁵ Enok yada paake ki u din tan ki kpo, ŋaan ki Yennu jiiu ki doo nano
Yendouŋ ni, ki sōō ji ki lau; kimaan Yennu-e jiiu. Ki li sōb Yennu gbouŋ
ni a yoo nba ki Yennu daa din ki jiiu na, ŋōō Yennu numm din gboouwa.

⁶ Niro-i kii teen Yennu yada, li yōō kan fit penn ŋōō Yennu pari, kimaan
wunba kur baat Yennu boor, li kpaa talas ki li yōō n teen yada nan Yennu
set be, ki teen binba loonō na nyōōt.

⁷ Nowa yada paake din te ki u gbat Yennu kpaanii ki jiin bona nba ki
u daa kan fit lar nan u ninbinn na po. U din sak Yennu mōb ki kpaa
ŋaringberir, ki ŋōō nan u ŋaateeb kōō lej ki tinn. Ŋanne din wann nan
tingbouŋ na niib mōk biit; ŋaan ki u yada maŋ paak ki Yennu din purō
yentinnō.

⁸ Yada paake din te ki Abraham sak Yennu yiinii ki saan tiŋ nba ki Yennu
maŋ senn mōsonn a u saa turō na ni. U din nyik u mōŋ dooe, ŋaan saa
siaminba ki u ki mi. ⁹ U yada paake ki u din saa tee saamō, tiŋ nba ki
Yennu senn mōsonn a u saa turō na ni. U din be bonkob-gbant lanbont
nie. U waas Aisak nan Jakob nba din tan gaar Yennu mōsonn na mun din
be li bianje. ¹⁰ Kimaan Abraham din guu a wun tan kōō doo nba ki Yennu
bōōn ki maa na nie, ki li dooe tee linba sii yōō be.

¹¹ U ŋaapoo Sara din kpeta ki ji kan fit mari, ŋaan ŋōō Sara yada paake
ki u din tan soor poor ki mar, kimaan u mi nan Yennu nba senn mōsonn na
tee barmōnii daanōe. ¹² Li paak, Abraham nba din ji tan ki fōk nan kuun
na, ŋaan u kuukōō yaaboona tan yab nan ŋmaabira nba yab bianjinba
na, ki bia yab nan mōktanbiinii nba yab ki kaa kann bianjinba na.

¹³ Niib nba na kur din tuu tan kpo nan bi yadae, ŋaan daa ki gaar Yennu
nba senn mōsonn a u saa turib linba na, ŋaan bi yada maŋ paak, bi din
dōŋ lar banfōkirewa, kimaan bi din bann ki sak nan bi tee saamme, ki bia
tee nitintaaka tingbouŋ na ni. ¹⁴ Niib-i yeen linba na, li set fiit ki want nan
bi lek daa gorii bi tiōŋ digbann siar poe. ¹⁵ Ki niib maŋ baka kaa baa poŋ
din nyii digbansiar nba na po. Bi-i diŋi dukii li po, bi din bo saa fit ŋmata.

¹⁶ Ŋaan bi baka din be siaminba chee ki tee yendouŋ na poe. Li paak,

Yennu mək yuugontir nan bin yiino bi Yennu, kimaan u ponj din ɲamm dosaue ki guumm.

¹⁷ Yoo nba ki Yennu din bikin Abraham na, u yada paake ki u din jii u bija Aisak, a wun mann mannu ki tur ɲoo Yennu. Götir, ɲoo Abraham nba din gaar Yennu mɔsona maɲ na, ɲooe bia din jii u biyemmir a wun mann mannu ki tur Yennu. ¹⁸ Yennu din yeto a, “Aisak nie ki a tan saa la yaaboona nba ki n senn mɔsonn a n saa tura na.” ¹⁹ Ki Abraham ji bann nan Yennu fit fiint niib kuun ni; ki li set want nan Abraham din gaar Aisak kuun nie.

²⁰ Aisak yada paake din te ki u senn mɔsonɲann nba yaa lin tan baar Jakob nan Esɔɔ paak.

²¹ Yoo nba ki Jakob din yaa wun kpo na, u yada paake din te ki u teen piisin Joosef bonjai na paak, ki din tan diin u patu ki jiant Yennu.

²² Joosef manfoor nba din tan yaa lin gbenn yoo nba na, u yada paake ki u din pak Israel teeb nyinu po Ijpt tinj ni, ki wannib baa tan saa teen u kpaba bɔɲinba.

²³ Moses baa nan u naa nba din maro yoo nba ki la ki u fan bonchiann na, bi yada paake ki bi din boro ki tan jaɲ ɲmaarii ɲantaa, ki din ki jee bat sennu na.

²⁴ Moses nba din tan kpaat yoo nba, u yada paake ki u din ki sak bii yiu Bat Faaro bipoo bija. ²⁵ U din sak nan wun di biak nan Yennu niibe, ɲaan ki ki sak toonbiit parpeenn nba tee waaminna na. ²⁶ U din dukin a bi-i sukiiɔ Masia paak, li mək nyoot bonchiann ki chee Ijpt tinj ni məkint kur, kimaan u ninbinn din kpaɔ nyoot nba baat na paake.

²⁷ ɲoo Moses yada paake din te ki u nyii Ijpt ki ki jee bat na wutoori, ɲaan lek saa tɔonn nan u set la Yennu nba ki soɔ ki laato nan ninbinn nae.

²⁸ U yadae te ki u din piin yukitgar jaamm, ki senn sennu a bin mii sɔn bi ɲei tammoj paak, ki kuun malaka na tan daa kpi Israel teeb bijakpera.

²⁹ Israel teeb yada paake ki Məkmun na din bokit ki teen tinkooɲ ki turib ki bi poot, ki Ijpt teeb na mun yabir a bin poot, ɲaan ki məkir maɲ nyun jiin mubin ki diib.

³⁰ Israel teeb nba din tan baar Jeriko yoo nba, bi yada paake ki bi din somm lint li joona daa ɲanlore, ki li baa. ³¹ Poochonchonn nba ki bi yiu Rahab na yada paake din te ki Israel teeb ki kpiiu, ɲaan kpai binba din ki gbat Yennu mɔb na, kimaan Israel niib nba din baar a bin diis doo maɲ na, ɲooe gaarib saauj.

³² N bia beti siab labaar ki pukini-i? Yoo-i bonni yab, n bo saa beti Gideonn labaar, nan Barak labaar, nan Samsonn labaar, nan Jefta labaar, nan Defid labaar, nan Samuel labaar, nan Yennu sokiniinba labaa. ³³ Bi yada paake ki bi siab din kon nyann tinii, ki siab mun tun linba tee fanu, ki siab mun gaar Yennu mɔsona, ki siab soor yanbora moj, ³⁴ ki siab mun kpeen muchioɲ, ki siab tin nyii jukbanjai kuun ni. Ki siab mun tee tariie ɲaan din tan kpant paarib, ki siab mun took tobii nan paɲ ki te ki boorganu lanjimanba chiiar. ³⁵ Ki poosiab la bi nikpiimm nba din kpo na fiir kuun ni.

Ki siab nba din teen Yennu yada na paak ki bi boo kpiib, ki bi ki yet Yennu weiu a bin nyi kuun maɲ ni, kimaan bi loon bin fiir kuun ni ki la manfoor nba chee. ³⁶ Ki niib din daan siab nyatuk, ki bia boob kpaasir; ki bi baan bi siab jarit, ki jiib saan kɔomm dansarii. ³⁷ Bi din jaat bi siab tanae, ki ɲma bi siab ki poriiib; ki bi jikit jukbanjai ki kpi bi siab; ki leeb din lia pegbant, ki leeb bia lia bugbant ki lin namu, ki niib mukisib ki dintib

biak. ³⁸ Tingbouŋ na teeb din ki jaŋ nan bii be nammi. Ki bi din lin yeek kunkoot paak nan kunkona ni, ki lin dɔɔ tanfiat nan fɔrii ni.

³⁹ Binba na kur yada paake ki Yennu din pakib, ŋaan ki bi daa ki gaar linba ki u senn a u saa turib na, ⁴⁰ kimaan ti paake ki u din mantik dukii bonsiar nba chee na po, ŋanne ki u saa te ki ūmm nan ŋamm n tan lakin kii be fanu nan barmonii.

12

Ki jiin ti Baa Yennu po

¹ Binba na kur tee siaradamme ki lintit. Li paak, ii ŋaan ki tin yabir ki fok lu linba kur saa gɔɔrit Masia sɔnu ni, nan biit nba saa soorit; ii ŋaan man ki tii di sukuru ki gbaa gbaar nba yaa lin baarit na. ² Ŋaant ki tin kpan kpaɔ ti ninbina Yiisa paak; ŋɔɔe ki ti yada gaa u paak li pinpiik niwa nan li joontu na ni. Dapunpunn na din ki te ki u nyik yabiru. Parpeenn nba din baat u paak na paak, u din ki dukin ki li mɔkɔ fei nan wun kpo li dapunpunn paaki, ŋanne te ki u ji kar Yennu naangbouŋ paak, u niidiitu po mɔtana.

³ Ti lek bikin waa din gaar naŋ biitdamm boor bianjinba. Li paak, i daa te ki i gbanu banjɪt ki i nyikit yabiru. ⁴ Yaa yabii ki kon nan biit na, ŋaan i sɔɔ daa ki mi yabir ki li saa baar kuumi. ⁵ I ki tian Yennu nba kpaani, nan baa nba tuu kpaan u waas bianjinba na-a? Li sɔb a:

“N bik, Yennu-i teena kpaanii yoo nba, fan gbiint,

li-i tee ki u dat a tubir, faa daa nyikit a yabiru,

⁶ kimaan Yennu kpaan wunba ki u loonɔe,

ki wuu gaar wunba ki teenɔ u bik,

li yɔɔe ki u daar u tubir.”

⁷ Yabit i fardinu ni nan bik nba ki u baa tuu dat u tubir ki wun di fara bianjinba na. Yennu-e teeni tubdatu, yaa tee u waas na paak, kimaan bik kaa ki ki laat tubdatu u baa boori. ⁸ Li-i tee ki u ki dat i tuba nan waa tee u waas kur bianjinba na, ŋann li want nan i tee kpenŋmiae, i ki tee u waas kaa. ⁹ Ti baanba nba be tingbouŋ na ni daar ti tubae, ki ti teemm baakir. Li paak, li ŋan ki ti mantik sikin ti mɔŋ ki tur ti baa Yennu nba be Yendouŋ ni na, ki la manfoor. ¹⁰ Ti baanba nba be tingbouŋ na ni jikit yoo waaminna ki daar ti tuba baa loon bianjinbae, ŋaan Yennu ŋarin daar ti tuba, ti mɔŋ sommir paake, a ti binben n ŋamm kii yeen nan ŋɔɔ Yennu binben na. ¹¹ Tubdatu yoo tone, li ki mɔk parpeenni, ŋaan li poorpoewa, ki binba dii tubdatu fara na ji tuu la nyɔɔt nba tee parmaasir nan yentinu binben.

Kpaanii

¹² Li paak, kakitir i dunkpeena, ki chekin i nii nba ban na, ¹³ kii tɔk sɔnu nba taot, ki wunba ki waa barmonii na n set fanu ki daa baa.

¹⁴ Yabit kii mɔk parmaasir i leeb sinsuuk ni, kii mɔk binben-yeen, kimaan sɔɔ-i kii mɔk ŋann, li yɔɔ tan kan la ti Yomdaano. ¹⁵ Ii chek man ki tan daa kɔŋit Yennu ninbatinu na. I sɔɔ daa mɔk tonu u par ni, ki li tonu na n baar nan parbiir leeb paak, ki biir niburchioŋu. ¹⁶ I sɔɔ daa chommi, koo ki gorii Yennu barii yann ki tee nan Esɔɔ, wunba din jii u saakatuk ki kpent jeet ki dii yomm na. ¹⁷ I mi nan li porpo, u din tan loon wun gaar u baa mɔsonŋann ki mɔ nan ninnyuut, ŋaan ki lar, kimaan u ji din ki la sɔnu nba ki u saa tɔkin ki lebit waa poŋ biir linba na.

¹⁸ Tɔn, yimm ki baar bonsiar nba ki i saa fit siir; nan Israel teeb nba din baar Sainai jojaann boor na kaa, siaminba ki muchion di, ki bunbɔnchion be, ki wonpaaruk da, ¹⁹ ki naatunn mo, ki kunkor pak na kaa. Baa din gbat li kunkor yoo nba, bi din jak barujo ki ji ki loon li kunkor n pak pukini, ²⁰ kimaan sennu nba ki bi gbat na paak bi niiwa. Li din yet a, “Bonkobuk-u lekii sii joor maɲ gbaa, bin jaato tana ki kpiu.” ²¹ Li boor din mok jaɲmaansooruk bonchiann, ki Moses yet a, “Jaɲmaanii mokin, ki n gbanant jekir.”

²² Naan yimm ɲarin baar kunkonn nba sann tee Sayɔnn, linba tee manfodaano Yennu doo, ki tee Yendouɲ ni Jerusalem, siaminba ki malakanba tusaa tusaa lakin nan parpeenn nae. ²³ Yimm tan baar niib nba ki Yennu teemm u waas, ki bi sana sob Yendouɲ ni na boore. I baar Yennu nba tee nisaarik kur barbuuro na boore, nan popeendamm nba ki Yennu te ki bi sei be fanu na boor. ²⁴ I baar Yiisa, wunba tee sindantinno na boore, ki bia baar Yennu molorpaann na boor. Ki u son nba din nyii na want barii nba ɲan ki gar Abel son yar.

²⁵ Li paak, ii mi man ki i yet Yennu nba kpaani na mob, kimaan Israel teeb nba din yet wunba din kpaamm tingbouɲ na ni mob na, Yennu din tan ki nyik bi tubdatu; ki ti-i yet kpaanii nba nyii Yendouɲ ni na, ti tan saa teen nlee ki nyi tubdatu ni? ²⁶ Li yoo na, Yennu kunkor din nik tingbouɲ nae, ɲaan motana u senn moɔonn ki yet a, “N ji kan nik tingbouɲ na kuuko kaa, ɲaan n tan saa nik tingbouɲ na nan sanpaapo kurewa.” ²⁷ Moɔona nba yet a, “N ji” na, li fiit want nan bonnankara kur tan saa nik ki mir bote, ɲaan linba tan kan fit nik na ɲarin tan saa biar be-e.

²⁸ Li paak, taa gaar naan nba kan mi ki nik na paak, ii ɲaan ki tii teen Yennu niipooouk man, ki jianto nan baakir nan jaɲmaanii ki u numm n gboo, ²⁹ kimaan Yennu maɲ tee nan mudikau nae.

13

Ki jiin toona nba pent Yennu par po

¹ Yaa tee Masiaweira na paak, ii loon i leeb man yoo kur. ² I daa tammit saamm gaaru po, kimaan nisiab din tan gaar malakanba saauɲ, ɲaan ki ki mi a bi tee malakanbae. ³ I tian nisiab nba be dansarii ni na po, nan yimm nan ɲamme lakin be li ni na; kii tian nisiab nba laat mukisuk na po, kimaan i mun daa be tingbouɲ na nie nan i gbanant.

⁴ Ii mok baakir nan i leeb, i pookoont nan i jakunt ni, ki daa chommi, kimaan Yennu tan saa dat bonchonchona nan joonbaarit nan sapaanwoɔbira nan naasinwoɔbira tubawa.

⁵ Ii nyinn i niɔɲ liklomm ni, ɲaan te ki i numm n gboo yaa mok linba; kimaan Yennu yet a, “N kan mi ki nyikani, n bia kan mi ki ɲaanani.” ⁶ Li paak, ɲaant ki tii mok parcheenn ki yet a: “Yennu-e tee n sommtɔɔ, n kan tin jaɲmaanii, nisaarik saa teenin bee?”

⁷ Ii tian man i yudamm nba din tuu piak Yennu maan ki teeni na po; kii dukii bi binbeɲ nyoot nba tee bianɲinba, kii tokii bi yada. ⁸ Yiisa Masia nba won tee bianɲinba wonn na, u bia tee nnae dinna, u bia sii tun tee nnae mokmok nan mokmok. ⁹ I daa ɲaant ki wannsaanbooru booru n boonini, ki i tan saa mann tut sonɲanu maɲ. Li ɲan ki Yennu sommir n tur niɔɲ paɲ u par ni; jeet sennii nba jiin jeet dinu po weiu kan turo paɲi. Nisiab nba dia jeet sennii na poɲ ki laat sommsiar li ni.

¹⁰ Tɔn, binba mann mannu Juu teeb Yenjiantu boor na ki mɔk yaak nan bii di linba be ti maruŋ binbintir na paaki. ¹¹ Ki Juu teeb mannteeb yudaano tuu koo nan bonkobit sɔn Yennu diiuk ni, kasii yaa kasii boor na, ki mann maruŋ biit paak, ŋaan joo bonkobit maŋ nant muu bi doo na kpɪŋ po. ¹² Li paak ki Yiisa mun din kpo doo na kpɪŋ, a wun nyinn niib bi biit ni, nan u mɔŋ sɔn. ¹³ Li paak, ŋaant ki tin nyi ki saan u boor man, ki sak di fei nana. ¹⁴ Kimaan doo nba saa biar kaa tingbouŋ na ni; dosau nba baat nae ki ti guur. ¹⁵ Li paak, ii ŋaan ki tii dontir Yennu yoo kur Yiisa sann ni; paku nba nyi ti mɔi ni nae tee mannu ki turo. ¹⁶ I daa nyikit toonŋana tumu, kii chentir yaa mɔk linba nan i leeb. Li maruŋ boorue pent Yennu par.

¹⁷ Ii saak i yudamm mɔi ki sikin i mɔŋ ki turib, kimaan bi baka be i benu ni, kimaan bi tan saa wann Yennu bi toona nba ki bi din tuun nawa. Ŋaant ki bin tan wannɔ nan parpeenn, ŋaan tan daa wantɔ nan parbiiri. Ŋaant tan kii mɔk nyɔɔt ki turini.

¹⁸ Ii mei Yennu man ti paak. Ti ki mɔk dudukbisiat ti toona ni, kimaan ti loon tin tun linba tooke yoo kur. ¹⁹ Ŋaan n mantik barimie, ii mei Yennu man kii teenin ki wun te ki n jen i boor mɔtana.

Yenmiarjoontik

²⁰ Yennu nba teent parmaasir nae din fiin ti Yomdaano Yiisa kuun ni. Ŋoo Yiisa-e tee ti guutojaann, kimaan u din kpo, ki u sɔn ŋamm Yennu molor nba sii see mɔkmɔk nan mɔkmɔk na; ²¹ ŋoo Yennu n ŋamm i binbeŋ fanu ki yii tuun u loomm, kii tuun toonŋana kur. Yiisa Masia paak wun te ki tii tee binba sii pent u par. Ŋooe yen dontir mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamomm.

Mɔbonjoontii

²² N naa waas, n barimie, ii di sukuru ki gbiint kpaanii na; kimaan maa sob gbouŋ nba turi na ki fokii. ²³ N loon ki yin bann nan bi nyinn ti naa bik Timoti dansarik niwa. Li-i tee ki u baar n boor daa na ni, i saa la min nan ŋoo.

²⁴ Ii foont i yudamm kura nan Yennu niib na kura ki turit. Ti naa waas nba nyii Itali tin ni na foonti.

²⁵ Yennu ninkpabaun-ii be nan i kura.

Gbouŋ nba ki JEEMS din sɔb nae na

Ki jiin Jeems gbouŋ na po

Jeems gbouŋ na tee tumiiu mɔbona nba taan ki yabe ki tee kpaanii. Li sɔb ki teen “Yennu niib nba kur yat ki be durinya na munn poe.”

¹ Min Jeems nba tee Yennu toontunnɔ ki bia tee ti Yomdaano Yiisa Masia toontunnɔ na fount Israel* booru piik nan ŋanlee nba yat ki be tingbouŋ na kur po.

Ki jiin yada nan yan po

² N naa waas, ii mɔk man parpeenn, yoo nba ki i di farbooru booru na, ³ kimaan i poŋ mi nan fara maŋe baati ki i bant nan i set teen Yiisa Masia yada nan barmɔnii, ki li teeni gbankur. ⁴ Ii ŋamm kii mɔk gbankur fanu nan li joontu, ki i tan kan kɔŋ binbenŋarji. ⁵ Li-i tee ki i sɔɔ pɔt yan, wun miar Yennu nba pi sɔɔ kur piinii nan burchint, ki ki dint sɔɔ fei na, ki u saa turɔwa. ⁶ Fi-i mei Yennu, fan teen yada ki daa mɔk birsuku; ŋaan wunba meio nan birsuk, u tee nan mɔkbenjir nyunpana nba ki wouŋ tuu da ki li fi ki baa nae. ⁷ Li nibooru daa dukii nan u saa la siar Yennu boori, ⁸ kimaan waa mɔk dudukit munlee-lee na.

Ki jiin nandamm nan mɔkita po

⁹ Li ŋan ki ti naa waas nba tee nandamm-ii mɔk yuugontir, Yennu nba donnib na paak, ¹⁰ ki ti naa waas nba tee mɔkita-ii muni mɔk yuugontir Yennu nba sikinib na paak, kimaan li kan yukiri ki bi saa gar nan mɔɔt puuk nba tuu koor ki baa na; ¹¹ kimaan yonnu-i nyii ki yekit puuk, li tuu koore ki baa, ki li ŋant n ji biir. Li mun bia tee nnae ki tur mɔkita: yoo nba ki bi dukii bi toona nba saa saan tɔɔnn bianŋinba na, li yooe ki bi tuu kpo.

Ki jiin bikinu po

¹² Binba nyann bikinu, parpeenn tee bi yare, kimaan Yennu saa turib nyɔɔt nba tee manfoor nba ki u din senn mɔsonn a u saa tur binba loono na. ¹³ Sɔɔ-i la jammii, u daa yaa Yennu-e jammɔ. Siar kaa ki saa fit jamm Yennu. Yennu mun ki jammit sɔɔ. ¹⁴ Nirɔ-i loon wun tun u mɔŋ nianbiiuk toona, ŋanne tee jammii. ¹⁵ Nianbiiuk-u soor nirɔ, li tuu baar nan toonbiite, ki toonbiit joontu tee kuume.

¹⁶ N naa walonkai, i daa te ki siar kpannini. ¹⁷ Bonŋann kur nyi sanpaapoe ti Baa Yennu boor, wunba din nan sanpaapo yentu kur na. Nɔɔ ŋarin ki lebitir nan yentu maŋ nba lebitir bianŋinba na; u bia daa tee ŋɔɔ Yennu-e. ¹⁸ U mɔŋ loommo ki u teent u waas, u maan nba tee barmɔnii na paak, a tii chee u bonninnant kura.

¹⁹ N naa waas, n loon yin bann linba nae; ii gbiintir yian yian ŋaan kii mi bianŋinba ki i piak, ki bia daa dont wutoor yian yian, ²⁰ kimaan nisaarik wutoor ki tuun Yennu toonŋana. ²¹ Li paak, n naa waas, ii nyik i yanbɔmm nan biit kur nba be i para ni na, ŋaan sikin i mɔŋ Yennu tɔɔnn, ki gaar u

* 1:1 1.1 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

maan nba ki u kooṅt i para ni na, kimaan maan maṅe mək paṅ nba saa tinni.

²² Naan ii tuun bianjinba ki maan maṅ wann na; li-i tee ki i gbat maan maṅ, ṅaan ki ki tuun bianjinba ki li wann na, i kpann i mōṅe. ²³ Wunba kur gbat maan maṅ, ṅaan ki ki tuun bianjinba ki li wann, u tee nan niro nba tuu got ki la u mōṅ mianu ni nae; ²⁴ kimaan wuu got ki la u mōṅ mianu ni, ṅaan seet, u ji tuu tamm waa bo got ki la u mōṅ ki u tee bianjinba nae. ²⁵ Naan wunba dukii sennṅann nba fit nyint niib biit daabisin ni, ki ki tammir, ṅaan mək gbankur ki tuun bianjinba ki li wann na, parpeenn tee li daano yare, kimaan u toonn na paak.

²⁶ Wunba mi nan u tee Yiisaweiro ṅaan ki ki so u mōbi, li daano kpann u mōṅe. Li want nan u weiu na tee yanne. ²⁷ Wunba sommit kpeebii nan pakoi bi fara ni, ki bia nyinn u mōṅ tingboun na toonbiit ni, ṅooe set tee Yiisaweiro nan barmōni, ki ki mək biit ti Baa Yennu boori.

2

Ki jiin ningannii po

¹ N naa waas, yaa teen ti Yomdaano Yiisa Masia nba tee paṅ daano yada bianjinba na, i daa mək ningannii. ² Li-i tee ki məkitoo nba lia taṅant ki pir salinbaṅ koo i Yenjiantu diiuk ni, ki nandaano nba lia tachiat mun koo, ³ ki i tur məkitoo na baakir, ki beto a wun kar toonn po, ṅaan bet nandaano na a wuu see koo wun kar tiṅ ni, ⁴ n naa waas, li-i tee ki i tuun nna, i tee niib nba mək ningannii, ki bia mək dudukbiit.

⁵ N naa walonkai, gbiintir man, Yennu-e gann binba tee nandamm tingboun na niib boor, a bin teen məkita u boor, kimaan bi teeno yadae, ki teen u waas nba saa di naan nba ki u senn mōsonn a u saa tur binba loono na.

⁶ Naan ki yimm yisin nandamm. Məkita nae mukisiri, ki so-i ki saa nani buut boor. Nna kaa-a? ⁷ Naamme bia piak biir Yiisa Masia sanṅann nba ki Yennu turi na.

⁸ Li soḅ Yennu gboun ni a, "Ti loon a loo nan faa loon a mōṅ bianjinba na." Li-i tee ki i waa Yennu naan sennu maṅ, li ṅan, ⁹ ṅaan li-i tee ki i mək ningannii, li tee biite, ki sennu maṅ fiitir ki want nan i set tee sennu biirteebe.

¹⁰ Wunba sak ki waa sennii na kur, ṅaan tan biir sennii maṅ yenn, li want nan u biir sennii na kure. ¹¹ Sennii maṅ ni, Yennu nba yet a, "Daa chomm" na, ṅooe bia yet a, "Daa kpi niro." Li paak, li-i tee ki a ki chomm, ṅaan kpi, a biir sennii maṅ kura. ¹² Li piak ṅaan kii tuun kii mi nan Yennu tan saa jii sennu nba nyint niib biit daabisin ni nae ki bu i buut. ¹³ Binba ki tin bi leeb ninbaauk, Yennu saa bu bi buut ki kan tinib ninbaauku; ṅaan ninbatinue nyant tubdatu.

Ki jiin yada nan toona po

¹⁴ N naa waas, daano nba yaa u teen Yiisa Masia yada, ṅaan ji ki tuun popeenn toona, li mək nyooti-i? U yada maṅ booru saa fit tinnowa-a?

¹⁵ Li-i tee ki a naa bik be ki ki laat ghab, ki bia ki laat di, ¹⁶ ki a ji beero a, "N naa bik, a kun manuwa, kii ghab, kii biaki di," ṅaan ki turo siari, li mək nyooti-i? ¹⁷ Yada kuukoo-i be, ṅaan toonṅana kaa, yada maṅ tee yadakpeenne.

¹⁸ Li-i tee ki niro yet a, "Sooe mək yada, ki loo mun tuun toonṅana," n mun saa jiin a, "Li-i tee ki a ki tuun toonṅana, lannpoe want nan a set

mök yada? Njaan n toonjana nae wanta nan min set mök yada.” ¹⁹ A teen yada nan Yen-yenököe be-e? Li njan. Narinbiit mun teen yada nan Yen-yenököe be, ki bi jekir nan janmaanii. ²⁰ Fin jatuk na, li-i tee ki a mök yada njaan toonjana kaa, li tee yanne; a loon ki a bann na-a? ²¹ Ti yeeja Abraham nba din jii u bik Aisak ki paano binbintir paak a wun kpiu ki mann maruj ki tur Yennu na, toonn manj paake ki Yennu din yet a u tee nijano u boor. ²² A la nnawa-a? Waa teen Yennu mömaan yada na paake ki u din tun toonn manj; toonn manje mun wann nan u teen Yennu yada nan barmonii. ²³ Ki Yennu mömaan nba söb u gbouj ni nae tan teen mamömm. Li söb a, “Abraham din teen Yennu yadae, ki u yada manj paak ki Yennu jiu ki u tee nijano u töonn.” Li paak ki bi yiu Yennu yök. ²⁴ A la nnawa-a? Niro toonjana paake ki Yennu saa yet a li daano tee nijano u boor; li ki tee u yada kuukö paak kaa.

²⁵ Li din tee nnae mun ki tur poochonchonn nba sann din tee Rahab na. Waa din gaar toomiinba nba ki Israel teeb din tumm, ki bia wannib sönu nba ki bi tökin nmat kun na, u toonn manj paake ki Yennu din yet a u tee nijano u töonn.

²⁶ Ton, gbanant nba kaa seek, li tee gbanankpeenne, yada-i munii be ki toonjana kaa, li mun bia tee yadakpeenne.

3

Ki jii jerinn po

¹ N naa waas, i bonchiann daa loon yin teen Yennu maan wanteebi, kimaan i poj mi nan binba tee wanteeb na, bi buut tan sii paar ki gar binba ki tee wanteeb. ² Ti kur tuun linba ki took sönni bonchiann ni, njaan wunba ki piak mabiit, li daano set tee wunba chee, ki saa fit soor u möj. ³ Ti-i jii taangarika ki wukin taanii a bii tuun taa loon bianinba, bi gbanant panj kur be ti nuu nie. ⁴ Bia dukint njaruj po; li yab bonchiann, njaan wonpaaruk-u da, li saae, njaan dabik nnae ki kantö na dia ki kan, ki li saa waa loon siaminba. ⁵ Jerinn mun tee bonbik nnae, njaan mök yaak bonchiann.

Gotir, mupunpöörrik nnae tuu di fögbenjir. ⁶ Jerinn tee nan muu nae; li tee ti gbanant bökire ki mök biitbooru booru, ki saa fit biir ti gbanant kur, ki bia di nisaarik binben nan muu na; li muu nyii Sintaanii boore. ⁷ Nisaarike mök bonkobit, nan nönni, nan wai, nan nyun ni bona kur yaak, ⁸ njaan nisaarik kan fit soor u jerinn. Li mök biite, ki gbee nan löbii nba baat nan kuun, ki bia ki foi. ⁹ Jerinn nba ki ti dia ki piak dont ti Baa Yennu na, li jerinne ki ti bia dia piak mabiit a lin biir nisaarii, binba ki Yennu namm ki bi naan u möj na. ¹⁰ Möb nba ki manjamm nyi na, li möb nie ki mabiit bia nyi. N naa waas, li-i tee nnaie, li ki nani. ¹¹ Bunbunn nba bunii nyunmanin nae bia bunii nyuntouju-u? ¹² Ki kinkanj saa fit lon saanawa-a? Koo gaak saa fit lon kinkanawa-a? Nnae mun ki bunbunmimiruk kan fit bunn nyunmammi.

Ki jii yan nba nyii Yendouj ni na po

¹³ Nmee mök yan nan bannu i sinsuuk ni? Söo-i be, wuu be fanu ki sikin u möj kii tuun toonjana, ki lin wann nan u set mök yan. ¹⁴ Njaan li-i tee ki i mök funfunn nan dont-n-möj i para ni, njann i daa nyu bara, ki fa faak, ki yeen barmonii. ¹⁵ Li yan ki nyi Yennu boor kaa, li tee tingbouj na nan gbanant loomm nan Sintaanii yare, ¹⁶ kimaan funfunn nan dont-n-möj

nba be sian, daamii nan biitbooru booru kur be leŋe. ¹⁷ Naan yan nba nyi Yennu boor, li ki mək biiti; wunba mək yan man, u baat nan parmaasire, ki be soon nna, ki gbia u leeb maan; ki mək ninbatinu yoo kur; ki bia tuun toonjana bonchiann; u ki mək lukitin, ki bia ki mək kpinkpanii. ¹⁸ Binba mək parmaasir ki te ki parmaasir baat niib sinsuuk ni na, ŋamme te ki yentinu be.

4

Ki jiin nisaarik nianbiiuk po

¹ Bee te ki i kon ki noi nan leebi? Nianbiiuk nba be i para ni nae kon. ² I loon bonsia ŋaan ki laa, ki ji teen siir nan nikpinu. I mək funfunn i leeb bona paak, ŋaan ki laa, li paak ki kunkona nan moniat be i sinsuuk ni. I ki laa yaa loon linba, kimaan i ki mei Yennu li po. ³ I mei Yennu ki ki laa, kimaan i meio ki loon i moŋ nianbiiuk yare. ⁴ I nyik Yennu-wa, ki waa bonliae. Li-i tee ki i tee tingbouŋ na yooŋbaie, i tee Yennu dataie. I ki mi nna-a? Wunba loon wuu tee tingbouŋ na yoo, li yoo teen u moŋ Yennu dataake. ⁵ Li sob Yennu gbouŋ ni a, “U loon Seek nba ki u teent na bonchiann.” ⁶ Naan u bia teent sommir bonchiann. Li paak, li sob Yennu gbouŋ ni a, “Yennu kon nan karinbaandamme, ŋaan sommit binba sikint bi moŋ.”

⁷ Li paak, ii saak Yennu mob man, ŋaan yēt Sintaanii, ki u saa chiar nyiki. ⁸ Chatir nakin Yennu man, ki u mun saa nakini. Yimm biitdamm, wuut i nii man; yimm dudukit ŋanleledamm man, ŋammit i para man. ⁹ Ii mək parbiir kii bui kii fabin i biit paak; i ji daa laa, ii mo man; ki ŋaan ki i parpeenn n kpant parbiir. ¹⁰ Sikint i moŋ Yennu toon, ki wun donni.

Daa piak mabiit leeb paaki

¹¹ N naa waas, i daa piak mabiit leeb paaki. Wunba piak mabiit u naa bik paak ki biir, u piak biir Yennu sennue. Li-i tee ki a biir sennu na, a ki tee wunba waa-r kaa, ŋaan a tee li biirtooe. ¹² Yennu kuukooe mək yaak ki saa fit senn sennu, ki bia saa fit bu ti buut, ki bia mək paŋ nba saa fit tinn niib, ki bia saa fit biirib, ki ŋmee mun be ki mək yaak ki saa pak biir u loo?

Ki jiin manfoor yaak po

¹³ Gotir man, yimm nba tuu yet a, “Dinna koo wonn, ti saa saan digbann, ki saa di binn kii kpentir kpinkpouŋ ki la nyoot bonchiann,” ¹⁴ i ki mi linba saa baar wonni. I manfoor tee bee? Li tee nan wunn nba tuu baa sanyiok ni, ŋaan li-i yann lin yant nae. ¹⁵ Li paak, li ŋan tin tuu yet a, “Li-i tee Yennu loommie, ti sii mək manfoor, ki tun na nan na.” ¹⁶ Naan i mək karinbaaniie ki nyu bara. Yaa nyu bara bianjinba na, li ki ŋani.

¹⁷ Li paak, wunba mi toonjana tumu, ŋaan ki tuumi, li daano mək biit.

5

Kpaanii nba saa gordamm boor

¹ Yimm gordamm, gbiintir man. Ii mo man kii fabin, kimaan biak nba baat i paak na. ² I məkint na kur biir, ki wobii moo i tiata. ³ I likirii na mun biira, ki li tan saa wann nan i mək biit, ki li saa biir i gbanant, nan muu nba di bianjinba na. I sent i məkint mane ki guunt i buut daar. ⁴ I ŋmab i toontunna nba jaan i dii kpaant ni na, ki ki pabi, ki bi mo; ki bi monii na koo Yabint Yennu tuba ni. ⁵ Yaa be tingbouŋ na ni na, i be i yamanie, ki

waa i gbanant niɔŋ; i dint i mɔŋe, ŋaan i lek tee nan naajakpamma nba ki bi saa kpib nae. ⁶ I din piak ki biir popeendamme ki kpib, ŋaan bi ki kon nani.

Ki jiin sukuru po

⁷ N naa waas, ii mɔk sukuru man, kii guu ti Yomdaano baaru daar maŋ. Gotir man kpaaro nba tuu mɔk sukuru, ki guu kpafusaak mɔkmɔk nan sajoontik ki u jeet n ji tan nan bonŋann na. ⁸ Li paak, ii muni mɔk sukuru, ki chee i para, kimaan ti Yomdaano baaru daar per na.

⁹ N naa waas, i daa mɔk bunburimii i leeb paaki. Li-i tee ki i burin, Yennu saa bu i buuta. Gotir man, barbuuro na nakin ki see i tammɔi ni.

¹⁰ N naa waas, Yennu sokiniinba nba din pak u sann ni na, gotir baa din laat biak ki mɔk sukuru bianjinba, ki lii tee wannu ki turi. ¹¹ Baa din mɔk gbankur na, ti yib parpeenn damme. I poŋ gbat Job nba din mɔk sukuru nan gbankur bianjinba, ki li poorpo ki Yennu tan nyinno u biak ni. Li want Yennu nba mɔk ninbatinu ki tiinit ninbaauk bianjinbae.

¹² N naa waas, linba kpaat talas tee nae: i daa poor ki sent mɔsonna. I daa yi sanpaapo koo tiŋ ni bonsiar sann ki poor mɔpori. Naant ki i "nn" ii tee "nn," ki i "aaii" ii tee "aaii," ki Yennu tan daa daar i tuba.

Ki jiin Yenmiaru po

¹³ Soɔ-i be i ni ki mɔk parbiir, wun miar Yennu. Wunba mun mɔk parpeenn, wun yin yanii ki pak Yennu. ¹⁴ Soɔ-i be i boor ki yiar, wun yiin Masiaweira saakab ki bin tan soɔro kpan ti Yomdaano sann ni, ŋaan miar Yennu ki turo. ¹⁵ Bi-i miar nan yada, u saa la laafiawa, ti Yomdaano sa te ki wun la laafia; ki li-i tee ki u tun toonbiitie, Yennu saa nyik u biit maŋ ki chabo. ¹⁶ Fiitir i toonbiit ki wann leeb, ki miar Yennu ki tur leeb, ki Yennu saa te ki i la laafia. Popeendaano-i miar Yennu nan ninmonn, li mɔk paŋ bonchiann. ¹⁷ Elaija din tee nisaarike nan timm na, ŋaan din miar Yennu nan ninmonn a saak daa baa, ki saak set din ki baa ki saa jaŋ bina ŋantaa nan ŋmaarii ŋanloob. ¹⁸ Li poorpo ki u bia miar Yennu, ki saak ji baa, ki tiŋ maak, ki jeet nan fanu.

¹⁹ N naa waas, soɔ-i nyii mamomn sonu na ni, ki soɔ jen nana, ²⁰ i mi nan daano nba nyinn biitdaano sonbiiuk na ni, u nyinn li daano kuun nie, ki te ki Yennu nyik chab toonbiit bonchiann.

PIITA gbounsinsinn nba ki u din sob nae na

Ki jün 1 Piita gbouj na po

Piita sinsinn gbouj na din saa Yiisaweira nba ki bi yib “Yennu nigannkab” na boore. Namme din yat be Asia garj po yent na ni.

Gbouj na barjar tee lin tur binba be mukir nan biak ni, bi yada paak nae kpanj-n-moŋ.

¹ Min Piita nba tee Yiisa Masia toonii nae sobin gbouj na ki teen Masiaweira nba yat ki be Pontus nan Galasia nan Kapadosia nan Asia nan Bitinia tinii ni ki tee saamm na. ² Ti Baa Yennu doŋ ganni, ki mi nan i tan saa teen u niiba, ki u Seyeen te ki i tee popeendam, ki u ganni a yii saak Yiisa Masia mob, ki u wuur i para nan u son. Yennu ninkpabauj nan parmaasir-ii be nani bonchiann.

Ki jün barmonii dindann po

³ Pakin Yennu nba tee ti Yomdaano Yiisa Masia Baa na man, kimaan u tint ninbaauk bonchiann ki turit manfopaann Yiisa Masia kuun fiiru paak. Linba nae te ki ti mok dindann nan ti tan sii mok manfoor, ⁴ ki la linba tee Yennu waas yar, ki li sii be mokmok nan mokmok, ki kan biir, li fant bia kan siiri, ki li be Yendouj ni ⁵ ki guu yimm nba ki Yennu panj dia-i, i yada paak, a yin la i tinnu nyoot nba teen siir ki saa nyi paanu, dajoontii na.

⁶ Li paak, ii mok parpeenn man; li-i lekii tee ki i mok parbiir yoo waaminna motana, yaa la biakbooru booru na paak, ii mok parpeenn.

⁷ Biak manj bikii-i a lin laan i teen Masia yada fanuwa-a? Li tee nan baa tuu jii salima ki teen muu ni a bin la li njant nae. I yada teenu njan Yennu boor ki gar salima gbaa. I yada teenu-i njan, njanne saa te ki yin la paku nan dontir nan baakir, yoo nba ki Yiisa Masia tan saa nyi paanu na.

⁸ I ki mi lau njan loono; i bia ki laato motana, njan teeno yada, ki mok parpeenn bonchiann nba ki niro kan fit wann laa tee bianjinba. ⁹ Yaa teeno yada na paak, i la tinnuwa. ¹⁰ Tinnu nae ki sokiniinba din loon bin bann li paak nan ninmonn, ki sokint a yimme ki Yennu saa tini ninbaauk na.

¹¹ Masia Seyeen nba din be bi ni na din wannib a u tan saa di biak; ki li poorpo ki u bia tan saa la baakir bonchiann; ki bi koor a bin bann yoo nba ki li tan saa tun, ki bia loon bin bann laa tan saa tun bianjinba. ¹² Ki Yennu fiit wannib a bi ki sokint bi moŋ sommir paak kaa, njan i sommir poe ki bi sokint. Yennu Seyeen nba ki u din tumo a wun nyi Yendouj ni nae mun te ki binba moontir barjanii na beeri barii manj. Linba nae ki malakanba gbaa loon bin bann li paak.

Ki jün kasii binbenj po

¹³ Li paak, ii teen i dukukit siir nan yan, ki soor i moŋ, kii mok dindann nan barmonii nan i saa di manu bonchiann, yoo nba ki Yiisa Masia tan saa nyi paanu na. ¹⁴ Ii sak Yennu mob man, ki ji daa waa loonbiit nba ki i din waa, yoo nba ki i din ki mi Yiisa Masia na. ¹⁵ Yennu nba yiini na tee kasie, li paak, ii muni tee kasii man, ¹⁶ kimaan li sob Yennu gbouj ni a “Ii tee kasii man, kimaan min Yennu tee kasiee.”

¹⁷ Li-i tee ki i mei Yennu, i yiu Baae; njooe bu niib kur buut nan baa tun bianjinba na, ki ningannii kaa; li paak, yoo nba kur ki i be tingbouj na ni, ii tiino man. ¹⁸ I mi nan Yennu nba nyinni binbenbiik nba ki i din gar i

baanba boor na, u ki jii bont nba saa biir nan likirii nba saa biir bianjinba na kaa ki pa, ¹⁹ ɲaan u jii Yiisa Masia sɔn nba ɲan gar likirii nae; ki u tee nan maruɲ pegann nba ki mɔk biit koo dɔk u paak na. ²⁰ Yennu nba daa din ki nan durinya yoo nba na, ɲaan ki u poɲ gann Masia a wuu tee maruɲ maɲ, ki u tan nyii paanu dajoontii na ni, ti paak. ²¹ U paake ki i teen Yennu yada. ɲɔɔe din fiinɔ kuun ni ki turɔ paɲ; li paake ki i mɔk yada nan dindann Yennu boor.

²² Yaa gaar Masia labaar nae ki i nyii biit ni, ki ji loon i naa waas nan barmɔnii; li paak, ii loon i leeb man nan i para kura. ²³ I la manfopaanna. Li manfoor ki nyii bonboorik nba kpenn ni kaa, ɲaan li nyii bonboorik nba ki kpenn na nie. Yennu maan nba mɔk manfoor ki sii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk nae turi manfoor maɲ. ²⁴ Li sɔb Yennu gbouɲ ni a: “Nisaarik kur tee nan mɔɔt nae, ki u fant tee nan mɔɔt puuk na. Mɔɔt jɔɔkit ki li puut suur baa,

²⁵ ɲaan Yennu maan na ɲarin kaa gbennu.”

Maan maɲe tee barɲanii nba ki bi din mɔɔntir ki teeni na.

2

Ti Yomdaanɔe tee manfoor tann

¹ Tɔn, ii nyik biit kur, nan faak kur, nan kpinkpanii, nan funfunn, nan sanjaaɲ. ²⁻³ I poɲ la nan ti Yomdaanɔ ɲane, li paak, ii loon Yennu mɔmaan man nan sanpantik nba loon biin bianjinba na; kimaan maan maɲe saa te ki yin kpaat tinnu sɔnu ni.

⁴ Baat ti Yomdaanɔ boor man; ɲɔɔe tee manfoor tann nba ki niib yɛtɔ, ɲaan ki Yennu gannɔ ki u ɲan bonchiann na. ⁵ ɲaant man ki Yennu n jii-i ki yii tee nan manfoor tana na, ki wun maa ɲaak nba ki u Seyeen sii be li ni; ki i sii tee Yennu mɔɲ mɔɲ toontunna kii tuun u toonn nan u Seyeen paɲ, ki u saa gaar li toonn Yiisa Masia paake; ⁶ kimaan li sɔb Yennu gbouɲ ni a:

“Gotir, n gann tann ki bir Sayɔnn doo ni, ki li tee lɔtik ni tann, ki bia ɲan bonchiann, ki wunba kur teenɔ yada, u kan di fei.”

⁷ Yimm nba teenɔ yada na mi nan u ɲan bonchiann ki turi; ɲaan binba ki teenɔ yada na, bii mi nan li sɔb Yennu gbouɲ ni a:

“Tann nba ki tanmaara yɛtir na, ɲanne tan tee lɔtik ni tannɲann.”

⁸ Li bia sɔb a:

“Tann maɲe ki niib saa gbiat, tanpiiuk maɲe saa te ki niib n baa.”

Baa ki sak Yennu mɔmaan paake ki bi gbiatir, nan waa din sennib bianjinba na.

⁹ ɲaan yimm ɲarin tee Yennu nigannkabe, ki bia tee u naan ni niib nba jiantirɔ, ki bia tee nibooru nba tee popeendamm, ki bia tee u tiɔɲ niib, ki yii mɔɔntir ɲɔɔ nba nyinni bunbɔnn ni, ki baar nani u bakitnaɲ yentu ni na burchintuk po. ¹⁰ Sianyoo i din ki tee Yennu niibi, ɲaan mɔtana i ji tee u niibe; sianyoo u din ki tini ninbaauku, ɲaan mɔtana u tini ninbaauka.

Ki jiin Yennu daaba po

¹¹ N naa walonkai, yaa tee saamm tingbouɲ na ni na, n kpaaniie a ii nyik gbanant loonbiit nba kɔn nan i sei na, ¹² ɲaan kii be fanu tingbouɲ

na niib sinsuuk ni, ki li-i tee ki bi sukii-i a i tee biitdamm, bin la i toonjana ki dont Yennu, daar nba ki u tan saa baar na.

¹³ Ti Yomdaano paak, ii saak man yentdamm moi: ii saak kpanbar nba tee yent kur daano na mob, ¹⁴ ki waa senn sennu damm nba a bii daar binba tuun toonbiit na tuba, naan kii piak binba tuun toonjana na, ii saak bi moi man. ¹⁵ Kimaan Yennu loomm tee yii tuun toonjanae ki goor jatit maan nba ki mok nyooti. ¹⁶ Ii be yent-n-moj binben; naan i daa dia i yent-n-moj binben man ki li tee yaak ki i tuun toonbiiti, naan kii mok Yennu daaba binben. ¹⁷ Ii teen soo kur baakir, kii loon Masiaweira, kii tiin Yennu, kii teen kpanbar man baakir.

¹⁸ Yimm nba tee daaba na, ii saak i saakab moi kii teemm baakir, ki li daa tee ninjamm kuuko kaa, naan nan nibiita. ¹⁹ Li-i tee ki a la tubdatu a toonjana paak, ki dukii Yennu po ki di sukuru, nanne saa penn u par; ²⁰ naan fi-i tun biit ki bi dat a tubir, ki a gaar tubdatu na soon nna, nlee ki bi saa pakani? Naan fi-i tun linba nan ki gaar tubdatu li paak soon nna, nanne saa penn Yennu par. ²¹ Yennu din yiinit a tii di biak, kimaan Masia tior din dii biak ti paak, a tii gorii u binben kii waa u taabana. ²² U din ki tun biit gbaa; ki faak bia ki mi nyii u mob ni. ²³ Baa din sukii, u din ki jiin sukiti; baa din dinto biak na, u ki jeen soo, naan jii u moj ki teen Yennu nba bu niib buut barmonii na nuu ni. ²⁴ Noo Masia moj moje din jii ti toonbiit u gbanant ni, ki bi kpaau dapunpunn paak, a tin nyi biit ni kii tee ninjamm. U dan paake ki i la laafia. ²⁵ I din tuu tee nan pebotkai nae, naan motana i jen i kpaaritoo nba guu i sei na boora.

3

Ki jiin poob nan bi sorib benu po

¹ Poob, sakin man i sorib moi. Bi siab-i kii teen barnanii na yada, naan li pasiar i binbenjan paak, bi saa teen yadawa, ki li kii kpaal talas yin yet siar gbaa, ² kimaan bi-i la nan yimm nba teen Yiisa yada na binben nani, bi mun saa teeno yadawa. ³ Poob, daa jikit i moj ki want i fant nan yuloru, koo salima tuliat, koo chinchennana gbaa kaa. ⁴ Naant man ki i fant-ii tee para nba be soon nna nan njinnjinn; nanne tee fant nba kan biiri, ki bia nan bonchiann Yennu boor. ⁵ Yaayoo ni poorjamm nba din teen Yennu yada na, nnae ki bi din fanit bi moj, ki saak bi sorib moi. ⁶ Nnae ki Sara din saak u soo Abraham mob ki yiu u yomdaano. Li-i tee ki i tuun ki li nan, ki ki tiin siari, nann i tee Sara man bonpoie.

⁷ Jab, ii muni be fanu man nan i poob, kii mi nan bi tee tariie i boor, kii teemm baakir, kimaan yimm nan njamm kur tan saa gaar Yennu piinnann nba tee manfoor na; nanne saa te ki Yennu n gaar i miaru.

Ki jiin Masiaweira binben po

⁸ Linba biar tee nnae; i kur-ii mok dudukyenn man, ki i baka-ii be i leeb ni, kii mok lomm nan Masiaweira, kii tiin i leeb ninbaauk, kii sikint i moj.

⁹ I daa tuun biit ki jiint biit paaki, i bia daa sukii ki jiint wunba sukii-i, naan jiino a "Yennu n teen piisin a paak," kimaan Yennu din yiini a yin gaar piisime. ¹⁰ Li sob Yennu gbouj ni a:

"Wunba loon manfoor nba mok parpeenn, ki loon wun tan la benu nba nan, wun nyinn u moj barbiit nan faak maan ni, ¹¹ ki nyik biit tumu, naan kii tuun toonjana, ki lon parmaasir sonu kii waa-r,

¹² kimaan ti Yomdaano kpa a u ninbina ninjamm paake, ki bia gbia bi miaru yoo kura; njan kon nan toonbiit damm na.”

¹³ Li-i tee ki i numm mon nan toonjana tumu, soo be ki saa teeni siar-ii? ¹⁴ Li-i lekii tee ki i la tubdatu i toonjana paak, parpeenn sii tee i yare; i daa tiin nisaarik, ki bia daa te ki li daamiini. ¹⁵ Tinin ti Yomdaano Masia i para ni. Ii teen siir yoo kur ki jiin wunba boi-i yaa mok dindann nba na po. ¹⁶ Ii gatoo soon nna kii tiin Yennu, ki njan ki i benu-ii njan, ki bi-i sukii-i, yaa tuun toonjana Masia paak na, bin di fei bi sukut man ni. ¹⁷ Li-i tee Yennu loomm nan i di biak toonjana paak, li chee yin di biak toonbiit paak; ¹⁸ kimaan Masia din gaar timm biitdamm kur paak ki kpo yomkooe; ninjano mane din gaar biitdamm paak ki kpo, a wun te tin saan Yennu boor. Bi din kpiiu, njan ki u bia fiir kuun ni, Yennu Seyeen pan ni. ¹⁹ Li Seyeen nie ki u din saan sei nba koo sarik kpeentij na boor, ki saa pak Yennu maan ki turib; ²⁰ namme din tee niib nba ki sak Yennu mob, yoo nba ki u din dii sukuru Nowa yoo na, yoo nba ki njo Nowa din nam njarinbenjir; ki niib banniin kuukoo din koo njarun man ki tinn nyun ni na. ²¹ Nyun mane tee Yennu nyunwuru ninnaun nba tinnit motana; li ki tee ti gbanant paak wuru kaa, njan li tee taa mei Yennu a wun wuur ti para, Yiisa Masia kuunfiiru na paake. ²² U saan Yendoun nie ki be Yennu niidiitu po, ki malakanba nan sanpaapo yentdamm kur saak u mob.

4

Ki jiin toonbiit nyiku po

¹ Masia nba din dii biak ti paak na, ii mun chee i para kii dukii nna, kimaan wunba dii gbanant paak biak, u nyii toonbiit tumu niwa. ² Laa jii yoo na ki saa, i daa jikit i gbanant ki tuun nisaarik loonbiiti, njan kii waa Yennu loomm. ³ Yoo nba gar, i din jii i yoo ki tuun toonbiite. I din tuun i moj loonbiite, ki nyu daan yib, ki di diina ki mok fuut, ki tikii leeb danyuboa, ki mann pata, ki tuun nan binba ki tee Masiaweira na nba loon bianinba na. ⁴ Njan motana, yaa ki waab ki tuun li toonbiit na, li gbatibe, ki bi ji biir i sana. ⁵ Njan bi tan saa pak bi moj biit ki tur Yennu nba teen siir a wun bu footib nan kpeemm buut na. ⁶ Nanne teen ki Masia din pak barnanii na ki tur binba kpo na gbaa; bi lek din kpo nan soo kur nba kpenn bianinba nae; ki u din pak barnanii mane ki turib a bin la yaak ki bi sei n mok manfoa, Yennu boor.

Ki jiin yan nba ki Yennu teeni na dianu po

⁷ Bona kur gbennu ji ki fok; li paak, ii soor i moj kii sub ki fit kii mei Yennu. ⁸ Linba gar bont kur tee yii loon i leebe fanu, kimaan lomm dokint biit bonchiann. ⁹ Ii gaan leeb saauj ki daa burimi. ¹⁰ Soo kur nan waa gaar yan nba nyii Yennu boore, i diar fanu ki jii yan man ki somm i leeb. ¹¹ Wunba ki Yennu sennoo a wuu moontir barnanii na, wuu moontir linba ki Yennu teenoo nae; wunba mun ki Yennu sennoo a wuu sommit leeb, wuu sommitib nan u pan nba ki Yennu teenoo na, ki Yennu n la paku bonsiar kur ni, Yiisa Masia paak; njo Yennu-e yen paku nan pan kur mokmok nan mokmok. Mamomm.

Ki jiin Masiaweiu biak dinu po

¹² N naa walonkai, yaa di biak nba bikii-i na, i daa te ki li bakitiri ki tee bonsaann i boori. ¹³ Yaa di biak Masia paak na, ii mok parpeenn man,

ki yoo nba ki u tan saa nyi paanu nan yentsaakar na, i saa la parpeenn bonchiann. ¹⁴ Bi-i sukii-i Masia sann paak, parpeenn tee i yare, kimaan Yennu Seyeen nba mək paŋ bonchiann na be i ni. ¹⁵ Naan soɔ biak dinu-i tee nikpinu koo nanyuk koo toonbiit tumu koo kpikpiruk toona paak, li ki ŋani; ¹⁶ fi-i di biak faa tee Masiaweiro na paak, a daa tiin fei, ŋaan dont Yennu, Masia sann paak.

¹⁷ Yoo baara ki Yennu saa piin ki bu niib buut. U saa bu u tiɔŋ niib buute sinsinn; ki li-i tee ki u bu timm nba tee u niib na buut sinsinn, ki binba ki sak u barnanii na yar ji sii tee nlee? ¹⁸ Li soɔ Yennu gbouŋ ni a “Li-i paar ki niŋamm n tinn, ki biitdamm nan binba ki tiin Yennu na ji saa teen nlee ki tinni?”

¹⁹ Li paak, binba di biak Yennu loomm paak na, bii tuun toonŋana, ki jii bi mɔŋ ki pet bi nantɔɔ Yennu nba tee barmonii daano na.

5

Kpaanii

¹ Yimm tɔɔndamm nba be Yiisaweira sinsuuk ni na, n kpaaniie, min nba mun tee tɔɔndaano, ki n ninbinn din la Masia nba dii biak bianjiba, ki n bia saa lakin di manu bonchiann nba tan saa nyi paanu na, ² n kpaaniie, ii guu Yennu niib nba be i nuu ni na, ki li daa tee miar kaa, ŋaan kii tee i yanboote, Yennu nba loon bianjiba; ki li bia daa tee likirii paaki; ŋaan tee i kpan koor a i tume. ³ Daa mantik dia niib nba ki Yennu turi na nan ninmɔnni, ŋaan te ki i binbenŋaŋ n wannib baa sii be bianjiba. ⁴ Ki Masia nba tee yudamm kur yudaano na-i tanj jen, i saa la nyɔɔt nba kan biiri.

⁵ Nnae mun, yimm nba tee nipaauŋ, ii saak saakab mɔi; ki i kur-ii gaan leeb mɔi, ki teen tarii i leeb boa, kimaan li soɔ Yennu gbouŋ ni a “Nɔɔ Yennu yéen karinbaandamme, ŋaan sommit binba sikint bi mɔŋ na.” ⁶ Li paak, ii sikin i mɔŋ ki teen Yabint Yennu nuu ni, ki u saa donni yoo nba ki u loon. ⁷ Jiin man i daamii kur ki turo, kimaan u baka be i ni.

⁸ Ii dia i mɔŋ man, kii mi i dataak nba tee Sintaanii na po; u line nan yanboɔr na, ki loon wun la soɔ ki soor. ⁹ Yëtiro man, ŋaan teen Masia yada fanu, kimaan i mi nan Masiaweira leeb nba be tingbouŋ na ni mun di biak nan yaa di bianjiba nae. ¹⁰ Naan li-i tee ki i dii biak yoo waaminna, Yennu nba mək ninbatinu kur na saa ŋamm i binbeŋ, ki chee i para, ki turi paŋ; ŋɔɔɔe din yiini Masia paak a yii di u manu nba kaa gbennu na. ¹¹ Nɔɔɔe mək paŋ kura mək mək nan mək mək. Mamomm.

Foontjoontii

¹² Sailas nba ki n mi nan u tee Masiaweiro nan barmonii na, ŋɔɔe sommin ki n soɔ gbouŋ nba ki fɔk na a n chee i para, ki kpaani, nan ŋanne tee Yennu maan nan barmonii. Li paak, ii diar fanu man.

¹³ I leeb nba be Babilonn ki Yennu din gannib na foontii. Mak, wunba tee nan n bija na mun foonti. ¹⁴ Ii foont i leeb nan lomm.

Parmaasir-ii be yimm nba kur tee Masiaweira na paak.

PIITA gbouj nba pukin ñanlee ki u din sob nae na

Ki jiin 2 Piita gbouj na po

Piita gbouj nba pukin ñanlee na din saa sinsinn Masiaweira na bonchiann boore. Li barjar tee lin nyann faak tumiuu nan bonchonchonsin nba nyii tumiiboorik mañ n nae.

¹ Min Simonn Piita nba tee Yiisa Masia daabir nan u toonii nae sobin gbouj na ki teen binba teen Yiisa Masia nba tee ti Tinntɔɔ nan Yennu yada u burchint paak, nan taa mun teen yada bianjinba na. ² Yaa bann Yennu nan ti Yomdaano Yiisa na, ninbatinu nan parmaasir n ñamm pukin i paak.

Ki jiin Yennu niib binbey po

³ Yennu pañ yab bonchiann; ki u teent linba kur tee manfoor nan yentinu yar, kimaan taa miu na paak; ñɔɔe din yiinit u yentsaakar nan binbenñan ni. ⁴ Li paak, ki u senn mɔsonjaana nba ñan bonchiann ki turit a tin nyi kuun nba be tingbouj na ni loonbiit paak na, ñaan gaar u binbey. ⁵ Linba na paak, ii yabir i mɔñ ki pukin binbenñan i yada paak man; ki bia pukin Yennu bannu i binbenñan mañ paak; ⁶ ki bia pukin mɔñdianu i bannu mañ paak; ki bia pukin gbankur i mɔñdianu mañ paak; ki bia pukin yentinu i gbankur mañ paak; ⁷ ki bia pukin naataann i yentinu mañ paak; ki bia pukin lomm i naataann mañ paak. ⁸ I binbey-i be nnaie, li saa te ki i ñamii bant ti Yomdaano Yiisa Masia yoo kur; kii mɔk nyɔɔt bonchiann ki turɔ. ⁹ Ñaan nirɔ nba ki mɔk binbenbooru mañi, li yɔɔ jɔɔne, ki poñ tamm nan Yiisa din nyinn u toonbiit sianyoowa.

¹⁰ N naa waas, Yennu-e yiini ki ganni, li paak, ii ñamm yabir i mɔñ paak man, ki te ki lin set wann nan i tee u niibe. Li-i tee ki i tuun linba na, i yada kan mi baa; ¹¹ ki Yennu saa te ki yin tan kɔɔ ti Yomdaano Yiisa Masia nba tee ti Tinntɔɔ na naan ni; u naan mañe yɔɔ be ki ki mɔk gbennu.

¹² Li paak, n sii yɔɔ tiani labaar nae yoo kur; n lek mi nan i poñ gbatira, ki mir fanu, ki diar chimm; ¹³ ñaan n dugin nan li ñan ki n ñamm tiari, ki fiin i dudukit, maa daa be n manfoor ni na. ¹⁴ N mi nan li kan yukiri ki n saa nyi n gbanant ni, nan ti Yomdaano Yiisa Masia nba din betin na. ¹⁵ Li paake ki n yabir n mɔñ ki sob gbouj na, a lii tiani labaar na po yoo kur, n kuun poorpo.

*Yennu nba donn Masia bianjinba
(Mak 9.7)*

¹⁶ Taa poñ din beti nan ti Yomdaano Yiisa Masia tee pañ daanɔe, ki bia tan saa jen na, labaar mañ ki tee faak kaa, li tee barmɔniie. Ti ninbinae din la waa mɔk pañ bianjinba. ¹⁷ Ki ti din be nanao yoo nba ki ti Baa Yennu turɔ baakir yentsaakar ni. Li yoo mañe ki kunkɔr nyii ti Yabint Yennu nba tee yentsaakar daano na boor ki yet a, "N Bilonkake na, ñɔɔe ki n numm gboou." ¹⁸ Ti mɔñ mɔñ tubae din gbat kunkɔr mañ ki li nyii Yendouñ ni na. Li yooe ki ti din be nanao, kasii jɔjaann na paak.

¹⁹ Ñanne mantik kat wannit nan Yennu sɔkiniinba nba din pak Yiisa labaar nba na tee barmɔniie. Li ñan ki yin gbiint baa din yet linba na fanu. Bi mɔbona mañ tee nan fitir nba teen yentu bunbɔnn ni bianjinba

nae, mǝkmǝk nan yoo nba ki Yiisa tan saa jen; ɲanne saa te ki i numm n yent fanu. ²⁰ Ɗaan linba gar li kur tee nnae; ii tian man nan Yennu sǝkɪniinba nba din sǝb Yennu gbouɲ ni barii nba na ki tee bi tiɔɲ mǝmaan kaa, ²¹ kimaan Yennu sǝkɪniinba sǝɔ din ki mi dukin u mǝɲ loomm ni ki paki, ɲaan Yennu Seyeenje din wantib bianjinba ki bi saa pak labaar nba nyii ɲɔɔ Yennu boor na.

2

Ki jiin faak wantteeb po

¹ Faak sǝkɪniinba nba din be Juu teeb sinsuuk ni sianyoo bianjinba na, nnae ki faak wantteeb mun bia sii be i sinsuuk ni, ki wanti faak wannu woonin ni, linba saa biiri. Bi saa yēt ti Yomdaano Yiisa, wunba din daab na gbaa; ki Yennu saa dat bi tuba yama. ² Niib bonchiann saa weib ki mun tun bi mǝɲ loonbiit. Bi paak ki niib saa fiak barmɔnii sɔnu na. ³ Bi sii mǝk nianchiɔɲ, ki sii kpanni ki ɲmabi. Yoo nba din gar na Yennu poɲ din yet a bi tee biitdamme, ɲaan li kan yukir ki u saa dat bi tuba.

⁴ Malakanba nba din tun toonbiit na, Yennu din ki nyik bi tubdatu. U din jii jarite lorib, ki lub muu nba kan mi kpeen na ni; muu maɲ be bootuk nba sumii ki bia bɔn bonchiann nie; bi sii be leje mǝkmǝk nan daar nba ki u tan saa bu bi buut. ⁵ Nnae biak, u din ki nyik yaayoo ni tingbouɲ niib na. U din te ki nyume dii tingbouɲ maɲ, ki kpɪi binba kur ki tiinɔ na, ɲaan tinn Nowa, wunba din mǝɔntir Yenweiu po, ki tinn u ɲaateeb banlore ki pukin. ⁶ Ɗɔɔ Yennu bia din biir doi nba tee Sodom nan Gomora na, ki te ki li dii muu ki kpant tanpent, ki doi maɲ ni niib kura kpo. Linba nae tee nyinn, ki want biitdamm waa tan saa dat bi tuba bianjinba. ⁷ U bia din tinn Lot, wunba din tee niɲanɔ na. Biitdamm nba din tuun bi gbanant loonbiit bianjinba na, li din biir ɲɔɔ Lot par bonchiann. ⁸ Lot, janano maɲ, din be, ki laaɲ bi toonbiit, ki gbia baa piak mǝbonbiit bianjinba. Baa din tuun toonbiit yoo kur bianjinba na, li din biir u par bonchiann, kimaan u din tee niɲanɔe. ⁹ Ti Yomdaano Yennu mi bianjinba ki u saa fat niib nba tiinɔ, ki nyinnib mukisuk ni, ɲaan dat biitdamm tuba mǝkmǝk nan daar nba ki u tan saa bu bi buut. ¹⁰ Niib nba waa bi gbanant loonbiit ki chomm, ki sian yudamm, Yennu tan saa dat li damm tuba ki gar waa tan saa dat nileeb tuba bianjinbawa.

Faak wantteeb nba be i sinsuuk ni na tee tubkangbatae, bi ki tiin sǝɔ. Bi sukii malakanbae ki ki mǝk janmaanii. ¹¹ Malakanba mǝk paɲ nan yiikoo ki gar faak wantteeb maɲa, ɲaan bi ki yeen biit ki sukiib, Yennu boori. ¹² Li nibooru ki mi malakanba nba be bianjinba, ɲaan sukiib. Niib maɲ ki mǝk dukuti; bi tuun linba ki bi loone, ki naan muuk ni bonkobibiit nba ki niib tuu nyannib ki kpi na. Bi mǝɲ toonbiite saa mantik biirib; ¹³ bi toonbiit nyɔɔɔ sii tee biirue. Bi tuun bi gbanant loonbiit yeenin nie. Bi-i be i ni yoo nba, bi tee nan jakint nba tuu taab chinchenn paak bianjinba nae. Bi-i di jeet nani yoo nba, ɲaan bi lek dukii bi toonbiit na poe. ¹⁴ Bi-i la poo, bi ki nyikit u bandakiri, ki bia kan nyik bi biiti. Bi kpann niib nba ki mi Yennu sɔnu fanu nae ki boontib. Bi para ni, bi tumii nianchiɔɲɔ, ki te ki Yennu mǝtomom be bi paak. ¹⁵ Bi ki saak ki waa sɔnu nba tooki, ɲaan tɔkii sanganu; bi waa Beor bija Balam nba din waa sɔnu nba nae. U par din mei toonbiit nyɔɔɔ paake, ¹⁶ ki Yennu kpaano u toonbiit maɲ paak, ki u boɲ pak nana nan nisaarik kunkɔr, ki kpaano a wun nyik u waatuk toona maɲ.

¹⁷ Niib maŋ booru tee nan bunbunn nba kaa nyun nae; bi tee nan sayuŋ nba ki wouŋ tuu gaano nae. Yennu tan saa jiib ki lub bunbonchion ni, mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ¹⁸ Bi piak karinbaanbarii nba ki mɔk nyɔote, a bin kpann niib nba yiab bi mɔŋ a bin nyi biitdamm ni na, ki kpannib a bii tuun gbanant loonbiit nan bonchonchonsin, ¹⁹ ki beerib a bi tan saa la fat-n-mɔŋ, ŋaan ki bi mɔŋ tee biit daaba, kimaan bonsiar nba nyann niro, li bont tuu te niro maŋ be daabisin nie. ²⁰ Niib nba din mi ti Yomdaano Yiisa Masia, wunba tee ti Tinntɔɔ, ki poŋ din nyik biit nba be tingbouŋ na ni na, li biit-i taŋi jen ki nyannib, bi joontu sii bi ki gar bi pinpiik nba din tee bianjinbawa. ²¹ Bi-i bonni kii mi popeenn binben, li bo sii so nan baa bannir ŋaan ji ki sak barŋanii nba ki bi din gbat na. ²² Bi tuun ki gbeent barjokit nba yet bianjinba nae a “Boke tuu ŋmat ki di u mɔŋ siit,” ki “Doorik-i wur nyun, ŋaan u tuu ŋmat ki gbar u mɔŋ bakire.”

3

Ti Yomdaano Yiisa jenu mɔsonn

¹ N naa walonkai, maa so bin ghouŋ nba ki teeni na ji pukii gbant ŋanlee-e na. Li gbant ŋanlee kur ni, n poŋ tiari bona na powa, maa n fiin i duduknant. ² N loon ki ii tian mɔmaan nba ki Yennu so kiniinba din pak li po yaayoo ni na, kii biaki tian sennii nba ki ti Yomdaano, wunba tee ti Tinntɔɔ din pak na, ki timm nba tee u toomiinba beti na. ³ Sinsinn, n loon ki ii tian nan nisiab nba waa bi para loonbiit tan sii be dajoontii ni, ki sarikiti, ⁴ ki yeen a, “Yiisa Masia nba din senn mɔsonn a u tan saa jen na, ŋɔɔ lia-a? Ti baanba nba kpowa nan dinna, bonsiar kur kpan tee nan laa poŋ din tee bianjinba durinya pinpiik ni nae.” ⁵ Li nibooru ki saak bin tiar nan Yennu din yet mɔmaame ki nan sanpaak nan tinj yaayoo ni, ki nyinn tinj na nyun ni, ki te ki li be nyun na sinsuuk ni, ⁶ ki bia tan te ki nyun dii tingbouŋ maŋ ki li biiri. ⁷ ŋaan ŋɔɔ Yennu mɔmaame bia lek sii dia sanpaak nan tinj nba be motana na mɔkmɔk nan yoo nba ki u tan saa te ki li kura n di muu, ki biir biitdamm, kimaan li daar u tan saa bu bi but ki biiriba.

⁸ N naa walonkai, i daa tammit barii na po: Yennu boor ŋarin, dayennkɔɔ tee nan bintusir nae; ki bintusir mun tee nan dayennkɔɔ na.

⁹ Nisiab dukii a li yukir nan Yennu n tun mɔsonn nba ki u din senn nawa, ŋaan li ki tee nna; u mɔk sukurue nani; u ki loon soɔ n tan kɔɔ muu ni, u loon ki soɔ kur n nyik u biite ki tinn.

¹⁰ Ti Yomdaano daar maŋ baaru tan sii tee nan nanyuko baaru nae. Li daar maŋ, sanpaapo saa gbenn nan fujaann; ki muu nba di bonchiann tan saa di sanpaapo bonsiar kur, ki tingbouŋ na nan bonsiar kur nba be lej tan saa di muue ki boont. ¹¹ Ki bont na kur nba tan saa di muu nna na, i dukin li ŋan ki yii tee niboorbee mani? Li ŋan ki yii mɔk binben-yeen, kii tiin Yennu, ¹² kii guu Yennu daar maŋ, ki yabir i mɔŋ paak ki daar maŋ n baar yian. Li daare ki sanpaapo tan saa kab ki biir, ki muu na tonu saa nann sanpaapo bonnankara. ¹³ ŋaan ti guu yoo nba ki sanpaapo paann nan tingbounpaann tan sii be nan Yennu nba din senn mɔsonn nba nae, ki popeenn toona kuukɔɔ sii be lej.

¹⁴ N naa walonkai, yaa guu bona maŋ na paak, ii yabir i mɔŋ kii mɔk parmaasir, nan binben-yeen, ki daa mɔk biit Yennu boori. ¹⁵ Ti Yomdaano nba di sukuru ki daa ki jen na, u loon ki yin bann nan u teen niibe yaak a bin tinna ki wun jen. Ti naa bilonkak Pɔɔl mun daan soɔ gbounsiɔk ki turi ki beti linba nawa, nan Yennu nba turo yan ki u be bianjinba na. ¹⁶ U

gbant kur ni, u din sɔbin ki piak Yennu daar manj poe, ki wanti li labaar. Labasia be u gbant na ni ki paar nan niro n bann li paak, ki nisiab nba ki mɔk yan, ki bia ki mɔk baa see sian na, jikitir ki kpintir faake, nan baa tuu kpintir Yennu gbouj manj paak, bolia ni bianjinba na. Linba na paake ki Yennu tan saa dat bi tuba.

¹⁷ N naa walonkai, i poŋ mi baa tee bianjinba. Yimm nba waa barmɔnii na, ii bann i yan ni, ki daa waa biitdamm faak sɔnii na, ŋaan yabir ki daa baa. ¹⁸ Ii ŋamm gaar ti Yomdaano Yiisa Masia nba tee ti Tinntɔɔ na lomm nan ninkpabaun, kii tumii u mɔmaan na ki pukin. Njɔɔe yen dontir mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm.

JÖÖNN

gbounsinsinn nba ki u din sɔb ki tur Masiaweira nae na

Ki jiin 1 Jöonn gbouj na po

Jöonn sinsinn gbouj na jiin barjara njanlee poe: Sinsinn tee lin kpan karinteeb nae ki bii mɔk mɔtaauk nan Yennu nan u Bija Yiisa Masia, ki leer tee lin kpaamm ki bi daa waa faak tumiuu nba saa biir mɔtaauk na.

Ki jiin Yiisa Masia nba tee Yennu Mɔb na po

¹ N sɔbin gbouj na ki teeni, a man wannu wunba ki bi yiu Yennu Mɔb nba teen niib manfoa na poe. Yoo nba ki Yennu din tan naan durinya na, njan sɔɔ ki Mɔb manj poŋ be-e. Mɔmaan manj nba din sik tingbouj na ni yoo nba, ki ti gbiint u pinpauk, ki bia laato nan ti ninbina ki goriio, ki ti nii bia siito, ² ki u din fiit ki ti set lau, ki mɔontir li siara ki teeni ki jiin manfoor nba kaa gbennu na po. Manfoor manje din be ti Baa Yennu peŋ, ki ti Baa manj jiiu ki wannit. ³ Linba ki ti la ki bia gbate ki ti mɔontir ki teeni na, a yin fit taan nant mɔtaauk. Barmɔniie setik, ti mɔtaauk ni, ti taant nan ti Baa Yennu nan u Bija Yiisa Masia, ⁴ ki ti loon ki ti kur n njam m parpeenn bonchiann. Li paake teen ki n sɔbin teeni na.

Ki jiin yentu na po

⁵ Tɔn, barii nba ki ti din gbat ɲɔɔ Yiisa Masia boor ki mɔontir teeni na, li tee nnae: Yabint Yennu tee yentue, ki bunbɔnn kaa u ni. ⁶ Ki ti-i yaa timm nan Yennu mɔk mɔtaauk nan leeb, njan ki bunbɔnn be ti ni, njan ti fa faake ti moi ni, ki ti toona set want nan ti fa faake. ⁷ Njan li-i tee ki ti waa yentu sɔnu yoo kur, nan Yennu nba be yentu ni bianjinba na, njan ti mɔk mɔtaauk nan ti leeb, ki u Bija Yiisa some njammit ti para ki nyint biit kur. ⁸ Tɔn, ti-i yaa ti ki mɔk biit, njan ti kpann ti mɔŋe, ki barmɔnii kaa ti ni. ⁹ Njan ti-i yɔɔ nyint ti toonbiit ki teen Yennu, tii mi nan u sii nyikit chabit ti toonbiit, ki bia njammit ti para ki nyint biit kur, kimaan u tee barmɔnii daanɔe ki bia tee popeendaanɔ. ¹⁰ Ti-i yaa ti ki tuun toonbiit, njan ti yiino faak daanɔe na, ki u maan manj kaa ti ni.

2

Ki jiin Yiisa Masia nba tee ti sindantinnɔ na po

¹ N waas, n ki loon ki yii tuun toonbiiti. Li paake ki n sɔbin teeni na, njan li-i tee ki sɔɔ tun toonbiit, ti mɔk sindantinnɔ ti Baa Yennu boor, ki ɲɔɔe tee Yiisa Masia, wunba tee popeendaanɔ na. ² Waa din sik ki tan gaar ti paak ki kpo na, ɲɔɔe ji teen ti maruj Yennu boor ti toonbiit paak; ki u maruj manj ki tee timm Masiaweira kuukɔ toonbiit paak kaa, njan li tee timm nan tingbouj na njaateeb kur toonbiit paake.

³ Ti-i dia Yennu sennii, njanne saa wann nan ti set miu, ⁴ ki li-i tee ki sɔɔ yet a "N miu," njan bia ki dia u sennii, li yɔɔ tee faak daanɔe, ki barmɔnii kaa u ni. ⁵⁻⁶ Ki wunba dia ɲɔɔ Yennu maan, ɲɔɔe set loonɔ nan u yan kur. Ki jenna, daanɔ nba yaa u gaa nanɔ, see ki u binbenj tee nan Yiisa binbenj nba din tee bianjinba na. Njanne ki li daanɔ saa bann nan u set gaa nan Yennu.

Ki jiin lomm sennu po

⁷ N walonkai, maa sobin lomm sennu nba ki teeni na, li ki tee sennpaann kaa, njaan li tee sennu nba ki i din dɔŋ gbat ki li yukira na poe, ki sennkperu mane tee Yiisa maan nba ki i din gbat na. ⁸ Njaan motana li bia daa tee nan sennpaann nae ki n sobin ki teeni, kimaan yoo lebitire, ki bunbɔnn yentir, ki niib nunii yentir nan Yiisa barŋanii. Sennu nae ki Yiisa binberj ni din want nan monii, ki i binberj na mun bia want nnae.

⁹ Li-i tee ki wunba yaa u be yentu ni njaan ki ki loon u naa bik, njaan u lek daa be bunbɔnn ni; ¹⁰ ki daano nba loon u naa bik, u be yentu na ni, li paak, siar kaa u ni ki saa te wun tun biiti. ¹¹ Njaan wunba ki loon u naa bik, u be bunbɔnn nie, ki u benu ni mun bia bɔn, ki bunbɔnn maŋ dɔkin u numm powa, ki u ki laat waa saa siaminba po.

¹² N waas, Yennu nyik chabi i biita, Yiisa Masia sann ni; li paake ki n sobin teeni na. ¹³ N chanbaanba, i mi Yiisa nba poŋ din yoo be mɔkmɔk nan mɔkmɔk na; li paake ki n sobin teeni na. Naasimm, i nyann Sintaanii, bonbiuuk daano nawa; li paake ki n sobin teeni na.

¹⁴ N waas, yaa mi ti Baa Yennu na, li paake ki n sobin teeni na. N chanbaanba, yaa mi Yiisa nba poŋ din yoo be mɔkmɔk nan mɔkmɔk na, li paake ki n sobin teeni na. Naasimm, yaa mɔk paŋ, ki Yennu mɔmaan bia be i ni, ki i nyann Sintaanii, bonbiuuk daano maŋ na, li paake ki n sobin teeni na.

¹⁵ I daa loon tingbouŋ na njaateeb binberji. I bia daa loon tingbouŋ na bona. Li-i tee ki soo loon tingbouŋ na njaateeb binberj, u ki loon ti Baa Yennu. ¹⁶ Niib mɔk niɔŋ nan bin tun bi mɔŋ loomm, ki bia nian bona nba ki bi laat na, ki bia mɔk parbifaant, njaan linba na kur lek tee tingbouŋ na njaateeb niɔŋ; li ki nyii ti Baa Yennu boor kaa. ¹⁷ Tingbouŋ na tan saa gbenn, ki tingbouŋ na njaateeb niɔŋ na mun bia saa gbenn, njaan wunba tuun Yennu yanbɔotoona, nɔɔe tan sii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

Ki jiin Yiisa Masia dataak na po

¹⁸ N waas, durinya gbennu yoo baat. I poŋ mi gbat a Masia dataak na saa baar; ki motana, Masia datai bonchiann poŋ baara, njaanne te ki ti set bann nan durinya gbennu yoo baat. ¹⁹ Masia datai maŋ nyii ti nie, njaan bi ki tee ti yab kaa. Bi-i bonni tee ti yabie, timm nan njamme bo sii lakin be; njaan bi nyikita, ki li want nan bi ki tee ti yab setik nan monii.

²⁰ Yiisa Masia nba tee popeendaano nae sikin u Seyeen i paak, ki u te ki i kur mi wannu nba took. ²¹ Ton, li ki tee a i ki mi wannu nba took kaa ki n sobin ki teeni na, njaan yaa poŋ mi wannu maŋ na paake, ki bia mi nan faak wannu fɔk nan harmonii wannu na. ²² Ki nmeee tee faak daano? Li tee wunba yaa Yiisa ki tee Yennu Niganntoo Masia nae. Nɔɔe tee Masia dataak maŋ, ki yeen ti Baa Yennu nan u Bija Yiisa maŋ. ²³ Daano nba yeen Yennu Bija Yiisa, ti Baa Yennu ki be nano, njaan wunba piak ki yeen a u teen yada nan Yiisa tee Yennu Bijae, ti Baa Yennu be nano.

²⁴ Yaa din sint gbat Yiisa maan nba pinpiik ni na, ii diar man. Li-i tee ki i dia maan maŋ, i sii gaa nan ti Baa Yennu nan u Bija Yiisa-e, ²⁵ ki mɔsonn nba ki u senn ki turit na tee manfoor nba kaa gbennue.

²⁶ N sobin linba na ki teeni ki chekinti ki jiin niib nba yaa bin kpanni na poe; ²⁷ njaan yimm njarin, Masia sikin u Seyeen maŋ i paaka. Seyeen maŋ nba biar be i ni na, i ji kii loon soo n wannu, kimaan Seyeen maŋ moŋe wanti bont kur, ki u wannu mane tee harmonii wannu, ki ki tee faak wannu kaa. Li paak, ii yoo kii gaa nan Yiisa man, nan Seyeen maŋ nba wanti bianjamba na.

²⁸ Barmonii, n waas, ii gaa nan Yiisa man. Li-i tee ki i yoo gaa nanoie, ti sii mok parcheenn, ki kan di fei u boor, yoo nba ki u tan saa jen na. ²⁹ I mi nan Yiisa Masia tee popeendaanoe; li paak, i mun bann nan binba kur tuun popeenn toona, bi mun tee Yennu waase.

3

Ki jiin Yennu waas po

¹ Lek gotir man lonbooru nba ki ti Baa Yennu mantik loont na. U lomm man yab bonchiann, ki u teent u waas, ki ti set mun tee u waase. Njan tingbounj na njaateeb ki mi taa tee nibooru nba, kimaan bi ki mi Yennu.

² N walonkai, motana ti tee Yennu waase, njan li lek daa ki wann yent taa tan sii be bianjinba. Njan taa daa mi linbae na, a Yiisa-i tanj jen, ti tan saa la waa set tee bianjinbawa, li paak, ti tan saa kpint ki tee nan njo nae. ³ Ki bia jenna, binba kur daan u jenu manj po, njamme dia bi moj fanu, nan waa be fanu bianjinba na.

⁴ Binba kur tuun biit, njamme biir Yennu sennu, kimaan toonbiit tumu biir Yennu sennue. ⁵ I mi nan Yiisa Masia din baar tingbounj na ni a wun nyinn niib biite; ki biit kaa u ni. ⁶ Ki wunba kur gaa nanoe, u ki tuun biiti. Njan wunba tuun biit, u daa ki bann Yiisa nba tee wunba, ki bia ki miu.

⁷ N waas, i daa saak soo n kpannini: daano nba tuun popeentoona, njoee tee popeendaano, nan Yiisa nba tee popeendaano na. ⁸ Sintaanii poj tee biitdaano piinu niwa nan motana, ki daano nba tuun biit, njoee tee Sintaanii yoo. Yennu Bija Yiisa baar a wun biir Sintaanii toonae.

⁹ Binba kur tee Yennu waas nyii bi Baa Yennu-e, ki ki tuun biiti. Bi ki fit tuun biiti, kimaan baa gaar bi Baa Yennu binberj na paak. ¹⁰ Njan binba kur ki tuun popeenn toona, bi ki tee Yennu waas kaa. Ki bia jenna, binba kur ki loon bi naa waas, bi ki tee Yennu waas kaa. Nanne want binba tee Yennu waas nan binba tee Sintaanii waas.

Taa sii loon ti leeb bianjinba

¹¹ Yaa din doj gbat Yiisa maan nba pinpiik ni na tee nnae: a tii loon ti leeb. ¹² Li ki nan ki tii be nan Keenn nba din be bianjinba na; njo din tee bonbiiuk daano Sintaanii yooe, ki kpui u waaro. Bee paake ki u din kpiiu? Kimaan u waaro toona din nan, njan ki u yar bi. ¹³ Ton, n naa waas, li-i tee ki tingbounj na njaateeb nami, i daa te ki li teei baktinauru.

¹⁴ Taa loon ti naa waas na, njanne want nan ti nyii kuun panj ni, ki be manfor nba kaa gbennu ni. Njan daano nba ki mok li lonbooru, njo njan biar be kuun panj nie. ¹⁵ Ki jenna, wunba mun nan u naa bik, u tee nikpiiruko; ki i mi nan manfor nba kaa gbennu kaa nikpiiruk ni.

¹⁶ Gotir man, Yiisa nba din gaar ti paak ki kpo nae wantit lomm nba tee bianjinba; ki li mun kpaalalase ki tin chibin ti saanmanii ti naa waas paak. ¹⁷ Daano nba mok ki li janito, njan la ki u naa bik pot siar, ki u baka kaa u ni, Yennu lomm kaa daano manj ni. ¹⁸ N waas, ti lomm manj daa be ti moj ni kuukoo kaa; njan kii tee barmonii lomm nba sommit niibe.

Bianjinba ki ti sii mok parcheenn Yennu boor

¹⁹ Li-i tee ki ti tuun nna, njanne ki ti saa bann nan ti waa barmonii wannu, ki bia sii mok parcheenn Yennu boor. ²⁰ Li-i tee ki ti dudukit wantit nan ti mok biit, njaant man ki ti tiar nan Yennu-e chee ti dudukit, ki bia mi barii kur. ²¹ Ton, n walonkai, ti dudukit-i kii wannit nan ti tun bonkpetiri, nann ti mok parcheenn Yennu boor. ²² Ki jenna, ti-i dia u sennii ki tuun

linba pent u pari, n̄anne saa te ki u teent linba ki ti meio. ²³ Linba nae tee u sennu maŋ, a ti teen u Bija Yiisa Masia yada, kii loon ti leeb nan waa sennit bianjinba na. ²⁴ Binba kur dia u sennii maŋ, n̄amme gaa nano, ki u mun be bi ni. N̄anne teen ki ti bann nan u yoo be ti ni, kimaan u Seyeen na be ti ni.

4

Ki jiin Yennu Seyeen bannu po

¹ N walonkai, i daa tee binba kur yaa bi mok Yennu Seyeen na maan yada, n̄aan bikintib man, ki laan bi sei maŋ nyii Yennu boor amii lee, kimaan faak sokiniinba bonchiann nba kpann niib na poŋ baara, ki lin niib ni.

² Wunba kur ki seek piak u ni, ki u yaa u teen yada a bi din mar Yiisa Masia nisaarike, n̄ooe mok Seek nba nyii Yennu peŋ. Li-i tee ki u yeen nna, n̄anne ki ti saa bann nan li tee Yennu Seyeene. ³ N̄aan wunba ki seek piak u ni, ki u yaa u ki teen yada nan bi mar Yiisa nisaarike, n̄ooe ki mok Yennu Seyeeni. Li seek tee Yiisa dataak na yare. Bi din poŋ beti nan Yiisa dataak maŋ saa baara, ki motana u poŋ baar tingbouŋ na niwa.

⁴ N waas, yimm tee Yennu yabe, ki Yennu Seyeen be i ni, ki mok paŋ ki gar Sintaanii nba be tingbouŋ na ni. N̄anne te ki i nyann faak sokiniinba maŋ. ⁵ N̄amme tee tingbouŋ na yab. Li paak te ki bi piak tingbouŋ na niow po, ki tingbouŋ na n̄aateeb fiin bi po. ⁶ N̄aan timm n̄arin tee Yennu yabe; ki binba mi Yennu, n̄amme fiin ti maan ni. N̄aan binba ki tee Yennu yabi, bi ki fiin ti po. N̄anne te ki ti saa bann wunba mok Yennu Seyeen nba want barmonii wanni, nan wunba mok Sintaanii seek nba want faak wanni na.

Yennu tee lomme

⁷ N walonkai, tii loon ti leeb man, kimaan lomm tee Yennu yare, ki binba mok lomm, n̄amme tee Yennu waas ki bia miu. ⁸ Yennu tee lomme, ki binba ki mok lommu, bi ki miu. ⁹ Yennu din sikin u Biyemmir tingbouŋ na ni a tin la manfoor u paak, ki nae fiit wannit nan Yennu set loont. ¹⁰ Lomm nba set tee lomm nan barmonii ki tee timm kaa loon n̄oo Yennu, n̄aan li tee n̄oo Yennu-e din loont, ki sikin u Bija tingbouŋ na ni ki u gaar ti paak ki kpo, ki teen ti maruŋ n̄oo Yennu boor, a tin la nyikinab ti biit paak.

¹¹ N walonkai, Yennu nba loont bianjinba na, li kpaas talas ki tii munii loon ti leeb nna. ¹² Sooo kaa ki mi la Yennu nan u ninbina, n̄aan ti-i loon ti leebie, Yennu sii yoo be ti ni, ki ti sii mok lomm nba ki u teent na nan barmonii.

¹³ N̄ooe bia sikin u Seyeen ki turit, n̄anne te ki ti bann nan ti gaa nano, ki u mun be ti ni. ¹⁴ Linba pukin biak, ti din laat u Bija, ki motana ti moontir nan u Baa Yennu-e sikinoo tingbouŋ na ni, a wuu tee tingbouŋ na n̄aateeb Tintoo. ¹⁵ Wunba yaa u teen yada nan Yiisa tee Yennu Bija, n̄ooe ki Yennu be u ni, ki u mun bia gaa nan Yennu. ¹⁶ Ki ti moŋ moŋ mun bann Yennu nba loont bianjinba, ki bia teen yada nan u set loont.

Yennu tee lomme, ki daano nba yoo mok lomm nna, n̄ooe gaa nan Yennu, ki Yennu mun be u ni. ¹⁷ Ki jenna, li-i tee ki ti waa lomm sonu nan barmonii, Yennu buut daar-i tanj baar, ti kii mok jijeet, kimaan Yiisa binben nba tee bianjinba na, ti binben mun tee nnae tingbouŋ na ni. ¹⁸ Ti-i mok lomm, jijeet sii kaa. Li-i tee ki lomm setik be, jijeet kan la yaak kii be

ti ni, kimaan tubdatu paake ki ti tuu jee. Li-i tee ki niro mək jijeet, u ki mək lomm nan barmōnii.

¹⁹ Yennu-e sint loonit; ḡanne teen ki ti mun mək lomm. ²⁰ Daano nba yaa u loon Yennu, ḡaan bia ki loon u naa bik, u tee faak daano. Li-i tee ki u ki loon u naa bik nba ki u laato nan u ninbina, nlee ki u sii fit loon Yennu nba ki u ki laato na nan u ninbina? ²¹ Yiisa din senn sennu ki yet a wunba loon Yennu, see ki u loon u naa bik mun.

5

Taa saa nyann jinjamii bianḡinba

¹ Binba kur teen yada nan Yiisa tee Yennu Niganntō Masia na, li yabe tee Yennu waas. Ki daano nba loon niro, u bia sii loon niro maḡ waase. ² Li-i tee ki ti loon Yennu ki tuun linba ki u sennii want na, ḡanne saa te ki tin bann nan ti loon Yennu waas; ³ ki li-i biaki tee ki ti dia u sennu, ḡanne want nan ti loono. Ki bia jenna, u sennu maḡ ki paari, ⁴ kimaan binba kur tee Yennu waas, ḡamme fit nyant tingbouḡ na ni jinjamii. Linba te ki ti nyant tingbouḡ na jinjamii na tee ti yada teenu nie. ⁵ Ki ḡmee sii nyant jinjamii maḡ? Wunba teen yada nan Yiisa tee Yennu Bija.

⁶ Ḥōō Yiisa Masia-e tee wunba din baar nan nyun nan sōn; u din ki baar nan nyun kuukōō kaa, ḡaan u din baar nan sōn biak. Ki Yennu Seyeḡ tee siaradaano, kimaan Seyeḡ maḡ tee barmōnii daano. ⁷ Tōn, binba tee siaradamm maḡ tee bantaae: ⁸ ḡamme tee Yennu Seyeḡ, nan nyun nan sōn maḡ; ki bi bantaa na taan moyomm ki tee siara. ⁹ Nnae ki Yennu teen siara u Bija Yiisa po, ki u siara maḡ chee niro yar. Ti-i tee niro siara yadaie, ḡann ti saa teen Yennu siarae yada ki gar niro yar. ¹⁰ Wunba teen Yennu Bija maḡ yada, ḡōō mək Yennu siara maḡ u par ni; ki wunba ki teen u siara maḡ yada, u yiino faak daano na, kimaan u ki teen yada nan linba ki Yennu pak u Bija po na tee mōnii. ¹¹ Yennu siara maḡ tee nnae: a u turit manfoor nba kaa ḡbennu, ki manfoor maḡ nyii u Bija Yiisa nie. ¹² Wunba gaa nan Yennu Bija na, ḡōō mək manfoor maḡ; ḡaan wunba ki gaa nan Yennu Bija maḡ-i, u ki mək li manfoori.

Ki jiin manfoor nba kaa ḡbennu na po

¹³ N sōbin ḡbouḡ na ki teen yimm nba teen Yennu Bija yada nae, kimaan n loon ki i bann nan i mək manfoor nba kaa ḡbennu. ¹⁴ Tōn, ti mei Yennu nan parcheenn, kimaan ti mi nan li-i tee ki ti meiō linba ki u loon wun turit na, tii mi nan u gaan ti miaru. ¹⁵ Ti-i mi nan u set gaan ti miaru, tin bann nan ti poḡ gaar linba ki ti miaro li po nawa.

¹⁶ Sōō-i laat u naa bik ki u tuun biit nba kan baar nan kuumi, li daano-i mei Yennu u paak, ki Yennu n chab biitdaano maḡ ki turō manfoor, kimaan u chabit binba tuun biit nba ki tee kuun yar ki teemm manfoa. Ḥaan toonbisiar be, ki tee kuun toonn. N ki yaa yii mei Yennu kii teen binba tuun biit maḡ booru kaa. ¹⁷ Toona kur nba ki ḡan lek tee biite, ḡaan toonbisiar be ki kan baar nan kuumi. ¹⁸ Ki ti mi nan damm nba tee Yennu yab, bi ki tuun biiti, kimaan Yennu Bija Yiisa guub, ki bonbiik daano Sintaanii kan fit teemm siari. ¹⁹ Ki ti bia mi nan timm Masiaweira tee Yennu yabe, ḡaan tingbouḡ na ḡaateeb kur nba ki tee Masiaweira na be Sintaanii nuu nie.

²⁰ Ti mi nan Yennu Bija Yiisa din sik tingbouḡ na ni ki tan turit yan a tin bann ḡōō barmōnii Yennu. Taa gaa nan u Bija Yiisa Masia na paak, ḡanne

bia te ki ti gaa nan u Baa Yennu; ki ηɔɔe set tee barmɔnii Yennu, ki bia tee daano nba teent manfoor nba kaa gbennu.

²¹ N waas, nyint i mɔɲ pata ni man.

JÖÖNN

gbouj nba pukin ñanlee ki u din sob ki tur Masiaweira nae na

Ki jiin 2 Jöonn gbouj na po

Jöonn nba din tee Masiaweira saakoo nae sob gbouj nba pukin ñanlee na ki teen poo nan u waas, li paake tee Yiisaweira.

Gbounjinjin na tee barujo a bii loon bi leeb, ki bia tee kpaanii nba jiin faak wanteeb nan bi wannu po.

¹ Min Jöonn nba tee Masiaweira saakoo nae sobin gbouj na ki teen fin n niipoo nba ki Yennu ganna na, nan a waas. N looni nan barmonii, ñaan min kuukoo kaa loonini. Binba kur saak Yennu barmonii wannu na mun bia looni nnae. ² Min nan ñamme looni, kimaan barmonii wannu be ti para ni ki sii yoo be ti ni mokmok nan mokmok.

³ Ti Baa Yennu nan u Bija Yiisa Masia lomm nan ninbatinu nan parmaasir-ii be nan timm nba mi barmonii ki loon leeb na.

Ki jiin lomm sonu po

⁴ N daan mok parpeenn bonchiann nan maa la a wasiat, ki bi waa barmonii wannu nba ki ti Baa Yennu sennit na. ⁵ N niipoo, n meia, ñaant ki ti kur-ii loon ti naa walei. Linba na ki tee sennaann kaa ki n sobina, ñaan li tee sennu nba ki ti din doj gbat pinpiik niwa mokmok nan dinna nae. ⁶ Ti-i yoo saak Yennu sennu, ñanne want nan ti loono nan monii, ki sennu man nba ki ti din gbia pinpiik niwa mokmok nan dinna na, li sennu yaa tii waa lomm sonu.

Ki jiin kpinkpanii damm po

⁷ Ton, kpinkpanii damm bonchiann pon yat lokir kur po tingbouj na niwa, binba ki teen yada nan bi mar Yiisa ki u tee nisaarik na. Li nibooru tee kpinkpanii damme, ki bia tee Yiisa datai. ⁸ Li paak, ii mi man ki i tan kon linba ki i yiab li paak na, ki tan la i nyoot kur Yennu boor.

⁹ Daansoo nba ki gaan Yiisa Masia wannu bonñann ñaan pukii u moj yar, Yennu ki be nana, ñaan wunba saak wannu man ki ki nyikiti, ti Baa Yennu nan u Bija Yiisa Masia be u ni. ¹⁰ Li-i tee ki daano nba baar i boor, ki ki want Yiisa Masia wannu nba tooki, i daa gaano i ñei ni, ki taan daa foonto gbaa, ¹¹ kimaan wunba foonto, u moj taa daano man toonbiit poe na.

Mobonjoontii

¹² N mok mobona bonchiann ki loon ki n bo turi, ñaan n ki loon ki n sob gbouj ni kaa ki turini. N mok dindann nan n saa baar ki goni, ki tin pak nan leeb, ki li-i tun nna, li saa manit bonchiann.

¹³ A niipoo nba ki Yennu ganno na waas foonta.

JÖÖNN

gbouŋ nba pukin ŋantaa ki u din sob nae na

Ki jün 3 Jöonn gbouŋ na po

Jöonn nba din tee Masiaweira saakö nae sob gbouŋ nba pukin ŋantaa na ki teen tööndaano nba sann tee Gayus na. Sobtö na din dont Gayus-e nan waa mök sommir nba ki teen Masiaweira na, ki bia tee kpaanii ki jün biit daano nba ki bi yiu Diotrefes na po.

¹ Min Jöonn nba tee Masiaweira saakö nae sobin gbouŋ na ki teen n yök Gayus, fine ki n nian nan mönii.

² N yök, n mei Yennu a paak a fii mök laafia, ki a bont kur n sommir fanu nan a seek nba be fanu Yennu boor bianjinba na. ³ N mök parpeenn bonchiann nan ti naa wasiat nba daan baar, ki tan betin faa waa Yennu barmönii wannu na bianjinba, ki a benu nae bia want li sönu nan mönii. ⁴ Siar ki penn n par ki mantik baar maa gbat a n waas waa wannu nba took na.

Ki jün Yiisa baryanii mööntii damm sommir po

⁵ N yök, faa sommit ti naa waas, nan binba lek tee saamm na, a tuun linba ŋane. ⁶ Baa tuu baar Masiaweira lakinu ni yoo nba, bi tuu tiar a burchint maŋ po. Li paak, bi-i tuu kii baar a boor, ki a ŋammit bi söni ki sommitibie, ŋann a tuun bonŋanne na. Ii diab bonŋann kimaan bi tee Yennu yabe. ⁷ Laa tee Yiisa sann paak nae ki bi lin mööntir u maan maŋ, ŋaan ki ki gaan siar binba ki tee Masiaweira na boori, ⁸ li paak, timm Masiaweira ŋarin, li kpaal talase nan tii gaan li nibooru saauŋ. ŋanne saa te ki timm nan ŋamm-i chentir Yiisa barmönii na wannu mööntii.

Ki jün jök nba ki bi yiu Diotrefes na po

⁹ N porŋ mi sob barsai nna ki tur Masiaweira nba be a boor na, ŋaan ki Diotrefes yêen n möb, kimaan u loon wun pur u möŋ nijaanne. ¹⁰ Li paak, mi-i taŋi baar, n saa fiit linba kur ki u tun, ki li tee bonbiir nan faak nba ki u pak biirit na. ŋaan biit nba ki u tuun maŋ, li lek daa ki gboo u nummu. Ti naa waas nba tuu baar u boor na, u tuu ki gaanibi, ki damm nba tuu loon bin gaar ti naa waas maŋ saauŋ, u bia tuu ber nyinnib Masiaweira lakinu maŋ nie.

¹¹ N yök, daa tokii sö toonbiiti, ŋaan kii tuun linba ŋan. Wunba tuun bonŋann, u tee Yennu yöce; ŋaan wunba tuun toonbiit, u ki bann Yennu.

Ki jün jök nba ki bi yiu Demetrius na po

¹² Sö kur piak Demetrius-e; ki u benu nae want nan u waa barmönii wannu; ki ti möŋ mun piakö; ki a mi nan ti set tee barmönii damme.

Foontjoontii

¹³ N mök maan bonchiann ki loon ki n pak tura, ŋaan n ki loon ki n sobir gbouŋ ni kaa ki turani. ¹⁴ ŋaan n mök dindann nan n saa baar ki la-a daa ŋanlelee na, ki tin pak nan leeb.

¹⁵ Parmaasir-i be a paak. Ti yöcsnba foonta. Ti yöcsnba nba mun bia be a boor ni na, a foontib yeno yeno.

Ghouj nba ki JUUD din sob nae na

Ki jiin Juud ghouj na po

Juud din sob ghouj na a wun tur kpaaniie ki jiin faak wannteeb nba yaa bi tee Masiaweira na po.

¹ Min Juud nba tee Yiisa Masia toontunno, ki bia tee Jeems naa bik nae sobin ghouj na, ki teen niib nba ki ti Baa Yennu gannib ki loonib, ki Yiisa Masia guub na. ² Yennu ninbatinu nan parmaasir nan lomm-ii be nani bonchiann.

Ki jiin fai damm po

³ N naa walonkai, n ninbinn daan mon nan ki n sob ghouj ki turi, ki saan gaan tinnu nba tee ti kur yar na po; naan motana li ji kpaal talas ki n sob kpaaniie, ki yin yabir i mon ki dia yada labaar nba ki Yennu tur u niib na fanu, ki daa saak ki soo lebitiri, ⁴ kimaan nisiab nba ki tiin Yennu na koo i sinsuuk ni woonin nie, ki lebiti hoo Yennu ninbatinu labaar na, a bii tuun bi gbanant loonbiit; ki ki saak Yiisa Masia mobi; hoo kuukooe tee ti Yudaano nan ti Yomdaano. Biitdamm man tubdatu pon sob Yennu ghouj ni, ki li yukira.

⁵ Maa yaa n beti linba na, i pon gbat li kura, ki mir, naan n loon ki n tiari li poe: Yennu din fat u niib ki nyinnib Ijipt tin ni, naan li poorpo ki u kpai bi siab nba ki teeno yada na. ⁶ Nnae biak, malakanba nba din ki dia yaak nba ki Yennu turib na nan li sonu na, ki bia din ki biar be bi binbeboa sanpaapo na, ki Yennu baamm bant ki lub sarik bootsunsunj nba bon ni, ki guu dagberir nba ki u saa bu bi buut na. ⁷ Nnae biak ki doi nba tee Sodom nan Gomora, nan digbana nba kpiar na niib din tuun chonchonsin, ki waa niow nba bi bonchiann, ki bi la tubdatu nba tee muu ki li dib mokmok nan mokmok; ki li tee kpaanii ki tur soo kur.

⁸ Nibooru man mun bia daa mok dudukit nba ki bi tuun biir bi gbanant, ki tee tubkangbata, ki bia sukii Yennu malakanba. ⁹ Naan malakanba saakoo nba ki u sann tee Maikel na, hoo nan Sintaanii nba din kon Moses gbanant paak na, naan Maikel mon din ki sukir Sintaanii, u din betoe a "Yennu saa wanna yan." ¹⁰ Naan niib na narin sukii bont kur nba ki bi ki bann li paake, ki tuun linba kur ki bi loon, nan bonkubit nba ki mok dudukit na, ki biir bi mon. ¹¹ Bonbiir be bi paak; kimaan bi wei Keenn sonbiiuk nawa; bi bia tee kpinkpanii damme likirii paak, nan Balam nba din tee bianjinba na; ki bia tuun nan Kora nba din tun ki ki sak Yennu mob ki tan kpo na; bi mun tan saa kpo nnae. ¹² Bi tee barite i motaauk jeet dinu ni, ki ki tiin Yennu, ki mok jawuuk ki dint bi mon kuukoo. Bi tee nan sanpagbant nba ki baat nan saak naan ki wouj da nae; ki bia tee nan tiinii nba ki loon loona nae, nan li lomm yoowa gbaa. Bi kpoe ki tor; kimaan bi jiina kur fikite ki koor. ¹³ Bi tee nan mokgberir nyunpana nba fi ki pukir nan jakint nae. Bi bia tee nan nmaabira nba tuu nabir ki lin nae; ki bunbonchion nba kaa gbennu be ki guub.

¹⁴ Enok, wunba waa Adam yaaboona munloro ni na, din sokin ki yet bi po a "Yennu nan u kasii malakanba tusaa tusaa baat ¹⁵ a wun bu nisaarik kur buut, ki biir binba kur ki tinoo, ki ki sak u mob, ki tun toonbiit bianjinba;

nan biitdamm kur nba pak mabiit nba kur ki biiro, ki bi baka kaa nanao bianjinba na.”

¹⁶ Bi tee bunburimii damme; bi numm ki mi gboo; ki bi tuun bi moŋ loonbiit, ki mok parbifaant bonchiann, ki korin niib a bin la baa loon linba.

¹⁷ N naa walonkai, ii tian man maan nba ki ti Yomdaano Yiisa Masia toomiinba din yet na. ¹⁸ Bi din yet a “Dajoontii maŋ ni, niib nba waa bi moŋ gbanant loonbiit na tan saa fiir ki sarikiti.” ¹⁹ Li niboore baat nan bokitu i sinsuuk ni. Bi gbanant loomm kooe diab. Yennu Seyeen na kaa bi ni. ²⁰ N naa walonkai, ii chee i para man, Masia labanann nba tee kasii na ni, kii mei Yennu, u Seyeen paŋ ni, ²¹ kii tee niib nba ki Yennu loonib, kii guu yoo nba ki ti Yomdaano Yiisa Masia saa turi manfoor nba kaa gbennu, u ninbatinu na paak.

²² Binba dudukit laŋ na, ii tinib ninbaauk, ²³ ki fat leeb ki nyinnib Sintaanii muu ni; ki binba mok bi loonbiit dok na, ii tinib ninbaauk, ki bia kii mok janmaanii, ki daa nakii bi biit boori.

Yenpaku

²⁴ Yennu saa fit guui ki i daa baa, ki saa baar nani u toonn, yentsaakar ni, ki i ki mok biit, ki i sii mok parpeenn bonchiann; ²⁵ ŋoo nba tee Yen-yenokoo ki tinnit ti Yomdaano Yiisa Masia paak na, u yen paku nan yent nan paŋ nan bont kur yudant, yoo nba din gar na, nan motana, nan mokmok nan mokmok. Mamomm.

FIITU nba ki Yiisa Masia din fiit wann Jɔɔnn

Ki jiin Fiitu gbouŋ na po

Jɔɔnn fiitu gbouŋ na din sɔb, yoo nba ki Yiisaweira di biak, baa teen yada nan Yiisa Masia tee Yomdaano nae.

Sɔbtɔɔ na barjar tee wun tur li karinteebe dindann nan kpaŋ-n-mɔŋ, ki bia te bii see bi yada ni, biak dinu ni nan mukisuk yoo.

Gbouŋ na ni bonchiann tee fiitu nan yirintue, ki tee nyina nba ki yoo maŋ Masiaweira saa bann li paak, ŋaan tee linba ki nilee na kan fit bann li paaki.

¹ Maan nba ki Yiisa Masia din fiit na sɔb gbouŋ na nie. Yennu-e din turo maan maŋ a wun wann u toontunna linba saa teen motana. Masia din tun u malaka, u toontunno Jɔɔnn boor, a wun betɔ maan maŋ kur. ² Ŋanne ki Jɔɔnn fiit linba ki u la na kur ki wann, ki li tee barii nba nyii Yennu boor, nan linba ki Yiisa Masia fiit ki wannɔ na. ³ Wunba karin sokinii mɔmaan nba sɔb gbouŋ na ni, parpeenn tee u yare, ki binba gbia mɔmaan maŋ ki saakir, parpeenn tee bi yare mun, kimaan yoo na pera ki linba na kur saa tun.

Ki jiin Masiaweira nba be digbana ŋanlore ni na po

⁴⁻⁵ Min Jɔɔnn-e sɔbin gbouŋ na ki teen Masiaweira nba be digbana ŋanlore ni, Asia yent ni na. Yennu nba din be, ki bia daa be, ki bia tan sii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk, ki sei ŋanlore be u naangbouŋ tɔɔnn na, nan Yiisa Masia, wunba mɔɔntir Yennu maan nan barmɔnii, ki tee sinsinn daano nba din fiir kuun ni, ki bia tee tingbouŋ na kpanbara kur Kpanbar na, bi lomm nan parmaasir-ii be nani. U loont, ki gaar ti paak ki kpo, ki nyinnit ti toonbiit daabisin ni, ⁶ ki te ki ti tee u naan ni niib nba tee mannteeb, a tin tun u Baa Yennu toonn; ŋɔɔe yen paku nan paŋ mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm.

⁷ Gotir man, u sii be sanpagbant ni ki baar. Sɔɔ kur ninbina tan saa lau, nan binba din ŋmu-u na gbaa. Yoo nba ki u sii baat na, tingbouŋ na niib kur saa bui u paak. Mamɔmm, li saa teen nnawa.

⁸ Ti Yomdaano Yennu, wunba mɔk paŋ kur, ki din be, ki bia daa be, ki bia tan sii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk na, ŋɔɔe yeen a "Mine tee bont kur pinpiik nan li joontu."

⁹ Tɔn, min Jɔɔnn nba tee i naa bik, ki taan nani ki di biak nan sukuru Yiisa paak na, maa din lin ki mɔɔntir Yennu maan, nan Yiisa barjanii na paake, ki bi jiin ki saan nanin Patmos tir nba ki nyun lintir na ni. ¹⁰ Ki lasir dasiar ki Yennu Seyeen fiir n ni, ki n gbat kunkɔsaakar, ki li naan naatunn ki piak n poorpo, ¹¹ ki betin a n sɔb linba ki n laat na ki teen gbouŋ ni, ki nakin tur Masiaweira nba be digbana ŋanlore na ni, binba be Efesus nan Simirna nan Pegamum nan Tiataira nan Saadis nan Filadelfia nan Laodisea na.

¹² Ki n ŋmant ki yaa n got wunba piak ki teenin na; maa ŋmant yoo nba, ki n la salima fitsenta ŋanlore see. ¹³ Ki sɔɔ be li sinsuuk ni ki naan nisaarik Bik, ki lia liatfoouk ki li siit u taapant, ki salima gbann boob u nyaauk ni, ¹⁴ ki u yut peen nan gungunt na, ki u ninbina naan mupeenu, ¹⁵ ki u taapant nyirii nan kut nba ki bi tuu pur muu ni ki li nyirii bianjinba

na, ki u kunkor fu nan siok kpenu nba tuu fu bianjinba na. ¹⁶ Ki u kub nmaabira njanlore u niidiitu, ki jukbanjiak nba di moleemii tant nyii u mob ni, ki u numm po yeen nan yonnu nba tuu yeen yonsuuk ni na. ¹⁷ Maa lau yoo nba, ki n baa door u toonn nan kpeemmoo na. Ki u jii u niidiitu ki yii n paak, njaan yet a "Daa tiin janmaanii; mine tee bont kur pinpiik nan li joontu; ¹⁸ ki bia tee footoo na, ki din kpo, njaan motana n fiira, ki sii fo mokmok nan mokmok, ki bia mok kuun nan kpeentij paŋ; ¹⁹ li paak, a sob linba ki a la motana na, nan linba be motana, nan linba tan saa tun yoo nba waa. ²⁰ Nmaabira njanlore nba ki a la n niidiitu ni, nan salima fitsenta njanlore na woonin ni paak tee nnae: nmaabira njanlore nae tee n weira nba be digbana njanlore na malakanba, ki fitsenta njanlore na mun tee n weira bujir munlore maŋ."

2

Masia mōmaan nba tee Efesus teeb yare na

¹ Ki wunba ki n lau na betin a n sob mōmaan na ki tur u weira nba lakin be Efesus doo ni na malaka a:

"Labaar na nyii wunba dia nmaabira njanlore u niidiitu ni, ki bia somm salima fitsenta njanlore sinsuuk ni na boore. ² Njoo yet a: N mi i toona nba tee bianjinba, nan yaa yabir ki tuun toonjana nan sukuru bianjinba, ki bia mi nan i ki loon nibiit i sinsuuk ni, li paake ki i din bikin binba tuu yaa bi tee n toomiinba njaan ki ki tee na, ki bann nan bi tee fai damme. ³ N mi nan i mok sukuru ki dii biak n paak, njaan i ki nyikimi. ⁴ Njaan i biit tee nnae: i ji ki loonin nan yaa din sint loonin bianjinba na. ⁵ Tiat man yaa din tuu be bianjinba njaan ji tan lebit na. Nyikin i biit maŋ njaan kii tuun yaa poŋ tuu tuun bianjinba sinsinn ki li njan na; li-i tee ki i kan nyik i toonbiiti, n saa baar i boor ki jii i fitsentir na li sinsetboor. ⁶ Njaan yaa tuun linba ki li nane na: i ki loon toona nba ki Nikola teeb tuun na, nan n moŋ nba ki loon toona nba ki bi tuun na.

⁷ "Wunba mok tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeeŋ na yeen ki teen Masiaweira na.

"Wunba nyann nyannu na, njoo ki n saa turo sonu ki wun di manfoor tiloona nba be Yennu boor, siaminba ki bi yir Paradais* na."

Masia mōmaan nba tee Simirna teeb yare na

⁸ Ki wunba ki n lau na bia betin a n sob mōmaan na ki tur u weira nba lakin be Simirna doo ni na malaka a:

"Labaar na nyii wunba tee bont kura pinpiik nan li joontu na boore; njoo din kpo ki tan bia fiir kuun ni na. ⁹ Njoo yet a: N mi i biak dinu po, ki bia mi nan i tee nandamme, njaan mamomm, Yennu boor, i tee mokitae; ki n mi nan nisiab piak ki biir i sana, ki bia yaa bi tee Juu teebe, njaan ki ki tee; bi tee Sintaanii niibe. ¹⁰ I daa tiin janmaanii nan biak nba baat i paak na. Gotir man, Sintaanii saa te bin soor i siab ki koomm dansarik ki bikimm, i bia tan saa di biak ki saa dian daa piik; njaan ii teenin yada mokmok nan i kuun, ki n tan saa pi-i piinii nba tee manfoor.

¹¹ "Wunba mok tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeeŋ na yeen ki teen Masiaweira na.

"Wunba nyann nyannu maŋ, u kan la kuun nba pukin munlee na."

Masia mōmaan nba tee Pegamum teeb yare na

* 2:7 2.7 Yendouŋ sanleere tee Paradais.

¹² Ki wunba ki n lau na bia betin a n sɔb mɔmaan na ki tur u weira nba lakin be Pegamum doo ni na malaka, ki yet a:

“Labaar na nyii wunba mɔk jukbanjiak nba di mɔleemii na boore.

¹³ Njɔɔe yet a: N mi nan siaminba ki i be na tee siaminba ki Sintaanii naangboun na be-e, ki n mi nan i set dia n sann. Baa din tan kp̄ii Antipas nba din tee n siara daanɔ nan barmɔnii, i mɔɔ doo nba ki Sintaanii be na ni, li yoo manj gbaa ki i ki yɛt n sonu. ¹⁴ Naan mamɔmm, i mɔk biit njanlee nnae, ki n yaa n wannɔ: siab be i sinsuuk ni ki dia Balam sennu; njɔɔe din wann Balak waa saa teen bianjinba ki te ki Israel teeb n tun biit na. U din te ki bi nman tingbann nant, ki bia te ki bi chomm nan leeb.† ¹⁵ Li mun bia tee nnae i sinsuuk ni, ki i siab mun waa Nikola teeb manj wannu. ¹⁶ Li paak, ii nyik i toonbiit manj; li-i kii tee nnai kaa, n saa baar mɔtana nan jukbanjiak nba tantir ki nyi n mɔb ni na, ki kɔn biir li nibooru.

¹⁷ “Wunba mɔk tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeen na yeen ki teen Masiaweira na.

“Wunba nyann nyannu na, njɔɔe ki n saa turo jeet nba be woonin ni ki bi yi mana na, ki wun di, ki n bia saa turo tanpeenn nba ki sanpaann sɔb li paak, ki sɔɔ ki mir, see fin nba gaar na kuukɔɔ.”

Masia mɔmaan nba tee Tiataira teeb yare na

¹⁸ Ki wunba ki n lau na bia betin a n sɔb mɔmaan na, ki tur u weira nba lakin be Tiataira doo ni na malaka a:

“Labaar na nyii Yennu Bija nba ki u ninbina naan mupeenu, ki u taapant bia nyirii nan baa tuu nyirik kutmɔnt bianjinba na boore.

¹⁹ Njɔɔe yet a: N mi i binber nba tee bianjinba, ki bia mi i lomm, nan i yada teenu, nan i toona, nan yaa mɔk mintir bianjinba, ki bia mi nan i toonjana tumu pukii ki gar i sinsinn toona nawa. ²⁰ Naan i biit tee nnae: yaa sak poo nba ki bi yiu Jesebel, ki u yaa u tee Yennu sokinii, ki ji taan be i boor ki kp̄ann n toontunna, ki wantib a bii chomm nan leeb kii biaki di pata jeet na. ²¹ N turo yoo a wun lebit u binber, njan ki u ki sak wun nyik u chonchonsin na. ²² Li paak, n saa jiiu ki lu-u biak gado paak, nan binba tuu lakin chomm nanɔ na kur; li-i kii tee ki bi nyik biit nba ki bi lakin tuun nanɔ na, n saa kɔmm biak gberjir ni, ²³ ki kpi u weira na kur; ki n weira na saa bann nan mine tee wunba mi niib dudukit nan bi loomm nba tee bianjinba, ki saa tur sɔɔ kur u toona nyɔɔt nba tee bianjinba.

²⁴ “Yimm nba biar Tiataira ki ki waa poo manj wannbiuk, ki bia ki waa linba ki siab yir Sintaanii woonin ni labaar na, n yeen yimme a n kan jinni jik-kpiata. ²⁵ Ii dia man linba ki i mɔk na fanu, mɔkmɔk nan yoo nba ki n tan saa baar.

²⁶⁻²⁷ Wunba nyann nyannu na, ki tuun n loomm ki ki nyiki, n saa turo panj nba ki n gaar n Baa boor na booru, ki wuu mɔk tingboun na nibooru kur yiikoo, ki sii diab nan panj, ki saa fit biirib nan faa tuu dia kut patu ki faa boba yee bianjinba na. ²⁸ N bia saa tur li yɔɔ sanyafaar nmaabir na.

²⁹ “Wunba mɔk tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeen na yeen ki teen Masiaweira na.”

3

Masia mɔmaan nba tee Saadis teeb yare na

† 2:14 2.14 Bi din nman Moab tingbann nant, ki chomm nan Moab poob.

¹ Ki wunba ki n lau na bia betin a n sɔb mɔmaan na ki tur u weira nba lakin be Saadis doo ni na malaka a:

“Labaar na nyii wunba mɔk Yennu Sei njanlore nan nmaabira njanlore na boore. Njɔe yet a: N mi i toona nba tee bianjinba, ki bia mi nan niib dukii a i fo, njan i ki fo. ² Li paak, fiit man ki yabir ki i binberj nba biar na daa kpenn gbenti, kimaan toona nba ki i tuun na ki gboot Yennu nummi. ³ Li paak, ii tian man wannu nba ki i din gbat ki waa na. Ii diar man njan nyik i toonbiit na tumu, njan li-i tee ki i ki fiir, n saa baar i boor nan nanyuko nba tuu baar bianjinba nae, ki i kan bann n baaru yoo. ⁴ Njan i siab be Saadis ki bi para ki mɔk jakinti. Namme saa lia tapeenii, ki min nan namm sii tok, kimaan baa jan nann na paak. ⁵ Wunba nyann nyannu na, u tan saa lia tapeenii na, ki n tan kan kpeen u sann binba mɔk manfopaann na gbouj na ni. Ki n tan saa yet n Baa nan u malakanba na paanu ni a li daano tee n yɔe.

⁶ “Wunba mɔk tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeen na yeen ki teen Masiaweira na.”

Masia mɔmaan nba tee Filadelfia teeb yare na

⁷ Ki wunba ki n lau na bia betin a n sɔb mɔmaan na ki tur u weira nba lakin be Filadelfia doo ni na malaka a:

“Labaar na nyii wunba tee Popeendaano, ki bia tee Barmonii daano na boore; ki u dia Defid peenu* na, ki li-i tee ki u loot gann, sɔɔ kan fit looni; ki wuu biaki loon, sɔɔ kan fit looti. ⁸ Njɔe yet a: N mi i toona nba tee bianjinba. Gotir, n loot ganne ki turi, ki sɔɔ kan fit looni. N mi nan panj nba ki i mɔk na waar, njan linba na kura, i bia lek dia n wannu na, ki ki noi nan i ki mimi. ⁹ Nnara, binba tee Sintaanii niib, fai damm nba yaa bi tee Juu teeb njan ki i tee na, n saa te ki bin baar ki baa fabin i toonn, ki bann nan n set looni. ¹⁰ Kimaan yaa sak n maan ki mɔk mintir na paak, n saa dia-i bonjann ki i tan kan koo bonbiir nba baat durinya na kur paak a lin bikin tingbouj na niib na ni. ¹¹ N baate motana. Ii dia man linba ki i mɔk na fanu, ki sɔɔ tan daa fiar i nyɔot manji. ¹² Wunba nyann nyannu na, n saa teeno Yennu diiuk ni jaantarike, ki u ji kan nyi lenji. Ki n bia saa sɔb Yennu sann u paak, ki sɔb Yennu doo sann u paak, ki bia sɔb n mɔj sanpaann na u paak. Yennu doo mane tee Jerusalem paann nba saa nyi Yendouj ni, Yennu boor, ki sik tinj na ni na.

¹³ “Wunba mɔk tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeen na yeen ki teen Masiaweira na.”

Masia mɔmaan nba tee Laodisea teeb yare na

¹⁴ Ki wunba ki n lau na bia betin a n sɔb mɔmaan na ki tur u weira nba lakin be Laodisea doo ni na malaka a:

“Labaar na nyii wunba sann tee Monii na boore; ki u tee siara daano nba tee barmonii daano ki tee siara fanu; ki bia tee linba kur ki Yennu nan na yudaano. ¹⁵ Njɔe yet a: N mi i toona nba tee bianjinba; i ki toni, i bia ki mei, njan n bo loon ki yii tee li yenne; ¹⁶ njan yaa ki ton ki bia ki mei na, n saa siirie pia teriku.

¹⁷ “Yimme yeen a i tee mokitae ki mɔk linba kur ki i loon, ki siar kan potiini, njan ki ki mi yaa mɔk parbiir nan ninbaauk bianjinba. I tee nandamme, ki somm yana, ki tee jɔonii. ¹⁸ Li paak, n kpaaniie a ii daa salima nba tee salimmɔna n boor ki set la mokint, ki bia daa tapeenii ki dokin i fei na, ki bia daa kpan ki banj i ninbina kii laat. ¹⁹ Binba kur ki

* 3:7 3.7 Defid peenu paak tee “u yiikoo.”

n loonib na, n kpaamme ki daar bi tuba. Li paak, nyikin man i toonbiit ki daa jerimi. ²⁰ Nnara, n see tammɔb ni ki kpaan gann; wunba gbat n kunkɔr ki loot gann maŋ, n saa kɔɔ u boor, ki min nan ŋɔɔ saa lakin di. ²¹ Wunba nyann nyannu na, n saa turɔ yaak ki wun tan lakin kar nanin, n naangbouŋ na paak, nan maa nyann nyannu kur ki lakin kar nan n Baa Yennu, u naangbouŋ paak biaŋinba na.

²² “Wunba mɔk tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeenŋ na yeen ki teen Masiaweira na.”

4

Baa jiantir Yennu biaŋinba Yendɔuŋ ni

¹ Li poorpo ki n bia la Yendɔuŋ gann loot, ki n gbat kunkɔr nba ki n mi gbat na, ki li bia piak ki teenin, ki naan naatunn nba tuu mɔ biaŋinba na; ki kunkɔr maŋ betin a, “Domin nna, ki n saa wanna linba na poorpo linba saa tun.” ² Li taakpaak ni, ki Yennu Seyeenŋ na fiir n ni, ki n la ki sɔɔ kar naangbouŋ paak Yendɔuŋ ni, ³ ki u numm po nyirii nan tanbinyinyira nba daauk paar ki bi yir jasper nan kaneliann* na, ki naatooruk bɔɔn ki lint naangbouŋ na, ki naatooruk maŋ tee nan bonɔnwuwur na. ⁴ Ki naangbant piinlee nan ŋanna dɔɔ lint naangbouŋ maŋ. Ki saakab piinlee nan banna lia tapeenii ki yir salima fokirii, ki kar naangbant piinlee nan ŋanna maŋ paak. ⁵ Ki sanyikintii nyi naangbouŋ maŋ ni nan fuut nan satianii. Ki fita ŋanlore lakin di naangbouŋ na tɔɔnn, ŋanne tee Yennu Sei ŋanlore na. ⁶ Ki siar naan mɔkgebenir ki dɔɔ naangbouŋ na tɔɔnn ki nyirii nan mianu na.

Ki bonfoa banna be leŋ ki lint naangbouŋ na, ki mɔk ninbina bonchiann bi numm po nan bi poorpo kur. ⁷ Ki sinsinn bonfoor na naan yanbɔr, ki wunba waa banlee na mun naan naajak, ki wunba waa bantaa na numm po naan nisaarik numm po, ki wunba waa banna na mun naan baakir nba yukir. ⁸ Ki bonfoa banna na kur mɔk kpinkpant ŋanloob-loob, ki bia mɔk ninbina bonchiann bi gbanant kur po. Ki yonnu nan nyiɔk kur bi ki nyikit yanii yinu. Bi yiin a,

“Kasii, kasii kasiie tee ti Yomdaano Yennu,
wunba mɔk paŋ kura, ki din be, ki bia daa be,
ki bia tan sii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk.”

⁹ Bonfoa banna na-i tanji teen wunba kar naangbouŋ na paak ki be mɔkmɔk nan mɔkmɔk na niipoouk nan dontir nan paku, ¹⁰ li yooe ki saakab piinlee nan banna na tuu baa fabin wunba kar naangbouŋ maŋ paak na tɔɔnn, ki pukii ŋɔɔ nba be mɔkmɔk nan mɔkmɔk na. Bi bia tuu yit bi fokirii nae ki bir naangbouŋ na tɔɔnn ŋaan yeen a,

¹¹ “Ti Yomdaano Yennu, li jaŋ nan tin jianta,

ki tura baakir nan pakuwa,

kimaan fine din nan bont kura.

A loomm paake ki a naamii maŋ kur be,

ki mɔk manfoor.”

5

Ki jiin gbanpɔɔbir nan Pegann na po

¹ Nanne ki n bia la wunba kar naangbouŋ paak na dia gbanpɔɔbir u niidiitu, ki gbouŋ maŋ mɔk sɔbnii li numm po nan li poor po, ki bi jii

* 4:3 4.3 Jasper tee bonɔnwuwure, ki kaneliann tee bonmuŋ.

tiik yiiit ki tabin li moi ŋanlore na. ² Ki n la malaka nba mək paŋ, ki u mɔɔntir nan kunkɔsaakar a “Ŋmee jaŋ nan wun tabit gbanpɔɔbir na yiiit ki pɔbitiri?” ³ Naan ki sɔɔ kaa Yendɔuŋ ni, koo tingbouŋ na ni, koo kpeentiŋ, ki jaŋ nan wun pɔbit gbanpɔɔbir na, ki got li nɔɔk ni. ⁴ Ki n bui bonchiann, kimaan sɔɔ nba kaa ki jaŋ nan wun pɔbit gbanpɔɔbir na, ki got li nɔɔk ni na. ⁵ Ŋanne ki saakab na yeno yetin a n daa bui, a n got wunba nyii Juda maaru ni, ki u sann tee Juda Yanbɔr na, wunba tee Defid Yaaboonjaann ki nyann bonsiar kur na, ŋɔɔe saa fit tabit yiiit ŋanlore na ki pɔbit gbanpɔɔbir maŋ.

⁶ Ki n la Pegann ki u see naangbouŋ na boor, ki bonfoa banna nan saakab na see ki lintɔ; ki Pegann na tee nan Pegann nba ki bi kpuii ŋaan ki u fiir kuun ni na, ki mək yina ŋanlore, ki bia mək ninbina ŋanlore nba tee Yennu Sei ŋanlore nba ki u tumm tingbouŋ na kur ni na. ⁷ Ki Pegann na saan gaar gbanpɔɔbir na, daano nba kar naangbouŋ paak na niidiitu ni. ⁸ Waa gaar gbanpɔɔbir na yoo nba, ki bonfoa banna, nan saakab piinlee nan banna na baa fabin u tɔɔnn, ki saakab na kur dia bai nan salima seni, ki bonnunubit nba see Yennu niib miaru taar ni na gbee seni na. ⁹ Ki bi yiin yanpaan ki teen Pegann na ki yeen a:

“A set jaŋ nan fan gaar gbanpɔɔbir na
ki tabit li yiiit ŋanlore nawa,
kimaan a din kpoe ki jii a sɔn
ki daa niib ki tur Yennu;
niib maŋ nyii booru kur ni,
nan mabooru kur ni, nan maaru kur ni,
nan tingbouŋ na yent kur nie.

¹⁰ A bia te ki bi tee a naan ni niib nba tee mannteeb,
a bin tun Yennu toona;
ki bi sii yen tingbouŋ na teeb.”

¹¹ Li poorpo biak ki n got la malakanba tusaa tusaa tusaa, ki bia gbat bi kunkɔra, ki bi ŋaa lint bonfoa banna nan saakab nan naangbouŋ na. ¹² Ki n gbat ki bi yeen nan kunkɔsaakar a:

“Pegann nba ki bi din kpuii ki u fiir na,
ŋɔɔe jaŋ nan wun gaar paŋ nan məkint nan yan
nan nyannu nan baakir nan dontir nan paku.”

¹³ Ki linba kur Yennu din nan, ki li be sanpaapo, nan tingbouŋ na ni, nan kpeentiŋ, nan linba be məkgeŋa ni na, n gbat bi kur yeen a,
“Paku nan baakir nan dontir
nan paŋ kur-ii be wunba kar naangbouŋ na paak
nan Pegann na paak mək mək nan mək mək.”

¹⁴ Ki bonfoa banna na sak ki yet a “Mamɔmm.” Ki saakab na kur baa fabin Yennu nan Pegann na tɔɔnn ki jiantib.

6

Ki jiin yiiit na po

¹ Li poorpo ki n la Pegann na tabit yiiit ŋanlore na yenn, ki n gbat bonfoa banna na yeno kunkɔr, ki li tee nan satianii na ki yiin a “Baat.” ² Ki n got ki la taanpen, ki wunba jakɔ na dia tadaauk, ki bi turɔ naan fokirik, ki u nyii, ki tee paŋ daano, a wun kɔn nyann bonsiar kur.

³ Ki Pegann na bia tabit yiiit nba pukin ŋanlee na, ki n gbat bonfoor nba pukin banlee na kunkɔr, ki u yiin a “Baat.” ⁴ Ŋanne ki n la taanmɔŋ nyii

ki set, ki bi tur wunba jakɔ na yaak, a wun nyinn parmaasir tingbouŋ na ni, ki te ki niib-ii kpi bi leeb; ki bi bia kubinɔ jukbanjagbenjir.

⁵ Ki Pegann maŋ bia tabit yiit nba pukin ŋantaa na, ki n bia gbat ki bonfoor nba pukin bantaa na yiin a “Baat.” Ki n bia la ki taanboŋ see leŋ, ki wunba jakɔ na dia linba ki bi bikii bona na u nuu ni. ⁶ Ki n gbat fuut, ki li tee nan kunkor na, ki nyii bonfoa banna na ni, ki yeen a, “Boroboro dii ŋmanbaŋ tee daar paauko, ki karwanta ŋmanbaŋ muntaa mun tee daar paauk; a ŋaan daa te ki kpan tiinii nan daan tiinii na namii.”

⁷ Ki Pegann na tabit yiit nba pukin ŋanna na; ki n gbat kunkor nyii bonfoor nba pukin banna na boor, ki yiin a “Baat.” ⁸ Ŋanne ki n la taanpeenwuwur, ki wunba jakɔ na sann tee Kuun; ki kpeentiŋ mun waa u poor; ki Yennu turib yiikoo a bin kpi tingbouŋ na niib bokitu munna yenn, a bin kpib tobii ni nan kon nan yiarii, ki bia te tingbouŋ na bonkobibiit n kpib.

⁹ Ki Pegann na bia tabit yiit nba pukin ŋanŋmu na, ki n la binba ki niib din kpiib kimaan baa din dia Yennu maan, nan barŋanii nba ki bi din mɔk na paak, ki bi be binbintir na nyakir ni, ¹⁰ ki yikin sanpaapo ki yeen a, “Ti Yomdaano Yennu, fin nba tee popeendaano ki bia tee barmɔnii daano, li saa yukir nleewa ki a tan bu tingbouŋ na niib buut ki dat bi tuba, baa kpiit na paaki?” ¹¹ Ŋanne ki bi tur bi kur liatfopeenii, ŋaan yetib a “Ii foi waan kii guu yoo nba ki bi tan saa kpi i toontunleeb nan i naa waas ki gbenn, nan baa din kpii-i bianŋinba na.”

¹² Ki n la Pegann na tabit yiit nba pukin ŋanloob na; ki tiŋ jek bonchiann, ki yonnu boŋn chimm, ki ŋmaarik mun mɔnn nan sɔn na. ¹³ Ki ŋmaabira nyii sanpaapo ki baa tiŋ ni, nan wouŋ nba tuu nik kinkan, ki u loona n baa bianŋinba na. ¹⁴ Ki sanpaak pɔbin pɔbin nan gbanpɔɔbir na ki bot, ki kunkona nan gbinghana kur chat chat siaminba ki li tuu be na. ¹⁵ Ŋanne ki tingbouŋ na kpanbara, nan nijaana, nan lanjimanba yudamm, nan nitarinyika, nan pandamm, nan sɔɔ kur, binba tee daaba, nan binba yen bi mɔŋ, ki bi kur chiar ki kɔɔ tanfiat nan wontii, jɔɔt ni, ¹⁶ ki yeen a jɔfokit nan tana na n baa bi paak, ki wunba kar naangbouŋ paak na daa laatib, ki tin nyi Pegann na wutoor ni, ¹⁷ kimaan wunba kar naangbouŋ paak na nan Pegann na wutoor dagbenjir daar maŋ baara, ki sɔɔ kaa ki saa set bi wutoor maŋ tɔɔnni.

7

Ki jiin Israel teeb po

¹ Li poorpo ki n la malakanba banna, ki bi see tingbouŋ na loka ŋanna na ni, ki dia wouŋ nba nyi loka kur po na, a li daa da tiŋ na paak, koo mɔkgbeŋa ni, koo tisiak paaki. ² Li yoo ki n la malakagano, ki u nyii yondopo, ki dia dɔk nba tee manfodaano Yennu yar na; ki u yikin nan kunkɔsaakar, ki yeen malakanba banna nba ki Yennu turib yaak a bin biir tiŋ nan mɔkgbeŋa na, ³ a bi daa biir tingbouŋ na, nan mɔkgbeŋa na, nan tiinii na, see ki bi tan dɔk Yennu toontunna bi yugbia paak sinsinna. ⁴⁻⁸ Ki n gbat binba ki bi dɔkib Yennu dɔk na kann, ki li tee niib tuskobik nan tusaa piinna nan tusaa ŋanna, ki bi nyii Israel booru kur ni.

Niib tusaa piik nan ŋanlee-e nyii Juda booru ni,
 ki niib tusaa piik nan ŋanlee nyii Rubenn booru ni,
 ki niib tusaa piik nan ŋanlee nyii Gaad booru ni,
 ki niib tusaa piik nan ŋanlee nyii Aser booru ni,
 ki niib tusaa piik nan ŋanlee nyii Naftali booru ni,

ki niib tusaa piik nan ñanlee nyii Manase booru ni,
 ki niib tusaa piik nan ñanlee nyii Simeonn booru ni,
 ki niib tusaa piik nan ñanlee nyii Liifai booru ni,
 ki niib tusaa piik nan ñanlee nyii Isakar booru ni,
 ki niib tusaa piik nan ñanlee nyii Sebulunn booru ni,
 ki niib tusaa piik nan ñanlee nyii Joosef booru ni,
 ki niib tusaa piik nan ñanlee mun nyii Benjaminn booru ni.

Ki jiin nibur nba ñin lakiin na po

⁹ Li poorpoe ki n la nibur ki bi kaa kann, ki nyii tingboun na yent kur ni, nan niibooru kur ni, nan maaru kur ni, nan mabooru kur ni, ki lia liatfopeenii, ki see naangboun nan Pegann na tóonn, ki dia biabfaat bi nii ni, ki yikin nan kunkosaakara ki yeen a, ¹⁰ “Tinnu nyi ti Yomdaano Yennu nba kar naangboun paak nan Pegann na boore.” ¹¹ Ki malakanba na kur set ki lint naangboun na, nan saakab na, nan bonfoa banna na, ki baa finfaba naangboun na tóonn, ki jiantir Yennu, ¹² ki yeen a, “Mamómm, paku nan dontir nan yan nan niipoturu nan baakir nan pañ nan yiikoo tee Yennu yare mómómók nan mómómók. Mamómm.”

¹³ Ki saakab na yeno boin a “Ki binba lia liatfopeenii na tee lamme, bi nyii lee?” ¹⁴ Ki n jiin a, “Chanbaa, fine mi, ñaan min ki mi.”

Ki u yetin a, “Niib na nyii biakgbenir na nie, ki wuur bi liatfokit Pegann na son ni, ki li ji peen, ¹⁵ li paake ki bi see Yennu naangboun na tóonn, ki tuun teeno, yonnu nan nyiok, u jiantu diiuk na ni, ki ñoo Yennu nba kar naangboun na paak na sii be namm, ki u maasu sii dook bi paak; ¹⁶ ki kon koo nyunnyukuru kan mi soorib, ki yonnu tonu koo tongbenjiar kan mi toñ bi gbanu, ¹⁷ ki Pegann nba be naangboun tóonn na sii guub, ki saan namm nyunbuur nba teen manfoor na boor, ki Yennu saa fiar bi ninnyuut kur.”

8

Ki jiin yiit nba pukin ñanlore na po

¹ Pegann na nba tabit yiit nba pukin ñanlore na yoo nba, ki Yendoun ni ñmin surimm, ki yann waan. ² Li poorpoe ki n la malakanba banlore nba see Yennu tóonn na gaar naatuna ñanlore. ³ Ki n bia la malakagano ki u dia salima sej ki saan set binbintir na tóonn. Ki Yennu turó bonnunubit bonchiann a wun pukin Yennu niib kur miaru na ni, ki jii paan salima binbintir nba see naangboun tóonn po na, ki tur Yennu. ⁴ Ki bonnunubit na munyuut nan Yennu niib na miaru nyii malaka nba see Yennu tóonn na nii ni, ki do sanpaapo. ⁵ Ki malaka na jii salima sej na ki moor muu binbintir na paak, ki gbeen sej na, ki kpaar moon tingboun na ni. Ki saak tian, ki fuut fu, ki sanyikintii nyikii, ki tij damm.

Ki jiin naatuna ñanlore na po

⁶ Ki malakanba banlore nba dia naatuna ñanlore na teen siir nan bin peb naatuna mañ.

⁷ Sinsinn malaka na nba doñ pebir u naatunn na, ki sakaana nan muu ñmat nan son ki moon tingboun na ni, ki tingboun na bokitu muntaa ni yenn, nan li tiinii nan li moomaasa kur dii muu.

⁸ Malaka nba pukin banlee na nba pebir u naatunn na, ki bi lu siar ki li naan jogbenir ki di muu, ki tan baa tingboun na mógbenja kur ni, ki mógbenja na bokitu muntaa ni yenn kpant son, ⁹ ki linba be mógbenja

na ni bökütu muntaa ni yenn kpo kpo, ki ñarint nba paa mægbenja paak na, ki li bökütu muntaa ni yenn biir.

¹⁰ Malaka nba pükün bantaa na nba pebir u naatunn na, ki ñmaabir gbenjir nba di ki naan muu na nyii sanpaapo, ki tan baa kpenii nan nyuntona nba be tingbouñ na ni, li bökütu muntaa na yenn ni. ¹¹ (Ñmaabir na sann ñin tee “Ton.”) Ki nyun na bökütu muntaa ni yenn tonj; ki niib bonchiann nba nyuu nyun na kpo, kimaan nyun na nba ton na paak.

¹² Malaka nba pükün banna na nba pebir u naatunn na, ki yonnu nan ñmaarik nan ñmaabira bökütu muntaa ni yenn bonn. Ki yonnu nan ñmaarik nan ñmaabira yentu na bökütu muntaa ni yenn bonn. Ki yentu nba tuu yeen yonnu ni na bökütu muntaa ni yenn ji ki yeeni, ki ñmaarik nan ñmaabira na mun ji ki yeeni, ki nyiök bonnu mun bokit li bianj ki bonn nna. ¹³ Li yoee ki n la kanbagbenjir yuuk sanpagbant ni, ki yikin nan kunkosaakar a “Parbiir; parbiir; parbiir; malakanba bantaa nba biar na-i tanj pebir bi naatuna na, parbiir sii be tingbouñ na niib paak.”

9

¹ Ki malaka nba pükün banñmu na pebir u naatunn na, ki n la ki ñmaabir nyii sanpagbant ni, ki tan baa tingbouñ na ni; ki bi turö bootuk nba sumii ki kaa terik na peenu. ² Ki ñmaabir na loot bootuk manj, ki munyuut nyii leñ, ki tee nan musaakau munyuut na, ki li munyuut dökin yonnu, ki tingbouñ na bonn. ³ Ki töörü nyii munyuut na ni ki sik tingbouñ na ni, ki Yennu turib yaak nan nanii nba mök yaak tingbouñ na ni bianjinba na.

⁴ Ki Yennu yetib a bi daa biir möot nan titubira nan tiinii faat kaa, ñaan mukis niib nba ki mök Yennu döc bi yugbia paak na; ⁵ ki u turib möb a bi daa kpi niib manj, ñaan te bin di biak ki saa ñan ñmaarii ñanñmu. Bi-i jun niro, li tonu sii tee nan nanj tonu nae. ⁶ Li yoo, li nibooru saa lon kuun ñaan kan la, bi bia tan sii loon bin kpo, ñaan kuun saa chiar ki nyikibe.

⁷ Töörü na tee nan taanii nba tuu teen siir nan töb nae; ki yir linba naan salima naan fokirii, ki bi numm po naan nisaarii numm po, ⁸ ki bi yut tee nan poob yut na, ki bi nyana naan yanböra nyana. ⁹ Ki bi lia naagbanköña ki li naan kut, ki döc bi parbia, ki bi kpinkpant fu fuut nan töb taanii nba tuu teen siir ki daar torit, ki saa töb na. ¹⁰ Ki bi mök joa nba mök löbii ki li naan nanii yar, ki löbii manj mök panj ki saa mukis nisaarii, ki saa janj ñmaarii ñanñmu na. ¹¹ Ki malaka nba guu bootsunsun manj tee bi bat, ki Hiibru maan ni bi yiu Abadonn, ki Griik maan ni bi mun yiu Apolionn. (Sann manj paak tee “Biirtö.”)

¹² Sinsinn parbiir na gara, ñaan parbiir munlee biar, ki waa.

Ki jiin naatunn nba pükün ñanloob na po

¹³ Ki malaka nba pükün banloob na pebir u naatunn, ki n gbat ki kunkör nyii salima binbintir nba see Yennu töönn na mægbanjoontü ñanna na ni, ¹⁴ ki kunkör na yet malaka nba pükün banloob ki dia naatunn na, a wun lot malakanba banna nba ki bi lorib mökir nba ki bi yir Yufrates ni na ki lub; ¹⁵ ki u lootib. Yennu-e ñin diab ki teemm siir ki guun daar nba ki bi saa kpi nisaarii bökütu muntaa ni yenn na. ¹⁶ Ki n gbat lanjimanba nba tee taanjakira na kann, ki li tee tusbamm kobii ñanlee. ¹⁷ Ki n yirintu manj ni ki n la taanii nan bi jakira na, ki bi tee nna: ki taanjakira na lia naagbanköña nba döc bi parbia, ki li mön nan muu na, ki tee nan bonbönuwura na, ki bia mön nan dukpan na; ki taanii na yura naan yanböra yura. Ki muu nan munyuut nan sarwuuta nyi bi möi ni.

¹⁸ Ki muu nan munyuut nan sarwuuta nba nyi taanii na moi ni na kpai nisaarii bokitu muntaa ni yenn. ¹⁹ Taanii man yiikoo be bi moi nan bi joa nie, ki bi joa na naan wai ki mok yura, ki bi dia junt niib. ²⁰ Ki niib nba biar, ki bonbiir man ki kpaiib na, din ki nyik baa jiantir bi moŋ bonninnant nba na, nan narinbiit. Bi din jiantir chicherii, nan pata nba tee salimmɔna, nan salimpeena, nan kutmont, nan tana, nan daat, linba ki nyoi, ki bia ki gbia, ki bia ki sommi. ²¹ Niib man bia ki nyik nikpinu, nan jabaa bunu, nan bonchonchonsin, nan nanyuk toona.

10

Ki jiin malaka nan gbanpɔɔb-bik na po

¹ Li yoo ki n bia la malakajaansɔɔ ki u nyii Yendouŋ ni ki siik, ki gbat sanpagoŋ nan chinchenn na, ki naatoruk boon lint u yur, ki u numm po naan yonnu, ki u taa naan jaantarii nba di muu. ² Ki u dia gbanpɔɔb-bik u nuu ni, ki li pɔbita, ki u diitu taar tɔɔ mokgbenjir paak, ki u gaŋ taar mun see tinj ni; ³ ki u tian nan kunkɔsaakar nan yanbɔr nba tuu beet bianjinba na. Waa tian gbenn yoo nba, ki satianii ŋanlore mun tian ki jiin. ⁴ Satianii man poorpo ki n teen siir maa n sɔb waa pak linba, ŋaan gbat kunkosiar nyii Yendouŋ ni ki yet a n bɔr satianii ŋanlore nba yet maan nba na, ki lii be n ni, ki daa sɔbin.

⁵ Malaka nba ki n lau ki u see mokgbenjir paak nan tinj ni na donn u niidiitu sanpaapo, ⁶ ki por nan Yennu nba yoo be mokmok nan mokmok na, wunba din nan sanpaak nan tingbouŋ nan mokgbenja nan bona nba kur be li ni na, ki yet a li ji kan yukiri; ⁷ ki malaka nba pukin banlore na-i tanj pebir u naatunn na daar nba, Yennu tan saa jii woonin ni maan ki tun nann toonn, nan waa din yet ki tur u sokininba nba tee u toontunna bianjinba na.

⁸ Ki kunkɔr nba ki n gbat ki li nyii Yendouŋ ni ki pak turin na bia pakin, a man saan gaar gbanpɔɔb-bik nba pɔbit ki be malaka nba see mokgbenjir nan tinj ni na nuu ni.

⁹ Ŋanne ki n saan malaka na boor a man gaar gbanpɔɔb-bik man, ki u chabin a n gaar ŋman; a li sii tone n nɔɔk ni, ŋaan n mɔb ni ŋarin li sii man nan siat nae.

¹⁰ Ŋanne ki n gaar gbanpɔɔb-bik man ki ŋman, ki li man nan siat na n mɔb ni, ŋaan laa sik n poor ni, ki li ji ton. ¹¹ Ŋanne ki bi betin a “Li kpaa talas nan fan ŋamm sokin Yennu maan ki tur nibooru bonchiann, nan tingbouŋ na yent bonchiann, nan mabooru bonchiann, nan kpanbara bonchiann.”

11

Ki jiin siara damm banlee po

¹ Ŋanne ki sɔɔ turin dabikinkar ki yetin a “Fiit ki saan bikin Yennu diiuk nan li binbintir, ki bia kan binba jiantir Yennu leŋ man; ² ŋaan daa bikii li dindounjouku, kimaan n jii ŋanne ki tur binba ki tee Juu teeb na, ki bi tan saa yent Yennu doo na ŋmaarii piinna nan ŋanlee; ³ ŋaan n tan saa te ki n siaradamm banlee n lia botoliant, ki n saa turib yiikoo ki bi sokin n maan ki teen niib, ki saa jaŋ daa tusir nan kobiinlee nan piinloob man.”

⁴ Siara damm banlee nae tee Olif kpan tiinii ŋanlee nan fita ŋanlee nba see Yennu tɔɔnn; ŋɔɔe yen tingbouŋ na. ⁵ Ki sɔɔ-i tanj loon wun turib daŋ, muu saa nyi bi moi ni ki di bi dataak man; ki wunba kur loon wun turib daŋ, nnae ki bi saa teenɔ wun kpo. ⁶ Bi bia mok yiikoo ki saa soor saak,

ki saak kan baa yoo nba ki bi mɔontir Yennu maan na, ki bia mɔk yiikoo ki saa te ki nyun n kpant sɔn, ki bia saa fit te ki biak bonchiann n baar tingboun na ni, yoo nba kur ki bi loon.

⁷ Yoo nba ki bi tan saa gbenn bi siara toona na, bonkob-siɔk nba be bootsunsun nba kaa terik ni na saa nyi ki tookib nan tɔb, ki nyannib ki kpib. ⁸ Ki bi gbanant tan sii dɔɔ dogbenir na sɔnjouk ni, siaminba ki bi din kpaa bi Yomdaano dapunpun paak na. Yennu pur doo manj Sodom, koo Ijijt-e. ⁹ Ki niib nba nyii maaru kur ni, nan booru kur ni, nan mabooru kur ni, nan tingboun na yent kur ni, tan saa tikir ki got bi gbanant damuna ntataa nan bonjinn, ki kan chab ki bin pii gbanant manj. ¹⁰ Tingboun na niib sii mɔk parpeenn bonchiann niib banlee na kuun paak, ki bi saa jerin ki pi bi leeb piinii, kimaan bia, sɔkiniinba banlee na te ki tingboun na niib dii biak bonchiann. ¹¹ Ki daa ntataa nan bonjinn na nba gar, ki foon nba teen manfoor na nyii Yennu boor ki baar kɔɔb, ki bi manfoor jen, ki bi fiir set; ki janmaanii soor binba lab na bonchiann. ¹² Li yoo na ki sɔkiniinba banlee na gbat kunkɔsiar nyii sanpaapo ki yetib a “Domin nna na.” Li yooe ki bi kɔɔ sanpagboun ni ki doo Yendoun ni, ki bi datai na see ki gorii. ¹³ Li taakpaak ni ki tinj damm, ki dogbenir manj bokitu piik ni yenn biir, ki niib tusaa ntalore kpo tinj manj dammu ni, ki janmaanii soor binba biar na, ki bi dont Yennu nba be Yendoun ni na sann.

¹⁴ Gotir man, parbiir nba pukin munlee na gara, njan parbiir nba pukin muntaa na saa baar motana.

Ki jiin naatunn nba pukin ntalore na po

¹⁵ Li yoo ki malaka nba pukin banlore na pebir u naatunn, ki kunkɔsaakara yeen Yendoun ni a “Tingboun na naan kur kpant ti Yomdaano Yennu nan u Niganntɔɔ Masia yara, ki u saa diab mɔkmɔk nan mɔkmɔk.” ¹⁶ Ki saakab piinlee nan banna nba kar bi naangbant paak Yennu tɔɔnn na baa finfaba ki ji jiantir Yennu, ¹⁷ ki yeen a

“Ti Yomdaano Yennu, fin nba mɔk paɔ kur,
ki din yɔɔ be, ki bia daa be na, ti teena niipoouk,
kimaan a jii a pangbenir ki dii tingboun na naan.

¹⁸ Binba ki waa-a nae donn wutoor,
ki a wutoor mun doo.

Ki yoo baar nan ki a bu binba kpo na buut,
ki pa a toontunna nba tee a sɔkiniinba na,
nan a niib kura nba jiantira na,
binba tee nijaana nan tarii kur.

Ki yoo bia baar nan ki a biir binba biir tingboun na na.”

¹⁹ Nanne ki Yenjiantu diiuk nba be Yendoun ni na loot, ki n la lakir nba ki Yennu sennu be li ni na, diiuk manj ni. Ki sanyikintii nyikintir, ki satianii tian nan fuut, ki tinj damm, ki sakaangberja bonchiann baa.

12

Ki jiin poo nan waakperbiik po

¹ Li poorpo ki nyingbenir dokit sanpaapo; ki poosɔɔ ghab yonnu nan chinchen na, ki see njaarok paak, ki njaabira piik nan ntanee bia be u yur paak ki tee naan fokirik; ² ki poo manj mɔk poor, ki bui matyiaru.

³ Nanne ki nyinleer bia dokit sanpaapo; ki waakperbiik nba tee bonmuɔ see ki mɔk yura ntalore nan yina piik; ki naanfokirii ntalore yir u yura ntalore na paak. ⁴ Ki u jii u joor ki dat njaabira bokitu ntanea ni

yenn, ki nyinnir sanpaapo, ki lu tingboun na ni, n̄aan ji see poo nba m̄o matyiaru na t̄oɔn, ki guu wun mar gbenna, ki wun n̄man sanpantik na.

⁵ Ki poo maŋ tan mar bonjak, wunba yaa wun tan dia niibooru kur nan paŋ na; ki bi nyiar bik na ki saan nanɔ Yennu boor, n̄ɔɔ Yennu naangboun paak. ⁶ Ki poo na mun chyar ki saan muuk ni, siaminba ki Yennu teen siir ki guunɔ, ki sii dintɔ ki saa dian daa tusir nan kobiinlee nan piinloob na.

⁷ Nanne ki t̄ɔb fiir Yendouŋ ni. Ki malaka nba ki u sann tee Makel, ki n̄ɔɔ nan u malakaleeb kɔn ki tookit waakperbiik nan u mun yaa malakanba na; ⁸ ki bi nyann waakperbiik nan u malakanba na, ki ki chabib a bii be Yendouŋ ni; ⁹ ki bi nyinn waakperbiik na; u poŋ tuu tee waauk nba be-ewa, ki u sann tee Sanbiirtɔɔ koo Sintaanii, ki tuu kpann tingboun na teeb kur na. Ki bi nyinn n̄ɔɔ nan u malakanba ki lub tingboun na ni.

¹⁰ Li yoo ki n gbat kunkosaakar Yendouŋ ni, ki li yeen a “M̄otana, ti Yomdaano Yennu tinnu, nan u paŋ, nan u naan, nan u Niganntɔɔ Masia yikoo baara, kimaan bia? Bi nyinn Sintaanii na Yendouŋ niwa; n̄ɔɔ Sintaaniie tee wunba tuu biir Masiaweira, Yennu boor, yoo kur na; ¹¹ Pegann na sɔn nan u barŋanii nba ki bi m̄oɔntir nae te ki bi nyann Sintaanii; ki bi ki tiin bi manfoa nyinu ki sak nan kuum-i baarib, bi saa gaara. ¹² Li paak, yimm nba be Yendouŋ ni na, ii m̄ok parpeenn maŋ. N̄aan tingboun na niib nan binba be m̄okgbenja ni na n̄arin, parbiir be bi paak, kimaan Sintaanii sik bi paak nan wutogbenjire, waa mi nan u yoo ji ki yab na paak.”

¹³ Waakperbiik na nba la nan bi jiuu ki lu tingboun na ni na, ki u ji waa poo nba mar bonjak na, a wun sooro. ¹⁴ Ki Yennu jii kanbagbenjir kpinpant n̄anlee ki tur poo na, a wun yukir n̄aan nyik waakperbiik na, ki saan muuk ni kii sakii be siaminba ki bi sii dintɔ bina n̄antaa nan bonjinn. ¹⁵ Ki waakperbiik na puut nyunpana poo na paak nan m̄okir ni nyun na, a nyun na n diu; ¹⁶ n̄aan ki tinj somm poo na, ki yaat n̄aan jiin mubin nyun nba nyii waakperbiik m̄ɔb ni na paak. ¹⁷ Ki waakperbiik na wutoor doo nan poo na bonchiann, ki u saan a wun saa kɔn nan poo na waas nan u yaaboona nba be ki waa Yennu sennu ki dia Yiisa barŋanii na, ¹⁸ ki saan see m̄okgbenjir kpinj.

13

Ki jiin muuk ni bonkobit banlee po

¹ Ki n la ki muuk ni bonkobuk nyii m̄okgbenjir ni, ki m̄ok yina piik nan yura n̄anlore, ki naanfokirii piik yir u yina piik na paak; ki sana nba sukii Yennu na sɔb u yura na paak. ² Ki muuk ni bonkobuk nba ki n la na naan naamuuk, ki m̄ok taanyargbenja, ki u m̄ɔb naan yanbɔr m̄ɔb. Ki waakperbiik na tur muuk ni bonkobuk na u m̄oŋ paŋ, nan u naangboun, nan u yikoo nba yab. ³ Ki n la muuk ni bonkobuk na yuyenn ki li naan bi chɔɔ pate na, n̄aan ki li lek buura; ki li bakit tingboun na teeb kur, ki bi ji waa. ⁴ Ki niib ji jiantir waakperbiik na, kimaan waa jii u paŋ ki tur muuk ni bonkobuk na paak. Ki niib na bia jiantir muuk ni bonkobuk na ki yeen a “N̄mee paŋe tee nan muuk ni bonkobuk na paŋ na? Ki n̄mee saa fit kɔn nan muuk ni bonkobuk maŋi?”

⁵ Ki Yennu chab muuk ni bonkobuk na yaak ki u piak nan karinbaanii ki sukii n̄ɔɔ Yennu. Yennu bia chabɔ yikoo ki saa dian n̄maarii piinna nan n̄anlee. ⁶ Ki u piin ki piak sukii Yennu, nan u sann, nan siaminba ki u be na, nan binba kur be Yendouŋ ni maŋ. ⁷ Ki u bia chabɔ yaak a wun kɔn nan n̄ɔɔ Yennu niib ki nyannib, ki bia chabɔ yikoo ki u saa yent

maaru kur; nan nibooru kur, nan mabooru kur, nan tingbouŋ na yent kur nba be. ⁸ Niib kur nba be tingbouŋ na ni, ki bi sana ki sob binba mək manfopaann na ghouŋ ni, yoo nba ki durinya daa din kaa na, bi saa jiant muuk ni bonkobuk na. Manfoor ghouŋ na tee Pegann nba ki bi din kpiiu na yare.

⁹ Li paak, wunba mək tubir, wun gbiint. ¹⁰ Wunba ki Yennu senn nan u sii tee daabir, u set sii tee daabire. Ki wunba dia jukbanjiak ki kpi u leeb, bi mun bia tan saa jii jukbanjiake ki kpiu.* Li paak, li ŋan ki Yennu niib-ii mək mintir ki teeno yada fanu.

¹¹ Li poorpo ki n bia la muuk ni bonkob-ɔo, ki u nyii tinj ni, ki mək yina ŋanlee nba naan Pegann yina, ki u piak, ki u kunkor naan waakperbiuuk na kunkor; ¹² ki see muuk ni bonkob-sinsinn na toonn po, ki jii muuk ni bonkob-sinsinn maŋ yikoo nba yab na, ki mukis tingbouŋ na teeb kur, a bii jiantir muuk ni bonkob-sinsinn nba la daŋ nba yaa lin kpiu, ki u tan la laafia na. ¹³ Ki bonkobuk nba pukin banlee maŋ bia tun baktinauŋ nyina, ki te ki muu nyii sanpaapo ki sik tinj na ni, niib ninbina ni. ¹⁴ Ki Yennu nba chabɔ ki u tuun baktinauŋ nyina, muuk ni bonkob-sinsinn toonn na, ki u kpann tingbouŋ na teeb, ki betib a bin maa tingbann, ki lii naan muuk ni bonkobuk nba la jukbanjiak daŋ ŋaan tan ki kpo na. ¹⁵ Ki Yennu chab muuk ni bonkobuk nba pukin banlee na yaak, ki u foont foon ki tur tingbann nba naan muuk ni bonkob-sinsinn na, ki tingbann maŋ fit piak, ki te ki bi kpi binba ki sak bin jianto na. ¹⁶ Ki muuk ni bonkobuk maŋ bia mukis niib kur; binba tee tarii nan nijaana, nan mokita nan fara damm, nan daaba nan yent-n-moŋ damm, a wun dok bi niidiitu koo bi yugbia paak. ¹⁷ Nirɔ nba ki dok na kaa u paak, u kan fit daa siar koo ki ko siari; ki dok nae tee muuk ni bonkobuk na sann, koo u sann kann.

¹⁸ Linba na tee yanfantir yare. Wunba kur mək bannu yan, wun dukin bann muuk ni bonkobuk maŋ kann bian. Kimaan bia, kann maŋ paak tee jasoo sanne. Li kann tee kobii ŋanloob nan piinloob nan ŋanloobo.

14

Ki jiin tinnu yaŋ po

¹ Ki n yirintu maŋ ni ki n bia gokit ki la Pegann na, ki u see kunkonn nba ki bi yir Sayonn na paak, ki niib tuskobik nan tuspiinna nan tusaa ŋanna, binba mək u sann nan u Baa sann bi yugbia paak, ki bi lakin see nanɔ. ² Ki n gbat ki kunkor nyii Yendouŋ ni, ki fu nan sutik ni nyun na, ki bia naan satiangbeŋa nba tuu tian bianjina na, ki bia naan bafaara nba tuu faa biat, ki li mo bianjina na. ³ Ki niib tuskobik, nan tuspiinna, nan tusaa ŋanna maŋ see naangbouŋ, nan bonfoa banna na, nan saakab na toonn po, ki yiin yanpaan nba ki soo ki fit tumii, see niib nba ki Yennu gannib tingbouŋ na ŋaateeb ni ki tinnib na kuukoo. ⁴ Ŋamme tee jab nba dia bi moŋ fanu ki ki koon poobi, ki ki mi doo nan poo gbaa; ŋamme bia waa Pegann na ki saa siaminba kur ki u saa; ŋamme tee binba ki Yennu gannib nisaarii sinsuuk ni, a bin teen sinsinn niib nba ki ŋoo Yennu nan Pegann na gaarib. ⁵ Faak bia ki nyi bi moi ni; bi tee popeendamme.

Ki jiin malakanba bantaa po

* **13:10** 13.10 Koo: Wunba ki Yennu senn nan bi saa kpiiu nan jukbanjiak, bi set tan saa kpiiu nan jukbanjiake.

⁶ Ki n bia la malakasoo, ki u yuuk sanpaapo ki dia barnanii nba be mɔkmɔk nan mɔkmɔk, ki mɔontir ki teen tingbounj na teeb: nibooru kur, nan maaru kur, nan mabooru kur, nan yent kur niib nba be tingbounj na ni; ⁷ ki u yet nan kunkɔsaakar a “Ii tiin Yennu kii biaki dontir u sann, kimaan yoo nba ki u saa bu niib buut na baara; ii jiantir ɲoo Yennu nba din nan sanpaak, nan tingbounj, nan mɔkgbenja, nan nyuntona kur na.”

⁸ Ki malaka nba pukin banlee na wei, ki yet a, “Dogbenjir Babilonn na baawa, u din te ki nibooru kur tun chonchonsin, li paak ki Yennu wutoor doo.”

⁹ Ki malaka nba pukin bantaa na wei, ki yet nan kunkɔsaakar a “Wunba kur jiantir muuk ni bonkobuk na nan u ninnaunj na, ki mɔk bi dɔk u yugbiar paak, koo u nuu ni, ¹⁰ li daano saa la Yennu wutoor nba tee nan dapaarin nba ki u kpaar danmanbanj ni na. Li daano bia tan saa la biak, muu nba di nan sarwuuta na ni, Yennu malakanba nan Pegann na toonn po. ¹¹ Ki bi mukisuk muu manj munyuut saa do sanpaapo mɔkmɔk nan mɔkmɔk; bi bia kan la foon yonnu ni ki boi nyioku. Namme tee binba jiantir muuk ni bonkobuk na nan u ninnaunj, ki mɔk u dɔk nba tee u sann bi paak na.”

¹² Li paak, li ɲan ki Yennu niib nba sak u mɔmaan ki teen Yiisa yada na-ii mɔk gbankur.

¹³ Ki n bia gbat kunkɔr nyii Yendounj ni ki yeen a man sɔb maan na a “Laa nyii mɔtana ki saa, parpeenn be damm nba kpo ti Yomdaano sɔnu ni na paak.” Ki Yennu Seyeen na sak a “Mamomm, bi saa la foon bi toongbenja paak, kimaan bi toona nyoot nae waab.”

Ki jiin tingbounj na jaanu po

¹⁴ Ki n bia gokit ki la sanpagbounpeeunj, ki sɔɔ kar li paak ki naan nisaarik bik, ki yir salima fokirik, ki dia gɔtuk nba di u nuu ni. ¹⁵ Ki malakasoo nyii Yenjiantu diiuk ni, ki yeen nan kunkɔsaakar, ki teen wunba kar sanpagbounj paak na a “Jiin a gɔtuk na ki jaan tingbounj na, kimaan jaanu manj yooe na, li kur beera.” ¹⁶ Ki wunba kar sanpagbounj paak na jii u gɔtuk manj, ki jaan tingbounj na.

¹⁷ Ki malakasoo mun nyii Yenjiantu diiuk nba be Yendounj ni na, ki dia gɔtuk nba di.

¹⁸ Li yoo ki malaka nba tee muu saakoo na nyii binbintir na boor, ki yeen nan kunkɔsaakar, ki teen malaka nba dia gɔtuk nba di na a “Jiin a gɔtuk na ki pɔɔr tingbounj na tilɔna na, kimaan loona manj kur monna.”

¹⁹ Ki malaka na jii u gɔtuk na, ki pɔɔr tingbounj na tilɔna, ki jii loona manj, ki teen gbiouk nba ki bi ɲmakii loona li ni na. Gbiouk na tee Yennu wutogbenjir nyinne. ²⁰ Ki bi ɲmakir loona na doo na kpɛj, ki sɔn nyii siaminba ki bi ɲmakii loona na ki tan pubir, ki li fokint saan nan maar kobiinlee nawa, ki li sumiiu saa baar taabatii ɲanɲmuwa.

15

Ki jiin malakanba nan biak booru booru nba joont na po

¹ Li yoo ki n la bakitnaunj nyinjaann sanpaapo, ki malakanba banlore dia biak booru munlore nba tee Yennu wutoor nba biar poor na.

² Ki n la siar ki li naan mɔkgbenjir, ki yeen nan mianu na, ki ɲmat nan muu; ki n bia la binba kɔn ki nyann muuk ni bonkobuk nan u ninnaunj nan u sann kann na, ki bi see kpia mianu mɔkgbenjir na, ki dia kɔna nba ki Yennu turib na; ³ ki bi yiin yanj nba ki Yennu toontunno Moses din tuu yiin na, nan Pegann na yanj a:

“Ti Yomdaano Yennu nba mək paŋ kur,
a toona tee toonjaana nba yaar litite,
a sɔnii took ki bia tee barmonii.

Fine tee nibooru kur Kpanbar.

⁴ Ti Yomdaano, ŋmee be ki kan tina
ki bia kan dont a sannii?

Kimaan fin kɔɔe tee popeendaano.

Nibooru kur tan saa baar ki jianta,

kimaan a barmonii toona nyii paanuwa.”

⁵ Li poorpoe ki n bia la ki Yenjiantu diiuk nba be Yendouŋ ni na loot,
ki Yennu lanbouŋ na be leŋ. ⁶ Ki malakanba banlore nba dia biak booru
ŋanlore na nyii jiantu diiuk maŋ ni, ki lia tapeenii nba kaa jakinsiati, ki jii
salima chinchenlotii ki lor bi nyaat ni. ⁷ Ki bonfoa banna na yeno jii salima
senii ŋanlore ki tur malakanba banlore na; ki Yennu nba be mək mək nan
mək mək na wutoor gbee senii maŋ, ⁸ ki Yennu maŋ yentsaakar nan u paŋ
te ki munyuut gbee jiantu diiuk na, ki sɔɔ ji ki fit kɔɔ leŋ nan yoo nba ki
biak booru ŋanlore nba ki malakanba banlore dia na tan saa gbenn.

16

Ki jii senii nba gbee nan Yennu wutoor na po

¹ Li poorpoe ki n bia gbat ki kunkɔsaakar nyii Yenjiantu diiuk na ni,
ki piak teen malakanba banlore na, a bin jii senii ŋanlore nba gbee nan
Yennu wutoor na, ki kpaar mɔɔn tingbouŋ na paak.

² Ki sinsinn malaka na saan ki saa kpaar linba be u seŋ ni na, ki mɔɔn
tingbouŋ na paak, ki nara nba bi, ki ton bonchiann na soor binba mək
bonkobuk na dɔk, nan binba jiantir li ninnauŋ na.

³ Ki malaka nba pukin banlee na mun kpaar linba be u seŋ ni na, ki
mɔɔn mək gbeŋa ni, ki nyun na kpant sɔn ki naan kpeemmɔ yar, ki bonfoa
nba kur be mək gbeŋa na ni kpo.

⁴ Ki malaka nba pukin bantaa na mun kpaar linba be u seŋ ni na, ki
mɔɔn kpenii nan nyuntona ni, ki li nyun kpant sɔn. ⁵ Li poorpo, ki n gbat
malaka nba tee nyun saakɔɔ na yeen a, “Ti Yomdaano, Popeendaano, fin
nba tuu yɔɔ be ki bia daa be na, a buut na tee linba tooke, ⁶ kimaan baa
kpɔii a niib nan a sokiniinba nae, ki a jii sɔn ki turib a bin nyu. Njanne jaŋ
namm.” ⁷ Ki n bia gbat ki kunkɔr nyii maruŋ binbintir na boor ki yeen a,
“Ti Yomdaano Yennu nba mək paŋ kur, a buut na tee mamɔmmɛ, ki tee
linba took.”

⁸ Ki malaka nba pukin banna na kpaar linba be u seŋ ni na ki mɔɔn
yonnu paak, ki chabɔ yaak, a li tonu na n ŋamm funn niib, ki yekitib nan
muu na. ⁹ Ki tonu na nba ŋamm yekitib nan muu na yoo nba, ki bi ji
sukii Yennu nba mək biak na paŋ na sann, ŋaan bia lek ki sak bin lebit bi
dudukit kii dontirɔ.

¹⁰ Ki malaka nba pukin banŋmu na kpaar linba be u seŋ ni na, ki mɔɔn
bonkobuk na naangbouŋ paak, ki bonkobuk maŋ naan yent kur kpant
bunbɔnn, ki niib ŋman bi nyana, tont na paak, ¹¹ ki bia sukii Yennu nba
be Yendouŋ ni na, kimaan bi tont nan bi nara na paak, ki bia ki sak bin
nyik bi toonbiit na.

¹² Ki malaka nba pukin banloob na mun kpaar linba be u seŋ ni na, ki
mɔɔn mək ir nba ki bi yir Yufrates na ni, ki li nyun na fɔɔr ki bir sɔnjouk,
a kpanbara nba be yondopo na n poot. ¹³ Ki n la narinbiit bantaa, ki bi
naan pɔnta, ki nyii waakperbiiuk na, nan bonkobuk na, nan faak sokinii

na moi ni. ¹⁴ Bi tee narinbiit nba tuun bakitnaun toonae, ki lin tingboun na kpanbara kur boor, ki tikiib a bin took tob, ti Yomdaano Yennu, wunba mok paj kur na dagbenjir manj daar.

¹⁵ Ton, Yiisa yet a “Nnaa, n baat nan nanyuko nba tuu baar bianjinba nae. Parpeenn be daano nba ki goont, ki lia u tiat ki ki somm yanni, ki niib kan la u fei na paak.”

¹⁶ Ki narinbiit na tikir kpanbara na, ki saan namm siaminba ki Israel teeb yi Amagedonn na.

¹⁷ Ki malaka nba pukin banlore na mun kpaar linba be u seŋ ni na, ki moon wan ni; ki kunkosaakar nyii naangboun nba be Yenjiantu diiuk ni na ki yet a “Li tuma.” ¹⁸ Ki sanyikintii nyikintir, ki satianii tian fu, ki tinj damm bonchiann. Li tinj dammu booru ki mi damm, laa nyii yoo nba ki Yennu din nan nisaarii nawa, kimaan li damm bonchiann. ¹⁹ Ki dogbenjir na bokit taar muntaa, ki nibooru kur digbana baa, kimaan Yennu-e tiar dogbenjir Babilonn manj niib na biit po, ki u wutogbenjir nba doo bi paak bianjinba na, ki u dat bi tuba bonbiir. ²⁰ Ki digbana nba ki nyun lintir na kur mirint, ki kunkona kura mun bia mirint. ²¹ Ki sakaana nba gbenj, ki li yenn kpaiu tee nan naar na nyii sanpaapo, ki tan baa niib paak, ki bi sukii Yennu, kimaan sakaangbenja nba baa bi paak na. Li din tee biak gbenjire.

17

Ki jiin poochonchonbiik po

¹ Li yoo ki malakanba banlore nba dia senii njanlore na yeno baar n boor ki betin a “Baat, ki n wanna poochonchonbiik nba kar nyun bonchiann paak na buut nba tan sii tee bianjinba; ² ki tingboun na kpanbara chomm nana, ki tingboun na niib nyuu u bonchonchontoonn nba tee nan daan na ki yib.”

³ Ki Yennu Seyeŋ na sik n paak, ki malaka na jiin ki saan nanin muuk ni, ki n la poo ki u jak muuk ni bonkob-moj, ki sana nba sukii Yennu na sob lint bonkobuk manj gbanant kur powa, ki bonkobuk manj mok yura njanlore nan yina piik. ⁴ Ki poo na lia tamont, nan salima tiat, nan tana nba nyirii bonchiann, ki dia salima seŋ nba ki u bonchonchontoonn jakint nan linba nubir Yennu boor na gbee leja. ⁵ Ki sann nba ki soo ki mi li paak sob u yugbiar paak a “Dogbenjir Babilonn, poochonchona nan tingboun na bona nba nubir Yennu boor na naa.” ⁶ Ki n la ki poo na nyuu popeendamm son, nan Yiisaweira nba ki bi kpiib na son ki yib.

Maa lau nna manj ki li bakitin bonchiann. ⁷ Ki malaka na boin a bee ki li jaar litimi, a u saa wannin poo na nan bonkobuk nba ki u jak ki u mok yura njanlore nan yina piik na paak nba tee: ⁸ a bonkobuk nba ki n la na daan fo sianyoo, njan ji ki fo, njan saa nyi bootsunsun nba kaa terik na ni ki do, ki saa saan siaminba ki bi saa biiro na; a ki niib nba be tingboun na ni ki bi sana ki sob manfopaann teeb gboun ni, yoo nba ki durinya daa din ki piin na, saa got bonkobuk na, lin bakitib, kimaan bia? Bonkobuk na din fo, njan ji ki fo, njan bia tan sii fo; ⁹ a linba na loon yan nan bannue; a yura njanlore na tee kunkona njanlore nba ki poo na kar li paake; ¹⁰ ki bia tee kpanbara banlore, ki banjmu kpo, ki wunba pukin banloob na tee kpanbar motana, ki loo na daa ki dii naan; wuu tanj dii naan, u naan manj kan yukiri; ¹¹ a bonkobuk nba daan fo, ki ji tan ki fo na, pukin kpanbara banlore na po, ki teen banniin, ki mun tan saa saan siaminba ki bi saa biiro na; ¹² ki yina piik nba ki n la na tee kpanbara piik, njan bi daa ki dii naan, ki njam nan bonkobuk na tan saa lakin di

naan, ki yukir waaminna, ¹³ n̄aan bi piik na tan saa taan m̄ob, ki jii bi paŋ nan bi yiikoo na ki tur bonkobuk na, ¹⁴ ki bi tan saa k̄on nan Pegann na, ki Pegann na saa nyannib, kimaan u tee yomdam̄m kur Yomdaano, nan kpanbara kur Kpanbare, ki u poorpoweiteeb mun tee binba ki u yiinib ki gannib, ki bi bia tee niom̄m.

¹⁵ N̄anne ki malaka na bia betin a nyun nba ki n la, ki poochonchonn kar li paak na tee nigbouŋ nba tee nībooru, nan maaru, nan mabooru kur niibe; ¹⁶ a yina piik nba ki n la na, n̄amm nan bonkobuk na sii nan poochonchonn na, ki fat linba kur ki u m̄ok na ki nyik̄o gbananbir, ki pat u gbanant ki n̄man, ki bia joou muu, ¹⁷ kimaan Yennu-e te ki bi loon bin tun u loomm, ki taan m̄ob, ki jii bi naangbouŋ ki tur bonkobuk na m̄okm̄ok nan n̄oo Yennu maan maŋ nba tan saa gbee; ¹⁸ a ki poo nba ki n la na mun tee dogbenjir nba ki li kpanbar tee tingbouŋ na kpanbara yudaano.

18

Ki jiin Babilonn baak po

¹ Li poorpo ki n bia la malakasoo, ki u m̄ok yiikoo bonchiann, ki nyii Yendouŋ ni, ki u yentu n̄amm yent ki lint tingbouŋ na lokir kur po, ² ki u yeen nan kunkosaakar a “Dogbenjir Babilonn na baawa, li set baawa, ki ji kpant siaminba ki narinbiit kur, nan noonbiit nba m̄ok sinsint na be. ³ Kimaan booru kur poŋ nyuu u nianbiit nba tee nan daan nawa, ki tingbouŋ na kpanbara chomm n̄ano, ki tingbouŋ na kpinkpenta kpant m̄okita, u nianbiit nba yabit na paak.”

⁴ N̄anne ki n bia gbat kunkosiar nyii Yendouŋ ni ki yeen a,
 “N̄niib, nyint i m̄oŋ u ni man,
 ki daa lakin tuun toonbiit n̄ano,
 ki u biit maŋ tubdatu daa taabitini,

⁵ kimaan u biit na doo ki baar sanpaaka,
 ki Yennu tian u biit maŋ po.

⁶ T̄on, bin mun tun ki jiino nan waa tuu tuun bianjinba na,
 ki pau u biit pann taar munlee, ki dat u tubir bonbiir,
 kimaan u te ki niib tun toonbiit bonchiann.

⁷ Bin te wun la mukisuk nan parbiir
 ki lin jaŋ nan waa din tuu be u yamani
 ki dont u m̄oŋ bianjinba na,
 ki yeen u par ni a n̄oo poobate kar na,
 a u ki tee pakook kaa,
 a li paak, u kan mi la parbiiri.

⁸ Li paak, biak saa baaro dayenn,
 ki yiaru nan parbiir nan kon saa sooro,
 ki muu bia saa diu;
 kimaan ti Yomdaano Yennu nba bu n̄ano na
 tee yabint daano.

⁹ T̄on, tingbouŋ na kpanbara nba chomm n̄ano ki dii u mant na, bi-i tan̄i la u mudinu munyuut na, bi saa bui ki fabin u paak. ¹⁰ Bi tan saa tin jaŋmaanii u biak na paak, ki see banfokira ki ji yeen a “Wuya, dogbenjir na, wuya, Babilonn, doo nba m̄ok paŋ na, a tubdatu baare yiama.”

¹¹ Ki tingbouŋ na kpinkpenta tan saa bui fabin u paak, kimaan soo nba tan sii kaa ki saa daa bi tiat na paak, ¹² soo ji kan mi daa bi tiat nba tee salim̄ona, nan salimpeena, nan tanbinyinyira nba daauk paar, nan gbaknii, nan chinchenn̄ana, nan tam̄ona chinchena, nan daat nba

mantik fan, nan linba ki bi jii loobuk nyana ki nan, nan bona nba ki bi dia daat nba daauk paar ki naan na, nan kut, nan bont nba kur fan, ¹³ nan kakaduro, nan gasinbunn, nan tulaarii, nan tulaarbooru nba tee mir nan frankinsens na, nan daan,* nan kpan, nan yon, nan dii, nan nei, nan pei, nan taanii nan li torit, nan daaba, nan nisaarii manfoa gbaa. ¹⁴ Ki kpinkpenta na yeeno a “Tiat nba ki a bo loon fii moka na, nan a mokint na, nan tajant na gara, a ji kan mi lar.” ¹⁵ Ki kpinkpenta nba kpentir ki tan la gor doo man ni na tan sii see banfokire ki mo fabin, kimaan bi tiin u biak na janmaanii. ¹⁶ Bi sii bui fabin ki yeen a “Wuya, dogbenjir nba naan poo nba gbab chinchennana, nan tammona chinchena, nan salima, nan laanii nba daauk paar na, ¹⁷ yoo waaminna sinsuuk nie ki a mokint na kur biir.”

Ki binba tee narint yudamm, nan binba koo ki saa bi sonii na, nan narinkanna, nan binba kur tuun mokgbeja ni, ji see banfokir, ¹⁸ naan yikin, baa la ki muu diu ki li munyuut do sanpaapo na, ki bia yeen a “Ti ki mi la dogbenjir na booru;” ¹⁹ ki bi fini tant ki pukin bi yura, ki bui fabin ki yeen a, “Wuya, dogbenjir nba ki niib mok narint ki lin mokgbeja ni, ki kpentir, ki laat gor lenj na, ki li kur biir yoo waaminna nook ni.”

²⁰ Yendouj ni teeb, nan Yennu niib, nan u sokiniinba, nan Yiisa toomiinba, ii mok parpeenn man, kimaan Yennu bu dogbenjir man buut ki biiro ki turiwa.

²¹ Ki malakapaaro tokir tann nba gben nan nagbenjir na, ki lur mokgbenjir ni, naan yet a “Bi tan saa wokit dogbenjir Babilonn na ki lu-u nnae wun biir, ki soo ji kan mi lau, ²² ki ji kan mi gbat ki bafaara faa biat, koo ki yan-yinna yiin yanii, koo ki yerpebira peeb yerii, koo ki kikapebira peeb kikai doo man ni; ki toontunno bia kan mi ki be lenj, ki soo bia kan mi ki gbat naar fuut lenj; ²³ ki fitir yentu ji kan yent doo man ni; ki jakunt nan pookont ji sii kaa lenj biaki. Doo man ni kpinkpenta tuu tee tingbouj na paarib, ki doo man niib bia lin dia nyokii ki kpann tingbouj na niib kur; ²⁴ ki Yennu sokiniinba, nan u niib, nan binba ki niib kpiib tingbouj na kur ni na, bi son be Babilonn doo man paak, li paake, Yennu dat u tubir.”

19

¹ Linba na poorpo, ki n gbat fuut Yendouj ni, ki li tee nibur pinpauk, ki bi yeen a “Haleluya,* tinnu nan dontir nan panj tee hoo Yennu yare; ² ki u buut nan ki bia tee mamomm; ki u bu poochonchonbiik nba biir tingbouj na nan u chonchonsin na buut, ki dat u tubir, waa kpaii hoo Yennu toontunna na paak.” ³ Ki nibur na bia yikin ki yeen a “Haleluya, doo nba ki bi joo na munyuut do sanpaapo mokmok nan mokmok.” ⁴ Ki saakab piinlee nan banna na, nan bonfoa banna na baa fabin, ki jiant hoo Yennu nba kar naangbouj paak na, ki yeen a “Mamomm, haleluya.”

Ki jiin Pegann na poochianu jaamm po

⁵ Ton, ki kunkosiar nyii naangbouj na boor ki yet a “Pakin Yennu man, yimm nba kur tee u daaba, yimm nba tiino, li nijaana nan tarii.” ⁶ Nanne ki n bia gbat kunkosiar, ki li fu nan nibur nba tuu piak ki fu na, ki bia fu nan sutik ni nyun na, ki bia fu nan satiangbeja na ki yeen a “Haleluya, kimaan ti Yomdaano Yennu nba mok panj kur na tee Kpanbar. ⁷ Nnaan man ki ti kparam, kii mok parpeenn, kii dont u sann, ki tur baakir, kimaan yoo na baara ki Pegann na loon wun koon u poo, ki u sarkpenj poj teen siira.

* 18:13 18.13 Bi din dia tiloonee ki tee daan.

* 19:1 19.1 Haleluya paake tee: “Pakin Yennu man.”

⁸ Ki Yennu tur sarkpeŋ na chinchennɔnn nba nyirii ki yeen bonchiann, a wun gbab.” (Chinchennɔnn nae tee Yennu popeendam binben-yeen.)

⁹ Ki malaka na yetin a n sɔb a “Binba ki bi yimm ki bi baar Pegann maŋ pookɔɔnt jaamm ni na, parpeenn tee bi yare.” Ki malaka maŋ bia yetin ki pukin a “Maan na tee Yennu maame, ki tee mamɔmm.”

¹⁰ Li yoo ki n baa fabin u tɔɔnn, a n jiantɔ. Ki u yetin a n daa tee nna kaa, a u tee min nan n naa waas nba dia Yiisa barnanii na toontunnanlɔɔe, a n jiant Yennu-e.

Yennu sɔkiniinba nba sɔkint ki yeen na, bi piak Yiisa poe.

Ki jiin taanpeen jakirɔ po

¹¹ Li poorpo ki n la ki Yendɔuŋ loot, ki taanpeen see lenj, ki wunba jako na sana tee Nimɔnɔ nan Barmɔndaanɔ; ki u bu buut nan li barmɔni, ki bia tookit tɔbii nan barmɔni. ¹² Ki u ninbina naan mupeenu, ki u yir naanfokirii ki li yaba u yur paak, ki sann sɔb u paak, ki sɔɔ ki mi sann maŋ paak see u kuukɔɔ. ¹³ Ki liatir nba ki u lia na gbar sɔn; ki sann nba ki bi yiu na tee “Yennu Mɔmaan.” ¹⁴ Ki Yendɔuŋ ni tɔb niib jak taanpeenii, ki lia chinchennɔna nba peen ki ki mɔk jakinti, ki waau. ¹⁵ Ki jukbanjiak nba di bonchiann tant ki nyii u mɔb ni, ki u saa jiir ki kɔn nyann nibooru kur, ki yentib nan paŋ, ki saa ŋmakirib siaminba ki bi ŋmakii tilɔɔna na, ki li tee Yennu nba mɔk paŋ kur na wutochiɔŋ. ¹⁶ Ki sansiar sɔb u liatir nan u pann paak a “Kpanbara kur Kpanbar, yomdam kur Yomdaanɔ.”

¹⁷ Nanne ki n la malaka, ki u see yonnu ni, ki tian ki yi nɔɔnii nba yuuk sanpaapo, a bin tikir ki baar Yennu jaangbenjir na ni, ¹⁸ ki tan di kpanbara, nan lanjimanba yudamm, nan paŋ damm, nan taanii nan taanjakira, nan niib kur, binba tee daaba nan yent-n-mɔŋ damm, nan nijaana, nan binba tee tarii kur gbanant.

¹⁹ Ki n la muuk ni bonkobuk na, nan tingbouŋ na kpanbara nan bi tɔb niib, ki bi tikir a bin kɔn nan wunba jak taamm maŋ na nan u mun yaa tɔb niib. ²⁰ Ki bi soor muuk ni bonkobuk na, nan u faak sɔkini nba daan tuu tuun bakitnauŋ nyina u tɔɔnn po, ki kpann binba mɔk muuk ni bonkobuk maŋ dɔk na, nan binba daan jiantir u ninnauŋ na, ki lu muuk ni bonkobuk maŋ nan u faak sɔkini na foot, bootsunsuŋ nba ki muu nan sarwuuta di na ni. ²¹ Ki wunba jak taamm, ki jukbanjiak tant nyii u mɔb ni na, jii jukbanjiak maŋ ki kpai binba biar na, ki nɔɔnii na dii bi gbanant ki tan gboo.

20

Ki jiin bintusir na po

¹ Ki n bia la malakasɔɔ, ki u nyii Yendɔuŋ ni ki siik, ki dia bootsunsuŋ nba kaa terik na peenii nan jaruk nba gbenj u nuu ni, ² ki soor waakperbiuk nba din tun be ki tee Sanbiirtɔɔ koo Sintaanii na, ki loro, ³ ki jiu lu bootsunsuŋ na ni bintusir, ŋaan kpar ki kpaa kpai ki tabin, ki u ji kan fit kpann tingbouŋ na nibooru kur, bintusir na nɔɔk ni; ki bintusir na-i gar, bi saa lootɔ ki wun nyi paanu waan.

⁴ Ki n la naangbant, ki Yennu tur binba kar li paak na yaak, a bin bu buut. Ki n bia la binba ki bi din pot bi yura na sei; baa din mɔɔntir Yiisa barnanii nan Yennu mɔmaan na paake ki bi kpaiib; bi din ki jiant bonkobuk na, koo li ninnauŋ, ki bia din ki gaar bonkobuk maŋ dɔk bi yugbia paak, koo bi nii ni. Bi fiir kuun nie, ki lakin dii naan nan Masia bintusir. Linba nae tee sinsinn kpeemm fiiru. ⁵ Kpeemm nba biar na ŋarin kan fiir kuun

ni nan bintusir na nba tan saa gar. ⁶ Binba dɔŋ sinsinn kuun fiiru na ni, bi tee popeendamme, ki parpeenn bia tee bi yar; kuun nba pukin munlee na ji ki mɔk bi yiikoo; bi sii tee Yennu nan Masia mannteebe, ki saa lakin di naan nan Yiisa bintusir.

Ki jiin binba nyann Sintaanii na po

⁷ Bintusir na-i tanj gar, bi saa loot Sintaanii bootsunsuŋ na ni ki ŋaau, ⁸ ki u saa lin ki kpann nibooru nba be tingbouŋ na kur ni, binba ki bi yib Gog nan Magog na. Sintaanii saa tikir bi kura ki bin faa tɔb; bi kann tee nan mɔkgbenjir ni tanbiinii nae. ⁹ Ki bi tia lint lokir kur po, ki tant ki saa bia lint Yennu niib nba be sian na, nan doo nba ki Yennu mantik loon na. Ki muu nyii Yendɔuŋ ni ki tan diib. ¹⁰ Ki malakanba jii Sintaanii nba kpann tingbouŋ na niib na, ki lu-u bootsunsuŋ nba ki muu nan sarwuuta di na ni, siaminba ki bi dɔŋ lu bonkobuk na nan u faak sɔkiiii na. Leŋe ki bi saa di biak yonnu nan nyiɔk mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

Ki jiin buut nba joont po

¹¹ Ki n bia la naangbouŋbenjir nba peen bonchiann, nan wunba kar li paak na; ki tingbouŋ nan sanpaak mir bot u tɔɔnn, ki sɔɔ ji kan mi lar. ¹² Ki n la binba din kpo, nijaana nan tarii na, ki bi see naangbouŋ na tɔɔnn po; ki sɔɔ pɔbit gbant, ki bia pɔbit gbounleer nba ki bi sɔb binba mɔk manfopaann na sana. Ki Yennu bu binba kpo na buut, ki li waa bi toona nba tee bianjiba, ki li sɔb gbant manj ni. ¹³ Ki mɔkgbenja nyinn kpeemm nba be nyun ni, ki kuun nan kpeentij mun nyinn binba kpo ki be bi ni na. Ki Yennu bu bi buut nan baa tun bianjiba na. ¹⁴ Ki bi jii kuun nan kpeentij ki lub bootsunsuŋ nba ki muu gbee leŋ na ni. Kuun nba pukin munlee nae tee muu bootsunsuŋ manj. ¹⁵ Ki wunba sann din ki sɔb binba mɔk manfopaann na gbouŋ na ni, bi saa lu-u bootsunsuŋ nba ki muu gbee leŋ na nie.

21

Ki jiin sanpaapo paann nan tingbounpaann po

¹ Ki n bia la sanpaapo paann nan tingbounpaann. Ki sanpaapo kper na, nan tingbounkper na mir bot; ki mɔkgbenjir ji kaa. ² Ki n la Yennu doo nba tee Jerusalem paann na, ki li nyii Yennu boor Yendɔuŋ ni, ki siik, ki tee nan pooyookir nba tuu teen siir ki fanj u mɔŋ ki tookit jɔɔ nba yaa wun kɔɔɔ na. ³ Ki n gbat ki kunkɔsaakar nyii naangbouŋ na boor ki yeen a “Nnara, Yennu ŋaak ji be nisaarii boore, ki ŋɔɔ Yennu sii be namm, ki bi sii tee u niib, ki ŋɔɔ Yennu mɔŋ sii be bi boor ki tee bi Yennu, ⁴ ki saa fiar ninnyuut kur bi numm po; ki kuun, koo parbiir, koo mɔnii, koo tont ji sii kaa, kimaan bonkpera na kur gara.”

⁵ Ki wunba kar naangbouŋ manj paak na yet a “Nnara, n tee bont kur bonpaanne.” Njanne ki u bia betin a n sɔbir, kimaan mɔbona na tee mɔniie, ki tee linba ki yada be li ni. ⁶ Ki u bia yetin a “Li poŋ tuma. N tee Alfa nan Omega-e; li paak tee piinu nan joontu. Binba ki nyunnyukuru mɔkib na, n saa pib manfoor nyun nba bunii ki nyi nyuntona ni na, ki bin nyu. ⁷ Ki wunba nyann nyannu na, u saa gaar linba na n boor, ki n sii tee u Yennu, ki u mun tee n bik. ⁸ Njan janmaandamm, nan binba ki teen Yiisa yada, nan bonbilankant damm, nan nikpiirit, nan bonchonchona, nan jabaabuura, nan patjiant-teebe, nan fai damm kur, bi binbeboor tee bootsunsuŋ nba ki muu nan sarwuuta di na nie; njanne tee kuun munlee na.”

Ki jiin Jerusalem paann na po

⁹ Li yoo na, ki malakanba banlore nba daan dia senii njanlore, ki li gbee nan biak booru munlore nba joont na yeno betin, a n baar ki wun wannin Pegann na pooyookir. ¹⁰ Nanne ki Yennu Seyeen sik n paak, ki malaka na jiin ki saan nanin kunkonn nba fok bonchiann paak, ki wannin Jerusalem nba tee Yennu doo na, ki li nyii Yendouj ni, Yennu boor ki siik, ¹¹ ki nyirii nan Yennu baakchion na, ki bia nyirii nan tanbinyinyir nba daauk paar ki bi yir jaspera na, ki yeen nan mianu na. ¹² Ki doo manj mok joongben-foot; ki joona manj mok tammoi piik nan njanlee, ki malakanba piik nan banlee guu tammoi manj, ki Israel booru piik nan njanlee na sana sob tammoi piik nan njanlee manj paak. ¹³ Ki tammoi nantaa-taa be joona nanna na paak, nantaae din be yondopo, ki nantaa be diitu po, ki nantaa be ganj po, ki nantaa be yonbaapo. ¹⁴ Doo manj fiakir see tana piik nan njanlee paake, ki Pegann na toomiinba piik nan banlee na sana sob tana piik nan njanlee na paak.

¹⁵ Ki malaka nba piak nanin na dia salima patu nba ki bi bikii bona na, a wun bikin doo manj, nan li tammoi, nan li joona na. ¹⁶ Ki li mok joona nanna, ki joona manj fokint tee yomm. Ki malaka na bikin doo na nan u patu, ki li yarimu tee maar tusir nan kobii njanjmu. Li yarimu, nan li sanpaapo fokint, nan li fokint tintann paak kur tee yomm. ¹⁷ Ki u bia bikin li joona, ki li tee taabana kobik nan piinna nan nanna. Malaka manj din bikin nan nisaarik nba tuu bikii bona bianjinba nae.

¹⁸ Ki joona na maa nan tanbinyinyira nba daauk paar ki bi yi jaspera na, njan ki doo na moj tee salimmona, ki nyirii nan mianu na; ¹⁹⁻²⁰ ki bi jii tana nba daauk paar bonchiann, booru booru, ki fokin fiakir na, ki tanbooru manj te ki li nan bonchiann.

Sinsinn fiakir tann nae ki bi yi jaspera,
 ki tann nba pukin munlee na yi saafir,
 ki muntaa ni yar yi agat,
 ki munna ni yar yi emeral,
 ki munjmu ni yar yi onik,
 ki munloob ni yar yi kaneliann,
 ki munlore ni yar yi krisolat,
 ki munniin ni yar yi beril,
 ki munyia ni yar yi topas,
 ki piik ni yar yi krisopas,
 ki linba pukin piik nan yenn na yi jasint,
 ki piik nan njanlee ni yar mun yi ametis.

²¹ Ki li gana piik nan njanlee na tee tanbooru nba daauk paar, ki bi yir peel na, li mun yaa piik nan njanlee, ki gann kur tee peel manj yenn yenn, ki doo na sonu tee salimmona, ki nyirii nan mianu na.

²² N ki la Yenjiantu diuk doo manj ni; kimaan ti Yomdaano Yennu nba mok panj kur na, nan Pegann na, njamme be lej, ki niib jiantirib. ²³ Ki doo manj ki loon njaarik koo yonnu yentu, kimaan yabint Yennu baakchion nae tee li yentu, ki Pegann na mun tee li fitir. ²⁴ Ki tingbouj na niib sii be li yentu ni; ki tingbouj na kpanbara saa koo nan bi mokint ki bir lej. ²⁵ Doo manj gana ki loo, kimaan nyiook kaa lej. ²⁶ Ki tingbouj na nibooru kur saa koo doo na ni nan baakir nan mokint ki bir lej. ²⁷ Linba tee jakint, nan wunba tuun fei toonn, nan fai damm, kan koo doo manj ni, see binba sana sob Pegann na manfoor gbouj na ni kuukooe saa koo doo manj ni.

22

¹ Li yoo ki malaka na wannin məkir nba mək manfoor nyun na, ki li nyi Yennu nan Pegann na naangbouŋ na ni, ki yeen nan mianu na, ² ki puub gaar doo na sɔnjosinsuuk ni, ki tiik nba ki bi yir manfoor tiik na see mək-kpinii ŋanlee na kur po; ki tiik maŋ loon lɔɔna booru piik nan ŋanlee, ki binn nɔɔk ni ki li loon taar piik nan munlee, li loone ŋmaarik kur ni; ki li faat na tee tebuk ki tur nibooru kur. ³ Yennu nba por linba mɔb, li ji kii be doo maŋ ni; Yennu nan Pegann na naangbouŋ maŋ sii be doo maŋ ni, ki u toontunna na sii jiantirɔ. ⁴ Ki bi saa la u numm po, ki u sann saa sɔb bi yugbia paak. ⁵ Nyiɔk ji tan sii kaa, bi tan kii loon fitir koo yonnu yentu, kimaan ti Yomdaano Yennu sii tee bi yentu. Ki bi saa di naan kii be mək mək nan mək mək.

Ki jiiŋ Yiisa baaru po

⁶ Ki malaka na bia yetin a “Mɔbona na tee mɔniie, ki yada bia be li ni. Ki ti Yomdaano Yennu nba jikit u Seyeen ki teen u sɔkiniinba na, ŋɔɔe tun u malaka, a wun baar ki wann u toontunna linba saa tun mɔtana.”

⁷ Yiisa yet a “Gotir man, n baate mɔtana.”

Tɔn, binba saak sɔkinii mɔmaan nba sɔb gbouŋ na ni na, parpeenn tee bi yare.

⁸ Min Jɔonn-e gbat ki bia la linba na kura. Maa gbat ki bia la na, li yoee ki n baa fabin malaka nba wannin linba na na tɔonn, ki yaa n jiantɔ. ⁹ Ki u yetin a n daa tee nna kaa; a u mun tee min nan n naa waas nba tee sɔkiniinba, nan binba saak linba be gbouŋ na ni na toontunnanlɔɔe; a n jiant Yennu-e. ¹⁰ Ki u bia betin a n daa borii sɔkinii mɔmaan nba be gbouŋ na ni, kimaan yoo na pera; ¹¹ ki wunba tuu tuun toonbiit, wun biar kii tuun nna, a ki wunba mun tuu tuun jakint toonn, wun biar kii tuun nna; ki wunba tuu tuun toonŋana, wun mun biar kii tuun nna, ki wunba tuu tee popeendaano, wun mun biar kii tee nna.

¹² Yiisa yet a “Gotir man, n baate mɔtana, ki dia sɔɔ kur toona nyɔɔt, a n tan turo. ¹³ Mine tee Alfa nan Omega, sinsinn nan joontu, pinpiik nan gbennu.”

¹⁴ Damm nba wuur bi para nan Yiisa sɔn na, parpeenn tee bi yare; li paak ki bi mək yaak nba saa di tilɔɔna nba teen manfoor na, ki saa kɔɔ tammɔb na ni ki saan doo na ni. ¹⁵ Ki bonbilankant damm, nan jabaabuura, nan bonchonchona, nan nikpiirit, nan patjiant-teeb, nan binba tee fai damm bi mɔmaan ni nan bi toona ni na, bi kur tan sii be doo maŋ nanyer poe.

¹⁶ “Min Yiisa-e tun n malaka, a wun tan fiit maan na ki tur n weira. Mine tee Defid yaaboonn, ki bia tee sanyafaar ŋmaajar nba nyɔkit na.”

¹⁷ Tɔn, ki Yennu Seyeen nan Pegann na pooyookir na yet a “Baat.”

Ki wunba gbatir n mun yet a “Baat.”

Ki wunba kur ki nyunnyukuru sooro, wun baar; ki wunba loon nyun maŋ, wun gaar yann.

Mɔmajoontik

¹⁸ Wunba kur gbat sɔkinii mɔmaan nba be gbouŋ na ni, min Jɔonn kpaano nan ninmɔnne, a wunba pukin siar mɔmaan maŋ ni, Yennu saa jii biak booru booru nba sɔb gbouŋ na ni na, ki pukin u tubdatu po. ¹⁹ Ki wunba mun nyinn siar sɔkinii mɔmaan nba be gbouŋ na ni, Yennu saa nyinn u tor nba be manfoor tiik lɔɔna na ni, nan Yennu doo nba ki bi sɔb li po gbouŋ na ni na.

²⁰ Tɔn, wunba pak linba na yet a “Mamɔmm, n baate mɔtana.”

Mamɔmm, ŋaant ki lii tee nna. Ti Yomdaano Yiisa, baat.

²¹ Ti Yomdaano Yiisa ninkpabaun-ii be nan i kur. Mamomm.